BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

Nr. 1 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Ianuariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

Biblioteca Academiei Teologice
SIBIU

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Cătră onoratul public cetitoriu.

După cum onoraţii cetitori au putut afla din Nr. ultim al **„Telegrafului Roman,"** fostul până acum redactor al acestui jurnal, dnul Mateiu Voileanu s'a retras dela aceasta redacţiune, avênd alt oficiu în gremiul consistoriului archidiecesan, care forma pentru d-sa ca redactor un cas de incompatibilitate.

Chemat prin urmare în mod provisoriu la redactarea acestui jurnal, eu, cu toate că terenul pentru mine este cu totul nou, şi facultăţile de cari dispun, sunt prea modeste, am primit onorifica insărcinare în acea speranţă, că la inteligenţa noastră din loc şi din afară, carea se înteresează de acest jurnal, modest în presentarea sa, dar solid în direcţiunea ce o urmează, voiu afla şi eu spriginirea, de carea s'au bucurat stimabilii mei antecesori.

Când dar cu numĕrul acesta am onoare a me presenta onorabilului public cetitoriu ca redactor interimal al **„Telegrafului Roman"** poate că e de prisos a observa aici, că prin aceasta schimbare în redacţiune, nu va suferí nici o schimbare programul foaiei noastre, cu care ea fu înfiinţată înnainte cu 34 ani, şi care s'a esprimat faptice în decursul timpului, aprobat de toţi, cari au inimă pentru bunul nostru popor românesc, pentru biserica strămoşească şi pentru patria, ai căreia civi suntem.

Contând deci la bine-voitoriul sprigin din partea inteligenţei noastre, şi cu deosebire din partea domnilor corespondenţi de până acum ai jurnalului nostru, la cari sper, că se vor alătura şi alţii noi, — me supun acestei sarcini noaue cu devotamentul, cu care m'am deprins încă din frageda etate a îmbrăţişa — pe cât îmi este posibil — tot ce poate fi folositoriu scumpei noastre naţiuni române; şi aşa la prima aceasta presentare împreună cu modesta mea persoană recomând onoratului public cetitoriu jurnalul nostru **„Telegraful Roman."**

Sibiiu, 2 Ianuariu, 1887.

Dr. Rem Roşca.

Din causa sf. sĕrbători de Marţi „Botezul Domnului" Nrul procsim va apăré Joi în 8 Ianuariu a. c.

Sibiiu, 2 Ianuariu.

Între impregiurări grele şi nefavoritoare ne a aflat anul nou, şi trebue sĕ ne cuprindă fiori, când vedem, cu câtă iuţeală ne apropiem de catastrofa inevitabilă, care tare probabil poate schimba faţa Europei actuale. Pretutindinea se fac pregătirile pentru luptă, şi nu scie omul, ce este mai rĕu: o pace ca cea de acuma, când armatele consumă aproape toată vistieria statelor, sau un resboiu, care va face capĕt nesiguranţii actuale. În peninsula balcanică s'au grămădit nori peste nori, vijelia se pronunţă tot mai tare, şi nime nu scie, unde se va descărca trăsnetul. Ḑiarele oficioase dela noi au început a sufla în trimbiţa de rĕsboiu, chiemând la arme pe ostaşi, şi opiniunea publică uimită se întreabă: era oare de lipsă, ca tocmai ḑiarele oficioase sĕ ne felicite de anul nou cu acel glas de trimbiţă?

La douĕ ḑile după signalul din Budapesta s'a descărcat tunul cel mare în Berlin. A vorbit principele de Bismarck. La alt loc schiţăm această cuvêntare, din care se vede, că Bismarck nu crede în isbucnirea rĕsboiului european numai aşa cu una cu douĕ. Germania 'şi dă toată silinţa sĕ ţină cumpĕna între Rusia şi Austro-Ungaria, cari sunt în ajunul încăerărei. Interesul general european este, sĕ se susţină pacea, acest interes cere, sĕ se sacrifice unele interese ale singuratecelor state. Şi aceasta se va şi face. Germania n'are nici un interes în Bulgaria, va avea deci Rusia calea deschisă sĕ facă, după cum cere interesul ei. Îndată ce i-se dă Rusiei mână liberă, vine în conflict cu monarchia noastră, care şi ea îşi are politica sa orientală, după cum o am vĕḑut definiată mai pe larg în delegaţiuni. Puse odată în conflict de interese aceste doauĕ state, Germania cu greu va mai putea oprí isbucnirea rĕsboiului, şi odată începênd a curge sângele, vrăşmăşiele cu greu vor fi localisate între noi şi Rusia. Este pe picior de rĕsboiu Anglia, este pe picior de rĕsboiu Italia, şi de bună seamă pe picior de rĕsboiu va fi şi Francia la casul unei încăerări. Toate semnele unui rĕsboiu nu sunt deci date şi dacă principele de Bismarck va scí sĕ păstreze pacea, omenimea nu va întârḑia a-i vota recunoscinţă.

Pe când în afară ni se arată numai semne, pe atunci în cele dinlăuntru ale statului nostru rĕsboiul s'a declarat în toată forma. Întreagă politica internă dela 1867 încoace a fost rĕsboire contra naţionalităţilor. Deosebirea a fost, că această rĕsboire se făcea mai pe furiş sub diferite pretecste, fiindcă oamenii se genau de lumea dinafară. Reserva de până acuma s'a pus la o parte, şi nu vom cerca a demonstra, dacă este mai bine aşa. Constatăm, că rĕsboiul s'a declarat în toată forma. În timpul din urmă s'a pus pe lucru şi biserica reformată, şi se face mare agitaţiune, ca întocmai sĕ urmeze şi biserica romano catolică. Ne putem deci uşor trezí mâne, poimâne, că şi bogâţia bisericei apusene sĕ fie pusă la dispositiunea reuniunei de maghiarisare din Cluş. Şi vom constata atunci, că biserica încă s'a abătut dela sublima sa chiemare, şi s'a pus în serviciul curentului bolnăvicios, vom constata, că pacea evangelică nu mai are loc între doctrinele bisericelor ungurescí dela noi.

FOIŢA.

90 //

Despre administraţiunea internă a bancelor

de **I. G. Courcelle — Seneiul.**

Conform promisiunei date într'un numĕr de mai înnainte al ḑiarului, continuăm cu publicarea ideilor unui bărbat foarte competent în materia aceasta şi anume„ despre administraţiunea internă;" sĕ vedem dară, cari sunt preceptele ei?

Arangiamente interne. — „O bancă este de lipsă sĕ fie plasată într'una din stradele cele mai frumoase şi mai bogate ale oraşului şi ca edificiul chiar sĕ aibă un aspect frumos. Nu trebue a fi prea riguroşi în chieltuelile pentru adaptarea stabilimentului, fiind-că ele sunt o condiţiune a succesului. Trebue ca locuinţa bancherului sĕ fie cu totul sepărată de birouri şi sĕ nu comunice cu ele, de e posibil, doar numai prin o uşă, a cărei cheie sĕ o aibă bancherul, aşa încât sĕ nu fie espuse publicului spre vedere cuchna, salonul, copii şi altele.

„Biroul, isolat de locuinţa personală a bancherului trebue sĕ fie spaţios, bine luminat, bine aerisat.

„Trebue sĕ fie destul de spaţios pentru-ca amploiaţii sĕ poată lucra în comoditate. Trebue ca comptabilul sĕ aibă uşurinţa d'a ţiné mai multe cărţi deschise în acelaşi timp, fiind-că atunci lucră mai iute; cassarii sĕ se poată mişca în comoditate şi sĕ fie loc destul şi pentru public; căci când este genat cine-va, nu poate numĕra bine şi ori-ce eroare comisă, dă mult de lucru cassarilor cu esplicările, ce trebue sĕ dea publicului. Dealmintrea un spaţiu destul de mare este necesar sănĕtăţii amploiaţilor dându-le mai mult aer respirabil Nu are cine-va nici odată aer prea mult, unde lucră mai mulţi împreună toată ḑiua şi la lumina lampei.

„Biroul trebue sĕ fie foarte luminos. Ori-ce bancher, scie că se comit mai puţine erori în scripte de ori-ce fel vara, decât earna. Pentru a cetí scrisori rele, subscrieri aproape necetibile, pentru a recunoasce pe cele ce ar fi false, sĕ cere lumină. Dacă o parte a localului este rĕu luminată, mai bine sĕ se destineze publicului, decât amploiaţilor bancei. Acestia au totdeauna lipsă de lumină, prin aceasta sunt feriţi de tristeţă şi gânduri negre, sub impresiunea cărora se lucră puţin şi rĕu.

„S'au scris volume despre necurăţenia atmosferei oraşelor şi despre salubritatea aerului dela ţeară. Dacă atmosfera (aerul) oraşelor este necurată, cum va fi aerul într'un birou, unde sunt laolaltă mai multe persoane, unde se arde gaz şi unde întrarea şi eşirea unui numĕr mare de persoane produc neîncetat praf? Bancherul care negligă d'a aerisa convenabil birourile sale se va vedé adeseori lipsit de lucrul amploiaţilor sei, reţinuţi acasă din causa boalei."

Alegerea amploiaţilor. — În alegerea de amploiaţi trebue sĕ se ia în considerare mai întâiu etatea celui care se presentează. La Londra se iau de regulă tineri de 19 ani: ei sunt întrebuinţaţi mai întâiu pentru încassări şi prin urmare ei trebue sĕ fie atât de tari, ca sĕ se poată apĕra în cas de atac.... În Scoţia sĕ iau amploiaţi mai tineri, dar serviciul lor este altfel.

„Trebue a se lua în considere în urmă, cărei clasă a societăţei aparţine candidatul. În general cei, cari se presentează, ies din familii de comercianţi de mijloc sau din familii de preoţi, oficeri, funcţionari. Pe timpul resboiului din 1870 amploiaţii de bancă eşiau mai toţi din familii de comercianţi, fiind-că gentlemanii obţineau uşor funcţiuni publice; acum când de aceste funcţiuni se pot apropia mai greu, ei întră de bună voie la o bancă. Fie-care clasă îşi are avantagiele: fii de familii înnalte au în general o educaţiune mai bună literară şi manieri mai politicoase, dar ei n'au nici o idee de afaceri şi de obiceiurile afacerilor. Obicinuiţi a merge la vênătoare şi la pescuit cu moştenitorii familiilor bogate, ei consideră lucrul de bancă ca un fel de clacă căreia se supun din necesitate, dar foarte puţin demn de destinul, la care se cred chiemaţi. Fii de neguţători, din contră obicinuiţi cu afacerile prin

210.
Biblioteca Judeteana ASTRA
210P

Cu ce resultate vom susţinè lupta internă, aceasta încă nu o putem scí. Scim numai, că suntem decişi sĕ persistăm până la cea din urmă picătură de vieaţă. Cumcă apĕrarea noastră se va manifesta mai cu seamă în pressă, aceasta este lucru firesc, căci pressa este o putere nepreţuită. Vom fi totdeuna la locul nostru, şi vom tracta lucrile cu obiectivitate şi cu dreptate, vom fi însĕ necruţători faţă cu atacurile îndreptate contra noastră, şi îndoit vom fi necruţători, când vom vedé, că curentul cu maghiarisarea a mers aşa de departe, încât nici amvonul nu a rĕmas nemolipsit.

Dacă privim în afară, pretutindenea vedem nori grei şi înfiorători, cari ameninţă cu vijelie; dacă ne întoarcem privirile la noi acasă, aflăm rĕsboire fără margini, şi o luptă de rasă, care a cuprins toate păturirile societăţii.

Aceste sunt prospectele anului nou, cu acestea am întrat în el. Avem sĕ ne apĕrăm pe întreagă linie. Suntem puţini şi seraci, trebue sĕ ne încordăm puţinele puteri şi sĕ fim toţi la un loc. Aşa ne poate succede apĕrarea.

Revista politică.

Deputaţiunea bulgară în călătoria sa pela puterile europene a ajuns la Paris. Aici a fost primită în audienţă de ministrul Flourens, care însĕ le spuse, că-'i primesce numai cu titlul privat, pentru că nu le poate recunoasce în nici un grad, un mandat regulat.

Bulgaria — ḑice ministrul — se bucură de independenţă numai în ce privesce raporturile interne naţionale, ear în cele esterne ea depinde dela Poartă. Recunoasce situaţiunea penibilă a Bulgariei, dar fiind silinţa Franciei îndreptată pentru susţinerea păcei europene, nu poate decât sĕ le recomânde, sĕ ţină cont de dorinţele Rusiei, căreia Bulgaria îi datoresce esistenţa sa.

Deputaţiunea acum este în călătorie spre Constantinopol.

Marţi în 11 Ianuariu a. c. s'a cetit a doaua oară în Reichstagul din Germania proiectul de lege pentru urcarea numĕrului în armată pe durată de şepte ani, cu care ocasiune principele Bismark cu o resoluţie şi francheţă rară, într'o vorbire lungă a accentuat raportul Germaniei către Rusia şi Austro-Ungaria. Aceste declaraţiuni ale cancelarului vor da mult timp material de discusiune întregei jurnalistici europene, căci sunt foarte instructive pentru vederile sale politice între împregiurările actuali. Şi până când vom publica în totalitate aceasta vorbire interesantă, estragem punctele principali din aceste declaraţiuni: că Rusia nu va atăca Germania şi tot aşa de puţin va începe Germania ceartă cu Rusia pentru Bulgaria, pentru că periclu pentru Germania poate fi numai din partea Franciei. Pentru Germania e lucru secundar ori-cine va domní în Bulgaria, ear încât pentru monarchia Austro-Ungară aceasta numai atunci ar putea conta pe spriginul Germaniei, dacă i-ar fi ameninţată esistinţa, şi ar fi espusă periculului a fi nimicită. Scopul septenatului aşadară este de a înlătura periculul, faţă cu Francia sau cel puţin a-'l amâna cât se poate, pentru aceea guvernul insistă cu toată tăria la proiect, şi respingerea proiectului ar atrage după sine disolvarea parlamentului.

Cuvêntarea

Conf

domnului advocat Nicolau Strĕvoiu rostită în numele eforiei scoalelor noastre din Braşov la înmormêntarea fericitului în Domnul, Constantin Popasu, presidentul acestei eforii;

Prea stimaţi şi jalnici ascultători!

O tristă întêmplare ne a adunat împrejurul acestui sicriu.

Un concetăţean şi connaţional al nostru, un tată de familie iubitor şi iubit a dispărut dintre noi, trecênd la cele eterne. Dar oare numai atâta, adecă numai o întêmplare de toate ḑilele, sĕ fie causa durerei, ce se manifestează astăḑi într'un mod atât de general şí profund? Nu domnilor, rĕposatul n'a fost un om de toate ḑilele. Rĕposatul a trebuit sĕ represinte în vieaţă interese cu mult mai generale şi mai însemnate şi sĕ fie legat cu concetăţenii şi connaţionalii sei prin legături cu mult mai întinse şi mai strinse, pentru ca sĕ ne putem esplica durerea generală şi profundă, ce ne causează despărţirea lui de noi.

Sunt domnilor oameni, cari prin genialitatea lor, prin ideile lor mari pun cu mare svon o lume întreagă în mişcare, toată lumea îi admiră, toată lumea-'i adoră ca pe nesce mari bărbaţi.

Cu toate acestea, dacă provedinţa ar fi lăsat în lume numaí oameni geniali, fiţi siguri domnilor, că ideile lor cele mari ar aduce puţin folos omenimii, fiind-că nu ar fi cine sĕ le pună în lucrare.

Dar provedinţa în atot înţeleaptă a îngrijit ca sĕ nu esiste numai genii, ci şi alt soiu de oameni, cari înarmaţi cu simţiu de datorinţă, bună-voinţă şi cu stăruinţă sĕ se retragă din larma lumei în liniştea atelierului lor şi acolo în linişte şi fără mult svon sĕ lucre, pentru-ca ideiile cele mari puse în cursu de capetele geniale, sĕ devină într'adevĕr folositoare pentru omenire şi aşa organismul societăţii omenesci sĕ funcţioneze în regulă.

Acestor lucrători neobosiţi datoresce societatea omenească ordinea şi bună-starea sa.

Aceste albine muncitoare ale neamului omenesc nu merită mai puţin decât oamenii de geniu stima noastră, recunoscinţa noastră.

Ba merită acest soiu de oameni folositori recunoscinţa şi stima societăţii omenesci cu atât mai mult, cu cât ei la locul, cel ocupă în societate, 'şi implinesc mai consciinţios datoria lor.

Dacă de cine-va s'a putut şi se poate ḑice, că în vieaţă 'şi a împlinit datoria, apoi cu drept cuvênt se poate ḑice, că profund regretatul nostru rĕposat în vieaţa s'a în genere, eară în specie ca preşedinte al eforiei noastre scolare 'şi-a împlinit datoria cu toată conscienţiositatea.

Trei recerinţe sunt, cari înlesnesc omului împlinirea consciinţioasă a datorinţii sale.

1. Posibilitatea dată de împregiurări.
2. Capabilitatea internă individuală a respectivului.
3. Voinţa, sau după cum se ḑice cu un cuvênt vulgar, tragerea inimei, zelul.

1. Reposatul după stradalnica muncă de aproape o jumĕtate de secol, petrecut mai mult în România, creḑênd a'şi fi asigurat esistenţa familiei sale s'a retras din negoţ, şi s'a întors în sînul familiei sale la Braşov.

Devenind tot pe acel timp scaunul de preşedinte al eforiei vacant, înnainte cu 11 ani, fruntaşii nostri, cari cunosceau bunele calităţi şi viul simţ al rĕposatului pentru institutele noastre, l'au rugat sĕ primească acel post de onoare.

Nu voia rĕposatul sĕ primească locul de onoare, fiind-că era modest ca toţi oamenii de preţ intern, el ḑicea că, povara şi responsabifitatea cea mare, împreunate cu acest post, ar trece preste puterile sale.

Numai după multe stăruinţe s'a înduplecat a primí acest loc plin de responsabilitate, dar şi atuncia numai pe lângă condiţiunea, că el se provadă fără nici o recompensă această funcţiune, împreunată până atunci cu un salariu anual.

Primind însĕ odată aceasta însemnată misiune, rĕposatul, şi-a dedicat tot timpul, toată activitatea s'a spre binele institutelor concreḑute preingrigirei sale.

Şi într'adevĕr domnilor, rĕposatul după situaţiunea s'a economică o putea face, fiind-că împregiurările l'au ajutat foarte mult în împlinirea misiunei sale.

2. Dar câţi oameni nu sunt, cari dispun de timp, pentru ca toată activitatea lor sĕ o dedice spre un anumit scop, şi cu toate acestea cu greu 'şi vor împliní datorinţa cu scumpĕtate, dacă le va lipsí capabilitatea.

Nu se poate ḑice, că rĕposatul ar fi avut nu sciu ce sciinţe înnalte academice, dar el absolvase cea mai bună scoală, scoala vieţii În această scoală 'şi a câştigat reposatul o sciinţă prea preţioasă, filosofia vieţii, aceea filosofie practică, care nu părăsesce, pe om nici în cele mai grave situaţiuni şi care constitue ceea ce numim noi mintea sănĕtoasă.

Această minte sănĕtoasă ce caracterisează pe fericitul în Domnul, în foarte grave situaţiuni a avut cele mai bune fructe pentru institutele noastre.

Dar poate avea cine-va şi posibilitatea şi totuşi nu-'şi va împliní datoria, dacă nu se va asocia a treia şi cea mai momentuoasă recerinţă.

3. Bunăvoinţa sau tragerea inimei, zelul.

Această recerinţă, domnilor, este aceea, ce a caracterisat pe rĕposatul în mai mare mĕsură, şi care îi dau cel mai mare drept la recunoscinţa noastră şi care constitue adevĕratele sale merite.

Nu cred, că dênsul a îngrijit mai mult de casă, de averea sa, decât de edificiul scolar, de averea scoalelor, ba după esperienţa mea propriă a-'şi putea constata cu mâna pe suflet, că de multe ori, foarte de multe ori, rĕposatul punea interesele scoalei mai pe sus de interesele sale private.

Econom în administraţiune până la esces, era cu totul liberal, când era vorba de progresul învĕţămêntului în institutele noastre.

Nu se mulţimea rĕposatul numai cu aceea, că aceste institute în present sĕ prospereze şi sĕ funcţioneze în regulă, nu, preocupaţiunea şi activitatea lui mergea cu mult mai departe, voia sĕ asigureze viitorul acestor institute pentru toţi vecii.

Spre acest scop din toate puterile sale se adopera, se mărească şi se asigureze isvoarele de venit ale acestor institute, fiind-că convingerea lui era, că numai o bună şi asigurată stare materială paote garanta esistenţa şi înflorirea acestor institute.

Se pare că rĕposatnl vedea în institutele scolari, înfiinţate cu stăruinţa mult meritatului, Prea Sânţitul episcop Ioan Popasu şi ajutorate de mai mulţi membrii ai acestei prea stimate familii, se pare ḑic, că rĕposatul vedea în aceste institute paladiul familiei sale, şi că nu avea altă dorinţă mai ferbinte, decât că acest paladiu sĕ esiste pentru etern, ca un vechiu onorific monument al vredniciei acelora, cari l'au înfiinţat.

Eată un nobil egoism ca motiv al unui mare zel în materie de interese publice culturale. Atâta zel, atâta rêvnă a trebuit sĕ 'şi aibă resultatele sale bine-făcĕtoare şi cred, că aceste resultate în viitor se vor constata în mod şi mai eclatant.

---

conversaţiunile din casa părintească şi sciind, că trebue sĕ câştige pentru vieaţă, consideră admiterea lor într'o bancă ca un eveniment fericit şi îşi îndeplinesc funcţiunile din toată inima.

„Este bine d'a cerceta, de unde vine candidatul, care se presentează şi dacă a fost deja amploiat. Aceia, cari ies din scoală nu sunt încă capabili şi trebue probaţi trei sau şease luni. Aceia, cari au fost deja la un comerciant doi sau trei ani sunt cei mai buni. Nu e recomandaţie d'a fi fost copist sau samsar. Cei ce vin dela bancele din provincie şi în special dela bancele din Scoţia sunt consideraţi ca tardivi pentru lucrul din Londra.

„Trebue a se informa de familia candidatului. Deşì nici onorea nici probitatea nu se transmit cu sângele; însĕ este probabil, că părinţii virtuoşi şi religioşi au dat copiilor lor o educaţie virtuoasă, şi religioasă şi trebue a presupune, că tinerul obicinuit cu esemple de probitate în familie le va reproduce şi în vieaţa sa de toate ḑilele; o mare forţă morală este de lipsă pentru a îndepliní servicii în confidenţă, care sunt împreunate cu o mare responsabilitate şi această forţă pretinde facultăţi intelectuale d'un grad înnalt."

Distribuirea lucrului. — Distribuirea lucrului între amploiaţi este un obiect important, dar esperienţa este cel mai bun povăţuitor, ce se poate consulta în arangiamentele de ĕst-fel. Se pot formula spre acest scop câte-va principii generale.

În distribuirea lucrului este bine d'a plassa pe amploiaţii comptabilităţii aşa, ca sĕ controleze lucrul celorlalte secţiuni. Este de lipsă mai cu seamă d'a separa comptabilitatea propriu ḑisă de cassă; căci dacă acelaş amploiat ar ţinè cassa şi ar scrie şi la comptabilitate i-ar fi uşor în cas de eroare voluntară d'a face sĕ consune cărţile cu starea cassei. În casele mari când o carte servesce de control altei cărţi, nu trebue pe cât va fi posibil, sĕ le poarte amêndouĕ acelaş amploiat. Nu este de lipsă a fi neîncreḑĕtor către persoane, neîncrederea însĕ în arangiamentul funcţiunilor este înţelepciune. Este bine dar, ca ori-ce fraudă ce ar fi comisă prin un amploiat sĕ fie constatată şi descoperită prin registrul purtat de un alt amploiat. Din acelaş motiv este bine ca ori-ce angagiament, bilet sau cuitanţă, eliberat în public sĕ poarte douĕ subscrieri adecă a unui cassar şi a unui comptabil.

„Trebue ca lucrul sĕ fie esact împărţit aşa, că ori-ce funcţiune sĕ fie hotărîtă unei persoane anumită şi ca nici odată vr'un amploiat dojenit, că ar fi negligiat d'aşi împliní datoria, sĕ nu poată ḑice: „Asta nu-'i treaba mea." Eată pentru-ce nu e bine a se da un lucru colectiv mai multor lucrători, fiind-că atunci fie-care ar lucra din cât ar putea mai puţin şi nimic n'ar fi bine făcut. Dacă s'ar nasce între lucrători o contestaţie asupra atribuţiunilor lor respective, este de lipsă, ca sĕ se afle aproape de ei vre-unul, care sĕ tranşeze dificultatea îndată.

„Esistă trei împărţiri mari în bancele din Londra: cassa, comptabilitatea generală şi încassările. Cassarul nu e numai un numĕrător de bani; i trebue o mare memorie pentru a-'şi aduce aminte curênd despre starea comptului fie-cărei partidă, aşa ca sĕ poată achita mandate fără a recurge prea de multe ori la acela, care poartă compturile curente. El trebue ca, cu o aruncătură de ochiu sĕ poată cunoasce subscrierile false, mult sânge rece în mijlocul grămeḑii, care aşteaptă la fereastra cassarului şi chiar în faţa reproşurilor mai puţin meritate, politeţă şi prevenire faţă de public în ori-ce timp şi în ori-ce cas, fiind-că raporturile sale cu publicul sunt ceea-ce contribue a face bună sau rea reputaţia unei bance.

„Amploiaţii dela comptabilitate trebue sĕ aibă o scrisoare bună, sĕ scrie esact cifrele, sĕ lucre cu sârguinţă şi sĕ nu se teamă în timpuri, când afacerile i inteţesc de a trece seara în cărţi. Este însĕ o mare diferinţă între calităţile necesare unui simplu lucrător şi acelea, ce trebue sĕ le poseadă şeful comptabilităţii.

— Acesta nu este un simplu ţiitor de registre: alt-ceva este a ţinè registrele înnainte regulate şi preparate, alt-ceva este d'a forma o combinaţie de

Eată domnilor, pentru-ce adênc regretatul 'şi-a împlinit datoria cu atâta scumpĕtate; în persoana lui cele trei condiţiuni principale pentru această împlinire a datorinţii, adecă posibilitatea, capabilitatea şi zelul, din fericire pentru scoalele noastre au fost împreunate în cea mai frumoasă armoniă.

Ací zace causa marilor merite ale rĕposatului pentru institutele noastre de învĕţămênt imediat, eară mediat pentru cultura noastră naţională în genere.

Dar aceste merite sunt şi causa profundei şi generalei noastre dureri.

În faţa sicriului, ce cuprinde pe zelosul şi mult meritatul bărbat, ce s'a luat dela noi, fie-care dintre noi sĕ întreabă cu îngrigire, unde vom afla noi pe unul, care sĕ întrunească în mod aşa de frumos recerinţele, cari condiţionează o esactă împlinire de datorie? Unde vom afla, întreabă îngrigiat fie-care membru al Eforiei, pe preşedintele, căruia sĕ-'i putem concrede conducerea afacerilor administrative scolare cu atâta linişte sufletească, ca reposatului preşedinte?

La aceste întrebări nu putem ḑice alta, decât, a murit vrednicul preşedinte **Constantin Popasu,** Dumneḑeu sĕ proteagă institutele noastre. Încă o binefacere a reposatului merită atenţiunea noastră. Fericitul în Domnul, chiar murind, ne-a lăsat o moştenire prea preţioasă. Această mostenire este: esemplul bun al unui bărbat, care pus în servíciul celor mai înalte interese ale noastre 'şi-a împlinit datoria cu toată scumpĕtatea.

Nu me îndoesc, ca acest esemplu 'şi va manifesta bine-făcĕtoarea sa influenţă asupra generaţiunilor viitoare de aceea ḑic, memoria lui fie neperitoare.

Braşov, în 16/28 Decembre, 1886.

Avis.

Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu se va da în est an *Sâmbătă în 12 Februar st. n.* în sala hotelului la „Împĕratul Roman“.

Apel.

Situaţiunea cea plină de mândreaţă şi mulţimea edificiilor frumoase din Graz fac ca oraşul acesta sĕ sporească în toţi anii prin ne-numerate familii din alte ţĕri cari se domicilează aci; în ăstchip cresce şi numĕrul conreligionarilor nostri greco-orientali români şi sêrbi încât, astăḑi se află mai mult de 40. familii, din care cea mai mare parte sunt preste 100 de studenţi strĕini, cari frecuentează scoli înnalte şi pe la universitatea de-ací.

Toţi acestia, neavênd aici biserică şi preot de a lor credinţă, sunt lipsiţi de serviciul dumnezeiesc şi de toate funcţiunile religionari crestinesci; spre a repara această manchetă de mult simţită sa compus o societate cu scop dea-se îngrigí pentru clădirea unei biserici comunale greco-orientale, a cărei statute sunt deja întărite de înnaltele autorităţi competente.

Pănă a avea biserica proiectată, se simte însĕ o urgentissimă lipsă de a arangea o capelă în carea sĕ se poată aşeḑa cele agonisite şi chivernisite spre scopul acesta, şi tocma acum s'ar putea mai uşor afla o localitate acomodată cerinţiei din mândrele edificii noue ce ne stau la disposiţie, dar ne lipsesc mijloacele necesari, şi pentru de-a ajunge la implinirea acestui scop măreţ, ne vedem siliţi a ne ruga de sprijinul bunilor nostri conreligionari şi conpatrioţi şi suntem convinşi, că această intreprindere spre mărirea bunului Dumneḑeu, va sporí şi prospera întru atâta, în cât vom putea împlinì această nobilă şi sântă problemă la carea ne-am angagiat.

Ne permitem dar cea mai umilită rugare generală a noastră, cătră înnalt prea sânţiţi părinţi şi preoţi, epitropi şi confraţi ai maicei noastre biserici, a ne sprijunì din toate puterile încât ar fi cu putinţă, şi anume:

1. prin ajutoriul banal, odată pentru totdeuna,
2. prin rate pe un têmp hotărît după buna voinţă,
3. prin daruri bisericesci: în utenzilii, ornate, icoane, cărţi, sfeşnice, candele etc.
4. prin colecte în biserică şi afară la adunĕri şi petreceri,
5. prin lăţirea umilitei noastre rugări pre la conreligionari şi persoanele, cari noauĕ nu ne sunt cunoscute. Toate contribuirile fie cât de micuţe, se vor cuita cu mulţĕmită şi se vor publica prin jurnale Ne rugăm, ca ajutoriul de ori ce natură, sĕ se trimeată la preşedintele soţietăţii „*dem Herrn Ernest Edlen von Zaicz, k. k. Hauptmann des Ruhestandes, Klosterwiesgasse Nr. 14 in Graz*“, sau şi prin Diregătoria politicească:

(*An den Verein zur gründung einer gr.-oriental. Kirchengemeinde in Graz).*

Punêndune confidenţa în bunu' Dumnezeu şi conreligionari nostri, — cari nu ne vor relăsa la scădere, — ci ne vor sprijiní în pietoasele noastre nisuinţe, închieiem cu divisa:

„*în numele bunului Dumneḑeu.*“

Graz, în Septembre 1886.

Soţietatea pentru întemeierea unei biserici comunale gr.-orientale în Graz.

Secretarul societăţii: *Sav. Majstorovic,* stud. jur.

preşedintele soţietăţii: *Ernest Edler non Zaicz* m. p., căpitan c. r. în pensiune.

Mulţămită publică.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu se află plăcut îndemnată a-'şi esprima pe calea aceasta mulţămita următorilor domni, cari întruniţi fiind la o petrecere familiară au aflat a-şi manifesta voia bună astfel, că au contribuit pentru scopurile Reuniunei şi anume:

Domnul locotenent Simion Blasiu afară de tacsa de membru ajutător de 2 fl. încă cu 7 fl., — în total deci 9 fl., domnii protosincel Nicanor Frateş, şi proprietarul Alecsandru Neagoe cu câte 2 fl., şi domnii Dr. Remus Roşca şi Cornel Aiser cu câte 1 fl.

Mulţămind acestor domni, Reuniunea îşi esprimă totodată dorinţa, ca acest esemplu sĕ fie imitat, ţinêndu-sĕ la fiecare petrecere românească chiar în oarele de veselie cont de lipsele, ce le avem.

Sibiiu, în 11 Ianuariu, 1887.

V. Bologa m. p. secret.

M. Cosma m. p. preşedintă.

Varietăţi.

* (Felicitări de anul nou.) În ḑiua anului nou după serviţiul divin, la sfârşitul căruia dl protopresbiter şi paroch local S. Popescu a cetit datele statistice despre mişcarea populaţiunei şi starea averei bisericesci în aceasta parochie în decursul anului espirat 1886; asesorii consistoriali în corpore, acompaniaţi de un numĕr frumos al inteligenţii din loc s'au presentat la Escel. Sa Dl archiepiscop şi metropolit pentru a'l felicita din incidentul anului nou.

* (Promoţiune). În 22 Decembre n. 1886 s'a promovat la gradul de doctor în drepturi dl Stefan Petrovici, la universitatea din Viena.

* (Bobotează.) Ca în anii precedenţi, aşa şi Marţi în 6 a lunei curgĕtoare Părintele capelan militar Simon Popovici cu paradă militară va face Sfinţirea apei în Strada Schevis. Este frumoasă aceastâ festivitate arangiată de cătră Parintele Popovici din an în an, de aceea ne ţinem de a noastră datorinţă de a o anunţa încă de acuma.

* (Maiestatea Sa împĕratul) a dat în 10 Ianuariu n. un „diner“ la care au fost părtaşi: ministrul român Sturdza, membrii comisiunei române Protopopescu şi Rădulescu; contele Kálnoky, bar. Orczy, şeful de secţiune Szögyenyi, ministrul de comerciu cont. Szécsenyi, şeful de secţiune Matzinger, adjutantul general al Maj. Sale bar. Popp, bar. Herbert şi loc. mar. campestru din Dalmaţia Blazecovici.

* (Comitetul reuniunii sodalilor români din Sibiiu,) încuragiat de sprijinul oferit din partea mai multor domni dìn inteligenţa română din loc, a arangiat un ciclu de prelegeri publice.

La prelegerile acestea este cu toată onoarea învitat p. t. public, care prin aceasta se avisează totodată, că ciclul se va începe cu 4/16 Ianuarie 1887 la 5 oare seara şi se va continua din opt în opt ḑile, pănă la 1/13 Februarie 1887 inclusiv, ceea-ce ar face cu totul cinci prelegeri.

Prelegerile se vor ţiné în localul societăţii de lectură, Stradă Cisnădiei Nr. 7.

Fiindcă prelegerile, pe lângă petrecere spirituală mai au şi scopul spriginului material al reuniunii sodalilor români din Sibiiu, la întrare va fi a se solví:

a) din partea membrilor reuniunii câte 5 cr.;
b) din partea nemembrilor câte 10 cr.

Suprasolviri se vor primí cu mulţămită.

La „Institutul tipografic“ şi în „librăria tipografiei archidiecesane“ se vênd bilete de întrare şi se primesc şi abonamente pe ciclul întreg.

Programa ciclului se va distribuí la cassă.

Ciclul se va deschide cu:

„Biografie fără nume“ sau „Faurul din comună,“ de N. Cristea.

* (Pertractările convenţiunei vamale cu România.) Din Viena se vestesce, că la cererea membrilor comisiunei române s'a mai ţinut în 10 Ian. n. încă o mică şedinţă. Ministrul Sturdza înnaintà o lămurire, în care se spune, că împuterniciţii guver. român în Viena au aflat o bază favorabilă în pertractările de păn' acuma. Acum însĕ trebue sĕ se facă o mică întrerupere cu pertractările, pentru ca sĕ meargă în Bucuresci pentru de a căpĕta şi mai departe instrucţiuni; numai ministrul Sturdza va mai rĕmâné în Viena din pricină, că petrece aici cu întreaga sa familie. Cătră sfêrşitul lui Ianuarie din nou se vor începe pertractările.

* Cetim în „Gazeta Transilvaniei“: „*Silvania*“ este numele unui nou institut de credit, care se va înfiinţa în Şimleul-Silvaniei, cu un capital de 75,000 fl. în 1500 acţii de câte 50 fl., încheiându-se subscrierea acţiilor în ḑiua de 15 Martie. Comitetul fundator se compune din domnii: Alimpiu Barbolovici,

---

duceri, d'a stabilí o comptabilitate potrivită cu operaţiile unei casse. Deasemenea când o comptabilitate este întrodusă, un şef bun va avea adesea ocasie d'a găsí o metodă mai bună d'a trece câţi-va articlii, d'a face estrase, cari nu reies immediat din cărţi, d'a regula compturi lungi şi conplicate d'a le limpeḑí şi ale prescurta, o purtare bună a registrelor şi un şef pătrunḑĕtor vor împedeca mult ca o bancă sĕ 'şi suspende plăţile.

„După aceste date trebue plasat fie-care la secţiunea, pentru care are mai multă aptitudine.

Salarie. — „La ori-ce bancă salariul celor mai tineri este mai mic decât al celor mai bătrêni. În Scoţia un începător la bancă face o pracsă de 3 ani, în decursul cărora puţin învaţă. Nu este chiar aşa în Londra, unde un începător capĕtă mai întâi 60 livre sterlinge pe an şi cadouri de crăciun sau 80 l. st. la bancele pe acţiuni, care au suprimat obiceiul cu cadouri date amploiaţilor lor prin public. Pretutindeni însĕ regulele de avansament sunt variabile şi nici că poate fi altcum. Unii bancheri urcă salariile fiecărui amploiat în toţi anii, chiar şi atunci, când n'ar fi avansaţi în post şi în casul acesta salariele sunt regulate esclusiv după numĕrul anilor de serviciu; alţii au o ierarchie, în care fiecare post corespunde unei cifre anumite de salar şi atunci salariul depinde de avansament: alţii combină cele două sisteme şi dau un minimum de salar gradului şi un supliment anual ansienităţii. Fiecare sistem îşi are avantagiile; dar este o regulă, care am dorí sĕ prevaleze: această ar fi d'a proporţiona totdeuna urcarea salarielor cu profitele cassei. Dacă banca prosperează, salariele amploiaţilor trebue sĕ fie urcate şi dacă are perderi, trebue sĕ fie împărtăşite de nenorocul ei. Ăsta 'i mijlocul d'a preveni urmările capriciului din partea direcţiunei bancei şi ura din partea amploiaţilor. Mĕsura salarielor trebue ficsată totdeuna după o regulă şi nici odată prin protecţiune.

„Stăpânilor daţi servitorilor vostri ceeace este just şi echitabil d'a le da, aducându-ve aminte, că şi voi aveţi un stăpân în cer. Fiţi justi în distribuirile voastre de avansare şi alegeţi pe aceia, cari sunt cei mai demni şi cei mai capabili de a îndepliní serviciul, căruia sunt destinaţi. Fiţi drepţi în ficsarea salariului şi nu uitaţi, că avênd mai multă responsabilitate decât servitorii ordinari ei trebue plătiţi conform serviciului. Fiţi justi în promoţiuni şi nu lăsaţi nici odată ignorat meritul prin patronagiu şi favoritism. Fiţi justi în cantitatea muncei, ce o pretindeţi; luaţi destui amploiaţi pentru a'şi îndepliní datoria fără a esceda cu prea mare oboseală; nu ve îngrijiţi de ei prea târḑiu şi nu le refusaţi unele concedii folositoare sănĕtaţii şi recreaţiunei lor. Fiţi justi în reproşurile voastre: controlurile sĕ fie mai dese faţă de cei nedrepţi şi recunoaşteţi tot aşa de uşor meritul lucrătorilor vostrii — ca şi greşelele. Fiţi justi în pensiunile voastre şi recompensaţi cu respect şi liberalitate pe bătrênii vostrii servitori; nu uitaţi, că ei au fost juni şi că voi aţi avut beneficiul serviciilor lor.

La toate bancele, amploiaţii dau de obiceiu donĕ cauţiuni de câte 500 l. st. şi aceste cauţiuni sunt mai mari la gradele superioare. În 1841 banca Angliei a renunţat la sistemul de cauţiuni şi l-a înlocuit prin un alt sistem. Fiecare amploiat subscrie întrând 10% din suma, pentru care i-s'ar fi reţinut ca cauţiune; cei vechi au subscris în decurs de 5 ani 2% din aceeaşi sumă şi venitul acestui fond ficsat la 600 l. este vĕrsat la casa vĕduvelor amploiaţilor, fundaţiune patronată de bancă. Dacă ajutoarele scădeau, această sumă sub 600 l. se acoperia deficitul cu resturile de venite, care formează această dotatiune; se recurgea la contribuiri nouĕ, dăcă cauţiunea comună devenia sub 4700 l.; dar nici odată contribuirea 2% dela vechia cauţiune personală şi nici odată banca nu poate reclama fondului de garanţă o sumă superioară numĕrului acestei cauţiuni vechi. Amploiaţii sunt afară de aceasta personal angagiaţi pentru ori ce sumă, cu care ar fi responsabili şi fondul de garanţă nu e nici odată decât o cauţiune. — Reţinerea anuală în decurs de 5 ani a fost ficsată la o livră.“

Vasile G……

vicariul Silvaniei şi proprietariu în Şimleu, George Pop, proprietariu în Băsesci, Dr. Ioan Nichita, advocat în Zĕlau, F. Cocian, advocat în Ceh, Ioan Moldovan, paroch şi proprietariu în Bănişor, Ioan Serb, preot în Siciu, Vasiliu Papp, asesor şi proprietariu în Zĕlau, Dr. Vasiliu Lucaciu, parochul Şişiescilor şi proprietariu, Ioan Cosma, protopop şi proprietariu în Pericei, Teodor Simoc, preot gr. or. în Bosna, Andreiu Cosma, advocat şi proprietariu în Supurul de sus, Simeon Oros, advocat în Şimleu. Subscrierile sunt a se trimite la dl Alimpiu Barbolovici, cassariul interimal, în Şimleul Silvaniei. Director esecutiv e dl Andreiu Cosma.

* (Nu's vorbe). După cum se sună tot trebue sĕ se întêmple ceva la primăvară. Ministrul de honveḑi aşteaptă dela o comisiune *proiectul de lege pentru mobilisare*, ca sĕ 'l poată înnainta cât mai în grabă dietei; tot odată s'a dat ordin municipiilor ţĕrii ca până la finea lui Faur sĕ facă conspecte în oraşe şi sate despre cai, mânḑi, cară, căruţe, şi sĕ se trimită ministrului de honveḑi. — Cine scie, ce aduce vremea!!

* (Reforma în studiile juridice) după cum se vesteste din Viena consistă în următoarele: La facultatea jur. a universit. din Viena, istoria imperiului şi a dreptului german, filosofia practică şi istoria imperiului Austriac pentru viitor nu mai formează un studiu obligat pentru ascultătorii de drept; tot ast-fel cade o parte din istoria generală. —

Pentru anul prim se va întroduce un colegiu pentru enciclopedia juridică. Sciinţele de stat se vor înmulţí cu 2 colegiuri ca studiu obligat. Studiul economic naţional încâ se va întroduce pentru anul al 2-lea.

Loterie.

Mercuri, în 12 Ianuariu 1887.

Brünn: 4 59 17 41 22

Xr. 479 [1514] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Răcătău se escrie concurs la înţelesul ordinului consistorial din 1 Iuliu 1886. Nr. 2189 B. concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima pnblicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte una ferdelă de familie de bucate în greunţe cu ferdela vechie sau în locul ferdelei 1 fl. adecă un florent . . fl. 115.—

2. Dela folosinţa casei parochiale grădină şi progradie . . . . fl. 30.—

3. Dela frunḑăşile ce sĕ dau din pădurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de . . . fl. 60.—

Dela stola regulată. . fl. 42.90

Dela umblarea cu crucea la bobotează dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. . . fl. 34.50

6. Dela părăstase şi alte dăruri aduse . . . . . fl. 80.—

7. Dela cununa anului şi dela Pasci . . . . . . fl. 32.—

8 Dela eşirea cu litie la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate . . . fl. 10.—

9. Dela molitvele posturilor . . . . fl. 12.–

Suma fl. 416.40

Cei cari doresc se ocupe aceasta parochie, au sĕ'şi îndrepte petiţiunile inzestrate cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentrn parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la supranumitel termin.

Sebeş, în 29 Decembre, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 35. [1513] 1—3

CONCURS.

Încuviinţânduse prin ordinul consistorial din 11 Novembre 1886 Nr. 5597 B. aşezarea de Capelan lângă neputinciosul paroch George Panţa în Parochia de clasa a II-a din Pianu'l de sus protopresbiteratul Sebeşului se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale afară de cimiteriul, carele sĕ lasă întreg în folosinţa parochului până trăesce.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea sĕ'şi aştearnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral al Sebeşului până la terminul sus indicat. Se lasă concurenţilor în voie, ca sub durata concursului sĕ se presenteze poporului în biserică în vreo duminecă ori sĕrbătoare.

Pianul de sus, în 27 Decemcre, 1886.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot..

Nr. 106. [1510] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Prihodişte Tătăreşti, pe basa resoluţiunei consistoriale ddto 11 Martie a. c. Nr. 484 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 120 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat, à 1 fl. 20 cr. . . . . fl. 144.—

2. Venitele stolari sistemisate de mai înnainte:

a) dela botezuri . . fl. 12.50
b) dela cununii . . . „ 32.—
c) dela înmormêntări . „ 80.—
d) dela sfeştanii . . . „ 4.—
e) dela 27 familii neorustice stola à 1 fl. . . . . „ 27.—

3. Alte venite accidentali împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc la botezul Domnului, cununa anului, maslu, etc. . . . fl. 110.—

Suma fl. 409.50

Doritorii de a competa au a-'şi aşterne, în terminul sus indicat, suplicile lor instruate conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

În conţelegere cu comitetul parocial.
Oficiul pretopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 10 Decembre 1886.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

U. Z. 9—1887. [1511] 2—3

Edict de licitaţiune.

In 4 Martie stilul nou, 20 Februarie stilul vechiu 1887 se va ţiné la oficiul central al Universităţii săsesci în Sibiiu piaţa mare Nr. 15 dela 9 până la 12 oare înnainte de ameaḑi şi la cas de lipsă şí dela 3 până la 6 oare după ameaḑi o licitaţiune publică pentru esarêndarea următorilor munţi de păşunit, pe anii 1887-1888, 1889, eventual numai pe anul 1887 şi anume:

Nr. curent.	Situaţiunea muntelui	Numirea	Arealul de păşunit		Preţul de esclamare
			Jug.	□°	fl.
1	*Tălmaciu*	Cornu Pleschii .	712	—	750
2	„	Negovan mare .	1327	—	925
3	„	Negovan mic .		—	862
4	„	Conţu mare	2245	—	705
5	„	Cunţu mic .		—	895
6	*Orlat*	Stricatu . . .	1750	—	204
7	„	Oltiavu . . .	1425	—	625
8	„	Furnica . . .	1546	—	258
9	„	Bălu	929	1300	651
10	„	Balinţu mare .	1101	900	223
11	„	Balinţu mic . .	650	1000	149
12	„	Sercinu mare .	1253	100	206
13	„	Sercinu de mijloc	1413	900	813
14	„	Sercinu de laturi.	1141	700	541
15	*Sibiel*	Cotrona . . .	274	1100	94
16	*Sinna*	Goaza de sus .	1419	600	653
17	„	Goaza de jos .	1387	800	166
18	„	Haneşu de sus .	1676	1400	580
19	„	Haneşu de jos .	1686	1400	203
29	„	Steaza de sus .	389	1000	79
21	„	Steaza de jos .	600	—	33
22	„	Gropele de sus .	794	600	31
23	„	Gropele de jos .	452	890	121

Fie-cine, care doresce a lua arêndă trebue sĕ depună la mâna comisiunei de licitare înnainte de licitaţiune 10⁰/₀ din preţul de eslamare ca vadiu în bani gata, care după terminarea licitaţiuuei se va restituí aceluia, ce nu a obţinut arênda, ear celor ce nu obţinute li se va socotí în preţul arêndei, dacă au depus cauţiunea de arêndă conform contractului.

Condiţiunile mai de aproape ale arêndei se pot vedé şi înnainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al universităţii săsesci în oarele de cancelarie.

Sibiiu, în 5 Ianuariu 1887.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 592 [1512] 1—3

EDICT.

Ilie Brad gr. or. din Gurarîului, protopresbiteratul Sĕliştei care de 4 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana Hanzu tot din Gurarîului conform decisiunei consistoriale din 4 Novembre a. c. Nr. 5626 B. se citează a se presenta în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, înnaintea subscrisuliu oficiu, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sus numită contra lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 23 Decemvrie, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Sz. 669. 1886 tkvi. [1515] 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy a nagyszebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtatónak oláh-bogáti Munteán Juon lui Nikuláe, Reulea Niculáe (Bulyàr), Sajta Niculáe lui Ilie végrehajtást szenvedők elleni 275 frt. 65 kr. töke követelés és járulékai iránti, végrehajtási ügyében a vizaknai kir. járásbiróság területén Oláh-Bogáth határon fekvő Oláh-Bogáthi 176-ik sz. tjkben A + 1—16 rsz. 779 frt. Oláh-bogáti 177 sz. tjkben A + 1—3 rsz 144 frt. O-bogáti 123 sz. tjkben A + 1—10 rsz. 305 frt. 50 kr. O. bogáti 391 sz. tjkben A + 1 rsz. 57 frt. Összesen 1285 frt 50 kr. becsárban az árverèst elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az **1887 évi február hó 3-ik napján délelőtti 11 órakor** Oláh-Bogát község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₀-át készpénzben vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól 1886 évi Oktober hó 9-én.

A kivonat hiteleül.

Csiki,
kiadó.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Domnule Fragner!

Te rog ca sĕ binevoesci pentru suma de 10 fl. aici alăturată a'mi trimite o lădăţuie cu 10 sticle din *balsamul de viaţă al D-rului Rosa.* Permiteţi-'mi totodată sĕ ve comunic, că acest medicament este escelent; căci de 3 luni încoace, decând îl întrebuinţez, durerile mele de stomach, pe cari de 10 ani încoace le-am avut, — nu le mai simţ. Tot acest medicament a lecuit şi pe soţia mea de o boală de ficaţi, de care a suferit ea de ani încoace, şi le conservă sănătatea copiilor mei, scutindu-i cu deosebire de friguri, cari p'aici sunt atât de deşi. Primiţi Dl meu asigurarea deosebitei mele stime, cu care me semnez:

Casimir Masalski,
inspector peste lucrările căii ferate în Alecsinaţ, Sêrbia.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,
apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi in depositele mai jos însemnate:

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, şi cele mai multe prăvălii cu materiale au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1285] 11—15

Redactor provisoriu: Dr. **Rem Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 2 Sibiiu, Joi 8/20 Ianuariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1886, a-'şi înnoí din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 7 Ianuariu.

Privirea Europei este îndreptată spre Berlin asupra bărbatului de fer, care trei ḑile dearêndul a susţinut o luptă înfocată cu parlamentul pentru durata terminului în privinţa presenţii forţelor armate. Şepte sau trei ani va dura actuala stare de lucruri cu privire la numĕrul miliţiei germane. Capacităţi militare ca mareşalul Moltke, bărbaţi politici neasĕmĕnaţi, după cum e Bismarck au pledat pentru termin de 7 ani, parlamentul a fost pentru trei ani. Îndată după publicarea acestui verdict s'a ridicat principele Bismarck, şi a cetit autograful împĕrătesc, prin care sĕ disoalvă parlamentul.

Importante sunt desbaterile din Reichstagul german pentru enunciaţiunile făcute cu privire la starea europeană în genere. În aceasta privinţă principele Bismarck a vorbit limpede, respicat, fără nici o cruţare, şi dacă în general lumea nu va fi mulţămită cu metoda burşicoasă a lui Bismarck de a tracta parlamentarismul, într'una va trebuí sĕ-'i fie recunoscĕtoaria, şi aceasta este declaraţiunea lui în în politica esternă, care e limpede ca lumina soarelui.

Bismarck voesce pacea mai pre sus de toate. De aceea Germania trăesce în cea mai strânsă legătură cu Rusia. Asemenea bune legături întreţine ea şi cu Austro-Ungaria. Tendenţa Germaniei este îndreptată spre susţinerea păcei. N'are Germania nici un interes în orient, nici un interes în Bulgaria, şi dacă Bismarck în politica sa pentru Bulgaria ar fi provocat un rĕsboiu cu Rusia, atunci el ar fi trebuit pus pe banca acusaţilor. Acesta e punctul de plecare al Germaniei în cestiunea orientală. Domnească în Bulgarea cine va domnì, esercieze protectorat sau doară chiar permanentă influenţă ori cine va voì în Bulgaria, Germania pentru aceasta nu se va încăera cu Rusia.

Diametral opus cu acest program al principelui Bismarck în cestiunea orientală este după cum scim cel al contelui Kálnoky. Monarchia noastră are vitale interese în orient. Nu este indiferent deci pentru Austro-Ungaria cine va domní în Bulgaria, şi ea nu va suferí ca vre o putere strĕină sĕ esercieze acolo influenţă permanentă, sau protectorat nebasat pe contracte internaţionale, o eventuală ocupare cu armată a Bulgariei o va considera de casus belli.

Declaraţiunile contelui Kálnoky au fost cunoscute principelui Bismarck, de aceea îndată după ce a dat Rusiei mână liberă în cestiunea orientală, a mărturisit, că între Austro-Ungaria şi Rusia relaţiţiunile sunt foarte încordate. Germania îşi dă toată silinţa sĕ susţină pacea, şi sĕ împedece o eventuală încăerare între aceste două mari puteri vecine. Şi dacă îi va succede, atunci ei puţin îi va păsa, dacă în Rusia o vor considera de austro-filă, şi în Ungaria de ruso-filă.

Din politica cu doue feţe a lui Bismarck adevĕrata morală este, că el umblă după interesele Germaniei, pentru cari sacrifică interesele aliaţilor sei.

Cu privire la alianţa cu statul nostru încă aflăm enunciaţiuni importante. Raportul acestei alianţe e de natură, încât un stat nu e obligat a apĕra interesele celuilalt. Concret vorbind, Germania numai atunci va întreveni în interesul statului nostru, când acesta va fi ameninţat în temeliile sale. Puţină mângăere, vor fi ḑicênd ḑiarele din Budapesta, dar totuşi mângăere.

Am ţinut de cuviinţă, sĕ relevăm aceste puncte din memorabila cuvêntare a lui Bismarck pentru caracterisarea situaţiunei. Lumea va fi recunoscĕtoare principelui de Bismarck pentru atâta sinceritate în espunerea politicei sale, căci acuma sĕ scie, din ce parte suflă vêntul, nu 'i va fi recunoscĕtoare însĕ monarchia noastră pentru direcţiunea politicei germane în cestiunea orientală.

Am avut slăbiciunea sĕ accentuăm nu odată, că politica noastră îşi are de basă alianţa cu Germania Va trebuí acuma sĕ declarăm, că politica noastră va trebuí sĕ se baseze numai pe puterile noastre. Şi atunci avem lipsă de pace internă.

Revista politică.

Din capitala monarchiei s'au întors bărbaţii regimului nostru cu isprăvile în băţ, ca sĕ fie scărmânaţi de representanţii dietali Mai trebuia sĕ amintim că în conferinţele ministrilor din capitală s'au luat în mare băgare de seamă mĕsurile trebuincioase miliţiei în casul unei mobilisări; pentru aceste mĕsuri ministrul de finanţe va trebuí sĕ pună la disposiţia ministrului de rĕsboiu 15 milioane de fl. mai mult decât după cum e budgetul pe anul 1887; şi acestea milioane, e întrebarea, dacă vor fi de ajuns.

De tot furtunoasă e dieta Uugariei, bărbaţii nu se cruţă aproape de loc şi cu deosebire la ordinea ḑilei a fost început desbaterea budgetului pentru 1887. Desbaterea e vehementă, ea ne lămuresce în destul trista soarte, în care sĕ află Ungaria în privinţa financiară. Săculeţul deficitelor se umple tot mai tare şi mai tare.

Finanţele Ungariei represintă un tablou aşa de trist încât deputatul Helfy a declarat, că sau va urma un bancrot sau dările vor trebuí sĕ se urce. De altcum dênsul se şi miră, că în Ungaria regimul parlamentar nu-i ca în alte state, în cari cel puţin după o ocârmuire de 12 ani se încunjură catastrofa financiară prin aceea, că 'şi dau dimisiunea şi nu mai îmbată lumea cu apă rece. Dênsul află finanţele Ungariei aşa de neregulate încât nu află demn, ca budgetul statului sĕ se primească ca desbatere specială. Horánszky nu-'şi mai aduce aminte de un guvern, care sĕ-'şi fi perdut aşa de tare încrederea poporului.

Cu vreme naţiunea va numí epoca aceasta sistemul minciunilor. După orator socotelile sunt pline de sminteli, dênsul e foarte neclar, cu atâta e în clar însĕ, că în decurs de 10 ani din urmă deficitul se învêrtesce în jurul frumuşelei sume de 40 milioane. Socotelile finali arĕtă, că în anul 1868 datoriile statului erau de 235, în anul 1875 însĕ de 619 în 1885 au atins frumuşica sumă de 1435 de milioane. Acest sistem trebue sĕ se şteargă, aşa n'o va mai putea duce ţeara mult. Sub acest regim nu înfloresce decât egoismul şi idololisarea. La amêndoi oratorii dl Tisza le a sciut rĕspunde prin vorbe pline de flosculi.

Acestea 's dela noi.

Foile se ocupă mai cu seamă cu discursul lui Bismark şi cu politica Germaniei. Nu scie omul ce va fi şi unde vor rĕspunde apucăturile politice. Mulţi pretind, că din discursul lui Bismarch lămurit se vede starea pacinică a Europei. Dacă ar fi aşa dar, de ce cancelariul de fer de trei ori s'a ridicat pe tribună pentru de a se primí, ca soldatul german şepte ani sĕ nu se despartă de puşcă. De alt-

FOIŢA.

Lit

Seara în ajúnul nunţii.

„În adevĕr noi vom trăí fericiţi unul cu altul,“ vorbì domnişoară Louisa mătuşii sale, seara în ajunul nunţii şi obrajii ei se roşiră, şi ochii ei străluciau de plăceri lautrice. Îşi poate cineva uşor închipuí, când o mireasă ḑice noi, la cine dintre muritori cugetă.

„Nu me îndoesc de loc, scumpă Louisa“ rĕspunde mătuşa: „băgaţi numai de seamă, ca sĕ rĕmâneţi fericiţi unul cu altul.“

„A, cine s'ar putea îndoí, că nu vom rămânè! Eu me cunosc. Şi dacă n'aş fi bună, iubirea mea către dênsul me va face mai bună. Şi cât timp noi ne vom iubí, nu se poate sĕ nu fim fericiţi. Iubirea noastră va fi continuă“

„Oh“, suspinà mătuşa, „vorbesci ca o fată de nouĕ-spre-ḑece ani în ajunul nunţii, în estasul dorinţelor împlinite, în estasul frumoaselor speranţe şi presimţiri. Scumpă copilă, crede-me: şi inima îmbătrânesce. Vin ḑile, când farmecul sentimentelor se sterge. Şi dacă ilusiunile trec, abia atunci se scie, dacă în adevĕr ne mai iubim. Dacă farmecul răpitor se stinge prin dedare, dacă vioiciunea din tinereţe se pălesce, dacă în vieaţa casnică umbra învĕlue tot mai tare şi mai tare lumina: atunci, Louiso, şi mai înnainte nici de cum, abia poate ḑice femeea despre bărbat, că-i demn d'a fi iubit, abia atunci poate ḑice bărbatul despre femee, că înfloresce în o plăcere vecinică. În ajunul nunţii însĕ în adevĕr 'mi sună astfel de apreţieri ridicol“.

„Te înţeleg, mătuşică, Dta vrei sĕ 'mi spuì: numai virtuţile noastre reciproce ne vor face plăcuţi unul altuia şi în timpurile mai de apoi. Dar acela, de care eu m'am legat — căci despre mine nu pot ḑice, de cât a prea-mărí o nobilă voinţă — nu e el cel mai demn, mai nobil dintre toţi tinerii întregei cetăţi? Nu înfloresce în persoana lui numai nobleţea, călăusa norocului vieţii!“

„Copilă“, adause mătuşa, „îţi dau drept. Virtuţile înfloresc la tine ca şi la el: sum datoare sĕ 'ţi-o spun asta, făr' a-te linguşí. Dar, inimă scumpă, ele numai înfloresc încă, şi nu s'au perfecţionat în arşiţa soarelui şi în povoaie. Nici o floare nu ne înşală mai tare în speranţă, de cât acestea. Nimenea nu scie, în ce pămênt se sădesc. Cine cunoasce tainele inimei?“

„O, mătuşică, în adevĕr me înfricoşezi“.

„Cu atât mai bine, Louiso. Cugetă şi veḑi, aşa ceva e tocmai potrivit în seara din ajunul nunţii. Mie 'mi eşti de tot dragă, d'aceea voesc a'ţi vorbí, întocmai cum simţesc. Eu încă nu sunt mătuşă bĕtrênă. În vêrstă de două-ḑeci-şi-şepte de ani poţi trăí încă cum îţi place, fără de griji, şi încă n'ai ajuns a fi bigotă. Şi tocmai asta-i pricina, că am dreptul de a'ţi vorbí şi a te face băgătoare de seamă la un secret, ceea ce poate, că încă nu scí, şi despre care unei drăgălaşe şi tinere fetiţe nu i-se prea povestesce; ceea ce pe un tinĕr încă nu'l prea interesează, — şi cu toate acestea e cel mai temeinic stîlp în economia casnică, pe care se basează iubirea vecinică şi norocul nesdruncinat.“

Louisa cuprinse cu amêndouĕ mânile mâna mâtuşii.

„Mĕtuşă picată din ceriu! Dta scii, Dtale toate le cred. Vrei sĕ 'mi spuní: Noroc statornic şi iubire vecinică nu ni se garantează din întêmplare prin un stimul trecĕtor, ci numai prin virtuţile inimei, ce le vom efeptuí unul pentru altul, ele sunt comoara cea mai bogată a căsătoriei, ce o vom aduna împreună; ele nu se vor învechí.“

„După cum se întêmplă, Louiso, şi virtuţile se pot învechí, şi cu învechirea lor sĕ devină urîcioase, ca şi frumseţea corpului.“

cum nu poate fi tocmai favorabilă starea Germaniei, dacă ea caută, sĕ 'şi stoarcă toate puterile pentru susţinerea unei puteri militare ne mai pomenite, şi asta poate chiar în contul altor interese.

Şi sĕ nu ne prindă mirarea, dacă n'a reuşit aḑi Bismark, va reuşí mâne, i-s'a mai întâmplat lui stavili, pe când actualul împĕrat era numai rege şi stavilile au fost delăturate, voia cancelariului realisată. Reichstagul s'a disolvat, dar şi asta a fost numai politică poiectată încă mai innainte d'a vorbí Bismarck, „Vossische Zeitung“ se esprimă ast-fel: Fără voie a pus naţiunea stavilă marelui şi mult meritatului bărbat, dar ea 'l chiamă ca odinioară Englitera pe ducele Wellington: *victorios în Spania, Waterloo, Vittoria, sĕ nu porţi învingere asupra poporului teu.*

De alt-cum deşì proiectul a căḑut, îndată după disolvarea Reichstagului se făcură o mulţime de manifestaţiuni împĕratului, ear el mişcat pănă în suflet eşì de trei ori pe balcon, mulţămind mulţimei. Camera seniorilor dietei prusiene a luat un proiect de adresă către împĕratul, în care 'şi esprimă părerea de rĕu, că parlamentul a respins proiectul militar, asigurându-'l, că prusienii sunt gata a nu se despărţí şepte ani de puşcă.

Dacă toate statele germane vor fi aşa de entusiasmate pentru militărism ca Prusia, desigur că Bismarck şi Moltke 'şi vor vedé năzuinţele realisate. „Novosti“ apreţiind vorbele lui Bismarck ḑice, că interesele Rusiei nici când nu se pot împĕca cu ale Austriei şi ale Engliterei. Rusia nu doresce rĕsboiu, ci resbelul depinde dela Austria; căci dacă Austria e interesată în peninsula balcanică, asta-i în contraḑicere cu problema istorică a Rusiei, ear Rusia nu va putea suferí o ast fel de politică. Deci ar fi bine pentru evitarea rĕsboiului pentru moment ca Austria sĕ 'şi rĕstringă influinţa sa, *în cas contrariu chiar primăvara va aduce o încurcală între relaţiile noastre cu imperiul vecin.*

Comisiunea bulgară în Roma avu aceeaşi soarte ca şi în celelalte capitale, unde ceruse sprijin. Ea a fost primită într'un mod tare prietenesc de contele Robilant. Şi acest ministru îi dete învĕţătură, spunêndu-'i, că Bulgaria datoresce ascultare Rusiei şi că puterile cele mari nu sunt cam prea aplicate a purta rĕsboiu pentru bulgari, ci şi dacă ar purta, rĕsboiul ar fi păgubitor peptru cei mici. Deci bine ar fi ca Bulgaria sĕ se îngrijască de afacerile sale din înlăuntru şi sĕ nu vină în conflict cu statele. — Soartea Bulgariei e deci în mâna puterilor mari. Nici vorbă nu mai poate fi de Alecsandru, după cum spun foile ruse. Ţarul ar fi aplecat a propune un alt principe, pe care dacă 'l-ar recunoasce toate puterile, Rusia n'ar mai umbla după Dandianul Migrelian. „M. Wiedomosti“ propune pe principele *Gantemuroff*, care se consideră de descendent al celei mai vechi familii caucasice.

O industrie, ce ni se impune.

Acum, când e vorba a se încheia dín nou cu România convenţiunea vamală, nu va fi fără de interes nici pentru publicul nostru sĕ vadă, cnm sciu cei din România află mijloacele cele mai practice, chiar şi pentru articlii, cu cari sunt în prima linie atinşi prin închiderea graniţelor Austro-Ungare. Reproducem în cele următoare după „Economia-Naţională“ următoriul articlu:

„Esportul de cereale şi de vite era, şi va fi încă mult timp, singurul nostru isvor de bogăţie, care ne permite a ne procura produsele manufacturate ale ţĕrilor streine, în schimbul produselor noastre naturale. In comptul esportului, vitele figurau cu o sumă respectabilă, destul de însemnată pentru noi. Tèrgul cel mai important pentru desfacerea vitelor noastre era Austro-Ungaria.

Abia au trecut câţi-va ani dela încheerea convenţiunei între România şi Austro-Ungaria, şi vecinii nostrii sub presiunea ungurilor, au căutat toate mijloacele spre a se oprí cu totul intrarea vitelor noastre în Austro-Ungaria.

Ungurii, fiind un popor agricol ca şi noi, voiau sĕ încurajeze crescerea vitelor lor, oprind importul vitelor noastre. Ei au reuşit pe deplin. N'au cruţat nici un mijloc, chiar cele mai neoneste, numai sĕ-'şi ajungă scopul. Se închidea graniţa vitelor noastre despre Austro-Ungaria, sub pretecst, că la noi băntue pesta-bovină şi alte boale, cu toate că starea sanitara era escelentă în toată întinderea ţĕrei. Intru cât privesce comerciul cu rîmătorii, dificultăţile, ce le făceau comercianţilor nostri, nu erau mai puţin mari şi mai neoneste. Rîmătorii se supuneau fără motiv la o carantină costisitoare, şi odată ajunşi la têrgul dela Steinbruch se inspectau de către medicii veterinari. Nu este trebuinţă sĕ mai spunem, că mai totdeauna, rîmătorii de proveninţă română erau declaraţi de bolnavi, plini de trichină şi altele. Consecinţa naturală era, că comercianţii nostri trebuia sĕ-'şi vêndă rîmătorii pe preţuri de nimic săpunarilor din Pesta, spre a fabrica săpun din grăsimea lor. Negreşit că şicanele de tot feliul, făcute comerciului nostru de vite, nu erau de natură a încuraja estinderea lui.

Ţifra esportului de vite în Austro-Ungaria a mers scăḑênd, pănă când, de trei ani încoace putem ḑice, că nu am mai esportat nimic. Am rĕmas deci numai cu esport de cereale.

Inchiderea graniţelor Austro-Ungare pentru vitele noastre a avut ca urmare deprecierea completă a vitelor la noi. Cine a mai pomenit sĕ se vêndă vaci cu 20—30 lei, şi boi cu 50—60 lei.

Spre a remedia acest neajuns, şi spre a evita o mulţime de cheltueli comercianţilor noştrii, s'a înfiinţat târgul de râmători de la T. Severin; acum este pe cale de a se înfiinţa un têrg de boi la Constanţa. In aceste têrguri, comercianţii strĕini vor putea face cumpĕrări importante, de oare ce în ele vor găsí totd'auna un numĕr mare de capete de vite. Târgurile sunt indispensabile spre a favorisa un ecsport regulat.

N'ar trebuí sĕ ne oprim aci. Avem multe de făcut; trebue sĕ schimbăm multe din obiceiurile noastre, pentru a ajunge sĕ utilisăm în modul cel mai profitabil produsele noastre. Este cunoscut, că esportul animalelor vii, pe lângă că este mai costisitor prin obligaţiunea de a le nutrí, dar este încă espus la o mulţime de riscuri. Dacă nu se vînd immediat, posesorul lor este obligat sĕ le nutrească cu spese mari tîmp îndelungat, sau sĕ le vînḑă pe preţ de nimica. Parte din animale pot sĕ moară pe drum. Chiar dacă n'ar fi aceste inconvenienţe, în tot casul, vitele ajung la têrguri, ostenite şi slăbite de drum, altă causă pentru deprecierea lor.

Americanii au fost cei dintêi, cari au dat esemplul, cum se poate face comerciul cu vite. Ei, fiind în imposibilitate aproape absolută de a esporta animale vii în Europa, le-au transformat în conserve, de carne cum: slănină afumată sau neafumată, şunci şi carne sărată de râmător şi de boi conservată în butoaie. Esportul de carne conservată se face pe o scară vastă şi americanii realisează beneficii însemnate.

Fiindcă, transformând animalele în conserve de carne, nu se întrebuinţează din animal de cât părţile utilisabile, se reduce mult din greutatea lor, prin urmare chieltuelile de transport vor fi foarte scăḑute. Mai este şi avantagiul, că animalul transformat în conserve, dacă nu se vinde immediat nu mai cere de mâncare.

Ar trebuí sĕ ne convingem de aceste adevĕruri şi sĕ intrăm pe calea industrială a comerciului de vite. Suntem siguri că, dacă transformarea animalelor în conserve s'ar face pe o scară mai întinsă, în vederea esportului cumpĕrători s'ar găsí destui. Acesta ar fi modul economic de a ne desface la timp de animalele grase.

Acum câteva ḑile casse comerciale mari din Belgia s'au adresat ministrului nostru de agricultură şi comerciu spre a le indica pe cei mai însemnaţi fabricanţi de conserve de carne, slănină, şuncă şi carne sărată, dela care ar putea sĕ-'şi procure aceste conserve în mari cantităţi.

Conservele de carne se consumă în Franţa în Germania, Belgia, Anglia şi Italia în mare cantitate. Aceste ţĕri aprovisionează din America. Oare cererea comercianţilor belgiani, pentru ministerul nostru, nu este ea un indice suficient, că conservele fabricate, la noi ar putea sĕ-'şi găsească lesne târguri de desfacere.

Iată o cestiune, care merită serioasa atenţiune nu numai a guvernului şi a productorilor, dar a tuturor persoanelor, cari se interesează de sporirea isvoarelor noastre de bogăţie.“

Desbaterea proiectului de lege militar în parlamentul german.

Din lipsa de spaţiu nu putem publica vorbirea cancelarului Bismarck în toată intregitatea ei, dar ca on. public totuşi sĕ poată avea cunoscinţă despre această vorbire remarcabilă, publicăm părţile cele mai esenţiale din trênsa.

După deschiderea sedinţii ia cuvêntul mareşalul Moltke şi continuă: Guvernele solide sunt garanţa păcii; şi din contră sunt periculoase aroganţele conducĕtorilor de partide, şi influinţa lor asupra poporului. Dacă poate sĕ conlucre vre-un stat pentru susţinerea păcei, acel stat poate fi numai Germania, care stă în defensivă, dar spre aceasta se cere sĕ fie tare şi gata de resbel. „Dacă — continuă oratarul — preste voia noastră vom fi siliţi a întra în resbel, atunci vom lupta pănă în fine; dacă însĕ vom respinge proiectul de lege, atunci e sigur, că resbelul e al nostru. Votarea de astăḑi 'şi va avea efectul în afară.“ Vorbitoriul sperează, că casa nu va întârḑia a spriginí guvernul şi va vota proiectul de lege. Numai armata dă garanţă tuturor celorlalte instituţiuni politice, cari toate cu armata esistă şi cad. Arangearea nouĕ a armatei, numai după ani corespunde scopului ei. Privirea Europei astăḑi e concentrată spre acest parlament. Apelez la patriotismul Dvoastre când ve rog: sĕ primiţi proiectul de lege şi sĕ arĕtaţi lumii, că Dvoastre sunteţi gata la ori ce sacrificiu, chiar la acceptarea unei convingeri contrarie convingerilor Dvoastre, când e vorba de bunăstarea patriei.

După ce a vorbit Stauffenberg, urmează cancelariul Bismarck: Puterea armată în starea ei actuală, după convingerea guvernului, nu e de ajuns pentru a da garanţă siguranţii imperiului, la care poporul german are drept necontestabil. Aceasta e convingerea tuturor autorităţilor militare afară de parlamentul german. (Ilaritate.) Aşadara toate autorităţile militare sunt în contraḑicere cu dnii Richter, Windhorst şi Grillenberger. (Contraḑiceri.) Eu nu pot crede, că acesti dni sĕ se pună cu judecata dênşilor mai presus de împĕratul german binevĕrsat în cele militare şi mai presus de părerea tuturor generalilor. Numai aceea o pot presupune, că asesti dni afară de motivele espuse de guvern caută şi alte motive; presupunerea, că noi am vrea sĕ introducem dări nouĕ, e tot aşa de mare neesactitate, ca si când noi am presupune despre opoziţiune, că ar avea inte-

---

„O mătuşică, ce mai vorbesci! Spune-'mi o virtute, ce cu vremea sĕ devie uricioasă.

— Dacă odată e urită n'o mai putem numí virtute, întocmai după cum nu mai putem numí p'o frumoasă fetiţă, frumoasă, d'acă vremea a sbârcit-o ca p'o mamă bună.

„Dar, mătuşică, virtuţile nu se aseamână cu lucrurile pămêntesci!“

— După cum se întêmplă.

„Când se va putea ḑice despre delicateţă şi blândeţe, că sunt lucruri uricioase?“

— Îndată ce vremea le va schimba în moleşire femeească.

„Şi curagiul bărbătesc?“

— Într'un arţag brutal.

„Şi modestia?“

— În dejosire.

„Şi mândria nobilă?“

În trufie şi falā goală.

„Şi complesanţa?“

— În o prea îndejosită pretinie cu toţii şi în a te face sluga lui Dârloagă.

„Nu mătuşică, voesci numai ca sĕ me resvretesc. Viitorul meu bărbat nu poate degenera aşa de tare. O virtute îl împodobesce, ce 'l feresce de toate cursele. Sĕlăşluesce în el o adâncă simţire şi un neperitor sentiment spre tot ce e nobil, frumos şi bun. Şi această simpatie gingaşă pentru tot ce-i nobil, sĕlăşluesce în mine ca şi în el. Ea este isvorîtoriul chizĕşiei pentru fericirea noastră.“

— Şi dacă ea se va învechí cu voi, va deveni o simţire urâcioasă, iar asta simţire e satana căsĕtoriei. Simpatia nu v'o deneg nici unuia; însĕ Dḑeu drăguţul sĕ ferească ca aceasta graţie sĕ nu îmbĕtrânească, căci sĕ va preface într'o femeie certăreaţă. Cunosci pe contesa Stammern.

„Aceea, care de câţiva ani s'a despărţit de bărbatul seu?“

— Cunosci motivul adevĕrat al despărţirei.

„Se vorbesce multe.“

— Ea însăşi mi-a povestit istoria. Şi eu încă vreau sĕ ţi-o povestesc. E plină de învĕţături şi tot odată comică; şi sĕ o aducem aici numai ca o pildă.

Louisa devenì curioasă. Mătuşa istorisì următoarele:

Stammern şi femeia sa erau o părechie pildă de iubire, ajunseră a fi invidiaţi. Căsetoria lor a fost efectul unor petreceri la olaltă din când în când în decursul mai multor ani, al plăcutei consimţiri unul faţă de celalalt. S'au iubit cu o înfocată dragoste. Amêndoi au fost creaţi unul pentru altul, frumoşi, buni şi sentimentali, şi în toate dorinţele şi planurile lor se potriviau.

E de însemnat încă prima întêmplare, pe când erau logodiţi şi părinţii lor nu se puteau învoí, astfel, că căsetoria se tot amâna. Contesa era amĕrîtă pănă în suflet, bolnavă de moarte; şi logodnicul fanatic în iubire ameninţa a se stinge, ca Werther a lui Ghoete, sau ca Siegwart alui Miller. Destul, pentru ca sĕ mântuiască vieaţa junei contese şi sĕ oprească pe conte dela o luptă îndoelnică şi disperată, părinţii erau siliţi, cel puţin la părere, ca sĕ se împace. Învoirea mântuí pe logodnici de moarte; însĕ îndată ce juna contesă nu mai era în pericol, neînţelegerea iară 'şi vîrì coada între părinţi şi căutau sĕ mai amâne nunta încă pe vr'o câţiva ani. Tinera părechie însĕ într'o noapte dispăru, călătorì peste hotărĕle ţĕrii, se cununà înnaintea altariului, se întoarse contele ca bărbatul contesei, ear ea ca femeea lui şi cu asta parcă tot ceriul se pogorîse pe pămênt. (Va urma.)

res sĕ pericliteze siguranţa Germaniei. E de apreţiat şi împregiurarea, că nodul gordian, faţă de care am stat înnaintea resbelelor ultime, numai prin sabie l-am deslegat, umai prin armată, pe care ne putem basa. Aceasta va fi evident înnaintea fie-cărui, precum şi aceea, că cestiunea orientală nu se poate deslega din aceasta casă. Chemarea, ce ne-a provenit din pacea dela Frankfurt a fost destul de grea. Mai uşor a fost a crea pacea, decât a o susţiné. Aceasta ne-a succes *în conlucrare cu Austro-Ungaria, cu care stăm într'o legătură atât de internă, într'o intimitate sinceră şi reciprocă, precum în decursul alianţii germane nici când nu ne-a succes a o stabilí.* Pentru consolidarea păcei are mare înrîurinţă şi referinţa amicală, ce esistă între cei trei împĕraţi, şi acum e mai necesar sĕ se susţină binefăcĕtoarea pace, ear spre aceasta e de lipsă înnainte de toate o armată tare.

Referinţele noastre faţă de toate puterile sunt cele mai bune. Bunele noastre referinţe faţă de Rusia încă 's mai presus de toată îndoiala *Noi nu avem poftă de resbel şi cu greu putem presupune aşa ceva şi din partea Rusiei.* Atâta e sigur, că noi faţă de Rusia nu vom începe resbel. La o alianţă între Francia şi Rusia cu ocasiunea compunerei proiectului nu am reflectat.

Toate suspicionările, cu cari suntem acusaţi, sunt nebasate. Tot presa aceea, care acum e în contra proiectului de lege, cu câteva sĕptămâni înnainte au pretins, ca sĕ ne încurcăm într'un resbel cu Rusia pentru Bulgaria. Dar ce e pentru noi Bulgaria? *Pentru noi e un lucru de tot indiferent ori şi cine va domní în Bulgaria.* Amiciţia cu Rusia e cu mult mai preţioasă pentru noi, decât susţinerea bunelor relaţiuni cu Bulgaria, şi nu ne vom lăsa a fi amăgiţi din partea nimĕnui, *ca sĕ întrăm în inimiciţie cu Rusia pentru Bulgaria.* Susţinerea bunelor relaţiuni între puteri pentru noi e de cel mai mare interes, şi aceasta e cu mult mai greu, decât poate Dvoastre aţi crede, şi sĕ nu credeţi, că noi combĕtuţi fiind sau prin jurnalistică sau prin discusiunile parlamentare ne vom abate dela această nisuinţă.

Cu Francia încă stăm în bune relaţiuni, dar susţinerea acestor relaţiuni e o problemă cu mult mai grea, pentrucă aici trebuie sĕ treacă mult timp, până când se vor uita toate cele din trecut.

Din parte-ne toate le comitem, ca pe francezi sĕ-'i înduplecăm la uitare şi iertare. Nu avem nici un motiv ca sĕ ne asceptăm la un resbel din partea Franciei, *dar nici ca sĕ ne temem de atare resbel, nu avem motiv.* Ca sĕ atacăm noi pe Francia despre aceea nu poate fi vorbă, dar trebuie sĕ ne îngrijim, ca nici noi sĕ nu putem fi atacaţi. Noi pe Francia în nici o împregiurare nu o vom atăca, dar totdeuna trebue sĕ fim gata, ca în cas de erumperea resbelului sĕ putem da afront.

Scopul proiectului acesta este. Eu sunt cu toată încrederea faţă de guvernul frances şi faţă de o parte a poporului francez, trecutul însĕ ne-a învĕţat, că noi la *o pace îndelungată cu Francia nu putem conta.* În Francia uşor poate sĕ ia frênele guvernului un cabinet, care sĕ ne aducă resbelul şi cu acest incident trebue sĕ ne tragem de seamă. Esistă în Francia o singură foaie, care sĕ ḑică: că francezii abḑic de Elsaţia şi Lotharingia? Întrebarea dacă e motiv de ajuns pentru votarea acestui proiect — temerea, că putem fi atacaţi din partea Franciei nu voiesc a o discuta, observ numai, că datorinţa noastră este a ne îngrijí în toate direcţiunile. Francia e tare şi are o armată devotată şi bine instruită şi astfelíu noaue nu ne este iertat a sta în nelucrare fie acolo referinţele din timp în timp cât de pacinice. Ce ne-ar ascepta pe noi, dacă francezii ar învinge. Tot cu acei francezi am sta în faţă, cu cari am stat dela anul 1807 până la 1816, şi cari în decurs de 30 de ani ne-ar distruge cu totul. S'ar nisuí într'acolo ca sĕ ne micşoreze, ba poate ne-ar pretinde şi regatul Hanoverei. Prin aceasta voiesc sĕ indigitez numai urmările unui resbel cu sfêrşit tragic. Pacea dela anul 1870 ar fi numai o jucărie pe lângă pacea dela anul 1890. Cine vrea sĕ ia responsabilitatea pentru aceste eventualităţi sĕ o facă, guvernul la aceasta nu este aplicat. Pentru aceea a înnaintat parlamentului guvernul acest proiect de lege, pentru că vrea sĕ aibă o armată destul de mare, permanentă şi bine instruită. Consiliul federal a aflat în interesul imperiului septenatul corĕspunḑătoriu, şi aşa credeţi Dvoastre, că consiliul federal se va abate dela proiectul de lege propus? Şi ve întreb acum, că ar fi oare cu putinţă în Francia, ca un astfeliu de proiect de lege făcut în interesul ţerei sĕ fie reieptat? Nu esistă nici un motiv sĕ i-se facă greutăţi guvernului în privinţa timpului, atunci când acest guvern s'a acomodat în modul cel mai riguros baselor fundamentali ale constituţiunei. Noi necondiţionat rĕmânem pe lângă septenat şi dela această nu ne vom abate de loc. (Aprobări din partea dreaptă.) Şi cine ne poate noue garanta, că aici va fi tot aceiaşi maioritate? Poate Dvoastre voiţi ca contingentul armatei germâne sĕ 'l faceţi pendent dela maioritatea parlamentului? Prin aceasta Dvoastră armata imperială o a'ţi preface în armată parlamentară. Atunci însĕ ar trebuí întrebaţi pe alegători, că într'adevĕr aceasta e opiniunea poporului?

Vrem sĕ auḑim, dacă şi la alegători esistă aceea părere, ca puterea armată sĕ se normeze prin parlament fără conlucrarea consiliului federal şi fără consensul împĕratului, dela împĕrat a spera aşa ceva, e imposibil.

E imposibil a presupune despre împĕrat, ca dênsul la anul al 90-lea al vieţii sale sĕ lucre pentru nimicirea acelui operat al seu, pentru care 'şi-a sacrificat cei 30 de ani din urmă din viaţă; şi acest operat e armata germană şi crearea imperiului german. Dacă Dvoastră credeţi aceasta, şi dacă veţi da ansă la cea mai mică bănuială în aceasta privinţă şi dacă consiliului federal nu'i ve-ţi da posibilitatea prin primirea acestui proiect de lege, a se îngrijí de puterea armată a Germaniei, *atunci mai curând suntem aplicaţi a intra în desbaterea acestui obiect cu un parlament nou.* Noi cu Dvoastră nu vom mai negocia, pericolul, ce ameninţă popoeul german din această trăgănare, ne va silí *a vorbí cu alţi oameni,* cari ne vor da toată siguritatea în această privinţă.

Încât pentru întrebarea, că pentru ce n'a asceptat guvernul espirarea acestui septenat, rĕspunde principele Bismarck, că acum a venit la convingerea, că inspecţionarea graniţelor are lipsă de îmbunătăţire. Se provoacă la împregiurarea, că în Francia resbelul contra Germaniei e un mijloc în mâna guvernului pentru a'şi asigura posiţia. Aşadară trebuie sĕ fim gata şi pentru eventualitatea, că guvernul frances va începe resbelul, dacă nu s'ar putea susţiné altfeliu. S'a tras la îndoială, că cu parlamentul actual s'ar putea face vre-o înţelegere, dar am vrut sĕ evităm casul ca din trăgănarea acestui proiect de lege sĕ urmeze vre-un periclu pentru asiguranţa imperiului. Nici n'am fost pregătiţi, că la această pretensiune moderată sĕ întimpinăm vre o oposiţiune, dacă aceasta o puteam sĕ o scim, atunci cu mult mai de mult puteam sĕ întrebăm pe alegători: Vreţi ca sĕ ţineţi posesiunile imperiului germân şi mai departe în posesiune sau ba? Rĕmânem pe lângă pretensiunile noastre.

Varietăţi.

Sârb

* Prăsnuirea „*Arĕtărei Domnului*“ s'a sĕrbat în mod foarte solemn în biserica din cetate. Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit a oficiat încunjurat de Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateş, şi de Dnii: Ioan Popescu, protopresbiter şi prof. seminarial; Zaharia Boiu, asesor consistorial; Simion Popescu, protopresb. şi de diaconul Sergiu Medean. În decursul sĕrbării s'a hirotonit întru preot Radu Martinovici şi întru diacon Sofroniu Mogoş. Corul seminarial şi al „reuniunei“ condus de dnul prof. G. Dima a desfătat sĕrbătoresce şi de astă dată pe credincioşi. Irmosul compus pentru cor micst l'au cântat mai mulţi membrii ai reuniunei rom. de cântări din Sibiiu.

Nu mai puţin în mod măreţ a fost sĕrbată şi de soldaţi aceasta prăsnuire. Păr. capelan Simon Popovici a oficiat la biserica din „groapă.“ La ḑece oare s'a început sfinţirea apei în presenţa unui numĕros public, a generalului şi a celorlalte căpetenii militare. Frumoasa impresiune au produs purtarea trupelor comandate de sub-colonelul *Cazan.* Ḑiua încă a fost de tot favorabilă pentru astfel de sĕrbare.

* Sinodul archieresc al metropoliei sêrbesci este convocat pe cale telegrafică la Carloveţ pe poimâne 10/22 Ianuariu, pentru noua alegere de episcop la Verşeţ. Acolo a sosit deja şeful poliţiei unguresci Jekelfalusi, pentru a conferenţia cu patriarchul în afacerea alegerii; — aşa ḑice opusiţionalul „Branic,“ şi mai adauge: „Vai de noi, când poliţia maghiară ne alege episcopi.“

* (Ministrul de honveḑi) a esmis o ordinaţiune în urma căreia municipiile sunt recercate, ca sĕ însciinţeze pe toţi acei indiviḑi, cari la casul unei mobilizări a armatei nu pot fi de loc despărţiţi de oficiul lor. — După cum vin scirile în casul unei mobilisări pe fie-care parte a monarchiei s'ar cădea de-ocamdată 100,000 de glotaşi. Acestia rĕmân în îmbrăcăminte întregi întreguţi cum sunt şi nu capĕtă făr' o manta şi o şipcă. Închipuiască-'şi cine-va un soldat cu: şipcă, manta, cioareci şi opinci?!

* (Himen.) Dl Nicolau Clonţa cler. abs. s'a fidanţat cu d-şoara Hareta Maria Popescu.

— Ioan Paşca cleric absolut şi-a încredinţat de fiitoarea soţie pe d-şoara Letiţia Condor fica preotului din Dângău, Ioan Condor.

mC

* (Serată literară.) Corpul învĕţătoresc dela scoala capitală gr. or. din Sĕlişte, va ţiné *Duminecă în 11 Ianuarie 1887* o „Serată literară“ împreunată cu joc — în folosul înfiinţăndei scoale de fetiţe şi al biblotecei scolari; invitând totodată şi pe calea aceasta cu toată onoarea pe onorabilul public, ce ne-a încunjurat şi sprijinit totdeauna, atât cu cuvêntul cât şi cu fapta. Începutul va fi la 7 oare seara. Preţul intrărei: de familie 1 fl. de persoană 50 cr. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică. Programul e de următoriul cuprins:

1. „*Cuvênt de deschidere*“ rostit de M. Stoica, învĕţătoriu diriginte.
2. „*Eată ḑiua triumfală*“ esecutată de elevii scoalei.
3. „*Dragoş*“ poesie de V, Alesandri, declamată de A. Gogonea, învĕţătoriu.
4. „*Zorile frumoase*“ esecutată de elevii scoalei.
5. „*Sergentul*“ poesie de V. Alecsandri declamată de un elev.
6. „*Cum de nici familia nici scoala, nu corespund educaţiunei*“ de N. Neamţu, învĕţătoriu.
7. „*Stroe Plopan*“ baladă poporală de V. Alecsandri, declamată de o elevă.
8. „*O cântare solo*“ de Romul Mircea, învĕţătoriu
9. *Condamnarea strugurelui*“ din Povestea vorbei de Anton Pan, declamată de D. Lăpedat, învĕţătoriu.
10. „*Păstoriul*“ esecutat de elevii scoalei.
11. „*Sentinela română*“ poem istoric de V. Alecsandri declamată de R. Mircea, învĕţătoriu.
12. „*Tricolorul*“ esecutat de elevii scoalei.

* (Învitare.) Corpul învĕţătoresc dela scoala conf. rom. din Beclean (com. Făgăraşiu), va aranja Joi în 8/20 Ianuarie, 1887, în localul scoalei din loc o producţiune literară împreunată cu dans, venitul e destinat în favorul elevilor miseri.

mC

Program.

1 „*Cuvêntul de deschidere*“ rostit de D. G. Taflan.
2. „*Ţeara mândră*“ poesie, esecutată de corul micst.
3. „*Chiemarea inteligenţii române faţă de poporul dela sate,*“ disertaţiune de D. G. Dobrin.
4. „*Fântâna cu trei isvoară*“ cântec poporal, esecutat solo de Dşoara Elena Prodan.
5. „*Fraţii jderi*“ poesie de V Alecsandri, declamată de D. N. Ludu.
6. „*Cântecul gintei latine*“ poesie, esecutată de corul micst.
7. „*Un dialog între patru elevi.*“
8. „*Adio Bucuresci*“ romanţă de Th. Georgescu duet esecutat de Dnii G. Taflan şi N. Ludu,
9. „*Monolog ocasional*“ rostit de D. E. Prodan
10. „*Cisla*“ cuartet umoristic-satiric de C. Porumbescu, esecutat de corul micst.

Intre pausă se va presenta jocurile istorice „Căluşeriul“ şi „Bătuta“.

Ofertele marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita publice.

Comitetul arangiatoriu.

* Cu ocaziunea anului nou, s'a oficiat de Innalt P. S. Mitropolit Primat, în catedrala mitropoliei, unul din serviciile cele mai solemne, care s'au făcut şi la care a asistat şi M. S. Regele. După terminarea serviciului M. S. Regele împreună cu mitropolitul au trecut în palatul metropolitan, unde a primit numeroase felicitări din partea întregului cler şi altor persoane de distincţie, cari erau de faţă.

S. Sinod va fi convocat în sesiunea estra-ordinară, chiar în luna aceasta.

Între alte cestiuni urgente, pentru care se face această convocare, S. Sinod se va ocupa cu alegerea unui director la tipografia cărţilor bisericesci, a unui redactor şef la jurnalul „Biserica ortodocsă“ şi cu recomandarea unui profesor la catedra rĕmasă vacantă la facultatea de teologie, scrie „Telegraful.“

* (Jubileu militar.) Nu de mult s'a serbat în Seghedin un solemn jubileu. Ioan Muntean căpitan ces. reg. la reg de inf. 46 a împlinit 40 de ani în frumosul oficiu al armelor. Despre ovaţiunile, ce manifestără oficerii iubitului lor camerad se vestesc urmĕtoarele din Seghedin:

În presara serbării iubileului percurse musica reg. cu diferite lampioane frumoase în strada Teleki, unde şade bravul bărbat şi esecută înnaintea casei lui cele mai frumoasă piese o oară întreagă. Pe timpul acesta se înfăţişà căpitanului o deputaţiune de oficeri din garnisoana Seghedinului, cari în numele lor şi al cameraḑilor, îl felicitară în modul cel mai cordial. Căpitanul mulţumì profund şi ḑise, că mulţumesce geniului seu, care îl împărtăşì cu norocul d'a putut servi credincios 40 de ani supremului comandant Maj. Sale, împĕratului şi regelui, precum şi scumpei sale patrii, şi de s'a putut bucura de amiciţia pretinilor şi consoţilor lui.

În ḑiua sĕrbării întreg corpul oficerilor se înfăţişà în sala de primire, aducêndu-'i cele mai frumoase ovaţiuni, ear seara s'a dat în onoarea vrednicului bărbat un măreţ banchiet în casina militară, fiind sala sĕrbătoresce decorată cu flori frumose şi plăcute. Sus la uşa intrărei atrârna un transparent, ear serbarea arĕta din destul, cât de preţuit e căpitanul Ioan Muntean. Fericitul bărbat e din Vestem, de lângă Sibiiu a luat parte în campaniile din 1859 şi 1866 şi posede frumoasă moşie în Segedin.

Ast-fel de manifestări corĕspunḑĕtoare meritelor, în cari ghimpele naţionalităţii n'au loc se pot face „numai în cercurile militare!!“

* La alegerea de protopresbiter în tractul Panciovei precum cetim în „Foaia diecesană“ candida-

tul Trifon Miclea a întrunit 36 voturi, ear candidatul Trifon Militariu 33 voturi.

* (Un joc al naturei). În sĕptămâna trecută un ospătariu de aici din Sibiiu a cumpĕrat dela un ţeran de român un iepure sĕlbatic curat alb, care a fost puşcat într'o pădure din împrejurul Sibiiului. Iepurele era foarte bine desvoltat şi întru nimic nu se deosebia de alţi iepuri sĕlbatici.

* (Un dar împărătesc). — Petru cel mare a făcut o dată cură de apă de Spaa cu succes bun. Înnainte de a pleca dela aceste băi chiemà la sine pe primariul şi pe consilieri sei şi le ḑise următoarele: „Ve datorez foarte mult pentru apa, care mi-a făcut prea mult bine.“ Primarul şi consilieri se închinară şi sperau un dar grandios.

„Da — urmà Ţarul — ve datorez foarte mult şi de aceea ve voí lăsa un monument durabil al recunoştinţii mele. Înnainte de a espira 48 oare îl veţi primí.“

Plini de bucurie părinţii oraşului plecară acasă: visau numai pungi de aur şi argint. A doau ḑi li se spuse, că monarchul rus a dat ordinul, sĕ i-se caute o piatră cât mai mare şi mai tare. Toţi se mirară. Ce o fi şi asta? Aşteptau cu nerăbdare sĕ vaḑă, ce va mai urma. A treia ḑi Ţarul chemă ear la sine pe representanţii comunei. Petru îi primì bine, făcu semn unui camerier şi immediat întrară patru Muscali sdraveni aducênd o lespede de piatră, pe care era scris:

„Am bĕut şi m'am vindecat.

Petru, Ţarul tuturor Ruşilor.“

Aşeḑaţi această peatră la isvor făcĕtor de minuni — ḑise împĕratul amabil — şi veţi fi mulţămiţi de resultat.“

Primarul şi consilieri se închinară în tăcere şi plecară strîmbând din nas. Aşa dar acesta era darul promis?! Poporul îndîrjit era sĕ sdrobească acel monument. Dar primarul nu permise aşa ceva şi aşeḑà peatra după dorinţa donatorului. Ce sĕ veḑi! Peatra avu efectele cele mai bune. După 20 de ani toată Europa cunoştea apa de la Spaa, care afla aşa de multă trecere, în cât au trebuit sĕ se deschidă izvoare noue, ast-fel că oraşul a avut mari foloase dintr'însa.

* (Vîrsta suveranilor) După almanachul din Gotha, la 1 Ianuarie 1887: Wilhelm, împĕratul Germaniei numĕră 89 ani. Papa Leo XIII 76. Wilhelm III, regele Ţĕrilor de jos, 69. Carol III, principele Monacului, 68. Victoria. regina Marei Britanii, 67. Petru al II-lea, împĕratul Brasiliei 61. Francisc Iosif, împĕratul Austriei 56. Leopold regele Belgiei. 51. Ludovic I, regele Portugaliei, 48. Carol I regele României 47. Abdul-Hamid, mare Sultan, 44. Humbert, regele Italiei, 42. Alecsandru III, împĕratul Rusiei, 41. George, regele Elenilor, 41. Milan I, regele Sêrbiei, 32 ani, In fine regele Spaniei în vîrstă nnmai de câte-va luni.

* (Originea negrilor din Brazilia.) Rĕsboiul scrie: Se pare, că negrii din Brazilia au asupra origini lor următoarea opiniune singulară: În timpul creaţiunei lui Adam, Satana voì şi dênsul sĕ creeze un om cu ajutoriul cantităţii convenabile de argil precum vĕḑuse, că făcu Dumneḑeu, şi reuşì destul de bine; dar tot ce atingea devenia negru, şi omul lui avu prin urmare această coloare. Vĕḑênd aceasta, Satana voì sĕ'l spele şi se duse de îl cufundă în Iordan, dar apele Iordanului se retraseră îndată şi numai palmele mânilor şi tălpile picioarelor primului Negru se cufundară în nomol, ceea ce esplică albeaţa lor relativă. Furios, diavolul aplicà o teribilă lovitură de pumn pe nasul creaturei sale, pe care'l turteşte. Nenorocitul ceru ertare, şi, precum el nu era culpabil de propria'i nenorocire, Satana înţelese, că nu avusese dreptul sĕ se mănie pe dênsul, şi printr'un fel de mângăere infernală, 'i trecu mâna prin pĕr; dar această mână, foarte caldă, făcu îndată serviciu unui fer de frizat şi de aceea negrii au pĕr creţ.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. în P. inf. Abusurile espuse în corespundenţă nu-'şi au remediul pe calea publicităţii. Dacă abusurile afirmate se pot constata, partida neîndreptăţită sĕ se adrezeze la locurile competente. Red.

Loterie.

Mercuri, în 19 Ianuariu 1887.

Sibiiu: **28** **29** **31** **34** **36**

Sâmbătă, în 15 Ianuariu 1887.

Buda: **48** **54** **12** **49** **45**

Xr. 479 [1514] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Răcătău se escrie concurs la înţelesul ordinului consistorial din 1 Iuliu 1886. Nr. 2189 B. concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima pnblicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte una ferdelă de familie de bucate în greunţe cu ferdela vechie sau în locul ferdelei 1 fl. adecă un florent . .	fl. 115.—
2. Dela folosinţa casei parochiale grădină şi progradie	fl. 30.—
3. Dela frunḑăşile ce sĕ dau din pădurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de . . .	fl. 60.—
Dela stola regulată. .	fl. 42.90
Dela umblarea cu crucea la bobotează dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. . .	fl. 34.50
6. Dela părăstase şi alte dăruri aduse	fl. 80.—
7. Dela cununa anului şi dela Pasci	fl. 32.—
8 Dela eşirea cu litie la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate . . .	fl. 10.—
9. Dela molitvele posturilor	fl. 12.–
Suma	fl. 416.40

Cei cari doresc se ocupe aceasta parochie, au sĕ'şi îndrepte petiţiunile inzestrate cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentrn parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la supranumitel termin.

Sebeş, în 29 Decembre, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 35. [1513] 2—3

CONCURS.

Încuviinţânduse prin ordinul consistorial din 11 Novembre 1886 Nr. 5597 B. aşezarea de Capelan lângă neputinciosul paroch George Panţa în Parochia de clasa a II-a din Pianul de sus protopresbiteratul Sebeşului se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale afară de cimiteriul, carele sĕ lasă întreg în folosinţa parochului până trăesce.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea sĕ'şi aştearnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral al Sebeşului până la terminul sus indicat. Se lasă concurenţilor în voie, ca sub durata concursului sĕ se presenteze poporului în biserică în vreo duminecă ori sĕrbătoare.

Pianul de sus, în 27 Decemcre, 1886.

Comitetul parochial în conţelegere cu

I. Tipeiu,
prot..

Nr. 106. [1510] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Prihodişte Tătăreşti, pe basa resoluţiunei consistoriale ddto 11 Martie a. c. Nr. 484 B., se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt.

1. Dela 120 familii câte una ferdelă cucuruz sfărmat, à 1 fl. 20 cr.	fl. 144.—
2. Venitele stolari sistemisate de mai innainte:	
a) dela botezuri . .	fl. 12.50
b) dela cununii . . .	„ 32.—
c) dela înmormêntări .	„ 80.—
d) dela sfeştanii . . .	„ 4.—
e) dela 27 familii neorustice stola à 1 fl. . . .	„ 27.—
3. Alte venite accidentali împreunate cù serviciul intern şi estern bisericesc la botezul Domnului, cununa anului, maslu, etc. . . .	fl. 110.—
Suma	fl. 409.50

Doritorii de a competa au a-'şi aşterne, în terminul sus indicat, suplicile lor instruate conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

În conţelegere cu comitetul parocial.

Oficiul pretopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 10 Decembre 1886.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 592 [1512] 2—3

EDICT.

Ilie Brad gr. or. din Gurarîului, protopresbiteratul Sĕliştei care de 4 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuita sa soţie Ana Hanzu tot din Gurarîului conform decisiunei consistoriale din 4 Novembre a. c. Nr. 5626 B. se citează a se presenta în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, înnaintea subscrisuliu oficiu, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia sus numită contra lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 23 Decemvrie, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

U. Z. 9—1887. [1511] 3—3

Edict de licitaţiune.

In 4 Martie stilul nou, 20 Februarie stilul vechiu 1887 se va ţiné la oficiul central al Universităţii săsesci în Sibiiu piaţa mare Nr. 15 dela 9 până la 12 oare înnainte de ameaḑi şi la cas de lipsă şí dela 3 până la 6 oare după ameaḑi o licitaţiune publică pentru esarêndarea următorilor munţi de păşunit, pe anii 1887-1888, 1889, eventual numai pe anul 1887 şi anume:

Nr. curent.	Situaţiunea muntelui	Numirea	Arealul de păşunit		Preţul de esclamare
			Jug.	□°	fl.
1	*Tălmaciu*	Cornu Pleschii .	712	—	750
2	„	Negovan mare .	1327	—	925
3	„	Negovan mic .		—	862
4	„	Conţu mare	2245	—	705
5	„	Cunţu mic .		—	895
6	*Orlat*	Stricatu . . .	1750	—	204
7	„	Oltiavu . . .	1425	—	625
8	„	Furnica . . .	1546	—	258
9	„	Bălu	929	1300	651
10	„	Balinţu mare .	1101	900	223
11	„	Balinţu mic . .	650	1000	149
12	„	Sercinu mare .	1253	100	206
13	„	Sercina de mijloc	1413	900	813
14	„	Sercinu de laturi .	1141	700	541
15	*Sibiel*	Cotrona . . .	274	1100	94
16	*Sinna*	Goaza de sus .	1419	600	653
17	„	Goaza de jos .	1387	800	166
18	„	Haneşu de sus .	1676	1400	580
19	„	Haneşu de jos .	1686	1400	203
29	„	Steaza de sus .	389	1000	79
21	„	Steaza de jos .	600	—	33
22	„	Gropele de sus .	794	600	31
23	„	Gropele de jos .	452	890	121

Fie-cine, care doresce a lua arêndă trebue sĕ depună la mâna comisiunei de licitare înnainte de licitaţiune 10% din preţul de eslamare ca vadiu în bani gata, care după terminarea licitaţiuuei se va restituí aceluia, ce nu a obţinut arênda, ear celor ce nu obţinute li se va socotí în preţul arêndei, dacă au depus cauţiunea de arêndă conform contractului.

Condiţiunile maì de aproape ale arêndei se pot vedé şi înnainte de ḑiua licitaţiunei la oficiul central al universităţii săsesci în oarele de cancelarie.

Sibiiu, în 5 Ianuariu 1887.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

Nr. 6083 1886 civ. [1516] 1—3

Publicaţiune.

Subscrisul prin aceasta aduce la cunoscinţă publică, că pentru pregătirea lucrărilor comasărei hotarului comunei Buia (Bolya) şi anume: pentru regularea representări, alegerea ingineriului şi staverirea preliminariului de spese, ca ḑi de pertractare, se defige ḑiua de **7 Februariu 1887 9 oare a. m.** ce se va ţiné în cancelaria comunală din Buia, la care partractare prin aceasta se citează toţi interesaţii cu acea adaugere, că prin nepresentarea unuia sau altuia procedura nu se poate împedeca.

Elisabetopole, 31 Decembre, 1886.

Judele esmis al tribunalului.

Kelemen m. p.,
jude.

Nr. 41/1887 [1547] 1—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că în urma rugării lui Andrei Schneider şi consoţii din Merghindeal (Morgonda) pentru conducerea comasărei hotarului comunei Merghindeal, se pune ḑi de pertractare ḑiua de **28 Februariu a. c. 9 oare a. m.** ce se va ţinea în cancelaria comunală din Merghindeal, la care pertractare se citează toţi interesaţii în causă cu acea observare, că părţile cari nu se vor presenta se vor considera ca învoite la comasare

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole, ţinută la 10 Ianuariu, 1887.

Nagy Lajos, preş. **ifj. Csegezi,** notariu.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra acelor boale, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire nerngulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin conpunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 6—26

Redactor provisoriu: Dr. Rem Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 3 Sibiiu, Sâmbâtă 10/22 Ianuariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Decembre 1886, a-'şi înnoí din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foaiei *).

Onoraţii cetitori sunt rugaţi a grăbí cu trimiterea preţului de abonament, spre a se putea regula espediţia foaiei. De aḑi încolo foaia se va trimite numai acelor domni, cari vor fi trimis preţul abonamentului.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 9 Ianuariu.

Nu este tocmai aşa de mult, de când românul dus din patria noastră în altă ţeară — după un interval de mult un an doi, se reîntorcea ear la vatra străbună.

Cântecul „Dâmboviţă apă dulce, cine o bea nu se mai duce,“ nu prea avea farmec pentru inima românului îndoieşată de dorul de patrie.

Astăḑi însĕ lucrurile s'au schimbat, şi dacă moşii nostrii ar reînvia din mormênturi şi ar vedé miseriile, cu cari luptă ţĕranul din comitate ḑeu nu-'i ar vení la socoteală vechia ḑicală românească, „fie pânea cât de rea, tot mai bine în ţeara mea.“

E drept, că anul libertăţii a deslănţuit pe român din robia seculară, la care l'a fost osêndit coaliţiunea duşmănoasă a celor 3 naţiuni şi 4 religiuni sau mai bine a celor 7 pĕcate vechi de moarte ale Transilvaniei, dar deslănţuirea aceasta a avut o durată foarte scurtă. Astăḑi, ce e drept, după formă suntem egal îndreptăţiţi ca cetăţeni, dar ḑi de ḑi ne putem convinge, că în faptă nu avem nici o inriurinţă în vieaţa publică a statutului. Pas de pas ne convingem, cum se paralisează disposiţiunea legei, când e vorba a se aplica legea.

Căci după lege se întêmplă, ca în comitate cu maiorităţi însemnate de români, ei nu au nici o incurgere în afacerile comitatense, şi tot după lege suntem siliţi sĕ nu putem alege nici un representant în dieta ţĕrei, ca cel puţin acolo sĕ străbată motivatele noastre dureri.

S'a înnaugurat lupta de rasă sub formă de cultură şi se găsesc aḑi oameni cu titluri onorifice, câştigate pentru serviţul causei acestia.

Înfiinţarea unei bance în Abrud e destul, ca sĕ se semnaleze o mişcare de moţi în munţii apuseni, până când întreprinderea nevinovată este şi tinde a oferí ţĕranului mijloace de a nu emigra de aici şi a lăsa terenul în mânile evreilor.

E nevinovată întreprinderea — dar i-se atribue totdeauna tendinţe ascunse, până când cărţile deschise sunt înnaintea ori cărui for public şi controlată este ori ce posiţie din erogate şi percepte. Se află de consult a se înfăţişa lucrul, ca o pornire duşmănoasă, pre când noi asupriţii şi întru multe neîndreptăţiţii nu facem alta, decât luptăm luptă grea, cu arme oneste şi loiale pentru esistenţa noastră atăcată la temeliile ei.

E mare durere în cercurile dătătoare de ton, că românii din imperiul austro-ungar 'şi-au păstrat trăsurile lor naţionale şi au venit la deplină convingere, că scoala este mijlocul cel mai eficace pentru ridicarea lui, a venit la convingerea, că dacă îi este iertat ungurului, neamţului şi altuia sĕ fie domn — nu urmeaḑă, că românul sĕ fie tot slugă — şi nisuesce şi el spre domnie — care aḑi se mai poate câsciga nu cu titlul din nascere, ci prin muncă, prin scoală, prin lumină.

Românul o susţine aceasta, şi spre acest scop pune umĕr la umĕr.

Generalisată această dorinţă, avem cuvênt a susţiné, că nu este putere, care sĕ o poată pune în cătuşi, pentru că dorinţa aceasta este numai eflucsul neajunsurilor ce a îndurat şi îndură românul ḑi de ḑi.

Mişcarea aceasta nu este o mişcare agresivă, nici o mişcare periculoasă pentru patrie, ci ea este o mişcare, ce ar trebuí sprijinită şi împintenată, fiind ea de o natură îndreptată spre fericirea cetăţanului fie el de ori ce limbă, de ori ce confesiune şi de ori ce rasă.

Pe timpul absolutismnlui, acel timp de egală asuprire, erau alte macsime la valoare, cum sunt astăḑi.

Pe atunci deschiderea unei scoale era salutată cu bucurie şi nu-'i venia nici unui diregătoriu prin minte, ca sĕ întrebe, că de ce limbă are sĕ fie scoala

Ceeace era atunci bucurie — aḑi e, ca sĕ nu ḑicem întristare şi supĕrare — cel puţin indignare.

Se indignează fraţii nostri conlocuitori, când se ridică pentru români câte un paladiu al sciinţelor.

Le vine cu greu, dacă se înmulţesc oamenii cu carte şi aḑi tot românul, care nu poartă opinci rupte şi şubă, prin care sĕ treacă ploaia şi vêntul, nu e bun patriot. Popii şi dascălii românesci sunt ţinta — care şi o au ales de a o loví, cu predilecţiune.

Ei sunt periculoşi pentru ideia de stat unguresc până aḑi nedifineată de nimenea, ei agitează, dacă învaţă, ei propagă rĕsboiu, când vorbesc de pace, ei turbură apa, deşi sunt din jos ca mielul din fabulă.

Ori-ce neîndreptăţire vĕdită făcută românului formeaḑă un titlu de onoare la cei ce conduc destinele ţĕrei, şi de aceea pe întrecute emuleaḑă oficianţii publici, pentru ca sĕ-'şi câştige astfel de merite şi rari sunt, de tot rari oamenii cumpĕtaţi, oamenii, cari vĕd, că este fatală o astfel de pornire.

Sĕ nu ne prindă mirare, dacă aceasta sistemă nu duce la bine şi sĕ nu ne prindă mirare, dacă ţeranul român pleacă din sat şi se duce, unde îl duc ochii, numai aici nu se mai află bine. Până bine de curând astfeliu de emigrări erau sporadice, şi în multe casuri se ducea tata de familie, ca sĕ câştige în altă ţeară mijloace de traiu pentru el şi pentru familia sa. Mulţi bani agonisiţi în ţeri străine veneau la noi în ţeară — şi mărginimea nu ne va da de gol, dacă susţinem, că dările şi alte imposite de acasă şi astăḑi sunt plătite cu bani din România, Rusia, Bulgaria şi din Crimea chiar. — Dar până când mărginenii motivau şi motivează trecerea lor în ţeri strĕine, cu lipsa de pămênt, pe atunci cei din comitatul Albei de jos, cei de pe vatra Mureşului şi cei de pe ambele Têrnave — nu o pot motiva aceasta cu lipsa de pămênt şi cu lipsa de muncă, ci cu singura împrejurare, că le a devenit aici esistinţa imposibilă Imposibilă din cause economice şi şi mai imposibilă din causele administraţiunei rele, a dărilor grele şi multor şicane, ce le îndură, începând dela cel din urmă pandur sătesc până pe scara cea lungă, din care e formată vieaţa publică din stat. Emigrările în mase sunt deci la ordinea ḑilei şi atunci vadă cei ce au ochi de vĕḑut, cine va mai lucra pămêntul, cine va mai da contingentul la completarea armatei şi de pe a cui piele se

FOIŢA.

Seara în ajunul nunţii.

(Urmare.)

Din acest moment căsĕtoria acestei pĕrechi se socotia de cea mai norocită, de modelul concordiei şi al păcei.

Tinerii păreau, că nu se mai gândesc la nimic alta, de dimineaţa până seara, decât ca sĕ trăească unul după placul celui-l-alt. În primul an 'şi dedicau unul altuia cele mai plăcute şi sentimentale poesii din lume; cât ţinu earna şi vara 'şi împodobiră locuinţa cu flori semnificative, ori ce mobilă de casă semnifica o scumpă aducere aminte. În al doilea an se transformà acest fanatism de iubire în consimţire ba chiar în simpatie; totuşi în ori şi ce societate, la petreceri, la baluri se vedeau numai pe ei, se îngrijau numai de ei, şi trăiau numai pentru ei. În al treilea an în societăţi numai era modru d'a trăí într'o ast-fel de iubire, acasă însĕ erau tot ei. În al patrulea păreau a se fi liniştit de prea marele estas al iubirei, cel puţin într'u atâta, încât câte o seară, ba chiar o ḑi întreagă 'şi puteau petrece şi singuratici în societăţi, el întrun loc, ea airea, fără a arde de dor; cu atât mai arḑĕtoare era însĕ plăcerea, când se întâlniau. În al cincilea putea contele face călătorii cu septămânile fără ca inima lui sĕ se sfăşie de durere şi fără ca ea sĕ leşine la despărţire. Dar epistolele adresate unul altuia din timpul acela trebuia sĕ le cetesci! În adevĕr, Heloisa n'a scris mai dulce, mai înfocat, cu peana lui Pope. În al şaselea se înţelegeau în cele din urmă aşa, că în o absenţă de câteva septămêni se mărgineau pre lângă una ori douĕ epistole de amiciţie. In al şeptelea an erau convinşi, că ei se pot iubí fără a fi siliţi sĕ se legitimeze de dimineaţa până seara prin vorbe s'au înscris. Asta era mult. Fericirea 'şi ajunse culminaţiunea, căci trăiau într'o liniştită încredere şi într'o plăcută pretenie. In anul al optulea egoismul iubirei se micsorà aşa de tare, încât simpatisau şi cu cei-l-alţi muritori, şi nu trăiau numai pentru ei, ca şi cum numai ei ar fi în lume vii, ear toţi cei-l-alţi oameni numai nesce chipuri pe bina vieţii. In al noulea ajunseră oamenii cei mai demn de iubit, cei mai bine-făcĕtori, mai plăcuţi şi mai de inimă atât în faţa publicului cât şi în casa lor. In anul al ḑecelea erau şi ei ca tot puiul de om, şi cum se cade sĕ fie oamenii de omenie, cari au trăit în pace ḑece ani de ḑile.

Erau adecă cu ḑece ani mai vechi, dar cu ei şi iubirea lor, şi durere — şi virtuţile lor. Amêndoi erau proverbiali în cetate pentru facultăţile lor escelente, şi din asta pricină fiecine ii cinstea.

Incă în deceniul al doilea în primul an al căsĕtoriei 'şi observară, că ḑeu dragostea nu mai e aşa de înfocată. Şi aşa cum era, o aflau ei de un lucru foarte firesc. Se pot iubí şi fără a o spune în gura mare. In anul următoriu începură a descoperí unul despre altul unele scăderi, cari până acum erau acoperite cu învĕlişul iubirei. Ei însĕ se cruţară şi unul privia scăderile celuialalt cu indulginţă amicabilă. In al treilea an 'şi mai aduceau încă aminte de scăderi, dar se înţelegeau bine. Şi dacă unul era molestat prin purtarea celuilalt, cel puţin era convins, că ofensatorului i-se cade sĕ guste pocăinţă. In al patrulea an însĕ i-se părea, că pocăinţa 'l ajunge prea des, presupuniau unul despre altul, că celălalt nu 'şi vede bârna din ochiul lui, ci aschia în ochiul celuialalt. În al cincilea an devenirá cam certăreţi, ear de pocăinţă nici pomană nu mai era. În al şeselea începură a-'şi cumpĕní vorbele pentru ca sĕ poată trăí în armonie. În anul al şaptelea se iviră chiar neînţelegeri, şi nu era lucru mai uşor decât ca unul sĕ se supere de purtarea celuialalt, dar şi asta o luau de bani buni şi o considerau ca o dovadă a iubirei şi a dragostei; nici o rană însĕ nu ustură mai rĕu ca privirea întunecată a unei fiinţe iubite. În al optălea urmară sfeḑile mai des, dar nu puneau mare preţ pe ele. Şi în cea mai fericită căsĕtorie încă se întâmplă aşa. Câte-va ḑile erau busumflaţi ş'apoi earăşi se înţelegeau frumos. În anul al noulea amêndoi ajunseră la înţeleptul resultat, că bine ar fi dacă ar mai încunjura prea multele mai plătí legionul de amploiaţi căpětuiţi sub fericita eră a dualismului şi al căror număr înspăimântător pune la griji şi pe maghiarii lui „Pesti Napló.“

Revista politică.

In dieta ţěrei se continuă desbaterea asupra budgetului cu vehemenţa dela incepututul desbaterei. Opoziţiunea continuă cu atacurile asupra guvernului, dar tot odată intră şi în desbaterea sistemului actual al dărilor.

In cercurile bine informate astăḑi, se privesce ca fapt îndeplinit, că actualul ministru de finanţe contele I. Szapáry îndată după terminarea desbaterilor, respective primirea budgetului îşi va da demisiunea, şi negocierile s'au şi început deja cu fiitoriul seu următoriu, care ar fi Coloman Szél. Acesta însě pune unele condiţiuni, dela aplanarea cărora depinde primirea acestui fotoliu.

In Germania spiritele sunt tot în starea agitată de până aci. Mişcările electorali s'au început deja Activitatea, ce o desvoaltă partidul guvernamental ne pune în prespectivă ca lucru sigur isbânda în favorul cancelariului Bismarck. Poporul prusian, care îndată după disolvarea Reichstagului s'a grăbit a face ovaţiuni bětrânului monarch, acestor simţěminte de aderinţă le-a dat espresiune în formă şi mai concretă prin rěspunsul casei de sus, în care întraltele se ḑice:

Majestatea Voastră sunteţi creatoriul organisărei actualei armate. Cu aceasta armată Majestatea Voastră aţi dat imperiului potestatea şi gloria de mai înnainte, şi aţi susţinut în decurs de mulţi ani pacea Europei. Relaţiunile popoarělor europene în present sunt încordate, şi nu e eschisă posibilitatea, ca imperiul german pe neaşteptate sě fie încurcat în resbel. Casa de sus e cuprinsă de cea mai adâncă durere, că Majestăţii Voastre nu Vě sunt date mijloacele, ca armata germană sě fie în stare a desvolta o deplină acţiune, ceeace a adus cu sine şi disolvarea Reichstagului. Casa de sus cu cel mai profund devotament declară: că necondiţionat şi cu plăcere se alipesce lângă Majestatea Voastră, 'şi esprimă mulţămita pentru îngrijirea faţă de armată, şi-'şi esprimă totodată convingerea, că poporul prusian nu va cruţa nici un sacrificiu pentru ca sě dee armatei posibilitatea a scutí patria de ori ce periclu.

Deputaţiunea bulgară şi-a făcut peregrinagiul pela toate cabinetele europene. Simpatii au întimpinat în tot locul, dar nicăiri n'a primit ceea ce ar fi dorit. Groechen ministrul englez într'o vorbire către alegětorii sei din Liverpool a ḑis:

Anglia întocmai ca cancelarul Bismarck, lucră pentru susţinerea păcei europene. Anglia nicî când nu s'a ocupat cu idea ca pentru o dinastie sau persoană sě conturbe pacea Europei. Guv. englez pentru realegerea principelui Alecsandru nici când n'a desvoltat vre-o acţiune. În cât pentru alegerea principelui guvernul totdeauna a avut în vedere pacea din Berlin. Guvernul nimic n'a făcut şi nu va face, ce ar părea, că Anglia sě separează de celelalte puteri, cari toate lucră spre susţinerea păcei.

Anglia nu e indiferentă, faţă de cestiunea bulgară, deşí nu e chiemarea ei a face iniţiativa în privinţa aceasta.

Cronică din Viena.

Viena, Ianuariu, 1887.

(Ajunul carnevalului. — Petreceri. — Bogaţii. — Sěracii. — Societăţi umanitare. — Festivităţi ocasionali. — Concerte. — Balul curţii imperiale.)

Cetăţile mari sunt de regulă scena celor mai diferite contraste. Intre zidurile acestora se observă mai marcabil antitesa între sublime şi ridicol, cultură şi ignoranţă, virtute şi fără de lege, avuţie şi serăcie.

Intre diferitele perioade ale anului, cu deosebire una se distinge prin înfăţişarea imediată a contrarietăţilor înfiorătoare, ce esistă între avut şi sěrac. Periodul acesta, în al cărei ajun chiar acum se află lumea vieneză, e: carnevalul

Straşnicul ano-timp, cu care coincide sesonul carnevalului ofere nenuměrate privelisci plăcute şi neplăcute.

Escursiunea cu sania, patinarea, preumblarea prin parchetul salelor de dans, ascultarea representaţiunilor teatrale şi concertele, participarea la soareele costumate şi glumele picante şi în fine — după reîntoarcere — adăpostirea în odaia bine-aerisată şi încălḑită şi aşeḑarea încărcată cu cina bine pregătită şi împodobită cu dumneḑeescul nectar — sunt totatâtea scene plăcute.

Da, căci cine nu sě simte bine în timpul de earnă, când, învěluit în bunda călduroasă şi aşeḑat în sania zurăitoare, grăbesce în libera natură spre a-'i admira costumul alb, sau încălţat cu opinci de oţel fuge, brăsdând ghiaţa lucie între sunetele melodioase ale musicei! Nici că observă frigul şi vêntul, cari deşteaptă puterile spirituali, grăbesc circulaţia sângelui, roşesc obrajii şi dau ochilor un lustru strălucitor. Dar apoi salele de dans, iluminate şi încălḑite, umplute cu miresme mirositoare, ce veselie ofer oaspeţilor împodobiţi cu florile naturei şi artei!? Sau doar nu e desfătare a te rěḑima în logea sau fotelul teatrului şi concertului şi a aplauda vre-o virtuoasă sau virtuos, cari într'un mod răpitor împrăştie admirabilele perle ale trilelor şi coloraturilor lor artistice?! Ascultarea unei tragedii, care cu peripaţiile sale acuşi, acuşi ne umple de fior, acuşi ne reînvie, făcêndu-ne sě simţim cu cel ce cade sau învinge, sau a vre-unui comic, care ne înveselesce cu variaţiunile nesfârşite ale talentului seu — şi tot atâtea oare plăcute! Las soarelele costumate, unde pitorescile colori ale porturilor fantastice măresc şi transfigurează frumuseţea geniului femeesc, ear şoaptele tainice şi zimbetile sarcastice ale mascelor te fac a uita realitatea! Reîntoarcerea la caminul în a cărei vatră locuesce aureola jaratecului arḑětor, aşezarea la masa aşternută spre a da sufletului — sucul seu hrănitor; aprinderea unei sugări şi admirarea fumului seu vinetiu-albastru, care se înnalţă în spirale, brăsdând aerul — sunt tot atâtea desfătări. Desfătări, pe cari fie cine şi le poate închipuí, căci fie-cine, chiar dacă n'a avut nici o ḑi fericită în a sa viaţă, are totuşi o fantasie, care conduce şi presentează toate posibilele şi imposibilele.

Aceste ar fi priveliscile plăcute. — Cantitatea şi calitatea lor dispare pe lângă a celor contrare. —

Sesonul de faţă, pe care avuţii îl întâmpină cu nerăbdare — fiindcă le măresce şi înḑecinesce bucuriile vieţii pre desmosteniţii sorţii — seracii îi umple de groază şi îngrigíre. Lipsele şi suferinţele lor se măresc astfel, încât adese devin insuportabile. Frigul, care dă vieaţă celui bine îmbrăcat, slăbesce pe cel ce în haine zdrănţioase trebue sě dea afront cu asprimea iernei. Cu atât mai vêrtos, dacă după munca şi sudoarea ḑilnică, e lipsit chiar şi de bucata recreatoare şi încălḑitoare, ba chiar şi de adăpost.

Numěrul celor lipsiţi e grozav. Soartea lor tot aşa. Schimbarea ei e aproape imposibilă — dar nu e eschisă ameliorarea. Aceasta e scopul societăţilor numite: umanitare. Apelurile acestora adesea umplu coloanele ḑiarelor, păreţii numěroşi, până chiar şi tablele institutelor de educaţiune.

Soartea celor lipsiţi e cumplită — ḑic aceste, — strigătul după pâne a străbětut chiar şi în sancturul muselor, sě contribuim cu toţii, spre a vení într'ajutoriu, acuirându-le barem adăpost căldut, tee şi supă călduţă!

Lipsa e cu deosebire acum mare, când e dricul iernei şi când lucru, afară de curăţirea zăpeḑei şi căilor, nu se prea află, ear mijloacele de traiu şi încălḑit sunt scumpe.

S'a făcut apel sě vină comuna într'ajutoriu, edificând anumite institute, unde cei sěraci sě-'şi poată afla asìl în cas de desperare. Causa sub jure est. Se speră însě, că magistratul, ale cărei zăvoare au fost deja scuturate de miile flămânde va lua decisiuni favorabile. Asemenea s'a făcut apel la cei bogaţi, la autorităţile teatrale musicale, artistice şi la toţi arangerii de producţiuni filantropice, ca sě grăbească într'ajutoriul celor necăjiţi, dar se vede, că lipsa pretutindenea prinde rădăcini. Însuşi Maj. S. împěratul a contribuit cu ocasiunea Crăciunului 5000 fl. din şatula sa privată pentru împěrţirea celor sěraci ca sě-'şi poată şi ei încălḑi colibele. Esemplului preaînnalt au urmat şi alţii. Se speră, că causa va fi sprijinită cu căldura cuvenită şi nu vor întârḑia cei ce au — şi laudă Dlui şi de aceştia are Viena. Autorităţile teatrale, prin darea unei representaţiuni teatrale estraordinare din când în când, eară alţi artişti renumiţi, cari ḑi de ḑi storc aplausele şi paralele publicului, prin contribuirea unei părticele din venitul lor material — mult bine ar putea face. Causa merită sprijin şi din punct de vedere al siguratăţii publice şi morale. Căci dela soartea proletarismului atârnă sporirea sau împuţinarea omorurilor şi sinuciderilor, cari sunt caracteristică destul de urâtă pentru capitala Austriei. — Aceasta e partea cea întunecată a carnevalului. —

Festivităţile ocasionali sunt la ordinea ḑilei.

In 11 l. c. n. şi-a sěrbat Alteţa Sa imperială, archiducele Reiner, protectorul numeroaselor societăţi academice literare, împlínirea anului al 60-lea al etăţii. Gratulaţiunile şi felicitările au fost conform iubilariului, eara în 13 l. c. n. adoratul comedic al vienezilor — cu deosebire al vienezelor — Eduard de Bauernfeld împlinirea anului 85 al vieţii sale, încă destul de tinere. Buchete preste buchete au în încununat pe bětrânul literat. In comisia teatrală a Burgului vienez a fost şi româna dşoara Bârsescu. Aniversările sunt numeroase şi dese, dar nici mirare în o cetate, care numěră 1—2 mil. locuitori.

Carnevalul încă nu s'a început. Baluri de elită n'au fost până acum. Dar semne sunt, căci biletele de învitare sboară ca fluturii de zăpadă. Vor fi diferite baluri. Frumoase şi picante. La tot casul cel mai picant, ca toate cele de acum, va fi cel al artiştilor, care se va ţiné la anul 1987 pentru care deja în anul acesta s'a ales o comisie pregătitoare. Se ḑice, că atunci vor fi presentate toate costumele,

---

conveniri. „Tu esci simţitoare,“ ḑise contele, „şi încâtătoare. Şi eu sum de multe ori. Asta nu ne ese bine la socoteală. Tu poţi devení vehementă, şi eu aş putea. Mai bine eu te las sě'ţi faci mendrele, cum 'ţi place, dar şi tu sě 'mi îngădui. Sě trăim bine şi veseli unul cu altul, fără a ne sfădí. Noi ne iubim, dar nu se cuvine ca iubirea sě fie pricina stingerei noastre de pe astă lume.“ Şi contesei ii venia asta la socoteală. De atunci înnaite se purtau altfel ca păn'acum. De multe ori abia se vedeau la masă. Nimenea nu în treba, unde ai fost aḑi şi ce ai făcut. Ḑilele iar se înseninară şi ei trăiau de capul lor, dar în pace şi în concordie. Şi dacă unul se vedea atins de vorba şi de fapta celuìlalt se despărţiau printr'un singur complement.

In anul al ḑecelea mai bine ḑis în al doěḑecilea al firului istoriei, veniseră într'o seară amêndoi dela teatru, cinară bine şi se deteră în poveşti. Erau încă foarte mişcaţi de impresinnea, ce o produse o representaţiune în inimile lor simţitoare. Fericirea vieţii conjugale şi casnice, de care se entusiasmară prin representaţiunea teatrală, părea că din nou îi cuprinse ca pentru totdeauna sě se sělăşluiască în ei.

„O,“ vorbì contesa, „Toate 's bune, dacă n'ar mai îmbătrâní omul!“

— Tocmai tu nu trebue sě te plângi. Unde vei afla o femee, care sě 'şi fi păstrat vioiciunea, ca tine? Nu pot face nici o deosebire, cum eşti astăḑi şi cum erai în seara din ajunul nunţii. Numai câteva mici capriţii.... Dar, toane are tot omul. Vieaţa noastră casnică o invidiază pământenii. Dacă aş fi un flăcău şi te-aş vedè numai şi numai pe tine te-aş peţí.

„Foarte frumos şi iscusit,“ adause contesa oftând. „Dar, scumpe pretine, cugetă-te, acum 's două ḑeci de ani! Ce 's eu aḑi, şi cum eram atunci?“

— Aḑi eşti o drăgălaşă soţie, ear atunci erai o drăgălaşă fetiţă. Pentru mine esti tot aceea — El se sculá repede şi înbrăţişând'o o sěrutá pe pept.

„Am fi de tot fericiţi, numai ceva ne lipsesce dragul meu preten, ceva, ce încununează vieaţa conjugală a altora.“

— Te pricep; un copil, care sě moştenească graţiile şi virtuţile tale. Insě — adause contele, sěrutând mâna soţii sale — tu abia împlinesci treḑeci-şi-opt de ani, eu abia am încheiat patru-ḑeci. Cine scie, poate....

„O cât de fericită aş fi! In adevěr însě un singur copil 'ţi procură tot atâta bucurie câtă aměrăciune şi frică.

O mică întêmplare poate sě ni'l răpească. Bine ar fi însě, doi copii....“

— Îţi dau tot dreptul nu numai doi copii, ci trei. Căci cu doi, dacă unul ar murí earăşi am fi tot cu frica în sîn. Sunt convins, că ceriul ne aude şi sě îndură. Trei copii se vor juca împrejurul nostru.

„Scumpe,“ ḑise ea zimbind, „poate că ar fi totuşi din cale afară. Asta ne-ar aduce iar ne-înţelegere. Spre pildă, dacă ar fi toţi ficiori.“

— Bine. Noi avem venit 25 mii de fl. Ne ajungem şi le putem purta şi lor de grijă. Pe cel mai mare 'l voiu face soldat. Al doilea va îmbrăţişa cariera diplomatică. Ne va costa cam mult, dar vor eşí oameni din ei. Noi avem rude, rang şi vaḑă.

„Însě, intime ai uitat de al treilea.

— Pe cel mai mic? Nu. El va îmbrăţişa cariera preoţească. Se va face canonic. Darul nu lipsesce.

„Ce vorbesci? canonic? Copilul meu popă, nu, şi ear nu, din asta nu se va alege nimic.“

— Şi cum sě nu se aleagă? Dacă îndrăsnesc sě te întreb, şi cum sě nu. El poate sě ajungă stareţ, egumen, episcop.

„Nici odată! Nici cu capul odată nu voiu suferí sě fiu mamă unui monach şi eu sě 'mi věd pe fiul meu acoperindu-'şi luna de pe cap cu potcapiu şi haine mănăstiresci. Ţii-ha, ce ţ'o mai plesnit şi ţie prin cap? Dar de aş avea o sută de copii, nu m'aş putea învoí la asta.

(Va urma.)

cari au esistat în lume şi vor esista până atunci — fără deosebire. De sigur tricolorul şi costumul naţional va fi atunci în mai mare inste ca acum.

Deşi lipsesc încă balurile de elită, sunt din greu concerte. Se vede, că posturile şi timpul dinnaintea carnevalului formează cu deosebire sesonul concertelor. In Viena se produce cu mare succes o stea noauĕ apĕrută pe orizontul musicei vocale: E Marcella Sembrich, care răpesce publicul iubitor de artă, storcêndu-'i aplausele frenetice şi visându-i simpatiile drăgălaşe. Asemenea se ascultă cu mare plăcere pianistul virtuos Alfred Grünfeld. Concertul concertelor va sĕ fie în 18 l. c. n. Acesta e al scolarilor, care e compus din toate capacităţile musicale. El se arangează în onoarea patronesei, archiducesa Clironoamă Stefania. Find însĕ aceasta cam bolnavă ţinerea lui s'a amânat deocamdată.

In 20 l. c. n. sĕ ţine balul cel mare, numit „Grosser Hofball.“ Se speră, că acesta va deslega afurisenia de preste celelalte şi va inspira coardele musicei, cari până acum au fost cam amorţite Aşa sĕ fie. *St.*

Anectare în Ghimeş via Galaţi.

Guvernul Ungariei înnainte cu câte-va ḑile a dat concesiunea spre începerea edificărei primei secţiuni a călei ferate secuesci, ce se estinde dela Héjasfalva, până la Székely-Udvarhely. Scopul călei ferate secuesci e de a se anecta prin Ghimeş cu calea ferată română, şi frecuenţa portului Galaţi spre Ungaria, Austria de mijloc, Germania de sud, şi Helveţia a o atrage pe această linie şi esopera transportul pe uscat pe o linie cu mult mai scurtă, — eară de altă parte are în vedere tragerea la sine a frecuenţei levantine a mărei Negre dela căile ferate şi portul rusesc, şi dela societatea austriacă de căli ferate, ce esopera transportul via Lemberg, Cernoviţ spre Odessa, — ce succedând va fi în favorul căilor ferate maghiare şi române, cu deosebire însĕ în favoarea portului principal român „Galaţi.“ —

Pre cât linia Braşov — Bucuresci nu este linia comercială, chiar pe atât e linie comercială, linia Ghimeş — Galaţi, şi precum nu zace în interesul României de a mări frecuenţa liniei Predeal, faţă cu Orşova, chiar aşa este interesul român a concentra comerciul oriental în portul Galaţi şi faţă cu Odessa a ridica Galaţul la un emporiu comercial, şi al face Marseille română spre ce şi situaţiunea îi este cu mult mai favoritoare ca a Odessei.

Comitatele Odorheiu (Udvarhely) şi Ciuc (Csik) au oferit spesele necesarie spre edificarea de 200 chilometri cale ferată, şi aşa edificarea acestei linii până la marginea ţĕrei este asigurată, de şi guvernul Ungariei se ţine passiv faţă cu această linie, stăruind anectarea la Tulgeş, ce însĕ are direcţiunea spre Odessa.

Precum suntem informaţi concesionarii liniei Ghimneş au subşternut petiţiunea prin ministeriul de esterne la regimul României în causa anectărei la Ghimneş şi sperăm, că aceea va fi luată în dreaptă consideraţiune. Au nu e dorinţă generală, ca Transilvania cu România sĕ fie legate la olaltă prin cât de multe drumuri, că aşa comerciul secular de schimb a productelor, în interesul ambelor ţĕri cât mai mult sĕ se lăţească, şi productele sĕ-'şi afle preţurile cuvenite? Dar mai presus decât aceste subversă scopul tare, că comerciul şi frecuenţa maiestrită a porturilor rusesci se decadă în favoarea portului Galaţi, şi comerciului levantin maghiar, Galaţul sĕ-'i fie calea naturală spre mare, — apoi ridicarea Galaţului e justa desvoltare a comerciului român, pe când frecuenţa îndreptată spre Odessa înnavuţesce numai comerciul rusesc.

Galaţul este emulul Odessei, şi aşa fie-care cale, ce desvoaltă şi lăţesce comerciul Galaţului este tot odată cale comercială română.

Aceste sunt motivele, ce ne-au făcut a consacra atenţiune a celui fact că s'au început, lucrările primei secţiuni, din aceea cale ferată, ce ţintează anectarea la Ghimeş.

Varietăţi.

me

* (Reuniunea română de cântări din Sibiiu) îşi va da concertul seu ordinar Duminecă în 23 Ianuarie 1887 st. n. în sala dela „Musikverein“ cu următorul program:

1. „*Hora,*“ cor cu acompaniare de piano de G. Dima;
2. „*Terzet,*“ (sopran, tenor şi bas) din oratoriul „Creaţiunea“ de I. Haydn;
3. „*Concert pentru Violoncello,*“ op. 14 de G. Goltermann;
4. „*Cântece toscanice,*“ pentru cor, soli şi acompaniare de piano de R. Weinwurm;
5. „*Douĕ cântece,*“ pentru o voce de bas de F. Schubert; *a)* Cruciata, *b)* Lira
6. „*Sextet,*“ din opera „Don Iuan“ de W. A. Mozart;
7. „*Făgăduinţa*“, cor cu acompaniare de piano de S. Iadasohn.

Începutul la 7 oare seara

Biletele se vor estrada Duminecă (în ḑiua concertului) dela 3—5 oare după prânz în localităţile Societăţii române de lectură (casinei române) strada Cisnădiei Nr. 7.

* (Locuitorii comunei Porceşci) fiind rĕu păgubiţi prin rumpere de nor a încurs la comitat suma de 62 fl. 69 cr.,ear din visteria statului 200 fl. v. a., cari bani s'au şi împărţit locuitorilor.

S'au adunat din cercul Nocrichului 2 fl. 20 cr.; din cercul Sĕliştei 15 fl.; din cercul Mercurei 5 fl. 95 cr.; din Sebeş 5 fl. 52 cr.; din Sibiiu 34 fl. 02 cr.

* (Alegerea patriarchului ecumenic.) Din Constantinopol se depeşează la „Politische Corr.“ Invitarea pentru votisarea cu scopul unei noue alegeri a patriarchului ecumenic s'a trimis tuturor metropoliţilor din provincie. Administratorul patriarchatului a convocat o şedinţă a adunărei naţionale pe 24 Ianuarie.

* (Actriţa Bârsescu) dela teatrul Burgului Vienez după un morb de mai multe ḑile se află earăşi sănĕtoasă aşa încât în curênd va secera de nou aplausele publicului.

✝ (Necrolog.) Căpitanul ces. regesc. **Iosif Avram,** dela regimentul de infanterie Nr. 64 născut lângă Sibiiu, din comuna graniţărească Orlat, carele a fost concediat pe un an, pentru recâştigarea sănĕtăţii — a repausat în Domnul după un morb îndelungat, în oraşul Görz, în etate de 49 de ani. Repausatul a fost un brav şi fidel luptător al steagului — sub care a stat. Fiei ţerina uşoară, şi memoria în veci pomenită.*)

✝* (Necrolog.) **Clemente Lupşaiu,** parochul gr. cath. al Rodnei vechi, vice-protopop onorar, preot decorat cu crucea de aur cu coroana pentru merite, după un morb greu de 4 ḑile în anul al 79-lea a etăţii, şi a 56 lea an a preoţiei sale, s'a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului, în 17 Ianuariu st. n. 1887. Fie-'i ţĕrâna uşoare şi memoria eternă!

* (Despre Ţarul Rusiei de acum) povestesce foaia rusească din Genf un episod caracteristic. Tata Ţarului actual se presenta la festivităţile curţii imperiale cu suită numeroasă, din contră următoriul seu Alecsandru III. încungiură ori-ce pompă şi splendoare. Merge la festivităţile curţii imperiale, la părăḑi şi alte conveniri sociale întovărăşit numai de câteva persoane. Astfel se presentă şi cu ocasiunea unei părăḑi militare de curênd ţinute. Oare-care turburare ivită în suita sa îl irită aşa de tare, încât îndată ordonă favoritului seu gen. Richter sĕ părăsească suita. Purcederea prea militară a împĕratului superă pre doi domni din suită: pe gen. Puşchin şi pe adj. a latere Kamenlin într'atât încât acestia demonstrativ se deteră la o parte şi aprinseră sugările. Ţarul observând aceasta numai decât comandă gen. Richter sĕ aresteze pe gen. adj. a latere contele Miljutin şi Kamenlin pe 5 ḑile. Ţarul în iritaţia sa confundase pre gen. Puschin cu contele Miljutin şi nu se lăsa se-i dea nime desluşiri.

„Nu! am veḑut însumi cu ochii mei“ — striga Ţarul „că contele Miljutin a fumatu. El a fumat şi pas! Doar sciu eu mai bine, cea ce vĕd, că ori cine altul. Poruncesc şi basta! In fine convingêndu se ţarul, că Miljutin chiar în timpul acela fusese trimis altundeva a demândat sĕ aresteze pre adevĕratul vinovat pre generalul Puschin.

* (Imperatul Wilhelm al Germaniei naş.) Bĕtrânul împĕrat a funcţionat în 13. l. c. n. ca naş la botezul familiei princiare Gustav Biron de Kurland. Noul botezatul, care în decursul actului a fost ţinut în braţe de însuşi împĕratul s'a numit „Wilhelm.“

* Concentrarea oficiilor postale cu cele telegrafice, după cum se anunţă din Budapesta astăḑi se poate privî ca lucru îndeplinit; — şi noul ministru de comunicaţiune şi lucrări publice G. Baross, a şi pus deja în lucrare dispoşiţiunile prealabile spre acest scop.

* (Cel mai nou candidat) pentru tronul Bulgariei se afirmă a fi contele Ladislau Hunyady. Se ḑice, că acesta ar fi un descendent de a lui Iancu Sibinyányi (Ioan Huvyadi, Corvinul,) care era foarte popular la bulgari. Dar vorbă sĕ fie. Cu unul mai mulţi.

* (Iubileu) în 11 l. c. n. şi a serbat archiducele Rainer anul al 60-lea al etăţii sale. Cu aceasta ocasiune iubilarul a fost felicitat de împĕratul, clironom şi aproape toată casa imperială în persoană, eară gratulaţiuni în scris au sosit dela toate somnităţile militare, bisericesci, diplomatice şi aristocratice. Iurnalele beletristice şi-'au împodobit pagina primă cu portretul alteţiei Sale.

* (Tomas Edison) renumitul inventor în scinţa fisicală, după cum vestesce sirma telegrafică — zace în agonia morţii. Lumea scientifică ar perde mult prin el.

* (Defraudaţiunea postală) sevêrşită pe trenul austriac de oficiantul Harang de Pál înnainte aceasta cu câteva (săptĕmâni s'a pertractat înaintea tribunalului din BPesta. Defraudantul celor 56.000 fl. a fost judecat la arest de 5 ani şi la suspendarea din oficiu pe alţi cinci ani.

* (Ce însemnează oare)? Ordinaţiunea mai recentă a ministrului de resboiu dispune — după cum ḑice foia „Presse“ ca recruţii, cari erau sĕ fie înrolaţi cu 1 Aprilie sĕ se înroleze la 20 Febr. Asemenea şi reserviştii se vor înrola în anul acesta cu 6 sĕptămâni mai curênd. — Până în Martie glotaşii de 19 ani.

* După cum vin vestile din Strassburg e oprit ca soldaţii francesi sĕ mai umble prin Alsaţia şi Lorena decât în virtutea permisiunei speciale a directorului de poliţie, ear din Anvers, că Germania ca şi în ajunul rĕsboiului din 1870 a cumpĕrat mari cantitaţi de orz comprimat pentru cavalerie.

* (Principele Alecsandru de Battenberg) a plecat în Egipt. In Cairo se fac mari pregătiri pentru primirea lui. Trenul separat al vice-regelui îl va conduce în Cairo, unde i s'a pus la disposiţie palatul Kassr-Nuzho. Iachtul cel splendid al vice-regelui îl va purta pe undele Nilului.

* (Monumentul-Radetzky.) Suma colectată pentru aceasta până în 4/16 Ianuariu e 214.767 fl. 33 cr.

* (Monumentul lui Mozart) se va ridica după cum spun foile vieneze înnaintea operei Burgului.

* (Agraţiare). Maj. Sa Împĕratul a agraţiat prin rescriptul seu din 12. l. c. n. 111. de indiviḑii arestaţi, ertându-le restul timpului de arest: Agraţiaţi sunt austriaci.

* (Arsenalul din Viena) are lipsă mare de lucrători. Cu deosebire curelari, şelari, cismari şi croitori se caută. Semne de pace!

* (Jertfă de copil.) O pereche de oameni sĕrmani şi bĕtrâni din Gumpendorf în Viena, trăiau cum puteau de aḑi până mâne, ajutoraţi de fica lor, care era comptabilă în o prăvălie de hârtie. Închiḑêndu-se prăvălia şi rĕmânênd astfel fata fără post, bieţi părinţi se vĕḑură de-odată lipsiţi cu totul de cele mai necesare mijloace de traiu. Fata în strêmtorarea cea mare îşi vêndu până şi pĕrul ei cel lung şi frumos la un friseur numai pentru de-a căpĕta ceva cu ce sĕ-'şi ţină părinţii. Când vĕḑu în fine că nu mai este nici un mijloc de scăpare în desperarea ei, îşi aduse aminte, că oare cine îi spusese, că un dentist renumit din Viena, ar plătí pentru fie-care dinte sănĕtos, treiḑeci de florini, pe lângă condiţiunea, că el însuşi sĕ-'l scoată afară. Ce sĕ facă? Se duce iute la dentistul, care promisese atâta sumă pentru un dinte — avênd şi ea prea frumoşi dinţi — îi spune, că ea voiesce sĕ-'i vêndă dinţii. Când auḑì el din ce causă voiesce ea sĕ aducă aceasta jertfă atât de mare, fu mişcat aşa de tare, încât vĕrsa lacremi. Nu voì deci nici de cum a răpí fetei dinţi cei atât de frumoşi, ci o dăruí cu o sută de florini, ca sĕ procure părinţilor cele de lipsă. Dară n'a fost destul cu atâta. După vre-o câte-va ḑile, dentistul se presentà la părinţii ei şi ceru mâna fetei, ḑicênd, că o fată cu inimă atât de nobilă, nu poate s'o lase sĕ-i scape.

* (Bibliografic). Se află de vèndut în librăria tipografiei archidiecesane *Calendariul archidiecesei* pe anul 1887. Recomandăm acest calendariu cu deosebire preoţilor şi învĕţătorilor nostri atât pentru conţinutul lui interesant în partea literară, cât şi mai ales pentru schematismul ce'l cuprinde despre întreg organismul nostru bisericesc din întreaga metropolie. Preţul unui esemplariu e 30 cr. La 10 esemplare unul se dă rabat.

Deşi primii corifei ai sciinţii medic. univer. ai Europei le-au eseminat şi le-au recomandat cu căldură şi cei mai mulţi medici le prescriu aḑi, tot se mai află oameni îndoelnici, cari nu se pot hotărî din pricina multor feliuri de amestecături, ca ravintă apă acră, picături de ale lui Sulzberg etc; a face o încercare cu pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt (conţinênd o scătue 70 kr. farmacîi); cu toate acestea suntem convinşi, că produc pentru ori-cine influinţa cea mai plăcută, sigură şi nevătĕmĕtoare, şi firea cea mai simţitoare o va surprinde şi împeca. Sigur veritabil în farmacii sunt pilurile de Svitzera ale lui R. Brandt numai avênd semnul cruce în pămênt rosu — şi se trimit pe lângă R. Bradt.

---

*) Din lipsa de spaţiu întârḑiat. Red.

Xr. 479 [1514] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Răcătău se escrie concurs la înțelesul ordinului consistorial din 1 Iuliu 1886. Nr. 2189 B. concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima pnblicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte una ferdelă de familie de bucate în greunțe cu ferdela vechie sau în locul ferdelei 1 fl. adecă un florent . . fl. 115.—

2. Dela folosința casei parochiale grădină şi progradie . . . . fl. 30.—

3. Dela frunḑăşile ce sĕ dau din pădurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de . . . fl. 60.—

Dela stola regulată. . fl. 42.90

Dela umblarea cu crucea la bobotează dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. . . fl. 34.50

6. Dela părăstase şi alte dăruri aduse . . . . . fl. 80.—

7. Dela cununa anului şi dela Pasci . . . . . fl. 32.—

8 Dela eşirea cu litie la hotar şi sânțirea apei la ḑile anumite şi usitate . . . fl. 10.—

9. Dela molitvele posturilor . . . . fl. 12.–

Suma fl. 416.40

Cei cari doresc se ocupe aceasta parochie, au sĕ'şi îndrepte petițiunile inzestrate cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentrn parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la supranumitel termin.

Sebeş, în 29 Decembre, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 35. [1513] 3—3

CONCURS.

Încuviințânduse prin ordinul consistorial din 11 Novembre 1886 Nr. 5597 B. aşezarea de Capelan lângă neputinciosul paroch George Panța în Parochia de clasa a II-a din Pianul de sus protopresbiteratul Sebeşului se escrie pentru întregirea acestuia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale afară de cimiteriul, carele sĕ lasă întreg în folosința parochului până trăesce.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea sĕ'şi aştearnă petițiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral al Sebeşului până la terminul sus indicat. Se lasă concurenților în voie, ca sub durata concursului sĕ se presenteze poporului în biserică în vreo duminecă ori sĕrbătoare.

Pianul de sus, în 27 Decemcre, 1886.

Comitetul parochial în conțelegere cu

I. Tipeiu,
prot..

Nr. 592 [1512] 3—3

EDICT.

Ilie Brad gr. or. din Gurarîului, protopresbiteratul Sĕliştei care de 4 ani a părăsit cu necredință pre legiuita sa soție Ana Hanzu tot din Gurarîului conform decisiunei consistoriale din 4 Novembre a. c. Nr. 5626 B. se citează a se presenta în termin de trei luni dela prima publicare a acestui edict, înnaintea subscrisuliu oficiu, căci la din contră procesul divorțial intentat de soția sus numită contra lui se va pertracta şi decide şi în absența lui.

Sĕlişte, 23 Decemvrie, 1886.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 6083 1886 civ. [1516] 2—3

Publicațiune.

Subscrisul prin aceasta aduce la cunoscință publică, că pentru pregătirea lucrărilor comasărei hotarului comunei Buia (Bolya) şi anume: pentru regularea representări, alegerea ingineriului şi staverirea preliminariului de spese, ca ḑi de pertractare, se defige ḑiua de **7 Februariu 1887 9 oare a. m.** ce se va ține în cancelaria comunală din Buia, la care partractare prin aceasta se citează toți interesații cu acea adaugere, că prin nepresentarea unuia sau altuia procedura nu se poate împedeca.

Elisabetopole, 31 Decembre, 1886.

Judele esmis al tribunalului.

Kelemen m. p.,
jude.

Nr. 41/1887 [1517] 2—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință, că în urma rugării lui Andrei Schneider şi consoții din Merghindeal (Morgonda) pentru conducerea comasărei hotarului comunei Merghindeal, se pune ḑi de pertractare ḑiua de **28 Februairu a. c. 9 oare a. m.** ce se va ținea în cancelaria comunală din Merghindeal, la care pertractare se citează toți interesații în causă cu acea observare, că părțile cari nu se vor presenta se vor considera ca învoite la comasare

Din şedința tribunalului reg. din Elisabetopole, ținută la 10 Ianuariu, 1887.

Nagy Lajos, preş. **ifj. Csegezi,** notariu.

Sz. 834. 1886 tkvi. [1518] 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhiré teszi, hogy a nagyszebeni „Albina" takarék és hitelintézet végrehajtatónak Mokán Iuon, Opris Szimion és Gyorgye Örményszékesi lakos végrehajtást szenvedők elleni 1435 frt. töke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a vizaknai kir. járásbiróság területén Örményszékesi határon fekvő az Örményszékesi 757 sz. tjkben A + 1 rsz. az Örményszékesi 302 sz. tjkben A + 6, 11, 12 13, 17, 20, 21, 22 és 24—29 rsz. Összesen 1257 frt 50 kr. becsárban az árverèst elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887 évi február hó 14-ik napján délelőtti 10 órakor** Örmény székesen a község elöljáróságánâl megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10°/0-át készpénzben vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól 1886 évi Oktober hó 29-én.

A kivonat hiteleül.

Csiki,
kiadó

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.43	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	—	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghireş	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12. 36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Rem Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 4 Sibiiu, Marți 13/25 Ianuariu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 12 Ianuariu.

O telegramă din Petropole ne aduce scirea, că cu ocasiunea onomasticei bětrânului impěrat Wilhelm, țarul Rusiei va merge la Berlin spre a felicita în persoană pe bětrânul monarch, care cu 20 de ani a trecut preste etatea, despre care prorocul David a dis că este: ostenele și durere. Tot din acel isvor se susține faima, că cu această ocasiune va călătorí la Berlin și Majestatea Sa împeratul și regele nostru Francisc Iosif I. Se vor întruni deci monarchii celor trei împěrății mari, și se vor sfătuì despre soartea milioanelor de popoarě, cari stau sub gloriosul lor sceptru.

Desei întâlniri a împěraților totdeuna urmează evenimente importante, de aceea lumea s'a dedat a privi asemenea întêlniri, ca cele mai probabile dovedi pentru isbucnirea de lucruri importante.

Cu oare-care îndreptățire se poate interpreta această scire mai cu seamă acuma, când toate semnele ne pun în vedere isbucnirea unui rěsboiu înfricoșat.

Stăm încă sub impresiunea ce ne-a produs gigantica luptă a principelui de Bismarck în senatul imperial din incidentul reformei militare. Fața cu îndărătnica ținută a parlamentului din marele imperiu cancelariul de fer a recurs la mijloacele estreme, a disolvat parlamentul, escriind alegeri noauě. Ca se pună în cumpěna alegerilor prelângă autoritatea sa cea fără margini, și o autoritate, înnaintea căreia sě se închine toată suflarea nemțească, principele de Bismarck s'a folosit de autoritatea bětrânului împěrat, care numai dilele trecute și-a serbat aniversarea a optdecea, de când a intrat în armata nemțească. Împěratul Wilhelm a privit votul, ca dat lui, pentrucă parlamentul n'are încredere în el. Astfel presentat lucrul, toată lumea va recunoasce, că nime nu va mai cuteza sě vorbească contra septenatului, care a provocat disolvarea parlamentului.

Nu aceasta ne privesce pe noi. Împěratul Germaniei și-a esprimat durerea pentru ținuta parlamentului cu considerare la pacea europeană. Numai așa se poate împedeca isbucnirea unui rěsboiu, — a dis bětrânul Wilhelm, — dacă se va primi proiectul presentat de guvern. Numai atunci se va putea împedeca isbucnirea rěsboiului — a dis prima autoritate militară în întreagă Europa, mareșalul Moltke, — dacă sě va primí sèptenatul altcum de bună seamă vom avea rěsboiu.

Guvernul a cădut cu proiectul; va se dică de bună seamă vom avea rěsboiu.

Și pe când pressa europeană se ocupă cu îngrijire de cele petrecute în Berlin, diarele din Germania ne aduc scirea, că Francia cumpěră în masse material pentru fabricarea de bombe esplosibile, cumpěră în cantități enorme scânduri, pentru barace dealungul graniței spre Germania.

Toate acestea pe noi nu ne-ar atinge atât de simțitoriu, dacă noi la noi acasă am fi legați cu aceea legătură de interese, care isvoresce din generala nisuință, de a se susținea situațiunea actuală. O asemenea legătură de interese la noi nu esistă, din contră se urmăresce o politică de interese, care mai cu seamă în fața încurcatei situațiuni europene, trebue se provoace conflict între cetățenii din patrie.

Sunt adecă contraste interesele popoarelor din Ungaria, și în diferite direcțiuni va trebuí sě se manifesteze și nisuința pentru susținerea, respective realisarea acestora.

Noi nici odată n'am umblat după popularitate, mai puțin am voit, ca pentru obositoarea noastră muncă pe acest spinos teren se fim aplaudați. Drept aceea am ținut și ținem că este de lipsă se spunem adevěrul în toată golătatea lui, voind sě vindecăm rěul.

Și este mare rěu la noi mișcarea produsă cu era dualismului începând, și ajunsă la înnălțimea cea mai mare posibilă dela organisarea reuniunilor de maghiarisare încoace. Întreaga politică internă dela noi este îndreptată spre maghiarisare. Mai concret o a formulat aceasta elita deputaților ardeleni din dieta Ungarie în o șiedință ținută mai alaltăeri în capitala Ungariei. Când va succede se maghiarisăm Ardealul cu trup și suflet cu tot, numai atunci este asigurată esistența statului unguresc.

Aceasta este programa. Aceasta este nisuința, acesta interesul, urmărit pe toate căile.

De sine se înțelege, că noi trebue sě declarăm, că interesul nostru este sě remânem ceea ce suntem, cu toate însușirile firei noastre și se ne desvoltăm în această direcțiune.

Conflictul estě gata. Cetățean va trebuí se lupte contra cetățeanului, biserică contra bisericilor. Lupta este înverșunată, căci dintre toate luptele cea mai înverșunată este lupta de rasă.

Constatăm numai urmările naturale ale politicei urmărite la noi, și ne punem întrebarea: este oare lucru politic, este oare lucru chipsuit, rațional, ca în fața încurcatei situațiuni europene, când în fie-care moment putem fi puși în necesitatea imperativă, ca fie-care ungur sě pună uměr lângă român, lângă sas, lângă sêrb, slovac spre a impedeca o năvălire asupra noastră? Este consult a face se prindă rădăcină în fii acestui stat credința că acesta pentru noi este mama masteră. Literatura poporului român n'are inimă pentru mama masteră.

Este consult sě se facă o asemenea politică?

Revista politică.

Se apropie primăvara și ea poate va aduce mirosul de prav de pușcă. Cel puțin așa se pare, după cum se desvoaltă adi lucrurile în toate statele Europei. În Austro-Ungaria se dă mare pond proiectului pentru gloate. După cum vin scirile din Viena, bărbații se ocupă în ruptul capului cu mijloacele și cu modul, cum are adecă, sě se poarte evidență pentru glotași. Se vor face două proclamațiuni. Prima proclamațiune a gloatei e destinată ca sě se întregească locurile, cari ar rămânea goale la cas de a se începe vr'un rěsboiu și dacă trupele vor fi depărtate. Proclamațiunea întâiu va coprinde pe glotașii, cari se vor priví ca și nesce reserviști, pe cari ministrul de rěsboiu îi va putea folosí spre a se întregí armata. Proclamațiunea a doua are de scop a chiema la arme pe glotașii, cari se vor posta la diferite formațiuni teritoriale și vor da ajutoriu. Plasarea rolelor glotașilor și purtarea lor în evidență concade pe seama municipielor. Acestea au de datorință a pune în fața publică listele glotașilor, cari se vor censura întocmai ca și ale alegătorilor pentru dietă, prin municipii. O altă datorie n'au de împlinit în timp de pace glotașii.Oficerii glotașilor 'și pot păstra rangul și pot și avansa. Și dintre glootași pot ajunge la rangul de oficer, cei ce urmează la vr'un curs militar și pośed cunoscințe milităresci. Evidența lor o va purta însuși ministeriul pentru apěrarea țěrii.

Un rěsboiu precum stau finanțele noastre adi n'ar fi cam priincios. În capitala țěrii unguresci ministrii sunt tot mai tare scărmânați. Până acum au vorbit tot cam oameni, cari cum 'și cășcă gura dau în ministru de finanțe și fiind că dl ministru president s'a angajat a-'l apăra, e necontenit lovit și dênsul din partea vorbitorilor, așa că adese ori se suspende și ședința pentru d'a se mai rěcorí. Mai în dilele trecute vorbì Gabriel Ungron, care atăcà în mod pasionat întreaga polică a guvernului.

El dice, că acest guvern nimica n'a lucrat în decurs de 12 ani în ceea ce privesce prosperarea socială și materială. Guvernul printr'o slabă politică a perdut piețele productelor țerii și altele

FOIȚA.

Seara în ajunul nunții.

(Încheiere.)

— Nu-i vorbă, te apucă câte odată toanele tale, scumpă soțioară. Asta-i și cel mai mare pěcat pe capul nostru, că tu tot-deuna ai toane, când e vorba despre statul preotesc.

„Și ți mărturisesc, ți-o spun verde: cât e lumea n'a fi. Numesce-me ori cât femee cu toane. Sciu eu bine, că tu ai toane în adevěr pentru de a deveni un mare poruncitoriu; nu uita însě, că și o mumă încă'și are drepturile.

— N'are chiar nimic. Numai tatăl e priceput.

„Dar dacă el n'are destulă pricepere.“

— Dacă nu-mi ajunge a mea, doamnă contesă, în adevěr te-aș sfătuí pe Dta mai în urmă. M'am hotărît, ca dacă ne-ar pica noroc la casă, sě croesc lucrurile după voia și chipzuința mea.

„Pentru D-deu, sciu eu bine, că Dta ești soțul și stăpânul meu, dar n'am mâncat încă ceapa cioarei, ca sě ți fiu servitoare“.

— Și cu găgănțul de curte, doamnă contesă. Eu te am lăsat în toate de mai purtat de nas și încă m'am lăsat prea mult. Fiind însě, că am greuruși în cap — iartă doamnă, dar se poate întêmpla ca adeseori sě me fac întro urechie.

„Sě nimeresce de minune cu învěțătura, din care mi dai adi o lectie aspră și practică. Cine a fost mai mult purtat de nas? Cu anii am răbdat fărădelegile Dtale și ți le-am iertat marinimos mai mult ca pe nesce greșeli, ce provin din nesciință și din crescere, decât din voință. Însě în cele din urmă se contenesce cereasca îndurare.“

— Pentru asta ți dau tot dreptul. Indulgența mea a fost pusă de mult la amarnice esprerințe din pricina toanelor Dtale. Și poți mulțumí numai lui Ddeu, că n'am sfěrimat jugul acesta încă cu ani de dile mai înnainte; căci în adevěr nu-mi vine mai greu decât a fi slugă plecată al prostiilor Dtale. Trebue sě-ți spun asta pe românesce.

„Dacă eu ți vorbiam ast-feliu, trebuia sě scí de mult, că Dta esci un fălos, cel mai mare egoist, căruia îi place sě vorbească de sentimente, căci esti dintre aceia, cărora le place sě se fălească cu ceea-ce nu au.“

— De minune, de aceea te fălesci, că ai minte ageră și că ești gingașă? Aměgesce pre altul, sě mulțumesc ceriului sau sě me plâng lui, eu demult demult 's desamăgit. Virtutea ți s'a prefăcut în cele din urmă în schimonositură muerească. Cu ismenirile Dtale mi esti cu atât mai urîcioasă cu cât mai mult ți cunosc inima. Dacă nu mi-ai fi pricinuit și supěrări, fi sigură, că de mult te trimeteam, de unde te am luat, ca sě am odichnă.

„Cam tot așa e și voia mea. Un egoist mult, un lingușitor, ca Dta, nu-i destinat sě înveselească inima unei femei ințelepte. Și după o ast-feliu de mărturisire ca a Dtale, fi convins, că nu simt plăcere mai mare, decât a me despărțí de Dta.“

— Cu atât mai bine! Așa se desleagă totul. Eu iau astă de bani buni și nu doresc albine mai mare. Sănětate bună! Visuri plăcute. Dit mineață voiu face toată isprava.

„Și încă cu cât va fi mai de vreme, cu atât va fi mai bine, Dtale conte.“

Cu acestea se despărțiră. În diua următoare a venit notariul, martorii, s'a compus actul de despărțire și a fost iscălit de amêndoi, cu toate că pretini, pretenile, rudele și cele mai vědute persoane se împotrivíră, îi rugară și încercară sě îi împace. După asta urmà divorțul.

Astfel pe neasteptate se risipì o parechie, care trăise mult timp și era la părere fericită. Disputa glumeață despre soartea viitoare acelor trei copii, cari încă nu vědură lumina, taià firul, care îi legase pentru tot-deuna. Și trebue sě o spun, contele și contesa erau cei mai plăcuți oameni. Despre ei nu se poate dice nemica rěu, decât că erau părtași de aceleași slăbiciuni, de cari pătimim cu toții.

* * *

„Dta numesci comică povestea?“ dise Louisa mătușei sale, cu fața întunecată. „M'a sdrobit cu totul. Eu nu-mi pot închipuí, ca căsětoria oamenilor de în locul celor perdute n'a fost în stare sĕ câștige. S'a deschis atâtea căi spre Orient, dar guvernul n'a aflat încă mijloace, prin cari îndustria și comerciul nostru sĕ câștige piețe nouĕ. Administrațiunea, afară de unele agende, simple nu-i în stare sĕ corespundă și altor pretensiuni, căci regimul nu s'a îngrijit de puteri capabile. Despre o consolidare cât de mică a Ungariei nici vorbă nu poate fi sub domnia d-lui Tisza. Ungaria e ađi cu mult mai îndărăt ca acum 10 ani, și e mare temere, că reacțiunea va face un fiasco independenții Ungariei. Poporul aduce mare jertfe pentru armată și pentru stat, dar a aflat în oara a douĕspređecea, că Ungaria și poate întreaga Monarchie, cu privire la aplanarea cestiunei orientale va rĕmâné singură, părărăsită de toate puterile, ear ea va avea sĕ dea pept cu colosul rusesc. Opposiționalilor le place sĕ atace vehement persoana ministrului president și politica lui đicênd, că o sanare ar fi posibilă numai, dacă ar îndelătura pe capul cabinetului, când ministrul president va fi rĕsturnat și afacerilor statului li se va da o altă direcțiune. Desbaterea budgetului a fost întreruptă prin asternerea proiectului de lege al ministrului de comunicațiune. Acest proiect se ocupă cu organisarea instrucțiunii speciale a căilor ferate.

Pănă aici din monarchia noastră.

Ce ș'a pus odată cancelariul de fer în gând, tot va trebuí sĕ se realiseaze, cu toate că deputatul Stauffenberger a promis solemn alegĕtorilor, că va lupta necontenit în Reichstag pentru ușurarea greutăților poporului. S'a lățit o mulțime de vesti în Germania, cari sună cam a rĕsboiu: Francesii cumpĕră un numĕr mare de cai, cumpĕră lemne pentru barace, ear din Mecklenburg și alte orașe s'au esportat sute de mii de cai. Esportul cailor e cu totul oprit în Germania, căci Germaniei îi trebuesc caii. Guvernul lui Bismarck are de gând sĕ influințeaze și asupra bisericei numai și numai sĕ isbândească cu proiectul pentru septenat. Împĕrăteasa Germaniei s'a esprimat, că reuniunea femeiior „crucea roșie“ cât de curênd va trebuí sĕ aducă jertfe patriei, ear împĕratul adresà între altele următoarele vorbe casei seniorilor:

Pot mărturisí, că întêmplările din parlament mi-au procurat o adêncă durere, împĕrtășiți-o asta în tot locul. Sufletul meu e de tot amărît; numai D-Voastră ați vĕrsat balsam pe el. Patria nu va fi în pericul càt *timp armata va fi însuflețită, ceca ce a dovedit așa de mult prin credința și jertfele aduse în rĕsboaiele din urmă. Nouele mĕsuri, prin cari se întăresce armata servesc pentru ca sĕ se împedece ori-ce pericol de rĕsboiu.*

Pressa din Roma a dat un mare banchet în onoarea comisiunii bulgare. Mulți ministrii au fost părtași, dar discursuri nu s'au ținut de loc. Membrii bulgari, mulțămind la urmă, au adaus, că Bulgaria și ei nici odată nu vor uita pe Italieni. Comisiunea după ce a fost înformată de ambasadorul din Constantinopole, că Poarta o așteaptă cu nerăbdare a și plecat Se sciricesce. că cestiunea se va aplana poate chiar în Țerigrad. Regența e aplicată sĕ depună frânele guvernării, dacă ar scí, că cestiunea Bulgariei va vení curênd înnaintea unui congres european.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Concertul reuniunei de cântări din Sibiiu.

Cu cât se apropia mai tare vremea, ca „Reuniunea română de cântări din Sibiiu“ sĕ-'și țină concertul ordinar, lumea Sibiană devenia din ce în ce tot mai nerăbdătoare, nu de alta, dar de când dl profesor G. Dima se află în Sibiiu, concertele și producțiunile reuniunei au aprins focul farmecului în inimile Sibienilor. Concertul de Duminecă seara a rĕușit escelent. Publicul a fost foarte numeros — dintre strĕini amintim pe dl comite suprem și pe dl procuror dela tribunal; au luat parte mulți cunoscători ai artei musicale, și multe dame cu deosebire.

Concertul s'a început cu „Hora,“ cor.

La ast-fel de hore sĕ tot asculți, inima ți-se desfată și rĕmâi cu totul încântat. Nu e mirare deci, dacă „Hora“ a secerat lungi aplause ale din partea publicului. Punctul al doilea „Creațiunea,“ (Terzet) de asemenea a fost aplaudat.

„Concertul pentru Violoncello,“ ca variațiune, n'a lăsat nimic de dorit, dl „Forstmaier“ și-a dovedit cu cel mai bun succes înnalta-sa iscusință în arta musicală.

„Cântecele toscanice“ cor și solo, (alt și tenor) te transportau cu totul în lumea ideală. Simțemintele iubirei și ale durerei așa le sciu Dna Agnes Brote esprima, încât în adevĕr ți îndoioșa și desfăta inima.

Punctul al cincilea a fost „douĕ cântece“ pentru o voce Dl Isaia Popa e destul de bine cunoscut. Și cântecele au fost așa de alese, încât ș'a putut vestitul nostru basist arĕta întreaga sa iscusință. Succesul a fost perfect și aplausele frenetice n'a lipsit nici de astădată.

„Sextetul,“ din opera „Don Iuan“ a fost punctul cel mai greu, dar a și fost esecutat de sufletul concertanților. — Nu era lucru mai desfătător de cât sĕ veđi pe bină și sĕ-ți îndulcească inima prin vocea-i frumoasă renumita „Gabriela“ din opera „O noapte în granadă“ — Dna Maria Crișan, care prin farmecul vocei te face sĕ uiți, că mai trăesci pe pămênt; pe Dna A. Brote și pe Dna Moga; ba cei mai mult pe condcĕtoriul reuniunei, Dl G. Dima, care în faptă ți arată avêntul cel mare al artei musicale, și pe dni I. Popa și G. Popp. A fost o încercare grea acest „Sextet“ dar a reușit precum de altcum se scia a priori că va reușí, când se întrunesc astfel de puteri. Asta a pus coroană concertului.

Concertul s'a închieiat cu „Făgăduința“ cor cu acompaniare pe pian, după care aplausele nu se mai sfârșau.

Se cădea sĕ amintesc dela început pe o persoană, care încă face parte din sufletul concertanților. Dna Minerva Brote, care cu un tact admirabil, acompanià cu pianul mai toate piesele.

De concertul de Duminecă seara publicul a rĕmas de tot încântat și noi putem đice, că e mare fericire pentru publicul din Sibiiu, că dispune de un talent musical ca dl G. Dima, dar numai puțin e un avantagiu pentru dl G. Dima, că dispune de puteri așa frumoase pe acest teren. Aluat bun, în mână bună!

—B.—

Boboteaza în Sepsi-Sân-Georgiu.

În mod neobicinuit pănă acuma în acest oraș neaoș sĕcuesc după înfățișarea lui, s'a săvêrșit în acest an în điua de 6/18 Ianuarie sfințirea apei. Creștinii nostri, români după confesiune, țin și ei la această đi mai mult ca doară la toate sĕrbătorile de preste an, căci nici odată nu se vĕd atâța ca în această đi în biserică, ei totuși stau a fi întrecuți în numĕr de cei de alte confesiuni.

Însemnătatea festivității a ridicat'o mult presența păr. protopop tractual D. Coltofean, care a celebrat și sf. liturgie asistat de parochul local Alecsiu Popoviciu. La 11 oare a. m. se pornesce publicul cel numĕros, înnainte cu praporii bisericei între sunetul clopotelor, spre piață, unde era așeđată o masă îmbrăcată înnaintea unei fântâni cu pumpă, și la o depărtare oare-care trei treascuri puse la disposiție din partea magistratului orășenesc. Timpul liniștit, deși friguros, — cum cred și strĕinii, că trebue sĕ fie la Boboteaza românilor — și bubuitul treascurilor a atras tot mai mult public privitor din piață, mai cu seamă pentru că până acum se obicinuia a eșí la un loc ferit într'un părĕu în marginea din sus a comunei. Era ce-va înnălțător de inimă auđirea echoului, ce-'l resfrânge în piața cea largă sunetul momentan unul după altul al celor trei treascuri la cetirea evangeliei, la invocările duchului sfânt pentru sfințirea apei, și când însemnând cu crucea s'a pomenit Monarchul și Archiepiscopul. Tot serviciul a decurs într'un mod precis și festiv, precum nu-și aduceau aminte sĕ mai fi vĕđut creștinii nostri, ear cei strĕini nu credeau, că esistă în biserica noastră atari festivități.

După ce s'a sfêrșit stropirea cu apă a celor presenți, între care se aflau mulți de alte confesiuni, conductul se reîntoarse în ordinea de mai dinainte la biserică, de unde după încheierea slujbei se depărtă fie care mulțămit în sufletul seu, și mulțămind totdeodată dlui protopop pentru dispozițiile, ce a luat ca sĕ reiasă festivitatea în ăst mod.

Pe fețele tuturora se potea cetí bucuria ce provenia din consciința de sine întărită acum prin credință, că sciindu-ne afirma, nu mai putem fi despețuiți nici bisericesce nici naționalminte, și fac rĕu prin urmare acei câți-va dintre poporul nostru mai înnaintat, ceva, cari voind a se da de oameni de oraș, cred că e rușine a merge la biserica românească, și cu atât mai vêrtos a se arăta înnaintea strĕinilor, că nu pun preț pe legea străbună.

Ca ceva curios mai amintesc, că unora din clasa mai inteligentă maghiară nu le-a prea convenit procesiunea românească în stil mai mare în oraș secuesc, despre aceea însĕ nu vor avea causă a se teme, că românii maghiarisați din Sân-Georgiu și impregiurime vor „valachisa“ oare când orașul.

Un privitoriu.

Un cuvênt pentru înființarea de asociațiuni pentru cultura morală a poporului.

Nime nu va trage la îndoeală, că moralitatea pe đi ce mergem tot mai tare decade și biserica între împrejurările actuali prin puterea cuvêntului nu e în stare ca sĕ pună stavilă în mod eficace acestei decandințe, ce prinde rădăcini tot mai adênci în toți rami vieții publice, ceea ce însă nu succede

---

omenie sĕ poată fi nefericită. Mângăe-me earăși, căci de altmintrea sunt descuragiată. Nu voiu fi cu totul neîndoelnică față de viitoriul meu bărbat pentru soartea noastră.

„Ce cugeți?“ întrebà mătușa.

„O, mĕtușică, numai de n'ași îmbĕtrâní! De sigur, că atunci bărbatul meu me va avea tot deauna în inima sa.“

Greșesci de tot, scumpă copiliță. Dacă ai remâné tot așa de vioaie și de frumoasă, ochiul bărbatului teu s'ar deprinde cu tine și nu te-ar mai prețuí. Dedarea e farmecul cel mai mare din lume și cea mai bine-făcĕtoare femeă în casă. Din ea isvorăsc isprăvile cele mai frumoase, dar și cele mai urîte, în toată điua. E cineva tineră și îmbĕtrânesce: dedarea împedecă ca soțul sĕ o poată băga asta în seamă. Și earăși sĕ rĕmânem noi tot tinere și el sĕ îmbĕtrânească, ar putea urma lucruri foarte neplăcute, dnul bĕtrân ar davení gelos. Mai bine e, după cum a lăsat Dđeu. Închipuiesce-ți numai, că tu ai fi o babă, ear bărbatul teu un june vesel; cum ți-ar vení asta la socoteală?

Louisa își frecà năsuțul și đise: „Eu încă nu sciu.“

„Dar,“ continuà mătușa: „voesc sĕ te fac băgătoare de seamă asupra unui secret, care —“

„Tocmai despre asta voiam sĕ te ascult,“ strigà grabnic Louisa.

Mătușa adause: „Ia numai bine aminte. Ceeace ți spun, o am esperiat. Consistă din douĕ părți. Partea întâiu e mediul unei căsătorii fericite, prin care se delătură ori-ce ar putea pricinuí gâlceavă și discordie. Partea a doua e mijlocul cel mai bun și mai sigur pentru de a-și putéa femeea păstra tot-deauna grația.

„Continuă,“ strigà Louisa.

„Așa dară *partea întâiu* a mijloacelor: Ducevĕți în oara cea dintâiu după cununie numai singuri într'un loc și pretinde dela mirele teu un jurămênt. Făgăduiți-ve unul altuia sĕrbătoresce: nu, nici chiar în glumă sĕ nu cutezați a ve împunge, a ve sfădí sau a face cât de puțin rĕu unul altuia. Nu! Eu ți-o spun: nici odată! Chiar și numai împunsĕturile glumețe, rĕința din petulanță va influința v'rodată la seriositate. Inseamnă-ți-o! — Apoi făgăduiți-ve unul altuia cordial și solemn: a nu fi tainici nici unul înnaintea celuialalt, fie secretul supus ori-cărui pretecst, sĕ se scoată la iveală prin scusă. Voi trebue sĕ ve cunoasceți. Și dacă unul din întêmplare ar greșí — sĕ nu treacă nici o clipă și sĕ ve destăinuiți, întêmplesă aceasta chiar și prin lacrămi, dar sĕ ve destăinuiți. Dar întocmai precum între voi nu-i nimic tainic, din contră în taină trebue sĕ țineți tot, ce vorbiți voi în casă, ce vi se întêmplă în viața conjugală și ce simțiți tainic sĕ țineți înnaintea tatălui, a mumei, a sorei, a fratelui și înnaintea întregei lumi. Numai voi amêndoi și cu Dđeu ve puteți croi o viață liniștită. Un al treilea și un al patrulea, căruia ia-ți împărtășí ceva, se va amesteca între voi și va pune parte! Asta nu trebue sĕ se întâmple. Promite-veți asta. Înnoiți jurămêntul ori de câte ori a-ți cădé în ispită. Ve veți afla de tot bine. Sufletele voastre vor trăí împreună și amêndoi veți fi unul. O, dacă multele părechi, cari se cunună ar scí această artă simplă a înțelepciunei vieții, în primele momente ale cununiei, câte căsătorii n'ar fi mai norocite, decât cum se află — nenorocite.“

Louisa sĕrutà mâna mătușii sale cu o adêncă mulțumire sufletească. „Sum convinsă, că așa trebue sĕ fie. Unde nu se întêmplă aceasta, însurățeii rĕmân chiar după căsĕtorie ca doi strĕini, nu se cunosc. Fără de aceasta nu poate fi noroc. Și acum, mătușică împărtășesce-mi și mijlocul, prin care își poate o femeie conserva frumsețea.“

Mătușa zimbì și đise: Nu trebue sĕ tăgăduim de loc, că un bărbat frumos ne place femeilor de o sute de ori mai mult decât unul urît; și bărbații ne plac, când suntem drăgălașe. Însĕ ceia ce numim frumos, ceeace ne place noauĕ la bărbați și de ce suntem drăgălașe noi bărbaților nu e numai pielea, și pĕrul, desvoltarea și coloarea, ca la o statuă sau la un chip; ci frumsețea proprie, în care se află spiritul, al cărui farmec se manifestează prin privire sau prin vorbe, prin seriositate, prin bucurie și prin întristare. Bărbații ne idololisează cu atât mai mult, cu cât află mai mari virtuți în inima noastră, cari se manifestează prin esteriorul nostru; iar noi adeso ori judecăm pe un bărbat rĕu, că îi grețos, deși el e plăcut și drăgăunuia, sĕ admitem, că va succede unei acţiuni comune, pentru aceea ni se pare de tot practică idea sulevată de dl prof. sem. I Pinciu din Caransebeş în aceasta direcţiune şi în cele următoare reproducem şi noi după „Foaia diecesană“ acest articlu:

„Pentru timpul nostru, atât de turburat pe toate terenele vieţii, este fără îndoială cel mai serios semn, că se ridică din toate părţile profeţi, cari predică un viitoriu ameninţătoriu. Au fost, nu-i vorbă, şi până aci oameni, şi cu deosebire bărbaţi de ai bisericei, cari strigau în ton pesimstic cu glasul celui din pustie, că pĕcatul e perirea oamenilor. Astăḑi însĕ s'au asociat lor şi alţii: oameni de sciinţă şi pretini de ai poporului.

Nu poate sĕ ducă la bine, ḑice chibzuitul moş-Roată, pentru că prea se clătină toate în timpul nostru. În familie s'au slăbit cu totul legăturile de credinţă şi supunere. Copii se mĕsoară cu părinţii în judecată. Moralitatea tot mai mult se retrage, făcĕnd loc patimilor. De ce se sfiau bĕtrânii, astăḑi se privesce ca iertat, şi de ce înroşau altădatădată, se sĕvêrşesce astăḑi cu neruşinare.

„Cine gândesce preste ḑiua de mâne va presimţí, că poate încă la începutul veacului viitoriu va erumpe un rĕsboiu cumplit pentru apĕrarea creştinismului, pentru apĕrarea tuturor principiilor morale creştine. Materialismul, pofta după plăceri, batjocura, îngâmfarea în sciinţă: aceste grandioase puteri distrugătoare şi nimicitoare sunt active în Europa întreagă. Poate vine ḑiua, când tot ce e creştin se va aduna în jurul unui stindard,“ ḑice istoricul Treistchke. Şi societatea regnicolară pentru nobilitarea moralei s'a constituit negreşit tot numai din vederea prăpastiei, în preajma căreia se află popoarele din Ungaria, în ce privesce starea lor socială şi morală.

Cei ce nu suntem strĕini de viaţa poporulu scim, că toate raporturile ei au luat o faţă, pe care se vĕd simptomele unei grele înbolnăviri. Şi trebue sĕ ne îngrozim, când gândim, că un popor apucând pe povêrnişul decădinţii morale, cu cât mai mult înnaintează, cu atât mai greu se poate oprí în calea sa spre ruină. Deoarece mai toţi cetitorii acestei foi sunt în mijlocul poporului, aflu de prisos a-mi întemeia cuvintele făcĕnd o escursiune în toate ramurile vieţii poporului şi arătând semnele singuratice ale boalei. Voiu cerca însĕ sĕ zugrăvesc în trăsuri generale o mică icoană despre viţa religioasă şi morală a poporului nostru.

Fundamentul unei naţiuni, viaţa familiară e sguduită la noi românii nu numai în păturile de jos, ci şi la cei de frunte; la aşa numita inteligenţă. Cu câtă uşurinţă se fac aḑi căsătoriile şi cât de uşor se desfac! Cum a încetat astăḑi de a mai fi o bucurie numĕrul mai mare al copiilor! Viaţa de crîşmă se desvoaltă şi birturile se înmulţesc pe toată ḑiua. Bogaţi şi sĕraci, toţi sunt cuprinşi de pofte sĕlbatice. Servitorii nu mai sunt cu credinţă faţă de stăpâni. Şi an de an se sporesce numĕrul celor ce se prăpădesc de boalele lumesci. Temniţele gem de criminalişti şi cu deosebire numĕrul prea mare al criminaliştilor tineri sunt martori de putregiunea morală. Numĕrul celor fără de casă, fără de masă încă e la culme în timpul nostru. Câtă nesiguranţă în comerciu şi cât de puţină credinţă la vêndut şi cumpĕrat! În ce priveste viaţa politică apoi lupta pătimaşă a partidelor trebuie sĕ pună pe ori şi cine pe gânduri. Cât de uşor îşi vênd oamenii convingerile! Unde e statornicia de odinioară a românului?

Privind dar ori încătro în viaţa poporului, vedem semne foarte primejdioase de decădere morală. În tot loeul vedem simptoame serioase ale îmbolnăvirii organismului social. Şi aceste sunt semne numai din afară la suprafaţa organismului. Boala însasi e mai adâncă, materia otrăvitoare e mai ascunsă.

Este sciut, că pentru înnaintarea sau decăderea unui popor este hotărîtoriu spiritul, care se arată în feliul de a privì lucrurile şi în toate întreprinderile lui. Şi tocmai aci zace rĕul, care ne face sĕ privim cu îngrijire în viitoriu, căci s'a perdut şi din ḑi în ḑi tot mai mult sĕ perde spiritul, de care a fost pătruns poporul român, spirit, care ne-au ţinut întregi prin decursul atâtor veacuri furtunoase. Astăḑi necredinţa şede în carul de triumf şi religiositatea se privesce de făţărnicie. Banul şi logica materialismului: „Aid sĕ bem şi sĕ mâncăm, că cine scie mai trăim mâne,“ sunt idolii, la cari se închină mii de mii de români.

Voind a mai lumina colorile mai întunecate ale tabloului despre viaţa poporului, vor ḑice unii, că nici în trecut n'a fost astfeliu starea socială şi morală a poporului nostru. Cine nu vrea însĕ sĕ nu se mai înşele pe sine va recunoasce o deosebire destul de mare în modul de gândire de aḑi şi de odinioară al poporului nostru. *În care epocă a istoriei naţionale aflăm, că opiniunea publică sĕ fi fost în contra credinţii şi moralei creştine?* În veacurile trecute esista în popor o consciinţă creştină; astaḑi oamenii află motive raţionale pentru de a'şi întemeia viaţa lor necreştină. Se întrepun cu faţă suriḑêndă pentru moralitatea lacsă şi desconsiderarea vieţii religioase bisericesci.

Sĕ ne punem acum întrebarea, că dela ce clasă de oameni s'a zidit în popor corupţiunea morală şi religioasă. Vom da tributul adevĕrului afirmând, că rĕul vine dela cei ce sciu carte sau dela clasa pretinsă cultă şi dela strĕinii, cu care are de a face. Ideile necreştinesci lăţite de sciinţa modernă au fost supte mai întâiu de cărturarii nostri, apoi dela ei s'au strecurat picătură de picătură până în pătura celor ce trăiesc din lucrul mânilor lor. Sĕ nu ne mirăm, dacă va trebuí sĕ secerăm furtună sĕmĕnând vênt!

Lucrurile înşirate fiind constatate, nu vom putea sĕ desconsiderăm seriositatea situaţiunii: că alergăm spre o crisă: Ni se impune deci întrebarea: ce e de făcut? Sta-vom şi mai departe cu mânile în sîn, privind cum progresează procesul de descreştinisare sau ne vom hotărì, ca sĕ restabilim legătura făcută din îndurarea lui Dḑeu între români şi creştinism? Lăsa-vom ca torentul decădinţii, pornit din înnălţimea semiculturei moderne, sĕ nimicească viaţa socială a românilor, ori credem, că a venit timpul sĕ-i punem stavilă?

Rĕspunsul resultă de sine. Şi eu ţin a afirma, că în faţa pagubelor şi stricăciunilor, ce se nasc din decădínţa religioasă, este datorinţa fie-cărui român adevĕrat sĕ pună umĕr la umĕr şi se ridice earăşi la valoare adevĕrurile religiunei şi moralei creştine, singura putere, care ne poate scăpa sigur de o mai departe degenerare. —

În prima linie sunt însĕ datoare organele bisericii aşeḑate anume spre acest scop de Mântnitoriul nostru, ca se conlucre cu toată tăria a delătura curentul bolnăvicios, care surpă temelia societăţii noastre. Ele sunt obligate în vîrtutea votului dat a-şi împliní cu toată seriosiíatea şi conscienţiositatea chiemarea şi a stăruí într'acolo, ca biserica stâlpul adevĕrului, sĕ fie un adevĕrat isvor de mângăiere şi fericire pentru credincioşi. Mântuitoriul nostru încredtnţând organelor sale măreţul scop le-a şi impus totodată sarcina grea, ca sĕ fie luminătoare adevĕrate şi conducĕtoare bune ale poporului. În misiunea lor sunt însĕ împedecate organele bisericii prin aceea, că cu deosebire în timpul mai nou li s'au ştirbit vaḑa şi autoritatea prin uneltirile şi clevetirile neruşinoase, ce s'au ridicat şi se ridică continuu contra lor de inimicii bisericei şi ai naţiunei noastre.

Organele bisericii au prin urmare trebuinţă de sprijinul tuturor bărbaţilor, cari iubesc poporul şi voiesc sĕ lucreze pentru binele lui.

Dacă voim deci serios, ca sĕ punem stavilă rĕului care a prins rădăcini în viaţa religioasă-morală a poporului nostru, apoi trebue sĕ căutăm şi nesce mijloace acomodate timpului. Sĕ luăm pildă dela inimicii bisericii şi imitându-i se întrăm şi noi în mijlocul poporului şi să nu aşteptăm, ca el se vină la noi, sĕ-i prevením pe toate căile, sĕ-l învităm, sĕ-l căutăm şi sĕ-l adunăm. Aceasta nu o poate face un preot fie el cât de harnic, nici un mic comitet. O poate însĕ face o societate de bărbaţi harnici, de oameni cu vaḑă, cari au voinţa şi curagiul de a se întrepune cu toată greutatea autorităţi pentru o viaţă socială creştină. O poate mai ales un numĕr mai mare de societăţi, cari se estind peste o întreagă provincie locuită de români.

Nu-i oare timpul, ca sĕ urmăm şi în astă privinţă unei trăsături caracteristice a timpului nostru, care este un timp al asociaţiunilor şi sĕ înfiinţăm *asociaţinni, care se aibă de ţintă, de a regenera viaţa religioasă şi morală a poporului şi a lăţi obiceiurile creştine şi patriotismul creştin.*

Aflând, că cercurile hotărîtoare şi competente se vor pronunţa în mod favorabil şi vor primí ideia aceasta de salutară: îmi reserv dreptul, de a desvolta cu altă ocasiune modalităţile, sub care cred posibilă înfiinţarea astorfeliu de asociaţiuni.“ *Ioan Pinciu.*

Varietăţi.

* (Postal.) Din partea direcţiunei postale din Sibiiu, se escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Puiu (comit Huniedoara). Pe lângă încheierea de contract de oficial şi depunerea de 100 fl. cauţiune, acest post este impreunat cu 280 fl. salariu şi 340 fl. pauşal de cancelarie şi transport.

Rugările de concurs sunt a se trimite direcţiunei postale din Sibiiu în termin de 3 septămâni.

Sibiiu 19 Ianuariu, 1887.

Directorul postal.
Bene m. p.

† (Cas de moarte.) *Aureliu Predovici*, locotenent c. r., *Ioan Predovici*, practicant în drepturi şi *Elisaveta Oprişor* născută *Predovici*, ca fii, cu inimă înfrântă de durere încunoscinţează în numele lor, cât şi al tuturor rudeniilor pe toţi cunoscuţii, că prea iubitul şi neuitatul lor părinte, respective moş, frate, socru, unchiu şi cumnat

Ioan Predovici,

paroch şi asesor consistorial greco-oriental,

Sâmbătă în 10/22 Ianuariu 1887 în vêrstă de 63 ani, după o boală scurtă şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului.

Osĕmintele defunctului s'au petrecut în 12/24 Ianuariu a. c., la 3 oare d. a., la vecinica odihnă în cintirimul bisericei gr.-or. din Ocna inferioară.

Ocna, în 10/22Ianuarie, 1887.

Fiei ţărina uşoară şi memoria binecuvêntată!

† (Necrolog.) **Ioan Babeş,** preot gr. or în Daia-sĕsească a reposat în al 59 an al vieţii sale, lăsând în doliu pe soţia sa şi 7 copii. Reposatul preot — după cum ni se scrie într'o corespondenţă a fost unul dintre cei mai zeloşi preoţi din protopresbiteratul Sighişoarei, care prin interesul cel viu al păstorirei sale în decurs de 36 ani, a sciut sĕ-'şi câştige iubirea fiilor sei sufletesci, încrederea superiorilor şi stima tuturora Dovadă eclatantă despre aceasta, numerosul public ce a luat parte la înmormêntare, atât din Daia-sĕsească cât şi din comunele învecinate.

* (Dreptate.) În săptĕmâna trecută Curia regească din Bpesta a aprobat sentinţa tablei regêsci din Mureş-Osorhei, prin care solgăbirĕul Pelei Mór din Jibou pentru defraudare a fost condamnat la 5 ani închisoare, ear notariul cercual Goldberger care ia dat mâna de ajutoriu în aceasta privinţă, a fost condamnat pe 6 ani închisoare, şi amêndoì la perderea oficiului.

Dare de seamă publică.

(Al doilea comunicat.)

Pentru ajutorarea bisericei din Căpeţ (Köpecz) în protopresbiteratul Treiscaunelor, au mai incurs la acest oficiu protopresbiteral următoarele colectări de bani:

I. Din protopresbiteratul Sĕliştei:

Consemnarea contribuirilor din tractul protopresbiteral al Sĕliştei pentru ajutorarea bisericei din Căpeţ şi anume din comunele:

Aciliu 1 fl. din lada bisericei. Amnaş 2 fl. 23 cr. colectaţi dela popor 21 cr., 18 cupe de grâu computate în bani 1 fl. 12 cr. şi 19 cupe de cucuruz computate în bani 90 cr. Cacova 1 fl. 10 cr. colectaţi în biserică dela popor. Galeş 3 fl. 63 cr. 1 fl. din cassa bisericei; 2 fl. 63 cr. colectaţi în biserică dela popor. Gurarîului 5 fl. şi anume dela d-nii Ioachim Muntean, par., Nic. Henţiu, not., I. Manta, înv., I. Tristiu, primariu câte 1 fl., Dionisiu Aron, paroch, George Popa, înv., Ioan Voic câte 20 cr., PetruCatoiu înv. 10 cr., în bserică colectaţi 30 cr. Mag 1 fl, prin colecte dela popor. Sĕcel 60 cr. colectaţi în biserică dela popor. Sĕlişte 46 fl. 45. cr. Conform listei alăturate 39 fl. 55 cr.. restul prin colecte dela popor. Sibiel 4 fl. 10 cr. 1 fl din cassa bisericei, 1 fl. din cassa alodială, 2 fl. 10 cr. colectaţi în biserică dela popor. Tilişca 14 fl. 70 cr. 5 fl. din cassa alodială, 2 fl. din cassa bisericei, 7 fl. 70 cr. colectaţi în biserică dela popor. Vale 2 fl. 30 cr. colectaţi în biserică dela popor. — Suma 82 fl. 11 cr.

Lista contribuenţilor pentru biserica din Căpeţ colectaţi prin dl protopresbiter Dr. Nicolau Maier în comuna Sĕlişte.

Dr. Nicolau Maier 2 fl., Dna Maria Maier 1 fl., L. Lemeny, pretor 1 fl., Nicolau Greavu 1 fl., Petru Hanciu 1 fl., Petru Tâmpănariu 1 fl., Dumitru Lucaciu 1 fl., Dumitru Tâmpănariu 1 fl., Dumitru N. Simian 1 fl., Stana lui N. Brânduş 1 fl., Lupea Bloţ 1 fl., Bucur Comşa prim. 1 fl., Stan Herţa 1 fl., Petru Cergên 1 fl., Danil Bârzan 1 fl., Nicolau Tintea 1 fl., Nicolau Schitea 1 fl., Vasile Dădêrlat 1 fl., Maria D. Bloţ 1 fl., Prie Prie 70 cr.. Maria N, Greavu 50 cr., Nicolau Loşniţă 60 cr, Petru I. Roşca, căpităn 50 cr., Romul Mircea 50 cr. Aron Gogonea 50 cr., Dumitru Lĕpădat 50 cr., Nicolau Neamţu 50 cr., Mihail Stoica 40 cr., Danil Marcu, paroch 50 cr., Nicolan Herţa 30 cr., Dumitru Beju 40 cr., Oprea Sora 30 cr, Ioan Banciu 40 cr., Danil Neamţu 30 cr., Ioan Tintea 20 cr., Moise Rozan 30 cr., Oprea Greavu 40 cr., Dumitru Răsoiu 20 cr., Ioan Comşa 20 cr., Oprea Steflea 20 cr., Nicolau Ciucur 30 cr., Dan Cristiu 40 cr., I. Pĕligrad 30 cr., D. Ţintea Dumitru Borcia 40 cr., M. Banciu 20 cr., O. Hăsigană 30 cr., I. Simian

---

laş. — O soţie tineră, care voiesce sĕ-'şi păstreze frumseţea, poartă grijă de spirit, păstrează facultăţile inimei, virtuţile, prin cari va lănţuí pe iubitul seu. Şi cel mai bun mijloc de a păstra virtuţile, de a nu se învechí, ci de a rĕmâné pururea tînĕr este *religiunea*, aceasta împreunare cu Dḑeu, cu eternitatea, şi cu credinţa; e *religiositatea*, calea cea bine-voitoare, curată şi pacinică a vieţii, ce conduce pe oameni la Dḑeu.“

„Ascultă, inimă scumpă“ continuă bătrâna, „sunt virtuţi, cari provin numai din înţelepciunea vieţii. Ele se învechesc cu timpul şi se schimbă, căci şi la schimbarea împrejurărilor şi a aplecărilor înţelepciunea îşi schimbă mijloacele, fiindcă iscusinţa nu cresce tot deauna cu timpul şi cu suferinţele. Virtuţile religioase nu se pot altera, ele remân în veci şi pururea aceleaşi, căci Dḑeul nostru însuşi e vecinic şi fiindcă vecinicia tot-de-una aceeaşi este, ear noi şi iubiţii nostrii ne schimbăm. Păstrează un spirit nevinovat şi evlavios, aşteptând toate dela Dḑeu: astfeliu îţi vei păstra tu în frumuseţea sufletească, care o venerează aḑi logodnicul teu. Eu nu m'am făcut straja domnilor, nici nu 's ipocrită; eu meîmpodobesc bucuros şi glumesc bucuros. Dar tocmai de aceasta ţi-o spun. Fii o creştină drăguţă şi evlavioasă, *şi vei fi odată ca muma, mai târḑiu ca mamă-bună frumoasă!*

Louisa cuprinse pe mătuşa ei pe după cap, plânse lin şi ḑise: „Îţi mulţumesc, îngeraşule!“

Din „H Zschokke.“ Tr. de *I. Broju.*

30 cr., Nicolau Mosora 30 cr., Maria D. Herța 20 cr., Onisifor Borcia, paroch 20 cr., Teodor Popa 30 cr., Nicolae Cruțu 20 cr., Nicolae Peligrad 25 cr., Ioan Herța 20 cr., Petru Simian 20 cr., Dumitru Popa bĕtrânul 30 cr., Nicolau Moisin 30 cr., Ilie Steflea 40 cr., Șoima 40 cr., Dumitru Bloț 20 cr., Dumitru Băncișor 20 cr., Ioan Muntean 20 cr., Dumitru Ivan 20 cr., Achim Roșca 10 cr., Dumitru N. 10 cr. N. 10 cr., Ioan Giurgiu 10 cr., N. 20 cr, Ioan Șandru 20 cr., Dumitru Chibu 20 cr., N. 10 cr., N. 10 cr., Nicolae Sima 20 cr., Nicolau Ivan 10 cr., Maria Dumitru N. 10 cr., Lupea Hasigan 30 cr., Ioan Herța 20 cr., Oprea Rodean 10 cr., Maria Ghibu 10 cr., Dumitru V. Popa 10 cr., Ilie Sora 20 cr., Dumitru Gheorghină 10 cr., Biserica gr. ort. din Sĕliște 2 fl. = Suma 39 fl. 55 cr.

II. Din protopresbiteratul Sebeșului.

Consemnarea banilor colectați prin dl prot. I. Tipeiu în comunele jos numite a protopresbiteratului Sebeșului pentru biserica din Capeț:

Sebeș 19 fl. 7 cr. Deal 70 cr., Șugag 1 fl. 46 cr., Cioara 1 fl., Ohaba 4 fl. 80 cr., Daiu 4 fl. — Suma 31 floreni 3 cruceri.

Primească marinimoșii bine-făcĕtori ai acestei biserici și în special preaon. dni protopresbiteri ai tracturilor respective peutru bunăvoința, cu care au spriginit o causă național bisericească adânca mulțămită, ce o esprim în numele comitetului parochial respectiv.

S. Sân-Georgiu, 3 Ianuarie, 1887.

D. Coltofean,
protop.

Judecata unui laic: Suferitorilor, întrebuințați elicsirul de nervi al Dr. Lieber (ne scrie un amic a aceluia, care fiind debil și naputând lucra, în unile luni prin elixir era ca nou născut) așa eu strig fie-căruia, care e bolnav și miser și care nu cunoasce încă această beatură miraculoasă și ce drept are acela. Da, voi suferitoritorilor, beți elicsirul de nervi a Dr. Lieber. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit [cruce cu ancoră] în sticle à $^{1}/_{4}$ Ltr. 3 Mk. $^{1}/_{2}$ L. 5 Mk., $^{1}/_{1}$ L. 9 Mk. în farmacie și în centrală N. Schulz, Hannovera Deposit.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Ianuariu 1887.

Timișoara:	**17**	**27**	**78**	**41**	**40**
Viena:	**78**	**62**	**59**	**21**	**36**

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1464] 5

CALENDARIU

pe anul comun dela Christos

1887.

Anul al treiḑeci și șeselea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenți europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia. (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmênilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Nr. 41/1887 [1517] 3—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință, că în urma rugării lui Andrei Schneider și consoții din Merghindeal (Morgonda) pentru conducerea comasărei hotarului comunei Merghindeal, se pune ḑi de pertractare ḑiua de **28 Februariu a. c. 9 oare a. m.** ce se va ține în cancelaria comunală din Merghindeal, la care pertractare se citează toți interesații în causă cu aceea observare, că părțile cari nu se vor presenta se vor considera ca învoite la comasare

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole, ținută la 10 Ianuariu, 1887.

Nagy Lajos, preș. **ifj. Csegezi,** notariu.

Nr. 6083 1886 civ. [1516] 3—3

Publicațiune.

Subscrisul prin aceasta aduce la cunoscință publică, că pentru pregătirea lucrărilor comasărei hotarului comunei Buia (Bolya) și anume: pentru regularea representări, alegerea ingineriului și staverirea preliminariului de spese, ca ḑi de pertractare, se defige ḑiua de **7 Februariu 1887 9 oare a. m.** ce se va ține în cancelaria comunală din Buia, la care partractare prin aceasta se citează toți interesații cu acea adaugere, că prin nepresentarea unuia sau altuia procedura nu se poate împedeca.

Elisabetopole, 31 Decembre, 1886.

Judele esmis al tribunalului.

Kelemen m. p.,
jude.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețui $^{1}/_{2}$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 7—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Rem Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 5 Sibiiu, Joi 15/27 Ianuariu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Convențiunea comercială cu România.

Sibiiu, 14 Ianuariu.

(I.) Toate diarele de aici și cele de preste Carpați se ocupă cu seriositatea cuvenită față de stadiul cel nou, în care a intrat încheierea convențiunei Austro-Ungare cu România.

Ministrul de culte al României, dl Sturda, a petrecut mai multe dile în capitala Austriei și s'a convins despre tonul, ce domnesce în cercurile normative față de acest rěsboiu vamal, care, se înțelege, nu a adus și nu va aduce nici un bine pentru nici unul din belligeranți.

În România partidul pretecționist condus de dl Aurelian, preferă rěsboiul față de o convențiune păgubitoare, ear în Ungaria, agrarii věd un pericul permanent în esportul de vite și de cereale române.

Am reflectat și noi la rêndul nostru la aceste calamități și am constatat, că în adevěr legăturile între aceste două state vecine sunt de o natură, încât unul fără altul în cele economice nu pot sě esiste, fără de a-și periclita reciproc interesele unul altuia.

Sě mai analisăm încă odată productele importate din România la noi și vom vedé marea diferență, ce esistă între esportul român și importul din Austro-Ungaria.

România e parte mare țeară agricolă și industria ei abia se află în fașă. Stând lucrul astfeliu, ea poate sě esporteze numai producte agricole, între cari locul prim îl ocupă vitele și cerealele.

Cine a dat vr'o dată roată prin România sau a convenit cu oameni esperți de acolo, scie, că între vitele cornute române și cele unguresci nu este nici un raport în ce privesce mărimea și calitatea. Este deci de tot greșită părerea agrarilor din Ungaria, cari prin esportul român věd periclitate interesele economice ale agrarilor. Boii și în genere cornutele din România, atât prin calitatea lor, cât și prin nutrirea lor sunt cu mult mai inferioare celor din Ungaria, de aceea temerea pentru agrari este neîntemeiată, și am vědut, că deși din România aproape de 3 ani nu s'au mai importat la noi cornute, totuși prețul vitelor a scădut în dimensiuni enorme, fără sě se afle remedii pentru vindecarea rěului.

Nu tot așa se are lucrul cu rîmătorii și cu cerealele române. România produce grâne cu mult mai bune ca grânele ungare.

Prin esportul liber de vamă, ce a făcut România în anii pe timpul convențiunei — cu grâu — sě ni se ierte, dacă susținem, că România nu a câștigat chiar nimica, deoarece în schimb a primit făinile austro-ungare și 'și a omorît industria de făină aproape cu desăvêrșire. Ar fi rěmas esportul de rimători, de lână, pei neargăsite. Cu întroducerea cordonului veterinar Ungaria a sciut sě profite, ca sě împedece importul acestor producte române, și fără sě esagerăm, constatăm și notăm o sumă mare de perderi și de șicane, la cari au fost espuși cu deosebire producenții români de aici, cari au făcut negoț cu România sau au produs chiar ei înșiși.

Ce a resultat de aici.

Lâna din România și-a deschis piațe străine și cu deosebire în spre orient, ear fabricanții de postavuri din Ungaria au falimentat, s'au au sistat lucrul unul după altul și așa în loc de postav lucrat după normele industriei de casă, întâlnim chiar și pe sate postavurile fabricilor din Brün, cu cari industriașii transilvăneni înzădar se încearcă a concura.

Měsurile de împedecarea întrărei lânei în Transilvania au avut deci efecte tocmai contrari, decum și le-au închipuit cei dela masa verde și așa România, constatând acestea, a venit la convingere, că nu rischeadă tocmai mult, dacă va continua a persevera în purtarea rěsboiului vamal.

Sunt însě alți articuli, pentru cari România este cu mult mai silită sě încheie convențiunea. Acești articuli sunt cu deosebire cărbunii de peatră, pentru cari acum plătesce de vagon vamă la 500 franci, deasemenea scândurile, pentru cari ear trebue sě plătească conform tarifului autonom unguresc 500 fr. și în fine productele idustriale de fer.

Statul român de presente trebue sě aducă mari jertfe, ca sě nu fie silit a urca tariful căilor ferate, tocmai din punctul de vedere al scumpirei cărbunilor de piatră, de asemenea trebue sě se uite cu ochii, cum stagneadă têmplăritul și měsăritul, butnăritul din lipsa materialului, ce a importat România cu prețuri vamali foarte ușoare, fără ca Ungaria sě fi păgubit ori sě fi avut perderi, ci din contră câștiguri colosali.

Tot asemenea perderi are sě sufere statul român la hârtie.

România a încercat de câteva ori sě înființeze o fabrică de hârtie, care sě acopere trebuințele țerei și încercările ei au fost totdeauna zădărnicite.

În anul 1886 — cam prin luna lui Apriliu — a pus din nou în lucrare înființarea unei fabrici de hârtie pe acții, care statul încă o a protegiat în měsură mare. A erupt rěsboiul vamal.

Statul român s'a angagiat a primí în regie propria fabrică de hârtie și ěst mod a anunțat contractele avute cu alte fabrici în Austro Ungaria. Dar ce sě vedi? Fabrica de hârtie după multe esperimentări nenorocoase nu a putut produce hârtia necesară, și astfel statul s'a vědut nevoit a sista intreprinderea cu perderi colosali și a procura acum hârtia din Austro-Ungaria sě înțelege tacsată după tariful autonom, și așa numai la acest articul va îndura perderi enorme.

Mai vine în urmă și tariful căilor ferate, care în decursul sistărei esportului și importului sufere daune enorme și așa silesce fără voie la încheierea noauei convențiuni, care de altmintrea o doresc tot așa de mult oamenii chipsuiți și ai Ungariei, și ai României.

Noi din partene, am schițat numai o parte a calamităților împreunate cu acest rěsboiu vamal — ear cei ce conduc aceste pertractări în linisce, vor fi scoțênd la cale de sigur mai multe inconveniente, cari împing pe ambele state a face concesiuni în interesul lor bine priceput.

Revista politică.

Desbaterile asupra proiectului de buget continuă cu vehemența de până aci. Într'una din ședințele trecute a vorbit și un deputat sêrb (național) Dimitrievici, esprimându-și nemulțěmirea față cu organismul de adi al statului, când naționalitățile în numěr de vr'o 10 milioane față de 6 milioane maghiari sunt aproape absolute nerepresentate, și declară, că sêrbii voesc unire politică, dar nu unitate culturală cu maghiari. E în contra votărei bugetului.

Cu toate asigurările de pace, guvernele nu încetează a lucra cu o febrilă iuțeală, a lua toate dispozițiunile preventive pentru un eventual resbel, și aceasta o fac nu numai puterile mai mari, dar chiar și acele state mici, cari nu ar avea causă a se teme de un eventual rěsbel, cum e de esemplu Belgia. Cu toate acestea telegramele ne aduc scirea, că și în Belgia se lucră din rěsputeri la pregătirile pentru o eventuală mobilisare, și se afirmă, că a intrevenit și la guvernul din Londra pentru a-și asígura neutralitatea în cas de un rěsboiu european.

Intrevederea celor trei monarchi din incidentul onomasticei bětrânului împěrat Wilhelm se vede a fi ca sigură. Țarul și-a și făcut deja planul de călětorie, și conform împregiurărilor, în cari trăesce, dorind ca sě fie pe deplin asigurat în contra unui

---

FOIȚA.

Tesaurăria casei domnitoare în Viena.

Una dintre numěroasele colecții de cea mai înnaltă valoare atât artistică, cât și istorică din Viena, este tesaurăria înnaltei case domnitoare de Habsburg-Lotaringia.

Ea este aședezată în parterul de stênga din curtea a doua a Burgului în 5 încăperi.

Tesaurăria, care în forma sa actuală întemeiată de împărăteasa Maria Teresia, este unul dintre cele mai rari și mai bogate musee de antichități prețioase, de obiecte de lucs, de guivaere și de relicuii.

Cele mai multe dintre aceste rarități datează din seculii XVI și XVII, multe din veacul trecut mai puține din seculul al XV; și câte-va relicuii și curiosități din evul de mijloc și cel vechiu până pe timpul mântuitoriului.

În odaia primă, care servèsce de entree se află costumele de gală ale eroldilor, cari sunt adevěrate capo d'opere în materie de brodărie heraldică. Tot aci se află și insigniile de demnitate ale personalului de curte: a măiestrului de vânători, a șoimarului apoi flamura țěrii și scutul simbolic al juriului de rěsboiu.

La cele două ferești ale odăii sunt aședate 2 casete de argint curat, pe care sunt gravate insigniile coroanei ungare și mai multe dedicațiuni în limba maghiară, aceste casete au conținut cadoul tradițional de încoronare al maiestăților lor, pe care l'a presentat părechei domnitoare deputația dietei ungare la 10 Iunie 1867, adecă 50.000 de galbeni.

Odaia a doua conține o foarte bogată colecțiune de oroloage și automați din timpuri diferite. Nici timpul și nici locul nu me iartă a face acum o descriere aměnunțită a tuturor obiectelor d'aci, a căror numěr trece preste o sută, ci me voiu mărginí a amintí numai câte-va dintre piesele cele mai însemnate.

Între oroloagele primitive de buzumariu, numite oue de Nürnberga, aflăm sub nrul 5 un orologiu de argint turcesc. Atât țiradele, cât și înscripțiile și cifrele sunt gravate cu caractere turcesci. Orologiul arată anul, luna, diua, oarele și jumătățile de oară precum și fasele de schimbare ale lunei.

Acest orologiu este de importanță, că a fost luat ca pradă dela un pașă în lupta dela st. Gotthard, ceea-ce se dovedeasce și prin însași arětarea orologiului, care a stat Vineri în 8 Muharrem în anul 1405 al Hegirei, la oarele 3 după ameadi, adecă tocmai în diua bătăliei amintite.

Un cap de operă pe terenul mechanicei descoperim în orologiul de masă de sub nrul 36, din veacul al XVI. Pe o basă de aramă gravată cu arabesce și cariatide de argint se ridică un feliu de clopot de cristal, în care se adăpostesce mechanismul orologiului și pe care se věd, cele trei plate provědute cu numerii orologiului. Deasupra clopotului e aședat un semi-glob, de care se razimă globul ceresc. Cele trei plate provědte fie-care cu câte unu arětătoriu arată, una oarele, cealaltă minutele ear a treia secundele. Pe a patra plată un alt arětătoriu indigită fasele lumei (cuadratura, conjuncțiunea și aspectul triplu și secst.) Globul ceresc de sus, care este lucrat tot din cristal de munte e împărțit după ecliptică astfeliu, că poate serví pentru resolvarea problemelor astronomice: de răsăritul și apusul stelelor, distanța lor de dimineață și seară etc.

Însemnat este orologiul cu deosebire pentrucă e un original al măiestrului Iobst Bürgi (Burgius).

Bürgi (1552—1632) era vestit nu numai ca mechanic, dar și ca unul dintre cei dintâiu matematici ai timpului seu. Angagiat la curtea contelui Guillome de Hessa, a trimis Bürgi drept cadou împěratului Rudolf II la anul 1602 un glob ceresc, care-i plăcu atât de mult monarchului, încât îl denumì de orologeriu al curții. În calitatea aceasta, el construì o mulțime de instrumente astronomice, între cari și orologiul mai sus descris.

Curios este, cum numele acestui bărbat genial a rěmas până în diua de adi prea puțin cunoscut.

sau altui atentat, s'a adresat cătră guvernul federal din Sviţera, sĕ-i garanteze, că poate sĕ călătorească prin Sviţera în deplină siguranţă, la care întrebare însĕ n'a putut sĕ capete alt rĕspuns, decât, că guvernul federal din Sviţera va lua toate disposiţiunile necesare pentru evitarea vre unui pericol.

Delegaţiunea bulgară a plecat spre Constantinopole. Poarta în timpul din urmă se ocupă energic cu regularea cestiunei bulgare pe cale pacinică, astfel în vederea esperinţelor şi resultatelor obţinute de delegaţiune pe la cabinetele cercetate până aci, ne pune în perspectivă, că delegaţiunea bulgară încă va fi gata a face toate concesiunile posibile, ce nu ar altera independinţa şi consciinţa naţională a Bulgariei. Cestiunea principală, dela care depinde resolvirea pacinică a causei este pretensiunea Rusiei ca regenţa şi Sobrania sĕ fie recunoscute de nelegale, şi dacă în deslegarea acestei pretensiuni se va afla un modus vivendi, putem spera pace europeană.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Rĕşinari, în Ianuariu, 1887. Dle Redactor! Ve rog cu tot respectul sĕ bine-voiţi a da loc următoarelor şire în coloanele preţuitului jurnal: „Telegraful Român.“

În diua de sf. Ioan a avut şi Rĕşinariul bucuria sa. Ideia de mult nutrită şi frământată de inteliginţa din Rĕşinari pentru înfiinţarea unui cor vocal bisericesc, s'a vĕdut în fine realisată. S'ar fi putut dealtcum realisa şi mai înnainte, a lipsit însĕ bărbatul, care sĕ poată fi în stare a conduce un astfel de cor. Nu este mirare, că tinerimea noastră de până acuma au pus prea puţin pond pe arta musicală, pentrucă a lipsit bărbaţi, cari sĕ rupă ghiaţa, sĕ facă începutul, spre a desvolta gustul musical, de altfel înnăscut românului.

Astădi suntem fericiţi a vedé instituiţi mai la toate institutele de instrucţiune profesori cualificaţi anume pentru acest ram de cultură, vedem şi musica vocală pusă în planul de învĕţământ ca studiu obligat, vedem în fine, ceea ce e mai îmbucurătoriu şi resultate frumoase pe acest teren.

O încercare s'a făcut şi aici în Reşinari, prin înfiinţarea unui cor vocal bisericesc, şi resultatul a fost şi este satisfăcătoriu atât pentru popor, cât şi pentru dirigintele corului, pentru dl învĕţătoriu Toma Popovici, carele vĕdêndu-se în fruntea corului, care cu destulă esactitate intonà rĕspunsurile liturgice, se simţia măgulit şi satisfăcut în internul seu, mai mult ca ori şi care. Aceasta rĕuşită sper, că va da şi mai mult curagiu pentru continuare.

Deşi cu mari greutăţi am ajuns până aci, căci eu cred, că nu este nimic mai greu de cât a desvolta în cineva fineţea tonurilor, ce se cer la un cor vocal, fărĕ nici o cunoscinţă de note, tact, etc.

Cu toate acestea, sau mai bine dis, corul vocal din Rĕşinari la prima sa producere a satisfăcut publicul ascultătoriu.

S'ar crede poate, că corul vocal din Rĕşinari este cine scie cât de mare, nu, el e foarte modest, compus aproape numai din câte doi membrii la o voce, şi aici trebue sĕ-mi esprim durerea, că într'o comună mare — cum este Reşinariul — nu ecsită însufleţire la o astfel de interprindere

Ar fi destule puteri apte spre acest scop, dacă nu ar fi indiferentismul, atât de înrădăcinat în răşinăreni, nu dela natură, ci din rĕsbunarea, care o cere lupta de partíde, spre cea mai mare daună a comunei.

Cu toate, că scopul este frumos şi salutariu, totuşi sunt între noi şi oameni de aceia, cari ar dorí sĕ zădănicească aceasta interprindere. Se credem însĕ, că nu le va succede, şi că doară cu timpul decoarea şi nevinovăţia corului îi va atrage la sine.

Sĕ sperăm în fine că domnii: Ioan Cioran şi Liviu Brote al cărora e — în parte — meritul înfiinţărei corului vor atrage pe mai mulţi; ear dnele: E. Cioran, A. Goga şi M. Cioran, vor atrage prin esemplul domnieilor mai multe dame în sinul corului nostru. Încheiu cu dorinţa ca aceasta încercare sĕ se consolideze tot mai tare, ca astfel pentru Reşinari sĕ se poată constata cu un pas mai mult spre cultură.

Un membru al corului

Propăşirea bisericei noastre.

Într'o şedinţă a adunărei deputaţilor din 1866, nemuritoriul Heliade Rădulescu formulà testamentul seu politic social, în următoarele memorabile cuvinte:

„Biserica şi limba ne-au păstrat prin atât a veacuri de sguduiri politice, naţionalitatea noastră.

„Biserica era singurul asil al românilor, unde propaga românismul şi de unde au eşit şi cele mai mari tendinţe ale românilor spre libertate.“

„Sĕ înlăturaţi până la sacrificiu, orice propagandă s'ar face spre desnaturarea principiilor frumoase ale biserĕcei noastre române, căci ele sunt adevĕratele principii de libertate şi de independenţă.

De acest pios comandament, lăsat publiciştilor români de părintele literaturei române, am fost însufleţiţi, întreprindênd d'acum un an în coloanele „Epocei“, o luptă neîndurată în potriva decăderei bisericei naţionale, ce s'a însemnat cu înfricoşare în timpul din urmă, mai cu seamă prin simonia neruşinată, ce coprinsese eparchia de căpetenie a ţerei. Boală, ce devenise cu atât mai înspăimêntătoare, cu cât vrăşmaşul secular al „legei române,“ papismul, eşia cu îndrăsneală la iveală; şi cuteza prin representantul seu din capitală, a loví făţiş în aşedămintele sfintei noastre biserici naţionale.

Lupta fu îndărătnică, pe de o parte şi pe de alta; dar noi avurăm fericirea a fi secundaţi de întreaga presă, fără osebire de culori politice şi agenţii propagandei papistaşe, trebuiră sĕ amuţească.

Cu toată reserva relativă a guvernanţilor, vocea presei a pătruns până la cele mai înnalte sfere ale cârmei statului. Şi am avut bucuria a constata, o recrudescenţă de simţeminte pentru credinţa strămoşască, care se manifestară cu strălucire la sfinţirea „Archimandriei ortodocse“ dela Curtea de Argeş, când regele, aducênd laudă bisericei naţionale, voind sĕ liniştească poporul de rezvrătirea propagandei papiste, întrebuinţà înnadins cuvêntul de: „pravoslavie română“; locuţiune, ce a dispărut de mult din dicţionariul literaturei laice şi care, chiar în cea bisericească e înlocuită cu românească „dreaptă credinţă.“ Dar pentru împregiurări, împodobirea omeliei regale cu acest cuvênt, era o puternică protestare contra propagandei papiste, care făcuse din „pravoslavia română“, o epigramă batjocoritoare contra bisericei noastre.

* * *

Între acestea, al II-lea primat al Rômâniei trepasà la Domnul şi greaua moştenire a tronului metropoliei Ungro-Vlachiei în starea, în care ajunse biserica, preocupà cu drept cuvênt, pe toţi bunii români iubitori de neamul lor şi de propăşirea bisericei naţionale. Toată suflarea ortodocsa 'şi îndreptà cu rîvnă ochii sufletului cătră ierarchul român, desemnat, prin învĕţătura şi dorul nepregetat pentru cele sfinte ale neamului românesc, a fi ca un stavilar neînvins împotriva propagandei papiste şi braţ puternic luminat, pentru înnălţarea bisericei naţionale la mărírea, ce i-se cuvine.

Dar organele politice dela putere, în calculele lor strîmte, n'au voit sĕ asculte Vocea Poporului, ci, înlăturând printr'o silinţă vrednică de o causă mai bună, pe alesul opiniei publice, îndreptară sorţii asupra fostului episcop al Dunării de jos.

Dată fiindu-ne nepăsarea religioasă, ce se întinde asupra societăţii noastre; decăderea datinelor strămoşesci, schimonosirea frumoasei limbe bĕtrâne, singura înţeleasă de poporul nostru; jalnica stare a clerului nostru mirean, care în propria sa ţeară, se bucură de mai puţine drepturi şi libertăţi ca clerul papistăşesc: am credut, că pietatea şi integritatea, pe care n'am tăgăduit'o nici odată Prea sfiinţitului Iosif Georgian, nu sunt îndestulătoare astădi, pentru cârma bisericei naţionale.

Cunoscênd încă, că fostul episcop al Dunării de jos, cu toate că, ca unul ce a avut meritul d'a fi tradus în românesce celebra operă „Papalitatea schismatică“ de archimandritul Vladimir Guettée (fost abate papist), avea deplină cunoscinţă despre uneltirile propagandei papiste, n'a îndrăsnit a se alătura la representările duhovniceşti ale unora din cei mai de căpetenie ierarchi ai României, împotriva tendinţelor filo-papiste produse în biserică, prin întroducerea costumului preoţesc asemânat cu cel papistăşesc, fără învoirea sinodului şi în dispreţul prescripţiunilor canonului L al conciliului sfinţilor apostoli, care ordonă: „că nimic sĕ facă metropoliţii fără episcopi şi episcopii fără metropoliţi.“ Şi multe alte călcări de lege, ce au făcut pe fostul episcop de Huşi sĕ esclame într'un moment de luciditate; că cârma bisericei naţionale s'a încurcat într'atât în mrejele propagandei papiste, încât cu greu se va putea stîrpí rĕul.

Adăugând la acestea regulamentul, prin care se înlănţuia suveranitatea episcopală, spre a se concentra toată puterea în mânile primatului, după tipul teocraţiei papale, regulament necanonic şi neconstituţional, al căruia raportor „prea mlădios“ se făcuse fostul episcop al Dunării de jos eram cu prisos îndreptăţiţi a crede, că înnălţarea acestuia la tronul de metropolit-primat al României, departe de a fi folositoare propăşirei bisericei naţionale, ar fi o nouĕ isbândă a subversivei propagande papistaşe. Convingere, pe care n'am stat la îndoială a o împărtăşi cetitorilor nostri a doua di după actul alegerei.

* * *

Acum ne împlinim o plăcută datorie, constatând cu fericire, că întâii paşi ai Î. P. S. S. Iosif, noul metropolit-primat, în cârmuirea bisericească, ţiind a împrăştia îngrijirea dreptcredincioşilor pentru propăşirea bisericei: poruncind părăsirea noului costum al preoţilor mireni, metropolitol-primat a întrat în legalitatea canonică, reservând sf. sinod cestiunea; căutând cu sîrguinţă comuniunea sufletească cu fraţii sei episcopi şi solicitând luminile ierarchilor nostri celor mai capabili, tăcu sĕ reîntre scaunul metropolitului-primat în adevĕrata tradiţiune apostolică; şi fără a atinge câtuşi de puţin toleranţa legiuită, sciu din primele dile a se scutura cu curtenire şî demnitate, de intimitatea bănuitoare, ce i-o oferia cu stăruinţă representantul papismului în ţeară. Apoi esprimându-şi cu tărie voinţa, pe care a şi pus'o în lucrare de a stîrpí ruşinosul abus al simoniei în administraţia eparchiei, a adus cea dintâi alinare suferinţelor mult încercatului cler mirean al diecesei metropolitane.

Sunt o mulţime de invenţiuni pe terenul mechanic şi matematic, cari i se atribue lui, dar cari în urma prea marei sale modestii, imitate de alţii, au luat numele acestora, şi trec de ale lor, ca d. es. invenţiile lui pe terenul logaritmelor şi pendula ca regulatorul mechanismului la oroloage.

Automaţii aflători în aceasta odaie sunt construiţi în legătură cu oroloage. Unul d. es. represintă o corabie de rĕsboiu cu întregul echipament al ei. Mechanismul transpune în mişcare nu numai corabia întreagă, dar şi figurile de pe bord; nu alt automat are forma unui turn de un stil architector foarte ales, în care se află o moimă, care face fel de fel de grimare, doi harapi cari trag clopotele, doi bărbaţi, cari îşi petrec la vin şi altele; altul ear pune în mişcare o broască ţĕstoasă, pe care şede Neptun călare.

Încăperea a treia în forma unui coridor cuprinde colecţia de obiecte de cristal de munte şi topaz afumat, lucrate în formă de pocale, vase, sticle, ulcioare, farfurii, pahare, castroane, şi alte obiecte de masă şi de decoraţiune.

Piesele acestea sunt admirabile cu deosebire ca obiecte de artă în materie de poleire, composiţie, format, ţirade şi emailuri pline de farmec. Multe sunt provĕdute cu deci şi sute de petri scumpe de colorile cele mai bizare. Amintesc numai una. Un mosaic de Florenţa, care represintă scena biblică: Christos şi Samarineanca. Figurile Domnului Christos şi ale Samarinencii sunt compuse din petrii scumpe de diferite colori, puţul dintr'un sîngur smaragd, ulciorul muerii dintr'o bucată de ametist; în fund se află un tablou mosaic, arĕtând un ţinut muntos cu o zidire ca o cetate. Cadrele architectorice ale grupului sunt de cristal, ear ornamentaţia grandioasă dimprejur de aur. E lucrat în veacul al XVI.

Ultimul dulap din această încăpere cuprinde bijuterii din veacul al XVI şi XVII, precum: medalioane, reliefuri, buste, şi puşoare diferite, figuri de animale, lucrate toate parte din aur curat, parte din câte o piatră gigantică de onyx, topaz, ametist, opal, hiacint, etc.

Cele 8 dulapuri mari din odaia a patra sunt reservate pentru vase, cu deosebire pocale, de aur, argint şi petrii scumpe din veacurile XV. XVI şi XVII.

De admirat este la piesele aceste perfecţiunea măiestriei aurarilor, cu care sunt esecutate minunatele pocale, potire şi vase de acum 3—4 sute de ani.

Şi colecţia de faţă ne şi dă o desluşire esactă asupra cetăţilor, în cari aurăria a ajuns pe acele timpuri la un grad foarte înnalt de perfecţiune. Căci dacă privim cu atenţíune aceste obiecte artistice, ne vom convinge din insigniile şi stampilele, ce aproape fie care dintre ele le poartă, că cel puţin câte 8 din 10 piese sunt producte de Nürnberga şi Augsburg.

Aurarii de Nürnberga şi Augsburg erau prin secolii XV şi XVI cei mai renumiţi în Europa, astfeliu, că dacă un domnitoriu voia sĕ-şi comande un lucru de valoare şi ca materie şi ca esecuţiune, n'avea decât sĕ se adreseze marilor măiestri Nürnbergezi ori Augsburgiani.

Voi sciţa în cele următoare câte-va esemplare dintre cele mai interesante ale colecţiunei.

Sub nrul 2 aflăm un pocal de argint suflat cu aur. Pocalul are forma unui potir şi e provĕdut cu un coperiş, care împreună cu talpa pocalului sunt ornate cu mărgăritare. Deasupra mărgăritarelelor sunt ornamente turnate din argint suflat cu aur. Piciorul pocalului şi prindĕtoarea coperişului sunt asemenea decorate. Vêrful capacului îl formează un băiat aripat, ţinênd în dreapta un scut, în stênga un şoim. Pocalul este lucrat de măestrii din Nürnberga: Krenberger şi Kreuzfelder în veacul al XII. Cu ocasiunea dineului de încoronare din Buda (1867) Majestatea Sa împĕrăteasa şi regina Elisabeta s'a servit de pocalul acesta.

(Va urma.)

Îndrăznim deci a nădăjduí, că Î. P. S. metropolit-primat va da urmare acestor lăudabile disposițiuni și se va osteni a obținé: 1) mijloacele trebuincioase st. sinod pentru ridicarea, apărarea și susținerea bisericei naționale, cum și îmbunătățirea soarții clerului mirean, după proiectul de lege alcătuit de sf. sinod la 1883 care zace în archiva adunărei deputaților; 2) a lua inițiativa d'a se raporta regulamentul din Decembre 1885, ca anticanonic și neconstituțional; lăsând toată libertatea apostolică episcopilor, spre a se menține la înnălțimea misiunei lor de povățuitori sufletesci ai poporului, întru apěrarea și susținerea bisericei naționale, a creșterei morale creștinesci, spre a da statului cetățeni cinstiți, patrioți și credincioși.

A modifica regulamentul în privința preoților de mir în conformitate cu drepturile lor legale cetățenesci. Căci e absurd și vătěmătoriu intereselor bisericești, a se pune pedeci preoților mireni, de a se alege în consiliul comunal; când ar fi fost de dorit, sě facă d'a dreptul parte câte un representaut al clerului mirean în adunările comunale și județene, în a căror cădere este administrarea cultului religiunei dominante a statului român.

Alegerea noilor episcopi eparchioți și completarea sf. sinod prin numirea a patru archierei, dintre cari doi ies din rěndurile preoților mireni ne au învederat, că meritul, sciința și adevěrata dragoste a credinții ortodocse, au străbătut din nou la cârma bisericei noastre, și ne place sě credem, că metropolitul-primat va stărui pe calea ce a apucat, dând o puternică însuflețire ridicărei bisericei naționale.

* * *

Sunt acum aproape două decenii de când curia papală a încercat a cuceri biserica Greciei, procedând tot ca la noi prin pretensiunea de a statornicí un archiepiscop papal la Athena. Împregiurările de-atunci din regatul ortodocs al mediteranei se asemĕnau foarte mult cu cele de ađi, dela noí. Patrioții heleni, clerici điariști și oameni politici, se îngrijiră foarte mult de uneltirile Vaticanului și ca sě combată propaganda papistă, înființară ad-hoc un điar: „Trompeta Evangeliei“. Lupta întreprinsă de acest organ de publicitate, ridicà întreaga Moree contra propagandei, care se retrase rușinoasă; ear metropolia papală din Athena rěmase cu numele, ca atâtea altele: „in partibus infidelium!...“

Dar în Grecia, propaganda papistă făcu victime dureroase; căci, la điua socotelei, un „ministru al cultelor, vr'o doi prelați ai regatului, fură trași la judecata înnaltei curți de justiție pentru simonie și plătiră cu amar, conivența lor cu curia papală!...

Noi, am fi fericiți, dacă „Epoca,“ ca o altă „trompetă evangelică ortodocsă,“ ar fi reușit sě deștepte rîvna „îndreptățitorilor legei neamului român,“ pentru înnălțarea ,mărirea și propășirea sfintei noastre biseriei naționale.

„Epoca.“ *Baba-Novac.*

Avis.

„Reuniunea română de cântări din Sibiiu“ 'și începe probele pentru concertul al doilea astăđi (15/27 Ianuariu) la 6 oare seara în sala obicinuită.

Varietăți.

(Înmormêntarea P. Ioan Predovici.) Trista scire despre trecerea din viață a Părintelui Ioan Predovici din Ocna străbătu cu repređiciune aproape în toate unghiurile locuite de români. Inima cunoscuților Venerabilului bătrân la primirea acestei sciri se umplu de înduioșare, și cum nu, când Duminecă a fost septămâna fii sei sufletesci au avut mângăerea de a'l auđí servind în biserica parochiei sale și nu trecu nici o sěptămână și au și fost alarmați prin aceasta tristă scire. Iubirea ce io păstra fiecare i-a mânat pe cei mai mulți a'l mai vedé odată și a-i da ultimul tribut de recunoscință.

Luni, în điua înmormêntării, Ocna avea în mijlocul seu o mulțime de Sibieni și mulțime de oameni de frunte din comunele învecinate.

Prohodul l'au slugit 8 preoți sub pontificarea Preacuvioșiei Sale, P. archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu; și anume Dl Asesor cons. Zacharia Boiu, protopresbiterul tractual P. O. D. Simeon Popescu, 3 preoți din Ocna, parochul din Alămor și capelanul din Șura mare apoi diaconul ceremonial al archidiecesei P. Sergiu Medean. Cântările funebrale le-a esecutat opt membrii din corul domestic seminarial.

La înmormêntare, afară de strěini și afară de credincioșii întregei Ocne au participat funcționarii judecătoriei reg. funcționarii dela saline, dela magistratul din Ocna în corpore, apoi preotul rom. cath. gr. cath. și reformat din Ocna.

Cuvêntarea funebrală o a ținut Domnul Asesor consistorial, protopresbiterul Zacharie Boiu cu cunoscutul farmec al vocei sale, și cu pătrunderea în materie, care a stors lacrimi nu numai din ochii românilor, ci și din ai strěinilor, cari cunosceau limba noastră.

Voiu amintí aici, că consistoriul archidiecesan față cu acest membru al seu, și-a împlinit ultima datorință prin trimiterea unei comisiuni din sinul seu a conmembrilor Dr. Il. Puscariu, Zach. Boiu și Mateiu Voilean, cari au pus apoi o prea frumoasă cunună de flori pe cosciugul defunctului. Această cunună alăturea cu cea a familiei erau dovadă cea mai bună, despre iubirea, cu care l'a îmbrățișat familia și biserica.

Prin moartea lui biserica a perdut un fiu credincios, care o a servit ani 35, fără pregetare; ear în special parochia Ocna inferioară pe păstoriul cel neobosit și ințelept, care între grele împregiurări a sciut muncí numai pentru binele turmei păstorirei lui încredințate. Perderea neconsolabilei familie nu ne vom încerca a o mĕsura la acest loc.

Numeroasele condolențe servească familiei spre mângăere. —X.—

* (Învitare.) Reuniunea femeilor române din Zernești și jur vě învită cu toată onoarea la balul, ce se va arangia Duminecă în 18/30 Ianuariu a. c. în sala edificiului scolar din loc. Începutul la 7 oare seara precis, bilet de întrare 1 fior.

NB. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor acuita prin jurnale.

Pentru Comitet:
Maria N. Garoiu născ. *Mețian.*
președentă.

(Convocare.) „Hunedoara“ însoțire de anticipațiune și credit în Deva, conform §§-lor 23 și 24 din Statutele sale, își va țìné adunarea generală la 31 Ianuarie (12 Februarie) 9 oare a. m. în localul insorțirii.

La ordinea đilei vor fi următoarele 6

Obiecte:

1. Alegerea unui președinte și a unui vicepreședinte, precum și doi scrutinători și doi secretari.
2. Raportul directorelui referitor la activitatea consiliului administrativ de pe anul trecut 1886.
3. Raportul cassariului despre starea cassei însoțirii și raportul comisiunii de supraveghere; așternerea bilanțului și arětarea câștigului curat.
4. Statorirea bugetului pe anul 1887.
5. Statorirea remunerațiunii funcționarilor.
6. Alegerea comisiunii de supraveghiere,
7. Alegerea cassariului și a unui membru în consiliul administrativ, pe restul periodului de 3 ani.
8. Decidere asupra profitului curat.

Drept aceea, toți membrii participanți sunt învitați a participa la adunare, în persoană sau prin un plenipotențat, care asemenea are sě fie membru al însoțirii (§ 26); nimene însě nu va putea avea mai mult de 20 voturi (§ 10). — Concluse obligătoare (§ 25) se vor putea lua numai fiind de față cel puțin preste jumětate din voturile totale.

În lipsa acestui numěr se va țìné altă adunare în 10/22 Februarie 1887, în care se vor lua concluse valide și numai cu voturile presente.

Din ședința consiliului administrativ al insoțirii de anticipațiune și credit „Hunedoara“ ținută în Deva la 31 Decembre 1886 (12 Ianuarie 1887.)

Dr. Lazar Petco, director. *Alesandru Czura,* secretariu.

* (Festivitate scolară în Porcești.) În seara de sf. Ioan botezătoriul s'a aranjat din partea învěțătorilor cu elevii scolari o ședință literară în sala edificiului scolar. Ședința s'a început la 6 oare și s'a finit după 8 oare.

Programul a constat din 2 disertațiuni esecutate de ambi învěțători, și din cântece naționale, declamațiuni poetice și narațiuni ce s'a esecutat de elevi.

A fost o seară de tot plăcută, seara de sf. Ioan Botezătoriul, pentru bietul popor asistator apăsat în vieața sa de atâtea greutăți. A alergat ca la un dulce isvor sě guste din ostenelile sale și nici nu se văzură înșelați, pentru că atât disertațiunile instructive, cât și declamațiunile și cântările esecutate de elevi au stors lacrămi de bucurie din ochii părinților, adresând către conducători acestei festivități mulțămiri și rugări de ale mai pregăti atari sěri plăcute.

Ofertele benevole încă nu lipsiră pentru sporirea bibliotecei școlare, în a cărui folos s'a și aranjat aceasta ședință, resultând o sumuliță de 5 fl. întru lauda învěțătorilor atât de diligenți și înzestrați cu sentimente nobile pentru chemarea lor.

* Episcop al Verșetului, după renunciarea archimandritului Ilarion Ruvarat, acceptată de Maiestatea Sa, este ales în sinodul archieresc din Dumineca trecută archimandritul Mesiciului Nectariu Dimitrieviciu, actualul mandatariu patriarchal în acea eparchie.

(Necrolog.) **Teodor Nariță,** preot gr. or. din Sohodol (protopresb. Câmpenilor) a repausat în Dlu în etate de 54 ani. Fiei țerina și memoria binecuvântată.

Dumitru Șandru, din Tibru, a reposat în Domnul în al 76 an al vieții, și 53 al preoției sale. Fiei țěrina ușoară.

* (Regina României.) După cum se scrie din Bucuresci, regina cercetă o scoală civilă, luà parte pe timpul prelegilor și 'și îndreptà atențiunea în catalog. Observà, că o scolăriță, fetița de 8 ani Maritana Nelesi are notă slabă din purtare; regina câută după pricină și află, că copilița are năravul rěu ca în timpul prelegerilor sě citească istorioare. Regina chemà pe copilița afară și o întrebà; „Ce istorioare ți plac mai bucuros!“ Copilița scoase o cărticică nelegată din trăistuță, ce avea titula: „Tradițiunile poporale romane culese de Carmen Sylva.“ Plină de bucurie sêrută regina pe zeloasa-i cetitoare și đise: Nu sci, că în scoală nu-i permis a'și petrece cine-va cu istorioare, eu nu me pot ruga, că sě ți-se schimbe nota. Dar dacă în semestrul următoriu vei avea mare zel, trimite mi testimoniul pentru care vei primí toate povestile de Carmen Sylva.

* (Mare desamăgire pentru Kulturegylet.) Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia Francisc *Lönhart* a respins cererea comitetului din Clușiu al reuniunei în ceea-ce atinge ajutorarea ei conform propunerei făcute de episcopul reformat. Ca motiv al acestei refusări episcopul Lönhart aduce împrejurarea, că din o asemenea coalițiune cu „Kulturegylet“-ul el nu sperează nici un ajutor pentru biserica sa, ci mai mult se arată semnele unei perderi regretabile „Ellenzék“ s'a cătrănit foc. „Episcopul catolic — scrie „Ellenzék“ — nu đice și nici nu poate đice despre sine: în prima linie „eu me sciu și me mărturisesc pe mine de maghiar și în a doua linie un servitor al bisericei unguresci, ce luptă și trăesce pe pămêntul patriei.“ Cât pentru episcopul reformat, „Ellenzék“ declară, că acesta și-a greșit foarte mult tactica, când și-a arětat numeroasele indigențe ale bisericei sale pe toate terenele, cu atât mai vârtos, căci arătând miseria bisericelor reformate din singuraticele comune, episcopul reformat pretutindenea aseamĕnă starea maghiarilor cu a românilor, ceea ce arată o mare eroare strategică, de oarece aceasta este o adevěrată declarațiune de rěsboiu și apoi comandantul, dacă vrea sě reeasă învingător, nu trebue sě-și descopere înnaintea inimicului planurile sale. Afară de aceea episcopul reformat Szász Domokos în adunarea dela 12 Decembre a comitetului „Kulturegylet“-ist din Clușiu a promis pe seama acestei societăți 100—150 mii fl. capital cu condițiunna ca după acest capital reuniunea sě plătească în timp de 30 de ani interese de 5%; astăđi însě episcopul ofere numai 53 de mii fl. cu condițiune ca societatea sě fie îndatorată a înnapoia bisericei reformate în timp de 32 de ani câte 8640 fl. pe an ca interese. „Aceasta, đice „Ellenzék,“ așa credem că nu e ofertul cel de mai 'nainte.“ — Va sě đică, părintele episcop Domokos e bărbat cu prevederi mari pentru interesele bisericei sale, și bine face, că caută sě-și întoarcă banii încă până mai este în floare fondul banchetelor „patriotice“; scrie G. Trans.

* (Consumațiunea berei în România.) „Voința Națională“ scrie: Fabricanții de bere din strěinătate, věđênd însemnata scădere a importului în România, a recurs la mijlocul de a o recomanda prin afișe și reclame, crеđênd, că cu modul acesta vor convinge pe consumatori a prefera berea de Bavaria, Saxonia etc. numită *Esport-bir* (bere de esport) contra aceleia fabricată în țeară la noi. Resultatul însě a fost, că în loc de a face sě fie mai mult căutată, ea din contră abia se mai poate găsí prin unele stabilimente din țeară și chiar și aceea nu se scie dacă e de proveninţă strěină, sau e botezată numai, ca sě satisfacă gustul vre-unui consumator, care voesce cu ori ce preț sě ceară bere strěină.

* (Mulțămită publică). Comitetul bisericei gr. or. din Cetatea de baltă, pe calea aceasta 'și esprimă cea mai cordială a sa mulțămită P. T. domni cari au binevoit a ne ajutora în toamna anului trecut, — la zidirea bisericei noastre, și anume:

1. P. O. Domn Dr. Ioan Moga, medic în Sibiîu, cu 15 fl.
2. P. O. Domn Asesor consistorial Eugen Brote, cu 100 fl. colectați dela mai mulți dăruitori, a căror numer se va publica după primirea listei de colectare.
3. P. O. Domn Dr. Petru Cioran, medic în Brașov, cn 5 fl. v. a.

Primească acești P. T. Domni recunscința, ce le-o datorează comitetul parochial și poporul din Cetatea de baltă, pentru această mare binefacere, și fie siguri că numele dênșilor va fi în veci amintit în rugăciunile, ce credincioșii le vor ridica în nou zidita „Casă a Domnului“.

Cetatea de baltă, 10 Ianuariu, 1887.
În numele comitetului parochial
Nicolae Todoran,
paroch local gr. or., prot. și președ. cemit. parochial.
Ioan Cucuiu, not. com.
Ioan Țetcu, epitr. primariu.

„Marele Hotel de Bulevard“ din capitala României a ars Sâmbătă noaptea. Pagubile suferite prin încendiu sunt enorme. Hotelul a fost asigurat la societăţile Naţionala şi Dacia România, cari la rêndul lor l'au asigurat unei societăţi din Viena.

* Numerul jidovilor pe rotogolul pămêntului, este de 6,300,000. Pe Europa se vin 5,400,000 pe Asia 300,000, pe Africa 350,000 şi pe America 250,000. În Europa numĕră Rusia: 2,552,000 Austro-Ungaria 1,644,000, Germania 562,000, România 263,000 şi Turcia europeană 195,000.

* (Mulţămită publică.) Societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ mai aduce pe aceasta cale mulţămită următorilor domni: Ilustr. Sa Paul Dunca cons. în pens. 5 fl., Dr. Nicolau Maĭer, protopresbiter 2 fl., Ioan Cândea, protopresbiter 2 fl., Daniil Gabor, înv. de stat 1 fl.

Loterie.

Mercuri în 26 Ianuariu 1887.

Brünn: **45 85 37 11 83**

Nr, 465 [1520] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Căinel pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale dtto 18 Novembre a. c. Nr. 5693 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele sunt:

a) dela 80 familii câte 1 ferdelă (16 cupe) de cucuruz sfârmat à 1 fl 30 cr. . . . . fl. 104.—

b) venitul stolariu dela, botezuri cununii şi înmormântări . fl. 127.70

c) folosinţa cimiteriului şi a 6 parţele de pămênt arătoriu . . . . fl. 54.—

d) dela fie-care familie una ḑiuă de lucru, socotinduse şi vĕduvele şi cei cu stare modestă, cu totul 104 ḑile, eventual 20 cr. în bani fl. 20.80

e) alte venite accidentale împreunate cu serviciul intern, şi estern bisericesc în sumă de . . . . . . fl. 95.90

Suma fl. 402.40

Doritorii de a competa la acest post au a-'şi înnainta suplicele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 10 Ianuariu, 1887.

Vasiliu Damian,
protopaesbitcr.

Picăturile lui St. Iacob

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra acelor boale, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire nerngulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin conpunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 7—26

---

216 szám. 1886. [1519] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi kir. járásbiróság 1848/1886 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet, Gise Augusztin és társai ellen 424 frt. tőke, ennek 1885 év Iunius hó 6 napjától számitandó 6% kamatai, és eddig összesen 37 frt. 85 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 479 frta 56 krra becsült lovak, hámok, szekerek, egy cséplő gép fele ré sze és külömbféle házibutorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1848/1886 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Récsen **1887 január 31-én délelőlt 9 órája és Szcredahelytt** leendő eszközlésére **1887-ik év jánuár hó 31-ik napjának délután 3 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron a'ul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő..

Kelt Szerdahely, 1887-ik évi Ianuar hó 19 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

Câştig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societăţii,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat şi premii, pescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicaţi prin noi ori unde, pe lângă nisce **condiţiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguinţă poţi dobândì fără capital şi risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [1521] 1 - 6

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupaţiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische - Wechselstube - Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Onoraţii membri se învită prin aceasta a lua parte la

Adunarea generală estraordinară,

care va avea loc **Duminecă în 20 Februarie 1887 st. n. la 3 oare după prânz,** în casa institutului, *strada Cisnădiei Nr. 5.*

Obiecte de pertractare:

1. Regulativ pentru asigurarea pe vieaţă a risicului de rĕsboiu.
2. Contribuire la fondul de pensiune pentru funcţionarii şi servitorii institutului.

Sibiiu în 21 Ianuariu 1887.

[1522] 1—2 **Consiliul administrativ.**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.--	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.43	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	--
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.-
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Rem Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 6 Sibiiu, Sâmbătă, 17/29 Ianuariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Ianuariu.

Desbaterea asupra budgetului se apropie spre sfêrşit în parlamentul din Budapesta. Din cuvêntările pro şi contra ne-am convins din nou, că rĕu, de tot rĕu stăm cu finanţele noastre, că deficitul cresce în mĕsuri înspăimêntătoare, că poporul este aşa de împovărat cu feliuritele soiuri de imposite, încât noue sarcini nu se mai pot pune pe umerii lui, şi în fine, că dacă va merge tot aşa, progresând cu deficitele, neapărat va trebuí sĕ urmeze catastrofa financiară, prevestită de ani în economia statului nostru.

Desbaterile până acuma au avut caracter familiar, s'au capacitat oamenii în familie, şi-au descoperit părţile slabe, părţile simţitoare, însĕ nu şi au spus lucruri neplăcute, în ce privesce direcţiunea politică, fiind adecă toate partidele predomnite de curentul pericu'os, căruia de multe ori potrivit i-se dă numele: şovinism unguresc.

În şedinţa de Marţi desbaterea şi-a schimbat coloritul familiariu. A căḑut o bombă în parlamentul din Budapesta şi ea a împrăsciat patriarchala linişte a părinţilor patriei.

Aceasta bombă a fost cuvêntarea deputatului sêrb Michail Dimitrievici, prin care a dat espresiune nemulţămirei, ce domnesce în ţeară din causa politicei de rasă, care se manifestă pe toate terenele.

Deputatul Dimitrievici a stricat prin cuvêntarea sa liniştea familiară a parlamentului, a produs sgomotoase contraḑiceri, sgomotoase şi serioase manifestaţiuni de îngrijire, cari de mult nu s'au mai observat în parlamentul nostru.

Deputatul Dimitrievici a pus pe teren cestiunea naţionalităţilor, o a adus în legătură cu cestiunea orientală, repetând cuvintele de odinioară a le nefericitului Miletici: Băgaţi de seamă, ca nu un Napoleon dela Nord în drumul seu sĕ afle aici popoară nemulţumite. Reamintirea acestor cuvinte, precum şi provocarea la un rĕsboiu cu Rusia, pre care sêrbii nu mai puţin 'l doresc ca unguri, a produs neliniște între deputaţi şi nu fără cuvênt.

Mai încurcată ca acuma nici odată n'a fost situaţiunea în Europa. Se apropie de deslegare cestiunea orientală. Principelui de Bismarck i-se nălucesc cazacii muscălesci la poarta Vienei şi ostirea francesă la fruntariele Elsaţiei, de aceea el provoacă rĕsboiul cu forţa.

Şi pe când o face aceasta bărbatul de fer din Berlin, pe atunci Dimitrievici constată un mare adevĕr. Constată adecă, că ungurii prin purtarea lor, prin politica de maghiarisare şi-au atras ura naţiunilor din statele vecine, şi şi-au înstrĕinat naţiunile conlocuitoare din patrie.

Este adevĕr, că politica de maghiarisare a ungurilor, şi mai cu seamă nemărginitele agitaţiuni ale pressei jidănite au făcut mult rĕu aici la noi în ţeară şi astăḑi numai este om de omenie, care sĕ nu privească cu disgust la opintirile nebunatice ale acelora, cari poartă steagul maghiarisărei. Însĕ adevĕr este şi aceea, că noi naţionalităţile nu am desperat în schimbarea actualei situaţiuni nebunatice; şi noi sperăm dimpreună cu deputatul sêrb, că va vení un bărbat cu autoritate, care va restabilí ecuilibrul, şi va face mulţumire pentru noi, căci cuvintele deputatului Giurcovici, enunciate ca combatere la adressa celor ḑise de Dimitrievici, că adecă sêrbii şi croaţii numai în pretenie şi concordie cu ungurii se pot ferici, cuvinte aplaudate de întreaga dietă noi numai aşa le putem înţelege, dacă pretenia şi concordia nu se va realisa pe basele moralei de aḑi, căci atunci o asemenea pretenie noue românilor nu ne va convení.

Va urma aḑi mâne desbatere specială, şi credem, că vom auḑí şi glasul deputaţilor români, căci e bine, ca plângerile noastre sĕ fie auḑite şi în parlament.

Revista politică.

Pe lângă toate vorbirile fulminante din partea opositiunei, ceea ce era de prevĕḑut din capul locului în şedinţa dietei din 27 l. c. s'a şi întêmplat. Budgetul statului pe anul 1887 s'a primit de basă pentru desbateri speciale cu 262 contra 144 voturi, asadară o maioritate nu mai mică decât 118. Acum vor urma desbaterile speciale, ce pentru guvern se pot considera aproape ca o distracţiune.

În nesiguranţa politică, ce esistă astăḑi în toate părţile, nime nu are o posiţie mai grea şi ḑile mai neliniscite, ca cancelarul de fer Bismarck, acela care cu mâna sa de fer a sciut totdeauna sĕ ţină în respect pe alţii, astăḑi a ajuns însuşi în aceasta stare. În Reichstag pe lângă toate opintirile a păţit-o.

Francia se mobiliseazā din resputeri, acum şi când pentru dênsul timpul e mai puţin priincios, incuragiate de aceasta situaţiune încep a şi ridica vocile şi stătuleţele din împregiur. Spre ilustrare servească discursul resboinic al ministrului din Danemarca ţinut în ḑilele trecute, carele într'alte a ḑis:

Ne vom aduce în totdeauna aminte, că patria noastră a fost sfăşiată şi mulţi dintre compatrioţii noştri credincioşi trăiesc în sclavie sub vulturul prusian. Dar ce ne folosesc tânguirile? mai bine sĕ ne silim ca sĕ recucerim, ce am perdut!

Guvernul şi Camera au făcut legi pentru organisarea armatei în cari timpul de serviciu a fost prea scurt determinat, de aceea e datoria fiecărui de a se esercita şi sĕ fie gata, când va suna oara. Trebue cu toţii ca sĕ muncim spre a grămădì bogăţii în ţeară, căci mulţi bani ne va costa. În viaţa noastră politică ar trebuí sĕ dovedim, că suntem cu toţii uniţi spre a face cele mai mari sacrificii pentru renălţarea Danemarciei. Tinĕrul sĕ-şi sacrifice viaţa, bogatul averea, femeea bărbatul, mama fiul, şi numai atunci vom dovedí, că nu suntem nisce degeneraţi urmaşi al acelora, cari la timpul lor au apĕrat Copenhaga contra Şvedilor şi Englezilor, — numai atunci vom recucerí, ce am perdut.

In cercurile guvernamentale engleze de asemenea se urmăresc cu mare atenţiune raporturile, ce se desvoaltă între Germania şi Francia. Ministrul de resboiu şi maritină a luat disposiţiuni, ca în cas de necesitate armata în scurt timp sĕ poată fi pusă pe picior de resboiu.

Resolvarea cestiunei bulgare, începe din nou a se încurca. Speranţa de a căpĕta cestiunea o soluţiune pacinică, începe a deveni ilusorie. Zankoff, care dela început a fost unealtă nemernică pentru patria sa, continuă cu perseveranţă pe calea apucată, şi faţă de binevoitoarea intrevenire a Poartei, ca sĕ facă tot lucrul de imposibil, a pus în numele aderenţilor sei următoarele propuneri:

1. Regenţa sĕ fie desfiinţată.
2. Portofoliurile de interne şi esterne sĕ fie încredinţate partisanilor sei.
3. Armata bulgară sĕ fie pusă sub ordinele generalului Kaulbars.
4. Toţi complici loviturei de stat sĕ fie restituiţi în gradele şi funcţiunile lor.
5. Armata sĕ fie licenţiată.

Faţă cu aceste propuneri e riscat lucru a atribuí vre o sinceritate resp. bună-voinţă Ţarului în deslegarea cestiunei, care se ḑice, că prin o circulară lasă sĕ se înţeleagă, că Rusia e dispusă a retrage cadidatura prinţului de Mingrelia, dar deputaţiunea bulgară sĕ se folosască de întrevenirea Poartei pentru constituirea unui guvern legal în Bulgaria prin formaţiunea unui regenţe micste, cuprinḑênd toate partidele. În fine circulara roagă pe Puteri, sĕ dea instrucţiuni ambasadorilor lor din Constantinopol spre a susţiné şi uşura opera Porţii.

Anglia la aceasta circulară şi a făcut reserva în privinţa ordinei, cum este de a se tracta. Ea voiesce ca mai întâiu sĕ se deslege cestiunea principală, adecă alegerea principelui, ceea ce e şi dorinţa Bulgariei, şi aci sigur, că pricina e gata!

Guvernamentalul din Bucuresci „Telegraphul“ ne aduce scirea, că negocierile privitoare la încheierea convenţiunei vamale vor fi luate din nou. Un schimb activ de note se face de ambele părţi, şi se crede, că neînţelegerile ivite asupra petroleului, zăcharului şi spirtuoaselor se vor aplana.

FOIŢA.

Tesaurăria casei domnitoare în Viena.

(Urmare.)

Sub nrul 3 vedem pocalul, de care s'a servit Maj. Sa împĕratul şi regele nostru cu aceeaşi ocasiune. Acesta e ceva-şi mai mic ca celalalt, lucrat la Augsburg tot în acelaş veac. E ornat cu smaragde şi rubine şi cu 6 medalioane de argint, cari represintă scene din metamorfosele lui Ovid.

Sub nrii 14 şi 15 dăm de două cap de opere ale artei argintarilor şi aurarilor Nürnbergezi. Este un blid şi o cană de argint masiv, suflat cu aur. Diametrul blidului e 80 de cm., cana are o înnălţime de 55 cm. Vasele sunt sporadic ornate cu mărgăritare orientale, alocurea cu granate cioplite şi mărgele. Fundul blidului şi al canei este decorat cu un basrelief de ornamente de flori şi masce aşeḑate în basa de argint, între cari sunt presĕrate figuri de hiacint şi mărgăritare ovale. Afară de acestea vasele au o ornamentare bogată de figuri sculptate din argint, cari sunt pline de energie şi în impresia totală arată un stil foarte ales. Vasele au eşit din atelierul renumitului aurariu Krenberger din Nürnberga.

Sub nrul 68 se păstrează pocalul de aur curat, pe care l-a făcut cadou regele Franciei, Carol al IX, archiducelui Ferdinand de Tirol, — sub 69 pocalul de argint emailat al împĕratului Frideric IV, din anul 1440.

Partea cea mai interesantă şi mai bogată a tesaurăriei se află în odaia a cincea, în care se păstrează juvaerele private ale Înnaltei case domnitoare şi obiectele ceremoniale de încoronare.

1. *Coroana imperială austriacă,* s'a pregătit în timpul împĕratului Rudolf II., ceea ce se vede din inscripţia, ce stă în partea internă a semicercului coroanei: RVD. ROM. IMP. HUNG. ET. BOH. REX. CONSTRVXIT. MDCII. De această coroană se serviau regenţii Austriei ca regi ai Ungariei şi Boemiei şi archiducii de Austria, când erau aleşi de împĕraţi romani, precum şi la încoronarea, ce se efeptuia la Frankfurt lângă Maina. Cu ocasiunea înfiinţării imperiului ereditar austriac, acest insigniu rĕmase coroana imperiului.

Coroana e lucrată din aur ales şi e ornată bogat cu petri scumpe rotogoale şi late, cu mărgele şi rubine. Cercul coroanei constă dintr'o făşie de aur, decorată cu plate mari de petri scumpe şi mărgele cuprinse în cartouche. Marginile de sus şi de jos ale cercului sunt încadrate cu câte un şir de mărgele cufundate pe jumĕtate în basa de aur. Pe marginea de sus a cercului se mai află 4 ornamente mai mari şi 4 mai mici, împodobite cu rubine colosale şi mărgele Ornamentele se termină în colţurile lor de sus în câte o mărgea mare. Laturile de sus ale coroanei le formează două făşii mari triangulare de aur, cari se termină în sus în două unghiuri ascuţite. Pe aceste făşii se vĕd lucrate diferite scene de încoronare în basrelief. Semicercul coroanei poartă în vêrf o cruce, ear aceasta un safir de o rară frumseţă.

Ca obiect de artă, coroana şi mărul imperial represintă una dintre operele cele mai eminente ale stilului renaissance în aurărie. Despre preţul enorm şi poate neajuns al coroanei, ne vom putea face o idee, dacă amintim, că ea a costat 700,000 taleri, o sumă, care pentru acele timpuri este gigantică.

2. Mărul imperial Ornamentarea acestui obiect

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, în 7/19 Jan. 1887.*) Dle Redactor! Petrec în Braşov din ajunul Crăciunului. Pentru întâia dată am vĕḑut Braşovul şi pot ḑice, că în multe privinţe nu m'am înşelat în închipuirile mele despre acest oraş mărginaş al patriei noastre. Astăḑi înnainte de plecare, dispunênd de câteva minute libere, permiteţi mi a ve pune pe hârtie ceva dintre impresiunile, cari le duc cu mine ca nisce reminiscenţe însemnate. Ve rog însĕ, sĕ nu asceptaţi a ve face vre un istoric amĕnunţit despre cine scie ce lucruri, cari trec preste puterile mele spirituale.

Ultimele impresiuni ale omului sunt cele mai puternice; urmând de aci, ve voiu descrie una de feliul acestora şi anume, *şedinţa publică a societăţii studenţilor dela gimnasiul şi scoala comercială română din Braşov.* Şedinţa se ţinu în sala institutului.

Aici cu toată imputarea, ce mi s'ar face, trebue sĕ me abat puţin dela firul început, pentru a arĕta simţĕmintele, de cari am fost pătruns la prima privire a institutului pomenit. Acest măreţ edificiu, aşeḑat într'un loc deschis şi frumos cu faţa spre rĕsărit şi către centrul oraşului, apare ca un colos, care îţi accelerează circulaţia sângelui de bucuria, ce se escită involuntar în inima omului cu simţeminte românesci. Dacă mai intri în sala cea spaţioasă şi bine împodobită a acestui pompos edificiu, pare, că nu altfel, dar ţi se înnalţă sufletul în cel mai înnalt estas de bucurie.

Aceasta frumoasă sală cuprinde cel mai potrivit loc — centrul întregului edificiu cu o înnălţime de douĕ etage, dintre cari unul (cel de sus) este pentru galerie; aceasta gălerie, largă, încunjură sala pe de trei părţi.

Plafonul precum şi păreţii salei sunt împodobiţi cu fel de fel de tablouri esecutate după toate pretensiunile picturei, dintre cari cele mai atrăgĕtoare îmi pare a fi potretul Marelui Andreiu bar. de Şaguna. Aici s'a arangiat seara de producţiune literară a studenţilor.

Me postasem cu câteva minute înnainte de oarele 7 şi asceptam cu nerăbdare o prestaţiune a studenţilor unui institut mare român, precum nu mai avusem ocasiune a vedé până acum. Publicul curgea ca ploaia şi în câteva minute sala gemea de oameni de toată categoria; ba îndesuirea devenise dela un timp nesuferibilă; me svârcoliam şi me smulgeam din mulţime ca dintr'un teasc, cugetând, că doară mi se va mai lărgí locul, dar cu atât mai strivit me simţiam, dupĕ ce me aşeḑam iarăşi; câteva doamne ne mai putênd suferí acest antidot al comodităţii, voiră a eşì din parter şi a se suí pe galerie, dar fură întoarse în calea lor şi nevoite a se obicinuí cu acest soiu de comoditate, sau a se întoarce acasă înnainte de a vedé nici barem începutul producţiunei. Uitându-me în sus, şi vĕḑênd, că pe galerie nu se află nici măcar un suflet de om, me simţiu acum şi eu cu atât mai nemulţumit, căci îmi închipuiam, că din necomplesanţa şi impertinenţa vre unui servitor, suntem nevoiţi a suferí viaţa sardelelor în cutie; dar mai în urmă mi pĕru rĕu de învinuirea oamenilor de serviciu, înţelegênd, că dênşii au avut ordin mai înnalt a nu deschide galeria din precauţiune, ca sĕ nu se strice.

Eram în jumĕtatea de către rĕsărit a salei, tocmai în partea, unde erau ferestrile. Un vênt rece sufla neîntrerupt pela urechile noastre, fără de a ne putea esplica, de unde vine. Vedeam în jurul meu, că şi alţii se luptă cu acest stăpân al pustiului ca şi mine, cu deosebire doamnele, — era interesant — că aci îşi puneau basmaua la o urechie, aci la cealaltă.

Inconvenientul acesta provine de acolo, că deşi ferestrile salei sunt destul de mari, dar ochiurile sunt încadrate rĕu şi după un metod foarte nepractic, şi pe lângă cari vêntul poate fluera după bun placul seu.

În modul acesta, cu toată încântarea, de care eram pătruns la cele dintâiu priviri ale acestui locaş al muselor, devenisem în urmă impacient, încât abea apucam sĕ se gate odată programul, ce se esecuta de pe tribună, cu toată precisiunea şi cu cel mai frumos efect, din partea sîrguitorilor studenţi, — pe lângă alte toate îmi plăcea şi îmbrăcămintea uniformă a studenţilor cu croitura, ce aduce mult cu cea militărească, carea îi prindea atât de bine, încât i ai fi tot privit. Iată şi punctele programei, desvoltate în această şedinţă publică.

1. Preşedintele, dl prof. Pilţia în cuvêntul de deschidere arată între altele, că studenţii au de mulţi ani o societate de lectură, în care se perfecţionează în diferite lucrări scientifice, administrative ş. a. — şi este obiceiu vechiu la ei a da câte o şedinţă publică de acestea în tot anul în preseara sântului Ioan pentru stima către P. S. D. Episcop al Caransebeşului I. Popazu, sub a căruia iniţiativă s'a înfiinţat gimnasiul. Frumos obiceiu acesta şi vrednic de toată lauda, care o şi seceră studenţii, precum se vede, după vrednicie la această ocasiune.

2. Octavanul Corneliu Pop, a desvoltat cu multă dibăcie tema sa „Omul nobil trăesce şi după moarte.“

3. Orchestra societăţii a esecutat cu toată precisiunea aria „Bălcescu murind“ de Mezzeti.

4. Controversa: Cari sunt mai superiori „Grecii sau Romanii?“ *a)* partea întâia susţinută de octav. N. Mănoiu, *b)* partea a doua de octav. N. Bogdan. Ambii şi-au susţinut temele cu foarte bun succes. Cel dintâiu a escelat în variaţiunea figurilor oratorice, dar s'a mărginit în temă mai mult pe lângă aducerea de esemple singuratice; cel de al doilea însĕ a făcut dese deducţiuni generale întru aperarea principiului seu.

5. Septimanul Corn. Perşinar a declamat cu succes poesia „Garda Seraiului“ de V. Alecsandri, numai cât în accentuare a urmat douĕ estreme: unul prea forte şi altul prea piano.

6. Comercialistul Traian Moşoiu din cl. a III com. a disertat despre „Însemnătatea muncei economice.“ Tema a fost bine lucrată şi tot atât de bine şi predată.

7. Valsul „România-Jună de Wiest, esecutat de orchestra societăţii, a trebuit sĕ fie repetat la cererea nesfêrşită a publicului.

8. Poesia „Electorale“ de Iac. Negruzzi a fost declamată în modul cel mai nimerit de comercialistul de cl. a II-a I. Savu. Mi-a plăcut foarte mult intonarea şi gesticulaţiunea foarte naturală a declamatoriului. Urmându-l cu deosebită atenţiune, am observat, că înţelesul poesiei are multă coincidenţă cu o întêmplare din Braşov, ce mi-o spuse la sosirea mea în ajunul Crăciunului vĕrul meu, al cărui oaspe am fost în aceste sĕrbĕtori. Dênsul îmi spunea adecă, ca un fel de curiositare locală, cumcă nu de mult într'un sinod parochial al bisericei celei mari şi bogate din Braşov, când era sĕ se întregească comitetul parochial şi nu sciu ce representanţă a scoalelor celor mari, un membru al sinodului a propus sĕ se aleagă doi profesori în comitet şi tot aşa şi în representanţa scolară, ear alt membru — dacă nu me înşel un advocat — a făcut contra propunere şi a eluptat alegerea alor doi indiviḑi din popor. Îmi pare rĕu, că tocmai acuma nu-'mi vine în minte numele acestui domn şi trebue sĕ încheiu aceasta epistolă, pentrucă e timpul de a pleca la gară.

Pe lângă lucrurile frumoase, ce m'au încântat, aşa dară trebe sĕ me depart şi cu o impresiune re vĕḑênd, că oamenilor cărturari *nu le place sĕ ajungă în fruntea bisericei şi a scoalei oameni cu mai multă învĕţătură şi trecuţi prin scoale înnalte!*

După esecutarea tuturor punctelor din programa şedinţii, studenţii mai intonară un marş frumos, care însĕ numai de afară l am ascultat, pentrucă eşisem deja.

Nu sciu cum va fi întocmită, la aceste scoale mari instrucţiunea în musica, căci în programa acestei şedinţe nu a fost nici o cântare vocală, ci numai de cele instrumentale şi şi acestea după cum vĕd se învaţă într'un cerc de tot prea îngust de studenţi, numai din sinul societăţii de lectură. *Teodor H.*

---

*) Din lipsă de spaţiu întârḑiată. Red.

Desbaterea budgetului în dieta Ungariei.

Luând cuvêntul deputatul naţional Mihail Dimitrievici ḑice, că nu poate primí budgetul, nici vre-un proiect de resoluţie aşternut de oposiţie. El aparţine naţionalităţilor şi ţintesce la proporţiunea abnormă, ce esistă între numĕrul ce-'l represintă naţionalităţile şi între representanţii lor în legislativă Şase milioane de maghiari numĕră mai mult ca 400 de representanţi, pe când ḑece milioane ale poporaţiunii de altă naţionalitate sunt representate numai prin vre-o câţiva deputaţi. Această anomalie caracterisează întreg sistemul actual de guvernare. Statul este acel perfect orgonism şocial, care numai atunci poate se funcţioneze cu succes, când nu este împedecat în desvoltare nici un organism al seu. La noi însĕ sunt împedecate organismele în desvoltare. Unde esistă un deficit cronic de 30 milioane, unde datoriile statului în decurs de 19 ani cresc dela 200 milioane la 2 miliarde, nu poate fi vorba de o regulată funcţionare a maşinăriei statului. Dară şi în toate ramurile vieţii noastre de stat întâlnim mereu stări nesănĕtoase.

Toate calamităţile noastre financiare precum şi des amintita corupţiune sunt a se atribuí actualului guvern. Basa, pe care e creat statul acesta, şi părţile, cari îl întregesc, nu se respectează. Ar fi la timp, ca sĕ se convingă oamenii nostri de stat, că aşa mai departe nu poate sĕ meargă, şi cum a făcut Austria absolutistică, de a rupt'o cu centralisaţia şi germanisarea, aşa ar trebuí sĕ vadă şi maghiarii, că ei, 6 milioane de oameni, nu pot sĕ stăpânească absolut 10 milioane de oameni de altă naţionalitate. (Reprobări din toate părţile.) Durere însĕ membrii acestei case sunt strĕini acestei vederi, cu singura escepţie poate, a deputatului Ludovic Mocsáry. (Sgomot în stânga estremă.) Naţiunea maghiară e stăpânită de cel mai mare şovinism, ear acest şovinism se nutresce prin presa monopolisată de evrei, Vorbitorul amintesce oposiţia stăruitoare, ce au făcut'o mai ales sêrbii nisuinţelor centraliste ale Austriei. Dacă nu erau sêrbii atunci, poate i-ar fi succes lui Schmerling, ajutat fiind de naţionalităţi sĕ rupă oposiţia maghiarilor.

Lucru ciudat, că tocmai sêrbii s'au luptat mai mult pentru restabilirea constituţiei, acei sêrbi, care înnainte de asta cu 10 până 12 ani au stat faţă în faţă cu maghiarii într'un rĕsboiu pe faţă. Cine cunoasce disposiţia sêrbilor la anul 1848/49, şi apoi se gândesce, că maghiarii au nimicit şi devastat comunele din Banat şi Bacica (Voci în stânga estremă: sêrbii au comis cruzimi!), acela se va mira de această repede schimbare a disposiţiei. Această schimbare e de a se mulţumí în prima linie lu Svetozar Miletici (*Contraḑiceri în stânga estremă*), pe care, drept mulţămită pentru serviciile prestate, l-au băgat în închisoare, violând dreptul de imunitate al deputaţilor, şi acolo atâta l-au urmărit cu vecsaţiuni, încât astăḑi este un mort viu. Acest cas îngrozitoriu, va fi pentru vecinicie un esemplu respingătoriu pentru generaţiunea sêrbească mai tineră. Când a început Miletici lupta pentru constituţia maghiară, li s'a promis sêrbilor ceriul şi pămêntul. Când însĕ maghiarii au venit la putere, nu au voit sĕ scie nimic despre cele promise. În condiţiunile de pace, ce Beöthy şi Vukovitz le-au pus sêrbilor la 1848, se ḑicea, că sêrbii îşi pot formula în limba lor petiţiunile lor către regim şi către toate autorităţile civile. Astăḑi pretind judecătoriile cercuale din cercul, ce îl representă vorbitoriul ca toate esibitele sĕ se scrie în limba maghiară. Atunci li s'a promis sêrbilor libera alegere a patriarchului, astăḑi patriarchul se denumesce. Li s'a promis sêrbilor şi aceea, că ei vor sta sub conducerea unui voívod special. Esìstenţa graniţii militare a fost făcută atârnătoare dela voinţa poporaţiunii, în actuala eră constituţională nici nu se întreabă sêrbii în cestiune de civilisaţie. Când ministrul Szemere a aşternut legea pentru naţionalităţi, a ḑis, că cestiunea naţionalităţilor trebue astfeliu resolvată, încât şi Atotputernicul sĕ ḑică: „maghiarii au meritat libertatea, căci ei pot sĕ fie drepţi faţă cu celelalte naţionalităţi.“

Legea de astăḑi, pentru naţionalităţi este o ironie a egalităţii naţionalităţilor. Această lege nu s'a întrebuinţat încă până în ḑiua de astăḑi în toate părţile ei, precum dl ministru-president însuşi a recunoscut acum e anul cu prilegiul desbaterii asupra budgetului. Şi toată casa a aprobat cele ḑise de dl ministru-president. Conducĕtorii oposiţiei mo-

---

e întru toate identică cu ceea a coroanei, şi astfeliu este fără îndoială opera aceluiaşi măiestru.

3. *Sceptrul,* deşì la prima vedere pare a fi lucrat de aceaşi mână ca şi coroana şi mărul, totuşi se deosebesce în mod esenţial atât în privinţa stilului cât şi a technicei de acelea. Sceptrul s'a pregatit sub Matia, care s'a servit la încoronarea sa din anul 1612 pentru prima dată de el.

4. *Coroana de diamant a Maj. sale împĕrătesei.* Această coroană bogată, de o valoare peste florini: un milion şi jumĕtate, este a împĕrătesei Maria Ana, care însĕ din incidentul încoronărei Maj. Sale Elisabeta de regină a Ungariei la 1867 a fost renovată şi de nou decorată. Valoarea deosebită a coroanei consistă în briliantele escelente, cari atât prin mărimea, cât şi coloarea şi poleitura lor sunt aproape unice în feliul lor. Aceste briliante au făcut toate parte din juvaerele private ale Maria Teresiei.

În jurul acestor obiecte preţioase se desfăşură înnaintea noastră nu codru întreg de briliante, safire şi juvaere, a căror valoare totală de sigur va face 8—10 milioane de florini. Sunt aceste lucruri, cari trebuesc vĕḑute şi pe cari nu le poţi descrie, de aceea voiu trece peste ele, mărginindu-me a Ve descrie numai un esemplariu, care i renumit în lumea întreagă.

Este briliantul numit „Florentin“ unul dintre cei mai mari brilianţi cunoscuţi în lume. El are 133$\frac{1}{3}$ carate şi e cam de mărimea unui ou mare de porumb. Coloarea însĕ nu e cristalină, bate cevaş în galbin. „Florentinul“ e tăiat în 8 laturi, cari sunt acoperite de fazete, ce formează o stea cu 9 raḑe. Din proprietatea lui Carol bravul, principele de Burgund, care 'l perdu într'o bătălie, ajunse pe o cale mitică în proprietatea familiei Medicii în Florenţa; dela acestia îl moştenì archiducele Francisc Stefan de Lotaringia, bărbatul împĕrătesei Maria Teresia şi astfel ajunse în posesiunea înnaltei case domnitoare.

În dulapul din stênga se află obiectele de lipsă la botezul archiducilor: cane, vase şi învălitoare. Acele din argint şi aur, aceste din moire de argint cu ornamente bogate în stil rococo, cu brodării de aur şi mărgele. *Yff.*

(Va urma.)

derate sunt în cestiunea aceasta una cu maioritatea, ear aceastâ consimţire în ceea-ce privesce jignirea naţionalităţilor şi-o motivează prin consideraţiuni faţă cu unitatea culturii naţionale. O unitate politică mai înţelege vorbitoriul, că e posibilă, nu însĕ o unitate culturală, căci mijlocul culturii e în prima linie limba. Cu toate că sunt îndreptăţiţi la o posiţie politi ă deosebită, sêrbii nu o pretind aceasta. Faţă cu posiţia lor etnografică au redus sêrbii cestiunea egalei îndreptăţiri naţionale pe terenul administrativ, înzadar nici acestor dorinţi reduse ale sêrbilor nu se dă ascultare. Francisc Deák a voit sĕ mângăe pe sêrbi, promiţându-le, că după desfiinţarea graniţei militare se va forma un comitat curat sêrbesc (Constantin Olay: Când a ḑis Deák aceasta?) Privatim! (Ilaritate generală.)

Sêrbii nu sunt ignoraţi astăḑi numai ca naţionalitate, ci şi ca indiviḑi. Dela ḑiarele politice sêrbesci se cere o cauţiune înḑecită. În justiţie sêrbilor nu li se face dreptate, ei sunt preteraţi la ocuparea posturilor. Şi pracsa aceasta se observă faţă cu toate naţionalităţile. Studenţii sunt alungaţi, dacă ei în oarele de disposiţie cântă cântări slovăcesci. Nu numai, că se desfiinţează „Matica“, cí averea ei privată se predă altor societăţi, cari urmăresc tendenţa de maghiarisare. Astfeliu în curênd îşi va fi mâncat guvernul simpatiile. Devisa cercurilor hotăritoare este negaţiunea naţionalităţilor. Şi tendinţa aceasta inspiră toată dieta Ungariei. Nici autonomia bisericească a sêrbilor nu a putut fi regulată în timp de 10 ani, pe vreme-ce guvernul nu voiesce sĕ lase libera consultare a congresului bisericesc-sêrbesc. Cea mai flagrantă violare a dreptului a fost numirea patriarchului, căci acesta — un băiat de protecţie al cercurilor militare din Viena — este urgisit de întreaga naţiune sêrbească. Comisariul regesc prescrie congresului ordinea de consultare şi pretinde, ca toate proiectele sĕ-i fie mai întâiu aşternute lui pentru încuviinţare.

Sêrbii s'au înşelat în nădejdea lor pusă în constituţie ei s'au desmeţit şi ar preferí un absolutism în locul unui constituţionalism aparent. (Nelinişte.)

Sêrbii credeau, că o Ungarie independentă va avea drept urmare elibărarea de sub jugul turcesc a sêrbilor de preste Dunăre şi Sava Si într'aceasta s'au înşelat. Ungaria, ea însăşi nu e îndependentă. Politica esternă se formează în Víena. Simpatiile Maghiarilor încă nu sunt îndreptate sêrbilor. Când sêrbii din Bosnia s'au resculat contra turcilor şi Sêrbia şi Muntenegru au declarat rĕboiu Turciei în interesul lor propriu, atunci maghiarii şi simpatiile lor stăteau pe partea turcului. În sfêrşit monarchia a ocupat Bosnia şi Herţegovina, spre paguba ei şi spre jignirea financelor noastre.

În ultima sesiune a delegaţiunilor, contele Andrássy a ḑis, că ţerile acelea (Bosnia şi Herţegovina) au fost o enclavă a monarchiei. Atunci pentru ce s'a ocupat „sandşac“-ul Novibazar, care este enclavă a Sêrbiei şi a Muntenegrului? Aceasta dovedesce, că ocupaţia vrea sĕ meargă mai departe de esemp. până la Salonic. În ţĕrile ocupate se clădesc forturi, şi e de minunat, că nimeni nu-'şi ridică vocea sa în contra acestor cheltuieli de prisos, care nimeni nu ni le va înlocuí, dacă după sĕvêrşita organisare acele ţeri vor trece în alte mâni.

În timpul din urmă s'a ivit în cestĭunea orientală un nou curent. Devisa e: Confederaţiunea popoarelor din Balcani. Vorbitorul nu crede însĕ în seriositatea acestui curent, pe câtă vreme Bosnia şi Erţegovina se află în mânile noastre.

Maghiarii, prin manifestaţiunile lor încorecte, au slăbit raportul cu Rusia, fără de a se îngrijí, că pentru timp de primeşdie sĕ-şi afle un nou aliat. (Constantin Olay: Nouĕ nu ne trebue!) Vom vede! Maghiarii doresc rĕsboiul pe faţă cu Rusia, şi sêrbii vor aceasta. Dela Buda până la Orşova, fie-care voesce rĕsboiul cu Rusia. Între sêrbi domnesce cea mai mare nemulţămire şi poporul cumpĕnesce: este ori nu resonabil, a-şi prăda puterile în lupte parlamentare fără folos. (Nelinişte.) Vorbitorul de mult a venit la convingerea aceasta, ear mandatul de deputat l-a primit numai din acel motĭv, ca sĕ arete alegĕtorilor sei, că faţă cu maioritatea din dietă e zadarnică rugarea ca şi ameninţarea. (Nelinişte.) Mulţi cred, că deputaţii sêrbi opoşiţionali stau în cale tuturor resolvărilor afacerilor sêrbesci, dar aceasta nu corespunde adevĕrului.

Miletici le a ḑis maghiarilor în casa aceasta sĕ aibă de grije, ca nu cumva sĕ întêlnească un Napoleon de nord aici naţionalităţi nemulţămite. (Mare nelinişte.) Vorbitorul poate sĕ reproducă aceste cuvinte, căci cestiunea orientală bate deja la porţile monarchiei. Sêrbii vor sta liniştiţ, ei nu vor organisa trupe în contra statului, ci ei vor aştepta resolvarea crisei până va sosí un Beust, care va restabilí starea normală între naţionalităţile statului. „Eu v'aş da sfatul“ — sfêrşesce vorbitorul — „sĕ nu lăsaţi sĕ ajungă lucrurile atât de departe. Astăḑi încă D-Voastră aveţi puterea în mână. Nu aşteptaţi dar până va fi sosit momentul ultim, ci căutaţi din bnnă vreme bunăvoinţa naţionalităţilor. Ve grăbiţi însĕ, căci poate preste puţin sĕ fie prea târḑiu. Eu sfêrşesc cu cuvintele contelui Anton Szécsényi: „De s'ar schimba sistemul şi statul din nou va înflorí.“

Cât e de îngrigită (!?) Rusia de viitoriul şi soartea României apare din un articol al organului oficios rus „Moscovskie Wiedomosti“, pe care 'l reproducem şi noi după „Telegraful“ din Bucuresci.

„De geaba închidem ochii, egemonia Germaniei domnesce astăḑi peste Europa şi prin urmare peste lumea întreagă Această egemonie nu şi-a atins încă zenitul seu, spre care o împinge tenace marele cancelar. Anul trecut s'a încheiat pentru politica germană printr o isbândă deplină în sfera influinţii sale asupra peninsulei balcanice. Ea a reuşit sĕ paraliseze influinţa noastră în Bulgaria, şi cea francesă în Grecia. Influinţa Austro-Germană aḑi domnesce peste Turcia, Bulgaria, Grecia şi Sêrbia. Rĕmâne singura România, care încă 'şi menţine neatârnarea sa, fiind însĕ cuprinsă deja de un cerc, ce mereu se strînge. Sĕ ne reamintim, cum s'a subjugat Sêrbia. Presiunea s'a început printr'o cestiune puraminte economică. Partidul naţional, care se afla pe atunci la putere, se încercà sĕ apere interesele sêrbe contra pretenţiunilor Austriei, care alerga la represali comerciale. Sub îndemnul acestor represali gospodăria poporală sêrbă, care trăiesce din esportul materiilor brute pe pieţele austriace, s'a simţit grav periclitată. Sêrbia a cedat, partidul naţional a căḑut dela putere şi în locul seu a venit un partid compus din amicii sinceri ai Austro-Ungariei, adecă indirect ai Germaniei. Acelaş lucru se face aḑi în România, căreia i-se propune a încheia un tratat de comerciu analog cu cel vechiu încheiat de către partidul amic Austriei. Condiţiunile propuse pentru încheierea noului tratat sunt foarte oneroase pentru interesele Români i, şi guvernul naţional în fruntea căruia se află Brătianu, a respins aceste condiţi. La represalile austriace românii au rĕspuns printr'un tarif autonom, adecă prin egalitatea tuturor naţiunilor comerciale şi prin neatânarea vamală. La Viena sunt foarte supĕraţi de nereuşită, represalile se vor înnăsprí.

„Cestiunea este dar a scí, dacă România va fi lăsată singură ca sĕ se desbată în lupta neegală cu puternica sa vecină? În casul dacă ea nu va găsí un sprijin din partea noastră, atunci resultatul luptei se poate prevedé. Se va întêmpla acelaş lucru. Guvernul Brătianu va cădé şi în locul guvernului naţional va vení partida amică Austriei, aceea, care a încheiat vechia convenţiune.

„Şi ce va eşi din toate astea?

Se poate oare ca Germania, fără a vĕrsa o singură picătură de sânge, sĕ iasă învingătoare peste întreaga peninsulă balcanică? Şi cum s'a putut întêmpla aceasta?

„Peripeţiile intrigilor diplomatice ale anului espirat ne-au esplicat aceasta. Peninsula balcanică nu este cucerită de Germania, dar este subjugată influinţii sale pentru moment neînlăturabilă — nu ne putem face ilusiuni în această privinţă. Ear în ceea e privesce, că influinţa Germaníei s'a putut întemeia în peninsula balcanică fără vĕrsări de sânge şi fără cheltuieli de bani apoi nu trebue sĕ perdem din vedere, că mult sânge a curs şi mulţi bani s'au cheltuit de Germania în luptele epice dela 1866 şi 70—71. Aceste sacrificii, care au înnălţat Germania şi i-a dat în mână egemonia nedisputată aḑi nici de Rusia, au creat forţa sa şi au întocmit alianţele, de care ea se bucură astăḑi fără a mai vĕrsa sânge şi a cheltuí bani.

„În aceasta tocmai constă partea atrăgătoare a egemoniei Europei centrale, căci puterea, care o deţine, câştigă cele mai mari isbânde, cele mai mari achisiţiuni politice, fără a face pentru aceasta sacrificii nouĕ. Sub stindardul seu se adăpostesce ori-cine, nu caută sĕ joace rolul întâiu şi din contră sĕ aibă spriginul puternic pentru a-şi salva interesele naţionale.

„Aşa a fost cu Napoleon al III-lea, aşa este şi cu Bismarck.

„Aşa dar conclusiunea, la care trebuie sĕ venim, constă în faptul, că egemonia Germaniei tocmai în momentul de faţă se întăresce şi îşi întemeează solid posiţiunile. Influinta sa creşte moralminte şi materialminte, sfaturile sale sunt ascultate şi sfera acţiunei sale se lărgeşte.

„A cui e vina? A noastră — a Rusiei.“

Varietăţi.

* (Milă.) Pentru locuitorii comunei *Poplaca*, cari au fost rĕu păgubiţi prin foc s'a adunat la comitat suma de 99 fl. 88 cr. cari bani s'au şi împărţit.

Anume s'au adunat din cercul Sebeşului 6 fl. 70 cr., din cercul Mercurei 4 fl. 83 cr., din cercul Seliştei 26 fl. 79 cr., din cercul Sibiiului 20 fl. 84 cr., din cercul Nocrichului 1 fl. 40 cr., în cetatea Sibiiu 34 fl., în Sebeş 5 fl. 32 cr. Afară de acestea au mai incurs 5 fl. cu ocasiunea adunării banilor în cercul Sebeşului anume din Lancrăm pe seama celor arşi din Slimnic, cari earăşi au fost împărţiţi.

* Duminecă, la oarele 5, Esc. Sa d. baron Mayr trimis estraordinar şi ministrul plenipotenţiar al M. S. împĕratului Austriei, rege apostolic al Ungariei, a fost primit în audienţă de concediu de M. S. Regele, căruia a avut onoare a remite scrisorile de rechemare. „Românul“.

* (Himen). Dl George Mureşan şi dşoara Iuliana Teuţan 'şi vor serba cununia lor în 18 Ianuariu în biserica gr. or. din Agriş. Intr'un cias bun!

* (Un decret) al Măjestăţii Sale împĕratului ordonă, că sergenţii maiori dela infanterie şi vênători sĕ se înnarmeze cu săbii de oficer şi cu revolvere şi sĕ numai poarte puşcă şi baionete.

* Reuniunea femeilor române din Arad şi provincie — după cum ni se scrie — în carnevalul acesta nu va arangia bal până pe timpul sesiunei sinodului diecesan din anul acesta. Aceasta spre orientarea publicului.

* (Episcopatul rom. cath.) din Austria e convocat pe primele ḑile ale lui Faur la o adunare generală. Obiectul principal e hotărirea posiţiei, ce va sĕ ia partidul numit clerical în dieta ţerii cu ocasiunea desbaterii asupra reformei învĕţămêntului. Se ḑice, că nisuinţa principală a episcopatului ar fi restaurarea învĕţămêntului confesional.

* (Reservistii unguri,) după cum scrie „Rĕsboiul“ toţi câţi s'au aflat în Bucuresci s'au chemat de urgenţă la corpurile lor prin intermediul legaţiunii Austro-Ungare. Tot aceasta foie ne spune, că guvernul român a făcut o nouă comandă de material de rĕsboiu la fabrica Crupp pentru suma de 2 milioane de lei.

* (Românii) Corespondentul din Peking P. Cernea scrie către „Voinţa Naţională“ între altele şi următoarele: N'aveţi idee câţi români dela noi, din Ardeal, din Basarabia sau din Macedonia sunt stabiliţi prin Egypt, Statele-unite, India sau China.

Sĕ ve citez câteva cifre şi câteva nume: În Cair şi Alecsandria sunt peste 300 de comercianţi români de la noi, din cari mulţi cu avere; în Magdala (Abyssinia) sunt 13 comercianţi români. De altminteri se spune, că Theodoros, fostul rege al Abyssiniei a fost român, aşa încât nu e de mirare, dacă se găsesc compatrioţi de ai nostri, cari sĕ umble pe urmele lui. Trei ingineri, din cei cari sunt întrebuinţaţi la canalul Panamei sunt români; unul din ei dacă nu me înşel, este născut în Craiova. În Iava (insulele Malacie) avem un doctor român pe d. Harion Mitrea, în armata engleză din India se află 2 oficeri români, unul în Celcula şi celalalt în Madras. În New-York se află mulţi români; cunoasceţi pe unul din ei, d. Miron Velescu, un vĕr al meu, care trimite de acolo interesante corespondenţe „Românului“. Toate aceste le sciţi, dar ceea-ce nu sciţi e, că unul din cei cinci admirali ai flotei chineze Li-Hu-Tchang, e român de origine, născut în Sulina, şi că adevĕratul seu nume e Vasilie Alecsescu.

* Guvernul român, după cum scrie „Epoca“ a comandat la o fabrică germană 6000 pusci cu repetiţie. Astfeliu de pusci sunt destinate d'ocamdată pentru regimentele 1 2 şi 3 de linie şi pentru batalionul al 3-lea de vênători.

* Ministrul român de rĕsboiu a convocat o comisie, în care s'a pronunţat înfiinţarea unui corp special de pomperi, independent de artilărie. Spre scopul acesta se va trimite în străinătate în oficer superior.

* (Dl Cogălnicean) s'a însĕnătoşat şi a luat parte la şedinţele camerei. Dênsul mulţumí pentru suma de pensionare şi ḑise, că va lucra până la cea din urmă picătură de sânge pentru promovarea intereselor ţĕrii. La întrare a fost încunjurat de toţi bărbaţii din cameră, cari ii aduseră urări.

* (Încă trei fabrici în Transilvania.) După cum scrie „Jfju Erdély„ se vor înfiinţa în Transilvania trei fabrici de postav. Banii sunt francesi şi anume 3 milioane de franci Locurile sunt în ţinutul Clujului, în al Sas- Reghinului şi comitatul Făgăraşului. Facem idustrie de ne. . . . ?

* (Esportul de cai.) După cum se anunţă din Berlin, guvernul german a esmis o ordinaţiune publică, prin care se interḑice esportul de cai prin toate graniţile. Ordinaţiunea a întrat în vigoare. Tot astfeliu guvernătorii civili ai Poloniei au interdis esportul de cai pentru Germania şi Austro-ungaria. Şi Austro-Ungaria încă 'l va interḑice.

* (Veteranii din Viena) sunt convocaţi prin comandantul lor A. Ferlés la o adunare generală. Obiectul de discutat se anunţă a fi: formarea şi organisarea unei trupe, care în timp de mobilisare sĕ fie în stare a înlocuí armata din loc, a apăra Viena şi a ajuta reuniunei „Crucea roşie“ şi altor reuniuni înfiinţânde de a îngrigí de cei răniţi.

* (Turn de 300 m.) s'a proiectat a se face pentru esposiţia seculară din Paris, care se va ţiné la anul 1889.

* (Un meteor) dintre cele mai admirabile s'a observat căḑênd în ḑilele trecute în apropiarea oraşului Olmütz. Meteorul — se ḑice — că era de coloare verde-albastră. Fenomenul a durat 3 secunde. Căḑênd pre pământ s'a dărăburit în mai multe particele.

ad. Nr. 425 [1523] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv al postului învĕţătoresc dela scoala conf. gr. or. din Sĕcărâmb, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 366 fl. v. a. solviţi în rate lunare;

2. Cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'şi aşterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresb. pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II.

Secărâmb, 12 Decembre, 1886.

În conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr, 465 [1520] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Căinel pe basa venerabilei resoluţiuni consistoriale dtto 18 Novembre a. c. Nr. 5693 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele sunt:

a) dela 80 familii câte 1 ferdelă (16 cupe) de cucuruz sfârmat à 1 fl 30 cr.	fl. 104.—
b) venitul stolariu dela, botezuri cununii şi înmormântări .	fl. 127.70
c) folosinţa cimiteriului şi a 6 parţele de pământ arătoriu	fl. 54.—
d) dela fie-care familie una ḑiuă de lucru, socotinduse şi vĕduvele şi cei cu stare modestă, cu totul 104 ḑile, eventual 20 cr. în bani	fl. 20.80
e) alte venite accidentale împreunate cu serviciul intern, şi estern bisericesc în sumă de	fl. 95.90
Suma	fl. 402.40

Doritorii de a competa la acest post au a-'şi înnainta suplicele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 10 Ianuariu, 1887.

Vasiliu Damian,
protopaesbitcr.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSILVANIA.“

Onoraţii membri se învită prin aceasta a lua parte la

Adunarea generală estraordinară,

care va avea loc **Dumineca în 20 Februarie 1887 st. n. la 3 oare după prânz,** în casa institutului, *strada Cisnădiei Nr. 5.*

Obiecte de pertractare:

1. Regulativ pentru asigurarea pe vieaţă a risicului de rĕsboiu.
2. Contribuire la fondul de pensiune pentru funcţionarii şi servitorii institutului.

Sibiiu în 21 Ianuariu 1887.

Consiliul administrativ.

[1522] 2—2

APEL! [1524] 1—4

Către toţi cetitorii acestei stimate foi.

Din causa totalei desfiinţări a filialelor mele din provincie precum şi luarea în primire a unei fabrice îmi vênd toate mărfurile pentru a patra parte din valoare, adecă :

☞ Toate cu 97 cr. ☜

97 cr. **1. Pălărie bărbătească** din pîslă moale în toate colorile.
97 cr. **1 Cămaşe pentru dame** cu brodăriă, chifonu cel mai fin.
97 cr. **6 părechi ciorapi** sadea sau vărgaţi.
97 cr. **1 pănzătură bună** albă damast sau feţe.
97 cr. **Ismeană bărbătească mare**, apărare contra frigului.
97 cr. **1 Pipă, spumă artificială** cu capac.
97 cr. **1 Eventail** modern, fin colorat.
97 cr. **1 Brasletă** bogată de pietre.
97 cr. **12 linguriţe,** argint de britania adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Costum împletit** pentru băeţi sau fetiţe, constând din pantaloni şi giletcă.
97 cr. **1 Cămaşe bărbătească** din chif. fin, creton sau ocsford.
97 cr. **3 păr. Ciorapi de dame** cualitate bună.
97 cr. **6 Servete** albe sau colorate, desen de damast.
97 cr. **1 Covoraş la pat** din jutte cu desen.
97 cr. **1 Cigaretă** din spumă de mare.
97 cr. **1 Lanţ de ciasornic** aur artificial.
97 cr. **2 Sfesnice,** argint de Britania adus din Londra.
97 cr. **3 cuţite de masă** argint de Britania adevĕr. din Londra.
97 cr. **1 Fustă pentru dame** împletită cu vărgi.
97 cr. **1 părecbe pantofi de casă** eleganţi de postav.
97 cr. **1 laiber de earnă** pentru bărbaţi şi dame.
97 cr. **6 otrepe pentru vase** pânză cenuşiă cu vărgi.
97 cr. **1 Cârpă** mare pe spate pentru dame.
97 cr. **3 Batiste** din mătasă fină de Lyon în diferite colori.
97 cr. **1 Inel cu briliant,** peatră imitaţie.
97 cr. **1 Lingură** mare pentru supă, arg. brit.
97 cr. **6 Furculiţe franţ.** arg. de brit. adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Ismană de iarnă** bărbătească (sist. Jäger)
97 cr. **6 Stergare** cu desen cadrat şi tivite.
97 cr. **1 Cutie** cu 10 basmale dif. colori adevĕrate englezeşti.
97 cr. **3 Şaluri** din lână fină în colori vii cu ciucuri.
97 cr. **3 părechi de ciorapi** pentru carneval, din mĕtase-finis în toate colorile, foarte fine.
97 cr. **1 Chibritarniţă** cu mecanism.
97 cr. **1 Medalion,** fasonul cel mai nou cu pietre.
97 cr. **6 Linguri de masă** argint britanic adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Garuitură** constând din: 1 medadalion, cercei, 1 inel din bronz cu smaragd şi 1 păr. nasturi de manchete.

Espedarea se face cu rambursă; ce nu convine se schimbă sau se înnapoiază banii prin:

J. H. Rabinowicz, WIEN, 3. Bezirk hintere Zolamtsstrasse Nr. 9.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12 —	6.58 7.03	8.30 9.14	1.28 1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	— 11.—	10.28 —	5.26 —	6.43 7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21 1.55	— 5.45	— —	9.15 —
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	— 4.16	10.29 —	2.32 7.47	— —
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19 11.31	— —	12.44 12.49	— —
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56 6.31	— 6.03	5.30 —	— 8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.— 11.15	9.13 9.18	— 10.55	4.05 —
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— 7.04	4.10 4.30	5.45 6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42 9.17	11.39 12.31	7.30 —
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07 6.41	12.55 1.20	6.13 —
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34 6.56	— 12.15	8.— 10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 7 Sibiiu, Marţi, 20 Ianuariu (1 Februariu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Ianuariu.

(N.) Şedinţele cele mai din urmă ale reuniunei de maghiarisare din Cluş au fost bogate în desbateri tumultuoase, după cum vor sĕ scie cei iniţiaţi în trebile ei. La un resultat însĕ au venit şi maghiarii din Cluş şi acela este, că numai prin biserică şi prin organele bisericei pot face vr'o treabă.

S'a făcut deci apel la cele 3 biserici cu caracter mai mult sau mai puţin naţional unguresc şi apelul a aflat rĕsunet la capii bisericei reformate şi unitară.

S'a aflat deci de bine şi de consult, ca sĕ se angajeze biserica în servitul unei reuniuni cu caracter politic şi cu tendinţe agresive faţă de celelalte biserici şi neamuri din patrie.

Noi nu putem accentua din destul tactul, ce l a observat biserica catolică faţă de aceasta reuniune menită a sămĕna germenele discordiei şi al neînţelegerei între cetăţenii acestei ţĕri că au meniţiunea trăí şi a murí la olaltă, şi tot cu o cale nu putem sĕ nu ne plângem despre tendinţele vĕdite, ce se dau pe faţă tot mai mult prín activitatea reuniunei de sub întrebare.

De ce e adecă vorba?

Reuniunea maghiarisătoare din Cluş pune din interesele capitalului ei o parte la dispositia bisericei reformate şi unitară, ca sĕ facă trebi.

Dacă aceste trebi s'ar mărginí la ameliorarea salariilor invĕţătoresci reformaţi şi la îmbunătăţirea stării preoţilor — noi am trebuí sĕ gratulăm bisericei reformate, că a aflat un stup aşa de bun, care sĕ'i asigure mierea pe 32 de ani pentru o amortisare de bagatelul 1 $^1/_2$ $^0/_0$.

Cumcă nu este vorba numai de ameliorarea salarielor celor slăbuţe — ci este vorba de o propagandă serioasă a câştiga suflete pentru înmulţirea elementului clasei domnitoare — ne o spune singur dl Szász Gerő notariul consistoriului reformat din Cluş.

Pentru ce sĕ ascuudem mâţa în sac, ḑice numitul domn, pentru ce sĕ nu spunem verde — că noi maghiarii aḑi suntem aici în Ardeal mult prea puţini şi puţinătatea noastră provine din causa, că mulţi maghiari sau valachisat şi aceia trebue întorşi ear la noi cu miḑloace ertate, şi dacă nu merge şi cu mijloace neertate, aḑi suntem noi domni şi nu avem teamă de nimenea

Aşa şi în acest ton — se face apĕrarea pentru propunerea episcopului reformat Szász Domokos, de a se pune biserica în servitiul „Kulturegyletului, pentru bani.

Va sĕ ḑică, au venit la convingerea cei cu reuniunile, că stearpă şi neputincioasă va fi toată activitatea lor, dacă nu vor câsciga acţiunea bisericei spre scopurile lor.

Cum stă însĕ cu principiul de toleranţă al bisericilor între sine — ne place noue a întreba.

Este oare misiunea bisericei, fie ea de ori ce caracter de a se angaja la luptele politice, la luptele de partid, la luptele de rasă şi aşa a inscena o turburare între credincioşii celorlalte biserici?

Noi credem, că statului trebue se îi fie egală fie ce biserică şi fie ce cetăţean şi nici în libelul de dare şi nici în conspectul de aruncuri nu stă o rubrică separată, că de ce limbă şi confesiune e omul, ci, că cu cât are sĕ încurgă la susţinerea poverilor statului.

Dar mergênd şi mai departe, statul maghiar la anul domnului 1868 a luat unele angagiamente faţă de recunoascerea autonomiei bisericilor, şi prin legi positive a garantat libera desvoltare a unor confesiuni până aci maşter tractate şi neîndreptăţite.

Faţă de aceste legi positive i va vení statului cu greu, sĕ vaḑă o pornire duşmănoasă a unui biserici asupra celeilalte şi dacă el doresce pacea intre cetăţenii sei, atunci bine va face, de va urmărì ulterioara desvoltare de lucruri, ce ar putea urma din o astfeliu de turburare.

Nu avem noi temere, că grosul poporului român va înclina spre calvinism, deoarece scim cu toţii, ce va sĕ ḑică românul prin însuşi cuvêntul „calvin,“ dar nu ne plcce ca în desvoltarea noastră sĕ fim jigniţi de toate părţile şi sĕ ne risipim forţele noastre apĕrându-ne în continuu de duşmani veḑuţi şi nevĕḑuţi. Luptăm luptă grea şi cu armele cele mai inocente, dar cu multă tărie sufletească.

Nu am fost şi nu suntem agresivi faţă de nici o confesiune, am stimat pe cei ce ne au insultat în credinţă, că se vor pocăí şi vor vedé că toată mişcarea noastră culturală este în marginile permise de lege, şi permise de calculii raţiunei a da statului cetăţeni luminaţi.

Ni se va lua şi speranţa de a crede, că vor vení têmpuri şi mai liniştite, atunci ni s'a smuls din pepturile noastre speranţa într'un viitoriu mai fericit şi nu va fi bine ca puşi odată pe acest teren, sĕ se înceapă duşmăniile reciproce şi sĕ se rĕspundă cu represalii celor ce atacă în ḑiua mare înstituţiunile noastre cele mal sânte, credinţa străbună.

Aici românul e un „*nolli me tangere*“ şi cei versaţi în istoria Transilvaniei vor sci, sĕ nu umble cu scântei în jurul grămezilor de paie.

Facă deci „Kulturegyletistii“ ce le place cu banii lor, dee salarie la învĕţătorii şi preoţii reformaţi cu miile — puţin ne pasă, dar le ḑicem, sĕ nu se atingă de credinţa noastră românească şi de instituţiunile, pe cari românul le ţine de o provenienţă divină.

A noastră va fi bucuria, dacă vom vedé, că sĕ îmbunătăţesce soartea clerului şi a personalului didactic la scoalele străine, căci esemplul bun atrage şi va îndupleca şi pe român de a face ceva întru ameliorarea sorţii acestor luptători ai civilisaţiunei.

Institutele noastre culturali, cari dispun de mijloace bănesci cum e „Associaţiunea transilvană“ 'şi vede de chiemarea ei fără ca sĕ angajeze pe biserici, sĕ fanatiseze pe preoţi ori pe dascăli în o direcţiune ori altă; facă şi cei din Cluş asemenea, lucre în linişte după un program precisat, dar nu sumuţe o biserică şi pe fii unei biserici în contra celorlalţi. Cine samână vênt, seceră furtună.

Revista politică.

Numai încape nici o îndoială, că facem progrese din lumea racilor. Restanţele de dări în unele comitate de pe anul espirat au trecut peste jumĕtăţi de milioane, oameni n'au de unde mai scoate bani şi cu toate acestea bărbaţilor dela cârmă nici că le pasă. În dieta s'a asternut proiectul pentru a se cumpĕra un teritoriu ca sĕ se mărească edificiul ministeriului pentru apĕrarea ţĕrii. Referentul Daniel vorbeşce mult şi 'l recomândă. În zadar se mai încercară sĕ vorbească *Thaly, Horánszki,* Orban şi alţii, căci unde merg lucrurile ca pe sfoară, nu-i mod a mai putea îndupleca pe cineva prin vorbe. Proiectul a fost norocos, s'a primit cu o maioritate covêrşitoare.

Crisa financiară încă nu s'a înlăturat. Se vorbea, că ministrul, care poartă sĕculeţul deficitelor o se-şi dea dimisiunea şi un alt bărbat Szél se-i urmeze. Acum însĕ după primirea proiectului de budget pentru desbatere specială, pare încâtva dl Szapáry cu toate ameninţările de mai înnainte aplicat a rĕmâné ear în cabinet,căci a declarat că va rĕmâné un aderent luptătoriu al pardidei liberale. Cu toate acestea unile sciri ne spun, că ar insista ministrul pe lângă demisiune şi că tocmai asta-i causa, că s'a dus la Viena, căci în împrejurările de astăḑi ast-feliu de treburi nu se pot isprăví cu

---

FOIŢA.

Doi sfinţi.

Istorioară arăbească. După L. X. de **P. O.**

Scie-'l Allah şi profetul său Mohamed unde, destul că trăia odată un hodjă (preot) bĕtrân.

Numele lui — aşa ne spune cel ce îşi aduce aminte de el — a fost Ali.

Voinic „ca chedrul Libanului,“ frunte lată şi încreţită, barbă lungă şi albă — jur împrejurul obrazului, — presentare maiestatică şi plină de evlavie, erau însuşirile sale caracteristice.

Prin aceste şi prin talarul (revereanda) seu cel vênĕt precum şi prin turbanul (invelitoarea capului) seu cel verde — cari la sĕrbători mari totdeuna se înnoiau — hodja Ali însufla respect tuturor celor, ce îl vedeau. Toţi îl cinstiau.

La serbătorile mai mari în dschamia (biserica) sa, — despre care lumea credea, că e zidită pe mormêntul unui sfânt — se sevârşiau rugăciunile cu cea mai mare pompă. Ali se însufla de Duch deosebit. Sĕ şi putea insufla, căci la asemenea prilegiuri năvăliau credincioşii din toate părţile.

Năvăliau, nu atât pentru rugăciunile şi cântările lul Ali — deşi şi acestea le ascultau cu plăcere, ci cu deosebire fiindcă sperau a dobândì prin binecuvêntarea lui Ali ajutoriul sfântului — care zace sub dschamiă — spre câştigarea plăcerilor închipuite în lumea viitoare. Ajungeau acestea, — ori nu — e altă întrebare, — destul că credinţa lor resplătia osteneala lui Ali cu daruri îmbelşugate, căci nime nu venia la dschamiă cu mâna goală.

Darurile primite formau venitele bĕtrânului hodjă din cari trăia cu fiul seu adoptiv Selim scutit de ori-ce nevoi...

— „Fiule!“ — ḑise Ali cătră Selim — „tu eşti acum de 19 ani... Cunosci toate învĕţăturile s. Coran... scii poruncile lui Allah... a lui Mohamed profetului seu... Se cuvine ţie a scì şi a împlinì cea ce mi place mie... Dorinţa mea ferbinte e, sĕ ajungi şi tu cea ce sunt eu.. un slujitoriu evlavios a lui Allah... E lipsă dar, ca tu pe lângă cunoscinţa s. Coran sĕ ţi câştigi şi cea omenească... Provede-te deci cu cele trebuincioase,... încalecă măgariul nostru cel bĕtrân şi dute în lume.. în aceasta operă admirabilă a lui Allah... şi nu te reîntoarce până nu vei fi făcut esperiinţele, fără de cari nu poţi trăi...!“

Selim ascultă cu multă băgare de seamă porunca dată şi la a ei împlinire sĕ apucă îndată.

Însoţit de bine-cuvêntarea lui Ali plecă în ḑiua următoare în lume. Se duse departe... tot mai departe... Vesel... tot mai vesel.

Cufundat în gânduri şi visuri strălucite de al seu viitoriu, uită sĕ apuce măgariul pe drumul, ce il spusese hodja Ali. Cand sĕ deşteptă, se treḑi chiar în mijlocul unei pustietăţi lipsite de căi. Trei ḑile şi trei nopţi rătăcì încoaci şi încolo prin deşertul pustiu, fără a afla vre un drum, fără a da preste vre-o fiinţă vieţuitoare. Merindea se împuţinase... măgariul osândit a rĕmâné aici, acuşi nu-'l mai putea purta!

În a treia ḑi a rătăcirei, tocmai când globul soarelui se rostogolise după marea năsipoasă, căḑù bietul dobitoc la pământ.. întinse picioarele şi îşi dete duchul.

Selim, ars de sete şi nimicit de foame — cum era — se aruncă la pămênt.. suspina şi-şi plângea soartea, care l'a ajuns. Dar nu voia sĕ-şi părăsească dobitocul, ci cu lacrămi ferbinţi îl desmerdà pentru credinţa, cu care l'a purtat până la cea din urmă resuflare. Dela o vreme se apucá, săpá o groapă şi îngropá pe credinciosul seu soţ de călătorie.

— „M'ai părăsit şi tu în nevoia cea mai mare! Tu, care în aceste ḑile pline de suferinţe mi-ai fost unica mângăere,.. unicul prietin,... binefăcĕtoriul meu,... sfântul meu“ — ḑicea Selim tânguindu se, aruncat pe mormêntul măgariului.

În văetarea şi tânguirea sea auḑì nechezatul unui cal, care venia din depărtare, alergând în fuga mare. Privind, vede deodată, că sĕ apropie o trupă de călăreţi. Era Suleiman paşa. Suleiman cel renumit pentru evlavia sa Se reîntorcea dela vênătoarea de lei.

una, cu două — căci ce ar fi dacă s'ar întêmpla o grabnică mobilisare a armatei?

Scirile din Viena vestesc, că acolo n'a sosit singur Szapáry, dar se mai află încă baronul Orcy, şi ministrul de comerciu contele Szécsenyi şi că s'au ţinut conferinţe comune ministeriale. Se vor pertracta afară de cestiunea petroleului şi a spirtului, cestiuni grave în momentele de faţă.

Pertractările convenţionali cu România se vor începe iarăşi, abia pe la mijlocul lunei lui Faur. Un termin hotărît pentru reîntoarcerea delegaţilor români la Viena nu s'a putut pune. Trimişii României au declarat, că se vor reîntoarce, îndată ce guvernul va fi gata cu instrucţiunile; foilor Vienese li se pare, că instrucţiunile ţin cam mult şi tare se tem, că cine scie cum va isbutí lucrul.

Se pare că Constantinopol tot va înpăca lucrul cu cestiunea bulgară. Poarta, care pune mare preţ pe iscoditoriul de ceartă Zancoff n'a voit sě primească programa sub pretecst, că ar da prea mult de lucru şi s'ar nasce din nou neînţelegeri. De altcum Dr. Vulkovits agentul bulgar la Constantinopol a fost în Sofia şi după ce a primit instrucţiuni dela guvern s'a întors iarăşi. Alecsandru de Batenberg a recomandat amicilor sei bulgari ca sě aleagă de principe pe ducele George de Leuchtenberg. Foaia rusească „Novoie Wremja“ susţine, că Rusia va recunoasce candidatura acestui principe pentru tronul bulgar, numai dacă celelalte puteri o vor recunoasce. — Şi după cum se vestesce, puterile sunt învoite cu acest bărbat, şi au trimes chiar ambasadorilor din Constantinopole instrucţiuni în astă privinţă, ele doresc adecă, ca cestiunea sě se resolve cât mai în grabă. — După părerea susnumitului jurnal se cualifică acest bărbat pe tronul bulgar întocmai ca şi prinţul de Mingrelia. Cât privesce pe Anglia e cu totul reservată. Oamenilor dela cârma statului Britaniei mari le pare bine, că cel puţin acum au rěsbit a se putea înţelege încâtva. Pe afacerile Bulgariei nu pun ei tocmai aşa mare preţ. Asta însuşi marchisul Salisbury a acentuat-o în vorbirea sa pacinică, ce o ţinu în casa de sus: Dacă Alecsandru a recomandat pe prinţul George de Leuchtenberg a lucrat iscusit. *Noi nu voim se esercităm o înfluinţă deosebită, căci e zadarnică. Noi nu vom pune pedece Rusiei în activitatea ei legitimă; din contră ne am simţí măguliţi, vědênd că Rusia 'şi ajunge dorinţele legitime.*

Jurnalele din streinătate nu mai buciumă tocmai aşa tare de alarmă. Pare că spiritele rěsboinice s'a astêmpěrat şi dacă un jurnal aduce o scire de mobilisare, alte încep a-'l combate. Aşa se întêmplă între foile germane şi franceze. Cele dintâiu strigau, că nu-i semn bun, că francesii adună atâta material, 'şi ridică barace şi şi mobilisează trupe. Acum „Post“ „Kreuzzeitung“ etc. aduc vestea, că împěratul german a ordonat sě se conchieme 72,000 de mii de reservişti cu scop a se esercita în manuarea puscei cu repetiţie. Acest sgomot a produs mare nelinişte de vr'o încăerare.

Ḑiarele francese din contră susţin, că încă n'a sosit vremea sě se încaiere, şi că nici nu le stă bine la nisce popoară civilisate sě se nimicească prin foc. Cu privire la sgomotul ḑiarelor nemţesci scrie „Le Temps“ şi următoarele: Fără ca sě ne adâncim în perfida insinuaţiune, ne mărginim a constata numai, că ele — jurnalele — mai în toate punctele greşesc. E adevěrat, că ministrul de rěsboiu a comandat sě se cumpere lemne şi sě se ridice barace nu numai în Corcieux, Briyères sau Saint-Dié, dar în toată împrejurimea garnisoanelor şi aceasta numai pentru că casarmele sunt cu totul prea mici şi soldaţii în garnisoanele ostice n'au destul loc. — Tot odată „la France“ asigură, că mobilisarea corpului de armată se va face nu la corpul care se află în Ost, ci în graniţele Vestice.

Foile din Rusia discută mereu amiciţia între Rusia şi Germania. Astfel „Novosti“ prorocesce o eventuală încăerare franceso-germană şi crede, că Rusia nu va îngăduí nici odată o nimicire a Franciei din partea Germaniei, căci singură Francia e stavila cea puternică contra tuturor coaliţiunilor vrăşmaşe Rusiei.

În casul unui rěsboiu cu Austria ḑice „Novosti“ Rusia n'are lipsă a-şi trimite întreaga oaste, o parte mare remâne la graniţile nordvestice, aşa, că Rusia îi asigurată de o năvělire a Germaniei; Germania însě trebue sě-şi concentreze toate puterile spre Francia. Aşa dară n'are motiv Rusia ca de teama Germaniei se abḑică de pretenia Franciei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Făgăraş, 16 Ianuariu, 1887.*) Dle Redactor! Am tot asceptat ca o peană mai dibace se va simţi îndemnată a ve împărtăşi festivitatea bisericească ce sa sěrbat aici la noi în ḑiua „Arětărei Domnului.“ Věd însě că nime nu s'a simţit chiemat la această, pentru aceea fie-mi permis a ve roga eu, ca se daţi loc în preţuitul nostru jurnal „Telegraful Roman“ modestelor mele încercări a descrie aceasta festivitate.

Din momentul când organele noastre bisericesci competente — devenind fostul nostru protopresbiter Petru Popescu în urma bětrâneţelor înnaintate necapace pentru conducerea oficiului protopopesc, am avut cele mai bune speranţe faţă de denumitul administrator protopresbiteral M. O. D. Iuliu Dan, şi în această speranţă nici nu ne am înşelat. Deşi la început — mai mult din interese familiari — i s'a făcut oare-şi cari opoziţiune dlui administrator, aceasta opoziţiune prin procedura sa blândă şi plină de tact în curênd a dispărut, şi astăḑi sě bucură de stima generală fără deosebire de religiune şi naţionalitate a tuturor cetăţenilor din Făgăraş

Atotputernicul a voit ca se chieme la ale sale pe fostul nostru protopresbiter, şi astfel dl adm. prot. a devenit totodată şi administrator parochial spre cea mai mare bucurie a noastră, căci ne măgulim cu speranţa, ca bunul tact al Dsale în administrarea protopopiatului sě-'l vedem aplicat şi în afacerile noastre parochiale. Şi speranţa nu ne-a înşelat. Dovadă serbarea ḑilei mai sus amintită. Aceasta ḑi care în biserica noastră se serbează în toate părţile cu o pompă şi ceremonie neusitată în alte biserici, dl adm. prot. ia dat forma cuvenită, şi la noi până acum neobicinuită.

După sevêrşirea s. liturgii, la 11 oare a sosit miliţia în parade la biserică, de unde apoi îndată a pornit conductul la rîu. La această procesiune a luat parte un numěr foarte mare dintre poporeni şi streini. La rîu s'a dat trei salve, una când s'a cetit Evangelia, a doua la ecteniă pentru Majestatea Sa, şi a treia când s'a cântat „Tropariul“ ḑilei. După ce s'a sevêrşit sfinţirea apei întreg poporul şi întreaga miliţie dimpreună cu numěroşi ofiţiri ce a luat parte la acest act solemn au fost stropiţi cu apă sfinţită, şi apoi conductul ear s'a reîntors la biserică.

De aceasta ḑi 'şi vor aduce aminte credincioşii nostri totdeuna cu cea mai mare plăcere, şi frumosul nostru ritual intre împrejurările grele cari trăim, le dă mângăere sufletească.

Recunosc dle redactor, că în sine acest fapt nu ar trebui dat publicităţii, pentrucă este aşa ḑicênd o datorinţă prescrisă de biserică, dar doresc sě se constate, că dela conducători atârnă totul, pentru că poporul nostru este bun şi disciplinabil numai se nu lipsească energia şi bunăvoinţa dela conducători.

M.. i

---

*) Din motivele espuse de dl corespondent, dăm loc acestei corespondinţe deşi cam întârḑiată, şi dorim şi noi, că acest act se fie un bun augur pentru progresul din acest protopresbiterat. Red.

Conferinţa dela Ateneu a dlui A. Demetrescu.

cont

Arta de a vorbí.

Dl Anghel Dimetrescu, distinsul profesor dela liceul st. Sava, a desvoltat Duminecă seara în faţa unui public pe cât de numěros, pe atât de ales, conferinţa sa avênd de subiect arta de a vorbí.

Într'o întroducţiune plină de spirit şi de humor, conferenţiariul a făcut un paralelism foarte instructiv între arta de a scrie şi arta de a vorbí. Ne vom încerca a da resumatul acestei întroducţiuni pe cât se va putea de fidel.

Societatea modernă e guvernată de doi agenţi puternici, cari aci rescoală aci potolesc valurile mişcărilor populare. Acesti doi agenţi sunt: cuvêntul şi presa. Astăḑi arta de a vorbí ca şi aceea de a scrie, nu mai sunt nisce mijloace plăcute de distracţiune ca mai înnainte: astăḑi ele sunt ridicate la înnălţimea unei necesităţi sociale.

Elocinţa şi presa fac acum progrese însemnate în continentul nostru şi sunt pe cale de desvoltare în celelalte continente. Oratorul şi scriitoriul sunt astăḑi regii inteligenţii.

Unde prosperitatea materială, binele şi adevěrul 'şi întind puterea lor asupra societăţilor, acolo cuvêntul şi presa revarsă darurile lor binefăcětoare, din cari cel mai bogat e libertatea.

Din contră, acolo, unde cei doi representanţi ai cugetării nu sunt cunoscuţi, sau fiind cunoscuţi, nu sunt respectaţi, societatea duce, precum ḑicea Heliade, o viaţă moartă.

Avem esemplu despre o atare stare de lucruri în Turcia. Deşi poporul turc e viteaz, onest, totuşi lipsindu i cuvêntul şi presa, se găsesce în stare de înanpoiare, în stare de imobilitate.

E cunoscut rěspunsul dat de un funcţionariu turc unui emigrant din ţeară, care la 1857 se întorcea din România. Emigrantul era jurnalist. Turcul nu înţelegea aceată profesie şi când după mai multe esplicaţii el începu sě o înţeleagă, nu găsì altă espresie spre a o definí, decât aceea de „haimana tacâm.“

Poate tocmai acest dispreţ pentru soldaţii cuvêntului şi ai presei a menţinut şi menţine Turcia în situaţia actuală.

Este adevěrat, că cestiunea a se considera presa ca a patra putere în stat e contraversată. Din tecstul constituţiunei noastre nu resultă aceasta prerogativă a presei. Dar dacă din punctul de vedere al legii, puterea presei e contestată, cu toate astea, judecând din punctul de vedere al realităţii, presa e poate cea mai dintâiu putere într'o societate constituită.

— „Pe cine plângi? Pe cine ai îngropat aici?“ întrebá Suleiman, veḑênd movila de curênd ridicată şi pe ea tiněrul cu ochii scăldaţi în lacrămi.

— „Pe unicul meu prietin, pe binefăcětoriul meu, pe sfântul meu“ — ḑise Selim plângênd.

— „Ce ḑici? Un sfânt odichnesce aici?!“ — întrebă Suleiman surprins.

— „Da, aşa e“ — adause întrebatul — „sfântul meu!“

— „Voinice! Rěmâi aici! Voiu sě-'ţi rěsplătesc credinţa arătată faţă de acest sfânt! Întru vecinica lui pomenire voiu zidì o dschamiă şi tu vei fi hodja ei — adaugă paşa.

Ḑicênd acestea dete poruncă, celor dinprejurul seu, sě provadă pe Selim cu toate cele trebuincioase pentru traiu şi apoi se duse mai departe.

În ḑiua următoare sosì o caravană cu sute de cămile. Ea aducea o mulţime de lucrători, lemne, peatră şi alte lucruri trebuincioase pentru zidire. Pe mormêntul măgariului se ridică o dschamiă pompoasă şi Selim remase hodja ei.

De atunci au trecut mulţi ani, căci anii trec... trec şi nu se mai întorc!

Selim, care învěţase dela tatăl-seu adoptiv, toate rênduelile cerimonialului, îşi împlinia cu scumpětate slujba lui încredinţată. Evlavia tatălui seu o avea şi el. Drept acea îl iubeau toţi credincioşii.

Vestea despre Selim şi dschamia sa se lăţì în curênd până la cele mai îndepărtate oase (regiuni fructifere în mijlocul pustietăţii.) Credincioşii alergau cu grămada la el, cu deosebire la sěrbătorile cele mari, numai ca sě poată asculta glasul seu cel frumos şi sě se închine sfântului lui. Şi nu veniau nici odată cu mâna goală, ci totdeuna încărcaţi de daruri.

Vestea despre Selim, hodja cel tiněr, străbătu în curênd şi la Ali, hodja cel bětrân.

Ali auḑia adecă pre cei ce peregrinau în pustie, vorbind despre Selim şi lăudêndu-i evlavia: ba observa, că credincioşii cari mai înnainte aduceau jertfele lor la dschamia sa, acum trec pe lângă ea şi se duc mai departe.

Odată cu prilegiul unei sěrbători, întră şi el într'o caravană şi se duse în pustie. Věḑu pe hodja cel tiněr. El era fiul seu adoptiv — Selim.

Sevârşindu-şi Selim rugăciunea şi cântările se reîntoarse în locuinţa sa încărcat cu daruri.

Lui i urma hodja Ali.

— Fii salutat iubite fiiule — ḑise Ali plin de bucurie.

Selim cuprins de sosirea neasteptată a tatălui seu, căḑu pe peptul acestuia şi nu potu grăí nici chiar un cuvênt. Revenindu-şi în fire îi luá bastonul din mână, îi deslegà opincile îi spală picoarele şi 'l ospetă ca şi când ar fi fost Ali cel mai mare paşă din întreagă provincia.

Se puseră apoi la masa proveḑută din abundanţă cu cele mai gustoase mâncări şi beuturi şi începură a povestí. Povestiau despre al lor trecut, căci multe au de povestit cei ce numai arareori se întâlnesc.

— „Spune mi, iubite fiule! — întrebă Ali — cine a fost sfântul, pe a'l cărui mormênt e zidită dschamia ta?“

— „Faţa de tine, iubite tată şi binefăcětoriul meu — ḑise Selim schimbând feţe şi lăcrămând — „nu pot retăcea adevěrul chiar de-aş sci, că te vei supăra! De ce sě me ruşinez de tine, când bine 'mi aduc aminte de timpurile trecute, când tu 'mi povestiai cu multă reverinţă despre sfântul teu, care în evlavia sa bea numai apă curată, se nutria cu earbă goală, suporta toate maltratările cu cea mai mare mulţămire şi sfinţenia lui era aşa de mare încât focul din urmele lui s'a schimbat în nişte schîntei făcătoare de minuni!“

Aşa vorbì Selim plângând şi suspinând. Povestì apoi tatălui seu toate cele întâmplate de la a lor despărţire şi închieiă cu cuvintele: „scii acum cine e sfântul, care e îngropat sub dschamia mea — e măgariul cel bătrân!“

— „Věd, că nu înzădar te am trimis în lume — ḑise Ali zimbind şi punênd mâna pe uměrul lui Selim, nu mai plânge! Mângăiete şi nu uita, că sfântul meu a fost tata sfântului teu!

Şi e natural aceasta.

Puterea, care vorbesce necontenit — presa — finesce totdeauna prin a învinge.

Guvernul cu toată acţiunea, de care dispune nu poate opera nici odată cu succes în contra presei opoziţioniste. În parlament se vorbesce mai puţín de cât în presă. Şi oratorul oposiţionist din parlament e un pericol pentru guvern, dar e un pericol de scurtă durată. Camerile fiind deschise numai trei luni pe an. Presa însĕ e la disposiţia publicului în tot timpul anului, şi într'ênsa scriitoriul are avantagiul a nu fi obligat sĕ întrebuinţeze un anume vocabular, cum se cere oratorului, fie în parlament, fie în întrunirile publice. Scriitoriul din contră poate scrie în toate formele. tonurile şi dimensiunile.

Nu resultă de aci ca arta de a scrie e mai uşoară de cât arta de a vorbí. Din contră. Scriitoriului i-se cere mai mult studiu, mai multă muncă, mai multă claritate şi judecată.

Astfeliu se esplică poate, pentru ce la noi sunt mai mulţi oratori decât scriitori.

Pe lângă aceasta oratorul are mai multe avantage asupra scriitoriului.

Auditoriul e indulgent pentru orator; cetitoriul e ecsigent pentru scriitoriu.

Forţa unuí discurs nu constă atât în argumentaţii cât în acţiune, gest şi căldură. Ceeace Demostene ḑicea odată despre condiţiunile discursului, e adevĕrat şi aḑi: acţiune, de trei ori acţiune, eată ce se cere unui bun discurs.

E o mare deosibire între impresia, ce o produce un discurs auḑit şi acelaş discurs cetit.

Nici Demostene, nici Cicerone nu şi-au scris discursurile lor aşa. Esemplul 'l avem în discursul cu apĕrarea lui Milone. Într'atât de mare a fost deosebirea între pledoaria lui Cicerone pentru apĕrarea lui Milone condamnat totuşi, şi discursul scris, că Milone cetindu-l pronunţă acele cuvinte memorabile: „Dacă tu Cicerone ai fi pronunţat apĕrarea mea, aşa cum ai scris'o acum, apoi n'aş fi avut fericirea sĕ mânânc peşte la Marsilia.“

Ca forţă de impresiune oratorul dă esemplu cu discursurile lui Barbu Katargiu.. Cei ce au auḑit vorbind pe acest ilustru om politic, mărturisesc că impresiunea ce au simţit'o când i-au ascultat discursurile din parlament, a fost cu mult mai mare ca aceea, pe care o simt aḑi când îi cetesc aceleaşi discursuri.

Şi apoi câte discursuri dela noi, de când avem o viaţă parlamentară, câte pot resista la analisa severă a criticului?

O altă deosebire esistă între scriitoriu şi orator.

Acesta e ascultat cu interes, scriitoriul e cetit cu reflecţie. Unul lucrează asupra minţii, glasul celuialalt pĕtrunde în inima auditoriului! Unul are mai multe mişcări, celalalt mai multe idei.

E adevĕrat, că şi oratorul are multe desagramente. Luaţi pe cel dintâiu orator şi presentaţi-l la tribună cu pĕrul sbêrlit avênd pe faţă vineţeli, fiţi siguri, că de nu va fi ridiculisat cel puţin nu va avea succesul obicinuit.

Din contră, ce-i pasă cetitoriului, când studiază istoria critică a românilor se scie, că Hajdĕu umbla cu barbă nepeptenată sau că are un umĕr mai înnalt ca altul.

Conferenţiariul sfêrşesce acest interesant paralelism între orator şi scriitoriu cu o reflecţie plină de ironie la adresa societăţii noastre.

Tribuna e o scenă, oratorul e un actor. Câte impresii adânci nu produc aiurea în sufletul publicului cuvêntul unui orator puternic.

Noi nu ne impresionăm de nimic! Noi scim toate şi pe toţi.

Dacă aiurea oratorul după un discurs mişcătoriu e dus de public în triumf, la noi prin imitaţii se face aşa ceva cel mult pentru actriţe.

„Pentru un aşa ḑis om politic dela noi, care n'a vorbit şi n'a scris în toată viaţa sa nimic, se cernesc felinarele. Ear un scriitoriu de forţa lui Bolintineanu moare în spital şi abia se găsesc ḑece oameni, care sĕ'l însoţească până la locul de rĕpaos; ear ministerul instrucţiunei abia găsesce 2000 lei ca se-l înmormênteze.

În schimb însĕ se aruncă ḑece mii de lei pentru unii, cari nu pot fi puşi nici la degetul cel mic al lui Bolintineanu.

Aşa suntem noi.“ (Aplause prelungite.)

„Epoca.“ *Clara.*

Sciinţele naturale în primii ani ai scoalei poporale.

Scolare

Coroana creaţiunei este omul. Lui îi sunt puse la disposiţiune toate productele şi puterile naturei sau mai bine ḑis, lui îi este dată putinţa de a se folosí de toate productele şi puterile naturei după placul sau după trebuinţa, ce o are. Putinţa aceasta a omului însĕ nu este absolută, ci numai relativă. Omul, cu toată putinţa, ce-i este dată, numai atunci poate trage folos din natură, dacă o cunoasce în toate amenuntele ei şi apoi dacă scie, cum trebue sĕ purceadă, ca sĕ se poată folosí de aceea ce i oferă natura. Natura însĕ nu se poate cunoasce fără a o studia. Studiul naturei deci e de lipsă pentru fie-care om şi mai ales pentru acela, carele, ca şi ţeranul român, trăiesce în mijlocul naturei şi în continuu vine în atingere cu producte, cu fenomene etc. de ale naturei. De aci resultă necesitatea şi folosul propunerii sciinţelor naturale în scoalele poporale.

Scopul propunerei sciinţelor naturale în scoală este a face pe elevi cunoscuţi cu corpurile şi fenomenele naturei, a'i deprinde a le observa pe acelea cu atenţiune, a vorbí apoi despre ele, atât despre întregul cât şi despre diferitele părţi ale căuta semnele sau însuşirile, prin care fiecare corp se deosebesce de celelalte sau seamănă cu ele, a înţelege pe deplin fenomenele mai principale din natură, a căuta şi a afla întru cât acele pot fi de folos omului şi cum sĕ fie întrebuinţate acelea în folosul omului. Sciinţele naturale deci nu se propun în scoală numai pentru a face pe elevi cunoscuţi cu corpurile naturei; prin ele se desvoaltă întrun mod foarte însemnat spiritul de observare şi se deprinde elevul a combina şi a deduce, ceeace e de foarte mare însemnătate pentru cultura minţii elevului. Dar sciinţele naturale contribuesc foarte mult şi la cultura inimei. Căci cunoscênd nu numai corpurile şi fenomenele naturei, ci şi ordinea, în care sunt, legătura aceea tainică dintre ele, folosul, cel aduc unele altora şi cu toate omului, cunoscênd dintr'acestea puterea aceea nevĕḑută, care le produce, le susţine şi le conduce pe toate, au nu vom esclama şi noi: „mari şi minunate sunt lucrurile tale Doamne, toate întru înţelepciune le-ai făcut“. . . . . . Petruca însĕ sciinţele naturale, respective propunerea lor în scoalele populare, sĕ aibă resultatul dorit, ele trebue sĕ se propună cu multă îngrigire. Învĕţătoriul sĕ se silească a desvolta în elevi interes faţă de natură, ceeace se va putea ajunge, dacă va urma în propunere o ordine oare care şi un metod bun. În cele următoare ne vom încerca a arĕta modul, cum au sĕ se tracteze sciinţele naturale în primii ani ai scoalei poporale.

Începutul cu propunerea sciinţelor naturale se face chiar în anul cel dintâiu de scoală. În anul acesta cu ocasiunea eserciţiilor intuitive se vor de scrie animalele plantele şi mineralele, pe cari le cunosc elevii în de acasă, Se înţelege, cunoscinţele elevilor în această direcţiune, de cele mai multe ori sunt foarte puţine, ba uneori chiar greşite. Învĕţătorul va afla prin întrebări potrivite, ce cunoscinţe au adus elevii cu sine de acasă, aceste cunoscinţe le va aduce apoi în ordine şi pe basa lor va zidí mai departe. La decsrierea ori-cărui obiect e de lipsă, ca obiectul sĕ se înfăcişeze în natură înnaintea elevului, sau dacă aceasta nu se poate, sĕ se aducă o icoană bună sau un model. Un model bun e de preferit unei icoane fie cât de bună. Presentând invĕţătorul obiectul (icoana, modelul) pre care vrea se-l descrie, va provoca pe elevi sĕ-l privească bine — în tăcere — şi de toate părţile şi numai după ce elevii l-au privit şi l-au observat bine va începe cu descrierea lui.

La descriere sĕ nu preleagă învĕţătorul, ci sĕ facă, ca elevii înşişi sĕ fie activi, va sĕ ḑică nu învĕţătorul sĕ descrie obiectul şi elevii sĕ asculte, ci elevii sĕ-l descrie, conduşi fiind de învĕţător prin întrebări potrivite,

După descrierea fie-cărui obiect (individ) au sĕ urmeze:

la animale: indigitări despre locul unde trăiesc, cu ce se nutresc, ce folos sau ce daună aduc ele omului sau naturei;

la plante: locul şi condiţiunile pentru crescere, folosul sau dauna;

la minerale: locul, unde se află, folosul sau dauna.

După ce s'a făcut aceasta, se va repeta de către mai mulţi scolari, în fine o va reasuma învĕţătorul cu ajutoriul elevilor.

Avênd două corpuri descrise, învĕţătorul va reasuma dimpreună cu elevii, notele caracteristice ale fie-căruia, apoi va conduce pe elevi a căuta în ce seamână şi în ce se deosebesc acele obiecte. Din această asemênare vor vedé elevii, că corpurile naturei nu sunt aşa de isolate, precum s'ar păré, ci este o legătură oare-care între ele. Tot odată se deprind elevii a judeca, a combina, a-şi aduce în ordine ideile, ale asemêna una cu alta şi astfel după notele de asemănare ale grupa şi a-şi forma idei abstracte: *noţiuni.*

În anul prim de scoală e destul, dacă se descriu câte-va esemplare din fie-care imperiu al naturei.

În al doilea an se va lărgí cercul cunoscinţii elevilor prin înfăţişarea şi descrierea mai multor indiviḑi din fie-care imperiu, urmându-se aceiaşi cale la descriere, ca în anul I.

În anul al treilea de scoală facem un pas înnainte. La începutul anului se va repeta materialul din anii precedenţi; apoi se vor alege şi se vor descrie din fie-care imperiu al naturei astfel de indiviḑi, cari cu deosebire înfăţişază caracterele tipice ale imperiului, clasei, familiei etc., din care fac parte. Pe lângă aceşti indiviḑi se vor grupa alţii cari în multe privinţe seamână cu ei. Astfel toţí indiviḑi cunoscuţi de elevi vor fi puşi într'o ordine şi cunoscinţele elevilor nu vor rĕmâné risipite. Prin aceasta nu voim sĕ ḑicem, că sĕ se formeze vr'un sistem scientific. Doamne feresce! Aducerea în ordine a cunoscinţelor elevilor o vor face ei însuşi, conduşi prin întrebările învĕţătorului, fără de a li se da nici cea mai puţină definiţiune, pe care ei în stadiul acesta nu sunt în stare a o înţelege.

Sciinţele naturale în cei dintài 3 ani se tractează în legătura cu eserciţiile intuitive şi pe basa cărţii de cetire în oarele de limba maternă. Ca obiect separat de învĕţământ, se tractează numai cu începerea anului al patrulea. Cât de mare ne a fost mirarea când am vĕḑut în planul oarelor unei scoale — de altcum cu bun renume — pentru *anul al doilea oare separate din istoria naturală, din chemie şi din fiscică* — o poate înţelege ori cine. Dacă se urmează astfel, dacă se îndeasă elevii în frageda etate de 7 — 8 ani cu cunoscinţe din istoria naturală, din fisică şi din chemie *în oare separate,* e imposibil a destepta în ei *interes* nu numai faţă de natură, dar faţă de învĕţământ preste tot, şi cei ce urmează astfel sau sunt nepăsători faţă de scoală, sau nu înţeleg misiunea scoalei şi modul sau calea, pre care şi-o poate împliní.

Fraţilor învĕţători! Faceţi, ca elevii vostri sĕ-şi câştige în fie-care oară cunoscinţe chiar şi numai cât un grăunte de mustar, dar acelea sĕ le înţeleagă, căci precum nutremêntul greu de mistuit strică stomachul, aşa şi cunoscinţele, ce ar vrea cineva sĕ le poată înţelege, le strică mintea, le ruinează înţelegerea.

I. P.

Dăm loc cu plăcere acestui tractat ce ne vine dela un învĕţător de ai nostri dintre cei mai de frunte, şi credem, că facem un bun serviţiu învĕţămêntului nostru poporal prin aceasta. Cu părere de reu trebue sĕ o recunoscem, că scăderea cea mai mare la învĕţătorii nostri e chiar lipsa de metod, şi dacă partea cea mai inteligentă din corpul nostru didactic, ar vení întrajutoriu pe calea aceasta colegilor lor, meritul dênşilor ar fi însutit.

Foaia noastră — după cum se scie, are chemarea a da succursul seu la desvoltarea vieţei noastre bisericesci în toate direcţiunile şi astfel, bucuros punem la disposiţie un loc cuvenit spre acest scop acelora, cari doresc a lucra în aceasta direcţiune.

Red.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Iulian Popescu, amploiat la institutul de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu 'şi a serbat cununia cu Dşoara Valeria Pop din Mihalţ în 19/31 Ianuariu a. c. Felicitările noastre cordiali!

* (Invitare) la balul român, ce sĕ va aranja în Arad, Joi la 17 Februar nou 1887, în sala dela *„Crncea Albă“*.

Venitul este menit pentru fondul „Reuniunei femeilor române“ din Arad şi provinţă.

Comitetul aranjator:

Aurel Suciu, Romul Ciorogariu, Georgiu Lazaru, Dr. Iuliu Bonciu, Dr. Petru Pipoş, Dr. Georgiu Chicin, Cornel Nicoară, Dr. Dimitrie Horvat. Dr. Georgiu Vessa, Sever Bocşan, Dr. Ioan Trăilescu, Georgiu Popovici, Tit Vuculescu, Ioan Vidu, Ioan Iercan, Mihai Raicu, Aurel Moţ.

Bilete de întrare: pentru familie 5 fl., pentru persoană 2 fl. — Bilete de galerie: rêndul I. cu 2 fl., al II. cu 1 fl., al III cu 50 cr. — Începutul la 8 oare.

Ofertele marinimoase sunt a se adresà Domnului Aurel Suciu, advocat în Arad (Strada principală Nr. 1.)

* (Concert.) Inteleginţa română din Cluş va arangia Joi la 24 Fauru st. n. 1887 un „Concert împreunat cu bal“ în favorul fondalui pentru înfiinţarea unei şcoale rom. de fetiţe în Cluş. Comitetul aranjiatoriu s'a constituit în modul următoriu: Preşedinte Iuliu Coroian, advocat; vicepres. Iuliu Dombradi, ascult. de drepturi; secretariu Iosif Popescu ascult. de drept. cassariu Basiliu Podoaba, capelan; controlor Nestor Simon, ascult. de drept; membrii în comitet: Ioan Farcas drd. în drepturi; Emiliu F. Negruţ, medicinist; Georgiu Moga, medicinist; Alecsandru Şandor medicinist; Eugeniu Bran, ascult de drepturi; Octavian Boer ascult. de drept. Aureliu Pop ascult de drept. Corneliu Roşescu, medicinist, Alecsandru Andressi, medicinist; Virgil Sotropa, ascult. de filosof., Eugeniu Solomon, medicinist; Ioan Gall ascult. de drept. Georgiu Simu, ascult. de filosof. Nicolau Bobeş oficiant şi Pompeiu Grigoriţia, ascult. de filosof.

* (Milă.) Pe seama celor păgubiţi prin foc din comuna Amnaş s'a adunat la comitat suma de 88 fl. 34 cr. care sumă s'a şi împĕrţit dimpreună cu naturaraliile adunate în cercul Mercurei.

Anume s'au adunat în scaunul Nocrichiului 8 fl. 38 cr., în scaunul Sĕliştei 11 fl. 80 cr., în oraşul Sebeş 6 fl 27 cr., în cetatea Sibiiu 46 fl. 86 cr. Afară de acesti bani au mai incurs dela institutul de asiguraţiune pentru foc din Cisnădie 15 fl. v. a.

„Încă un sfânt, jidov." Moniteur de Rome, ḑiar papal a rĕspândit scirea adevĕrată, că congregaţiunea papală în una dintre şedinţele sale a luat hotărirea, ca sĕ se primească între sfinţi un jidov, care se chiamă *Liebermann*, căci acest fiu a întemeiat societatea „spiritul sânt" şi „inima dulce a lui Isus."

Mâne, poimâne ne vom mai pomení cu vr'un car de sfiinţi jidovii, căci jidovi 's cam buni geşeftaşi, cine mai scie nu vor urma mulţi pilda lui Liebermann numai ca după moarte sĕ lise închine o lume apuseană.

* În Pesta e lipsă mare de zidari, lemnari, fierari şi alţi meseriaşi de construcţiuni, de oarece mulţi sunt întrebuinţaţi pe liniile ferate nordice ale ţerii, unde se aşază noue sini, gările se măresc şi se construază magazine. Ministru honvezimei va dispune în curênd prin presă, sĕ se anunţe toţi cei obligaţi la gloate, care în puterea serviciului lor militar şi a inteligenţii lor aspiră la gradu de ofiţeri.

* Têrgul Aiudului din 13/25 Ianuariu a fost foarte rĕu cercetat. În ḑiua primă au fost ce e drept vre-o 3—4 neguţători strĕini, cari au cumpĕrat până în o sută de părechi boi mari, ear a doua ḑi nu a fost chiar nici o vênḑare. Alte vite mĕrunte nu s'au căutat aproape de loc. Porcii cei graşi — au avut în cât-va trecere din causa frigului pentru salamarii din Sibiiu şi Braşov — şi spre acest scop i-au şi cumpĕrat vr'o 2—3 patrioţi din Poplaca. Alţi cumpĕratori nu au fost.

Têrgul liber — a fost mai rĕu cercetat ca o ḑi de têrg de septĕmână – semne, că nu sunt părale la munte — şi dacă nu au ţeranii cu ce cumpĕra, maestrii stau şi sgriburesc de jaba în jurul şetrelor. Avis celor ce cred, că ungurul poate trăí fără român.

* (Bibliografic.) *„Candela"* foaie bisericească literară, ce apare în Cernăuţ în tipografia archiepiscopală Nr. 1 din 1 Ianuarie an. IV e de următoriul cuprins românesc: Catechesele celui întru sfinţi părintelui nostru Ciril archiepiscopul Ierusalimului. — Amoarea către vecin. — Demisiunea Sanctităţii sale patriarchului Ecumenic Ioachim al IV. — Predică. — Cronică.

„Scoala şi Familia", foaie pentru crescere şi învĕţământ, apare în Braşov Nr. 20 e de următoriul cuprins: Autoritatea învĕţătoriului. — Proiectul de lege asupra instrucţiunei elementare, primare, secundare şi superioare în România. — Stupăritul. — Lecţiuni din învĕţământul religiunei. — Peatra înţelepciunei. — Procesele verbale ale adunărei generale. — Diverse. — Corespondenţa redacţiunei. — Anunţ.

„Amicul Familiei", ḑiuariu beletristic şi enciclopedic, literar cu ilustraţiuni, apare în Gherla Nr. 2 e de următoriul cuprins: Din literaturile limbilor neo-latine — Strada Carmen Sylva, roman. — Opera unui om de bine, novelă originală — Doine de amor, poesie — Călĕtoria imperiului pământului în 80 de ḑile, piesă de spetacol. — Noţiuni din economica domestică — Convorbiri higienice — Strofe triste, poesie. — Fantoma, schiţă. — Femeia-bărbatului, cugetări şi macsine. — Diverse.

„Meseriaşul Român", apare în Braşov Nr. 2 e de următoriul cuprins: Lăcătăria artistică. — Legea pentru meserii din 1884, fine. – Din minunile naturei, crerii furnicei. — „Statutele pentru Meseriaşul român" asociaţiune de credit şi depuneri. — Felicitări popolare, — Meserie — Feliurite pentru meseriaşi. — Multe şi mĕrunte. — Diverse.

Consemnarea

membrilor, cari au contribuit la „Serata literară" împreunată cu joc aranjată de corpul învĕţătoresc din Sĕlişte la 11/23 Ianuarie 1887.

Corpul învĕţătoresc aduce şi pe calea aceasta cele mai sincere mulţumiri tuturor, cari cu ocasiunea „seratei literare" au contribuit pentru ajungerea scopului, ce-l urmăresce şi anume dlor:

Ioan Petric, protopop 2 fl.; Ioan Borcea 70 cr.; Dumitru N. Steaflea, 1 fl.; Alesandru Steaflea, 50 cr.; Nicolae Henţ, notariu 1 fl.; George Babeş, învĕţătoriu 50 cr.; Ioan Muntean, învĕţătorin 50 cr.; George Stănese, învĕţător 50 cr.; Petru Iuga, preot 50 cr.; Pompiliu Predovici, învĕţătoriu 50 cr.; Ioan Banciu, neguţĕtoriu 1 fl.; Dan Cristiu, oieriu 1 fl.; Petru Roman, oieriu 60 cr.; Ioan I. Simion neg. 1 fl.; Niculae Nartea neg. 1 fl.; Maria N. Nartea 50 cr; Marina Ilie Popa, 50 cr.; Ioan Têmpănariu. prop. 50.; Ioan Butean, esecutor 1 fl. Dimitrie N.Simion, 1fl.; I. Stoica, fot. 50 cr.; N. Coma, n. 1 fl.; Dumitrie P. Hanciu, neg. 1 fl.; Daniil Marcu,; preot 1 fl.; Petru Indrieş, notariu 2 fl.; Bucur Criştiu, 1 fl.; Dr. Nicolae Califariu, 2 fl.; Carol Gomboş, diurnist 1 fl.; Ioan Muntean, 1 fl.; Maria S. Banciu, 50 cr.; Maria Coman Lapădat, 50 cr.; Mihaila Stănilă, primar 1 fl.; Ioan Bucşean, 50 cr.; Ioan N. Ţîntea, 50 cr.; Stan Vûlc, 1 fl.; Nicolae Mosora, cassar 1 fl.; Ioan Meţu, notariu 1 fl.; Ioan Andriescu, 1 fl.; Dumitru Lupea Bloţ 50 cr.; Maria Bucişan, 1 fl.; Liviu de Lemeny, pret. 3 fl.; Bela Michel, subpretor 1 fl.; Bucur Comşa, primar 1 fl.; Dr. Nicolau Maier, protopresb. 4 fl.; Dumitru Rĕsoiu, prop. 50 cr; Dumitru Comşa neg. 1 fl.; Constantin Hanciu, 1 fl.; Ioan Comşa, neguţĕtor 1 fl.; Daniil Moga, propriet. 1 fl.; Nicolae Maneguţ, preot 2 fl.; Dumitru Begiu, oieriu 50 cr.; Ioan Catana 50 cr.; Dumitru I. Simion, prop. 1 fl.; Nicolae Ţintea, boldaş 1 fl; Ioan B. Comşa, neg. 1 fl.; Ioan Cergău, oieriu 1 fl.; Nicolae Moisiu, prop. 60 cr.; Iordachie Roşca, comerciant 1 fl.; Nicolae Schitea, 1 fl.; Nicolae Mihu, cancelist reg. 1 fl.; Nicolae Sêrbu comerciant 1 fl.; Ioan Peligrad 50 cr.; Petru Comşa, comerciant 1 fl.; Ioan Ganea, calfă cojocariu 50 cr.; Oprea Puschilă, 1 fl.; Rachila Ţifra, 50 cr.; Ioan Daderlat, 1 fl.; Nicolae Cristu, oieriu 1 fl.; Nicolae Vêrvorea 1 fl.; Alesandru M. Radulescu, pantofar 50 cr.; Nicolae I. Simion, neg. 50 cr.; Vasile Greavu, calfă de boltă 50 cr.; Nicolae N. Simion, neg. 50 cr.; Ioan I. Ţaţa oieriu 50 cr.; Ioan A. Moga, 50 cr.; Vasilie Ţaţa, oieriu 50 cr.; Nicolae P. Bloţ, 50 cr.; Ioan Dăderlat, 50 cr.; Rosa Zeler, poştăriţ. 50 cr.; Daniel Konert, sergent 50 cr.; Ioan Ivan, notar 1 fl.; Nicolae Răchitan, paroch 50 cr.; Ioan Dubensky, zidariu 1 fl.; Ioachim Muntean, paroch 1 fl.; Nicolae Dăderlat neg. 1 fl.; Stan Hearţa, oieriu 50 cr. — Suma 77 fl. 50 cr.

Subtrase spesele cu 26 fl. 90 cr. Rămâne venit curat suma 51 fl. Adecă cu litere Cinci-ḑeci şi unu fl. v. a.

Din aceasta sumuliţă 25 fl. 50 cr. s'a depus în fondul zidindei scoale de aici. Iar sumiţa de 25 fl. 50 cr. se va întrebuinţa pentru cumpĕrarea de cărţi bune pe seama bibliotecei scolare.

Sĕlişte, 24 Ianuar, 1887.

Dimitrie Chirca,
înv.

Posta redacţiunei.

Dlui A. S. în P. Rĕul ce ni-l descrii durere, dar este aproape general. Manuscriptul Dvoastre ne va face un bun serviţiu — dinpreună cu altele, ce ne stau la dispoşiţiune — când ne vom ocupa de aceasta cestiune în public. Dacă venia la timp, 'l dam publicităţii şi în forma aceasta, acum ne pare lucru cam forţat. Ve recomândăm dealmintrea, ca în aceasta afacere — pe base autentice — se ve adresaţi deadreptul la forul nostru competent Red.

Loterie.

Sâmbătă, în 29 Ianuariu 1887.

Buda: **13** **34** **27** **80** **90**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.--	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	--	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.43	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	2.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.0-

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 8 Sibiiu, Joi, 22 Ianuariu (3 Februariu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament s'a sfêrşit cu ultima Decembre 1886, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Onoraţii cetitori sunt rugaţi a grăbí cu trimiterea preţului de abonament, spre a se putea regula espediţia foaiei. De aḑi încolo foaia se va trimite numai acelor domni, cari vor fi trimis preţul abonamentului.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 22 Ianuariu.

Mai avem 2—3 luni de ḑile şi se vor întrunì sinoadele eparchiale, şi credem a fi la loc ca de astă dată sĕ ne ocupăm de aceasta cestiune — mai ales când vedem, că statele europene se află într'o activitate atât de febrilă pentru desvoltarea intereselor lor, sĕ vedem ce activitate se desvoaltă în biserică, poate unicul teren, unde putem lucra în deplină liniste.

Trebue sĕ fim sinceri şi sĕ recunoascem din esperinţele din trecut, că pĕcatul nostru vechiu este, că întrunirile corporaţiunilor noastre bisericesci de regulă ne află nepregătiţi de ajuns; lucrurile cele mai importante, ce vin la desbatere nu sunt studiate cu destulă temeinicie, şi oamenii chemaţi a delibera asupra lor sunt aproape cu totul neorientaţi în materie, de unde urmează, că se perd ḑile întregi, pentru lucruri, ce ar trebuí sĕ formeze obiect de desbatere poate câteva oare. Ba nu arareori se întêmplă, că dispoziţiuni normate deja prin regulamente formează obiect de discusiune, ce se înţelege, învoalvă perdere de timp şi daune materiale, şi în consecuenţă condamnarea constituţionalismului, din partea celor ce nu-şi dau silinţa a afla adevĕrata causă a rĕului.

Un lucru mai pervers nici că s'ar putea. Se condamni constituţionalismul, pentru că nu scii, sau că nu te interesezi de ajuns, ca sĕ l folosesci spre zidire ear nu spre ruinare.

De aici provine mai departe apoi, că adeseori se pot auḑì voci, cari arunca invinuiri asupra poporului, ḑicênd, că este nematur pentru viaţa constituţională şi abusează de libertatea, ce-i este dată. Susţinem însĕ, că aceste învinuiri sunt în cele mai multe casuri nebasate, şi dacă e vorba de abusuri, apoi chiar şi între popor aceste sunt iniţiate de regulă din partea conducătorilor resp. din partea acelora ce au vre un interes, ca sĕ influinţeze asupra poporului. Altfeliu interesele şi au avut rolul lor totdeauna, şi-l au şi astăḑi chiar şi la clasa aşa numită inteligentă. Aşa în stat, aşa în biserică, aşa în tot locul.

Natura omului inclină totdeauna mai mult spre rĕu, şi astfel cât timp oameni vom fi, abusurile nu vor lipsí.

În viaţa noastră bisericească mai sunt încă multe cestiuni vitale de resolvat, tocmai ca sĕ ajungem într'un cuadru normal, cu alte cuvinte, ca abusurile posibil sĕ fie eschise. O astfeliu de cestiune vitală este regularea procedurei disciplinare, în care privinţă esistă o neorientare aproape absolută.

În anul trecut s'a ţinut congresul nostru naţional-bisericesc, s'a resolvat mai multe cestiuni importante, dintre cari unele s'au relegat sinoadelor eparchiale, ca sĕ le studieze, şi la timpul seu sĕ-şi facă observările lor, ca apoi congresul la rêndul seu sĕ poată lucra şi cu mai multă temeinicie.

Am ḑis, că a sosit timul suprem, ca sĕ se reguleze şi cestiunea disciplinară. S'a elaborat din partea consistoriului metropolitan un proiect de regulament şi l'a presentat congresului. Timpul — când a ajuns sub desbatere era înnaintat, — dar şi dealtmintrea 'şi-a ḑis congresul, înnainte de a aduce un regulament definitiv, sĕ auḑim pârerea eparchielor, ba sĕ-'l punem chiar în pracsă în mod provisoriu.

Erau între deputaţii congresuali o parte, cari nici chiar în această formă nu-l aflau de admisibil. Maioritatea 'şi-a ḑis însĕ, rĕu cu rĕu, dar şi mai rĕu fără rĕu, ear perdere nu poate fi nici într'un cas, şi astfel s'a luat conclusul: ca în mod provisoriu sĕ se pună în lucrare, ear sinoadele eparchiale sĕ şi facă obiecţiunile până la procsimul congres.

Consistoriul metropolitan din bun timp a şi satisfăcut acestui conclus congresual, şi precum consistoriul nostru archidiecesan, aşa credem, că şi celelalte consistoare eparchiale, vor fi luat dispoziţiunile necesare în această privinţă.

Până aci toate ar fi în ordine. Am ḑis însĕ, că se apropie timpul sinoadelor, şi până aḑi nu am auḑit nici o voce, care s'ar fi ocupat de aceasta afacere, şi astfel cu durere trebue sĕ constatăm şi la acest obiect indiferentismul, ce ne caracterisează preste tot în afacerile noastre publice.

Convingerea noastră este, că atari cestiuni şi înnainte de a vení pe tapet la locurile competente, ar trebuí desbătute pe calea publicităţii, căci numai aşa se poate penetra în materie, şi numai aşa se pot încungiura desbaterile cele lungi şi minuţioase, şi totuşi fără de a avea garanţă sigură, că s'a produs un lucru perfect.

Le-am constatat acestea, ca despre un cas mai iminent, dar câte alte cestiuni nu ar fi de resolvat pe aceasta cale!

Avem un numĕr însemnat de funcţionari înnalţi bisericeşti, profesori de teologie, profesori gimnasiali, advocaţi şi amploiaţi, preoţi şi învĕţători, cari în cea mai mare parte, şi au câştigat cualificaţiunea prin stipendii şi ajutoare dela biserică şi ne-am putea pune întrebarea, că oare ce interes arată pentru desvoltarea afacerilor noastre bisericesci? A fost un timp, când şi literatura noastră bisericească a fost luat un avênt oare-care, dar aḑi şi aceasta e părăsită. cu totul.

Revista politică.

Ori cât se frământă, şi umblă cu mâţa în sac bărbaţii ocârmuitori, totuşi lucrurile se adeveresc din ḑi ce merge.

Trebue sĕ fie tristă, de tot tristă starea Ungariei, dacă foile vieneze se ocupă serios de o crisă ministerială la noi. Ele ḑic, că crisa ministerială încă nu s'a înlăturat, ci din contră, se apropie. Crisele ministeriale nu cam sunt veşti bune.

Ministrii s'au grăbit în capitala monarchiei, ca poate aici sĕ se aplaneze lucrurile, cu atât mai vêrtos, căci timpul cine scie, ce va putea aduce din pricina încordărilor, ce esistă între unele state.

Isvorul crisei ministeriale, e dl ministru Szapáry. Prin Pesta se vorbesce încă mult despre demisionarea numitului ministru.

La desbaterea specială a proiectului de budget la titlul „Curtea“ oposiţionalii au aflat de cuviinţă a trage la îndoială şi a accentua şi de astă dată, că în cercurile curţii lipsesce simţĕmêntul constituţional

FOIŢA.

Tesaurăria casei domnitoare în Viena.

(Continuare din Nr. 6 şi încheiere.)

Tot această odaie, care după cum s'a putut vedé din cele ḑise până acì, cuprinde lucrurile cele mai de valoare ale tesaurăriei, — păstrează 4 spade de ale împĕraţilor, lucrate în diferite timpuri, cari serviau parte la încoronare, parte la ceremonia de împărtĕşire a titlului de cavaler.

În odaia din urmă se află insigniile lui Napoleon I, ca rege al Italiei, curiosităţi istorice, preţioasele şi relicuiile sfântului imperiu roman (german) de odinioară.

Dintre insigniile lui Napoleon I, ca rege al Italiei, amintesc paliul de încoronare, cu o singură mânecă, din catifea verde cu borduri de brodării din fir; — coroana de aur curat, — sceptrul, — mâna dreptăţii din os de elefant, aşeḑată pe un baston de bronz aurit, — şi sigilul ţĕrii cu inscripţiunea; „Napoleon I. Imperator· de· francesi· e· R· d'Italia.“

În dreapta întrării se află un cadou splendid al Parisului adus prinţului de Reichstadt (născ. la 11 Martie 1811 la Paris, mort la 22 Iulie 1832 în Schönbrunn) fiul lui Napoleon I şi a soţiei lui, Maria Luisa, fica împĕratului Francisc I. — Este un leagăn de argint aurit, în greutate de 5 măji. La căpĕtâiul leagănului se ridică o Victorie cu cunună de laur în mână, de pe care se coboară o perdea cu doaue aripi. Corfa e împletită din columniţă de mărgăritar şi acoperită cu albine aurite, fiind împodobită cu tablouri din istoria lui Romul. La marginea corfei, lângă piciorul leagănului şede un vultur, turnat din argint masiv. Această operă a eşit din atelieriul lui Odiot şi Thomire.

Dintre curiosităţile istorice amintesc: fingeaua de argint a contesei Elisabeta de Rapperswyl (măritată la 1296, † 1309) soţia strămoşului înnaltei case domnitoare Rudolf de Habsburg; — sigilul sultanului Mustafa, luat ca pradă în bătălia dela Zenta; — coroana Turcească de vasal a lui Stefan Bocskay, principele Ardealului; uninel de aur al nefericitei Marie Antoinette, în care se vede un smoc din pĕrul blond, puţin încărunţit al reginei.

În dulapul nr. XXIX se păstrează insigniile imperiului roman de odinioară. Şi anume:

1. Coroana împĕrătească din aur curat, cu ornamente de mărgele şi petri scumpe şi tablouri emailate. Partea cea mai veche a coroanei, este cercul, în format octogon. Laturile cele 8 sunt decorate cu tablouri, ce represintă scene din biblie. Semicercul coroanei este mai nou (probabil de pe timpul lui Conrad al III, † 1152.) Pe el se află, compusă din mărgele, inscripţia cu majuscule latine, „CHUONRADUS DEI GRATIA ROMANORUM IMPERATOR AUGUSTUS.“

2. Mĕrul imperial. Un glob de aur cu o cruce mare deasupra. Şi globul şi crucea sunt provĕḑute parte cu petrii scumpe, parte cu ornamente escelente de filigran. Lucrat în veacul XII.

3. Două sceptre de argint, unul din veacul al XIII, altul din al XIV. Mai vedem aci încă trei spade mari, dintre cari tradiţia numesce pe una a lui Carol cel mare, ear pe alta a sfêntului Mauriţiu. Spada a treia este o spadă ceremonială, cu care i-se da noului încoronat împĕrat roman lovitura de cavaler. Ea datează de pe timpul împĕratului Carol al IV.

4. Mantaua de încoronare este lucrată în Sicilia de artişti saraceni la anul 1133. Ea are o croitură aproape întru toate asemenea feloanelor noastre preoţesci. Ornamentele şi brodăriile acestei mantale sunt într'adevĕr măreţe şi dau o dovadă eclatantă despre arta şi talentul măiestrilor arabi, cari au şi scris o dedicaţie în limba şi cu literile lor pe marginea de jos a mantalei.

Trecênd peste mărunţişurile celelalte, cari se recereau la încoronarea împĕraţilor romani şi cari toate se păstrează aci, voiu amintí însĕ numai câteva şi respectul faţă de constituţiunea Ungariei, cari insinuări dl ministru president Tisza le-a rĕspins cu toată energia.

Inarmările cele mari şi alarmele din toate părţile insuflă griji chiar si pentru statele cele mai pacinice. Belgia e mai activă ca ori şi când, ear Helveţia, cu toate că marii diplomaţi au asigurat-o de linişte, nu cam prea vrea sĕ dea mult pe vorbele lor. Ea se teme, căci prevede, că din modul cum se desfăşură lucrurile aḑi, nu va rĕmâné nici ea neatinsă de vr'un pericol şi chiar dacă pericolul nu s'ar părea aşa mare, e totuşi destul de simţitor, dacă ar trece oştirea vre-unui stat puternic prin teritoriul ei Oştirile statelor, ce o încunjură, sunt grozav de mari, din care pricină fie chiar sub conducerea celui mai aspru comandant vor lăsa urme amarnice, pe unde vor trece.

Decând generalul Boulanger a păşit ca ministru de rĕsboiu, foile franceze caracterisează timpul lui de *epoca păcei.* Şi în adevĕr, după cum se scrie, nisuinţa generalului in timpul de faţă ţintesce într'acolo, ca el sĕ fie privit de un viteaz ministru de resboiu, care însĕ nu voesce de loc rĕsboiul. Cumcă ministrul n'are gând ca Francia sĕ înceapă resbel, după cum se spune, a declarat unor diplomaţi englezi, că dênsul în casul unei declarări de resboiu din partea Franciei va părăsí ministeriul. De altcum, după cum iarăşi foile franceze afirmă, ambasadorul Franciei la Berlin, dl Herbette, se înţelege escelent cu curtea berlinează şi nu s'a întêmplat încă nici măcar un semn de încordare.

Aceasta, bine se fie însemnat, o afirmă mai cu seamă foile francese. Cum se desfăşură însĕ în adevĕr lucrurile trebue sĕ ḑicem, că Francia tace şi face. Şi tocmai asta-le e necazul foilor germane — ele bine iscodesc lucrările din Francia, şi apoi mai vin foile francese şi ḑic, că rĕsboiul din partea Franciei nu va porní.

Ura o a mai potolit în foile germane informaţiunea, că Germania, ne mai putênd priví cu încredere în viitoriu, va trimite o notă violentă Franciei, prin carea va cere desarmarea, sau dacă nu esplicări despre causa înarmărei. De alt-cum nici Germania nu se lasă mai pe jos După cum se anunţă din Berlin — ca scire privată, — conchiemamarea pentru înmanuarea armei celei nouĕ nu se va face numai pentru 72,000 mii de reservişti ci pentru 172,000.

„Strassburger Post," ḑice la cele declarate de jurnalul „Le Temps," cu privire la barace, că în adevĕr jurnalul are drept, numai că punctele acelea sunt puncte strategice şi formează cu „Belfort"-ul din sud linia de atac, „Strassburger Post" cunoasce intenţiunea jurnalului frances, dar scie şi aceea, că generalul Boulanger lucră din rĕsputeri la întărirea armatei pela graniţe.

Cu privire la starea lucrurilor deacum o scrisoare oficioasă din Petersburg vestesce, că opiniunea publică în Rusia câştigă tot mai mult temeiu despre o aplanare a cestiunei bulgare. Mulţumită cabinetelor strĕine, cari au sciut a-se purta ast-fel, ca cestiunea bulgară sĕ se resolvească cât mai în grabă şi mai favorabil. Ceeace însĕ insuflă mai mare grijă în cestiunea bulgară *e starea actuală a referinţelor încordate dintre Germania şi Francia.* Sunt foarte încordate referinţele şi aşa nu vom fi surprinşi de un conflict între aceste state. Conflictul s'ar putea împedeca numai, *dacă Rusia nu va fi împedecată în urmărirea intereselor ei orientale şi dacă va câştiga cea mai mare influenţă în cumpĕna europeană.* Încă nu se bucură Rusia de această stare. *E constatat, că e falsă admiterea, că între Petersburg şi Berlin ar fi vorbă de vr'o alianţă.*

Ea — Rusia — nu va priví cu nepăsare la conflict, ci va da mână de ajutor aceleia, care o a spriginit, de cumva cestiunea bulgară nu va aduce vr'o încurcală între Rusia şi Austro-Ungaria.

De alt cum jurnalul „Daily News" în ale cărui vesti rĕsboinice se cam îndoiesce lumea, spune, că Ţarul însuşi ar fi fost în Paris, călĕtoria s'a întêmplat prin Sviţera.

Istoriografia asupra românilor.

Sub acest titlu dl Dr. Adolf Bucher a publicat în foaia oficială „Czernowitzer Zeitung" o dare de seamă, pe care dl Dionisie O. Olinescu o împărtăşesce publicului român în „Voinţa Naţională", şi anume:

I.

Desvoltarea literară a cestiunii române.

Cearta scientifică asupra originei românilor datează mai mult de un secol, şi deşi s'au usat pentru resolvarea ei istoria, limbistica, etnografia şi antropologia, ea totuşi nu s'a terminat până acum. Istoriografii germani, români, maghiari şi slavi au întrebuinţat puterile lor cele mai bune a ajunge la o resolvare a acestei cestiuni, însĕ fără un resultat positiv şi neresturnaver; greutatea e mai ales în lipsa totală a unui material positiv de isvoară, căci prin aceasta s'a dat un teren mare presumpţiunilor şi combinaţiilor Însĕ la astă ceartă de condeiu, la care joacă un rol nu prea mic şi recerinţele politice, dădu la 1770 Teodor Cavalliotis, protopop în Macedonia, prin edarea unui mic dicţionariu macedo-român, prin care se făcu cunoscut pentru întâiaş dată esistenţa macedo-românilor. În urma acestei cărţi se ocupà mai detailat prof. I. Thuman din Halle şi publicà în anul 1774 un studiu „Asupra istoriei şi limbei albanezilor şi românilor", în care se încercà a demonstra, că românii din Macedonia sunt urmaşii tracilor vechi, cari s'au amestecat cu coloniştii români şi dela cari au primit limba. Românii dincoace de Dunare, geţii vechi şi dacii, de asemenea tracii, cari sub dominaţia romanilor au primit limba şi mai târḑiu numele lor, scăpară în timpul emigraţiunilor popoarelor de valurile popoarĕlor prin aceea, că se refugiară în munţi. În Moldova şi România n'au venit ei sub Negru şi Bogdan în secolul al 13 şi 14, ci locuiau aci de mai nainte. În timpul imigrării ungurilor în locuinţele lor de acum, adecă spre sfêrşitul secolului al 9-lea, îi găsim şi în Ardeal şi în partea de meaḑăḑi a Ungariei.

În anii 1781—82 apăru apoi „Istoria Daciei transalpine" de Sulzer, care trăise mult timp în Ardeal şi se ocupà aci mult cu istoria românilor Acesta cum şi Engel în „Comentatio de expeditionibus Trajani ad Danubium et origine Valahorum 1794", în istoria Moldovei şi Valachiei, 1804, crede că începuturile prime ale românilor, cari au isvorît din geţii şi coloniştii romani, sunt a se căuta în Dacia, dar împĕratul Aurelian îi transportà la 273—275 din această provincie în Peninsula-Balcanică, lăsând goţilor provincia romană Dacia. La o locuinţă îndelungată comună a tuturor românilor în Bulgaria şi Macedonia conduc şi cele multe elemente slavice în limba română, căci numai aicea putea sĕ fie o atingere mai mare cu slavii; românii din Ardeal sĕ fi venit într'acolo după Solzer tocmai în secolul al 13-lea; asemenea n'au locuit românii în regatul de astăḑi România innaintea acestui restimp, fiind-că până în timpul acesta ocupau această ţeară cumanii. Engel pune însĕ imigraţiunea românilor în România de astăḑi şi Ardeal la începutul secolului al 9-lea sub principele bulgar Krum, care îi aduse în întreprinderile lui de prădare în aceste ţeri.

La anul 1812 participà activ şi un român Petru Maior în cartea sa „Istoria pentru începutul românilor din Dacia" la cearta aceasta. Petru Maior e ca şi mai târḑiu Safaric (anticităţile slave), contra teoriei lui Sulzer şi Engel despre emigrarea românilor şi e pentru continuitatea românilor în Dacia şi originea lor romană.

După aceea se amestecară în ceartă şi limbişti şi Miklosich e în general în studiul seu: „Elemente slavice în limba română" 1862 şi pentru teoria emigraţiunii, deşi nu în sensul lui Engel. După priceperea lui cad primele începuturi ale limbii române în jumĕtatea primă a secolului al doilea. Provenirea elementelor slavice începe cu secolul al 6-lea pe la timpul, în care întrară slovenii în ţerile balcanice şi despărţiră pe românii (dacii romanisaţi şi geţii) de olaltă, emigrând o parte a românilor spre meaḑăḑi, ceealaltă spre meaḑă-noapte (Dacia.) La nnul 1869 atinse şi Tomaschek în studiul seu: „Asupra brumalia şi rosalia" cestiunea română, unde se declară pentru continuitatea elementului român în Dacia. Tocmai Roesler escită privirile cercurilor interesate, încercându-se a dovedí, că originea românilor e a se căuta în meaḑăḑi de Dunăre, mai ales în Mesia şi Tracia. Prin romanisarea acestor provincii s'a născut limba română şi în urmă s'a înnavuţit cu elemente slave prin atingerea cu cea bulgară. Emigrarea românilor după opinia lui Roesler se întêmplase tocmai spre finea secolului al doispreḑecelea şi începutul celui al 13-lea în rĕsboiul de eliberare a românilor-bulgarilor în timpul Asanilor.

Teoria lui Roesler n'a fost recunoscută în de comun. La 1872, apăru o recensiune a lui Tomaschek, în care se încearcă de a combate teoria lui Roesler.

Dar mai cu de-amĕruntul a fost combătută teoria lui Roesler prin scrierea lui Jung: „Începuturile românilor" 1876, şi mai ales prin lucrarea numită: „Romanii şi românii în ţerile Dunări", 1877. După desfăşurarea acestui cercetătoriu- românii sunt daci romanisaţ; ei nu s'au transportat sub Aurelian peste Dunăre, ci au rĕmas în decursul emigraţiunilor popoarĕlor în patria lor. Numai colonistii romani, cari au romanisat pe daci s'au retras preste Dunăre şi astfeliu fu lăsată provincia dacică barbarilor. Poporul adevĕrat rĕmas înapoi în Dacia, adecă strămoşii românilor noştri, schimbară deci numai pe dnii sei Şi cercetările aceste fură aspru criticate de către Tomaschek, care se declară contra opiniei luí Jung şi susţine, că originea românilor ar deriva dela Besii romanisaţi în Balcanii de meaḑăḑi. De aici pleacă o parte în secolul al 9-lea şi 10-lea în locuinţele de astăḑi spre meaḑă noapte de Dunăre, ceealaltă însĕ în munţii Pindului.

Tododată cu „Romanii şi Românii" lui Jung apărură şi cercetările lui Bidermann: „Romanii şi lăţirea lor în Austria" şi etnografia Ungariei (nemţesce de Schwicker) lui Hunfalvi. După opinia lui Bidermann au isvorît românii din peninşula balcanică din celto-liguri şi s'au despărţit în două părţi tocmai târḑiu. După Hunfalvy sunt maghiarii naţia cea mai veche dintre toate naţiile, ce trăesc acum în Ungaria şi de aceea e cu drept o naţie domnitoare. În privinţa românilor se declară Hunfalvy cu totul pentru teoria lui Roesler.

În tot acelaşi sens ca Hunfalvy tractează şi Schwicker în mai multe studii asupra originei românilor („Ausland 1877—1879) cestiunea aceasta, în care se încearcă de a combate în mod polemic obiectările lui Jung, Bidermann şi Hajdĕu, care în istoria sa „Istoria critică a românilor," 1875, demonstră vechietatea românilor în patria lor de astăḑi. Trei ani mai târḑiu, 1880, întră în lupta de condeiu Pic cu publicaţiunea sa: „Asupra originei românilor." După el sunt românii urmaşii provincialilor romani în Dacia Traiană, cari — fiind o devacuare completă a acestei provincii, nu putea fi sub Aurelian — au rĕmas acolo. Din Mesia n'a putut sĕ se facă imigrarea spre nord, căci aicia a fost elementul român prin incursiunile barbarilor, cari aicia au fost tot atât de dese şi aprige ca şi în Dacia, în parte esterminat, şi parte împins spre meaḑă-ḑi în patria de astăḑi a românilor-macedoneni. Pic observă mai departe — în contrast cu Hnfalvy, — că ungurii la venirea lor în această ţeară au aflat pe români în Carpaţii de rĕsărit, cum demonstră toţi cronicarii unguri şi cronicariul rus Nestor (pela 1100.) Posiţia politică a acestor români în evul mediu, cum şi fiinţa dreptului român (jus valachicum) de acolo nu e basată pe privilegii, ci pe autonomia naţională, care se desvoaltă pe basa referintelor anteungare de drept în posesie. Că românii sĕ fi imigrat înnaintea ungurilor în această ţeară, o ţine ca cu neputinţă, din causa migraţiunilor popoarelor urmate din nord spre meaḑă ḑi.

Îndată după aceasta apăru opul minunat al lui Jung: „Ţerile romane ale imp. roman," 1881, în care representă autorul faţă cu cestia română opiniile sale de mai înnainte deja cunoscute. Tomaschek: „Pentru sciinţa Peninsulei Hemus" 1882, întră earăşi în ceartă şi obiectă acum — în contraḑicere cu ideile sale de mai înnainte, — că românii din peninsula Hemus au imigrat în ţerile de miaḑă-noapte ale Dunării abia în secolul al 11-lea şi 12-lea. Resturile puţine romane în Dacia după părăsirea ţĕrii au fost strivite în decursul migraţiunilor popoarelor, de ce şi de atuncia nu amintesce nici un isvor despre români în nordul Dunării. Limba română representează în tulpina ei starea sermo-rusticei din 400—600 d. Cr., restimpul genesei romanismului îndeobsce: de aceea nu s'a putut ea desvolta în nordul Dunării sub domnirea barbarilor, ci numai în împĕrăţia romană spre meaḑă-ḑi de Dunăre şi de aceea este şi limba românilor din Dacia şi Macedonia tot aceeaşi.

(Va urma.)

Convocare.

Onoraţii membri ai „Societăţii de lectură română din Sibiiu" se convoacă pe calea aceasta la Adunarea generală, ce se va ţiné *Duminecă în 6 Februariu a. c. la 4 oare p. m* în localul societăţii (strada Cisnădiei Nr. 7),

Comitetul.

Varietăţi.

* (Învitare) la balul arangiat de Reuniunea femeilor române din Sibiiu, ce se va ţiné în 12 Februarie 1887 st. n. în sala hotelului la „Imperatul roman." Inceputul la 8 oare seara. Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

Preţul de intrare:

a) de persoană 1 fl. 50 cr. *c)* membrii de familie câte 1 fl. 50 cr. de persoană, ear dela 3 persoane în sus de fie care persoană câte 1 fl. Logea mare 8 fl.; logea mică 5 fl. Publicul din loge, care doresce a participa la dans este rugat a-şi scoate bilet de intrare în sală.

Biletele de intrare se vênd în ḑiua balului înnainte de ameaḑi dela 10—12 şi după ameaḑi dela 3—5 la hotelul „Impĕratul roman," camera Nr. 1 şi seara la cassă.

Comitetul reuniunei

---

dintre cele mai alese relicuii sfinte, cu cari vom şi închieia această palidă schiţare a splendidei tesaurării.

O bucată de lemn din crucea Domnului, lungă cam de 2—3 şi lată cam de 1 decimetru. Aceasta scumpă relicuie pentru lumea creştină este aşeḑată într'un tioc de argint în forma unei cruci, al cărei crac vertical îl formează lemnul sfânt, ear cel horizontal o bucată de argint colorat în faţa lemnului.

O bucată din pânza de masă, pe care a luat mântuitoriul cina cea de taină; o aschie din ieslele, în care s'a născut Isus Christos; osul braţului sfintei Ane, maica preacuratei Marie; — trei inele de fer din lanţul, cu cari au fost legaţi apostolii Petru, Pavel şi Ioan; un dinte de al lui Ioan botezătoriul; pămênt udat cu sângele martirului Stefan. Toate aceste moaşte sfinte se păstrează în etuiuri şi cutii de argint, provĕḑute cu inscripţi şi tablouri de prin veacul de mijloc.

Viena, 10/22 Ianuariu 1887. *Yff.*

* (Furt.) În prima Februariu a. c. seara între oarele 7 şi 8 s'a furat de sub poarta din „Kempel Gasse" o cadă mare de scăldat, legată cu cercuri de fer şi nevăpsită. Cada este uşor de cunoscut, deoarece cercul de deasupra a cădut, şi rugineala din locul cercului se poate bine vedé pe doagele dela cadă. Cine va putea da de urma ei, va căpĕta o remuneraţiune potrivită.

* (Învitaţiune) la Balul filantropic, ce se va ţiné Joi în 10 Februariu st. n. a. c. în sala „Otelului Naţionale" din Blaş întru folosul „fondului pentru ajutorarea studenţilor miseri în cas de morb".

Preţul întrării: pentru persoană 1 fl. v. a; pentru familie de trei membrii 2 fl. v. a.; pentru familie de preste trei membri 3 fl. v. a.

Inceputul la 7½ oare seara.

NB. Ofertele marinimoase se primesc cu mulţămită, şi se vor cuita pe cale diaristică.

Blaş, 27 Ianuarie, 1887.

Aron Deac,
preşedinte.

* (Postal) Din partea direcţiunei postale din Sibiiu se aduce la cunoscinţa publică, că începĕnd din 10 Februariu a. c. în comuna Stoiana (Esztény) comitatul Solnoc-Dobâca se institue oficiu postal, ce va sta în legătură cu oficiul postal din Iclodul mare şi va comunica de 3 ori pe septĕmână (Dumineca, Mercuria şi Vineria) prin o cariolă cu un cal.

Cercul de inmanuare 'l formează comunele: Tiucu de jos, Tiucu de sus, Igriţiu (Igricze) Bîrle (Onok), Mărĕu (Maró) Kendru, Tiatiu (Tötör) şi Chicede Silvaş (Szilvás-Kecsed.)

Acest oficiu postal este autorisat a primí şi inmanua epistole, pachete, asignaţiuni postale şi ramburse până la suma de 300 fl.

* M. S. ces. apos. prin decretul dela 1 Ianuariu la cererea proprie a baronului George Kemény l'a dispensat pre acesta de postul de comite suprem al comitatului Turda-Arieş.

* (Despre noul episcop din Verşeţ:) Nectarie Dimitrievics, noul episcop din Verşeţ, s'a născut la 1840 în Becikerecul mare. Studiile şi le-a început în locul natal şi le-a finit în Viena. Doi ani a ascultat şi drepturile, a depus esamenul de stat, ducêndu-se după aceea la teologia superioară din Verşeţ, unde în 1864 a fost sfinţit de protodiacon. Episcopul Kengyelácz l'a luat pe lângă sine şi în 1872 l'a sfinţit de archimandrit. După moartea acestuia, el a fost locoţiitor de episcop până acuma, când a devenit definitiv.

* M. S. Regina României a binevoit a însărcina pe dna Zoe Dimancea, membră în societătea de binefacere Elisabeta-Doamna, care se află sub patronagiul Maiestăţii Sale, sĕ cerceteze, cari sunt daunele suferite de victimele incendiului dela Biserica Albă şi sĕ presinte Maiestăţii Sale un raport în această privinţă pentru ca sĕ poată venì în ajutorul lor cât mai curênd.

* (Societatea studenţilor în medicină din Bucuresci.) Dumineca 18 Ianuariu a. c. societatea, serbênd a XII-a aniversare, a aranjat o şedinţa publică, la oarele 2 p. m. în sala societăţii (Casa Băilor Eforiei.)

În această şedinţă preşedintele făcu o dare de seamă asupra mersului societăţii în desursul anului espirat, — iar dl M. Mirinescu întreţinu pe onor. public cu o disertaţiune asupra „Difteriei."

Primiţi, ve rugăm, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni. *Comitetul.*

* Ministrul de esterne a adresat o circulară oficiilor consulare austro-ungare, în care le avisează, ca cu privire la împregiurarea, că oficiele consulare sunt peste mĕsură îngrămădite cu însărcinări din partea birourilor de informaţiune private asupra capacităţii creditului firmelor strĕine, precum şi cu alte cereri, astfel de întrebători, anume în casul, când ei nu sunt cunoscuţi consulatului, sĕ-i îndrepteze la biroul de informaţiuni al camerei comerciale din Viena. În principiu se pot da informaţiuni şi pe calea altor camere comerciale austriace.

* (Planul de mobilisare danemarces.) Ministrul de rĕsboiu a prelucrat un plan de mobilisare pentru armată, care la trebuinţă poate sĕ fie aplicat chiar actualmente. Cel mult 24 oare după publiarea ordinului de mobilisare, toţi oamenii chiemaţi vor putea fi la corpurile respective. Lucrul acesta nu e aşa greu de înţeles, daca se va lua în consideraţiune mica întindere a ţĕrii şi a desvoltărei foarte mari a reţelei de căi ferate. Mobilisarea se face în următorul mod: ordinul se adresează către toţi primarii comunelor, atât din oraşele mari şi mici, cari vor avea totdeauna pus la disposiţie blanchetele de chiemare, pe cari va lipsí numai iscălitura. Îndată ce sosesce ordinul, primarul ordonă, ca sĕ se tragă clopotele la toate bisericele mai multe oare şi în timpul acela iscălesce blanchetele, cari servesc totd'odată ca bîlete de liber percurs pe căile ferate şi vapoare.

După 6 oare cel mult, oamenì chiemaţi trebue sĕ vie la primărie cu totul gata de plecare, pentru a afla dacă mobilisarea e generală sau parţială Tot aşa se vor lua caii, cari sunt rechisiţionaţi pentru resboiu.

* (Comerciul României de producte în 1886.) „V. Naţ." scrie: În convingerea de a face un serviciu agricultorilor nostri m'am ocupat cu culegerea datelor precise asupra mişcărei maritime a comerciului României cu producte urmat în cursul anului 1886 pe la gurile Sulinei.

În anul 1886 au întrat şi au eşit pe la gurile Sulinei în porturile române Dunărene 906 vapoare maritime cu o capacitate totală de 899,324 tone.

Din aceste bastimente 81 au fost austriace, 1 danez, 593 engleze, 59 elene, 53 franceze, 12 germane, 27 italiene, 12 norvegiane, 4 olandeze, 62 ruse, 1 român, şi 1 spaniol.

Făcênd acum o comparaţiune între această mişcare a vapoarelor maritime cu aceea din anii precedenţi în cari nu întrau şi eşia mai mult decât dela 5 până la 6 sute de vapoare, resultă pentru anul 1886 un spor de 300 vapoare, ceea-ce probează, că anul 1886 a fost mai roditor şi că productele noastre au fost căutate cu preferinţă pe pieţele strĕine.

Din cele 906 vapoară amintite mai sus numai 3 au încărcat în porturile rusesci, Reni, Ismail şi Chilia, ear celelalte la Brăila, Galaţi şi Sulina,

În 1886 numai singur în portul Sulina s'au încărcat grin transbordament de pe şlepuri 203 vapoare cu o capacitate dela 1000 tone, până la 1600 pe când în anii anteriori numĕrul vapoarelor cari se încărca în acest port abia atingea cifra de 150.

Adăugênd acum, că fiecare din aceste bastimente a încărcat dela 1,500,000 până la 2,500,000 chilograme în termen de mijloc, cifra esportului productelor noastre pe vapoare maritime în 1886 se urcă la 1,812,000,000 chilograme.

Productele principale, cari a fost esportate cu aceste bastimente în primul rang a fost grâul, porumbul şi ordul. Asemenea de căutată a fost şi fasolea. Afară de acestea s'a mai esportat vin, spirt, vite cornute, rîmători şi cherestea într'o cantitate destul de însemnată.

Toate cele espuse până aci se refer numai la bastimentele cu vapor, ear de acelea cu pânză, al căror numĕr s'a urcat peste 600, neputându-me de astă-dată ocupa cu de amĕnuntul, arăt nu mai în resumat, că şi calculul amĕnunţit al productelor esportate cu aceste bastimente se poate face după cantitatea încărcată. Fie-care din aceste vase în termen de mijloc a încărcat dela 300,000 până la 500,000 chilograme.

Prin urmare, de când stăpânim Dobrogea, anul 1886 a fost cel mai bun pentru esportul productelor noastre pe apă pe la gurile Sulinei.

* (Omor). În 21 a. l. c. către seară se întorceau către casă dela târgul de sĕptĕmână din Sebeş cu rimători locuitorii din Poplaca: Bucur Olariu, Ioan Bădilă şi Panteleimon Bădilă. Pe drum cei doi dintâiu se luară la ceartă. Panteleimon Bădilă alergà într'aceea sĕ abată la drum rimătorii, cari apucaserĕ pe câmp. Cànd se întoarse înnapoi cu ei, găseşte pe Bucur Olariu scăldat în sânge, şi gemênd; „M'a strĕpuns în inimă". Ioan Bădilă dispăru, se întoarse însĕ numai decât înnapoi şi ridicând pe rănit îl pune în căruţa unui călĕtor, ce tocmai trecea pe acolo. După o oară Bucur Olariu îşi dete sufletul. Ioan Bădilă a dis, că Bucur Olariu, fugind cu cuţitul după el a cădut în cuţit străpungêndu se însuşi, căci el n'a avut nici un cuţit la sine.

In o convorbire mai restrênsă, el a mărturisit fapta arătând şi cuţitul. El a fost adus la judecătoria cercuală de aici.

* (Universitatea din Siberia.) Foile rusesci ne aduc scirea, că deschiderea universităţii în Turosk (Siberia-Vestică) se va întêmpla în toamna viitoare. Colegiul de profesori s'a format deja.

* Din Uskub se semnalează o mişcare pan-bulgară, care are de scop o revoluţiune în Macedonia. Pretestul aparent al numeroaselor întruniri, ce se fac, este ridicarea unui monument comemorativ pentru cei căduţi în Macedonia pe timpul rĕsbelului bulgaro-sêrb. Presenţa maiorului Trotter în Macedonia face pe ruşi a declara, că mişcarea este sprijinită de Anglia, ceace nu este adevĕrat. Se dice, că dl Zaharia Stoianow, care a avut o audienţă la regele Milan, a vorbit tocmai despre posibilitatea unei revoluţii în Macedonia în cas, dacă Turcia va crede bine, ca sĕ sprijinească până la estrem memorandul lui Zancoff, elaborat de Nelidoff.

* (Statistica globului.) După cele mai recente date statistice, supra faţa pământului, ce cuprinde 134,660,000 chilom. pătraţi, este locuită de 1,288,000,000 individi, cari se împart după rase precum urmează: 369,000,000 rasă albă, 552,000,000 rasă galbenă, 190,000,000 rasă neagră, 1,000,000 rasă roşie, 176,000,000 rasă măslinie. Toatea aceste rase vorbesc 3,642 limbi şi profesează peste 1000 religiuni, adecă: 335,000,000 creştini, din cari: 170,000,000 catolici, 75,000,000 ortodocsi, 80,000,000 protestanţi, 5,000,000 mosaici, sau Evrei, 20,000,000 religiuni asiatice diferite, 160,000,000 mahomedani; 200,000,000 religiuni idolatre şi feticiste. — Numĕrul anual al morţilor este de 333 milioane 333,333, ceea ce face de di: 91,544, pe oară 3731, pe minut 60 şi pe secundă 1, de unde urmează, că fie-care din pulsaţiunile noastre însemnează moartea unei creaturi umane. — Pe planeta noastră, durata mijlocie a vieţii omenesci este de 33 ani. O pătrime a populaţiunei moare înnainte de 7 ani, o jumĕtate de 17 ani. Din 100,000 de individi unul singur ajunge la etatea de 100 ani; unul din 500 la 90 ani; unul din 100 la 60 ani. — Oamenii însuraţi trăesc mai mult decât cei neînsuraţi. Din 1000 indivizi, 65 se însoară. Căsătoriile mai numeroase se fac în lunile Iuniu şi Decembre — Profesiunile esercită o mare influenţă asupra lungimei vieţii. Astfel, din 1000 inşi, etatea de 70 ani o ating: 42 preoţi, 40 agricultori, 33 comercianţi, 32 soldaţi sau amploiaţi, 28 advocaţi sau ingineri, 27 profesori şi doctori. De aci se vede, că cei ce trăesc mai mult sunt preoţii şi agricultorii; ear cei ce trăesc mai puţin sunt profesorii şi doctorii! Lucru estra-ordinar, tocmai acei ce sunt chiemaţi a da vieaţa fisică şi intelectuală, au vieaţă mai scurtă. Aceasta se esplică lesne prin gravitatea şi espunerea meseriei lor, care îi condamnă a respira adeseori aerul cel mai infectat, pe lângă alte multe inconveniente şi cause distrugătoare de vieaţă!

* Din Molovişte, Macedonia, se scrie către un diar din Bucuresci;

„Românii au început în sfêrşit sĕ se deştepte. După cum sciţi, până acum scoalele noastre funcţionau în case particulare, pe când scoalele grecesci, cari mai că nu mai au elevi, ocupau localurile comunale. Locuitorii din Molovişte au început a pune capĕt acestei revoltătoare stări de lucruri. Ei au luat cu asalt scoala comunală şi acum copii români învaţă în primul etaj, ear grecii sau refugiat în catul al doilea.

„Archiereul grec a reclamat la autorităţile otomane; sperăm însĕ, că guvernul M. S. Sultanului ne va face în sfêrşit dreptate."

* (Sfêrşitul lumei). — Unul din marii savanţi englesi, sir W Thomson, care a luat mare parte la aşedarea cablului transatlantic si s'a făcut cunoscut prin teoriile sale asupra originei planetei noastre a comunicat data probabilă a sfârşitului lumii. Într'o conferinţă ţinută la Royal Instituţion, a calculat basându-se pe teoria lui Holenholtz, după care soarele este un glob vast, care se răcesce, puţin câte puţin; — a calculat, dicem, că soarele esistă de 20 milioane ani şi că se va rĕcí cu desĕvêrşire peste 10 milioane de ani macsimum. Deci peste 100 mii veacuri va fi sfîrşitul lumei.

* (Vêndarea fetelor române.) Dilele trecute s'a judecat la Odesa un proces foarte caracteristic, cu care s'a închis sesiunea juraţilor din acest oraş. Pe banca acusaîîlor se aflau aduşi doi miserabili, evreul Şmil Blint şi fiul de popă Pokrowsky. Eată resumatul rechisitoriului, cetit de acusatoriul public:

Sâmbătă, 4 Octombre, poliţia secţiunei dela bulevardul Richelieux, a isbutit sĕ pue mâna pe patru fete şi un evreu, cari se pregăteau de plecare la Constantinopole, îmbarcându-se pe vaporul „Olga" al societăţii ruse de navigaţiune. Evreul arestat s'a constatat a fi locuitoriu în satul Buzea, din Basarabia, care trăesce de mult la Odesa, unde se ocupa cu „esportarea femeilor" în lupanarele din Smirna, Sinop, Trapezunt, Constantinopole şi Cairo. Afacerile acestui miserabil mergeau de minune, comerciul nu întimpina crisă şi Şmil Blint şi-a adunat deja un faimos capital. Pentru esercitarea meseriei sale, Şmil avea la disposiţie peste 14 samsari, cari cutrierau birourile de informaţiuni şi acolo 'şi procurau adresele slujnicilor fără loc. Din această categorie se recruta grosul femeilor, ce se esportau.

Pentru astădată însĕ evreul Blint s'a pus pe lucru singur fără intermediul samsarilor şi pleaând la Tiraspol cu ajutoriul fiului de popă Pokrowsky, s'a pus în relaţie cu o copilă anume Smaranda Harttulari, care avênd o frumoasă voce, voia sĕ între la teatru ca coristă. Evreul Blint s'a recomandat părinţilor fetei, că este antepreneorul teatrului din Sevastopol. El încheià contract cu tatăl fetei şi apoi, mulţămită acesteia, a mai recrutat pe fetele Ileana Sgovoi şi Caterina Sgovoi, surori, tot pentru a le instala ca coriste.

După sĕvêrşirea contractelor, evreul plecà la Odesa cu fetele şi immediat se imbarcà cu dênsele pe vaporul „Olga," cu destinaţie la Constantinopole. Împreună cu cele trei fet din Tiraspol a mai sosit cu evreul la vapor încă o fată, anume Maria Bepetora, de 16 ani.

Poliția a arestat pe evreu tocmai în momentul, când vaporul era sĕ plece.

La instrucție s'a descoperit, că Blint se ocupa cu vênzarea femeilor încă dela 1876, că multe femei, supuse ruse; au fost vêndute de acest miserabil factoriților din Turcia. Jurații după o scurtă deliberațiune, au adus un verdict de culpabilitate atât pentru Șmil Blint, cât și pentru Pocrovsky.

Curtea a condamnat pe Blint la ecsil în Siberia, ear pe Pokrovsky la trei luni închisoare.

La eșirea cendamnaților din tribunal, publicul începu a arunca petri în duba care-i ducea la închisoare.

„Curieriul.“

* (Rectificare.) Pasagiul din urmă din „Scințele naturale în primii ani ai scoalei populare“ din Nr. trecut a fost ĕst-mod stilisat:

Fraților învĕțători! Faceți ca elevii vostri sĕ'și câștige în fiecare oară cunoscințe chiar și numai cât un grăunte de mustar, dar pe acelea sĕ le înțeleagă; căci precum nutremêntul greu de mistuit strică stomachul așa și cunoscințele, ce ar vrea cineva sĕ le dea copiilor, fără ca ei sĕ le poată înțelege, le strică mintea, le ruinează înțelegerea!

O damă scrie asupra elicsirului de nervi a Dr. Lieber:

Stimate Dnule! Trebue sĕ Ve comunic, că elicsirul e escelent; nu voiu întârḑia a'l recomanda tuturor bolnavilor de nervi ce cunosc, me simt mai curajoasă, mai veselă, toată tristeța și indispositia a trecut. Dna Gärtner, Oberhausen, Rgb., Duneldorf. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit [cruce cu ancoră] în sticle à ¹/₄ Ltr. 3 Mk. ¹/₂ L. 4 Mk., ¹/₁ L. Mk. în farmacie și în centrală N. Schulz Hannovera Deposit.

Loterie.

Marți, în 1 Februariu 1887.

Sibiiu: 7 65 80 30 4

ad. Nr. 425. [1523] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv al postului învĕțătoresc dela scoala conf. gr. or. din Sĕcărâmb, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. 366 fl. v. a. solviți în rate lunare;

2. Cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'și așterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresb. până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II.

Secărâmb, 12 Decembre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sabin Piso,
protopresb.

Nr, 465 [1520] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Căinel pe basa venerabilei resoluțiuni consistoriale dtto 18 Novembre a. c. Nr. 5693 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele sunt:

a) dela 80 familii câte 1 ferdelă (16 cupe) de cucuruz sfârmat à 1 fl 30 cr.	fl. 104.—
b) venitul stolariu dela, botezuri cununii și înmormântări .	fl. 127.70
c) folosința cimiteriului și a 6 parțele de pământ arătoriu	fl. 54.—
d) dela fie-care familie una ḑiuă de lucru, socotinduse și vĕduvele și cei cu stare modestă, cu totul 104 ḑile, eventual 20 cr. în bani	fl. 20.80
e) alte venite accidentale împreunate cu serviciul intern, și estern bisericesc în sumă de	fl. 95.90
Suma	fl. 402.40

Doritorii de a competa la acest post au a-'și innainta suplicele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 10 Ianuariu, 1887.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Câștig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societății,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat și premii, pescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicați prin noi ori unde, pe lângă nisce **condițiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguință poți dobândì fără capital și risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [1521] 2—6

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupațiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische - Wechselstube - Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit
Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețui ¹/₂ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 8—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.43	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fúgyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simcria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săș

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2,38
Uniedoara	3.0-

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 9 Sibiiu, Sâmbătă, 24 Ianuariu (5 Februariu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament s'a sfêrşit cu ultima Decembre 1886, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 23 Ianuariu.

Nu sufere îndoială, că statul este chemat sĕ dea ajutoriu material şi moral reuniunilor, cari înfiinţate sub scutul legilor, au chemarea a lăţí cultura în popor, a lărgí cercul cunoscinţelor reale până în cel mai inferior grad al populaţiunei, şi a face sĕ dispară şi umbra neînţelegerilor dintre cetăţeni. Pe când premitem aceasta, pretindem, ca scutul statului deopotrivă sĕ ocrotească pe toate reuniunile culturale în nisuinţele lor spre desvoltare. Numai aşa statul îşi va împliní misiunea sa civilisătoare, numai aşa se va putea ţiné sănĕtosul ecuilibru între diferitele popoară din stat, numai aşa se va ajunge la fericirea statului, căci în acel cas fericite vor fi şi popoarele, a cărora îngrijire trebue sĕ formeze chemarea de căpetenie a statului.

Nu sufere îndoială, că asemenea reuniuni cu pretensiuni şi titluri măreţe, trebue sĕ urmărească în faptă scopurile, pentru cari s'au înfiinţat, şi sĕ evite ori ce lucru, prin care ar provoca suspiţiune, că scopurile urmărite de ele lovesc în legalele aspiraţiuni şi nisuinţe ale majorităţii concetăţenilor. Când se va da la iveală însĕ, că separatismul acestor reuniuni provoacă nedumeriri, periclită interese legale, atunci statul are datorinţa, sĕ intrevină şi sĕ sisteze activitatea reuniunei de vraşbă.

Avem în ochi şi de astădată reuniunea din Cluş.

Matadorii ei ne spun, că ea are de ţintă remaghiarisarea ungurilor, cari în decursul veacului adorând servilismul, — în care a fost ţinut românul până la anul epocal al libertăţii — şi invidiând condiţiunile de vieaţă provenite din această idilică stare a lui, s'au făcut români. Ne mai spun şi aceea, că ţinta acestei reuniuni este îndreptată prin mijloace culturale spre completa maghiarisare a Ardealului, căci statul acesta numai atunci este asigurat în faţa nestatorniciei veacurilor, dacă toată suflarea de aici în sensul patriotismului modern va fi o turmă şi un păstoriu.

În urma enunciaţiunilor făcute în această direcţiune era chemarea procurorului de stat, sĕ intrevină, şi în numele legei sĕ ceară pedepsirea oamenilor, cari lovesc în consciinţa, demnitatea şi esistenţa a 10 milioane din cetăţenii acestui stat şi aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât nu ne vine sĕ credem, că procurorii de stat sĕ fie venit la convingerea, că statul nu mai are lipsă de noi, nu mai are interes ca esistenţa noastră sĕ se conserve pentru a se asigura prin ea esistenţa statului.

Deşeartă este însĕ credinţa noastră, pentrucă nu numai, că se tolerează o asemenea reuniune cu tendenţe destructive, ci încă i-se dau deosebite favoruri, ca cu atât mai mult sĕ prospereze.

Sĕ aducem casul concret.

Este lucru sciut, că în Cluş s'a constituit un comitet central al reuniunei de maghiarisare.

In acest comitet central sunt pentru esemplu 60 de membrii. Acestia sunt cetăţeni cu locuinţele în toate părţile Ardealului, care în Braşov, care în Sibiiu, care în Ciuc, care în Zam, care în Ciucea, care în vama Oituzului, cu un cuvênt oameni din părţile cele mai estreme. Pentru aceşti oameni direcţiunea căilor ferate din Budapesta a făcut concesiuni estraordinare încât omului îi stă mintea în loc. Fie-care membru din acest comitet are concesiune specială, ca cu $^1/_2$ preţul dela un bilet de clasa a treia sĕ călĕtorească pe clasa I ori când va voí, în ori ce afacere, pe ori ce linie a căilor ferate în stat.

Nu avem timpul sĕ ne ocupăm cu combinaţiuni de cifre, de aceea nu vom norma cu cifre enorma pagubă, ce sĕ face statului prin acest privilegiu ne mai auḑit

Voim sĕ constatăm numai cu durere, că statul în loc de a suprima o reuniune, care lovesce în consciinţa maiorităţii cetăţenilor, o impărtăşesce de atari favoruri.

Şi câte reuniuni cu tendinţele cele mai nobile şi institute culturale şi filantropice se susţin numai din mijloacele noastre proprii, ba, încă ni se pun chiar şi pedeci la susţinerea şi înfiinţarea lor!

Revista politică.

Pregătirile pentru o eventuală mobilisare încep a lua şi la noi formă tot mai concretă. Ḑiarele din capitale afirmă cu toată positivitatea, că în consiliul de ministrii, ce s'a ţinut în 30 Ianuariu sub presidiul Majestăţii Sale, s'a decis convocarea deleţiunilor în sesiune estraordinară pe începutul lui Martie, pentru votarea unui credit suplementar, de circa 20 milioane.

„N. Freie Presse“ află dintr'un isvor autentic din Budapesta, că afară de acest credit, mai e vorba de douĕ credite, tot de aceasta natură; şi adecă un credit pentru înarmarea glotaşilor, şi un credit ce privesce numai armata teritorială din Austria.

Foile guvernamentale au şi început sĕ cânte isonul în direcţiunea aceasta, făcênd apel la simţemintele patriotice ale cetăţenilor. Recunosc şi ele situaţiunea cea grea financiară a ţĕrii, dar, când e vorba de esistinţa ţĕrii, nici o jertfă nu poate fi prea mare, pentru că altfel pregătirile, ce se fac de decenii ar devení zădarnice.

Tot în aceasta direcţiune s'a declarat, şi ministrul president dl Tisza în ḑilele din urmă în parlament, accentuând, că rapoartele staturilor se complică pe ḑi ce merge, şi situaţiunea devine din ce în ce tot mai grea, şi până când toate statele fac dispoşiţiuni de precauţiune, este evident, că nici noi nu putem sta cu mânile în sin. Aşadară după declaraţiunile dlui ministru, aceste milioane, ce ni se mai cer ar fi numai pentru a se lua dispoşiţiunile de precauţiune alăturea cu alte state, ce va fi însĕ în cas, când ar erupe resbelul? aceasta întrebare remâne încă nedeslegată.

Scirea despre visita regelui Milan, ce intenţionează a o face regelui României capĕtă o formă tot mai verosimilă, şi foile din România îi dau o importanţă politică, avênd de scop aceasta visită, a se stabilí o acţiune comună între împregiurările acestea nesigure.

Cestiunea bulgară se află încă tot in stadiul nedeslegărei, foile ruse, când iau ton mai pacinic, când mai resolut în aceasta cestiune, ear noi putem sĕ conchidem, că din partea Rusiei la multă generositate nu ne putem ascepta. Mai curênd putem sĕ ne asceptăm la o capitulare a bulgarilor, numai ca

FOIŢA.

Visul lui Petru.

— Poveste de iunior —

Ci că a fost odată ca nici odată, că de n'ar fi nu s'ar povestí, că doar nici eu nu's de când povestile, ci mai încoace cu vre o 2—3 ḑile, că pe când mama pe mine me făcea, poveştile pe uliţă treceau şi eu am apucat una sĕ v'o spun Doastră acuma.

A fost în vremile de demult un om, şi omul acesta avea trei feciori şi o vie. Într'o ḑi de primavară de dimineaţă până în sară lucrà omul nostru cu feciorii lui la vie şi ce-i venì omului în minte, că ḑise către feciori.

— Mĕi copii! În noaptea asta trebue sĕ durmiţi toţi trei aici în vie, şi dimineaţa are se-'şi spună fiecare visul, ce l'a visat, că Dḑeu multe arată omenilor în vis: doar vi s'a arĕta şi voue ceva.

Feciorii făcură după porunca tatălui lor; ear dimineaţa îi chemà tatăl lor la sine şi întrebà pe fiecare, că ce a visat?

— Eu — ḑise cel mai mare — am visat, că eram la cules şi atâta sumedenie de struguri mai erau în via noastră de nu resbiam cu culesul.

— Eu — ḑise cel mijlociu — am visat, că am săpat via adênc şi am aflat în pămênt o comoară mare.

— Frumoase visuri aţi avut dragii mei — ḑise bĕtrânul — de ar da Dḑeu sĕ se împlinească: dar tu ce ai visat Petre? întrebà pe fiul seu cel mai mic, care se cam codia sĕ şi spună visul.

— Visul meu nu-i de nasul teu! — respunse Petru.

— Ce ḑici mĕi?

— Visul meu nu-i de nasul teu!

— Auḑi aci! Da cum îndrănesci tu sĕ ḑici ast fel de vorbe către tatăl teu? spune ce ai visat!

— Visul meu nu-i de nasul teu!

— Aşa!? Stăi tu că ţi oi arĕta eu ţie, cu cine vorbesci? ḑise bĕtrânul şi se mânià foc pe Petru, de era aci sĕ'l ia la hop!

Ce sĕ facă, ce sĕ dreagă omul nostru, ca sĕ afle ce a visat Petru? Nici cu bine nici cu reu nu poate scoate din el altă vorbă decât; „Visul meu nu-i de nasul teu!“

— Mĕi! ce-o fi şi asta!? îşi ḑise bĕtrânul şi nici una şi nici alta se duce la judecătorie şi spune acolo, că ce a păţit el cu Petru şi că el nu poate suferí astfel de lucru şi roagă pe domnul judecător, sĕ întrebe şi el pe Petru că ce a visat, şi că de ce nu vrea sĕ spună tată-seu ce a visat? şi Petru fu chemat la judecată.

— Mĕi, ce ai visat tu de nu vrei să spuni tatălui teu? întrebà judecătorul.

— Visul meu nu-i de nasul teu!

— Ce ḑici mĕi?

— Visul meu nu-i de nasul teu!

— Aşa?! Cum îndrăsnesci tu se-'mi vorbesci mie astfel? Spune mĕi, ce ai visat, că de unde nu va fi reu de tine.

— Visul meu nu-i de nasul teu! —

Judecătoriul se mănià foc pe Petru şi poruncì sĕ'l închidă în temniţă şi scrise la judecătoria cea mai mare, că eacă, ce a păţit cu Petru şi că sĕ cheme pe Petru acolo sĕ'l întrebe şi sĕ'l judece pentrucă a vĕtĕmat judecătoria. Dar şi aci tot aşa o păţiră cu Petru, căci el nu respundea alta decât, că „visul meu nu-ì de nasul teu“.

Vestea lui Petru se lăţise în toată ţeara şi ajunse până la urechile împĕratului Verde, care doria sĕ cunoască şi el pe Petru, dar mai ales vrea sĕ scie, ce a visat Petru, de nu vrea sĕ spue nimĕrui? Poruncì deci sĕ aducă pe Petru înnaintea lui, creḑênd, că va isbutí sĕ afle, ce a visat.

— Tu esci Petru cel vestit, care nu vrea sĕ spună nimĕrui, ce a visat? — îl întrebă împĕratul Verde — gândesce, că acum esci înnaintea împĕratului Verde, şi spune, ce ai visat?

— Visul meu nu-i de nasul teu!

sĕ iasă odată din aceasta stare agitată; cel puţin la atare conclusiune ne aduce „Corespondenţa Politică,“ care află dintr'un isvor competent din Sofia că:

Regenţa, deşi după principiile constituţionale minorităţile sunt escluse dela guvern, spre a-'şi manifesta făţă cu marile puteri zelul de a termina crisa, a rĕspuns marelui vizir, că se învoesce cu formarea unui guvern micst cu opoziţia. Regenţa e dispusă a lua un regent şi doi miniştii din opoziţie, îndată ce Poarta va fi propus guvernului în mod oficial pe un candidat acceptibil la tronul princiar. Celelalte cereri ale lui Zankoff, respinse de marele vizir, n'au fost primite nici de regenţă. Prin aceste concesiuni guvernul crede a fi rĕmas fidel programei sale primitive.

Din Rusia telegramele mai nouĕ ne aduc scirea, că un ucas al Ţarului opresce esportul de cai.

Din senatul României.

Am petrecut cu atenţiune dela început desvoltarea apucăturilor proselitistice, ce au început a prinde rădăcini şi între românii din regatul României, şi am înregistrat toate evenimentele urmate în aceasta direcţiune, pentru aceea şi de astădată publicăm interpelaţiunea dlui profesor dela universitatea din Iaşi George Mârzescu, ce o a făcut în şedinţa senatului din 14 Ianuarie a. c. precum şi discusiunea urmată la aceasta interpelaţiune, care sună astfel:

„Subsemnatul, senator al col. II de Iaşi în dupla mea calitate de mandatar al naţiunei române, şi de fiu al bisericei crescine ortodocse de rĕsărit,

considerând, pe de o parte, congregaţiunile religioase streine, ce esistă şi funcţionează pe teritoriul României cu caracterul de persoană morală:

considerând pe de altă parte, atitudinea şi titlul de „archiepiscop latin al archidiecesei de Bucuresci“, ce şi'l dă prelatul catolic monseniorele Iosif Palma:

Am onoare a interpela pe preşedintele consiliului de ministrii şi ministru de interne, cum şi pe dl ministru de culte şi instrucţiune publică, ca sĕ binevoiască a esplica representaţiunei naţionale:

1. Cari sunt principiile, de cari se conduce puterea esecutivă în tot, ce concernă esistenţa şi funcţionarea în regatul României a deosebitelor congregaţiuni religioase şi a persoanelor morale create în în ţară streină şi de către o lege streină.

2. Cum înţelege şi cum consideră guvernul M. S. Regelui Carol, cartea pastorală a prelatului catolic Iosif Palma, membru din congregaţiunea S. Cruci şi a patimei-domnului nostru Isus Christos, când dênsul se titlueste în inima chiar a regatului României *„Prin graţia Sàntului Scaun apostolic, archiepiscop latin al archidiecesei din Bucuresti.“*

3. Care este legea positivă, canonul bisericesc recunoscut de legea positivă, sau tratul internaţional care'l autorisează pe prelatul catolic ca, pe chiar teritoriul României — unde, după constituţiune, religiunea crescină ortodocsă de resărit, este religiunea dominantă, — sĕ-'şi dea titlul de „archiepiscop al archidiecesei de Bucuresci,“ şi dacă noua această geografie eclesiastică a prelatului catolic, o recunoasce guvernul ortodocs resăritean al M. S. Regelui Carol.“

La aceasta interpelare în 17 Ianuariu a făcut dl Mârzescu următoarea motivare:

„Oratorul stabileşte mai întâiu, că o persoană morală nu esistă ca atare, de cât în statul, unde este recunoscută de legi.

O asociaţiune, nu poate fi o persoană morală, de cât numai, dacă legea o recunoasce, şi aceea lege trebue a fi aceea a suveranităţii noastre constituţionale.

În această condiţiune află asociaţiunile religioase, congregaţiunile strĕine.

La Iaşi esistă o scoală germană evangelică. Ministrul însărcinează pe rectorul universităţii de Iaşi sĕ'i trimită detalii asupra acelei scoli. Dar scoala este sub direcţiunea directă a consulului general german şi acesta, drept rĕspuns cererilor rectoratului, trămite un secretar al seu, care ḑice că: se vor da detalii, „dar în mod particular, căci scoala este sub patronagiul M. S. împĕratului Germaniei şi ca *prin urmare, autorităţile române nu au nimic de inspectat la ea (Mare emoţiune.)*

Am fost mai departe, ḑice oratorul, şi am aflat, că aceea scoală este sub supravegherea religioasă a consistoriului din Berlin.

Me întreb. Oare micul regat român nu are atât drept la respectul legilor şi naţionalităţii sale ca marele imperiu german? (Aplause.)

În 1881 guvervul a făcut un proiect de lege foarte sever pentru congregaţiunile religioase şi asociaţiunile streine, unde le mărginia până şi dreptul de a stabilí în ţară fundaţiunea lor principală.

Foarte bine. Dar de ce nu s'a pus la ordinea ḑilei a camerilor aceasta lege necesară? De ce? Convenţia consulară cu Germania ne respunde; ea ḑice: nici o schimbare nu va fi făcută în starea actuală a comunităţilor religioase.

Iată respunsul, domnilor. (Emoţiune, mişcare, murmure.)

Oratorul trece la cestiunea archiepiscopului latin Iosif Palma.

Sĕ 'l întrebăm pe monseniorele Palma: Unde este? — In ţara românească. — Cine dirige aceasta ţară, guvernul sau papa de la Roma? Şi dacă papa de la Roma nu are nici un drept în această ţară, cum de face dintr'ânsa o archidiecesă? In ce lege se găsesce aceasta? Legea noastră religioasă imparte ţara în mai multe eparchii, dar nu în archidieceze. Prin urmare cum se titlueşte monseniorele Palma, prin gratia *sf. scaun de la Roma,* archiepiscop latin al *archidiecesei de Bucuresci?*

Canoanele ecumenice ḑic, că un episcop nu poate oficia în alta eparchie de cât în a sa fără voia şefului bisericei lui.

Dar canoanele sunt aceleaşi ale noastre şi ale papei de la Roma. Prin urmare papa a călcat canoanele, când a trimis la Bucuresci un episcop fără autorisaţiunea metropolitului român.

Dar episcopul latin revendică încă supremaţia religioasă a papei în ţara nostră.

Acum întreb banca prelaţilor: ecsista vre-o lege, care sĕ dea episcopului latin titlul, ce 'şi atribue.

I. P. S. S. metropolitul primat. Nu (Mişcare.)

D. *Mârzescu.* Cu toate acestea Sânţia Ta vede, că episcopul funcţionează.

Sĕ ve spun eu, cum a obţinut acest titlu.

Oratorul cetesce o scrisoare din 1879 adresată de E. Sa Ignat Paoli către ministerul afacerilor strĕine, în care îi cere permisiunea de a lua titlul, ce poartă astă-ḑi Iosif Palma.

Ministrul afacerilor strĕine referă la ministrul de culte; întreabă pe metropolit şi primesce respunsul ca *singur Sinodul poate da acest drept.*

Atunci ministrul, în loc d'a convoca sinodul, face un jurnal, pe care îl iscălesce consiliul de miniştri şi prin care îi da episcopului latin dreptul cerut.

Apoi jurnalul se pune la arhivă şi nimeni nu scie nimic.

Şi astaḑi, prea sânţi părinţi, trebue sĕ viu ca fiul lepĕdat al bisericei, sĕ me lupt pentru prerogativele voastre, pentru drepturile sânte ale religiunei noastre naţionale. (Aplause prelungite.)

Oratorul arată apoi, că scopul papei de la Roma este sĕ-'şi stabilească autoritatea asupra tuturor bisericelor, căci se crede imaginea lui Isus Christos.“

In urma acestei motivări a dat unele desluşiri atât ministrul de culte, cât şi ministrul preşedinte, cari însĕ nu se pot cualifica de satisfăcĕtoare, cu toate acestea maioritatea a votat pentru a se trece la ordinea ḑilei preste aceasta interpelare. Şi lucru mai regretabil e, că chiar şi câţiva episcopi a votat cu maioritatea, ear unii s'au abţinut dela vot.

Istoriografia asupra românilor.

(Încheiere.)

În anul 1883 apăru după aceea opul al doilea al lui Hunfalvy: „Românii şi nisuinţele lor“, în care autoriul se luptă pentru teoria lui Roesler, fără a aduce noue doveḑi, şi supune unei critice aspre istoriografia română.

Acum apăru pe scena luptei şi profesorul istoriei române la universitatea din Iaşi, dl Xenopol, cu „Teoria lui Roesler“. Pe basa doveḑilor aduse de Jung şi Pic precum şi a doveḑilor noue, afirmă dl Xenopol continuitatea elementului român în Dacia. Argumentele lui proprii sunt luate în cea mai mare parte din nomenclatura topografică: în care sunt specificate nu numai nume singuratice române de locuri din timpul roman, ci se aduseră şi doveḑi pe basa chartei statului maior austriac, că nomenclatura munţilor din Transilvania de meaḑăḑi şi apuseană e precumpĕnitoare română. De aci resultă vechitatea românilor în munţii acesti muntoşi. Din apus urmà şi, cum ne dovedesc isvoarele istorice, colonisarea Moldovei şi României rĕsăritene cu românii la înfiinţarea principatelor române.

Cercetările aceste ale dlui Xenopol fură în curênd supuse unei convorbiri critice detailate de către Dr. Onciul în „Convorbirile Literare“, Bucuresci 1885, anul XIX, Nr. 1—7. Onciul încearcă aici resolvarea cestiei prin ipotesa unei imigrări din meaḑăḑi, care o pune în secolul al 7-lea în decursul colonisărei slave şi bulgare în peninsula balcanică şi ca urmare a acestei emigrări. Ipotesa aceasta o sprijinesce pe documente din limba şi religia românilor, cum şi pe o comunicare istorică (Acta S. Demetrii), care permite a cunosce o împingere a poporaţiunii române din provinciile dunărene ale peninsulei balcanice, atât spre meaḑă-noapte, cât şi spre meaḑă-ḑi prin slavii şi bulgarii imigraţi. Continuitatea resturilor romane în Dacia până la restimpul acesta amintit, o probează Onciul — în concordanţă cu Xenopol — pe basa numelor topografice, care s'au conservat din anticitate, cum şi pe basa tradiţiunilor.

Întărit prin mulţimea din meaḑă ḑi a supravieţuit elementul roman rĕmas în Dacia şi prin imigraţiunile popoarĕlor, punênd astfeliu basa pentru poporul daco-român. Continuitatea lui o ia Onciul numai pentru partea sudvestică a Daciei, unde fusese colonisaţia romană mai intensivă şi unde se păstrară şi cele mai multe nume topografice din vechime. Până la colonisarea slavo-bulgară în peninsula balcanică formau acesti daco-români după opinia lui, o unitate naţională cu cei din Mesia, de care erau despărţiţi numai prin Du-

---

Împĕratul Verde se mănià foc pentru vorbele şi purtarea lui Petru şi neisbutind nici el a scoate din Petru alte vorbe, chemà înnaintea sa pe cel mai bun zidar din împĕrăţie şi îi ḑise:

— Veḑi pe omul acesta!? Sĕ'l iai şi sĕ'l zidesci într'un zid tare, unde nici aerul, nici lumina soarelui sĕ nu ajungă la el, ca sĕ piară acolo şi sĕ fie de pildă la toată lumea.

Zidariul făcu după porunca împĕratului.

Uitasem sĕ ve spun, că împĕratul Verde avea o fată, după care mulţi crăişori îşi bătuseră capul, dar s'o poată câştiga — nici vorbă! Fata aceasta, cum văḑu pe Petru, îi venì, par-că nu sciu cum pe la inimă, căci Petru era ficior de lele, nu nimic. Când auḑì ea despre porunca tatălui ei, că adecă sĕ prăpădească pe Petru, se amărì foarte, dar nu îşi perdu nădejdea de a scăpa pe iubitul ei ci îşi bătea capul ca sĕ afle un mijloc de scăpare.

Zidariul se apucase de lucru şi zidise pe Petru până din sus de genunchi. Şi ce se veḑi?! Fata împĕratului vine la zidar pe ascuns şi îi aduce un tăler de galbeni noi de nouţi, de ţi luau ochii, uitêndu-te la ei şi isprăvì treaba cu zidarul aşa, că el sĕ facă loc în zid, ca Petru sĕ poată încăpé bine acolo, apoi sĕ aşeḑe o piatră în zid aşa ca sĕ se poată lua de acolo, fără ca cineva sĕ poată băga de seamă. Că sĕ veḑi; ea avea de gând, ca sĕ ducă lui Petru, acolo în zid, de mâncare şi apă, ca sĕ nu moară de foame, până când cine scie, cum îl va scăpa de acolo. Şi aşa a şi făcut. Se ducea în toate ḑilele la zidul, în care era Petru, lua peatra din zid şi îi da mâncare, apă şi ori ce ar fi cerut el, apoi mai sta de vorbă cu el şi se ducea iarăşi în trebile ei. Împĕratul nici că se gândia la aşa ceva; el credea, că Petru a perit acolo în zid şi dela o vreme l'au uitat toţi, — nimeni nu îşi mai aducea aminte de el, afară de fata împĕratului.

. . . .

Într'o ḑi venì solie la împĕratul Verde dela împĕratul Roşu, care îi aduse trei beţe — tot unul ca unul — şi poruncă aspră, ca sĕ gâcească în trei ḑile care e capĕtul cel gros şi care cel subţire al beţelor, că de unde nu, va fi vai de el şi de împĕrăţia lui. Că, sĕ vedeţi Dvoastră, nu era uşor a gâcì ceea ce cerea împĕratul Roşu, căci beţele acelea erau aşa făcute, că nu puteai cunoasce odată cu capul, care e capĕtul cel gros şi care e cel subţire. — Împĕratul Verde chemà pe toţi gâcitorii şi învĕţaţii din împĕrăţia lui, dar nici unul nu fu în stare sĕ spună, ori sĕ gâcească ceva. Împĕratul numai scia, ce sĕ facă de nĕcăjit şi amărît ce era, căci numai o ḑi mai era până la soroc şi el nu putea sĕ dea nici un respuns.

Fata împĕratului spusese lui Petru toată întêmplarea cu beţele şi că nu se află nime, care sĕ scie gâci ceva. Petru nu se gândì mult şi spuse fetei ca sĕ bage beţele într'un vas mare cu apă; capetele cele groase ale beţelor se vor afunda mai tare decât cele subţiri şi aşa vor gâcí uşor. Dar sĕ nu spună împĕratului că el a învĕţat'o, ci că a visat ea aşa. — Mare fu bucuria împĕratului, când cercă, după cum spusese fata lui, că a visat, şi scăpà astfel de mănia împĕratului Roşu.

Nu trecu mult şi venì altă solie dela împĕratul Roşu, care aduse trei mânzi roşii în pĕr, unul ca altul de mare şi unul ca altul de gras. Aşa tare sĕmênau mânzii acestia unul cu altul, încât nu puteai deosebí pe unul de celalalt odată cu capul. Şi împĕratul Roşu trimise poruncă aspră împĕratului Verde, ca sĕ'i spună, care dintre mânzi e mai bătrân şi care e mai tinĕr, că de unde nu, va fi vai de el şi de împĕrăţia lui!

Împĕratul verde adună earăşi pe toţi înţelepţii şi învĕţaţii din împĕrăţie, cari se sfătuiră două ḑile întregi, dar nu putură eşi la nici un capăt, că me rog nu era chip şi mod de a cunoasce, care mânz e mai bătrân şi care e mai tinĕr.

(Va urma.)

năre, aşa, că până la restimpul acesta putea sĕ se facă desvoltarea egală a limbei române pe amândoue maluri ale rîului în unitatea teritorială.

În anul trecut s'a încercat Pic din nou într'un op mai mare: „La cestiunea română-maghiară“ de a întărí afirmările lui de mai înnainte cu ajutoriul argumentelor noue topografice, limbistice, mai ales însĕ etnologice. Atât daco-românii, cât şi macedo-românii formau dintru început un totul comun, până ce se despărţi aceasta prin părăsirea Daciei sub Aurelian în douĕ părţi mari. Pe când daco-românii din Bănat, dincolo de Tisa, în partea de meaḑă-ḑi a Ardealului şi în România arată urme mari de sânge roman, sunt moldovenii şi poate şi românii din Maramurĕş şi în partea de meaḑă-noapte a Ardealului, cum şi locuitorii Basarabiei cu escepţia unei părticele în Bucovina de origine dacă, sau altfeliu ḑis, daci romanisaţi.

II.

„Apariţiunile nouei istoriografii române, desfăşurate de cătră Paul Hunfalvy.“

Viena tipografia c r. de curte Carol Prochaska. 1886.

M'am încercat în partea primă, de a desfăşura cetitorului desvoltarea literară a cestiunii române, căci stau în legĕtură strânsă cu aparenţa cea mai nouă pe terenul acesta, adecă cu opul amintit al lui Paul Hunfalvy, ce va fi tractat în partea aceasta.

Autorul critică în el — cum arată titlul opului — metoda istoriografiei române relativ la originea şi locuinţele românilor îu evul mediu, şi oferă cetitorilor spre a semnifica starea istoriografilor români, în cartea sa „sciinţa technică,“ care o dă istoria adevĕrată, ca sĕ poată judeca el singur, ori de-i marfa, care o aduce pe piaţa literară clio românească, o istorie critică, al cărei scop adevĕrat este adevĕrul obiectiv, sau că clio acesta la lucrul seu are mai mult, înnaintea sa agitaţia politică.

Din punctul ăsta de vedere tractează autoriul productul cel mai nou literar al lui Xenopol: „Une énigme historique. Les Roumains au Moyan-Age. Paris 1886“; al lui Densuşian în limba română sub titlul: „Revoluţiunea lui Horia în Ardeal şi Ungaria 1784—1785“; Bucuresci 1884; cum şi broşurele lui apărute la anul 1885 în limba română: „Monumente pentru istoria ţĕrii Făgăraş.“

Afară de acestea se mai interesează autorul de opurile istoriografilor mai vechi români, aşa de Maior („Din scrierile lui Petru Maior,“ nou editat 1883 tom. I.), Şincai şi Bălcescu. „Opinia generală română a istoriei române“ după Bălcescu, la care se pot înşira ideile lui P. Maior.

Cearta întreagă se învêrtesce asupra teoriei puse de Hunfalvy, „că romanismul a dispărut tot aşa în Ardeal şi provinciile megieşe ca în Britania, în Vindelcia, Noricum, Panonia, în lăuntrul Dalmaţiei etc. şi că prin aceasta poporul valachic sau român de astăḑi în Transilvania şi provinciile megieşe nu stă nici într'o legătură de descendenţă sau romanimea cea dispărută.“ Contra opiniei acesteia se îndreaptă — ce şi Hunfalvy singur concede — istoriografii români nu fără sciinţă şi Xenopol ḑice în prefaţa opului seu amintit, că fiindcă românii ca descedenţii colonilor acelora romane, cari veniseră sub Traian în Dacia şi astăḑi încă locuesc în această ţeară a părinţilor sei, este cu totul natural de a ḑice, că ei îndeobsce, nici când nu o părăsiră. Românii din Ardeal şi dinttr'o parte a Ungariei, „cari formează aci maioritatea poporaţiunii, trăit-au aci până în timpul din urmă în sclăvia cea mai mare şi n'au nici astăḑi toate libertăţile Românii cred, că prin subjugătorii lor, — maghiari, sĕcui şi germani — au fost umiliţi la sclăvia aceasta şi cer în numele dreptului istoric ca locuitorii cei mai vechi ai ţĕrii, o alta tractare.“

Hunfalvy demonstră apoi scurt opinia istoriei române a lui Bălcescu şi Petru Maior. După primul, ajunseră coloniştii români în Ardeal la o cultură înnaltă, şi deşi se retraseră înnaintea goţilor în munţi, avuseră totuşi o influinţă civilisătoare asupra domnilor sei barbari.

După ce se organisară românii în state dincoace de Dunăre, fură ei în urmă învinşi de cătră unguri, după lupte mari şi deveniseră aliaţii lor. După opinia lui Petru Maior trăiră în pace coloniştii români atât cu goţii cât şi mai târḑiu cu Hunii şi după ce părăsiră avarii Dacia deveniră ei stăpânitorii ţĕrii acesteia (Ardeal.) Românii primiră apoi pe unguri în ţeară — nu ca învinşi, ci în urma unei învoeli libere politice. Mai idealistă e opinia lui Maior, — căreia însĕ nu urmează Xenopol — asupra originei poporului român. Hunfalvy o descrie cu următoarele cuvinte: „Maior lasă pe toţi dacii esterminaţi şi pe coloniştii romani, venind cu femei şi copii în ţeara deşartă ce o imploră dela Tisza până la Marea-Neagră şi dela Carpaţii nordici până la Dunăre şi unde ei duseră cu totul neamestecaţi cu barbarii o viaţă curată romană. Aurelian a scos legiunile din această provincie mare şi frumoasă, s'au si dus coloniştii din Dacia-Traiană în Mesia; dar numai inimicii românilor cred, că toţi coloniştii români s'au scos şi numai invidia lasă, sĕ creadă pe aceşti inimici, că românii de astăḑi dincoace de Dunăre au venit cu secoli mai târḑiu din alte provincii in ţeara lor de astăḑi.“ Contra acesteia opinează Hunfalvy, răḑimându-se pe ḑisa lui Mommsen, după care s'a colonisat Dacia de Traian cu poporaţiune scoasă din Dalmaţia şi Asia-mică, că poporaţiunea de astaḑi a Ardealului, care întradevĕr este de originea romană, nu isvoresce din colonistii Traiani. Contra argumentării acesteia a lui Hunfalvy se poate de sigur obiecta, că e deja constatat, că coloniştii romani fie ei veniţi din Asia mică sau din Dalmaţia, ori că au venit deja cu limba romană, sau că se romanisară în urmă; dacă aşadară originea latină a românilor de astăḑi din Ardeal e causa unică, de ce nu pot fi ei urmaşii coloniştilor vechi romani din Asia-mică şi Dalmaţia şi amestecată cu poporaţiunea indigenă, e cel puţin neconvingetor.

Autorul opului acestuia representă în desfăşurarea sa opinia lui Bălcescu şi celorlalţi scriitori români, după cari poporaţiunea română desì se suise în munţi şi de aici înnapoi la văi, ca sĕ scape de barbari, sĕ fi păstrat romanitatea sa, ca o obiecţinue deşeartă motivând, că atuncia n'a fost nici când o vreme, în care sĕ nu fi domnit barbarii în văi, şi că în muntii, care încungiură Ardealul, au locuit barbarii, cari se schimbară necontenit. Deşi nu se poate obiecta nimica contra părţii prime a opiniei autoriului, totuşi nu se poate aproba partea a doua a ei: căci barbarii, cari au venit din văi, vor fi preferat totdeuna văile munţilor şi nimenea nu ne contestă, că ar fi locuit ei în munţi.

În despărţitura a cincia a cercetărilor sale critice se încearcă autorul de a desaproba opinia lui Xenopol asupra vechimei românilor în Ardeal, care o dovedesce prin numĕrul lor cel mare, prin diferenţa lor de românii de Sud, „Niebelungenlied“ şi prin sciri istorice. Pentru scopul acesta induce el un document al regelui Andreiu III, din anul 1293, care ḑice, că „toţi românii, cari sĕ află pe moşiile nobililor sau a altora, sunt de a se strămuta pe moşia regală Székes, şi de s'ar întêmpla asta şi cu forţa.“ Din acest document deduce Hunfalvy, că numĕrul românilor ar fi fost prea mic pela anul 1293, că s'au putut aşeḑa într'o moşie regală.

Silogismul acesta pare a fi îndrăsneţ, căci în documentul acesta e vorba numai de românii, ce trăiau pe moşiile nobilimii, cari au fost supuşi regali, şi nu de toţi românii ardeleni. Românii în Ungaria şi Ardeal locuit-au dintru început numai pe moşii regale; părăsind ei acestea spre a se aşeḑa pe moşiile nobilimei, perdu fiscul veniturile sale şi pentru aceea porunci regele ca sĕ-'i aducă cu forţa pela moşiile sale.

Arĕtând Xenopol mai departe — cum s'a amintit — un loc din „Niebelungenlied“ ca mărturie pentru românii din Nord, citează Hunfalvy cu ocasia desfăşurării critice a acestui punct locul respectiv după traducerea lui Lachmann în cartea sa, pecând Lachmann n'a făcut nici o traducţie a lui „Niebelungenlied.“

Cu ocasiunea aceasta vreau sĕ ating încă o eroare cronologică al lui Hunfalvy: el ţine pe regele ungar Béla III (1147—1196) de contimporanul regelui româno-bulgar Kaloian sau Ioaniţiu (1197—1207), ḑicênd: regele ungar Béla III îl ţinu de usurpator şi ocupà o parte a teritoriului seu. Şi cele multe sminteli contra limbii şi ortografiei române, cari le comite autoriul, conturbă ḑicênd: „dacinile“ în loc de „datinele,“ de „una sanze“ în loc de „un sânge,“ „nepocincia“ în loc de „neputinţa“ ş. a.

Într'un alt capitol combate autorul opinia lui Bălcescu asupra dominaţiunii pretinse a voevoḑilor moldoveni şi munteni asupra unor părţi a Ardealului, legătura imaginată a Ardealului, Moldovei şi Valachiei şi tractează în urmă la finea cărţii deja amintită a lui Pic: „La cestia română-ungară 1885,“ supunênd deductiunile etimologice ale acestuia unei critice aspre.

Cartea lui Hunfalvy e scrisă interesant şi ne face cunoscută o parte mare a istoriografiei române; critică unele estravaganţe ale ei, urmăresce mai mult însĕ scopul, de a descoperí numai umbrele, prin ce se cunoasce tendenţa de a discredita în ochii publicului puţin cunoscut istoriografia română. Era de asceptat, ca autorul sĕ fi scris în cartea sa şi despre părţile cele bune ale istoriografiei române.

Din public. *)

Declaraţiune.

Comitetul constituit pentru arangiarea balului anunciat la 17 Februariu, aflând, că „Reuniunea femeilor române din Arad şi provinciă“ ca atare nu arangiază bal în carneval, s'a simţit motivat a arangia însuşi pe propriul seu risic balul tradiţional românesc în favorul acelei reuniuni.

Apocriful „avis“ despre balul proiectat pe „April,“ ce s'a colportat ulterior per abusum în numele Reuniunei, — care nu va fi declinând dela sine spriginul ce i-se ofere din partea oamenilor, cari poartă la inimă cultura femeii române — sĕ poată reduce la manevra unei fracţiuni, ce tinde a paralisa reuşita balului deja anunciat.

Astfel, balul anunţat pe 17 Februariu se va ţiné, ce se aduce la cunoscinţa onoratului public spre orientare.

Pentru comitetul arangiator:

Aurel Suciu.

Varietăţi.

* (Posturi de oficeri) pentru gloate, după cum se scrie, se vor designa încă în Februariu. Toţi cei obligaţi la gloate şi posed cualificaţiunea recerută d'a deveni oficeri 'şi pot înnainta petiţiunile la autoritatea politică cercuală. —

* (Denumiri.) Maj. Sa s'a îndurat prea graţioas a denumí de medici supremi în reservă pe medicii univ. Frideric Menschendörfer la 97 reg. inf; pe Albin Pop la reg. 62 de inf.

* (Postal.) Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Cuzăplac (Középlak) comitatul Cojognei, pe lângă contract de oficiant şi cauţiune 100 fl. se escrie concurs cu salariu anual de 150 fl. şi 40 fl. pauşal de cancelărie.

Rugările de concurs sunt a se ascerne în termin de 3 septămâni la direcţiunea postală din Sibiiu.

* (Alegere de patriarch) Duminecă în 18 a. l. c. s'a făcut alegerile pentru scaunul patriarchal ecumenic.

S. S. Ioachim III fost patriarch la Constantinopol, a obţinut 33 voturi contra 19 date S. S. lui Dionisie mitropolit la Adrianopol, 13 metropolitului din Heraclea, 12 metropolitului din Metelin, 11 metropolitului dela Delkos. Restul voturilor s'a împărţit la alţi zece metropoliţi.

Alegerea definitivă se va face Dumineca viitoare după ce Poarta va fi revizuit voturile şi înnapoiat consiliului ecumenic lista de mai sus.

* (Monarchul nostru ca moştenitoriu.) În ḑilele acestea a murit preotul rom. cat. Alexiu Kubinyi din comuna Német-Bély comitatul Baranya, care lăsând o avere considerabilă în testamentul seu pe lângă alte legate pentru scopuri filantropice, dispune ca 5 galbini unguresci se-i primească regele Ungariei ca semn de fidelitate, 5 galbeni episcopul din Cinci-Biserici ca semn de reverinţă, ear 5 galbeni principele de Montenevo ca stăpânul moşiei din comuna numită.

* (Bilet de abonament după chilometri) Biletele de abonament pentru întregul an se pot căpeta pentru liniile unguresci ale societăţii drumurilor de fer austro-ungare după sistemul de chilometri. Ele consistă în aceea, că o anumită persoană, care călătoresce des pre drumul de fer şi 'şi scoate ast-fel de bilet profită foarte mult atât în timp cât şi în bani. Cel-ce se abonează n'are lipsă a spune în cătrău are de gând a călătorí, căci călĕtoria se poate face pe toate liniile principale. Spre orientare servească următoarele: Distanţa între Buda-Pesta şi Viena se semnează cu 355 Klm; face aşa dară mersul şi venitul 710 klm. Un călĕtoriu din Pesta, care cercetează pe lună odată Viena face 10,000 Kilometri şi dacă are bilet de abonament plătesce pentru clasa I, 337 fl pentru a II. 253 fl. pe când din contră pentru 12 visite ale Vienei plătesce pentru classa I, 433 fl. pentru a II. 327 fl. ——

* (Gramatica limbei ţîgănesci.) Academia maghiară de sciinţe va eda în curênd Gramatica limbei ţîgănesci, pe spesele archiducelui Iosif autorul acelei gramatici.

* (Vêrsta cărţilor de joc.) Mulţi sau ocupat a demonstra vêrsta cărţilor de joc; nimeni însĕ nu le-a declarat aşa de bătrâne ca invĕţătul Duce de Susex, care a susţinut, că şi bĕtrânii Egipteni le-ar fi cunoscut. El dedea doveḑi, cum că cărţile de joc ar fi stat în legătură cu sciinţa astronomiei. Aşa ar însemna: cele *13* de o coloare, un sfert de an împărţit în sĕptămâni, aşa şi cele *4* colori cele *4* anotimpuri. Dacă se numeră dela *as* până la *zece*, fantele *11* dama *12* şi regele *13*, se obţine *91* şi de *4* ori *(cele 4 colori) 91* face *364* adecă aprocsimativ numĕrul ḑilelor unui an. Numĕrul total al cărţilor represintă numĕrul sĕptămânilor unui an.

* (Pentru boii de jug.) Adese ori se întêmplă, că boii din causa muncei grele şi îndelungate se rănesc la greabăn şi se umflă. Rana poate sĕ devină atât de dureroasă în cât boul nu se mai poate pune la jug şi trebue lăsat în grajd sĕ se odichnească. Spre a grăbí vindecarea, sĕ se spele greabănul de mai multe ori pe ḑi cu apă de plumb. În timpul lucrărilor grele de arătură, chiar dacă greabănul este sănĕtos, este bine, sĕ se spele de douĕ ori pe sĕptămână cu apă de plumb. Cu modul acesta pelea boului se întăresce, şi este mai puţin espus la stricarea greabănului.

* (Bibliografic). „Meseriaşul Roman“ foaia pentru meseriaşi şi pentru toţi iubitorii de meserii, ce apare în Braşov sub redacţia dlui B. Baiulescu ese dela 1 Ianuariu a c., în mărime de câte o coală, tot de câte douĕ ori pe lună şi costă tot numai *1 fl. 20 cr.*, pe un an întreg sau *60 cr.* pe o jumĕtate de an, ca şi mai 'nnainte. Această foaiă ur-

mĕresce mersul meseriilor la noi, la români și în străinătate; aduce articuli de specialitate pentru meseriași și articuli, cari pot fi de folos, ori și cărui econom, tractează cestiuni hygienice și preste tot lucruri, care pot serví la conservarea și înnaintarea poporului nostru. Pentru petrecere si variațiune aduce aproape în fie-care numĕr povestiri, poesii, anecdote, împărtășiri din lume etc. Se recomandă tuturor meseriașilor și în genere tuturor iubitorilor de meserii.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică, redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Dacă n'ar fi ori-cine mulțămit cu acelea, nici nu mai trebue se mai esiste. Sümog-Csehi, posta ultimă: Bazsi în comitatul Zala (Ungaria). Stimabile Domn! În adevĕr estraordinar și demn de admirat e efectul leacurilor produse prin Dvoastre, pilulele de Svitzera ale farmacistului R. Brandt (conținând o șcătue 70 cr. în farmacii) Fiindcă lățirea acelora prin mine iufluințează foarte tare asupra suferințelor omenesci, de se potolesc durerile ve recerc printr'un nou pamflet a-mi trimite din pilulele amintite. Cu tot respectul Paul Mokor. Fiind însĕ, că în Ungaria esistă multe imitațiuni a pilulelor pe Svitzera ale farmacistului R. Brandt, atrag atențiunea cu deosebire spre aceea, că fie-care șcătue posede ca etichetă o cruce albă pe câmp roșu și iscălitura R. Brandt.

[1525] 1—3

CONCURS.

Se publică întru înțielesul laudatei ordinațiuni Consistoriale din 23 Decembre 1886, Nro 6886 B. pentru reîntregirea vacantei parochii de classa a III-a Mures-Cristur, cu termin de 30, de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“

Emolumentele sunt.

1. Sesiunea internă de 300. org. pe care sĕ află casa parochială, șura și poiata în stare bună calculate în venit	22 fl. 50
2. Porțiune canonică 7 jugere de classa I-ă loc arătoriu, calculat în venit . .	175 fl. —
3 Dela popor 60. merțe de cucuruz sfărmit . . .	60 fl. —
4. După fiecare fum 2 merțe de cucuruz cu tuleu	60 fl. —
5. Câte o ḑi de lucru dela familiă socotită 60 cr. .	60 fl. —
6. Dela botezurile copiilor preste tot.	6 fl. 20
7. Dela imormêntări preste an	30 fl. 50
8. Slugirea sântului maslu	3 fl. —
9. La botezul Domnului	5 fl. 30
10. Cununiile cu documentele poftite	6 fl. 50
11. Cimiteriu de lângă Biserică	5 fl. 50
12. Slugirea sf. pasci	1 fl. —
Suma . .	405 fl. 50

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și așcerne concursele lor instruate întru înțielesul regulamentului parochial sub insemnatului oficiu protopresbiteral, fiind tot odată îndatorat sub têmpul concursului a se presenta în parochie în vreo dumineca sau sĕrbătoare, spre a-și arăta hărnicia pentru acest sfânt oficiu, și a face cunoscință cu poporul.

Murĕș Oșorheiu, 13 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco oriental în conțelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitașiu de Bethlen,
protopresbiter.

---

ad. Nr. 425. [1523] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv al postului învĕțătoresc dela scoala conf. gr. or. din Sĕcărâmb, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. 366 fl. v. a. solviți în rate lunare;

2. Cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-'și așterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu protopresb. până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresb. gr. or. al Geoagiului II.

Secărâmb, 12 Decembre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sabin Piso,
protopresb.

A P E L ! [1524] 2—4

Către toți cetitorii acestei stimate foi.

Din causa totalei desființări a filialelor mele din provincie precum și luarea în primire a unei fabrice îmi vênd toate mărfurile pentru a patra parte din valoare, adecă:

Toate cu 97 cr.

97 cr. **1. Pălărie bărbătească** din pîslă moale în toate colorile.

97 cr. **1 Cămașe pentru dame** cu brodăriă, chifonu cel mai fin.

97 cr. **6 părechi ciorapi** sadea sau vărgați.

97 cr. **1 pănzătură bună** albă damast sau fețe.

97 cr. **Ismeană bărbătească** mare, apărare contra frigului.

97 cr. **1 Pipă, spumă artificială** cu capac.

97 cr. **1 Eventail** modern, fin colorat.

97 cr. **1 Brasletă** bogată de pietre.

97 cr. **12 lingurițe,** argint de britania adevĕrat din Londra.

97 cr. **1 Costum împletit** pentru băeți sau fetițe, constând din pantaloni și giletcă.

97 cr. **1 Cămașe bărbătească** din chif. fin, creton sau ocsford.

97 cr. **3 păr. Ciorapi de dame** cualitate bună.

97 cr. **6 Servete** albe sau colorate, desen de damast.

97 cr. **1 Covoraș la pat** din jutte cu desen.

97 cr. **1 Cigaretă** din spumă de mare.

97 cr. **1 Lanț de ciasornic** aur artificial.

97 cr. **2 Sfesnice,** argint de Britania adus din Londra.

97 cr. **3 cuțite de masă** argint de Britania adevĕr. din Londra.

97 cr. **1 Fustă pentru dame** împletită cu vărgi.

97 cr. **1 păreche pantofi de casă** eleganți de postav.

97 cr. **1 laiber de earnă** pentru bărbați și dame.

97 cr. **6 otrepe pentru vase** pânză cenușiă cu vărgi.

97 cr. **1 Cârpă** mare pe spate pentru dame.

97 cr. **3 Batiste** din mătasă fină de Lyon în diferite colori.

97 cr. **1 Inel cu briliant,** peatră imitație.

97 cr. **1 Lingură** mare pentru supă, arg. brit.

97 cr. **6 Furculițe franț.** arg. de brit. adevĕrat din Londra.

97 cr. **1 Ismană de iarnă** bărbătească (sist. Jäger.)

97 cr. **6 Stergare** cu desen cadrat și tivite.

97 cr. **1 Cutie** cu 10 basmale dif. colori adevĕrate englezești.

97 cr. **3 Șaluri** din lână fină în colori vii cu ciucuri.

97 cr. **3 părechi de ciorapi** pentru carneval, din mĕtase-finis în toate colorile, foarte fine.

97 cr. **1 Chibritarniță** cu mecanism.

97 cr. **1 Medalion,** fasonul cel mai nou cu pietre.

97 cr. **6 Linguri de masă** argint britanic adevĕrat din Londra.

97 cr. **1 Garuitură** constând din: 1 medadalion, cercei, 1 inel din bronz cu smaragd și 1 păr. nasturi de manchete.

Numai 1 fl. 10 cr.

un orologiu de părete pentru cabinet lucrat elegant, cu un regulator bun, se trage cu lanțurele, are ponduri și ornament de bronz plastic.

Espedarea se face cu rambursă; ce nu convine se schimbă sau se înnapoiază banii prin:

J. H. Rabinowicz, WIEN, 3. Bezirk hintere Zolamtsstrasse Nr. 9.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12 —	6.58 7.03	8.30 9.14	1.28 1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	— 11.—	10.28 —	5.26 —	6.43 7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.--	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21 1.55	— 5.45	— —	9.15 —
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	— 4.16	10.29 —	2.32 7.47	— —
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19 11.31	— —	12.44 12.49	-- —
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.43	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56 6.31	-- 6.03	5.30 —	— 8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.— 11.15	9.13 9.18	— 10.55	4.05 —
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	— 7.04	4.19 4.30	5.45 6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42 9.17	11.39 12.31	7.30 —
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07 6.41	12.55 1.20	6.13 —
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34 6.56	— 12.15	8.— 10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 10 Sibiiu, Marți, 27 Ianuariu (8 Februariu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 Ianuariu.

Am avut în vedere reuniule culturale, a cărora sprijinire trebue sĕ impună statului serioase îngrigiri, căci în lumea aceasta valoarea unui stat se judecă după gradul de înflorire, la care au ajuns arta și sciința.

Ministrului nostru de culte multe, foarte multe i-se pot imputa, și doară trebue ca aceste imputări sĕ se îmbrace în o formă mai concretă, și sĕ-și afle manifestațiunea dela înnălțimea tribunei în parlament. Cea mai concretă imputare s'ar reduce doară la predilecțiunea ministrului a fi totdeaunea în fruntea celor mai radicali în licitarea patriotismului modern.

Una însĕ nu i-se poate denega domnului ministru de culte și instrucțiune publică. El totdeuna împarte cu mâna plină la reuniunile curat unguresci, și nici odată, nici o para reuniunilor de cultură susținute de naționalițile din patria noastră. In credeul politic al domnului ministru prima dogmă este: Sĕ dăm totul pentru maghiari, și nimica nemaghiarilor.

O agitațiune nespusă domnesce de un timp încoace atât în Cluș cât și Budapesta, și ea se reduce la o instituțiune culturală, pentru care statul varsă banii cu sutele de mii fără nici o proporțiune între prestațiunile de artă ale acestor instituțiuni, și între enormele sume aruncate pentru susținerea lor. Ințelegem teatrul din Cluș și opera din Budapesta. In timpul din urmă ambe acestea au format obiectul discusiunei celei mai înferbêntate atât în ḑiaristică, căt și în parlament, și cea ce era lucru de tot natural, ele au provocat manifestațiunea studenților dela universitatea din capitală, care manifestațiune s'a început cu marșul lui Kosuth, și s'a terminat cu un conduct de facle în onoarea unui deputat dietal, care a arĕtat cu cifre câte spese zădarnice se fac cu susținerea operei din Budapesta.

Deputatul acesta a dat năvală asupra intendantului, care după a lui părere, este rĕspunḑĕtoriu pentru toate câte s'au întêmplat, dacă vom considera însĕ, că acest amploiat este pus de ministru, resursele sunt date de ministru, direcțiunea institutului normată de curentul bolnăvicios, la care și ministrul 'și are partea sa, atunci vrĕnd, nevrênd trebue sĕ recunoascem, că vina rĕului nu este numai persoana, care ține spatele la loviturile necruțătoare.

După espunerile din parlament pentru susținerea teatrului național și a operei din Budapesta pe anul trecut s'a votat suma de 320,000 fl. din care 160,000 fl, ajutoriu dela stat, și 160,000 subvenție dela Maiestatea Sa împĕratul. La intrarea sa în în funcțiune adecă în Februariu anul trecut, pe lângă această sumă enormă mai era saldo la cassă din anul trecut 35,000 fl. Această sumă s'a cheltuit până la sfêrșitul lui Iuliu, și s'au cerut alte 300,000 fl. din vistieria statului. Din suma cerută s'a pus la disposiția intendantului 28,000 floreni în Iuliu, 40,000 fl. în August, 40,000 fl. în Octobre și $6\frac{1}{2}$ mii în Decembre. Cu toate acestea opera stă în cea mai mare disordine, așa ni se spune, și noi n'avem cuvênt sĕ nu credem. Decădința se reduce la necapacitatea aceluia, care trebue se fie sufletul acestui institut de artă. Și așa după enorme spese zădarnice, lumea se ocupă cu ideia, sĕ deie în arêndă acest cuib al artei, pentru a cărui susținere s'a votat pre 1887 o sumă de 386,000 fl, și aceasta s'a votat între impregiurările, când — după cum a ḑis deputatul Komjáthy — pentru scopurile culturale, cari sunt basa esistenții de stat, s'au votat numai 1 milion și jumetate fl. când n'avem scoale, n'avem institute pentru copii mici, nu putem plătí pre dascăli, când pentru instrucțiune s'au proiectat numai 376,000 fl., când justiția decade pe ḑi ce merge, când pe ḑi ce merge se înmulțesc restanțele, pentru că nu putem da contingentul de judecători recerut; când n'avem comunicație, când trăim între cele mai nefavorabile condițiuni sanitare.

La acestea noi am mai putea adaoge: Asemenea sume enorme se votează, pre când institutele noastre de cultură nu sunt ajutorate cu o para, din contră prin dările enorme pentru economii ca cele de sus, poporul e stors până la os, așa, că pentru sine nu-i mai remâne nimica.

Despre teatrul din Cluș vom amintí numai, că pentru susținerea lui se spesează preste an 40,000 fl. Și cu toate acestea actorii, rectius artistii, s'au pus pe grevă, și și-au sistat activitatea, de oare ce de luni de ḑile salariul lor e în restanță.

Va trebuí, neapĕrat va trebuì sĕ ne întrebăm: Unde mergem? adecă: Unde mergem?

Revista politică.

Lumea întreagă e îngrijată. Vestile din toate părțile aduc scirea, că nu-i glumă, fie-care stat caută sĕ-'și organiseze armata. In fața acestei situațiuni nu trebue sĕ ne mirăm, dacă lumea privesce cu neîncredere întru susținerea păcei.

Și nu trebue sĕ ne mirăm, dacă în împrejurările acestea deputatul Mauthner a făcut în ḑilele trecute o interpelațiune în dieta austriacă. Dênsului nu-i par tocmai pacinice lucrurile, după cum se desvoaltă și că se află necesară chiar și *conchiemarea delegațiunilor* și deacea cere deslușiri, că schimbatu-s'au raporturile monarchiei cu celelalte state și că regimul mai are temeinice speranțe spre manținerea păcei?!

Jurnalele din Viena caracterisează această interpelare de o îngrijire de tot serioasă. Și nu fără cuvênt; căci fără îndoială pe ḑiua de 10 Martie, după cum se scrie, se vor întrunì delegațiunile; ear foile oficiale din Viena și din Pesta au publicat o ordinațiune, cari a întrat în vigoare și prin care se interḑice esportul cailor preste granițele vamale ale monarchiei.

Dealt-cum și „Prescripțiunile“ pentru gloate sunt gata; pentru regatul Ungariei vor apĕrea și în formă de carte, purtând titlul: „Prescripțiuni privitoare la gloatele din țĕrile ungare,“ și aceste instrucțiuni s'a și distribuit pela autoritățile municipale.

Ḑiarele unguresci susțin, că punctele din prescripțiunile ungare sunt cu mult mai precisate, decât din cele austriace; ear organisațiunea difera cu deosebire în ceea-ce privesce pe glotașii husari. In Ungaria adecă nu vor fi în fie-care cerc al glotașilor numai douĕ batalioane de infanterie și o companie înlocuitoare, ci se vor forma 40 de escadroane de husari glotași, pe lângă cari se mai adaugă încă ca reservă 20 de jumĕtăți de escadroane ca înlocuitoare. Fiind-că în aceste trupe vor fi conchemați numai călăreți buni, cavaleria se va îmbunătățí în mod însemnat. De însemnat mai este, că în Ungaria elementele ne îndeletnicite în arta militară, adecă la a doua conchemare, nici nu se vor conscrie d'ocamdată.

Foia din Viena „N. Fr. Presse“ ne aduce scirea, că foile rusesci sunt de tot îndrăsnețe față cu monarchia noastră. Ele cobesc tot a rĕsboiu, și nu vor sĕ recunoască binele păcei, despre care în zadar se tot vorbesce. Așa foaia din Petersburg „Wiedomosti“ 'și esprimă bucuria pentru pregătirile, ce le face Austro-Ungaria, avênd de gând, a vení în conflict cu Rusia. Pentru Rusia nu-i nimic mai păgubitor decât, dacă Austro-Ungaria „va sta departe de joc.“ Dacă însĕ va fi silită sĕ joace, închee foaia, noi începem, — precum de sine se înțelege, sĕ jucăm dela început. Dacă în Viena sĕ lucră cu ori ce preț pentru acest conflict, nu-i treaba Rusiei ca sĕ rețină pe Austro-Ungaria dela aceasta.

FOIȚA.

Visul lui Petru.

— Poveste de iunior —

(Urmare.)

Fata împĕratului spusese lui Petru toată șiretenia cu mânzii și acesta earăș îi spuse, ce are sĕ facă. — Împĕratul nu putu durmí noaptea aceea de supĕrat și năcăjit ce era, că nu aflase nici un om, care sĕ'i scie spune barem, că ce sĕ facă, ca sĕ scape de nĕcaz și de mănia împĕratului Roșu. Și cum se svêrcolia împĕratul Verde în pat, se trezì din somn fata lui și vĕḑênd ea, că el nu doarme, îi ḑise:

— Vai tată, ce-am visat! Părea, că a venit la mine un ficior voinic și frumos — tocmai ca Petru cela — scii — pe care l'ai băgat în zid — și mi-a spus că sĕ punem în curte trei troace, într'una sĕ punem ovĕs, în a doaua apă și în a treia jar, și sĕ slobodim mânzii cei trei la troace. Mânzul cel mai bĕtrân va bate pe ceialalți și sĕ va duce la troaca cu ovĕs, al doilea se va duce la troaca cu apă, ear al treilea, cel mai tinĕr, va rĕmâné lângă troaca cu jar și așa putem afla, care mânz e mai bĕtrân și care e mai tinĕr.

— O sĕ cercăm, sĕ vedem ce a fi și asta — ḑise împĕratul și abia apucă sĕ se facă ḑiuă, când apoi poruncì sĕ se facă tocmai precum spusese fata lui, că a visat. Și ce sĕ veḑi!? Cum sloboziră mânzii din grajd, alergară toți trei la troaca cu ovĕs, dar cel mai bĕtrân îi alungă pe ceialalți de acolo și remase numai el, ear cel mijlociu alungă pe cel mai tinĕr dela troaca cu apă așa, că lângă fie-care troacă era un mánz. Împĕratul puse semn la mânzul cel dela troaca cu ovĕs, că e mai bĕtrân și la cel dela troaca cu jar, că e mai tinĕr și apoi îi trimise înapoi la împĕratul Roșu. Acestuia nu-i venia la socoteală, că împĕratul Verde a scăpat de mănea lui și de astădată și îi trimise acum un buzdugan de fer de noauăzeși-și-noauă de măji cu poruncă aspră, că sĕ'l arunce înapoi așa, ca sĕ cadă înnaintea casei lui, că de unde nu, va fi vai de el și de împĕrăția lui.

Împĕratul Verde încremenì când veḑu buzduganul, că scia el, că nu se va afla nimeni, care sĕ fie în stare măcar și numai a ridica dela pământ buzduganul, decum sĕ fie în stare a'l arunca până la curțile împĕratului Roșu. Toți voinicii din împărăția împĕratului Verde își cercară norocul, căci împĕratul făgăduise, că aceluia, care va arunca buzduganul la curțile împĕratului Roșu, îi va da fata de soție și jumĕtate din împĕrăție. Venitau toți prinții și crăișorii, cari pețiseră fata împĕratului, gândind, că vor putea face ceva, dar nimic nu putură face, ba încă cei mai mulți dintre ei nici nu putură mișca buzduganul, decum sĕ'l ridice și sĕ'l arunce.

Fata împĕratului spusese lui Petru și de astădată, că eacă ce-i cu buzduganul și el earăș îi spuse că ce are sĕ facă. A doaua ḑi dimineața sĕ duse fata înnaintea tatălui ei și îi ḑise:

— Tată! sciu, că până acum în doauă rênduri am visat, cum putem scăpa de mănia împĕratului Roșu, sĕ cercăm și acum, că cine scie poate se scăpăm earăș prin visul meu de astă noapte.

— Spune dragă, ce ai visat!

— Am visat, că Petru cela, pe care l'ai fost băgat în tr'un zid, n'a murit acolo, și că el poate arunca buzduganul.

— Dar ce vorbesci fată! Mișelul acela s'a prăpădit acolo, cum gândesci, că sĕ mai trăească. Nu se poate!

— Sĕ cercăm tată, dar dacă trăiesce.

Împĕratului nu'i venia a crede, că Petru sĕ mai trăească acolo în zid, dar totuși ori-ce ar fi cercat, ca sĕ scape din belea și așa poruncì sĕ se desfacă zidul, în care era Petru, ca sĕ vadă el cu ochii lui, ce s'a ales de Petru și că mai trăesce ori nu! — când fu zidul de jumĕtate stricat împĕratul și toți curtenii câți erau acolo, remaseră cu gurile căscate de mirare. Nu credeau ochilor ceea ce vedeau. Ei credeau, că vor vedea acolo rĕmășițele unui om mort, când colo ce sĕ veḑi?! În mijlocul zidului era un voinic de ficior, puternic și gras și acela era Petru, pe care îl băgase acolo împĕratul Verde, ca sĕ se prăpădească. Că sĕ vedeți Dvoastră, În România oamenii încă nu stau cu mânile în sîn. Mai în ḑilele trecute se vorbia despre sosirea în Bucuresci a regelui Milan al Sêrbiei. In 4 Februariu dl Cogălnicean a presentat camerei un proiect de lege pentru votarea unui credit și camera a votat „unanim“ creditul de cinci milioane de franci pentru completarea innarmărilor. Arsenalul lucră din resputeri și încă tot nu poate satisface cerinţelor, după cum vine scirile el, se va mai mărí. Fortificarea Bucurescilor se continuă.

Jurnalele franceze continuă în tonul lor obicinuit.

Ministrul republicei, Grévy, a ţinut în ḑilele trecute o vorbire, în care accentuà, că dênsul are temeinice speranţe, că pacea va fi manţinută.

Ambasadorul Franciei, însě în Berlin dl Herbette iscodesce mereu după causele, cari fac pe Germania sě se înarmeze. In aceasta privinţă dênsul vorbì cu contele Herbert de Bismark, care 'l asigurà, că reservistii conchemaţi pentru inmanuarea armei cele noue, vor sta numai un anumit timp și că după împlinirea serviciului se vor întoarce la casele lor, dar alţi reserviști îi vor înlocuí. Conchemarea se va face din întreaga împěrăţie și nu numai din Vestul ei. Tot pacinic vorbesc și ambasadorii francezi din Viena și Petropole. Cu toate acestea, Herbette a îndemnat prin o notă regimul seu, ca sě recerce pre Germania din pricina multor mobilisări, ce se fac. Lumea republicană e foarte agitată cu toate, că jurnalele vorbesc pacinic și după cum afirmă jurnalele din Germania ar vrea sě resboiască. Curentului acestuia îi respund germanii ḑicênd, că acum e momentul cel mai favorabil de a ataca pe Francia, acum o ar putea nimicí din temelie, căci armata germană e cu mult mai puternică și un resboiu între aceste state e inevitabil.

Scirile din Strassburg ḑic, că chiar generalul Boulanger visitează întăririle și că în ḑile trecute a inspecţionat Verdunul.

Cestiunea Bulgariei încă nu se resolvesce așa ușor, de oarece statele 'și apěră înteresele din orient. În Bulgaria s'a oprit foile ruse si se plănuesce o rescoală. Regenţa încă nu-i dispusă a depune afacerile statului Foaia rusească „Nevoie Vremja“ crede, că Rusia va fi silită în cele din urmă a aduce afacerile Bulgariei în ordine fără ajutoriul celor-lalte puteri și se va folosí de alte mijloace, ca sě-și ajungă scopul. Rusia nu-i tocmai aplecată a lucra pe voia cabinetelor din Viena și Londra. Ea voesce pacea europeană, dar interesele naţionali nu trebuesc jertfite. Despre o împăcare intre regenţă și Zancovisti nu poate fi vorba și Rusia cu toate desbaterile ambasadorilor nu 'și va părăsí programul. Dacă Turcia ar asculta de propunerile Engliterei în cestiunea bulgară, datoria cea dintâiu a ambasadorului rusesc e: sě declare categoric, că nu va mai lua parte la pertractări.

Discursul

Dlui Vicenţiu Babeș în ședinţa casei representative a dietei unguresci dela 1 Faur 1887, în cestiunea fondului disposiţional.

Onorabilă casă!

Aveam intenţiunea de a vorbí mai pe larg la acastă cestiune; dar me reţin astăḑi grelele împregiurări, în cari ne aflăm, și așa sper, că justificat veţi găsì, dacă numai pe scurt îmi voiu spune opiniunea.

Eu am ajuns a crede, că fondul disposiţional nici-odată n'a adus vr'un folos ţěrii.

Mai 'nainte cu vr'o 6—7 ani, când me ocupam de studiul budgetelor ţěrilor vecine, cu mirare am observat, că în budgetul României fondul disposiţional d'odată apăru scăḑut la suma de franci 60,000 și nu sciam, sě'mi esplic această scădere. M'am adresat deci dlui Dimitrie Sturdza, primei capacităţi financiare, astăḑi ministru la culte, ear pe atunci la finanţe rugându-l, sě îmi esplice, cum se poate, ca o ţeară mică abia consolidată sě-și reducă fondul disposiţional până la 60,000 de fr. și mi s'a dat deslușirea, că Dsa a câștigat convicţiunea, cumcă fie care guvern, face abus de fondurile disposiţionali necontrolabili; și tocmai de aceea ca om liberal, făcênd parte dintr'un guvern liberal, dorind a face abusul imposibil și pentru următori a susţinut reducerea, și regretă, că nu s'a putut șterge de tot.

Acum sě-mi fie permis a spune esperienţele mele despre întrebuinţarea fondului disposiţional la noi (Strigări: S'auḑim!)

Onorabila casă 'și aduce aminte de sobolii, de cari vorbia dl prim-ministru mai 'nainte cu un an, eu atunci nu pricepeam, pe ce se întemeiază aceea suspiţionare. Mai apoi m'am convins, că acei soboli sunt creaturile fondului disposiţional, că acei soboli — nu voiu sě ḑic chiar de guvern, dar de organele sale și de presa sa, se folosesc spre amăgirea opiniunei publice. Astfeliu se produce în contra naţionalităţilor un oare-care curent, care apoi doară că se aplică la politică, în tot casul spre acel scop, ca naţionalităţile sě fie presentate ca un pericol public, ear acest pericol de motiv valid, pentru neaplicarea legilor esistente în favoarea naţionalităţilor. Acest scop pe cât de nemoral, tot pe atât de greșit este politicesce. Căci ce vedem? vedem pe onorabilul guverne neîncetat urmărind acei soboli, dar neprinḑênd nici măcar unul; un resultat însě ajungênd, acela, d'a irita spiritele la maghiari, cu ameninţarea continuă, că de nu vor tăcé, plătí și purta toate grelele sarcine, naţionalităţile se vor rescula și — pace de statul maghiar și de naţiunea maghiară! Ba poate, că aceasta tactică și mai departe merge poate că influinţează chiar asupra Coroanei. Nu afirm aceasta, dar me tem, că așa va fi, și spre liniscirea dlui Ugron G. pot sě spun, că de mult a fost aceea, când naţionalităţile alergau la Coroană pentru vindecarea vătěmărilor, ce li se fac. Sub stăpânirea dlui Tisza esperienţa le-a învěţat, că nici pe aceea cale nu se mai găsesce vindecare.

Dar voiu să ilustrez opiniunea mea despre fondul disposiţional cu un esemplu din timpul mai vechiu. Nume nu voiu spune aici, căci n'am îndreptăţire spre aceasta. Totuși, dacă dl ministru președinte va dorí a cunoasce numele i-le voiu șoptí. (Ilaritate.) Repet, că nu sunt îndreptăţít a spune nume aci. (Aprobări.) Înnainte cu vr'o 15 ani, după o recercare a poliţiei din Viena, un agent provocător și atunci favorit al fondului disposiţional fu arestat într'un oraș provincial și i-se secuestrară și espedară la Viena toate hârtiile. Am avut ocasiune a vedé unele din acele hârtii. Vr'o 60 se ocupau de ne'nsemnata mea persoană. Cele mai pompoase și geniale me denunţaiu, că sunt cel mai periculos agitator. Și pentru care cuvênt? Pentrucă tot cu legea în mână agitez. Care va sě ḑică, On. Casă, că la noi în Ungaria nepermis este a lumina poporul cu legea, despre drepturile lui; firesce, pentru aceea nu, că legile făcute sunt nu pentru popor, întru interesul seu, ci ele esist numai pentru anumite scopuri politice, pentru stăpânire și organele ei.

Dar asta e lucru vechiu. Voiu sě aduc unul de tot nou.

A murit acum de curând un prefect și dintre scrisorile secrete ale lui mai multe au ajuns în mânile publicului. Am věḑut și eu vr'o douě si le-am cetit și am cetit numele autorului. Și am găsit în ele astfeliu ge minciuni, cum omul onorabil nu le-ar crede posibile! De esemplu, despre mine se ḑice, că de câte-ori merg la Bucuresci la Academie, totdeuna trec pe la Sibiiu, și renturnând, earăși me abat pe la Sibiiu, încolo ducênd sciri din Sibiiu; ear încoaci aducênd instrucţiuni dela Cogălniceanu, până și Metropolitului! Aceasta se spune ca positiv, pe când eu încă nici odată n'am trecut prin Sibiiu în călětoria mea spre Bucuresci, nici renturnând nu m'am abătut vr'odată prin Sibiiu. Retac altele, deșì unele sunt și mai puternice scorniturі. Destul, că cunoscênd pe artoriul, l'am luat la esamen: cum a putut sě scrie astfeliu de minciuni despre mine? Mi-a rěspuns: apoi Ilustritatea Sa m'a chiemat și m'a întrebat; i-am spus multe, câte am sciut, i-am dat și doveḑi, dar toate acestea nu i-au plăcut, ci deadreptul m'a provocat, sě-i dau în scris arětare în cutare și cutare direcţiune, că me va remunera bine. Om sěrac fiind, am făcut, cum mi-s'a cerut și — am primit remunerar de 400 fl. (Ilaritate viuă.) Apoi nu este acesta sobol la comandă? Într'adevěr am convicţiunea, că onorabila maioritate aici toate le crede, câte i le spune guvernul despre naţionalităţi și bărbaţii lor. Dar acelea în cele mai multe casuri lipsite sunt de tot temeiul. Sě credeţi, că lipsă ar fi de agitaţiuni printre popor, apoi organele stăpânirii prin purtarea lor faţă cu poporul agitează destul. Au înstrěinat deja poporul și au deșteptat ură printrênsul, cum n'ar fi putut'o face nici un agitătoriu din lume! Și de aceea ḑic: astfeliu de fond disposiţional numai rěu și daună causează. Mijloacele pentru tot ce este bun și folositoriu, și așa se votează, fără a se cheltuí în secret. Fondul disposiţional însě ce proprie destinaţiune are? Un premergătoriu al dlui ministru-președinte, pare că la 1873 a dechiarat aici, că nu este în contră, ca deputaţii sě vadă însemnările cheltuelilor din fondul disposiţional, spre a se convinge despre scopul lor. Eu cred, că dl ministru președinte, astăḑi nu s'ar învoí a permite deputaţilor sě vadă acele însemnări. Eu i-aș fi foarte mulţămitoriu, dacă ar avea bunětatea de a-mi acorda asemenea permisiune. (Viuă ilaritate.)

Prea onorabilul domn ministru al cultelor și al instrucţiunei publice a avut graţia de a-și crea, firesce, cu preaînalta învoire, un fond disposiţional de 20,000 fl. din subvenţiunea destinată bisericei gr. or. Am convicţiunea, că dacă dnul ministru ar cunoasce persoanele, cărora împarte beneficiile acelui fond, dacă ar consulta pe superiorii acelora, nu le-ar face acel favor.

Sciu eu, onorabilă Casă, că mijloacele fondului disposiţional n'ajung pentru scopul alegerilor; alte bogate isvoare se recer acolo; dar fondul disposiţional ajunge pentru a falsifica opiniunea publică prin denunţări false, și printr'o presă mistificětoare, astfeliu confundênd spiritele și înstrěinând pe cetăţenii onorabili de către instituţiunile ţěrii.

Din aceste consideraţiuni eu rog pe dl ministru-președinte, sě consimtă cu oposiţiunea, pentru ca împreună sě ștergem din budget rubrica fondului disposiţional. După acestea cred, că-'mi implinesc o datorinţă patriotică, când votez și eu în contra acestui fond.

Respunsul dlui prim ministru Tisza.

Mai întâiu de toate foarte scurt voiu rěspunde la cele ḑise de dl deputat Babeș. Eu onorată casă dechiar sinceraminte, că dorinţii sale, ca sě vadă socotelile fondului disposiţional, nici acum și nici odată nu voiu satisface (Aprobare); dară o întrebare îndrept către dênsul:

A adus aici ca fapte nedubitabili — de acelea, despre cari a spus, că le-a auḑit dela acel om, care i-a mărturisit, că a scris despre dênsul cu scirea minciuni. Are oare vr'o garanţiă, că acela, care — precum ḑice despre dênsul a scris minciuni, i-a spus deplinul adevěr? (Ilaritate.) Eu cred, că această garanţă lipsesce. Dealtmintrea pot sě-l încredinţez pe dl deputat, făr a mai întreba pe amicul meu, ministrul cultului, că el de bună seamă a întrebat pe aceia, pe cari avea ai întreba. Nu primească de ofensă dl deputat Babeș, dacă me rostesc, că

---

fata împěratului avusese grijă de Petru și îi ducea în toate ḑilele, ea cu mânile ei, de mâncare și de beut și ori ce ar fi cerut el. Astfel Petru nu s'a prăpădit — cum gândia împěratul, ci se făcea pe ḑi ce mergea tot mai tare și mai voinic, căci trăia bine și nu lucra nimic.

După ce împěratul věḑu, că Petru trăesce, îl scoase din zid și îi spuse întêmplarea cu buzduganul, și că oare n'ar putea el sě'l arunce până la împěratul Roșu?

— O să cerc — respunse Petru, apoi se duse la buzdugan, se uită bine la el, puse degetul cel mic în veriga buzduganului și'l ridica sus, îl învêrtì odată pe deasupra capului, apoi îl puse jos.

— Acuma nu'l pot arunca — ḑise el către împěratul, — dar sě'mi dai trei ḑile dearêndul mâncare și beutură după pofta inimei mele și atunci me legătuesc, că'l voiu arunca.

Împěratul sta sě-l ea în braţe și sě'l sěrute, când auḑì vorbele astea din gura lui Petru și dete poruncă, ca toţi cei din curtea împěrătească sě asculte de Petru și sě facă tot, ce va ḑice el.

Petru se așeḑă într'o casă, pe care i-o dete împěratul, și în toată ḑiua, dupăce mânca și bea bine lua buzduganul și'și cerca puterea. Când fu a treia ḑi ridicà buzduganul, parcă s'ar fi jucat cu el, îl învìrtì de trei ori pe deasupra capului, și'l aruncà către curţile împěratului Roșu așa de tare, încât nu'l puteai urmărí cu ochii.

Împěratul Roșu era tocmai la prânz, când sosì buzduganul și căḑu oblu în blid așa, că îi stropì pe toţi câţi erau la masă.

— Aleleu de maică-sa! — strigà împěratul Roșu, asta n'a putut'o face altul, decât Petru. — Și trimise poruncă împěratului Verde, ca sě vină la el voinicul, care a aruncat buzduganul sě vadă, ce fel de om e acela.

Impěratului Verde îi părea rěu, sě lase pe Petru sě se ducă, 'că sě vedeţi, un voinic ca Petru nu e lucru de nimic la curtea unui împěrat. Dar mai mult îi părea rěu de el fetei împěratului, căci îi era frică sě peardă pe alesul inimei ei. Petru însě nu vrea sě rěmână și plecà sě se ducă la împěratul Roșu. Și sě duse Petru duse, multă lume împěrăţie, ca Dumneḑeu sě ne ţie, că înainte mult maí este din poveste. Și cum mergea el așa, sciţi ca omul singur pe drum, numai ce vede un om cu câte o peatră de moară în fie-care picior, alergând pe câmp după un iepure. Petru cum îl vede, strigà după el:

— Měi omule! da ce faci!

— Da iacă n'am după ce mai alerga și alerg acum după iepurile aista. Dar tu cine esci și unde te duci?

— Eu sunt Petru și me duc la împěratul Roșu.

— Tu ești Petru cel viteaz?! Hai sě ne prindem fraţi de cruce, și me du și pe mine acolo, că cine scie, poate sě-'ţi folosesc și eu ceva.

Și se prinseră fraţi de cruce și plecară mai departe. Mai încolo věḑură un om, care înghiţia la brezde de pămênt după 9 pluguri și tot striga:

— Vai de mine mor de foame! Vai de mine mor de foame!

— Mei dapoi tu nu te mai saturi odată?!

— Vai de mine mor de foame! Dar tu cine esci și unde te duci?

— Eu sunt Petru și me duc la împěratul Roșu.

— Hai ne prindem fraţi de cruce, că poate ţi-oi folosí și eu vr'odată

Petru luà și pe acesta cu sine și plecară toţi trei mai departe Petru, Fugilă și Flămânḑilă.

Nu merseră mult și detere preste un om, care bea apă de pe 9 iazuri și tot striga;

— Vai de mine mor de sete! Vai de mine mor de sete!

— Bată-te cucu — ḑise Petru — d'apoi, n'ai apă destulă!? — Vai de mine mor de sete! — rěspunse cela. — Dar tu cine esci, de me întrebi?

— Eu sunt Petru și me duc la împěratul Roșu.

— Ia-me și pe mine, că poate sě ţi folosesc ceva.

(Va urma.)

că asupra mea a făcut impresiune foarte liniscitoare dechiarațiunea sa, că nu este mulțămit de aceia, cărora a împărțit ajutoriul ministrul de culte. (Plăcere în partea dreaptă.)

Conferința dela Ateneu a dlui A. Demetrescu.

Arta de a vorbi.

cond

(Urmare.)

După întroducerea, pe care am resumat-o în numěrul 7, dl conferențiariu, făcu o mică schiță istorică asupra artei de a vorbí.

Discursul, dise dsa, e fiul libertății.

În vechime discursul ținea locul presei. Statele mici din Grecia erau așa de mici, încât orice scire se putea lesne transmite și comunica prin graiu. Se înțelege de aci, că pe atunci nu se simția nevoie de presă.

În Athena de pildă, era de ajuns sě vorbească un Demonstenes, pentru ca toți cetățenii sě scie, cum merg afacerile publice. Cei vechi, și în special grecii au avut o deosebită stimă pentru discurs.

În Omer chiar (Iliada, Cartea II) găsim pasage, în care se laudă și se admiră facilitatea oratorică a unor personalități. Dar sub Omer numai regii vorbesc, cei din popor sunt bătuți, când vor sě deschidă gura.

Când încep, sě licărească în Grecia principiile democratice, atunci se ivesc și marii oratori Primul fu Solon. Sub tirănia lui Pisistrat cuvêntul încetează. După Pisistrat apare marele Pericles, și după dênsul o întreagă pleiadă de oratori se ridică. Coroana lor fu Demonstenes.

La romani arta oratorică se desvoaltă aproape deodată cu fundarea statului roman. În primele timpuri ale republicei găsim la Roma oratori însemnați și importante opere de retorică.

Cato, în care se resumă mai bine decât în ori-cine geniul roman a pus cel dintâiu principiul, ce'l găsim și la greci: „rem tene, verba sequentur“.

Cumcă elocuența e fiul libertății se constată dela francezi, cari n'au avut oratori politici până la revoluția cea mare.

Din contra englezii, grație instituțiunilor lor publice mai vechi, au avut cu mult mai 'nnainte distinși măestri ai tribunei.

Spaniolii au cunoscut pe Castellar tocmai la revoluția din 1868.

Conferențiariul nu-și propune a esamina regulele așa dise technice, cari trebuesc observate în întocmirea unui bun discurs. Dl A. Demetrescu voesce a trece în o repede cercetare condițiile și circumstanțele, ce determină în fie-care țară genul discursului.

Aceste condițiuni sunt în numěr de patru.

Caracterul național, limba, circumstanțele politice și sociale și al 4-lea fisionomia auditoriului.

Dacă caracterul național e iritabil și mobil, atunci nu e nevoe de multă acțiune, spre a atrage publicul. Discursurile lungi, academice nu sunt ascultate nici gustate de un auditoriu cu temperament mobil. Publicul atunci sau iese afară, sau vorbesce, sau adoarme.

Oratorul vorbesce și auditoriul sforăe.

Când limba e aspră și forma frasei lungă, încât esența cugetării ajunge la finele periodului, atunci oratorul are nevoie de figuri multe spre a putea fi ascultat.

Dacă limba e muzicală, oratorul trebue sě facă finalele propozițiunilor armonioase, căci urechia cere sě fie desmerdată și sufletul atins.

Dacă e limba elegantă, logică, atunci oratorul are nevoe de mult exercițiu.

A treia condiție, este epoca, în care vorbesci. În timpurile de revoluție, când spiritele sunt escitate, atunci disordinea între idei e cea mai persuasivă.

În asemenea cas, publicul se scoală și se potolesce dimpreună cu oratorul.

Într'o societate întăritată oratorul trebue sě se ție la diapazonul iritațiunei sale.

Din contră, dacă timpurile sunt liniștite, dacă stalul e bogat, dacă partidele nu sunt în luptă, atunci întrebuințarea mijloacelor teatrale nu e de recomandat.

În fine în al 4-lea rênd vine auditoriul.

Într'un feliu se vorbesce în întrunirile publice, altfeliu în parlament și cu totul altfeliu la Ateneu.

Dintre toate profesiunile, cari dispun spre elocuență, advocatura ocupă primul loc. S'ar mai putea clasa oratorii după calitățile lor psihologice.

Avem oratori politici, oratori logici, oratori malițioși. Stilul parlamentar nu trebue sě fie încărcat cu multe metafore.

Logicii trebue sě fie maî mult abundenți decât conciși.

Oratorii malițioși ascut cugetarea, spre a arunca săgețile lor unde vor, prin alusii delicate și fine.

Se mai împart oratori din punctul de vedere al specialității lor.

În espunerea aceasta confențariul abundă în aluzi foarte spirituale, cari deși presentate sub o formă cât se poate de generală, nu au încetat de a fi suliniate de aplausele prelungite ale auditoriului.

(Va urma.)

Ministrul Boulanger.

În timpul din urmă presa europeană, s'a ocupat foarte mult de persoana acestui ministru în apretiarea referințelor Franciei față de Germania, pentru aceea credem a fi de interes și pentru publicul nostru următoriul portret al generalului Boulanger:

Acesta nu este o personalitate ordinară, cum e a generalului Boulanger. El a ajuns prea iute la primul rang. Gambetta îl classa între cei patru mai buni oficeri ai armatei francese și dacă nu me înșel în al 3-lea rang. El este tiněr încă, simpatic și bun vorbitor. El i datoresce lui Clémenceau norocul seu, dar acum începe a întuneca pe patronul seu, care nu s'a bucurat nici odată de o popularitate prea mare. Este în general considerat ca unul, care nu se dă de om galant în situațiunea recentă, dar se recunoasce în general, că aceea nu i a causat nici o schimbare prestigiului seu. Dacă nu m'aș teme, că ași prea esagera ași dice, că dela Napoleon, când el se afla în apogeul puterei sale și poate dela La Fayette în 1830 nici un om nu s'a bucurat în Francia de popularitate comparabilă cu a generalului Boulanger.

Numai lumea de prin saloane îi este ostilă; dar în Francia mai puțin ca în nici o altă țeară, saloanele nu prea au adi influință. Este în general mai popular la massa armatei, decum a fost în 1849—1850 prințul president și dacă află puțină simpatie la locurile superioare, nu trebue a trece cu vederea, că și mai înainte a fost așa. In adevěr numele generalului Boulanger este poate cu al lui Lesseps, singurul, care e în adevěr popular în Francia. Lucru unic în felul seu, deși este susținut de toți oamenii politici — nimeni nu vorbesce de el fără a nu suride; se tem de el, fără al lua în serios și jurnaliștii nu iau în considerare prestigiul lui, îl tratează de un fanfaron. Nu se poate nega însě, că e cam șarlatan în faptele sale și cu drept cuvênt, cred mulți, că nu e absolut strein de reclama, ce se face cu numele seu. Bun ministru de resbel, și e permis a presupune, că constanța sa de soldat este o urmare a sentimentelor sale generoase și cu nedrept i s'ar imputa, că o ar face aceasta din interes personal.

Cu toate acestea în Germania lumea pare a nu fi sigură de situațiunea, ce și-a creat o generalul Boulanger și presa germană îl representă ca pe un partisan al ideilor resboinice. Asta-i după părerea mea o eroare. Tendința sa de a pune un frâu espedițiunilor așa dise coloniale, îmi pare dictată mai puțin de un scop ascuns de agresiune europeană, ci de o prudență absolut laudabilă din toate privințele! Pentru a dice tot, eu nu sunt dintre aceia, cari cred într'o serioasă influință a generalului Boulanger asupra viitoriului Franciei și al Europei. Este o seamă de timp, de când însărcinasem pe unul dintre amicii mei, care se ducea la Paris sě me informeze de acest personagiu deja însemnat pe atunci și apoi se'mi pun întrebarea, dacă trebue sě věd în el un om un soldat, ori un vântură-țeară. Dar n'am ajuns mai departe, căci resultatul acestei resonări este, că despre fie-care din aceste puncte ar fi fost multe de luat și multe de lăsat. În fine neintrebuințând serioase capacități în direcțiunea departementului seu, el a arětat prin cele mai recente discursuri ale sale, că el nu este omul a cassa cele făcute de alții.

. . . .

Am dis, că ambițiunile atribuite generalului Boulanger nu par a fi de natură a amenința pacea. Sunt ele doar pentru republică? Dacă Francia ar voí un maiestru, mi-am dis eu, este probabil, că ea îl va căuta într'un om nou. Cu gustul ce-l are cineva pentru introducerea în politică a cestiunilor de persoană, s'ar găsí cineva natural condus a me întreba: „Ai pe cineva în vedere?“ Nu, eu n'am în special în vedere pe ministrul actual de resbel, dar ori care ar fi ministru de resbel pe timpul eruperei unui resbel, vreau se-l věd pe generalul Boulanger în fruntea armatei franceze.

Dar îndată ce s'ar sfărma eventualitatea unui resbel viitor, nimic nu ne face a crede, că generalul Boulanger ar trebuí sě mărească aceasta eventualitate. Dacă alegerea presidențială ar aparțíné votului universal, popularitatea sa ar putea se-i dea oricari sanse; îndată ce însě ea va fi în mânile congresului, el nu va avea nici un vot.

Ori cât de popular sě fie el de present, numele generalului Boulanger va putea foarte bine în câțiva ani, sě cadă în uitare. În Francia personalitățile însemnate sunt puse la o parte mult mai iute și mai complet de cât în Englitera. În Francia, când ei nu sunt în afaceri oameni capabili și doritori de a serví țerei, sunt considerați ca reservă a viitoriului; ei sunt puși în disponibilitate, așa dicênd. Oameni politici, cari durează și cari revin sunt aceia, cari practisează sistema compromiselor și de circumspecțiune. „Jurnal des Debats.“

Varietăți.

* (Episcop nou.) Maiestatea Sa cu preaînnalta resoluțiune din 17/29 Ianuariu a. c. a întărit alegerea archimandritului Nectariu Dimitrieviciu de episcop al Verșețului. Chirotonirea noului episcop va fi astădi (Marți) și grăbirea cea mare se motivează dela Carlověț cu incidentul, că patriarchul a făcut deja toate pregătirile pentru a călětorí la băi pe un timp mai lung, spre a-și căuta de restaurarea sănătății sdruncinate.

* (Iubileu.) Vivat, și earăși vivat! Dl **Trefort,** ministru de culte și instrucțiune publică și-a serbat eri-alaltăeri iubileul de 70 de ani ai vieții sale. Au iubileat institutele culturale unguresți, anume scoalele și au făcut o di de recreațiune în onoarea iubileatului. „Pesti Napló,“ din care luăm notiță de acest iubileu, în acord cu zuruitul armelor ce se ascut pentru un rěsboiu imminent, cântă imnurile sale obicinuite întru glorificarea marelui promotor al culturei maghiare, dicênd între altele: că acestui leu este de a se mulțămí, că scoalele poporale s'au scos de sub influența agitatorilor naționali, cari lucră sub masca religiunei. De ce dar sě nu fie după dorința lui „Pesti-Napló,“ care urează energicului ministru încă mulți ani spre a-și validita bogatele puteri în servițul causelor naționale? Da, sě trăiască dl Trefort! trăiască, ca sě vadă cu ochii sei ruinele produse de curentul șovinistic căruia servește Escelenția Sa într'adevěr cu mare energie!

* (Reuniunea română de lectură din Sibiiu) și-a ținut alaltăeri adunarea sa generală în localitățile sale, Strada Cisnădiei Nr. 7. S'a luat la cunoscință raportul secretariului despre activitatea comitetului în decursul anului 1886 asemenea raportul despre mișcarea cassei, cu care ocasiune s'a votat mulțămită la protocol cassariului reuniunei, domnului A. Bak pentru viul interes față cu reuniunea. Despre cassă vom amintí că în anul trecut venitele au fost 570 fl. 8 cr. ear eșitele 495 fl. 96 cr., așa dară anul s'a încheiat cu un escadent de fl. 74.12.

O vie discusiune s'a încins la aceea parte a preliminariului de budget pro 1887, unde se provedea o sumă de 20 fl. ca restanțe dela membrii vechi ai acestei reuniuni. Aceste restanțe se urcă preste suma de 130 fl. și te uimesci, când vedi, că acești detorași sunt cei cu mai bună posițiune bărbați din Sibiiu, dar cari în zelul lor de a sugruma această reuniune de ani de dile nu-și plătesc detoria. Adunerea generală a luat conclusul, ca presidiul pentru ultima dată sě provoace în scris pe acesti debitori la împlinirea datorinții lor, și apoi dacă ei nu și o vor face sě porceadă pe calea judecătoriei. Va fi de interes sě vedem pentru 6 fl. oameni cu posiții înnalte la judecătoria pentru bagatele, căci atunci în adevěr nu vom scí ce este mai bagatel.

In comitet s'au ales tot membrii cei vechi cu escepțiunea dlui capitan Bacea, care părăsind Sibiiul în locul dênsului s'a ales de membru în comitet domnul căpitan în pensione Panteleimon Locuța.

* (Junimea română) are onoare a ve învita la balul, care se va arangia la 17 Februariu st. n. în Otelul Național în folosul ambelor scoale române din loc.

Prețul intrărei de persoana 1 fl. de familia 2 fl. Biletele se pot capěta în negutătoria Dl Moreno seara la cassă.

Damele sunt rugate a se presenta în toilete simple. Supra solviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pre calea diaristică.

Alba-Julia, în 2 Februariu st. n, 1887.

Comitetul arangiatoriu.

* Sinodul bisericei autocefale din România va fi convocat în luna viitoare, spre a esamina proiectul de lege întocmit de ministru cultelor pentru îmbunătățirea sorții clerului.

* (Ce mai vreau maghiarii) Cultur-egyletul hotărîse sě ceară dela ministrul de comunicuțiune ca toate corespondențele legitimate — cultur-egyletesci — sě fie libere de porto. Grabiel Boross înse, după cum se scrie, n'a voit sě le facă patrioților pe plac d'ocamdată, rěspundênd, că grija pentru interesele culturale nu cade în resortul dênsului.

— Asta-i adecă năsip aruncat în ochii lumei, cum 's miluiți membrii comitetului, ca sě călătorească pe clasa I. cu prețul $^1/_2$ de clasa III, măcar de ar merge la tirg, se milostivesce vr'un patriot de cei mari d'a îngăduí aceasta cultur-egyletului — cu atât mai tare, căci scopul e sublim (?!?)

* (Agitatorii în America) Amerikai Nemzetőr scrie: Agitatorii naționali nici în America nu sunt rari. Un anumit Alecsandru Cozub cantor gr. or. din Miklosfalva (com. Șaroș) emigrând în Steelton continuă și aci cu agitările Corub a sosit din Ungaria la Steelton în 1 Dec. a. tr. și cu toate că po-

sede pe deplin limba maghiară, se declară de amic înfocat (vad) al panslavilor şi al muscanilor, pe conpatrioţii nestri toţi de aici îi aţiţă în contra patriei şi naţiunei maghiare, preamărind şi lăudând pe Ţarul tuturor ruşilor. Unde!.... nu vor vedé maghiarii agitator!?

* (Emigraţiunea în America din Austro-Ungaria. — Dintr'o dare de seamă a biroului statistic al Statelor-Unite estragem următoarele notiţe: În cele dintâiu ḑece luni ale anului trecut, 1886, au emigrat din Austro Ungaria în Statele-Unite ale Americei-septentrionale. 32,519 persoane, pe când înaceeaşi epocă a anului precedent 1885 emigraseră numai 22,625 persoane, adecă un adaus de 10,894 persoane. Din Cislaitania afară de Boemia au emigrat 14,839 persoane în comparaţiune cu 9525, care emigraseră în 1885; din Boemia au emigrat 8130 şi şi din Ungaria 10,550 persoane. Din aceşti emigranţi sunt aproape 5000 cultivatori, 6000 muncitori, 2500 cumersanţi, 500 medici, învĕţători şi muzicanţi şi aproape 1000 fără profesiuni Din 33,519 persoane emigrante sunt în ţifra rotundă 29,600 bărbaţi, 10,000 femei şi restul copii. Dacă vom admite, că fie-care din bărbaţi a luat cu sine în bani gata, calculându-se unul peste altul, aprocsimativ o sumă de 70 dolari, resultă o valoare de un milion şi jumĕtate de dolari, şi dacă preţuim valoarea muncei acestor 20,000 bărbaţi numai la câte o mie de dolari, resultă pentru Stateie Unite prin emigraţiunea acestor persoane în curs de ḑece luni o sumă de 20 milioane dolari, care unită cu milionul şi jumĕtatea duşi în bani gata constitue un capital de 21 şi jumĕtate în profitul Statelor-Unite şi în paguba Austro-Ungarii. Aici nici nu s'a evaluat munca femeilor şi copiilor.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 5 Februarie n. 1887.

	Viena	B.-pestu
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	108.40	104 50
Renta de a r ung. de 4%	95 70	95.26
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	6.06	6.05
Napoleon	10 12	10 14
100 marce nemţeşt	62 82½	62.90

Loterie.

Sâmbătă, în 5 Februariu 1887.

Timişoara:	**71**	**28**	**67**	**29**	**2**
Vieuu:	**9**	**12**	**38**	**73**	**53**

[1525] 2—3

CONCURS.

Se publică întru înţielesul laudatei ordinaţiuni Consistoriale din 23 Decembre 1886, Nro 6886 B. pentru reîntregirea vacantei parochii de classa a III-a Mures-Cristur, cu termin de 30, de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“

Emolumentele sunt.

1. Sesiunea internă de 300. org. pe care sĕ află casa parochială, şura şi poiata în stare bună calculate în venit . . . . 22 fl. 50
2. Porţiune canonică 7 jugere de classa I-ă loc arătoriu, calculat în venit . . 175 fl —
3 Dela popor 60. merţe de cucuruz sfărmit . . . 60 fl. —
4. După fiecare fum 2. merţe de cucuruz cu tuleu 60 fl. —
5. Câte o ḑi de lucru dela familiă socotită 60 cr. . 60 fl. —
6. Dela botezurile copiilor preste tot. . . . . 6 fl. 20
7. Dela imormêntări preste an . . . . 30 fl. 50
8. Slugirea sântului maslu . . . . 3 fl. —
9. La botezul Domnului 5 fl. 30
10. Cununiile cu documentele poftite . . . . . 6 fl. 50
11. Cimiteriu de lângă Biserică . . . . . . 5 fl. 50
12. Slugirea sf. pasci 1 fl. —

Suma . . 405 fl. 50

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşcerne concursele lor instruate întru inţielesul regulamentului parochial sub insemnatului oficiu protopresbiteral, fiind tot odată îndatorat sub têmpul concursului a se presenta în parochie în vreo duminecă sau sărbătoare, spre a-şi arăta hărnicia pentru acest sfânt oficiu, şi a face cunoscinţă cu poporul.

Murĕş Oşorheiu, 13 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaşiu de Bethlen,
protopresbiter.

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii societate pe acţii în Orĕştie.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi de economii **„Ardeleana“** societate pe acţii se învită în virtutea §-lui 18 al statutelor societăţii la

I-a adunare generală ordinară

care se va ţiné la Orĕştie în **20 Martie 1887 st. n. după ameaḑi la 3 oare** în localul institutului (Strada Domnilor Nr. 53).

Obiectele puse la ordinea ḑilei sunt:

1. Raportul direcţiunei despre starea intreprinderei preste tot şi despre resultatul primului an de gestiune îndeosebi.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decidere asupra compturilor anuale şi asupra împărţirei profitului curat.
4. Ficsarea marcelor de presenţă pentru anul viitoriu.
5. Alegerea comitetului de supraveghiare pe o durată de 3 ani.
6. Eventuale propuneri făcute în sensul §-lui 28 din statutele societăţii.
7. Esmiterea a doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al adunărei generale.

Domnii acţionari, cari în sensul §§. 20, 21 şi 22 din statutele societăţii doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotenţiaţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile sale şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului cel mult până la 15 Martie st. n. 12 oare antemeridiane.

Orĕştie, la 4 Februarie, 1887.

[1526] 1—1

Direcţiunea.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.--	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	---
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2 .6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	.6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Sàgh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 11 Sibiiu, Joi, 29 Ianuariu (10 Februariu) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântelor sĕrbători: „Trei ierarchi“ și „Întêmpinarea Domnului,“ Nr. procsim va apăré Joi în 5/17 Februariu.

Sibiiu, 28 Ianuariu.

În nrii 113 și 114 ai „Telegrafului Român“ din anul trecut în articolii începĕtori am accentuat trebuința de a-ne interesa mai mult de culegerea și adunarea obiectelor și a datelor de interes istoric. Atunci am promis a me ocupa într'un tractat separat de modalitatea, cum sĕ se ajungă scopul indigitat.

Încă atunci am atins, că ideia aceasta nu este ceva nou la noi, căci și alții s'au ocupat de ea; am spus însĕ tot deodată, care este părerea mea asupra causei, pentru care impulsurile date în această direcțiune au rĕmas fără urmări mai însemnate.

Deși s'au aflat bărbați, cari sĕ ia inițiativa și ocasiuni, când s'a făcut propunerea pentru adunarea anticităților naționale, totuși fiind-că lucrarea n'a fost urmărită cu care-va plan și sistem, ne aflăm în privința aceasta aproape acolo, unde am fost mai înnainte.

Singur înbĕtrînitul literat român Ven. domn preposit Timoteiu Cipariu a dat o direcțiune practică lucrării acesteia. Dênsul încă de timpuriu a cuprins valoarea și însemnătatea documentelor limbistice și istorice pentru români și ca o albină a început a aduna documentele, ce le-a aflat în țară și le-a adus la lumină pentru lumea literară, esploatându-le însuși în sens literar pe cât au iertat împrejurările. Serviţiile sale pe acest teren sunt destul de însemnate și posteritatea va fi pururea cu deplină recunoscință pentru ostenelele sale.

Ce a făcut Dl Cipariu se poate priví numai ca un început, care face trebuință a se continua. Încă sunt multe scrisori vechi, diplome, ce privesc familiile românesci, apoi manuscripte și cărți vechi aruncate ici colea, pe care mai mult întêmplarea le-a conservat decât îngrigirea oamenilor.

De cele multe perdute nu mai vorbim, ci ne mărginim a susțíné, că tot mai sunt destule de adunat — și acum este oara a unspreḑecea, ca sĕ ne punem la lucru.

Condus de aceste convingeri, încă cu ani înnainte m'a preocupat problema aceasta și de și stăruințele mele private sunt încoronate de unele succese, totuși aceasta nu este muncă de unul, de doi, ci este o lucrare destul de însemnată pentru a-ne angaja la ea mai mulți, sau mai bine ḑis, toți românii inteligenți. Deci scrierea aceasta a mea este totdeodată un apel îndreptat la inteligența română și în special la frații preoți și învĕțători, cari sunt rugați a conlucră la scopul din cestiune.

Studiind modalitatea, cum sĕ se țină în curent cestiunea aceasta, am venit la convingerea, că presa este mijlocul cel mai corespunḑĕtoriu spre aceasta. Eram decis a deschide o foaie specială pentru scoaterea la iveală a scrierilor vechi, ce s'ar afla; însĕ eară mai în urmă am ajuns la convingerea, că același scop se ajunge pe o cale mai ușoară, dacă vom afla loc pentru atari documente în ḑiarele, care esistă. Adevĕrat, că pentru ceice ar voí sĕ folosească acele documente pentru studii istoriografice și limbistice, mai ușor ar fi sĕ le aibă la un loc, în o foaie specială, dară la aceasta putem încă vení îndată, ce vom vedé făcut un început bun și vom vedé un zel și o căldură pentru ideia dată.

Am ḑis, că presa este mijlocul ce duce la scop. Eată pentru ce? prin publicarea scrisorilor și documentelor vechi, lucrarea se ține de o parte într'o continuitate și susține un interes viu între cei ce poșed un simț bun pentru astfeliu de obiecte, eară de altă parte documentele și scrierile aflate nu se depun simplu în casul cel mai bnn în vre-un archiv sau bibliotecă, unde au sĕ zacă vre-un secul, până când eară din întêmplare vor ajunge pe mâna vre-unui specialist, care sĕ le scie apreția; ci ele se fac deodată cunoscute publicului cărturariu, care după deosebitele daruri ale minții și după ingeniositatea sa, va afla în ele una sau alta și va trage din ele folosul, ce se poate trage din atari documente. În Sibiiu avem „Telegraful Roman“ care totdeauna a avut deschise coloanele sale pentru lucrări de interes literar; dară mai avem și foaia asociațiunei „Transilvania“ care anume este chemată a face serviţe în această specialitate.

Un început de publicațiuni de aceasta specie facem cu numĕrul de astăḑi în Foișoara acestui ḑiar. Se vor publica scrieri și documente în ordinea de timp, în care ne vor vení la mână; despre un sistem dară sau aranjare a lor nu poate fi vorbă; nici că se poate aceasta, pe câtă vreme nu le avem toate. Lucrarea intenționată se va mărginí dară a aduna și face cunoscut materialul ca atare; a altora lucrare va fi apoi a folosí acest material. Ce se va putea face de odată cu publicarea, vor fi numai anumite observări, ca și întreacăt despre unele sau altele, ear mai ales despre împrejurările din afară, unde un document sau altul s'a aflat sau se poate afla și vedé.

Sĕ nu aștepte însĕ nimenea, ca deodată dela început sĕ surprindem lumea cu lucruri mari. Între cele ce se vor publica pot fi lucrări, cari pentru unii pot avea, eară pentru alții nu pot avea interes.

Ba ici colea se pot strecura și lucruri, cari aflând o aprețiere greșită în deobsce sĕ nu aibă însemnătatea, ce li-se dă. Între mai multe date, ce se vor scoate la iveală, este de ajuns ca unul, sĕ aibă valoarea, care sĕ remunereze osteneala, întocmai ca un mărgăritariu aflat în massa de năsip.

Avênd acestea în vedere, rog pe frații preoți și învĕțători sĕ nu pregete a-mi face cunoscut ori ce scriere vechie, sau document istoric, eventual a mi-l comunica pentru a face usul cuvenit de el.

Între acelea nu înțelegem numai documente — scrise în toată forma, pe diplome de pergament, ci și alte, care la părere se arată cu puțin interes precum: notițe familiare vechi pe cărți, pe obiecte, eară mai ales manuscrise vechi. Între lucrările, ce cad aici sunt și tradițiunile, ce se conservează în popor despre mânăstiri vechi din țeară, cari au încetat în decursul timpului și despre alte evenimente locale sau generale.

Ostenelele puse și serviciele, ce ni s'ar face pe acest teren, me ofer a le remunera după putință, fie în bani gata fie, în darea gratuit a ḑiariului „Telegraful Roman.“ Intențiunea merge și mai departe: pe lângă scoaterea la iveală a documentelor intenționez a se aduce în siguranță acelea.

Bibliotecile noastre câte le avem și câte se vor mai înființa sunt locul cel mai corĕspunḑĕtor pentru conservarea sigură a lor. După ce se va face usul cuvenit de documentele aflate pe calea publicității le voiu pregătí calea, ca aceste documente după natura lor sĕ ajungă într'una din bibliotecile noastre. În Sibiiu avem biblioteca archiepiscopiei, pentru care s'a făcut și până acum apel din partea consistoriului la publicul român. Tot aici este biblioteca asociațiuni Transilvaniei.

Conform acestei recerințe a timpului mergem un pas mai departe și cu apelul nostru, când rugăm pe toți nu numai a ne face cunoscut, ceea ce poșed sau au vĕḑut la alții ca obiecte de interes istoric, dară a ne înlesní procurarea lor pentru vre-una din bibliotecile noastre fie prin donare sau chiar cumpĕrare.

Încreḑut în bunăvoința onoratului public român de carte și pătruns de însemnătatea scopului atins, am scris acestea în așteptarea și a unui bun resultat, care de sigur nu va lipsí pre lângă o conlucrare a mai multora.

Dr. Ilarion Pușcariu,
archimandrit.

FOIȚA.

Arheolog

Documente pentru limbă și istoriă.*)

Condus de ideia a afla și aduna scrisori și cărți vechi, de pe unde se mai păstrează am întreprins în vara anilor 1884 și 1885 o călătorie prin comunele de pe sub munții Făgărașului, începênd dela Porcești și Avrig până la Poiana Mĕrului. În aceasta călĕtorie nu m'am înșelat în așteptările mele, pentru că ostenelele mele au fost destul de remunerate prin succesele avute. Așa mai în toate comunele cu deosebire la acelea în apropierea cărora au esistat oarecând mânăstiri, am aflat cărțile bisericeșci cele mai vechi, cari au eșit mai întâiu sub tipariu în limba română. Mai multe din acestea mi-am procurat, parte prin donațiune, parte prin cumpĕrare. Despre aceste cărți îmi reserv a face o dare de seamă cu altă ocasiune.

Deocamdată me voiu oprí a vorbí ceva despre biblioteca aflată a literatului român George Lazar, născut în Avrig la 1779 și îngropat acolo 1823. Dênd cu socoteala, că trebue sĕ fi rĕmas ceva din cărțile și scrisorile lui George Lazar în aceasta comună, mi s'a făcut descoperire din partea administratorului protopresbiteral de atunci Vasiliu Maxim, că esistă atari cărți și scrisori rĕmase după Lazar, și că aceste cărți se află în păstrare la dênsul; cu ocasiunea ținerei adunării generale a despărțĕmêntului III al asociațiunii Transilvane ținute în Avrig în 1884 mi-am făcut o consemnare despre aceste cărți și mai târḑiu cu buna înțelegere mi le-am procurat prin cumpĕrare.

Adevĕrat, că puține din aceste cărți anticuariate au vre-o valoare mai însemnată, ele însĕ au un preț de afectiune mai ales astăḑi, când în regatul României discipulii și adoratorii lui Lazar, voind a eternisa numele lui îi ridicară de curênd o statuă în Bucuresci. Mai pre toate cărțile rĕmase după Lazar este scris cu mâna proprie numele lui cu litere latinesci frumoase, iară ici colea se află prin cărți notițe și însemnări de pe timpul acela, scrise de mâna lui.

Este frumos monumentul ridicat în Bucuresci pentru George Lazar și face onoare tuturor discipulilor lui față de dascălul lor mult meritat. Însĕ eu așa țin, că posteritatea și tinerimea mai mult sĕ impresionează de o trăsătură de peană cu mâna lui Lazar, decât de o statuă de marmoră eșită din fantasia unui artist, care poate nu conține nimic genuin și autentic din trăsăturile feții sĕrbătoritului dascăl. Deci țin mult la aceia și cred, că cu mine vor consimțí toți, că bibliotecei rĕmase după Lazar se cuviue un loc de frunte în una din bibliotecile vre-unui institut românesc mai însemnat. Eu nu sunt în stare a propune, unde ar fi locul cel mai convenabil pentru aceasta bibliotecă, de aceea mărginindu-me a face aceasta cunoscut, las această întrebare deschisă pentru ceice se vor interesa dimpreună cu mine de soartea acestei biblioteci. Între cărțile rĕmase după George Lazar se află și mai multe manuscrise. Trecênd preste unele manuscrise, cari conțin studii de scoală ale lui Lazăr, me opresc a vorbí despre unele manuscrise vechi, legate într'o carte din ale cărei table de lemn groase legate în piele, una este întreagă, ear ceealaltă de jumĕtate. Pelea în locul, unde sĕ țin scoarțele a dispărut și a rĕmas numai pânza groasă de cânepă și aceasta foarte stricată de vechimea timpului. Aceste manuscrise de conținut mai ales religios mi-au atras mai mult atențiunea dela prima vedere a lor, nu numai prin vechimea cărții, ce se arată în afară, dar mai ales prin o limbă archaică. Hârtia și scrisoarea acestor manuscrise se par a fi aceleași afară de 3 foi din urmă. Colecțiunea întreagă a acestor manuscrise cu litere cirilice mĕrunte, cu inițiale mari este numerisată jos cu litere, după foi în continuitate preste toate manuscrisele, afară de 3 foi din urmă, care formează un ce particular. În scrisoare cuvintele în cele mai multe locuri nu sunt despărțite. Dintre foi lipsesc la început nouĕ și în alt loc alte trei. Cele rĕmase sunt 84. Hârtia acestui codice, care după cum cualifică domnul Hășdău,*) atari colecțiuni de manuscrise după însuși-

---

*) Veḑi articolul începătoriu de astăḑi.

*) Cuvinte din bĕtrâni, Tom. II prefacia § 14.

Revista politică.

Pregătirile pentru un eventual resbel se continuă în toate statele, asigurărilor de pace din partea cercurilor diplomatice nu li se dă nici un credĕmênt. Am accentuat, că deputatul Mauthner a adresat ministrului Taaffe o interpelare, cerênd deslușiri asupra convocărei delegațiunilor. În absența ministrului president a respuns ministrul fără portofoliu Ziemialkowski, că relațiunile Austro-Ungariei cu toate puterile sunt absolut satisfăcĕtoare, și cu toată încertitudinea, ce apasă asupra Europei, aceste raporturi nu s'au schimbat de loc, ministrul are firmă speranță, că menținerea păcei e sigură, și toate guvernele lucră în aceasta direcțiune. Mĕsurile militare, ce se iau astădi, și convocarea delegațiunilor nu sunt simptoame de resboiu.

Față de aceste declarări de pace foile unguresci din capitală au adus o telegramă sensațională datată din Viena, că în cercurile militare de acolo, rĕsbelul cu Rusia se privesce ca inevitabil, pentru aceea s'ar fi luat dispozițiuni pentru fortificarea capitalei Budapesta, și spre acest scop 4 ingineri s'ar fi și transferat la Budapesta. Încât este adevĕrată aceasta scire, aceasta o vor scí mai bine foile, cari o a dat publicității.

Abdicerea ministrului de finanțe Szapáry astădi se poate priví ca fapt împlinit și retragerea dênsului va urma după câteva dile. In legătură cu aceasta retragere a dlui ministru Szapáry, se dice, că interimal se va concrede conducerea acestui ministeriu ministrului de comunicațiune G. Baross, ear de secretariu de stat se va denumí A. Wekerle, un bărbat de bun renume pe acest teren.

Organisarea gloatelor se face cu multă energie. O ordinațiune mai nouă a ministrului de honvedi, dispune conscrierea tuturor oficerilor reservisti, liberi de obligămêntul militar ordinar, precum și însinuarea a tuturora, cari prin aplicarea și intelingența lor se simt chemați pentru aceste posturi. Nu scim, ce serviciu vor face gloatele în timp de resbel patriei, dar cumcă aceasta instituțiune se poate desvolta ca un aparat de spionagiu în mâna guvernului pentru naționalități, se cam poate conchide de pe acum.

Regularea cestiunei bulgare la Constantinopol până astădi e nesigură. Desbaterile decurg încet și în formă de tot secretă. În Sofia s'a ridicat bănueli și asupra candidatului, principelui de Leuchtenberg. Acesta adecă, după cum se scie, este aproape înrudit cu Țarul și astfeliu în înțelesul tractatului din Berlin, care interdice alegerea unui principe, ce ar fi în legături familiari cu vre o dinastie, nici nu poate ven í în combinațiune, și în vederea acestei împrejurări, ear se ivesce candidatura principelui de Koburg.

Iubileul de 70 de ani al dlui ministru August Trefort.

În Nr. precedent am luat pe scurt notiță despre aceasta aniversară a dlui ministru de culte și instrucțiune publică.

Pentru naționalitățile din Ungaria și special pentru noi românii gr. or. dl ministru Trefort va rĕmâné pentru toți timpii o persoană marcată în istoria noastră națională și bisericească. Nici sub absolutismul cel mai încarnat nu ne am putea închipuí o procedere mai distrugĕtoare pentru desvoltarea noastră intelectuală și bisericească, de cât cum o a practisat'o, o practisează și ne promite, că o va practisa și în viitor dl ministru Trefort.

A înregistra act de act dispozițiunile dlui ministru în aceasta direcțiune ar însemna a resuscita durerile, ce ne apasă cu toată tăria.

Din vorbirea, ce o a ținut dl ministru drept respuns la gratularea corpului didactic din Budapesta, e evident, că d-sa află de bine a nu intre lăsa nici de astădată ocasiunea, a ne pune în vedere, că încă nu și a terminat opera distrugĕtoare și avem sĕ ne asceptăm în viitoriu la mĕsuri și mai drastice.

Pe dl ministru Trefort se vede, că nu-l alterează în realisarea programului seu distrugĕtoriu al desvoltărei naționalităților nici situațiunea politică grea, în care se află astădi patria noastră și află de consult a mai întărîta spiritele prin astfeliu de enunciațiuni.

În cele următoare publicăm aceasta vorbire a dlui ministru, ca un specimen de șovinism, ce se profesează chiar prin un ministru de culte, ear analisarea ei și penetrarea în întreg programul cultural al dlui ministru o lăsăm deastădată cetitorilor nostri.

Iată ce dice:

Onoraților domni! Nu e ceva îmbucurătoriu, dacă omul e de 70 de ani, sum însĕ convins, că gratulările Dvoastre purced din inimă curată, și astfeliu le primesc cu mulțămire. Deși sum de 70 de ani, însĕ pentru aceea încă nu desperez. Sunt oameni, cari numai în plăceri trăesc, dar nu lucră, acestia se urĕsc cu viața. Eu încă am avut plăceri, dar am și lucrat, pentru că la mine ura de viață încă nu s'a manifestat. Nu m'am urît de viață și mai vreu, ca sĕ lucru câtva timp poate spre nĕcazul inimicilor, da, spre bucuria amicilor, între cari ve numĕr și pe Dvoastră. (Sĕ trăiască.) Cu mai multe ocasiuni m'am esprimat, că vreau sĕ-mi țin posițiunea încă, pentru că mai trebue esecutate unele lucruri cu deosebire în ceeace privesce învĕțămêntul poporal. Sunt oameni, cari susțin, că sunt epoce, în cari cultura a ajuns la gradul cel mai înnalt fără instrucțiunea poporală, astădi însĕ, când pe lângă instituțiunile democratice în viața politică și poporul are înrîurință, instrucțiunea poporală are o însemnătate foarte mare.

Ungaria este între împregiurări de tot curioase. Statul nostru e stat unguresc, și atare trebue sĕ fie. (Sĕ trăiască.) Sau nu va fi, sau va fi maghiar. Acesta trebue sĕ rĕmână stat maghiar, și instrucțiunea poporală e un factor de cea mai mare importanță pentru interesele maghiare. (Aprobări.) Așadară tocmai pentrucă elementul maghiar nu e așa numĕros, trebue sĕ ne silim a-i câștiga inteligență și cultură, pentru că 10,000 de oameni, cari au inteligență, cultură, avere, sănĕtate și vivacitate, mai mult cumpănesc în viața socială ca 100,000 de oameni, cari nu dispun de aceste însușiri. (Aprobări.)

Eu pun un pond foarte mare pe instrucțiunea poporală, dar soartea instrucțiunei depinde dela oameni. Visitând mai multe părți ale țerei am esperiat, că dispunem de foarte buni învĕțători, cari sunt apți a-și cunoasce însĕmnătatea misiunei, ce o au și și lucră în această direcțiune. Vorbind însĕ sincer, sunt și atari învĕțători, încât mai bine ar fi sĕ se închidă astfeliu de scoli, într'atâta nu corĕspund chiemărei lor. Nu voiesc a me slobodí în detailuri, sciți Dvoastră din ce feliu de institute es buni, și din cari es rĕi învĕțători. Aș afla de necesar, ca preparandiile de stat, sĕ se organiseze astfel, ca sĕ avem drept a pretinde, — și încă drept nu numai legal, dar și moral — ca și alții se-și organiseze institutele precum sunt organisate ale noastre.

Cu deosebire pun un pond mare pe instrucțiunea și cultivarea femeilor, pentru că, dacă vrem sĕ avem o societate cultă, trebue sĕ cultivăm pe femei. Eu singur acestea probleme nu le pot esecuta, dacă nu-mi vor da mână de ajutoriu, cu deosebire aceia, cari funcționează la atari institute, de spriginul acestora am trebuință, și atunci succesul e sigur.

E drept, starea financiară nu e prea favorabilă, dar pentru ce? Pentru că nici starea economică nu e favorabilă și dacă această se va îndrepta sigur, că și starea financiară va fi mai bună. Până când va trebuí sĕ rĕmânem în cuadru, în care suntem astădi — vre-o 2—3 ani — dacă nu putem lucra în mod estensiv, sĕ lucrăm în mod intensiv. (Sĕ trăiască.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Alba-Iulia, 26 Ianuar, 1887. Nu mai sufere nici o îndoială, că adi și contrarii neamului nostru sunt convinși, că tristă și așa dicênd, posomorîtă este soartea noastră a românilor în toate direcțiunile.

Ne plângem mereu publice și pe cale privată asupra acestei situațiuni, am constat relele cu toptanul, dar una nu o am constatat și aceasta este și rĕmâne nepăsarea noastră.

O mulțime de oameni sunt la noi, cari trăesc curat numai pentru ei și pentru satisfacerea ambițiunilor lor personali, fără ca în schimb sĕ presteze pentru binele și pentru jertfele, ce le dă lor poporul român, vre-un servițiu de dai doamne.

Aceia, cari nu s'au convins până acuma despre acest rĕu, a cărui delăturare este o imperioasă necesitate, poftească și sĕ convingă din datele, ce ne stau adi la disposiție din un raport făcut de inspectorul regiu al comitatului Albei inferioare către comitetul administrativ al acelui comitat.

Pe teritoriul comitatului Albei inferioare în anul trecut scolar au fost obligați a cerceta scoala de toate dilele 26.151 de scolari, dintre cari 19.927 români.

Dintre aceștia sunt greco-orientali 10.954, ear greco-catolici 8973.

În întreg comitatul va sĕ dică au fost obligați a cerceta scoala confesională greco-orientală 10 954 de elevi și eleve, dar după raportul aceluiași inspector în realitate au cercetat numai 5236 sau esprimat în percente 47.8%.

Aceasta e starea faptică a lucrului, că din 100 numai 47 vor vedé lumină, ear 53 au sĕ fie osândiți la robia întunerecului în loc de robia iobăgiei din trecut.

Ne doare inima, când trebue sĕ constatăm aceasta împregiurare tristă în un comitat locuit partea cea mai mare de români, cari ori și cum ar merita o îngrijire mai bună din partea celor chiemați sĕ-'i chiverniseească și sĕ le deschidă ochii minții și ai inimei.

Începênd de la Sibiiu — până la Abrud, avem 5 protopresbiteri români gr. ortodocsi, în al căror cerc de activitate se află aceste comune.

Nu vom învinovățí pe nici unul — dar vom constata cu bucurie, că în cercul Sibiiului, Sĕliștei, Mercurei, Sebeșului și Abrudului, sĕ pune mare pond pe scoală și și mai mare pond pe învĕțători, stau cu ei în corespondințe și 'i aședă stabil în unele s'au altele comune.

Nu tot asemenea stă lucrul în protopresbiteratul Albei-Iulia — unde din 36 de comune 11 comune nu au scoale, de loc după cum se vede din citatul raport, și aceasta după o fericită domnie a actualului protopop de 20 de ani.

---

rile lui se poate grupa în categoria de *codex miscellàneus*, este format cuart mic, groasă, mai mult aspră decât netedă de coloare albă-gălbue, afumată și înroșită ici colea prin vicisitudinile timpului. Marca fabricei de hârtie, ce se distinge bine pe unele foi la partea, unde sunt prinse de legătură este coroana, pe unele foi este o coroană mai mare și mai resfirată și pe alte foi este altă coroană mai adunată și mai simplă, mai este și a 3-a și a 4-tra figură a fabricei pe unele foi — adecă o figură, care seamănă cu desemnul unui parisol sau parapleu — și altă figură, ce represintă o stea cu semilună. Cele 3 foi din urmă se deosebesc în toată privința de celelalte părți ale acestui codice.

Hârtia deși mai peloasă este mai fină și mai lucie, strălucitoare așa, că la prima vedere face impresiune de pergament. Scrisoarea nu este *per estensum* ca în cealaltă parte, ci în douĕ coloane, adecă în o coloană tecstul slavean, în a doua coloană paralel același tecst și limbă română. Scrisoarea însași este mai frumoasă și mai regulată.

Părțile acestui codice sunt următoarele:

I. Canonul din Joia Paștilor, în care ici colea sunt stihuri și în limbă slavonă; îndeosebi indicările de locuri și de rêndul (tipic) bisericesc sunt în limba slavă. Această parte cuprinde 18 foi.

II. Cele 10 porunci ale legii vechi și alte învĕțături, pe 3 foi.

III. Gromovnicul lui Iraclie împĕratul, pe 9 foi.

IV. Psalmii, pe 44 foi.

V. Sentințe biblice și adevĕruri din viață pe 6 foi.

VI. Învĕțături despre elte lucruri, pe 3 foi ultime.

Din toate manuscrisele numĕrate aci ale acestui codic, vom reproduce unele părți ca probe de limbă veche românească.

Visul lui Petru.

— Poveste de iunior —

(Urmare.)

Mergênd ei așa pe drum, numai ce aud pe cineva strigând:

— Vai de mine mor de frig? Vai de mine mor de frig!

Când se uită ei într'acolo, vĕd un om îmbrăcat în nouĕ-deci și nouĕ cojoace și tot striga, că moare de frig. Dă Petru în vorbă cu el și la urmă îl ia și pe acesta cu el, acesta — vedeți — era Frigurilă. Mergênd ei mai încolo vĕdură un om pușcând spre vinețiile ceriului. Se uitară, dar nu vĕdură dupăce a pușcat. — Ce faci mĕi?! — strigă Petru. — Da ia veduiu un țintar colo deasupra nourașului celuia și îl pușcaiu. — Dar tu, de unde și până unde? — Me duc la împĕratul Roșu. N'ai vení și tu cu mine? — Bucuros, căci și așa n'am, ce face p'aici. — Și merseră ei merseră, pănăce într'o seară ajunseră la curțile împĕratului Roșu. Aci cum suiră, Petru dete de scire împĕratului, precumcă a venit el și cu frații lui de cruce.

A doua di dimineața, chiemă Împĕratul Roșu pe Petru înnaintea sa și după ce află, că el, adecă Petru, a fost acela, care a scăpat pe împĕratul Verde de mănia lui, îi dise:

— Dacă vei împliní trei porunci, ce-'ți voi da, te voi dărui cu daruri împĕrătesci, iară de unde nu, nu-ți va sta capul, unde e acum. Este în curtea mea o babă, care aduce apă în toată diua dela isvorul dinelor. Mâne sĕ mergi și tu sau un frate al teu cu ea după apă, dar așa sĕ potrivești, ca sĕ sosesci cel puțin odată cu ea, că de vei sosí mai târdiu, îți va cădé capul. Aceasta e porunca mea cea dintâi.

Petru se duse apoi la fratii sei de cruce și le povesti, cum stă treaba.

— N'ai teamă frate — dise Fugilă — și așa mi e dor de fugă, voiu sărí de câteva ori în colo, de câteva ori încoace și apa va fi aci.

A doua di plecă Fugilă cu baba după apă, fiecare cu câte un ulcior în mână. Dar baba naibii mergea încet ca un melc, eară pe Fugilă nu-'l prindea locul sĕ tândălească pe drum. Se duse dar înnainte își umplu urciorul în isvor, mai ședu cât ședu și dacă vĕdu, că baba nu mai vine, plecă încet

În întreg comitatul sunt 92 de învěţători gr. orientali, dintre cari 54 tot de ai nostri necualificaţi şi al căror număr cade aproape tot pre tractul Albei-Iulia, deoarece aici numai învěţătoriul din Cetea, Alba-Iulia şi Geoagiu au esamen de cualificaţie prescris de autorităţile noastre bisericesci

Stând lucrul astfel, ei nu pot fi nici membrii ai fondului de pensiune regnicolar, o împregiurare, tristă şi apěsătoare pentru cei ce muncesc de aḑi pe mâne în voia Domnului mai mult de clacă ca din zel către oficiu, din iubire către neamul lor şi din datorinţă faţă de poporul cel bântuit.

Aceasta este trista realitate a stărei învěţămêntului în tractul Albei-Iulia — în feliul seu destul de binecuvêntat dela Dḑeu, — şi ar fi bine ca organele noastre superioare bisericesci, sě pună capět reului — până nu prinde a se generalisa de tot, până încă se mai găsesc oameni din popor şi din cler, cari nu au desperat despre un viitor mai bun şi mai cu ticnă pentru fii acestui tract.

Un preot ortodocs.

Adunarea generală

a învěţătorilor din protopresbiteratul Avrigului, despărţěmêntul III al reuniunei învěţătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, ţinută în 19 şi 20 Decembre 1886 în Avrig.

În Nr. 131 din 11/23 Decembre 1886 al „Telegrafului Roman“ s'a publicat convocarea acestei adunări cu un program bogat; şi în cele următoare me voiu încerca a descrie pe scurt decursul acestei adunări.

Vineri în 19 Decembre la 9 oare dimineaţa s'au adunat vr'o 15 învěţători, cari în frunte cu preşedintele despărţěmêntului, a domnului protopresbiter din loc şi cu părintele Constantin Prie din Sěcădate s'au dus la s. biserică, unde s'a celebrat părăstas pentru reposaţi: archiepiscopul şi metropolitul Andreiu bar. de Şaguna şi pentru fostul administrator protopopesc al acestui tract, Vasilie Macsim. Părăstasul s'a slugit de către dl protopop Ioan Cândea şi părintele C. Prie, eară cântările funebrale le-au cântat învěţătorii şi corul elevilor.

Către 10 oare preşedintele Ioachim Băcilă a deschis şedinţa prin o vorbire acomodată şi numai de cât s'au început prelegerile, cari a durat până la 1 oară d. a. Prânzul îl luară membrii reuniunei din preună cu dl protopop şi preoţii: Prie, Calefariu şi Cucu la părintele Vasilie Macsim, fiul reposatului administrator protopopesc. După 2 oare se începu ear prelegerile, cari ţinură până la 5 oare seara, când urmară discusiunile asupra lor.

După 6 oare seara s'a ţinut o producţiune literară.

Creḑênd, că nu voiu vătăma modestia acelor persoane, cari s'au produs şi că nu voiu escita jalusie în alţii, ci voiu da numai espresiunea bucuriei şi a plăcerei fraţilor învěţători şi a tuturor, cari au fost de faţă la aceea serată, voiu spune pe scurt ceeace am věḑut şi am auḑit.

Clasa a IV, unde s'au ţinut şi adunarea era iluminată, în mijloc era pusă catedra, în dosul ei erau aşeḑaţi elevii coristi vro 30—40. Producţiunile au început cu o cântare: „Veniţi muze odată“ apoi directorul scolar I. Bacilă a ţinut o disertaţiune despre „Educaţiunea şi cultura poporului“. Învěţătorul I. Cocoş ţinu o disertaţiune despre „Lene“, învěţătorul T. Dragomir despre „Beuturile spirituoase şi stricăciunile, cari provin din ele.“ După fiecare disertaţiune corul a întonat câte o piesă în duet. Învěţătorii T. Doican şi T. Dragomir au cântat spre complăcerea publicului câte o cântare solo; un elev a declamat „O muere binefăcětoare“ şi alţi trei elevi au ţinut un trilog despre „Isvor“, după cari corul elevilor a întonat earăşi o piesă. La aceasta serată a fost de faţă toţi învěţători, apoi dl protopop şi mai mulţi din fruntaşii poporului din loc.

Fie ḑis spre lauda învěţătorilor disertanţi şi cântăreţi, temele au fost bine alese şi bine esecutate, durere numai, că n'au fost mai mult public din popor, ca sě le audă, pentrucă de bună seamă, judecând după entusiasmul celor ce a fost de faţă efectul, pentru causa scolară nu ar fi lipsit.

A doua ḑi în 20 Decembre pe la 8 oare a m. s'a început prelegerile conform programului, cari ţinură până către 2 oare d. m. Acestea au mers şi mai bine ca în ḑiua dintâi, în sală věḑurăm un numer frumos de oaspeţi din poporul din loc şi din jur.

Invěţătorii, cari au preles în amêndoue ḑilele au fost: S. Puşcaş, T. Doican, I. Bacilă T. Trandafir N. Giurca, G. Silca I. Cocoş şi N. Sperlea, dintre cari unii au preles din mai multe obiecte; o înteresare mare s'a arětat din partea învěţătorilor la aceste prelegeri, cerênd desluşiri la mai multe cestiuni, ceea ce ia dat totodată dlui protopop ocasiune a şi cunoaste învěţători în ceea ce privesce priceperea metodului de propunere, despre ce dênsul ş'a şi arětat mulţumirea.

In urmă se încassară tacsele dela membri şi se constată că 12 membrii au lipsit dela adunare, apoi preşedintele închise adunarea esprimêndu-şi dorinţa ca la adunarea generală viitoare sě fie întruniţi toţi membrii precum şi preoţii ca directori scolari locali ca cu atât mai bine sě se poată consulta cu toţii asupra promovării instrucţiunei poporale.

Un participant.

Conferinţa dela Ateneu a dlui A. Demetrescu.

Arta de a vorbí.

(Încheiere.)

Sunt, a ḑis conferenţiariul, oratori economişti în mare, cari fac abstracţii de milioane cu cea mai mare înlesnire. Sunt oratori economişti aşa de ingenioşi încât, când grupează ţifrele ţi se pare, că esci în escedent, pe când înnoţi în deficit. Sunt oratori economişti, cari în cestie de drum de fer, găsesc, că cele mai bune sunt cele, care trec pe la moşiele lor. Despre impositul financiar susţin sě se mărească fiind că n'au pămênt, dar nu vor sě auḑă de imposit asupra dividendelor fiindcă au multe acţii.

Sunt fraseologi, cari 'şi perd timpul a studia vorbă cu vorbă, şi deprind gestul uitându se în oglindă. Acestia devin plicticoşi şi fără interes.

Sunt apoi generalisatorii, cari iau discursurile din cărţi; ei sunt cei mai periculoşi, căci ei vorbesc şi ear vorbesc despre lucruri, cari nu se potrivesc de loc cu ţeara, despre care vorbesc.

În fine vin interuptorii. Acestia sunt de 2 feliuri: unii vorbesc, alţii nu vorbesc.

Cei dintâi fac mult sgomot: strigă ca fiarăle nedomesticite. Ceilalţi pronunţă câte o monosilabă, sau dau din mâni şi din picioare, sau recurg la alte argumente foarte convingětoare, cum s'a întêmplat în camera grecească. Asemenea oratori se găsesc câte odată şi pe strade într'o situaţie escepţională de indignare.

Gustul de a'şi vedé discursurile publicate de ḑiare e foarte desvoltat la asemenea oratori de monosilabe.

Ei sciu de-altfeliu, că nimic nu poate sě ridice sau sě cufunde pe un orator ca darea de seamă din ḑiare, de aceea ei caută totdeauna a'şi vedé discursurile lor, deşì n'ar merita cea mai mică atenţiune.

Dar în asemenea condiţiuni, cu greu îşi poate forma cetitoriul convingerea despre valoarea oratorului.

Mergênd mai departe, oratorul face menţiune şi de elocinţa ministrilor.

Primul ministru trebue sě vorbească rar şi puţin şi sě nu pronunţe cuvinte ca acestea: „am tolerat asasinate şi procese scandaloase.“

Ministrului de justiţie sě cere se fie calm, cuviincios şi sě se ferească a pronunţa cuvinte ca acestea: „oposiţia a perdut dreptul la protecţia legilor,“

Aş putea înmulţí esemplele, ḑice conferenţiariul, dar ele sunt deja vii în mintea auditoriului spre a nu simţí necesitatea de a se întinde mai mult.

Dl Anghel Demetrescu sfêrşesce această interesantă şi spirituală conferinţă, recunoscênd, că din toate elocinţele, cea mai preţioasă este elocinţa parlamentară şi elocinţa în aer liber.

Elocinţa parlamentară ca şi cea în aer liber nu poartă totdeauna mănuşi parfumate şi toaletă de gală. În statele cu o viaţă parlamentară istorică, discursurile acestea sunt pline de o frumseţe într'adevěr clasică. În Englitera esemple de asemenea elocinţă abundă. Conferenţiariul cetesce câteva pasage din două discursuri ale lordului Macaulay spre a arěta frumseţea unor asemenea discursuri.

Dar asemenea discursuri sunt foarte rare chiar în Englitera.

Mai sunt şi alţi oratori, cari nu sunt gustaţi în public, dar sunt idolatrisaţi de public.

Aşa e marea figură a lui O'Connel oratorul Irlandei.

Cu lectura unui pasagiu din un discurs înflăcărat a lui O'Connel, dl Anghel Demetrescu terminà, în aplausele îndelungate ale publicului, conferenţa sa asupra artei de a vorbí.

Dl Anghel Demetrescu e foarte mult felicitat de amicii sei, cari veniseră în mare numěr sě'l asculte la Ateneu.

„Epoca.“ *Clara.*

Varietăţi.

* Corespondentul nostru dela Alba-Iulia ne scrie, că la 19 l. c. se va face un bal cu mare alaiu la Aiud în favorul reuniunei pentru maghiarisarea Ardealului. Spre scopul acesta s'a constituit un comitet de vro 85 de bărbaţi şi s'au înrolat la această întreprindere umanitară aristocraţia de pre teritoriul comitatului întreg în frunte cu baronul Kemény Gábor, fostul ministru. Redactorul dela „Nemzet“ Visi Imre — Deputatul Ocnei Sibiiului cel cu programa cea minunată, Dr. Stefan Tisza, cu un cuvênt tot ce au ungurii mai bun în comitat şi afară de comitat. Primarii oraşelor din comitat — pretorii în frunte cu vice-comitele încă iau parte activă ca sě asigure celei mai populare reuniuni unguresci un succes splendid. Până aci corespondentul.

Noi din parte-ne le dorim petrecere bună! şi fără voie ne vine în minte proverbul românesc „satul arde, baba sě peptenă“ sau tălmăcit şi rěstălmăcit: poporul din comitat geme sub greutatea poverilor, ungurii — polgárii din Aiud sunt sěrăciţi şi stau sě saie în apă, ear domnii aduc banda lui Pongrácz, ca sě joace, cum sě joacă la Cluş. La graniţele monarchiei sě aşteaptă detunătura cea dintâiu de puşcă, ca sě se aprindă flacările rěsboiului şi domnii joacă şi-şi ascut pintenii în loc de săbii. *O tempora o mores.*

* (Cas de moarte.) Judele dela tribunalul de aici **Nicolau Tavaszi,** a murit ieri, adecă Miercuri noaptea, în urma unui morb greu de inimă.

* (Cholera) „Agramer Zeitung“ aduce scirea, că în Eszék, ear a erupt cholera, cu o vehemenţă foarte mare. Într'o noapte a murit deja 4 morboşi, şi 11 inşi s'a bolnăvit. Mai remâne sě erupă şi resbelul, şi atunci anul 1887 devine epocal în desastre!

* Societatea academică social-literară „România-jună“ din Viena şi-a ales pe anul administrativ 1886/7 următoriul comitet:

President: Aurelian C Grigorovici stud. în med. V-pres: Aurel C. Popovici stud. în med. Secretar I: Vasilie Bologa stud. în phil. Secretar II: Francisc Besan stud. în forest. Cassar: Nicolae Hacman stud. în med. Controlor: Victor Roşca, stud. în med. Bibliotecar: Ilie Beu stud. în phil. Econom: Constantin Brailean stud. în forest:

În comisiunea literară: Virgil Oniţ stud. în phil. George Stolojan stud. în phil., Demetriu Axente stud. în med., Valeriu Rusu stud. în phil.

In comisiunea revěḑětoare: Pavel Oprişa stud. în phil., Dumitru Popovici stud. în med., Isidor Bodea stud. în med.

Pentru comitet:

A. Grigorovici, preşedinte.

Vasilie Bologa, secretar.

* (Şi germânii germanisează) dar lumea nu le ea aşa în nume de rěu ca altora, căci cultura lor, prin cari stau aproape deasupra tuturor

---

către casă. Iară baba, ca toate babele, mergea încet, încet pe cale innainte aşa, că pe când se întorcea Fugilă cu ulciorul plin de apă, se întâlnì cu baba tocmai la jumětate calea.

— Da cei, băbuşcă, n'ai mai ajuns la isvor? Uite eu me şi întorc cu ulciorul plin!

— Apoi de, dragul meu, ce sě fac. Eu sunt o biată bătrână, unde sě me pot eu ţinea cu pasul de un voinic ca tine. Eacă eu m'am şi ostenit, vin-o sě odichnim niţel; nu te grăbi aşa tare, că pe când voi ajunge eu la isvor tu vei fi acasă. Puneţi capul ici în poală, că cine scie, de când nu ţi-a mai căutat nime în cap.

Se puseră deci la odichnă. Baba povestia câte minunăţii toate despre împěratul Roşu şi despre curtea lui, iar Fugilă tot asculta până ce îl furá somnul.

Atât i-a trăbuit babei. Luă iute o căpěţină de cal, ce era acolo, o puse sub capul lui Fugilă, apoi luă ulciorul lui Fugilă, lăsá pe al ei în locul lui şi p'aci ţi-e drumul! o luá la fuga către casă, iară Fugilă durmia fără grije.

Petru şi cu fraţii lui de cruce aşteptau acasă şi se uitau din când în când dealungul drumului sě vadă, când vor sosì ceia cu apa. Odată numai věḑură, că vine baba cât putea de iute, iar Fugilă nu era nicăiri. Se suie puşcaşul pe un coteţ şi vede pe Fugilă durmind fără grije, unde îl lăsase baba. Nu se socotesce el mult, ci ia puşca o pune la ochi şi puşcă căpăţina de cal de sub capul lui Fugilă. Acesta sculându-se vede, că ulciorul de lângă el e gol, iar baba nu e nicăiri Atunci înţelese el, că baba l'a înşelat. Sare deci iute sus, aleargă la isvor, umple ulciorul şi, fuga copile, către casă. Când era baba mai la uşa curţii împěratului, o ajunge Fugilă şi o întrece şi întră la împěratul cu apa proaspetă. Astfel dară porunca cea dintâi a împěratului Roşu era împlinită.

A doaua ḑi venì porunca a doua, care ḑicea, că Petru şi cu fraţii lui sě mânânce într'o noapte 99 cuptoare de pâne, 99 boi fripţi şi se bea 99 buţi de vin, cà de nu va fi vai de ei. Bucuria lui Flămânḑilă şi a lui Setilă, când auḑiră porunca aceasta.

— Acum vine apă şi la moara noastră — ḑiseră ei.

Seara îi duseră slugile împeratului într'o casă, care era pe o colină, dealăturea curţii împěrătesc; în casa aceea era aşeḑată toată pânea, boii fripţi şi buţile cu vin. Îndată sě şi apucară de lucru. Sě fi věḑut nene! cum lucra Fămânḑilă şi cu Setilă.

(Va urma.)

popoarelor culte, face sĕ li se treacă multe cu vederea. Dovadă, că ei germanisează, e conclusul senatului universitar din Viena, care ḑice: „Senatul academic al universităţii vieneze face cunoscut tuturor autorităţilor academice, că numai astfel de documente, atestate, certificate şi cuite sĕ primească, respective sĕ signeze, cari sunt compuse în limba germână sau cea latină sau sunt provĕḑute cu o traducere germână legalisată de vre-un oficiu public s'au vre-un profesor dela universitatea vienesă.“

* (Premiu.) Ministrul comun de rĕsboiu a escris concurs pentru cel mai bun proiect, ce are sĕ servească ca „Manual oficerilor dela proviant“ (Handbuch für Proviant-Offiziere.) Primul dintre cele 4 mai bine reuşite va fi premiat cu 400 fl. eară cel din urmă cu 100 fl. Proiectul are sĕ constea din două părţi principale. Partea primă va avea în considerare necesităţile ivite în cas de rĕsboiu, eară a doua cele în timp de pace. Celor ce voesc a se ocupa cu acest proiect, li se pune la disposiţie schiţa acestuia.

Concurent poate fi ori-care oficier sau funcţionar militar. Editura e a autorului, care va avea a pune ministeriului de rĕsboiu esemplarele de lipsă pe lângă solvire.

* (Sĕrbarea S. Sava cel sêrbesc.) „Zora“ societatea academică a tinerimei sêrbesci din Viena a sĕrbat în 26 Ianuariu n. ḑiua repausărei fericitului archiepiscop de odinioară Sava. Sĕrbarea deşi a fost considerată de conventicul al slavilor, s'a mărginit pelângă reamintirea faptelor marelui archiereu şi a numelui poeţilor popurali sêrbesci Caradici şi Vischujici. La festivitate àu participat toate somnităţile sêrbe de aici, în frunte cu ataşatul Serbiei Milan Bogicevici, şi metropolitul Bosniei, Cossanovici şi profesorii universităţii: Miklosits şi Jagic.

* (Datoria statului.) Comisiunea controlătoare din Viena a raportat, că la finea lunei Ianuariu datoria statului a atins suma de 411,999,701 fl. v. a. Frumoşi bani!!

Loterie.

Mercuri, în 9 Februariu 1887.

Brünn: 23 82 84 79 78

[1525] 3—3

CONCURS.

Se publică întru înţielesul laudatei ordinaţiuni Consistoriale din 23 Decembre 1886, Nro 6886 B. pentru reîntregirea vacantei parochii de classa a III-a Mures-Cristur, cu termin de 30, de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman“

Emolumentele sunt.

1. Sesiunea internă de 300. org. pe care sĕ află casa parochială, şura şi poiata în stare bună calculate în venit	22 fl. 50
2. Porţiune canonică 7 jugere de classa I-ă loc arătoriu, calculat în venit	175 fl —
3 Dela popor 60 merţe de cucuruz sfărmit	60 fl. —
4. După fiecare fum 2 merţe de cucuruz cu tuleu	60 fl. —
5. Câte o ḑi de lucru dela familiă socotită 60 cr.	60 fl. —
6. Dela botezurile copiilor preste tot.	6 fl. 20
7. Dela imormêntări preste an	30 fl. 50
8. Slugirea sântului maslu	3 fl. —
9. La botezul Domnului	5 fl. 30
10. Cununiile cu documentele poftite	6 fl. 50
11. Cimiteriu de lângă Biserică	5 fl. 50
12. Slugirea sf. pasci	1 fl. —
Suma	405 fl. 50.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne concursele lor instruate întru inţielesul regulamentului parochial sub insemnatului oficiu protopresbiteral, fiind tot odată îndatorat sub têmpul concursului a se presenta în parochie în vreo duminecă sau sĕrbătoare, spre a-şi arăta hărnicia pentru acest sfânt oficiu, şi a face cunoscinţă cu poporul.

Murĕş Oşorheiu, 13 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaşiu de Bethlen,
protopresbiter.

---

40 szám. 1886. [1526] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi kir. járásbiróság 1848/1886 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet, Gise Augusztín és társai ellen 424 frt. tőke, ennek 1885 év Iunius hó 6 napjától számitandó 6% kamatai, és eddig összesen 37 frt. 85 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 479 frtra 50 krra becsült lovak, hámok, szekerek, egy cséplő gép fele és külömbféle házibutorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1848/1886 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Récsen **1887 február 17-én délelőlt 9 órája és Szeredahelytt** leendő eszközlésére **1887-ik év február hó 18-ik napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő..

Kelt Szerdahelytt, 1887-ik évi Február hó 7 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

APEL!

[1524] 3—4

Către toţi cetitorii acestei stimate foi.

Din causa totalei desfiinţări a filialelor mele din provincie precum şi luarea în primire a unei fabrice îmi vênd toate mărfurile pentru a patra parte din valoare, adecă:

☞ Toate cu 97 cr. ☜

97 cr. **1. Pălărie bărbătească** din pîslă moale în toate colorile.
97 cr. **1 Cămaşe pentru dame** cu brodăriă, chifonu cel mai fin.
97 cr. **6 părechi ciorapi** sadea sau vărgaţi.
97 cr. **1 pănzătură bună** albă damast sau feţe.
97 cr. **Ismeană bărbătească mare,** apărare contra frigului.
97 cr. **1 Pipă, spumă artificială** cu capac.
97 cr. **1 Eventail** modern, fin colorat.
97 cr. **1 Brasletă** bogată de pietre.
97 cr. **12 linguriţe,** argint de britania adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Costum împletit** pentru băeţi sau fetiţe, constând din pantaloni şi giletcă.
97 cr. **1 Cămaşe bărbătească** din chif. fin, creton sau ocsford.
97 cr. **3 păr. Ciorapi de dame** cualitate bună.
97 cr. **6 Servete** albe sau colorate, desen de damast.
97 cr. **1 Covoraş la pat** din jutte cu desen.
97 cr. **1 Cigaretă** din spumă de mare.
97 cr. **1 Lanţ de ciasornic** aur artificial.
97 cr. **2 Sfesnice,** argint de Britania adus din Londra.
97 cr. **3 cuţite de masă** argint de Britania adevĕr. din Londra.
97 cr. **1 Fustă pentru dame** împletită cu vărgi.
97 cr. **1 păreche pantofi de casă** eleganţi de postav.
97 cr. **1 laiber de earnă** pentru bărbaţi şi dame.
97 cr. **6 otrepe pentru vase** pânză cenuşiă cu vărgi.
97 cr. **1 Cârpă mare** pe spate pentru dame.
97 cr. **3 Batiste** din mătasă fină de Lyon în diferite colori.
97 cr. **1 Inel cu briliant,** peatră imitaţie.
97 cr. **1 Lingură** mare pentru supă, arg. brit.
97 cr. **6 Furculiţe franţ.** arg. de brit. adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Ismană de iarnă** bărbătească (sist. Jäger.)
97 cr. **6 Stergare** cu desen cadrat şi tivite.
97 cr. **1 Cutie** cu 10 basmale dif. colori adevĕrate englezeşti.
97 cr. **3 Şaluri** din lână fină în colori vii cu ciucuri.
97 cr. **3 părechi de ciorapi** pentru carneval, din mĕtase-finis în toate colorile, foarte fine.
97 cr. **1 Chibritarniţă** cu mecanism.
97 cr. **1 Medalion,** fasonul cel mai nou cu pietre.
97 cr. **6 Linguri de masă** argint britanic adevĕrat din Londra.
97 cr. **1 Garuitură** constând din: 1 medadalion, cercei, 1 inel din bronz cu smaragd şi 1 păr. nasturi de manchete.

☞ Numai 1 fl. 10 cr. ☜

un orologiu de părete pentru cabinet lucrat elegant, cu un regulator bun, se trage cu lanţurele, are ponduri şi ornament de bronz plastic.

Espedarea se face cu rambursă; ce nu convine se schimbă sau se înnapoiază banii prin:

J. H. Rabinowicz, WIEN, 3. Bezirk hintere Zolamtsstrasse Nr. 9.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

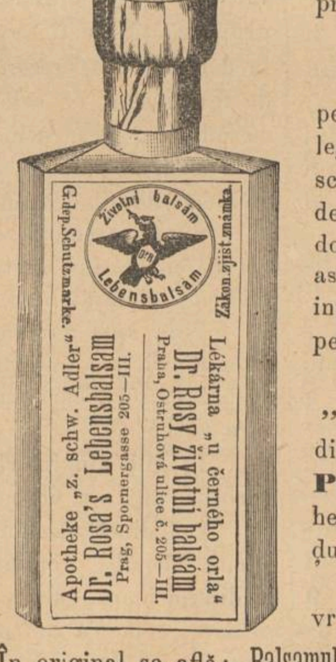

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, behemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt provĕḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi in depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la glezuele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

☞ Prevenire! ☜

Trăgênd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă salifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi care se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

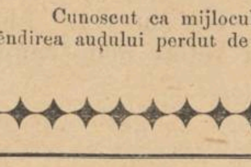

pe lângă aceea îi e scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—V în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă impachetare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1527] 1—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 12 Sibiiu, Joi, 5/17 Februariu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Februariu, 1887.

Nu atingem bucuros coarde simţitoare, dar suntem nevoiţi de multe ori sĕ o facem chiar şi fără de voia noastră.

Dl Ilariu Papiu, unul dintre figurile cele mai măreţe române, în discursul seu de recepţiune, ţinut la academia română în anul 1869 ne a spus tuturor românilor, că românii trimişi de episcopul Inocenţiu Klein (Micul) la Roma, se întorceau acasă inspiraţi nu de Roma Papei, ci de Roma imperiului sempitern.

Dl Ilariu Papiu sigur nu va putea fi timbrat de un apostol al ortodocsiei, şi aceasta o a dovedit prin toate faptele trecutului seu — până la sfêrşitul cel dureros şi tragic, — dar cu toate acestea, el a fost şi va remâné un prototip pentru tot românul de dincolo şi de dincoace de Carpaţi.

Ceea ce a pronunţat numitul bărbat celebru în sînul academiei române la anul 1869, aḑi a devenit numai o ficţiune şi o jalnică desamăgire pentru cei ce cred, că românul, care mai stă aḑi prin Roma se întoarce inspirat de Roma imperiul sempitern — ci din contră, se întoarce de regulă cu credinţa şi propusul firm, a deveni un luptătoriu al lăţirei papismului între români.

Dacă la noi iubirea de naţiune preste tot ar fi mai puternică decât legăturile confesionali, şi dacă aparenţele provenite din aceste legături confesionali nu s'ar iví în formă, când mai cutezătoare, când mai linistită, după cum e timpul şi impregiurările, nimic nu ne ar întrista, dar tocmai aceasta împregiurare ne pune pe gânduri.

Românii ortodocşi din România susţin aḑi o luptă grea contra încercărilor celor cutezătoare ale papistaşilor, ear noi cesti din Ungaria şi Transilvania nu mai puţin trebue sĕ privim în desbinarea confesională, cea mai mare pedecă a desvoltărei noastre culturale. Un lucru, care este recunoscut de toată suflarea română nepreocupată dar cu toate acestea ignorată, şi în cele din urmă privită ca o frasă fără efect.

Românii din România, desceptaţi din o letargie pĕcătoasă, în care căḑuseră faţă de biserică, cler şi instituţiunile religioase, s'au apucat de lucru şi sunt spriginiţi în lupta aceasta de toţi cei ce pretind a fi români adevĕraţi. Propaganda catolică va trebuí în cele din urmă sĕ-şi pună sabia în teacă, respective sĕ capituleze, căci nu putem admite, sĕ se afle acolo român ortodocs, care sĕ se lase a i-se răní nima şi sufletul prin proselitismul papistăşesc, ajuat şi propagat de insuşi românii reîntorşi dela Roma Papei. Nu însĕ tot aşa stă lucrul la noi cei din Ungaria şi Transilvania.

Episcopatul gr. cat. ne va ierta, dacă ne permitem a susţiné — poate fără temeiu — că are unele angajamente faţă de Papa dela Roma.

Fapta cea mai recentă, trimiterea părintelui Dimitrie Radu la archiepiscopia rom. cat. din Bucuresci, ne îndreptăţesce la premisele noastre basate pe fapte vĕdite, susţinute în public, şi ne contraḑise de locurile competente.

Aceasta împregiurare o am constatat şi constatăm încât e pentru România, unde încep astăḑi bărbaţii de stat, a-şi face samă cu acest periclu ameninţătoriu şi află necesariu a suleva cestiunea şi în corpurile legiuitoare, până când acest rĕu nu apucă a prinde rădăcini, ca cu timp pe unii şi aceeaşi fraţi sĕ-i facă inimici, şi pe unii şi aceeaşi fii se-i facă duşmani mamei lor.

Nu aşa stă însĕ lucrul la noi, unde avem sĕ ne facem samă cu faptul împlinit. Trecem peste timpul, când acest verme al desbinărei s'a pus la trupina naţională, ca sĕ ne atace esistenţa şi per fas et nefas i-s'a dat tot posibilul sprigin a ne nimicí total, şi venim la timpul mai recent, când se păré, că ne am consolidat şi în aceasta situaţiune, şi viclenele uneltiri între noi nu vor mai întêmpina terênul dorit.

Mai repeţim, că nu bucuros ne ocupăm de aceasta cestiune, şi scim apriori, că vom atinge coarde subtile, dar desele plângeri de apucături proselitistice, şi acte ce ne stau la disposiţie în această privinţă, precum şi urmările, ce resultă de aci ne silesc, a ne pune întrebarea: dacă e lucru folositoriu a nisuí ca se fie în loc de un preot harnic şi cu dotaţiune corĕspunḑĕtoare doi preoţi slabi şi rĕu dotaţi? În loc de o scoală îndesată de elevi, doauĕ goale şi doi învĕţători rĕu salarisaţi şi necualificaţi, cari în loc de 2 ḑile sĕ postească 6 ḑile în septămână?

Suntem dar siliţi a constata, că noi astăḑi nu putem sĕ mergem înnainte, deoarece sunt la spatele noastre ascunşi o mulţime de duşmani veḑuţi şi nevĕḑuţi. Împregiurarea, că ajutoriul de stat pentru preoţimea noastră a ajuns în stadiul de aḑi, încă poate fi o uneltire a propagandei catolice, drept dovadă poate serví împregiurarea, că greco-catolici până astăḑi primesc acest ajutoriu şi-l distribue după bun placul lor.

Ce urmeaḑă de aici?

Urmează, că lor li se pun la disposiţie acești bani, ca sĕ poată face o paralelă „la ei şi la noi," şi din aceasta paralelă sĕ se tragă apoi foloase pentru propaganda papistaşă.

Noi suntem în continuu denunţaţi şi dintr'o parte şi dintr'alta, şi biserica, care nu are nici în clin nici în mânecă cu pasivişti din Sibiiu este identificată cu ei, — ear bărbaţii nostri politici, cari pretind în gură mare o acţiune mai intensivă dela capii noştri bisericesci pe terenul politic, când e la adecă, susţin că tot Blaşul e cel înţelept, pentru care e reservat motto: Blaşul tace şi face.

Ce vor ḑice la aceste obiecţiuni sincere ale noastre conducătorii bisericilor, nu scim, ear apreţiarea mai deaproape o lăsăm publicului nostru; constatat este şi remâne însĕ, că propaganda papistaşă lucră la împedecarea desvoltărei noastre culturale alăturea cu alţi factori distrugĕtori, şi mână apa pe moara asupritorilor neamului nostru.

Tactica aceasta de altmintrea datează, de când şi-au pus iesuiţii pentru prima dată piciorul în Blaş, şi aḑi se repetează numai în forme mai diplomatice, ca sĕ nu i-se dea aşa uşor de urmă.

Revista politică.

De câtva timp pare, că s'a întors maşina lumii. Oamenii una grăesc şi alta isprăvesc. Aşa-i în lumea politică de aḑi. Pe deoparte bărbaţii politici cu ori ce ocasiune asigură susţinerea păcei, iar pe de altă parte guvernele votează credite mari şi înarmările se continuă cu mare sârguinţă; poate că puterile sunt conduse de principiul vechiu *„si vis pacem, para bellum"*

Ori-ce principiu ar fi, însĕ în imprejurările de faţă altă ar trebuí sĕ fie starea lucrurilor în statul nostru cu deosebire. Crisa ministerială, despre care se vorbia încă de mult, nu s'a putut înlătura. Ministrul Szapáry a fost nevoit — după atâta serviciu, ce i-a adus statului — sĕ ia frunză în buză şi sĕ şi caute de alte afaceri, unde poate va fi mai noros.

În locul ex-ministrului Szapáry se vorbia, sĕ vină ministrul de comunicaţiune Baross, dar nefiind acest post cam compatibil cu posiţiunea dênsului, dl ministru president Tisza, după ce s'a cam cugetat asupra lucrului, s'a hotărât, sĕ ia însuşi portofoliul de finanţă; căci se privesce de cel mai meşter d'a chieltuí bani şi acolo, unde nu ar trăbuí. Deşí deocamdată ocupă postul în mod provisoriu i-se vor încuviinţa toate drepturile ca şi cum ar fi definitiv.

La ministeriul de interne este chiemat bar. Orczy, un bărbat, despre care foile ḑic, că nu se cam prea potrivesce acest post cu dibăcia dînsului. La ministeriul de interne sunt multe lucruri grave de a-se îndepliní, ear bar. Orczy nu prea e om cu chemare pentru oficiul acesta. Orczy de alt cum ocupă acest oficiu numai

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Manuscrisul I.

Cuprinde serviţiul bisericesc al patimilor, ce sĕ ţine în Joia mare seara cu cetirea a 12 Evangelii.

„Triodionul", în care se cuprinde acest serviţiu al patimilor, s'a tipărit pentru întâia oră în usul bisericilor române la Bucuresci sub Constantin Basarab Voivod la anul 1700, precum în genere tipărirea aproape a toate cărţile rituali în usul bisericilor române din acel timp datează. Triodionul acesta poartă în sine istoria limbei noastre de pe acel timp, când ea începu a fi descătuşată din legăturile limbei slavone. Şi în această carte numai tipicul, paremiile şi apostolul sunt traduse în limba românească, eară cântările şi Evangeliile sunt în limba slavonă. Tecstul românesc din acest Triod este o traducere bună, care a servit de basă la următoarele ediţii, când adecă întreg cuprinsul cărţii s'a tipărit în limba românească. Deşi tipărirea acestor cărţi rituali bisericesci, se începe abia pela 1700 — totuşi de aici nu urmează, că românii n'ar fi avut încă traduceri, manuscripte, cari se folosiau la serviciul divin. O probă despre acest adevĕr ne poate da şi manuscrisul din cestiune, care se vede a fi decopiat după alte manuscrise şi mai vechi, folosite la serviţiul bisericesc.

Despre vechimea limbei din manuscrisul de faţă ne putem convinge din asemânările, ce le vom face ici colea cu traducerile tipărite, ce esistă.

Forma, în care se presintă manuscrisul despre slujba patimilor, ca unul a cărui limbă românească abia se poate înţelege, şi ca unul, care are intercalate cântări şi în limba slavoană, printre cele românesci ne face impresiunea unor prime încercări de traducere a cărţilor bisericeşti.

Eată probe din cuprinsul acestui manuscris:

Астъѕй фꙋ юда пребеге а винде домнꙋль. 1) чела че ѧ маи денаинте де вѣкь. мънтꙋиторюл лꙋмѝ. фостаꙋ ши диѧ. ѥ пьни сътꙋрь мꙋлциме де ѡамини. астъѕи юда чел фърдѣлѣџе се лъпъдъ де дꙋмнезеꙋ ши приими пре диавꙋлꙋл оучиник фииндь лꙋи. єлꙋши винде пре домнꙋ съꙋ. чель чи єра кꙋмань ши сътꙋра єль ѡамени.

Принсеръте доамне чеи фърделѣџе ши аша зисе ши. къ веци. бътъма пъсторюл ши съ ръсипи тꙋрма а вї ѡи. къ єꙋ кꙋ оученичи миеи пꙋтѣрѣшь. маи мꙋлть де вї легиѡане. де ꙟџери. чи ꙟделꙋнгь рабдъ. се-се исбъндѣскъ. челꙋ спꙋсъ воахъ пророчии миеи фъръ вѣсте таинь доамне мъриѧ та.

Tecstul folosit astăḑi dela această stihiră:

Doamne răbdând toate, aşa ai ḑis celor fără de lege, ce te-au prins: De aţi şi rănit pre păstoriul şi i-aţi risipit cele 12 oi, pe ucenicii mei, dară aş fi putut sĕ aduc înnainte mai mult de cât 12 leghioane de îngeri, ci rabd în delung, ca sĕ se plinenscă cele, ce am arătat voue prin prorocii mei, cele nearătate şi ascunse: Doamne, mărire ţie!

Спꙋнецъ ѡврѣилорь че аци. аꙋѕнть де мънтꙋиторꙋль ностꙋ анꙋ спꙋсе лѣџе воахъ. ши пророчѣскъ проповедꙋирѣ кꙋмь аꙋ гръить лꙋ пилать. къ єл є дила дꙋмнезеꙋ. кꙋвънтъ ши избъвитори сꙋфлетелор. ноатре.

Пꙋсеръ треизечи де арџинци прец прецꙋить. ши негꙋцарь. де фичорiи, лꙋ израиль. привегѣць. ши въ рꙋгаць. съ нꙋ къдеци ꙟнъпате. дꙋхꙋль. амꙋ трезвире. трꙋпꙋлꙋи слабъ дрепт ачеѧ привегъ.

ꙟбръкъсе ꙟлꙋминъ ка ꙟнтро къмашъ 2) ши голь стътꙋ. ла жꙋдекатъ ши пре фаце ловитꙋри.

---

1) Tecstul folosit acum: Astăḑi priveghiază Juda sĕ vêndă pre Domnul.

2) În tecstul de astăḑi: haină.

interimal şi după cum asigură foile din capitala Ungariei, ḑilele îi sunt numerate. „Budapester Tageblatt,“ aduce scirea, că alt bărbat distins în apucături e candidat ca ministru de interne. Acesta e înfricoşatul Bánffy Desideriu, comitele suprem al comitatului Solnoc-Dobâca şi Bistriţa-Năsĕud. După cum se sună, va şi ajunge ministru şi după foile guvernamentale îi şi vrednic, căci a făcut multe servicii folositoare guvernului, trimiţĕnd în dietă tot representanţi după calapodul lui.

Noi însĕ dăm loc acestei versiuni cu toată reserva cuvenită.

În cercurile parlamentare se vorbesce cu toată siguranţa, că în adunarea de aḑi a dietei, ministrul honveḑimei baronul Fejérváry va înnainta un proiect de lege, prin care regimul cere votarea unui credit de opt milioane fl. pentru d'a se putea aduce în îndeplinire conchiemarea primă a glotaşilor.

Capitala monarchiei noastre earăşi e tare îngrijită de eventualitatea uuui rĕsboiu. Ministrul de rĕsboiu imperial a avut lungi convorbiri cu Majestatea Sa, iar din capitala Ungariei încă deunăḑile a sosit acolo ministrul president Tisza însoţit de secretariul de stat Weckerle. Conferinţele minsteriale au de obiect ficsarea timpului, când are sĕ se ţină sesiunea estra-ordinară a delegaţiunii. Se dă cu socoteală, că la începutul lui Martie. În cas, dacă ministrul de resboiu va fi gata cu proiectul pentru sesiunea delegaţiunei asupra creditului, ministrii se vor ocupa şi cu acest proiect. Despre mărimea creditului ce-l va cere delegaţiunea, se dă cu socoteala că e cam dela 30 până la 40 milioane. Se va vorbí şi despre chieltuielile, ce trebue sĕ se facă pentru chiemarea sub arme a glotaşilor.

Despre politica esternă a monarchiei noastre i se scrie din Viena foaiei „Le Temps“, că Austro-Ungaria 'şi dă toată nizuinţa la curtea italiană ca contele Robilant sĕ remână în ministeriu, de oarece Austria în casul unui resboiu cu Rusia se basează pe ajutoriul efectiv al Italiei. Rusia din contră lucră pentru retragerea ministrului Robilant, ca unul, care are atitudini antiruse şi de când italieni poartă cu nenoroc atacurile din Africa, prin Petersburg domnesce mare bucurie. Ruşii doresc succes strălucit abisinienilor şi că prin isbucnirea unui adevĕrat rĕsboiu între Italia şi Abisinia, Italia va fi aşa de slăbită încât, când ar isbucní un rĕsboiu european nu va putea juca nici un rol însemnat.

Cestiunea orientală nici în Constantinopol pare, că nu se va putea resolví. Cei drept Poarta 'şi dă toate silinţele d'a împăca lucrurile, dar după cum se scrie, unii agenţi lucrează tot în contra Porţii. Pentru ca sĕ se facă un sfârşit crisei, regimul din Sofia a hotărit, ca sĕ se primească şi un Zancovist ca membru în regenţă, dacă s'ar propune un candidat pe tron din partea cabinetelor europene. Din pricină însĕ, că Zankow mereu agitează şi pune pedeci marelui vizir — se presupune — îndemnat de Rusia; regenţa prin o telegramă a chemat delegaţiunea bulgară la Sofia. „Sloboda“ asigură cu toate acestea, că Rusia n'are de loc intenţiune d'a atăca Bulgaria, căci aceasta ar fi contra intereselor ei.

În numĕrul 19 de alaltăeri al foaei politice „Brassó“ dl Czenkalji*) ne face imputări aspre pentru notiţele noastre din Nrii 10 şi 11 a. c. referitoare la iubileul mai nou al dlui ministru Trefort.

Ca sĕ aibă împutările sale efect — ce scii până unde —, dl Czenkalji atribue notiţelor noastre intenţiuni, care oamenii dela „Telegraful Român“ nici când nu le-au avut, şi un om nepreocupat nici că le poate deduce din notiţele menţionate.

Ḑice adecă dl Czenkalji într'altele: că nouĕ nu ne place, că ţara aceasta se numesce Ungaria *(Magyarország)* şi că ni-ar conveni, dacă ea nu ar esista, ci s'ar împărţí după voia agitatorilor naţionali.

Pentru ca sĕ ne lămurim faţă cu această insinuaţiune mai mult groabă de cât gravă, caută sĕ revenim la incidentul, care ne a silit oareşicum sĕ facem în rĕndurile trecute notiţele noastre; acela este respunsul dlui ministru Trefort, dat gratulanţilor sei la ocasiunea iubileului.

Că ce a voit sĕ esprime dl ministru când la acea ocasiune a pus alternativa, că *„ţara aceasta sau va fi maghiară, sau nu va esista“*, asta o scie prea bine tot omul cu minte: maghiar, român, slovac ş. a. care a petrecut cu atenţiune alte mii de declaraţiuni şi sute de intreprinderi, cari venir la iveală mai ici, mai colea, mai pretutindeni, toate însĕ în interesul maghiarisării; dar au priceput bine sensul acelei alternative în deosebi gratulanţii, cari la parola scurtă a dlui ministru prorupseră numai decât în aplause frenetice, care nu sunt must de pere uscate.

Pornirile spre maghiarisare cu ori-ce preţ — căci numai de aceasta este vorba — noi le-am considerat totdeauna de o fatalitate şi de un pericol evident pentru consolidarea statului ungar. Ne-a durut şi ne doare, când vedem, că astfel de porniri fără minte sunt încuragiate, sunt chiar nutrite şi din sferele guverniale.

„Telegraful Român“ n'a propagat nici când politica acelora, cu cari dl Czenkalji ne pune în tovărăşie; n'a propagat politica lui Polit, pe care nici nu-'l cunoascem mai de aproape; n'a propagat politica cea declarată a „Gazetei Transilvaniei,“ nici cea ascunsă a altor ḑiare, care se numesc par excellence „naţionale“; ba propriaminte foaia noastră nici n'a făcut vreo-dată anume politică, ci ea a fost şi este mai mult un organ observatoriu şi informatoriu, care s'a pus şi stă pe basa legilor sancţionate.

Totul ce pretindem noi in foaia noastră, şi spre ce nisuim in viaţa publică, este: ca sĕ fie respectate şi sĕ fie esecutate cât de bine legile cardinale ale ţĕrii, şi între acele cu deosebire legea pentru naţionălităţi, de care — lucru firesc — trebue sĕ ne interesăm, ca de o condiţiune de prosperare pentru civii de naţionalitatea română, la carea aparţinem şi noi.

De altă parte însĕ, de câte ori vom simţì intenţiuni rele pentru naţionalitatea noastră, intenţiuni de a ne strica, de a ne magharisa, şi până când ne va fi încă permis a scrie şi a vorbí, nu vom înceta a ḑice în faţa ori cărui esperimentator: Lăsaţi-ne în pace cu intenţiunea voastră de a ne maghiarisa; poporul nostru are şi fără acea destule necasuri, şi are alte multe trebuinţe pentru ca se poată prospera în rĕnd cu celelalte popoară ale patriei; nu ve consumaţi puterile întru urmărirea unui vis nerealisabil, şi nu ne faceţi nouĕ prin încercările voastre viaţa şi mai amară, decât cum este deja; pentrucă aţi putut vedé şi ve puteţi convinge, că românul vrea sĕ fie bun cive al patriei, dar maghiar nu veţi face din el în veci, nici cu vorbă bună nici cu vorbă rea, nici cu temniţă, nici cu sabie, nici cu furci, nici cu toată puterea iadului; ear dacă s'ar afla — ceace noi nu putem crede — vre un român, care sĕ ve vorbească altfeliu, care poate sĕ ve animeze în calea ce o aţi apucat: sĕ sciţi, că acela e un speculant, care ve înşeală, nu însĕ amic al maghiarului, fie el amploiat de stat, fie din clerul superior sau inferior al vreunei biserici, fie director sau redactor al vre unui ḑiar, sau fie el ce va fi; — deci: daţi-ne bună pace!

Aşa şi este. Noi vrem sĕ fim buni patrioţi, cetăţeni buni ai Ungariei, — nu însĕ maghiari, ci români. Şi toţi renegaţii, şi toţi şoviniştii, cari se pun în ruptul capului sĕ contopească toate naţionalităţile patriei în elementul astăḑi prevalent maghiar, vor vedê în cele din urmă tot resultatul încordărilor lor nebunesci numai în nisce ruini nereparabile, ruini, la care ne gândirăm în varietăţile noastre din Nr. 10.

Este deci o apucătură vicleană şi zĕu rĕutăcioasă din partea dlui Czenkalji, când pentru a ne putea mustra pe noi, ascunde adevĕratul înţeles al cuvintelor dlui Trefort, ear nouĕ ne atribue intenţiuni antipatriotice, şi în contul nostru reflectează încă şi la unele enunciate ale ḑiariului „Kolozsvár“ şi la oare-care poesii române de pe la Arad, cu care — bune, rele, — noi nu ne-am ocupat de feliu, mai ales când nici nu avem cunoscinţă de ele.

Credem, că am terminat pentru astădată cu dl Czenkalji; mai rĕmâne numai, ca la emfasa dsale *„Éljen a magyar haza“* sĕ dăm din partea noastră resunetul loial: Se trăiască Ungaria! Sĕ trăiască naţionalităţile ei!

---

[*] *) Nume fictiv dela Czenk, adecă dela Têmpa, ce se înnalţă deasupra Braşovului.

Resultatele financiare în anul 1886.

Din partea ministeriului de finanţe în ḑilele aceste s'a publicat un reasumat despre manipularea la cassele statului în ultimul cuartal al anului trecut, din care putem sĕ statorim resultatul general al manipulărei finanţelor în anul 1886. Din aceste resultate ale manipulărei casselor este adevĕrat, că nu putem trage, decât conclusiuni aprocsimative, dar aceste conclusiuni în cele din urmă puţin vor diferí de cele definitive.

În anul trecut a fost preliminat 321.415,046 fl. 98 cr. şi s'a incassat 289.500,113 fl. 66 cr. resultă dar un deficit de manipulaţie de 31.914,933 fl. 33 cr. Dacă incassările din anul trecut se comparează cu incassările din anul precedent se constată, că statul cu 4·7 milioane a incassat mai puţin, ceea ce ilustrează evident, că contribuabilitatea cetăţenilor a decăḑut în mod însemnat, mai ales dacă avem în vedere, că darea s'a esecuat tot cu aceeaşi energie ca şi în anii precedenţi.

Starea aceasta devine şi mai întristătoare, dacă avem în vedere, că această decădinţă e mai învederată la dările directe, unde incassările cu 2.563,031 fl. sunt mai puţine ca în anul precedent. Acest deficit nu mai sufere îndoială resultă din recolta cea slabă, — şi luând în considerare, că restanţa la acest titlu chiar în cuartalul al IV-lea e mai mare, putem deduce cu siguritate, că tot aşa va fi şi în anul curent în cuartalele I şi II.

În ceea ce privesce întratele mai la toate speciile de dări sunt regrese, chiar şi unde într'alţi ani se arĕta o crescere oare-care. O crescere de 4.229,401 fl. se arĕtă numai la incassările dela căile ferate de stat.

Morala, ce ne-o putem face din aceste cifre, ce vorbesc atât de clar este, că deocamdată avem sĕ ne basăm şi în viitoriu mai mult pe forţa creditorilor statului.

приими. де мъниле челор. фъръделѣџе челѣ зидить ѥл. ши ꙟкрȣче. гъвоздитъ домнȣл мъритаȣ атȣнче де тоть бисеричїи спарсъръсе ши соа еле ꙟтȣнекъсе нȣ ръбдъ. ȣнде. възȣ пре дȣмнезеȣ кинȣиндȣл ши ѥль съ кȣтремȣръ тоатъ лȣме ачелȣѧ се не ꙟкинъ.

Оу҆ченикȣл се лъпъдъ де дȣмнезеȣ ꙗръ тълхарȣль. стригъ поменеще доамне. ꙟмпъръциѧ та. слȣжескъ нащери та. дичи рогȣмъ поменеще ѡ̂мь юбить креџи кънтъ џїе.

Кȣ ачеѧ бȣкȣресъ. де ꙟџерȣл приимисе ши нащерѣ. зидиторȣлȣї сеȣ фечоаръ тине мъримȣте.

Ꙟпакъ лȣме Хс҃ чела. чидинтро фатъ трȣп приимиши ши пелиџе [3]) аи лȣать ши глас съ те слъвим каȣюбитори де ѡ̂амини.

Ѡ девиндере нȣле фȣ дестȣл Хс҃ роделор ѡ̂вреещи. чи ши кȣ капїтеле клѣти ꙟ шиши бътѣ жокь. шиль ѡ̂къръѧ. чи дѣде лор Хс҃ дȣпъ лȣкрȣл лор къ нȣ ꙟнџелѣсеръ ата сокотинџе.

Домнȣл динтрȣ тине ꙟпелиџесъел кȣноскȣтаȣ домнȣл. нъскътоарѣ фечоареи ȣна блавитъ аколȣ ачеѧ роагъ съ мънтȣѧскъ сȣфлетеле ноастре.

Аша гръи дȣмнезеȣ кътре Їюда. ѡ̂минимеи чевъ фъкȣн воахъ. де въ скȣлать пре мине ѡ̂ръби вощри. иȣминаи стрикаций кȣръций бъръбатȣл фиинд ꙟпать болънавъ де ли де ан скȣлаюль ѡ̂мини миеи че въ фъкȣ ȣн дерѣптъ манъ. фїѧре мъ дѣдетъ ши пънтрȣ апъ ѡ̂џетъ пънтрȣ че варъ фи амь юби вои мъ ръстигнице ши нȣ вои маи ръбда де авȣмь. чи вои киема честе лимби се мъ лаȣде кȣ татȣль ши кȣ дȣхȣль сфн҃ть ши еȣ вои да лор вияцъ ꙟвѣчи.

Астъзи подоаба бисѣричии спре аръгаре ѡ̂вреилорь спарсесъ ши соареле лȣминаши аскȣнсе къ възȣ юбиторȣл ръстигнить.

Лецȣиторїи посъръ исраилилор їюдеи ши фарисеи ши чата апостолѣскъ стрига кътръ ѥи. ꙗтъ бисѣрека че аць вои спартъ. ꙗтъ миелȣл че аць вои ръстигнитъ ши ꙟгроапъль дѣдетъ чиелъ ꙟпȣтере съȣ скȣлатъ нȣ въ ꙟшеларець їюдѣилорь. къ ачеаста ꙗсте вияца ши люмина ши ꙟпъкъторȣль лȣмїи.

Фичоаръ пречиститъ ши не испити де нȣи ъ нъскȣ таи кȣ фаце. фоста мȣмъ невъститъ нъскътоаре домнȣлȣи марїе роагъ пре домнȣл Хс҃ съ спъсаскъ сȣфлетеле ноастре.

Кънд стътȣ наинте лȣи каїафа ши дѣдеръ лȣи жȣдикаре. атȣнче търиниле черȣлȣи кȣтремȣръсе ши къндȣл ꙟнълъцаръ пре крȣче ꙟтре дои тълхари ѥи сокотиръ къ са мънъ кȣ чеи фъръделѣџе. пре чела че ꙗсте фъръ де пъкате дерепть ачѣѧ спъсѣще ѡ̂мȣл фъръ пъкате доамне мърїѧ та.

Съборȣл ѡ̂врееск лȣ ꙟпилатъ черȣръте а те ръстигни доамне. винъ амȣ ꙟтине нȣ афларъ виноватȣл пре варава слобозиръ. ши пре тине. доамне џȣдекаръте спре ȣчидере пъкатȣши агонисиръ. чи дъ лор доамне дȣпъ лȣкрȣл лорь къ ꙟдешерть спре тине се ꙟвъцаръ.

Бȣкȣръте чѣѧ чи кȣ бȣкȣрие дила ꙟџери лȣаши ши скȣши зидиторȣл тъȣ фичоаръ рогȣмъ. мънтȣеще сȣфлетеле ноастре чеи чи те мърескъ.

Доамне чель тълхари че фъкȣ кълкъторȣлȣи приимишиль. ши чела че ꙟсинџе мъниле спȣркатȣшаȣ ши пре нои кȣ ѥль нȣ немеримь къ аи ꙟдȣлчитъ ши ѡ̂мь юбитори.

Пȣцин глас лъсе тълхарȣл пре крȣче ши маре крединџе афлъ ꙟтрȣн час спеисъ ши ꙟтъ ѥль ȣша раюлȣи дешискисъ ши ꙟтръ ши ачела покъинџе лȣи приими ши доамне слава та.

---

[3] Trup.

Varietăți.

* (Balul reuniunei femeilor române din Sibiiu). Nu poate fi un lucru mai plăcut, decât când frumosul este împreunat cu folositoriul. Aceasta se poate ḑice cu drept cuvênt despre balul reuniunei femeilor române din Sibiiu. De mult a fost timpul, când s'a sulevat — și astăḑi putem ḑice realisat — idea măreață la damele noastre de aici, ca pentru crescerea fetițelor noastre sě se înființeze un institut românesc, și pentru realisarea acestui scop în diferite forme ne am forțat puterile materiali. Unul dintre mijloacele mai principali în aceasta direcțiune a fost dela început arangiarea de baluri, ca prin aceasta pe lângă partea materială totodată sě ne arătăm forțele și în cele sociale. Sě dovedim lumii, că românul e unul dintre popoarele cele mai accesibile pentru cultură.

În cât s'a ajuns scopul în partea primă e lucru secundariu de astădată, ajunge sě constatăm, că acest bal încă dela început 'și a asigurat renumele de bal de elită, și streinii astăḑi 'și țin de cea mai mare onoare, dacă li se dă ocasiune a putea sě participe la balul român.

În est an reuniunea femeilor săsesci de aici basată pe un anunciu publicat — după cum se afirmă — încă prin luna lui Novembre a. tr. a aflat cu cale a ficsa ḑiua balului lor tot pe ḑiua de 12 Februariu a. c. st. n. care era deja ficsată din partea reuniunei române. A presupune, că s'a făcut aceasta cu intențiuni de concurență nu ne vine probabil, pentrucă aceasta era a priori eschisă, — faptă e, că balul a succes și de astă dată preste asteptare, și nimic nu a perdut din nimbul de mai înnainte.

Ceva după 8 oare s'a făcut începutul conform datinei noastre naționale cu o „Horă“ imposantă, după care a urmat immediat un vals și așa pe rênd s'a esecutat programul întreg cu cel mai mare entusiaşm repețindu-se mai toate jocurile. Cuadrilul prim s'a jucat aproape de 100 părechi în 4 coloane, al doilea în 3 coloane, ear celelalte în câte 2 coloane.

Nu mai sufere îndoială, că pentru noi de mai mare interes este „Romana“ de care sunt încântați și streini și care de astădată s'a jucat cu mai multă precisiune ca ori când.

Afară de publicul român din loc și un numer considerabil din provincie au mai participat mai mulți oficeri din statul maior în frunte cu Escelenția Sa dl comandant bar. Schönfeld, și un numer însemnat de oficeri cu deosebire dela cavalerie, precum și primariul orășenesc dl Hochmeister, mai mulți profesori dela gimnasiul de stat și foarte mulți funcționari de pe la oficiile din loc.

Damele, unde avem sě înregistrăm asemenea un numer considerabil din classa cea mai aleasă străină, ca totdeuna și de astădată s'a presentat în toalete elegante și cu gust, cele mai multe în pitorescul costum național representând diferite porturi din România.

Nimic mai plăcut, decât sě veḑi pe simpaticele noastre româncuțe în frumosul costum național. Și dacă ar fi ceva de obiecționat în aceasta privință, aceea ar fi, că am fi dorit sě vedem representate și porturile noastre naționale din Transilvania, ce sunt tot atât de încântătoare.

* (Himen.) Eugen Grecu și Otilia Piposiu căsătoriți.

Hondol, 25 Ianuarie (6 Februarie), 1887.

* (Cas de moarte.) *Dumitru Anton*, comerciant în numele seu, al fiicii sale minorene *Maria*, al tatălui defunctei, *Ioan Vișa*, precum și în numele fraților, surorilor și celealalte rudenii aduce cu inima înfrântă de durere la cunoscința tuturor amicilor și cunoscuților, că mult iubita sa soție

Maria Anton născută **Vișa**

după un morb greu de 5 ḑile în 11 Februariu a. c. la 1 oară după meḑul nopții în tinera etate de abia 18 ani, prověḑută cu cele sfinte a încetat din vieață.

* (Necrolog.) **Candit Moldovan,** paroch gr. or. în Totoiu, asesorul scaunului protopresbiteral, membru al comitetului comitatens și al asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român a încetat din viață în 8 Febrăariu st. n. la 10 oare din noapte după o lungă suferință în al 75 an al vieței și 40-lea al preoției.

Rěmășițele pământesci a neuitatul defunct s'au așeḑat spre repaus etern în cimitirul din comuna Totoiu în 11 Februariu la 10 oare a. m.

Totoiu, în Februariu, 1887.

Fie-i țerina ușoară și memoria neuitată.

* (Invitare) la balul, ce se va arangia Joi la 5/17 Februarie a. c. de către comitetul gimnasial în sala „Redutei“ din Brad, pentru înmulțirea cabinetului natural dela gimnasiul din loc.

Începutul la 8 oare seara.

Entrèe de persoană 1 fl. — de familie 2 fl.

Oferte marinimoase se vor cuita pe calea publicității.

Brad, la 25 Ianuarie, 1887.

Comitetul arangiatoriu.

* Invitare la *„Serată cu danț“* ce se va arangia Joi în 24 Fabruariu 1887 c. st. n. în sala hotelului „Leul de aur.“ Venitul curat este destinat în folosul bibliotecei scoalei. Începutul la 8 oare seara. — Prețul întrărei de persoană 1 fl, de familie 2 fl. v. a.

Oferte marinimoase și suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe calea ḑiaristică

S.-Sebeș, in 2 Februariu, 1887.

Comitetul arangiatoriu

* (Invitare) la petrecerea cu joc, ce se va arangia de „Reuniunea pompierilor voluntari“ din Sěliște la 7/19 Februariu 1887 în sala scoalei române din loc.

Venitul curat este pentru fondul Reuniunei.

Intrare de familie 1 fl., de persoană 50 cr., membrii Reuniunii pompierilor din loc 20 cr. v. a.

Oferte marinimoase se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiător.

* (Convocare.) Adunarea generală ordinară a însoțirei de credit și anticipațiune „Huniedoara,“ ficsată pe ḑiua de 31 Ianuarie (12 Februarie) a. c. din lipsa membrilor ceruți de statute, rěmânênd fără de efect, subsemnata direcțiune învită din nou pe toți membrii sei, sě bine-voiască a participa la a doua adunare, care va avea loc la 10/22 Februarie a. c. înnainte de ameaḑi la 9 oare, în localul însoțirei.

Se notifică, că la această adunare se vor lua concluse valide și numai cu voturile celor de față.

Deva, 1/13 Februarie, 1887. *Direcțiunea.*

* (Convocare) Despărțěmêntul I al „Reuniunei învěțătorilor rom. gr. or. din Districtul al X Brașov“ 'și va ținé adunarea sa generală, *Luni în 9/21 Martie* a. c. (ḑiua de ss. 40 Martiri) în sala hotelului *„La soare“* în Satulung și anumit dela 9—$12^1/_2$ oare a. m. și dela 3—5 oare p. m., la care sunt invitați prin aceasta a participa toți onorații membri ai acestui despărțěmênt împreună cu alte persoane amice scoalei. Altă învitare specială afară de aceasta nu se va mai face.

Obiectele de pertractare în această adunare vor fi:

1. Conform decisiunei și însărcinării comitetului central al reuniunei prin hârtia sa dtto. Brașov 4/16 Decemvrie 1886 Nr. 9. se vor desbate temele:

a) „Descrierea ferului“ prelegere practică pentru anii din urmă ai scoalei primare.

b) „Cum are învěțătorul sě facă pe elevii din anul I de școală cunoscuți cu noțiunea *propozițiune* (ḑicere) desfacerea ei in vorbe, silabe și sunete?“

2. Raportul comitetului despărțěmêntului despre resultatul concursului escris conform însărcinării generale din anul trecut pentru elaborarea temei: „Cum sě fie crescerea, ce părinți au a o da copiilor lor, pentru ca scoala sě-și poată ajunge mai cu înlesnire înnaltul seu scop?“

3. Propuneri de sine stătătoare.

Acei on. membri, cari ar lucra sau ar dorí a prelege vre-una din temele de sub punctul 1 a) și b), sě binevoească a se anunța la subscrisul presidiu cel mult până la prima Martie st. v. a. c.

Satulung, 30 Ianuarie, 1887.

I. Dorca, *I. Dariu,*
pres. secret.

* (Apostare.) Într'o corespondență primită dela un amic al nostru ni se împărtășesce apostarea preotului Ioan Farcaș din Sec. Nu vrem sě ignorăm interesul ce-l manifestează dl corespondent față de afacerile noastre bisericesci, pentru aceea luăm notiță despre acest fapt, dar numai la acest loc, pentru că demnitatea foaiei noastre nu permite ca de persoana preotului Ioan Fărcaș sě ne ocupăm la alt loc. Înnaintea noastră preotul I. Fărcaș este persoană bine cunoscută, și scim, că este preot de 27 ani, ba a fost și adm. prot. mai mulți ani. Un fiu al dênsului — care a ascultat drepturile la academia de aici — în tot decursul studiului a avut stipendiu dela consistoriul nostru archidiecesan resp. din fondurile noastre archidiecesane, ba și dênsul a fost continuu menagiat cu ajutoare bisericesci. Cu toate acestea nu ne surprinde de loc aceasta scire, deoarece eram cam orientați cu dênsul, și dacă va mai avea multe ḑile putem sě-'l vedem și reformat sau unitariu, pentru că poate fi și mai rentabil a fi reformat sau unitariu! Apoi încât pentru consciință.. ....

* (Publicațiune.) Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în ședința din 3 Ianuariu a. c. sub Nr. 53 pe basa alinei a 2-oa a §-lui 34 al art. de lege XXI din anul 1886, că locurile acelor membri aleși ai comitetului municipal, cari a eșit din comitet și a căror mandat espiră cu finea anului 1886, sě se intregească prin alegere, care sě se efeptuiască *în 21 Februariu.*

Aceasta se aduce la cunoscința publică cu următoriul adaus:

1. Spre orientare s'a pus lista viriliștilor rectificată despre anul 1887, lista membrilor aleși precum și lista membrilor, al căror mandat au espirat în localitățile de oficiu ale orașului Sebeș și ale comunelor respective spre vedere publică.

2. Alegerea sě va efeptuí în modul următor:

a) în cercul electoral al II-lea al orașului Sibiiu e de a se alege în urma mortului Mihaiu Fabrițius

---

Бȣкȣрътє фичо̑аръ ши ȣшє дє кȣвънтȣл дȣмнєзєȣлȣи нострȣ ка о маникь ро̑агъл съ мънтȣѧскъ сȣфлєтєлє но̑астрє.

Нȣ ка ѡ̑врєии съ пръзнȣимь чи пащилє ноастрє дєрєпть. Нои сє жȣнгє Хртос Дȣмнєзєȣ чи съ нє кȣръцимь нои дє доамнє кънд вєи вєни ѫмпъръциа та фєрикаци[4]) дє чєи чє сънть кȣ инима кȣратъ къ ачѣ ворь вєдѣ прє Дȣмнєзєȣ.

(Va urma.)

Visul lui Petru.

— Poveste de iunior —

(Încheiere.)

Într'o clipă nu mai remase nici pâne și nici carne, nici vin, așa, că ceialalți, neavênd vreme sě mânce destul, remaseră flămânḑi. Acum ce sě facă ei până dimineața? Ca sě le treacă de urit sě apucară și slobodiră buțile — una câte una — pe colină la vale, apoi începură a arunca în ele cu oasele ce le au avut. Și cum erau buțile goale așa sunau de tare, încât toată curtea împěratului se sculà spăriată, cugetând, că pușcă cineva cu tunurile.

În ḑiua următoare se minunà împěratul Roșu când aflà, că Petru și cu frații lui nu numai că au mâncat tot, dar încă cereau de mâncare, când au eșit din casă, ḑicênd, că erau sě moară de foame.

Acum venì rêndul la a treia poruncă, carea era cea mai grea de împlinit. Imperatul Roșu avea adecă un cuptor mare de fer și a poruncit slugilor sě-l ardă până va schinteia de roșu și atunci sě bage în el pe Petru și pe frații lui de cruce. Aceștia se spăimântară, când věḑură cuptorul roșu ca focul, Frigurilă însě nu mai putea de bucurie, că acum o sě se încălḑească și el odată cum se cade.

— Lăsați me pe mine înnainte — ḑise el către ceilalți și întră în cuptor. Și sě vedeți minune! Cum întră Frigurilă, cuptorul se rěcí așa de tare de gândeai, că de când e lumea n'a mai fost încălḑit. Ba dela o vreme bieții oameni începură a tremura, de cugetai, că le sar toți dinții din gură, așa se făcuse de frig în cuptor, pentrucă Frigurilă a luat toată căldura, ce era în el.

Dimineața venì împěratul Roșu sě vadă cum se vor fi fript coconașii cei viteji. Când colo! Nu putea crede ochilor . . . căci nu numai, că nu s'au fript, dar tremurau de frig.

Dacă věḑu împěratul Roșu, că Petru e un viteaz așa de mare, se bucură foarte mult și fiind el bătrên și neavênd copii puse pe Petru pe scaunul împěrației, ear el se retrase. Întreaga împěrăție se bucurá că a căpătat un împěrat așa de viteaz și înțelept ca Petru. Petru puse pe frații lui de cruce sfetnici împěrătesci.

Ajungênd Petru împěrat, nu-și uită de fata împěratului Verde, carea l'a scăpat pe el dela moarte, și o luă de soție împreunênd astfel amêndoue împěrățiile, căci și împěratul Verde lăsà pe scaunul împěrăției lui pe ginere-seu. Acum sě fi věḑut ce ospěț împěrătesc s'a făcut. Fost'au acolo chemați tatăl și frații lui Petru, apoi toți craii și prinții, toți domnii și boierii, toți sěracii și calicii. Fost'am și eu pe acolo și am auḑit când a întrebat împěratul Verde pe ginere-seu:

— Dar spune-mi Petre, ce ai visat tu în via tatăteu, de nu ai vrut sě spuni niměrui?

— Visul meu îl sciți cu toții — respunse Petru, căci eu n'am visat alta decât tocmai aceea, ce s'a întêmplat cu mine de atunci și până acum și de aceea nu l'am spus niměrui, căci atunci ar fi rîs toată lumea de mine, acum însě dupăce s'a împlinit, îl sciți și DVoastre.

— Trăiască împěratul — strigà Fugilă.

— Vivaaaaaaat! — rěspunseră o mie și o sută de glasuri.

---

[4]) Veḑi cuvêntul: fericați în vocabulariul codicelui Veronetian.

1 membru. — Presidentul de alegere: căpitanul de poliție Iosif Drotleff. — Locul de alegere: sala de ședință a magistratului;

b) în cercul electoral I-iu al orașului Sebeș e de a se alege în urma abdiceri dlui inspector de dare Ludvig 1 membru. — Presidentul de alegere: primariul Albert Leonhardt. — Locul de alegere: sala de ședință a magistratului;

c) în cercul electoral al Bradului e de a se alege în urma abdiceri dlui inginer cercual Hartig 1 membru. — Presidentul de alegere: preotul Eugen Capesius. — Locul de alegere: localitatea oficiului comunal din Brad;

d) în cercul Nocrichului sunt de a se alege 8 membri. — Presidentul de alegere: preotul Iosif Schullerus. — Locul de alegere: localitatea oficiului pretorial din Nocrichiu.

3. Dreptul de alegere activ și pasiv îl au toți aceia, cari sunt induși în lista alegĕtorilor de deputat dietal pro 1887.

4. Alegĕtorii sunt pe basa §-lui 38: XXJ din 1886 îndreptățiți a-și designa la începutul alegerii 4 bărbați de încredere lângă president.

5. În sensul § lui 39: XXI din 1886 alegerea se va începe în ḑiua mai sus amintită la 9 oare dimineața și se va finí tot în acea ḑi la 4 oare după ameaḑi.

6. Spre orientare se mai aduce la cunoscință, că se țin:

a) de cercul electoral al Bradului comunele: Șebeșul-Inferior, Șebeșul-Superior, Boița, Sadu, Avrig, Brad, Cisnădioara, Porcești, Racovița, Șelimbru, Tălmaci, Tălmăcel Veșteni;

b) de cercul electoral al Nocrichului comunele: Alțina, Bendorf, Vurpĕr, Ilimbac, Glimboaca, Fofeldea, Hosman, Curpĕr, Cornĕțĕl, Nocrich, Marpod, Nucet, Săsăuz, Sĕcădate, Țichindeal.

Sibiiu, în 11 Februariu, 1887.

Gustav Thalmann,
vice-comite al comitatului Sibiiu.

Din public.*)

Onorate Domnule Redactor!

În urma declarațiunii Domnului Aureliu Suciu publicată în Nr. 9 al acestui prețuit jurnal, — 'mi permit a Ve ruga, ca pentru orientarea publicului mare, sĕ binevoiți a da loc în coloanele „Telegrafului Român“ următoarelor deslușiri, cu care eu în calitate de președintă ad interim a reuniunei femeilor române din Arad și provinciă, sum datoare atât față de public, cât și față de scopul, pe care'l urmăresce aceasta reuniune.

Comitetul reuniunei femeilor române din Arad și provinciă în ședința din 11/23 Ianuariu a. c. în considerarea impregiurărilor actuale din ținutul nostru, a luat conclusul, că pentruca balul reuniunei arangênd în anul acesta se suceadă cât mai bine, se-l arangeze pre timpul întrunirii sinodului eparchial, ear despre aceasta sĕ aviseze publicul român.

Conform acestui conclus s'a avisat publicul atât pre cale jurnalistică, cât și prin un „avis“ separat pentru orientare. Astfel „avisul“ trămis nu este nici „apocrif“, și nu este nici un „abuz“ precum dechiară dl Aureliu Suciu, ci un act al comitetului reuniunei, emis în cadrul competinții sale. Astfel fiind lucrul, regret foarte mult, că sum silită a dechiara, că balul anunciat de dl Aureliu Suciu și ceialalți domni subscriși în învitarea emisă sub numele de „comitet arangiator“ pre 17 Februariu, nu este balul reuniunei; și reuniunea nu a autorisat pre nimenea a arangia acel bal, nici a aduna oferte marinimoase pentru scopul reuniunei; ba mai mult, reuniunea nu are nici cea mai mică cunoscință, nici despre aceea, că cine a ales acel comitet, și cine i a dat imputernicirea, ca cu firma reuniunei sĕ adune „oferte marinimoase“ dela public. Ear dacă dl Aureliu Suciu dechiară, că tinerimea arangează balul din 17 Februariu pre propriul seu risic, atunci eu așa cred, că aceasta împregiurare trebuia amintită în învitare cu atât mai vêrtos, cu cât chiar interesul, pre care-l poartă publicul nostru față de „cultura femeii române“ și preste tot față de aceasta reuniune, nu permite, ca ofertele marinimoase încurse spre acest scop cultural sĕ se întrebuințeze spre acoperirea speselor unui bal, de care reuniunea nu are nici cea mai mică cunoscință, pentrucă aceasta nu însemnează a promova cultura femeii române.

De aceea pentru orientarea onoratului public dechiar, că balul anunțat pe 17 Februariu a. c. nu este balul reuniunei, și regret foarte mult, că domnii, cari arangează acest bal fac us de numele reuniunei fără scirea și autorisarea acesteia.

Intriga și fracțiunea dară, apostrofate de dl Suciu nu la noi, ci în acel cerc al Domniei Sale se pot afla, unde s'au planuit balul din 17 Februariu ca antagonist balului Reuniunei noastre, decis a se arangia mai târḑiu.*)

Arad, în 7 Ianuariu, 1887.

Hermina P. Dessean,
președinta Reuniunei femeilor române
din Arad și provinciă.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Posta redacțiunei.

Dlui Z. G. în F. Coresp. DVoastre nu aflăm de oportun a o publica. Pe calea aceasta nu vi se dă nici cea mai puțină satisfacere. Poate însĕ sĕ ni se dea ocasiune sĕ facem us de ea, pentru aceea rĕmâne salvată deocamdată de focul cel mistuitoriu. Red.

---

*) Din causa s. sĕrbători întârḑiată. Red.

Loterie.

	Mercuri în 16 Februariu 1887.				
Sibiiu:	**57**	**3**	**75**	**70**	**71**
	Sâmbătă, în 12 Februariu 1887.				
Buda:	**21**	**35**	**16**	**65**	**26**

Nr. 29 [1532] 1—3

CONCURS.

Devenind în vacanță următoarele stipendii, și anume:

A) 1. Un sipendiu de 50 fl. pe an din fundațiunea anonimă „Dobâca,“ destinat pentru un gimnasist născut în fostul comitat al Dobâcei.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an, din fundațiunea „Radu M. Riurean“ pentru studenți la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „Gallianǎ“ pentru studenți la gimnasiu.

Mai departe fiind vacante următoarele:

B) 4. Un ajutor de 60 fl.pe an, pentru tineri sau tinere, cari ar voí sĕ învețe la vre un institut sau corporațiune industrială din patrie, vre-una din meseriile: țĕsutul de pânzării, covoară, părți de îmbrăcăminte pe rĕsboaie mai perfecționate sau cusătură de albituri, broderii sau croitoria superioară de dame sau bărbați, sau arta orologeriei, juvergiei (arginteriei) sau a farmaciei.

5. Un ajutor de 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană“ pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí sĕ învețe vre-o meserie oare care.

6. 16 ajutoare à 25 fl. pe an, menite pentru tineri români, cari voesc a învĕța vre-o meserie, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria (bărdășia), faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înnainta comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu, *până la 1 Aprilie st. n. 1887.* Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranții la vre-unul din stipendiile amintite sub A. 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe sem. I. al anului scol. curgĕtor;

c) atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetează scoala de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Conform literilor fundaționale, la obținerea stipendiului de sub 3. din fundațiunea „Galliană,“ ceteris paribus va avea preferință acela dintre concurenți, carele va dovedí, că se trage din familia fondatorului, și anume din familia „Pop și Anton.“

Suplicanții la vre-unul din ajutoarele amintite sub B. 4—6 au sĕ presente următoarele documente:

a) atestat de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare;

c) atestat, că se află deja lucrând la vre-un măestru sau corporațiune, și cu ce succes.

Aspiranții la ajutoarele de sub 5, 6, vor avea sĕ aștearnă în original sau în copie legalisată și contractul închieiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884.)

d) atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) adeverință dela părinți sau tutori, că sunt deciși a lăsa pe fiii sau pupilií lor la învĕțătură până se vor perfecționa pe deplin.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu, 1' Ianuarie, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crișan,** secretariu.

Nr. 66 [1529] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch Nicolau Opriș din comuna Gârbova protopresbiteratul Mercurei, cu încuviințarea mai înaltă, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile de a prima publicare

Dotațiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din venitele parochiei de clasa a III-a. care jumetate calculată în bani face 203 fl. 23 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta suplicele lor de concurs, instruite în înțelesul legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei, în terminul mai sus indicat.

Mercurea, la 22 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Mercurei

Ioan Droc,
protopresb.

Nr. 142887 [1530] 1—3

CONCURS.

In urma încuviințării Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Decembre 1886 Nr. 6349 B. se publică prin aceasta concurs de capelan lângă parochul Iacob Buzdug în parochia de classa a III-a Borgo-Rus cu filiile Iaad și Dorolea din protopresbiteratul Bistriței, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Ca venit va avea capelanul jumĕtate din toate venitele parochiali, cari computate în bani fac la an suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și așterne suplicele instruite amesurat legilor din vigoare în terminul indicat, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței în conțelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistrița, 18 Ianuariu, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 592 1886 [1531] 1—3

CONCURS.

De oare ce în urma concursului publicat în ḑiarul „Telegraful Roman“ Nr. 106 și următorii din a. tr. 1886. pentru întregirea postului de paroch în Geaca protopresbiteratul Clușului, nu sa însinuat nici un concurent cualificat; pe basa veneratei ordinațiuni consistoriale din 2 Decembre 1886 Nr. 6055 B se repețesce concursul deja publicat, respective se escrie concurs nou pentru numita parochie pre lângă emolumentele și condițiunile din citatul concurs, cu termin de 30 ḑile de la prima publicare, observênduse că concursurile sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al Clușului.

Cluș, 17 Ianuariu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial

Vasilie Roșescu,
protopresbiter

---

ad. Nr. 32. [1533] 1—3

EDICT.

George Eliseiu Dogariu din Herman, carele deja de 13 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soțiă Maria George Irimie din Stupinile Brașovului, sĕ citează a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Roman,“ căci la dincontră sĕ va pertracta și decide causa sa matrimonială și cu absenția lui.

Brașov, în 19 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Câștig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societății,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat și premii, prescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicați prin noi ori unde, pe lângă nisce **condițiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguință poți dobândì fără capital și risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [156] 2—2

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupațiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische-Wechselstube-Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 8—26

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 13 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Februariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Februariu, 1887.

În 3-a lunei curgătoare s'a început desbaterea asupra budgetului presentat de ministrul cultelor şi al instrucţiunei publice, şi ea încă la început s'a presentat în haină atât de rĕsboinică, încât nime n'ar crede, că se tractează de resortul, din care se dirigează instrucţiunea şi educaţiunea cetăţenilor din Ungaria. Această formă rĕsboinică pe deplin corespunde situaţiunei actuale dela noi, unde toate stau pe picior de rĕsboiu, şi la locul prim pe picior de rĕsboiu stă resortul de culte, şi ameninţă cu cutropire esistenţa naţionalităţilor din patria noastră.

Stranie apariţiune aceasta în vieaţa unui stat cultural. Este regretabil, că curentul păcĕtos al maghiarisării este împins innainte din sferele guvernamentale; e regretabil, când parlamentul s'a identificat cu periculoasele esperimentări ale celor dela reuniunile de maghiarisare; e regretabil, că spiritele atât sunt de iritate sub presiunea acestui curent, încât nici bărbaţii născuţi din sânge unguresc nu mai sunt toleraţi în societatea ungurească, dacă au curagiul sĕ condamne curentul, care va trebuí sĕ producă mari sguduiri în vieaţa statului nostru.

Şedinţa de Marţi a casei deputaţilor din Budapesta va rĕmâné memorabilă pentru enunciaţiunile deputatului Mocsáry asupra politicei ministrului de culte şi instrucţiune publică, memorabilă pentru destăinuirile făcute de ministrul nostru de culte şi instrucţiune publică cu privire la scopurile urmărite de dênsul, şi a căror realisare trebue sĕ se amâne numai din causă, că statul nu poate pune mai mari sume de bani la disposiţiunea ministrului. Memorabile vor rĕmâné şi destăinuirile ministrului cu privire la politica urmărită cu scoalele de stat, cari se întemeiază prin anumite insule din noianul mărei locuite de naţionalităţi, îndată ce o pretind aceasta anumite interese — după cum s'a făcut spre pildă în Dicsŏ-Szent-Márton, pentru a cărei susţinere numai s'au spesat pe an cu ḑecile de mii, şi la care de present sunt 7 elevi, aşa, că pe elev vine o sumă de aproape 1000 fl. la an.

Memorabile vor rĕmâné resonamentele, că după ce odată s'a constatat, că asemenea scoale, pentru cari se varsă atâta sumedenie de bani din vistieria statului, şi se constată, că înfiinţarea ei n'a fost dictată de consideraţiuni culturale, în cele din urmă ajungênd numĕrul elevilor egal cu cel al profesorilor, se casează, după cum ne pune în vedere domnul ministru cu scoala, de care am făcut pomenire.

Toate acestea vor rĕmânè memorabile, şi memorabilă va rĕmâné şi ţinuta pressei unguresci faţă cu deputatul Mocsáry, pentru cuvêntarea acestuia în cestiunea naţionalităţilor. Parlament, pressă, guvern, partidele politice, toate au escomunicat cu un glas pe deputatul ungur, pentrucă el a spus în parlament, ceea-ce noi ḑi de ḑi repetăm: că curentul de maghiarisare numai stricăciune va aduce statului unguresc; că este mare greşeală dela guvern, că a luat sub scutul seu tendenţele de maghiarisare şi le spriginesce prin organele sale direct şi indirect; că e pĕcat strigătoriu la ceriu a suferí ca legea pentru naţionalităţi sĕ figureze numai pe hârtie, şi cine o calcă mai fără cruţare, acela prin însuşi faptul 'şi căştigă titlul la stimă şi înnaintare din partea statului; că e grosav lucru a vîrí politica în scoală, a elimina pe elevii, pentru că ţin la limba lor, a remuneră pe ceicé denunţă şi astfeliu a întroduce în scoală sistemul de spionagiu, ca condiţie de a face strălucită carieră în viaţă publică.

Memorabil va remâné terorismul, ce se eserciază astăḑi în toate stratele din viaţa statului nostru contra a tot, ce nu se dă după calapodul: maghiarisare.

Şi ca coroană: Memorabil, în veci memorabil va rĕmâné caracterul de bărbat al deputatului Mocsáry, care prin mărturisirea convingerilor s'a pus în contraḑicere cu toată suflarea ungurească din Ungaria, şi care a mai preferit a fi scos din „Sobor" — cu Biblia vorbind, — decât sĕ-şi înnece vocea consciinţii.

Revista politică.

Mai înnainte de a se înnainta proiectul pentru credit, baronul Fejérvári chiemà la o conferinţă pe membrii de încredere ai tuturor partidelor şi ast-fel creditul s'a putut vota cu unanimitate.

Votarea creditului făcu pe deputatul Horánszky sĕ întrebe pe ministrul president, dacă tot mai crede încă în susţinerea păcei. Acesta îi dete rĕspunsul, — ce cu septămâni înnainte 'l detese lui Irányi, — că adecă are temeinică speranţă în susţinerea păcei. Aceasta însĕ nu esclude a se căuta toate mijloacele necesare, prin cari sĕ se asigure în cas de pericol monarchia.

Şi în parlamentul din Viena s'a adus pe tapet un proiect, prin care se cere un credit de douĕspre-ḑece milioane floreni şi după cum sĕ asigură creditul se va vota fără nici o desbatere. Cu privire la sesiunea estraordinară a delegaţiunilor se afirmă, că nu vor fi deschise serbătoresce din partea Maiestăţii Sale. Proiectul ministrului de resboiu cu privire la creditul, ce are se'l ceară dela delegaţiune, e gata, şi cuprinde o sumă cu mult mai mare, decât după cum se vorbia. Se vor cere anume dela delegaţiuni vr'o 50 de milioane fl.

În Germania e mare zarvă. Vorbiri peste vorbiri se ţin în cercurile alegĕtorilor şi agitaţiunile sunt la ordinea ḑilei Social-democraţii fac mare furoare şi după cum spune „Naţional-Zeitung" spre ajungerea scopurilor lor cheltuesc din greu bani. Din America le-a sosit pe seama lor 20,000 marce, şi 10,000 de franci dela espediţiunea organului lor de partidă. Partida germană ca sĕ-şi ajungă scopul a împărţit sume mari de pamflete, pe cari se află desemnat de maiorul Troltsch întreagă Francia-Nordostică, şi în cari se pot vedea trupele şi întăriturile francesilor, cari se află între Paris şi marginile Germaniei. O mulţime de notiţe conţin date despre puterea armatei în rĕsboiu şi în pace. Din Strassburg se telegrafează, că prinţul de Hohenlohe a esmis un manifest, care conţine întraltele şi următoarele: *Regimul cerea septenatul, căci e convins pe deplin, că pe Germania o ameninţă un pericol de rĕsboiu, îndată ce partida resboinică din Francia va observa, că noi nu ne putem mesura cu ei. Ca Elsaţ-Lotaringia sĕ nu provoace un nou resboiu trebue sĕ alegem astfel de deputaţi, cari sĕ lucre pentru susţinerea păcei. Aceia deci, cari aleg astfel de membrii, cari protestează şi sunt vrăşmaşi septenatului, vor fi responsabili pentru continuarea neliniştei, pentru stagnarea comerciului şi a industriei, şi pentru isbucnirea rĕsboiului. Toţi trebue sĕ cunoască starea imperiului. O alipire din nou a Elsaţiei şi a Lotaringiei la Germania nu se va mai efeptuí cât va fi lumea. Manifestul închee: Ascultaţi în aceste ḑile însemnate numai de ceea ce ve sfătuesce consciinţa, priceperea şi iubirea de patrie, de familie şi de bunuri.*

După cum asigură jurnalul „Figaro" ministrul Boulanger 'şi câştigă popularitate tot mai mare. Cu toate acestea nu este lucrul tocmai aşa de înfricoşat, după cum 'l descriu foile germane. Se înţelege, că Francia încă nu va sta numai sĕ se uite în împrejurările de acum şi mai ales, când Germania se pregătesce din rĕsputeri. De plănuit se plănuesce ceva în Paris, dar nu se crede, că Boulanger ar fi trimis vr'o epistolă Ţarului.

„Agenţia Havas" aduce scirea, că s'a ajuns o împăcare între Poartă şi deputaţiunea bulgară faţă cu compunerea regenţii. Cestiunea bulgară ar fi deci pe calea deslegărei. Mutcurow şi Zinkow se vor retrage şi vor fi înlocuiţi prin Zankow şi Stambulow. Se vorbesce chiar şi despre alegerea unui nou ministru de resbel. Cu toate acestea „Nenavissima Bolgaria" asigură, că deputaţiunea se aşteaptă din Constantinopol sĕ sosească pe Duminecă în Sofia şi că marele vizir nu mai vrea sĕ tracteze

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Виацъ пꙋртъторе але тале ко̏асте сънть. ши ка де єдемь иѕворь кꙋрсе ши кꙋвинтеле тале Хрестосе адъпъ раюл ши тꙋтиндине ꙟпарътесе ка ꙟчепꙋтꙋл апеи ꙟтрꙋ патрꙋ єѵглїа лꙋмѣ. адъпъндь· фаптеле[5]) веселескꙋсе ши лимбиле· кꙋ крединце. ꙟвацесе ꙟкинъмꙋне ꙟпъръциеи тале.

Ферикаци де чеи че фак. пъчиле къ ачеѧ фии лꙋ дꙋмнеѕеꙋ кемасъворь.

Ръстигнит дерепть нои пънтрꙋ съ не иѕворасъ фъръ моарте ши съ ꙟпꙋнсъ ꙟко̏асте ка се не исворасъ пикътꙋръ де виѧцъ. кꙋ гъво̏адѕе гъвоѕдит ши пре нои де кинь немънтꙋи налътееи цинѣреи тале Хс҃е ши нои кредемь ши кемъмꙋте виѧце. сънедаи Хс҃е слава крꙋчеи мънтꙋире ши а кинꙋириеи тале.

Tecstul folosit astăḑi al acestei stihiri este: Răstignitu-te-ai pentru mine, ca sĕ-'mi fântânesci mie ertare; împunsut-e-ai în coastă, ca sĕ-'mi isvorăsci mie părae de viaţa, cu piroane te-ai pironit, ca vĕḑênd adâncul patimilor tale înnălţimei puterii tale sĕ strig ţie, dătătorule de viaţă Christoase, mărire crucii tale Mântuitoriule şi patimii tale.

Ферикаци веци фи къндь ворь ꙟпꙋта воаХѿ ши въ ворь гони· ши ворь гръи то̏ате кꙋвинтеле рѣле спре· вои ши вор зиче къминъциць пънтрꙋ нꙋмеле миеꙋ.

Скриптꙋра мънеи но̏стре пре крꙋче спартꙋѿаи· до̏амне. ши местекашите ꙟморци ши мꙋнчито̏рꙋл де аколь легатель ши иѕбъви ши тоци диꙟневоѧ. морьции кꙋ ꙟнвиѧре лꙋи ши пре нои лꙋминъ ѿмь юбитор до̏амне[6]) ши стригъмꙋци поменѣще ши пре нои ꙟпъръцѧ та·

Ръстигнирѣ та Хс҃е то̏ате фаптꙋриле се кꙋ тремꙋраасъ ꙋрѕичꙋриле. пъмънтꙋлꙋи кꙋ фрикъ съ клътиръ децинѣрѣ та ши лꙋмина аскꙋнсе ши бисѣрека спарсесе ши мъгꙋриле[7]) се кꙋтремꙋраръ ши пиетриле се деспикаръ ши тлъхарꙋл креѕꙋ стригъ кътръ єль. мънтꙋещене. поменѣще пре нои до̏амне ꙟпъръциѧ та.

Спълъши пичо̏ареле ши наинте кꙋръци аскꙋнсꙋл кꙋмине кꙋтърїе. дꙋмнеѕеѧскъ ꙟцелепчꙋне та̂ аи тъи слꙋжитори диꙟсиѡ̏нъ кътръ кодрꙋрꙋл маре аль маелинꙋлꙋи кꙋ тине єширъ кънтъндꙋци де ѡ̏амени юбитори.

Tectul folosît astăḑi: Dacă ş'au spălat picioarele şi mai 'nainte s'au curăţit cu împărtăşirea dumneḑeesci tale taine Christoase, slugile tale s'au suit acum împreună cu tine în Sion la muntele cel mare al măslinilor, lăudându-te pre tine, iubitoriule de oameni.

Зисаи веници социлорь ши нꙋ въ темеци акꙋмь апропиисе часꙋль принсе вои фи. ши ꙋчись де мъниле челорь фъръделеџе тоци въвеци ръсипи. ꙗръ пре мине мъ веци лъса чивъвою адꙋна се мъ мъртꙋрисице къ сънть юбитори де ѡ̏амени.

Ръстигнитꙋл лꙋи пинтрꙋ нои фꙋ· венице· тоци се кънтъм къ ачѣста въѕꙋ марїѧ спре[8]) крꙋче ши гръи се[9]) вен ръбда ши а те ръстигнирѣ тꙋ єщи фиюль миеꙋ ши дꙋмнеѕеꙋль миеꙋ.

Ѧлъеи миель миелꙋшель въѕꙋл кътръ жꙋнгѣре дꙋкъндꙋл. ши дꙋпъ єль шерџе мрїїе кꙋ алте жꙋпънѣсе рꙋмпъндꙋши пърꙋл ши зичѣ. ꙋнде мерџе фиюлъле. аша таре ши грабещи алергарѣ фачи· ши адоаръ ꙗсте алтъ нꙋнтъ. ꙟкана. галалеюлꙋи ши cu Zankow, căci s'a convins, că Zankow promovează interesele Rusiei şi nu ale Bulgariei.

---

[5] Făpturile.

[6] În tecstul folosit astăḑi este frasa următoare; prin care ne-am luminat, Doamne iubitoriule de oameni

[7] Munţi.

[8] *Spre* în loc de pre, care arată un raport mai apropiat.

[9] Se lat. si = dacă.

„Kreutz-Zeitung“ aduce scirea, că Ignatiew va înlocuí pe Giers, ear din Viena se vestesce, că contele Goloşowsky va fi numit ca ministru la Bucuresci. Baronul de Biegeleben, fost agent diplomatic al Austro-Ungariei la Sofia, va fi numit consilier de ambasadă la Londra; ear cavalerul de Eisenstein consilier de ambasadă la Berlin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 10 Eebruariu n. 1887*). În şedinţa de eri a comitetului administrativ al comitatului Sibiiu, s'a pertractat recursul românilor din Sebeşul-săsesc contra alegerei representanţii orăşenesci.

Casul acesta s'a ventilat mult prin jurnale, deci cred, că va fi de interes şi pentru publicul D-voastre, ca sĕ cunoască resultatul.

La alegere au stat românii faţă cu saşii ca partide bine disciplinate.

A fost o luptă aspră şi o activitate rară din ambele părţi.

Cu toate acestea s'au comis greşeli din ambele părţi.

Şi anume din partea saşilor, cari sunt la putere şi al căror conducĕtor (primariul oraşului) a condus şi alegerea, s'a comis abus de putere, eschiḑênd dela vot şi pe de aceia, cari sunt induşi în lista alegĕtorilor, din motive nesuficiente, cari nu sunt admise în gura preşedintelui alegerei, sunt usitate însĕ în gura corteşilor, şi scoţind din urnă voturi date deja, şi s'a desconsiderat legea aplicându-se de bărbaţi de încredere un servitor al oraşului şi un păḑitor de pădure, ambii în condiţiuni de subordinare preşedintelui şi nealegĕtori, pe când în sensul §-lui 47 al legei comunale bărbaţii de încredere au sĕ fie dintre alegĕtori.

Acestea sunt greşeli esenţiale.

Ear din partea românilor nu s'a desvoltat — cel puţin după protocolul electoral nu — destulă energie pentru respectarea legei, pentru constatarea identităţii alegĕtorilor respinşi, pentru constatarea ştergerei din lista alegĕtorilor prin forul competinte a unor individi, cari s'au presentat la urmă, dar nu li s'au primit votul sub cuvênt, că nu sunt alegĕtori, şi în fine bărbaţii de încredere români au subscris protocolul electoral fără nici o observare, pe când unul dintre dênşii figurează şi în recursul dat în contra alegerii efeptuite cu concursul seu astfel, precum s'a efeptuit.

Resultatul alegerei a fost, că a reuşit lista saşilor cu 254 voturi contra a românilor cu 246 voturi, — va sĕ ḑică cu maioritate de 8 voturi au învins saşii, cu ajutoriul diregătorilor dela oficiile reg. etc. din Sebeş.

Trei alegĕtori români, între cari şi un advocat, care fusese bărbat de încredere la alegere — au înnaintat protest contra alegerei.

La toată întêmplarea protestul era mai impunător, dacă era subscris de un numĕr mai mare de alegĕtori, căci cei nemulţămiţi trebue sĕ fi fost toţi 246 de votanţi, şi dacă adjustarea lui se făcea cu mai multă grige şi seriositate, decât cum se vede din rubrul protestului, pe care advocatul respectiv figurează ca „protopop gr. or. din Sas-Sebeş“ de care împregiurare a şi făcut us comitetul verificător.

Comitul verificător, al cărui preşedinte a fost Dl Vice-comite comitatens — a respins protestul românilor, cualificând incorectităţile comise din partea preşedintelui de lucruri neesenţiale.

Contra acestui conclus au înnaintat cei trei recurs la comitetul administrativ comitatens.

Acesta este ultimul for în asemenea cause, ale cărui concluse sunt neapelabile, ministrul însĕ pe basa representaţiunei făcute din partea comitelui suprem, în puterea §-lui 52 l. com. le poate nimicí dacă s'au comis greşeli esenţiale.

Referintele comitetului administrativ a propus aprobarea decisiunei comitetului verificător.

Parteniu Cosma a propus nimicirea alegerei din motivele că:

alegerea s'a ordinat înnainte de a fi staverită definitiv lista virilistilor,

că Radu Petru Nicolae nu s'a admis la vot numai pentrucă în lista alegĕtorilor scrisă în limba maghiară, figurează sub numele Radu Nicolae Petru,

că s'au eschis dela votare mai mulţi individi, sub cuvînt, că n'ar fi alegĕtori, fără ca sĕ se fi constatat aceasta în mod legal,

că drept bărbaţi de încredere s'au aplicat contra legei individi, cari nu sunt alegĕtori,

şi că în fine preşedintele alegerei cu volnicie a scos din urnă voturi date deja, fără ca sĕ poată sci ale cui sunt acelea.

Ear încât maioritatea n'ar primí aceasta propunere, a rugat pe dl Comite suprem, ca sĕ facă us de puterea sa basată în §. 52 al legei comunale, şi sĕ subştearnă actele din oficiu la ministeriu, pentru revisiune şi eventual nimicirea alegerei.

Aceasta propunere a fost sprigimită din partea dlui Dr. Aurel Brote şi în câtva şi din partea dlui procuror reg. Hatfaludy, carele a făcut şi propunerea: ca sĕ se amâne aducerea conclusului, până când se va erua prin investigaţiune formală: dacă au fost alegĕtori sau ba acei individi, carii s'au respins sub cuvênt, că n'ar fi alegĕtori.

Ambele contra-propuneri au fost combătute din partea dlui adv. Arz v. Straussenburg.

Comitele suprem, înnainte de a ordina votarea, a atras atenţiunea membrilor comit. administrativ, asupra seriosităţii causei, carea este de o mare importanţă locală, şi din cause de diferită natură s'au respins un numĕr de votanţi, carii dacă erau admişi alterau resultatul alegerei, — deci sĕ se cumpănească bine toate impregiurările, ca nimenui sĕ nu i-se facă nedreptate, — din care motive dênsul ar preferí propunerea dlui Hatfaludy.

S'a pus la vot mai ântâiu propunerea lui Hatfaludy, carea a căḑut cu 7 contra 11 voturi.

Dup'aceea alui Cosma, pentru carea votând nu mai propunĕtoriul, dl Brote şi dl Hatfaludy, s'a primit propunerea referentului, prin carea se respinge recursul românilor.

Dl comite suprem, dupăce a enunciat conclusul, a dechiarat, că din partea sa va face representaţiune la ministeriu şi va substerne actele acolo pentru suprarevisiune.

(C)

De lângă Olt, în 30 Ianuariu, 1887. Ḑiua de 18/30 Ianuariu a. c. a fost pentru comuna Galaţi de lângă Făgăraş o ḑi de sĕrbătoare. În seara acestei ḑile se presintă tinerimea română de ambe secsele pe bină a douăoara deja, decând se află dl capelan Nicolau Aron în parochia Galaţi. Cu drept putem numí ḑiua aceasta pentru Galaţeni o ḑi de sĕrbătoare, pentrucă astfel de fenomene sociale la poporul nostru sunt foarte rari.

Într'adevĕr nu poate fi nimic mai frumos la poporul român, decât a vedé între preot şi fii sei sufletesci iubire şi armonie adevĕrată; a vedé pe preotul locului cu arma cea mai sigură în mână, cu arma iubirei şi a dragostei creştine, lucrând şi luptând pentru promovarea intereselor bine-pricepute a-le poporului seu!

Tinerimea ţĕrană de ambe secsele din Galaţi s'a presentat şi de astădată cu un program destul de variu şi acomodat. S'a jucat în presenţa unui public numĕros — în fruntea căruia se vedea şi dl. administrator protopopesc Iuliu Dan, — piesele următoare:

I. „Mare lucru este scoala.“
II. „Bucoavnă n'a învĕţat şi umblă la însurat,“ şi
III. „Şoldan viteazul.“

Rolele au fost jucate de tinerele şi tinerii nostri foarte bine. A escelat pe bină doamna preoteasă Victoria Aron, carea a jucat cu o precisiune rară cu un succes complet.

Dl Acsente Tutoiu încă a obţinut mulţămita publicului, jucând pe Vlăduţul mamei cu multă dibăcie.

Tare nimerit a jucat tinerul T. Moldovan pe Şoldan Viteazul.

În piesa primă s'a combătut viţul beţiei, care durere în timpul din urmă începe a lua la poporul nostru — dimensiuni tot mai mari, şi s'a arătat în colorile cele mai vii valoarea scoalei şi a meseriilor. Prin representarea acestei piese teatrale s'a produs un efect mai mare în publicul ascultător, decât prin multe cuvêntări măestrite.

Constat cu plăcere zelul păr. N. Aron, nizuindu-se a deştepta în popor simţul iubirei de sciinţă şi moralitate.

Mai observ, că venitul curat a fost destinat pentru scopuri bisericesci.

Un participant.

Desbaterea asupra budgetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică.

În 3/15 Februariu s'au început desbaterile asupra proiectului de budget al ministeriului de culte şi instrucţiune publică.

Pentru noi românii nu mai sufere îndoială, că între împregiurările actuali, de cel mai mare interes poate fi numai partea aceasta din viaţa publică de stat, pentru aceea ne vom şi da silinţa — încât ne permite îngustul spaţiu al foaiei noastre — a ţiné în curent publicul nostru cu aceste desbateri în reasumat, ear discursurile, ce ne interesează mai deaproape le vom publica întocmai.

La desbaterea generală, după espunerile referentului Alecsandru Országh, a luat cuvêntul Stefan Lesko, (preot.) care face imputări ministrului pentru sistemul, ce'l urmăresce la instrucţiune, şi pentru tendinţa de a preface scolile poporale în scoli de stat.

Irányi Dániel pledează pentru întroducerea eserciţiului liber al religiunei si face următoriul proiect de resoluţie

---

акȣмь те припещи съ фачи лор апа винь ши пре тине мъримь.

Пиерзъторíи воиничи[10]) ши де дȣмнезеȣ ръ тъчиць хикасниндь глоателе ши пре домнȣл ȣчисъръ ꙟнаинте та стътȣръ Х҃се ши ка пре ȣн недрепть. трасеръте фъкъторюль тȣтȣрора че преꙟсȣл мъримь.

Тълхарȣл еа кȣ бȣнъ ꙟнцелепчюне раюли ꙟкȣвиѿшатȣлаи. доамне чи ши пре нои кȣ лемнȣль крȣчиеи лȣминѣзене ши спъсѣщене.

Тоате фаптеле скибаръсе кȣ фрикъ възиндȣте Х҃се пре крȣче голь ши легать ши темеюль пъмънтȣлȣи кȣтремȣръсе тоате кȣ тине кинȣиръ челаче тоате лѣȣ ѕидить де ѧ є пинтрȣ нои ръбдаши доамне мърiѧ та.

Спре лемнȣл възиндȣте легать Х҃се ѕидиторюл ши домнȣл тȣтȣрора чѣѧ че пре тине. тѣȣ нъскȣть стрига кȣ амарь фиюль миеȣ че съ фъкȣ бȣнътате кипȣлȣи тъȣ. гръбѣще амȣ ши ꙟвиѧзе ка съ възи ши єȣ а та ꙟвиере ди ꙟмоарте.

Ꙟвремѣ ачѣѧ ꙟвисе І҃с диминаца ꙟнтрȣна де симбете ши се аръгъ ꙟтъю мȣерилорь кареле вениръ съ вазе гроапа ши гръи лорь бȣкȣрацивъ. ꙗрь але съ апропиѧръ де се апȣкаръ де пичоареле лȣи ши съ ꙟкинаръ лȣи. атȣнче гръи лор. І҃с. нȣ въ темереце спȣнеце фрацилор мiеи съ мѣргъ ꙟгалалеи ши аколо мъ воръ ведѣ.

Cele doue-spre-ḑece evangelii, ce se spun la Joia Mare sunt indicate în manuscrisul acesta cu începutul şi finitul fiecăreia în limba slavonă.

Evangelia aci reprodusă singură în tecst român şi întreagă nu este dintre cele doue-spre-ḑece ci un adaus de sine stătătoriu.

Tecstul acestei evangelii dela Mateiu cap 28 ne pune în posiţiă a face asemênare cu acelaşi tecst cuprins în testamentul nou tipărit la Alba-Iulia în anul 1648. şi apoi cu alt tecst edat la finea seculului al XVII în România.

Eată mai ântâiu acelaşi tecst în testamentul nou tipărit la Alba-Iulia:

Ѕикѫнд, бȣкȣрацивъ, ꙗръ ꙟле вениръ кȣпринсъръ пичоареле лȣи ши съ ꙟнкинаръ лȣи атȣнчи ѕиче І҃с лор, нȣ въ тъмеръци ши вестици фрацилор миеи съ мѣргъ ꙟн Галилеа ши аколо ме вор ведѣ.

Eată şi tecstul din testamentul nou edat sub Ioan Constantin Basarab:

Ѕикѫнд, бȣкȣрацивъ, ꙗръ ꙟле апропииндȣсъ апȣкаръи лȣи пичоареле, ши съ ꙟнкинаръ лȣи. Атȣнчеа зисе І҃с лор, нȣ въ темереци, мерџеци де вестици фрацилор миеи съ мѣргъ ꙟн Галилеа ши аколо ме вор ведѣ.

Comparând aceste trei versiuni ale unui şi aceluiaşi tecst vedem, că toate variază în cuvinte şi în ordinea cuvintelor şi toate trei au o parte, adecă cuvintele din urmă aproape întocma.

Conclusiune.

Dacă versiunea din manuscrisul nostru era decopiată simplu după o carte tipărită, era de aşteptat ca decopiatoriul sĕ decopieze întocmai fără modificări dela sine. Versiunea de faţă din monuscris nu este dară decopiată de pe un tecst tipărit cunoscut, ci independentă.

Versiunea aceasta manuscrisă este evident, că numai mai vechie poate fi şi atari versiuni particulare, ce ca manuscrise erau în usul bisericesc le-au avut traducĕtorii şi le-au şi folosit la traducerile mai corecte tipărite mai târḑiu. Acest adevĕr urmează din natura lucrului şi se confirmă prin împregiurarea, că versiunea deşi deosebită totuşi ici colea se potrivesce în cuvinte şi în ordinea lor cu versiunile tipărite.

(Va urma.)

---

*) Din lipsa de spaţiu întârḑiată. Red.

[10]) Ostaşi, soldaţi.

Ministrul de culte și instrucțiune publică se avisează a compune un proiect de lege pentru întroducerea esercițiului liber al religiunei.

Ministrul *Aug. Trefort* arată, că el totdeuna s'a mulțămit cu un budget mai mic. Recunoasce, că sistemul actual de instrucțiune nu e perfect, dar ar fi o scădere a'l schimba în continuu. La vorbirea lui Irányi rĕspunde, că împregiurările actuali, nu sunt acomodate pentru această propunere. Ar fi multe cestiuni de regulat și în locul prim rapoartele de căsătorie, și speréază, că ministrul de justiție va presenta un proiect pentru regularea causelor divorțiale. Vorbitoriul afirmă, că scoli de stat a înființat nu numaiîn interesul statului, dar ici colea și în interesul confesiunilor.

Albert Kovács, face remonstrări ministrului pentru desele dispensări dela studiarea limbilor clasice, și în special dela cea grecă.

Francisc Komlóssy (preot), în cuvinte cât se poate de marcate arată, că ministrul de 15 ani promite mereu îmbunătățirea salarielor învĕțătorilor și clerului inferior, dar în faptă nimic nu face. Vorbitoriul nu admite, că preoțimea nu face nimic gratuit, din contră arată mai multe agende, ce preoțimea le prestă statului tot gratuit, și dice mai departe: Eu nu sciu ce face dl ministru gratuit, pe când dl ministru ar trebuí sĕ proceadă gratuit — astfeliu, cum au purces antecesorii dĕnsului — la denumiri. (Sgomot mare și strigăte din dreapta: (Abstă! La ordine! La ordine!)

Dl ministru Augustin Trefort, sare de pe scaun și strigă iritat: Cum cutezi a dice aceasta?!

După aceasta urmează un adevĕrat scandal, ce a durat aproape $^1/_2$ de oară.

Vorbitoriul în urmă își reservă dreptul a vorbí la singuraticele posiții ale budgetului.

Ministrul president *Coloman Tisza* în ton foarte iritat, dice, că nu are nici poftă, nici disposiție a vorbí în sensul ante-vorbitoriului, (Aprobări.); apoi dă deslușiri încât privesce congrua și îmbunătățirea salarielor învĕțătoresci. După aceasta ia cuvêntul dep. *Ludovic Mocsáry*, a cărui vorbire pentru însemnătatea ei, o vom reproducem din cuvênt în cuvênt:

On. casă! (Sgomot: Sĕ audim!) Eu cu această ocasiune doresc a face unele reflecsiuni asupra politicei urmărite de on. guvern în cestiunea naționalităților. (S'audim!) Așa cred, că e mai corect sĕ o fac aceasta la acest portofoliu, deoarece portofoliul de instrucțiune e acela, unde se tractează cestiunile mai vitale ale naționalităților.

Cu mai multe ocasiuni am vorbit în această cestiune, nu voiesc sĕ me próvoc la fapte mai vechi, deși sunt de importanță, dar au fost deja sulevate aici. Numai câteva casuri voiu amintí, cari poate în sine nu sunt de mare însemnătate, dar ne ilustrează în mod foarte eclatant vederile și tendințele onoratului guvern în cestiunea naționalităților.

În ceeace privesce în special cercul de activitate al dlui ministru de culte și instrucțiune publică, sĕ-mi fie permis a amintí numai casul, ce s'a întâmplat la gimnasiul din Löcse în anul trecut. Din gimnasiul acesta s'au eschis 8 studenți, pentru uneltiri contra statului. Sentința o a adus direcțiunea, și această sentință așternându-se la innaltul ministeriu s'a aprobat. De ce natură au putut fi aceste uneltiri contra statului, ce a trebuit pedepsite cu eschidere, ni se ilustrează prin împregiurarea, că studenții eliminați au fost de 14, 15, 16 și cel mai de vêrstă de 17 ani. Delictul lor din ce a constat? Că ar fi format conventicule, cluburi, nici vorbă nu poate fi; n'au făcut alta, decât se adunau la un colega al lor, care avea un cuartir mai spațios, și acolo cetiau jurnale slovace și cântau cântări slovace. Sĕ fi făcut vre-un scandal, asemenea nici vorbă nu poate fi. Nu făceau secret din aceea, că sunt slovaci, și pentru aceea și aveau multe frecări cu colegii lor, și denunțarea colegilor lor a fost și basa sentinții, prin care 5 s'au eliminat din toate gimnasiile, 2 din cele din Ungaria superioară, ear unul s'a pedepsit cu mai puțină asprime. La acest cas e de prisos orice comentare, pentru că acesti tineri slovaci — încă nematuri, — au cetit jurnale slovace, și nu-și au negat naționalitatea slovacă, pentru aceea sĕ fie pedepsiți atât de aspru, sĕ li se nimicească viitoriul, sĕ fie pătați pe întreaga viață! O atare procedură nici cum nu o aflu compatibilă cu dreptatea; și a pune cuasi premiu la studenți pentru denunțări din punct de vedere moral, e un lucru de condamnat, cât se poate de tare, și a cresce din 8 studenți eliminați înimici desperați națiunei maghiare nu o pot privi ca o procedură corectă politică, și regret foarte mult, că dl ministru de instrucțiune a aprobat în loc sĕ fi adus escesul de zel al direcțiunei respective în cadrul normal. (Mișcări.)

(Va urma.)

Mulțămită publică.

„Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ se vede plăcut îndemnată a cuita pe calea aceasta supra solvirile incurse cu ocasiunea balului dat în 12. l. c., aducênd totodată donatorilor cele mai călduroase mulțămite pentru ele.

Au întrat supra solviri dela Escel. Sa Miron Romanul metrop.; Ill. Sa contele A. Bethlen, domnii septemvir Ladai și I. Singer, câte 10 fl. dela domnii: vicariu N. Popea, septemvir D. Moldovan, Nic. Frateș, A. Cimponeriu, C. Bugarsky și T. Hamrodi câte 5 fl. doamna I. S. Winkler 4 fl 50: domnii G. M. Gecz, Colonel Baron Urs, de Heldenberg, G. Zagoni și N. N. câte 3 fl. 50 cr., doamna M. Hannia, dl Dr. Ilarion Pușcariu și N. N. câte 3 fl., Petru 2 fl. 50 cr., doamna Iosefina Bielz și domnii P. Neurihrer, Gustav Jekim, N. Orăsan, Partenie Cosma, Ilie Măcelariu, O. Tilea, Jeroteiu Beleș și Mateiu Voilean câte 2 fl., doamna C. Barcianu și domnii Al. Moldovan, C. Stezar, Locot. colonel Cazan și P. Drăgits câte 1 fl. 50. domnii Dr. R. Roșca, și G. Muntean, câte 1 fl, în fine dela domnii: supra intendant, Lang, Hosszu-Longin, președ. Jánosy, capelan militar Popovici, consil. Bădilă, Markoczy, N. Hențu, N. Roman, D. Lăpĕdat, Dr Moga, N. N. G. Mateiu, N. N. A. Florian, I. Popa și N. N. câte 50 cr.

Venitul curat a balului din est an este 339 fl. 24 cr, — cu 25 fl. 61 cr.

Maria Cosma,
președintă.

Varie

* (Himen.) Dl Ioa
jurist absolut din Rĕșnov
dșoara Aurelia Chiornită
lau Chiornită din Cuciulata
ariu a. c.

* (Sĕrbarea iubil
ani a Preasînțitului P. ep
pasu s'a statorit după c
pe Luni după Dumineca To
a. c. La inițiativa p. o. d.
cesă și a altor credincioși
instituit în Caransebeș su
Sale P. protosincel Filare
țean fruntaș binemeritat d
guțător în loc, un comitet
tre preoți, funcționari, me
statorirea definitivă a prog
rea celor de lipsă.

* (Alegere de Pat
stantinopol aduc scirea,
ecumenic de până acum
tras de bună voie în viaț
triarch ecumenic *Dionisie* V
pol; și e în stadiul d'a se
tească. Îndată după acea
deputațiune compusă din
mosului și din doi memb
introduce în Constantino
Sultan în o serbătorească
serbărei va innălța în ca

* (Postul de pr
Bucovinei) devenind p
sani vacant, între candid
mai multe șanse de a 'l

[redacted]

segg, baronul Eudocsiu Hurmuzachi și contele Latour.

* Cu ocasiunea recrutărei din anul acesta se va chiema la asentare și clasa a patra de etate pentru întregirea armatei permanente, a landverului și a reservei întregitoare. Ministrul honvedimei a ordonat în decretul seu privitoriu la aceesta, ca simulanții sĕ fie internați în spitale militare spre a fi observați.

* (Postal.) Din partea direcțiunei postale din Sibiiu se aduce la cunoscință publică, că oficiul postal din Imecsfalva (comitatul Treiscaunelor) sistat interimal în 7 August anul trecut, începênd din 16 Februariu a. c. ear va funcționa, și va sta în legătură cu cariola, ce comunică în toată diua între Covasna și Kézdi-Vásárhely. Cercul de imanuare 'l formează comunele: Gelencze, Havaly, Imecsfalva și Petőfalva.

Acest oficiu postal este autorisat a primí și inmanua epistole și pachete, precum și asiguațiuni postale și ramburse până la suma de 300 fl.

* Avem onoare a ve invita la balul, ce se va arangia în 24 Februarie st. n. 1887 în sala berericei (Fabrikshof) din suburb. Timișoarei-Fabric, în favorul scoalelor române gr. or. din suburb. Fabric.

Prețul de intrare este de familie 3 fl., de persoană 1 fl. Contribuiri benevole se primesc cu mulțămită. Bilete se pot căpăta în seara balului la casă. Începutul la 8 oare seara.

Timișioara, în 3 Februarie st. n. 1886.

Comitetul parochial rom. gr. or. dela biserica sàntului Ilie din suburbiul Fabric.

* (Defraudare.) Din Făgăraș ni se scrie, că casariul orașului anume Greger, a defraudat din cassa comunală 1600 fl. Judecând după vestmintele, ce s'a aflat pe malul Oltului se dă cu socoteala, că s'ar fi sinucis în Olt. O altă versiune susține, că aceasta ar fi numai o apucătură ca sĕ-și peardă urma, dar în faptă ar fi trecut în România.

* (Țintă greșită.) Un recrut din Făgăraș fiind instruit la tragere de țintă de un „Gefreiter“ la comanda acestuia Hoch an! Feuer! în loc sĕ împusce la semn, a pușcat pe Gefreiterul, care sta în apropierea semnului și momentan a cădut mort. Se vede, că a fost intențiunea rea la mijloc, pentru că la deprinderi în căsarme, nu este ertat folosirea glonțului. Vinovatul se eruează.

* (Multămită publică.) In urma petițiunei subscrisului din 6/18 Iuniu 1886, Nr. 217, adresată Escelenției Sale Dlui Ministru de agricultură, industrie și comerciu, Escelenția Sa — pe basa recomandațiunei domnului forestier suprem din Deva — prin innalta resoluțiune de sub Nr. 50.763/1886 s'a îndurat a concede, pe lângă reducerea prețului cu 50% tăerea lemnelor trebuinciose la edificarea scoalelor noastre confesionale din comunele „Lăpugiul inferior, Rădulești și Tissa, din pădurile erariali.

moasă subscrisul capelan în numele comitetului parochial — îi esprimă și pre calea aceasta cea mai cordială mulțămită publică — dorindu-i — ca acest dar sĕi fie spre mângăerea sufletească și sĕ fie ca o jertfă bine primită înnaintea Dlui — era numele dsale — 'l va pune biserica între ceialalți titori ai sei.

Dea ceriul ca fapta onoratului nostru primariu sĕ-și mai afle și alți imitatori pentru înfrumsețarea bisericii noastre. — Dorindu-i mulți ani fericiți sĕ ne stea în fruntea comunei noastre, la care servesce ca primariu spre lauda întregei comune.

Chintelnic, 30 Ianuariu, 1887.

Pentru comitetul parochial a Chintelnicului.

David Rusu,
capelan greco-oriental.

* (Viscole mari de zăpadă) au împedecat ear comunicația în dilele aceste în Austria. Cu deosebire multă zăpadă a cădut în Carintia, unde trenurile au fost mai multe oare împedecate de a comunica din causa zăpedii ingramădită pe calea ferată.

* (Bibliografic.) În editura lui Guilelm Lauffer, Budapesta a apĕrut și se poate procura la fiesce care librăriă: Curs practic pentru învĕțarea fundamentală a limbei maghiare, pentru scoale și privați, de Ioan Müller, profesor de limba maghiară. Edițiunea a doua îmbunătățită.

Pentru școalele poporale române s'apus sub tipar tot de autorul anumit un curs separat, care va apăré în broșuri (pentru clasele II., III. și IV. — VI.) și va costa o broșură circa 20.

Preste dece mii de scatule, s'au trimis gratis în anul din urmă la armată. Cât de des aduc boalele griji și lipse în familiile acelea, cari sunt avisate a'și câsciga întreținerea dilnică cu lucrul mânilor. Este deci cu drept cuvênt demn de recunoscut, că dl farmacist R. Brandt in Zürich oferă gratis deja de mai mulți ani, celor lipsiți, și cari suferă de stomach, de ficat, de fiere, etc, pilurile renumitele ale Dsale cunoscute sub numele de piluri de Helveția. Cei ce au lipsă de ele au a se îndrepta direct la Dsa și le vor căpĕta.

Nr 142. [1530] 2—3

CONCURS.

In urma încuviinţării Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Decembre 1886 Nr. 6349 B. se publică prin aceasta concurs de capelan lângă parochul Iacob Buzdug în parochia de classa a III-a Borgo-Rus cu filiile Iaad şi Dorolea din protopresbiteratul Bistriţei, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Ca venit va avea capelanul jumĕtate din toate venitele parochiali, cari computate în bani fac la an suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-şi aşterne suplicele instruite amesurat legilor din vigoare în terminul indicat, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în conţelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistriţa, 18 Ianuariu, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Az elárverezendő ingoságok vételára az 1881 évi LX t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szeredahelytt, 1887-ik évi február hó 12 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

---

232 szám. 1886. [1535] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi kir. járásbiróság 1981/1886 számu végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet, Pop Ella ellen 335 frt. tőke, ennek 1885 év Julius hó 20 napjától számitandó 6% kamatai, és eddig összesen 31 frt. 71 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 380 frtra becsült ökrök és tehenekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1981 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Nagyludoson leendő eszközlésére **1887-ik év február hó 25-ik napjának délelőt 10 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő..

Kelt Szerdahelytt, 1887-ik évi február hó 12 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte*. În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală*.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale*.

Pentru de a depărta falsitatea

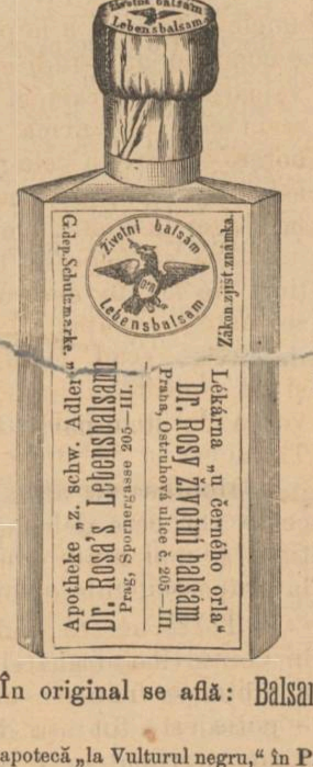

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, behemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă „la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—3 şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă salifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

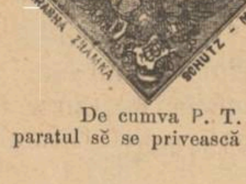

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—IIIV în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută în carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 2—20

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)

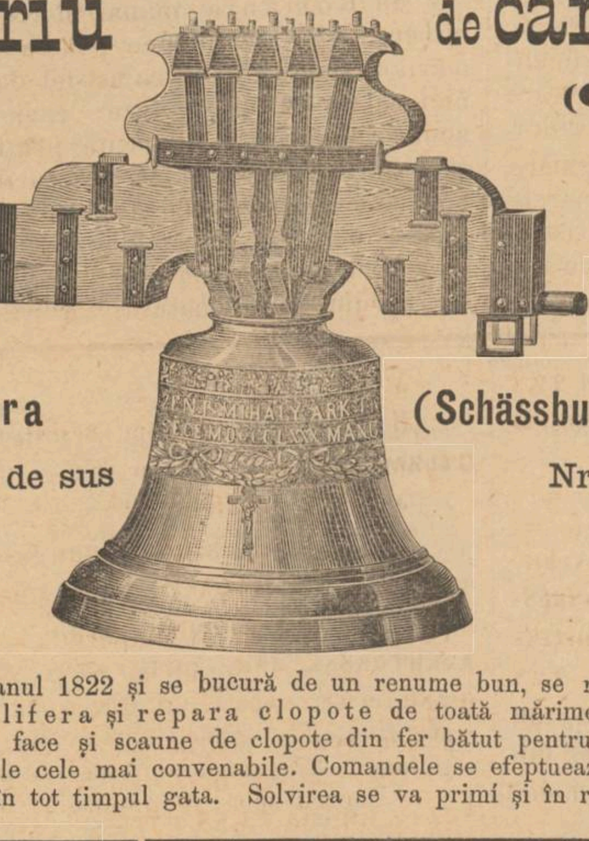

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara **(Schässburg-Segesvár)**

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1536] 1—10

---

303 sz. 1886. [1534] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehaitó az 1881 évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhirré teszi hogy a szeredahelyi kir. járásbiróság 2006 számu végzése által „Albina“ hitelintézet Pop Ella és társai ellen 450 frt. tőke, ennek 1886 év Szeptember hó 9-ik napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt. 4 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1130 frtra becsült ökrök és borból álló ingoságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2006 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Nagyludoson leendő eszközlésére **1887-ik év február hó 20-ik napjának délután 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozok ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintet ingoságok ezen árverésen az 1881 ávi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 14 Sibiiu, Marți 10/22 Februariu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 8 Februariu, 1887.

Crisa finanțiară din Ungaria s'ar crede, că s'a finit cu mergerea dlui conte Szapáry.

Vorbă sĕ fie. Așa pot resona numai omenii neinițiați în trebile finanțiare ale țĕrei, până când lucrul nu stă așa. Ori cine va fi ministru al Ungariei va trebuí sĕ respecteze budgetul votat de legislativă și de delegațiuni și așa învêrtindu-se în cadrele preliminariului va da la fie care pas de sume preliminate, cari trebue acoperite și plătite.

Mare capacitate finanțiară poate fi dl de Weckerle presumptivul ministru de finanță, dar de o sanare a relelor nu avem speranță, până nu se va schimba sistema. Și sistema actuală e causa crisei finanțiare, în care ne găsim.

S'au votat sume nebunesci pentru clădiri de scoli de stat, fără cari cetățenii Ungariei ar fi putut trăí cât de bine, și aceasta pentru ca dl ministru de culte sĕ-și câștige popularitate în țeară.

Dacă se procedea altcum și se subvenționau scoalele, ce au esistat, se punea o sumă oarecare la dispoziția confesiunilor, ca sĕ îmbunătățească starea scoalei sau în casul cel mai rĕu, dacă organele arĕtau numai ceva bunăvoință față cu scoalele confesionale, cu mult mai bine se ajungea scopul, la care trebue sĕ țintească un guvern părintesc, decât prin adoptarea, cumpĕrarea și edificarea de scoli nouĕ paralel cu cele confesionale spre bucuria publicului fanatisat și spre mâhnirea beților contribuabili de dări.

Constatăm deci, că sistema întreagă, pe care se basează operațiunile finanțiare este greșită și e greșită de sus până jos — până atunci, când se vor avea în vedere interesele generale a le tuturor locuitorilor, ear nu numai interesele unei culturi specifici unguresci.

Esposiția națională dela 1885 încă a contribuit ce e drept la înmulțirea deficitului, dar ce nu face un stat, cum e și statul unguresc, când e vorba a dovedí lumei puterea ungurească, cultura ungurească, industria ungurească și farmecul, cum a sciut sĕ le producă aceste toate în un timp relativ foarte scurt.

Așa sunt ungurii nostri și nu ai ce le face. Ceea ce face statul în mare — o face și cetățanul în mic. 'Și cumperă haine pe datorie — obiecte de lucs pe datorie și apoi de ar fi mâncat chiar și fasole de prânḑ, tot se scobesce în dinți, ca și cum carnea nu ar fi lipsit de pre masa lui.

Ce sĕ mai vorbim de casa țerei, care se zidesce acum, — de opera din Budapesta cu scandalul cel mai recent, evident, că toate aceste sunt lucruri, cari trebue sĕ pună pe gânduri și pe unguri, încât ei sĕ mai ocupă serios cu fericirea patriei, și nu ne vine sĕ credem, că dl Tisza declarându-se gata a primí portfoliul finanțelor fie și numai pe timp mai scurt, nu va vedé după o singură ochire, că de tot rĕu stă țeara ungurească în privința finanțiară după un period de 20 de ani cu sistem constituțional.

Dar unde e legislativa țerei, care ar fi chemată a esercia un control serios asupra acestor stări de lucruri? —

Acolo e aproape în permanență, — ca nici întrun stat din Europa — și dă din umeri, votează orbește la legi, credite estraordinare, și se leagănă în speranța, că va da Dḑeu și timpuri mai bune, când vor plătí fii și nepoții datoriile părinților și ale moșilor.

Românilor li se pot imputa multe de toate, dar că ei încă ar fi cotribuit la ruinarea țerei, asta nu le-o vor imputa nici ungurii.

Ei au plătit, cât li s'a cerut cu drept și de multe ori la organe rele și fără drept — dar vorba e, că ei au plătit dările, ce cad pe umerii lor, fără ca în schimb sĕ li se fi dat pentru scoalele lor sau pentru vre-o reuniune culturală de ale lor un ban reu Câțiva amploiați susținuți de stat și puși la la locurile cele mai espuse, încât nu au nici o ticnă de vieață, doar nu se va putea numí jertfă din partea statului?

Singur ajutoriul de stat mai era menit a aliña unele suferințe a le preoțimei române — dar și acela e condiționat astăḑi nu dela hărnicia omului și dela valoarea lui morală, ci dela recomandarea solgăbirăului și în cele din urmă chiar dela informațiunea unui notar, — care în cele mai dese casuri e un jidan, — ca asfel sĕ se câștige cu o creatură de corteș mai mult la alegerile dietali, municipali și comuñali.

Așa se folosesc banii țĕrei — și pentru direcțiuni de aceste destructive se consumă capitale însemnate — și apoi sĕ se mai mire lumea, că hârtiile unguresci scad la burse în mod înspăimêntător, și că consorțiul lui Rothschild nici nu mai stă de vorbă cu finanțiarii Ungariei — afară poate de dl Tisza.

Mobilisarea armatei și creditele estraordinare, ce le vor cere delegațiunile vor acelera crisa finanțiară și mai mult și apoi vadă cei ce au adus țeara la prăpastia, cum o vor scoate din ghiarele datoriilor.

Toate aceste cad în contul fuduliei maghiare, în contul neînfrânatei lor dorințe a da pre marele, a imita pe francesi, englezi și alte popoare, a căror bogăție este tot așa de proverbială ca și sărăcia Ungariei.

Hârtiile de valoare a le Ungariei sunt partea cea mai mare în mâni strĕine, de unde urmează, că interesele, ce se plătesc — întră în mâni străine și în țeri străine, pre când ungurii nostri nu se prea pot lăuda, că aduc interese după capitale elocate în valorile țerilor străine, aici acasă.

Întârḑierea cu încheiarea convențiunei cu România poate fi menită a da lovitura din urmă bietei industrii ardelene, pe care atât o protegiase ḑiaristica maghiară.

Dar apoi multe se ḑic și puține se fac. Înfrățirea ungurilor cu sașii a remas o frasă — ear industria ardelenească cea lăudată de întreaga presă a rĕmas fără sprigin din partea guvernului și și mai fără sprigin din partea lăudăroșilor și îngâmfaților de pe la pressa maghiară, a căror cuvinte se vede, că nu prea străbat la urechile publicului maghiar, când e vorba de pungă.

Revista politică.

Cu ocasiunea desbaterilor asupra creditului de opt milioane ministrul Tisza a asigurat din nou, că votarea creditului sĕ nu facă pe cineva a crede, că se fac pregătiri pentru rĕsboiu ca și cum monarchia noastră ar fi dispusă a intra pe câmpul de luptă, ci toate se fac pentru vre un cas de eventualitate. Se poate sĕ fie așa, dar temerea despre un eventual resboiu încă tot nu-i înlăturată. După cum se scrie din Viena, proiectul de budget pentru landvehr și gloate s'a votat unanim în casa deputaților. Creditul de doaue-spre-ḑece milioane se va așterne și unei ședințe plenare și mai înnainte de întrunirea delegațiunilor va fi acceptat și de casa magnaților. În ḑilele trecute s'a ținut conferințe militare sub președința Majestății Sale. La acestea au luat parte archiducele Albrecht și Vilhelm, apoi ministrul de rĕsboiu contele Bylandt; șeful general, baronul Beck; locotenentele mareșal campestru, principele Croy, baronul Popp; bar. Salis-Soglio și mai mulți referenți ai ministeriului de rĕsboiu

În România numai mai deunăḑile se votase un credit de 5 milioane pentru completarea înnarmărilor și era vorba ca ast-fel de credite mai mult nici sĕ nu se mai voteze; căci România încă de acum doi ani era pregătită pentru toate eventualitățile. Cum se vede însĕ, lucrurile nu merg tocmai spre bine. Bărbații de stat cunosc bine, cum se desfășură lucrurile și așa cu toate că s'au cheltuit milioane pentru completarea înnarmărilor, într'o ședință estraordinară a senatului s'a votat încă **trei-ḑeci-**

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Manuscrisul II.

Din acesta reproducem:

Ѕѣче порȣнчй а леџеи веки. порȣнка дентъю. Гръи домнȣл чѣсте кȣвинте тоа̀те кътръ мѡѵсею гръиндь.

Єȣ сънть домнȣл домнезеȣл тъȣ кареле тѣмь скос дънь цара̑ египтȣлȣи. динь каса робїеи. нȣ фїеџїе дȣмнезеи фъръ мин.

а доа̀ порънкъ.

Съ нȣџе фачиџїе идолъ· ши тоа̀тъ ꙟкипȣитȣрӑ, кътесь ꙟчерю сȣс ши кътес пре пъмънть жось ши кътїс ꙟтрȣ апе сȣпь пъмънть. съ нȣ. те ꙟкини лор. ничи съ слȣжещи лор. къ єȣ сънть домнь дȣмнезеȣл тъȣ дȣмнезеȣръ винрю. кареле даȣ пъкатле пъринцилорь пре фичори пънъ ла трѧ ши а патра. рȣдъ челорь че ȣръскь пре мине.

а трѧ порȣнкъ.

Нȣ лȣа кȣвънтȣл домнȣлȣи дȣмнезеȣлȣи тъȣ ꙟхарь. къ нȣ ва кȣръци домнȣл пре чела чи ва лȣва нȣмеле лȣи ꙟдешерть.

а патра порȣнкъ.

Адȣци аминте де зиȣа сънбетеи. съȣ сфи цещи, шасе зиле съ лȣкри ши фъ тоа̀те лȣкрȣриле тал. ꙗръ ꙟѕȣа симбетеи домнȣи дȣмнезеȣлȣи тъȣ. съ нȣ фач ꙟтрȣ ѧ тоть лȣкрȣл. тъȣ ши фичорȣл тъȣ. ши фата та. слȣга та ши слȣжника та. воȣль тъȣ. ши асинȣл тъȣ ши тоть добитокȣл тъȣ каре лъкȣѧще ла тине.

а чинчѣ порȣнкъ.

Чинстеще пре татъ тъȣ ши пре мȣмъ та. ка съци фие бине ши съ аиби аи мȣлци пре пъмънть бȣн кареле цѣȣ дать домнȣл дȣмнезеȣл тъȣ цїе.

а шасѣ порȣнкъ.

Нȣ оучиде.

а шаптѣ порȣнкъ.

Нȣ фач кȣрвие.

а ѡпта порȣнкъ.

Нȣ фȣра.

а ноа порȣнкъ.

Нȣ мъртȣриси пре вечинȣл тъȣ· мъртȣрие стръмбъ.

а зѣчѣ порȣнкъ.

Нȣ пофти мȣѧрѣ. вечинȣлȣи тъȣ. ничи сатȣл лȣи. ничи слȣга лȣи. ничи слȣжника лȣи. ничи воȣл лȣи. ничи асинȣл лȣи. ничи тоть добитокȣль лȣи. ничи къте сънть але апроапелȣи тъȣ. доа̀ȣ. порȣнчи але леџеи веки. чиѧ трȣѧле тоа̀тъ леџѣ. Ши. пророчїи. разъмъ.

Съ ювещи пре домнȣл дȣмнезеȣл тъȣ. кȣ тоатъ инима та кȣ тотъ сȣфлетȣл тъȣ. кȣ тоа̋тъ търїа та ши кȣ тоть кȣџетȣл тъȣ. А доа. Съ ювещи пре апроапел тъȣ ка ши сингȣр пре тине.

Manuscrisul III.

Titula: Громовникъ а лȣи Ираклїе ꙟпърат, кареле аȣ фост нȣмърътор̑ю де стѣле аре аческе сѣмне ши аша сѫнт.

Lăsând numerii, ce figurează reproducem numai unele nume folosite de luni și din zodii:

Мартъ = Martie, Април = Aprile, Маїа = Maiu, Авгȣст = August, Ѡктоврїе = Octobre,

de milioane de franci, o sumă, care pentru o țeară ca România îți insuflă îngrijiri. Ba ce e mai mult, unii membri au făcut propunerea, ca sĕ se voteze *un credit de cinci-ḑeci de milioane.* În decursul ședinții dl Brătian a declarat, că nu mai voesce ca țeara sĕ mai fie câmpul de rĕsboiu.

Turcia încă nu mai crede în pace mai ales observând înarmările, ce se fac în toate statele. Poarta a cerut date detaiate asupra înarmărilor dela representanții ei din Paris, Berlin, Viena și Petersburg și în urma comunicărilor, ministrul de rĕsboiu a cerut în consiliul de ministri un credit de cinci-ḑeci milioane de franci.

Cu deosebire nu poate vedé poarta cu ochi buni înarmările Muntenegrului, cu toate că a fost asigurată, că acest principat va merge și la bine și la rĕu cu Poarta.

Resbelul Italiei se continuă în Africa și în ḑilele din urmă foarte favorabil pentru italieni, cu toate acestea ministrul de resboiu a dispus de s'au trimis trupe nouĕ, pentru ca mai curênd se isprăvească. Crisa ministerială nu s'a putut delătura, regele a primit demisiunea cabinetului și a încredințat pe Depretis cu formarea noului cabinet. Scirile din Roma vestesc, că Depretis e ministru-president, Robilant de interne, Magliani de finanțe, Brin de marină și Grimaldi pentru afacerile publice. Noul cabinet își dă nisuința d'a rĕmâné Italia în alianță cu Germania și cu Austria pentru ca sĕ se asigure și mai mult pacea europeană.

Dupăcum vin sciri din Constantinopol, delegații bulgari încă nu s'au reîntors, dovadă, că pertractările pentru aplanarea cestiunei bulgare, se continuă.

„Polit. Coresp.“ aduce scirea, că Rusia ar avea de gând, ca sĕ între din nou cu putere armată în Bulgaria pentru ca sĕ curme ori ce neînțelegere. La curtea din Viena astă scire nu află creḑemênt. Ḑiarul „Standard“ impută groasnic Rusiei, că numai din causa ei obvin atâtea greutăți în cestiunea bulgară, căci ea n'a voit sĕ respundă la întrebările celorlalte puteri. „Journal de St. Pétersbourg“ combate aspru pe „Standard“ și ḑice, că Rusia s'a pronunțat destul de limpede. E treaba Rusiei, ce va face mai departe. „Nowoie-Vremja“ asigură, că Rusia nu cam prea pune mare pond pe aceasta cestiune. Se va deslega poate ea de sine.

Desbaterea asupra budgetului ministeriului de culte și instrucțiune publică.

(Urmare.)

Fie-mi permis a aduce alt cas din resortul ministeriului de interne. (S'auḑim!) Comitatul Târnavei mici în anul trecut a făcut o fundațiune de 10,000 fl. pentru „Kulturegylet“-ul din Transilvania, astfeliu, ca această sumă sĕ se acopere în parte din averea comitatului, ear în parte din arunc. Conclusul acesta al comitatului, de natura căruia comitatul Satmarului aduse deja de mai nainte un conclus, s'a apelat la ministrul de interne, dar recurenții au fost respinși din motivul, că comitatul a fost îndreptățit a face aruncul de 2%, mai departe din motivul, că între scopurile, pentru cari comitatul este îndreptățit a face arunc sunt și „scopurile culturale“. Eu însĕ On. casă, conclusul acesta al comitatului nu-l aflu în conformitate cu legea, pentrucă e drept, că în lege stă „pentru scopuri culturale“, dar a sprigini aceea reuniune transilvană sub cuvêntul „cultural“, sĕ me pardonați, e numai joc de cuvinte, pentrucă scopul cel adevĕrat al acestei reuniuni e maghiarisarea, ear acest scop în lege nu se cuprinde. (Mișcări și sgomot.)

Körössy Sándor: E unul și același.

Ludovic Mocsáry: Me rog de iertare, dar cultura nu se poate identifica cu maghiarisarea, pentrucă nici on. deputat Körössy Sándor nu va nega, că cultura se poate înnainta și mijlocí nu numai în limba maghiară, ci și în altă limbă, și nu va susțíné nici aceea, că naționalitățile n'ar avea alt drept decât, ca cultura sĕ li se administreze lor în limba maghiară, căci este ḑis în legea de naționalitate dela 1868, că e chemarea și datoria chiar a statului de a mijlocí, ca locuitorii de altă limbă sĕ-și poată câsciga instrucțiune în propria lor limbă, până acolo unde se începe învĕțămêntul academic.

Dar nu se poate lua ca motiv al conclusului comitatului nici aceea, ce a ḑis ministeriul cu ocasiunea respingerei recursului, că adecă acea reuniune de cultură ardeleană față cu diferitele naționalități și-a lățit activitatea sa de interes general, care eschide ori-ce pornire dușmănoasă în acest comitat, ceea ce ori de ce limbă ar fi poporațiunea lui, nu poate se-i dea prilegiu de a se simți vătĕmat A maghiarisa cu bani românesci pe români — aceasta eu nu o țin de o procedere dreaptă și deamnă de un maghiar. (Contraḑiceri în stânga.) După ce am amintit acum reuniunile de cultură, fie-mi permis on. casă, a spune încă, că eu nu consider de norocită direcțiunea, în care aceste „Kulturegylet“-uri și-au început activitatea lor; pentrucă, binevoiți a-mi concede, această direcțiune e hotărît agresivă față cu celelalte naționalități, și scim foarte bine, că acțiunea nasce reacțiune. (Nelinisce în stânga estremă.) Ar fi cu totul altceva, dacă acele reuniuni s'ar ocupa numai de aceea, ca sĕ salveze pe seama națiunei maghiare pe aceia, cari sunt espuși a se slovanisa sau romanisa, sau de s'ar restrânge la aceea ca se dea ocasiune pentru însușirea limbei maghiare, acolo unde se cere, precum de esemplu în capitală esperiem aceasta cu bucurie, sau în alte orașe, dar, mĕ rog de iertare, ca aceleași reuniuni cu mijloacele, ce și le-au ales ele, cu asilurile lor de copii, cu instrucțiunea poporală, cu premii puse pentru propunerea cu succes a limbei maghiare, ca cu toate acestea sĕ năvălească asupra naționalităților, acolo, unde locuesc în masse compacte și a voí sĕ le maghiariseze cu grămada, (Strigări în stânga estremă: Cine voesce aceasta?) me rog de iertare, aceasta este o idee utopică și ea tradează numai, că este voința, deși nu este și putința lângă ea și că maghiarii în genere nu se pot împĕca cu aceea, ca sĕ fie în țeară locuitori și de altă limbă, pentrucă așa cred, că bun patriot în această țeară nu poate fi, decât numai cel ce vorbesce unguresce, și aceasta, d-lor, este o fatală rĕtăcire și vătĕmare pentru naționalități. (Nelinisce și reprobări în stânga estremă.)

De altmintrelea, dacă numai până acolo ar merge lucrul, ca întreaga lucrare de maghiarisare sĕ se facă pe cale socială, atunci am putea ḑice, că statul respectează dreptul de întrunire și așa ar avea ocasiune sĕ apere acest drept și la alte naționalități. Dar aceea n'ar trebuí sĕ concedem statului, ca organele lui și autoritățile administrative sĕ se amestece în asemeni lucruri și cu asemenea procedere sĕ lucre, astfeliu după cum vedem, n'ar trebuí onor. guvern sĕ influințeze și sĕ incuragieze și alte organe administrative ca sĕ proceadă asemenea.

Încă un cas sĕ-mi fie permis a-l amintí pe scurt. E lucru cunoscut, că în anul trecut comitatul Zolyom a hotărît se maghiariseze numele unui întreg șir de comune slovace.

Thaly Kálmánn: A le remaghiarisa.

Lndovic Mocsáry: Me rog de iertare! Nu se poate remaghiarisa, pentrucă nu se poate ca înnainte de asta satele sĕ fi avut nume atât de pocite ca: Lopéin, Vaczok, Szakbény, Szélcse, Doval sau Get, pe care și în ținuturile unguresci l'au botezat cu cunoscutul nume: Gyetvát. Schimbarea aceasta de nume, nu prea arată din partea respectivilor patrioți zeloși vre-un sentiment puternic pentru limba maghiară. Observând aceste numai în treacăt, așa cred, că nu s'a putut găsí un mijloc mai nepotrivit pentru înnaintarea maghiarisărei decât această maghiarisare a numelui. Ce voiesce sĕ ajungă comitatul Zolyom cu pnțina mânjitură maghiară? Luând lucrul curat din punctul de vedere al maghiarisării — n'au succes a face încă din nici un slovac maghiar, dar pagubă s'a causat, pentrucă slovacul, care vede aceste nisuințe, își gândesce: Ce voiesc acesti domni maghiari? Nu-i destul, că mereu ne înmulțesc sarcinile, acuma și aceea îi supĕră, că de ce suntem slovaci? De ce-i supĕră că ne rugăm la Dḑeu în limba noastră maternă? Acele table, pe cari sunt scrise numele maghiarisate, vor juca încă rolul pălăriei lui Gesler. (Ilaritate.) Slovacul vĕḑêndu-le pe acestea va înjura una asupra ungurilor și va fi gata a fi pradă în mâna agitatorilor fără consciință. (Mare mișcare în stânga estremă,)

Procederea comitatului cu această ocasiune lovesce în față chiar și legea, pentru că ar fi fost datoria comitatului în ori și ce cas, înnainte de a face maghiarisarea sĕ întrebe pe comună dacă se învoiesce, pentru că în sensul legei comunale, comuna hotăresce singură în afacerile ei interne. (O voce în stânga estremă: Au și fost întrebate.) N'am cunoscință despre aceasta. Va sĕ ḑică, comunele ar fi trebuit sĕ fie întrebate și fără consimțĕmêntul acestora procederea comitatului nu are nici un temeiu legal. Tocmai de aceea îmi pare rĕu, că ministeriul a aprobat o astfeliu de procedere.

Dar nu mai continuu onorată casă cu înșirarea casurilor singuratice. Eu cred, că și cele ce le-am citat aci vor arunca lumină asupra acelui mod de cugetare, asupra acelei direcțiuni, pe care on. guvern o urmăresce în cestiunea naționalităților. Se vede, că on. guvern în genere nu crede, că este chemarea lui, ca sĕ înfrâneze șovinismul în stăruințele sale, ce nu-s la locul lor și nu au nici un scop, ba mai mult, el încuragează șovinismul de-adreptul prin purtarea sa. Procederea guvernului dă loc presupunerei, că *pentru lățirea maghiarisărei toate sunt iertate,* scopul sfințesce mijloacele, și că cu asemeni uneltiri un nenorocit norocos își poate câștiga merite înnaintea guvernului. Eu ered, că nu aceasta ar fi chemarea guvernului, ci față cu naționalitățile, curata obiecectivitate. *Guvernului nici odată nu-i este iertat a uita, că conduce afacerile unei țeri poliglote,* că este deopotrivă guvern maghiarilor, slovacilor, românilor, sêrbilor, nu-i e permis a uita, că țeara nu poate fi un kulturegylet în stil mare și că într'ênsa trăesc cetățeni de naționalitate diferită, cărora trebue sĕ împarță în mod egal nu numai sarcinile, ci și dreptatea. (Strigări din dreapta: Așa se și întêmplă!)

E cu neputință sĕ nu observăm și într'asta acea politică de corteșire, pe care așa de adese-ori i-o aruncăm în ochii guvernului. Guvernul vede o mare putere în curentul șovinist, de aceea nu cutează a pășí în contra lui. Simte bine, că nu prea are multe titluri la popularitate, și sperează, că pentru politica sa vis-à-vis de naționalități îi va ierta națiunea deficitul și datoriile nesfêrșite, ce le face… tocmai precum un june ușuratic la minte iartă darea de seamă curatorului seu, numai sĕ nu-l tulbure în satisfacerea pasiunilor lui periculoase. Nu i mirare dară, că dacă în această țeară fie-care își ia voia a călca, a ignora și a eluda legea positivă, și dacă îi spunem în față aici parlamentului și guvernului, că legile nu se respectează, că legea dela 1868 este numai pe hârtie și nu se esecută nici măcar într'un sigur punct. (Mișcare.)

(Va urma.)

Декеврїе = Decembre, Генварїа = Ianuariu, Февърарїе = Februariu.

Бѣрбѣче = berbece, џѣмънъ = gemen, ракъ = rac, лев = leu, фатъ = fecioară, вънътрю = vênătoriu, корн де капръ = căprior, Оудѣлъ = udătoriul, вицел = taurul.

Din semnele prevestitoare reproducem cea următoare:

Ꙗрь се ва тȣна ꙟтрамїазъ зи. ши ва фи кȣтремȣрь ꙟтрачель локь воиничи ши ворь пъръси пре ꙟпъратȣл. ши съ ворь мȣта ꙟтралть локь ла алть ꙟпърать. Ꙗрь маи апои Ꙗрь съ ворь ꙟтȣрна. кȣ паче. ши гадинилорь сълбатечи перире. ши съ ворь спъмънта четъцїле — Ꙗрь съ ва тȣна ноаптѣ. мȣерилорь челор. търоасе ва фи перире. ши ворь бирȣи алте лимби. ши моарте. грабникъ ва фи. ши маи мареле. пре връжмашȣл съȣ ва бирȣи — Ꙗрь съ ва фи кȣтремȣрь ноаптѣ фиворь ръзбоае ши ва фи моарте маре пре ꙟчътъци. ши лимбилор ва съ ле фїе алть ꙟпърать. ши апои ва лъса ꙟпъръцїꙗ ши ва фȣџи ꙟтралть локь. ши ꙟпъръцїꙗ лȣи ва лȣа алть ꙟпърать ши ва пȣстїи бисѣричи мари. ши де грабь ворь пери. ши ꙟлатȣрѣ деспре ръсъть пъине нȣ ва фи. Ꙗрь фиери ворь фи мȣлте.

Manuscrisul IV.

Acest manuscris conține psalmi întocmiți pentru servițiul divin; asemenea conține rugăciunile ceasului III-lea și al VI-lea, apoi rugăciunea de masă și ceasul IX; în fine rugăciunea de seara și Pavecernița.

Asemănênd versiunea acestor psalmi cu tecsturile, ce esistă tipărite, ne convingem, că ea derivă din același isvor cu versiunea psaltirei diaconului Coresi tipărită la anul 1577, cu care congruează întocmai, cu puține mici abateri, care vin a se pune în contul decopierilor greșite.

Întrebarea, ce ni se pune dela sine este, dacă acest manuscris dateaza înnainte, sau după tipărirea psaltiria lui Coresi.

Dacă manuscrisul din cestiune ar conțíné psalmii în ordinea cuprinsă în psaltirea lui Coresi, nimic n'ar fi mai natural, decât a priví acest manuscris de o simplă decopiare din cartea tipărită, ceea ce, față de scumpetea cărților tipărite în timpurile mai vechi nu este raritate. Manuscrisul nostru însĕ conține psalmi întocmiți și ordinați pentru servițul bisericesc. Această împregiurare ne înduce la presupunerea, că acest manuscris poate fi mai vechiu decât însași ediția în tipariu a psaltirei de Coresi.

Eată, cum basez eu părerea aceasta.

Urmele cele dintâiu de limbă bisericească sunt păstrate în cărțile bisericesci.

Ist Bis Rom

Impulsul la traducerea cărților bisericesci s'a dat prin trebuința simțită a serviciului bisericesc în limba poporului. Dela acest adevĕr mânecând, este natural, că mai întâiu s'au tradus din limba slavonească și din greceasca cărțile rituale și numai mai târḑiu s'au aflat bărbați români de carte, cari au edat părți sau întreagă sânta scriptura în tipariu. Și până la edarea în sistem a cărților sânte la tipariu a trebuit sĕ esiste părțile din acele cărți nu numai traduse bine, rĕu, pe românesce, dară folosite la servițiul divin și întocmite spre acesta. Editorii în tipariu a cărților sânte în limba românească n'au trebuit sĕ fie totdeodată și traducătorii lor. E de presupus, că ei la edarea cărților au avut la mână traduceri, ce se folosiau pe atunci și acelea le-au tipărit întocmai sau cu unele îndreptări, ce au aflat cu cale,

Nu ne-a venit la mână, nici când tecstul psaltirii de Coresi; de aceea nu putem scí, dacă și acolo se află reprodus pentru care-va serviţiu bisericesc simbolul credinții, adecă „Credeul“, care în manuscrisul nostru se află.

Dacă nu se află, — părerea mea, că manuscrisul, de care se tractează aci, ca unul, ce avea o destinațiune practică poate, data înnainte de a se eda psaltirea lui Coresi — apare cu atât mai temenică.

(Va urma.)

Mocsáry.

Deputatul *Mocsáry* este ca scos din clubul partidei koşuthiste, prin un conclus adus în şedinţa clubului din 15 a curentei, prin care i-se reprobă ţinuta în cestiunea naţionalităţilor, manifestată şi în şedinţa dietei în aceeaşi ḑi.

Toate ḑiarele maghiare se bucură de acest conclus „patriotic“ al clubului, susţinênd, că Mocsáry scos din clubul stângei estreme nu va mai avea la naţionalităţi nimbul, de care s'a bucurut până acì.

Şi care este pĕcatul dlui Mocsáry?

Acela, că a pretins, ca faţă de naţionalităţi sĕ se esecute legea pentru egala îndreptăţire a naţionalităţilor, şi a condamnat tendinţele de maghiarisare susţinute şi încurajate şi prin guvern.

Ca patriot adevĕrat ungar, şi ca maghiar de omenie mai puţin n'a putut pretinde decât atâta; şi noi numai deplânge putem un stat poliglot, în care este posibil ca, şi atunci când stă Hannibal ante portas, în parlament şi în societate sĕ se persecute un bărbat, care are curagiul a pretinde sĕ se respecteze legea. şi ca patria se fie mamă de o potrivă bună pentru toţi fiii, dela cari asceaptă se-şi verse sângele pentru dênsa.

Partida koşsuthistă nu i-a redicat, ci a intunecat nimbul domnului Mocsáry în ochii naţionalităţilor şi în specie în ai românilor, carii sunt un popor de ordine şi dinastic, şi dacă ţine Dsa ceva la stima ce o păstrează românii pentru dênsul, ca pentru un bărbat drept şi cu vederi patriotice sănetoase aceea nu va scădé, ci se va potenţia prin desfacerea sa de tovărăşia de până aci, cea mai neaccesibilă pentru inima românului.*)

Şi în acest cas a avut dl Mocsáry satisfacţiunea de a se convinge despre adevĕrul afirmaţiunei sale, că şovinismul maghiar nu este inaugurat prin maghiarii de naştere, ci prin neofiţii de alte neamuri, cari ca sĕ nu devină suspicioşi înnaintea maghiarilor în privinţa patriotismului lor, ei fac gură mai mare, şi liciteazâ întru alarmarea lumei şi însinuarea naţionalităţilor de rĕi patrioţi.

În club propunerea pentru eschiderea dênsului a făcut'o Polony, carele, când era jidan se chema Pollák, a spriginit'o Helfy, carele, când era jidan îl chema Heller, şi Lűkő, un gură căscată de slovac, care deşi bĕtrân, nici astăḑi nu scie vorbí curat unresce, — ear maghiarii neaoşi au tăcut şi au votat.

Mocsáry sosit în club după aducerea conclusului, când i-s'a adus la cunoscinţă conclusul prin preşedinte, a întins mâna de adio preşedintelui, ear asupra celorlalţi aruncând o privire despreţuitoare a părăsit clubul.

Negreşit va fi recitat coborându-se din localul clubului clasica sentinţă:

Iustum ac tenacem propositi virum....
Si fractus illabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae. Hor.

Onoare lui!

Budapesta 17 Februar 1887

Raport general

despre activitatea „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ şi a comitetului ei în decursul anului 1886, cetit în adunarea generală ţinută la 14 Faur 1887.

Onorată adunare generală!

Cu sesiunea ordinară presentă se începe un nou an, anul al 10-lea al „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“. Cu încheerea anului 1886 reuniunea noastră are mulţumirea a putea face revistă asupra unei activităţi de 9 ani, carea a fost încoronată de succesele cele mai frumoase şi a avut o deosebită influinţă asupra vieţii românesci, în deosebi a celei din loc. Reuniunea noastră şi-a câştigat o frumoasă posiţie, ea şi-a eluptat prin muncă serioasă, dar şi ostenicioasă, un vrednic loc în şirul surorilor ei de alt neam din loc, care sunt cu mult mai vechi şi şi mai mari decât dênsa.

„Reuniunea română de cântări din Sibiiu“ a atras asupră-şi, în deosebi de când se bucură de conducerea actualului seu dirigent, atenţiunea chiar şi a străinilor, nu prin reclame neîntemeiate, ci prin vĕditele ei doveḑi despre activitatea, cu carea calcă calea propăşirei, prin zelul, cu care se nisuesce la ajungerea scopului, ce şi-'l a propus.

Şi care este scopul, spre care şi-a îndreptat reuniunea noastră necontenit atenţiunea sa şi întreaga sa activitate? Statutele reuniunei în primul lor § normează destul de clar acest scop, reasumêndu-l în cuvintele: „cultivarea musicei.“

Şi care e programul, carele a mijlocit reuniunii noastre posiţia, la carea s'a avêntat! Programul e simplu şi se poate caracterisa în scurt în următoarele ḑiceri:

Esecutarea de piese din musica serioasă de cei mai escelenţi şi mai acreditaţi componişti, şi esecutarea de piese din musica naţională: cu scop de a deştepta şi cultiva simţul estetic şi naţional şi de a procura publicului câte o ḑi albă în noianul negrelor vremi.

Programul acesta, care s'a adeverit a fi bun, va remâné şi pe viitor hotăritor pentru reuniune.

Ar fi o anticipaţiune poate neertată dacă deja cu aceasta ocasiune ne am lua voiă a desfăşura fasele, prin cari a trecut reuniunea noastră dela începutul esistenţii ei şi până aḑi. Astfel de repriviri au loc şi sunt îndreptăţite numai la anumite timpuri.

Asemênări între activitatea din trecutul şi din presentele unei societăţi, precum e şi a noastră, se pot face cu oare-şi care îndreptăţire, numai dupăce aceea a trecut o periodă oare-care, în care tendenţele şi aspiraţiunile desvoltării ei generale au primit o formă esenţială binedefinită, deşteptând şi animând puteri nouĕ pentru o mai departe desvoltare, sau dând acestora cel puţin o altă direcţiune.

Necreḑênd de astă-dată încă de sosit timpul potrivit pentru astfel de asĕmênări, ne vom mărginí şi acum a schiţa în liniamente generale activitatea reuniunei noastre numai în decursul anului espirat 1886.

Ca şi în trecut, aşa şi în anul espirat şi-a îndreptat reuniunea noastră activitatea, rĕmânênd credincioasă scopului provĕḑut în § 3 din statute în deosebi spre cultivarea musicei vocale. Ca şi în trecut şi a ţinut reuniunea şi în anul espirat probele regulat — cu escepţia feriilor de vară — de douĕ ori pe sĕptămână, Lunia şi Joia, după trebuinţe — îndeosebi în acest an — şi în alte ḑile, tot sub conducerea dirigentului G. Dima, prof. sem.

Ca şi în trecut a putut satisface reuniunea şi în anul 1886 îndatoririlor sale, arangiând producţiunile prescrise, şi dacă e de a se constata şi de astădată o întârḑiere oare-care în ceea-ce privesce concertul din urmă — concertul acesta s'a ţinut la 11/23 Januarie 1887, aceasta se esplică prin cause neatîrnătoare de reuniune.

Ne este încă tuturora proaspĕtă în memorie reuşita concertului din urmă al reuniunii. Faţă de acest concert e de ajuns a constata, întemeindu-ne în deosebi pe părerile emise din partea străinilor, care nu fac parte din reuniune, păreri, cărora s'a dat espresiune în foile române şi neromâne din loc, că şi acesta este unul dintre concertele, care au ridicat vaḑa şi prestigiul reuniunei.

Programul esecutat în acest concert e următorul:

1.. „Hora“ cor cu acompaniare de piano, G. Dima, esecutată de corul reuniunii;

1. „Terzet“ din oratoriul „Creaţiunea de I. Haydn, cântat de dna Maria Crişian (sop), dnii: Isaia Popa (bas) şi G. Pop, (tenor).

3. Concert pentru Violoncello op. 14 de G. Goltermann esecutat de dl Forstmayer membru al archestrului cetăţenesc din loc ca oaspe;

4., Cântece toscanice pentru cór, soli şi acompaniare de piano de R Weinwurm esecutate de corul reuniunii; partiile pentru soli le-au cântat dna Agnes Brote (alt) şi G. Pop (tenor);

5. Douĕ cântece pentru o voce de bas de F. Schubert, şi anume; a) Cruciata, b) Lira, cântate de dl Isaia Popa;

6. Sextet din opera „Don, Iuan“ de W A. Mozart, cântând d-nele: Agneş Brote, Anna Moga, Maria Crişian, şi dnii; G. Dima, Isaia Popa şi G. Pop!

7. Făgăduinţa (Verheissung), cor cu acompaniare de piano de S. Iadassohn, esecutat de corul reuniunii.

Urmează a ne da seama acum şi despre ceealaltă producţiune ordinară (prima producţiune ordinară din anul espirat) a reuniunii. Natura lucrului aduce cu sine, ca la aceasta sĕ ne oprim ceva mai mult, ca la concertul din urmă.

(Va urma.)

Varietăţi.

*** Protocolul congresual din 1886 este depus la librăria tipografiei archidiecesane spre vênḑare. Preţul 1 fl.**

* Atragem atenţiunea on. public asupra anunciului dlui medic Dr. *Adalbert Balinth* şi ne bucurăm, că s'a domiciliat în mijlocul nostru.

* (Reuniunea română de cântări şi musică din Oraviţa) arangează Duminecă în 15/27 Faur 1887 în sala hotelului „Coroana ung.“ din Oraviţa „Bal mascat“ cu ocasiunea căruia corul va produce „Forfecarii“ operetă comică în 1 act.

Persoanele: Oprescu, primar, Dl Lazar Drăgoescu. — Sbicescu, student, Dl Ioan Popa. — Ghiţă, haiduc, Dl Alecsie Pocrean. — Ioana, servitoare, Dl Stefan Dodenciu. — Corul studenţilor. — Corul senatorilor.

Preţiul de întrare este pentru membrii reuniunei de cântări şi familia lor de persoană 60 cr. pentru membrii de persoană 80 cr., ear seara la cassă fără deosebire 1 fl. de persoană. Începutul la 8 oare seara.

Comitetul.

* (Producţiune scolară.) Din Galeş ni se scrie: Ḑiua s. trei ierarci e o ḑi de mare inseamnătate pentru comuna noastră. Şi cu drept cuvênt pentrucă aceasta e ḑiua serbărei chramului scoalei noastre, şi precum în anii premergători, aşa şi în anul acesta tinerimea noastră scolară în frunte cu învĕţătorii lor în presara acestei ḑile a delactat publicul prin o producţiune constătătoare din cântări, declamări şi o disertaţiune, prin care s'a nisuit disertantul a stîrní în părinţi şi cu deosebire în mame simţul crescerei bune. —

Începutul s'a făcut ca de obiceiu cu cuvêntul de deschidere rostit din partea încărunţitului nostru paroch local O. D. Nicolau Răchiţan, ca director scolar. care prin puţine dar dulci cuvinte a arĕtat influinţa, ce o are scoala asupra unei naţiuni în genere, şi în special asupra naţiunei române; a arătat însemnătatea ḑilei, în a cărei presară ne aflăm. —

Producţiunea ca atare a succes spre deplina mulţemire a numerosului public, dovadă eclatantă că dl notariu comunal s'a văḑut îndemnat ca în numele antistiei comunale sĕ esprime mulţemită corpului învĕţătoresc pentru acest progres vĕdit şi energia ce o dovedesc în instruirea elevilor, şi cumcă dl notar a fost interpretele simţemintelor întreg publicului e dovadă, că la rêndul lor toţi părinţi 'şi au esprimat bucuria pentru progresul arĕtat.

* Din Viena se scrie, că M. L baron Beck e numit adjutant general al Maiestăţii Sale, ear comandantul corpului de armată 10, M. L. baron Reinländer e numit şef al statului major. Publicarea acestor numiri se va întêmpla în curênd în „Armee-Verordungsblatt.“

* Dl de Bismark la o întrebare, ce i-sa pus în privinţa temerilor de resbel, sau putinţii de a se menţiné pacea a rĕspuns: „Noi trăim în pace, dar uitaţi-ve la pregătirile Franciei, la construcţiunea baracelor, la popularitatea generalului Boulanger, la strigătele, ce scoate liga patrioţilor contra noastră de 16 ani, şi veţi şci, dacă avem sĕ ne temem de ceva din partea Franciei şi de ce avem sĕ ne ferim.“

* La 17 Februariu 1867 a subscris Majestatea Sa regele Francisc Iosif I decretul de denumire al celui dintâiu ministeriu constituţional al Ungariei.

De atunci şi până aḑi sunt netto 20 de ani — şi e de mirare, că Ungaria nu a iubiliat în vr'o formă oare care aniversarea acestei ḑile, ca şi multe alte ḑile însemnate din era dualismul.

* În afacerea aprobărei cărţilor scolare scrie G. Transil.“ reuniunea librarilor unguri a adresat ministrul instrucţiunei douĕ petiţiuni privitoare una la cărţile pentru scoalele poporale, alta la cărţile penscoalele medii. În cea dintâiu roagă pe ministrul sĕ stabilească un termin, până la care editorii sĕ presinte ministrului ediţiunile de cărţi scolare, ear după espirarea acestui termin sĕ se esamineze cărţile şi apoi sĕ se recomande sau sĕ se aprobe lista complectă a tuturor cărţilor aprobate, sĕ apară în „Neptanitók lapja.“ În acelaş timp sĕ se publice şi lista acelor cărţi, care nu s'au aprobat, dar care după ameliorari se pot încă întrebuinţa pentru instrucţiune într'o noauă ediţiune. Aceste cărţi sĕ se poată folosì trei ani unul după altul, ear după acest timp sĕ se dea o nouă ediţiune îmbunătăţită. Până în ḑiua, când va apăré lista cărţilor aprobate şi în anul scolar următor poate alege fiecare institut cărţile după plac, cărţi cu totul nouĕ sĕ se poată folosí în anul prim şi fără aprobare. Esaminarea cărţilor pentru scoalele poporale sĕ se încredinţeze nu profesorilor dela scoale înnalte şi medii, ci bărbaţilor distinşi pe terenul instrucţiunei poporale. In a doua petiţie roagă pe ministrul, sĕ sisteze total aprobarea cărţilor pentru instrucţiunea medie; în cas, că nu s'ar esecuta aceasta cel puţin sĕ se scimbe aprobarea obligătoare într'o aprobare facultativă.

* (Ministrul honveḑimei) a esmis o circulară, prin care aduce la cunoscinţă iurisdicţiunilor, că pentru ţĕrile coroanei ungare se cer 39,552 recruţi şi 3955 reservişti de întregire. Tot acest ministru a ordinat, ca cei obligaţi la serviciul militar, cari nu se mai pot reclama în armată sau la reserva întregitoare sau la honveḑime au sĕ se orînduiască la servitiul de gloate, şi toţi sĕ se presenteze în persoană înnaintea comisiunei de asentare. Stergerea din lista de asentare se poate face, când cel obligat la serviciul militar nu e apt nici pentru glotaşii fără arme. Deciderea depinde dela representantul honveḑilor.

---

*) În nr. procsim vom publica şi epistola dlui Mocsáry prin care sĕ dechiară, că repăşesce din club. Red.

* (Un actor ucigaș.) Înt'unul din nrii trecuți ai acestui jurnal a comunicat corespondentul nostru din Viena un cas, care a produs multă sensație acolo. Un actor, cu numele Anton Sailer a ucis cu o lovitură de cuțit pe amanta sa Hermina Guschelbauer, care se purta rece față cu declarațiile lui. Incidentul a produs o interesare mare între vienesi, căci tinĕra fată era una dintre cele mai simpatice cântărețe poporale. Pertractarea finală avu loc în 10 a lunei curente în fața unui auditoriu ticsit. Criminalul și-a recunoscut fapta, dar a negat premeditarea. Neputându-se dovedí premeditarea faptei, tribunalul l'a condamnat la 10 ani închisoare grea cu câte o ḑi post la lună.

* (Rĕsboiul viitor în cifre.) La un eventual rĕsboiu poate pune în fața dușmanului: Austro-Ungaria 1,279,684 soldați; Germania 2,805,000 soldați; ambele dacă s'ar uni 4,084,684. — Francia 2,865,400 soldați, iar Rusia 2,900,000 ambele dacă s'ar uni 5,762,400 soldați.

Dacă toate statele ar fi angajate la rĕsboiu ar fi chieltuelile de 30 miliarde de mărci, dacă rĕsboiul ar fi între Francia și Germania spesele ating suma de 16 miliarde, care sumă e de a se plătí de cei biruiți.

Loc deschis.

Onorate Domnule Redactor!

Cerĕnd lipsa a se edifica un nou fruntariu la sânta noastră biserică dreptcredincioasă din comuna Ferihaz, protopresbiteratul Sighișoarei Domnul N. Fleșer maestru măsariu în Saschiz, în primăvara anului trecut s'a angagiat pre lângă un plan de propria sa mână desemnat la facerea numitului fruntariu nu numai în ceea ce privia maestria dsale, și chiar și pentru zugrăvirea icoanelor împĕrătesci și ale dlui Christos cu ss. apostoli și evangeliști, pe ceriul fruntariului, toate acestea pe pleu în mărime corespunḑĕtoare.

Domnul Nicolae Fleșer a terminat lucrarea pe la finea lui Iulie a. tr. și la colaudare am constatat cu întreg poporul spre deplina noastră mulțămire un lucru frumos preste asteptare.

Așa încât la sânțirea noului fruntariu și a bisericei reparate sevĕrșită la 8 Novembre 1886 toți cei presenți mireni și preoți admirau talentul acestui om îngropat altmintrea într'o mare miserie materială, și era pĕtruns de evlavia adevĕrat creștinească provenită din influința esteriorului pompos a noului fruntariu.

A pus în uimire tinerul maiestru pe toți privitorii cu atât mai mult, căci e cunoscut, că dênsul pe lângă percurgerea scoalei poporale s'a cualificat în têmplărie numai în lucrătoarea dlui Popoviciu din Brașov.

E pĕcat strigătoriu la ceriu, ca acest talent se remână îngropat.

Lipsând însĕ măestrului nostru mijloacele proprii, îl recomândăm fiecărui român binesimțitoriu spre spriginire, îl recomandăm preste tot bărbaților, cari se află în fruntea corporațiunilor noastre românesci menite pentru înnaintarea și cultura bietului român.

Fraților români! Când cere lipsa nu dați dinariul vostru celor necredincioși. Chemați pre fii mamei voastre sêrmani și lăsați sĕ lucre ei în proprietatea noastră. Spriginiți pre maiestrii din resputeri! Veniți la biserica noastră și vedeți, ce a putut sĕ desvoalte un fiu al miseriei, un român ne'nsemnat.

Recomandăm prin aceasta pre dl Fleșer cu consciențiositate tuturor românilor binesimțitori al angagia la lucru de soiul celui îndeplinit în sânta noastră biserică, — și în alte părți.

Pentru comuna bisericească:

Ferihaz, la 21 Ianuariu, 1887 st. v.

Zacharia Ganea,
paroch gr. or.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Februariu 1887.

Timișoara:	**86**	**36**	**40**	**71**	**42**
Viena:	**53**	**90**	**52**	**46**	**79**

Nr. 66 [1529] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch Nicolau Opriș din comuna Gârbova protopresbiteratul Mercurei, cu încuviințarea mai înaltă, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile de'a prima publicare.

Dotațiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din venitele parochiei de clasa a III-a. care jumetate calculată în bani face 203 fl. 23 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și înainta suplicele lor de concurs, instruite în înțelesul legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei, în terminul mai sus indicat.

Mercurea, la 22 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Mercurei.

Ioan Droc,
protopr.

Nr. 592. 1886. [1531] 2—3

CONCURS.

De oare ce în urma concursului publicat în ḑiarul „Telegraful Roman“ Nr. 106 și următorii din a. tr. 1886. pentru întregirea postului de paroch în Geaca protopresbiteratul Clușului, nu sa însinuat nici un concurent cualificat; pe basa veneratei ordinațiuni consistoriale din 2 Decembre 1886 Nr. 6055 B. se repețesce concursul deja publicat, respective se escrie concurs nou pentru numita parochiă pre lângă emolumentele și condițiunile din citatul concurs, cu termin de 30 ḑile de la prima publicare, observêndu-se că concursurile sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al Clușului.

Cluș, 17 Ianuariu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 29. [1532] 2—3

CONCURS.

Devenind în vacanță următoarele stipendii, și anume:

A) 1. Un sipendiu de 50 fl. pe an din fundațiunea anonimă „Dobâca,“ destinat pentru un gimnasist născut în fostul comitat al Dobâcei.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundațiunea „Radu M. Riurean“, pentru studenți la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „Galliană“ pentru studenți la gimnasiu

Mai departe fiind vacante următoarele:

B) 4. Un ajutor de 60 fl. pe an, pentru tineri sau tinere, cari ar voí sĕ învețe la vre un institut sau corporațiune industrială din patrie, vre-una din meseriile: țĕsutul de pânzării, covoară, părți de îmbrăcăminte pe rĕsboaie mai perfecționate sau cusătură de albituri, broderii sau croitoria superioară de dame sau bărbați, sau arta orologeriei, juvergiei (arginteriei) sau a farmaciei.

5. Un ajutor de 20 fl. pe an din fundațiunea „Tofaleană“ pentru tineri descendenți din vre o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí sĕ învețe vre-o meserie oare care.

6. 16 ajutoare à 25 fl. pe an, menite pentru tineri români, cari voesc a învĕța vre-o meserie, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria (bărdășia), faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă.

Prin aceasta se escriă concurs.

Cererile au a se înnainta comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu, *până la 1 Aprilie st. n. 1887*. Cererile intrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranții la vre-unul din stipendiile amintite sub A. 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe sem. I. al anului scol. curgĕtor;

c) atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetează scoala de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Conform literilor fundaționale, la obținerea stipendiului de sub 3. din fundațiunea „Galliană,“ ceteris paribus va avea preferință acela dintre concurenți, carele va dovedí, că se trage din familia fondatorului, și anume din familia „Pop și Anton.“

Suplicanții la vre-unul din ajutoarele amintite sub B. 4—6 au sĕ presente următoarele documente:

a) atestat de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare;

c) atestat, că se află deja lucrând la vre-un măestru sau corporațiune, și cu ce succes.

Aspiranții la ajutoarele de sub 5, 6, vor avea sĕ aștearnă în original sau în copie legalisată și contractul închieiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884.)

d) atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) adeverință dela părinți sau tutori, că sunt deciși a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învĕțătură până se vor perfecționa pe deplin.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu, 1 Ianuarie, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crișian,** secretariu.

Nr 142. [1530] 3—3

CONCURS.

In urma încuviințării Preaveneratului Consistoriu archidiecesan din 2 Decembre 1886 Nr. 6349 B. se publică prin aceasta concurs de capelan lângă parochul Iacob Buzdug în parochia de classa a III-a Borgo-Rus cu filiile Iaad și Dorolea din protopresbiteratul Bistriței, cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Ca venit va avea capelanul jumĕtate din toate venitele parochiali, cari computate în bani fac la an suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au de a-și așterne suplicele instruite amesurat legilor din vigoare în terminul indicat, la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței în conțelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistrița, 18 Ianuariu, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

---

ad. Nr. 32. [1533] 2—3

EDICT.

George Eliseiu Dogariu din Herman carele deja de 13 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soțiă Maria George Irimie din Stupinile Brașovului, sĕ citează a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Roman,“ căci la dincontră sĕ va pertracta și decide causa sa matrimonială și cu absenția lui.

Brașov, în 19 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 961 civ. 1887. [1537] 1—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscință publică, că în urma cererei proprietarului Martin Schuster et cons. din Măgărei pentru concederea comasărei hotarului comunei Măgărei, spre acest scop se defige ḑi de pertractare **5 Aprile 10 oare a. m. a. c.** ce se va ține în cancelaria comunală din Măgărei, la care pertractare se citează toți interesații în causă cu acea observare, că părțile, ce nu se vor înfățișa se vor considera ca învoite cu comasarea.

Din ședința tribunalului din Elisabetopole, ținută la 14 Februariu, 1887.

Nagy Lajos, preș. **V. Iakab Árpád,** notariu.

Dr. Adalbert Balinth,

proto-medic montan emerit aduce la cunoscința publică, că s'a mutat cu locuința în Sibiiu — Sag-vorstadt, Brückengasse Nr. 9. și-și ofere on. public servițiile sale, mai cu samă în specialitatea morburilor de copii.

Ordinează în toată ḑiua dela **8—9** a. m. pentru miseri gratuit. [1536] 1—3

„ALBINA“ institut de credit și de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acționari ai *Institutului de credit și de economii „Albina“* se învită prin aceasta în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societății la

a XIV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Sibiiu la **29. Martie 1887 st. n.** înnainte de ameaḑi la **10 oare** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunei; Bilanțul anului 1886 și Raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanțului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea prețului marcelor de presență pe anul curent.
5. Alegerea a lor doi membrii în consiliul Direcțiunei în locul acelor doi, al căror mandat au espirat în sensul §-lui 36 din statute, și substituirea prin alegere a unui membru reposat dela ultima adunare generală încoace. (§. 37.)

Domnii acționari, cari în sensul §. §. 22, 23 și 24, din statutele societății voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rogați *a și depune la cassa institutului acțiunile lor și eventual doveḑile de plenipotență cel mult până Vineri în 25 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m.*

Sibiiu, 11 Februariu, 1887.

[1538] 1—2 **Direcțiunea Institutului „Albina.“**

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 15 Sibiiu, Joi 12/24 Februariu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Februariu, 1887.

Sâmbăta trecută parlamentul din Budapesta a fost teatrul unei scene uimitoare. Era la ordinea ḑilei creditul de 7 milioane pentru luarea mĕsurilor preventive, ca un eventual rĕsboiu sĕ nu ne surprindă nepregătiţi. Era lucru natural sĕ mobilisăm şi noi o parte din armată, căci toată lumea mobilisează, era natural sĕ votăm şi noi un credit oare-care pentru armată, când întreagă Europa este cuprinsă de frigurile mobilisărei, toate statele votează ḑeci de milioane pentru armată.

Proiectul ministrului s'a pus la ordinea ḑilei în discusia publică a dietei în Sâmbăta trecută. Din toate partidele politice a luat cuvêntul câte un vorbitoriu, şi a declarat, că cei de o părere cu ei votează creditul cerut, căci la partidele din parlamentul unguresc mai presus de toate este patria.

Dintre deputaţii români a luat cuvêntul domnul Petru Truţa, şi a declarat, că românii deşi au necazuri multe, deşi sunt asupriţi în modul cel mai fără cruţare, deşi n'au nici o speranţă, că sub curentul actual se va crea şi noue românilor o posiţiune mai de suferit, cu toate acestea când este vorba de asigurarea patriei, de manifestarea loialităţii cătră patrie şi tron, alipire de această ţeară, atunci românul nu mai are cuvinte pentru necazurile sale, ci 'şi dă averea şi sângele pentru patrie. Declară deci că deputaţii români primesc creditul cerut.

Declaraţiunile loiale a le deputatului român au produs mare sensaţiune în parlamentul din Ungaria, şi oratorul a fost viu aplaudat, aşa ne spun ḑiarele din capitală.

Pre noi, adevĕrul vorbind, ne pune în uimire sensaţiunea, de care e vorba, şi entusiasmul cel mare al deputaţilor din parlamentul Ungariei pentru loialitatea dovedită de domnul Truţa la votarea acestor milioane, şi aceasta cu atâta mai vêrtos, cu cât, cu 2 ḑile mai 'nainte tot acel parlament s'a scandalisat, unanim s'a scandalisat de cuvêntarea deputatului Mocsáry, în care s'au spus tot asemenea adevĕruri, ca şi în cea a deputatului român, şi am vĕḑut, că a venit ministrul president, şi a declarat cu autoritatea, care trebue sĕ o aibă cuvintele unui ministru president, a declarat, că neadevĕruri sunt toate gravaminele naţionalităţilor, esprimate prin rostul domnului Mocsáry. Ne pune în uimire contrastul dintre Marţi şi Sâmbătă, deoarece nimica nou n'a spus deputatul Mocsáry, nimica nou n'a spus deputatul Truţa, ceeace presa română nu o ar fi repetat de mii de ori, ceea ce românii prin faptă nu o ar fi documentat la toate ocasiunile.

Cumcă suntem asupriţi pe toate terenele, că nu se esecută legea pentru naţionalităţi, sau încât se esecută se esecută contra spiritului ei, că s'a pornit un curent pĕcătos spre a ne maghiarisa pre noi nemaghiarii, şi acest curent dă înnainte sub ocrotirea guvernului, aceasta o am spus'o şi noi, aceasta o a repeţit domnul Mocsáry.

Cumcă noi nu judecăm acest stat după oarba politică a curentului actual — se nu mai tot ḑicem a guvernului actual, căci în punctul acesta — din casul deputatului Mocsáry — am vĕḑut, că între partidele unguresci nu esistă deosebire de păreri, cumcă nu judecăm statul după politica curentului actual, aceasta o am dovedit de 20 de ani încoace la toate ocasiunile, căci noi am jertfit avere, la 1878 ne-am vĕrsat sângele pentru politica monarchiei, şi din iubirea cătră această patrie, contra voinţii statului, care paş de paş ne pune pedeci, jertfim cu sutele de mii pentru cultivarea noastră, pentru progresul nostru, dela care condiţionăm esistenţa statului.

Ceea ce facem ḑi de ḑi, o a spus domnul Truţa la un cas positiv.

Şi pentru aceasta atâta entusiasm.

Este în adevĕr enigmă pentru noi sensaţiunea produsă prin declaraţiunea domnului Truţa, că românul la ḑile grele, când e vorba de esistenţa statului 'şi uită necazurile, şi cu o gură şi cu o inimă este pentru cele mai mari jertfe.

Şi dacă e vorba sĕ ne dăm totuşi o esplicare a acestei stranie apariţiuni, atunci vrênd, nevrênd, trebue sĕ credem, că ungurii conform trecutului lor în posiţia noastră, strĕmtoraţi şi maltrataţi, după cum suntêm noi, n'ar fi loiali ca noi, nu s'ar lipí de această patrie, cu iubirea şi devotamentul, cu care noi ne lipim.

Şi psichologicesce vorbind, sub acest raport înţelegem entusiasmul, înţelegem însĕ şi fanatismul, cu care este persecutat domnul Mocsáry pentru ţinuta sa politică.

Scenele turbulente de Marţi 3/15 Februariu, şi sensaţiunea, entutiasmul de Sâmbătă 7/19 Februariu, ori cât de mare contrast formează ele, pentru noi sunt de mare valoare.

Parlamentul din Ungaria s'a indentificat cu reuniunile de maghiarisare, tot aşa şi guvernul.

Parlament şi guvern s'au uimit, vĕḑend, că după o asemenare politică de cutropire, românul jertfesce totul pentru aceasta ţeară

Parlamentul şi guvernul va trebuí sĕ tragă conclusia, că noi nu suntem legaţi de acest pămênt, şi că sperăm îndreptarea politicei actuale.

Epistola dlui Mocsáry, prin care declară, că iese din clubul partidului independent.

„Onorabile dle president! În urma conclusului desaprobătoriu al clubului, me simt necesitat a declara, că resignez la cualitatea de membru al comitetului esecutiv şi iesdin club. Nu pot însĕ se nu fac observarea, că nu pot recunoasce de întemeiată afirmaţia cuprinsă în conclus: că punctul meu de vedere în cestiunea naţionalităţilor „e în contraḑicere diametrală cu programul partidului." Partidul la mai multe ocasiuni şi chiar foarte de curênd din nou a declarat, că susţine principiile egalităţii de drept; dar e **minimul egalităţii de drept, ca legea esistentă sĕ se respecteze faţă cu naţionalităţile.** — Cu distinsă stimă Ludovic Mocsáry."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Cestiunea convenţiei vamale cu România în Austria.

Viena, 8/20 Februariu, 1887.

A trecut anul, de când cestiunea convenţiunei vamale cu România agită spiritele atât dincoaci cât şi dincolo de Carpaţi, de o jumĕtate de an graniţele dintre Austro-Ungaria şi România sunt închise cu desĕvêrşire pentru esportul reciproc al productelor ambelor ţĕri.

Dar bărbaţii politici, atât cei de dincolo, cât şi cei de dincoaci s'au convins, că starea aceasta nenaturală nu se mai poate continua timp îndelungat, fără perderi ireparabile pentru ambele state.

În Austria clasa marilor industrieşi a perdut din venitele sale sigure în decursul acestui jumĕtate de an nu mai puţin de 30—40 milioane de fl. Tot aşa se poate ḑice despre meseriaşii şi neguţătorii nostri ardeleni cu deosebire cei de prin mărginime au dat înnapoi şi defeliu nu sunt mai splendide resultatele acestui ne fast rĕsboiu economic nici pentru România, unde (avem cele mai autentice informaţiuni) preţul vitelor a scăḑut astfeliu, cum nu s'a mai pomenit mai 'nainte, ameninţând cu ruina pe micii proprietari şi economi dela sate.

În faţa acestei stări de lucruri a fost numai o urmare naturală, când în ḑilele prime ale lunei trecute Dl ministru instrucţiunei publice din România, Dimitrie Sturza a venit la Viena, cu intenţa de a reîncepe firul întrerupt al pertractărilor pentru renoirea convenţiunei vamale. Afabilitatea şi prevenirea, cu care a fost Dl Sturza primit la Viena a

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Reproducem în cele următoare din acest manuscris — prelângă doi psalmi şi „Credeul."

Милȣеꙟщемъ до̑амне дȣпъ маре мила та. ши дȣпъ мȣлте єфтинишȣгȣреле тале. кȣръцѣще фъръ леџиле мѣле. че маи врътосȣ мъ спалъ де фъръ леџиле мѣле. ши де пъкателе мѣле кȣръцѣщемъ. къ фъръ леџиле мѣле єȣ щиȣ. ши пъкатȣль мїеȣ ꙟнтре мине ꙗсте пȣрȣрѣ. цїе ȣнȣꙗ грешии ши тленшȣгъ ꙟтре тине фечю. ка са дерептезите кȣвинтеле тале. ши съ ꙟвинџи. кънд вери жȣдека̀. адекъ де фърълѣџе ꙟчепȣтȣсь ши ꙟпъкате нъскȣмъ мȣма мѣ. адекъ дѣдевъръ юбитаи. фъръ вѣсте ши аскȣнсȣл мъндрїꙗ та̀ ивитȣмиꙗи. стропишимъ кȣ съпȣнь ши кȣръцескȣмъ. ламъвери ши маи врътось де зъпада ꙟнълбимъвои аȣзȣлȣи мїеȣ даи бȣкȣрие ши веселїе. бȣкȣръсе ѡ̑аселе плекате. ꙟто̑аръче фаца та̀ де пъкателе мѣле. ши ꙟто̑ате фъро́леџиле мѣле кȣръ. инимъ кȣратъ зидѣще ꙟтрȣ мине до̑амне. ши дȣхъ дерепть ꙟноеще ꙟнтрȣ згъȣь мїеȣ. нȣ лъпъда мине де фаца та̀. ши дȣхȣль сфинть аль тъȣ нȣ лȣа дела мине. дъми бȣкȣрїꙗ спенїа та. ши дȣхȣль владическь ꙟтъръщемъ. ꙟвъци фъръ леџиле кънилорь тале. ши некȣраци кътръ тине ꙟто̑аржчесеворь. изъбъвѣщемъ де стръмби до̑амне дȣмнезеȣль спъсенїеи мѣле. бȣкȣръсъ лимба мѣ лерептъциеи тале. до̑амне ростȣлȣми дескиде. ши ростȣл мїеȣ спȣсе лаȣда та́. късаи врȣтъ врѣ. комъндарѣ даѡ̑врѣмȣ. то̑ате арселе нȣ дȣлче врȣши. комъндарѣ зеȣлȣй дȣхь фръмтъ. инимъ фръмтъ ши плекътъ дȣмнезеȣ нȣ кинȣеще. феричѣзе до̑мне дȣлче воеи тале сиѡ̑нȣль. ши съ зидѣскъ пъреції їерȣлимȣлȣи. атȣнче дȣлче врȣши. комъндаре дерептъцїеи. ꙟнълцарѣ то̑атъ спре ардере. атȣнче ворь ꙟнълца́ спре алтарюль тъȣ вицеи.

Лъȣдаци нȣмеле домнȣлȣи лъȣдаци ши роби домнȣлȣи. стънд ꙟкаса домнȣлȣи ꙟкȣрциле касеи зеȣлȣи ностръ. лъȣдаци домнȣль. къ дȣлче є домнȣль. кънтаци нȣмеле домнȣлȣи къбее къ ꙗковъ алѣсе лȣишь домнȣль. ши израиль ꙟдостоиничїе лȣи ши. къ єȣ кȣноскȣи къ маре є домнȣль. ши домнȣль ностръ спре тоци зеи. то̑ате къте врȣ домнȣль фѣче. ꙟчерю ши ꙟпъмънть. ꙟмъри ши ꙟто̑ате фъръ фȣндȣриле. рꙟдикъ нори дила фръшитȣль пъмънтȣлȣи. фоулџерȣл ꙟпло̑аель. фъче. ско̑асъ вънтȣри де ꙟвистиꙗриле сале. чель че бътъмъ ꙟтъи нъскȣци єгитȣлȣи. дела ѡмь пънъ ла витъ. тремисе семне ши чюде пре мижлокь де тине єгипте. спре фараѡн ши спре тоци ши роби лȣи. чель чи бътъмъ лимби мȣлте. ши ȣчисе ꙟпъраци тари. сиѡ̑нȣ ꙟпъратȣль аморенеи. їѡ̑гȣ ꙟпъратȣль васанȣлȣи. ши то̑ате ꙟпъръцииле хананѣилор ши дѣде църиле лор ꙟ ѡ чине ѡ̑чинъ лȣ израиль ѡ̑аменїи съи. до̑амне нȣмеле тъȣ ꙟвѣкь. ши памтѣ та ꙟнѣмь ши ꙟнѣмь. къ жȣдекъ домнȣл ѡ̑аминилорь съи. ши де ши роби съи роагъсе ши идоли лимбилорь арџинть ши аȣрь лȣкрȣль мънилорь ѡ̑менещи. ростъ аȣ ши нȣ гръескь. ѡ̑кїи аȣ ши нȣ въдь. ȣрекї аȣ ши нȣ аȣдь. нечи ꙗсте сȣфлеть ꙟростȣль лорь. фие каеиче ꙟчен факь. ши тоци чеиъдъескȣсе ꙟтръиши. каса лȣ израиль благословици домнȣль. каса лȣи аронь благославици домнȣль. каса лȣ ливиеи благословици домнȣл. чине тѣмеџивъ де домнȣл благословици домнȣл. благословитъ домнȣл де ꙟсиѡ̑нь виетори ꙟїерȣлимȣ.

(Va urma.)

trebuit sĕ convingă pe deplin pe fraţii nostrii de dincolo, că Austria doresce sincer încheerea păcei economice şi e dispusă chiar a aduce jertfe spre acest scop, jertfe, în faţa cărora nici Ungaria nu va putea sĕ-şi permită a zădărnicí prin pretensiunile şi şicanele sale vamale bunele intenţiuni, ale celor din Viena şi Bucuresci.

Incidentul, care ne face, a resuscita cestiunea convenţiunei vamale cu România, este, că în dilele aceste a fost cestiunea pusă pe tapet şi în parlamentul din Viena. Cred a fi de interes a reasuma în cele următoare, discusiunea interesantă din sînul comisiunei budgetare a parlamentului.

În comisiunea budgetară a pus deputatul Beer întrebarea ministeriului, sĕ dea deslușiri asupra stării, în care se află afacerea convenţiunei vamale cu România.

În numele guvernului a rĕspuns ministrul de comerciu, marchisul Bacquehem, dechiarând, că nu este în posiţie a espune starea lucrului în detaiurile ei, tot, ce poate comunica, este: cu câteva sĕptĕmâni mai 'nainte au avut loc conferinţe atât între guvernul austriac şi cel ungar, cât şi între cel român în materia amintită. Dênsul are deplină speranţă, că pertractările formale o sĕ se reînceapă cât mai degrabă şi că vor duce la o resolvare mulţămitoare; guvernul este aplecat, a face cu privire la acei articli, cari privesc România mai de aproape, concesiuni preţioase şi prin urmare este îndreptăţit a aştepta aceeaşi prevenire din partea României.

Deputatul Abrahamowicz (polon), luând cuvêntul, dechiară, că atât dênsul, cât şi partida, pe care o represintă, în principiu nu sunt adversari ai statoririi unei convenţiuni, dar combat un tractat, care din hatîrul industriei austriace, ar negliga interesele producţiunei agronomice ale Austriei; accentuează aceasta cu atât mai mult, cu cât vede, că importul bucatelor române în Austria a crescut foarte mult, pecând esportul productelor de industrie din patrie a scădut.

Deputatul Beer replică la acestea foarte potrivit, că aci sunt de a se considera nu numai interesele unei provincii, nu numai interesele agronomice ale Galiţiei, dar interesele tuturor ramurilor economice ale întregei monarchii. Şi chiar mulţi dintre agricultori, în special cei din Bucovina, doresc cu tot preţul convenţiunea.

Dl Dr. de Zotta (român) alăturându-se la părerea antevorbitoriului seu, accentuà, că Bucovina a suferit foarte însemnate perderi prin rĕsboiul vamal. Esportul de lemne al Bucovinei făcea până bine de curênd 6—7 milioane de florini, în vreme ce adi e redus aproape la nula, avênd drept firească urmare, lipsirea pânii alor mii de lucrători.

Deputatii Dr. Menger şi Rusz accentuează în faţa perderilor agronomice, neasĕmênat mai marile perderi în ramul industriei, care din punctul de vedere austriac cu deosebire trebue accentuat.

Aceasta este în reasumat discusia parlamentară asupra cestiunii, faţă cu care presa germână din Austria acompaniază fără reservă şi franc intenţiile guvernului, combătând falsele aspiraţiuni ale polonilor — odioară feudali — acum agrari.

Semnele sunt dar bune, rĕmâne ca în viitoriul cel mai apropiat sĕ se şi implinească.

Vederemo! X

La reflecsiunile noastre din Nr. 12, între care am dis celor ce au urechi de audit, sĕ ne dea bună pace cu încercările lor de maghiarisare, — dl Czenkalji declară în Nr. 22 al foaei „Brassó," că zeu dsa nu ne va da pace. Şi în adevĕr dl Czenkalji susţine morţiş la adresa noastră: „că naţionalitățile trebue sĕ înveţe limba maghiară chiar şi în interesul lor propriu, pentru că atunci va fi Ungaria una în *limbă* şi în inimă."

Paff! Am terminat! — Am dice că capitulăm în faţa argumentării instructive a dlui Czenkalji, dacă dsa ni ar fi arĕtat, care este acea lege, care obligă pe naţionalităţi sĕ înveţe limba maghiară preste tot, şi în special pentru scopul ca Ungaria sĕ fie *una în limbă?*

Ce e drept, noi scim de o lege, care obligă pe învĕţătorii scoalelor nemaghiare, cari sciu şi trebue sĕ scie limba maghiară: ca ei sĕ propună învĕţăceilor sei aceasta limbă — se înţelege — în rĕnd cu celelalte studii elementare; n'am aflat însĕ § ul, după care de asemenea învĕţăceii sĕ poată fi constrinşi a o şi învĕţa, şi a o învĕţa tocmai pentru scopul indicat de dl Czenkalji.

Cu toate acestea ni se pare că pricepem destul de bine pe dl Czenkalji; dsa ni se presentă ca şi când ni-ar dice: Mĕi români dela plug şi ela vite! noi maghiarii nu ve oprim ca sĕ nu purtaţi opinci după obiceiul vostru naţional; de noi ve puteţi purta cum ve place, numai apoi *sĕ îmbrăcaţi preste opinci cisme cu pinteni*, căci aşa ve veţi mişca mai uşor, aşa veţi progresa mai bine, şi numai aşa va fi ţara noastră *una!*

Dar sĕ nu facem asemĕnări, care dl Czenkaljí poate le va luá în glumă; lucrul e cu mult mai serios, decât ca sĕ ne vină gust pentru glume; noi o dicem serios, cu legea în mână şi cu mâna la inimă: Învĕţătorii nostri români sĕ-'şi pună silinţa a introduce pe scolarii lor în cunoscinţa limbei maghiare, precât aceea se poate câştiga în scoala elementară pe lângă celelalte studii obligate. Apoi punct.

De aci încolo tot românul, care crede că poate se aibă trebuinţă ori folos de limba maghiară, învĕţe-o de bună voe ca noi, precât o poate mai bine; noi de alte rele, d. e. de vegsaţiuni şi de asupriri da, de maghiarisare însĕ pe calea aceasta nu ne temem; ear de alte torturi în scopul maghiarisării, de care dl Czenkalji nu vrea sĕ scie nimic, noi nu mai vorbim aici, pentrucă din puţine ne am putut convinge pe deplin, că ori cât de respicat şi ori cât de clar vom vorbí, dsa tot nu ne pricepe, va se dică nu voiesce sĕ ne priceapă.

Ce privesce în cele din urmă pe dl ministru Trefort, în locul căruia dl Czenkalji poartă atâta simţ de consciinţă vătĕmată: — noi nu credem, că dl ministru sĕ se supere pentru atestatul, ce i l'am dat despre acel tact patriotic, cu care Escelenţia Sa nu numai esceleazá, dar se şi laudă. Şi dacă cumva dl Czenkalji crede, că denunciându-ne pre noi pentru o notiţă nevinovată, 'şi poate câştiga sau asigura graţia dlui ministru: la noi aceasta virtute a dsale vine sub însăşi acea consideraţiune, carea o avem pentru ori carele din ceata celor mulţi profesionişti, cari pe astfel de căi 'şi fac mai cu înlesnire datorinţa patriotică.

Desbaterea asupra budgetului ministeriului de culte şi instrucţiune publică.

(Urmare.)

Nu sciu, audit'a dl ministru de justiţie, ce a spus mai dĕunădi deputatul Dimitrievici, că în cercul seu de alegere autorităţile resping ori-ce hârtie şi ori-ce aclus la actele înaintate lor, cari nu sunt compuse în limba maghiară. (Strigări sgomotoase: Corect! Mare mişcare. Bine fac!)

Polonyi Géza: Protesteze Miletici contra aceasta, dar nu dl deputat. (Aprobări.)

Ludovic Mocsáry: Rog cu stimă pe dl preşedinte, sĕ bine-voiască a me mântuí de asemeni întreruperi. Îmi pare foarte rĕu, on. casă, că dl deputat o spune aici în sînul dietei, că e bine, dacă una din legile fundamentale ale statului nu se respectează şi în continuu se eludează. (Mare sgomot.)

Preşedintele: Nu pot oprí în parlament, on. dle deputat, ca unul sau altul din deputaţi sĕ nu dea espresiune vederii sale prin întreruperi. (Viue aprobări.)

Rácz Géza: E trist, că din sînul acestei partide trebue sĕ audim o astfeliu de cuvêntare. (Aprobări în stânga estremă.)

Ludovic Mocsáry: E dureros On. casă, dacă i se spune în faţă guvernului, că legile nu se respectează şi guvernul privesce la aceasta cu indiferentism. Şi aceasta n'au dis'o numai deputatul Dimitrievici, ci au dis'o foarte mulţi. Ve rog numai a ve aduce aminte de deputatul Szabovlievici, a cărui cuvêntare loială am ascoltat'o cu bucurie în ultima sesiune. Am băgat în busunariu declaraţiunile lui frumoase, patriotice şi loiale, dar am ignorat'o cu toţii, că şi dl deputat a spus'o, că cestiunea naţionalităţilor esistă numai pe hârtie.

Eu, On. casă privesc cu adâncă îngrijire politica, ce-o urmăresce în cestiunea naţionalităţilor guvernul şi în genere statul maghiar şi societatea maghiară.

Cu o îngrijire atât mai mare privesc aceasta, cu cât asupra patriei noastre mersul timpurilor începe a se agrava din ce în ce mai tare. Eu cred, că nu e om în această casă pe care nu l'ar umplé de îngrijire, sau pe care nu l'ar ne linisci cel puţin, că în acest moment nu stăm pe picior bun cu naţionalităţile. Eu cred, că vom străbate prin pericol, dacă va năvălí asupră-ne. Pentru că putem sĕ ne încredem puţin şi în noi şi poate nici în privinţa ajutoriului nu vom fi lipsiţi, dar acel simţemênt, pe care l'am amintit, că dacă este cu neputinţă, ca în aceste momente să nu fie pĕtruns fie-care de convingerea, că totuşi ar fi bine, dacă am sta pe picior mai bun cu naţionalităţile: ve rog a avea în vedere, că totuşi ar fi bine a ne gândí puţin şi despre aceea, că oare bună e direcţiunea ce o urmărim faţă cu naţionalităţile, statul şi societatea deopotrivă. Şi fiindcă în aceste momente sunt preocupaţi toţi fii patriei cu ceea-ce se poate întâmpla în viitoriu, binevoiască onor. casă a-mi concede, d'a me ocupa câteva minute de aceea, ce influinţă poate sĕ aibă asupra relaţiunilor noastre esterioare acea politică, pe care o purtăm în cestiunea naţionalităţilor în această ţeară

De aliaţi avem neapĕrat trebuinţă. Incât ne putem răzima pe Germania, cred, că suntem până acum în curat, şi sĕ dea Dumnedeu, ca sĕ nu venim cu ea şi mai mult în curat. În ceeace privesce marele nostru interes, ca Rusia sĕ nu pună mâna pe peninsula balcanică, putem se contăm la ajutoriul Turciei, Angliei şi poate şi la al Italiei; dar încât vom trebuí sĕ stăm faţă în faţă cu Rusia, amiciţia statelor balcanice, cu deosebire amiciţia şi alianţa Sêrbiei şi a României este mai însemnată pentru noi, decât amiciţia puterilor mari.

Eu aşa cred domnilor, că această alianţă o putem câştiga.

Am audit noi din partea slavă amintindu-ni-se Philippi ş'am audit declaraţiunea, că sêrbii din parte-le aşteaptă liniştiţi rĕsboiul cu Rusia. Cunoasoeţi mişcarea naţională în diferitele ţeri slave. În Praga renumiţii şefi de partidă, în Agram agitatorii vestiţi tocmai aşa ameninţă cu muscalul, ca poate şcolarii din Löcs, sau lucrătorii slovaci beţi din piaţa Pestei, pentrucă sciu, că prin aceasta devenim mai nervoşi, şi cu aceasta se poate influinţa mai mult. Sunt însĕ convins, că nu se află între rassele diferite slave una, care şi-ar dorí ceva din fericirea absolutismului muscălesc.

Ce privesce pe români. On. casă, interesul rassei române este pe deplin identic cu interesul rassei maghiare, pentrucă neamul român tocmai aşa este vîrît în mijlocul marei rasse slave ca cel maghiar şi formează tot aşa un ostrov în marea slavică. Aceasta formează o basă naturală a alianţei intre noi şi ori-cât de puţin sunt mulţĕmitoare relaţiunile faptice, ori ce s'a petrecut între noi în trecut, aceasta este o situaţiune imposibilă şi resturnată cu capul în sus şi va urma mai curênd sau mai târdiu, că ceeace a unit Ddeu, omul sĕ nu despartă. Logica situaţiunei ne indrumă de-adreptul la aceasta. A folosí această situaţiune este problema guvernului care, — după ce Ungaria este în prima linie interesată în cestiunea orientului, — este chiemată a pune în cumpĕnă înfluinţa lui covêrşitoare în politica orientală a monarchiei Dar statul ungar, On. casă, nu numai pe calea înfluinţii sale, ce compete diplomaţiei, are un rol însemnat în cestiunea orientului, ci rol însemnat are şi în cercul seu propriu de putere, ca stat maghiar şi nu numai statul, ci şi societatea maghiară, pentru că aceste sunt chiemate a se ocupa de cestiunile naţionale, cari sunt mult împlicate în cestiunea Orientului.

Conced, On. casă, că putem sĕ fim în bună amiciţie şi în alianţă pe scurt timp fie cu sêrbii, fie cu românii eventual şi fără ca sĕ vină în vorbă cestiunea naţionalităţilor, dar hotărît trag la îndoiala aceea, că fie cu Sêrbia, fie cu România vom putea sĕ încheiem o alianţă durabilă şi sigură, *dacă nu ne va fi succes a inaugura mai înnainte la noi acasă o astfeliu de politică faţă cu naţionalităţile, care se satisfacă, dacă nu pretensiunile ultraiştilor, cel puţin aspiraţiunile naţionale corecte şi drepte ale grosului românilor şi sêrbilor dela noi.*. Nu putem sĕ contăm la o durabilă şi sigură alianţă pentru aceea, pentru că atât la români, cât şi la sêrbi este puternic sentimentul legăturei de rassă. Aceste naţiuni sunt mult mai mici, decât ca sĕ nu refiecteze la connaţionalii lor, cari locuiesc în statul nostru. Naţiunaa germană se poate lipsì de acei connaţionali, cari sunt în Austria. Franţia nu-şi bate capul cu cele ce se petrec cu francesii în Belgia şi Elveţia, pentru că şi fără de acestia este mare şi puternică. Dar sêrbii şi românii de preste Drava şi de peste Carpaţi au cel mai mare interes pentru connaţionalii lor de aici, fiind că acestia se ţin de posiţiunea naţiunii lor ca o parte întregitoare a acestei poşiţiuni precum formează şi în privinţa culturei şi a literaturei o parte întregitoare. De aceea este de o însemnătate decidĕtoare, în ce privesce relaţiunile noastre orientale împregiurarea, că ce politică urmăresce statul şi societatea maghiară aici înlăuntru. O tractare dreaptă, o politică bună faţă cu naţionalităţile este....

Preşedintele: Rog pe on. d. deputat sĕ binevoiască a vorbí la budgetul ministeriului de culte şi instrucţiune publică. (Viue aprobări.) Nu e tocmai potrivit ca on. deputat sĕ se ocupe cu cestiuni de naţionalitate. (Viue aprobări generale.)

Ludovic Mocsáry: Eu aşa cred că, cestiunea naţionalităţilor ar trebuí se intereseze parlamentul maghiar şi odată într'un an sĕ ne aducem aminte de ea. (Sgomot.) *O politică de naţionalitate cum se cade: acesta este preţul pe lângă care putem trăí cu românii şi cu sêrbii în amiciţie şi alianţă.*

Daţi preţul acesta, pentru că este totodată şi preţul, cu care ne putem câştiga şi înlăuntru în propriul nostru cerc liniscea şi convieţuirea pacinică. Sĕ mobilisăm în direcţiunea aceasta, on. casă, cât se poate mai curênd, chieltuelile, ce le vom avea cu această mobilisare nu ne vor păgubì ve asigur; pentru că nu împărtăşesc vederile acelora, cari cred, că naţionalităţile din Ungaria nu se pot împăca şi mulţămì cari cred poate, că ne vor lua numai în rîs, dacă acum în oara 12-a am voì sĕ începem a ne împretenì cu ele.

Sciu, on. casă, că naţionalităţile, cari trăiesc în statul nostru sunt gata a se împăca, şi doresc aceasta din parte-le; ele sunt gata a încheia pace cu noi pe aceea basă, ce au stărit'o legea dela 1868; dar cer că cea lege sĕ se ţină şi sĕ nu fie numai pe hârtie.

Nu creadă nimenea, că popoarele ar voì sĕ rupă aşa de uşor legăturile milenare. Naţionalităţile din Ungaria nu intenţionează aceasta, ele sunt alipite cu iubire de acest pământ, *dar vosesc sĕ se simtă aici în patria lor proprie în adevĕr acasă.* Dic sĕ mobilisăm în această direcţiune mai bine adi. decât mâne. Aceasta va fi cea mai bună pregătire faţă cu orice eventualităţi viitoare şi eu sunt convins, *că ar echivala cu o armată, dacă ne-ar succede se inaugurăm o politică de naţionalitate cum se cade.*

Ce privesce budgetul, deoarece nu l'am primit în total, nu-l primesc nici în special.

Raport general

despre activitatea „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ şi a comitetului ei în decursul anului 1886, cetit în adunarea generală ţinută la 14 Faur 1887.

(Urmare.)

Cu abatere dela trecut a înlocuit reuniunea noastră anul espirat cel dintâiu concert ordinar prin representarea operei de C. Kreutzer: „O noapte în Granada“ (Das Nachtlager in Granada). A fost fără îndoială grea problema, ce 'şi-a propus reuniunea sĕ deslege de astă-dată. Ea aduse ce e drept, dovedi de dibăcie prin esecutare, în mai multe rênduri de piese mai mari şi mai grele, precum au fost: „Cruciaţii“ de W. Gade, „Crăiasa Ielelor“ de W. Gade etc., se mărginise însĕ, în sfera concertelor, la simpla esecutare a musicei şi nu se estinse şi la joc. De aceea li se părea multora problema indicată foarte încumetată, alţii o considerau earăşi de-a dreptul de nerealisabilă. Nedumeririle acestea nu erau lipsite de motive, şi încă de cele greu cumpĕnitoare. Cestiunea înlocuirii concertului prin o operă s'a ventilat şi discutat în comitet abia prin a doua jumĕtate a lunei lui Faur a. tr., ear studiarea s'a început faptice numai spre sfêrşitul acelei luni. Şi fiindcă până la Pasci trebuia sĕ se fi dat opera, de-oare-ce, dela acest timp începênd, avea sĕ ocupe teatrul cetăţenesc din loc o trupă teatrală germană, reuniunea avea abea 7 sĕptĕmâni timp pentru pregătire. — A amêna representarea pe toamnă târdiu — până la sferşitul sesonului de petrecere aici a numitei trupe teatrale, — ar fi însemnat a renunţa la ea pentru anul întreg. Mai era şi o altă împregiurare, care vorbia pentru vederile celor nedumeriţi. Partitura pentru orchestru dela opera, ce era sĕ se represinte, după cam de comun se scie, n'a eşit în tipar, şi era de prevĕdut, că va fi greu de câştigat, ear de altă parte lipsa cu totul a unei traduceri acomodate în limba română a libretului, ceea-ce, considerând greutăţile cele mari împreunate cu o astfel de traducere, era una din lipsile cele mai îngrijitoare, de asemenea era de natura de-a mărì îndoelile. „Voesce şi vei putea“ şi-a dis reuniunea, şi cu aceasta s'a pus pe lucru. Se împărţiră rolurile, mai fie-care membru din comitet luà asupra-şi câte o comisiune: unul de-a angagia musica, altul de-a procura partitura, sau cel puţin vocile pentru orchestru, al treilea pentru de-a pune la cale efectuirea garderobei etc. şi pregătirile se urmară cu o vioiciune neobicinuită. Cele 7 sĕptĕmâni încă nu erau împlinite, şi opera era studiată. Greutăţile, ce se păreau la început neînvingibile, nu mai esistară, erau superate, ear opera era preparată astfel, încât representarea, ce a avut loc, înnaintea unei case pline până la cel din urmă loc, la 15 Aprilie n. 1886, după apreţierile, ce i-s'au făcut în foile locale, au întrecut şi cele mai cutezate aşteptări, spre cea mai mare mirare a celora, — cari la început aveau nedumeriri, îngrijaţi fiind de soartea reuniunei. — Astfel încuragiată reuniunea a hotărît sĕ repeţească representaţiunea la 17 Aprilie st. n., destinând venitul curat în părţi egale, pentru fondul scoalei de fete, întemeiată şi susţinută de „Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi pentru „Reuniunea pentru înfrumseţarea Sibiiului.“ Fiind venitul ambelor producţiuni 675 fl. 65 cr., ear cheltuelile 566 fl. 33 cr. şi astfel restul bun 109 fl. 32 cr., societăţile atinse mai sus, în al căror folos a fost dată representaţiunea din urmă, au primit şi cuitat suma de câte 54 fl. 66 cr. v. a.

Rolurile din operă au fost împărţite astfel: Partia Vênătorului (bar.) o a cântat oaspele, dl N. Popovici, profesor în Caransebeş; partia Gabrielei (sopran) o a cântat dna Maria Crişian; partia lui Gomez (tenor) o a provĕdut dl G. Pop, teolog, ear partiile banditilor le-au cântat dnii: Isaia Popa (Vasco), Mateiu Voilean (Piedro) şi Dr. I. Crişian (Ambrosio.) Corurile le-a esecutat corul reuniunei, ear acompaniarea o aù provĕdut orchestrul cetăţenesc din loc — sub conducerea dirigintelui reuniunii.

Dacă rĕuşita atât de bună a representaţiunii trebue sĕ satisfacă pe toţi membrii activi ai reuniunii, avênd fie-care parte la succesul câştigat în frunte cu neobositul ei preşedinte, totuşi în deosebi trebue sĕ aducem tributul de recunoscinţă şi cea mai adênc simţită mulţămită dirigintelui nostru, prof. sem. G. Dima, carele cu cel mai înfocat zel şi cu abnegaţiunea cea mai rară, afară de oficiul seu de conducĕtor, a luat asupră-şi şi a dus în deplinire în modul cel mai nimerit şi traducerea libretului, o muncă aceasta pe cât de ostenicioasă pe atât şi de grea. Putem dice fără teamă de-a întimpina oposiţiune, că la pregătirile, ce le făcea Reuniunea noastră pentru operă, dirigintele ei cu o mână da tactul, ear cu cealaltă scria libretul pe românesce. Ne simţim mai departe îndemnaţi a aduce călduroasa noastră mulţămită şi recunoscinţă iubitului oaspe, profesorului de musică din Caransebeş, dlui N. Popovici, carele la învitarea noastră s'a grăbit în modul cel mai prevenitor, cu impunerea de jertfe chiar şi materiale, a ne veni într'ajutor şi a da — pe lângă provederea partiei desĕmnate dênsului — tot sprijinul posibil dirigintelui nostru la conducerea probelor întru esercitarea jocului. Trebue sĕ recunoascem apoi meritul tuturor soliştilor, care cu diliginţă şi multă osteneală s'au nisuit a împlinì sarcinile, ce le luaseră asupra-şi.

Mai cu samă înse ne simţim datori a esprima mulţămita Reuniunei doamnei Maria Crişian, care cu abnegaţiune rară a făcut, chiar fiind bolnavă, posibil representaţiunea a doua, precum şi doamnei Minerva Brote carea cu îndatinata dênsei bunătate s'au supus fatigiilor continue de acompaniare în tot decursul studierii operei. (Va urma.)

Apel.

cătră clerul şi poporul din diecesa română gr. or. a Caransebeşului.

Se apropie momentul, în care clerul şi poporul din diecesa română gr. or. a Caransebeşului e chemat sĕ-şi manifesteze în mod demn simţemintele sale de pietate, iubire şi recunoscinţă pentru bărbatul, care în timpurile de cea mai grea încercare a muncit o jumĕtate de secol la întemeiarea binelui bisericei şi naţiunei sale.

Acest moment este diua de 9 Martie a. c. în care se împlinesc 50 de ani, decând Prea Sânţia Sa bunul nostru Archiereu Ioan Popasu s'a dedicat altariului, luând asupra sa sarcina grelei păstoriri sufletesci

Nu ne ridicăm vocea pentru a ilustra meritele neperitoare ale demnului nostru Archipăstoriu întru desrobirea minţii şi inimei poporului din diecesa Caransebeşului. Ele sunt inprimate prin urmare neşterse în inima întregei naţiuni. Istoria neamului nostru va găsí în viaţa primului nostru archiereu român esemplul credinţii neclintite în puterea de viaţă a poporului seu; ea va înfăţişa posterităţii epoca isbândelor prin suferinţe şi va arăta roadele zelului neînfrânt, care în dispreţul tuturor neajunsurilor a vĕrsat cu profusiune binefacerile sale asupra mult cercatei noastre biserici şi naţiuni.

Simţemêntul de mulţămire şi vie recunoscinţă, ce animează credincioşii eparchiei Caransebeşului în faţa Înaltului Iubilar, a îndemnat pe cetăţenii români ai oraşului Caransebeş a se constituì într'un comitet central cu scopul de a face pregătirile de lipsă, ca diua memorabilă se devină o di de serbătoare pentru toţi fii diecesei.

În deplină convingere, că glasul nostru va afla resunetul cuvenit în inimile tuturora, comitetul central îşi ia voiă a recurge la spriginul moral şi material al protopresbiteratelor, comunelor, corporaţiunilor şi singuratcilor credincioşi ai diecesei noastre ca prin representanţi trimişi din întreaga diecesă sĕ contribue la înălţarea festivităţii iubileului vrednicului nostru Archiereu.

Aducênd la cunoscinţa tuturor voitorilor de bine, că diua iubileului s'a statorit pe Luni după Dumineca Tomei în 3/15 Aprile a. c. pe lângă programa, ce se va publica mai târdiu şi pentru a cărei întregire ori-ce propunere din afară ar fi binevenită, comitetul central îşi permite a învita pe toţi credincioşii bisericei noastre a se întruní la Caransebeş, în locul reşedinţii episcopesci, ca sĕ descoperim înaltului iubilar simţemintele noastre de mulţămită şi bucurie şi cu un glas sĕ-i strigăm: *„Bucură-Te anghira noastră cea tare şi neclătită; veselesce-Te, vĕdêndu-Ţi fii sufletesci în jurul Teu, purtând stâlpările faptelor Tale celor bune!“*

Din şedinţa ţinută în Caransebeş în 31 Ianuarie 1887.

Comitetul central:

Filaret Musta, protosincel şi deputat sinodal, preşedinte., *Andreiu Ghidiu*, protopresbiter şi deputat sinodal., *Coriolan Bredicean*, advocat şi deputat sinodal., *George Baiaş*, asesor consistorial., *Ilie Curescu*, c. r. locotenente în pensiune şi deputat sinodal., *Ioan Ionaşiu*, asesor consistorial ordinar., Dr. *George Popoviciu*, profesor., *Ioan Stancovici*, proprietar., *Achim Sirb*, epitrop parochial., *Iefta Biju*, *George Jumanca*., *Antonie Novăcescu*., *Ioan Peţa*, ases. consistorial, preşedinte, *Filip Adam*, protopresbiter şi deputat sinodal., *Ioan Budincean*, advocat şi deputat sinodal., *Ioan Bartolomeiu*, secretariu consistorial şi deputat sinodal., *Ad. Diacon*, deputat sinodal., *Ioan Topal*, c. r. căpitan în pensiune., *Vasilie Goldiş*, profesor., *Nicolae Velcu*, învĕţătoriu., *Teodor Lazaroniu*, epitrop parochial., *Ioan Beltean*, *Petru Cernescu*, *Traian Barzu*, notariul comitetului., *Ioan Popoviciu*, protopresbiter şi deputat sinodal, *Iosif Seracin*, c. r. vice-colonel în pensiune şi deputat sinodal., *Stefan Velovan*, director la institutul pedagogic şi deputat sinodal., *Patriciu Drăgălină*, profesor., Dr. *Iuliu Olariu*, profesor., *Iosif Bălan*, profesor., *Ioan Mihaiu*, *Nicolae Cârpan*, *Alecsandru Dolomiţă*, *Silvestru Logojan*, *Ioan Socaciu*.

Varietăţi.

* Inteligenţa română din Cluş are onoare a ve invita la concertul împreunat cu bal care îl va arangia în favorul „fondului pentru înfiinţarei unei scoale române de fetiţă în Cluş“ în 24 Faur st. n. 1887 în sala redutei urbane.

Începutul la 7 oare seara.

Cluş, în 25 Ianuarie 1887.

Pentru comitetul arangiătoriu:

Preşedintele	Secretariul	Cassariul
Iuliu Coroian,	*Iosif Popescu*,	*Basiliu Podoabă*,
advocat.	stud. juris.	capelan.

* (Postal.) Direcţiunea postală escrie concurs pentru ocuparea unui post de oficial adjunct de clasa I eventual de practicant cu salariu anual de 600 fl. şi 100 fl. relut de cuartir, respective 300 fl. ajutoriu.

Cererile de concurs în termin de 3 sĕptămâni sĕ se aştearnă direcţiunei postale din Sibiiu.

Sibiiu, 16 Februariu, 1887.

* (Covocare). „Reuniunea învĕţătorilor români gr. or. din Districtul al X lea Braşov, al Archidiecesei gr. or. a Transilvaniei“ va ţiné adunare generală estraordinară pe Vineri în 20 Februarie a c. st. v. la 9 $\frac{1}{2}$ oare a. m. în gimnasiul român din Braşov; la care sunt învitaţi prin aceasta a participa toţi P. T. Domnii membrii ai acestei reuniuni.

Obiectul de pertractare în aceasta adunare va fi: Cestiunea edării pe anul al II al foii pedagogice a acestei reuniuni „Şcoala şi Familia.“

Din şedinţa Comitetului central al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul al X. lea Braşov; ţinut la 6 Februariu 1887 st. v. în Braşov.

St. Iosif, preşed.

I. Dariu, secretar.

* „Kolozsvár“ ne aduce scirea, că în şedinţa ultimă a comisiunei administrative a comitatului Huniădoara s'a adus la cunoscinţă, că ministrul de culte şi instrucţiune publică, — în urma unei representaţiuni a direcţiunei preparandiale din Deva — revocând ordinaţiunea, prin care a fost sistat catedra din limba română, din considerare la împregiurările locale, dispune ca limba română sĕ se propună ca studiu obligat pentru toţi elevii.

* (Jubileul reginei Angliei) Din Bombay sĕ scrie cu d tul de 16 l c. Astădi a sĕrbat întreagă India iubileul reginei Victoriei. Toate prăvăliele au fost închise, cetatea era îmbrăcată în vesmênt sĕrbătoresc. Zidirile de frunte şi stradele toate erau împodobite cu steaguri. Garnizoana de aici a ţinut de dimineaţă o festivitate militară. Comandantul Lord Reay dimineaţa la 8 oare s'a dus în piaţă, unde sub un cort înfrumseţat, a primit în numele reginei felicitările. Cu ocasiunea aceasta a ţinut şi o vorbire sĕrbătorească, in care a arĕtat cât de fericitoare a fost domnia reginei Victoriei pentru India Regina Victoria şi-a ţinut promisiunile făcute cu ocasiunea suirei pe tron, aşa că Anglia astădi cu drept poate sĕ se mandrească cu India Mai târdiu s'a ţinut şi un serviciu Ddeesc în biserică, la care a luat parte şi comandantul cu toate căpeteniile milităresti Şi în sinagogele jidoveşti şi în geami încă s'au ţinut rugăciuni de laudă cătră Ddeu.

Din închisori au fost eliberaţi o mulţime de prinsoneri; la o 100 de oameni, cari au fost închişi pentru datorii au fost eliberaţi, datoriile au fost plătite din partea regimului.

Posta ultimă.

Telegramele de ieri ne aduc scirea că până acum sunt cunoscute 260 de alegeri, dintre cari 140 sunt septenatisti, 76 opoziţionali şi 44 balotagie. *Saxonia*, *Baden*, *Würtemberga* şi Hessa au ales tot septenatisti. Circulă faima, că *„Reichstag“*-ul va fi convocat înainte de sĕvêrşirea balotagielor, dacă din alegerile definitive va resulta capabilitatea de a aduce concluse.

La preumblare întâlnim mulţi cu faţa palidă, privire moroasă, umblet încet etc. ce e causa? Nimic alta decât debilitatea nervilor, care, cu toată griga cea bună remâne; dacă se întrebuinţează însĕ elixirul de nervi a Dr. Lieber atunci se va minuna de favorabila influinţă a acestui preparat binecuvêntat. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit [cruce cu ancoră] în sticle à $\frac{1}{4}$ Ltr. 3 Mk. $\frac{1}{2}$ L. 4 Mk., $\frac{1}{1}$ L. 9 Mk. în farmacie şi în centrală N. Schulz Hannovera Deposit.

Loterie.

Mercuri în 23 Februariu 1887.

Brünn: **80** **30** **24** **52** **25**

Nr. 66 [1529] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch Nicolau Opriş din comuna Gârbova protopresbiteratul Mercurei, cu încuviinţarea mai înaltă, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din venitele parochiei de clasa a III-a. care jumetate calculată în bani face 203 fl. 23 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi înainta suplicele lor de concurs, instruite în înţelesul legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral al tractului Mercurei, în terminul mai sus indicat.

Mercurea, la 22 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Mercurei..

Ioan Droc,
protopr.

Nr. 592. 1886. [1531] 3—3

CONCURS.

De oare ce în urma concursului publicat în ḑiarul „Telegraful Roman“ Nr. 106 şi următorii din a. tr. 1886. pentru întregirea postului de paroch în Geaca protopresbiteratul Cluşului, nu sa însinuat nici un concurent cualificat; pe basa veneratei ordinaţiuni consistoriale din 2 Decembre 1886 Nr. 6055 B. se repeţesce concursul deja publicat, respective se escrie concurs nou pentru numita parochiă pre lângă emolumentele și condiţiunile din citatul concurs, cu termin de 30 ḑile de la prima publicare, observêndu-se că concursurile sunt a se adresa oficiului protopresbiteral gr. or. al Clușului.

Cluș, 17 Ianuariu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Vasilie Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 29. [1532] 3—3

CONCURS.

Devenind în vacanţă următoarele stipendii, şi anume:

A) 1. Un sipendiu de 50 fl. pe an din fundaţiunea anonimă „Dobâca,“ destinat pentru un gimnasist născut în fostul comitat al Dobâcei.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riurean“, pentru studenţi la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Gallianӑ“ pentru studenţi la gimnasiu.

Mai departe fiind vacante următoarele:

B) 4. Un ajutor de 60 fl.pe an, pentru tineri sau tinere, cari ar voí sĕ înveţe la vre un institut sau corporaţiune industrială din patrie, vre-una din meseriile: ţĕsutul de pânzării, covoară, părţi de îmbrăcăminte pe rĕsboaie mai perfecţionate sau cusătură de albituri, broderii sau croitoria superioară de dame sau bărbaţi, sau arta orologeriei, juvergiei (arginteriei) sau a farmaciei.

5. Un ajutor de 20 fl. pe an din fundaţiunea „Tofaleană“ pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí sĕ înveţe vre-o meserie oare care.

6. 16 ajutoare à 25 fl. pe an, menite pentru tineri români, cari voesc a învĕţa vre-o meserie, dar mai cu samă: rotăria, lemnăria (bărdășia), faurăria, măsăria (têmplăria), cismăria, pălărieria, curelăria, șelăria, mașinăria agricolă.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înnainta comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu, *până la 1 Aprilie st. n. 1887.* Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre-unul din stipendiile amintite sub A. 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) carte de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de pe sem. I. al anului scol. curgĕtor;

c) atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetează scoala de present;

d) atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Conform literilor fundaţionale, la obţinerea stipendiului de sub 3. din fundaţiunea „Gallianӑ,“ ceteris paribus va avea preferinţă acela dintre concurenţi, carele va dovedí, că se trage din familia fondatorului, şi anume din familia „Pop şi Anton.“

Suplicanţii la vre-unul din ajutoarele amintite sub B. 4—6 au sĕ presente următoarele documente:

a) atestat de botez în original sau în copie legalisată;

b) testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare;

c) atestat, că se află deja lucrând la vre-un măestru sau corporaţiune, şi cu ce succes.

Aspiranţii la ajutoarele de sub 5, 6, vor avea sĕ aştearnă în original sau în copie legalisată şi contractul închieiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884.)

d) atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală;

e) adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fiii sau pupilií lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu, 1 Ianuarie, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crişian,** secretariu.

Nr. 102 [1539] 1—1

ANUNCIU.

În sensul § lui 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale sĕ publică, cumcă conform sentinţei consistoriale din 28 Ianuariu a. c. Nr. 6483/886 B. s'a declarat desfiinţată căsătoria dintre Elena George Tanase şi Iordache Popoviciu din comuna Hălchiu.

Braşov, în 8 Februariu, 1887.

Oficiul ppral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca administrator.

Nr. 103 [1541] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimo niale sĕ publică cumcă conform sentinţei Ven. Consistoriu Archidiecesan din 28 Ianuariu a. c. Nr. 7405/886 B. s'a desfiinţat definitiv căsătoria dintre Maria George Căpăţină şi Niculae Măciucă din parochia Tocile în Braşov, încheiată la 24 Ianuariu 1854.

Braşov, în 8 Ianuariu, 1887.

Oficiul ppral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca administrator.

Nr. 108 [1542] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale sĕ publică, cum că conform sentinţei Venerabilului Consistoriu Archidiecesan din 28 Ianuariu a. c. Nr. 7406/886 B. s'a desfiinţat căsătoria dintre George N. Drăghiciu şi soţia sa Paraschiva Achim Petrache ambii gr. or. din Scheiu în Braşov, cununaţi la 5 Iuliu 1881.

Braşov, în 8 Februariu, 1887.

Oficiul ppral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca administrator.

Nr. 107 [1540] 1—1

Anunciu.

În sensul § lui 124 din Regulamenprocedurei în cause matrimoniale se publică, cumcă conform graţioase sentinţe consistoriale din 20 Ianuarie c. c. Nr. 6752 B. căsătoria dintre Constandin I. Badea şi soţia s'a Paraschiva Navrea din Scheiu în Braşov, încheiată la 28 Octombre 1879 s'a declarat desfiinţată.

Braşov, în 8 Februariu, 1887. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca administrator.

---

ad. Nr. 32. [1533] 3—3

EDICT.

George Eliseiu Dogariu din Herman carele deja de 13 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Maria George Irimie din Stupinile Braşovului, sĕ citează a se presenta la subscrisul oficiu protopresbiteral, în termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Roman,“ căci la dincontră sĕ va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi cu absenţia lui.

Braşov, în 19 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului II-lea.

Ioan Petric,
protopresb. ca adm.

Nr. 961 civ. 1887. [1537] 2—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscinţă publică, că în urma cererei proprietarului Martin Schuster et cons. din Măgărei pentru concederea comasărei hotarului comunei Măgărei, spre acest scop se defige ḑi de pertractare **5 Aprile 10 oare a. m. a. c.** ce se va ţiné în cancelaria comunală din Măgărei, la care pertractare se citează toţi interesaţii în causă cu acea observare, că părţile, ce nu se vor înfăţişa se vor considera ca învoite cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole, ţinută la 14 Februariu, 1887.

Nagy Lajos, preş. **V. Iakab Árpád,** notariu.

Dr. Adalbert Balinth,

proto-medic montan emerit aduce la cunoscinţa publică, că s'a mutat cu locuinţa în Sibiiu — Sag Vorstadt, Brückengasse Nr. 9. şi-şi ofere on. public serviţiile sale, mai cu samă în specialitatea morburilor de copii.

Ordinează în toată ḑiua dela **8—9** a. m. pentru miseri gratuit. [1536] 2—3

Câștig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societăţii,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat şi premii, prescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicaţi prin noi ori unde, pe lângă nisce **condiţiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguinţă poţi dobândì fără capital şi risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [1526] 3—6

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupaţiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische - Wechselstube - Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 9—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

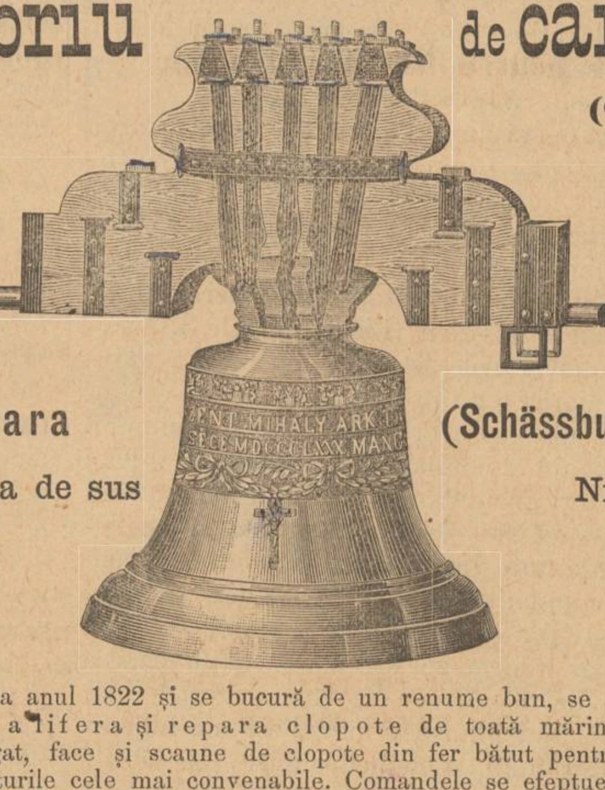

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [153[illegible]] 2-10

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 16 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Februariu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Februariu, 1887.

Puţini oameni sunt astădi la noi, cari sĕ se ocupe cu adevĕrat interes de afacerile bisericei, ci din contră audim pre cei mai mulţi mireni dicênd, că afacerile bisericesci sunt lucruri popesci. Nu am împărtăşit şi nu vom împărtăşí nici odată aceste vederi, şi cu atât mai puţin nu le putem împărtăşí, cu cât vine statutul organic şi chiamă pre elementul mirean, ca sĕ esercite o influinţă hotărîta în afacerile bisericei noastre.

Cum că, încât este îndreptăţită aceasta disposiţie a statutului organic, nu o vom discuta, dar constatat este şi remâne, că mirenii sunt adi un factor decidĕtor în trebile bisericesci, şi remâne numai, ca ei sĕ esercite aceasta influinţă în mod binefăcĕtor asupra bisericei şi asupra instituţiunilor ei.

Şi dacă vrem sĕ fim drepţi, trebue sĕ recunoascem, că ce altă este adi clerul bisericei noastre, decât nisce aleşi ai poporului, pentru a serví intereselor lui, şi a administra tainele. Va se dică, nici într'o biserică nu esistă şi nu poate sĕ esiste o legătură mai naturală şi mai intimă între cler şi popor, decât tocmai la noi.

Durere însĕ, că aceasta legătură pe di ce merge începe a se slăbí în loc de a se întărì, şi la slăbirea acestei legături în mare parte poartă vina inteligenţă mireană. Un advocat, judecător, pretore sau notariu, puţin pond pune el pe biserică şi organele ei, şi ca sĕ o dovedească aceasta, în prima linie caută şi folosesce ori ce ocasiune a discredita clerul în faţa poporului, şi în mod demonstrativ ignorează ori ce act religios, nereflectând poate, că prin aceasta produce efect demoralisător şi pentru poporul, care nu e destul de matur de a resona.

Sunt rari, de tot rari sunt bărbaţii nostri mireni, cari caută puncte de întâlnire cu preoţimea, cari apreţiază posiţia preotului, cari îi vin în ajutor cu cuvêntul şi cu fapta şi aşa dicênd, promovează pe faţă interesele bisericei, cari lucră cu succes la desvoltarea şi consolidarea bisericei, şi acei rari, fie siguri, că 'şi asigură recunoscinţa posterităţii.

Ne am pus de multe ori întrebarea, că ce poate fi causa, de tocmai preoţimea noastră în cele mai multe locuri nu poate trăí în armonie cu inteleginţa, şi din ce am apreţiat aceasta întrebare mai mult, dintr'aceea am vĕdut, cât de greu ne este a da un respuns nimerit

Ne vom încerca totuşi a scoate la lumină unele din multele cause, din cari se nasc cele mai multe frecări între cler şi popor, sau mai bine dis conducĕtorii poporului, ca astfel arĕtate pe faţă, sĕ poată fi luate în considerare, şi sĕ se poată lua în apreţia.

Unul dintre motivele principale, cari contribue la începerea duşmăniilor, sau cel puţin al personalităţilor este de regulă, dorinţa şi pofta unora a fi cârmuitorii tuturor afacerilor.

Dacă noi oamenii am recunoasce şi am fi dispuşi a concede, că conducerea compete aceluia, care e mai apt, cu judecată mai limpede, lucrurile s'ar desvolta în mod firesc, coalisiune nu ar fi în veci, şi armonia nu s'ar conturba nici când între noi.

Sunt însĕ unii oameni dela fire iubitori şi rêvnitori după mărire, popularitate, şi apoi pentru asigurarea intereselor lor personale şi materiale caută a delătura pre toţi, cari ar avea opiniuni contrare de ale lor, nu se sfiesc a'şi lua refugiul la tot feliul de arme oneste şi neoneste, legali şi nelegali, numai ca sĕ-şi ajungă scopurile.

Dacă aceste arme le întrebuinţează un bărbat din cler, ele sunt de condamnat, şi atunci dacă se descarcă asupra capului seu furtuni, fie în stare a le purta, căci el şi le-a procurat, şi posiţia, la care a ajuns prin sugrumarea dreptului altora, prin călcarea datorinţelor sale nu-i dau titlu de recompensă din partea nimenuia, şi şi mai puţin, ca sĕ fie apĕrat de superiorii sei. Biserica totdeuna pentru astfel de oameni a aplicat pedepsele cuvenite, dar mic şi de tot neînsemnat este numerul acestor soiu de oameni.

Ce poate însĕ biserica face, faţă de credincioşii sei mireni, cari află de cuviinţă a persifla tot, ce e bisericesc şi în cele din urmă chiar a sumuţa pre popor la neascultare şi la neîmplinirea datorinţelor, şi astfel fără de cea mai mică mustrare sufletească distrug biserica din temeliele ei?

Eată o intrebare, care trebe sĕ dea mult de cugetat celor ce conduc adi biserica.

Şi oare mic şi neînsemnat este numĕrul acestor soiu de oameni? sau doară că ei se găsesc aproape în fie care comună în chip de primari, notari, foşti soldaţi sau semidocţi, cari durere — dar fără sfială o putem susţiné — că se înmulţesc pe di ce merge, fără a aduce vre un folos bisericei sau naţiunei.

Acest rĕu accentuat, trebue sĕ ne pună cu atât mai mult pe serioase îngrigiri, cu cât vedem, că organele statului împintenează pe oamenii de acest calibru, ca sĕ înceapă lupta contra preoţimei, contra clerului în genere şi contra scoalei confesionale spre cea mai mare daună a moralităţii publice din popor şi din societatea românească.

Sub astfel de impregiurări, e bine şi consult sĕ se aplice acsioma: „Cel cu minte cedează.“ Tact, blâdeţe şi cruţare se cere din partea preoţimei pentru de a preveni rĕul, ca sĕ nu se generaliseze din ce în ce.

Vĕdênd cei ce ne lovesc cu petrii, că le rĕspundem cu pâne, vor recunoasce superioritatea preoţimei şi ea numai aşa va impune. Poporul va vedé numai decât, că pe a cui parte e dreptatea, şi de iubirea poporului putem fi siguri prin împlinirea oficiului cu acurateţă, ear de popor nu este ertat a ne despărţí.

. . .

Revista politică.

Toate sferele politice 'şi îndreaptă atenţiunea spre Germania. Timpul alegerilor din această împĕrăţie se privesce de timpul, în care se croesce o politică hotărîtoare în Europa. Şi nu fără cuvênt, căci nu se pot ignora aşa de uşor sforţările cele mari ale tuturor persoanelor de stat din Germania. Impĕratul, cancelarul de fer, papa, vestitul comandant Moltke, toţi au căutat toate mijloacele numai şi numai sĕ reuşască cu maioritatea, care sĕ fie cu trup cu suflet pentru septenat. Dacă s'a împlinit sau nu voia acestor bărbaţi cu siguranţă încă nu se poate spune, dar foile aduc scirea di de di, că resultatul alegerilor e favorabil pentru dl Bismarck, şi astfel nu va mai fi silit sĕ disolve parlamentul.

Dacă luptele electorale din Germania au atras atenţiunea intregei Europe, apoi cu deosebire au atras atenţiunea Franciei. Din Paris se scrie, că resultatul alegerilor se asteaptă cu mare nerăbdare. Persoanele politice aşa vorbesc, că septenatul va obţine maioritatea şi cu aceasta *va perí pricina cea mare a neînţelegerilor dintre Francia şi Germania*. Chiar J. Fery e de părere, că Germania e convinsă despre atitudinea linistită a Franciei. Jurnalele franceze iau notiţă d'ocamdată numai despre numerul celor aleşi, 'şi reservă însĕ dreptul a face mai târdiu comentarile lor. Cele mai normative se ocupă cu alegerile din Elsaţia şi Lotaringia, esprimându-'şi bucuria faţă de alegĕtori, că n'au uitat, că locuesc pe un pământ, care a fost rupt în un ceas nefericit de Francia, şi care e menit pentru Francia. Nici o ameninţare şi nici manifestul lui Hohelohe n'a fost în stare

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Крези ꙟтрȣль дȣмнезеȣ пъринтеле. атоть цииторȣль фъкъторю черюлȣи ши аль пъмънтȣлȣи тȣтȣрорь възȣтелорь ши невъзȣтелорь, ши ꙟтрȣнȣль домнȣл Іс҃ Хс҃ фїюль лȣ дȣмнезеȣ ȣнȣль нъскȣть, че є дела пъринтеле нъскȣть маи наинте де тоци вѣчи. лȣминъ деи лȣминъ. дȣмнезеȣ адеверить дила дȣмнезеȣ адевърать нъȣскȣть. ꙗрь нȣ фъкȣть, ꙟтроѡ фире а пъринтелȣи че кȣ динсȣль фȣръ тоате пентрȣ нои ѡмини. ши пънтрȣ спенїа нѡастръ погоръ де ꙟчерю ши се ꙟтрȣпошъ дела дхȣль сфнть ши дила фата марїѧ съ ꙟпелицъ ши съ ръстигни. пентрȣ нои ꙟзилеле лȣи пилать дин понть ши се кинȣи ши фȣ ꙟгропатъ. ши ꙟвисе атреѧ зи дȣпъ скриптȣръ. ши съ сȣи спре черю ши шаде ꙟдирѣпта татȣлȣи. ши ꙗрь ва вени ꙟтрȣ мърирѣ. съ жȣдече вїи ши морцїи, че ꙟнърцїа каре сфръшй ши ꙟтрȣ дхȣль сфнть адеверить че є де вїаце фъкъторю. чеѧ че дела пъринтеле че кȣ пъринтеле ши вȣ фїюль ине ꙟкинъмь. шиль мърим нре чела че лаȣ гръить пророчїи ꙟтрȣ сфнть асъборюлȣи. ши апостолѣскъ бисѣрика мъртȣрисескь. ȣн ботезь де ꙟртаре пъкателорь, ащептъмь ꙟвиѧре морцилорь ши вїѧца че ва съ фїе ꙟвѣкь. амин.

Manuscriptul V.

Cuprinde următoarele:

Сократ зис ничи ȣн лȣкрътор нȣ є маи маре ка чела че лȣкрѣзъ либȣвȣлȣи. Соломон зис мȣере бȣнъ ꙗсте кȣнȣнъ бърбатȣлȣи слȣши чеи ч окмеще каса лȣи бине дерепть ачеѧ ѡ тримет дȣмнезеȣ ꙟтрацȣтȣлȣ. ꙟкъ мȣере ꙟцълѣптъ ръдикъши касъ. ꙗр чѧ небȣнъ ѡ ръсипеще кȣ мъниле ией.

Нȣмаи пииетрȣ къ нȣ поате вїе ѡмȣль фъръ мȣере дерепть ачеѧ.

Соломон зиче. къ нȣ є ничи ѡ ръȣтате ка венинȣл шарьпелȣи аша є ши мънїа мȣерѣскъ, ꙗръш маи бине є а ста наинте леȣлȣи ши шѣрпелȣи. дикъть ꙟнаинте а мȣери мъниѡсъ. ши ꙗрь лии мȣери вине ꙟтъю пъкатȣл ши динтрачела мȣрим тоци.

Соломон. дин треи мїе де бърбаци гъсїю мȣлци бȣни.

Ꙗрь динтро мие де мȣери ничи ȣна нȣ афлаи бȣнъ.

Зис ȣнȣл, де ꙟцелепци къ треи лȣкрȣре гонескъ ѡмȣль дин касъ фȣмȣль ши каса коперит ръȣ. ши мȣере рѣ.

Ꙗръш де пофтеле челе трȣпещи маи мȣлть цин мȣериле декът бърбаци.

Ръȣтате завистїеи.

Пизма ȣнде ꙗсте маре ръȣтате ꙗсте либовȣлȣи ши є ꙟдоа лȣкрȣре ȣна ꙗсте кънд пареȣ ѡмȣлȣи де биле алтȣѧ.

Алта ꙗсте. кънд те бȣкȣри де рьȣ алтȣѧ,

Сти григорїе зис къ нȣ є маи маре пъкать. декъть пизма ши ȣнде ꙗсте пизма. аколо. ничи диниѡаръ нȣ є паче ничи либовь ши ачаста и ма греȣ. пъкать ꙟ лȣме. завистїе радипишеть. пентрȣ завистїе скрие. ꙗковѣ: къ єра.

Платои зис завистникȣл ничи дънъѡаръ нȣ є фъръ боалъ. ничи скȣмпȣл фъръ фрик.

Тȣлие зис пентрȣ завистїе скрие ꙟлѣце вѣке къ каинь пънтрȣ къ че възȣ тоате лȣкрȣриле лȣи авель фрате съȣ къ ле мȣлци дȣмнезеȣ ши къȣтъ спринселе ши ле примии. адаѡсе дель ȣчисе. че нȣмаи че єра дои фраци ꙟнтъю нъскȣци атȣнче ши ачаста фȣ ꙟтъю възаре де сънџе пре пъмънть дин ръȣтате завистиеи.

(Va urma.)

sĕ abată pe alegători dela simțul lor de afecțiune către Francia. Cablé, realesul alsațian, primind scirea aceasta în Nizza, și esprimà mulțămirea prin următoarele vorbe: Mulțumesc bravului popor, care n'a fost abătut în statornicia sa, nici prin amenințare și nici prin înfricare. Jurnalul „Paris“ scrie între altele, că în butul tuturor opintirilor s'au ales în Elsația și Lotaringia tot oamenii protestului. Asta dovedesce eclatant, cât de tare este simțul de afecținne și iubire către mama lor de mai nainte. Noi nu-i fericim, dice sus numitul jurnal, dar ne închinăm înnaintea resoluțiunei și-a statorniciei lor. Aceasta foaie crede, că ținuta alegĕtorilor este o garanță a păcei. *Germania nu va putea năvălí ușor asupra Franciei, cât timp Elsația, țeara vrășmașă, îi stă la spate.*

Reichsratul s'a convocat pe 3 Martie st. n.

„Kreutzzeitung“ aduce scirea, că în cestiunea bulgară nu s'a făcut încă mai nimica cu privire la aplanarea lucrurilor. Neîncrederea Porții față de Zankow cresce din ce în ce tot mai tare și Poarta se apropie mai mult de principiile regenții; de altă parte Zankow a cădut și din grația Rusiei, căci nici ea n'ar mai avea încredere în el. O depeșă din Viena către jurnalul „Paris“ vestesce, că în Bulgaria se pot întêmpla lucruri mari. Bulgarii au revenit la ideea cea dintâiu, d'a rechema pe principele Alecsandru de Battenberg. Aceasta idee cel puțin preocupă pe toți bulgarii, nu se scie însĕ, dacă va mai fi reales decătră regență, sau că va fi numit numai ca șef de armată cu titula principe-regent. Regența a pertractat foarte mult în privința aceasta cu cabinetele din Viena, Berlin și London.

Desbaterea asupra budgetului ministeriului de culte și instrucțiune publică.

(Urmare.)

In ședința de Mercuri, 16 Februariu n.

Înnainte de ordinea dilei ia cuvêntul Daniil Irányi pentru a face următoarea declarație: Me aflu în neplăcuta și regretabila posiție a declara în numele soților mei de principiu, că cu toate, că partidul independent și dela 48 consideră ca un punct însemnat al programului seu de partid: deplina egalitate a naționalităților și confesiunilor, acest partid nu poate consimți cu punctul de privire, ce-l representă deputatul Mocsáry față cu cestiunea naționalităților, și declară, că în privința aceasta nu stă în solidaritate cu dênsul. *(*Aprobări sgomotoase.*)*

Urmează la ordinea dilei: Continuarea desbaterii asupra budgetului a ministeriului de culte și instrucțiune publică.

Ignațiu Zimándy: Ministrul sĕ lingușesce pe lângă preoțime, pe câtă vreme are trebuință de ea, apoi se folosesce de preoțime spre corteșire, ear dacă a isprăvit și cu aceasta, apoi ațîță împreună cu ministrul-president pe catolici contra protestanților și vice-versa. Vorbitoriul dice mai departe, că el nu se miră, că un astfeliu de ministru, ce totodată e catolic, protestant, francmason, ovreu, talmudist și franciscan face causă comună cu ovreii. *(*Ilaritate.) Nu votează budgetul.

M.-president Coloman Tisza: (Sĕ audim! Sĕ audim!) Onorată casă! Nu am de astădată intențiunea, sĕ me ocup cu antisemitismul și cu ințelepciunea dlor deputați antisemiți. (Aprobări în dreapta.*)* Cu toate acestea una trebue sĕ accentuez (Sĕ audim! Sĕ audim!) și anume, îmi pare de tot curios, când ultimul vorbitor din șirul dnilor antisemiți me învinovățesce atât pe mine, cât și pe stimatul meu coleg, pe dl ministru al cultelor și al instrucțiunei publice, că noi voim sĕ dăm nascere unei lupte între catolici și protestanți, pe când toată activitatea noastră de până acum dovedesce contrariul. (Aprobări generale.) Și aceasta o face un om, care a subscris o proclamațiune de alegere, care, o pot dice, nu consistă din alta, decât din o agitațiune directă în contra unei națiuni din țeară, în contra israeliților. (Așa e! în dreapta.) Este adevĕrat, că acesti dni deputați cred — precum se pare, căci altcum nu ar putea sĕ vorbească și sĕ lucreze astfel — că israelitul, sau sĕ dicem ovreul, nu e așa dicênd nici măcar om. Cum acesti domni voiesc însĕ sĕ o aducă aceasta în consonanță cu propoveduirea religiunii despre iubire, aceea eu unul nu pot sĕ o înțeleg. (Aprobări generale.)

Eu însĕ nu voiesc, precum am dis, sĕ me ocup cu vorbirile acestor domni deputați; adevĕratul motiv, pentru ce anume am luat cuvêntul, este vorbirea dlui deputat Mocsáry, care cuprinde îndreptări la unele acțiuni de ale mele ca ministru de interne față cu cestiunea naționalităților. (Sĕ audim, Sĕ audim!*)* Onorată casă! Regret, că nu am fost present, când dl Mocsáry și-a ținut vorbirea. Am audit, că mulți din șirul casei acesteia s'au întărîtat pentru vorbirea aceea. *(*Așa este! Așa este!) Eu nu me întărît, eu nici măcar că me supĕr pe dl deputat pentru vorbirea ținută; îl compătimesc însĕ pe dl deputat, *(*Aprobări generale.) dic, că îl compătimesc, pentru că dênsul numai una a ajuns, — poate fără voia dênsului — a ajuns a fi atât în țeară, cât și în streinătate prorocul, marele bărbat al acelora, cari urĕsc rassa maghiară, urĕsc statul maghiar. (Așa este! Așa este!*)* Aceasta e o soarte, pentru care e vrednic de compătimire acela, care de sigur, că cu voia sa și-a creat-o. (Așa este! Adevĕrat este!) Sĕ privim puțin afirmările sale. Mai întâiu dl deputat atacă guvernul, pentru că vre-o câțiva oameni tineri dela gimnasiul din Löcs au fost eliminați. El întreabă: Este oare oprit, ca acesti tineri, sĕ cetească diare slovace și sĕ cânte slovăcesce? De sigur că nu. Ear dacă acest diar slovac, pe care dênșii îl cetesc, e singurul acela, care sub masca libertății de presă maghiară atacă statul ungar, dacă cântarea, ce o cântă, e singură aceea, care vestesce piticia maghiarimei, și rĕspândesce ura în contra maghiarilor, atunci nu e permis, stimate dle deputat (Aprobări generale), ear în scolile statului ungar nu este permis, ca sĕ esiste propagatori ai unor astfeliu de idei. *(*Aprobări generale.)

Dl deputat arată mai departe asupra hotărîrilor comitatelor Sătmar și Têrnava mică, în urma căror hotărîri s'au votat imposite anumite pentru scopuri culturale. El dice, că ar fi imposibil, ca românii sĕ plătească o dare, ca ei sĕ fie en masse maghiarisați. Dl deputat și aici purcede dintr'o informațiune unilaterală. Hotărîrea comitatului Sătmar, precum ea a fost formulată la prima ocasiune, și a fost astfeliu interpretată, ca sĕ servească scopurilor de maghiarisare eu ca ministru de interne i-am refusat încuviințarea; am dat-o mai târdiu numai cu condițiunea — și astfeliu a fost schimbată și hotărîrea, — ca suma aceasta sĕ fie destinată pentru scopuri culturale fără deosebire de naționalitate și confesiune. Cum o asemenea sumă, pusă la disposiția autorității comitatense, și cu o tendență atât de generală, poate ea sĕ dea prilegiu la o reclamație motivată, eu nu pot s'o ințeleg. *(*Aprobări în dreapta.) Aceasta e istoria hotărîrii comitatului Sătmar. Mai accentuez, că din multe părți am fost atacat, că această hotărîre numai în cuprinsul schimbat am încuviințat-o și așa dicênd, nu am apĕrat interesele maghiarimei. Eu însĕ și astădi cred, că am proces corect; dar e un lucru foarte trist, când un maghiar, plângerea ridicată de alții în contra unei asemenea hotărîri o consideră de îndreptățită. (Aprobări în dreapta.)

Trec acum la hotărîrea comitatului Têrnavei mici. Nu sciu, cunoasce ori nu dl deputat statutele „kultur-egylet“-ului ardelenesc; căci o reuniune nu se poate judeca după vorbele unor singuratici membri sau după scrierile diarelor, ci numai singur din statutele ei, și pe cât sciu eu, în statute nu e cuprinsă tendența de maghiarisare. Ce cuprind aceste statute? Ca în fie-care individ sĕ se desvoalte simțul patriotic, ear spre scopul acesta s'a luat hotărîrea, ca sĕ se tipărească și cărți românesci nu numai de cele unguresci, ear aceste cărți sĕ se rĕspândească prin popor. Ce feliu de crimă poate sĕ fie aceasta, ca fiii oamenilor de altă limbă sĕ cetească scrieri patriotice în limba lor proprie, eu nu pot sĕ o înțeleg. (Aprobări în dreapta.) Aceasta reuniune mai are încă o problemă, în contra căreia — dacă l-am înțeles bine — nici dl deputat nu poate sĕ aibă nimic: în statute este cuprins, că acolo, unde rassa maghiară este espusă, ca sĕ dispară și sĕ se disoalve în alte naționalități — și cu durere casul acesta esistă în multe părți ale Ardealului — sĕ se ea disposițiile de lipsă pentru susținerea maghiarimei în părțile espuse. *(*Așa este!) Aceasta nu e crimă din partea noastră a sĕrmanilor maghiari, și cred, că fie cine o va și permite.

După ce eu — precum am dis — nu voesc, ca sĕ discut mai detail cestiunea aceasta, cred că mi-am împlinit datorința, arĕtând, care sunt disposițiile guvernului, atacate atât de vehement din partea dlui deputat, și care ar involva persecutarea naționalităților. Eu sunt convins, că cea mai mare parte a naționalităților, ce viețuiesc în țeara aceasta — sciu, că esistă unele escepțiuni — nu vor afla în aceasta nimic revoltătoriu, nimic ce ar sĕmĕna cu un sentiment îndreptat în contra lor. (Aprobări generale.) Pot sĕ amintesc ca dovadă pentru cele dise — căci dl deputat a protestat și în contra aprobări ministeriale a hotărîrilor comitatului Zolyom în urma căror hotărîri numirile unor comune au fost maghiarisate, sau remaghirisate, — că nu am primit nici măcar dela o singură comună o apelație în contra acelei hotărîri. Dl deputat ar face dar bine, sĕ nu fie mai slovac decât slovacii. (Ilaritate.)

Onorată casă! Dl deputat vede și în aceea o politică de corteșire — și aceasta e una din temele sale de predilecție, — că guvernul spriginesce maghiarisarea violentă și prigonesce naționalitățile. Încât e adevĕrată această prigonire și încât sprijinirea, ce i-se face trece mĕsura justificată, — căci pe cât ne este permis, noi vom spriginí de sigur maghiarimea — eu nu o sciu. Ce feliu de politică de corteșire poate însĕ sĕ fie aceasta? Luați numai în considerare ce de atâtea ori ați esprimat. Nu demult s'a dis, că guvernul nu urmăresce o politică maghiară, căci el are de a mulțumí maioritatea naționalităților. Își poate cineva închipuí, că guvernul prigonesce pe naționolități numai din simplul motiv al politicei de corteșire, când el are de a-i mulțumí esistența numai naționalităților? (Așa e! așa e!) Domnii deputați pot sĕ'mi creadă, — că deși nu este temeinic ceeace dic, anume că noi ne acățăm de fotoliurile noastre — noi nu am împinge terenul de sub picioarele noastre numai și numai de dragul politicei de corteșire. (Aprobări în dreapta.) Noi o putem face, și o și facem, când și unde ne poruncesce datorința, cu toate acestea, în lucrarea amintită nu poate afla nimeni o politică de corteșit, și ar fi foarte bine, când dnii deputați, cari atât de bucuros citează din vorbirile ținute de alții în anii trecuți, sĕ 'și dea puțină atențiune și vorbirilor lor, ținute acum sunt vre-o câte-va sĕptĕmâni, ca sĕ nu ajungă într'o contradicere atât de frapantă cu sine înșiși, atunci vor afla, că trebue sĕ crească spontan convingerea, că nu corĕspunde faptelor ori ceeace ei au dis acum sunt câteva sĕptĕmâni, ori ceeace dic acum. (Aprobări generale.)

Onorată casă! Mărturisesc, că regret vorbirea ținută eri de dl deputat Mocsáry, regret din acel motiv, căci sunt convins, că și dl deputat o va regreta mai curênd ori mai târdiu; căci pe stindardul tuturor acelora, cari ca dușmani ai statului maghiar și așa sumuță pressa din lumea întreagă în contra noastră, pe acel stindard va fi cel dintâiu nume, numele lui, și cu el vor voí naționalitățile sĕ dovedească nedreptățile, ce le îndură din partea maghiarilor. Acesta e un lucru regretabil, dar eu n'am ce face.

Ședința se sfârșesce la 2 oare d. a.

Ședința de Sâmbătă, 19 Februariu n.

Proiectul de credit pentru honvedi și gloate.

Petru Truța: Nesmintit, că politica de naționalități a actualului guvern prin învinovățirea nedreaptă și prin nerespectarea legilor nu numai că au amărît naționalitățile patriei, ci a încercat ca sĕ le și înstrĕineze pământul patriei acesteia, așa încât o mare parte din inteligența de altă limbă și mai ales inteligența română, după ce și-a câștigat o cunoscință specială aici în patrie, a fostsilită a-și câștiga pânea de toate dilele afară din patrie. Inteligența română aici acasă se suspectează ca fiind nepatriotică, i-se spune, că gravitează în afară, și sub preteste de tot soiul a fost trasă această inteligență în cercetare, ear de câte-ori naționalitățile au dat aici în casă espresiune plângerilor lor îndreptățite, ministrul-president a fost totdeauna cel dintâiu, care le amenința cu nimicirea. (Reprobări în dreapta.)

Față cu aceste este natural, că naționalitățile nu pot sĕ fie mulțumite cu constelațiunea politică internă; acum când lor li se cer jertfe, dacă s'ar adeverí suspectările, că naționalitățile sunt întru adevĕr dușmani ai statului, ele ar avea prilegiul, ca sĕ refuse aceste jertfe. (Neliniște.)

Însĕ, Onorată casă! pentru politica nechibzuită a guvernului noi nu ne vom rĕsbuna față cu patria. (Aprobări vii și gnnerale.) Noi scim prea bine, că vada și puterea unui stat atârnă dela desvoltarea puterii în momente grele; noi suntem convinși, că o armată bine organisată nu numai că ridică vada statului, dar ea e totodată scutul cel mai sigur pentru binefacerile păcii.

Purcedênd din aceste convingeri, noi vom țінé la credința și alipirea nestrămutată dovedită în decurs de secoli, căci noi în legătură cu patria aceasta așteptăm îmbunătățirea sorții noastre. Noi nu vom pregeta a lupta pentru drepturile noastre motivate prin lege, și vom pretinde totdeauna drepturile, ce ne compet ca cetățeni ai statului. Însĕ în greul moment de față, când este vorba de a mărí vada patriei, noi nu voim de a arunca în cumpĕnă graveminele noastre și nu vom pune de astădată cestiunea de încredere, ci ca dovadă a stimei pentru tron, a iubirii și a alipirii credincioase către patrie vom primí proiectul de lege drept basă a desbaterii speciale. (Aprobări generale.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Sinodul protopresbiteral

al tractului Cohalm ținut în 5 Februariu 1887.

Sinodul a fost convocat din partea părintelui protopresbiter Nicolau D. Mircea cu circulariul dto 20 Ianuariu a. c. Nr. 73 și s'a ținut sub presidiul aceluiași în Cohalm, în localul scoalei gr. or. Președintele a deschis ședința printr'o cuvêntare, prin care a făcut pe scurt istoricul bisericei române ortodocse resăritene din Transilvania, aprețiind cu adêncă pietate faptele bărbatului trimis de provedință la cârma bisericei noastre ardeleană, pe marele archipăstoriu Andreiu baron de Șaguna adormit în domnul, carele deodată cu începutul luptei pentru egala îndreptățire politică, începe și lupta pentru restituirea vieții constituționali canonice în biserica rom. gr. or. din Ardeal și presentându-l ca pe un model al vieții noastre bisericesci.

Arată mai departe, că întrunirea odată pe an în sinod protopopesc ordinariu, pentru afacerile comune ale tractului protopopesc, sĕ o privim ca pe o di de bucurie, ear resplata ostenelelor, ce aducem în interesul bisericei noastre, sĕ fie cuvintele de învĕțătură ale lui Ioan Gură-de-aur din sfênta și luminata di a învierii Domnului: „De este cineva binecredincios, și iubitoriu de Ddeu, sĕ se îndulcească de acest prasnic bun și luminat; de este cineva slugă ințeleaptă, sĕ între bucurêndu-se întru bucuria domnului seu.“

A urmat apoi cetirea raportului protopresbiterului, din care, abstragênd dela multele cifre statistice privitoare la biserică și scoală, estrag următoarele:

a) Protopresbiteratul Cohalmului deși cuprinde 39 comune bisericesci, totuși e unul dintre protopresbiteratele cele mai mici în archidiecesă, căci jumĕtate din acele comune sunt filii.

În Nr. procsim vom publica și scrisoarea dlui Mocsáry către alegĕtorii sei, tot în aceasta causă. Red.

b) Dotaţiunea preoţilor în cea mai mare parte e atât de mică, încât dacă preoţii nu ar avea moşioara lor proprie, — după venitele preoţesci, subsistinţa le ar fi aproape imposibilă.— Venitele preoţesci variază între 20, 50, 80 şi 100 fl. va sĕ ḑică absoluta maioritate a preoţilor din acest tract are o dotaţiune sub classa a III (400), abia 3 parochii aduc un venit anual pentru preot de 400 fl, şi nu se poate numera nici o parochie de classa a II cu 600 fl.

c) În protopresbiteratul Cohalmului sunt în vacanţă de mai mulţi ani 3 parochii, care din causa dotaţiunei preoţesci de tot slabe, nu se pot reîntregí cu preoţi pelângă toate silinţele oficiului protopresbiteral, şi că aceste comune fără păstoriu sufletesc deja au început a deveni ameninţate de „proselitismul religios,“ carele astăḑi umblă a'şi intinde mreaja în toate părţile.

d) Încercările protopresbiterului pentru ameliorarea dotaţiunei preoţesci, au avut prea puţin resultat, pentrucă poporul încă nu a ajuns a cunoasce foloasele, ce poate avea de acolo, dacă va avea un preot mai bine plătit, şi în rari casuri se află parochie, care din indemnul propriu sau la sfatul binevoitorilor şi mai marilor, sĕ amelioreze starea materială a preotului; ear pe de altă parte, chiar şi dacă nu ar lipsí aceasta bunăvoinţă din partea poporului, cu greu se pot face ameliorări, pentrucă sĕrăcia progresează din ḑi în ḑi.

Va se ḑică, în cea mai mare parte soartea preoţimei noastre e foarte precariă, şi e timpul suprem ca biserica (înţeleg pre organele superioare bisericesei) sĕ se intereseze cu tot adinsul şi de ameliorarea soartei preoţilor.

e) Remediile întrebuinţate pănă aci pentru stirpirea concubinatelor, ce bântuie societatea omenească, au fost fără resultat.

f) În protopresbiteratul Cohalmului în decursul anului scolar 1885/6, au funcţionat 20 învĕţători, dintre cari 11 sunt staveriţi în mod definitiv, ear 9 provisori, cari au avut salariu dela 40—200 fl.

g) În acest protopresbiterat esistă 2 fonduri: *a)* „fondul tractual scolastic“ *b)* fondul tractual învĕţătoresc“ cari la olaltă dau suma de 2097 florini 47 cr. şi se administrează corect din partea organelor compete.

h) Raţiociniile comunelor bisericesci, cu puţină esceptiune sunt şi devin în regulă.

A urmat apoi pertractările şi deliberările protocolare, ce cad în sfera §. 50 punct 1. 3 şi 4 din „stat. org.“ privitoare la protopresbiterat.

Braşov, ḑiua intrării în biserică, 1887. Dle Redactor! Pentru primadată ve adresez câteva rênduri din colţul sud-ostic al patriei noastre; o fac aceasta în speranţă că vę interesează lucrurile, ce vi le comunic.

Ne aflăm la începutul anului, timpul obicinuit de întrunire, de producţiuni şi petreceri filantropice. De astădată îmi iau voie a ve comunica decursul unei producţiuni.

Sâmbătă seara 31 Ianuarie (12 Februarie) a. c. avu loc în sala teatrului o producţiune a tinerimei scolare adulte din Braşovul-vechiu — producţiune, care se arangează cu foarte bun succes de vre-o 2—3 ani încoace sub conducerea zelosului şi binecunoscutului nostru învĕţător d. Candid Muşlea.

Programul esecutat este următorul:

1. „Auḑiţi acolo“ cor micst esecutat de tinerimea adultă. 2. „Şoldan viteazul“ monolog de Vas. Alesandri, esecutat de dl Jugănar. 3. „Rugăciunea românului,“ cor micst esecutat de tinerimea adultă 4. „Povestea unei păsăruici“, poesie de V. Alesandri declamată de doue scolăriţe. 5. „Porumbiţa“ solo, esecutat de dşoara Paraschiva Chiverariu 6. „Oprişanul,“ poesie de V. Alesandri, declamată de elevul I. Acsente. 7. „Frunḑuliţă“ cor micst. 8. „Bălcescu murind“ poesie de V. Alesandri, solo, esecutat de dl Dumitru Haler. 9. „Jos în vale la isvor“, cântec poporal, cor micst.

Cântările au fost esecutate peste asteptare de bine, deşi la început poate — i s'ar fi părut omului, că va fi problematic un bun succes, vĕḑênd pe ficiori şi fete din popor, că se aşează a cânta în cor şi încă fără note.

Dovadă despre bunul succes e, că cântarea din urmă din cor a trebuit sĕ se repeteze, cerută fiind de public prin lungi aplause Solurile încă au satisfăcut pe deplin aşteptările publicului; dşoara Chivărariu cu frumoasa sa voce a surprins pe ascultători astfel, încât aplausele au luat sfêrşit, numai după ce a apĕrut din nou pe scenă, unde a mai cântat un cântec nu mai puţin melodios ca cel dintâiu. Tot aşa a fost aplaudat şi „Bălcescu murind“ esecutat de melodioasa voce a dlui D. Haler.

Dl N. Jugănar prin monologul lui „Şoldan Viteazul“ a amusat într'un mod foarte plăcut pe ascultători.

Declamaţiunile au reeşit preste toată aşteptarea. Cu deosebire declamaţiunea celor doue scolăriţe, între cari una era — dacă nu me înşel — chiar fica dlui Muşlea, au făcut o impresiune atât de plăcută asupra publicului prin intonările naturale, încât aplausele păreau, că nu se mai sfêrşesc. După sfêrşirea programului o ploae nesfêrşită de aplause şi o mulţime de voci se auḑiau, strigând pe conducĕtorul acestei producţiuni, pe dl Muşlea, carele după ce apăru pe scenă, fu întêmpinat cu entusiastice esclamaţiuni de „bravo“ şi „sĕ trăiască.“

După aceea 18 tineri din popor, între cari şi 4 băeţi de scoală, îmbrăcaţi în costume foarte elegante, sub conducerea dlui D. Haler, au jucat cu o precisiune neasceptată „căluşerul“ şi „bătuta“; dansul a urmat până la ḑiuă cu foarte mare vioiciune.

Preste tot producţiunea a satisfăcut — ca şi în trecut — pe deplin publicul participător, ceea ce face onoare atât dlui Muşlea ca conducător nemijlocit cât şi dlui Păr. G. Perşenariu, prin al cărui intermediu s'a adus la îndeplinire astă frumoasă întrunire.

Aceasta — cu o dovadă mai mult în noianul realităţii, cum că acolo, unde esistă legătură intimă între preot şi învĕţător, ca primii şi cei mai însemnaţi conducĕtori şi desceptători ai poporului, lucrurile merg strună înainte pe adevĕrata cale a progresului, — poporul se simte vesel şi nedespărţit, căci vede în fruntea sa esemple demne de imitat. Un semn de trainică durabilitate şi tărie dovedesce împregiurarea, când un popor se alipesce cu toată încrederea de inteligenţa eşită din sinul seu.

Dea Dḑeu sĕ dureze în infinit aceste frumoase referinţe, cari procură nu numai proprie mulţămire, dar înveselesc şi inimile celor din afară. *N. n*

Raport general

despre activitatea „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ şi a comitetului ei în decursul anului 1886, cetit în adunarea generală ţinută la 14 Faur 1887.

(Urmare.)

Şi în anul espirat a studiat corul câteva cântări bisericesci după composiţiuni ale domnului dirigent, G. Dima, şi le-a esecutat în biserica din cetate cu ocasiunea unor sĕrbători mai mari.

Şi o escursiune în „Dumbrava Sibiiului“ a arangiat reuniunea noastră în anul espirat, luând parte public ales şi foarte numeros şi esecutându-se din partea corului ei mai multe piese.

Înregistrăm mai departe faptul, că la 2 Iulie 1886 membri activi ai reuniunei au dat o convenire socială dinpreună cu „Corul seminarial,“ cu scop ca venitul curat sĕ se împartă în părţi egale între reuniune şi „Corul seminarial.“ La convenirea aceasta a lucrat angajată fiind, şi musica militară dela reg. 82, staţionat în Sibiiu.

Şcoala de cor înfiinţată, după cum ne-am fost luat voie a raporta la adunarea generală din anul trecut, de către reuniunea noastră cu sucursul „Reuniunii femeilor române din loc,“ a funcţionat cu bun succes până în vara anului espirat. Schimbarea împrejurărilor, produsă prin deschiderea scoalei civile de fetiţe susţinută de „Asociaţiunea transilvană“ a împedecat deocamdată funcţionarea mai departe a acestei scoli, e însĕ speranţă, că în viitoriul cel mai apropiat ea se va pune de nou la cale.

Atâta cu privire la resultatul moral dobândit de „Reuniunea română de cântări din Sibiiu“ în decursul anului 1886.

Sĕ vedem acum, care este starea materială a reuniunii?

A. Întrate:

1. Ca cuotisaţiuni dela membrii activi:	
a) s'au fost preliminat , ...	100 fl. — cr.
b) au întrat	92 „ 80 „
au întrat mai puţin decât sa fost preliminat, cu	7 „ 20 „
5. Ca cuotisaţiuni dela membrii ajutători:	
a) sau fost preliminat	300 fl. — cr.
b) au întrat	311 „ — „
au întrat mai mult decât s'a fost preliminat, cu	11 „ — „
3. Venite dela concertele ordinare:	
a) s'au fost preliminat	60 fl. — cr.
b) au întrat	105 „ — „
au întrat mai mult decât s'a fost preliminat, cu	45 „ — „
4. Ca ajutoare:	
a) s'au fost preliminat . , . . .	50 fl. — cr.
b) au întrat	106 „ — „
au întrat mai mult decât s'a fost preliminat, cu	56 „ — „
5. Ca interese după capitale elocute:	
a) s'au fost preliminat	15 fl. — cr.
b) au întrat	6 „ — „
au întrat mai puţin decât s'a fost preliminat, cu	8 „ — „
cu totul s'a fost preliminat	540 fl. — cr.
şi au întrat	727 „ — „
au întrat deci mai mult decât s'a fost preliminat, cu	188 fl. 78 cr.

B. Eşite.

1. Ca remuneraţiune dirigintelui:	
a) s'au fost preliminat	200 fl. — cr.
b) au eşit	200 „ — „
2. Pentru musicalii:	
a) preliminaţi	80 fl. — cr.
b) eşiţi	49 „ 08 „
au eşit mai puţin cu	30 „ 92 „
3. Pentru economat:	
a) preliminaţi	15 fl. — cr.
b) eşiţi	12 „ 17 „
au eşit mai puţin cu	2 „ 83 „
4. Ca spese de producţiuni:	
a) preliminaţi	60 fl. — cr.
b) eşiţi	41 „ — „
au eşit mai puţin cu	19 fl. — cr.
5. Pentru mobiliar:	
a) preliminaţi	20 fl. — cr.
b) eşiţi	9 „ — „
au eşit mai puţin cu	11 „ — „
6. Pentru spese divers:	
a) preliminaţi	45 fl. — cr.
b) eşiţi	31 „ 82 „
au eşit mai puţin cu	13 „ 10 „
cu totul s'au fost preliminat	420 „ — „
s'au spesat	343 „ 07 „
s'au spesat preste tot mai puţin cu	76 „ 93 „
Venitele preste tot au fost	727 „ 78 „
Eşitele	343 „ 07 „
Starea cassei la 31 Decemvrie 1886 e deci de	384 fl. 71 cr.
Faţă cu starea cassei dela 31 Decemvrie 1885 cu	106 fl. 29 cr.
se arată un crascămênt de	278 fl. 42 cr.

Ca venite estraordinare înregistrăm în deosebi ajutoriul de 50 fl. v. a. conferit de institutul de credit şi economii „Albina,“ şi suma de 23 fl. 89 cr., ce s'au transpus acestui comitet pentru fondul reuniunii din partea „diletanţilor români“ din loc. Generoşilor dăruitori li se esprimă şi la acest loc călduroasa mulţămită a reuniunii.

Raţiociniul pro 1886 fiind dat unei comisiuni din sînul comitetului spre censurare, s'a aflat întru toate esact.

(Va urma.)

Convocare!

În sensul §. 12. al statutelor „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu se convoacă prin aceasta pe ḑiua de **Duminecă în 22 Faur v. (6 Martie n.)** 1887 la 3 oare p. m. a

XIII-a adunare generală ordinară

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetulni.
2. Raţiociniul pe anul 1886.
3. Propuneri eventuale.
4. Alegerea comitetului.

Toţi p. t. mnmbrii ai reuniunei sunt rogaţi a participa la adunarea aceasta generală.

Sibiiu, în 13/25 Februariu, 1887.

Maria Cosma,
presidentă.

Bologa,
secretar.

Varietăţi.

* (Sciri personale.) Consilierul ministerial Alecsandru Wekerle a fost denumit secretar de stat in ministeriul de finanţă; secretariul de stat de pănă acuma Dr. Fridric Koffinger s'a retras din activitate.

* (Apel.) Societatea „Carpaţii“ prin noua sa reorganisare înfiinţând o sală de cetire şi Bibliotecă, roagă călduros pe toţi dnii autori, pe toate onor. Redacţiuni de ḑiare şi reviste, precum şi pe dnii editori, ca sĕ bine-voiască a'i trimite câte un exemplar din operile Dlor, pentru care societatea le va rĕmâné adênc recunoscătoare.

Adresa Societăţei, Strada Smârdan 24. Bucuresci.

Comitetul.

* (Curtea imperială) va vení la Buda-Pesta. Spre scopul acesta în castelul regesc din Buda se pregătesc apartamentele cu mare sîrguinţă. Deocamdată se îngrijesc apartamentele Majestăţilor Lor, de-oare ce părechia princiară de coroană nu-i încă hotărîtă, dacă va vení aici. Cu Majestăţile Lor va vení întreaga Curte la Buda. Din incidentul, că mulţi dintre furnisorii Curţii au fost însarcinaţi cu mari comande, urmează, că Curtea are de gând a petrece mai mult timp aici. Cât timp Măjestăţile Lor se vor întreţiné acici, vor mai petrece în capitală şi

Archiducele Iosif şi familia sa, precum şi principele Philip de Coburg şi soţia sa.

* (Postal). Direcţiunea postală din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea mai multor posturi de servitori în mod interimal, cu un salar anual de 300 fl relut de cuartir şi vestminte, pe lângă depunerea 100 fl. cauţiune.

Cererile de concurs instruite conform articlului de lege II din anul 1873 în termin de 6 septămêni sĕ se aştearnă direcţiunei postale din Sibiiu.

Sibiiu, 16 Februariu, 1887.

* (Necrolog) Ni se scrie, că în 3/15 Faur a. c, s'a înmormêntat parochul gr. or. din Oprea-Cârţişoara, **Avram Stoica,** care a păstorit turma lui Christos 19 ani, lăsând după sine o soţie iubită şi patru fii minoreni. La înmormêntarea lui au celebrat şepte preoţi, în frunte cu Dl protopop al Avrigului, Ioan Cândea; ear cântările funebrale le a esecutat corul învĕţătorilor din comunele invecinate, condus de directorul scoalei cap. din Avrig, Ioachim Băcillă.

Speranţa dulce, ce o avea defunctul şi familia sa, s'a dus în pământ deodată cu el, şi astăḑi oamenii se întreabă alăturea cu dl protopresb. Ioan Cândea, care şi-a luat la trista vorbire ca motto: „Întoarceţi-ve şi vedeţi de este durere ca durere mea că ce va fi cu familia orfană?“ Dovadă despre aceasta adêncă durere, că întreg poporul fără deosebire de etate erupseră în lacrimi, cari nu se mai puteau sfârşí, cea-ce e un lucru foarte natural pentru că defunctul preot a fost un adevĕrat părinte sufletesc.

Fiei ţerina uşoără şi memoria binecuvêntată.

* (Cutremur de pământ.) În părţile sudice ale Franciei şi părţile vestice ale Italiei, în 23 Februariu a fost mare cutremur de pământ, cu deosebire în Nizza, unde mai multe case s'au surpat, altele s'au crepat, ba şi câteva casuri de moarte s'au întêmplat. Comunicaţiunea e întreruptă, până ce nu se va constata starea tunelelor şi a podurilor.

* (Furnisări pentru gloate). Ministrul honveḑimei, voind a înnainta industria ţĕrilor coroanei ungare, s'a adresat cătră societatea industrială a ţĕrei precum şi cătră casele de comerciu unguresci şi croate, ca sĕ pregătească după mustre şi formele date, garnituri de echipament pentru gloate în timp de rĕsboiu.

* (Ofiţeri la gloate.) La ministrul honveḑimei s'au înnaintat numai peste 20,000 de petiţiuni pentru ocuparea posturilor de ofiţeri la gloate. Functionarii dela căile ferate au primit dela direcţiune o circulară, prin care li se face cunoscut, ca sĕ nu se anunţe ca ofiţeri la gloate de oarece sunt necesari în cas de resbel, tot astfel funcţionarii dela poste şi telegrame.

* (Esportul cailor.) Monarchia noastră a întêrḑis esportul cailor, cu toate acestea după cum scrie „Resboiul“ a acordat guvernului din România d'a şi cumpera cai pe seama armatei române.

* (Nunţul nenorocirei dela Sedan.) „Figaro“ din incidentul morţii colonelului conte Reille spune, că repausatul conte a fost soţul de arme al impĕratului Napoleon şi ca atare în ḑiua nenorocirei dela Sedan, dênsul a fost trimis la regele Prusiei cu epistola de predare. Buchs, cunoscutul biograf al principelui Bismarck, ca martor ocular, ne spune următoarele despre indeplinirea tristei misiuni a contelui Reille: „Reille, colonelul frances, înnainta încetinel cu calul pe deal în sus. În depărtare de ḑece paşi de regele se dă jos depe cal, păşesce înnaintea regelui şi îi înnaintează o epistolă mare proveḑută cu un sigil roşu. Colonelul e om înnaintat în etate, de stătură mijlocie şi uscăcios. Sabia îi lipsesce. Regele desface epistola, o cetesce, îi o dă şi lui Bismarck şi la alţi domni din giurul seu. Contele Reille, care la început s'a retras la o parte, întraceea se amestecă în vorbă cu colonelii prusieni. Moştenitorul tronului, Bismarck, Moltke şi principele Coburg încă vorbesc cu dênsul, până când regele şi Bismarck se consultă asupra celor ce au de făcut, şi în fine încredinţează pe Hatzfeld cu scrierea resultatului. După vreo câteva minute Hatzfeld e gata cu epistola, pe care regele numai decât o subscrise; serviţiul mesei la subscriere la făcut un scaun, ţinut de majorul Alten. Reille cu vr'o câteva minute înnainte de 7 oare se pune pe cal şi în amurgul sărei, în societatea unui ofiţer şi a unui hornist dela uhlani, sub stindard alb, se întoarce la Sendan.“

* (Jertfele sciinţii.) Neguţători întorşi din interiorul Africei, au respândit pe cale telegrafică scirea, că scrutătoriul african, austriacul Dr. Emil Holub ar fi fost ucis împreună cu soţia şi tovarăşii sei, de sĕlbaticii autochtoni. Maşuculumbe se schiamă canibalii, cărora se crede, că ar fi căḑut jertfă aceşti luptători ai sciinţelor. Ultima epistolă a tînĕrului călĕtoriu era datată din 15 Mai 1886 din Panda-ma-Tenka. Sunt 9 luni de ḑile de-atunci şi până aḑi Dr. Holub n'a mai dat scire despre sine.

* (Juvaerele coroani franceze) se vor licita la Paris în 12 Mai a. c. Se vede, că republica voiesce sĕ şteargă toate urmele imperiului de odinioară. În pavilionul de Flore vor fi espuse ḑilele aceste juvaerele, ce se vor licita, între cari se află 51,403 briliante (cu totul 9910 carate,) 21,119 rosete (471 carate) şi 2693 mărgăritare (7034 carate). Coroana însaşi şi spada de dauphin s'au predat deja monetăriei statului spre topire.

* (Veteranii din Viena) s'au constituit între strigate entusiastice de „sĕ trăească împĕratul“ în „gloate voluntare de veterani“. „Noi cei ce am înbătrânit pe câmpul de rĕsboiu — strigau în gură mare — nu putem sta cu mânile în sîn. Noi am luptat pentru onoarea Austriei şi voim a lupta şi deacum înnainte. În timp de rĕsboiu noi bătrênii toţi vom întinerí!“ Entusiasmul e mare, căci pericolul e departe.

* (Despre rĕsboiu scrie) „P. Lloyd“, că la cas, când s'ar declara între monarchia noastră şi Rusia, aceasta din urmă e gata, căci ş'a concentrat astfeliu armata, încât în momentul declarărei resbelului mase puternice de trupe regulate şi de cavalerie, vor cuprinde Galiţia şi Bucovina, vor da foc satelor, vor împrăscia pe oameni şi vor pune pedeci mobilisărei. „Budapester Journal“ susţine, că mai multe regimente de cavalerie şi baterii călăreţe de dincoace şi dincolo de Laita încă de septĕmâni sunt gata spre a-şi ocupa locul lor impotrivindu-se cavaleriei ruse. Fie-care detaşament 'şi are ţinta destinată, unde sĕ se împotrivească şi chiar pe drumul de fer s'au făcut disposiţiuni, ca sĕ se poată aduna cât mai îngrabă miliţia în ţĕrile ostice.

* (Telefonul între Paris şi Brűssela.) la 2 Faur preşedintele republicei francese se întreţinu direct la vorbă cu regele Belgiei prin mijlocirea telefonului. Curênd după aceea împreună sêrma cu palatul „Clysée“ din Paris, şi se anunţă adjutantului din oficiu, colonelului Lichtenstein, că regele Leopold doresce, sĕ vorbească cu presidentul republicei. Dl Jules Grévy, care îndată a fost însciinţat de generalul Bruyère, se duse în locul, unde e a telefonul seu şi vorbi regelui Leopold: „Sunt fericit, că Maj. Sa îmi dă ocasiune a-'i împărtăşi adevĕratele sentimente, cari le nutresc pentru fericirea şi sănĕtatea Maj. Sale.“ Regele Belgiei respunse: „Mu'ţămesc dlui president pentru complimentele sale, şi eu îi impĕrtăşesc cordial pe ale mele. Asta e o admirabilă invenţiune, sperez, că ea va fi foarte folositoare desvoltărei raporturilor pentru ţerile noastre.“ Regele întrebà de dl Granet, ministrul postal şi al telegrafului din Francia, dacă se află la preşedintele republicei. La rĕspunsul negativ alui Grévy, îl roagă regele sĕ împărtăşască ministrului frances felicitări. „Eu aud de minune,“ ḑise regele. Vorbirea a durat vr'o ḑece minute.

Posta redacţiunei.

Dlui E. I. în B. Lucrul e învechit. Dacă se trimetea la timpul seu cu plăcere îi dam loc. Red.

Un copil al timpului, care pentru puţini bani oferă mult, aţi ajutat unei trebuinţe. Cu puţini cruceri se poate face o radicala curăţenie a corpului seu şi astfel a depărta boalele unuí bărbat, care pentru neregularităţi în mâncare, sgârciri are lipsă de cură (nemistuire, îndopare, suferinţe de stomach, de ficat, de circulare de sânge, neapetitul etc. Noi recomândam pilurile de Sviţera ale lui R. Brandt conţinênd o schat. 70 cr. în farmacii. Sĕ se observe că fiecare schatulă e provĕḑută cu o cruce albă în pamênt roşu pre lângă numele R. Brandt.

Nr. 219 [1543] 1—3

EDICT.

Ioan I. Ceposu 'gr. or. din Moeciul inferior, carele mai bine de 10 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Ecaterina Runcean gr. or. din Moeciul inferior, fără a se scí ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce; prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă sĕ se presenteze înnaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zernesci, în 29 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 115 [1544] 1—1

Publicaţiune.

Prea veneratul consistoriu archidiecesan, cu sentinţa sa dto 21 Ianuariu 1887 Nr. 6730/1886 B. a desfiinţat căsătoria dintre Ioana Mucenic Ghib şi pribegitul ei bărbat Nicolae Gusan, ambii din Boz, ceea-ce conform §-lui 124 din procedura judecătorească în causa matrimonială, se aduce la cunoscinţă publică

Mercurea, la 10 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

I. Droc,
prot.

Nr. 116 [1545] 1—1

Publicaţiune.

Prea veneratul consistoriu archidiecesan, cu sentinţa sa dto 20 Ianuariu 1887 Nr. 6729/1886 B. a desfiinţat căsătoria dintre Raveca Moise Gusan din Gârbova şi pribegitul ei bărbat Alecsandru Cîrstea din Dobârca, ceea-ce conform §-lui 124 din procedura judecătorească în cause matrimoniali se aduce la cunoscinţă publică.

Mercurea, la 10 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

I Droc,
prot.

Dr. Adalbert Balinth,

proto-medic montan emerit aduce la cunoscinţa publică, că s'a mutat cu locuinţa în Sibiiu — Sag-Vorstadt, Brückengasse Nr. 9. şi-şi ofere on. public serviţiile sale, mai cu samă în specialitatea morburilor de copii.

Ordinează în toată ḑiua dela **8—9** a. m. pentru miseri gratuit. [1536] 3—3

Nr. 961 civ. 1887. [1537] 3—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscinţă publică, că în urma cererei proprietarului Martin Schuster et cons. din Măgărei pentru concederea comasărei hotarului comunei Măgărei, spre acest scop se defige ḑi de pertractare **5 Aprile 10 oare a. m. a. c.** ce se va ţiné în cancelaria comunală din Măgărei, la care pertractare se citează toţ interesaţii în causă cu acea observare, că părţile, ce nu se vor înfăţişa se vor considera ca învoite cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului din Elisabetopole, ţinută la 14 Februariu, 1887.

Nagy Lajos, preş. **V. Iakab Árpád,** notariu.

„ALBINA“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Convocare.

Domnii acţionari ai *Institutului de credit şi de economii „Albina“* se învită prin aceasta în vîrtutea §-lui 20 al statutelor societăţii la

a XIV-a adunare generală ordinară

care se va ţiné în Sibiiu la **29. Martie 1887 st. n.** înnainte de ameaḑi la **10 oare** în casa institutului (strada Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcţiunei; Bilanţul anului 1886 şi Raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat, conform bilanţului.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea preţului marcelor de presenţă pe anul curent.
5. Alegerea a lor doi membrii în consiliul Direcţiunei în locul acelor doi, al căror mandat au espirat în sensul §-lui 36 din statute, şi substituirea prin alegere a unui membru reposat dela ultima adunare generală încoace. (§. 37.)

Domnii acţionari, cari în sensul §. §. 22, 23 şi 24, din statutele societăţii voesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt rogaţi *a şi depune la cassa institutului acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până Vineri în 25 Martie a. c. st. n. 6 oare p. m.*

Sibiiu, 11 Februariu, 1887.

[1538] 2—2 **Direcţiunea Institutului „Albina.“**

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 17 Sibiiu, Marţi 17 Februariu (1 Martie) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 16 Februariu, 1887.

Norii grei, ce au început a se ridica la începutul anului pe orisontul politic şi amenința cu tunete pacea europeană, încep a se împrăştia. După discursul principelui Bismarck din Reichsrath — când cu introducerea septenatului — relaţiunile politice au început a se încorda, şi neliniscea cea mai mare a predominat toate stratele societăţii. Statele cele mari alăturea cu cele mici s'au îngrijit de posibilele mĕsuri preventive pentru un eventual resbel, nici o asigurare de pace din partea cercurilor competente nu se privia de mulţămitoare; unica împrejurare, ce mai lăsa o rază de speranţă şi pentru politicii cei mai optimişti era resultatul alegerilor din Germania. Astădi stăm în aceasta privinţă în faţa faptului împlinit.

Alegerile au reeşit cu mare maioritate în favorul septenatului şi anume sau ales; 193 septenatişti, 143 antisemitişti, ear 61 sunt balotagii, ceeace însemnează, că sepatenatul se va vota aproape cu două terţialităţi.

Ḑile de grea încercare au fost însĕ pentru marele bărbat de stat realisarea acestei maiorităţi, — pe care altfel ne-am dedat a-l privì de păḑitoriul păcii europene — în decurs aproape de 2 luni de ḑile a trebuit sĕ susţină luptă înverşunată în casa sa proprie, luându-şi refugiul la mijloacele cele mai desperate, recurgênd chiar şi la spriginul adversariului seu neîmpĕcat, la capul ultraistilor, pe care altmintrea de mult îl ţine de nimicit.

Cancelariul de fer al Germaniei, principele de Bismarck — dedat a urmărì principiul „aliază-te şi cu dracul, numai sĕ'ţi ajungi scopul“ nu a lăsat nici un minut din vedere toţi factorii, cari i-ar putea aduce servitii întru realisarea programului seu.

Spre scopul acesta a nizuit mai dintâiu sĕ se împace cu Papa de la Roma — ca acesta apoi prin nunţiul lui sĕ lucre spre a înfrâna preoţimea catolică, din care s'a format centrul partidei germâne — totdeuna ostil planurilor şi chiar şi persoanei marelui cancelar.

Ne este însă în memorie „Kultur Kampful“ inscenat în Germania sub aegida principelui Bismarck, persecuţiunile, ce au îndurat clerul catolic preste tot — şi în urmă ruşinoasa capitulare a cancelariului.

Toate acestea e drept, s'au fost inscenat sub regimul infalibilului papă, Pius al IX-lea, dar acum ele au luat o formă mai domoală şi mai conciliantă sub actualul papă, Leo XIII lea.

Vorba e, că clerul catolic nu e dispus a se lăsa sedus în politică nici chiar de enciclicele papale, ci în stăruinţa lui de a se afirma cu demnitate ca factor aproape decisiv în afacerile monarchiei Hohenzolilor s'a pus pe lucru — spriginiţi chiar şi de social democraţi, în butul tuturor promisiunilor cancelariului şi în butul presiunei, ce o a esercitat chiar principele de Bismarck, presentându-se însuşi în persoană la actul de alegere în una din colegiile Berolinului.

Ce va sĕ însemneze aceasta, decât că clerul catolic din Germania este un cler disciplinat, cler cu rutină în afacerile politice şi cler, care scie valida interesele sale cu demnitatea cuvenită.

Mai puţin efect a avut încordările dlui Bismarck chiar în capitala imperiului, unde aderenţii guvernului au picat cu ruşine din urnele electorale.

Tot aşa de puţin s'au lăsat a se intimida alegĕtorii din Elsaţia — Lotharingia — al căror club sub numele de „clubul protestătorilor“ a eşit victorioşi la alegerile din urmă pe lângă toate forţările şi terorismele aplicate.

Când vom avea şi noi astfel de alegĕtori aici la noi, în Ungaria şi Transilvania, cari sĕ voteḑe conform intereselor bine pricepute ale lor şi ale ţĕrei, este o întrebare deschisă, dar cum că şi noi românii am putea învĕţa din aceste alegeri multe, foarte multe, este evident.

La noi alegerile se fac la comandă şi cu deosebire în Transilvania — acei deputaţi, cari nu au obţinut nici un mandat în Ungaria nu au sĕ vină decât la Făgăraş la Ighiu, Vinţul de jos, Ocna Sibiiului ori Abrud şi apoi mandatul le e sigur.

Pentru ce? Pentru că românii din aceste cercuri electorale nu sunt disciplinaţi, nu au nici cea mai mică cunoscinţă, ce fac ei, când dau mandatul lui Lukács Béla şi altora, că ce prerogative formează pentru aceştia mandatul de deputat de a se ridica mai târḑiu pe cuiu cel mai înalt, al scărei din care seformează vieaţa publică din stat.

Câţi români nu sunt la noi înzestraţi cu toate, dar cu toate calităţile de a putea devenì bărbaţi apţi şi chiar conducători ai unui oficiu, fie acela cât de greu — pentrucă românul de lucru nu se prea feresce, nici nu scie, ce însemnează a nu putea, când el e încredinţat cu vr'un oficiu ori cu o muncă cât de grea, dar durere, că ei 'şi consumă puterile ca oficianţi subalterni, mai luptându-se de multe ori şi cu sĕrăcia şi necazurile împreunate cu ea

De unde toate aceste? De acolo, că noi prea puţin ne cunoascem unii pe alţii, puţin căutăm unul după altul.

Poporul nostru de la sate e lăsat pradă unor oameni, cari nu vĕd mai departe de vîrful nasului lor — ear preoţimea, care ar trebuì sĕ fie conducătoriul natural al astorfel de acţiuni tăietoare afund în vieaţa publică de stat, sĕ ni sĕ ierte, dacă greşim, dar numai solidară nu este în acţiunile sale. Casul de la Sas-Sebeş — uneltirile săsesci din fundul regiu şi în fine demoralisarea poporului român lăsat pre mâna sorţii ar trebuì sĕ dea niţel de cugetat, celor ce se afirmă ca chiemaţi de provedinţă pentru salvarea intereselor neamului nostru — ca cel puţin acolo unde umĕr la umĕr am putea dobândì ceva pentru popor şi pentru singuratici, sĕ o facem făr ca sĕ ne ţinem orbesce de un conclus sĕc adus în sala de la împĕratul românilor din Sibiiu tot din 3 în 3 ani şi în viitor din 5 în 5 ani şi apoi atâta e tot ce am dobândit pentru interesele poporului nostru.

În oara a 11-a ar trebuì sĕ ne treḑim şi sĕ căutăm un mod de procedere cel puţin pentru unele cercuri electorale unde noi dăm tonul, ca sĕ nu ne afle alegerile ear de tot neorientaţi şi nepregătiţi.

Revista politică.

În capitala Ungariei oamenii numai cred decât în bani, făr a gândì, că ţeara e stoarsă şi sleită, încât zeu nu scim, cum va mai fi până la adecătele. Foile ne aduc scirea, că ministrul Tisza a început sĕ închee cu consortiul Rothsild contract pentru un împrumut de două-ḑeci de milioane, ear la ministeriul unguresc s'au ţinut importante convorbiri despre creditul estra-ordinar, ce 'l vor cere delegaţiunile. În cercurile parlamentare, se vorbesce, că partea obveniendă pe Ungaria a creditului va fi de şese-spreḑece milioane, ce sunt a se plătì immediat.

Desbaterea budgetului în parlament s'a finit abia acum după o desbatere de şase septĕmâni şi astfel d-l Tisza ca ministru de finanţă a putut presenta dietei budgetul pe anul 1887.

Deficitul constatat în mod final e de 22,024,794 fl. Ministrul de finanţă e împuternicit a acoperì acest deficit pe calea unei operaţiuni de credit. La întrebarea unor deputaţi, că fi-va în stare a'l acoperì şi modul cum 'l va acoperì, dl Tisza a spus tare

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Дарꙋл бꙋкꙋрієи.

Бꙋкꙋріє ѥсте лꙋкрꙋл либовиник ѡдихнъ ши веселіє сꙋфлетꙋлꙋи ка съ бꙋкꙋре сꙋфлетꙋл ꙟпохтеле сале кꙋмь съ каде.

Ръꙋтате жалостеиеи.

Дѣчи жалостеи ръꙋтате бꙋкꙋриеи кꙋмь макропие. къ ѥсте ꙟдоѡ лꙋкрꙋри. ꙟтъю ѥсте къндь желꙋѧще ѡмꙋль де врꙋнь лꙋкрꙋ маре че є маи асꙋпра де пꙋтере лꙋи. ачѣста съ кѣмъ жале кꙋрать.

Дарꙋл пачилорь.

Пачиле съмть кꙋм гръеще. сфнтꙋл пернадон ѥсте бꙋнътате минциеи. ꙟцелепчюне смерить инимеи ръпаѡсь сꙋфлетꙋлꙋи. соци де сꙋфлет омꙋлꙋи.

Ръꙋтате мъниеи.

Аристотеле гръеще къ ѡмꙋль чель небꙋн кꙋръндь арат мъниѧ са ѥрь ꙟнима ꙟцелептꙋлꙋи ѡ аскꙋнде.

Ісꙋс Сирах зис завистіє ши мъніа ꙟпꙋцинѣѕе зилеле ѡмꙋлꙋи ши гъндꙋриле бътрънескь ѡмꙋлꙋь. родіє зис мъниѡсꙋл рꙋшине наре.

Ꙟѡтечинк гръѧще чине съ афлъ ꙟтрꙋ мъніє гъситꙋ є де диѧволꙋль.

Єриміє зис мъніа ѥсте небꙋнꙋлꙋи ꙟкꙋвинте ѥрь ꙟцелептꙋлꙋи лꙋкраре.

Дарꙋль млстенїеи.

Мила ѥсте кꙋм гръще стн авгꙋстин съ даи мишелꙋлꙋи. ка съ аи ꙟсꙋфлетꙋл тъꙋ милъ.

Видіє зис динаръ греши ѡмꙋль милъ нꙋ ѥ требꙋи.

Платон зис нꙋи ничи пꙋдра фрꙋмос ка млстеніѧ съ храним флъмънѕіи ши съ слꙋжим болнавилорь ши надъпъм сътошіи ши примим странии чи ши ꙟбръкь голіи. ши съ скꙋмпъръмь робиціи. ши съ ꙟгропъм морціи.

Соломон зис чине ва да мѣсерꙋлꙋи нꙋ се ва лъи.

Видие зис де сар аръта ѡмꙋлꙋи че грешѣще пꙋцин ѡамени арь хи ꙟлꙋме.

Ръꙋтате немлстенеиеи.

Касіѡдорь зис маи греꙋ пъкать де немлстеніа нꙋ ѥсте ашиждирѣ ши чела че похтѣще съ ꙟвогъцѣскъ де ѡстенѣла ши де сꙋдориле алтора.

Дарꙋл євтиншꙋгꙋлꙋи.

Аристотле зис чине ръсипеще бꙋнътате са фръ мꙋсръ кꙋръндь ва кꙟдѣ ꙟмесирътате.

Соломон зис де вери съ фачи бине сокотеще кꙋи фачи бине ка съ аиби дила динсꙋл мꙋлцъмитъ апои.

Алиѱандрꙋ зис дъ алтꙋе съ дѣ ши ціе алціи.

Стн петръ зис маи бине съ даи де кът съ чеи.

Соломон зис фраціи нꙋ ѥбескь фрателе съꙋ чел мѣрь ши приетенꙋл фꙋџе де динсꙋль.

Ръꙋтате скꙋмпѣтенеи.

Стн григоріє зис тоате лꙋкрꙋриле чещіи лꙋми аꙋ ꙟчипꙋть ши сфръшит. нꙋмаи скꙋмпете наре сфръшить.

Дарꙋл ꙟвъцътꙋріеи.

Платон зис каꙋтъ съ нꙋ ꙟвеци пре соцꙋл тъꙋ ꙟнаинте алтора ничи къндь ѥсте мъніѡсь.

Рꙋтате фъцъріеи.

Катон зис къндь те мъръще ѡмꙋл нꙋ лꙋѡа аминте ши де алте лꙋкрꙋри съ нꙋл креѕи.

puţin şi a declarat, că în impregiurările de faţă, desfăşurări lămurite nu poate se dea în aceasta privinţă.

Negoţierile între monarchia noastră şi între România pentru închieierea convenţiunei comerciale se vor reîncepe. Când vor sosí delegaţii români, nu se scie cu siguranţă, dar după cum vin scirile, pertractările se vor reîncepe immediat după încheerea sesiunei estra-ordinare a delegaţiunilor. Acest act se privesce în cercurile politice de mare importanţă pentru relaţiunile acestor două state şi mai ales acum, când fiecare stat 'şi caută aliaţi în afară. Convenţia comercială se va încheia, căci ambele state au interes, numai dacă nu s'ar mai ivi pedeci din partea guvernului unguresc. O aplanare a lucrurilor va fi totodată şi o siguranţă a relaţiunilor amicale între aceste două state, cari trebue se dea sprigin unul altuia în timp de pericol.

Cât timp Germania ferbe în luptele electorale, în Paris oamenii sunt linisciţi, desbaterile decurg în dietă tot în modul obicinuit de până acum; senatul a finit cu desbaterile asupra budgetului, ear în afară Francia 'şi continuă ocupaţiunile şi înăduşesce rĕscoalele. Espediţiunea din urmă ş'a luat drumul spre provincia Brindili. Pare, că francezi sunt cu totul indiferenţi de cele ce se petrec prin Germania; jurnalele franceze încă nici acum n'au început se facă comentarii asupra alegerilor.

Alegerile din Germania, ce e drept n'au reuşit pe deplin pe placul cancelarului de fer, dar totuşi Bismarck are acum puterea în mână, ear bĕtrânul împĕrat 'şi poate serba cu inima linistită ḑiua nascerei în al nouă-ḑecelea an al vieţi sale. Se vorbia, că la aceasta serbătoare va lua parte Ţarul, precum şi monarchul nostru şi astfel se va face o mult dorită întâlnire a celor trei împĕraţi mari. Asta faimă însĕ nu se poate susţiné cu siguranţă; mai sigură însĕ este scirea, că moştenitorul de tron va călători cu aceasta ocasiune la Berlin, ca se feliciteze pe bĕtrânul împĕrat în numele monarchului nostru.

Foile ruse se ocupă cu cestiunea alegerilor din Elsaţia şi Lotaringia şi se tem tare, că aceste alegeri pot serví principelui Bismarck de pretecst, ca sĕ ia dispoşiţiuni aspre pentru regularea acestor ţeri ale imperiului, ceea ce uşor poate provoca un conflict între Germania şi Francia. Aceste mesuri, observă „Novoie Vremja“ vor fi fatale principelui Bismarck şi nu se poate atribuí decât impregiurărei „a fi manţinută pacea europeană,“ că Rusia nu poate suferí o astfel de politică contrară intereselor Rusiei. Foia din Petersburg „Wjedemosti“ mai adauge: În cas, când alegerile din Germania ar conduce pe principele Bismarck spre resboiu, nu va afla Germania pe nimenea nepregătit nici în Paris nici în Petropole. De altcum un articlul al ḑiarului „Nord“ a produs mare svon prin Berlin. Deşi acest articol ḑice, că Rusia va sprigini pe Francia numai în cas, când ar fi atacată de a mai putea esista ca putere mare, totuşi oamenii politici sunt de părere, că între Rusia şi Francia esista chiar norme, cum ele au sĕ se sprijinească în cas d'a le fi ameninţat teritoriul.

Goeschen, cu ocasiunea unui prânz dat în onoarea lui, a ţinut în clubul sf George o vorbire politică. Se pregătesc în Europa greutăţi îngrozitoare, ḑise bărbatul de stat. Tocmai asta-i pricina, că membrii diferitelor partide politice umblă sĕ delăture ori-ce diferinţe personale şi de partid, pentru ca parlamentele sĕ promoveze interesele şi sĕ 'şi ajungă scopul cu maiorităţi însemnate. Nu-i departe timpul, când fie-care stat se va ruga de Englitera de o vorbă bună şi de sfaturi, şi vor urma sfaturilor ei. Acestea le profeţesce Goeschen pentru Englitera, că se vor împliní nu stă nimenea bun, dar că Engliterei i-se pregătesc mari greutăţi în privinţa Egiptului şi a canalului de Suez nu mai încape nici o îndoială. Politica ei e, sĕ-'şi întărească posiţia în Egipt, ceea ce nici decum nu-i pe placul Franciei, al Rusiei şi al Turciei, de aceea Britania mare contează mult pre o alianţă între ea, Austro-Ungaria, Germania şi Italia.

Epistola

deputatului Ludovic Mocsáry către alegĕtorii sei.

Stimaţi concetăţeni! Fără îndoială vi cunoscut, că partidul de independenţă şi din 48 în şedinţa sa dela 15 Februariu a. c. a desaprobat aceea „direcţiune politică“, care o urmez eu în cestiunea naţionalităţilor şi care am esprimat'o în vorbirea, ce o am ţinut tot în aceea ḑi în dietă; şi că în urma acestei desaprobări am eşit din partid.

Acest cas îmi ţin de datorinţă, a-l aduce şi eu însumi la cunoscinţa stimaţilor mei alegĕtori, cu atât mai vêrtos, că în conclusul partidului de independenţă şi din 48, se susţine şi aceea, că atitudinea esprimată în vorbirea mea dela 15 Februariu, stă în contraḑicere directă cu programul şi nisuinţele partidului. Prin urmare e necesar sĕ clarific starea lucrului, pentru ca stimaţii mei alegĕtori, sĕ se poată convinge: dacă e drept, că deputatul lor a devenit infidel programului seu, pe care v'au promis, că-l va ţiné.

În ultimul meu discurs, stimaţi concetăţeni, nici cu un fir de pĕr n'am trecut peste ceea-ce am esprimat în cestiunea naţionalităţilor în anul trecut, preste ceea-ce în 1879 am acentuat şi mai aspru, peste ceea-ce v'am descoperit atât înainte de prima mea alegere, cât şi după aceea de repeţite ori, peste ceea ce de 30 de ani, o mărturisesc ca o convingere nestrămutată, atât cu graiul, cât şi în scris. Părerile mele nici când n'au fost lucru secret nici înaintea alegĕtorilor mei şi nici înaintea partidului independent şi din 48; dacă însĕ cu toate acestea totdeuna am fost recunoscut de membru al clubului, şi încă în decurs de 10 ani, în calitate de preşedinte, am putut figura ca representant al lui: atunci întru adevĕr nu se poate considera — dacă numai nu vrem sĕ presupunem, că clubul înainte de aceasta n'a fost în clar cu punctul seu de plecare — destul de basată şi motivată aceea afirmare din conclus, că atitudinea din discursul meu amintit, ar sta în contraḑicere directă cu programul partidului.

Nu numai că nu stă în contraḑicere cu programul partidului, dar e o urmare firească a acestuia. De câte-ori a adresat partidul independent vr'un manifest către cetăţenii ţerii, totdeauna a declarat, că doresce a urmări faţă de naţionalităţi pretensiunile ecuităţii şi egalităţii de drept; pe drapelul partidului pe lângă „independenţă“ figura totdeuna şi devisa libertăţii, egalităţii şi frăţietăţii. Şi aceasta n'a fost nici când şi nu poate fi nici aḑi numai vorbă goală, ci trebue sĕ se aplice şi în pracsă. Urmarea firească a egalităţii de drept e, ca cetăţenii patriei întru susţinerea şi cultivarea limbei lor, sĕ nu fie atacaţi nici prin statul maghiar, nici prin societatea maghiară, ca acele legi, cari au garantat egala îndreptăţire a naţionalităţilor, mai ales legea pentru naţionalităţi din 1868, întitulată: „în causa egalei îndreptăţiri a naţionalităţilor“ — sĕ se respecteze atât în privinţa literei, cât şi a spiritului.

Dacă însĕ e în interesul ţerii, ca maghiarii sĕ trăiască în bună înţelegere cu naţionalităţile, o pretinde aceasta punctul de mânecare, ce-l are de devisă partidul independent şi din 48. Dacă dorim a ne elupta neatârnarea şi independenţa patriei, aceasta numai aşa o vom ajunge, dacă ne va succede a concentra în aceste aspiraţiuni pe toţi cetăţenii ţĕrii. Dar poate-se aceasta şi presupune, dacă maghiarii se pun pe picior de rĕsboiu cu *celelalte* naţionalităţi? Bine scim, că ideea unităţii unui stat austriac formează în anumite cercuri obiectul unei aspiraţiuni, la care nu s'a renunţat nici când, şi bine scim, că spre ajungerea scopului acestuia, cum s'a folosit de frecările naţionale din 1848. A te ascunde sub aripile vulturului austriac şi acolo sĕ ascepţi isprăvirea totalei maghiarisări, ar fi o înşelăciune fatală, pentru că aceasta nu ar fi alta, decât urmărirea unei utopii, a cărei preţ nu ar fi altceva decât sacrificarea independenţii patriei. A te pune în conflict cu aspiraţiunile unităţii ale monarchiei de o parte, ear de altă parte cu naţionalităţile din ţeară, înseamnă, a te pune cu pericolul morţii sigure între două petri de moară.

Aceste am îndrăsnit a le amintí pe scurt, ca sĕ-mi justific înaintea alegĕtorilor mei punctul meu de plecare în cestiunea naţionalităţilor peste tot şi în special, ce privesce vorbirea ultimă, ce o am ţinut în obiectul acesta, faţă de acusa nebasată, ce mi se face în conclusul amintit al partidului independent şi din 1848. Pe lângă tot respectul, ce-l am faţă de acest partid, sum silit a declara, că nu eu am fost acela, care am venit în contraḑicere cu programul partidului, căci desamintitul conclus testifică acel fapt dureros, că şi oameni respectabili şi cu principii solide pot sĕ fie induşi în contraḑiceri de către acel periculos curent, ce de present domnesce în patrie în cestiunea naţionalităţilor.

Regret, că s'a rupt acea legătură internă, care printre atâtea lupte m'a legat până acum de membrii partidului independent şi din 1848; regret, că de aici înainte voiu fi împedecat, a-mi putea sacrifica întreagă modesta mea lucrare în serviţiul acelor principii şi a acelui partid, căruia rĕmên adict nestrămutat. Dar mai vêrtos regret, că aceea, ce s'a întêmplat în sînul partidului, va da nascere în cercurile naţionalităţilor acelei păreri periculoase, că între pretensiunile lor legale şi între aspiraţiunile maghiarilor esistă un conflict, ce nu se poate aplana.

Dar stimaţii mei alegetori de sigur vor fi fost atinşi în mod neplăcut şi de împregiurarea, că bărbatul, care e representatul lor în dietă, a fost espus atâtor atacuri acute. Fie mi permis a amintí ceva şi despre această împregiurare.

Ministrul president Coloman Tisza, rĕspunḑênd la vorbirea mea a ḑis, că me compătimesce, fiindcă m'am făcut prorocul acelora, cari urĕsc rassa maghiară şi urĕsc statul maghiar, me compătimesce, căci pe stindardul acelor ultraişti, cari urĕsc statul maghiar, la locul prim va figura numele meu. Dacă dl ministru-president s'a ocupat de vorbirea mea din anul trecut cu o atenţiune mai pătrunḑĕtoare, din acel resunet de sigur ar fi putut constata un lucru foarte important. Eu în cont nuu accentuez, că supremaţia naţionalităţii maghiare n'o poate trage nime la îndoială, şi ca basă, pe care putem sta cu înlesnire unii lângă alţii, o privesc legea pentru naţionalităţi dela 1868. Şi acei agitatori, cari — după părerea dlui ministru-president, — urĕsc rassa maghiară şi statul maghiar; cari sunt inimicii statului maghiar, nu rĕspund cu aceea, că: ve mulţămim de asemenea amiciţie, noue ne trebue mai mult, ne trebue altceva, — ci cu bucurie o declară, că pe această basă împăcarea e gata; se înţelege aşa, ca legea sĕ fie respectată. Aşadară prin aceasta e constatat, că şi cu acei ultraişti poţi sĕ stai de vorbă, că acele aspiraţiuni contrare statului nu sunt altceva, decât nisce idiome; şi dl ministru-president numai din acel motiv le amintesce totdeuna, ca sĕ poată sĕ apară ca unul, căre ţine în frâu inimicii patriei. Dealtmintrea dl ministru-president, dacă

Дарꙋл преведерїеи.

Давидь зис ꙟчепътꙋра ꙟцелепчюнїеи фрика лꙋи дꙋмнезеꙋ.

Седекїе зис кънդь вери съ сфътꙋещи каꙋтъ кꙋи це даи сфатꙋл съ нꙋ арате таина та че маи таре де тине съци ꙟтърѣскъ сфатꙋл.

Ръꙋтате небꙋнїеи.

Соломон зис маи бине адорми де къть кꙋ небꙋнꙋл а вороби.

Ꙟнкъ маи бине съ те тимпини кꙋ леꙋл ши кꙋ ꙋрсꙋл къндь ле ꙗи пꙋїи де къть кꙋ небꙋнꙋл мънишс.

Дарꙋл дерептъцїиеи.

Синакь зис чине нꙋ щие токми каса са́ кꙋм съ поатъ токми алтора́.

Ръꙋтате недерептъцїиеи.

Синак зис патрꙋ пъкате мари. чин фач ръꙋ ѡмꙋлꙋи челꙋи бꙋнь. ши кꙋрвеще кꙋ бърбать. ши чине цине плата нъимитꙋлꙋи. ши мъртꙋрїе минчинѡсъ.

Соломон зис. чине сапъ грѡапа алтꙋѧ ꙟсꙋши ва къде ꙟнтрънса.

Пентрꙋ недрептате скрїе ꙟ ѡтичник къ диѧ вꙋлꙋл врꙋ съ ꙗ мꙋере. съи фак фете съ ле мърите ши съши дꙋкъ цинерїи съи ꙟмꙋнкъ шиш лꙋ ѡ мꙋере пре стръмбътате шїи нъскꙋ шапте фѣте. че динтъю фꙋ мъндрїѧ. че ѡмърит дꙋпъ боѧри. А дѡаꙋѡ скꙋмпѣте. чи ѡаꙋ мъритать дꙋпъ чеѧ че юбескь арцинтꙋл. А треѧ стръмбътате чи ѡаꙋ мъритат дꙋпъ ѡаменїи чеи прощи. А патра завистїа че ѡаꙋ мъритат. дꙋпъ мещери. А чинче ѡаꙋ мъритат. дꙋпъ слꙋжитори бесеречїи. А шасе ꙟнълцаре че ѡ дѣде мꙋерилорь, А шапте и че маи ре че нꙋ врꙋ съ ѡ мърите. че ѡ цинꙋ ꙟкасе съ хїе кꙋрвъ. дечи де требꙋеще кꙋива съ мѣргъ ꙟкаса лꙋи ши ѡ ва афла.

Manuscrisul VI.

Se deosebesce după formă întru toate de celelalte cinci. Aci se vede altă hârtie, altă scrisoare. Hârtia este mai groasă, dară mai bună şi mai fină. Scrisoarea este mai îngrijită şi mai frumoasă. În privinţa ortografiei încă sĕ deosebesce într'atâta, că în loc de з se folosesce ѕ.

Scrisoarea merge pe două coloane; în coloana primă este acelaşi tecst în limba slavonă, în a doua coloană paralel este traducerea românească. Este evident, că acesta este originalul traducerii, căci altcum n'ar avea înţeles aşeḑarea traducerii românesci faţă cu tecstul slavon.

Cuprinsul manuscrisului este următoriul:

Сенакь ѕис. ѡмꙋль похтиторю. ничи ꙋн лꙋкрꙋ ꙟлꙋме нꙋ ва пꙋтѧ̀ цинѧ̀.

Сократь ѕис. чи́не ва врѧ̀ съши ꙟмплѫ по́хта са̑. ꙗсте ѡмь пери́ть ши ръсипить.

Пентрꙋ несокотинца скрїе ꙟѡтичникь. къ ѥра ѡа́ре ка́рѣ ѡ фечоа́рѫ веститѫ ши кꙋра́тѫ а̑нꙋме а̑ѕи́нта. че де мꙋлте ѡ̑ръі а̑ꙋѕїѫ де шꙋе́ръі гржиндь кꙋи ма́ре нево́ѫ кꙋрвїией. ши пꙋсе ꙟ гъ́ндꙋл сѫꙋ съ и̑спитѣскѫ а̑ча̀ по́хтѫ съ ва́ѕѫ ѡа́ре ꙗсте а̑ша̀ кꙋм ѕѫкь мꙋе́риле. ши кемѫ̀ пре ꙋн вони́кь чел юбїѧ де тъ́нърѫ. ꙗрѫ ѥль вени́ ши дормй кꙋ нꙋса. ши де мꙋлте ѡ́ры фѣчерѫ кꙋрвїе. ѡа́ре къндь врꙋ́ съ съ та́е съ нꙋ маи кꙋрва́скѫ.

Да́рꙋл, въздържанїеи.

Маре ꙗсте дарꙋл въздържанїеи. чи́неши ва цинѧ̀ по́хта трꙋпꙋлꙋи а̑сѣмънъсе въздържа́нїа а̑синꙋлꙋи сълбатекь чени́ че дъ нъѡа́рѫ нꙋ бѫ̏ s'a ocupat cu obiectul acesta mai serios trebuie sĕ o scie foarte bine, că nu numai aşa numiţii ultraişti au primit cu bucurie vorbirea mea, ci toate clasele naţionalităţilor şi toţi acei oameni, a căror loialitate faţă cu statul e mai presus de toată îndoiala, fiind că fieşte căruia i-a venit bine a auḑí din rostul unui maghiar un cuvênt de dreptate şi de ecuitate. Însĕ dl ministru-president până în timpul cel mai recent n'a ştiut vorbí despre naţionalităţi altcum, ci numai ca despre inimicii declaraţi ai statului. Şi pentru aceea, dacă e ceva vrednic de compătimit, aceea nu e altceva, decât Ungaria însaşi, fiindcă are un ministru atotputernic, care nu e în stare a se ocupa în destul de serios cu una din cele mai importante cestiuni, ce o privesce pe naţiunea maghiară, şi care nu pregetă a buciuma în lume, că jumĕtate din locuitorii ţerii sunt inimicii statului.

Ce se atinge de atacarea persoanei mele prin o parte a presei, contra aceleia 'mi-e imposibil a me apĕra. E dureros, că oamenii pressei libere atât de puţin, respectează libertatea opiniunei. De aceasta însĕ omul avisat la viaţa publică, nu trebuie sĕ se sparie. Convingerea firmă invoalvă datorinţa, ca omul covingerei sale sĕ dea esprimare şi sĕ se nisuiască a-i câştiga valoare. Şi dela aceasta nu m'a putut reţiné nici recunoascerea neînsemnatei mele persoane, căci dreptatea pronunţată cu glas înnalt îşi face cale prin propria sa putere. Scopul mi-a fost, ca ocupându-se soţii mei serios cu cestiunea naţionalităţilor, sĕ-i fac sĕ cugete asupra lucrului: dacă întru adevĕr e la loc direcţiunea, ce se urmăresce în privinţa acestei cestiuni importante.

Încât am putut avea oare care speranţă a ajunge acest scop, nu mi-a fost permis a me retrage dinnaintea neplăcerilor, ce mi-am causat mie însumi şi eventual stimaţilor mei alegĕtori.

Cu stimă patriotică sum

Budapesta, 20 Februariu, 1887.

Al DVoastre concetăţean.

Ludovic Mocsáry
deputat dietal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Cluşiu, 27 Februariu 1887. Joi sara 24 a l. c s'au ţinut „Concertul impreunat cu bal al inteleginţiei române“ din loc. În genere luând succesul moral a acestei petreceri e foarte măgulitor şi strălucit; cel material încă e necunoscut, însĕ e speranţă, că scopul măreţ în favoarea căruia s'a arangiat (adecă: în favorul fondului român de fetiţe infiinţânde în Cluşiu) e destul de puternic, pentruca sĕ nu resulte deficit.

Concertul a reuşit spre marea mulţămire a întregului public ascultător, care a fost într'un aşa frumos numer adunat în vechia sală a redutei urbane precum nu s'a mai vĕḑut de vre-o 4—5 ani încoace; cu toate că — ceiace, cu regret trebue sĕ amintesc — comitetul arangiator nu prea mare zel a arĕtat, ce s'a putut observa în întreg decursul lucrărei lui, şi cu deosebire în privinţa espedărei învităţiunilor, (care şi publicul din loc numai cu vreo câteva ḑile înainte de petrecere le au primit.)

Programa concertului, a fost statorită cu 7., puncte; însĕ onorându-ne cu presenţa Sa şi dl Jacob Murĕşan profesor de musica din Blaşiu la rugările membrilor din comitet, — a binevoit a ne înmulţí programa încă cu un punct, jucând pe piano câteva piese frumoase naţionale cu o artă încântătoare şi răpitoare. Punctului acestuia i-a premers:

Tudor Flondor: „Cântec vênătoresc“ esecutat de corul bărbătesc cu simţ şi esactitate, a fost viu aplaudat.

2. Briccialdi: „Fantasie asupra motivelor din opera „Don Carlos“ pentru flaută cu accop. de piano esecutată de dl Al. Andressi Epurean (medicinist); cu aceasta a dobândit multe aplause.

3. C. M. v. Weber: *a)* Arieta, *b)* Cavantina din opera „Freischütz“ cântate de dşoara Laura Ranta (din Bistriţa) cu accomp. de piano. Ca începĕtoare cu vocea-i melodioasă a făcut o viuă împresiune asupra publicului ascultător şi a fost des aplaudată.

4. A. Sipos: „Rapsedie roumaine“ op. 13. esecutată pe piano de dşoara Ana Papp A avut ocasiune onoratul public, a cetí adeseori laudă şi prin foile strĕine despre talentul dşoarei; noi nu-i putem ḑice altceva decât, ca sĕ binevoiască a prirí aplausele călduroase, ce le-a secerat, ca cel mai mic semn de recunoscinţă şi mulţămire din parte-ne, pentru momentele de distracţie foarte plăcută — ce ni le-a câştigat Fără îndoială după punctul exabrupto al dlui Murĕşan cele mai culminante sunt:

5. „Către poporul român“ poesie de Petru Dulfu, declamată de dşoara Maria Roşescu, cu toate că e încă numai începătoare, declamaţiunea a fost esecutată c'o simţire călduroasă şi un efect deplin; a fost adeseori intreruptă prin viue aplause şi'n urmă frenetic aplaudată. Asemenea punctul:

6. „Dephin Alard“ a-2 Symfonie concertentă op. 31 pentru doaue violine şi accomp. de piano esecutată de dşoarele Anna şi Sidonia Papp. şi dl Virgil Şotropa. Au secerat cele mai frenetice aplause. În urmă punctul:

Verobchievici „Senin şi furtuna“ cuartet vocal, esecutat de corul bărbătesc, încă au fost aplaudat.

Toate aceste au avut succesul deplin şi au dat o dovadă foarte puternică despre aceea, că şi pe lângă împrejurările aceste grele, sub cari trăim, cu voinţă firmă putem înnainta atât pe terenul adevăratei culturi, cât şi al artei.

După concert au urmat jocul, care a ţinut, în deplină ordine, până'n ḑior de ḑiuă. Quadrilul şi Romana I leau jucat câte 45 — 50 de părechi. În decursul pausei celei mari, 13 tineri, universitari studenţi, au jucat cu destulă precisitate jocul: „Căluşeriul şi Bătuta“, au fost des aplaudaţi.

Din secsul frumos, câteva gentile dame şi dşoare, 12 la numer, au representat şi pitorescul costum naţional în cea mai încântătoare variaţiune.

Vreo câţiva domni de alte naţionalităţi înca'u luat parte la aceasta petrecere românească; după care cred, că fiiesce cine cu aceea ferbinte dorinţă s'a despărţit, că baremi de ne-am putea întruní la o asemenea petrecere cât de multe-ori.

Scevola.

Viena, în 24 Februariu n. 1887. Cu ḑiua de Marţi s'a încheiat sesonul sgomotos al balurilor şi al petrecerilor.

Încă o ultimă sforţare şi-a dat carnevalul spre a-şi vĕrsa toate plăcerile în seara de Marţi oamenilor iubitori de amusări în formă a ḑeci şi sute de baluri, serate şi conveniri.

Marţi seara a fost balul din urmă din ăst an la curte, Marţi seara s'a încheiat seria lungă a balurilor ţĕrănesci, mascate, burlesci, hazlii şi Dḑeu scie câte nume mai purtau, şi tot Marţi seara au mai pus inc'odată restauranţii Vienei la probă pungile oaspeţilor sei la petrecerile cu joc şi producţiuni, ce le au arangiat.

Cu ḑiua următoare, Mercurea prinderii postului, se încep sĕptĕmânile pocăinţii. Afişele cele mari tipărite cu slove cât nişte covrigi şi ilustrate cu fel de fel de caricaturi, au dispărut de pe păreţi, dând loc placatelor simple şi sărăcăcioase, cari ne spun cu o calmă laconie, că un hering de cea mai bună calitate se vinde cu 6 cr. la comerciantul X ori Y în strada Z. ori V.

Numai librarii n'au avut timp suficient încă, sĕ 'şi depărteze obiectele de iucs de prin fereşti, dar n'au întârḑiat a le ascunde sub anunţuri funebrale, cari s'au edat cu miile din incidentul reposării măririi sale: a carnevalului.

De curiositate ve comunic în traducere unul dintre aceste anunţuri;

†

Magnificenţa Sa domnul: „Mercurea prinderii postului“ aduce cu inima înfrântă de durere la cunoscinţa publică reposarea în domnul a prea binecunoscutului şi de toţi iubitului

domn Carneval,

urḑitoriul datoriilor, al maniei de crailicuri, profesorul tuturor crailor de noapte, doftorul inimelor îndrăgostite, secretariul pungii goale, membru şi president al tuturor societăţilor de beutori,

care după o scurtă suferinţă de câteva oare provenită din eshauriarea pungii, şi-a dat sufletul în 22 Februariu a. c. la oarele 12 din noapte.

Rĕmăşiţele pământesci ale defunctului se vor aşeḑa la odichnă în cimiteriul pocăinţii. Ear pomana i-se va face în casa de zălogire.

Viena, 22 Februariu, 1887.

Cei rĕmaşi în jale.

Câtă vreme burgezimea 'şi petrecea ḑilele carnevalului în chipul arĕtat, în cercurile mai înnalte diplomatice şi de bancheri au tăbărit multe griji şi gânduri, cari cu deosebire la bursă se manifestau într'un mod de tot înspăimêntător. Abia în 22 a l. c. au început a sĕ ridica earăşi cursurile, o împrejurare, la care a contribuit fără îndoială mersul alegerilor din Germania, — numai şi numai, — căci situaţia generală cât e pentru pacea Europiei, nu se pare a se fi îndreptat nici cât de puţin.

Stranie e impresiunea, care o produce asupra cercurilor economice de aci pausa cea lungă, ce a întrat dela plecarea Dlui Sturza încoace, între guvernul austro-ungar şi cel român.

Ḑi de ḑi se asteaptă cu o mai mare încordare continuarea pertractărilor, respective sosirea delegaţilor guvernului român, cari până aḑi nu au sosit.

Jurnalele locale, cari au o rubrică permanentă în părţile lor economice pentru afacerea convenţiunei comerciale cu România, încep sĕ numai creadă într'o resolvare favorabilă a cestiunei. Multe sunt de această părere. Altele earăşi cu deosebire cele mai aproape de guvern, vorbesc pe o coardă mai optimistă, esplicând întârḑierea delegaţilor României ca un semn, că bărbaţii de stat de dincolo de Carpaţi au luat cestiunea cu seriositatea cuvenită şi lucră la statorirea condiţiunilor detaiete, sub care va trebuí sĕ se stabilească convenţia.

E mai pre sus de ori-ce 'ndoială, că guvernul austriac va face mari concesiuni pentru România, aşteptând însĕ şi din partea României o asemenea prevenire. Numai despre intenţiunile celor din Bucureşti şi Budapesta se strĕcura cu mult mai puţin în publicitate, — o împrejurare, care servesce spre o vĕdită nemulţĕmire pressei germane.

Yff

Raport general

despre activitatea „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ şi a comitetului ei în decursul anului 1886, cetit în adunarea generală ţinută la 14 Faur 1887.

(Încheiere.)

C. Membrii Reuniunii.

a) activi:

Cu 31 Dec. 1885 au fost membrii activi în total	51
În decursul anului s'au înscris	13
au repăşit în decursul anului	18
rĕmân cu finea lui 1886 în total	46

b) ajutători:

Cu 31 Dec. 1885 au fost membri ajutători	80
În decursul anului s'au înscris	21
în total	101
Din aceştia au repăşit	11
şi au rĕmas în 31 Dec. 1886	90

Recapitulare:

Numĕrul membrilor activi la 31 Dec. 1886	46
Numĕrul membrilor ajutătători la 31 Dec. 1886	90
	t. 136

faţă de anul trecut cu 5 membrii mai mult.

а̏пъ тȣрбȣре. ши́ къндь ви́не ла ѕа́ле. ши́ де во̀ гъси̇ а̏па тȣрбȣре. ва́ ста́ а̂коло́, доѡ̑ саȣ трей ѕи́ле ши́ нȣ ва бѧ пънъ нȣ́ съ ва́ лимпеѕи а̏па.

Пентрȣ̀ цинѣрѧ грѫе́скь творецї́и. къ̀ дире́пть а̂чѧ̀ фа́че дȣмнъѕъȣ ѡ̏мȣль кȣ́ гȣ́рѫ микѫ, ка́ съши цї́е пѫ́нтечеле. ши̇́ трȣпȣль стѫ́ндь дирепть. нȣ̀ ка̂ а̂ добитоа́челор. ꙟкъ лъ́імба а̏ȣ пȣ́сь ꙟгȣ́рѫ кȣ́ тре́й ѕѩдȣре. мѫсѧ́леле. динцї́и. оу̏стнеле. а̂ча́тѣ фѣче дȣмнъѕъȣ, съ а̏ибѫ въздръжа́нїе лимбѣ ѡ̏мȣлȣи.

Платон ѕи́се. патрȣ лȣ́крȣре съ́мть че́ кȣнȣселе ши́ перде ѡ̏мȣл бȣнътъциле. къ́ндь, ва съ́ци фа́кѫ бине чева́, є҆ль похтѣще сѣте́ смерещи лȣи мȣ́лть. ши́ къ́ндь. нȣ́ фаче кȣрȣндь. ши́ къндь фа́че. че нȣ́ кȣ невоинцѫ. ши́ къ́ндȣл фа́че де сѫ́ргь, баламȣтиндь.

Пентрȣ мъндрї́ѧ скрї́е ꙟлѣцѧ чѧ̏ ва́ке къ́ дѣка́ фѣче дȣмнъѕъȣ, пре дї́аволȣл маи фрȣ̑мос ши ма́ ма́ре де тоци ꙟнцерї̏и че́рюлȣи. ꙗ҆рь є҆ль а̂тъ́та съ мъндри̇. къть гънди́ є҆ль съши пȣе скаȣнȣль де сȣпра стѣ́лелорь. ши́ съ хї́е а̂сѣ мейне кȣ́ дȣмнъѕъȣ. ꙗ҆р дȣмнъѕъȣ възȣ а̂часта ꙟтрънсȣл. дѣчил лепъдѫ̀ дин черю кȣ́ тоате пȣтѣ́риле лȣи. дерепть а̂чѧ ꙗ҆сте мѫндрї́ѫ ръдъчи́на тȣтȣрор ръȣтъцилѡрь.

Din fiecare parte a codicelui s'a reprodus în cele premergătoare atâta, cât s'a creḑut a fi de ajuns pentru caracterisarea limbei, în care este scris. 'Mi reservez la ocasiune binevenită a da publicului şi unele „fac simile“ după fotografiă despre scrisoarea folosită în el. Deocamdată aflu de trebuinţă spre deosebire de alte codice, ce voiu publica mai târḑiu a numí codicile acesta cu numele, ce ni se pare mai corespunḑĕtoriu „*Codicele Lazar*“ fiindcă, precum am spus mai sus, s'a aflat în biblioteca lui Georgiu Lazar. Ficsarea codicelui acestuia cu un nume este necesară şi pentru aceea, ca revenind asupra lui sau eu cu darea de „facsimile“ a scrisorii sau alţii, sĕ se înlesnească tractarea despre el.

---

* (Mobilisare amênată.) Din Viena se telegrafiază jurnalului „Tagblatt“ că ministeriul comun de resboiu, avênd în vedere neliniscea, ce se produce în opinia publică prin înarmările iminente, a încunosciinţat comandele respective, ca manevrele de probă ale artileriei, ce se ţineau de obiceiu primăvara, sĕ se amâne pentru un timp mai potrivit cu privire la raporturile politice.

Starea archivei a fost cu finea anului 1885 de 113 piese (opuri) dela diferiţi autori.

In decursul anului 1886 s'a sporit archiva cu următoarele opuri:

1. C. Kreutzer: O noapte în Granada, pentru voci şi instrumente (partitura de piano, voci de cor şi de orchestru);

2. Iadassohn: Făgăduinţa (partitură si voci pentru cor);

3. Weinwurm: Cântece toscanice (partitură şi voci pentru cor);

4. Mozart W. A.: Requiem (partitură pentru piano);

5. Schumann R.: Der Rose Pilgerfahrt (partitură pentru piano).

Cu 31 Dec. 1886 archiva reuniunii numĕră în total 117 opuri.

Se însamnă, că preţul musicaliilor de sub Nr. 1 (Partitura de piano, vocile de cor şi de orchestru din opera „O noapte în Granada“ de C. Kreutzer) s'a acoperit din venitul dela producţiunea din 15 Aprilie 1886.

Numĕrul obiectelor din inventariul reuniunii, care representau cu finea anului 1885 o avere de 525 fl. 64 cr. s'au înmulţit în decursul anului cu 2 cuiere à 4 fl. 50=9 fl. Obiectele, de care dispune aḑi reuniunea, represintă în total suma de 534 fl. 64 cr. v. a.; în suma aceasta nu e computată valoarea, ce represintă garderoba pentru domni folosită la representarea operei „O noapte în Granada“ indusă de asemenea în inventarul reuniunei.

Eată pe scurt datele mai de căpetenie din viaţa „Reuniunei române de cântări din Sibiiu“ în decursul anului 1886.

Înnainte de-a încheia acest raport, comitetul se simte îndatorat cu mulţămită Ven. Consistoriu archidiecesan şi On. Direcţiuni seminariale, care şi în acest an (1886) a lăsat în folosire pentru probele reuniunii una din salele seminariului Andreian, ear de altă parte On. Tipografii archidiecesane, care şi în anul espirat a făcut gratuit toate tipăriturile, de care reuniunea a avut trebuinţă.

Comitetul îşi permite în fine a supune deliberărei On. adunări generale următoarele:

1. Adunarea generală sĕ dea absolutoriu comitetului pentru activitatea sa din anul espirat;

2. sĕ stabilească preliminarul de budget pe anul 1887 pe temeiul proiectului presentat;

3. sĕ designeze comisiunea pentru autenticarea protocolului presentei adunări, şi

4. sĕ aleagă noul comitet pentru anul 1887.

Cu acestea comitetul ales în adunarea generală dto 15 Faur 1886, ţinĕnd activitatea sa terminată, pune mandatul primit la dispoziţiunea On. adunări.

Din şedinţa comitetului ţinută în Sibiiu, la 9 Faur 1887.

Dr. A. Brote m. p., preşedinte. *Dr. I. Crişian* m. p., secretar.

Varietăţi.

* (Cas de moarte.) Subscrişii cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţa tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor, că prea iubitul lor părinte, respective moş, frate, socru, unchiu şi cumnat

IOAN HENTEŞ,

paroch gr.-oriental,

Duminecă în 15/27 Februariu a. c. la 4 oare d. m. după un morb scurt şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului în anul al 69 al etăţii şi al 45-lea a păstorirei sale sufletesci.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale defunctului se vor petrece la locul de odichnă vecinică în cimiteriul gr. or. al Ocnei superioare în 17 Februariu (1 Martie) anul curinte la 2 oare după ameaḑi.

Ocna, în 15 Februariu, 1887.

Fiei ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

Ioan Henteş, profesor. *Maria* căs. *Simtion. Ilie Henteş*, econom. *Paraschiva* căs. *Duma. Isaia Henteş*, preot ca fii; *Petru Simtion*, adm. parochial. *Ilie Dumîtru*, paroch. *Ioan Vinţeleriu*, paroch. *Ioan Duma*, notariu ca gineri. *Ilie* şi *Savu Henteş*, ca fraţi.

* (Mulţămită publică). Sub-semnatul comitet parochial se simte îndatorat a aduce mulţămită publică credincioasei gr. or. din parochia Galaţi Maria Ioan Aron, care pĕtrunsă de caritatea creştinească pentru biserica a căreia membră este, a dăruit pe seama acesteia din al seu 50 fl. v. a. scris cinciḑeci floreni val. aus. în obligaţiune privată. De unde a dat, D ḑeu sĕ-'i sporească.

Deodată cu aceasta, comitetul parochial gr. or. din Galaţi mulţămesce următorilor p. t. domni, cari cu ocasiunea representaţiunei teatrale dela 18/30 Ianuariu a. c. dată în favorul bisericei noastre de aici au contribuit cu oferte marinimoase, anume: Iuliu Dan, administrator protopresbiteral 1 fl. v. a. Dr. Stefan Pop, fisic comitatens 1 fl. v. a. Ioan Turcu, protonotar comitatens 1 fl. v. a. Nicolau Aron, preot gr. or. 1 fl., Hariton Prescurea, amploiat judecătoresc 50 cr, Alesandru Pocol, cancelist advocaţial 50 cr, şi Maria Ioan Aron, econoamă 20 cr., suma 5 fl. 20 cr. — Venitul total cu această ocasiune a fost fl. 41.98, din care detragându-se erogatele de fl. 23.63 cr. a remas un venit curat de 18 fl. 35 cr. care s'a administrat în fondul bisericei gr. or. din Galaţi.

Galaţi, din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută la 6 Februariu, 1887 st. v.

Nicolau Aron, preşedinte.

* (Consulatul austriac) din Bucuresci a luat mesuri, ca toţi tinerii studenţi români din Ardeal, cari încă sunt supuşi Austro-Ungari sĕ fie chiemaţi la armată în monarchia noastră.

* (Ministerul român de resbel) a primit permisiunea dela guvernul rusesc, ca sĕ 'şi treacă în ţeară 4,000 de cai cumpĕraţi din Caucasia.

* (Camera advocaţială) din Alba-Iulia s'a constituit în adunarea sa generală în următoriul mod: Preşedinte: Emeric Hollaki, vice-preş: Ioan Pipoş, secretariu: Ioan Isecuţ, cassar: Nicolau Cadar, fiscal: Alecsie P. Vaina. Membri în comitet: Mateiu Nicola; Ignaţiu Rainay; Ignaţiu Imecs; Ioan Coşeriu; Carol Dane; Dr. Alecs. Mohai; Mih. Kerekes; Dr. Avram Pinciu; ear suplenţi: Nicolau Barbu; Alecsie Olariu; Nicolau Cadar; Alecsandru Velican.

* Ni se scrie dela Cohalm, că încă înainte de Crăcinn a erupt în Cohalm un morb — durere la cap şi junghiuri în lăuntru. De atunci până acum nu a fost o sĕptĕmână, în care sĕ nu se fi întêmplat doauă, trei casuri de moarte în acel morb, dar au fost ḑile, în care s'au întêmplat şi şese casuri de moarte.

Medicii, ḑic că-i aprindere de plumâni, dar deoarece în Cohalm nici până acum nu a încetat acel morb, — ba încă şi în altă comună, nu departe de Cohalm anume în Dopca, încă a erupt acest morb şi continuă şi astăḑi tot ca în Cohalm, — nu se mai poate crede a fi aprindere de plumâni cunoscută mai înainte, ci trebue sĕ credem, că acest morb este epidemic; şi e mirare, cum de nu s'au luat până acum din partea administraţiei mĕsuri mai serioase în contra lăţirei acestui morb.

* (Ridicarea unei fabrici de arme ung.) După cum se vestesce din Pesta, în ḑilele trecute s'a pertractat pentru ridicarea unei fabrici de arme Firma din Berlin „L. Löwe'schen Commandit-Geselschaft“ a rĕspuns d-lui ministru Fejérvári încă pe când se află în Viena, că este aplecată spre aceasta. Mai ḑilele trecute a venit în Pesta însuşi şeful acelei firme şi directorul technic al fabricei de au vorbit cu dl Tisza şi cu ministrul honvezimei. Fabrica va avea sĕ provadă armata comună cu pusci de repetiţie şi va fabrica pusci şi pe seama landverului. Aceasta firmă pretinde ca guvernul sĕ scutească de vamă transportarea în ţeară a maşinelor trebuincoase precum şi al uneltelor, cari stau în legătură cu maşinele. Societatea ung. acţionară a fabricei de arme, se va întemeia cu un capital de trei milioane de florini.

* (Bibiógrafic) „*Romänische Revue*“ Apare în Resiţa anul al II, Nr. XII e de următoriul cuprins: *An die Leser* — „*Die Nassoder an dem Thron.*“ Bittgesuch der ehemaligen Grenzbevölkerung des II Romänen — 17 Grenz-Regiments, nun mehr în Bistritz-Nassoder Comitate. — „*Documente zur Geschichte des Fogarascher Landes.*“ Gesammelt und erläutert von N. Densuşian. (P. Brostean). „*Daco-romänische Sprachforschung.*“ V. S. Mangiuca. (Schluss.) *Inhaltsverzeichniss.*

„Meseriaşul român“ apare în Braşov Nr. 3 cuprinde următoarele: Condiţiuni generale de înavuţire. — Materiile brute folosite în industrie. — Din minunile naturei, creerii furnicei. — Statutele „Meseriaşului român“. asociaţiune de credit şi depuneri. Diverse.

— *Biserica ortodocsă română*, revistă periodică eclesiastică apare în Bucuresci Nr. 12 are următoarea tabelă a materiei: Iosif. — Alegerea I. P. S Metropolit Primat. — Trei manuscripte slavone. — Sânta scriptură. — Rugăciunea. — Sum. şedinţelor St. Sinod.

Din Public*).

M.-Ilia, în 21 Februariu, 1887.

Fiind atacat în nrul 2 din 1/13 Februarie a. c. al „Caliculului“ din Sibiiu şi deşi astfel de atacuri e mai consult a le ignora cu totul, totuşi din respectul, ce-'l am către onoratul public, — ve rog sĕ aveţi bunătate a da loc în preţuitele coloane ale „Telegrafului Român“ următoarelor reflecsiuni.

Numai la pasagiul verificat: „Că dl Solgăbirĕu e un lene 'n feliul seu, lene personificată, cum nu e în lumea toată.“ voiu a reflecta, ear în cât pentru celelalte bălăcării continuate tot acolo va avea a rĕspunde „Calicul“ la locul competent.

Ce se atinge anume de pasagiul citat aflu la loc a amintí activitatea mea de până aci per tangentem, ca onor. public în cunoscinţă de causă sĕ poată judeca, în cât este întemeiată insinuarea de mai sus. Trebue sĕ premit, că încă din copilăria mea şi sub timpul cât am studiat, singur m'am susţinut mai fără de nici un ajutor de nicăiri, după cum adecă s'a sburătorit mai toată inteliginţa română după anul 1848 şi sub durata sistemului absolutistic. După acea absolvând studiile sub provisor şi intrând în serviţiu public, mai apoi fiind advocat, în aceasta carieră m'am nisuit a corespunde chemărei mele cu zel şi onestitate, încât am ocupat totdeuna loc onorabil în societate; ma în calitate de advocat, începĕnd dela anul 1872—1884 după trudă şi muncă continuă din escedentul venitului meu anual, în tot anul am depus şi la cassa de păstrare din Sibiiu diferite sume, astfel încât în 18 Maiu 1885 s'a urcat suma depusă la 5250 fl. 59 cr., mai notific şi aceea că fiind pe atunci om cu familie am fost constrins a-'mi mai trimite şi muerea bolnăvicioasă pela băi în tot anul, — afară de aceea întrevenind în familie morburi în tot anul am avut a solví doctor, moaşe şi în apotecă afară de spesele curente ale susţinerei casei. Toate acestea a trebuit sĕ le acopĕr din câştigul resultat din munca proprie. Cine are cunoscinţă despre ocupaţiunile advocaţiale despre greutăţile, cari le întêmpini mai vêrtos în atingerea cu poporul necult, va crede, că altmintrelea nu am putut esista în mod onest, decât numai prin muncă serioasă şi continuă. Acum dela anul 1884 încoace sum oficial municipal, conduc administrarea celui mai mare cerc în comitatul Huniădoarei, avĕnd acest cerc 76 de comune — cu un personal nesuficient, şi cine scie câte pretensiuni are publicul aḑi faţă de administraţiune, îşi poate închipuí şi aceea, că ḑĕu un şef, care este singur pentru toate rĕspunḑĕtor nu poate esista fără lucru şi în neactivitate. Dar eu nu sunt bună oară posesor şi nu am altă ocupaţiune decât oficiul, aici petrec o ḑi ca şi alta, şi oarele oficioase încă le observ întocmai ca ori-care oficial subaltern şi pot încredinţa pe ori şi cine, că în oficiul încredinţat conducerii mele nu se face nimic fără conlucrarea şi autorisarea mea. Cu ajutoriul atotputintelui conduc deja de 3 ani acest oficiu, fără ca administraţia sĕ fie suferit cât de puţin şi pot asigura ori şi pe cine, că administraţia nu e mai debilă decât în alte cercuri din acest comitat — totuşi pe alţi colegi ai mei n'are nimenea impertinenţă ai timbra de oameni lenoşi.

Adevĕrat, că eu de present sunt jăfuit de câştigul meu de mai sus, însĕ aceasta cestiune, fiind pusă înnaintea tribunalului competent, nu am sĕ amintesc mai mult de astădată. Este fapt dar, că eu în viaţa mea am fost totdeuna sîrguitor şi muncitor, precum am arătat mai sus şi precum este aceasta în genere cunoscut. Eu doresc la fiecare cetăţan şi şi în specie la fiecere român, care a crescut şi a studiat în asemenea condiţiuni ca mine, sĕ desvoalte numai atâta activitate, cât am desvoltat eu în viaţa mea, şi cred, că nu va avea causa a se plânge în contra sorţii şi va fi cinstit de toţi oameni de omenie. Ininimcii mei pot cauta nod în papură şi în cercurile lor private pot sĕ-şi formeze ori şi ce opiniuni rele despre mine, însĕ dovedesc prea mare maliţie. — Sunt oameni, şi eu încă cunosc mulţi români din familii bune, cari au ereḑit avere dela părinţi, şi ei necum sĕ mai câştige, sĕ mai adaugă ceva la ea, dar şi aceea a prăpădit-o, şi aḑi sunt întru adevĕr calici. Se poate şi e probabil, că acei, cari m'au jefuit află prea puţin câştigul meu şi de aceea me timbreazĕ acum de lene personificată.

Faţă de „Calicul“ vreau sĕ mai observ, că eu am mai cetit foi umoristice şi în alte limbi anume în limba ungară şi germană, dar astfeliu de bălăcărîturi şi murdării n'am cetit, şi pot afirma, că la alte popoare culte nici nu esistă astfeliu de monstruasităţi literare precum este redigiat „Calicul“, despre carele se poate ḑice cu drept cuvênt, că este numai spre ruşinea şi batjocura literaturei române.

Primiţi onorata redacţiune asigurarea deosebiite mele stime, pe lângă carea am remas.

S. Borha, pretor.

Loterie.

Sâmbătă în 26 Februariu 1887.

Buda: 60 33 85 63 42

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică, redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 18 Sibiiu, Joi 19 Februariu (3 Martie) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 18 Februariu, 1887.

De un têmp încoace politica internă din statul nostru a început a se pronunța în formă mai concretă. Ceeace până acum se făcea pe căi piezișe, de multeori pe căi laterale, și cu ocol mare, ca acțiunea sĕ nu poată fi urmărită, de cât de oamenii, cari ex professo se ocupă cu urmărirea politicei de distrucțiune din statul nostru, acuma se face aevea, se face fără sfială sub firma autorităților publice, sub firma guvernului.

Se înțelege, că îndată ce masca fu dată la o parte și stindardul politicei de maghiarisare desvălit cu mare pompă, când la Cluș, când în sala corpurilor legiuitoare, legislațiunea încă pășesce mai cu energie, arătând părticea de părticea întreaga programă, îndreptată spre amalgamisarea cetățenilor din acest stat.

Meritul de căpetenie al demascărei fără îndoială este al deputatului Mocsáry, care îngrijat de soartea, ce se pregătesce prin politica actuală elementului unguresc, a ridicat perdeaua, și ne-a arătat planurile urmărite față cu naționalitățile aruncând în fața conaționalilor sei: urmărirea unui vis, care în veci nu se va realisa, din contră în urmărirea lui se sdrobesc toate legăturile dintre popoarele acestei patrii, și la o vreme de nevoie nimica nu va mai fi bun comun, pentru care toate sĕ-și jertfească averea și vieața.

Cetitorii nostri cunosc vorbirea deputatului Mocsáry ținută în parlamentul Ungariei, și cunosc din numĕrul de alaltăeri al ḑiarului nostru și epistola, pe care acesta o a adresat alegĕtorilor sei, după ce partida estremă l'a scos din sinul seu.

Voim sĕ fie constatat, că nu este suflare românească, căreia sĕ nu-i servească spre mângăere sufletească pășirea bărbătească a deputatului Mocsáry.

Și această mângăere noaue ne este cu atât mai scumpă, cu cât în parlamentul Ungariei, Mocsáry a fost unicul, care a avut curagiul sĕ spună adevĕrul, și mărturisirea adevĕrului trebue sĕ procure bucurie sufletească fie-cărui om moral și sănĕtos la cap. Mârturisirea adevĕrului este de o deosebită importanță acuma, deoarece ea a provocat furtuni turbulente atât în parlament, cât și în pressa ungurească

Mai mult, ea a provocat chiar și declarațiunile cunoscute ale ministrului president, care a sigilat cu sigilul legalității și al ecuității toate nisuințele îndreptate spre maghiarisare.

În trei direcțiuni a atacat deputatul Mocsáry politica nefastă contra naționalităților: că se maghiarisează:

1. prin scoală de sus până jos;

2. prin reuniunile de maghiarisare, în interesul cărora autoritățile publice pun noauă și grele imposite asupra locuitorilor, voind sĕ maghiariseze pe român cu banii storși din sudoarea lui;

3. prin aceea, că în interesul maghiarisărei, pe de o parte se calcă legea positivă în dispositiunile sale favorabile naționalităților, ear de altă parte, în cât nu se calcă, ea nu se esecutează.

Ca sĕ nu se poată ḑice, că invinuirile sunt numai vorbe goale — s'au adus casuri concrete atât pentru una, cât și pentru ceealaltă.

Vorbirea domnului Mocsáry a sguduit până în temelie inimile patrioților încărcate cu pĕcatele politicei lor, și aceasta nu fără cuvênt. La plângerile de până acuma ale sasului, slovacului, sêrbului, românului, întreagă ceata patrioților moderni cu un glas striga: Schulverein, Omladina, Matica și *Sobol*. Eram priviți adecă de agitatori, de elemente periculoase statului, și ne plesniau în față cu nepatriotismul. Nu o pot face aceasta cu Mocsáry, care este ungur. E deci esplicată toată gălăgia, și e natural, ca și ministru president sĕ dea cuvintelor domnului Mocsáry importanța, ce li-o dă întreagă Europa.

Sunt cunoscute și obiecțiunile ministrului president. Fiecare om, care va pune față în față obiecțiunile domnului ministru president al nostru cu gravele invinuiri ridicate de Mocsáry, va vedé, cu câtă superficialitate și rea credință se fac obiecțiunile. Va trebuí sĕ vadă însĕ și aceea, că la punctul de culminațiune al invinuirilor, unde se aduc casuri concrete despre călcarea, respective neesecutarea articolului de lege XLIV din 1868, acolo ministrul president trece preste invinuiri, și nu află un singur cuvênt de obiecționat.

Lumea întreagă dimpreună cu noi va lua deci act despre aceea, că în Ungaria se pot călca legile sancționate sub ochii parlamentului, sub ochii guvernului fără ca corpul legiuitoriu sĕ aibă cel puțin curagiul a mărturisí, că aceste legi nu mai sunt după placul curentului actual, căruia i-se închină parlament, guvern, societate, pressă.

Loial a fost domnul Mocsáry în espunerile sale despre călcarea legei naționalităților, și în fața casurilor citate noi am fi dorit, ca actualul ministru president sĕ fi fost cel puțin atât de loial, ca ministrul de justiție Perczel la anul 1875, care interpelat fiind în ședința publică a parlamentului asupra nelegiuirilor comise cu călcarea legei la tribunalul de aici din Sibiiu, a avut curagiul sĕ rĕspundă, că da, are cunoscință despre dispositiunile luate contra legei, va lua însĕ dispositiuni pentru modificarea legei în sensul călcărei.

Ministrul president însĕ a tăcut, și tăcerea de multe-ori este cel mai potrivit rĕspuns

Planul dlui Bismarck.

Scriam mai ḑilele trecute, că un resbel între Francia și Germania este după noi inevitabil, că ideia acestui resbel se găsia de mult în creerul dlui Bismarck, și că cancelariul o trădà prin recentele sale discursuri.

Ori cât de prevĕḑĕtor și de circumspect ar fi cineva, totuși — semn evident de slăbiciunea omenească — prin oare cari acte ale sale, lasă sĕ se înțeleagă, dacă nu întreagă, cel puțin parte din gândirea sa. Și cu atât mai lesne se poate pĕtrunde gândirile intime ale cancelariului, cu cât dênsul n'a făcut nici odată nimic în mod brusc și improvisat, acțiunile sale nefiind decât resultanta unei serioase cugetări și a unui plan preconceput.

Ca două sau mai multe state sĕ se bată, trebue neapĕrat sĕ intervie o declarațiune de resbel. În ḑilele noastre nimeni nu îndrăsnesce sĕ asumeze rĕspunderea unui așa teribil eveniment. Totdeauna cel ce voesce a lupta, doresce ca declarațiunea de resbel, sau cel puțin provocațiunea, sĕ vie dela adversar. Dl Bismarck mai mult decât ori cine ne-a probat'o. Mai mult decât atâta. Acest diplomat n'a dus nici odată la foc țeara sa, până ce nu s'a asigurat de vre-un ajutor direct sau indirect, de vre-o complicitate sau de vre-o strictă neutralitate. De asemenea toate mijloacele de intimidare și persuasiune i-s'au părut permise.

Astfel de câte ori a voit sĕ se lupte cu cineva, a căutat mai întâi, sĕ dea nascere la motive de supĕrare, pentru ca țeara sĕ fie atacată, sau dacă dênsul trebuia sĕ atace, la motive, fie măcar aparente de legitimare a atacului. Mai 'nainte însĕ îngrijise, sĕ creeze o situațiune internațională așa, ca țeara sa sĕ aibă un complice de ordinar un alt inimic sau rival al seu, asupra caruia avea sĕ se întoarcă la cea mai apropiată ocasiune — ear celelalte națiuni sĕ fie fie-care ocupate sau îngrijate cu câte o afacere delicată înlăuntru sau înafară.

Acesta a fost totdeauna planul seu pentru a ajunge la realisarea scopului, ce'și propusese: la hegemonia Germaniei. Napoleon I trebuia desmințit. Împĕratul frances esclamase, nu ne aducem aminte cu ce ocasiune, că în acest secol Europa va ajunge ori „casacă" ori „republicană". Dl Bismarck voesce s'o facă „prusiană"!

Pentru a proba cele ce avansăm aci și a ajunge astfel la confirmarea ideii, ce am emis, că dl de Bismarck doresce un resbel între Germania și Francia, că provoacă acest resbel din toate puterile, acum mai cu seamă, când s'a asigurat de neamestecul Rusiei, aliata naturală a Franciei, trebue sĕ ne urcăm cu vr'o 20 de ani pe scara trecutului; vom găsí, sperăm, în acest interval de timp argumentele cele mai tari pentru susținerea tesei noastre.

— Sĕ începem cu 1864. Pe aceea vreme esista ceea ce se chiema confederațiunea germană. Din această confederațiune, afară de statele germane, făcea parte și mica Danemarcă, pentru că printre ducatele sale se găsia unul, Holstein, ai cărui locuitori erau esclusiv germani. Dl Bismarck deve-

FOIȚA.

Filolog

Documente pentru limbă și istoriă.

O odă de George Lazar.

Dintre cele rĕmase după George Lazar, îmi mai venì la mână o broșură de patru foi tipărite, care cuprinde o odă în limba românească, compusă și edată de numitul învĕțat cu ocasiunea logodirei împĕratului Francisc I, la anul 1808.

Poesia este interesantă nu numai pentru cuprinsul ei, dară și pentru versificațiunea și ortografia, în care este scrisă.

Poesia constă din 39 distichoane sau 78 versuri. Incercările de versificațiune românească în hexametri și pentametri sunt dintre cele mai rare. Acest fel de versificațiune, ca putin accesibilă pentru limba românească s'a privit ca o imitație după limbile clasice.

În poesia de față, pre lângă versificațiunea principală mai formează literile inițiale și finale acrostichoane pentru sine, și afară de aceea mai formează litera mijlocie un acrostichon pentru sine în limba maghiară. Deci,

acrostichonul prim:

este format din inițialele hexametrului din fiesce care distichon și din finalele pentametrului și constă din doauĕ versuri în limba latină de următoriul cuprins:

Vivas Austriae imperator ac Auguste Francisc
Cum tua electa consorte Ludovica, laetissime.

Acrostichonul II:

se formează în limba germană din inițialele pentametrelor și este de următoriul cuprins:

Es lebe der Kaiser Franz und die neue Kaiserin.

Acrostichonul III:

se formează din litere dela mijlocul pentametrelor în limba magiară și este de acest cuprins:

Éljen a felseges császár, urunk Ferencz sokáig.

Scrierea este cu litere latine. Ortografia folosită de George Lazar în această odă este de tot barbară; consonantele derivate se scriu cu câte două și trei consonante originale.

Pentru **i** scurt nu numai la finea cuvintelor, dară chiar în mijloc, în diftongi se folosesce **y**.

Broșura din cestiune este format cuart, ediție de lucs. Titula ei scrisă cu litere mari și arangiată pe întreaga pagină primă este următoarea:

VERSURY
DE LAUDE IN LIMBA DACO-ROMANEASKE
LA
LOGODIREA
PREA ENELTZATULUI NOSTRU MILOSTIV IMPERAT, STEPEN, SCHI TAYKE
FRANTZ I.
KU
LUDOVICA
PREA ENELTZATA MILOSTIVA IMPERETEASSE, STEPENE SCHI MAYKA NOASTRE

KARY LA ANNUL
1808
SMERIT ASSE ALKETUI SAU INDREZNIT.
VIENNA
Szau typerit ku slovele lui Girold.

Pe pagina a doua, de-a stânga așa dară, la mijlocul paginei este tipărit:

PRIN
GEORGIE LAZAR,
askultetoriul S. S. Theologiy intral dojlea ann, despre partea Cleruluy romanesk ne unit din M. Principat al Transylvaniy, in prea vestita Universitate dela Vienna.

nit ministru de esterne al Prusiei, vedea cu ochi rĕi acest ducat german sub dependința regelui Danemarcei, cu toate că Danemarca, în ce privesce acest ducat, și numai într'atât, întra în confederațiunea germană, sĕ hotărì dar sĕ scape pe frații sei „de sub jugul danes!“ Dela această epocă, el în cepu sĕ vadă pe Germania nu numai în țerile cu principi germani, dar peste tot unde s'aude limba germana, peste tot unde bat inimile germane. Augusta casă a Hohenzollernilor era menită sĕ-și înceapă „misiunea sa istorică“ prin „liberarea„ ducatului Holstein. Dar alături de Holstein era un alt ducat: „Sleswigul“, tot al Danemarcei. În el ce e drept, se găsiau prea puțini germani, dar era atât de aproape, atât de strâns legat cu Holsteinul, în cât anevoie se puteau separa. Apoi fiindcă era vorba sĕ se atace un stat mititel ca Danemarca, victoria fiind sigură din nainte, de ce sĕ nu-i răpească cât mai mult teritoriu?

Și deodată eșì din capul dlui Bismarck, ca Minerva din capul lui Jupiter, ideia de-a'și încorpora amêndouĕ ducatele. De altmintrelea, ocasiunea era propice de-a pune mâna pe portul „Kiel“ și de-a afirma cu tărie dreptul Prusiei la marea nordului, la „oceanul german“! Ideia se comunicà Austriei, care făcea parte din confederațiune, și dl Bismarck îi propuse sĕ ia împreună cu dênsul în mână apĕrarea drepturilor confederațiunei. Danemarca însĕ era țeara cea mai liniștită și mai dreaptă din Europa! Holsteinul nu simția nici-decum, apăsând asupră'i suveranitatea regelui danes.

Austria o scia bine, de aceea mai miloasă și mai loială decât Prusia, se opunea. Dl Bismarck însĕ, cu răbdarea și tenacitatea sa cunoscută, nu desperà. Se puse pe lucru, îi trebuia mai întâiu un motiv de resbel măcar de ochii lumii. Făcu sĕ se trimbițeze prin toate mijloacele și mai cu seamă prin diare, că danesii oprimă pe frații Prusiei și Austriei din ducate. Danemarca nu voia cu nici un preț sĕ cedeze ducatele. Dl Bismarck își îndoì atunci insistențele cătră Austria, esaltà sentimentul național german, o făcu sĕ creadă întru cât-va, că prin locuitorii ducatelor ambele țeri mari din confederațiune suferă în adevĕr iniuste agresiuni, și Austria se înduplecà. Astfeliu se vĕdu aceea monstruositate politică: doue națiuni, Prusia și Austria, unite contra unei mici țeri ca Danemarca și făcêndu-i un resbel, pe care absolut nimic nu-l legitima. Danemarca fu natural învinsă, ear ducatele smulse dela sînul ei și împărțite între cei doi „puternici“ victorioși. Englitera, care promisese ajutor Danemarcei, refusà s'o susție. Francia tocmai din causa nĕcasului, ce avea pe Englitera, care nu lucrase de acord cu ea în ocasiunea insurecțiunei poloneze din 1863 nu se amestecà, nevoind a mai fi alături cu dênsa. Europa stete dar indiferentă.

(Va urma.)

În revista sa din Nr. 25 al foaiei „Brassó“ dl Czenkalji, ca sĕ rumpă firul polemic, ce-'l urdise pentru a ne împletí pre noi, află de bine a ne da douĕ învĕțături, una: că nu este denunciațiune a reproduce ceva dintr'o foae într'alta; alta: că cel ce se mănie, nu are drept, prin urmare noi, novițiì ce suntem, sĕ fim mai moderâți (hidegebb vérü).

Cât pentru prima învĕțătură: dl Czenkalji are drept *in thesi*, cea ce însĕ nu însemnează, că comentarele, ce le face o foae la comunicatele altei foi, nu pot învolva denunciațiuni, uneori chiar uricioase. Noi în cas concret am aflat, că da.

Ceea-laltă învĕțătură este de o valoare problematică, pentrucă nu totdeauna este nedreptatea în partea celui ce se mănie; noi însĕ primim conclusiunea dlui Czenkalji: sĕ fim moderați; ne-am și silit sĕ fim, une-ori poate am fost chiar prea moderați; ear de măniat, în sensul dsale, noi de fel nu ne-am măniat, cu toate că scriptura ni-o ar permite, când dice: *„măniați-ve, dar nu pĕcătuiți.“*

Novițiì, cum suntem la o foae veche, am putea da și noi din foaea noastră un sfat bun dlui Czenkalji, ca apoi sĕ fie pace între noi, și acela sfat este: ca dsa sĕ nu se resfățeze. Noi îi credem, că situațiunea este destul de favorabilă pentru dsa, ca sĕ poată vorbí cu noi și de noi cu scobitoarea la dinți; nu putem însĕ crede, că resfățarea*) sĕ fie un factor bun pentru pacea internă, carea în viața statului o dorim toți.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Ocna, 17 Februariu, 1886. Astădi am avut sĕ petrecem la locul cel vecinic remășițele pământesci a vrednicului nostru paroch Ioan Henteș.

Nu e de ajuns, că în timpul din urmă dăm în toate privințele îndărăt; nu e de ajuns, că acum suntem espuși și noi Ocnenii la tot feliul de șicane din partea conlocuitorilor străini, — pe când mai înnainte puteam sĕ ne bucurăm neconturbați de roada muncii noastre, — ca adaus la toate acestea impregiurări sinistre am fost espuși fatalei impregiurări, ca în decurs de o lună sĕ perdem pe acei doi harnici și venerabili păstori sufletesci ai nostrii, cari în tot-deuna avênd innaintea ochilor suferințele, starea și aspirațiunile fiilor lor sufletesci, ne-au păstorit în adevĕratul înțeles al cuvêntului, în înțelesul Evangeliei.

Un adevĕrat păstoriu sufletesc a fost mult regretatul paroch al nostru Ioan Henteș, care în timp de 45 de ani, cât a servit la altariul Domnului, păstorind turma lui Christos din Ocna-superioară, n'a pregetat nici când a vení în ajutorul păstoriților sei și cu sfatul și cu fapta, care totdeouna, de câte-ori cerea interesul poporului seu, era cel dintâiu înnainte luptător, care în decurs de 35 de ani, prin muncă și-a câștigat o stare materială, prin care ca cel dintâi proprietar în Ocna, împunea și la străini.

Demne de vredniciile lui i-au fost și onorurile din urmă.

Ritualul funebru a fost celebrat de Preacuvioșia Sa dl. Nicanor Frateșiu, protosincel și secretariu consistorial, asistat de Părinții: P. O. D. Ioan Reou, presbiter și archivariu consistorial, Emilian Cioran și Iosif Goga, preoți în Reșinari, Teodor Necsa paroch în Bungard, Georgiu Bobeș, paroch în Sibiiu, un preot din Șura mare și unul din Topârcea, și de diaconul ceremanial al archiepiscopiei noastre, dl Sergiu Median.

Cântările funebrale au fost esecutate de către corul seminariului nostru archidiecesan.

Poporul cu mic cu mare a incurs din toate părțile spre a da onorul ultim iubitului seu părinte sufletesc.

Asemenea toate oficiile din Ocna, precum și membrii representanției comunale — ș'au împlinit ultima datorință față de locuitoriul demn al comunei și față de colegul lor.

Mai amintesc aici, ca în treacăt, că defunctul, în mișcarea națională dela 1848 a jucat oare-care rol și ca trimis al Ocnenilor a luat parte în marea adunare națională ținută în acel an la Blaș.

Noi cei din Ocna, cari am trăit cu el, și care cunoascem viața lui mai deaproape, îi vom scí păstra în inimile noastre aducerea aminte, ce i-se cuvine, — și acum nu ne mai remêne alta, decât sĕ dicem: Fiei țĕrîna ușoară, căci „bună luptă a luptat“.

d . . . . . l.

Varietăți.

* (Cas de moarte.) *Helena Mocsonyi* de *Foen* născ. *Somogyi* de *Gyöngyös*, cu inimă înfrântă de durere, în numele seu, precum și al ficei *Livia* căsătorită contesa *Bethlen*, al bărbatului acesteia *Andreiu* conte *Bethlen*, al copiilor lor: *Francisc*, *Margarita* și *Iliana* și al fiicei sale *Georgina* de *Mocsonyi*; mai departe al cumnatului seu *Antoniu Mocsonyi* de *Foen*, și al soției acestuia *Josefina* născ. baronesa *Brudern*, precum și al fiilor acestora *Zenone Mocsonyi* de *Foen*, cu soția sa *Maria* născ. baronesa *Fischer* și cu fiul lor *Antoniu*, și a lui *Victor Mocsonyi* de *Foen*; mai departe al cumnatei sale *Laura*, ved. *Mocsonyi* de *Foen*. născ. de *Csernovits*; al cumnatului *Mihail* de *Mocsonyi* și al fiilor acestuia *Alecsandru* de *Mocsonyi* și *Eugeniu de Mocsonyi* și cu consorta acestuia *Teresia* născ. *Horváth* de *Zalabér* și cu copii acestora; în fine al mamei sale *Emma* de *Somogyi* născ. baronesa *Prónay* și al multor altor rudenii — aduce la cunoscință prea înduișitoarea moarte a neuitabilului consorte, resp. tata, socru, bunic, frate, cumnat, unchiu, ginere, etc.

George Mocsonyi de Foen,

carele după mai lungă suferință, în diua de 15. (27) Faur a c. 'nainte de ameadi la 10 oare, provedut cu sânta taină a cuminecăturei, prin paralisia plumonală a adormit întru Domnul, în al 63-lea an al etății și împliniți 28 ai fericitei sale căsătorii.

Rĕmășițele pământesci ale scumpului decedat la I. Martie (17. Faur) a. c. oara 3 d. m. vor primí binecuvêntarea bisericească după ritul oriental, în locuința din strada Vațului Nr. 13. și vor fi transportate la Foen pentru depunere în cripta familiară; ear sacrele parastase se vor celebra la 9 Aprilie (28 Martie) a. c. la Budapesta, Foen, Vlaikoveți și Birkiși. Odihnească în pace!

* Maiestatea Sa s'a îndurat prea grațios a dăruì 100 fl. v. a. pe seama comunei bisericesci gr. or. din Căpâlna de sus (trac. Ternavei superioare) ca ajutor pentru ridicarea bisericei și a scoalei.

* „Foaia diecesană“ după „Neue Temesvarer Zeitung“ aduce scirea, că archimandritul mânăstirei Bodrog numită și Hodos în diecesa română a Aradului, Preacuvioșia Sa P. Cornelie Jivcovici este strămutat la mânăstirea Meșici în locul lui Nectarie Dimitrievici, care este ales de episcop al Vêrșetului. Numita foaie 'și pune totodată întrebarea, că oare cine va fi următoriul lui? Sĕ sperăm, că e cel mai vrednic, dintre monachii care i avem.

* (Decorațiune.) Dlui Ioan Poruț secretar interprete la consulatul României din Budapesta i-a conferit regele din România „Coroana României“ cl. III prin care totodată a câștigat și rangul de cavaler. Dl Ioan Poruț este transilvănean, fiul protopresbiterului gr. cat. din Almașul mare.

* Dămian Dragonescu secretarul ministerial și inspector central al gardei finanțiare a fost decordat cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif prin prea înnalta decisiune, pentru meritele sale pe terêmul administrației finanțiare.

* Din Viena se anunță, că în rolele de gloate depuse la magistrat, s'au notat și ministrul de Gautsch și marchisul de Bacquehem.

* (Papa.) Academiei române din Bucuresci a trimis Papa din Roma o colecțiune de cărți și documente imprimate lucsos și legate admirabil de bo-

---

*) Ca dl Czenkalji sĕ ne priceapă mai bine, decât cum ne-a priceput în traducerile sale de mai 'nainte, d. e. furci = villa, — cuvêntul acesta „resfățare“ îl traducem noi în limba oficială a statului eată așa: „henczegés.“

Pe pagina a treia se începe oda însași, care în rênduri resfirate se întinde pe patru și jumĕtate pagini.

Deasupra pe pagina, unde se începe oda este a se cetí următoarea indrumare tipărită:

„Szlovele tseale mary deprin kapetile versurilor, schi tseale mary deprin milslok trebue de osseby se se tseteaske in dsoss. *Litterae majores deorsum legendae.*“

În următoarele dăm loc acestei ode ocasionale întocmai precum se află tipărită în broșură:

Viu schi „eu„ jate! Ka fijul tse kreaste
*E*n mila perinteask**E**, schi trejeast**E**,
Iizy aduk prinos, putzine jar sokotesc,
*S*chi ku atsesta sfentu**L** thron sel meres**C**.
Viu! ka un rob prea zmerit pementescu
*L*a skaonul tsel sfent, schl indreznesc**U**,
Atzy adutse dzertfe din toate tse am,
E ale! ke sent in num**E** d'jun supus nea**M**.
Stau, jate! 'n gjenunky, ku frik' adeverat,
*B*ukurendume d'al **N**ostru imperat**T**.
Al nostru imperat zik, chi te slevescu,
*E*sty perinte, tayke b**A** te numes**U**.
Unde ateta povatze vom afla?
*D*e makar unde vom **F**i, schi vom umbl**A**;
Supt prea perintesty aripile tale,
*E*n odichne, schi pats**E** muza Schad**E**.
Toate dsemerea, schi ket au fost, tempul
*R*eu, dinpreune veaku**L**, dend schi gendu**L**;
Reul coplischi mintea omeneaske,
*K*ary ku Sindse keunta **S**e se pleteask**E**.
Ispita de suss, bitsjul domnezeesc
*A*l opri tsine poat**E**? nuy omenes**C**!
Amarul ense prea blend tu lay purtat!
*I*n nekaz perintesk **G**lass neay areta**T**.
En tot veakul neay aperat ku mila,
*S*uferind de toate p**E**rtzile Sîl**A**.
Iate! dar schi robi tey! Kum te jubesc,
*E*n tot locul kum sau strin**S**, schi te sleves**C**.
Multzimy alearge'n grediny pusse noao,
*R*amury de flory impletesc**C** numay doa**O**.
Primcastele! dreaptey tale Sceptru bun;
*F*eritsire Kurtzi **S**chi, dragoste spu**N**.
En multzy, schi prea feritsitzy any norokos,
*R*odul thronuluy sel **A**dtusy seneto**S**.
Ramurile, jate! Kum sent ku roao:
*A*scha în thron mila **S**fente se ploa**O**;
Atuntsy schi suditzilor tey robilor,
*N*orokul va kurdse i**Z**vor cerilo**R**.
Totzy dar venim la al nostru imperat;
*Z*ertfe adutsem, ke s**A**u inkredinza**T**.
O zi enalte, tuturor prea sfente,
*U*nul fieste ka**R**e, sfent o kent**E**.
Resseri detsy schi Cometa, ka un gol
*N*umit spre ata prezn**U**ire vint so**L**;
Adukend kununy ku prinos tserescu
*D*oao, la preaanaltul th**R**on pementesc**U**
Csinste; una krestetuluy teu numind,
*D*reapta ta ku sfent sceptr**U** prea interin**D**;
Alta domney dend, schi krejeassiy noao,
*I*ate! blende mayke **N**ö fatse noa**O**!
Vézy! Ke ensuschy schi putearea de sussu;
*E*n kare nedezdea **K**u tot tzay puss**U**,
Glessujeaste, ba ku drag atzy preznui
*N*u treatse, zioa ku **F**olos atzy tsinst**I**.
Un domn, ah! tayke neamuluy omenesc!
*E*n tserju, vézy! schi stelel**E** te prosleves**C**.
Slevite fije schi'n noy zioa asta,
*U*nul, ah! ba totzy ku do**R** fac atsast**A**.
Tzie! ah! prea mayka noastre! krestetul
*E*n multzy feritsitzy any, pr**E**kum libanu**L**,

gat. Academia i va trimite pentru aceasta în schimb colecţia cronicarilor români şi alte opuri originale.

* (Noul mare prior) În 26 a l. c. a avut loc în casa capitolă din Viena a ordinului Maltheser, alegerea unui mare prior, în locul reposatului Lichnowsky. În unanimitate a fost ales Graf Guido Thun-Hohenstein.

* (Apel!) Studenţii români din Zürich încredinţaţi de marile foloase, ce procură o vieaţă în cea mai strînsă unire, au pus temelia unei societăţi în scopul desvoltărei culturale şi a întreţinerei sentimentului de solidaritate între membrii ei.

Pentru ajungerea acestui scop, societatea a luat hotărîrea de a face un apel la presa română, totdea-una însufleţită de grija de a ajuta propăşirea tinerimei.

Zürich, 14/26 Februariu, 1887.

Calinescu, preşed. *V. Samfiresc*, secretar.

* (De-ale gloatelor.) Ministrul de honvedi a ordonat prin trimiterea unei cercular la jurisdicţiuni, conscripţiunea medicilor de gloate. În urma acestui decret sunt de a se conscrie toţi medicii, chirurgii, şi veterinarii cu diplomă, cari n'au trecut încă anul al 60-lea al etăţii lor Listele celor conscrişi sunt de ale aşterne ministrului până la 15 Martie n.

* Pentru ofiţerii dela gloate se vor începe cursurile în Pesta la 1 Martie în academia Ludovica. Durata va fi de 3 sĕptĕmâni, şi se va mărginí la regulamentul de serviţiu, la armătură, la tactică şi şi la serviţiul pionerilor.

* (Boala egiptică de ochi) Inspectorul sanitar Dr. Feuer a constatat în cercul Bánffy Hunyad în 21 de comune 190 casuri de trachoma.

* (Puscile cu repetiţie) se frabică cu mare sîrguinţă în Austria. La fabrica Steyer se întrebuinţează 6,000 lucrători pentru fabricarea puscilor. Marele fabricant, Werndel a declarat ministrului de rĕsboiu, că la nevoe poate sĕ întrebuinţeze în fabricile sale 12—14 mii de lucrători; tocmai ca pe timpul, când guvernul german înlocuise pusca veche prin pusca cu repetiţie Mauser.

* (În contra tuberculosei.) Dr. Kremjansky medic din Rusia, în congresul medicilor ţinut la Moscva a recomandat o curare cu totul nouă pentru acest morb. Dr. Kremjanski susţine, că tuberculosa provine din un anumit soiu de parasiţi, pe cari îi nimicesce cu desevêrşire anilinul. Dênsul susţine mai departe, că încă nu s'a întêmplat vre-o înveninare de anilin, ce se fi causat moarte; astfel anilinul se poate întrebuinţa fără cel mai mic scrupul pentru nimicirea acestor parasiţi. Sĕ înţelege de sine, că acest mod de curare numai aşa se poate practica, dacă sĕ înveninează prin anilin mai întâiu sângele şi apoi îndată se aplică un contra medicament prin care se paralisează înveninarea sângelui, şi nu e de lipsă sĕ se aplice aceasta procedură decât numai de câteva ori. Congresul a decis sĕ se facă câteva esperimente. Dacă va succede acest mod de curare, Dr. Kremjanski de obligă neamul omenesc la recunoscinţă pentru toţi veci.

* (Un Vulcan nou.) În apropierea cetăţii Bacu (Rusia) s'a ivit de curênd un vulcan de pământ şi nomol, care poate sĕ împedece foarte mult industria de petroleu, ce se face acolo în cantităţi mari. Deja mai dinainte cetatea începuse a se ruina într'o parte şi într'alta. Prin esplosiunea unui puţ de petroleu se derimară mai multe case şi se întrerupse relaţiunile. Acum s'a format în depărtare cam pe 10 mile (engl) de cetate pe vîrful dela Loc-Batan aproape de staţiunea de tren Ponta, un vulcan de pământ cu nomal. În noaptea de 15 Ianuarie, locuitori din Bacu au fost treziţi prin un cutremur de pământ, după care urmă o esplosiune, şi pe când zidurile caselor se cutremurau, în sud-vest se vedea cerul iluminat ca de un foc gigantic. În noaptea următoare avu loc aceeaşi privelişte. Îndată s'a cunoscut, că este o erupţiune pe vêrful dela Loc-Batan. Oficianţi dela staţiunea Ponta au dat următoarele amĕnunte despre această întâmplare: La 11 oare în noaptea de 15 Ianuarie se auḑì de odată o esplosiune puternică. Vîrful dela Loc-Batan era cuprins de foc, ear din mijlocul lui sĕ înnalţă o columnă de foc la o înnălţime aproape de 380 de picioare. Împregiurul dealului era luminat ca ḑiua şi căldura se simţia deja la o depărtare de un mil. Fiind-că nu sufla vêntul, columna de foc se înnălţa drept în sus, ascunḑênd în internul ei corpuri negre, care cădeau earăşi în craterul vulcanului. Cu puţină întrerupere a durat această esplosiune întreaga noapte şi încă 24 de oare. Pământul şi nomolul au fost aruncate în jos de pe munte, n'au ajuns însĕ până la staţiune. Cantitatea considerabilă a nomolului acopere acum o suprafaţă aproape de 1 mil pătrat (engl.) cu o adâncime, care se schimbă dela 6—14 picioare.

En frunzaske; ka preannalte dreapta ta
Kermujaske'n multzy any **N**eamul ku mil**A**.
Feritsite se fiy'n kessetorie!
Ani tey totzy vie**T**zi veseli**E**.
Rupesse la tine viklesugul tot,
In frike in naintet**Z**y zake dzos mor**T**;
Atuntsy toate neamurile, robi tei,
Slevivor ku drago**S**te stepeni se**I**.
Norocul, kreade! Ka kedru ku folos
Enke va kreste prea, **O**h! ba prea frumo**S**.
Coprinde mayke, ah! ba ja tsam adus;
Ramuri sent, tzie au **K**resckut, eu leam pu**S**-
In sen tzine, gridzeaste bine tse ay;
Imperat este, asch**A** pre altul na**I**.
Slava, noy robi tey umilit vo dem,
Nitsy pre altzi, deket vo**l**, perintzy ave**M**.
Coprinde ense iu nume de bine,
Nuy, de ket inimiy **G**raju dela min**E**.

* (Mulţămită publică.) „Serata cu danţ," arangeată în S-Sebeş în seara de 24 Februariu c. n. a eşit în toată privinţa, preste asceptarea arangerilor.

Nu zace în competinţa comitetului arangiator a descrie „serata" ca atare din punct de vedere al petrecerei, şi comitetul se simte dator a mulţumí:

1. tuturor celor ce au binevoit a participa, fâcênd ca „serata" noastră sĕ fie ca totdeuna cea dintâiu în S.-Sebeş;

2. celor ce au binevoit a solví preste preţul întrărei, anume: P. T. DD. G. Anghial 1 fl.; V. Schneider n. Oniţ 1 fl.; N. Beu 1 fl.; I. Oncescu 1 fl.; K. Hening 1 fl; F. Heitz 1 fl.; N. Dic 1 fl.; M. v. Weltern 1 fl.; F. Huber 1 fl.; I. Hidveghi 1 fl. I. T. Gross 2 fl; V. Albert 1 fl; şi S. Blaşiu 1 fl.

Suma tuturor întratelor a fost 104 fl. v. a. ear suma tuturor eşitelor a fost 78 fl., deci remâne un venit curat de 26 fl. v. a.

Conform învitărei acest venit ar fi fost sĕ fie destinat bibliotecei scoalei rom. gr. or. din loc; însĕ comitetul arangiator din mai multe considerante a decis al destina, pentru ajutorarea elevilor miseri ai scoalei numite. Şi în înţelegere cu unii din dnii învĕţători a şi comandat deja pentru suma de sus, cărţi scolare, tăbliţe, libele etc. Acestea se vor preda d-lor învĕţători pentru ale împărţí între băeţii acelei scoale.

S.-Sebeş în 28 Februariu, 1887.

Comitetul arangiator,

* Raţiociniul despre starea fondului „reuniunei femeilor române gr. or. din Făgăraş şi jur" la finea anului 1886.

A. Venite.

1. După libelul de depunere la „Furnica" cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş Nr. 21 cartea I Pagina 11. anul 1885 în bani gata depuşi	fl. 777 „ 42 cr.
2. După cartea stărei active în obligaţiuni pre la privaţi, întabulate primul loc	„ 1460 „ — cr.
3. După cartea stării active interese restante până la finea anului 1886	„ 87 „ — cr.
Suma venitelor	fl. 2324 „ 42 cr.

B. Erogate.

După jurnalul de cassă s'a spesat până la finea anului 1886	fl. 37 „ 65 cr.
Suma erogatelor	fl. 37 „ 65 cr.

Bilanţul

A. Venite fl. 2324 „ 42 cr. v. a.
B. Erogate fl. 37 „ 65 cr. v. a

Starea fondului fl. 2286 „ 77 cr. v. a.

Fágăraş, 28 Ianuarie, 1887.

Anastasia Popescu, presidentă. *Nicolau Aron*, secretariu. *Elena Toma*, cassareasă.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Streinii despre noi.

Este meritul unor bărbaţi din timpurile mai proaspete ale deşteptărei noastre naţionale, că streinii au început a lua notiţă despre mişcarea literară dela noi, şi a ne apreţia productele noastre după adeverata lor valoare. Literatura germană, franceză şi italiană cu bucurie a deschis braţele productelor literare românesci, şi critici cu autoritate nu odată au apreţiat în pressa germană creaţiunile talentului românesc.

Nu aşa a fost între noi şi unguri. Un zid chinezesc s'a format între români şi unguri, şi el a trebuit sĕ se formeze cu considerare la rapoartele politice dintre noi, create după constelaţiunea politică dela anul 1867.

Curentul de maghiarisare a predomnit până acum şi în cercurile unguresci, unde ar fi sĕ se facă sciinţă, şi pretinsul limbistic şi autor istoric cu autoritate la unguri, domnul Hunfalvy Pál, stăruiesce şi aḑi a împinge lucrurile în direcţiunea de până acuma, făcênd permanent abisul între noi şi unguri.

Şi am fost condamnaţi a vedé, că renumiţii poeţi unguri, în lucrările lor şi-au bătut joc de noi românii, şi romanele lui Józsika, Jokai ne dau bogate doveḑi în aceasta direcţiune.

Ḑiaristica era doară chemată sĕ deie lucrurilor o direcţiune mai sănĕtoasă, însĕ ea la noi atât este de pronunţată în mersul seu, încât până acuma era lucru de ris sĕ credem, că în ea va afla apreţiare meritată şi activitatea literară a românilor.

Cu atâta mai plăcut ne a surprins foiţa din numerul 133 al ḑiarului „Fővárosi lapok" din Budapesta, dela 2 Decembre anul trecut, în care am aflat o simpatică apreţiare a doue talente mari, de cari pre noi ne leagă legături de simpatie, recunoscinţă şi legături de sânge. Un profesor dela gimnasiul de stat de aici, un bărbat, care crede, că între unguri şi români pot şi trebue sĕ fie puncte de întâlnire, domnul Nicolau Putnoky, în o lucrare sub titlul **„Carmen Sylva şi Dora d'Istria"** ne-a făcut cunoscuţi şi publicului unguresc, stârnind simpatii pentru productele noastre literare şi în publicul unguresc. Dintre ḑiarele beletristice unguresci, „Fővárosi lapok" este cel mai radical, cel mai autorisat, şi totodată şi cel mai cetit.

Credem a ne împliní o datorinţă faţă cu publicul nostru, dacă reproducem articolul domnului Putnoky.

Eată foiţa, de care e vorba:

Carmen Sylva, şi Dora d'Istria.

(O regină şi o principeasă).

Din România doue mueri atrag atenţiunea deosebită a oamenilor de carte, una prin cunoscinţele sale multilaterale şi productivitatea sa, cealaltă prin originalitatea cugetărilor sale. Cea dintâiu este Dora d'Istria, cea din urmă, Elisabeta, regina României, sau cu numele de scriitoriu Carmen Sylva.

Un original product al vênei poetice şi al fantasiei celei viue: „Povestile Peleşului", de regina României în curênd vor ajunge sub tipar în traducere ungurească, şi cu această ocasiune nu va fi doară fără interes, dacă vom face o privire fugitivă asupra persoanei ilustrei autore şi asupra opului ei. Regina Elisabeta este un vlăstariu al unei familii principiare, în care familie nu ea se ocupă pentru prima dată cu literatura. Primele opuri ale ei au apĕrut în limba germană sub pseudonimul Carmen Sylva. Cum a luat ea acest nume, aceasta ni-o spune în un motto al unei colecţiuni de poesii (Meine Ruh.)

„Carmen: das Lied, und Sylva: der Wald,
Von selbst gesungen das Waldlied schallt,
Und wenn ich im Wald nicht geboren wär',
Da säng ich die Lieder schon längst nicht mehr.
Den Vögeln hab' ich sie abgelauscht,
Der Wald hat alles mir zugerauscht.
Vom Herzen that ich den Schlag dazu,
Mich singen der Wald und das Lied zur Ruh."

Aceste versuri pe scurt însĕ evident esplică chiar şi cetitoriului necunoscut cu împregiurările, ce a influinţat asupra naturei poetice a reginei. Carmen, Sylva şi Monrépos aşadară stau în strinsă legătură cu individualitatea reginei, căci acestea singuratice şi împreună indică natura poesiilor ei. Monrépos este castelul de vênătoare al familiei Wied, în o regiune romantică cu păduri pe malurile Rinului. Acolo s'a nascut, acolo a crescut până la etatea de 25 de ani regina, şi aici o a ademenit musele de a întrat în serviciul poesiei.

In România încă a dat peste aceste 3 nume, castelul Peleş din Sinaia este Monrépos, încungiurat de păduri de brad (Sylva), cari îndeamnă la cântare (Carmen) pe locuitoriul castelului.

Regina, care cu trup cu suflet s'a entusiasmat pentru România, a doua patrie a sa, şi a pus de problemă, ca cu toată litera, ce va face, sĕ ridice nimbul ţerei sale, sĕ facă cunoscută literatura română şi sĕ o lăţească.

Primul pas în literatură l'a făcut cu balada „Vêrful cu dor", în care de obiect al poesiei şi a ales una dintre cele mai frumoase legende românesci. La această baladă Lubitz a scris musica, şi la 1876. publicul o a primit cu aplause în teatrul din Bucuresci.

„Romänische Dichtungen“ de Carmea Sylva și Mite Kremnitz au apĕrut la 1881, la Lipsca în editura lui Wilh. Friedrich.

Acest tom se începe cu dedicația: „An meine Heimath“, și după o mică întroducere literară cuprinde traducerea mai multor poesii alese de Alecsandri, Bolintinean, Eminescu, Negruzzi și Șerbănescu. Traducerile au fost mult apreţiate de criticii din Lipsca și Berlin.

(Va urma).

Din Public*).

Arad, la 25 Februarie, 1887.

Domnule Redactor! Spiritul destructiv, când nu-și mai află obiect pentru distrucţiune se nimicesce pe sine însuși prin reacţiune.

Astfel nu se poate denega nici omul, care a atras urgia asupra Aradului, și ajuns odată la detestabila soarte de a fi abandonat din vieaţa publică română, vine acuma — tot cu vechiul hasard — a pune în cumpĕnă chiar și numele femeii, ce este intact pentru mine, nu numai sub cuvêntul cavalerismului, ci mai pre sus de toate sub cuvêntul afecţiunei și stimei, ce o păstrez doamnei Hermina Popovici Desseanu.

În Nrul 12 al acestui preţuit jurnal a apĕrut anume niște reflecsiuni subscrise de doamna Hermina Popoviciu Desseanu relativ la gâlceava cu balul din 17 Februarie, prin cari la aparenţă sum împins în dilema colisiunei de datorinţă, ce mi-o impune propria mea persoană de o parte, ear de alta parte respectul, ce-l datoresc unei dame.

Aceasta aparenţă de colisiune — după mintea domnului auctor „genial calculată“ — este ridicată însĕ prin interesul public, ce stă peste condiţiunile personale și me obligă la spunerea adevĕrului.

Sciut este, cine e *diabolus rotae* la „reuniunea femeilor din Arad“, și nu voiu a imputa cinismul „reflecsiunilor“ stimabilei doamne Hermina P. Desseanu, ci adevĕratului lor autor, pe care sîngur îl privesce respunsul meu.

S'a constituit în Arad un comitet de dame pentru înfiinţarea unei reuniuni cu scop de a ridica o scoală de fete; acel comitet a creat statutele, cari sunt și aprobate din partea guvernului, dar înscrierea de membri încă nu s'a făcut, ergo membre ale reuniunei nu sunt, cu un cuvênt, reuniunea însăși încă nici pănă aḑi nu s'a constituit, earăși în urmarea machinaţiunilor și întrigelor acelui sfetnic și autor, și de facto reuniunea nu esistă de cât în idee.

Sĕ fim bine înţeleși, comitetul arangiatoriu a arangiat balul în favorul reuniunei, ce se va constituí de acum înainte — și a cărui mod de judecare nu se poate prejudeca de actualul comitet interimal, sau mai bine ḑis de „fracţiunea“ din comitet — ear nu în favorul actualului comitet; o distincţiune, pe care genialul autor al „reflecsiunilor“ a perdut'o din vedere. — Am întreprins aceasta în credinţa, că vom afla resunet chiar la acele cercuri, cari stau în fruntea comitetului actual, dar cari întrun mod necualificabil după anunţarea balului nostru, s'a pus a desavua indirect prin „avisul“ apocrif întreprinderea făcută în interesul reuniunei.

Aceasta împrejurare o pot dovedí cu câteva esemplare ale faimosului „avis,“ cari se află la mânile mele și a căror adrese sunt scrise chiar de mâna remarcabilă, ce consecuent încurcă trebile românesci bune în Arad.

Sĕ nu perdem din vedere, că dacă după statutele unei corporaţiuni la un conclus valid se recer 4 membri afară de președinte, ear apoi vine cineva și colportează în numele acelei corporaţiuni — înţeleg al reuniunei — un conclus nevalid adus de o parte a comitetului, anume de 3 membri și president, atunci acel colportagiu cu drept cuvênt se poate numí, este și rĕmâne „apocrif,“ precum tendenţioasă se poate numí, este și rĕmâne haslia anunciare cu balul din „April“.

Cu multă empfasă și cu repeţit aplomb declară autorul bine cunoscut în reflecsiunile sale, că balul arangiat în 17 Februariu, „nu este balul reuniunei“ aceea ce nu a afirmat nime nici când, căci toţi aceia, cari au ochi, au trebuit sĕ vadă, că învitările le-au emis 17 români la „balul român“ și nu la „balul reuniunei.“ Mare întunecime trebue sĕ fie acolo, unde nu se observă nici chiar aceasta distincţie literală, sau dacă voiţi: degenerat cinism poate fi acela, care estmod prinde de obraz adevĕrul.

Aș putea merge ad absurdum cu deducţiunile logice din interpelările că „cine ne-a autorisat a arangia balul, și cine a ales acel comitet?“

Dapoi noi onorabile, noi acei 17 constituiţi în comitet arangiator, cari avênd în vedere, că balul este un eminent factor social, prin ce se consolidează și dă lustrul vieţii soţiale, am gândit sĕ îngânăm frumosul cu bunul, și sĕ arangiem un bal, ear eventualul venit l'am destinat pentru reuniune; — dar aceasta de fel nu te privesce pe Dta onorabile nechiemat procator al reuniunei, căci earăși ḑic voauĕ nu ve identificaţi cu reuniunea, respective sĕ nu-i luaţi numele în deșert, căci aceea este reuniunea naţiei românesci și nu a unui usurpătoriu.

Veḑi Doamne, ca sĕ poţi promova o causă publică, trebue sĕ ceri permisiune dela cutare persoană, fie aceea chiar și presidenta reuniunei, o pretensiune originală pe orisonul culturei moderne.

Încât privesce însinuarea „că pe banii colectaţi pentru reuniune se arangiază bal,“ dacă n'a ajuns publicaţiunile jurnalelor, prin cari s'au vestit înainte „că balul se arangiază pe risicul comitetului“, socotelile la rêndul lor vor desavua și aceasta nedeamnă denunciare.

În sfârșit cercul meu social, la care faci alusiune onorabile, stă peste sferele, unde poate pĕtrunde intriga Dtale.*)

Aurel Suciu.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică, redacţiunea nu e responsabilă. Red.

*) Cu aceasta declarăm încheiată discusiunea în foaia noastă asupra acestei regretabile neînţelegeri. Red.

Loterie.

Mercurí în 2 Martie 1887.

Sibiiu:	**22**	**20**	**25**	**15**	**18**

Nr. 653 [1544] 1—2

CONCURS.

Fiind vacant un post de notariu în comuna Bungard se escrie concurs. Doritorii d'a ocupa acest post se recearcă a-și înainta suplicile lor instruite conform § 6 din leg. I A din 1883, — *pănă la 24 Martie a. c.*

Venitele împreunate cu acest oficiu sunt:

1. Leafa de 400 fl. v. a. în speranţa incuviinţărei mai înalte din partea oficiului municipal.
2. Cuartir natural.
3. Bani pentru lemne pe an 20 fl. v. a.
4. Venitele legitime pentru lucrările private.

Sibiiu, în 28 Februariu, 1887.

Oficiul pretorial-suprem.

Fabriţius,
pretor-suprem.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghirbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 19 Sibiiu, Sâmbătă 21 Februariu (5 Martie) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 20 Februariu, 1887.

Marța trecută s'au întrunit delegațiunile monarchiei noastre la Budapesta în sesiune estraordinară pentru a vota pe seama ministrului comun de rĕsboiu un credit estraordinar de 52 milioane pentru armată, și luarea de mĕsuri preventive, ca evenimentele, ce pot ușor urma, sĕ nu ne afle nepregătiți. Împregiurarea, că aceste corporațiuni, chemate a vota suma aceasta pentru apĕrarea monarchiei s'au întrunit în sesiune estraordinară, ne impune datorința, sĕ ne întrebăm, care este situațiunea europeană, și de unde se crede, că vine pericolul, contra căruia suntem siliți sĕ recurgem la credite estraordinare în interesul monarchiei.

Signatura timpului presente este nesiguranță, și confusie, desĕvêrșită confusie, atât în pressă cât și în capul politicilor, cari dispun de liniștea și pacea popoarĕlor din Europa.

Numai cu vre-o câteva luni înnainte de asta 'și-au ținut delegațiunile sesiunea ordinară. Pe atunci atmosfera mirosia tare a praf de pușcă. Orientul era în flacări, Bulgaria sbuciumată de violențele generalului Kaulbars și de revoluția internă, și Europa cu îngrigire privia în viitoriu. La 25 Octobre anul trecut Maiestatea Sa impĕratul și regele nostru deschide sĕrbătoresce sesiunea ordinară a delegațiunilor, și cu privire la cestiunea orientală ḑice următoarele: „*Regretabilele încurcături din Bulgaria, cari s'au început în anul trecut cu resturnarea guvernului în Filipopol, dau din nou prilegiu la serioase îngrigiri, cu toate că silințelor comune ale puterilor le-au succes a localisa mișcarea, și a deschide calea restabilirei stărilor de lucruri legale; cele mai recente evenimente din Sofia au provocat o nouă crisă periculoasă, a cărei desvoltare, și după cum sperez, pacinică resolvare chiar acum pretinde cea mai deplină atențiune a guvernului meu. Silințele aceluia sunt într'acolo îndreptate, ca la regularea definitivă a cestiunei bulgare, care trebue sĕ se întêmple cu conlucrarea puterilor,* **sĕ se creeze în principatul autonom o stare legală de lucruri,** *care ținênd cont de dorințele admisibile ale bulgarilor, sĕ corespundă atât tractatelor în vigoare, cât și intereselor europene. Raporturile escelente, în cari ne aflăm cu toate puterile, și asigurările intențiunilor pacinice pe cari le primim dela toate guvernele, ne fac sĕ sperăm, că cu toată greutatea situațiunei din Orient, va succede sĕ susținem binefacerile păcei, pe lângă scutirea intereselor austro ungare și ale Europei.*"

Din acest messagiu al monarchului a isvorît convingerea cetățenilor, că se va conserva pacea europeană, și ne vom continua pacinica lucrare a noastră, scutiți de multele neajunsuri impreunate cu peripețiile unui rĕsboiu înfricoșat.

În ședințele publice ale delegațiunilor ministrul de esterne a declarat, că monarchia doresce o Bulgarie independentă, și o eventuală ocupare a principatului cu trupe rusesci, va fi considerată de către monarchia austro-ungară de „*casus belli.*"

S'au votat atunci milioanele cerute, și noi am rĕmas cu convicțiunea, că cu jertfele de atunci s'a salvat pacea europeană.

Se convoacă acuma delegațiunile în sesiune estra-ordinară, și se cere din nou un credit de 52 milioane pentru armata comună.

Abia eri alaltă eri a votat parlamentul din Budapesta 7 milioane pentru gloate și cel din Viena 12 milioane tot spre acest scop.

Nu fără oare-care temere se întrebă cetățeanul pacinic: ce s'a întêmplat în sferele diplomației europene? Cumcă lucruri mari, și schimbări importante între relațiunile dintre puteri s'au întêmplat, despre aceasta nu mai încape îndoială, căci altcum se aștepta sesiunea ordinară a delegațiunilor.

Cestiunea bulgară până acuma a fost tot în stadiul din Octobre și Novembre, cu escepțiunea, că generalul Kaulbars a părăsit Sofia, și numai provoacă revoalte contra regenții.

Nu ne este ertat sĕ perdem din vedere încordata situațiune dintre Germania și Francia, care se pare că a pus în febrilă mișcare întreaga Europă. Până când Elsația și Lotoringia vor fi sub Germania, lăsând deschisă rana în corpul Franciei, pacea europeană nu este asigurată. Și cestiunea orientală se pare, că nu se va deslega fără a încurca întreagă Europa în un crâncen rĕsboiu.

Ḑi de ḑi cetim provocări amenințătoare în pressa din Germania, la care provocări pressa francesă până acum a rĕspuns cu o moderațiune vrednică de admirat.

Ḑi de ḑi cetim ḑiare autorisate ale guvernului din Petropole, că la un eventual rĕsboiu între Francia și Germania, Rusia 'și va concentra trupele la granița, va ocupa întreg teritoriul mărginaș cu Germania La acestea opiniunea publică face comentarul: Rusia împinge înainte pe Francia.

Ḑi de ḑi cetim despre o alianță, respective înoirea unei alianțe între Austro Ungaria, Germania și Italia Sfêrșitul acestei alianțe este, că la cas, când Francia ar ataca Germania Italia sĕ intrevină în favorul acesteia din urmă, ear dacă Rusia va ataca monarchia Austro-Ungară, atunci Italia sĕ păstreze neutralitate. La aceste sciri, care de care mai stranie, telegramele mai proaspete ne aduc scirea, că în Bulgaria a isbucnit din nou o revoluție internă, îndreptată contra regenții și a guvernului actual.

Stăm deci pe un vulcan, care de bună seamă trebue sĕ esplodeze, numai cât nu scim, unde se va întêmpla esplosia, și când se va întêmpla.

Avem deci lipsă de bani pentru a fi gata la tot momentul, ca sĕ ne apĕrăm patria.

Nu scim deci din ce parte va vení pericolul, aceea o scim, că trebue sĕ luăm mĕsuri, pentru ca evenimentele sĕ nu ne afle nepregătiți.

Așa stăm astăḑi, atâta scim până acuma, și din comunicatele ḑiaristice nici nu vom scí mai multe, deoarece s'au făcut cele de lipsă, ca delegații în ședință publică sĕ nu cearĕ deslușiri mai deaproape.

Pentru aceasta s'au convocat deci delegațiunile în sesiune estra-ordinară.

Revista politică.

Delegațiunile lucră fără cel mai mic sgomot, ministrii comuni se abțin dela ori-ce enunciațiuni de caracter politic, și dacă în decursul desbaterilor ici colea totuși sunt siliți sĕ dea unele deslușiri, acestea le fac în tonul cel mai pacinic.

Creditul de 52½ milioane cerut de ministeriul comun se va vota fără lungi desbateri. Comisiunea budgetară a delegațiunei austriace a acceptat deja amêndoauĕ propunerile cuprinse în proiectul de credit.

Toată lumea politică aștepta cu nerăbdare sĕ cunoască efectul, ce l-a produs în Francia resultatul alegerilor din Germania și se aștepta la o comentare din partea pressei francese. Reserva însĕ ce'și a impus'o pressa francesă în tot decursul alegerilor pe lângă toate provocările pressei germane 'și a păstrat'o și după alegeri.

Ḑiarele din Berlin nu încetează nici acum a descrie situațiunea cu colorile cele mai negre, în ce privesce relațiunile Germaniei față cu Francia, și cu deosebire 'l presintă ca pe urḑitoriul tuturor relelor pe ministrul Boulanger.

Din scirile, ce au străbatut în publicitate până acum din opiniunea publică francesă, s'ar părea, că efectul produs e mulțămitoriu și se consideră ca semn de pace cel puțin deocamdată. Dar totodată se dă espresiune și acelei temeri, ca nu cumva eventualul resultat al alegerilor din Alsația și Lota-

---

FOIȚA.

Schiță Biografică

Metropolitul Miron Romanul.*)

Fiecare timp își are fenomenele sale caracteristice, cu care în deoseb istoricul trebue sĕ-și tragă seama. Dacă ne restringem a ține în vedere forma manifestațiunei în viața publică la românii din Transilvania și Ungaria între anii 1860—1868, ni se obtrude ca fenomen caracteristic al acelui timp: desvoltarea și întărirea la poporul român a consciinții de individualitate națională. Fie-care dintre fruntașii neamului românesc se simția pre sine în acel timp al curentului național de un gigante, care sprijinesce cu umerii sei clădirea cea nouă a naționalității sale. Aceasta este perioda, în care păreții locuințelor românesci se împodobesc cu portretele bărbaților, cari avuseră oare-care rol în viața publică românească. Acesta este timpul, în care celebritățile naționale se scot la iveală cu producerea biografiei lor și portretelor prin cunoscutul almanach de Iosif Vulcan. Însĕ și aci trebue sĕ observăm, că fie-care casă, fie-care familie avea în icoană pe sfinții sei, la cari se închină, și alți sfinți, afară de cei favoriți, nu aveau loc în locuințele lor. Numai așa se poate esplica impregiurarea, că portrete ca al metropolitului Șaguna și al altora nu au aflat loc în numitul almanach.

Sĕ ne fie permis a arunca o întrebare, care pentru omul superficial poate se apară ca o enigmă, pe care însĕ cugĕtătoriul mai profund o poate deslega fără mare greutate. De unde dintr'o dată apar pe orizontul național atâți luceaferi, apoi pentru ce dintr'o data dispar acești luceafĕri, și națiunea română încetează a mai produce celebrități din sinul seu? Pentru ce și bărbații națiunei române puși mai înnainte în spectru atât de luminat, dintr'o dată se arată mici și fără putere, întocmai ca Samson, când i s'a tăiat pĕrul capului? Ca rĕspuns la aceasta ne servesce cunoscutul adevĕr, că „timpul și impregiurările fac pe oameni!"

Au fost și pentru români timpuri, cari în asemênare cu cele de astăḑi se pot numí mai bune în toată privința. Atunci secerișul pentru lucrători era bogat, astăḑi însĕ fructele ostenelelor duplicate rĕmân mai sterile și mai puțin mănoase.

Lumea este și rĕmâne ingrată, pe câtă vreme lucrurile oamenilor le judecă numai după resultate, fără a trage în cumpĕnă toate impregiurările hotăritoare. — —

Avênd în vedere aceste considerațiuni, abia am afla timpul oportun a produce în fruntea foaiei noastre portretul Escelenței Sale, Înnalt Preasânțitului Domn Miron Romanul, archiepiscop al Transilvaniei și metropolit al românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania.

O facem totuși aceasta; o facem din multe alte considerațiuni; o facem, pentru că noi înnainte de toate avem în persoana Escelenței Sale pe mai marele archiereu, care este chiemat de provedință, sĕ binecuvinteze și sĕ dea mângaere sufletească la milioane de români. Nu au ocasiune toți românii gr. or. a vedé și cunoasce în persoană pe archiepiscopul și metropolitul lor! Credem dară a face un plăcut servițiu publicului nostru, dacă în foaia noastră producem portretul Înalt Preasânțitului Miron Romanul, și-'l însoțim de unele date din viața dênsului.

Escelenția Sa se aflâ acum de 12 ani în scaunul de metropolit al românilor ortodocsi din Ungaria și Transilvania. Înnalta posițiune aduce cu sine, ca viața și activitatea sa sĕ nu aparțină dênsului, ci poporului ortodocs român întreg.

Biografiile, ca părți din istoria unui popor, se scriu de regulă pentru acei bărbați, cari prin posițiunea lor și prin lucrarea lor pot incurge mai mult la cursul și desvoltarea culturală a unui popor și fac parte din ea Nu pentru a glorifica dară pe Escelenția Sa domnul metropolit Miron Romanul scriem acestea, ci pentru a face un mic servițiu istoriei drepte și nepărtinitoare Anticipăm încă aci o trăsătură caracteristică a Escelenției Sale, când afirmăm despre dênsul, — încât îl cunoascem — că nici ringia sĕ dea dlui Bismarck un bun pretecst a lua mĕsuri, cari în cele din urmă sĕ formeze un *casu sbelli.*

---

*) Reproducem această schiță biografică a Escelenției Sale Dlui archiepiscop și metropolit Miron Romanul după „Gazeta Poporului" descrisă foarte bine și cu multă cunoscință de causă. Red.

Cestiunea bulgară, care în timpul din urmă căḑuse încât-va din evidenţa politică, începe din nou a se presenta în formă acută. La Silistra a erupt rescoală în contra regenţii, care ia dimensiuni tot mai mari, ceea ce e cu atât mai ameninţător, cu cât în armată, regenţa nu mai poate avea deplină încredere, că va lupta cu deplină fidelitate pentru suprimarea rescoalei.

O telegramă din Roma anunţă, că crisa ministerială ar fi complanată, şi noul ministeriu sub presidiul lui Saracco (interne) s'a constituit în modul următoriu: Robilant (esterne), Bertolé-Viale (rĕsboiu), Sanithon (marină), Ellena (finanţe), Rudmi (lucrări publice), Cremona (instrucţiune), Pessina (justiţie), Luzzatti (agricultură).

Planul dlui Bismarck.

(Urmare.)

Se sugrumà deci un mic şi curagios popor în faţa guvernelor europene, cari asistau cu răceală la aceea ferocitate. Amar aveau dênsele sĕ plătească în curênd indiferenţa şi complicitatea lor cu criminalii!

La acea epocă concepu dl Bismarck planul seu cel mare: acela de-a pune pe Prusia în capul Germaniei şi pe Germania în capul lumii; plan, care până acum a reuşit şi e pe drum de a se realisa complectamente.

Începutul era greu. Odată pe panta gloriei şi ambiţiunei Prusia nu se mai putea oprí. Între ea şi Austria discordia era inevitabilă. Fie-care simţia, că Germania nu e destul de mare ca sĕ le cuprindă pe amêndouĕ. Una trebuia sĕ cedeze locul alteia. Şi aceasta nu se putea face, decât în urma unui resbel. Dl Bismarck o prevĕḑuse, şi de aceea căutase a se duce în vara anului 66 la Biarritz spre a vorbí cu Napoleon III şi a se asigura de neutralitatea Franciei. Lucrul nu era anevoios, căci Napoleon vedea cu bucurie resbelul şi spera, că amêndouĕ ţerile se vor epuisa. Ba, moralmente, favorisà pe Prusia numai pentru că era mai slabă şi cu mai puţini sorţi de isbândă; îşi făcea apoi scocoteala, că în casul, când proviziunea sa ar fi greşită, el totuşi ar câştiga, căci s'ar scăpa de „mărăcinele veneţian.“

Dl Bismarck înşelà atât de mult pe monarchul frances prin îndrăsneala limbagiului seu, încât îl făcu sĕ creadă în promisiunea alipirei Belgiei la Francia! Apoi dl Bismarck îşi asigurase deja alianţa Italiei, care nu aspira decât la recăpĕtarea Veneţiei; Francia, care făcuse independinţa Italiei merse până acolo cu naivitatea, încât vĕḑu un moment în Prusia aliata sa naturală!

S'a observat cu drept cuvênt, că calculul lui Napoleon III în această afacere reamintesce pe acel personagiu frances, anume Gribouille, care pentru a evita ploaia, s'a aruncat în apă! Rolul lui Gribouille îl jucà şi împĕratul francesilor: pentru a evita o stropitură italiană, se espuse a fi înecat de un torent german.

Austria fu bătută şi isgonită din confederaţiunea germană. Câte lacrămi şi miserii costă acest resultat, numai câmpul de bătaie şi mai cu seamă Sadova o poate spune. Le-am arĕtat şi noi cu o altă ocasiune în coloanele acestui ḑiar.

Când a sdrobit pe Danemarca, dl Bismarck scoase din peptul seu celebra formulă: „forţa primează dreptul“; în urma Sadovei putea sĕ salute pe preţiosul seu rege cu cuvintele: „Salve Imperator Germaniae.“

Drumul militarismului era făcut. Odată pe dênsul, nimeni nu mai putea oprí pe Prusia. Dl Bismarck, mulţumit la culme, suriḑĕtoriu asculta pe aceia, cari îi spuneau, că a întrat pe o cale periculoasă. În deşert deputaţii democraţi au căutat sĕ-l scoată atunci, prin voturile lor contra legei militare, de pe această cale, reamintindu-i la ce urmări finale aceleaşi cause au condus pe Napoleon I. — Prusia era beată de fumul dela Sadowa.

Nobila Germanie are bucăţele dintr'ênsa în Francia, Olanda, Elveţia, Rusia. Cu timpul, bun e Dḑeu, sabia germană va rectifica geografia Europei. Aşa se gândia viitoriul cancelariu de fer.

Germania bătu pe Danemarca cu ajutorul Austriei. Austria, care se făcuse complice Germaniei este bătută de aceasta la Sadowa şi isgonită din Germania. Francia, care a dat ajutoriul seu moral Prusiei, 'şi primí şi dênsa, patru ani mai în urmă pedeapsa, pentru complicitatea ei.

Cel dintâiu care felicità pe regele Prusiei pentru succesul seu fu dl Benedetti, ambasadorul frances la Berlin. Dl Bismarck ţinea sĕ meargă până la Viena. Napoleon însĕ când vĕḑu, că împĕratul Austriei îi cedă Veneţia, ca el sĕ o treacă Italiei (nu putea s'o dea Italiei, fiind că o bătuse şi pe mare şi pe uscat), avênd astfel realisat programul seu din 59, făcu sĕ se simţă, că se opune şi că simpatiile sale nu vor însoţí pe prusieni la Viena. De atunci dl Bismarck se formalizà, şi jurà înaintea consciinţii sale, că-şi va rĕsbuna. Resbelul cu Francia fu proiectat. Făcea însĕ sĕ se audă la ori ce ocasiune, şi mai cu seamă la esposiţiunea universală din 1867, în Paris, că un resbel între Francia şi Prusia este o chimeră, că numai atunci Prusia s'ar scula contra Franciei, când aceasta ar vení s'o lovească cu patul puscii. Şi toţi profanii credeau în sinceritătile diplomaţiei, mai cu seamă, că la acea mare sĕrbătoare internaţională' împĕratul şi împĕrăteasa francesilor au făcut suveranilor Prusiei o primire atât de cordială, cum singuri au declarat, că nu se aşteptau sĕ li se facă. Pe când se vorbia de minunile esposiţiunei, în sgomotul musicei şi al păharelor, numai câţiva au auḑit acele espresive şi de rĕu augur cuvinte, eşind din gura regelui Wilhelm. Sire — ḑise dênsul lui Napoleon, care asculta din toate părţile cu o visibilă satisfacţiune elogiurile esposiţiunei, — dar afară de arte, de comerciu şi de industrie mai e şi alt-eva pe lume! Ce? rĕspunse Napoleon. „Mai este şi resbelul!“ ....

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Zărand, 14 Februariu, 1887. Dle Redactor! Cu sântul post au început ḑilele de penitenţă. Aceasta însĕ nu ne împedecă nimic a reamintí suvenirile din carneval, buna-oară ca şi cel ce şeḑênd în jurul cuptoriului cald, cugetă la gerul de afară. Contrastele ni se revoacă uşor în memorie. Fiind în post — cu deosebire, când postesci postul adevĕrat ese la lumină carnevalul cu toate plăcerile sale.

Ca centre ale Zărandului au fost şi sunt până în present Bradul şi Baia de Criş. Aci este inteligenţă mai multă, şi prin urmare aici este şi vieaţa socială mai desvoltată, şi dătătoare de ton. Cu timpul — Bradul va trebuí sĕ fie centrul — unicul centru — de vieaţă pentru Zărandeni pe toate terenele. El va trebuí sĕ fie punctul, unde sĕ convină toţi bărbatii de bine, cari se interesează de afacerile publice române.

În Brad s'au ţinut doue baluri — unul al casinei romano maghiare, şi altul al gimnasiului din loc, pentru înmulţirea cabinetului natural. Nu a-şi amintí de aceste baluri, dacă în ele nu s'ar oglinda raporturile dintre românii şi maghiarii din acest ţinut. La balul casinei abia a fost numai o damă română, şi încolo numai inteliginţa română — adecă bărbaţii. — Şi oare pentru-ce? Secsul frumos românesc — decâte-ori ea parte la petreceri maghiare, este tractat nu cu destulă consideraţiune, ca sĕ nu ḑic mai mult.

O altă causă este şovinismul, ce se propagă ca un morb în societatea maghiară. Sĕ amintesc numai că d. e. la balul casinei în ordinea de dans a figurat celebrul „csárdás“ numai de şepte ori. — Nu vreau sĕ fac imputare arangierilor, voesc însĕ sĕ constat, că asupra unui strĕin lucrul devine ridicol.

Nu tot astfel se întêmplà la balul gimnasiului — unde secsul frumos maghiar, şi în genere tot publicul a fost prea mulţămit. Balul a reuşit splendid, a fost bine representată şi împregiurimea. Am avut o noapte plăcută la 5 Faur — când s'a dat balul român; că-ci am putut conveni mai multe familii române din Baia de Criş, Ribiţa, Boiţa, Criscior, Mihăleni, etc. Costumul naţional începe a se lăţí şi pre aici. Mai multe dame se presentară în costum, şi le şedea de minune bine. Venitul balului, după împregiurările noastre, este preste aşteptare.

Ordinaţiunile privitoare la ridicarea gloatelor, precum şi conscrierea glotaşilor dă mult de vorbă poporului de rênd. „Earăşi ne fac militari“ 'şi ḑice poporul, o sĕ ne dea pusci la toţi până la 42 ani.

Vrea împĕratul sĕ ne dea şi noaue drepturi ca şi maghiarilor. Va se ḑică poporul aşteaptă totul dela împĕratul, şi aceasta credinţă 'l face sĕ se alipească cu atâta devotaţiune de dinastie.

Vorbind de Zărand, trebue sĕ sulevez de nou cestiunea reînfiinţărei despĕrţămêntului Asociaţiunei transilvane. Sĕ ḑice, că Bradul prin gimnasiul seu e un focular de cultură pentru Zărand şi aceasta e pur adevĕr. Ei bine! dar despărţămêntul Asociaţiunei doarme somnul cel de moarte de vre o patru ani? Sciu, că în fruntea despărţămêntului nu au stat oameni din corpul profesoral, şi poate chiar pentru aceea despărţămêntul nu a avut vieaţă. Nu impoartă aci a spune, cine a fost preşedintele, cine secretariul? Ne doare însĕ, când vedem, că lucrului nu-i sĕ dă atenţiunea cuvenită. Ar fi timpul ca cel puţin acum, când comitetul Asociaţiunei transilvane au uşurat plătirea tacselor în rate, când cassariul s'a adresat la foştii membrii ai Asociaţiunei sĕ se reînfiinţeze despărţămêntul. Apelez la direcţiunea gimnasială şi corpul profesoral, apelez la toţi oamenii de bine, ce are Zărandul, ca sĕ ne întrunim spre a arunca ruşinea, ce zace asupra noastră.

Lupta, ce a început'o kultur-egyletul — trebue sĕ ne descepte şi pre noi, şi cu deosebire pre cei din comitatul Huniadoarei, deoarece în locul prim acest comitat este terenul de ofensivă al conlocuitorilor nostri maghiari.

Mult s'ar putea face, când în fiecare protopopiat s'ar înfiinţa despărţăminte de ale Asociaţiunei. Sĕ ne o însemnăm bine că: Dobra, Ilia, Haţegul şi impregiurimea, vor fi atacate cu furie de kultur-egyletul maghiar. — Întrebarea este, ce fac fruntaşii tractelor? Ce fac protopresbiterii nostri, oamenii tineri, plini de vigoare?

Terenul de activitate este destul de vast. —

Lipsa de bani în popor este mare, vitele, bucatele sunt eftine preste mĕsură. Aci în Brad chilogramul de carne este 20—22 cruceri. Acum nu vin vite, nici bucate din România, şi totuşi productele noastre sunt fără nici un preţ. Dincontră, când

---

asceaptă dela noi o atare glorificare. Cât de puţin se poate atribuí Escelenţiei Sale vre un fel de vanitate în această direcţiune, se poate şi de acolo vedé, că nici cei mai de aproape ai sei nu posed dela Escelenţia Sa portretul, cu atât mai puţin sĕ poate procura pentru casele preoţilor eparchiali un portret binenimerit al Escelenţiei Sale, din causă că nu esistă.

* * *

Voind a da la aceasta ocasiune unele date biografice despre metropolitul Miron Romanul, ne mărginim la următoarele:

Metropolitul Miron Romanul s'a născut la 23 August 1828 stil. vechiu în comuna românească Mezieş, situată în inmediata apropiere de Beiuşi, şi a primit din botez numele Moise, care mai târḑiu la întrarea în cinul monachal s'a schimbat în Miron.

Părinţii sei Georgiu şi Ana, cei mai de frunte economi în comună, păstrând în comuna lor un nimb patrician basat pe religiositate şi bun simţ de ordine, precum îl aflăm la cele mai de frunte familii din poporul românesc ereḑindu-se dela tată la fiu, — sădiră în tînĕrul Moise, fiul lor cel mai mare, aceleaşi trăsături caracteristice, cari aveau sĕ formeze părţi din viaţa lui sufletească; şi mai presus de toate religiositatea şi tărie în credinţa strămoşească, cari aveau sĕ'l ferească de multele tentaţiuni în decursul studiilor sale în scoli de alte confesiuni. Aceasta a fost partea cea mai aleasă şi basa în educaţiunea fiitorului metropolit. Unde dară mai nimerit decât la părinţii metropolitului Miron Romanul s'ar putea aplica cuvintele înţeleptului Sirach: „Domnul au mărit pe tată întru feciorii sei, şi judecata mumei o au întărit întru fii!“ —

Încât pentru instrucţiune a fost de ajuns ca Moise Romanul sĕ ajungă în scoală pentru ca dela început şi în tot decursul studiilor sale sĕ descopere profesorilor sei talentele sale escelente. El a percurs studiile gimnasiale la gimnasiul din Beiuşi; de aci a mers la Oradea-Mare, unde a ascultat studiile filosofice, în tot locul escelând ca cel dintâiu între colegii sei.

După absolvarea studielor filosofice în anul 1846 ascultà cursul teologic din Arad, în care timp s'a aplicat totdeodată ca practicant în cancelaria consistoriului diecesan.

Sub episcopul Aradului Gerasim Raţiu a întrat în anul 1849 în serviţiul administrativ bisericesc, ca vice-notar şi notar consistorial. Dênsul prin agerimea minţii, prin diliginţă, prin pracsa îndelungată a ajuns a fi, mai ales sub următoriul episcop al Aradului, Procopiu Ivacicoviciu, un factor principal şi aproape indispensabil în conducerea trebilor eparchiei Aradului. Sub dênsul s'a regulat archivul şi s'a întrodus cea mai bună ordine în lucrurile cancelariei consistoriale.

La anul 1857 a întrat în statul monachal la mânăstirea Hodoş în eparchia Aradului. Cu puţin mai înnainte de a se călugărí fu denumit în acelaşi an de primul*) profesor la institutul teologic în Arad. Succesive primì apoi gradurile ierarchice de diacon (1857), de protodiacon (1858), de sincel (1862), de protosincel (1864). Ca profesor de teologie desvoltà o activitate însemnată, organisând institutul după recerinţele moderne, şi compunênd mai multe studii ca manuscripte, ce s'au folosit timp îndelungat la acel institut.

În anul 1861 Miron Romanul, ca unul, ce se bucura de stima generală şi popularitate în cercurile românesci, luà parte activă la mişcările naţionale, şi lui ca preşedinte ales al clubului naţional este de a se mulţămí, că partida naţională românească la Arad în acel timp, ca nici când altă dată disciplinându-se şi păşind solidar la alegeri, în municipiu şi pentru dieta ţĕrii, a ajuns a dispune de majoritatea alegĕtorilor în aşa mĕsură, încât numai din deosebite consideraţiuni a lăsat maghiarilor în întreg comitatul Aradului un singur deputat (pe Simonyi!) eară ceilalţi au fost toţi români. Prin acest fapt nu numai s'a inspirat românilor în acest comitat încredere în sine, dară s'a documentat în mod palpabil şi pentru timpurile următoare, că ce pot valora românii în acest comitat, numai dacă au virtutea a fi solidari şi a nu fi divisaţi în partide.

(Va urma.)

---

*) Noi am aflat, că a fost numit de al doilea, lângă archimandritul de aḑi Ieroteiu Beleş. Red.

era liberă întrarea bucatelor, aveau şi ale noastre preţ. Poporaţiunea aşteaptă ridicarea preţurilor dela reîncheierea convenţiunei vamale cu România. Dintre meseriaşi deşí avem puţini pe aici — vre o doi inşi au trecut în România.

Ḑiuariul comitatului „Hunyad“ laudă mult vorbirea deputatului Petru Truţia, adaugă însĕ o notiţă, în carea ḑice, că „deputatul Truţia deja nu e alegĕtor pre anul curent 1887.“ Atragem atenţiunea deputatului nostru asupra acestei notiţie, care a atins pre alegătorii sei în un mod foarte neplăcut şi deprimătoriu. La tot casul am dorí sĕ scim, dacă este adevărat sau nu? Aceasta cu atât mai vîrtos, că scim, că deputatul nostru are proprietate şi în Cricău.

La revedere. *Esop.*

Varietăţi.

* (Convocare.) *Reuniunea femeilor române din Sibiiu*, Duminecă în 6 Martie la 3 oare d. a. 'şi va ţiné a XIII adunare generală a reuniunei în localul societăţii de lectură română (strada Cisnădiei Nr 7), la care, fiind la ordinea ḑilei alegerea comitetului pe un period de trei ani, e tare de dorit ca sĕ participe toţi p. t. membri.

* Maiestatea Sa împĕratul a sosit în capitala Ungariei cu trenul personal vienez, în 28 Faur n. Spre întêmpinarea împĕratului a eşit la gară comitele suprem contele Stefan Szapáry, primarul suprem Carol Roth şi căpitanul orăşenesc Ioan de Török. Regele îi resalută în uniforma de husar. După ce părăsì regele cupeul se îndreptă mai întâiu spre contele Szapáry, cu care schimbà câteva vorbe. Îndată apoi întrebà pre primarul suprem, nu cumva îi ameninţat oraşul şi de astă dată de ghiaţă. Primariul au dat Maj. Sale un rĕspuns liniscitór. După aceasta se suì în trăsură urmat de generalul adj. Popp şi se duse la castelul reg. din Buda. În suita Maj. Sale se mai aflau adj. Freund, Resch, bar. Weigelsberg şi Zurina. Înainte de prânz primì Maj. Sa pe ministru-president Coloman Tisza, pe ministrii; Trefort, Fabini, şi Bedekovici, şi pe comandautul de corp Pejacevici. După dispositiunile de pănă acum se pare, că Maj. Sa va petrece în Budapesta cel puţin trei sĕptĕmâni, durênd relaţiunile bune dintre monarchi mai multă vreme.

* (Avis.) Ieri s'a aflat în parcul „Elisabeta“ o **cheie de poartă**, proprietariul o poate primí la redacţiunea „Telegrafului Roman.“

* (Cas de moarte.) Zelosul paroch gr. or. a Rimeţului **Vasilie Neagoe**, din Geoagiul superior a reposat în 18 Februariu v. 1887 în al 69 an al etăţii şi în al 37 al preoţii.

— **Raveca Ghiaja** născ. **Iliovíciu**, vĕduvă după Ioan Gheaja fost administrator protopresbiteral al tractului Paloşului. Sâmbătă 14/26 Februariu a. c. seara la 11 oare după un morb de 5 ḑile şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului în anul al 61 lea al vieţei şi al 15 al vĕduviei.

* Şovenismul la putere. După cum cetim în „Egyetértés“ alegători dlui Mocsáry din Halas, în urma epistolei, ce li o a adresat — şi reprodusă şi din partea noastră — a adus un conclus, prin care se declară; că principiile desvoltate de dl Mocsáry în şedinţa dietei din 15 Februariu nu le recunosc de ale lor, şi le reproabă. Ansă la acest conclus — după cum se adresează către „Egyetértés“ le a dat chiar epistola dlui Mocsáry adresată cătră dênşii. Apoi se mai poate susţine, că sunt şi oameni esempţi de curentul bolnăvicios al şovinismului?

* (Convocare.) Onoraţii membrii ai „Societăţii de lectură a inteligenţii române din Oreştie şi jur“ se convoacă pre calea aceasta la „Adunarea generală“ ce se va ţiné Dumineca în 27 Martie 1887 st. n. la 3 oare p. m. în localul societăţii.

Comitetul.

* (Spion rusesc?) Se vestesce din comitatul Trei-scaunelor, că gendarmaria a pus mâna pe un spion rusesc, în Întorsura Buzeului; el trăia acolo dimpreună cu nevasta sa şi a fost adus la Szepszi-Szent-György. Spionul avea paşuş din Galiţia şi se dedea de un soldat rusesc abandonat. El părea a fi numai cu un braţ. La cercetare se constatà, că în adevĕr avea amêndouĕ mânile. Se aflară la el mesurătoare, diferite desemnuri, bani românesci şi rusesci, vorbia patru limbi.

PARTEA SCIENTIFICĂ ŞI LITERARĂ.

Streinii despre noi.

(Încheiere.)

La 1883 au apĕrut „Poveştile Peleşului“. Aceste vor apărea în curênd unguresce în traducerea domnului Gidófalvi Géza. Din bunăvoinţa domnului traducătoriu comunicăm la acest loc partea introducĕtoare.

Peleşul.

Din Buceciul, care, vechiu de bĕtrân ce este, a vĕḑut aşa de multe, încât nici nu-i mai vine sĕ se mire de nimic se avêntă clocotind un pĕrĕu de munte atât de sĕlbatic şi de năvalnic, încât par'că în rĕsfăţarea lui ar voí sĕ cutriere lumea toată.

E un voinic minunat Peleş, cu pĕrul creţ şi cu adânci ochi albastri, şi e atât de voios şi de tare, fiind că s'a născut în adâncimile unui munte urieş. Se ḑice, că vine dintr'un lac năprasnic, care-i ascuns în fundul pămêntului şi în care şed ḑinele apelor. Şi dacă stai mult lângă Peleş, aşa de mult, ca de stătut ce stai, sĕ uiţi lumea, auḑi cu totul desluşit cântările ḑinelor.

Chiar se ivesce, din când în când, câte o ḑină, care, plutind pe o frunḑă mare şi lată dealungul Peleşului la vale, alunecă din treaptă în treaptă peste cascadele apei şi privesce cu ochi voioşi la lume. Dar nu poate sĕ o vadă, decât acela, care s'a născut pe la toacă şi n'a avut nici odata vr'un cuget rĕu în sufletul lui.

Ele neteḑesc cu degetele lor gingaşe pletele creţe ale lui Peleş şi vorbesc pe şoptite cu dênsul despre leagănul lor cel ascuns în tăiniţele muntelui, apoi el le pune în faţă oglinḑi mititele, ca sĕ-şi vadă chipurile trandafirii. Ear şoaptele lor sunt tainice, ca şi când s'ar furişa prin frunḑiş adierea unui vênt domol.

Apoi — Peleş nici odată nu obosesce, atât de mare este puterea şi de grăbită călĕtoria. Darnic din fire, 'şi reînoesce mereu valurile spumegate şi nu se întreabă cât a dat şi cât îi mai rĕmâne. Scie prea bine, că jos în adâncime, e lacul mare, care nu seacă nici odată, câtă vreme Buceciul nu se va fi prebuşit şi marea nu va fi acoperit Carpaţii. El, Peleş, nu scie de loc a socotí şi nu ḑice nici odată: „Nu vreau sĕ me istovesc, ca nu cumva sĕ rĕmân sĕrac!“ O! nu, harnic şi darnic îşi aruncă valurile prin lume la vale, ca oameni şi vietăţi şi ierburi sĕ se rĕcorească din ele.

Se nĕcăjesce cu toate acestea şi el câte-odată, când primăvara nu vrea sĕ sosească, ori toamna pleacă prea în pripă: atunci se face de tot galbĕn şi se umflă în mănia lui aşa de tare, încât rumpe şi sfăşie tot ce-i cade la îndemână. Ear crivĕţul rîde de dênsul, ori drept pedeapsă, îl biciuiesce şi'i aruncă în drum copaci mari, ca sĕ-l obosească cu ei pe nerăbdătoriul copil cu pletele creţe şi cu inima îndârjită.

Dar nici nu e cu putinţă sĕ nu'l apuce nĕcazul, când earna vine aşa de 'ngrabă. Îi este un lucru nesuferit, când copacii îşi aruncă frunḑele în el şi trebuie sĕ le poarte, acum neînsufleţite, pe acelea, cu care glumise toată vara; apoi îl supĕră şi ghiaţa, cari-l strâmntorează şi vrea sĕ-l silească a tăcé. Căci un pĕcat mare are Peleş: voiesce sĕ stea, mereu sĕ stea de vorbă, cu florile, cu copacii, cu pasĕrile cu vênturile, chiar şi cu muschii de pe petrile din albia lui, ba, în cele din urmă, şi cu sine însuşi, când nu mai e cine sĕ-l asculte. Şi care e omul, care ar voí sĕ stea mereu cu sine însuşi de vorbă? Fie cel mai cu minte, tot i-s'ar urí în curênd, cum i se uresce de multe ori şi celui mai bun al seu pretin, care s'a putut deprinde la răbdare faţă cu dênsul.

Eară lui Peleş îi place prea mult, ca alţii sĕ se minuneze de povestile lui, şi nu ţine de loc sĕ păstreze tainele, ce i s'au încredinţat, deşí munţii l'au mustrat adese-ori pentru limbuţia lui, ḑicêndu-i „babă bĕtrână“. Dar el şi-a scuturat pĕrul creţ şi a aruncat o privire strengărească la codru ca şi când ar voí sĕ-i ḑică: „Aşa-i, că ţie-ţi place sĕ me asculţi?“

Am stat ceasuri multe şi îndelungate lângă el şi am ascultat spusele lui, şi câte-odată par'că vedeam vîrful degetului vre-unei ḑine, ori piciorul trandafiriu, ori o pleată din pĕrul ei; şi am auḑit adese-ori cântări minunate: acum am sĕ vi le povestesc toate.

Căci nu e taină ceea-ce Peleş a spus: o scie o mulţime de lume, o scie ferega şi muschiul şi floarea Nu-mĕuita şi fagii şi braḑii, ear acelora, care n'o sciu, le-o spune vêntul, ce scutură mereu frunḑele pănă ce nu le spun toate, ca pasĕrile sĕ ducă vorba mai departe peste nouĕ mări şi nouĕ ţĕri pănă acolo, unde nu mai sunt furtune, fiind că nu mai este nici aer. Fiind însĕ, că eu nu am aripi, nu pot purta povestile departe în lume, ci trebue sĕ le spun, pentru-ca se mergeţi şi voi sĕ-l vedeţi pe Peleş.

Poate că el are sĕ ve povestească mult mai multe, ca mie, iar acelora, cari n'au avut încă nici un cuget reu în sufletul lor, li se vor arĕta şi ḑinele.

Colecţiunea: Poveştile Peleşului descrie cu totul 12 povesti în prosă frumoasă. Titlul lor e: „Peleşul“, „Vêrful cu dor“, „Furnica“, „Peatra arsă“, „Jipii,“ „Caraimanul,“ „Peştera Ialomiţei“, „Omul“ „Valea Cerbului“, „Cetatea Babei“, „Ceahlăul“, „Valea rea“.

Fiecare poveste este câte un pisc de deal din România, rîu, vale, speluncă, sau cetate, personificate. Ele sunt scrise în o limbă, pe care o înţelege pástoriul în munte şi ţeranul la şes. Poate însĕ sĕ-i placă şi omului erudit pentru ingênătoarea ei naivitate. Dacă ar fi permis sĕ folosesc o asemĕnare, aş ḑice, că acestea sunt urmaşii moderni ai Metamorphoselor lui Ovidiu.

Predarea, care-ţi leagă atenţiunea, emulează cu cuprinsul legendelor de Tompa Mihály şi Kisfaludy Sándor, şi acestea numai prin frumseţea poesiei se ridică preste poveştile Peleşului. În naraţiunea „Jipii“ Andreiu şi Mircea se prefac în stâncă, Rolanda în riu de munte, şi mama ei în muschiu. Oare nu ne aduce aminte această poveste de casul lui Misenus, pe care cu atâta farmec îl descrie Virgil în cântarea a VI a Aeneidei, care cade în apă (Misenus) şi prin aceasta dă numire muntelui.

Ceahlăul (pag. 179) se ocupă cu istoria Sphinxului, şi adecă vedem urieşa lucrare a titanilor, cari încurcă Ossa preste Pelion, spre a putea da în Zeus; întocmai şi Peatra arsă vorbesce de Metamorphosă.

Aceasta lucrare a ei, privită numai ea, ne dovedesce originalitatea talentului ei poetic, şi despre aceasta ne convingem, dacă considerăm simţemêntul adênc, tălmăcit prin ele, sau dacă considerăm simplitatea limbei şi a stilului, cu care leagă atenţiunea cetitorului, ori bunul gust, esprimat în toate cugetările. In entusiasmul seu melancolic uneori descinde de pe tron, se amestecă în sgomotul viiţii de toate ḑilele, şi simte cu poporul seu, pentru care scrie aşa, că eruditul autor şi poet român, B. Petriceicu Haşdeu în poesia: „Carmen Sylva“ fără măgulire a putut scrie:

„Când cetesci în reverie
Cugetările-i intime
De pe „vêrful cel cu dor“
Unde totu-i poesie
Scăpărând din înălţime
Suferinţă şi amor,
Inima-ţi duios suspină:
E femeiă, nu-i regină.

In traducerea dlui Putnoky:

Ha álomképiben hallatja
Legbensöbb gondolatait:
Hogy „epedésnek hegycsucsárol“
Hol minden tiszta költészet,
A magasbol leszállt közénk,
A szenvedés és szeretet;
Kebled részvéttel felsohajt:
Nem *királyné* hanem csak *nő*.

De unde a căpĕtat aceasta colecţiune numirea „Pevestile Peleşului“?

Cu ani înainte de aceasta, încă pe când era principe, regele Carol s'a decis a-şi ridica un palat pompos în Sinaia la poalele Buceciului. Şi cuvêntul trup s'a făcut. Castelul pompos s'a zidit, şi cu ceremonii splendide s'a făcut înaugurarea la anul 1883 în al 17 an al domniei regelui Carol, dându-i-se numele „Castelul Peleşului“. La poalele acestui castel de vară curge părăuţul Peleş, a cărui ḑină, Peleş, a spus reginei frumoasele legende. Aici şi le a notat Carmen Sylva, ca atât locul, cât şi pe povestitoriu sĕ-l ridice de pe pămênt în sfere ideale.

Dacă Olimpul a fost scump grecilor, şi cu pietate vorbiau de el, ca de locuinţa ḑeilor lor, de bună seamă aşa va devení muntele Buceciu în ochii românului atât de învrăjitoriu l'a sciut poeta-regină împopula cu ḑinele sale. Penelul poetic însĕ, 'şi estinde trăsurile de pictor — după cum arată cuprinsul, şi asupra altor munţi şi riuri, afară de muntele Buceciu. Prin lucrarea sa ea a arĕtat, că în cugetările poetice încă e regină. La serbările din Montepellier încă a câştigat coroană, care a fost împletită din flori, şi a căror diademă a fost din picături de roauă; aceasta însĕ e coroană, care nu se strică şi nu se vestegesce.

Activitatea Carmen Sylvei e multilaterală. Ea se ocupă cu literatura, scrie nemţesce, franţuzesce şi românesce, se ocupă cu pictura şi musica, cu toate acestea ea nu negligă nici ceremoniile curţii, nu-şi uită nici de sĕraci, a cărora ea e mare binefăcătoare.

In literatura internaţională nu mai puţin e renumită ca autor principesa Elena Ghica, care sub pseudonimul „Dora d'Istria“ a scris multe opuri literare.

Eată e femeiă română, născută la Bucuresci din o veche familie de boieriu, scrie şi vorbesce în mai multe limbi. Cunoasce nu numai limba francesă, englesească, nemţească, italiană, ci ea cunoasce şi limba grecească veche şi nouă, cea albană şi şi cea sanscrită.

Este membru la academia de sciinţe la Atena, şi la multe institute de stiinţă şi literatură.

Ea a publicat lucruri de profundă erudiţiune despre literatura poporală a albanilor şi românilor, mai departe trei studii mai copioase în limba francesă: „Femeile în Asia“, „Femeile în Occident“, şi „Femeile în Orient“. Preste acestea prin mai mulţi articuli archeologici şi etnografici şi-a făcut cunoscut numele înaintea Europei.

În literatura română însĕ numai atâta stă însemnat despre ea, că e română. Cu lucrările sale ea a îmbogăţit numai literatura francesă.

Principesa de origine română, care eşită din patria sa, scrie în limbă străină, fu recompensată prin princesa de origine germană, care a mers ca doamnă în România, şi înmulţesce productele poetice ale nouei sale patrii cu inspiraţiunile sale poetice.

Atestatele oficial legitimate despre pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt. Cu toate, că aḑi nu se află familie, sat şi cetate, unde se lipsească pilurile de Svitzera, şi multe mii ca apostoli peregrini apreţiază bunătatea lor, totuşi dl Brandt, întru cât i-a fost cu putinţă, a efeptuit în ḑilele din urmă, ca toate scrisorile de mulţumire sĕ fie oficial legitimate şi a dat atât autorităţilor cât şi publicului garanţă, că scrisorile de mulţumire, ce se publică în jurnale despre efectul pilurilor de Svitzera sunt veritabile. Nici un preparat n'a fost încă în stare a da atâtea doveḑi despre bunătatea lui, şi se poate încredinţa oricine d'acolo, că nu se află mai bun mijloc în contra încuierei împreunată cu inteţirea sângelui, durere de cap, ţiuiri etc. decât pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt, o scatue à 70 cr. se poate procura în farmacii.

Nr. 32. [1549] 1—3

CONCURS.

Se publică întru înţelesul laudatei ordinaţiuni consistoriale din 18 Noembre 1886 Nr. 6028 B. pentru reîntregirea vacantei parochii Sânger (Erdö-szengel") cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român"

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială în stare bună, lângă ea o grădină de legumi şi pomi frumoşi în mărime de 1153☐ socotită în bani anuali . . .	70 fl. — cr.
2. Canonica porţiune 6 jugere arător şi de cosit	90 fl. — cr.
3. Două cosituri de un juger, ½ jugĕr de coasă de curênd cumpĕrate	22 fl. 50 cr.
4. Dela 60 familii cu filia Şaromberc cu tot câte 1½ merţă de bucate	90 fl. — cr.
5. Dela 21 familii câte o ḑi de lucru cu plugul à 2 fl. . .	42 fl. — cr.
6. Dela 39 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 30 cr. . .	23 fl. 40 cr.
7. Stolare preste an, botezuri, înmormêntări, cununii şi altele	44 fl. — cr.
8. Lemne de foc din pădurea bisericei preste an	12 fl. — cr.
Suma	393 fl. 90 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne concursele lor instruate întru înţelesul regulamentului parochial, subsemnatului oficiu protopresbiteral, fiind totodată îndatoraţi, sub timpul concursului, a se presenta în vreo Duminecă sau sĕrbătoare spre a-şi arăta hărnicia, pentru acest oficiu şi a face cunoscinţă cu poporenii.

Murĕş-Oşorheiu, 31 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conţelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombiţaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 378 [1547] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, din comuna Borgo-Tiha, cu care post e împreunat un salariu anual da 300 fl, locuinţă şi grădină în natură, eventual în locul acestora 160 fl. — se escrie concurs.

Concurenţii sĕ-şi aştearnă la subscrisul suplicile lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară şi română şi iustruite cu atestat de botez, de cualificaţiune, medical, de serviciu şi despre cunoscinţele limbistice, pe calea a inspectoratelor regesci de scoale competent, până la 15 Aprile, 1887.

Bistriţa, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistriţa-Năsĕud.

Nr. 402 [1546] 1—3

EDICT.

Maria Apolzan gr. or. din Ocna-superioară, care din 1879, şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Pop-Preda gr. cat. din Brad, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţ a bărbatului ei se va pertracta şi decide pe temeiul pribegerei ei.

Sibiu, 19 Faur, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for de I. instanţă.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 370/1887 [1548] 1—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului de învĕţătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, Maier (Majer) cu care post e impreunat un salariu anual de 300 fl locuinţă şi grădină în natură, eventual în locul acestora 100 fl. — se escrie concurs.

Concurenţii sĕ-şi aştearnă la subscrisul suplicele lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară şi română şi instruite cu atestat de botez, de cualificaţiune, medical, de serviciu şi despre cunoscinţele limbistice, pe calea inspectoratelor regesci de scoale competent până la 15 Aprile a. c.

Bistriţa, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistriţa-Năsĕud

Nr. 340 [1545] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul şi neputinciosul paroch din Rîu-Sadului Maniu Vestemian se escrie acuma a treia oară concurs, după-ce la concursul publicat în douĕ rînduri n'a concurat nimenea.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele parochiale computate preste tot în sumă de 363 fl. 92 cr.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze subsemnatului petiţiunile în termin de 30 de ḑi'e dela prima publicare a acestui concurs, şi sĕ se presenteze în biserica parochială din Rîu-Sadului în vreo duminecă sau sĕrbătoare.

În conţelegere cu comitetul parochial din Rîu Sadnlui.

Sibiiu, 6 Faur, 1887.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 219 [1543] 2—3

EDICT.

Ioan I. Ceposu gr. or. din Moeciul inferior, carele mai bine de 10 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţie Ecaterina Runcean gr. or din Moeciul inferior, fără a se scí ubicaţiunea lui şi dacă mai trăiesce; prin aceasta se citează în termin de un an şi o ḑi dela datul de faţă sĕ se presenteze înnaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorţiu a soţiei sale se va pertracta şi în absenţa lui.

Zernesci, în 29 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Câştig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societăţii,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat şi premii, prescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicaţi prin noi ori unde, pe lângă nisce **condiţiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguinţă poţi dobândì fără capital şi risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [1526] 4—6

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupaţiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische-Wechselstube-Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.—	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.·6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghirbo.ı	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.)7	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6 56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 20 Sibiiu, Marți 24 Februariu (8 Martie) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 23 Februariu, 1887.

Nu e lucru de glumă. Diarele patriotice dela noi ear nu sunt mulțămite. Legea despre gloate abia s'a votat, și ea deja nu sună bine și nu e întocmită conform recerințelor ideei de stat unguresc.

În Ungaria sunt mulți oameni, cari după limbă, port, datine, origine și proveniență nu sunt nici unguri, nici nu ș'au însușit caracterul unguresc. — Aceștia după sunetul diarelor de aici — provĕduți în timp de rĕsbel cu pusci și cu munițiune — înarmați în masse, ar putea face vr'o basaconie și atunci instituțiunea gloatelor, în loc sĕ devină de folos pentru consolidarea și mărirea, eventual apĕrarea statului unguresc, ea poate devení o primejdie pentru stat, de acea va bine ca guvernul sĕ bage foarte bine de seamă, când o fi vorba de a se înarma glotașii, și adecă așa, că glotașii din Sĕcuime d. e. sĕ se trimită printre români și vice-versa, românii printre sĕcui.

Nu avem și nu putem avea bănueli până acum cu privire la glotași, dar trebue sĕ ne doară, când încă până a nu se aplica legea, se află oameni și diare cu trecere, cari apelează la guvern, sĕ privegbieze pe glotași. În comitatele Trencsén, Nyitra Turocz, Árva ear sunt slovacii în masse — și slovacii, cari până eri alaltă-eri erau ca și câștigați pentru ideia statului unguresc, acum viseadă tot muscali și ruble muscălesci.

Atențiunea guvernului va trebuí sĕ se îndrepteze și spre ei.

Aceste sunt resonamentele față de o eventuală ridicare și înarmare a poporului în masse mai mari.

Încât s'ar referí la noi, la români, tendințe dușmănoase față de stat în timp de primejdie, astfel de acusațiuni noi le respingem. Românul e soldat și nimica alta, când e cu pușca în spate. El nu are în vedere decât patria și pe împĕratul, sub al cărui steag el se luptă vitejesce și 'și dă sufletul cu onoare.

E de tot nebasată presupunerea, ca și cum glotașii români, fie ei chiar și numai lăsați de capul lor, sĕ prindă armale împĕratesci, pentru ca sĕ deserteze cu ele în castre străine și dușmane țĕrei și monarchului.

Aceia, cari se folosesc de astfel de enunciațiuni, nu cunosc pe român, nu cunosc firea lui alipirea lui neclătită cătră tron și iubirea, ce o are cătră patrie. Sau doar se crede, că cu rĕsboiul din afară o sĕ erumpă și rĕsboiul civil? Noi în eventualități de aceste nu credem și nu ne place nici a cugeta la astfeliu de eventualități, de aceea reprobăm din inimă netactul celor ce se încearcă în tot modul a trage la îndoială patriotismul românului, al sasului, al slovacului, al sêrbului și al croatului

Dar ca sĕ fim lămuriți, e bine sĕ fim înțeleși unul cu altul și e bine sĕ se scie, că în Ungaria trăesc mai multe naționalități, cari de nu vor fi tot așa de infocați apĕrători ai statului maghiar ca și maghiarii, deu nu scim, ce s'ar alege din acel stat în timpuri de urgie. De aceea am dis și dicem, nu e consult sĕ fim mereu jigniți, mereu tacsați cu gravitarea în afară, mereu și în continuu acusați de nepatrioți, când noi prin toate faptele trecutului nostru am dovedit, că suntem oameni de ordine, și oameni cu simțeminte dinastice *per eminentiam*, și că cu aceste însușiri nu facem paradă numai, ci le-am dovedit și le vom dovedí prin fapte la timpul seu.

Și oare motivate sunt temerile maghiare?

Noi dicem, că ele nu sunt motivate, dar consciința lor de a nu fi dat românului și celorlalte popoară, ce li se cuvine, consciința de a-i fi neîndreptățit și asuprit îi neliniscesce, îi face sĕ vadă chiar și în amicii și aliații naturali tot muscali și dușmani.

Nu ve temeți le dicem noi!

Fiți asigurați, că nici românul nu iubesce cnuta muscălească ca și ungurul, dar cerem și cu drept cerem, că acel popor maghiar, care cu mare emfas 'și pune pe stindardul seu libertatea tuturor popoarelor, aceea sĕ o profeseze în faptă și nu în vorbe.

Am dis de mult, că o sĕ vină timpul, când patria va cere dela noi jertfe și acele noi le aducem bucuros pentru o patrie, ce o iubim, și dl **Truța** a dat espresiune convingerei tuturor românilor, când a dis, că pentru greșelile, ce le a comis guvernul și societatea maghiară, pentru sentimentul public maghiar escitat de jidani și de alți speculanți nu voim ca sĕ ne rĕsbunăm față de patria comună, de aceea ori că vor disloca pe glotașii români în Secuime, ori că vor fi lăsați prin comitatele cu maiorități române, ei nu vor fi și nu le e permis sĕ fie de cât soldați credincioși tronului și patriei. Dacă cumva în poporul maghiar esistă alte tendințe față de noi și dacă cu aducerea sĕcuilor printre români s'ar țintí la turburarea spiritelor, sau la nerespectarea ordinei, noi nu putem purta vina — dacă prin atari disposiții neprecugetate vor da ansă la neînțelegeri și la frecări în contul binelui public și siguranții publice a cetățenilor de diferite limbi.

Precauțiunea este o armă puternică în mâna fie-cărui guvern și de tot neprecaut ar trebuí sĕ fie guvernul maghiar, când s'ar lăsa sedus, ca în timpuri de aceste sĕ ia mĕsuri contrari cu dorințele aspirațiunile și drepturile cetățenilor, fie ei de ori, ce limbă și lege; ori aparițină ei ori-cărei naționalități din țeară.

De aceea, tari în credință, că guvernul nu se va lăsa sedus de vocile sirenice ale diaristicei, ci va procede corect și loial întru esecutarea legei pentru apĕrarea țĕrei, așteptăm noi românii cu frunte senină desvoltarea lucrului și o așteptăm, ca sĕ dăm de gol pe toți prorocii reutăcioși, cari se folosesc de astfel de arme — ce e drept acum tocite deja — cu scopul de a ne presenta, că nu suntem patrioți. Patriotismul adevĕrat noi însĕ nu l'am condiționat și nici adi nu-'l condiționăm dela limba maghiară ci dela loialitatea noastră și perseveranța noastră de a trăí și a murí aici fie chiar și cu armele în mâni contra inimicului comun, fie el muscal ori neamț, puțin ne pasă.

Revista politică.

Situațiunea politică în loc sĕ se lămurească se întunecă tot mai tare; ear relațiunile guvernelor europene se încurcă mereu.

Nu trebue dar sĕ ne mirăm, dacă fiecare stat privesce cu cea mai încordată atențiune la vecinii sei, și caută pe întrecute sĕ se întărească. Nu-i vorbă, aceasta activitate, a cărei causă e frica: sporesce mereu deficitele, ține lumea în nelinisce și poate ne pomenim în cele din urmă cu un înfricoșat resboiu, cu toate că principiul profesat e; a se manțíné pacea.

Pentru de a se manțíné pacea europeană au fost conchemate și delegațiunile monarchiei noastre; sau mai bine dis, pentru de a se întărí monarchia, căci cam puțin se poate rădima pe pretinșii, aliați; și după cum se desvoaltă lucrurile, cine poate garanta, că nu va vení vremea, când imperiul nostru va trebuí sĕ se mĕsure chiar cu aliatul lui, cu Rusia.

FOIȚA.

Metropolitul Miron Romanul.

(Urmare și încheiere.)

După înaugurarea sistemului politic de astădi al dualismului de stat, Miron Romanul este ales (1869) deputat la dieta țĕrii, la care a participat, până ce a fost denumit din partea regimului de stat ca inspector regesc de scoale pentru comitatul Carașului. Atât mandatul de deputat la dieta țĕrii în Budapesta, cât și postul de inspector regesc de scoale și mai înnainte de aceea misiunea ca mandatar ministerial pentru adunarea datelor statistice referitoare la scoalele noastre din diecesa Aradului le a primit dênsul cu consensul superiorității sale bisericesci; în special dênsul nu făcea nici un pas însemnat, ce privia interesele naționale și bisericesci, fără a consulta pe metropolitul **Șaguna** și a obține consimțemêntul lui.

Cât de mult ținea metropolitul Șaguna la dênsul, se vede cu deosebire de acolo, că în anul 1868 îi încredință o misiune dintre cele mai delicate și dificile, de a representa interesele confesiunii noastre în o ancuetă regnicolară pentru organisarea scoalelor. Problema aceasta o a resolvat spre deplina mulțĕmire a metropolitului **Șaguna**, care îi și esprimă complăcerea sa în cuvintele cele mai măgulitoare.

În anul 1868 participă Miron Romanul ca deputat la primul congres național-bisericesc ținut în Sibiiu, în care se creà statutul organic pentru constituirea bisericei ortodocse române din metropolie. Aci participând activ la cele mai importante cestiuni principale, atrase prin pășirea sa plină de tact atențiunea tuturor, cari nu avuseră ocasiune sĕ-'l cunoască. Tot așa participà el la congresul național bisericesc din anul 1870.

În anul acesta sinodul diecesan al eparchiei Aradului îl alese de vicariu episcopesc și președinte al Consistoriului din Oradea Mare, la care post se mutà — abdicênd dela posițiunea de inspector regesc de scoale. Ca vicariu episcopesc și președinte al Consistoriului din Oradea-Mare fu promovat în August 1871 la demnitatea bisericească de Archimandrit. Ca atare rĕmase până la 1873, când după moartea fericitului archiepiscop și metropolit Andreiu, fiind ales episcopul de atunci al Aradului **Procopiu Ivacicovici** de metropolit în scaunul vacant, **Miron Romanul** fu ales de episcop al diecesei Aradului.

Instalându-se aici cu mare pompă de episcop nou sânțit, la 3 Februariu 1874, prin archimandritul Nicolau Popea în calitate de comisariu metropolitan, a rĕmas în scaunul episcopesc al Aradului abia $^3/_4$ de an; căci în același an, fiind ales metropolitul **Procopiu** de metropolit al sêrbilor la **Carlovițiu**, **Miron Romanul** după mai multe peripeții (alegerea de metropolit a episcopului dela Caransebeș, Ioan **Popasu**, care nu întimpină preaînalta aprobare!) în urma unei a doua alegeri urmată la 21/3 Novembre/Decembre 1874 — fiind acceptat de coroană, se introduse cu finea anului de metropolit al românilor din Ungaria și Transilvania.

Ori cât de mare rol poate avea hasardul în viața indivizilor și a popoarelor, un lucru însĕ trebue sĕ constatăm la acest loc din soartea acestui archiereu, ajuns în etatea abia de 46 ani la cea mai înaltă demnitate bisericească, ce se poate ajunge de cineva la românii ortodocsi din Ungaria și Transilvania. Acest lucru, din care mulți multe pot învĕța, este, că **Miron Romanul**, începênd dela cele mai mici trepte ierarchice până la rangul de metropolit nu s'a obtrus nici când la înnaintări preste alții; dênsul nici ca episcop, până ce Preasânțitul episcop al Caransebeșului Ioan **Popasu** era competent la scaunul vacant al metropoliei din Sibiiu, nu a pășit ca candidat la acest scaun, ci respectând senioratul, numai atunci a primit a fi ales, când s'a adevĕrit, că candidatul senior nu este acceptibil pentru coroană! — —

Posițiunea metropolitului **Miron Romanul** era la începutul păstoriei sale una dintre cele mai deficile, pentrucă în archidiecesă, unde avea sĕ fie totdeodată ca archiepiscop al Transilvaniei, venirea sa ca archiepiscop și metropolit nu era pe placul unei partide puternice în archidiecesă, care avuse de candidat al seu la scaunul archiepiscopesc metropolitan pre archimandritul Nicolau **Popea**. Aceasta partidă, dispunênd la început de majoritate în consistoriu, îi paralisa consecuent orice acțiune liberă în afacerile archidiecesane. Dênsul însĕ consciu de posițiunea sa, și altcum dedat a lucra după capul seu, independent de orice influință, observând spiritul de partidă, ce domnia în acei bărbați, cari erau chiemați a-i fi de ajutor întru toate, se ținu la început în reservă până a se orienta pe deplin în împrejurările cele noauă, De altcum după cum vin scirile din Pesta, la mai multe ocasiuni împĕratul, de când petrece acolo, a asigurat pe multe persoane însemnate despre pacinica intenţiune a politicei monarchiei, ear decursul conferinţelor delegaţiunilor a fost de tot pacinic. Toţi bărbaţii oficioşi rostesc manţinerea păcei. Ministrul comun de resbel, dl Bylandt-Reydt şi Sterneck, vice-admiralul au dat desluşiri confidenţiale asupra situaţiunei militare; ear Kálnoky a asigurat din nou, că nu esistă nici un pericul de resbel, situaţiunea eternă înaintează spre bine şi cu deosebire relaţiunile cu Rusia sunt cu mult mai bune ca în toamna trecută.

Insemnate sunt vorbele Dr. Mattusch cu ocasiunea referărei în delegaţiunea austriacă: Majestatea Sa, ḑise dênsul între altele, ne-a chemat pentru acceptarea creditului. Espunerile regimului sunt clare, temeinice şi cu francheţă. Primirea cu unanimitate a proiectului e cea mai tare dovadă pentru puterea argumentelor şi necesitatea mĕsurilor preventive. Principiul politicei noastre ca şi în trecut aşa şi în viitor e: *manţinerea păcei.* Nu se cere aceasta sumă pentru începerea unui resboiu, pe care nu numai că nu-l voim, dar nici nu ne temem. *Votarea creditului sĕ documenteze din nou şi serbătoresce înaintea lumei, că acest imperiu, cu toate că's multe naţionalităţi în el, e o stâncă, un asil comun, o scumpă patrie, în care naţionalităţile caută şi află satisfacere tuturor nisuinţelor lor, care le ajută, le spriginesce, ear ele încă o spriginesc şi o vor apĕra, aducênd chiar cele mai mari jertfe.*

Delegaţiunile nu s'au ocupat aşa mult cu cercetarea creditului cerut de guvern, ci votară unanim suma de 52¹/₂ milioane de florini. Intrebuinţarea acestei sume, conform conţinutului din proiectul de lege, este lăsată la buna chibzuinţă a ministrului de rĕsboiu; 49 de milioane se vor întrebuinţa pentru armată, ear 3¹/₂ milioane sunt destinate pentru marină.

Foile guvernamentale germane nu pot din destul apreţia alegerile. „Geraer Zeitung“ aduce scirea, că împĕratul impresionat de resultatul alegerilor s'a esprimat, că se simte mai tiner cu 20 de ani, şi că acesta e darul cel mai scump, ce i-la putut aduce poporul cu ocasiunea aniversării ḑilei în anul al 90-lea al vieţii sale.

Deschiderea parlamentului s'a făcut cu cetirea mesagiului imperial. Cu ocasiunea aceasta se grămădì multă lume, ca sĕ vadă de pe faţă bucuria lui Bismarck — dar el nu luà parte şi mesagiul a fost cetit de ministrul de stat Boetticher. Din discursul tronului se vede, că relaţiunile cu statele vecine sunt ca şi cele, ce erau la deschiderea ultimului parlament, ear faţă de Papa împĕratul pare tare deobligat. Politica esternă este: susţinerea păcei, carea parlamentul o va putea sprigini numai: *votând repede, cu plăcere şi în unanimitate proectele de legi, cari au de scop a mărí îndată şi în mod eficace forţa armatei defensive.*

Foile germane acusă mereu pe guvernul frances, că nu pune nici o stavilă voinţii resboinice a poporului frances şi astfel nu dovedesce nici o garanţă de pace.

Pressa francesă îşi ţine mereu reserva faţă de Germania — singură, „La République française“ declarà că cancelarul Bismarck va mai avea încă multe ceasuri amare cu actualul parlament. După planul lui Gaulois resbelul dintre Germania şi Francia nici atunci n'ar fi delăturat, când Elsaţia şi Lotaringia s'ar declara de principat neutral, căci Francia abia aşteaptă ocasiunea d'ale în corpora, ear ele la tot momentul vor sĕ întregească trupul, din care au fost rupte.

In Bulgaria domneste cea mai mare nelinisce şi nesiguranţă. Sermana ţeară a ajuns soartea, ca fii ei sĕ se ucidă unii pre alţii. Revolta din Silistra şi Rusciuk a fost, ce-i drept, înăbuşită, căci regenţii cu miliţia credincioasă i a succes a supune pe revoltanţi; dar se arată cu toate acestea fenomenele unui resboiu civil.

Regenţa a dovedit şi de astădată, că îi stăpână preste agitaţiunea rusească; cât va dura însĕ aceasta superioara putere a regenţii nu o poate proroci nimeni, căci intrigile rusesci continuă mereu. Unile foi susţin, că declaraţiunea Ţarului: a fi privit ca eşit din alianţa celor trei împĕraţi ar sta în legĕtură cu revolta din Bulgaria. Scopul revoltanţilor, a fost sĕ restoarne regenţa, sĕ facă disordine, ear Rusia sĕ îşi joace liber politica ei în orient. Capul revoltanţilor din Silistra Creśtoff a fost împuscat de soldaţii sei; semn că poporul 'şi cunoasce chemarea şi numai înşelat ia armele contra regenţii. Mulţi dintre capii revoltanţilor au ajuns în Londra; ear pe cei prinşi după o depeşă din Sofia, regenţa a dat ordin se fie omorîţi prin glonţ.

Deci cu toate asigurările de pace ale bărbaţilor nostri politici, dacă Rusia va ocupa Bulgaria şi politica monarchiei noastre se cuprinde şi astăḑi în cuvintele Maj. Sale împĕratului nostru, rostite în anul trecut cu ocasiunea deschiderei sesiunei ordinare a delegaţiunilor: casus belli este gata!!

Planul dlui Bismarck.

(Încheiere.)

Prusia tot nu se treḑise din beţia dela Sadova. Statele din sud prevedeau într'ênsa pe stăpâna lor. Se temeau. Tocmai de aceea accentuau o atitudine ostilă. Se vorbia de o federaţiune între Bavaria şi Würtemberg. Hanovrienii şi locuitorii Hesei, republicanii din Frankfort şi alţii se agitau. Particulariştii reuşiseră peste tot la alegeri; ei cereau toţi reducerea sarcinelor militare; deficitul budgetar din causa enormelor cheltueli cu armata crescea în proporţiuni simţitoare.

Într'un cuvênt situaţiunea internă devenia din ḑi în ḑi mai dificilă. Numai un succes, un triumf esterior putea scăpa pe prusieni şi asigura realisarea ideilor dlui Bismarck.

În afară Francia se găsia pentru moment isolată. Era unul din acele momente, care se vĕd rar în istoria unei naţiuni; para, fiind coaptă, trebuia culeasă. De aceea dl Bismarck nu se mai gândí mult şi esprimà ca Caton: „Delenda Carthago.“

Dar fiind că nu se putea declara resbel Franciei fără motiv, dl prim-ministru al regelui Prusiei se hotărì a usa de toată fineţa spiritului seu pentru a face pe Francia sĕ declare dênsa resbel. Tronul Spaniei era vacant. Ducele de Montpensier, care se desemnase la început pentru a'l ocupa se găsia în imposibilitate de-a o face; de ce nu s'ar pune atunci pe tronul dela Madrid, îşi ḑise dl Bismarck, un membru al augustei familii de Hohenzollern?

Comunicà astă idee împĕratului. Acesta îi rĕspunse, că mai este un Hohenzollern la Bucuresci şi nu crede decât sĕ plece, sĕ părăsească tronul; de ce se mai trimită altul la Madrid? (În parantes fie ḑis, cum s'au schimbat vremurile şi cu dênsa oamenii! principele Carol de-atunci, om sĕrac, este aḑi rege, mare proprietariu şi cu bani mulţi pentru ḑile negre. Ce bine i-o fi părând acum, că s'a hotărît a nu ne părăsí.) Dl Bismarck însĕ insistà, a arăta, că trebue sĕ se obicinuiască guvernele şi popoarele cu principi prusieni. De altmintrelea aci era mai puţin vorba d'a trimite pe un Hohenzollern în Spania, d'a face pe francesi sĕ-şi peardă mintea şi sĕ'i împlinească pofta. Candidatura principelui Leopold fu pusă pe de o parte, ear pe de altă parte, vestì pe feld-maraşalul Moltke sĕ dea ordin ca peste o lună de ḑile armata germană sĕ fie gata d'a întra în Francia.

Napoleon nu primì candidatura. Aci avu loc o intrigă. După instrucţiunile primite, agenţii Prusiei la Paris făcură pe Napoleon sĕ creadă, că regele Prusiei este gata a se angaja solemn a nu mai vení cu alt-fel de candidaţi pe viitor. I se ceru aceasta. Vilhelm refusà. Francia declară resbel. Dl de Bismarck surise. Încă odată a lovit, unde a visat. Singurul aliat al Franciei în 70 putea fi Rusia. Rusia însĕ fu induplecată de dl de Bismarck a nu se amesteca; îi reamintì suvenirul resbelului din Crimea, politica francesă în timpul ultimei insurecţiuni poloneze; îi promise în fine, o complectă libertate de acţiune în Orient cu condiţiune ca şi Germania sĕ vadă garantată libertatea sa de acţiune în Occident.

Principele Gortsacoff nu fu mai prevăḑător ca Napoleon III în 66, făcu tocmai aceleaşi calcule, 'şi închipuì că lupta o sĕ ţie mult şi că dintr'ânsa şi Francia şi Prusia vor eşi tare slăbite. Rusia şi-a primit rĕsplata imediat prin tratatul din Londra. De astă dată dl de Bismarck nu s'a întors după victorie în contra complicelui. Dar timpul nu este încă perdut. Cine scie, ce ne reservă viitorul!

Acum, după ce am căutat a pune în relief evenimentele principale, la care a participat dl de Bismarck, credem, că ne este mai mult permis d'a prevedea un apropiat resbel între Francia şi Germania. Cum s'ar putea găsí motivul lui, am arătat deja într'un precedent articol. Vrem din tot sufletul sĕ nu fim profeţi, dar dacă în istoria omenirei aceleaşi cause produc tot-d'a-una aceleaşi efecte, îndrăsnim a ḑice, că am prevĕḑut ceea ce fatalmente se va întêmpla.

De câte ori sgomotul de incăerare între Prusia şi o ţeară oare-care a venit de la Berlin, de câte ori dl Bismarck a făcut arangiamente, pe cari le-a declarat în mod oficial, de câte ori arată un prieteşug peste mĕsura unei puteri, liniştea din spirite trebue sĕ dispară. Atunci este semn, că d sa are dese întrevederi cu dl Moltke şi că tunul va bubuí în curênd. Aceasta se poate afirma cu mai multă tărie, când situaţiunea generală a Europei este aşa, încât fie-care stat are pe spinare una sau mai multe importante afaceri şi nu scie încătrău sĕ-şi întoarcă ochii în afară, cum este situaţiunea în presinte. În ast-fel de timpuri anormale mai cu seamă, diplomaţia modernă şi unii oameni de stat caută sĕ-şi realiseze scopurile lor ruşinoase.

Scopul Germaniei, nu scim de câte ori s'o repetăm, este sdrobirea Franciei. Apropiatul resbel n'ar înceta, decât o dată cu esterminarea unuia din beligeranţi, dacă n'am avea în vedere de cât pe unii membri ai claselor luminate din ambele ţĕri, cari se întrec a întreţinea urele naţionale. Din norocire însĕ masa cea mare a poporaţiunilor are sentimente mai puţin resboinice. Trebuie sĕ roşim la cetirea următoarelor cuvinte eşite din gura cancelariului, când a fost întrebat despre sănĕtatea soţiei sale: „De când fiul seu este mai bine, îi este şi dênşii mai bine. Nu mai sufere decât de ura francesilor, pe cari ar voi sĕ-i vaḑă arşi sau trecuţi prin arme, pe toţi, chiar pe copii, cari nu sunt cu toate acestea causa, dacă au aşa de mârşavi părinţi.“

Aceste cuvinte au fost tecstual estrase din cartea dlui Busch secretariu al dlui Bismarck în timpul resbelului din 70—71.

şi a cunoasce şi raporturile administraţiunii bisericesci în archidiecesă. Aceasta ţinută reservată se părea a-i înstrăina metropolitului Miron şi pe aceea partidă din archidiecesă, care îl spriginise la alegerea de metropolit, şi care acum ar fi dorit ca noul metropoiit sĕ se arunce în braţele ei, pentru a loví în cei de partida contrară. Metropolitul însĕ aci se arătă pe sine mai mare şi mai superior, căci pe lângă toată posiţiunea sa grea, şi pe lângă tot necumpĕtul şi patima arĕtată şi în presa noastră din partea contrarilor sei, sĕ ţinu independent de orice partidă, arătându-se drept cătră unii şi cătră ceilalţi.

Nu după mult timp însĕ cu mână tare apucà firele conducerii afacerilor bisericesci în toate direcţiunile. El a început a presida regulat în consistor aproape în toate senatele; tot aşa în sinoadele archidiecesane şi în congrese. Dacă se va considera aparatul amplu şi cam greoiu în administraţiunea bisericească, după cum o dă statutul organic, va înţelege ori şi cine, că aceasta lucrare nu este una dintre cele mai uşoare. Cine a avut ocasiune a vedé pe metropolitul Miron, presidênd în consistoriu, sinoade şi congrese, s'a putut convinge cu câtă esactitate şi corectitate conduce pertractările. Dênsul dispunênd de o agerime estraordinară a minţii, face distincţiunile cele mai fine, fără a scăpa din vedere vre-un moment, ce ar avea inriurire în causă. Pentru aceasta, pentru perseveranţa şi pacienţa sa fără margini a fost în multe casuri admirat. Devisa dênsului este: „mai puţin, dară bine şi esact.“ Un amic al nostru persoană acreditată, care face parte din consistoriul archidiecesan, vorbind la o ocasiune de Escelenţia Sa metropolitul Miron, aşa se esprimà: „Sub metropolitul nostru am învĕţat a cunoasce marele adevĕr cuprins în macsima de viaţă: „festina lente!“ (grăbesce încet!) Escelenţia Sa este inimicul cel mai mare al disordinei, al lucrului de jumĕtate şi superficial. Lucrarea, ce are sĕ iească cu scirea şi sub numele lui, ori iese bine, ori nu mai vede nici când lumina ḑilei. El distinge bine şi cuprinde lucrurile din toate punctele de vedere, şi nici o împrejurare nu o lasă neconsiderată. Simţul estetic, ce i este înnăscut, face, ca sĕ pună preţ mare şi pe forma din afară a lucrurilor. Eu mărturisesc adevĕrul — ḑice amicul nostru — dedat la nisce forme stereotipe, cari adumbrite odinioară de autoritatea marelui Şaguna treceau de bune, me superam la început, că nu presentam concept, la care Escelenţia Sa sĕ nu adaoge sau sĕ steargă ceva; şi dacă supĕrarea mea era şi mai mare, când îmi stergea întreg conceptul şi dênsul făcea altul în loc, me mângăiam cu aceea, că aşa urma cu toţi referenţii din consistor. Aşa a ţinut, până ce cu toţii din consistor ne-am deprins la o mai bună ordine şi esactitate în oficiu!“ — Am reprodus aceste cuvinte ale amicului nostru, pentrucă ele sunt caracterisătoare şi congruează cu judecata noastră, ce o avem despre metropolitul Miron Romanul în această direcţiune.

Pe terenul naţional metropolitul Miron a fost până acum cu multă reservă. Aceasta reservă şi-o a impus pentrucă părerile sale despre ţinuta, ce ar trebuí sĕ o ia românii în constelaţiunea politică actuală în statul Ungariei, nu conveniau cu curentul generalisat la români. Cu toate acestea dênsul n'a făcut nici când taină din părerile sale, cari mergeau întracolo, că pentru români mai de folos ar fi o politică conciliantă. Ca cap al unei biserici nu putea sĕ se abată dela politica tradiţională, ce s'a observat şi sub metropolitul Şaguna şi o au avut în deobşte archiereii români — fără ca sĕ pericliteze interesele bisericii, în fruntea căreia se află. Din posiţiunea aceasta a unei ţinute politice moderate n'a încetat a apĕra interesele bisericei sale prin întrevenirea la tron şi în casa magnaţilor, al cărei membru natural este, mai ales, când cu deosebire interesele scolare ale credincioşilor din metropolia ortodocsă română a reclamat aceasta. Ca sĕ trecem preste altele, amintim aci numai unele casuri.

În Februariu 1879 s'a presentat la Maiestatea Sa imperatul şi regele nostru în fruntea unei deputaţiuni constătătoare din ierarchii metropeliei şi alţi deputaţi esmişi în consistoriile eparchiale, şi a ascernut o representaţiune bine motivată, compusă de dênsul, în contra proectului de lege, prin care atunci se intenţiona, eară după acceptarea lui prin dieta ţĕrii, faptice s'a întrodus limba magbiară ca studiu obligat în scoalele noastre poporale confesionale.

Şi mai ḑicem, că trăim într'o epocă de civilisaţiune, c'am făcut mari progrese! Da, am format savanţi şi cetăţeni, dar n'am ajuns încă a forma oameni.

„Românul.“ *Vasile Vineş.*

Apel.

Vĕḑênd nisuinţele invĕţătorului dela scoala română confesională din Rodna veche, dl Ioan Pop Reteganul, de a înfiiţa un fond, din care sĕ se provadă elevii miseri ai scoalelor române rurale cu abecedare şi legendare;

Vĕḑênd, că dînsul singur nu poate sĕ ajungă nobilul scop;

Cunoscênd, că fără abecedare şi legendare nu se poate familiarisa poporul nostru cu cartea, care este astăḑi atât de necesară fiecărui om — ne-am întrunit subscrişii şese inşi într'un comitet, care va purta numele: Comitetul de ajutoare cu abecedare şi legendare a elevilor miseri dela scoalele române rurale.“

Acest comitet se deobligă de bună voie, şi fără de a pretinde de undeva vre-o recompensă la următoarele:

1. a încassa dela ori şi care binevoitor bani, hârtii de valoare, cărţi de valoare literară, ori alte beneficii;

2. a manipula conscienţios sumele incurse şi a face rapoartele sale publice la timp potrivit;

3. a primí cererile învĕţătorilor, respective ale senatelor scolastice referitoare la abcdare şi legendare;

4 a procura din sumele incurse, pe seama fiecărei scoale misere, pe acelea abecedare şi legendare, de care va arĕta suplicantul, că sunt introduse în aceea scoală;

5. a arĕta publice, ce cărţi de valoare literară 'i-au încurs şi cum s'au întrebuinţat acelea? Scurt: a ţiné pe on. public român în curent, cu ce privesce această afacere.

Drept aceea ne luăm voie a apela la marinimositatea on. public român, sĕ binevoiască a contribuí după voinţă şi putinţă cu bani, hârtii de valoare, ori cărţi de ori ce natură, ca sĕ putem pune o basă sigură acestui fond.

Asemenea ne rugăm de domnii învĕţători români fără deosebire de confesiune sĕ ne arete lămurit:

1 Ce abecedare şi legendare folosesc? De care autor? Care din acestea cărţi cred d-lor, că întrunesc toate recerinţele didactice?

2. De câte legendare şi abecedare ar avea lipsă pe seama elevilor miseri şi cu tragere de inimă către învĕţătură?

Tot ce privesce pe acest comitet, precum trimiterea de sume bănesci, hârtii de valoare, cărţi, opuri etc. şi ori-ce scrieri şi scrisori sunt a se adresa primului secretar al acestui comitet, adecă dlui Ioan Pop Reteganul, învĕţător şi redactor în O. Rodna (Transilvania).

Sperând cu siguranţă, că glasul nostru va fi ascultat de onor. public român suntem

Rodna-veche, 6 Februarie, 1887.

Florian Porcius, preşedinte. *Mihaiu Domide*, vice-preşedinte. *Gerasim Domide*, cassar.

Panfiliu Grapini, controlor. *Ioan Pop Reteganul*, secretar prim.

Solovestru Murĕşan, secretar al II-lea

Avis.

Subscrierea de acţiuni pentru institutul de credit şi economii „Silvania“ încheindu-se cu ḑiua *15 Martie a. c.*, acei On. dd. cari au primit liste de subscriere, sunt rogaţi cu respect, ca listele de subscriere dimpreună cu resultatul obţinut şi sumele încassate în sensul prospectului până la *15 Martiu*, sĕ binevoiască ale trimite în Şimleu (Szilágy-Somlyó) la adresa dlui Alimpiu Barboloviciu vicariu for. episcopesc al „Silvaniei,“ care până la acel termin mai primesce subsemnări de acţiuni, avênd a se plătí de acţiune (50 fi. v. a.) rata primă 5 fl. v. a. şi în spesele de înfiinţare 1 fl. de tot 6 fl. v. a

Supurul de sus, la 1-a Martiu, 1886.

Pentru comitetul fundator:

Andreiu Cosma.

Varietăţi.

* (Mulţĕmită publică.) Incurgând ca suprasolviri pentru balul dat în 12 Faur a. c., dela ultima dare de seamă încoace dela doamnele: Otilia Comşa şi Constanţa Popp, apoi dela domnii: Alecsandru şi Eugen Mocsonyi, câte 3 fl., şi dela domnul V. Babeş 2 fl, prin cari venitul curat al balului au sporit la suma de 353 fl. 24 cr. Comitetul se simte plăcut îndatorat a da espresiune mulţămitei sale pentru aceste donuri.

Tot odată mulţămeşte comitetul şi domnului F. Michaelis librar din Sibiiu, care în considerarea scopului balului au făcut la preţul ordinilor de danţ o relăsare de 2 fl.

Sibiu, în 3 Martie, 1887.

Ioana Bădilă, v.-presidentă. *Bologa*, secretariu.

* (Sêrbii în faţa alegerilor viitoare.) „Branic“ în Nrul 23 din Sâmbăta trecută, publică un avis al deputatului dietal M. Dimitrieviciu către alegĕtorii sêrbi de partidul liberal naţional sêrbesc, în care se pune în vedere o conferenţă generală pentru a se discuta şi decide: dacă în vederea forţelor desvoltate din partea adversarilor este încă vrednic, ca alegĕtorii sêrbi sĕ participe la alegerile viitoare, care se vor face acum nu pentru trei, ci pentru cinci ani, şi al cărora resultat favorabil este mai mult ca nesigur? Locul şi timpul conferenţii se va ficsa într'o conferenţă mai îngustă şi se va face cunoscut în curând; deocamdată deputatul Dimitrieviciu face atenţi pre alegători, ca înainte de conferenţă sĕ nu se angageze nimenui.

* (Academia română.) Sesiunea de primăvară a Academiei române se va deschide la 3 Martie st. v.

* Adunarea generală a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român după hotărîrea comitetului, se va ţiné în anul acesta în Siibiu şi anume: Duminecă după Sf. Marie, adecă la 16/28 şi Luni la 17/29 August.

Fostul patriarch ecumenic, F. Sa Ioachim IV a murit în Chio la 27 Faur.

* (Rectificare.) După cum cetim tot în „Egyetértés“ conclusul, prin care se reprobă ţinuta dlui Mocsáry în cestiunea naţionalităţilor a fost adus numai de elementele, cari şi la alegere i-au fost contrare, ear elita partidei dlui Mocsáry declară, că nu aderează la acest conclus.

* Legea pentru gloate referitoriu la preoţi şi învĕţători nu cuprinde nici o dispoziţiune specială, pentru aceea consiliul ministerial a aflat necesar a aduce un conclus în sensul căruia preoţii sunt scutiţi de acest obligămênt, ear învĕţătorii au favorul a putea serví în locul, unde funcţionează, şi încât sunt indispensabili pentru instrucţiune, pot fi şi dispensaţi prin ministru dela inrolare în cas de mobilisare.

* Conferinţele generarilor. In Petersburg au ţinut generalii guvernori conferinţe. Intre alte obiecte cam neliniştitoare a fost şi cestiunea chemărei reserviştilor întrun mod de tot satisfăcĕtor. Părtaşi la conferinţe au fost şi D. C. Roop, general-guvernor din Sudul Rusiei; Gurko, general-guvernor din Polonia.

* Semne de rĕsboiu. Se vestesce prin foi, că temerea de isbucnirea rĕsboiului e mare. După B. Tagebl. în multe preturi se vor ridica staţiuni telegrafice cu scop ca pregătirile de rĕsboiu sĕ se facă mai promt şi mai grabnic. Ministerul de rĕsboiu a dat comandelor ordin, ca afacerilor de asentare sĕ se facă repede şi medicii sĕ-şi dea grabnic părerea despre destoinicia feciorilor.

* Limba statului a fost pricina întreruperei pertractărilor ungaro-croate. De mai mult timp adecă deputaţiunile regnicolare, şi anume cea ungară şi cea croată s'au fost întrunit în Pesta pentru aplanarea unor diferinţe. In decursul conferinţelor s'a stabilit între ambele deputaţiuni cu privire la mai multe puncte o înţelegere deplină, numai cu privire la limba de stat nu s'au putut învoí. Pertractările s'au rupt, căci croaţii în puterea legii ţin morţiş la limba lor, ungurii din contră vor sĕ impună limba ungurească.

* (Bibliografic). A apĕrut în tipografia seminarială din Blaş „*Ţiganii*“ schiţă istorică lucrată pentru petrecere după mai mulţi autori de Ioan Popp Reteganul. Editura autorului. Cartea cuprinde şi lucruri serioase dar şi destul de comice, ca sĕ escite risul. Preţul 55 cr.

— *Biblioteca copiilor* Braşov librăria N. Ciurcu Nr. 9 „Oprişanul“, legendă popolară de V. Alecsandri. 10. „Isteaţă şi pace“, poveste de I Popp Reteganul. 11. „Ariciul şi vulpea“, fabulă de I. Ispirescu. „Judecată dreaptă“, după „icoana lumei“ prelucrate şi întocmite pentru copii de I. Dariu 12. „Copilul cerşitor,“ istorioară morală de D. Lăpedat. „Mai bine ceva decât nimic“, fabulă de A. Pann. „Leul la vênat“, fabulă de A. Donici.

Posta ultimă.

Din Sofia se telegrafează, că în 6 Martie dimineaţa a fost împuşcaţi următorii rebeli: majorul Uzunoff, brigadierul Popoff, căpitanul Zeligonoff, locotenenţii: Kristeniakoff, Koinsarski, Entoff, Trombeskoff, advocatul Kirdieff, şi comisionariul Czetkoff.

Loterie.

Sâmbătă în 5 Martie 1887.

Timişoara:	**64**	**37**	**72**	**38**	**13**
Viena:	**74**	**86**	**5**	**38**	**9**

Un alt cas tot aşa de important, care merită a fi atins este, când metropolitul Miron la 28 Maiu 1881 întrevenì cu o representaţiune la ministeriul regesc unguresc de culte şi instrucţiune pentru revindecarea rangului, ce compete bisericei ortodocse în rênd cu celelalte confesiuni din patrie. Incident la aceasta s'a dat atunci, când cu puţin înnainte deputaţiunea bisericei ortodocse române cu metropolitul în frunte, presentându-se la festivităţile de căsetorie a Alteţei Sale principelui moştenitor de tron pentru felicitări omagiale, — numitei deputaţiuni, în contra usului vechiu, s'a dat rêndul de presentare în urma tuturor celorlalte confesiuni. Metropolitul şi-a ţinut de datorinţă a sa a remonstra în contra postpunerii bisericei, în fruntea căreia se află!

Un cas şi mai recent de bărbăţie şi energioasă păşire a metropolitului Miron ni se dă cu ocasiunea desbaterilor în casa Magnaţilor, la aducerea articlului de lege XXX din anul 1883 despre organisarea scoalelor medii. Singur între prelaţii români a fost, care în contra curentului de maghiarisare a luat în apĕrare interesele bisericesci şi naţionale — făcênd o mulţime de propuneri de modificare în proectul de lege la acele puncte, cari loviau mai mult în autonomia bisericească. Drept este, că cu puţine din acelea a reeşit; dară bunăvoinţa sa, şi consciinţa pentru împlinirea datorinţii sale este pusă mai pre sus de orice îndoială. —

Presentarea metropolitului Miron Romanul ca archiereu în şi afară de biserică este plină de demnitate. În deosebi în serviţiul divin, avênd deprinderea cuvenită, desvoaltă în credincioşii bisericei sale căldura credinţii religioase.

În decursul păstoririi ca archiepiscop a făcut mai multe visitaţiuni canonice în archidiecesa sa, sânţind cu mare pompă religioasă mai multe biserici şi lăsând în tot locul cele mai bune impresiuni.

Ca metropolit a împlinit în 1875 sânţirea episcopului seu sufragan, Ioan Meţian al Aradului. Tot dênsul cu episcopii din metropolie a hirotonit în acelaşi an pe archimandritul Teofil Bendella de archiepiscop şi metropolit în Cernĕuţ.*)

La aceasta ocasiune fruntaşii clerului bucovinean, cari au asistat la cultul sânţirii în Sibiiu, între cari se afla şi actualul mitropolit al Bucovinei, atunci archimandrit şi vicariu al archiepiscopiei din Bucovina, Silvestru Morariu, cunoscênd eminentele însuşiri şi în deosebi înnalta eruditiune a metropolitului Miron, au contribuit în cercul competinţii lor, ca nu după mult timp universitatea din Cernĕuţ, sĕ-'l onorese cu titlul academic de doctor în teologie.

Atingênd şi unele însuşiri personale ale metropolitului Miron Romanul însemnăm, că din întreagă ţinuta şi fiinţa lui resultă bărbatul cu multă esperinţă şi prudenţă. El este human, moderat şi afabil, sciind sĕ ţină întru toate mĕsura cuvenită, cea-ce îi asigură respectul datorit unui metropolit, şi iubirea totdeodată.

El este drept faţă de alţii, şi nu sufere ca nici cei din jurul seu sĕ fie nedrepţi. Avariţia nici când nu a avut loc în inima lui; din contră uresce pe omul avar. Consecuinţa dela aceasta a fost, că dênsul, s'a simţit tot deauna „mai fericit a da, decât a lua.“

Insemnăm aceasta aderând la macsima morală: „suum cuicue.“ Metropolitul Miron Romanul este acum în anul al 59 al etăţii şi calculând după bunele puteri trupesci şi sufletesci, în cari se află, putem spera, că este chiemat de provedinţă a conduce încă mulţi ani biserica, în fruntea căreia stă! Noi îi dorim din inimă, că bunăvoinţa sa documentată pe terenul bisericesc, favorisată mai bine de împregiurări, în alţi 12 ani următori, şi mai mulţi sĕ aibă resultate şi mai mănoase, ca în butul nezuinţelor opuse ale contrarilor declaraţi ai sei, durere! chiar din sinul bisericei sale, — istoria nepartială sĕ înregistreze, şi posteritatea sĕ serbătorească în persoana dênsului, după reposatul „Moise“ pe „Isus Navi“ al românilor din Ungaria şi Transilvania!

---

*) Archiepiscopul Bendella a primit chirotonia de archiereu la anul 1874 în Sibiiu, dela metropolitul Procopiu Ivacicoviciu, asistat de actualul nostru metropolit, pe atunci episcop în Arad.

Nr. 32. [1549] 2—3

CONCURS.

Se publică întru înțelesul laudatei ordinațiuni consistoriale din 18 Noembre 1886 Nr. 6028 B. pentru reîntregirea vacantei parochii Sânger (Erdö-szengel") cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român"

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială în stare bună, lângă ea o grădină de legumi și pomi frumoși în mărime de 1153☐ socotită în bani anuali . . .	70 fl. — cr.
2. Canonica porțiune 6 jugere arător și de cosit	90 fl. — cr.
3. Două cosituri de un juger, ½ jugĕr de coasă de curênd cumpĕrate	22 fl. 50 cr.
4. Dela 60 familii cu filia Șaromberc cu tot câte 1½ merță de bucate	90 fl. — cr.
5. Dela 21 familii câte o ḑi de lucru cu plugul à 2 fl. . .	42 fl. — cr.
6. Dela 39 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 30 cr. . .	23 fl. 40 cr.
7. Stolare preste an, botezuri, înmormêntări, cununii și altele	44 fl. — cr.
8. Lemne de foc din pădurea bisericei preste an	12 fl. — cr.
Suma	393 fl. 90 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și așterne concursele lor instruate întru înțelesul regulamentului parochial, subsemnatului oficiu protopresbiteral, fiind totodată îndatorați, sub timpul concursului, a se presenta în vreo Duminecă sau sĕrbătoare spre a și arăta hărnicia, pentru acest oficiu și a face cunoscință cu poporenii.

Murĕș-Oșorheiu, 31 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conțelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombițaș de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 378 [1547] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, din comuna Borgo-Tiha, cu care post e împreunat un salariu anual da 300 fl, locuință și grădină în natură, eventual în locul acestora: 160 fl. — se escrie concurs.

Concurenții sĕ-și aștearnă la subscrisul suplicile lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară și română și instruite cu atestat de botez, de cualificațiune, medical, de serviciu și despre cunoscințele limbistice, pe calea a inspectoratelor regesci de scoale competent, până la 15 Aprile, 1887.

Bistrița, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistrița-Năsĕud.

Nr. 402 [1546] 2—3

EDICT.

Maria Apolzan gr. or. din Ocna-superioară, care din 1879, și-a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Pop-Preda gr. cat. din Brad, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorț a bărbatului ei se va pertracta și decide pe temeiul pribegerei ei.

Sibiiu, 19 Faur, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for de I. instanță.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 370/1887 [1548] 2—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului de învĕțătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, Maier (Majer) cu care post e impreunat un salariu anual de 300 fl locuință și grădină în natură, eventual în locul acestora 100 fl. — se escrie concurs.

Concurenții sĕ-și aștearnă la subscrisul suplicele lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară și română și instruite cu atestat de botez, de cualificațiune, medical, de serviciu și despre cunoscințele limbistice, pe calea inspectoratelor regesci de scoale competent până la 15 Aprile a. c.

Bistrița, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistrița-Năsĕud

Nr. 653 [1544] 2—2

CONCURS.

Fiind vacant un post de notariu în comuna Bungard se escrie concurs. Doritorii d'a ocupa acest post se recearcă a-și înainta suplicile lor instruid conform § 6 din leg. I A din 1883. — *până la 24 Martie a. c.*

Venitele împreunate cu acest oficiu sunt:

1. Leafa de 400 fl. v. a. în speranța incuviințărei mai înalte din partea oficiului municipal.
2. Cuartir natural.
3. Bani pentru lemne pe an 20 fl. v. a.
4. Venitele legitime pentru lucrările private.

Sibiiu, în 28 Februariu, 1887.

Oficiul pretorial-suprem.

Fabrițius,
pretor-suprem.

Nr. 340 [1545] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul și neputinciosul paroch din Rîu-Sadului Maniu Vestemian se escrie acuma a treia oară concurs, după-ce la concursul publicat în douĕ rînduri n'a concurat nimenea.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele parochiale computate preste tot în sumă de 363 fl. 92 cr.

Reflectanții sĕ-și presenteze subsemnatului petițiunile în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs, și sĕ se presenteze în biserica parochială din Rîu-Sadului în vreo duminecă sau sĕrbătoare.

În conțelegere cu comitetul parochial din Rîu Sadului.

Sibiiu, 6 Faur, 1887.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 219 [1543] 3—3

EDICT.

Ioan I. Ceposu gr. or. din Moeciul inferior, carele mai bine de 10 ani a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Ecaterina Runcean gr. or din Moeciul inferior, fără a se sci ubicațiunea lui și dacă mai trăiesce: prin aceasta se citează în termin de un an și o ḑi dela datul de față sĕ se presenteze înnaintea subscrisului oficiu, căci la din contră cererea de divorțiu a soției sale se va pertracta și în absența lui.

Zernesci, în 29 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 127. [15501 1—1

Publicațiune.

Preaveneràbilul Consistoriu archidiecesan prin sentința sa din 20 Ianuariu a. c. Nr. 6773 B. a desființat căsătoria dintre Ioan Suma și pribegita lui soție Ana Toader Turcu, ambii gr. or din Sibiel, ceia ce conferm §. 124 din procedura judecătorească în cause matrimoniali se aduce la cunoscință publică.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Dr. N. Maier,
protopresb.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă: *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

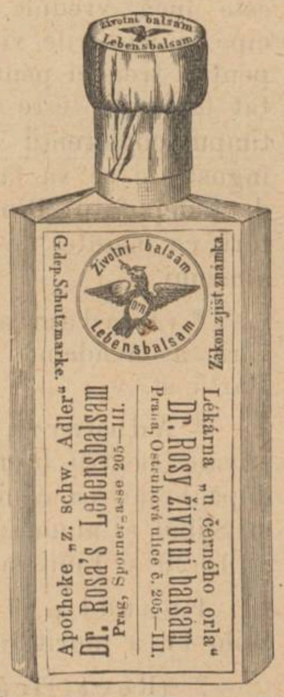

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R." în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa"

din farmacia „la vulturul negru" a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,
apotecă la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate
Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puroioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăg ad atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală" din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru" Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșe, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 3—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca. Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 21 Sibiiu, Joi 26/10 Martie 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 290 B.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

În scopul îndeplinirei cerculariului Înaltului Ministeriu reg. ung. pentru apĕrarea ţĕrei din 5 Decembre 1886 Nr. 53961, privitor la conscrierea gloatelor, consistoriul archidiecesan află a dispune următoarele:

Toţi preoţii, cari sunt încredinţaţi cu purtarea matriculelor, sunt îndatoraţi prin aceasta, a compune din matriculele născuţilor şi botezaţilor cu toată acurateţa, estrase din matricule în modul indicat în §. 11 al instrucţiunei la aplicarea legei pentru apĕrarea ţĕrei şi după formulariul aclus la acel §. sub I. *a*) despre toţi acei indiviḑi de secs bărbătesc, din comuna lor, sau apoi din vre-o comună încredinţată administrărei lor, cari s'au născut în decursul anului 1868, şi cari astfel în anul 1887 împlinesc anul al 19-lea al etăţii lor. Estrasele acestea sunt a se face pentru fie-care comună deosebi şi a se preda în anul acesta *escepţionalminte cât mai curênd* oficiului comunal din comuna respectivă.

În estrasele acestea din matricule deci, în conformitate cu dispoşiţiunile §-lui 11 al instrucţiunei la aplicarea legei pentru apĕrarea ţĕrei, sunt a se induce cu acurateţă şi in rêndul ḑilelor, în cari s'au născut, toţi indiviḑii de secs bărbătesc, cari s'au născut în anul 1868 în una şi aceeaşi comună, va se ḑică chiar şi aceia, cari au rĕposat. Casurile de moarte însĕ întêmplate în şirul celor consemnaţi în estrasele matriculari, până la predarea acelora, sunt a se induce în rubrica estraselor menite anume spre acest scop, după esaminarea punctuoasă şi acurată a matriculelor morţilor din întreg periodul, începênd dela anul 1868 şi până la ḑiua predărei estraselor.

Estrasele matriculare despre tinerii obligaţi la serviciul de gloate, în viitor au sĕ se predea oficielor comunali, *până la 31 Octobre* al fie-cărui an st. n. Astfel estrasele matriculari despre junii de 19 ani, cari vin a fi conscrişi pentru anul 1888, respective cari sunt născuţi în anul 1869, sunt a se compune şi preda oficielor comunali până la 31 Octobre 1887 st. n. Prin compunerea şi estradarea estraselor matriculari despre tinerii de 19 ani obligaţi la gloate, precum de sine se înţelege, încetă necesitatea, a se compune pentru viitor despre acesti tineri estrase matriculari separate, atunci, când ei au sĕ fie, cu un an mai târḑiu, coscrişi ca obligaţi la miliţie.

Astfel preoţii, ca încredinţaţi cu purtarea matriculelor, au în anii următori după conscrierea presentă, numai datorinţa d'a îngrigí, ca estrasele matriculari, compuse în anul premers despre tinerii de 19 ani, retrimise spre acest scop earăşi preoţilor, sĕ fie asemĕnate cu matriculele morţilor în privinţa casurilor de moarte întêmplate în decursul acelui an, şi sĕ inducă în estrasele matriculari, cari cuprind deja pre tinerii obligaţi la miliţie, în mod suplinitor casurile de moarte, sĕ adeverească aceasta în clausula finală a estrasului, şi în fine, estrasele matriculari despre tinerii de 19 ani obligaţi la gloate, astfel întregite, dimpreună cu estrasele matriculari, ce sunt a se face în fie-care an, sĕ le trimită antistiei comunale respective, până la 31 Octobre cal. nou al fie-cărui an.

Oficiile protopresbiterale sunt poftite a trimite câte un esemplariu din acest cerculariu la fie-care paroch, şi a purta grijă, ca parochii sĕ împlinească cu acurateţă şi punctualitate dispoşiţiunile de mai sus.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 20 Ianuariu, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, 25 Februariu, 1887.

Dacă ar fi sĕ vorbim în termini biblici, ar trebuí fără îndoială sĕ ḑicem în momente de aceste critice, „fericiţi făcĕtorii de pace, că aceia fii lui Dḑeu se vor chema".

Dar apoi în timpuri de aceste, în cari oamenii înclină spre materialism, nihilism, socialism şi câte toate una mai rea şi periculoasă, una mai destructivă decât ceealaltă, e greu, de tot greu ca vocea scripturei sĕ străbată la urechile celor ce nu vor sĕ audă ţipetele de durere ale celor lipsiţi şi asupriţi.

Este vorba de cestiunile interne dela noi din monarchie.

O stare de tot anormală domnesce aici la noi, stare, care trebue sĕ pună pe gânduri şi pe cei mai oţeliţi şi rafinaţi oameni bine iniţiaţi în trebile de stat.

Pactul dualistic încă nu e reînoit şi boemii cu o pretensiune, polonii cu alta ameninţă reînoirea pactului, sau ameninţă picarea guvernului lui Taaffe. La noi croaţii nu sunt mulţumiţi, cu ce le dă Ungaria, deşí toate ḑiarele patriotice condamnă pretensiunile croaţilor.

Tot aşa stăm cu celelalte popoară din monarchie. Sĕ analisăm, cum stăm noi românii din Ungaria, cari doar după nume, cultura noastră — dobêndită curat dela noi, şi prin noi, — prin averea noastră încă am fi poate îndreptăţiţi a spera o îndreptare a lucrurilor în spre bine.

A rĕspunde la aceasta întrebare — este un risic tot aşa de mare, ca şi a o lăsa nediscutată şi a o amêna de pe o ḑi pe altă

Se scie, că o parte însemnată din români, şi încă poate bărbaţi de mare valoare ai românilor — au fost întreprins încă la 1867 paşii necesari, ca sĕ căutăm a nu înăsprí relaţiunile cu maghiarii.

Încercarea a fost zădărnicită prin conferinţa dela Mercurea şi mai pe urmă zădărnicită prin memorandul dela Blaş, elaborat la cererea lui Lonyai fostul ministru unguresc.

De atunci până acum nu am mai vĕḑut păşiri solidare şi energice, ci numai manifesturile a douĕ partide, cu vederi contrarii unei alteia.

In fruntea acelor bărbaţi, cari sunt pentru o resolvare pacinică a pretensiunilor române, fără îndoeală, că stau archiereii români ca factori bine iniţiaţi în afacerile politice şi în secretele de stat, aşa după cum sunt ele aḑi.

Nu am făcut nici un secret, că şi noi aparţinem acestei direcţiuni Bărbaţi deja consumaţi, oameni, cari au servit tuturor sistemelor, începênd cu crâncenul absolutism până mai în ḑilele trecute, au sciut, ca sĕ abată pe o parte însemnată din inteligenţa română pe partea lor şi au înscenat nu numai pasivitatea, dar şi sentinţa, că archiereii români nu au sĕ mai fie priviţi de conducĕtori politici ai românilor.

Ungurii vĕd în manifesturile conferinţelor din Sibiiu nu numai oposiţie, ci totodată ură şi denegarea dreptului de esistinţă a statului maghiar şi aşa — rĕspund cu represalii.

Legea electorală din 1874 nu a fost alt ceva, decât o urmare a încordărilor între noi şi ei, asemenea legea pentru limba maghiară în scoalele populare şi în fine punerea sub priveghere poliţiană a tot ce e român. Societăţile române, inocente în feliul lor, au fost nimicite, ajutoriul de stat al preoţimei române ortodocse luat din mâna autorităţii bisericesci competente; cu un cuvênt, ungurii mari şi tari au căutat pe ori ce căi nimicirea noastră, ca sĕ ne facă imposibili.

FOIȚA.

„Invĕţatul popa Petru din Hodac."

Interesant nu numai din punct de vedere politic şi interconfesional, dară şi social şi cultural pentru istoria Transilvaniei, este un document în limba magiară din 15 Iuniu 1704, comunicat de dl protopresbiter din Murĕş-Oşorheiu, Parteniu Trombitaş de Bethlen.

În satul Erdö-Szent-György (Sângiorgiul de pădure), situat pe frumosul şes al Târnavei mici, din vechime sunt locuitori români greco-orientali şi maghiari reformaţi. Posesori mari în aceasta comună, tăiată în douĕ părţi de Târnava mică, erau principele Vittenberg, ca succesor prin căsătorie al familiei conte Rhedei, Teleki Samuel, Kemény Pál şi Zék Jánosnö, ca succesori în feliurite chipuri ai familiei Bánffy Péter.

Acestia pela anul 1704 aveau o moară de măcinat făină în mijlocul satului, care astăḑi încă esistă. Aceasta se putea susţiné numai cu un iaz, făcut cruciş preste apa Târnavei; dară în anii mai înnainte de 1704 rupându-li-se iazul, după o tradiţie vechie nu se afla aşa meseriaşi de moară, ca sĕ poată lega iazul, căci ori şi câţi se apuca de acest lucru, trebuia sĕ-'l părăsească din causă, că ce lucra ḑiua, noaptea apa ducea.

În anul mai sus numit, într'o ḑi, când lucrau oamenii români la iaz, au sosit acolo un popă, Petru numit, ce se ḑicea a fi din părţile Szász-reghenului din satul Györgyén-Hudák.

Mai sus de locul, unde era a se lega iazul, era un podişor cruciş preste Târnavă pentru trecerea pedestru dintr'o parte de sat în cealaltă şi trecênd preste acel podişor şi strĕinul popa, Petru cu o straiţă în spate, după ce dede bineţe către lucrătorii români la iaz şi după rĕspuns de mulţămită din partea acestora, sĕ fi ḑis către lucrători, că în zadar se ostenesc cu acest iaz, că până nu-'l va lega dênsul, nu va sta şi după schimbarea acestor vorbe s'a dus mai departe. Nu mult după aceea sosiră diregătorii curţii, cărora lucrătorii români le descoperiră, ce ar fi ḑis un călĕtor strĕin.

Diregătorii au trimis fără întârḑiere a căuta în toate părţile pe strĕin şi după ce l'au aflat s'au tocmit cu el, de le-a legat iazul, închieind contract cu el.

Popa Petru, apucêndu-se de legatul iazului, ar fi ţinut rugăciunea sfinţirei apii, pe amêndouĕ marginile Târnavei şi aşa legând iazul, a stat ḑeci de ani nemişcat.

Din documentul, ce 'l reproducem mai jos în limba magiară după original şi-apoi şi tradus în limba românească, se vede între altele:

1. că după legile şi usanţa ţĕrii, românilor ortodocsi nu le era ertat în comitate a zidí o biserică fără concesiunea posesorilor de pământ. O atare concesiune n'a fost posibil a se esopera pentru românii otodocsi din Erdő-Szent-György, nici în urma întrepunerei metropolitului ortodocs.

2. În casul de faţă o atare concesiune s'a dat pentru un câştig avut dela facerea iazului prin preotul Petru.

3. Şi aceasta concesiune s'a dat pe lângă anumite condiţiuni, cari toate merg întru a subordina pe preoţii nostri superintendentului reformat şi pe românii ortodocsi preste tot a-i face accesibili pentru religiunea reformată. În special li se pune condiţia românilor ortodocsi, că dacă nu trec la reformaţi, sĕ rĕmână în religiunea ortodocsă rĕsăriteană, — ceea ce atât însemnează: sĕ nu treacă la catolicism prin poarta unaţii, care li-se deschisese.

4. Că în acel timp în tot ţinutul nu se afla un meseriaş priceput, pentru a face iazul unei mori pentru boeri şi domni de pământ, afară de popa românesc, Petru, care se numesce învĕţat şi se privia înzestrat cu daruri estra-ordinari.

5. Că domnii ţĕrei reformaţi unguri, măcar că despreţuiau religiunea ortodocsă rĕsăriteană şi o persecutau până la estirpirea ei din ţară, totuşi aveau mare respect de afuriseniile popilor românesci şi ţineau mult în puterea rugăciunei lor; pentru aceea şi vedem in contractul de faţă şi aceea condiţiune, ca preoţii de religiunea ortodocsă rĕsătiteană cei de atunci

Cumcă încât le a succes o va dovedí viitoriul, destul, că adi țeranul român nu'și mai dă copilul la carte, căci i-a venit la scire, că numai poate să se facă domn din el, preotul a venit în posiție a se supune solgăbirăului, inspectorilor de scoale ai statului; cu un cuvênt s'au creat greutăți preste greutăți, archiereilor, consistoriilor, preoțimei, poporului și în fine bieții amploiați, cari se mai află în servițiul statului, numai ei sciu, cum trăesc, numai ei vor putea sĕ ne spună, cât de bună le e pânea adunată în cele din urmă și din sudoare românească.

Fericit și de trei ori mărit ar fi acel bărbat providențial, care ar putea prinde firul Ariadnei în mâni și sĕ dea o altă formă acestor lucruri perverse și cari se înăspresc tot mai mult și mai mult în defavorul nostru al românilor, cu deosebire al celor din Transilvania.

Revista politică.

Alaltăeri s'a închis sesiunea delegațiunilor, cu care ocasiune ministrul de esterne Kálnoky, la însărcinarea preaînnaltă, a esprimat delegațiunilor preaînnalta mulțĕmită a Majestății sale pentru devotamêntul arĕtat și de astădată către patrie și tron.

Desbaterile asupra proiectului de lege militariu în Reichstagul german s'au început și ministrul de esterne Bronsart 'și a esprimat dorința, ca proiectul fără desbateri lungi sĕ fie primit în unanimitate, pentru ca votul Reichstagului sĕ fie cu atât mai ponderos înnaintea lumei.

Pașul resolut, ce la luat regența din Bulgaria față de revoltanți, încât pentru consecințe lasă în nedumerire și pe cel mai abil politic. Fapt este, că aceasta procedere a regenții a fost întimpinată de popor în mod aprobătoriu, dovadă mulțimea depeșelor, ce a primit Radoslavow din toate părțile Bulgariei, dar cu deosebire din partea sudică.

Ordinea internă deocamdată e restabilită pe deplin, și Rusia alăturea cu întreaga Europă trebe sĕ rĕmână uimită față de acest succes al regenții. Poporul bulgar dă dovadă Europei, că este consciu de independență și libertate politică.

Revolta din Silistra.

În cele următoare reproducem după „Telegraful" din Bucuresci o corespondință datată din Rusciuc la 20 Februariu, relativ la revolta din Silistra:

Nici un popor n'a fost într'o situațiune mai tristă ca poporul bulgar, dar earăși, nici un popor n'a arĕtat atâta energie și atâta spirit de independență.

Dela rĕsturnarea principelui Alecsandru, nenorocirea cea mai mare, de care autorii ei ar fi trebuit sĕ-și dea seamă imediat, Bulgaria are sĕ lupte cu ecsigențele esterioare și cu agitațiunile interioare. O mână de aventurieri, cari după cum se vede, nu au nici patriotism, nici onestitate, de doi ani aproape lucrează di și noapte pentru rĕsturnarea actualei stări de lucruri și a pune în practică programa lui Zankoff, pe care a presentat'o la Constantinopole.

Mișcările dela Silistra și dela Giurgiu sunt consecința acelei programe. Poate, că planul trădătorilor s'ar fi îndeplinit, dacă D-deul Bulgariei nu ar fi veghiat asupra ei.

Agitatorii, vĕdênd, că pe calea diplomatică nu isbutesc sĕ ajungă la dorința lor, făcură un plan gigantic. Prin mijloace, pe cari nu le calificăm, ajunseseră sĕ fie până la un oare-care punct siguri de garnisoana din Silistra și de o parte de garnisoanele dela Varna, Șumla, Rusciuc și Șistov. Toți oficerii implicați în complot așteptau instrucțiunile și promisiunile, ca sĕ înceapă acțiunea contra regenții, în aceeași di și la aceeași oară. Bendereff și Grueff, cei cari trebuiau sĕ conducă mișcarea, sosesc la 15 seara la Călărași și voiesc sĕ treacă la Silistra spre a da instrucțiuni șefului de garnisoană și negreșit și îndemnitatea promisă; dar pe Dunăre fiind sloiuri mari și neavênd curagiul a se espune, au tocmit un luntraș, ca sĕ ducă instrucțiunile la Silistra, plătindu-l bine.

Luntrașul a și trecut noaptea. Dar în loc sĕ între în mânile comandantului instrucțiunile, ele au cădut în mânile prefectului. Prefectul a telegrafat la Sofia, denunțând complotul urzît în garnisoanele indicate. Regența a avut timp sĕ ia mĕsuri pentru celelalte garnisoane, dar pentru cea dela Silistra n'a putut, căci comandantul, îndată ce a aflat, că este descoperit, a grăbit acțiunea.

Acțiunea dela Silistra a provocat trimiterea de trupe din Șumla și din Rusciuc. Maiorul Uzunoff, comandantul sapeorilor, până aci se găsia certat cu căpitanul Uzunoff, fratele seu, din causă că acesta din urmă era partisan al regenții și chiar amenințase pe maior, că-l împușcă singur, dacă se va amesteca cu trădătorii. Eată acum ocasiunea de a se scăpa de el și a rĕmâné singur, spre a-și pune în practică planul. El chemà pe căpitan la sine și îi propuse, sĕ meargă la Silistra pentru a înnăbușì rĕscoala. Îi vorbì cu atâta entusiasm pentru causa națională și manifestà atâta devotament pentru regență, că bietul căpitan îl credu și plecà cu încredere.

Atâta aștepta maiorul Uzunoff. Imediat după plecarea trupelor, el se adună cu colonelulul în disponibilitate Filoff, cu căpitanul Volman, locotenentul Mateeff, căpitanul Zeligonoff, sublocotenentul Christeff, fratele comandantului dela Silistra, sublocotenentul Casapoff și alții. Făcură planul de atac și noaptea chiar îl puseră în esecutare. Între oarele 4 și 5, sapeorii comandați de maiorul Uzunoff, eșiră din casarma lor în numĕr de 400 și se despărțiră în două. O mare parte se îndreptà spre casarmele centrale, unde se aflau aproape două batalioane, ear un mic numĕr se îndreptà spre prefectură, primărie și telegraf, unde tăià liniile, nelăsând nici un soldat acolo, fiindcă avea trebuință de ei. Arestà pe prefect acasă și pe vr'o doi oficeri, între cari căpitanul Dobrino. Grosul sapeorilor ajungênd lângă casarma infanteriei, începu imediat a face șanțuri și până la oara 6, când s'a luminat bine de diuă, ele erau terminate și soldații aședați într'ênsele. Armata din casarmă vĕdêndu-se blocată, nu luà nici o mĕsură, aștepta sĕ vadă, ce se va petrece afară. Ba chiar se dice, că comandantul a avut un moment de slăbiciune sĕ se predea, dar în esitarea sa a fost ajuns de evenimente.

Sapeorii au început se atace casarma, însĕ trăgând mai mult în vênt. Au slobodit și două tunuri oarbe. Oficerii din casarmă au început sĕ se îngrijească. Ca sĕ iasă sĕ atace în față pe sapeori, era imposibil, pentru că aceia i-ar fi primit din șanțuri și le-ar fi făcut perderi mari. Locotenentul Petroff a eșit sĕ parlamenteze cu sapeorii, dar a fost primit cu focuri și rănit.

Ce era de făcut? Își aduseră aminte, că se află o casarmă isolată, ale cărei trupe nu se vedeau alături cu sapeorii. Coborîră un sergent și un hornist cu cearșafe pe fereastră și trimise pe cel dintâiu la casarma isolată sĕ chieme pe soldați în ajutoriul lor și pe cel din urmă sĕ caute pe căpitanul de miliții Sapunoff spre a se pune la disposiția lui. Amêndoi trimișii avură succes. Trupa din casarmă compusă din vr'o 80 oameni, al cărei căpitan era arestat, alergà la locul luptei. Pe de altă parte căpitanul Sapunoff și căpitanul Vlademiroff, cari se întâlniseră, dau semnalul de chiemarea milițielor, cari în mai curênd de o oară, se aflau strânse și gata de atac. La acest semnal căpitanul Dobrino, care era arestat, isbutesce de scapă și aleargă în rêndurile milițielor. Acestia atacă de o parte, cei 80 soldați atacă de alta, și atunci trupele din casarmă ies și ele și atacă de altă parte.

Sapeorii, vĕdêndu-se constrânși din toate părțile, o iau la fugă, împușcând tot, ce li se punea în față. Atunci s'au întêmplat sĕ se omoare și sĕ se rănească câțiva cetățeni și câți-va copii, cari eșiau dela scoală. Sapeorii au fost urmăriți și unii împușcați, cari au resistat, ear alții făcuți prisoneri, cari au depus armele. Un sergent cu mai mulți soldați s'au baricadat în giamia, care se găsește aproape de palatul administrativ și s'a luptat cu desperare. Lupta deci a decis'o mlițiele, cari au fost mai pe urmă ajutate și de popor. Când au sosit milițiile din Rasgrad, lupta era pela sfârșit.

Pe timpul, când ajunsese lupta pe strade și prin baricade, toți șefii revoluțiunii au luat'o la fugă. Ei s'au dus în partea despre Lom și acolo s'au imbarcat în două luntri. În prima luntre s'a urcat maiorul Uzunoff, căpitanul Volman colonelul Filoff, maiorul Panoff și alții, ear în barca a doua s'au urcat sublocotenentul Mateeff, căpitanul Zeligonoff, sublocotenentul Christeff și alții. Neavênd conducĕtori la luntre nu prea au putut sĕ le dirige bine și luntrile au luat cursul apei la vale, coborîndu-se aproape prin fața Rusciucului la o distanță oare-care destul de departe, nu însĕ atât de departe, ca sĕ nu fie ajunse de pușcă. Milițiele și poporul au început sĕ tragă în luntrii. Aci au fost răniți maiorul Uzunoff, colonelul Filoff, sublocotenentul Christeff. Căpitanul de cavalerie Casapoff, voind sĕ treacă Dunărea în not călare, s'a înecat. Alt oficer, al cărui nume nu se scie încă, sărind în Dunăre, a fost împușcat, pe când înnota și s'a cufundat.

Cârjieff, care venise dela Giurgiu, ca sĕ ia prefectura, a fost arestat și ținut pe vaporul „Golubcik".

Pe la 5 oare liniscea era absolut restabilită. Prefectul îndată ce a fost liber, a eșit călare prin oraș, unde a fost aclamat de popor. Milițiilor și armatei de linie s'au făcut ovațiuni. La 5 și jum. oare musica a cântat în piață marșul triumfal.

În timpul luptei, câțiva partisani ai revoluției au tras focuri de pe ferestrii în popor. Cel, care a fost mai înverșunat a fost un comerciant Alecsandru Sfetco, care ni se spune, că chiar a omorît oameni. Când a vĕdut însĕ că regența învinge, a fugit la consulul grec și s'a ascuns acolo. El a fost cerut și predat autorităților.

Între cei, cari s'au distins cu această ocasiune din partea trupelor regenții, sunt oficerii Vêlcoff, Petroff, Popoff, Vlademiroff, Sapunoff și Dobrino. Nu putem uita și pe studentul Petre Mancio cu alți studenți, cari au atacat cei dintâiu luntrele.

Astă noapte totul a fost liniscit.

Adi consiliul de resbel judecă pe autorii mișcărei. Piața palatului administrativ e plină de popor, care așteaptă justiție. Un cetățean îmi dicea în gura mare:

„Dacă consiliul de resbel nu va face dreptate cu acesti trădători, o vom face'o noi. De-aceea stăm aici."

Se crede, că adi vor fi toți judecați și mâne esecutați.

Cronică din Viena.

Veste bună pela noi, Dle Redactor!

Mercuriul termometrului variază între 5—14 grade căldură. Și cea de pe urmă zăpadă a dispărut de pe acoperișele de către meadă noapte ale caselor, un soare dulce de primăvară ne înveselesce cu radele sale line, și o boare de cele ce adie în zorile dilelor de vară, ne spune vestea cea minunată, că s'a desprimăvĕrat.

și cei următori sĕ-și aducă aminte în rugăciunile lor de domnii părintesci.

Tecstul original al documentului din cestiune este următoriul:

„Item In Anno 1704 Die 15-a Junii, az Nemes
„országnak Guberniumnak, 's az Reformata valláson
„Puspők Urnak Vesprémi István Urnak, Maros széki
„Madarason lako Tisztele tes Esperest Urnak, 's Maros
„széki fő király Biro ura uraméknak, Kereszturon lako
„Keresztúri János Urnak 's Süketfaluban lako Botsos
„Imre Urnak, Adjuk O Ngknak kegyelmeknek, Mi
„Erdö-Sz.-Györgyi Possessori Uraiméknak tudtára
„Maros székben levő Joszágunkban.

„Mi Tekintetes Nemzetes Rhédei Pál, 's Tekin-
„tetes nemzetes Bánffi Péter, 's Tekintetes nemzetes
„Nehai Rédei Jánosné Aszonyom, Tekintetes nem-
„zetes fiaimmal együtt Rhédei Lászlo, Rhédei Mihály,
„Rhédei Sándor 's Tekintetes nemzetes Rhédei fe-
„rentzel.

„Az Erdö sz. Györgyi Görög orthodoxa valláson
„levő olá Templomnak Contractionalis levele, kit adtunk
„mi földes Urakk punctumokkal együtt, sequitur eo
„modo, elsőben hatalmasan fogták volt az Templom-
„nak épitésére Jobbágyaink az olá Püspök Tanátsá-
„bol, s 12 olá Papokat küldett volt potentiose, fel
„akarta állitani, mi pediglen főldes Urak repellaltuk
„az Püspök embereit, tudván miis azt a Romai fel-
„séges Császár koronás Királyunk 's fejedelmünktől,
„helyben állitván a Nemes országnak 's földes ős Urak-
„nak minden igazságokat confirmálván hogy égy Keresz-
„tény Atyafiu is avagy subditus Jobbagyok földes
„Urak engedelmek nélkűl gyalázatra bosszura olá Tem-
„plomat senki ne épitsen, külömben nem, hanem okkal
„s jo moddal. Látván mi azért, hogy az olá Jobbagyink
„hatalmasan felig felrakták az Templom fáit sok ké-
„relemre mi hozzánk valo instantziáját az jolelkű
„'s Isten félő Indos Görgény hudóz olá Pap Péter-
„nek, Püspök Urnak recomandatoria levelét, hogy
„külső-artificiumra is volna értelme, miis meg engedtük
„az Görög vallásson valo Religiora fel epiteni Tem-
„plomokat, olyan Conditioval mint hogy az küküllő
„vize malmunk gáttyát elszakasztotta volt, s gátunk
„drágás kötésire valo Malommestereket nem akartunk
„miis kárunkra szegödni, de maga az fellyebb neve-
„zett olá Pap Péter Malmunknak gáttyát ajándekon
„kötösse azon jó munkáját, s hasznunkat tapasztal-
„ván, miis közönségesen ezeknek a Punktumoknak rendi
„szerint mint a Tiszteletes Tudos Pap Péternek, Job-
„bagyinknak engedtük meg az Templomokat felépiteni,
„ugy hogy maga lakjék mellette, vagy fia avagy
„unialatlan Pap.

„*1. Primo.* A oláh Pap az Cálvinista Religio ellen
„ne praedikaljon, az Tiszteletes kalvinista Praedicátor az
„orthodoxa Religio ellen, sem egyik vagy másik Nyáj-
„ból, Iuhbol, farkas modra rapiálni vagy hitegetni,
„semmidön urak dolgában se vendég helyben, sem
„utzán avagy utban, egy szoval semmi modon vallá-
„sok felett nem engedtetik meg disputálni a ki pe-
„diglen animi confectiojában nem nyogodnék, tehát
„meg fenekeltessék lapáttal kapu közöt ugy hogy
„más emelje fel az föld szinéről.

„*2. Secundo.* A mostani Görög ortodoxa valláson
„lévő Tiszteletes Péter Pap Hiti szerént az orthodoxa
„vallástol el ne szakadjon, se az Reformatusok mellöl,
„hanem az Reformatus Püspök Uramtól halgasson,
„mind az Aprobata is doczál az oláh Papok felöl,
„jól alkalmaztassa magát a szomszédokkal mind a
„Recomandatoria Levélben irva vagyon felölle, ha
„tisztességesen viseli magát, mind maradéka ha itt
„akarnának lakni, mind pedig az kik megmaradnak
„ebben az mi contractionalis punctumok rendi szerént
„ollyan audientiaja légyen mint az mi Praedicatorunk-
„nak Posteritásink successorink elött, a mely oláh
„Pap pedig az orthoxa vallás mellöl 's kötésünk nem
„állana, az ollyan Pap sem hideg sem meleg faáz,
„ellenűnk rebellál, semmi képen nem engedjűk, hogy
„Joszágunkban lakjék az alyan hite szegett embert
„vagy oláh Papot.

„*3. Tertio.* Az oláh Esperest, ha idegen vallásón
„állana, az mi Reformatus Püspök uramtól nem hal-
„gatna, Joszágunkban nem engedtetik meg semmi kép-
„pen praescribálni ő Kegyelmék az görög az görög
„valláson lévő oláh Papnak, sem Jobbagyainknak egy
„szoval.

„*4. Quarto.* Reggel az oláh Papnak Posteritá-
„sinktol engedtessék meg legelsöbben az Istennek
„szent házában officiumot szolgálni, Vetsernyére pedig

Oamenii 'şi-au aruncat paltoanele blănite şi atât de grele, înlocuindu-le cu pardesie uşoare.

Şoseaua din prater, părăsită de publicul cel mare în timpul iernii, începe a se împopula.

* * *

Într'una din corespondenţele mele mai din nainte v'am fost amintit despre lipsa, ce o simte publicul vienez încă pentru cel puţin un teatru o lipsă, care se observă în destul din îmbulzala cea enormă, la care sunt espuse teatrele esistente ḑi de ḑi şi seară de seară.

După ce încercarea a se reconstrua teatrul orăşenesc (Stadttheater) din motive recunoscute, nu a succes, — s'au asociat o samă de cetăţeni din cercurile cele mai alese ale capitalei, cu scop de a întreprinde zidirea unui teatru nou în prater. După proiectul elaborat de un architect de aci, teatrul va avea sĕ fie un teatru de vară, arangiat cu tot confortul şi aşeḑat sub un coperiş mobil, asemenea celui dela hipodromul din Paris, care în vreme de ploaie sĕ se poată încheia momentan, ear altfel sĕ stea dat la o parte, ca publicul sĕ nu fie espus nădufului, care face aproape imposibilă cercetarea teatrelor în timp de vară. Teatrul acesta ar fi menit cu deosebire pentru operete şi piese poporale.

Lucrările pregătitoare se vor începe, îndată ce antreprenorii vor fi primit concesiunea cuvenită dela locurile competente

* * *

Mare sensaţie a produs aci arestarea şefului de comptoar al bursei, Mihail Haberfellner. Causa arestării este defraudarea. Pănă acum încă nu s'au putut statori definitiv suma defraudată. Sigur este, că ea va trece peste 43,000 fl. Haberfellner nu posede nici o avere activă. Jocul la bursă l'a silit sĕ înstrăineze banii încredinţaţi administrării sale. *Yff.*

Varietăţi.

* (Prea înnaltă mulţemire.) I. P. S. S. metropolitul Bucovinei, Dr. Silvestru Morariu, în urma visitărei canonice, ce a făcut-o în archidiecesă a înnaintat M. S. împĕratului un raport, în care în detail espune toate observările şi resultatele obţinute pentru anii 1881—1885. M. S. luând cu plăcere spre cunoscinţă acel raport, a esprimat I. P. S. S. metropolitului prea înnalta Sa mulţămire pentru zelul, cu care I. P. Sa, conduce afacerile bisericei ortodocse din Bucovina.

* (Alegătorii deputatului Mocsáry.) Tot după „Egyetértés“ publicăm declaraţiunea alegătorilor din cercul Halas al partidului independent şi 48, cari într'o adunare ţinută la 6 Martiu ca respuns la epistola dlui Mocsáry declară, că consimt întru toate cu principiile desvoltate de dl Mocsáry referitoriu la naţionalităţi, şi recunosc, că legea de naţionalităţi, din 1868 este basa, pe care putem foarte bine subsista. Despre aceasta s'a îndatorat preşedintele adunărei se 'l încunoscinţeze şi pe dl Mocsáry. Aceasta ar insemna, că totuşi mai sunt puţini oameni şi ne preocupaţi.

* (*Ministeriul comun de rĕsboiu*) deschide concurs pentru primirea la institutele militare de crescere şi cultură şi în institutele de crescere a fetelor de ofiţeri. Cu începerea anului scolar 1887/8, 1 Septembre n., în scoalele reale militare, 18 Septembre în casa orfanală militărească şi în academiele militare sunt de ocupat în institutele de crescere şi culturale milităresci vr'o 300 locuri erariale fără plată sau cu jumătate plata, locuri fundaţionale şi cu plată. Din acestea sunt 20 în orfelinatul militar, 190 în anul întâiu al cursului şi 30 în al treilea la scoalele reale inferioare militare, 60 în anul întâiu al cursului academiilor militare şi anume 30 în academia din Wiener-Neustadt, şi 30 în academia tehnică din Viena. În clasele 2—5 dela scoala poporală a institutului de crecere a fetelor oficerilor în Oedenburg, apoi în clasa 1 dela scoala civilă a institutului de crescere a fetelor oficerilor în Hernals se pot ocupa cu începutul anului scolar viitor (1 Septembre n.) 4 locuri erariale fără plată, 4 din fundaţiunea Elisaveta fără plată, 1 din fundaţiunea Rudolf-Stefania fără plată, 5 din fundaţiunea reuniunei femeilor din Oedenburg fără plată, 1 din fundaţiunea lotĕriei IV de binefacere a statului fără plată, 1 din fundaţiunea ţĕrii Austriei de jos fără plată. Toate aceste locuri amintite mai în urmă sunt destinate pentru fetele (orfanele) oficerilor din statul militar.

* (Transferare.) Procurorul suprem din Murĕş-Oşorheiu a transferat pe Ioan Dragoş cancelist la procuratura de stat din Braşov, la procuratura de stat din Bistriţa, în aceeaşi calitate.

* Cassariu al camerei advocaţilor din Alba-Iulia s'a ales d. adv. Rubin Patiţa, deoarece d. adv. Nicolau Cadar n'a primit acest oficiu.

* (Paremii.) Din prorocia lui Kossuth cetire! — Sĕ luăm aminte! — Aşa ḑice Kossuth: „În zădar învĕţaţi voi maghiareşte pe copii de limbi streine, pentrucă dacă mama lor vorbesce cu ei acasă în limba sa: sĕ sciţi, că şi copilul va vorbí tot acea limbă, şi-şi va păstra simţimintele, care le nutreşte mamăsa. Ve fac deci atenţi şi ve recomând, ca în lucrările Kultur-egyletului din Transilvania sĕ aveţi grige mai ales de focularíul, de vatra casei. Puneţi la cale însurăciunile. Promiteţi fetei române („a fátának“) sicrie frumoase cu tulipane, şi încă vre-o doauĕ vaci, cisme roşii, pantlice; măritaţi fetele maghiare după români (oláh emberhez), şi ve pot asigura, că copii acestora vor ştí maghiareşte.“ — Acestea le scrie dna Bartha Miklosné în foiţa ḑiarului „Kolozsvár“ ca învĕţături date dsale şi bărbatului ei de către Kossuth, când ei amêndoi se presentară în persoană în esilul voluntar din Turin al marelui profet, care — după cum premite dna Bartha — tot deuna vine în iritaţiune, când se vorbeşte de „naţionalităţi.“ — Auḑiţi voi drăgălaşe fetiţe române! Grăbiţi de vĕ faceţi unguroaice! Vedeţi, că marele patriot Kossuth, care şi astăḑi primesce titulatura de „guvernator,“ ve promite sicrie cu flori, cisme roşii, pantlice şi câte toate, numai ca se învĕţaţi limba, în care fetele nu sunt de măritat, ci de vêndut (eladó leányok). Eată Kultur-egyletul ve va da înlesnire de a ve vinde pentru pantlice, cisme roşii s. a. — Eară voi flăcăi de români, lăsaţi la o parte floricelele voastre de pe colini, ce vi le a dat Dumneḑeu în abundanţă, şi ve puneţi la căciulă floarea trestiei de baltă, căci aşa vrea Kossuth! — In timpul plin de catar al paresimelor din anul acesta pot fi bune şi acestea învĕţături pentru — strănutat. Kultur-egyletului vom ḑice: Prosit!

* (Facultatea de medicină.) Din România se scrie, că Camera a votat un proect de lege al guvernului prin care se mai crează încă trei catedre la facultatea de medicină din Bucuresci. Aceste catedre le vor ocupa profesorii Dr Asachi fost profesor la facultatea din Lille, Dr Babeş profesor la universitatea din Buda-pesta şi Dr. Calender.

* (Esposiţie la Viena.) Se vestesce, că întralt an în capitala monarchiei se vor întâmpla lucruri mari şi frumoase. Va fi o mare sĕrbătoare cu ocasiunea aniversărei a 40 de ani dela suirea pe tron a împĕratului nostru. Cu aceasta ocasiune va avea loc şi o esposiţiune în Viena. —

* (Postal.) Din partea direcţiunei postale din Sibiiu se aduce la cunoscinţă, că începênd din 9 Februariu a. c. între Deşiu şi Ileanda mare şi între Ileanda mare şi Baia mare comunică posta prin o trăsură cu doi cai în următoriul mod:

I. Din Deşiu spre Baia mare.

Pornesce:	din Deş la 12 oare ḑiua.	
Sosesce:	la Chiţcău	la 1 oară 35 minute d. m.
Pornesce:	din Chiţcău	„ 1 „ 40 „ „ „
Sosesce:	la Gâlgău	„ 3 „ 5 „ „ „
Pornesce:	din Gâlgău	„ 3 „ 20 „ „ „
Sosesce:	la Ileanda mare	„ 5 „ 50 „ „ „
Pornesce:	din Ileanda mare	în ceealaltă ḑi la 2 oare d. m.
Sosesce:	la Mesteacăn	la 3 oare 15 min. d. m.
Pornesce:	din Mesteacăn	„ 3 „ 25 „ „ „
Sosesce:	la Şomcuta mare	„ 5 „ 25 „ „ „
Pornesce:	din Şomcuta mare	„ 5 „ 40 „ „ „
Sosesce:	la Săcălăşeni	„ 7 „ 20 „ seara
Pornesce:	din Săcălăşeni	„ 7 „ 25 „ „
Sosesce:	la Baia mare	„ 8 „ 45 „ „

II. Din Baia mare spre Deşiu.

Pornesce:	din Baia mare	la 5 oare dimineaţa
Sosesce:	la Săcălăşeni	„ 6 „ 20 minute dimineaţa
Pornesce:	din Săcălăşeni	„ 6 „ 25 „ „
Sosesce:	la Şomcuta mare	„ 8 „ 5 „ „
Pornesce:	din Şomcuta mare	„ 8 „ 20 „ „
Sosesce:	la Mesteacăn	„ 10 „ 20 „ „
Părnesce:	din Mesteacăn	„ 10 „ 35 „ „
Sosesce:	la Ileanda mare	„ 11 „ 50 „ „
Pornesce:	din Ileanda mare	în ceealaltă ḑi dim. la 3 oare
Sosesce:	la Gâlgău	la 5 oare 45 minute dimineaţa
Pornesce:	din Gâlgău	„ 6 „ — „ „
Sosesce:	la Chiţcău	„ 7 „ 25 „ „
Pornesce:	din Chiţcău	„ 7 „ 30 „ „
Sosesce:	la Deşiu	„ 9 „ 5 „ „

Aceasta se aduce la cunoscinţă publică cu acea observare, că preţurile de pănă aci rĕmân neschimbate.

Din public.*)

Dare de seamă, şi mulţămită. Comitetul reuniunei femeilor române din Abrud şi jur, avênd în vedere frumosul resultat moral şi material, al balului arangiat la 17 Februariu a. c., la care prelângă publicul din loc, au participat, un numĕr considerabil de oaspeţi din jur, şi mai ales, din Bucium, Câmpeni şi Roşia, vine prin aceasta a'şi împliní o plăcută datorinţă, esprimând cea mai călduroasă mulţămită tuturor onoraţilor domni, mult stimatelor doamne, şi domnişoare, care au participat şi contribuit la acest bal, precum şi comitetului arangiator, pentru viul interes, arĕtat şi cu această ocasiune, faţă de Reuniunea noastră.

Participanţi şi contribuenţi au fost următorii d. d. după lista alăturată:

Lista

banilor incurşi la balul arangiat în 17 Februariu, 1887 în favorul Reuniunei femeilor române din Abrud şi jur.

DD. Ioan Gall 5 fl.; Alesandru Danciu 5 fl.; Alesandru Filip 5 fl.; Dr. Basiliu Preda 5 fl.; Nicodim Cotişel 5 fl.; Romul Furduiu 3 fl.; Dionisiu Adamovici 3 fl.; George Ivascu 3 fl.; Nicolau Lobonţ 3 fl.; Ioan Tărnăvean 2 fl.; Ioan Todescu 2 fl.; Iosif Draia 2 fl.; Emil Popp 2 fl.; Dionisiu Bălos 2 fl.; Michail Cirlea 2 fl.; Teofil Gerasim 2 fl.; Victor Bariţ 2 fl.; Paul Stoica 2 fl.; Dr. Stauch 2 fl.; Oberl. Hirt 2 fl.; Alesandru Macaveiu 2 fl.; Alesandru Tobiaş 2 fl.; Alecsandru Danciu 2 fl.; I. Iancu 2 fl.; N. Adamoviciu 2 fl.; Pompiliu St. Siuluţ 2 fl.; I. Maior 2 fl.; Alesandru Ciura 2 fl.; G. Balta 2 fl.; Alesandru Drumariu 2 fl.; Basiliu Mosora 2 fl.; Schvab Rudolf 2 fl.; Iosif Crisan 2 fl.; Petru Fizeşan 2 fl.; Dr. Nagy Károly 2 fl.; Simeon Ciura 2 fl.; N. Cirlea 2 fl.; George Anca 2 fl.; Absolon Faur 2 fl; Ludovic Ráczkövi 2 fl.; Terentiu Iurcescu 2 fl.; Zacharie Cioară 2 fl.; Alesandru Danciu 2 fl.; Aviron Macaveiu 2 fl.; Ioan Mladin 2 fl.; Iuliu Flock 2 fl.; Jano Jozsef 2 fl.; Oprişa Nicolae 2 fl.; Lővi David 2 fl.; Ioan Naicu 2 fl.; Nicolae Drumar 2 fl.; Georgiţa David 2 fl.; George Lup 2 fl.; Nicolae Jurca 2 fl.; Nicolae Ciandran 2 fl.; Ioan Jurca 2 fl.; Ioan Balta 2 fl.; Dionisiu Şuluţ 2 fl.; Ioan Teocu 2 fl.; Dionisiu Jeflean 2 fl.; Grigoriu Suciu 2 fl.; Alesandru Ivascu 2 fl.; Ioan Ciura 2 fl.; Petru Manea 2 fl.; Kővari Iosif 2 fl.; Ioan Cioica 2 fl.; Ioan Macaveiu 2 fl.; Inczé Ferencz 2 fl.; Simeon Dandea 2 fl.; Nicolae Toma 2 fl.; Ioan Macaveiu 2 fl.; Alesandru Ciora 2 fl., Emilia Schreiber 2 fl.; Elena Felea 2 fl.; Sofia Almaşan 2 fl.; Iosif Ciura 1 fl.; Ioan Laszlo 1 fl.; Todor de. Ada 1 fl.; Venczel Heidler 1 fl.; Ludwig Klein 1 fl.; Adleff Iozsef 1 fl.; Molnár Arpád 1 fl.; Rirchner Gustav 1 fl.; Petru Lucaciu 1 fl.; Alesandru Papiu 1 fl.; Teofil Faur 1 fl.; George Hendrea 1 fl.; David Samu 1 fl.; Keresztési Géza 1 fl.; Amos Popescu 1 fl. Nicolau Mestecan 1 fl., Candiu David 1 fl.; Nicolae Anca 1 fl.; Ioan Dandea 1 fl.; David Vasilie 1 fl.; Persian Marton 1 fl.; Neiman 1 fl.; Br. Schleinitz 1 fl.; Alesandru Popp 1 fl.; Ioan Almaşan 1 fl.; Oprişa Nicolae 1 fl.; Dşoara Vilma Crişan 1 fl.; Székely Albert 1 fl.; Iuliu Măţ. 1 fl.; Ürmesi Lajos 1 fl.; Pop. Simeoneasa 1 fl.; Stefan Roşca 1 fl.; Sturdza George 1 fl.; Iosif Sangeorgean 1 fl.; Dumitru Bodea 1 fl.; George Jigmond 1 fl.; Ioan Toma 1 fl.; Simeon Bradean 1 fl.; Henrich Béker 1 fl.; Aron Cioran 1 fl.; Ioan Iula 1 fl.; Iosif Mladin 1 fl.; Alesandru Leach 1 fl.; Ionuţ Nicolae 1 fl.; — Suma 213 fl.

Preste tot au intrat una sumă de 213 fl. v. a. din care subtragându-se spesele de 82 fl. 71 cr. au rĕmas un venit curat de 130 fl. 29 cr. în favorul Reuniunei.

Abrud, în 26 Februariu, 1887.

Comitetul Reuniunei fem. române din Abrudşi jur.

Anna Gall, pres.

Alecsandru Ciura, notariu.

Loterie

Mercuri în 9 Martie 1887.

Brünn: **57** **2** **52** **30** **28**

„az mi embereink menyenek elébb az Templomban „az után az görög valláson lévő oláh Papp Jobbagyinkkal együtt, Husvét napján éjszakára valo viradolag extra ordinaria kiáltásokat Templomoknál, „kolompozásokat, az micsoda vak szokások vagyon „az oláh nemzetnek, megne engedtessék semmi képpen.

„*5. Quinto.* Az mely oláh ember Papjának bérét „nem akarná fizetni, avagy Clácában dolgozni, vagy „Beszerikájok koz segiteni, vagy Papp házához sz. „égyházfiaknak parancsololásokat halgatni, az olyan „szofogadatlan ember az udvari Gondviselöktöl fenekeltessék meg jól (ut suprasignatum est) azomban „az Papnak bérit egésszen meg fizetni.

„Mi fellyebb meg nevezett uri személlyek contractizálván eszerént élő nyelvel is parancsoljuk, hagyuk „posteritasinknak, successorinknak meg tartsák ezen „kötésünket, mint mi is meg tartottuk életünkben mind „az Jobbagyink mind az orthodoxa valáson lévő oláh „Pap mi érettűnk 's nemzetsegünkért az élő Istennek „könyörögjenek, látván ök is mi töllűk, Istenfélő engedelmességünket et igaz Possessoroknak Tutoroknak, „az oláh Görőg vallásu Templomának szép emlékezetet „hagyván, mind ebben a Seculumban, mind pediglen „az örök életben az Atya Istennek dicsösségben örökkön örökké Amen.

„*fide nostra mediante coram nobis Petrus Literati jurator de Hovadttő et Andreas Nagy*
„*de Erdő mpria szent György mpria.*“

(Va urma.)

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică, redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Nr. 32. [1549] 3—3

CONCURS.

Se publică întru înțelesul laudatei ordinațiuni consistoriale din 18 Noembre 1886 Nr. 6028 B. pentru reîntregirea vacantei parochii Sânger (Erdö-szengel") cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român"

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială în stare bună, lângă ea o grădină de legumi și pomi frumoși în mărime de 1153☐ socotită în bani anuali . . .	70 fl. — cr.
2. Canonica porțiune 6 jugere arător și de cosit	90 fl. — cr.
3. Două cosituri de un juger, ½ jugĕr de coasă de curênd cumpĕrate	22 fl. 50 cr
4. Dela 60 familii cu filia Șaromberc cu tot câte 1½ merță de bucate	90 fl. — cr.
5. Dela 21 familii câte o ḑi de lucru cu plugul à 2 fl. . . .	42 fl. — cr.
6. Dela 39 familii câte o ḑi de lucru cu palma à 30 cr. . .	23 fl. 40 cr.
7. Stolare preste an, botezuri, înmormêntări, cununii și altele	44 fl. — cr.
8. Lemne de foc din pădurea bisericei preste an	12 fl. — cr
Suma	393 fl. 90 cr.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și așterne concursele lor instruate întru înțelesul regulamentului parochial, subsemnatului oficiu protopresbiteral, fiind totodată îndatorați, sub timpul concursului, a se presenta în vreo Duminecă sau sĕrbătoare spre a și arăta hărnicia, pentru acest oficiu și a face cunoscință cu poporenii.

Murĕș-Oșorheiu, 31 Ianuariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conțelegere cu comitetul parochial.

Parteniu Trombitaș de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 378 [1547] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, din comuna Borgo-Tiha, cu care post e împreunat un salariu anual da 300 fl, locuință și grădină în natură, eventual în locul acestora 160 fl. — se escrie concurs.

Concurenții sĕ-și aștearnă la subscrisul suplicile lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară și română și iustruite cu atestat de botez, de cualificațiune, medical, de serviciu și despre cunoscințele limbistice, pe calea a inspectoratelor regesci de scoale competent, pănă la 15 Aprile, 1887.

Bistrița, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistrița-Năsĕud.

Nr. 340 [1545] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul și neputinciosul paroch din Rîu-Sadului Maniu Vestemian se escrie acuma a treia oară concurs, după-ce la concursul publicat în douĕ rînduri n'a concurat nimenea.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumĕtate din venitele parochiale computate preste tot în sumă de 363 fl. 92 cr.

Reflectanții sĕ-și presenteze subsemnatului petițiunile în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs, și sĕ se presenteze în biserica parochială din Rîu-Sadului în vreo duminecă sau sĕrbătoare.

În conțelegere cu comitetul parochial din Rîu-Sadului.

Sibiiu, 6 Faur, 1887.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 370/1887 [1548] 3—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului de învĕțătoriu la scoala comunală, cu limba de propunere română, Maier (Majer) cu care post e impreunat un salariu anual de 300 fl locuință și grădină în natură, eventual în locul acestora 100 fl. — se escrie concurs.

Concurenții sĕ-și aștearnă la subscrisul suplicele lor, scrise cu mâna proprie în limba maghiară și română și instruite cu atestat de botez, de cualificațiune, medical, de serviciu și despre cunoscințele limbistice, pe calea inspectoratelor regesci de scoale competent pănă la 15 Aprile a. c.

Bistrița, 28 Februariu, 1887.

Iuliu Havas,
insp. reg. de scoale al comit. Bistrița-Năsĕud

Nr. 402 [1546] 3—3

EDICT.

Maria Apolzan gr. or. din Ocna-superioară, care din 1879, și-a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Pop-Preda gr. cat. din Brad, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorț a bărbatului ei se va pertracta și decide pe temeiul pribegerei ei.

Sibiiu, 19 Faur, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for de I. instanță.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 1287/1887 [1502] 1—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscință tuturor celor interesați, că în causa comasărei hotarului comunei Șuplac (K. Széplak) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului și statorirea speselor se pune ḑi de pertractare ḑiua de **4 Aprilie a. c. st. n. 9 oare a. m.** ce se va ține la fața locului în comuna Suplac la casa satului.

La această pertractare se citează toți interesații cu aceea observare, că în înțelesul § lui 44 din instrucțiunea pentru causele urbariale, neparticiparea nu poate împedeca începerea lucrărilor.

Elisabetopole, 7 Martiu, 1887.

În nnmele tribunalului

Szenkovits Dénes,
jude.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 9—26

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	—	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	6.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 22 Sibiiu, Sâmbătă 28 Faur (12 Martie) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Februariu, 1887.

Tribunalul de rĕsboiu a pronunțat sentința de moarte asupra celor ce au inscenat revoluția mai proaspĕtă în Bulgaria, și tot acest tribunal o a și esecutat în dimineața dela 22 a lunei curgĕtoare pe platoul din apropierea orașului Rusciuc O telegramă mai proaspetă a ḑiarului „Neue freie Presse“ ne aduce amĕnunte despre această esecuțiune, la care au luat parte numai persoane militare, ear civililor nu le-a fost permis sĕ vadă, cum se pedepsesc cei ce se scoală contra ordinei legale în stat.

Cu o iuțeală nespusă de mare și cu o rară resoluțiune a pus regența din Bulgaria capĕt revoluției interne, și ce e semnificativ, întreaga procedură contra revoltanților s'a făcut cu observarea formelor prescrise de constituția statului bulgar, și cu observarea normelor provĕḑute de iurisdicțiunea consulară, dând întregei procedure timbrul legalității. Din punct de vedere etic-moral toată lumea trebue sĕ aproabe pașii luați de regența Bulgariei pentru restabilirea ordinei în stat. Era lucru natural ca față cu revoltanții sĕ se aplice legile țĕrei, și actualul guvern al Bulgariei a avut curagiul a le și aplica. Afară de Rusia, Europa întreagă a recunoscut, că corect și legal a purces guvernul Bulgariei.

Este cu totul altă întrebare, dacă politesce bine a lucrat guvernul, punênd în aplicare legile țĕrei. Intrebarea aceasta deocamdată încă nu este deslegată. Părerile sunt diferite în privința aceasta, și pressa europeană scrie în momentul de față sub presiunea îngrigirei de eventualitățile viitoriului celui mai de aproape. Și cumcă îngrigirea aceasta nu e tocmai neîntemeiată, dovadă ne este pressa rusească, care altcum judecă evenimentele din Bulgaria, altcum consideră ea pre revoltanți și altcum pre cei ce sunt de facto încredințați cu frânele guvernului din Sofia. Și precând organele guvernului din Viena, Budapesta și Berlin privesc esecuțiunea dela Rusciuc ca o pedeapsă meritată mesurată în interesul ordinei de stat și a disciplinei militare asupra revoltanților, pe atunci organele cabinetului din Petropolea cualifică esecuțiunea ca cea mai mare fărădelege și pre revoltanți îi consideră de martiri ai libertății bulgare, după cum adecă s'a proiectat această libertate în sferele politicei rusesci.

Dacă este sĕ privim enunțiațiunile din pressa rusească ca cursori ai evenimentelor politice, cari neaperat trebue sĕ urmeze, atunci nu sunt neîntemeiate îngrigirile din pressa europeană, nu sunt neintemeiate cuvintele acelora, cari cred, că prin gloanțele eșite din revolverele miliției bulgare, prin delăturarea partisanilor politicei rusesci s'a accelerat resolvarea cestiunei orientale, a cărei resolvare cu greu se va putea efeptuí fără o încăerare generală. La aceasta ne îndreptățesce ținuta statelor europene, cari — fără a ne aduce motive — s'au înarmat din creștet până la călcâie, ca evenimentele sĕ nu le afle nepregătite.

Nu mai încape îndoeală, că prin împușcarea urḑitorilor revoltei militare din Bulgaria, Rusia este tare discreditată, că ea a fost plesnită în față cu o resoluțiune proprie numai omului, care a ajuns la gradul suprem al desperațiunei, sau care a primit asigurări materiale, că la ori ce eventualitate el este acoperit. Revolta a isbucnit tocmai în ajunul de a fi din nou convocată Sobrania cea mare pentru alegerea principelui. Ceea ce nu s'a ajuns prin atentatul dela 9/21 August anul trecut, ceea ce nu s'a ajuns prin terorisările ne mai pomenite ale generalului Kaulbars, era sĕ fie realisate prin revoluția aceasta pregătită de agenții secreți ai Rusiei, și de ruble rusesci, al căror farmec nu o dată a stins patriotismul din multe inimi bulgare.

Cu abatere dela ținuta principelui Alecsandru, care a agrațiat poate în un moment de slăbiciune, cu abatere dela reserva de până acuma față cu toate nelegiuirile provocatorilor puși în soldul rușilor, guvernul bulgar a aplicat legea în toată stricteța ei.

Situațiunea este cu totul schimbată. Până acuma scia tot pĕcătosul, că cu ruble muscălesci, cu un pasaport estradat de consulul german ca protector al sudiților ruși în Bulgaria, nevătămat poate provoca la rĕsturnarea ordinei legale.

Esecuțiunile de Dumineca vestesc tuturor agenților ruși, că rĕsplata revoltei este glonțul. Pe de altă parte această esecuție este rĕspuns dat pretensiunilor rusesci, căci Rusia de mult a declarat de usorpator pe actualul guvern din Sofia, și actualul guvern din Sofia pedepsesce cu moarte pe toți, cari voesc sĕ realiseze enunțiațiunile rusesci.

Cumcă situațiunea s'a schimbat, despre aceasta nime nu se mai pune la îndoială. Ce posițiune vor lua statele europene după această schimbare, ce grupări se vor face în fața eventualităților posibile, despre aceasta deocamdată nimic nu se poate spune. Instictiv o simțim cu toții, că stăm în ajunul unor întêmplări mari, cari sunt menite sĕ reguleze anormala stare de lucruri din peninsula balcanică. Positiv scim, că întreagă Europa este înarmată din crescet până în călcâie, și stă cu pușca la picior.

Revista politică.

Foile din Budapesta ne aduc scirea, că ministrul president austriac contele Taaffe și ministrul de finanță Dunaiewski în 25 Faur au sosit la Pesta, spre a delibera cu guvernul nostru asupra cestiunilor transacționale, și încă în aceeași ḑi s'a ținut ședință sub presidiul Majestății Sale, la care ședință dintre miniștrii maghiari a luat parte ministrul president Tisza și ministrul Széchenyi.

Cestiunea principală, ce preocupă încă pressa este tot esecutarea rebelilor din Bulgaria, și procederea energică și resolută a regenții a făcut așa ḑicênd, sĕ amuțească întreaga diplomație europeană. Nici chiar organele rusesci nu află de cuviință a eși din reservă, și se mărginesc mai mult a glorifica pe martirii rebeli pentru simțemintele lor de iubire către patrie, și 'și esprimă indignațiunea, că diplomația europeană prin tăcere în mod indirect aproabă procedura barbară a regenții. „Moscovskija Vjedomosti“ în aceasta privință ḑice: Nu vom uita, că acesti oameni au murit ca jertfele fidelității către Rusia, și au dat dovadă despre legĕturile interne, ce trebue sĕ esiste între țeara lor și între Rusia.“

Ca însĕ lucrul totuși sĕ nu decurgă atât de lin și neconturbat, nodul, ce se caută în papură, este, că se atribue din partea pressei rusesci regenții învinovățirea, că arestați, se maltratează în mod barbar, și aceasta trebe sĕ provoace intrevenirea Rusiei. Aceasta împrejurare a silit pe guvernul bulgar, ca sĕ ceară dela maiorul Nicoforow o declarațiune, prin care acesta resolut desmințesce aceste insinuațiuni.

Alaltăeri a primit deslegare definitivă și cestiunea, ce a provocat în prima linie atâtea încordări în regiunile diplomatice. In ședința parlamentului din 26 a l. c. s'a votat cu mare maioritate în mod definitiv proiectul de lege pentru septenat. Oposiția însĕ a rĕmas consecuentă în ținuta s'a și astfel dl Bismarck. a trebuit sĕ remână nemângăiat în dorința, ca sĕ se voteze septenatul în unanimitate!

Către alegĕtorii români din Ungaria și Transilvania.

Agitațiunile electorale pentru un alt period parlamentar, care în viitoriu va fi de 5 ani, s'au și început de către diversele partide politice, mai ales după ce în unele locuri chiar partida dela putere apucase a lua inițiativa.

Ve este cunoscut, dlor alegĕtori, că celelalte partide politice sunt dedate din vechime, din alte perioade a se organisa în mod foarte practic. Ele adecă pe lângă ce au câte

---

FOIȚA.

„Invĕțatul popa Petru din Hodac.“

În traducere românească se presintă astfel:

Tot în anul 1704, ḑiua 15 Iunie, sub guvernul nobilei provincie, când se afla ca episcop al religiunei reformate Vészpremi István, cinstitul domn protopop al scaunului Murĕșului din Mădăraș și ca domn primariu al județului în scaunul Murĕș dnii Kereszturi Iános din Keresztur și domnul Bothos Imre din Sűketfalva. Măriilor sale le facem cunoscut noi domnii posesori în Erdő-szent-Győrgy din moșia noastră, care o avem în scaunul Murĕșului.

Noi cinstiții și de bun neam Rhedei Pál, cinstit și de bun neam Bánffi Péter, cinstita și de bun neam doamnă, Rhedei Iánosnő, cu cinstiții și de bun neam fii mei împreună: Rhedei Lászlo, Rhedei Mihály, Rhedei Sándor, și cu cinstitul și de bun neam Rhedei Ferencz.

Cartea contracțională a bisericei greco-ortodocse din Erdő-szent-győrgy, care noi domnii posesori din Erdőszent-györgy cu punctele dimpreună am dat'o: sequitur eo modo:

Mai înnainte cu mare putere s'au fost apucat iobagii nostri de ridicarea unei biserici la sfatul episcopului român și doi-spre-ḑece popi românesci, trimițêndu-se cu puterea, au voit a o edifica; însĕ noi domni posesori am rĕspins pe oamenii episcopului, sciind și noi acele drepturi, date dela înnălțatul împĕratul nostru roman și încoronatul nostru rege și principe, confirmate țĕrei noastre și domnilor posesori vechi, după care nici unui creștin nici unui iobagiu supus nu este ertat fără învoirea domnilor posesori spre rușinare și batjocură sĕ edifice biserică românească altmintrelea fără numai cu cauție și bun înțeles.

Veḑênd noi dară, cum că iobagii nostrii români au ridicat cu puterea lemnele bisericei de jumĕtate, dupĕ multă rugarea lor și către noi și după ce în scris au cerut dela noi însuflețitul și de Dumneḑeu temătoriul învĕțat popă românesc Petru din Győrgyőn — Hudák, pe care domnul episcop l'a recomandat ca pricepĕtoriu și în alte meserii din afară, am conces pentru religia greco-ortodocsă a edifica biserică cu aceea condițiune: fiindcă apa Târnavei a rupt iazul morii noastre și pentru diregerea iazului costisitoare, nici noi n'am voí spre paguba noastră a tocmí pentru ca susnumitul popă românesc Petru sĕ direagă în dar iazul morii noastre, ear noi vĕḑênd osteneala și acest lucru bun al lui în folosul nostru, am conces și noi din parte-ne, conform punctelor următoare atât onoratului și învĕțatului popă Petru, cât și iobagilor nostri a ridica o biserică, cu aceea, că sau dênsul sau fiul seu sau popă neunit sĕ locuiască lângă dênsa.

1. Primo. Popa românesc sĕ nu predice în contra religiei calvine, nici cinstitul predicator calvinesc în contra religiei ortodorcse, nici unul nici altul oile din turma celuilalt ca lupul sĕ le răpească sau amărască, nici când vor fi în slujbă domnească, nici în crăjmă, nici pe uliță, nici pe drum, cu un cuvênt nici într'un chip sĕ nu se dispute despre religie, nu le e ertat; iară care în convincțiunea inimei nu s'ar putea odihní, acela sĕ se bată cu lopata preste șeḑut sub poartă așa, încât alții sĕ-'l ridice de pe fața pămêntului.

2. Secundo. Cinstitul popa Petru, care acum se ține de religia ortodocsă, după credință, sĕ nu se abată dela religiunea ortodocsă și nici de către reformați, fără sĕ asculte de domnul episcop reformat precum și „aprobatele,“ ne învață despre preoții românesci sĕ se aibă bine cu vecinii, după cum e scris în cartea recomêndătoare despre dênsul. Dacă se va purta omenesce în religia sa atât el cât și succesorii lui, dacă vor voí a ședé aicia precum toți aceia, cari vor rĕmâné pe lângă puctele acestea contracționale, vor avea audiență ca și predicatorii nostri înnaintea noastră, următorilor și succesorilor nostri; iar care popă românesc se va depărta dela religia ortodocsă și dela legătura aceasta, un atare popă, nici rece nici cald revoltează în contra noastră și pe unul ca acela renegat de religia sa, fie om de rênd sau popă românesc, nu-'l vom suferí, ca sĕ locuiască în moșia noastră.

3. Tertio. De cumva protopopul românesc s'ar abate dela religia sa și n'ar asculta de domnul nostru episcop reformat, nu-i este ertat a prescrie în moșiile noastre nici într'un chip, nici domniile Sale popi roun comitet electoral în câte un centru și mai ales în capitala statului, își compun în fie-care comitat câte un comitet pentru acel municipiu; ear acesta compune și disciplinează câte un subcomitet sau club în fie-care cerc sau colegiu electoral; în fine aceste cluburi denumesc din partea lor câte un bărbat de încredere în fie-care comună, din care prevĕd, că vor avea sau doresc, sĕ aibă alegĕtori de partida cutare.

Această specie de organisațiune este permisă de legea electorală și aplicată în fie-care period. Preste aceasta partidele au și fonduri proprii de bani, spre a coperí spesele câte sunt specificate în lege ca permise.

Pentru ca partidele sĕ fie asigurate după putinţă de numĕrul alegĕtorilor, fie pentru dietă sau pentru alegeri municipale, ele îngrijesc la timp, ca sĕ controleze listele electorale în tot cuprinsul ţĕrii și sĕ nu sufere falsificări în dauna partidei.

Din partea subscrisului comitet acesta este al cincilea circular, cu care ne adresăm dela 1884 încoace în afacerile electorale atât către cei 165 domni delegaţi și membri ai conferenţii electorale din 1, 2, 3 Iunie 1884, cât și către toţi alegĕtorii de naţionalitate română, cari ţin cu credinţă și devotament la individualitatea naţională, la patria lor, și la toate drepturile, fără care cuvêntul libertate este și rĕmâne o vorbă deșeartă.

Acele acte anterioare ale subscrisului comitet au fost: Apelul din 6 Iuniu 1884; epistola circulară din 3/15 Februariu 1885; alta din 5 Martie și cea din urmă dela 13 Iuliu n. 1886. Cele dintâiu două s'au tipărit și separat, s'au reprodus și în ḑiarele noastre politice, cele din urmă două s'au adus la cunoscinţa publică prin patru ḑiare.

Înscrierea în listele electorale, controlarea acestora în ḑilele, când se espun pe la oficiile municipale, reclamare bărbătească, ţinerea în evidenţă, coregerea numelor falsificate înadins sau și din eroare, plătirea la timp a contribuţiunii directe, — studiarea legii electorale art. XXXIII din 1874 și art. VI din 1875, în fine înnaintare de informaţiuni către subscrisul comitet, — toate acestea se cereau în interesul bine înţeles al causei.

În circulariul din 13 Iuliu se observase limpede, că toate aceste dorinţe chiar și împlinite „nu pot sĕ aibă nici un folos practic, până când nu se vor pune în mișcare cluburile electorale ale partidei noastre întocmai cu zelul, pe care vedem, că-l desvoaltă în tot cuprinsul statului cluburile celorlalte partide.“

În conferinţa electorală din Iuniu 1884 au fost representate prin delegaţii lor 32 de cercuri electorale din 20 de comitate ale Ungariei proprie, ear din 12 comitate și câteva orașe privilegiate (ca nicăiri) de ale Transilvaniei 52, prin urmare din ambele aceste ţeri ale coroanei stului Stefan optḑeci și patru (84) de colegii electorale.

În epistola circulară din 5 Martie 1886 după motivarea necesităţii imperioase de a ţiné cu tărie la dreptul electoral și a studia bine legile respective se mai adăuga, că chiar și acolo, unde legea sufere pe alegĕtorii români a se apropia de urna electorală, îi împedecă mijloacele de corupţiune recunoscută și adeverită de atâtea ori chiar și în desbaterile dietei unguresci; sau dacă nu-i împedecă, îi degradă la stare de unelte oarbe, prin care se compromite dreptul și demnitatea omenească, dându-se poporului o educaţiune politică din cele mai periculoase, care mai curând sau mai târḑiu, poate sĕ aibă urmări foarte triste pentru popor.

Din toate acele 84 de cercuri electorale ceea ce a primit subscrisul comitet, se reduce mai numai la scuse, precum de esemplu, că presiunea despotismului administrativ ar fi mai mare decât ori când altădată, că spionii de care este plină ţeara denunţă chiar și convenirile familiilor consângene; că se urmăresc persoanele cele mai onorabile sub diferite pretecste de nimic, prin urmare, că din cause de acestea oamenii desgustaţi și amărîţi în sufletele lor nu mai simt nici o plăcere de a se aduna și consulta nici chiar în casuri, în care permit, sau chiar cer legile.

Comitetul nici decum nu se poate mulţumí cu scuse de aceste în afaceri electorale. Acolo este legea; sĕ ne provocăm la ea faţă cu ori ce autoritate publică și între toate împregiurările. Se cere însĕ, ca ori-ce convenire, fie și curat electorală, sĕ fie anunţată nesmintit la poliţia locală cu 24 de oare mai nainte.

Dar va fi oprită adunarea chiar și cu violarea legii?

Sĕ ne supunem la voinţa despotismului, sĕ pretindem însĕ în presenţa a doi martori, ca mĕsura sa prohibitivă sĕ o dea în scris, pentru ca sĕ ne putem legitima în faţa alegĕtorilor.

Dealtmintrelea nu mai de mult decât în una din ședinţa camerei deputaţilor ţinute în sĕptĕmêna trecută însuși dl ministru-președinte a recunoscut în faţa ţĕrii violările de lege și a promis, că va vení peste puţin cu un proiect de lege nouă, cu scop de a înfrâna și pedepsí călcările și scandalele electorale.

Între împregiurările actuale nu se poate prevedea încheierea periodului actual și disolvarea corpurilor legislative și cu atât mai puţin terminul, care se va defige pentru nouele alegeri; aceasta însĕ nu are sĕ ne împedece nimic la organisarea cluburilor și gruparea alegĕtorilor pentru ori ce întêmplare.

Ceea-ce se poate scí de acuma este, că comitetul d-voastre este decis a convoca la timpul seu nesmintit o conferinţă electorală întocmai după analogia celor două anterioare.

În alte periode electorale s'a imputat comitetului electoral din unele părţi, că ar fi convocat prea târḑiu conferinţele.

Nici un comitet electoral din câte au funcţionat dintr'un period în altul, nu avuse nici o causă subiectivă de a trăgăna terminul convocărei conferinţelor de alegĕtori sau de representanţii lor. Împregiurări cu totul independente de voinţa comitetului au causat amânările; ear între acelea lipsa totală de informaţiuni din partea mai multor cluburi, sau venirea lor pe când ardea luminarea la deget, a fost una din pedecile mai grele și neînvinse.

Cu cât cluburile vor fi organisate mai curênd, apoi informaţiunile înaintate mai esact la comitet, cu atât mai curênd va urma convocarea conferinţii electorale conform concluselor luate de către subscrisul comitet în două ședinţe ale sale din 7 Iuliu și 24 Decembre 1886.

Ceea-ce se aduce la cunoscinţa tuturor alegĕtorilor.

Sibiiu, în 7 Martie n., 1887.

Comitetul central electoral al partidei
naţionale române

A XIII-a adunare generală ordinară a reuniunei femeilor române din Sibiiu.

Adunarea s'a ţinut *Duminecă în 22 Faur st. v.* și au participat la ea 30 membrii.

În locul președintei, a doamnei Maria Cosma, carea era morboasă a condus adunarea doamna vicepresidentă Ioana Badilă.

După deschidere și bineventarea celor presenţi, presidiul comunică trista scire despre trecerea la cele eterne a doamnei membre ordinare, Iuliana Frâncu din M.-Oșorheiu.

Adunarea prin sculare dă espresiune regretelor sale pentru această perdere.

Se cetesce următoriul Raport al comitetultui:

Onorată adunare generală!

Comitetul venind a ve face raport despre viaţa reuniunei dela ultima adunare generală încoace, începe cu ceea-ce mai pe sus de toate ne interesează, adecă cu scoala reuniunei.

Ea a fost frecuentată în semestrul întâiu a anului scolastic 1886/7 de 26 eleve dintre cari 21 de religiunea gr. orientală, eară 5 de cea gr. catolică.

Din aceste eleve 12 sunt Sibiiene și 14 din din provincie, anume 11 din Transilvania și 3 din Ungaria.

În internatul Asociaţiunei au fost adăpostite 7 și celelalte 19 au locuit parte la părinţii lor, parte la particulari.

Class'a	I.	au	frecuentat-o	4
„	II.	„	„	5
„	III.	„	„	13 și
„	IV.	„	„	4 eleve

Din acestea au obţinut la finea semestrului întâiu în class'a I, 2 calculul general eminent și 2 calculul general foarte bun; în clasa II, 4 calcul general eminent și 1 foarte bun; în classa III, 7 calcul eminent, 5 foarte bun, și una n'a satisfăcut și în fine, în clas'sa IV 3 eminent și 1 foarte bun.

Prin acestea resultate de tot îmbucurătoare ale învĕţămêntului se documentează spre mulţămirea noastră, că reuniunea a fost norocoasă întru alegerea puterilor, cărora a concrezut scoala, fiind pe lângă probatul ei director și corpul didactic la înnălţarea chiemărei sale.

Constatăm aceasta cu plăcere și așteptăm cele mai bune resultate și în viitor.

Dintre elevele scoalei noastre, cari se află în internatul Asociaţiunei în semestrul întâiu numai una a absentat dela învĕţămênt 3 ḑile, fiind morboasă, până când dintre externiste în acelaș timp au absentat 11, fiind în total 83 de ḑile bolnave.

Aceste cifre dau o prea mulţămitoare oglindă despre îngrigirea raţională, ce se poartă în internatul Asociaţiunei pentru senătatea elevelor, o împregiurare care cu atât mai vêrtos o accentuăm, cu cât ea fiind în destul cunoscută, va contribuí în mod însemnat la înmulţirea numĕrului internistelor.

Afară de obiectele obligate, cari se predau prin puterile noastre didactice, au mai primit din elevele scoalei noastre 11 gratuit instrucţiune în limba franceză prin învĕţătoarea noastră, 5 în danţ și 6 în musică în internat, portând părinţii lor separat spesele împreunate cu aceasta.

Scoala noastră precum se înfăţoșază din datele espuse se află în o stare normală bună, sĕ nesuim, din toate puterile, ca ea în continuu sĕ se desvoalte și sĕ progreseze.

Mijloacele pentru acest scop în mare parte le primim dela acei amici ai progresului, cari pentru de a ajuta scoala noastră se fac membrii ai reuniunei.

Cu plăcere Ve comunicăm, că dela ultima adunare generală încoace, numĕrul acestora au crescut, făcêndu-se:

1. doamna Valeria Popescu, socià de amploiat de bancă din Sibiiu membru fondator, solvind tacsa de 50 fl.;

2. doamnele Agnes Jurca, socià de proprietar din Rovașel, Elena Jourca Jourcescu, socià de notar comunal din Șaldorf și Anica Baciu, socià de econom din Șola membrii pe viaţă solvind tacsa de 20 fl.

3. doamnele Agafta Popp socià de secret. financial în Sibiiu și Elisa Jekim socià de neguţătoriu în Sibiiu membrii ordinari, obligându-se la o cotisaţiune de 2 fl. anuali, apoi

4. domnii: Simion Blasiu, c. r. locot. în S. Șebeș; Stefan Popoviciu, comerciant în Brașov; Victor Tordoșan, ofic. consist. în Sibiiu; Ioan Jurca, proprietar în Rovașel, Mihaiu Jourca Jourcescu, notariu în Saldorf; Ioan Baciu econom în Șola; Ioan Bela, notariu în Ghijasa superioară membrii ajutători cu cotisaţiune anuală de 2 fl.

Însemnăm, că membrii pe viaţă precum și cei 5 în urmă numiţi ajutători și-au presentat dechiaraţiunile lor la stăruinţa dlui Ioan Jurca din Rovașel, căruia comitetul și-a ţinut de datorinţă plăcută a-i mulţămí pentru acest zel întru promovarea intereselor reuniunei.

Numĕrul membrilor reuniunei este aḑi de:

Onorari	7	
Fundatori	2	
Pe viaţă	23	
Ajutători	23	cari au solvit tacsa pe odată
Ordinari	102	
Ajutători	68	
	225	

Pentru sporirea venitelor reuniunei precum și pentru de a satisface și unei chiemări proprie reuniunilor de femei, adecă a arĕta nivelul de reputaţiune socială, la care stă societatea, căreia aparţin membrii ei, — reuniunea noastră și în ăst an a arangiat un bal.

Resultatul material al acestui bal a fost prea îmbucurătoriu, aducênd un venit curat de 353 fl. 24 cruceri.

Asemenea și succesul moral, căci — cu toate, că în aceeași ḑi s'a ţinut în Sibiiu și un alt bal de elită din cele mai bine cercetate, totuși pe lângă societatea română din Sibiiu carea, abstrăgênd de unele puţine escepţiuni, au participat mai întreagă, au onorat balul nostru ca și în alţi ani cele mai dintâiu familii de naţionalitate germână și maghiară cu presenţa lor.

Cu privire la starea averii reuniunei noastre avem onoare a ve raporta, că fondul inalienabil a

fost cu 31 Decembre 1886 . . .	2812 fl.	49 cr.
ear cel disponibil tot cu aceea ḑi	4850 „	29 „
averea totală deci a fost	7662 „	78 „

Tacse anuale au incurs pentru anul 1886 dela 78 membri ordinari și dela 53 ajutători.

Revirementul total al cassei reuniunei — în care sunt cuprinse atât întratele cât și eșitele au fost 6648 fl. 86 cr.

În sensul §-lui 18 din statute, mandatul comitetului espiră cu ḑiua de astăḑi, deci mulţămindu-vĕ pentru încrederea, ce o a-ţi pus în noi încreḑêndu-ne conducerea reuniunei, ne luăm voie a ve subșterne următoarele propuneri:

1. sĕ luaţi acest raport la cunoscinţă;

2. sĕ esaminaţi socotelile anului 1886 și aflându-le în regulă sĕ daţi comitetului absolutoriu, și

---

mânesci de religia greacă cu un cuvênt nici iobagilor nostri.

4. Quarto. Preotului românesc sĕ-i fie ertat din partea posteriorilor nostri a sĕvêrșí slujba dimineaţa mai înnainte în casa Domnului, ear la vecernie oamenii nostri sĕ meargă mai înnainte la biserică și apoi preotul românesc de religiunea grecească cu iobagii nostri la olaltă în ḑorile de ḑi la Pasci nici într'un chip sĕ nu sufere strigările estra-ordinare și escesurile, cari, ca nisce obiceiuri ale neamului românesc

5. Quinto. Poporenii, cari n'ar voí sĕ plătească preotului român simbria sau a-i lucra în clacă sau a ajuta la biserică și la casa parochială, sau care n'ar asculta poruncile curatorului suprem, acela român sĕ se bată bine preste șeḑut (ut supra signatum est) și simbria tot sĕ i-o plătească preotului.

Noi mai sus numitele persoane domnesci subscriind contractul cu limbă vie, poruncim și orânduim posteriorilor nostri, sĕ împlinească punctele acestea contractuale, precum le-am împlinit și noi în viaţa noastră, ca așa sĕ se roage iobagii nostri și popa romànesc de religiunea ortodocsă către Dumneḑeu cel viu pentru noi și neamurile noastre, vĕḑênd și dênșii dela noi obedienţa noastră a drepţilor posesori și tutori către Dḑeu, lăsând prin aceasta bisericei greco-ortodocse un memorandum frumos și în seculul acesta și în viaţa vecinică spre mărirea lui Dḑeu Tatăl, în veci vecilor Amin.

Prin noi și în presenţa noastră:

Petru Literati, jurator de Havadtţö, m. p.
și Andreas Nagy de Erdöszentgyörgy m. p,

3. după desbaterea propunerilor ce eventual se vor face, sĕ păşiţi

4. la alegerea noului comitet pentru periodul celor viitori trei ani.

Sibiiu, în 4 Martiu, 1887.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Ioana Bădilă, v.-presidentă. *V. Bologa.* secretar.

Raportul sĕ ia la cunoscinţă.

Cassarul reuniunei raportează despre socotelile anului 1886 — cari se supun unei revisiuni prin o comisiune aleasă din sînul adunărei generale, — pentru care scop aceasta se suspinde.

Terminându-şi comisiunea lucrarea se redeschide adunarea şi după ce aceasta referează, că a aflat toate socotelile în deplină ordine, la propunerea ei, se dă comitetului absolutoriu.

Se păşesce la alegerea noului comitet şi a bărbaţilor de încredere pe periodul celor viitori 3 ani.

Dl Iacob Bologa se roagă ca cu privire la etatea sa înaintată sĕ nu mai fie luat în combinaţiune la alegerea bărbaţilor de încredere.

Făcêndu-se alegerea prin vot secret, după scrutiniu se proclamă de aleşi

în comitet

doamnele: Ioana Bădilă, Elena Popovici Barcian, Minerva Brote, Otilia Comşa, Maria Cosma, Maria Crişian, Anna Ghibu, Anna Moga, Elena Popescu, Constanţa Pop, Alecsandrina Russu, Anastasia Toma.

Ca bărbaţi de încredere.

Domnii: Parteniu Cosma, Nicanor Frateş, Ioan Popoescu, baron David Urs de Mărgineam.

Cu conchiemarea noului comitet spre constituire se autorisează doamna Maria Cosma.

Verificarea procesului verbal se concrede unei comisiuni constătătoare din doamna Elisa Jekim şi domnii Septimiu Albini şi Victor Tordoşan.

Varietăţi.

* (Esamen de cualificaţiune preoţesc.) In 25 şi 26 a l. c. s'a ţinut esamenul de cualificaţiune preoţesc pentru a cărui depunere sa insinuat cu totul 12 teologi absoluţi şi după cum suntem informaţi toţi a prestat esamenul cu succes.

* (Promovare.) Ni se scrie din Graz: Românii de aici am avut astădi o bucurie mare. Domnul Iustin Colbasi de Ormenişiu, fiul domnului T. de Colbasi din Cut, a fost promovat de doctor în medicină univ.

Graz, 8 Martie, 1887. med *Tincu.*

* (Cas de moarte.) Asesorul consistorial, Zacharia Boiu a fost cercat greu de soarte. Fiul cel mai tiner al Domniei Sale **Victor,** a murit eri de difteritis.

Primească familia obidată simţemintele noastre de condolenţă.

Din partea familiei ni se trimite următoriul anunciu funebral:

Zacharie Boiu junior, asesor consistorial etc. împreuna cu soţia sa Calliope şi copii lor, anunţă prin aceasta tuturor rudeniilor, amicilor şi cunoscuţilor, că prea iubitul lor fiu, resp. frate, **Victor Eugen,** în urma unui repentin morb difteritic, a încetat din viaţă Vineri 27 Februariu (11 Martie) a. c, dimineaţa la 4 ³/₄ oare în etate de 9 ani şi 10 dile

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului nostru de funct se vor astruca Sâmbătă la 4 oare după ameadi în cimiteriul gr. or din suburbiul Josefin.

Cu privire la periculositatea boalei, ne rugăm pentru condolenţă tăcută

* (Cas de moarte.) Comuna bisericească gr. orientală Agârbiciu (ppbiteratul Turdei) au suferit o mare perdere prin repausarea unuia dintre cei mai distinşi membri ai sei, cu numele **Mihail Sêrb,** în etate de 59 ani, urmată la 21 Februariu a. c. în urma unui morb de abia 5 dile.

Reposatul au fost model de crescin evlavios şi rêvnitoriu pentru biserica sa, tată esemplariu, ear blândeţa şi vieţa lui morală l'a făcut iubit înnaintea tuturor conlocuitorilor, dovadă despre aceasta, că la înmormêntarea lui, ce s'a sevêrşit la 23 a lunei curente a luat parte un numĕr de aproape 500 parochieni şi un numĕr însemnat dintre conlocuitorii nostri maghiari. Abstrăgând dela împrejurarea, că ritualele s'a sevêrşit conform vredniciei acestui parochian, amintesc încă, că 15 bărbaţi români contemporani ai defunctului şi consoţi de miliţie, au petrecut coscingul înarmaţi şi după dejunerea remăşiţelor au dat salve în onoarea reposatului lor coleg. Comuna bisericească împreună cu vĕd. soţiă şi cinci orfani remaşi împreună cu tatăl adênc bĕtrân jălesc din inimă pe defunctul. Fiei ţĕrina uşoară.

* (Instalarea noului patriarch în Constantinopol.) Dionisiu noul patriarch ecumenic fost până acum episcop în Adrianopol, sosind în Constantinopol pentru de a şi ocupa scaunul patriarhal, cu o pompă strĕlucită s'a presentat Sultanului în chioscul Jildis. În jurul lui se aflau Gavril metropolitul din Damasc, German metropolitul din Rodos, Stavraki effendi marele interpretor al patriarchului, şi Fern effendi ceremoniarul patriarchului.

Ajuns la locul de primire patriarchul a adresat sultanului în limba grecească o vorbire, pe care Stavraki effendi îndată a tradus'o în limba turcească. Cu cuvinte călduroase a rĕspuns sultanul la vorbirea aceasta, oferind totdeodată cu mâna proprie Fericirei Sale marea cruce a ordinului Medjidje. Din chioscul Jildis patriarchul cu suita Sa, dimpreună cu mai multe trăsuri dela curte, s'a îndreptat către marea Poartă unde făcu visită lui Kiamil paşa, marelui vizir; Munir paşa ministrului de insterne, Said paşa ministrului de esterne şi Djeodet paşa ministrului de justiţie şi instrucţiune publică. De aci acompaniat de geandarmerie, dimpreună cu membrii sfântului sinod, cu întreagă suita sa, însoţit şi de 20 de diaconi călări, a ajuns în Fanar, unde 'şi ocupá scaunul. Înnainte de instalare Stavraki effendi a adresat patriarchului o vorbire La serbare preste tot a luat parte o mulţime considerabilă. — După cum se aude între fruntaşi greci s'au şi escat diferinţe de părere, deaceea credincioşii vechiului patriarch se vor purta cu reservă faţă de cel nou ales. Aceastā însă nu e ceva nou în Constantinopol. El a fost întotdeauna scena de partide şi de neînţelegeri şi spiritul acela se vede, că n'a dispărut încă nici până astădi.

* (Mulţămită publică.) Dl secretar 1 al asociaţiunei transilvane George Bariţiu, a binevoit a dona pentru biblioteca scoalei civile de fete a asociaţiunei o colecţie de 19 scrieri românesci şi un esemplar din dicţionarul maghiar-român, elaborat şi edat de DSa; ear, un domn, care nu voesce sĕ fie numit a donat pentru aceeaşi bibliotecă o colecţiune de 10 opuri în 37 volume din clasicii literaturei germâne şi-o traducere germână în 5 volume a opurilor lui Shakespeare.

Pentru aceste binevoitoare daruri colegiul învĕţătoresc le aduce călduroasele sale mulţămite.

Sibiiu, 8 Martie, 1887.

Direcţiunea scoalei civile de fete în Sibiiu.

* („Alianţa franco-rusă şi cualiţia europeană“.) Astfel este intitulată o broşură edată de un general rus, al cărei cuprins în împrejurările de astădi, merită a fi cunoscut mai deaproape. Cuprinsul pe scurt e următoriul:

Mai întâiu generalul rus arată, că esista o partidă germană la curtea din Petersburg, în frunte cu corupta şi trădătoarea de patrie, marea princesă Maria Pavlovna (soţia marelui principe Wladimir). Aceasta partidă s'a nimicit însĕ deodată cu esilarea marei princese. Pe Bulgari îi acusă autorul scrierei de nerecunoscători. Ca formulă pentru resolvarea încurcatei cestiuni bulgare, cât şi pentru o mai uşoară confederaţie a slavilor din monarchia austro-ungară şi peninsula balcanică, dênsul arată, că ar fi aceea, ca Rusia sĕ devină protectoarea Bulgariei, stabilind o completă solidaritate politică şi economică între literaţi şi liberatori. De Turcia sĕ nu se atingă, dacă ea va închide toate strimptorile de mare, aşa ca nici o flotă englesă sĕ nu poată înpedeca debarcarea ruşilor în Bulgaria, unde acestia de fapt şi de drept nu pot ajunge pe uscat. României îi propune generalul rus, ca preţ pentru trecerea Ruşilor pe teritoriul ei, anecsarea Ardealului, dar n'are încredere, dice dênsul, în regele german, şi în miniştrii antiruşi din Bucuresci. Pentru de a putea domina puterea proponderantă a Germaniei în Europa centrală, Rusia ar trebuí sĕ pună în mişcare toată puterea sa, cu care este angagiată în Asia centrală. Aglia trebue ţinută în o astfel de încurcală în timpul, cât Rusia ar purta un resbel cu Germania şi Austro-Ungaria ca nici la un cas ea sĕ nu poată sĕ se amestece în alianţa germano-austro-ungară. Prin aceasta reţinere a Angliei dela combinaţiunile politicei europene, are sĕ profite Francia, care a fost strimtorată din India de către Anglia în trecut şi e ameninţată tot de ea în toate interesele sale maritime şi coloniale, în present. În chipul acesta va sosí diua de resbunare mai întâiu pentru Waterloo, ear după aceea în starea de lucruri schimbată prin nimicirea Angliei, va putea sĕ-şi resbune şi pentru Sedan.

* (Postal.) Pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Bĕlcacia (Bolkács), comitatul Têrnavei mici, se escrie concurs, pelângă depunerea cauţiunei de 100 fl., încheerea de contract de oficial şi un salariu anual de 120 fl.; pauşal de cancelarie 40 fl. şi 800 fl. pentru espediţiuni.

Rugările sunt a se adresa, în decurs de trei sĕptămâni, direcţiunei postale din Sibiiu.

Sibiiu, 7 Martiu, 1887.

* (Contele Goluchowski) ambasadorul austro-ungar la Bucuresci e gata dea pleca din Lemberg ca sĕ-şi ocupe postul.

* (De ale Gloatelor.) În Budapesta la 12 Martiu a. c. se vor deschide trei cursuri pentru instruirea oficerilor la gloate, unul pentru infanterie şi doauă pentru cavalerie, menite anume pentru deputaţii dietali şi pentru membrii casei de sus.

* (Mulţămită publică.) Comitetul parochial gr. or. mai jos semnat, prin aceasta se simte plăcut îndatorat şi pre această cale, a da în numele comunei bisericesci espresiune adêncei sale mulţemiri, ce păstrează acelor membri ai parochiei, cari la necontenitele îndemnări ale P. O D. protopresbiter Petru Roşca, au procurat prin banii colectaţi de acum numitul domn, pentru biserica lor debil înzestrată un rênd de vestminte bisericesci frumoase cu preţul de 63 fl, şi un prapor de 35 fl. la procurarea căruia crescinul George Popa cu soacra sa au contribuit cu 20 fl. v. a.

Comitetul parochial al bisericei gr. or. Agârbiciu.

— Metalurgul nostru D. Leopold Schlett de şi de altă confesiune (rom. cat.) a donat bisericei noastre gr. or. din Roşia-montană o copcie de argint pentru a se folosí la haina preoţească — în preţ de 16 fl. şi afară de aceasta a mai oferit încă şi o sumă însemnată pentru acoperirea speselor, ce se recer la repararea stei noastre biserici, deci prin aceasta atât din parte-ne cât şi din partea comitetului parochial îi aducem sincera mulţămită — dorindu-i ca aceasta nobilă faptă sĕ fie însutit resplătită şi tot-odată dorim din inimă, cumcă această faptă creştinească sĕ afle resunet şi în inimile creştinilor noştrii dela această biserică, urmând nobilului esemplu — cu fileriul lor.

Din şiedinţa comitetului parochial gr. or. din Roşia-montană ţinută în 6 Martie st. n. 1887.

Nicolau Mestecan, paroch gr.-or. ca preşedinte. *Alesandru Ciora,* prim. curat gr-or. ca not. ad hoc.

* (*Ce istorisesc francesii în „Reichslande“.*) În trunul dintre cele mai cu vază diare germane aflăm în primul loc, adecă la începutul articulului de fond impĕrtăşirea, că francesii ar fi rĕspândit scirea prin Elsaţia şi Lotaringia, că Papa s'a făcut protestant şi la ocasiunea binevenită.... va lua în căsĕtorie pe veduva principelui Bismarck.

* (Berea.) Asupra temei acesteia atât de gustoasă şi rĕcoritoare a ţinut profesorul Schvakhöfer în una din dilele trecute o prelegere dintre cele mai interesante. În vorbirea s'a, după ce a arătat unele date statistice despre consumarea berei, schiţă în puţine cuvinte cum se urmează la producerea ei, vorbind despre ea, ca despre un element, ce împacă gustul şi nutreşte totdeodată, şi espuse către sfârşit şi diferitele metode de falsificare ale aceleia. Isvorul berei este de a se căuta în Egypet. Documentul acesta s'a aflat pe un papir, în care sta scris, cum un tată face imputare fiului seu, că umblă prea mult în birturi şi bea un fel de must de orz, asemenea berei noastre.

Dela Egypteni au învĕţat afierbe bere Etiopeni. Romanii despreţuiau berea, dar cu atât mai desvoltat era gustul pentru ea la popoarele din nordul Europei, cum erau Celţii şi Germanii. Mai populară a devenit berea însĕ în jumătatea întâiu a evului mediu. Mai întâiu monopolul fierberei de bere era în mâna mănăstirilor, şi numai mai târdiu a căpĕtat dreptul de fierbere şi cetăţi şi comune, până când în an. 1550 au câştigat supremaţia corporaţiunile. În an 1560 s'a aşedat cea dintâiu maşină de fierbere în Austria de jos şi anume în Viena. De aci apoi ca un potop s'a vĕrsat unda cea gâlbue peste Germania şi încetul cu încetul şi preste celelalte ţĕri, devenind beutura de predilecţiune până şi la dame.

Astădi nici idee n'are cineva despre cantitatea considerabilă de consumare a berei pe acelea timpuri. Din consemnările, ce ne-au rĕmas, se vede, că berea se bea pe atunci din urcioare, nu din nisce pahare de o măsură aşa de mică cum vedem astădi. Pe atunci nu era ceva rar, ca o damă chiar, sĕ consume pe di şapte păn 'n opt măsuri de acelea. Numai după ce s'au încetăţênit şi surorile ei: cafeaua şi rachiul, cantitatea în consumarea berei a mai scădut În timpul present însĕ ea a triumfat din nou. Consumarea ei astădi este şi mai mare ca atunci şi şi mai generală. In cei din urmă 20 de ani, întrebuinţarea berei a crescut în zecit, şi creste încă mereu. Astădi se produce pe fiecare an, pe întreg pămêntul 140 de milioane de hectolitri. Din aceasta considerabilă măsură cade pe Anglia 48 de milíoane hectolitri, după ea urmează statele unite din nordul Americei, şi societăţile de fierbere germane fiecare cu câte 20 de milioane, Bavaria cu 12 şi Austro-Ungaria cu 11 milioane hectolitri. Mai multă însă consuma Bavaria, unde pentru fiecare individ vin pe an 245 de litre. Raportul acesta în Austro Ungaria e cu mult maimic, aci pentru un individ se vine numai 29 de litre In cele mai multe ţĕri, ministri de finanţe au luat gustul berei, prin un puternic acsis. In privinţa aceasta nici un stat nu se poate mesura cu Austro-Ungaria.

Monarchia noastră plătește pe an numai 21 de milioane ca acsiz pentru bere, din acestea 8 milioane cad pe Bohemia, 6 milioane pe Austria de jos și 1 milion pe Ungaria și țĕrile mărginașe în care un rol mai însemnat joacă rachiul. După ce a espus toate acestea profesorul Schvakhöfer, mai adaugă, că berea e de preferit tuturor celoralte beuturi spirtoase. Numirea de „pâne fluida“ ar putea fi luată numai în sens metaforic, dar totuși își are îndreptățirea sa, căci berea cu elementele, ce o constitue lucră în un mod îmbătător, recoritor și nutritor totdeodată. Mai puțin decât vinul și decât celelalte beuturi alcoholice, este supusă berea falsificării, și ceea ce e lucrul principal, că nu-i strică. Falsificare se face mai cu seamă în mașinele de pe la țară, și și aci nu atât cu intențiune de câștig ceea-ce nici nu se rentează, ci numai din nepricepere. Prelegerea a fost ascultată cu multă plăcere, de numĕroșii auditori.

* (Dare de seamă). — În urma apelului emis din partea subscrisului comitet au întrat în favoarea fondului de abcedare și legendare suma de 75 fl. v. a. și anume dela următorii domni din Brașov: domnii Frații Stănescu 20 fl., Dimitrie Jenciovici 10 fl., Gr. Birea 10 fl., P. M. Zănescu 10 fl., G. M. Zănescu 5 fl, Verdul (colectante) 20 fl., cărora prin aceasta li se esprimă cea mai cordială mulțămită.

Sperând, că nobilul scop ce urmărim și frumosul esemplu al d-lor mai sus amintiți va serví ca un indemn forte pentru on. public român cu dare de mână suntem cu toată stima.

Rodna veche, 25 Faur, 1887.

Porcius, președinte. *Ioan Pop Reteganul*, prim-secretar.

Nr. 403 [1503] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale se anunță, că conform sentinții Venerabilului Consistoriu archidiecesan dtto 28 Ianuariu 1887. Nr. 6605 B. ex 1886 s'a desființat definitiv căsătoria dintre Iuliana G. Neacșu și Nicolau Ivan ambii gr. or. din Vulcan.

Zernești, în 25 Februariu, 1887.

Oficiul ppresb. gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 404 [1504] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale se anunță, că conform sentinții Venerabilului Consistoriu archidiecesan dtto 20 Ianuariu 1887 Nr. 6603 B. ex 1886, s'a desființat definitiv căsătoria dintre Miron Preda din Vulcan și Marina Ticușan din Codlea ambii de religiunea gr. or.

Zernești, 25 Februariu, 1887.

Oficiul ppresb. gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Avis! [1506] 1—3

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoscința p. t. public că **„Petrăria“** (Steinmetzerei) păna acum a dlui Wenzel Wohanka, a trecut în posesiunea mea, *și efectuez tot feliul de lucrări, ce taie în această ramură, monumente de peatră din țeară și străinătate* solid și cu prețuri moderate, răzimat pe esperiența de mai mulți ani ce am făcut la dl Iosif Roubicsek din loc, me rog de succursul onoratului public.

Nicolau Gabor.
Sibiiu, strada Heidengasse Nr. 9.

Nr. 1287/1887 [1502] 2—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscință tuturor celor interesați, că în causa comasărei hotarului comunei Șuplac (K. Széplak) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului și statorirea speselor se pune ḑi de pertractare ḑiua de **4 Aprilie a. c. st. n. 9 oare a. m.** ce se va ținé la fața locului în comuna Suplac la casa satului.

La această pertractare se citează toți interesații cu aceea observare, că în înțelesul §-lui 44 din instrucțiunea pentru causele urbariale, neparticiparea nu poate împedeca începerea lucrărilor.

Elisabetopole, 7 Martiu, 1887.

În numele tribunalului
Szenkovits Dénes,
jude.

Esarêndare.

Pe hotarul comunei **Cubleșul unguresc** (Magyar Köblös) comitatul Solnoc Dobâca începênd dela Sângiorgiul a. c. pe **3 sau mai mulți ani** se află de esarêndat pentru *pășunat de oi* (Hodaie) un complecs arătoriu și fênaț de 617 jugere catastrale.

Deslușiri mai de aproape se pot căpĕta dela *Mateiu Pop Gridean* în *Mureș-Oșorheiu.* [1505] 1—3

„Ardeleana“

institut de credit și de economii, societate pe acții în Orĕștie.

Contul bilanțului.

Active:		fl. cr.
Cassa în numĕrar		4,959.30
Monetă		171.28
Cambii de bancă		100,177.—
Împrumuturi pe hipotece . . .		21,346.—
Împrumuturi pe oblig. cu cavenți		9,006.—
Împrumuturi pe efecte publice .		1,000.—
Mobiliar.	fl. 476.70	
după amortisare de	„ 95.34	381.36
Spese de fundare .	fl. 604.50	
după amortisare de	„ 181.35	423.15
		137,464.09

Passive:	fl. cr.
Capital social:	
800 acțiuni à fl. 50	40.000.—
Fondul de reservă	52.—
Depuneri pentru fructificare . .	87,005.60
Interese anticipate pro 1887 . .	3,276.10
Diverse conturi creditoare . .	845.12
Profit curat	6,285.27
	137,464.09

Orĕștie, la 31 Decembre, 1886.

Iosif de Orbonaș m. p., membru al direcțiunei. **Samuil Pop** m. p., membru al direcțiunei. **Dr. Ioan Mihu** m. p., director esecutiv. **Aurel Popoviciu Barcianu** m. p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în bună regulă, 'l-am găsit în consonanță cu aceleași și esact.

Orĕștie, la 2 Februarie, 1887. [1507] 1—1

Comitetul de supraveghiare:
Dr. Stefan Erdélyi m. p. Dr. A. Tincu m. p. Laurian Barceanu m. p.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.20**
Szolnok	11.05	4.05	5.40	**9.26**
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	**11.40**
Oradea-mare	4.12 —	**6.58** **7.03**	8.30 9.14	**1.28** **1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.24	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.33**	10.19	**2.34**
Rév	—	**8.54**	11.38	**3.18**
Bratca	—	—	12.18	**3.41**
Bucia	—	—	12.54	**4.01**
Ciucia	—	**8.58**	1.57	**4.26**
Huiedin	—	**9.28**	3.11	**5.08**
Stana	—	—	3.40	**5.27**
Aghireș	—	—	4.15	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	— **11.—**	**10.28** —	5.26 —	6.43 7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriș	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.06**	—	—	10.—
Uioara	**1.13**	—	—	10.9
Vințul de sus	**1.20**	—	—	10.19
Aiud	**1.41**	—	—	10.48
Teiuș	**2.10**	—	—	11.34
Crăciunel	**2.35**	—	—	12.12
Blaș	**2.48**	—	—	12.30
Micăsasa	**3.20**	—	—	12.52
Copșa mică	**3.41**	—	—	1.52
Mediaș	**4.--**	-	—	2.18
Elisabetopole	**4·35**	—	—	3.03
Sighișoara	**5.10**	—	—	3.59
Hașfalĕu	**5.37**	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	--	**6.16**
Ágostonfalva	7.43	—	—	**6.44**
Apatia	8.11	—	—	**7.46**
Feldioara	8.41	—	—	**8.25**
Brașov	9.21 1.55	— **5.45**	— —	**9.15** —
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	**9.32**	1.14	—
Timiș	—	**9.56**	1.45	—
Brașov	— **4.16**	**10.29** —	2.32 **7.47**	— —
Feldioara	**5.02**	—	**8.24**	—
Apatia	**5.43**	—	**8.51**	—
Ágostonfalva	6.15	—	**9.14**	—
Homorod	7.06	—	**9.51**	—
Hașfalĕu	8.52	—	**11.03**	—
Sighișoara	9.31	—	**11.26**	—
Elisabetopole	10.16	—	**12.—**	—
Mediaș	10.57	—	**12.29**	—
Copșa mică	11.19 11.31	— —	**12.44** **12.49**	-- —
Micăsasa	11.52	—	**1.05**	—
Blaș	12.31	—	**1.34**	—
Crăciunel	12.48	—	**1.46**	—
Teiuș	1.51	—	**2.19**	—
Aiud	2.18	—	**2.39**	—
Vințul de sus	2.48	—	**3.01**	—
Uioara	2.6	—	**3.08**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.22**	—
Ghiriș	4.01	—	**3.56**	—
Apahida	5.28	—	**5.10**	—
Cluș	5.56 **6.31**	-- 6.03	**5.30** —	— 8.—
Nadisul ung	**6.52**	6.21	—	8.26
Ghîrbou	**7.08**	—	—	9.02
Aghire	**7 23**	—	—	9.32
Stana	**7.50**	—	—	10.11
Huiedin	**8.12**	7.14	—	10.51
Ciucia	**8.52**	7.43	—	12.16
Bucia	**9.10**	—	—	12.50
Bratca	**9 29**	—	—	1.21
Rév	**9.41**	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	**10.24**	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	**10.43**	—	—	3.38
Várad-Velencze	**10.53**	—	—	3.54
Oradea-mare	**11.—** **11.15**	9.13 9.18	— 10.55	4.05 —
P. Ladány	**1.09**	10.38	1.23	5.17
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	**5.25**
Budapesta	6.38	2.15	**7.45**	10.—
Viena	3.—	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	**11.10**	12.10
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	— **7.04**	4.10 4.30	**5.45** 6.—
Glogovaț	**7;22**	4.43	6.13
Gyorok	**7.58**	5.07	6.38
Pauliș	**8.17**	5.19	6.51
Radna-Lipova	**8.36**	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborșin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕștia	—	**11.11**	11.37
Șibot	—	**11.43**	12.—
Vințul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuș	—	**1.29**	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	**3.42**	—
Alba-Iulia	12.19	**3.59**	—
Vințul de jos	12.30	**4.29**	—
Șibot	1.01	**4.51**	—
Orĕștia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.39	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.58**
Pauliș	**7.43**	10.42	6.18
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaț	**8.28**	11.35	7.13
Arad	**8.42** **9.17**	11.39 12.31	7.30 —
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	**6.40**
Petroșeni	3.37	**7.12**

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timișoara	9.08	**9.02**

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	**9.52**	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	**3.55**
Șeica mare	—	**2.29**	**2.22**
Loamneș	—	3.04	**4.57**
Ocna	—	3.30	**5.23**
Sibiiu	—	3.50	**5.43**

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	**10.50**
Ocna	—	9.55	**11.14**
Loamneș	—	10.20	**11.39**
Șeica mare	—	10.43	**12.07**
Copșa mică	—	11.11	**12.30**

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	**3.32**	10.20	3.25
Cheța	**4.02**	10.50	3.58
Luduș	**4.23**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.33**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.10**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.25**	12.12	5.28
Nireșteu	**5.48**	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07 6.41	12.55 1.20	**6.13** —
Reghinul - săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs. -- Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	**4.45**	—	**6.10**
Oșorheiu	6.34 6 56	— 12.15	**8.—** **10.20**
Nireșteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Luduș	8.51	2.02	**12.06**
Cheța	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Pisk.)	**5.55**

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	**4.19**
Turda	9.47	**4.40**

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 23 Sibiiu, Marţi 3/15 Martiu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 2 Martiu, 1887.

În coloanele acestui ḑiuar ne am ocupat adeseori de cestiuni bisericesci şi am accentuat mereu acurateţa, ce trebue sĕ-şi o impună organele bisericesci, într'altele a îngrigí ca averile bisericilor sĕ se administreze în regulă şi după calculii cei mai siguri de a se sporí şi fructifica. Totdeuna am pus mare pond pe regulata funcţionare a organelor sub alterne şi în special, nu fără cuvênt am susţinut, că de o sporire şi o administrare regulată nu poate fi vorba, până când oficiile protopresbiterale nu-şi vor face cel mai mare scrupul tocmai din acest resort al agendelor lor. Consistoriul poate esmite o mulţime de ordinaţiuni una mai salutară de cât ceealaltă, dacă cei chemaţi a esecuta aceste ordinaţiuni le pun la grindă, ca sĕ nu le mai ia în mână.

Nu vrem sĕ învinovăţim pe nimenea, dar cu privire la esecutarea articlului de lege XXXI din anul 1879 se observă la noi mari scăderi, neiertate întrelăsări, de unde urmează daune înfricoşate.

În sensul acelei legi § 18 trebue ca toate comunele bisericesci ca proprietari de păduri sĕ-şi facă prin esperţi un plan de esploatare.

Nu tocmai toate, dar o parte însemnată din comunele bisericesci sunt proprietari de păduri şi în sensul acelei legi până în anul 1884 va se ḑică 5 ani după promulgarea acelei legi — deja trebuia sĕ aibă planul de esploatare aprobat de comitetul administrativ al municipiului, resp. de secţiunea silvanală. Anul domnului 1884 deja se numeră între cei morţi, dar cu toate acestea puţine, de tot puţine biserici şi-au dat silinţă sĕ satisfacă dispoşiţiunei atât de clare a legei.

După espirarea terminului, de sigur că purceḑênd din casuri concrete, consistoriul archidiecesan a esmis un circulariu energic şi de conţinut limpede, prin care a notificat comunelor bisericesci, ca sĕ îngrijască şi sĕ satisfacă legei din 1879 faţă de pădurile, ce le administrează. Terminul atât pentru comunele bisericesci cât şi pentru protopresbiteri a espirat cu 15 Februariu şi aşa ar trebuí ca lucrurile sĕ se găsească în ordine. —

Ei, dar din întêmplare nu e aşa.

Cele mai multe comune nedându-şi seamă cu resultatele, ce urmează din o astfeliu de negligenţă, încă nici acum nu au satisfăcut legei şi cu atât mai puţin cercularíului consistorial.

Ce urmează de aci?

De sigur, că avantagiu pentru biserică nu!

În multe comune proprietarii de pământ urgează segregarea pădurilor, ear de ale lor au îngrijit şi le au tăiat, prefăcând lemnele în monetă sunătoare şi nesunătoare. Comunele bisericesci stau în faţă alternativei: sau sĕ taie şi ele pădurile — dar neavênd planul de esploatare sĕ se espună unor pedepse grosave, sau sĕ nu le taie şi atunci la o eventuală segregare domnii vor îngrijí, ca locurile cu păduri sĕ le capete ei, ear cele sterpe sĕ remână comunelor bisericesci. Cine se mai îndoiesce despre daunele, ce vor urma din astfeliu de intrelesări neiertate, şi nu este destul de precaut faţă cu acest nou soiu de pericul pentru biserica noastră şi averile ei, n'are decât sĕ dea niţică roată prin comitatele vecine.

Am ḑis mereu şi mereu, „preoţi cu crucea în frunte“ şi nu am putut accentua din destul şi din rĕsputeri dorinţa noastă, ca preoţimea noastră sĕ fie cu mare priveghere la astfel de lucruri, din cari resultă pagube pentru biserică, dar vocea noastră a rĕsunat prea de multe ori în pustie.

Ce ar fi deci de făcut?

După părerea noastră, când se esmit astfel de circulare de mai mare importanţă şi afund tăietoare în afacerile şi averile bisericilor cel mai curat mod de procedere este acela, dacă şeful tractului conchiamă pe preoţime la o convenire şi dă preoţilor esplicări, le pune la inimă interesul bisericei şi al averilor ei şi apoi cu aceea ocasiune, făcênd atent pe fiecare despre urmările in eventum daunele, ce ar resulta din o astfel de negliginţă, sĕ-i se înmanueze circulariul şi sĕ-i se pună în vedere şi responsabilitatea.

În chipul acesta s'ar face mare serviţiu bisericei şi causelor ei. Cause de natura aceasta pot obvení în un an 2 sau 3 şi apoi tocmai preoţimea noastă are mare lipsă de întruniri de acestea, în cari sĕ desbată causele ţinătoare de resortul seu şi aşa sĕ proceadă cu toţii uniform şi corect.

La noi partea cea mai mare nu procede aşa. Circularele pe multe locuri se espedează tot ca pe vremea lui Noe, şi oficiile parochiale le primesc de multeori după espirarea terminului, de unde urmează, că oficiul parochial 'şi cugetă în sine şi cu oare care dreptate. de ar fi fost lucrul aşa de cu interes, de sigur s'ar fi espedat mai de timpuriu şi de sigur, că i s'ar fi dat mai multă atenţiune din partea organelor superioare.“

Eacă dar, ce resultă din o administraţie neregulată şi din o neînţelegere unde e vorba de averi, cari represintă capitale însemnate. Pentru astfel de casuri epitropii parochiali — onoare escepţiunilor — nu prea sunt în stare sĕ corespundă, ci trebue sĕ le ia în mână cârmaciul cel natural, preotul.

Foarte rĕu fac deci oamenii de prin comunele noastre bisericesci, cari nici ei nu lucră, nici pe aceia, cari ar voí sĕ lucre, nu-i lasă, ci încurcă trebile în dauna celor mai vitale interese.

Consult deci şi neapĕrat necesariu este, ca preoţimea din diferite tracturi sĕ se întrunească mai des sĕ discute cestiuni de importanţă, ear cel chemat a fi lumina lumei şi sarea tractului, şeful, sĕ fie acolo la locul seu cu sfatul şi înţelepciunea precum şi cu probata sa esperinţă în ori ce soiu de afaceri.

Numai aşa nu vom îndura perderi, numai aşa vom salva marile interese ale bisericei şi averile lor câştigate de protopărinţi cu sudori amare ca strănepoţii sĕ le ia folosul, ear nu sĕ le lase prada uneltirilor strĕine.

Scriem aceste din unele casuri concrete, unde pericului e la uşă, iminent, dar nu numim nume, căci „nomina sunt odiosa,“ credem însĕ, că cei cu musca pe căciulă se vor trezí din letargia cea pĕcătoasă şi vor pune mâna pe lucru.

Revista politică.

Situaţiunea politică a intrat în fase de tot pacinice; svonul cel mare, ce se făcuse despre isbucnirea unui rĕsboiu cu sosirea primăverei, parcă a fost menit numai sĕ ameţească lumea, căci cu cât mai multe ḑile a le primăverei se perd în vecinicie, cu atât norii grei şi ameninţători dispar mai tare. Numai chiar ursita Bulgariei pare, că urzesce încă la neînţelegeri şi probabil e, că neînţelegerile în cestiunea Bulgariei vor fi fatale multor state europene.

În monarchia noastră spiritele sunt cu totul liniştite, mai ales de când Maj. Sa împĕratul a asigurat pe Dr. Smolka, că nu crede posibilă isbucnirea unui rĕsboiu. După ce creditele de 52½ milioane s'au votat şi hotărîrea delegaţiunilor a fost sancţionată, ministrii de finanţă au presentat proiectul de lege, care conţine modalitatea, cum sĕ se acopere aceasta sumă.

În privinţa sumei, ce cade pe Ungaria a presentat un proiect dl Tisza, înregistrândul sub titula de afacerile comune estra-ordinare, care sumă se va acoperí pe calea unei operaţiuni de credit.

FOIȚA.

13R

Documente pentru limbă și istoriă.

O serie de documente și date istorice

de sub episcopul eparchiei greco-orientale române a Transilvaniei, Gedeon Nichitici, care sêrb de naționalitate, a fost cel dintâiu episcop după restaurarea eparchiei în urma vacanției de 83 ani, causată prin „unire“ sau „unație.“

Anii 1783—1788.

Între mai multe manuscrise, *) ce posed dela strămoșul meu Popa Bucur Pușcaș și dela moșul meu, Popa Leonte Pușcaș din Sohodolul Branului, se află și o colecțiune de ordinățiuni episcopesci, de dispoțiuni ale magistratului Brașovului și alte notițe de înteres istoric din jumĕtatea a doua a secolului al 18-lea și din deceniile prime ale secolului nostru. Din acestea am ales și destinat spre publicare, pe acelea, cari au mai multă valoare istorică pentru timpul acela.

Datele acestea se refer mai ales la activitatea celor doi episcopi greco-orientali de naționalitate sêrbi în eparchia Ardealului adecă de sub episcopii Gedeon Nichitici și Gerasim Adamovici, cari ambi sunt îngropați în comuna Rĕșinari. Ele sunt destul de interesante pentru istoria noastră bisericească și merită a fi adunate, mai ales din causă, că în archivul archiepiscopiei noastre din Sibiiu nu se mai păstrează asemenea date, fiind nimicit întreg archivul episcopiei noastre din anii înnainte de 1848 prin revoluțiunea din acest an. Este trebuința, ca din datele, ce se mai află ici-colea sĕ se facă colecțiuni, ca din ele sĕ poată afla datele necesare cei ce ar fi chemați sĕ compună istoria bisericei noastre din Ardeal în mod și mai complet și mai sistematic.

Seria datelor acestora în formă de ordinățiuni episcopesci, o întroducem cu alte trei acte contimporane, care în copii ne veniră la mână pe altă cale și adecă:

1. Resoluțiunea impĕrătească din 6 Nevombre 1783 despre denumirea lui Gedeon Nichitici de episcop al românilor greco-orientali din Ardeal.

2. O adresă a guvernatorului baron Bruckenthal către episcopul Gedeon Nichitici privitoare la înființarea de seminar și scoli pentru românii greco-orientali.

3. Un estras alăturat la hârtia de sub 2), despre un rescript împĕrătesc din 14 Iulie 1785, privitoare la acelaș obiect.

Încheierea o vom face cu reproducerea după originalul, ce-'l posedem, a notițelor oficioase despre resultatul visitațiuneii, ce o a făcut episcopul Gedeon Nichitici în eparchia sa, în anul 1787. *)

O copie în limba latină de pe resoluțiunea împĕrătească dela 6 Novembre 1783, adresată patriarhului sêrbesc, prin care dintre candidații propuși impĕratului spre a fi denumit de episcop al Ardealului, cu numĕrul R. 307 din 1783 împĕratul denumesce de episcop al eparchiei vĕduvite a Ardealului pre Gedeon Nichitici, pe lângă salariul anual de 4000 florini cu locuința în Sibiiu. Tot prin aceasta resoluțiune se face denumitul episcop dependent în cele dogmatice și spirituale de patriarchul sêrbesc și și de sinod, la care are dreptul a participa ca și ceialalți episcopi sêrbesci fără a se bucura de drepturile ce le are nația ilirică în Ungaria.

Tecstul resoluțiunei este următoriul:

„*Altissima Resolutio*

„ddto 6-ae Novembris 1783, quoad episcopatum „Transylvaniensem.

„Iis, quae Exellentia Vestra pro vacante in Tran„sylvania G. n. u. r. Episcopatu restaurando sub „7-a proximo praeteriti mensis proposuerat Individuis

---

*) Cuprinsul lor este mai ales materie bisericească, religioasă, morală. De interes este la aceste manuscrise și scrisoarea frumoasă și ornamentica literilor ințiale și a altor figuri, aflătoare în manuscris, din cari la timpul seu voiu reproduce „facsimile“ prin fotografie.

*) Despre acest operat vom vorbí ceva mai pe larg la locul, unde se va reproduce. Deocamdată atâta însemnăm, că s'a aflat la familia parochului Iosof din Tilișca.

O violentă mişcare anti-ungurească s'a produs în cehi. Acestea adecă au întemeiat aşa numita ligacehică contra provenienţelor unguresci. Aceasta a fost şi causa de deputatul Ludovic Lang a scris un lung articul în „Nemzet,“ cualificând această atitudine de o tulburare, făcută fără pic de judecată, care poate urzí marí încurcăli în politica monarchiei şi mai ales, ură între naţionalităţi. Crearea unei asemenea lige va da nascere unei lige unguresci contra fabricaţiunilor boheme. Ungaria, ḑice articolul, n'are causă a se îngrijí de aceasta mişcare, industria ungurească e cu mult mai însemnată de cât pot crede contrarii şi un impuls puternic în aceasta direcţiune va produce resultate admirabile. Dacă cehii sunt conduşi de un şovinism aşa de orb, că vor sĕ consume numai bucate bohemesci, va avea şi fie care ungur atâta însufleţire patriotică şi datorinţă a consciinţii, d'a nu mai cumpĕra nici un articul din industria bohemă. — Acestea se întêmplă între părţile monarchiei noastre, pe când încă convenţiunea vamală cu România se află tot în stadiul de mai înnainte. Delegaţii români se aşteaptă cu mare nerăbdare în Viena. Românii pun mare pond pe convenţiunea veterinară şi se crede, că dacă afacerea aceasta va avea resultatul dorit toate celelalte lucrări cu privire la încheierea convenţiunei nu vor întimpina greutăţi. In momentele de faţă se află camera română în pertractări cu guvernul german, resultatele sunt favoritoare şi asta decurgere a pertractărilor e privită în Bucuresci ca o uşurare la încheerea convenţiunei cu monarchia noastră.

În Germania se fac mari pregătiri pentru serbarea aniversărei împĕratului. Ḑiua nasterei bĕtrânului monarch va fi de mare importanţă în cestiunile diplomatice deoare-ce lui Bismarck i-se dă ocasiunea d'a vorbí în capitala imperiului cu cele mai de căpetenie persoane şi astfel se vor face multe destăinuiri politice. Din partea României vor fi părtaşi la aceasta serbare regele şi regina însoţiţi de dnul Sturdza; din monarchia noastră va participa principele de coroană; apoi regele Belgiei, ear din partea Rusiei însuşi Ţarul şi Ţarevna şi marele duce Vladimir. In capitala Germaniei petrece de mai mult timp savantul frances Lesseps, care se bucucură de o mare vaḑă la curtea din Berlin. Acest ilustru bărbat după cum asigură „Berl. Tagblatt“ la o convorbire cu persoane diplomatice a asigurat, că toate motivele, cari aveau temerile de rĕsboiu s'au delăturat. Şi Herbette, care era de faţă declară, că năsuinţa sa e îndreptată a ţiné cele mai amicale relaţiuni cu Germania. La soireaua dată la Curte în onoarea lui Lesseps, a şeḑut savantul frances cu principele de coroană german şi cu Moltke, ear cu împĕratul german a vorbit foarte mult despre esposiţia cea grandioasă din 1889, ce se va face la Paris şi despre participarea Germaniei la această sĕrbare.

Regenţa bulgară stărue cu totd'adinsul, ca sobrania sĕ fie convocată încă în luna lui Martie. In această adunare vor vení membrii deputaţiunei bulgare, Stoilow, Grekow şi Kaltschew şi vor face cunoscut resultatul informaţiunilor dela cabinetele europene; apoi se va vorbí despre ţinuta Bulgariei şi despre puterea ocârmuitoare a ţĕrei, despre revolta din urmă şi cu asta ocasiune se vor cetí şi corespondenţele conducătorilor revoluţiunei. Rusia după cum scrie „Jur. de St. Petersb.“ ş'a concentrat mulţime de trupe la Varşovia şi activitatea militară e mare; ear marele duce Nicolaevici, care trăia retras în Crimea a fost chiemat de Ţar la Curte. După o depeşă, a îndemnat pe Turcia, ca sĕ se pregătească a ocupa Bulgaria şi a face ordine.

Epistola

deputatului Ludovic Mocsáry către preşedintele partidului independent din Halas.

„Stimate Dle preşedinte!

Conclusul adus în 6 a lunei curente, din partea partidului independent din Kiskun-Halas şi care a-ţi binevoit a mi-l împărtăşí, l'am primit. Hotărîrea aprobătoare a partidului mi-a causat bucurie şi mi-a escitat simţ de recunoscinţă. Aceia, cari m'au atăcat pentru opiniunile mele descoperite în cestiunea naţionalităţilor, au mers pănă a me cualifica de trădătoriu de patrie; de aceasta acusă însĕ me va scăpa conclusul partidului independent din Halas, pentru că ori cine va recunoasce, că civilor unui oraş neaoş maghiar nu le permite nici raţiunea nici inima, a lua sub scutul lor pe un trădătoriu de patrie; nu le este permis sĕ aproabe şi sĕ primească atari păreri, pe cari, dacă le profesezi, înseamnă trădare de patrie.

Pentru aceasta îmi esprim mulţămita mea stimaţilor mei alegĕtori, în ce privesce special persoana mea proprie; însĕ din conclusul acesta mai resultă un lucru şi mai important, decât justificarea neînsemnatei mele persoane. Onorata adunare a partidului nu s'a mulţămit numai a apĕra, — faţă cu procedura nedeamnă a partidului contrariu, — pe acela, pe care la alegerea de deputat l'a onorat cu încrederea sa, ci a luat o posiţie hotărîtă faţă de curentul, ce domnesce în cestiunea naţionalităţilor, care curent alt resultat nu poate avea, decât sĕ pună pe picior de rĕsboiu jumĕtatea locuitorilor ţĕrii contra celeilalte jumĕtăţi, sĕ amărască şi sĕ lipsească de speranţa de a putea locuí în pace pe aceia, a căror dorinţă ferbinte e, ca alipindu-se de patrie, sĕ trăiască în pace cu maghiarii, precum aceasta s'a întêmplat în decurs de o mie de ani. Acesta e un lucru de mare importanţă, stimate dle preşedinte! Nu mai sum singur, când forţat de convingerea mea firmă mi-am ridicat debila mea voce; mi-se aproabă părerile nu numai între patru ochi, şi prin amicale strângeri de mână de către bărbaţi mulţi si cu posiţii înalte, dar chiar de elita ungurimii, la auḑul tuturor cetăţenilor se ridică imn, care în privinţa naţionalităţilor — credincios politicei tradiţionale, — şi acum vestesce, că dreptatea şi ecuitatea e cea mai bună politică.

Da, pe urmele strămoşilor nostri umblă maioritatea locuitorilor din oraşul Halas. Naţiunea maghiară, sub casa domnitoare a lui Arpád şi a celei micste, a fost capabilă a îndeplini lucruri mari şi glorioase, cu toate că ca şi acum locuitorii ţĕrii în privinţa limbei şi a naţionalităţii au fost de mai multe feliuri. Naţiunea maghiară nici odată nu s'a nisuit, a forţa unitatea limbii cu foc şi cu sabie, ci fără privire la naţionalitate, l-a considerat pe fie-care individ de cive al patriei cu drepturi egale, ce se adeveresce prin împregiurarea, că privilegiul de nobil, ce se privia în timpurile de mai nainte ca totalitatea drepturilor civice, se da tuturor cetăţenilor fără de nici o deosebire de naţionalitate. Şi cu toate acestea nimic nu ne-au stat în cale ca naţiunea maghiară sĕ marcheze istoria patriei, şi nimic n'a împedecat naţiunea maghiară şi nu o va împedeca nici pe viitor, ca sĕ-şi ţină rolul de conducĕtoriu, care nici când n'a fost tras la îndoială din partea celorlalte naţionalităţi. Noi nu avem lipsă, ca prin continua ameninţare a păcii interne sĕ ne forţăm pentru realisarea unui scop nerealisabil, n'avem lipsă ca prin o atare aspiraţiune vană sĕ aruncăm marea mulţime a concetăţenilor nostri în braţele acelora, cari numai pe lângă sacrificarea independenţii noastre ar fi aplicaţi a ne da mână de ajutor la maghiarisarea torţată: noue ne ajunge dacă sub farmecul valoarei morale a naţiunii maghiare toate naţionalităţile din patrie prin iubire împrumutată de patrie şi cu puteri unite s'ar nisuí întru realisarea scopurilor mari şi indispensabile ale statului; aceasta se va întêmpla, dacă naţionalităţile nu vor fi împedecate din partea noastră nici în viaţa de stat, nici pe terenul social întru cultivarea lor liberă şi întru susţinerea individualităţii lor naţionale, ceeace naţionalităţile o privesc de o urmare firească a libertăţii individuale şi civice.

Imnul din Halas va influinţa în mod alinător şi totodată asigurător asupra tuturor acelora, cari în cestiunea naţionalităţilor ş'au perdut toată speranţa, că s'ar mai afla vr'un mijloc ca naţionalităţile din patrie sĕ poată locuí în pace împreună. Vocea mea debilă, — după doveḑile, ce le am în mână, încă, în direcţiunea aceasta a influinţat, şi nu într'acolo, — ca pe inimicii presupuşi ai patriei sĕ-i împintene la o duşmănie şi mai declarată; cu atât mai bun efect va avea însĕ aceea declaraţiune, care 'şi are sorgintea dela maioritatea unui oraş neaoş maghiar, care se distinge prin inteligenţă şi prin un simţ adevĕrat unguresc.

Prin aceasta, stimate dle preşedinte, numai patriei a-ţi servit!

Primiţi espresiunea repeţitei mele mulţămiri şi consideraţiuni, rĕmânênd

Budapesta, 8 Martiu, 1887.

Al DTale

plecat serv

Ludovic Mocsáry,

deputat dietal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Viena, 22 Faur, n. 1887.

Gloatele. — Asigurarea de rĕsboiu. — Dr. Ferdinand Arlt. — Iubileul contelui Taaffe. —

Dacă va scrie cine-va istoria anului 1887, nu cred, sĕ-i poată afla un titlu mai potrivit, decât: „Ajunul rĕsboiului.“ În el s'au votat atâtea milioane pentru de a ne asigura la eventualitatea unui rĕsboiu, în el păşesce în viaţă instituţiunea gloatelor.

Gloatele! Ce sujet bogat pentru conversaţii, jurnale umoristice, carneval şi Dumneḑeu mai scie câte.

Cuvêntul „gloate“ pe aici a devenit, cum ḑice neamţul „aripat.“ În carneval la balurile mascate, la petreceri sociale, figurile de glotaşi, cu uniforma lor petecită, chipiul spart, baioneta pusă de andĕratele şi blusa pe dos, dădeau contingentul cel mai hazliu şi mai mare. Jurnalele humoristice şi „Volkssängerii“ au dat de un material foarte lucrativ în cestiunea gloatelor, pe care o esploatează în draga voia lor şi a publicului, care se amusează de caraghioslicuri. Mai apoi firma de „glotaş“ a străbătut în terminologia de reclamă a capitalei astfeliu, că prăjituri, pâni, păpuşe, jucării se vênd aḑi provĕḑute cu epitetul „Landsturm.“

Dar şi într'o altă mai serioasă direcţiune, se amintesce aḑi cestiunea gloatelor, foarte des. E vorba de asigurarea de rĕsboiu, în privinţa căreia se vede, că banca „Transilvania“ din Sibiiu a luat deja paşii necesari.

În cercurile financiare ale capitalei se discută mult asupra cestiunei, însĕ pănă acum fără un succes definitiv. Nu sunt în clar oamenii, ce are sĕ se facă, în cas dacă asigurarea de rĕsboiu va avea de resultat un deficit mai mare în sarcina băncilor

---

„Suae Majestati Sacrosantissimae demisse relatis dig-
„nata est Eadem altissima primo loco propositum Gedeo-
„nem Nichitics pro episcopo in Transylvania non
„unito denominare; vultque benignissime, ut idem
„penes 4000 fl. salarium ex objectis in Regno quoque
„Hungariae usuvenientibus percepiendum, sedem habi-
„tationis Cibinii figat et in Dogmaticis et pure Spiri-
„tualibus ab Excellentia Vestra et Sinodo Archiepis-
„copali dependeat, huicque Synodo uti reliqui episcopi
„non uniti interveniat, ab omnibus tamen, quibus
„natio in Hungaria Illyrica fruitur Privilegiis exclusus
„sit. Altissimam hanc Resolutionem ea cum requisitione
„Excellentiae Vestrae significandam duxi, ut neo de-
„nominatum Episcopum de illa plenarie instruere et
„quam primum concreditum sibi in Bucovina negotium
„confecerit, pro recipiendis Collationalibus ulteriori-
„que agendorum instructione horsum inviare non
„gravetur. Ceterum solita cum observantia perse-
„vero Exellentiae Vestrae. Viennae 6-ae Novembris,
„1783. Servus obligatissimus Comes Franciscus Eszter-
„házy m. p.

„Excellentissimo ac Reverendissimo Arhiepiscopo
„Carlovitiensi Moysi Putnik. —

2. Prin adresa din 30 August 1785, guvernatorul ţĕrii, baronul Bruckenthal, comunică episcopului Gedeon Nichitici un estras din rescriptul regesc datat din 14 Iulie 1785, prin care împĕratul Iosif II pune în edere înfiinţarea unui seminar pentru clerul neunit în Timişoara din propriile mijloace şi dispune a se studia şi a i-se face propunere, cum s'ar putea înfiinţa o scoală trivială şi totdeodată normală pentru românii greco-orientali.

Acest act de graţie împĕrătească se aduce în legătură cu evenimentele revoluţiunei din 1784 şi prin el se intenţionează de a face o mulţămire românilor greco-orientali sau neuniţi, precum se numiau atunci. Bună-voinţa împĕrătească a rĕmas însĕ faţă de românii greco-orientali şi de astă-dată nerealisată, pentrucă nu scim, sĕ se fi înfiinţat în Timişoara cândva, vre-un seminar pentru clerul neunit, nici careva scoală normală sau trivială din mijloacele erariului. Cum vine însĕ, că chiar cetatea Timişoara s'a ales ca loc pentru înfiinţarea unui seminar pentru clerul neunit din Transilvania, remâne încă o enigmă de deslegat. Noi însĕ credem, că nu greşim, dacă susţinem, că causa a fost tot aceea, pentru care episcopii români greco-orientali, după restaurarea erarchiei bisericesci, nu erau suferiţi în Sibiiu, ci trebuiră sĕ locuiască în Rĕşinari, precum scim despre episcopii Gedeon Nichitici şi Gerasim Adamoviciu. Mai scim şi aceea, că şi mai târḑiu episcopului Vasilie Moga, i-a fost un lucru dintre cele mai grele, ca pe banii sei sĕ cumpere o casă în cetatea Sibiiului. Esplicarea ar urma dela sine, dacă lângă prejudeţele sasilor din Ardeal mai luăm şi aceea, că în fruntea guvernului se afla un sas.

Din toate se vede, că sus erau cele mai bune intenţiuni şi faţă de românii gr-or., jos însĕ acele intenţiuni se paralisau, dacă nu altcum dară, prin modalităţi de felul acesta, după cari pentru românii din ţara Ardealului, nu se afla loc pentru un seminar decât într'un oraş afară de ţeară.

Tecstul adresei gubernatorului, baronului Bruckenthal, către episcopul Gedeon Nichitici, este, după o copie, ce o posedem, următorul:

ad Nrum 6315/1785.

„*Reverendissime Domine Episcope, nobis observande!*

„Plusquam paterna est Sacratissimae Suae Maje-
„statis, qua in magis magisque exaltandam populorum
„suorum felicitatem fertur, intentio; perspecto enim eo,
„quod principalis potenti tumultus causa in naturali ple-
„bis valachicae ruditate et extrema tam quood bonos mo-
„res, quam ipsam etiam religionem ignorantia sita sit, ad
„excolendum societatique humanae magis ad tempe-
„randum hunc quoque populum Benignum suum
„convertere dignata est animum, eoque fine Semina-
„rium pro Clero non Unito in Libera Regiaque civitate
„Temesvár e propyis sumptibus instituere decrevit.
„quae Clementissima resolutio dum Reverendissimae Do-
„minationi Vestrae pro praevia saltem notitia comu-
„nicatur, ulterius eaedem Dominationi Vestrae intimari,
„ut in conformitate acclusi Regii Rescripti ddto 14
„Julii a. c. emanati extractus, quo intelligenter cum
„D. Scholarum Nationalium Inspectore Martonffi pla-

de asigurare, — un lucru, care considerând noutatea risicului, este foarte posibil. Au se poarte în casul acesta păgubi toți asigurații pe viață a băncilor de asigurare mutuală, așa dar și femeile și bărbații neobligați la gloate, — ori au sě o supoarte numai membrii asigurați de rěsboiu? În casul din urmă basa de repartițiune ar fi mai restrînsă și astfeliu stabilitatea mai mică. Altă cestiune pendentă este, că nu se poate priví la clasificarea risicului de rěsboiu, la înrěutățirea stărei sanitare a indivizilor, care în urma marilor și neobicinuitelor strapațe poate sě fie foarte posibilă, — de oare-ce lipsesc ori-ce deslușiri statistice în archiva militară în asta privință.

⁂

Luni a reposat aci Dr. Ferdinand cavaler de Arlt, unul dintre capacitățile medicale ale universității din Viena. Arlt s'a născut la 18 Aprilie 1812 în Obergraupen lângă Teplitz. La anul 1846 ajunse profesor suplent de oculistică la universitatea din Praga. În anul acesta și-a edat primul op: „Îngrigirea ochiului în stare sănětoasă și bolnavă cu un apendice despre ochielari.“ Trei ani în urmă devenì profesor ordinar al universității din Praga, ear la 1856 al universității din Viena. Renumele seu de ocolist și l-a întemeiat prin opul seu voluminos (3 tomuri) „Boalele ochiului.“

Universitatea din Viena a perdut într'ênsul pe unul din luceferii sei.

⁂

Tot luni și-a serbat contele Taaffe, ministrul president, iubileul de 20 de ani dela primirea primului seu portofoliu ministerial. Sunt frumoase, și nobile cuvintele rostite cu această ocasiune de el către corpul oficianților ministeriali. „Crescut „însu-mi în scoala de funcționar și fălos de ea, — „a zis contele Taafe, — am avut ocasiunea în de„cursul lungului meu serviciu ca ministru, a prețuí „vîrtuțile corpului nostru de funcționari, și impor„tanța, ce o are tocmai în statul nostru. Cu satis„facție pot sě constat, că spiritul lăudat al ofician„ților austriaci, devotamentul întru împlinirea dato„rințelor, activitatea obiectivă și alipirea la marea „idee a statului, — nici în momentele cele mai critice „nu le-am vězut, clătinându-se. Numai astfel de „vîrtuți sunt în stare sě conducă viața „de stat la resultate durabile. Susțineți „DV frumoasa tradițiune și remâneți tari în iubi„rea către împěrat și țeară.“

Frumoase și justificate cuvinte.

Trist este numai, că sunt puțini ministrii, cari vor sě prescrie astfel de nobile tendințe funcționarilor de stat, — și mai puțini, cari pot sě le afirme despre dênșii fără sě fie desmințiți. *Yff.*

Varietăți.

* M. Sa împěratul s'a îndurat prea grațios a dăruí pentru reconstruirea scoalei gr. or. din Brestovaț 100 fl.

* Pentru multele dovezi de iubire și condolență, ce ni s'au manifestat din incidentul dureroasei perderi a prea iubitului nostru fiu *Victor Eugen*, aducem prin aceasta intima noastră multămită și recunoscință.

Sibiiu, 1/13 Martie, 1887.

Z. și *C. Boiu.*

* (Convocare.) On. membrii ai „Reuniunei învěțătoresci din tractul Făgărașului“ sunt prin aceasta invitați a lua parte la adunarea generală tractuală, ce se va țìné în 13 Martie st. v. a. c începênd la 8 oare dimineața, în localul scoalei gr. or. române din Făgăraș, după următoriul

Program:

1. Critica lui Spiridon Mărdan asupra disertațiunei „Din însușirile învěțătoriului relativ la ținerea unei discipline bune în scoala poporală“ de N. Ludu.
2. „Caligrafia în scoalele poporale și anume modul ei de tractare,“ disertațiune de G. Dobrin.
3. Raportul comisiunei asupra „chartei comitatului Făgăraș“ de E. Crișan
4. Cât are sě se propună din fie-care despărțěmênt respective an de scoală, din disciplina de învěțământ „mineralogia“? și o piesă tractată în mod practic pentru anul al 3-lea de scoală, anume „arama“ de N. Tr. Pop.
5. Raportul cassariului asupra stărei cassei despărțěmêntului.
6 Cântarea unei poesii „duet“ de învěțătorii N. Ludu și G. Tăflan.
7. Propuneri diverse.

Din ședința comitetului tractual ținută la 21 Februariu, 1887.

Iuliu Dan, președ. *Nicolau Șoldea*, secret.

* (Cas de moarte.) **Ioane Popoviciu** (Popescu), notar comunal în pensiune a încetat din viață Vineri în 27 Februariu (11 Martie n.) în etate de 66 ani. Rěmășițele pământesci ale repausatului depuse în casa de doliu dela cimiteriul din Groaver se vor înmormêntă Dumineca în 1/13 Martie la 4 oare p. m. în același cimiteriu.

La acest jalnic act sunt rugați a lua parte toți prietenii și cunoscuții familiei.

Brașov, 28 Februariu (12 Martie n.) 1887.

Efrosina Popoviciu (Popescu) năs. *Verza*, ca soție. *Victor Popescu*, *Iosif Popescu*, *Otilia Ghimbeșianu*, *Ioan Popescu*, *Maria Popescu*, *Iulian Popescu*, *Pompiliu Popescu*, *Eugenia Popescu*, *Lucreția Popescu*, *Aurel Popescu*, *Elvira Popescu*, *Augusta Popescu*, ca fii resp. fiice. *Nicolae Ghimbeșianu*, ca ginere. *Luisa Popescu*. *Valeria Popescu*, ca nurori.

* Uniții în servițiul „Kultur-egyletului“: „Egytértés“ sub titlul Biserica cuceritoare comunică: „Magyar Állam“ și din punct de vedere național publică o veste de foarte mare importanță din diecesa Gherlei. Nu e de mult, de când în comuna Rogoz în cercul Lăpușului ung. s'au re'ntors (când a mai fost gr. cat.? Red.) dela religiunea gr. or. la cea gr. cat. vreo 40 de familii, a căror esemplu a și fost urmat nu peste mult de întreaga comunitate schimatică din opidul Sec, care împreună cu protopopul-paroch (fost adm. prot. Red.) s'a re'ntors în sinul bisericii gr. cat. În timpul mai nou eară au urmat esemplul celor de mai nainte 56 familii din comuna Ungureni și așa în timp scurt au părăsit confesiunea gr. orient. vro câteva sute de familii. Acesta e un lucru de foarte mare inportanță, atât din punct de vedere național, cât și cultural, căci în întreagă Ungaria, dar în deosebi în părțile ardelene maghiarismul în cultură abia are un *inimic* mai puternic ca pe biserica greco orient.

* (Schimbare de nume.) Lui George Copil, gandarm la III-lea district de gandarmerie în Solymos i-s'a conces din partea ministrului de interne, ca sě-și schimbe numele de familie în „Keresztesi.“ Aleluia....!

„num omnibus numeris absolutum elaborare horsum„que quantocitius submittere. Suarum ducat hac „Provinca institui et unde necesarii in hunc finem „sumptus creari, et ad minimum una trivialis et simul „normalis Schola pro formandis ad methodum norma„lem Ludimagistris absque ullo temporis dispendio „errigi possit ac an non aliquae in praevium finem „applacidandae et fors iam dotatae reperiantur Scholae? „Caeterum Sacratissima Sua Majestate Zelum Reve„rendisimae DVestrae in sedandis tumultuantium ani„mis testatum summa benignitate suscipiente, eandem „Reverendissimam DVestram penes altissimae suae „complacentiae notificationem de eo quoque affidari „clementer iussit, quod data ocasione congruam eiusdem „habitura sit rationem. Pro praesenti vero titulo re„munerationis 1000 fnos eidem ad cassam cameralem „perquam benigne assignavit.

In reliquo manemus Reverendissimae DVestrae.

E regio M. Principatus Transylvaniae guvernio. Cibinii, 30 Aug. 1785. Obligat. parat.

Baro *Bruckenthal* m. p. *David Székelly* m. p.
Ladislaus Turi m. p.,
secret.

(Va urma.)

Scopul și modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

A vorbí despre scopul propunerei limbei materne în scoalele poporale — vor zice poate unii dintre cetitori — este un lucru de prisos, deoarece fie care învěțător, ba chiar și alții sciu, că limba maternă se propune în scoale, ca sě se deprindă elevii a vorbí și a cetí bine românesce. Cu toate acestea noi suntem de părerea, că nimic nu scim așa de perfect, încât sě nu mai avem lipsă a vorbí sau a scrie despre acel lucru; și cu cât vorbim mai mult despre un lucru cu atât mai bine îl vom cunoasce. Astfel stă lucrul, și cu tema de față și credem, că frații învěțători nu ne vor lua în nume de rěu șirele acestea.

Scopul propunerei limbei materne este: a deprinde pe elevi sě-și scie comunica precis și la înțeles toate ideile și cugetările lor atât verbal, cât și în scris, apoi sě înțeleagă aceea ce alții le comunică verbal sau în scris; în fine sě-și câștige desteritatea a cetí corect, frumos și la înțeles productele literare ale limbei materne și a-și scí da seama despre cuprinsul lor. Deací urmează, că nu e destul a face pe elevi cunoscuți numai cu piesele cuprinse în cartea de cetire și și aceasta în mod superficial, dupăcum o fac aceasta mulți învěțători Tot așa de greșit este a grămădí pre elevi cu definițiuni gramaticale, neînțelese de ei, sau a'i îngreuia cu memorisarea de poesii și piese, asemenea de cuprins misterios pentru ei. Aceasta este causa, că copii, îndată ce es din scoală, aruncă cartea cât colo, și par, că li-e greață, când li se vorbesce de carte, sau când sunt siliți a lua cartea în mână. O ură neîmpěcată au ei față de cartea de cetire (sau alt manual, cu care și-au spart capul în zădar) și aceasta ură trece asupra tuturor cărților. — Chemarea învěțătorului nu este a sădí în elevi ură și dispreț în contra cărților, ci din contră, a deștepta în ei un fel de curiositate — ierte mi se acest termin — de a cunoasce și a scí, ce este în cutare sau cutare piesă — carte, va se zică, a deștepta în elevi *interes* și de ací gust de cetire. Învěțătorul, carele va scí deștepta în elevii sei interes față de învěțământ poate fi sigur, că aceia, la timpul seu, se vor interesa nu numai de carte, ci și de scoală și de învěțătorul lor, căruia în veci îi vor fi recunoscători. Atunci nu va avea causă învěțătorul a se plânge de soartea sa; nu se va plânge nici săteanul, că-i merge reu, că'l înșală unul și altul; nu se vor plânge nici autorii și editorii, că opurile lor nu au trecere ș. a. m. Nici vorbă, și celelalte obiecte de învěțământ își au partea lor în ajungerea acestui resultat, dar centrul întregului învěțământ este limba maternă, din care, ca dintr'o tulpină, se rămuresc celelalte obiecte.

Sě ne întrebăm acum: în ce mod sě se propună limba maternă, dacă voim a obțìné resultatul arětat mai sus? Fiindcă fiecare învěțător își are metodul seu, bun sau rěu, dela care de loc sau foarte cu greu se poate abate, ne vom mărginí a respunde la întrebarea de mai sus cu câteva indigitări scurte scoase din esperință.

Se scie, că copii dela sate de multe ori când întră primadată în scoală sunt cuprinși de un fel de sfială, ba chiar și de frică. Ei întră acum într'un stadiu nou al vieții și sunt cuprinși de nedumerire că oare ce se va întêmpla cu ei? ce le va face „dascălul“? etc. Învěțătorul deci în prima linie e îndatorat a împrăștia sfiala, temerea și nedumerirea copiilor, a'i câștiga pentru sine și a le face plăcută viața scolară. Aceasta se va ajunge, dacă învěțătorul va întêmpina pe copii la prima lor întrare în scoală cu cuvinte blânde, prietinesci, îi va lua de mână și'i va așeza la loc, apoi va începe a conversa cu ei, întrebându-i despre numele lor, despre părinți, frați, surori etc. Indată ce va observa învěțătorul, că copii sunt obosiți — nefiind dedați a sta mai mult timp într'un loc și a asculta — va face unele mișcări de sculare și ședere sau îi va scoate afară în curtea scoalei și îi va lăsa sě se joace, se înțelege sub privegherea lui, apoi vor întra earăși în scoală și se va continua mai departe conversația După oara a doua se lasă acasă.

Cu conversările amintite s'a și început învěțământul din limba maternă. In oarele următoare se va continua conversarea, care va avea acum de obiect scoala. Invěțătorul va pune pe elevi sě numească obiectele din scoală, mai ântâiu câte unul apoi în cor, îi va îndruma apoi sě observe acele obiecte mai de aproape, sě cugete ceva despre ele și sě esprime apoi prin vorbe cu glas înalt aceea, ce au cugetat. Invěțătorul sě fie cu deosebită atențiune la respunsurile elevilor, sě nu-i lase sě respundă cu „nu“ și „da“ etc. ci sě-i deprindă a vorbí în ziceri întregi d. e Cum se numesce aceasta? — (banca) Invěțătorul sě nu permită a-i se respunde simplu; „bancă“, ci: „aceasta se numesce bancă“ — Cum este banca? — resp. banca este lungă. . . etc. Aceasta este a se observa în întreg decurcsul învěțământului, adecă elevii sě respundă totdeauna în ziceri întregi și cu glas înalt. Prin aceasta elevii se deprind a vorbí corect și a-și esprima ideile, convingerile lor fără reservă nu numai în scoală, ci și afară de scoală, nu numai când sunt mici, ci și când vor fi bărbați maturi.

(Va urma.)

* (Bibliografic.) A apěrut de sub tipar în broșură: *Legea gloatelor* din 1886 anotată și urmată de instrucțiunile spre esecutarea ei. Aceasta broșură o recomandăm tuturor, căci toți au lipsă a cunoasce „legea gloatelor.“ Prețul unui esemplar 30 cr. Eiditura și tipografia Alexi în Brașov

— „*Romaenische Revue*“ apare în Resicza. fasciculul I—II pro Ianuariu — Februariu 1887 e de următoriul cuprins: *Zu Beginn des III Iahrganges.* — *Die Rede des Abgeordneten L. v. Mocsáry.* — *Rundschau* (die Affaire Mocsáry; die Serben in Ungarn; aus dem ung. Abgeordnetenhause; die rom. Presse im Iahre 1886; Georg Mocsonyi v. Foen.) — *Die Romänen in Macedonien, Thracien, Thessalien, Epirus und Griechenland.* (Aus dem Romänischen des D. Bolitineanu geschöft und bearbeitet von P. Brosteanu.) — *Das Blumenmädchen von Florenz. Von*

V. Alecsandri. (Aus dem Romänischen von Leon Schönfeld, Wien.) — *Die Felsen der Fürstin.* (Nach einer romänischen Volkstradition aus der Bucovina. Von Ioan Berar.) — *Episoden aus dem „Memoriul“ des Iosif Sterca-Șiuluțiu de Carpenișiu.* (Gib mir auch wenn du nicht hast; Ein heldenmüthiges Weib; eine verwickelte ämtliche Zwangslage; das Kreuz am Hirschberg.) — *Proben aus älteren Romänischen Dichtern. Von L. V. F.* (A. Sichleanu; das Glück, C. Stamati; die Blätter, G. Crețianu; die Tochter des Panduren.) — *Die Deutschen in Romänien.*

— *Biserica Ortodoxă ramână*, revistă periodică-eclesiastică apare în Bucuresci Nr. 13 pro Ianuariu cuprinde următoarele: Alegerea episcopilor. Despre religie în genere și basele ei în natura omenească. — Convorbiri între un cercător și un încredințat. — Îmbunătățirea stărei materială a cleru lui. — Psalmul VIII. — Cuvênt la Dumineca ortodocsiei.

— *Biblioteca copiilor*, apare în Brașov editura N. I. Ciurcu *Nr. 13* Trifon țiganul și popa, poveste de N. Clonța. *Nr. 15* Costea Ciobanul și mama lui, poveste de D. Lĕpĕdat. — Preda Buzescu, legendă de D. Bolintinean.

Peutru de a afla plăcut fromosul pământ, se cere mai nainte de toate ca corpul sĕ fie tranversat de ticnă, ceeace se numesce sănĕtate, și pe care numai bolnavul singur o scie prețuí, așa scrie unul, care a pătimit mulți ani de nervi, Leonhardt amploiat la percepția de inregistremente la Schiltigheim în Elsas: Elicsirul Dvoastră de nervi a avut o influință tare binefăcĕtoare, pentru că după întrebuințarea lui, me simt totdeuna cuprins de o ticnă mai nainte necunoscută. Singur veritabil se află sub marca de deposit [cruce cu ancoră] în sticle à ¹/₄ Ltr. 3 Mk; ¹/₂ L. 5 Mk. ¹/₁ L. 9 Mk. în farmacie și în Centrala M. Schulz Hannovera Deposit.

Loterie

Sâmbătă în 12 Martie 1887.

Buda: **87 79 77 40 88**

Nr. 1101/1887 [1558] 1—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscință tuturor celor interesați, că în causa comasări hotarului comunei **Crăciunel** (Oláh-Karácsonfalva) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului și statorirea speselor se pune ḑi de pertractare **18 Aprile st. n. la 10 oare a. m.** ce se va ține la fața locului în comuna Crăciunel la căncelaria comunală.

La aceasta pertractare se citează toți interesații cu aceea observare, că neparticipanții se privesc ca învoiți, neîmpedecându-se începerea lucrărilor.

Elisabetopole, din ședința tribunalului ținută la 21 Faur, 1887.

Nagy Lajos, jude. **V. Iakab Árpád,** notar.

Esarêndare.

Pe hotarul comunei **Cubleșul ungurese** (Magyar Köblös) comitatul Solnoc-Dobâca începênd dela Sângiorgiul a. c. pe **3 sau mai mulți ani** se află de esarêndat pentru *pășunat de oi* (Ḩodaie) un complecs arătoriu și fênaț de 617 jugere catastrale.

Deslușiri mai de aproape se pot căpĕta dela *Mateiu Pop Gridean* în *Mureș-Oșorheiu.* [1555] 2—3

„VICTORIA“ institut de credit și economii în Arad.

Convocare.

Sub-scriitorii de acții la *„Victoria“ institut de credit și economii în Arad* prin aceasta sunt convocați la

adunarea generală constituantă,

ce se va ține în Arad în **31 Martie 1887 st. n. la 10 oare dimineața,** în sala otelului **„Vass“** (Tücherer) strada Deák-Ferencz.

Obiectele adunării vor fi:

1. Raportul fondatorilor despre resultatul subscrierii și despre reducerea acțiilor.
2. Constituirea institutului.
3. Stabilirea statutelor.
4. Raportul fondatorilor despre alegerea primei direcțiuni.
5. Alegerea președintelui institutului.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare. [1559] 1—1
7. Absolvarea fondatorilor.

Toți acționarii, cari doresc a participa la adunare, sunt poftiți a depune cu această ocasiune „Titlulire provisoare“ de acții și eventualele plenipotințe pentru legitimare la eserciarea dreptului de votare.

Dat din ședința fondatorilor, ținută în Arad, la 2 Martie, 1887 st. n.

Georgiu Dogariu m. p, președinte. Dr. G. Vuia m p., notar.

Singur veritabil sĕ află sub aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă circulariul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețul ¹/₂ sticlă 2 fl. v. a.—, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 10—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—-Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-ma re	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.--Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 24 Sibiiu, Joi 5/17 Martiu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 4 Martiu, 1887.

După o pracsă scurtă, nici de 3 ani, deja legea industrială din 1884 a trebuit sĕ sufere earăși modificăre și încă o modificare destul de esențială. În §. 50 al numitei legi era asigurată piața din loc industriașilor de acolo. La aparență aceasta dispoziție s'ar fi părut bună, dar în pracsă ea s'a dovedit destul de păsăratică și în detrimentul consumătorilor și și în al producenților.

În unele locuri nu toate ramurile de industrii și meserii erau representate, și așa prin disposiția de sus era o urmare naturală, ca locuitorii sĕ comandeze ori sĕ meargă drumuri îndepărtate în alte orașe spre a-și acoperí necesariul. Dar sĕ vedem, că oare a adus vr'un folos disposiția legei chiar și pentru industriașii din loc?

Nici pomană. Ei în schimb au fost eschiși de a cerceta têrgurile și piațele străine și așa nefiind consumul și căutarea în loc destul de mare, au trebuit sĕ se mărginească la trebuințele locale și sĕ dimită o parte însemnată din calfe, reducênd lucrul la un minimum.

În chipul ăsta recompensă nu a fost de loc prin oprirea industriașilor din locuri străine, ci din contră daune.

Mai venia o calamitate, încă doar cea mai mare. În orășelele mai micuțe din Transilvania, unde industria se găsesce în fașe — ele erau silite ca sĕ învite din orașele străine pe acei industriași, a căror producte nu erau representate în comuna lor, fără ca în schimb sĕ se bucure de acel beneficiu de a putea cerceta și ei têrgurile din orașe mai mari.

Prin aceasta s'a deschis calea la multe plânsori motivate, cari au strĕbătut până la camerele comerciale și în fine până la urechile domnului ministru de comerciu, care apoi a modificat legea înlocuind'o cu o disposiție mai mașteră, decât legea, lăsând la buna chipzuială a diferitelor municipii de a conclude și decide, dacă e de a se primí și străinii în piațele din loc, cu mărfurile lor, ori nu.

Până aci a fost cel puțin legea obligătoare, în viitoriu o sĕ vină un municipiu și o sĕ admită mergerea la têrguri pe teritoriul seu, alt municipiu o sĕ denege participarea industriașilor în piațele de pe teritoriul seu și așa în loc de o disposiție clară s'a adus o disposiție mancă și tot așa de rea în consecințele sale ca și §. 50 al legei amintite din 1884.

Dar ce sĕ facem, așa e la noi cu toate. Acum un biet de meseriaș este silit, dacă vrea a cerceta un têrg din alt comitat, sĕ și facă călindar în cap, sĕ-și procure conclusele municipiilor respective și apoi sĕ pornească la drum. Cu deosebire pentru industriașii din mărginime, cari au cutrierat țeara întreagă cu postavuri, și alte mărfuri manufacturi, este disposiția aceasta de tot îngreunătoare până vor vení în curat, că unde pot merge și unde nu.

După un timp mai scurt ori mai îndelungat, cum le va vení părinților patriei mai bine, legea va suferí alte schimbări și apoi cu cetățenii, cari poartă poverile statului și cu interesele lor nu se prea ocupă nimenea, ca sĕ le ușureze traiul și modul de viețuire, ci din contră ca sĕ-l îngreuneze pare că înadins.

În modul acesta plângerile meseriașilor nu vor înceta, ci e de preveḑut, că se vor înmulțí și aceasta cu atât mai vêrtos, cu cât nici organele poliției nu vor vení în curênd în curent, că oare cutărui negutător ori meseriaș din cutare comitat permis îi e, sĕ cerceteze un têrg sau nu.

Toate aceste însĕ sunt după noi tot numai dureri, a căror isvor nu e a se căuta decât în uniunea vamală cu Austria. Austria e țeară per eminentiam industrială și până oamenii pot procura de prin bolte păpuci buni și frumoși cu 5 fl. luați pe cont — nu se duce la pantofar sĕ plătească 6 fl. și încă cu bani gata la moment. Tot asemenea sĕ are lucru cu diferitele pânzături venite din Austria, vesminte proverbial de eftine, postavuri de Brünn, cu cari industriașii din Ungaria și din Transilvania nu vor putea concurge în veci și așa aici și numai aici în aceasta uniune încheată fără pic de scrupuli este a se căuta nefericirea industriașilor și meseriașilor din Ungaria. Pot ei deci, sĕ aibă ori ce capitale la disposiție, pot sĕ li-se lase chiar și darea cea grea și apĕsătoare, dar la o stare înfloritoare nu vor vení, cum au fost meseriașii mai înnainte în veci, pentru că și aceasta e de a se adscrie legei celei vechi din 1872 — care deși abrogată, dar ale cărei fructe le gustă meseriașii numai acum. În sensul acelei legi ori ce băețandru, în loc sĕ caute ca sĕ-și perfecționeze meseria sa, sĕ umble în străinătate, s'a așeḑat ca măestru în un opid sau oraș și apoi a lucrat, cum a putut, a fost mai mult un meșter-strică. Nenorocirea aceasta a ajuns în parte mare și pe meseriașii români, cari parte sunt tocmai maiestrii acelei nefaste periode.

Agenții din Austria, cari cutreeră țeara și lumea au profitat de ocasiune și s'au informat atât de calitatea muncei noastre, cât și de valoarea ei, și așa au început a face ei negoațe însemnate cu articuli, cari până aci nu erau prin bolte nici după nume cunoscuți și ne au omorit formal industria și prin ea o clasă de oameni muncitori.

Mai este o nenorocire. Meseriașii străini sunt toți oameni cu carte, ai Ungariei, de când cu scoalele cele civile ale statului, nu pot sĕ se laude cu o cultură de dai doamne. In urmă mai vine și o altă calamitate și doar cea mai mare, că adecă aici la noi meseriașii mai mult politisează, decât lucră, și așa toate laolaltă îi fac oameni, cari luptă cu miseria și blastemă oara, în care au pus mâna pe sulă și ac, pe ciocan ori pre oblu.

Am dorí ca meseriașii nostri sĕ fie oameni cât se poate de soliḑi, oameni punctuoși și sĕ se ferească de pĕcatele meseriașilor strĕini. Sĕ se ocupe mai mult de meserii, decât de statute și de ședințe — și apoi vor face treabă și vor avea pâne pre masă, vesminte și 'și vor putea cresce și copii mai bine și în o direcțiune mai cinstită. Prin aceeasta departe dela noi de a da sfatul meseriașilor nostrii, ca ei sĕ nu aibă o societate, dar aceea sĕ fie societate în adevĕr, ear nu cuib de certuri și de discordie, ci societate, unde ordinea și stima reciproacă sĕ fie primele condițiuni de esistență pentru ea și pentru fiecare membru al ei.

Revista politică.

În 10 Martie și-a serbat Țarul ḑiua nascerei, cu care ocasiune în modul cel mai simpatic a fost salutat din partea tuturor regenților. Într'un ton de tot amical i-a gratulat Maiestatea Sa monarchul nostru prin următoarea depeșă: *Din incidentul ḑilei nascerei primesce cele mai bune dorințe și asigurarea repețită a amiciției mele sincere. Regina se alătură din inimă la aceasta gratulare, și 'ți dorim tot, ce e mai bun atât Ție, cât și întregei familii împĕrătesci, precum și guvernului Teu.*

Nihiliștii însĕ, cari de mult nu a mai dat semne de viață, a aflat cu cale, ca sĕ nu intrelase a conturba Țarului această ḑi de bucurie, pentru că după o scire din „Standardt" cu ocasiunea serviciului divin, din incidentul ḑilei morții lui Alecsandru al II-lea nihilistii au fost plănuit un atentat în contra Țarului, dar a fost descoperiți înainte de al putea esecuta. Încât este adevĕrată aceasta scire, cu siguritate nu se poate scí, fiindcă vin cele mai contraḑicătoare sciri, dar numitul ḑiar o susține ca adevĕrată.

În privința cestiunei bulgare o circulară rusască se ocupă cu evenimentele interioare din Bulgaria și acusă regența, că ar fi comis cruzimi și ile-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Eară estrasul provocat în această adresă este următoriul:

Nr. 6315.

Extract

Eines Allerhöchsten Hof Rescripts dto. 14-ten Iulii 1785.

„*Sechstens.* Da unter die wirkenden Haupturſachen der letztern Aufruhr auch insbesondere die „auserordentliche Finsterniss, welche unter dem wallachischen Volke in der Religion und Sitten noch allenthalben herschet gezehlet werden kann, so ist es auch „eine der ersten Nothwendigkeiten, dass die noch „fast ganz mangelnden National Normal Schuhlen bei „den Wallachen eingeführt und besonders zum Unterricht des äusserst unwissenden Griechisch nicht Unirten Cleri ein Seminarium hergestelet werde.

„Zur Errichtung dieses Seminarii haben wir die „Stadt Temesvar, als welche am gemächlisten für „alle nicht Unirte Bischöfe lieget, bestimmt und „wollen die dazu nöthige Kösten auf Uns übernehmen, doch haben wir vorerst dem Metropoliten „von Karlowitz aufgetragen, darüber einen Vorschlag „und Ausarbeitung zu verfertigen und solchen unserer „höchsten Einsicht und Benehmigung zu unterziehen.

„Was aber die Wallachischen Normal Schulen „betrift, so verordnen Wir hiemit gnädigst, dass nachdem für die Griechisch-Unirte schon eine Principal „Schuhl zu Blasendorf bestehet und mehr andere „Schuhlen aus dem Studienfond gestiftet worden, für „die nicht Unirte hingegen nach der Zeit keine dergleichen Mittel zu ihrer Aufklärung vorhanden „ist, Ihr mit dem nicht unirten Bischof Niketici, „und dem Oberaufseher der Normal Schuhlen Mártonffi in Erwägung ziehet sollet, wie unsere hierunter hegende heilsame Absicht auch auf das nicht „unirte Volk, welches bei der dermahlen noch bestehenden Gehässigkeit zwischen den Unirt und „nicht Unirten die Schuhle der erstern nicht leicht besuchen dürfte, verbreitet, und für die Jugend desselben „auch einige Normal Schuhlen im Lande errichtet werden könnten, wo so dann Ihr den Austrag Euerer Berathung nebst ein Vorschlag, wie und woher der hiezu „nöthige Fundus zu creiren wäre? Unserer Schlussfassung zu unterziehen haben werdet, doch wollen „wir auch indessen Euch hiemit aufgetragen haben, „dass wenigstens die Errichtung einer Trivial und „zugleich Normal Schuhle zum Unterricht der künftigen „Schuhlmeister für die nicht Unirte ungesäumt vorgenommen werden solle. Annebst werdet Ihr auch die „Studien Comission dahin verhalten, dass Selbe auch „inzwischen bis die nicht unirte Schuhle werden, können „zu Stand gebracht werden, über den Fortgang des „National Schuhl Unterrichts bei den Unirten von „halb zu halb Jahr durch Euch die Anzeige anhero „mache, und mit derselben auch in Beziehung auf „die nicht Unirte, nachdem ihre Schuhlen errichtet „sein werden, in gleichen Fristen fortfahre.

„Gegeben in Unserer Stadt Wien dto 14-ten Iuli „1785.

Ioseph m. p., *Carl Graf Palffy* m. p.
Ad mandatum S. C. et Regiae Mattis Propium.
Johann v. Neuhold m. p."

Din colecțiunea de documente și notițe istorice de preotul Bucur Pușcaș (Pușcariu) din Sohodol se reproduc în cele următoare unele de oare-care valoare istorică din timpul păstoriei episcopului Gedeon Nichitici.

3. O ordinățiune episcopească, adresată cătră protopresbiterii din eparchie, privitoare la pregătirea candidaților de preoție, la recerințele împreunate cu instituirea lor de preoți.

galităţi, dar nu dă a înţelege, că ce atitudine va lua de aci înainte Rusia faţă de Bulgaria, nici nu conţine vre o declaraţiune concretă. Pressa rusă deasemenea continuă a sumuţa Turcia, ca sĕ facă ordine în Bulgaria nu numai prin întreveniri pacinici, dar chiar prin forţa armelor, sĕ întrevie militāresce în Rumelia orientală şi totodată aruncă cele mai aspre invective asupra regenţii. „Journal de St. Petersburg“ încheie un articol al seu contra „dictatorilor bulgari“ în modul următoriu: „Răbdarea are margini; aceste margini au fost depăşite.“

Ceea ce însĕ mai curios este, că Francia, care a avut faţă de cestiunea bulgară o ţinută atât dĕ reservată, în timpul din urmă, păşesce tot mai categoric. Agentul frances a primit instrucţiuni a declara guvernului bulgar, că afacerile din Silistra şi Rusciuc trebuiau privite numai ca lupte de partide, şi de aceea nu trebuiau întrebuinţate acele mijloace severe.

Despre demisiunea ministrului de resbel sêrb, generalul Horvatovici „Journal des Débats“ susţine, că causă cea adeverată a abdiceri sale a fost nu respingerea proiectului seu privitoriu la organisarea armatei sêrbesci, ci următoriul incident:

Acum câteva luni, generalul Horvatovici s'a adresat la guvernele rus, german şi austriac, întrebându-le, dacă ofiţerii sêrbi nu-şi ar putea termina studiele în scoalele lor militare. Numai din Petersburg a sosit un rĕpuns favorabil şi Horvatovici a designat pe mai mulţi ofiţeri, cari aveau sĕ meargă în Rusia. Dar aceasta mĕsură a fost combătută de mai mulţi miniştri şi desaprobată de regele, şi astfel Horvatovici şi-a dat demisia, care atunci n'a fost primită. Câteva sĕptĕmâni mai târdiu, consiliul de miniştri, sub preşeinţa regelui, a declarat, că e necesar, sĕ se întărească graniţa despre România în prevederea unui rĕsboiu contra Rusiei. Horvatovici a fost contra, ear regele şi maioritatea miniştrilor a fost pentru întăriri, după care Horvatovici îşi dete demisia. Regele îi dise: „Dacă nu voesci sĕ aperi pe Serbia contra Rusiei, atunci vei face mai bine, nu numai de a-ţi depune portofoliul, ci şi a părăsí armata.“ Horvatovici îşi dete inmediat demisiunea îndoită; dar regele primì numai pe cea primă, îi lăsá titlul de general, luându-i comanda.

Rĕscoala din Silistra.

(Corespondenţă particulară a diariului „Telegraphul.“)

Sofia, 21 Februarie.

Corespondentul dvoastre din Rusciuc v'a povestit cu cea mai mare esactitate evenimentele, ce au mânjit cu sânge nenorocita noastră patrie. Aşa dar nu le voiu mai repeta cele, cari le sciţi, şi me voiu mărginí cu complectarea celor tipărite în stimabilul dvoastră diar, dându-ve un şir de documente oficiale privitoare la rĕscoală.

Guvernul şi regenţa au fost de mult deja în cunoscinţă de complotele, ce se urziau dintr'o parte de către refugiaţii nostri politici, cari locuesc în Constantinopole, ear de altă parte de refugiaţii, cari locuesc în România. În diua de 12 a fost prinsă o corespondenţă urmată între căpitanul Bendereff şi maiorul Krestoff din Silistra. Aceasta corespondenţă cădută în mânile guvernului, se compune din două scrisori. În una din aceste scrisori se vorbia de neapĕrata reuşită a revoluţiunii, dacă Krestoff va lua parte activa la ea. Această scrisoare este scrisă într'un mod foarte evasiv şi poartă data de 12 Februarie. Se însărcina maiorul Krestoff cu un rol preponderent. Scrisoarea aceasta trebuia sĕ fie remisă de Krestoff regenţii împreună cu un raport, în care el va denunţa propunerile, ce i-se fac. Denunţarea avea de scop a întărí încrederea regenţii în persoana maiorului. O altă scrisoare scrisă de Krestoff detalia toate cele privitoare la rescoală, fără însĕ a ficsa diua revoltei. În aceasta din urmă scrisoare se află lista ofiţerilor nemulţămiţi precum şi un mare numĕr de circulări către armată. Regenţa credea, că diua rĕscoalei este ficsată pentru diua de 3 Martie (19 Februarie), aniversarea tratatului dela San-Stefano. Tocmai pentru aceasta s'a luat hotărîrea de a permuta pe ofiţerii garnisoanei din Silistra şi apoi de a opera arestările necesare. Krestoff aflând, că corespondenţa este prinsă, luà resoluţiunea de a grăbí cu revoluţiunea. El convocà în diua de 18 la dênsul acasă pe ofiţerii, cărora anunţă, că armata bulgară în cea mai mare parte e pentru rescoală, care s'a ficsat pentru mâne... Oficerii împreună cu maiorul anunţară acelaş lucru seara soldaţilor în casarmă. Regenţa a fost inmediat însciinţată de aceasta prin telegraf, care singur rĕmăsese în mânele guvernului. Atunci s'a dat ordin garnisoanelor din Varna, Rusciuc şi Şumla de a detaşa dela dênşii câte o companie şi a merge în contra Silistrei. La Şumla, unde mai mulţi ofiţeri au fost implicaţi în complot, s'a credut mai bine a nu face cas de această afiliare, şi s'a dat ordin de arestare tuturor ofiţerilor, în locul cărora s'au pus sergenţii. A doua di ofiţerii din Şumla au fost liberaţi. Eată acum depeşa ministrului de resresbel, trimisă la Rusciuc:

„Căp. Popoff. Plecaţi inmediat la Silistra, mâne drujina căpitanului Panjersky pleacă din Şumla cu 60 cavalerişti şi o baterie de artilerie. Daţi câte două sute patroane de om. Faceţi tot ca inamicul sĕ nu fugă. După ce veţi ocupa Silistra, întocmiţi inmediat un consiliu de resbel sub preşedinţa căpitanului Drandaşevsky şi esecutaţi pe insurgenţi.“ Nicolaieff.

Pe când încă nu sosise căpitanul Popoff la Silistra amploiaţii destituiţi de Krestoff şi lăsaţi în libertate au isbutit sĕ clatine încrederea soldaţilor în maiorul lor, aşa, că, pe când se apropia căpitanul Popoff şi drujina din Şumla, soldaţii se revoltară în contra lui Krestoff. Acesta vĕdênd, că lucrurile stau rĕu, adună în jurul seu pe câţiva oficeri credincioşi şi fugì cu dênşii spre Dobrogea. Puţin a trebuit, ca sĕ scape Krestoff, teritoriul român era aproape, dar soldaţii, cari îl urmăriau, credênd că şeful lor îi părăsesce, deteră un foc, glonţul îl lovì de moarte. Se dice, că moartea maiorului a fost instantanee.

Eată-ve dară pe scurt cele petrecute la Silistra. Spaţiul nu'mi permite a me întinde asupra amĕnuntelor.

Comitetul din Bucuresci.

Printre scrisori prinse asupra insurgenţilor din Rusciuc, s'au găsit proclamaţiuni subsemnate de „guvernul provisoriu.“ Acest guvern a fost alcătuit, după disposiţiunile făcute în faţa consiliului de resbel, din următorii dni: Grueff, Bendereff, R. Dumitrieff, Toma Cârdjieff, Kavaloff, Gudjeff, Dicoff şi Uzunoff. Acest comitet a avut sediul seu la Bucuresci în strada Ieni, Nr. 1. Acolo s'a făcut planul campaniei, care a costat patriei mele 60 oameni morţi, vr'o sută răniţi şi nouĕ esecutaţi.

Eată şi o depeşă oficioasă din Rusciuc:

„Ministrului de resbel, Sofia.

La oara 6 dimineaţa am plecat de acasă către un cetăţean, de unde trimisesem sĕ chieme pe căpitannl Vlademiroff, care inmediat împreună cu Iurdanoff şi inspectorul căiei ferate Petre Mateeff au venit la mine cu nisce cetăţeni. Am plecat la casarma Laboratoma. Aci am luat 15 soldaţi după numĕrul puscilor „Krinca“, ce s'au găsit în casarmă. Am mers pe piaţa Crainenska, unde am găsit pe toboşar şi trimbiţarul de miliţie. Am ordonat sĕ se tragă clopotele de alarmă şi prin acest mijloc am adunat mulţimea. De aci am năvălit asupra depositului luat de pioneri. Am omorît doi pioneri cu această ocasiune. Apoi am desarmat pe pioneri şi le-am luat patroanele. Am pus santinela noastră la casarmă, apoi împreună cu mulţimea şi cu 20 soldaţi şi cu cei liberaţi am năvălit asupra revoltanţilor. Aceasta a fost pe la 8 oare. S'a început o puşcătură bine nutrită. În acest moment venì un om şi ne declară, că o parte din infanteria din casarmă, ca vr'o 60 soldaţi, îndemnaţi de a trece în partea revoltanţilor de către locotenentul Trembeşkoff, au refusat de a trăda şi a lupta. Atunci eu, locot. Petroff şi căpitanul Vladimiroff am plecat spre casarmă şi am luat pe toţi soldaţii, divisându-i în trei coloane, i-am pus în posiţie. Am început asalt. Pĕtroff a fost rănit, 15 oameni am avut morţi din partea noastră, atât din soldaţi cât şi din cetăţeni. Causa asaltului dat de noi a fost o ţidulă remisă nouĕ de un copil din partea căpitanului Valkoff, care ne ordona de a face asalt pentru a trage asupra-ne atenţiunea pionerilor, ca polcul de infaterie sĕ poată eşí din casarmă, casarma fiind înconjurată de pioneri. Asaltul a reuşit, pionerii cu oficerii lor începură a fugí. Regimentul de infanterie eşì inmediat din casarmă. Comanda s'a luat de Iurdanoff şi inspectorul căiei ferate Mateeff, cari sĕ puseră în comunicaţie cu celelalte oraşe. Comandanţii au ocupat două strade ale oraşului şi trăgeau focuri asupra revoltanţilor, cari se concentrară în stradele, ce duc la casarmă, poliţie şi telegraf.

Când fugiră maiorul Uzunoff, Filoff şi alţii am ocupat linia Dunării, unde am rănit pe cei menţionaţi împreună cu Bolman, cari se imbarcară în nesce luntre. Vaporul „Golubcik“ observând aceste luntri, le-a abordat şi a luat pe cei răniţi. Poporul, care s'a strîns pe mal a voit sĕ omoare pe răniţi, dar căpitanul Vlademiroff cu ajutoriul a 20 de soldaţi a isbutit sĕ le apere indignarea mulţimei. Din vapor răniţii au fost transportaţi în oraş. Eată cei, cari au fost prinşi în luntri: Panoff, Filoff, Uzunoff şi alţii. Răniţii au fost transportaţi la spital, ear nerăniţii la temniţă. Luntrea cu fugarii a fost prinsă de echipagiul vaporului aproape de o insulă, care se află aproape de Rusciuc. Căpitanul Draganoff a aflat apoi, că pe această insulă mai sunt fugari, debarcând pe această insulă, el a găsit pe Uzunoff, Krestineakoff, Jentceff, Bolman, Trembeskoff, Toma Kardjeff, Panoff şi doi bulgari, cari n'au voit sĕ declare numele lor, arĕtând nisce paşapoarte române La arestaţi s'au găsit multe documente compromiţĕtoare. Seara s'a mai prins căpitanul Zelenogoroff în cămaşă, voind a se arunca în Dunăre pentru a trece în not împreună cu Cristeff. Căpitanii Sapunoff şi Vladimiroff.

X. Y.

Varietăţi.

* Maiestatea Sa împĕrăteasa în 26 l. c. va sosí la baia Hercules din Mehadia, unde va sta vre-o 3 sĕptemâni, spre acest scop la băi se fac cu mare energie pregătirile necesari.

* (Cas de moarte.) În numele meu şi a tuturor consângenilor, cu inima înfrântă de durere aduc la cunoscinţa amicilor şi cunoscuţilor, că iubitul meu frate **Macsimilian Lica,** jude regiu în pensiune, după o scurtă, dar grea suferinţă, în noaptea din 13 spre 14 Martie a. c. la 1 oară după medul nopţii, în al 59-lea an al etăţii, dându-şi nobilul suflet în mâna creatorului, s'a depărtat la celea eterne.

Remăşiţele pămêntesci se vor înmormênta în cimiteriul din Sângeorgiu în 16 luna cur. la 10 oare înainte de ameadi.

Fie-i ţĕrina uşoară şi memoria eternă!

Sângeorgiu, în 14 Martie, 1887.

Danilă Lica,
advocat.

* (Un talent musical). In 28 Februariu a dat conservatoriul de musică din Budapesta un concert, cu care ocasiune dintre toţi elevii a escelat cu deosebire D-şoara Elena Florian, fiica dlui preşedinte dela tribunalul din Székely-Udvarhely Ioan Florian. In cele următoare publicăm apreţiarea acestei pro-

---

Nr. 37.

Prea cucernice V.-Protopoape Chir) George noaue prea iubite!*

„Fiind dieci pentru primirea darului preoţiei: „Viind aicea cu dreptăţi şi atestaturi proaste, în zadar „fac chieltuială, neputêndu-se primi cu acele atestaturi „proaste. Pentru aceasta fac aceasta rênduială: ca la „diecii, cari vor vrea sĕ se preoţească, unde va fi mare „lipsă şi nu va fi alt preot, ca sĕ slugească, întâiu „sĕ poruncesce la diac sĕ înveţe sĕ scie cetania, scrisoarea, cântarea rânduiala bisericii şi catachismusu. „După aceea sĕ-şi ia atestat dela sat, făcut înaintea „cinstitei table sau a domnului, ce se va rânduí dela „cinstita tablă cu iscălitura şi obicinuita pecete, şi a „domnului, posesorul, arătând câte familii sau case „sunt în sat neunite şi precum iaste biserică şi precum „iaste lipsă mare de preot şi precum tot satul poftesce „pe diacul şi precum iaste neunit şi nu iaste obage. „Lângă atestatul cinstitei table sĕ aibă manumisie, „adecă slobozenie dela domnul posesorul cu iscălitura şi „pecetea sa. Mai pe urmă sĕ dea protopopul locului „atestat cu iscălitura şi pecetea sa precum diacul iaste „neunit, iaste slobod, căsătorit, pre lege, cu nici un nume „rĕu, învĕţat cu toate cele mai sus dise. Şi aceasta încă „sĕ se scrie, în locul acela, unde vrea sĕ se preoţească diacul, cine au slujit mai nainte sau nimenea a slujit sau din „vecinătate, sau au murit preotul şi când şi precum iaste „mare lipsă de preot. Cu acestfel de dreptăţi poate vení „diacul la primirea darului preoţii. Aşa făcênd mila „Prea puternicului Ddeu sĕ fie cu prea Cucernicia ta. „Pururea rĕmâind de tot binele voitor, Sibii *Gedeon* „*Nichitici,* episcopul Ardealului.“ —

4. O altă ordinăţiune episcopească, prin care se regulează judecata preoţilor culpabili:

Nro. 1005.

Prea cucernice protopoape Chir George noaue prea iubite!

„Vĕdênd multe neajungeri şi neîndreptări între „pricinile, care sĕ întêmplă între preot şi între mirean „pentru îndreptarea acelora aceasta rênduială a face „şi a ve arăta Consistoriumul nostru a socotit adecă, „de va avea vre un mirean cu vre un preot pricină „sau pâră nu grea, atunci protopopul locului cu doi sau „trei preoţi ţiind Consistoriu,*) sĕ hotărească şi găsindu-se preotul cu vină sĕ nu-'l bată nece sĕ nu-'l „birşugească nece sĕ-'l oprească de patrafir, ci sĕ-l „pedepsească cu mătanii, cu cetania psaltirei sau „a Evangeliei sau cu ducerea la biserca protopopului, ca sĕ slugească acolo o sĕptĕmână sau mai „mult după vina lui. Dară găsindu-se preotul în „vină grea şi ar fi vrednic de lipsire, atuncea sĕ „nu hotărească, ci sĕ trimită la archiereu pe pârâşul „şi pârâtul cu arătarea vinei, cum au aflat şi au înţeles de dênşii. Până în cât a fost dată pricina lor „înaintea protopopului. Atuncea viind părţile amândoauă înaintea Consistoriumului episcopesc după „sfânta Pravilă şi după puterea prea înălţatelor rânduele „se va face judecată şi îndreptare şi îndestulare. „Dară înţelegênd protopopul, că iaste vre un preot „neascultătoriu şi neîmplinitoriu de datoria sa cea „preoţească şi umblând în beţii şi în lucruri necuvioase, întâiu sĕ-l certe protopopul în taină „după cuvêntul evangeliei; apoi nici aşa îndreptându-se „sĕ-l pedesească după chipul cel mai sus dis; dară „nici aşa îndreptându-se sĕ-l arete înaintea archireului. Nădăjduind, că de vei urma învĕţăturei noastre „cei archieresci, dată la 16 Iulie 1784 Nro. 13, nu „sĕ vor întêmpla neîndreptări şi pâri între preoţi şi „între mireni, cari şi acum poftorind, poruncesc, ca „sĕ ve siliţi după numita poruncă pre sine şi pre „preoţi şi pe parochienii sei a învĕţa şi aşa a se purta „şi a vieţuí. Aşa urmând mila prea puternicului „Dumnedeu, sĕ fie cu prea Cucernicia ta. Pururea „rĕmâind al prea Cucerniciei tale de tot binele voitor. „În Sibii 18 Septembre 1784. *Gedeon Nichitici,* „episcop.

(Va urma.)

---

*) Acesta este George Radoviciu, care în unele locuri se numesce protopop, într'alte vice-protopop şi în tr'alte namesnic, în Braşov şi care, precum vom vedé din o ordinăţiune episcopească a fost suspendat de guvern pentru neîmplinirea vestirilor la o cununie în Tractul Braşovului,

*) Astdi, după organisarea cuprinsă în „Statutul organic“: scaunul protopopesc.

ducţiuni după „Familia“: „Deja la ivirea ei, în toată sala domnia o linişte, cât îţi auḑiai resuflarea, ea începu a juca cu uşurătate admirabilă una dintre cele mai grele şi clasice piese alui Liszt, fără de a avea note inaintea sa. (In timp de tot scurt a învěţat de a rostul piesa întreagă, scrisă pe 46 de pagine cu mii de note). Degetele ei sburau pe pian în dreapta şi stânga, din când în când punênd mănuţele şi cruciş, cu o elasticitate, siguritate şi iuţime de minune, cât abia le zăriai, şi cu o putere, de fără voe te întrebai: cum poate desvolta o gingaşă fetiţă atâta forţă? Când te punea în mirare, unde juca solo, cu acoardele grandioase, ce le ţeseau micele degete ca de minune; când străbătea, unde era acompaniată de corul musical, cu melodii dulci peste sunetul corului, ca şi cu nişte visuri încântătoare.

Jocul ei, prin care a dovedit o perfecţiune în mănuirea pianului, o technică şi capacitate musicală rară, a răpit cu sine publicul întreg, şi fiind piesa lungă, o parte a publicului începuse a aplauda deja pela mijlocul jocului, când întrevenì o pausă, ear după finirea piesei, aplausele nu mai voiau sě înceteze, de 5 ori au tot rechemat-o sě se arete, şi ea totdeauna cu cea mai mare modestie a grăbit a se retrage. Publicul ar fi dorit poate o repetare, cel puţin a unei părţi din jocul ei, însě nu era cu putinţă, fiind că după o piesă atât de lungă a trebuit sě se obosească şi dênsa cu toate că jucà foarte uşor. Laudele şi espresiunile de admirare nu mai încetau, ear după finirea concertului, eşind de braţul fericitului seu părinte, era incungiurată de gratulanţi, toţi grăbiau a-i esprima admirarea lor.

In cercurile musicale de aici se priveşte drept un fenomen talentul musical al gingaşei damicele, şi e dorinţa generală, ca sě nu părăsească cariera musicală, ci sě continue perfecţionarea sa, fiind sigur, că va devení o artistă de renume european.

Cardinalul Haynald, cum aud, o a şi chemat la sine dimpreună cu părintele ei, preşedintele de tribunal Ioan Florian, spre a stăruí, ca domnişoară sě continueze cariera musicală, esprimând admirarea talentului ei estraordinar.“

Dşoara Florian dealtmintrea încă pe când era în institutul călugăriţelor din Budapesta a atras prin talentul seu musical deosebita atenţiune a publicului din capitală, şi foile din capitală unison, şi atunci ca şi acum i-au făcut cele mai măgulitoare recensiuni. Din parte-ne nu putem, decât sě gratulăm părinţilor şi naţiunei române pentru un atare talent!

* (Dar rusesc) Ruşii, admiratorii ai generalului Boulanger i-au trimis o sabie căzăcească. Ca dedicaţie sunt săpate pe garda săbii cuvintele: *„Celui mai demn!“ — 1 Februariu 1887 — Rusia!“* Pe tăişul sabiei se află scris dintr'o parte cu litere aurite: *„Dḑeu ocrotesce pe cei viteji!“* iar în partea cealaltă*: Cine este acolo! Francia şi Boulanger!*

* (Monumentul lui Radetzky.) După datele statistice a incurs până acum pentru acest monument o sumuliţă de 216,906 fl. 11 cr.

* (Înmormêntare.) Din Hasfalĕu ni se scrie: În 17 Faur s'a sevêrşit inmormêntarea preotesei Raveca Gheaja, vĕduvă după regretatul I. Gheaja fost paroch local şi administrator al fostului tract protopresbiteral gr. or. al Paloşului, la care act părintele Teofil Gheaja, parochul Paloşului şi fost administrator al acestui tract a condus întreg ceremonialul funebru cu o deosebită tactică. — Ca preoţi funcţionari au mai participat D. Ioan Vătăşan preot în Archita; D. Zacharia Ganea preot în Feribaz, D. George Marian preot în Şard.

În decursul intregului ceremonial s'a observat pe faţa fie-căruia o deosebită durere pentru eşirea din lume a defunctei. Dovadă despre iubirea, ce şi-a sciut-o asigura defuncta cât timp a fost în viaţă, că comuna Haşfalĕu fără deosebire de bětrâni şi tinerii, erau de faţă spre a deplânge pe defuncta. Asemenea şi din comunele învecinate încă s'au presentat o mulţime de creştini, aşa încât rar se poate vedé un cortegiu funebral aşa numĕros la sate. — Cuvêntul funebral l-a rostit Părintele Teofil Gheaja, ce a stors multe lacrimi din ochii ascultătorilor.

* (Inventatorul puscii cu repetiţie decorat.) Maiestatea Sa a dăruit ingineriului Ferdinand Manlicher pentru meritele, ce şi le-a câştigat la înarmarea armatei, ordinul coroanei de fer clasa a III.

*(Sěrutarea într'odusă în scoală.) Cumcă tinerul englez sěrută bucuros e un lucru vechiu şi îndeobste cunoscut. Ḑiuariul „Schweiz. Lehrerztz.“ scrie următoarele despre modul de purcedere în o sută şi o mie de scoli, chiar şi în scoli de repetiţiune din Englitera: Aci se fac conveniri, în cari, sub conducerea învěţătorului ş'a învěţătoarei pentru ca băeţii şi fetiţele sě devie aplicaţi spre scoală esecutează unele cântece cu voce veselă şi jocuri impreunate cu o mulţime de gesticulaţiuni la întonarea armonioasă a „valsului de sěrut,“ la care parechile se schimbă mereu şi la comandă fie care băeat are sě sěrute pe fetiţa lui şi fie-care învěţător pe învăţătoreasă sau pe o scolăriţă. În toate scolile acestea însě „jocul rěsboiului“ e generalisat şi în acest joc veselia ajunge culminaţiunea. El se esecută în modul următor: Un rênd de părechi, înnainte cu învěţătorul şi cu învěţătoarea, pe care o înlocuesce adeseori o scolăriţă, se angajează la „cuadril.“ Părechile fac mai întâiu promenadă împrejur. D'odată comandă învěţătorul: „Staţi!“ apoi se întoarce copilul cu faţa spre fetiţă; „Gata spre atac!“ e porunca următoare. Fie care dansator coprinde frumos cu braţul pe dansatoare şi o apropie de sine. „Foc!“ se aude dela comandă şi prin sěrutatul atâtor guriţe se produce un resunet uşor de puşcă. Esecutându-se asta, învěţătoriul comandează: „Schimbaţi inimicul!“ şi fie-care copil predă pe fetiţa lui celui de dinainte şi astfel se continuă „jocul rěsboiului“ până ce fetiţa ajunge earăşi la braţul, ce l'a lăsat. Ce-i drept, în multe locuri s'a făcut paşi de spirituali, ca sě pună capět acestor jocuri, dar în pracsă în adevěr învěţătorii věd, că 's bune, căci ei ḑic: Delăturăm jocurile, vor rěmâné scoalele noastre goale, căci copii voesc sě se joace şi se vor duce la scoalele, unde este o vieaţă mai veselă.

* *Esecutarea reciprocă a sentinţelor judecătoresci în România şi Ungaria.* Ministeriul de justiţie aduce la cunoscinţă judecătoriilor de prima instanţă şi camerilor advocaţiale, că în România sentinţele judecătoriilor unguresci în afaceri civile, comerciale, maritime şi cambiale se pot esecuta numai prin intervenirea ministeriului de justiţie român, ear în Ungaria sentinţele judecătoresci române se vor esecuta numai, dacă ajung la respectivele judecătorii prin intervenirea ministrului unguresc. Se atrage atenţiunea camerilor advocaţiale, că e în interesul partidelor, cari cer esecuţiunea, sě-şi aibă un plenepotenţiat în România, care nu-i de lipsă sě fie advocat, dar care trebuie sě se angajeze a împuternici pe un advocat şi a se presenta în tot casul înnaintea judecătoriei spre efeptuirea esecuţiunei. Se mai face cunoscut, că documentele originale, pe basa cărora s'a adus sentinţa judecătorească (obligaţiuni, cambiu, contracte etc.), sě se pună necondiţionat la dispositiunea plenepotenţiatului, căci neputêndu-se alătura documentul inmediat la pertractarea de escindere se pot nasce alterări ale procedurei, ba chiar şi alte procese.

* (Permise, ca bărbatul sě desfacă epistolele adresate soţiei sale.) Advocaţii din Paris, discutând în ḑilele trecute asupra întrebarii acesteia, au ajuns la resultatul, că: e permis. Cu privire la obiectul acesta interesant s'au esprimat mai mulţi scriitori renumiţi, dintre cari şi Dumas, care a aflat corectă opiniunea advocaţilor din Paris, motivându-şi părerea în următoriul mod: Bărbatul şi femeia au fost în raiu, cât timp bărbatul a urmat poruncii lui Dḑeu, dar lucrul cel dintâiu al bărbatului a fost, că a ascultat de sfatul femeei. De aceea au şi fost apoi alungaţi, din raiu, şi ca sě se poată earăşi aplana lucrul, a trebuit ca fiul lui Dḑeu sě se arete pe pământ. La nunta dela Cana-Galilei tot femeia adecă, maica Dlui cere ca Christos sě prefacă apa în vin.

Femeiă, — a respuns Christos, nu am nimic cu tine. Maria îl pricepe şi se supune ḑicênd: Faceţi, ce va ḑice. Prin cuvintele acestea, maica Dlui a primit în numele tuturor femeilor supunerea absolută. Femeia în întreagă vieaţa ei e minorenă; bărbatul e stăpânul, el e stăpân preste secretele şi cugetele ei Femeia are o mulţime de căi spre a-şi ascunde cugetele, are ocasiune şi de înşelare, de unde provin destule neajunsuri, aşa dară inspecţiunea de ori-ce natură e necesară şi îndreptăţită. Bărbatul, care n'are încredere în soţia sa, şi totuşi dubitează că este oare îndreptăţit sě desfacă epistolele ei — e un nătărău.

* (Esecuţiuni prin electricitate.) În New York legislatura a numit o comisiune, ca sě studieze cel mai bun mod de a trimite pe cine-va pe cealaltă lume, aceasta comisiune a recomandat sě se desfiinţeze spânzurătoarea şi în locul funiei sě se pue bateria electrică; astfel moartea e momentană şi sigură, cel condamnat nu sufere durere de loc, ear asistenţii nu sunt aşa de dureros isbiţi. Chipul e deci cu mult mai uman. — Lumea înnaintează!

* (Merlatti şi Succi.) De mult nu s'a mai auḑit nimic despre cei doi ajunători, cari prin mania lor de-a nu mânca nimic în decurs de mai multe sěptămâni, puseră lumea în uimire. Acum aflăm, că Merlatti, care câştigă remăşagul de 2000 de franci prin ajunarea lui, locuesce de present în unul din suburbiile Parisului, în o casă modest mobilată, şi voesce a desemna un tablou istoric. Stomachul lui nu s'a derepânat de tot în urma ajunului îndelungat, muschii tinerului bărbat sunt de atunci amorţiţi ear faţa lui e foarte palidă, ce e mai mult încă, Merlatti ḑice, că timpul acela de ajunare a fost cea mai frumoasă periodă din viaţa sa. Al doilea ajunator, Succi, s'a purtat cu mult mai rěu. Lăsând în urma s'a o mulţime de datorii, a făcut atât de bine, că a părăsit Parisul, fără de a i-se da până acum de urmă.

* (Ḑilele babelor.) Dimineaţa vênt turbat, credeai că va sě te răpească în norii negri, ce se involburau în atmosferă; pe la ameaḑi scurtă linişte, soare blând şi cald; mai apoi şi până târḑiu noaptea ceaţă groasă de nori şi ploae îndesată. Aşa a decurs la noi alaltăeri ḑiua de **3/15 Martiu.** Sub impresiunile tempestăţii am recugetat mult-mult la câte toate s'au întêmplat în lumea mare într'un restimp de 39 de ani, începênd dela acel 15 Martiu, în care s'au proclamat principiile sublime: libertatea, egalitatea şi frăţietatea, până la alt 15 Martiu, în care pe la noi lumea puternică serbează cu o nemărginită însufleţire omorîrea acestor principii. În cursul gândurilor noastre aflarăm prea puţine din cele bune, multe şi grele de ale suferinţei, şi prea debile base la o speranţă bună în viitoriu. Dar despre acestea mai putem medita cu tigneală acum în ḑilele babelor, şi se poate că vom revení la ele la **3/15 Maiu.**

* Dela sec. al XVI încoaci s'au întâmplat în Europa 288 rěsboaie: 44 au fost făcute pentru anecsiuni, 22 pentru refusarea plătirei tributului, 24 pentru represalii, 8 pentru apěrarea onoarei, 6 pentru relaţiuni rupte, 41 pentru succesiuni, 30 pentru spriginirea popoarelor aliate, 25 pentru rivalităţi de vecinătate, 5 pentru dificultăţi comerciale. In fine s'au mai întâmplat 28 rěsboaie religioase şi 55 civile.

Scopul şi modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

Prin aceste eserciţii se dedau elevii şi la ordine şi la activitate. Dela lucrurile din scoală se va trece la cele din curtea scoalei, apoi la cele din casa şi curtea părintească, locuitorii casei, familia, tractându-le după locul, unde se află, forma, coloarea, părţile şi folosul lor şi materia, din care sunt compuse. Dela casă şi curte va trece la cele din jurul casei, vecini, strade, zidiri principale etc. Învěţătorul sě se nisuiască a deştepta în elevi interes faţă de lucrul, despre care se vorbesce, căci numai aşa va putea căpěta elevul idei şi noţiuni esacte. Lucrurile, despre cari s'a vorbit se vor asemêna unele cu altele, căutând elevii conduşi de învěţător asemenările şi deosebirile dintre douě lucruri, prin ce li se ageresce judecata şi li se înavuţesce spiritul cu idei şi noţiuni noauă.

Paralel cu esercițiile de cugetare şi vorbire au sě meargă pregătirile pentru scris şi cetit, mai târziu însaş scrierea şi cetirea. Pregătirile pentru scris şi cetit încă trebue sě se facă cu cea mai mare îngrigire şi atenţiune, dacă e, ca sě aibă resultat favorabil. Căci: dacă aceste pregătiri nu se fac cu cuvenita atenţiune, elevii cu greu vor putea scrie frumos şi cetí bine şi fluent, mai târḑiu şi învěţătorul tot mereu va fi necăjit, că elevii nu sciu bine cetì şi scrie.

Pregătirile pentru scris sunt următoarele: Mai întâiu se vor învěţa elevii, cum sě-şi ţină corpul la scris, cum mâna, stilul şi tăbliţa. Învěţătorul va face apoi pe tablă linii drepte şi strîmbe, subţiri şi groase, verticale, orisontale şi piezişe, va provoca pe elevi sě spună, ce a făcut dênsul şi apoi îi va pune sě le facă, şi ei pe tăbliţe. Dupăce elevii sciu face bine acele linii, se va purcede la combinarea lor d. e. o linie groasă verticală combinată cu una subţire orisontală, — aceeaş linie groasă combinată cu una subţire piezişe şi aşa mai departe o mulţime de combinaţiuni

Dupăce elevii sciu face bine aceste linii combinate astfel, se va purcede la legarea liniilor drepte prin linii strêmbe, adecă aceleaşi linii din combinaţiunile anterioare nu se vor lega una de alta inmediat, ci prin mijlocirea unei linii strêmbe. Sě luăm esemplele de mai sus: o linie groasă verticală combinată cu una subţire orisontală, s. a. m. — Toate aceste linii le va face mai întâiu învěţătorul pe tablă, mai pe urmă însě va provoca pe elevi, sě le facă după dictat, de rost. Dacă aceste esercițiii se fac bine, elevii nu vor întimpina nici o greutate la scrierea literilor.

Ca pregătire pentru cetire este desfacerea ḑicerilor în cuvinte, a cuvintelor în silabe şi a silabelor în sonuri. Mai înainte însě trebue sě scie elevii, ce numim ḑicere. O definiţiune esactă nu se poate da pentru începători şi nici nu e de lipsă sě li-se dea. Prin esercițiile de cugetare şi vorbire s'au deprins elevii a vorbí în ḑiceri. Acum le vom spune, că aceea, ce am spus despre un lucru se numesce ḑicere, d. e. când ḑic: „Calul fuge“ — am făcut o ḑicere, pentrucă am ḑis ceva despre cal. Învěţătorul va provoca apoi pe elevi sě facă şi ei câte o ḑicere. După aceea se vor desface ḑicerile în cuvinte și se vor deprinde elevii în aceasta până la desteritate cu diferite ḑiceri făcute de învĕțător și de ei. Urmează apoi desfacerea cuvintelor în silabe. Silaba este o parte a cuvêntului, ce o pronunțăm cu o singura deschiḑĕtură a gurei. De câte-ori deschidem gura, pronunțând un cuvênt, atâtea silabe are cuvêntul respectiv. Mai întâiu se vor lua cuvinte de o silabă, apoi de doauĕ, de trei s. a. m. Învĕțătorul va pronunța respicat cuvêntul atragênd atențiunea elevilor asupra mișcărilor gurei, apoi vor spune elevii, câte silabe are cuvêntul respectiv. Aceste esercițíi le vor face elevii singuratici, pe urmă în cor. — În fine se vor desface și silabele în părțile lor constitutive, în sonuri. Spre acest scop se vor lua la început cuvinte, în cari prima silabă constă din un singur son d. e. a-pa o-mul etc. Comparând apoi silaba primă cu a doaua, vor afla elevii înșiși deosebirea dintre ele, ear învĕțătorul va numí părțile silabei, adecă sonul, urmează apoi esercițíi din partea elevilor singuratici și în cor.

După ce sciu elevii, sĕ desfacă silabele în soiuri, se va urma calea inversă: din sonuri se vor forma silabe, cuvinte, ḑiceri ș. a. m. Aceste esercițíi sĕ se facă cât de des, ca sĕ se deprindă elevii a cunoasce și distinge elementele limbei.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 16 Martie 1887.

Sibiiu:	**71**	**51**	**81**	**6**	**72**

Avis! [1556] 2—3

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoscința p. t. public că **„Petrăria“** (Steinmetzerei) pâna acum a dlui Wenzel Wohanka, a trecut în posesiunea mea, *și efectuez tot feliul de lucrări, ce taie în această ramură, monumente de peatră din țeară și străinătate* solid și cu prețuri moderate, răzimat pe esperiența de mai mulți ani ce am făcut la dl Iosif Roubicsek din loc, me rog de succursul onoratului public.

Nicolau Gabor.

Sibiiu, strada Heidengasse Nr. 9.

Nr. 1287/1887 [1551] 3—3

Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscință tuturor celor interesați, că în causa comasărei hotarului comunei Suplac (K. Széplak) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului și statorirea speselor se pune ḑi de pertractare ḑiua de **4 Aprilie a. c. st. n. 9 oare a. m.** ce se va ținé la fața locului în comuna Suplac la casa satului.

La această pertractare se citează toți interesații cu aceea observare, că în înțelesul §-lui 44 din instrucțiunea pentru causele urbariale, neparticiparea nu poate împedeca începerea lucrărilor.

Elisabetopole, 7 Martiu, 1887.

În numele tribunalului

Szenkovits Dénes,
jude.

„ALBINA“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Bilanțul anual

din 31 Decembre 1886 al societății.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrar . . .		75,993.56
Monetă		3,581.84
Cambie de bancă		1,340,037.38
Împrumuturi pe hipotece:		
a) în scrisuri fonciare .	1,039,997.77	
b) în numĕrar	79,239.—	1.119,236.77
Credite fixe		117,406.50
Avansuri pe efecte publice		77,123.80
Credite de cont-curent . .		99,765.75
Împrumuturi pe producte .		16,179.52
Cassa institutului și diverse realități de vênḑare . .		129,412.82
Efecte publice		137,481 65
Efectele fondului de garanță ale scrisurilor fonciare .		318,597.15
Efectele fondului de pensiuni al funcționarilor institutului		20,652.90
Depuneri la diverse bance .		20,218 42
Mobiliar	6,661.64	
după amortisare de . .	666.16	5,995.48
Diverse conturi debitoare .		99,214.27
		fl. 3,580,897.81

Passive.		fl. cr.
Capital social 3000 acțiuni à fl. 100 .		300,000.—
Fondul de reservă al acționarilor		52,992.60
Depuneri pentru fructificare		2,089,131.35
Scrisuri fonciare în circulațiune	970.200.—	
Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune . .	1,900.—	972,100.—
Fondul de pensiuni al funcționarilor		20,774.06
Dividende neridicate . . .		2,820.—
Cambie de bancă reescomptate		57,070.—
Interese anticipate pro 1887		17,437.77
Diverse conturi creditoare .		22,861.87
Profit curat		45,710.16
		fl. 3,580,827.81

Sibiiu, 31 Decembre 1886.

G. Barițiu m. p., membru al direcțiunei.	I. Popescu m p., membru al direcțiunei.	P. Cosma m. p., director esecutiv.	Iosif Lissai m., p., comptabil.

Subsemnatul comitet am esaminat bilanțul present și confrontându-l cu registrele principale și ausiliare ale societății ținute în buna regulă, l'am găsit în consonanță cu aceleși și esact.

Sibiiu, în 14 Martie 1887. [1560] 1—1

Comitetul de supraveghiere:

Dr. **Aurel Brote** m. p. **Michael Kabdebo** m. p. **Cornelius Tobias** m. p. **N. Frateșiu** m p. **I. Crețiu** m. p.

Esarêndare.

Pe hotarul comunei **Cubleșul unguresc** (Magyar Köblös) comitatul Solnoc-Dobâca începênd dela Sângiorgiul a. c. pe **3 sau mai mulți ani** se află de esarêndat pentru *pășunat de oi* (Hodaie) un complecs arătoriu și fênaț de 617 jugere catastrale.

Deslușiri mai de aproape se pot căpĕta dela *Mateiu Pop Gridean* în *Mureș-Oșorheiu.* [1555] 3—3

Câștig sigur!

Persoane solide **din ori-care strat al societății,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat și premii, prescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicați prin noi ori unde, pe lângă nisce **condițiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguință poți dobândì fără capital și risico dela 100 până la 300 fl. la lună.** [1526] 5—6

Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupațiunei presente sunt a se adresa la

Hauptstädtische - Wechselstube - Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
	—	10.28	5.26	6.43
Cluș	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiș	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiș	—	9.56	1.45	—
Brașov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	7.52	6.21	—	8.26
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.29	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	2.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.43	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul - săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6 56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 25 Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Martiu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or.** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 6 Martiu, 1887.

Dumineca trecută capitala Rusiei a fost în mare agitaţiune. Era 1 Martiu după calendariul nostru, ḑi de tristă memorie în istoria Rusiei. La 1 Martiu 1881 ţarul Alecsandru II, tatăl actualului autocrat al tuturor ruşilor a căḑut jertfă uneltirilor nihilistice, omorît în ḑiua mare de o bombă aruncată de nihilisti. Tot în aceeaşi ḑi neagră în istoria Rusiei era sĕ-şi lase vieaţa şi actualul Ţar, tot cu aceaşi moarte era sĕ moară şi el, şi tot din aceleaşi motive, tot din acele mâni era hotărît sĕ părăsească şi el această vieaţă pămentească.

Telegramele ne-au adus scirea, că Dumineca pe când Ţarul se aştepta la catedrala Sântului Petru şi Pavel spre a asista la părăstasul, ce era sĕ se celebreze întru pomenirea vecinică a Ţarului Alecsandru al doilea, poliţia a pus mâna pe mai mulţi studenţi, la care s'au aflat bombe, şi materii esplosibile. Studenţii au fost arestaţi, din părăstas s'a făcut slavoslovie întru preamărirea lui Dumneḑeu pentru scăparea vieţii atot-puternicului Ţar.

În biserică era linişte, linişte ca în mormênt.

Preste o oară întreaga familia imperială părăsì Petropolea, luându-şi captivitatea voluntară în Gatchina, unde se crede, că nu pot strĕbate nihilisti.

Atentatul de astădată n'a succes.

La 1 Martie 1887 Alecsandru al III fu mai fericit ca la 1 Martiu 1881 Alecsandru tatăl, care a roşit cu sângele seu stradele capitalei sale.

Preste câte-va ḑile 6 studenţi vor fi spênzuraţi, spălând cu vieaţa pĕcatul, că au ridicat mâna asupra atot-puternicului autocrat al tuturor ruşilor.

Ne îngrozim închipuindu-ne chinurile sufletesci, la care a fost espus Ţarul rusesc în Dumineca trecută. Fiori de moarte au trecut prin inima lui, şi ele înḑecit s'au apĕsat pe inima lui, căci el demult şi-a cetit sentinţa de moarte, sufletul lui de ani se torturează cu fantoamele morţii, şi nu este mirare, dacă, după cum cetim în ḑiare, i-s'au turburat încâtva judecata, şi trăesce în mania, că fie-care om este nihilist, prin urmare în fie-care crede a vedé vrăşmaş de moarte.

Condamnăm atentatele la vieaţa oamenilor, după cum o face toată lumea. Le condamnăm ca oameni. Drept aceea, condamnăm acest atentat chiar şi în faţa omului, care n'a avut inimă de om faţă cu gloriosul principe al Bulgariei. Condamnăm atentatul contra Ţarului Alecsandru, care a glorificat atentatele contra vieţii principelui Alecsandru.

Cu aceasta ne am satisfăcut datorinţii noastre de oameni, ne-am satisfacut datorinţii noastre de cronicari ai întêmplărilor de toată ḑiua.

Uimită stă întreagă Europa în faţa acestui atentat, şi se întreabă: ce va urma?

Se credea adecă în ḑilele din urmă, că în Rusia s'a stîrpit revoluţiunea internă. Nihilismul nu mai dă semne de vieaţă, panslavistii abătură naia statului în apele lor, şi mai eri alaltăeri cetirăm, că Rusia se va deslipí de către alianţa cu Austro-Ungaria şi Germania, păstrându-şi independenţa liberei acţiuni, după cum o pretinde aceasta interesul colosului dela nord.

Atentatul de Dumineca a împrăştiat negura, ce nu ne permitea sĕ penetrăm în viaţa internă a Rusiei. Întreagă Rusia este sbuciumată, şi nime nu scie, dacă ceea ce n'a succes Dumineca, nu va succede poate Luni sau Marţi.

Aceasta tristă situaţiune internă nu poate rĕmâné neconsiderată în acţiunile esterne ale imperiului, şi avem doveḑi, că în Rusia situaţiunea critică internă totdeuna, a fost decisiva la acţiunile de stat.

Douĕ elemente puternice împing pe Rusia spre acţiune în afară, acestea sunt nihilismul şi panslavismul. Nihilismul a împins pe ţarul Alecsandru al II la rĕsboiul oriental, care s'a terminat cu pacea dela San Stefano, modificată esenţial prin tractatul de Berlin.

Cu toate stăruinţele partidei panslaviste, actualul Ţar al Rusiei s'a arĕtat până acuma amic al păcei.

În momentele cele mai critice pentru vaḑa Ţarului Rusiei, şi demnitatea colosului imperiu — după justificările dela Rusciuc, ca moment dicisiv — vine atentatul de Dumineca şi împinge pe Ţarul spre rĕsboiu, ca sĕ-şi asigure propria sa viaţă.

Situaţiunea prin acest atentat s'a schimbat în defavorul păcei europene.

Revista politică.

Am amintit în Nr. precedent, despre gratularea Maiestăţii Sale din incidentul ḑilei nascerei Ţarului, la care gratulare Ţarul i-a rĕspuns astfel: *Din inimă-Ţi mulţemesc pentru binevoitoarea aducere aminte. Te rog, împărtăşesce împărătesei bucuria, ce o am simţit pentru gratulările Ei.*

În discusiunea asupra budgetului în casa magnaţilor guvernul contra usului de până aci a întimpinat oare-care opusiţiune, şi doi membri Coloman Ghyczy şi bar. Desider Prónay a vorbit chiar şi în contra de a fi primit de basă pentru desbaterea specială. Este semnificativă aceasta oposiţiune, pentru că e un semn invederat despre nemulţămirea generală cu actuala stare finanţiară a ţĕrei.

În „Reichsrathul“ din Viena în 3/15 a. l. c. era la ordinea ḑilei desbaterea specială asupra statutului băncei austro-ungare. Când a ajuns desbaterea la art. 82 privitoriu la tecstul bancnotelor, care are sĕ remână aşa, după cum e astăḑi, adecă în limba germână şi maghiară, deputatul boem Dr. Trojan a propus, ca pe partea tecstului german, sĕ se indice valoarea bancnotelor în toate limbile regatelor şi ţerilor representate în „Reichsrath“, adecă nimic mai mult decât, cum era mai nainte. Aceasta propunere într'o vorbire elocuentă a fost spriginită de deputatul boem Dr. Gregr. Vorbirea aceasta este de interes duplu pentru noi naţionalităţile din Ungaria, pentru că uitându-şi dl Dr. Gregr cu totul de înfrăţirea şi sĕrutările boemilor cu maghiarii din Budapesta dela anul 1885, faţă de Ungaria, face cele mai categorice declaraţiuni la adresa maghiarilor, unde ḑice: *„Maghiarii ca rassă domnitoare în Ungaria, nu voesc sĕ scie lumea, că în Ungaria afara de maghari mai trăesc şi alte naţionalităţi. De aceea ei sugrumă ori-ce mişcare şi ori ce semn de viaţă a poparelor nemaghiare, şi pentru aceea, nu voesc ei nici aceea ca pe tecstul notei sĕ se poată cetí esistenţa acestor popoare.“*

Lucru natural, că la astfel de cuvinte foile din capitală n'au putut remâné nealterate, şi n'au putut sĕ-şi stăpânească indignaţiunea obicinuită, când e vorba de oare-care egalitate nu numai pe hârtie, dar şi în faptă. Chiar şi foile oposiţionale — care dealtmintrea sunt în contra dualismului, şi-au adus aminte de proverbul: „că te odichnesci de bine la umbra unui arbore bătrân“ insinuă boemilor intenţiuni de a atăca basa monarchiei, dualismul, şi aţîţă elementul slav contra statului spre a-l pune în serviţiul Rusiei.

FOIŢA.

„Tipuri contimporane.“

Ḑiuariul „Luminătoriul“ din Timişoara în Nr. seu 15 se ocupă în foişoară de persoana d-nului Ioan Slavici, cunoscutul conducĕtor al ḑiuariului „Tribuna“ din Sibiiu. Caracteristica făcută în ḑiariul „Luminătoriul,“ care se vede, că cunoasce bine pe dl Ioan Slavici, nu este una dintre cele mai favorabile nici pentru cel mai de rênd om, cu atât mai puţin pentru unul cu „oare care reputaţiune literară,“ precum se obicinuesce a se numí în modestia sa dl Slavici. Lucru natural, că şi dl Slavici ca şi alţi muritori, cari ţin ceva la reputaţiunea lor de onoare, sĕ vină a rĕspunde ceva spre apĕrarea onoarei sale. De aceea în Nr. 43 şi 44 al „Tribunei“ din a. c., sub titlul, „o cestiune de principiu“ se încearcă într'un mod propriu ingeniosităţii sale a se apĕra. Cum? Eată cum! După ce ne spune, cine este d-sa, că „într'un timp foarte scurt a întemeiat o bibliotecă poporală (*Pe pămêntul Turcului!*), care va rămâné un eveniment hotărîtor în vieaţa culturală a Românilor şi a scos la iveală şi grupat o mulţime de puteri tinere, încât astăḑi spre ei sunt îndreptate privirile tinerimei cu aspiraţiuni mai nobile“ — după ce ne spune, că dênsul este miel nevinovat, pe care societatea „sĕ-l lase împace sĕ-şi caute de treburile sale,“ apoi că „n'are cuvenita reutate“ pentru lupta, ce trebue sĕ o poarte, — numĕră după „Luminătoriul“ toate pĕcatele sale, de cări îngroḑindu-se, roagă pe dl Georgiu Bariţiu a i sărí în ajutoriu, sĕ-l apere „ca sĕ scape cu onoare“ şi din aceasta, pentru care „îi va fi recunoscĕtor toată vieaţa sa;“ căci la din contră se va duce, de unde a venit.

Acum spelat, curăţit şi înnoit precum se crede d sa, în numĕrul 46 al „Tribunei“ sub un titlu nou, adecă sub titlul „Tipuri contimporane“ (Piţigoii) se încearcă a spela, curăţí şi înnoí şi pe ceilalţi toţi ai sei dela „Tribuna.“ D-sa ca un miel nevinovat, care ar dori ca „societatea sĕ-i dea pace,“ într'un mod vĕtămetor de persoane şi autorităţi vrea sĕ decline dela partida sa bine meritatul titlul de „piţigoi,“ ce l'a purtat cu onoare acum de trei-spre-ḑece ani! şi fiind-că aceasta nu este cu putinţă alt-cum, tot ca un om, căruia „societatea sĕ-i dea pace“ spune lumii neadevĕrurile cele mai cuadrate.

Metropolitul din Sibiiu şi doi oameni „călugăraşi“ de lângă metropolitul sunt şi de astă-dată ţinta veninului vĕrsat cu profusiune. Noi, cari încă mai scim câte ceva din cele ce s'au întêmplat în Sibiiu de câte-va decenii de ani încoace, şi doară mai bine ca d-nul Slavici, care este dedat a scrie „povesti“ şi „snoave,“ aşa credem, că înşişi oamenii, cari sunt apĕraţi de dênsul a trebuit sĕ-i ḑică dlui Slavici: „Naţi-o frântă, că ţi-o am direso!“ precum ḑice românul, când cineva vrea sĕ direagă ceva şi mai rĕu strică.

Dar fiindcă noi imitând pe genialul dl Slavici, am pus acestii foişoare titlul „tipuri contimporane,“ ne credem datori a presenta publicului nostru pe acele tipuri.

Dl Slavici ocupându-se cu statorirea originei cuvêntului „piţigoi“ aplicată la partida sucumbentă la alegerea de metropolit înainte cu 13 ani, face onoare dlui Diamandi Manole, comerciante în Braşov insinuându-i de a fi inventat şi aplicat mai întâi numirea aceea. Noi în interesul adevĕrului istoric recunoascem, că dl Diamandi Manole este muritoriul acela „nemuritoriu,“ care n'a aflat praful de puşcă, dară a învêntat acest cuvênt şi se fie încredinţat dl Slavici, că în urma descoperirei sale din foişoara „Tribunei“ ori-cine va scrie istoria, şi de numele dlui Diamandi Manole va face pomenire. Ba noi ca oameni justi, cari dăm fie-căruia ce i-se cade, şi caracteristica, ce o face dl Slavici dlui Diamandi, o recunoascem de adevĕrată. Ba încă noi pentru completarea „tipului contimporan“ mai adaugem şi aceea lângă cele spuse de dl Slavici despre dl Diamandi Manole, că „sarea“ d-sale nu este de cea „atică“ şi „piperiul“ d-sale este paprică de cea mai tare. Nu ne unim însĕ cu dl Slavici in acel punct, că adecă Dl Diamandi Manole ar fi aplicat epitetul de piţigoi numai la cei doi „călugăraşi,“ cari fac atâta supĕrare dlui Slavici. Eată pentru ce? Noi am trăit pe timpul alegerilor de metropolit în Sibiiu şi sĕ ne conceadă şi noue dl Slavici a scì mai bine ca d-sa, cui a aplicat dl Diamandi epitetul de „piţigoi.“ Dsa, care ca literat serios ce este, prin tractatul seu din foişoara „Tribunei“ subscris cu numele seu întreg a voit de bună seamă sĕ deslege importanta cestiune istorică, cui sĕ cuvine epitetul de „piţigoi,“ şi noi credem în interesul studielor seriose ale dlui Slavici, care sĕ aduc la iveală de dsa cu mare sacrificiu din partea „Institutului tipografic“ şi al acţionarilor acelui institut, sĕ facem în această materie o mică rectificare.

Dl Diamandi Manole n'a aplicat la cei doi „călugăraşi“ epitetul de „piţigoi,“ ci la partida întreagă.

Cu toate acestea însĕ art. s'a primit aşa, după cum s'a propus, dar de însemnat este, că din 194 voturi 130 au fost date de oposiţie, şi numai 64 de partida guvernamentală, ceea ce ar însemna nici mai mult nici mai puţin decât, că şi aci a învins mai mult şovinismul, decât dreptatea.

Atentatul contra Ţarului astăḑi e fapt constatat, şi telegramele contra-ḑicĕtoare, se vede, că au avut intenţinne a pregătí mult puţin pe public asupra acestui incident, care în cele din urmă poate avea un efect deciḑĕtoriu pentru evenimente şi catastrofe de interes european.

Cestiunea convenţiunei vamale, care de mult a căḑut dela ordinea ḑilei, din partea presei vieneze se pune ear pe tapet, şi se susţine, că dl Sturdza, care acompaniază pe Maiestăţile Lor la Berlin, la reîntoarcere se va oprí în Viena, ca sĕ continue firul întrerupt al negocierilor. Pe care 'l doare, acela strigă.

Scrisori din Bulgaria.

(Corespondenţă particulară a ḑiariului „Telegraphul.“)

Sofia, 22 Februarie.

Alte amĕnunte privitoare la rĕscoala din Silistra şi Rusciuc. — Revoluţionarii din Şofia şi atitudinea lor. — Poporaţiunea capitalei faţă cu esecutările din Rusciuc.

La Silistra.

Sĕ-mi permiteţi a reveni încă odată asupra faptelòr petrecute. În corespondenţa mea trecută lipsa de spaţiu, (am scris 4 coale precum sciţi) nu mi-a permis a epuişa întregul material. Înainte de toate revin la rĕscoala din Silistra şi Rusciuc, pregătite la Bucuresci de către emigranţii politici de acolo. La 16 a lunei curente, precum sciţi, comandantul şef al garnisoanei din Silistra, căpitanul Kristeff în înţelegere cu comitetul revoluţionar în capul căruia stau: Bendereff, Gruieff şi Gudjeff, împresurà autorităţile din oraş, arestà pe prefect şi pe subprefect, desarmà poliţia şi proclamà dictatura sa asupra oraşului. După aceasta şeful revoluţiunii merse la telegraf. Apropiindu-se de staţie, el a fost zărit de telegrafistul, care era tocmai ocupat cu espedarea unei depeşi, în care voia sĕ dea de scire guvernului despre cele ce se petrec. Neavênd timp, sĕ telegrafeze, telegrafistul transmise o depeşă particulară pentru Sofia, şi tocmai la sfêrşitul acestei depeşi telegrafistul adăogà o linie, în care avisa guvernul, despre cele ce se petrec.

Prin această telegramă guvernul a cunoscut adevĕrul, ear nu precum s'a ḑis până acum. Inmediat s'a dat ordin pentru plecarea ganisoanelor din Şumla şi Rusciuc. Garnisoanele au şi plecat inmediat. In acest interval s'a adunat şi miliţia de prin satele apropiate. Armata a ajuns acolo Mercuri seara şi Joi dimineaţa a şi ocupat inmediat cetatea Silistrei.

Căpitanul Kristeff, stăpân pe cetate de trei ḑile, vĕḑênd, că este atacat şi că nu se va putea ţiné, n'a făcut resistenţă şi s'a hotărît de-a fugí în România. Înainte de a pleca însĕ, căpitanul a creḑut nimerit sĕ-şi ia „adio“ dela soldaţi. Înfăţişându-se soldaţilor, el ţinu un discurs şi apoi ḑise:

— Vedeţi, că nu suntem susţinuţi de nimeni, plec şi ve ḑic la revedere! auḑind aceste cuvinte, un feldwebel (sergent-maior) comandà foc asupra şefului. Soldaţii pun la ochi şi o detunătură se aude. După ce fumul s'a împrăştiat, s'a vĕḑut, zăcênd la pământ cadavrul căpitanului.

Eată versiunea ce circulă asupra morţii căpitanului Kristeff.

După aceasta garnisoana din Silistra a depus armele drujinelor sosite.

Aşa s'a terminat rĕscoala din Silistra. Unde a fost dl Bendereff şi Gruieff? — Pe malul celalalt a Dunării, fâlfăind cu batiste şi dând focuri de revolver.

La Rusciuc.

După plecarea unei părţi din garnisoana dela Silistra, trădătorii patriei, creḑênd, că căpitanul Kristeff s'a întărit la Silistra şi că prin urmare trebue sĕ ridice rĕscoala în alte puncte ale ţĕrei, au ridicat capul. Maiorul Uzunoff şi colonelul Filoff pe la oarele 5 dimineaţa în fruntea regimentului de săpĕtori au arestat pe căpitanul Andreeff şi Vulkoff dela reg. al 5-lea de infanterie, împresorând casarma regimentului. După aceasta o altă parte a săpĕtorilor arestà pe energicul prefect al Rusciucului, dl Mantoff, precum şi pe mai mulţi jandarmi.

În acest interval se treḑí miliţia, în fruntea căreia s'a pus căpitanii Sapunoff şi Vladimiroff şi merse sĕ atace pe píoneri. Pionerii vĕḑêndu-se luaţi între doue focuri, sĕ retrag şi caută a ocupa o posiţiune sutenabilă. Pe când pionerii se retrăgeau, soldaţii de infanterie din casarmă isbutesc a eşí afară şi dau năvală asupra pionerilor. Apoi cu toţii merg şi liberează pe ofiţeri. Atunci s'a început o luptă fratricidă între orăşeni şi soldaţi dintro parte, ear din alta pionerii şi artileria. Lupta s'a terminat prin sdrobirea trădătorilor. Şefii mişcărei sĕ pun pe fugă, dar norocul nu i ajutà. Întrând în nisce luntri ei debarcă, căpitanul Draganoff pe vaporul „Golubcik“ se pune la goană, orăşenii aruncă platone de pe marginea Dunărei. În cele din urmă unii din ei s'au înnecat alţii se încercau a trece rîul în not, ear alţii au fost prinsi cu cârlige şi traşi la bord. Între cei prinşi au fost: Uzunoff, Panoff, Filoff, Zelenugoroff şi Bolman apoi Trembeścoff, Toma Cârdjeff şi alţii.

Restul îl cunoasceţi.

La Sofia.

Pe când toate acestea se petreceau în Silistra şi Rusciuc, revoluţionarii din capitala noastră nu rĕmâneau nepăsători; şi dênşii se pregătiau la rĕscoală. Aci a fost decis, că îndată ce rĕscoala va isbutí în cele două oraşe sĕ se aresteze regenţa şi ministrii, cari erau sĕ fie omorîţi, apoi sĕ facă o proclamaţiune chemându-se ruşii în ţeară pentru a face ordinea. Poliţia însĕ scia despre toate şi supraveghia mişcarea trădătorilor. Dela 6 ale lunei curente se observa deja o bucurie nespusă pe feţele partisanilor ocupaţiunei strĕine,

Trădătorii îşi permiteau chiar de a ḑice: „O sĕ vedeţi în curênd, ce o sĕ fie; ve vom arĕta noi, cum se guvernează.“

Tot deodată s'a prins nisce circulări către prefecţi, în cari între altele se ḑicea: „deoarece guvernul vagabonḑilor în curênd va fugí, atunci sunteţi îndatoraţi sĕ-l arestaţi şi legaţi sĕ l trimiteţi la Sofia.“

Toate aceste probe avênd la mână guvernul, n'a perdut timp şi a arestat pe toţi acei cunoscuţi, ca trădători ai patriei. Între cei arestaţi se aflau următoarele persoane: foştii ministri Caraveloff, Zankoff, Nichiforoff inculpaţi de-a dreptul în rĕsturnarea dela 9 August, după ei vin: Oroşacoff, Ludscanoff (ginerele lui Zancoff), Sarafoff, I. Slaveicoff (fiu) şi alţii, apoi mai sunt şase oficeri compromişi. După cum s'au descoperit lucrurileací, complotul a fost croit astfel: preşedinte dirigiator a fost Ludscanoff, care era îndemnat de Caraveloff, Zancoff şi Nichiforoff. Casierul comitetului de rĕsturnare, a fost ingineriul Bieloff, ear Chiseleff servia ca agent, ce espeda şi primia corespondenţa. Spre acest scop dl Chiseloff de curând deschisese aci în Sofia un comptuar de comision, în casele dlui Dr. Şismanoff. La perchisiţia făcută în casele arestaţilor, s'au găsit multe scrisori compromiţătoare, mai cu deosebire perchisiţia a fost cu noroc la ginerile lui Zankoff, Ludscanoff şi aşa ḑisul comisionar Chiseloff. În casele ingineriului Bieloff nu s'a găsit nimic, Bieloff fugise. Cu toate acestea s'a constatat, că banii trebuincioşi se trimiteau prin doamna Sacharoff, nevasta vestitului căpitan Sacharoff, care a pregătit complotul dela 9 August anul trecut. Această doamnă Sacharoff dădea bani inginerului Bieloff şi acesta îi întrebuinţa, unde era necesar. Acum câteva ḑile d-na Sacharoff a dispărut de aci.

Aḑi dimineaţă se rĕspândise svonul, că cei condamnaţi vor fi graţiaţi. Orăşenii capitalei au început a murmura şi se pregătiau sĕ facă demonstraţie în faţa regenţii, cerênd sĕ nu se agraţieze nimeni. Eşind însĕ ḑiariul „Sloboda“ s'au încredinţat, că acest svon a fost fără temeiu deoarece sentinţa a fost deja esecutată. Aceasta a prodns o mare satisfacţiune tuturor.

K-schy.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul însoţit de ceialalţi membri din loc ai representanţei pleacă astăḑi la Budapesta în afacerile fundaţiunei „Gozsdu.“

* (Convocare.) Subscrişii fundatori ai institutului de credit şi economii **„Arieşana“** — cu provocare la §. 154 din legea comercială — convoacă pe acei p. t. domni, cari au subscris acţiuni la numitul institut, ca sĕ binevoiască a participa în persoana ori prin plenipotenţiat la

Adunarea generală constituantă,

ce se va ţiné în Turda în 23 Aprilie 1887 la 10 oare a. m. în cancelaria adv. Dr. Raţiu.

În această adunare se vor statorí statutele, se va alege comitetul de supra-veghiere, şi se vor pertracta şi alte agende prevĕḑute în susnumitul § al legei comerciale. Tot odată sunt rugaţi acei preastimaţi domni, cari au primit dela noi coale de subscriere — sĕ binevoiască ale retrimite până în 15 Aprilie a. c. cu ori ce resultat.

Turda, în 28 Februariu, 1887.

Dr. *Raţiu* m/p., *Dionisiu St. Şuluţ* m/p., *Ioan Molnar* m/p.,
jude regiu în pens. proprietar.
Petru Roşca m. p., *Simion P. Moldovan* m. p.,
protopresbiter gr. orient. em. prot.
Iuliu C. Vlăduţ m. p., *Anania Moldovan* p.. m.
proprietariu. advocat.
Iosif Chioreanu m. p.,
proprietariu.

* (Jubileul episcopului Ioan Popasu.) „Foaia Diecesană“ din Caranşebeş publică următorul avis: Comitetul central, instituit pentru arangiarea festivităţii iubileului de 50 anial preoţiei Preasfinţiei Sale dlui Episcop diecesan Ioan Popasu, în urma mai multor recercări venite din afară se vede îndemnat de a aduce la cunoscinţa onoratului cler şi popor din diecesă, că aderează la ideea emanată din partea mai multor onoraţiori ai diecesei, ca din

---

Dl Diamandi ca om crescut lângă „tarabă“ şi ca bărbat practic şi comerciante bun ce este, tacsează pe oameni după cumpĕnà. Unii cumpănesc mai mult alţii mai puţin; ce pune dsa în cumpĕnă, este altă întrebare.!

Când domnul Diamandi pe timpul congreselor electorale mergea de subsuoară cu domnii Mocionesci se simţia mai „flanflé“, decât, când mergea cu cumnatul seu din Sibiiu. Aceia cumpĕneau ceva înaintea dlui Diamandi, şi erau „Vulturi“ în lumea pĕserilor, eară cumnatul seu, un biet de „piţigoiu“, precum se esprimă dênsul într'o conferinţă „merita (pe atunci) sĕ-i se aplice 25.“ Şi acestea le ḑise: „Tot în glumă tot în dragoste frăţească“. Aşa judecă dl Diamandi de partida, în care se afla şi cumnatul seu. Dar dacă-i place dlui Slavici sĕ se ocupe cu astfel de „marafeturi“ noi mărturisim, că numai cu greu o facem.

Sĕ trecem acum la o parte şi mai interesantă din „snoavele“ d-lui Slavici. Dsa, povestindu-ne: cum înnainte cu 10—11 ani s'a format în Sibiiu lângă „Telegraful Român“ un curent literar, după chipul şi asemênarea societăţii „Junimea“ din Iaşi, scoate la iveală din nou cunoscutul catalog de mari raţi din Sibiiu unul ca unul şi unul ca şepte: Dr. Daniil Barcian, Ioan Bechnitz, Eugen Brote, Dimitrie Comşa, Simion Popescu, Dr. Nicolau Maier, Dr. Ioan Crişan. Pe acestia cari sunt toţi tineri literaţi cu dl Slavici în frunte, ca sĕ-i bage lumea în seamă, îi garnisesce cu mai bĕtrâni. Aci este Nicolau Popea, Nicolau Cristea, Zacharia Boiu şi Ioan Popescu.

Ar fi bun catologul acesta şi n'am avea nimic de escepţionat în contra lui, dacă nu s'ar fi strecurat o greşală în el, şi n'ar face într'un punct o abatere dela cataloagele literaţilor din Sibiiu publicate mai înnainte de „Tribuna.“ Nu scim adecă, cum vine şi dl Ioan Popescu „între proroci“. Ce e drept, scim şi noi, că dl Ioan Popescu mult şi bine a scris, ce a scris; dară ca sĕ-şi fi făcut de lucru, sau sĕ fi avut cu ceilalţi numeraţi vre-o comuniune literară nu scim. Dl Slavici se pricepe de minune la apucĕturi. Dsa ca şi un neguţător iscusit voesce ca pre lângă marfa bună, sĕ o petreacă şi pre cea mai slăbuţă.

Ca sĕ nu remână totuşi o stirbitură în catalogul presentat în noua ediţie, noi vom intercala în acest catalog pre dl Dimitrie Cunţan, care, precum am auḑit, a purisat biografia metropolitului Andreiu după conceptul autorului si prin urmare are meritul seu pentru literatură, dacă nu mai mult, dară cel puţin cât Dr. Maier.

„Încă acum ḑece, unspreḑece ani, — ḑice dl Slavici — acest grup discuta cu multă stăruinţă cestiunea înfiinţărei unui ḑiariu cuotidian, ca mijloc de înrîurire literară, şi dl Nicolae Cristea, atunci redactor al „Telegrafului Român“ şi dl Ioan Bechnitz cel mai zelos dintre membrii clubului, erau înţeleşi cu mine asupra tuturor amĕnuntelor. Întrebarea încă nedeslegată era numai, cine crează mijloacele şi cine spriginesce întreprinderea, când atâţa o combat.

Ne-am pus dar cu toţii pe lucru, pentru ca sĕ facem încetul cu încetul ceeace deodată nu era cu putinţă, contribuind cu puterile noastre pentru ridicarea aşeḑemintelor create de Şaguna. „Vom lucra — ḑiceam — cu toţii ca sĕ ridicăm „Tipografia Archidiecesană,“ şi sĕ scoatem „Telegraful Român“ nu de două ori numai, ci deocamdată de trei, apoi de patru-ori pe sĕptĕmână şi în cele din urmă, dacă vom fi strĕbătut, în toate ḑilele.

Da! — mai era însĕ la mijloc şi metropolitul Miron, care ţinea biblioteca rĕmasă de Şaguna bătută cu cuie, pentru ca nu cumva sĕ se folosească cineva de ea. Şi Metropolitul Miron ca preşedinte al comisiunei tipografice, îşi bătea cuiele pretutindenea, unde cineva voia sĕ înceapă vr'o lucrare. Dacă scriai vre-o carte, îţi cresceau peri albi mai nainte de a fi ajuns s'o veḑi pusă sub tipariu; dacă scriai ceva în „Telegraful Român,“ amărai ḑilele dlui Cristea, mult martirisatul redactor. Timp de câţiva ani am scris mult pentru „Telegraful Român“, abia s'a publicat însĕ ceva, fără ca sĕ fi fost chiemat redactorul la raport. Tot astfeliu o păţiau şi alţii, încât era o adevĕrată cestiune de caritate creştinească, dacă mai e ori nu sĕ scrii pentru „Telegraful Român“ ceva potrivit cu sentimentul public al românilor.

Cu toate aceste s'a lucrat şi mult s'a făcut. Luptându-se la tot pasul cu metropolitul şi cu toţi cei ce fie din interes, fie din preocupaţiune, fie din deosebite convingeri îl ajutau, grupul din Sibiiu a mers mereu înainte.

Când a vĕḑut, că nu poate rĕsbí, s'a mulţămit sĕ scoaţă foaia deocamdată de trei ori pe sĕptămână; când a vĕḑut că prea mare este resistenţa ce întimpină ortografia fonetică, s'a mulţămit sĕ publice „Foiţa Telegafului Român“, drept adaus pe lângă foaie, cu ortografia fonetică mai de transiţiune, ca cetitorii încetul cu încetul sĕ se deprinḑă cu sidilele şi cu celelalte semne de precisiune fonetică.“

Pe scurt dl Slavici ne spune:

Că grupul de literaţi presentat de dsa s'a grupat înnainte cu ḑece unspreḑece ani lângă „Tipografia archidiecesană“ şi lângă „Telegraful Român“ voind sĕ facă din acesta un ḑiar cuotidian. La aceasta ia împedecat însĕ metropolitul Miron Romanul.

incidentul acestui iubileu sĕ se înfiinţeze o fundaţiune, carea sĕ poarte numele Inaltului iubilar Şi aceasta o face cu atât mai vîrtos, pentru-că însuşi comitetul central în listele emise a declarat, că prisosul se va întrebuinţa spre un scop filantropic nedeterminându l însĕ mai de aproape. Deci aducênd aceasta la cunoscinţa on. cler şi popor al diecesei, ne rugăm, ca avênd în vedere scopul cel sublim de mai sus, fiecare sĕ binevoească a contribuí în acest înţeles. Eară ce privesce insaşi fundaţiunea, comitetul va depune această causă în mânile ven. sinod eparchial, spre luarea ulterioarelor dispoşiţiuni Caransebeş, din şedinţa comitetului central ţinută la 21 Februarie (7 Martie) 1887 Filaret Musta m. p., protosincel ca preşedinte. Traian Barzu, notar.

* (Dl V. Alecsandri), ministrul plenepotenţiar al României la Paris se aşteaptă, sĕ sosească în Bucuresci încă în cursul lunei acesteia

* (O scrisoare a prinţului Alecsandru de Battenberg.) În cartea ce a apĕrut în Darmstadt, se află o scrisoare, ce prinţul Alecsandru a trimis-o sorei sale contesei Erbach, încă înainte de-a pleca cătră Rumelia orientală Epistola sună astfel: Persecutat ca un selbatic, slăbit aşa de tare, încât abia mai vĕd cu ochii, numai astăḑi vin aţi scrie. După puţine ḑile trebue sĕ iau drumul spre Rumelia, pentru împlinirea chemărei mele grele. Douĕ-ḑeci şi nouă de ḑile v'a ţiné. Dea D-ḑeu, sĕ am destulă putere spre. aceasta. Grea muncă me aşteaptă. Bulgarii au puţină inimă, şi eu ţin aproape de imposibil de a i putea mulţămí. Pentru toate cele ce le-am sĕverşit, o s'ajung până acolo, ca sĕ îmi rĕsplătească cu alungarea, aceasta n'am meritat-o. E drept, că aceea a fost mai mult o urmare a uneltirilor străine, dar pentru aceea bulgarii încă sunt destul de maturi, ca sĕ poată face deosebire între pretinii adevĕraţi şi înşelători. În starea de astăḑi, nu sciu, dacă sĕ va sfârşí aceea luptă, pe care Rusia a înscenat-o numai pentru ca sĕ me alunge. Eu m'am temut întotdeauna mai mult de partea din lăuntru decât de cea din afară, şi astăḑi totuşi cu cea din tâiu am de lucru. Până la toamnă tronul meu v'a fi asemenea unui bombe plină cu dinamită. Dar ori ce s'ar întêmpla, eu tot cad învins, şi dacă bulgarilor le place mai bine domnia strĕină, decât un principe, care se interesează de soartea ţĕrei lor, atunci aceea e treaba lor şi eu nu trebue sĕ-i deplêng.

* Noul normativ de căsĕtorie, ce va apăré pentru armata comună şi pentru honveḑime, dispune, că familiile ofiţerilor, cari se căsĕtoresc, după ce au împlinit 60 de ani sau au întrecut numĕrul stabilit, nu se vor împărtăşí de favorurile legei privitoare la vĕduvile şi orfanii ofiţerilor. De aceste favoruri se vor bucura familiile acelor ofiţeri, cărora li s'a conces contractarea căsĕtoriei pe temeiul unei renunţări la pensiune din partea miresei, fiind că aceea renunţare nu se putea referí încă atunci la beneficiile neprevĕḑute.

* (Convenţiunea vamală cu România) După depeşele sosite din Bucuresci la Viena, se mângăe oamenii, că pertractările vamale se vor începe înmediat, după ce în camera română se vor fi aplanat lucrurile cu privire la modificaţiunile vamale cu guvernul german. Dar e posibil, că aceasta mângăere o-sĕ remână, decumva dl Sturdza va însoţí pre regele şi regina României la Berlin. Până se vor întoarce va mai trece apă pe vale!

* (Îngrijiri.) Regenţa bulgară a conchiemat la arme pe toţi bărbaţii dela 20 până la 40 de ani din Rumelia ostică. Se ḑice pe deoparte, că numai pentru esercițiul obicinuit cu armele, dar pe dealtă parte s'au luat mĕsuri, ca nici un individ sĕ nu capete pasport. Frica e mare de o tulburare a păcei Poate, că stă aceasta în legătură cu purtarea, şi uneltirile lui Zankoff, care ḑise, că numai o ocupare a Bulgariei cu trupe turcesci v'a limpezí situaţiunea

*(Ce se mai aude de ai noştri?) „Narodni Listy„ vorbind despre aroganţa şi pretensiunile ungurilor, pentru care chiar în dieta din Viena se întêmplă turburări mari, căci pe bancnote ar trebuí sĕ fi scris şi în celelalte limbi ale monarchiei, scrie: Ni menea dintre cehi sĕ nu cumpere făină ungurească şi îndeobşte tot ce e de provenienţă din Ungaria; mai tare însĕ sĕ ne coasem buzunarele contra tuturor concurinţelor maghiare, cu deosebire contra loselor unguresci. — Reu se aude!

Şi ce se mai aude ?Că ş'au cam mâncat omenia, cu deficitele, ce le votează mereu şi îngrabă. Grupul Rotschild cam anevoie vrea sĕ mai alimenteze speranţele ungurilor spre deficite; abia acum se aşteaptă contele marcal Palavicini din Pesta la Viena spre a însciinţa despre starea pertractărilor cu guvernul ung. asupra împrumutului şi d'ocamdată se vor întruní numai membri grupului, cari sunt în Viena. — Rotschild scie, ce face.!

* (O deputaţiune militară germană) a sosit din Berlin la Viena pentru de a informa cercurile vieneze despre adjustarea cea nouă şi uşoară, ce s'a întrodus în Germania Deputaţiunea oferă un model a acestei adjustări.

* (Limpede şi curat.) Cetim în ḑiarul Egyetértés Nr. 74, dela 5/17 Martiu a. c. următoarea notiţă model de claritate: „În Gherla comuna schimastică bisericească de acolo împreună cu popa Farkaş a primit unirea, şi a scuturat de pre sine confesiunea catolică.

Cine poate înţelege ceva din aceasta nostimă notiţă, acela înţeleagă.

* (Cadavre de două mii de ani.) În St. Paul (Statele unite) un anumit I. M. Wood a găsit în o peşteră 5 cadavre, un barbat, o femeie şi trei copii. Aceste cadavre n'au trecut în putrejune de loc. Ci numai s'au uscat rĕmânênd întregi. Archeologii, cari le-au observat, susţin că ele ar fii cadavre de un soiu de oameni, ce au trăit cu 2000 de ani mai înainte. Ele au fost depuse în institutul Smithsonian din Washington.

Scopul şi modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

Esercițiile verbali intuitive (de cugetare şi vorbire) şi pregătirile pentru scris şi cetit nu se fac separat în oare deosebite, din contră, ele au sĕ se facă paralel şi în cea mai strênsă legătură unele cu altele, va se ḑică, ele se vor tracta în combinaţiune unele cu altele.

Dupăce s'au pregătit bine elevii prin esercițiile amintite se va trece la scriptolegie, adecă la scriere şi cetire. Esercițiile amintite însĕ nu au sĕ înceteze aci; ele se vor continua şi mai departe în legătură cu scrisul şi cetitul. Dupăce sciu elevii desface ḑicerile în cuvinte, silabe şi sonuri, învĕţătorul va scrie pe tablă semnul sonului, pre care vrea se-l facă cunoscut elevilor, şi le va spune, că semnul sonului se chiamă literă, va întreba apoi pe elevi despre forma, posiţia, şi numerul liniilor, din cari este făcută litera, în fine va pune pe elevi sĕ scrie şi ei litera pe tăbliţe, numerând liniile mai întâiu liber, apoi după dictat. Dacă — cum am ḑis — esercițiile pregătitoare la scris s'au făcut bine, acum nu va fi pentru elevi nici o greutate a scrie literile.

Cetitul se învaţă în legătură cu scrisul. Când învĕţătorul scrie litera pe tablă, elevii o şi sciu cetí, de oarece ea este semnul sonului tractat mai nainte.

După ce elevii cunosc şi sciu scrie literile în forma lor scrisă, învĕţătorul le-o va arĕta şi în forma tipărită şi îi va pune sĕ caute litera respectivă prin cartea lor, prin ce litera se întipăresce bine în memoria elevului şi nu o va cufunda cu alta.

Dupăce elevii sciu scrie şi cetí mai multe litere, învĕţătorul le va combina pe acelea în diferite moduri şi va pune pe elevi sĕ le pronunţe astfel combinate, singuratici şi în cor. Prin aceasta se dedau elevii a aduna literile şi a le pronunţa împreună, va se ḑică, învaţă a cetí. Abecedarul arată calea, ce e de a se urma de aici încolo. Ceea-ce am ḑis la esercițiile de cugetare şi vorbire e de a se observa şi la cetire, adecă: elevii sĕ cetească cu glas înnalt, respicat ear cuvintele cetite sĕ le desfacă în silabe. Învĕţătorul sĕ poarte grige, ca elevii sĕ înţeleagă toate cuvintele, pe cari le cetesc, ear pre cari nu le înţeleg sĕ le esplice. În fine elevii sĕ se deprindă a cetí astfel, ca sĕ-şi scie da seamă despre ceea ce au cetit, va sĕ ḑică, sĕ scie reproduce pe scurt, cu cu vinte proprii cuprinsul celorcetite.

Esercițiile intuitive, scrierea şi cetirea au sĕ se tracteze cât se poate în combinaţiune unele cu altele şi sĕ nu se ocupe elevii cu un lucru mai mult de ½ oară, ca sĕ nu se obosească. Preste tot sĕ se observe o variaţiune cu elevii începători.

Despre modul cum au sĕ se tracteze esercițiile de cugetare şi vorbire (esercițiile intuitive) ca obiect separat nu vom vorbí aci mai pre larg, ne mărginim a recomanda în privinţa aceasta cartea d-lui Borgovan „Învĕţămêntul intuitiv“, în care va afla învĕţătorul tot, de ce are trebuinţă. In cele următoare ne vom încerca a arĕta modul, cum au sĕ se tracteze: Cetirea şi scrierea, deprinderile gramaticale, ortografice şi stilistice.

Cetirea. Prin esercițiii dese de formarea silabelor şi cuvintelor, va se ḑică, prin aşeḑarea literelor in diferite combinaţiuni, ochii elevilor se deprind a priví repede preste litere şi ale aduna, ear gura li se deprinde a pronunţa acele combinaţiuni de litere şi astfel vor ajunge cu timpul a cetí fără gângăvire, fluent. Esercițiile aceste făcute cu litere mo-

---

Nerĕsbind însĕ cu Metropolitul s'a mărginit grupul de literaţi sĕ înfiinţeze „Foişoara Telegrafului Român“, ca adaus la „Telegraful Român,“ voind ca prin aceasta sĕ întroducă ortografia fonetică.

Mai jos ne spune apoi, că şi cei „doi călugăraşi“ s'au furişat în grup, ca mai târḑiu sĕ iasă din el, cum nu le-a plăcut.

Acestea toate ni le spune dl Slavici şi le scrie pentru istorie şi ca sĕ le creadă lumea, îşi pune cu îndatinatu-i curagiu numele dedesupt

Noi însĕ, cari cetim, ce scrie dl Slavici, şi scim lucrurile altcum şi mai bine ca d-sa, ne mirăm, cum între prietinii d-sale nu s'a aflat unul sĕ-'l „tragă de haină,“ şi sĕ-'i spună, că rischiază prin aşa mari neadeveruri a nu-i mai crede nimenea ori de vorbesce ori de scrie.

Ne mirăm, cum prietini sei, Simeon Popescu Dr. Ioan Crişan n'au avut atâta modestie sĕ-i spună, că pe când s'a înfiinţat „Foişoara Telegrafului Român“ în anul 1876, dênşii erau studenţi.

Ne mirăm cum de dl Dr. N. Maier nu a spus dlui Slavici, că d-sa n'a scris nici o literă în „Foişoara Telegrafulu Român.“

Ne mirăm, cum dl Bechnitz în cunoscuta sa onorabilitate n'a descoperit dlui Slavici, că pe când a întrat d-sa în grupul literar „Foişoara Telegrafului Român“ era înfiinţată mai nainte cu mai bine de o jumĕtate de an.

Dacă toate acestea nu le-a aflat până acuma şi nu le-a sciut dl Slavici, măcar că precum ne spune dênsul a lucrat cu ei la „Telegraful Român“ şi la „Foişoara Telegrafului Român“, atunci sĕ întrebe pe Dnii Dr. Barcian, Eugen Brote şi D. Comşa cum s-'a plămădit „Foişoara Telegrafului Român,“ cine a pus la disposiţiă cuartirul seu în decursul celor doi ani de ḑile. Dacă dela numiţii domni încă tot nu va primí lumina de ajuns, îndreptăm pe domnul Slavici la Nr. 1 al „Foişoarei Tel. Rom.“ sĕ vadă, cine a scris cel dintâiu tractat în aceea Foişoară

Ei dară ce folos, dl Slavici voesce sĕ facă din aceea persoană, — care dacă nu mai multe, dară de sigur atâtea merite are pentru „Foişoara Tel. Roman“ câte au ceialalţi membrii ai adevĕratului grup — un „cenuşotcă“ literar. D-sa află de lipsă aceasta pentru a face sburători pe puii ei scoşi fără de vreme, vorbind şi noi cu dl Slavici în termini ornitologici.

Da aşa este, unul dintre ei cu oare care „aspiraţiuni de literat“ s'a retras cu încetarea „Foişoarei Telegrafului Român“ cu încetul dintre ceilalţi, pentru că nu a consimţit cu curentul aventurios inaugurat în timpul din urmă de oamenii de astăḑi ai „Tribunei.“ Dênsul n'a încetat însĕ a lucra pe terenul literar ca şi mai înainte în tăcere şi fără ostentaţiune.

Ca de obiceiu dl Slavici trebue sĕ amestece în tot locul şi persoana Escelenţiei Sale, Domnului metropolit Miron, isbind în dênsul cu multă nesocotinţă. Sĕ vedem şi în privinţa aceasta, cum stăm cu multele greutăţi şi pedeci, ce le-a pus metropolitul în calea curentulul literar. „Telegraful Român“ se eda mai înainte numai de douĕ ori pe sĕptĕmână. Budgetul lui pentru redactare era de tot modest — 1200 fl. la an. Când s'a ivit pe orisont grupul tinerilor literaţi şi au „plăsmuit“ „Foişoara Telegrafului Român“ şi au dat impulsul edărei „Telegrafului Român“ de trei ori pe sĕptĕmână se cerea jertfe mai mari în bani pentru redactare. Budgetul „Telegrafului Român“ dela 1200 fl. s'a duplicat la 2400 fl. Întrebăm pe domnul Slavici sĕ ne spună, cu a cui încuviinţare au trebuit sĕ se facă acestea? nu cu a metropolitului, care este preşedintele comisiunei administrative a Tipografiei archidiecesane? Apoi fiind aşa, cum poate dsa sĕ susţină, că metropolitul a împedecat nesuinţele acelui „grup“! Dar se vede, că se află de cuviinţă şi aci a se sucí adevĕrul. De aceea sĕ nu se supere dl Slavici, dacă i spunem, că metropolitul, cánd unul din membri grupului, care sta mai aproape de dênsul îi descoperì, ce se intenţionează, convingêndu-se de nobilele intenţiuni ale acelor tineri, nu numai că-i îmbărbăta şi le puse la disposiţiune mijloacele necesari, dar şi dênsul participa cu un viu interes cu ocasiunile date la discuţiunile despre direcţia nouă şi mai târḑiu, ca sĕ îmbărbăteze şi mai mult pe acel grup nu numai, că însuşi adoptá ortografia fonetică, dar o admise spre întrebuinţare şi în usul oficios al cancelariei consistoriale.

Cum stăm acum, amatissime dle Slavici, cu afirmaţiunile dtale? Scim, că dta eşti meşter de vorbă şi de nou te vei folosì de „chichiţe,“ ca sĕ arĕţi lumei, că esci om de spirit.

Esci scos însĕ prea tare la „măidan“ decât sĕ mai vinḑi marfa dtale pe bani scumpi. De aceea ca binevoitori, ce-ţi suntem, îţi dăm un sfat, ca mai înainte de ce pleci de aici, — precum credem, că te vei ţinea de cuvênt, sĕ ne dai şi nouĕ Sibienilor o probă, că ai mai puţină „reutate“ decât spirit.

bile sunt mijloc foarte bun pentru ajungerea scopului. Unii elevi își fac obiceiul rĕu de a cânta cetind, adecă ei intonează o vocală atâta timp pănă când au format silaba următoare. Invĕţătorul îndată ce va observa așa ceva sĕ întrevină numai decât și se abată pe elev dela acea datină, ceeace îi va succede pe deplin dacă va face esercițiile amintite cât mai des.

După ce elevii sciu cetí binișor fluent li se va atrage atenţiunea asupra diferitelor semne, interpuncţiuni, ca astfel acum se cetească luând în privire și înțelesul celor ce se cetesc, adecă sĕ cetească logic. Pentru a deda pe elevi sĕ cetească logic va face bine învĕţĕtorul se ceteasca el însuși înnainte câte o piesă, oprinduse la comă atâta timp pănă când poţi numera unu, la coma punctată doi, la punct trei, și intonând cuvintele după natura limbei. Va provoca apoi pe un elev mai bun se cetească aceeași piesă așa cum a cetit o învĕțătorul, vor urma apoi mai mulți elevi, pănă când toți vor fi în stare a cetí piesa cum se cade. Piesele mai mici de cuprins moral, precum și unele poesioare ușoare, după ce se vor fi cetit în modul acesta și se vor fi dat esplicările trebuincioase de cuvinte și de lucruri, se vor memorisa apoi de elevi și se vor recita cu stricta observare a pretensiunilor cetirei logice. La recitarea poesiilor din partea elevilor, învĕţătorul sĕ fie cu deosebită luare aminte ca sĕ nu se jertfească înțelesul piesei formei aceleia, adecă sĕ nu se intoneze cuvintele după cum ar cere doară ritmul poesiei, ci așa după cum cere înțelesul lor, nici sĕ nu stea la sfêrșitul fie-cărui rênd din poesie, care poate sĕ fie chiar la mijlocul unei ḑiceri.

(Va urma.)

Despre constipațiunea (astuparea) corpului. Constipaţiunea, ce consistă într'aceea, ca materia nemistuită, ce corpul trebue se o delăture, remâne în acela, are de regulă causa sa în așa numită lenevire și adormire a organelor intestinale, care lungesc mișcarea coardelor și mușchii inelari nu pot desvolta o forță de intensitate așa mare, cât e de lipsă, și prin constrîngerea lor nu pot efeptuí deșertarea. Rĕmâne prea mult nutremêntul mistuibil în mațe, se desvoaltă gasuri și o apĕsare neplăcută, simțirea, încordarea cuprinde trupul, mai cu samă la unele persoane mai grase (la îngreunare etc.) se plânge de durere de cap, de pept, de spinare, de stomach, de intestine, de coarde, ameţeli, svîcniri de sânge, hemoroide, hipohondrie, histerie, oboseală în membre, neapetit și se privesc aceste fenomene, ca morburi de sine, pe când ele sunt numai secundare avêndu-și causa în încuere. Cea mai tare dovadă este aceasta, că îndată ce se destupă toate durerile dispar. În aceste casuri sunt pilurile de Svitzera ale lui R. Brandt (căpătându-se o schatue cu 70 cr. în farmacii) recomandate de mulți medici ca mijlocul cel mai bun, cá e plăcut, sigur și absolut nedăunos.

Nr. 206 [1561] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de classa III, Daia-sĕsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, se escrie, conform ordinaţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan, dtto 28 Ianuariu a. c. Nr. 7186 B., concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu doauă închăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de piatră și cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, grajd şopru și alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi și de legumi situate toate immediat lângă biserică, calculate cu	fl. 62.—
2. Porţiunea canonică, 4 jugări 1274 stânj. ☐ de arat și 7 jugări 334 stânj. ☐ de cosit, calculate cu . . .	fl. 150.—
3. Dela 60 familii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfărmat, computate cu	fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală	fl. 14.—
5. Opt stânjini de lemne din pădurea comunală computate cu	fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani	fl. 14.—
7. Dela botezurile copiilor preste an prest tot . .	fl. 8.20
8. Dela înmormêntări .	fl. 15.—
9. Dela slujirea sântului maslu preste an	fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac	fl. 20.—
11. Dela cununii . . .	fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeștănii)	fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în paresemi	fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face .	fl. 3.—
Suma . . .	fl. 402.20

Doritorii de a concurge la această parochie, au a-și aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu aceea îndatorire, că sub durata concursului sĕ se presenteze în vreo duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii, pentru de a-și arĕta desteritatea în cântare, tipic și cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi, se recere și concediu dela Veneratul Consistoriu archidiecesan, fără de care nu vor fi admiși la concurs și candidaţiune.

Sighişoara, la 10 Februariu, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.
Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 540 [1562] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Potingani, pe basa Ven. resoluţiuni consistoriale dtto 23 Decembre 1886 Nr. 6787 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări

Emolumentele sunt:

1. Dela 53 familii 1 ferdelă (20 cupe) cucuruz sfârmat à 1 fl. 50 cr.	fl. 79.50
2. Cununa anului dela 40 familii, câte o ferdelă de grâu sau 2 fl. v. a. de familie	fl. 80.—
3. Venitele stolare sistemisate mai dinainte dela botezuri, cununii, înmormântări, sfeştănii	fl. 60.—
4. Dela 33 familii una ḑi de lucru cu palmele, și dela 20 familii cu carul (cu boii)	fl. 37.—
5. Alte venite accidentale la botezul domnului, la St. Pasci, precum și altele împreunate cu serviciul intern și estern bisericesc . .	fl. 40.—
Suma . .	fl. 296.50

Doritorii de a competa la acest post, au a-și înainta suplicile lor instruite conform legei, în terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 9 Februariu, 1887.
Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 76 [1563] 1—3

CONCURS.

Devenind parochia de clasa a III-a din comuna Loman cu apartinenţele sale de pe deosebitele plaiuri și pleși vacantă, se escrie la înţelesul ordinului Veneratului Consistoriu archidiecesan din 13 Decembre 1886 Nr. 6947 B. pentru întregirea acesteia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pre lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260 famiiii titulo: salariu de fie-care familie 1 fl., . .	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul botezii dela fie-care familie 30 cr., . .	fl. 78.—
3. Dela boteze, cununii și îngropăciuni taxele regulate dau	fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare și regulate	fl. 29.10
Suma . .	fl. 466.30

Doritorii de-a ocupa această parochie mărginașe și risipită au sĕ-și aştearnă suplicele înzestrate cu docuemntele recerute de statutul organic și regulamentul provisoriu pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Sebeș, în 17 Februariu, 1887.
Oficiul protopr. gr. or.
În conţelegere cu comitetul parochial.
I. Tipeiu,
prot.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

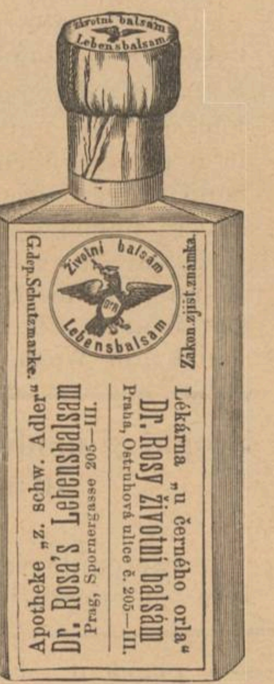

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**
apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e proveḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 4—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**
Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 26 Sibiiu, Marți 10/22 Martiu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 9 Martiu, 1887.

Am putea dice, că aproape întreaga inteligință română de mult a venit la convingerea, că noi românii din Ardeal numai prin biserică și sub aripile ei putem sĕ ne desvoltăm după firea și tradițiunile înrădăcinate la poporul nostru. Ea, biserica singură ne oferă garanții, că ne voesce binele și promovează în mod binevoitoriu aspirațiunile noastre legitime de a esista și trăí ca români. Stând lucrul astfel, e de prisos sĕ susținem, că toată mișcarea românilor și tot avêntul, ce au sĕ-și ia românii, are sĕ purceadă numai dela biserică, susținĕtoarea moralei, ordinei sociale și totodată promovĕtoarea culturei sociale.

Ce vedem însĕ?

Vedem, că oameni crescuți departe de biserică, oameni strĕini de instituțiunile ei, cari dedați a calumnia și persifla tot ce nu e productul lor și al machinațiunilor lor, aruncă și lovesc neîncetat în biserică, sau mai bine dis, în cei cari stau în fruntea bisericei, fără de cea mai mică mustrare a consciinții.

Am tăcut, și am fi voit ca și de astădată sĕ nu muiem mai afund peana noastră, dacă am sci, că acesti oameni lucră din convingere, că lucră bine și nu din rancoare sau interese personale.

Sĕ analisăm însĕ starea lucrurilor la noi în Ardeal, și sĕ vedem, cine sunt adevĕrații fii ai bisericei și prin ea ai națiunei române, și cine sunt parveniții, oamenii discordiei.

Cu inaugurarea sistemului dualistic la anul 1867 toți românii fără deosebire de colorit politic — au fost ca și opăriți. Nu a fost un singur român, care sĕ se fi împăcat cu era cea noauă inaugurată sub presiunea evenimentelor dela 1866. Cu toate acestea au fost români, cari trăiesc și astădi, cari sunt încă în vieață, și cari au aflat de bine sĕ se împace cu situațiunea creată, în credință, că prin tactica aceasta a lor vor dobândí pentru români unele favoruri spre consolidarea și întărirea lor — în cele materiale și în cele culturale. În fruntea acestora a stat ca o stâncă de granit metropolitul Șaguna și cu oamenii sei de pe atunci. Conferința dela Mercurea a dat primul impuls la desbinarea românilor în două tabere. Metropolitul Șaguna, remas în minoritate, s'a retras măhnit și de atunci nu a mai luat parte la acțiuni politice, dar pentru aceea nu se poate dice despre el, nici că ar fi conspirat cu poporul contra Tronului, și nici cu Tronul contra poporului român, ci în nisuința sa nobilă a lucrat pentru înarticularea bisericei sale și pentru recunoascerea confesiunei ortodocse de egal îndreptățită cu celelalte confesiuni. Ba mai mult, a stăruit ca statutul organic sĕ devină lege nu numai pentru noi, ci lege cu putere obligătoare chiar și pentru stat și organele lui; ear după ce acest product al seu a luat forme concrete, a încetat cu totul a mai figura ca factor politic, s'a dedicat sciințelor și organisării instituțiunilor constituționale.

După moartea metropolitului Șaguna, tot românul cu mintea și inima curată s'a întrebat *quid nunc*? Archidiecesanii mai esperți și mai destoinici, cu o scoală oare care în trebile bisericei și în legăturile bisericei cu statul, au vĕdut, că numai cedând împregiurărilor create și rațiunei vor putea salva decorul bisericei — punênd în fruntea bisericei pe cel mai bĕtrân archiereu, și în nisuința aceasta a lor au fost spriginiți și de membrii congresuali din diecesele sufragane.

Cele urmate mai departe într'un restimp de tot scurt ne sunt încă în proaspetă memorie și e de prisos se mai fie recapitulate. Constatat este și rĕmâne, că congresele noastre electorale și la alegerile de metropolit următoare a urmat principiului respective pracsei de mai nainte și au ales pe archiereul cel mai bĕtrân.

Tot omul cu simț curat către interesele bisericei ar fi așteptat ca firul intrerupt prin activitatea metropolitului Șaguna sĕ se continue acum în linisce și cu puteri nouĕ și unite, bărbații crescuți de metropolitul Șaguna și pusi în fruntea afacerilor bisericesci sĕ fie archiereului mână de ajutoriu în conducerea bisericei și de această chemare a lor sĕ fie pătrunși. Dar nu! altfel a fost scris în cartea nefericirei bisericei noastre. S'a aflat de consult și oportun ca spiritul de partidă sĕ fie susținut și mai departe, și acest spirit sĕ fie cultivat din generațiune în generațiune, și susținut în toată vigoarea între credincioșii nostri fie preoți, fie mireni, astfeliu, încât astădi inteligința, preoții, învĕțătorii și până la cel din urmă cantor bisericesc scie, că în Sibiiu sunt două partide, și în trebuințele lor 'și dau silința sĕ se insinue după împregiurări când la unii, când la alții. Apoi ne întrebăm, nu este aceasta demoralisătoriu și în detrimentul consolidării bisericei. Nu credem, că poate fi un singur suflet cu iubire și simțemênt curat către biserică, care sĕ poată aproba și cosimțí cu astfel de porniri distrugătoare, când di de di fii bisericei și streinii în diariul „cel mai respândit,“ și care se conduce și spriginesce de bărbați cu funcțiuni înnalte în organismul nostru bisericesc, despre agendele noastre bisericesci, despre archiereul și despre toți cei cari nu sunt de convingere cu ei, nu pot sĕ cetească alta, decât defăimări și înnegriri înnaintea publicului. Ne mărginim a constata de astădată numai în general aceasta stare perversă în biserica noastră, și ca un semn eclatant al patimei însemnăm, că însușiri nobile, cari au mai mult caracterul de a ridica valoarea unui om, așa cer împregiurările sĕ se ascrie ca slăbiciune și lașitate.

Revista politică.

Deși se mai crede, că creerul lui Bismarck plăsmuesce politica europeană, totuși d'ocamdată lumea nu-și mai are ațintiți ochii spre Berlin, ci spre Petropolea sau mai bine dis spre Gatschina. Și nu fără cuvênt, căci pacea europeană se condiționează adi dela disposițiunea Țarului. Ce-i drept mai din toate părțile sosesc sciri linistitoare, și chiar Țarul a fost un bărbat al păcei, a resistat partidelor rĕsboinice, dar insistința, cu care se cere acum rĕsboiul în Rusia, e așa de mare, încât Țarului îi lipsesc forțele d'a putea delătura pericolul unui rĕsboiu; diarul „Post“ adaugă, că i-ar trebuí împĕratului Alecsandru III forțe supranaturale.

Două curente silesc pe Rusia la rĕsboiu și adecă curentul produs de partidul constituțional, care prin rĕsboiu speră o sguduire totală a sistemului de domnie — fie el favorabil Rusiei fie nefavorabil, — și curentul produs de panslavisti, cari voesc rĕsboiul, siguri fiind, că armele Rusiei vor fi biruitoare și astfel numai prin rĕsboiu se poate mărí autoritatea intinsului imperiu.

Desvoltându-se astfeliu lucrurile în lăuntrul Rusiei, e bine, sĕ vedem în ce relațiuni stă monarchia noastră cu colosul imperiu de nord. După o scrisoare din Petropolea adresată diuariului „Le Temps“ se confirmă, că relațiunile înnaintează spre bine și că ambele guverne, dorind pacea, au început negoțieri de apropiere, spre scopul acesta a călătorit însuși principele Lobanow, pretin intim al archiducelui, Albrecht, ear despre archiducele Albrecht este sciut, că nici odată n'a vrut sĕ se strice cu Rusia și pe vederile lui monarchul nostru pune mare preț. Cu ocasiunea acestor negoțieri s'a putut vedé, că Rusia, pentru ca ecuilibrul european sĕ nu se conturbe, nu voesce de loc o triplă alianță, căci nu-i vine la socoteală ca Englitera și mai ales Francia sĕ fie umilite, ci vrea numai stabilirea unor relațiuni bune cu monarchia noastră, căci ea dice, că e în interesul păcei europene, ca unele puteri sĕ stea afară de ori-ce alianță

Așa dară de o alianță între monarchia noastră și Rusia nu e nici vorbă, ba nu se tractează nici chiar

---

FOIȚA.

R=8

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1887.

Raportul

secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1886—87.

Domnilor colegi!

Cu puține dile în urma închiderii sesiunii generale trecute Academia noastră a perdut pe unul din membrii sei, G. M. Fontaninu, care lovit de o crudă și dureroasă boală, nu se mai putuse asocia la lucrările noastre de mulți ani. La 24 Aprilie 1886 moartea a pus sfârșit tristei posițiuni, în care se afla.

La 11 Iulie st. n. 1886 a încetat din vieață la Milano Bernardino Biondelli, membru onorar al Academiei. Biondelli, prin scrierea sa *Saggio sui dialetti gallo-italici* (Milano 1853), și-a câștigat un loc de frunte în filologia romanică, și el a arĕtat totd'auna o simpatie deosebită pentru români. Prin moartea lui am perdut pe unul din vechii amici ai națiunei noastre din Italia.

I. Ședințele de preste an.

Ședințele noastre ordinare de Vineria au fost în acest an ocupate cu diferite discuțiuni și comunicări sciintifice făcute de membri.

Într'o ședință estraordinară ținută la 15 Septembre și în cea ordinară dela 17 Octobre s'a discutat cestiunea stabilirei numirilor proprii topografice ale Dobrogei, asupra căreia guvernul ceruse părerea Academiei. S'au esprimat asupra acestei însemnate cestiuni doauĕ păreri deosebite. Una susținea, că în principiu în locul numirilor topografice străine, turcesci, bulgăresci, cari toate sunt relativ moderne și parte mare întroduse prin dominațiunea turcească, sĕ se întrebuințeze numirile românesci corespundĕtoare, și chiar sĕ se întroducă numiri noauĕ spre a se pune în acest mod sigiliul reîntrărei acestei vechi provincii românesci în statul român. Escepțiune dela această normă s'ar face numai cu localitățile de o însemnătate mare, a căror schimbare de nume ar putea produce oare-cari confusiuni. Cea-laltă părere era, că nu trebue a se atinge întru nimic nomenclatura topografică, ci a se lăsa așa, cum este, căci ori-ce schimbare ar aduce confusiuni și ar rupe firul desvoltărei istorice.

Academia nu a luat nici o decisiune, lăsând ca guvernul sĕ hotărească soluțiunea acestei cestiuni importante din punct de vedere al statului.

În mai multe ședințe publice și private dl coleg V. A. Urechiă a făcut comunicări verbale despre documente istorice adunate în călătorii, ce d-sa a făcut prin țeară. În ședința publică dela 14 Novembre d-sa a arĕtat, cum a aflat la biserica din Brănișteni în județul Romanului mormêntul familiei lui Miron Costin.

În aceeași ședință dl membru corespondent St. Hepites a făcut comunicări despre clima Bucurescilor în anul 1885, după observațiunile și datele strânse și publicate de institutul meteorologic din capitală.

Colegul nostru dl G. Barițiu a comunicat doauĕ lucrări: o dare de seamă despre esposițiunea istorică dela Budapesta din anul trecut și un raport despre săpăturile dela Aquincum lângă Buda Amândoauĕ acestea lucrări au fost trimise secțiunei istorice, care le va aduce înnaintea D-voastră.

II. Publicațiunile Academiei.

In decursul anului încetat s'au esecutat următoarele publicațiuni:

1. Din *Anale* s'a încheiat secțiunea II a volumului VII, adăogându-se la memoriile și notițele tipărite întrênsul înnainte de sesiunea trecută memoriul dlui coleg A. Papadopol-Calimach despre *Dunăre în literatură și tradițiuni.*

S'a tipărit și publicat volumul VIII secțiunea I, cuprindênd partea administrativă, desbaterile și cumunicările pentru anul 1885—86.

Din secțiunea a II a acestui volum, cuprindênd memoriile și notițele pentru anul 1885—86, s'au tipărit următoarele lucrări, cari singure au fost depuse la secretariat:

Amintiri despre Grigorie Alecsandrescu de Ioan Ghica.

despre influința, ce se cuvine, sĕ o esercite fie-care dintre ambele imperii în peninsula balcanică, căci asta ar tăia în autonomia statelor balcanice, ceeace ambele imperii datoare sunt sĕ o respecteze; scopul pertractărilor în direcțiunea aceasta este deci asigurarea reciprocă a libertății de acțiune, ce a fost împedecată prin o neîncredere mutuală, ce esista între ambele guverne.

Pe când vin scirile acestea destul de liniștitoare, o telegramă anunță, că în cercurile militare din Rusia esistă o acțiune mare, că armata se concentrează mereu spre Galiția și că aici esistă o mare activitate cu privire la ridicarea baracelor; până acum s'au ridicat barace pentru 70 de mii de oameni și continuă a-se ridica.

Stând lucrul astfel, nu trebue sĕ ne mirăm, dacă în centrul europei se operează la o încheere de alianță, ce se urgează cu deosebire din partea monarchiei noastre. După o telegramă din Paris cercurile diplomatice sunt informate, că se va reînnoí îngrabă alianța dintre Germania, Austro-Ungaria și Italia. Ca basă a triplei alianțe servesce formula cea veche, cu toate acestea atât Germania cât și monarchia noastră pot încheia și alianță separat — comună cu Italia, după cum adecă cer interesele lor comune. Ast-feliu Italia, în casul unui rĕsboiu franco-german, dând ajutoriu Germaniei va fi remunerată cu o parte din teritoriul, ce aparține Franciei, sau ce se află sub protectoratul ei. În casul unui rĕsboiu între monarchia noastră și Rusia, Italia va fi remunerată cu teritor în nord. Afară de acestea datorințe speciale ale Italiei față de singuraticile imperii are alte datorințe basate pe tractatul triplei alianțe, pentru cari ea va fi bine remunerată. Pentru ca alianța aceasta sĕ se închee cât mai îngrabă și sĕ fie favorabilă, împĕratul german cu ocasiunea aniversărei ḑilei sale va distinge pe marele bărbat italian, Robilant, pentru meritele sale în aceasta direcțiune cu „vulturul negru". Robilant se consideră de stâlpul cabinetului italian și astfel încheerea favorabilă și îngrabă a alianții triple depinde în mare parte dela dênsul. Cercurile francese consideră asta alianță îndreptată direct contra Franciei, d'aceea nici nu e mirare, dacă Francia și Rusia caută sĕ se apropie și sĕ se sprijinească una pe alta.

Ce-i drept, că noaua încercare, ce s'a făcut mai deunăḑile între guvernul rus și frances pentru încheerea unei alianțe n'a succes pe deplin, dar cabinetul frances și cel rus s'au asigurat, că în cele mai multe puncte se unesc în privința politicei. Cât privesce atitudinea, ce o vor lua fie-care din puteri în casul isbucnirei unui rĕsboiu se va hotărí prin o înțelegere particulară între aceste guverne. Cumcă o apropiere intimă între Francia și Rusia se va efeptuí a asigurat chiar ministrul president Goblet, iar din partea Rusiei însuși Țarul a scris prin ministrul de esterne autorului opului „La bataille de Navarin" următoarele: Împĕratul se afla tare măgulit prin aceasta publicațiune, care e menită, ca legătura, ce o a făcut Francia și Rusia sĕ fie și mai strênsă — împĕratul o doresce din toată inima.

De altfel lucrurile în Francia se desvoaltă într'un mod de tot pacinic și cu deosebire se îngrijesc francesii pentru viitoarea esposițiune. Mai în ḑilele trecute ministrul de esterne a comunicat tecstul circulărei adresate representanții Franciei în strĕinătate în privința esposițiunei din 1889, ca acestia sĕ informeze pe guvernele respective la organisația ei și sĕ le roage ca oficial sau cel puțin ca oficios sĕ lase pe industriași a cerceta această esposiție. Puterile întrebate fiind oficios, dacă iau parte la esposiție, toate statele americane au rĕspuns afirmativ, tot astfel se speră și despre China și Japonia. Dintre statele europene unele vor fi representate oficial, altele vor numí comisari generali; Austro-Ungaria, Germania și Rusia vor participa oficial la esposiție în materie de artă, sciință și literatură.

Energia, cu care regența bulgară a stabilit ordinea în țeară a împus atât oposițiunei, cât și tuturor celor ce căutau a zădărnicí nisuințele ei; dar pentru aceea oposițiunea earăși a început a se mișca și a produce agitațiuni în contra regenții. Zankow, care a petrecut timp așa de îndelungat în Constantinopol a trimis marelui vizir Kiamil Pașa o scrisoare, în care cere în numele oposițiunei, că Turcia e chemată sĕ scape Bulgaria de cumplita anarchie și sĕ și trimită mai curênd trupele, căci la din contră el se va retrage și nu va mai lua parte activă la mijlocirea binelui patriei, și atunci poate va fi strêmtorată și Turcia. D'odată cu epistola aceasta a sosit în Constantinopol și Nelidow representantul Rusiei, care ceru o audiență la înalta Poartă. Nelidow va sprijiní părerile lui Zankow și programul lui. Repsentantul rus la Bucuresci, după cum afirmă „L'Independance Romaine" s'a esprimat astfel în cercuri diplomatice: „Regența samênă vênt și va culege furtună. Ea provoacă ură și mănie. Aḑi împușcă ea, mâne va fi ea împușcată." — Cât privesce atitudinea politică a Rusiei față de Bulgaria „Novoie Vremja" mai susține, că încă nu s'a schimbat. Rusia nu va face nici cel mai mic paş fără a consulta și pe puterile din vest, dar ca sĕ fie condusă de diplomația vestică nu se va lăsa. Cumcă Rusia se interesează mult de soartea Bulgariei se vede și de acolo, că jurnalele rusesci au deschis liste de sub-scripție spre a vení în ajutoriul familiilor celor esecutați. Țarul, Țarevna și principele de coroană au dăruit sume enorme spre acest scop.

Sibiiu, 9 Martiu.

În ḑiariul „Tribuna" dela 8/20 Martiu a. c., domnul Ioan Slavici în polemia sa cu „Luminătoriul" se acață ca din senin de persoana mea, presentându-me publicului în societatea domnului P. Petrovici, și ca pe un têner: „slab, sĕrac, slugarnic, lipsit de bărbăție, fără tăria de caracter proprie neamului nostru, prĕgătit pentru politica de cerșire, pe care o representă cei câți-va guvernamentali români."

Această caracteristică mi-o face domnul Slavici sub penibila impresiune, ce i-a făcut scurta biografie a Domniei Sale, apărută nu de mult în coloanele „Luminătoriului," și mi-o face poate în credința, că și eu voiu ruga pe cine-va, precum a rugat el pe Domnul Barițiu, sĕ-mi deie testimoniu de moralitate.

Nu cred, că tocmai dl Slavici ar fi chemat sĕ dea altora lecțiuni de moralitate politică și de bărbăție, dl Slavici, pe care publicul cetitoriu îl cunoasce de ajuns de ce este capabil în politică, atât din jurnalul ce-l conduce, cât și din apĕrările sale în procesele de presă, unde, în loc sĕ apere causa, și-a apĕrat persoana, declinând dela sine, ca dela unul, care nu se ocupă cu politica, rĕspunderea pentru articoli, pe cari, după stilul caracteristic al seu, toată lumea scia, că sunt emanați din peana lui, ba, asigurând pe judecĕtorii sei, că nu-l cunosc, și că peste un an de ḑile nu l'ar mai condamna.

Și este caracteristic, că chiar mie 'mi impută lipsa de independență, mie care posed epistola Domniei Sale ddto 25 Martiu, 1884, în care dechiară, că a renunciat la ori ce independență față cu grupul, la care s'a angagiat, reservându și numai una, pe care o descrie el astfeliu: „*O singură concesie mi au făcut amicii mei, că nu se va combate dinastia, câtă vreme voi lua și eu parte la redacție*"; o reservă aceasta, care înaintea ori cărui român este de tot superfluă, pentru că nu cred, sĕ esiste român, carele sĕ fie aplicat a combate dinastia.

Din „Tribuna" am cunoscut noi, cine anume este domnul P. Petrovici, și anume Domnialui ne-a spus, că a fost un spion și un denunciant față cu bine-făcĕtorii sei.

Despre mine nime n'a afirmat astfel de lucruri.

Din contră atât foile din România de nenumerate ori, cât și „Luminătoriul" în foișoara sa din numerul 15 a. c. au atribuit dnului Slavici astfeliu de însușiri, fără ca Domnia Sa vre-odată sĕ fie resturnat acele afirmațiuni, pe cari un om, care se ține îndreptățit a da lecțiuni de moralitate altora, nici un moment nu e permis sĕ le sufere nedesmințite.

Tovărășia cu dl Petru Petrovici deci nu mie, ci altora compete . . . .

Mateiu Voileanu.

Principele Alecsandru despre detronarea sa.

Reproducem mai la vale ultimul capitol din interesanta carte a predicatorului Koch, în care principele Alecsandru de Battemberg povestesce însuși, cum a fost prinsoneriu și ce a pățit pe drum. Eată, ce spune principele:

„Lucrasem la 9/21 August până târḑiu noaptea; de-abia adormisem, când fuì deșteptat de un sgomot, ce venia despre coridor. Era pe la oara 1 și jumĕtate. De odată năvălì la mine în cameră servitorul meu bulgar, Dimitrie, și strigà, tremurând ca varga: „Sunteți trădat; vor sĕ ve asasineze. Fugiți până mai e timp!" Eu sărì din pat și puseiu mâna pe revolver. Atunci auḑì voci de comande militare și me liniștì. Ḑiseì lui Dimitrie: „Sunt scăpat; armata e aci." Dar el, tot tremurând, îngânà, ḑicênd: „Ba nu, fugiți; tocmai armata vrea sĕ ve omoare." Atunci așa, cum eram în cămașă, năvălì spre ușa, ce ducea spre grădină; dar cum deschiseiu, auḑì focuri. Din toate părțile descărcau puști. De aceea trecuì prin coridorul cel întunecos spre scara servitorilor și de aci în grădina de iarnă, ca de acolo sĕ pot vedé, ce se petrece și dacă mai este scăpare. Era așa de întunerec, încât nu-mi vedeam mâna înaintea ochilor, dar din linia de focuri a soldaților, cari trăgeau, se putea recunoasce, că tot palatul era încungiurat și că nu mai era vorbă de scăpare; gloanțele isbeau pretutindeni în păreți. Tot deodată auḑiam sute de voci, strigând: „Dolu Kneaz" (Jos cu principele!) Me întorseì în camera mea, spre a-mi lua uniforma; vream cel puțin sĕ fiu împușcat în uniformă. Aprinseì luminarea; dar îndată soldații traseră prin ferestri Stânseì luminarea și cât putuì mai iute îmbrăcaì uniforma, fără sĕ mai trag ciorapii.

În timpul aceasta sgomotul, zângănitul armelor și sberetele deveniau tot mai tari. Ieșì în coridor. Aci fuì împresurat de o mulțime de oameni și deși ardea numai o luminare, am putut vedé după lucirea baionetelor, că împregiurul meu erau ca la 150 oameni. Nu era vorbă de resistență, fiind aci numai doi gardieni. Acestia erau sĕ dea foc, dar i-am oprit. Împins de această mulțime, întraì în vestibulul palatului. În acest moment venì și fratele meu.

Apulum, Alba-Iulia, Belgrad în Transilvania de George Barițiu.

2. *Psaltirea în versuri a metropolitului Dosofteiu* s'a publicat în noauă edițiune, făcută după manuscrisul original și după edițiunea dela 1673. Edițiunea cea noauă este însoțită de un facsimile al titlului edițiunii dela Uniev din 1673, și de cinci facsimile din manuscrisul original. Tecstul *Psaltirii* în versuri este preces de un studiu asupra acestui monument atât de însemnat în literatura română bisericească. În acest studiu s'a cercetat versificațiunea lui Dosofteiu din toate punctele de vedere, precum și modelul, după care el a făcut această lucrare.

Încă din 1877, când am avut fericirea a dăruí Academiei prețiosul manuscris original a lui Dosofteiu, am esprimat dorința, ca sĕ se facă o edițiune acestui însemnat monument al literaturei noastre „demnă de autor și de societate."

Societatea academică a decis cu unanimitate îndeplinirea acestei dorințe și a dispus a se prevedé în budgetul anului 1877 –78 sumele necesare.

Ocupațiuni de tot feliul și pedeci independente de voința mea au întârḑiat realisarea dorinții, ce aveam a pregătí singur ori cu alți colegi această edițiune. Eram însĕ în continuu preocupat de datoria, ce aveam, în fața votului Academiei și a așteptărei țĕrii, ca această edițiune sĕ fie făcută cât s'ar putea mai bine și mai conform cu cerințele sciințifice, și am fost fericit, când dl profesor I. Bianu s'a oferit a lua asupra sa aceasta sarcină. Nime nu putea sĕ ducă mai bine la capĕt această lucrare, decât neobositul nostru bibliotecar, pregătit cum este prin studiile sale filologice făcute în țeară și în străinătate.

Dl Bianu și-a dat toate silințele ca Psalmii versificați de Dosofteiu sĕ fie publicați în această edițiune definitivă cu tecstul lor autentic, ca sĕ fie și ca material prețios pentru studiile istorice asupra limbei noastre. Nu me îndoesc, că Academia va aproba această lucrare si va primí cu bunăvoința ce merită lucrarea dlui Bianu, pe care d-sa a terminat'o cu multă rîvnă, fără a pretinde cea mai mică remunerare pentru ostenelele sale.

3. *Edițiunea completă a operelor lui Miron Costin*, cu a cărei publicare Academia a însărcinat pe colegul nostru dl V. A. Urechiă, este aproape terminată. Tomul I s'a publicat; el cuprinde scrierile principale și cele mai cunoscute până acum ale marelui cronicariu Moldovean, adecă *Cartea pentru descălecatul dintâiu al țĕrei Moldovei* și *Letopisețul țĕrei Moldovei.*

Aceste scrieri sunt precese de recensiunile dlui Urechiă asupra manuscriselor, după cari s'a făcut edițiunea și asupra documentelor privitoare la Miron Costin și familia lui, precum și de studii biografice asupra familiei Costinescilor și asupra lui Miron.

Tipărirea tomului al II, care va cuprinde scrierile mai mici ale lui Miron Costin, este foarte înaintată și va fi terminată în decursul anului.

Pentru facerea acestei publicațiuni se prevĕḑuse în budgetul nostru pe 1885—86 suma de 2000 lei; cu aceasta sumă s'a putut face de abia începtul publicațiunei; pentru continuarea ei ministeriul instrucțiunei publice a dat din fondurile sale Academiei un însemnat ajutoriu, mulțumindu-se a i-se da numai 200 esemplare, rĕmânând cele-lalte proprietatea Academiei.

Această lucrare însemnată și merituoasă a colegului nostru va atrage deosebita atențiune a Academiei, și merită toată recunoscința noastră pentru munca și iubirea, cu care a fost desĕvârșită.

4. Conform decisiunei luate în sesiunea generală trecută s'a început tipărirea *Istoriei lui Herodot* în traducerea premiată făcută de dl D. I. Ghica. Această traducere este însoțită de tecstul original și de notele filologice, istorice și archiologice ale traducĕtoriului. Tipărirea a început cu cartea I, și s'au tipărit 3 coale (48 pagine) în cari se cuprind ,capitolele 1—31.

Pentru a se ușura supravegherea tipărirei, delegațiunea a decis ca această lucrare sĕ se esecute la Berlin, unde se află traducĕtorul. Tipărirea se va continua și putem spera, că în anul viitor se va termina primul volum, cuprinḑênd întreagă cartea I.

5. În sesiunea generală din 1885 Academia a primit propunerea făcută de dl P. Ispirescu, tipograful Academiei, care se oferia a face pe comptul seu o edițiune noauă a *Istoriei lui Mihaiu Viteazul de N. Bălcescu.* În decursul anului s'a făcut această noaue edițiune întocmai după cea dela 1878, sub controlul minuțios al secretariatului. Conform propunerii aprobate s'a depus la Academie 345 esemplare, celelalte remânênd proproprietatea tipografiei pentru scoaterea cheltuelilor și a beneficiului seu. (Va urma.)

Un elev militar insolent luà o foaie de hârtie de pe masă și toată ceata, care se mirosia cât de colo, că era montată (sau indignată), strigà cătră mine sĕ-mi semnez abḑicerea. Unii dintre cei mai îndrăsneți, anume căpitanul Dimitriew, îmi puseră revolverele lor sub nas. Nu era posibil sĕ stai de vorbă cu asemeni indiviḑi. Numai atâta le-am putut spune, sĕ scrie ei, căci eu nu sciu, ce motiv sĕ dau pentru abdicarea mea. Atunci unul din ei luà condeiul și începu sĕ scrie, dar în beție făcu atâtea pete și murdării, încât el însuși nu fu în stare sĕ citească, ce scrisese. Neavênd încotro, luaì condeiul și scriseiu pe acea hârtie: „Dumneḑeu apere Bulgaria! Alecsandru.“ Cum isprăvì îmi smulseră hârtia și capitanul Dimitriew o puse în buzunar, fără sĕ se fi uitat, așa de agitat era. Apoi ḑiseră, sĕ merg la ministerul de rĕsboiu. Aci fuì dus într'o cameră și se așeḑară sentinele în cameră și afară. Un ofițer se plimba pe afară cu revolverul în mână.

Pe când eram încă acolo, venì căpitanul Benderew cu mânile în buzunariu, ca sĕ se delecteze privindu-me. Îl întrebaiu: „Ce aveți de gând cu mine?“ el rĕspunse: „vei merge în Rusia.“ După o jumĕtate oară fuì silit sĕ me urc într'o trăsură, fără sĕ mi-se permită a lua și pe fratele meu. El a trebuit sĕ se urce în altă trăsură. Vedeam ca la 90 de ofițeri, cari se uitau liniștiți la plecarea noastrà. Plecarăm pe șoseaua Orhaniei apoi cotirăm la dreapta și ca la 25 kilometri de Sofia ne oprirăm la o mănăstire miserabilă la Balcani-Etropol. Aci, furăm conduși într'o odae strîmtă, plină de pureci, păduchi de lemn și de alte bidigănii, dar fără masă sau scaun. La 2 oare noaptea fuì deşteptat. Mi se aduseră haine civile din Sofia. A doua ḑi merserăm mai departe prin Tașkesen, unde ne oprirăm puțin, pănă la Vracea. Drumul era rĕu. Seara sosirăm la 10 oare. Orașul era ca mort. Noaptea o petrecurăm într'un han ticălos. Dimineața la 6 oare pornirăm la drum. La ḑece kilometre departe de oraș, pe șoseaua ce duce spre Rahova, într'un loc, unde de ambele părți ale șoselei se întind tufișuri, ne oprirăm deodată. Vĕḑuì cum ofițerii se împrăștiară prin pădure; căutau ceva, se vede. Căutau un loc potrivit, ca sĕ me împuște; așa mi-a spus mai târḑiu un ofițer, pentru că în Vracea primiseră scirea, că o parte din trupe a refusat sĕ depue jurămêntul pentru guvernul cel nou. După o penibilă jumĕtate de oară plecarăm. După ameaḑi la 3 oare ajunserăm la Dunăre lângă Rahova. Acolo putuì vorbí cu căpitanul unui vapor austriac, care îmi propuse, sĕ viu pe vapor, ca sĕ me treacă în România la Pichet. Dar nu fu posibil. Am trebuit sĕ întru în yachtul meu, care venise dela Rusciuc și, escortat ca de o sută oameni și de mulți ofițeri necunoscuți mie, pornirăm pe Dunăre la vale.

Eu și fratele meu trebuiam sĕ stăm în sala de mâncare, la ferestrile căreia erau câte douĕ santinele. Peste ḑi era o căldură nesuferită. Se dădea foc prea mare mașinei vaporului, ca sĕ meargă mai iute și sĕ se împedece vre o încercare de scăpare, ce s'ar fi putut face din partea românească. Din fericire nu s'a făcut, căci ofițerii aveau ordinul, sĕ me împuşte la cea mai mică încercare de fugă. Pe la mieḑul nopții trecurăm pe lângă Rusciuc; a doua ḑi la 2 oare dupa ameaḑi pe lângă Galați. De câte-ori treceam pe lângă vre-un oraș, soldații primiau ordinul sĕ se culce spre a nu fi vĕḑuți. La 4 oare după ameaḑi sosirăm în fine la granița rusească și ne oprirăm la Pichet. La 5 oare ne duserăm cu trăsura la Reni. E curios, că la debarcare n'a fost nimeni, nici un jandarm. Un ofițer se duse în oraș, unde auḑì, că eu nu pot fi primit, deoarece nu sunt instrucțiuni din Petersburg. Rĕmaserăm deci pe naiă. La 9 oare și jum. a doua ḑi venì un loc-colonel de jandarmi și-mi arĕtà o tolegramă dela Obrucew, că autoritățile din Reni sĕ espedeze pe principele de Battemberg la graniță pe drumul cel mai scurt; comandantul jandarmilor e responsabil de siguranța principelui, a cărui viață e în pericol în Rusia. Eu rugaì pe ofițerul rus sĕ telegrafeze la Petersburg, întrebând, dacă n'aș putea călĕtorí pe la Galați și prin România. Acesta era drumul cel mai scurt, dar venì rĕspuns, că principele poate călĕtori numai pe la Woloczyska sau Varşovia.

Pe la 10 oare călcaì pe teritoriul rus, luaì cu fratele meu o trăsură și urmat de un ofițer rus și de un bulgar me duseì la primarul din Reni, unde mi se pregătise locuință.

Gazda era un bulgar prea de treabă. Eu nu eram încă liber: înaintea casei steteau doi jandarmi călări; în curte erau trei sentinele; peste noapte un căpitan de jandarmi durmia dinaintea ușii mele. În urma cererii mele guvernul îmi puse la disposiție un tren special la Rasdelnaia. Dimineața plecarăm la gara, și spre a nu căra în mână cutia cu banii de călĕtorie, cumpĕraì o geantă dela mașinistul, care-și ținea merinde în ea. Trenul nostru plecà la 7 și un sfert. In cupeul de alături ședea un pristaw polițienesc și trei jandarmi. Unde se opria trenul jandarmii se așeḑeau de ambele părți ale întrării. Pe la 7 oare seara sosirăm la Bender. Acolo erau 4 divisiuni de infanterie și una de cavalerie (regimentul tatălui meu Nr. 23 și regimentul archiducelui Ludovic Karl Nr. 24). Cum întrà trenul în stație, ḑării pe peron un public numĕros și curios de a me vedé. Contra voinții mele se aprinseră luminări în vagon; acesta n'avea perdele, încât ședeam ca într'un felinar.

La 9 oare seara ajunserăm la Rasdelnaia, unde am trecut într'un cupeu de dormit al trenului accelerat Odessa-Kiew, dimpreună cu un alt pristaw și doi jandarmi. La 10 oare sosirăm la granița austriacă, unde fuì salutat cu entusiasm. Acolo am cetit pentru prima dată, ce se petrecuse în Bulgaria.

Sunt prea obosit și am suferit teribil în aceste opt ḑile. Torturile fisice n'au fost nimic, dar m'a rănit profund nerecunoscința poporului, pentru al cărui bine cred, că am lucrat neobosit; nerecunoscința armatei mele, pe care am condus'o la victorie; ș'apoi situația dureroasă, în care am fost cinci ḑile, nesciind, dacă într'un moment sau altul nu va trebuí sĕ mor o moarte miserabilă de mâna vre-unui criminal — aceasta a fost prea mult!“ „Rĕsboiul.“

Varietăți.

* (Principele moştenitoriu Rudolf) după cum se anunță din Berlin, este primit din partea curții și a poporațiunei în modul cel mai simpatic. Oficierii dela regimentul „Împĕratul Francisc“ a arangiat în casina oficierilor în onoarea principelui o mare festivitate, la care a luat parte și Alteța Sa.

* (Regele și regina României) în călĕtoria Lor spre Berlin la gara din Budapesta au fost primiți în modul cel mai simpatic. Înainte de sosirea trenului cu câte-va minute Maiestatea Sa monarchul nostru acompaniat de maiorul adjutant Resch pentru întimpinarea Înnalților călĕtori a venit la gară și a aşteptat sosirea trenului în sala de asceptare a curții. Pe peron era aproape întreagă inteligența română din capitală, un numĕr însemnat de studenți universitari români, consulul român Farra cu întreg personalul. și din partea poliției căpitanul substitut de poliție Pekáry La sosirea trenului a fost întimpinați din partea publicului cu viu entusiasm, ear Maiestatea Sa după ce a salutat în modul cel mai cordial pe Regele și Regina s'a întreținut cu dênșii câte va minute cât a stat trenul, apoi între strigăte frenetice de „Sĕ trăiască“ a plecat mai departe.

* Academia română ș'a deschis sesiunea îndată după sosirea dlui J. Ghica în Bucuresci. S'a ascultat cetirea raportului general al dlui D. Sturdza. Ședințele publice se vor ținé în fie-care Vineri la 1 oară p. m.

* (Aniversarea ḑilei nașterei impĕratului Germaniei. Pentru aceasta ḑi se fac mari pregătiri în capitala Germaniei cu deosebire în ceeace privesce conductul de torțe al studenților, iluminația şi clădirea tribunelor de stradă. Se crede, că va fi multă lume streină în Berlin. Nici chiar pentru persoanele oficioase nu vor fi destule oteluri. Parlamentul va da un banchet măreț. Felicitarea Papei o vor duce Galamberti cu doi secretari. In 22 Martie împeratul va fi încungiurat de 85 membrii ai caselor domnitoare, în al căror numĕr se cuprind și membrii casei hohenzolern. Suita se compune din 350 de persoane tot membrii din casele domnitoare din țeară şi streinătate.

* (Convocare.) P. T. Domni, cari au subsemnat acții pentru institutul de credit și economii din S. Sebeș, sunt invitați prin aceasta la adunarea generală constituantă, carea se va ținé în 8/20 April a. c. la 2 oare p. m. în localul scoalei rom din loc fiind la

Ordinea ḑilei:

1. Deschiderea adunărei generale.
2. Constatarea acționarilor presenți și a capitalului fundator representat de acționari.
3. Alegerea unui president, a doi notari pentru adunarea generală constituantă și a doi scrutinători.
4. Raportul comitetului fundatorilor despre activitatea lor și depunerea socotelii.
5 Desbaterea şi votarea statutelor.
6. Alegerea direcțiunei și a comitetului de supraveghiere.
7. Darea absolutoriului comitetului fundatorilor

S. Sebeș, în 6/18 Martie, 1887.

Pentru membrii fundatori

Ioan Tipeiu, *Z. Murĕşan,*
protop.

* (Onorariul moştenitorului de tron Rudolf) Pentru lucrările sale de 41 de pagine tipărite în „Monarchia Austro-ungară în scris și în icoane“ a primit moştenitorul de tron Rudolf ḑilele acestea un onorar de 205 fl. v. a. Alteța sa a donat acest onorar casei de pensiune a tipoprafiii curții. —

* (Multămită publică). Contribuind la cumpĕrarea caselor (reşedinții) protopresbiterale din Ofenbaia, protopresb. Lupșei, Dna Florentina Manciu n. Mezei preoteasă în Ocolişul mare 40 fl., D. D. Nestor Manciu par. în Ocolişul mare 100 fl., Simeon Praşca not. cerc. și magist. post. r. u. din Sălciva de jos 20 fl. Avram Cioran par. în Valea Lupșei 7 fl. Ioan Onea par. în Hădărĕu 10 fl, Michail Ciora par. în Sălciva de sus 12 fl. şi Vasiliu Popa epitrop în Valea Lupşei 2 fl. prin aceasta sub-semnatul comitet ppesc vine a-și împliní o plăcută datorință, esprimându-și recunoscința şi mulțumita sa publică tuturor acestor binefăcĕtori, — dorindu-le pentru acest frumos dar resplata cerească.

Totodată şi permite acest comitet a ruga pe toți D. D. cari a mai subscris oferte benevole spre acest scop, sĕ bine-voească a-și împliní cu posibila grăbire promisiunile făcute.

Din ședința comitetului ținută în Ofenbaia, la 12 Faur, 1887.

Comitetul protopresbiteral gr. or.
a tractului Lupşei.

* Congresul IV al corpului didactic din România se va ținé la 30, 31 Martie și la 1 Aprilie în Jaşi. Se va discuta: Organisarea învĕțământului secundar.

* Dl Dr. *Pápai Vilmos* medic în Budapesta aduce la cunoscință publică, că prin concesiunea ministeriului de interne a înființat un institut pentru producerea de materie pentru vaccinare („Tehénhimlő“) și de aci încolo se va afla la dênsul aceasta materie totdeauna proaspetă şi de calitatea cea mai bună, și astfel înceată necesitatea, ca sĕ se procure de aci înainte pe bani scumpi din streinătate.

* (O nouă materie ecsplosibilă). — Toate ecsplosibilele reputate până acum au mai multe inconveniente. Prepararea lor necesitează cheltueli mari, sunt foarte puțin stabile, așa, că de multe ori fac ecsplosie spontanee, unele din ele după un timp oare-care se descompun, așa, că nu mai pot fi întrebuințate și alte multe. Un chimist frances d. Fabrier a inventat o nouă materie esplosibilă, care sĕ prepară foarte ușor, costă foarte puțin, nu se descompune nici odată şi poate fi transportată fără pericol la distanțe mari. S'a făcut încercări cu această substanță și se crede, că ea va putea înlocuí cu succes melinita sau raburita, care se întrebuințează până acum ca substanță esplosibilă.

* (Unde ajunge anarchistul cu principiul seu?) Se scrie din Paris, că un anarchist întrând în un hotel grandios a comandat un prânz bogat pentru familia sa; prânḑul l'a și mâncat, afară de aceea anarchistul mai ospĕtă o mulțime de persoane și pentru ca bucatele sĕ le cadă mai bine, comandà multe cafele negre. În urmă venì ospĕtarul cu socoteala, dar anarchistul nici grijă n'avea; şi îi dete următoriul rĕspuns: Sunt anarchist şi ca atare nu recunosc necesitatea banilor, de aceea nici nu port bani; ear dta sĕ-ți veḑi de treabă. Asta-i principiul meu şi al soților mei, că sĕ mâncăm şi sĕ bem bine „d'a pochia“; — dar aceste destăinuiri l'a dus pe anarchist la rĕcoare.

* Gulam Husein Khan din Persia va ținé Mercuri în 23 l. c. și ḑilele următoare în sala dela „Împĕratul romanilor“ câteva producțiuni escamatorice. Dênsul a mai ținut și în alte orașe atari producțiuni cu cel mai bun succes, și posede și o epistolă recomândătoare dela renumitul orientalist maghiar Vámbéry Armin. Din partea noastră atragem atențiunea on. public asupra acestor producțiuni.

* (Rectificare). În „Foița“ din Nr. precedent s'a făcut 2 greșeli de tipariu, cari alterează înțelesul la 2 construcțiuni, astfel pe pagina a doua în coloana primă alinia a treia după cuvêntul „mari“ în loc de „rați“ e a se cetí „*literați*“; ear pe pagina a treia coloana a doaua alinea primă după cuvêntul „puii“ în loc de „*ei*“ e a se cetí „*sei*“. Regretăm, că s'a făcut aceste erori de tipariu, chiar în materia aceasta de atâta însemnătate istorică! Red.

Scopul și modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

La cetirea diferitelor piese în gradul acesta nu se va avea în vedere numai cetirea logică, și accentuarea acurată, ci și înțelesul atât al părților piesei cât și al întregului. Piesele din cartea de cetire nu sunt numai de aceea acolo, ca sĕ se cetească, ci și pentrucă cei ce le cetesc — elevii — sĕ le priceapă. Aceste piese trebuesc dar tractate într'un mod anumit, dacă e ca elevii sĕ aibă folos de ele. Spre acest scop învĕțătorul va istorisí și cuprinsul piesei cu graiu viu și pe scurt, apoi va deschide cartea și va cetí el însuși piesa întreagă la înțeles, cu întonațiunea firească a cuvintelor. După aceea va pune pre câte un elev sĕ cetească fiecare ḑicere, eară învĕțătorul va esplica toate ideile cuprinse în ḑicerea cetită, se înțelege, nu prelegênd, ci întrebând pe unul și pre altul dintre elevi. După ce astfel s'a esplicat piesa întreagă, învĕţătorul o va mai cetí odată, apoi va pune pe elevi sĕ o ceteascâ şi ei imitând pe învĕţător, până când toţi sau cei mai mulţi o sciu cetí bine. Va urma apoi reasumarea cuprinsului piesei şi gruparea ideilor într'un şir logic. În chipul acesta elevii vor fi stăpâni pe cuprinsul piesei cetite şi totodată se vor deprinde a-şi da seama totdeauna despre cele ce cetesc.

Piesele, ce sunt a se memorisa, numai după această esplicare a lor se vor da elevilor spre memorisare, când apoi nu vor învĕţa cuvinte fără înţeles, ci din contră tot lucruri, pe cari ei le cunosc şi astfel memorisarea nu va fi pentru ei o sarcină, ci o plăcere.

Tot în modul acesta se vor tracta piesele şi în gradele următoare, avêndu-se în vedere din ce în ce mai mult esprimarea frumoasă, accentuarea firească şi stricta observare a interpuncţiunei atât la cetirea pieselor din carte, cât şi la recitarea lor de rost, adecă la declamare.

Încă ceva. La cetire sĕ se deprindă elevii a sta drept, sĕ ţină cartea în depărtare potrivită dela ochi, sĕ nu-şi plece capul spre carte, ci sĕ-l ţină drept; peptul sĕ fie liber, eară nu strins. Picoarele sĕ le ţină lângă olaltă, sĕ nu tot schimbe din ele. Ţinuta frumoasă contribue mult la efectul cetirei frumoase.

În scoala de repetiţie (cursul complementar) va fi bine dacă se vor face cunoscuţi elevii cu piese alese atât de prosă cât şi de poesii de diferiţi autori — mai ales clasici — români, prin ce se deşteaptă în ei tot mai mult gustul de cetire, dar şi îndeletnicirea de a-şi esprima ideile lor întrun mod frumos, plăcut şi atrăgător se va întărí tot mai mult în ei. Tot odată se desvoaltă şi gustul estetic în ceea-ce privesce frumosul nu numai estern al lucrurilor, dar şi cel intern a scrierilor, al limbei. Mai departe se vor face cunoscute scrieri compuse anume pentru tinerime, din cari într'un mod plăcut şi uşor îşi pot lărgí şi completa cercul cunoscinţelor câştigate în scoală.

(Va urma.)

Loc deschis.*)

Onorate dle Redactor! În comuna noastră Felmer la 14 Ianuariu a. c. st. v. pela 4 oare dimineaţa s'a escat un foc, care a mistuit la 6 gazde de român toate superedificatele; eară în 14 Martiu a. c. st. n. tot noaptea pela ³/₄ la 1 după meḑul nopţii s'a escat alt foc, când a ars superedificatele altor 65 gazde, dintre cari 32 gazde sunt români, ear 33 saşi. Cu aceasta ocasiune a ars şi 2 vaci, 1 bibol, şi 2 viţei.

În urma acestei mari nenorociri apelăm la simţul de dragoste crestinească al on. public, şi ne rogăm a ne vení într'ajutor prin oferte marinimoase, şi a ne ajuta întru acoperirea lipselor noastre celor mai inteţitoare.

Totodată ne luăm voie a ve ruga şi pe Dvoastră, dle Redactor, sĕ binevoiţi a primí şi administra ofertele încurse la diregătoria comunală din Felmer.

Pe lângă care rogare etc.*)

Felmer, 16 Martiu, 1887.

Baltres, primariu. *Steinburg* notariu.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

*) Ofertele încurse totodată se vor cuita şi în foia noastră. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 19 Martie 1887.

Viena:	**27**	**10**	**6**	**23**	**70**
Timişoara:	**65**	**86**	**47**	**7**	**48**

Nr. 76 [1563] 2—3

CONCURS.

Devenind parochia de clasa a III-a din comuna Loman cu apartinenţele sale de pe deosebitele plaiuri şi pleşi vacantă, se escrie la înţelesul ordinului Veneratului Consistoriu archidiecesan din 13 Decembre 1886 Nr. 6947 B. pentru întregirea acesteia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pre lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260 famiii titulo: salariu de fie-care familie 1 fl., . . fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezii dela fie-care familie 30 cr., . . fl. 78.—
3. Dela boteze, cununii şi ingropăciuni taxele regulate dau . . . . fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare şi regulate . . . . . fl. 29.10

Suma . . fl. 466.30

Doritorii de-a ocupa această parochie mărginaşe şi risipită au sĕ-şi aştearnă suplicele înzestrate cu documentele recerute de statutul organic şi regulamentul provisoriu pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Sebeş, în 17 Februariu, 1887.

Oficiul protopr. gr. or.
În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 206 [1561] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de classa III, Daia-săsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, se escrie, conform ordinaţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan, dtto 28 Ianuariu a. c. Nr. 7186 B., concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu doauă închăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de piatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, grajd şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate immediat lângă biserică, calculate cu . . . . fl. 62.—
2. Porţiunea canonică, 4 jugări 1274 stânj. ☐ de arat şi 7 jugări 334 stânj. ☐ de cosit, calculate cu . . . fl. 150.—
3. Dela 60 familii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfărmat, computate cu fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală . . . . fl. 14.—
5. Opt stânjini de lemne din pădurea comunală computate cu . . . . fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . . . fl. 14.—
7. Dela botezurile copiilor preste an prest tot . . fl. 8.20
8. Dela înmormêntări . fl. 15.—
9. Dela slujirea sântului maslu preste an . . . . . fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . . . . fl. 20.—
11. Dela cununii . . . fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii) . . . . . fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în paresemi . . . . fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face . . fl. 3.—

Suma . . . fl. 402.20

Doritorii de a concurge la această parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu aceea îndatorire, că sub durata concursului sĕ se presenteze în vreo duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii, pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântare, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi, se recere şi concediu dela Veneratul Consistoriu archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 10 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 540 [1562] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Potingani, pe basa Ven. resoluţiuni consistoriale dtto 23 Decembre 1886 Nr. 6787 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele sunt:

1. Dela 53 familii 1 ferdelă (20 cupe) cucuruz sfârmat à 1 fl. 50 cr. . . . . fl. 79.50
2. Cununa anului dela 40 familii, câte o ferdelă de grâu sau 2 fl. v. a de familie . . . . fl. 80.—
3. Venitele stolare sistemisate mai dinainte dela botezuri, cununii, înmormântări, sfeştănii . . . . . . fl. 60.—
4. Dela 33 familii una ḑi de lucru cu palmele, şi dela 20 familii cu carul (cu boii) . . . . fl. 37.—
5. Alte venite accidentale la botezul domnului, la St. Pasci, precum şi altele împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc . . fl. 40.—

Suma . . fl. 296.50

Doritorii de a competa la acest post, au a-şi înainta suplicile lor instruite conform legei, în terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 9 Februariu, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 1101/1887 [1558] 2—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă tuturor celor interesaţi, că în causa comasări hotarului comunei **Crăciunel** (Oláh-Karácsonfalva) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului şi statorirea speselor se pune ḑi de pertractare **18 Aprile st. n. la 10 oare a. m.** ce se va ţiné la faţa locului în comuna Crăciunel la căncelaria comunală.

La aceasta pertractare se citează toţi interesaţii cu aceea observare, că neparticipanţii se privesc ca învoiţi, neîmpedecându-se începerea lucrărilor.

Elisabetopole, din şedinţa tribunalului ţinută la 21 Faur, 1887.

Nagy Lajos, jude. **V. Iakab Árpád,** notar.

„FURNICA" cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Convocare.

Domnii acţionari ai „cassei de economii „FURNICA," societate pe acţiuni," se învită prin aceasta, în vêrtutea §. 16 al statutelor societăţii la

a III-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné la Făgăraş în **21 Aprile 1887 stilul nou înainte de ameaḑi la 10 oare** în localul societăţii.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei, bilanţul anului 1886 şi raportul comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realisat conform bilanţului.
3. Ficsarea preţului marcelor de presenţă, pentru direcţiune şi pentru comisarul de ḑi.
4. Alegerea, conform §. 40 din statute, a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionari, cari în sensul §. 17, 18 şi 19 din statutele societăţii voiesc a participa în persoană sau prin plenipotenţi, sunt rogaţi a-şi depune la cassa societăţii sau la institutul de credit şi economii „Albina" în Sibiiu, sau la filiala acelui institut în Braşov, acţiunile lor şi eventual doveḑile de plenipotenţă cel mult până în *16 Aprile 1887 stilul nou.*

Făgăraş, în 28 Februariu, 1887.

[1564] 1—1

Direcţiunea societăţii

„Furnica" cassă de economii, societate pe acţiuni în Făgăraş.

Bilanţul cu 31 Decembre 1886.

Active.		fl. cr.
Cassa în numĕrariu . . .		632.71
Cambie		56,365.90
Împrumuturi pe hipotecă .	8,984.50	
Împrumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi	19,881.50	
Împrumuturi de Lombard .	75.—	28,941.—
Spese de fondare	611.94	
După amortisarea de . . .	203.98	407.96
Mobiliar	470.02	
După amortisarea de . .	47.—	423.02
Diverse conturi debitoare .		2,638.41.
		fl. 89,459.—

Pasive.	fl.	cr.
Capital de acţiuni	30,000.—	
Depuneri spre fructificare . .	50,201.56	
Interese anticipate pro 1887 .	1,163.—	
Fondul de reservă	583.10	
Dividende neridicate	165.—	
Diverse conturi creditoare . .	3,772.17	
Profit curat . . , ...	3,574.17	89,459.—
		fl. 89,459.—

Făgăraş, în 31 Decembre, 1886.

Alesandru Micu m. p., preşedinte.

Ioan Dejenariu m. p, comptabil.

Ilariu Duvlea m. p., membru al direcţunei.

Basiliu Stanciu m. p., membru al direcţiunei.

Iuliu Dan m. p., membru al direcţiunei.

Ioan Turcu m p., membru al direcţiunei.

Demetriu Chişierian m. p., membru al direc iunei.

Sub-semnatul comitet de supraveghiare, am esaminat bilanţul present şi confrontându-l cu registrele principale şi ausiliare ale societăţii, ţinute în bună regulă, ! am găsit în consonanţă cu aceleaşi şi esact.

Făgăraş, în 4 Febrnariu, 1887. [1565] 1—1

Comitetul de supraveghiare:

Dr. **Stefan P. Popp** m. p. **Ioan Popp** m. p. **Gerasim Grama** m. p.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 27 Sibiiu, Joi 12/24 Martiu, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 11 Martiu, 1887.

După cum am anunciat în numĕrul precedent al ḑiuarului nostru, în călĕtoria sa spre Berlin, din incidentul aniversărei de 90 de ani al împĕratului Wilhelm, părechia regală a României la gara din Budapesta a fost întêmpinată de împĕratul şi regele nostru și salutată în mod simpatic. Nu pentru prima dată se întêmplă, că capul încoronat al monarchiei austro-ungare salută în mod simpatic pe capul încoronat al regatului vecin, cu care ne place a afirma, că suntem în relaţiuni bune. Chiar și când n'am întreţiné relaţiuni de amici, nu ar fi lucru strein, sĕ vedem observată curtoasia din partea domnitorilor, şi e de tot natural, ca la serbarea pentru care întreagă Europa oficială călĕtoresce la Berlin, eticheta curţii sĕ fie cu stricteţă observată.

Din incidentul acestei etichete ḑiuarele din Budapesta şi-au luat ansă a pune faţă în faţă pe porul românesc şi pe cel unguresc, a pune faţă în faţă interesele acestora aspiraţiunile și viitoriul lor. A stat faţă în faţă regele Ungariei cu regele României, pentru ce sĕ nu fie puse faţă în faţă aspiraţiunile ungurilor cu cele ale românilor.

În special s'a ocupat cu tema aceasta ḑiuariul „Budapesti Hirlap“ în numĕrul de Dumineca trecută.

După vederile acestui ḑiuariu între elementul unguresc și cel român mare prăpastie este.

Românii cu ungurii stau pe picior de rĕsboiu pe toată linia. Interesele lor economice au pretins rĕsboiul cu convenţia comercială, aspiraţiunile politice au avut de urmare crâncenul rĕsboiu din jurnalistică, dacă lucrurile se vor încurca sau doară înăsprí chiar, poate va urma rĕsboiu şi între capii încoronaţi. Rĕsboiu crăncen a pornit societatea maghiară în viaţa socială contra elementului românesc, şi la rêndul al patrulea oamenii de sciinţă unguri vrĕşmaş se rĕsboiesc asupra bărbaţilor români de sciinţă, ceea-ce încă nu trebue trecut cu vederea.

În România locuesc mulţi unguri, şi aceşti unguri visează la o Ungarie mare și tare, care sĕ se estindă asupra României. Românii din Ungaria — se susţine, — că aspirează la o Daco-Românie puternică, care se cuprindă Ungaria cel puţin până la Tisa.

Aceste aspiraţiuni stau faţă în faţă.

Va urma, de bună seama crăncen rĕsboiu între români şi unguri.

Se vor bate oamenii pentru stăpânirea Ardealului.

Întrebarea va fi: Sĕ poruncească românii în Cluş, sau sĕ comande ungurii din Bucuresci.

Cestiunea aşa este pusă, cestiunea e şi discutată, şi este numai întrebare de timp, când va urma lupta decisivă.

Şi precând astfel stau lucrurile, regele Ungariei stă faţă în faţă cu regele României, şi poate se rostesc între ei numai cuvinte de curtoasie, fără nici o intenţiune politică, fără a se oglinda abisul dintre naţiunile, în capul cărora i-a pus provedinţa dumneḑeească

Spre linistirea cetitorilor nostri observăm, că crisa, de care e îngrozit cronicariul dela „Budapesti Hirlap“ este pendentă dela deslegarea cestiunei orientale. Autorul articolui pune cel puţin o sută de ani, până când vor poruncí ungurii în Bucuresci sau românii în Cluș. Până atunci e vreme sĕ mai privim în jurul nostru. Şi în adevĕr providenţialul bărbat dela acest ḑiuariu se şi înspăimântă, vĕḑênd marea cea viforoasă a elementului slav, în care elementul unguresc şi românesc ca o mică insulă este amenințat de a fi înghiţit. Scăparea numai în o înţelegere se mai poate închipuí deci trebue sĕ căutăm calea pentru împăciuire spre a ne putea salva, spre a ne putea duplica numerul, ca apoi preste o sută de ani duplu sĕ ne putem măcelărí sub devisa: ori Clușul în mâni românesci, ori Bucuresci în mâni unguresci.

Ḑiuariul, de care vorbim, de bun și marinimos ce e, ne dă și formula de împăciuire: Inteligenţa română sĕ fie crescută aşa, ca ea sĕ poată iubí această ţeară ungurească după catechismul celor dela cultur-egylet sau după dogma domnului Trefort: *Magyarország vagy magyar lesz, vagy nem lesz* — pe romănesce: Ungaria sau va fi toată maghiarisată, sau nu va mai fi.

Numai cât noi nu primim această formulă de împăcare, şi tare credem, că şi ungurii înainte de a slobozí tunul spre Bucuresci 'şi vor trage seama cu oamenii şi cu împregiurările.

Revista politică.

Serbarea iubileului bĕtrânului împĕrat Wilhelm e astăḑi la ordinea ḑilei, aceasta e cestiunea, ce preocupă jurnalistica. Preste 80 de persoane din diferite familii suverane vor fi încungiurat pe bĕtrânul monarch. Un evenemênt de altmintrea destul de rar ca un domnitoriu sĕ se poată bucura de o vrêstă atât de adâncă, împreună cu succesele cele mai strălucite pentru suditii sei. Şi dacă aceasta ḑi va deveni totodată şi garanţa păcii, precum de altmintrea se şi crede, nu numai pentru dênsul va fi o ḑi de bucurie, ci pentru întreagă Europa.

Lumea fiind curioasă a sci misiunea lui Lesseps la Berlin, nu se mai sfêrșesc diferitele comentare cu privire la aceasta, ear după re'ntoarcerea sa la Paris, a fost năvălit formal de mulţimea corespondenţilor dela ḑiuare, cari 'și dau toată silinţa a afla dela dênsul ceva positiv. Deslușirile date de dênsul sunt linistitoare încât pentru situaţiune. Pe scurt dênsul ḑice:

> Reasum impresiunile, ce am primit la Berlin într'un cuvênt: avem pace. N'am avut nici o misiune politică și nimic de negociat cu guvernul german; am voit numai sĕ vĕd, ce curent domnesce, și sunt încântat. Sciam. că la noi nu doresce nimenea resbelul, acum sciu, că și la Berlin toată lumea voesce pacea, și simt o mare plăcere, că pot sĕ aduc ţĕrei mele veste bună.
>
> Da, toată lumea voiesce pacea, principele Bismarck ca toţi ceilalţi. Principele m'a primit de doauĕ ori și odată mi-a înapoiat visita; am fost fermecat de modul lui leal și clar d'a vorbì și de bună-voinţa lui. El își făcuse o ideă greșită de intenţiunile și planurile guvernului nostru și ne atribuia scopuri secrete, cari îl făcură nerăbdător, dar lămuririle sincere ale ambasadorului nostru l'au satisfăcut pe deplin.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din părţile nordice ale Transilvaniei. Dle Redactor! Sum om bĕtrân şi mult am lucrat pentru binele public şi în special, pentru binele bisericei noastre, dar nici odată n'am dat pe această cale espresiune convingerilor mele, şi pentru aceea ve rog, ca sĕ luaţi în considerare această împregiurare. Douĕ idealuri am avut, cât timp am lucrat până ací pentru binele obştesc, adecă: naţiunea şi biserica. Totdeuna am privit cu cea mai încordată atenţiune opiniunea representată prin jurnalistica noastră, și m'am bucurat și oţelit pentru luptă, când am vĕḑut, că forţa noastră, inteligenţa, se consolidează, și din contră adêncă durere am simţit, când am vĕḑut că noi între noi ne atacăm și ne defaimăm.

Nu a-și fi luat nici de astădată peana în mână, ca sĕ dau espresiune durerii mele sufletesci, dacă nu a-şi cetí în timpul din urmă în ḑiuariul „Tribuna“ ḑi de ḑi atacuri contra bisericei, respective oamenilor, cari se află în fruntea bisericei, și dacă nu s'ar scí, că conducerea acestui jurnal se află în parte preponderantă sub influinţa oamenilor chemaţi a conduce afacerile noastre bisericesci.

Trebue sĕ fie bine cunoscut şi organelor noastre bisericesci, că în acest ţinut în timpul din urmă proselitismul din partea greco-catolicilor a luat dimensiuni ca

---

FOIŢA.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1887.

Raportul

secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1886—87.

(Urmare.)

6. La acest loc am onoare a aduce la cunoscinţa D-voastre, că delegaţiunea a îngrijit ca depositul publicaţiunilor Academiei, care nu se poate păstra în localul mult prea strîmt, de care dispunem, sĕ fie bine aşeḑat într'o magazie închiriată în oraş; şi că, spre a întêmpina o eventuală nenorocire de foc, depositul a fost asigurat.

7. *Magnum Etymologicum Romaniae.* — Şedinţa din 23 Martie din sesiunea generală a anului 1884 a fost cea mai solemnă din toate şedinţele, câte a ţinut Academia noastră dela înfiinţarea ei până astăḑi. Ea a fost preşeḑută de MM. LL. regele şi regina, Augustii membri şi protectori ai Academiei. În această şedinţă M. S. regele a rostit memorabilul seu discurs, care va rĕmâné neuitat în memoria noastră a tuturora, şi care stă ca o dovadă vie, că Maiestatea Sa a îmbrăţişat de mult, în înalta sa solicitudine întreaga noastră viaţă, apreţiind importanţa cea mare a studiului limbei şi istoriei românesci pentru cultura naţională. M. S. regele a pus în aceea şedinţă în esecutare o mare idee, a căreia realisare nu ridică numai regatul în ochii lumei sciintifice, dar va avea o înfluinţă capitală asupra desvoltărei limbei românesci. Fie care din D-voastre înţelege, că vorbesc despre *Magnum Etymologicum Romaniae,* care se publică astăḑi de Academie, prin munificenţa adevĕrat regală a prea înaltului şi iubitului nostru protector.

M. S. regele, bine voind a apreţia în 1884 silinţele, ce-şi dă Academia pentru strângerea şi publicarea materialelor necesare la studiul istoriei naţionale, a ḑis: „Trebue „sĕ ne ocupăm şi de viitoriu.... de limba noastră, care s'a „păstrat neatinsă în câmpiile roditoare ale Dunării, în plaiu„rile măreţe ale Carpaţilor.. Ce sarcină mai dulce poate avea „Academia, decât a lua sub paza sa această limbă vechie, „pe care poporul o înţelege şi o iubesce? Manţinem dar „aceste frumoase espresiuni întrebuinţate de străbuni, şi nu „ne temem de cuvinte, cari au căpĕtat de veacuri împământenirea: *Superflua non nocent.*

„Ce limbă are norocul de a dispune de patru cuvinte „pentru o însuşire, care trebue sĕ fie mândria fiecărui popor, „care trebue sĕ fie scrisă pe steagul fie-cărei armate: *voini„cie, vitejie, bravură, eroism?* Sĕ ne ferim însĕ de o îmbel„şugare de espresiuni moderne, cari, nepunênd o stavilă la „timp, vor înstreina poporul de limba sa.

„Am fost îndemnat a rostí aceste câteva cuvinte prin „dragostea, care o am pentru frumoasa şi bogata limbă ro„mână, şi fiind încredinţat, că dorinţa mea — îndrăsnesc a „ḑice şi a Academiei — nu va rĕmâné un *pium desiderium.*

„Supun dar la chibzuirea D-voastre, dacă nu ar fi folo„sitoriu de a face un fel de *„Etymologicum magnum Roma„niae,“* conţinênd toate cuvintele vechi, cari altmintrelea vor „fi perdute pentru generaţiunile viitoare: *Verba volant, scripta manent.“*

Cuvintele acestea ale M. S. regelui ne-a mişcat adênc pe toţi, căci ele ne-au arĕtat cu câtă profunditate Maiestatea Sa a pĕtruns în amĕnuntele nevoilor naţiunii, şi cât sunt de vaste cunoscinţele sale scienţifice, încât a caracterisat în puţine cuvinte programa întreagă a studiului limbei noastre.

Academia în unanimitate a însărcinat pe dl B. P. Haşdeu a realisa dorinţa măreaţă a Maiestăţii Sale. Nici că era un altul mai competent pentru această lucrare, decât colegul nostru, cel mai ager scrutător al limbei românesci, apreţuit şi cunoscut de lumea învĕţată, şi cu ale cărui cercetări adênci şi ingenioase de mult timp ne mândrim.

Astăḑi avem înaintea noastră întâiul volum al *Marelui Etimologic.* Din acest volum putem vedé, judeca şi apreţia atât însemnătatea ideii Maiestăţii Sale regelui, cât şi erudiţiunea, pătrunderea, şi munca, pe cari dl Haşdeu le pune în esecutarea acestei lucrări.

Magnum Etymologicum Romaniae nu este un simplu dicţionar, redactat după modul dicţionarelor de până acuma. El este o lucrare unică în felul seu. Dl Haşdeu a cuprins doar nici odată dela fatala desbinare încoace. Prin diferite promisiuni, seduceri se folosesc de ori-ce ocasiune binevenită a-şi arunca mrejele şi a pescuí în tulbure. In genere este sciut, că de regulă numai partea cea mai decăḑută a poporului este aplicată a face negoţ cu credinţa sa, dar tocmai această împregiurare este totodată şi forţa proselitismului, pentru că nici într'o parte a archidiecesei — cred eu — că nu e poporul atât de decăḑut materialminte ca şi tocmai în părţile acestea.

Cumcă cu astfel de mijloace se propagă aceastā cangrenă, e evident şi din împregiurarea aceea, că chiar şi teologi absoluţi şi preoţi, cari ḑeci de ani au servit altariului Domnului, fără de a ţiné cont de opiniunea publică, fără de a-şi face mustrare de consciinţă, nu se sfiesc a-şi părăsí credinţa, numai ca sĕ-şi poată ajunge prin aceasta alte scopuri.

Intre atari împregiurări aşadară, trebue sĕ ne cuprindă adêncă durere, când vedem, că acest curent de ostentaţiune faţă de biserica noastră, în loc ca sĕ fie combătut din partea celor chemaţi, prin defaimarea capului nostru bisericesc, şi prin descrierea cu colorile cele mai posomorîte a mersului afacerilor noastre bisericesci mai mult se spriginesce — fie şi în mod indirect — ceea-ce numai în detrimentul bisericei noastre poate fi.*) X.

Viena, 9/21 Martiu, 1887. Conferinţele clericali, despre cari aţi luat notiţă în un unul din numerii trecuţi ai „Tel. Rom.“ s'au ţinut. Resultatul e încă necunoscut. Se scie numai, că s'au adunat prelaţii birericei catolice din toată Austria, aici în Viena, au desbătut în ordine şi linişte lucruri de mare insemnătate, au încheiat şi s'a dus fie-care la ale sale.

Nici n'aş revení asupra lor, căci puţin ne interesează ceea ce se petrece în sinul acestui organism tainic. Nu pentrucă doar lucrurile sevêrşite n'ar avea însemnătatea cuvenită, ci fiind-că alte şi încă nenumerate sunt nĕcasurile, cari ne atrag atenţiunea şi cer sĕ ne încordăm puterile.

Cu toate acestea cred, că nu e de prisos a amintí *cestiunea scoalelor confesionale*, care a format unul dintre punctele principali ale programului pus la ordinea ḑilei. Amintesc afacerea aceasta ca una, care interesează pe toţi cei ce aderează la principiul scoalelor confesionale şi voesc a le susţiné şi în viitoriu. Primul loc îl ocupăm noi românii în această privinţă. Dovadă jertfele, ce le aducem în această direcţiune. Chiar legea — sfântă încă înaintea noastră — ne obligă la aceasta; eară abusul de lege şi putere ne silesce a contribuí şi pentru susţinerea scoalelor de stat, ba chiar şi pentru „cultur-egyleturile“ menite a maghiarisa pe toţi cei neconscii de al lor trecut şi viitoriu.

Românul însĕ nu desperează. El plătesce pentru toate câte poate. Aceasta au făcut-o şi strămoşii, din a căror ḑecieli s'au creat fundaţiuni, dela cari aḑi suntem cu totul eschişi. Cu adevĕrată iubire plătesce românul aḑi cu deosebire pentru biserica sa. Conscienţa sa îi şoptesce: biserica mi-a conservat naţiunea şi credinţa străbună printre toate nevoile trecutului. Şi când e vorba de biserică, sĕ înţelege şi scoala. La noi aceste sunt încă aproape identice. Scoala aparţinênd bisericei, nu poate remâné indiferentă credinţa — confesiunea — păstrată de aceasta. Nici n'a rĕmas. Dovadă caracterul confesional, ce s'a transpus în intregitatea sa asupra scoalei.

Scoală confesională va se ḑică la noi tot atât, cât scoală românească şi ori-care alta afară de aceasta, e privită de scoală neromânească — ungurescă.

Că justă e, sau ba acesta definiţiune — e altă întrebare, dar împregiurările actuali, pelângă toate progresele ideii naţionale, ne impun a susţiné cu scumpĕtate scoalele cu caracter confesional.

Drept încurăgiare, în lupta ḑilnică, ne pot serví şi paşii întreprinşi de episcopatul catolic, în aceasta direcţiune Acesta adecă, a combătut actuala lege de instrucţiune din Austria. Judecând după urmările ei, a declarat'o chiar contrară scopului educaţiunei. A cerut ca legea sĕ se schimbe şi la compunerea unei legi corespunḑĕtoare sĕ se dea confesionalităţii însemnătatea cuvenită.

Urmarea a fost resoluţia ministerială de mai curênd, în înţelesul căreia postulatul episcopatului n'a fost considerat, din motiv, că legea esistentă nu se poate acum schimba

Episcopatul luând aceasta spre neplăcută sciinţă, s'a decis în sesiunea presentă a conferinţelor a lupta mai de parte pentru causa sa. În privinţa modului de a lupta erau douĕ curente cu douĕ păreri. Una era ca afacerea sĕ fie înaintată dea-dreptul în casa magnaţilor — cu ignorarea parlamentului — eară a doua ca sĕ se facă o adresă la înaltul Tron, lucruri, cari în împrejurările actuali de sigur nu conduceau la resultat mulţămitoriu.

Causa însĕ s'a decis cu totul altcum.

Archiepiscopul-cardinal din Viena Ganglbauer a făcut o propunere în înţelesul căreia amêndouĕ curentele s'au împĕcat. Propunerea e necunoscută publicităţii. Se dă însĕ cu socoteala, că episcopatul vrea sĕ se folosească de alegerile dietali, în a căror preajmă ne aflăm. Va alege adecă aderenţi de ai partidului clerical, cari întrând în parlament, prin alăturarea lor, la o partidă sau alta sĕ poată, elupta ceea ce voesce biserica.

Eată ce fac catolicii pentru scoalele confesionale. Şi dacă ei, a căror confesiune nu e legată de naţiune o fac aceasta, cu atât mai vîrtos avem sĕ o facem noi, a căror confesiune şi naţiune una sunt. Întregitatea lor a fost păstrată din neam în neam. În întregitate le am primit şi astfel trebue sĕ le şi susţinem.

* * *

Desbaterile asupra cestiunei tecstului bancnotelor în „Reichsrath“, pentru care naţionalităţile negermâne a luptat cu mare foc, sunt cunoscute; ajunge sĕ accentuez, că germâni, — cari deşi se arată atât de liberali în constituţia lor totuşi acest liberalism merge de regulă numai până unde interesele naţionalităţilor negermâne nu difer de a celei germâne. Când trec graniţa aceasta, atunci germânii fără deosebire de partid pun umĕr la umĕr.

Casul de faţă e al doilea dela iubileul de 20 de ani al ministrului president Taaffe, că germânii guvernamentali şi opoziţionali votează împreună.

* * *

Timpul e de earnă. În ḑilele trecute a nins şi timpul friguros sĕ ţine permanent par' că avem sĕ ne pregătim de earnă. Câmpul, care de căldura lui Februar începuse a înverḑí e pretutindenea înbrăcat în costumul alb al iernei. *St.*

Scrisori din Bulgaria.

(Corespondenţă particulară a „Telegraphului“,

Misiunea lui Riza-Bey.

Sofia, 2 Martie.

Escelenţia Sa Riza-Bey se află aici. Pe cât am putut afla înalta misiune, ce are acest înalt personagiu între altele constă în urmĕtoarele: a se încerca a împăciuí partidele politice esistente.

Misiunea, precum vedeţi este nobilă, politică şi respectabilă.

Tot o asemenea misiune avea şi generalul Kaulbars, numele căruia a devenit proverbial la noi. Dar acest general îşi împliní misiunea sa printr'un şir de manopere până acum neauḑite şi nevĕḑute, el întrebuinţa mijloace, cari sunt respinse nu numai de morala politică modernă, destul de elastică, ci chiar de morala privată a ori-cărui om.

Nu voiu sĕ ḑic, că între misiunea generalului Kaulbars şi a Escelenţiei Sale Riza-Bey esistă ceva comun. Sunt departe de asemenea presupunere. Nu voiu sĕ ḑic, că Riza-Bey ţintesce la acelaşi scop, şi nu voiu s'o ḑic tocmai pentrucă interesele guvenului generalului Kaulbars şi interesele guvernului Esc. Sale Riza-Bey sunt diametralminte opuse. Oamenii de stat ai guvernului rus, au de gând a înmulţí marele numĕr al „gubernelor“ ruse cu o nouă „gubernie“ bulgară sau „Za-Dunaiska“ (Dincolo de Dunăre). Aḑi la Petersburg sunt de părere, că atât pentru Rusia, cât şi pentru Bulgaria ar fi nu se poate mai bine, dacă poporul bulgar ar consimţí sĕ abḑică dela libertatea sa, şi dela fisionomia sa etnografică şi politică prin sine stătătoare. Oamenii de stat ai Rusiei sunt nĕcăjiţi, că au făcut un resbel pentru liberarea Bulgariei.

Dar în fine evenimentele mai recente ne-au arĕtat, la ce trebue sĕ ne aşteptăm. Avem speranţă, că şi evenimentele viitoare ne vor arĕta multe. Este mare deosebire între ceea-ce a fost la 1876—1880 şi ceea-ce am vĕḑut la 1881—1887.

Lucrurile nu stau aşa cu Turcia, suzerana noastră. Opinia mea particulară este, că dacă vor începe a sufla vênturile dela nord sau dela occident, etc. apoi atât Turcia cât şi Bulgaria vor putea sĕ fie aruncate într'acelaş abis. Poate că cu timp se vor licuida multe cestiuni curente, dar în momentul de faţă, ori-ce vom spune, primejdia şi isbânda sunt analoage pentru cei din Ţarigrad şi pentru cei din Sofia. Fie, că hogea chiamă pe credincioşi la Constantinopole, fie că clopotele sună dintr'o clopotniţă — sunetele acestor douĕ embleme din douĕ culte diferite nu pot sĕ n'aibă importanţă şi pentru cei din Sofia. Aceeaşi importanţă trebue sĕ aibă şi Sofia pentru Constantinopol. Eu unul sunt de părere, că aceeaşi soarte ameninţă pe Bulgaria şi pe Turcia. Cinci sute de ani am trăit împreună, acesti ani au fost negri şi trişti. Şi slavă lui Dḑeu, atât bulgarii cât şi turcii au astăḑi drepturile lor politice reciproce şi nu se mai sfiesc unii de alţii. Este un adevĕr incontestabil aḑi, că nici bulgarul nu poate deveni turc, nici turcul bulgar.

Patrioţii ţĕrei: Ali şi Fuad acum 15—20 de ani au declarat, că soartea bulgarilor şi a turcilor este aceeaşi. Este deplorabil, că această idee în sferele politice turce s'a primit numai în teorie. Dar oare nu putem s'o realisăm astăḑi. Sĕ ne aducem aminte, că încă comitetul bulgar din Bucuresci a acceptat această idee. Numai Turcia şi Bulgaria sĕ se înţeleagă pentru a lucra împreună şi esistenţa lor va fi asi-

---

*) Deşi aceasta materie în timpul din urmă s'a desbătut pe larg şi în diferite forme, din considerare, că aceasta corespondenţă ne vine dela o persoană foarte venerabilă, am aflat de cuviinţă a-i da loc; ne va ierta însĕ dl coresp., dacă ici-colea am mai muiat încâtva espresiunile, ce apar eşite din o mare amărîre sufletească. Red.

înţelesul intim al ideii M. S. regelui, şi a conceput un plan de esecutare foarte vast şi cu totul nou şi original. Cuprinsul lucrării este precisat chiar pe titlu prin cuvintele: *Dicţionarul limbei istorice şi poporane a românilor*, de unde se vede, că *Magnum Etymologicum Romaniae* va cuprinde în sine toată limba română în manifestările şi formele ei istorice, poporale şi dialectale, aşa după cum se găsesce în cărţile vechi, în literatura poporană scrisă şi nescrisă în vorbirea vie a poporului. Acesta este fondul comun, este basa, din care se formează limba literară destinată a esprima toate cugetările şi toate manifestările civilisaţiunei naţionale.

Din relaţiunile, pe cari dl Haşdeu ni le-a presentat în cei doi ani precedenţi am vĕḑut, cum s'a strîns materialele, din cari se formează această lucrare monumentală asupra limbei noastre.

Cele patru fascicole publicate până acuma arată, cum lucrarea se esecută.

Din partea publicată se vede, că *Magnum Etymologicum* nu cuprinde numai însemnarea cuvintelor, cu arĕtarea etimologiei lor. Fie-care cuvênt formează o monografie, în care sunt înşirate originele şi istoricul întrebuinţării lui, precum şi toate funcţiunile lui în observaţiunile, obiceiurile, credinţele, superstiţiunile poporului, de unde resultă, că acest dicţionar este o enciclopedie naţională a poporului român, în care sunt arĕtate şi esplicate toate manifestaţiunile spiritului poporului nostru. Astfel lucrarea d-lui Haşdeu ocupă în studiile noastre filologice un loc de o însemnătate foarte mare. Prin ea se va da un împuls puternic a studia în toate direcţiunile epsichologia poporană a românilor.

Uşor se va înţelege acum, de ce *Marele Etymologic* trebuia sĕ se deosebească de forma obicinuită a dicţionarului. În *Dicţionarul* dlui Haşdeu fie-care cuvênt este tractat în forma unei mici monografii, care poate fi cetită şi înţeleasă de fie-care. Prin aceasta *Magnum Etymologicum* va devení o carte instructivă, în care ori-cine va putea găsí esplicări asupra ori-cărui cuvênt; această lectură va contribuí foarte mult la rĕspândirea cunoscinţelor drepte asupra limbei şi asupra poporului român şi la înlăturarea multor idei greşite, cari sunt respândite chiar între români asupra manifestărilor spiritului naţional. Dar *Magnum Etymologicum* va mai avea un alt resultat, o cunoscinţă esactă a tesaurului limbei românesci şi a întrebuinţărei lui.

Avênd înaintea noastră întâiul volum al *Marelui Etimologic*, şi apreţuind marea însemnătate pentru naţiune a acestei publicaţiuni, precum şi onoarea, ce ea face ţĕrii şi Academiei, se deşteaptă în noi simţeminte de adêncă recunoscinţă şi de nemărginit devotament către M. S. regele, Augustul preşedinte şi protector al Academiei, care a conceput idea lucrării şi a dat mijloace, ca sĕ se realiseze; precum şi simţeminte de iubire, de stimă şi de mulţămiri cătră colegul nostru B. P. Haşdeu, care şi-a pus toată activitatea sa spre a realisa această lucrare, care va fi, cum a ḑis M. S. regele, „un monument neperitor“ pentru limba şi cultura română.

III. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.

În budgetul statului pe anul 1886—87 s'a trecut, pentru continuarea şi complectarea colecţiunilor istorice Hurmuzaki, o sumă totală de 33,000 lei; adecă suma de 15,000 lei, care s'a acordat Academiei în ultimii ani pentru cercetări şi publicări istorice, s'a unit cu suma de 18,000 lei, pe cari statul îi acordă anual pentru publicaţiunile Hurmuzaki. Prin aceasta s'a putut da o întindere mai mare decât în anii trecuţi publicării de documente şi culegerii lor de prin archivele strĕine.

Lucrările făcute în această direcţiune în decursul anului sunt următoarele:

1. Din *Documente privitoare la Istoria românilor* s'a publicat volumul V partea II (de XXVI şi 406 pagine). În această parte se cuprind 375 documente din anii 1650—1699, adunate din archivele statului dela Veneţia, din biblioteca St. Marco, şi din câteva colecţiuni din Roma. Volumul se termină cu un indice alfabetic genĕral pentru documentele cuprinse în amêndouĕ părţile lui.

2. S'a început tipărirea părţii II-a volumului III, în care se vor publica documente adunate tot din archivul de stat dela Veneţia pentru anii 1576—1600, spre a se completa printr'ânsele colecţiunea de documente din aceiaşi ani adunate de Hurmuzaki şi cuprinsă în tomul III deja publicat. În acest volum s'au tipărit până acuma 150 documente.

(Va urma)

gurată pentru un timp îndelungat; pentru un timp mult mai îndelungat, decât pot garanta aceasta nisce „protectori şi pretini“ pe braţul cărora ei vor sĕ se radime. Ei pot sĕ devie causa şi mĕduva viitoarei federaţiuni balcanice, care mai curênd sau mai târdiu se va compune din turci, sêrbi, bulgari, români şi greci. Dacă noi suntem sătui de protecţiunea, ce s'a esercitat asupra ţĕrei noastre în curgere abia de 10 ani, apoi cu atât mai mult Turcia trebue sĕ fie sătulă de amicia pretenilor sei.

Din punctul de vedere al acestor interese comune şi al soartei comune, care ne ameninţă, privim cu linisce la misiunea înaltă a Esc. Sale Riza-bey. Îi dorim deplin succes. Dar ca bulgari, cari cunoascem toate stâncile şi chiar petrile, ce se ascund în fundul apei, voim a face un serviciu patriei noastre cât şi misionariului, arĕtêndu-i starea lucrurilor, pe care el ca strĕin nu o cunoasce,

Cu ce partide vrea sĕ aibă afacere Esc. Sa? Cu proseliţii lui Karaveloff? Cu zancoviştii? Aceasta ar loví în demnitatea poporului bulgar. Trebue sĕ scie Riza-bey, că zancoviştii poartă pe fruntea lor stigmatul trădătorilor. Ei sunt bulgari, dar bulgari, cari şi-au vêndut patria şi au înfipt stindardul lor în lagărul duşmanilor Bulgariei. Desconsideraţi în Bulgaria ei au înţeles, că nu pot sĕ revie, decât rĕdimaţi pe baionetele strĕinilor. Eată pentru ce ei au urdit pe rea noastră, începênd prin a da jos pe principele bulgar. Cât de tari sunt ei în ţeară? Evenimentele au arĕtat'o cu prisosinţă: revoluţia dela 9 August, revolta din Burgas, Slivno, Perujiţa, generalul Kaulbars, revolta din Silistra şi Rusciuc. Şeful acestei partide Zancoff a plecat la Constantinopole, unde a întrat în convorbiri de împăciuire, ear în acest timp proseliţii sei au început revolte, au omorît şi au incendiat. Poate oare poporul bulgar sĕ încredinţeze destinele sale în asemenea mâni? Aceşti oameni sunt agenţii strĕinilor. Sĕ declare Esc. Sa, Riza-bey, dacă crede, că Zancoff este necesar aici, că trebue sĕ revie Suntem în posiţia de a'l asigura, că acest om nu va putea vení aici decât prin aer, căci pe pămênt el va fi lapidat în ori-ce oraş, în ori-ce sat. El nu poate vení în Sofia, decât sub adăpostul baionetelor ruse.

Dar atunci pentru ce?

În ceeace privesce pe P. Caraveloff, apoi partida sa se compune din 5—6 oameni, cari toţi se află astădi în Cerna-Djamia, (o temniţă în Sofia), arestaţi fiind pentru participare la revoluţie. Caraveloff şi amicii sei Zancoff şi Nichiforoff sunt trădătorii patriei. Ca ministrii ei au predat şi vêndut pe capul statului. Ei sunt nişte criminali şi mâne poimâne vor fi judecaţi. Dacă îi vom da putere, atunci pentru ce sĕ ne opunem ocupaţiunei şi candidaturei principelui de Mingrelia?

Astădi nu esist partide în Bulgaria, pentru că nu mai e timp pentru partide. Adi nu esistă decât poporul bulgar, represintat în totalitatea sa de guvernul ţĕrei; adi numai este la noi o luptă parlamentară pentru constituţiune, ci o luptă pentru esistenţă.

Escelenţa Sa, Riza-Bey, trebuie deci sĕ se adreseze la regenţă, dacă vrea ca misiunea sa sĕ fie încoronată cu succes. Guvernul actual este căpitanul, care conduce corabia şi scapă echipagiul de furtuni. *Zaharia Stoianoff.*

Varietăţi.

* (Dar Maiestatic.) Maiestatea Sa s'a îndurat prea graţios a dăruí din şatula sa proprie 400 fl. comunei Mândra păgubită prin foc.

* (Cas de moarte). Tinerimea universitară română din Budapesta adênc întristată anunţă, că mult iubitul coleg **Simion Micloşina,** rigorosant în medicină din Ezerişi (com. Caraş-Severin), după un morb îndelungat în etate de 27 ani a decedat Duminecă în 20 Martie st. n.

Rĕmăşiţele pămêntesci, primind Marţi în 22 Martie st. n. binecuvêntarea bisericească, conform ritului gr. or., în casa Nr. 8 din strada „Szalag,“ se vor depune spre eterna odichnă în cimiterul comun din Buda. — Fiei ţerina uşoară!

* (Proiectul programei sĕrbărei iubileului preoţiei de 50 de ani ai preasânţitului P. Episcop diecesan.) Sĕrbarea se va începe Duminecă în 12/24 Aprilie a. c. după ameadi la 4 oare, se va continua Luni şi se va sfêrşí Luni seara. Decurgerea sĕrbărei se va întêmpla în modul următoriu:

I. *Duminecă.*

1. In Dumineca Tomii la 4 oare după ameadi se face vecernia în biserica catedrală.

2. Seara la 7 oare se iluminează institutul diecesan şi casa diecesană cea noauă. Comitetul aranjator se va îngrijí ca tot atunci sĕ ilumineze şi concetăţenii noştrii ortodocşi. La casa diecesană, se va face un transparent cu insigniile episcopiei, avênd acela sĕ poarte inscripţiunea 9 Martie 1837. La 7 ½ oare se descarcă 3 treascuri; inmediat după aceea pleacă dela institutul pedagogic-teologic un conduct de faclii, purtând facliile deputaţi sinodali şi cetăţeni de frunte din oraş şi diecesă. Sub decursul conductului tot la 5 minute se descarcă un treasc. — Sosind conductul înnaintea reşedinţii episcopesci, aici se opresce, salută pe iubilant prin cântarea festivă ocasională esecutată de toate corurile de faţă; un deputat sinodal ţine o cuvêntare festivă către iubilar, după aceea corurile se mai produc în parte. Conductul apoi se îndepărtează şi întorcêndu-se pe strada magistratului se sfêrşesce în sunetul musicei şi cu îngrămădirea fă cliilor la crucea din piaţa cea mare.

II. *Luni în 13/25 Aprilie a. c.*

1 Dimineaţa la 5 oare se descarcă 24 de treascuri; după aceea urmează un revel cu musică pe stradele cele principale.

2. La 9 oare se începe liturgia, la care Ilustritatea Şa Domnul Episcop, la cas că va fi timp frumos, va fi condus cu litia, cântând corul corale bisericesci.

3. În decursul liturgiei se vor ţiné cuvêntările în numele clerului diecesan.

4. După liturgie întoarcerea acasă, dacă va permite timpul, earăşi cu litie.

5. La ½ oară după sosirea acasă presentarea deputaţiunilor de felicitare în ordinea staverindă mai târdiu.

6. La 2 oare d. a. banchet.

7. Sara la 8 oare concert împreunat cu danţ.

Afară de aceste:

1. Comitetul central a dispus facerea unei monete de suvenire din brons, care pe o parte înfăţişează portretul Ilustrităţii Sale cu inscripţiunea *Ioan Popasu, episcopul Caransebeşului;* pe altă parte poartă inscripţiunea: *În memoria iubileului de 50 ani al preoţiei, 1837—1887.* Monetele se fac în 1000 de esemplare.

2. Comitetul central a dispus compunerea unei cuvêntări ocasionale bisericesci, ce se va distribuí pe diua serbărei tuturor bisericilor din diecesă.

3. Tecstul cântărei festive a binevoit sĕ-l scrie dl Zacharia Boiu, protopresbiter şi ases. consistorial din Sibiiu, eară aria a compos'o domnul G. Dima, profesorul de cant dela semenariul „Andreian“ din Sibiiu.

* Închiderea sesiunei actuale a dietei — se dice — că se va face în 22 Maiu, şi se crede, că alegerile se vor efeptuí pentru periodul cel nou între 15—25 Iuniu a. c.

* (Convenţiunea vamală cu România.) Dl Sturza n'a însoţit pe regele şi regina României la Berlin, dic foile vieneze, pentru ca pertractările sĕ se înceapă cel puţin la sfârşitul sĕptĕmênei acesteia. Foile din România aduc scirea, că guvernul român este hotărît a nu încheia convenţiune cu monarchia noastră, dacă nu se va asigura României în mod cert esportul cerealelor şi mai cu seamă al vitelor.

* (Căsătoria civilă) s'a întrodus de curênd în Spania. La cununia bisericească va asista un judecător de pace sau un alt funcţionar civil. La căsătoriile necontractate bisericesce, biserica dă dreptul statului, de a constata valabilitatea lor, amăsurat legilor.

* Consiliul sanitar superior din România a decis, că la vară sĕ se formeze 32 de ambulanţe rurale, adecă în fie care district câte una.

* (Din mila lui Dumnedeu, sau din voinţa poporului). Din Amsterdam, cu datul 15 Martiu se scriu următoarele. În casa deputaţilor ţerilor de jos ale Germaniei titlul regelui a fost obiectul unei discuţiuni animate. La ordinea dilei era întrebarea, că în legea constituţiunei lângă titlul „regele ţĕrilor de jos ale Germaniei“ pentru ce nu e şi adausul: „din mila lui Ddeu“, pe când acesta în foaia oficială totdeuna îl poţi afla, decâteori se comunică legi nouĕ. Timp îndelungat sa desbătut întrebarea, că oare regele e rege din mila lui Ddeu sau din voinţa poporului, până când în fine deputatul Heemskerk prin o observare potrivită a pus capĕt discusiunei şi majoritatea parlamentului, din motiv, că întrebarea aceasta stă în strênsă legătură cu istoria regatului ţerilor de jos ale Germaniei, a resolvat cestiunea aceasta, în favoarea pracsei de până acum. Precând adecă în constituţiunea anului 1806 se dice, că coroana ţerilor de jos ale Germaniei e proprietatea Maiestăţii Sale regelui Ludovic Napoleon, — în constituţiunea anului 1814 se dice: „Coroana ţĕrilor de jos ale Germaniei se predă pentru tot deuna Maiestăţii Sale Wilhelm, principe de Orania şi Nassau“. Wilhelm I, în proclamaţia sa primă însuşi a recunoscut, că a primit coroana la dorinţa generală a poporului; şi când a deslegat pe suditşii sei de jurământul dat lui Napoleon I. a esprimat precis, că „aceasta a făcut'o în vîrtutea dreptului de domnitoriu, ce i-s'a dat din partea poporului.“

* (Joc al naturei.) În Scala-Ujfalu a fătat o vacă un viţel cu 5 picoare înainte, şi unul îndărăpt. Monstrul s'a dus la museul din Trencin.

* (Obiecte vechi) În museul din Pesta s'au depus de curênd şase blide orientale de argint, ce s'au găsit în comitatul Torontal pe pusta Cristur.

* (Dilele babelor.) Despre aceste babe ni se vestesce din jurul Orĕştiei, că au fost de tot fluşturate. Au ploat foarte mult şi apele au eşit din albia lor. Un copil mergênd dela scoala comunală din Beriu către casă în com. Sĕraca, când a fost sĕ trecă preste un riuleţ a cădut de pe punte în apă, ce curgea aşa de vehement, încât n'a dat răgaz oamenilor, cari erau pe ţĕrm, sĕ l scape. Abia în diua următoare aflară pe copil aruncat pe prund, avênd subsuoră cartea şi o bucată de pâne.

Doar aceasta întêmplare va serví locuitorilor de învĕţătură, ca sĕ-şi facă o punte mai corespundĕtoare nu numai o singură bârnă, după cum se obicinuesc a se face punţile încă în multe comune cu lemnele înaintea nasului!

* Numerul medicilor în Englitera e de 25.180. Englitera are 35 milioane de locuitori, aşa dară un medic la 1.350 locuitori. În Germania, Austria şi Norvegia este un medic la 3.000 locuitori. În Rusia sunt 15 000 şi astfel cade pe un medic 6.226 locuitori. În Francia sunt 25 000 medici pe un medic cad 1.4000 locuitori; apoi în America nordică e un medic la 600 locuitori.

* (Limba germană în armată). Studenţii maghiari dela universităţile din Pesta şi Cluş au luat iniţiativa pentru de a mijlocí, că deací înainte voluntarii pe un an, sĕ depună esamenul de oficeri în reservă în limba ungurească. S'a şi ales o deputaţiune dintre ei, care în frunte cu deputatul Dr. Aurel Münnich s'a presentat la ministrul honvezimei în causa aceasta. Ministrul bar. Fejérváry a rĕspuns la cererea lor pe scurt următoarele:

Acolo, unde se află diferite naţionalităţi după limbă, a trebuit şi trebue ca sĕ se creeze posibilitatea de-a ţiné acest corp la olaltă! Mijlocul de atingere, şi semnul de aparţinere la olaltă îl formează în armata noastră comună limba germană. Eu cred, că sunteţi pe deplin convinsi cu toţii, că dintre toate limbile cea germână a fost admisă în armată mai mult ca o recerinţă naturală, şi că dela aceea nu ne putem abate. Evit de-a desfăşura consecuinţele, ce ar trebuí sĕ resulte din întâmplarea, când ar vorbí maghiarul numai maghiaresce, germanul numai nemţesce, polonul numai polonesce, bohemul numai bohemesce etc. etc. Eu cred, că şi D-voastră vedeţi, că este imposibil de-a face aceasta. Dacă acum atât dela oficerii din armată cât şi dela D-voastră cari vĕ nĕzuiţi a ajunge oficeri, sĕ cere, ca sĕ posedeţi limba germană cel puţin pe jumĕtate, şi s'o folosiţi în serviţiu, aceasta e o consecuenţă din cele spuse.

In cele din urmă mai dise ministrul, că va face tot posibilul, ca sĕ nu se pretindă aşa strict perfecta cunoscere a limbei germane.

* (Intre umbrelă şi umbreluţă.) La 23 Februariu se preumbla în grădina publică din Viena un june elegant, dând braţul unei domnişoare frumoase şi micuţe, care spre a atrage privirile publicului asupraşi, ţinea cu cochetărie o umbreluţă deschisă în mână. De-odată fisionomia junelui elegant ajunse alternativ, când palidă ca turta de ceară, când roşie ca focul; se afla în faţa unei doamne trecută în vêrstă, care ţinea în mână o mare umbrelă şi învêrtind'o în aer începu s'o pună în contact cu spinarea elegantului. Dşoara voí sĕ-i vină în ajutoriu, dar el o reţinu dicêndu-i: „Stai la o parte, nu te amesteca, e soacra mea!“ — „Ce spui?“ esclamà dşoara, „tu esci însurat? şi eu aflu tocmai acum, neruşinatule!“ Cu aceste cuvinte întrá şi umbreluţa în acţiune şi bĕtrâna şi juna femeiă esercitară puterile lor asupra nenorocosului, până când umbrela şi umbreluţa cădură sfărâmate în bucăţi din mânele lor.

Scopul şi modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

Scrierea. Dacă esercitiile pregătitoare s'au făcut cu destulă precisiune, elevii au ajuns în starea de a scrie cât mai acurat literele după modelul făcut de învĕţător pe tablă. Dar elevii trebuesc dedaţi a scrie şi după dictat, fără de a avea model. Scrierea după dictat, precum şi cea după model, sĕ se facă pe tact, numĕrând învĕţătorul fiecare linie a literei d. e. la scrierea literei „*c*“ se vor numera 4 trăsuri. Dupăce elevii sciu scrie frumos literile mici, se va trece la scrierea literilor mari, în scrierea cărora elevii se vor esercita în acelaş mod ca şi la scrierea literelor mici. Literele apoi se vor combina în silabe şi cuvinte; unele cuvinte le va scrie învĕţătorul pe tablă, ear elevii le vor decopia şi vor forma despre ele câte o ḑicere simplă, carea încă se va scrie pe tablă şi se va decopia de elevi. Dupăce elevii vor fi esercitaţi bine în decopiarea cuvintelor şi ḑicerilor scrise pe tablă, vor putea fi îndrumaţi a decopia şi unele piese mai mici, pe cari le-au cetit şi cari au fost esplicate, ear mai târḑiu vor scrie de rost cuprinsul pieselor cetite. Prin aceste eserciţii elevii se deprind a cugeta şi când scriu şi nu vor sĕvêrşí numai o lucrare mechanică.

Paralel cu acestea se va lua şi scrierea frumoasă, caligrafică. La început se vor scrie literile singuratice după forme caligrafice, apoi cuvinte şi ḑiceri, mai târḑiu vor putea fi decopiate şi unele piese mai scurte din carte cu respect la caligrafie.

Esercițiile gramaticale. Cu ocasiunea esercițiilor pregătitoare la cetit elevii au învĕţat a cunoasce cuvintele ca părţi ale ḑicerilor, apoi părţile constitutive ale cuvintelor şi silabelor; ear prin esercițiile intuitive au învĕţat a numí obiectele din scoală, din casă, din curte etc. şi a ḑice câte ceva despre ele. Acum li se-va arĕta, că noi cunoascem lucrurile prin cele 5 simţiri, în lipsa cărora nu am avea nici o cunoscinţă despre lucrurile, ce ne încunjoară. Se vor clasifica toate obiectele cunoscute de elevi în fiinţe şi lucruri, se înţelege nu dânduli-se înainte definiţiunea, ci aşa, că prin asemĕnarea acelor obiecte elevii se vor conduce a face înşişi clasificarea, că unele au viaţă, sunt însufleţite şi sĕ mişcă singure, ear altele nu au viaţă, nu sunt însufleţite şi nici nu se mişcă de sine. Statorind elevii aceasta clasificare, învĕţătorul le va spune, că cele dintâiu se numesc fiinţe, ear cele de a doua se numesc lucruri. Toate acestea — fiinţele şi lucrurile — au câte un nume ca sĕ se poată deosebí unele de altele. Toate numele fiinţelor şi lucrurilor se numesc cu un cuvênt substantive. Ajungênd, sĕ dăm elevilor noţiunea aceasta noauă pentru ei, aci ne vom oprí puţin şi prin esercţii diferite vom face sĕ înţeleagă pe deplin, ce este substantivul şi sé se întipărească aceasta bine în mintea lor. Aceste esercţii se cuprind în numirea mai multor lucruri şi fiinţe din cercul cunoscinţii elevilor, în scrierea lor pe tăbliţe sau în caete, în căutarea lor într'o piesă de cetire anume aleasă în scris şi verbal; din această piesă învĕţătorul va scrie câteva substantive pe tablă şi va provoca pre elevi a ḑice ceva despre ele. D. e. cal, bou, părete, carte, cal*ul* fuge, bou*l* trage, părete*le* e alb, carte*a* e mică. Aci numai decât vor vedé elevii, că pentru a hotărí mai deaproape substantivele s'a mai adaus la fie-care câte o părticică (*ul*, *l*, *le*, *a*). Aceste părticele se numesc *articul*. Vor urma apoi esercţii în articularea mai multor substantive. Tot prin esemple de felul acesta se vor conduce elevii a cunoasce, ce este verbul şi adjectivul. Prin esercţii de a forma ḑiceri, în cari se ne spună, ce face cutare fiinţă sau lucru vor cunoasce elevii mai multe cuvinte, cari nu sunt nici substantive, nici articli, ci ele arată, că ce face cineva sau ceva. De aci uşor li se va face cunoscut verbul. Tot asemenea se vor forma ḑiceri, în cari sĕ se spună, cum sunt lucrurile sau fiinţele d. e. Tabla e neagră etc. Din acestea vor cunoasc elevii cuvintele, cari arată însuşiri de ale lucrurilor şi fiinţelor, cuvinte, ce se numesc în gramatică adjective. (Va urma.)

Pentru de a afla frumosul pămênt frumos (plăcut), trebue mai înnainte de toate ca plăcerea sĕ circuleze în întreg corpul, ceea-ce se numesce sănĕtate, şi pe care numai singur bolnavul o poate preţuí; astfel scrie un vechiu pătimaş de nervi, H. Leonhart, oficiant de înregistrĕmênte la perceptoria împer. din Schiltigheim în Elsaţia: Elixirul D-voastră de nervi a avut o influinţă foarte bine-făcĕtoare, că după consumarea aceluia me simt transversat de o plăcere încă necunoscută. Se află veritabil numai sub marca (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacie şi în centrala Dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Mercuri în 23 Martie 1887.

Brünn: **16** **57** **14** **53** **64**

Nr. 540 [1562] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de paroch din comuna Potingani, pe basa Ven. resoluţiuni consistoriale dtto 23 Decembre 1886 Nr. 6787 B. se escrie al doilea concurs cu termin de 30 ḑile dela datul primei publicări.

Emolumentele sunt:

1. Dela 53 familii 1 ferdelă (20 cupe) cucuruz sfârmat à 1 fl. 50 cr.	fl. 79.50
2. Cununa anului dela 40 familii, câte o ferdelă de grâu sau 2 fl. v. a. de familie	fl. 80.—
3. Venitele stolare sistemisate mai dinainte dela botezuri, cununii, înmormântări, sfeştănii	fl. 60.—
4. Dela 33 familii una ḑi de lucru cu palmele, şi dela 20 familii cu carul (cu boii)	fl. 37.—
5. Alte venite accidentale la botezul domnului, la St. Pasci, precum şi altele împreunate cu serviciul intern şi estern bisericesc . .	fl. 40.—
Suma . .	fl. 296.50

Doritorii de a competa la acest post, au a-şi înainta suplicile lor instruite conform legei, în terminul mai sus indicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zărandului.

Brad, în 9 Februariu, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 76 [1563] 3—3

CONCURS.

Devenind parochia de clasa a III-a din comuna Loman cu apartinenţele sale de pe deosebitele plaiuri şi pleşi vacantă, se escrie la înţelesul ordinului Veneratului Consistoriu archidiecesan din 13 Decembre 1886 Nr. 6947 B. pentru întregirea acesteia concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pre lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260 famiiii titulo: salariu de fie-care familie 1 fl., . .	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezii dela fie-care familie 30 cr., . .	fl. 78.—
3. Dela boteze, cununii şi îngropăciuni taxele regulate dau	fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare şi regulate	fl. 29.10
Suma . .	fl. 466.30

Doritorii de-a ocupa această parochie mărginaşe şi risipită au sĕ-şi aştearnă suplicele înzestrate cu docuemntele recerute de statutul organic şi regulamentul provisoriu pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat.

Sebeş, în 17 Februariu, 1887.

Oficiul protopr. gr. or.
În conţelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 206 [1561] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de classa III, Daia-sĕsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, se escrie, conform ordinaţiunei Venerabilului consistoriu archidiecesan, dtto 28 Ianuariu a. c. Nr. 7186 B., concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială cu doauă închăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de piatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, grajd şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate immediat lângă biserică, calculate cu	fl. 62.—
2. Porţiunea canonică, 4 jugări 1274 stânj. ☐ de arat şi 7 jugări 334 stânj. ☐ de cosit, calculate cu . . .	fl. 150.—
3. Dela 60 familii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfărmat, computate cu	fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală	fl. 14.—
5. Opt stânjini de lemne din pădurea comunală computate cu	fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani	fl. 14.—
7. Dela botezurile copiilor preste an prest tot . .	fl. 8.20
8. Dela înmormêntări .	fl. 15.—
9. Dela slujirea sântului maslu preste an	fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac	fl. 20.—
11. Dela cununii . . .	fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii)	fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în paresemi	fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face . .	fl. 3.—
Suma . . .	fl. 402 20

Doritorii de a concurge la aceastà parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu aceea îndatorire, că sub durata concursului sĕ se presenteze în vreo duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii, pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântare, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi, se recere şi concediu dela Veneratul Consistoriu archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 10 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 1101/1887 [1558] 3—3

Publicaţiune.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă tuturor celor interesaţi, că în causa comasări hotarului comunei **Crăciunel** (Oláh-Karácsonfalva) pentru statorirea lucrărilor pregătitoare, regularea representărei, alegerea ingineriului şi statorirea speselor se pune ḑi de pertractare **18 Aprile st. n. la 10 oare a. m.** ce se va ţiné la faţa locului în comuna Crăciunel la căncelaria comunală.

La aceasta pertractare se citează toţi interesaţii cu aceea observare, că neparticipanţii se privesc ca învoiţi, neîmpedecându-se începerea lucrărilor.

Elisabetopole, din şedinţa tribunalului ţinută la 21 Faur, 1887.

Nagy Lajos, jude. **V. Iakab Árpád,** notar.

---

289 sz. 1886. [1566] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szeredahelyi kir. járásbiróság 1983 számu végzése által „Albina“ hitelintézet Moga János és társa ellen 185 frt. tőke, ennek 1885 év Junius hó 30-ik napjától számitandó 6% kamatai és eddig öszszesen 36 frt. 62 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 356 frt. 10 krra becsült lovak, szekér és házibutorokból álló ingoságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 1983 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Rodon **1887-ik év április 4-én délelőtt 10 órája** és Nagyludoson leendő eszközlésére **1887-ik év április hó 5-ik napjának délelőtt 9 orája** határidőü kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingoságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbeti gérőnek becsáron alul is eladatni fognak

Az elárverezendő ingoságok vételára az 1881 évi LX t cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szeredahelytt, 1887-ik évi Marczius hó 20 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

Ca se putem avea totdeauna
Legume
proaspete, fine, gustoase şi hrănitoare trebue ca sĕ le scim cultiva. — Îndrumare dă cartea **„Despre legume,“** unica în limba română, carea se capĕtă *franco* dela **Nicolau Avram** din Totvaradia (Totvárad), trimiţindu-i-se **60 cr.** cu asemnata. [1567] 1—3

Câştig sigur!
Persoane solide **din ori-care strat al societăţii,** cari voiesc sĕ se ocupe cu **vênḑarea de losuri de stat şi premii, prescrise prin lege,** plătind **conform articlului de lege XXXI din 1883** în rate, — pot sĕ fie aplicaţi prin noi ori unde, pe lângă nisce **condiţiuni foarte bune. Cu oare-care sîrguinţă poţi dobândì fără capital şi risico dela 100 pănă la 300 fl. la lună.** [1526] 6—6
Ofertele scrise în limba germană, provĕḑute cu indigitarea ocupaţiunei presente sunt a se adresa la
Hauptstädtische - Wechselstube - Gesellschaft.
Adler & Cie, Budapesta.

Singur veritabil sĕ află sub această marcă de deposit
Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber
durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.
Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.
Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**
Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 11—26
Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 28 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Martiu, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 13 Martiu, 1887.

(*Agr.*) La romanii cei vechi se începea anul primăvara cu luna lui Mărţişor. Era adecă aceasta o împărţeală de totului tot firească. Natura însaşi primăvara, vara şi toamna este în lucrare continuă; ear earna după o muncă îndelungată pausează, odichnesce, în tocmai ca omul, care lucră şi ostenesce toată ḑiua, ear de seara până dimineaţa, adecă preste noapte doarme, odichnesce spre a-şi câştiga puteri noauă pentru munca din ḑiua următoare.

Talpa ţĕrei, săteanul îşi scoate primăvara plugul la câmp, spre a-şi lucra pământul, şi seamênă în brazde sĕmênţă cu credinţa în Dumneḑeu, ca pe toamnă sĕ aibă roadă însutită. Pământul grijit şi lucrat bine, este iubit şi de mama natură, pentrucă aduce economului sîrguincios roadă multă şi îmbelşugată. Lucrul bun este binecuvêntat; ear lucrul slab remêne sterp.

Ce privesce îndeosebi starea ţĕranului român, ea este astăḑi tot aşa — precum a fost secoli întregi, — el are o soarte foarte grea, şi reclamă toate condiţiunile timpului actual spre a potea da înainte, căci divisa e: cine nu progresează, regresează. Ceea ce pe economul român între impregiurările actuale îl pot ajuta sunt: sciinţa, sîrguinţa şi cruţarea; adecă însuşirile unui adevĕrat om, carele trăesce nu numai pentru sine, dar şi pentru generaţiunea viitoare. Ori-care om din mult puţin cât agonisesce, trebue sĕ-şi pună la o parte cât de puţin; pentru că fără de un capital oare-care, viaţa seamână unei luntre ajunse prin nomol, ce merge cu greu şi fără sporiu: ear ajutoriul strĕin, cu timpul trebue amar resplătit.

În timpuri normali economul face progres pe fie-care an. Nu se pot însĕ numí timpurile, în cari trăim timpuri normali; astăḑi sunt de tot multe neajunsurile.

O crisă economică se simţesce în toată Europa, mai vîrtos de un deceniu în coace. Până când toate statele europene — în nesinceritatea lor reciprocă, ce le caracterisează — şi au impus cele mai ridicate cheltueli în administrarea publică, precum în treburile militari şi cele de comunicaţiune, îngreunând toate stratele poporaţiunei cu servitii grele, cu contribuţiuni şi dări feliurite şi numeroase, încât astăḑi poporul cu drept cuvênt ḑice: „Am încetat a fi robii domnilor (nemeşilor); dar suntem cu atât mai vîrtos robii statului, ai ţĕrii." Dulce şi cinstit lucru este a murí pentru ţeară. Frumoasă macsimă, dar aceasta macsimă se poate aplica numai pentru anumite clase din societate. Ar fi o interpretare sinistră, când s'ar aplica în sensul, că toţi cetăţenii au meniţiunea numai a lupta pentru patrie; din contră cea mai mare parte a cetăţenilor trebue sĕ muncească -- pentru ca cei chemaţi în cas de lipsă sĕ poată murí, acoperiţi de isbândă şi glorie deplină!

Până când dară toate statele din Europa întreagă sunt pline de stări perverse; în lumea cea nouă, în America, cu care avem legături neîntrerupte, lucrurile se petrec cu totului-tot altfel! În loc de pregătiri de resbel e desarmare generală; în loc de detorii şi deficite în budgetul statului, sunt escedenţe şi economii; în loc de dări şi contribuţiuni ridicate şi de felurite soiuri, sunt dări simple şi reduse la un minimum, ce numai se poate; în loc de regres, statele deosebite din America progresează colosal, şi fac tuturor ţĕrilor şi popoarelor din vechia Europă concurinţa cea mai mare pe toate terenele economice!

Concurinţa, concurinţa americană este causa, că grânele n'au preţul acela ridicat, ca din ele sĕ putem trăí şi sĕ putem suporta şi cheltuelile publice; că vitele de tot felul, precum boii, caii, porcii, oile, n'au preţul acela, care am dorí sĕ-l aibă, pentru ca sĕ ne putem acoperí toate lipsele.

Dar natura ori cărei crise este, că ea nu poate ţiné mult timp!... *„mundus se expediet!"* — Până la acest espedient însĕ trebue cu toţii sĕ băgăm bine de seamă: ca din crisa actuală sĕ putem eşí cu toţii întregi la liman. Sĕ nu avem perderi dureroase nici economicesce, nici naţionalicesce. Numai lumina, sirguinţa, abnegarea de sine, — lăpĕdarea lenei, a vanităţilor, a certelor de nimica, şi credinţa nemărginită, că suntem vrednici de un viitoriu mai ferice ne pot ajuta.

Această credinţă trebue sĕ o cultive în popor bărbaţii inteligenţi ai lui, cari, când vĕd fasele crisei, — cunosc tot odată şi căile naturale, prin cari trecênd, vom scăpa din ea.

La începutul primăverei ḑicem dar românilor: „Lucraţi bine şi cu credinţă înt'run viitoriu mai bun. Nu ascultaţi de cei ce ve învită la viaţă uşioratică, destrămată şi nedisciplinată. Munca, buna regulă în toate, este basa prosperărei. Aceste principii sĕ ne fie conducêtoare în viaţa noastră privată şi publică, şi atunci în lupta noastră de esistenţă succesul va fi sigur.

Revista politică.

De cumva nefericita soarte a Bulgariei nu va urzí mai mare ură şi vraşbă între puteri, aşa după cum se desvoaltă astăḑi lucrurile în statele cele puternice, şi după declărările marilor diplomaţi, n'ar fi prospecte de isbucnirea unui rĕsboiu.

Pentru susţinerea celor ḑise, n'avem decât sĕ privim mai întâiu activitatea cea mare, ce se desvoaltă în Francia, o activitate al căreia scop nu este o sguduire politică şi socială, ci o revoluţiune mai mult de caracter scientific, care după cum se esprimă foile francese inspirate de articolul *„La fin d'un siècle"* va domina preste celelalte. Francesii, se ḑice în acest articol, au un vis cu mult mai frumos, decât o sguduire politică. Ei chiamă popoarele la esposiţie, la o serbare a muncei, în amintirea revoluţiunei din 1789. Tunurile vor fi întrebuinţate numai spre a saluta ḑiua bucuriei generale din Francia şi pe oaspeţi. Francesii d'ocamdată sunt angajaţi cei drept la luptă, dar lupta nu se va întêmpla în ură şi vraşbă, între asupriţi şi asupritori, ci va fi o luptă, la care toate popoarele ajunse la o desvoltare culturală vor lua parte unite cu iubire comună, ş'al cărui resultat va fi folositoriu umanităţii şi înregistrat cu bucurie de cronicari în istoria ori cărui stat, ce va fi părtaş.

În Germania, Bismarck au găsit alte mijloace de a-şi realisa visul şi astfel — de va fi om de cuvênt — va împedeca isbucnirea rĕsboiului. El n'a cruţat ultimul ban pentru d'a arma pe cel din urmă om dela cap până în tălpi, căci Bismarck nu credea, că va putea ţiné ecuilibrul european, decât numai cheltuind şi cel din urmă dinar şi îngrijindu-se de pusci, de revolvere, de tunuri şi făcênd ca fii poporului sĕ-şi petreacă floarea vieţii lor între zidurile casarmelor, auḑind neîncetat sunetul trimbiţelor, comandele şefilor, povestile de gloria militară, povesti despre oraşe şi provincii prădate, despre ostiri sdrobite; prin o astfel de educaţiune pastorală are de gând Bismarck sĕ facă pe locuitorii germani oameni linişţiţi şi la cas de lipsă viteji, şi aceste milioane de soldaţi au meniţiunea a devení astfel neşte santinele europene, cari nu vor mai permite popoarălor sĕ se sfăşie şi statelor sĕ-şi mărească teritoriul prin rĕsboaie păgubitoare umanităţii.

Santinela cea mai puternică, care veghiază cu ochi vioi neîncetat asupra păcei e fără îndoială bătrânul monarch al Germaniei. Până ce nu se vor închide ochii acestei santinele, anevoe va isbucní rĕsboiul; căci e cam greu de creḑut, ca un monarch, care a împlinit 90 de ani sĕ se hotărască uşor pen-

---

FOIŢA.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1887.

Raportul

secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1886—87.

(Urmare.)

3. Din *Fragmente zur Geschichte der Rumänen* s'a publicat volumul V (de XIV şi 473 pagine), în care se tractează istoria principatelor române şi a cestiunii Orientului în general dela 1724 până la 1782. Cu acest volum se termină studiile fragmentare redactate ale nemuritoriului Eudoxiu Hurmuzaki, mai remânênd a se pune în ordine şi a se publica mai multe note şi ecscerpte, cari se mai află în hârtiile sale.

4. În relaţiunile anilor trecuţi am avut onoarea a ve arĕta hotărîrea comisiunei publicaţiunilor Hurmuzaki în privirea complectărei colecţiunei de documente pentru epoca mai veche a istoriei noastre, adecă înainte de anul 1575.

În decursul anului încetat s'a tipărit întâiul volum (de XXX şi 701 pagine), cuprinḑênd 553 documente estrase din diverse publicaţiuni şi privitoare la anii 1199—1345, adecă la cea mai veche epocă documentală a istoriei noastre. Documentele reproduse în acest volum s'au controlat în diferitele ediţiuni, în cari au fost publicate. Unele au fost colaţionate chiar cu originalele spre a se ajunge astfel la un tecst autentic curăţit de toate greşelile strecurate în alte ediţiuni. La sfârşitul volumului s'au pus cinci stampe litografice, pe cari sunt reproduse facsimile de diferite numiri proprii precum şi câteva citate, ale căror tecst este contraversat. Acest volum, prelucrat de dl Nic. Densuşianu, s'a tipărit cu îngrijirea d-sale, şi formează întâiul volum al colecţiunei Hurmuzaki.

Continuându-se această lucrare, se va complecta în mod documental partea mai vechie a istoriei noastre, şi studiile istorice se vor putea face de acum înainte pe base sigure şi necontestate; ear colecţiunea Hurmuzaki devine astfel din ce în ce mai mult un corp complet al documentelor privitoare la istoria românilor.

5. Decopiarea de documente făcute prin îngrigirea d-lui coleg Odobescu din archivele ministeriului de esterne din Paris, s'a continuat în anul trecut. Pentru această lucrare s'a trimes suma de 2500 lei din fondul publicaţiunilor istorice. Dela d-sa s'au primit în decursul anului 14 caiete de copii pentru anul 1885—86 şi 30 pentru anul 1886—87, cele mai multe din ele cuprinḑênd o parte din memoriile generalului comite de Langeron.

Generalul de Langeron, fiind în serviciul Rusiei, a luat o însemnată parte activă la mai toate campaniile Rusiei în contra turcilor dela sfêrşitul secolului trecut şi dela începutul celui present, şi prin urmare la repeţitele ocupaţiuni ale principatelor de către ruşi. El a fost de mai multe-ori comandant suprem al oştirilor rusesci din principate. Memoriile lui cuprind relaţiuni amănunţite de mare însemnătate asupra stărei sociale şi politice a principatelor în acea grea epocă a istoriei românilor.

Îndată după primirea copiilor, s'a început tipărirea acestor documente, şi din ele se va forma al III-lea volum de suplement la colecţiunea Hurmuzaki.

Starea actuală a documentelor publicate în colecţiunea Hurmuzaki este următoarea.

Volumul	Anii	Documente	Adunate de Hurmuzaki.	Adause de Academie.
I	1199—1345	553	—	553
III p. 1.	1576—1599	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	150	—	150 (sub pressă)
IV p. 1.	1600—1649	629	629	—
IV p. 2.	1576—1652	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	475	—	475
VI	1700 -1750	355	355	—
VII	1750—1818	308	308	—
Suplem. I.	1518—1780	1414	—	1414
„ II.	1781—1814	988	—	988
„ III.	1709—1826	50	—	50 (sub pressă)
		6459	1995	4464

6. Decopiarea de documente se continuă fără încetare în archivul statului dela Veneţia. Directorul acestei mari co-

tru eventualităţile unui rĕsboiu, chiar şi avênd şanze, că armata lui va eşí biruitoare. Marţi s'a serbat marele monarch aniversarea ḑilei naşterei şi cu el a sĕrbătărit întreg poporul german drept o festivitate a mărirei şi a unităţii naţionale. Din întreaga jurnalistică transpiră veneraţiune, stimă şi pretenie faţă de acest cap încoronat şi faţă de Germania, căci întreaga jurnalistică socotesce aceasta ḑi de o mare importanţă politică, în care se restabilesce ecuilibrul european şi s'a asigurat menţinerea păcei.

Astfeliu foaia liberal conservativă „Post“ scrie: Cu posivitate nimenea nu poate afirma, că pericolul unui rĕsboiu s'ar fi înlăturat de tot, dar că cu ocasiunea acestei ḑile s'a pus base solide păcei europene poate fi asigurat şi cel mai nedumerit om; căci aceasta a fost destinată sĕ devină ḑi epocală în istoria omenimei.

În Francia încă a fost salutată cu bucurie aceasta ḑi festivă a poporului german. Un act de curtoasie demonstrativă s'a putut observa la ambasada germană din Paris. Toate persoanele distinse ale lumei oficiale din Paris au luat parte la soareaua festivă, toţi ministrii, între cari chiar şi generalul Boulanger, Freycinet, Floquet şi Clemenceau, de unde deduc foile germane, că acestea, nu pot fi decât simptoame ale amiciţiei intime faţă de Germania; apoi preşedintele republicei, Goblet, a trimis o depeşă de felicitare din partea republicei cancelariului Bismarck cu rugarea, că sĕ o înainteze împĕratului.

Din foile ruse încă transpiră un ton neobicinuit de pretinie şi stimă faţă de Germania. „Journal de St. Petersburg“ atribue marea popularitate, ce o are împĕratul Wilhelm în toate cercurile societăţii rusesci, legăturei amicale, ce esistă între dênsul şi curtea împĕrătească din Rusia.

În privinţa cestiunei vamale, scriu foile române, că pentru continuarea negoţierilor cu monarchia noastră vor pleca în curênd la Viena dnii P. S. Aurelian şi principele Ghica. După cum se scrie negoţierile vor întêmpina multe greutăţi. Deocamdată misiunea delegaţilor români va fi ţĕrmurită la cestiuni de principiu, amenuntele se vor discuta la Bucuresci, unde vor trebuí sĕ ia parte şi delegaţii austro-ungari. Maghiarii din incidentul denumirei acestor delegaţi români au fost surprinşi cu totul în mod neplăcut. Ei cred, că Aurelian nu va renunţa la hotărîtul seu punct în ceea ce privesce vămile de scutire şi atunci negoţierile, cari au luat o desvoltare destul de favorabilă în timpul din urmă, vor fi earăşi întrerupte.

„Popolo Romano“ afirmă, că foaia oficioasă italiană cât mai curênd va publica un comunicat referitoriu la alianţa Italiano-germano-austro-ungară.

Serbarea din Berlin.

Din Berlin, despre festivităţile, arangiate cu ocasiunea iubileului împĕratului Wilhelm, se scriu următoarele:

Capitala Germaniei deja în ḑori de ḑi purta timbrul serbărei împĕrătesci, şi stradele erau îndesuite de lume. Poporul cel mai mult era adunat în stradele, ce conduc spre strada „Linden,“ care încă era îndesuită de lume. Înaintea statuei lui Frideric cel mare stătea mulţimea ca înţepenită, şi numai din când în când, la câte un moment mai însemnat, se mişca. Un asemenea moment a fost sosirea părechei regale a României. Elisabeta, regina României, şedea în trăsura primă alăturea cu principesa de coroană şi mulţămia călduros ovaţiunilor mulţimei. In a doua trăsură şedea regele Carol cu principele de coroană. Înalţii oaspeţi, înainte de a merge la cuartirul anume arangiat pe seama lor în palatul împĕrătesc, au făcut o scurtă visită împĕratului. Când au părăsit palatul, mulţimea erupse în strigări de „hoch“ fără finit, şi scurt după aceea ivindu-se în fereastră capul venerabil al bĕtrânului monarch, mulţimea erupse din nou în „hoch“-uri frenetice.

Festivitatea s'a început cu trasul clopotelor dela toate bisericile. Oraşul era decorat foarte pompos cu stindarde naţionale, cununi de lauri, tapete etc. In toate ferestrile boltelor era pusă busta împĕratului decorată cu cununi de lauri. La 9 oare s'a ţinut în toate bisericile „Te-deum“. Punct la 10 oare s'a început defilarea înaintea palatului a tinerimei universitare, şi a mai multor sute de reuniuni şi societăţi cu stindardele şi emblemele lor. În tot decursul acestor defilări, iubilantul monarch a stat la fereastră, ear poporul îi făcea cele mai entusiastice ovaţiuni. După aceasta a urmat presentarea membrilor casei domnitoare şi principilor oaspeţi.

Cătră 2 oare împĕratul a eşit ca de obiceiu cu trăsura. În decursul după-ameaḑi gratulară pe împĕrat representanţii puterilor strĕine. La 5 oare s'a ţinut la palat dineu familiar, la care au luat parte toţi prinţii, câţi se aflau în Berlin.

Într'aceea mulţimea se îndesuia mereu, şi pe ambele părţi a stradei „Linden“ mai multe mii aşteptau conductul cu torţe, care a fost ovaţiunea întregei studenţimi din Berlin. În fruntea conductului mergea un hornist călare, purtând uniforma de pe timpul lui Frideric II; eară preşedintele comitetului arangiator, Münich, care întorcându-se spre fareastra, unde sta bĕtrânul monarch între cele mai viforoase strigăte de „hoch“ a esprimat simţemintele de loialitate a tinerimei şi a salutat pe: „învingĕtorul în resbele, pe tatăl patriei, pe consolidătorul elementului german, pe apĕrătorul intregităţii patriei şi pe susţinătorul păcei europene.“ Ovaţiunile s'au repetat înaintea palatului cancelarului Bismarck, şi dênsul de asemenea a primit ovaţiunile, stând în fereastră. De aicia întreg tumultul s'a îndreptat spre palatul statului major, unde i-a făcut ovaţiuni mareşalului Moltke.

Punct la 12 oare s'a dat 100 de salve cu tunurile.

Seara a fost iluminaţia oraşului cu o splendoare fără părache în istoria imperiului german. Nu era fereastră neiluminată. Edificiile publice toate erau provĕḑute cu diferite transparente. Mai frumos a fost iluminată banca imperială pe frontispiciul căreia se putea cetí din flacări numele împĕratului şi coroana.

La soareau, ce s'a ţinut în sala albă a palatului a luat parte cu totul 390 persoane, învitate au fost cu totul peste 900. Membrii curţii imperiale au început a se aduna inmediat după 9 oare şi aşa pe rênd toţi principii oaspeţi, ambasadori şi alte somităţi. Bĕtrânul iubilant în tot decursul souarelei şi-a păstrat cea mai bună disposiţiune, şi nimic nu se putea observa la dênsul din oboseala ḑilei.

Foaia oficioasă publică cea mai cordială mulţămită a monarchului cătră popor, pentru ovaţiunile, ce i-a făcut din incidentul aniversărei ḑilei nascerii. Apoi continuă cam astfel: „În frageda mea copilărie priveam cu adêncă întristare la starea sdruncinată a ţerii tatălui meu, dar pe timpul, când imperiul şi-a luat avêntul renascerii, am învĕţat a cunoasce fidelitatea şi devotamentul poporului cătră patrie. Acum la adâncile mele bĕtrâneţe cu satisfacţiune şi cu mândrie privesc la schimbările produse în gloriosul nostru trecut mai recent, ce vor serví lumii de doveḑi despre unitatea noaştră germană şi a iubirei noastre de patrie. Dea ceriul, ca succesele de mult dorite şi sub stăpânirea mea realisate, sub scutul binefăcĕtoarei pace, sĕ se asigureze înflorirea atât a patriei, cât şi a singuraticilor.

Principele Alecsandru al Bulgariei

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

Autorul în întroducere începe a descrie greutăţile, ce a avut sĕ întimpine în călĕtoria sa la Bulgaria. Era pe la 17 Decembre 1879, când sosì la Bucuresci, de unde luà drumul spre Giurgiu. Dificultăţile drumului începură dela Smărda. După un chin de vre-o 5 ḑile sosì în Sofia.

Capitala Bulgariei era pe atunci un oráş murdar turcesc. Stradele înguste şi în zigzaguri cu căsuţe mici. Animaţiunea era tare pe strade şi fel de fel de porturi ale diferitelor naţionalităţi se vedeau pe uliţe.

Sosit la Sofia, preotul Koch merse a doua ḑi la palat pentru a se presenta principelui Battemberg. Principele era dus în inspecţie. Cum sosì i-se dete audienţă. Autorul nu vĕḑuse încă nici odată pe principe şi de aceea ascepta cu nerăbdare, sĕ-l vaḑă. A rĕmas cu totul încântat.

„Găsì un tênĕr în floarea vêrstei — scrie preotul Koch. — Trăsurile feţii sale erau pline de energie. Principele avu mare plăcere, că am venit, căci doria sĕ aibă o persoană cu care sĕ poată schimba ideile sale. Intrigile rusesci îi amăriau viaţa. Împĕratul Alecsandru îi era binevoitor şi relaţiunile principelui cu agentul rusesc Dawidow erau din cele mai cordiale, ministrul de rĕsboiu însĕ, Parenzow, colonelul Şepelow, care i-a fost ataşat de cătră împĕratul Alecsandru ca un sfetnic militar şi alţii, i-se puneau în drum, agitând nu numai în sferele militare, ci şi în cele civile, încuragiând partidele oposiţioniste din rĕsputeri. De aceea el a căutat, sĕ disoalve camera, şi avea teamă, că nouele alegeri vor eşí în favoarea oposiţiunei din causa influenţii oficerilor ruşi. Comandantul trupelor rusesci de ocupaţiune, principele Dondukow Korsakow a declarat la plecarea sa, că ar fi pus toate minele astfel, încât prinţişorul german nu va fi în stare sĕ domnească măcar o jumĕtate de an şi oposiţiunea îşi puse ca principiu în programa sa politică: isgonirea principelui!

Ca sĕ se vadă, ce mijloace înjositoare au fost întrebuinţate de inamicii sei contra sa şi guvernului seu, e destul, dacă se va spune, că ei au legat fire telegrafice private cu liniile statului pentru a putea controla toate depeşile, ce se primiau şi trimeteau. În districtul Vidin a isbucnit chiar o revoltă contra mĕsurilor luate de guvern şi principele a fost nevoit a trimite un adjutant acolo pentru a restabilí liniscea.

Toate aceste manopere rusesci amărîră viaţa tinĕrului principe. El doria din inimă, sĕ plece, sĕ renunţe la tron şi sĕ-şi reia ear viaţa sa liniscită, fără de griji, ce avuse în Potsdam.“

Astfel stăteau lucrurile la sosirea mea în Sofia.

* * *

În al doilea capitol preotul Koch descrie starea principatului bulgar la venirea lui Alecsandru.

„În timpul ocupaţiunei rusesci a Bulgariei, principele Dondukoff Korsakow era guvernor general rus al Bulgariei. Împĕratul îl însărcinase, ca sĕ rânduiască administraţiunea ţĕrei.

Toată rânduirea lui Korsakow era după modelul lui Potemkin: voia numai sĕ orbească pe împĕratul Alecsandru. Totul ce a făcut era numai spoială. A creat toate instituţiunile trebuincioase într'un stat, însĕ habar n'avea, cum ele sĕ fie puse în practică, nici că lua seamă, dacă ele se potrivesc pentru ţeară. Armata era desorganisată. Numai capela cehă de musică, care i cânta ḑilnic la masă, era bine alcătuită. Banca naţională nu putea sĕ progreseze, atât de nepotrivite erau

---

lecţiuni, dl Cechetti, urmează cu acelaş interes ca la început aceasta lucrare şi ne dă cu aceeaşi bună voinţă ca şi în anii trecuţi concursul seu luminat pentru îmbunătăţirea colecţiunei noastre de documente.

De asemenea dl C. Soranzo a bine-voit a însciinţa delegaţiunea, că urmăresce din partei cercetarea şi decopiarea documentelor privitoare la istoria noastră şi aflătoare în biblioteca St. Marco.

7. Documentele privitoare la istoria românilor găsite în vara anului 1885 de dl bibliotecar Bianu în colecţiunile bibliotecelor din Cracovia şi Lemberg au fost toate copiate sub bine-voitoarea îngrijire a d-lui dr. W. Wislocki, custos la biblioteca universităţii Jagelonice din Cracovia şi a d-lui dr. W. Ketrzyński, directorul bibliotecei Ossolinski, din Lemberg, cari au bine-voit a trimite toate copiile făcute.

Începêndu-se publicarea catalogului analitic al colecţiunei manuscriselor bibliotecei Czartoryski, din care a şi apărut fascicolul 1, s'a mijlocit ca dl dr. I. Korzeniowski, care este însărcinat cu redactarea acestui catalog, sĕ procure Academiei copii de pe toate documentele privitoare la istoria românilor, cari se află în colecţiunile manuscrise ale acelei biblioteci şi cari nu sunt încă copiate.

Colecţiunea de documente polone, cari sau procurat până acuma în copii, cuprinde preste 600 documente de mare interes pentru istoria ţĕrilor române mai cu seamă din secolii XVI şi XVII. Spre a se publica aceste documente va trebuí, ca sĕ se facă bune trăduceri.

8. În urma relaţiunii presentate de cătră bibliotecarul Academiei dl I. Bianu asupra călătoriei sale în Galiţia în vara anului 1885 şi a resultatului cercetărilor sale în bibliotecele şi archivele acelei provincii, Academia a decis în sesiunea trecută a-l însărcina cu o noauă călătorie spre a urmărí cercetările istorice prin colecţiunile polone. Spre acest scop delegaţiunea a pus la disposiţiunea d-sale suma de 1500 lei. Călătoria s'a făcut în vacanţele anului trecut şi resultatele cercetărilor sale au fost presentate Academiei într'un raport, care a fost trimis spre cercetare la secţiunea istorică.

Cu această ocasiune dl Bianu a cercetat de aproape archivele familiei principilor Radziwill, cari sunt instalate în castelul dela Nieświeź în Litvania. În aceste archive d-sa a aflat preste 300 documente privitoare la istoria românilor, un însemnat numĕr de scrisori şi alte informaţiuni privitoare la căsătoria Mariei, fiica lui Vasile Lupu cu Ianuş Radziwill.

Principele Antonie Radziwill, cu o foarte mare liberalitate, a dispus copiarea tuturor acestor documente, şi sperăm, că ele se vor primí în cursul anului.

9. În timpul vacanţelor de vară dl coleg V. A. Urechiă a făcut cercetări istorice în diferite părţi ale Moldovei şi ale Bucovinei, şi a procurat, pe lângă diferite informaţiuni, preţioase colecţiuni de documente. Delegaţiunea a decis a se restituí d-lui Urechiă, din fondul publicaţiunilor istorice, cheltuelile făcute în aceste călătorii în suma de 2098 lei.

10. Din acelaşi fond s'a dat şi în acest an d-lui coleg Bariţiu suma de lei 2500 spre a urmărí cercetările sale istorice în Transilvania şi Ungaria. O parte din resultatele cercetărilor făcute de D-sa în acest an s'au comunicat Academiei în şedinţele ordinare de preste an.

IV. Legate şi fonduri.

În relaţiunea, pe care voiu avea onoare a v'o presenta asupra operaţiunilor cassei se va arĕta şi starea actuală a fondurilor Academiei.

În acest loc am onoare a ve aduce la cunoscinţă următoarele:

1. Regularea succesiunei reposatului Dimitrie Hagi-Vasile, care a făcut Academiei un legat de 20,000 lei, se află încă înaintea justiţiei, din care causă Academia nu a putut fi încă pusă în posesiunea sumei, ce i-s'a legat.

2. Veniturile legatului de 10,000 lei făcut Academiei de reposatul G. San Marin nu li s'a determinat încă nici o destinaţiune precisă; va fi dar necesar ca în această sesiune sĕ li se determine destinaţiunea în conformitate cu testamentul.

3. La deschiderea sesiunii generale din anul trecut am adus la cunoscinţa d-voastre, că regretatul şi zelosul nostru coleg dr. Obedenar a lăsat Academiei prin testament întreagă averea sa şi că doi dintre fraţii rĕposatului au intentat acţiune asupra succesiunei. Acţiunea se află acum înaintea Curţii de apel şi sperăm, că chiar în cursul acestei sesiuni se va termina în mod favorbil pentru Academie. (Va urma.)

statutele ei, făcute de dênsul. Era pe la anul 1880. Principele i-se plânse asupra acelor nenorocite statute și eată ce rěspuns i-a dat Dondukow: „Vous êtes très naif d'avoir pris cette institution au sérieux.“

Dondukow în raportul seu făcut către împěrat, declarà, că în timpul administrației sale s'a făcut o economìe de 8 milioane franci. Dar când primul ministru de finance primì contul cassei, nu găsì nici o para din aceste milioane.

Chiar și constituția, ce a dat bulgarilor, a fost numai spoială; căci fiind odată întrebat de către metropolitul Simeon din Varna, care venise în fruntea unei deputațiuni a partidei conservatoare, cum se poate sě dea o constituție atât de liberală unui popor de-abia liberat de sub jugul turcesc, el rěspunse metropolitului următoarea frasă frivolă: „Vous saves, les constitutions sont comme des filles, qui ne demandent qu' à être violées.“ Ca amintire a activității sale a rěmas o uliță în Sofia. Ulița era bună o jumětate de an, dar de atunci fie-care caută sě evite aceea stradă.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Audiență la Maiestatea Sa.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul Vineri în 25 Martie a fost primit în audiență.

* *Majestatea Sa* din incidentul iubileului împěratului Wilhelm a dat în palatul din Budapesta în 23 Martie un mare dineu, la care a luat parte ambasadorul Germaniei, principele Henric VII dimpreună cu șefii ambasadei și alte somități militare și civile, cu totul 25 persoane. Maiestatea Sa a ținut un toast foarte cordial întru sănětatea împěratului german; ear seara a fost o festivă serată la consulul general german.

* Alteța Sa moștenitoriul de tron Rudolf s'a re'ntors din Berlin la Viena.

* (Producțiune cu fluerul.) Dl Iacob Nagy, renumitul și unicul artist în aceasta specialitate, on. public sibian bine cunoscut din câte-va representațiuni din anii precedenți, arangiate cu succesele cele mai încântătoare, dorind a se retrage în vieață privată, s'a decis ca în călětoria sa spre casă sě arangeze și aici câte-va producțiuni. Atragem atențiunea on. public, asupra acestor interesante producțiuni. Terminul și programul representațiunilor se vor notifica ulterior.

* *Darul Carmen-Sylvei.* Regina României pentru iubileul împěratului Wilhelm a făcut o poesie de 100 versuri, în care a cuprins toate datele și faptele mai mărețe din vieața bětrânului monarch. Arangerii festivităților din Berlin, au voit ca representațiunea teatrală festivă sě se înceapă cu aceasta poesie în formă de prolog; regina însě a declarat, că s'ar lipsí de toată plăcerea, dacă nu ar preda însași în prsoană poesia împěratului. Poesia o a scris regina cu mâna sa proprie pe hârtie albă de pergament, împodobită hârtia la margini cu flori uscate legate cu panglice.

* (Principesa Alina Stirbei.) Aceasta doamnă generoasă, urmând tradițiilor ilustrei sale familii și avênd o deosebită plăcere pentru luminarea poporului a dăruit pe seama „Societății pentru învěțătura poporului român,“ (secțiunea centrală din Bucuresci,) casele sale din strada Stirbei-Vodă în valoare de 200,000 lei.

* (Contimporanii imperatului Wilhelm.) În întreaga Prusia se află cu totul 5,600 îndividi, cari toți au ajuns vrêsta de preste 90 ani.

* „Branic“ aduce scirea, că comitetul permanent al congresului bisericesc-sêrbesc, la începutul lunei viitoare se va întruní în câte-va ședințe.

* (Compatibil e cu postul de főispán agentura). „Ellenzék“ din Cluș se întreabă: Este adevěrat, că főispánul br. Desideriu Bánffy primesce o plată ficsă ca agent principal al societății de asigurare ungaro-franceză? Adevěrat e, că főispánul Iosif Potsa deasemenea primesce o plată ficsă pentru agentura dela aceasta societate?

* Se înalță la gradul de mare cruce al ordinului *Coroana României* D. P. S. Aurelian, profesor, senator, președintele comisiunei pentru negociarea convențiunilor comerciale, mare ofițer al ordinului dela 26 Mai 1882.

* (Ce va fi cu teatrul?) Așa se întreabă „Kolozsvár,“ de oare ce la concursul pentru esarêndarea teatrului din Cluș nu s'a insinuat nici un concurent. Urmarea naturală de aci ar fi, ca în 31 Martie sě se închidă teatrul.

* (O měsură turcească.) „Gazeta Săteanului“ scrie: că lăcustele s'au înmulțit în așa de mare numěr în Asia-mică încât guvernul turcesc a impus la toți locuitorii din acele regiuni d'a aduce câte 25 la 50 Klgr. de oaue de locuste de fie care, fără a scutí pe locuitorii orașelor, cari trebuesc se adune 25 Klgr. de om, ear sětenii 50 Klgr. de plug. Țeranii însě adună mai multe și prisosul 'l vênd orășenilor, cari nu se duc a căuta asemenea oauě.

* (Convocare) On. membrii ai „Reuniunei învěțătoresci din tractul Cohalmului“, sunt prin aceasta invitați a lua parte la adunarea generală tractuală, ce se va ține în 27 Martie s. v. a. c. începênd la 8 oare dimineața, în localul scoalei gr. or. române din Cohalm după următoriul program:

1. Caligrafia în scoalele poporale, și anume modul ei de tractare, disertațiune de Ioan Popescu.
2. Cât are sě se propună în fiecare despărțěmênt respective an de scoală mineralogia? și o piesă tractată în mod practic pentru anul al III-lea de scoală, „arama“ de Ioan Roșca învěțătoriu.
3. Raportul cassariului asupra stărei cassei despărțěmêntului.
4. Propuneri diverse.

Din ședința comitetului tractual ținută în Cohalm, la 6 Martie, 1887.

N. D. Mircea, președinte. *Ioan Filipescu,* notar.

* (Regularea afacerilor bisericei gr. or. sêrbesci în regatele Croația și Slavonia) s'a discutat în dieta croată, presentându-se următoriul proiect de lege:

Luând în considerare articolul de lege XI din 1868 al dietei ungare în ceeace privesce pe credincioși bisericei gr. or., care în ținutul țěrilor sfintei coroane ungare formează un tot nedivisibil, se dispun următoarele:

§ 1. Sêrbii ca credincioși ai bisericei gr. or. în regatele Croația și Slavonia, cari locuesc în metropolia autocefală gr. or., sunt îndreptățiți, sub reserva supremei supravegheri a Maiestății Sale, ce e a se esercita pe cale constituțională, a resolva independent și a aduce în ordine afacerile lor bisericesci, scolare și cele fundaționale relative la acelea în marginile legilor țěrii în congresul lor gr. or. sêrbesc, care constă din representanța tuturor credincioșilor locuitori în țěrile coroanei ungare și care după premearsa arătare la Maiestatea Sa, se convoacă periodic de către patriarchul-metropolit sêrbesc pentru toți credincioși acestei biserici aparținětori metropoliei sêrbesci, și în sensul dispozițiunilor create în aceste congrese bisericesci-naționale și sancționate de Maiestatea Sa a și le conduce și administra prin organele lor.

§. 2. Credincioșilor aceleia-și biserici li se acordă pe temeiul principiului egalei îndreptățiri o sumă proporționată din mijloacele țerii pentru scopuri de ale cultului.

§. 3. Partidelor le stă liber la toate autoritățile țěrei ale regatelor Croației și Slavoniei a se serví atât de scrierea cirilică cât și de cea latină.

Acolo, unde trăesc sêrbi în mai mare numěr, decisiunile primelor instanțe la hârtiile întrate și compuse în scrierea cirilică au sě se lucreze și sě se predea partidelor de asemenea în scrierea cirilică

Scopul și modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

Aceste 4 feluri de cuvinte (substantivul, articlul, verbul și adjectivul) nu se vor tracta separat unul câte unul, fără de a lua în considerare și pe celelalte; din contră dupăce d. e. s'a tractat substantivul, exercițiile privitoare la el se vor repeta aproape în fiecare oară și se vor combina cu eserciţiile privitoare la articlu, verb și adjectiv, ca astfel din ce în ce tot mai bine sě se întipărească în memoria elevilor.

Dupăce prin esercitii continue elevii sunt în stare a căuta în piesele de cetire substantivul (articulat și nearticulat), verbul și adjectivul, se va face o recapitulare generală a cunoscințelor gramaticale de până aici, apoi se va purcede la cunoascerea părților principale ale ḑicerei. În fiecare ḑicere este, de regulă, câte un substantiv, despre care se ḑice ceva Substantivul, despre care se ḑice ceva într'o ḑicere se numesce subiect, ear aceea ce se ḑice despre el se numesce predicat. D. e. calul fuge. Aici se vorbesce despre calul, așadară cuvêntul calul este subiect; despre cal se ḑice, că fuge, așadară cuvêntul fuge este în ḑicerea aceasta predicat. Prin eserciții variate și multe de felul acesta vor ajunge elevii a cunoasce cât de bine aceste părți ale ḑicerei. Astfel de eserciții se vor face la tractarea tuturor pieselor, deprinḑênd pre elevi a căuta subiectul și predicatul ḑicerilor din piesă, atât verbal în clasă, cât și ca teme de casă în scris.

În una și aceeaș piesă poate ocura un substantiv în diferite forme. Odată arată el *un* lucru sau *o* ființă, altădata mai multe. Din asemênarea acestor forme ale aceluiași substantiv se va esplica, numerul — singular și plural, — precum și diferitele casuri, adecă declinarea substantivelor.

Deodată cu substantivul își schimbă forma și adjectivul, ce stă în legătură cu el. De aici va urma declinarea adjectivelor, apoi a substantivelor dimpreună cu adjectivele. Se ințelege toate acestea întrun timp mai lung și remânênd la fiecare esercițiu atâta timp, până când elevii au cuprins și înțeles pe deplin toate celea.

Verbele încă ni se presintă în deosebite forme. Prin esemple se vor arěta elevilor acele forme ale verbelor. Unul și acelaș verb arată d. e. ce face *o* ființă sau *un* lucru ori mai multe ființe, mai multe lucruri; mai arată, că lucrarea o sěvêrșesce persoana vorbitoare, persoana, către care se vorbesce sau persoana, despre care se vorbesce. De aici se va afla, că la verb încă deosebim numěrul singular și plural, apoi mai deosebim 3 persoane, una care vorbesce (pers. I,) alta către care se vorbesce (pers. II) și a treia despre care se vorbesce (pers. III). Dar verbele mai arată încă ceva și anume, că lucrarea arătată prin ele se întâmplă acum, sau s'a întêmplat deja, sau va urma sě se întêmple de aici înainte. Deci la verbe afară de numěr și persoane mai deosebim și timpuri și anume: timpul present, trecut și viitor. Prin eserciții continue de schimbarea verbelor după numěr, persoană și timp se vor deda elevii a conjuga. Toate aceste eserciții se fac pe basa cărții de cetire la bucățile, ce se tractează, îndrumêndu-se elevii a căuta din piese verbele, a le scrie în caete și a conjuga pe unele atât verbal cát și în scris. Numai dupăce elevii sunt pe deplin în clar cu materialul pertractat până aici se va purcede la tractarea celorlalte părți ale cuvêntului și la predarea de cunoscințe mai detailate despre toate părțile cuvêntului.

Adeseori se întâmplă, sě aflăm puse în locul substantivelor alte cuvinte, cari le înlocuesc pe acelea. Cuvintele, ce se pun în locul substantiveler se numesc pronume, adecă cuvinte, ce stau în locul numelor de ființe sau de lucruri. Și fiindcă acele nume pot sě fie ale persoanei vorbitoare sau ale persoanei, către care sau despre care se vorbesce, apoi și la pronume deosebim 3 persoane. Aceste cunoscințe despre pronume se vor preda — ca și celelalte — tot pe basa unei piese anume alese spre acest scop. Se vor face apoi eserciții de căutarea pronumelor în piesa respectivă verbal și în scris, apoi se vor înlocuí subiectele tuturor ḑicerilor din piesă cu pronume, în fine se vor face analisări, prin ce se reîmprospetează și cele învěțate despre substantiv, articlu, verb și adjectiv.

Ființele și lucrurile, despre care se vorbesce în cutare piesă pot sě fie într'un numěr anumit. Acest numěr se esprimă prin cuvinte; cuvintele, cari arată numěrul ființelor sau al lucrurilor, se numesc numerale. Urmează eserciții de felul celor indicate la pronume.

Lucrurile și ființele se află în diferite posițiuni, în diferite raporturi unele față de altele. Aceste posițiuni sau raporturi se esprimă prin cuvinte; cuvintele, cari arată raportul dintre doauě sau mai multe ființe și lucruri se numesc prepositiuni. — Eserciții de a căuta prepositiuni în piesă, de a forma ḑiceri, în cari sě se afle prepositiuni, vor urma acestor esplicări, în fine se vor face analisări verbal și în scris.

Verbele arată o lucrare sau stare. Lucrarea sau starea ființelor și lucrurilor însě se întêmplă în anumit timp, mod și loc. Timpul, modul și locul lucrărei sau stărei încă se esprimă prin cuvinte. Cuvintele, cari arată timpul, modul și locul lucrărei sau stărei arătate prin verb, se numesc adverbe. Urmează eserciții în căutarea adverbelor dintr'o piesă de cetire, formare de ḑiceri, în cari sě se afle adverbe și analisări — verbal și în scris. (Va urma.)

Loc deschis.*)

Mulțămită publică se aduce din partea sinodului parochial gr. or. român din Arpatac, protopresbiteratul Treiscaunelor, prea onoratului sinod parochial al bisericei gr. or. române cu chramul „Sântului Nicolae“ din Brașov, carele în ședința sa ordinară din 15 Februariu a. c. sub punct 66, — la propunerea prea onoratului comitet parochial, — a binevoit a vota pentru biserica noastră nou edificată din Arpatac un ajutor de 100 fl. v. a. în scopul de a se procura cu ei cele 4 icoane împěrătesci, pre cari este de a se înscrie numele bisericei gr. or. române cu chramul „Sântul Nicolae“ din Brașov.

Un dar mai binevenit, o faptă mai măreață de cât aceasta nu se putea, căci prin aceasta ni s'a dat posibilitatea de a ne vedé realisat scopul, cel urmărim și l'am urmărit din 1879 începênd: de a se putea sfinţí biserica noastră nou edificată în decursul anului acestuia şi a se preda servitiului dumnedeesc, un lucru, la care prin propriile noastre puteri nici decum nu putem sĕ ajungem, deoarece poporul nostru din Arpatac în urma desastroaselor calamităţi elementare: ghiaţă şi esundarea Oltului din anii precendenţi 1885 şi 1886 a sărăcit pănă la os, desperând şi luând lumea în cap.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Dea Dumnedeu, că aceasta faptă măreaţă, sĕ fie de un bun augur şi sĕ afle între conaţionalii nostri, — de o stare materială mai bună — mai mulţi imitatori, cari iubind podoaba casei lui Dumnedeu, sĕ-şi eterniseze numele în biserica noastră prin vreun dar oarecare în bani sau în natură, căci vai Doamne, de multe mai avem lipsă. Ne lipsesc, — afară de cele 4 icoane împĕrătesci — toate icoanele aplicabile la templă, ne lipsesce întreg celalalt mobiliar bisericesc precum: candele, sfetnice, iconostas, candelabre, clopote etc. etc. Icoanele se lucră de vestitul pictor român Michail Popp din Braşov.

Dacă s'ar afla vreun binefăcător marinimos, acela binevoească — în cea ce privesce numirea sau preţul cutărei icoane, ce voesce sĕ o doneze, — a se adresa direct către susnumitul d. pictor, sau către comitetul nostru parochial, eară cu privire la celelalte obiecte din mobiliarul bisericesc a se adresa numai către comitetul parochial din Arpatac.

Deasemenea 'şi esprimă sinodul nostru parochial din Arpatac sincera sa mulţumire protocolară faţă de resoluţiunea din 26 Novembre 1886 a Prea onoratei Direcţiuni a institutului de credit şi de economii „Albina“ din Sibiiu, în vârtutea căruia, ni s'a redus interesele împrumutului bisericei noastre la 7%, contribuind astfel şi Prea onorat Acesta în mod indirect la ajungerea scopului, ce-l urmărim.

Pentru acestea binefăcătoare daruri, sinodul nostru parochial din Arpatac 'şi aduce şi pre calea aceasta cele mai sincere şi călduroase mulţumiri.

Arpatac, la 11 Martie, 1887.

În numele sinodului

Dionisiu Nistor,

paroch.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. în C. Coresp. dtale tractează un obiect prea general şi combătut deja de atâtea ori, poate cu mai bun succes. Cu descrierea unor casuri concrete vei fi binevenit. Celelalte lucruri încă sunt de tot prea cunoscute. Red.

Legitimat de primariul. Gaja (Moravia). Respectb. Dn. Ve împĕrtăşesc respectuos, că sunt gata a ve împliní cu bucurie dorinţa. În urma prea multei şederi ca cusătoreasă, pătimesc de mai mult timp de durere de stomach de ameţeli şi de lipsă de gustare, dupăce am întrebuinţat însĕ o scătue din pilurile D-voastre, me simt mai bine, pentru care ve aduc si mulţămita mea. Preparatul D-Tale lecuitor recomandându-l ferbinte, rĕmân a D-Tale mulţĕmitoare, Ema Prohaska, cusătoreasă. Veritabilitatea subscrierei prin Ema Prohaska se legitimează. Din oficiul orĕşenesc al cetăţii reg. Gaja, în 16 Oct. 1886, primariul Valenta (L. S.) Pilurile de Sviţera ale farmacistului R. Brandt costau o scatue 70 cr. şi se află în farmacii, totuşi se atrage atenţiunea la crucea albă şi pămĕntul roşu cu subscrierea R. Brandt.

[1570] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-ea Buninginea, în protopresbiteratul Abrudului pre basa ordinăţiunei Vener. Consistoriu archidiecesan Nro. 569 B. se escrie pentru a treia oară concurs, cu termin de 30 dile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu doauă încăperi, şopru şi un graşd.
2. Una grădină de legume, folosirea cimiteriului, şi a unui fĕnaţ de un cărucel de fên.
3. Stolariul dela funcţiuni, şi anume:
   a) dela botedul de case 20 cr.
   b) dela cununii 3 fl.
   c) dela înmormântări până la 7 ani 1 fl., dela 7—20 ani 3 fl., ear dela 20 de ani în sus, după classe, classa primă plăteşte 6 fl. classa a II-a plăteşte 5 fl. eară class'a III-a 2—4 fl; dela sânţirea apei câte 50 cr.; dela maslu 1 fl. apoi venitele dela cununa anului şi botedulul Domnului, precum şi dela molitvele de preste an, care toate computate la olaltă, dau un venit anual de 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-şi aşterne petiţiunile instruite conform „Statutului organic şi Regulamentul pentru parochii,“ la subsemnatul oficiu protopopesc, pănă la terminul mai sus indicat.

Abrud, în 24 Februare, 1887.

Oficiul protopresbiteral, gr. ort. al Abrudului.

În conţelegere cu comitetul parochial din Buninginea.

Ioan Gall,

protopresb.

Nr. 141 [1568] 1—3

CONCURS.

În urma concursului escris în sensul ven. resoluţiuni cons. ddto 25 Octobre 1883 Nr. 3496 B. pentru ocuparea postului de capelan în parochia Socet cu filiile Poiana-rechiţelii şi Runcu-mare ne insinuându-se nici un concurent, prin aceasta se escrie din nou concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 300 fl. v. a. în bani, ori în naturale dela popor.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avea a-şi aşterne suplicile lor de concurs instruite conform prescriptelor regulamentului în vigoare la subscrisul in terminul deschis.

Deva, la 23 Februariu, 1887.

Pentru comitetul parochial

Ioan Papiu,

protopresb.

Nr. 133 [1569] 1—1

Publicaţiune.

Iustina Todor din Caţa protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărţită de pribegitul ei bărbat Moise Todor din Caţa prin sentenţa venerabilului consistoriu archidiecesan din 7 Octobre anul 1886 Nr. 4774 B, aceasta se aduce la cunoscinţă publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, în 11 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,

protopresbiter.

Avis! [1556] 3—3

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoscinţa p. t. public că **„Petrăria“** (Steinmetzerei) păna acum a dlui Wenzel Wohanka, a trecut în posesiunea mea, *şi efectuez tot feliul de lucrări, ce taie în această ramură, monumente de peatră din ţeară şi străinătate* solid şi cu preţuri moderate, răzimat pe esperienţa de mai mulţi ani ce am făcut la dl Iosif Roubicsek din loc, me rog de succursul onoratului public.

Nicolau Gabor.

Sibiiu, strada Heidengasse Nr. 9.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.20**
Szolnok	11.05	4.05	5.40	**9.26**
P. Ladány	2.02	5.45	**5.58**	**11.40**
Oradea-mare	4.12	**6.58**	8.30	**1.28**
	—	**7.03**	9.14	**1.52**
Várad-Velencze	—	—	9.24	**2.—**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	**2.11**
Mező-Telegd	—	**7.33**	10.19	**2.34**
Rév	—	**8.54**	11.38	**3.18**
Bratca	—	—	12.18	**3.41**
Bucia	—	—	12.54	**4.01**
Ciucia	—	**8.58**	1.57	**4.26**
Huiedin	—	**9.28**	3.11	**5.08**
Stana	—	—	3.40	**5.27**
Aghireş	—	—	4.15	**5.50**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	**10.28**	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.06**	—	—	10.—
Uioara	**1.13**	—	—	10.9
Vinţul de sus	**1.20**	—	—	10.19
Aiud	**1.41**	—	—	10.48
Teiuş	**2.10**	—	—	11.34
Crăciunel	**2.35**	—	—	12.12
Blaş	**2.48**	—	—	12.30
Micăsasa	**3.20**	—	—	12.52
Copşa mică	**3.41**	—	—	1.52
Mediaş	**4.—**	—	—	2.18
Elisabetopole	**4·35**	—	—	3.03
Sighişoara	**5.10**	—	—	3.59
Haşfalĕu	**5.37**	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	**5.45**	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	**9.32**	1.14	—
Timiş	—	**9.56**	1.45	—
Braşov	—	**10.29**	2.32	—
	4.16	—	**7.47**	—
Feldioara	**5.02**	—	**8.24**	—
Apatia	**5.43**	—	**8.51**	—
Ágostonfalva	6.15	—	**9.14**	—
Homorod	7.06	—	**9.51**	—
Haşfalĕu	8.52	—	**11.03**	—
Sighişoara	9.31	—	**11.26**	—
Elisabetopole	10.16	—	**12.—**	—
Mediaş	10.57	—	**12.29**	—
Copşa mică	11.19	—	**12.44**	—
	11.31	—	**12.49**	—
Micăsasa	11.52	—	**1.05**	—
Blaş	12.31	—	**1.34**	—
Crăciunel	12.48	—	**1.46**	—
Teiuş	1.51	—	**2.19**	—
Aiud	2.18	—	**2.39**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**3.01**	—
Uioara	2.6	—	**3.08**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.22**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.56**	—
Apahida	5.28	—	**5.10**	—
Cluş	5.56	--	**5.30**	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	**7.52**	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	**7.50**	—	—	10.11
Huiedin	**8.12**	7.14	—	10.51
Ciucia	**8.52**	7.43	—	12.16
Bucia	**9.10**	—	—	12.50
Bratca	**9 29**	—	—	1.21
Rév	**9.41**	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	**10.24**	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	**10.43**	—	—	3.38
Várad-Velencze	**10.53**	—	—	3.54
Oradea-mare	**11.—**	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	**1.09**	10.38	1.23	5.17
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	**5.25**
Budapesta	6.38	2.15	**7.45**	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	**11.10**	12.10
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	**7;22**	4.43	6.13
Gyorok	**7.58**	5.07	6.38
Pauliş	**8.17**	5.19	6.51
Radna-Lipova	**8.36**	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Julia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	**11.24**	**3.42**	—
Alba-Iulia	**12.19**	**3.59**	—
Vinţul de jos	**12.30**	**4.29**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.39	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	5.58
Pauliş	**7.43**	10.42	6.18
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.13
Arad	**8.42**	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	**6.40**
Petroşeni	3.37	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	**3.55**
Şeica mare	—	2.29	**2.22**
Loamneş	—	3.04	**4.57**
Ocna	—	3.30	**5.23**
Sibiiu	—	3.50	**5.43**

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	**10.50**
Ocna	—	9.55	**11.14**
Loamneş	—	10.20	**11.39**
Şeica mare	—	10.43	**12.07**
Copşa mică	—	11.11	**12.30**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	**3.32**	10.20	3.25
Cheţa	**4.02**	10.50	3.58
Luduş	**4.23**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.33**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.10**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.25**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.48**	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	**6.13**
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Luduş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Pisk.)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca**.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 29 Sibiiu, Marţi 17/29 Martiu, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1887, sě-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 16 Martiu, 1887.

Ministrul honveḑilor din Ungaria, dl baron Fejérvári, şi-a aprins pae în cap cu respunsul, ce l'a dat deputaţiunei tinerimei universitare din Budapesta. Şi este foarte natural, ca ungurii sě nu fie mulţămiţi cu respunsul, — dacă e vorba, ca sě fim drepţi.

Se simt de tot ofensaţi fraţii maghiari, când din gura unui ministru trebue sě audă, că în armata comună nici ungurii nu vor avea prerogative.

Dedaţi ca nisce copii rěsfěţaţi, ca toate, dar toate sě meargă după dragă voia lor, cu greu le vine maghiarilor, când li se spune, că legătura cu Austria şi unitatea statului cere ca armata sě fie una prin urmare şi limba una, adecă cea germană.

Poate aceasta nu i-ar fi supěrat aşa tare pe membrii deputaţiunei — dar rěu, de tot rěu trebue, că le a căḑut, când ministrul le a spus însě un adevěr — şi adevěrul de regulă doare.

Li s'a spus, că un om şi o societate de oameni nu poate face pretensiuni la o cultură mai înaltă, dacă nu şi-a însuşit o limbă cultă europeană şi în casul concret aici la noi, limba germană. Este şi rěmâne treaba ungurilor, că cum se vor descurca ei din încurcala, ce şi o au pregătit ei singuri, mergênd la ministrul, sě ceară lucruri imposibile, — lucruri, pe cari ministrul Ungariei dechiară, că nici nu are de cuget ale înainta la locurile cele mai înalte spre apreţiare.

Vom vedé şi noi, cum se vor desvolta lucrurile, până acum însě simţim, că de tot vătěmat şi ofensat este sentimentul public unguresc, şi că nu este imposibil, ca sě se înceapă demonstraţiuni peste demonstraţiuni contra persoanei ministrului, a căruia nefericire este, că scie limba germană şi că nu este dispus a se indentifica cu cererea tinerimei universitare.

Noi la rêndul nostru trebue sě ḑicem şi aici „aḑi mie, mâne ţie.“

Mai ḑilele trecute, când cu cestiunea tecstului de pe bancnotele unguresci scim, ce larmă făcuse pressa ungurească şi ce inscenase din causa propunerei deputatului boem Dr. Gregr în „Reichsrathul“ austriac.

Ca şi din gura şerpilor protestează cu un glas în contra schimbărei tecstului, care esprimă şi pe bancnote egemonia maghiară-germană din statul austro-ungar.

Cumcă cehilor, polonilor, românilor şi celorlalte popoară încă nu le va fi venit la socoteală şi nu le va vení nici aḑi acest triumf al celor două popoară privelegiate — nu încape discusie, dar tocmai, fiindcă aḑi sufer aceia, pentru ce sě nu li se facă şi maghiarilor câte o plăcere a suferí şi ei câte ceva.

Noi cei din Ungaria, dacă numai ici-colea ne ridicăm vocea pentru respectarea legei naţionalităţilor — cánd aducem casuri concrete, cumcă ea este călcată, ni se respunde, că nu suntem vrednici de beneficiile acelei legi; ca şi cum legile ar fi ecsistând, ca ele sě se ecsecute loial, numai sub anumite condiţiuni.

Ungurii au armata lor şi tinerimea maghiară nu poate lucra mai înţelepţesce, decât dacă se pune în serviciul acelei armate, ai căror ofiţeri aḑi sunt tot aşa de bine plătiţi, ca şi ofiţerii armatei comune. Ei, dar fraţii maghiari îşi cugetă, că ar fi bine sě cuprindă teren şi în armată comună. Poftească sě o facă le ḑice ministrul — dar poftească a învěţa şi limba acelei armate. Ce ar fi, sě ḑicem noi, cari bine, reu, dar ca sě putem aici ocupa numai un oficiu cât de slăbuţ avem necesitate ca pe lângă limba maternă sě mai cunoascem cel puţin pe cea maghiară şi în unele locuri hotărît şi pe cea germână. Şi noue ne vine greu, că prin învěţarea a încă două limbi ni se răpesce timp, bani şi sudoare, dar noi siliţi suntem sě o facem, ca sě putem trăí aici, deşi şi noi credem a fi în drept a ne numera între fii acestei patrii. Ce ar ḑice însě fraţii maghiari, dacă li s'ar cere în interesul serviţiului şi în interesul cetăţenilor, pentru cari sunt puşi diregători publici, când li s'ar impune şi dlor pe unele ţinuturi cunoscinţa perfectă a limbei germane ori române.

Un român — dacă nu pune un accent pe „a,“ poate fi sigur, că în tabela de cualificaţiune primesce drept recomandaţie de la şeful seu „nu scie limba statului“ şi cu aceasta cualificaţie apoi ministrul trece iute preste el, de ar fi el iuristul cel mai bun, omul cel mai onest, amploiatul cel mai activ şi mai diligent. Noi însě cu de aceste suntem dedaţi şi suferinţa la noi deja a ajuns în stadiul de a nu mai putea avea formele gradaţiunei — şi dedaţi a suferí nici că mai reflectăm la anomalii de soiul acestora.

Ungurii nostri sunt însě mai simţitori sě vede treaba. Ei, călcaţi, nu pe piciorul întreg, nici pe cap, ci numai pe câte o bătătură strigă în gura mare şi osândesc de moarte pe un ministru, care indirecte vorbesce către direcţiunile gimnasiilor unguresci şi către direcţiunile colegilor reformate din Ungaria şi Transilvania, ca sě pună mai mult pond pe însuşirea limbei germâne, care acum prin acele scoli a ajuns aproape de batjocură.

O procedere aceasta, care mai târḑiu apoi se resbună asupra junimei maghiare, şi se rěsbună asupra comerciantului, industriaşului, profesorului, medicului, inginerului şi asupra tuturor funcţionarilor de stat.

Ar trebuí ca sě vină şi fraţii maghiari la pricepere, că a cunoasce limba germână încă nu înseamnă a se germanisa, precum nici a cunoasce limba maghiară nu înseamnă a se maghiarisa cineva, după cum noi în reflecsiunile noastre faţă de cei cu „Kultur egyletul“ dela Cluş, nu odată o am accentuat.

Este însě şi remâne o necesitate pentru tot omul cu pretensiuni de cultură, ca sě nu cunoască numai o limbă fie ea chiar limba maghiară, dacă nu cumva are de cuget, ca sě se oprească la Pojon, şi de aceea pe nedrept se vede, că s'au supěrat maghiarii, şi pe nedrept fac grave imputări ministrului.

Cum le ar vení la socoteală întrebăm noi, dacă am trimite o deputaţie la ministrul honveḑilor ca tinerii români sě poată depune esamenele în limba română, lăsăm sě respundă fraţii dela pressa din Cluş. — *Ja, das ist mirs anders Bauer!*

Revista politică.

De un timp încoace relaţiunile între popoarele monarchiei noastre devin din ce în ce tot mai încordate. Parcă înadins se caută motiv a se provoca ceartă şi vraşbă tocmai în momentele, când monarchia noa-

FOIŢA.

Academia română.

Sesiunea generală din anul 1887.

Raportul

secretarului general asupra lucrărilor făcute în anul 1886—87.

(Încheiere.)

V. Colecţiunile.

Biblioteca Academiei, dimpreună cu toate lucrările sale scienţifice, de manuscrise, de documente istorice, de monede, au continuat în decursul anului încetat a cresce din ce mai mult.

Comisiunea bibliotecei va presenta relaţiunea sa amănunţită asupra crescerii colecţiunilor puse sub a sa specială supraveghiare, precum şi asupra lucrărilor făcute în decursul anului pentru catalogarea şi buna lor întreţinere.

Aici am deosebita plăcere a aduce la cunoscinţa D-voastre, că M. S. regele Italiei a binevoit a onora Academia, dispunênd sě i se trimeaţă, prin Ex. Sa comitele de Tornielli Brusati, splendida ediţiune a *Divinei Comedii* cu comentariul latin innědit al lui Stefan Talice da Ricaldone, publicată din ordinul M. Sale şi dedicată principelui regal Victtorio Emanuele.

2. Sanctitatea Sa Papa Leon XIII a binevoit a dispune, sě se trimeaţă Academiei 11 volume foarte frumos legate, publicate din ordinele şi cu chieltuiala sa. Aproape toate aceste volume sunt isvoare istorice de o mare valoare. Între ele se află Regestele Papilor Clemente V, Leon X, Onoriu III; precum şi catalogul descriptiv al manuscriselor bibliotecei Vaticanului. Volumele trimese sunt numai începuturile publicaţiunilor, ale căror continuări sperăm, că ni se vor trimite. Academia a decis a-şi esprima recunoscinţa sa trimiţênd S. Sale Papei publicaţiunile sale.

3. În decursul anului s'au stabitit noauě relaţiuni de schimbul publicaţiunilor cu următoarele institute şi societăţi scienţifice:

Societatea istorică şi archeologică din Timişoara,
Institutul Canadian din Ottawa,
Muzeul Czartoryski din Cracovia,
Societatea imperială de istorie şi archeologie din Odessa,
Academia teologică dela Kiew,
Comisiunea regală pentru istoria patriei din Veneţia,
Societatea reto-romană din Coira,
Direcţiunea archivelor de stat din Varşovia,
Biblioteca naţională centrală din Florenţa.

4. Colecţiunea numismatică a crescut în cursul anului cu un numěr însemnat de monede vechi mai cu seamă moldovenesci.

5. De asemenea a crescut foarte mult şi colecţiunea de documente istorice din ţeară; mai multe persoane doritoare de a vedé desvoltându-se studiarea istoriei naţionale, apreţiind silinţele, ce-şi dă Academia pentru aceste studii, au dăruit hrisoave, zapise şi alte documente; delegaţiunea pe de altă parte s'a silit a procura cât s'a putut mai multe astfel de documente.

Colecţiunea de documente, formată aproape întreagă în ultimii trei patru ani, era numai în mică parte regulată cu inventarie descriptive ale documentelor. Personalul bibliotecei şi al cancelariei noastre fiind foarte ocupat cu lucrările bibliotecei de cărţi tipărite, nu dispunea de timp necesar pentru a face inventariul descriptiv al întregei noastre colecţiuni de documente, lucrare, care nu se poate face bine, decât încet şi cu multă atenţiune. Pentru ca totuşi aceste inventarii, necesare pentru studiarea documentelor, sě se poată face, am însărcinat pe bibliotecarul Academiei sě-şi ia în ajutor o persoană competentă, care sub îngrijirea sa, sě facă inventariile necesare, dispunêndu-i la disposiţiune spre acest scop câte o sută de lei pe lună din diurnele mele.

6. În ajunul chiar al sesiunii generale a Academiei Înalt Prea Sfinţitul mitropolit al Moldovei, Iosif Naniescu, în râvna neobosită, ce are pentru cultura naţională, a făcut Academiei un dar nepreţuit Înalt Prea Sfinţia Sa mi-a făcut distinsa onoare a me însărcina sě presint Academiei un volum, în care sunt legate împreună: *Νέα Σύνωψις Διαφόρων Ιστορίων ἀρχομένη ἀπό κτίσεως κόσμου....* tipărită la Veneţia în 1650, — *Βιβλίον καλούμενον Εκλόγιον....* tipărită asemenea la Veneţia în 1663.

Acest volum a aparţinut metropolitului Dosofteiu, şi i-a servit pentru prelucrarea *Proloagelor* sale, după cum se stră are mare lipsă de pace şi linisce internă, întărindu-se din lăuntru ca cu atât mai tare sĕ poată fi harnică a pâşí hotărît în politica esternă

Maghiarii conduşi de şovinismul, ce-i caracterisează, au ajuns aşa de departe încât cehii nu numai, că nu mai vreau nici a-i cresta, dar foile boheme de o vreme încoace scriu articoli pentru de a întărita pe cehi în contra poporului maghiar. Şi din asta pricină sufere o stagnare foarte mare toate produtele din Ungaria. A ajuns lucrul şi până acolo, încât e vai şi amar de pelea sermanului neguţător ceh, care ar îndrăsní sĕ între în relaţiuni de neguţătorie cu vreun ungur. Se vorbesce chiar de cluburi, a căror ţintă este, sĕ dea lovitura de moarte provenienţilor maghiare.

Revisiunea de aplanare regnicolară ungaro-croată, ce 'şi are începutul decând cu certele asupra firmelor — pajurelor — în anul 1883, încă s'a finit în înţeles negativ. Atât dieta din Budapesta cât şi dieta croată au primit rapoartele deputaţiunilor regnicolare asupra causei neînţelegerilor şi între ruperea pertractărilor cu privire la folosirea limbei. Ambele diete au luat lucrul spre sciinţă şi cu aceasta s'a încheiat deocamdată cestiunea în mod formal. Se sperează însĕ, că pertractările se vor reîncepe preste puţin timp şi anume, când se vor începe pertractările între ambele guverne cu privire la stipulaţiunile finanţiare. Foile croate laudă ţinuta delegaţilor croaţi, căci nu s'au lăsat a fi seduşi de apucăturile maghiare. Ele nu esprimă decât un afront al croaţilor faţă de maghiari, cari, dacă altfel s'ar fi purtat faţă de poporul croat, croaţii le-ar putea fi buni pretini şi la bine şi la reu; dealtcum ungurii încă nu voesc sĕ capituleze faţă de pretensiunile croaţilor. Referentul Dr. Falk a combătut aspru aspiraţiunile croaţilor, cari pot da nascere la multe şi mari neînţelegeri. Cu inima de tot amărită privesce şi dl Tisza la neisbândă; şi cu mare înverşunare combate purcederea croaţilor, căci — ḑice dl Tisza — secţiunile croate dela regimul central, cari după natura lor pot avea numai însemnătatea unui birou de tălmăcire şi de informaţiune, dacă s'ar face concesiunile cerute de croaţi ar devení pentru Croaţia un fel de regim secundar. — Astfel stau lucrurile la noi.

În afară relaţiunile nu s'au schimbat; numai cu privire la alianţa celor trei împĕraţi, după cum e informat „Times" Rusia ear ar dorí o nouă încheere a alianţei, dar pe basa luărei unor mĕsuri mai aspre contra revoltanţilor. Împĕratul german n'ar fi neaplicat a se aduce în realisare dorinţa Rusiei, monarchia noastră însĕ nu cam prea are voe de a accepta o astfel de alianţă, deoarece Rusia în cestiunea orientală continuă a recurge întru realisarea scopului seu la toate mijloacele iertate şi neiertate, până la cele mai evidente inconsecuenţe. Ceeace în Petersburg se privesce de rescoală şi conjuraţiune, pentru Sofia şi Rusciuc se privesce ca adevĕrat patriotism. Rusiei servesce revoluţiunea de un instrument, îndată ce se potrivesce cu planurile ei. — Aceste informaţiuni despre alianţa acestor trei monarchi, însĕ sunt cam dubioase; de oarece, după cum scrie „Polit. Coresp.", Rusia n'ar putea sĕ între în alianţă, fiind politica ei orientală îndreptată chiar spre a slăbí influinţa monarchiei noastre în Orient. Ţinta Rusiei în Orient e, pe de o parte a înainta încet şi sigur spre Constantinopol, pe de altă parte, Ţarul vrea sĕ câştige autorităţii sale o sfinţenie mai oficială şi mai precisă, proclamânduse în Ierusalim de cap suprem al tuturor popoarĕlor şi bisericilor ortodocse, adecă de un fel de pontifex maximus; spre scopul acesta Rusia înfiinţează cu sîrguinţă în sfânta ţeară mănăstiri şi cumpĕră o mulţime de moşii.

Ca un fel de reacţiune a nisuinţelor Rusiei se poate priví şi desvoltarea lucrurilor în Germania cu privire la cestiunea catolică. În casa de sus prusiană s'a adus spre desbatere proiectul de lege bisericesc din Maiu, caruia episcopul Kopp i a mai făcut o mulţime de amandamente, se înţelege în favorul bisericei. În urma acestui proieet de lege biserica catolică s'a mai ridicat încă odată puternic în Germania. Proiectul a fost sprigìnit din toate părţile, oposiţiunea a fost cu mult prea inferioară în puteri pentru d'a fi putut rĕstorna proiectul de lege. În decursul desbaterilor s'a destins cu deosebire principele Birmarck, care într'o vorbire fulminantă apĕră tare acest proiect şi prin el biserica, căci statul german, cu deosebire în ḑile din urmă s'a dovedit, cumcă numai cu sucursul bisericei poate sĕ stea aşa, precum se află.

Nu se poate restabilí pacea (a ḑis dl Bismarck, între altele) *până ce nu m'am impĕcat cu biserica, căci puterea vrăşmaşă a centrului crescea mereu, unindu-se cu progresiştii şi cu socialiştii, căci ura contra regimului era mai mare ca iubirea cătră biserică. M'am întrebat de multe ori, ce e de făcut şi-am esperiat, că avênd pe catolici cu noi vom învinge.* **Noi trebue sĕ ţinem pe credincioşii germani catolici pe partea noastră, ca sĕ putem pune stavilă puternică primeşdioaselor pericole, cari preste puţin timp vor ameninţa esistenţa noastră naţională.** *Şi relaţiunile noastre cu Austria se vor îmbunătăţí, când nu ne vom mai certa în cestiunea confesională. Rĕsboiul bisericei contra vrăşmaşului Vindthorst nu mai e îndoelnic asta s'a arĕtat de cànd cu alegerile nouă şi de când condiţionează şi pacea. Avem datorinţă sĕ apĕrăm pe papa contra democraţiei unite cu progresiştii, cari cresc oameni periculoşi statului; căci preoţimea îşi scie face datorinţa faţă de stat. Papa şi împĕratul au aici aceleaşi interese, dela cari condiţionează pacea şi autoritatea, de aceea alianţa lor e de mare însemnătate. Avênd pace cu Roma nu mai e de aşa importanţă pacea cu centrul E papa şi regele una, atunci lupta cu centrul e uşoară. Spre a ajunge scopul acesta, recomand proectul şi adausele.*

Ce fel de pericole va ameninţa pe Germania vom vedé deoarece Bismarck prorocesce, că se vor întêmpla cât mai curênd; ear Bismarck, când vorbesce, scie de ce vorbesce.

Foaia Germană „Kreuztg" aduce o mulţime de sciri în corespondenţe din Paris, precum şi în corespondenţe inspirate din Rusia, că în cercurile diplomatice se discută posibilitatea realegerei principelui Alecsandru de Battemberg. Corespondenţele mai adaugă, că relaţiunile între Poartă şi Rusia sau cam înnăsprit, din pricina afacerei cu Rumelia. Se vorbesce, că se va primí candidatura şi a principelui Oscar de Svedia n. la 1859; deoarece principele George de Leuchtenberg n'are aplicare spre a ocupa tronul bulgar. De altfel bulgarii se tem tare, ca sĕ nu isbucnească noue revolte inainte d'a se conchema sobrania. De aceea se schimbă detaşamentele de trupe în fortăreţe şi se adaugă detaşamente de infanterie, cavalerie şi artilărie la toate punctele mai însemnate din ţară, pentru ca sĕ se asigure contra unor eventuale încercări de insurecţiuni, ce se observă la graniţe. — Epistola, prin care Zankow rupe pertractările cu marele-vizir e următoarea:

„Alteţă! Fiindu-ve cunoscute impregiurările, în cari am fost chemat sĕ încep negoţieri în scopul ajungerii la o înţelegere între regenţii actuali din Bulgaria şi oposiţie, cred, că e de prisos, sĕ mai insist aici asupra lor. Deşi am fost însufleţit de cea mai vie dorinţă de a vedé crisa bulgară ajungênd la o soluţiune pacifică, totuşi n'am putut sĕ nu-mi manifest temerile relative la succesul acestor pertractări, precum am avut onoarea a ve indica aceasta deja la începutul negoţierilor. Atunci mi-am luat libertatea a observa Alteţii Voastre, că intenţiunile binevoitoare ale guvernului imperial, de a vedé restabilită cât mai curênd linişţea şi ordinea în Bulgaria, vor întimpina din capul locului reaua voinţă şi iloialitatea acelora, cari ajungênd în mod arbitrar şi prin usurpare la putere, cu greu vor lăsa aceasta din mână, nici cu preţul celor mai estreme sacrificii, lăsând ca ţeara sĕ devie prada ororilor rĕsboiului civil şi al ruinei.

Ş'apoi oare negoţierile n'au probat câtă dreptate aveam? Şi când negoţierile trecură mai în urmă la Sofia, deşi nu me aştemptam la nimic dela spiritul conciliant al regenţilor nostri, am luat asupra-mi misiunea de a consilia pe amicii mei politici, ca sĕ sprijinească silinţele guvernului imperial spre a se ajunge la o soluţiune satisfăcĕtoare a crisei.

Evenimentele deplorabile, ce se întêmplară în Silistra şi Rusciuc, dau încă o dovadă lumei întregi, că a mai sta de vorbă cu actualii regenţi ai Bulgariei, în scopul împăcării, este numai o momeală. Guvernul n'a stat un moment la îndoială, de a reprima rĕscoala garnisoanelor din Silistra şi Rusciuc cu cea mai estremă cruḑime, deşi maioritatea şi cei mai însemnaţi ofiţeri ai acelor garnisoane au fost tocmai aceia, cari au contribuit la constituirea guvernului şi l-au sprijinit până în timpul din urmă. În timp de două ḑile aceste două oraşe au oferit spectacolul dureros al rĕsboiului civil şi al celei mai teribile distrucţiuni. În acest scurt timp au murit mai mulţi ofiţeri, decât în nefericitul rĕsboiu cu Sêrbia. Vĕrsarea de sânge, esecutările de ofiţeri şi cetăţeni, lupta şi măcelul în strade, sălbăticia, cu care e asuprită poporaţia, arestările în mase de ofiţeri şi cetăţeni în toate oraşele Bulgariei, tractarea barbară, la care au fost supuşi cei arestaţi, zugrăvesc cu cele mai vii colori situaţia ţĕrii şi tendinţele acelor, cari o guvernează.

Faţă cu această stare deplorabilă cred de a mea datorie, sĕ declar Alteţii Voastre în numele oposiţiunii, că urmarea negoţierilor nu numai că este nefolositoare, ci chiar primejdioasă, căci ar încuragia pe guvern, sĕ stărue pe calea anarchiei şi i-ar permite, ca după plac sĕ dispue de onoarea, viaţa şi averea cetăţenilor.

În urma declaraţiunii, ce mi-am luat onoare a ve face aici, cred de a mea datorie sĕ adaog, că e de urgenţă neapărat a se lua în vedere mijloace şi mĕsuri spre a se prevení alte evenimente triste, în care Bulgaria ar mai putea fi pătată cu sânge. (semnat) *D. Zancow.*"

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Budapesta, 26 Martiu, 1887. După cum s'a anunţat prin jurnalele maghiare de aici, preste puţin timp va apăré o carte *„Despre originea romànilor şi despre constituirea statului şi a naţiunei române."* Autorul ei este domnul Dr. Réthy, oficial la museul naţional maghiar din Budapesta, şi unul dintre scriitorii juni şovinişti de tagma ce-

---

poate vedé din numeroasele adnotaţiuni scrise de însuşi mâna sa. Ceea-ce măresce însĕ importanţa acestei cărţi sunt cele patru din urmă feţe, pe cari se află scrise de mâna mitropolitului Dosofteiu în grecesce actul patriarchal despre Dragoş Vodă din 1392 (în Miklosich, *Acta Patriarchatus,* vol. II. p. 156), — în slovenesce şi românesce amintirea uricului lui Roman Vodă din 1393) — în latinesce şeapte versuri scrise pe tablă de aur, care se afla în palatul Craiului Leşescu, Ioan Sobieski, — şi în românesce descrierea acestei inscripţiuni. Academia întreagă va arĕta, cred, prin un vot special recunoscinţa sa Prea Sfinţitului mitropolit care, la pagina 119 a *Eclogariului,* a atestat cu însăşi mâna sa acest dar.

VI. Concursurile.

La concursurile premiilor destinate a se da în sesiunea generală din acest an s'au presentat următoarele publicaţiuni şi manuscrise.

1. La concursul premiului *Năsturel-Herĕscu* de 4000 lei, pentru cea mai bună carte scrisă în limba română cu conţinut de ori-ce natură şi publicată în anul 1886, şi al premiului *Heliade-Rădulescu* de 5000 lei, pentru cea mai bună carte scrisă în limba română cu conţinut literar şi publicată în anii 1885 şi 1886, s'au presentat următoarele publicaţiuni:

1. Floru Dianu, Salinele române, studiu tecnic şi economic.
2. Iancu Theor, Dreptatea orbilor.
3. G. Bengescu-Dabija, Pigmalion, regele Feniciei, tragedie în cinci acte.
4. Dr. N. C. Tomescu, Degenerarea şi regenerarea nervilor.
5. Th. Alecsi, Dicţionar germano-român.
6. I. I. Nacianu, La Dobroudja économique et sociale.
7. Dr. C. C. Codrescu, Studii asupra spitalului „Bârlad şi Elena Beldiman."
8. A. Vlahuţă, Novele.
9. A. Vizanti, Raport asupra proectului de organisaţiune generală a învĕţământului public. 2 vol.
10. T. C. Văcărescu, Luptele românilor în resbelul din 1877—78. Vol. I.
11. Din ale lui A I. Odobescu. Michnea-Vodă. — Doamna Chiajna.
12. G. G. Meitani, Studie asupra constituţiunei românilor, fasc. XI.
13. G. Sion, Una sută şi una fabule.
14. J. J. Roşca, Lăpuşneanu, tragedie.
15. „ „ Fata dela Cozia.
16. Gr. G. Tocilescu, Manual de istoria română.

2. La concursul premiului *Lazăr* de 5000 lei pentru cea mai bună lucrare în limba română asupra subiectului *„Flora discriptivă a unui judeţ din România* după alegerea concurentului", s'a presentat un singur manuscris întitulat *Flora Dobrogei* avênd devisa:

„Il n'y a qu'une manière d'avancer les sciences, c'est de les simplifier ou d'ajouter quelque chose de nouveau."

3. Nici un concurent nu s'a presentat la premiul *Alecsandru Ioan Cuza* de 4000 lei pentru cea mai bună disertaţiune în limba română despre: *Istoria românilor în Dacia Traiană dela Aurelian până la fundarea principatelor Moldova şi Ţeara românească.*

4. La concursul premiului de 1500 lei pentru anii 1883—87 al *Asociaţiunei craiovene pentru desvoltarea învĕţământului public* s'au presentat următoarele publicaţiuni:

Dr. C. C. Codrescu, Compendiu de Igienă. Bârlad, 1885.

„ „ Manual de medicină populară. Bârlad, 1885.

La concursul publicat pentru traducerea din *M. T. Ciceronis, de officiis liber* I s'au presentat două manuscrise: unul cu devisa: *„Virtutis laus omnis in actione consistit";* cel-alalt cu devisa:

„Omul ce arată cu blândeţe calea celui rătăcit,
din a sa lumină pare c'ar aprinde streină lumină,
şi cu toate acestea şi a sa lucesce tot cum a lucit." Enniu.

Toate publicaţiunile şi manuscrisele presentate la concurs au fost trimese, la timpul ficsat de regulament, comisiunilor şi secţiunilor însărcinate cu studiarea lor.

Pentru premiul didactic al Societăţii craiovene, nefiind aleasă din sesiunea trecută o comisiune specială, rĕmâne ca această comisiune sĕ se aleagă acum şi sĕ i-se dea în cercetare publicaţiunile presentate la acest premiu.

Secretarul general, *D. Sturdza.*

lor dela „Budapesti Hirlap,“ cari ar dorí sĕ facă şi din petrii maghiari, şi fiindcă scriu, astfel de idiome şi agitează pre toată ḑiua în acest înţeles, şi sperează, cà dorinţa lor ar fi şi realisabilă. Dl Réthy e încă om tinĕr, abia în etate de 30—35 ani, fiiul unui tipograf din Arad, unde ş'a şi însuşit în cât va şi o parte din limba poporului român. După cât sunt informat din sorginte deamnă de creḑĕmênt, dl Réthy de vre-o cinci ani încoace se ocupă cu studiul asupra „Originei românilor“; pe spesele statului a făcut chiar şi călĕtorii în toată vara prin peninsula balcanică spre a face studii asupra popoarelor orientale, precum sêrbi, albanezi, cuţovlachi, greci, bulgari şi turci. Ce privesce cuprinsul cărţii, ce va apăré în curênd, sunt informat, că dl Réthy combate din toate puterile continuitatea istorică a românilor în Dacia, şi susţine, că limba română s'ar fi format în Albania în secolul al IV-lea. Din Albania ar fi venit după sosirea ungurilor românii ca păstori în Muntenia, Moldova, Transilvania, Bănat şi în părţile din Ungaria. Susţine, că românii ar fi înrudiţi numai cu popoarĕle balcanice, ear nici decât cu italienii, francesii, spaniolii şi portugesii; afirmă totodată, că ţĕrile, unde astăḑi se află naţionalitatea română, ar fi fost locuite înainte de venirea „păstorilor albanesi români“ de mai multe feliuri de poporaţiuni slave, pe cari popoară acesti „păstori români“ le-ar fi cucerit, veḑi bine, cu bâta păstorească, şi păscându-şi vitele şi oile la munţi şi pe văi ar fi „romanisat“ toată poporaţiunea slavă de prin toate locurile — chiar şi pe cea dela câmpie.

Dnul Réthy a călĕtorit şi prin România. În cartea sa se ocupă mult cu poporul şi inteligenţa din România; poporul, după părerea dênsului, ar fi de origine slavă, dar acum se înţelege romanisată, ear inteligenţa României ar fi de origine greacă. Chiar şi viaţa din Bucuresci n'ar fi alt ceva, decât o eḑiţiune noauă din vieaţa din Athena.

Binevoitoriul cetitoriu va observa din această mică schiţă, „quodlibet“-ul, ce va apăré de sub tipariu, deşi nu conţine nici un adevĕr istoric, fiind compus după fantasia cea mai elastică şovenistă-maghiară, totuşi este foarte bun pentru distracţiune, amusant şi curios. Suliţa, ce vrea autorul sĕ o înfigă în consciinţa românilor pentru a combate a lor latinitate, este băgată într'o teacă împodobită cu flori fantastice şi buruene ecsotice, ce se pot produce nu din însaşi natura ci numai din museul naţional din Budapesta.

Dl Réthy combate în scrierea sa şi pe dnul Hunfalvy, reflectând, că greşesce dnul Hunfalvy, când afirmă despre „păstorii români,“ că ei ar fi venit în urma ungurilor pe aceste locuri — din Bulgaria; pentru că după dl Réthy „păstorii români“ ar fi venit pe aici — din Albania. Această mică ţeară, Albania, a produs odinioară, „ca prin minune“ atâţa păstori încât ea a fost în stare sĕ împopuleze cinci-şese alte ţĕri! şi încă sĕ mai rĕmână şi acasă în Albania pe atâţa păstori; şi că păstorii veniţi ar fi făcut cuceriri de teritoriu şi cuceriri colosale de naţionalitate, ce până la dl Réthy în istoria lumei au remas necunoscute şi neinventate de nici un om învĕţat.

Dacă aceşti păstori ai dlui Réthy ar fi o realitate, şi nu precum sunt, o fantasie goală: tot românul ar trebuí sĕ fie mai fălos astăḑi, ca ori când; pentru că dacă acesti păstori cu bâtele în mâni fuseră odinioară atât de eroici, şi cuceritori, — unde va ajunge aceasta ginte românească, când nu numai păstorii ei de astăḑi, dar fie care fiu al ei va fi provĕḑut după recerinţa timpului modern cu sabie, puşcă şi pistoale, cu muniţiune? Acesti păstori ai fantasiei „învĕţaţilor“ maghiari ar fi întru adevĕr mai valoroşi şi mai vitezi, decât multele legiuni ale împĕratului Traian, trămise în Dacia; căci, până când aceste legiuni romane — după dl Réthy — ar fi dispărut cu totul, ar fi perdut tot ce ei mai nainte au cucerit în trei espediţiuni mari de resbel, — „păstorii albanezi“ din contra n'au cucerit numai teritorul de astăḑi, dar au amalgamisat chiar şi poporaţiunea toată. Legiunile lui Traian în Dacia apar în cartea dlui Réthy ca muscalii la Plevna cu redutele perdute, ear păstorii albanezi apar ca dorobanţii români cu redutele cucerite şi manţinute.

Cred însĕ, că asupra cărţii amintite va urma — dacă va urma — şi vre-o critică amenuntă din thesă în thesă. Atragem anume atenţiunea criticilor români şi streini asupra acestei cărţi lipsită de orice basă scientifică, căci în consecuenţe merge până la ridiculositate şi absurditate. Osteneala, ce o vor pune istoriografii nostri în apreţiarea acestui pamflet, va fi roditoare din punct de vedere sanitariu. O critică-satiră caací nu se poate nici închipuí mai minunată.

Mi ţin de datorinţă plăcută a atrage atenţiunea publicului român asupra acestei cărţi curioase în felul ei; 2 fl. nu sunt puţini, dar nici mulţi pentru o distracţiune încântătoare, ce-şi va câştiga cetitorul ei cetindu o din doască în doască, sau deoare ce „suntem“ un popor de origine „slavă“ — din buche în buche.

În timpurile aceste grele, când lucrăm şi asudăm nu atât pentru noi, ci mai mult spre a satisface foamei imensului numer de nemernici, cărora li se dă aplicare, după ce 'şi-au prădat toată averea numai ca sĕ nu peie de foame; când fruntea fiecăruia dintre noi e increţită de gândurile, ce ni le impun sarcinile vieţii; cei ce şi în aceste timpuri grele ne câştigă ceasuri senine, sunt ţiganii lăutari şi în companie cu ei „scriitorii“ şovinisti maghiari.

C. M. Scevola.

Principele Alecsandru al Bulgariei

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare.)

Donducow era însărcinat de către guvernul seu, sĕ prelucreze o constituţie pentru Bulgaria „pentru a nu lăsa Bulgaria cu totul la disposiţiunea principelui german.“ (Astfel scrie Sobolew: Întâiul principe al Bulgariei pag. 84.) A alcătuí o constituţie, nu era tocmai lucru uşor pentru un rus, şi de aceea Donducow luà de model constituţia sêrbească. Proiectul, care conţinea disposiţiuni foarte curioase privitoare la compunerea camerii şi la înfiinţarea unui consiliu de stat ca cea mai înaltă instanţă a tuturor ramurilor administrative si ca autoritatea însărcinată cu esaminarea proiectelor de legi înainte de aducerea lor în cameră, a fost supus spre esaminare unei representaţiuni naţionale adunate „ad hoc“ şi compusă din notabilii Bulgariei de nord şi de sud. Această adunare a fost deschisă la Tîrnova, la 23 Februarie, 1879. Primele şedinţe ale acestei adunări arĕtară, că un spirit intransigent, pur democratic o stăpânesce. La început se părea, că adunarea nici nu vrea sĕ discute aceea constituţiune, ci vrea numai sĕ protesteze contra îmbucăţirei Bulgariei de către Europa şi apoi sĕ se disolve în pace. Dar mintea venì îndată tuturor la loc şi după o avertisare a lui Alecsandru al II-lea, adunarea decise ca sĕ între în desbateri. O comisiune de 15 pentru esaminarea constituţiunei lui Donducow, compusa din 170 articole a fost numită. Această comisiune, care era condusă de un spirit conservator, făcu propuneri foarte bune pentru modificarea constituţiunei lui Donducow, din nefericire însĕ acele modificări au fost respinse de cameră.

Ce privia consiliul de stat, spiritele se împărţiră în douĕ. Din momentul acela se născură partidele politice în Bulgaria. Partida, care era pentru consiliul de stat îşi dete numele de conservatoare, partida duşmană consiliului de stat se numì liberală.

Bărbaţi ca Stoiloff, Grecoff, Burmoff, Balabanoff, Nacievici, Vulcovici şi alţii erau pentru Karaveloff, care se unì apoi cu Zancoff, care în comisiune avea tocmai părerea contrară, şi care se învêrtia după bătaia vêntului, şi alţii erau contra consiliului de stat. Partida, care era contra căpătà maioritatea şi această instituţiune atât de trebuincioasă vieţii statului, a fost ştearsă din constituţiune. În şedinţele următoare se luà decisiunea, ca sobrania sĕ fie compusă din deputaţi direct aleşi de popor prin vot secret şi ca fie-care cetăţean bulgar ajuns la vêrsta de 21 de ani, sĕ aibă dreptul electoral activ, ear dela vêrsta de 30 de ani, dacă scie sĕ scrie şi sĕ cetească, dreptul de a fi ales. Fie-care deputat sĕ aibă dreptul sĕ aducă în cameră proiecte de legi, dacă ele sunt susţinute de o pătrime din membrii cameri. Presa sĕ fie liberă şi dreptul de a ţiné întruniri sĕ nu fie supus nici unei restricţiuni. Un principe sĕ fie ales ca cap al statului, care sĕ aibă puterea de esecutivă, controlul organelor, dreptul de a numí ministri, comanda peste toată forţa armată, dreptul de sancţionare a legilor, cari vor fi votate de cameră, dreptul de a convoca camera la termine hotărîte şi în casuri estraordinare.

La 29 Aprilie a fost ales principele Alecsandru de Battemberg, propus de Rusia şi binevĕḑut de toate celelalte puteri, ca principe al Bulgariei. După această alegere, adunarea naţională sĕ disolvà, după ce alese mai întâiu o comisiune de 6 deputaţi pentru ca sĕ meargă sĕ salute pe principe.

Principele Alecsandru se afla atunci la Berlin şi când auḑì această veste, el nu era de loc dispus sĕ primească tronul bulgar. Împĕratul Alecsandru al II-lea stăruì însĕ foarte mult şi numai astfel principele se înduplecà sĕ meargă în Bulgaria.

La 7 Iuliu principele Alecsandru sosì la Varna. De aci merse prin Rusciuc la Tîrnova (8 Iuliu), unde depuse dinaintea adunărei naţionale, care se convocase la 3 Iuliu, jurămêntul, că va păzí constituţia. După aceea plecà la Sofia. Partida liberală, care auḑise vorbele, ce rostise principele Alecsandru în privinţa constituţiunei, făcu fel de fel de demonstraţiuni. Copii mici şi dascălii lor ţineau cuvêntări şi în fie-care sat, pe unde trecu principele, se făcură arcuri de triumf cu inscripţiunea: Trăiască constituţia din Tîrnova.

La 13 Iuliu sosì Alecsandru la Şofia şi inmediat luà frânele guvernărei în mânà. El căutà sĕ formeze mai întâiu un minister. Deoarece îi lipsia cunoscinţa necesară de persoane, el se adresà la consulul general rus, Davidow, şi acesta îi numì pe Burmow, Nacevici, Atanasovici, Stoilow, Grecow şi Dragan Zancow ca oamenii cei mai nimeriţi şi capabili.

Zancow nu vruse sĕ între într'un minister cu Grecow, pentru că acesta îl insultase odată în şedinţa adunărei constitutive şi de aceea principele a fost nevoit sĕ compue următorul minister: Preşedinte al consiliului şi ministru de interne: Burmow; justiţie: Grecow; esterne: Balabanow: finanţe: Nacevici; instrucţiune: Atanasovici; rĕsboiu: Parenzow. Davidow, recomandând acele persoane, a desemnat principelui Bulgariei, pe cei mai buni şi mai cum se cade, pe cari îi cunoscea şi propunerea sa a isvorît din bunăvoinţă pentru principele. Toate persoanele numite mai sus au făcut parte din comisiunea de 15 pentru esaminarea constituţiei lui Dondukow şi în cameră ele au votat conservativ.

Autorul descrie apoi firea acestor oameni: Burmow şi Balabanow sunt caractere foarte problematice; Nacevici şi Grecow, oameni inteligenţi, energici şi probi.

Atanasovici, om cum se cade; înainte de a fi fost ministru era profesor la Bucuresci.

Ca membru privilegiat era ministrul de resbel, Parenzow, general rus, foarte tênĕr şi ce privea arta militară era foarte mărginit, încât de abia poseda sciinţa necesară unui şef de companie.

Când se îmbăta făcea cele mai mari prostii şi înjosia uniforma, ce purta. Aşa se povestesce următoarea istorioară nostimă despre dênsul:

Principele visità odată lagărul milităresc, care era la poalele Vitoşului, câteva kilometre în depărtare de oraş. Parenzow, beat mort se acăţà de o dată în dos de arcurile trăsurei şi începu sĕ strige „ura“ cât îl lua gura. Principele când vĕḑu, că toate străduinţele de a-l depărta dela trăsură sunt zadarnice, căci se acăţase acolo ca o maiamuţă, poruncì vizitiului sĕ întoarcă în oraş şi astfel trăsura întrà în oraş şi până la palat Parenzow striga şi sbera într'una „ura“.

Parenzow mai era şi partizan al partidei anti-dinastice a lui Dondukow şi agita împreună cu oficerii sei din rĕsputeri contra principelui chiar prin popor. Dênsul poate că n'ar fi făcut nici o ispravă, căci era prea prost sĕ facă vr'un lucru cu minte, însĕ ajutoarele sale, colonelul Tümler, complectà prin viclenia sa şi prin alegerea ori şi cărui mijloc cât de înjositor incapacitatea lui Parenzow. Eată cari erau causele, că dênsul a devenit imposibil în Bulgaria.

Pe lângă ministri mai era încă o persoană, care influenţa totul. Era colonelul rus Şepelew, adjutant al împĕratului. Şepelew a fost dat principelui Alecsandru ca ataşat militar şi sfetnic din partea împĕratului rusesc. El era un om inteligent, instruit şi bun tovarăş, însĕ după scurtă vreme se demascà, nu ca trimis al împĕratului, ci ca o unealtă a ministrului de rĕsboiu.

Aşa dar primul ministeriu, ce-şi alcătui-se principele se compunea din bărbaţi inteligenţi şi capabili, însĕ chiar în adunarea constitutivă s'a vĕḑut, că acesti bărbaţi nu dispuneau de maioritatea camerii.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Maiestatea Sa Vineri dimineaţa s'a re'ntors din Budapesta la Viena.

* (Personal.) Escelenţia Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul cu trenul de ieri dimineaţă s'a re'ntors în mijlocul nostru.

* (O mistificare.) După cum ni se scrie din Topliţa, comunicatul din Nr. 76 al ḑiarului „Budapesti Hirlap“ că acolo „un june român (oláh fiu) ar fi omorît pe mumăsa“, este întru atâta o mistificare, încât respectivul june nu e român, ci secuiu neaoş. Rectificarea a urmat în Nr. 84 al numitului ḑiar, pre carea ca un ce caracteristic o traducem în următoarele:

„Ce privesce vestea aceasta, primirăm dela dl Georgiu Popeszku, parochul gr. or. de acolo, detaiuri mai de aproape, din care se vede, că fiul ucigaş n'a fost român (oláh) ci un sĕcuiu pribegit nu de mult prin comună, care era cunoscut în deobşte ca un om depravat. Facem această rectificare cu atât mai cu plăcere, pentru că vestea a dat ocasiune dlui paroch la o epistolă frumoasă, patriotică, pe care o aflăm vrednică ca sĕ o tipărim. În epistola aceasta bĕtrânul paroch vorbind de amiciţia dintre maghiari şi români, scrie următoarele: „„Aici în Topliţa maghiarii şi românii trăiesc la olaltă de secoli, dar nimeni nu-şi aduce aminte sĕ fie fost vre-odată ceartă între noi. Buna înţelegere o am dovedit şi în 1848—1849, când luptarăm împreună pentru libertate, fără diferenţă de confesiune şi naţionalitate. De ar da Dumneḑeu, ca în Ungaria întreagă atât maghiarii cât şi românii sĕ fie tot aşa de buni patrioţi şi tot aşa concordie şi frăţietate sĕ domnească între ei, ca la noi între maghiari şi români. Atunci ar putea crede ori şi cine, că nu este în lume putere, fie muscălească, fie de altfel, carea sĕ ne poată strica. Urmeze tot insul acest princip, şi facă asemene ca noi aici: apoi a încetat ori-ce controversă, şi patria va sta neclătită.““ — De am avea mulţi popi (pópánk), cum este acesta, o ce mult folos am avea de ei, maghiarii şi românii de o potrivă!“

* (Premii.) Secţiunea istorică a Academiei române, vedênd, că dela 1865 nu s'a presentat nici un concurent la premiul de 4,000 lei a lui Cuza-Vodă, pentru cea mai bună istorie de pe timpul lui Aurelian şi până în dilele noastre, a ridicat cifra premiului la 10,000 lei şi a ficsat data concursului la 1891. — A mai înfiinţat Academia română un premiu de 1,500 lei pentru cea mai bună carte, ce se va tipărí d'acum în trei ani şi va tracta despre miscarea economică a României în secolul 17 şi 18 lea.

* (Profeţii despre împĕratul Germaniei). În earna anului 1884 contesa . . . . . . din Transisvania se afla în capitala imperiului german, cercetând pe o rudă a sa. Tinera şi vesela contesă prin mintea-i ageră atrase atenţiunea societăţii asupra sa. Împĕratul voia sĕ cunoască pe isteaţa damă şi astfeliu ea a fost presentată şi monarchul se interţinu mult la vorbă cu dênsa. Încă de mai înainte se povestia, că contesa . . . . . are darul d'a profeţí viitoriul după dungile de pe palmă; împĕratul încă audì şi cercà suridênd, ca contesa sĕ-i cetească de pe palmă. Ea se apropie cam în glumă; devenì cam inspirată şi dise: „E hotărít, ca Majestatea Voastră sĕ trăească 96 de ani“ . . . . Caracteristic e, că tot aşa i-se profeţise odată împĕratului în Baden cu vr'o câţi-va ani înainte.

* (Papa şi Bismarck.) — De câte-va dile s'a respândit în oraşele Germaniei nişte foi volante, pe care sunt făcuţi Papa şi Bismarck, Papa e îmbrăcat într'un costum de cuirasier, iar Bismarck în costumul Papei.

Papa, stând cu mâna pe umĕrul lui Bismarck, îi dice:

— De când eu conduc politica Europei şi tu conduci biserica, aşa e, că lucrurile merg bine.

* (Oficerii de gloate.) Numerul reflectanţilor la postul de ofiţeri de gloate s'a redus dela 3003 la 723; 172 dintre acestia au fost soldaţi. În ceeace privesce cursurile se pot ţiné după dorinţa aspiranţilor în luna lui Maiu, Iuniu ori Iuliu. Ordinaţiunea ministrului honvedimei dispune conscrierea glotaşilor din anii 1845 până la 1855.

* (Guvernul unguresc.) „Rĕsboiul“ scrie: Guvernul unguresc ne dă mereu dovedi de bună vecinătate şi de iubire amicală..... Membru academic dl Florian Porcius, unul din bărbaţii de stiinţă de peste Carpaţi nu poate lua parte nici în anul acesta la şedinţele Academiei române din Bucuresci, de oare-ce, ca şi acum un an, guvernul din Pesta refusă de a-i da paşaport. — D'aceea şi noi iubim pe unguri . . . . grosav!

* (O femee, care doarme de 45 luni.) — Femeia din Tesnelles, (Belgia) care doarme dela 31 Mai 1883 e în aceiaşi stare. Ea nu s'a mai tredit d'atunci şi până acuma nici odată. Slăbiciunea ei a ajuns la ultimul grad. Ţine ochii închişi, respiraţiunea şi pulsul sunt normale. Un doctor, care a visitat o dilele trecute asigură, că Margareta, acesta e numele femeiei, poate sĕ stea încă mult timp în această stare.

Scopul şi modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Urmare.)

Atât în vorbire cât şi în scriere deosebitele cuvinte şi diceri trebuesc încopciate, legate unele de altele, ceeace încă se face prin cuvinte. Cuvintele, cari leagă doauă cuvinte sau diceri, se numesc conjuncţiuni. Urmează eserciţii ca mai sus.

În fine în vorbire şi scriere mai ocură şi astfel de cuvinte, cari esprimă o bucurie, o durere sau o mirare. Aceste cuvinte nu stau aproape în nici un raport cu altele şi se numesc interjecţiuni.

Dupăce s'au făcut cunoscute elevilor aceste părţi ale cuvêntului, se va face o recapitulare generală a cunoscinţelor din gramatică, pe cari elevii şi le-au câştigat până aici şi apoi diferite esercіţii de analisare verbal şi în scris. Aceste esercіţii, dacă s'au făcut cu destulă atenţiune la singuraticele părţi de cuvênt, acum se vor face cu multă înleznire.

Ajungând elevii, sĕ fie stăpâni pe materialul pertractat până aici se va purcede la amplificarea cunoscinţelor gramaticale prin desvoltarea dicerei simple cu amplificări şi diferitele compliniri, apoi li se vor da cunoscinţe mai detailate despre părţile cuvêntului etc. Modul, ce este de urmat la predarea acestor cunoscinţe, este tot cel arĕtat la tractarea părţilor cuvêntului, pentru aceea nu-l vom desvolta aici mai pe larg, căci cel ce a tractat partea primă a cunoscinţelor gramaticale în modul arĕtat şi conscienţios, de aici în colo nu va întimpina nici o greutate metodică.

Deprinderile ortografice şi stilistice. Cu ocasiunea esercіţiilor pregătitoare pentru scris şi cetit se încep — de şi într'un grad foarte mic — şi esercіţiile ortografice. Esercіţiile de silabisare trebuesc repetate cât de des, pentru-că desfăcênd fie-care cuvênt în elementele lui, în sunete sau litere, se atrage atenţiunea elevilor asupra scrierei fie-cărui sunet şi repetânduse cât mai des aceste esercіţii, elevii vor ajunge a scí scrie fie care cuvênt corect ortografice, fără de a fi învĕţat ortografia din regule. Regulele, fie ele cât de simple, nu vor fi în stare a învĕţa pe elevi ortografia. Continuând dară cu esercіţiile de silabisare, vom analisa bucăţile de cetire şi cu privire la ortografie. Fie-care dicere se va desface în cuvinte, cuvintele în silabe şi sunete sau litere, şi se va atrage atenţiunea elevilor sĕ privească bine, cum este scris fie-care cuvênt, cu ce litere sunt înfăţişate diferitele sunete, din cari e compus cuvêntul respectiv. Totodată li se va atrage atenţiunea şi asupra punctuaţiunei, care înlesnesce cetirea logică şi contribue mult la înţelegerea piesei. După-ce s'a analisat aştfel piesa, elevii o vor decopia în libelele lor, fiind cu deosebită atenţiune la fie care cuvênt, că cu ce litere este scris în carte. În modul acesta urmêndu-se mai departe, elevii vor învĕţa uşor ortografia, fără de a-i fi grămădit cu regule. Mai greu va fi a învĕţa pe elevi a scrie corect sunetele derivate. Aceasta greutate însĕ se poate învinge prin deprinderi continue de felul celor de sus şi atrăgênd atenţiunea elevilor asupra originei sunetelor derivate. D. e. în cuvêntul vĕdut „*ĕ*“ şi „*d*“ sunt sunete derivate şi anume „*ĕ*“ dela „*e*“ şi „*d*“ dela „*d.*“ Aceasta o aflăm din o altă formă a cuvêntului acestuia=vedere. Dacă se deprind elevii a căuta originea sunetelor derivate, nu vor mai scrie văzut masĕ etc. în loc de vĕdut, masă... Învĕţătorul va da la tot locul esplicările trebuincioase. Controlarea sau revidarea caetelor se poate face prin schimbare, sau şi prin un elev mai înaintat din scoală. Învĕţătorul însĕ sĕ nu neglige a controla şi el întrucât şi-au împlinit revisorii datoria şi a-i lua la respundere, când află, că nu şi-au împlinito. Pentru a se încredinţa întru cât elevii sunt stăpâni pe ortografie, învĕţătorul le va dicta din când în când, la început piese, cari au fost tractate în scoală, mai târdiu încă şi altele. Erorile şi le pot îndrepta elevii, asemănând aceea ce au scris ei cu tecstul din carte.

(Va urma.)

Loterie

Sâmbătă în 26 Martie 1887.

Buda: **14 5 30 83 38**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghirbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.9
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.06	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	5.45	—	—
Timiş	2.53	6.22	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.45	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.70	7.30	—
Predeal	—	9.32	1.14	—
Timiş	—	9.56	1.45	—
Braşov	—	10.29	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.6	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	6.52	6.21	—	8.26
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghireş	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7;22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	3.42	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.29	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.39	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	2.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.13	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.43	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.19
Cernea	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 30 Sibiiu, Joi 19/30 Martiu, 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 18 Martiu, 1887.

Încă câteva sĕptĕmâni şi representanţii bisericei române din metropolie vor fi chemaţi din nou, ca sĕ ia în seamă cele ce se s'au petrecut şi lucrat în sinul bisericei în decurs de un an de ḑile. Este scurt timp un an, dar totuşi e destul pentru a putea observa oare care progres, ori regres. Nu ne putem plânge, şi nici nu suntem în drept a ne plânge, că doar la noi ar fi trebile bisericei puse în mâni mai rele ca la alţii — dar ceeace adeseori am accentuat şi trebue sĕ o accentuăm şi cu aceasta ocasiune este, că lipsesce la noi iniţiativa proprie a singuraticilor şi a comunelor şi prea mult, sau totul se aşteaptă dela centru.

O părere aceasta de tot greşită şi nefastă chiar în consecinţele ei. Centrul trebue privit numai ca un fel de regulator al agendelor în biserică, ear celelalte amenunte sunt şi trebue lăsate pe mânile singuratecilor corporaţiuni, cum sunt comitetele parochiale şi cele protopresbiterale.

Nu scim şi nici nu putem sĕ scim, că cum stăm în întreaga metropolie cu regulata funcţionare a acestor corporaţiuni provĕḑute în statutul organic, dar avem date sigure, că în unele tracturi ele esistă numai de nume. Tractul Lupşei prin mijloace proprii cumpĕră casă, ca sĕ servească de reşedinţă protopresbiterală, în alte tracte nici pomană de lucruri de aceste de prisos!

Şi pentru ce? Protopresbiterul are casa sa proprie şi crede, că o sĕ trăiască în veci şi îi cade mai bine, când poate ţiné şedinţele scaunului protopresbiteral în casa sa, ca aşa apoi în cas de lipsă sĕ poată face oare care presiune chiar şi cu o atare resonare că: „în casele mele eu poruncesc" fără sĕ se aibă în vedere, că cancelaria protopresbiterală e un oficiu şi stăpênul casei e în casul acesta dator sĕ nu reflecteze la aceasta împregiurare şi sĕ nu peardă din vedere, că partidele în afacerile lor oficioase nu cercetează pe protopresbiterul, ci cancelaria oficiului protopresbiteral.

Ne trebue deci case protopresbiterale în întreaga archidiecesă, unde ele nu sunt şi aceasta cu atâta mai vîrtos cu cât poporul nostru începe a distinge între persoană şi oficiu, între cancelaria unui oficiu şi casa unui om privat.

Ne pare bine şi am dorí ca toţi domnii protopresbiteri sĕ aibă în oraşul respectiv una sau mai multe case — aceea însĕ este şi remâne treaba privată a dlor, — treaba bisericei este şi remâne, ca sĕ îngrijească, ca sĕ avem reşedinţe tractuale şi cancelarii protopresbiterale, unde partidele sĕ poată întra şi sĕ-şi caute de trebi, fără ca sĕ fie silite a face mai înainte cunoscinţă cu doamna casei. Spre scopul acesta este chemat veneratul sinod archidiecesan ca aceasta cestiune sĕ o declare de o cestiune urgentă. Avem prea multe trebi în diferitele centre, decât ca ele sĕ se mai poată delibera prin case private, unde doamna şi alte persoane nechemate sĕ-şi validiteze influinţele lor. Avem mare necesitate de case protopresbiterale, respective cancelarii pentru oficiile protopresbiterale, unde are sĕ se păstreze archiva protopresbiterală, unde sĕ aibă protopresbiterul oarele oficioase din ḑi, unde sĕ mergem negenaţi, unde sĕ ţinem şedinţele neînfluinţaţi şi unde actele sĕ vorbească, ear nu alte considerante.

Demnitatea bisericei cere ca o necesitate imperativă ca aceasta cestiune sĕ fie pusă la ordinea ḑilei fără amênare.

Onoare comitetelor protopresbiterale, cari au scutit sinodul prin iniţiativa proprie. Datorinţa organelor competente este, ca sĕ vină şi sĕ pună un proiect de natura aceasta pe masa sinodului şi totodată sĕ caute modalităţile pentru cumpĕrarea ori adaptarea unei astfel de cancelarii. În chipul ăsta am fi scutiţi de multe incoveniente, şi am vedé pe protopresbiterul întocmai ca şi pe ori care funcţionariu public pertractând agendele oficioase cu partidele în mod negenat, aşa, după cum pretinde natura şi demnitatea oficiului.

Suntem sĕraci — dar sĕrăcia nu ne dispensiază de a nu pune mâna pe lucru. Un început trebue sĕ se facă şi din ce vom întârḑia cu acest început, din ce vom da de pedeci, mai târḑiu poate mai cu greu de învins.

Avem acum protopresbiteri tineri şi pentru ei trebue sĕ fie o cestiune de ambiţie nobilă a se arĕta cu ceva în lume.

Strĕinii arangiază colecte, petreceri, îndeamnă la ocasiuni binevenite pe credincioşi cu dare de mână pentru contribuiri, îi roagă şi chiar menagiează în vederea scopului salutariu şi în cele din urmă o scot la cale. De mijloace de acestea ne putem folosí şi noi, şi cu deosebire pe locuri de acele, unde şi comunele singuratice sunt în posiţie de a putea sărí în ajutariu. Energie şi voinţă sĕ fie şi suntem siguri, că deja la sesiunea procsimă se vor putea anunţa resultate şi dacă nu în tot locul, dar cel puţin în unele părţi.

Oamenii au început a vení la convingere, că e bine sĕ vie în contact cu oficianţii publici în loc oficios şi poporul nostru încă nu vrea sĕ remână înapoia altor oameni.

Le vor cădé greu unor oameni, că la bĕtrâneţe sĕ plece de acasă în oficiu, dar se vor deda şi cu aceasta ca cu alte multe. Cu energiă însĕ trebue sĕ se susţină şi cu drept cuvênt, ca cancelariile protopresbiterale sĕ se separeze de locuinţele private. Un paroch de valoare consciu de chemarea sa încă 'şi va avea cancelaria sa şi nu va pertracta cu partidele în auḑul casnicilor sei — cestiuni de controversă între căsătoriţi etc. apoi cu mult mai vîrtos şi indispensabil se pretinde dela un oficiu protopresbiteral, ca sĕ nu aducă sentinţe în auḑul celor ai sei, sĕ nu conducă un act disciplinar asupra unui preot ori învĕţător, ori sĕ asculte martorii astfel, încât ca mâne poimâne sĕ scie despre acestea comuna întreagă şi tractul întreg.

Punem aceste la apreţiarea publicului nostru şi în genere asceptăm ca representanţii bisericei între altele sĕ pună pondul cuvenit, şi pe aceasta cestiune.

Revista politică.

Tinerimei universitare din Budapesta de întrecută ce e, şi dedată la demonstraţiunile cele mai ecstravagante, în lipsa de alte incidente binevenite, ca din senin i-au plesnit prin minte, ca sĕ demon-

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Continuare din Nr. 24)

5.) Ordinăţiune episcopească, prin care se regulează lucrurile pregătitoare pentru căsătorie.

Nro. 173.

Prea Cucernice v. protopop Chir George nouĕ iubite!

„Nădăjduiesc precum antecesorii mei episcopii cei „dinaintea mea sĕ fie făcut rênduele pentru cei-ce „vor sĕ se cunune, ca mai nainte sĕ strige în bise„rică prin preot pentru ferirea întêmplătoarelor pricini „celor rele ale celor ce se căsătoresc. Dară păḑesce-se „aceea rênduială au nu, mie nu-mi iaste cunoscut, „mai mult. Creḑênd, că nu se va fi păḑind. Pentru „aceea de folos acea rânduială aflând, a o întărí „şi a o aşeḑa de trebuinţă aflăm a o face cu„noscut:

„1. Vrênd cineva a se căsătorí sĕ meargă la „protopopul locului, ca sĕ scoaţă ţedulă de slobodenie. „La aceasta dator va fi protopopul ca sĕ cerceteze „pe logodnicul şi pe logodnica, sĕ scie Tatăl nostru „şi Credeul şi Ḑece porunci, şi acele feţe sĕ aibă ţe„dulă dela preotul seu, precum nu iaste între dênşii „nici o pricină, nice sunt legaţi sau tocmiţi cu alte feţe „sau sĕ nu fie răpit sau sĕ nu fie fugit. Dară de va „fi logodnicul sau logodnica din alte ţĕri moscenitoare „crăesci, sĕ aibă atestat dela protopopul sau dela pre„otul lui sau dela vre-un domn de varmeghie sau dela „magistrat, făcut şi întărit sau dela domnul seu pre„cum faţa aceea nu iaste cu altă faţă legată sau căsă„torit sau sĕ nu fie fugit dela părinţi, sau sĕ nu „fie lăsat pre altă muere, care poate au avut alt „bărbat şi sĕ nu fie făcut răpire sau sĕ fie fugit şi „precum iaste aceea faţă slobodă. Aşa sciind cele „mai sus ḑise şi nefiind nici o rudenie şi avênd atestat „precum s'au ḑis, şi dela protopopul ţedulă de slo„boḑenie.

„2. Cu acea ţedulă, mergênd cei ce vor sĕ se „căsătorească la preotul seu, acela vĕḑênd sloboḑi„toarea ţedulă, în ḑiua Duminecei sĕ strige în biserică „pe logodnicul şi pe logodnica după formularul aicea „adăugat, fiind amêndoi dintr'un loc.

„3. De va fi o faţă de legea noastră şi alta de „altă lege, precum în biserica părţii de altă lege se „face vestirea aşa şi în biserica feţii de legea noastră „sĕ se facă vestirea.

„4. De va fi o faţă dintr'un loc şi alta dintr'al„tul, într'amêndouĕ locurile sĕ se facă vestirea.

„5. Sĕvêrşindu-se strigarea sau vestirea în trei „Dumineci şi neaflându-se nici o împedecare, slobod „va fi preotul a sĕvêrşí cununia.

„6. După sĕvêrşirea cununiei, preotul sĕ pue în „potrocolul bisericei numele şi porecla celor cununaţi „şi a naşilor cu însemnarea ḑilei, lunei, anului. Ca „sĕ se facă vestirea aceasta în biserică s'au porun„cit prin înaltul rescript guvernial sub datul 10 August, „anul curinte sub Nro 1318 prin puterea decretului „împărătesc dela 6 Julie 1784. Precum aceasta am „primit, aşa preoţilor a urma am poruncit şi singur „vei fi silitor a împliní cu preoţii porunca şi rên„duiala aceasta sĕ ne faci scire. Aşa făcênd mila „prea puternicului Dumneḑeu sĕ fie cu prea Cucer„nicia ta, pururea rĕmênênd al Cucerniciei tale de „tot binele voitor. S'au dat în Sibiiu, Gedeon Ni„chitici, episcop neunit.

„Se face scire iubirilor voastre de Christos, pre„cum s'au logodit cutare fecior de ani.... din cutare „loc..... cu cutare fată.... din cutare loc.... de „scie cineva rudenie sau altă împedecare sĕ arăte.

6.) Fii de grăniţeri se ţin în evidenţă şi nu le este ertat a se depărta sub nici un titlu.

Nro. 122.

Cucernice V. protopoape Chir George nouĕ prea iubite!

„Prin aceasta însciinţăm precum am primit dela „Înaltul crăescul guvern un milostiv intimat din 7 „Septemvre Nro. 2265, în care arată înţelegerea sfa„tului curţii celui ostăşesc, precum feciorii militarilor streze în contra limbei armatei comune, şi astfel s'a adresat cătră ministrul de honveḑi cu rogarea, ca voluntarilor maghiari sě li se permită depunerea esamenului de ofiţer în reservă în limba maghiară. O pretensiune lipsită de ori ce basă legală. Faţă de curentul şovenistic de astăḑi resoanele însě nimic nu valorează. S'a sulevat aceasta cestiune între tinerimea universitară, a trecut prin pressa în societatea maghiară, şi lucru firesc, că a trebuit sě ajungă şi în parlament.

Deputatul Ludovic Meszlényi în şedinţa de Sâmbătă i a adresat ministrului de honveḑi o interpelaţiune, şi ca cestiunea sě se poată desvolta într'o formă şi mai celebră, interpretările false şi restălmăcirea respunsului ministrului Fejérvári, ce l'a dat deputaţiunei universitarilor se înţelege, că n'a putut se lipsească nici de astădată. Ministrul Fejérvári a respuns acestei interprelări în şedinţa de Luni între cele mai escentrice întreruperi din partea stângei estreme, constatând totodată un adevěr, ce pentru noi este cu atât mai de valoare, pentru că se constată de un ministru, despre care — precum însuşi accentuază de repeţite ori, — trebue se presupunem, că vorbesce basat şi în deplina cunoscinţă de causă, adecă adevěrul, că între maghiari se află agitatori contra bunei ordine şi în consecuenţă dară, contra legilor fundamentale ale statului.

Delegaţii români pentru negoţierile vamale cu monarchia noastră au sosit la Viena. Cumcă negoţierile s'au început din nou e fapt, dar că ce resultat vor avea şi de astădată negoţierile e o cestiune de tot problematică. Atât foile din Viena cât şi cele din Pesta — cari odinioară din frase fulminante, eşite din o îngănfare nebasată nu înceta — au început a slăbí mult din tonul ameninţătoriu, acum 'şi esprimă temerile, că nici de astadată nu va succede încheerea convenţiunei, noi însě sě sperăm, că aceasta stare atât de desastroasă intereselor noastre industriale va înceta, şi se va restabilí starea pacinică de mai nainte, dar totodată sě-şi aducă aminte domnii, cari ameninţa prin frase goale că: *A nagy hang, még nem erő.*

Referitoriu la visita regelui şi reginei României din Berlin „Morning Post“ atribue acestei visite şi un scop politic. Atâta este fapt, că regele Carol cercetând pe cancelariul Bismarck, a sulevat şi posiţia României pentru un eventual resbel oriental, la ceea ce dl Bismarck i-ar fi ḑis că: *Germania se va opune ori cărei încercări, care ar putea compromite întregritatea teritoriului şi independenţa României.*

Negoţierile cu România.

Ḑiarul „Egyetértés“ în Nr 83 publică sub acest titlu următoarele:

În ḑilele acestea eară se vor începe negoţierile vamale cu vecinii nostri români. Delegaţii, cari în afacerea aceasta se aşteaptă la Viena, ne interesează chiar şi din punctul de vedere al individualităţii lor. Delegaţii nu sunt acei oameni de specialitate, cari cunosc referinţele speciale de industrie ale României şi cari la tacsarea vamală a articulilor de industrie ar fi chemaţi a precisa interesele lor, ci Sturdza (?) şi Aurelian vor representa de astădată România la pertractările vamale.

Părerile politice ale lui Aurelian ne sunt cunoscute. Aurelian e directorul unui institut de agricultură, e cel mai energic luptătoriu al politicei vamale autonome şi e agrar moderat. Lucrarea lui pe terenul literar încă e considerabilă. Nu de mult a eşit din peana lui în o revistă economică din România un articlu referitor la încheierea convenţiunei vamale dintre Austro-Ungaria şi România, în care îşi desvoaltă părerile sale referitoare la acest obiect.

După părerile dênsului, ce privesce importul de vite, Austro-Ungaria trebue sě cedeze pretensiunilor României, deoarece consumul din Austria reclamă inevitabil esportul vitelor cornute din România. Mai departe, accentuând necesitatea desvoltării industriei în patrie, şi-a esprimat convingerea, că proprietarii români nici când nu vor pretinde favoruri, cari sě fie în defavorul desvoltărei industriale.

Când dară guvernul român lângă Sturdza a delegat pe Aurelian, tot deodată a indigitat, că România deocamdată cel mai mare pond îl pune pe aflarea modalităţilor în ce privesce esportul vitelor, şi că cestiunea aceasta sperează a o vedé resolvită prin persoana lui Aurelian. Delegarea lui Aurelian doar mai poate avea şi acel scop secundar, că dândui-se ocasiune apărětorului aprig a politicei vamale autonome a cunoasce la masa verde, greutăţile cari se vor aduce contra validitării părerilor sale, se va reîntoarce în patria sa mai transingent de cum a fost, când a plecat cătră Viena.

Învoirea în privinţa importului de vite, a fost dela începutul negoţierilor în continuu punctul cardinal al pertractărilor vamale. Învoirea aceasta numai în acel cas se poate efeptuí, dacă interesele economice ale Ungariei se susţin nevătěmate. Noi totdeuna am fost amicii politicei convenţionale, dar nu voim convenţiunea cu ori ce preţ. Noi privim starea aceasta, pe lângă tarifă autonomă, ba chiar şi rěsboiul vamal ca atare, mai rentabil pentru noi, decât o convenţiune în defavorul intereselor nostre. Prin urmare avem temeiu de a fi atenţi, că ce ascund delegaţii români sub togele lor.

Industria întinsă a Austriei îşi deplânge şi acum pieţele perdute din România. Şi întru adevěr, de când cu rěsboiul vamal, a perdut din teritoriu. Din rapoartele mai recente ale consulilor, se poate vedé, în ce měsură mare răpesce industria germană dela Austria pieţele române. Intensivitatea acestei răpiri se va mărí prin convenţiunea încheiată de curênd între Germania şi România. Prin această convenţiune vamală mai mulţi articoli, cari în amêndouě statele se bucură de o trecere mai mare s'au pus în o stare escepţională. Şi din contra, acei articoli tocmai cari privesc, pe Austria şi pe Ungaria mai de aproape s'au reservat tarifului autonom. Aşa s'a susţinut din nou vama esorbitantă a tarifului autonom pentru lemnele de clădit, pei în stare crude, pălării dure etc. cu un cuvênt pentru acei articuli de vênḑare, cari din Ungaria se transportau în România în měsură foarte considerabilă. Mai departe s'a urcat vama prin intervenirea Germaniei asupra hârtiei, productelor de lână, peilor crude, sticlă, mobile ş. a. respective asupra acelor articuli, cari iarăşi privesc industria austriacă, şi împarte şi pe cea ungară, pe când pentru Germania asemenea articuli sunt cu totului indiferenţi, fiind că pentru dênsa nu formează obiect de import.

Guvernul român pune mare preţ pe esoperarea acestui succes. În motivarea convenţiunei vamale dintre Germania şi România, România accentuează mai presus de toate aceste producte, ca pe unele, cari pentru România sunt foarte importante şi cari sub acest scut puternic de sigur vor lua o desvoltare îmbucurătoare. Resonarea aceasta a guvernului român nu e numai o laudă vană. Abia e un an, de când îşi practisează România politica vamală naţională şi se şi arată urmări considerabile. Consulul austro-ungar din Bucuresci în împărtăşirile sale cele mai noauă, accentuează grabnica lăţire a industriei naţionale române. În luna trecută s'a înfiinţat o fabrică de funării, pentru producerea acelor articuli, cari înainte de aceasta — după cuvintele consulului — „se importau esclusiv din Transilvania.“ Mai observă şi aceea, că fabrica s'a ridicat prin unii industrieşi din Braşov şi Sibiiu. Tot acum s'au înfiinţat o fabrică de săpun şi luminări în Bucuresci, articuli, cari se transportau tot din partea industriei maghiare.

Considerând convenţiunea germano-română şi motivările convenţiunei din partea guvernului român, abia ne putem închipuí cu ce propuneri vin delegaţii României la Viena, pe lângă cari ar fi posibilă încheierea convenţiunei. Consulii nostri prin rapoartele lor descriu stagnarea comerciului României cu colori destul de vii. Toţi constată decăderea esportului şi crescerea importului, aşadar o mare diferinţă între esport şi import. Mai accentuează, că comerciul de acolo e în o stare decăḑută şi abia se poate lipsí de favorabilul credit austriac. Legăturile de comunicaţiune mai nouă, sunt mai puţin favorabile şi procurarea negoţurilor strěine e împreunată cu mai mari greutăţi. Întru cât vor corespunde adevěrului rapoartele sinistre ale consulilor, nu scim: dar dacă şi sunt adevěrate, o împregiurare le detrage mult din valoare. Se susţine adecă, că pe lângă toată starea cea critică, falimente mai însěmnate nu obvin. Dacă susţinerea aceasta e adevěrată, atunci starea comercinlui totuş nu va fi aşa de deplorabilă.

Reasumându-le toate aceste, trebue sě credem, că negoţierile vamale şi acum tot aşa de puţin vor duce la scop ca şi până acum. Austria şi Ungaria nu-şi pot sacrifica interesele agricole industriei, cu atât mai puţin nu, pentru că favorurile, ce intenţionează România a le face industriei noastre, atât sunt de neînsemnate, că însuşi industrieşii nu pot şi nici nu vor poftí un adevěrat sacrificiu. Acestea sunt însě numai considerante economice. Mai mare periclu ar ameninţa însě interesele noastre economice, dacă la încheierea convenţiunei s'ar lua în considerare şi motive politice. Ne temem de aceasta şi nu fără causă, pentru că interesele economice ale Ungariei, totdeuna au fost osândite a se considera numai de spusa marilor interese politice.

Adunarea generală a institutului de credit şi economii „Albina.“

Sibiiu, în 29 Martie, 1887.

A XIV adunare generală ordinară a institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu s'a ţinut aḑi.

Au participat 29, acţionari cari au representat 464 acţiuni cu 186 voturi.

S'au cetit raportul Direcţiunei, bilanţul anului 1886 şi raportul comitetului de supraveghiare, ce se publică mai jos.

După cetirea acestora, adunarea generală, dând Direcţiunei pentru anul de gestiune 1886 absolutoriu, la propunerea dlui protosincel Nicanor Frateşiu votează cu unanimitate atât Direcţiunei cât şi corpului oficialilor Institutului mulţămită protocolară.

Profitul anului 1886 se decide a se împărţí în modul următoriu (— conform. propunerei din raport).

Suma de 1228 fl. 40 cr. destinată pentru scopuri de binefacere s'au decis a se împărţí în modul următoriu:

1. Asociaţiunei transilvane pentru scoala civilă de fete	fl. 600.—
2. Reuniunei femeilor române din Sibiiu pentru scoala elementară română de fete	fl. 200.—
3. Reuniunei române de cântări din Sibiiu	fl. 100.—
4. Înfiinţândei reuniuni de agricultura română din comitatul Sibiiului .	fl. 100.—
5. Reuniunei pentru înfrumseţarea oraşului Sibiiu	fl. 25.—

„a graniţei fără scirea şi căpětata îngăduinţă a reghi-
„menturilor din locurile sale, o parte se duc la scoalele
„provinţialicesci, alţii primesc slujbile orăşesci şi prin
„provincie încoace şi încolo rătăcesc, fiindcă acest
„fel de chip de a sa voiă iaste a umbla în potriva
„rânduelii milităriei a graniţei şi prin prea bunul
„regulament se ţine şi se păḑesce, ca cei-ce sunt
„băgaţi în catastihul militar fără scirea reghimenturi-
„lor mai vêrtos afară de prin prejurul seu se nu
„îndrăsnească nime la slujbă a se da, nice în scoală
„a merge. Pentrucă şi prea Osfinţitul crăiasca sa mă-
„rire prin milostivul seu dicret dela 2 Julie anul
„curinte, care au poruncit şi au oprit ca nimenea sě
„nu îndrăsnească pe feciorii militarilor graniţii fără
„căpětată slobozenie a reghimenturilor nice la slujbă
„nice la scoală a primi. Prin puterea dară acestui milos-
„tiv intimat tare poruncesc aceasta la toţi preoţii,
„dascălii şi parochienii din protopiatul vostru sě
„vestesci ca pe feciorii militarilor graniţii nici la slujbă
„nici la scoală a se primi fără căpětata slobodenie
„a reghimenturilor sě nu îndrăsnească; şi precum
„aceasta aşa am primit aşa va urma sě ne însciin-
„ţeḑi. Aşa făcênd, mila Prea puternicului Dumneḑeu
„sě fie cu prea cucernicia ta. Pururea rěmâind al Cu-
„cernicii tale de tot binele voitor, Gedeon Nichi-
„tici, episcop.

7.) Între mijloacele pentru propagarea unirii românilor cu scaunul Romei, se numeră şi greutăţile, pe lângă care cei trecuţi la unire puteau sě se reîntoarcă în sinul bisericei ortodocse rěsăritene. O atare greutate este şi esamenul de şase sěptěmâni, care trăbuiau sě-l facă la preotul unit.

Facerea a tot feliul de greutăţi din partea regimului catolic, pentru cei-ce voiau a se întoarce în sînul bisericei ortodocse, s'a arětat în interesul unirei cu atâta mai de lipsă, cu cât cu restituirea erarchiei bisericii române ortodocse din Transilvania după o întrerupere de 83 ani prin aşeḑarea de episcopi mai întâiu sêrbesci la Sibiiu, românii ortodocsi începură a se reculege şi biserica lor a se consonlida şi fără atari greutăţi şi terorisări din afară uşor s'ar fi putut întêmpla ca toţi românii sě se reîntoarcă la biserica veche şi unirea sě se pericliteze şi nimic sě se aleagă din lucrările forţate de mai multe decenii.

În cele următoare reproducem douě ordinaţiuni, privitoare la acest esamen prescris.

Nro. 14.

Prea Cucernice între preoţi Chir George nouě prea iubite!

„Te însciinţez precum înălţatul crăesc guvern
„prin milostiva sa poruncă dela 22 Iulie anul curinte
„întemeiat prin milostivul dicret dela 26 Julie bine
„au voit a poruncí ca întru starea unirei foarte sě
„se priveghieze, ca dela legea cea catolicească nime-
„nea fără de esamen adecă fără învěţătura cea de
„şase sěptămâni la alte legi sě nu mearga, nice sě se
„primească, că foarte se vor pedepsí cei ce vor face în
„potriva acesteia; pentru aceea ve poruncesc, ca sin-
„guri aşa sě urmaţi şi preoţilor aşa a urma sě porun-
„cesci, că într'alt chip tare se vor pedepsí; aşa făcênd
„mila prea puternicului Dḑeu sě fie pururea cu prea
„Cucernicia ta, pururea rěmâind al prea cucerniciei
„tale, de tot binele voitoriu. Sibiiu, — Gedeon Nichi-
„tici, episcop neunit al Ardealului.

Altă ordinăţiune, privitoare la esaminarea de şase săptěmâni, în care se înfrânează unele abusuri în privinţa tacsei, ce luau preoţi uniţi.

Nro. 651.

„Crăescul guvern în rescriptul seu din 30 Decem-
„vrie Nro 11,873 anul trecut ne-au arětat, cumcă prea
„Osfinţita mărire prin dicretul seu din 23 Noemvrie
„anul trecut, au poruncit, ca de acum înainte preoţii
„cei uniţi pentru facerea esamenului de şase sěptě-
„mâni numai atuncea sě aibă plata orânduită, când
„ar voí a face întreg satul sau vr'o câţiva oameni
„la olaltă, când ar faee vr'un esamen şi l'ar chema
„ei la satul seu, altmintrelea unul singur sě facă la
„preotul locului fără nici o plată, care prea înaltă
„rânduială ţi se însciinţează. Sibiu, 13 Decemvrie, 1786.
„De tot binele voitor Gedeon Nichitici, episcop neunit
„al Ardealului.

(Va urma.)

6. Reuniunei pompierilor din Sibiiu	fl.	25.—
7. Reuniunei române de cântări şi de gimnastică din Braşov	fl.	100.—
8. Reuniunei pentru înfrumsesaţarea oraşului Braşov	fl.	25.—
9. Fondului studenţilor miseri în Blaş	fl.	53.40

Cu privire la punctul 4 din program adunarea ficsează preţul marcelor de presenţa pe anul 1887 cu câte 5 fl.

Purceḑêndu-se la alegerea membriler de Direcţiune se realeg d. d. Iosif Sterca Şuluţ din Sibiiu şi George Pap din Băsesci, — eară în locul membrului reposat Constantin Popasu, domnul Ioan G. Ioan din Braşov

Raportul anual

pro 1886 al direcţiunei institutului de credit şi de economii „Albina."

Onorată adunare generală!

Crisa generală economică, carea de câţiva ani durează în patria noastră, precum se scie s'a mai pontenţat în anul trecut prin resboiul vamal, erupt pe neaşteptate între statul nostru şi între vecina România, în urma căruia industria şi comerciul pieţelor noastre, avisate absolut mai numai la România, au suferit o lovitură, pe carea nici pe departe nu o au putut paralisa: nici mesurile paliative, luate momentan din partea publicului, nici interventiunea statului, ci a produs o stagnaţiune aproape totală, şi încă nu numai pe terenul industrial şi comercial, ci chiar şi cu privire la productele agronomului, care în urma resboiului vamal, fiind scutite de ori ce concurenţă din partea României, se credea, că vor lua un avênt spre bine.

Astă situaţiune regretabilă a avut influinţa sa naturală şi asupra afacerilor Institutului nostru, cari se estind peste întreg teritoriul cel mai de aproape atins, şi care îşi are filiala sa în Braşov, — localitatea carea mai mult sufere în urma acestei calamităţi.

Din aceste cause, mai în întreg anul ne-am luptat cu abundanţă de numerar, şi pentru ca sě paralisăm în câtva perderea la interesele depunerilor, cari în urma încrederei publicului au crescut în mod îmbucurător, — am fost necesitaţi sě înlocăm sume considerabile în hârtii de valoare, cari deşi sunt de cele mai sigure, în parte, în urma situaţiunei politice, la finea anului au avut curs mai mic decât la cumperare; ear o parte a numerariului am elocat-o la alte institute de bani.

Tot din aceste cause am fost necesitaţi sě acordăm debitorilor la achitarea intereselor şi anuităţilor mai multe respirii decât de regulă.

Cu toate acestea suntem în plăcută posiţiune de a Ve raporta, că afacerile noastre, deşi nu în mesura, în care am fi dorit, dar în general tot au progresat; ba spre uşurarea clientelei noastre am întrodus şi unele reforme, cari în viitor credem, că vor produce frupte mănoase în toate privinţele.

Astfel, ca se putem reduce şi noi etalonul intereselor la împrumuturile hipotecare, am sistat emiterea scrisurilor fonciare cu 6% înlocuindule cu de celea cu 5% şi în consecenţă: dela 1 Ianuariu a. c. încoace se acoardă şi împrumuturile noastre hipotecare mai ieftine cu 1% interese.

Vĕḑênd mai departe, că clasa cea mai lipsită a ţeranilor, deşi laborioasă şi solidă, pentru puţinetatea hipotecei sale, nici chiar dela institute create anume pentru micii proprietari, nu poate obţiné împrumuturi, ci este lăsată pradă usurarilor şi prin asta espusă deposedării sigure, ne am coborît cu minimul capitalului ce împrumutăm pe hipotecă, până la suma de fl. 100, ceea ce pentru institut nu poate aduce mai nici un folos, pentrucă venitul acestor împrumuturi mici abia acopere spesele de administraţiune; dar ca după putinţă sě salvăm de proletariat o parte considerabilă a agronomilor nostri — pentru cari cu deosebire este întemeiat acest institut — aducem şi acest sacrificiu.

De altă parte la împrumuturile mai mari, dela fl. 10,000 în sus, am adaus la timpul de amortisare 10 ani, încât astăḑi, această clientelă a noastră după plac poate alege între periode de amortisare de 10 20 sau 30 de ani.

În fine am întrodus şi ramul de împrumuturi cambiale cu acoperire hipotecară, şi după toate acestea înlesniri, devenind superfluu ramul creditelor ficse, — l'am sistat.

Nainte de a purcede la presentarea bilanţului, ne permiteţi sě ne împlinim o tristă datoriă, când Ve aducem la cunoscinţă reposarea Domnului membru de Direcţiune şi delegat la filiala noastră din Braşov, Constantin Popasu, urmată la 26 Decemvre 1886, carele cu zelul neobosit şi vastele sale cunoscinţe comerciali ne-a făcut cele mai bune servitii, şi a Domnului George Mocsonyi de Foen, urmată la 27 Faur a. c. carele ca membru al ilustrei familie de Mocsonyi a fost unul dintre fundatorii cei mai zelosi şi mai valoroşi ai acestui institut.

Suntem convinşi, că suntem interpreţii fideli ai Dvoastre, când propunem: ca onorata adunare generală sě dea espresiune prin sculare durerei sale pentru perderea acestor doi bărbaţi şi la rîndul seu sě o eterniseze aceasta şi în procesul verbal de astăḑi.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Deputat sinodal.) În cercul XII al Cluşului de deputat sinodal este ales redactorul acestui ḑiariu, Dr. Remus Roşca.

* (Distincţiune). Maiestatea Sa împĕratul şi reg. apos. s'a îndurat a conferí dlui colonel c. reg. Teodor Seracin crucea cea mare de contur al ordinului francisc-iosefin.

* Conferenţa electorală a partidului liberal sêrbesc este convocată la Sentomaş pe Marţi în sĕptĕmâna Pascilor.

* Serviciu pompos s'a oficiat Duminecă la metropolia din Bucuresci de I. P. S. S. metropolitul primat, încungiurat de înaltul cler, cu ocasiunea de aniversare a proclamărei regatului. La acest act sĕrbătoresc au asistat ministrii şi multe persoane înalte Tot-odată s'a trimis de întreg consiliul de ministrii telegrame de felicitare M. S. regelui.

* (Întronisaţiunea.) Prea Sânţiei Sale Părintelui Episcop nou-denumit al Vêrşeţului Nectarie Dimitrievici, s'a îndeplinit în biserica catedrală din Vêrşeţ în Joia trecută după programul statorit mai nainte.

* Procurorul reg. Adolf Kenyeres din Braşov e numit preşedinte la tribunalul din Bistriţa.

* Academia Română a ţinut Sâmbătă o şedinţă plenară publică sub preşedinţa prinţului Ioan Ghica.

D-nu Hajdeu a cetit o interesantă dare de seamă asupra stărei lucrărilor „Marelui Lexiscon", cu care este însărcinat.

P. S. S. Episcopul Melhisedec al Romanului a dat cetire unei foarte frumoase disertaţiuni, asupra activităţii spirituale şi litererare a înaltului cler românesc în secolul al XVIII-lea, căruia se datoresce în mare parte învierea limbei românesci, prin traducerea şi tipărirea a o mulţime de cărţi bisericesci şi profane, lucrare colosală întreprinsă de fericitul metropolit al Ungro-Vlahiei Grigorie al IV lea şi dusă până în capĕt de ucenicii sei episcopii Cozma, Cesarie şi Filaret.

Membrii Academiei a felicitat cu căldură pe iluştrii lor confraţi pentru eruditele lor disertaţiuni, după care şedinţa publică s'a ridicat.

* (Conferinţa păr. D. Radu la Ateneu.) „Epoca" scrie: Aseară era anunţată la Ateneu conferinţa asupra „Inteliginţei" de dl Dimitrie Radu, preot uniat în serviciul misiunei papistaşe din capitală.

Dela oara 7½ un public numĕros umplea literalmente sala; la rêdul seu popa Radu venise cu mult mai înainte de oara ficsată şi luà loc pe estradă înconjurat de o falangă de credincioşi d'ai sei. Apariţia misionarului a fost semnalul unui sgomot asurḑitor: strigăte glumeţe curgeau ca ploaia, un piano hodorogit aflat în sală rĕsuna, când o polcă, când un staier nemţesc, amestecându-se cu hohote de rîs!..

Unii din asistenţi iubitori de pace povăţuiau pe dl Radu sĕ părăsească sala spre a nu se espune mai mult rîsului lumei. Discipolul lui Loyola însĕ cu aceea îndărătnicie caracteristică a scoalei jesuitice, declară, că nu va părăsí sala fără intervenţia autorităţii.... După care, lămpile încep a se stinge de către asistenţi şi sgomotul atinge culmea.

În sfêrşit pela oara 8½ dl C. Exarch vice-preşedinte al Ateneului îşi face întrarea în sală urmat de câţi-va membri.

Publicul aclamă biuroul Atheneului, liniştea se restabileşte un moment şi dl Exarhu, îndeamnă publicul, prin câteva cuvinte bine simţite, ca pentru respectul libertăţii tribunei Atheneului să lase a se ţiné conferinţa, remêind sě aprobe sau sĕ desaprobe ideile, ce se vor espune.

Auditorul rĕspunde prin câteva glasuri tunătoare, că respecta tribuna şi ar fi bucuros sĕ asculte pe ori-cine, dar aci nu e vorbă nici de sciinţă nici de religie ci de o cestiune de naţionalitate. E o desfidere naţionalităţii noastre.

Sute de voci strigau: aşa e! afară papistul, n'avem trebuinţă de filosofia jezuitică!...

Între acestea popa Radu se aruncă pe tribună şi încearcă sĕ provoace simpatie auditoriului strigênd, că e filiu de român: La care mulţimea respunde într'un glas: român şi jezuit nu se poate!

Vociferările îngroḑitoare urmează mai bine de o jumĕtate de oară, amestecate cu şuerături şi sgomotul devine infernal, ne mai fiind cu putinţă a auḑi ceva.

În cele din urmă popa Radu convingêndu-se, că încercarea sa e zadanică, părăseşte tribuna în mijlocul strigătelor: la Bărăţie, la Cioplea, ai unde propune învĕţătura papistă!...

După plecarea misionanarului papist, lumea se retrage în cea mai deplină linişte.

Ori cât ar fi de regretabile asemenea tumulturi într'un templu al ştiinţei, nu putem deplânge în destul sumeţia acelora, care nu respecta simţemêntul public al unei ţĕri."

* (Conchemarea reservistilor.) Reservistii vor fi conchemaţi în anul acesta pe 18 Aprilie st. n. Esercitiile de arme vor ţiné 13 ḑile şi pentru ofiţerii în reservă 28 de ḑile. La aceste esercitii vor trebuí sě ia parte ofiţerii şi soldaţii reservisti, cari au fost împedecaţi de a lua parte la esercitiile din anul trecut.

* (Ḑiuariu nou.) „Românul" aduce scirea, că se vorbesce despre înfiinţarea unui nou ḑiuar întitulat Ţara veche, sub conducerea d-lui N. Blaremberg.

* Esercitiile de arme ale honveḑilor vor dura 35 de ḑile şi se vor conchema toţi honveḑii din anii 1880, 1882, 1884 şi 1885; apoi ofiţerii, cari au păşit la finea anului trecut din starea de ofiţer de reservă la ofiţeri în stare de concediu la honveḑi; aceia, cari din vr'un motiv n'au luat parte la esercitiile din anul trecut, precum şi aceia, cari nu sunt obligaţi, dar au sě facă esercitiul negligat şi cari n'au luat parte destul de des la esercitii.

* (Resvrătire.) Mulţi dintre cardinalii şi prelaţii curţii papale s'au arătat nemulţămiţi faţă cu intenţiunea Papei de a numí de secretar de stat pe monseniorul Galimberti. Ei ḑic, că nu poate sě ocupe postul acesta un frondeux liberalisător, — după cum îl numesc ei pe Galimberti, — deoarece n'a fost mai întâiu nunţiu şi n'a primit purpura. Papa le-a arĕtat meritele lui Galimberti pentru pacea bisericei în Germania, şi a protestat contra amestecului în drepturile sale suverane. Monseniorul Galimberti va rĕmânè în Berlin până după terminarea desbaterilor din Camera seniorilor asupra proiectului de lege eclesiastică.

* Cu ocasiunea serbărei jubileului de 50 de ani. al părintelui Episcop I. Popazu. se vor trimite din Braşov două deputaţiuni pentru felicitare. Prima deputaţiune este din partea bisericei Sf. Nicolae, compusă din d-nii: ppresbiterul I. Petric, parochul V. Voina, mireni: I. Lenger, Sterie Stinghe, I Almăşan. Stinghe Găburaşul, Anton Purcărea şi directorul St. Iosif; a două din partea bisericei din cetate compusă din d-nii, părintele B. Baiulescu şi C. Popazu jun.

* După cum se scrie din Cernăuţi către „Familia," circulă faima, că clerul înalt împreună cu boerimea vrea sě scoată la lumină un ḑiar politic românesc în Cernăuţi.

* (Băile dela Ocna-Sibiului). În curênd au sě se înceapă lucrările pentru repararea băilor dela Ocna. care lucrări vor costa 29,000 de florini, şi vor dura doi ani. Începutul are sě se facă cu construirea unui drum dela linia ferată până la băi şi lacul Tőkőly. Apoi se vor construí 50 de cabinete nouă, un pavalion pentru aşteptare, unul pentru joc şi altul pentru musică; pe colina de lângă băi se vor indica două gloriete de fier; locul se va curăţí pe de margini şi se vor face şi alte lucruri mai mici. Fără îndoială că în chipul acesta, bunul fiind împreunat cu frumosul, băile dela Ocna se vor ridica foarte mult, aşa că de concurenţă altor băi, puţin va avea a se teme.

* (Bani mărunţi de cheltuială.) — Un băiat în vêrstă de 11 ani a câştigat într'o loterie suma de 120,000 franci în aur. Acest norocos este Alecsandru, fiul regelui Milan al Sêrbiei. Suma câştigată a întrat în cutia tinĕrului principe.

* La esposiţiunea universală, ce sě va ţiné în 1889 la Paris, guvernul român încă e hotărît a participa.

* (Rĕsbunarea unei maimuţe.) — Se scrie din Modjokerto: Fostul maşinist dela rafinăria de zăhar: *Regele Wilhelm* II, a murit în urma unor muşcături ale unei maimuţe. cari i-au fost făcute în condiţiunile cele mai ciudate. El avea o maimuţă, care se obicinuise a bè în fie-care ḑi un păhăruţ de rachiu. Acum cât va timp voì sě se desfacă de acest animal şi-l dete unui amic al seu. Cu toate aceste maimuţa găsì mijlocul de a scăpa de trei ori pentru a vení la vechiul seu stăpân. Acesta hotărì atunci s'o otrăvească, şi-i pregătì ca de obiceiu păhăruţul de rachiu punênd în el otravă. Maimuţa, mai nainte de a bè, mirosà rachiul, păru a înţelege, că stăpânul ei i-a pus ceva rĕu înlăuntru şi înfuriindu-se, aruncà păharul jos; apoi se aruncà asupra stăpânului seu, îl apucà cu dinţii de mână şi îl muşcà de mai multe-ori până la os. Maşinistul a murit după trei luni de rănile făcute de această inteligentă maimuţă.

* (Bibliografic) „*Scoala şi Familia,*" foaie pentru crescere şi învĕţămênt cu 1 Aprilie întrând în al doilea an al esistinţii sale; deschide nou abonament şi anume pentru monarchia noastră 3 fl. pe întreg anul; 1 fl. pe o jumĕtate de an; 75 cr. pe un pătrar de an. — După cum se poate vedè preţurile sunt foarte bagatele faţă de preţiosul material, ce se publică în această foaie, având escelenţi colaboratori. — Atragem deci atenţiunea învĕţătorilor nostri. Abonamentele se fac la Nicolae Oancea, învĕţător la scoalele capitale din Braşov.

Scopul şi modul propunerei limbei materne în scoalele poporale.

(Încheiere.)

Esercitiile stilistice încă se încep de timpuriu. Primele esercitii de feliul acesta constau din reproducerea verbală şi în scris a pieselor tractate în scoală, din deprinderea elevilor de a forma ḑiceri scurte şi a le amplifica, verbal şi în scris, în deprinderea a-şi esprima cunoscinţele câştigate despre fiecare lucru, cu ocasiunea esercitiilor intuitive.

Pentru ca elevii sĕ poată reproduce o piesă, aceasta trebue tractată şi esplicată în modul, cum s'a arĕtat la deprinderile în eetire. Se va face apoi o analisă logică a piesei, se va analisa şi cu privire la deprinderile gramaticale şi ortografice, apoi se vor căuta cuvintele mai însemnate din piesĕ, în jurul cărora se grupează cuprinsul piesei, aceste cuvinte se vor scrie pe tablă şi apoi cu ajutorul lor se vor face încercări a reproduce cuprinsul piesei în mod cât se poate de apropiat de modul espunerei din carte. Aceasta se va face atât verbal cât şi în scris. Se înţelege, la început se vor tracta piese scurte şi uşoare, mai apoi se vor alege piese şi mai lungi şi mai grele după gradul de înaintare al elevilor. Mai târḑiu se va reproduce cuprinsul pieselor şi liber, fără de ajutorul cuvintelor scrise pe tablă. Se vor face mai departe esercitii de a transcrie poesiile în prosă şi deprinderi de teme libere. Ca teme libere pot serví la început scrierea de mici epistole, apoi după modelele din carte elevii se vor deprinde şi ei a descrie diferite obiecte sau animale, vor scrie mici istorioare şi naraţiuni tot după modele, adecă imitând. Făcânduse astfel de imitaţiuni cât de des elevii vor fi în stare a scrie despre toate cele ce au învĕţat, adecă se vor deprinde a esprima corect verbal şi în scris tot ce ei cugetă sau cetesc.

Fiindcă elevii scoalelor poporale, după absolvarea acestor scoale întră în viaţa de toate ḑilele, este neapĕrat de lipsă, ca ei sĕ se obicinuiască cu deosebitele epistole. obligaţiuni, contracte, cuitanţe etc adecă cu actele oficiale şi publice, cu cari vor avea de a face în viaţă De aceea în anii din urmă ai scoalei poporale şi mai ales în cursul complementar acestea vor forma obiectul deprinderilor stilistice, esplicânduli se necesitatea şi folosul lor, apoi modul cum trebuesc compuse şi esercitându-se elevii a cumpune şi ei astfel de acte.

Deprinderile gramaticale, ortografice, şi stilistice nu se vor face separat, ci în legătură unele cu altele. În clasele cu mai multe despărţĕminte ele servesc totodată şi de ocupaţiune pentru despărţĕmêntul, cu care învĕţătorul nu se ocupă inmediat.

Cel mai bun conducător al învĕţătorului pre calea lui cea grea este de bună seama esperinţa. Ce ar fi însĕ, dacă fiecare învĕţător ar fi avisat a-şi câştiga cunoscinţele de lipsă, şi mai ales cele metodice, din esperinţă proprie? De aceea s'au înfiinţat în toate părţile reuniuni învĕţătoresci, ca convenind unii cu alţii învĕţătorii sĕ şi comunice unul altuia esperinţele câştigate într'o parte sau într'alta şi sĕ înveţe unii dela alţii. Cu toate acestea nici în adunările reuniunilor nu se poate face încă destul în aceasta privinţă şi ceeace se face, se face într'un cerc mic. De ce se nu se facă aceasta şi într'un cerc mai mare, prin foi? Învĕţătorul totdeauna sĕ 'şi noteze esperinţele câştigate şi apoi sĕ le comunice colegilor sei, ca astfel învĕţând unii dela alţii din ḑi în ḑi sĕ ne perfecţionăm, din ḑi în ḑi sĕ păşim tot mai înainte pre calea crescerei şi luminării neamului românesc.

I. P.

Loterie.

Mercuri în 30 Martie 1887.

Sibiiu: 41 64 29 15 52

[1570] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-ea Buninginea, în protopresbiteratul Abrudului pre basa ordinăţiunei Vener. Consistoriu archidiecesan Nro. 569 B. se escrie pentru a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu doauă încăperi, şopru şi un graşd.

2. Una grădină de legume, folosirea cimiteriului, şi a unui fĕnaţ de un cărucel de fên.

3. Stolariul dela funcţiuni, şi anume:

a) dela boteḑul de case 20 cr.

b) dela cununii 3 fl.

c) dela înmormântări până la 7 ani 1 fl., dela 7—20 ani 3 fl., ear dela 20 de ani în sus, după classe, classa primă plăteşte 6 fl. classa a II-a plăteşte 5 fl. eară class'a III-a 2—4 fl; dela sânţirea apei câte 50 cr.; dela maslu 1 fl. apoi venitele dela cununa anului şi boteḑului Domnului, precum şi dela molitvele de preste an, care toate computate la olaltă, dau un venit anual de 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-şi aşterne petiţiunile instruite conform „Statutului organic şi Regulamentul pentru parochii,“ la subsemnatul oficiu protopopesc, până la terminul mai sus indicat.

Abrud, în 24 Februare, 1887.

Oficiul protopresbiteral, gr. ort. al Abrudului.

În conţelegere cu comitetul parochial din Buninginea.

Ioan Gall,
protopresb.

Nr. 141 [1568] 2—3

CONCURS.

În urma concursului escris în sensul ven. resoluţiuni cons. ddto 25 Octobre 1883 Nr. 3496 B. pentru ocuparea postului de capelan în parochia Socet cu filiile Poiana-rechiţelii şi Runcu-mare ne insinuându-se nici un concurent, prin aceasta se escrie din nou concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Salariul împreunat cu acest post este 300 fl. v. a. în bani, ori în naturale dela popor.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avea a-şi aşterne suplicile lor de concurs instruite conform prescriptelor regulamentului în vigoare la subscrisul în terminul deschis.

Deva, la 23 Februariu, 1887.

Pentru comitetul parochial

Ioan Papiu,
protopresb.

Ca se putem avea totdeauna

Legume

proaspete, fine, gustoase şi hrănitoare trebue ca sĕ le scim cultiva. — Îndrumare dă cartea **„Despre legume,“** unica în limba română, carea se capĕtă *franco* dela **Nicolau Avram** din Totvaradia (Totvárad), trimiţindu-i se **60 cr.** cu asemnata. [1567] 2—3

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.36
Ghîrbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	4.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.48	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 31 Sibiiu, Sâmbătă 21 Martiu, (2 Apriliu.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 20 Martiu, 1887.

Înainte de a trece la ordinea ḑilei peste noua agitaţiune pornită contra armatei comune de către junimea studioasă dela universitatea din Budapesta, ne ţinem de datorinţă a lumina încă unele puncte interesante, cari ni se par a merita o discusiune oare-care, mai ales după ce ministrul de honveḑi a vorbit în parlamentul Ungariei, şi acesta a luat la cunoscinţă enunciaţiunile ministrului.

Cetăţenii nostri cunosc pretensiunile tinerilor studenţi dela universitatea din Budapesta. Pe scurt vom reasuma esenţa acestor pretensiuni: S'a cerut adecă, ca voluntarii după împlinirea anului de serviţiu sĕ fie în drept a putea depune esamenul de oficer în limba maghiară, sau acestor tineri sĕ li se conceadă facerea esamenului la honveḑi, unde limba de oficiu şi de comandă este cea maghiară. O deputaţiune de studenţi s'a dus la ministru şi a pus vorbă în meritul acestei cause.

Resultatul este cunoscut.

Era adecă vorba, sĕ se pună pe tapet cestiunea armatei comune, care se pare, că nu dă linişte consciinţii unor oameni, despre cari ministrul de honveḑi a afirmat, că sunt agitatori cari provoacă nemulţumiri cu scopul de a-şi face trecere la alegĕtori în faţa alegerilor, care au sĕ urmeze în vara viitoare. Mult a agitat această cestiune opiniunea publică din Ungaria. Scandelă a fost în ochii oamenilor, de cari a vorbit ministrul Fejérváry — scandelă a fost, ḑicem, monumentul lui Hentzi şi nu trece ocasiune binevenită, care sĕ nu se esploateze contra armatei comune.

A venit afacerea Janszky, care a degenerat în adeverate încăerări pe stradele din capitala Ungariei. Cestiunea orientală era în cea mai mare ferbere, autoritatea monarchiei era condiţionată dela autoritatea armatei noastre care este garanţa alianţii noastre cu Germania. În asemenea momente grave opiniunea publică din Ungaria împingea lucrurile spre catastrofă, agitând contra armatei comune.

Autograful împĕrătesc a împrăştiat grijele, şi cestiunea armatei se părea luată dela ordinea ḑilei pentru timpuri poate mai bune.

Stadiul de astăḑi al acestei cestiuni nu mai pune pe nime pe gânduri. Ministul de honveḑi a declarat în parlament, că în Ungaria numai oamenii, cari şi-au făcut profesiune din agitaţiuni, şi aceştia sunt şovinistii curentului actual, numai asemenea oameni mai pun în mişcare elementele accesibile scandalurilor şi demonstraţiunilor contra armatei, şi dacă e vorba de acesti oameni, este sluşba poliţiei de a-şi face seamă cu ei.

Noi luăm act de aceste enunicaţiuni ale ministrului.

Curentul de maghiarisare a ajuns la un punct, unde a dat de un zid puternic.

Sunteţi niste agitatori, niste şovinisti, a ḑis ministru acelora, cari au înscenat demonstraţiunile din urmă contra armatei. Meseria voastră este a agita şi aceasta agitaţiune o faceţi sub masca patriotismului, sub masca dreptului, la care aspirează limba maghiară.

De bună seamă va vení alt ministru, tot om cu tărie sufletească, şi va ḑice: Nu umblaţi după utopii cu maghiarisarea elementelor din această ţeară, căci prin aceasta slăbiţi numai legătura dintre noi şi marea maioritate a cetăţenilor, cari nu voiesc sĕ se lepede de firea lor.

Nu condiţionaţi patriotismul dela cunoscinţa limbei unguresci, căci aveţi pilde vii, că cei mai aprigi anteluptători ai naţionalităţilor sunt tocmai bărbaţii lor, cari au crescut în scoale ungur-esci, şi ne cunosc toate însuşirile noastre bune rele, cum sunt ele, şi le sciu şi apreţia.

Mai pe sus de toate: Nu declaraţi de preoţi ai patriotismului pre acei oameni, cari din predicarea patriotismului au făcut meserie.

Aşa va vorbí aḑi mâne fiitorul ministru de culte şi instrucţiune publică, care e chemat sĕ regenereze starea culturală din această patrie.

Aşa va vorbí, de bună seamă aşa va vorbí ministrul de justiţie, şi atunci va face dreptate în ţeară căci: *„justitia fundamentum regnorum.“*

Schimbată odată sistema în cele ale cultelor şi ale justiţiei, se va îndrepta şi administraţiunea, şi atunci vom avea pace internă. Şi după a noastră părere numai pacea internă poate fi legătura cea firească, care sĕ lege pre toţi fii acestei patrii.

Revista politică.

Deputaţiunea ungară şi austriacă întîmpină o mulţime de greutăţi pentru de a ajunge la o înţelegere în privinţa cuotelor; căci îndată după ce nunţiul deputaţiunei austriece de cuote a apĕrut, deputaţiunea ungară a pretins, ca cuota specială pentru confiniile militare sĕ se desfiinţeze, deputaţiunea parlamentului austriac însĕ a respins energic aceasta pretensiune şi a declarat totdeodată, că nici nu se va lăsa în desbateri asupra acestei propuneri, de oare-ce misiunea ei este d'a încerca o înţelegere asupra raportului de contribuţiune încă nestabilit cu privire la cheltuelile afacerilor comune ale monarchiei. Confiniile militare şi-au cuota lor stabilită pentru totdeauna şi dacă s'ar încerca schimbarea ei, aceasta s'ar putea face numai printr'un contract între guverne şi s'ar putea modifica numai prin ambele legislative. Ungaria, dacă voesce a-şi ajunge scopul, trebue sĕ urmeze conform acestor indigitări. Afară de diferinţele, ce impedecă esecutarea acestui proiect al deputaţiunei ungare mai sunt încă o mulţime de diferinţe cu privire la cheltuelile comune şi din causa acestor diferinţe cu greu se va putea stabilí în curênd o înţelegere între părţile monarchiei noastre.

La ordinea ḑilei sunt şi declarările, ce le a făcut în cameră ministrul de interne al Spaniei. În urma acestor declarări se vede, că Spania cam reservată pâna acum în cestiunile politicei europene, ar trebuí sĕ păşească de acum încolo cu mult mai hotărît, mai ales, căci calea i se arată favorabilă, *fiind relaţiunile puterilor încordate, şi politica europeană în o stare de tot încurcată.* Aceasta stare hotărîtă însĕ o ar putea lua Spania numai dacă în internul ţĕrei ar domní liniscea şi pacea, dar în loc ca sĕ domnească linistea şi pacea, Spania e amenințată din nou de un resboiu civil. Începutul s'a făcut prin isbucnirea unei revoluţiuni, ce s'a ur-

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

8.) Ordinăţiunea următoare caracteriseaza timpul mişcărei revoluţionare conduse de Horea.

Nro. 145.

Prea Cucernice protopoape Chir George noue prea iubite!

„Pentru-că datoria fiesce-căruia preot totdeuna „şi mai vêrtos în post, a petrece în parochia sa şi „a îngrijí pentru mântuirea sufletului seu şi a poporenilor sei, cu pocăinţă şi cu fapte bune, îndreptând „viaţa s'a şi a poporenilor sei, pentru aceea poruncim „prea Cucerniciei tale şi tuturor preoţilor din protopopiatul vostru la toate satele, singur mergênd sĕ „vestesci preoţilor, ca sĕ păḑească parochia sa, învĕţênd norodul, ca sĕ fie în linisce, în pace, în „fapte bune creştine, întru ascultarea înaltelor porunci „guvernicesci şi supunerea slăvitei varmeghii şi a „domnilor sei, păḑindu-se de tot rĕul, de umblarea „încoace şi încolo, de întâlnirea cu alţi preoţi şi de „vorbiri fără de treabă. Şi aşa făcênd, vor avea milă „dela înălţatul crăesc guvern, dela slăvita varmeghie „şi dela domnii sei, după cum şi după porunca împĕratului dela 22 Novembrie sub Nro. 1081, se „poruncesce, ca protopopul şi preotul sĕ nu îndrăsnească a face săboare, nici adunări fără scirea crăescului guvern şi slăvitei varmeghii. Şi a noastră „această învĕţătură tot preotul sĕ-o pue în protocolul „lui şi sĕ înplinească aşa şi aşa şi mila lui Christos „sĕ fie cu prea Cucernicia ta, pururea rĕmâind al „prea Cucerniciei tale, de tot binele voitor, Gedeon „Nichitici. Orăştie în 19 Noemvrie, 1784.

9) O altă ordinăţiune de acest fel:

„Prin aceasta ve însciinţez, că am primit o milostivă poruncă dela Înălţatul crăescul guvernium „dela 8 Fevruarie, anul curinte sub Nro 889, prin „care arată, că: făcêndu-se întrebăciune prin măria-sa „domnul fişpanul a vestitei varmeghii Szolnok din „lăuntru, împreună cu Doboka de sus, a făcut înaltul şi crăescul guvern aceasta rênduială, ca numai „dela preoţii, cari sunt chiar în suspicie adecă în „bănuială sĕ se ia armele şi nedêndule de bună voe, „atunci vestita varmeghie sĕ le ia cu puterea. Pentru „aceasta poruncesc, ca sĕ arĕţi preoţilor aceasta poruncă şi sĕ-i dojenesci, ca sĕ se păḑească de toată „pricina bănuelii şi dela cari se vor cere armele prin „vestita varmeghie sĕ le dea fără toată înpotrivirea sĕ „nu aştepte sĕ-i silească. Sibiu, 19 Fevruarie, 1785. „De tot binele voitor, Gedeon Nichitici, episcop.

10.) O pastorală.

Nro. 148.

„Pentru prea înălţatul şi mijlostivul monarchul nostru prin osebită dată poruncă, mie prin escelenţia sa „dl baron de Bruckenthal, guvernatorul craesc comunicăluită, au poruncit, ca cu prilejul săborului, care au „fost sĕ îndemnez şi sĕ sfătuesc pe prea Cucerniciele „voastre spre binele cel de obsce: Pentru aceea cu prilejul adunării, ce au trecut, cu numele prea milostivului monarchului nostru, am sfătuit pe prea Cucerniciele „voastre, care sfat acuma în scris trimiţ, ca acelora „care se cuvine pe lârg sĕ arĕtaţi, adecă fiind credinţa cea creştinească sĕ aveţi dragoste desĕvêrşit „pentru Dumneḑeu, cela ce ne dă viaţă, ne ţine, ne „hrănesce şi ne îndestulează cu bunătăţile cele pămêntesci, sĕ-l iubim din tot sufletul şi din toată „inima, împlinind voia lui cea sfântă şi poruncile „lui, care sunt spre cunoscinţă, spre slava, spre „dragostea lui Dumneḑeu şi spre binele omului, „aproapelui şi a tot creştinului, avênd grije după „sine, ca sĕ fiţi adevĕraţi creştini şi credincioşi supuşi ai Sale împĕrătesci măriri, nu numai cu numele, ci şi cu fapta, aşa şi pe preoţii şi pe mirenii „din protopopiatul vostru a urma sĕ-i învĕţaţi, — „asemenea preoţii sĕ înveţe pe parochienii sei prin „acest chip se păḑesce legea lui Dumneḑeu, sĕ înplinesce porunca înpĕrătească şi sĕ ţine binele cel „deobsce. Se cade sĕ fiţi pildă bună înăintea preoţilor „şi mirenilor, fiind silitori spre împlinirea datoriei cei „creştinesci, sĕ fiţi ascultători şi supuşi prea înălţatelor şi înduratelor înpĕrătescilor rêndueli, milostivilor „poruncilor guvernii, dând toată cinstea, respectul „şi ascultarea slăvitelor varmeghii şi domnilor stăpâḑit în provincià chiar de aceea, cari sunt chemaţi sĕ apere pacea publică şi sĕ conducă destinele ţĕrei Revoluţiunea ce'i drept pare a fi înăbuşită, dar simptoamele arată, că dacă nu va fi o ageră priveghiare, un mare pericul va amenința aceasta ţeară.

Starea critică din Italia pare a se mai fi îndreptat spre bine. După cum vestesc foile italiene cabinetul italian se va reconstruí prin întrarea lui Crispi şi a lui Zanardelli. Crispi a conferit mult cu regele şi după cum află „Riforma" din această convorbire, regele a asigurat, că din tote părţile se nisuesc bărbaţii italieni, de a îndepărta situaţiunea cea grea, ce a fost pregătită Italiei în un mod de tot neprevĕḑut. „Italie" anunţă, că până acuma bărbaţii italieni au căutat a se usurpa unul pe altul, dar acum cabinetul a ajuns la o deplină înţelegere. Mulţi atribue aceste înţelegeri energiei lui Robilant mai ales după ce el a fost distins de împĕratul german cu „vulturul negru."

În Bulgaria lucrurile merg tot rĕu. Curentul, ca principele de Battemberg sĕ fie reales cresce pe ḑi ce merge; ear contra acestui curent Rusia ia mĕsuri tot mai hotărîtoare. Aceasta se vede din misiunea ce o a avut Nelidoff la Poartă. Consulul rus a conferit cu sultanul mai bine de 3 oare şi pretinse în numele guvernului rus, ca Riza-bey sĕ se recheme din Sofia, ca sĕ efeptueze o schimbare în marele vizirat şi ca sultanul sĕ trimită trupe spre a ocupa Rumelia ostică, ear paralel cu această lucrare Rusia va ocupa Bulgaria. Sultanul uimit de această îndrăsneală ceru dela guvervul rus pe cale telegrafică propunerea alor doi candidaţi pe tronul Bulgariei, cu escluderea principelui de Mingrelia. Cabinetul din Petersburg însĕ pretinde candidatura principelui de Mingrelia.

După cum comunică „Pol. Coresp.", Nelidoff a adresat Porţii o notă din partea Rusiei, prin care cere o grabnică plătire a restanţelor pentru despăgubirea de rĕsboiu. Nota constată, că restanţa din ultimul an, cu toate că recolta a fost favorabilă în Asiamică a atins suma 108,700 funţi turcesci, ceeace adause la restanţele de mai înainte dau suma de 443,007 funţi turcesci. Poarta are mijloace necesare de a plătí, de oarece ea nu încetează d'a face comande de arme în strĕinătate, pe cari le plătesce cu bani gata. Din an în an situaţiunea devine tot mai critică d'aceea Rusia şi trebue sĕ grăbească plătirea restanţelor. Cu banii ce i-a dat Poarta numai de 2 luni încoace pentru arme s'ar fi putut plătí de datorie; în urma în notă se cere, că Turcia ar trebuí se fie mai conscienţioasă în împlinirea datoriilor sale. — In vederea acestora nu e deci mirare, dacă Rusia îşi concentrează armata şi dă ordine flotelor de rĕsboiu ca sĕ se pregătească pentru ori ce eventualitate.

Dl Czenkalji, pre care îl cunoascem numai din coloanele foaei „Brassó," este un ḑiarist foarte superficial, — aşa îl judecăm noi din toate câte le am cetit dela d-sa; şi totuşi când se pune la lucrul seu — căci nu mai avem îndoială, că şi d-sa este unul din acei mulţi apostoli ai maghiarisării, cari mai mult se ocupă cu a secera de cât cu a semêna — d-sa scie sĕ grupeze znopii altora aşa de bine, încât sĕ nu se mai cunoască ai cui sunt ei, şi grăunţele lor sĕ cadă pre moara d-sale.

După cum vĕḑurăm mai pre urmă şi din Nr. 36 al numitei foi, d-ale i s'a pornit o mare plăcere de a se ocupa cu „Telegraful Român" anume pentru ca sĕ ne denuncieze, că eată şi inima „Telegrafului Român" bate tot numai spre Bucuresci; şi ca sĕ dea valoare acestei conclusiuni, dsa se ocupă în trei alinii cu articlul nostru prim din Nr. 27 care nimic altă nu conţine, decât perifrasa unui articol din „Budapesti Hirlap"; apoi numai de cât ca într'o resuflare citează în alte şepte alinii unele şi altele dintr'un alt ḑiar, fără a-l numí, încât cetitoriul este sedus sĕ creadă, că şi citatele acele sunt luate din foaia noastră, citate, din care — se înţelege — nu poate lipsí amintirea lui „Horea."

Este procedura aceasta mai mult decât maliţioasă; ea este o evidentă impertinenţă, carea fie cât de bine plătită, remâne tot numai impertinenţă, şi noi nu ni am căuta serios de afacerile noastre serioase, dacă am mai sta la vorbă cu dl Czenkalji, pe cât timp dsa în calitatea de jurnalist resfăţat le amestecă toate, fapte şi visuri, critică şi glumă, pentru ca conduita politică a românilor preste tot sĕ o înnegrească înaintea acelora, cari au trebuinţă de pretecste pentru a face posiţiunea românilor din ce în ce tot mai grea, tot mai nesuportabilă.

Conduita noastră politică, înţelegem a „Telegrafului Român", este cu mult mai clară, şi patriotismul nostru cu mult mai lămurit, decât ca sĕ avem trebuinţă de a ne justifica faţă cu agresiunile dlui Czenkalji; de aceea când ne propunem a ignora pe viitor ori ce insultă ne-ar vení dela dl Czenkalji, respective dela foaia şovinistă „Brassó", nu pregetăm a repeţí ceea ce am ḑis în Nr. 27, şi accentuăm verde şi curat: că pentru scopul, ce-l are în vedere „Budapesti Hirlap" noue nu ne trebue aici în statul nostru nici o împăcare şi nici o consolidare sub stindardul „*magharisărei*"; va sĕ ḑică, când noi dorim sincer consolidarea statului ungar, nu ne vom supune nici odată la opera desperată de a duplica numĕrul maghiarilor cu stricarea altor naţionalităţi din patria comună, ci din contră, vom lupta între marginile loialităţii până la estreme pentru esistenţa şi progresul naţionalităţii noastre române.

Principele Alecsandru al Bulgariei.

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare.)

Primul lucru al acestui minister a fost sĕ facă alegeri nouă, după cum prescria constituţia. Resultatul era o maioritate sdrobitoare pentru partidul liberal: 150 contra 30.

La 2 Novembre principele deschise prima cameră cu un discurs, de tron în care anunţà mai multe proiecte de legi foarte importante, arĕtà, că situaţiunea financiară nu e bună şi rugà în urmă de a se lăsa la o parte certele politice şi a se ocupa de totul numai în mod obiectiv.

Dar de abia părăsise principele camera şi începură nisce strigăte şi certuri, încât se părea cuiva, că se află într'o casă de nebuni. Din mijlocul acelui sgomot sĕlbatic rĕsuna strigătul: Sĕ demisioneze ministerul! Înzădar se căsniau miniştrii sĕ ia cuvêntul.

După ce deputaţii se săturară de atâta sgomot, se procedà la alegerea biroului camerei. Agitatorul cel mai sĕlbatic, Caravelow fu ales ca preşedinte al camerii. După aceea se procedà la votarea unei moţiuni de neîncredere în guvern şi a unei adrese către principe. Adresa, care a fost votată după multe înjurături şi un sgomot infernal, spunea: „Că ministerul, 'şi a înstrăinat încrederea poporului şi că causa stărei deplorabile a finanţelor trebue a se atribuí ministeriului actual."

Principele nu primì însĕ adresa, deoarece credea că ea isvoresce numai din ură politică şi din ambiţiunea câtorva capete înflăcărate. El făcu acest pas tocmai după ce se adresà lui Caravelow cu rugămintea, ca sĕ stăruiască pe lângă cameră, sĕ mai îmblânḑească terminii din adresă, încercare, care rĕmase fără resultat.

Principele, care tot mai spera, că camera se va modera puţin, chemà de mai multe ori la palat pe bărbaţii cei mai însemnaţi din partida liberală şi le ceru sĕ declare dorinţele lor. Rĕspunsul stereotip era: Vrem un alt minister!

Principele nu cunoscea alţi bărbaţi politici, cărora sĕ încredinţeze frânele guvernărei şi consulul rus îl şi avertizà de a nu schimba ministerul. Pus în această alternativă, Alecsandru dísolvà camera.

Vechiul minister rĕmase de ocamdată în picioare, însĕ fu remaniat. Burmow, Balabanow şi Atanasovici demisionară, şi episcopul Clement, Ikonomow întrară în minister.

Principele însărcinà acest minister sĕ conducă cu nepărtinire alegerile pentru o nouă cameră, pentru ca sĕ fie în stare sĕ cunoască adevĕrata voinţă a naţiunei.

Astfel stăteau lucrurile pe atunci. Bulgarii în ceartă de partide şi în luptă contra guvernului. Nici persoana principelui nu era cruţată. Acesti oameni ţineau pe principele Alecsandru ca inconstituţional şi responsabil pentru toate. Pe lângă aceasta rusii, cari aveau mai toate locurile în armată, aţîţau focul. Pentru a pune coroana la toate se formase şi o mare partidă anti-rusă, care agita contra funcţionarilor şi oficerilor ruşi.

* * *

În capitolul al treilea, autorul descrie viaţa privată a principelui. Ea era simplă. La masă preotul făcu cunoscinţă cu diferiţii domni ai curţii: mareşalul curţii, baronul Riedesel, un hessan şi fost camarad de arme al principelui, pe care-l urmase în Bulgaria; secretarul Menges, al cărui părinte avuse funcţiunea de secretar la părintele principelui; adjutantul, baronul Corvin, care fuse mai nainte cu principele în corpul de gardă; comandantul escortei princiare şi adjutant, Massolow, care representa armia rusă însĕ din partea sa cea bună; adjutantul Polzikow, un têněr foarte inteligent; secretarul politic al principelui, Stoilow etc. etc.

Autorul mai descrie în acest capitol şi pe bulgari: un popor viguros, muncitor, răbdătoriu şi credincios.

(Va urma.)

Raportul anual

pro 1886 al direcţiunei institutului de credit şi de economii „Albina."

(Urmare.)

Acestea premise ne luăm voie a ve arăta în celea următoare mişcarea şi desvoltarea fie-cărui ram de operaţiune în parte:

Depunerile.

Cu finea anului 1885 erau la institut 2357 depuneri în sumă de . . .	1.749,780 fl.	88 cr.
în decursul anului 1886 s'au mai făcut 1236 depuneri în sumă de . .	1.821,697 „	43 cr.
Deci starea totală a fost de 3593 depuneri în sumă de	3.571,478 fl.	31 cr,
Din aceste s'au ridicat 900 depuneri în sumă de . . . , ...	1.482,346 „	96 cr.
remănêud starea lor cu 31 Decembre 1886 de 2693 depuneri în sumă de	2.089,131 fl.	35 cr.

cu 339,350 fl. 47 cr. mai mult ca în anul trecut.

„nilor locurilor. Aşa şi pe preoţii şi pe mirenii sĕ „învĕţaţi a urma, aşa şi preoţii păḑind pacea, în tot „locul a fi şi ferind pre preoţii şi pe mirenii, aşa şi „preoţii sĕ înveţe pe parochienii sei de tot felul de „rĕu şi de bărfelele şi crederile cele deşarte a proştilor şi de toate smintelele şi minciunile oamenilor „celor rĕi, ca sĕ nu se samene ceva rĕu întru norod „nelăsând ca sĕ înşale cineva, că prin unele ca acelea „mult rĕu sĕ poate pricinuí, după cum sciţi, că în „anul trecut prin minciunile unora resvrătitori, înşelându-se norodul, în câtă nenorocire a căḑut şi „câtă pagubă şi neodichnă la principatul acesta s'au „făcut; puteţi cunoasce ce mare pĕcat iaste înaintea „lui Dumneḑeu şi ce mare greşală de moarte iaste „înaintea împĕratului, prin care greşală perde omul „dela Dḑeu raiul şi dela împĕratul mila şi cade în urgiă „şi în pedeapsă şi în lumea aceasta şi în cea viitoare, pentru care pricină ve sfătuesc a avea frica „lui Dumneḑeu şi a fi în bună pace şi linisce şi a „ve păḑí de tot pĕcatul şi de toată turburarea, că „aceea este în potriva lui Dumneḑeu, în potriva împĕratului şi în potriva statutului ţĕrii. Într'aceea „dară frică a lui Dumneḑeu, în pacea şi liniscea cea „bună sĕ întăriţi pe preoţii şi pe mirenii, ferindu-ve „de tot rĕul şi de toată turburarea, fiind că Dumneḑeu „iaste resplătitor şi în lumea aceasta şi în cea viitoare, „stăpânia cea pămêntească după datoria sa ce are către „Dumneḑeu trebue sĕ pedepsească pe neascultători „şi turburători. Deci poftorind porunca cea milostivă „împĕrătească ve sfătuim, ca sĕ fiiţi blânḑi, acultători şi supuşi, credincioşi, drepţi şi buni, că toată „stăpânirea dela Dumneḑeu iaste rânduită. Se cade „sĕ aveţi dragoste adevĕrată către tot omul şi către „toate naţiile creştinesci, care se află în mare principatul Ardealului, priveghind, ca să fie pace între preoţi şi între norod, păḑindu-ve de tot rĕul şi aşa „veţi avea dar dela Dumneḑeu şi dela prea milostivul „stăpân împĕrat milă şi dela smerenia noastră blagoslovenie. S'au dat în Sibiiu, 24 Maiu, 1785. De tot „binele voitoriu, Gedeon Nichitici, episcopul Ardealului.

10) În timpul vacanţii episcopiei, respective metropoliei române ortodocse după sĕvêrşita unire la 1700—1783, creştinii ortodocsi din Ardeal lipsiţi de păstorul lor primiau pentru serviciele lor bisericesci publice şi private preoţi hirotoniţi în România. Încă înainte de restaurarea episcopiei vêduvite esistau ordinaţiuni guverniale, prin cari în interesul propagandei catolice sè opria venirea de preoţi din ţĕri vecine. După restaurare încă sub primul episcop de naţionalitate sêrbească cu numele Gedeon Nichitici avea sĕ încete. Venirea preoţilor din ţĕri strĕine fu cu atât mai mult oprită prin noauĕ ordinaţiuni, cu cât românii ortodocsi acum îşi aveau episcopul lor. La acest obiect se referă următoarea ordinăţiune:

Nr. 29.

„Fiind că înaltul crăesc guvern prin milostivul „seu dicret la 9 Dichemvrie anul trecut sub Nro. 9288 „m'au însciinţat precum a sa împĕrătească mărire la „8 Maiu anul 1757 şi la 10 Maiu an. 1769 şi „la 10 Julie 1777, au dat poruncă ca preoţii, cari „sunt preoţiţi în Valachia sĕ nu se primească în loc „de preoţi, parochi năcăirea. Aşa dela 30 August 1785 „Nro 6551 prea tare a oprit ca sĕ nu fie aceea primiţi, „nici că va sĕ scie de dênşii. Însĕ înţelegênd, că mulţi „din acei preoţi, care sunt preoţiţi în Valachia şi de „antecesorii mei neîntăriţi, neprimiţi şi nerecunoscuţi „îndrăsnesc a slují, pentru aceasta după primirea acestei „întru asemênarea mai sus pomenitelor porunci împĕrătesci, sĕ opriţi pe toţi preoţii, preoţiţi în Valachia, cari n'au întărire dela antecesorii noştri sau „dela noi a slují preoţesce şi a ţiné parochia şi sĕ „le poruncesci, ca la nimic preoţesc lucru şi parochiă sĕ nu se amestece şi în locul lor a purta grijă „la parochie sĕ rânduesci preoţi din vecinele sate, „până ce vei trimite dieci, ca sĕ-i preoţim pe satele „acelea, unde iaste lipsă doară. Care protopop va „îngăduí pe vre un preot de aceştia a sluji, neîndoit sĕ scie, că în grea pedeapsă va cădé. S'au „dat în Sibiu, 12 Ianuarie, 1786. De tot bine-voitor, „Gedeon Nichitici, episcopul Ardealului.

(Va urma.)

Escomptul de cambie.

Starea portfoiului cu finea anului 1885 era de 4504 cambii în valoare de	1.212,086 fl. 32 cr.
în decursul anului s'au mai escomptat 12,053 cambii în valoare de . . .	3.725,596 „ 19 cr.
Starea totală a portfoiului a fost prin urmare de 16,557 cambii în valoare de	4.937,682 fl. 51 cr.
din aceste s'au rescumpĕrat în decursul anului de 11,072 cambii în valoare de	3.597,645 „ 13 cr.
remânênd starea portfoliului cu finea anului 1886 de 5485 cambii în valoare de	1.340,037 fl. 38 cr.

fața de anul trecut o crescere de 127,951 fl. 06 cr.

Suma dubioaselor amortisate în bilanț din portfoiul de cambie este de 2815 fl. 29 cr.

Creditul hipotecar.

Împrumuturile pe hipotece au fost la finea anului 1885 din 1155 obligațiuni în sumă de	1.026,664 fl. 52 cr.
în anul 1886 s'au mai acordat 220 obligațiuni în sumă de	127,369 „ 54 „
a resultat prin urmare un total de 1375 obligațiuni în sumă de . . .	1.154,034 fl. 06 cr.
în decursul anului s'au achitat 41 obligațiuni în sumă de	114,036 „ 29 „
și au remas cu 31 Decembre 1886 1334 obligațiuni în sumă de . . .	1.039,997 fl. 77 cr.

o crescere de 13,333 fl. 25 cr. față de anul trecut.

Aceste pretensiuni sunt asigurate prin hipotece de un areal preste tot de 58,622 jugere, 1078 orgii ☐ în valoare de 4.457,861 fl. fiind cuprinse aici și edificiile.

Scrisuri fonciare de 6°/₀.

Cu 31 Decembre 1885 au fost în circulațiune scrisuri fonciare în valoare de	970,300 fl. — cr.
în decursul anului 1886 s'au mai emis scrisuri fonciare în valoare de . .	45,800 „ — „
au fost deci cu totul în circulațiune .	1.016,100 fl. — cr.
din cele trase la sorți s'au rescumperat în cursul anului	45,900 „ — „
remân prin urmare cu 31 Decembre 1886 în circulațiune	970,200 fl. — cr.

Scrisurile noastre fonciare notează astăḑi la bursă fl. 102.—

Cridite ficse.

Au stat cu finea anului 1885 din 333 împrumuturi în suma de	123,685 fl. 77 cr.
în decursul anului espirat s'au mai dat 54 împrumuturi în sumă de . . .	11,388 „ 60 „
totalul lor a fost deci de 387 împrumuturi în suma de	135,074 fl. 37 cr.
din aceste s'au rescumpĕrat 20 împrumuturi în sumă de	17,667 „ 87 „
remânênd cu 31 Decembre 1886 367 împrumuturi în suma de	117,406 fl. 50 cr.

în comparațiune cu anul trecut o scădere de 6,279 fl. 27 cr.

Împrumuturi pe efecte.

Starea cu 31 Decembre 1885 a fost de 206 împrumuturi de	102,946 fl. 03 cr.
în decursul anului s'au mai dat 161 împrumuturi de	62,121 „ 50 „
resultând un total de 367 împrumuturi de	165,067 fl. 53 cr.
din care s'au achitat 157 împrumuturi de	87,943 „ 73 „
remânênd la finea anului 1886 210 împrumuturi de	77,123 fl. 80 cr.

adecă o scădere de 25,822 fl. 23 cr.

(Va urma.)

Prima Adunare generală,

a institutului de credit și economii „Ardeleana“ societate pe acții în Orĕștie.

În 20 Martiu n. a. c. s'a ținut prima adunare generală a „Ardelenei“. — Presidentul Sam. Pop a deschis adunarea prin o cuvêntare scurtă, însĕ meduosă, arĕtênd scopul și obiectele puse la ordinea ḑilei. După constatarea acționarilor presenți directorul esecutiv cetì raportul general despre resultatul gestiunei institutului dela întemeere până la finea anului 1886. — Din acest raport se constată, că institutul și-a început activitatea cu 1 August 1885 bucurându-se de o frecuență și prosperitate, care au întrecut justele așteptări. Cu toată crisa economică, de care sufere mai cu seamă poporul agricol, amortisarea capitalelor și solvirea intereselor a urmat regulat și intervențiunea judecătorească s'a reclamat numai într'un singur cas.

Profitul curat al primului an de gestiune este 6285 fl. 27 cr, care s'a împărțit în modul următor:

1. Interese de 5°/₀ după capitalul variat	2306 fl. 89 cr.
2. Fondul de reservă	397 fl. 84 cr.
3. Tantiemă pentru oficiali . .	119 fl. 35 cr.
4. Dividendă	1693 fl 11 cr.
5. Remunerare pentru direcțiune	400 fl. — cr.
6. Remunerare pentru director	200 fl. — cr.
7. Remunerare pentru comptabil	100 fl. — cr.
8. Dotațiune estraordinară pentru fondul de reservă	402 fl. 16 cr.
9. Profit trecut în contul anului viitor	387 fl. 43 cr.

La propunerea direcțiunei posițiunea destinată pentru scopuri culturale în suma de 278 fl. 49 cr. s'a dat scoalei greco-orientale române din Orĕștie cu scopul, ca din interesele acestui capital sĕ se cumpere cărți didactice pentru elevii sĕraci.

President al direcțiunei e dl Sam Pop, ales în mod provisor pe anul curent, ear vic pr. dl Ios. Orbonaș pe 3 ani; funcționari: Dr. I Mihu. director esecutiv, Sam. Pop juris consult, Ioan Mihaiu cassariu, Aurel Popovici Barcian comptabil și T. Haneș oficial. Marca de presență s'a statorit cu 50 cr. pentru membrii din loc, ear pentru cei esterni cu 1 fl.

În comisiunea de supraveghiare sau ales: Nic. Popoviciu ppresbiter gr. or., Dr. St. Erdélyi medic și Laur. Bercian notar cercual, ca membrii ordinari, ear G. Vintian și N. Trifu ca membri suplenți.

După aprobarea bilanțului și darea absolutoriului — adunarea s'a închis.

La urmă dl L. Bercian luá cuvêntul pentru a da espresiune recunoscinției către primii factori, cărora li se cuvine meritul principal de a fi întemeiat institutul „Ardeleana“. Dl Bercian a fost adevĕratul interpret al acționarilor, când a ḑis, că acesti doi factori principali sunt: dd. adv. S. Pop și Dr. I. Mihu, cari au contribuit în prima linie la realisarea acestei idei nutrite de mult timp de românii din aceste părți, întrunind pe toți românii de influență din oraș și din cerc într'o intreprindere practică și de mare folos pentru poporul nostru. Din acest punct de vedere este un semn de justă recunoscință propunerea dênsului de a se decora localitatea institutului „Ardeleana“ cu portretele acestor doi principali fundatori.

Trebue sĕ relevăm la acest loc, acum după ce vedem resultate atât de positive, că și preoțimea noastră apoi notarii comunali, comercianții și industrialii. precum și bărbații nostri de frunte din oraș și din cerc au contribuit mult la fundarea și prosperarea institutului nostru — o dovadă eclatantă, că ideea acestui institut a fost o dorință comună nutrită de toți românii, — însĕ până acum nu s'au aflat inițiatorii, care se o pună în realitate.

Un merit nedisputabil pentru desvoltarea technică a institutului are dl comptabil Aurel Popovici Barcian, care s'a devotat cu tot zelul pentru institutul nostru — un merit, care l'a recunoscut adunarea generală a acționarilor.

În fine nu pot trece cu vederea împregiurarea, că membrii din direcțiune, atât cei interni cât și cei esterni, dela deschiderea institutului nu au crutat timp, spese și osteneală pentru a lua parte regulat la ședințele de sĕptĕmână ale direcțiunei.

Acei ce s'au îndoit de vitalitatea și prosperitatea institutului „Ardeleana“ — au primit prin resultatele obținute după primul an de gestiune o categorică desavuare a nemotivatului pessimism, cu care a întimpinat fundarea institutului. *C.*

Varietăți.

* (Deputat sinodal.) În cercul XIII al Deșului s'a ales de deputat sinodal dl advocat Iosif Pușcariu din Brașov.

* Maiestatea Sa regina noastră pe teritoriul român cu ocasiunea călĕtoriei la băile dela Mehadia, va fi salutată la Verciorova de un batalion de vênători din armata României, care totodată î va serví la o eventuală escursiune ca însoțire de onoare.

* Regele și regina României re'ntorcându-se dela Berlin către Bucuresci, invitați de Majestatea Sa s'a resolvat a petrece câteva ḑile în Viena, unde a sosit Marți la 10 oare dimineața. La gară a fost întimpinați Înalți oaspeți de Majestatea Sa de întreg personalul legațiunei române din Viena în frunte cu ministrul plenipotențiar român dl Mavrogheni și alte somități militare și civile, ear pe peronul gărei era postat o companie de onoare. Regele Carol purta uniforma de colonel al regimentului seu austriac cu ordul crucea mare a s. Stefan, ear regina era îmbrăcată în haină ușoară de călătorit. Maiestatea a îmbrățișat de mai multe ori pe Înaltul seu oaspe, ear reginei i-a sărutat mâna. După ce sa făcut recomandările reciproce ale suitelor, Maiestatea Sa s'a pus într'o caleasă cu regele, ear regina cu dna Mavrogheni soția ministrului plenipotențiar român, și a tras direct la Burg.

* (Concert.) Reuniunea germană de cântări din Sibiiu, „*Hermannstädter Männergesangverein*“ va arangia mâne a doua producțiune a sa musicală în sala dela Gesellschaftshaus. La aceste producțiuni parte musicale teatrale și hazlii au întrare și damele. Entrée pentru dame 50 cr. pentru bărbați 1 fl,.

Inceputul seara la 8 oare.

Partea musicală se produce sub dirigința conducĕtoriului acestei reuniuni de cântări, a domnului Georgiu Dima.

* Producțiunea dlui Iacob Nagy virtuos în fluer, anunțată deja în Nr. 28 a jurnalului nostru, se va ținea Marți în 5 Aprilie a. c. st. n. conform următoriului

Program

pentru concertul virtuosului în fluer **Jacob Nagy**, *care se va arangia Marți în 5 Aprilie a. c. st. n. în sala hotelului „Împĕratul Roman.“*

1. „*Introduction und variation über die letzten Gedanken des C. M. Weber*“, componirt und vorgetragen auf der Alto-Hirtenschalmei vom Concertgeber mit Begleitung von Mitgliedern der städtischen Musikkapelle.

2. „*Repülj fecském*“ népdal fölött „*Abránd és Katicza csárdás*“, szerzette és előadja a saját találmányu tilinkón a városi zenekar tagjai kisérettel Nagy Jakab.

3. „*Fantasie de cântece românesci*“, compusă și esecutată pe fluerul-alto de concertantul, cu acompaniarea unui „Quartet de instrumente cu coarde“ a musicei lui Motti.

4. „*Un tablou din valea Hațegului în Transilvania*„: Un cioban, deșteptându-se din somn, nu-și vede oile. El cântă din fluer și cântând aude ecoul, mirându se cine îi rĕspunde la cântarea sa. Un turist angles îl admiră părêndu-i-se că aude cântarea când în apropiere, când în depărtare. — Compus și cântat solo pe fluer de concertistul.

5. „*Nagyszerü egyveleg*“ Ábránd Hymnus, Szózat és lengyel dalok fölött, melynek a czime „*A világosi fegyver letétele 1849-ben*“, szerzette és előadja a városi zenekar tagjai kisérettel Nagy Jakab a tilinkón.

6. Népdalok fölöt „*Ábránd és a fülemülék a Margit szigeten*“. szerzette és tilinkón a városi zenekar tagjai kisérettel előadja Nagy Jakab.

Inceputul la 7½ oare seara.

* (Bani falsi). Ministrul de finanțe face cunoscut, că sunt în circulațiune note false de stat nouĕ de 1 fl. Deosebirea între acestea și cele adevĕrate, și totdeodată semnele mai bătătoare la ochi, după care se pot cunoasce sunt: textul e mai subțire, și în loc de cuvintele unguresci „Képezvén“ este „Képezyén“ în loc de „Kiadása“ și „áll“ stă „Kiadasa“ și „all“; umbrirea e cam de opotrivă sau inversă, coloarea scrierei și a numĕrului e mai roșie decât la adevĕratele, note ș. a.

* (Avis.) Avênd în vedere, că în orașul Caransebeș sunt foarte puține hoteluri, subscrisul comitet aranjatoriu se vede necesitat de a apela la ospitalitatea cetățenilor din loc, ca cu ocasiunea iubileului sĕ binevoească a primí oaspeți; deci spre a ne putea orienta în privința mijlocirei cortelelor, comitetul central își permite a ruga toate corporațiunile și pe onorații domni, care voesc a participa la sĕrbarea iubileului de 50 de ani al preoției Prea Sânției Sale Dlui Episcop *Ioan Popasu*, sĕ binevoiască a se insinua la Dl *Iuon Ionaș* asesor consistorial în Caransebeș cel mult până la Dumineca Floriilor noastre adecă (29 Martie) (10 Aprilie) a. c.

Aceasta o face comitetul central și din acel motiv, pentru că ar dorí sĕ facă de timpuriu pașii necesari la direcțiunea căilor ferate c r. austro-ungare pentru esoperarea de bilete cu preț redus pe toate liniile ferate din Bănat și esoperându-le sĕ le poată trimite participanților.

Caransebeș, din ședința comitetului central pentru aranjarea festivității iubileului.

Filaret Musta, m. p.
protosincel ca președinte.

Traian Barzu,
notariu.

* (Cholerā.) Din nou s'a ivit colera în Pesta. În ḑilele trecute un lucrător și o servitoare de 15 ani au fost duși în spitalul de barace, fiind suspectați de a fi bolnavi de coleră. Lucrătorul se află mai bine, ear la servitoare s'a constat, că nu e coleră ci numai catar de stomach și de intestine. Primarul Gerlóczy a îndreptat o ordinațiune antistilor de secție, medicului de cerc și celorlalte organe de sanitate din capitala, în care li se impune a face strictă controlă în esecutarea prescripțiilor sanitare. În urma cercetărilor cu privire la baccilă făcute de Dr. Scheuthauer asistat de Dr. Preisz s'a dovedit că toate trei casurile au fost de cholerā asiatică.

* Ministrul de comunicațiune, luând în considerare, că servițiul public ar suferí mult prin aceea, că în *cas de mobilisare* împărțitorii de depeși dela oficiile telegrafice, fiind obligați la servițiul militar trebue sĕ se presinte la oaste, a trimis o circulară tuturor primarilor din orașe cu magistrat regulat, ca sĕ afle un numer corespunḑĕtor de bărbați neobligați la servițiul militar, cari, în cas de mobilisare sĕ fie apți în toate a împĕrțí depeși telegrafice, și numele lor sĕ l comunice oficiilor telegrafice.

* (Naționalitățile Rusiei.) Teritoriul Rusiei cuprinde 38 de naționalități, fiecare limbă e diferită și fie-care naționalitate vorbesce limba sa.

* (Un nou ajunător). Pofta de a nu mânca nimic mai multe ḑile, de care Merlatti și Succi sau săturat, a căpătat-o un al treilea cu numele Cetti de origine norvegian. Acesta se află în Berlin, în un panoptic, și a ajuns deja a ḑecea ḑi bênd numai apă și fumând la țigări. Cu acesta din urmă oamenii nu s'au mulțămit numai de a-l priví cum postesce, ci a voit a trage și unele foloase pentru sciință. Deși foarte mulți n'au încredere în el, că adecă n'ar mânca nimic, totuși aceasta nu e dubiu, până când profesorul Zuntz și Dr Lehman și alți medici îl observă de aproape. Timpul cât își propusese Ceti sĕ ajune era de 30 de ḑile întocmai ca și cei doi dinainte. După cum se vestesce însĕ, el n'a putut ca s'o ducă până atunci, el deja după a unspreḑecea ḑi de post, în ḑiua aniversărei împăratului Wilhelm a încetat cu ajunul și s'a pus earăși pe mâncare. Scopul ce l'au observat în tot decursul ajunarei l'ar fi și ajuns, căci prin această postire după cum afirmă Birchon, s'a umplut un gol mare în clinica medicală.

* (Frecuența Universității din Cernăuți) a fost în semestrul de earnă 1886/87 următoarea: La facultatea teologică 60 auditori ordinari și 1 extraordinar, dintre care 50 români și 11 ruteni; la facultatea juridică 123 ordinari și 16 extraordinari, dintre cari 31 români; la facultatea filosofică 17 ordinari și 19 estraordinari, dintre care 7 români; ear la cursul de farmacie au fost 13 auḑitori, dintre cari 1 român. Așa dar la suma totală de 249 auḑitori ai universității, românii fac parte cu 89 de inși.

* (Bibliografic.) Meseriașul-român Nr 6 e de următoriul cuprins: Adresa de mulțumire către fundatorii: Elisa și Mihail Stroesco. — Necesitatea cunoscințelor din sciințele naturale pentru meseriași, fine. — Scoala de arte și de meserii din Lipsca, urmare. — Planul de învĕțămênt. — Reuniunea sodalilor români din Clușiu. Câteva cuvinte asupra alcoholului. — Foița meseriașului. — Multe și mĕrunte — Diverse. —

Posta ultimă.

O telegramă a biroului „Reuter“ comunică scirea sensațională cu datul de 31 Martiu: „*Eri sa comis în Gatschina un nou atentat* asupra țarului. *Țarul nu este vulnerat, detaiurile necunoscute.*

Cine are amici nu trebue sĕ se mire de calumniatori, așa se întêmplă câte odată în viață ca cuvintele lui Schiller: „Nici un pămêntean nu s'a împĕrtășit în întreagă vieața de o continuă bucurie,“ sĕ se adevĕrească adeseori. Nu trebue deci amicii pilurilor de Svitzera ale farmacistului R. Brandt sĕ se neliniștească, când printre adrese de mulțămire și recunoscință își trimite din când în când și nemulțămitorul adresa lui. A face tuturor pe voie nu-i cu putință și astfel se vor afla pe lângă multe sute de mii, cărora pilurile de Svitzera ale lui R. Brandt le-au servit de leac și ajutor, și unii sodali, cari se nu fie mulțămiți cu ele, fără ca prin aceasta sĕ poată altera adevĕratele aprețieri asupra valoarei generale a leacurilor. Se capĕtă o schatue cu 70 cr. în farmacii; se atrage însĕ atențiunea la crucea albă și pămêntul roșu cu subscrierea R. Brandt.

[1570] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-ea Buninginea, în protopresbiteratul Abrudului pre basa ordinățiunei Vener. Consistoriu archidiecesan Nro. 569 B. se escrie pentru a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casă parochială cu doauă încăperi, șopru și un grașd.

2. Una grădină de legume, folosirea cimiteriului, și a unui fĕnaț de un cărucel de fên.

3. Stolariul dela funcțiuni, și anume:

a) dela boteḑul de case 20 cr.

b) dela cununii 3 fl.

c) dela înmormântări până la 7 ani 1 fl., dela 7—20 ani 3 fl., ear dela 20 de ani în sus, după classe, classa primă plătește 6 fl. classa a II a plătește 5 fl. eară class'a III-a 2—4 fl; dela sânțirea apei câte 50 cr.; dela maslu 1 fl. apoi venitele dela cununa anului și boteḑului Domnului, precum și dela molitvele de preste an, care toate computate la olaltă, dau un venit anual de 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a-și așterne petițiunile instruite conform „Statutului organic și Regulamentul pentru parochii,“ la subsemnatul oficiu protopopesc, până la terminul mai sus indicat.

Abrud, în 24 Februare, 1887.

Oficiul protopresbiteral, gr. ort. al Abrudului.

În conțelegere cu comitetul parochial din Buninginea.

Ioan Gall,
protopresb.

Nr. 141 [1568] 3—3

CONCURS.

În urma concursului escris în sensul ven. resoluțiuni cons. ddto 25 Octobre 1883 Nr. 3496 B. pentru ocuparea postului de capelan în parochia Socet cu filiile Poiana-rechițelii și Runcu-mare ne insinuându-se nici un concurent, prin aceasta se escrie din nou concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“

Salariul împreunat cu acest post este 300 fl. v. a. în bani, ori în naturale dela popor.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avea a-și așterne suplicile lor de concurs instruite conform prescriptelor regulamentului în vigoare la subscrisul în terminul deschis.

Deva, la 23 Februariu, 1887.

Pentru comitetul parochial

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 540/1887 civ. [1571] 1—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință publică, că pentru admisibilitatea proporționărei dreptului de crișmărit din **Făcet** (Oláh-Bükkös) resp. statorirea cheiei de proporționare se pnne ḑi de pertractare **19 Aprile a. c. 10 oare a. m.** ce se va ține în Făcet la căncelaria comunală, la care se învită toți interesații în causă cu acea observare, că fostilor proprietari li s'a denumit de curator ad actum advocatul Ottó Rozgonyi din Elisabetopole.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută la 21 Februariu 1887.

Ludovic Nagy, preș. **V. Jakab,** notar.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 10—26

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12 44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	—	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	7.52	6.21	—	8.36
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	4.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.48	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.-- Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6 56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 32 Sibiiu, Marţi 24 Martiu, (5 Aprilie.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa Sf. sărbători de mâne „Bunavestire" Nrul va apăré Sâmbătă în 25 Martie.

Nr. 2034. Pres.

Miron,

prin îndurarea lui Dumnedeu archiepiscop al bisericei ortodocse în Transilvania, metropolit al românilor greco-orientali din Ungaria şi Transilvania, ş. a.

Iubitului cler şi popor al archidiecesei Nóstre transilvane; iubiţilor şi onorabililor deputaţi la sinodul archidiecesan: dar şi milă dela Dumnedeu Tatăl şi Domnul nostru Iisus Christos!

Avênd în vedere §§. 89 şi 90 din statutul organic, convocăm. şi prin acestea declarăm de convocat sinodul ordinariu anual al archidiecesei Nóstre transilvane la biserica Schimbării la faţă din cetatea Sibiiu, **pe Dumineca Tomei,** adecă **pe 12 Aprile vechiu** a. c. la 9 óre antemeridiane, când se vor începe ritualele bisericesci, ear după acestea va urma deschiderea sinodului în localele seminariului archidiecesan.

Sibiiu, 23 Martiu, 1887.

Miron Romanul m. p.

Sibiiu, 23 Martiu, 1887.

Situaţiunea europeană din încurcată ce a fost până acuma, începe a deveni şi mai încurcată. Privirile Europei de astădată sunt îndreptate spre Rusia, unde elementele distrugĕtoare încep a şi manifesta pe faţă machinaţiunile lor îndreptate contra actualei ordine in stat. Încă n'a trecut 20 de dile dela încercarea de atentat contra vieţii ţarului, şi trebue sĕ constatăm o a doua încercare de a stinge viaţa ţarului tuturor ruşilor. Domnitoriul milioanelor de slavi numai află un mic petec în intinsa sa împĕrăţie, unde sĕ-şi poată pleca capul fără frică, că locul, unde se culcă, nu este subminat, şi nu va esploda o bombă; nu poate privi de pretin al seu pe nimenea, căci nu scie, dacă cel mai credincios dintre supuşii sei, acela, pe care l'a înălţat la trepte înalte, şi care este chemat a-i apĕra viaţa, acela nu este oare agent secret al nihilistilor, care caută numai ocasiunea, spre a esecuta asupra ţarului sentenţa de moarte, dictată de mult de către comitetul revoluţionariu. Înfricoşatul împĕrat nu mai e sigur de viaţa sa nici în fortăreaţa dela Gatschina. căci mâna ascunsă a comitetului de esecutivă şi aici a trimis pe un oficer, care a descărcat glonţul asupra ţarului. De două ori l'a scăpat Dumnedeu, şi amărît trebue sĕ fie sufletul lui, când 'şi privesce femeia, care în tot momentul trĕmură de vĕduvie, şi când privesce la copii sei gingaşi, despre cari adi nu scie dacă mâne nu vor deveni orfani.

Ca toţi oamenii din lume şi ţarul Rusiei are inimă pentru sine şi pentru ai sei. În faţa morţii firea omului mai totdeuna este turburată. Turburată trebue se fie a aceluia, care peste aceasta mai are şi grigile de soartea unei împĕrăţii colosale, cum este şi cea a Rusiei.

Nu este deci mirare, dacă lumea cu îngrigire privesce asupra colosului dela nord

Două puteri nevĕdute împing lucrurile spre catastrofe. Nihilismul a început a se manifesta în mod ingrozitoriu, tindênd a rĕsturna actuala stare de lucru în stat. Despotismul guvernului rus a provocat despotismul anarchiei. Streangul călĕului a pus în mâna nihiliştilor dinamită, temniţele ascunse i-a îndemnat a submina pământul, şi adi în Rusia nime nu e sigur, că sub picioarele sale nu este ascunsă o bombă, nime nu e sigur, că o mişcare nu va produce esplosiunea.

Cu o asemenea forţă lucră a doaua putere, care în consecinţele sale poate împinge pe Rusia tot în asemenea prăpastie. ca şi nihilismul. Puterea aceasta este panslavismul, care împinge lucrurile spre o acţiune în afară, spre cuceriri.

Şi trebue sĕ ne oprim la acest loc, şi sĕ marcăm coincidenţa în ivirea de odată a acestor două forţe formidabile pe orisontul împĕrăţiei rusesci.

De odată cu scirea despre atentatul al doilea cetim, că conducĕtoriul elementului panslavist, Katkoff, fu citat la Petropole, spre a-şi da seama de nespusa cutezanţă, cu care a atacat politica guvernului rusesc.

Într'un stat absolutistic, cum e şi Rusia, jurnalistica n'are libertatea, de care ea se bucură în ţĕrile constituţionale. Un diariu, care cutează a condemna politica guvernului este simplu suprimat. În asemenea ţĕri esistă numai o voinţă, şi acea este cea a guvernului. Această voinţă este legea, preste care nime nu se poate ridica.

Esceptie a făcut dela această regulă capul panslavistilor, domnul Katkoff. Faţă cu politica guvernului el s'a ţinut îndreptăţit a propaga tradiţionala politică rusească, a cărei ţintă finală este: cucerirea peninsulei balcanice.

Ministrul Maiestăţei Sale împĕratului Alecsandru al III — Giers — a credut, că Rusia trebue sĕ susţină alianţa cu puterile din Europa centrală, persistând la politica de conservare, spre a se putea combate în alianţă cu acestea inimicul intern, care în Rusia ca nihilism, în Germania ca socialism şi în Austria ca anarchism a început a submina basele statului.

Faţă cu această politică de pace mână în mână cu nihilismul s'a pus în acţiune panslavismul. Amêndoi au tăbărît asupra ţarului.

Cedănd celor din urmă, ţarul Rusiei mai poate spera a-şi susţinè viaţa continuând politica de coceriri, aici zace pricolul, de care e ameninţată pacea Europei.

Revista politică.

Conventiunea vamală a monarchiei noastre cu România anevoie se va putea încheia în curênd, de oarece guvernele nu cam prea sunt aplicate a face concesiuni. Delegaţii români, austrieci şi ungari au avut ce-i drept conferinţe, însĕ aceste conferinţe n'au caracter oficial.

Delegaţii români au declarat, că ei mai aşteaptă încă instrucţiuni din Bucuresci, din partea guvernului român, înainte d'a se lăsa în pertractări oficiale. Până acuma a fost vorba numai cu privire la conventiunea veterinară, deoarece trimişii României numai aceasta cestiune o au adus la ordinea dilei, insistând ca delegaţii monarchiei noastre sĕ se esprime asupra acestei cestiuni, mai înainte de a se începe pertractările cu privire asupra altor puncte. Din partea delegaţiunilor austro-ungare însĕ se pretinde ca delegaţii români sĕ arete mai înainte toate concesiunile guvernului român cu privire la cestiunea relaţiunilor politice vamale şi numai apoi se vor putea pronunţa şi asupra conventiunei veterinare; dealtcum şi delegaţii austrieci şi unguri asteaptă instrucţiuni dela guvernele lor. Foile vieneze se miră cum de cestiunea vamală nu se poate resolví mai cu multă înlesnire, mai ales după ce asigură, că şi între monarchii acestor guverne s'a vorbit despre conventiunea vamală, şi ei s'au asigurat reciproc, că vor face tot posibilul pentru ajungerea scopului

De câtva timp se întêmplă în Rusia lucruri mari, dela cari condiţionează pacea europeană. Marele panslavist Katkoff este chemat la Petersburg ad audiendum verbum, deoarece acest bĕtrân agitator, după cum 'l numesc foile germane, prin organul seu „Moskowskia Wjedemosti" agitează spiritele contra Germaniei, e contra păcei europene şi zădarnicesce toate planurile şi nisuinţele lui Giers, care ar voí ca toată lumea sĕ fie în pace şi mai ales ca Rusia sĕ remână în relaţiuni bune cu Germania. Katkoff tinde la o alianţă franceso-rusă şi la o acţiune mai energică a Rusiei. Aceasta persoană însĕ ş'a câştigat

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

11) Precum este cunoscut tacsa sidocsială la început mai mică, astădi urcată, ce se adună dela familiile greco-orientale din eparchia Transilvaniei, — s'a întrodus sub Iosif II.

În următoarele dăm loc unei ordinăţiuni, privitoare la această tacsă.

Nro. 6190.

„Pentru aceasta a sa cesaro-crăiască şi aposto-
„licească mărire bine au voit prin milostivirea sa
„adecă dela 23 curent 1785, comunicăluită, a rânduí
„pe sama mea şi pe a Vicarĕşului meu Ioan Popo-
„viciu dela preoţi sub numele sidocsiei sĕ se strîngă
„dela tot preotul, dela toată gasda sau familiă sau
„ce are în parochia sa doi crăiţari şi jumĕtate, în-
„cepênd dela întâia diuă Novembrie 1784 până
„la luna lui Novembrie anul curgător 1785, din care
„es pe sama mea unguresci florinţi 4000 şi a Vica-
„reşului Ioan Popoviciu florinţi 400 şi prisosesc florinţi
„600. Spre rĕmâitoriul fonduş la întêmplări de ne-
„ajungere sĕ se dea la cassa provinţialicească şi sĕ
„se ţie acolo pentru numita pricină. Pentru aceasta
„pentru anul trecĕtor, care prea înălţata mai sus nu-
„mită crăiască mărire au fost pronuncit ca provincial-
„cassa de m'au înprumutat, care trebue sĕ se întoarcă
„şi sĕ se plătească, vei avea datorie fără toată zăbava,
„însciinţând pre preoţii din protopopiatul vostru, ca
„tot preotul, care a ţinut până acum parochie în
„satul seu, sĕ dea de toată familia sau gasda doi crăi-
„ţari şi jumĕtate din toată parochia sa, şi prea
„cucernicia ta, primind dela ei sĕ dai cuitanţie pe
„câte familii, câţi bani sau dat fără toată zăbava,
„stringênd această sidocsie sĕ ai a aduce banii în-
„preună cu Contro-cuitanţia preotului şi cu specificaţia
„preoţilor cu numĕrul gasdelor şi al banilor, dela
„cari ai primit la noi la Sibiiu. Aşa făcênd, mila
„prea puternicului Ddeu sĕ fie cu prea Cucernicia
„ta, pururea rămêind, Sibiiu, 21 Octomvrie, 1785.
„De tot binele voitor, Gedeon Nichitici, episcopul
„Ardealului.

12) O ordinăţiune episcopească din 9 Decembre 1786 privitoare la decretul împărătesc de sub Iosif II, despre reducerea sèrbătorilor la greco-orientali.)*

Nro. 542.

„Întru alte multe purtări de grije şi bună aşe-
„dare spre folosul supuşilor sei şi-au adus aminte
„Înalta a sa prea înălţata cesaro-crăiască împĕrătească
„mărire, tocmită rânduială a face la biserica noastră
„celor cari ne numim neuniţi, pentru prăsnuirea
„prasnicilor, ca sĕ fie în toate moscenitoarele ţĕrii ai
„sei cesaro-crăesci împĕrătesci măriri, pretutindenea
„asemenea şi unele şi aceleaşi dile ale sfinţilor şi
„prasnicilor, ca sĕ se înainte prăsnuiască, înţelegên-
„du-se şi bine dovedindu-se, cum şi prea Cucernicii
„tale iaste cunoscut nunumai aicea întru păḍită de
„Ddeu eparchia noastră că la unele locuri, prăs-
„nuesc unele prasnice, la alte sate earăşi altele şi la
„oare-cari foarte puţin; ci însĕ şi în alte eparchii
„ţĕrei unguresci, aflându-se nu de un fel prăsnuirea,
„bine a voit întâiu aicea la soborul cel mare*) în anul
„trecut la luna lui Maiu, diua, care înaintea comisarie-
„şilor a Înaltului crăesc guvern s'au ţinut ş'apoi earăşi la
„osfinţitul sinod dela Carloveţ, care în anul curgĕtor
„în luna lui Maiu 22 începutul seu a avut, a se
„lua înainte şi aceea una statornică şi întru toate
„asemenea, prăsnuirea prasnicelor hotărească şi sĕ
„intruduculuească, care la amêndouă în sus numite
„soboare, aleasă şi aşedată rênduială prin milostivul
„cesaro-crăesc cuvênt şi decretul împĕrătesc formu-

---

*) Vedi în Nro. 1—2 al diariului „Transilvania," anul 1887 tractatul de Georgiu Bariţiu despre micşorarea numĕrului sĕrbătorilor.

*) De aici lămurit se vede, că în cestiunea aceasta a regulării sĕrbătorilor pentru greco-orientali, ca într'o cestiune de mare însemnătate canonică şi rituală, nu s'a dispus deadreptul din partea împĕratului, ci mai înainte s'au ascultat sinodul eparchial din Sibiiu, şi cel metropolitan din Carloveiţ, şi astfel cel puţin în formă s'a observat autonomia bisericească.

atâta înfluință asupra Țarului, încât se pare a fi a doua autoritate în Rusia, mai pre sus adecă decât Giers. Se ḑice, că Giers a putut îndupleca pe Țarul, ca sĕ-i dea cea dintâiu admonițiune publică; însĕ amicii lui Katkoff esoperară, ca Țarul sĕ-și retragă acest ordin; ba ce e mai mult, Katkoff a început a polemisa chiar contra unui comunicat publicat în monitorul guvernului rusesc.

Foile germane ș'au întors privirea deocamdată dela generalul Boulanger și acum 'l consideră pe Katkoff de cel mai mare pericol pentru pacea europeană; ele ḑic, că Germania are dreptul sĕ cerceteze, dacă acest bărbat este adevĕratul interpret al cugetelor Țarului, și dacă ideile hotărîtoare ale politicei rusesci se plămădesc în capul lui; stând lucrurile astfel, guvernul german trebue sĕ ia resoluțiuni importante. Tonul, de care se folosesce Katkoff în organul seu îl poate avea numai un individ privilegiat, o a doua autoritate.

„National Zeitung“ aduce vestea, că în urma acestor desvoltări de lucruri în Rusia, Giers ș'ar fi cerut demisiunea, și se și vorbesce, că lui îi va urma Schuwalow, ambasadorul rusesc în Berlin, cu toate, că era designat de un eventual următoriu a lui Giers, Lobanow. Schuwalow a și plecat la Petropolea, mai înainte însĕ a avut o lungă convorbire cu cancelariul Bismarck.

Față de Poartă atitudinea Rusiei e tot ca și până acuma. Poarta a urgiat din nou, ca cabinetul din Petropole sĕ se decidă odată în privința candidaților pentru tronul bulgar. După cum i-se împĕrtășesce din Constantinopol „Coresp. Polit.“ guvernul rus a insciințat pe Sultanul, că a împuternicit pe Nelidoff, ca sĕ dea deslușiri asupra cestiunilor bulgare. În urma acestora Sultanul a dat din nou audiență lui Nelidoff, care neavênd resultatul dorit, Poarta s'a decis a trimite o notă circulară la toate puterile, cari au semnat tractatul dela Berlin, ca sĕ se declare odată în această cestiune.

De alt-cum și regența se îngrijesce mult de soartea Bulgariei. Ea a trimis încă de câteva ḑile pe Stoiloff ca sĕ se informeze dela puteri, ce gând au cu Bulgaria? Stoiloff petrece de mult în Viena și a mărturisit, că cu cât mai tare se amênă alegerea principelui, cu atât mai mult cresce partida pentru realegerea lui Alecsandru. Bulgaria n'o mai poate duce mult timp așa; finanțele îi sunt sleite și pactarea asupra unui împrumut se zădărnicesce mereu; așa dară e de lipsă, ca sĕ se concheme marea sobranie și sĕ hotărască, alegerea unui principe sau împuternicirea regenții încă pe trei ani, căci la dincontră bulgarii vor fi siliți sĕ nu mai întrebe pe nimenea și sĕ-și facă ei dreptate; soartea Bulgariei e de deplâns; roagă deci guvernele sĕ ea o atitudine mai hotărîtoare, pentru ca sĕ se resolvească odată cestiunea, căci prevede, că o mai grabnică resolvire va fi mai favorabilă nu numai pentru Bulgaria, dar pentru întreaga Europă.

Principele Alecsandru al Bulgariei.

Amĕnunte din viața și guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare.)

Capitolul al 4-lea conține călĕtoria principelui la Petersburg.

Era pe la 1880, Ianuariu, când Alecsandru plecà la Petersburg pentru a asista la iubileul de 25 ani de domnie a lui Alecsandru al II-lea. După cum se scie, întârḑierea părintelui principelui scăpà viața împeratului, căci pe atunci se puse mina sub sufrageria în palatul de earnă.

Iubileul avu loc la 2 Martie. Principele a avut atunci prilegiu sĕ vorbească cu împĕratul despre afacerile din Bulgaria. Povestì acestuia, cât de grea îi vine domnia din causa constituției și afirmà, că ar fi de neapĕrată trebuință, sĕ se facă mai multe modificări la dênsa, precum lărgirea puterilor principelui, micșorarea numĕrului de deputați, modificarea constituirei camerei, crearea unui consiliu de stat, restrângerea dreptului de întrunire și a libertății de presă. Împĕratul convocà mai multe persoane intime și le consultà în această privință. Ministrul de rĕsboiu Miljutin însĕ declarà, că constituția nu a avut încă destul timp ca sĕ probeze, dacă e bună sau rea și de aceea nu trebue încă modificată. Principele sĕ încerce sĕ guverneze cu partida liberală. Împĕratul sfătuì tot astfel pe Alecsandru.

Principele cu toate că era încredințat, că rĕul nu se va ameliora, primì sfatul, rugà însĕ pe împĕratul Alecsandru sĕ revoace pe ministrul de rĕsboiu Parenzow. Acesta fu revocat. Înainte însĕ de revocare inteligentul Davidow căḑu victimă intrigilor lui Parenzow, și fu revocat împreună cu Șepelow.

Ca ministru de rĕsboiu fu numit de către Rusia locotenent-generalul Ernroth. Acesta plăcu principelui, căci era om sincer, bun soldat și dibaciu organisator. În acord cu principele, el lucrà pentru ridicarea spiritului milităresc în armată.

Toți sunt de acord, că dacă acest general ar fi rĕmas, influința Rusiei s'ar fi menținut neclintită între bulgari, căci el era unul din cei mai probi bărbați.

* * *

La reîntoarcerea sa (finele lui Martie) principele a fost primit cu entusiasm de către popor. La 4 Apriliu camera a fost deschisă. Alegerile, mulțamită manoperilor demagogice ale lui Karavelow și Zancow și a timidității ministrilor, eșiră contra ministerului. Principele, după ce amintì încă odată în discursul tronului camerii, ca sĕ lucreze energic pentru consolidarea statului și sĕ lase într'o parte certele nefolositoare, concedià ministerul.

Zancow primì președența și esterne, Karavelow finanțele; ceilalți ministri erau numai umbre a acestor doi.

Autorul descrie aceste două personage. Zancow e un om cu mintea mărginită, lesne coruptibil și fără caracter. Karavelow e tipul unui om pe jumĕtate instruit. Ca om de stat nu are nici o valoare; pentru a-și masca trădarea săvêrșită la detronarea principelui, publicà acum de curênd nisce destăinuiri privitoare la nisce negoțieri ale principelui Alecsandru cu România. El povestì într'un jurnal din Sofia, că principele ar fi oferit României teritorul bulgar dela Rusciuc până la Varna, în cas dacă regele Carol va da ajutor Bulgariei la o rĕscoală a Macedoniei! Nimic adevĕrat din toate aceste destăinuiri. Eată cum stă faptul: tot în același timp se făcu cunoscut atât guvernului român, cât și celui bulgar, că Rusia organisează o rĕscoală în Macedonia, pena întări din nou posițiunea sa compromisă în peninsula balcanică.

În urma acesteia, cu ocasiunea unei vizite, ce principele Alecsandru făcu la Bucuresci se făcu o schimbare de idei într'acesta, regele Carol și eminentul seu ministru-președinte Brătianu. Se opinà, ce atitudine sĕ ia aceste două țĕri în casul, când ar isbucní aceea rĕscoală. Resultatul final al convorbirei era, ca principele Alecsandru sĕ întrebuințeze toată influința sa pentru a menținé liniscea în Macedonia. După cum se scie, principele a reușit în această privință.

Lucrările camerei subt noul minister începură prin alegerea lui Slaveicow ca președinte. Slaveicow e om, cum se cade și inteligent. Desbaterile luară un caracter mai serios însĕ nu se făcu mare ispravă.

O lege privitoare la supuși fu alcătuită. Prin acea lege locuitorii bulgari din Dobrogea deveniau cetățeni bulgari numai prin actul emigrarii în Bulgaria.

Contra acestei legi protestà România și principele nici nu o promulgà.

Mai făcu și alte legi, însĕ singura lege practică era legea pentru baterea de monede.

Ministerul liberal dete earăși printre funcționarii conservatori. Toți fură concediați.

Principele, după sfatul lui Miljutin, făcu o probă cu ministerul liberal, însĕ această probă, după cum se putea prevedé nu era satisfăcĕtoare.

Principele Alecsandru descrise la Petersburg situațiunea sa, împĕratul revocà pe Davidow și trimise pe Kumany ca consul general, însĕ acesta era geșeftar si peste scurtă vreme fu și el revocat și înlocuit prin Lișin ca general al consulatului general. Acesta era un om activ, inteligent, care ajutà mult pe principele. (Va urma.)

Raportul anual

pro 1886 al direcțiunei institutului de credit și de economii „Albina.“

(Urmare și încheiere.)

Credite de cont curent.

Starea acestui ram a fost cu finea anului 1885 de 15 împrumuturi în suma de	60,304 fl. 04 cr.
în decursul anului 1886 s'au mai acordat 16 împrumuturi în suma de . .	134,502 „ 21 cr.
făcêndu-se totalul de 31 împrumuturi în suma de	194,806 fl. 25 cr.
din care s'au restituit 8 împrumuturi în suma de	95,040 „ 50 cr.
remânênd cu finea anului 1886 23 împrumuturi în suma de	99,765 fl. 75 cr.

o crescere de 39,461 fl. 71 cr. față de anul trecut.

Împrumuturi pe producte.

Starea cu finea lui Decembre 1885 a fost 9 împrumuturi în suma de . .	7,269 fl. 40 cr.
în decursul anului s'au mai acordat 37 împrumuturi în suma de	28,740 „ 52 cr.
totalul 46 împrumuturi în sumă de .	36,009 fl. 92 cr.
din aceste s'au respuns 23 împrumuturi în suma de	19,830 „ 40 cr.
remânênd cu 31 Decembre 1886 23 împrumuturi în suma de	16,179 fl. 52 cr.

o crescere față de anul trecut de fl. 8,910 fl. 12 cr.

Monetă.

Starea cu 31 Decembre 1885 au fost	6.334 fl. 45 cr.
în decursul anului s'au mai cumpĕrat de	187,750 „ 73 cr.
totalul	194,085 fl. 18 cr.
din aceste s'au vêndut	190,503 „ 34 cr.
și au remas cu 31 Decembre 1886 .	3,581 fl. 84 cr.

Mișcarea cassei în decursul anului 1886.

Întrate,	la centrală	3.979,623 fl. 34 cr.	suma întratelor 6.655,998 fl. 89 cr.
„	„ sucursală	2.676,375 „ 55 „	
Eșite,	la centrală	3.978,856 fl. 95 cr.	suma eșitelor 6.63[illegible],254 fl. 06 cr.
„	„ sucursală	2,659,397 „ 11 „	
		Totalul	13.294,252 fl. 95 cr.

cu 322,939 fl. 81 cr. mai mult ca anul trecut.

Din bilanțul general al anului 1886, care se află tipărit și distribuit între Dvoastră resultă că:

Suma activelor institutului este cu 278,909 fl. 72 cr., ear suma venitului brut cu 26,090 fl. 28 cr., mai mare ca în anul premergător.

Subtrăgênd din venitul brut al anului de	259,488 fl. 52 cr.
totalul eșirilor cu	213,778 „ 36 cr.
resultă un profit curat al anului de	45,710 fl. 16 cr.

cu 1397 fl. 89 cr. mai mult ca în anul trecut.

La venitul curat a contribuit filiala noastră din Brașov cu 4295 fl. 11 cr.

„lare, dat, luat, sub ḑiua a 7-a a lunei lui August, după „călindarul cel nou, anul curgĕtor, bine au voit a întări și pretutindenea asemenea a le prăsnuí, au slobodit „și cu din adinsul, după cum se cuvine cu evlavie „a le țíné și nimica întrênsele nice lui-și nice cari sunt „sub lucrurile domnilor pământesci cuprinși, a lucra „au poruncit; ear acestea prasnice, după cum urmează acestea sunt:

„În luna lui Ianuarie:

„1. La 1-a: Tăerea împrejur a Mântuitoriului și „Sf. Vasilie.

„2. La 6-a: Botezul Domnului Isus Christos.

„3. 30-a: Sf. Erarși, Vasilie cel mare, Grigorie „Bogoslovul și Slataust.

„În luna lui Fehruarie:

„4. La 2: Stretenia Domnului.

„În luna lui Martie:

„5. La 25: Buna vestire a Născătoarei de Dḑeu „Fecioarei Mariei.

„În luna lui Aprile:

„6. La 23: Sf. George.

„În luna lui Iunie:

„7. La 24: Nascerea Sf. Ioan Botezătoriul.

„8. La 29: Sfinții Apostoli: Petru și Pavel.

„În luna lui Iulie:

„9. La 20: Sfântul proroc Ilie.

„În luna lui August:

„10. La 6: Schmbarea feții Mântuitoriului.

„11. La 15: Adormirea Născĕtoarei de Dḑeu, „Fecioarei Mariei.

„12. La 29: Tăerea Capului Sf. Ioan.

„În luna lui Septembre:

„13. La 8: Nascerea născĕtoarei de Dḑeu, Fe„cioarei Mariei.

„14. La 14: Înălțarea cinstitei Cruci.

„În luna lui Octomvrie:

„15. La 26: Sf. Dimitrie.

„În luna lui Noembrie:

„16. La 8: Săborul Sfinților Arhangheli: Mihail „și Gavril.

„17. La 21: Ducerea în biserică a Născătoarei „de Dumneḑeu.

„În luna lui Decembrie:

„18. La 6: Sf. Nicolae.

„19. La 25: Nașterea Mântuitoriului nostru Isus „Christos.

„20. La 26: Săborul prea sfintei Născătoare de Dumneḑeu.

„21. La 27: Sfântul archidiacon și întâiul mu„cenic Stefan.

„22. Pentru fiesce care din naționul celor neu„niți, patronul al naționului, adecă pentru sêrbi la „14 la luna lui Ianuarie, ce se prăsnuesce sfântul „archiepiscop Sava; pentru greci la 21 Maiu Sfinții „Constantin și Elena și pentru români la 14 Octom„vrie Sfânta Prea cuvioasa Paraschiva.

„23. Vinerea cea mare în săptĕmâna Patimilor.

„24. Lunea Sfintelor Pasci.

„25. Marța Sfintelor Pasci.

„26. Înălțarea Domnului nostru Isus Christos.

„27. Luni după Rusali: Pogorârea Duhului Sfânt.

„Eară alte toate prasnice, cari la unele locuri „obicinuite era a se țíné, sunt blagoslovite și des„legate întrânsele a lucra și a nu le prăsnuí; pentru „aceea și datori sunt preoții fiesce-care în poporul „seu în fiesce-care ḑi a Duminecei, după sevêrșirea „Sfintei liturgii, Sfântul acela sau Prasnicul dintru „mai sus pomeniții, cari s'ar întêmpla întru sĕp„tĕmâna cea următoare, creștinilor a spune și a le „vestí, la care ḑi a săptĕmânei va cădé, că în cutare „ḑi iaste și a prăsnui trebue cu amblarea la biserică „cu rugăciune, cu evlavie și cu ascultarea și povă„țuirea Sfintei Scripturi și poruncilor lui Dḑeu, eară „nu cu jocuri necuvioase și cu beția neînsĕturată și „cu săturarea pântecelui, dintru care urmează sfada, „gâlcevile și de multe ori și bătaia și nenorocoase „ucideri și moarte aproapelui seu, pentru cari lucruri „necuvioase și legii lui Dumneḑeu foarte protivnice „nu numai dreaptă judecată tisturilor și diregătorilor „lumii acesteia și resplătirea vor căpĕta unii, ca aceia „preste sine, ci încă și urgia și mânia lui Dḑeu asupra „lor, preste hotarele sale pornesc și trag.

„Acestea dară prasnice, prăsnuind, cum se cuvine, „nice o îndoială nu poate avea, că legii cei crescinesci,

Conform § 62 din statute propunem următoarea distribuire a acestui profit de		45,710 fl. 16 cr.
1. 5% dividendă după capitalul social de . . . . fl. 300,000.—		fl. 15,000.—
	Restul de	fl. 30,710.16
2. sĕ se împartă cum urmează:		
a) 15% la fondul de reservă (§ 62, p. *a)*	fl. 4,606.50	
b) 10% tantiemă pentru membrii direcţiunei (§ 62, p. *b)* . .	„ 3,071.—	
c) 2% tantiemă pentru directorul esecutiv (§ 62, p. *c)* . .	„ 614.20	
d) 1% tantiemă pentru dirigentul filialei din Braşov (§ 62, p. *c)*	„ 307.10	
e) 3% tantiemă pentru oficialii institutului (§ 62, p. *c* și *d)* 921 fl. 30 cr. plus remuneraţiune 328 fl. 70 cr.	„ 1,250.—	
f) 4 % pentru scopuri de binefacere (§ 62, p. *e)*	„ 1,228.40	fl. 11,077.20
3. Din restul de , ...		fl. 19,632.96
g) sĕ se dea ca supradividendă acţionarilor	fl. 15,000.—	
h) sĕ se amortiseze din casa institutului (Baiergasse Nr. 1) .	„ 2,000.—	
i) sĕ se dea la fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului	„ 2,632.96	fl. 19,632,96

Pe basa acestei distribuţinni dividenda anului 1886 se ficsează cu 10% adecă 10 fl. de acţiune.

Fondul de reservă al acţionarilor institutului cu adausul sumei propuse de noi astăḑi, va ajunge la suma de 57,598 fl 10 cr., ear fondul de pensiuni al funcţionarilor la suma de 23,407 02 cr.

În sensul §-ului 36 din statute, după vechime (ancie nitate) se consideră de eşiţi din consiliul de direcţiune dnii membri Iosif Sterca Şiuluţiu din Sibiiu şi George Pop din Băsesci.

Locurile devenite vacante prin eşirea acestora sunt deci de a se îndeplini prin alegere.

Asemenea este de a se mai alege un membru în direcţiune cu mandat până la adunarea generală din anul 1888 în locul reposatului Constantin Popasu din Braşov.

Terminând ve rugăm se luaţi act de raportul nostru şi după ce veţi fi ascultat şi raportul comitetului de supraveghere sĕ binevoiţi:

a) a aproba bilanţul încheiat la 31 Decembre 1886;

b) a da consiliului de direcţiune absolutor pentru gestiunea sa pe anul espirat;

c) a lua la pertractare şi a decide asupra propunerilor puse la ordinea ḑilei.

Varietăţi.

* (Chirotonire.) Candidatul la preoţiă Moise Micu, ales de capelan în comuna Poiana-mĕrului, în 22 a lunei curente s'a chirotonit întru preot.

* Reuniunea de cântări din Sibiiu. *„Hermannstädter Männergesangverein“* ş'a ţinut serata musicală umoristică (Heitere Liedertafel) Vineri şi s'a repetat Duminecă seara. Aceste producţiuni au fost o adevĕrată desfătare şi cea mai potrivită distracţiune pentru întreg publicul din Sibiiu, dar mai ales pentru fraţii sasi. Succesul producţiunilor a fost escelent, aşa, încât chiar şi inima cea mai pesimistă ş'a esprimat plăcerea după fie-care piesă prin nesfêrşite aplause. Luând punct de punct programul ar trebuí se apreţiăm în special rolul fiecărei persoane — ne mărginim însĕ a spune, că părtaşi de acest succes sunt toţi membrii reuniunei şi cu deosebire cei cari au jucat rolurile mai principale şi cari aşa de bine le-au sciut esecuta încât nu'ţi venia a crede, că debutează diletanţi. Publicul deşi foarte numeros nu s'a mişcat din sala îndesuită până după 12 oare, când s'a finit producţiunile. Fără îndoială meritul principal este a se atribuí şi de astădată destoinicului diriginte George Dima, care prin neobositul zel a contribuit mult la ridicarea vaḑei acestei reuniuni. Neobositul artist se şi bucură în ochii strĕinilor de cel mai bun renume. Meritele i-au fost resplătite prin mii de aplause

* (Regele şi regina României) au sosit în Bucuresci. La plecarea din Viena Maj. monarchul a însoţit pe înalţii oaspeţi până la gară, unde îşi luară cel mai cordial adio. Regele Carol 'şi esprimà dorinţa d'a putea saluta pe monarchul nostru pe pămênt românesc. Monarchii 'şi strênseră mâna de repeţite ori, ear regina a fost însoţită de împĕratul până la vagon, şi la despărţire monarchul nostru îi sĕrută mâna. La gara din Budapesta a fost foarte cordial primiţi între strigate de „sĕ trăiască“ şi „éljen.“ În mod solemn au fost primiţi la gara din Bucuresci.

* (Ḑiuariu nou maghiar.) În Sibiiu circulă un apel subscris de funcţionari şi învĕţători maghiari, pentru înfiinţarea unui ḑiuariu maghiar. Între persoanele, cari figurează pe apel se află bancherul Kapdebo, ospetariul Tunyogi şi croitoriul Nosko.

* (Convocare.) Alegătorii aparţinători partidei naţionale române din cercul electoral Deva, comitatul Hunedoara, sunt invitaţi a participa la conferinţa electorală cercuală, care va avea loc Sâmbătă în 9 Aprilie, 1887 st. n. la 11 oare 'nainte de ameaḑi, în cancelaria advocatului Franciscu Hossu Longinu din loc. Agendele vor fi: Organisarea clubului electoral cercual şi alegerea a doi delegaţi, pentru eventuala conferinţă generală electorală a partidei noastre, pusă în prospect cu apelul comitetului central electoral al partidei naţionale-române, de datul Sibiiu 7 Martie n. a. c.

Deva, 2 Aprilie, 1887 n.

Ioan Papiu, Dr. Petru Lazar, Alecsandru Moldovan, George Nicoară, Alecsiu Olariu, Fr. Hossu Longinu alegători.

* (Consulate române.) În şedinţa camerei române din 18 Martie, discutându se asupra budgetului ministeriului de esterne, dl Cogălnicean, luând cuvêntul, arătà, unde mai cu deosebire are România trebuinţa d'a înfiinţa consulate. Dênsul stărue şi cere, ca sĕ se înfiinţeze consulate în Braşov şi în Cernăuţi. România, ḑise marele român, trebue sĕ apere interesele sale comerciale în aceste părţi şi dacă până acum nu s'au înfiinţat consulate în memoratele oraşe, causa e, că ungurilor nu le place sĕ vadă fălfăind drapelul tricolor al României. România însĕ trebue sĕ facă a fi respectată. — Camera cu unanimitate a votat înfiinţarea consulatelor la Braşov şi Cernăuţi.

* (Congres.) Peste două sute de profesori s'au înscris la participarea în congresul didactic al României, ce se va ţiné în Iaşi.

* (Semnele timpului). În Cluj s'a închis teatrul maghiar; ear la Arad se vor trimite dela fabrica de arme din Viena 10,000 pusci de sistemul Verndl menite pentru înarmarea gloatelor.

* (Mulţămită publică.) Cu ocasiunea seratei literare din 8/20 Faur a. c. ţinută în comuna noastră au incurs suprasolviri dela următorii marinimoşi domni:

M. O. domni: I. Dan administrator protop. 3 fl.; Dr. Philipoviciu, medic cerc. 80 cr.; I. Duvlea adv. 1 fl.; S. Kraus 1 fl.; A. Rosenfeld 80 cr.; V. Opriş 50 cr.; A. Pocol 50 cr.; A. Cepeş 50 cr.; A. Cosma comers. 50 cr.; E. Pop not. cerc. 1 fl.; pentru cari oferte îi rugăm ca sĕ primească mulţămita noastră pe aceasta cale.

Venitul brut cu aceasta ocasiune a fost de 43 fl. 71 cr., din care subtragêndu-se spesele cu 32 fl. 05 cr. rĕmêne un venit curat de 11 fl. 66 cr., cari bani fiind destinaţi pentru elevii miseri dela aceasta scoală, s'au şi distribuit între dênşii, în valoare de: cărţi, pene, tăbliţe, negreală, stile etc.

Tot cu aceasta ocasiune suntem în plăcuta posiţiune de-a mulţămí şi acelor stimaţi domni colegi cu sucursul cărora numai a putut fi reuşita acestei serate cât mai sigură, şi anume: D-şoarei E. Prodan învĕţătoare, carea cu frumosul cântec popular „Fântâna cu trei isvoară“ a escelat foarte mult. Dlui G Dobrin învĕţător, care cu disertaţiunea sa „Chemarea inteligintii române faţă de poporul dela sate“ lucrată cu mult zel şi cu o diligintă rară a stors aplausele ascultătorilor şi în fine dlui I. Prodan învĕţător, carele ş'a câştigat un nume neuitat prin comicul seu discurs „Clevetici“.

Repetăm încă odată, primească mulţămita noastră.

Beclean, în 19 Martie, 1886.

Corpul învĕţătoresc.

* (Budgetul României pe 1887—1888.) „Curierul financiar“ face următoriul raport scurt:

Budgetul s'a presentat la venituri şi la cheltueli cu suma de 140.753 331 franci.

Deosebirea între budgetul pe 1887—1888 şi budgetul anului curent este de 6.500,000 franci. D. Costinescu arată prin raportul seu, că ea nu provine de loc din nouĕ disposiţiuni, din nouĕ organisări, ci din desvoltarea naturală a budgetului curent.

Deosebirea cea mai mare este la *budgetul datoriei publice*, care dela 57 546,959, anuităţile s'au urcat la 61.411,113 fr. Aceasta diferinţă provine în mare parte dela agiu, pentru care s'a prevĕḑut o sumă mult mai mare decât cea din anul trecut; s'au adăogat şi alocaţiunile trebuincioase pentru anuitatea nouĕlor emisiuni de rentă făcute în cursul anului 1886 sau a se face încă în 1887 pentru lucruri publice, conform legilor speciale.

A doua deosebire mai, însemnată este la *budgetul ministeriului de rĕsboiu*: ea se urcă la aproape un milion, deşì toate disposiţiunile budgetului, afară de cele privitoare la flotilă, au remas absolut aceleaşi ca ale budgetului pe 1886—1887. În suma de un milion, flotila întră cu 419.878 franci, deoarece a trebuit sĕ se înscrie în budget cu organisarea, ce i-s'a dat prin legea specială din anul trecut.

Budgetul ministrului de finanţe se presintă cu un sporiu de 1.240,000 franci asupra budgetului curent. Acest spor este însĕ numai aparent: s'au făcut din contră economii mari, dar s'a trecut în plus *prime* pentru *de esport* date *alcoolurilor* şi pentru cumpĕrarea chibriturilor şi cărţilor de joc o sumă mult mai mare decât diferenţa de 1.240,000 lei.

Budgetele celorlalte ministere remân aproape identice.

Budgetul veniturilor se presintă la Contribuţiuni directe cu un minus de 480,000 fr; la ministerul cultelor cu 14,500 franci; la ministerul de justiţie cu 10,500 şi la capitolul *diferite venituri* cu un minus de 3.485,999, sau în total cu o reducere de 3.990.999 franci.

Veniturile contribuţiunilor indirecte figurează din contră cu un plus de 1.532,000 fr.; monopolurile statului cu 2.560,000 franci; domeniile cu 972 635; ministerul lucrărilor publice cu 600.000 franci; ministerul de interne cu 428.000; ministerul de finanţe cu 405.000 şi în fine veniturile ministeriului de resboiu cu un plus de 9000 franci ceea ce dă în total un plus de 6.506,635 franci. Scăḑênd reducerile de 3.990,999 franci cu care sunt înscrise cele dintâiu venituri, din sporiul de 6.506.635 cu care figurează cele din urmă, budgetul de venituri se presintă în nitiv cu un spor de 2.515,636 franci.

Raportul arată, că acest spor de venituri va fi lesne acoperit, deoarece impositele, ce s'au creat anul trecut abia s'au aşeḑat şi esperienţa primelor ḑece luni nu este de loc suficientă. Adevĕrul este, că ori ce imposit nu dă nici odată în anul întâiu aceea ce suntem în drept a aştepta. Dela anul al doilea şi înainte el începe a produce din ce în ce mai mult şi argumentaţiunea dlui Costinescu ni se pare până la un oare-care punct logic.

Am creat un nou tarif vamal cu taxe mai urcate, dar înaintea aplicării lui, el a provocat o intrare escepţională de mărfuri în ţeară, fapt, ce nu se va mai putea repeta în anul al doilea.

Am creat impositul beuturilor spirtuoase, care trebuia sĕ ne dea cel mai mare adaus de venit, dar cu o lună înaintea aplicării lui, toate fabricele au scos alcoolurile ce le aveau înpuindu-le la taxele reduse

---

„îndestulare nu fac şi poruncilor bisericii cei sfinte „nu urmează, carea ca o purtătoare de grije, maica „tuturor spre odichna trupului, cum şi spre povăţuirea duhovnicească aşa şi spre bucuria sufletească „cu aducerea aminte lucrurilor minunaţii lui Dḑeu „şi vieţii Sfinţilor, cărora prăsnuindu-se aceste pomenite sus ḑile cu toată putinţa a fi următoare a bine „aflat a fi destule şi folos a le putea aduce cu înţeleapta socotinţă, au socotit nu numai prin îndreptarea „Prea Cucerniciei tale şi a preoţilor priveghială caută „sĕ se plinească şi la vit sĕ se aducă, ca prin cuvinte povăţuitoare aşa şi prin pildă bună Prea Cucernicia ta cu preoţii la toate celelalte ḑile cu toate „fameliile voastre, la case, la câmpuri şi la alte „trebi ale voastre sĕ lucraţi şi oamenii a lucra fără îndoială, sĕ îndreptaţi blagoslovenia acestui sfinţit sobor. „Nebăgători de seamă se vor socotí unii ca aceia, ce şi „milii cei părintesci, Prea Înălţatulu i împĕratului nostru, care bine a voit prin tisturii sei cei politicesci „spre aceasta rênduială, cum se vor purta preoţii, „bună paḑă şi priveghială a o avea, va fi nevrednic „şi pentru aceea se va socotí urgisit şi pentru ca sĕ „se înstatornicească aceasta mai bine, altor lipsă este „ca bisericile, cari de isnoavă face sau mai făcute „ale sfinţi; Aşa dară fără scirea noastră nici una sĕ „nu se înceapă, căreia vom arĕta ce hram sĕ aibă „şi pe care sfânt noi vom socotí, îi vom rênduí patronul şi spre acela cu vremea şi biserica vom sfinţì.

„Care rânduială, precum preoţilor, Prea Cucernicia ta, şi la protocolul fiesce-cărei parochii din „cuvênt în cuvênt a face sĕ le scrie aşa şi mare „priveghială a purta ca ei, după cum s'au însemnat „mai sus în Dumineca aceea, după cum urmează „creştinii, unul dintre prasnicele însemnate, după sfârşitul Sfintei slujbe, la creştini ḑiua prasnicului aceluia, „numitului sfânt sau prasnic, sĕ înciinţeze şi a prăsnuí „sĕ se vestească; spre alţii, cari nu sunt aici însemnaţi „cu tăcerea sĕ treacă. Pre lângă care mila prea puternicului Dḑeu şi milostiva cea archipăstorească „cu blagoslovenia archierească sĕ fie cu voi, rĕmêind „al prea Cucerniciei tale, de tot binele voitor. S'au „dat în Sibiiu, în 9 Decembrie, 1786, Gedeon Nichitici, episcop. (Va urma.)

---

* Miscarea populaţiunei în România pe anul 1885.) S'au născut 213,581 copii, dintre cari băeţi 111,134 ear fete 102,447; au murit în acest an 123,814, dintre cari 65,784 bărbaţi şi 59,020 femeii. Aşa dară poporaţiunea ţĕrei s'a înmulţit cu 89,767 oameni; escedentul pe poporaţiunea rurală e de 83 284 pe cea urbană e de 6,483. Căsătorii au fost 39,586. —

de mai nainte, fapt earăși, care nu se va mai putea repeta în anul al doilea, și așa mai încolo.

Sunt întemeiat, ḑice d. Costinescu prin raportul seu, că esperiența nu este încă făcută în ceeace privesce venitul impositelor modificate în anul trecut. Eu cred, că aceste imposite pot sĕ dea mult mai mult, decât au dat în cursul anului budgetar curent deșì venitul lor, chiar așa incomplet cum a fost, e încă îndestulitor pentru menținerea ecuilibrului budgetar, după cum s'a votat.

* (O nouă miere). „G. Sătean.“ scrie: Un naturalist frances, d. Guilmeth, descoperì în Tasmania, pe vêrful unor Eucalipți mari, un roiu de albine negre cu totul necunoscute pănă acum.

Acest roiu adunase într'o scorbură a unui copac 3,500 kilograme miere foarte bună însĕ cu miros de eucalipt.

Studiindu-se aceasta miere de d. Thomas Caraman, s'a găsit, ne spune un ḑiar sciintific din Paris, că are proprietăți medicinale interesante.

Mierea aceasta cu gust de eucalipt are o acțiune moderătoare asupra inimei; e antithermică (adecă face a scădé temperatura;) înlesnesce respirațiunea, căci este anti-catarhal; e febrifugă și părasiticidă; întrebuințarea ei face de se vindecă bronșitele și alte boale ale unor organe respiratoare.

Ḑi de ḑi incurg epistole, ca cea publicată mai jos și esprimă din ce în ce mai mult influențele favorabile lecuitoare ale elicsirului de întărire de nervi al Dr. Lieber. Astfel scrie dl A. Gesecus în Verden i. H. Ve recerc amicabil pentru o sticlă de elicsir de nervi; ve pot încunoscința, că jumĕtatea de sticlă întrebuințată mi-a procurat o îndreptare mare, și sperez a fi după aceasta cu totul mântuit. Numai singur veritabil se află sub marca de depsit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. 'în farmacie și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Sâmbătă în 2 Aprilie 1887.

Timișoara:	**21**	**48**	**77**	**16**	**82**
Viena:	**85**	**47**	**39**	**5**	**32**

Nr. 269 [1573] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lêngă betrânul paroch Ioan Hociotă în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr:) se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitele suscitate.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și asterne petițiunile concursuale instruite conform prescriselor din vigoare la sub-semnatul în terminul susarĕtat.

Sibiu, 26 Ianuariu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 496 [1572] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Ocna-inferioară, cu venit anual de 400 fl. 31 cr. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanții sĕ-și presenteze petițiunile în terminul indicat la subsemnatul, dela carele pot lua informațiuni detaiate privitoare la venitul parochial.

Sibiiu, 8/20 Martiu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 540/1887 civ. [1571] 2—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscință publică, că pentru admisibilitatea proporționărei dreptului de crișmărit din **Făcet** (Oláh-Bükkös) resp. statorirea cheiei de proporționare se pune ḑi de pertractare **19 Aprile a. c. 10 oare a. m.** ce se va ținé în Făcet la căncelaria comunală, la care se învită toți interesații în causă cu acea observare, că fostilor proprietari li s'a denumit de curator ad actum advocatul Ottó Rozgonyi din Elisabetopole.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută la 21 Februariu, 1887.

Ludovic Nagy, preș. **V. Jakab,** notar.

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSIILVANA.“

A XVIII-a adunare generală ordinară

va avea loc **Duminecă în 24 Aprilie căl. nou a. c. la 3 oare după prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de seamă despre afacerile anului 1886.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligațiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu, în 18 Martie, 1887.

[1574] 1—2 **Consiliul administrativ.**

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereților. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debiliteazā corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul și aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 12—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	[illegible].52	6.21	—	8.36
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	4.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.48	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-sās

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 33 Sibiiu, Sâmbătă 28 Martiu, (9 Aprile.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 26 Martiu, 1887.

Curioasă coincidință!

În casa deputaților din Austria fostul ministru de culte, domnul Leo Thun, în o vorbire ținută la 28 Martiu, atacă dualismul ca pre o instituțiune provisorie și îi numĕră ḑilele, — și tot atunci în casa deputaților de la noi bĕtrênul Csanády, fără nici un scrupul, cinstesce Viena și Austria Germaniei, unde după a sa părere, i-ar fi locul, și proclamă regatul Poloniei sub sceptrul Măiestății Sale regelui împĕrat Francisc Iosif I, ca regat unit cu Ungaria prin uniune personală.

Dl Csanády nu pentru prima dată s'a folosit de espectorațiuni de soiul acestora, pentru cari el, de ar fi fost român ori cive aparținĕtor altei naționalități, ar fi fost trimis la locul seu, dar fiind el ungur neaoș a fost deșteptat din ilusiunile sale prin o simplă admoniare din partea președintelui camerei.

Sĕ ne ocupăm însĕ puțin de enunciamentul dlui Leo Thun.

Leo Thun este cunoscut românilor și în special noi românii ortodocsi am avut multe nĕcasuri cu el. Fostul episcop al Transilvaniei, mai târḑiu metropolitul Andreiu baron de Șaguna nu odată a avut de lucru cu acest încăpĕținat bărbat de stat de pre timpul crâncenului absolutism.

Crescut în Austria — catolic din tălpi până în crescet, contele Leo Thun urmăria cu o rară diligință cursul desvoltărilor din biserica română din Transilvania și în ori ce sinod românesc basat pe canoanele bisericei ortodocse, el vedea tot atâța monstrii, cari 'l spăriau, de aceea era de tot îndĕrătnic în resoluțiile sale și numai peste capul lui se putea esopera câte ceva pentru biserică și și aceasta numai prin istețimea și buna chipzuire a metropolitului Șaguna și pe basa legăturilor sale cu bărbații fruntași de atunci. Dar ca sĕ revenim la obiect — trebue sĕ constatăm, că dl conte Leo Thun nu prea se bucură de simpatii la noi la români, și așa nici enunciamentele sale nu au la noi valoarea, cum ar avea ale altui bărbat cu trecut.

Ce ne pune pe noi pe gânduri sunt semnele, ce se arată în lăuntrul monarchiei, semne, care nu sună a lucru bun.

În Viena oamenii nu sunt împĕcați cu forma de guvernare, la noi partidul independent nici că ar avea mai mare bucurie ca si când ne-am desface de Austria, lucruri aceste, cari trebue sĕ-și aibă isvorul lor undeva și acela este și remâne a se căuta în nemulțumirea generală, ce domnesce la noi între toate popoarele. Nu sunt mulțumiți dincolo nemții, căci și-au perdut egemonia preste celelalte popoare, — tot așa de îndreptățite ca și ei de a trăí și a se desvolta liber — și nemulțumirea lor o dau pe față, proclamând unitatea monarchiei și legile marțiale.

Dacă nemții nu sunt mulțumiți o mai înțelegem, dar nu ne întră în cap causa nemulțumirei maghiarilor, când aḑi toate merg pe voia lor, când ei sunt singurii oblăduitori ai statului și când naționalitățile, vorbit cu dl ministru președinte Tisza, sunt trântite la părete, și când ele nici în parlament, nici în municipiu nici în comună, nici în scoală nu se mai pot mișca libere neinfluințate și necontrolate și de cei chemați și de cei nechemați. De tot straniu ni se înfățoșază lucrurile, când nici cei cu țița în gură nu sunt împĕcați, ca sĕ tăcem de cei ințercați de tot, fără nici un drag de motiv acceptabil.

Noi nu împărtășim vederile dlui conte Leo Thun, nu ne identificăm cu enunciamentul seu din 28 Martiu, ne am pus din capul locului pe terenul legal, provĕḑut în articlul de lege XII din anul 1867, suntem dinastici din colibă până în palat, ținem morțiș la prosperarea statului, încât aceasta e condiționată dela toți cetățenii, voim sĕ ne cultivăm din mijloacele proprii, jertfim cât putem, numai ca sĕ fim în rênd cu ceilalți cetățeni și nu înțelegem, că pentru ce tocmai noi trebue sĕ fim ținta, în care lovesc toți scriblerii, începênd dela dl Czenkalji dela „Brassó,“ până la perciunații de tot neamul.

Ne-am împĕcat cu situațiunea creată și ne vedem curat numai de trebile noastre și așa cum suntem, modești în pretensiunile noastre, totuși formăm un spin în ochii celor dela putere, pentrucă nu suntem dispuși a ne lăsa limba și legea strămoșască, ci ținem morțiș la ele, ca la cele mai scumpe odoruri ereḑite.

Ne doare, când contele Leo Thun oftează după crêncenul absolutism și ne înfiorăm a și cugeta la catastrofe, cari ar putea mâna apa pe moara contelui Thun și consoților sei, dar am voí ca sub sistemul actual sĕ ni se facă viața mai cu ticnă și instituțiunile noastre bisericesci sĕ nu sufere aḑi tocmai, cum au suferit pe timpul contelui Thun, cu atâta mai vêrtos, cu cât ele sunt garantate prin legi positive și sancționate de prea bunul nostru monarch. Tăria Ungariei este și remêne în mulțumirea tuturor popoarelor și rĕu, de tot rĕu fac cei ce nu sunt dispuși a o recunoasce aceasta.

Noi românii puțin cerem, dar ceeace cerem, nu voim sĕ fie de cerșit, ci cerere justă în interesul statului de a avea cetățeni luminați și valoroși în timpuri grele. Cu maghiarisarea forțată, cu persecutările de tot soiul lesne s'ar putea întêmpla, ca vederile de altmintrea destul de urgisite ale contelui Leo Thun sĕ prindă rădăcini și la români și atunci nu ar fi bine nici de ei, dar nici de statul ungar, ai cărui cetățeni loiali suntem.

Revista politică.

Negoțierile convențiunei vamale între monarchia noastră și România până acum n'au avut resultatul dorit, ba scirile ultime ne pun în perspectivă, că relațiunile încep din nou a se încorda. „Neue Freue Presse“ espune, că delegații români au cerut ca înainte de toate în conferențe confidențiale sĕ-și espună principiile punctelor lor de plecare. Ei în locul prim au accentuat convenția veterinară, dar au pretins astfel de concesiuni, cari ar involva modificarea legilor veterinare austriace și ar trebuí sĕ facă vitelor române favoruri, cari nu le au nici chiar vitele indigene. După deslușirile date de delegații austriaci, deși formal delegații români nu și-au revocat propozițiunile, se poate spera, că greutățile, ce au esistat în acest punct sunt încâtva delăturate.

Delegații români au cetit apoi un lung șir de articole, pentru cari ei nu vreau sĕ se lege, și altele pentru cari sunt aplicați a face concesiuni.

Fața de aceste espuneri din partea delegaților români, punctul de plecare al delegaților austro-un-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

13) Tot în obiectul regulărei respective reducerii sĕrbătorilor a urmat o patentă împĕrătească din 30 Ianuariu 1787 sub Nro. 9040, pe care îl reproducem după originalul românesc tipărit, ce s'a aflat la biserica din Sebeșul de jos.

La Num. 9040. 1804.

„Iosif al doilea cu mila lui Dumneḑeu ales al ro-
„manilor, împĕrat pururea August, craiul apostolicesc
„al Germanii, Ungarii, Bohemii, Dalmații, Croații, și
„Slavonii, archipovĕțuitoriul Austrii; Iproci.

„Cinstiților și de bun Neam, iproci! De vreame
„ce binele supușilor noștri celor credincioși pravo-
„slavnici de legea grecească pofteasce dela noi, ca în
„rêndul împuținării sĕrbătorilor aceeași împĕrătească
„și părintească purtare de grijă sĕ avem către dên-
„șii, carea și către cei ne-uniți o am arătat, și voauĕ
„crăescului nostru gubernium prin preaînaltul în 7
„ḑile Avgust anul 1786, subt numĕrul 8861 dat
„rescriptum al nostru cunoscută a vi-o face ne-am
„milostivit, și pentru aceastași pricină și pentru ca
„încât e cu putință, întru toată aceaiași rênduială
„sĕ se ție între uniți și între ne-uniți, foarte de lipsă
„este, ca sĕrbătorile, care noi pentru biserica ne-unită
„a rĕsăritului le-am așeḑat acelea, și pravoslavnicii
„cei de legea grecească sĕ le ție: (afară de aceea ce
„pentru fiește care neam de osebi sau fost dat,
„adecă: a s. Sava archiepiscopul a s. sfințitul Con-
„standin și Elena, și a s. Paraschevei.) Drept aceea
„spre plinirea acestora milostiveaște rênduim, ca de
„acum înainte, și numiții pravoslavnici de legea gre-
„cească numai acealea sĕrbători sĕ le ție, care aici
„urmează, adecă:

„În luna lui Ianuarie:

„1. În ḑiua a 1. Tăearea împrejur a Domnului
„nostru Isus Christos.

„2. În ḑiua a 6. Botezul Domnului nostru Isus
„Christos.

„3. În ḑiua a 30. Trei sfinți archierei: Vasilie,
„Grigorie, și Ioan Zlatoust.

„În luna lui Fevruarie.

„4. În ḑiua a 2. Stretenia, adecă: Întimpinarea
„Domnului nostru Isus Christos.

„În luna lui Martie.

„5. În ḑiua a 25. Bunavestire a Născătoarei
„de Dumneḑeu.

„În luna lui Aprilie.

„6. În ḑiua a 23. Sfântul Mucenic Georgie.

„În luna lui Iunie.

„7. În ḑiua a 24. Nașterea sfântului Ioan Bo-
„tezătoriul.

„8. În ḑiua a 29. S. S. și întru tot lăudații
„Apostoli Petru și Pavel.

„În luna lui Iulie.

„9. În ḑiua a 20. Sfântul Proroc Ilie.

„În luna lui Avgust.

„10. În ḑiua a 6. Schimbarea la față a Domnului
„nostru Isus Christos.

„11. În ḑiua a 15. Adormirea preasfintei Năs-
„cătoarei de Dumneḑeu.

„12. În ḑiua a 29. Tăerea Capului s. Ioan Bo-
„tezătoriul.

În luna lui Septemvrie.

„13. În ḑiua a 8. Nașterea preasfintei Născă-
„toarei de Dumneḑeu.

„14. În ḑiua a 14. Înălțarea sfintei Cruci.

„În luna lui Octomvrie.

„15. În ḑiua a 26. Sfântul marele Mucenic
„Dimitrie.

„În luna lui Noemvrie.

„16. În ḑiua a 8. Soborul sfinților Îngeri Mihail
„și Gavriil.

gari, ḑice tot „Neue freue Presse“ e clar, pentru că dacă i-se făc României concesiunile cerute, Austro Ungaria trebue sĕ ceară atunci pentru articolele ei principale, acele vămuri, cari corĕspund intereselor sale de esport. Aşadară dela posiţia, ce o vor lua delegaţii români faţă cu aceste articole va atârna, dacă se va realisa sau nu convenţia.

Simpatiile poporului bulgar faţă de principele Battemberg, cu cât se amênă mai mult alegerea principelui, cu atât cresc mai tare, a ḑis dl Stoiloff în Viena, şi într'adevĕr despre aceasta avem o eclatantă dovadă prin faptul, că din incidentul onomasticei fostului principe bulgar, capitala Bulgariei a serbat aceasta ḑi în forma cea mai solemnă, dar fără de a face demonstraţiuni, ear principelui i-s'a gratulat la Darmstadt prin mai multe sute de depeşi din toate părţile ţĕrei şi din partea tuturor claselor poporaţiunei bulgare.

Părechea regală română.

În intoarcerea spre Bucuresci dela sĕrbătorile cu ocasiunea aniversărei de 90 de ani a bĕtrênului împĕrat al Germaniei, regele şi regina României s'a abătut pe la Viena, şi 2 ḑile au fost oaspeţii monarchului nostru.

Visita aceasta a domnitorilor României s'a comentat în multe variaţiuni. Unii susţineau, că România a întrat şi ea în alianţa dintre Austro Ungaria şi Germania, şi drept rĕsplată i-s'a garantat neutralitatea în faţa încurcărilor din peninsula balcanică. Alţii făceau diferite combinaţiuni, pe cari le legau de neînţelegerile dintre monarchia noastră şi România din incidentul erumperei rĕsboiului vamal, şi credeau a descoperí în această visită o vĕdită apropiere între aceste două ţĕri, chemate a trăí în pace în cele economice.

De această părere se vĕd cuprinse şi cercurile politice din Viena.

Ḑiarul guvernamental din Viena şi totodată cel mai autorisat organ al partidei militare şi am putea ḑice al curţii „Fremdenblatt“ în numĕrul 88 dela 30 Martiu a. c. la locul prim publică următoriul articol:

Cu deosebită simpatie salută populaţiunea din Viena sosirea părechei princiare, căreia statul vecin român îi datoresce puternica sa desvoltare, o eră a înflorirei şi a bunei stări. Înainte cu câteva decenii încă un stat vasal otoman, pe care împărecheri interne şi slăbiciune, pasiuni de partidă şi rĕsboiu intern îl împedecau în desvoltarea sa culturală, şi-l ţineau în circumstare semi-asiatică, România unită sub regimul lui Carol de Hohenzollern ajunge în contactul cel mai intim cu statele europene şi cu viaţa culturală europeană, şi-a scuturat legăturile din urmă, şi s'a ridicat la o stare independentă şi stimată. Când regele Carol, împodobit cu toate virtuţile de regent, şi-a pus pe cap coroana de principe al României, era consciu de importanta chemare, care l aşteaptă; era consciu de mărimea operei organisatorice, ce-l aştepta, şi nu s'a retras în faţa greutăţilor. Istoria statului moldavo-valachic în anii din urmă înainte de urcarea pe tron a principelui de Hohenzollern, nu era tocmai îmbărbătătoare pentru noul domnitoriu şi în drumul din Germania spre Bucuresci nu erau singuratice cuvintele de sinceră compătimire, cu cari era întimpinat. Principele Carol îşi inaugurà guvernarea cu seriositate şi energie; mâna lui cea puternică a stîrpit vechile abusuri, şi această puternică mână nu şi-a greşit buna impresiune asupra ţerii, care avea trebuinţă înainte de toate de consolidare internă, armonie naţională şi de autoritatea unui domnitoriu cu cunoscute importante calităţi sufletesci, a unui domnitoriu, care scie, unde merge. Faţă cu poporul seu, principele a păşit cu inimă nobilă, deschisă; ochii lui au cuprins lipsele şi dorinţele naţiunei; nisuinţele lui n'au cunoscut alt scop, decât reînvierea acestei vechi viţe romane la o completă viaţă politică şi naţională. Şi când spiritul timpului şi împregiurările au pus României arma în mână pentru eluptarea libertăţii, faptele eroice ale armatei române reformate, au dat doveḑi, despre binecuvêntarea ajunsă în ţeară cu principele german. Soldaţii principatului, pentru cari lumea militară odinioară conserva nu mai un suris de batjocură, s'au arĕtat asemenea iscusitelor trupe, lângă cari şi contra cărora a luptat; ei ne-au revocat în minte originea romană, la care cu atâta mândrie naţională se provoacă românul; vitejia lor şi escelenta organisaţiune, care o a dat Carol I armatei sale, au justificat totala deslipire a Românei de către raportul de suzeranitate faţă cu Poarta, ea a justificat in consecuenţa mai departe regatul român recunoscut de Europa.

Cumcă această jună ţeară s'a întărit înlăuntru şi înafară, cumcă ea prin o politică înţeleaptă şi plină cu tact, prin neobosita desvoltare culturală în faptă a ajuns a fi un stat cu influenţă şi de importanţă, aceasta este meritul primului ei rege. Deodată cu ridicarea ţĕrei sale la un stat cu influinţă, care cumpănesce în orient, regele Carol a creat şi o nouă preţioasă garanţie pentru pacea orientală. Din partea noastră trebue sĕ urmărim cu adevĕrată bucurie şi cu simpatică conlucrare înflorirea unui stat, care în cultivarea păcei orientale, în nisuinţa noastră de a deslega pe cale pacinică toate cestiunile, legate cu ea, ne stă atât de aproape. Deşí prin rumperea legăturilor de convenţie economică, referinţele economice ale monarchiei noastre faţă cu statul român vecin în aceste momente sunt turburate, noi totuşi dăm espresie speranţii noastre întemeiate, că va succede în cele din urmă a ajunge la o înţelegere, care sĕ corĕspundă intereselor de ambele părţi, şi adevĕratelor dorinţe ale ambelor naţiuni. Presenţa deodată în capitală şi residenţă a părechei regale române şi a plenipotenţiaţilor regali pentru consultările asupra convenţiei comerciale noue în direcţiunea aceasta ni se presentează ca o norocoasă coincidenţă, ca o favorabilă prorocire, că va succede opera înţelegerii celei atât de necesare şi atât de simţite.

Bucuria şi adevĕratele simpatii, cu care populaţiunea din Viena şi din Austro-Ungaria salută presenţa regelui României pe pămêntul imperiului, aceste le aduce şi nobilei principese, care împarte tronul lui Carol, şi este încoronată cu laurii artei poetice, care luminează femeilor ţĕrei sale prin vîrtute, şi prin nobilele sale însuşiri ale sufletului şi ale inimei. Adênc e legată „Carmen Sylva“, regina poetă, adênc e legată ea şi poporul român cu firul poesiei. Ea, principesa germană, s'a lăsat cu toată iubirea la poporul seu, i-a studiat sufletul lui, şi a eshauriat lumea romantică a poveştilor din popor. Unele mărgăritare ale poesiei dau doveḑi despre adênca privire, ce ea a făcut în sufletul poporului, cu câte un nobil şi dulce cuvênt a contribuit ea la marea operă a educaţiunei, reînvierei unei naţiuni bogat talentate, şi eliberate de jugul sufletesc, care sute de ani a apăsat asupra lui.

Poporul român cu însufleţire privesce la regina Sa, care nu deneagă scutul seu puternic dela nici o operă a umanităţii sau a educaţiunei poporului, care de mult nu mai e strĕină în ţeară, şi care ca poet cu succes a contribuit, ca poporul român în Europa sĕ câştige amici şi stimători. Un farmec romantic, unic în feliul seu, are această doamnă; ea devenì o legătură puternică între tron şi popor, totodată şi un vorbăreţ mijlocitoriu sufletesc între acest popor şi între naţiunea germană. Visita în Viena a unei părechi regale dotate cu aşa rare virtuţi pentru noi este o îmbucurătoare dovadă, garanţie a intimelor raporturi dintre înalta noastră casă domnitoare şi juna dinastie română, între monarchie şi statul vecin român; dela viitoriu aşteptăm, ca aceste raporturi în interesul reciproc sĕ se desvoalte tot mai intim.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Bucuresci, 24 Martiu, 1887. Domnule Redactor! Este cunoscută de mult propaganda catolică în România. De câtva timp aceasta a început a lua dimensiuni din ce în ce mai mari sub prelatul Iosif Palma. Nu erau de ajuns pastoralele „archiepiscopului archidiecesei de Bucuresci“, nu erau de ajuns congregaţiunile religioase — favorisate prin tăcerea prelaţilor noştri, — ci a trebuit ca sĕ-şi inaugureze cariera de rĕspânditor al învĕţăturilor catolice şi părintele Dumitru Radu — român, de nascere din Ardeal, — compromiţându-ne şi pe noi transilvănenii, câţi ne am căutat scut aci în România.

Deşì guvernul român permite toate aceste însinuări catolice, totuşi opinia publică nu voesce sĕ scie de angajamentele luate de capii colectivităţii guvernante. Românii de aici au ţinut totdeuna mult la religia lor şi dacă au tolerat propaganda catolică, aceasta a fost numai din motivul, că nu puteau sĕ-şi manifeste sentimentele în biserici strĕine, ci asceptau numai ocasiunea favorabilă. Ocasiunea s'a ivit în sĕptĕmâna trecută.

Părintele Radu, amăgit de succesele sale, avu oarba cutezanţă ca în numele sciinţii sĕ profaneze chiar şi tribuna Ateneului, aruncând mĕrul de ceartă între români.

Cu câte-va ḑile mai înainte 'şi anunţase sfinţia sa conferinţa despre „Inteliginţă“ Cu nerăbdare ascepta publicul seara de 15 Martie.

Era la 8 oare, când între strigăte şi fluerături fu invitat „Popa“ în sală.

Din toate părţile 'l încungiurară tinerii cu deosebire, strigându-i „Sus Popo!“ „Jos Popo!“

Sgomotul devenia din ce în ce mai asurḑitor. Câţi-va tineri mai îndrăsneţi stinseră lămpile, alţii începură a cânta valsul pe un pian hodorogit, ce se afla din întêmplare acolo, ear alţii se împingeau asupra smeritului părinte, insultându-l în faţă.

„La Bărătie, la Cioplea! resuna sala.

Lucrul ar fi ajuns de sigur mai departe, dacă n'ar fi sosit la timp d. Esarcu, preşedintele Ateneului.

Dl Esarcu, cu zîmbetul pe buze, făcu apel la indulgenţa publicului, ca sĕ nu violeze libertatea tribunei Ateneului român.

„Liberă pentru români, nu pentru catolici, nu pentru renegaţi.“

În fine se suì pe tribună sfinţia sa între strigătele şi şuerăturile cele mai asurḑitoare.

„Trăiască România“ fu începutul discursului d-sale. „Jos Iesuitule“ era refrenul.

Cu toate acestea avu curajul — ca sĕ nu me servesc de altă espresiune — sĕ îndruge câteva cuvinte despre unirea gintei latine.

Publicul îşi perdu răbdarea şi dênsul ca un adevĕrat martir tot esita a se depărta de pe tribună.

Mai mulţi tineri, ce erau în jurul tribunei se urcară alături de martirul nostru pe tribună, rugând publicul, ca sĕ-şi facă la urmă aprecierile. Totul fu în zadar; dovada cea mai isbitoare, că românii îşi

---

„17. În ḑiua a 21. Întrarea în Biserică a prea-
„sfintei Născătoare de Dumneḑeu.

„În luna lui Decemvrie.

„18. În ḑiua a 6. Cel dintru Sfinţi Părintele
nostru Nicolae.
„19. În ḑiua a 25. Nascerea Domnului nostru
„Isus Christos.
20. În ḑiua a 26. Soborul preasfintei Născătoa-
„rei de Dumneḑeu.
„21. În ḑiua 27. Sfântul întâiul Mucenic, şi
„Archidiacon Stefan.

„Lângă aceastea:

„22. Vinerea mare din săptĕmâna Patimilor.
„23. A doua ḑi de Pasci.
„24. A treia ḑi de Pasci.
„25. Înălţarea Domnului nostru Isus Christos.
„26. A doua ḑi de Rusalii.

„Dintru care chiar se înţelege, cumcă sărbătorile, „care aici nu sunt însemnate, trebue sĕ se socotească „a fi dezlegate şi scăḑute.

„Însĕ după rênduiala, carea prin înaltul rescript „al nostru din 7 Avgust o am arĕtat, şi acum poruncim, ca sărbătorile şi ceale legate, şi ceale deslegate, totdeauna cu împĕrătescul nostru Nume pre„oţii (în Biserică) să le vestească norodului. Şi acea„stă preaînaltă anoastră rênduială tuturor judecă„torilor, şi deregătorilor locurilor sĕ li se facă în ştire, „dênduli-se înainte, cumcă bună grije sĕ aibă, ca sĕr„bătorile, care pentru pravoslavnicii cei de legea „grecească le-am întărit, şi le-am aşeḑat a se ţiné „sĕ se vestească a fi legate: eară cealelalte sĕ se „vestească deslegate întru acesta chip, cum întru cele „deslegate fără de împedecare fieşte-carele sĕ-şi poată „lucra lucrurile sale. Eară de cumva undeva acea„sta prea înaltă a noastră Poruncă nu s'ar ţinè, „atuncea Episcopilor locurilor, sau de va fi lipsă şi „deregătorilor celor mai mari sĕ se facă însciinţare.

„Aşijderea şi aceasta poruncim, ca preoţii cei „pravoslavnici de legea grecească sĕ nu se îndestu„leaze numai cât cu gura au vestit norodului sĕr„bătorile cele deslegate, ci şi ei însuşi întru aceale „ḑile lucrând la câmp, şi la alte trebi, sĕ dea pildă „bună: aşijderea mai marii locurilor prin seamne „din afară, precum sunt slobozirea têrgurilor întru „aceaste ḑile, deschiderea boltelor, şi oprirea jocuri„lor (unde numai în sĕrbători se păzia aceastea) sĕ „se sîrguiască deplin a arĕta, cumcă aceaste Sĕrbă„tori sunt deslegate.

„Aşijderea vor putea şi pravoslavnicii de legea „grecească de aci înainte a ţiné sĕrbătorile sfinţi„lor întru a cărora cinste ar fi vr'o biserică sfinţită „(adecă hramul). Eară nădăjduim, cum de aici îna„inte şi Archierei cei pravoslavnici de leagea gre„cească nu vor sfinţí vre-o biserică, nici vor „alege hramul întru cinstea vre-unui Sfânt ca acela „a căruia sĕrbătoare au sau deslegat, sau nici odată „n'au fost legată. Drept aceea pentru mai mare „încredinţare, şi Episcopii cei pravoslavnici de legea „grecească, datori vor fi în sfêrşitul fieşte-căruia an „a trimite voauĕ catastihul bisericilor, care preste an „le-au sfinţit.

„Această împĕrătească a noastră rênduială voauĕ „crăescului nostru guvernium cu o poruncă ca „aceasta vi se face în scire, ca spre plinirea ei toate „ceale ce sânt de lipsă despre toate părţile sĕ rên„duiţi şi aşa sĕ aşeḑaţi lucrul, ca împuţinarea sĕrbă„torilor la uniţi, şi la ne-uniţi tot întru aceeaşi vreme „sĕ se înceapă. Dat în Viena 30 Ianuarie, 1787.

Iosif m. p.

Karol Gróf Pálfi m. p.
Alexandru Pastori m. p.

* Dnei Herminei Popovici Desean, presidentă interimală a „Reuniunei femeilor române din Arad şi provinţă“ i-s'a adresat o epistolă deschisă, în care o mulţime de femei române esprimându şi dorinţa a se înscrie ca membre ale reuniunei, o roagă sĕ ia disposiţiuni spre acest scop şi sĕ concheme adunarea generală constituantă.

manifestau sentimentele nu faţă de subjectul conferinţii, ci faţă de demnitatea părintelui Radu.

Graţie intervenţiei dlui Esarcu, care suindu-se pe tribună putu atrage atenţia publicului asupra D sale până ce sfinţia sa, s'a făcut nevĕḑut.

Aşa dar dl D. Radu şi-a îndeplinit misiunea în România. Românii bucureşteni nu l'au silit sĕ şi ia geamantanul în mână şi sĕ-l facă sĕ treacă munţii, după cum se esprima mai în lunile trecute dl senator Mărzescu, ci-l scot din ţară prin desaprobarea generală.

E de regretat însĕ, că asemenea scandal s'a întêmplat tocmai la Ateneu.*) *G. P.*

Casina română din Orĕştie.

Orĕştie, în 24 Martiu.

Un motor puternic pentru promovarea culturei naţionale, a spiritului de solidaritate şi a bunei înţelegeri între inteligenţii români este fără îndoială instituţiunea casinelor sau a societăţilor de lectură. Românii au înţeles de mult acest adevĕr şi aceasta se vede din imprejurarea, că mai în fie-care oraş, unde se află inteligenţă română, s'au înfiinţat asemenea centre de convenire socială, sau casine — numai cât cele mai multe au avut şi au încă o viaţă mai mult efemeră, fiindcă le au lipsit şi le lipsesc condiţiunile principale de esistenţă: basa materială şi spriginul moral unanim al inteligenţii române.

Şi în Orĕştie au esistat casine în diferite timpuri, însĕ până acum nici una nu a putut avea durată mai lungă; după un început cu vêlvă sgomotoasă casinele de până acuma au încetat în paguba evidentă a numĕrosului element român inteligent din oraş şi din cerc.

După atâtea încercări zădarnice, făcute în anii de mai nainte inteliginţa română din Orĕştie a luat înainte de aceasta cu doi ani iniţiativa pentru a înfiinţa o societate de lectură sau casină pe fundamente solide şi durabile — şi într'adevĕr, că casina înfiinţată deodată cu institutul de credit şi economii „Ardeleana“ — s'a aşeḑat pe astfel de temelii, încât putem considera esistenţa ei pe deplin asigurată şi garantată.

Un moment de mare însemnătate a contribuit în ḑilele trecute pentru a asigura casinei vitoriul. În şedinţa adunărei generale ţinută la 27 Martiu n. dl Dr. I. *Mihu* aduse la cunoscinţa adunărei generale, că direcţiunea institutului de credit şi economii „Ardeleana“ a abḑis de remunerarea de 400 fl., votată de adunarea generală a acţionarilor, în favorul casinei, respective donează casinei aceasta sumă, tot asemenea donează şi directorul esecutiv al „Ardelenei“ dl Dr. I. *Mihu* remuneraţiunea sa de 200 fl. şi în sfârşit dl comptabil Aurel Popovici Barcian a dăruit remuneraţiunea sa de 100 fl. earăşi casinei române — va se ḑică sina a primit un ajutor de 700 fl. v. a. din ca generositatea direcţiunei „Ardeleana.“

Acest act de spontană şi rară generositate, dovedit din partea dlor membrii ai direcţiunei „Ardelenei,“ a fost întêmpinat cu frenetice aplause din partea membrilor casinei, cari au fost surprinşi într'un mod foarte plăcut de această faptă într'adevĕr generoasă.

Comitetul casinei nu va întârḑia a aduce pe calea publicisticei noastre naţionale espresiunea de mulţĕmită şi recunoscinţă generoşilor donatori şi a împliní astfel dorinţa adunărei generale a casinei.

Prin acest ajutor, respective dar, s'a pus un fundament solid la viitoriul casinei, a cărei înfiinţare a fost întimpinată la început cu mult pesimism. Prognosticele cele slabe, ce s'au făcut societăţii noastre de lectură sunt astăḑi pe deplin desavuate — şi viitorul ei este asigurat.

Aceasta garanţă a casinei este un titlu de neperitoare recunoscinţă pentru acei ce au ostenit la înfiinţarea ei!

Printre obiectele discutate în adunarea generală dela 27 Martiu n. — resp dintre conclusele aduse în această adunare amintim, că s'a primit unanim raţiociniul de pe anul trecut, de asemenea s'a luat la cunoscinţă inventariul despre averea casinei, — s'a decis prenumĕrarea jurnalului „Luminătoriul“ pe lângă celelalte jurnale naţionale.

Cu privire la donaţiunea de 700 fl. s'a decis unanim ca 300 fl. sĕ se întrebuinţeze pentru cumpĕrarea de cărţi pe seama bibliotecei, ear restul de 400 fl. sĕ se depună spre frnpticare.

Urmând alegerea comitetului pe timpul de un an s'au ales: Sam. Pop, pres., Laur. Bercian, vicepres., Aurel Popovici Barcian cassariu, Dr. Ioan Mihu, bibliotecariu şi notariu, N. Popovici, I. Mihaiu, G. Avram membri ordinari; Dum. Iosif, Dr. Stefan Erdélyi şi I. Lazaroiu jun. membrii suplenţi.

E de relevat, că dl Dr. I. Mihu din zel şi devotament către progresul casinei a luat asupra sa postul de bibliotecar, pentru a pune fundamentul unei biblioteci raţionale şi corespunḑĕtoare.

Pentru compunerea unei liste despre cărţile de procurat pe seama bibliotecei s'au ales o comisiune de 5 membrii în persoanele: dlor Dr. I. Mihu, Dr. St. Erdélyi, Al. Nemeşiu, I. Mihaiu şi G. Joandrea

Cu aceste agende memorabila adunare a casinei dela 27 Martiu n. s'a terminat, lăsând în inimile tuturor celor de faţă urme adênci de amintiri plăcute.

Fie ca esemplul inteligenţei române din Orĕştie sĕ afle imitatori şi în alte părţi locuite de români în interesul progresului nostru naţional şi cultural!

X

O interpelare.

Dela înactivarea statutului nostru organic — în deosebi dela organisarea sinoadelor noastre — abstragênd dela factul constituirilor urmate din trei în trei ani — nu-mi aduc aminte sĕ se fi ţinut vre un *sinod protopresbiteral* în tractul Orĕştiei.

Preoţimea noastră din acest tract a sulevat adeseori în conveniri şi conversaţiuni private necesitatea de a se ţiné — şi anume cât se poate mai des — sinoade protopresbiterale, a căror folos e necontestabil — dar afacerea n'a ajuns până acum într'un stadiu de firmă hotărîre. Agende de pertractat ar fi destule, mai ales acolo, unde nu se ţin asemenea sinoade de ḑeci de ani — lipsesce numai o iniţiativă energică din partea dlui ppresbiter, care stă în fruntea protopresbiteratului de aproape 50 de ani.

Drept aceea, considerând, că interesele protopresbiteratului Orĕştiei reclamă imperativ ţinerea de sinoade ppresbiterale — şi considerând, că membrii sinodului protopresb. nu au numai destinaţiunea de a se supliní pe calea alegerei din trei în trei ani, ci mai au şi datorinţa de a lucra ceva pentru promovarea intereselor tractului protopresb. — îmi iau voia a adresa dlui prot. Nic. Popovici o modestă întrebare:

Are dl ppresbiter de cuget a convoca sinodul ppresbiteral şi a deştepta această însemnată representanţă tractuală din somnul letargic, ce a cuprins'o chiar din ḑiua primei constituiri?!?

Încât pentru pretinsa lipsă de agende — sunt gata a sta la disposiţiune cu un program complet de obiecte — numai se pot avea până sunt în vieaţă fericirea de a vedé întrunindu-se sinodul protopresb. al tractului Orĕştiei, barem odată în fie-care an.

Un preot ortodocs din ppresbiteratul Orĕştiei.

Varietăţi.

† (Cas de moarte.) Cu regret auḑim, că protopresbiterul tractului Mediaşului

Dionisiu Chendi,

după un morb de câteva oare în 26 Martie a. c. st. v. a încetat din viaţă. Înmormêntarea îi va fi mâne, Duminecă, la 3 oare după ameaḑi, în comuna Şaroş, aproape de Elisabetopol.

* (Sciri personale dela Curte.) Maj. Sa împĕrăteasa Elisabeta se află de câte-va ḑile la băile din Mehadia, pentru a-şi restaura sănĕtatea. În căletoria spre acest loc renumit de cură, a făcut Maiestatea Sa pe vapor o mică escursiune pe Dunăre înjos atingând malul României la Vercerova şi al Sêrbiei la Cladova. Un batalion de vênători din armata română a făcut Maiestatei Sale onorurile cuvenite la Vercerova cu musica militară, ear vaporul, ce era în trecere, a respuns din ordinul Maiestatei Sale cu presentarea flamurei. Maiestatea Sa află multă plăcere în locurile romantice dela băile Mehadiei.

Maj. Sa împĕratul, după cum scrie „Daily Chronicle“ are de cuget, ca cu ocasiunea iubileului reginei Victoria din Anglia, sĕ meargă în persoană la „Londra“. Acesta este aplecat a o face şi din acel motiv, că monarchul nostru este singurul suveran din Europa, care n'a fost încă în Anglia şi doresce tare a cunoasce aceasta ţeară precum şi Scoţia Singura împrejurare, ce l ar putea eventual reţiné dela aceasta călătorie e, că acestei visite i s'ar da poate însemnătate politică. — Principele de coroană Rudolf va călĕtorí earăşi la Abazzia, pentru a-şi cerceta soţia, carea se află acolo pentru a şi căuta de sănĕtate. —

* (Producţiune pe fluer.) Dl *Iacob Nagy* 'şi-a ţinut producţiunea pe fluer Marţi seara cu un succes foarte mulţămitoriu. Cu deosebire şi-a arătat măiestria de artist dl Nagy la esecutarea punctelor din program: „Un tablou din valea Haţegului în Transilvania“ şi „Nagyszerű egyveleg“ ambele compuse de concertantul. Public a fost de tot puţin, deşi merita dl Nagy cu mult mai călduroasă spriginire.

* (Ministrul de honveḑi) a recercat pe ministrul comun de rĕsboiu, ca avênd în vedere grelele rapoarte ale honveḑimei, sĕ denumească ca instructori la cursul de ofiţeri pentru gloate, ofiţeri din armata comună. Ministrul comun i-a rĕspuns, că ofiţerii dela armata comună sunt prea mult ocupaţi cu deosebire chiar în lunile de vară; dar totuşi va lua disposiţie ca sĕ se însinue de bună voe unii ofiţeri, cari vor sĕ fie instructori, dar totodată sĕ-şi implinească şi serviţiul lor la trupă.

* (Binecuvêntarea ceriului.) Dnule Redactor! În 23 Martie o femeie de aici a născut 3 copii, dintre cari 2 sunt feciori şi 1 fată. Copii toţi trei sunt sănătoşi şi bine desvoltaţi. Nenorocirea e, că aceasta îmbelşugată binecuvêntare cerească s'a revărsat asupra unei femei din clasa cea mai miseră a poporului, încât şi până acum abia s'a susţint de pe o ḑi pe alta cu lucrul mânilor sale, şi astfel acum e ameninţată subsistinţa atât a ei, cât şi a acestor 3 fiinţe micuţe; pentru aceea me ved îndemnat a apela la marinimositatea on. public şi a l ruga în numele acestei sêrmane mame ai vení într'ajutoriu prin oferte marinimoase, pentru cari oferte rĕsplata cerească va fi însutită.*)

Dêncu-mare, 25 Martiu, 1887.

Chiril Teacoi, paroch gr. or.

* O sĕrbătoare pompoasă va avea loc în Iaşi. La 23 Aprilie se va sfinţí metropolia din Iaşi. Cu aceasta ocasiune Iaşii vor saluta sĕrbătoresce pe înalţii suverani ai României precum şi pe Î. P. S. S. metropolitul primat încunjurat de cler înalt şi de multe alte persoane distinse.

* (Adunarea generală a institutului de credit şi economii „Victoria“ din Arad) după cum scrie „Biserica şi Scoala“ s'a ţinut sub presidiul dlui Georgiu Dogariu, fiind de faţă 46 acţionari, cari representau 447 de acţiuni. S'au resolvit toate obiectele puse la ordinea ḑilei, şi anume: s'a dechiarat institutul de constituit, s'a votat proiectul de statute; s'a luat la cunoscinţă raportul fundatorilor despre alegerea şi constituirea direcţiunei în sensul prospectului emis; s'a ales comitetul de supraveghiare, şi s'a dat absolutoriu fundatorilor pentru gessiunea de până acum. — Preşedinte al adunării generale s'a ales dl Georgiu Dogariu Direcţiunea institutului este compusă în următoriul mod: preşedinte: dl Dimitriu Bonciu vicepreşedinte: dl David Nicoară, director esecutiv: dl Dr. Nicolau Oncu, membrii: dnii: Gregoriu Venter, Mircea V. Stănescu, Aureliu Suciu, Stefan Antonescu, Mihaiu Veliciu, Costa Obercnezu, Dr. Georgiu Vuia, şi Dr. Ciaclan. — În comitetul de supraveghiare s'au ales: preşedinte: dl Dr. Atanasiu Şandor, membrii dnii: Ioan Beleşiu, Vasiliu Mangra, Georgiu Lazar şi Antoniu Caracioni. — Proiectul de statute se va substerne în curênd tribunalului competent pentru aprobare.

* (Propteaua cultur-egyletului curat maghiar va fi cultur-egyletul jidano-maghiar.) În Budapesta peste 400 de universitari perciunaţi au ţinut o adunare, în care s'a luat următoriul proiect de resoluţie: Considerând, că e de lipsă şi folositoriu ca jidănimea maghiară se dovedească în mod strălucit entusiasmul ei cu privire la cultura maghiară, junimea jidană studioasă dela universităţile surori, declară, că e timpul a iniţia o mişcare în jidănime cu scop de-a înfiinţa un „cultur egylet“ jidănesc Ca lucrurile sĕ se aducă cât mai în grabă în îndeplinire s'au şi însărcinat 50 de membri cu diferite lucrări. — Ce-ai mai ríde la vreme de nevoe sĕ-i tragă pe maghiari pe sfoară!

Sĕ nu lipsească din nici o familie. Eisenstadt (Ungaria). Respectab. Dle! La rĕspunderea preţuitei Dtale epistole îţi fac cunoscut, că influinţa pilurilor de Svitzera, ce mi le-ai trimis, au fost în mod deosebit apreţiate nu numai de mine, ci şi de acele persoane, cari la sfatul meu şi le-au procurat. Pilurile s'au arĕtat lecuitoare cu deosebire la încueturi, cârcei, strîngere de stomach, rea mistuire, flegmă din gură şi a organului de respiraţiune, apoi dureri de cap, ameţeli, hemoroide etc. Eu, după întrebuinţarea celor 6 schatule sunt de tot restaurat, me aflu în posiţiune de a recomanda acest preparat pentru ori cine, care sufere de aceleaşi dureri, după cum cu drept merită. Cu toată stima al Dtale Iosif Hacke, faur de curte ces. reg. în pensiune. Pilurile de Svitzera ale apotecariului R. Brandt costă o schatue 70 cr. în farmacii. Se atrage atenţiunea asupra crucei albe în pământ roşu pe lângă iscălitura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 6 Aprilie 1887.

Brünn: 10 38 26 1 27

---

*) Dăm loc acestei corespondenţe nu pentru că ne ar face plăcere ca sĕ înregistrăm unul şi acelaşi fapt de doauĕ ori, ci pentru ca publicul nostru sĕ se convingă, că nu numai jurnalistica desaproabă rolul păr. Radu de misionar al catolicismului în România, dar ca sĕ vadă on. public, că chiar şi în inimile cele mai nepreocupate aceasta propagandă provoacă o adevĕrată indignare. Red.

*) Ofertele marinimoase se primesc şi din partea noastră, cuitându-se pe calea publicităţii, şi se vor administra inmediat la destinaţiunea lor. Red.

Nr. 827 [1574] 1—3

Publicare de concurs.

Postul de notariu cercual al comunelor împreunate Săcel, Aciliu şi Magu cu reşedinţa în Săcel, devenind vacant, pentru ocuparea aceluia se escrie concurs.

Cei ce doresc a câştiga acest post, care este împreunat cu salariu anual de 500 fl. şi cu tacsele statorite în tarif pentru lucrări private, sunt provocaţi a înainta cererile lor instruate conform dispoşiţiunilor articlului de lege I din anul 1883 la subscrisul până în finea lunei Maiu a. c.

Sĕlişte, în 3 Aprilie, 1887.

Pretorul suprem:
Liviu de Lemény.

Nr. 496 [1572] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Ocna-inferioară, cu venit anual de 400 fl. 31 cr. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul, dela carele pot lua informaţiuni detaiate privitoare la venitul parochial.

Sibiiu, 8/20 Martiu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Nr. 269 [1573] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lêngă betrânul paroch Ioan Hociotă în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr:) se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitele suscitate.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor din vigoare la sub-semnatul în terminul susarĕtat.

Sibiu, 26 Ianuariu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Ca se putem avea totdeauna

Legume

proaspete, fine, gustoase şi hrănitoare trebue ca sĕ le scim cultiva. — Îndrumare dă cartea **„Despre legume,“** unica în limba română, carea se capĕtă *franco* dela **Nicolau Avram** din Totvaradia (Totvárad), trimiţindu-i se **60 cr.** cu asemnata. [1567] 3—3

Nr. 540/1887 civ. [1571] 3—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole prin aceasta se aduce la cunoscinţă publică, că pentru admisibilitatea proporţionărei dreptului de crişmărit din **Făcet** (Oláh-Bükkös) resp. statorirea cheiei de proporţionare se pune ḑi de pertractare **19 Aprile a. c. 10 oare a. m.** ce se va ţiné în Făcet la căncelaria comunală, la care se învită toţi interesaţii în causă cu acea observare, că fostilor proprietari li s'a denumit de curator ad actum advocatul Ottó Rozgonyi din Elisabetopole.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută la 21 Februariu, 1887.

Ludovic Nagy, preş.
V. Jakab, notar.

Închiriare.

În Şeica-mare (Nagy-Selyk) se află de închiriat pe **3 s'au 6 ani,** eventual de vêndut pe veci **o casă din material solid în mijlocul pieţei cu 3 odăi, o culină şi o boltă, spre piaţ şi pivniţă sub toate casele,** precum şi **un grajd pentru 12 vite.**

Informaţiuni mai de aproape se pot primí dela proprietariul **Mozes Kappel** în Caltwasser (Hidegviz), posta ultimă Nagy-Selyk. [1575] 1—3

Banca generală de asigurare mutuală „TRANSIILVANA.“

A XVIII-a adunare generală ordinară

va avea loc **Duminecă în 24 Aprilie căl. nou a. c. la 3 oare după prânḑ** în casa proprie a institutului *(strada Cisnădiei Nr. 5.)*

Obiecte de pertractare sunt:

1. Darea de seamă despre afacerile anului 1886.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Intregirea consiliului administrativ.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligaţiuni ale fondului de întemeiare.

Sibiiu, în 18 Martie, 1887.

[1574] 2—2 **Consiliul administrativ.**

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

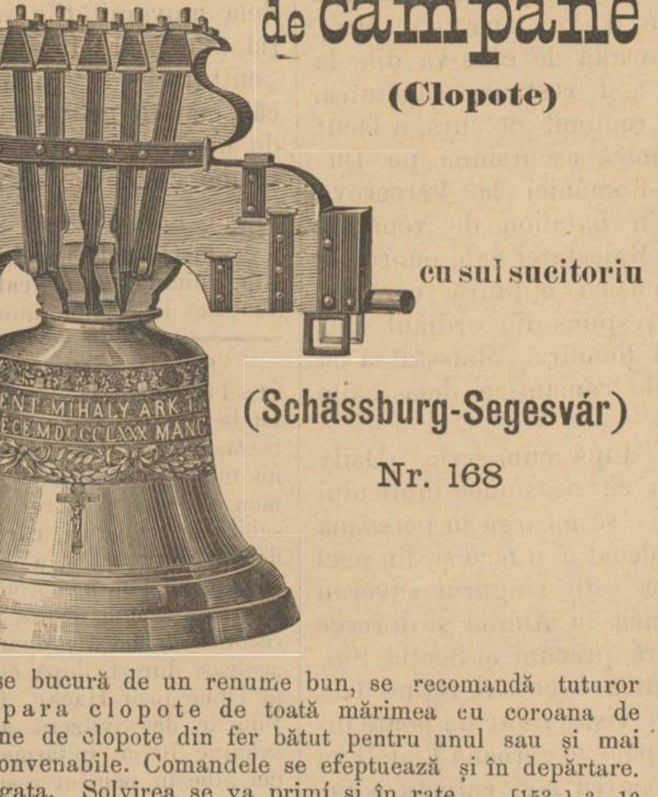

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara (Schässburg-Segesvár)

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [153] 3 10

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă *la lipsă de apetit, râgâială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

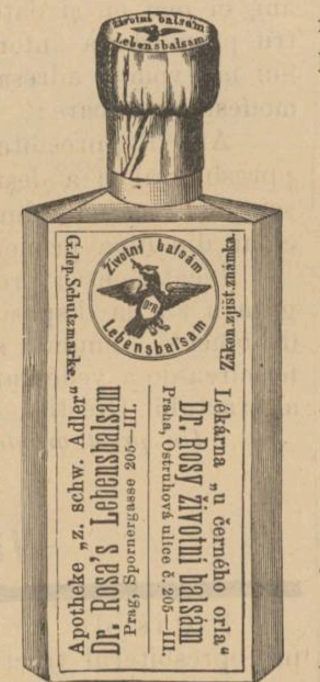

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrinteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puroioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

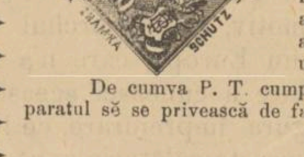

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută în carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 5—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 34 Sibiiu, Marți 31 Martiu, (12 Aprilie) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori**
15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Convențiunea comercială cu România.

Sĕliște, 28 Martiu, 1887.

(N...n) Încheerea de convențiuni între statele vecine este o cestiune de ordine, și până la un grad oare-care și un semn de legătură amicabilă. Aceste două considerante le-a avut România în vedere la anul 1875, când a întrat în legături de contract cu monarchia noastră și tot acestor considerante ea a fost dispusă a sacrifica o parte din interesele sale economice.

Ḑece ani a durat convențiunea încheiată încă sub guvernul conservatoriu al dlui Catargiu, și partidul liberal venit la guvern a respectat această convențiune, combatută de el cu mare vehemență.

A espirat timpul convențiunei, dar înainte de a espira, România și-a tras seama cu sine și cu interesele sale economice și așa opiniunea publică română a fost hotărît în contra încheerii unei convențiuni păgubitoare. Guvernul român a trebuit sĕ țină cont de simțemêntul public din țeară și sub presiunea aceasta a fost necesitat a întrerupe negoțierile pentru o nouă convențiune.

Încât este îndreptățită opiniunea publică din România nu voim sĕ cercetăm, dar este și rĕmâne constatat, că acolo domnesce aḑi părerea, că Austro-Ungaria vrea sĕ asuprească pe România în cele economice. Sĕ analisăm această părere a celor de peste Carpați și sĕ vedem încât conglăsuesce cu adevĕrul!

România a întrat nu de mult în concertul statelor culte europene. Sub o domnie de atâța ani a fanarioților și în starea de vasală a Turciei timp îndelungat, România a rĕmas tare înapoia celorlalte state europene, dar aceasta înșiși bărbații ei de valoare au venit sĕ o cunoască de tot târḑiu, și am putea ḑice că numai dela tractatul dela Paris încoace. Stând lucrul astfeliu, ea a rĕmas, ca toate trebuințele sale industriale sĕ le acopere din import, o stare aceasta, care în urmările ei trebuia sĕ aducă țeara la prăpastie economică.

La 1875 românii destul de șireți în schimbul de a și asigura o piață sigură pentru vite și bucate au făcut Austro Ungariei cele mai mari concesiuni posibile la productele industriali, sciind foarte bine, că ei aceste trebue sĕ le importe ori din Austria, ori din Francia, ori din Germania, neavêndu-le acasă. Lucrurile însĕ în timp de 10 ani s'au schimbat mult, foarte mult, și voind a fi drepți nu în defavorul României.

Eluptându-și pe câmpul de rĕsboiu independența politică, s'a vĕḑut constrînsă, de a regula cestiunile interne, dela a căror bună stare depinde în prima linie fericirea unei țĕri. Bărbați ca Aurelian, au deschis ochii multora și i-au adus la cunosciuță, că resultatele dobândite prin independența politică sunt și pot rĕmâné efemere, dacă țeara nu și va dobândí și independența economică prin crearea unei industrii proprii. Și s'au pus oamenii pe lucru. Începuturile au fost totdeuna zădărnicite, căci cu toate concesiunile făcute industriașilor de către guvernul român și relacsările de dări, nu puteau sĕ țină concurență cu productele industriale, cari întrau în țeară libere de ori ce vamă. Așa s'a născut în țeară un partid — partidul protecționist cu scopul de a mărginí întrarea productelor streine prin tariful autonom, — care tarif pentru productele austro-ungare nu putea întra în viață din causa convențiunei până la 1 Maiu 1886.

Cu espirarea terminului s'a început rĕsboiul vamal. Toată lumea neorientată credea, că România 'și va părăsí programul și se va pleca pretensiunilor austro-ungare, pretensiuni, cari ar fi omorît și mai departe România în cele economice, fără ca în schimb sĕ i-se dea vreun favor oarecare.

Lumea neorientată însĕ s'a înșelat amar și și mai amar s'au înșelat publicistii nostri, cari nu cunosc progresele făcute de România în timp relativ foarte scurt.

Adunarea generală a producenților de spirt din Arad, ținută în luna trecută, a venit și aici în ajutor celor ce nu cunosc referințele din țeara românească. După un raport autentic pus la disposiția acelei adunări, România în anul 1885 a esportat în piața dela Triest numai 1800 hectolitre de spirt, dar îndată după încetarea convențiunei, în anul 1886, a esportat 32.000 hectolitre, un cuant, care a pus în mirare pe cei neorientați cu puterea de producțiune a țĕrei românesci și cu resultatele dobândite de ea pe terenul economic. Cum se poate?

Eată așa! Guvernul român încetând de a esporta cucuruzul brut și orzul aici în Transilvania, Ungaria și Austria, a luat sub scutul seu pe lângă unele jertfe industria de spirt și a micșorat, ca sĕ nu ḑicem redus, darea pentru fabricile de spirt, ca acestea sĕ poată lucra cu mai multă forță și sĕ poată face chiar și concurință Austro Ungariei cu acest articlu. Întreprinderea a succes de minune și ea trebuia sĕ succeadă, deoarece la noi statul tacsează un hectolitru de spirt cu o dare de 28 fl., pe când în România darea a fost redusă la un minimum.

Vedem deci o operațiune cu calculi siguri de a esporta cerealele în formă de producte industriale bine plătite, și așa interesele țĕrei sunt asigurate cu mult mai bine, ca prin esportul de cereale brute. Tot asemenea se are lucrul cu morile de făină, cari pe timpul convențiunei încetară. Pentru ce încetară? Lucru ușor de înțeles! România espoarta grâul brut liber de vamă în Ungaria, dar în schimb primia făina austro-ungară tot liberă de port. Prin punctul acesta stipulat în convențiune, morile din România afară de u n a au falimentat una după alta, neputênd ținea concurință cu făina, ce trecea în țeară, liberă de port. Acum întrând rĕsboiul vamal, ele încep a se reculege, a reînvia, se înțelege tot sub scutul guvernului, ca și fabricile de spirt. Că putea va guvernul român și țeara sĕ continue cu rĕsboiul este o întrebare deschisă, dar că păn acum rĕsboiul a fost susținut cu succes de către România, este evident, și aceasta o sciu și ungurii și agrarii și și industriașii și speculanții lui „Pester Lloyd“ foarte bine.

Cu toate acestea noi nu suntem pentru continuarea rĕsboiului vamal. Noue nu ne trebue spirt eftin, ci cucuruz, și ciobotarilor din sĕcuime nu le trebue speculi jidovesci, ci pâne și hrană de toate ḑilele și de aceea este și rĕmâne regretabil, că comitatul Treiscaunelor a început ear a alarma țeara cu un protest contra încheerei convențiunei, care păgubitoare este pentru românii de dincolo, dar este și remâne păgubitoare și pentru Austro Ungaria

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

14) În fine prin următoarea ordinațiune episcopească se rectifică unele erori, ce s'au strecurat în decretul împĕrătesc privitoriu la sĕrbători, cu ocasiunea tipăririi lui în limba germană.

Nro. 148.

„Spre representația Escelenției Sale Domnului „metropolit din Carloveț, și a noastră către dênsul, „care a fost trimis la mărirea împĕrătească, pentru „aceea, pentru că noi am priceput din formularul „sĕrbătorilor, cel-ce pe limba nemțească în Bécs s'au „tipărit și la noi s'au trimes, cum că s'ar fi făcut „o greșeală între ḑilele sĕrbătorilor, mutând o ḑi „pentru alta, adecă „ḑiua crucii,“ care după călendariul nostru cel neunit se prăsnuesce la 14 ḑile ale „lui Septemvrie, au mutat în tipăritul formular la „19 Septemvrie și apoi „ḑiua Sfântului archidiacon „și mucenic Stefan,“ care după călendariul nostru „se prăsnuesce la 27 de ḑile Dechemvrie și în tipăritul formular cu greșală s'a pus la 26 Dechemvrie. „Așa și „ḑiua Sf. Ioan Bogoslovul și evangelist,“ care „după calendarul nostru, iaste pus la 8 ḑile ale lui „Maiu cu greșeala tipariului s'a pus la 27 Dechemvrie, prin care representație am cerut, ca sĕ se învoiască mărirea sa împĕrătească, a se prăsnuí ḑilele „acestor sfinți după ducerea calendariului nostru, „eară nu după arătarea formulariului celui nemțesc. „Pentru aceste însemnate sĕrbători ne-au arĕtat Înaltul crăescul guvern prin intimatul seu din 8 Martie „anul curgĕtor Nro 2838, la noi trimis, cumcă „mărirea împărătească bine au voit a îngăduí prăsnuirea acestor 3 sfinți, după cum s'au arătat în „formulariul nostru la luna Dechemvrie anul trecut „sub Nro. 542, trimis, adecă „Înălțarea cruci“ la „Septemvre 14 ḑile, la 26 soborul „Prea sfintei Născĕtoare de Dḑeu“*) și pe „sfântul mucenic și archidiacon Stefan“ la 27 Dechemvrie, după călendariul „bisericii noastre neunite a rĕsăritului, a prăsnuí și „această însemnare a acestor trei prasnice și învoirea împĕrătească. Pentru aceea ți-se însciințează, „ca de cumva tisturile a varmeghii, cari au a priveghia „pentru prăsnuirea prasnicilor acelora cari, în Sf. „sinod a Carlovețului s'au întărit și legat, te-ar îndrepta sau te-ar silí ca acestora aici însemnaților „sfinți, ḑilele sĕ se prăsnuiască după îndreptarea formulariului celui nemțesc și tipărit al sĕrbătorilor sĕ le „areți, cumcă cunoscênd împĕrătească mărire, după representația noastră a fi făcut greșala prin tipar în formulariul cel nemțesc, pentru numitele sĕrbători, „au poruncit prin mai sus însemnatul dicret guvernialicesc, ca sĕ le prăsnuiți după ducerea formulariului „nostru și în ḑilele dela noi însemnate, care poruncă, „cumcă la toți preoții protopopiatului teu, e publicăluită sĕ ne trimiți relație. Sibiiu, în 10 Martie, „1787. De tot binele voitor, Gedeon Nichitici, episcop.

15) Ordinățiune episcopească, privitoare la admiterea prin împĕratul Iosif II a căsătoriei a patra.

Nro. 190.

„Înălțatul crăescul guvernium prin rescriptul seu „din 3 Aprilie anul curgĕtor sub 2987, vestindu-ne, „cumcă prea osfințită mărirea sa împĕrătească, prin „dicretul seu de curte dela 8 Martie într'acest curgetor an, au poruncit, ca de acum înainte în pricinile căsătoriei cu toată întregimea și pășirea s'au „lucrarea, precum la acatolici așa și la noi sĕ se „urmeze, adecă întru asemănarea înălțatului patent „poruncitor, care îndreptarea pășirii pentru pricinile

---

*) Se observă, că după cele premerse mai sus în această ordinățiune, s'ar ascepta sĕ se rectifice ḑiua „Sfântului Ioan Bogoslov și evangelist,“ pe 8 ḑile ale lui Maiu în loc de 27 Decemvrie, eară nu a se vorbí aci de soborul „sfintei Născătoare de Dḑeu,“ de care nu este arĕtat a se fi făcut eroare.

Câţiva proprietari dela noi, ca sĕ-şi poată valora productele lor de bucate bine, agitează contra convenţiunei fără sĕ se ţină seamă, că populaţiunea română dela munte începe a emigra în masse, fără sĕ se considere, că piaţa Braşovului este în pericol şi firme solide încep a sista plăţile, şi fără sĕ se ţină cont, că cu deosebire mărginenii prin aceea că au sistat negoţul cu România, dau pe vĕḑute înapoi, şi că valoarea pămêntului în loc sĕ se urce, scade în mod înspăimêntătoriu şi ajunge în mânile evreilor. Noi nu agităm, căci meseria noastră nu e de a agita, ci de a domolí, şi de aceea trebue sĕ regretăm, că representaţiunile, ce au început acum a se înainta de către diferitele consilii municipale dela noi nu sunt menite a da o soluţiune liniscitoare pentru toţi cetăţenii, ci numai pentru un soiu de oameni.

Guvernul nostru va lucra foarte înţelepţesce, dacă va avea în vedere interesele generale a le tuturor locuitorilor, ear nu numai cele a le unei caste şi aşa destul de privilegiată.

Noi românii de aici ca popor de ordine, dorim din inimă ca pertractările începute la Viena sĕ aibă resultatul dorit.

Revista politică.

Se credea, că relaţiunile dintre Francia şi Germania nu se vor mai înăsprí, ba din contră, după cum era atitudinea foilor francese faţă de Germania, se părea, că relaţiunile dintre aceste douĕ state, cari merg în fruntea civilisaţiunei, sunt de totului amicabile. Aceasta a observat-o Lesseps, câtă vreme a petrecut în Germania, şi tot aceasta a accentuat-o de multe ori trimisul Franciei la Paris, Herbette. Situaţiunea însĕ s'a schimbat şi s'a schimbat foarte repede. Posiţiunea, ce o au luat'o alegĕtorii Elsaţiei şi Lotaringiei la alegerile din urmă pentru parlamentul german, e motivul unei lungi şi grave polemii între foile francese şi germane. — De oare-ce aceste ţĕri n'au trimis deputaţi după gustul domnului Bismarck, cei dela putere au întreprins o adevĕrată campanie. Antoine, care apĕra drepturile acestor ţĕri în parlamentul din Germania, a fost espulsat şi cu el au fost espulsaţi o mulţime de bărbaţi notabili din Elsaţia şi Lotaringia, din causă, că aceştia sunt matadorii francesilor. S'au făcut şi se fac încercări a se schimba cu totul administraţia în aceste ţĕri, ba chiar s'a vorbit mult ca ele sĕ se încorporeze la Prusia.

Guvernul frances nu a eşit din reservă, a făcut atentă pressa din Francia, ca sĕ nu comenteze espulsarea lui Antoine, ci sĕ se mărginească numai în a registra aceasta ca noutate şi pressa francesă a şi ascultat, numai jurnalul „Revanche“ şi-a ridicat mai tare vocea contra acestor nedreptăţi. Pressa germană însĕ cu deosebire „Nord. Alg. Zeitung“; în butul acestor tăceri, scrie o mulţime de articoli, în cari mereu înjosesce pe francesi, tacsandu-i de spioni şi oameni, pe cari nu poţi conta; ear „Post“ organ oficios 'şi îndreaptă atacurile cu deosebire contra lui Boulanger, ḑicênd, că acest om e, care pregătesce rĕsboiul între Francia şi Germania. Dar cu cât Boulanger e mai aspru atăcat, în Francia câştigă tot mai mare popularitate.

Faţă de cele ce se petrec în Elsaţia şi Lotaringia foile francese „Laterne“ şi „Justice“ n'au mai putut fi în reservă, ci au început a apĕra întregitatea acestor ţĕri, îndreptându-şi atacurile contra Germaniei şi mai cu seamă contra cancelariului, accentuând cu mare satisfacţiune, că Elsaţia şi Lotaringia au rĕmas francese, cu toate că Germania le stăpânesce de 15 ani.

Aceste declaraţiuni au întărîtat şi mai mult pe foile germane astfel, încât „Das deutsche Tageblatt,“ un organ al guvernului, afirmă cu toată positivitatea, că se vor face mari schimbări atât în personalul superior, cât şi în personalul de mijloc al acestor provincii. Aceste mĕsuri condiţionează în prima linie dela voinţa împĕratului. Aḑi s'au mâne, sfîrşesce numitul jurnal, vor păşí pe teritoriul Elsaţiei-Lotaringiei încă patru regimente de infanterie, patru batalioane precum şi alte trupe de artilerie. La vară se vor continua întăriturile, aşa, că acestea toate vor serví ca un „memento“ scris cu litere mari.

În Anglia lucrurile încă nu se desvoaltă în pace şi în linisce. În ḑilele trecute s'a votat proiectul legei de corecţiune pentru Irlanda, contra voinţii lui Gladstone ş'a partisanilor lui. După cum află „Polit. Coresp.“ aceasta partidă a întreprins o energică luptă şi provoacă disolvarea parlamentului. Gladstone e convins, că la o nouă alegere va eşí învingĕtor, avênd la spate maioritatea membrilor camerei. Cu privire la Egipet, Britania mare continuă pertractările cu Turcia şi cu Francia, însĕ fără nici un resultat favorabil, de oare ce Francia sprijinesce mereu pretensiunile Porţii. Turcia a declarat ambasadorului englez, ca sĕ se pună odată capĕt ocupaţiunei nehotărîte a Egiptului din partea englesilor precum şi actualului protectorat engles. Marea Britanie caută un modus vivendi în aceea, ca sĕ se formeze o armată egipteană sub comanda ofiţerilor englesi, sĕ se formeze un portofoliu de finanţă şi Englitera sĕ se facă responsabilă asupra Egiptului. Poarta ar accepta în principiu aceste mĕsuri, dar Franţa e totdeuna gata a-şi apĕra interesele în Egipt.

Pertractările de negoţiare între monarchia noastră şi între România au încetat deocamdată, deoarece delegaţii români s'au reîntors la Bucuresci. Motivul întreruperei pertractărilor este, că diferinţele nouă escate cu privire la cestiunea vamală trebuesc încă discutate în Bucuresci şi aceasta trebue sĕ se facă înainte de feriile Pascilor, deoarece în decursul acestor ferii cei mai mulţi dintre ministrii români vor părăsí Bucurescii. Cu privire la diferinţele escate pentru convenţiunea veterinară delegaţii austro-ungari au făcut concesiuni, între cari se numĕră şi aceea, că delegaţi români au cerut, ca în casul când ar isbucní boala de vite într'un district al României, sĕ nu se închidă întreaga graniţă, ci numai vitele din acel district sĕ nu se aducă la noi. Se mai află încă diferinţe în privinţa convenţiunei veterinare, dar după cum observă „N. fr. Presse“ nu sunt de aşa mare însĕmnătate, şi aşa stăruinţele ambelor părţi de a ajunge la o înţelegere în privinţa convenţiunei, încă n'au încetat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Braşov, în 26 Martie, 1887. Domnule Redactor! Daţi-mi voe sĕ ve relatez ceva despre visita, ce ni-o făcu în sensul legii de instrucţiune din 1883, Magnificienţia sa dl director superior de scoalele medii, Iosif Elischer. După ce visitase scoalele medii ale celorlalte 2 confesiuni precum şi scoala reală de stat, începu dl director amintit visitarea şi în scoalele noastre medii, adecă în gimnasiu şi scoala reală la 21 Martie (2 Aprile).

Precis la 8 oare a. m. presentându se în mijlocul corpului profesoral, care se adună de regulă în sala de conferinţe, începu îndată a ospita prin classe, asistând în modul acesta la prelegeri cam câte o jumĕtate de oară, aşa încât în 3, 4 şi 5 Aprile n. percurse toate 8 clasele gimnasiale şi 4 clase reale, uneori chiar de câte 2 sau 3 ori într'o classă spre a putea asculta la toţi profesorii ocupaţi în aceste 2 institute. Ar trebuí sĕ scriu o serie de articol, dacă aş avea intenţiunea a presenta publicului cetitoriu o icoană completă despre cele ce s'au petrecut în ḑilele amintite; dar aceasta nici nu este scopul meu, nici nu o pot face de astădată, ci me mărginesc a constata, că astfeliu de cercetări, fie din partea statului, fie din a confesiunei, nu pot fi decât foarte folositoare, pentru mersul mai regulat şi pentru progresul mai repede al afacerei învĕţământului public.

Este mai presus de ori-ce îndoială, că controla eserciată cu cunoscinţă de causă şi cu bunăvoinţă, stimulează pe orice om serios şi-'l face din ce în ce mai atent la erorile, ce se strecoară involuntar în lucrarea cât de serioasă şi conscienţioasă a lui mai cu deosebire pe terenul învĕţământului Domnul director superior de scoale, ca organ de controlă al statului, bărbat cu multă şi castă esperinţă pe terenul învĕţământului secundariu, de rară afabilitate şi vioiciune naturală, este ca şi născut pentru această misiune salutară şi salutiferă. D sa observând cu stricteţă regulele pedagogice, făcu ospitarea sa prin clase plăcută atât elevilor cât şi profesorilor, şi sciu sĕ stimuleze în mod afabil dar şi negenat, zelul şi bunăvoinţa ambilor acesti factori ai scoalei.

În conferinţă în fine, carea s'a ţinut în 5 Aprile dela precis 3—6 oare şi-a descoperit cu francheţă şi cu multă bună-voinţă vederile sale pedagogico-didactice şi esperiinţele câştigate la ospitarea prin classe şi visitarea colecţiunilor noastre de învĕţământ, căci trebue se adaug, că în 3 Aprile, fiind ḑi de Duminecă, cercetă museul de naturale, cabinetele fisice, chiemice şi bibliotecele. Trebue sĕ accentuez, că în genere şi-a manifestat mulţămirea cu cele-ce le-a vĕḑut şi le-a esperiat.

Ameliorările făcute cu deosesire întru înzestrarea corespunḑĕtoare a colecţiunilor, ca mijloace de învĕţământ dau dovadă vie, că corporaţiunile noastre administrative îşi dau toată silinţa a ridica această scoală la nivelul pretins de timp.

Mai sunt multe de făcut şi de dires, dacă numai ni s'ar mai tinde şi dela centru barem o mână de ajutoriu!

Înainte de a încheia acest mic raport nu pot a retăcea, că dl director superior Elischer cercetă prelegerile de gimnastică, asistà la o mică probă de cântări, petrecu de vr'o 2 ori în sala de desemn mai multe minute, apoi în intervaluri esamină lucrările scriptiristice şi la rêndul seu îşi descoperì vederile sale şi faţă de aceste obiecte de învĕţământ accetuând, că a observat în toate progres spre mai bine.

Binele îl voim, spre bine ţintim, şi binele îl vom ajunge făcêndune fie-care datoria cu sănţăniă şi devotament! *Observatorul.*

Viena, 26 Martiu, 1887. Înţelepţii susţin, că în natură nu este săritură!

Dar aşa se întêmplă în natură, nu însĕ şi în viaţa omenească.

În state saltele sunt dese. Şi mai dese în viaţa indiviḑilor.

Abaterea dela rênduiala statorită, fie prin fire, fie prin lege, zace în fiinţa omenească. Astfel de acte, istoria — ca martor al trecutului — a înregistrat tot deauna. Revoluţiuni şi conjuraţiuni au fost, de când e omul. Numĕrul lor însĕ cu timpul devine tot mai mare. Nihilismul, francmasonismul, petroleismul, socialismul şi anarchismul sunt tot atâţi inimici conjuraţi contra societăţii omenesci. Cu deosebire Rusia e patria celor mai contrare producte de această natură.

Şi nu e mirare! Progresul sciinţei e condiţionat de cel al indiviḑilor. Indiviḑii pot progresa mai mult, fiind liberi. Catenele puse libertăţii au devenit nesuportabile. Urmarea e, că faţă cu absolutismul s'a desvoltat nihilismul, ear visa-vis de socialism anarchismul. Scopul e comun, mijloacele aceleaşi. Forţa brută, dinamitul, melanitul, ienitul şi alte invenţiuni chemice şi technice suut armele, cari au sĕ ducă la ţinta dorită.

* * *

Cele mai înfiorătoare sunt fără îndoială nihilismul, nimicirea totului, şi anarchismul rĕsturnarea totului. Cel dintâiu s'a încuibat în Rusia. Dovadă

---

căsătorii, au făcut*) şi se vor da preoţilor prin ta-„blele varmeghiilor, după cum am scris la 13 Martie „1787 Nro. 177. Încă şi aceasta bine au voit Mărirea „sa împĕrătească a poruncí, ca de aci înainte cea „oprită de legea neunită a patra căsătorie sĕ fie slobod „şi pentru ca înaltul crăescul guvernium aşa ne-au „îndreptat, ca arĕtându-ţi aceste poruncitoare rêndu-„ele, sĕ te povăţuiască spre bună şi chiar împlinirea „lor, pentru aceea întru asemênarea Prea înălţatelor „riscripturilor îţi poruncesc, ca amêndoauĕ încheetori, una pentru pricina căsătoriilor şi alta pentru „sloboḑenie la a patra cununie întru vremea de douĕ „luni în bisericile ale parohiilor, preoţilor din proto-„popiatul teu, prin preoţi sĕ se publicăluească, spre „înţelesul oamenilor, de trei ori în trei Dumineci, „şi precum că starea acestui nostru circular, după „chipul însemnat tuturor preoţilor pentru vestirea „l'ai îndreptat, vei avea a ne face relaţie. În Sibiiu, „12 Aprilie, 1787. De tot binele voitor, Gedeon Ni-„chitici, episcop.

16) O ordinăţiune episcopească, prin care se dispune colectarea de bani prin biserici pentru purtarea rĕsboiului cu turcii.

Nro. 101.

„După Prea înalta poruncă din 8 Ianuarie şi „intimatul crăescului guvernium din 21 Februarie „anul curgĕtor se face de scire tuturor, cum-că, aflând, „Înălţata sa mărire au însciinţat rĕsboiul cu turcul; pen-„tru aceea vei avea Prea cucernicia ta datorie a arăta „şi a poruncí la toţi preoţii, ca atât banii la Sf. li-„turghie, utrenie de dimineaţă, cât şi sara la vecernie, „după formulariul ce sĕ trimite aicea în dosul acesteia, „care şi Prea cucernicia ta asemenea îl vei înpărţí „tuturor preoţilor, sĕ urmeze şi sĕ silească cu tot „dinadinsul a ruga pe Dḑeu şi a împliní toate acestea „spre folosul nostru tutorora*) şi spre isbăvirea creşti-„nilor şi a bisericilor celor de sub robia păgânilor „se află şi rescumpĕrarea lor asceaptă şi banii, cari „se vor strânge la sf. liturgie, sĕ se dea la mâna „perceptoriului locului, ca sĕ fie acolo în reservă, „de ar ajunge ceva lipsă de dênşii, spre ajutoriul „rĕsboiului. Al prea cucerniciei tale. Sibiu, 16 Febru-„arie, 1788. Gedeon Nichitici, episcop. (Va urma.)

* (Principele G. Stirbei) după cum se vorbesce, încă se va candida pentru tronul Bulgariei; va fi spriginit de Austria. Acum petrece în Bucuresci.

---

*) Patenta aceasta împĕrătească, prin care se regulează trebile de căsătorie la greco-orientali, este cunoscută şi noi posedem douĕ esemplare în forma publicării ei originale în limba română.

*) Tutorora în loc de al tuturora, cari „al“, „a“, „ale“ consecuent nu se folosesc în aceste ordinăţiuni.

despre aceasta sunt evenimentele petrecute la anul 1881 în Petropolea, precum şi fuga ţarului actual în castelul subteran dela Gatschina şi atentatele contra lui. Cel de al doilea a început a se cultiva şi în apusul Europei. Propagatoriul seu e prinţul Krapotkin.

O astfel de societate anarchistică s'a descoperit în toamna anului trecut şi în Viena. Cinci-spre-ḑece indiviḑi au fost prinşi şi arestaţi în decurs de câteva ḑile.

Procesul lor, numit „procesul anarchistilor“ s'a finalisat în timpul din urmă. Opt ḑile au ţinut pertractarea, care a ţinut în incordare întreagă poporaţiunea, care era sĕ devină prada acestor indiviḑi.

În decursul pertractărei s'a constatat, că acesti indiviḑi organizaserĕ o societate periculoasă În programul ei erau proiectate o mulţime de aprinderi, omoruri, esplodări şi răpiri. Ţigaretele, sticlele şi boambele esplosive umplute cu acid nitros, precum şi ienitul, pumnalele înveninate şi cloroformarea erau mijloacele de lipsă.

Aceste voiau a-le rĕspândí şi în public. Spre scopul acesta au publicat încă prin Augustul an. tr. scrierea volantă intitulată „Semnele de viaţă ale anarchistilor,“ în care se preamăresce anarchismul. O a doua scriere apărută în formă de afişuri a fost „Rebell“ul, în care se descrie pregătirea mijloacelor sus amintite.

Anarchistii proiectaserĕ a şi începe lucrul cu o grămadă de aprinderi; dar nu le-a succes, căci au fost descoperiţi încă înainte de a şi pune programul în practică.

Cu ocasiunea pertractărei s'a constatat, că toţi sunt supuşi austriaci După religie 12 rom.-cat., 2 mosaici şi unul fără contesiune. De profesiune erau toţi meseriaşi.

Din 15 inculpaţi unul s'a declarat nevinovat şi s'a eliberat, eară 14 vinovaţi. Toţi acestia s'au pedepsit conform celor constate despre ei. Unul s'a dejudecat la inchisoare pe 20 ani, unul pe 16 ani, trei pe 15, eară ceilalţi pe mai puţin până la $^1/_2$ an.

Acesta e procesul anarchistilor. Pericolul s'a delăturat. Germenele însĕ rĕmêne şi a lui delăturare va atârna dela buna educaţiune, care are sĕ se dea cetăţenilor. Şi la aceasta e chemat statul şi bibiserica.

St.

Principele Alecsandru al Bulgariei.

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare din Nr. 32.)

În capitolul al VI-a autorul descrie reşedinţa de vară a principelui Alecsandru în mănăstirea Rilo, departe de Sofia vr'o 80 km. Tratează mai mult viaţa privată a lui Alecsandru şi din punctul de vedere politic n'are însĕmnătate.

* * *

Capitolul al VII-a vorbesce de a doua sesiune a secundei adunări naţionale. Pe când se deschise sesiunea, principele mai era în Rusciuc şi de aceea la 27 Octombre Zancow deschise camera în numele principelui. Camera scia, că principele e tare nemulţămit de neactivitatea ei şi că din această causă va modifica constituţiunea. Ea se puse pe lucru şi făcu câteva legi folositoare.

Ce privia ministerul, Zancow s'a purtat mişelesce în cestiunea Dunării. În comisiunea dunăreană Austria voia sĕ aibă preşedenţa şi în cas de paritate de voturi, votul Austriei sĕ hotărească maioritatea. Contele Khevenhüller se adresà în acest scop la Zancow pentru a auḑí opinia sa. Acesta promise, că va sprijiní pe Austria. Când fu la votare, Zancow însărcinà pe delegatul Bulgariei, ca sĕ voteze contra Austriei. Contele Khevenhüller însciinţat de cătră guvernul seu despre aceasta, ceru satisfacţiune şi Zancow aruncà toată vina asupra delegatului. Se dovedì însĕ, că delegatul nu era vinovat şi că vinovatul era Zancow. Această întâmplare dete prilegiu la o remaniare ministerială.

* * *

Capitolul VIII trateaza despre suspendarea constituţiunei. Din acest capitol se mai poate vedé cu câte dificultăţi avea sĕ se lupte principele Alecsandru, deoarece partida lui Donducow îi făcea oposiţie sistematică şi căuta sĕ-l gonească cu ori-ce preţ. Atâta timp cât trăì Alecsandru II, ea n'a putut face nimica, cu toate că partida rusă din Petersburg, care-i era ostilă, devenia din ce în ce mai numĕroasă. Din toate însĕ un lucru e foarte caracteristic: partida slavofilă din Moscova ţinea tare la principe. Atsfel Aksakow îi trimise mai multe scrisori, în care îi spunea ideile sale asupra modului celui mai bun d'a stăpâní pe bulgari.

O schimbare hotărîtoare se făcu în urma omorîrei împĕratului Alecsandru la 13 Martie 1881. Principele plecà la Petersburg şi opinia sa era, că acum germanismul va perí din Bulgaria; împĕratul Alecsandru al III-lea însĕ liniscì pe principe, şi-i promise, că va menţiné toate cele ce-i făgădui-se rĕposatul seu părinte. În principiu împĕratul se rostì contra constituţiunei bulgare şi criticà purtarea lui Dondukow şi Şepelew.

Relaţiunile Bulgariei cu celelalte puteri erau bune. Principele Alecsandru visitase de mai multe-ori pe regele României şi la 1880 Octombre regele Carol făcu contra visită lui Battemberg în Rusciuc. Micele neînţelegeri, cari se iscaserĕ din causa lui Zancow privitoare la cestiunea Dobrogei, au fost uitate.

La reîntoarcerea principelui din Petersburg, ministrul de rĕsboiu Ernroth era tare supĕrat de participarea primului ministru la banchetul din otelul „Odesa,“ unde se sĕrbătorise reuşita atentatului nihilist şi declarà, că din acea causă nu mai poate sta. Liberalii deveniserĕ atât de deşânţaţi cu constituţia lor, încât nimic nu se mai putea face. El puse ca condiţiune pentru a rĕmâné, suspendarea constituţiei. Principele vĕḑu, că generalul Ernroth are dreptate. Alecsandru al III-lea al Rusiei promise concursul seu şi însărcinà în această privinţă pe agentul seu Hitrovo la Sofia.

La 9 Maiu 1881 principele dete o proclamaţiune, prin care spunea, că în timp de doi ani de când domnesce, n'a putut face nimic pentru binele ţerii, din causa vederilor opuse ale camerilor; că disoalvă camera şi că însărcinează pe generalul Ernroth cu formarea unui nou minister, care va fi numai până la adunarea nouĕi sobranie. Dacă noua sobranie va admite vederile sale, poate rĕmâné, dacă nu, va fi nevoit a abḑice.

Surprinderea pentru toţi era mare. Caravelow plecà în Rumelia, în Sofia rĕmase numai Zancow.

Vr'o 14 ḑile după aceasta principele scrise generalului Ernroth şi ceru ca adunarea sĕ-i acoarde împuterniciri estraordinare pentru timp de 7 ani şi sĕ aibă dreptul a convoca ori când marea adunare naţională pentru revisuirea constituţiei.

Poporul de jos începu sĕ simpatiseze cu principele.

Alegerile eşiră favorabil principelui: 300 pentru 25 contra. Adunarea se adună la Şiştova şi votà cele cerute de principele, după care se închise îndată.

Tot în acea ḑi, în care adunarea naţională îşi împlinì misiunea sa, ministrul de rĕsboiu Ernroth părăsì Bulgaria, deoarece el nu putea sĕ armonieze cu consulul general Hitrowo.

După plecarea generalului fu numit ca ministru provisor la interne un ofiţer rus, locotenentul-colonel de Römlingen. Acesta era un om cum se cade şi cinstit, însĕ prea nervos, din care causă făcu multe prostii.

Ca ministru de rĕsboiu în locul lui Ernroth fu numit generalul Kryloff. Acest ministru nu rĕmase mult timp la putere şi succesiv se făcură mai multe remaniări, până când venì din Rusia generalul Kaulbars ca ministru de rĕsboiu şi Soboleff ca ministru de interne, cari în urma recomandaţiunilor călduroase, ce se făcură principelui despre aceşti duoi domni, îi ceruse el însuşi din Petersburg.

Până la sosirea lui Kaulbars şi Soboleff, principele făcu multe lucrări folositoare, decretà legi, cari au rĕmas şi până în ḑiua de astăḑi ca cele mai bune.

* * *

Capitolul al IX-lea tratează despre purtarea agenţilor ruşi în Bulgaria. Cei duoi noi ministri căutau numai sĕ mineze tronul, căci urmau o luptă înverşunată contra germanismului. Ei voiau sĕ prefacă Bulgaria, care în ministerul afacerilor strĕine din Petersburg, era trecută în divisia pentru afacerile asiatice, într'o simplă provincie rusească. Se înţelege, că principele Alecsandru se împotrivì. D'aci o intrigă înjositoare începu sĕ se ţeasă contra sa. Hitrowo, agentul rus, căuta numai a satisface geşefturile sale şi d'aceea principele rugà pe împĕratul Alecsandru, ca sĕ'l revoace. Hitrowo fu revocat şi înlocuit cu d. Iónin. Acesta era un agent diplomatic *sui generis*. Când se presintà întâiaşi dată la principe ţinu o cuvêntare foarte violentă şi când Alecsandru îi observà modul bizar al purtărei sale, el rĕspunse cu următoarele vorbe caracteristice:

— Ca simplu particular, cer ertare pentru vorbele mele si le retrag, însĕ ca trimis al M. S. împĕratului, sunt nevoit a le repeta, căci am primit ordin dela suveranul meu, sĕ întrebuinţez acest limbagiu.

Partidele din ţeară vĕḑura prăpastia, în care vor sĕ arunce ţeara agenţii ruşi din Bulgaria şi de aceea toţi se unirà, respinserà cerinţele agentului Iónin, care cerea mai multe modificări în constituţie pentru a favoriza rusismul, şi în cameră toţi votară în unanimitate încredere în principe şi-l rugară pentru restabilirea constituţiei. Principele promise, că va satisface dorinţa camerei. Aceasta se întêmplà în Septembre, 1883.

* * *

În capitolul X autorul vorbesce de remanierile ministeriale şi în special de intrigele, pe cari agentul Rusiei la Sofia Iónin le făcea necurmat.

La 18 Septembre 1883 principele conformându-se dorinţii esprimate de adunarea naţională restabilìse constituţia din Têrnova şi totdeodată formà ministerul din ambele partide politice, care erau representate în cameră.

Ca ministru de rĕsboiu funcţiona generalul Nicolae Kaulbars, care devenise celebru în anul 1886 prin aceaa, că căuta sĕ se provoace revoluţiuni în ţeară.

Rusia însaşi scârbită de intrigile agentului ei Iónin, il schimbà şi trimise în locul lui pe Kojander. Acesta era agentul cel mai slab, cel mai neînsemnat, cel mai fals şi fără tact din toţi agenţii ruşi din Bulgaria.

În locul ministrului de rĕspoìu se trimise din Petersburg generalul Cantacuzen. Acesta era un om inteligent, instruit şi plin de tact, şi ca ministru unul din cei mai activi.

Se făcurà alegeri noi pentru adunarea naţională (27 Maiu şi 3 Iuniu). Resultatul era defavorabil lui Zancow şi ministeriului seu. La deschiderea camerei (27 Iuniu) în Têrnova, ministerul fu nevoit sĕ demisioneze.

* * *

Al doilea minister Caravelow până la revoluţia din Filipopol e subiectul capitolului XI.

Omul, care hotărîse situaţiunea lui Zancow, era Stambulow, deputatul Têrnovei. Ultraradical şi sĕlbatic oposiţionist mai înainte, bun orator şi înzestrat cu o inteligenţă superioară, devenise din ce în ce unul din bărbaţii de stat cei mai buni şi cei mai trebuincioşi. El poşeda acea proprietate, pe care bulgarii o posed foarte rar, de a nu avea dorinţă sĕ ajungă ministru. El fu numit preşedinte al camerii, care fu închisă la 9 Iuliu, 1884.

Ministerul se compuse din Caravelow, prim-ministru şi ministru al finanţelor şi al lucrărilor publice, Slaveicow la interne, Radoslavow la justiţie, Karolew la instrucţie şi Zanow esterne.

Populaţiunea din Rumelia începu a se mişca şi a da semne, că voiesce sĕ se unească cu principatul bulgar şi toţi sciau, chiar şi representanţii puterilor strĕine, că la fiecare moment poate revoluţia sĕ isbucnească. Numai ḑiua şi oara nu o scia nimeni. Principele scia de asemenea, că rumelioţii vor ca el sĕ fie principe al ambelor Bulgarii.

Principele fiind atunci în Englitera la căsătoria fratelui seu cu principesa Beatrice, la întoarcere din Londra el rugà pe cont. Kalnoky sĕ mijlocească o împăciuire cu Rusia şi după ce terenul a fost preparat, merse la Giers în Franzensbad. Giers promise totul pentru a împăca pe principele cu ţarul.

* * *

Capitolul al XII-lea spune, că principele dela Franzensbad a mers direct la Varna, unde petrecea de obiceiu în luna lui Septembre. Cu un an înainte venise sora-sa, contesa Erbach ca sĕ-l visiteze. Acest capitol cuprinde nisce amintiri a contesei din timpul şederei sale la Varna.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Necrolog.) Cu inima frântă de durere anunţă subscrişii tuturor consângenilor, amicilor şi cunoscuţilor, cumcă **Dionisiu Chendi** protopresbiter gr. or. al tractului Mediaşului după un morb de tot repentin a repausat în Domnul astăḑi în al 67-lea an al vieţii sale fatigioase, al 44-lea al fericitei sale căsătorii şi tot al 44-lea al preoţiei sale.

Înmormêntarea remăşiţelor pământesci se va celebra în comuna natală a defunctului Şaroşul-săsesc (Szász-Sáros) Dumineca în 29 Martie.

Mediaş, în 26 Martie (7 Aprile), 1887.

Ana Chendi n. Androne, soţie. *Ioane Chendi, Basiliu Chendi, Dionisiu Chendi, Ana Perţia, Sofia Puscariu*, fii. *Iustina Chendi, Ana Chendi*, nurori. *Demetriu Perţia, Zaharie Puscariu*, gineri. *Ilariu Chendi, Eugenia Chendi, Maria Chendi. Sofia Chendi, Aurelia Perţia* m. *Mărian, Ioane Mărian, Ana Perţia, Eugenia Perţia, Demetriu Perţia, Basiliu Perţia, Otilia Puscariu, Victoria Puscariu, Ilariu Puscariu*, nepoţi.

* (Dr. Laurenţiu Schlauch), actualul episcop în Satmariu după cum se vestesce, va fi denumit în curênd de episcop al Oradiei-mari.

* *„Prevederea“* aşa va purta numele o societate de împrumut şi păstrare, ce se va înfiinţa în opidul Codlea din ţeara Bârsei. Iniţiativa a luat-o zelosul paroch, dl Iosif Comanescu.

* (Ḑiariu nou.) În Alba-Iulia va apăré în limba maghiară odată pe sĕptămână, Mercurea, un ḑiariu politic „Gyulafehérvár“ cu program guvernamental, redactat de domnii: Avéd Iákó, Cosieriu Iános şi Dr. Mayer Ödön. Preţul abonamentului 4 fl. pe an.

* (Convocare.) Conform §-lor 9 şi 26 lit. *b* din „Statutele reuniunei şi a concluselor ecsistente“ convoc prin aceasta adunarea generală a „Reuniunii învĕţătorilor români gr. or. din tractul Lipovei“ la şedinţa ordinară pe Mercuri după ss. Pasci (8/20 Aprilie a. c.) în localitatea scoalei gr. orient. române din Lipova.

Când aduc aceasta la cunoscinţa p. t. domni învĕţători şi membri ai reuniunii, îmi permit ale atrage atenţiunea la cele cuprinse în §. 2 lit. a şi la § 10 conform cărora fie-care învĕţătoriu ori sub învĕţătoriu din tractul Lipovei este în puterea oficiului ce-l poartă membru ordinariu al reuniunei şi dela şedinţele acesteia nu e permis a absenta.

Voim sus şi tare a da o direcţiune cât mai activă şi roditoare reuniunei noastre, atrag deci de cu bun timp atenţiunea dlor membrii ordinari şi rog în interesul reuniunii şi al învĕţămêntului, precum şi al lor propriu, ca nesmintit sĕ se presenteze la adunarea generală, ce cu această ocasiune am avut onoare a convoca, căci vom lua prin forurile competente conform concluselor aduse deja, cele mai severe mĕsuri de disciplină contra tuturor membrilor ordinari, cari nu-și vor face datorința față de reuniune și nu-și vor putea scusa înaintea adunării generale absența lor; se înțelege de sine, că fie-care membru are datorința a solví în cassa reuniunei tacsele prescrise, ca sě nu i-se facă și pentru aceasta neplăceri.

Obiectele de pertractare în adunarea generală sunt cele cuprinse în §. 11 din „Statute,“ ear ordinea pertractării se va face cunoscută adunării generale după deschiderea ședinții, care se va întêmpla la 10 oare dimineața.

Disertațiunile sunt a se însinua presidiului inainte de deschiderea adunării.

Sân-Nicolau-mic, în 20 Martie, 1887.

Blasiu Codrean,
primul vice-președinte al reuniunii.

* Guvernul austro-ungar încunosciințează publice, că *importul și transitul din România se poate face în monarchia noastră prin punctul Ițcani* și adecă: pei, oase, coarne, unghii, mațe sěrate, coarde, sěu netopit, pěr de vacă, de capră, de porc, lână de oi; acestea din urmă trebuesc pachetate în saci sau baloturi, sě fie însoțite de certificate, formular Nr. 2, liberate de medicul veterinar și legalislate de prefectul județului.

* Institutul de credit al grupului Rotschild a luat asupra și emiterea în rentă de hârtie a douě-ḑeci de milioane florini, aceasta rentă este emisă pentru acoperirea trebuințelor momentane ale Austriei.

* Atentatele asupra țarului au umplut de grijă toate cercurile curții din Petersburg. Cu deosebire aceste repețite atentate au făcut pe țarevna foarte simțitoare, iritațiunile o copleșesc și grija despre o veduvie îi face vieața neticnită.

* (Esces de patriotism.) Se vestesce de prin părțile Selagiului, că cei cu patriotismul în vêrful proțapului și adecă, societățile administrative și judecătoresci resping actele făcute în limba română până și estrasele matriculare de botez, cununie și morți. Când își vor da odată cu patriotismul de cap....

În Cluș tinerimea maghiară în ḑilele trecute au ținut adunări sub conducerea rectorului, și tinerul Aurel Issekutz a făcut propunerea, ca tinerimea sě adreseze o rugare dietei ca esamenul de ofițer în reservă sě-l poată depune în limba maghiară. Propunerea s'a primit; apoi s'au espedat doue depeși de felicitare, una tinerimei universitare din Pesta, și alta deputatului Meszlényi.

* (Statistica Vienei.) În ḑilele acestea a apărut tomul III. din raportul statistic pro 1886 asupra poporațiunei capitalei, în care ni se presintă date esacte asupra ocupațiunei locuitorilor din Viena. E de interes a estrage din acest raport câteva date mai interesante.

Cea mai mare parte a locuitorilor se ocupă cu industria și cu meserii, precum și cu comerciul. Față icu 297,472 (42·21 procente) de consumanți stau 407,284 (57·79 procente) de producenți.

După ocupațiune erau în anul espirat: 80,539 servitori, 1639 preoți și călugărițe, 16,697 femei, ce se susțin cu lucrul de mână, 10,802 ḑileri, 8,568 pensioniști, 21,021 de rentieri. Numerul femeilor, cari se susțin din propria ocupațiune este de 168,264, dintre cari 97,310 au ocupațiune de servitoare. Învěțătorese sunt în Viena 2,153, guvernante 985 La teatrele diferite sunt aplicate cu totul 582 de femei, ear la redacțiunile ḑiarelor din Viena 146.

Cu privire la starea culturală a locuitorilor, raportul arată, că numerul celor ce nu sciu cetí și scrie este sub 5 procente, o proporție aceasta dintre cele mai favorabile.

* (Bibliografic.) A apěrut în „Institutul tipografic“ din Sibiiu manualul tradus de dl S. Blașiu, locot. c. r. în regimentul de infant. Nr. 64 „*Extras* din *regulamentul* de *exercir* pentru pedestrimea cesaro-regească.Partea I, a doua ediție de regulament din anul 1874. Această cărticică constătătoare din 431 pagine e de mare folos pentru ori-ce soldat român, care știe câtu-și de puțină carte. Îndemnul pentru edarea acestei cărticele a fost iubirea autorului față de soldatul român și înaintarea lui, ceea-ce se vede și din prefața acestei broșuri unde se ḑice:

„În trecut erau cunoscințele soldatului foarte mărginite: deprinderi mechanice, curățiri minuțioase erau cam totul activității sale. S'au schimbat vremile. Pușca s'a împretinit cu cartea. Tovărěșia aceasta e caracteristica armatelor moderne. Cartea e focularul, care luminează mintea și înflacără inima, — însușiri, fără cari soldatul e degradat la o mașină. Deci noi, cărturarii, sě ne reamintim în toată oara, că între multele datorii sublime, spre a căror împlinire suntem chemați, e în linia primă e aceea, a mijlocí înrudirea soldatului cu învěțătura, a da spiritului un avênt falnic, ca soldatul sě-și împlinească însuflețitoarea chemare din convingere și cu lăpědare de sine

Scim noi bine, că spre ajungerea acestei țînte mărețe ne stau soldați la disposiție, cari din vieața civilă aduc puțină pregătire, însě multă rîvnă pentru desvoltarea spirituală. Pofta nepotolită a soldatului român cătră cultură o cunoasce fiecare instructor, care și a dat truda de a pětrunde în vieața lui psichică. Ne facem dar numai datorința, când sprijinim din toate puterile această porneală sufletească.“

Oferte.

În urma apelului din Nr. 26 al „Tel. Rom.“ pentru locuitorii din Felmer, păgubiți prin foc, am primit oferte dela următorii domni:

1. Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu .	2 fl. —
2. Ioan Popescu, prof. sem	3 fl. —
3. Parteniu Cosma, dir. esec. al instit. „Albina“	2 fl. —
Suma . . .	7 fl. —

Dare de seamă publică.

(Al treilea comunicat)

Pentru terminarea bisericei gr. or. din Căpeți (Köpecz) în protopresbiteratul treiscaunelor au mai incurs la acest oficiu protopresbiteral următoarele colectări de bani:

1. Din protopresbiteratul Branului următoarele comune:

Cheia 20 cr.; Codlea 1 fl. 10 cr.; Cristian 2 fl.; Fundata 60 cr.; Ghimbav 10 cr.; Holbav 13 cr; Măgura 10 cr.; Moieciul inferior 10 cr.; Moieciul superior 54 cr.; Peștera 41 cr.; Poiana Mărului 60 cr.; Poarta 80 cr.; Predeal 54 cr; Rěșnov 1 fl. 32 cr.; Șimon biserica veche 70 cr.; Șimon biserica nouě 50 cr.; Șirnea 50 cr.; Sohodol biserica veche 70 cr.; Sohodol biserica nouě 80 cr.; Tohanul nou 22 cr.; Vlădeni 1 fl.; Vulcan 40 cr.; Zernești 10 fl.; și anume: Traian Mețian protopresbiter 3 fl.; Biserica gr. or. din Zěrnesci 2 fl.; Nicolae Garoiu 1 fl.; Ioan Dan 1 fl.; Nicolae Penciu 1 fl.; Stanciu Garoiu 1 fl.; Gavril Iuhász 1 fl. — Suma 23 fl. 36 cr.

2. Din protopresbiteratul Mercurei următoarele comune:

Apoldul inferior, prin parochul Nicolae Topârcean 31 fl. 80 cr.; Apoldul, superior prin parochul Vasilie Necșa 4 fl. 38 cr.; Armeni, prin parochul Vasilie Bratu 3 fl. 30 cr.; Beșinău, prin parochul Ioan Pop 3 fl.; Bogatu, prin parochul Vasilie Reulea 4 fl. 60 cr.; Booz, prin parochul Ioan Călincean 2 fl.; Broșceni, prin parochul Simion Barbu 60 cr.; Cărpeniș, prin parochul Ioan Muntiu 50 cr.; Cisnadie, prin parochul Crucean Mărginean 2 fl.; Cunța, prin parochul Ioan Petrașcu 3 fl. 93½ cr.; Gârbova, prin parochul Nicolae Opriș 2 fl. 70 cr.; Gusu, prin parochul Dumitru Muntean 40 cr.; Jina, prin parochul Dumitru Pamfiloiu 8 fl.; Mercurea prin protopresbiterul Ioan Droc 10 fl. 15 cr; și anume: Ioan Droc protopresbiter 2 floreni; Ioan Măcelariu proprietaríu 1 fl.; Moise Branisce protopretor 1 fl. 50 cr.; George Măcelariu propriet. 1 fl.; George Babeș învěțăt. 50 cr.; Demetriu Măcelariu 40 cr.; Vasilie Greavu subjude 1 fl.; Ioan Marcu fleșeriu econom 50 cr,; Ioan Moldovan 5 cr.; George Stăneasă 10 cr.; Ioan Fleșeriu 4 cr.; Ilie Fleșeriu 4 cr.; Ilie Bunea 4 cr.; Stefan Fleacă 3 cr.; Ioan Câmpean 6 cr.; Dumitru Comșe 1 cr.; Ioan Helju 4 cr.; George Bunea 5 cr.; Nicol. Albu 10 cr.; Nicol. Dragomir 5 cr.; Ioan Câmpean bătr. 3 cr.; Dumitru Fofelsan 4 cr.; Marcu Presecan 5 cr.; George Oprean 10 cr.; Ioan Banciu 10 cr.; George Oltean 10 cr.; Tatăl vecinilor G. Albu pentru întreaga vecinătate 50 cr.; Ioan Aciu 5 cr.; Ilie Ciuruga 5 cr.; Dan Stoia 10 cr.; Ioan Candea 10 cr.; George Tănăsescu 10 cr.; Ruje Ilie Stăneasă 10 cr.; Aron Georgescu Dochie 10 cr,; Vasilie Solomon 10 cr. — Păuca, prin preotul Ioachim Marcu 1 fl.; Poiana, prin preotul Nicol. Maneguți 13 fl. 10 cr.; Poiana, prin Ioan Serb [illegible] fl. 70 cr.; Poiana, prin parochul Nicolau Dobrotă 3 fl. 88 cr.; Reciu, prin parochul IoanFilimon 4 fl.; Sângătin, prin parochul Nicolae Daian 3 fl.; Spring, prin parochul Nicolae Creițariu 1 fl. 10 cr.; Těu, prin Patricie Marcu 2 fl. 72 cr. — Suma: 114 fl. 86 cr.

Pentru aceste daruri frumoase caritative, la a căror colectare domnii protopresbiteri respectivi a contribuit cu fapta și îndemnarea în mod esemplar, primească împreună cu marinimoșii dăruitori adânca-mi mulțămită, ce me simt plăcut îndemnat a esprima în numele comunei bisericesci respective.

Suma colectei întregi până acuma 329 fl. 12½ cr.

S. Sân-Georgiu, 24 Martie, 1887.

D. Coltofean,
protop.

Folosul înființării de scoale practice pre lângă seminariile noastre pedagogice.

> Un adevěrat seminar pedagogic, care sě merite numirea aceasta, ar trebuí sě fie o atare instituțiune, unde educațiunea sě se arěte în cele mai variate forme a le sale și unde fiitorul învěțător sě aibă ocasiune atât de mult a se esercita, până ce se va desvolta în trînsul consciința puterilor sale pedagogice.
>
> *Herbart.*

Cumcă scoalele noastre poporale de astăḑi stau pe o treaptă mai superioară față cu timpurile trecute, nu se va încerca nimenea sě o contesteze. Se poate, că vor fi unii, cari judecând lucrul din partea lui practică sě obiecteze, că generațiunea eșită prin scoalele de astăḑi, nu pare a arăta superioritate morală față cu generațiunile trecute, totuși nu i-ar putea nimenui sě i treacă prin minte, a pleda pentru o reîntoarcere la starea din trecut.

În adevěr a fost un timp, când academia scientifică din Paris a încoronat cu lauri părerile lui Rousseau desvoltate despre stricăciunea, ce a adus cu sine civilisația; sě adeverì însě mai tàrḑiu, că a fost pripită judecata academiei și societatea civilisată nu a dat ascultare scriitoriului frances, care îi striga „fugi în pădure, reîntoarcete earăși la starea naturală“.

Nu civilisațiunea și cultura poartă vina, dacă omenimea de astăḑi pare a fi stricată, ci modul, cum s'a făcut și se face întrebuințare de cultură și civilisațiune. Civilisațiunea și cultura numai atunci pot fi binefăcětoare omenimei, când în organisarea omenimei internă domnesce un anumit raport de subordinațiune. Între factorii constitutivi ai omenimei sunt unii, cărora trebue sě le atribuim o valoare superioară și cari prin urmare pretind o subordinațiune a celoralalți factori. Aprețiați astfel acesti factori, cultura apare ca un altar sacru, căruia dator este sě-i aducă fiecare popor, fie-care individ jertfele cuvenite, dacă voesce sě aibă întrare în templul omenimei civilisate.

Acest adevěr general aplicat la scoală, ca la unul din cei mai puternici factori ai civilisațiunii, vom observa că nu scoala de astăḑi cu mijloacele sale educative poartă vina, dacă fructele, ce ni le aduce nu sunt satisfăcětoare, ci modul cum sunt acele întrebuințate. Greșită este calea, pe care merg cei însărcinați cu întrebuințarea mijloacelor de educațiune și de aceea nici resultatele nu pot sě fie mai îmbucurătoare.

Avênd în vedere în special scoala poporală, cu durere trebue sě recunoascem, că puțin, foarte puțin din ceea ce ne-a dat scoala remâne și pentru vieață, partea cea mai mare este sěmânță aruncată pre piatră. Au doară putem sě ne măgulim cu aceea, că avem o generațiune relativ mai mare, care scie scrie, ceti și calcula? Dar chiar așa sě fie, trebue sě ne întrebăm, dacă aceste calități și sunt în adevěr unicele calități, cari constituesc ființa culturii și dacă merită atâta osteneală din parte ne. O puțină judecată și vom afla, că acestea nu sunt de cât mijloace, care înlesnesc omului cultivarea, nu fac însě nici când esența culturii. În adevěr statistica judecă după procentele, ce sciu cetí și scrie gradul de cultură a unui popor, cu toate că în realitate nu este așa.

Cred a nu greșí, dacă voi afirma, că învěțătorimea noastră de astăḑi timpul cel mai îndelungat îl folosesce a deprinde elevii cu cetitul și scrisul, pe când aceste ar trebuí considerate numai în a doua mână. În zădar va scí cineva scrie, căci nimic nu-i folosesce, dacă nu va scí și ce sě scrie; în zadar va scí cineva cetí, dacă nu va fi desvoltată în el și trebuința de a cetí.

Și cumcă în fapt cetitul și scrisul nu sunt folosite după cum ar trebui, nu avem decât sě observăm ce sě petrece în poporul nostru și vom face trista esperință, că nu sunt 10 % cari dupăce au părăsit scoala sě se mai gândească la ea. Nu e aceasta o dovadă destul de evidentă, că ne rîsipim puterile înzădar?

Această împrejurare este calificată de a stîrní în noi stimuli puternici, pentru a cerca după rădăcina rěului.

Vor fi poate unii, cari vor crede judecata aceasta prea pesimistă, sě vor încerca sě o domolească cu cuvinte ca acestea: ce, oare nu avem noi în scoalele noastre religiune, istoriă, geografiă, și poate sciințe naturali?

Ori din care parte ar veni obiecțiuni ca acestea, fiă din cercul celor deaproape interesați, fie de ori și unde, ne permitem a i îndruma la starea reală și a nu cerca sě îmbate lumea cu vorbe goale.

Căci abstracțiunile dogmatice din catechism predate, în formă catichetică; totasemenea lecțiile din istoriă, geografiă, sciințele naturale predate în formă porțiuni, după cum se urmeaḑă și astăḑi, nu se pot privi de un avênt în metodică!

Sciința și cultura nu este nici când altceva decât un product al muncii proprie. Este foarte plastică asămênarea ce o face Pestalozzi *) între desvoltarea spiritului și desvoltarea fructului din mugure etc. După cum acesta sě desvoaltă din sine prin conlucrarea — sě înțelege a unor cause esterne — tot așa se desvoaltă spiritul prin cooperarea mai multor factori esterni.

(Va urma.)

---

*) Wie Gertrud ihre Kinder lehrt pag. 166 ediția seyfahrt.

Loterie.

Sâmbătă în 9 Aprilie 1887.

Buda: 3 46 67 82 68

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 35 Sibiiu, Joi 2/14 Aprile, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Martie 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei fâşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 1875 Scol.

Foaia periodică (lunară) de specialitate a reuniunei de stupărit din Ungaria de sud intitulată „*A magyar méh*" (Albina maghiară) edată de baronul Ambrozy Béla şi Grand Miklós se recomândă pentru bibliotecile scoalelor populare din archidiecesă cu acel adaus, ca această foaie sĕ poate procura prelângă preţul anticipat de 2 fl. pe an dela numita reuniune în Buzias.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută la 26 Martiu, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, în 1 Aprile.

Începem cu o frasă, care este permanentă în ḑiaristica noastră, şi e oare-cum stereotipă în condeiul publiciştilor dela noi. Suntem în ajunul alegerilor la dietă pentru un nou period de cinci ani.

De luni de ḑile se agitează opiniunea publică cu pregătirea terenului de luptă pentru viitoarele a[illegible]i.

Partida independentă şi-a emis manifestul încă prin earnă, şi organele ei nu încetează a lucra, prelucrând masele pentru viitoarele alegeri.

Cu o asemenea febrilă activitate a pâşit şi oposiţiunea moderată, care este moştenitoriul legal al ministeriului Tisza, şi nime nu scie, dacă nu sunt reduse la puţine ḑilele de domnie ale guvernului actual, căci 12 ani nu sunt tocmai un neînsemnat period în viaţa unui guvern.

Gazetarii partidei dela guvern, cu nimica nu stau mai pe jos, de cât colegii lor de alte convingeri politice. Ḑiarele cu colorit guvernamental au rubrică permanentă despre lucrările pentru reuşita la alegerile, cari ne aşteaptă.

Pretutindinea s'au ţinut până acuma adunări de cluburi, acestea s'au constituit, şi-au designat candidaţii, şi-au ales oamenii, cari sĕ formuleze amĕnuntele dispoziţiuni pentru disciplinarea aparatului dela administraţiune.

Şi precând compatrioţii unguri fac aceste îngrigite pregătiri, ceialalţi cetăţeni cu aspiraţiuni, de a contribuí şi ei cu ceva în vieaţa publică din stat, încă nu stau cu mânile în sîn. În special vom amintí la acest loc pe fraţii serbi, cari după cum am comunicat în numĕrul 30 dela 18/30 Martiu al ḑiariului nostru au convocat pe Marţi, a treia ḑi de Pasci o conferinţă generală a sêrbilor la Sântomaş, care conferinţă va avea sĕ decidă, care sĕ fie atitudinea sêrbilor în faţa alegerilor viitoare, ear saşii din Ardeal ţin adunarea generală a alegĕtorilor tocmai acuma.

După cum vedem, din toate părţile s'au făcut până acuma preparativele în faţa alegerilor viitoare, numai noi românii nu ne-am cugetat, că ar trebuí sĕ dăm şi noi semne de viaţă. După cum vedem, diferitele partide unguresci, şi sêrbii şi saşii au dat semne de viaţă, au atras asupra lor opiniunea publică, numai noi românii credem, că e bine, ca lumea sĕ nu ne mai bage în seamă, sĕ nu ne mai creste, sĕ nu se mai ocupe cu noi.

Nu vom face imputări nimenui pentru faptul, că la noi până acuma nu s'a lucrat nimica pentru viitoarele alegeri, sau dacă se pare a se fi făcut ceva puţin, acest puţin tare uşor se poate reduce la nimica. Nu suntem chemaţi a ne pronunţa asupra ţinutei politice a bărbaţilor, cari au creḑut, că ei sunt chemaţi a da direcţiune politică românilor, şi încă cea mai sănătoasă direcţiune politică, nu suntem, ḑicem, chemaţi a ne pronunţa, căci nu scim încă, ce atitudine vor lua în faţa noului period de 5 ani.

Una însĕ nu o putem trece cu vederea, căci ea deopotrivă este de importanţă pentru fie-care dintre noi, şi aceasta este părăsirea totală a poporului, care este şi trebue sĕ fie basa acţiunei noastre politice.

Nu vom cerceta, încât este bună organisarea comitetului central din Sibiiu, nu încât e practică şi folositoare organisarea cluburilor naţionale din singuraticile comitete, nu încât e practică cea a celoralalte sub-comitete, cari doară mai esistă. Poate sĕ fie bună această organisare, poate sĕ fie practică aceasta nu ne preocupă acuma. Privirea noastră este îndreptată asupra maselor din popor, care e dat pradă corteşirilor de tot soiul, care în cele din urmă se demoralisează, se dedă cu anormala stare de lucruri de acuma, şi când va vení rêndul, ca sĕ ne adresăm şi noi la el, atunci va fi prea târḑiu, căci în loc de poporul cel bun, ascultătoriu şi nefăţarnic, uşor putem da de poporul, pe care noi nu-l mai cunoascem, şi el nu ne mai cunoasce.

Puţinele semne de până acuma încă nu ne dau liniştea sufletească, că s'a făcut ceea ce trebuia sĕ se facă.

Trebue sĕ fim cu mare atenţiune şi sĕ ne tragem seamă cu starea faptică a lucrului. Noi trebue sĕ avem grijă de popor, sĕ nisuim ca el sĕ fie cu noi între toate împregiurările. În această direcţiune sĕ lucrăm cu toţii, ori unde vom sta noi, sau ori unde vom fi noi. Şi stând cu poporul, la timp oportun ne vom putea validita justele noastre pretensiuni între marginile constituţiunei, stând de vorbă cu guvernul şi cu parlamentul.

Revista politică.

Relaţiunile cordiale, ce esistă în timpul din urmă între Francia şi Rusia şi posibilitatea unei alianţe între aceste două puteri mari se consideră de foile rusesci ca garanţa cea mai puternică pentru menţinerea păcei, mai puternică chiar de cum a fost alianţa celor trei împĕraţi.

Şi la aceasta alianţă se poate ajunge tare uşor, căci Rusia este liberă de ori ce angagiament, ear Francia nu a întrat încă în nici o legătură cu alte puteri.

De altcum şi în mod indirect se lucră mereu pentru susţinerea legăturilor amicale. Bărbaţii însemnaţi din ambele state cu ori şi ce ocasiune apĕra reciproc interesele acestor puteri. Astfel ḑiarul „Figaro" înregistrează nesce cuvinte ale lui Ignatieff, cari au mare însemnătate. Bismarck, ḑise marele bărbat de stat, va trebuí în cele din urmă sĕ cedeze Lotaringia şi o parte din Belgia, Franciei. Între Francia şi Rusia nu e de lipsă nici un contract, deoarece acest contract e firesc şi mai real chiar decât, când ar fi semnat, şi ḑilnic se întăresce tot mai mult. Zace în interesul Rusiei, ca Francia sĕ se îmbogăţească şi sĕ se întărească. Bismarck îşi va continua sistemul lui de agitaţiune, dar nu-i va fi favorabil. Ignatieff continuà, că are doveḑi la mână, că douĕ jurnale mari franceze în 1869 şi 1870 au primit unul 3 sute de mii şi altul 2 sute de mii de franci pentru ca sĕ agiteze la rĕsboiu, nimenea n'a sciut însĕ, că banii vin din Germania. Boulanger a devenit tot aşa de popular în Rusia ca şi în Francia, căci e omul ordinei şi şi-a câştigat încrederea armatei. Atacurile Germaniei în loc sĕ-l discrediteze, l au făcut mai plăcut ruşilor pe ministrul de resbel frances.

Rusia de altfel nu caută sĕ se strice nici cu celelalte puteri. Aceasta se poate observa din atitudinea ţarului faţă de Giers şi de Katkoff. Ţarul s'a supĕrat amar de purtarea lui Katkoff, şi a ordonat chiar pedepsirea lui. O aspră pedepsire ar fi şi urmat, dacă nu intervenia Pobedonoszew, care se bucură de multă încredere înaintea ţarului. Katkoff însuşi a trebuit sĕ meargă la Petersburg ş'apoi la Gatschina, unde împĕratul îi descoperì serioasa sa mâchnire. Lui Giers însĕ după cum scrie „Times", i a ḑis, că demisiunea n'ar fi la locul ei în momentele de faţă, şi în urma acestei declarări, Giers şi-a retras demisiunea. În genere a declarat împĕratul, că în Giers îşi pune cea mai mare încredere. De aici se conchide, că Giers va fi denumit de cancelar imperial; şi e greu de creḑut, că se va împliní vestea ḑiuariului berlinez „Post" care ḑice, că despre Katkoff se vorbesce, că o sĕ ajungă ministru de instrucţiune.

În ceea ce privesce Bulgaria jurnalul „Paris" aduce scirea, că Lobanow a adus la Viena cele mai amicabile asigurări şi a declarat, că Rusia nu e dispusă a întra pe teritoriul bulgar şi că aceasta atitudine are deplină aprobare şi a Franciei. — Regenţa urgează adunarea sobraniei încă pentru luna lui Aprile, căci nu mai are putere şi garanţă destulă de a putea conduce afacerile.

După o depeşă din Sofia, acolo a sosit scirea, că principele Ferdinand de Coburg ar fi dispus a primí alegerea sa eventuală la tronul Bulgariei, dacă ea s'ar sĕvêrşí în urma unei înţelegeri a tuturor cabinetelor europene. — De cumva însĕ nu s'ar putea efeptuí alegerea unui principe, atunci bulgarii au de gând a proclama pe sultanul de rege al lor şi va fi tot deodată şi rege al Macedoniei, astfel ca aceste douĕ ţeri sĕ fie sub o uniune personală, în tocmai după cum e statul dualistic austro-ungar.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român".

Mediaş, 30 Martiu, 1887. Dle Redactor! Un cas trist şi dureros pentru ori care fiu al bisericei noastre gr.-orientale, şi îndeosebi pentru credincioşii bisericei noastre din tractul protopresbiteral al Mediaşului, me silesce a ve ruga sĕ binevoiţi a da loc acestor câte-va şire în preţuitul ḑiar, ce redigiaţi.

E vorba de moartea şi înmormêntarea resp. petrecerea la cele vecinice a rĕmăşitelor pământesci ale mult iubitului şi regretatului paroch gr. or. în Mediaş şi protopresbiter al tractului Mediaşului

Dionisiu Chendi.

Defunctul, care şi-a dat nobilul seu suflet în mânile creatorului în urma unei boale repentine (apoplecsie) Joi, în 26 a lunei curente, Vineri în 27 a fost transportat în Şaros, în comuna sa natală.

Înainte însĕ de ce a-şi vorbí despre înmormêntarea defunctului, fie-mi permis a amintí vr'o câte-va date din vieaţa lui.

Fericitul în Domnul paroch şi protopresbiter, Dionisiu Chendi, s'a născut la anul 1820 în comuna Şaroş, unde tatăl seu era paroch.

După terminarea studiilor la anul 1843 s'a căsătorit şi s'a chirotonit de capelan pentru comuna Frâua. Mai târḑiu s'a dus paroch în comuna Buzd, de unde nu preste mult, — după moartea părintelui seu, s'a dus ca paroch în comuna sa natală Şaroş; eară după moartea protopresbiterului tractual, — socrul defunctului — autoritatea bisericei noastre ortodocse competentă i-a încredinţat administrarea acestui tract protopresbiteral.

Douĕḑeci de ani a lucrat defunctul în calitatea aceasta cu credinţă, evlavie şi devotament în via Domnului, până la anul 1885, când a fost ales, întărit şi chirotesit de protopresbiter al tractului Mediaşului, ocupând totodată ca atare, parochia centrală a tractului din Mediaş, menită pentru reşedinţa protopresbiterală.

Cu cât devotamênt şi cunoscinţă de causă a lucrat defunctul în via Domnului şi pentru binele obştesc ca administrator şi mai târḑiu ca protopresbiter, e evident, îndată-ce comparăm starea de acuma a tractului Mediaşului cu cea de atunci, când a primit dênsul în administrare acest tract.

Cu bucurie trebue sĕ constatăm, că prin diligința neobositoare şi stăruinţa de fer a defunctului, cualificaţiunea clerului din acest tract s'a ridicat la un grad mai corespunḑĕtoriu cerinţelor timpului, starea scoalelor noastre e îmbucurătoare şi afacerile fundaţionale au luat un avênt spre progres.

N'a pregetat defunctul nici când de a lucra cu toată inima pentru prosperarea bisericei sale şi a neamului seu. O dovadă eclatantă despre apreţiarea, ce şi-a câştigat reposatul în lucrarea pentru prosperarea bisericei înaintea superiorilor sei este şi împregiurarea, că Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit, Miron Romanul, s'a aflat îndemnat a trimite din sinul consistoriului pe 2 distinşi asesori consistoriali, ca sĕ dea defunctului onorurile cele de pe urmă. O dovadă puternică a iubirei, ce a nutrit o defunctul faţă de neamul seu, e „Reuniunea femeilor române" din Mediaş şi jur, care s'a înfiinţat mai numai la insistările dênsului şi a soţiei sale.

Numai prin asemenea însuşiri nobile şi merite şi-a putut câştiga defunctul iubirea tuturor, câţi l-au cunoscut, dovedită evident din partea acelora, cari nu numai din tractul Mediaşului, ci şi din îndepărtari mai mari au alergat spre a-i da onoarea din urmă, petrecându-l la locul cel vecinic.

În 29 a lunei curente, ḑiua înmormêntărei, deja pe la 1 oară după prânḑ începea sĕ se adune publicul; cătră 3 oare, pe când era anunţată înmormântarea, stradele comunei Şaroş erau îndesuite de lume.

La 3 oare a pornit conductul cu pompa cuvenită dela casa proprie a defunctului spre biserica noastră din Şaroş, unde s'au sĕvêrşit cele rituale.

Serviţele rituale, din causa mulţimei adunate, s'au sĕvêrşit în cimiterul bisericii, sub înţeleapta conducere a Preacuvioşiei Sale părintelui archimandrit şi ases. cons. Dr. Ilarion Puşcariu din Sibiiu, asistat de şase preoţi şi un diacon, în frunte cu P. O. D. protopresbiter şi ases. cons. Zacharia Boiu din Sibiiu, preoţii: G. Marian din Brateiu, I. Bozăşan din Moşna, G. Crişan din Mediaş şi V. Isailă din Bertan, şi diaconul ceremonial al archiepiscopiei noastre Sergiu Medean din Sibiiu.

Între mulţimea îndesuită în cimiterul bisericii se puteau observa representanţii diferitelor confesiuni din loc şi jur precum şi toţi fruntaşii ai acestui ţinut fără deosebire de confesiune şi naţionalitate.

Pe faţa celor presenţi, cari cu o atenţiune încordată ascultau rugăciunile, ce se îndreptau la ceruri pentru odichna sufletului reposatului, era evidentă înduioşarea şi durerea, obvenită din causa perderei iubitului lor paroch şi protopresbiter.

Predica a fost ţinută din partea P. O. D. protopresbiter şi asesor consistorial Zacharia Boiu, care prin cunoscuta i elocinţă proprie dênsului a stors multe lacrimi din ochii ascultătorilor.

La mormênt s'a mai ţinut un cuvênt funebru din partea dlui D. Roman din Mediaş, care espunênd meritele reposatului şi perderile, ce au trebuit sĕ îndure tractul Mediaşului prin incidentul acesta trist, mulţămesce totodată, în numele familiei reposatului, publicului pentru iubirea manifestată cu ocasiunea aceasta.

Ear' după astrucarea rĕmăşiţelor pământesci ale reposatului ne-am indepărtat cu toţii, meditând la deşertăciunea acestei lumi şi la perderea, ce am îndurat şi oftând din inimă, ca memoria vrednicului paroch şi protopresbiter Dionisiu Chendi sĕ fie eternă şi în veci binecuvêntată! *Un participant.*

Principele Alecsandru al Bulgariei.

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare.)

Capitolul XIII descrie revoluţia din Filipopol şi rĕsboiul sêrbo-bulgar.

Pe când principele se afla la Varna, sosiră doi trimişi din partea comitetului central secret din Filipopol, Rizoff şi Curteff, cu însărcinarea din partea lui Caraveloff de a comunica principelui, că în urma unei decisiuni a comitetului lor, revoluţiunea va isbucní în Rumelia între 27 Septembre şi 2 Octombre. Principele fu tare surprins de această veste, însĕ nu i dete nici o însĕmnătate de oare-ce adeseori i-se făcuse asemenea comunicări. Cu toate acestea el căuta sĕ convingă pe trimişi, că timpul actual e tocmai rĕu ales pentru revoluţie şi îi rugà sĕ comunice aceasta pretenilor lor. Cei doi soli se convinseră pe deplin de esactitatea cuvintelor principelui şi plecară făgăduind, că vor lucra în sensul principelui. Dar n'au putut împliní făgăduiala lor, căci înainte de a ajunge acasă, revoluţiunea isbucnise.

Unul din cei mai aprigi luptători pentru unirea Rumeliei, Zacharia Stoianoff*) fu arestat la Tatarbazarjik în urma poruncei guvernului, însĕ inmediat după aceea fu liberat de către resculaţi şi dete apoi semnalul de revoltă.

---

*) Zaharia Stoianoff e un tip bulgar din cele mai interesante. Fost odată cioban, el s'a înălţat printr'o silinţă necurmată la unul din primii şi cei mai inteligenţi scriitori bulgari. Pe lângă aceasta e un om modest şi nepretenţios. E un patriot înfocat, sincer, incoruptibil [illegible] vadă a poporului seu.

Planul era astfeliu întocmit: În noaptea de 17 spre 18 Septembre, la oara 12 sĕ între în oraş şi sĕ fraterniseze cu trupele, cari erau deja câştigate şi apoi sĕ meargă spre conac. Guvernul însĕ căpătase de scire despre aceasta şi cum sosiră conspiratorii fură întimpinaţi de către geandarmi. Se puse mâna pe proclamaţia tipărită la 10 oare noaptea şi se făcură o mulţime de arestări. Tocmai pe la oarele 3 spre dimineaţă o bandă, ce venia despre Konar reuşì sĕ între în oraş. Acolo ea se unì cu trupele, ce veniau şi plecară spre conac cu strigătele: Jos şarlatanii, trăiască unirea! Trăiască principele Bulgariei, Alecsandru! Guvernorul general Crestovici fu nevoit sĕ părăsească conacul seu, de unde fu dus la Sofia.

Tot în aceea ḑi (18) pe la oara 1 principele primì la Varna scirea telegrafică despre acele întêmplări şi îndată, înainte de a mânca prânḑul, plecà la Varna la staţiunea telegrafică pentru a lua informaţiuni. El voia mai întâiu de toate sĕ se pună în comunicaţiune cu ministrul-preşedinte Caravelow. Acesta însĕ nu era de găsit nicăiri, de oare-ce plecase din Sofia liniscit, când auḑise, că principele consiliase pe trimişii sĕ fie linisciţi. După multă căutare el fu găsit în Têrnova. Sfatul seu era, ca principele sĕ se supue voinţii poporului. Depeşi din toate părţile Rumeliei sosiră şi însciinţară, că a fost proclamat ca principe. Trupele rumeliote primiseră ordinul de a înainta spre hotar.

Într'o astfel de situaţiune decisiunea nu era grea pentru principe. El vĕḑu, că tot poporul bulgar e pentru unire şi că datoria sa ca principe bulgar e de a nu se opune voinţii poporului seu.

— Sunt sigur, ḑicea el, că pun în joc persoana mea, dar puţin îmi pasă, sunt mulţumit, că pot face un bine ţĕrei mele.

Pentru a nu contraveni etichetei şi formalităţilor, el telegrafà împĕratului Alecsandru, îi povestì, cum s'a întêmplat totul şi că e silit sĕ se supue voinţii naţionale. Mai rugà pe impĕratul Rusiei sĕ nu refuze sprijinul seu Bulgariei.

Principele merse apoi la Rusciuc, de acolo la Têrnova, unde sosì la 29 şi chemà inmediat la telegraf pe Cantacuzin, cu care convorbì şi-l însărcinà sĕ mobiliseze inmediat armata. Camera fu convocată în sesiune estraordinară pentru 22 Septembre şi principele luase o proclamaţiune către popor, prin care recunoasce ca fapt împlinit uniunea. După aceea plecà la Filipopol, însoţit fiind de Caravelow şi Stambulow.

Rusiei nu-i convenia de loc această unire sub principele Alecsandru, căci singurul scop, ce urmărea dênsa, era, măturarea principelui din Bulgaria.

Poporul era entusiasmat pentru principe, el era dispus sĕ facă ori ce sacrifice pentru a menţiné unirea. Numai Zancow complota în Sofia cu agentul rus Kojander şi se rostia contra unirei — fiind că nu o făcuse el.

Camera sĕ întrunise în Sofia, votà un credit de 10,000,000 pentru casul, dacă unirea va necesita această sumă, ear principelui trimise o adresă de mulţămire, prin care îi arĕtà recunoscinţa, că a luat în mâna sa puternică aceasta măreaţă operă.

La 23 sosì ordinul din Copenhaga, ca toţi ofiţerii ruşi sĕ plece din armata bulgară. Camera talegrafà inmediat împĕratului rugându-l sĕ revoace acel ordin. Împĕratul însĕ rĕmase neclintit în hotărîrea sa, căci principele Alecsandru îi stătea în drum.

Principele, când auḑì despre aceasta comunicà îndată camerei, că e gata sĕ abḑică în cas dacă unirea Bulgariei va fi salvată prin abḑicerea sa. Camera refuzà aceasta.

Situaţiunea devenise grea pentru Bulgaria. Dela sud Turcia stătea ameninţătoare; Sêrbia din spre apus era gata sĕ năvălească în Bulgaria; trupele rumeliote erau puţine în numĕr (12 compănii) şi rĕu esercitate, artilerie şi cavalerie mai că nu era de loc, şi armatei bulgare fură luaţi toţi ofiţerii.

Principele în faţa acestei situaţiuni dete în primul rênd lui Stranski guvernarea Rumeliei. Organizà armata rumeliotă, luând din puţinii şi tinerii ofiţeri ai armatei bulgare îi dădu compăniilor rumeliote şi formà din ele 32 batalioane.

Principele avênd teamă de un atac din partea Turciei, concentrà toate forţele bulgare de-a lungul graniţii Macedoniei, ear pe de altă parte stăruì pe lângă sultan sĕ recunoască unirea ca fapt împlinit.

(Va urma)

Varietăţi.

* (Noul preşedinte al Academiei Române.) In locul dlui I. Ghica, s'a ales de preşedinte al academiei române dl M. Cogălnicean. Balotagiul se ḑice, că a fost viu între d-sa şi dnii N. Creţulescu şi Haşdĕu.

* (Convocare.) P. S. Ioan Popasu episcopul Caransebeşului prin un circulariu din 29 Martie st. v. declară de convocat sinodul ordinar din anul acesta al eparchiei Caransebeşului pe Dumineca Tomei 12 April st. v.

* Foaia oficioasă rusască „Prawitelstwennj Wjistnik", publică un articol de tot interesant sub titula: „*Starea bisericei ortodocse din Austro-Ungaria*". Acest articol e un estras din o representaţiune, ce o a adresat procurorul general al sântului sinod, Pobiedonostzew, ţarului, în care intraltele espune starea tristă a bisericei ortodocse din Austro-Ungaria, ḑicênd: că aici toate tradiţiunile de stat şi posiţiunea dominantă a bisericei rom. cat. sunt contra religiunei gr. or., şi bisericei greco-orientale i-se pun toate pedecile spre desvoltare. Propaganda bisericei apusene se bucură de o mare libertate şi proselitismul, fiind protegiat, se lăţesce prin toate locurile. Tradiţiunile Austro-Ungariei sunt şi ale bisericei apusene, d'aceea se înjosesce aşa de tare biserica ortodocsă a românilor, a serbilor şi a altora. Ortodocsii din Austro Ungaria merită o altă tractare şi o libertate neconturbată în desvoltarea lor

* Cu începutul anului scolastic 1887/8 28 Sept n. vor deveni *vacante vre o 80 de locuri la scoala pentru cadeţii de artilerie din Viena.* Cei ce vor sĕ fie primiţi în cursul I sĕ fie absolvat 5 clase gimn. ori reale, eventual şi 4 cu eminenţă. La cursul al II-lea pot reflecta absolvenţii unei scoli secundare complete, posedând bine limba germană. Reflectanţii îşi pot adresa cererile la comanda pentru cadeţi de artilerie în Viena (Arsenal) până la 25 Julie a. c. Detaiuri asupra condiţiunilor de primire se pot căpĕta dela librăria L. W. Seidel şi Sohn, Viena.

* Cu începutul anului scolastic 1887/8 anume până în 1 Sept. se primesc la scoala de pioneri din scoalele civile reale şi gimnasiale, acei tineri cari au absolvat cu succes cel puţin 5 classe. Cererile de primire sunt a-se înainta cel mult până în 30 Iuliu n. la comanda scoalei din Hainburg, dela care va puté căpĕta şi informaţiuni detaiate.

* Moneta de suvenire, ce comitetul central din Caransebeş a dispus sĕ se bată în memoria serbărei *iubileului de 50 de ani ai preoţiei Preasfinţitului P. Episcop diecesan Ioan Popasu*, până la s. Pasci va fi terminată, şi anume în mai puţine esemplare de argint şi în 1000 bucăţi de bronz. Aceasta frumoasă medalie se esecuta după concepţiunea architectului român *Adrianu Diaconu*, în mărime de 35 milimetri ($1\frac{1}{2}$) diametru, adecă va fi cu mult mai mare decât un florin de argint, şi cam ca un taler. Pe de o lăture, se poate vedé circumscripţiunea: „În memoria iubileului de 50 de ani ai preoţiei," apoi, încunjurate de o cunună de lauri, patru inscripţiuni de ani anume, mai de asupra: 1808 (anul nascerei Preasânţiei Sale), la mijlocu 1847—1865 (anii sânţirei de preot şi de episcop), şi de dinjos, în cifre mari, dominante, anul Iubileului 1887. Cealaltă lăture cu circumscripţiunea: „Ioan Popasu, Episcopul Caranşebeşului" arată în profil partea superioară a chipului P. Sale în ornat bisericesc, cu coroana în capu şi cu toiagul în mână. Două sute de bucăţi vor avea şi toarta, potendu-se poartă ca medailoane, ear celelalte se vor putea procura cu sau fără etuiure, dela librăria diecesană din Caransebeşiu.

* (Aniversarea morţii lui C. A. Rosetti.) Cetim în „Românul," că la 8/20 Aprile, împlinindu-se doi ani dela moartea lui C. A. Rosetti, toţi, cei cari voesc sĕ aducă în aceea ḑi, un omagiu memoriei sale, sunt rugaţi a trimite inmediat numele şi adresa lor la redacţiunea „Românului", 10 calea Victoriei.

Cei din judeţe sunt rugaţi a trămite prin scrisoare adesiunea lor.

În timpul sĕrbătorilor Pascilor va apĕré un numĕr escepţional al „Românului", care va fi în întreg consacrat memoriei fundatorelui seu şi va conţiné mai multe din scrierile inedite ale lui C. A. Rosetti. În acel numĕr va fi reprodus un desemn al cabinetului de lucru, al lui C. A. Rosetti, făcut după o fotografie luată în ḑiua morţii sale.

Persoanele, cari vor se primească acest numĕr suplimentar, sunt rugate a trămite 20 bani, în mărci poştale la administrarea „Românului".

* (Visuri. . . . .) În capetile „patrioţilor" nostri nu se mai elevă fără visuri pline de ilusiuni. Reuniunea de maghiarisare, respective cultur-egyletistii sunt recercaţi din toate părţile, ca viitoarea adunare generală sĕ se ocupe serios cu cestiunea colonisării secuilor în Câmpie. Cu alte vorbe, „patrioţii" nostri vreau sĕ fericească pe secui, colonisându-i printre bravii români de pe câmpie, cari însuflă groaza în castrele maghiarimii. Unele foi unguresci se tem, ca nu cumva românii de pe câmpie sĕ „valahiseze" şi pe puţinii secui colonisti, căci se pricep bine la aceasta, deoarece multe mase de maghiari au românisat; de aceea, şi ḑic ele, că trebue aprovisionaţi încât sĕ nu ducă nici o lipsă. — Noi, nu ne temem de nimic, ci cunoscênd vitalitatea acestui energic popor de pe câmpie, care a străbătut prin timpuri de grea încercare şi ş'a păstrat cu sfinţenie naţionalitatea, putem prorocí „patrioţilor" nostri, că de ce se tem nu vor scăpa, şi astfel precum „fericirea" ceangăilor bucovineni a fost vis, amarnic vis va remâné şi fericirea secuilor printre bravii câmpeni.

* (Donaţiune.) Dl Nic. *Barbu*, secretar magistratual în pensiune, un bărbat, care a avut rol în mişcările naţionale dela 1848 — a donat biblotecei casinei române din Orĕştie 46 bucăţi de cărţi, dintre cari cele mai însemnate sunt următoarele:

Istoria pentru începutul românilor în Dacia, întogmită de Petru Major de Dicio-Sanmartin, tipărită în Buda la anul 1812 cu slove cirile în original.

Cronica românilor şi a mai multor neamuri de George Sincai, tomul I cuprinḑĕtor de materie istorică dela anul 86 după Domnul Christos până la anul 1839 inclusive, tipărită în Buda la anul 1844 cu slove cirile în original.

Elemente linquae daco-romanae sive valachicae etc. etc. de Sincai George, tipărită în Buda la anul 1805.

Gramatica românească şi nemţească pentru tinerimea naţională întocmită de un pretin al naţiunei române, tipărită de Rudolf Orgidan în Braşov cu slove cirile la anul 1839.

Tesaurul de monumente istorice pentru România atât din vechi tipărituri, cât şi din manuscripte, cea mai mare parte străine, adunate, publicate în prefaţiuni şi note ilustrate de A. Papiu Illarian la a. 1862.

Gramatica românească de Nicolae Balasescu tipărită la anul 1848.

Manual de filosofie tipărit în Bucuresci de A. Treboniu Laurean cu litere la anul 1848.

Vestita bătălie dela Călugăreni despre gloria românilor de A. Pelimon la anul 1848.

Elemente de limba română după dialecte şi monumente vechi de Timoteiu Cipariu canonic gr. cat. tipărită în Blaş, anul 1844.

Metod de educaţiune sau crescerea vechilor egipteni, persieni, greci şi romani lucrată de Moise Botta la anul 1858.

Anticile romanilor acum ântâia oară românesce scrise de Damaschin T. Bojinca (antiquitates romanorum, tipărite în Buda la anul 1853.

Animadversio in Disertationem Hallensem sub titulo „Erweis, dass die Wallachen nicht römischer Abkunft sind etc. etc." — cui adnectitur fide dignis scriptoribus facta Probatio Vallachos esse veros Posteros Romanorum Auctore Damasceno Th. Bozsinca, Pestini edita an 1827.

Poesie şi prosă de Justin Popfiu Tom. I anul 1870.

Prin aceste cărţi donate bibliotecei casinei, care acum se află în înfiinţare, a primit un dar preţios, pentru care generosului donator i-se cuvine cea mai călduroasă mulţămită.

* (Cu privire la jaful din Vulcoiu) tabla regească din Murĕş Oşorheiu a întărit sentinţa tribunalului din Alba Iulia, a achitat însĕ pe şepte indiviḑi, cari au fost acusaţi în procesul criminal din incidentul furtului de aur din Bucium. Celorlalţi, cari au mai fost improcesuaţi li-s'a socotit timpul, cât au fost arestaţi preventiv în pedeapsă totală. Cei condamnaţi au de a rĕsplătí prin bani 1609 fl. 96 cr.; 702 de galbeni împĕrătesci, precum şi spesele de înmormêntarea nenorocitului cassariu cu 300 fl. v. a.

* (Mulţămită publică.) Fiind surprinsă foarte plăcut comuna noastră bisericească Agârbiciu în Dumineca Floriilor prin procurarea şi donarea unei cruci frumoase pentru prestol din partea credincioşilor: Ioan Turean, Daniil Corpodean, Vasilie Băjinean şi soţiile acestora; mai departe prin donarea unui sticharIu din partea P. O. D. protopresbiter Petru Roşca şi a trei perdele frumoase pentru dverile altariului donate tot prin sus-numitul protopresbiter din un venit lateral, cari toate s'au sânţit în aceasta săntă sĕrbătoare, se simte plăcut îndatorat sub semnatul comitet a aduce şi pe aceasta cale cea mai cordială mulţămită numiţilor donatori preste tot, şi în special P. O. D. protopresbiter, care în decurs de abia mai bine de un an, n'a cruţat nici o osteneală, ci esploatând toate ocasiunile au înzestrat biserica noastră cu odoară în preţ mai mult de 200 fl. fără ca spre acest scop sĕ se fi spesat din al bisericei vre-un cruceriu. Prin aceasta faptă şi prin recăştigarea unui fond de bucate pentru birerica noastră P. O. D. protopresbiter a potenţat la cel mai înalt grad iubirea şi respectul ce-i datorează credincioşii sei parochieni, pe cari îi păstoresce cu multă iubire şi cea mai mare bunăvoinţă, ca un adevĕrat părinte sufletesc.

Comitetul parochial gr. or. din Agârbiciu.

* (Limba universală.) Mai în ḑilele trecute s'au deschis câteva cursuri pentru studiarea limbei universale, „volapük", la care s'au înscris ascultătorii cu sutele. Cestiunea acestei limbi universale inventată de un anumit Schleier, devenì obiect de discusiune şi aḑi ea are în Viena o mulţime de aderenţi,

cari aşteaptă resultate enorme dela limba nou inventată. De-ocamdată sĕ se înveţe, ca sĕ poată fi întrodusă în corespondenţa comercială în locul alor trei limbi usitate pănă aci (englesa, francesa şi germana) şi apoi încetul cu încetul se va încetăţenì ea şi pe celelalte terene. Cam acesta e resonamentul volapiküştiilor.

* (Bibliografic.) În ediţiunea librăriei N. J. Ciurcu în Braşov a apĕrut „Resunetul“ culegere de cântece naţionale pentru usul tinerimei de ambele secse. Ediţiunea a II-ua. Preţul 25 cr. Aceasta ediţiune e bogată în cântece de tot soiul şi o recomandăm călduros. — Au apĕrut apoi din „biblioteca copiilor“ Nr. 17 „Omul frumos“ poesie de A. Murĕşan. „O familie fericită“ (din istorioarele lui Andersen) trad. de J. Popovici. — Nr. 18 „Armeanul neguţător“ şi „fiul seu Gherghel,“ poveste de Rebreanu. „Bunica evlavioasă“ (traducere de J. Popovici „Ghîcitori“.) — Nr. 19 „Norocul şi mintea“ poveste de J. Pop Reteganul. — Nr. 20. „Rĕrnuşca“ istorie populară de S. Fl. Marian.

— Nr. 7—8 din „Transilvania“ a apărut cu următorul sumariu: Institutele de credit şi de economii. — Raportul direcţiunei institutului de credit şi de economii „Albina“ în Sibiiu. — Academia română. Sesiunea generală din anul 1887. Raportul secretariului general asupra lucrărilor făcute în anul 1886—87. — Urmări ale rĕsboiului vamal dintre Austro-Ungaria şi România. — Despre limba ţigănească în raport cu alte limbi. — Proces verbal al comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 4 Martie st. n. 1887. — Bibliografie. — Conspectul cărţilor întrate la biblioteca asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în decursul anului 1886. — Scoala superioară de fetiţe din Sibiiu, colecte. (Continuare din Nr. 3—4).

— „Romänische Revue“ foaie lunară politică-literară apare în Reşiţa (Ungaria) sub redacţiunea şi editura dlui Dr. Cornel Diaconovich. Fascicolul trei din Martie e de următorul cuprins: Ludwig von Mocsáry. — Romän. Geschichts- und Sprachforschung. (Aus dem Jahresberichte der Academia Română). — Rundschau. (Die Magyaren ausser Ungarn. — Der magyarische Nationalstaat. — Zur Affaire Mocsáry. — Oesterreich-Ungarn und Romänien vor dem Abschlusse des Handelsvertrages. — Romanisirte Magyaren. — Magyarische Culturbestrebungen. Zur Lage der romän. Schulen in Ungarn. — Die Consolidirung des ung. Staates. — Die Nationalitäten und der Landsturm. — Wesshalb wird die romänische Sprache unterrichtet? — Michael Pavel. — Staatsfeindliche Agricultur. — Namensmagyarisirung.) — Die Romänen in Macedonien, Thracien, Thesalien, Epirus und Griechenland. Aus dem romänischen des D. Bolintineanu geschöpft und frei bearbeitet von P. Broşteanu. (Schluss.) — Lieder, von Mathilde Kugler-Burla, deutsch von Leon Schönfeld, (Wien). — Das Blumenmädchen von Florenz, von V. Alexandri, deutsch von L. Schönfeld. Schluss. — Dr. Albert Amlacher. — Literatur und Kunst. (Die Academia Română. — Von der Bucureşci-er Universität. — Romänische Talente.)

Oferte.

Pentru ajutorarea femeei din Dêncul-mare ce a născut 3 prunci (Nr. 33 „Tel. Rom.“) a întrat următoarele contribuiri:

Eliă Măcellariu, cons. guvern. în pens.	fl.	1.—
Ioan Popescu, prof. sem.	„	1.—
Dr. Ilarion Puşcariu, archim. ases. cons.	fl.	1.—
Nicolau Strĕvoiu, advocat	„	1.—
Nicanor Frateşiu, protosin. secret. cons.	„	1.—
Iacob Bologa, cons. aulic în pens. .	„	1.—
Ioan Rusu, protopresbiter	„	1.—
Parteniu Cosma, director esecutiv al institutului „Albina“	„	1.—
N. N.	„	1.—
Dr. Octavian Rusu, advocat	„	1.—
Suma .	fl.	10.—

Posta redacţiunei.

Dlui D. R. în M. Am primit deja o corespondenţă în aceasta materie tot de acel cuprins.

Loterie

Mercuri în 13 Aprilie 1887.

Sibiiu: 69 74 7 81 65

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 12 Aprilie n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung de 6%	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	113.—	113.—
Renta de aur ung. de 4%	101 90	102.05
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	99.75	98.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
Galbin	5.98	5 95
Napoleon	10 0	10 06
100 marce nemţeşti	62 42½	62.45

Nr. 131 [1575] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Doican din comuna Sebeşul-inferior, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 10 Februariu a. c. Nr. 268 B. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din venitele parochiei de classa a treia, Sebeşul-inferior.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispoziţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek,) pănă la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al Avrigului.

Avrig, 16 Martiu, 1887.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 269 [1573] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lêngă betrânul paroch Ioan Hociotă în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr:) se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din venitele suscitate.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi asterne petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor din vigoare la sub-semnatul în terminul susarĕtat.

Sibiu, 26 Ianuariu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Închiriare.

În Şeica-mare (Nagy-Selyk) se află de închiriat pe **3 s'au 6 ani,** eventual de vêndut pe veci **o casă din material solid în mijlocul pieţei cu 3 odăi, o culină şi o boltă, spre piaţ şi pivniţă sub toate casele,** precum şi **un grajd pentru 12 vite.**

Informaţiuni mai de aproape se pot primí dela proprietariul **Mozes Kappel** în Caltwasser (Hidegviz), posta ultimă Nagy-Selyk. [1575] 2—3

Nr. 827 [1574] 2—3

Publicare de concurs.

Postul de notariu cercual al comunelor împreunate Săcel, Aciliu şi Magu cu reşedinţa în Săcel, devenind vacant, pentru ocuparea aceluia se escrie concurs.

Cei ce doresc a câştiga acest post, care este împreunat cu salariu anual de 500 fl. şi cu tacsele statorite în tarif pentru lucrări private, sunt provocaţi a înainta cererile lor instruate conform dispoziţiunilor articlului de lege I din anul 1883 la subscrisul pănă în finea lunei Maiu a. c.

Sĕlişte, în 3 Aprilie, 1887.

Pretorul suprem:
Liviu de Lemény.

Nr. 496 [1572] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Ocna-inferioară, cu venit anual de 400 fl. 31 cr. se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul, dela carele pot lua informaţiuni detaiate privitoare la venitul parochial.

Sibiiu, 8/20 Martiu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Simion Popescu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 11—26

F ă i n ă.

Drojdii.

Pentru **sĕrbătorile Pascilor** recomandă **tot soiul de**

Făină

de cualitatea cea mai escelentă probată, şi cu preţurile ficse moderate

Michael Lienerth

comerciu de făină şi producte,

piaţa mare în palatul bar. Bruckenthal.

Depositul

primei mori de turbine cu suluri în Sibiiu a dlor
J. J. Keil & S. Connert. [1576] 1—1

Drojdii.

F ă i n ă.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara **(Schässburg-Segesvár)**

piaţa de sus **Nr. 168**

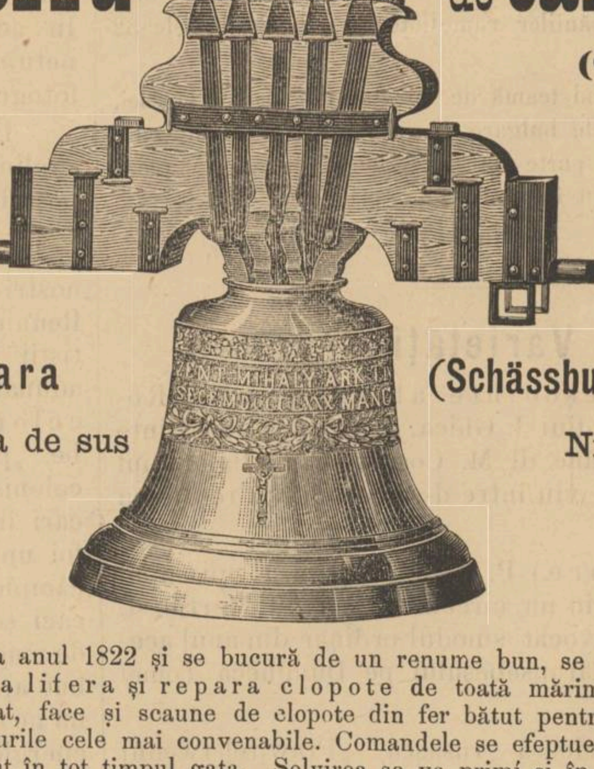

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1536] 4-10

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 36 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Aprile, 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Martie 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Din causa sântelor sĕrbători ale „Învierii Domnului“ numĕrul procsim va apărea Joi în 9 Aprile.

Sibiiu, în 3 Aprile.

Dintre toate sĕrbătorile din biserica creștină nici una nu este așa de importantă, ca și ḑiua învierei, nici una nu se poate asemĕna cu ea, în ce privesce însemnătatea și mărimea ei.

Învierea Domnului rumpe puterea iadului, sdrobesce porțile cele ferecate, care ținea încuiată omenimea încă dela pĕcatul strămoșului Adam, și deschide porțile raiului cele închise deodată cu scoaterea strămoșilor noștri din Edem. Prin învierea sa fiul lui Dumneḑeu a pecetluit opera mêntuirei neamului omenesc, începută cu venirea sa pe pămênt.

Biserica și distinge această sĕrbătoare între toate sĕrbătorile domnesci. Premerge acesteia postul de 40 de ḑile, premerg frumoasele ceremonii din sĕptĕmâna patimilor, și urmează apoi sĕptĕmâna cea luminată, urmează ḑilele de veselie pentru regenerarea neamuluui omenesc.

Chiar și natura îmbracă altă haină spre Pasci, reînvie și ea simbolisând învierea Domnului, și cu aceasta învierea neamului omenesc.

Bucuria este generală la această sĕrbătoare, căci Pascile ne aduc oauĕ roșii. Un proces plăcut se petrece în sufletul fiecărui om, plăcuta aducere aminte de copilăriă, când atât de tare se bucură copilul,că poate lua pasci, și poate ciocăní cu oauĕ roșii.

Datori suntem și noi sĕ pregătim pre cetitorii nostri pentru această mare serbare, datori suntem sĕ punem la o parte lucrurile, cari ușor pot turbura bucuria, de care trebue sĕ fie cuprins tot sufletul crestinesc la aceasta sĕrbătoare, datori suntem a tăcé cel puțin, dacă lucruri de bucurie nu putem spune spre bucuria românilor în general.

Ca și când sfinții Părinți ai bisericei cu duch prorocesc ar fi prevĕḑut cursul lucrurilor în statul nostru cu nemulțămirea generală, și cu învrăşbirea de tot soiul, de ḑiua învierei a legat luminarea neamurilor. „Sĕ ne luminăm cu prăsnuirea, și unul pe altul sĕ îmbrățișăm.“

Sublima învĕțătură dumnezeească. „Sĕ ertăm toate pentru înviere“!

Eată biserica cea adevĕrată, care nu admite taliunea, eată biserica, care nu mai cere ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte, eată biserica, care nu mai stă în serviţiul Dumneḑeului celui resbunătoriu.

Eată în cele din urmă biserica, care voesce, ca la ḑiua cea luminată, tot crescinul sĕ aibă parte de bucurie, tot omul sĕ aibă oauĕ roșii, și ea ne dă și formula, prin care cu toții putem ajunge la bucurie: Sĕ ne luminăm și sĕ ertăm.

În adevĕr la noi lucrurile așa au ajuns de departe, încât numai formula dată de biserică, formula dată în „Mărirea“ dela cântările de laudă, poate sĕ ne împace, ca sĕ putem simțí bucuria cea adevĕrată, care o cere biserica.

Noi suntem învrăşbiți în stat, care cu toate puterile urmăresce tendențe separatistice în interesul unei singure rase. Suntem învrăşbiți noi între noi în biserică, suntem învrăşbiți în viața socială, învrăşbiți chiar în vederile noastre politice, învrașbiți chiar în cele confesionale. Urmarea este, că am pus la o parte duchul păcei cei mai mulți, am început a ne persecuta, a ne hulí unii pre alții în cele ale noastre și în cele confesionale

Sĕ ḑicem fraților și celor ce ne uresc pe noi: „Sĕ ertăm toate pentru înviere.“

Cu tot noianul de necaḑuri, sumedenia de materie de ceartă, cu toată dispoșițiunea sufletească a oamenilor de a ne face viața amărîtă, totuși ne putem și noi bucura la ḑiua învierei.

Sĕ ertăm deci toate, sĕ le ertăm pentru înviere, sĕ ne luminăm cu prăsnuirea, și ca frați, ca cetățeni puși de soarte pe aceste locuri, sĕ ne îmbrățișăm, și cu inima împĕcată sĕ prăsnuim învierea Domnului

A P.

Declarațiunea contelui L. Thun.

Cuvêntarea contelui Thun, ținută ḑilele trecute în parlamentul senatului imperial din Viena, a produs mare sensațiune în publicistica dela noi — și parte și în cea din afară.

Cu deosebire s'au supĕrat tare, publicistii unguri, în special cei dela „Pester-Lloyd,“ cari representă fața cu străinătatea vederile cercurilor unguresci despre afacerile comune în monarchia noastră.

Pentru rectificarea sa vine acum fostul ministru de odinioară la despărțĕmêntul cultelor, contele Thun, și publică în clericalul „Vaterland“ din Viena o declarațiune, în care arată, că cuvêntarea lui a fost rĕu înțeleasă, și și mai rĕu interpelată.

Reproducênd rectificarea, de care e vorba, „Pester Lloyd“ află materie de polemie. Face adecă descoperirea, că în declarațiunea contelui Thun este o lacună, și anume nu și-a revocat cuvintele, în ce privesce provisoriatul dualismului.

De aici vin apoi ḑiaristii din Budapesta, și deduc, că contele Thun ar dorí un definitiv cu dictatura de sub periodul absolutistic.

Eată declarațiunea:

Contraḑicerea, ce o am sulevat în casa magnaților parlamentului în 28 Faur a. c. contra espresiunei, „monarchia austro-ungară“ a aflat o aprețiare diferită în jurnalele de dincoace și dincolo de Laita, precum și în foile strĕine. În unele jurnale ungare ea se desfășură din ură și cu dispreț către mine, cari în parte sunt îndreptate asupra activității mele de odinioară ca ministru. Posițiunea mea de atunci ca ministru de resort, în o periodă a unei dictaturi după sguduire, a stărilor de atunci și a baselor monarchiei îmi impune datorința de discrețiune și la această vătĕmare acele insinuări nu me vor seduce. Trecutul aparține istoriei; activitatea mea politică de acum are a se marginí la present și la viitoriu.

Trăim într'un timp, în care se află diferință de opiniuni asupra împregiurărilor de mai înaltă însĕmnătate politică. Nimic nu e în astfel de casuri mai de regretat și soluțiunei favorabile a cestiunilor de ceartă mai zăbovitor, ca întrebuințarea de vorbe, a căror înțeles e neesact. O astfel de vorbă e și: dualismul. În vorbirea mea n'am întrebuințat acest cuvênt, cu toate acestea mi se impută, a fi pĕcătuit contra dualismului, din causă, că l'aș fi numit ca un ce provisoriu.

Încă diploma din Octombre a statorit un așa numit dualism; eu totdeauna m'am arĕtat, ca aderent al ideilor constructive din aceea diplomă.

În legile pactului dualistic din anul 1867/8 dualismul a primit basă durabilă și a ajuns la valoare legală și practică

FOIȚA.

Mlaștina de turfă.

(Narațiune de Alecsandru L. Kielland.)*)

Sus deasupra câmpiei sbura un corb bĕtrân și cu minte.

El mai avea cale lungă de mai multe mile în spre apus, pănă la malul mării, ca sĕ desgroape o ureche de porc, grijită acolo încá în timpurile cele bune. Era acum toamna târḑiu și nutreț ca în palmă.

Când veḑi un corb — ḑice tata Brehm — trebue sĕ te uiți numai împregiur, ca sĕ-l zăresci pe celalalt.

Dar acum îți puteai încorda ochii în partea, dincotro venia corbul bĕtrân și cu minte, — el era și remase singur. Fără nici o grijă, luneca numai dus de puternicile lui aripi negre ca cărbunele prin vĕzduchul cel gros de pîclă, oblu spre apus, fără de-a scoate vr'un sunet.

Și cum sbura el încet și cu cumpĕt; ochii sei ageri priviau regiunea de jos, și corbul bĕtrân se nĕcăjia.

Vărgile acele verḑi și galbine se sporeau acolo în jos din an în an; bucăți de bucăți rupiau ele din solul străvechiu; apoi se zidiră căscioare cu acoperișe de țiglă roșie; hoarne mărunte și suluri groase de fum de turfă — pretutindenea oameni și lucruri omenesci.

Își aducea bine aminte încă din anii sei de copilărie — har Domnului trecură câteva ḑeci de ani de atunci — că era loc de ajuns pe aici pentru un corb harnic și casa lui întreagă: sol străvechiu, lung și nemărginit, iepuri tineri și pasĕri mĕrunte cu grămada, colo la malurile mării gâsci sĕlbatice cu ouă mari, frumoase, — cu o vorbă, mezelicuri de toată seama, cum ți poftia inima.

Ear acum sta casă lângă casă, holde galbine ca aurul și liveḑi înverḑite, ear hrana atât era de slabă, încât un corb cinstit trebuia sĕ sboare miluri întregi din hatîrul unui fleac de ureche de porc.

Oamenii! Da oamenii! Paserea bĕtrână îi cunoscea prea bine.

El crescuse între oameni și încă între unii de neamul cel mai ales. La curtea marelui proprietariu în apropierea nemijlocită a orașului și a petrecut el anii din copilărie și junie.

Dar acum de câte-ori trecea în sbor peste curțile acelea, se înălța tare sus în vĕzduch, ca sĕ nu fie cumva cunoscut. Căci dacă vedea jos în grădină o față femeească, i-se părea, că este domnișoara cea tinĕră cu pĕrul pudrat și panclicile franțuzesci; cu toate că era fata ei căruntă și cu căița de vĕduvă pe cap.

Cum a dus-o el între domnii aceia aleși?

Apoi — așa între ele — cum o iai. Hrană îmbelșugat și mult de învĕțat; vorba e, că totuș era el prinsoner, în anii cei dintâi cu aripa stêngă ciuntată, ear mai târḑiu la „parole d'honneur“, cum ḑicea coconul cel bĕtrân.

Și el a călcat aceasta parolă; și s'a întêmplat asta într'o dimineață minunată de primăvară, când zărise o femeiușcă neagră și lucioasă de corb sburând, pe deasupra grădinii.

După câtăva vreme trecuseră mai multe ierni — se întoarce la curte. Dar mai mulți băeți necunoscuți aruncară cu petri după el; coconul bĕtrân și domnișoara cea tineră nu erau acasă.

— Vor fi desigur la oraș — gândì corbul, și după câtăva vreme se întoarse earăși. Dar și de astădată 'l primiră întocmai ca mai nainte.

Atunci se simțì cinstitul bĕtrân — căci în restîmpul acesta înbĕtrânise cu adevĕrat — vătĕmat și se ridică în sbor sus peste casă. De acum nu mai voia sĕ-și facă de lucru cu oamenii, ori cât ar căuta coconul și d-șoara după el; — că îl căutau, despre asta era pe deplin convins.

Și tot ce învĕțase, a uitat; atât cuvintele grele franțuzesci, ce le a învĕțat în salon dela dom-

---

*) Novelist norvegian.

Eu în deosebi am recunoscut, că aceste legi întru cât ating pe Ungaria, și întru cât se află sub scutul jurământului de încoronare al Maj. Sale sunt și pentru noi neatacabile, tocmai în același înțeles, în care ministrul president, contele Taafe în rěspunsul seu la vorbirea mea declarà, că aceste legi au o durabilitate temeinică, cât timp acelea nu se vor modifica prin legi nouě. Aceste legi recunosc tuturor țěrilor supuse monarchului afaceri comune. Ele depun îngrijirea acelora în mânile ministrilor chemați anume spre acel scop. Ele învestesc cu representarea în afară numai pe ministrul afacerilor esterne, cu afacerile militare pe ministrul de rěsboiu, cu anumite afaceri finanțiare pe ministrul de finanțe. Semne învederate sunt ale unei totalități de stat, care nici titulei „Imperiul austriac“ basat pe patenta din 11 August 1804 nu-i poate face nici o scădere. Monarchia rěmâne precum înainte așa și după aducerea acestor legi neatinsă, dacă ungurii se supun regelui lor.

Chiar și uniunea personală, după care nizuesc separatîstii de dincoace și de dincolo de Laita, este „dualismul“. Dacă s'ar efeptuí acest dualism, nu va mai esista mai mult un complecs de țeri, care conform constituțiunei pot sě fie numite cu numele de „Austria“. Cu împěrăția Austriei atunci am finí. Dacă sunt suficiente aceste nisuințe separatistice mai mult decât dualismul odinioară legal, ce va fi atunci cu aceia, cari se nizuesc într'acolo, ca sě rupă legătura țerilor coroanei ungare cu cele representate de present în senatul imperial. Publicațiunea dela 15 Nov. 1868, prin care se renunță la titula de „împěrăția Austriei,“ în afaceri diplomatice cu puterile esterne și în actele de stat, după cum ne arată esperiența, a nutrit tendențele, de cari e vorba în ambele direcțiuni. Ea a produs o formă de vorbire fără pretensiuni, nelegală și prin aceasta o încurcală în noțiuni, o stare sufletească, care nici odată nu se poate atribuí unui stat sau poporațiunei lui.

O oprire nemărginită a vorbí despre împěrăție nu se poate sancționa, pentru că afară de Ungaria credința către împěrăția Austriei s'a întrupat în decurs de 80 de ani și s'a înrădăcinat în nenuměrate înstituțiuni și pentru că e sincer alipită de acel sentiment (a bunului și vechiului patriotism austriac), cu care contele Taafe a apelat la mine la încheerea respunsului seu. Vorbirea mea a fost îndreptată singur numai contra acelor nizuințe separatistice și contra acelor legături, cu cari stau ele în incurcala usului limbistic. Afirmările jurnalistice, că eu aș fi respins acel dualism, sau că l'ași fi declarat de provisoriu sunt greșite și neadevěrate. Me simt deci îndreptățit a cere îndreptările acelor ḑiare, cari sunt induse în eroare și contez, că toate redacțiunile conscii vor satisface acestei cereri a mele.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Augustin, în 1 Aprile, 1887. Dnule Redactor! Sinodul protopresbiteral ordinar al tractului Treiscaunelor s'a ținut în biserica gr. orientală română din S. Sângiorgiu la 12 Februariu a. c. Presenți au fost, — cu o mică escepțiune, — mai toți deputații sinodali. După împlinirea formalităților prescrise de statutul organic și după sěvârșirea părăstasului: întru pomenirea marelui archiereu Andreiu și a mecenatului națiunei Emanuil Gojdu, — presidiul dupăce prin o cuvêntare ocasională bineîntonată arată avantagiele și foloasele, ce ni le oferă constituțiunea noastră bisericească și dupăce invită pre toți membrii sinodului la o conlucrare armonică, frățească întru sprijinirea și înaintarea afacerilor noastre bisericesci - scolare, indicând tot-deodată și relele, ce ne bântue și tind a ne distruge pe terenul național - bisericesc, — declară ședința sinodului ordinar pe anul 1886 de deschisă, invitând pe sinod a se constituí.

După constituirea biroului, presidiul, Prea Onorat D Sa P. protopresbiter tractual, Demetriu Coltofean, dă cetire raportului seu anual, despre activitatea oficiului ppresbiteral și a celuilalt personal administrativ din tract, precum și despre starea tutor afacerilor bisericesci - scolare din tract.

În general luat, icoana afacerilor noastre bisericesci-scolare din acest protopresbiterat este, — dapă raportul susamintit, — de tot posomorîtă. Vreo câteva esemple vor fi de ajuns spre a ilustra această stare deplorabilă. Așa între multe altele se ḑice în raportul protopresbiterului, că preoțimea tractuală, — cu o mică escepțiune a celei din vreo câteva comune mărginașe, — este foarte slab dotată; că esistința scoalelor noastre confesionale din tract este tare problematică, amenințate fiind deja mai multe din ele cu închiderea, deoarece nu corespund postulatelor prescrise de lege, atât cu referință la cualificațiunea învěțătorilor, cât și cu privire la edificiile scolare și mobiliariul scolar. Causa tuturor acestora este sărăcia și poate în unele comune și indiferentismul. Se ḑice mai departe în raportul protopresbiterului, că căsătoriile legale se împuținează pe ḑi ce merge, înmulțându-se cu atât mai tare contingentul căsătoriilor ilegale, a concubinatelor și a pruncilor născuți ilegali, o împrejurare, ce a prins și prinde rădăcini pe ḑi ce merge tot mai puternice la toate clasele poporului. Un lucru, ce s'ar putea împedeca și sterpí numai prin sucursul și întrevenirea organelor statului.

Până când desfacerea căsătoriilor legale merge așa greoiu, trăgănându-se mai mulți ani și este împreunată cu enormele spese, ce se recer astăḑi de o parte, eară de altă parte, până când un bărbat ce-și alungă pe soția sa legală și viceversa, până când o femeie, ce și-a părăsit bărbatul ei legal, — 'și poate căpěta cu vreo câțiva cruceri o soție resp. soț în căsătoriă ilegală, — înțeleg aci procurarea unui bilet sau cărticici de serviciu (Cselédkönyv) dela oficiul pretorial, în puterea căruia un bărbat 'și poate ține sub cuvênt de servitoare o concubină în casă, — și eărăși până când o femeie poate ținea în casa ei sub cuvênt de servitor, un concubin, până atunci concubinatele nu că se vor împuțina, ci se vor înmulțí pe ḑi ce merge, în mod îngrozitor. Dovadă datele statistice ale protopresbiterilor și ale statului.

Conclusele mai însemnate luate în ședința acestui sinod sunt:

Compunerea unei representațiuni către Măritul sinod archidiecesan, relativă la permutarea oficiului ppresbiteral din orașul Sepsi-Sângiorgiu la Brețcu, — la casul, când Prea Ven. Consistor archidiecesan, nu ar putea satisface dorinții acestui sinod ppresbiteral esprimată în conclusul seu din 10 Iuliu 1886, insistând Prea Venerat Acelaș și mai departe la administrarea acestui protopresbiterat din S. Sângiorgiu Dealtmintrelea acest sinod s'a îngrijit ca oficiul ppresbiteral sě fie deobligat a ține de 2 ori pre lună, — lunea, ce urmează după 1-a și a 15-a a ficărei luni — ḑi de oficiu în Sân-giorgiu pentru regularea afacerilor particularilor.

Față de acest obiect 'mi permit a face unele reflecsiuni, deoarece el este de o însemnătate relativă foarte notorică atât pentru noi cei din tract, cât și pentru biserica noastră.

Permutarea oficiului ppresbiteral din S. Sângiorgiu la Brețcu a fost, — în împrejurările de astăḑi — primită și dorită de întregul sinod, deoarece un protopresbiter pe lângă venitele de astăḑi, cari abia se urcă la modesta sumă de 600—800 fl. nu poate sě subsiste întrun oraş așa de costisitor, cum este Sân-georgiul, unde sunt concentrate atâtea oficii. Aci protopresbiterul, ținênd cont de posițiunea sa socială, nu poate sě se subtragă dela multele sacrificii, ce se cer dela dênsul, ca șef al unei biserici, fără de a nu vătăma vaḑa bisericei și a oficiului, ce ocupa, sau fără de a nu cădé însuși jertfă acelor pretensiuni sociale. — Afară de aceasta protopresbiterul nu are parochie nici cuartir. Un alt motiv și mai plausibil pentru permutare este și acela, că administrația protopresbiteratului se poate face întocma așa de ușor din Brețcu ca și din Săn-giorgiu, deoarece rețaua postală punctează mai toate comunele din protopresbiterat. — Și apoi în ceeace privesce partidele sě nu-și închipuească cineva, că acelea sunt așa de numeroase ca în alte protopresbiterate. Aci poate ședé protopresbiterul luni întregi neconturbat de nimenea, — afară de portătorul de epistole — dovadă este înprejurarea, că de 2 ani de ḑile nu s'a întâmplat nici un cas de divorțiu și nu doară, că nu ar fi destule, ci din simpla causă, că divorțarea fiind înpreunată cu spese, litiganții mai bine preferă a trăí în concabinate. Alte cestiuni de a-se pertracta directe cu protopresbiterul nici că sunt și dacă ar fi acelea se pot de 2 ori pe lună pertracta și hotărí. Ședulele de cununie eărăși nu se pot ridica directe de către nupturienți, ci prin postă, deoarece ar fi un absurdum, ca nupturienții din Augustin, Poiana Sărată, Vama-buzeului sau Biksad sě călătorească o distanță de 50—80 kilometri până la Sân-giorgiu sě și scoată revěșelul de cu nunie. —

Trebue bine înțeles, că protopiatul Treiscaunelor este cel mai estins dintre toate protopresbiteratele, aparținênd comunele lui la 3 comitate: Din cele de mai sus se poate ușor deduce, dacă este oportun sau bine a se susținé administrarea protopresbiteratului din Sângiorgiu, unde parochia este ocupată sau ba? — Vor reflecta unii, că așa demandă legea; așa este, aceasta și eu o conced, scim însă, că legile se aplică și interpretează după anumite împrejurări și persoane! (? Red.)

Al doilea conclus mai însemnat este: Întroducerea de tacse uniforme, (minimale) pentru funcțiunile preoțesci în întreg protopresbiteratul, deoarece s'a constatat, că în mai multe comune din tract tacsele pentru funcțiunile preoțesci obligatorice sunt așa de neînsemnate, încât acelea au devenit proverbiale, de batjocură. Așa tacsa înmormêntărei unui copil sub 7 ani, e mai mică ca a unui inspector de morți. De esemplu acela capětă de fiecare visită 50 cr. precând preotul capětă numai 40 cr. și cantorul 10 cr. etc. etc.

Prelângă rugarea, ca sě binevoiți a da loc acestor șiruri în prețuitul ḑiar, ce redigia-Ți, remân al Preaonorat DVoastre,

cu profundă stimă.

Un deputat sinodal.

---

nișoara cea tineră, cât și înjurăturile neasěměnat mai ușoare, ce și le-a însușit pe barba sa afară în chilia servitorilor.

Numai douě cuvinte omenesci îi mai remaseră în memorie, ca doauě estreme ale savantății sale dispărute. Când era bine dispus, se întêmpla sě-l auḑi ḑicênd: „Bonjour, Madame!“ Dar când se něcăjia striga: "Sě fií al dracului!“

Repede și sigur luneca prin vězduchul cel gros de promoroacă; în depărtare se zăria deja marginea cea albă, ce o văpsiau valurile mării de alungul malului.

De odată-i atrase atenția o pătură mare neagră, ce se întindea dedesubt. Era o mlaștină de turfă.

Curțile țěrănesci stăteau împrăștiate jur împrejur pe înălțimile învecinate; dar pe șesul cel cufundat — de sigur era un mil în lungime — nu se vedea nici o urmă de om; numai câteva grămeḑi de turfă la margine, movile negre și bălți slipicioase printre ele.

„Bonjour, Madame!“ croncănì corbul bětrân și începu sě dea țircole late în jurul mlaștinei de turfă. Așa plăcut, așa ademenitoriu se părea a fi acolo, încât se slobodí încet și cu grije și se așeḑà pe un trunchiu retezat în mijlocul mlăștinei de turfă.

Aci mai cam era ca în vremile trecute — părăsit și tăcut.

Pe ici pe colo, unde pămêntul era mai sbicit, cresceau câteva cotoare de burueni. Dealtmintrea nu era decât pămênt negru și vremuit — ud și plin de nomol; rădăcini cărunte și strâmbe se împleteciau formând o mreajă noduroasă.

Corbul cel bětrân scia prea bine, ce vede. Aci cresceau odinioară copaci, — dar înainte de vremile lui.

Pădurea nu mai era, crengile, frunḑișul, toate au dispărut. Numai rădăcinile mai rěmaseră, încleștate între sine până adênc în jos în mlăștina cea moale de apă și rěmășițe.

Dar cu prefacerea nu putea merge mai departe; aci în mijlocul mlaștinei nemărginite te simțiai atât de bine și sigur. Câte ceva tot trebuia sě rěmână de ei, ca în vechime. El își neteḑì cele penele lucii și negre și ḑise de mai multe-ori: „Bonjour, Madame! Bonjour, Madame!“

Dar eată că acum se apropiau dela casa cea din stênga nisce oameni cu cai și cu cară; doi băeței alergau în urma lor Ei mânau pe o cale strâmbă printre movilele cele mărunte de-alungul, dar oblu spre mlaștină.

— Las, că s'or oprí ei îndată — gândì corbul.

Dar ei se apropiau din ce în ce; neliniștit își sucia capul bětrâna pasere încoaci și încolo. Sě te miri, până unde îndrăsniau sě între[oamenii!

În sfêrșit se opriră și oamenii luară hârlețe și topoare în mâuă. Corbul vedea bine, că au de a face cu o buturugă grea, pe care umblau s'o scoată din pămênt.

— Lasă, că li s'a urí lor îndată, – gândì corbul.

Dar nu li s'a urît; loviau cu toparele lor — cele mai ascuțite, ce a věḑut corbul vr'o dată, — săpau, tăiau, rupeau, și în sfêrșit le succese se rěstoarne trunchiul cel greu, încât rădăcinile lui lungi sě ridicară în vězduh.

Baeții se obosiseră, făcênd la părae între bălțile de apă.

— Uite, ce cioară mare acolo — ḑise unul.

Se înzestrară cu o grămadă de bicașei și se furișiau printre movilele mărunte tot mai înainte.

Dar corbul îi vedea prea bine. Că mai věḑuse alte primejdii, altfel ca asta.

Așadar nici aici în mlaștina de turfă nu putea bětrânul avea pace și liniște. Acum am věḑut cu ochii, că chiar și buturugile cărunte, cari erau mai bětrâne ca corbul cel mai bětrân și așa de strêns în mlaștina cea nemărginită, — că chiar și ele trebue sě cadă în fața topoarelor ascuțite.

Și când mișeii de băeți se apropiară într'atât, încât umblau sě svêrle, atunci se ridicà pe aripile sale grele și sburà în sus.

Când se ridicase însě și aruncà o privire spre oamenii, cari lucrau cu atâtă întețire și asupra proștilor de băeți, cari se înholbau la el cu câte o

Principele Alecsandru al Bulgariei.

Amĕnunte din viaţa şi guvernarea sa, scrise de preotul Adolf Koch, duhovnicul principelui.

(Urmare ş încheiere.)

În mijlocul acestor evenimente venì scirea, că Sêrbia plănuesce a năvălí în Bulgaria, care în aceea parte era deşartă de trupe. Principele, audind despre aceasta, făcu tot posibilul pentru a evita un rĕsboiu fraticid. Regele Milan îi era pretin intim şi de aceea el trimise prin Grecow o scrisoare lui Milan, prin care-l rugà sĕ evite calamităţile unui rĕsboiu.

Regele Milan însĕ era firm în hotărîrea sa de-a ataca Bulgaria şi respinse primirea lui Grecow sub cuvênt, că n'are intenţiunea de-a încheia o alianţă cu Bulgaria contra Turciei.

Principele se întoarse la Sofia, îşi alese locul de apĕrare la Slivniţa, o intărì, fortificà Sofia, rechemà o parte de armată din Kustendil, o îndreptà spre graniţa sêrbă la Trn şi Zaribrod şi puse cetatea Vidin în stare de apĕrare. După ce orânduì aceasta şi se încredinţase de bunul mers al lucrurilor, el plecà la 27 Octombre spre Rumelia. Acolo primì scirea telegrafică, că împĕratul Alecsandru ar fi dat următorul ordin de di:

„Alteţa Sa principele Alecsandru al Bulgariei este şters din listele armatei imperiale. Batalionul al 13-lea de vênători al Alteţei Sale principelui Alecsandru, va purta de acum înainte numele simplu de batalionul al XIII-lea de vênători.“

Principele suferì mari dureri morale în urma acestei nouĕ lovituri neasceptate, însĕ multele afaceri îl făcură, ca sĕ nu ia în seamă aceasta.

În noaptea de 13 spre 14 Novembre pe la oarele 2 şi jumĕtate sosì declaraţiunea de rĕsboiu a Sêrbiei. Ostilităţile trebuiau sĕ înceapă la 14 Novembre 6 oare dimineaţa. Situaţiunea era critică. La graniţa sêrbă stăteau numai câteva batalioane şi Sofia era departe numai 50 km.

Principele se hotărì în grabă sĕ adune toată armata la graniţa sêrbă. Spre a fi apĕrat la spate, principele declarà sultanului, că va retrage trupele din Rumelia.

La 16 principele plecà la câmpul de rĕsboiu. Autorul nu descrie strălucitele victorii culese de principe „căci totul este încă viu în memoria tuturor.“

* * *

Capitolul al patru-spre-decelea e întitulat: „După rĕsboiul cu Sêrbia.“

Principele căuta cu ori ce preţ, ca sĕ facă pe puteri sĕ consfinţească unirea. Turcia, care vĕdu, că Rumelia e definitiv perdută pentru dênsa, era dispusă sĕ consimţă, însĕ Rusia intriga din rĕsputeri. Ea începu sĕ strige, că este o ruşine pentru Bulgaria, că n'a cerut despăgubiri de rĕsboiu dela Sêrbia şi multe altele.

Într'aceste se prescrise alegerile pentru adunarea naţională, în care trebuiau sĕ ia parte şi rumelioţii pentru întâiaşi dată. Alegerile eşiră în favoarea unirei. Agitaţiunile ruse nu avură nici un efect.

Sesiunea deschisă de către principele la 4 Iuniu trecu bine, însĕ curente puternice se arĕtară pentru proclamarea unirei depline şi pentru înălţarea principelui ca rege al Bulgariei. Alecsandru prin energia sa împedecà aceasta.

Tot în timpul acela Macedonia începu sĕ se agite pentru a se rupe de Turcia. Agenţii ruşi subminau totul.

Şi printre ofiţeri începu o agitaţie. Principele strămutase la ministerul de rĕsboiu pe mai mulţi ofiţeri, între cari erau Dimitriew şi Benderew, cari cu toate, că escelară în rĕsboiu, totuşi din causa rangului, ce aveau în armată şi a timpului de serviciu, nu puteau avansa în front.

Ei privirà cu ochi rĕi aceea transferare şi se plângeau, că principele favorisează pe ofiţerii rumelioţi: Nicolaeff, Filoff, Mutcuroff, Liubowski şi alţii, ridicându-i până la cele mai înalte grade în armata bulgară. Că principele a fost nevoit sĕ facă aceasta, de oare-ce acesti ofiţeri aveau deja rangul de locotenent-colonel în armata rumeliotă, pe când în cea bulgară esista numai până la gradul de maior, puţin le păsa; după dênşii principele trebuia sĕ pensioneze pe acei ofiţeri.

Ataşatul rus Sacharow profità de această nemulţămire pentru a i corupe. În numele ţarului, după cum spunea el, le propuse ca sĕ gonească pe principe. Aceste propuneri au fost sprijinite şi prin bani, daţi prin mijlocirea unui otelier, fost colonel rus, anume Kesjaskow.

Acesti doi ofiţeri mai atraseră în complotul lor pe comandantul scoalei militare, apoi se adresară către minister, unde găsiră pe Caravelow şi pe Zancow dispuşi a primí planul lor.

În prima sĕptĕmână a lunei lui August, conjuraţii încercară sĕ atragă în partea lor regimentul Strumski. Comandantul regimentului ceru timp pentru a se mai gândí şi spre acest scop trimise la Sofia câţiva ofiţeri pentru a sonda dispoziţiunea generală. Acestia se întoarseră şi comunicară, că Caravelow şi Nichiforow sunt pentru rĕsturnare. La audul acestei vesti, Stoianoff şi ofiţerii nu mai hesitară a întra în complot; ei nu se mulţămiră numai cu atât: mai făcură liste şi le împărţiră pe la ofiţeri ca toţi acei, cari sunt pentru detronare sĕ iscălească. În modul acesta iscăliră vr'o 80 ofiţeri, un sfert al turor ofiţerilor din armata bulgară.

Ultimul capitol, al XV-lea, cuprinde ultimele evenimente desfăşurate în Bulgaria: Arestarea principelui, întoarcerea şi abdicerea sa, „reprodus deja.“

„Telegraful.“

Varietăţi.

* P. S. dl episcop I. Popasu din Caransebeş a dispus, ca pe timpul cât va sta Majestatea Sa regina la băile din Mehadia, sĕ se ţină serviţiul divin regulat în biserica noastră de acolo prin P. O. D. protopresb M. Popoviciu.

* Visita regelui şi reginei României în Mehadia. Se vorbesce, că regele Carol şi regina Elisabeta, vor cerceta pe Majestatea Sa regina noastră la băile din Mehadia.

* Regina României scrie „Românul“ a trimis în Germania cu cheltuiala sa pe d-şoara Minculescu elevă din asilul „Elena Doamna“ ca sĕ-şi completeze studiile în arta picturei.

* (Postal.) Din partea direcţiunei postale se aduce la cunoscinţă, că în Prostea-mare (Nagy-Ekemező) comitatul Têrnava-mică, începênd din 16 a lunei curente se institue oficiu postal, ce va sta în toată diua în legătură prin un espres cu oficiul postal din Mediaş; cercul de inmanuare îl formează numai comuna Prostea-mare.

Acest oficiu postal este autorisat a primí resp. a inmanua şi solví epistole, pachete asignaţiuni postale şi ramburse până la suma de 300 fl.

* Sesiunea academiei române s'a încheat. Premiile, după cum cetim în „Românul“ s'a conferit dlui T. Văcărescu autorul opului *„Luptele Românilor“*; dlui A. C. Roşca autorul dramelor: *„Fata dela Cozia“* şi *„Lăpusneanu Vodă;“* şi d-lui *Dr. Brânză* pentru lucrarea sa *„Flora Dobrogei“*. Ca vice presidenţi ai academiei s'au ales dnii: Hajdĕu pentru secţiunea literară Bariţ pentru sect. istorică şi generalul Falcoian pentru secţiunea scientifică.

* (Jubileu.) În 25 Aprilie n. 'şi va sĕrba archiducele Albrecht iubileul militar de 60 ani. Cu această ocasiune vor sosí la Viena deputaţiuni din Berlin şi din Petersburg şi se va ţiné un dineu de gală sub conducerea Maj. Sale.

* (Învitare.) Societatea de lectura a tinerimei dela institutul pedagogico-teologic gr. or. român din Arad va da „Şedinţă publică“ în Dumineca Tomei 12/24 Aprile a. c. în sala cea mare a institutului, cu următoriul program:

1. *„Cuvênt de deschidere,“* rostit de dl profesor Vasile Mangra, ca president-conducĕtor.
2. *„Hymnul Naţional,“* de E. A Hübsch, esecutat de corul instrum.
3. *„Bogdan în Polonia,“* poesie de D. Bolintinean, declamată de George Miclĕu, cl. c. II.
4. *„Trădarea Băsarabiei,“* de St. Vasilian, esecutată de corul vocal.
5. *„Trois Duos,“* duet pe 2 violin de Ch Dancla op. 60, esecutat de Nicolae Cbicin cl. c. II şi Demetriu Muscan cl. c. III.
6. *„Isvorul bunei-stări materiale este economisarea“* disertaţiune de Alecsandru Mihuţa cl. c. II.
7. *„Romanţa“* esecutată de corul instrum.
8. *„Cântec Sicilian“* de C. Porumbescu, esecutat de corul vocal.
9. *„Garda Seraiului,“* poesie de V. Alecsandri, declamată de Ioachim Turcu cl. c. III.
10. *„În pădure“* şi *„Vênătorul“* de T. cav. de Flondor, esecutate de corul vocal.
11. *„Mama este cea dintâiu şi cea mai puternică educĕtoare a fiilor sei.“* disertaţiune de Tr. Vaţan cl. c. III.
12. *„Hugenoţii,“* de Meyerbeer, esecutată de corul instrumental.
13. *„Marşul român,“* de I. Vidu, esecutat de corul vocal.
14. *„Rahova Galop,“* de C. M. Cordonian, esecutat de corul instrumental.

Oferte marinimoase în favorul bibliotecii societăţii se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe calea publicităţii.

Începutul la 7 oare seara.

* Regimentul de infanterie Nr. 50, după cum se vestesce, se va strămuta în ĕst an din Alba-Iulia, la Viena.

* Oficiul comitatens a esmis o ordinaţiune conform căreia scoalele, cari au fost închise din pricina epidemiei de pojar, se redeschid şi instrucţiunea se poate începe, numai grădinile de copii rĕmân închise.

* Din părţile Zărandului ni se scrie: Se vorbesce earăşi de repunerea faimosului notar Baternay Atila în notariatul Crisciori, carele a fost acusat pentru mai multe defraudări şi în urmă suspendat. Dacă se va adeverí şi aceasta, atunci trebue sĕ credem, că astădi n'ai decât se fii maghiar, şi atunci ai tot odată şi privilegiul de a comite ori-ce abus şi crimă, fără de a fi pedepsit cu toată rigoarea legilor. Se dice mai departe, că numitul fost notar se va repune în oficiu pe lângă solvirea de 1000 fl. v. a., ce i a luat de pe la comune fără vre-un titlu onest; şi 300 fl. v. a. ca pedeapsă. Va se dică, e nevinovat şi pus earăşi pe capul unor comune românesci, bune numai de a fi stoarse Afacerea sperăm, că va merge la ministrul de justiţie, înainte de a putea fi repus.

Ce va mai fi vom vedé.

* (Scoală pentru jurnalisti.) David Anderson, un scriitoriu englez şi colaborator la mai multe foi principale din Londra, a deschis un curs pentru tinerii, cari voiesc a păşí pe cariera jurnalistică. Dênsul în programul publicat dice: Tineri de-almintrea cu cunoscinţe frumoase, cu o judecată sănĕtoasă, ba poate nu le lipsesce nici oare care grad de fantasie şi facultatea de a combina, necunoscênd ABC-iile acestei ocupaţiuni, şi făcênd mai multe încercări nesatifăcătoare, în cele mai multe casuri se disgustă de aceasta carierĕ. Scopul dlui Anderson este dar, ca sĕ iniţieze pe cei ce au aplicare pentru jurnalistică, în apucăturile acestei specialităţi.

* (Codecs nou pentru pedepsele militare.) După cum se vorbesce, s'a înaintat deja ministrului comun de rĕsboiu proiectul unui nou codecs pentru pedepsele militare, care în curênd va forma obiectul unei consfătuiri. Proiectul se basează după cum anunţă „Katonai Lapok,“ pe principiul dreptului modern, astfel că toate obstaculele provenite din pricină vechiului codecs se vor îndelătura.

* Cursul de ofiţeri pentru gloate s'a deschis în Sibiiu Marţi şi iau parte 12 aspiranţi de ofiţer.

* (Crisă teatrală.) Intendatul teatrului naţional din Cluj contele Coloman Eszterházy, ne mai putênd rĕsbí, s'a înaintat demisiunea ministrului reg. de interne. După cum se dă cu socoteala va fi numit în locul lui deputatul dietal, Iosif Bölönyi.

* (Mĕsuri contra choleri.) — Direcţia generală a serviciului sanitar din România aduce la cunostinţa publică, că faţă cu reapariţia cholerii la Pesta, ministru, pe baza avizului consiliului sanitar superior, a pus din nou în aplicare, la punctele Predeal şi Vêrciorova şi în portul Turnu-severin, mĕsurile sanitare, ce se aplicau anul trecut în contra provenienţelor din Austro Ungaria.

Oferte.

Pentru ajutorarea femeei din Dêncul-mare, care a născut 3 gemeni au mai contribuit dnii:

N. N.	fl.	—.15 cr.
N. N.	„	—.50 „
Suma .	fl.	—.65 cr.

Folosul înfiinţării de scoale practice pre lângă seminariile noastre pedagogice.

(Urmare din Nr. 34 şi încheiere..)

Când fructul este copt, cade de pe pom, când spiritul a ajuns în zenitul cultivării sale, devine productiv.

Sĕ nu aibă vre un drept acest mare bărbat de scoală? Sĕ nu ne străduim oare a pune pe elev în condiţii de a putea sĕ-şi câştige însuşi cunoscinţele, şi nu noi sĕ-i le comunicăm? Întrebările acesta au fost de mult respunse afirmătiv de toţi pedagogii germani, s'a făcut şi se face mult în sensul acesta.

Sĕ se scrie deci şi pe stindardul învĕţătorimei noastre odată noaua ţintă pedagogică: desvoltarea proprie a elevului şi nu comunicarea de vorbe goale, sĕ fie devisa.

---

peatră în mână, — cinstita pasere se făcu foc şi cătran de nĕcas.

Ca un vultur se repedí asupra băieţilor şi lovindu-i, cum se cade, cu aripile lui lungi peste urechi, strigă cu un glas înfricoşat: „Sĕ fii al dracului! sĕ fi al dracului!“

Băeţii ţîpară şi se aruncară de pămênt. Când într'un târdiu s'au încumetat a-'şi ridica earăş ochii, era tăcere în jurul lor; — numai în zarea depărtată plutia o pasere neagră singuratică spre apus.

Dar după ce se făcură bărbaţi, — şi au păstrat până la groapă credinţa, că li s'a arĕtat „ucigăl crucea“ colo în mlaştina neagră în chipul unei paseri negre şi uriaşe.

Cu toate că nu fuse decât un corb bĕtrân şi cinstit, ce sbura spre soare apune, ca sĕ desgroape o ureche de porc, pe care şi o a fost ascuns.

Trad.: *Yff.*

Cumcă aceasta nu sĕ ia în considerare în scoalele, noastre e un trist adevĕr. Nu voiesc însĕ sĕ afirm, că nu vor fi și casuri de acelea, unde relativ se va fi lucrând ceva și în sensul acesta. Remâne însĕ fapt constatat, că preste tot nu se satisface acestui postulat pedagogic.

Constatând aceasta, ni se impune o noauă problemă, care tinde a afla isvorul acestei stări în învĕțămêntul nostru. Am accentuat mai sus, că învĕțătorii nostri partea cea mai mare se lasă conduși de tradițiune sau de liberul arbitriu. După cum au vĕḑut pe unii și pe alții instruind, astfel urmează și ei, fără de a-și scí da seama, dacă e bine sau nu, urmênd macsimei: învĕțătorul e metoda, — se isolează cu totul și își crează o cale proprie. Această cale o urmează mai cu seamă aceia, cari dela natură sunt înzestrați cu oare care talent pedagogic. Nu voiesc sĕ ḑic, că acestia nu vor putea sĕ producă cava mai bun ca cei de categoria primă. Le lipsesce însĕ amêndurora anumite principii pedagogice.

Cum? vor întreba unii, nu se învață în seminariile noastre, pedagogia, nu jertfim noi destul pentru a cresce pe învĕțătorii nostrii? Aveți dreptate, că se învață, le voiu respunde. Dacă da! atunci de ce totuși așa puține resultate pipăibile în popor, căci acesta este baromentrul, după care trebe sĕ se mĕsure toate silințele noastre în scoală. La tot casul la aceasta nu puțin contribue și pĕcatele pedagogice a celor ce conduc destinele statului nostru, cari se străduesc din toate puterile de a pune o mulțime de stavile desvoltării noastre culturali.

O altă causă am putea sĕ-o găsim și în lipsa de oameni cualificați de ajuns, pentru a se ocupa cu educațiunea, lipsă, care aduce cu sine substituirea astorfel de posturi prin indiviḑi, cari puțin sau nici cum nu se pricep în ale pedagogiei.

Nu vom putea denega cu toate acestea, că seminariile noastre pedagogice, nu ar da pe fie-care an un contigent destul de insemnat de tineri meniți de a fi educatorii poporului.

Mai este apoi la mijloc și altă causă, ce-i face pe învĕțătorii nostrii de nu sunt cu tot devotamentul pentru cariera lor. Anume mulți dintre dênșii, privesc starea asta socială, numai ca o punte de trecere în altă stare, pe carea o îmbrățișează îndată, ce se ivesce ocasiunea.

Multe vor fi poate causele, din care provine stagnarea, în desvoltarea noastră culturală. Abstragênd, dela condițiunea de esistență căreia încă îi trebuesce mult ajutat o causă nu neînsemnată, este, și lipsa de iubire față de carieră, provenită din un prea puțin preț, ce se pune din toate părțile pe învĕțătorimea noastră.

Trebue aduși învĕțătorii acolo, încât sĕ înceapă a prețuí cariera lor mai mult, decât o fac aceasta astăḑi. Din toate părțile ar trebuí lucrat întracolo, ca sĕ se ridice prestigiul învĕțătorimei și cumcă resolvirea acestei probleme este pusă în mâna societății noastre române, nu mai sufere îndoială.

Ne mai atingênd alte împregiurări sociali, cari nu cad în sfera lucrării presente, îmi voiu permite a cere dela societatea română, sĕ pună mai mult preț pre o pregătire corespunḑĕtoare a învĕțătorimei noastre.

Cumcă s'au făcut multe îmbunătățiri în folosul fiitorilor învĕțători, ne-o demustră chiar și programele seminariali, diferitele reuniuni și conferințe învĕțătoresci, precum și stăruințele demne a unor oameni zeloși din fruntea protopresbiteratelor.

Trebue sĕ recunoascem însĕ, că în seminariile noastre pedagogice nu se pune pondul cuvenit pe o instituțiune, ce putem ḑice, că e indispensabilă pentru o bună pregătire a învĕțătorilor nostri.

Aceasta nu este altceva decât instituțiunea, prin care învĕțătorilor li-se dă ocasiune a se pregătí pentru partea metodică a învĕțămêntului.

Dacă vom considera, că educațiunea nu e numai sciință, ci și artă, ușor ne putem încredința, că pentru partea primă se face relativ mult, precând pentru ceea din urmă aproape nimic. S'au doară crede cineva, că punêndu-se un învĕțător dela o scoala porală, sĕ înstrueze odată sau de doue ori în fața adunărei învĕțătorilor, sĕ ajută mult prin aceasta causei?

Cu greu s'ar putea găsí unul din învĕțătorii nostri, cari sĕ poată ḑice, că o întocmire de feliul acesta, îi va fi ajutat ceva Mai mult aceasta nu este decât o amăgire a lumei, ca sĕ se creadă ca s'a făcut ceva, când în realitate nu s'a făcut nimica. Educațiunea este foarte cumplicată, pretinde multe cunoscințe și multe esercitii.

Nimenea nu-și poate câștiga tactul pedagogic cu una cu douĕ.

Ar fi o părere de tot greșită, când s'ar crede, că pentru învĕțători e superfluă ori și ce pregătire practică, precând pentru ceialalți rami ai activității publice e de mult recunoscută și la noi o astfel de necesitate. Încă nimenea nu s'a făcut advocat, până ce nu și a îndeplinit anii practici prescriși, nici un jurist nu poate fi dispensat de pracsă, asemenea pentru medici sunt făcute diferite clinici, unde au sĕ practiseze viitorii medici pentru agronomi, silvicultori și pentru alte ramuri sunt anumite cursuri practice; cu un cuvênt pretutindenea sĕ încearcă a se împreuna teoria cu pracsa Din toate acestea motive resultă, că trebue sĕ punem mai mare pond pe pregătirea practică a învĕțătorilor nostri, decât până acuma.

Teoria și pracsa educațiunei — ḑice Herbert Spencer — este obiectul, care cuprinde în sine toate obiectele și în care prin urmare are sĕ culmineze educațiunea.

Poporul german, în care se pare a fi înăscut simțemêntul pedagogic, de mult timp a suplinit și lacuna aceasta, așa încât pentru el un seminar pedagogic fără scoală practică este un non sens.

Urmează dară, ca și pentru noi scoală practică pe lângă seminariile noastre pedagogice sĕ fie atelierul, în care fiitoriul învĕțător sĕ cerce a pune în pracsă teoriile pedagogice; aici sĕ se dedea a se ocupa cu micuții, și a petrece în lumea acestora, a cunoasce mișcările și însușirile lor, a pândí după natura lor, cum ḑice Rousseau, cu un cuvênt a-și câștiga consciința puterilor sale pedagogice (Herbart.)

Aici mai mult ca ori și unde, va avea ocasiune a da cunoscințelor sale teoretice putere de viață pentru întreaga sa carieră.

Aici își va câștiga dênsul o metodă basată pre succesele scientifice moderne, cu care înarmat va putea cu fruntea deschisă, sĕ pășească pre câmpul de luptă. La tot pasul criticat de profesorul respective colegii sei, va fi pus pe o cale luminoasă și nu va fi silit ca la întrarea sa în post, sĕ rĕtăcească pe câmpul educațiunei.

Fără o astfel de scoală așa ḑicênd e pericul, ca cei mai mulți învĕțători sĕ-și peardă cunoscințele teoretice câștigate și sĕ se baseze simplu pre tradițiune sau pre esperințe proprii.

Numai un învĕțătoriu bun e în stare sĕ escite iubirea către scoală, din care sĕ se desvoalte vecinicul foc, la care sĕ va încălḑí poporul nostru. *S.*

Nimeni nu este datoriu a le întrebuința mai înainte d'a-se fi convins, și spre acest scop stau la dispoșițiune miile de scrisori de mulțumită, care se publică despre pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt, ca cea mai bună dovadă. Costă o schatue 70 cr. în farmacii. Se aduce însĕ atențiunea asupra crucei albe în pământ roșu, împreunat cu iscălitura R. Brandt-

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	6.52	6.21	—	8.36
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	4.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.48	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 37 Sibiiu, Joi 9/21 Aprile, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 8 Aprile.

În fine sasii s'au pronunţat şi ei în şedinţa dela 13 Aprile. Ţinuta lor politică observată dela moartea fostului comite suprem Dr. Brennerberg Mór, trebuia sĕ se decidă în o formă mai concretă şi forma, care i-s'a dat este, de a insista pe lângă programa cea veche dela Mediaş, respective pe lângă enunciamentul politic din anul 1881.

Această hotărîre pe noi nu ne a surprins pentru că dela 1881 încoace nici soartea sasilor de sub coroana sfântului Stefan nu s'a schimbăt întru nimica, precum nici a românilor.

Este însĕ acum întrebarea, cum vor esecuta sasii conclusul dela 13 Aprile şi aici zace tot pondul, ce punem noi pe hotărîrea sasilor Hotărîri de aceste nu odată am vĕḑut în viaţa politică a poporului săsesc, dar în practică apoi am vĕḑut multe, cari poate ar putea fi un feliu de scoală şi pentru noi.

Am vĕḑut pe fruntaşii sasilor de mult cochetând cu dl ministru preşedinte Tisza, ca sĕ asigure posiţiunea comitelui suprem dela Sibiiu, unui sas.

Resultatul acestei manopere este cunoscut.

Dl Tisza nu s'a lăsat tras pe sfoară de sasi, ci a pretins mai întâiu, ca sasii sĕ părăsească programul lor oposiţional, sĕ între în braţele guvernului şi apoi o sĕ vadă, ce va face.

Un început se făcuse din partea săsească cu schimbarea ţinutei organului partidei naţionale săseşci din Sibiiu, dar începutul acesta nu i-s'a părut puternicului ministru suficient şi aşa a continuat cu programul seu cunoscut faţă de naţionalităţile din Ungaria.

A fost de tot greu pentru partida naţională săsească, ca sĕ se pronunţe acum, când provisoriul cu comitele naţiunei săsesci, încă nu a întrat în o fasă nouă, şi când sasii au luat deja unele angajamente faţă cu guvernul, dar ei în preajma alegerilor trebuia sĕ o facă — şi drept mărturisim, că dacă la spatele acestui conclus nu ar sta ascunse vechile dorinţe săseşci de a fi şi cu găina grasă şi cu pui şi cu oaue — apoi noi ne-am închina acelui conclus.

Din întêmplare însĕ tocmai aşa va fi.

Dl Adolf Zay, cunoscutul arangiator al înfrăţirei maghiarilor din Cluş cu sasii, nu poate sĕ nu între în clubul partidei moderate din parlamentul ţĕrei, pentrucă ori şi cum e bine a fi notariu parlamentului, a trage diurne duple şi a fi aspirante la vr'un post gras de secretar de stat, ori de comite suprem.

La Sas-sebeş, unde, cât scim noi, trăesc cei mai încarnaţi sasi, începênd dela popa Mauktsch — nu e de mult, de când am vĕḑut, cum au adus pre alegĕtorii jidani de prin Vinţul de jos şi pe alte apendice săsesci de prin Mercurea şi Selişte, ca sĕ voteze cu sasii şi apoi sĕ preamărească triumful partidei liberale în „Pester Lloyd". Aceste lucruri sunt de tot recente şi nu vor sĕ ne iasă noue românilor celor dela „Telegraful Român" din minte, ci le împrospĕtăm, ca sĕ scie şi fraţii sasi, că nu le-am uitat.

Sasii deci urmează o politică de interes, ear nu o politică de principii şi aici zac secretele politicei lor. Până când unii alarmează pressa din Germania şi „Schulvereinul" cu torturi săsesci, la cari sunt espuşi sasii aici în Transilvania, până atunci dl Zay cochetează, când cu guvernul, când cu cluşenii, când cu Apponyi presumptivul următor al dlui Tisza, ear ceialalţi vênează după posturi, preamăresc şi linguşesc pe dl Tisza şi ca oficianţi întrec chiar şi pe maghiari în patriotism. — Aşa sunt sasii cei de la noi şi după aceste premise e uşor de înţeles politica săsească şi conclusul din 13 Aprile.

Unde e vorba de a nimicí pe români, ei sunt cu mult mai îndrăsneţi şi mai şireţi ca maghiarii. La Orĕştie îi vedem cochetând cu ungurii şi cu partida liberală ungurească — ca sĕ nu poată românii pune mâna pe nimica. La Sebeş îi vedem, cochetând cu jidovii din Vinţ, numai sĕ trântească pe români, şi sĕ i nimicească, şi aceasta nu e loial din partea sasilor. Ei, cari ar trebuí sĕ ţină morţiş la conclusul lor, îl vor modifica în tot atâtea pături, în câte forme vor cere interesele săsesci. La Bistriţa strigă pe români în ajutoriu contra comitelui Desideriu Bánfy, la Sighişoara de frica comitelui Bethlen votează sume pentru portretul acestuia din sala comitatului şi la Sibiiu s'au pus pe denunţieri, ca sĕ strice românilor jos şi sus.

Noi deci nu punem nici un pond pe conclusul sasilor, şi ne doare, că românii mai oţeliţi ca noi cei tineri în trebi politice mai ţin la tovărăşia sasilor, care este şi remâne o slabă tovărăşie şi ţine de joi până mai apoi. Dacă românii prin fundul regiu s'ar pune pe lucru şi şi-ar căuta o altă tovărăşie, încât ei sunt siliţi sĕ o caute, — lucrurile ar lua alte forme şi încă mai netede pentru români. Dar românii încăpăţinaţi fac politică de principii, ear alţii, 'şi vĕd de trebi, se vîresc prin posturi, 'şi cresc familiile şi încă nu am vĕḑut pe nici unul din ei sĕ fie excomunicat — cum începuse a excomunica cei dela „Tribuna" pe preoţii românesci din jurul Sibiiului

Conclusul săsesc deci va avea înaintea noastră numai atunci valoare, dacă sasii din Sebeş vor fi sasi ca cei din Cisnădie şi din Cristian, dacă dl Zay va ţiné la conclusul din 13 Aprile şi dacă cei din Orĕştie vor silí pe dl Emich sĕ între în partida săsească, sau vor alege un sas din tălpi până în crescet. Până vor umbla cei din Sebeş după candidaţi guvernamentali prin Budapesta, până când cei dela Orĕştie în adunarea comitatului din Deva vor striga „éljen," conclusul din 13 Aprile în ochii nostrii nu are mai multă valoare, decât proverbul săsesc: *„wasch mir den Pelz, und mach ihn nicht nass."* Poate sĕ greşim, dar viitorul cel mai de aproape ne va dovedí din fir în pĕr dreptatea asertelor noastre şi atunci cei cu conclusul adus „einstimmig" nu se vor supĕra, dacă cumva acum, relevând aceste, îi va durea niţel.

Revista politică.

Pertractările deputaţiunilor asupra cuotelor se continuă în capitala monarchiei. Conferinţele comisiunilor şi ale membrilor din deputaţiuni însĕ n'au ajuns la scopul urmărit, d'a se putea împĕca. În conferinţa de Marţi membrii deputaţiunei austriace au fost aplicaţi a primí proiectul deputaţiunei ungare d'a renunţa adecă la cuota specială pentru confiniile militare şi ca cuota ungară sĕ se ficseze la 31·4 procente; însĕ în casul acesta Austriei sĕ i-se asigure o garanţă legitimă contra unei urcări financiale. Se vorbesce mai departe, că deputaţiunea ungară va presenta un ast-fel de proiect, care va fi contrariu nisuinţelor deputaţiunei austriace şi ast-fel o aplanare a lucrurilor e greu de creḑut. Ministrul president, dl Tisza, încă a sosit la Viena cu scop d'a mijlocí o înţelegere între deputaţiuni.

În Germania s'a început din nou acţiunea parlamentară şi se discută asupra proiectului cu privire la biserică. După cum anunţă depeşile sosite la Roma, în Vatican se crede, că proiectul se va vota fără nici o modificare. Puttcamer a avut o audienţă la Papa şi i-a împĕrtăşit dorinţa cancelariului Bismarck, că adecă clerul din Elsaţia şi Lotaringia sĕ se îndemne din Roma spre împlinirea datorinţelor către stat şi spre a sprigini regimul german. Papa s'a ferit a da un rĕspuns afirmativ, de unde se conchide, că Papa este supus încă mult influinţii francesă.

În privinţa relaţiunilor dintre Francia şi Anglia vestesce jurnalul „Le Temps", că ambasadorul frances din Londra, Vaddigton, a încunosciinţat pre ministrul de esterne, că pertractările pentru d'a lua Anglia

---

FOIŢA.

Tesaurul dela Petroasa.

Duminecă, 22 Martiu, — scrie „Românul" — în şedinţa publică a Academiei Române, dl A. Odobescu a dat cetire următoarelor „Dări de seamă" despre magistrala sea lucrare asupra „Tesaurului dela Petroasa," scrisă în limba francesă şi care acum se află în curs de publicaţiune la Paris:

Domnilor colegi!

Iertaţi-mi cutezarea, dacă vin astăḑi în mijlocul d-voastre, sĕ ve iau timpul spre a vorbí de mine însu-mi, sau ca sĕ întrebuinţez un termin mai academic „pro domo mea"

Într'adevĕr, aceasta, ve încredinţez, că nu o fac nici câtuşi dintr'un spirit de presumţiune, ori — cum am ḑice – ca sĕ laud de mai nainte lucrarea, căreia, dela un timp încoace, m'am consacrat cam esclusiv.

O fac pentru că, din momentul când am întrat, cu mare plăcere, într'acest sanctuar destinat — sunt convins — a fi pururea focarul cel mai activ al unirei neamului românesc pe câmpul culturei intelectuale, mi-am şi impus datoria a nu părăsí nici odată un tĕrêm aşa de spornic, aşa de roditor.

Aci suntem chemaţi pentru ca fie care din noi, pe cât îl iartă puterile, sĕ lucreze la propăşirea limbei române, la desvoltarea şi înmulţirea cunoscinţelor despre istoria noastră, la respândirea sciinţelor printre români, şi toţi dimpreună, pentru a face ca gintea şi ţĕrile noastre românesci sĕ fie din ce în ce mai respectate de către vecini şi mai preţuite de către întreaga lume cultă din părţile streine.

Deci, fie-care din noi cată sĕ şi depună silinţele spre a atinge aceste scopuri bine determinate ale activităţii noastre.

Dar, trebue sĕ mărturisim, că aceste scopuri sunt aşa de multiple şi de felurite, că dorinţele şi aspiraţiunile noastre sunt aşa de ferbinţi şi de colcotitoare, în cât noue românilor celor mai mulţi, ni se întêmplă mai tot-d'a-una a îmbrăţişa la olaltă prea multe lucrări, a-ne împrăştia timpul şi mijloacele între numeroase cercuri de acţiune, şi astfel a-ne risipí puterile în prea multe direcţiuni de odată.

Osebit de foarte rare escepţiuni, resultatul unei asemenea agitaţiuni febrile şi rĕu coordonate este, că productele ei sunt adesea mai pre jos de ceeace românii ar fi în stare sĕ sĕvîrşească, dacă ei s'ar hotărí a-şi astâmpĕra şi a-şi domolí ardoarea — ardoare (trebue sĕ o recunoascem) pornită numai dintr'un avênt demn de laudă; — dacă ei şi-ar cumpăní cu mai mult sânge rece puterile, şi dacă fie-care din ei şi-ar ḑice pe fie-care ḑi.

„Atâta pot, atâta fac! De me voiu întinde mai departe am sĕ me surp, fără folos nici pentru ţeară nici pentru mine!"

Oare — vorbă curată — nu este aceasta, domnilor, ceea-ce avem ocasiune a constata pe toată ḑiua printre noi toţi românii? Câte şi câte n'au intreprins şi nu întreprind pe toată ḑiua cei mai mulţi dintre noi! Ş'apoi, curênd le lasă păragene, în calea lor, în veci porniţi spre alte nouĕ întreprinderi.

Dintr'astfel de risipă, ce poate resulta?

Un fapt, la care e timpul acum sĕ cugetăm serios. Aceasta este, că toate calităţile morale şi intelectuale, cu care românii sunt bogat înzestraţi, toată sciinţa şi toate cunostinţele, ce ei îşi adună cu mai mare înlesnire decât multe alte popoare, toate ostenelele, ce-şi dau în viaţa lor mereu frământată, toate aceste daruri naturale sunt departe de a le asigura, în lumea cultă, rangul, ce ei îndată şi-ar câştiga, dacă, în spiritul lor, s'ar împlênta o metodă mai sistematică de a înţelege activitatea omenească, o judecată mai sănĕtoasă despre contingentele — fie el cât de modest — ce ori-cine trebue sĕ dea propăşirei naţionale . . . în mai puţine cuvinte o dreaptă mĕsură a putinţelor sale.

Ancă odată cer ertare, domnilor colegi, dacă, într'o cuvêntare cu cuprins mai mult archeologic, am cutezat la început sĕ emit oare-care consideraţiuni, parte la esposiţia francesă sunt favorabile. Tot favorabile sunt şi pertractările asupra Hebridelor, deoarece i se încuviinţează deocamdată Franciei protectorat preste aceste insule fără însĕ a anecsa Nouele-Hebride, şi în cas de tulburări poate aduce şi trupe. O înţelegere a acestor două state asupra neutralisărei canalului de Suez încă e în prospect d'a eşí favorabilă. Pertractările se vor continua bazându se pe principiul, că proiectul neutralisarei canalului sĕ fie împreunat cu dreptul pasagelor cu privire la flotele armate, că adecă nici o întăritură sĕ nu se ridice pe ţermurile canalului. Cu privire la Egypt lucrul condiţionează mai mult dela sultanul. Se prevede însĕ, că Anglia e aplicată, ca sĕ ia şi Francia parte la negoţieri. Aceste afaceri însĕ se trăgănează mereu şi va mai trece încă mult, până sĕ se aplaneze lucrurile.

Politica rusească nu s'a schimbat de loc cu toate evenimentele, ce s'au întêmplat prin Rusia. „Jurnalului de Débats," care scrise un articol asupra distincţiunei lui Giers; că adecă, pe lângă toată această distincţiune Rusia, merge mâna în mână cu Francia, rĕspunde „Nord Allg. Zeitung" între altele şi următoarele: Distincţiunea, cu crucea cea mare a ordinului Wladimir este o aprobare şi un resultat al politicei, care o a purtat acest mare bărbat de stat, şi care n'are trebuinţă chiar de nici o modificare. „Jurnalul de Débats" precum şi toate foile francese se încred într'o politică rĕtăcitoare a lui Katkoff. Aceasta politică se va nimicí de ţar prin organul seu, ministrul afacerilor esterne, dl de Giers. Ea trebue sĕ fie liniştitoare şi cel puţin faţă de Germania acum suntem siguri, că e de tot pacinică. Pressa francesă se mângăe în speranţă, că va isbucní rĕsboiu între Germania şi Rusia, şi atunci a sosit momentul ca Francia încă sĕ se arunce asupra Germaniei. Va fi însĕ fatal mai mult pentru soartea Franciei decât pentru Germania, dacă i-ar succede pressei francese a întărí aceasta politică greşită în opiniunea publică şi şi mai fatală, dacă s'ar efeptuí o astfel de politică.

Sesiunea corpurilor legiuitoare din România s'a închis. În decursul sesiunei s'au votat multe proiecte de legi folositoare ţĕrii şi câmpul de luptă a fost foarte mănos. Între legile de mai mare însemnătate s'au votat legea comunală, legea privitoare la încurĕjarea industriei, convenţia cu Germania, crearea a trei catedre noaue la facultatea de medicină etc. etc. Din Mesagiul regal de închidere uşor se poate face un prospect asupra situaţiunei din România şi asupra roadelor culese în decursul sesiunei. Acest mesagiu, cetit de gen. Radu Mihaiu este următoriul:

Domnilor deputaţi!

Ajunşi la termenul sesiunei corpurilor legiuitoare, constat cu o vie mulţămire, că lucrările domnielor voastre au dat o nouă dovadă despre progresul liniscit, dar continuu, ce statul român desĕvârşesce în legislaţiunea sa interioară.

Pe lângă bugetul statului şi alte legi importante, aţi votat mai ales codul comercial şi legea comunală, a căror reformă era de mult şi adênc simţită.

De mare însĕmnătate pentru interesele materiale ale ţĕrei a fost votarea convenţiunilor comerciale cu Rusia, cu Anglia şi cu Germania. Aceste acte internaţionale ne-au asigurat în parte relaţiunile noastre comerciale şi întăresc speranţa, că vom isbutí a le aşeḑa şi cu celelalte state pe base folositoare prosperităţii ţĕrei.

Ve mulţumesc, dlor deputaţi, că, fără a ve depărta un singur moment de atitudinea deamnă şi prudentă observată de guvernul Meu în tot timpul, de când durează crisa din peninsula balcanică, aţi acordat creditele necesare, pentru a desvolta şi întărí puterea noastră armată. Păşind înainte cu decisiune pe calea, ce ne-am tras, contribuind cu sinceritate la menţinerea păcei, prestigiul României s'a ridicat şi ea este aḑi încungiurată de încrederea şi de respectul tuturor.

Domnilor deputaţi,

Ve mulţumesc încă odată pentru timpul, ce aţi sacrificat intereselor publice şi pentru patrioticul şi luminatul concurs ce a-ţi dat guvernului Meu în resolvarea tuturor cestiunilor, ce vi s'au presentat. Doresc ca reîntorşi la căminele d-voastră, sĕ ve bucuraţi cu toţii de un an, care sĕ rĕsplătească munca şi ostenelele fie-căruia.

Eu declar sesiunea corpurilor legiuitoare închisă.

Carol.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De sub „Retezatul," 5 Aprile, 1887. Dle Redactor! În Nrii 34 şi 36 ai „Telegrafului Român" s'a publicat un tractat intitulat „Folosul înfiinţărei de scoale practice pe lânga seminariile noastre pedagogice" în care învĕţătorimea noastră este învinuită şi presentată ca necorespunḑĕtoare chemărei sale. Ca unul, care fac şi eu parte din învĕţătorime şi carele, aşa cred, m'am mişcat mai mult printre învĕţători şi prin scoală decât autorul tractatului amintit, me simt în drept a reflecta la aserţiunile învinuitoare ale d-lui „S." — În articolul amintit se afirmă că „greşită este calea, pe care merg cei însărcinaţi cu întrebuinţarea mijloacelor de educaţiune şi de aceea nici resultatele nu pot sĕ fie mai îmbucurătoare," că „învĕţătorimea noastră de astăḑi timpul cel mai îndelungat îl folosesce a deprinde pe elevi cu cetitul şi scrisul", că „în fapt cetitul şi scrisul nu sunt folosite, după cum ar trebuí," ceeace se vede d'acolo „că nu sunt 10%, cari după ce au părăsit scoala sĕ se mai gândească la ea" ceea ce e „o dovadă destul de evidentă, că ne risipim puterile înzadar," că şi astăḑi se dau lecţiile din diferitele obiecte de învĕţământ „în formă de porţiuni," că în scoalele noastre nu sĕ ia în considerare desvoltarea proprie a elevului etc. etc. — Dacă acestea ar fi adevĕrate, învĕţătorii nostri n'ar mai merita sĕ fie susţinuţi. Conced, ba afirm şi eu, că sunt încă învĕţători, cărora li se pot face astfel de învinuiri, dar escepţiunile nu formează regulă şi ceeace se potrivesce la unii nu se potrivesce la alţii. A învinuí pentru aceştia întreaga învĕţătorime este nedrept şi are un efect deprimător asupra celor ce îşi împlinesc „chemarea de învĕţători cu sânţenie. Dl „S." privesce din mare depărtare la învĕţătorii şi la scoalele noastre şi de acolo vede atâtea rele; pogoare-se însĕ între învĕţătorii nostri, cerceteze scoalele, sĕ asiste la esamene şi va vedé, că nu are drept, se va convinge că „cei însărcinaţi cu întrebuinţarea mijloacelor de educaţiune" îşi dau toată silinţa sĕ crească pe elevii lor după cerinţele pedagogiei, va vedé, că „învĕţătorimea noastră de astăḑi" nu folosesce timpul cel mai mult cu deprinderea elevilor în cetire şi scriere, ci şi cu deprinderi în cugetare, vorbire şi esprimarea ideilor cu graiul şi în scris etc., va afla mai departe că pe bietul învĕţător îl trec sudorile, până ce aduce pe elevi la priceperea lecţiilor din istorie, geografie, şi sciinţele naturale (ceeace e dovadă, că bietul dascăl are în vedere desvoltarea proprie a elevului) şi că acele „lecţii" nu se dau în formă de porţiuni, cum le înţelege d-sa. Va vedé mai încolo, că cetitul şi scrisul în fapt se folosesc cu mult mai bine, decum presupune d-sa. Dacă mulţi copii după ce părăsesc scoala nu se mai gândesc la ea, aceasta îşi are causa sa în împrejurările, în care trăesc tinerii poporului nostru, după ce ies din scoală şi în influinţa părinţilor lor, cari nu sciu încă apreţia cultura şi scoala. Eată dar, pogorându-ne la starea reală unde ne îndrumă Dl „S.", nu avem sĕ îmbĕtăm lumea cu vorbe goale.

Resultatele scoalei nu se pot vedé numai decât. Scoala aruncă sămênţa, care resare cresce şi se desvoaltă în timp îndelungat, până ajunge a produce fructe. Sĕ nu se mire deci dl „S." că află „aşa puţine resultate pipăibile în popor," căci aceste resultate sunt ale scoalei de acum 20—40 de ani, eară nu ale celei de astăḑi.

Este adevĕrat, că nu avem mulţi oameni cualificaţi de ajuns, şi că mulţi învĕţători privesc starea învĕţătorească ca o punte de trecere la starea preoţească, din care causă nici nu-şi dau multă silinţă în scoală şi nu sunt pătrunşi de iubire faţă de cariera lor.

Dacă acestia sunt clerici absoluţi, apoi sĕ fim siguri, că tot atâta iubire şi devotament vor avea şi către chemarea preoţească, căci doară şi preotul are sĕ înveţe pe poporenii sei, ca şi învĕţătorul pe scolari.

Rĕul cel mai mare este, că oamenii, cari au absolvat cursul pedagogic şi s'au pregătit anume pentru cariera învĕţătorească, încă nu au destul devotament faţă de chemarea lor şi cearcă toate căile, ca sĕ ajungă şi ei preoţi. Aci este rĕul. Sĕ sperăm însĕ, că Ven. Consistoriu resp. Sinodul archidiecesan nu va mai permite astfel de abnormalităţi în statul învĕţătoresc şi preoţesc, dacă e, ca sĕ înaintăm şi noi pe toate terenele. Dixi! *I. P.*

Apel

către fostii fii sufletesci, aflători astăḑi în România, ai fostului protopop al Braşovului şi actualului episcop român al diecesei Caransebeşului Ioan Popasu.

În ḑiua de Dumineca Tomei, 12 Aprilie a. c. românii din Bănat împreună cu cei din Transilvania şi din Bucovina vor sĕrbătorí iubileul de 50 de ani al păstoriei adevĕrat apostolice al Preasânţiei Sale episcopul Ioan Popasu, organisatorul scoalelor românesci din tractul protopopesc al Braşovului şi întemeetorul gimnasiului românesc din Braşov.

Pentru eternisarea numelui acestui archiereu, care n'a trăit pentru sine, ci pentru înaintarea neamului seu, se va crea cu ocasiunea aceasta o fundaţiune, care va purta numele „Fundaţiunea episcopului Ioan Popasu."

Ca fostii elevi ai scoalelor, întemeiate de Prea Sânţia Sa sĕ ne grăbim cu toţii a da ceva, din ce ne-a dat el — nu pentru El — ci spre a da esemplu următorilor nostri, că scim preţuí meritele unui bărbat, care sĕ jertfesce pentru înaintarea neamului seu.

Îndrăsnesc dară a me adresa către d-voastră dlor comercianţi, profesori, ingineri etc. din Bucuresci, Ploiesci, cu deosebire Brăila, Craiova, Buzeu, Mizil, Ialomiţa, Dobrogea etc. a contribuí şi D-voastră pentru eternisarea numelui aceluia, care v'a deschis capul ca sĕ puteţi trăí în lume şi sĕ faceţi onoare comerciulul României.

Însărcinaţi în fie-care oraş pe unul din D-voastre cu o listă de subscriere, ca sĕ dăm dovadă, că şi aici, la braţele mamei, nu ne-am uitat de fraţii nostri.

---

ce-şi ar avea poate locul lor mai potrivit într'o academie de sciinţele morale şi politice.

Am fost nevoit a le premite, ca sĕ pot scuza un fapt, ca sĕ pot lămurí o ideie. Acel fapt, acea ideie, sunt că, stând de mai mulţi ani de ḑile departe de dv. în ţeară strĕină am totuşi consciinţa, că mi-am îndeplinit tot aşa de bine, — ca sĕ nu ḑic: poate şi mai bine, — datoriele mele către ţeară, şi ca academic român şi ca divulgator al cunoscinţelor de archeologie românească.

Părtaş, printre cei mai tineri, din aceea generaţiune dela 1848, care 'şi hrănia inima cu cele mai vie şi cele mai înalte aspiraţiuni, — ear, de altmintrelea, închinat mai mult din fire către ocupaţiunile literare şi istorice, — am trăit aici în ţeară, de pe la 1854 încoace, timp de 25 de ani, căutând când la deal, când la vale, un colţişor, unde sĕ-mi durez sau un palat sau o colibă pe locul cam viran al literaturei şi al istoriei românesci.

Stau foarte la îndoială dacă, într'acest mers pe dibuite, am nimerit vre-o dată sĕ aşeḑ, nu doară o peatră, ci măcar o cărămidă temeinică.

Chiar de aceea, când mi-am vĕḑut pĕrul cărunţit şi sănĕtatea adesea ameninţată, m'am tras eu însu-mi la judecată dinaintea consciinţii mele de cărturar românesc ba chiar şi de membru al Academiei noastre şi mi-am ḑis:

„Oare, făcênd ca până acum, lăsa-voiu după mine vre-o lucrare de adevĕrat folos, — ceva care sĕ se apropie câtuşi de puţin de îndrăsneţele aspiraţiuni şi visuri ale tinereţii?"

La o întrebare intimă de felul acesta, rĕspunsul poate fi de două naturi:

Unii, mai slabi de îngeri (şi câte esemple nu avem de acestea!) îşi ḑic, obosiţi de a fi întreprins multe şi de a fi sĕvêrşit nimic: „Ce sĕ-mi mai bat „capul? Mai bine sĕ-mi vĕd de chiverniseală. Mai „facă şi alţii literatură şi sciinţă! Eu, de aci înainte, îmi voiu vedé binişor de moşie ori de ne„gustorie; me voiu acăţa de funcţiuni gras retri„buite ori de vre-un rol politic şi influent."

De o cam dată, la noi, aceea sunt priviţi ca oameni practici şi înţelepţi.

Alţii — cuteza-voiu printre d-voastră a-i numi oameni fără căpătêiu, perde-vară şi zănatici? — alţii rĕmân cu dorul stăruitor de a cere studielor abstracte şi adâncite, de a cere penei lor o hrană învietoare pentru minte şi o dulce mângăere pentru inimă.

Dar, când — împins atât de firea sa cât şi de resgândire — ajunge omul, în urma multor încercări felurite, — la o hotărîre, aşa de semeaţă în modestia ei, — atunci nasce tot de o dată într'ênsul şi ideia de a restrînge cercul activităţii sale, de a se specialisa, de a-se devota unei lucrări predilecte, pe care sĕ o poată duce la capĕt, pe cât se va putea pricepe mai bine.

Eacă, stimaţii mei colegi şi fraţi de carte, genesa şi rostul studielor şi publicării, ce am întreprins a face în strĕinătate, şi care me ţine până la un oare-care punct cu mintea, dar nici de cum cu inima, departe de ţeară şi de institutele ei culturale, din care am onoare a face parte.

Făcându-ve această sinceră declaraţiune, nu pretind însĕ, ca sĕ mi daţi destul creḑĕmênt mai nainte ca eu sĕ-mi fi justificat ḑisele mele.

Tocmai de aceea am cerut voie a ve vorbí ceva mai pe larg despre lucrarea mea.

Sper, că voi isbutí a ve dovedí că, sub firma ei restrînsă şi cam specialisată, ea poate aduce rod felurit şi îmbelşugat, atât pe tĕrâmul istoriei naţionale, cât şi pe acela al artelor antice, rĕsădite în ţeară la noi.

Sper tot de odată a me spăla de ori ce imputare mi s'ar putea face, unde lucrez la cartea mea aiurea de cât aici, unde o scriu într'o limbă, care nu este a mea proprie, nu este aceea căreia cred a fi dovedit în multe rînduri că-i port toată dragostea unui adevĕrat fiu al ei.

(Va urma)

La Bucuresci am deschis eu însumi o listă și în ḑiua primă am incasat o sumă de aproape 1000 de lei — una mie de lei — în fruntea căreia se află dl Titu Maiorescu, dl A. Laurian, T. Nica, I. Manliu, V. Mândreanu, I. Colțescu, frații Boros, Orghidan, Alecsiu, Pascu, Steriu, Ciura, Moroianu, Căciulescu St. Constantinescu, Drăghiceanu etc. etc.

Sumele înscrise ve rog a le trimite la una din redacțiile jurnalelor din Bucuresci.

Jurnalele din România în interesul causei sunt rugate a publica în coloanele lor acest apel.

Bucuresci, 3 Aprilie, 1887.

V. Mândreanu,
profesor.

Varietăți.

* (Serbarea s. Pasci.) Ḑiua „Învierei Domnului“ în biserica din cetate de aici s'a serbat și în anul acesta într'un mod foarte solemn. La 4 oare dimineața s'a făcut „învierea Domnului“ împreună cu utrenia prin Escel. Sa I. P. S D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul, asistat de mai mulți preoți din gremiul consistorial. La 9 oare s'a început s. liturghie servită tot de I. P. S. D. archiepiscop și metropolit prin cooperarea Preacuvioșiei Sale dlui archimandrit Dr. Il. Pușcariu, ases. cons. Preacuv. Sale dlui protosincel Nicanor Fratesiu, ases. și secret. cons. P. O. D. D. ppresbit. I. Popescu, ases. cons. și prof. sem.; prot. Z. Boiu ases. cons.; prot. N. Cristea ases. cons.; S. Popescu protopresb.; I. Ghibu prof. sem.; diaconi: S. Medean funcț. cons.; și Dr. I. Crișan prof. sem. Ceremonialul bisericesc s'a desvoltat în modul cel mai sërbătoresc, evangelia s'a cetit în limba română, grecă și slaveană, ear în decursul liturghiei s'a chirotonit un ipodiacon, un diacon și un protodiacon. Cântările bisericesci le a esecutat — sub conducerea dlui prof. sem. G. Dima — corul seminarial cu cea mai mare esactitate, desfătând și de astădată în modul cel mai plăcut pe credincioși, cunoscutul nostru basist Isaia Popa, prin cântarea pricesnei pascilor.

* Prea sânția S'a părintele episcop, Ioan Mețian, a conchemat sinodul eparchial arădan în sesiune ordinară, pe Dumineca Tomei, adecă pe 12/24 Aprile a. c.

* Maj. Sa s'a îndurat prea grațios a trimite 400 fl. v. a. pe seama locuitorilor din Dobâca, cari au fost păgubiți în 28 Juliu 1886 prin peatră și prin povoaie.

* (Denumiri.) Majestatea Sa a numit pe notariul dela tribunalul reg. din Alba-Julia, Stefan Cacovean, de sub-jude la același tribunal; ear ministrul de finanțe au denumit pe dl Ilariu Muciu de oficial la oficiul de loterie.

* (Sciri personale.) De câteva ḑile d-l general T. de Gecz a părăsit Sibiiul retrăgêndu se din starea activă a serviciului militar. Generalul de Gecz a fost aproape 10 ani neîntrerupt în Siibiiu; a fost un om de tot amicabil, așa, că s'a bucurat de mare iubire atât în cercurile militare, cât și în cercurile civile.

* (Denumirea de coadjutor lângă patriarchul Angelics) Foaia sêrbească din Neoplanta „Srbski Narod“ despre care se susține, că stă în serviciul patriarchului Angelics, aduce scirea, că din motive sanitare patriarchul cea mai mare parte din an va trebuí së o petreacă pe la băi, și astfel și-a cerut de coadjutor pe episcopul Petrovics din Baciu. Foile din capitală află, că ministrul Trefort ar fi aplicat a-l denumí de coadjutor pe episcopul Brankovics din Timișoara.

* Ministrul de esterne Giers, a fost decorat de Țarul Alecsandru III cu crucea cea mare al ordului Wladimir, esprimându și totodată și îndestulirea sa fața cu conducerea afacerilor esterne.

* (Învitare.) Din incidentul iubileului P. S. S. Domnului episcop Ioan Popasu, inteligența română din loc arangează la „Pomul verde“ Marți în 14/26 Aprile 1887 un bal festiv, la care are onoarea a Ve invita cu toată stima.

Începutul la 8 oare seara.

Învitarea servesce ca bilet de întrare.

Comitetul arangiator.

* (Convocare.) P. T. Domni membrii ai „Asociațiunei naționale din Arad pentru cultura poporului român,“ sunt poftiți a participa la adunarea generală, ce se va ține la 14/26 Aprile a. c. la 10 oare a. m. în sala seminariului diecesan din Arad.

Arad, din ședința direcțiunei ținute la 12 Aprile n. 1887.

Ioan Beleș, director primariu. Dr. *Demetriu Horvat.* notariu.

* (Föispani ca agenți.) În sëptëmânile trecute „Ellenzék“ din Cluș și-a esprimat indignarea, că am ajuns așa de departe, încât comiții supremi au së fie agenții unor societăți private, ca astfel autoritatea și influința lor oficioasă së o esploateze și pentru interese private. Astăḑi stăm în fața faptului împlinit și vedem, că sub presidiul dlui conte Desideriu Bánffy în direcțiunea filialei societății de asigurare „Maghiaro Franceză“ din Transilvania se află tot individi cu posițiuni înalte și anume: contele Gavril Beth'en, comite suprem; Iosif Pótsa comite suprem, Desideriu Sigmond deputat dietal și președintele camerei comerciale din Cluș, Vasiliu Nagy protopop; Dominic Biasini asesor regesc comercial și Iuliu Bovankovics vice-președinte al reuniunei de agricultură. Cercul filialei se estinde preste întreagă Transilvania înțelegêndu-se și comitatul Selagiului afară de comitatul Huniădoarei. Dlui Desideriu Bánffy se vede, că nu-i ajunge postul de comite suprem în comitatul Solnoc-Dobâca și comisariatul din comitatul Bistrița-Năsëud mai avea lipsă și de acest teren, së-l esploateze în favorul maghiarismului.

Cumcă aceasta societate sub un astfel de directorat va eschide aproape cu totul concurința celorlalte societăți de aceasta natură, nu mai sufere îndoială, și pe noi, cari avem numai o bancă, ce are încâtva și caracter românesc, aceasta împregiurare mai puțin ne poate altera, o înregistrăm numai ca un fapt celebru, și lăsăm së strige pe cari îi doare

*(Cum serbează „Ellenzék“ iubileul archiducelui Albrecht): „Bëtrânul vultur iubilează.“ Archiducele Albrecht, inspectorul general al armadiei austriace, la 25 (sic) ale lunei curente, va serba iubileul de 60 ani al neghiobiilor (baklövéseinek) sale militare. Toate curțile vor fi representate la serbare. Bëtrânul vultur se va desfăta de strălucitele deputațiuni și își va aduce aminte de toate înfrângerile suferite în timp de 60 de ani Prosit!“

* (Limba slavă în biserica rom. cath.) O telegramă din Roma anunță, că papa a dat concesiune, ca la metropolia din Antivar, së se țină slujba în limba slaveană. Foile clericale țineau aceasta concesiune, când s'a sulevat cestiunea din partea principelui de Muntenegru, de puțin verosimilă, se vede, că a fost perdut din vedere cunoscutul principiu iesuitic.

* Numerul studenților din țërile coroanei ungare, cari au cercetat universitatea din Viena, a fost pentru semestrul de vară de 1280.

* (Un șovinist de 10 ani.) În ḑiua aniversărei naşterei împëratului german s'a cântat în toate scoalele din Alsația și Lorena, imnul imperial.

Într'o scoală din comitatul Kablé s'a pus ca së cetească acest imn un copil de 10 ani, fiul celui mai influent membru din localitate al partidului de protestațiune.

Copilul se supuse, și foarte mișcat începu a mormăí cele dintâiu versete până la versetul înjurios pentru Francia,ací nu mai putu urma și începu a plânge, asvërlind cartea jos și strigând:

Nu pot, dle, sunt francez!

Dare de seamă

despre venitele și spesele balului român arangiat în 17 Februariu 1887, în Arad, în folosul „Reuniunei femeilor române din Arad și provinciă.“

I.	Din bilete	251 fl. — cr.
II.	Din suprasolviri	60 „ 60 „
III.	Din contribuiri.	98 „ — „
IV.	Din contribuiri colectate	305 „ 90 „
	Suma totală a venitului	715 fl. 50 cr.
	Se scad spesele balului	278 „ 22 „
	Remâne venit curat . .	437 fl. 28 cr.

Au suprasolvit următorii: Irina Antal 5 fl. și 10 cr.; Nicolae Oncu 5 fl.; Carol Wittmann 4 fl.; Ioan Beleș 3 fl.; Iosif Cociuba 3 fl.; Dr. Albin Pop 3 fl.; Ignatie Pap 3 fl-; Carol Ottrubaj 3 fl.; Ladislau Fabian 3 fl.; Dr. Alesandru Takácsny 3 fl.; Nicolae Maior 3 fl.; Nicolae Olteanu 2 fl.; Sigismund Budai 1 fl.; Georgiu Popovici 1 fl.; David Dabiciu 1 fl.; Ioan Machi Ardeleanu 1 fl.; Vasilie Pop 1 fl; Savu Macinicu 1 fl.; Ioan Popescu 1 fl.; G. Bragia 1 fl.; Efrem Barbu 1 fl.; Ioan Ardeleanu 1 fl.; Aurel Suciu 8 fl.

Au contribuit următorii domni: Carol Pohl 15 fl.; Ioan Mețianu 10 fl.; Demetriu Bonciu 10 fl.; Antoniu Mocsonyi 5 fl.; Dr. Atanasie Șandor 5 fl.; Simeon G. Desean 5 fl.; Emanuil Ungureanu 5 fl.; Carol Schulhof 5 fl.; Alesandru Mocsonyi 4 fl.; Eugen Mocsonyi 4 fl; Octavia Stolojan 3 fl.; Ioan Giulani 3 fl.; Iosif P. Steiniczer 2 fl.; Emeric P. Steiniczer 2 fl.; Ioan Ciora 2 fl.; Gavriil Bodea 2 fl.; Ioan de Leményi 2 fl.; Ioan Grofsioreanu 2 fl.; Vicentiu Visoina 2 fl.; Georgiu Horvat 2 fl.; Vicentiu Babeș 2 fl.; Ioan Popi 2 fl.; Georgiu Crăciunescu 2 fl.; Elena Niciolinoviciu 2 fl.

Prin colecta d-nei Irina Rusu din Nădlac au incurs 56 fl. 10 cr dela următorii: Dna I. Rusu 2 fl.; Georgiu Oroș 2 fl.; Vicentie Marcoviciu 2 fl.; Petru Precupaș 50 cr.; Maria Mărgineanu 1 fl.; Mihaiu Chicin 2 fl.; Grațian Budó 1 fl.; Crișan Ana 1 fl.; Sofronie Chicin 50 cr.; Putnik Eszter 50 cr.; Georgeviciu Damaschin 1 fl.; Alecsandru Șerban 50 cr.; Mitra Pețanu 1 fl.; Morar Șandor 1 fl.; Emilia Negreu 50 cr.; Cornelia Teuceanu 1 fl.; Dr. George Chicin 2 fl.; Mudrity M. 1 fl.; Stefan Luțian 1 fl.; N. N. 50 cr.; Nagylaki takarék pénztár részvény társulat 5 fl.; Svarz Miksa 1 fl.; Dobsch 1 fl.; Petru Stroia 30 cr.; Fríedmann Lajos 1 fl.; Kováts Lajos 50 cr.; Bistyák Ferencz 1 fl.; Leopold Zsigmond 50 cr.; Șerban György 1 fl.; George Șerban 2 fl.; Vidican Tyirila 60 cr.; Samson Lugoșan 1 fl.; comuna bisericească gr. or. română din Nadlac 5 fl.; Karacsonyi János 1 fl.; Dobrányi Adám 1 fl.; Venich Károly 1 fl.; Biatyák Ferencz ujból 1 fl.; Szentes Vidor 1 fl.; Topaj Ferencz 1 fl.; Nagylak mezőváros 5 fl.; Stroia Gligor 50 cr.; Teodor Țabric 20 cr.; Onea Pera 50 cr.; Iosif Popescu 1 fl.; Aurel Petroviciu 1 fl.

Prin colecta d-șoarei Netti Petric din Bocșa montană 52 fl.; dela următorii domni: Ioan Budițan 5 fl.; Uros Ioanoviciu 1 fl.; Hedvig Bős 5 fl.; Ioan Fabri 1 fl.; Maximilian Kis 1 fl.; Mihaiu Pamajoth 3 fl.; Basil Georgevici 2 fl.; Ioan Marcu 1 fl.; Nicolau Spimeanu 1 fl.; Constantin Paușanu 1 fl.; Iosif Sabo 2 fl.; Costa Tismonariu 5 fl.; Stefan Ioanoviciu 1 fl.; Ferdinand Korek 1 fl.; Stefan Görlicu 1 fl.; George Poteceanu 1 fl.; George Gongea 1 fl.; Pavel Liubă 50 cr.; Ioan Popovici 1 fl; Nicolae Boceanu 1 fl; Lazar Boteanu 1 fl.; Andreas Krischer 50 cr.; Ioan Velceleanu 1 fl.; Géza Sico 1 fl.; Basiliu Nemoean 1 fl.; Bontila Iosif 2 fl.; Petru Milutinovici 1 fl., Ioan Popovici 1 fl.; Ioane Pilat 1 fl.; Iosif Furgilian 1 fl.; Josif Mozer 1 fl.; Iuliu Petric 2 fl.; Ana Petric 3 fl.

Prin colecta d-nei Aloisa Sida din Șiria 23 fl. dela următorii: Elena Vasilievici 1 fl; Dragina Mera 1 fl; Georgiu Popovici 3 fl; Steinicza I. Pál 5 fl; Ioan Vancu 1 fl; Iulia Vancu 1 fl; Gavril Cristea 2 fl; Eugenia Bogdan 1 fl; Secula Petru 1 fl; Georgiu Oajca 1 fl; Ignatiu Serbu 1 fl; Filip Leuca 1 fl; Danil Gabor 2 fl; Luisa Sida 2 floreni.

Prin colecta d-nei Hermina Maniu din Oravița 19 fl. dela următorii: Hermina Maniu 5 fl; Hermina Pop 2 fl; Helen Mangiuca 2 fl; Eugenia Muntean 2 fl; Amalia Lepa 2 fl; Cata Traila 2 fl; Maria Ghidiu 3 fl; Alecsandra Meletici 1 fl.

Prin colecta dșoarei Carolina Mladinu din Curticiu 19 fl. dela următorii: Carolina Mladinu 4 fl; Iulia Bocșan 1 fl; Ecaterina Ursu 1 fl; Sofia Mladinu 1 fl; Regina Braja 1 fl; Iulia Mladinu 1 fl; Terentia Codreanu 1 fl; Aureliu Pap 1 fl; Alecsandra Popoviciu 1 fl; Elisabeta Polis 1 fl; Emilia Popescu 2 fl; Aloisa Doboș 1 fl; Maria Crainic 1 fl; Floarea Albiciu 1 fl; Ilca Cefan 1 fl;

Prin colecta d-nei Anastasia Tempea din Toracul-mare 19 fl. dela următerii: Anastasia Tempea 2 fl; Lucia Vulcan 2 fl; Vioara Vodă 1 fl; Sofia Popovici 2 fl; Elena Magda 1 fl; Vioara Mircea 1 fl; Paulina Petroviciu 2 fl; Maria Daj 2 fl; Franzen Barbara 1 fl; Iuliana Avramescu 1 fl; Albu Adam 1 fl; Vioara Serbu 1 fl; Elena Nicolaeviciu 1. fl; Katarina Kecsi 1 fl.

Prin colecta d-nei Silvia Fejér 18 fl. dela următorii: Silvia Fejér 5 fl; I. Gurban 30 cr.; I. Cornea 2 fl; Mărioara Boțco 1 fl; Avram Albu 40 cr; G. Balaj 20 cr; G. Albu 40 cr; Antonie Moș 40 cr; P. Mara 10 cr; Bucatos Marc 20 cr; Sztepics Todor 40 cr; Ioan Pantea 20 cr; Constantin Iușca 40 cr; Ioan Nelia 60 cr; Todor Branda 80 cr; Todor Paul 30 cr; Mitru Paul 20 cr; Mihail Fejér 1 fl; Zena Mărcuți 50 cr; Vasiliu Balan 50 cr; Augustin Boțoc 1 fl; Georgiu Fejér 2 fl. 10 cr.

Prin colecta d-nei Elena Hamsea din Lipova 16 fl. dela următorii: Iacob Racz 5 fl; Poszovits Pártén 5 fl; Csordan 2 fl; Cojocariu 2 fl; Elena Hamsea 2 fl.

Prin colecta d-lui Georgiu Lazar din Vinga 15 fl. dela dnii: Georgiu Lazar 10 fl; Dr. Darabant 5 fl.

Prin colecta d-șoarei Iulia Bocșan din Curticiu 13 fl dela următorii: Iulia Bocșan 2 fl. 20 cr; Carolina Mladinu 1 fl; Iuliana Bocșan 1 fl; Emilia Rădnean 2 flor; Schader Maria 1 fl; Maria Budai 1 fl; Silvia Ciupuliga 1 fl; Lucreția Tamașdan 1 fl; Maria Cioara 1 flor; Iuliana Botta 1 fl; Catiția Plop 50 cr; Marie Eva 30 cr.

Prin colecta dlui Traian Barzu din Caransebeș 10 fl. dela următorii: Aliquis 5 fl; Filaret Musta 2 fl; Traian Barzu 1 fl; Sava Tercu 1 fl.

Prin colecta d-nei Ileana Veliciu din Chișineu dela Ileana Veliciu 5 fl; Iuliu Rusu 3 fl.

Prin colecta d-nului Nicolae Zigre din Oradea mare 6 fl. dela următorii: Ieroteiu Beleș 2 fl; Ioan Pap 2 fl; Nicolau Zigre 2 fl.

Prin colecta d-nei Sena Popoviciu din B. Giula 5 fl. 50 cr. dela următorii: Iustiniu Popoviciu 1 fl: Iosif Bejanu 1 fl; Kalman Mihályné 1 fl; Polyák Károlyné 1 fl; Ioan Ionescu 50 cr; Petru Biberea 1 fl.

Prin colecta d-nei Iulia Șerban din B.-Comloș 5 fl. 30 cr. dela următorii: Ioan Suciu 1 fl; Maria Miescu 1 fl; Cleopatra Mihailoviciu 50 cr; Laurian Luca 30 cr; Maria Stoianovits 50 cr; Stenczer Lajos 30 cr; Vicentie Lupșa 20 cr; Vincentiu Stamboly 20 cr; Constantin Ristici 30 cr; Iulia Șerban 1 fl.

Prin colecta dlui Ioan Mihu 5 fl. dela dl Dr. Ioan Mihu 5 fl.

Prin colecta d-nei Lucreția Olariu din Deva 3 fl. dela dna Lucreția Olariu 3 fl,

Prin colecta dnei Aurelia Damian din Brad 2 fl. dela următoarele: Aurelia Damian 1 fl. 50 cr; Iulia Fugata 50 cruceri.

Prin colecta d-nei Emilia Halic din St.-Micloșul-mare 2 fl. dela: Emilia Halic 2 fl.

Prin colecta d-nei Hermina Ignat din Beiuș 3 fl. dela: Hermina Ignat 3 fl.

Prin colecta d-nei Maria Baiulescu din Brașov 2 fl. dela: Maria Baiulescu 2 fl.

Prin colecta d-lui Ioan Micu Roșu din Biserica-albă 2 fi. dela: Ioan Micu Roșu 2 fl.

Prin colecta d-nei Aloisa Barbură din Peșca 2 fl. dela Aloisa Barbură 2 fl.

Dat în Arad, la 12 Aprile st. n., 1887.

Aurel Suciu,
cassariul comitetului.

Boala cea mai nouă modernă „debilitatea nervală“ contra căreia s'au folosit preparatele narcotice și tare influente precum e morphium etc. se poate delătura mai sigur prin leacul cel mai bun și nestricăcios, elicsirul de nervi al drului Lieber. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Sâmbătă în 16 Aprile 1887.

Timișoara:	**18**	**37**	**57**	**47**	**1**
Viena:	**67**	**63**	**90**	**57**	**78**

Mercuri în 20 Aprile 1887.

Brünn:	**20**	**31**	**42**	**46**	**27**

Nr. 350 [1578] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă parochul Teodor Pulca din Criţ, cu filiile Cloasterf şi Meşindorf, protopresbiteratul Cohalmului, în sensul venerabilei ordinaţiuni consistoriale ddto 22 Iuliu 1886 Nr. 3824 B., prin aceasta se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) porţiunea canonică de 8—9 jugere aduce un venit anual de 150 fl.; v. a.

b) simbria dela popor din materă şi filii 150 ferdele computate în bani 150 fl. v. a. anual.;

c) venitele dela îngropăciuni, sărindare, cununii şi botez; apoi venitele din S. S. Păresemi şi dela Pasci, computate toate la olaltă, aduc un venit anual de 60 fl.;

d) Lemne pentru foc, venitul dintr'o grădină bisericească şi din cimiteriu, dreptul la ghindă, aduc un venit anual de 40 fl.

Toate venitele acestea computate la olaltă aduc un venit anual în suma de 400 fl. v. a., din care fiitoriul capelan va avea jumĕtate, cu prospect pentru ocuparea postului învĕţătoresc.

Doritorii de a competa la acest post, sĕ-şi aştearnă cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare până la terminul mai sus indicat la subscrisul.

Cohalm, în 1 Aprilie, 1887.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 581 [1579] 1—3

CONCURS.

Spre întregirea staţiunei de paroch în matera Vargiaş cu filiile: Olestelek, Saldabus, Băţanii mari, Băţanii-mici, Hermanul-unguresc, Fülea şi Bărduţ în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs nou cu terminul de 30 de ḑile dela apariţiunea acestui concurs.

Emolumentele sunt:

1. Casă noauă de locuit în materă cu superedificatele pentru economia de câmp.
2. Dela 181 de familii din materă şi filii 195 ferdele de bucate.
3. Din materă 43 cară de lemne de foc, anual.
4. Venitele de sub epitrafir dela botez, cununii şi îngropăciuni.

Toate acestea emolumente la olaltă computate dau un venit anual de 300 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune vor avea a-şi aşterne suplicile lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de nou deschis, cu aceea: că individul, carele va avea voie a ocupa această parochie e neapărat de lipsă a cunoasce bine limba maghiară.

Cohalm, în 1 Martiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 131 [1577] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Doican din comuna Sebeşul-inferior, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 10 Februariu a. c. Nr. 268 B. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumĕtate din venitele parochiei de classa a treia, Sebeşul-inferior.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform disposiţiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek,) până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral al Avrigului.

Avrig, 16 Martiu, 1887.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 827 [1574] 3—3

Publicare de concurs.

Postul de notariu cercual al comunelor împreunate Săcel, Aciliu şi Magu cu reşedinţa în Săcel, devenind vacant, pentru ocuparea aceluia se escrie concurs.

Cei ce doresc a câştiga acest post, care este împreunat cu salariu anual de 500 fl. şi cu tacsele statorite în tarif pentru lucrări private, sunt provocaţi a înainta cererile lor instruate conform disposiţiunilor articlului de lege I din anul 1883 la subscrisul până în finea lunei Maiu a. c.

Sĕlişte, în 3 Aprilie, 1887.

Pretorul suprem:

Liviu de Lemény.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi**, provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor**, cari debiliteazǎ corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluşiri mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 13—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stana	—	—	3.40	5.27
Aghireş	—	—	4.15	5.50
Ghirbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluş	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuş	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaş	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copşa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaş	4.--	-	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighişoara	5.10	—	—	3.59
Haşfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Braşov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Haşfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighişoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaş	10.57	—	12.29	—
Copşa mică	11.19	—	12.44	--
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaş	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuş	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vinţul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriş	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluş	5.56	--	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	7.52	6.21	—	8.36
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaţ	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliş	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuş	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliş	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Haţeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Baniţa	3.05	6.40
Petroşeni	3.37	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroşeni	6.10	10.07
Baniţa	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Haţeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Arad — Timişoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.02	3.55
Şeica mare	—	2.29	4.22
Loamneş	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneş	—	10.20	11.39
Şeica mare	—	10.48	12.07
Copşa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheţa	4.02	10.50	3.58
Luduş	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireşteu	5.48	12.36	5.53
Oşorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul - săs.	8.40	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	6.10
Oşorheiu	6.34	—	8.—
	6 56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·10
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 38 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Aprile, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Mâne se va întruní sinodul nostru archidiecesan în sesiunea ordinară din anul acesta. Representanții clerului și ai poporului nostru credincios din archidiecesă se vor întruní mâne aici, 'și vor inaugura activitatea cu invocarea duchului sfânt, și apoi 'și vor trage seamă cu mersul lucrurilor în archidiecesă în decursul anului 1886.

Consistoriul archidiecesan, ca în toți anii dela introducerea Statutului Organic, va presenta rapoartele sale despre activitatea diferitelor senate, precum și a plenului, și sinodul va aproba, ceea ce e de aprobat, și va da îndrumări, unde va crede, că trebue se întrevină pentru o desvoltare mai cu succes a instituțiunilor noastre naționale-bisericesci.

După o stagnare de mai mulți ani, stagnare provocată din constelațiunea de împregiurări neatêrnĕtoare de noi, în vara anului trecut s'a întrunit în sesiune ordinară congresul nostru național-bisericesc. Bucuria noastră atunci a fost mare, căci am vĕḑut la un loc pe representanții din întreagă provincia noastră metropolitană, bucuria noastră a fost justificată, căci am vĕḑut, că representanții clerului și ai poporului din metropolia noastră, pĕtrunși de greutatea timpurilor, au cautat a delătura cu multă precauțiune, dar totodată cu rară bărbăție, pedecile, cari erau puse în calea progresului în biserica noastră.

O vieață nouă s'a observat în întreagă activitatea noastră, o nouă putere ne a însuflețit pe toți, căci am vĕḑut, că suntem pe calea cea bună de a ne desvolta pe terenul constituțional, dela care e condiționată o nouă înflorire în biserica noastră.

Suntem încă, așa ḑicând, numai la început cu toate așeḑĕmintele organice ale bisericei noastre, căci 10—20 de ani în noianul vremilor sunt ca o picătură de apă în mare. Avem trebuință de vreme și de neobosită activitate, deosebită răbdare și mult tact, ca în organismele provĕḑute de Statutul Organic sĕ băgăm vieață. Scheletul trebue bine îmbrăcat, ca sĕ devină aceea, ce trebue el sĕ fie, trup sănĕtos, spre a desvolta activitatea prescrisă pentru cercul lui de activitate. Trebue sĕ căutăm, ca jos la parochie sĕ funcționeze regulat organismele provĕḑute în legea fundamentală a constituțiunei noastre bisericesci. Trebue sĕ căutăm, ca credincioșii nostri din parochie sĕ fie conscii de drepturile, conscii de datorințele lor, ca comitet și sinod parochial, conscii de câmpul cel larg al autonomiei lor pentru întreaga vieață din parochie.

Trebue sĕ căutăm, ca sĕ băgăm vieață în organele din protopresbiterat, sĕ punem la cale regulata funcționare a acestora, trebue sĕ căutăm a strĕbate la adevĕratele cause, pentru cari organismele dela protopresbiterate în unele părți până acuma sunt numai în Statutul Organic, în realitate însĕ nu.

Ne va succede cu timpul a aduce la consciință organele din parochie și protopresbiterat, atunci cu inima liniștită vom putea ḑice: organismul bisericei noastre funcționează întru toate regulat, fiecare organ este desvoltat în proporțiunea cuvenită, și funcționează normal în cercul propriu de activitate.

Se înțelege, că toate acestea sinodul archidiecesan este chemat a le îndeplini prin luarea de mĕsuri potrivite, cari sĕ servească consistoriului de îndreptariu.

Privirea noastră este îndreptată în locul prim asupra institutului archidiecesan teologic-pedagogic, chemat a ne da preoți harnici, învĕțători harnici, ca acestia apoi sĕ scie îmbrăca în carne scheletul organismelor, de cari am vorbit. Institutul nostru archidiceesan este deci chemat a introduce pe tinerii clerici și pedagogi în viața noastră constituțională bisericească, ca ei apoi ca apostoli ai păcei sĕ scie începe și îndeplini marea operă a regenerațiunei noastre bisericesci. Crescerea în direcțiunea aceasta trebue sĕ meargă paralel cu predarea învĕțĕmêntului din diferitele obiecte, prescrise pentru elevii din acest institut.

Învĕțăturile teoretice trebue sĕ fie aplicate conform trebuințelor noastre naționale-bisericesci.

Sinodul archidiecesan de mai mulți ani se ocupă cu cestiunea reedificărei seminariului. Credem, că va vení vremea, ca el sĕ-și dea seamă și cu disciplina din seminariu, cu spiritul, în care se cresce tinera generațiune, și în cât ea se inițiază în viața noastră bisericească, în spiritul ei constituțional, ca eșind din institut sĕ poată îndrepta cele de îndreptat la locul seu.

Relațiunile interne dintre organele noastre bisericesci, relațiunile dintre biserica noastră și dintre stat, cu diferitele organe ale acestuia, relațiunile dintre noi și confesiunile din patrie, toate acestea vor fi considerate, și noi suntem convinși, că sinodul va scí pune la cale cele mai eficace remedii, pentru îndreptarea eventualelor neajunsuri.

Salutăm din inimă pe deputații sinodului nostru archidiecesan.

Revista politică.

Pretensiunile maghiarilor în privința compromisului de cuotă au remas zădărnicite, pe lângă toate opintirile din partea lor. În ședința hotăritoare s'a discutat mult și adeseori chiar cu vehemență din ambele părți, până ce în fine desbaterile sub comitetelor de cuotă au avut drept resultat o înțelegere pe basa statului quo de mai nainte. Ședința a decurs în următoriul mod:

Deputațiunea maghiară declară la începutul ședinții, că în cadrul legilor ecsistente de transacție n'a isbutit a afla o formulă potrivită în privința cererei de garanții din partea deputațiunei austriace și că prin urmare în viitoriu precipuul nu va mai avea drept urmare o urcare a finanțelor. Stând lucrul astfel, delegațiunea maghiară a declarat, că renunță cu totul la pretensiunile făcute în ceeace privesce desființarea precipuului și făcu propunerea, ca cuota ungară, inclusive precipuul, sĕ se statorească cu 30·6%; cea austriacă cu 69·4%. Retrăgându-se membrii sub-comitetului austriac spre consultare, formulaseră următoarea contra propunere: cuota ungară sĕ se statorească cu 32·2%, ear cea austriacă cu 67·8%. În urma acestei propuneri discusiunea devenì foarte vehementă și aplanarea se părea imposibilă; în cele din urmă custodele coroanei Slávy, președintele delegațiunei ungare, luând în considerare, că diferința face 1·6 procente, făcu propunerea: diferința aceasta sĕ se împartă așa, ca pe fie-care parte sĕ vină jumĕtate, și conțelegerea sĕ se efeptueze pe basa *statului quo ante*. Propunerea s'a primit de toți membrii deputațiunilor și s'a ridicat la valoarea de conclus.

Politica rusească e de tot misterioasă. Era vorba ca Giers sĕ fie decorat cu ocasiunea sĕrbătorilor pascilor și sĕ fie denumit chiar de cancelariu imperial. Foile germane aflau prin aceasta o pretinie mare în Rusia și „Nord. Allg. *Zeitung*“ nu se sfiia a consacra articli întregi, referitori la politica amicabilă a țarului, ḑicênd: că țarul aproabă politica lui Giers și e de tot mulțumit cu desvoltarea afacerilor interne și esterne. Acum aceasta foaie ș'a mai domolit tonul. O altă foaie berlineză vrea sĕ scie, că aspirațiunile lui Giers au fost neîntemeiate și că ministrul de esterne caută din nou a-și da demisiunea.

Se înțelege că față cu nerealisarea aspirațiunilor lui Giers foile francese devin din ce în ce tot mai îndrăsnețe — de altcum politica Rusiei chiar față

FOIȚA.

Tesaurul dela Petroasa.

(Urmare.)

Așa dar, în darea de seamă, ce m'ați autorisat a face dinaintea d-voastre, despre îndelunga și voluminoasa lucrare, de care me ocup și pe care me încumetez a o priví de mai nainte ca cea mai temeinică a mea zestre scientifică, în această dare de seamă, ḑic, am sĕ me silesc a me arăta, și că subiectul merită a fi tractat cu deosebită atențiune și că mijloacele, la care am recurs pentru scoaterea ei la lumină, sunt cele mai de folos, chiar și pentru sciința românească.

„Pentru ce oare — poate sĕ me întrebe ori și cine — când ți-ai ales un subiect pentru opera-ți capitală, pentru ce ai dat preferință descrierei și studiărei amenunțite a tesaurului de aurărie antică, aflat din întêmplare, acum 50 de ani, la Petroasa, pe poalele muntelui Istrița, în județul Buzeu?“

La această întrebare, îmi va fi, ḑeu, greu a rĕspunde în mod lămurit.

În trei-ḑeci și atâța de ani am luat adesea peana spre a înjgheba când fapte reale, când studioase plăsmuiri, mai totdeauna atingĕtoare de istoria și de antichitățile patriei.

Pentru ce, dintre toate, mi-am pironit, — ca sĕ ḑic așa — mintea mai cu seamă asupra rĕmășițelor nestimate, pe care până acum ḑilnica-mi preocupare le-a scăpat de uitare, mai bine poate de cum a sciut sĕ le ocrotească museul nostru național?

Oare fostu-mi a mintea uimită de acel farmec, pe care basmele bătrânesci îl atribue comorilor ascunse sub pământ, și cari, prin flăcăraie sinistre se destăinuesc bieților muritori și-i atrag în mii de primeșdii, îi muncesc cu mii de amăgiri.

Dacă, în ḑiua de aḑi, ne ar fi iertat sĕ avem asemenea iresuri, a-și crede și eu, în urma multelor ponoase și clevetiri, ce a atras asupră-mi acea stăruitoare îngrijire dată, în decurs de mulți ani, „Cloșca cu pui de aur,“ a-și crede, că ea s'a legat de mine, ca chiaza rea, spre a nu me lăsa sĕ-mi vĕd și eu, ca tot românul, de stăricica și de slușbulița mea.

Eu totuși, mărturisesc, că n'am nici un fel de pică pe biata noastră „Cloșcă;“ din contra, păstrez încă speranța — cum am și ḑis'o într'o pagină a cărții mele — că ea va fi pentru archiologia română tot de așa bun augur, cum a fost odinioară găină minunat de luminoasă, — *conspicui candoris*, — care, din chiar senin, pică într'o ḑi drept în poala Liviei, tocmai atunci, când soțol acesteia, divul August, avea sĕ devină arbitrul suprem al destinelor romane.

Deci, sunt acum nu mai puțin de vre o 22 de ani, de când m'a tot frămêntat gândul de a pătrunde în tainele istorice și artistice ale acelor nespuse bogății, care din timpi străvechi, a rĕmas pitulate sub pământ, într'o țeară, pe care doveḑile scrise ale vechimei nu ne o arată nici foarte bogată, nici mai ales înzestrată cu vre o cultură artistică.

Chiar acel caracter așa de original și așa de neusitat al sumptuoaselor noastre monumente, mi-a ațîțat o curiositate escepțională, un neastêmpĕr al minții de felul acelora, ce nu lasă pe unii oameni sĕ treacă nepăsători pe lângă o enigmă nedeslegată.

Când aflăm la noi obiecte antice, asemênate cu alte multe, ce s'au descoperit airea, și ale căror origine, destinațiune, epocă și stil ne sunt de mai nainte cunoscute, le place, negreșit, celor dintre noi, cari avem pornire spre asemenea studii, a-le rânduí printre obiectele analoage din alte părți ale lumii și a face ast-fel loc țĕrii noastre în cutare sau cutare cerc determinat de noțiuni archeologice.

Dar aci, în fața tesaurului dela Petroasa, posițiunea anticarului era cu totul diferită, mai ales pe timpul, când am început investigațiunile mele asupra lui.

Puțini oameni de sciință cari, pe atunci îl vĕḑuse sau auḑise despre dênsul, minunați și poate chiar speriați și inportunați de neobicinuitele-i forme, de strania înfățișare a podoabelor, ce mai rĕmasese dintr'ênsul, de neesplicatele litere și figuri, ce se cu Francia, încă nici acum nu se poate scí positiv. Ḑiuariul „Figaro,“ vorbind despre circulara regimului frances către puteri în ceeace privesce esposiţiunea universală scrie: În circulara adresată puterilor nu se amintesce despre memorabila ḑi a revoluţiunei francese. Ambasadorii au raportat despre efectul circulărei. Până acum au rĕspuns afirmativ numai România, Elveţia, Portugalia şi Sêrbia. Rusia a hotărît categoric, ca sĕ nu ia parte nici industriaşii fără d'a fi intervenit regimul. Nihiliştii se folosesc de ocasiune pentru a propaga ideile republicane în Rusia şi le favorisează mult pretinia Rusiei cu Francia.

Poate, că aceasta o face Rusia numai din consideraţiuni politice. După cum afirmă mai departe „Figaro“ fabricanţii din Germania încă nu vor sĕ ia parte. Austro-Ungaria va lucra tot ca şi Germania. Englitera încă nu va lua parte în mod oficial, dar vor lua parte industriaşii, grupându-se în jurul principelui de Wales.

Jurnalul „Paris“ vorbind despre relaţiunile între Francia şi Germania, scrie sub titula „Se priveghiem“ următoarele: O persoană însemnată ne-a trimis o depeşă la foaie din Germania, în care ne indigită, că în Germania se fac mari mişcări şi mobilisări de trupe. Aceasta depeşă a fost oprită şi nimicită. Aceste împărtăşiri ale depeşii s'au făcut cunoscute însĕ şi grăniţerilor francesi. Sunt deci simptoame, că Germania voesce sĕ năvălească asupra Franciei.

La situaţiune.

Cluş, 7/19 Aprilie, 1887.

Avem nemărginit de multă încredere noi românii în puterea de esistenţă a neamului nostru; şi nu fără de cuvênt. Un trecut plin de sguduiri radicale, ce s'au urmat în decursul a lor 17 veacuri, de când a început sĕ incolţească sĕmênţa poporului românesc pe poenile bogate ale Carpaţilor, a trecut pentru noi ca o noapte grozavă, din care sporiţi la numĕr, întăriţi sufletesce şi moralicesce am păşit la o nouă viaţă. În vreme ce urgia veacurilor a ucis o pleiadă întreagă de neamuri, noi nu am perit, ci mai vîrtos ne-am arĕtat vrednici de viaţă, tocmai pentrucă am resistat. Subjugaţi din neam în neam, legaţi de glia muncită de noi cu sudori, — noi, n'am perit.

Eată cuvêntul, pentru care ne'ncredem atât de mult în forţa noastră de viaţă.

Omul prea încreḑut în puterile sale este predispus spre negligenţă, ori cel puţin neprecauţiune, un lucru acesta, care dacă se resbună în viaţa individilor, cu atât mai vîrtos aduce de obiceiu mari desastre asupra unui popor.

Şi noi românii dedaţi din scoală, din părinţi, din tradiţiunile neamului nostru a fi cu puţină îngrijire pentru uneltirile, ce se pun la cale contra esistenţii noastre, — trebue sĕ ţinem cu deosebire cont de această împregiurare. Sĕ nu uităm, că situaţiunea s'a schimbat cu desĕvêrşire.

Alta este lupta, ce trebue sĕ susţinem aḑi pentru asigurarea esistenţii noastre şi alta a fost lupta, ce au purtat străbunii nostri.

Sunt altele interesele celor ce ne ameninţă aḑi, altele mijloacele lor.

Era o noţiune rudimentară mai de mult, ceeace numim noi aḑi consciinţa naţională, ba, erau timpuri, când urmele esistinţii sale nici nu le mai putem indica. În locul ei oamenii aveau îndeplina ei splendoare — ceea ce durere aḑi multor le lipsesce — consciinţa religiunii, sub forţa căreia 'şi jertfiau viaţa şi avutul numai pentru religiune şi salvarea ei. Şi a trebuit o vĕrsare de sânge de o jumĕtate de veac, până când forţa eshauriată a făcut sĕ înţeleagă omenimea, că spre salvarea unei învĕţături atât de ideale şi morale ca ceea a Mântuitoriului, — spada şi focul au fost mijloacele cele mai rĕu alese.

S'a făcut pace.

Cultivarea consciinţii religioase s'a lăsat tot mai mult şi mai mult în grija unei propagări pacinice conform firii sale.

Efectivul puterii sale a început sĕ-l aplice oamenii acum pentru închiegarea şi susţinerea comunităţii lor sociale, pentru patrie, pentru stat. Turcii sunt alungaţi din lagărul lor de lângă Viena, scoşi din capitala Ungariei, bătuţi până afară de graniţele imperiului. Spre asigurarea păcii interne şi a întregităţii statului se înfiinţează graniţele militare. Polonia în veci periculoasă prin neliniştile sale interne pentru statele vecine, se dărăbuesce şi se încorporează la cele trei state învecinate. Waschington eluptă dreptul de esistenţă ca stat al coloniilor englese din America de nord.

Şi cum se desvoaltă aceasta nouă direcţiune de viaţă socială? Oameni ajunşi parte prin meritele strămoşilor lor, parte prin noroc ori întêmplare la avuţii, la titluri boeresci esploatează ţinuturi întregi de dări în bani, în producte, în sânge şi cu massele aceste brute lucrează ca cu o unealtă oarbă spre ajungerea scopurilor, ce urmăriau. Massa cea mare a poporului n'avea nimic al seu. Casa, masa, bucatele, totul era proprietatea domnului, care-i putea lua chiar şi viaţa, după bunul seu plac, resplătindu-o çu câţiva „zloţi rĕi.“

Aşa a fost în era feudalismului, în care poporul nostru era numai în massa cea brută representat, domnii feudali, erau „domni“ şi nu români. Poporul era esploatat, asuprit, persecutat, — dar nu pentru naţionalitatea sa, — căci ungurii întocmai aşa o păţiau, — ci pentru ca de frică sĕ muncească cu atât mai mult pentru domnii risipitori. Tocmai aceasta stare, susţinută în cercul mărginit, în care 'şi consumă ḑilele, îi făcea imposibilă lăpĕdarea de limba, de tradiţiunile sale

Românul a dovedit deci o vênjoşie în esistinţa sa.

Ca ori ce stare anormală şi feudalismul a trebuit sĕ dispară din arena vieţii popoarelor.

Idea de egală îndreptăţire, de libertate şi naţionalism au fost resultatele reacţiunii grozave, care a nimicit sistemul feudal cu toate terorile sale. Pornit curentul din Francia la finea veacului trecut, abia în cel de faţă a străbătut până la noi, unde aḑi ne conduce în lupta noastră pentru esistinţă.

Şi lupta aceasta nu mai e o luptă fisică. Ea este o luptă cu idei, sentimente şi convingeri. Interesul combatanţilor nu e, a ne esploata avutul, ci din contră prin preţul unei bune stări, ce ni se pune în vedere, — a ne ucide încetul cu încetul germinele conscinţii noastre de rasă, cu scopul sporirii contigentului propriu. Căci cu cât mai considerabilă este astăḑi suma numerică a unui popor ca noţiune etnică, cu atât mai multe cuvinte de esistenţă şi viitoriu are.

Va sĕ ḑică alte interese, alte mijloace!

Urmează cu o firmă consecuenţă logică din cele espuse, că ar fi o lipsă deplină de tact, a ne încrede în forţa noastră de esistenţă şi a sta linistiţi în lupta acestui curent. Toate puterile trebue sĕ ni le încordăm, dacă voim sĕ ne asigurăm esistenţa naţională.

300,000 fl. v. a. a votat „Kulturegylet“-ul pentru înfiinţarea de parochii, scoale, asile de copii, toate maghiare, în locuri, unde ne sciu pre noi mai slabi.

Situaţia e clară. Şi ce putem noi face în faţa ei? Sĕ dăm şi noi 300,000 fl. spre paralisarea acestei acţiuni nu o putem face, suntem sĕraci, şi n'avem de unde. Pânea de toate ḑilele abia putem sĕ ne-o agonisim. Dar chiar dacă mijloacele ne-ar permite, nu e lucru moral sĕ nisuim — fie şi sub masca culturii, — spre nimicirea unei individualităţi naţionale.

Dar un lucru putem face şi acesta la tot casul trebue sĕ-l facem, adecă: Sĕ ţinem în evidenţă acest curent bolnăvicios. *Cunctator.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din părţile Haţegului, 8 Aprile, 1887. Domnule redactor! Daţi-mi voe sĕ ve împărtăşesc unele imprejurări din aceste părţi romantice.

Vre o câţi-va ani sunt, de când petrec şi eu aicea, pela Huniădoara, şi cu nerăbdare am tot aşteptat, sĕ se dea publicităţii câte ceva despre afacerile cele mai însemnate bisericesci şi scolare de prin părţile acestea; dar n'am cetit în această privinţă nici de bine, nici de reu, se pare, că pe aici toate 'şi au cursul lor normal.

Nu e însĕ aşa! pe aicea încă se desvoaltă afacerile bisericesci şi scolare, adeseori chiar în detrimentul confesiunei şi naţionalităţii noastre.

Comuna bisericească „Huniădoara“ a devenit vacantă încă prin Novembre anul 1885. Alegerea pentru întregirea acestei parochii s'a făcut pela începutul lui Decembre anul trecut; şi s'a fost ales un candidat destul de vrednic pentru această chemare.

S'a ales adecă George Oprea, învĕţător diriginte în Orĕştie, cler. abs. şi maturisante, om, care a dat doveḑi foarte mulţĕmitoare pe terenul instrucţiunei dela absolvarea cursului clerical în tot locul, unde a fost aplicat.

Interesele însĕ astăḑi în tot locul şi-au rolul, şi astfel încă înainte de alegere s'au format şi aici douĕ partide în popor, cari se luptă cu vehemenţă şi pasiune una contra celeilalte. Aceste neînţelegeri iau dimensiuni tot mai mari, urmări bune, — ca tot ce-şi are isvorul în pasiune — nu vor avea, şi e de temut, că se vor sfârşí în defavorul bisericei noastre. Ar fi bine, când s'ar pune la o parte interesele de ori ce natură şi s'ar avea în vedere numai adevĕratul interes al bisericei.

O stare anormală în ceea ce privesce afacerea scolară avem în comuna Sâncraiu.

O parte din locuitorii acestei comune au fost devastaţi prin foc în vara anului trecut, şi încă chiar după seceriş, când economul îşi are o parte din productele sale acasă. Din causa aeasta nenorociţii au rugat pe învĕţător sĕ le ierte salariul, respective repartiţia Respectivul învĕţător s'a învoit ca sĕ-i plătească preste un an doi, după ce se vor

---

vedeau pe unele din acestea, n'a căutat nici măcar a-şi da seama pe ce timp, în ce locuri, şi de ce oameni au putut fi fabricate.

Doi ţĕrani din satul Petroasa le aflaseră grămădite sub un bolovan de peatră, în muntele Istriţa, unde în vale se afla pe sub pămênt ruinele unui castel antic. Erau 22 de bucăţi, toate de aur şi multe din ele presărate şi ticsite cu pietri scumpe de toate feţele, iar mai ales cu granate şi cu cristaluri roşii.

Cu totul, trebue sĕ fi tras tesaurul la cântar cel puţin cât 100,000 de lei în aur.

Ţĕranii îl ţinură ascuns în podul colibei lor un an şi mai bine. Se ḑice, că într'o ḑi unul din ei dete o verigă de acelea unui ţigan, ca sĕ-i cârpească cu ea o căldare, dar ţiganul lapĕdă veriga ḑicênd, că nu e de aramă bună.

Atunci ţĕranii îşi luară seamă şi într'o ḑi de sf. George la 1838, ei vêndură totul pe 4000 de lei vechi în bani, şi câte-va scurteici şi testemele pentru nevestele lor. Cumpĕrătoriul fu un petrar arnăut, Anastase Verusi, pe care apoi l'am cunoscut şi eu. El le fărâmă cu toporul, în casa ţĕranului, le puse în desagi, şi preţuind cel puţin valoarea metalului mult mai bine de cât aflătorii primitivi, se apuca îndată a desfiinta o bună parte din ele.

Când stăpânirea prinse de veste, Banul Mihalache Ghica, pe atunci vornic mare al ţĕrei, abia putu sĕ găsească, ascunse într'o groapă pe malul Călnăului, cele 12 bucăţi fragmentate, ce au fost aduse curênd după aceea în museul din Bucuresci.

De prisos a ve amintí, dlor, cum, de acì, din însuşi acest palat, unde ne aflăm, le-a furat într'o noapte, la 1875, faimosul Pantazescu, care le-a stricat şi mai rĕu, după ce eu pusesem, sĕ le mai restaureze ceva, când au fost duse în Paris ca sĕ figureze la esposiţiunea universală din 1867, şi apoi în Londra, la South-Kensigton Museum.

Pe atunci şi chiar ceva mai nainte, la 1865, m'am grăbit a comunica prin graiu, Academiei de Inscripţiune şi Belle-Litere din Paris, astfel cum fac aḑi dinaintea d-voastre noţiunile, ce adunasem până atunci asupra acestor preţiose monumente.

De atunci încoace pot ḑice, că nu s'a trecut an nici lună din viaţa mea, fără sĕ nu adaug ceva la acele cunoscinţe.

La 1868, am resumat într'o notiţă, tipărită în limba francesă, ideile, ce-mi formasem despre caracterele şi originea probabilă a tesaurului nostru.

Dar, gândul meu a fost pururea de a desvolta din ce în ce mai mult acele schiţe, de a tipărí, când vom putea, resultatele studiilor, ce făcusem prin autorii vechi şi moderni, şi acela al comparaţiunilor, ce stabilisem prin numeroase musee şi colecţiuni din străinătate.

De câte ori mi s'a înfăţişat prilejul, am scris şi am vorbit românesce despre curioasele podoabe ale museului nostru. Le am reprodus prin frumoase gravuri; le-am alăturat de tot ce se vede mai mult sau mai puţin analog prin alte localităţi.

Ce sĕ ve mai spun, d-lor colegi? Din ḑi în ḑi mai mult am făcut loc „Closcii cu pui“ în mintea mea. Am adăpostit'o, am găzduit'o într'ênsa şi am aşeḑat'o acolo ca şi la dênsa acasă.

Iată de ce am şi cutezat a ḑice dela început, că dându-ve seama de lucrarea, care dela un timp încoace a devenit la mine gândul şi munca de toată ḑiua, şi espunênd dinaintea d-v. însemnătatea, ce o a dobândit pentru mine, îmi pare, că vĕ vorbesc ca şi „pro domo mea.“

De cum va m'ar cerceta cine-va de aproape, şi m'ar întreba, dacă merită tesaurul dela Petroasa atâta atenţiune, atâta lucrare, atâta stăruinţă, atâta cheltuială, eu i-aşi rĕspunde într'ast fel:

Iea aminte: sĕ afli în ţeară la tine bogate rămăşiţe ale unei arte, care, prin forma ei originală prin unele caractere cu totul speciale, prin procedări technice nouĕ, se distinge de artele, ce a produs mai toate monumentele din alte ţĕri; sĕ recunosci prin studiu şi comparaţiuni, în rămăşiţele acelei arte locale, epoca, ca şi precisă a fabricanţilor; sĕ constaţi că, la un moment dat, ţeara ta a produs lucrări de arte, dacă nu de o perfecţiune clasică, dar de o neasemuită bogăţie; — oare, nu sunt acestea resultate destul de covêrşitoare spre a umple de mulţămire şi de zel pe un scrutătot al vechilor noastre datine pămêntenesci? (Va urma) mai recrea de perderile suferite, dară la micşorarea salariului nu se poate învoí; de oarece şi el a fost păgubit prin foc şi aceasta nu o permite nici legea. — Poporul nemulţămit cu aceasta procedură a învĕţătoriului — învĕţaţi de rĕu voitorii neamului nostru — au aşternut o petiţiune la inspectorul regiu de scoale din Deva, prin care au cerut sĕ prefacă scoala noastră confesională în scoală comunală, cugetând, că prin aceasta vor scăpa de învĕţătoriu şi de susţinerea scoalei. Inspectorul regesc de scoale numai decât a ordinat, ca sĕ se închidă scoala, şi în această stare a rĕmas toată iarna; ordinând ca pruncii sĕ cerceteze de o camdată scoala comunală din Nădasthia inferioară.

După multă rugare prin intrevenirea domnului protopresbiter concernent, a succes învĕţătoriului a dobândí concesiune dela dl inspector, ca sĕ poată începe eară scoala.

Nu mai sufere îndoială, că mai uşor s'ar putea delătura ástfel de neînţelegeri prin energica intrevenire a preotului, de oare-ce pe aicea, unde poporul este foarte înapoiat în cultură, preotul este totum factum în cestiuni bisericesci şi scolare. Cu durere trebue sĕ constat însĕ, că — onoare puţinelor escepţiuni, — o indolenţă necualificabilă caracterisează pe preoţimea noastră din părţile acestea în ceea-ce privesce învĕţămêntul poporal, considerându-o toată afacerea scolară numai de sarcină dar nu şi de o datorinţă către neamul nostru.

În ḑilele trecute au cercetat pe aici scoalele comunale şi cele de stat sub-inspectorul scolariu Molnár Sándor, şi cu acest prilegiu n'a trecut cu vederea nici scoalele confesionale, şi aproape în tot locul a dat espresiune nemulţămirei sale, spunênd franc, că va face arĕtare la locurile competente. Cumcă serăcia e mare, nu mai sufere îndoială, dar indolenţa e şi mai mare, şi până când numai ne vom tot plânge, şi vom sta cu mânile în sîn, lucrurile nu se vor îndrepta. *I. N.*

Varietăţi.

* (Maiestatea Sa în Ardeal.) Din Timişoara s'a respândit scirea, că Maiestatea Sa cu ocasiunea manevrelor finale, ce se vor face între corpurile din Timişoara şi din Sibiiu, va vení în Transilvania.

* Regele şi regina României vor sosí la Mehadia în 16 l. c. spre a visita pe împĕrăteasa Austriei. În hotelul „Francisc Iosif“ se fac mari pregătiri, pentru că aici vor descinde înalţii oaspeţi. Împĕrăteasa va reîntoarce visita părechei regale la Sinaia.

* (Festivitate în Braşov în onoarea episcopului Popasu.) „Gaz. Trans.“ scrie: Cu ocasiunea Iubileului de 50 ani ai preoţiei Ilustrităţii Sale D-lui Ioan Popasu, episcopul Caransebeşului, „Biserica sf. Nicolae din Braşov,“ unde şi-a început pentru prima dată cariera de paroch, aranjează o festivitate în onoarea Ilustrităţii Sale cu următiorul program: 1.) Duminecă în 12 Aprilie a. c. la 9 oare a. m. serviciu divin în biserica sf. Nicolae din Prund, după care va urma o cuvêntare ocasională de parochul V. Sfetea. 2.) La 10½ oare a. m. se va aduce un brad de către juni, care după sfinţirea apei se va plânta în curtea bisericei susnumite şi va purta numele Ilustrităţii Sale. 3.) Seara la 7½ oare musica va face „Reveib“ prin uliţa Furcoaei şi va trece peste Prund şi prin uliţa mare şi se va oprí înaintea Gimnasiului mare iluminat, unde va face serenadă dela 8—10 oare seara. Ací se va ţiné şi o vorbire festivă de A. Vlaicu prof. com. 4) Luni 13 Aprilie a. c. la 9 oare a. m. serviciu divin în biserica sf. Nicolae din Prund, la care vor asista toţi scolarii români din Braşov dela toate scoalele şi parochiele împreună cu corpul didactic. După serviciul divin Dl. prof. Dr. V. Glodariu va ţiné o cuvêntare în biserică. *Comitetul arangiator.*

* Cestiunea regulării graniţilor între Ardeal şi România s'a terminat de către comisiunea, care a fost însărcinată cu aceasta lucrare; mai rĕmâne ca protocolul sĕ se semneze de către ministrul de esterne din Viena şi din Bucuresci.

* (Conferinţă.) După cum se aude în luna viitoare se va ţiné în Viena o conferinţă a representanţilor bisericei ortodocse din monarchia noastră. În această conferinţă se va discuta şi consulta asupra cestiunei de întărire şi prosperare a acestei biserici. Cu aceasta ocasiune se va presenta o promemorie redigiată în limba rusească, despre starea credincioşilor ortodocsi din Austro-Ungaria.

După o depeşă din Petropole în conferinţa societăţii slave, espuse principele Waszintschikon, după unele informaţiuni ale sale, resultatele estraordinare a propagandei catolice şi protestante în peninsula balcanică. Mijloacele cele mai puternice sunt escelentele institute de învĕţămênt, prin care prosperează cu paşi gigantici. Poporul de pe peninsulă e un pămênt roditoriu pentru ortodocsie, pentru aceea este de lipsă întemeerea de scoli ortodocse prin iniţiativa privată.

* Între Austria şi Grecia s'a încheiat convenţiune provisorie. Proiectul de lege va întra în vigoare îndată ce se va supune camerei, care de bunăsamă va vota convenţiunea.

* (Procuror reg. dejudecat la închisoare.) Tribunalul reg. din Becicherecul-mare a fost judecat pe procurorul regesc de acolo Alecsiu Almási pentru defraudare la inchisoare pe 6 ani, şi tabla reg. a întărit aceasta sentinţă.

* (Afacerea „junilor“ în Braşov.) Hotărírea tablei asupra junilor, cari fuseseră urmăriţi şi condamnaţi de judecătoria de cerc şi de tribunalul din Braşov pentru purtarea panclicelor tricolore la Pascile din anul trecut, anulează amêndouĕ sentinţele judecătoriilor din Braşov şi aviseazā această afacere *competinţii autorităţii politice*, deoarece fapta punibilă comisă nu cade sub dispositiunea legei de contravenţiuni (transgresiuni) (art. de lege XL: 1879, § 36) ci formează numai o contravenţiune a ordinaţiunei ministeriale Nr. 62,693/1885 şi contravenţiunile de ordinaţiuni ministeriale se cuvin înaintea forului autorităţii politice.

*(Frecuenţa Universităţii din Viena.) La universitatea din Viena s'a înscris în anul acesta 6125 de ascultători, aşa încât numai pe timpul lui Macsimilian I a mai fost cercetată de un numĕr aşa mare de studenţi. Unversitatea din Viena este astăḑi cea mai cercetată dintre toate universităţile din lume. Preste 100 americani, şi mulţi tineri chiar din Australia certează aceasta universitate.

* De dragostea prea mare a cehilor către maghiari foile cehe vestesc maghiarilor, că ar face o mare plăcere cehilor, dacă n'ar mai visita băile boeme dela Carlsbad, Marienbad şi dela Teplitz.

†

Episcopul sêrbesc din Pakracz, **Nicanor Gruici,** consiliar intim şi proprietar de crucea mare a ordinului Francisc Iosif, după un morb greu şi îndelungat a reposat în 8 a curentei în etate de 77 ani. El a fost un bărbat cu înaltă erudiţiune, dar arogant, îndrăsneţ şi provocătoriu. Pe la anii 1848—1853 era mâna dreaptă a patriarchului Raiacici, ear mai târḑiu a fost administrator al scaunului metropolitan sêrbesc din Carloviţ. Reposatul era în toată viaţa sa preocupat pentru naţiunea sa sêrbească aproape până la fanatism; de acea în cestiunea regenerării noastre naţionale-bisericesci nu era de fel amic al românilor. — Dumneḑeu sĕ-l erte!

Loc deschis.*)

Sânte-jude, Martie, 1887.

Domnule Redactor! Necesitatea de a sporí poporului nostru isvoarele de traiu şi de venite, me face sĕ vorbesc earăşi despre industria de casă. Am arĕtat de atâtea ori în coloanele ḑiuarelor foloasele cele mari, ce resultă din lăţirea industriei de casă între poporul nostru.

După părerea mea, mijlocul cel mai bun de a o lăţí ar fi ca, pe lângă alte studii obligate, sĕ se propună industria de casă în scoalele noastre poporale elementare, în seminare şi în toate preparandiile ca studiu obligat. În aceste institute de învĕţămênt generaţiunea tinĕră a poporului nostru încă din frageda ei etate, s'ar deprinde în activitate, aşa, cât mai tărḑiu industria de casă s'ar estinde în toate părţile printre poporul nostru.

Prin asemenea procedere poporul, deşi cu mari greutăţi, se poate capacita sĕ îmbrăţişeze măestrii folositoare pentru bunăstarea şi înflorirea sa materială.

Prin asemenea procedere, generaţiunea tinĕră va îmbrăţişa industria mică de casă, şi perfecţionându-se în aceasta, mai târḑiu şi generaţiunea a doua va îmbrăţişa în mai mare numĕr şi alte industrii mai mari d. e.: ciobotăria, cojocăria, croitoria, rotăria, măsăria, ceasornicăria, argintăria, aurăria, făurăria, pelăria ş. a. de acestea.

Poporul, din al cărui spate trăim, ascultă, învaţă şi face toate, spre binele şi fericirea lui, numai dintre toate învĕţătorii, preoţii şi tot românul cu carte, cari locuesce în mijlocul poporului, sĕ nisuiască din toate puterile şi la toate ocasiunile, în scoală, în biserică, în adunări, la petreceri şi unde se poate lumina poporul prin esemple vii despre folosul măestriilor.

Poporul, fiind luminat şi în stare materială bună, se va cugeta a ridica scoale şi beserici frumoase, va ridica salariele învĕţătorilor şi preoţilor din propria sa voe.

Eu de câţiva ani m'am nisuit a face cursuri de industrie cu propunere gratuită, numai şi numai sĕ-mi pot câştiga mai mulţi apostoli şi consoţi, ca în viitor cu puteri unite sĕ putem lucra spre ajungerea acestui scop măreţ: aducerea poporului la o stare materială mai bună.

Precum în anii trecuţi, aşa şi în anul acesta, m'am decis a mai deschide un curs de industrie, în Sânte-jude, începênd dela 1-a până la 31 August st. n. a. c. pe lângă următoarele condiţiuni:

a) Propunerea studiului de industrie o voiu face gratuit; b) participanţii vor avea a trimite pentru materialul şi recuisitele de lipsă 5 fl. până la 1 Maiu a. c. pentru vipt, cuartir. şi cele de lipsă, precum: spĕlatul şi vestmintele de pat, cei ce vor voí sĕ fie la mine în vipt vor avea a plătí anticipative numai 15 fl., ear cei ce vor vrea provedere viptuală mai bună, precum şi cuartire separate, vor avea a plătí tot anticipative 20 fl. v. a., fiindcă în anul trecut am avut mare daună, din justa causă, că nu am calculat bine întreţinerea participanţilor.

Pe lângă toate acestea vin a aduce la cunoscinţă onoratului public român, şi a recomanda pe următorii dni învĕţători şi consoţi de carieră, cari sunt capabili a lucra industrii de casă, în urma cursurilor suplimentare de industrie, ţinute în Sânte-Jude în anii trecuţi:

a) Gavrilă Mănuştereanu învĕţător în Arghiriş, protopresbiteratul Cluşului, cu spesele tractului; Nicolau Trîmbiţioniu înv. în Grădisce prot. Ulpiei Traiane; Aureliu Rusu înv. în Sucutard prot. Secului; Georgiu Moian înv. la scoala de fetiţe în Braşov; Candid Muşlea înv. în Braşovul-vechiu; Ioan Decan înv. în Cut prot. Sebeşului; Georgiu Bergheanu inv. în Teaca prot. Fărăgăului; Ioan Breteanu înv. în Veresmort, comitatul Sat-marelui; Simione Varvu înv. în Cojocna, prot. Cojocnei; Ioachim Lucaciu învĕţ. în Morlaca, prot. Morlacei; Vasiliu Martin înv. în Băgău, prot. Aiudului; N. N. profesor în Arad; Ioan Rusu înv. în Velcheriu, prot. Pogăcelei; Basiliu Capâlneanu înv. în Chimitelnic; Costan Stan înv. în Tulghişiu, prot. Giurgeului; Teodor Negruţ înv. în Ludoş, prot. Ludoşului; Gavrila Botarla, înv. în Sicumic (Sicuţu), Gavrilă Botârlă şi Iuone Rusu înv. cari din îndemnul şi bunăvoinţa d-lor au participat la cursul din vara trecută cu spesele d-lor proprii. Ioane Boeriu înv. în Gherla, şi de present profesor de industrie de casă la preparandia din Gherla; şi în fine pe toţi învĕţătorii eşiţi din preparandia Gherlei, începând din anul scolastic 1883 şi pană în anul espirat 1886. Unii atât dintre dnii învĕţători şi participanţi la cursurile suplimentare de industrie, ţinute în Sânte-Jude, cât şi dintre dnii preparanḑi eşiţi din prepandia Gherlei sunt cu mult mai versaţi în însuşirea industriei de casă decât mine; mărturisesc, cum că eu însumi de multe ori sum silit a imita lucrurile, ce de present le pregătesc învĕţăceii mei. Avem dară bună speranţă a vedé în viitor ceva sporiu în índustria de casă.

Rog cu tot respectul pe toţi fraţii învĕţători, cari sciu industria de casă, sĕ binevoiască pentru binele şi înflorirea poporului nostru a deschide fiesce-care câte un curs de industrie în feriile din vara viitoare, ca sĕ se înlesnească călĕtoriile şi spesele fraţilor învĕţători, cari încă nu sciu industria de casă.

La lucru dar, fraţilor, toţi din toate părţile, şi cu ajutorul lui Dḑeu ne vom ajunge scopul.

Rog cu tot respectul pe toate ḑiarele noastre românesci sĕ cuprindă în coloanele sale acest anunţ al meu.

Petru Grama,
învĕţătoriu poporal şi de industrie.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Preţul cel eftin le-a făcut înaintea tuturor cu trecere şi între altele datoresc mulţămită şi acestei împregiurări pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Bradt, pentru întrebuinţarea lor plăcută de astăḑi ca medicină casnică în contra conturbărei mistuirei şi a nutrirei. Se poate primí o schatue cu 70 cr. în farmacii. Se atrage atenţiunea asupra crucei albe în pămênt roşu cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 21 Aprilie n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	113.10	113.—
Renta de aur ung. de 4%	102.05	102.10
Renta ung. de hârtie	88.95	98.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.70	98.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	116.—	115.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98 75	99.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104 50	104.50
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung	876.—	875.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	288.—	288.75
Acţiuni de credit austr.	284.—	184 50
Sorţi de regularea Tisei	124.40	124.50
Sorţi ungu eşti cu premii	120.50	120.—
Sorţi de stat dela 1860	135.25	134.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.25	150.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
London pe (poliţă de trei luni)	126.85	126.80
Galbin	5.96	5.93
Napoleon	10.04	10.01
100 marce nemţeşti	62.30	62.25

Nr. 350 [1578] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă parochul Teodor Pulca din Criţ, cu filiile Cloasterf şi Meşindorf, protopresbiteratul Cohalmului, în sensul venerabilei ordinaţiuni consistoriale ddto 22 Iuliu 1886 Nr. 3824 B., prin aceasta se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) porţiunea canonică de 8—9 jugere aduce un venit anual de 150 fl.; v. a.

b) simbria dela popor din materă şi filii 150 ferdele computate în bani 150 fl. v. a. anual.;

c) venitele dela îngropăciuni, sărindare, cununii şi botez; apoi venitele din S. S. Păresemi şi dela Pasci, computate toate la olaltă, aduc un venit anual de 60 fl.;

d) Lemne pentru foc, venitul dintr'o grădină bisericească şi din cimiteriu, dreptul la ghindă, aduc un venit anual de 40 fl.

Toate venitele acestea computate la olaltă aduc un venit anual în suma de 400 fl. v. a., din care fiitoriul capelan va avea jumětate, cu prospect pentru ocuparea postului învěţătoresc.

Doritorii de a competa la acest post, sě-şi aştearnă cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare până la terminul mai sus indicat la subscrisul.

Cohalm, în 1 Aprilie, 1887.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 581 [1579] 2—3

CONCURS.

Spre întregirea staţiunei de paroch în matera Vargiaş cu filiile: Olestelek, Saldabus, Băţanii-mari, Băţanii-mici, Hermanul-unguresc, Fülea şi Bărduţ în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs nou cu terminul de 30 de ḑile dela apariţiunea acestui concurs.

Emolumentele sunt:

1. Casă noauă de locuit în materă cu superedificatele pentru economia de câmp.

2. Dela 181 de familii din materă şi filii 195 ferdele de bucate.

3. Din materă 43 cară de lemne de foc, anual.

4. Venitele de sub epitrafir dela botez, cununii şi îngropăciuni.

Toate acestea emolumente la olaltă computate dau un venit anual de 300 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune vor avea a-şi aşterne suplicile lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de nou deschis, cu aceea: că individul, carele va avea voie a ocupa această parochie e neapărat de lipsă a cunoasce bine limba maghiară.

Cohalm, în 1 Martiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 390 [1581] 1—3

EDICT.

Maria Ioan Stoica gr. or din Mohu, carea de 5 ani şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, Ioan Nascu asemenea gr. or. din Mohu, prin aceasta se citează a se înfăţişa înaintea subsemnatului în termin de 6 luni dela prima pubicare a acestui edict, căci la din contră cererea de divorţ a bărbatului se va pertracta şi decide din motivul pribegirei femeei aici curentate.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 17 Faur, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 342 [1580] 1—3

EDICT.

Laurian Domide Morariu gr. or. din Borgo-Prund, care de trei ani şi-a părăsit cu necredinţă pe soţia sa leguită Iftinia Dănilă Nap, gr. or. din Borgo-Suseni, se citează prin aceasta a se presenta în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contra cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi decide şi în absenţia lui.

Borgo-Bistriţa, 9 Aprile, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al. tractului Bistriţei.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 131 [1577] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Doican din comuna Sebeşul-inferior, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se escrie concurs, conform încuviinţărei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan din 10 Februariu a. c. Nr. 268 B. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea împreunată cu acest post este jumětate din venitele parochiei de classa a treia, Sebeşul-inferior.

Doritorii de a ocupa acest post au a-şi subşterne cererile concursuale instruite conform dispositiunilor statutului organic şi regulamentului pentru parochii din 1878 la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig, Felek,) până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral al Avrigului.

Avrig, 16 Martiu, 1887.

Ioan Cândea,
prolopresb.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

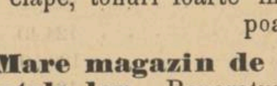

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tiněr ori bětrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 1 12

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călětoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcětoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călětorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sěnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevěrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rěu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sěnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sěnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

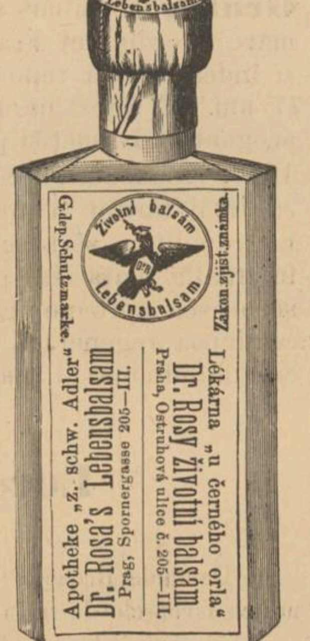

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R." în scutul de piept) — pe partea diametral opusă înse cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînět, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa"

din farmacia „la vulturul negru" a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sě se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate **Sibiiu:** **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — **Cluş:** **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — **Braşov:** **Eduard Kugler,** apotecar; — **Torda:** **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgînd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevěratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală" din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru" Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e prověḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpěrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sě se privească de fals şi sě se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 6—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 39 Sibiiu, Marți 14/26 Aprile, 1887. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Consolidarea bisericei române ortodocse din Ungaria și Transilvania.

Orești e, 10/22 Aprile, 1887.

Fasele, prin cari a trecut biserica română ortodocsă din imperiul habsburgilor sunt deja cunoscute, și cunoscut este înaintea ori cărui român cărturariu, ce a suferit ea cu deosebire dela fatala desbinare. Era anilor 1860 a revĕrsat și asupra bisericei ortodocse române unele rade de lumină și de speranțe îmbucurătoare. Politica a jucat totdeuna rol în desvoltarea bisericilor și aceasta se pare, că și astădi mai are inriurințele sale asupra diferitelor biserici. Este un secret public, că catolicismul în Transilvania pre timpul principilor reformați a fost represat și consolidarea catolicismului la noi datează dela incorporarea Transilvaniei la casa habsburgică. Singură, Maria Theresia, a fundat preste 60 de biserici, le-a dotat cu domenii și venite, din cari se susțin și astădi și fac propagandă între credincioșii celorlalte confesiuni.

Biserica română încă s'a bucurat de unele prerogative — încât aceste se pot numí prerogative — de a i-se concede ca din mijloacele proprii sĕ-și croească oare-care posiție în stat. Aceste prerogative, pe lângă unele mici restricțiuni le are și astădi și așa dacă e ca sĕ vorbim de o consolidare a bisericei ordocse române, aceasta stă în strênsă legătură cu jertfele, ce pot aduce fii și credincioșii ei pentru ea. Avem multe, foarte multe de făcut și dacă la aparință s'ar vedé, că sunt puține jertfele ce aducem, ele totuși sunt în proporțiune cu starea materială, de care dispunem, suficiente.

După aceste premise — trebue sĕ vedem, că oare dămu-ne noi silința, ca sĕ ridicăm biserica la nivelul acela de a putea sta în rêndul celorlalte biserici? sau doar, că cu o ușurință proprie neamului nostru ne legănăm în speranțe, că, ce nu facem noi, o sĕ facă următorii nostri.

Din ce se aprofundează omul în aceasta materie mai mult, din ce observează și trebue sĕ observeze negligențe, cari nu pot fi justificate la nici un cas.

Am accentuat, că soartea bisericei, dacă e ca sĕ prospereze, este mai mult sau mai puțin condiționată dela oamenii chemați ca sĕ esecute legile și respective sĕ se îngrijească de prosperarea, consolidarea și esistența ei.

Biserica ca atare are numai mijloace morale, cari de regulă, între impregiurările de astădi — nu prea sunt însoțite de resultatele cele mai îmbucurătoare, pentru că poporul român încă nu a ajuns la starea de a înțelege, că el esistă, și va esista și în viitoriu, numai sub scutul bisericei.

În Ungaria față de ortodocsii români și sêrbi nu domnesce tocmai părerea, că ei ar trebuí spriginiți și ajutorați, ca sĕ prospereze și aceasta o dovedesce broșura cea mai recentă a lui Dobrzansky. Nu reflectez la aceasta broșură, care ca un product isvorit din nemulțămirea, ce trebue sĕ o aibă credincioșii bisericei ortodocse ci revin la ale noastre trebi.

Legislativa bisericei noastre, sinodul și congresul crede, că a făcut mult, dacă a adus unele normative și legi obligătoare pentru credincioșii nostri, ear esecutiva lor de regulă o concrede organelor sale, începênd dela consistoriu până la oficiile parochiale și viceversa. Tot forma aceasta de guvernare o vedem și în stat.

Se combate guvernul țerei, când nu este la culmea misiunei sale, dar de regulă se combate un ministru sau oficial, în al cărui resort se întêmplă neregularitățile ori chiar abusurile și ministrul respectiv, trebue sĕ se ducă.

În biserică nu i este dat nimenui a scí, că cine a referat și lucrat actul cutare, respective unde stă — de multe ori — timp îndelungat neresolvat.*)

Puși odată în aceasta posiție, credincioșii ei, trebue sĕ se mulțămească cu ceea ce li se presentează în singuraticele casuri concrete, și numai pe aceasta cale pot sĕ se convingă, că cei puși de biserică, ca sĕ priveghieze cu ochi de Argus pentru ea și interesele ei, își și fac datorința.

Singurul, care poate scí și se poate convinge despre bunăvoința, și capacitatea ministrilor (asesori) sei, este și remâne curat numai archiereul. O posiție mai grea, nici că se poate închipuí ca a archiereului român ortodocs, ale cărui mâni sunt legate de statutul organic așa încât, El trebue sĕ primească pe cel ales de representanța bisericei, bun, rĕu de un ministru al seu și încă pe viață. (Senatul bisericesc. Red.)

Nu intenționez a învinovăți pe nimeni și-mi place a crede, că funcționarii mai înalți ai bisericei noastre sunt pĕtrunși toți de însemnătatea misiunei lor a promova în conțelegere cu archiereul causele bisericei, dar oameni fiind cu toții, se pot iví totuși unele bănueli, până când responsabilitatea se derivă de regulă numai asupra capului, și nu ne putem inchipuì o astfel de stare de lucruri, ca toate relele ce se atribue di de di în public și pe cale privată capului bisericei noastre, sĕ se poată reduce numai și numai la persoana dênsului.

Lipsa de disciplină a fost totdeuna inimicul cel mai declarat al progresărei normale, și noi, cari trăim în inmediată atingere cu basele organismelor noastre bisericesci și departe de centru, vedem lucrurile poate într'o formă mai destilată, și suntem nevoiți a constata lipsa de disciplină de sus și până jos.

Până când nu se va introduce o disciplină și încă o disciplină rigoroasă ca toți funcționari sĕ fie la postul lor, causele bisericei nu pot sĕ prospereze, ci ele vor suferí se înțelege în dauna organismului întreg.

Considerațiunile de tot soiul trebue sĕ încete și sĕ facă loc adevĕratelor interese ale bisericei, pentru că nu putem crede, ca sĕ fie în interesul bisericei, dacă un act divorțial stă cu anii neresolvat, și se înmulțesc concubinatele; dacă o parochie remâne în vacanță până studiază feciorul popi, s'au până-i cresce fata și credincioșii trec la alte biserici; nici nu este în interesul bisericei de a susțíné pe un protopop în postul seu, care cu anii nu iasă din locul reședinții, nu a convocat și ținut nici un sinod ori comitet protopresbiteral, ci lasă averile bisericilor pradă în mânile unui preot de rea credință, sau a unui epitrop corupt.

Pe noi nu ne spriginesce nimenea, nu ne ajută nimenea, deci remâne ca se ne ajutăm noi pe noi — și ajutoriul acesta nu va avea nici o valoare, până nu vom pune și încredința agendele noastre în mâni oneste și la bărbați probați și pĕtrunși de misiunea lor.

Alte biserici fac tot asemenea, pentru ce biserica noastră sĕ pună în mâna unui sinod protopopesc viitoriul unui tract întreg, când membrii acelui sinod, — onoare escepțiunilor, — sunt conduși curat numai de interese familiare sau de nepotism.

Este drept, că consistoriul a făcut us bun în 2—3 casuri de dreptul seu denumind și pe cel cu minoritatea, dar postul de protopresbiter fiind el unul din cele mai însemnate posturi nu numai de încredere, ci totodată și de a da viață unui tract întreg, el trebue pus în mânile bărbaților celor mai competenți, celor mai activi, celor mai cu tact și pricepere, dacă voim ca sĕ dăm înainte.

Agitațiunea contra bisericei noastre s'a început pe toate coardele. „Kulturegylet"-ul din Cluș deja s'a pus pe lucru și el lucră acum cu monete sunătoare și nesunătoare Consciința românului ortodocs va sta de aci încolo pusă în fața banului și banul este ochiul dracului. Terenul de acțiune e transplantat din centru prin comune, și va găsí teren mănos în unele părți, unde trebile bi-

---

* Aceasta ar fi corect, dacă ar fi așa. Red.

FOIȚA.

Tesaurul dela Petroasa.

(Urmare.)

Dar, d-lor, îndată ce am întrevĕdut posibilitatea de a atinge un țel așa de ademenitor, m'am pus cu îndoită ardoare la lucru; mi-am propus a da cărții mele asupra „Tesaurului dela Petroasa" caracterul, unei opere temeinice, în care originea, natura și chiar istoricul, pre cât se va putea ale Tesaurului, sĕ fie lămurit prin istoria și analisa mai tuturor lucrărilor de aurărie și de argintărie artistică, despre care ne-au remas vorbire în autorii cei vechi, sau imagine pe monumentele antice, sau chiar și esemplare încă adi esistente.

Ast-fel, după ce am consacrat un capitol povestirei amănunțite a faptelor, ce au însoțit și au urmat descoperirea obiectelor dela Petroasa; după ce am înșirat felurite întâmplări mai mult sau mai puțin nenorocite, prin care acele obiecte au trecut până la restaurarea destul de nemerită, ce li s'a făcut în anul trecut; după ce, dic, am spus acolo pe larg cele ce am resumat acum în câteva cuvinte spre amintirea dv.; apoi am luat d'a rêndul fie-care din bucățile rĕmase în ființă și cu multă răbdare, — dar nu fără de plăcere pentru mine și sper cel puțin, asemenea pentru cetitori, — am întrebat pe scriitorii antici și chiar pe poeții și cronicarii mediului ev, ce pot ei sĕ spună despre obiectele de acelaș fel întrebuințate sau păstrate pe timpul lor, am cercetat ce anume vase și giuvele de aceeași natură se mai vĕd reproduse pe monumente antice de sculptură și pictură; am alăturat descrierea și forma aurăriilor din museul nostru cu ale altor aurării și argintării antice de prin museele străine; am studiat cu deamănuntul, în decursul secolilor și în întinsul țĕrilor din vechime, toate motivele ornamentale, cari împodobesc și caracterisează bucățile aflate și păstrate la noi; și astfel, din acest studiu variat și complet, — întru care nu me opresc a dice, că n'am cruțat osteneală și n'am ocolit nici o dificultate, — am cercat sĕ reconstituesc, pe tĕrâmul archeologic al țĕrei noastre, ca și o istorie a artelor ei din vechime, cuprinsă și înlănțuită într'un conspect general al industriilor aurăresci și argintăresci, dealungul întregei antichități europene și asiatice.

Aceasta programă largă a lucrării mele m'a și determinat a-i lățí titlul. Spre a-l face sĕ corespundă cu conținutul cărții l'am liberat într'astfel: „Tesaurul dela Petroasa" „Istoricul și descrierea lui." — „Studii asupra aurăriilor și argintăriilor antice."

Aceste studii, de altmintrelea, erau pentru mine cu atât mai ademenitoare, cu cât me simțiam pășind într'ênsele pe un tĕrêm foarte puțin esploatat. Îmi plăcea, deci, cu deosebire de a aduce în vederea erudițiunei europene un element de archeologie generală aproape nou sau — în ori ce cas — nu încă coordonat, pe când tot deodată îi puneam sub ochi un nestimat tesaur al țĕrei și al museului nostru.

În jurul unui măiug de aur și de petri scumpe, cum este tesaurul nostru, m'am silit tot mereu sĕ aduc, spre a-l proptí mai tare și mai temeinic, spre a-l face sĕ rĕsară mai luminos, sute și mii de petroaie și de petricele, adunate din istoria artelor antice; pe acestea le aștern și le așed astfel, încât toate împreună sĕ formeze un monument consacrat artei industriale a aurăriilor din vechime, monument care va purta pe creștetul seu acea neprețuită podoabă, ale căror rĕmășițe strălucesc adi în colecțiunea noastră de antichități naționale

Mi e teamă, domnilor, sĕ nu ve obosesc aducêndu-ve la cunoscință măcar și câteva fapte din nenumĕratele constatări interesante, ce am avut norocul a face în cursul lungilor mele cercetări. Numai atunci însĕ ați putea sĕ prețuiți, cât de bogată este, pe nesciute, chiar și istoria archeologică a României.

V'ași vorbí, bunăoară de minunatele vase, ce s'au descoperit pela 1808, într'un mormênt de pe malul Prutului, la Conțesci în ținutul Dorohoi, și cari adi se află păstrate în museul Ermitagiului imperial din St Petersburg. V'ași arĕta, pentru prima oară reprodusă în desemn și scrupulos descrisă în sericei noastre sunt puse în mâni nedibace, ca sĕ poatà susţinè lupta ce s'a înaugurat sub numele de cultură. Trebue ca cel mai competent for, sinodul archidiecesan, sĕ fie cu destulă energie de a pune mâna pe rană — dacă e, ca ea sĕ nu devie nevindecabilă mai târḑiu în dauna bisericei noastre, în dauna credincioşilor şi în dauna reputaţiunei poprii sinodului, pentru a cărui esistenţă biserica aduce jertfe.

Fie ca aceste rênduri purcese nu din reutate, ci din interesul curat al bisericei noastre, se afle resunetul dorit în inimile celor chemaţi de a salva interesele bisericei. Dr. St.....

Revista politică.

Toate jurnalele şi cercurile diplomatice sunt preocupate de un incident, ce s'a întêmplat la frontiera francezo-germană. Comisariul de graniţă frances la gara din Pagny lângă Moselle, Schnaeble, a fost arestat de poliţia germană. Arestarea acestui bărbat a produs multă sensaţiune, deoarece relaţiunile dintre Francia şi Germania sunt de aşa, încât şi cel mai mic incident, încă poate avea urmări funeste pentru una din aceste două puteri.

La început erau mai multe versiuni, referitoriu la arestarea lui Schnaeble; unele susţineau, că acest bărbat a fost arestat pe teritoriu german, altele: că a fost arestat pe teritoriu frances. După o depeşă din Paris însĕ procurorul general din Nancy a constatat, cà arestarea s'a făcut pe teritoriul frances Gautsch, comisariul german de poliţie în Ars lângă Moselle a trimis lui Schnaeble mai multe scrisori, prin cari 'l invita sĕ vină la frontieră spre a conferí oficial. Comisariul frances sĕ şi înfăţişă de două ori la punctul predestinat de întâlnire, însĕ nu întâlnì pe nime, a treia oară făcu câţiva paşi pe pămêntul german, când se întâlnì d'odată cu un individ necunoscut, care începu a povestí. Pe neaşteptate năvălì însĕ necunoscutul asupra lui şi în acel moment îi venì în ajutor şi o altă persoană, care alerga din viile din apropiere. Schnaeble însĕ un om robust îi trântì la pămênt şi se retrase pe teritoriul frances. Năvălitorii 'l urmăriră, ear el le arĕtă cu degetul graniţa francesă; ei însĕ înfuriaţi începură a l ataca vehement şi a-l tîrì apoi pe teritoriul german, unde îl legară, ear după ameazi a fost transportat la Metz.

Judecând după modul, cum s'a făcut arestarea aceasta, se presupune, că ar fi fost o cursă la mijloc; pân' acum însĕ domnesce linisce atât în Francia, cât şi în Berlin asupra acestui incident şi se înţelege, că până nu se vor da desluşiri în această privinţă, o apreţiare imparţială a acestui fapt este imposibilă. Aceasta şi este causa, că foile germane nu îndrăsnesc sĕ se pronunţe în cestiune, nici chiar „Norddeutsche Allg. Zeitung." Numai „National Zeitung" ḑice, că acest eveniment anevoe va conturba ecuilibrul, totuşi sfătuesce pe presa francesă sĕ ascepte până ce se va lămurí situaţiunea. — După cum scriu jurnale de Paris, vestea despre arestarea comisariului frances a fost primită cu cea mai mare linisce şi sânge rece din partea regimului frances. Jurnalele francese declară deocamdată, cà nu vor comenta acest cas, până ce nu vor sosí sciri oficiale. Unele foi francese atribue d'ocamdată aceasta întêmplare mai mult nepriceperii şi nebuniei poliţiştilor germani. Regimul frances d'asemenea e cu mare precauţiune, el s'a mărginit a supune numai unui interogatoriu pe prefectul despărţămêntului Meurthe-et-Moselle, care a venit la Paris; ear pe procurorul general al republicei şi pe procurorul din Nancy i-a încredinţat cu cercetarea incidentului. După cum scrie organul presidentului Grévy, jurna'ul „Paix", guvernul frances a cerut desluşiri la Berlin; depeşa adresată la Berlin urgează lucrul, deoarece cu cât se va trăgăna mai mult, cu atât agitaţiunea cresce.

„République Française" se esprimă astfel: Vestea a produs mare sensaţiune Ori cât de mare ar fi ea însĕ, noi ne abţinem de ori ce comentare până la sosirea scirilor oficiale. Şi secolul al XIX încă crede, că trebue sĕ aşteptăm, până se va lămurí misterioasa afacere. Un alt jurnal parisian scrie: Sunt multe persoane, cari se nisuesc a păstra linişte şi sânge rece, sunt însĕ mulţi bărbaţi politici, cari în acest incident prevĕd resboiul; sunt unii diplomaţi, cari ḑic, că aceasta întêmplare e un serios simptom, că rĕsboiul va isbucní în curênd; şi şi dacă n'ar isbucní din acest incident, totuşi el este începutul unui şir de provocaţiuni, cari în sférşit vor aduce conflictul. „Gaulois" scrie: Voesce Bismarck pacea, îndată va dispăré neînţelegerea, voesce rĕsboiul, aceasta este o slabă provocaţiune. Un bărbat aşa de mare nu se poate sĕ se folosească de mijloace atât de îndejositoare.

Desbaterile în parlamentul prusian asupra proiectului bisericesc decurg foarte vehement, obiecţiuni, modificări şi combateri incurg din toate părţile. Cancelariului german e foarte neliniştit şi ia parte în continuu la şedinţe. De mult timp nu s'a mai observat ca principele Bismarck sĕ ameninţe cu repâşirea sa, dacă nu vor merge toate pe placul lui.

Pare că această ameninţare — ḑic foile germane — se mărginesce numai la oficianţii sei, dar ea a făcut mare sensaţiune în cameră. Asupra cărora, se întreaba deputaţii, sunt îndreptate ameninţările? Asupra partidei guvernamentale în genere şi adecă asupra conservativilor radicali şi asupra liberalilor conservativi, pe cari numai cu multă trudă i-a câştigat pentru proect; sau asupra naţional-liberarilor în special, cari nu numai că nu aproabă, dară combat din rĕsputeri proiectul? — Contele Schverin a pretins ca parlamentul sĕ respingă acusaţiunile şi vorbirea cancelariului; înfocatul Gerlach strigând în şedinţă: „Liberalismul ne perde;" stăruesce din toate puterile pentru proect.

După încheerea jurnalului am primit din Caransebeş cu datul 25 Aprile următoarea

Telegramă:

Caransebeşul e în mişcare ca nici când. Diecesa toată e în haină festivă, în disposiţiunea cea mai sĕrbătorească din incidentul iubileului Prea Sânţiei Sale episcopului **Ioan Popasu** *de 50 ani ai preoţiei Sale. Eri seară conduct de facle impunătoriu. Imnul cântat de toate corurile. Aḑi archiereul iubilariu fu condus cu pompă rară la catedrala unde Prea Sânţia Sa episcopul Aradului Meţian, celebră cu asistinţă strălucită sânta liturghie. Urmă presentarea numeroaselor deputaţiuni. La 3 oare prânzul festiv, în frunte Ilustrul iubilar. La 300 oaspeţi, mulţi din fruntaşii diecesei, preoţi şi mireni. Bucuria e generală. De seară corurile dau concert festiv.*

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa I, ţinută la 12/24 Aprile a. c

Conform convocărei făcute prin cerculariul archiepiscopesc de dto 23 Martiu a. c. Nr. 2034 Pres. după sĕvêrşirea sf. liturghii în biserica din cetate de aici oficiată prin Esc. Sa P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, asistat de Preacuv. Sa dl archimandrit Dr. Il. Puşcariu, ases. cons., Preacuv. Sa dl Nicanor Frateşiu, secret. cons., P. O. D. D. protopresbiteri: I. Hannia, direct. sem., Z. Boiu, ases. cons., S. Popescu, prot. de protodiaconul Dr. I Crişian, prof. sem., diaconul ceremonial archid. Sergiu Medean, funcţ. cons şi diaconul G. Drăgan, şi după chemarea duchului sfânt, deputaţii sinodali adunaţi într'un numĕr considerabil s'au întrunit în sala seminariului „Andreian" destinată pentru şedinţele sinodale, unde în scurt timp s'a înfăţişat şi Escel. Sa Preasânţitul Domn archiepiscop şi metropolit, fiind întimpinat la întrarea în sală din partea deputaţilor cu un viu „sĕ trăiască." Ocupând locul presidial şi bineventând pe domnii deputaţi, deschide sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pentru anul curent prin o cuvêntare cam de următoriul cuprins:

„Cu ajutoriul lui Dumneḑeu, ne aflăm eară întruniţi în sinodul archidiecesan, care este regulatorul afacerilor noastre în cele administrative ale bisericei. Din an în an tot mai multe probleme ni se presentează spre deslegare. Până acuma ne a succes ca în bună înţelegere sĕ deslegăm multe şi grele probleme în viaţa noastră bisericească. Sperez, că şi în viitoriu tot în bună conţelegere vom resolví şi altele, care ni se vor presenta ca obiecte ale consultărilor noastre sinodale.

Salutându-ve din inimă, Stimaţilor Domni, iubiţilor fraţi, iubiţilor fii sufletesci, prin aceasta declar de deschisă sesiunea ordinară a anului acestuia, care este cea din urmă în periodul al VI al sinodalităţii noastre."

Preşedintele archiepiscop denumesce de notari interimali pe următorii deputaţi: Nicanor Frateşiu, şi I. Danciu din cler; ear pe Dr. N. Olariu, S. Dragomir, Mateiu Voileanu şi Pompiliu Pipoş dintre mireni.

Preşed. notifică sinodului, că în locul vacant, prin depunerea mandatului a deputatului din cercul electoral XII al Cluşului, I. Slavici, apoi în cel devenit vacant prin trecerea din viaţă a deputatului din cercul electoral XIII al Solnocului, Stefan Tămaş s'a efeptuit alegerile, şi provoacă deci pe aleşii deputaţi ai numitelor cercuri sĕ-şi presenteze credenţionalele.

Dr. Remus Roşca şi Iosif Puşcariu îşi presentează credenţionalele.

Constatându-se, că deputaţii sinodali sunt presenţi în numĕr preste jumĕtate din totalitatea celor verificaţi: Sinodul se declară capabil a lua concluse valide.

Se pune la ordinea ḑilei constituirea biroului sinodal, şi se aleg de notari: Nicanor Frateşiu şi Ioan Danciu din cler; ear Dr. Nic. Olariu, Dr. I. Mihu. Mateiu Voileanu şi Pompiliu Pipoş dintre mireni. De notariu general presidiul denumesce pe Nicanor Frateşiu.

Punêndu se la ordinea ḑilei alegerea comisiunilor permanente provĕḑute în § 9 din regulamentul afacerilor interne, şedinţa se suspinde pe 10

foile tipărite, ce stau aci dinaintea mea, o tavă rotundă de argint, găsită tot acolo şi mare tocmai cât sinia noastră cea de aur dela Petroasa. Dar aceea este împodobită pe margini cu scene de vênătoare, precum este şi frisa celui mai frumos din sacrofagiele de peatră din museul nostru naţional.

V'aşi mai dovedí cum verige sau alcale de aur, ca cele din comoara dela Petroasa, se dăruiau de împĕraţii bizantin, goţilor grutungi din părţile noastre. Aceasta ne-o spune cronicariul grec Zosim. El ne povestesce, că împĕratul Teodosie cel mare, după ce cufundà în apă un numer însemnat din micile luntri, în care goţii veniau noaptea decindea, ca sĕ-i atace flota de pe malul stâng al Dunării, iertà pe barbarii ce mai remăsese cu viaţă, le dete locuri, ca sĕ se aşeḑe în Scitia-mică sau Dobrogea noastră, pe lângă cetatea Tomis sau Constanţa, şi îi dărui chiar pe toţi cu brăţări de aur. Dar mărinimia împĕratului nu schimbà firea neastâmpărată a goţilor. În cetate comanda Gerontios, un căpitan grec foarte inimos, îndrăsneţ şi nu prea mult răbdător. Barbarii îl ameninţau, îl necăjiau şi-'l zădăriau tot mereu. Într'o ḑi el dete năvală într'ânşi, îi răzbì, îi prinse robi şi le luà toate darurile împĕrătesci. Însĕ la Constantinopole, zavistia curtezanilor arunca vina asupra lui Gerontios; îl acuzară, că a jăfuit pe colonii autocratorului. Ca sĕ scape de grea osândă, bietul viteaz căpitan fu silit sĕ mituească pe eunucii curţii cu verigele de aur împrătesci, luate cu voinicie dela goţi.

Pentru fie care din obiectele dela Petroasa a-şi putea sĕ ve aduc sumă de doveḑi despre rolul însemnat, ce au jucat asemenea obiecte preţioase în istoria popoarelor antice, şi mai ales în aceea a barbarilor, cari în primii secoli ai creştinismului s'au perfirat şi s'au strămutat din Rusia în România, de aci în Tracia, în Panonia, în Noric, în Vindelicia şi în Reţia, apoi în Italia, în Gallia în insulele Britanice, în Spania şi pe coastele africane, tot atât cât şi în inima Germaniei şi în peninsulele scandinave.

Pretutindeni unde oardele lor călătoare colindau, pustiind, pretutindeni ele semênau in urmă-le prin ascuḑĕtori, rĕmăşiţe din acea artă originală, învĕţată şi practicată de ei mai întâi pe malurile Mări Negre şi ale Dunărei, în Schitia şi în Dacia.

Aceşti barbari duceau astfel cu sine iubirea şi trufia scumpelor podoabe de trup şi lucsul vaselor de oaspeţi. Aurul, argintul şi petrile scumpe erau pentru dênşii ceea ce marmurile sculptate şi tablele de lemn zugrăvite, vasele turnate în bronz şi graţioasele olării şi statuele de lut fusese odinioară pentru eleni şi romani. Pentru barbari, negreşit, erau egali cu Fidias şi cu Apele, argintarii nomaḑi, cari au făurit, după gusturile lor, tavele şi ibricele, căldăruşele şi colanele, brăţările şi paftalile (fibulele) dela Petroasa, în fine tot greul avut al „closcii noastre cu puii de aur."

Deci, nu va fi, o păgină stearpă a analelor ţĕrii aceea, în care se vor înscrie toate noţiunile de industrie artistică, de limbistică, de mitologie, ba şi chiar de istorie politică şi de usuri sociale, care reies din studiul minuţios şi adêncit, ce me ocupă. Şi dacă, lucrând încă vr'o doi trei ani la publicarea lui, în urma a douĕ-ḑeci şi mai bine de ani de pregătire — voi cuprinde acest studiu, precum am gând şi dorinţă, în trei mari volume, din care primul numai este acum abea pe sfîrşit*) sper, că într'ênsele nu se vor găsí superfluităţi. Chiar şi dacă la prima iveală unele desvoltări s'ar păré a fi adause prisositoare, cetitoriul curênd va vedé că şi chiar acele tind în totdeauna, în mod mai mult sau mai puţin direct, la consemnarea, la elucidarea şi la dovedirea unui fapt câtuşi de mic atingător de antichităţile, de vechia istorie, de usurile şi chiar de limba patriei noastre. Aceasta a fost şi este pururea a mea tendinţă, a mea preocupare. (Va urma.)

---

*) Publicarea cărţii mele, începută în mai multe rênduri şi adeseori întreruptă din cause feliurite, urmează acum regulat de vr'o ḑece luni încoace. O astfel de tipărire îngrijită, covêrşind cu mult slabele mijloace, de cari a-şi fi putut dispune însumi, îmi fac o plăcută datorie, în aceste rênduri, adaose la cele ce am rostit în sînul academiei a aduce mulţumirile mele cele mai vii şi sincere, pentru înlesnirile, ce mi-au făcut succesiv întru aceasta pe timpul trecerei lor prin ministerul instrucţiunei publice, amicii şi colegii mei din Academia română dd. Maiorescu, Aurelian şi Urechiă, precum şi titularul actual dl Dim. Sturdza.

minute, ear după redeschiderea ședinții se aleg 6 comisiuni astfel:

I. Comisiunea verificătoare: Ioan Rațiu, Ioan Papiu, Parteniu Cosma, Eugen Brote, Anania Moldovan și Rubin Patița.

II. Comisiunea organisătoare: Nicolau Cristea, Ioan Hannia Dr Ilarion Pușcariu, Iacob Bologa, Dr. Aurel Brote, Parteniu Cosma, Iosif Pușcariu, Elia Măcellariu și Ioan de Preda.

III. Comisiunea bisericească: Ioan Gall, Vasiliu Roșescu, Galacteon Șagău Gherasim Candrea, Ioan Bechnitz, Alecsiu Olariu, Iosif Orbonaș, Dr. Absolon Todea și Petru Truța.

IV. Comisiunea scolară: Zacharia Boiu, Dr. Nicolau Maier, Ioan Popescu, Ilariu Duvlea, Ioachim Fulea, Simeon Muntean, Stefan Iosif, Ioan Popea și Dr. Remus Roșca.

V. Comisiunea financiară: Romul de Crainic, Ioan Petric, Alecsandru Tordășan, Georgiu Dănilă, Petru Gligor, Ambrosiu Bârsan, Rubin Patița, Ioan cav. de Pușcariu și Ioan Șandru.

VI. Comisiunea petiționară: Vasiliu Dămian, Iuliu Dan, Dr. Ioan Moga, Nicolau Cosma, Petru Ciora Ioan Zachariă și Simeon Dragomir.

Președintele aduce la cunoscința sinodului, că diecesa surоră a Caransebeșului astădi serbează iubileul de 50 de ani ai preoției Preasânției Sale Domnului episcop diecesan, Ioan Popasu, și crede, că esprimă dorința tuturor, când invită pe Venerabilul Sinod, că avênd în vedere, că Preasânția Sa este un fiu al archidiecesei, care aici și a primit taina preoției, aici a funcționat ca protopop și a trecut prin toate gradele ierarchice până la rangul de archimandrit, când fu denumit de episcop în diecesa Caransebeșului, sinodul sĕ-și esprime simțemintele de bucurie pe oareși care cale potrivită, dorindu-i ca atotputernicul Ddeu sĕ-l mai conserve încă mulți fericiți ani spre binele bisericei.

Deputatul Parteniu Cosma face propunerea, că încă din ședința de astădi sĕ se trimită o telegramă de felicitare, și pentru concipiarea telegramei, — ce se concrede biroului — sĕ se ridice ședința pe câteva minute — Se primesce cu unanimitate.

După redeschiderea ședinții

Sinodul decide a se trimite o telegramă de felicitare (vedi tecstul sub titlul „Felicitări.")

Se presentează actele electorale, din cercul electoral XII al Clușului, în care este ales de deputat mirean Dr. R. Roșca și din cercul electoral XIII al Solnocului, în care este ales de deputat mirean Iosif Pușcariu.

Se predau comisiunei verificătoare.

Se presentează următoarele esibite:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan plenariu;

b) raportul cons. arch. referitoriu la conclusul congresual, prin care se esplică, că alinea a 2-a din § 112 a stat. org. despre gradul al VI de sânge și al IV de curscie sunt a se înțelege inclusive;

c) raportul cons. arch. referitoriu la conclusul congresual prin care se normează: cine poate fi membru al sinodului protopresbiteral;

d) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la introducerea regulamentului provisoriu pentru procedura în cause disciplinare;

e) raportorul cons. arch., prin care se transpune conclusul congresual, referitoriu la sistemisarea postului de vicariu-archiereu;

f) raportul consistoriului archidiecesan despre moartea asesorului onorariu, Ioan Predoviciu;

g) raportul consistoriului archidiecesan despre depunerea mandatului de deputat sinodal și în urmă revocarea depunerei mandatului a deputatului I. Gall;

h) raportul consistoriului archidiecesan despre devenirea în vacanță a cercului electoral al XV al Târnavelor în urma promovărei de diacon a deputatului Dr. I. Crișian;

i) raportul cons. arch. despre devenirea în vacanță a unui ases. onor. mirean în senatul scolariu în urma promovării de diacon a asesorului onorariu Dr. I. Crișian.

Toate se predau comisiunei organisătoare.

Se presentează mai departe următoarele esibite:

a) raportul general a consistoriului archidiecesan ca senat strîns bisericesc;

b) raportul cons. archid., prin care se transpune conclusul congresual, referitoriu la înființarea unei academii teologice pentru clerul din întreaga metropolie.

Se predau comisiunei bisericesci.

De asemenea se mai presentează esibitele:

a) raportul general al consistoriului archidiecesan ca senat scolariu;

b) raportul cons. archid., prin care se transpune conclusul congresual, referitoriu la înființarea unui institut preparandial de fete cu internat;

c) raportul consistoriului archidiecesan, prin care se recomândă spre aprobare „Geografia pentru scoalele medii" de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan;

d) raportul consistoriului archidiecesan prin care se recomândă spre aprobare: „Geografia în scoalele poporale" de Dionisiu Făgărășan și Silvestru Moldovan;

e) raportul consistoriului archidiecesan, prin care se recomândă spre aprobare manualul: „Curs practic pentru limba maghiară" de I. Müller.

f) cererea stipendistului Petru Span pentru un ajutoriu de 200 fl., spre a putea asculta cursul de vară pentru lucrul de mână în Lipsca.

Se predau comisiunei scolare.

Se mai presentează esibitele:

a) raportul general al consistoriul archidiecesan ca senat epitropesc;

b) raportul consistoriului archidiecesan referitoriu la contribuirea pentru susținerea organismului metropolitan;

c) raportul consistoriului archidiecesan, prin care se așterne conclusul congresual, referitoriu la incassarea cuotelor dela eparchii pentru susținerea organismului metropolitan;

d) raportul consistoriului archidiecesan, referitoriu la conclusul congresual, de a se lua în bugetul anului 1888 o provisiune de 800 fl pentru susținerea organismului metropolitan;

e) raportul consistoriului archidiecesan pentru a se șterge unele pretensiuni, ce le are fondul seminariului „Andreian" la baronul Récsey Ádám și fondul „Francisc Iosefin" la Kenderesy Zsigmond;

f) raportul consistoriului archidiecesan pentu a se șterge pretensiunea la eredele debitoriului după contele Bethlen Gábor, fiind dubioasă;

g) raportul consistoriului archidiecesan, prin care se așterne cererea eforiei scoalelor din Brașov, pentru reducerea eventual ertarea percentelor după împrumutul de 10,000 fl.

Presidiul presentează următoarele cereri de concediu:

a) a deputatului I. Petric pentru concediu de 3—4 dile.

b) a deputatului Ioachim Fulea pentru concediu de 8 dile.

c) a deputatului Ilariu Duvlea pentru intreaga sesiune.

d) a deputatului Dr. Nic. Pop pentru întreaga sesiune.

Fiind cererile motivate se dau concediile cerute.

În fine se presentează următoarele petițiuni:

a) a învĕțătorului din Purcăreni Alecsiu Vîju, în causa procesului lui disciplinariu;

b) a comitetului parochial din Leschia pentru un ajutoriu pe seama parochului și a învăţătorului;

c) a comunei bisericesci Poptelec, pentru întregirea postului de paroch.

Se predau comisiunei petiționare.

Ședința procsimă se anunță pe mâne la 11 oare a. m.

Felicitări.

Sinodul archidiecesan, din incidentul iubileului Alteței Sale archiducelui *Albrecht* de 60 de ani de servițiu, din ședința de eri i a adresat următoarea telegramă de felicitare:

Archidiecesa gr. or. română din Transilvania, întrunită în sinodul seu anual se simte fericită a putea saluta pe Altența Voastră imperială cu devoțiune la gloriosul Vostru iubileu de servițiu de 60 de ani, și și cu această ocasiune a da însuflețită espresiune neclătitei credințe și alipiri a poporului seu credincios cătră prea Înalta Casă domnitoare, precum și în special celei mai profunde venerațiuni cătră Alteța Voastră imperială."

Tecstul telegramei trimise P. S. Domnului episcop *Ioan Popasu* este următoriul:

Archidiecesa Transilvaniei, păstrându Ve gratitudine perpetuă pentru cele ce ați făcut cu mare zel pe terenul bisericesc-cultural, Ve trimite prin sinodul seu întrunit astădi, gratulări sincere la împlinirea unei jumĕtăți de secol, de când sunteți în cler; Ve urează viață fericită la mulți ani și cele mai bune resultate în păstorirea eparchiei, cu care emulăm în iubire și stimă pentru Preasânția Voastră.

C. A. Rosetti.

Cu ocasiunea aniversării a doua a morții neuitatului C. A. Rosetti, diarul „Unirea" dă următoarea schiță din viața marelui democrat:

În ajunul rĕsboiului din valea Dunării dela 1877, când cei mai mulți oameni politici nu sciau, pe care cale sĕ apuce, în consiliul cel mare, ținut la palatul domnesc, unii propuneau sĕ se retragă armata la munți, alții sĕ se ceară intrarea în țeară a austriacilor, numai singurul C. A. Rosetti a fost, care a susținut sus și tare, ca sĕ primească tinĕra armată botezul de foc și alăturea cu rușii sĕ opereze independent sub drapelul național și sub comanda supremului comandant M. S. Carol I.

Ținêndu-se tot atunci o întrunire de deputați și senatori la „Hotelul Herdan", C. A. Rosetti, combătênd părerile de neparticipare la rĕsboiu, între altele a dis și următoarele: „Astădi națiunile nu-și mai câștigă și nu-și mai păstrează „drepturile, stând și milogindu-se ca cerșitorul la rĕspântie, „cu căciula în mână.

„La 1848 am fost de părere sĕ ne batem spre a oprí „întrarea rușilor. N'ați voit și numai lupta pompierilor a „scăpat onoarea națiunii și ne-a dat temeiu, pentru ca în „esil sĕ apĕrăm drepturile țerei. La 1854 am cerut sĕ luăm „parte la lupta din Crimea ca și Piemontul. N'ați voit și „ceea-ce a câștigat Piemontul după acel rĕsboiu, arată ce mare „greșală a-ți făcut. La 1859 preocupări mici au făcut sĕ scăpați ocașiunea pentru împlinirea marei noastre aspirațiuni, „pentru care va mai trebuí sĕ vĕrsați șiroae de sânge ro„mânesc. Acum la 1877, priviți ve în oglindă și coborându-ve în consciința voastră de români, nu ve vine sĕ ve „scuipați în fată?"

Obiecțiunile principale, ce i-se făceau, erau, că vom fi bătuți. Rosetti însĕ reflecta cu o argumentațiune puternică; „că chiar bătuți sĕ fim, baeții nostri se vor bate bine și acest capital politic trebue românimei."

Rossetti avea atâta încredere în plugarul român soldat, încât pe corpurile „dorobanți" punea speranțe mai mari, decât pe armata permanentă. La trecerea oștirei peste Dunăre, Rosetti era de față și ținuta dorobanților, cari până sĕ defileze înaintea regelui veniau ținênd fie-care nevasta de după cap, și copilașii de mână, părăsindu-i, numai când se apropiau de rege, Rossetti a declarat în fața întregului statmajor neîncredĕtor: „Ăstia au sĕ ne facă cinste."

Acest cuvênt, care a fost confirmat prin fapte, dovedesce cât de mult și cât de bine cunoscea Rosetti pe opincariul român, pentru care toată viața lui a luptat. C. A. Rosetti în cestiunile internaționale aparținea așa numiților politici reali. Căuta prin toate mijloacele și prin cel mai fin și dibaciu tact politic ca sĕ folosească țĕrei și poporului român.

Într'una din dile, consulul unei mari puteri sondând pe Rosetti asupra aspirațiilor lui de unitate națională, Rosetti îi dise:

„D-ta doresci ca țeara d-tale sĕ fie mai mare, mai tare și mai fericită decât toate celelalte."

„Negreșit."

„Atunci ce te face sĕ te îndoesci, că eu n'aș dorí acelaș lucru pentru țeara și poporul, din care fac parte?"

Când cu esposițiunea din Sibiiu, Rosetti, fiind ministru de esterne și președinte al consiliului, ambasadorul Austriei se înfățișează la dênsul, cerându-i, sĕ ia mĕsuri de rechemare a unui general român, care se afla în Transilvania și făcea agitație.

„Un general român în Transilvania, rĕspunse Rosetti, ve înșelați. Nici un singur general nu lipsesce din țeară."

„Este generalul Davila, escelență," afirmă ambasadorul.

„Generalul copiilor cu pușcă de lemn? Acela poate sĕ lipsească Nu cumva inspiră și el îngrijiri marei împărății? Apoi acela e frances și d-ta scii bine, că francesii nu prea sciu bine geografia; el a vĕdut români aici, români acolo și vorbesce ca și când ar vorbí aici".

Conversațiunea s'a încheiat aici. Ambasadorul a vĕdut, că era de prisos sĕ mai stăruiască, și generalul Davila a rĕmas în Sibiiu la esposițiune tot timpul concediului seu.

Nr. 560 presid. 1887.

Apel.

Prejudețele, nenumĕroasele greșeli și defectuoasele instituțiuni omenesci causează căderea morală și socială a multora, deci este datoare societatea a se și îngrijí după putință de ajutorarea familiei lor, carea fără vina lor sufer în miserie, ca după ce societatea devine satisfăcută pentru violarea ordinei de drept, pe delincuentul pornit spre îndreptare reîntors în sînul seu, sĕ-l primească, dându-i mână de ajutor, ca sĕ-i controleze conduita, ca celui cu purtare bună dar fără avere sĕ-i ajute la un mod de traiu onest, sĕ-l facă membru folositor al societății, și astfel însași societatea cel puțin în parte sĕ satisfacă responsabilității, ce-i incumbe.

Pĕtrunși de spiritul umanitar al seclului nostru, carele nisuesce a sărí într'ajutor spre vindecarea tuturor relelor sociale, nu putem fi indiferenți nici față cu această problemă, atât de nobilă, pe cât de ponderoasă în efectul seu, mai cu seamă dacă considerăm, că resolvirea nimerită a acestei probleme se manifestă în scăderea delincuenților recidivi, și astfel fără privire la altele, chiar și numai din punct de vedere al siguritătii publice este destul de ponderoasă, ca sĕ ve atragă toată atențiunea, și ca sĕ ve interesați de promovarea intereselor ei.

Asemenea problemă și-a impus „Reuniunea regnicolară pentru nobilitarea moravurilor" inițiată de judele curiei, baronul Paul Sennyey, asemenea „reuniunile pentru ajutorarea condamnaților" constituite pe teritoriile mai multor tribunale din țeară.

Escelenția Sa dl ministru de justiție, prin ordinațiunea sa din 26 Iuniu a. trecut Nr. 18819 a încredințat pe subscrișii, adecă pe presidentul tribunalului și pe procurorul de stat, ca sĕ inițieze înființarea unei „Reuniuni pentru ajutorarea condamnaților," pe teritoriul tribunalului reg. din Sibiiu, punându-ne în vedere, că încâtva este aplicat a asigura subsistința reuniunii și prin sucurs material din partea sa.

În urma acestui mandat, ve rugăm cu toată încrederea (pe toate oficiile de stat, municipali, orășenesci și comunale, alte corporațiuni, institute de bani și privați de pe teritoriul comitatului) ca luând în considerare scopurile umanitari ale reuniunei, sĕ binevoiți a inițía o agitațiune estinsă în interesul înființândei „Reuniuni pentru ajutorarea condamnaților" pe teritoriul tribunalului reg. al Sibiiului, și spre realisarea scopurilor salutarie ale aceleia a câștiga cât de mulți membrii pe lista alăturată sub f. ear lista a o restituí subscrisului president de tribunal cel mult până la 15 Iuniu a. c. ca sĕ putem convoca cât mai curênd adunarea constituantă, ca aceea sĕ depună causa în mânile bărbaților sei de încredere

Observăm totodată, că cu considerare la situaţiunea financiară nefavorabilă, am proiectat tacsele de membri în sumă cât se poate de mică şi adecă:

1) membru fundator este, carele odată pentru totdeauna rĕspunde 10 fl. la cassa reuniunei;

2) membru ordinar, carele se obligă a rĕspunde în 3 ani consecutivi câte 1 fl;

3) membru ajutător, carele contribue la scopurile reuniunei cu ori ce sumă mai mică.

Sibiiu, în Aprile, 1887.

Jánosi Sándor, president de tribunal.

Hatfaludy István, procuror de stat.

Cestiunea Macedoniei.

Românul publică următoriul articol:

În „Neologos“ diarul grec din Constantinopol, apăruse luna trecută un articol, în care se vorbia de închiderea în temniţa dela Monastir a dlui Apostol Mărgărit „demonul personificat, care a biruit toate pedecile şi şi a pus toate silinţele pentru a întemeia şi asigura românismul în Macedonia.“

Cu aceea ocasiune şi în altele, pe care pressa grecă, fie din Turcia, fie din Grecia, fie din România, nu le perde nici odată, s'a agitat din nou cestiunea de a se scí a cui e Macedonia şi cum trebue sĕ se lucreze la luminarea şi propăşirea ei.

Noi, partisanii hotărîţi ai confederaţiunii şi fraternităţii balcanice, vedem cu durere, că confraţii nostri greci, totdeauna, când discută o parte a acestei mari idei, adecă cestiunea Macedoniei, uită cu desĕvêrşire principiul fundamental, care trebue sĕ fie recunoscut în toate părţile şi în cestiunile ideii de adevĕr nestrămutat, necontestat, de toţi recunoscut.

Acest adevĕr, care a triumfat în Italia (Italia este a italienilor), în România (Ţeara Românească e a românilor), în Bulgaria (Bulgaria este a bulgarilor), în Grecia, (Grecia este a grecilor) şi în fine pretutindeni, nu poate sĕ nu triumfe, e peste legile firii, şi putinţii, şi voinţii omenesci, ca sĕ nu triumfe şi în Macedonia.

Prin urmare, îndată ce nu voim a recunoasce, că Macedonia este a macedonenilor, toate demonstraţiunile noastre fie ele cât de bine şi cât de şiret înjghebate, nu vor avea temeiu, căci noi înşine vom sfărîma basa demonstraţiunii noastre.

Sunt români, sunt greci în Macedonia? Prea bine, pămêntul e al lor şi viitoriul va fi al acelora din ei, cari în lupta vieţii începută de principiile libertăţilor moderne, vor eşi triumfători.

A pretinde însĕ, că românii nu esistă în Macedonia; că chiar de esistă, ei n'au dreptul la o cultură a lor naţională; că preoţii greci au puterea de a continua şi adi prigonirea românismului cu aceleaşi manopere tocite ale trecutului, este a sfărîma adevĕrul de mai sus, este a cere un lucru imposibil, este a întreţiné o agitaţiune păgubitoare într'o provincie, care va deveni una din podoabele confederaţiunii viitoare.

De ce se miră presa grecă, că esistă românism în Macedonia? Nu am înţeles şi nu vom înţelege nici odată aceastā mirare a confraţilor nostri greci. Esistă românism în Macedonia, pentru că sunt şi trăesc şi vor trăí românii în Macedonia.

Pentru ce nu e românism în Englitera sau în Italia? pentru că nu sunt români acolo. Eacă toată cheia cestiunii.

Cât despre apelul, ce „Neologos“ şi alte organe grecesci fac guvernului imperial din Constantinopol, ca sĕ dea ajutor episcopilor si preoţilor greci, în numele intereselor bine înţelese ale Turciei, noi scim din sorginte positivă, că la Poartă până şi cel din urmă copist înţelege încotro bat aceste apeluri ale episcopilor şi ale diariştilor din Galata şi Fanar.

Mărgărit ca şi Arborescu, nu sunt nimic alta decât espresiunea românismului. Ei pot fi închişi; românismul însĕ va trăí cu toate pedecile, ce i-se pun în cale, fie în Macedonia, fie într'alte părţi.

Grecii ar trebuí sĕ se convingă frăţesce de acest adevĕr.

Varietăţi.

* (Chirotonire.) În decursul sf. liturghii din Dumineca Tomii, Escelenţia Sa, Dl archiepiscop şi metropolit a chirotonit întru presbiter pe diaconul George Drăgan.

* (Denumire) Majest. Sa a denumit pe subjudele dela jud. cerc. din Sibiiu, Ferdinand Papist, de jude la judecătoria cercuală din Sĕlişte.

* Pentru ţinerea în evidenţă a reserviştilor ministrul de culte şi instrucţiune publică a esmis un circular către toţi purtătorii de matricule ai diferitelor confesiuni, ca moartea reserviştilor, precum şi a militarilor reservisti sĕ o raporteze punctual antistiei comunale.

* Regimentul „românesc,“ adecă regimentul de infanterie Nr. 31 (marele duce de Mecklenburg Strelitz) va serba în luna lui Maiu în tabĕra din Bruck aniversarea luptei dela Aspern, unde bravii români au secerat victorii. Cu ocasiunea acestei serbări se va sfinţí stindardul cel nou al regimentului; principele de coroană precum şi principeasa vor lua parte la serbare, fiind principeasa totodată naşa stindardului. Regimentul se află acum în garnisoană la Viena, unde se bucură de mare vadă şi cele mai mari simpatii.

* (Pensionare.) Paul Biró presidentul tribunalului din Cluş s'a retras în pensiune şi de substitut în locul dênsului s'a denumit deocamdată Veres Akos.

* Esercițiile cele mari de arme se vor începe pe la jumĕtatea a doua a lunei lui August şi anume: esercițiile de brigade la Orĕştie, de divisiune (16 şi 35 div.) la Turda. Esercițiile cavaleriei încep la 20 Sept. şi ţin 2 dile. La aceste manevre, la cari vor lua parte corpul al 12 şi al 7-lea, vine şi Maj. Sa la Deva. Petrecerea Maj. Sale aici va ţiné cinci dile.

* (Proces de pressă.) Dl. Diamandi Manole preşedintele camerei comerciale şi industriale din Braşov, a intentat proces de presă redactorului dela foaia „Székely Nemzet“ din Sepsi-Sânt-Georgiu, pentru vĕtămare de onoare.

* (Subscripţie pentru Eminescu.) — Mai multe eleve şi mai mulţi elevi ai scoalei de pictură din Iaşi, au constituit, dice „Noua Revistă,“ un comitet cu laudabilul scop a aduna un fond, cu care sĕ se înlesnească mijloacele de traiu distinsului poet şi publicist, Mihail Eminescu. Pentru acest scop s'a şi împărţit deja mai multe liste de subscripţiune, şi nu ne îndoim, că admiratorii lui Eminescu, al cărora numĕr e foarte considerabil, se vor grăbí a-şi înscrie numele pe aceste liste şi a oferí în acelaş timp obolul lor.

* Dl Mavrogheni ministrul plenipotenţiar român la curtea din Viena a reposat în 20 Aprilie n. în Viena, în urma unei boale de plumâni. Cadavrul s'a transportat la Iaşi şi s'a aşedat în cripta familiară.

* (Esposiţiunea naţională slovacă de manufacturi.) Reuniunea femeilor slovace „Zsivena“ din Turócz-Szent-Márton va aranja o esposiţiune de manufacturi, ce se va deschide la 3 August şi va ţiné până la 1 Septembre a. c. Obiectele esposiţiunei vor fi: ţesături poporale, dantele, şi diferitele porturi poporale slovace. Scopul esposiţiunei este perfecţionarea şi lăţirea acestui ram din industria naţională. Foile oposiţionale maghiare din capitală desaproabă arangiarea de atari esposiţiuni de caracter naţional, şi-şi esprimă părerea de rĕu faţă de guvern, că nu are în vedere tendinţele separatistice ale naţionalităţilor şi le dă concesiune spre atari scopuri.

* (Foc.) Ni se împărtăşesce dela Făgăraş, că în comuna Galaţi, Vineri în 10/22 cam pela ameadi s'a escat un foc teribil, care în scurt timp a prefăcut în cenuşe superedificatele la aproape 150 de gazde. Paguba e enormă, cu atât mai vîrtos, că partea cea mai mare a locuitorilor, fiind duşi la têrg la Făgăraş, cei mai mulţi, pe când s'au reîntors acasă, au aflat totul prefăcut în cenuşă. Toată recunoscinţa pentru venirea într'ajutor o merită pomperii din Făgăraş şi în deosebi miliţia de acolo, care cu un adevĕrat sacrificiu a lucrat pentru stîngerea şi localisarea focului.

* Ministerul reg. ung. de agricultură, industrie şi comerciu a provĕdut cu clausula de aprobare statutele modificate ale „Reuniunei de comerciu şi industrie din Braşov.“

* (Congres de hirurgi.) În privinţa congresului din Berlin al hirurgilor germani se scrie din acel oraş la 2 Aprile următoarele: Când acum câţi-va ani doctorii Billrott şi Wöfler (din Austria) au esecutat operaţiuni asupra stomachului, s'a credut că s'a atins deja limitele extreme ale artei hirurgicale. Diua de astădi a arĕtat, că acum nu mai esistă nici un organ intern, la care sĕ nu fi ajuns mâna hirurgului. Congresul s'a ocupat cu resultatele favorabile obţinute în operaţiunile la stomach, ficat, bilă şi rinichi. Până acum numai un organ rĕmâsese neatins — inima. Însĕ doctorul Stelzner povestesce astădi, că a cercetat şi inima unui om spre a scoate un ac ce şi-l înfipsese acel om în stare de beţie; omul a scăpat cu viaţa. D. Bergmann din Berlin a scos acum un an un ac din inima unui individ. Nu mai puţin interesant a fost casul cu un mâncător de lemn. Medicul i-a deschis stomachul şi a scos vr'o două-zeci de bucăţele de lemn, lungi de 9—10 centimetre. Acest om — un delicuent, — înghiţind din nou lemne doctorul a căutat sĕ-i tae pofta, deschizêndu-i încă odată stomachul.

* (Un hoţ.) — O foaie francesă povestesce următoarele:

Proprietariul unei grădini se mira într'o di vĕzênd, că îi periseră morcovii adunaţi şi puşi într'un coş. El luà la rĕspundere pe grădinariul seu, care îi respunse că nu ştie nimic şi că trebue sĕ se aşede la pândă, spre a putea vedè cine este hoţul. Aşa făcură. După cât-va timp zăriră pe cânele de curte, eşind din grajd şi ducându-se drept la coş, din care luà în gură un morcov. El îl urmăriră; cânele întrà în grajd, dând din coadă, şi întinse morcovul unui cal, tovarăşul seu de noapte. Grădinariul mănios voì sĕ bată cânele, dar proprietariul îl oprì. Cânele tot cărà până ce golí coşul. De mult timp cânele hrănia ast fel pe calul seu favorit; la al doilea cal nici nu se uita.

* După anuariul statistic în anul 1885 din 866,696 de tineri din cele trei classe de etate, chemaţi la asentare s'au aflat destoinici 110,591; în anul 1884 s'au aflat 120,047 şi în anul 1883, s'au aflat destoinici 143,480. Aşa dar degenerarea corporală progresează mereu; factorii, ce o alimentează sunt rachiul cel mult, sĕrăcia şi lucrul prin fabrici.

* (Bibliografic.) **Protocolul congresului naţional bisericesc** ordinar al metropoliei românilor greco orientali din Ungaria şi Transilvania, întrunit la Sibiiu în 8/20 Iunie 1886 a eşit de sub tipariu în ediţiunea metropoliei şi se poate procura cu 1 florin v. a. Acest protocol este tipărit pe 366 pagine şi cuprinde: Protocolul şedinţelor I—XIX. Apoi cu aclusele: *a)* convocarea congresului; *b)* cuvênt presidial de deschidere; *c)* raportul general al consistoriului metropolitan, ca senat strîns bisericesc; *d)* raportul general al consistoriului metropolitan din şedinţa plenară; *e)* representaţiune în causa proiectului de lege privitoriu la regularea învĕţămêntului în gimnasii şi în scoalele reale: *f)* representaţiune pentru modificarea proiectului de lege despre scoalele medii, prelucrat de comisiunea scolară a casei representanţilor Ungariei; *g)* representaţiune în obiectul revindicării fondului de pensiune pentru învĕţători poporali confesionali; *h)* representaţiune pentru revindicarea caracterului confesional al scoalelor poporale din fostul confiniu militar bănăţean; *i)* raportul general al consistoriului metropolitan, ca senat scolar; *k)* raportul general al consistoriului metropolitan, ca senat epitropesc; *l)* regulament pentru procedura judecătorească în causele disciplinare în metropolia gr. or. română; *m)* raport general despre administrarea fundaţiunii lui Gojdu în anii 1881 până 1884; *n)* testamentul lui Emanuil Gozsdu; *o)* representaţiune în obiectul literilor fundaţiiunii lui Gozsdu; *p)* literele fundaţionale ale fundaţiunii lui Gozsdu.

— **„Imn Festiv“** (poesie de Z. Boiu,) compus pentru cor micst şi dedicat P. S S. părintelui I. Popasu, episcop al Caransebeşului, cu ocasiunea iubileului de 50 de ani ai preoţiei sale, de profesorul sem. *George Dima*, a eşit de sub tipar în editura compositoriului.

— „Scoala şi familia“ foaie pentru părinţi şi învĕţători Nr. 1, anul II, Braşov 1/13 Aprilie 1887. Ese de 2 ori pe lună. Redactori Ioan Popea şi Andreiu Bârsean. Cuprinsul: Către cetitori. — Însemnătatea crescerei în familie şi influinţa ei asupra vieţii popoarelor. — Cum are sĕ facă învĕţătoriul pe elevi din anul I de scoală cunoscuţi cu noţiunea „propositiune“. — Învĕţătorilor români (poesie.) — Bibliografic. — Diverse. — Abonamentul: pe an 3 fl.; pe $^1/_2$ an 1 fl. 60 cr.: $^1/_4$ an 1 fl.

Aceasta foaie împlinesce un gol de mult simţit la noi. Ea are menirea de a fi un povăţuitor credincios al părinţilor şi învĕţătorilor pe calea crescerei şi învĕţămêntului. Persoanele dlor redactori ne dau garanţă, că aceasta foaiă se va ţiné la înălţimea chemărei ei. O recomandăm cu căldură spriginului tuturor părinţilor şi învĕţătorilor doritori de înaintarea neamului românesc.

— Emilio Castelar et la *Question Armenien* — Article 61 de traité de Berlin de 1878: La sublim Port s'engage a réaliser, sans plus de retrad lés améliration et les réformes qu'exigent les besoins locaux dans les provinces habitées par les Armeniens et a garantir leur sécurite contre de Circassiens et les Kurdes. etc. etc. . — Paris, societé anonyme au capital de six milions, Rue Bergère, 20.

— *La question d'Orient* şi *la France*, letre A. M. Georges Clémenceau par M. N. Senlesco. Preţul 1 franc. Librarie de Eduard Duchemin, 18 rue Soufflot, 18. — Aceasta lucrare e foarte interesantă şi e în formă de epistolă, arĕtând rolul României în Orient.

Loterie.

Sâmbătă în 23 Aprile 1887.

Buda: 55 61 88 2 34

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 40 Sibiiu, Joi 16/28 Aprile, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2179 Plen.

Cerculariu

către oficiile protopresbiterale și parochiale și către toate organele scolare din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Institutul geografic militar din Viena a intreprins cu încuviințarea ministrului comun de armată edarea portretului heleografat al Alteții Sale, principelui moștenitoriu de tron, Rudolf, în ediție de lucs pe hârtie japanesă cu prețul de 1 fl., și în format mai simplu pe hârtie chineză cu prețul de 50 cr. esemplariul.

Aceste portrete esecutate bine și provědute cu autografia Alteții Sale, ca unele, ce sunt potrivite a li se da loc cuvenit mai ales în cancelarii, în localele de scoală și alte localități publice, se recomandă spre procurare dela numitul institut geografic și pentru prețul lor destul de moderat.

Pentru a se face putincioasele înlesniri cu procurarea lor și pentru cruțarea de spese de transport, consistoriul archidiecesan va primí abonamente pentru aceste portrete până la ḑiua de 31 Maiu a. c.

Deci oficiile parochiale vor avea până la acest termin a asterne aici pe calea oficiilor protopresbiterale concernente consemnarea eventualelor abonamente din partea institutelor, sau a particularilor, pelângă rěspunderea prețului mai sus arătat, indicând pelângă adresă corectă a partidei abonate și care din portrete voiesce a-și procura; cel cu prețul mai scump de 1 fl. v. a sau cel cu prețul mai eftin de 50 cr. pentru esemplariu.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în 8 Aprile, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 15 Aprile.

Educațiunea poate domolí natura omului, dar nu o poate schimba de tot, nici odată.

Tot asemenea stă lucrul și cu frații maghiari. Cultura europeană a putut face din ei oameni cu caracter mai blând și cu maniere mai urbane, dar ca sě poată face din ei crescini în sensul evangheliei, păn' acum nu ia succes. Casul cu slovacii din nordul Ungariei, cari vor sě arangieze o esposiție națională slovăcească la Turócz-Szent-Márton o dovedesce aceasta din destul.

Ce vor slovacii? Vor ca sě deștepte în poporul slovac simțul de naționalitate, un simț, care vibrează aḑi în vinele ori-cărui popor, care nu voesce sě renunțe dela viața lui națională și spre acest scop ei, slovacii, arangiază o esposiție națională slovăcească întocmai bunăoară cum arangiase românii aici la Sibiiu o esposiție la anul 1881.

Novinovată a fost întreprinderea românilor, și totuși nu a fost bine venită fraților maghiari, căci puscile după sistemul fericitului Dr. Davilla a trebuit sě dea ansă la nedumeriri ridicole, după cum s'a constatat din cercetarea făcută. Tot asemenea au sě pățască și slovacii. Conducětorul slovacilor, Hurban, abia a esmis apelul către poporul slovac, și deja sunt la ordinea ḑilei suspiționările. Poporul slovac e bun, ḑic patrioții nostri, dar sunt rěi oamenii lui conducětori, o macsimă aceasta deja tocită, dar aplicată ḑi de ḑi și la noi români și în special la preoții români.

Slovacii nu au productele lor proprii naționale, nu dau nimica pe portul lor, pe limba lor, ci ei bucuros s'ar maghiarisa și s'ar împěca cu situățiunea din Ungaria cea fericitoare de popoare. Ei bine! sě admitem, că în poporul slovac ar fi amorțit pentru un timp oare care simțul de a-și iubí, ce e al seu; oare nu e de tot laudabilă inteligența acelui popor, care nisuesce a deștepta acel simț și al pune în coarde mai tari? Dacă fraților maghiari li se poate concede, ca sě caute cu lampa lui Diogene după câte un ungur prin satele românesci, care s'ar fi desbrăcat de caracterul lui național, oare de ce sě nu-i fie ertat poporului slovac și conducětorilor sei de a o face aceasta, cu deosebire, când ei trăesc în câteva comitate, ca locuitori muncitori și compacți, în masse destul de considerabile. Este deci de regretat, că până ce încă întreprinderea nu a luat forme concrete, începe a fi zădărnicită din partea ḑiaristicei maghiare și conducětorii poporului slovac suspiționați și ca cetățeni liberi puși sub povață polițiană. Așa ceva se poate întêmpla numai și ear numai la noi. A lăsa pe poporul slovac, sě arangieze o esposiție și din cele espuse sě și facă o mândrie națională, sě se apuce de lucru, aceasta este o macsimă înțeleaptă de stat, ear a-i pune pedeci în desvoltarea lui culturală, nu este îndreptățită societatea maghiară și mai puțin statul, a cărui datorie e, ca sě împintenеze și promoveze astfel de intreprinderi culturale.

Dacă se va dovedí însě, că slovacii prin esposiția lor periclitează statul, amenință esistința lui și aduce țeara la prăpastie, atunci de aceea sunt legile țěrei, ca sě-i pedepsească, dar sě nu-i suspicioneze nimenea, până încă ei nici în cuget nu au de a lua cărămiḑi din fundamentul statului ungar.

Societatea slovacă „Matica“ a fost earăși prada numai a unor astfeliu de manevere, isvorîte din denunțări; acum aceeași voesc ca sě-i gătească și reuniune femeilor slovace „Zsivena“, pentru că veḑi doamne femeile vor sě-și țină adunarea lor generală tot în Turócz-Sent-Márton și tot pe timpul esposițiunei.

Nu avem nimica cu slovacii din Ungaria comun, nici limba, nici religiunea nu ne leagă de ei, dar ne doare și trebue sě ne doară, când ori ce mișcare aici la noi, fie ea cât de inocentă, este věḑută cu ochi rei, i-se pune pedeci și i-se face greutăți desgustătoare. Acțiunea reproduce reacțiune și din ce se vor încerca frații maghiari a pune în cătuși consciința slovacului, ori a românului, ori a sasului ori a altui popor din țeară, dintr'aceea vor stêrní în respectivele popoare mai tare focul sacru a-și iubí mai mult limba, datinile și suvenirile protopărinților.

De tot nechipsuită numim noi pornirea în contra slovacilor și suntem datori, sě ne ridicăm vocea noastră în spiritul evangeliei a sărí în ajutoriul celui asuprit și năpăstuit.

Guvernul unguresc este cu mult mai precaut, decât sě producă o amărăciune nouă în inimile slovacilor, al căror dor nu este altceva, decât că voesc sě trăiască și sě moară ca slovaci în Ungaria, dar totodată și ca cetățeni unguresci.

Dacă însě slovacii, cari de sigur sunt un popor sěrac, dar laborios nu vor putea sě arangeze esposiție națională; nu li se permite ca sě-și cultive și perfecționeze industria lor poporală națională, vor fi siliți, ca sě și acopere aceasta trebuință prin manufacturile altor naționalități slave, și aceasta cu drept nu li-se poate imputa.

Românii de aici la 1881 încă au espus chiar din România — câteva esemplare de porturi românesci femeiesci, și ce au espus mai cu plăcere, au fost lucrurile de mână și desemn ale scoalei „Asilul Elena Doamna“. Dar încă nu am věḑut dintre români de aici nici pe unul judecat pentru crimă *de lesae maestatis*, nici pentru agitație contra statului maghiar; deoare ce astfel de esposiții naționale nu sunt nici în contra statului maghiar, nici în contra idei de stat maghiar, dacă acel stat în adevěr urmăresce intențiuni culturale față de toți supușii sei.

Vadă deci odată maghiarii, că nu pot și nu sunt destul de puternici de a ține în frêu naționalitățile, până ce ele se mișcă pe teren legal și venind la convingerea aceasta o apropiere între noi și ei este nu numai posibilă, dar și dorită și reclamată

FOIȚA.

Tesaurul dela Petroasa.

(Încheiere)

Chiar de aceea, domnilor colegi, atunci când mi-am propus a da o așa întinsă desvoltare lucrării mele archeologice, mi-am ḑis tot de odată că, spre a face dintr'însa o operă cu îndoit folos pentru țeara noastră, cautǎ sě pun frêu, într'însa graiului nostru românesc, pe care 'mi este așa dulce a-l scrie, cautǎ sě-mi îmbrac cartea cu haină străină; cautǎ sě înțolesc cu port, sau nemțesc, sau engles, sau frances, toate acelea imagini vii ale archaicelor noastre datine, pe care me încerc a le reconstruí și ale întrupa prin studii.

Că Românii vor crede lesne în realitatea ființii lor, deoarece ele aduc laudă culturei originale, ce a esistat la noi încă din vechime, de aceasta nu ne puteam îndoí. Greu nu este a fi creḑut și aprobat de cel căruia îi vorbesci pe plac, chiar și atunci când ai aluneca pe priporul zadarnicelor închipuiri și ai apuca câmpii, scălâmbând adevěrul. Mai anevoe este însě ați câștiga creḑěmênt la cei ce n'au nici un interes a descoperí, de o dată și fără veste, ca un obiect oare-care prețuesce mai mult de cât ei sunt deprinși a crede. Și doveḑi lămurit și sănătos întemeiate, recunoascerea unor calități, devenite necontestabile chiar și pentru aceia, cari s'ar bucura, când ele ar lipsí cu totul sau cel puțin când ele ar rěmâné întunecate.

Și — trebue s'o mărturisim, domnilor, — întunecate, nesciute și rěu prețuite de lumea cultă vor remâné din nenorocire toate lucrările noastre, cât de consciințioase și de solide ar fi ele, pe cât nu le vom învedera lumei sub o formă mai accesibilă de cât aceea a graiului nostru național.

Acest fapt netăgăduit nu este însě, după părerea mea, o condamnațiune a limbei noastre. Nu este nici măcar o umilire pentru dênsa. Limba noastră abia de doi trei secoli a devenit o limbă scrisă; a ei cultură e încă rudimentară. Noi ne adunăm aci, ca sě cercăm a o scoate din fașe, și a-i înlesní înălțarea și întărirea, de oare-ce ea încă până mai deunăḑi umbla d'abușelea. Cum dar am putea sě pretindem ca dênsa sě depășească hotarele locuite de români, pe când vedem multe alte limbi europene cultivate acum de secoli, și rěmase totuși în cercul restrîns al poporațiunilor, ce le vorbesc și le scriu numai și numai pe seama lor.

Ast-fel sunt, de bună seamă, la Nord limbele scandinave, cea danesă, cea suedeză; apoi spre apus limba olandezilor ba și a portughezilor, dacă nu cumva, până la oare-care punct, n'am numěra printre acestea, de Sud, pe cea spaniolă și pe cea italiană, odinioară atât de răspândită în toată Europa. Tot așa sunt, mai în vecinătate cu noi, limba rusească, cea grecă modernă și cea maghiară.

Toate aceste națiuni își cultivă, de sigur, atât cât noi, și poate chiar mai mult de cât noi, graiurile lor particulare; toate au ca noi academii și societăți literare și scientifice.

Poate în sînul corpurilor învěțate ale lor vorbesc și tipăresc în limba țěrii; dar acestea, fiind preocupate de a nu pune sub obrocul esclusiv al unui patriotism rěu înțeles producțiunile spiritului și ale studielor, care pot sě facă onoare patriei și sciinții ei, toate recurg la una din limbile, care se bucură de un caracter mai universal, una din acele limbi, pe care nu le pot ignora oamenii, cari vor sě se țină în curentul propășitor al sciințelor moderne.

În acele țěri, chiar academiile traduc în estracte și adesea în estenso, principalele lor opere, și le dau publicității esterne într'una din limbele: francesă, germană sau englesă.

Oare, ceea-ce fac aceste popoare, adesea mai înaintate în cultură de cât noi, fi va rușine sě o facem și noi? Sě stăm a judeca pe dreptate, și vom recunoasce, că ideia, ce le mână întru aceasta, este și mai patriotică și mai luminătoare de cât acel eschiar, dar cu forţa nu o vor scoate la cale, de s'ar pune în cap.

Noi numai ca români vrem sĕ fim şi sĕ trăim aici, slovacii încă se vede, că nu vor se remână înapoia noastră, deci întreprinderea maghiară de a zădărnicí esposiţiunea slovacilor va produce numai amăgire şi disgust — şi nu e bine, ca ungurii sĕ se învrăşbească astăḑi cu slovacii, mâne cu alţii şi aşa pe rênd cu toate popoarele din ţeară.

Revista politică.

De câtva timp foile vieneze şi cele din România eară se ocupă serios şi mult cu cestiunea convenţiunei vamale dintre monarchia noastră şi România.

Regimul român, ḑic foile vieneze, pănă acum nu s'a manifestat voinţa ca pertractările sĕ se reînceapă, şi după cum sunt împregiurările, nici nu se poate aştepta, ca inceperea negoţierilor sĕ se efeptuească până prin jumĕtatea lunei lui Maiu. Pe timpul acesta însĕ, parlamentul ungar, ce se află în faţa nouĕlor alegeri, se va disolva; ear parlamentul austriac, cu toate că mai are multe lucrări de resolvat, abia se va mai afla întrunit pănă pe la Rusale. Aceasta imprejurare însĕ învoalvă mari greutăţi pentru aplanarea rĕsboiul vamal între monarchia noastră şi România.

Camera română, abia la toamnă 'şi va începe activitatea; şi guvernul român tocmai din aceasta causă a şi primit împuternicirea de a încheia o convenţiune vamală în mod provisoriu. Ce fel de provisoriu sĕ fie acesta, încă nu-i cunoscut, totuşi după cum a declarat dl Ferechide în camera română, România 'şi va asigura esportul de bucate şi de vite şi în contractul provisor. Un contract în sensul acesta regimul austro-ungar nu poate sĕ închee fără consensul parlamentelor, ba nu poate sĕ'l aducă în vigoare nici măcar în mod provisoriu. O împuternicire anticipativă, după cum a făcut camera română, nu poate încuviinţa parlamentul austriac şi cel ungar.

După esperienţele de pănă acum se poate vedé, că nici chiar parlamentele, ce se vor convoca în lunile de toamnă nu se vor putea ocupa în destul cu aplanarea neînţelegerilor. Că se va putea oare în adevĕr închee o convenţiune vamală cu România, — după cum s'arată din punctele, care pun stavilă pertractărilor, şi în special nenumĕratele relaţiuni politice cu regatul român, — nu se poate prevestí. Zădarnicelor pertractări de pănă acum se poate atribuí, că în ori şi ce cas, anul 1887 pentru comerciul cu România este cu totul perdut.

Cestiunea în privinţa arestărei lui Schnaeble încă nu e lămurită. Foile germane susţin, că arestarea s'a făcut pe pămênt german, cele francese, că s'a efeptuit pe teritoriu frances. După o telegramă din Paris, acolo a sosit actele asupra acestui incident; ear Herbette, a încunoscinţat pe ministrul frances de esterne, că va conferí cu Bismarck în această cestiune. Resultatul conferirei se va transpune unui consiliu de ministri în Paris. Douĕ epistole ale comisariului german Gautsch adresate lui Schnaeble au fost fotografate şi fotogramele s'au trimis lui Herbette, la Berlin; şi alte epistole s'au trimis, cari indirect indică intenţiunea lui Gautsch, d'a conferí cu comisariul frances.

Jurnalul radical „Odjek“ ocupându-se de acest incident ḑice :, relaţiunile presente dintre Francia şi Germania sunt periculoase pentru pacea europeană, căci în urma acestora relaţiunile între Germenia şi Rusia nu numai s'au rĕcit, dar ameninţă d'a se încorda rĕu; şi mai rĕu însĕ între Rusia şi Austria.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa II, ţinută la 13/25 Aprile a. c

Şedinţa se deschide la 11 oare a. m., cetindu-se protocolul şedinţei dela 12/24 Aprile.

Se autentică.

Se presentează următoarele esibite:

a) cererea deputatului sinodal D. Manole pentru concediu pe întreaga sesiune, din causă sanitară;

b) cererea dep. sin. Anania Moldovan pentru concediu pe întreaga sesiune, din cause familiari şi oficioase;

c) cererea dep. sin. Iosif Orbonaş pentru concediu pe întreaga sesiune, din causă, că autoritatea superioară competentă, nu-i a acordat concediul cerut.

Concediile cerute se acoardă, cu aceea, că cererea deputatului I. Orbonaş la propunerea dep. P. Cosma în considerarea motivului adus, se transpune comisiunei organisătoare, ca sĕ vină cu o propunere în aceasta privinţă.

Se mai presentează esibitul:

Raportul cons. archid. referitoriu la proiectul de arondarea cercurilor electorale pentru deputaţii sinodali şi congresuali.

Se predă comisiunei organisătoare.

Se presentează mai departe esebitele:

a) raportul cons. archid., prin care se recomandă spre aprobare „Cartea de cetire din limba maghiară“ de Dr. I. Crişian şi Nicolau Putnoky;

b) raportul cons. archid. în cestiunea fondului de pensiune a învĕţătorilor.

Se predau comisiunei scolare.

Se mai presentează esibitele:

a) raportul cons. archid., prin care se aşterne raţiociniul fondurilor archidiecesane pe anul 1886.

b) raportul consistoriului archidiecesan, referitoriu la supererogatele din raţiociniul fondurilor archidiecesane pe anul 1883.;

c) raportul consistoriului archidiecesan, prin care aşterne bugetul pro 1888.

Se predau comisiunei finanţiare.

În fine se presentează:

a) rugarea vĕduvei protopresb. Anastasia Popescu din Făgăraş, pentru un ajutoriu din fond. archidiecesane;

b) rugarea comitetului par. din Mihăeşti, pentru asemnarea ajutoriului votat în sesiunea trecută.

Se predau comisiunei petiţionare.

Preşedintele archiepiscop din incidentul, că Alteţa Sa archiducele Albrecht, un distins membru al Înaltei Case domnitoare astăḑi îşi serbează iubileul de 60 de ani ai serviciului Seu militariu, se vede îndemnat a atrage atenţiunea Venerabilului sinod asupra acestui însemnat eveniment, şi crede, că precum în trecut biserica noastră totdeuna cu plăcere s'a folosit de toate ocasiunile spre a-şi putea esprima simţul de loialitate, alipire şi credinţă cătră Inalta Dinastie, astfel Venerabilul Sinod nu va întrelăsa nici aceasta binevenită ocasiune a da espresiune devotamêntului şi simţului seu de loialitate, ce păstrează faţă de Înaltul iubilant, Alteţa Sa archiducele Albrecht.

La propunerea deputatului Dr. Aurel Brote:

Sinodul decide cu unanimitate şi viu entusiasm, că încă din şedinţa de astăḑi sĕ i-se adreseze o telegramă de felicitare.

Cu concipiarea telegramei se însărcinează biroul, spre care scop se suspinde şedinţa pe câteva minute.

Redeschiḑêndu se şedinţa, se primesce tecstul telegramei publicat deja în Nr. 39 al „Tel. Rom.“

(Veḑi titlul „Felicitări.“)

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei verificătoare.

Raportorul aceleia deputatul R. Patiţa arătând, că alegerile de deputaţi sinodali mireni efeptuite în cercul XII al Cluşului şi în cercul XIII al Deşului, aflându-se actele electorale în ordine, şi ne întrând nici un protest contra alegerilor, propune: ca deputaţii aleşi Dr Remus Roşca în cercul Cluşului, şi Josif Puşcariu în cercul Solnocului sĕ se verifice.

Se verifică.

Şedinţa se ridică la 1 oară după ameaḑi, anunţându-se cea procsimă pe mâne la 9 oare înainte de ameaḑi, punêndu-se la ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

Şedinţa a III-a, ţinută la 14/26 Aprile.

Şedinţa se deschide la 10 oare înainte de ameaḑi.

Se cetesce protocolul şedinţii premergĕtoare şi — se autentică.

Se presentează esibitele:

a) cererea deputatului sinodal Ioan cav. de Puşcariu pentru un concediu de 5 ḑile, fiind împedecat prin grave afaceri oficioase;

b) cererea dep. sinodal Stefan Iosif pentru un concediu de 5 ḑile, fiind într'o onorifică comisiune;

c) cererea dep. sinodal Simeon Muntean pentru un concediu de 5 ḑile, fiind împedecat prin afaceri oficioase;

d) cererea dep. sinodal V. Almăşan pentru concediu pănă în 16/28 Aprile a. c., fiind împedecat prin afaceri oficioase;

e) cererea dep. sinodal Vasilie Roşescu pentru concediu pe întreaga sesiune, fiind greu bolnav.

Concediile cerute se dau.

Se presentează esibitul:

raportul consistoriului archidiecesan despre investigaţiunea în causa alegerilor de deputaţi sinodali în cercul I al Sibiiului.

Se predă comisiunei verificătoare.

Se mai presentează esibitul:

raportul cons. arch. în privinţa adaptărei seminariului „Andreian“ şi ridicarea tacsei seminariale la 100 fl.

Se predă comisiunei finanţiare.

În fine se presentează:

a) rogarea capelanului Iosif Stănescu din Gherö-Oşorheiu pentru un ajutor anual;

b) rogarea comunei Erdő-Sângiorgiu pentru un ajutoriu de 200 fl., pentru repararea la turnul bisericei;

c) rogarea parochului I. Moşoiu din Şimon penun ajutoriu de 100 fl.;

d) rogarea mai multora din Câlnic contra învĕţătoriului.

Se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei organisătoare.

Raportorul aceleia, Iosif Puşcariu, refereazā asupra raportului general al consistoriului archidiecesan plenariu, şi după cetire propune: ca sĕ se primească de basă la desbaterea specială.

---

clusivism restrîns, care le-ar isola pe ele — precum ne isolează pe noi cu totul — de mişcarea progresivă a sciinţii. Făcênd alt-fel ei ar menţiné pe toţi strĕinii, precum îi menţinem noi, în credinţa, că la ei, ca şi la noi, mintea şi studiul nu produc nimic, care sĕ fie demn de a aduce un contingent folositor la cunoscinţele obştesci ale lumei civilisate.

Permiteţe-mi d-lor colegi, mie, care trăesc acum de mai mulţi ani în străinĕtate şi vĕd, cât de puţin şi cât de rĕu suntem cunoscuţi şi preţuiţi sub raportul culturei intelectuale, afară din ţeara noastră, permiteţe-mi a supune aceste consideraţiuni la serioasele cugetări.

Ele m'au îndemnat, şi nu tocmai, ve mărturisesc, fără oare-care dor şi mustrare de cuget, a scrie cartea mea asupra tesaurului dela Petroasa în limba de caracter mai universal a ţĕrii, în care locuesc.

În aceea ţeară mai am şi înlesnirea de a găsí la îndemână toate mijloacele de informaţiune şi de studiu, ce-mi sunt necesari precum bibliotecele şi museele cele mai bogate, oamenii cei mai dedaţi cu multe din materiile, pe care cauta sĕ le ating în cursul cercetărilor mele.

De altmintrelea, aceea limbă, singura din cele apusene, pe care me pricep oare-cum a o îndruga, adică limba francesă, este tot deodată şi aceea, pe care o înţeleg, o vorbesc şi o scriu chiar cu înlesnire toţi câţi ar voí, la noi, sĕ cetească publicaţiunea mea.

Mult nu m'am înstreinat nici de ţeara mea, nici de datoriile mele de academic român, cerênd ţĕrei francese ajutoarele de studiu, pe care ea le posedă în neasemuită îmbelşugare, faţă cu a noastră; iar limbei francese cerêndu-i un miḑloc de a face cunoscut nu numai românilor, dar şi întregului public cult din toate continentele fapte, ale căror enunţare şi elucidare nu pot aduce de cât folos şi onoare patriei noastre.

Sfêrşind această espunere, me tem, stimaţi colegi, că me veţi crede, după cuvintele mele, mult mai presumţios, de cât sunt în realitate. Ceea ce me face sĕ cutez a ve vorbí într'ast-fel, este chiar contactul, în care am avut norocirea de a me afla, în decurs de mai mulţi ani, cu personalităţi marcante de aceiaşi specialitate cu mine. M'am convins în cercul lor, că noi înşi-ne nu avem cunoscinţă despre propria noastră valoare nu scim, sĕ ne dăm bine seama nici de câte scim, nici de câte putem, nici de câte suntem în stare sĕ producem, atunci mai ales, când nu ne-am risipí puterile după rĕul nostru nărav.

Şi aceste vederi sumeţe, pe care — cine scie! — le priviţi cu sfieală, cu îndoieli şi poate chiar cu zîmbete de ironie, aceste vederi le veţi recunoasce lesne de bune, de drepte şi de luminoase, îndată ce ve veţi strămuta cu gândul şi cu aducerea aminte într'un alt cerc al activităţii noastre naţionale.

Acum vr'o ḑece ani, de ar fi eşit dintre noi un profet, care sĕ ne afirme, că oastea românească, militarii, dorobanţii şi călăraşii nostrii, sunt în stare sĕ poarte resbel în ţeară străină şi sĕ se lupte cu tărie, cu avêntul şi cu vitejia, ce ei au arătat la Griviţa, la Rahova şi la Smârdan, noi toţi atunci am fi plecat jalnic capul plin de dorul isbândelor din trecutul nostru, şi vai! plini de necredinţă întru cele viitoare.

Faptele lăudate, ce ostaşii nostrii au sĕvêrşit din îmboldirea şi sub poruncile gloriosului nostru Suveran, carele a sciut sĕ recunoască şi sĕ reînvie în inimile românesci vîrtutea străbună, acele fapte petrecute pe câmpii de bătălie, ne fac aḑi sĕ ridicăm capul fără sfieală, cu dreaptă mândrie şi fără temere pentru viitor!

Sĕ cutezăm a-l ridica şi pe câmpii sciinţii. Tot Augustul nostru protector ne-a îmbiat şi pe noi la acestă nobilă revindicare, îndemnându-ne sĕ culegem de pretutindeni, cu sciinţă şi cunoscinţă, datinele de ori-ce fel ale trecutului nostru. Cu ele, — ḑisu-ne a primul rege al românilor — vom întemeia şi pe acest tĕrâm viitorul ţĕrei şi al poporului românesc.

A. Odobescu.

Se primesce, şi raportul se aclude la protocol.

Intránd în desbaterea specială a acestui raport, partea generală, despre Nrul esebitelor, împărţirea acestora la referenţi, numĕrul şedinţelor.

Se iau spre sciinţă.

Punctul din raportul gen. despre protopresbiteratele vacante, comisiunea propune: sĕ se ia spre sciinţă, cu aceea, că consistoriul sĕ facă paşii de lipsă pentru întregirea lor.

Se primesce.

Dep. P. Cosma face propunerea: ca această propunere sĕ se referească şi la protopresb. Sighişoarei, despre care nu se face amintire în raport, dar e neintregit încă.

Se primesce.

Referitoriu la punctul despre adaptările făcute în seminariul „Andreian“, comisiunea s'a convins prin oculată proprie, că atât din punct de vedere pegagogic, higienic cât şi estetic, edificiul seminarial este mai corespundĕtoriu, şi pentru aceea propune: ca şi acest punct sĕ se ia spre sciinţă, reservéndu-şi a face unele propuneri, când va vení la desbatere raportul special în aceasta privinţă.

Se primesce.

Tot comisiunea organisătoare prin referentul Iosif Puşcariu raportează:

1. Asupra conclusului congresual, prin care sĕ normează, că membru al sinodului protopresbiteral poate fi ori-care individ din metropolia noastră gr. or. care este indus în vreo listă ca alegătoriu, şi comisiunea propune: a se lua spre sciinţă. — Se primesce.

2. Asupra raportului consistorial despre moartea ases. onor. preoţesc din senatul epitopesc Ioan Predoviciu; şi comisiunea propune: ca sinodul sĕ-şi esprime condolenţa sa, pentru moartea acestuia asesor, şi sĕ se aleagă alt asesor onor. preoţesc în locul lui.

Sinodul îşi esprimă condolenţa sa prin sculare şi alegerea altui ases. onor. preoţesc în senatul epitropesc se va pune la ordinea ḑilei mai târḑiu.

3. Asupra raportului consistorial despre devenirea în vacanţă a cercului electoral XV al Têrnavelor în urma promovărei deputatului mirean Dr. I. Crişian de diacon, şi că pentru scurţimea timpului acest cerc nu s'a putut întregí; — comisiunea propune: sĕ se iee aceasta procedură a consistoriului spre sciinţă.

Se primesce.

Deputatul M. Voileanu din acest incident face următoarea propunere:

„Consistoriul se însărcinează, a pune la cale întregirea cercurilor de deputaţi pentru sinod îndată ce are notificare autentică despre devenirea vre unui cerc în vacanţă.“

Fiind aceasta propunere spriginită de deputaţi P. Cosma, A. Nicoară, I. de Preda, S. Dragomir, punênduse la vot, — se primesce

4. Asupra raportului consistorial despre devenirea în vacanţă a unui loc de ases. onor. mirean în senatul scolariu, în urma promovărei ases. onor. mirean Dr. Ioan Crişian de diacon; comisiunea propune:

Sĕ se iee spre sciinţă, şi încă în această sesiune sĕ se aleagă alt ases. onor. mirean în senatul scolariu.

Se primesce.

5. Asupra raportului consistorial despre depunerea mandatului de deputat sinodal şi în urmă revocarea depunerei mandatului a deputatului I. Gall; comisiunea propune: sĕ se ea spre sciinţă. —

Deputatul M. Voileanu propune: ca cercul respectiv sĕ se dechiare de vacant.

Sinodul primesce propunerea comisiunei.

6. Asupra conclusului congresual, prin care se esplică că alinea a 2-a din §. 112 al stat. org. despre gradul al VI de sânge şi al IV de cuscrie, este a se înţelege inclusive; — comisiunea propune: a se lua spre sciinţă şi acomodare.

Deputatul Eugen Brote, în urma acestui conclus, de oare ce între dênsul şi alt asesor consistorial subversează acest impediment se vede îndemnat a resuscita abḑicerea sa de asesor consistorial.

Deciderea asupra acestei cestiuni se amână deocamdată.

7. Asupra raportului consistorial, referitoriu la introducerea în mod provisoriu a regulamentului pentru procedura judecătorească în cause disciplinare; comisiunea propune: sĕ se iee spre sciinţă.

Deputatul I. de Preda propune: ca consistoriul sĕ se însărcineze, ca la timpul seu sĕ vină cu raport detaiat despre practicabilitatea acestui regulament.

Se primesce.

Şedinţa se închee la 1 oară d. m. anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 10 oare a. m. La ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

Nr. 2264 plen.

Raport general

despre activitatea consistoriului archidiecesan în şedinţe plenare în decursul anului 1886.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Sfera de activitate a consistoriului în şedinţe plenare fiind ca şi pentru senatele particulare ale consistoriului, precisată prin statutul organic şi prin normativul afacerilor interne ale consistoriului, ar urma de sine ca şi raportul acesta sĕ se estindă numai asupra obiectelor pertractate în şedinţe plenare.

Fiind însĕ activitatea în şedinţele plenare espresiunea lucrărilor întregului consistoriu, aici este locul mai corĕspondĕtoriu a se da şi acum ca şi de altă dată icoană despre activitatea întregului consistoriu, încât o atare icoană poate resulta din o espunere a numĕrului întreg al esebitelor, al resolvirii lor după resort şi după referenţi.

În decursul anului 1886 au întrat la protocolul de esibite preste tot 7429 piese. Cu 215 mai multe ca în anul precedent.

După resort se împart astfel:

1. Presidiale	333
2. Plenare	491
3. Bisericesci	2245
4. Scolare	2360
5. Epitropesci	2000

Neresolvite erau la 31 Decembre 1886 piese 307, dintre care pănă astăḑi şi-au aflat resolvirea 269. Deci din restul de 38 al pieselor neresolvite, cad în resortul plenului 1, care se referă la un proiect de regulament al afacerilor interne al sinodului protopresbiteral al Braşovului I; în resortul senatului bisericesc cad 31; în resortul senatului scolar cad 2; şi în resortul senatului epitropesc cad 4.

Piesele întrate s'au distribuit spre referare astfel:

1. Asesorului consistorial Dr. Ilarion Puşcariu, archimandrit:

a) Presidiale	1
b) Plenare	183
c) Bisericesci	132
d) Scolare	728
La olaltă	1044

2. Asesorului consistorial Zacharia Boiu, protopresbiter:

a) Plenare	42
b) Bisericesci	1346
La olaltă	1388

3. Asesorului consistorial Moise Lazar, protopresbiter:

a) Plenare	3
b) Bisericesci	4
c) Epitropesci	499
La olaltă	506

4. Asesorului consistorial Nicolan Cristea, protopresbiter:

a) Bisericesci	662

Asesorului consistorial Mateiu Voileanu:

a) Plenare	1
b) Scolare	1550
c) Epitropesci	1
La olaltă	1552

Asesorului consistorial Eugen Brote:

a) Plenare	240
b) Bisericesci	8
c) Scolare	27
d) Epitropesci	1490
La olaltă	1765

Nota. Aici sunt computate între cele plenare, esebitele aparţinĕtoare la fundaţiunea „Andronic“, eară între cele epitropesci esebitele aparţinĕtoare de oficiul esactoral.

Asesorului consistorial şi secretariu consistorial Nicanor Frateşiu, protosincel:

a) Presidiale	332
b) Plenare	22
c) Bisericesci	93
d) Scolare	25
e) Epitropesci	10
La olaltă	482

Şedinţe plenare s'au ţinut preste tot 16, dintre cari 10 ordinare şi 6 estraordinare.

Lucrările consistoriului, atât în plen, cât şi în senatele particulare au decurs în anul 1886 în mod normal.

După usul de până acum în raportul general se enumerau toate obiectele mai însemnate, ce se pertractau în şedinţele plenare ale consistoriului. Fiindcă despre cele mai multe din acelea se fac rapoarte speciale către Preavenerabilul sinod, pentru facilitarea pertractărilor sinodale, ne mărginim de astădată pe lângă o indicare mai scurtă a unor resultate spre luare la cunoscinţă, rĕmânênd, ca în merit sĕ binevoiască Preavenerabilul sinod a se enuncia la pertractarea rapoartelor speciale.

Întregirea protopresbiteratelor a format în anii din urmă un obiect de pertractări continue ale consistoriului. După ce acum toate protopresbiteratele, care timp mai îndelungat au fost vacante, sunt întregite cu protopresbiteri definitivi, au mai rĕmas de present sub pertractarea consistoriului întregirea numai a unor protopresbiterate, cari în timpul mai din urmă au ajuns în vacanţă, precum este tractul Făgăraşului, al Braşovului şi al Mediaşului, care cel din urmă a devenit în vacanţă în decursul anului curent prin repausarea protopresbiterului Dionisiu Chendi. În decursul anului 1886 s'a finalisat şi actul întregirei protopresbiteratului Agnitei prin instituirea de protopresbiter a alesului Sabin Piso.

Ceva mai pe larg avem onoare a espune resultatul lucrărilor întreprinse din partea consistoriului pentru adaptările localităţilor seminariului archidiecesan, care, precum este cunoscut, se aflau înainte cu un an într'o stare necorespondĕtoare.

Consistoriul încă de timpuriu, în vara anului 1886, a pus la cale facerea unui plan de adaptări şi reparaturi, dimpreună cu preliminariul speselor trebuincioase. Aceste spese — în privinţa cărora de altcum se va face un raport separat dimpreună cu o propunere motivată pentru urcarea tacsei seminariale, pentru elevii seminariali dela 60 fl. la 100 fl. — la început s'au arĕtat mici după proporţia dimensiunilor adaptărilor şi a reparaturilor; mai târḑiu însĕ, dându-se acestora o estindere mai mare, după necesităţile, ce s'au arĕtat numai succesive, suma speselor s'a urcat la o cifră aproape îndoită. Dacă considerăm, că în urma unei stăruinţe şi lucrări continue a consistoriului s'a ajuns scopul atât de dorit, ca elevii seminariului încă cu începutul anului scolar present sĕ între în localităţi mai bune şi mai corĕspundĕtoare, decum erau mai nainte; dacă considerăm, că nu numai în privinţa estetică s'au ridicat în mod însĕmnat starea localităţilor seminariale, ci şi în respect pedagogic şi de educaţiune s'a ajuns scopul prin nouele întocmiri şi chiar înmulţirea localităţilor; suma totală a speselor de 12,155 fl. 37 cr. se arată a se fi folosit în modul cel mai bun şi mai raţional. Una sută şeseḑeci de elevi pot avea, — fără a esagera în afirmaţiunile noastre, — localităţile corĕspundĕtoare pentru toate cele trebuincioase în decurs de cel puţin 20 de ani.

Prin nouele adaptări şi învestiri de mobiliariu nu numai s'a acoperit lipsele atât de simţite în seminariul archidiecesan şi s'a pus seminariul în privinţa recerinţelor din afară în o stare, precum n'a fost nici odată, dară totdeodată prin îmbunătăţirile făcute, pe lângă aceea, că s'a acoperit trebuinţele momentane şi urgente s'a dat totdeodată respiriu consistoriului a putea studia şi delibera cu toată liniscea şi precauţiunea recerută cestiunea edificării unui seminariu nou, asupra cărei cestiuni n'a aflat de astădată motive de urgenţă a ascerne un raport separat.

Între obiectele mai însemnate în resortul plenului, cari au incurs pe calea consistoriului metropolitan dela congresul naţional-bisericesc, ţinut în Sibiiu în vara anului trecut se amintesce aici:

a) Resolvirea în mod negativ a cestiunii despre sistemisarea şi instituirea unui post de vicariu archiepiscopesc cu rang de archiereu;

b) Un proiect de normativ pentru regularea dreptului de apelaţiune în cause bisericesci, asupra căruia consistoriul archidiecesan este recercat de consistoriul metropolitan pe basa conlusului congresual a-şi face reflecsiunile sale;

c) Procedura disciplinară pentru persoanele şi funcţionarii bisericesci, care s'a publicat cu putere de lege începênd cu ḑiua de 15 Novemcre 1886, şi despre care va urma şi raport separat.

Pe lângă raport separat se ascerne:

1. Proiectul pentru arondarea cercurilor electorale pentru deputaţi la sinodul archidiecesan şi congresul naţional-bisericesc revĕḑut de nou de consistoriu cu considerarea părerilor date de către oficiciile protopresbiterale;

2. Resultatul cercetării asupra iregularităţilor întêmplate cu ocasiunea alegerilor de deputaţi mireni la sinod în cercul Sibiiului;

3. Despre distribuirea ajutoarelor pentru meserieşi din fundaţiunea „Andronic“; eventual şi alte rapoarte.

În celelalte reasumând pe scurt resultatele activităţii consistoriului în şedinţe plenare, constatăm, că lucrările în acest resort au aflat în decursul anului 1882 o desvoltare normală, căci atât şedinţele plenului s'au ţinut regulat de câte-ori s'au arĕtat trebuinţă, cât şi resolvirea obiectelor a urmat fără întârḑiere, preferindu-se totdeauna, precum de sine se înţelege, cele mai importante şi după natura lor urgente.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 8 Aprile, 1887

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretar.

Varietăţi.

* (Denumiri.) Dominic Péterffy judele dela tabla reg. din Budapesta a fost denumit de Maj. Sa president al tribunalului reg din Cluş; ear ministrul ung. reg. de iustiţie a denumit pe cancel. judec. cerc. din Bistriţa, Ludovic Graur, ca oficial de cancelarie la trib. reg. din Bistriţa.

* (Himen.) Domnul Romul Popu, din Christian (Braşov), teolog absolut al archidiecesei noastre şi candidat de preoţie, de present învĕţător la scoala capitală din Poiana (Sibiiu), — a doua ḑi de ss. Pasci a. c. — şi-a încredinţat de soţie pe domnişoara Ana Opriş, fiica parochului gr. or., Nicolau Opriş din Gârbova, (Mercurea).

* (Serbarea Uhland.) Compatrioţii nostri saşi au serbat eri prin un banchet festiv aniversarea de 100 de ani a poetului Uhland, în sala cea mare dela Musikverein. Începutul s'a făcut la 9 oare seara. La 1000 de oameni au luat parte la această festivă serbare, care s'a desvoltat în adevěrată serbare naţională a compatrioţilor nostri.

S'au ţinut cuvêntări ocasionale din partea superintendentului. Dr. Teutsch, a deputatului Dr. Wolf, a preotului săsesc din Cisnădioara, Wittstock, în cari s'a sěrbătorit reposatul ca poet, ca om politic şi reformator în cele sociale ale poporului german.

Frumos, foarte frumos au cântat reuniunile germane din loc „Hermannia“ şi „Männergesangverein“, cari pentru acest scop s'au întrunit, esecutând trei piese, şi anume 2 sub conducerea conducětoriului celei din urmă, a dlui Georgiu Dima, şi una sub cea a conducětoriului celei amintite la locul prim, a dnului W. Weiss. Asemenea frumos au cântat profesorul Wellmann şi Weiss în esecutarea de piese solo. Animate au fost şi cântările esecutate de întregul public acompaniat de capela oraşului.

In cele culturale simpatisăm din inimă cu compatrioţii nostri saşi, şi ne bucurcm de tot paşul făcut pertru consolidarea lor naţională.

* După cum scrie „Românul“ mai multe ḑiare din Roma vestesc, că M. S. regina României va călětorí în curênd acolo spre a face o visită suveranilor Italiei.

* (Sabia de onoare.) Mai mulţi ofiţeri ruşi vor pleca la Paris pentru a remite generalului Boulanger o sabie de onoare. Sabia e model caucasian, mâneriul e împodobit pe amêndouě părţile cu briliante şi petri scumpe. Pe lama sabiei sunt gravate următoarele vorbe: „Rusia, generalului Boulanger; trăească Francia! trăească Rusia!

* (Congres medical român.) Al doilea congres medical se va ţiné în anul acesta la Iaşi în ḑilele de 21, 22 şi 23 ale lunei lui Maiu.

* Dl Dr. Georgescu, care a studiat la Paris metodul de vindecare al d-lui Pasteur asupra turbărei va întemeia în Bucuresci un laborator spre a îngrijí pe persoanele muşcate de câni turbaţi.

* Puscile cu repetiţie se vor începe a-se împărţí în Iuniu s'au cel mult în Iuliu. Împěrţirea se va face după corpuri şi vor fi prověḑute mai întâiu cu aceste pusci batalioanele de vênători şi regimentele de inf. ale corpului 2 de armată. Pănă la anul 1891 se ḑice, că se va termina înarmarea.

* Marele duce Alecse Alecsandrovici, mare admiral a ordinat ca douě-spre-ḑece vase de rěsboiu şi opt torpile, ce se află în portul Odesa, sě se înarmeze şi sě fie bine prověḑute cu tot soiul de muniţiune. Ministrul de rěsboiu încă va sosí în acele locuri.

* (Strigătul în rěsboiu la romani.) Oştenii romani după ce erau animaţi, prin elocuenţa căpitanilor, apoi se aruncau asupra vrăşmaşilor scoţind strigăte înfiorătoare. Toate popoarele au avut strigătul lor de rěsboiu particular. Biblia ne spune pe al Ebreilor şi Homer pe acela al timpilor eroici. Troenii strigau îndată ce vedeau pe vrăşmaş, grecii aşteptau minutul, când se loviau, luptătorii romani se animau strigând: *Feri! feri!* Cesar în comentariile lui aproabă strigătele soldaţilor sei şi blamează tăcerea soldaţilor lui Pompeiu. Caton censorul ḑicea, că reportase mai multe victorii prin strigăte, decât prin lovituri şi presupunea, că ele provin totdeauua dintr'o inimă hotărîtă. Moldovenii şi Munteni aveau în rěsboiu fie-care strigătul lor particular, pe cari cronicarii ni l'au păstrăt. Astfel la români îndată ce oştenii vedeau pe vrăşmaş, invocau de trei ori numele lui Isus: *Isus! Isus! Isus!* şi apoi îndată se repeḑeau asupra protivnicilor, strigênd: *la ei! la ei! la ei!* sau *aide, aide la ei! la ei!* Moldovenii aveau obiceiul însě înainte de Stefan cel Mare, a se arunca asupra vrăşmaşului prin fiorosul răcnet: *ucide! ucide!* rěmas nouě moştenire dela vechii romani, cari strigau, cum věḑurăm, în momentul atacului: *feri! feri!*

Loterie.

Miercuri în 27 Aprile 1887.

Sibiiu: 25 39 13 35 51

Nr. 127 [1583] 1—3

CONCURS.

La scoalele medii rom. gr. or. din Braşov este de ocupat dela 1-ma Septemvre anul scolar 1887/8 un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete.

Cu acest post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducětoriu al corului Bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin pănă la 20 Maiu (1 Iuniu) 1887.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforia scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiunea gr. orientală;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănětoşi;

d) sě producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservator de musică, sau că poşed cunoscinţe temeinice din musica vocală şi instrumentală.

Emolumentele sunt:

Pentru postul de profesor de musica vocală la scoale, salariu anual de 500 fl. v. a. şi pentru postul de instruitoriu şi conducătoriu al corului bisericesc salariu anual de 600 fl. v. a. şi 50 fl. pentru Note.

În fine au sě dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi dispositiunilor în vigoare presente şi viitoare a le institutului nostru, precum şi instrucţiunei relative la postul de conducătoriu al corului bisericesc.

Braşov, 8 Aprile, 1887.

Eforia scoalelor centrale române ort. rěsăritene Braşov.

N. Strevoiu,
v. preş.

Nr. 350 [1578] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă parochul Teodor Pulca din Criţ, cu filiile Cloasterf şi Meşindorf, protopresbiteratul Cohalmului în sensul venerabilei ordinaţiuni consistoriale ddto 22 Iuliu 1886 Nr. 3824 B., prin aceasta se escrie concurs nou cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

a) porţiunea canonică de 8—9 jugere aduce un venit anual de 150 fl.; v. a.

b) simbria dela popor din materă şi filii 150 ferdele computate în bani 150 fl. v. a. anual.;

c) venitele dela îngropăciuni, sărindare, cununii şi botez; apoi venitele din S. S. Păresemi şi dela Pasci, computate toate la olaltă, aduc un venit anual de 60 fl.;

d) Lemne pentru foc, venitul dintr'o grădină bisericească şi din cimiteriu, dreptul la ghindă, aduc un venit anual de 40 fl.

Toate venitele acestea computate la olaltă aduc un venit anual în suma de 400 fl. v. a., din care fiitoriul capelan va avea jumětate, cu prospect pentru ocuparea postului învěţătoresc.

Doritorii de a competa la acest post, sě-şi aştearnă cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare pănă la terminul mai sus indicat la subscrisul.

Cohalm, în 1 Aprilie, 1887.

Pentru comitetul parochial respectiv.

Nicolau D Mircea,
protopresbiter.

Nr. 581 [1579] 3—3

CONCURS.

Spre întregirea staţiunei de paroch în matera Vargiaş cu filiile: Olestelek, Saldabus, Băţanii mari, Băţanii-mici, Hermanul-unguresc, Fülea şi Bărduţ în protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs nou cu terminul de 30 de ḑile dela apariţiunea acestui concurs.

Emolumentele sunt:

1. Casă noauă de locuit în materă cu superedificatele pentru economia de câmp.
2. Dela 181 de familii din materă şi filii 195 ferdele de bucate.
3. Din materă 43 cară de lemne de foc, anual.
4. Venitele de sub epitrafir dela botez, cununii şi îngropăciuni.

Toate acestea emolumente la olaltă computate dau un venit anual de 300 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune vor avea a-şi aşterne suplicile lor de concurs instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochi, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul de nou deschis, cu aceea: că individul, carele va avea voie a ocupa această parochie e neapărat de lipsă a cunoasce bine limba maghiară.

Cohalm, în 1 Martiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 342 [1580] 2—3

EDICT.

Laurian Domide Morariu gr or. din Borgo-Prund, care de trei ani şi-a părăsit cu necredinţă pe soţia sa leguită Iftinia Dănilă Nap, gr. or. din Borgo-Suseni, se citează prin aceasta a se presenta în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contra cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta şi decide şi în absenţia lui.

Borgo-Bistriţa, 9 Aprile, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al. tractului Bistriţei.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 390 [1581] 2—3

EDICT.

Maria Ioan Stoica gr. or din Mohu, carea de 5 ani şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, Ioan Nascu asemenea gr. or. din Mohu, prin aceasta se citează a se înfăţişa înaintea subsemnatului în termin de 6 luni dela prima pubicare a acestui edict, căci la din contră cererea de divorţ a bărbatului se va pertracta şi decide din motivul pribegirei femeei aici curentate.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 17 Faur, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 12—26

Închiriare.

În Şeica-mare (Nagy Selyk) se află de închiriat pe **3 sau 6 ani,** eventual de vêndut pe veci **o casă din material solid în mijlocul pieţei cu 3 odăi, o colină şi o boltă spre piaţ, şi pivniţă sub toate casele** precum şi **un grajd pentru 12 vite.**

Informaţiuni mai de aproape se pot primí dela proprietariul **Mozes Kappel** în Caltwasser (Hidegviz), posta ultimă Nagy-Selyk. [1575] 3—3

---

53 szám 1887. [1584] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102, §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Szeredahelyi kir. járásbiróság, 508 számu végzése által „Albina“ hitelintézet, Mutiu Iuon és társai ellen 750 frt. tőke, ennek 1886 év November hó 20 napjától számitandó 6°/₀ kamatai és eddig összesen 38 frt. 60 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1500 frt. o. é. becsült ökrök és szekérből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 508 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Nagyludoson leendő eszközlésére **1887-ik év május hó 6-ik napjának délelőt 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szeredahely 1887-ik évi aprilis hó 22-ik napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

---

64 szám 1887. [1585] 1—3

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szeredahelyi kir. járásbiróság 510 számu végzése által „Albina“ hitelintézet Blaga Juon és társa ellen 150 frt. tőke, ennek 1885 év Deczember hó 17 napjától számitandó 6°/₀ kamatai és eddig összesen 32 frt. 40 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 341 frt. o. é. becsült lovak, szekér stb.-ből álló ingoságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 510 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Récs és Szeredahely községében leendő eszközlésére **1887-ik év május hó 9-ik napjának délelőtt 9 órája és délután 3 órája** határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szeredahelytt, 1887-ik évi Aprilis hó 23-ik napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 41 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Aprile, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 17 Aprile.

Nici odată pacea europeană n'a stat pe base mai slabe, și aceste base nici când nu s'au clătinat mai tare ca și acuma.

Pericolul unui rěsboiu se nălucesce lumei înspăimêntat, și cel mai mic nor pe orisontul politic se consideră, că cuprinde în sine fulgerul, din care se va aprinde materia esplosibilă, care în abundanță este încărcată pretutindinea.

În adevěr starea aceasta dě nesiguranță cu greu se va mai putea suporta, căci și cel mai neînsemnat incident se cualifică de motiv suficient pentru erumperea rěsboiului, care numai în mod măestrit se mai amênă. Dovada cea mai vie pentru nesiguranța în susținerea păcei europene este conflictul mai proaspet dintre Francia și Germania, afacerea Schnaeble, care abia începe a se limpeḑí, abia începe a împrăștia îngrijirile popoarělor, cari doresc pacea pentru a-și putea vedé de afacerile lor de toată ḑiua.

Casul este cunoscut.

Un comisariu de graniță frances fu sedus sě treacă pe teritoriul nemțesc sub cuvêntul de a pune la cale unele afaceri oficiale, aici apoi fu trêntit la pămênt, pus în cătuși și pus la umbră în un oraș nemțesc, sub cuvêntul, că a întreținut legături neertate cu acei cetățeni din Alsația și Lotaringia, cari nu sunt mulțumiți cu jugul german, și doresc reîncorporarea la Francia.

Așa ni s'a presentat cestiunea până scriem aceste și noi n'avem cuvinte, pentru cari sě nu o punem în această formă la aprețiarea cetitorilor nostri.

Acest cas a produs panică în toată lumea politică, deoarece s'a considerat de o provocare, care înăsprită prin ḑiaristica din Paris, ușor putea produce demonstrațiuni antigermane, tare ușor putea produce un curent periculos pentru pacea cu măestrie susținută, și guvernului frances cu toată bunăvoința documentată până acuma de a susținé pacea, sě-i creeze o posițiune critică, așa, că el sě nu mai fie în stare a ținé opiniunea publică între marginile înțeleptei reserve de până acuma.

Dacă am trăí între împregiurări normale, casul cu conflictul, de care vorbim, nu ar mai fi produs o asemenea neliniște. Cunoscut lucru este adecă că conflictele sunt lucruri obicinuite în lumea de astăḑi, și ele în têmpuri pacinice se reduc la adevěrata lor importanță de caracter cu totul local. Așa s'ar fi întêmplat și în casul concret, și lumea nu ar avea a se ocupa cu afacerea Schnaeble, ca cu o causă celebră de o importanță europeană.

Situațiunea de astăḑi însě nu este normală. Întreagă Europa geme sub greutatea puscilor, milioane de cătane stau cu pușca la picior. O detunătură numai și întreagă Europa este în flacări.

Purtarea organelor germane față cu comisariul frances a fost brutală, despre aceasta nime nu s'a îndoit dela inceputul conflictului, și nu se mai îndoesce nici astăḑi. Și dacă procederea granițerilor germani era în Paris aprețiată cu asemenea brutalitate, atunci guvernelor, cu greu le era dată posibilitatea, de a aplica convențiunile internaționale, cari fac posibilă deslegarea cestiunei pe cale pacinică. Opiniunea publică francesă însě și-a impus multă abnegațiune în tractarea acestei afaceri, și este meritul ei, că afacerea și-a luat cursul regulat prin tractarea ei pe cale diplomatică.

După scirile mai noue comisariul frances va fi eliberat din prinsoarea nemțească. Aceasta se va face pe basa scrisorilor dela comisariul german, care a invitat pe colegul seu pe teritoriu german în afaceri oficiale. De aici se deduce, că comisariul frances a călcat teritoriul german în credința, că are a representa pe guvernul seu la un stat, cu care el întreține legături de pretinie.

Situațiunea europeană prin acest incident însě cu nimica nu s'a îmbunătățit. Din contră ea a mai mărit amărăciunea, cu care privesc francesii la měsurile drastice pentru înfrênarea francesilor din provinciile Elsația și Lotaringhia. Jarul deci deocamdată s'a ascuns sub spuză, și se așteaptă alt vênt pentru a pune în mișcare scânteile, cari ușor pot aprinde casele vecinilor, fie ele ori cât de bine apěrate.

Sinodul archidiecesan.

Ședința IV, ținută la 15/27 Aprile a. c.

Ședința se deschide la 10 oare a. m.

Se cetesce protocolul ședinții premergătoare, și Se autentică.

Se presentează esibitele:

a) representațiunea protopresb. I Droc, pentru un ajutoriu anual de 100 fl. la salariul învěț. din Mercurea;

b) rogarea comunei Tissa, pentru un ajutoriu pe seama scoalei.

Se predau comisiunei petiționare.

Deputatul Romul Crainic face următoarea propunere:

Deoarece în unele părți ale archidiecesei se țin têrguri de țeară și de sěptěmână în Dumineci și sěrbători, ceea ce contribue în mare měsură la slăbirea religiosității și a moralității poporului nostru de o parte, ear de alta la decadința materială,

Sinodul archidiecesan decide:

Se însărcinează consistoriul archidiecesan a întreveni la înaltul guvern al țěrei pentru cassarea têrgurilor din ḑilele de Duminecă și serbători.

Se predă comisiunei bisericesci.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei finanțiare.

Raportorul aceleia, Rubin Patița, refereazā asupra raportului general al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc, și cetindu-se propune: ca sě se primească de basă pentru desbatere specială.

Se primesce, și raportul se aclude la protocol.

Întrând în desbaterea specială a acestui raport comisiunea propune: ca alinea 1, 2, 3 și 4 sě se ia spre sciință.

Deputatul Ioan Hannia, referitoriu la actele neresolvite, accentuează lipsa urgentă a unui regulament pentru disciplina internatului seminarial, și atrăgênd atențiunea Ven. sinod asupra acestei împregiurări propune: ca consistoriul sě se însărcineze a resolví cât mai curênd acest obiect.

Presidiul arată, că toate obiectele, ce întră la consistoriu preste tot și în special cele ce figurează aici ca neresolvite sunt de aceasta natură, dar sigur sunt motive ponderoase, că până astăḑi nu s'au resolvit, asigură însě pe Ven. sinod, că posibil cât mai ingrabă se vor resolví și aceste obiecte.

După aceste deslușiri,

Sinodul primesce propunerea comisiunei.

Referitoriu la alinea a 5-a din raport, comisiunea propune: ca representațiunea către înaltul guvern în cestiunea tacsei sidocsiale, care este încă neespedată, încă în decursul acestei sesiuni sě se espedeze la locul competent.

Presidiul se vede îndemnat la acest punct a notifica Ven. sinod, că din causa concurinței obiectelor tot de natură urgentă și ponderoasă, este adevěrat, că representațiunea amintită încă nu e espedată, și ori cât s'ar presenta lucrul într'un colorit, ce e menit a-l înfățișa ca eflucsul unei indolențe sau apatii necualificabile, în realitate nu e așa, pentru că dênsul nici când nu va grăbí cu resolvirea unei cestiuni atât de importante, până când nu va cumpění lucrul din toate punctele de vedere, ca astfel sě poată avea și oareși cari speranțe, ca presentat lucrul în formă corectă se și aibă efectul dorit, declară deci, că acest obiect — cel puțin nu sub responsabilitatea dênsului — în decursul acestei sesiuni

FOIȚA.

IMN ȘI ODĂ

dedicate Presânției Sale Părintelui Episcop al Caransebeșului **Ioan Popasu** *la iubileul seu sacerdotal de 50 ani, 9 Martie 1887. De Zahariă Boiu jun.*

IMN.

Sântă ḑi de sěrbătoare!
Sě cântăm și sě strigăm,
Și c'un suflet și c'o gură,
Pre păstorul sě-l lăudăm.
Care turma risipită
De prin munți o adună,
Sub toiagul mântuirei,
La vieață o chiemă.

Corul copiilor:

Păstorul sě trăească ani mulți în fericire,
Și oile și mieii sě-i pască în iubire!
Cântarea noastră sboară la ceriuri pentru **El,**
Iubesce, bun părinte, poporul tinerel!

Eată templul în ruine
Sě redic', — un Nou-Sion,
Și cuvêntul, ce dă vieață,
Ear resună din amvon!

Eată musele suave,
Cari lumina o iubesc,
P'a Bănatului verḑi plaiuri
Vesele se regăsesc!

Corul bărbaților:

Păstorul sě trăească ani mulți în fericire!
Cuvêntul lui pětrunde l'a cerului mărire,
Renascere imploară la un popor bărbat,
A Romei viță mare, sădită în Bănat.

Jumătatea unui secol
Domnului Tu ai servit,
Și credința strămoșască
Ne'ntinată o ai păzit.

Veselesce-te, sălteazā,
Ca cel Simeon bětrân.
Când cuprinse mântuirea,
Ce-i trimise-al seu stăpân!

Corul bětrânilor:

Păstorul sě trăească ani mulți în fericire,
A muncei sale frupte sě guste'n adumbrire!
Cu vêrsta numai este între bětrâni **Ioan,**
Dar sufletu-i e tiner, e suflet de Roman.

Corurile întrunite:

Păstorul sě trăească ani mulți în fericire!
Cu turm'un trup și un suflet, iubire și iubire!
Un secol, **o Ioane,** plinească cursul Teu,
Prin faptele luminei mărind pre Dumneḑeu!

ODĂ.

I.

Colo'n Ardeal la meaḑăḑi
S'oglindă maestoasă
A Têmpei frunte de granit
În Bârsa unduloasă;
Acolo un picior de raiu,
Brașovul se estinde,
O mică lume de frumseți
În sinul seu cuprinde.

Acolo dar la anul **opt**
În lume puse pasul
Un prunc de buni părinți creștini,
Numit **Ioan Popasul.**
Băiatul cresce încetișor,
Cum cresce în munți stejarul,
Dar cresce sigur și frumos
Cu vêrsta și cu darul.

Acuși, acuși a terminat
Cu cartea românească,
Și trece'n sbor la cea mai grea
Nemțească și grecească.
Deja cetesce Apostolul
Și cântă 'n psaltichie,
Și spune predica de rost,
Minune! ce-o sě fie?

Dar anii d' aur trec sburând,
Copilul este june,
Și la apus sciința sa
Aleargă s'o 'ncunune.

nu se poate espeda, asigură însĕ pe Vener. sinod, că acest obiect 'l are în evidenţă, şi îndată ce i va fi posibil, se va espeda.

În urma acestor deslușiri raportorul comisiunei îşi modifică propunerea, ca în locul „încă în decursul acestei sesiuni“ sĕ se ḑică, „cât mai curênd.“

Se primesce.

Aliniile 6, 7 şi 8 din raport comisiunea propune: a-se lua spre sciinţă cu aceea, ca biblioteca archidiecesană sĕ se arangeze cât mai curênd.

Se primesce.

Referitoriu la alinea despre starea tiporafiei archidiecesane comisiunea avênd în vedere, că de atâţa ani şi pe lângă toate conclusele sinodale, nu se arată nici un resultat, propune: sĕ se esmită o anchetă de trei membri din sinul sinodului, care pe spesele celor vinovaţi de negligenţă sĕ compue raţiociniile restante ale tipografiei şi sĕ scruteze starea tipografiei, avênd a face raport.

Presidiul declară, că raţiociniile sunt compuse, dar din causa comulărei agendelor în timpul din urmă, încât chiar în sĕptĕmâna patimilor şi sĕptĕmâna luminată s'a ţinut aproape în toate ḑilele şedinţe consistoriale, aceste raţiocinii din lipsa de timp fisic n'a putut fi revĕḑute, nici de comisiunea tipografiei nici din partea consistoriului, asigură însĕ, spre liniscirea Ven. sinod, că tipografia archidiecesană îşi continuă lucrarea sa în regulă; nu este în contra unei modalităţi de a se putea convinge Ven. sinod, despre adevĕrata stare a lucrului acestuia, nu poate însĕ pricepe practicabilitatea unei anchete cum ar fi ceea ce o propune comisiunea.

Raportorul R. Patiţa, ca membru totodată şi al comisiunei sinodale, esmise pentru revederea raţiociniilor fondurilor archidiecesane, declară şi dênsul, că cercetând cu deamănuntul atât tipografia, cât şi librăria archidiecesană precum şi magazinele de cărţi, s'a convins, că lucrurile în partea cea mai mare se află în ordine mulţĕmitoare, şi spre orientarea sinodului cetesce şi unele date în acest respect, considerând însĕ, că aceasta afacere este de mare importanţă pentru archidiecesa noastră, şi avênd în vedere responsabilitatea, ce o are sinodul faţă de interesele bisericei, considerând, că aşternerea socotelelor în mod neesplicabil se trăgănesce de atâţa ani, susţine propunerea comisiunei.

Deputatul Dr. Il. Puşcariu, chiar basat pe deslușirile dlui R. Patiţa ca membru al comisiunei sinodale, nu vede, că ar esista vre un periclu, ce ar reclama esmiterea anchetei propuse de comisiune, pentru aceea e în contra propunerei comisiunei.

Dep. E Măcellariu, doresce a scí anumit motivele, pentru cari nu s'a asternut aceste raţiocinii.

Presidiul asigură din nou, că i-a fost imposibil în concurinţa altor afaceri oficioase a conchema comisiunea tipografică, dar nu află cu cale a întra de astădată mai afund în desfăşurarea situaţiunei.

Dacă sunt scăderi, causa poate fi numai una din doue, adecă: lipsa de bunăvoinţă sau imposibilitatea. Încât pentru cea dintâiu poate încredinţa pe deplin pe Ven. sinod, că nici când, şi nici într'o afacere bisericească nu i-a lipsit; încât pentru a doua impregiurare, cei cari au ocasiune a fi în inmediata atingere cu dênsul, se pot convinge despre neintrerupta sa ocupaţiune.

În timpul din urmă a făcut multe esperienţe triste, şi astfel nu se va mira, dacă şi incidentul din cestiune se va folosí ca material în ḑiaristica, căreia îi place alarmarea publicului.

Dep. I. de Preda ca membru al comisiunei tipografiei de sine se înţelege, că în principiu nu poate fi în contra propunerei comisiunii, dar cu toate acestea nu o vede practicabilă din nici un punct de vedere, pentru aceea ar fi de părere, ca sĕ se pună comisiunei tipografice un termin de 30 de ḑile, în care după încheerea sinodului, se aştearnă raţiociniile la consistoriu, sau ca consistoriul — ca autoritate superioară competentă — sĕ se îndrumeze, a constringe pe comisiunea tipografică a-şi aşterne fără amânare raţiociniile.

Dep. P. Cosma declară, că a fost resolut a nu lua parte în discusiunea acestei cestiuni, vede însĕ, că cestiunea se discută fără de nici un necs, ba se afirmă chiar lucruri neesacte. În continuu se accentuează, că de 10 ani nu s'ar fi aşternut raţiociniile tipografiei, pe când în realitate numai de doi ani nu sunt revĕḑute raţiociniile.

Ce e rĕu şi de regretat e, că tipografia de un timp încoace lucră cu perderi*). Pentru aceea face propunerea: ca acest obiect sĕ se iee dela ordinea ḑilei, şi comisiunea finanţiară sĕ se îndrumeze, a lua privire în raţiociniile tipografiei şi apoi sĕ raporteze asupra acestui obiect.

Punându-se la vot aceasta propunere, — se primesce.

Alinia a 10 şi 11-a din raport, comisiunea propune a se lua spre sciinţă

Dep. P. Cosma, nu se mulţemesce cu propunerea comisiunei, căci cutează a afirma, că sunt protopresbiterate, cari nici astăḑi după aproape 20 de ani dela inaugurarea constituţionalismului nu sunt organisate pe basele stat. org. pentru aceea face propunerea: ca aceste alinii sĕ se iee cu regret spre sciinţă şi se atrage atenţiunea consistoriului la conclusele sinodale, ce esistă în aceasta privinţă.

Dep. I. Hannia susţine, că aceasta stare anormală în cele mai multe casuri provine din prea puţinul interes, ce-l desvoaltă în acest respect preoţii în linia primă şi protopresbiterii.

Dep. E. Brote din esperinţele câştigate constată, că o parte din preoţime şi unii protopresbiteri se vede, că sunt de convingerea, că afacerea raţiociniilor cade cu totul în competinţa epitropiei, pe când epitropia este numai manipulantele averei bisericesci, ear administrarea averei bisericei în linia primă compete comitetului parochial şi apoi sinodului parochial, ear parochul este preşedintele sinodului parochial şi membru natural al comitetului parochial, şi astfel dênsul sub ori ce impregiurare fără îndoială este responsabil, pentru corespunḑĕtoarea sau necorĕspunḑĕtoarea administrare a averei bisericesci.

Sinodul primesce propunerea comisiunei.

Aliniile a 12, 13 şi 14 din raport comisiunea propune: a se lua spre sciinţă, şi consistoriul se însărcinează a vení pe sesiunea procsimă cu raport despre aceste afaceri.

Se primesce.

Aliniile 15, 16, 17, 18, 19 şi 20 din raport comisiunea propune: sĕ se iee spre sciinţă.

Se primesce.

Alinea a 21-a din raport comisiunea propune: a se lua cu plăcere spre sciinţa.

Se primesce.

Şedinţa se închee la 1 oară d. m., anunţându-se şedinţa procsimă pe mâne la 10 oare a. m. La ordinea ḑilei rapoartele comisiunilor.

Şedinţa a V-a, ţinută la 16/28 Aprile.

Şedinţa se deschide la 10 oare a. m.

Se cetesce protocolul şedinţii premergĕtoare şi Se autentică.

Presidiul presentează respunsul telegrafic al Alteţii Sale archiducelui Albrecht, la felicitarea sinodului din şedinţa a II-a, de următoriul cuprins:

„Preasânţiei Voastre archiepiscopesci şi celorlalţi participanţi la sinod mulţămita mea cea mai deobligată pentru felicitările, ce mi le-aţi trimis.“

Sinodul între entusiastice strigări de „sĕ trăească“ cu plăcere ia la cunoscinţă acest respuns, şi decide a se induce la protocol în întreaga estensiune.

Se presentează esibitele:

a) cererea deputatului sinodal Dr. Absolon Todea pentru concediu pe întreaga sesiune din cause familiari;

b) cererea deputatului George Dănilă pentru concediu pe întreaga sesiune din causă sanitară;

c) cererea deputatului Alecsiu Olariu pentru concediu pe întreaga sesiune din causa ocupaţiunilor oficioase.

Concediile cerute se acoardă.

Se mai presentează esibitul:

Raportul consist. archid., despre fundaţiunea „Andronic“ şi folosirea venitului ei pe anul 1886.

Se predă comisiunei finanţiare.

De asemenea se presentează esibitul:

Raportul cons. archid., prin care se propune ca archivariului consistorial I. Reou, sĕ se voteze un adaus anual de 200 fl. la salariul seu.

Se predă comisiunei organisătoare.

Se presentează esibitele:

a) rugarea Elisabetei Cucuian din Inuri, în causa ei divorţială;

b) rugarea mai multor locuitori din Vinţul de jos, pentru cumpĕrarea unui loc spre scopul zidirei bisericei;

c) rugarea parochului Nic. Berariu pentru ajutoriu, eventual pentru a abḑice de parochie;

d) rugarea parochului Nicolau Florea din Risca pentru ajutoriu;

e) rugarea mai multor parocheni din Petea de Câmpie contra preoţilor I. Vătăşan sen. şi iun.;

f) rugarea lui Vas. Chelemen din Chebelea în causa lui divorţială;

g) rogarea lui I. Rohan din Galaţi pentru un ajutoriu, pentru ajutoarea familiei păgubite prin foc.

Se predau comisiunei petiţionare.

Deputatul Augustin Nicoara face următoarea interpelare: *)

„Interpelaţiune, adresată către Înalt Prea Sânţia Sa părintele metropolit Miron Romanul cu privire la distribuirea ajutoarelor din fundaţiunea Şaguna.

1. Are cunoscinţă Inaltul presidiu al fundaţiunei Şaguna, cumcă ajutoarele votate de comisiunea administrativă a fundaţiunei Şagunaene la anul 1883 şi anume 3204 fl. pentru biserice, ear 1602 fl. pentru scoalele sĕrace; — la 1884 2740 fl. pentru biserice,

---

*) Aceasta încă 'şi are causa, tot cam între noi. Red.

*) Se publică în forma ei originală. Red.

Da, ca albina prin câmpii
Săltând din floare 'n floare,
Adună 'n suflet primitor
A muselor odoare.

Şi când re'ntoarce ca bărbat
La vatra părintească,
Biserica c'un lung suspin
Îl chiamă s'o servească.
Căci vai! sirmana protrăgea
Vieaţa sa 'n sclăvie
Sub sarcini, lipse, umiliri,
Nici moartă, dar nici vie.

Vai, steaua ei la rĕsărit
S'a fost ascuns în ceaţă,
Ba însuşi soarele, părea,
Smolise a sa faţă,
Căci noaptea, noaptea cea mai grea,
Abisul suferinţii.
E, carea ţine p'un popor
În jugul nesciinţei!

El n'are d'albe sĕrbători,
Cari sufletul avêntă,
Ci îmbrâncesce sub poveri,
Şi blastĕmă, nu cântă.
Şi jugul greu şi tot mai greu,
Ce i-l impun tiranii,
Î-l moscenesc din neam în neam
Fii şi nepoţi — sirmanii!

Păn'colo sus, unde s'arunc
Ai lumei sorţi în urne,
De lume mai presus — se fac
Consilii — adênci, nopturne;

Şi Tatăl Sânt, care-a creat
Pe om la libertate,
Deslegă jugul c'un cuvênt
De graţii nesecate.

II.

Eată ceriul se 'nserină, şi d'odată se ivesce
O pleiadă d'albe stele, ce vederile-ţi răpesce!
Ele cresc şi cresc în flacări, ca diamanţii străluciţi
În coroana unui rege; toţi, ce-i vĕd, rĕmên uimiţi.

Şi ca steaua din legenda sacră, ce pe Magi conduse
La al mântuirei leagăn, şi apoi numai apuse,
Astfel stă pleiada noastră în splendoare neclintit,
Unde şed nepoţii Romei, transplântaţi la rĕsărit.

Laurian, Cipariu scrutează ale limbei vechi isvoare,
Maiorescu caută fraţii risipiţi printre popoare;
Bariţiu minţile deşteaptă, ear Bărnuţ cel chibzuit
Ale dreptului origini chiar în fire le-a găsit;

Murĕşan lovesce lira, şi din stânci în stânci Carpaţii
Întrunesc din patru unghiuri pe toţi fraţii, 'nstrĕinaţii
Eară Tu, părinte bune, cu al crucei viu cuvênt
Chemi poporul la 'nălţime şi-l ridici dela pământ.

Eliad şi Lazăr saltă p'ale nemurirei plaiuri,
Şincai, Maior cu dulceaţă recunosc a Voastre graiuri;
De acum nu mai e teamă, că românul va perí,
Când din neam în neam, o Doamne, îi trimiţi astfel de fii!

Românimea se deşteaptă Cum sculase Salvatoriul
Pe pretenul seu Lazăr, în uimire stând poporul,
Vocea Voastr'o chiam'afară din mormêntul secular,
Întru care o ţinuse un destin amar, amar.

Şi precum dup'o mănoasă ploae pajiştea 'nverḑesce,
Şi câmpia şi colina înfloresce şi 'nrodesce.
Prinḑi şi tu, o fiia Romei, a via şi a lucra,
Altă soarte 'ntre popoare, deamnă ţie, a-ţi crea.

Templele rĕsun d'odată de străbună melodie,
Ton cu ton se 'ngeminează într'o dulce armonie;
Toţi, ce-aud cântarea nouĕ, stau, ascultă, se uimesc,
„Ceasta-i naţia 'n cădere? cesta-i neamul românesc?“

Scoalele se'nalţă şiruri, ele, sacrele focare,
Unde ard, ca focul **Vestei,** candelele secolare,
Ca sĕ nu se mai re'ntoarcă nopţi ca cele din trecut,
Şi pământul sĕ-l înnece al sclăviei idol mut.

Eară Tu, fiiul luminei, forţele unind spre bine,
Ai zidit un far puternic ḑiua, noaptea sĕ lumine;
De departe călĕtoriul vede focul lui dorit,
Căci din Bârsa până'n Tisa seamăn sieşi n'a găsit!

Şi când pronia cerească în noianul graţiei sele,
Ne trimise meteorul, stele a 'ntruni cu stele,
Pe păstoriul cel mai mare, pe **gigantele Andreiu,**
Tu, ai fost din cei mai intimi, mai probaţi campioni ai sei.

Bucurăt-Te dar şi saltă, o bĕtrâne venerate,
Căci Î-ţi veḑi cu 'mbelşugare astăḑi holdele 'nspicate;
A poporului iubire o-ai purtat în peptul Teu,
Şi iubire pe iubire el Î-ţi dă din sînul seu.

III.

O Caransebeş, care 'n ruine
Plânseşi de secoli nemângăiat,
Căci ale tale ḑile senine
Nori grei şi negri le-au fost curmat:

Tu, biet orfane, e fără mamă
Prin uşi strĕine milă cereai,
Şi nime 'n lume nu-ţi ţinea seamă
Şi sĕ-ţi pleci capul loc nu aveai;

ear 1370 fl. 25 cr. pentru scoale, la 1885 3241 fl. pentru biserice, ear 1620 fl. 50 cr. pentru scoale serace, la anul 1886, 3384 fl. pentru biserice, ear 1692 fl. pentru scoale sěrace, cumcă toate aceste ajutoare votate — precum areată actele sinodali — o sumă cam de 18,853 fl de loc nu s'au distribuit?

Are consistoriul scire oficială despre votarea acestor ajutoare și anume: avut'o cunoscinţă oficială la anul 1883, 1884, 1885 și 1886, când sau votat aceste ajutoare?

2. Convins este Înaltul presidiu despre tristele urmări ale acestei trăgănări faţă cu biserica și scoala noastră?

3. Cari sunt *causele* trăgănări: și ce mijloace a întreprins Inaltul Presidiu, pentru ca cererile pentru ajutoare din anii 1883 pănă 1886 stante sesióne sě fie expedate, și asignarea la cassa archidiecesană făcută spre a face cu putinţă imediată ridicare a banilor?

4. Ce dispositiuni a luat Inaltul presidiu al comisiunei administrative Șagunaene, ce dispositiuni a luat Inaltul presidiu al consistoriului archidiecesan și ce garanţă ne dă Inalt Prea Sânţia Voastră, ca archiepiscopul nostru, cumcă trăgănări nu vor mai obveni, biserica și scoala noastră, preste tot nu va mai pătimi, organele ei centrale vor funcţiona regulat?

5. Cum sě împacă procederea nepunerei în activitate a funcţiunii Șaguna-ene cu intenţiunile marelui fundator?"

Rěspunsul presidiului la aceasta interpelare și raportul despre continuarea ședinţii, din lipsa de spaţiu, vor urma în Nr. procsim.

Nr. 2230 epitr.

Raport general

al consistoriului archidiecesan ca senat epitropesc.

Venerabil sinod archidiecesan!

Senatul epitropesc a ţinut în decursul anului 1886, 47 ședinţe, dintre cari 43 ordinare. În resortul acestui senat s'au împărţit 2000 de acte, dintre cari la 4 Aprile a. c. au rěmas neresolvite 4 numeri și anume: Nr. 3978, Statutele fundaţiunei Juga din Brașov, Nr. 6200 raţiociniul comunei Brașov-Scheiu pe anul 1883, Nr 7044, administrarea pădurei din Ciubanca și Nr. 7377, regulamentul internatului seminariului Andreian.

Ceeace privesce administraţiunea fondurilor și fundaţiunilor archidiecesane s'a efectuit, precum se va putea convinge Venerabilul sinod din rapoartele speciale așternute, o schimbare însemnată a valorilor, convêrtindu-se partea cea mai mare a bonurilor rurale în scrisuri fonciare; aceasta conversiune s'a făcut atât în interesul siguranţii, cât și rentabilităţii averei. Puţinele acuirări de realităţi, ce s'au realisat în decursul anului, de fonduri și fundaţiunile archidiecesane a avut mai mult scopul a venì într'ajutoriu corporaţiunilor noastre bisericesci la provederea lor cu edificii corěspunḑětoare și trebuincioase. Așa s'au cumpěrat unele parţele de pământ în comuna Buzd, pentru a fi rěscumpěrate de comuna bisericească pe seama ei prin anuităţi mici. De asemenea s'au cumpěrat în Elisabetopole o casă de peatră la loc de frunte, în comuna Caţa o casă de peatră pentru a serví de scoală, în Ilia-Murěșană o casă de peatră la loc potrivit pentru a serví de casă protopresbiterală.

Comuna Sighișoara s'a ajutorat prin un împrumut hipotecar amortisabil la acuirarea unei dintre cele mai bune și mai frumoase case în orașul Sighișoara pentru a serví de edificiu scolar. La toate aceste cumpěrări însě s'a avut în vedere și interesele fondului cumpěrătoriu.

Din ajutoarele votate din venitele fondului Rudolfin pentru ajutorarea clerului archidiecesan s'a cumpěrat porţiuni canonice în comunele Turda și Cârna.

Conform conclusului venerabilului sinod de sub Nr. 88 ex 1886 tacsa sidocsială s'a urcat cu 1 Ianuarie a. c. dela $5^1/_2$ cr. la 10 cr. v. a. pentru fie-care contribuabil. De asemenea s'au făcut pașii de lipsă pentru statorirea cifrei esacte a pretensiunei erariului faţă cu fondul sidocsial și a stabilirei listei contribuabililor.

Legatul fericitului archiepiscop și metropolit Andreiu Șaguna s'a predat în administrarea consistoriului metropolitan.

Cu privire la biblioteca archidiecesană senatul a luat dispositiuni pentru procurarea dulapelor necesare, în care se vor așeḑa în decursul anului curent cărţile.

Despre starea tipografiei archidiecesane nici de astădată nu putem raporta, neavênd dela comisiunea administrativă a tipografiei datele necesare.

Averea archidiecesană s'a scontrat în decursul anului în două rênduri prin o comisiune de trei și conform rapoartelor acestei comisiuni s'au găsit toate în deplină regulă.

Revisiunea raţiociniilor corporaţiunilor bisericesci din archidiecesă nu progresează în mesura, în care cu drept cuvênt s'ar putea aștepta. Pe anul 1883 lipsesc așa de multe raţiocinii dela comune, cari pe la anul 1882 au venit în rênd, încât nu s'a putut pănă în present încheia sumariile protopresbiteratelor pe anul 1883

Astfel consistoriul nici nu poate așterne Venerabilului sinod conspectul îndatinat despre starea averilor în archidiecesă pe anul 1883. Se vor aplica mijloace aspre pentru a întroduce o regularitate în compunerea și așternerea raţiociniilor la corporaţiunile, ce stau sub controla consistoriului; ear dacă aceste měsuri nu vor fi însoţite de resultatul dorit, se vor așterne Venerabilului sinod propuneri speciale în aceasta privinţă.

Cu cestiunea asigurării averilor în contra focului senatul s'a ocupat și în decursul acestui an, însě fără a ajunge la stabilirea principiilor, după cari ar fi a se îndeplini asigurarea.

Pentru a putea controla, dacă averea inmobilă a corporaţiunilor bisericesci din archidiecesă este corect indusă în protocoalele cărţilor funduare s'au luat měsurile de lipsă. Deși terminul pentru așternerea rapoartelor protopresbiterale a fost astfel ficsat, ca consistoriul se poată așterne Venerabilului sinod încă pentru această sesiune raportul seu în afacerea protocoalelor funduare, totuși, lipsind încă din mai multe protopresbiterate rapoartele, acest raport se va putea presenta Venerabilului sinod numai la sesiunea procsimă.

Și cu privire la pădurile, ce se află în posesiunea bisericei, senatul a făcut dispositiuni ca acele sě se administreze conform legei silvanale și a întrodus o controlă corěspunḑětoare.

În decursul acestui an în comunele bisericesci Budilla, Marcoș, Comolěu, Sighișoara, Geoagiul de sus, Briznic, Pianul de sus, Recăstia, Popesti, B. Bistriţa, Cetatea de baltă, Gârbova superioară, Craiva și Ciceu Poiana s'au învestit o parte a capitalului lor în inmobilii mai mari și mici.

Vinderi de inmobilii s'au efectuit din partea comunitătilor bisericesci: Agostin, Predeal, Ocna, Sebeș, Nocrich, Brașov-Scheiu, Călăţele și Cetatea de baltă.

Parte s'a început, parte s'a terminat biserici noue în comunele: Ida-mare, Șona, Albac, Boiu-mare, Bundorf, Cetatea de baltă, Gurarîu, Mănărěu, Arpatac, Lisa, Galaţi și Ţelina.

Edificii scolare noue respective adaptate s'a ridicat în comunele: Cacova, Dobârlău, Târlungeni, Retisdorf Ungra, Măgherușul-săsesc, Feleag, Roșia-montană și Daia-română.

Casă parochială nouă numai în comuna Bucium-Poieni s'a zidit.

Averile scolare ale comunelor din Valea Bârgăului, ce aparţin archidiecesei, administrate pănăací împreună cu fondurile grăniţăresci din Năsěud, s'au separat de aceste, și se administrează acum de un comitet scolar în Prundul Bărgăului.

Amintim în fine, că fericiţii Ioan Cloaje din Boiţa și protopresbiterul și asesorul consistorial onorariu Iosif Barac au lăsat legate însemnate în favorul bisericei.

Din ședinţa consistoriului archidiecesan, ca senat epitropesc, ţinută în Sibiiu la 4 Aprile, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretar.

O Caransebeș, ruga-ţi cu jale
  La înălţime a străbătut. —
Termin' acuma plânsele Tale,
  Ḑiua de graţii Ţi-a apărut!

Eată bărbatul vine la Tine,
  Care se curme lungu-Ţi suspin,
Blând și puternic, cum se cuvine,
  Celui ce ceriul i-a dat destin.

Eată păstoriul, din pribegire
  Pe ai sei umeri Te-a adunat,
Cu a sa vieaţă din amorţire
  Suflet din suflet Ţi-a însuflat!

Raḑa luminei sě respândesce
  Preste ale tale mândre câmpii;
Templul se 'nalţă, crucea lucesce, —
  Întru aceasta vei biruí!

Fii Tei câtă earbă și frunḑă,
  Ca turtureaua cuib și-au aflat;
N'au sě mai piară, n'au sě s'ascunḑă,
  Au un părinte adevěrat!

O Caransebeș, Tu din ruine,
  Astăḑi al nostru vesel Sion,
Sus, Te gătesce, cum sci mai bine,
  'Nalţă la ceriuri vers multison!

Al Teu părinte astăḑi plinesce
  Un semisecol Domnului seu;
Vină, grăbesce, adu-i fiieesce
  Adu-i tributul simţului Teu!

Mulţi ani **Ioan**, dar sě ne trăiască
  Rugile noastre umile sbor:
Secolul, Doamne, dă sě-l plinească
  Tot una turmă și un păstoriu!

„Foaia diecesană."

Apel.

În 22 Aprilie a. c. st. n. pe la 1 oară după prânḑ s'a escatu în comuna Galaţi de lângă Făgăraș în ţara Oltului, un incendiu, care nutrit de un vênt vehement, nu în mai mult ca în 2 oare, a prefăcut în cenușe casele de locuit, clădirile economice și tot ce s'a aflat în acestea dela 128 de gazde, astfel încât 580 de suflete — toţi români — au rěmas sub ceriul liber și lipsiţi de toate cele trebuincoase. Miseria acestor nenorociţi, cari au suferit o daună la 50,000 fl. v. a. este nedescriptibilă și aspectul, ce-l dă comuna arsă și miserii ei locuitori, este sfâșietor de inimă. Pentru de a putea contribuí cât de puţin întru alinarea suferinţelor acestor nenorociţi, s'a constituit subsemnatul comitet, spre a aduna ajutoare în favoarea acelora.

Apelăm deci la toţi creștinii buni, și în prima linie la onoratul public român, ca sě vie în ajutorarea acestora, cu cât le va fi posibil si-i va lăsa inima; ear pe P. T. dvoastră vě rogăm, sě binevoiţi a aduna ajutoare dela cunoscuţi și în cercul comunicaţiunei d-voastre, și banii sau alte ajutoare adunate, sě binevoiţi a le trimite la adresa președintelui acestui comitet Ioan Turcu, protonotar comitatens în Făgăraș.*)

Ioan Turcu, președinte; *George Păcală*, primariu; *Emiliu Pop*, notariu cerc.; *Nicolau Aron*, preotul locului; ca notariu.; *Petru Marhao, înv.*; *Ioan Aron*, și *Ioan Bărghișan*, membrii.

Varietăţi.

* Maj. Sa a decorat pe Ministrul de esterne Kalnoky, pe ministrul de rěsboiu Byland, pe generalul de cavalarie Pejacevich, pe contele Szécseny, pe bar. Senyei și pe maresalul Windischgraetz cu ordinul „Velerul de aur."

* (Jubileul Archiducelui Albrecht.) Bravul bărbat, care a condus armata austrică la victorii s'a serbat iubileul de 60 de ani, de când a intrat în serviciul militariu. Cu toate că iubilantul a dorit, ca festivitatea sě fie liniștită, vienezii entusiasmaţi au dat serbării un caracter imposant. Sîrma telegrafică aduse felicitări din toate părţile, unde Alteţa s'a a fost cunoscut. Maj. Sa monarchul a fost cel dintâiu, care a sosit la palatul archiducelui; principele de coroană, archiduci și archiducese au venit anume în Viena pentru d'a felicita pe bravul mareșal; afară de acestea o mulţime de deputaţiuni din și afară din capitală, au adus iubilantului mulţumiri pentru serviciile, ce le a adus monarchiei mai bine de o jumětate de secol. Cu ocasiunea acestei serbări s'a publicat următorul ordin de ḑi pentru armată.

D-nul věrul meu, mareșalul Archiducele Albrecht, inspectorul general al armatei își serbează festivitatea iubileului de 60 de ani, de când e în armată. Cu prilejul acesta atât de îmbucurător pentru Mine și pentru armata mea, am adresat Alteţii Sale următoriul autograf, ce pretind ca sě se facă cunoscut în mod corespondětor întregei Mele armate:

Stimate Dle Věr, Mareșal Archiduce Albrecht! Alteţa Voastră serbează astăḑi în tărie, voinţă neînfrântă, și în toată vigoarea aniversarea a 60, de când sunteţi în armată.

Eu și cu Mine armata Mea, carea o aţi condus adesea la victorie și glorie, ne împěrtășim cu inima plină de bucurie și adênc mișcaţi de această festivitate rară și însufleţitoare.

În toate fasele vieţii Voastre mult miscate aţi fost modelul cel mai escelent al celui mai probat patriotism și cu plăcere 'mi aduc aminte de faptele Voastre strălucite, de devotamentul vostru nobil către persoana și armata Mea.

Numele Vostru serbătorit va încorona în vecinicie glorioasele pagini ale istoriei patriei; neuitate vor rěmâné iubirea și îngrijirea Voastră plină de jertfe pentru membrii armatei

Ast-fel cu cea mai mare mulţumită aduc Alteţii Voastre cele mai cordiale felicitări ale Mele la serbarea de astăḑi și tot d'odată îmbucurătoarea credinţă, că prin graţia Atotputernicului sě trăiţi pentru Mine și pentru armata Mea încă un lung șir de ani.

Viena, 25 April, 1887.

Francisc Iosif. m. p.

* (Principele de coroană Rudolf, Dr. în filosofie.) Cu ocasiunea deschiderei solemnele a noului edificiu de universitate din Cracovia senatul academic a hotărît ca pe basa prestaţiunilor scientifice sě ofere principelui de coroană diploma doctor de onoare în filosofie. După cum se telegrafează din Viena, principele s'a esprimat bucuria sa către rectorul universitar contele Stanislau Tarnovski pentru distincţiunea, ce-i a o arětat scoala superioară din Cracovia.

---

*) Ofertele marinimoase se primesc și la redacţiunea noastră, și se vor cuita publice. Red.

Medicina mea casnică. (Szepeș-Sörgö. (Ungaria) Stimab. Domn! Pilurile Dvoastră, așa numite pilurile de Sviţera ale farmacistului R. Brandt, estra-ordinar de bune, m'au eliberat deja cu totul de baterea inimei și de resuflarea grea, pentru care ve esprim mulţumirea mea. Me grăbesc a recamanda și altora leacul bun al dvoastre. Eu însu-mi 'l mai folosesc după modelul prescris. Cu tot respectul me semnez al D-Tale Adolf Egermann, ospetariu. Pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt costă o schatue 70 cr. în farmacii; se atrage atenţiunea asupra crucei albe în pămênt roșu, cu iscălitura R. Brandt.

Nr. 127 [1583] 2—3

CONCURS.

La scoalele medii rom. gr. or. din Braşov este de ocupat dela 1-ma Septemvre anul scolar 1887/8 un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete.

Cu acest post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducĕtoriu al corului Bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin pănă la 20 Maiu (1 Iuniu) 1887.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor cătră subscrisa Eforia scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiunea gr. orientală;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănĕtoşi;

d) sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservator de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice din musica vocală şi instrumentală.

Emolumentele sunt:

Pentru postul de profesor de musica vocală la scoale, salariu anual de 500 fl. v. a. şi pentru postul de instruitoriu şi conducătoriu al corului bisericesc salariu anual de 600 fl. v. a. şi 50 fl. pentru Note.

În fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi dispositiunilor în vigoare presente şi viitoare a le institutului nostru, precum şi instrucţiunei relative la postul de conducătoriu al corului bisericesc.

Braşov, 8 Aprile, 1887.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

N. Strevoiu,
v. preş.

Anunţ

cătră onorata preoţime gr. or.

Subscrisul are onoare a recomanda pe lângă sortimentul de mărfuri diferite şi un sortiment de **materii pentru reverendi** în preţ dela 30 fl. v. a. — până la 60 fl. v. a. — apoi **brâne vinete** şi **roşii** cu preţuri moderate.

[1587] 1—2 **Grigorie Mateiu.**

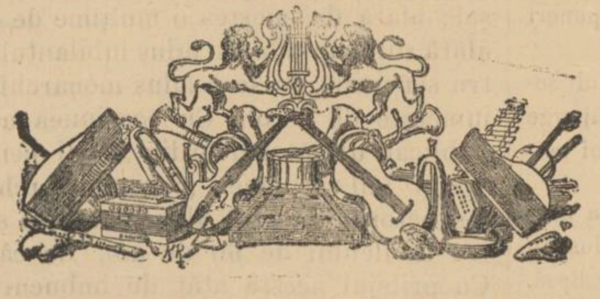

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

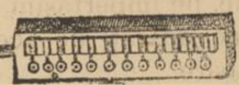

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 2 – 20

Medicament

pentru

boala de fungie,

turberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 1—50

Nr. 5274/1887. [1586] 1—3

v. c.

Publicaţiune.

În sensul §-lui 191 din legea despre dreptul de apă (art. XXIII: 1885) provoc **pe toţi acei proprietari de construcţiuni de apă şi de drepturi de folosiri de apă esistente în teritoriul comitatului Sibiiu,** cari la publicaţiunea din 30 Novembre 1886, Nr. 8765, până la finea lui Martie 1887 nu-şi au insinuat concesiunile privitoare la drepturile lor respective dovedile despre folosirea de 20 ani neconturbată, ca **în termin de 6 luni, adecă până inclusive în 26 Octomvrie 1887** sĕ suplice pentru concesiune, căci la din contră drepturile lor se vor priví de sterse şi despre construcţiunile lor va dispune autoritatea.

Se observă, că suplicile pentru câştigarea concesiunilor şi celelalte scripte sunt în sensul §-lui 191 al. 2 din legea despre dreptul de apă **scutite** de timbru şi competinţă

Îndatorirea de a suplica pen'ru concesiune se estinde asupra proprietarilor tuturor construcţiunilor de apă supuse concesionării; deci asupra întreprinderilor de irigore, de dreuare, de apĕrare în contra imendărilor, de industrie; mai departe asupra apaductelor publice şi private, asupra canalurilor publice şi private, asupra stavilelor (gaturilor) de apĕrare şi asupra jilipelor.

Sibiiu, 26 Aprile, 1887.

Vice-comitele comitatului Sibiiu:

Gustav Thalmann.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

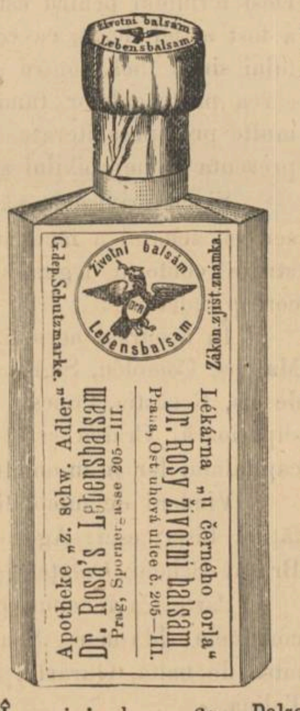

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşe, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕdută în carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de aud.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea audului greu şi dobêndirea audului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 7—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 42 Sibiiu, Marți 21 Aprile (3 Maiu) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători de Joi „M. Mucenic George“ numĕrul procsim va apăré Sâmbătă în 25 Aprile v.

Aiud, 18/30 Aprile, 1887.

Ministrul de iustiție al Ungariei, domnul Teofil Fábiny a ordonat, ca pe teritoriul fie-cărui tribunal sĕ se înființeze câte o societate cu scopul de a se ajutora prinsonierii eliberați din institutele de corecțiune. Societăți de natura aceasta au esistat până acum numai în Brașov, — cât ține Transilvania — ele însĕ prin ordinațiunea cea mai noauă sunt obligătoare pentru teritoriul fie-cărui tribunal. Salutară și binefăcĕtoare va fi aceasta instituțiune în consecințele sale, și dela un bărbat cum e actualul ministru de justiție al Ungariei, era de așteptat, că o sĕ și întindă privirile sale și în direcțiunea aceasta.

A esistat până acum un prejudeț față de prinsonieri și încă un prejudeț greșit.

Oamenii din afară vedeau în institutele de corecțiune oameni pĕcătoși, oameni periculoși societății omenesci, oameni,cari ar fi mai bine sĕ nu vadă lumina soarelui. Greșită este această părere a laicilor și neîntemeiată este presupunerea, ca și când în institutele de corecțiune s'ar găsí numai drojdiile societății, numai oameni, cari conturbă liniștea celorlalți cetățeni pacinici, le amenință averea și viața deopotrivă. Mi-a fost dată ca în pracsa mea de spiritual, sĕ me conving de contrariul și sĕ găsesc în institutul de corecțiune oameni, pe cari nu rĕutatea lor, ci adeseori steaua nefericită a întêmplărei i-a adus până aci.

Mi-a fost apoi dată sĕ vĕd și un alt soiu de oameni, cari neînvredniciți de instrucție, neînvredniciți de iubirea de mamă și de familie, neîncetățeniți cu sântele principii ale religiunei, ci numai după nume membri ai comunei bisericesci, după ce au fost încetățeniți aici cu aceste cunoscințe, au devenit oameni blânḑi, laborioși și cu temere de Dumneḑeu, oameni, cari pășind în viață, aḑi, pot sĕ devină esemple de vîrtute și de moravuri bune și că ei nu numai că nu vor mai devení recidivi, ci din contră se vor ferí de toate isvoarele rĕului, cum sunt: birtul, gâlcevile și societățile rele.

Am găsit și oameni născuți din pat nelegiuit, de a căror nascere mama lor nu s'a bucurat, tata de ei nu a voit sĕ scie, ci mai mult s'a rușinat de ei, ca de un fĕt al nelegiuirei și aceste momente au fost deciḑĕtoare pentru fiitoriul om.

Societatea, ea, nu a făcut chiar nimica sau foarte puțin pentru acești fii, cari s'au născut între impre-jurări de tot anormale și împrejurările acestea trebue sĕ fie foarte atenuante chiar și când el devine un criminalist, ear societatea nu e în drept a-i respinge dela sînul seu.

Deci omul nu e născut din fire rĕu, el a devenit rĕu prin împrejurări și la aceasta poartă și societatea vina în mĕsură egală cu el însuși. Prea puține esemplare de oameni am găsit, cari încungiurând munca, dedați beției și patimelor s'au pus pe meseria cea rușinoasă a furtului, dar pentru acești puțini societatea nu e în drept a respinge pe un om, ale cărui motive înzădar le vei căuta, că de ce a devenit criminalist, ci trebue sĕ privesci lucrul ca un fapt împlinit. Până a nu trece la obiectul, despre care voiu sĕ tractez mai larg cu o altă ocasiune, fie-mi permis sĕ susțin, că în mâna mamei este pusă inima copilului ei și daca ea nu s'a nisuit sĕ cultive aceasta mică grădinuță, nu a plantat în ea vîrtuțile, nu o a udat destul de des, nu o a plivit de buruene — ea, mama poartă în mare parte vina, dacă nu se poate bucura și desfăta de fiiul ei.

Căldura dela sînul mamei este pârghia, care conduce pe om și-l învață sĕ iubească pe Dḑeu și pe oameni, și dacă această căldură a fost înlocuită cu răceală, omul a crescut fără iubire, fără alipire către părinți, neascultătoriu, nevorbitoriu și retras, tot atâtea însușiri, cari mai târḑiu degenerează, și cari nu mai pot fi suprimate.

Susțin, că oamenii au devenit rĕi prin crescerea, ce li s'a dat de acasă, și că societatea, în casul acesta biserica și scoala nu au fost puse pe acele base, ca sĕ îndrepte rĕul acuirat, ci ea s'a mărginit la unele funcțiuni mechanice, neaflând cheia aceea, care duce la inima omului, cheia iubirei de semenii sei, și a stimei reciproce.

Mai vine și confusiunea, ce esistă în conceptul de drept a distinge între al meu și al teu, un concept, care la oameni pe un grad mai jos de cultură dă cele mai multe anse la intreprinderi nechipsuite.

După ce a-și fi specificat în scurt și încât permit cadrele unui ḑiar aceste momente deciḑĕtoare în vieața criminalistului, urmează sĕ-mi dau seamă, dacă acești oameni, cari pentru o călcare a ordinei sociale sunt ei atât de lăpĕdat, încât dupăce au venit la caminul familiar, oamenii sĕ se ferească de ei ca de o lepră, sau doar tocmai societatea este *quasi* obligată a-i primí și a le oferí mijloacele de traiu, ca sĕ prindă rost și sĕ devină cetățeni muncitori și onorabili.

Cunosc mulți prinsonieri, cari din câștigul lor de ḑi după meseria, ce o lucră în institut, trimit bani acasă, ca sĕ poată trăí soția și copii lor, trimit pentru aceștia vestminte, indrumă soția sĕ-și trimită pruncii la scoală, tot atâtea lucruri, din cari trebue sĕ conchidă omul, că ḑeu inima acestor oameni este o inimă bună, curată și cu cele mai bune intențiuni pentru ai sei.

Mulți din ei, — cei de sub 30 ani nu părăsesc institutul, fără de a învĕța a cetí și a scrie, și mai mult, dacă li s'ar concede doar, toți bănișori iar da pe cărți de cetit, și mărturisesc, că eu nu-i pot biruí chiar cu cărțile mele, ca se le îndestulesc gustul de lectură în ḑilele de Duminecii și de sĕrbători.

Sunt acești oameni așa de rĕi, așa de lăpĕdat, ca după ce au părăsit acest loc de jale pentru ei, se li se mai reamintească trecutul, sau doar ei trebuesc tocmai încuragiați a merge mai departe pre căile cele bune, a cerceta biserica, a se ocupa în Dumineci și sĕrbători cu lectura, a se împărtășí cu sântele taine, tot lucruri crescinesci, cari pe omul laic îl duc la credința a fi imposibile, dar aceasta este purul adevĕr.

Acest soiu de oameni trebuesc ajutorați și meseria învĕțată în institut, dacă o continuă și o pot continua, societatea își va avea nedisputabil merit de a-i fi mântuit. Aici zace pondul ordinațiunei ministrului de justiție și de aceea nu pot ca sĕ nu apelez la românii de carte, ca sĕ sprijinească această interprindere umanitară, cu atât mai vêrtos, cu cât mulți indiviḑi, nu rĕi, ci nefericiți, sunt de neamul nostru, sĕ înțelege avênd în vedere marea maioritate a locuitorilor români.

Sĕ întrăm deci ca membrii ai acestor reuniuni, sĕ nu lăsăm oameni muncitori, părinți de familie ca după ce au prestat timpul pedepsei sĕ umble goli, zdrențuroși, sĕ le dăm lucru, mijloace de traiu și ajutoriu, ca așa ceeace nu a făcut societatea la timpul seu, scoala și biserica, când erau chemate sĕ o facă, sĕ o facem după ce devin liberi, înzestrați cu cunoscință și aplicări bune, părăsiți de năravurile rele și curățiți de multele defecte, cari le-au adus cu sine în institute.

Ear până sunt în institute, sĕ nu lăsăm ca soția sĕ umble cerșind, copii lor lipsiți și batjocoriți de ceialalți copii, ai căror părinți deși liberi, dar poate sunt mulți mai rei ca prinsonierii, și prin aceasta vom da dovadă nu numai de crescini buni, ci de oameni cu vederi limpeḑi și cu inimă pentru nenorociți.

Fie ca aceste cuvinte sĕ nu resune în pustie!

Nicolau Ivan,
spiritual la penitenciariul regiu din Aiud.

Revista politică.

In parlamentul austriac s'a discutat asupra cestiunei vamale cu Germania și cu Italia. Ministrul de comerciu marchisul de Bacquehem a vorbit, față de relațiunile comerciale cu Germania, foarte reservat, constatând numai, că cu finea anului acestuia espiră terminul convențiunei vamale cu imperiul german; încât privesce pe Italia, ministrul e de părere, ca convențiunea vamală sĕ nu se peardă din vedere și oamenii sĕ cugete serios asupra lucrului, începênd a întra în pertractări. Față de acestea declarări, și în special față de Germania foile vieneze sunt foarte nemulțămite și nelinistite, neputându-și da seamă: dacă relațiunile cu Germania nu mai sunt tot așa de amicabile, ca mai nainte, sau doară alt-ceva e causa, de ministrul de comerciu nu dă nici o însemnătate pertractărilor convenționale cu Germania, căci și Germania și Austria au lipsă a-și garanta relațiunile amicabile politice într'un grad mare și prin convențiunea vamală.

După cum vestesce o depeșă din Paris, împĕratul Wilhelm a subscris în 29 Aprile n. ordinațiunea, în urma căreia Schnaeble a fost eliberat. Astfel s'a linistit situațiunea politică, care părea a fi foarte serioasă între Francia și Germania și s'a dumerit lumea, ce a stat agitată mai bine de 10 ḑile, din acest incident. După cum anunță „Național Zeitung“ scrisorile lui Gautsch, prin cari a fost invitat Schnaeble d'a lua parte la o consultare oficială au servit de temeiu regimului german, pentru de a elibera pe comisariul frances, căci aceste scrisori se consideră de motivul incidentului.

In ḑilele din urmă se vorbesce mult eară și despre demisiunea lui Giers, căci panslavismul ar fi câștigat pre țarul pe partea sa și foile germane se ocupă mult cu cestiunea: cine va fi următoriul lui Giers. Ele ḑic: în adevĕr ministrul Giers e factor însemnat pentru menținerea păcei, pacea nu i periclitată din nici o parte, și astfel Giers n'are lipsă de a face politică de rĕsboiu. De vreme ce însĕ Rusia ia o politică agresivă față de puterile din Vest, Giers va trebuí sĕ se retragă, și de sigur că în scaunul lui va urma contele Paul Schuvalow, unica persoană mai aptă d'a putea conduce în împregiurările de acum portfoliul de externe și care e tot d'odată și amic al lui Bismarck.

Sinodul archidiecesan.

Ședința a V-a, ținută la 16/28 Aprile.

(Urmare.)

Presidiul înainte de toate observă, că interpelantele se vede, că n'a avut paciință sĕ aștepte referadele comisiunilor asupra rapoartelor consistoriale, când poate se va face, sau nu se va face lumină și asupra acestui obiect, — cu toate acestea este gata a-i respunde și acuma:

La p. 1 din interpelațiune Presidiul observă: că interpelantele în interpelațiunea sa produce cifre concrete despre ajutoarele, care ar fi fost de a se distribuí, ceea ce dovedesce, că d-sa și-a luat informațiunile dela loc sigur, unde este cunoscut în detaiu starea lucrului, ar fi putut dar ca tot din acel isvor bun, de unde și-a cules aceste date speciale, sĕ afle și aceea, dacă ajutoarele votate s'au espedat sau nu s'au espedat, și astfel îi recomândă, ca tot pe aceasta cale sĕ-și întregească informațiunile;

Încât pentru consistoriu, dacă acesta are scire oficială sau nu despre votarea acestor ajutoare, presidiul trebue sĕ-i observe, că n'are autorisare a face aici declarațiuni în numele consistoriului;

la p. 2. Presidiul declară; că nu este convins și nici nu vede acele urmări triste, ce și le închipuesce interpelantele, și în aceasta privință și are vederile sale individuale, și încă așa crede, că corecte, cu ce se înțelege — că nu voesce sĕ ḑică, că starea lucrului e în regulă, ci din contră regretă, că încă nu s'a putut satisface cererilor pentru ajutoare;

la p. 3. Presidiul observă, că în ce privesce causele trăgănării, încă în ședința de eri, provocat de alt incident a declarat, că sunt trei obiecte, cari în starea, în care se află astăḑi, pe presidiul îl superă şi cari nici de cum nu se pot subtrage dela atenţiunea sinodului şi între cari este şi acesta, a indicat în general şi causa, ce-i face mari greutăţi în situaţiunea actuală a gremiului consistorial, ear speciale descoperiri, declară şi de astădată, că încă nu află de lipsă a face; încât însĕ pentru mijloacele, ce ar fi întreprins ca ajutoarele sĕ se espedeze *stante sesione*, declară, că presidiul n'a întreprins nimic în privinţa aceasta şi nu se află în posiţiune de a putea promite aceasta;

la p. 4. Presidiul declară, că speciale disposiţiuni n'are sĕ facă în punctul acesta, ci va convoca comisiunea, când va fi timp pentru ea, dând preferinţă totdeauna afacerilor consistoriale. Ce privesce garanţa, că trăgănări sĕ nu mai obvină, presidiul declară: că altă garanţă nu-i poate da nici în acest obiect nici într'altul, decât consciinţa de chemarea sa, căreia a căutat şi până acum se satisfacă conscienţios;

la p. 5. Presidiul observă, că lasă se-şi o esplice interpelantele ca şi ori-cine altul, după cum i va conveni mai bine.

După acest rĕspuns al presidiului, interpelantele într'o pleiadă lungă dar fără de nici un necs logic, aruncând şi îndreapta şi în stânga, fără de a-şi mai putea da seamă, că din informaţiunile primite, cari sunt a se spune publice şi cari sunt a se retăcé, încât situaţiunea devenise neplăcută chiar şi pentru domnii, cari au aflat de bine a-l folosí spre acest scop. Continuă mai departe a insinua la adresa protopresbiterilor cele mai grave imputări de negligenţă şi slăbiciune, şi uitându-şi cu totul, că se află în o adunare de caracter bisericesc, într'un ton agitat, cu espresiuni necuviincioase, neparlamentare atacă personal pe unii şi pe alţii — încât mai mulţi deputaţi dimpreună cu presidiul îl provocau la ordine, ear cei cari au cugetat, că le face un bun serviţiu, desaprobau prin semne de indignare. În fine cu conclusiunile sale ajunge, a constata, că astăḑi stăm mai rĕu decât pe timpul, când nu aveam cap bisericesc şi se dechiară cu rĕspunsul dat de presidiul nemulţămit.*)

Mai mulţi deputaţi voiesc ca sĕi reflecteze interpelantelui în cestiune personală, eară alţii sĕ-i rectifice asertele false; presidiul i roagă însĕ, ca luând în considerare, că se perde timpul înzădar prin astfel de animosităţi se abstea dela cuvênt, cu atât mai virtos, că poate i va mulţămí reflecsiunile, ce este silit se i-le facă presidiul interpelantelui.

Presidiul din tonul, ce la purtat interpelantele în reflecsiunile sale constată, că intenţiunile interpelantelui n'au fost sĕ reguleze, ci cu totului altele, de acea nu se află îndemnat a-i rĕspunde la toate insinuaţiunile.

Constată, că în rĕspunsul dat la interpelaţiune n'a ḑis, că interpelantele ar fi fost îndemnat de alţii a o face aceasta; dacă însĕ el se escusă, negând acea ce nimine n'a afirmat: aceasta împregiurare dă însemnătate caracteristică rolului seu

Mulţămesce în fine pentru complimentul, ce-il face sinodului, consistoriului şi întregului nostru organism constituţional, când afirmă, că astăḑi stăm cu afacerile noastre bisericesci mai rĕu, decât pe timpul când, biserica era lipsită de archiereu.

Deputatul Petru Truţa face următoarea propunere: Sinodul sĕ iea la cunoscinţă respunsul presidiului, desaprobând tot odată verdictul deputatului A. Nicoară, ce privesce în general starea actuală a bisericei

Se primesce.

Deputatul A. Nicoară, luându-şi ansă tot din interpelaţiune, face următoarea propunere:

„Toate actele privitoare la ajutoarele votate de comisiunea administrativă Şaguna-ene sĕ transpun unei anchete exmise din sînul sinodului, carea sĕ fie însaşi însărcinată a face inmediată expediţiune a cererilor resolvite la anii 1884, 1885 şi 1886 asignarea la cassa archidiecesană precum şi cu propuneri concrete, cari ar fi sĕ curme asemeni trăgănări stricăcioase pentru biserică şi scoală."

Se predă comisiunei organisătoare.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei finanţiare.

Raportorul aceleia R. Patiţa referează:

a) asupra raportului consistoriului archidiecesan, prin care se cere îndemnisare pentru suma de 2000 fl. solvită pe anii 1881 şi 1884 ca contribuire la susţinerea organismului metropolitan.

La propunerea comisiunei:

Se dă consistoriului îndemnisarea cerută;

b) asupra raportului consistoriului archidiecesan, prin care cere încuviinţarea sumei de 1000 fl. solvită pe anul 1885 ca contribuire la susţinerea organismului metropolitan.

La propunerea comisiunii:

Se încuviinţează solvirea sumei de 1000 fl. în contul fondului general administrativ ca credit supletoriu la bugetul anului 1887;

c) asupra raportului consistoriului archidiecesan, prin care se cere a se face provisiune în bugetul archidiecesei pe anul 1888, pentru acoperirea sumei de contribuire la susţinerea organismului metropolitan pe anii 1886, 1887 şi 1888 câte 800 fl. la an

La propuuerea comisiunii:

Se votează suma cerută şi la compunerea bugetului se va lua în considerare.

d) asupra raportului consistoriului archidiecesan, prin care se cere relacsarea pretensiunei fondului seminarial de 9 fl. 10 cr. la debitoriul br. Récsey Ádám; şi pretensiunea fondului Francisc-Iosefin la debitoriul Kenderessy Zsigmond în sumă de 507 fl.

Comisiunea propune: că nefiind evident din acte, dacă debitorii au fost provocaţi a solví aceste sume, consistoriul sĕ facă paşii de lipsă pentru încassarea acestor sume, eventual sĕ raporteze despre starea lucrului pe sesiunea viitoare, avênd totodată a raporta, dacă banii încassaţi de fostul fiscal dela Kenderessy în sumă de 400 fl. au întrat la fond.

Dând deputaţii I. de Preda ca fiscal consistorial şi E. Brote ca ases. cons. lămuriri despre starea lucrului, precum şi dep. I. Raţiu.

Sinodul decide: relacsarea acestor pretensiuni ca neincassabile, însărcinându-se totodată consistoriul sĕ raporteze la sesiunea viitoare, dacă suma de 400 fl. dela Kenderessy a întrat la fondul Francisc-Iosefin.

e) asupra raportului consistoriului archidiecesan referitoriu la împrumutul de 10,000 fl. al gimnasiului din Braşov, comisiunea propune: că în considerarea stărei bugetare a gimnasiului interesele de $6^0/_0$ după capitalul împrumutat şi nesolvite până la finea anului 1886 sĕ se relacseze.

La propunerea dep. P. Cosma, se decide: că actul se redă comisiunii, ca cu considerare la buget sĕ vină cu propuneri detaiate în aceasta privinţă;

f) asupra raportului consistoriului archidiecesan în privinţa relacsărei pretensiunii fondului de 30 de mii, de 328 fl. interese contra contelui Bethlen Gábor, comisiunea propune: că fiind deja obligaţiunile estradate debitoriului prin fostul fiscal Dr. I. Borcia şi de oare ce în privinţa incassării acestei sume s'a comis mai multe greşeli din partea numitului fiscal, sinodul se abate dela această pretensiune, se îndrumă însĕ consistoriul, ca sĕ facă paşii necesari de desdaunare contra ereḑilor fostului fiscal Dr. I. Borcia.

Deputatul Dr. Ilarion Puşcariu spriginit şi de deputatul P. Cosma, arĕtând, că aceasta procedere ar da ansă la un proces, care poate că în cele din urmă tot nu ar duce la scopul dorit, susţine propunerea consistoriului

Se primesce relacsarea sumei de 328 fl.

g) Asupra raportului consistorial, prin care se substern raţiociniile fondurilor archidiecesane pe a. 1886, comisiunea propune: a se primí de basă la desbatere specială. — Se primesce.

Deputatul R. Crainic propune, ca pe viitor raportul despre raţiociniile fondurilor archidiecesane sĕ se tipărească şi sĕ se distribue între deputaţii sinodali.

Se primesce.

Dep. Ioan cav. de Puşcariu propune, că acest raport pentru însemnătatea lui sĕ se acludă la protocol.

Se primesce.

Şedinţa se închee la $1^1/_2$ oare d. m. şi şedinţa procsimă se anunţă pe mâne la 9 oare a. m. La ordinea ḑilei se vor pune rapoartele comisiunilor.

Şedinţa a VI-a ţinută la 17/29 Aprile.

Şedinţa se deschide la $9^3/_4$ oare a. m.

Se cetesce protocolul şedinţii premergĕtoare şi Se autentică.

Se presentează:

rugarea mai multor parochieni din Herman, pentru delăturarea alesului de preot Ales. Dogariu.

Se predă comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei finanţiare.

Raportorul aceleia, Rubin Patiţa, continuă cu raportarea asupra raportului consistorial, prin care se subşterne raţiociniul fondurilor şi fundaţiunilor archidiecesane pe anul 1886.

Cetindu se acest raport şi întrând sinodul în desbaterea specială a raportului, partea, în care se arată starea fondurilor preste tot cu finea anului 1886, arĕtându-se la toate fondurile un crescĕmênt afară de fondul seminariului, la propunerea comisiunei: se ia spre sciinţă, cu aceea, ca în inventariul fondului seminarial, sĕ se inducă şi fundaţiunea „Cristurian" a cărei venite încă ocur între perceptele fondului, dar în inventariu nu sunt induse realităţile aparţinĕtoare la aceasta fundaţiune.

Referitoriu la fondul seminarial comisiunea observă, că ajutoriul anual de 1000 fl. dela stat, nu s'a ridicat pe 2 ani, adecă pe anul 1884 şi 1885, ear ajutoriul de pe anul 1886 se află încă în deposit la cassa archidiecesană, pentru aceea comisiunea propune: consistoriul archidiecesan se îndrumă a face la locul competent paşii de lipsă pentru eliberarea sumei neridicate şi asigurarea ajutoriului anual de 1000 fl şi pe venitoriu, ear suma, ce se află în deposit, fără amânare sĕ se transpună la destinaţiunea sa.

Presidiul în aceasta privinţă află de lipsă a da desluşirile următoare: acest ajutoriu totdeauna se asemna din partea guvernului, fără de a fi guvernul recercat din partea consistoriului, cu ocasiunea, însĕ când împărţirea ajutoriului de stat s'a subtras de sub competenţa consistoriului, acest ajutoriu s'a perdut din evidenţă şi la guvern şi şi la consistoriu, ear când s'a făcut recercarea la guvern pentru asigurarea acestui ajutoriu pe anul 1886, consistoriul a amintit în representaţiunea sa şi despre aceste restanţe, dar guvernul la aceasta parte din representaţiune, când a făcut asignarea pentru ajutoriul pe anul 1886 nu face nici o amintire, are însĕ asigurarea dela locurile competente, că vom fi rebonificaţi în această privinţă pe altă cale.

Cu privire la partea din raport, unde se notifică, vinderea a 52,500 fl. bonuri rurale transilvane şi cumpĕrarea de scrisuri fonciare în valoare de 53,700 fl. comisiunea propune: a se aproba conversiunea realisată, fiind în mod evident în folosul fondurilor efectuită.

Presidiul pe scurt arată rentabilitatea acestor convertiri, şi asigură, că s'a făcut cu toate posibilele precauţiuni aşa, că încât prevederile omenesci se pot estinde — periclu pentru asigurarea averei fondurilor nu poate fi.

Dep. I. cav. de Puşcariu, e de părere, că o sumă prea mare, sĕ nu se învesteacă în hârtii de valoare, ci mai bine în moşii, care învestiri sunt cele mai sigure.

Dep. E. Brote espune, că scrisurile fonciare sunt cumpĕrate dela institutele cele mai solide din Ungaria, şi sunt cu mult mai sigure decât chiar hârtiile de stat, dar totodată şi mai rentabile.

Dep. V. Dămian, provocându-se la disposiţiunea stat. org. susţine, că spre atari convertiri, se recere autorisarea sinodului, şi crede, că în casul de faţă e vorba de îndemnisarea acestor operaţiuni.

Sinodul primesce propunerea comisiunei finanţiare.

Partea din raportul consistoriului, referitoare la sporirea averei bisericesci prin cumperarea de realităţi ca porţiuni canonice pentru unele parochii mai sĕrace, despre scărirea împrumuturilor, despre numĕrul proceselor şi starea, în care se află aceste procese.

Comisiunea propune: a se lua spre sciinţă.

Se primesce.

Ce se atinge de partea din raportul consistorial despre supererogatele făcute în anul 1886 în sumă de 16,800 fl. $5^1/_2$ cr. fiind motivate, comisiunea propune: a se lua acest punct din raport spre sciinţă şi pe basa motivelor indicate se încuviinţează aceste supererogate.

Se primesce.

Referitoriu la punctul din raportul consistorial, unde se face compararea perceptelor şi erogatelor cu privire la buget, se constată, că la toate fondurile se află un prisos, afară de fondul seminarial şi de fondul tipografiei, unde se află, că erogatele sunt mai mari de cât perceptele; la fondul seminarial această diferinţă provine din împregiurarea accentuată mai sus, şi comisiunea propune: a se lua acest punct până aci, spre sciinţă, ear încât pentru fondul tipografiei face următoaraa propunere:

„Constatându-se cumcă comisiunea administrativă a tipografiei archidiecesane în anul espirat nu a ţinut nici o şedinţă şi cumcă ajutoarele votate vĕduvelor preotese nu s'au împărţit şi că remunerările membrilor din comisiune, cu escepţiunea secretariului, cu toate acestea totuşi s'a solvit, comisiunea propune ca acele remunerări sĕ se restitue fondului, ear pe viitoriu până când comisiunea nu va funcţiona regulat şi ajutoarele votate vĕduvelor preotese nu vor fi împărţite, sĕ se sisteze solvirea acelor remunerări.

In considerarea deficitului la „Tel. Rom." sĕ îndrumă consistoriul a da nou ordin singuratecelor parochii de a prenumera acest jurnal pe spesele respectivelor comune bisericesci.

În fine avênd în vedere, că în raţiociniul tipografiei din cause până acum nesciute, nu s'a putut induce şi face evidente pretensiunile tipografiei, şi în considerare cumcă pentru încassarea acelora fiscalul comisiunei nu a făcut nici un paş, sĕ se îndrumeze numitul fiscal, ca sub rĕspunderea lui personală sĕ inacţionez restanţiile provenite din vinderea de cârţi şi prenumeraţiunea la „Telegraful Român," ear consistoriul archidiecesan se însărcinează a-şi achita datoria sa la fondul tipografiei, precum şi a depune documentul despre cauţiunea „Telegrafului Român“ la cassa epitropiei între valorile fondului tipografiei.

---

*) Cine e curios a sci cu prinsul vorbirei dlui deputat A. Nicoară în tot estensul ei, — completată cu unele adause, ce nu le-a accentuat în sinod; şi cu emendarea unor neesactităţi şi espresiuni nepotrivite cu demnitatea sinodului, — o pot ceti în Nr. 88 al foaiei „Tribuna", carea declară, că însuşi dl Nicoară i-a trimis acea vorbire. Red.

Presidiul observă, că aceste propuneri, în mod evident sunt drastice şi nepracticabile, şi comisiunea făcea bine, dacă raportul asupra acestui obiect 'l făcea într'una cu raportul, ce are comisiunea finanţiară a-l face în aceasta cestiune conform unui conclus de mai nainte

Dep. Dr. Ilarion Puşcariu, apreţiind părerile presidiului face propunerea: ca acest obiect sĕ se i-a dela ordinea ḑilei deocamdată, şi sĕ se refereze de odată cu raportul comisiunei finanţiare, ce-l are a face asupra celorlalte obiecte ale tipografiei.

Se primesce.

Cu privire la fundaţiunea „Şaguna“ comisiunea finanţiară face următoarea propunere:

„Constatându-se, că ajutoarele votate din această fundaţiune în bugetele anilor 1884, 1885, 1886 nu sunt estradate, ci fiigurează ca superplus în suma totală de 18,818 fl. 25 cr. şi în considerare, că ajutoarele sunt votate din partea comisiunei administrative a fundaţiunei, dar espediţiunea este din cause nemotivate nefăcută — sĕ dispună Veneratul sinod, ca eliberarea ajutoarelor votate sĕ se facă sub durata sesiunei presente, ear încât s'ar mai constata şi pe viitoriu atari iregularităţi se va trage la rĕspundere întreaga comisiune a fundaţiunei, dênsa fiind responsabilă pentru nepunerea în lucrare a voinţii fundatorului.

Tododată observându-se, că la distribuirile de până acuma unele ţinuturi ale archidiecesei sunt mai preferite, se îndrumă comisiunea administrativă a fundaţiunei, că la împărţirea ajutoarelor sĕ fie cu privire la toate ţinuturile din archidiecesă şi sĕ nisuiască într'acolo, sĕ se formeze în singuraticile protopresbiterate unele centre provĕḑute cu scoale corĕspunḑĕtoare şi parochii bine dotate.“

În urma acestei propuneri, presidiul observă, că comisiunea şi-a trecut competinţa, reflectând şi la acest obiect, care după natura lui aparţine altei comisiuni, ce se poate aduce în legătură fie cu raportul senatului bisericesc, fie cu cel scolariu sau cu ori care altul, şi constată din partea comisiunei un esces de zel în această privinţă; cu toate aceste pe presidiul nimic nu-l superă sĕ se tracteze acest obiect şi la acest loc, constată însĕ, că aceste propuneri sunt de tot drastice, şi nu înţelege, că ce sĕ intenţionează prin atari propuneri, pentru că asigură pe Ven. sinod, că prin o atare procedere scopul dorit nu se poate ajunge. Presidiul a declarat dela început, că se vor regula şi aceste 2 fundaţiuni, numai răgaz sĕ fie.

Deputatul I. Hannia, provocându-se la conclusele sinodale referitoare la fundaţiunea „Şaguna“, doresce a scí, dacă vine în aceasta privinţă vre un raport separat.

Presidiul declară, că consistoriul a întreprins paşii de lipsă în aceasta afacere, şi lucrul e în curgere, dar nefiind cestiunea terminată, în aceasta sesiune nu se poate presenta raport din partea consistoriului, asigură însĕ pe dl deputat, că cestiunea nu e perdută din evidenţă.

Raportorul comisiunei R. Patiţa, susţine, că propunerile nici de cum nu sunt drastice şi întrun ton cam iritat se provoacă la unele declarări ale presidiului făcute pe cale privată, dându le şi acestora un înţeles, care presidiul nu la putut avea în vedere.

În urma reflecsiunilor făcute de dl deputat R. Patiţa, presidiul constată, că se intenţionează a abusa şi de paciinţa şi de posiţia presidiului; dela începutul sesiunei a afirmat, că trei obiecte sunt, cari-l supĕră, că încă nu s'a regulat definitiv, dar a asigurat pe Ven. sinod, că va căuta, ca şi aceste obiecte sĕ-şi afle resolvirea finală şi sĕ se pună în curs regulat; acum din toate părţile se aruncă frase bombastice, căutându-se numai ce nu e făcut încă şi nici unul nu reflectează la cele ce s'au făcut şi sunt în ordine, ca şi când totul ar depinde numai dela aceasta cestiune, declară totodată, că mai departe se va abţiné a da ori ce desluşiri referitoriu la aceste obiecte de atâta predilecţiune pentru unii dni deputaţi, şi lasă în voia liberă a Ven. sinod, sĕ decidă, ce va afla consult.

Deputatul Stefan Iosif, luând cuvêntul, observă, că într'adevĕr nu poate sĕ consimtă cu o astfel de procedură din partea unor dni deputaţi, şi de asta convingere crede, că sunt toţi acei deputaţi sinodali, cari au în vedere, şi voesc numai binele bisericei; au ajuns însĕ lucrul astăḑi acolo, de se vorbesce despre împărţirea acestor ajutoare şi în cercurile cele mai de jos ale poporului, dênsul nu poate consimţí cu propunerile comisiunei îşi ia voe însĕ a ruga pe Escel. Sa, ca sĕ bine-voiască a aduce în îndeplinire cât se poate mai curênd aceasta afacere.

Presidiul declară din nou, că rĕul va trebuí sĕ se delăture cu ori ce preţ, aplicând toate mijloacele necesare, ori ce jertfe şi lupte, ce va avea sĕ întimpine, la aceasta însĕ, se recere timp.

Dep. I. de Preda, observă, că dênsul încă consimte întru toate cu declarările Escel. Sale, şi recunoasce, că prin provocarea de conflicte nu se pot deslega cestiuni de o importanţă atât de însemnată, se vede deci îndemnat a face următoarea propunere:

„Comisiunea administrativă a fundaţiunei Şaguna se îndrumă, ca în termin de 30 ḑile dela terminarea sesiunei presente, sĕ ducă îndeplinire conclusele aduse în privinţa ajutoarelor votate din fundaţiune; mai departe se îndrumă, ca despre ducerea îndeplinire sĕ facă raport la consistoriu ear în viitoriu în fie-care an sĕ aştearnă prin consistoriu raport general despre activitatea sa desvoltată în decursul acelui an.“

Punêndu-se la vot aceasta propunere,

Se primesce.

Prin acestea fiind eshauriat acest raport constorial, comisiunea propune: Sinodul sĕ aproabe raţiociniile presentate, şi consistoriului archidiecesan i-se dă absolutoriu pentru administrarea fondurilor, fundaţiunilor şi depositelor archidiecesane.

Se primesce.

Tot comisiunea finanţiară prin raportorul R. Patiţa raportează asupra raportului consistorial referitoriu la fundaţiunea „Andronic“, constatând la această fundaţiune un progres îmbucurătoriu, şi că la distribuirea ajutoarelor din această fundaţiune s'au luat în dreaptă considerare toate ţinuturile archidiecesei, ceea ce se recomândă şi pe viitoriu, drept aceea comisiunea propune: a se lua spre sciinţă acest raport, îndrumându se consistoriul, ca actul judecătoresc despre depunerea sumei de 17,000 fl. la perceptoratul de aici drept ca asigurare pentru tacsa erarială de transcriere după acest fond, sĕ se depună la cassa epitropiei între hârtiile de valoare.

De asemenea comisiunea finanţiară referează prin raportorul R. Patiţa asupra raportului consisistorial referitoriu la adaptările edificiului seminarial şi urcarea tacsei anuale de internat dela 60 fl. la 100 fl. comisiunea face următoarea propunere:

Intreprinderea lucrărilor de adaptare şi reparare la edificiul seminariului „Andreian“ se aproabă; ear pentru acoperirea speselor de 12,155 fl. 37 cr. împreunate cu aceasta lurare se încuviinţează folosirea sumelor votate în bugetul fondului seminarial pe anul 1886 şi 1887 sub titlul cuotă pentru amortisarea împrumutului la zidirea noului seminariu de 7500 şi 4350 fl.

Totodată începând cu anul scolariu 1887/8 se urcă tacsa anuală de internat pentru elevii seminariali la suma de 100 fl., înlocuindu-se în § 22 din regulamentul pentru seminariul teologic pedagogic suma de 60 fl. cu suma de 100 fl.

Deputatul Vasiliu Dămian, accentuând starea cea miseră a poporului nostru în ceea ce privesce urcarea tacsei seminariale face propunerea: ca tacsa seminarială sĕ remână şi în viitoriu 60 fl.

Deputatul E. Brote, reflectându-i deputatului Vas. Dămian, recunoasce şi dênsul tot aşa de bine împregiurările sinistre, în cari trăesce poporul nostru, dar dl dep. Dăm. se provoacă numai la o parte a cestiunei, adecă la sentimentalism, şi ignorează cu totului partea finanţiară, 'l roagă dară ca în aceasta privinţă sĕ documenteze, dacă e posibil, ca fondul seminarial sĕ poată suporta şi mai departe aceasta sarcină, observă totodată, că şi pe lângă tacsa anuală de 100 fl. mai remâne o sumă considerabilă în sarcina fondului, căci abia 'şi poate închipuí o provedere mai ieftină ca aceasta, când pentru 34 cr. la ḑi elevul pe lângă instrucţiune primesce dejun, prânz, cină, cuartir, încălḑit şi lumină, în odăi bune, curate şi sanĕtoase.

Presidiul încă recunoasce greutăţile vieţii de astăḑi preste tot, şi-ar dorí foarte tare, ca sĕ se poată provedé elevii nostri seminariali chiar fără de nici o tacsă, dar aceasta ori-şi-cine o poate vedé, că e imposibil, şi urcarea aceasta a tacsei e dictată de necésitate imperativă, — în câtva ne poate serví spre a nu ve face prea mari temeri, şi împrejurarea, că la alte institute şi chiar în celelalte diecese aceasta tacsă e şi mai mare.

Raportorul R. Patiţa reflectează dlui deputat V. Dămian, că eşind elevii seminariali în viaţa practică, nici unul numai reflectează la beneficiile avute în seminariu, şi nu se mai cugetă a fi recunoscĕtori faţă de biserică, ci fiesce care caută a-şi asigura în mod cât se poate mai rentabil numai interesele sale, de aci provine, că în cele mai multe casuri îi vedem, aplicându se pe cariere cu totul streine de biserică.

Punêndu-se la vot propunerile aceste, — se primesce propunerea comisiuneni finanţiare.

În legătură cu acest conclus comisiunea organisătoare prin raportul seu Iosif Puşcariu, raportând asupra părţii din raportul general al consistoiului archidiecesan plenariu, referitoare la edificarea noului seminariu, remasă până acum în suspenso, face următoarea propunere: Consistoriul se îndrumă, a nu lăsa din vederea punerea în lucrare a concluselor sinodale Nr. 52 din anul 1885 şi Nr. 122 din anul 1886, privitoare la zidirea noului seminariu.

Fiind timpul înnaintat, şedinţa se închee la 2 oare d. m. anunţându-se cea procsimă pe mâne la 9 oare a. m. La ordinea ḑilei se vor pune rapoartele comisiunilor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Caransebeş, 16/28 Aprile, 1887. Dle Redactor! Încă Sâmbătă seara, dar mai ales Dumineca dimineaţa au sosit mulţime mare de oaspeţi din părţile mai apropiate şi mai îndepărtate ale diecesei. Din archidiecesă au sosit încă Sâmbătă seara deputaţiunea dela Braşov. Dumineca dimineaţa au sosit şi din România mai mulţi cunoscuţi şi rudenii de ai Prea Sânţiei Sale precum: Maiorescu, Laurian, deputatul Nica, directorul gimnasiului din Giurgiu, Droc Barcianu, şi alţii. În aceasta ḑi la 8 oare dimineaţa membrii comitetului în frunte cu musica orăşenească şi urmat de trei coruri: al Caransebeşului, Bujor şi Bocşa-română (aceste douĕ au sosit Sâmbătă seara) merseră la gară spre întimpinarea corurilor şi oaspeţilor. La sosire corurile fură salutate prin Ioan Bartolomeiu, căntând fie-care cor cântarea de salutare.

In numele corurilor sosite a rĕspuns preşedintele corului din Lugoj, advocatul Titu Haţeg. Timpul era noros şi picura puţin. Conductul corurilor în oraş a fost imposant. Toată lumea era adênc mişcată şi tot oraşul Caransebeş era în picioare.

Costumul pitoresc şi deosebit al membrilor corurilor de ţerani şi feţele lor roşcate de soarele primăvăratic şi pline de viaţă, produceau un aspect dintre cele mai minunate.

La liturghie au oficiat protosincelul Filaret Musta, asistat de protopresbiterii: A. Ioanovici prot. Jebelului, I. Popovici, prot. Verşeţului, F. Adam prot. Jamului şi A. Ghidiu, prot. Oraviţei. Membrii sinodului au luat parte în corpore. Dupa liturghie s'a deschis sinodul diecesan; sesiunea şedinţelor însĕ s'a suspendat până Mercuri.

În timpul liturghiei corurile întrunite au ţinut o probă generală în curtea institutului teologic.

La vecernie ear au oficiat mai mulţi protopresbiteri. Cântările rituale la utrenie le au esecutat preoţi, ear la liturghie corul vocal al institutului condus de dirigintele Grigorie Bârseanu.

La 7 $^1/_2$ seara au pornit dela institutul teologic conductul de facle prin strada principală spre reşedinţa episcopească. Ací se oprì, intonând entusiaste strigăte de: „Se trăiască“ înaltul iubilant.

După ce au luat fiecare cor posiţiune se intonă de toate corurile mai întâi imnul ocasional compus de Czegka. După acesta a urmat cuventarea de felicitare rostită de deputatul sinodal Stefan Velovan în numele poporului diecesei Caransebeşului (veḑi mai jos.) Au urmat apoi imnul festiv de Zacharia Boiu, musica compusă de G. Dima, care a fost esecutate de corurile întrunite, avênd de diriginţi pe Artistii N. Popovici şi I. Czegka. După aceasta a respuns Înaltul Iubilant şi s'a cântat, ear imnul lui Czegka de corurile întrunite.

Imnul lui Czegka simplu în composiţie, dar melodios, a fost cântat cu o precisiune admirabilă. Cuvêntarea rostită de deputatul St. Velovan a fost scurtă însĕ de cuprins simburos. Tot aşa au fost şi respunsul Prea Sânţiei Sale al Înaltului Iubilant. După aceea a percurs conductul în sunetul musicei câteva strade mai însemnate, care erau foarte frumos iluminate şi ajungênd în piaţa mare din jos de cruce au aprins un foc foarte mare din restul a lor 300 de torţe, ear lampionele vre o 200 s'au adus la institutul teologic.

Conductul a fost peste tot foarte imposant. Locuitorii din loc au contribuit în mod însemnat la imposanţa conductului prin illuminarea şi înfrumseţarea caselor. În casa diecesană a fost şi un frumos transparent, pe care se vedea o frumoasă cunună de lauri, o coroană, sceptrul şi crucea, apoi iniţialele Ioan Popasu cu anii 1837—1887, ear deasupra un vultur cu aripile întinse. Totul era opera dlui architect Adrian Diacon.

Luni.

În aceasta ḑi tot oraşul avea un aer serbătoresc. La 5 oare dimineaţa oaspeţii şi orăşenii au fost deşteptaţi prin 3 musice, care cântând, cutreerară stradele oraşului.

La 8 oare corurile s'au adunat la institutul seminarial, de unde apoi cu stindarde și cu musica în frunte au pornit la gară pentru întémpinarea P. S. Sale Dlui episcop I. Meţianu și a deputaţiunei sinodului diecesan din Arad, şi a altor deputaţiuni. La sosirea trenului salutarea s'a făcut prin corul din Caransebeș, avênd de orator pe domnul Traian Barzu. După respunsul P. S. Sale dlui episcop I. Meţianu deputaţiunile și ospeţii sosiţi se conduc la reședinţa episcopească, fiind salutaţi cu „Întru mulţi ani“ de către corurile postate la distanţe egale pe calea de la gară până la reședinţă.

La 10½ Inaltul iubilante a fost condus cu litiă la biserică. Conducerea cu litiă a fost punctul de culminaţiune al festivităţii. Pe feţele mulţimei, care era adunată pe toate stradele până la biserică, se putea cetí o adêncă mișcare sufletească. Conductul se formà în chipul următoriu: In frunte erau înșirate toate corurile, cari au participat la festivitate, lor le-a urmat sute de preoţi, apoi vre-o 40 de preoţi în ornate bisericesci, formând 2 bariere, între cari Înaltul iubilante mergea sub baldachin, urmându-l deputaţiunile străine, autorităţile civile și militare și mulţimea imensă a poporului.

Sosind la biserică a fost primit de P. S. Sa episcopul I. Meţianu ocupând loc în scaunul archieresc, care era elegant înfrumseţat. La liturghie a pontificat P. S. Sa episcopul I. Meţianu, asistat de protosincelul F. Musta, de 6 protopopi, vre-o 30 de preoţi și 2 diaconi. Cântările rituali au fost esecutate de corul micst al plugarilor din Chiseteu și de corul seminarial. După priceasnă l'a felicitat pe Înaltul iubilante prin o vorbire bine compusă și bine simţită, protosincelul F. Musta, ear la finirea liturghiei P. S. Sa episcopul I. Meţianu a ţinut o cuvêntare ocasională, în care a arĕtat mai întâiu însemnătatea dignitaţii de archiereu, a arĕtat cum trebue sĕ fie un archiereu și a trecut la faptele Inaltului iubilante, arĕtând cu câtă conscienţiositate și-a îndeplinit iubilantele misiunea apostolică. A urmat apoi respunsul Inaltului iubilante, mulţămind P. S. Sale Dlui episcop I. Meţianu, deputaţiunilor, poporului adunat și comitetului arangiatoriu pentru îngrigirea, ce a pus pentru reușirea festivităţii.

La 2 oare a fost primirea gratulărilor din partea deputaţiunilor esterne și ale diecesei. Primirea a durat preste 2 oare.

In restimpul acesta corurilor s'au distribuit diplome și medaile comemorative, cântându-se imnul festiv de G. Dima.

La 4½ oare banchet de preste 300 cuverte în sala hotelului „Pomul verde“. Șirul toastelor l-a deschis P. S. Sa Înaltul iubilante pentru Maiestatea Sa și casa domnitoare; apoi s'au ţinut mai multe toaste pentru iubilant și alţi factori eminenţi ai bisericei, pentru armată etc.

După toaste s'au cetit depeșele și adresele de felicitare, care au fost la numĕr peste 200, dintre cari amintesc pe al Escel. Sale metropolitului Miron Romanul, al Escel. Sale metrop. Bucovinei și Dalmaţiei, Silvestru Morariu, al P. S. episcopi Mihali al Lugoșului, Brancovici al Timișoarei, Nectarie al Verșeţului și Bonuaz al Csanadului, apoi dela Corps comando din Timișoara, Sinodul archidiecesan, generalul Trapșa, Bariţ, Mocsonyi, vre-o 10 dela Brașov etc. etc.

La 9 oare mare concert arangiat de corurile vocale din Bogșa-română, Bujor, Caransebeș, Chiseteu, Hereudesti, Lugoj, Satul-mic, Sălbăgel și Silha. Concertul a fost precedat de o odă ocasională de Z. Boiu, declamată cu mult succes de d. Dr. Dobrin din Lugoj. Atât măreţul imn festiv de G. Dima cât și imnul ocasional de Czegka au fost esecutate de către corurile intrunite într'un mod admirabil. Torente de aplause au urmat armoniilor grandioase ale composiţiunei D-lui Dima și numai împrejurarea, că fiecare cor vocal singuratic avea sĕ se mai producă cu câte o căntare, a îndemnat pe aranjatori sĕ abstea dela repetarea, ce publicul neastâmpĕrat o pretindea. Nu mai puţin a succes și imnul ocasional de I. Czegka.. Adevĕrată bucurie și satisfacţiune naţională a simţit publicul entusiasmat, vĕdênd pe plugari emulând cu inteliginţa în arta musicei. Toate corurile au avut un succes deplin. Entusiasmul a ajuns la culme, când corul micst al plugarilor din Chiseteu a întonat „Hora Sinai.“ Aplause frenetice i-a silit atât pe dênșii, cât și pe corul din Lugoj sĕ repeţească sentimentala și melodioasa cântare, „Gemutam secoli.“ La finea concertului corurile s'au așeḑat în salele hotelului la un commers românesc și zorile de dimineaţa i-a aflat încă cântând pe neobosiţii cântăreţi.

Marţi.

Bal festiv. Acest bal arangiat de inteliginţa română din loc a fost de o eleganţă și frumseţă rară. P. S. Sa Inaltul Iubilante, toate autorităţile civile și militare, mulţime de oaspeţi din apropiere și din depărtare s'au adunat, ca sĕ vadă tineretul bucurându-se, care și prin aceasta petrecere a voit sĕ dea espresiune inimii sale pentru succesul întregei sĕrbări.

Caransebeș, în 16/28 Aprile.

Ioan Pinciu.

Cuvêntarea de felicitare

rostită Duminecă seara de către deputatul sinodal Stefan Velovan.

Rare sunt ocasiunile în viaţa bisericei noastre, când bucuria generală întrunesce credincioșii bisericei într'un trup atât de însufleţit, atât de consciu de însĕmnătatea ḑilei, ce o serbează.

Bucuria clerului și a poporului din diecesa Caransebeșului n'are trebuinţă de vorbe măestrite, pentru a da espresiune silită unui palid simţĕmênt.

Emoţiunea, ce animează fiii credincioși ai Prea S. Tale, găsesce în arta vorbirei o pedecă de a se manifesta. Ea s'ar vĕrsa mai bucuros într'o lacrimă de bucurie pentru a spune ceeace graiul omenesc nu este în stare.

Era în vremea aceea, când întunerecul nesciinţii copleșia spiritele, când orbul interes particular sleia puterile cele mai valoroase ale naţiunei noastre, ce se credea menit a-și sfêrși esistenţa în uitarea de sine — un glas puternic rĕsună la poalele nordice ale Buceciului și cutrĕmură auḑurile. Era glasul valoros al Prea Sânţiei Tale, care chema biserica și neamul nostru la înviere.

Cale lungă și spinoasă ai percurs iubite Părinte, pe ea ai preserat așeḑeminte de cultură, monumente neperitoare, singura noastră mândrie și garanţă pentru un bun viitoriu.

Nu'mi ridic vocea pentru a încerca sĕ ilustrez meritele neperitoare ale Prea S. Tale întru desrobirea minţii și a inimei poporului din diecesa Caransebeșului și a naţiunei noastre preste tot. Istoria culturei noastre va găsí în viaţa Prea S. Tale esemplul credinţii neclătite în puterea de viaţă a poporului seu, ea va înfăţișa posterităţii epoca isbândelor prin suferinţe și va arĕta roadele zelului neînfrânat, care în dispreţul tuturor neajunsurilor a vĕrsat cu profusiune binefacerile sale asupra mult cercatei noastre biserici și naţiuni.

> „Alb am trăit un secol pe plaiul strămoșesc
> Și vreau cu faţa albă senin sĕ me sfârșesc.“

Aceste cuvinte ale marelui nostru poet și-au găsit întruparea lor în viaţa plină de activitate apostolică a Prea Sânţiei Tale.

Eartă-ne bunule Părinte sĕ dăm espresiune mulţumitei și viiei noastre recunoscinţe și se strigăm cu toţii:

Întemeetoriul culturei clerului și popoporului, primul episcop român al diecesei Caransebeșului, sĕ vieze la mulţi ani.

Varietăţi.

* (Avis.) Junimea română din loc va arangia Mercuri în 4 Maiu st. n. o petrecere cu dans în sala hotelului „Impĕratul roman.“ Venitul curat e destinat pentru procurarea de premii elevelor dela școala civilă a Asociaţiunii și dela cea primară a Reuniunii. Preţul de intrare 60 cr. de persoană. Suprasolviri se primesc cu mulţămită. Inceputul la 8 oare seara. Acest avis este a se privi ca invitare. Invitări speciale nu se fac.

* (Convocare.) În înţelesul conclusului adus în adunarea generală din 27 Aprile, 1886, a acestui despărţământ, se convoacă adunarea generală a „Reuniunei invĕţătorilor români gr. ort. din despărţĕmêntul III Avrig, pe ḑiua de St. George în 23 Aprile a. c. carea se va ţiné în edificiul scoalei capitale gr. or. din Avrig, și la care au de a participa toţi membrii despărţămêntului sub urmările proveḑute în statutele reuniunei districtuale a Sibiiului.

Program.

Joi în 23 Aprile 1887 înainte de ameaḑi:

1. La 8 oare serviţiul divin în biserică, și parăstas pentru George Lazar.
2. La 9½ oare deschiderea ședinţii. Raportul comitetului despărţămêntului.
3. La 10½ până la 11½ oare prelegere din religiune de membrul Ioan Iordache cu clasele 1, 2 și 3, apoi de Ioan Budac cu clasele superioare.
4. Dela 11½ până la 12½ prelegere practică din limba maternă de membrul Eremie Roman cu clasele 1 și 2 apoi de Leon Vas cu clasele superioare.

După ameaḑi:

5. Dela 2½ până 3½ oare prelegere din cumput de membrul Andreiu Savu cu clasele 1 și 2 apoi de Nicolae Bărbat cu clasele superioare.
6. Dela 3½ până la 4 oare prelegere din sciinţele naturale de membrul Procopiu Clonţa.
7. Dela 4 până la 4½ din limba maghiară de membrul Ioan Budac.
8. Dela 4½ până la 5 oare din istorie și geografie de membrul N. Dragoș, apoi încheerea.

Comitetul despărţĕmêntului III Avrig al reuniunei invĕţătorilor din districtul Sibiiului.

Avrig, în 10 Aprile, 1887.

Ioachim Băcillă, președinte.
Ioan Cocoș, notariul desp.

Loterie

Sâmbătă în 30 Aprile 1887.

Timișoara:	**63**	**77**	**80**	**49**	**38**
Viena:	**35**	**71**	**81**	**18**	**31**

Nr. 342 [1580] 3—3

EDICT.

Laurian Domide Morariu gr. or. din Borgo-Prund, care de trei ani și-a părăsit cu necredinţă pe soţia sa leguită Iftinia Dănilă Nap, gr. or. din Borgo-Suseni, se citează prin aceasta a se presenta în termin de un an și o ḑi dela prima publicare a acestui edict înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral, căci la din contra cererea de divorţ a soţiei sale se va pertracta și decide și în absenţia lui.

Borgo-Bistriţa, 9 Aprile, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei.

Simeon Monda,
protopresbiter.

3550 Számhoz [1589] 1—1

PÁLYÁZAT.

A zombori m. kir. állami főgymnasiumnál betöltendő egy rendes tanári állomásra, melylyel a magyar és német-nyelv és irodalom tanitásának kötelezetsége 1200 forint évi fizetés, 200 frt lakpénz és a szabályszerü ötéves pótlék élvezete van összekötve, pályázat hirdettetik.

Pályázók a vallás és közokt. m. kir. ministeriumboz czimzett kérvényüket, melyben születési évük és helyük, vallásuk, nős vagy nőtlen állapotuk, hadkötelezettségi viszonyuk, végzett tanulmányaik és képesitésük, nyelvismereteik és eddigi szolgálataik okmányokkal igazolandók, alkalmazásban lételők esetén elöljáróságuk utján, különben pedig közvetlenül a szegedi tankerületi kir. főigazgatósághoz f. évi május hó 30-áig küldjék be.

Budapesten, 1887 évi Áprilishó 17-én.

A vallás- ès közoktatásügyi m. kir. ministeriumtól.

Anunţ

către onorata preoţime gr. or.

Subscrisul are onoare a recomanda pe lângă sortimentul de mărfuri diferite și un sortiment de **materii pentru reverenḑi** în preţ dela 30 fl. v. a. — până la 60 fl. v. a. — apoi **brâne vinete** și **roșii** cu preţuri moderate.

[1587] 2—2 **Grigorie Mateiu.**

Medicament

pentru

boala de fungie,

turberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuipurea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; și pentru întrebuinţarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann; WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 2—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 43 Sibiiu, Sâmbătă 25 Aprile (7 Maiu) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 24 Aprile.

In ḑilele trecute am fost luat notiţă despre aceea, că ar fi bine ca şi românii sĕ se misce şi sĕ dea dovadă, că şi ei mai trăesc pe acest pămênt.

Sĕ vedem acum, cum înţeleg fraţii maghiari mişcarea respective acţiunea românilor.

Le-ar plăcea fără îndoială, ca noi românii sĕ ne punem pe terenul legal, dar fără nici o reservă, fără nici o condiţie şi fără de a ne afirma ca români, începênd dela comună până la legislativă.

Conceptul lor despre acţiunea noastră, a românilor, este de tot greşit, şi noi datori suntem, sĕ ne facem reflecsiunile noastre la dorinţele maghiare, ca nu cumva sĕ se creadă, că noi am înţelege întrarea noastră în acţiune aşa, că în comune sĕ alegem notari maghiari, în municipii membri maghiari şi la dietă deputaţi maghiari.

Noi prin întrarea în acţiune am înţeles tot d'auna, ca sĕ ne organisăm şi sĕ căutăm ca prin comune, prin comitate şi la dieta ţĕrei sĕ alegem bărbaţi, cari sĕ-i doară de noi, de neamul nostru, sĕ se promoveze în mod limpede şi resolut causele noastre românesci, ear încât nu am putea alege pretutindenea astfel de români, sĕ concurgem cu votul nostru, ca sĕ se aleagă oameni oneşti, oameni cu principii sănĕtoase, oameni, cari sĕ vadă în cetăţean cetăţean, ear nu numai domni şi slugi.

În chipul acesta am dorí noi ca sĕ întrăm în acţiune şi dacă această acţiune le este binevenită fraţilor maghiari bine, dacă nu, atunci noi cedăm bucuros terenul altora cu alte vederi ca ale noastre. S'ar înşela rĕu fraţii maghiari şi şi românii aceia, cari ar crede, că noi înţelegem acţiunea românească asemenea cu o capitulare a tuturor drepturilor noastre de cetăţeni.

Voim sĕ se scie, că nu suntem mulţumiţi şi nu putem fi mulţumiţi cu amploiaţii, cari nu sciu limba poporului şi aduc hotărîri greşite pe basa tălmăcirilor a vre unui servitoriu neghiob de cancelarie, voim sĕ se scie, că nu ne place cum umblă dl ministru Trefort cu noi, cu scoalele noastre şi cu ajutoriul nostru de stat, destinat pentru preoţimea cea valoroasă şi meritată, şi voim în fine sĕ se scie, că noi nu voim, ca cu rĕsturnarea ordinei sociale sĕ ajungem la drepturile de cetăţeni, ci cu luptă dreaptă în parlamentul ţĕrei de am fi unul ori doi nu este ruşinea noastră, ci a acelora cari ne pun pedeci, ca sĕ nu putem fi mai mulţi alegĕtori după dreptul nostru, după averea noastră şi inteliginţa noastră, ear nu după nascere, un drept, care un popor cavaler cum se ţin ungurii ar trebuí sĕ-l refuse, ca sĕ nu şi atragă odiul celorlalţi cetăţeni asupra lor.

Cetim în ḑiarele maghiare, că deja cercurile cu maiorităţi însemnate românesci sunt designate pentru candidaţi unguri! Cine i-a invitat sĕ le fie deputaţi, cui şi-au spus programele, noi nu scim, destul că la Abrud, Ighiu, Ocna-Sibiiului, Vinţul de jos, Vinţul de sus, etc. deja rolele sunt împărţite şi acum români nu au sĕ facă altceva, decât sĕ meargă la urnă şi sĕ sancţioneze şi preamărească pe cei denumiţi în mod oficios de deputaţi dietali pe 5 ani, ca apoi sĕ le aducă legi contra intereselor lor.

Dintre toate rapoartele câte le cetim, încă nu am vĕḑut pe nici un vice-comite sĕ-şi fi adus aminte, că în Transilvania mai locuesc şi alegĕtori români şi trebue ţinut cont de ei, ci ca şi când lucrul s'ar înţelege de sine a designat candidaţi guvernamentali ori oposiţionali, aceea nu impoartă, numai sĕ fie maghiari, cari cu vederile lor nu pot sĕ represinte pe români nici interesele lor.

Constatăm, că acest rĕu îşi are isvorul seu în decretarea resistinţii passive, ca cel mai rĕu mijloc ales de a lăsa pradă pe alegĕtorii români neorientaţi în mânile organelor dela administraţiune.

Va vení un timp, când vom avea lipsă de popor, şi atunci îl vom afla nedisciplinat, neorientat, ba chiar şi corupt de cei ce-şi fac merite din falsificarea opiniunei publice şi din vênarea de suflete.

Numai atunci vom vedè perderile ce le-am îndurat, numai atunci vom vedè ce luptă gigantică ne va costa până vom întărí rêndurile cele rărite, şi până se vor deda oamenii a vedè sĕ nu fie scoşi din listele electorale, căci acum sciind, că şi aşa nu au sĕ aleagă în cele mai multe locuri alegĕtorii români au fost cu sutele lăsaţi inadins afară, ear naţionaliştii nostri cei patentaţi au închis ochii la aceste manevre făcute cu intenţiune de a ne presenta în ochii lumii ca popor sĕrac, prost şi neîndreptăţit la eserciarea drepturilor de cetăţeni.

Atunci vom judeca mai bine şi posteritatea îşi va da verdictul seu în linisce, însaşi direcţiunea urmărită de noi a fost conform cu dorinţele poporului român şi cu interesele lui bine pricepute.

Revista politică.

Jurnalele parisiene, cari apĕră mult principiile, de cari este condus guvernul actual frances sunt tare îngrijate de o eventuală crisă ministerială în cabinetul din Paris. Ele, lăudând iscusinţa ministrului de esterne, Flourens, căruia i-a succes sĕ descopere un contract d'acum ḑece ani, pe basa căruia regimului german i-a fost posibil ca sĕ elibereze pe Schnaebele, şi astfel incidentul dela Pagny în loc sĕ aducă ceartă între Francia şi Germania, după cum se aştepta, a adus ear linişte, şi prin aceasta s'a întărit foarte mult posiţiunea cabinetului Goblet. Totuşi este un pericol, ce ameninţă tare ministeriul, şi care provine dela ministrul Dauphin, căci din ţinuta acestui bărbat se poate esca o crisă ministerială, în care cas, pacea europeană devine problematică, deoarece după cum se poate observa, e posibil, sĕ se formeze un ministeriu, care sĕ aibă cu totul alte vederi înlăuntru şi în afară, şi care condus de alte principii uşor sĕ poate întêmpla ca actuala stare de lucruri sĕ se schimbe cu totul.

De când cu aresatarea comisariului frances, regimul frances e foarte prevĕḑĕtoriu. După cum se vestesce din Paris, el a adresat o circulară tuturor oficianţilor dela graniţe, ca sĕ fie cu mare precauţiune şi cu multă corectitate sĕ-şi poarte oficiul. Cât pentru afacerea cu Schnaebele, după cum constată „Polit Coresp“ Rusia a observat o absolută reservă şi a arĕtat multe simpatii Franciei pentru ţinuta obiectivă şi liniştită.

Formarea noului ministeriu italian a dat ansă presei oficioase germane d'a ataca necontenit în ḑilele din urmă vederile acestui ministeriu, cu scop de al face sĕ se conformeze ţinutei vechiului ministeriu, şi d'a ţinè strîns la alianţa germano-italiană austriacă. Acum ḑiarele oficioase nu mai vĕd nici un pericol în Crispi, care ocupă portofoliul de esterne a lui Robilant, de oarece acum Crispi nutresce aceleaşi simpatii pentru alianţă. Ce cuprinde în fond aceasta alianţă, nu se scie positiv, de oarece clausele ei sunt cu desĕvêrşire secrete; numai chiar în „Nuova autologia“ scrie un mare diplomat, că Italia n'a întrat în alianţa austro-germană, decât în contra Rusiei.

După o depeşă din Roma ministrul de rĕsboiu italian a înaintat camerei un proiect de lege militar, în care se espune, că în locul celor 12 reg. de art. campestre sĕ se formeze 24 de reg., apoi sĕ se mai formeze 8 compan artilerie de fortăreţe şi de ţĕrmuri şi 9 baterii de munte. Trupele de geniu sĕ se înmulţească cu 12 companii, ear cavaleria încă cu doauă regimente, cari îndată sĕ se şi instrueze; apoi sĕ se înfiinţeze mai multe scoli militare. Ministrul pretinde pentru înarmarea acestora un credit estra-ordinar de 12 mil., şi 2½ milioane pentru procurarea de cai.

În cestiunea bulgară, după cum i-se scrie „Coresp. Polit.“ lucrurile se desvoaltă în ascuns. Proiectele rusesci compuse de o comisiune ministerială rusă se desbat în Constantinopol, asupra desbaterilor însĕ se păstrează cel mai strict secret. Se aşteaptă audienţa ambasadorului Nelidow la sultanul, pentru ca pertractările sĕ urmeze cu mai mare succes. Agentul bulgar Dr. Vulcovi a declarat marelui vizir, că dacă pertractările vor fi nevavorabile Bulgariei, bulgarii vor lua o atitudine hotîrătoare.

După cum anunţă o depeşă din Constantinopol, Poarta la urgarea sa de a primí scire din partea regimului engles asupra evacuării Egiptului, regimul engles i-a rĕspuns prin Sir H. D. Wolff, că trupele englese vor părăsí Egiptul până de acum în cinci ani. Sultanul supĕrat, a ḑis, că această evacuare se trăgănează „ad calendas graecas.“ Până atuncia situaţiunea politică se poate schimba aşa, că Englitera sĕ-şi întărească posiţiunea ei în această ţeară, încât sĕ nu o mai poată silí nime a-şi retrage trupele din Egipt. E zădarnic lucru dar a mai discuta despre neutralisarea Egiptului. Turcia va căuta alte mijloace de a-şi ajunge scopul.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VII-a, ţinută la 18/30 Aprile.

Şedinţa se deschide la 9 oare a. m.

Se cetesce protocolul şedinţei premergĕtoare, şi Se autentică.

Se presentează:

a) rugarea sinodului parochial din Turda, pentru ca realităţile cumpĕrate ca porţiune canonică din fondul „Rudolfin“ sĕ se lase în folosinţa parochului;

b) rugarea protopreşb. Romul Crainic din Dobra, pentru un ajutoriu de 200 fl. pe seama scoalei de acolo.

Se predau comisiunei petiţionare.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei bisericesci.

Raportorul aceleia dep. Petru Truţa, raportează asupra raportului general al consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc, şi fiindcă acest raport este deja distribuit între deputaţii sinodali, propune: ca sĕ se privească de cetit, şi sĕ se primească de basă la desbaterea specială.

Se primesce şi raportul se aclude la protocol.

Întrând în desbaterea specială a raportului comisiunea punct de punct propune: a se lua spre sciinţă pe lângă următoarele observări:

a) ce privesce stirpirea concubinatelor, consistoriul sĕ se însărcineze, ca şi în viitoriu se desvoalte toată energia pentru stirpirea concubinatelor,

b) referitoriu la trecerile religionare sĕ constată, că consistoriul a făcut la timp paşii necesari pentru asigurarea averei bisericesci, şi sĕ însărcinează consistoriul, că şi pe venitoriu în casuri obveniende cu toată energia se facă paşii de lipsă în aceasta privinţă.

c) ce sĕ atinge de ajutoarele din fundaţiunea „Şaguna,“ consistoriul se însărcinează, ca pe venitoriu se supraveghieze, ca conform disposiţiunilor testamentare, suplicile întrate pentru ajutoare sĕ se resoalve şi espedeze cu posibila grăbire.

Toate acestea propuneri se primesc.

Tot comisiunea bisericească prin acelaşi raportor, raportează

a) asupra raportului consistorial, prin care se transpune conclusul congresual referitoriu la înfiinţarea unei academii teologice metropolitane, şi comisiunea propune: Sinodul află de necesariu înfiinţarea unei academii teologice metropolitane, şi spre acest scop consistoriul se însărcinează, ca toate actele referitoare la acest obiect, sĕ se aştearnă congresului pentru mai departe afacere.

Dep. Iosif Puşcariu arĕtând, că deşí idea e salutară, dar între împregiurările actuale nu e realisabilă şi nici nu vede o necesitate imperativă, ce ar reclama jertfe estraordinari, pe când sunt alte lipse cu mult mai inteţitoare de acoperit, pentru aceea dênsul susţine propunerea consistoriului de următoriul cuprins: Deşi ideea de a înfiinţa o academie teologică pentru întreaga metropolie ar fi de mare folos, şi ar contribui la ridicarea prestigiului preoţilor, totuşi la aceea ar trebuí se premeargă o dotaţiune corespunḑĕtoare a preoţilor care până acuma nici pe departe nu s'a ajuns. Afară de aceea modalitatea propusă pentru înfiinţarea unei academii teologice după care archidiecesa ar trebuì se cedeze ansa încercărilor proselitistice, sau din causa purtării necorespundĕtoare a unor organe bisericesci, ce în unele casuri, și cari s'ar putea micșora prin metropoliei seminariul seu, ear archidiecesa pentru cualificarea clerului seu de rênd ar trebuì se trimită pe candidații sei la Arad spre cualificare, — fac din capul locului imposibilă înființarea academii proiectate deocamdată, și nu află nici o necesitate pentru aceasta.

Punêndu-se la vot se primesce aceasta propunere.

b) asupra propunerei dep. R. Crainic referitoare la ținerea têrgurilor în ḑi de sĕrbători etc. (veḑi Nr. 41 Tel. Rom.) comisiunea propune: aceasta propunere se transpune Escel. Sale Dlui archiepiscop și metropolit pentru competentă afacere.

La aceasta cestiune se desvoltă o desbatere interesantă. Mai ântâiu ia cuvêntul propunĕtoriul dep. R. Crainic și arată, că încă la anul 1884 a asternut în calitate de protopresbiter la un oficiu pretorial din comitatul Huniădoarei o recercare în acest obiect, la care abia în anul trecut a primit un respuns, că aceasta afacere s'a transpus vice-comitelui, de unde însĕ până astăḑi n'a primit nici o resoluție; arată casuri concrete, unde oamenii din loc și împrejur, în loc de a merge la biserică preferesc a merge la têrg și prin crișme, și astfel biserica remêne goală, ceea ce numai efect demoralisătoriu poate se aibă; e evident dară, că pentru moralitatea publică aceasta împregiurare e foarte stricăcioasă, pe când dacă têrgurile s'ar ținé în ḑi de lucru nime nu-și ar lăsa lucru, ca se-și peardă timpul pe la têrguri în zădar. Din aceste împregiurări amintite pe scurt ací, ușor se pot deduce consecințele, ce nu pot fi altele decât, o decadință atât materială cât și morală, pentru aceea, recomândă ven. sinod, ca se îi primească propunerea.

Presidiul observă, că aceasta cestiune e de interes general. Dl dep. Crainic s'a provocat numai la împregiurările din ținutul unde se află dsa, pe când tot astfel se întêmplă și în alte părți, și numai sufere îndoi ală, că acest rĕu pretinde o urgentă sanare și crede, că chiar și pentru guvern va fi binevenită o representațiune în aceasta materie, la compunerea unei eventuale legi în aceasta privință, dar tocmai considerând, că cestiunea e de un interes general pentru întreaga biserica noastră, nu află acomodată propunerea comisiunei, cestiunea ar trebuì bine studiată și generalisată totodată.

Dep. Iosif Pușcariu aprețiind vederile Inaltului presidiu propune: a se transpune aceasta propunere consistoriului pe lângă îndrumarea, ca sĕ și adune date din toate părțile archidiecesei și apoi se vină cu raport în aceasta privință la sinoduljdin anul viitoriu.

Dep. S. Dragomir susține, că cestiunea e urgentă și ar trebuí totodată a se reflecta și la împregiurarea, că atât în afaceri iudiciale cât și administrative sĕ se observe și din partea amploiaților de stat sĕrbătorile noastre, căci astăḑi nu se iau în nici o considerare. Pe ḑi de serbători se pun ḑi de pertractări, licitațiuni, și altele, ce conturbă simțul de pietate al creștinului.

Dep. P. Cosma încă le recunoașce toate gravaminele — așa ḑicênd — aduse de antevorbitori de adevĕrate, ba merge mai departe, și constată, că chiar nici legislațiunea țerii nu respectează sĕrbătorile noastre. Aduce casuri concrete, și încât 'și aduce aminte un proiect de lege de mare interes pentru noi, — proiectul pentru introducerea limbei maghiare în scoalele poporale — s'a desbătut chiar a doua ḑi de Pasci, la care a fost necesitați se iee parte și archiereii nostri. Acțiunile judecătoresci ce se pun pe ḑi de sĕrbătoare se pot atăca cu esceptiuni de nulitate numai cele puse pe vre-o sĕrbătoare rom. catolică; dar afară de acestea împregiurări mai sunt și altele, ce toate demustră o desconsiderare totală a religiunei noastre, pentru aceea dênsul e de părere și propune: că aceasta cestiune sĕ se generaliseze la toate punctele prin cari se agravează biserica noastră.

Dep. T. Herman află de suficiente datele amintite aici și e evident, că cestiunea privesce pe întreaga biserica noastră, pentru aceea face propunerea: ca aceasta cestiune sĕ se înainteze deadreptul la congres.

Dep. R. Patița află de prisos, a se mai amêna regularea acestei afaceri prin transpuneri încoace și încolo, noi avem se ne îngrijim numai de interesele bisericei noastre din archidiecesă, și nu va fi unul dintre noi, care se nu recunoască, că starea lucrului e așa după cum s'a accentuat aici, și ori ce date sunt de prisos, pentru aceea propune: consistoriul archidiecesan se îndrumă ca în numele sinodului archidiecesan se facă pași de lipsă la locurile competente, pentru respectarea Duminecilor și sĕrbătorilor

Punêndu-se toate propunerile una câte una la. vot, se primesce propunerea dep. R. Patița.

În fine, tot comisiunea bisericească prin raportorul seu P. Truța, din considerare, că în biserica noastră în timpurile mai recente s'a ivit în unele casuri decădință morală între credincioșii bisericei noastre și comisiunea atribue acest fenomen trist propagandei altor confesiuni, cari cu corupțiuni ba nale se încearcă a întoarce pe credincioși nostri dela legea străbună, dar în mare parte o atribue la unii din preoții nostri de credință slabă, ce numai prin îmbunătățirea stărei materiali și pe lângă acestea disciplinarea preoțimei precum și prin visitațiunile canonice cât de dese, precum și prin precisarea incompatibilității ocupațiunei preoțimei noastre s'ar putea delătura, din acest incident comisiunea propune:

Sinodul află de lipsă a atrage atențiunea Escel. Sale Dlui archiepiscop și metropolit asupra acestor împrejurări și-'l roagă, sĕ nisuească după buna-i înțelepciune, a afla mijloacele și a dispune, ca acest rĕu sĕ se delăture, sĕ se susțină auctoritatea, demnitatea bisericei noastre în genere buna credință și neclătita alipire către biserică a credincioșilor nostri, în specie, ca fie-care creștin de confesiunea noastră cu frica lui Dḑeu și cu dragoste sĕ se apropie către sânta noastră maică biserică.

Dep. Dr. Ilarion Pușcariu ar fi așteptat dela comisiune, ca veḑêndu-se îndemnată a vení cu o astfel de propunere, sĕ-și fi luat o basă mai sigură. Incât pentru causele stricăcioase, ce vin din afară recunoasce și dênsul aceste împregiurări sinistre, dar încât privesce scăderile, ce se atribue preoțimei preste tot, nu numai că nu consimte cu părerile comisiunei, dar afirmă cu toată siguritatea, că clerul nostru în privința morală stă cu o mulțime de percente mai bune ca mai nainte. Ce privesce dotațiunea preoțimei, apoi aceasta întradevĕr, că nu numai că nu e corespunḑĕtoare, dar în cele mai multe casuri se poate priví, ca o adevĕrată jertfă a servi pentru o dotațiune atât de slabă. Cu toate acestea nu poate consimțí cu propunerea comisiunei, sunt ele remedii mai domestice pentru sanarea rĕului, și nu e de lipsă ca fără motive grave sĕ aruncâm în largul lumei, o umbră atât de tristă asupra preoțimei noastre, pentru aceea face propunerea: a se trece la ordinea ḑilei preste propunerea comisiunei.

Presidiul observă, că nici dênsul nu poate consimțí cu motivarea comisiunei, deși cu durere trebue se constate, că în timpul din urmă se face us din partea clerului de o prea mare libertate în mai multe, privințe, și aceasta nu numai din partea clerului mai inferior, ci chiar și din partea clerului mai inteligent; cu toate aceste însĕ verdictul din propunere este prea esagerat.

Dep. Ioan Popea, află causa decădinții moralității în împregiurarea, că se țin prea puține predici din partea preoților, pentru aceea dênsul e de părere, că sĕ se pună mai mare pond pe ținerea predicilor în biserică.

Dep. P. Cosma, observă antevorbitoriului, că nu se poate trage la îndoială, că predicile n'ar avea influință asupra religiosității și moralității, nu trebue perdut însĕ din vedere, că în biserica noastră cel mai mare pond se pune pe rit, care efeptuit cu evlavia recerută întradevĕr, că și produce cel mai bun efect asupra creștinilor. Predicile se pot aplica cu succesul dorit numai la anumite ocasiuni, d. e. la înmormêntări, botez, cununii și alte funcțiuni bisericesci. La alte confesiuni, scim, că aproape întreg servițiul Dḑeesc constă numai din predică, și dispun tot odată și de un cler mai binecualificat, dar cu toate acestea nu se poate susține, că în privința religiosității ar sta mai bine decât noi, ba poate că în privința concubinatelor cu ḑeci de percente stau mai rĕu. Vorbitoriul află causa rĕului în curentul materialistic și ateistic de astăḑi, și în indolența statului față de moralitatea publică. Ce pond pune statul pe religiune se vede și de acolo, că în planul de învĕțămênt este luată religiunea numai ca studiu estraordinariu, va sĕ ḑică, cine vrea învață religiunea, cine nu vre nu o învață. O altă împregiurare ce contribue mult la decădința morală este și sistemul militar de astăḑi, ce împedecă încheerea căsătoriilor până la un anumit timp. Dar dintre toate împregiurările mai demoralisătoriu e curentul proselitistic de astăḑi, ce se spriginesce în mod indirect și de organele statului chiar, ear unele biserici dau așa ḑicênd premii pentru vênarea de credincioși; esistă fundațiuni și reuniuni cu acest anumit scop, pe când biserica noastră nici când n'a făcut proselitism, și astfel în aceste împrejurări zace rĕul, dar nu în popor sau în preoțimea noastră, pentru aceea vorbitoriul propune: ca sinodul sĕ-și esprime regretul față de confesiunea, care vênează după proseliți corumpênd poporul cu bani și alte mijloace neiertate, ear unde organele noastre bisericesci poartă vina, acelea sĕ se disciplineze.

Dep. Ioan cav. de Pușcariu delcară, că în ceea ce privesce idea ca atare este de acord întru toate cu comisiunea, dar în privința formei recomandă următoarea motivare și stilisare a propunerei: din îngrijire că credincioșii bisericei noastre se nu decadă în privința religiosității și moralității sale din visitațiuni canonice mai dese, prin disciplinarea celor culpabili și prin îmbunătățirea stărei materiali a preoților propune:

Sinodul archidiecesan atrage atențiunea Escel. Sale Domnului archiepiscop și metropolit asupra acestor împregiurări, cu rugarea ca sĕ dispună cele posibile pentru prevenirea și vindecarea acestor aparițiuni stricăcioase.

Presidiul încă declară, că consimte atât cu motivarea cât și cu propunerea dlui dep. I. cav. Pușcariu, și ar ruga și pe Onorata comisiune sĕ și acomodeze atât motivarea cât și propunerea conform acestei propuneri. Observă totodată dlui dep. P. Cosma, că este în contra esprimărei de regret față de confesiunile, ce fac proseletism, pentru că este sciut, că aceste confesiuni nici n'au altă chemare, decât a face propagandă pentru convertirea altor credincioși la confesiunea lor; acesta este un lucru cunoscut din vechime, ear nu o aparițiune nouĕ, care se avem a o întimpina cu regrete numai acum.

Revocându-și dep. Dr. I. Pușcariu propunerea, la cererea președintelui comisiunei bisericesci se suspinde pe câteva minute ședința pentru de a se consulta asupra modificărei propunerei făcute de comisiunea bisericească.

Se primesce.

După deschiderea ședinții raportorul substitut, deputatul Gerasim Candrea declară în numele comisiunei, că comisiunea este învoită a primí de a sa atât motivarea cât și propunerea făcută de dl dep. I. cav. de Pușcariu, ceea ce punêndu-se la vot se primesce cu unanimitate. (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 12/24 Aprilie, 1887.*) Domnule Redactor! Sunt vesel, căci mi se oferă ocasiune a ve comunica câte o nouă mișcare mai însemnată din activitatea neobosită a unora dintre cele mai vigoroase corporațiuni naționale de aici din Brașov. Esistă aici o societate de lectură a sodalilor români, carea este eflucsul cunoscutei „Asociațiuni pentru spriginirea învĕțăceilor și meseriașilor români“ opere ale stimatului d. paroch și catechet Bartolomeiu Baiulescu. „Societatea de lectură a sodalilor români“ din timp în timp concertează și amusează în modul cel mai satisfăcĕtor și demn de toată lauda atât pe societatea înaltă, cât și pe popor. Lucrările culturale, cu cari se îndeletnicesc ḑilnic zeloșii nostri sodali le presintă publicului în formă de producțiuni, cari devin din ce în ce tot mai atrăgătoare și mai bine cercetate. O producțiune de felul acesta a avut loc Luni în 6 Aprilie a. c. a doua ḑi de Pasci în sala hotelului Nr. 1, cu următorul program:

1. „Potpouri românesci“ musică.
2. „Luntrașul“ de Chipec, corul sodalilor.
3 „Furnicile, albinele și muscele“ poesie de Gr. Grandea, declamată de dl V. Brailiță.
4. „Eată ḑiua“ imn compus de W. Humpel, corul sodalilor.
5. „Hora Transilvaniei“ de Kraus, musică.
6. „Crisa de bani“, comedie într'un act de D. G. Georgian, jucată de membrii societății.
7. „Cântecul Martei“ de Leoban, musică.
8. „Întoarcerea rêndunelei“, poesie de I. Nenițescu, musica de I. Mureșan, corul sodalilor.
9. „Valurile Dunării“ vals de Ivanoviciu, musică,

Corurile sodalilor au fost foarte bine esecutate; ceea ce dovedesce un interes și un zel neobosit din partea sodalilor, deșì posed cunoscințe musicale numai rudimentare, totuși pot ajunge la o frumoasă abilitate și precisiune în cântare. Cântările au fost conduse cu bun succes de dl Nagy. Declamațiunea încă a fost bine esecutată.

Piesa teatrală a fost jucată cu toată precisiunea: ceea ce servesce de laudă conducĕtorului moral al aceleia. Atât sodalii, cari au jucat ca dame cât și cei ce au avut rolul bărbaților și ai amorezilor precum și fata de casă: Floarea și au jucatu rolurile lor cu toată siguranța și cunoscința de lucru; aceasta a potențat în mare mĕsură interesul, prin care a fost ținut publicul privitor în încordare continuă până la fine. Diletanții au fost rechemați pe scenă prin aplausele nesfîrșite ale publicului. Piesele musicale au fost esecutate cu cel mai bun succes de trupa dlui Ion Sibian, numit și Gălușcă. Toate piesele d-sale au fost aplaudate cu multă afecțiune, multe au trebuit sĕ se repeteze, ba o horă a fost repețită și a treia oară.

După producțiune a urmat dans până după 5 oare dimineața. Petrecerea se caracterisează printr'o afecțiune foarte intimă între participanții de toate categoriile.

E caracteristic și vrednic de toată considerarea spiritul, ce domnesce în întreg organismul corporațiunei meseriașilor nostri de aici, împreună cu toate instituțiile ei laterale. Urmele progresului ei sunt așa de pronunțate și îmbucurătoare, încât nu poți rĕmâné nesimțitoriu față de aprețierile, ce i se cuvin.

---

*) Din lipsă de spațiu întârḑiată. Red.

Până în anul trecut „Asociaţiunea pentru sprijinirea învĕţăceilor şi meseriaşilor români“ a avut de a se lupta cu fel de fel de greutăţi; cu impedimentele opuse la întărirea statutelor, cu slaba sprijinire din partea publicului român, cu lipsa de mijloace, etc. etc. — si cu toate acestea a făcut progrese foarte îmbucurătoare, fără de cari această instituţie nici că ar fi avut vre o valoare.

Această valoare a devenit însĕ cu atât mai mare pentru poporul nostru, cu cât este constatat, că asociaţiunea a îndeplinit cu cea mai ageră prevedere problemele cele mai vitale pentru recerinţele noastre naţionale: S'au rĕspândit cu paşi repeḑi meseriile între popor chiar pe lângă cele mai mari jertfe; s'a cultivat gustul poporului pentru îmbrăţişarea meseriilor prin diferite mijloace foarte plausibile; pentru cei ce au îmbrăţişat deja meseriile s'a îngrijit, ca sĕ-şi câştige chemare pentru acestea şi — ceea ce dovedesce o precauţiune şi mai mare, este, că — între actualele tentaţiuni politice naţionale — s'a purtat grijă pentru păstrarea, ba chiar promovarea simţului naţional între meseriaşii nostri; spre acest scop s'a întemeiat societatea de lectură a sodalilor români, a căror activitate culturală naţională ne procură anumite ocasiuni de o bucurie adevĕrat însufleţitoare, precum a fost cea memorată mai sus; tot spre scopul acesta s'a lucrat cu cea mai mare energie pentru înfiinţarea unei foi periodice „Meseriaşul român,“ un organ, care împlinesce o chemare nepreţuită în direcţiunea aceasta. În sfârşit ce poate fi mai folositoriu din punct de vedere naţional-economic ca banca de păstrare şi de împrumuturi „Meseriaşul român“ întrată în activitate în anul de faţă? Afară de aceste lucrări de mare preţ naţional, câştigate cu multă sudoare pe lângă muncă continuă, s'a mai lucrat încă şi pentru formarea unui fond spre asigurarea viitorului. Acest scop încă s'a atins în parte, căci s'a încipirat cu multă trudă şi osteneală un mic fond de vr'o 4 mii de fl. Nisce oameni nobili însĕ, cari urmărind cu mare atenţiune toţi paşii acestei corporiţiuni cu înalte probleme, şi convingându-se despre voinţa neclintită, despre zelul şi opintile neobositoare de a înaintă cât mai repede o causă arḑĕtoare şi sfântă naţională, fără de a se putea ajuta cu mijloace materiale suficiente, oameni cu înalte şi nobile simţeminte naţionale — ḑic, au făcut o mare jertfă pentru înlesnirea promovării unor interese atât de vitale ca cele urmărite de memorata asociaţiune. Frumoasa sumă de 50 de mii de franci, a câscigat nobililor donatori DD. Mihail şi Elisa Stroescu un nume neperitoriu şi vrednic de toată veneraţiunea.

Frumoase resultate acestea între împregiurări atât de maştere, precum avem noi! Şi tocmai acesta este unul dintre cele mai puternice momente, cari înalţă meritul urḑitorilor unor astfel de fapte, cari le putem numĕra cu drept cuvênt între producţiunile epocale.

Mult, foarte mult îi datorim deci bărbatului, prin a cărui energie s'au efectuit toate acestea! Venerabilul nostru paroch şi catechet păr. Bartolomeiu Baiulescu nu a putut face fapte mai înalte pentru poporul nostru, decât prin înfiinţarea şi conducerea asociaţiunei din cestiune. Câtă trudă şi osteneală îl va fi costat însĕ din anul 1869 până astăḑi, până sĕ vadă adecă resultatele, la care a ajuns acum, numai d-sa va fi sciind şi Dumneḑeu. D-sa s'a făcut un adevĕrat apostol în serviţiile naţiunei pe terenul meseriilor, mulţămindu-se — curat — numai cu mângăierea de a-şi vedé prospectele şi stăruinţele încoronate cu succes atât de strălucit. Dee-i Dumneḑeu încă lungă viaţă cu deplină vigoare, pentru de a aduce cu atât mai multe serviţii mult cercatei noastre naţiuni. *Nn.*

Nr. 2231 bis. 1887.

Preavenerabil sinod archidiecesan!

Consistoriul archidiecesan ca senat bisericesc are onoare a espune momentele mai însemnate ale activităţii sale în decursul anului 1886 în următoriul

Raport general.

I. Numĕrul şedinţelor, ce a ţinut senatul bisericesc în decursul anului espirat 1886, a fost preste tot de 52, şi anume: ordinare 37, estraordinare 15, ear numĕrul esibitelor, întrate în resortul acestui senat, a fost preste tot de . . . . 2008 piese.

Din acestea s'au resolvit partea cea mai mare în şedinţă, în parte şi pe cale presidială 1987 piese,
rĕmânênd astfel neresolvite la 31 Dec. 1886 . 157 piese,
ear la 31 Martiu 1887 erau încă neresolvite . 21 piese,
cu totul dar . 2008 piese.

Consemnarea pieselor neresolvite şi restante, conform însărcinării sinodale dela 22 Aprile 1886. Nr. 61, se alătură aici sub litera A).

Referata o au purtat, cu puţină escepţiune, referenţii ordinari ai senatului Zacharia Boiu şi Nicolau Cristea, precum se va arĕta mai deaproape în raportul general din partea consistoriului plenar. *)

II. Conscripţiunea anuală a clerului şi a poporului archidiecesan pe anul 1886, rangiată după protopresbiterate, se alătură sub B), observându-se, că datele din protopresbiteratul Murĕş Oşorheiului, din causa adâncilor bĕtrâneţe ale protopresbiterului respectiv, sunt foarte defectuoase, şi nici după mai multe ursorii, date destul de timpuriu, nu s'au putut completa; s'au luat însĕ mĕsurile de lipsă pentru posibila înlăturare a scăderilor pe venitoriu.

După conspectul provocat clerul archidiecesan constă astăḑi, cu un archiepiscop şi metropolit în frunte,

a) în centru:

din archimandrit şi vicariu archiepiscopesc	1
archimandrit şi asesor consistorial	1
protosincel	1
asesori consistoriali protopresbiteri	3
director şi profesor seminarial, protopresbiter	1
profesor seminarial protopresbiter	1
profesori seminariali presbiteri	2
archivariu consistorial presbiter	1
espeditor „ „	1
profesor seminarial protodiacon	1
cancelist consistorial diacon	1
la olaltă	15

b) în afară:

protopresbiteri actuali, totdeodată şi parochi	32
protopresbiteri fără parochii	3
protopresbiteri emeritaţi	2
administratori protopresbiterali (şi 1 protopresbiter ca adminis. protopopesc.)	3
parochi	863
administratori parochiali (fără parochii proprie)	26
capelani	68
diaconi	2
la olaltă	999

Prin urmare dar clerul archidiecesan este representat prin 1014 persoane, adecă cu 29 mai puţine decât la anul 1885.

Numĕrul sufletelor în archidiecesă este peste tot de 693,881, ceeace faţă cu anul 1885 ar arĕta un crescămênt de 5346 suflete, adecă în percente 0.77, — un numĕr destul de nefavorabil, neajungênd adecă crescămêntul nici la 1%.

Din cele 37 protopresbiterate ale archidiecesei se arată decrescămênt natural, adecă mai mulţi morţi, decât născuţi în protopresbiteratele Haţegului şi Orĕştiei,

colo născuţi 1333, morţi 1444,
şi aici „ 822, „ 832;

ear în protopresbiteratul Devei numĕrul născuţilor cu 695 este aproape ajuns de numĕrul morţilor cu 689. Causa acestei aparinţe nefavorabile sunt partea cea mai mare boalele epidemice, cari au grassat între copii cu deosebire în părţile acelea, precum în anul trecut am avut sĕ înregistrăm o aparinţă analoagă în munţii apuseni. În toate celelalte protopresbiterate poporaţiunea se arată în crescere; mai însemnată este aceea — presupunênd firesce pretutindeni esactitatea datelor aşternute din protopresbiterate — în tractu-rile: Branului, Sebeşului, Sibiiului, Treiscaunelor şi Ungu-raşului, unde numĕrul născuţilor întrece pe al morţilor cu $^1/_3$, ba până aproape jumĕtate (la Bran morţi 452, născuţi 805.)

Comparând numĕrul preoţilor cu al poporaţiunei preste tot, resultă că tot la 685—686 suflete se vine un preot, — poporaţiune, carea, pecum atestă conspectul anilor precedeţi, puţin variaḑă din an în an.

III. Din numĕrul total al preoţilor de 1012 au reposat sub durata anului 1886 preste tot 24, cu 4 mai mulţi decât în anul 1885; s'au chirotonit, şi anume clerici absoluţi cu cualificaţiune normală prevĕḑută în regulamentul seminarial 23, ear clerici estraordinari, cu cualificaţiune inferioară de cea normală 9. Conspectul tuturor celor chirotoniţi în decursul anului 1886 urmează sub C.)

IV. Parochii vacante au remas la finea anului 1885 92; în decursul anului 1886 au mai venit în vacanţă 20, din parochiile vacante s'au întregit în decursul anului 1886 pe cale concursuală 26, aşa încât la 31 Decembre 1886 mai remaserĕ în vacanţă 86 parochii.

Consemnarea parochiilor vacante se alătură raportului present sub litera D).

La intregirea parochiilor se încearcă pretutindeni, dar cu deosebire unde dotaţiunea nu ajunge nici la cea de classa a III., îmbunătăţirea venitului preoţesc; însĕ fiind timpurile grele şi poporul sĕrac, dar parte mare şi sedus, fie de oameni interesaţi din sînul bisericei, dar cu deosebire de alţii, cari stau afară de biserica noastră, preste tot cu puţin succes. De aici provine, că concurenţi cu cualificaţiunea prescrisă nu se înduplecă a ocupa atari posturi, cari nu le garantează subsistinţa; şi urmarea e, că se face loc pentru concurenţi cu cualificaţiune mai puţină, cari sau fiind născuţi şi domiciliaţi în respectivele comune şi avênd acolo lăţite conecsiuni familiare, sau fiind altmintrea cunoscuţi poporului, sunt propuşi şi recomandaţi consistoriului ca candidaţi estraordinari. Astfeliu consistoriul a fost necesitat de împregiurări, a întregí şi în decursul anului espirat mai multe parochii cu atari indiviḑi mai puţin cualificaţi, pe cari apoi în cursuri estraordinare mai scurte s'a silit a-i înzestra barem cu cunoscinţele elementare, indispensabile pentru îmbrăcarea tagmei preoţesci şi purtarea oficiului parochial. Împregiurarea aceasta a fost adeseori obiectul serioasei îngrijiri a autorităţii bisericesci, şi sperăm, că fiind ea predată spre studiare unei comisiuni consistoriale, în anul următoriu vom putea vení înaintea Preavenerabilului sinod cu o propunere motivată pentru înlăturarea acestui neajuns.

V. Cât pentru seminariul archidiecesan, secţiunea teologică, — căci despre cea pedagogică tractează raportul senatului scolariu, — instrucţiunea se predă de un profesor diriginte, doi profesori ordinari şi doi estraordinari. Cursul instrucţiunei, precum se scie, este de trei ani. Numĕrul elevilor în anul scolariu 1885/6 a fost cel următoriu:

în cursul III.	20
„ „ II.	28
„ „ I.	32
cu totul	80

adecă cu 10 mai puţini, decum prescrie regulamentul seminarial, dar cu 11 mai mulţi, decât în anul scolariu precedent. Toţi elevii au fost internisti, solvind drept intertenţiune modesta tacsă de 60 fl., acoperindu-se restul din dotaţiunea dela stat şi din fondurile archidiecesane, şi anume din fondul seminarial.

Dintre cei 80 clerici au fost absolvenţi de gimnasiu (maturisaţi) 23, cu 8 clase gimnasiale, dar fără maturitate, 10, ear restul cu 7—6 clase gimnasiale parte şi absolvenţi de pedagogie.

Programul seminarial s'a edat şi pe anul 1885/6; acela, ca o dovadă despre progresul acestui institut al archidiecesei noastre, se alătură aici sub E.) (Va urma.)

---

*) Publicat în Nr. 40 „Tel. Rom.“ Red.

Varietăţi.

* (Încheerea sinodului.) Sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan din anul curent, s'a încheat Marţi după ameaḑi.

* (Conferinţă.) O mulţime de români de clasa inteligentă vĕḑurăm mişcându-se prin Sibiiu, carii s'au adunat din diferite părţi ale ţĕrii, pentru a participa la conferinţa partidului „naţional“ român, ce se va ţine aici astăḑi şi mâne.

* (Denumiri.) Maj. Sa împĕratul a denumit în luna lui Maiu de majori la infanterie pe căpitanul de cl. I din reg. 51 A. Drăgan la reg. inf. 32; ca căpitani de classa II, pe supra locotenenţii: Andreiu Hangău dela reg. 63 de inf; Ioan Humiţia la inst. georgr. militar; George Boldea la 64; Stefan Muic dela al 62-lea la 66; Chiriac Bacilla la 50; Vasiliu Literat la 2; Nicolau Dragomir la 64; George Popovici la 62; Luca Sniaric la 51 reg.; ca supra locotenenţi, pe locotenenţii: Ioan Timar, la 62; Eugen Roşca la 31; Marcu de Barcia la 64; Dionisiu Florian la 50; Sabin Hodoşu la 50; ca locotenenţi pe sub locot.: Mihail Cioban la 2; la trupele de vênători ca căpitani de II cl. pe: Ioan Poplăcean la 28 bat. ven. de câmp, ca supra locotent la artilerie pe locot.: Ioan Muica Nr 12; ca oficiant de classa III în oficiul de controlă mil. pe: Martin Nocoliciu. — Au fost transferaţi: cap. de cl. I. Pavel Petriceviciu la reg. 6 inf; Florian Domide la 63; supraloc. Ioan Ionaş la 2; ca loct. în reg. Moise Savu la 31: Iosif Pică sub intend. mil. ca şef la 9 div. de inf.

La honveḑi au fost înaintaţi de cap. cl. II supralocot.: Moise Andreiu la 24 sem. brig.; la supralocot. Ioan Pusan 21; Ioan Szigethi; de loct. George Horvath.

* Regina României înainte de a părăsí Mehadia a trimis împĕrătesei şi reginei noastre doauĕ poesii compuse de dênsa, una dedicată împĕrătesei, ear în a doua Inalta autoară cântă frumseţele naturali ale scaldei. Împĕrăteasa mulţumì îndată în persoană Reginei, îmbrăţoşă de mai multe ori pe Autoara şi i-a predat o cunună de flori de pădure, culese cu propria sa mână.

* Manevrele în Ardeal. Manevrele corpului de armată ce se vor face în anul acesta cu trupele corp. al 7 (Timişoară) şi al 12 (Sibiiu), la cari vor lua parte şi bat. de honveḑi ale corp. 2 (Segedin) şi 6 (Cluş) se vor ţiné pe valea-mureşului în Sud-Vestul Transilvaniei. Aici va sosí regele şi oaspeţii armatelor streine. Cuartirul regal va sosí prin Arad la Deva şi se va staţiona în Orĕştie, Huniădoara şi Haţeg. De aici va pleca împĕratul la eserciţiile cele mari ale cavaleriei la Canitza.

* Foc îngrozitoriu, a nimicit în 1 Maiu comuna Ciugud, de lângă Alba-Iulia. Înfricoşatul incendiu a ţinut mai bine de 8 oare şi a distrus întreg satul afară de biserică şi vr'o şepte familii din apropierea bisericei; afară de case, şuri, şopuri, pomi au ars o mulţime de rîmători de galiţe şi vite. Paguba e enormă.

Celor mulţumiţi datoresc ele lăţirea lor şi tot mai tare se sporesce numĕrul acelora, cari bucuros dau atestat, că pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt e leacul cel mai bun şi mai eftin. Se capĕtă o cutie cu 70 cr. în farmacii. Se atrage atenţiunea asupra crucei albe în pământ roşu, cu iscălitura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 4 Maiu 1887.

Brünn: 15 53 48 36 66

Nr. 127 [1583] 3—3

CONCURS.

La scoalele medii rom. gr. or. din Braşov este de ocupat dela 1-ma Septemvre anul scolar 1887/8 un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete.

Cu acest post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducĕtoriu al corului Bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov.

Pentru ocuparea acestui post se escrie concurs cu termin până la 20 Maiu (1 Iuniu) 1887.

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforia scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiunea gr. orientală;

b) că au purtare morală şi politică bună;

c) că sunt sănĕtoşi;

d) sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vreun conservator de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice din musica vocală şi instrumentală.

Emolumentele sunt:

Pentru postul de profesor de musica vocală la scoale, salariu anual de 500 fl. v. a. şi pentru postul de instruitoriu şi conducătoriu al corului bisericesc salariu anual de 600 fl. v. a. şi 50 fl. pentru Note.

În fine au sĕ dechiare toţi concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi dispositiunilor în vigoare presente şi viitoare a le institutului nostru, precum şi instrucţiunei relative la postul de conducătoriu al corului bisericesc.

Braşov, 8 Aprile, 1887.

Eforia scoalelor centrale române ort. rĕsăritene Braşov.

N. Strevoiu,
v. preş.

Nr. 390 [1581] 3—3

EDICT.

Maria Ioan Stoica gr. or din Mohu, carea de 5 ani şi-a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, Ioan Nascu asemenea gr. or. din Mohu, prin aceasta se citează a se înfăţişa înaintea subsemnatului în termin de 6 luni dela prima pubicare a acestui edict, căci la din contră cererea de divorţ a bărbatului se va pertracta şi decide din motivul pribegirei femeei aici curentate.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului, ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 17 Faur, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 5274/1887. [1586] 2—3
v. c.

Publicaţiune.

În sensul §-lui 191 din legea despre dreptul de apă (art. XXIII: 1885) provoc **pe toţi acei proprietari de construcţiuni de apă şi de drepturi de folosiri de apă esistente în teritoriul comitatului Sibiiu,** cari la publicaţiunea din 30 Novembre 1886, Nr. 8765, până la finea lui Martie 1887 nu şi au insinuat concesiunile privitoare la drepturile lor respective dovedile despre folosirea de 20 ani neconturbată, ca **în termin de 6 luni, adecă până inclusive în 26 Octomvrie 1887** sĕ suplice pentru concesiuue, căci la din contră drepturile lor se vor privi de sterse şi despre construcţiunile lor va dispune autoritatea.

Se observă, că suplicile pentru câştigarea concesiunilor şi celelalte scripte sunt în sensul §-lui 191 al. 2 din legea despre dreptul de apă **scutite** de timbru şi competinţă

Îndatorirea de a suplica pentru concesiune se estinde asupra proprietarilor tuturor construcţiunilor de apă supuse concesionării; deci asupra întreprinderilor de irigore, de dreuare, de apĕrare în contra imendărilor, de industrie; mai departe asupra apaductelor publice şi private, asupra canalurilor publice şi private, asupra stavilelor (gaturilor) de apĕrare şi asupra jilipelor

Sibiiu, 26 Aprile, 1887.

Vice-comitele comitatului Sibiiu.

Gustav Thalmann.

Medicament
pentru
boala de fungie,
turberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 3—50

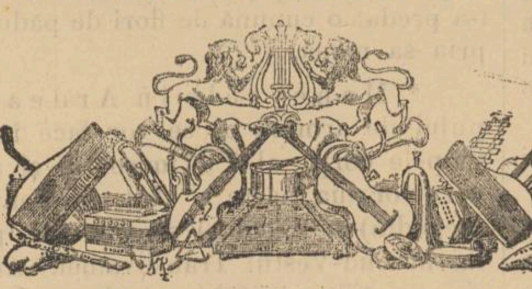

Sternberg Armin
Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.
Fabricaţiune şi mare magazin de
instrumente cordale, pentru batere şi suflare,
numai de cualitate escelentă.

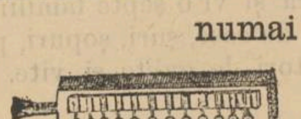

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 3-20

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuositâţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

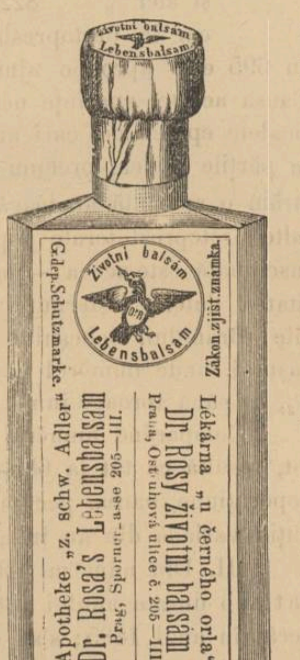

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în Praga, cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând ateuţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

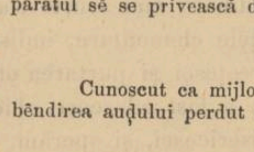

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (in 9 limbi) şi e provĕdută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de aud.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea audului gren şi dobêndirea audului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 8—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 44 Sibiiu, Marți 28 Aprile (10 Maiu) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 27 Aprile.

După cum am anunțat în numĕrul din urmă al ḑiariului nostru, sesiunea sinodală din anul acesta s'a încheeat Marți după ameaḑi.

Suntem datori sĕ facem o reprivire asupra activității sinodului nostru archidiecesan din anul acesta, și aceasta, pentru a putea constata, că cu ajutoriul lui Dumneḑeu am ajuns a ne potea ințelege între noi, putem cuprinde cu minte mai clară adevĕratele interese ale bisericei noastre, și scim sĕ fim una, sĕ punem umĕrul pentru a delătura bolovanii, pe cari vijelia timpurilor trecute, și o preocupațiune dușmănoasă i-a pus în calea desvoltărei constituționalismului în biserica noastră.

Constatăm cu deosebită plăcere, că puțin este numĕrul acelora, cari pentru a-și putea satisface pasiunilor personale, parte au instigat pe oamenii neorientați în situațiune, parte ei înșiși au căutat, sĕ revoace frecările din trecut, cari au causat atâta stricăciune bisericei noastre. Este puțin numĕrul acestor oameni în sînul sinodului nostru archidiecesan, și sperăm, că va ajuta Dumneḑeu, de vom ajunge sĕ-i vedem și pe acesti puțini pĕtrunși de adevĕrul: că biserica noastră între nefastele împregiurări din statul nostru, numai pe basă constituțională se poate susținé, îi vom vedé pĕtrunși de convingerea, că teren de lucru cu toții avem în abundanță, pĕtrunși de convingerea, că numai lucrănd în bună ințelegere, putem face progresele, la cari poporul nostru credincios cu drept cuvênt se așteaptă.

Și speranța aceasta a noastră se pare a fi întemeiată. De 14 ani în biserica noastră n'a mai domnit pacea, iubirea și reciproca încredere, dela care e condiționată înflorirea ei.

Și am fost condamnați a vedé suspiționdu-se oamenii între sine, vorbindu-se de rĕu, aruncându-și cuvinte de hulă, la auḑul cărora trebuia sĕ ne sângere inima.

În timpul din urmă cu iubire ne am apropiat de archiereul nostru și el cu bucurie ne-a îmbrățișat. Dovadă a fost și sinodul din anul acesta, care la purtarea necuviincioasă a unui deputat, 'și a esprimat părerea de rĕu pentru tendențele, cărora servesce acela, de a strica armonia în lucrările noastre.

Publicul nostru va cetí rapoartele speciale ale consistoriului archidiecesan despre mersul afacerilor în general, despre afacerile bisericesci, scolare și epitropesci, și va constata împreună cu noi, că progresăm după cât numai ne permit împregiurările, că consistoriul archidiecesan caută a asigura esistența preoților și a învĕțătorilor ca a unora dela a căror ulterioară activitate atêrnă consolidarea bisericei în mare parte, și ținerea poporului în alipire cătră instituțiunile bisericesci.

Un lucru s'a accentuat în sesiunea sinodală din anul acesta cu mai mare aplomb ca în sesiunile din anii trecuți, și noi nu putem sĕ nu reflectăm la această împregiurare.

Din esperințele proprii precum și din informațiunile primite dela singuraticii membri ai consistoriului archidiecesan, sinodul s'a convins despre dimensiunea cea mare a proselitismului religios, și despre tristele urmări legate de licitațiunea minuendo a sufletelor românilor din nefericita noastră patrie. Sinodul îngrigiat de relele urmări ale proselitismului religios, a rugat pe archiereul bisericei noastre, sĕ caute remedii contra rĕului.

Archidiecesa noastră e chemată a serví ca model dieceselor surori în toate direcțiunile. Și noi cu satisfacție trebue sĕ constatăm, că precând în diecesele sorori sesiunea sinodală se termină în două trei ḑile, la noi sinodul 'și esercieazá dreptul de controlă ca oare-care scrupulositate. Cu ajutoriul lui Dumneḑeu dăm înainte!

Revista politică.

Foile din capitala Ungariei ne aduc scirea, că ministrul president Tisza a împĕrtășit partidei liberale, că el, constrîns de unile împregiurări, e aplicat a renunța la pertractarea în sesiunea aceasta a proiectului de lege cu privire la pedepsirea abusurilor de alegeri. El regretă în adevĕr, că acest proiect nu poate devení lege, căci numai astfel s'ar putea pune stavilă abusurilor la alegeri. Alegerile pentru periodul nou de 5 ani se vor efectuí încă înaintea secerișului și dênsul e învoit ca acest proiect sĕ nu se mai desbată în acest parlament, dacă și oposițiunea ar esprima tot aceste vederi.

În urma acestor declarări a ministrului-president cu greu se vor mai putea aduce în îndeplinire alte proiecte afară de revisuirea ordinei de casă și a legei de cuotă. Închiderea parlamentului se va efeptuí în sĕptĕmâna ultimă a lunei lui Maiu și anume după ce parlamentul austriac va termina proiectul pactului.

În Italia e la ordinea ḑilei proiectul de reformă al armatei, pe care ministrul de rĕsboiu 'l înaintase parlamentului. Proiectul a produs vii discusiuni. Deputatul Bertolè-Viale conjură pe comisiunea parlamentară sĕ nu zăbovească de loc, că situațiunea de acum e foarte critică, ear de consecuențele rele, ce ar resulta în urma unei amênări, ministeriul nu se face responsabil. Ministrul de rĕsboiu mai adause, că amênarea desbaterei cu privire la proiectul de reformă al armatei o va considera pentru el ca un vot de neîncredere și va stăruí mult pentru urgența afacerei. După scirile oficioase regimul a hotărît a da toate deslușirile asupra celei mai însemnate cestiuni, ce preocupă capetile diplomaților italieni și adecă asupra espedițiunei abisinice, care se va întreprinde la toamnă și aceasta cu scop ca camera sĕ voteze creditul recerut. Până atunci italienii nu vor mai purta rĕsboiu prin Abisinea fără 'și vor întărí trupele, ca sĕ poată resista cu succes eventualelor atacuri.

Cestiunea bulgară a întrat în apele morții, și după cum împĕrtăsesce „Pol. Coresp." încă mult timp va mai sta cuprinsă de mâna morții. Nota, ce Poarta avea de gând sĕ o trimită puterilor, se află gata încuiată în scrinul sultanului, și se dă cu socoteala, că acolo va și remâné.

Mai e încă destul timp până în 28 Iuniu, când regina Angliei 'și va serba iubileul, cu toate acestea irlandezii au și început a-l serba după modul lor de serbare. Din Liverpool se vestesce, că oamenii s'au format în cete: poliția a pus mâna pe o mulțime de persoane, cari au comandat în America cantități mari de dinamită pentru aniversare; iar din America se vestesce, că irlandezii string bani și se aprovisionează cu materii esplosibile.

Sinodul archidiecesan.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei finanțiare, care prin raportorul seu, deputatul R. Patița, refereazá asupra raportului consistorial, prin care se transpune Ven. sinod rugarea eforiei scoalelor centrale române gr. or. din Brașov, pentru relacsarea intereselor restante după capitalul împrumutat de 10,000 fl. și lăsarea acestui împrumut pe viitoriu fără interese. Comisiunea din considerare că între marginile bugetului fondurilor archidiecesane nu se poate relacsa pretensiunea de interese după acest capital, propune: că deoarece cererei eforiei de astădată din motivele citate nu se poate satisface, eforia sĕ se adreseze către consistoriu pentru vre un ajutoriu din alte mijloace ale archidiecesei.

Se primesce.

Tot comisiunea finanțiară prin raportorul seu dep. R. Patița refereazá:

a) asupra raportului consistorial, referitoriu la supererogatele rațiociniilor de pe anul 1883, și comisiunea propune:

Consistoriului i-se dă îndemnisare pentru supererogatele făcute în anul 1883, eară rațiociniile din acest an se aproabă și consistoriului i-se dă absolutoriu;

b) asupra afacerilor tipografiei archidiecesane (veḑi conclusul din ședința ținută la 17 Aprile a. c.) și raportorul espune, că luând comisiunea privire în rațiociniile tipografiei pe anul 1886 acelea le a aflat în ordine, ear după espunerea raportului între percepte și întrate preste tot, și apoi făcênd o comparare în acest respect încât pentru diferiții rami ai întreprinderei tipografiei, comisiunea face următoarea propunere:

I. Se îndrumă comisiunea tipografiei ca în restimp de 30 de ḑile dela încheerea acestei sesiuni sinodale, sĕ subștearnă rațiociniile revĕḑute de dênsa consistoriului archidiecesan sub urmarea responsabilității tuturor membrilor ei, și cu ținerea în evidență a terminului se încredințează consistoriul ca senat epitropesc.

Ne întrând sinodul astă dată în meritul causei, află de lipsă ca și până la altă dispositiune și până a lua sub pertractare raportul, ce se așteaptă dela consistoriul archidiecesan pre sesiunea venitoare, recomandă spre urmare comisiunei tipografiei, ca sĕ despărțească partea economică a tipografiei de cea technică și a instituí pe lângă inspectorele de acum un comptabil, care singur va avea a conduce partea economică a tipografiei, până când technicul tipografiei va avea a conduce numai afacerile technice.

II. Consistoriul sĕ statorească din nou ca toate comunele bisericesci sĕ prenumere ḑiuariul „Telegraful Român."

III. Cărțile și mai ales blanchetele sĕ se dea cu un preț mai moderat.

IV. Acei autori, cari doresc ca opurile lor de învĕțământ sĕ fie introduse în archidiecesă vor avea pe venitoriu a-și tipărí opurile lor în tipografia archidiecesană.*)

Se primesce cu unanimitate.

c) asupra raportului comisiunei sinodale esmisă pentru scontrarea cassei archidiecesane și inspiciarea realităților fondurilor archidiecesane.

Cetindu-se acest raport preste tot se constată, că toate s'au aflat în ordine, afară de unele mici scăderi, ce sunt a se repara la realitățile diferitelor fonduri, pentru aceea comisiunea propune: a se lua la cunoscință acest raport și sĕ se transpună consistoriului, atrăgându-i-se totodată atențiunea consistoriului asupra scăderilor indicate în acest raport.

Se primesce.

Dep. Parteniu Cosma, luându-și ansă din raportul comisiunei sinodale, unde se ḑice, că la scontrarea cassei archidiecesane a aflat depus un bon de 30,000 fl. dela un bancariu, adecă prețul nominal al obligațiunilor date lui spre schimbare, deși genat — avênd în vedere posiția, ce o are în alt loc — cu toate acestea, considerând, că prin aceasta procedură se face o însemnată pagubă în averea bisericei noastre, și pe lângă aceasta de altă parte nu vede nici aceea garanță, ce o ar avea consistoriul, dacă aceste schimbări le ar efeptuí prin vre o bancă, deși consistoriul ar putea însuși inmediat sĕ facă acele schimbări, pentru că nu este nici un risic la mijloc. Dacă însĕ consistoriul află mai consult a face aceste schimbări prin întrevenire, atunci aici în Sibiiu sunt mai multe institute de bani, ba chiar și banca națională are aici filială, și acestea totdeauna lucră pe lângă o provisiune mai mică de cât un bancariu și după cum a ḑis, dacă e vorba de garanță, apoi e și mai garantată aceasta operațiune. Dar avem aici un institut de bani românesc, și dênsul crede, că încă destul de solid totodată, și vorbitorul așa 'și aduce aminte, că acesta s'a oferit a esopera consistoriului ori ce schimbare de acții fără de nici o provisiune, numai spesele se i-se rebonifice, și se miră, cum de consistoriul a aflat mai consult a esopera aceste schimburi prin un om privat, și pe lângă o provisiune atât de însemnată, nu era mai bine, dacă acelea sute de florini remânea pe seama fondurilor respective, pentru aceea face următoarea propunere: consistoriul sĕ se îndrumă a esopera pe viitoriu astfel de operațiuni pe calea cea mai sigură și mai eftină totodată.

---

*) Avis dlor profesori gimnasiali și seminariali, cari își tipăresc opurile pe la tipografii strĕine, ca sĕ nu amintim despre dnii, cari după posiția lor ar fi chemați sĕ sprigineascá tipografia archidiecesană și lucră chiar în contra ei, și apoi tot ei strigă, că tipografia lucră cu perderi și preotesele vĕduve nu mai capĕtă ajutoare! Red.

Aceasta propunere se primesce.

Fiind timpul înaintat, şedinţa se închee la 1 ¹/₃ oară d. m. anunţându-se cea procsimă pe mâne la 11 oare a. m.

La ordinea ḑilei se vor pune rapoartele comisiunilor.

Raport general.

(Încheere.)

VI. La esamenul de cualificaţiune preoţesc, prevĕḑut în §§ 13 şi 121 ai statutului organic, au fost admişi şi s'au supus la terminul dela 25 Februariu 12 clerici absoluţi, dintre cari unul a fost reieptat pe 6 luni, ear ceilalţi 11 au fost provĕḑuţi cu atestate de cualificaţiune; ear la terminul dela 25 August au fost admişi şi s'au supus 8, cari toţi au corĕspuns cerinţelor; în fine la casuri de urgenţă şi la termine estraordinare au fost admişi doi candidaţi, cari dovedind progresul recerut prin normativele respective de asemenea au fost declaraţi cualificaţi pentru tagma preoţească. Consemnarea esaminaţilor urmează sub litera F.)

Tot asemenea au făcut acest esamen cu cerinţe mai reduse şi la diferite termine, după împregiurări, 9 clerici estraordinari, cari toţi au fost admişi la concurs, însĕ esclusiv pentru parochiile respective, ce i-au cerut şi ales, şi fără drept de înaintare la parochii de clasă superioară.

VII. Procese matrimoniale s'au pertractat şi decis la consistoriul archidiecesan, ca for de a doua instanţă preste tot 129. Din acelea s'au terminat:

a) cu despărţire totală	76
b) cu îndreptarea litiganţilor la convieţuire . .	20
c) cu cassarea sentinţii dela instanţa I	10
d) s'au înapoiat spre completare	13
e) au trecut în anul următoriu	10
cu totul . .	129

Repartiţiate după protopresbiterate, procesele matrimoniale au fost:

1.	Din protopresbiteratul		Abrudului	3
2.	„	„	Agnitei	15
3.	„	„	Avrigului	6
4.	„	„	Bistriţei	1
5.	„	„	Branului	4
6.	„	„	Braşovului I . . .	12
7.	„	„	Braşovului II . . .	11
8.	„	„	Câmpenilor	3
9.	„	„	Cohalmului	14
10.	„	„	Dejului	3
11.	„	„	Devei	2
12.	„	„	Dobrei	1
13.	„	„	Făgăraşului	4
14.	„	„	Geoagiului I . . .	1
15.	„	„	Mediaşului	6
16.	„	„	Mercurei . . . , .	12
17.	„	„	Orĕştiei	2
18.	„	„	M. Oşorheiului . .	1
19.	„	„	Reghinului	5
20.	„	„	Sĕliştei	6
21.	„	„	Sebeşului	3
22.	„	„	Sibiiului	7
23.	„	„	Sighişoarei	5
24.	„	„	Solnocului	2
25.	„	„	Treiscaunelor . . .	3
26.	„	„	Turdei	1
27.	„	„	Zarandului	3
			cu totul . .	129

Din celelalte 10 protopresbiterate nu s'a subşternut în anul 1886 nici un proces divorţial.

În fine procese pertractate la foruri de diverse confesiuni au fost 6, şi adecă:

a) pertractate şi la forul gr. cat.	4
b) pertractate şi la rom. cat.	1
c) pertractate şi la forul ev. lut.	1
cu totul . .	6

Şi fiind că convieţuirile nelegiuite stau în oarecare legătură cu procesele matrimoniale, observăm la acest loc cu privire la acele convieţuiri, că ele pe lângă toate stăruinţele organelor bisericesci pentru sterpirea lor, încă tot sunt prea numĕroase. Din conşpectul general al clerului şi poporului archidiecesan se vede, că în mai multe protopresbiterate concubinatele preste tot se apropie de cifra cununielor legale ale anului espirat şi stă în proporţiune foarte considerabilă chiar cu numĕrul total al familielor. Mai mare este numĕrul concubinatelor în protopresbiteratele Alba-Iulia, Câmpeni, Deva şi Têrnava-superioară; în cest din urmă numĕrul cununiilor legale din anul 1886 este 50, ear al concubinatelor preste tot 69, şi faţă cu numĕrul familielor (1723) preste 4⁰/₀, adecă la 24—25 familii o păreche de convieţuitori în nelegiuire. Mai favorabilă este proporţiunea la protopresbiteratul Branului, unde la 5391 familii sunt numai 14 concubinate, adecă 0.25⁰/₀, adecă numai la 400 familii o păreche de concubini. În general însĕ faţă cu anul 1885 şi cei anteriori se vede o mică pornire spre mai bine.

VIII. Procese disciplinare s'au pertractat preste tot 20, şi adecă 6 rĕmase pendente din 1885, şi 14 întrate în decursul anului 1886. În 3 casuri au fost necesitate de suspensiune temporală, ear întrun cas a trebuit sĕ se aducă chiar sentinţă de destituire asupra unui preot, din causa gravelor şi repeţitelor escese şi a lipsei de îndreptare din partea lui.

IX. Consemnarea trecerilor confesionale dela alte biserici la a noastră şi viceversa se alătură aici sub G.) Din aceea se vede, că schimbări confesionale mai mari au avut loc în douĕ comune ale protopresbiteratului Solnocului într'una la Sibiiu, una la Deşiu şi una la Făgăraş, — cele douĕ din urmă din causa slăbiciunei sufletesci a respectivilor nostri preoţi, cari neavênd firmitatea caracterului, de a se împotriví momelelor materialiste din partea respectivă, au devenit victimă acelor momele şi au căḑut din credinţă, seducênd la aceasta şi pe popoarele lor. Consistoriul a făcut paşii de lipsă pentru posibila sanare a rĕului, şi resultatele obţinute nu va lipsí a le notifica Preaveneratului sinod la timpul şeu.

X. Numĕrul celor ce sciu cetí şi scrie, ca un mĕsurătoriu al gradului de cultură, se vede din conspectul general. Acela este preste tot (afară de protopresbiteratul M. Oşorheiului, de unde ne lipsesc datele) 119,676, adecă faţă cu numĕrul total al poporaţiunei cu 693881 suflete 17·24⁰/₀, — o proporţiune destul de nefavorabilă. Mai îmbucurătoare este cultura poporului la Braşov I, unde numĕrul celor ce sciu cetí şi scrie face 54·43⁰/₀, mai întristătoare la Têrnava-inferioară, unde face 1·78⁰/₀; adecă pe când la Braşov I preste jumĕtate poporul scie cetí şi scrie, pe atunci la Têrnava-inferioară din 100 persoane nu sciu nici 2.

XI. Biserici noue s'au zidit, respective planurile pentru zidirea de biserici s'au revĕḑut în 7 casuri, şi anume:

1. Şona, protopresbiteratul Făgăraşului; 2. Albac, protopresbiteratul Câmpenilor; 3. Şaldorf, protopresbiteratul Sibiiului; 4. Manierău, protopresbiteratul Devei; 5 Lissa protopresbiteratul Făgăraşului; 6. Jabeniţa, protopresbiteratul Reghinului; 7. Ţeline, protopresbiteratul Sighişoarei. — dându-se pretutindeni inviaţiuni amĕnunţite pentru o stare mai corĕspunḑĕtoare recerinţelor ighienice, economice, estetice, şi preste tot mai bună, decum au fost zidirile bisericesci vechi în cele mai multe casuri.

XII. În fine s'au dat ajutoare comunelor bisericesci şi preoţilor din mijloacele proprii ale archidiecesei după conspectul alăturat acestui raport sub litera H), avêndu-se în vedere, pe lângă cualificaţiunea, purtarea morală şi paupertatea preoţilor suplicanţi şi propuşi, cu deosebire serviţiele lor prestate bisericei în calitatea de catecheţi şi preste tot de învĕţători ai tinerimei.

Ear în deosebi amintim la locul acesta, că pentru ajutoare din fundaţiunea Şaguna s'au recomandat din partea consistoriului la comisiunea administrativă a numitei fundaţiuni 58 comune bisericesci; neavênd însĕ consistoriul până acum cunoscinţă despre resolvirea acelor suplice, relatarea asupra lor trebue sĕ se amêne, observându se, că consistoriul a solicitat la comisiunea numită resolvirea lor.

De încheere ne luăm voie a observa, că conclusele sinodale, aduse asupra raportului pro 1885, senatul bisericesc le a esecutat, afară de tipărirea blanchetelor pentru datele statistice, dispusă sub Nr. 68/1885 carea, intenţionând Preavenerabilul consistoriu metropolitan întroducerea unei norme uniforme pentru toate eparchiele, s'a amênat, fără însĕ ca prin aceasta sĕ se fi eludat conclusul sinodal; căci datele recerute s'au adunat şi se presentă în conspectul general amintit la punctul II al acestui raport şi aşternut, precum s'a vĕḑut, sub litera B).

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat bisericesc, ţinută în Sibiiu la 4/16 Aprile, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretar.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 27 Aprile. Delegaţii pentru conferinţa electorală, sosind încă Vineri în numĕr considerabil, seara au ţinut o convenire socială, cu care ocasiune presidentul comitetului central dl G. Bariţiu binevântă pe delegaţii veniţi, ear delegatul Dr. V. Lucaciu în termini călduroşi în numele delegaţilor mulţemì pentru aceasta bineventare.

Sâmbătă la 11 oare a. m. dl G. Bariţiu în calitate de president al comitetului central, deschide şedinţa prin o vorbire, prin care, în linii generale, indică esperinţele comitetului dela 1884 încoace, şi totodată chemarea acestei conferinţe în vederea împregiurărilor politice.

Deschidêndu-se şedinţa se constitue în mod interimal biroul, şi la propunerea deputatului P. Truţa cu aclamaţiune se alege de preşedinte G. Bariţiu, ear de notariu Dr. I. Mihu şi Dr. V. Lucaciu; apoi conform programului se cetesce raportul comitetului central despre activitatea sa în decursul periodului dela 1884 încoace.

După cetirea acestui raport se alege o comisiune verificătoare de 5 membri, care, primind actele credenţionale dela birou, se retrage într'o odaie separată pentru ale esamina, spre care scop şedinţa se suspinde pe câteva minute, ear după deschiderea şedinţii se verifică preste 100 delegaţi, constatându-se, că 69 cercuri sunt representate.

La ordinea ḑilei se pune apoi constituirea biroului definitiv, şi se aleg de presidenţi: G. Bariţiu, V. Babeş şi Dr. I. Raţiu; ear de notari: Dr. A. Isac, Dr. I. Mihu, Dr. V. Lucaciu şi Dr. N. Oncu, apoi la propunerea dep. P. Truţa se alege comisiunea de 30, pentru formularea proiectelor de concluse asupra cestiunilor electorale, a ţinutei ulterioare şi a propunerilor, cari ar vení din partea alegĕtorilor prin delegaţii lor.

Cu aceasta şedinţa I se închee şi cea procsimă se anunţă pe mâne la 10 oare.

Ne fiind gata comisiunea de 30 cu lucrările sale, şedinţa anunţată pe Duminecă nu s'a putut ţiné, dar în locul şedinţei se ţinù un act de adevĕrată însufleţire naţională. E vorba de iubileul de 50 ani, ca publicist al dlui G. Bariţiu.

Încă înainte de 1 oară a început a se aduna atât delegaţii dela conferinţă, cât şi o frumoasă cunună de dame din loc şi strĕine, şi un numer însemnat din inteligenţa din loc, tineri şi bĕtrâni. La întrarea în sală iubilantele a fost întimpinat cu entusiaste strigări de „sĕ trăiască,“ după acea luând cuvêntul dibaciul orator Dr. V. Lucaciu prin elocuinţa-i cunoscută accentuând activitatea iubilantelui ca literat şi publicist, în numele naţiunei îi ofere iubilantelui o peană de aur (dela damele din Budapesta), un Album şi un modest dar naţional, pentru de a-şi putea pune sub tipariu resultatul studiilor sale istorice. Acest moment a fost unul dintre cele mai pĕtrunḑĕtoare. şi se vedea curgênd şiroaie de lacrămi de bucurie din ochii damelor şi a mai multor bărbaţi din public, dar cu deosebire din ochii iubilantelui. Luând cuvèntul iubilantele într'un ton emoţionat întrerupt prin lacrămi de bucurie, a mulţemit pentru acest semn de reverinţă al naţiunei. După aceasta a urmat un banchet tot în onoarea iubilantelui, la care au luat parte aproape 200 de persoane, ţinêndu-se mai multe toaste.

Luni la 10 oare s'a deschis şedinţa conferinţii prin presidentul G. Bariţiu, se cetesce prin Dr. I. Mihu protocolul şedinţii premergĕtoare şi se autentică.

Apoi se cetesc 5 telegrame de aderinţă la conclusele conferinţii şi o epistolă deschisă şi publicată în foaia „Luminătoriul“ a dlui Alecsandru Mocsonyi, scrisă în numele membrilor familiei Mocsonyi, în care se desfăşură situaţiunea politică actuală şi vederile sale faţă cu aceste împregiurări. În decursul cetirei se auḑiau dese voci de aprobare, ear după cetire la propunerea dlui V. Babeş, conferinţa decide: că nu numai românii din comitatul Timişului dar şi conferinţa aderează şi consimte cu vederile dlui A. Mocsonyi desfăşurate în aceastā epistolă deschisă.

La ordinea ḑilei urmează raportul comisiunei de 30, care prin raportorul seu dl V. Babeş pe lângă espunerea motivelor, de cari a fost condusă comisiunea la luarea proiectelor de concluse, ce le presintă, conferinţa cu unanimitate decide:

1. Pentru Transilvania pasivitate absolută;
2. Pentru părţile ungurene şi bănăţene activitate, unde comitetul central aceasta o va afla oportun;
3. Compunerea prin comitetul central a unui memorand către Maiestatea Sa despre starea politică a românilor.

Comitetul central, comisiunea de 30 prin raportorul P. Truţa propune a se compune din următorii membri: V. Babeş, G. Bariţiu, E. Brote, I. Coroian, Dr. V. Lucaciu, Dr. A. Mureşan, N. Fekete-Negruţiu, Dr. N. Oncu, Dr. I. Raţiu, şi I. Slavici.

Se primesce cu unanimitate şi comitetul se autorisează a se întregí pe sine în cas, că ar devení vacant vre-un loc în comitet.

Verificarea protocolului şedinţii de astăḑi se concrede biroului.

Constatând presidiul, că programa conferinţii este eshauriată, în termini călduroşi mulţĕmind membrilor conferinţii pentru zelul şi interesul manifestat, declară şedinţa de încheiată.

Delegatul P. Truţa mulţemesce presidiului pentru înţeleapta conducere a conferinţii, precum şi comitetului central pentru activitatea desvoltată în decursul periodului espirat.

Deşiu, 23 Aprile v. 1887. Dle redactor! Necesitatea înfiinţării unui institut românesc de economii şi credit în municipiul Solnoc-Dobâcei este cunoscută şi simţită de toţi românii fără distingere de classă şi de categorie.

Încă în luna lui Ianuariu, dl N. F. Negrutiu, proprietariu şi redactor în Gherla, a publicat în foia sa „Amicul familiei“ prima dată ideia de a se înfiinţa în Deşiu o bancă românească pentru economii şi împrumutare de bani spre suplinirea lipselor poporului român.

A concentra capitalele, de cari dispun avuţii nostri şi classa mijlocie, din care sĕ se ajute apoi, pre lângă dobânḑi şi interese legale şi modeste la timp de nevoie, toţi românii şi cei mai scăpătaţi — cu alte cuvinte întrunirea puterilor materiali şi ajutorarea împrumutată a avutului cu a lipsitului, asociându-şi spriginul reciproc, — şi apoi a mai reversa la timpul seu şi binefaceri din escedente ori dividende la institutele noastre naţionale de cultură şi alte binefaceri umanitari pentru sĕraci şi invaliḑi — este scopul nobil, prefipt şi folositoriu!

Ce e drept trebuia de mult realisată aceasta dorinţă generală a asocia capitalul cu proprietatea, a ajuta industria, meseriaşii şi pe plugariul român, prevenind lipsele tuturor — din cari sĕ profităm noi — sĕ nu sporim şi pre aceasta cale tot numai în folosul altora, ci în favoarea noastră proprie.

Ba înfiinţarea acestei instituţiuni cât mai curênd a devenit deja indispensabilă, — românii din acest ţinut numai pot fi lipsiţi de o atare societate, atunce, când în toate părţile sau întemeiat asemenea banci, cum sunt: Albina, Timişana, Economul, Ardeleana, Aurora, Mureşiana, Furnica, Speranţa şi Silvania, tot atâtea institute de credit şi economii românesci.

Avem şi noi pe aici bărbaţi devotaţi, cum sunt domnii advocaţi, protopopi şi inteligenţa din Deşiu şi jur — acestia sĕ binevoiască cu dl propunĕtoriu Nicolae F. Negrutiu, dl Greg. Stetiu advocat etc. etc. a lua iniţiativa, conchemând o conferinţă, care sĕ compună statutele, sĕ câştige subscrierile de acţiuni şi apoi în fine sĕ concheme adunarea generală de constituire.

E timpul suprem sĕ facem aceasta, sĕ nu ne spăriem de greutăţi, — eu cred, că din vre-o 200.000 locuitori români ai acestui municipiu se vor afla doar 1000 inşi acţionari *a*) 50 fl cari sĕ plătească câte 5 fl. în 10 luni=50 mii — sau poate á 100 fl. câte 10 fl.=100 mii fl. cu atare capital. „Someşana“ se poate pune în activitate cel mult în decurs de un an, cu atât mai vîrtos, că corporaţiunile noastre încă 'şi vor depune capitalele lor la aceasta bancă. Sĕ punem umĕr la umĕr mic cu mare, avuţii cu cei mai puţin avuţi şi vom ajunge la scop, de nu vom remâné nici pe acest teren economic social în dĕreptul altora.

La lucru dar cu toţii!

Petru Mureşianu.

Domnul Parteniu Cosma, directorul esecutiv al institutului „Albina,“ fiind ales de delegat la conferinţa din Sibiiu din partea alegĕtorilor din cercul electoral al Beiuşului în comitatul Bihărei, n'a participat la conferinţă ci a trimis alegĕtorilor sei următoarea

Dechiaraţiune.

Cu posta de aḑi am primit credenţionalul de delegat al alegĕtorilor, ce aparţin la partida naţională din cercul electoral al Beiuşului, pentru conferinţa electorală a partidei naţionale române, conchemată aici pe ḑiua de mâne.

Ve rog Domnule preşedinte, ca sĕ bine-voiţi a împărtăşí clubului electoral, ce-l presidaţi, cea mai călduroasă mulţămită a mea pentru încrederea, cu care m'a onorat şi de astă dată, dar totodată şi regretul meu, că nu pot corespunde mandatului primit.

DVoastră în special, carele a-ţi fost la conferinţa electorală din 1884 Ve veţi aduce aminte, că eu încă atunci am rugat comisiunea conferinţii, ca sĕ nu me candideze de membru al comitetului central, arĕtând şi motivele, din cari m'am resolvat a me retrage de pe terenul politic, motive, cari au fost apreciate de cei mai mulţi membri ai comisiunei, şi dacă cu toate acestea, reales în şedinţa publică, nu mi-am dat demisiunea stante sesione, am făcut-o numai din considerare la causă, ca în afară sĕ nu apară lucrul, ca şi cum între membrii comitetului central ar fi diferinţă de păreri în privinţa programei partidei naţionale; dar ca sĕ mi fie posibilă retragerea, la moment am făcut propunerea, ca în cas de vacanţă, devenită prin abḑicerea sau prin moartea vre-unui membru, sĕ fie autorisat comitetul a se intregí, ceea ce s'a şi primit, — ear în şedinţa constituantă a comitetului, ţinută în aceeaşi ḑi, mi-am dat dimisiunea, şi în locul meu s'a ales Dl Dr. Aurel Mureşanu, redactorul „Gazetei Transilvaniei.“

De atunci eu nu me mai ocup cu politica.

Dar în posiţiunea mea socială de astăḑi, nu m'aş potea ocupa cu politica nici chiar dacă nu m'aş fi disgutat de ea, precum cred, că s'a disgustat fie-care român, carele angajat la lucru, are simţul şi ambiţiunea de a-şi împliní datorinţa, — căci, precum sciţi soartea m'a pus în fruntea institutului „Albina“, ale cărui afaceri estinse îmi reclamă toată activitatea, şi eu am convingerea, că mai bune serviţii fac naţiunei mele, devotându-me cu totul afacerilor acestui institut, decât împărţindu-mi modestele puteri, o parte a acelora o aş risipí în valurile politicei militante.

Primiţi asigurarea deosebitei consideraţiuni cu care sum

Al D-Voastre

Sibiiu, 6 Maiu, 1887. stimător,

Parteniu Cosma m. p.

Circular.

Comitetul sub reuniunei învĕţătorilor din despărţĕmêntul Mercurei prin hârtia sa dto 17/4 a. c. Nr. 3 convoacă şi declară de convocată adunarea sa generală ordinară pe anul acesta scolar, care se va ţinè în localul scoalei gr. or. din Mercurea la 1 şi 2 Maiu st. v. cu următoriul program:

1. Vineri în 1 Maiu la 8 oare se va ţiné serviciu divin in biserica din loc, la care vor participa toţi învĕţătorii.

2. La 10 oare, deschiderea şedinţii prin presidiu, urmeaḑă apoi:

3. Cetirea temei: „Cât şi cum are sĕ se propună din religiune în cursul I. din scoala poporală elementară cu un învĕţătoriu?“

4. „Introducerea în religiune şi noţiunea despre Dumneḑeu“ prelegere practică ţinută cu elevii, de directorul învĕţ. Em. Beşa.

5. „Creatiunea“ prelegere practică ţinută de învĕţătorul G. Babeş:

6. O prelegere practică din vieaţa de toate ḑilele cu privire la sădirea simţemintelor morali în elevi, de învĕţătorul II. Georgescu:

7. „Nascerea lui Isus Christos,“ prelegere practică de învĕţătorul G. Todoran

NB. Fie-care din aceste prelegeri e însoţită şi de teoria temei de sub punct 3.

8. Reconstituirea sub-reuniunei pe un period de 4 ani.

Aducându-ve aceasta la cunoscinţă, provoc pe toţi învĕţătorii din acest tract a participa la adunare nesmintit, căci la din contra asupra celor renitenţi se va aplica pedeapsa provĕḑută în statute. Fie-care învĕţătoriu e îndatorat a aduce cu sine şi tacsa de membru ordinariu pe anul acesta, cu 1 fl.

Ca diurn şi spese de calatorie, epitropiile parochiali vor avea a solví învĕţătorilor câte 3 fl.

In fine oficiile parochiale, vor comunica acest circulariu tuturor învĕţătorilor nostri, indată după primire, spre sciinţă şi acomodare.

Mercurea, la 19 Aprilie, 1887.

Dela oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei. *I. Droc*,

protopresbiter.

Varietăţi.

* (Chirotoniri.) Sub sânta liturghie de Sâmbătă s'a chirotonit candidatul Ioan Hamsea întru preot pentru parochia Rĕşnov; ear Duminecă candidatul Alesandru Popoviciu pentru parochia Cuşma.

* (Alegere de preot.) Dl Isaia Popa, vestitul basist şi oficiant în cancelaria consistorială, a fost ales de paroch Duminecă în Ocna-inferioară, cu unanimitate de voturi. Îi dorim mare sporiu în via Domnului, contribuind la promovarea bisericei şi neamului nostru!

* (Promovare) Dl Alecsandru Hossu cand. adv. din Deva s'a promovat de Doctor în drepturi la universitatea din Cluş. Felicitările noastre amicale.

* (Cas de moarte.) Cu părere de rĕu înregistrăm, că dl comite suprem, contele A. de Bethlen, ginerile de curênd decedatului G. Mocsonyi, a suferit o grea lovitură familiară, murindu-i în 7 l. c. unicul fiu în etate de 6 ani. Înmormêntarea i-a fost ieri după ameaḑi, participând în numĕr mare elita locală, mişcată de adêncă condolenţă pentru aceasta perdere. Fi-ei ţerina uşoară.

* (Conferenţa electorală a sêrbilor.) „Branic“ din Neoplanta comunică următoarele concluse, aduse de către adunarea alegĕtorilor sêrbi, ţinută în Neoplanta la 1 Maiu sub presidiul Drului Polit şi adecă: 1. Partidul liberal al naţiunei sêrbesci remâne basat pe programul din Becikereculmare dela a. 1872. 2. Partidul se declară organisat. 3. Unde partidul nu va putea reuşí cu candidatul seu, sau nu va putea ajuta ca sĕ învingă candidatul naţional, comitetul central în conţelegere cu comitetul local respectiv va hotărí, dacă partidul va avea sĕ spriginească pe candidatul oposiţiunei maghiare, sau nu. Branic s'a decretat de organul partidului. După adunare, constituindu-se comitetul central, Dr. Polit s'a ales de preşedinte, ear deputatul dietal Michael Dimitrijevits de vicepreşedinte.

* (Postal.) Din partea direţiunei postale se aduce la cunoscinţă publică, că în comuna Dêmsuş comitatul Huniadoarei, începênd din 6 Maiu a. c. se înfiinţează oficiu postal, care va sta în legătură prin un espres în toată ḑiua cu posta din Haţeg.

Cercul de înmanuare al acestui oficiu postal îl vor forma comunele Dêmsuş, Alsó ei felső Nyiresfalva, Hăţăşel, Kékesfava, Ciula mică, Poieni, Reketyefalva, Valioara şi Stej.

Acest oficiu postal e autorisat a primí şi înmanua, respective a plătí, epistole, pachete, asignaţiuni postale până la suma de 300 fl. precum şi ramburse şi încredinţări postale.

* (Focuri îngrozitoare în mai multe locuri deodată.) În 6 Maiu st. n. în Eperjes, capitala comitatului Sáros, s'a escat un foc teribil, care a mistuit aproape întreg oraşul şi aproape toate edificiile publice, casa comitatului, tribunalul, gimnasiul etc. paguba e enormă, ba încât s'a putut constata până acum a ars şi vr'o 14 indiviḑi. Tot în acea ḑi a ars şi Carii-mari, dar aici păgubiţii sunt mai mult oamenii privaţi şi cu deosebire neguţătorii. Deasemea a fost mistuită prin foc în parte considerabilă (140 case) una dintre cele mai de frunte comune românesci din Ungaria, Curtici de lângă Arad, unde focul după cum se afirmă, s'a escat din negrija unei femei care topea unsoare, ear din Topliţa primim următoarea scire:

Vineri în 6 Maiu pela oarele 4 p. m. un foc teribil copleşì comuna noastră Topliţa română. Incendiul îşi află isvorul în grajdul medicului comunal; fiind timpul secetos în scurt timp se prefăcu în cenuşă 27 clădiri. Paguba se urcă la 20,000 fl.

* (Dare de seamă.) Doamna Catarina Făşie din Vaşcău a colectat 12 fl. pentru balul român arangiat în Arad la 17 Februarie 1887 în folosul „Reuniunei femeilor române din Arad şi provincia“ dela următorii: Paul Făşie 3 fl.; Saveta Bogdan 1 fl.; Anuţa Bogdan 50 cr.; Andreiu Popa 1 fl. Késmárkj Julisca 50 cr.; Weisz Ignáczné 50 cr.; Iosif Vancu 1 fl.; Georgiu Popa 50 cr.; Vasiliu Corb 1 fl.; Sebastian Andru 1 fl.; Paul Pop 2 fl.

Aceasta sumă adăugêndu-se către acei 437 fl 28 cr. cari s'a publicat mai nainte, venitul curat face 449 fl. 28 cr.

Arad, la 27 Aprile, 1887.

Aurel Suciu,

cassariul comit. arangiatoriu.

* (Otrăvirile cronice ale tutunului.) Dl dr. Favarger, medicul băilor dela Aussee, a ţinut în societatea medicilor din Viena o conferinţă despre otrăvirile cronice ale tutunului. Conferenţiarul constată între altele, că fumatul fără cumpet provoacă tot felul de boale a sistemului nervilor şi a organelor respirătoare. E însĕ mai puţin cunoscută împregiurarea accentuată de dl Dr. Favarger, că fumătorii mari, adecă aceia, cari fumează peste mĕsură sunt espuşi periculului de a pătimí de palpitaţiă de inimă, pentru că nicotinul are o influinţă deosebit stricăcioasă asupra muşchiului inimei. La fumători adesea se ivesc suferinţe de stomac. Tot de asemenea fumatul pe stomacul gol strică pofta de mâncare şi împedecă foarte mult mistuirea. Din norocire însĕ boale serioase numai atunci se nasc, când cineva fumează din seamă afară prea mult. De asemenea unul din obiceiurile cele mai rele este acela de a da fumul pe nas. În contra fumatului cumpĕtat din punct de vedere sanitar nu se poate obiecta nimic. O ţigară bună după masă înveselesce pe fumător şi înlesnesce foarte mult digestiunea. Ca fumatul sĕ naibă nici o influenţă stricăcioasă asupra sănĕtăţii, fumĕtorul sĕ se păzească de a fuma cu stomacul gol, ci mai bine numai după prânz şi sĕ nu bea sau sĕ înghiţă niciodată fumul.

* (Pălăria Bismarck.) — Modista, doamna Pitret din Londra, care are o sucursală şi în Viena, a inventuat un model nou de pălărie de dame, care după părerea ei, va avea cel mai mare succes. Voind a da invenţiunei sale un nume de sensaţiune, doamna Pitret trimise principelui Bismarck o petiţiune, cerêndu-i voiă a da acestui model nou, pentru care va lua o patentă, numele de „Pălăria lui Bismarck“. Secretarul principelui rĕspunse doamnei Pitret, că stăpânul seu se simte foarte măgulit, că petiţionara îl crede încă destul de tênĕr ca sĕ serve de naş al unei pălării de dame; că ar dorí sĕ primească o descripţiune a pălăriei sale, ca sĕ judece, dacă se potrivesce şi pentru doamne înaintate în vêrstă, căci în acest cas ar ruga pe doamna Pitret a-i trimite un esemplar pentru principeasa Bismarck.

* (Averea lui Victor Hugo). În ḑilele acestea s'a recunoscut pe cale judiciară şi în Anglia testamentul lui Victor Hugo. Averea mişcătoare a nemuritoriului poet frances, sĕ urcă în Anglia preste 90.000. pft. st. (1.080.000 fl. v. a.)

* Câştigul Sultanului. Norocul trimis de către profet s'a întâlnit cu sultanul. L'a îndemnat

pe acesta sĕ cumpere 200 de losuri din o loterie, și ce sĕ vedi?! Norocul scoate din urnă pe seama sultanului trei din losurile cumpĕrate. Cel dintâiu los i dă o biblie englezească: al doilea un crucifix de os de elefant și al treilea o carte franțozească de rugăciune legată în mătasă, cu o cruce de aur pe ea.

* (Bibliografic.) Cartea intitulată *„Cartea de cetire maghiară cu o introducere în sintacsa limbei maghiare* pentru scoalele secundare, preparandii și pentru privați de Dr. Ioan Crișian și Nicolau Putnoky, profesori, partea II. Sibiiu 1886. Tipariul tipografiei archidiecesane, s'a aprobat și admis ca manual pentru scoalele medii cu limba de propunere română din partea Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea de dtto 22 Ianuariu a. c. Nr. 52329/1886. Deasemenea s'a aprobat și admis cartea aceasta ca manual pentru scoalele medii și preparandii și din partea Preaveneratului sinod archidiecesan gr. ort. la propunerea Veneratului Consistoriu archidiecesan gr. ort. cu datul Sibiiu 21 Ianuariu a. c. Nr. 6887 scol. precum și din partea Veneratului Consistoriu diecesan gr. ort. din Arad cu datul 13 Septemvrie 1886 Nr. 3065. Ca continuare a cărții *„Gramatica limbei maghiare“* curs practic pentru scoalele secundare, preparandii și pentru privați de aceiași autori, Sibiiu 1885. Tipariul tipografiei archidiecesane, de asemenea aprobată și admisă ca manual din partea Înaltului Ministeriu precum și a amintitelor autorități bisericesci, „Cartea de cetire etc.“ e menită drept manual în clasele III și IV gimnasiale și reale, fiind întocmit în conformitate cu prescrisele planului de învĕțămênt ministerial și ținênd cont de împregiurările noastre scolare, apoi în cursul II și III dela preparandii.

Îngrijirea, cu care sunt lucrate cărțile acestea, metodul urmat și în fine notele și observările esplicative le recomândă deosebitei atențiuni a profesorilor de specialitate.

Următoarea epistolă din Sursee (Helveția) o primim dela dl Benedict Surover: Sticla trimisă de Dvoastre cu elicsirul de nervi al Dr. Lieber e pe sfârșite și cu tot respectul ve recerc pentru o a doua sticlă, pentru ca cura, ce merită întreaga mea recunoscință, so o continuez și precum sperez după aceea îndată o voiu și termina. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 7 Maiu 1887.

Buda: 85 61 39 75 31

Bursa de Viena și Pesta.

Din 7 Maiu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	111.90	111.75
Galbin	5.98	5.93
Napoleon	10.05	10.04
100 marce nemțești	62.27 $^1/_2$	62.35

Nr. 5274/1887. [1586] 3–3

v. c.

Publicațiune.

În sensul §-lui 191 din legea despre dreptul de apă (art. XXIII: 1885) provoc **pe toți acei proprietari de construcțiuni de apă și de drepturi de folosiri de apă esistente în teritoriul comitatului Sibiiu,** cari la publicațiunea din 30 Novembre 1886, Nr. 8765, până la finea lui Martie 1887 nu-și au insinuat concesiunile privitoare la drepturile lor respective dovedile despre folosirea de 20 ani neconturbată, ca **în termin de 6 luni, adecă până inclusive în 26 Octomvrie 1887** sĕ suplice pentru concesiune, căci la din contră drepturile lor se vor priví de sterse și despre construcțiunile lor va dispune autoritatea.

Se observă, că suplicile pentru câștigarea concesiunilor și celelalte scripte sunt în sensul §-lui 191 al. 2 din legea despre dreptul de apă **scutite** de timbru și competință.

Îndatorirea de a suplica pentru concesiune se estinde asupra proprietarilor tuturor construcțiunilor de apă supuse concesionării; deci asupra întreprinderilor de irigore, de dreuare, de apĕrare în contra imendărilor, de industrie; mai departe asupra apaductelor publice și private, asupra canalurilor publice și private, asupra stavilelor (gaturilor) de apĕrare și asupra jilipelor.

Sibiiu, 26 Aprile, 1887.

Vice-comitele comitatului Sibiiu:

Gustav Thalmann.

BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE MUTUALĂ „TRANSILVANIA.“

Bilanț în 31 Decembre 1886.

Active:			fl. cr.
Obligațiuni needate			190,800.—
fl. 20,400 priorități ale I drum de fer trans.	à fl. 100.—	fl. 20,400.—	
„ 15,000 5 $^1/_2$% scrisuri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar	à „ 99.—	„ 14,850.—	
„ 9,000 5% scri-uri fonciare ale institut. de credit fonciar ungar	à „ 100 75	„ 9,067.50	
„ 6,600 losuri pentru regularea Dunării	à „ 117.50	„ 7,755.—	
„ 7,750 obligății rurale transilvane	à „ 104.—	„ 8,060.—	
„ 2,000 5 $^1/_2$% înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu II. emis.	à „ 103.—	„ 2,060 —	
„ 1,000 9% înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu II. emisiune	à „ 102.75	„ 1,027.50	
„ 7,900 6% înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu III. emis.	à „ 102.50	„ 8,097 50	
„ 6,000 5 $^1/_2$ % înscrise dela institutul fonciar din Sibiiu IV. emis.	à „ 101.—	„ 6,565.—	
„ 5,000 acții ale I. drum de fer transilvan	à „ 186.—	„ 4,650.—	
„ 2,800 rentă în hârtie austriacă	à „ 82.50	„ 2,310.—	
„ 8,000 6% scrisuri fonc. ale „Albinei“	à „ 101.50	„ 8,120 —	
„ 2,500 losuri de stat 1860 $^1/_1$	à „ 137.50	„ 3,437.50	
„ 1,100 losuri de stat 1860 $^1/_5$	à „ 139.—	„ 1,529.—	
„ 300 un los de stat 1864 $^1/_1$	â „ 168.50	„ 505.50	
„ 3,400 losuri pentru regularea Tisei	à „ 123.25	„ 4,190.50	
„ 5,200 3% scrisuri fonciare în losuri ale institutului fonciar austriac	à „ 100.30	„ 5,215.60	
„ 700 rentă în argint	à „ 83.30	„ 583.10	
„ 100 losuri de stat r. u.	à „ 120.75	„ 120.75	108,544.45
Portfoiu de cambii			2,552.48
Împrumuturi pe efecte			10,148.—
Împrumuturi pe polițe			65,527.86
Împrumuturi pe polițe de tontine			13,625.—
Pretensiuni la agenturi			48,195.53
Anticipațiuni la inspectori și diverși			5,553.13
Debitori diversi			35.833.62
Mobilii, table firmale și tăblițe			10,333.84
Spese de întemeiare			11,546.38
Provisiuni capitalisate			56,972.98
Realitatea în strada Cisnădiei Nr. 5			43,000.—
Cassa			2,420.37
			605,053.64

Passive:		
Fondul de întemeiare	fl. 300,000.—	
subtrăgêndu-se amortisarea	„ 8,400.—	291,600.—
Fondul de premii secț. I		11,008.26
Fondul de premii secț. II.	fl. 195,832.26	
Fondul de reservă pentru tontine	„ 83,199.06	
Transportul premielor secț. II	„ 7,204 64	286,235.96
Reservă pentru casuri de moarte însinuate		4,976.04
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		1,092.58
Interese neridicate		2,108.54
Fonduri de profit resevate ex 1884 și 1885		1,575.40
Fondul de garanță secț. I		2,914.45
Fondul de garanță secț. II		2,677.14
Escedent în secț. I pro 1886		865 18
		605,053.64

Wilhelm Bruckner m. p.

Dr. **A. Brote** m. p.

Conturile de sus și bilanțul s'au aflat în consonanță cu registrele respective.

Sibiiu, în 9 Aprile, 1887.

Comitetul de revisiune:

Iosif Schuster m. p.,
consiliar de fin. în pens.

Georg Mike m. p.,
director la direcțiunea fin.

Dr. **Ioan Nemeș** m. p.,
advocat.

[1590] 1—1

„Arieșana“ Institutul de credit și economii.

Avis.

P. T. domnilor acționari!

Avem onoare a ve aduce la cunoscință, că în adunarea generală constituantă ținută la 23 l. c. desbătându-se și primindu-se statutele institutului nostru de credit și economii, acesta s'a dechiarat constituit.

Drept aceea ca se putem corespunde §-lui 159 din legea comercială și ca institutul sĕ-și poată începe cât mai curênd activitatea, cu provocare la §-ul 9 al statutelor, venim a ve învita cu tot respectul ca sĕ binevoiți a trimite cât mai curênd, dar până în **24 Maiu st. n. a. c.** nesmintit versamentul al doilea de 20% de acțiunile subscrise de dv. la primirea căruia vi se va și trimite îndată titlul provisoriu prin care se vor cuita toate plățirile deja făcute.

Turda, în 24 Aprile 1887,

Direcțiunea institutului de credit și economii „Arieșana.“

D. Sterca Șuluț,
direct. esecutiv.

[1589] 1—1.

Medicament

pentru

boala de fungie,

turberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 4—50

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularius aclus la fiesce-care sticlă. **Prețul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 14—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 45 Sibiiu, Joi 30 Aprile (12 Maiu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 29 Aprile.

Isvorul tuturor îngrigirilor pentru pacea europeană este cestiunea orientală, care mai ici, mai colea isbucnesce în flacări, şi ţine lumea în continuă iritaţiune.

Cestiunea bulgară încă nu este regulată. Scirile cele mai contradicĕtoare circulează cu privire la regularea Bulgariei. Acuma se anunţă capitularea regenţii, de oarece piaţele europene i-au denegat creditul, cassele statului sunt goale şi nemulţămirea internă cresce pe ḑi ce merge. Paralel cu aceasta versiune, o altă scire anunţă retragerea Rusiei, încât adecă ea este decisă sĕ pună ad acta cestiunea bulgară, şi sĕ o lase pentru timpuri mai potrivite. La aceste doue versiuni se adaugă a treia. Telegramele din Sofia ne comunică adecă scirea, că cestiunea bulgară se apropie de resolvire. Se vorbesce, că candidatura principelui de Nassau este pusă cu seriositate, şi că ea este spriginită din toate puterile de către principele de Bismarck.

Care dintre aceste versiuni are mai multă probabilitate, aceasta este secretul viitoriului. Faptă este, că cestiunea bulgară ajunge din încurcală în încurcală şi lumea nu scie, când va suna tunul, ca ultima ratio pentru descurcarea situaţiunei încurcate.

Raportul dintre turci şi greci încă nu este cel mai cordial. Am vĕḑut în ḑilele acestea, că pe insula Creta a isbucnit o rescoală între crestini şi turci, semn, că focul e ascuns în spusă, şi că cel mai lin vênt uşor poate pune în flacări bogăţia de materie esplosibilă, care este adunată în orient.

Despre sensaţionalele revelaţiuni din organul cancelariului din Berlin, relevaţiuni, cari varsă o drastică lumină asupra politicei noastre dela 1878, când cu ocuparea Bosniei şi Herţegovinei, deocamdată luăm numai notiţă. Organul principelui de Bismarck arată lucrurile în lumină nouă. Nu pe basa contractului internaţional dela Berlin, nu în virtutea unui mandat european a purces Austro-Ungaria la ocuparea acestor provincii turcesci, ci în puterea contractului între principele Gortschakoff, cancelariul rusesc de atunci, şi între contele Iuliu Andrássy, pe atunci ministru de esterne al monarchiei noastre.

Aceasta e mĕduva din revelaţiunile eşite din cabinetul de esterne din Berlin.

Deocamdată, după cum am ḑis, ne mărginim a constata aceste revelaţiuni, până când vom auḑí declaraţiunile oficiale ale ministrului president, Coloman Tisza, la interpelaţiunea, ce i s'a adresat în aceasta afacere de către deputatul dietal Irányi Daniel.

Cu mult mai grave sciri ne sosesc din vecinul regat sêrbesc. Se vorbesce adecă despre o eventuală schimbare în dinastie, şi această schimbare o vor aduce la îndeplinire bărbaţii accesibili politicei rusesci, cari deocamdată stau la o parte, de când influenţa austro-ungară a paralisat ori ce acţiune a lor. Se vorbesce şi se susţine în mai multe ḑiuare, că între rege şi regină s'au slăbit legăturile de bărbat şi muiere, că regina este hotărită a se despărţí de bărbatul seu, şi a-şi petrece restul vieţii în vĕduvie. Se vorbesce, că regele încă voesce despărţirea, ca la cas de o eventuală schimbare în regenţă, regina sĕ nu mai aibă nici un titlu la coroană.

Răceala între regină şi rege se reduce la un complot urḑit de Rusia prin partida lui Ristici. Se vorbesce, că se plănează o detronare a actualei dinastii, şi ridicarea pe tron a familiei Carageorgevici, spre care scop ginerile principelui de Montenegro este în aşteptare la graniţele Sêrbiei.

Cât adevĕr cuprind în sine aceste sciri sensaţionale, viitorul va arĕta.

Fapt este, că regina Sêrbiei a intreprins o lungă călĕtorie în Rusia. Această împregiurare dă oare-care verosimilitate scirilor sensaţionale, de cari am luat notiţă.

La cas de încurcală în Sêrbia, cea mai angagiată dintre puterile europene este monarchia noastră, care este ameninţată a-şi perde toată influenţa în Sêrbia, cu toate jertfele aduse până acuma în interesele acestei influenţe.

Orientul este deci isvorul încurcăturilor europene.

Revista politică.

De câte-va ḑile ḑiuariul berlinez, „Nord. deut. Allg. Zeitg.“ organul principelui de Bismarck a purtat aprigă luptă îndreptată contra miturilor maghiare şi contra multor foi oficioase rusesci, ba chiar contra unor foi germane.

Cât privesce politica maghiară, respective pretensioasa politică, ce o înaugurase contele Andrássy „Nordd. Allg. Zeit.“ o nimicesce cu totul şi arată cu date absolut autentice, că nu contele Andrássy e iniţiatorul congresului din Berlin, precum ţin la aceasta morţis unile foi ca „Pester Lloyd“, şi că nu Andrássy a fost, care prin iscusinţa sa ar fi adus mandatul dela congresul din Berlin, ca Austria sĕ ocupe Bosnia şi Herţegovina, ci că acestea sunt numai neste visuri maghiare.

Congresul dela Berlin, ḑice numita foaie, la constituit Germania cu învoirea Rusiei şi aceasta s'a făcut în favorul Rusiei. Lucrurile le au arangiat Bismarck şi Gortschakoff şi mult timp au rĕmas în taină planul lor. Ocupaţiunea Bosniei şi a Herţegovinei s'a făcut cu învoiala celor două puteri mari, cari joacă rol şi au interes în orient şi adecă între Austria şi Rusia. Împĕratul Alecsandru II şi împĕratul Francisc Iosif I plănuise ocuparea Bosniei şi a Herţegovinei încă înainte chiar de isbucnirea rĕsboiului ruso-româno turc şi că de aceste plănuiri contele Andrássy încă nu scia nimic.

Pus pe un pedestal atât de dejositor fostul diplomat maghiar de către organul lui Bismarck, şi neputênd fi spriginit de ajuns Andrássy de oficioasele maghiare din capitala Ungariei, cari încă se amestecară în aceasta cestiune, „Nemzet“ aduce vestea din Viena, că contele J. Andrássy se află în capitala monarchiei, unde a conferit mult timp cu ministrul de esterne Kalnoky şi că are de gând a cere autorisarea împĕratului, pentru ca sĕ rĕspundă organului lui Bismarck.

Polemica îndreptată contra oficioaselor rusesci de „Ndd. Allg. Zeit.“ are de scop a desvinovăţí pe Germania, că ar fi jucat o politică orientală, de oare-ce ea n'are interes pentru o astfel de politică. Foaia guvernamentală se îndreaptă acum direct contra foilor rusesci şi face responsabil pe principele rusesc Gortschakoff pentru toate relele întêmplate în peninsula balcanică, neadmiţênd, că principele Bismarck ar fi câtuşi de puţin culpabil; deoarece Germania n'a împedecat nici când politica rusască orientală. Remarcabilă este declararea acestui organ: că alianţa austro-germană nu s'a încheiat, din causă că după congresul din Berlin devenì pentru Germania un interes direct desvoltarea afacerilor orientale, ci era trebuinţă de susţinerea cabinetului din Petersburg şi de siguranţa ambelor imperii; acum pentru Germania e tot una, că cine stăpânesce Bosnia şi Herţegovina. — Faţă de aceste invective „St. Petersburgskija Viedomosti“ rĕspunde pe scurt şi lămurit: că ar privi de o mare îndejosire pentru Bismarck, dacă acest bărbat ar admite, că ar fi fost un secret pentru dênsul, când bărbaţii de stat ruşi au plănuit în Viena afacerile orientale; din contră, avênd în vedere natura relaţiunilor, cari domniau între cele trei puteri imperiale înainte de resbelul turcesc, nu-i cu putinţă ca Germania sĕ nu fi vĕḑut, cum se desvoaltă lucrurile. „Novoje Wremja“ după ce combate învinuirile regimului german şi după ce previne unor foi de dincolo şi dincoace de Laita afirmă: *Rusia e acum pe deplin convinsă, că ecuilibrul s'a stricat în peninsula balcanică în defavorul Rusiei; acest ecuilibru se poate uşor restabilí îndată, ce trupele austriace vor părăsí aceste provinţii. Turcia e gata d'a le recunoasce ca un stat independent, pentru care se va afla şi un principe nu din Cassa de Hessa, şi nici din cea habsburgică.*

Lucrul e enigmatic, de ce chiar acum se ventilează ast-fel de cestiuni, cari erau date uitărei; de ce organul principelui Bismarck a suscitat cestiunea şi a început o ast-fel de polemică aspră, nu cumva voesce bĕtrânul cancelariu sĕ mai aţiţe oare cari neînţelegeri?!

Foile franceze aduc scirea despre momente nouĕ de neliniste. Astfel „Journal des Debats“, „Soleil“ „Matin“ vorbesc mereu despre o alianţă franceso-rusă. Ḑiuariul „Paris“ a rĕspândit scirea sensaţională, că s'a format o strajnică coaliţiune contra Germaniei şi că Francia nu mai e singură, ea poate conta ori şi când pe spriginul Rusiei. Foilor germane li-se împărtăşesce din Francia, că Francisc Laur, om politic, îmbărbătează pe francesi şi le spune, că Germania nici în privinţa militară şi nici în privinţa finanţiară nu e pregătită de resboiu: n'are bani, are pusci rele, artilerie infioară şi fortăreţe neîntărite. La acestea respund foile germane: că Laur se află în mare rĕtăcire, nici odată Germania n'a fost mai pregătită ca şi acum, formaţiunile de resboiu ale armatei germane sunt copleşitoare prin inarmarea cu pusca de repetiţie, care se va termina încă în câteva sĕptĕmâni, ear lipsa de bani şi de s'ar simţí, n'a fost nici odată pedecă spre a nu isbucní rĕsboiul. — Cu toate acestea francesii sunt informaţi despre multe scăderi ale germanilor şi foile germane aşteaptă cu mare nerăbdare ca preşedintele consiliului, Goblet, care se află în Havre pentru deschiderea esposiţiunei maritime, sĕ rostească vre o vorbire, după care sĕ-i cunoască vederile politice în situaţiunea actuală.

Epistola dlui Alecsandru Mocsonyi,

despre care s'a făcut amintire în raportul despre conferinţa electorală naţională din Nrul precedent, este următoarea:

Stimate dle Redactor!

Conferinţa naţională din Timişoara a ales pentru conferinţa din Sibiiu 10 representanţi, între aceştia 4 membrii ai familiei mele. Cunoscut e stimaţilor membri ai conferinţii, cari m'au distins pe mine resp. pe noi patru cu onorătoarea încredere, că noi de mai mult ca un deceniu nu luăm parte activă la viaţa politică a patriei; cunoscute le sunt şi motivele, cari ne decid la o astfel de abstinenţă politică, — le-am arĕtat de repeţite ori atât prin cercuri private, cât şi în public; nu mai puţin cunoscut e st. membri ai conferinţii, că aceste motive, durere, nici astăḑi n'au început a fi deciḑĕtoare, — căci ele zac în neschimbata situaţiune a noastră politică. Contrastul diametral între tendinţele politicei de stat, astăḑi domnitoare, carea merge întru a crea un stat naţional-maghiar din Ungaria poliglotă, şi între tendinţele politice ale poporului român, cari tind a asigura individualitatea naţională şi a o validita ca un factor politic al Ungariei, precum şi contrastul, care consiste între aceste, precât de naturale tot atât de îndreptăţite tendinţe ale fie cărui popor cu conscinţă de sine, şi între nulificarea politică, a românilor din Ungaria şi Transilvania, produsă prin regimul de astăḑi în mod artificial — aceste doauĕ ponderoase contraste sunt, cari imprimă ominosul tip deplorabilei şi nenaturalei situaţiuni, în care se află astăḑi naţiunea română în această patrie. Fie-care român vede şi simte, că naţiunea sa este eschisă dela o participare conformă dreptului etern şi importanţii sale la binecuvêntările vieţii constituţionale. Fie-care român a trebuit sĕ facă dureroasa esperinţă, că naţiunei sale în constituţionala Ungarie o luptă serioasă, legală, parlamentară, pentru bunul ei drept şi legitimele sale interese, — i-s'au făcut imposibil parte prin legi, parte prin aplicarea lor. Un popor de aproape trei milioane de suflete trebue sĕ se mulţămească a vedé, cum interesele sale naţionale vitale se represintă prin 3 ḑi trei deputaţi, între 450! adecă cam după un milion de popor un deputat naţional!

Un popor care, în butul împărţirei artificiale a cercurilor electorali, în circa 70—75 cercuri constitue majoritatea poporaţiunei, trebue sĕ se mulţĕmească a vedé, cum representanţii delegaţi ai alegêtorilor români în adunarea lor generală — ca şi până acum — aşa şi de astădată prin constituţionalismul Ungariei şi astăḑi condamnaţi vor fi în preseara marei lupte electorale, în mijlocul unei situaţiuni critice, ce ameninţă interesele vitali ale naţiunei, cu inima sângerândă, dar cu braţele încrucişate, a constata în faţa ţĕrei şi a Europei artificiala nulificare politică a poporului al doilea, după a sa importanţă, între popoarele regnicolare ale coroanei St. Stefan, şi prin urmare a pronunţa formalminte pasivitatea impusă naţiunei, a renunţa la o luptă electorală fără efect. Conferinţa din Sibiiu de sigur nu va lipsí nici la această ocasiune a ţiné strîns cu îndatinata unanimitate la acele postulate naţionali, cari se recer pentru libera validitare politică individualităţii naţionale a românilor din Ungaria şi Transilvania, şi earăşi va enunţa în mod solemn conclusele sale corespundĕtoare. Însĕ asta este tot ce ea astădi poate sĕ facă; asta este una din cele puţine libertăţi constituţionali, de cari şi poporul român pănă acu a putut, şi voim sĕ sperăm, că şi de astădată va putea face un us neconturbat. Între astfel de împrejurări, credem că, am făcut tot, ce adi putem, dacă dechiarăm mai dinainte că: adheram fără reservă la conclusele prevedibile ale conferinţii din Sibiiu. Aşa pricepênd lucrul, credem, că nu vom greşí, dacă în actul de alegere al conferinţii din Timişoara nu privim atât un mandat pentru conferinţa din Sibiiu, cât mai vîrtos o noauă dovadă a acelei încredere, de care familia mea din partea poporului român al comitatului Timişiu totdeauna s'a bucurat şi de carea totdeauna cu mândrie se poate fălí. Permite-mi deci stimate dle redactor, ca, după toate aceste, sĕ esprim în preţuitul DTale organ, atât în numele meu cât şi în numele celorlalţi trei membri ai familiei mele, mulţĕmita noastră adênc simţită românilor timişani şi sĕ-i rog totodată a fi încredinţaţi; că îndată ce va fi sosit momentul pentru o serioasă acţiune politico-naţională — ce poate că se va întêmpla mai curênd de cât o cred unii — fie-care dintre noi va sta la postul seu.

Primesce Dle, încredinţarea distinsei mele stime

Budapesta, 5 Maiu, 1887.

Alecsandru Mocsonyi.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a VIII-a ţinută la 19 Aprile.

Şedinţa se deschide la 11 oare a. m.

Se cetesce protocolul şedinţii premergĕtoare şi se autentică.

Se presentează: cererile deputaţilor Ales. Tordăşan şi R. Patiţa pentru concediu pe restul din aceasta sesiune din causa agendelor oficioase urgente.

Dep. Ioan cav. de Puşcariu face următoarea propunere:

De oarece din desbaterea asupra fondurilor archidiecesane s'a observat, că schimbările în averea acelora, precum sunt cumpĕrarea de realităţi, convertirile hârtiilor de valoare şi alte asemenea operaţiuni până acuma s'au efeptuit numai prin senatul epitropesc, ca oficiu de asigurare, şi totodată ca oficiu de cassă, şi de aceea constatându-se necesitatea unei controle mai rigoroase în privinţa atăror afaceri, — Veneratul sinod sĕ binevoiască a decide, ca conclusele în privinţa astorfeliu de schimbări esenţiali în averea fondurilor archidiecesane, pe viitoriu sĕ se aducă în plenul consistoriului archidiecesan, lăsându-se numai esecutarea lor la competinţa senatului epitropesc.

Se predă comisiunei organisătoare.

Dep. P. Cosma cu provocare la §-ul 8 din regulamentul pentru afacerile interne, face propunerea: ca biroul sĕ raporteze inmediat despre acei deputaţi, cari fără concediu absentează preste 5 dile dela sinod.

Dep. I. cav. de Puşcariu, face contra propunere, ca sĕ vină biroul cu acest raport într'una din şedinţele procsime.

Se primesce.

La ordinea dilei se pune raportul comisiunei scolare, care prin raportorul seu dep. Ioan Popea, referează asupra raportului general al consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, şi propune: ca acest raport fiind împărţit între membrii sinodali sĕ se privească de cetit şi sĕ se primească de basă la desbaterea specială.

Se primesce, şi acest raport se aclude la protocol.

Întrând în desbaterea specială a acestui raport, partea generală comisiunea propune: a se lua spre sciinţă cu aceea, că consistoriul se însărcinează a se îngrigí ca scoalele noastre sĕ fie provĕdute cu mape corespundĕtoate, a căror lipsă este adênc simţită, ear despre manualele necensurate încă, se raporteze la procsima sesiune.

Se primesce.

Partea despre scoalele medii comisiunea propune a se lua spre sciinţă cu aceea, că la gimnasiul din Brad, sĕ se arate causele decrescenţii elevilor.

Se primesce.

Relativ la partea raportului despre secţiunea pedagogică comisiunea propune: a se lua spre sciinţă întroducerea higienei.

Se primesce, cu aceea, că de-oare-ce aceasta afacere a remas nedecisă în sesiunea sinodului din anul trecut, consistoriul la procsimul sinod se facă propunerile, ce le va crede de lipsă în aceasta privinţă.

În ce privesce partea din raport despre scoalele poporale, comisiunea propune: a se lua spre sciinţă pe lângă următoarele observări: consistoriul sĕ stăruiască şi mai departe cu toată energia pentru înfiinţarea de scoale în comunele, unde acelea lipsesc, comunelor serace sĕ le vină într'ajutoriu cu ajutoare din fondurile archidiecesane, sĕ arete la frecuenţa scoalelor şi cifrele din anul premers, şi sĕ stăruiască pentru o mai bună cultivare a grădinelor de pomărit şi mai bună întocmire a gimnasticei, cari se vĕd a fi în parte foarte mare neglese.

Referitoriu la cultivarea grădinelor de pomărit se desvoaltă o discusiune animată.

Deputatul A. Nicoară se vede îndemnat a face propunerea următoare:

Consistoriul archidiecesan se îndrumă, ca între marginile bugetului viitoriu, sau din alte mijloace sĕ ne pună în evidenţă premiarea învĕţătorilor şi parochilor, cari escelează în cultivarea grădinelor de pomărit.

Deputatul I. de Preda, arĕtând foloasele cele mari, ce resultă din pomărit, şi provocându se la popoarele conlocuitoare, cari ne pot serví de model în aceasta privinţă, nu numai că consimte cu propunerea dep. A. Nicoară, dar ar fi fost şi mai bine dacă o atare propunere se făcea în mod de sinestătătoare, nu aşa incidental, şi sĕ fie fost dată vre-unei comisiuni spre studiare, dar dacă s'a făcut acum la acest loc, dênsul încă o spriginesce, şi o recomândă spre primire aceasta propunere.

Deputatul Dr. Ilarion Puşcariu arată, că învĕţătoriul are obligăminte generali pentru toate studiile de învĕţământ între cari se cuprinde şi pomăritul şi astfel nici unul nu se poate sprigini în contul celuialalt, şi când e vorba de remunerare atunci trebue ca toate împregiurările sĕ se iea în considerare, dar abstrăgênd dela aceasta împregiurare ne lipsesc şi mijloacele, ca pentru atari studii sĕ se dea remuneraţiuni separate, sunt ele alte lipse cu mult mai inteţitoare de acoperit, pentru aceea e în contra propunerei deputatului Nicoară, şi primesce propunerea comisiunei.

Presidiul încă asigură, că la remunerarea învĕţătorilor — aşa încât aceasta ne permit modestele mijloace, de cari dispunem — se iau în considerare toate împregiurările, şi astfel şi pe cultivarea grădinelor de pomărit se pune pondul cuvenit.

Deputatul P. Cosma încă recunoasce însemnătatea şi folosul pomăritului, dar ca sĕ iea avêntul şi desvoltarea, ce o are la popoarele conlocuitoare spre aceasta nu e de ajuns scoala, spre acest scop se recere, ca sĕ se înfiinţeze reuniuni de agricultură, cum fac şi alte popoară, şi aceste sĕ dea impulsul recerut în aceasta direcţiune, sau ca parochii sĕ desvoalte mai multă activitate în aceasta privinţă.

Punându se la vot propunerea dep. Nicoară, cade şi se primesce a comisiunei.

Deputatul R. Crainic, în privinţa rapoartelor despre catichisarea adulţilor observă, că acelea sunt lipsite de ori ce basă reală, pentru că e convins, că cei mai mulţi protopopi raportează în faptă despre catichisarea din scoala de repetiţie, de oare ce catichisarea adulţilor de mult a încetat, şi dacă scoala de repetiţie se ţine regulat, apoi aceasta e şi de prisos.

Presidiul observă, că aceasta cestiune se află sub studiare la consistoriu, şi crede, că nu se va mai amâna mult, şi şi aceasta afacere se va regula într'o formă concretă.

Tot comisiunea scolară referează prin raportorul I. Popea:

a) asupra raportului consistorial despre censurarea „Geografiei“ pentru scoalele medii de D. Făgărăşan şi S. Moldovan;

b) asupra raportului consistorial despre censurarea „Geografiei“ pentru scoalele poporale de D. Făgărăşan şi S. Moldovan;

c) asupra raportului consistorial despre censurarea manualului: „Curs practic pentru învĕţarea limbei maghiare“ de I. Müller;

d) asupra raportului consistorial despre censurarea cărţii: „Carte de cetire maghiară“ de Dr. I. Crişan şi Nicolau Putnoky.

Toate sunt resolvite prin conclusul referitoriu la aceste obiecte din raportul general al consistoriului archidiecesan;

e) asupra raportului consistorial, prin care se transpune conclusul congresual referitoriu la înfiinţarea unei preparandii de învĕţătorese pentru întreaga metropolie.

Fiindcă sinodul deja s'a ocupat cu aceasta cestiune în mai multe rênduri, comisiunea propune: consistoriul sĕ însărcinează sĕ satisfacă concluselor sinodale, arĕtând mijloacele, din cari s'ar putea forma un fond, şi din care s'ar putea susţiné o atare preparandie.

Presidiul observă, că nu are nimic în contra acestei propuneri, ar vrea sĕ scie numai, dacă e de lipsă un astfel de institut, respective dacă am avea unde aplica pe învĕţătorese.

Se primesce propunerea comisiunei.

f) asupra raportului consistorial referitoriu la fondul de pensiune învĕţătoresc, comisiunea propune a se lua la cunoscinţă starea lucrului şi consistoriul se însărcinează a ţiné în evidenţă aceasta cestiune.

Se primesce.

Fiind timpul înaintat, şedinţa se închee la 1 oară d. m. anunţându-se cea procsimă pe mâne la 9 oare a. m.

La ordinea dilei se vor pune rapoartele comisiunilor.

Nr. 2095 Scol 1887.

Venerabil sinod archidiecesan!

Consistoriul archidiecesan, ca senat scolariu, are onoare a da despre agendele sale în decursul anului 1886 următoriul

Raport general.

Partea generală.

Atenţiunea consistoriului archidiecesan a fost îndreptată mai cu seamă în două direcţiuni; sĕ consolideze scoalele noastre confesionale prin sistemisarea de salarii corĕspundĕtoare şi prin aplicarea de învĕţători cu cualificaţiune pe deoparte, ear pe de altă parte sĕ le apere de eventualele atacuri îndreptate contra lor.

În partea primă nisuinţele consistoriului au stat în faţa tristei realităţi, şi ele numai în mĕsură mică s'au putut realisa. Basat pe normele statorite de sinoadele archidiecesane din anii premergĕtori, consistoriul a pus la cale regulata funcţionare a organelor din parochie, chemate a afla mijloacele pentru asigurarea scoalelor noastre confesionale. Sĕrăcia cea mare, moştenită din vitrigitatea timpurilor trecute, şi în unele părţi şi îndărătnicia, provenită din nesciinţă, au adus cu sine, că în mare parte consistoriului archidiecesan nu i-a succes a esopera sistemisarea salarielor învĕţătoresci nici până la minimul provĕdut în § 78 al regulamentului congresual din 1878. Paralel cu nesuficienta sistemisare a salarielor a mers şi aplicarea de învĕţători cu cualificaţiune. Din 268 de scoale, la cari cu începutul anului scolariu 1886/7 s'au făcut instituiri de învĕţători, abia 42 instituiri s'au făcut definitiv, ear 226 numai în mod provisoriu pentru anul scolariu curent, şi aceasta în partea cea mai mare în lipsa de candidaţi cu cualificaţiune.

Consistoriul archidiecesan este de firma speranţă, că regulata funcţionare a organelor de parochie, şi progresiva sucrescenţă de învĕţători, cu care ne provede din an în an institutul nostru pedagogic, vor avea de resultat delăturarea cu încetul a amintitelor neajunsuri, de cari pătimesc scoalele noastre confesionale.

În ce privesce ordinaţiunea Escelenţiei Sale a dlui ministru de culte şi de instrucţiune publică, dto 28 Maiu 1885 Nr. 20.301 privitoare la esecutarea articolului de lege XVIII din 1879, Venerabilul sinod archidiecesan prin conclusul Nr. 42, luat în şedinţa a III-a la 23 Aprile (5 Maiu) din sesiunea ordinară a anului 1886, a decis a se îndruma consistoriul aruhidiecesan să facă o representaţiune la guvernul ţĕrei, cerênd revocarea acestei ordinaţiuni, ear dacă representaţiunea ar rĕmâné fără resultatul dorit, sĕ facă asemenea representaţiune şi la legislaţiunea ţĕrei.

Nu mult după încheerea sesiunei sinodale din anul trecut, şi anume la 8/20 Iuniu 1886, s'a întrunit în sesiune ordinară congresul nostru naţional-bisericesc. Supunêndu-se deliberărei congresului şi cestiunea aceasta, de interes pentru întreaga noastră metropolie, acesta a luat conclusul a se însărcina consistoriul metropolitan cu facerea unei representaţiuni la guvernul ţĕrei, în care sĕ se ceară revocarea ordinaţiunei ministeriale. Consistoriul archidiecesan avênd în vedere paşii luaţi în această privinţă de congresul nostru naţional-bisericesc, a fost până acuma în aşteptare după resultatul mĕsurilor decretate de congres.

Aceste momente am aflat de bine a le atinge pe scurt în partea generală a raportului nostru, pentru că ele sunt apte a caracterisa mai bine situaţiunea nefavorabilă, în care se află încă scoalele noastre confesionale, şi Venerabilului sinod archidiecesan i-se dă ocasiune de a se pronunţa asupra mĕsurilor luate de consistoriu pentru delăturarea neajunsurilor.

Escelenţia Sa domnul ministru de culte şi instrucţiune publică, cu emisul din 5 Iuliu 1886 Nr. 21,596, a comunicat consistoriului, că a oprit din usul scoalelor următoarele cărţi şi aparate de învĕţământ:

1. Istoria universală, ales istoria naţiunei românesci, de Dr. Georgiu Popa, tipărită în Arad, ediţia III cu literile tipografiei diecesane.

2. Geografia Ungariei şi elemente din geografia generală, edată în Braşov, de Dr. Nicolau Pop şi tipărită la Gött, la anul 1885.

3. Întroducere în geografie, de Ioan Tuducescu, tipărită în tipografia lui Réthy, 1881.

4. Mapa Ungariei, Voivodinei sêrbesci, Banatului temeşan, Ardealului, Croaţiei, Slavoniei şi a graniţei militare de Thot A. F. edată în Arad.

5. Schulwandkarte von Europa de Holler L.

Cu datul 24 Iuliu, 1886, Nr. 3827 consistoriul a notificat oficiilor protopresbiterale acest emis ministerial şi le-a îndatorat a îngrijí ca la scoalele noastre sĕ nu se mai folosească aceste manuale respective aparate de învĕţământ.

Totodată consistoriul archidiecesan, folosindu-se de această ocasiune, a îndrumat organele subalterne bisericesci, ca în scoalele noastre confesionale sĕ permită numai folosirea acelor cărţi şi aparate de învĕţământ, cari sunt censurate şi aprobate prin sinodul arehidiecesan conform *§* 122, punct 2 din statutul organic.

În necs cu aceasta avem onoare a aduce la cunoscinţa Venerabilului sinod archidiecesan, că în privinţa cărţilor oprite de guvernul ţĕrei, consistoriul metropolitan pe basa conclusului congresual Nr. 194, dela 14/26 Octombre, 1878 a făcut o representaţiune cătră dl ministru de culte şi instrucţiune publică, însĕ fără resultat, căci Escelenţia Sa dl ministru de culte şi instrucţinne publică dto 16 Decembre 1885, Nr. 33,189, arată, că nu are motive, de a se abate dela modul oprirei de pănă acuma, declară însĕ, că este gata a comunica cu autorii toate obiecţiunile contra cărţilor oprite, dacă în scris o vor cere aceasta.

La raportul consistoriului metropolitan în această cestiune congresul nostru naţional-bisericec prin conclusul Nr. 81 din şedinţa a VI dela 13/25 Iuniu, 1886, luând cu regret la cunoscinţă starea lucrului, a însărcinat pe consistoriul metropolitan, ca la timp oportun sĕ revină asupra causei.

Încunoscinţat despre acest conclus prin literile consistoriului metropolitan dto 25 August 1886 Nr. 224 Metrop. consistoriul archidiecesan şi-a reservat, ca din cas în cas sĕ notifice autorilor de cărţi oprite aceste disposiţiuni ministeriale.

În decursul anului au întrat la consistoriul archidiecesan ca cărţi de scoală următoarele opuri:

1. Geografia pentru scoalele medii, de Dionisiu Făgărăşan şi Silvestru Moldovan.
2. Geografia pentru scoalele poporale, de Dionisiu Făgărăşan şi Silvestru Moldovan.
3. Curs practic pentru învĕţarea fundamentală a limbei maghiare pentru scoale şi privaţi, de Ioan Müller.
4. Carte de cetire maghiară de Dr. Ioan Crişan şi Nicolau Putnoky.
5. Gramatica limbei românesci, sintacsă, etimologie, fonetică, stil, de Ioan Dariu, cursul I manual pentru anul al treilea de scoală. Braşov 1886
6. Economia câmpului şi grădinăritul pentru scoalele poporale, de Georgiu Moian. Braşov, 1886.
7. Manual de stupărit, de Ioan Costin.

Dintre acestea s'au censurat şi prin eshibite separate se recomêndă Venerabilului sinod spre aprobare în sensul § 122 punct 2 din statutul organic următoarele:

1. Geografia penrtru scoalele medii, de Dionisiu Făgarăşan şi Silvestru Moldovan.
2. Geografia pentru scoalele poporale de Dionisiu Făgărăşan şi Silvestru Moldovan.
3. Carte de cetire din limba maghiară de Dr. Ioan Crişan şi Nicolau Putnoky.
4. Curs practic pentru învĕţarea fundamentală a limbei maghiare, de Ioan Müller; ear opurile

a) Economia câmpului şi grădinăritul pentru scoalele poporale, de Georgiu Moian;

b) Manual de stupărit, de Ioan Costin, se află încă spre censurare la comisiunile esmise de consistorul archidiecesan.

Opul amintit sub Nr. 5 „Gramatica limbei românesci, sintacsă, etimologie, fonetică, stil, de Ioan Dariu“, întrat la consistoriu în anul 1886, apoi „Compendiu de Geografia universală, prelucrat în usul scoalelor medii şi al preparandielor de Teodor Ciontea, Arad, 1884“ şi „Manual pentru studiul religiunei, pe seama scoalelor poporale de Ioan German“, întrate la consistoriu în anii precedenţi, censurându-se şi aflâdu-se defectuoase, s'au remis autorilor dimpreună cu opiniunea consistoriului spre a fi prelucrate, eventual delăturate defectele.

În celelalte însemnăm, că senatul scolariu în decursul anului a ţinut 47 şedinţe, între cari 40 ordinare şi 7 estraordinare.

Numĕrul pieselor date în resortul senatului scolariu în anul 1886 au fost 2360, dintre cari 2354 resolvite şi 2 neresolvite. (Va urma.)

Serbarea sânţirei bisericei metropolitane din Iaşi.

După cum se împĕrtăsesce prin o telegramă trimisă „V. Naţionale“ aceasta serbare a fost de tot splendidă. Din toate părţile ţĕrii s'a adunat lumea ca sĕ asiste la acest act măreţ. Maj. Sa regele a fost primit solemn. Populaţiunea pĕtrunsă de aceasta sĕrbătoare pompoasă a luat parte prin manifestaţiuni grandioase. Oraşul a fost splendid impodobit cu drapele, şi flori. Ceremonia religioasă a oficiat-o Metropolitul Moldovei asistat de 11 archierei. După sânţirea bisericei Maj. Sa regele, încunjurat de tot clerul, de miniştrii, de casa civilă şi militară a rostit de pe treptele bisericei o cuvêntare, care a însufleţit la gradul cel mai înalt pe poporul ce umplea curtea metropolitană. După mulţumirea, ce i-s'a făcut din partea ministrului de culte şi din partea primariului Iaşilor a urmat defilarea scoalelor şi a trupelor.

În cele următoare, tot după „Voinţa Naţională“ publicăm, atât cuvêntarea regelui, cât şi a ministrului de culte D. Sturdza.

Discursul
Majestăţii Sale regelui.

„Un semi-secol biserica metropolitană a vechei capitale a Moldovei a rĕmas o măreaţă ruină, un corp fără suflet. Părăsită şi sguduită pănă în temeiile sale, se înălţa deasupra Iaşului această însemnată clădire, avênd uşile sale închise. Vêntul şi ploaia pĕtrundeau prin crepăturile ei şi numai sunetele clopotelor dela bisericuţa din faţă, chemând la slujba Dumneḑească, găsia în boltele deşerte ale acestor ziduri un sunet mângăetor ca şoapte tainice, prevestind, că opera începută a fericitului întru pomenire mitropolit Veniamin nu va perí.

Faptele bune sunt tot deauna rĕsplătite şi poporul român nu uită pe aceia, cari au lucrat şi luptă pentru biserică şi patrie.

Datorim acestui simţemênt marinimos, că monumentele noastre religioase şi istorice sunt treptat restabilite şi că, după 50 de ani de îngăduire, rĕsare aci din ziduri surpate un sfânt locaş vrednic de vechiul scaun archiepiscopal al Moldovei şi Sucevei.

Salut dar cu cea mai vie mulţumire această fericită ḑi, această frumoasă serbare şi pe voi toţi, cari aţi alergat din toate unghiurile ţĕrei spre a împărtăşí bucuria Mea, fiind că o dorinţă adênc simţită a inimei Mele este aḑi un fapt îndeplinit, mândru pot fi, că sub Domnia Mea s'a redeschis bine credincioşilor această Mitropolie, târnosită fiind tocmai în vremea, când strigarea de veselie „Hristos a înviat“ resună încă în toată lumea creştină.

„Adevĕrat a înviat“ şi a întrat în casa sa! ridicată şi reînfiinţată în toată strălucirea în a doua a Mea capitală, care a depus pe altarul patriei ca darul cel mai scump, coroana lui Stefan spre a fi contopită cu aceea a lui Mihaiu, refăurită de oţel pe câmpul de luptă, întemeind şi statornicind astfel pentru timpuri vecinice unirea şi tăria, neatârnarea şi regatul României.

Ca o comoară neperitoare trebue sĕ păstrăm aceste mari isbânḑi dobândite prin prudenţă şi jertfe, prin vitejia armatei, fiind că ele snnt razămul nostru cel mai puternic în împregiurări grele, moscenirea cea mai preţioasă pentru generaţiile viitoare.

Cerul, care a luat iubita noastră ţeară în înaltul Seu scut, va binecuvênta opera şi va asculta rugile noastre, pe care le îndreptăm neîncetat Regina şi Eu cătră A Tot Puternicul pentru fericirea dragului Nostru popor.“

După ce M. S. regele a terminat această cuvêntare, întreruptă foarte des de strigătele şi urările entusiaste ale unei mulţimi imense, dl D. Sturdza, ministru cultelor, rostì următoriul discurs în aplausele unanime ale publicului:

Discursul
domnului ministru D. Sturdza.

„Sire!

Se împlinesc 30 de ani, de când românii de dincoace şi de dincolo de Milcov s'au ridicat ca un singur om, ca sĕ rĕspundă, la întrebarea, ce le adresa Europa: „Ce vreţi?“ Toată suflarea românească înţelese atunci, că mâna providenţii este întinsă peste acest pămênt şi un freamăt coprinse întreg poporul dela o margine a ţĕrei pănă la cealaltă; se părea, că umbrele marelui împĕrat Traian şi a tuturor eroilor, cari au lucrat şi s'au jertfit pentru neamul românesc apăruşe printre noi a ne îmbărbăta la fapte nouă şi mari.

Neted şi limpede, clar şi categoric fu respunsul, ce am dat Europei, când i-am spus, ce suntem, ce am suferit, ce vrem. Acel rĕspuns era eşit din rostul unei origini nobile şi puternice, era espresiunea voinţii unei naţiuni vii, hotărîte de a pune în lucrare, ceeace voia.

Atunci şi credinţa depusă în luptele, ce se desfăşurară isbutì mai presus de asteptările tuturor. Bine-cuvêntarea cerului s'a revĕrsat preste noi şi e providenţial, că serbăm aḑi îndeplinirea a 3 deceni a memorabilului an 1857 prin imne de recunoscinţă înălţate cătră a-tot-puternicul D-ḑeu, la sfinţirea acestei măreţe catedrale a vechei şi venerabile metropolii a Moldovei, că serbăm această aniversare a renascerei neamului nostru în această veche cetate, care a luptat ca conducĕtoare a tuturor cu un patriotism admirabil şi cu o abnegaţiune rară pentru realisarea visului de aur al multor şi multor generaţiuni.

Înconjurat de popor şi armată aţi venit, Sire, ca în timpul de glorie şi de mărire a patriei sĕ daţi mulţĕmită cerului, că ne-a ocrotit miraculos prin grelele încercări, ce am străbătut, că ne-a ridicat sus, că ne-a constituit puternic şi că ne-a ajutat sĕ ridicăm această măreaţă biserică, fondată de piosul Metropolit, al cărui nume se pronunţă şi aḑi pretutindeni cu iubire şi cu veneraţiune. Jumetate de secol au stat ruinile ei dinaintea noastră ca semne ale neputinţii, în care trăiam, căci nu simţiam în noi puterea de a termina clădirea începută. Ceace era însĕ cu neputinţă înainte ca Majestatea Voastră sĕ înalţe falnic steagul regatului român a fost uşor după ce ne-ai condus cu înţelepciune şi virtute, cu vitejie şi prevedere, ca sĕ scim, sĕ vedem şi sĕ pipăim, că România în fine ne aparţine noauĕ şi urmaşilor nostri, că suntem în stare, când pericolul va sosí, sĕ o apĕrăm cu pepturile şi inimile noastre.

Sire!

Credincioşi Ţi suntem, căci ai avut şi ai mare credinţă în noi, credincioşi Ţi suntem, căci ţii în mâna inimoasă drapelul onoarei şi al viitoriului patriei.

Mulţumind A Tot Puternicului, că a înălţat şi a întărit ţara aceasta, ridicăm cu toţii rugi ferbinţi spre cer, ca sĕ ocrotească pe Majestatea Voastră piosul, înţeleptul şi viteazul nostru rege, pe buna şi virtuoasa, blânda şi geniala noastră regină şi pe dinastia fundată de Majestatea Voastră!

Trăiască MM. LL. regele şi regina!

Trăiască România!

Varietăţi.

* Maj. Sa regele a dăruit prea graţios din şatula sa proprie pre seama celor păgubiţi prin foc din comuna Ciugud 1000 fl. v. a.

* Maj. Sa împĕrăteasa va părăsí băile Herculane în 13 a lunei lui Maiu st. n. pentru a reîntoarce visita pĕrechei regale române. Maj. Sa va pleca seara la 7 oare cu tren separat dela Mehadia, va trece pela Craiova, Pitesti, Ploesci la Sinaia, unde va sosí dimineaţa. Spre întêmpinare vor sosí în Sinaia afară de părechea regala română o mulţime de membrii ai aristocraţiei înalte Bucurescene. Regina Elisabeta va locuí în vila „Peleşului“ situată în „valea-peleşului,“ încunjurată de păduri şi d'asupra căreia 'şi ridică măiestos vêrful seu „Buceciul.“ Petrecerea reginei va ţiné, după cum e plănuită, trei ḑile, ear apoi se va reîntoarce dela Sinaia cu un tren separat al Curţii prin Predeal, Oradea mare, şi Buda-Pesta la Viena.

* Archiducele Albrecht a sosit în 8 Maiu la Oradea-mare pentru de a inspicia trupa armată de acolo. La gară a fost întimpinat de un public numĕros mai ales din clasa mai înaltă. Din Oradea-mare se vorbesce, că va merge la Timişoara.

* Dr Aurel Halic, promovat de doctor în sciinţele medicale în 26 Februarie st. n., noul medic ales în Paulis com. Arad, fiul preotului din Barza com. Arad: Zacharie Halic, şi-a serbat fidanţarea în Budapesta la 8 Maiu st. n. cu Doamna vĕduva Rosiescu născ. Nathalia Bogdan, fiica fericitului Vicentiu Bogdan, fost deputat dietal şi advocat.“

* (Invitare.) Toţi acei cari vor se ia parte sé consideră prin aceasta invitaţi la „Maialul“ — pe care corpul învĕţătoresc, cu tinerimea scolară, dela şcoala capitală gr. or. din Poiana ppresb. Miercurii 'l vor serba, Dumineca la 3/17 Maiu, 1887 în bĕrcul numit „la Staule.“ Începutul se va face cu esecutarea unui program de cuprins memorial şi desfătătoriu şi anume la oarele 1. p. m.

În cas dacă timpul ar fi nefavorabil, ţinerea maialului sĕ va amâna pe Dumineca următoare.

Întrarea în familie: 30 cr; de persoană: 20 cr. Venitul curat e destinat pentru biblioteca scolară din loc.

Cu profundă stimă,

Emanuil Beşa.

* (Fapte patriotice.) Ministrul ung. de culte şi instrucţiune publică a încunosciinţat pe inspectorii de scoale, ca sĕ fie cu mare atenţiune şi se oprească sub grea rĕspundere întrebuinţarea în scoale a cărţilor: „Noţiuni de Istoria Românilor“ de Florentin; „Mapa Europei“ de C. N. Remniceanu; edată de Georgiu Ivanid în Bucuresci; apoi *„Bilder aus der serbichen Geschichte“* edată în Panciova (1885) şi *„Die Erde, auf der wir leben.“*

* (Duel.) În capitala Ungariei duelurile sunt la ordinea ḑilei şi cad jertfă mulţi oameni. Astfel s'a întêmplat şi în ḑilele trecute. Doi tineri universitari: Ludovic Szabó şi Ernest Veidlich încă au încercat a-şi tăia firul vieţii prin duel şi încercarea a reuşit. Ernest Veidlich a picat mort. Lung le mai e timpul unor universitari!

* (Principiile împĕratului Iosif II asupra duelului.) Împĕratul Iosif II al Austriei a adresat odată următoarea scrisoare cătră unul din generalii sei: „Domnule general! Trimete inmediat în arest pe comitele de K. şi pe căpitanul W. Comitele e violent şi preocupat de noţiuni false de onoare; căpitanul e un vechiu rĕsboinic, care vrea sĕ resoalve ori-ce causă cu spada sau cu pistolul. Eu însĕ nu vreau şi nu sufer duel în armata mea; despreţuesc principiele acelora, care caută sĕ-i justifice şi care străpung cu sânge rece pe adversarul lor. Stimez mult pe ofiţeri, care se espun cu bravură ori cărui pericol duşman şi arată curagiu, inimă şi energie în ori-ce cas, in defensivă şi ofensivă; nepăsarea, ce o arată în asemeni ocasiuni faţă cu moartea, serveşte patriei şi onoarei lor. Dar dacă între ei sunt bărbaţi, care sunt gata sĕ sacrifice tot rĕsbunării şi urei contra duşmanilor lor, atunci eu îi despreţuesc. Eu consider pe un asemenea om, că nu

e mai bun decat un gladiator roman. — Institue un tribunal militar, care sĕ judece pe cei doi ofiţeri; sĕ se cerceteze obiectul certei cu acea împarţialitate, pe care o cer dela ori-ce judecător. Care din ei va fi vinovat, acela sĕ fie victima sorţii sale şi a legilor. Un asemenea obiceiu barbar, demn de veacul lui Tamerlan şi Baiazed şi care a avut adeseori efecte aşa de triste pentru unele familii, voesc sĕ fie suprimat şi pedepsit, chiar de a-şi perde jumĕtate din ofiţerii mei. Tot mai sunt oameni, cari întrunesc caracter de vitejie cu acela al unui supus bun; şi acesta poate fi numai acela, care venerează legile statului şi religiunea."

* (Bibliografic.) „Transilvania" Nrul. 9—10 a apărut cu următoriul cuprins:

„Reuniunea femeilor române din Sibiiu". — „Necrologul rĕposatului Marin Mihailescu profesor la scoala centrală de fete." — „Academia română, raportul dlui secretariu general D. A. Sturdza asupra lucrărilor sesiunei generale din 1887." — „Pericope scurte din opul istoric titulat: Luptele românilor în resbelul din 1877. De T. C. Văcărescu colonel în reserva armatei." — „Higiena pĕrului." — „Procese verbale ale comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 8 şi 11 Aprile." — „Imn şi Odă dedicate Preasânţiei Sale Părintelui episcop al Caransebeşului Ioan Popasu la iubileul seu sacerdotal de 50 de ani, 9 Martie 1887. De Zacharia Boiu jun. (Musica de G. Dima.)" — „Scoala superioară de fetiţe din Sibiiu, colecte. (Continuare din Nr. 5—6."

— „Romaenische Revue" revistă politică-literară, ce apare în Resicza sub redacţiunea Drului Corneliu Diaconovich, cu abonamentul pentru Austro-Ungaria 8 fl., ear pentru streinătate 25 franci sau 20 mărci pe un an: în numerul de pe luna lui Aprile conţine: „Ioan Popasu (Mit Portrait)." — „*Das Renegatenthum in Ungarn.*" — „*Rundschau*" (Die magyarischen Gelehrten-Gesellschaften. — Aus dem Königreiche Romänien. — Die magyarische nationale Idee.) — „*Nestor der Russ. Chroniker und seine Wolohen.*" Eine etnographische Untersuchung von Simeon Mangiuca. — „*Des Zigeuners Schaf.*" Aus dem romänischen nacherzählt von M. Hârsu. — „*Aus dem Buch der Liebe.*" Von Heinrich und Iulius Hart; 1. Des Popen Tochter (Von D. Bolintineanu, deutsch v. Spuller. 2. Liebeslied, von M. Eminescu deutsch v. Mite Kremnitz.) — *Rudolf Bergner. Literatur und Kunst.* „Documente zur Geschichte der Romänen," 1195—1345, von N. Densuşian.

„Revistă noauă." În Bârlad a apărut de curênd sub redacţiunea unui comitet compus din membrii: S. M. Haliţă prim-redactor, S. Constantinescu R., Gh. Ghibănescu, Gavr. Onişor, V. S. Diaconescu şi I. Apostolescu, o revistă nouă pentru educaţiune şi instrucţiune intitulată: „George Lazar." Foaia va eşí odată pe lună şi are drept program: susţinerea scoalei, şi contribuirea la progresul ei în direcţiunea indicată de George Lazar, cu al cărui nume e şi întitulată revista. De recomandat este această foaie mai ales pentru corpul didactic, pe care mai de aproape îl interesează materialul, ce va apăré pe paginile ei precum: materiile didactice, metodele de predare ale diverselor obiecte de învĕţămênt, reformele, ce se fac în alte state pe terenul scoalei, cu un cuvênt tot ceea-ce privesce instrucţiunea, precum şi educaţiunea. Abonamentul pe un an este 8 lei; pentru elevii scoalelor normale 4 lei; ear pentru Austro-Ungaria 3 fl.

Nr. I. din 15 April cuprinde: „Către cetitori" de Redacţiune. „Necesitatea înfiinţărei unei şcoli secundare de fete în Bârlad" de Gh. Ghibănescu. „Ţĕranul şi boerul român faţă cu politica rusească în secl. XVIII." de G. Constantinescu R. — „Metodul şi învĕţămêntul intuitiv" de E. Apostolescu. „Buletin pedagogic." „Bibliografie."

Loc deschis.*)

Cetatea de baltă, 1 Maiu, 1887.

Motto: „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei." *Voltaire.*

Stimate Dle redactor! Nu pentru prima oară se ocupa „Gazeta Transilvaniei" de modesta mea persoană.

Ce e mai remarcabil însĕ în Nro. 74 din 3/15 Aprile a. c., îmi sacrifică cu poftă un articlu de fond.

O onoare aceasta, pe care nu o vor putea avea nici când unii din Marii corespundenţi de falsităţi şi calomnii de pe malurile Têrnavei mici ai „Gazetei Transilvaniei."

Pagubă că întreg articlul de fond, amintit e „un potop de cuvinte într'un pustiu de idei."

„Aşa de bine prospiciă" ḑice unul dintre spectatori — sĕ scrie în acel articlu, şi după acea totuşi scie articlul numit, ce am vorbit eu la groful la masă şi la mine în casă, deşi spectatoriul ca atare nu a putut fi present în toate locurile.

Nu e asta calumnie şi articlul numit: „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei?"

Ori şi ce om cu cât de puţină logică va vedé, că spectatoriul respectiv ca atare şi-a dat sîngur „*Testimonium paupertatis,*" de nu cumva corespondentul spectator, fiind numai un înşelătoriu a voit a se ascunde după perdea, căci ar fi unul din cei ce au fost la masa grofului, în care cas spectatoriul e fără caracter.

În ori ce cas cu spectatoriul am isprăvit-o; sĕ presupunem pentru un moment, că corespondentul a fost unul din cei ce a participat la masa grofului, însĕ eu am venit singur acasă, respective până la casa lui Nichita Tătar cu fostul prefect în 1848, V. M., ear de acolo singur, prin urmare sau n'a spus adevĕrul, ce am vorbit la groful la masă, sau n'a sciut ce am ḑis la mine acasă, căci amêndoauĕ nu s'au putut: „*tertium non datur.*"

Cred, că am arătat până la evidenţă motivele, care puteau descoperí On. Redacţiuni a „Gazetei Transilvaniei" absurditatea publicaţiunei articlului de sub întrebare.

Cu toate acestea l'a publicat, deci nu spre combaterea lui, ceea ce ar fi superflu, ci pentru desluşirea O. public cetitoriu voiu a me justifica astfeliu:

Cunoscêndu-mi posiţiunea şi referinţele sociale dela început am sciut, că se vor ridica contra mea o droae de mititei corespondenţi gr. cath. cu denunţări demne de ei adecă: cu „Un potop de cuvinte într'un pustiu de idei."

Însĕ împrejurările de multe ori au cu mult mai mare putere şi înrîurire asupra omului, decât sĕ-'l lase a face, ce voesce; m'am supus deci forţii majore şi am mers la groful. „*Hic sumus nos sumus, in nos vertite ferrum,*" m'am dus însĕ nu ca protopresbiter, ci ca persoană privată.

Aceasta am declarat'o unora celor din comisiune la plecare şi după aceea am repeţit'o în faţa grofului.

Nu neg nici aceea, că am fost în haine de paradă, pentru că toţi au fost aşa, ceeace a poftit şi buna cuviinţă, pe care după cum se vede nu o pricep corespondenţii de pe aici ai „Gazetei Transilvaniei."

Am ḑis şi repet, am fost la groful la masă, pentru că fiind contele Haller Jenő, marele proprietariu din Cetatea de baltă şi eu locuitoriu aci, cu ce drept? şi pe ce cale? sĕ refus o învitare, ce mi se face şi de dênsul şi de alţi conaţionali ai mei, cari vreau a scoate din foc cărbunele aprins cu degetele altora?!

Contele nu mi-a refusat nimic nici odată, ce a fost onest şi posibil şi bine pentru biserica mea, ci din contră m'a ajutat, pentru ce sĕ-i refus o învitare, care mi-o face? Oare de frica piticilor corespondenţi gr. catolici, cari neîncetat a intrigat, aţiţat şi conturbat poporul meu la edificarea ziditei biserici gr. or. în Cetatea de baltă.

În acestea sĕ şi caute mincinosul corespondent espresiunea cuvintelor din un numĕr al „Gazetei Transilvaniei" din anul trecut „perirea ta din tine Israile," dar nu airea.

Apoi dacă au fost şi alţi români, între cari şi un prefect a românilor din anul 1848/9, a cărui simţemĕnt naţional şi buna credinţă nu o a tras până acuma nime la îndoială, pentru ce eu sunt aşa tare atacat şi ceilalţi români nu?

Oare se fiu eu cel mai mare trădătoriu al naţiunei române? ori corespondentul din cestiune a cugetat, că toţi sunt ca el?! „*Erit mihi magnus Apollo!*"

Linişţit în conştiinţa mea, nu voi ḑice nici odată „*mea culpa, mea culpa,*" ci voiu ḑice denunţantului corespondent „*gnosse te Afton.*"

„*Inter lupis ullula cum illis*" ḑice proverbiul.

Am toastat deci şi eu dupăce s'a toastat de protonotariul comitatului pentru mine şi am fost provocat de Contele, şi mai înainte de însuşi prefectul român domnul M. V. şi eată în acest sens: m'am presentat ca persoană privată, şi nu voiu sĕ fac politică, dar îmi iubesc patria, în carea m'am născut şi trăesc, şi care e o proprietate nedisputaveră a tuturor locuitorilor ei fără deosebire de naţionalitate şi confesiune, nici odată nu am lucrat şi voiu lucra contra acestui principiu, dacă contele Haller Jenő va reeşí la alegere în parlament şi va lucra pentru fericirea patriei comune, pentru care trăim şi murim, — îi urez sĕ trăiască la mulţi ani fericiţi, deci încă odată, piticule corespondent: „*Erit mihi magnus Apollo.*"

Am toastat şi pentru solgăbireul Frics, pentru că ca preot şi protopop în Cetatea de baltă eram silit a-mi edifica biserica arsă de 10 ani, — şi nu aveam la disposiţie nimica afară de 60,000 mii de cărămidă şi o repartiţie pe popor, din care cea mai mare parte era neîncassabilă Am cercat multe mijloace, însĕ greutatea era, că piticului cu partizanii sei le trebuia în Cetatea-de-baltă numai o biserică românească şi acea „unyată" deşi confesiunea gr. cath. a constat şi constă din a 4-a parte de români şi ceialalţi toţi „ţigani" sau în limbagiul modern neorustici.

Totuşi am edificat biserica în câteva luni, plătind întreprinḑĕtoriului preste 2000 fl. încassând de pe popor abea 5½ sute florini, ear ceialalţi câştigaţi după multe trude şi ostenele a mele, şi însu-mi spesând 318 fl. 26 cr., între cari 100 fl primiţi din ajutoriul de stat s'a dat bisericii, fără alte necasuri şi spese, cari nu se mai pun pe hârtie, şi cine altul mi-a ajutat mai mult ca solgăbirĕul Frics, care şi-a împlinit oficiul seu în afacerea aceasta mai bine ca uniţii, cari strigau pe strade şi în cârciumă nu plătiţi repartiţia, că suntem români, avem biserică română, aceasta era gr, cath. şi poporul gr. or. domnule corespondent, ear solgăbirĕul Frics şi-a cunoscut mai bine că ori-care dintre mascaţii corespendenţi ai „Gazetei Transilvaniei," cari între animale ar vrea sĕ fie şoareci, ear între paseri lilieci şi cari nici odată, nu sunt mulţemiţi cu soartea lor, — cum n'au fost mulţumiţi nici cu edificarea scoalei comune confesionale în Cetatea-de-baltă, deşi a primit şi subscris protocolul edificăreii scoalei şi susţinerea învĕţămêntului, totuşi în „Gazeta Transilvaniei" piticii naţionalişti sunt „de către pădure?"

Am tăcut până la acest moment şi am lucrat numai, ce e bun şi frumos şi plăcut ori-cărui român, însĕ declar, că prin aceasta am eşit din reserva pusă şi voiu demasca toate întrigile, ce le fac însuşi românii din acest comitat, unde înaintea spoelei de inteligenţă gr. cath. tot ce e gr. or. e nulă.

Dacă solgăbireul Frics şi-a împlinit datorinţa oficiului seu, dându-mi ajutoriu la scoaterea repartiţii şi a lucrătorilor nu sunt datoriu a-i mulţĕmi? sau doară sĕ aştepte, ca sĕ-'l denunţ ca preotul gr. cath. Miron Dascăl, cum a făcut în „Gazeta Transilvaniei" din luna trecută?!

Şi ce rĕu am făcut cu împlinirea unui act de bunacuviinţă şi datorinţă inimicilor mei? *Quisque sui furtunae faber.*" Au doară sunt datoriu a confunda causa românismului cu a uniţilor esaltaţi?

Ce a putut perde naţiunea română prin presentarea mea la groful?

Nu m'am angagiat nice pe mine, cum am declarat în toast, cu atât mai puţin clerul s'au poporul meu, precum afirmă articlul cel cu „Un potop de cuvinte înt'run pustiu de idei." —

Aceste me rog sĕ le publicaţi spre orientarea publicului român, nevrênd a mai sta de vorbă cu „Gazeta Transilvaniei" pătimaşă.

Primiţi etc.

Nicolae Iodoran.
protopop rom. gr. or.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Posta redacţiunei.

Dlui N. N. în M. Incidentul descris este destul de regretabil, dar în cestiuni curat personale pe calea publicităţii nu se dă satisfacţiune prin corespondenţe anonime.

Loterie.

Miercuri în 11 Maiu 1887.

Sibiiu: 80 53 16 63 14

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Maiu n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	111.90	111.75
Renta de aur ung. de 4%	100.70	100.70
Renta ung. de hârtie	87.45	87.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.50	97.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114.60	114.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	149.75	149.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.60	104.25
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung	876.—	873.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	283.25	282.50
Acţiuni de credit austr.	279.—	279 30
Sorţi de regularea Tisei	124.—	124.75
Sorţi ungu-eşti cu premii	119.75	119.—
Sorţi de stat dela 1860	135.40	135.—
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.98	5.93
Napoleon	10.05	10.04
100 marce nemţeşti	62.27	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	126.95	127.–

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 46 Sibiiu, Sâmbătă 2/14 Maiu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 1 Maiu.

Isprăvile făcute de conferinţa română din Sibiiu, ţinută ḑilele trecute, nu sunt tocmai prea mari. Esistă în sînul partidei o mulţime de diverginţe, şi cumcă ele esistă, o dovedesce repăşirea celor mai valoroşi bărbaţi români din comitetul central. Este acum vorba, că oare prin conclusul adus din nou — sunt împlinite dorinţele românilor, sau că tocmai aceste dorinţe sufer daune. Nu am fost nici odată aderenţi ai resistinţii pasive şi nu suntem nici aḑi. Şaguna a fost un bărbat cu vederi politice, poate mai clare decum sunt ele în capetele unor domni cu pretensiune de oameni politici.

Dar chiar când vederile lui Şaguna de la 1867 ar fi putut sĕ dea ansă la nedumeriri, acum, — după 20 de ani — întrebăm noi şi cu drept cuvênt oare stăm noi aḑi mai bine ca la 1867, oare nu de atunci datează neînţelegerile între români şi maghiari, oare nu tocmai românii prin pasivitatea lor au produs acest curent de a se înăsprí relaţiunile între aceste 2 popoare avisate a trăí şi a murí la olaltă?

Respunsul la aceasta este uşor de dat.

Noi ne am lăsat, putem ḑice, seduşi de unele frase goale, că dualismul nu o sĕ dureze mult, că învingênd odată federalismul în Austria, are sĕ urmeze şi în Ungaria, lucruri, cari de 20 de ani sĕ repeţesc şi spun românilor, dar din cari până acum nu s'a ales nimica.

Ne am ales însĕ cu ceva, şi acel ceva e de tot rĕu şi stricăcios neamului nostru. Ne am ales cu persecuţiuni inscenate de unguri şi de şovinismul unguresc contra noastră, ne am ales cu aceea, că în municipii am amuţit, toate se fac de noi şi făr de noi, ne-am ales în fundul regiu cu aceea, că sasii vĕḑêndu-şi de trebi, unde află de lipsă se aliază cu ungurii şi cu guvernul şi în curênd ne vor nimicí şi câteva centre românesci ce le-am mai avea, ba încă ce e mai mult, ne am ales cu o ură, la care sunt espuşi românii în comitate, aşa că ori ce maghiar, care ar mai şi putea face ceva pentru vr'un român, stând sub pressiunea opiniunei publice maghiare, dă din umere, se retrage, nici nu mai stă de vorbă cu noi, necum sĕ cuteze a lucra pe faţă contra duşmănosului curent bolnăvicios.

Noi rĕmaşi în minoritate ne am retras, pe un timp, lăsăm pe fraţii pasivişti sĕ facă ei trebi, dacă pot, suntem însĕ siguri, că isprăvile lor pentru români sunt prea puţine, ca sĕ se poată numí isprăvi. Timpul trece. Alte neamuri progresează, noi stagnăm, şi stagnarea e un pericul pentru neamul nostru şi o nefericire permanentă. Ḑică ori cine, ce va vrea, dar noi susţinem, că prin o înţelegere bună şi frăţească mai curênd se pot salva interesele noastre şi noi nu suntem şi nu am fost de părere, că oala va sparge căldarea.

Prin frase mari încă nu se face ispravă.

Poate sĕ ne înşelăm, dar de 20 de ani am vĕḑut semne şi minuni destule în defavorul nostru al românilor, lucruri, cari nu se întâmplau, de era ca românii sĕ scie profita de împrejurările date.

Admitem, dar nu concedem, că membrii noi intraţi în comitet ca traşi de pĕr vor fi mai norocoşi ca în trecut, dar vorba e, cine va sta de vorbă cu acel comitet? Este el espresiunea simţĕmêntului public românesc, sau doar numai espresiunea unui partid, care e departe de a avea tocmai trecerea aceea la poporul român, ca sĕ poată vorbí în numele acelui popor.

Şi cu cine sĕ şi stea de vorbă cei ce aḑi sĕ cred puşi la o înălţime olimpică, când Tisza şi guvernul seu se simte destul de puternic de a nu-şi face nici barem scrupuli din conclusul românesc al poreclitei partide naţionale.

Noi nu aparţinem acelui partid, am fi însĕ buni bucuroşi, dacă după 5 ani ar vení membrii acelui comitet sĕ ne spună ceva nou, sĕ ne spună, că guvernul ungar i-a încredinţat barem numai sĕ stea de vorbă cu ei şi că acei domni după osteneala lor au prestat naţiei vr'un serviciu de dai doamne.

Jalbele după 5 ani vor fi tot ca şi astăḑi, ear prestigiul moral al românilor nu va fi câştigat chiar nimica şi nu va fi câştigat, pentru-că oamenii providenţiali încă sunt oameni şi pe lângă tot conclusul tot vor mai face şi trebşoare, lucruri pe cari noi le condamnăm tocmai pentru că se fac în contul poporului român şi se fac contra intereselor generale românesci pentru unele familii sau singuratici.

Noi am fost cu fruntea senină şi deschisă, am fost pentru o încordată activitate, în municipii, în comune şi participarea la legislativă, la forul legal de a ne însinua plângerile noastre.

Nu ḑicem, că am fi obţinut scie Dḑeu ce resultate, dar la tot casul mai mult obţineam ca şi pasiviştii cu programul lor, pe care nici ei nu-şi dau silinţă a-l realisa şi nu-şi dau, pentru că sciu şi au convingere deplină, că nu merge şi nu se poate realisa. Înţelegem pe dl Bariţ, care luptă pentru fĕtul seu — dar nu înţelegem pe pasiviştii cei mai noi, pe oamenii lui Şaguna, cum ei au putut sĕ-şi abandoneze stindardul şi din căpetenii, ce au fost, sĕ le placă a fi coadele altora, unde nu sunt nici beneveniţi şi nici benevĕḑuţi şi mai că ne vine a crede, că oameni, cari îşi părăsesc vederile politice, ca ciobanii oile cele căpiate, în o bună dimineaţă ear ar deserta, numai sĕ le succeadă a fi cu cei mai mulţi, după parola ţĕrănească „eu ţiu cu satul.“

Este urît şi în viaţa ḑilnică încă când oamenii nu sunt statornici, în politică, însĕ oamenii de această pănură îşi perd tot creditul şi nu le mai respectează nimenea vederile.

Nu ḑicem şi scriem acestea, ca şi când doar partidul nostru al activiştilor ar sîmţí un gol în inima sa pentru desertarea câtorva oameni, cari au dus politica românilor la conferinţa din Mercurea la sapă de lemn şi o au apĕrat eac aşa, ci pentru ca sĕ se scie, că cum stăm cu vederile celor ce aḑi se afirmă de cei mai patentaţi naţionalişti, până când ei până eri alaltăeri tot cu noi au fost, cu cei pe cari aḑi ne timbrează de slugarnici şi de oameni, cari am avea conivenţă cu ungurii şi cu guvernul unguresc.

Revista politică.

Desvoltarea lucrurilor în Francia însuflă mare nelinişte foilor germane. Guvernul frances este împuternicit a plănuí cât mai îngrabă un proect de lege pentru o mobilisare de probă a armatei francese. Spre scopul acesta se recere un credit de preste 5 milioane; creditul se va vota iarăşi îngrabă, de oarece francesii devin din ce în ce tot mai hotăriţi.

Jurnalul „Laterne“ respândesce scirea, că trupele sunt încontinu înspecţionate; ministrul de rĕsboiu se află în mare activitate şi a ordonat ca la Soissons trupele sĕ facă mai multe esercIţii pe calea ferată. Insu-şi ministrul a asistat, şi atât trupele pedestre cât şi cavaleria a dovedit desterităţi mari şi resultatul a fost foarte îmbucurătoriu. Jurnalul „Laterne“ după ce face istoricul astor esercIţii închee: In ceea ce privesce starea escelentă a căilor ferate şi a tuturor aparatelor noastre rĕsboinice şi destoinicia soldatului frances sĕ fie încredinţaţi cetăţenii nostri!

În Paris s'a început sesiunea de vară a parlamentului frances. La ordinea ḑilei se află noul proiect militar; discusiunea asupra acestuia se va începe, cu toate că camera este ocupată foarte mult cu cestiunea budgetului. „République Française“ află cu cale ca discusiunea proiectului militar sĕ se amêne, până ce spiritile se vor mai liniscí. Dealt cum şi discusiunea asupra budgetului va fi foarte vehementă, se poate aştepta din ea chiar o crisă ministerială. Suma de 12 milioane, ce o a presentat ministerul de finanţă nu ajunge pentru ca sĕ se poată acoperí deficitele şi comisiunea evită d'a vení cu norme nouă pentru a se putea acoperí deficitele. Ministrul president a declarat, că sunt necesare isvoară nouĕ de mijloace pentru a sana rĕul. In urma acestora radicalii s'au unit cu oportuniştii, voind a delătura ministeriul, care după a lor părere înlăuntrul e prea slab, ear în afară e prea îndrăsneţ. In locul cabinetului Goblet, sĕ se formeze un ast-fel de regim din oportunisti şi radicali moderaţi, care în lăuntru sĕ fie mai tare, ear în afară mai prevĕḑĕtor, şi aceasta o poate face numai Freycinet. Cabinetul Goblet numai aşa va putea evita crisa, dacă va îndelătura pe ministrul de finanţă, Dauphin.

Goblet a ţinut două vorbiri cu ocasiunea deschiderei esposiţiei maritime în Havre; aceste vorbiri au lăsat însĕ tot în nedumeriri pe foile germane, de oare-ce atitudinea politică a Franciei Goblet nu o a espus aşa, după cum aşteptau ele. Francia, a vorbit Goblet, doresce sĕ trăiască în relaţiuni bune cu celelalte state, ca sĕ-şi desvoalte industria şi comerciul cu paşi gigantici. Despre poporul, care nutresce astfel de griji nu se poate bănuí, că nutresce şi planuri agresive. — Dar Goblet a mai rostit şi următoacele: Francia voesce pace, suntem însĕ hotărâţi a nu-i sacrifica nici drepturile, nici onoarea. Francia e în tot deuna gata ca sĕ întêmpine orice atac nedrept, francesii îşi sciu face datoria pe câmpul de rĕsboiu.

Ḑiuariul „Nord“ aduce scirea, că afacerile comisiunei ruso-engleze din Petersburg pentru regularea graniţelor afganistane merg din ce în ce spre mai bine. Membrii comisiunei s'au şi învoit în unele puncte, cu toate că informaţiunile dela comandele militare le zadarnicesc încâtva sporiul. Ţinta Rusiei este, ca sĕ se aplaneze lucrurile cu orice preţ, de oarece voesce sĕ câştige pre Englitera, ca sĕ influinţeze în favorul Rusiei în cestiunea bulgară; de altă parte şi cabinetul englez e tare dispus a se aplana lucrurile, mai nainte d'a isbucní tulburări în Afganistan, cari ar schimba cu totul faţa actualei stări.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a IX-a, ţinută la 20 Aprile.

Şedinţa se deschide la 9 oare a. m.

Nefiind gata protocolul şedinţii premergătoare autenticarea aceluia se amênă pe şedinţa procsimă.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei organisătoare asupra proiectului de formare şi arondare a cercurilor electorale pentru deputaţi la sinodul archidiecesan şi la congresul naţional-bisericesc; unul dintre obiectele cele mai însemnate, ce s'au desbătut în aceasta sesiune.

Archimandritul Dr. Il. Puşcariu ca raportor în acest obiect face următoarea espunere:

Un proiect de arondare a cercurilor electorale pentru deputaţi la sinod şi la congres s'a aşternut Venerabilului sinod din partea consistoriului încă în sesiunea sinodală precedentă. Atunci nu s'a pertractat proiectul aşternut, ci Vener. sinod a aflat cu cale a dispune, ca consistoriul sĕ tipărească proiectul de arondare al cercurilor electorale, sĕ-l comunice domnilor deputaţi sinodali şi oficiilor protopresbiterale spre facerea de observări şi reflecsiuni la el, eventual propuneri de modificări şi îmbunătăţiri.

Consistoriul conform conclusului sinodal a tipărit şi comunicat d. deputaţi sinodali şi oficiilor protopresbiterale proiectul de arondare, apoi cu considerarea părerilor date de oficiile protopresbiterale l'a luat la o revisiune şi cu emendările, ce a aflat de bine a face, l'a aşternut aici.

După ce raportorul comisiunei espune şi motivele şi momentele principale, de care a fost condus consistoriul la facerea acestui proiect, precum sunt: proporţionarea numerică corespunḑĕtoare a sufletelor pentru fie-care cerc (20) apoi situaţiunea topografică a singuraticilor comune, împregiurările locale şi de gravitaţiune spre anumite locuri centrale, mijloacele de comunicaţiune ş. a., propune în numele maiorităţii din comisiunea organisătoare a se priví proiectul de arondare ca cetit şi a se primí de basă la desbaterea specială, amintind tot deodată, că o minoritate a membrilor din comisiunea organisătoare a susţinut o altă părere pentru formarea unui cerc cu centrul în Agnita, pentru care ar fi sĕ cadă cercul Branului cu centrul în Codlea. În considerarea acestor motive comisiunea propune: ca acest proiect aflându-se împărţit între membrii sinodali sĕ se priveascā de cetit, şi sĕ se primeascā de basā la desbaterea specialā.

Dep. N. Cristea declarā, cā în forma, în care e presentat acest proiect nu-l poate primí de basā la desbaterea specialā, şi dênsul şi în consistoriu şi în comisiune şi-a desvoltat escepţiunile sale, dar a rĕmas în minoritate, pentru aceea se vede necesitat a face şi aici în sinod urmātoarea propunere:

Avênd în vedere, cā proiectul în forma propusā de Ven. consistoriu pe un teritoriu mic, cum este Ţara-Bârsei, unde poporaţiunea are mijloace mai bune de comunicaţiune, aceasta este dārāburitā în trei cercuri electorale, şi încât aceasta n'ajunge ca sĕ îndeplineascā cercuri corĕspunḑetoare, este suplinitā cu alegātori din comune depārtate de preste 50 chilometri şi preste cercuri electorale învecinate, sinodul decide:

1. Între cercul electoral al Sibiiului, Sighişoarei, Treiscaunelor, Braşovului şi Fāgāraşului sĕ se creeze, respective sĕ se restitue cercul electoral al Agnitei;

2. cercul Branului din proiect se împarte la cercurile electorale ale Braşovului şi Fāgāraşului.

Presidiul constatā, cā primindu-se propunerea deputatului N. Cristea alegerile în anul viitoriu pentru sinod, şi aşa crede, cā şi pentru congres ar trebuí sĕ se efeptuiascā tot dupā arondarea atât de disproporţionatā de pānā aci, pentru cā aceasta propunere ar involva, ca întreg proiectul sĕ se redea consistoriului sau vreunei comisiunii speciale, care apoi pe basa acestei propuneri sĕ facā o arondare cu totului nouā, cāci abia 'şi poate închipuí ca aici în sinod sĕ se poatā face aceasta, dacā numai nu cumva dl deputat are deja pregātit un proiect lucrat pe aceasta basā. Observā totodatā pe lăngā motivele aduse la dl raportor, cā archidiecesa e tare lāţitā, poporaţiunea într'un loc e de tot deasā, ear într'alte pārţi e de tot rarā, ceea-ce încā causeazā mari greutāţi la formarea cercurilor şi chiar în ţinutul Braşovului poporaţiunea este una dintre cele mai dese, şi astfel, dacā Branul s'ar îmbina cu Braşovul, ar resulta un cerc de cel puţin cu 50 de mii de suflete, evident, cā departe de ori ce proporţiune, pe când Braşovul singur, avênd în vedere inteligința de care dispune, ar fi just ca singur sĕ formeze un cerc electoral.

Dep. Stefan Iosif, declarā, cā primesce proiectul de basā la desbaterea specialā, observā numai, cā unele comune din protopresbiteratul Cohalmului, care s'a dārāburit cu totul, s'au împārţit la cercul Treiscaunelor şi sunt foarte îndepārtate de centrul electoral.

Deputatul I. Bologa, espune, cum s'a consolidat protopresbiteratul Agnitei din 4 protopresbiterate mici, ce au esistat mai nainte, primind acum un centru corespunḑetoriu în orāşelul Agnita, care lucrā cu puteri unite şi promite prosperare acum acest protopresbiterat, prin acest proiect de arondare ear se dārāburesce în 3 sau 4 pārţi. Comunele ce se adnecseazā la cercul electoral al Sibiiului, este adevĕrat, cā 'şi au emporiul la Sibiiu, dar sunt mai aproape de Agnita, unele comune adnecsate la Sighişoarā ear sunt mai aproape de Sibiiu, ear cele adnecsate la Fāgāraş, trebe sĕ treacā Oltul ca sĕ poatā ajungā la Fāgāraş, cu un cuvênt aceasta împārţire o aflā tare necorespunḑetoare, pentru aceea se declarā pentru propunerea deputatului N. Cristea.

Raportorul comisiunei archim. Dr. Ilarion Puşcariu, reflectând la argumentele deputatului Nicolau Cristea pentru delāturarea unui cerc al Branului, susţine, cā ţeara Bârsei dimpreunā cu secuimea, adecā teritoriul dela Bran pānā la Ciuk nu este aşa de mic, precum afirmā deputatul Cristea, ca sĕ nu poatā forma trei cercuri electorale, precum sunt proiectate. Dacā pe acest teritoriu s'ar forma numai douĕ cercuri, s'ar arĕta imposibilitatea pentru susţinerea proporţiunii numerice a locuitorilor şi tot deodatā inconvenientul, cā chiar cercul Braşovului, unde cetatea Braşovului singurā ar merita pentru inteligenţa numeroasā de acolo sĕ formeze un cerc electoral, ar fi dupā numerul sufletelor cel mai mare cerc. Depārtārile accentuate în contrapropunere a unor comune din protopresbiteratul Fāgāraşului, care ar trebuí sĕ concure la Codlea, ca loc central de alegere — precum: Perşani, Şinca nouā etc. încā nu sunt aşa mari pānā la Codlea de sigur mai mici, ca depārtārile de Fāgāraş ale unor comune din Bran, care dupā contrapropunere ar trebuí sĕ se dea la cercul Fāgāraşului.

În fine, reflectând raportorul comisiunii la argumentele dep. Iacob Bologa pentru susţinerea unui cerc în Agnita, cā adecā arondarea protopresbiteratelor nu trebue confundatā cu arondarea cercurilor electorale şi cā protopresbiteratele ca atari nu pot avea interese particulare în sinoade şi congrese, recomândā de nou propunerea comisiunii.

Presidiul aflā necesariu a observa în fine, cā nu trebue perdut din vedere, cā protopresbiteratul e un organism permanent, pe când cercul electoral se întrunesce numai tot la 3 ani odatā.

Punêndu-se la vot propunerea deputatului N. Cristea aceasta cade şi se primesce proiectul de basā la desbaterea specialā.

Intrând sinodul în desbaterea specialā a proectului, acela se primesce cu unele mici modificāri propuse parte din partea comisiunei, parte din partea unor deputaţi în decursul desbaterilor, şi în fine la propunerea comisiunei se decide:

ca acest proiect sĕ se acludā la protocol, şi sĕ se punā în vigoare la procsimele alegeri sinodale şi congresuale; ear comunele bisericesci au dreptul de a reclama contra adnecsārei la vre un cerc sau altul pānā la espirarea periodului sinodal urmātoriu.

Tot comisiunea organisātoare prin raportorul Dr. Ilarion Puşcariu raporteazā:

a) asupra raportului consistorial, prin care se transpune conclusul congresual referitor la sistemisarea unui post de vicariu archiepiscopesc cu rang de archiereu, comisiunea propune a se lua spre sciinţā.

Se primesce.

b) asupra raportului consistorial, prin care se propune, a i-se vota archivariului Ioan Reou un adaus anual de 200 fl. la salariul seu de 700 fl. câtā vreme va remâné archivariu, ceea ce comisiunea propune sĕ se primeascā.

Se primesce.

c) referitoriu la cererea de concediu a deputatului Iosif Orbonaş în care se ḑice, cā organele statului îi deneagā concediul pentru a putea participa la sesiunea sinodalā, comisiunea propune: cā devenind acest obiect superat prin presentarea deputatului Iosif Orbonaş la sinod, se trece la ordinea ḑilei.

Se primesce.

d) asupra propunerei deputatului A. Nicoarā în privinţa ajutoarelor din fundaţiunea, „Şaguna“ (veḑi Nr. 42 „Tel. Rom.“) comisiunea propune: obiectul acesta se privesce resolvit prin conclusul adus în aceasta cestiune. (Veḑi Nr. 42 „Tel. Rom.“)

Deputatul A. Nicoarā faţā de acest conclus insinuā vot separat, pentru cā din motivele, ce se aduc la conclusul acela resultā, cā comisiunei fundaţiunei „Şaguna“ i-se dā îndrumare, pe când aceea şi-a fācut datorinţa, numai presidiul ca for (poate vrea sĕ ḑicā organ) subaltern al aceleia nu şi a fācut datorinţa, pentru cā n'a notificat consistoriului împārţirea ajutoarelor, a împedecat espediţia, n'are garanţā, cā comisiunea va funcţiona regulat, cestiunea dupā priceperea dênsului nu e resolvitā.

Presidiul observā, cā în merit nimic n'are în contrā, dar în cât propunerea merge într'acolo cā posiţia archiereului o privesce de un organ — sau dupā cum a ḑis propunĕtoriul, necorect, for, — subaltern al sinodului apoi declarā, cā nici n'a fost şi nici cā se va ţiné în posiţia de archiereu de organ subaltern al sinodului şi când afirmā propunātoriul aşa ceva, documenteazā, cā n'are concepte clare despre posiţiunea canonicā a archiereului în bisericā, şi vederile dênsului rĕtācite nu le poate considera întru nimica.

Deputatul R. Crainic, încā se vede necesitat a-i reflecta dlui dep. Nicoarā la invectivele aruncate asupra protopresbiterilor ca organe ale consistoriului, cā declinā de la sine astfel de insinuāri.

A. Nicoarā: faţā de D-ta le retrag.

e) asupra propunerei deputatului Ioan cav. de Puşcariu (veḑi Nr. 45 Tel. Rom.) referitoriu la procederea consistoriului pe viitoriu, în ce privesce dispunerea cu averea fondurilor archidiecesane comisiunea propune: se dā consistoriului spre studiare şi spre a face propunere pentru procsima sesiune sinodalā.

Se primesce. (Va urma.)

Raport general.

(Încheere.)

Partea specialā.

A. Institutele de învĕţāmênt.

I. Scoale medii.

a) În Braşov.

1. Gimnasiul mare, la care au funcţionat în decursul anului scolariu 1885/6, 12 profesori, 10 ordinari definitivi şi 2 ordinari provisori.

Scolari la începutul anului scolariu în toate 8 classele au fost 247, dintre cari gr.-or. 230, gr.-cath. 14, rom.-cath. 1, de legea mosaicā 2.

Dintre 17 elevi din classa a VIII, cari cu finea anului s'au supus esamenului de maturitate, 14 au depus acest esamen, şi au fost promovaţi, ear 3 au fost respinşi pe trei luni de ḑile şi relegaţi la repeţirea esamenului în terminul din Septembre.

La acest termin au depus cu succes esamenul de maturitate cei respinşi la terminul ordinariu, asemenea şi un elev, care s'a pregātit privat pentru facerea esamenului

În cele 4 classe ale scoalei reale au funcţionat 10 profesori, dintre cari 9 ordinari definitiv şi 1 ordinariu provisoriu.

Numĕrul elevilor în scoala realā a fost 48, dintre cari gr.-or. 37, gr.-cath. 4, de legea mosaicā 7.

Ca deosebitā categorie de scoale numĕrām aici scoala comercialā cu trei clase, la care au funcţionat profesorii dela scoalele reale. Numĕrul elevilor dela aceastā scoalā a fost în anul scolariu curent 34, dintre cari gr.-or. 31, evangh. luth. 1 şi de legea mosaicā 2.

Dintre 10 scolari ai classei a 3 comerciale la terminul ordinariu 9 au fost admişi la facerea esamenului de maturitate. Dintre acestia 7 au fost promovaţi, 2 relegaţi pānā în Septembre. La acest termin au depus şi acesti doi esamenul de maturitate cu succes, şi au fost provĕḑuţi cu testimoniu.

Numĕrul total din toate trei categoriile de scoale a fost 329, cu 29 mai mult ca în anul scolariu 1884/5, cu 43 mai mult ca în anul 1883/4.

Altcum avem onoare a raporta la acest loc, cāpentru scoala comercialā din Braşov s'a supus şi a depus cu succes esamenul de cualificaţiune profesorul ordinariu provisoriu Andreiu Bêrseanu, care în urma acesteia s'a provĕḑut cu testimoniu de cualificaţiune, fiind declarat de profesor ordinariu definitiv.

b) Gimnasiul inferior din Brad.

În acest gimnasiu au funcţionat 5 profesori ordinari, între cari este protopresbiterul tractual ca director, şi doi estraordinari.

Scolari în toate 4 clasele au fost 77 şi adecā: gr.-or. 69, gr.-cath. 1, evag. ref. 1, ear cei 5, cari în decursul anului au pārasit institutul, nu sunt indicaţi dupā confesiune.

Faţā cu frecuenţa anului scolariu 1883/4, cu numĕrul total de 82 se aratā o decrescenţā de 5, respective cu cei ce au pārāsit institutul în decursul anului, o decrescenţā de 10.

II. Secţiunea pedagogicā din seminariul archidiecesan.

Conform conclusului Nr. 76 luat în sesiunea sinodului ordinariu la 25 Aprile, (7 Maiu) 1886 consistoriul archidiecesan a întrodus cu începutul anului scolariu 1886/7 propunerea limbei maghiare în secţiunea pedagogicā seminarialā în trei oare pe sĕptĕmânā în fie-care classā.

Întroducerea studiului „Igiena popularā“ ca studiu estraordinariu în seminariul archidiecesan a rĕmas nedecisā în urma conclusului sinodului archidiecesan Nr. 112 dela 29 Aprile (11 Maiu) 1886. Consistoriul archidiecesan luând cestiunea la deliberare a decis întroducerea „Igienei populare“ în seminariul archidiecesan ca studiu estraordinar cu 1 oarā pe sĕptĕmânā.

Studiile în aceastā secţiune a seminariului archidiecesan s'au predat şi în anul scolariu 1885/6 conform planului de învĕţāmênt prin 5 profesori ordinari şi 2 estraordinari.

Numĕrul total al elevilor din secţiunea pedagogicā la începutul anului a fost dc 79, şi anume: în anul 1 pedagogic 14, al doilea 29, al treilea 36. Dintre acestia din diferite cause n'au frecuentat prelegerile 9 şi anume din anul al treile 5, anul al doilea 2 şi anul prim asemenea 2.

Rĕmâne deci cu finea anului scolariu numĕrul pedagogilor cu 70.

În comparaţie cu anul scolariu 1884/5 se aratā o crescere cu 16, în comparaţie cu anul scolariu 1883/4 o crescere cu 26.

Aceastā împregiurare îmbucurātoare este a se atribuí fārā îndoialā mĕsurei luate de Venerabilul sinod de a se preface încā unul din stipendiile de 500 fl. din fundaţiunea Erancisc-Iosefinā în 10 stipendii pentru elevii acestei secţiuni.

Cu o asemenea progresivā sucrescenţā cu timpul vom ajunge a ne putea prevedé cu învĕţātori cualificaţi în sensul legilor din vigoare.

III. Scoalele poporale.

a) Scoale preste tot.

Scoale poporale cu caracter confesional gr.-or. au fost în archidiecesā în decursul anului 1884/6 în 778 comune.

Din rapoartele întrate la consistoriu se constatā cā,

1. Dintre comunele bisericesci edificii proprii de scoalā au 666, şi lipsesc în 156 comune.

2. În decursul anului s'au înfiinţat edificii de scoalā în 11 comune.

3. Scoale, la a cāror susţinere contribue şi alte confesiuni, şi cari în rapoarte apar ca scoale comune sunt 56.

4. Scoale comunale şi de stat sunt în 76 comune bisericesci.

Conspecte mai detaiate din parochii şi protopresbiterate despre aceste date se alāturā sub $^{1}/$.

b) Învĕţātorii.

Statul personal al învĕţātorilor dela scoalele poporale confesionale din archidiecesā în anul scolariu 1885/6 a fost 897, dintre cari 389 definitivi şi 517 provisori, cāsātoriţi 709, necāsātoriţi 197.

Dintre învĕţātorii aplicaţi au tost absoluţi de pedagogie 272, teologi 198, ear restul de 427 au avut pregātiri de classe gimnasiale, respective normale pe lângā practicā.

Salariile solvite la învĕţători în întreaga archidiecesă dau suma de 155,916 fl. 80 cr.

În termini medii computat vine pe un învĕţătoriu suma de 174 fl. —

Suma salarielor s'a solvit:

a) din fonduri scolare	15,559 fl.	11 cr.
b) „ alodiu	35,197 „	34 „
c) „ lada bisericei	17,080 „	51 „
d) dela popor	67,183 „	92 „
e) din alte isvoare	4,038 „	07 „
f) în victuale	5,001 „	90 „
g) „ cuartir	6,128 „	50 „
h) „ lemne de foc	5,727 „	45 „
Suma totală	155,916 fl.	80 cr.

Comparându-se această sumă cu dotaţiunea învĕţătorilor în anul precedent 1884/5 resultă o crescere în salariu de 6174 fl. 93 cr.

Date mai speciale din comune şi protepresbiterate se alătură sub ^{2}/.

c) Copii de scoală.

Dela 6—12 ani

	obligaţi	din cari au frecuentat în sem. I
copii	34,192	24,293
copile	29,003	17,657
Suma	63,195	41,950

Dela 12—15 ani

	obligaţi	din cari au frecuentat în sem. I
copii	11,768	5,643
copile	10,668	5,268
Suma	22,436	10,911 sau 47$^0/_0$

Suma tuturor copiilor obligaţi a frecuenta şcoala este de 85,631. Suma copiilor, cari au cercetat scoala în semestrul prim este de 52,861 sau 67$^0/_0$.

Date mai speciale se pot vedé din tabela alăturată sub ^{3}/.

d) Adjustarea scoalelor.

Edificii scolare proprii după cum am notat la litera *a)* punct 1 sunt 666, închiriate 156, dintre cari 591 corespundĕtoare, 231 necorespundĕtoare.

Grădină de pomărit au 473 de comune bisericesci, dintre cari 261 cultivate şi 212 necultivate.

Întocmiri pentru gimnastică au 274.

Date mai speciale a se vedé în tabela alăturată raportului sub ^{4}/.

e) Averea scoalelor.

Nemişcătoare: Edificii şi pămênturi	fl.	833,968.06.
Mişcătoare: bani, hârtii de preţ, mobile	„	213,120.61$^1/_2$
Suma totală	fl.	1,047,058.37$^1/_2$

Venitul total anual al scoalelor au făcut fl. 67,499.85$^1/_2$.

Date mai speciale în tabela alăturată sub ^{5}/.

B. Catechisaţiunea.

După cum arată conspectul alăturat sub ^{6}/. la institute de învĕţămênt strĕine au frecuentat prelegerile preste tot 3452 scolari, şi anumit:

1.	Scoale poporale elementare de copii	2371
2.	de copile	498
3.	preparandii	9
4.	Gimnasii	511
5.	Scoale reale	63

La aceste date lipsesc cele din 2 protoprebiterate, şi anume dela Murĕş Oşorheiu, şi Târnava-superioară, cari încă n'au întrat la consistoriu.

Catechizaţiunea cu tinerimea adultă ni sĕ presentează în cifrele următoare.

Obligaţi la catechisaţiune au fost:

bărbaţi	13,735
femei	11,047
cu totul	24,582

Dintre aceştia au cercetat catechisaţiunea:

bărbaţi	7258
femei	5873
cu totul	13,131 sau 55$^0/_0$

La aceste nu sunt computate datele din 9 protopresbiterate anume: Cluş, Deva, Dobra, Ilia, Murĕş-Oşorheiu, Orĕştie, Sĕlişte, Têrnava-suferioară şi Turda, cari încă n'au întrat la consistoriu.

Un conspect detaiat se alătură ca aclus sub ^{7}/.

Despre anumite date înşirate mai sus se alătură în special un conspect tabelaric sinoptic în aclusul sub ^{8}/.

C. Alte obiecte scolare.

I. Esamenile de cualificaţiune învĕţătoresci s'au ţinut în anul 1886 dela 1—5 Iuliu st. vechiu.

Admişi la facerea esamenului au fost 140 de candidaţi, dintre cari s'au presentat şi supus esamenului 113.

Dintre aceşti 113 de candidaţi 33 s'au clasificat cu calculul nesuficient şi anume 29 din cunoscinţele din limba maghiară, 4 din mai multe obiecte de învĕţămênt, 80 au depus esamenul cu succes, în urma cărei împrejurări ei fură provĕduţi cu testimoniu de cualificaţiune subscris şi de inspectorul regesc de scoale al comitatului Sibiiu, în înţelesul articolului de lege XVIII din 1879.

II. Ajutoriul pentru scoale şi învĕţători. Suma de 1200 fl. pusă în budget la fondul scolariu eparchial pe anul 1886, s'a înpărţit întreagă la 17 învĕţători şi 10 scoale, după conspectul alăturat sub ^{9}/.

III. Stipendii vacante. Cu începutul anului scolariu 1886/7 au devenit vacante din fondurile archidiecesane;

a) douĕ stipendii câte de 500 fl. din fundaţiunea Moga pentru studenţi de filosofie ori de drepturi;

b) un stipendiu de 100 fl. din fundaţiunea Cologea pentru studenţi de ori-ce categorie;

c) un stipendiu de câte 60 fl. din fundaţiunea Francisc-Iosif pentru un student la scoalele medii;

d) dece stipendii de 60 fl. din fundaţiunea Francisc-Iosif şi unul de 30 din fondul seminarial (Stipendiul Ecaterina Raţ) toate pentru despărţĕmêntul pedagogic al seminariului archidiecesan.

Toate aceste stipendii s'au dat la alţi tineri în urma concurselor, ce au întrat în terminul legal, cele de sub litera *d)* însĕ numai după-ce s'a ascultat şi opiniunea corpului profesoral dela seminariul archidiecesan.

Un conspect despre statul stipendistilor pe anul scolariu 1886/7 se alătură sub ^{10}/.

IV. Conferinţele învĕţătoresci. După cum s'a amintit şi în raportul general din anul trecut, consistoriul a dispus ca conferinţele învĕţătoresci provĕdute în §. 130 din statutul organic, sĕ se ţină de odată cu reuniunile învĕţătoresci, înfiinţate nu de mult în archidiecesă. Aceste reuniuni şi-au ţinut adunările generali cea mai însemnată parte în feriile de vară, şi au desvoltat activitate îndestulitoare, pentru care consistoriul s'a aflat îndemnat a-şi esprima faţă cu unele complăcerea s'a.

Consistoriul urmăresce cu deosebită atenţiune activitatea acestor reuniuni, şi nu va întârdia ale da o desvoltare sănĕtoasă, raportând din an în an despre resultate Venerabilului Sinod erchidiecesan.

Din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută în Sibiiu la 26 Martiu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretar.

Varietăţi.

* (Denumire.) Dl Michail Russu practicant de drepturi la judec. cercuală din Braşov a fost denumit de către ministrul reg. ung. de iustiţie ca vicenotar la aceeaşi judecătorie.

* (Convocare) D-lor învĕţători din tractul protopresbiteral al Sebeşului li-se aduce prin aceasta la cunoscinţă, că adunarea despărţĕmêntului reuniunei noastre învĕţătoresci se va ţinè în anul acesta în comuna Rĕhău în 13 şi 14 Maiu 1887 st. v., la carea sunt poftiţi a lua parte toţi membri pre cum şi toţi iubitorii causei scolare. —

Program:

1. Deschiderea şedinţii.
2. Constatarea membrilor presenţi.
3. Tractarea generală a religiunei (Temă.)
4. Statorirea materialului de propus din Curs II
5. Prelegeri practice din materialul statorit.
6. Incassarea tacselor dela membri.
7. Propuneri eventuale.

Dela comitetul despărţĕmêntului.

Sebeş, în 29 Aprilie, 1887 st. v.

Z. Murĕşan,
preşedinte.

Ioan Moga,
secretariu.

* (Mulţămită publică.) Subscrisul în numele femeii din Dêncul-mare, care a născut trei copii, aduc adênca ei mulţămită tuturor P. T. Domni, cari au binevoit a o ajutora în miseria ei*) asigurându-i din parte-mi, că pentru acest ajutoriu binecuvêntarea cerească nu va lipsí, pentru că s'a ajutorat o fiinţă ajunsă la estremă miserie.

De asemenea primească stimatul domn redactor al „Tel. Rom.“ o sinceră mulţemită pentru binevoitoriul succurs şi spriginire.

Dêncul-mare, 23 Aprilie, 1887.

Chiril Teacoi,
paroch gr. or.

— Subscrişii, în numele celor păgubiţi prin foc din Comuna Felmer îndrăsnim a aduce cea mai adênca mulţămită [illegible] prof. sem, Parteniu Cosma, dir. inst. „Albina“, şi Dr. Ioan Moga pentru ajutoriul de 7 fl. v. a., care l'am primit prin Onorab. Redac. a „Telegrafului Român“.

Felmer, 27 Aprile, 1887.

Bucur H. Şiolca,
paroch.

Vasile Ionuţ,
epitrop.

* Ministrul de rĕsboiu din România va trimite în curênd o comisiune compusă din locot-colonel Colben, medic veterinar al armatei; maiorul artilerist Fotino şi căpitanul Dumitrescu, directorul herghelei dela Nucet, în Arabia şi Anglia, pentru a cumpĕra mai mulţi armăsari de prăsilă la herghelia dela Nucet şi la o a doua, care se va înfiinţa în curênd în Moldova.

* In pădurile din Galiţia şi Bucovina a isbucnit focuri îngrozitoare în 8 Maiu st. n. Focul a luat dimensiuni foarte mari. Pădurile de pe lângă calea ferată dela Câmpul lung se mistue toate în flacări. Mai bine de şepte miluri jur împregiur se vede numai tot flacări şi ceriul e acoperit de nori grei de fum. Pădurile baron. Vasilco, căp. ţĕrei Bucovina, sunt rĕu bântuite de incendiu şi toată munca ţĕranilor e zădarnică.

* (Monete vechi.) Cu ocasiunea unui incendiu în Rittberg, ardênd casa unui locuitor de acolo, până la pămênt, s'a aflat pe locul, unde a fost pusă casa în un vas de sticlă patru monete vechi interesante. Intre acestea se află una grea de argint, la care pe o parte se află chipul lui Atila cu inscripţiunea „Attila rex“ pe cealaltă parte chipul unei cetăţi cu inscripţiunea „Aquilea“. A doua e o monetă mare de pe timpul lui Iosif II, a treia e o medalie foarte frumoasă de aducerea aminte de căsătoria M. M. S. S. în anul 1854. A patra monetă poartă pe o parte o marcă, ear pe cealaltă chipul S. George cu inscripţiunea: „Ioannes et Gregorius reges.“

* (Albumul Ţarului.) Ţarul Alesandru III. posede un album, în care tot resfoesce din când-în când. Albumul conţine portretele acelor nihilişti, cari în anii din urmă au încercat lovituri de moarte asupra vieţii ţarului. Toţi aceeia, cari sunt judecaţi la moarte pentru asemenea încercări se fotografează, şi portretul se trimite ţarului. In una din dilele trecute, când el introduse în album portretul unuia dintre cei judecaţi la moarte mai în urmă, dise mănios: „Sĕ umple iute, mai am numai vre-o câteva foi goale.“ Ţarevna, care ştie bine, că albumul nihilistilor e numai un isvor de iritaţiune pentru soţul ei, a voit mai de multe ori sĕ l nimicească; dar Alexandru III nu voesce nici de cum sĕ se despartă de el, căci lui îi servesce drept mângăere convingerea că toţi „locuitorii“ albumului — nu mai sunt pe lume.

* (Fotografii de noapte.) Esperinţele, ce s'au făcut cu aparatul de fotografare, au dovedit, că o fotografie se poate esecuta tot aşa de bine noaptea la lumina lunei şi chiar şi la o lumină artificială ca şi la lumina dilei.

* **Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi** se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I; Borgnergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi şi pravuri de dinţi* se bucură în totdeauna de cea mai însemnată vêndare şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor, gingeilor, ceriului gurei, şi la o întrebuinţare regulată dilnică se preţuesc de cel mai strălucit şi admirat prophilectic. Se atrage totdeauna atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Nu-i ori şi cine în stare a plătí cu mulţi bani; d'aceea e bine sĕ fie prevĕdĕtor la timp. Toţi, cari pătimesc de sânge îngroşat, ce are de urmare bube, îngrămădirea sângelui spre cap, spre pept, hemoroide, sĕ nu neglige a-şi ţiné corpul proaspet şi sehĕtos prin o cură de curăţire, ce costă numai câţiva cruceri pe di. Se folosesce spre acest scop cel mai bun mijloc, pilurile de Sviţera ale farmacistului R. Brandt, se capătă o scatue cu 70 cr. în farmacii, purtând chiar iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Maiu n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6$^0/_0$	—.—	—.—
Renta de aur austriacă	112.—	112.—
Renta de aur ung. de 4$^0/_0$	100.95	101.20
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.70	97.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.20	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 25	115.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.—	150.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.—	99.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.50	104.50
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	280.—	873.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	284.—	284.50
Acţiuni de credit austr.	280.—	280.20
Sorţi de regularea Tisei	124.—	124 50
Sorţi ungureşti cu premii	119.90	119.50
Sorţi de stat dela 1860	135.30	135.—
Scrisuri foncţiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.97	5.93
Napoleon	10.05	10.03
100 marce nemţeşti	62.27	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	127.—	127.—

---

*) Vedi Nrii 35 şi 36 ai „Teleg. Rom.„ Red.

Nr. 179 [1593] 1—3

CONCURS.

În urma concursului escris pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III Prihodiste — Tătăreşti, cu venit anual de 409 fl. 50 cr., neînsinuându-se nici un concurinte, prin aceasta sě escrie, tot pe lângă venitele de mai nainte a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii au a-şi presenta petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

Brad, în 30 Aprile, 1887.

Oficiul ppteral gr. or. al Zarandului.
În conţelegere cu comitetul parochial.
Vasiliu Damian, protopresbiter.

Nr. 2408 civ. 1887. [1594] 1—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscinţă publică, că în urma acţiunei baronului Radák Ádám, pertractarea pentru regularea dreptului de cârcimărit şi pentru statorirea cheei de proporţiune, contra foştilor domni de pămênt şi iobagi din Chesler, s'a ordinat pe **30 Iuniu 1887 la 3 oare p. m.** în localul cancelariei comunale din comuna Chesler, la care cei interesaţi pe lângă atragerea atenţiunei la § 15 din instrucţiunea pentru regularea posesiunilor, se citează spre presentare.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută la 2 Maiu, 1887.

Nagy Ludovic, preş. **V. Iakab Árpád**, notariu.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călětoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcětoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călětorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz**,
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sěnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevěrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rěu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sěnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sěnătatea de mai nainte*. În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală*.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale*.

Pentru de a depărta falsitatea

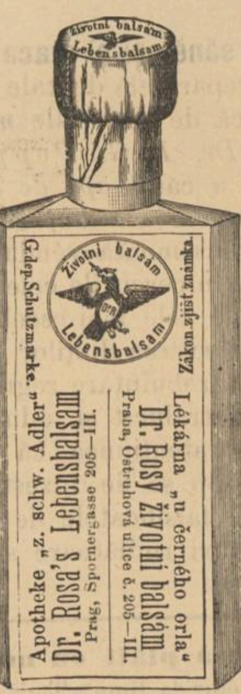

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R." în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însě cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînět, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa"

din farmacia „la vulturul negru" a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III**, şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sě se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,
apotecă la Vulturul negru," în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevěratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

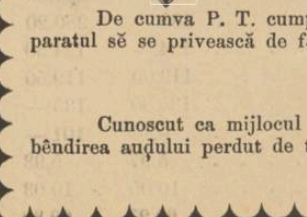

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală" din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru" Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e prověḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpěrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sě se privească de fals şi sě se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 9—20

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură al Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apa probată pentru galgară la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţate.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănětoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănětos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor sgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănětăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursa postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2**, precum şi în toate **farmaciile, drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 1—15

DOMBAU (BASILICA) LOSE.

Trei trageri în fie-care an!

Câştigul principal în anul 1887:

În 1. Iuniu: 200,000 floreni v. a.
În 1. Decembre: 100,000 floreni val austr.

Losuri originale la cursul ḑilei.

Adeverinţe de primire pentru 5 losuri în 24 rate lunare à fl. 2.20
„ 10 „ „ „ „ „ „ „ 4.40

cu dreptul de nemijlocită participare la câştig la **procsima tragere in 1 Iuniu 1887.**

Losurile trase cu câstiguri mai mici rěmân şi la tragerile **următoare în valoare.**

Cassa de schimb a băncei commerciale ungare pestane.

Budapesta, Dorotheagasse 1. [1592] 1—3

Medicament

pentru

boala de fungie,

turberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu $1/2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $1/2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 5—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 47 Sibiiu, Marți 5/17 Maiu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 3/15 Maiu.

Maiestatea Sa împĕrăteasa și regina noastră acuma tocmai este oaspele părechei regale din România. Prin pitorescii munți dela Sinaia împĕrăteasa noastră respiră aerul dulce din luna lui Maiu pe pământ românesc, și sufletul ei de bună seamă se ocupă cu poporul, pe pământul căruia ea este primită cu dragostea și venerațiunea, de care e capace românul. Se cuvine deci, sĕ luăm notiță despre visita împĕrătesei și reginei noastre la părechea domnitoare din România, și sĕ o accentuăm, ca pe un eveniment îmbucurător, care pe lângă resoanele de curtoasie mai are și acea parte bună, că dovedesce intime relațiuni de pretinie între casa domnitoare de Habsburg, și cea de Hochenzollern, de cari e legată fericirea poporului român, viitoriul lui chiar.

În 2 Maiu, adecă Sâmbătă a sosit împĕrăteasa noastră la Sinaia, acolo pe pământ românesc petrecu ea noaptea de 3/15 Maiu, acolo ḑiua de 3/15 Maiu până la 4 oare după ameaḑi, când apoi plecà spre Viena.

A fost numai o întêmplare, că reginele românilor au petrecut la olaltă cea mai importantă ḑi din vieața poporului român din Ardeal, ḑiua de *3/15 Maiu.*

A fost numai o întêmplare, că la granița Ardealului, la un loc de minune frumos, unde toate respiră libertate, toate îndeamnă spre libertate, doamnele românilor și au dat mâna de surori.

Și ar fi pĕcat ca noi în ḑiua de 3/15 Maiu, când am scuturat lanțurile robiei, sĕ nu spunem cetitorilor nostri, că serbarea noastră națională câștigă în farmecul seu prin aceea, că această ḑi e ḑi de sărbătoare pentru împĕrăteasa și regina noastră, fiind-ea oaspele reginei României, este serbare îndoită pentru regina României, avênd a face onorurile împĕrătesei și reginei noastre.

Este o întêmplare în cele din urmă, că în anul acesta ḑiua de 3/15 Maiu cade Dumineca, care este ḑiua Domnului, chemată a ne scutura de grijile obositoarei munci de preste sĕptĕmână, și a o petrece mai mult în ocupațiuni sufletesci.

Bucuria noastră este intreită. Loialitatea noastră față cu casa domnitoare este din destul cunoscută, și nu lăsăm nici o ocasiune sĕ treacă, fără a ne esprima loialitatea și alipirea cătră dinastie și tron.

Avem legături de sânge față cu poporul, în fruntea căruia e pusă regina, care în rĕsboiul cu turcii cu mănile sale lega ranele, alina durerile oștașilor români, pe când soțul ei era în fruntea oștirei la Plevna. Ne sunt deci îndreptățite simpatiile pentru poporul român de preste munți, îndreptățit ne este sentimentul de iubire și admirațiune față cu dinastia din regatul vecin. Și suntem îndreptățiți sĕ o spunem aceasta în momentele de fericire pentru noi, când doamna noastră petrece ḑiua de 3/15 Maiu în Sinaia la doamna românilor de dincolo.

Pe la noi suflă un vênt rece, care nu permite fragedelor mlădițe nobile sĕ se desvoalte după firea și feliul lor, și nu în mĕsura, cu care s'ar desvolta în o temperatură naturală și priincioasă, după cum ar cere luna lui Maiu.

Fără voia noastră trebue sĕ ne referim la „ḑilele babelor“, despre cari nu ne-am uitat a face pomenire în numĕrul 24 al ḑiuariului nostru din Martiu a c, când am ḑis:

Dimineața vênt turbat, credea-i, că va sĕ te răpească în norii negri, ce se involburau în atmosferă; pe la ameaḑi scurtă liniște, soare blând și cald; mai apoi și până târḑiu noaptea ceață groasă de nori și ploae îndesată. Așa a decurs la noi alaltăeri ḑiua de 3/15 Martiu. Sub impresiunile tempestății am recugetat mult-mult la câte toate s'au întêmplat în lumea mare într'un restimp de 39 de ani, începênd dela acel 15 Martiu, în care s'au proclamat principiile sublime: libertatea, egalitatea și frățietatea, până la alt 15 Martiu, în care pe la noi lumea puternică serbează cu o nemărginită însuflețire omorîrea acestor principii. În cursul gândurilor noastre aflarăm prea puține din cele bune, multe și grele de ale suferinții, și prea debile base la o speranță bună în viitor.

Fără voia noastră trebue sĕ conturbăm bucuria ḑilei, constatând vijelia, care devasteaza prin nobilele plantațiuni tinere, cari abia au început a și arăta primele flori, abia au început a ne îmbĕta cu mirosul plăcut al acestora, și acuma sunt amenințate de gerul, la care ne putem aștepta în urma vigeliei.

40 fără unul de ani au trecut, de când ḑiua de 3/15 Maiu ne-a redat libertatea. Atunci alt vênt sufla în Europa, alt vênt călduț a deșteptat națiunea la vieață după lungul somn al ernei suferințelor din veacurile trecute.

Și pomul națiunei noastre a început a se desvolta.

O odraslă în dreapta scoate muguri preste muguri, aceștia dau flori, și florile încep a se desvolta ca sĕ aducă roadă. Asemenea alta în stânga. Și noi credeam, că va ținé vêntul cald, credeam, că vijelia nu ne va surprinde, tocmai când florile erau în desvoltare.

Dar sĕ nu conturbăm bucuria prin constatarea tristei realități!

Sĕ ne aducem aminte de *3/15 Maiu 1848,* și sĕ o sĕrbăm în inimile noastre, și sĕ o sĕrbăm îndoit, căci în castelul Peleșului împĕrăteasa și regina noastră se bucură de ospitalitatea reginei și a regelui României.

Revista politică.

Cestiunea despre ocupațiunea Bosniei și a Herțegovinei se discută mereu în toate foile. Lucrul e foarte serios și probabil e, că cearta între foile diferitelor guverne sĕ pregătească calea unui înfricoșat resboiu. Foile rusesci susțin, că monarchia noastră a ocupat Bosnia și Herțegovina numai până ce se va fi restabilit ordinea și liniștea în aceste țĕri. Relativ la acestea reproduce „Nordd. Allg. Ztg.“ un articol din „Fremdenblatt,“ în care mai declară, că Germania nici nu-și poate închipuí ca provinciile: Bosnia și Herțegovina sĕ se poată despărțí de Austro-Ungaria și că alianța austro-germană tocmai așa apĕră aceste provincii ca pe ori și ce altă parte intregitoare a monarchiei austro-ungare: „Nat. Ztg.“ vorbind în aceasta cestiune, ḑice: Declarațiunile foilor rusesci sunt în contraḑicere cu articolul 25 al contractului de pace din Berlin, când în ele se susține, că Austro Ungaria a ocupat aceste provincii, numai ca sĕ se stabilească ordinea și pacea. În acest articol nu se amintesce lămurit cât timp sĕ domnească Austro-Ungaria preste aceste provincii, și dacă congresul ar fi voit sĕ decidă ca aceste provincii sĕ formeze parte intregitoare din monarchia austro-ungară numai pentru un timp hotărit, ar fi specificat aceasta în contract, întocmai după cum a specificat în art. 6 și 7, în care se recunoasce suveranitatea Rusiei asupra Bulgariei numai pe un timp hotărit. Jurnalul rusesc „Sviet“ combătênd părerile foilor germane, adaugă, că Rusia la nici un cas nu trebue sĕ împartă cu Austro-Ungaria sfera de putere în peninsula balcanică. Acum e timpul mai potrivit ca Rusia sĕ decline dela Bulgaria și sĕ se ocupe de Sêrbia. Sĕ nu permită cu nici un preț ca Austro-Ungaria sĕ se așeḑe în Bosnia și Herțegovina, căci atunci Bulgaria ar vení de sine cu totul sub influența germană; e timpul ca Rusia sĕ înlăture ocupațiunea austro-ungară din Bosnia și Herțegovina.

Cestiunea egipteană se descurcă anevoie. „Standard“ aduce vestea, că abia în ḑilele din urmă Sir Dr. Wolff a putut sĕ înduplece Poarta, ca sĕ se ocupe din nou cu Egiptul. Tot aceasta foaie asi-

FOIȚA.

Convențiunea veterinară dintre Austro-Ungaria și România.

„Economia Națională“ publică următoriul articol de dl P. S. Aurelian, delegatul României pentru încheerea convențiunei cu Austro-Ungaria:

Pentru a încheia un tractat de comerciu cu România, Austro-Ungaria a cerut ca condițiune esențială, ca sĕ se închee și o convențiune veterinară, care sĕ reguleze comerciul nostru de vite cu monarchia vecină. Delegații români, însărcinați cu negoțiarea tractatului de comerciu, n'au vĕḑut nici o imposibilitate într'aceasta, pe cât timp printr'o asemenea convențiune s'ar fi regulat în mod echitabil cestiunea comerciului nostru de vite cu Austro-Ungaria.

Așteptau sĕ li-se propună vre-un proiect de convențiune, când, după cum se scie, negoțierile au fost întrerupte. Acum, când negoțierile au fost reîncepute, s'a vorbit din nou despre încheerea unei convențiuni veterinare și se pare, că chiar s'ar fi făcut un proiect de convențiune de către delegații austro-ungari. Se pretinde chiar, că acest proiect ar fi sĕmĕnând foarte mult cu convențiunea veterinară încheiată între Sêrbia și Austro-Ungaria, și s'ar fi depărtând în mod radical de convențiunea veterinară încheiată între Italia și Austro-Ungaria, și pe care am publicat-o într'unul din numerile acestei reviste.*)

Am declarat de atunci că, întru cât ne privesce, nu am putut admite, ca cestiunea comerciului nostru de vite sĕ se fi regulat după convențiunea cu Sêrbia; că față cu legislațiunea noastră de poliție veterinară, avem dreptul de a fi tractați ca și Italia Suntem convinși, că guvernul țĕrii nu ar putea nici odată încheia, decât convențiune favorabilă și dreaptă în același timp; cu toate acestea nu credem de prisos a arĕta, care ar fi neajunsurile, ce ar resulta pentru comerciul nostru de vite, când convențiunea veterinară ar fi aceea a Sêrbiei.

Și mai înainte de toate sĕ lămurim bine o cestiune. Comerciul nostru cu Austro Ungaria se făcea în special cu cereale și în parte cu vite. După cum am arĕtat în articolul precedent, privitor la cestiunea respectivă a celor două țeri în fața tractatului de comerciu, cerealele noastre se vênd bine pe piețele occidentului, și când este vorba de Austro-Ungaria articolul, care ne interesează mai mult, sunt vitele. Prin urmare, în negoțierile, ce se vor face, noi trebue sĕ dobândim condițiunile cele mai favorabile pentru esportul vitelor, căci într'altfel este de prisos un tractat de comerciu între noi și monarchia vecină.

Noi nu înțelegem o convențiune veterinară, decât pentru ca comerciul de vite cu Austro-Ungaria sĕ nu fie întrerupt chiar în casurile, când boala de vite s'ar fi manifestat într'un colț al țĕrii. Căci dacă este vorba pentru starea normală, atunci, când nu se află vite bolnave în nici o parte a țĕrii, apoi comerciul trebue sĕ fie liber. Din nenorocire cei dela Viena și Pesta înțeleg într'altfel convențiunea. Cu toate că în conferența veterinară ținută la Viena în 1872 s'a stipulat că, chiar când ecsistă pesta-bovină într'o țeară, importațiunea de vite nu va putea fi prohibită în mod absolut, ci numai sĕ se ia mĕsuri pentru a nu se întroduce vite bolnave, totuși Austro-Ungaria doresce a-și reserva dreptul de a oprí cu desevêrșire importul vitelor din România, pe dată ce se va fi arĕtat boala într'o parte a țĕrii.

Cu o asemenea latitudine lăsată Austro-Ungariei, granițele vor sta mai mult închise, căci în totdeauna se va găsi, că în cutare comună au fost câteva vite bolnave. Nu se pune însĕ o țeară întreagă în carantină, pentru că într'o comună oare-care s'ar fi ivit câteva casuri de pesta-bovină, ori altă boală lipicioasă.

Austro-Ungaria doresce a-și mai reserva dreptul, ca în casul când Germania, spre esemplu, ar oprí întrarea vitelor austro-ungare, și dênsa, Austro-Ungaria sĕ oprească întrarea vitelor din România. Întrebăm: cum s'ar putea admite, ca comerciul nostru cu monarchia vecină sĕ se subordineze dispozițiunilor, ce s'ar lua de catră Germania sau alte țĕri?

După ce s'ar pune atâtea pedeci esportului nostru de vite în Austro-Ungaria, totuși nici aceste mĕsuri nu par suficiente; căci ca și în Sêrbia, se mărginesce comerciul cu vite prin mĕsuri, cari nu dovedesc decât dorința de a împedeca cu ori ce preț trecerea vitelor noastre în țeara vecină.

---

*) Nr. 4 al „Economiei Naționale“ pe 1887

gură, că lucrurile aşa, după cum s'au început, vor duce la scop; dar unele depeşi din Constantinopol vestesc, că sultanul stăruesce ca englezii sĕ se retragă cu totul pe timp determinat. În urma acestor desluşiri tare se tem foile engleze, sĕ nu pună altă putere mâna pe aceasta ţeară.

Din Paris se vestesc următoarele: scirile din Bulgaria asigură, că Sobrania se va conchema în curênd şi va proclama independenţa Bulgariei şi a Rumeliei orientale; iar coroana o va oferí ducelui de Montpensier sau ducelui de Chartres.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a IX-a, ţinută la 20 Aprile.

(Urmare)

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare, care prin raportorul seu, deputatul Ioan Popea, referează asupra cererii stipendistului Petru Span, pentru acordarea unui ajutoriu de 200 fl., ca în decursul feriilor de vară sĕ cerceteze cursul pentru lucrurile de mână din Lipsca, şi comisiunea propune: a se încuviinţa aceasta cerere.

Presidiul observă, că intenţiunea petentelui e foarte salutară, dar luând în considerare starea noastră finanţială şi lipsele noastre mai inteţitoare, ce le avem şi cari toate pretind spriginul nostru, crede, că astăḑi e imposibil de a i-se satisface petentelui, dar şi de altmintrea cestiunea aceasta încă nu se află studiată şi regulată definitiv.

Dep. Gerasim Candrea observă, că cunoasce pe petentele personal şi are cele mai bune păreri despre dênsul, şi îi laudă zelul şi interesul, ce se vede, că-l desvoaltă la studiu, dar aşa crede, că biserica şi-a făcut din destul datorinţa atunci, când i-a conferit un stipendiu de 500 fl., din acest stipendiu se poate susţiné cinstit, şi dênsul dacă îi stă în putinţă ca sĕ se cualifice cu uşurinţă şi în aceasta direcţiune, însuşi va trebuí sĕ simtă că aceasta e datoriu sĕ o facă, fără de a mai recurge după alt stipendiu, pentru că 500 fl. e frumos stipendiu şi câţi tineri sunt, cari studiază cu stipendii de câte 100—200 fl., sau poate chiar fără de nici un stipendiu; apoi vorbitoriul aşa îşi aduce aminte, că esistă un conclus sinodal, care dispune, ca unul dintre stipendiile de 500 fl., sĕ se dea unui tinĕr, care sĕ se cualifice şi în acest ram. Vorbitoriul mai amintesce şi acea împregiurare, că în timpul din urmă s'a observat, că tinerii absolvenţi de universitate păşesc cu mari pretensiuni, când e vorba sĕ se aplice, şi dacă nu li se poate da dintr'una o aplicare după pretensiunea lor, îi vedem, că în cea mai mare parte trec în România sau alt undeva, şi nici unuia nu-i mai trece prin minte, că a studiat cu mijloace publice şi ar fi datoriu sĕ reflecteze şi la angagiamentul seu moral, şi astfel, dacă stipendistul, despre care e vorba, ne vine cu astfel de cereri, se vede, că şi dênsul e unul, care 'şi formează oare cari pretensiuni mari, şi aşa, întêmplându-se, ca după absolvare sĕ nu poată primí inmediat o aplicare, ce sĕ-l satisfacă, poate — nu ḑice cu siguritate — uşor ni-se poate întâmpla şi cu dênsul ca şi cu alţii. Dar şi de altmintrea împărtăşesce vederile Escel. Sale, că avem alte lipse mai inteţitoare, ce reclamă spriginire, pentru aceea e în contra propunerii comisiunei.

Dep. Mateiu Voileanu din considerare, că aceasta cerere a întrat deadreptul la sinod, propune: ca sĕ se transpună consistoriului spre resolvire în legătură cu conclusul sinodal în acest obiect din anul 1886.

Dep. I. Popescu accentuază, că dênsul pune mare pond pe acest ram al instrucţiunei, ce astăḑi mai bine se predă chiar în institutele din Germania, şi află de lipsă, ca sĕ se întroducă şi la noi cât mai curênd, şi vorbitoriul 'şi aduce aminte, că era vorba odată sĕ se trimită un profesor de aici spre acest scop cu 300 fl; şi astfel şi din punct de vedere al economisării sprigineşce propunerea comisiunei.

Constatându-se în decursul desbaterilor, că sinodul nu e capace a aduce concluse valide, fiind şi timpul foarte înaintat, şedinţa se ridică anunţându se cea procsimă pe mâne la 9 oare.

La ordinea ḑilei continuarea desbaterei acestei cestiuni şi raporturile comisiunilor.

Şedinţa a X-a, ţinută la 21 Aprile.

Şedinţa se deschide la 9 oare a. m.

Se cetesce protocolul şedinţii a VIII-a şi

Se autentică.

Deputatul V. Dămian face următoarea interpelare:

Cari sunt causele de nu s'a pus până acum în lucrare conclusul sinodal din 1885, referitoriu la proiectul de „statutul institutului de pensiune gr, or. român din Transilvania“;

are sĕ vină acest obiect la desbaterea sinodului încă în sesiunea presentă?

La aceasta presidiul rĕspunde:

Consistoriul archidiecesan în urma însărcinărei Ven sinod din 1885 a însărcinat o comisiune din sinul seu, ca sĕ pregătească un comentariu la acest proiect, comisiunea aceasta însĕ în timpul mai din urmă a venit cu un raport, prin care face propunerea ca acel proiect sĕ se dea publicităţii şi numai după ce se vor vedé observările provenite din public, va putea ca sĕ facă comentariul cerut, respective sĕ dea esplicările necesare. Consistoriul a aflat, că comisiunea a cuprins lucrul chiar invers, căci fără de esplicări acel proiect de statut nici la un cas nu se poate da publicităţii, pentru aceea i-s'a restituit pe lângă însărcinarea, ca sĕ satisfacă mandatului consistorial. Obiectul se află dar în lucrare şi nu e perdut din evidenţă.

La punctul 2 află de prisos a mai da deslușiri, pentrucă e evident, că nu se poate presenta în aceasta sesiune.

Interpelantele se declară mulţămit cu rĕspunsul, observă numai, că s'a vĕḑut îndemnat a face aceasta interpelare, pentrucă o ordinaţiune ministerială dispune, ca institutele medii sĕ-şi creeze fiesce-care fond de pensiune, sau sĕ se alăture la fondul de pensiune regnicolar, şi încât pentru gimnasiul din Brad consistoriul a dispus, ca sĕ se alăture la fondul general archidiecesan, ce este de a se înfiinţa, şi pentru aceea dênsul privesce causa aceasta de urgentă.

Dep. Ioan Popea face următoarea interpelare:

În una din şedinţele sinodului archidiecesan din anul 1879 am fost făcut o propunere, ca sĕ se scurteze serviciul bisericesc, pentru ca sĕ se câştige timp pentru ţinerea de predici.

Escelenţa Voastră aţi arĕtat atunci, că nefiind sinodul competent a lua în desbatere cestiunea aceasta şi a delibera asupra-i, veţi îngrijí a o resolví pe calea sinodului episcopesc.

După 5 ani, în anul 1884 am interpelat pe Escelenţa Voastră despre paşii făcuţi în privinţa promovărei acestei cestiuni.

Escelenţa Voastră aţi fost rĕspuns atunci, că schimbări în cele rituale, ori cât s'ar arĕta de necesarii aḑi, nu se pot face cu grabă, căci cer o studiare adêncă, înţelegere între Archiereii nu numai ai celor din metropolia noastră, ci şi ai celor vecini şi în fine luarea în seamă a dorinţelor poporului.

Nemulţămit cu rĕspunsul primit, am făcut o propropunere ca Escelenţa Voastră sĕ binevoiţi a primí însărcinarea a aduce propunerea mea făcută deja în anul 1879 în privinţa scurtărei serviciului bisericesc, la desbatere înaintea sinodului episcopilor, cât mai îngrabă, şi a stăruí, sĕ se delibereze asupra-i; ear' Venerab. consistor archid. sĕ atragă prin o circulară atenţiunea preoţilor şi protopopilor asupra necesităţii de a-se ţiné cuvêntări duminecile şi sĕrbătorile în toate bisericele din archidiecesă şi a avea în evidenţă prin organele sale pe toţi acei preoţi, cari 'şi vor face datoria în privinţa aceasta

Întreb pe Înaltul Presidiu:

Ce paşi s'au făcut din partea consistoriului în privinţa esecutărei conclusului sinodal din 1884, referitoriu la ţinerea de cuvêntări din partea preoţilor în ḑile de dumineci şi de sĕrbătoare?

Presidiul declară, că la moment nu poate da rĕspunsul la aceasta interpelare, până ce nu va consulta actele ca sĕ vadă, ce s'a făcut în aceasta cestiune.

Deputatul V. Dămian în necs cu interpelarea de mai sus face următoarea propunere:

Consistoriul se însărcinează a satisface la procsima sesiune conclusului adus în sinodul archidiecesan din anul 1885 Nr. 120 al protocolului, referitoriu la proiectul de „statutul institutului de pensiune gr. or. român din Transilvania,“ — carea punêndu-se la ordinea ḑilei se primesce.

Dep. Ioan Popea luându-şi ansă asemenea tot din interpelaţiunea sa de mai sus face următoarea propunere: sĕ se esecute fără amânare conclusul sinodului din 1884, privitoriu la ţinerea de predici în ḑilele de dumineci şi sĕrbători, respective sĕ se raporteze la procsimul sinod.

Declarându-se aceasta propunere de urgentă se pune la ordinea ḑilei.

Deputatul I. Hannia află, că între împregiurările noastre de astăḑi aceasta propunere e nepracticabilă, atât din considerare la împrejurările, în care trăesce poporul nostru, cât şi mai ales din considerarea cualificaţiunei preoţimei noastre de astăḑi, va vení poate timpul, când preoţii vor fi dotaţi astfel, în cât sĕ poată trăí esclusiv chemărei lor, dar până ce preotul din causa dotaţiunei celei slabe mai trebue sĕ se îngrigească şi de asigurarea subsistinţii sale, până atunci nu se poate pretinde dela dènsul, ca sĕ se ocupe cu ţinerea de predici, cum o fac aceasta preoţii altor confesiuni bine dotaţi, se ţin şi astăḑi cuvêntări la ocasiuni binevenite, fără de a li-se impune preoţilor special, şi astfel află de prisos aceasta propunere.

Deputatul I. Raţiu, ţinerea de predeci este lucru esenţial pentru ori ce biserică, şi fapt este, că la noi astăḑi numai la morţi se mai ţin cuvêntări,

---

Astfel s'ar cere, ca sĕ nu putem întroduce decât vite grase. Cine are sĕ decidă şi după ce norme, care vită este grasă sau mai slabă? Cum am putea noi consimţí, ca comerciul nostru sĕ fie lăsat a fi judecat de pe o calitate atât de variabilă. Înţeleg sĕ ia mĕsuri, ca sĕ nu treacă vite bolnave; dar a me îndatora sĕ nu duc decât vite grase, aceasta nu poate fi admisibil.

S'ar mai cere, ca vitele sĕ nu poată fi îndreptate decât acolo, unde se află măcelării (abatoriuri) publice Cu alte cuvinte ca eu, comerciul de vite, sĕ fiu îndatorat a me duce la cutare abatoriu, ear sĕ nu pot a-mi duce vitele la têrg spre a le vinde cum voiu putea. Me silesci sĕ me duc de-a dreptul la căsăpie, pentru ca acolo sĕ mi se facă toate neajunsurile, fără sĕ pot cere dreptate.

Se mai pretinde, ca pentru fie-care cârd de vite, ce s'ar esporta, sĕ se ceară o autorisare specială, arĕtându-se locul, unde au sĕ fie tăiate vitele şi în ce numĕr. Se poate lua în serios o asemenea formalitate? Dar ce comerciu mai poate fi acela, care ar depinde de autorisarea autorităţilor strĕine? Ori pot importa vite în Austro-Ungaria, ori nu pot importa, dar ca sĕ mi-se impună atâtea forme, aceasta nu poate fi admis.

Spre a se jigní şi mai mult comerciul cu vite, se cere ca vitele grase sĕ nu fie întroduse în Austro-Ungaria, decât prin câteva puncturi şi numai cu drumul de fer sau cu vaporul. Astfel s'ar îndatora proprietarii de vite din Gorj, ca sĕ vină cu rîmătorii lor la Severin şi apoi de aci sĕ-i pună în vagoane. Am înţelege o asemenea mĕsură în timp de epizootie; dar în timp normal? Cine nu-şi dă seamă, că târînd pe proprietari sĕ vină cu vitele din depărtare, ca sĕ le transpoarte cu trenul sau vaporul, este a le sporí cheltuelile, a face vitele sĕ slăbească, în fine a face dificultăţi comerciului? Apoi nu acesta poate fi scopul unei convenţiuni veterinare.

Toate aceste îndatoriri, ori cât de grele se par, s'ar impune numai României; lăsând Austro-Ungariei libertatea de a face comerciul de vite cu noi fără sĕ fie supusă la formalităţile vecsatorii espuse mai sus. Şi aceasta pentru că cei dela Pesta privesc România ca bântuită de boalele epizootice şi ca neavênd putere sĕ ia toate mĕsurile de rigoare pentru stêrpirea unor asemenea boale. Aceasta nu o putem admite.

Noi avem o legislaţiune veterinară din cele mai severe; o aplicăm riguros, ca în ori care altă ţeară civilisată. Dovadă, că de abia se declară boala în vre-o localitate şi în scurt timp este combătută cu succes. De altă parte ţeara noastră nu se află într'o situaţiune mai desavantagioasă decât Austro-Ungaria întru cât privesce vecinătatea cu Rusia, care este focariul epizootiei. Astfel fiind, nu putem admite mĕsuri contra vitelor noastre ca cele care se susţin la Pesta.

Pentru ca înţelegerea sĕ se poată stabilí între noi şi vecinii nostri, nu este alt mijloc, decât a se lua ca basă convenţiunea veterinară încheiată între Austro-Ungaria şi Italia. După această convenţiune în timpul normal, adecă atunci; când nu esistă boala epizootică, trebue ca comerciul de vite sĕ fie liber, adecă ca vitele sĕ poată fi întroduse în Austro-Ungaria fără alte formalităţi, decât plata tacselor vamale, dacă vor fi. Ear în timp anormal, când epizootia esistă undeva în ţeară, atunci se pot lua mĕsuri de apĕrare, însĕ ţinêndu-se la stipulaţiunile conferenţii veterinare dela Viena din 1872.

Aceasta este singura soluţiune, care ar garanta siguranţa comerciului nostru de vite. Într'altfel, dacă s'ar adopta convenţiunea cu Sêrbia, putem fi siguri, că graniţa va fi mai mult închisă, şi vom avea în fie-care ḑi neînţelegeri cu vecinii nostri. Noi căutăm siguranţa comerciului şi buna înţelegere, şi dacă aceasta nu se poate, atunci este preferabil sĕ stăm, cum ne aflăm, căci tot suntem mai bine, decât când am fi legaţi printr'o convenţiune oneroasă.

Noi bănuim, că dacă cei dela Pesta stăruesc, ca sĕ încheе cu noi o convenţiune analoagă cu aceea a Sêrbiei, causa este, că doresc a-şi păstra cât mai mult têrgul Austro-Ungariei, depărtând prin formalităţi concurenţa, ce li s'ar face de vitele noastre. Această bănuială este întemeiată nu numai pe discursurile rostite în camera dela Pesta, dar chiar pe comitele Széchenyi, care a declarat pe faţă, că caută a ocrotí producţiunea naţională. Are dreptate ministrul, însĕ atunci când nu voesci sĕ acorḑi unei ţeri nici comerciul cu vite, nu trebue sĕ-i ceri în schimb sĕ deschidă graniţa tuturor productelor austro-ungare. Ori ce s'ar ḑice, am învĕţat puţină carte, nu mai putem fi trataţi ca popoarele orientale, cărora li se impun tractate de comerciu după placul şi convenienţele statelor puternice ale Europei.

pentru aceea dênsul află chiar din contră foarte salutară aceasta propunere, ar trebuí însĕ, că aici în centru sĕ se facă inceputul, unde este concentrată elita preoţimei noastre, căci atunci ar avea ocasiune a învĕţa şi a se deprinde şi clericii, cari devenind preoţi şi dacă nu chiar în toată ḑiua, dar cel puţin din când în când ar fi în stare sĕ ţină câte o cuvêntare.

Sinodul primesce propunerea deputatului Ioan Popea.

Presidiul în necs cu propunerea deputatului P. Cosma din şedinţa precedentă, aduce la cunoscinţa sinodului, că nu este nici un deputat, care ar absenta fără concediu.

Dep. P. Cosma observă, că deputaţii V. Almăşan şi S. Muntean au cerut concediu numai pe 5 ḑile, care a espirat deja fără a-şi re'noi cererile de concediu, deci propune a se aplica faţă de dânşii §-ul 8 din regulamentul afacerilor interne, privindu-se aceşti deputaţi ca şi când şi-ar fi depus mandatul.

Dep. Z. Boiu propune a se trece de astădată preste aceasta afacere la ordinea ḑilei până la o eventuală interpretare a acestui § din regulament, şi sĕ se ia la cunoscinţă notificarea presidiului.

Se primesce.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei scolare, referitoriu la cererea stipendistului Petru Span pentru un ajutoriu de 200 fl. şi reasumându-se desbaterea din şedinţa precedentă şi punându-se la vot propunerile făcute, se primesce propunerea deputatului Gerasim Candrea.

La ordinea ḑilei se pune raportul comisiunei petiţionare, carea prin referentul seu Vas. Dămian raportează asupra cererilor:

1. Rugarea vĕduvei protopopese după fostul protopresb. al Făgăraşului Petru Popescu pentru un ajutor din oare care fond al archidiecesei;

2. a comitetului par. din Mihăesci ppresb. Dobrei, pentru a-i sĕ mijlocí asignarea ajutoriului de 200 fl. votat în sesiunea din anul 1886 a sinodului archidiecesan;

3. a comit. paroch. din Erdő Sângiorgiu pentru un ajutor de 200 fl. din oare-care fond, pentru repararea turnului;

4. a capelanului din Gerő-Oşorheiu, Iosif Stănescu pentru un ajutor în calitatea lui de catichet;

5. a parochului din Şimon, Ioan Moşoiu pentru un ajutoriu de 100 fl.;

6. a comit. paroch. din Tisza pentru un ajutoriu de 400 fl. spre scopul zidirei scoalei;

7. a protopresbiterului tractului Mercurei I. Droc pentru un ajutoriu permanent eventual până la oare-care timp când comuna bis. va fi în stare sĕ acopere din mijloacele proprii salariul învĕţătoresc din Mercurea;

8. rugarea lui Ioan Rohan din Galaţ pentru un ajutor pe seama familiei sale nenorocite prin foc;

9. a ppresb. Dobrei R. de Crainic pentru un ajutoriu de 200 fl spre acoperirea restanţelor din salariile învĕţătoresci;

10. a parochului din Risca, Nicolae Florea pentru un ajutoriu de 100 fl, din oare care fond archidiecesan:

11. a mai multor parochieni din Vinţul de jos pentru un ajutoriu spre scopul cumpărărei unui loc pentru zidirea unei biserici;

12. a parochului din Leşchia Gavril Stef pentru un ajutoriu spre scopul cumpărărei de realităţi ca porţiune canonică;

13. a Elisabetei Cucuian din Vinţul de jos în causa sa divorţială;

14. a lui Vasilie Chelemen din Chibelea în causa sa divorţială;

15. a învĕţătoriului din Purcăreni Alexe Vîju în causa procesului pentru prescurtarea competinţelor sale cantorale;

16. a mai multor parochieni din Câlnic în causa alegerei de învĕţător;

17. a parochului din Beian Nicolau Berariu pentru un ajutoriu anual de 100 fl;

18. a mai multor credincioşi ai bisericei noastre din Poptélec pentru grabnica întregire a parochiei;

19. a mai multor parochieni din Hermanul săsesc, spre a sĕ cassa alegerea de paroch, a sĕ escrie alt concurs, şi alesul Alecsandru Dogariu a se eschide dela concurs;

20. a mai multor parochieni din Petea de Câmpie pentru a se dechiara această parochie de vacantă;

Toate aceste petiţiuni la propunerea comisiunei,

Se transpun consistoriului archidiecesan spre competentă afacere.

21. Rugarea sinodului parochial din Turda, pentru a sĕ lăsa realităţile cumpĕrate din fondul „Rudolfin" ca porţiune canonică în folosinţa parochului actual.

Presidiul arată scopul, pentru care s'au procurat aceste realităţi, dar observă totodată, că şi comuna bisericească a contribuit cu ceva la aceasta, pentru aceea ar fi bine dacă comisiunea şi-ar formula propunerea relativ la aceasta rugare într'acolo, ca sĕ se transpună consistoriului spre dare de informaţiune, că apoi consistoriul pe basa actelor sĕ afle un espedient, pentru regularea acestei afaceri.

Raportorul V. Dămian în numele comisiunei adoptează propunerea indicată de Escel. Sa, care punêndu-se la vot se primesce.

Urmează la ordinea ḑilei raportul comisiunei, care prin raportorul seu P. Gligor, raportează asupra proiectului de buget al consistoriului archidiecesan pro 1888; şi comisiunea propune ca fiind împărţit proiectul de budget între membrii sinodali sĕ se privească de cetit, şi sĕ se primească de basă la desbaterea speeială.

Se primesce

Intrând în desbaterea specială, pe lângă puţine modificări se primesce în forma propusă, şi se alătură la protocol.

Şedinţa se închee la 12 ½ oare d. m. anunţându-se cea procsimă pe după ameaḑi la 4 oare. La ordinea ḑilei alegerea unui asesor mirean în senatul scolariu şi a unui asesor preoţesc în senatul epitropesc, şi rapoartele comisiunilor, ce mai sunt neresolvite.

Reflecsiuni

la corespondenţa „De sub Retezatul" 5 Aprile 1887.

Ideile, pe cari m'am simţit îndemnat ale da publicităţii, par a fi stîrnit oare-cari supĕrări în sinul învĕţătorimei noastre. Declar, că intenţia mea nici când n'a fost de a ridica învinuiri, decât asupra acelora, cari le merită. Aceasta o poate vedé cetitoriul atent din lucrarea respectivă, unde apriat se spune, cui sunt şi cui nu adresate cuvintele învinuitoare.

Dacă însĕ dlui „I. P." nu-i place a fi numĕrat în şirul celor puşi sub tutelă, nu este vina mea ci vina d-lui. Chiar şi dênsul relative, recunoasce adevĕrul afirmaţiunilor mele şi când o face aceasta, nu face alta decât adauge o noauĕ probă convicţiunilor mele.

De altcum în întrega lucrare nu respiră întru atâta învinuire asupra învĕţătorimei, cât mai vêrtos asupra unei mancităţi, în modul de pregătire a aceleia. Şi cum că nu stăm atât de splendid cu cualificaţiunea învĕţătorilor nostri şi nici chiar cu fructele dobândite de scoală, sĕ-mi fie permis a o accentua şi de astă dată.

Poporul german, care lucră de veacuri pe câmpul educaţiunei, în frunte cu bărbaţi ca Comenius, Ratich, Fridrich August Wolf, Franke, Pestalozzi, Herbart, Ziller, Stoy şi alţi mulţi, chiar şi acum e nemulţemit cu starea actuală a scoalelor. De aci o tendinţă dintre cele mai puternice de a supune învĕţământul unei reforme radicali, prin carea sĕ se dea o noauă viaţă tuturor scoalelor, din care apoi sĕ rĕsară o generaţiune deamnă de veacul, în care trăim.

În faţa acestui fapt este bine, ca totdeuna sĕ nu trecem modestia, calitatea trebuinciasă unei naţiuni tinere şi sĕ ne închipuim a fi stând, cine scie pe ce treaptă înaltă a culturei. Aceasta mai cu seamă şi din acel punct de vedere, ca nu legănaţi în credinţa aceasta sĕ dormim somnul omului fără de multe griji. Ne cam place noue românilor — sĕ o spunem franc — de a ne mândri, cu cine scie ce resultate dobândite pre terenul cultural; pe când în fond dacă am căuta, nu sciu cu ce părere ne-am alege; sĕ continuăm oare cu credinţa aceasta, sau mai bine, sĕ punem umer la umer, spre a înainta cu mai mare celeritate opera începută.

Sciut este, că forţele noastre trebuesc accelerate, ca sĕ ne putem apropia de popoarele depărtate de noi.

Din aceste considerante, sĕ nu ne închipuim, că învĕţătorii noştri de astăḑi ar fi cine scie ce lumini pedagogice.

Chiar şi „deprinderile în cugetare, vorbire şi esprimarea ideilor cu graiul şi în scris, etc. etc., pe cari domnul „I. P." pune atâta pond, încă nu demustră multă înţelepciune pedagogică. Şi dacă poate dênsul s'a învêrtit mai mult ca mine printre învĕţătorime, apoi nice mie nu mi-a lipsit ocasiune de a me îndulcí pela reuniuni învĕţătoresci şi alte ocasiuni de metoadele acestora, şi preste tot de necunoscinţele lor pedagogice.

Sĕ mai cuvine se fac menţiune şi de aceea, că judecata proprie în cele mai multe casuri înşală nefiind preste tot uşor a te desbrăca de egoism şi amorul propriu, când însuţi esci obiectul apreţierii. De aceea cred, că o tragere de seamă cu sine însu-ţi, este bine sĕ fie cât de rigoroasă, ca cu atât mai cu putere sĕ te obosesci întru realisarea ţintei propuse.

În fine cred de lipsă a mai adauge şi aceea, că lucrarea mea nu a pornit decât dintr'un simţĕmênt de bunăvoinţă faţă de învĕţătorimea noastră şi dacă dulceaţa a fost amestecată şi cu puţin amar, apoi aceasta nu cade întru atâta în conta învĕţătorimei, cât mai cu seamă a altor împregiurări. Cunosc şi eu în deajuns starea nemulţămitoare a învĕţătorilor nostri şi doresc din inimă sĕ se schimbe în spre mai bine. *S.*

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De sub poalele „Surului," 1 Maiu. *(Adunarea generală a despărţămĕntului III Avrig a Reuniunei învĕţătorilor români gr. ort. din districtul Sibiiului. Părăstas pentru George Lazar.)* Unul din cele mai sublime simboale ale naţiunilor culte este faptul, prin care ele glorifică virtuţile oamenilor devotaţi operei grele de a ridica neamul lor la un grad de desvoltare spirituală, ce luminêndu-le mintea, le escită interesul faţă cu datorinţele proprii ca estmod sĕ-şi cunoască şi drepturile de esistenţă.

Lucruri colosale antice dovedesc despre spiritul măreţ, la care s'au avêntat unele popoare din vechime. Tot astfel vedem şi pe popoarele timpului mai nou, eternisând numele bărbaţilor mari prin scrieri şi prin monumente. În şirul acestor popoare vedem şi pe poporul român, carele ca unul mai târḑiu desceptat — nu din vina lui — din întunerecul nesciinţii ajuns la cunoscinţa de sine, rădicându-şi capul ca o plantă ce au fost strimtorată de multele vitrigităţi, ce îi împedecau desvoltarea.

Veacul trecut a dat şi poporului român bărbaţi mari devotaţi binelui acestuia, între cari au fost şi George Lazar, marele dascăl român. El neputându-şi afla adăpost în patria sa, trecu munţii şi se duse în Bucuresci.

Se poate, că adeseori căderea unor oameni este o operă a provedinţii, pentru ca sĕ redice pe alţii precum vedem din întêmplarea cu George Lazar. Mare necesitate avea poporul român de aici de el, Provedinţa veḑu însĕ, că poporul de dincolo de Carpaţi avea şi mai mare lipsă de un George Lazar. A trebuit deci sĕ meargă la românii de acolo ca precum Radu Negru cu spada, aşa el cu cartea în mână sĕ spună românilor, că sunt români.

I-a desceptat din somn, i-a scăpat de perirea naţională; şi ei l-au ascultat, eară după moarte l'au glorificat ridicându-i monumente. Soartea lui George Lazar fu ca se moară în comuna sa natală Avrig şi aci sĕ se înmormênteze de către ai sei. La anul 1823 au murit şi de atunci mormêntul lui stă ca o lumină stinsă în curtea bisericei, câţva paşi dela uşa acesteia. La anul 1865 marele bărbat de stat Rosetti din România i-a ridicat monumentul cu cunoscuta inscripţiune, ear pe peatra resturnată pre mormênt a pus sĕ scrie următoriul distichon: „Precum Christos pe Lazar din morţi l'au înviat, aşa tu România din somn ai deşteptat.

Poporul nostru eterniseză mormintele părinţilor sei prin monumente simple, o cruce de peatră sau de lemn, ori plantează câte un pom; el are însĕ şi alte monumente, după credinţa ortodocsă el face pomeni pentru reposaţi numite „părăstas."

Datorinţa împreunată cu stima faţă de naţiunea sa şi faţă de bărbaţii ei devotaţi, a fost impulsul, când învĕţătorii despărţĕmêntului III Avrig ai reuniunei districtuale Sibiiu în adunarea lor generală din anul 1886 în conţelegere cu dl protopresbiter Ioan Cândea au decis terminul adunărilor pe ḑiua de St. George 23 Aprile, în fie-care an, cu scopul de a se ţiné atunci şi părăstas pentru George Lazar.

În 11 Aprilie a. c. s'a convocat adunarea generală amĕsurat programului, învĕţătorii se pregătiră de părăstas şi Joi în 23 Aprilie a. c. ḑiua de St. George după st. liturgie dl protopop Ioan Cândea ca preot slugitoriu anunţă poporului, că astăḑi se va face părăstasul pentru George Lazar. Poporul mişcat de acest anunţ remase toţi cu mici cu mare nemişcaţi în biserică şi asceptau cu dor actul. Dl protopop eşì însoţit de părintele seu preotul Michail Cândea îmbrăcaţi în vestminte bisericesci înaintea poporului, la mormêntul lui George Lazar; se începu parastasul, care se făcu în toată forma. Dl protopop au servit în un mod foarte plăcut poporului, eară cântările funebrale le esecutară învĕţătorii tractuali, şi ale ecteniilor corul elevilor scolari de aici.

După otpust directorele scolar şi preşedintele reuniunei despăţĕmêntului Ioachim Băcillă cetì un discurs despre viaţa lui George Lazar, apoi corul învetătorilor mai intonà „În veci pomenirea lui." Poporul remase tare mângăiat de frumoasa slujbă, ce se făcu marelui dascăl român George Lazar, apoi se depărtà ḑicênd: Dumneḑeu sĕ-l ierte!

Monumentul lui George Lazar însuflă omului o sfială şi totuşi o cugetare atât de măreaţă, încât îl cuprinde o stimă, o veneraţiune tainică, din carea resulta o înbărbătare cătră înaintare, un entusiasm pentru poporul nostru. Eară de altă parte durerea sfăşie inima omului; vĕḑênd că spiritul lui cel luminător n'a putut prinde rădacini la părinţii, fraţii şi nepoţii lui, căci respins de egoismul secolar, a trebuit singur sĕ se esileze.

Tu! umbra lui George Lazar! scoală de veḑi, că nici astăḑi nu este mai bine!

Nu pot trece cu vederea o impregiurare plăcută, anume, Dl inginer dela gara Sinaia din România, Vasile Mihail, pe când se servia parastasul, a sosit în mijlocul nostru. El venise la înmormêntarea mamei sale, carea avea sĕ se facă chiar în aceeaşi ḑi, şi eată „sic fata tulerunt“ nepotul marelui dascăl George Lazar, asistă la parastasul unchiului seu.

După 10 oare a. m. finindu-se parastasul, se deschise adunarea reuniunei prin o vorbire scurtă, dar accentuată a preşedintelui, se făcu raportnl din partea comitetului, şi s'a proces la prelegerile practice.

Membrul Ioan Budac a preles din religiune despre „creaţiunea omului celui dintâiu, urmările pĕcatului.“ Ne fiind presenţi unii membrii prelegĕtori, adunarea a decis ca objectele anunţate sĕ se preleagă de alţi membri presenţi. Aşa T. Doican a preles din religiune despre „iubirea crescinească.“ E. Roman din limba maternă cu începătorii despre „semne, respective despre litere.“ Aceasta prelegere a reuşit foare bine şi mai cu seamă începutul a fost foarte practic. Urmară apoi discusiunile libere, la cari luară parte mai mulţi învĕţători. La 1 oară d. a. se închise şedinţa.

După amiaḑi la 3½ oare se deschise şedinţa, şi se începură prelegerile. Membrul reuniunei I. Vodă a preles din limba maternă, formarea ḑicerei şi amplificarea ei. N. Trombiţaş din comput cu începĕtorii. I. Budac din limba maghiară „introducerea în scrierea, şi cetirea“ corectă. N. Dragoş din Geografie — Europa. V. Opriş din Istoria naturală „animalele domestice şi cele sĕlbatice.“ Apoi urmară discursiunile libere, la cari luară parte mai mulţi învĕţători.

La adunare, respective la şedinţe a luat parte şi Dl protopop Ioan Cândea şi parochul de aci Mihail Cândea, precum şi alţi învĕţători strĕini. După eshaurarea objectelor de prelegere se alese un membru în comitetul despărţĕmêntului în persoana învĕţătorului Nechit Spêrlea, se încassară tacsele dela unii membrii, apoi preşedintele închise şedinţa cu puţine cuvinte, prin care arată regretul faţă de prea puţina interesare a unor învețători, faţă de chiemarea lor ceea-ce mulţi membrii mai accentuară. Nu se poate nega, că mulţi învĕţători sunt aşa puţin dotaţi, încât trebue sĕ îngrijască de traiul vieţii şi pe altă cale. Sunt însĕ mulţi învĕţători cu stare bună şi acestia prea puţin preţ pun pe chemarea lor de învĕţătoriu. De aceea adunarea a şi luat conclus, ca sĕ se aplice cu toată stricteţa dispusetiunile legii în astfel de casuri, şi dl protopop a accentuat, că acelea se vor efeptuí în mod satisfăcĕtor. Se sperăm dar, că în viitor nu va lipsí nici un membru dela împlinirea datorinţii; astfel făcênd, vom putea progresa în ceeace privesce crescerea poporului. După 5 oare d. a. membrii despărţĕmêntului nostru se îndepărtară la ale lor, ducênd cu sine o suvenire plăcută în ḑiua de Sf. George, pe carea au serbat'o, atât prăsnuind, cât şi făcênd bine după principiile salvatorului lumei.

Mutius.

Varietăţi.

* Archiducele Albrecht a sosit la Deva în 12 Maiu şi a fost întêmpinat la gară de fruntaşii autorităţilor bisericesci, civile şi militare. Recunoascerea terenului din jurul Devei s'a făcut în ḑiua sosirei după ameaḑi. Comisiunea pentru recunoasceri va călărì în spre Dobra, apoi spre pasul Branicica, unde probabil se va întêmpla cea dintâiu ciocnire între corpurile de armată 7 şi 12. Se vor mai face recunoascerile dela Hunedoara, apoi archiducele va sosí la Oreştie.

* Sinodul din România.) Sfântul sinod al bisericei autocefale ortodocse române este convocat în sesiunea de primăvară pentru ḑiua de 5 Maiu 1887, conform art. 13 din legea pentru alegerea metropoliţilor şi episcopilor eparchioţi, pre cum şi a constituirei sfâtului sinod al bisericei autocefale ortodocse române.

* (Învitare.) Reuniunea pompierilor voluntari din opidul Blaş, învită la „Maialul“ cu care e împreunată înaugurarea depositului şi o producţiune, ce se vor ţiné, Duminecă în 22 Maiu st. n. la 3 oare postmeridiane în grădina lui D. Comşa din Veza.

Preţul la petrecere:

De persoană 50 cr. Pompierii liberi.

La cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amêna pe Dumineca procsimă următoare.

Comanda.

* (Grindină.) In Orşova a bătut peatra hotarele aşa de tare, încât a nimicit cu desevêrşire sĕmĕnăturile. Grindina a fost de mărimea alunelor, şi a căḑut cu o iuţală aşa de mare, încât a spart coperişele caselor, şi multe ferestri, a devastat cu totul pomii, legumele şi viile. In jurul Cohalmului încă a făcut grindina mari stricăciuni în sĕmĕnături şi în vii. In comuna Paloş a isbucnit şi un foc din causa trăsnetelor.

* (Ḑiuariu nou.) „Oltvölgyi héti lap“ se va chema un jurnal septĕmânal, ce va apăré în Făgăraş. Politică nu va face. Va publica lucrări în limba maghiară, germană şi română.

* Cu ocasiunea Rosalelor se vor vinde bilete pentru trenul de plăcere, în Braşov. Acest tren va sta în legătură cu toate staţiunile căilor ferate. Un tren de plăcere va circula a doua ḑi de Rosale între Braşov şi Sinaia.

* Vestedespre o interesantă încredinţare. După cum se aude, sora principesei noastre de coroană Stefania, princesa Clementina, despre a cărei făptură de fată drăgălaşă s'a vorbit mult în anii trecuţi, ar fi designată de către pressa din afară de fiitoarea soţie a prinţului Albert Victor de Britania, fiiul cel mai mare al prinţului de Wales. În chipul acesta, fiitoarea împărăteasa-regina a Austro-Ungariei şi fiitoarea regină a Angliei şi împĕrăteasa a Indiei, vor fii legate una cu alta prin legătură de surori. Vestea aceasta pănă astăḑi încă nu este oficioasă; dară legătura proiectată e basată, căci ar fi dat-o pe faţă chiar regina Victoria, bunica mirelui, înaintea persoanelor princiare adunate cu ocasiunea iubileului de 50 de ani, ce s'a serbat în onoarea ei. Cu începutul lui Iunie întreaga familia regească din Belgia va merge la Windsor, dinpreună şi prinţul de coroană Rudolf cu soţia sa, precum şi familia prinţiară de coroană din Prusia şi acolo în mijlocul acelor 26 de nepoţi şi nepoate, la care prinţul de Wales pune 5 membri, prinţul de coroană German 6, ducele de Edinburg 5, urmaşii princesei Alice 5, Connaught 2, reposatul Albany 2, şi Beatrice 1, se va săvêrşí serbătoresce încredinţarea. Princesa Clementina este fica cea mai tineră a regelui Leopold şi a reginei Maria Henrietta şi s'a născut la 30 Iulie 1872 în Lacken. Surorile ei cele mai mari: Luisa de Coburg şi Stefania, ambele sunt măritate în patria mamei lor.

Loterie

Sâmbătă în 14 Maiu 1887.

Viena:	**87**	**34**	**73**	**58**	**41**
Timişoara:	**14**	**30**	**68**	**45**	**34**

Nr. 179 [1593] 2—3

CONCURS.

În urma concursului escris pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III Prihodiste — Tătăreşti, cu venit anual de 409 fl. 50 cr., neînsinuându-se nici un concurinte, prin aceasta sĕ escrie, tot pe lângă venitele de mai nainte a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii au a-şi presenta petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

Brad, în 30 Aprile, 1887.

Oficiul ppteral gr. or. al Zarandului.
În conţelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

Nr. 529 [1596] 1—3

EDICT.

Toma Poplăcean gr. or. din Reşinari, carele de 5 ani de ḑile a părăsit pe legiuita sa muere Stana n. Cotora, se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a femeei se va pertracta şi decide pe basa pribegirei lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I instanţă.

Sibiiu, 20 Martie, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2408 civ. 1887. [1594] 2—3

Publicaţiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscinţă publică, că în urma acţiunei baronului Radák Ádám, pertractarea pentru regularea dreptului de cârcimărit şi pentru statorirea cheei de proporţiune, contra foştilor domni de pămênt şi iobagi din Chesler, s'a ordinat pe **30 Iuniu 1887 la 3 oare p. m.** în localul cancelariei comunale din comuna Chesler, la care cei interesaţi pe lângă atragerea atenţiunei la § 15 din instrucţiunea pentru regularea posesiunilor, se citează spre presentare.

Din şedinţa tribunalului regesc din Elisabetopole, ţinută la 2 Maiu, 1887.

Nagy Ludovic, preş. **V. Iakab Árpád,** notariu.

Sternberg Armin
Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.
Fabricaţiune şi mare magazin de
instrumente cordale, pentru batere şi suflare,
numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 4-20

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
şi de construcţiunea cea mai nouă
cu sul sucitoriu
în Sighişoara
piaţa de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

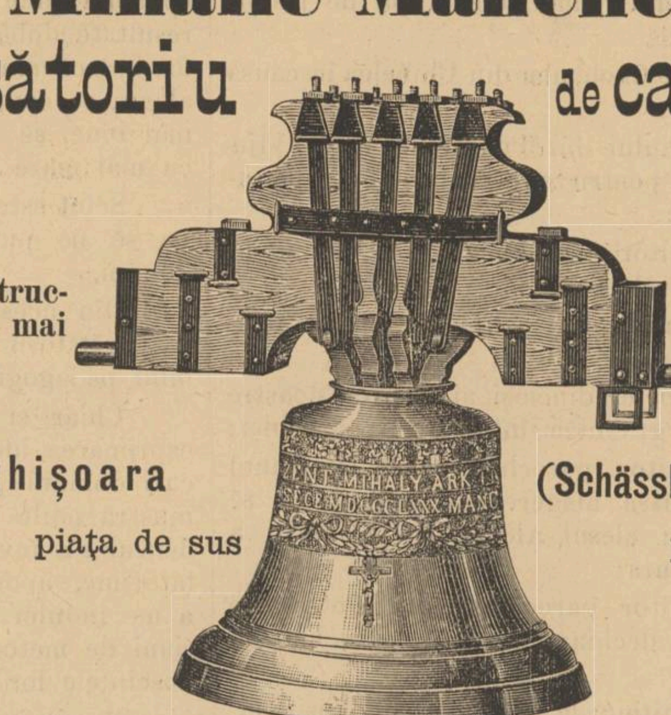

...ENT MIHALY ARK...
...SZEM DCCCLXXX MANC...

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [153] 5 10

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 48 Sibiiu, Joi 7/19 Maiu 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Maiu.

Impregiurarea, că la sfêrşitul sĕptĕmânei trecute trei regine s'au întêlnit în vecinul regat România, a dat publicistilor ansă la facerea de diferite combinaţiuni de grupări politice. O importanţă deosebită se dă acestei întêlniri a reginelor de cătră diuaristica rusească şi ungurească. De interes mai special este pentru noi importanţa, ce se atribue întêlnirei pe teritoriul român a acestor regine de cătră publicistica ungurească. Se scie, că regina Sêrbiei a plecat cu moştenitoriul tronului în Rusia de sud spre a se recrea, se dice pe deoparte, şi spre a se întêlní cu părechea imperială a colosului rusesc, se susţine de altă parte. Călĕtoriei reginei sêrbesci la băi i se dă o deosebită importanţă politică. Se susţine adecă, că partida rusească a cucerit terenul în Sêrbia. Ristici şi partisanii dênsului, ajutaţi de consulul rusesc Persiani, au preparat bine terenul, şi adi mâne vor vení ei la putere. Inaugurarea acestei noue fase în politica sêrbească s'a făcut cu aceea, că acestei partide i a succes a învrăşbí pe rege cu regina.

Diariul „Budapesti Hirlap“ în numĕrul de Duminecă ne surprinde cu o nouă scire sensaţională. La băile de mare în Rusia de sud se va da o întâlnire generală tuturor matadorilor politicei panslaviste. Regina Sêrbiei este acolo cu clironomul, ca acesta sĕ primească binecuvêntarea autocratului tuturor slavilor. Asemenea este acolo presumptivul principe al Bulgariei — un nepot al ţarului, apoi principele Carageorgevici, ginerele principelui din Montenegro. Planul este gata pentru o acţiune comună. În Sêrbia va vení la guvern Ristici, cea ce va însemna, că e pace bună cu influenţa austriacă, în Bulgaria va vení principe candidatul rusesc. La cas de complicaţiuni Petru Carageorgevici va primí Bosnia, şi astfel se va pune în lucrare marea operă a slavisărei orientului.

Faţă cu acest plan publicistii unguri salută cu bucurie visita împĕrătesei şi reginei noastre la Sinaia şi vin la conclusiunea, că monarchia noastră are interese sĕ întreţină intime legături de pretenie cu vecinul şi vigurosul regat român. Aceasta o pretinde interesul ambelor state în faţa încurcatei situaţiuni, ce începe a se manifesta în orient.

Împărtăşim şi noi ductul de idei al publicistilor unguri şi adaugem, că o adevĕrată alianţă de interese numai atunci se va putea realisa între noi şi românii din statul vecin, dacă în Ungaria se va schimba radical politica internă în toate ramurile ei. Dacă guvern, deosebitele partide politice, justiţie, administraţie, şi în cele din urmă bolnăviciosul curent al societăţii în timpul din urmă, dacă toate acestea se vor schimba în mod radical, şi se va inaugura o nouă eră, care pe basa legilor create la 1868 va permite cetăţenilor o desvoltare liberă şi sănĕtoasă, atunci va fi posibilă o alianţă între monarchia noastră şi regatul României.

Şi noi susţinem, că e şi natural, ca monarchia noastră, ca publicistica din Ungaria sĕ vină la această convingere, şi în faţa valurilor aruncate de sbuciumările politicei panslaviste, sĕ sĕ pună capĕt politicei de cutropire, urmărite de guvernul nostru. La aceasta ne îndreptăţesce şi lupta de condeiu dintre cele trei mari împĕrăţii, cari încă şi acuma formează alianţa celor trei împĕrăţii. Din revelaţiunile asupra ocupărei Bosniei şi a Erţegovinei decătră monarchia noastră, revelaţiuni, cari fură provocate din partea diplomaţiei din Berlin, am vĕdut, că la cas de o ciocnire între noi şi Rusia pentru interesele nostre în Orient, noi nu putem conta la spriginul Germaniei. România înse este viu interesată în orient, şi un fiitoriu rĕsboiu cu greu o va lăsa în stare pasivă.

Cum se vor desvolta lucrurile, vom vedé. Una însĕ nu o vom perde din vedere. În faţa pericolului oamenii încep a căpĕta minte. Încurcările din orient încep pare-ni-se a destepta şi pre publicistii nostri din visiunile, în cari s'au legănat până acuma.

Numai de ar apuca lucrul, de unde trebue.

Sibiiu, în 6 Maiu.

Împetrit la inimă ar trebuí sĕ fie omul, care nu s'ar înfiora la audul numelor Galaţi, Ciugud, Careii mari, Curtici, Trăscău, Eperjes, şi Topliţa română.

Şepte locuri, ai căror locuitori erau eri alaltăeri cu bună stare, adi locuitorii acelor comunităţi sunt espuşi celei mai grozave miserii. După cât scim noi, guvernul nu a făcut nimica pentru nenorociţii acestor comune. Singur Maiestatea Sa s'a îndurat ale alina suferinţele prime.

Diuaristica maghiară a deschis o listă permanentă pentru subscripţiuni în favorul nenorociţilor din Trăscău, Eperjes, Curtici şi Careii mari, dar pentru nenorociţii din Ciugud, Galaţi şi Topliţa română încă nu am vĕdut contribuiri mai însemnate. Aceasta îşi va avea motivele sale, pentru ce s'a urmat aşa şi nu altfeliu — vorbă e, că la rĕndul seu diuaristica română încă trebue sĕ-şi facă datorinţa faţă de cele 3 locuri românesci, deşi Careii mari şi Curticiul încă sunt atari, dar fiind ele în Ungaria, oamenii din capitală sunt dispuşi mai bucuros a aduce jertfe pentru nenorociţii din patria lor ângustă.

Deci la o parte cu indiferentismul. Comitete de binefaceri — căci celor goli le trebue vestminte, celor neadăpostiţi adăpost şi în prima linie celor flămândi pâne.

Diferitele reuniuni de cântări sĕ arangeze câte un concert şi publicul va sprigini întreprinderea, umană fiind.

Oameni, cari nu au familii grele, neguţĕtori cu posiţii mai fericite sĕ-şi deschidă pungile pentru de a ajuta fraţilor celor nenorociţi.

La biserici sĕ umble un disc anume în o Duminecă sau sĕrbătoare pentru nenorociţii prin foc şi ofrandele încurse sĕ se predea locului destinaţiunei. Pentru Galaţi este anume constituit un comitet. Sĕ se institue unul în comitatul Albei de jos pentru Ciugud, unde au mai rĕmas numai 14 case. Cu împrumutul de 10 mii, ce l'a votat cassa de păstrare din Alba-Iulia, lucrului nu este nici pe departe ajutat, ci abia vor putea reedifica 10 oameni mai de frunte edificiile arse. Ce sĕ facă ceialalţi, cărora banca din Alba-Iulia nu le-a deschis credit? Unde sĕ-şi adăpostească familiile lor? Unde sĕ-şi adune, ce au pe câmp la timpul seu, şi în fine, unde sĕ erneze.

Nu e lucru de glumă. Locuitorii cei mai mulţi stau adi sub ceriul liber şi ne doare, că capitulul din Blaş încă nu s'a trezit din somn faţă de credincioşii sei, cari sunt în maioritate în aceea comună. Nu e vorba, şi noi avem mulţi credincioşi la Ciugud, dar fondurile noastre nici pe de parte nu se pot asemêna cu cele din Blaş — deci cade în sarcina acelui capitul de a pune mâna pe lucru.

În Alba-Iulia încă nici o mişcare, cel puţin cu scirea noastră nu, şi aşa trebue ca dela centru sĕ se facă ceva şi centrul e şi acum Sibiiul. Aici sĕ se aranjeze concerte, baluri şi sĕ se deschidă liste pentru subscripţiuni, dacă e vorbă, sĕ fim creştini în sensul evangeliei.

De necurmate ori accentuăm, că ar fi bine, ca oamenii sĕ-şi asigure edificiile lor. Puţini de tot puţinei ne au priceput şi ascultat vocea noastră. Nu e vorba, că nu apreţiem motivele din cari nu se asigură oamenii contra focului — le apreţiem, căci scim şi suntem convinşi, că faţă cu atâtea dări şi imposite e greu de a mai lua asupra-şi şi o sarcină de bună voie, numai cât, în singuraticele casuri se dovedesce, cât de rĕu greşesc cu deosebire oamenii şi economii mai cu dare de mână, când nu-şi asigură clădirile contra focului. O mână rĕutăcioasă

FOIŢA.

O măimuţă.

(Noveletă de Alecsandru L. Kielland.)

Căci într'adevĕr a fost o maimuţă, care a fă[illegible] la esamenul de stat juridic; dar am obţinut numai „*haud illaudabilis*“, ceeace a fost preste tot atât de just.

Dar prietinul meu, un advocat, care avu sĕ citească di de di cu simţĕmintele cele mai variate conceptul rĕspunsurilor mele, aflà tema mea procesuală atât de bine lucrată, încât mai că se temea, că ea me va înălţa până la „cum laude“. Şi el nu putea sĕ vrea, ca sĕ păţesc ruşinea şi neplăcerea, de a pica la esamenul verbal, ear la „haud illaudabilis“; căci me cunoscea prea bine şi-mi era amic.

Ear măimuţa era o pată de cafea la marginea paginei 496 în procedura procesuală a lui Schweigaard, pe care o am fost împrumutat dela amicul meu Cucumis.

Nici că poţi ajunge dile mai negre, decât sĕ fi silit a te duce în dricul iernii prin viscol de zăpadă şi întunecime la esamenul juridic; — se dice, că vara ar fi şi mai rĕu — dar asta nu o am încercat.

Trebue sĕ treacă omul preste cele unspredece teme — ori că sunt treispredece? — de sigur cel mai infam numĕr, care s'a iscodit — ca un debutant nenorocit din circ: — el înaintează în cel mai turbat galop, viaţa-i stă legată de un fir şi un zimbet forţat de circ îi joacă pe buze; şi apoi trebue sĕ sară de unspredece ori — ori că sunt treispredece? — printr'unul dintre spurcatele aceste cercuri căptuşite cu hârtie.

Tocmai într'o asemenenea situaţie se află şi nenorocitul care depune sau mai bine se încearcă a depune esamenul juridic — cu deosebire numai, că nu aleargă călărind în galop acompaniat de orchestră şi în luciul puternic al luminei de gaz. El şede într'o lumină dubie pe un scaun de lemn cu faţa întoarsă spre părete, şi unicul sunet ce-l aude, este cel dela cismele inspectorului; căci în larga lume nu cred sĕ se afle cisme, care sĕ scârţie atât de straşnic, ca cele ale inspectorului juridic.

Urmează apoi oribilul moment, când stafeta cea neagră al colegiului juridic vine cu tema. Se pune în uşă şi o cetesce — rece şi calm, cu o cruntă ironie asupra situaţiunei grozave, ridicând documentul prevestitor de rea soarte — cetesce acest cerc de plângeri căptuşit cu hârtie, prin care avem sĕ sărim, ori în faţa cărui trebue sĕ descălecăm şi sĕ repăşim — pe jos.

Te aşedi bine în şea. Mulţi nu pot sĕ şadă, cum se cade, se leagănă neliniştiţi încoace şi încolo; unul singur „descalecă.“ Ochii alor toţi îl urmează până la uşă. Un lung oftat străbate pintre cei adunaţi: „adi ţie, mâne mie!“

Într'aceea s'aude un trap moderat preste hârtie: sărim.

Unii trec singuri şi elegant şi ies pe partea opusă „cum laude.“ Alţii află, că e prea uşor a sărí oblu înainte; se învêrt deci prin aer şi ies pe din dos. Şi acestia scapă, dar de-andĕratele; şi se dice, că [illegible] cători.

Ear alţii sar, dar greşesc cercul; trec pe sub el, pe lângă el, — pe când alţii sar departĕ peste el, şi scapă teferi. Ceşti din urmă află în genere temele grozav de simple şi uşoare şi continuă selbaticul galop fără nici o teamă.

Dar dacă nu ai voe de călărit şi nici eserciţii însărite, este trist de tot sĕ nu ai nici barĕm o măimuţă la pagina 496.

Nu mi aduc bine aminte, preste câte cercuri trecusem, când me aflam faţă cu tema de proces.

Era un traiu nesănĕtos, ce duceam pe atunci; diua săriam şi studiam mult noaptea. Şedeam în mied de noapte cufundat în „proces;“ încăldiam soba prea tare, ca sĕ pot aerisa: apoi aerisam ear prea mult, numai ca sĕ am de ce încăldi; acum îmi scoteam capul pe fereastră, acum ear mi-l muiam în lavor — şi într'aceea viscoliam, nu alta, printre foile procedurii procesuale.

şi sacrilegă îi prefac în un minut munca de 10 ani în cenuşă — deci la aceste ar trebuí sĕ se cugete ţĕranii nostri în tot momentul, când se culcă şi când se scoală, pentru că sau rĕutatea oamenilor, sau negrija îi poate duce la sapă de lemn. Inteligința noastră are atâtea dări, atâtea colecte, încât rar poate sĕ-şi facă datorinţa peste tot locul.

Dacă cel puţin oamenii mai cu dare de mână ar fi asiguraţi contra focului, apoi cel puţin ofrandele inteliginţii şi a le comercianţilor s'ar putea întrebuinţa pentru sĕrăcimea nenorocită, Sĕ îndemnăm deci pe oameni sĕ se asigure. Casurile cele şepte mai recente sunt de ajuns de a treḑí pe oameni din letargie şi nepăsare şi ele se mai pot repeţí şi în alte locuri şi atunci ajutoriul împărţit în mai multe locuri va fi un ajutoriu slab şi nu va putea nici pe departe sĕ aline suferinţele celor nenorociţi.

De rĕu trebue sĕ se teamă omul mai curênd ca de bine, şi nebun e omul, ce nu ia mĕsurile de precauţiune pentru interesul sĕu propriu. Câţi economi de ai nostri, dacă nu ar merge numai în trei până în patru Dumineci la birt, ar putea plătí bine o cuotă de asiguraţiune şi în cas de nenorocire eată, că ar fi ajutat şi şi-ar edifica din nou clădirile economice.

Cu doar şi cu poate nu se mai face treabă şi cu deosebire în cele economice.

Economul e datoriu sĕ nu stea cu mânile în sîn, faţă cu nenorcirile, ce-'l pot întêmpina. Reuniunile de pompieri încă sunt acum deobligătoare pentru fie-care comună.

Durere, că o tulumbă e stricată, alta pusă la un loc de nu se poate afla până prinde foc satul jumĕtate, tot lucruri aceste, cari trădează o negligenţă neiertată din partea multor organe comunale concreḑute şi puse în fruntea acestor soiu de afaceri tot aşa de momentuoase, ca şi conscrierea viţeilor sau ca prescrierea dărilor: Numai cât aceste lucruri nu le controlează inspectorul de dare nici veterinariul comitatens, ci ele cad curat numai în sarcina organelor comunale, cari trăind de pe spatele poporului, ar trebuí sĕ-şi facă mai mulţi scrupuli de consciinţă din aceste trebi, unicele, cari au în vedere şi pe bietul econom de altcum destul de nepăstuit de finanţi, esecutori şi tot neamul de inspectori buni şi rĕi.

Inteligenţa noastră, fruntaşii comunelor şi ai bisericilor noastre se caute la ocasiuni de aceste a capacita pe oameni despre folosul, ce le poate aduce asiguraţiunile în cas de nenorocire şi ei vor fi binemeritaţi de popor şi de patrie.

Sinodul archidiecesan.

Şedinţa a XI-a, ţinută la 21 Aprile.

Şedinţa se deschide la 5 oare d. m.

Protocolul şedinţii ţinute înainte de ameaḑi din causa scurţimei timpului nefiind redigiat

Pentru autenticarea lui se vor face dispositiuni mai în urmă.

Deputatul Galacteon Şagău face următoarea interpelare:

Sub Nr. prot. 114.—1885 deputatul Ioan Şandru, sulevând în formă de interpelaţiune cestiunea fundaţiunei fericiţilor în domnul Ioan Trandafil şi soţia sa Maria născută Nicolici-Popovici, neguţători din Transilvania domiciliaţi în Neoplanta, din care fundaţiune se au în vedere şi 4 stipendii de câte 500 fl. pentru transilvăneni de religiunea gr. or. studenţi de gimnasiu şi facultăţi, Inaltul Presidiu în alineatul ultim promite, că va cerceta causa cu concursul consistoriului, şi va face toate spre a se asigura stipendiile, ce compet archiediecesei.

După ce în aceasta cestiune nu s'a făcut nici o amintire ori vre-un raport despre stadiul fundaţiunei: dacă s'au făcut ori nu paşii necesari pentru asigurarea intereselor archidiecei 'mi permit întrebarea:

1. Făcut-a Inaltul Presidiu ca preşedinte al consistoriului paşii necesari pentru asigurarea stipendiilor, ce compet archidiecesei din fundaţiunea numită?

2. Dacă a făcut, care este resultatul? — ear dacă n'a făcut, are de cuget a cerceta causa şi a validita dispoziţiunile testamentare ale fundatorului?

Presidiul respunde, că n'a considerat causa de presidială, ci a dat'o la consistoriu, de unde s'au şi întreprins cele de lipsă; dela Carloviţ a venit respunsul, că testamentul este atacat în favorul gimnasiului din Neoplanta; astfel causa încă nu e finalisată, se vor face însĕ şi pe viitoriu paşii de lipsă pentru salvarea intereselor noastre.

Interpelantele se declară mulţămit cu rĕspunsul presidiului, şi sinodul 'l ia la cunoscinţă.

În legătură cu conclusele luate în şedinţa a III dela 14/26 Aprilie a. c. se procede la alegerea unui asesor onorariu mirean în senatul scolariu şi a unui asesor onorariu preot în senatul epitropesc pe restul periodului present la locurile venite în vacanţă prin trecerea asesorului Dr. Ioan Crişan în statul preoţesc şi repausarea asesorului Ioan Predovici.

Alegerea se face prin votare secretă prin şedule. La apelul nominal votează 40 deputaţi, punêndu şi şedulele pentru fiecare senat în urne separate. După încheerea votărei şedulele date pentru senatul epitropesc se pun la o parte şi se iau la scrutiniu cele pentru senatul scolariu.

Resultatul este următoriul:

Din 40 şedule date, patru sunt albe, ear voturile din celelalte 36 se împart astfeliu: Leontin Simonescu 27, Pompiliu Pipoş 7, Stefan Iosif 1, Augustin Nicoară 1.

Conform acestui resultat secretariul metropolitan, Leontin Simonescu, se declară de ales asesor onorariu în senatul scolariu.

Scrutinêndu-se şedulele date pentru un asesor onorariu preoţesc în senatul epitropesc resultatul este: că din 40 şedule 2 sunt albe, ear voturile din cele 38 se împart astfeliu: Romul de Crainic 22, Dr. Ioan Crişan 15, Nicolau Maneguţ 1.

Pe basa acestui resultat protopresbiterul Romul de Crainic se declară de ales asesor onorariu în senatul epitropesc.

La ordinea ḑilei se pune referada comisiunei verificătoare, care prin raportorul seu, deputatul Parteniu Cosma refereazā asupra raportului consistorial, prin care se comunică sinodului resultatul investigaţiunei şi opiniunea consistoriului conform conclusului sinodal Nr. 110 din anul 1886 în meritul protestelor încurse în contra alegerei de deputaţi mireni în cercul electoral I al Sibiiului.

Din protocoale de investigaţiune, efectuită prin comisariul consistorial Dr. Nicolau Olariu se constată.

1. Că în comuna bisericească Slimnic s'a făcut alegerea prin aclamaţiune, despre ce nu s'a luat protocol, ear protocolul presentat la scrutiniu s'a luat mai târḑiu în casa parochiala în absenţa alegĕtorilor;

2. că în Vurpĕr nu s'a făcut nici o alegere, ci protocolul presentat la scrutiniu l'a făcut parochul mai târḑiu — ear protocolul l'a compus fiul parochului mai târḑiu în absenţa poporului după o listă, ce şi-o a compus dênsul, carea conţine şi indiviḑi morţi şi de aceia, cari nu aparţin la biserica noastră;

3. că în Alămor nu s'a făcut alegere;

4. că în Ruşi nu s'a constituit sinodul electoral, ear protocolul l'a făcut feciorul preotului mai târḑiu acasă, că protocolul nici a doua ḑi nu era încheiat, când apoi la îndemnul şi în presenţa protopresbiterului Simeon Popescu a mai întrodus în el 20 de nume;

5. că în Cinade nu s'a ţinut sinod parochial şi nici alegere nu s'a efeptuit, ci protocolul l'a făcut mai târḑiu învĕţătorul la mandatul preotului;

6. că în Gusu asemenea nu s'a făcut alegere în sinod, protocolul s'a făcut mai târḑiu la preot, în care numele lui Ioan de Preda nici n'a obvenit ca ales.

Pe basa acestor constatări majoritatea comisiunei propune:

Protocoalele presentate la scrutiniu, ca luate în sinoadele parochiale estraordinare ţinute în 3 Martie 1885:

a) din comuna bisericească Slimnic cu voturi 103
b) din comuna bisericească Vurpĕr cu „ 56
c) din comunabisericească Alămor cu „ 107
d) din comuna bisericească Ruşi cu „ 76
e) din comuna bisericească Cinadie cu „ 112
f) din comuna bisericească Gusu cu „ 58
cu totul 512

voturi se dechiară de nule, şi de oarece după cassarea acestor voturi, resultatul alegerei se alterează, actul întreg al alegerei de deputaţi mireni pentru sinodul archidiecesan în cercul Sibiiului, efectuite la 3 Martiu 1885, se casează şi deputaţii aleşi: Iacob Bologa şi Ioan de Preda nu se verifică.

Minoritatea face următoarea propunere:

Protocoalele enumĕrate în propunerea majorităţii se dechiară de nule, de oarece după cassarea voturilor cuprinse în acelea domnului Iacob Bologa îi rĕmân 1966, dlui Ioan de Preda 1056, ear lui Visarion Roman 1048, prin urmare resultatul alegerei numai faţă cu dl Ioan de Preda se alterează, alegerea domnului Iacob Bologa se verifică, ear a domnului Ioan de Preda se cassează.

Faţă cu aceste propuneri deputatul Nicolau Cristea propune;

De oarece resultat practic numai are nici verificarea nici neverificarea, şi fiind-că este constatat, că şi în alte părţi s'au comis iregularităţi şi neesactităţi, din care causă consistoriul la însărcinarea sinodului are sĕ emită un circulariu, prin care sĕ pună la inima alegătorilor şi tuturor celor competenţi, ca în viitor sĕ nu se mai întîmple iregularităţi, sinodul declară pe ambii deputaţi verificaţi.

Punându-se la vot propunerea deputatului Nicolau Cristea, apoi cea a minorităţii din comisiunea verificătoare ambele se delătură, şi sinodul primind propunerea majorităţii enunţă conclusul următoriu:

De oare-ce după cassarea voturilor din protocoalele înşirate mai sus resultatul alegerei se alterează, actul întreg al alegerei de deputaţi mireni pentru sinodul archidiecesan în cercul Sibiiu efectuite la 3 Martiu 1885, se casează şi deputaţii aleşi: Jacob Bologa şi Ioan de Preda nu se verifică.

Biroul sinodal prin notariul Dr. Nicolau Olariu presentează sinodului conspectul, ce cuprinde pe basa §-lui 25 din regulamentul afacerilor interne conspectele de diurne şi spese de călătorie ale deputaţilor sinodali pentru sesiunea acestui an, care cetindu-se din positiune în positiune:

Sinodul pentru deputaţii, cari locuesc afară de archidiecesă decide a li se computa spesele de călătorie după distanţa dela marginea archidiecesei în direcţiunea locuinţii lor până la Sibiiu, şi astfel se votează preste tot:

a) ca diurne . . . . 1479 fl. — cr.
b) spese de călătorie . . . . 633 fl. 78 cr.
c) spese ale biroului . . . . 50 fl — cr.
cu totul 2162 fl. 78 cr.

Pentru autenticarea protocoalelor celor trei şedinţe din urmă, se decide ca ele sĕ se autentice mâne la 12 oare a. m. prin o comisiune sinodală, compusă sub presidiul Escel. Sale de toţi membri sinodali, cari se vor mai afla în Sibiiu, conform usului din trecut.

Preşedintele archiepiscop constată, că toate agendele sinodale puse la ordinea ḑilei pentru sesiunea presentă sunt terminate, prin urmare mulţămind membrilor sinodali pentru viua interesare, ce o au dovedit şi acuma ca şi în trecut pentru prosperarea sântei noastre biserici şi implorând binecuvêntarea lui D-ḑeu peste ei şi preste lucrările acestui sinod, sesiunea ordinară a sinodului archidiecesan pentru anul curent, care e cea din urmă în ciclul al şaselea al sinodalităţii noastre — o declară de încheiată.

Deputatul sinodal, archimandritul şi vicariul archiepiscopesc Nicolau Popea, în acord cu ceialalţi deputaţi presenţi, mulţămesce preşedintelui archiepiscop pentru tactul bun, cu care a condus lucrările acestui sinod, poftindu-i vieaţă fericită, ca sĕ poată conduce afacerile noastre bisericesci până la adânci bătrâneţe.

Cu acestea sinodul ordinariu anual s'a terminat.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 2/14 Maiu ;1887. Cehii au triumfat în lupta pentru asigurarea limbei lor naţionale în afacerile judiciare. Lupta începută prin Septembre anul trecut s'a decis definitiv în luna de faţă. Acesta e sugetul „cestiunei limbilor“ din Austria, care a ţinut popoarele austriace în iritaţiune continuă.

A-ţi amintit cele ce se făcuseră în această direcţiune, până când naţiunea germană din Austria începuse a-şi manifesta sentimentele de aderinţă faţă de luptătorii pentru păstrarea hegemoniei limbei germane („T. R.“ Nr. 126/1886). Rĕmâne acum a înregistra şi ultima fasă a acestei afaceri, precum şi efectul produs prin ea in sînul tinerimei universitare de aici.

E lucru recunoscut, că cehii din Austria sunt un popor pe cât de numĕros, tot pe atât de pretensios. Nisuinţele lor culturali şi zelul, cu care luptă umĕr la umĕr pentru asigurarea drepturilor, ce le compete, au făcut ca ei sĕ atragă privirea tuturor popoarĕlor asupra lor. Prin aceste precum şi prin înţelepciunea de a se scí folosí de ocasiunile binevenite le-a

---

Dar în sfêrşit şi vêntul cel mai turbat trebue sĕ se astâmpere odată, — şi aceasta era dorinţa mea cea mai ferbinte. Însĕ momentul juridic era puternic în mine; şedeam ţapăn, me încruntam la carte şi cetiam a ḑecea-oară: „Deci s'ar putea presupune“ — — deci s'ar putea — deci — presupune....... sĕ unim folosul cu plăcutul — sĕ me raḑim pe spate pe scaun; — pot cetí tot atât de bine; lumina lămpii nu me genează; — „deci — s'ar putea — presupune.....“

Imagini, cari de cari mai puţin juridice îmi rĕsăriau din carte, şerpiau în jurul lămpii şi ameninţau cu cutropire dalbul meu spirit procesual. De abia mai vedeam filele albe: „Deci — s'ar putea — —“ Restul se perdù într'un noian de slove negre şi mărunte, ce se revĕrsa pe feţele des tipărite; cu o desperare moartă urmau ochii mei torentul — când zărí jos pe partea dreaptă a foaei o mutră.

Era o măimuţă, desemnată pe margine; escelent desemnată — aşa mi se 'mpărea; cu deosebire coloarea brună a feţii era de minune. Interesul meu faţă cu acest cap de operă era — trebue s'o mărturisesc — cu mult mai mare decât Schweigaard insuş. Me desmetecì puţin, me plecaì mai spre carte, ca sĕ vĕd mai bine. (Va urma.)

succes, sĕ-şi asigureze drepturi şi favoruri demne de invidiat. Un asfeliu de drept e şi cel de faţă. Cehii adecă în urma repeţitelor cereri şi ameninţări de aliare cu celelalte popoară slave în contra imperiului austriac, au stors prin ministrul de justiţie Prazăk, dela guvernul Taaffe un emis, prin care li-se concede folosirea limbei lor naţionale în afacerile forurilor judiciare subalterne curiei.

Împregiurarea aceasta a atacat adênc ambiţia nemţilor conservativi. Cu deosebire au fost neplăcut atinse rĕmăşiţele sistemului absolutistic, cari nu-şi pot închipuí Austria fără hegemonia limbei germane. Lăţirea slavismului a dat ansă la câte şi mai câte concesiuni. Căderea Austriei şi ridicarea slavismului pe mormêntul ei rĕsuna până şi în parlament, ear nisuinţa de a face guvernul sĕ-şi retragă concesiunile crescea din ce în ce.

În fruntea luptătorilor pentru susţinerea întregităţii limbei germane, ca unica legătură, care împreuna toate popoarele austriace, era însuşi Schmerling, dictatorul absolutistic de odinioară al Transilvaniei. E caracteristic acest bărbat, care se consideră de urḑitoriul constituţionalismului de astăḑi. Vitrigitatea timpurilor l'a albit, sentimentele sale însĕ au rĕmas tot june.

Susţinerea Austriei prin egala îndreptăţire a tuturor naţionalităţilor e programul guvernului Taaffe. Susţinerea Austriei prin hegemonia germanismului e cea a conservatorilor absolutişti.

Afacerea s'a presentat deosebite-ori în casa magnaţilor şi aci şi-a ajuns ultima fasă de desvoltare. Guvernul susţinea emisul seu, eară Schmerling cu partida sa lupta din rĕsputeri pentru salvarea germanismului.

Resultatul final — se înţelege de sine — a fost biruinţa guvernului Taaffe, va sĕ ḑică susţinerea stărei presente.

Indignaţiunea produsă prin acest vot şi-a ajuns culmea. Biruinţa guvernului e considerată ca perdere pentru naţiune.

Espresiune măhnirei sale s'a dat chiar şi din partea tinerimei universitare de aici. Trei ḑile după olaltă au durat demonstraţiunile îndreptate indirect contra guvernului, ear direct contra prof. universitar şi membru al casei magnaţilor Maassen, pentru vorbirea sa, prin care susţinênd causa cehilor, s'a depărtat de simţemintele naţiunei sale.

Cu deosebire tinerimea juridică a demonstrat din rĕsputeri. Ea n'a putut suferí ca profesorul ei sĕ vorbească contra sentimentelor, de cari e ea însufleţită.

Demonstraţiunea şi-a ajuns culmea în a treia ḑi, când profesorului Maassen i-s'au făcut şi ovaţiuni de charivari. Urmarea a fost arestarea mai multor participanţi.

În ḑiua următoare pe tabla cea neagră a rectoratului un apel aducea tinerimei la cunoscinţă sistarea prelegerilor pe ḑiua următoare şi închiderea facultăţii iuridice, la cas, dacă demonstraţiunile se vor mai repeta. Şi de sigur aceasta ar fi şi urmat, dacă poveţelor părintesci ale rectorului Zimermann nu le-ar fi succes a liniştí spiritele agitate. Urmarea a fost, că în 12 l. c. n. tinerimea a capitulat, şi a promis în mod solemn abstinerea dela ori-ce demonstraţiuni. Astfeliu prelegerile conturbate şi întrerupte ear şi-au reluat cursul regulat.

E laudabil entusiasmul tinerimei pentru apĕrarea tesaurelor străbune şi tocmai aşa şi biruinţa proprie!

St.

Despre beţie şi beţivi.

Înţelepţii cei vechi descriu patima beţiei prin următoarea parabolă: Lui Noe, care după cum se spune a descoperit vinul şi a abusat de puterea lui, i-s'a arĕtat dracul. Acesta a udat viţa de vie cu sânge de miel, de leu, de momiţă şi de porc. „La ce faci aceasta întrebà Noe?“ — Dracul îi rĕspunse, ameninţându-l: „dacă vei bé un păhar din vinul acesta, vei fi vesel şi nevinovat ca un miel; dacă vei bé douĕ, vei fi inimos şi tare ca un leu; dacă vei bé trei, vei făce nebunii şi te vei schimonosí ca o momiţă; dacă vei bé patru sau mai multe, vei decădé până la porc, şi, te vei tăvălí în tină ca şi dênsul“.

Marele macedonean, care a învins o lume întreagă, nu s'a putut reţiné şi a picat şi victimă acelei patimi. După cum ne spun toţi istoriografii, beţia a fost causa morţii sale grabnice, căci a murit în floarea vieţii, beat fiind.

In beţie comitea el cele mai grozave fapte; în beţie a ucis pe Clitus, amicul seu cel mai bun, care îi scăpase viaţa, şi într'o astfeliu de stare a dat el foc mândrului oraş Persepolis. Patima accasta se pare, că a moştenit'o dela tatăl seu, căci după cum ne spune Plutarch, oratorul Demostenes, unul din cei mai mari inimici ai lui Filip, sĕ fi ḑis

nu-i o însuşire a unui cap încoronat, ci a unui burete. După ce s'a despărţit Filip de soţia sa Olimpia, adecă de mama lui Alecsandru, s'a însurat de a doua oară. Atuncia Attalus i-a dorit lui Filip un moştenitoriu la tron legitim. Din causa aceasta s'a măniat Alecsandru într'atâta, încât i-a aruncat un pocal în cap. Filip, care a voit sĕ scoată sabia a picat sub masă „Uitaţi-ve macedonenilor, la acest viteaz, care vrea sĕ purceadă la Asia“, ḑise Alecsandru, „şi nu poate ajunge nici dela o masă la alta, fără sĕ cadă“.

Şi Petru cel mare semena foarte mult cu Alecsandru, deşì numai în privinţa bĕutului. În beţie a scos odinioară Ţarul sabia asupra protegiatului seu Lefort; Lefort însĕ, care era un uriaş mai mare decât ţarul, n'a păţit ca Clitus, ci la moment i-a scos arma din mână. Ţarul, care s'a trezit îndată l-a rugat de iertare, ḑicând; „Rusia o pot stăpâní, pe mine nu!“

Despre beţia lui Hercule, ne povestesce Macrobius, că pocalul seu de bĕut era atât de colosal, încât îi servia totdeodată şi de luntre pe mare. Homer spune, că pocalul lui Nestor era atât de mare, că dacă era plin, un om cu anevoe îl putea ridica; bĕtrênul Nestor îl bea însĕ dintr'o duşcă. Darius, regele persilor, şi-a pus un epitaf, în care se laudă, că a fost un beţiv mare. Şi fiul seu l-a imitat în beţie, şi ḑicea, că deoarece poate consuma atâta bĕutură, el e mai demn de a purta coroana, decât fratele seu mai mare Artaxerxes. Într'o scrisoare cătra spartani, pe cari voia sĕ-i aţîţe contra fratelui seu, ḑice: „Eu am o inimă mai bună decât el, sunt un filosof mai bin, beau mai mult şi pot suporta vinul mai uşor ca dênsul!“

Chiar unii din filosofi au căḑut victimă beţiei. Plato în legile sale admite beţia, dar numai sub condiţiunea, sĕ se aleagă un rege de beţie, care şĕ rĕmână totdeauna treaz.

În Roma, unde mai târḑiu în perioada de demoralisare beţia ajunsese la ordinea ḑilei, le era femeilor romane bĕutura strict interḑisă. După cum ne spune Plinius, a declarat Romulus pe un oare care Egnatius Mecenius de nevinovat, cu toate că şi-a ucis femeea, pentru că bea mult. Şi regele Faunus şi-a bătut soţia sa cu vergi, atât de mult, până ce a murit, din causă, că bĕuse vin, ceeace era contra obiceiurilor. Femeile romane trebuiau în fie-care ḑi sĕ sărute de mai multe ori pe bărbaţi, sau pe neamurile lor, pentru ca acestia sĕ se încredinţeze, de nu miroasă ele a vin, şi aşa sĕ se fi născut: „sărutatul ambelor secsuri“. — Moise a opriţ bĕutul numai preoţilor, cari erau învĕţătorii poporului şi cari trebuiau sĕ meargă cu esemplul bun înaintea tuturora, — Christos, care a ales pentru sânta taină vinul, a voit de sigur sĕ arete prin aceasta, că vinul trebue sĕ se bea numai le sf. taină şi chiar atuncia numai câte puţin. Mohamed a oprit tuturor moslemilor a bé vin. — Jidovii însĕ trebue în fie care an odată — la serbarea purimului — sĕ bea atâta, până nu mai cunosc diferinţa între „blăstĕmat sĕ fie Haman“ şi „binecuvêntat sĕ fie Mordehai!“

Inscripţia, ce a pus'o Dante de-asupra porţilor iadului: „Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate“ (Lăsaţi toată speranţa, voi ce întraţi) nu se potrivesce nicăiri mai bine, decât de-asupra cârciumelor, în cari se îmbată într'o ḑi mai mulţi decât se îneacă în mare într'un an. Toate încercările câte s'au făcut de a pune capĕt beţiei, şi toate esemplele înspăimêntătoare statorite pentru a îndrepta pe beţiv, n'au avut nici un succes. Teologii, medicii şi juriştii s'au apucat de lucru, dar înzadar, pentru că pântecele n'are urechi, ca sĕ poată auḑí, ce-i spun mii de glasuri.

La spartani era datina — spre a putea ferí pe cei tineri de patima beţiei — că Hiloţii îmbĕtaţi pe spesele statului se plimbau pe strade. Cu toate acestea e lucru constatat, că astfel de esemple n'au avut nici odată urmări bune, ci totdeuna au fost imitate spre dauna poporaţiunii.

Basedov, un spirit din cele mai măreţe din ultima jumĕtate a secolului trecut, un reformator cunoscut pe terenul creşterei şi instrucţiunei publice, venia în aceeaşi haină înaintea auḑitorilor şi discipulilor sei, în care se tăvălia cu o ḑi înainte beat, pe strade, dorind astfel, ca auḑitorii sei sĕ se ferească de această patimă. El singur însĕ nu se putea ferí, ci face ca ciobotariul, care fiind încă treaz, vede pe un beţiv într'un şanţ şi se desparte de dânsul, ḑicênd: „Ah! Duminecă me vor vedé şi pe mine aşa!“ (Va urma)

O interpelaţiune.

Toate ḑiuarele comunică un circulariu al ministeriului de interne ddto 11 Maiu a. c., prin care se aduce la cunoscinţa publicului nenorocirile, ce au îndurat în urma incendiilor mai recente, oraşele: Eperjes Careii mari, şi comunele Csik-Kozmás, Ciugud, Kesznyét, Curtici, Meregyó, Söjtör şi Trăscău, provocându-l sĕ contribue în favorul nenorociţilor din aceste localităţi.

Arată mai departe că: în Eperjes au ars 191 case etc. dauna peste 1 milion fl.; în Carei 156 case, dauna aproape 1 milion fl.; Csik Kozmás 244 case, dauna 60,000 fl.; în Ciugud 120 case, — în Curtici 373 edificii, dauna 70,000 fl.; în Kesznyét 203 edificii, dauna 51,000 fl.; în Meregyó 36 case; în Söjtö 80 case, dauna 80,000 fl. în Trĕscău 50 curţi.

În fine că Majestatea Sa a dăruit pentru Eperjes, 10,000 fl., pentru Carei 6,000 fl., pentru Trescău

pentru Curtici 500 fl., ear pentru Csik-Kozmás 800 fl.

Noi aşa scim, că şirul acestor nenorociri l'a deschis comuna Galaţi din comitatul Făgăraşului, care mai întreagă a devenit victima focului la 22 Aprilie a. c.

Scim şi aceea, că la moment s'a constituit un comitet pentru colectarea ajutoarelor în favorul acestor nenorociţi.

În proporţiune *a suferit această comună, cât ori care din cele enumerate în circulariul ministerial* şi dauna negreşit întrece cel puţin pe a comunei Meregyó, *şi ea totuşi nu figurează între celea, pentru cari întrevine înaltul ministeriu, nici între cele ajutorate de Majestatea Sa împĕratul şi regele nostru.*

Sciind că Majestatea Sa este cel dintâiu, carele în asemenea casuri sare într'ajutorul nenorociţilor, nu ne putem închipuí alta, decât că administraţiunea comitatului Făgăraş nu şi-a făcut datorinţa în astă privinţă, sau dacă şi o-a făcut, n'a presentat nenorocirea în adevĕrata ei mărime.

Ne luăm deci voe a înterpela pe cei din fruntea comitatului Făgăraş că:

Ce este causa, de comuna Galaţi nu se bucură de intervenţiunea înaltului ministeriu pentru ajutoriu, nici la Majestatea Sa, nici la pubic?

Doară nu se va fi adeverind şi acì proverbiul vechiu despre făgărăşeni! ?

Varietăţi.

* (**Împĕrăteasa şi regina Elisabeta**) a fost primită la Sinaia de regele Carol, de regina Elisabeta şi de primariul Sinaiei, deoarece împĕrăteasa şi-a esprimat dorinţa, ca primirea sĕ nu se facă oficială. Primirea a fost foarte cordială. Frumseţea romanticilor locuri produse vii impresiuni încă la prima înfăţişare şi aceste impresiuni le măriră şi mai tare decoraţiunile de braḑi şi de flori, cari împodobiau gara şi vilele. La castelul Peleş o companie de vênători a dat onorurile şi s'a intonat imnul austriac. Toată ḑiua a fost o adevĕrată sĕrbătoare de desfătare pe pămêntul românesc. Duminecă dimineaţa la 5 oare i-s'a dus împĕrătesei lapte de vacă; apoi a plecat la preumblare, însoţită de damele de onoare. Dejunul l'a luat cu regina României sîngure, servite de un sîngur servitor. În 3/15 Maiu la 4 oare şi 30 m. cu trenul regal, condus de directorul căilor ferate române, a sosit împĕrăteasa la Predeal, acompaniată de regele şi regina României. Primirea a fost foarte călduroasă şi după o despărţire mişcătoare împĕrăteasa a părăsit pămêntul României, fluturând cu batista părechiei regale române, până ce s'a perdut din zare. După 5 oare a trecut prin Braşov, unde se adunase multă lume, dar aici nu se arătà de loc. Pela 10 oare ajunse la Sighişoara, unde i-se duse cina în cupeu.

* (**Ajutor.**) Pentru cei arşi din comuna Galaţi, institutul de credit şi economii „Albina“ a dăruit 200 fl. v. a.

* (**Schimbarea mersului trenurilor.**) O mică schimbare a trenurilor se va face pe calea ferată secundară Sibiiu — Copşa-mică, începênd cu 1 Iuniu st. n. In urma acestei schimbări trenurile vor comunica în chipul următor: *a)* trenul micst Nr. 1811 va pleca din Sibiiu la 8 oare şi 50 min. înainte de ameaḑi şi va sosí la Copşa-mică la 10 oare şi 49 min. înainte de ameaḑi; *b)* trenul personal Nr. 1801 va pleca din Sibiiu la 10 oare şi 25 de min. seara şi va sosí la Copşa-mică la 12 oare şi 10 min. noaptea. II Copşa-mică—Sibiiu: *a)* trenul personal Nr. 1802 va pleca din Copşa-mică la 4 oare şi 15 min. dimineaţa şi va sosí în Sibiiu la 6 oare şi 30 min. dimineaţa; *b*) trenul micst Nr. 1812 va pleca din Copşa-mică la 2 oare şi 49 min. după ameaḑi, şi va sosí în Sibiiu la 4 oare şi 42 min. după ameaḑi.

* (**Convocare.**) Prin aceasta se convocă şi se dechiară de convocată adunarea generală a reuniunei femeilor române din Mediaş şi giur pe 21 Maiu (2 Iunie) 1887 la 2 oare după ameaḑi, în scoala gr. cat. din Mediaş, la care se învită în special domnii bărbaţi de consiliu, membrii comitetului, membrii ord. şi onorari pre cum şi ori-care binevoitor al reuniunei.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul comitetului despre activitatea s'a dela 2 Iuniu 1886 până 2 Iuniu 1887, şi despre starea cassei.
2. Decidere asupra recurselor dela Theodor Valerian Borza, George Marian şi Ioan Suciu.
3. Alegerea a unor bărbaţi de consiliu în locul celor defuncţi resp. îndepărtaţi de aici.
4. Eventuale propuneri din partea membrilor reuniunei, cari ţintesc la prosperarea materială şi morală a reuniunei.

La interpelaţiuni, cari nu sunt predate prese-

chiderea şedinţii spre a potea fi consultate cu bărbaţii de consiliu, nu e obligată preşedinţa a respunde.

Comitetul reuniunei ţine şedinţa s'a în ḑiua şi locul de sus la 12 oare.

Mediaş, 1/13 Maiu, 1887.

Maria Roman, preşedintă.
Elena Suciu, secretară.

* (**Un cetitor atent.**) — Publicistul francez, marchizul d'Argens, care a trăit dela ani 1704 până la 1771, fu rugat într'o ḑi de către un cunoscut al seu din Paris, sĕ-i împrumute primul tom al scrieri lui: „Lettres juives,“ ca sĕ-l cetească. După o sĕptĕmână cartea venì îndărăt de la pretin, care făcea complimentele sale autorului şi îl ruga sĕ-i trimeată

al doilea tom. D'Argens, știind cu cine avea aface, îi trimise earăși tomul întâiu, care de asemenea i-se înapoià după o sĕptămână; prietinul asigura, că acest tom i-a plăcut și mai mult și dorește al treilea tom.

Autorul trimese din nou tomul întâiu, urmând așa pentru toate șase tomurile, până ce în fine cetitorul cel neobosit se pronunță ast-fel despre toată scrierea: „Opera 'mi a plăcut prea mult, dar tomul din urmă mi-se pare a fi o scurtă recapitulare a tuturor celor cinci tomuri.“

* (Ceasornic polițienesc.) — În Londra s'a făcut încercări cu un ceasornic construit ast-fel, că are în sine un mic aparat fotografic, ce se deschide printr'un resort. Îndată ce se deschide, ese afară camera fotografica în miniatură, apoi se închide iarăși și fotografia e gata. Poliția secretă din Londra a primit cu bucurie acest aparat, un detectiv (agent descoperitor), care vrea sĕ se asigure de portretul unui bănuit, n'are decât sĕ-și scoată ceasornicul, ca și cum ar voí sĕ vadă, câte oare sunt, și îndată își procură fotografia necunoscutului. Ca încercare s'a făcut portretele mai multor persoane, care se amestecaseră în mulțime cu ocasiunea recentelor meetinguri socialiste. O parte dintre funcționari politienești din Berlin este deja provĕḑută cu aparate de buzunar, spre a putea fotografa, mergând, pe ori cine, fără sĕ se bage de seamă.

Loterie.

Mercuri în 18 Maiu 1887.

Brünn: 20 56 7 24 16

Bursa de Viena și Pesta.

Din 17 Maiu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.75	101.80
Renta ung. de hârtie	87.60	87.80
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150 75	150.50
Galbin	5.97	5.93
Napoleon	10 05	10.04
100 marce nemțești	62.35	62.30
London pe (poliță de trei luni)	127.—	127.10

Nr. 233 [1597] 1—3

EDICT.

Elena Furir din Brașovul-vechiu, care înainte cu 12 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul ei bărbat George Florea tot din Brașovul-vechiu tractul protopresbiteral I al Brașovului, se citează a se presenta în terminul de 4 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român,“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta și decide causa ei matrimonială și în absența dênsei.

Brașov, în 17 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
protop. și adm.

„Albina“ Institut de credit și de economii în Sibiiu.

Publicațiune

în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876. §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulațiune cu ḑiua de 30 Aprlie 1887 cu 6% face . . . . fl. 916,900.—
   „ „ „ „ „ „ „ 5% „ . . . . fl. 60,000.—
   fl. 976,900.—
2. **Pretensiunile institutului** de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . fl. 995,159·92
3. **Valoarea hipotecelor luate de basă la** susnumitele împrumute hipotecari este de . . . . fl. 4,510,370.—
4. **In sensul § 97 din statute „fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciari e de . . . . . . fl. 306,134.15
   acesta e indus în cont separat și este plasat în efecte publice.

Sibiiu, 1 Maiu, 1887.

Direcțiunea.

[1598] 1 - 1

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 6—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Budapesta—Predeal

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20
Szolnok	11.05	4.05	5.40	9.26
P. Ladány	2.02	5.45	5.58	11.40
Oradea-mare	4.12	6.58	8.30	1.28
	—	7.03	9.14	1.52
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.11
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.34
Rév	—	8.54	11.38	3.18
Bratca	—	—	12.18	3.41
Bucia	—	—	12.54	4.01
Ciucia	—	8.58	1.57	4.26
Huiedin	—	9.28	3.11	5.08
Stâna	—	—	3.40	5.27
Aghireș	—	—	4.15	5.50
Ghîrbou	—	—	4.36	6.02
Nadisul ung.	—	—	4.58	6.24
Cluș	—	10.28	5.26	6.43
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.06	—	—	10.—
Uioara	1.13	—	—	10.09
Vințul de sus	1.20	—	—	10.19
Aiud	1.41	—	—	10.48
Teiuș	2.10	—	—	11.34
Crăciunel	2.35	—	—	12.12
Blaș	2.48	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	12.52
Copșa mică	3.41	—	—	1.52
Mediaș	4.—	—	—	2.18
Elisabetopole	4·35	—	—	3.03
Sighișoara	5.10	—	—	3.59
Hașfalĕu	5.37	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	6.16
Ágostonfalva	7.43	—	—	6.44
Apatia	8.11	—	—	7.46
Feldioara	8.41	—	—	8.25
Brașov	9.21	—	—	9.15
	1.55	—	—	—
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren omnibus
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.16	—	7.47	—
Feldioara	5.02	—	8.24	—
Apatia	5.43	—	8.51	—
Ágostonfalva	6.15	—	9.14	—
Homorod	7.06	—	9.51	—
Hașfalĕu	8.52	—	11.03	—
Sighișoara	9.31	—	11.26	—
Elisabetopole	10.16	—	12.—	—
Mediaș	10.57	—	12.29	—
Copșa mică	11.19	—	12.44	—
	11.31	—	12.49	—
Micăsasa	11.52	—	1.05	—
Blaș	12.31	—	1.34	—
Crăciunel	12.48	—	1.46	—
Teiuș	1.51	—	2.19	—
Aiud	2.18	—	2.39	—
Vințul de sus	2.48	—	3.01	—
Uioara	2.56	—	3.08	—
Cucerdea	3.14	—	3.22	—
Ghiriș	4.01	—	3.56	—
Apahida	5.28	—	5.10	—
Cluș	5.56	—	5.30	—
	6.31	6.03	—	8.—
Nadisul ung	.52	6.21	—	8.36
Ghirbou	7.08	—	—	9.02
Aghire	7 23	—	—	9.32
Stana	7.50	—	—	10.11
Huiedin	8.12	7.14	—	10.51
Ciucia	8.52	7.43	—	12.16
Bucia	9.10	—	—	12.50
Bratca	9 29	—	—	1.21
Rév	9.41	8.22	—	2,02
Mező-Telegd	10.24	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	10.43	—	—	3.38
Várad-Velencze	10.53	—	—	3.54
Oradea-mare	11.—	9.13	—	4.05
	11.15	9.18	10.55	—
P. Ladány	1.09	10.38	1.23	5.17
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.38	2.15	7.45	10.—
Viena	3.—	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Viena	—	11.10	12.10
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	7.04	4.30	6.—
Glogovaț	7.22	4.43	6.13
Gyorok	7.58	5.07	6.38
Pauliș	8.17	5.19	6.51
Radna-Lipova	8.36	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren omnibus	Tren de persoane	Tren omnibus
Teiuș	11.24	2.40	—
Alba-Iulia	12.19	3.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.31	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.58
Pauliș	7.43	10.42	6.18
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.13
Arad	8.42	11.39	7.30
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren de persoane	Tren omnibus
Simeria	11.21	2.42
Streiu	11.58	3.25
Hațeg	12.46	4.16
Pui	1.37	5.11
Crivadia	2.24	5.58
Banița	3.05	6.40
Petroșeni	3.37	7.12

Arad — Timișoara

	Tren de persoane	Tren omnibus
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Sàgh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren de persoane	Tren omnibus
Petroșeni	6.10	10.07
Banița	6.53	10.48
Crivadia	7.37	11.25
Pui	8.20	12.05
Hațeg	9.01	12.42
Streiu	9.52	1.22
Simeria	10.31	1.53

Timișoara — Arad

	Tren de persoane	Tren omnibus
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Sàgh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.02	3.55
Șeica mare	—	2.29	4.22
Loamneș	—	3.04	4.57
Ocna	—	3.30	5.23
Sibiiu	—	3.50	5.43

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	9.31	10.50
Ocna	—	9.55	11.14
Loamneș	—	10.20	11.39
Șeica mare	—	10.48	12.07
Copșa mică	—	11.11	12.30

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-sàs.

Cucerdea	3.32	10.20	3.25
Cheța	4.02	10.50	3.58
Luduș	4.23	11.11	4.20
M. Bogat	4.33	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.10	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.25	12.12	5.28
Nireșteu	5.48	12.36	5.53
Oșorheiu	6.07	12.55	6.13
	6.41	1.20	—
Reghinul-sàs.	8.40	3.22	—

Reghinul-sàs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-sàs.	4.45	—	6.10
Oșorheiu	6.34	—	8.—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Luduș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cernea	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Pisk.)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·10
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 49 Sibiiu, Sâmbătă 9/21 Maiu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2568 Scol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale şi parochiale din archidiecesa Transilvaniei.

După cum notifică o comunicare a inspectorului regesc de scoale al comitatului Udvarhely dto 5 Maiu a. c. Nr. 427, la preparandia de stat din Székely-Keresztur se vor ţiné esamenele de cualificaţiune din limba maghiară pentru învĕţători la 30 Iuniu a. c. st. n.

În înţelesul articolului de lege XVIII din 1879 § 3 învĕţătorii, cari au intrat în funcţiune dela 1872, precum şi aceia, cari şi-au procurat testimoniu de cualificaţiune între anii 1872—1881, sunt datori a se provedé cu diplomă şi din limba maghiară, căci altcum numai pot funcţiona ca învĕţători.

Avênd în vedere aceste dispoziţiuni ale citatului articol de lege, prin aceasta se provoacă toţi acei învĕţători aplicaţi în funcţiune cu anul 1872 începênd, cari până acuma încă nu s'au provĕḑut cu diplomă din limba maghiară, ca sĕ se supună esamenului de cualificaţiune înaintea comisiunei instituite la preparandia de stat din Székely-Keresztur pe terminul 30 Iuniu nou a. c.

Cererile pentru admitere la facerea acestui esamen se vor adresa până inclusive 10 Iuniu nou a. c. la Inspectoratul regesc de scoale al comitatului Udvarhely instruite cu carte de botez, testimoniu dela comitetul parochial despre funcţionarea ca învĕţătoriu, testimoniu de cualificaţiune dela consistoriul archidiecesan, eventual şi alte documente recomândătoare.

Oficiile protopresbiterale sunt îndatorate a intima acest cercularin tuturor învĕţătorilor noştri, pre cari îi privesce.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută la 7 Maiu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.
Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu

Nr. 2652 Scol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale şi parochiale din archidiecesa Transilvaniei.

Pentru facerea esamenului de cualificaţiune învĕţătoresc în anul acesta se pune termin ḑiua de 1/13 Iuliu a. c. şi cele următoare

La facerea esamenului de cualificaţiune se vor admite acei candidaţi, cari au absolvat studiele teologice sau pedagogice, şi au servit ca învĕţători la vre-o scoală publică poporală, asemenea şi aceia, cari fără absolvarea acelor cursuri au studiat pe cale privată, şi pot documenta după studiile făcute capabilitatea de a suporta cu succes acest esamen.

Candidaţii reieptaţi odată la vre-unul din esamenele din anii trecuţi au a suplica din nou pentru repeţirea esamenului.

Cererile pentru admitere se vor asterne consistoriului archidiecesan prin concernintele oficii protopresbiterale până la 15/27 Iuniu a. c. inclusive şi sunt a se instruí:

1. Cu carte de botez;
2. cu testimoniu despre studiile percurse;
3. cu testimoniu despre practica învĕţătorească şi succesul sub decursul aceleia;
4 adeverinţă dela comitetul parochial despre purtarea morală;
5. o scurtă descriere a vieţii, din care sĕ fie evidente fasele mai însemnate din viaţa candidatului.

Dacă dela absolvarea studiului până la intrarea în funcţiune de învĕţătoriu a trecut unul sau mai mulţi ani, sau dacă sub decursul serviţiului învĕţătoresc s'a întêmplat vre-o întrerupere, se va documenta cu atestate, modul de vieţuire şi ocupaţiunea suplicantelui sub durata întreruperei funcţionărei.

Învĕţătorii actuali, cari au depus esamenul din limba maghiară la vre o preparandie de stat, vor aclude la suplică diploma lor din limba maghiară în original.

În special e de a se aclude fie-cărei cereri de admitere tacsa esamenului de 10 fl. prescrisă în statutul organic § 125 dela care se pot dispensa numai acei indiviḑi, cari prin atestat dela oficiul comunal, vidimat şi de oficiul parochial, vor documenta totala lipsă de ori ce avere, arĕtându-se totodată şi suma salariului învĕţătoresc, ce l au.

Oficiile protopresbiterale se însărcinează, ca intimând câte un esemplariu din acest cercularin tuturor învĕţătorilor, sĕ-i îndatoreze pe acestia în special, ca ei până la terminul indicat sĕ-şi aştearnă cererile instruite conform acestui cercularin, căci cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 7 Maiu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.
Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 8 Maiu.

Din incidentul călĕtoriei Maiestăţii Sale reginei-împĕrătese a Austro-Ungariei la Sinaia ḑiarele fac multe şi feliurite combinaţiuni. Unele din ḑiare atribue călĕtorii aceştia o importanţă politică, ear altele privesc în aceasta călĕtorie mai mult un semn de curtuosie şi de aceea 'şi fac comentarele lor în acest sens.

Noi ca români nu putem decât sĕ ne bucurăm, când vedem, că curtea din Viena intreţine relaţii de bună amiciţie cu curtea din Bucuresci. Regatul român, în timp relativ scurt s'a consolidat în cele din lăuntru de aşa, încât devine din ce în ce mai respectat, ear în cele din afară a observat o politică atât de conciliantă şi de prudentă, încát acestei politice 'şi datoresce şi independenţa şi ridicarea sa la regat. Este numai acum vorba, cum privesc fraţii maghiari această visită dela Sinaia.

Unii vĕd în această apropiere totodată o apropiere între poporul maghiar şi român, şi dacă maioritatea ungurilor ar vení la aceasta convingere din bun timp, lucrurile ar putea sĕ ia alte forme şi aici la noi. Maiestatea Sa regina Austro-Ungairei a dat de gol pe cei ce mai susţin privatim şi în public, că românii sunt un popor, care încă nu este pentru libertate, nici menit a transplanta cultură în orientul Europei. Ungurii ar trebuí sĕ se uite împregiur şi sĕ vadă, că ei sunt singuri fără aliaţi naturali, întocmai ca şi românii — şi ambii încungiuraţi de veriga cea de fer a panslavismului şi a pangermanismului. Cest din urmă lucră pentru realisarea planurilor sale mai cu fineţă, până când panslaviştii din Moscva şi de pre aiurea nu se înfiorează de cele mai blăstemate şi afurisite planuri şi în o bună dimineaţă ne ar putea da de lucru şi ne ar putea pune pe gânduri, deopotrivă pe români ca şi pe unguri.

Noi românii din Austro Ungaria o am ḑis şi repeţim de atâtea ori, că numai ca cetăţeni Austro-Ungari voim sĕ ne afirmăm şi validităm interesele noastre, deci insinuările, ce se fac la adresa noastră cu scopul de a ne înegrí înaintea curţii din Viena sunt mijloace de tot rĕu alese.

Dacă deci am putea sĕ ne bucurăm noi cei din Transilvania şi Ungaria numai de acele favoruri ca românii din Bucovina, plângerile noastre ar înceta şi cu drag ne am înrola la carul statului unguresc, cu plăcere am suporta ori ce greutăţi, încât şi noi ne am împărtăşí în mĕsură egală din visteria statului pentru scopuri culturali. Dar fraţii maghiari de toate vor sĕ scie, numai de una nu, şi aceea e, că

FOIŢA.

O măimuţă.

(Noveletă de Alecsandru L. Kielland.)

(Încheere.)

Când am întors pagina, observaì, că coloarea curioasă a feţii provine de acolo, că măimuţa întreagă era o pată de cafea; pictorul îi adause numai o păreche de ochi şi câţiva peri; — partea genială a obiectului de artă era dar meritul aceluia, care a picurat cafeaua pe hârtie.

— „Că Cucumis, nu scie desemna, o sciam eu", — cugeta; „dar procedura sa procesuală o scia din doască în doască!"

Astfel cugetele 'mi trecură la Cucumis, la frumosul seu *„cum laude,"* la cinstea, cu care a fost primit la întoarcerea sa acasă; la încordarea lui în studii până a devenit atât de cu minte. Şi în vreme ce me gândiam la toate acestea se trezì încetul cu încetul consciinţa în mine, până ce se ivì propria mea nesciinţă în toată golătatea ei oribilă în faţă-mi.

Mi-am pus în vedere ruşinea, dacă va trebuí sĕ „descalec;" ori — şi mai grozav — dacă voi ajunge între nenorociţii aceia, despre cari se anunţă regulat cu o stranie anonimitate: „Unul dintre candidaţi a obţinut non contemendus." Şi cum se întêmplă adeseori, că unii oameni 'şi perd minţile de învĕţătura prea multă, aşa şi eu, par că-mi perdusem de jumetate minţile de groaza nesciinţii mele.

Sărì în picioare şi zup cu capul în lavor; abia mi-am lăsat atâta rĕgaz sĕ me şterg şi am început sĕ studiez cu o energie, care priponì fiecare cuvênt în memoria mea: „Deci s'ar putea presupune . . . . etc. . . . . etc. . .

O luaì fuga pe pagina din stânga la vale şi apoi cu o forţă neslăbită trecuì peste cea din dreapta; ajunseì la măimuţă, grăbì şi mai încolo; frunzăriam şi cetiam diligent tot mai departe.

Nici nu băgaì de seamă, că puterile mi s'a eshauriat cu desevêrşire. Deşí zărì în depărtare un capitul nou, un lucru care altfeliu e un indem atât de puternic — totuş n'am putut sĕ nu me încurc într'una dintre ḑicerile aceste pline de zbilţuri, pe cari le obicinuiam a le cetí şi rescetí cu o profunditate ilusorică.

Pipăiam împregiur după un pai de scăpare; dar nu am aflat. Toate începură sĕ se învêrte cu mine în cercuri: — Unde-i măimuţa? — O pată de cafea! — ei, nu poţi fi genial şi pe o parte şi pe alta; toate lucrurile în vieaţă au partea lor umbroasă — d. e. ceasul dela universitate, — dar dacă nu sciu sĕ înnot, lăsaţi-me afară, — trebue sĕ merg la circ; — sciu prea bine, că eu sunt acela, de care rîḑi tu acolo Cucumis! — dar eu sciu sĕ sar prin cercurile acele, auḑitu-m'ai; — şi dacă numai profesorul, care stă acolo şi fumează din opaiţul meu, ar fi frunḑărit omenesce în *„corpus iuris"*, n'aş sta acum aci în cămaşă în mijlocul străḑii Carol-Ioan, — ci . . . . şi me cufundaì în acel somn adênc şi fără de visuri, de care numai consciinţa rea are parte, în anii de tinereţă fragedă.

A doua ḑi eram des de dimineaţă în şea.

Oare încălţatu-şi-a dracul deja cioboatele,*) nu sciu; dar am cuvinte sĕ presupun că da, căci inspectorii lui erau deja în cisme şi scârţăiau în jurul meu, care şediam în miseria mea, cu faţa întoarsă spre părete.

Un profesor se primbla prin sală şi ţinea revistă asupra meilor de jertfă. Din când în când da numai din cap cu un zimbet de încurăgiare, dacă zăria pe vr'unul dintre acei zebzeci afurisiţi, cari cercetează prelegerile; când îi căḑură ochii pe mine, zimbetul dispărù şi privirea lui de ghiaţă părea că scrie pe păretele de deasupra capului meu: *„Mene — mene —* nenorocitule! — te cunosc!

Câţiva inspectori trecură scârţăind spre profesor şi se învêrtiau pe lângă el; îi auḑiam şoptind în dosul meu, în vreme-ce eu [illegible] dinţi de mânie la idea, că pezevench[illegible]stia sunt plătiţi pentru aceea mai mult, că chiar pânea de ei vor sĕ recunoască în noi numai popor și indivițli, dar nu și o naționalitate ca corp politic.

---

*) Idiotism norvegian, care înseamnă „era des de dimineaţă."

E drept, că singuraticul român se poate bucura de scutul legei ca și singuraticul ungur — dacă se întîlnesce cu codul criminal ori cel civil, dar nu aici este a se căuta egalitatea cetățenilor, ci în alte locuri. Noi de câte ori voim sĕ ne zidim numai o scoală, și atunci când dispunem de mijloace, ni se interḑice din motive, pe cari nici ministrul de culte, dl Augustin Trefort, nu le poate afla. Dovadă este gimnasiul din Caransebeș, căruia nici păn aḑi nu i este conces, ca sĕ esiste și sĕ reverse razele sale binefăcătoare asupra unui ținut din câte-va comitate, ai căror tineri aḑi sunt siliți a umbla prin Debrețin, Kecskemét, Sibiiu și mai scie Dḑeu pe unde.

In loc de ajutoriu, pedeci. Eată pentru ce sunt și vor rĕmăné juste plângerile noastre ale celor mai moderați români, cari de multe ori am avut cutezanța a ne pune chiar și popularitatea noastră în joc, fiind de credință, că guvernul maghiar și societatea maghiară cel puțin a le noastre pretensiuni le va apreția, și le va sancționa, ca pe unele din cele mai juste și legale. Acesta e în sine un cas, care trebue sĕ formeze un gravamen continuu între români și trebue sĕ-i aducă la convingere, că ḑeu frații maghiari și guvernul, nu voesc binele românului și nu promovează după dreptate interesele cetățenilor. In multe orașe cu scoli bune, medii și de stat chiar, tot acest ministru sub aplausele tuturor partidelor a înființat scoli de stat cu limba de propunere maghiară și aceasta de sigur, că nu o a făcut din lipsa altor scoale, ci din motivul curat de a îmbĕta lumea cu apă rece, că adecă ele sunt pentru toți cetățenii, până când ele în realitate sunt tot atâtea foculare de maghiarisare. Ce e mai mult la aceste scoli s'au aplicat puteri didactice, cari nu sciu nici o limbă afară de cea maghiară, un motiv din care românii și de ar voí nu pot sĕ cerceteze acest soiu de scoale.

Frasele, că numai după ce vor cunoasce românii limba maghiară se vor înțelege unii cu alții bine, nu pot sĕ aibă loc. Noi cunoascem pe mulți români, cari cunosc bine, foarte bine limba maghiară și tocmai că o cunosc și convin cu maghiarii des, nu le place, cum tractează maghiarul pre român, și-și esprimă și neplăcerea lor pe față. Deci nu cunoascerea sau necunoascerea limbei maghiare este motivul neințelegerilor, ci tractarea mașteră, de care se bucură românii aici, este și remâne causa neînțelegerei. Dă-i românului jude, sĕ-i judece causa în limba lui și nu se va plânge, dar până judele 'și trage informațiunile dela tălmăcitori nechemați, românul nu poate fi mulțumit nici cu judele, nici cu o eventuală sentință adusă pe basa tălmăcirilor unor scriitori sau părcălabi.

Fă sĕ meargă și domnii la drumuri, pe cari ei umblă mai mult cu droasce și cu carete și atunci românul încă va merge bucuros la drum, dar când el vede, că tot el și ear el, până atunci trebue sĕ cânte neincetat „Eu fac poduri și șosele — tot eu dau vamă la ele“ și în aceasta cântare el va esprima în veci nemulțămirea sa.

Se nu sufere nici vice-comitele, nici pretorele organe comunale, cari trag pielea de pe capul țeranilor, cari în loc sĕ scoată dările la timp, lasă un an doi la mijloc și fără nici un pic de scrupuli, propun spre intabulare și vênḑare moșia românului și apoi tot el sĕrmanul e reu, înderĕtnic și nu e plainic, pe când popor mai blând și sĕ sufere mai mult ca românul nu e pe fața pămêntului. Dacă aceste se ar delătura la bună vreme, dacă maghiarii și organele lor ar nizuí sĕ vadă și în român, pe om, ear nu numai servi, lucrurile s'ar desvolta în spre bine și relațiile cele bune, care se pun la cale de capetele încoronate ar avea durată și temeinicie și spre binele românilor, dar și spre cel al ungurilor. Vadă odată frații maghiari, că sunt avisați, și ei la noi și că o pretinie cu regatul vecin va esista sinceraminte numai după ce se vor împĕca cu noi și dacă vor vení la aceasta convingere, binele lor și al nostru deopotrivă va fi promovat și lanțul cel de fer al panslavlavismului și pangermanismului se va rumpe și sdrobí de brațele române — tot așa de vênjoase ca și cele maghiare — în timpuri de primejdii.

Aceasta este convingerea noastră.

Revista politică.

De ceea-ce se temeau francesii, că se va întêmpla, s'a și realisat. Comisiunea budgetară a hotărît sĕ nu acoarde creditul cerut de Boulanger cu scop, de a se încerca o mobilisare, și hotărîrea comisisiunei o primì și camera; urmarea a fost, că ministrul președinte Goblet a înaintat președintelui republicei demisiunea cabinetului.

Resturnarea regimului a produs mare sensațiune cu deosebire între francesi, la cari generalul Boulanger se bucura de cea mai mare popularitate și vaḑă. Cu toate acestea ei s'au reținut dela demonstrațiuni, de oare-ce președintele republicei, va chema pe Freycinet, sĕ formeze noul cabinet, ear Boulanger sĕ rĕmână și mai departe ministru de rĕsboiu și astfel acest bărbat va realisa dorințele și aspirațiunile lui și ale poporului frances. Mobilisarea de probă cu un întreg corp de armată pune pe gânduri pe germani. Foile oficioase germane, combat din rĕsputeri aceasta încercare, deoare-ce ele o privesc ca amenințare de rĕsboiu și sfătuesc pe bărbații Germaniei, ca sĕ se desmețească odată, sĕ vadă intențiunea francesilor și Germania sĕ-și mobiliseze toate trupele.

Continuându-se lucrurile astfel, — ḑic foile germane, — nu mai încape îndoială, că încordarea devine din ce în ce tot mai mare între Paris și Berlin. Ar face deci bine Francia și ar lucra înțelepțesce, dacă ar renunța la proba de mobilisare, deoare-ce între împregiurările de acum lumea e de tot susceptibilă față cu ori și ce pregătiri militare; în tot casul însĕ când francesii n'ar renunța dela planul lor, Germania încă va trebuí sĕ ia mĕsuri de asigurare. Foile germane însĕ sunt prea susceptibile, se tem prea tare. Francesii n'au făcut Germaniei nici o imputare și nici barem obiecțiuni pentru că și-a conchemat reserviștii ca sĕ se esercite cu pușca cu repetiție, de oare-ce Francia a considerat: că ori-ce guvern e în drept a dispune în țeara sa de puterile militare, după cum îi place.

Desvoltarea lucrurilor din Rusia încă însuflă îngrigiri. După cum vin sciri din Varșovia rușii panslavisti sunt preocupați necontenit de idea, că Rusia sĕ pășească în mod mai hotăritor în politica europeană, și sĕ se pregătească din rĕsputeri. Ei îmbie pe țarul, ca sĕ părăsească Petropolea și sĕ se strămute cu întreaga curte la Moscva, unde vieața îi este mai asigurată contra uneltirilor nihilistice. Se vorbesce, că după atentatul din urmă Katkoff însuși a îmbiat pe țarul, ca sĕ-și strămute reședința și că țarul n'ar fi neaplicat la aceasta.

Scirile din Odessa sunt de tot rĕsboinice. De mai multe ḑile petrece acolo, generalul Dragomirow, care a venit la guvernorul general Roop în misiune politică. D'odată cu el a sosit și o comisiune de marină, care apoi sub conducerea lui Dragomirow cercetează toate posturile și întăriturile și plănuesce nouă întărituri. La prânḑul, ce l'a dat oficerii în onoarea lui Dragomirow a rostit astfel de vorbe ce a produs mare sensațiune în întreaga presă, căci vorbele lui prevestesc isbucnirea unui înfrisoșat rĕsboiu.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 4 Maiu, 1887.

Serbarea ḑilei de 3/15 Maiu la Viena. — Trimiterea unei cununi pe mormêntul lui Iancu. — Demonstrațiunile studenților germani în contra profesorului Maassen.

Pe paginile istoriei poporului nostru românesc din Ungaria și Transilvania, pline de asupriri și urgie, abia aflăm câte o ḑi, câte un moment mai ticnit, la reamintirea căruia sĕ se întărească sentimentul nostru tradițional pentru un viitoriu mai fericit. Decenii, veacuri dearêndul frunḑărim prin cartea vieții neamului nostru, până dăm de câte un astfel de moment în mijlocul unui noian de timpuri grele ce au trecut peste capul nostru.

Unul dintre aceste puține momente istorice în viața noastră națională este fără îndoială actul sĕvêrșit în ḑiua de 3/15 Mai 1848 de către poporul nostru românesc. În ḑiua aceasta pentru primadată s'a esprimat reînviată consciința națională a poporului, atunci pentru primadată a simțit fiesce care român din Transilvania, că face parte dintr'un popor, pe care unirea în cugete și simțiri îl face puternic, îl face însemnat.

Și nu este în caracterul ḑilei acesteia nici cea mai mică umbră de tendințe ilegale, de cereri nedreptățite. Jurămêntul l-au pus cei adunați pe câmpul libertății: pentru împĕrat, pentru patrie, pentru națiune, pentru eluptarea egalei îndreptățiri.

Este deci un act de pietate națională, un act de loialitate chiar, a ne reamintí din an în an însĕmnătatea acestei ḑile. Și dacă din partea guvernului ungar se fac atâtea șicane la adresa celor ce o serbează, dacă ei chiar sunt pedepsiți, trebue sĕ regretăm, căci aceasta este o viuă dovadă de netoleranță.

Ajunși afară de sfera de activitate a organelor, cari privesc în serbarea ḑilei de 3/15 Maiu un act nepatriotic, — tinerii români din Viena și-au ținut de sfântă datorință a o serba în linisce și cu seriositatea cuvenită.

Și ca serbarea sĕ nu aibă nici un caracter demonstrativ, ea s'a ținut în una din comunele mai frumos situate din apropierea Vienei, la Hütteldorf.

Deșì timpul era nefavorabil, căci o ploaie torențială sbiciuia stradele începênd de dimineața până seara, cu toate acestea pe la 2 oare după prânḑ a plecat tinerimea română academică la numĕr vr'o 30 de inși la locul de serbare.

Serbarea s'a început cu un cuvênt festiv rostit de dl Aurel C. Popovici, student în medicină, prin care a desvoltat însemnătatea ḑilei de 3/15 și a salutat pe cei adunați.

A urmat cântarea resunetului: Deșteaptăte române, apoi o dare de seamă scurtă asupra trecutului poporului nostru ardelean de dl Bogdan stud. phil. și cetirea celor 16 puncte, primite de adunarea din Blaj la 1848. Cu repetarea „Resunetului“, partea oficială s'a încheiat, decisându-se trimiterea unei cununi din partea junimei române din Viena pe mormêntul lui Avram Iancu.

Partea socială a serbării a durat până la 9 oare seara, când ne-am îndepărtat cu toții în linisce și mulțumiți, că puținul ce am făcut, bine l'am făcut.

* * *

Veți fi cetit prin jurnalele locale despre demonstrațiunile sgomotoase din sĕptĕmâna trecută, cari s'au arangiat de studenții universitari germâni în contra profesorului de dreptul canonic la facultatea juridică, Maassen.

Incidentul care a dat ansă tumultelor din edificiul universității de aci, a fost cuvêntarea numitului profesor, ținută în senatul imperial pentru ordinațiunea ministrului de justiție, ca sentințele judecătoresci sĕ se publice în limba proprie delicuenților, și în contra partidului centralist german al lui Schmerling. Împrejurarea, că profesorul Maassen este german și că fiind profesor la o universitate germână, a vorbit în contra intereselor elementului german, cutropit de slavi, — au indignat peste mĕsură pe studenții germani.

Demonstrările tumultuoase s'au repețit trei ḑile după olaltă în edificiul universității, s'au transplantat apoi pe stradă, terminându-se într'un charivari sub ferestrile profesorului Maassen. Spre norocire însĕ acum spiritele s'au liniștit cu desĕvêrșire, spre norocire ḑic, deoarece s'a fost pus în perspectivă de către ministrul Gautsch închiderea facultății juridice, eventual a universității întregi, în cas dacă demonstrările s'ar mai fi continuat.

Yff,

Academia română.

Insciințare.

După decisiunile luate de Academia română în sesiunile de până la anul 1887, concursurile propuse de Academie sunt cele următoare:

I. *Premiul Năsturel-Herescu* din seria B, de 4,000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1888 unei cărți scrise în limba română cu conținut de ori ce natură, care se va judeca mai

---

toate ḑilele și-o agonisesc prin a me vecsa pe mine și pe unii dintre amici mei cei mai buni.

Ușa se deschise; o rază de lumină gălbuie căḑu pe fețele palide; scena îmi reamintia „Jertfele terorismului“ din Luxenbourg. Apoi se făcu earăș întunerec, și stafeta cea neagră lunecà prin sală ca un liliac, în ghiară cu faimoasa hârtie albă.

El cetì.

În toată viața mea n'am fost mai puțin dispus de „sărite,“ ca aḑi; și totuși cuvêntul cel dintâiu trecu prin mine ca un fulger; — „măimuța!“ — era sĕ strîg cât p'aci, — căci ea era; — fără îndoială era pata de cafea de pe pagina 496. Tema se mișca tocmai împregiurul celor ce am studiat astă noapte cu atâta energie.

Ear eu m'am apucat sĕ scriu. După o introducere scurtă, dar bine cumpănită, am început cu „deci s'ar putea presupune“ — am luat-o apoi pe pagina stêngă la vale, cu forță neslăbită pe cea din dreapta; ajunseì la măimuță, trecuì mai încolo, începuì sĕ pipăi împrejur, — și nu mai sciam nici un cuvênt mai departe.

Simțiam, că lipsesce ceva; dar sciam, că nu-mi folosesce nimic toată sforțarea; ce nu scí, nu scí și pace. Deci puseì punctul și plecaì cu mult înaintea celorlalți, cari nici pela mijloc nu ajunsĕră.

„A descălecat“ își cugetară tovarășii mei de suferințe, ori poate a sărit pe lângă cerc; — căci temă era grea.

„Uită, uită! — ḑise advocatul cetind — tu ești altfeliu decât cum te țineam; — curat Schweigaard! Ai uitat pasagiul din urmă; dar n'are de a face; se vede, că cunosci perfect lucrurile acelea. Dar de ce aveai numai eri o groază așa teribilă de tema de proces? —

— Nu sciam nimic.

El rîse: — Ai invĕțat dar preste noapte procedura procesuală?

— Da.

— Ajutatuția cineva?

— Da.

— Trebue sĕ fie repetitoriul dracului acela, care ți-a băgat atâta „iură“ în cap într'o singură noapte. Permiți sĕ întreb, cine a fost vrăjitoriul?

— O maimuță! — îi rĕspunsei. — *Yff.*

meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1887.

II. *Premiul Statului Lazăr*, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1888 unei cărţi scrise în limba română. cu conţinut scientific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1886 până la 31 Decembre 1887, sau celei mai importante invenţiuni scientifice făcute dela 1 Ianuariu 1886 până la 31 Decembre 1887.

NB. Coucurenţii la aceste premii vor binevoí a trimite la cancelaria Academiei române în Bucuresci operele lor, cari vor fi în condiţiunile de timp aci însemnate, în câte 12 esemplare, până la 31 Decembre 1887.

III. *Marele premiu Năsturel-Herescu* din seria B, în suma 12 000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuariu 1885 până la 31 Decembre 1888.

NB. În privinţa premiilor „*Năsturel-Herescu*“ se pun în cunoscinţa publicului următoarele disposiţiuni din condicilul reposatului întru fericire C. Năsturel-Herescu:

B. *Premii pentru opere publicate.*

„In tot anul Societatea Academică Română va avea a premia, din veniturile fondului Năsturel, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotí de către societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul anului.

Însĕ aceste premii vor fi de douĕ specii:

1. În trei ani consecutivi, d'a rêndul, se va decerne câte un premiu de patru mii lei, Nr. 4,000 L. n. minimum la cea mai bună carte apărută în cursul anului espirat;

2. Ear în al patrulea an se va decerne un premiu fics de lei 12,000, carele se va numí „*Marele Premiu Năsturel*,“ operei, care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie, ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi. Acest premiu nu se va putea decerne unei lucrări, care va fi obţinut deja unul dintre premiele anuale, de cât defalcând dintr'ênsul valoarea premiului precedent.

Operele, ce se vor recompensa cu această a doua serie de premii vor tracta cu preferinţă despre materiile următoare:

a) Scrieri serioase de istorie şi sciinţele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingĕtoare de istoria ţĕrilor române;

b) Scrieri de religiunea ortodocsă, de morală practică şi de filosofie;

c) Scrieri de sciinţe politice şi de economia socială;

d) Tractate originale despre sciinţe esacte;

e) Scrieri enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi geografie în cari sĕ între şi istoria şi geografia României; dicţionare generale sau parţiale de sciinţe esacte, de arţi şi meserii, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemeni lucrări utile şi bine întocmite;

f) Cărţi didactice de o valoare însemnată ca metod şi ca cuprins;

g) Dicţionare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

h) Publicaţiuni şi lucruri artistice de o valoare serioasă, adecă relative la arţile plastice, architectură, sculptură, pictură, gravură, şi chiar opere musicale serioase, pe cari acestea toate Societatea Academia Română le va putea apreţia atunci, când îşi va întinde activitatea ei şi asupra tuturor materiilor de bele-arţi;

i) Scrieri de pură literatură română, în prosă şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase, — mai ales subiecte naţionale, — şi ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu seamă a-şi dorí sĕ se acoarde *marele premiu Năsturel*, când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvolrării literaturei naţionale.“

(Va urma.)

Despre beţie şi beţivi.

(Încheere.)

George Buchanan, unul din cei mai renumiţi bărbaţi, şi cel mai mare poet latin din secolul al 16, era cel mai straşnic beţiv. P. Garaffe ne spune, că din causa vinului a căpĕtat idropică, şi că se ḑicea despre dênsul, că el nu pătimesce de „aqua intercute“, ci de „vino intercute“. Cu toate că era aşa de bolnav, el bea tot atât de tare ca şi atunci, când era sănĕtos. Medicii, cari îl consultau din porunca regelui din Scoţia — el fusese instructorul regelui — i-au spus, că dacă nu se va lăsa de beţie, nu va trăí mai mult de 14 ḑile. După primirea scirei acesteia, i-a rugat el pe ei, ca sĕ ţină un consiliu şi sĕ-i spună cât va mai trăí, dacă nuva bé. Medicii i-au rĕspuns, că va trăí 5—6 ani de sigur. Atunci ḑise el mânios: „Căraţi-ve de lângă mine pĕcătoşilor cu ordinaţiunile voastre cu tot! Sĕ sciţi, că mai bine vreau sĕ trăesc numai douĕ sĕptămâni, şi sĕ beau cât îmi place, decât 6 ani fără sĕ beau“.

După aceea porunceşte sĕ-i aducă o bute mare de vin şi sĕ i-o pună lângă pat, cu scopul, ca sĕ-i vadă fundul încă înainte de ce va murí... El şi-a ţinut cuvêntul, căci îndată după ce a golit butea a şi murit, înjurând şi blăstĕmând pe toţi de lângă dênsul.

Sultanul Murad IV s'a învĕţat a bé dela un beţiv, pe care îl alungase afară, şi care, spre marea sa mirare, îl întrebà în beţie, ori nu i-ar vinde stambulul cu tronul seu. Din acestea a conchis sultanul, că un om beat e mai fericit, decât un rege.

Shakespeare a dramatisat în comedia: „Înfrânarea îndărătnicilor“ ideia aceasta foarte bine. Inţelesul comediei e următoriul: Un lord, care se întoarce dela vênătoare, află înaintea unei cârciume pe un cârpaciu mort de beat, şi ca sĕ facă o şagă, pornesce sĕ-l ducă la sine acasă, sĕ-l îmbrace cu hainele sale cele mai scumpe şi sĕ-l pună în patul seu cel mai frumos. Când se trezì beţivul la lord acasă, îşi frecà numai ochii, şi nu putea înţelege, cum de vine el într'o odae şi într'un pat atât de frumos. Deodată vin câţiva servitori îmbrăcaţi în livree. Întreabă, ce porunceşte? şi îl numeşte: ilustritatea Voastră. După multă trudă le succede servitorilor a-l convinge, că el e de naştere nobil, că e lord, şi că de mulţi ani a pătimit de o boală de creeri. Lui însĕ tot nu-i vine a crede. De abia, când a întrat soţia lordului şi-l întreabă, cum a dormit, numindu-l soţ, a început a crede, că el e într'adevĕr lord. Intr'aceea se gătesce masa. El se află acuma în elementnl seu. Se îmbată acum aşa de tare, încât lordul porunceşte sĕ l ducă înapoi, cum şi de unde l-au adus. Beţivul se trezesce earăşi şi se bucură de visul, ce l'a avut.

Proverbul: „lumea-i a beţivului“ e foarte adevĕrat. Beţivul poate face, ce vrea, fără ca sĕ fie legat de obiceiurile convenţionale usitate în societatea omenească; poate ḑice ori-cărui ceeace a gândit, când era încă treaz.

Dar precum poate spune beţivul ori-cărui adevĕrul verde în ochi, tot aşa poate vedé ori şi care, ce inimă, ce caracter are beţivul, căci atunci aruncă el masca, pe care o poartă în de comun. Toate nenorocirile, ce le-au causat vinul şi berea în decurs de atâtea sute de ani, apar în comparaţie cu urmările cele grozave şi triste ale colosalei consumări de rachiu, foarte mici. Spre nenorocire sĕ bea în patria noastră mai mult decât s'ar cădé. Care s'a încurcat în reţelele acesteia, e perdut pentru totdeauna.

Urmările beţiei iau o dimensiune înspăimêntătoare. Spitalurile, casele de nebuni şi temniţele se umplu din ce în ce tot mai mult. Sĕrăcia se lăţesce într'un mod strajnic; crimele contra vieţii şi averei aproapelui se comit din ḑi în ḑi mai des. Sĕrmanii copii beţivului! Şi ei decad şi devin cerşitori, căci au moştenit patima aceasta dela părinţii lor. Darea pentru beuturi cresce din ḑi în ḑi mai mult, decât ori ce dare. Toată averea se duce la cârciumariu, până ce bietul om nu mai are pe ce pune capul. Şi tot cresce şi se măresce boala aceasta. Ucideri şi sinucideri sunt la ordinea ḑilei. Şi toate acestea sunt urmările rachiului.

Când beţia a început a se lăţí tot mai mult, atunci s'au format şi constituit societăţi de cumpĕtare, şi apostolii acestora mergeau în larga lume cu sf. biblie în mână şi vorbiau şi arĕtau urmările rele ale beţiei. Dar nici asta n'a ajutat mult. Doară ne e cunoscută istorioara următoare:

Pe un hamal îl inspirase un orator, care vorbia contra beţiei, într'atâta, încât se decise a face şi el parte din societatea bĕutorilor de apă! Înainte de ce se apucà sĕ subscrie, îl întrebà el pe orator, ce capĕtă pentru subscrierea sa? Rĕspunḑêndu-i acela, că rĕsplata sa va fi consciinţa sa curată, numai ce-l veḑi, că aruncă condeiul din mână, strigând: „Ce, nici măcar un păhar de rachiu nu vreţi sĕ-mi daţi?“

Tot într'o astfeliu de adunare, când numai de abia începuse apostolul a vorbí, strigà un beţiv: „Nu l ascultaţi! el ne îmbată cu vorbe goale!“

În timpul de faţă vor sĕ pună capĕt beţiei, aducênd'o în combinare cu codicele penal. Dar deoarece pe om în beţie nu-l poate nimeni trage la rĕspundere pentru faptele sale, vor sĕ-l facă reponsabil, ca fiind încă treaz, s'a apucat sĕ bea. Cu greu se poate însĕ afla o basă juridică pentru o a astfel de lege: căci dacă a devenit beţia manie — şi numai de astfel de beţie poate sĕ fie vorba — dacă inculpatul se află într'o stare, în care nu poate da cont de faptele sale, atunci îl poţi pedepsí tot aşa de greu, ca pe unul, ce pătimesce de cleptomanie sau de piromanie.

„Revista Politică.“ Dr. *M.-g-r.*

Varietăţi.

* (Concert.) „Reuniunea română de cântări din Sibiiu“ va da Duminecă, la 10/22 Maiu concertul seu ordinariu cu binevoitorul concurs al dlui pianist V. de Heldenberg şi al fiicei d-sale d-şoarei Adela în sala dela „Musikverein“ cu următorul program:

1. *Trei poesii românesci* compuse pentru cor micst de Hans Huber: *a)* Dorinţa, *b)* Douĕ suflete, *c)* Din „Inşiră-te mărgărite“.

2. *Douĕ cântece* pentru o voce de tenor cu acompaniare de piano de F. Schubert: *a)* Solia florilor, *b)* Credinţă în primăvară.

3. *Sonată* pentru piano op 27 Nr. 2 (Cismoll) de L. von Beethoven. (Dl Heldenberg).

4. *Recitativ şi Duett*, din oratoriul „Creaţiunea“ de I. Haydn.

5. *Cânturi de iubire*, (Liebeslieder) compuse pentru cor micst cu acompaniare de piano à 4 m. de I. Brahms.

6. *Douĕ cântece*, pentru mezzosopran cu acompaniare de piano de V. de Heldenberg: *a)* Wehruf! *b)* Dîmboviţă apă dulce, cine-o bea nu se mai duce.

7. *Călugărul din Pisa*, baladă pentru o voce de bas cu acompaniare de piano de C. Loewe.

8. *Trei poesii poporale sêrbesci*, compuse pentru cor micst de Hans Huber: *a)* Ḑis'a un rege şi-o regină, *b)* Mândra Smilj, *c)* La joc.

Începutul e seara la oarele $7^{1}/_{2}$.

Biletele se estradau Duminecă 10/22 Maiu a. c. dela oarele 11—1 în localităţile casinei române din loc, Strada Cisnădiei Nr. 7.

* Maj. Sa împĕratul a inspectat în tabera dela Bruck, regimentul 31 de inf. (marele duce Mecklenburg-Strelitz); regiment „*românesc*,“ care se recrutează la Sibiiu; impresiile produse asupra monarchului au fost atât de vii, încât s'a adresat ast-fel către oficeri: Ve mulţemesc d-lor pentru silinţa şi zelul d-voastre! Regimentul e escelent instruit; *mulţemesc soldaţilor pentru diliginţa desvoltată.*

* (Daruri împĕrăteşti.) M. S. împărăteasa noastră la despărţirea de către M. M. L. L. regele şi regina României a lăsat mai multor persoane din România frumoase şi scumpe daruri, drept suvenire. Doamnei Slăniceanu i-a dăruit Maiestatea Sa potretul propriu în zmalt montat pe brăţară de mult preţ. D-şoarei Romalo un solitor de toată curăţenia; d-şoarelor Bălăceanu şi Davilla unele bijuterii; d-lui director general al căilor ferate un inel cu petrii scumpe; controlorului căilor ferate, mechanicului şi şefului de gară diverse scule preţioase. Personalul trenului a primit o gratificaţiune de 1000 lei în aur. De asemenea şi inginerilor căilor ferate, au fost acordate diverse decoraţiuni.

* (Concurs.) Ministrul de culte şi instrucţiune puclică a publicat concurs pentru ocuparea alor 2 posturi de profesor la gimnasiul de stat din Budapesta (cercul VII) pentru studiile: limba maghiară, filosofia şi limba germană. Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt: 1500 fl. salariu anual şi 300 fl. relut de cuartir.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicile până în 5 Iuniu a. c. deadreptul la sus menţionatul ministeriu. Concurenţii au a-şi documenta prin atestate: etatea, religiunea, că sunt căsătoriţi sau ba, referintele militare; studiile absolvate, activitatea literară, cualificaţiunea şi serviciul de până acuma.

* În Odesa oficerii de stat major au dat un prânz generalului rus Dragomiroff. Cu aceasta ocasiune scrie „Telegraphul“, că generalul a rostit între altele următoarele cuvinte în discurs: Sunt de părere, că în curênd armata rusă va avea din nou a culege lauri nemuritori de pe câmpul de bătae, în curênd d-lor cu toţii vom fi earăşi chemaţi a arĕta lumei întregi, că mai esistă virtuţi în soldatul rus şi că strigătul nostru *zaveru, Ţarea i otecestvo!* (pentru religie, Ţar şi patrie,) este un strigăt de moarte pentru inimicii Rusiei. Mare este rolul în acest viitoriu resbel a victorioasei noastre marine. Inchin dar aceasta cupă pentru marina depe marea neagră.

* (Himen). Dl Vasiliu Morariu fiul Păr. metropolit din Bucovina. Silvestru Morariu şi d-şoara Olga Stamati 'şi vor serba cununia în 28 Maiu.

* „Naţiunea“ scrie, că d-l Sturdza ministru al intrucţiunei publice va trimite în curênd în strĕinătate un architect al acestui ministeriu pentru a studia construcţia mai multor scoli urbane si rurale.

* Din România se va trimite un maior şi un căpitan de artilerie la fabrica Krupp, cari vor petrece acolo douĕ luni pentru a asista la fabricarea materialului comandat de ministrul de rĕsboiu român.

* (Rectificare). În raportul despre şedinţele sinodului archidiecesan din Nr. precedent (pag. a 2-a coloana a 3-a alinea a 2-a) după cuvêntul Roman în loc de 1048 sĕ se cetească *1084*.

Se recomândă cu cea mai mare căldură tuturor femeilor. Ridzina, posta Iordanow (Galiţia). In decurs de aproape 5 ani a avut femeea mea, obstrucţiune, durere de stomach şi nici un apetit de mâncare, şi cu toate că a folosit pilurile lui Morison şi Psehoffer, toate au fost înzadar, numai chiar după întrebuinţarea pilurilor de Svitzera ale farmacistului R. Brandt a dispărut boala şi s'a restabilit apetitul spre mâncare, din care causă vĕ trimit cordiala mea mulţumită. Cu toată stima Ludovic Wiato, învĕţ. dirig. la scoalele populare. Adeveritatea iscăliturei mele o legitimez prin stampila scolară. (L. S.) Pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt costă o schatue 70 cr. în farmacii; se atrage atenţiunea la crucea albă pe câmp roşu cu iscălitura R. Brandt.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Maiu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 $^0/_0$	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4 $^0/_0$	101.65	101.60
Renta ung. de hârtie	87.90	87.70
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.70	150.50
Galbin	5.97	5.95
Napoleon	10 07	10.05
100 marce nemţeşti	62.35	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	127.—	127.10

Nr. 179 [1593] 3—3

CONCURS.

În urma concursului escris pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III Prihodiste — Tătărești, cu venit anual de 409 fl. 50 cr., neînsinuându-se nici un concurinte, prin aceasta sě escrie, tot pe lângă venitele de mai nainte a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanții au a-și presenta petițiunile în terminul indicat la subsemnatul.

Brad, în 30 Aprile, 1887.

Oficiul ppteral gr. or. al Zarandului. În conțelegere cu comitetul parochial.

Vasiliu Damian,
protopresbiter.

DOMBAU

(BASILICA)

LOSE.

Trei trageri în fie-care an!

Câștigul principal în anul 1887:

În 1. Iuniu: **200,000** floreni v. a.

În 1. Decembre: **100,000** floreni val austr.

Losuri originale la cursul ḑilei.

Adeverințe de primire } pentru 5 losuri în 24 rate lunare à fl. 2.20
„ 10 „ „ „ „ „ „ 4.40

cu dreptul de nemijlocită participare la câștig la **procsima tragere in 1 Iuniu 1887.**

Losurile trase cu câștiguri mai mici rěmân și la tragerile **următoare în valoare.**

Cassa de schimb a băncei commerciale ungare pestane.

Budapesta, Dorotheagasse 1. [1592] 2—3

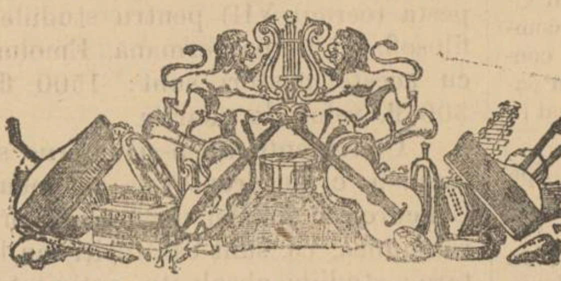

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

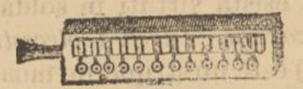

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tiněr ori bětrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 5 - 20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 7—50

Nr. 529 [1596] 2—3

EDICT.

Toma Poplăcean gr. or. din Reșinari, carele de 5 ani de ḑile a părăsit pe legiuita sa muere Stana n. Cotora, se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a femeei se va pertracta și decide pe basa pribegirei lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I instanță.

Sibiiu, 20 Martie, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 2408 civ. 1887. [1594] 3—3

Publicațiune.

Din partea tribunalului regesc din Elisabetopole se aduce la cunoscință publică, că în urma acțiunei baronului Radák Ádám, pertractarea pentru regularea dreptului de cârcimărit și pentru statorirea cheei de proporțiune, contra foștilor domni de pămênt și iobagi din Chesler, s'a ordinat pe **30 Iuniu 1887 la 3 oare p. m.** în localul cancelariei comunale din comuna Chesler, la care cei interesați pe lângă atragerea atențiunei la § 15 din instrucțiunea pentru regularea posesiunilor, se citează spre presentare.

Din ședința tribunalului regesc din Elisabetopole, ținută la 2 Maiu, 1887.

Nagy Ludovic, preș. **V. Iakab Árpád,** notariu.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa,* care în călětoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcětoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călětorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz.**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sěnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevěrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rěu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sěnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sěnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

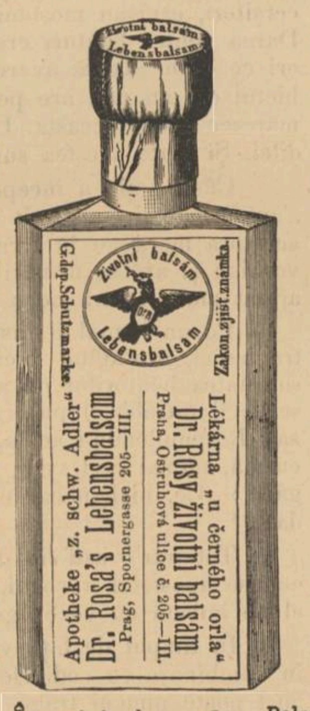

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însě cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînět, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sě se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor;* la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevěratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e prověḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpěrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sě se privească de fals și sě se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 10—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 50 Sibiiu, Marți 12/24 Maiu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sântei sërbători a „Înălțărei Domnului“ numërul procsim va apăré Sâmbătă în 16 Maiu.

Sibiiu, în 11 Maiu.

De vre-o câteva ḑile republica franceză eară este bântuită de crisă ministerială, și de toate neplăcerile împreunate cu asemenea crise.

Nestabilitatea în guvernele republicei și împregiurarea, că sunt puțini bărbații cu autoritate, care së se scie impune diferitelor fracțiuni republicane, sunt pericol permanent pentru republică atât în cele interne, cât și mai cu seamă în cele esterne. Schimbarea guvernelor după anotimpuri este privită de slăbiciune și nestabilitate, și aceasta aduce cu sine, că guvernele europene nici odată nu au siguranța, că legăturile de pretenie făcute după un anumit plan, cu anumite scopuri nu vor fi desfăcute mâne prin venirea altui guvern cu oameni noi, și cu nouë vederi despre situațiunea politică în general, și despre adevëratele interese în special.

Cumcă o asemenea stare de lucruri slăbesce vaḑa și reputațiunea republicei, despre aceasta nime nu se mai îndoesce, și cumcă de când Francia în concertul european nu mai eserciează influența sa binefăcëtoare, de atunci a perit din Europa simțul de dreptate, și forța conduce și caracteriseazā toate acțiunile statelor, aceasta o simțim ḑi de ḑi, o simțim în acțiunile esterne ale diferitelor state, și o simțim mai cu seamă în politica internă, care pretutindenea se caracteriseazā cu nemulțămire generală.

În constelațiunea europeană de astăḑi Francia a avut o rolă însemnată. Toată lumea simte, că cestiunea orientală se aproprie de resolvire, și toată lumea presimte, că acestei resolviri va trebuí së premeargă un rësboiu crâncen între Germania și Francia, sau între Rusia și monarchia noastră.

Care dintre acestea două va erumpe mai curênd, aceasta nu se poate spune, căci lucrurile se desvoaltă cu atâta repeḑiciune, încât cronicariul cu greu poate spune vre o probabilitate din combinația celor întêmplate.

În earna trecută numai am vëḑut cu câtă îndărëtnicie a stăruit principele de Bismarck pentru primirea septenatului și urcarea forțelor armatelor. Am vëḑut, că a disolvat parlamentul, și ordinat alegeri nouë A mobilisat pe bëtrênul împërat Wilhelm, care a condamnat ținuta opoșiționalilor și a apelat la alegători în sensul vederilor cancelariului seu. Am vëḑut, cum a deslegat limba mareșalului Moltke, care ne-a pus în perspectivă o încăerare cu Francia.

Nu mult după aceasta am vëḑut manifestându-se cea mare solidaritate în Germania și Rusia, manifestare în formă oficială de către cabinetul din Petropole.

Am vëḑut apoi revelațiunile privitoare la antecedențele Bosniei și Herțegovinei, revelațiuni, cari au dat ansă la o interpelare în parlamentul din Budapesta, ce și dlui Tisza — de regulă gata cu răspunsurile — i-au causat perplesitate.

In cele din urmă am vëḑut, că diferitele state slave încep a se mișca și ele rotesc în jurul Rusiei, ca în jurul unui soare, de unde asteaptă lumină și căldură.

În asemenea încurcată situațiune nici ochiul cel mai dedat cu constelațiunile politice nu mai poate fi sigur, că bine este orientat. Are trebuință de toată linistea pentru a urmărí lucrurile cu atențiune. Și crisa ministerială din Francia nu este chemată nici a vërsa claritate în situația europeană, nici a procura cronicariului ușurință în urmărirea evenimentelor. Mai puțin ridică ea vaḑa republicei în ochii Europei, mai puțin ne garantează soliditatea republicei și viitoriul ei.

Un singur om mai are Francia, despre care se crede, că are încă autoritatea de a putea pășí la reconstruirea cabinetului, și acesta este Freycinet, fost în mai multe rênduri ministru președinte și ministru de esterne, acestuia s'a încredințat și acuma misiunea cu formarea cabinetului. După scirile mai proaspete Freycinet a declinat dela sine onoarea de a forma noul cabinet, neputêndu-se înțelege cu conducëtorii diferitelor partide.

Confederațiunea balcanică.

O cestiune a viitoriului s'a sulevat de câte-va capete, cari vëd ceva mai departe, și s'a pus ca un program de luptă al tinerelor generațiuni. Importanța acestei idei me face a me oprí astăḑi asupră-i, căci totdeauna este bine a insista asupra unei cestiuni, care e făclia viitoriului.

S'a născut de mult ideia, mi se pare de pe la 1857, de când cu convențiunea de Paris, că statele Peninsulei balcanice nu-și vor putea asigura mai bine viitoriul lor, de cât unindu-se la un loc, formând o confederațiune.

Ideia la început a părut a fi o utopie, așa de mare era învălmășeală în spiritele politicilor timpului.

Au trecut ani de atunci, și oamenii talentați au revenit asupra ei, vëḑênd, că astăḑi nu mai este o utopie, și ceva practic de tot, care dacă nu este aplicabilă astăḑi în curênd ori mai târḑiu se va realisa. Se crede de acești bărbați, că este o politică a viitoriului de a propaga și susțìné ideia unei confederațiuni balcanice și în entusiasmul lor ḑic, că este un gaj, ce bëtrênii îl lasă tinerilor, gaj, ce totdeauna trebue së-l aibă în vedere.

Așa s'a rostit de dl Cogălniceanu dela tribuna parlamentului țërei, cu ocasiunea înființărei a doue consulate în Cernăuți și Brașov.

Tot în acest fel se pronunță și un politician grec, dl Timoleon Philimon, într'o scrisoare adresată „Românului“ din 24 Septembre, 1886.

Ideile venite dela un român și grec, și oameni cu vaḑă în țara lor, arată, că ele corespund unor cerinți urgente, de aceea me voiu silí a arăta din punct de vedere istoric necesitatea unei confederațiuni ca unica soluțiune a încurcatei cestiuni a Orientului.

* * *

Esistă în istoria contimporana o cestiune foarte ușoară de învëțat, dar foarte grea ge resolvat, cestiunea așa numită a Orientului. Ea constă în posițiunea, ce o vor lua popoarële din Peninsula balcanică, între cari cei dintâi turcii, față cu tendințele de agresiune din partea Rusiei sau a Austriei.

Cel mai fin diplomat rëmâne încurcat în fața acestei cestiuni, care o transeazā de multe ori faptele, nu persoanele.

Și în adevër e și lucru greu, a regula posițiunea a atâtor state mici, și în primul loc al Turciei, față cu puteri mari ca Rusia și Austria, cari dominate de interese deosebite totdeuna se vor ciocní dincolo de Dunăre, mărul de discordie fiind d'apurura între ele.

Și sunt acum aproape 20 de ani, de când se ventilează cestiunea aceasta, care încă nici astăḑi nu și-a găsit soluțiunea.

Pentru o mai bună lămurire së luăm lucrurile dela început, decând cu venirea turcilor.

În secolul al XV, turcii punênd deplină stăpânire pe Constantinopol (1453), se desființează vechiul împeriu bizantin, înlocuindu-se cu împërăția turcească, ear micele state, cari depindeau, decad succesiv sub turci. Bulgarii, sêrbii, își perd independența în urma unor bătălii sângeroase.

Puterea turcilor merge crescênd. Supun țërile române, Ardealul, Ungaria, pun pașă în Buda și rësunetul armelor mahomedane străbate toată Europa. Tremurau craii Europei la auḑul semilunei.

Merg, merg, crescênd până în 1683, când dela nenorocita espedițiune contra Vienei, sunt nevoiți a da îndărăt.

Dar pe când puterea turcului se rësfăța la sudul Europei și făcea së tremure inima celor din centrul ei, la nord se plămădia o putere mare, care în curênd avea së isbucnească ca un vulcan spre a copleșí cu totul pe turci. Voesc a ḑice Rusia.

FOIȚA.

Mângăere sau durere?

(Către d-șoara Iuliana A . . . . în Sânte-jude.)

> Motto: Cât se bate, cât suspină,
> O inimă de dor plină
> *Alecsandri.*

I.

Inimă, pentru ce esti încinsă în dor!

O inimă, unde țintesci? Ce doresci a avea? Unde voiesci a ajunge? Sau doară-ți este destinată soartea së fii pururea aprinsă de flacăra dorului infinit? Câte dureri, câte amărăciuni, și câte suspine trebue së suporți tu inimă! Oare Provedința a voit așa din eternitate, sau e numai jocul orb al ursitei?

II.

În fine ai ajuns și tu inimă, ai ajuns stadiul acela, cându-ți e ertat së întri în grădina omenimei, și dintre florile frumoase și drăgălașe ale naturei së ți alegi și tu una, care se-ți aline dorul, și din al cărei parfum gustând, së uiți suspinele și durerile amari.

Dar oare dintre atâtea mii de flori strëlucitoare, dintre atâtea florioare drăgălașe, oare inima mea, care ți este destinată?

Care înfloresce pentru tine?

Dintre florile raționale ale omenimei, oare care ți va suride? Care va asculta dorul teu? Cine te va mângăia?

Unde-i oare acea ființă drăgălașe, care prin raḑele ei voluptoase, prin privirea sa plină de un farmec ceresc, së alunge norii cei grei și ceața neagră de pe orizontul ceriului vieții tale?

III

A! Eată o fragedă floare, eată o mândră viorea!

Mergi inimă și-i spune dorerile tale, mergi și-i spune dorul teu; roagă-o së te asculte, roagă-o së-ți toarne balsam recoritoriu pe ranele ți dureroase; spune-i suferințele tale, spune-i, spune-i dorul teu.

IV.

Ai și tu dor inimă, după atâtea suferințe, ai și tu puține momente sublime, momente dulci de fericire, ca și cari în viață abia ți-a fost ertat a spera numai.

Mulțămesce pentru aceasta sântei Provedințe.

V.

Dar o copilă jună, o mândră vioarea, abia am convenit numai și în butul durerilor mele destinul — crudul destin — voiesce së ne despărțim. Scumpă ființă te las, așa voesce ursita. Te las frumoasă jună, dar cugetul meu, dorul meu, remâne la tine.

Eu plec dar, scumpă ființă, plec cu un nemărginit dor în sinul meu; și of ce-mi vine în minte la momentul despărțirei.

Voiu avea oare curagiul së-ți spun?

Esti blândă, esti inocentă, cum voi îndrăsní eu ați mărturisí dorul și cugetul meu?

Dar mai presus de toate esti bună.

Bunătatea ta me va ierta së ți pun o întrebare: Eu plec scumpă copilă; me duc departe, preste munți și preste ape: spune-mi dară, ai vrea tu oare së mai convenim și së nu ne mai despărțim?

Iertare, iertare, copilă jună, eartă-me te rog, vëd, că fața ta roșesce la vorbele mele cuteḑëtoare.

Vëd, că simțul feciorescu nu te lasă së-mi rëspunḑi...

Dar frumoasă jună, eu voiu scrie dorul și voința inimei mele pe papir, face-vei și tu asemenea?

Papirul ființă mută și fără simțire va primí ori ce-i vei încredința, va primí bucuria sau întristarea, mângăerea sau durerea, ce mi-o vei trimite prin dînsul...

Face-vei aceasta scumpă copilă?

'Ți mulțëmesc.... O inimă nobilă ca și a ta, cum ar și putea oare desprețuí rugarea unei inime doioase.

O! cine are fericirea de a te cunoasce numai poate dubita despre bunătatea inimei tale.

Rëmâi dar cu Dumneḑeu, tu steluța fericirei mele.

Ultimul moment al despărțirei a sosit; ce mângăere, ce speranță îmi dai? Tu prin un suris grațios și prin o privire doioasă, te despărțesci de mine... oare acel suris și aceea privire, ce însemnătate au?

Venind turcii în atingere cu ei numai pela sud pe la marea de Azof, n'aveau o cunoscință deplina unul de altul

Lui 1711 i-a fost dat sě aducă în deaproape atingere pe cele 2 mari puteri, una cu un renume mare, alta abia formată. Şi malurile Prutului din priveliscea ruşilor au vědut cele dintâiu picături de sânge rusesc, věrsat de iartaganul turcesc.

Rusul e bătut atunci, totuș soartea armelor a fost tot cu rușii. Ei mergeau spre crescere, turcii spre descrescere, căci dela 1683 le mergea ca racul.

Din ceea ce era Turcia înainte până pe la Buda, acum Dunărea le e hotar. Tot ce era dincoace de Dunăre îi scapă de sub mână.

La noi acasă încep a se amesteca rușii și nemții, luându-ne Oltenia.

Se înmulțise stăpânii, ceea ce trebuia sě aducă un șir de neliniști și neorêndueli.

Turcul avea suzeranitate numai de drept. De fapt Rusia începuse a dicta la noi, constituindu-se în curte protegiuitoare. Înrîurirea ei a ajuns a fi mare din causă, că și forma sub care o protesta era cea religioașă.

Rusul intră în țeara noastră în numele ortodocsismului. În numele creștinătății căutară a ne scăpa de turci (?) cum tot în numele creștinătății căutară mai pe urmă a ne sugruma politicesce.

Românul, de bună credință, s'a dat cu totul în mânile lui. Boerii, preoții, domnii, toți erau cu rușii.

Alăturea cu Rusia se amestecà la noi și Austria. Scăpată de turci în 1683 ia ofensiva. Trece Dunărea și ocupă cetăți, ba ce e mai mult pun mâna și pe Oltenia (1718). Şi dela această dată a început a se nasce acele dorinţi de cutropire din partea austriacilor și a rușilor, cari au mers din ce în ce crescênd, că ne-am pomenit într'o bună dimineață cu părţi din Moldova rěşluite, Bucovina (1717) și Basarabia (1812).

Lucrurile nu se puteau petrece în linisce, ci au trebuit se dea nascere la certuri și nemulţumiri.

Fie care din cele 2 puteri căuta se ia totul. Turcia slabă nu se putea opune, ci privia ca un spectator fără putere, cum vecinele noastre se jucau cu noi „de-a rěşluelele". Şi dacă am scăpat de-a fi pe deplin rěşluiţi de ruşi sau nemţi, causa a fost că rěşluitorii nu s'au împăcat între ei.

Din cearta lor doi am folosit noi, și acelei certe datorim esistența noastră.

Acum dacă ne întrebăm, ce interese are Rusia și Austria de a se amesteca în trebile noastre, găsim îndată rěspunsul.

Rusia e un stat mare dar mai numai pe uscat. Rusia nu are mare. Marea baltică îi e închisă, căci Danemarca ori când o poate oprí la cele 4 strîmtori: Scagherac, Categat, Beltul-mare și Beltul-mic.

La sud marea Caspică e un lac mare, la nord Oceanul înghețat nu-i trebue, căci destul le e frig în țeară, nu mai caută sě înghețe pe oceanuri glaciale.

Singură Marea Neagră mai e de samă pentru ea, dar și aceasta le este închișă, căci Dardanelele sunt așa de strîmte, încât câteva guri de tunuri le închid trecerea. Deci rusul n'are apă, unde sě se scalde. El luptă pentru apă. Se fie întâiu deplin stăpân pe marea neagră, care se nu mai fie un „pontus Euximus", un sălaș al tuturor vaselor strěine, cĭ „un golf rusesc," unde flota rusească sě se lăfăească în banii sei.

Numai marea nu-i bună de nimic. El visează și mai departe. Le trebue sě ocupe cheia orientului, și aceea e Constantinopol.

Şi care e visul de aur al politicei rusesci, decât ocuparea Constantinopolului?

Vechiul Bizanțiu, devenit capitală de imperiu în secolul al IV-lea, luat de turci în secolnl al XV-lea, a devenit idolul rușilor cu secolul al XVIII.

I-s'a dat denumirea de Țarigrad, adecă orașul țarilor. Se educau principi la curtea de Petersburg pentru a-i pune pe tronul din Bizanțiu. Se băteau monede în acest sens. Toate acestea ne arată, că după cum românul cântă:

„Dela Nistru până la Tisa...."

Asa și rusul doresce:

„Din oceanul înghețat până 'n Bizanțiu."

Tot ce este în cale caută se copleșească, și dacă i se opune ceva el este foarte răbdător și așteaptă, fără însě a perde din vedere ținta.

Şi cine oare e nodul, ce-l întêlnesce rusul în drumul seu către Țarigrad, dacă nu noi românii?

De aci tendința de a ne cuprinde și pe noi în noianul massei slave, și dacă am scăpat nu o datorim aceasta nici patriotismului nostru, nici bisericei noastre, nici clerului nostru, ci numai și numai ciocnirei de interese între cele doue puteri răpitoare Rusia și Austria.

Şi una și alta ne vrea pe noi și în lăcomia lor n'au putut apuca decât foarte puțin (foarte mult pentru noi); reușind a scăpa cum suntem, că putem fi astădi o țeară românească.

Cele ce ne-au luat rușii ne dau a înțelege atâta: rusul vrea sě se apropie de Dunăre, ca de acolo se poată sě se apropie de Țarigrad.

Ne-a luat în 1812 Basarabia, ce era până în Prut și Dunăre. Silit se dea o parte din ea în 1856 o reia în 1878. Ce interes avea rusul de o șuviță de pămênt?

Nimic altul decât a fi mai aproape de malurile Dunărei, unde ca un malac sě se poată scălda în apele ei.

Țĕrile occidentale i-au înțeles scopul și au căutat sě-l depărteze de Dunăre, și când au vědut că nu pot, au făcut ce-au făcut de ne-au dat Dobrogea numai și numai se fim nodul între potopul slav dela nord și cel dela sud.

Aceasta fiind pe scurt politica rusească, sě revenim se vedem ce doresce Austria. (Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Concertul Reuniunei române de cântări din Sibiiu.

Sibiiu, 11 Maiu, 1887.

„Reuniunea română de cântări din Sibiiu" a procucat Duminecă seara adevěrate momente de desfătare sufletească numěrosului public, care s'a adunat în sala dela „Musikverein" spre a asculta concertul ordinariu al acestei reuniuni. Programa esecutată este cunoscută din Nr. precedent al acestui diariu. Noi avem datorința și plăcerea se constatăm, că programa pe cât a fost de bogată, pe atât a fost și escelent esecutată, cea ce face onoare dirigentului și reuniunei

„Sonata" de Beethoven, o a esecutat domnul pianist Victor de Heldenberg, cu o elegantă și rară precisiune, cea ce a justificat pe deplin însuflețirea, cu care publicul a aplaudat pe domnul Heldenberg. Asemenea vii aplause au stors esecutarea pieselor de sub numěrul 6 din programă compozițiile domnului Heldenberg, pe cari le a cântat foarte frumos doamna A. Brote, acompaniată cu multă dibăcie artistică de însuși autorul.

Domnul George Pop ni s'a presentat ca tenor tare simpatic în piesele „Solia florilor" și „Credință în primăvară" de F. Schubert, pe cari le-a căntat cu un succes ca poate nici odată până aci, ceea-ce de mustră un progres evident. Tot așa trebue se ne esprimâm și față cu domnul Isaia Popa, care a cântat balada de C. Loewe „Călugărul din Pisa," acompaniat și dênsul de dl Dima.

Frumoasa voce de bas a domnului Popa, nu pentru prima dată a încăntat pe publicul din Sibiiu Cu asemenea voci frumoase și disciplinate nu e minune dacă omul scie răpí publicul.

„Recitativ și Duetul" din oratoriul „Creațiunea" de Haydn a fost scump mărgăritariu în frumoasa salbă a concertului. Doamna Maria Crișan ca „Eva" a fost escelentă, asemenea domnul Dima ca „Adam." Acompaniarea pe piano o a provedut doamna Minerva Brote cu o adevěrată desteritate artistică.

Punctul de splendoare au fost corurile. Toate piesele reservate corurilor au fost frumos esecutate, dovadă că reuniunea română de cântări s'a resolvit a studia conscienţios, și a păși în fața publicului cu lucruri de valoare artistică, cari interpretate după cum cere arta, se producă în public convingerea, că lucrul de artă totdeuna rěsplătesce în abundanță osteneala.

Vom aminti cu recunoscință, că la „Cântări de iubire" de Brahms acompaniarea cu 4 mâni o a provědut în mod strălucit domnul pianist Victor de Heldenberg, cu fica D-sale, domnișoara Adela.

Felicităm pe reuniunea română de cântări pentru succesul cu acest concert, felicităm pe dirigentul ei domnul Georgiu Dima, care este sufletul acestei reuniuni, pentru succesele, la care a sciut se conducă reuniunea. *—n—*

Academia română.

Insciințare.

(Încheere.)

La acestea se mai adaug următoarele dispoziţiuni luate de Societatea Academică:

1. La concursurile acestor premii se pot presenta și opuri preînoite în noaue edițiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului de autori în viață.

2. Din cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi strěine sunt escluse dela concurs; se va face însě escepțiuni pentru acele traducțiuni de pe opuri strěine classice, cari:

a) sau prin dificultățile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românesci vor constituí adevěrate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecsarea de elucidări și de note scientifice, cu totul proprii traducětorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei, nu pot întra la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B. se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci și părții unui op tipărit în cursul anului cu condițiune însě, ca această parte sě fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de a le unei simple făscioare, (minimum 400 pag. format în 8⁰ garmond.)

5. Premiarea unei părți a unui op la un concurs anual nu împedecă premiarea unei alte părți a aceluiaș op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseudonime vor putea fi admise la concursul cărților tipărite, ear autorii lor, spre a primí premiile acordate, vor trebuì sě justifice proprietatea lor.

IV. Premiul Statului Heliade-Rădulescu, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1888, celei mai bune disertațiuni scrise în limba română asupra următorului subiect: *„Nunta la Români. Studiu istorico-etnografic comparativ."*

Usurile nupțiale trebuesc studiate în varietățile lor după toate provinciile române, comparându-se cu nunta la vechii romani și la popoarele neo-latine pe de o parte, cu nunta la vecinii Românilor (slavi, unguri, greci, albanesi) pe de alta, de unde sě reeasă apoi dela sine o conclusiune istorico-etnografică.

Manuscrisul va trebuí sě cuprindă materie pentru 200—300 pagine de tipar în 8⁰ *garmond.*

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1887.

V. Premiul Statului Lazăr, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: *„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice."*

Manuscrisul va trebuí sě cuprindă materie pentru circa 300 pagine de tipariu în 8⁰ *garmond.*

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi până la 31 Decembre 1888.

VI.

De douě deci de ori a rěsărit și a apus soarele, de când scumpă ființă nu te-am vědut.

Mare interval pentru o inimă doioasă în acest rěstimp, n'a fost oară nici minut în care scumpă ființă, eu sě nu cuget la tine. Voi cari nu veți crede aceasta nu sciți, cum se numesce, acel simț, care se ivesce în inima unui tiner la privirea unei tinere fecioare.

VII.

Věd inimă, că nai linisce nici repaus, věd că ești tristă și....... din minutul despărțirei; în mijlocul durerilor ai totuși o mângăere: eată eau peană și papir, spune-mi dar inimă simțemintele tale și le voiu trimitecelei ființe, pentru care tu suspini.

Eu me despărțesc cu dor și cu speranță în inimă, — oare în inima ta aflăsě acestea?

VIII.

Epistolă, tu servitoare a inimei mele dute și salută pe Iuliana; du cele mai frumoase felicitări Iulianei.

Mergi și-i spune, că soarele, când rěsare me află cugetând la dênsa, când apune me lasă cugetánd la dênsa. Spunei, că vědênd doi bobocei de floare, 'mi aduc aminte de obrăjiorii ei, vědênd douě viorele 'mi aduc aminte de ochii ei.

Dute epistolă dute, și oferesce Iulianei cele mai sincere simțěminte ale inimei mele și-o roagă sě facă asemenea.

O! dragă epistolă cu cât e mai fericită soartea ta, de cât a mea!

Tu vei merge la Iuliana, vei ajunge în mânuțele ei fine, în mânuțele acelea, cari eu am fost ferice a le săruta... O! dacă mi-ai sci tu spune, că oare dînsa cu ce plăcere te va primí?..

De vei fi binevenită te va pune la sînul seu, te va sěruta cu dor, cât vei fi de fericită.

O! atunci cum aș dorí sě fiu eu în locul teu!

Ear de vei fi rěu tractată, de vei fi respinsă cu dispreț — cine scie ce te așteaptă! — atunci epistolă dragă — taci și sufere! Ajută barem tu inimei mele a suferí.

O! de mi-ai putea tu spune, care dintre acestea douě le-a ajuns?

Ori care îți va fi soartea — dute!

Nu întârdia dară epistolă dragă, dorul și suspinele inimei mele te vor însoțí — dute cu Dumnedeu.

(Va urma.)

VI. *Premiul Statului Heliade-Rădulescu*, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1889 unei cărți scrise în limba română cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1887 până la 31 Decembre 1888.

VII. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învěțămêntului public*, în sumă de lei 1,500 se va decerne, în sesiunea generală din anul 1890 celei mai bune cărți didactice în limba română din câte se vor fi tipărit dela 1 Ianuariu 1887 până la 31 Decembre 1889. Această dată este și terminul ecstrem al depunerii la cancelaria Academiei, în 12 esemplare, a cărților propuse pentru concurs.

VIII. *Premiul Statului Heliade-Rădulescu*, de 5,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1890, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *„Istoria scoalelor în țěrile române în prima jumětate a secolului XIX până la anul 1864.“*

Terminul presentărei manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1889.

IX. *Premiul Alecsandru Ioan Cuza*, de 10,000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *„Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.“*

Terminul presentărei manuscriselor va fi 30 Novembre 1890.

X. *Premiul G. San-Marin*, în suma de 1,500 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1891 celei mai bune lucrări asupra următoriului subiect: *„Consideraţiuni asupra comerciului Românieі cu țěrile străine atât la Orient cât și la Occident, începênd cu secolul al XVI-lea până la anul 1860.“*

Terminul presentării manuscriselor la concurs va fi 31 Decembre 1890.

NB. Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-rii IV, V, VIII, IX și X se vor presenta anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat, conținênd numele concurentului.

Academia își reservă dreptul de a tipări în publicațiunile sale lucrările, ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Apel

către p. t. public român.

Cultura națională este în ḑiua de astăḑi cestiune de viață pentru toate popoarele, ea este cu atât mai mult, deoare-ce secolul de acum va rĕmâné caracterisat în istoria lumei ca eminamentele purtătoriu al stindardului sciințelor culturali și al aspirațiunilor naționale. Mersul grăbit, cu care se întrec astăḑi toate popoarele la isvorul culturei naționale, este cu atâta mai periculos pentru poporul rĕmas încă înapoi pe această cale, cu cât mai mare este distanța, ce-l desparte de celelalte. Pericolul devine și mai mare atunci, când poporul cu pași trăgănați este ajuns de alte popoare cu pașuri îndecit de accelerate: în acest cas cel dintâiu este călcat în picioare, strivit, rănit și lăsat în drum ca nenorocitul căḑut în tâlhari, din evangeliu. Fie sigur acel nefericit popor, că nu-și va afla Samariteanul, căci progresul în sciință și în cultură nu cunoasce pardon.

Nu mai este de lipsă sĕ stăruim mult, ca sĕ arĕtăm, cât de negligată a fost și este și acum cultura națională a femeilor române bucovinene. Faptul, că în întreagă Bucovina nu se află nici măcar o unică scoală românească de fetițe este o dovadă destul de tristă pentru acest și mai trist adevĕr, și totodată o causă de mari îngrijiri pentru viitoriu, deoare-ce sciut este, că din lipsa de cultură națională rĕsar toate relele, cari amenință esistența unui popor.

S'a pus — ce-i drept — înainte de trei ani mică basă la un fond, din care cu timpul sĕ se poată înființa și în Bucovina o scoală românească de fetițe. Dar modesta, de tot modesta sumușoară de 300 fl. adunată atunci și dată în administrațiunea societății „Scoala română“ din Suceava, nu-i poate da nimĕnui speranța, că realisarea acestei idei salutare sĕ se întêmple cândva.

Spre a deștepta dar din nou inimile românilor iubitori de progresul cultural al neamului lor și spre a împinge lucrul cu un pas mai departe, subsemnatul a prelucrat prea interesanta și frumoasa novelă „O rugăciune“ de Carmen Sylva, a imprimat'o în 1000 esemplare anume cu scop ca sĕ se vêndă în folosul „fondului scoalei românesci, de fetițe din Bucovina“, și acuma vine de roagă pe on. p. t. public român sĕ binevoiască a o cumpĕra și astfel de a întinde mână de ajutoriu, pentru un scop de urgentă necesitate publică națională.

Prețul novelei e 45 cr. (și 5 cr. pentru postport.) Espedițiuni a conto nu se fac, ear cu rambursă (postnachnahme) nu se trimit mai puțin de 5 esemplare.

După acoperirea speselor imprimării în sumă de 62 fl. 25 cr., venitul întreg din vênḑarea restului de 855 esemplare se va da în administrarea societății „Scoala română“ din Suceava (Bucovina), ca sĕ se adauge la fondul scoalei de fetițe“ și despre resultat se va da seamă on. p. t. public prin foile române. Marinimoșii p. t. domni și marinimoasele doamne, cari vor binevoí a-și da obolul pentru acest scop, sunt rugați a se adresa la dl Amfilochiu Turturean c. r. auscultant în Cernăuți și la dl Stefan Saghin Drd. de s. teologie și prefect seminarial în Cernăuți.

Cu deosebită stimă.
Flor. Carp.

Varietăți.

* Închiderea dietei se va întêmpla Joi în 14/26 Maiu a. c.

* (Himen) Dl Dr. Gavril Onișor, profesor la scoala normală din Berlad în 10/22 Maiu a. c. și-a serbat cununia cu dșoara Cornelia Popescu.

* (Învitare) la maialul scolarilor români dela ambele scoale confesionale din Alba-Iulia, care se va serba în 14/26 Maiu 1887 în bercul „Prater“ (pre timp ploios la „soare“).

Începutul la 3 oare d. m.

Prețul întrării: de persoană 60 cr., de familiă 1 fl. 50 cr. v. a.

Venitul curat este menit pentru biblioteca scolară.

Supra solvirile se vor cuita pe cale ḑiuaristică.

Comitetul arangiator.

* Comisari reg. pentru esamenele de maturitate. Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică a numit pe anul curent scolastic de comisari reg. pentru esamenele de maturitate pe următorii: La gimnasiul superior român gr. or. din Brașov: pe Ignatie Veress, directorul gim. de stat din Sibiiu; la gimnasiile reform. din Aiud și Orĕștie: pe Dr. Bela Szász, profesor la universitatea din Cluj; la gimnasiile din Cluj și Murĕș-Oșorheiu: pe Dr. Carol Szabó, profesor la universitatea din Cluj; la gimnasiile ref. din Odorheiul-sĕc. și Zĕlau: pe Dr. Stefan Hegedüs, profesor la universitatea din Cluj; la gimnasiul și scoala reală evang. lut. din Sibiiu, la gimnasiile evang. lut. din Mediaș, Sighișoara, Bistrița și Brașov: pe Iosif Elischer, inspector reg. de scoale al inspectoratului Sibiiului; eară la gimnasiul unitar din Cluj: pe Dr. Aron Berde, profesor la universitatea de acolo.

* (Convocare.) Membrii despărțĕmêntului I (Brad,) al reuniunei învĕț. români gr. or. din districtul Zarand, și toți, cari se interesează de învĕțămêntul popular, sunt invitați a participa la a II-a adunare generală, ce se va ține în Brad, în sala gimnasială în ḑilele 26 și 27 Maiu v. 1887 pre lângă următoarea programă:

Partea I-a

1. Deschiderea adunărei prin presidiu.
2. Raportul comitetului.
3. Raportul cassariului.
4. Raportul bibliotecariului.
5. Propuneri.

Partea a II-a

1. Pertractarea cuvêntului „jug“ după I carte de cetire de I. Popescu, de către Nic. Nicorescu.
2. „Ioan Botezătorul“ de Ioan Birău.
3. „Numĕrul 9“ prelegere de G. Teodor.
4. „Copilul călăreț“ prelegere de I. Safta după I carte de I. Popescu.
5. „Chilia scoalei și desemnul ei“ prelegere de Pavel Vraciu.
6. „Prepusațiunile“ prelegere de Efrem Pop cu aplicare la piesa „Țeranul și ochitorii“ după a II-a carte de I. Popescu.
7. „Subtragerea în scris“ de Arsene Duma (ciclul nrilor până la 100.)
8. Propusețiunea simplă pură, și amplificată de G. Draea, cu aplicare la deprinderile: „Casa curată e frumoasă“ etc. după I. Popescu pag. 49.
9. „Împletirea de coșerci și pĕlării“ de Anania Hodoș.

Din ședința comitetului ținută la 30 April n. în Brad.

Ioan German, *Petru Rimbaș.*
v. președinte. secretar.

* (Convocare.) Membrii comitetului central al reuniunei învĕțătorilor români din districtul Zarand, anume: P. T. DD. Vasiliu R. Damian, pres. district. al despărț. I Brad; Georgiu Foraș, din Rapolt preș. al desp. II. Hondol; I. German, v. preș.; Petru Rimbaș, secretar I.; Ales. Vlad, din Banpotoc secret. II.; Ioan Anghel, bibliotecariu; Anania Hodoș, cassar, și membrii de comitet: Petru Mihuț din Secărêmb, Avram Mihuț din Băița, George Ignaton din Ormindea și Ales. Jovan din Hondol, sunt invitați a participa la ședința comitetului, ce se va ține la 14/26 Maiu 1887 în sala gimnasiului român gr. or. din Brad, la oarele 11 ante meridiane.

Obiectele de pertractat:

1. Raportul biroului comitetului.
2. Staverirea materialului de pertractat în adunările despărțemintelor reuniunei.
3. Staverirea ḑilei și a programei pentru adunarea generală districtuală.
4. Eventualii.

Dela biroul comitetului central.

Brad, la 5 Maiu, 1887.

I. German, *Petru Rimbaș,*
v-pres. secretar I.

* (Esundări.) Ploile continue și torențiale din sĕptĕmêna precedentă au causat mari esundări în toate părțile Transilvaniei, dar cu deosebire pe valea Mureșului. Comunicațiunea cu trenul în mai multe locuri e întreruptă. Alba-Iulia în urma esundărei atât a Murĕșului cât și a riului Ampoiul stă întreagă sub apă afară de fortăreață. Locuitorii numai pe locurile mai ridicate a putut scăpa dinaintea valurilor furioase. Paguba e enormă. Mai multe case surpate. Aspectul seamănă aproape cu cel al Seghedinului din 1879. Anul acesta e bogat în calamitățile elementelor. Mai înainte a devastat focul, acuma vine apa!

* Comisiunea municipală a comitatului Sibiiu a votat suma de 300 fl. v. a. — avênd în vedere ridicarea producțiunei de vin — pentru a se înființa pe teritoriul comitatului o societate de vinicultură și pivnițărit.

Atari societăți, cari voesc a concura pentru obținerea vre unui ajutoriu, au a-și înainta cererile — alăturênd statutele aprobate de ministeriu — comisiunei economice a comitatului Sibiiu, până la finea lui Sept. a. c.; ear pentru de a fi posibilă cunoascerea vitalității și hărniciei lor de a fi sprijinite, sunt datoare a-și ficsa cu deosebire numĕrul membrilor și averea societății precum și intreprinderile, ce societatea a plănuit a-le face.

* (Postal.) Din partea direcțiunei postale din loc se aduce la cunoscință că: oficiul postal din Cisnădioara, care în fiecare an durează numai în lunile Maiu, Iuniu, Iuliu și August, în anul acesta s'a pus în activitate, începênd cu 8 n. a. l. c. Căruța postală între Cisnădioară și Sibiiu va circula în tot decursul celor 4 luni, după planul următor: I. Cisnădioară-Sibiiu, pleacă din Cisnădioara la 6 oare și 30 min. dimineața — stă în Cisnădie 5 min. — sosesce în Sibiiu la 8 oare și 10 min. dimineața. II. Sibiiu-Cisnădioară, pleacă din Sibiiu la 4 oare 30 min. după ameaḑi — stă în Cisnădie 5 min. sosesce în Cisnădioara la 6 oare 35 minute după ameaḑi.

* (Postal.) În comuna Cârstian (Keresztényfalva) comitatul Brașovului, este de ocupat un post de magistru postal salarisat cu 150 fl. 40 fl. paușal de cancelarie, pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. Petițiunile de concurs în 3 sĕptĕmâni sunt a se trimite la direcțiunea postală din Sibiiu.

* (Spirtul României în Triest.) „Pester Lloyd“ publică sub titlul: „Decadența esportului nostru de spirt“ următoarea notiță: Decadența esportului nostru de spirt o ilustrează mai bine sosirea spirtului român în portul Triest. Spirtul sosit din România la Triest a format în Martie 50.19 percente din totalul spirtului sosit acolo, iar în luna lui Aprilie a ajuns suma de 79.12 hectolitre, care socotind suma totală a spirtului sosit în luna aceasta, dă o cuotă de 66 percente pentru spirtul român; spirt austro-ungar s'a putut vinde în aceea lună numai 28.46 hectolitre, adecă nici măcar a patra parte din spirtul sosit la Triest.

Dacă raporturile respective se vor desvolta în forma de până acì — și aceasta se va întêmpla, dacă din partea competentă nu se va înteprinde nimic pentru a scoate spirtul român din Triest — atunci în curênd vom ajunge a constata minunatul fapt, că nici un pic de spirt indigen nu va mai ajunge la Triest.

* Misiunea Kultur-egyletului se dă pe față, din cercularul adresat de președintele cultur-egyletistilor din Ungaria către președiinții comitetelor cercuale. Din acest cerculariu a lui Carl Gerlocy „Egyetértés“ reproduce următoarele:

„Nu numai pentru resolvarea petițiunilor, ce vin din Ungaria avem trebuință de mai multe puteri materiale, de cât de cari dispunem acum, ci și pentru ca kultur-egyletul sĕ poată esecuta aceea onorifică problemă, acea sfântă datorie, ce-l așteaptă în comitatul Peștei și în împrejurime. E adevĕrat, că în această direcțiune am făcut ceva în mĕsura puterilor noastre materiale. Am înființat în Soroksár, în Visegrád înfloritoare asiluri de copii. In Pilis Szántó și în Torbagy am făcut posibilă înființarea de asiluri de copii; dar dacă ne uităm în inima țĕrii: în comitatul Pesta-Pilis-Solt-Kis-Kun, trebue sĕ vedem, cât se poate mai iute, cât lucru ne așteaptă, cât timp negligeat avem sĕ reparăm! După datele noastre, în această populațiune, care numĕră 583,000 suflete sunt 114,000, cari nu vorbesc unguresce, apoi 73,000 germani, 34,000 sloveni și 7000 sêrbi. În acest comitat sunt 29 comune în preponderanță sau cu totul slovene, 42 comune germane și 7 comune în preponderanță sêrbesci. *A câștiga pe copii acestor comune pentru naționalitatea noastră*, a încetățení în aceste comune limba maghiară, este în adevěr o frumoasă problemă a cultur-egyletului maghiar cu atât mai mult, cu cât, patriotismul acestor comune este neîndoios, fiind că *terenul pentru maghiarisare e bun* și fiind că ei înșiși voesc, ca copii lor sě învețe unguresce, dar deoarece cea mai mare parte sunt sěraci, nu sunt în stare a-și procura mijloacele necesare pentru aceasta. După toate acestea rog din nou comitele cercuale, în interesul procurării mijloacelor necesare spre ajungerea ținteí noastre, a desvolta o mare activitate mai ales pe těrêmul câștigării de membri și de bani.

* (Jefuire.) In 1 spre 2 Maiu a. c. o bandă de tâlhari (6—8 indiviḑi) a tăbărât din pădurile comunei Merișori spre comuna Dealu Babii și slobozind 3 focuri asupra casei crisnicului Ioan Bruzan s'a postat în curtea lui.

Acesta e econom de vite, presupunênd, că ciobanii dela oi pușca contra unor animale de pădure, ce ar fi venit la turma lor, a sărit iute și eșind afară ca sě vadă, ce sa întemplat, nu trecu bine pragul ușiei, când doauă figuri de om se iviră înaintea lui, și în loc de rěspuns la întrebarea: „că cine sunteți“ ? 'l prinseră de grumazi, și între înjurături selbatice cu voce schimonosită 'l traseră înapoi în casă, 'l legară atât pe el cât și pe ceialalți membrii ai familiei sale, cerură într'un ton ameninninţătoriu bani dela ei.

Ei spăriați de o moarte sigură le respunse, că bani nu sunt. Atâta fu deajuns ca tělharii sě se arunce asupra lor cu toată furia, sě-i maltrateze, le-au spart capetele, i-au slutit la ochi, la mâni într'un mod de tot crud și barbar.

După ce se încărcară cu de toate, ce au aflat mai de valoare prin casă, prin camerile și lăḑile lor, se depărtară — lăsându-i mai morți și legați cu cotele la spate. Numai de către ḑiuă a nimerit o servitoare a lor, de i-au deslegat. — După afirmarea medicului, carele i-au cercetat înmediat în ḑiua următoare, se sperează însenătoșarea vulneraților.

Deși se face cercetare serioasă în toate părțile, totuși pănă acuma nu s'a putut da încă de urma hoților.

* (O nouă ordinațiune.) Toate autoritățile și în special comunele din patrie au primit din partea ministrului de interne îndrumarea, ca epistolele și pachetele, cari se trimit pe teritor ungar sě fie adresate de aci înainte în limba maghiară. Drept aceea pe fie-care pachet de postă oficial scutit de porto, sě stea scris numele oficiului, care trimite pachetul, și clausula scutirii de porto, în limba oficială a statului, în limba magiară. Aceași ordonanță a primit și oficiile bisericesci din partea ministrului cultelor. Oficiile postale au primit din partea ministrului de comunicațiune însărcinarea ca cu ocasiunea predărei pachetelor, sě controleze strict esecutarea acelei ordinațiuni în urma căreia, acele scrisori oficiale, care nu corespund ordinațiunei, sě se arate direcțiunilor postale dimpreună cu plicul, oficiile postale totuși au îndatorirea de-a primí pachetele oficiale fie ele în ori-ce limbă adresate, atunci când trimițătoriul refusă ale lua înapoi, aceasta cu scopul ca espedarea pachetelor sě nu sufere întârḑiere.

* (Premii pentru împușcarea animalelor sělbatice.) Pe basa budgetului fondului economic pentru anul curent, ficsat de către representanța comitalui Sibiiu și aprobat de către ministru, a hotărit comisiunea economică a comitatului Sibiiu ca în puterea dreptului, ce îi compete, sě pună premii pentru nimicirea animalelor și anume a lupilor și urșilor de pe teritoriul acestui comitat. În anul acesta sě vor distribuì premii pănă la suma de 300 fl. și anume: pentru un urs tiněr 4 fl., pentru un urs de cel puțin 1 an 6 fl., pentru o ursoaică de cel puțin 1 an 8 fl., pentru un puiu de lup (care suge încă) 2 fl., pentru un lup capabil de a fugí 3 fl., pentru o lupoaică capabilă de a fugí 4 fl. Cel-ce pretinde un premiu este îndatorat, ca cel puțin în decurs de 4 sěptěmâni după împușcarea animalului sělbatic, se poată arěta pielea animalului proto-pretorului al cercului competent, respective magistratului orășenesc, și sě dovedească prin o scrisoare a oficiului comunal respectiv, că animalul sělbatic a fost împușcat pe teritoriul comitatului Sibiiu. Pretorul suprem cercual, respective magistratul orășenesc dispun tăierea pănă la 8 cm. a piciorului dinainte a pielei arětate, ceea-ce se face din motivul, ca una și aceeași piele sě nu se poată aduce de douě ori pentru primirea premiului, prin aceasta se esclude totodată obicinuita tăiere a botului, prin care se micșorează valoarei pelii. Autoritatea competentă din oficiu are sě facă dincând în când vice comitelui un raport despre arětarea și tăierea pielii, amintind totodată și ḑiua, când aceasta sa făcut, ear vice-comitele va asigna primirea premiului la cassa comitatului, și cassa va și solví suma pe lângă arětarea cuitei timbrate și autentice.

* (Ce înghite Parisul?) Buletinul municipal din Paris spune, că acest oraș a consumat, în anul 1886, 12 milioane kilograme pește, 303,864 boi, 188,595 viței, 1,970,536 oi, 352,001 porci și 381,206 kilograme carne de cal, de măgar și de catîr etc. Carnea de catîr se vinde cu 70 bani kilogramul.

* (Emigrări.) În mai multe ḑiuare din România se scrie despre emigrarea unui numěr însemnat de muncitori țěrani unguri și români. Ei rěmân pe unde pot căpăta ceva de lucru, pentru că după cum mărturisesc întrebați fiind pe la locurile lor numai pot trăí, căci n'au cum sě-și agonisească pănea de toate ḑilele. Țěranii români mai adaugă ca impuls pentru emigrare pe lăngă sărăcie, și asupririle cele nesuferite din partea stăpânirei ungurescí.

* (Bibliografic.) A apărut în Brașov, editura lui H. Zeidner *„Istoria Ungariei“* în legătură cu *„Istoria universală“* pentru scoalele populare de Silvestru Moldovan, profesor. Cartea e întocmită conform planului ministerial. Cuprinsul e următoriul: prefață; popoarěle vechi; emigrațiunea popoarělor și venirea ungurilor; regii Ungariei din familia lui Árpád; intêmplările mai însemnate afară de Ungaria (între anii 1000—1301 după Christos); regii Ungariei din familii deosebite (1301—1526 după Christos); intêmplările mai însemnate afară de Ungaria (între anii 1000—1526 după Christos); regii Ungariei din familia habsburgică (austriacă) și principii Transilvaniei; regii ereditari din familia habsbargică; intêmplările mai însemnate afară de Ungaria între anii 1526 pănă în ḑilele noastre. — Prețul 26 cr.

— *„Scoala și Familia,“* apare în Brașov *Nr. 3* cuprinde următoarele: În aer liber; copii încă se fac odată oameni mari; din convorbirile unei mame; afacerile scolare în sinodul archidiecesan din Sibiiu; cântece de primăvară, bibliografic; diverse.

— *„Candela,“* foaie bisericească-literară, apare în Cernăuți. *Nr. 5* e de următoriul cuprins în limba română: Omiliile sf. Ioan Crisostom la epistola către români; epistolele canonice schimbate între Metropolia primațială din regatul României și Dalmației din incendintele ultimei alegeri și instalări a metropolitului primat din Bucuresci; cuvêntare, ținută în ḑiua sf. trei Ierarchi; cronică.

— *„Meseriașul român,“* *Nr. 9* conține următoarele: Societăți pentru încuragiarea industriei naționale; despre bani, urmare; industria în România; foița Meseriașului; feliurite pentru meseriași; sciri economice și industriale; diverse.

Din public.*)

Nu pentru prima dată s'au întêmplat abusuri la împărțirea biletelor cu ocasiunea concertelor reuniunei române de cântări. și aceste abusuri produc atâta amărăciune în public, încât ea de multe ori strică plăcerea, pe care o produce concertul, și seamănă discordie în public.

Ni s'a anunțat, că biletele se vênd în numěr chronologic și fie-care primesce biletul în ordinea după cum se va presenta la cassă. Aceasta e o amăgire a publicului, căci și Dumineca la împărțirea biletelor, deși punct la oarele 11 am fost la cassă, cele douě rênduri prime erau deja reservate.

Întrebăm pe comitetul reuniunei: are cunoscință despre asemenea abusuri comise în numele dênsului, și crede comitetul, că e chemat el a clasifica după rang publicul din Sibiiu?

Cerem rěspuns, ca sě ne scim orienta pe vitoriu.

Mai mulți membri
ai reuniunei.

Posta ultimă.

Din Murěș-Ilia cu datul 11/23 l. c. primim următoarea telegramă:

Ilia toată e în apă, care cresce mereu. În impregiurul întreg e o mare și înfricoșată scenă.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă. Red.

Loterie

Sâmbătă în 21 Maiu 1887.

Buda: **32** **6** **80** **19** **89**

Nr. 529 [1596] 3—3

EDICT.

Toma Poplăcean gr. or. din Reșinari, carele de 5 ani de ḑile a părăsit pe legiuita sa muere Stana n. Cotora, se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a femeei se va pertracta și decide pe basa pribegirei lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I instanță.

Sibiiu, 20 Martie, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

[1598] 1—3

Publicațiune.

În 26 Maiu st. v. 1887 la 11 oare a. m., se va ținea în sala scoalei gr.-orient. din Sělişte, comitatul Sibiiului, licitațiune minuendă pentru edificarea unui adaos la scoala din loc,

Aceasta sě aduce la cunoscință publică cu acel adaos, cumcă fie-care licitant are sě depună ca vadiu 5% din prețul de esclamare statorit cu **4552 fl. 83 cr. v. a.**

Oferte în scris și timbrate, prověḑute cu vadium și cu recunoascerea condițiunilor speciali sě primesc de către președintele comitetului parochial din Sělişte.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile speciali stau spre vedere pănă în ḑiua de licitațiune la subscrisul președinte al comitetului parochial.

Sělişte, 8 Maiu, 1887.

Liviu de Lemeny,
președ. al comitetului parochial.

Următoriul lui **CARL HÜRSCH,**
fabricant de postavuri acoperitoare și nepenetrabile de apă,
BUDA-PESTA
Carlsring 3,
recomândă magazinul seu bogat de toate soiurile de **postavuri acoperitoare impregnate și nepenetrabile de apă, plane de rapiță, saci pentru bucate,** pelângă prețuri cât se poate mai eftine [1599] 1—3

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 8—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 51 Sibiiu, Sâmbătă 16/28 Maiu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 2461. Scol.

Cerculariu

către oficiile protopresbiterale și către toate organele scolare din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune cu datul 15 Aprile a. c. Nr. 10,034, opresce sub cea mai mare asprime a se folosí ca manual de scoală. 1. Cartea întitulată: **„Noțiuni de istoria românilor"** (Bucuresci) de M. C. Florentin în toate edițiunile ei. 2. **„Mapa Europei"** de C. N. Remniceanu, edată de Georgie Ioanidu, librariu Bucuresci.

Aceasta se aduce la cunoscința tuturor organelor scolare din archidiecesă spre observare și conformare.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ținută la 7 Maiu, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 2180. Plen.

Notă,

pentru toate oficiile bisericesci din archidiecesa Transilvaniei.

După emisul presidial al domnului ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică din 19 Martiu a. c. Nr. 644, basat pe o recercare a d lui ministru de lucrări publice și comunicațiune din 25 Februariu a. c. Nr. 4470, autoritățile publice și oficiile numai acele epistole sau corespondințe ale lor le pot espeda pe calea postală la adresa persoanelor s'au corporațiunilor private cu clausula **„közszolgálati ügyben portomentes,"** adecă: **„în afacere de servițiu public scutită de porto"**, care după cuprinsul lor sunt afaceri de interes public, și ca atari sunt scutite de tacsa postală; nu însě și acelea, cari se emit în interesul privat al persoanelor sau al corporațiunilor private, căci astfel de epistole sau corespondințe sunt de a se nota pe copertă cu clausula **„hivatalból, portoköteles"** adecă: **„din oficiu, porto obligat,"** avênd adresatul a solví tacsa postală.

Cea-ce pe calea aceasta se aduce la cunoscința publică a oficiilor noastre bisericesci cu aceea ulterioară observare: că în cas, când espedițiunea dela oficiu se face către privați, în interesul servițiului public, oficiile espediente au negreșit sě noteze pe copertă clausula primă de mai sus; pentrucă nefăcênd aceasta ele se espun eventualității de a fi silite sě solvească ele însě-și tacsa postală pentru epistolele nefrancate și neprovědute cu clausula indicată.

Sibiiu, 4 Maiu, 1887.

Consistoriul ortodocs al archidiecesei Transilvane.

Sibiiu, în 15 Maiu.

Dieta țěrei unguresci ear a trebuit sě se ocupe cu cestiunea limbei maghiare în armata comună și încă în sesiunea presentă de a treia oară. Tinerimea universitară a fost și de astădată ca de regulă petentele. Se înțelege de sine, că la spatele tinerimei totdeuna trebue sě vedem opozițiunea dietei lucrând după un feliu de program contra actualului cabinet.

Cererea tinerimei se înțelege a fost și de astădată reieptată și anume din motive, — după cum se ḑice chiar din tabera guvernamentalilor, — că nu ar fi sosit timpul de a se face încercări pentru introducerea ei în armata comună.

„Militär Zeitung" organul partidei militare din Viena nu poate întrelăsa ocasiunea aceasta, ca sě nu spună tinerimei maghiare și inscenătorilor de scandaluri, nisce adeveruri pecât de drastice, tot așa de marcante. Eată cam cum se esprimă „Militär Ztg:" „Durerile și plânsetele ungurilor de a se admite limba maghiară ca limbă de comandă și servițiu în armata comună pentru regimentele unguresci, nu sunt de loc basate, pentru că în realitate regimente curat unguresci nici că esistă, ci ele sunt compuse de regulă din români, slovaci, sêrbi, germani etc.

Este sciut, că oficerii din armata comună sě perfecționează pe lângă limba germană totdeodată și în una din limbele, din care se recrutează feciorii, și ei nici că ar putea instrua pe feciori, dacă nu ar posede cunoscințe din una din acele limbi. Oficerii, cari nu cunosc o astfeliu de limbă sě și preterează la avansment. Dar ca sě ne dovedim asertul nostru apoi și mai concret — constatăm, că chiar și la honveḑi oficerii sunt siliți a scí earăși una din acele limbi, și instruarea se face de regulă în o astfeliu de limbă, pe care ficiorii o pricep, prin urmare, dacă nici la honveḑi nu e de neajuns și nu se poate instrua în limba maghiară, cum vin ungurii a pretinde pentru limba lor prerogative, când acele nu-și au nici o basă și nu pot fi luate în considerare, întocmai precum nu ar putea fi luate în considerare pretensiunile românilor, croaților, slovacilor sau a le altor popoare, cari dau contigent pentru armata aproape tot atâta ca și ungurii, ear în total luați un contigent cu mult mai mai mare."

Până aici „Militär Zeitung".

Noi din parte-ne am ḑis și cu ocasiunea trecută și o repețim și acum, că nu ne prinde mirare, dacă ungurii luptă pentru limba lor. Încep oamenii a se trezí din ce în ce din letargia, ce i-a fost copleșit trecutul cel sfiicios — și devin pretensivi și jaluzi de drepturile lor.

Numai cât, până când ungurii lupta pentru limba lor o țin de justificată, pe atunci ori ce încercare din partea noastră de a face sě ni se respecteze limba noastră, o timbrează de cel puțin trădare de patrie, gravitare în afară, dușmăniă contra statului unguresc și până aḑi a nedefinitei idei de stat maghiar.

Dar resonamentele fraților maghiari merg și mai departe. Ei ḑic: in Rusia sunt poloni, nemți, români și mai câte alte neamuri, dar limba oficioasă a statului e cea rusească. În Germania sunt, francezi, poloni, rutheni și ruși dar limba statului e cea germană. În Francia sunt germani, italieni, spanioli, dar limba statului e cea francesă, prin urmare în Ungaria nu poate fi și nu e permis sě fie altmintrea, până vom mai dispune de un picior de honved.

Foarte bine! Numai cât în Rusia — rușii sunt maioritatea locuitorilor, în Germania sunt germanii, în Francia — francesii și ce e mai mult, nu numai maioritate așa mestesugită ca la noi în Ungaria, ci maioritate, ce e coverșitoare prin cultură, prin avere, prin tradiții vechi, prin legături de sânge cu curtea domnitoare și alte considerante, cari nu pot fi trecute cu vederea, dacă e ca sě se facă o comparațiune dreaptă între la alții și la noi.

Dar noi nici nu disputăm statului unguresc și limbei unguresci dreptul de a figura ca limbă oficioasă, tot ce voim e, ca cetățeanul român din Ungaria sě se poată folosí de limba sa la tribunale și judecătorii, sě-i spună sentința sě o înțeleagă tot în limba lui, sě se pertracteze cu el în limba lui ca el sě scie, ce are sě fie cu el, — ear nu în o limbă pe care, nu o pricepe și în care el nu e în stare de a-și apěra interesele lui periclitate.

În armata teritorială a honveḑimei recunoascem bucuros limba maghiară ca limbă de comandă, dar ca sě priceapă feciori nostri numirile technice ale părților pușcei, comandei și alte lucruri ținătoare de servițiu am voí și dorí și noi sě se aplice și români, pentru că oficerii, cari nu sciu limba ficiorilor ideiă nu poate avea cineva, cum schimonosesc acestia limba

---

FOIȚA.

Mângăere sau durere?

(Către d-șoara Iuliana A . . . . în Sânte-jude.)

(Încheere.)

IX.

Aurora de două ḑeci și două de ori a înfrumsețat ceriul și tot de atâtea ori a lucit mândrele stele pe firmament, de când sa dus epistola.

O! dragi stele cât de splendide sunteți și cât de pompos străluciți voi. — Dintre atâtea mii de stele oare strălucesce vre una și pentru mine?

Dintre atâtea mii de stele oare, care-i steaua mea? Oare steaua vieții, steaua fericirei mele când și unde o voiu vedé strălucind?

O! dulce și drăgălașe steauă ori și unde sě fii, ascultă suspinele unei inime doioase, vină și prin raḑele-ți luminoase, alungă norii și ceața de pe orisontul ceriului vieții mele.

Vino dulce steauă, vino, simț că făr' de tine voiu sě mor.

Oare scumpă ființă nu tu vei fi aceea steauă, care vei lumina înaintea mea? Oare Provedința nu pre tine te-a destinat se mângăi o inimă întristată?

O! înger blând, oare nu ceriul te-a îndreptat în calea vieții mele?

X.

Scumpă ființă... .. momente fui ferice a petrece în giurul těu și cruda soarte, cât de iute a voit sě ne despărțim. Oare vom mai convení cândva, oare vrei tu aceasta?

O! cât sum de îndepărtat de tine cu locuința, și cât de aproape cu dorul.

Tu, tu ființă dragă, tu ești tot-deuna înaintea ochilor sufletului meu. Paremi-se, că te věd alergênd sprintenă și voioasă. Pare-mi-se, că te věd preumblându-te, prin grădină, printre flori, conversând cu florile, cu sorioarele tale.

Mândră floare între flori oare tu pe acui seamă înfloresci? Oare, fi-mi va iertat sě sperez.

Dar ce ḑic, unde rătăcesc, unde sboară gândul meu?

Tu jună, tu fecioară grațioasă, înzestrată cu multe donuri și însușiri nobile, cari te îndreptățesc a aspira la un venitor ferice... Tu jună, tinĕră și frumoasă...

Și eu? Un miser muritoriu, un nefericit, un persecutat de soarte, care nu ți-ar putea oferí alta, decât o inimă doioasă, decât iubirea și stima sa...

Tu dară în mijlocul grațiilor, tu sě-ți aduci aminte de mine?

O! dar cum am și cutezat, a-mi înălța privirea până la tine?

Cum am și cutezat a-ți face o propunere, atât de inegală?

Ertare, ertare, pentru această cutezare!

XI.

Dar tu ești un suflet nobil și generos, — și îndurarea este o însușire a sufletelor generoase.

De mari sacrificii și de mari bine-faceri e capace un suflet generos. — Asceaptă dar inimă în nelinisce și plină de dor. — Asceaptă și sperează, asta-i toată consolarea, ce o poți avea.

Asceptare și speranță
Este debila garanță.
Ce-am ereḑit dela fire
Pentru a noastră fericire.
Speranță și așteptare
Nici o tortură mai mare,
Nici grozavele dureri
Nu albesc atâția peri,
Ca acestea dulci surori,
Ce conduc pe muritori. —
Dar inima cea strivită,
De fatalități sdrobită,
Încins în negre suspine
La acestea două ḑine,
'Și cearcă a ei consolare,
Refugiu și adunare!

statului, şi ce caricaturi învaţă în loc de nume, cum se cade.

Este deci în interesul honveḑimei chiar, că în sînul ei sĕ se găsească şi români, şi nemţi şi sêrbi şi slovaci, pentru că în têmp de primejdii, numai dacă i-se va spune în limba lui soldatului despre ce e vorba, se va entusiasma şi se va stărní în el focul sacru pentru iubirea patriei comune.

În armata comună aşa se urmează: feciorii cântă marşuri românesci şi supremul beliduce 'şi esprimă mulţumirea Sa. Sĕ se facă aceasta şi în armata teritorială şi atunci nu vor avea motive sĕ se plângă fraţii maghiari, că honveḑi lor şi ai nostri ai tuturor nu vor fi la locul lor.

Cu deosebire este tare de dorit ca soldatului sĕ nu i-se impute, că nu scie limba maghiară — ori germană, pentru că el e în prima linie soldat şi cestiunea limbilor străine pentru el este şi va remâné totdeauna cestiune de a treia mână.

Aceste le am accentuat din incidentul cu cestiunea limbei maghiare în armata comună, ca sĕ se scie, că ce vederi domnesc în cercurile militare şi ce în cercurile române, privitor la limba armatei comune şi a honveḑilor.

Revista politică.

Maiestatea Sa a sancţionat proiectele de legile transacţionale, cari se referă la prolungirea convenţiunei vamale şi comerciale, la înoirea privilegiului de bancă, la stabilirea cuotei de contribuire precum şi proiectul de lege despre modificările tarifului vamal, acest proiect de lege întră în vigoare încă cu 1 Iuniu 1887, ear celelalte trei cu 1 Ianuariu 1888.

Rĕspunsul dat de dl ministru preşedinte Tisza la interpelaţiunea deputatului Irányi cu privire la ocuparea Bosniei şi Herţegovinei este următoriul:

On. casă! Rĕspunḑênd la interpelaţiunea dlui Irányi sunt necesitat, cu privire la motivarea aceleia, precum şi în vederea împregiurărei, că într'o cestiune de o natură, ce se referă la evenimente importante, cari s'au petrecut în decursul mai multor ani şi la cari deja şi interpretarea cuvintelor singuratice e de influenţă, e imposibil a rĕspunde prin un cuvênt scurt, — a vorbí ceva şi mai pe larg, deşi nu mult.

E un lucru cunoscut şi s'a fost descoperit în dietă şi în delegaţiuni, atât din partea conducĕtoriului de atunci al politicei noastre esterne, cât şi din partea mea, cu deosebite prilegiuri că punctul de plecare al politicei noastre în anii, cari au premers rĕsboiului ruso-turcesc, a consistat într'aceea: a îmbunătăţí pe cale pacinică soartea creştinilor din Turcia, pe lângă susţinerea întregităţii imperiului turcesc.

În decursul mai departe al evenimentelor se arată, că pe lângă toată intervenirea noastră pentru pace, Rusia scrindu-şi pe steag eliberarea popoarelor creştine înrudite cu ea, dênsa stetea aproape de a declara Turciei rĕsboiu.

În această situaţie, monarchia noastră trebuì sĕ ia o posiţie, şi după o precugetare matură se decise pentru neutralitate. Noi nu voiam sĕ întrăm nici într'un rĕsboiu nu numai în vederea întregei situaţii politice, ci şi în consciinţa aceleia, că în bine înţelesul interes propriu nu era bine nici aceea, dacă ne rĕsboim cu amica Turcie, nici dacă participăm la luptă în altă direcţiune şi dacă am pune în cumpĕnă puterea noastră ca duşmani ai iustelor pretensiuni ale popoarĕlor, cari trăesc în peninsula balcanică.

Se decise deci neutralitatea monarchiei; dar era datorinţa conducĕtoriului de atunci al politicei esterne, de a avea în vedere, că în decursul rĕsboiului sau în urmarea aceluia pot sĕ se nască în orient astfel de formaţiuni, pe cari noi nu le putem suferí din punct de vedere al intereselor noastre.

În asemenea împregiurări şi spre a scutí interesele monarchiei de toate eventualităţile s'au întêmplat cu Rusia acele pertractări, la cari s'a provocat dl interpelante.

Guvernul nostru pentru afacerile esterne a ţinut şi în decursul acelora la punctul de plecare, că el dîn partea sa doresce menţinerea status-quo-ului cu privire la posesiunea imperiului turcesc; voind însĕ sĕ asigureze monarchiei pacea şi faţă cu Rusía şi fiind că în această privinţă conlucra şi Rusia, el, fără de a se gândí vre-odată sĕ lase puterei numite mână liberă în orient, trebuì sĕ ia dinainte posiţie şi faţă cu eventualităţile posibile şi sĕ designeze de o parte acele casuri, cari l-ar silí sĕ iăsă din neutralitate, de altă parte se arete lămurit şi aceea, la ce monarchia nu s'ar putea învoí pentru casul, că în raporturile de posesiune în orient s'ar face cu toate acestea schimbări.

Cu prilegiul acestor pertractări s'a fost ḑis, că monarchia noastră nu aspirează la posesiunea Bosniei şi Herţegovinei, din contră ea doresce, ca, pe lângă întroducerea reformelor recerute, sĕ se menţină acolo puterea turcească, presupunênd, că ea ar fi în stare a asigura în aceste ţeri învecinate o linisce şi ordine durabilă, dacă însĕ aceasta nu se poate, noi nu putem suferí acolo pe nimeni altul, ci trebue sĕ ocupăm înşine acele provincii.

Resultatul acestor pertractări a fost înţelegerea numită, în care Rusia a fost pe lângă al nostru punct de plecare şi care după efectuirea ei s'a fost comunicat şi Germaniei împretinite.

Mai trebue sĕ amintesc faţă cu cele ce s'au auḑit aici de atâtea ori, că acolo n'a fost nici vorbă de o împărţire a imperiului turcesc între noi şi Rusia; sunt mai mult încă silit sĕ repet, că înţelegerea numită n'a fost în general menită a forma basa unei acţiuni comune, ci avea scopul de a asigura interesele monarchiei noastre în contra eventualităţilor anumite ce ar putea urma şi în contra voinţii noastre, pentru ceea ce e datorinţa fie-cărui guvern de a se îngrijí de cu bună vreme.

Venì pacea dela San-Stefano. Aceea nu corespunse condiţiunilor, cari au fost stipulate în aceea înţelegere; guvernul nostru estern a protestat energic în contra aceleia, şi între astfel de împregiurări se ţinu congresul din Berlin, care — cum o scie aceasta ori şi cine — a schimbat în mod esenţial stipulaţiunile acelei păci şi dădu monarchiei noastre mandatul, de a ocupa Bosnia şi Herţegovina.

Întru cât ar sta asta în contraḑicere cu aceea, că noi cu prilegiul ocupărei Bosniei şi Herţegovinei ne-am provocat la congresul din Berlin şi pentru ce ar fi resultat de aci, că s'a tras la îndoială verocitatea guvernelor noastre: aceasta nu o înţeleg, deoarece noi ocupaţiunea n'am îndeplinit'o în urma acelei înţelegeri, ci numai pe basa mandatului, ce l-am primit dela congres.

Procederea oficiului nostru de eşterne a avut totdeuna în tot decursul desvoltărei acestei afaceri în vedere interesele imperiului turcesc, se înţelege, între marginile posibilităţii. Acela n'a fost condus faţă cu nimeni de sentimente duşmănoase ori egoiste, şi chiar de aceea procederea lui de sigur nu poate oferí prilegiu la alterarea bunelor noastre rapoarte cu vre-o putere strĕină.

Asupra singuraticelor fase însĕ numai atunci se poate omul pronunţa, dacă toate împregiurările, ce se rapoartă la aceste se vor espune după acte în publicitate, ceea ce aḑi e imposibil.

Conducĕtoriul de odinioară al politicei noastre esterne şi eu însumi, care am spriginit acea politică, trebue pănă atunci, afară de celea ce le-am ḑis, sĕ ne mulţumim cu aceea şi asta poate nu e lucru de puţină valoare — că indigităm drept la resultatul acestei politice şi la situaţia schimbată, în care ne aflăm astăḑi în orient şi la posiţia, care o are astăḑi în general monarchia noastră între puterile europene.

Acest rĕspuns n'a produs nici o înriurire deosebită în pressa din afară. Foile ruse nu se ocupă încă de loc de acest rĕspuns, abia jurnalele din capitala regatului mai fac câte un comentariu. Causa, de ce nu se ocupă pressa din afară, se esplică astfel, că dl Tisza s'ar fi ferit a face destăinuiri lămurite, temêndu-se, ca nu cumva organul cancelariului Bismarck, care avênd la mână date positive în aceasta afacere, sĕ nu ne surprindă şi cu alte incidente caracteristice.

Crisa ministerială francesă a adus cu sine o încurcală aşa de mare în Paris, încât oamenii nu se mai sciu nici orienta, de unde sĕ înceapă lucrurile. Situaţiunea devine din ce în ce tot mai serioasă, deoare-ce s'au început atacuri şi contra presidentului republicei, Grévy. Până acum 'l atacau numai jurnalele „Intransigeant“ şi „Laterne,“ cari ḑiceau, că o abḑicere alui Grévy o primesce naţiunea întreagă cu cea mai mare bucurie şi asemănau pe Grévy cu Mak-Mahon. Acum au început a-l ataca chiar şi organele moderate ca „Voltaire“ „Paris„ şi „Evéniment“ şi aceste atacuri provin numai din causa, că s'ar intenţiona delăturarea lui Boulanger din noul ministeriu, ce se va forma; ear Boulanger se bucură de mare popularitate şi vaḑă. Până acuma încă nu se scie bine, forma-va Floquet ori Freycinet cabinetul — unicele persoane, cari în aceste împrejurări ar mai putea întruní pe capii diferitelor partide la consultare.

Nota circulară a Turciei către puteri în cestiunea bulgară datează din 21 Maiu. Ea face istoricul evenimentelor din Bulgaria şi arată cu deosebire silinţele cele mari ale turcilor spre a aplana toate neînţelegerile, dar aceste silinţe au rĕmas fără de resultatul dorit din pricina oposiţiunei bulgare. La fine atrage înalta Poartă atenţiunea marilor puteri asupra importanţei unor schimbări de idei între ele, arată modul cum s'ar putea desvolta favorabil lucrurile spre a-se delătura situaţiunea grea din principat şi ḑice, că sĕ se propună poporului bulgar unul sau doi candidaţi, ca principii pentru tronul din Bulgaria.

Confederaţiunea balcanică.

(Încheere.)

Şi ea sufere de rĕul Rusiei. N'are mare, şi din causa aceasta comerciul ei nu poate lua un avênt.

La nord are pe Germania, la sud are Marea Adriatică şi portul din Triest, dar luat cu japca nu e sigur, deoarece poporaţiunea italiană fiind în maioritate, neamţul nu se simte ca la el acasă.

Unde se întêmplă nemulţumirile şi rĕscoalele cele mai mari, dacă nu prin Triest? De aceea austriacul deşi are mare, nu e deplin stăpân pe dênsa.

Ce trebue el sĕ facă acum?

Sĕ caute a se apropia de mare. La sud nu poate, căci găsesce pedeci în cale. Trebue dar sĕ le învingă. Şi cum ne putem esplica anecsarea Bosniei şi a Erţegovinei, decât că Austria, voind a se întinde „usque ad marem“, caută sĕ ea tot, ce îi e în cale.

Asceaptă dar inimă şi sperează; asceaptă rĕspunsul, asceaptă epistola fiinţii, ce o adori.

XII.

O! epistolă de mult privesc în calea ta, oare veni-vei tu, oare sosi-vei tu? Şi dacă vei vení, ce vei aduce tu inimei mele, mângăiere sau durere?

Epistolă, epistolă, cu dor ferbinte asceptată, oare veni-vei?

Nu dubita inimă, nu dubita, un suflet nobil şi generos se va ţiné de cuvênt.

O presimţire secretă, îmi spune, că epistola va vení. Dar oare epistola venitoare, ce va cuprinde aceea .... aceea .... aceea nu o sciu, dar sperează inimă, de nu te-ar fi nutrit speranţa, de mult ai fi perit. Aşa dar ţi mai ḑic odată, sperează!

XIII.

Moderează-te inimă, moderează-ţi simţirile tale, cea mai mare noutate şi cea mai plăcută faimă te-au ajuns pre tine astăḑi.... Nu te voi lăsa sĕ..........: ţi spun dar: epistola a sosit. Dar adă-ţi inimă aminte, că întristarea e amară, când trebue sĕ-o primesci în loc de bucurie.

Prepărează-te dar a primí sau o cerească consolare, sau o amară întristare.

XIV.

Scumpă fiinţă, ai fost dară credincioasă promisiunei tale.

Meriţi lauda şi recunoscinţa inimei mele. Cum saltă inima la privirea epistolei tale!

Inimă, inimă, cum palpitezi, şi nu scii, ce conţine epistola aceasta: mângăiere sau durere?

Inima mea, epistola aceasta vine dela fiinţa, căreia tu îi eşti datoare primul teu amor. Vine dela acea fiinţă drăgălaşă, care te-a fermecat prin graţiile sale. O dragă epistolă, oare ce mi-vei spune tu? Dar inimă nebună aibi pacienţă şi îndată vei scí, ce te aşteaptă: mângăere sau durere?

Destul ai suferit inimă, destul ai suferit, se vedem dar, ce destin ţi s'a scris în cartea aceasta? Din acest moment sau vei salta plină de bucurie, sau vei îmbrăca doliul întristărei, ori care din acestea sunt cu putinţă.

XV.

Eată ţin în mână respunsul deciḑĕtoriu pentru toată viaţa mea... Oare sĕ judec înainte cuprinsul acestei epistole?

Dar... nu se poate. Prea amară ar fi desamăgirea!

O! de câte-ori şi de câteori, când cugetam a fi mai aproape de vre-o bucurie, de vre-o fericire, când ni se pare, că suntem chiar la dorita ţintă, la fericirea oftată, atunci ne lovesce mai aspru mâna tirană a sorţii.

Şi din contra, când ni se pare, că durerile noastre şi-au ajuns culmea, când ruinarea noastră este mai aproape, atunci mâna puternică a Provedinţii ne scutesce; sĕ eşim învingĕtori.

Asta este posiţiunea mea.

Sum în punctul acela, de unde atât de uşor me pot înălţa la fericire, dar tot aşa de uşor pot sĕ cad în prăpastiile durerilor. Doamne Dumneḑeule, ce soarte me asteaptă dar?

Una dintre acestea douĕ, oricare sĕ fie aceea, e scrisă în epistola aceasta şi cumcă într'adever, care este din acestea douĕ, îndată vom vedé.

XVI.

Desfac epistola... Mai întâiu am vĕḑut subscrierea. O! iată scumpul nume al acelei fiinţe, pre care tu inimă o iubesci.

Cine me va oprí pe mine, sĕ nu sărut acest nume? O! inimă, cât e de aproape acum de tine numele ei... Numele acesta e martorul epistolei acesteia, dela care tu inimă astepţi mângăiere...... Dar nu te voiu face sĕ desperezi chiar în momentul, când eşti mai aproape de o bucurie mare.

O! epistolă dragă, puţine orduri cuprinḑi tu.

Dar un ord numai, s'au un singur cuvênt al teu poate stêmpera dorul inimei mele.

Curagiu inimă, curagiu, mai puţin decât un moment şi vei scí, ce te aşteaptă?

XVII.

Cetesc epistola, inima ca şi o copilă....... me întreabă: mângăiere sau durere?

Se amestecă în trebile Sêrbiei, şi a reuşit a mânuí iţele diplomatice aşa de bine, că astăḑi politica sêrbească, joacă nemţesce, nu rusesce.

Aceasta e tactica Austriei, cât privesce ţerile din peninsula balcanică. Prin Istria şi Dalmaţia ea devine stăpână pe o bucată bună de ţerm, al mării Adriatice. Care îi e acum politica sa faţă cu noi?

Foarte simplă.

Austria cât privesce manufacturile produse mult şi prost, ea nu-şi poate desface marfa în occident, căci acolo găsesce marfă mai bună, francesă sau englesă.

Marfa sa e potrivită pentru popoarele din orient, „cari încă n'au gustul aşa de desvoltat pentru lucruri bune, economicesce nedându-le mâna.“

Acolo dar caută austriacul sĕ-şi treacă marfa sa.

Pe unde însĕ? pe Dunăre.

Dunărea, această arteră, ce trece prin mijlocul Europei e cea mai trebuincioasă pentru neamţ. Pe ea el îşi poate aduce marfa aci la noi, cum şi la popoarele mari din Orient.

I-se scurg ochiii neamţului după Dunăre. Ce n'ar da el sĕ o aibă! După cum rusul caută sĕ se apropie de Dunăre în sens dela nord la sud, tot aşa şi neamţul vrea sĕ se estindă pe Dunăre dela Vest la Ost. Este stăpân pe aproape jumĕtate de Dunăre; totuşi însĕ îi lipsesce restul şi tocmai partea cea mai interesantă. De aci tendinţa de a pune mâna pe ea.

La 1718 ocupà Oltenia, ca sĕ poată poseda o mai mai mare porţiune din Dunăre, dacă-i cu totul greu a o ocupa toată. Astăḑi pune pe tapet cestiunea aşa numită a Dunărei, cestiune foarte complicată, şi în care erau sĕ fie jignite interesele noastre cele mai vitale.

E de ajuns numai de a amintí cestiunea Dunărei pen-

[redacted]

tului.

Rusia şi Austria caută sĕ-şi însuşească fie-care cât se poate mai mult din peninsula balcanică. Noi prin noi înşine nu putem lupta, căci putem fi sdrobiţi prin numĕr.

Ce e de făcut dară?

Alături cu noi sunt alte naţiuni similare cu noi, cari au îndurat şi îndură aceleaşi rele cu noi. Foste odată sub mâna turcilor, au devenit obiectul de vênat al ruşilor şi nemţilor, formând în totul cestiunea orientului. Şi unii şi alţii caută sĕ-i ocupe din diferite motive. Ei prin ei ear nu pot lupta, căci ar fi ameninţaţi de a fi sdrobiţi.

Avênd dar noi o posiţiune asemenea cu alte popoare mici vecine noue, ne putem intreba, care ar fi calea cea mai bună de urmat

A ne alia cu una din puterile mari vecine, e a greşí calea. Ne aliem atunci tocmai cu inamicii nostrii naturali.

Pentru a resista tendinţelor de cutropire a celor mari, ar fi bine şi nimerit ca cei mici sĕ se unească.

Popoarele felurite de neam, dar aproape unul cu altul prin suferinţi, lesne se pot uní spre a forma o confederaţiune.

Când peninsula balcanică nu va fi plină de mici state cum sunt Serbia, Bulgaria, Muntenegru etc., separate unul de altul, ci unite la un loc, formând o confederaţiune, atunci marile puteri cutropitoare nu vor mai avea a face numai cu Bulgaria sau România, ci cu o confederaţiune mare, care va fi aşa de tare ca ori ce putere mare.

Se vor putea uní oare? Nu e greu, ḑicem. Când la 3, 4 indiviḑi ca şi la 3, 4 popoare e interesul la mijloc de a trăí, lesne se unesc, constituind o castă, o confederaţiune.

Pe popoarele mici din peninsula balcanică, între cari ne punem şi noi, le unesce un interes comun: de a trăí ca state independente, opunêndu-se cu tăriă vrăşmaşilor ţĕrei.

Singure în parte nu pot face nimic, căci chiar bulgarii, cari au arătat atâta cinism în timpurile din urmă nu vor putea dura mult.

Apoi asupra acestor mici popoară stă atârnată cestiunea Orientului, buba diplomaţiei de astăḑi. Lor le e dat a o resolva, căci cine altul îşi va potriví mai bine petecul pe haină, de cât însuşi cel ce are haina?

Ḑic dar: micelor popoare din peninsula balcanică le e dat a resolva cestiunea Orientului, ear nu diplomatului dela fotoliu din cabinetul seu.

Şi calea cea mai bună, nu e de cât a formărei unei confederaţiuni balcanice.

Aceasta idee, ce era o utopie acum 20, 30 ani, aḑi

te fi om cunoscĕtor în ale

cea mai practică cale a re-

aceea, a formărei unei confe

tre aceste mici popoară vor

de a trăí libere.

unei confederaţiuni, sfĕrşesc

Timoleon Filimon: („Româ-

, independenţi, liberi şi feri

tre noi vom fi prada politicei,

erirea Orientului, care esi-

altă cucerire mai de temut,

dibace, mai pricepută este şi

, care a precediato.“

l,“ care s'a făcut ecoul unor

bunăvoinţă aceste rênduri în

une de a mai reveni asupra

în public, ca din ce în ce ea

Gh. Ghibănescu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cetea, în 10 Maiu, 1887. Ploile, ce au început în primele ḑile a le lunei lui Maiu şi se păreau, că o sĕ aducă darurile lor binefăcătoare asupra tuturor semĕnăturilor, grădinilor şi pomĕturilor, de astădată ne-au nimicit multe speranţe.

Vineri în 8 Maiu — a început nisce torenţi de ploi, cari semenau mai mult a potop, decât a ploi ordinare. Comunele cele mai frumoase din jurul Albei-Iulia şi Aiudului sunt astăḑi în starea cea mai de plâns.

Grădinile sunt inundate cu totul şi nu numai recolta anului acestuia e nimicită, ci recolta de pre ḑeci de ani venitori, căci bolovanii aduşi şi aşeḑaţi în ele, nu pot fi transportaţi nici cu câte ḑece boi.

Văile, cari se scurg de pe peatra Crainei în mai multe părţi au causat pagube enorme, cu deosebire în comunele Cetea, Mesentea şi Galda de jos.

O vale din spre Rîpa-Rimeţului — unde a întrat şi în biserica noastră gr.-orientală, şi numai cu anevoe a succes epitropilor a scoate hârtiile şi valorile bisericei din biserică, — a nimicit toate fênaţele din Geoagiul de sus, a rupt podul din Stremţi şi s'a întrerumpt comunicaţiunea. O a treia vale cea mai periculoasă, a venit din spre Cacova, Poiana Aiudului, Aiudul de sus, Măgina şi după ce a nimicit toate fênaţele de prin acelea comune, grădinile, şi a dus şuri, coteţe de porci, graşduri şi unele colibi — a sosit la Aiud, unde a adus aproape toate podurile, aşa, că comunicaţiunea între o parte a oraşului şi ceialaltă a fost întreruptă vre-o 24 de oare şi aici cu deosebire românii au suferit cele mai mari daune, fiindcă ei locuesc aproape de vale.

Grădinile sunt noroite, la gară a întrat apa în casele amploiaţilor, cu un cuvênt era de temut de potop nemai pomenit, şi abia dimineaţa s'a încălḑit inimile celor mai mulţi oameni scăpaţi în puterea nopţii numai cu vestmintele pe ei.

Daunele sunt enorme în părţile aceste, şi am vĕḑut mulţi oameni cu ochii udaţi de nenorocirile suferite. N'au fost destul focurile, nu grindina, ce a căḑut pre câmpul Miraslăului ca oaele de găini, ci a mai trebuit sĕ vină şi inundările, sĕ causeze — şi aşa destul de necăjiţilor oameni — suferinţe şi amărăciune, cari a le descrie le poate omul, dar a le alina — cu greu.

Aud, că în comunele de prelângă Ampoiu în spre Alba-Iulia au suferit tot asemenea daună — lucruri, cari înspăimântează şi pe omul cel mai indiferent, ear pe cel mai de inimă 'l pun la jale, sciind, că pe aici ajutoriu e prea puţin de asteptat şi scim, că şi în alte trebi stăm aşa de rĕu, că doar mai rĕu nu poate sta nici un ţinut locuit de români în Transilvania şi Ungaria.

Mai multe despre resultatele esamenelor, cari aud, că se încep a 3-a ḑi de Rosalii. *Sincerus.*

Din jurul Iliei-murĕşene, 9 Maiu. Unul dintre cei mai devotaţi şi activi învĕţători ai tractului Iliei, David Deheliu fost învĕţătoriu la scoala confesională română din comuna Vica, pe neaşteptate şi într'un mod neprevĕḑut a repausat în Domnul la 5 Maiu a. c. — Defunctul era în etatea cea mai riguroasă şi nu se poate presupune, ca prin o moarte repentină sĕ lase atât de curênd într'o stare de compătimire şi în doliu pe soţia sa veduvă cu patru copii mici orfani. — Înmormêntarea s'a sĕvêrşit Joi în 7 Maiu a. c. în comuna natală Gurasada, la care a luat parte mulţi colegi, amici şi cunoscuţi de ai repausatului, precum şi un numĕr însemnat din popor, cari pe lângă tot timpul nefavorabil — ploios, — totuşi nu au întrelăsat ai da defunctului trista stimă şi onoarea cea mai de pe urmă. Recunoscinţă se cuvine Preaonoratului domn protopop Avram P. Pecurariu, care cu asistenţa a lor 5 preoţi a îndeplinit actul funebral cu tact şi rutină într'un mod demn şi corespunḑĕtoriu posiţiunei onorifice, ce a ocupat în vieaţă repausatul în Domnul, a cărui memorie fie bine-cuvêntată!

Ca unul însĕ, ce am fost present prin ţinutul nostru şi la alte asemenea ocasiuni, când funcţionau mai mulţi preoţi deodată, nu pot retăcé, că adeseori am observat, că unii preoţi de regulă în decursul sevêrşirei serviţiului divin atât în biserică, cât şi afară de biserică nu prea observă cuvenita evlavie şi ordine faţă cu sfinţenia actului. Aşa d. e. e necuviincios, când preotul ornat în vestmintele bisericesci îşi părăsesce locul şi cu voce înaltă şi esclamări chiar ridicule şi comice, dă ordini la cantori, clopotari şi altor coajutători bisericesci. Prin o atare procedere se conturbă pietatea ascultătorilor şi se alterează frumseţa ritualului.

Nu mai puţin ar fi de dorit, ca odoarele, vestmintele şi alte utensilii bisericesci sĕ se ţină cât se poate de curate, asemenea şi interiorul şi esteriorul bisericei.

Încât pentru biserica din comuna Gurasada, care comună de 11 ani a fost centrul acestui tract, şi care biserică prin forma, structura şi vechimea edificiului ei, — avênd o însemnătate istorico-archeologică şi fiind situată în apropierea staţiunei calei ferate, şi fiind ca atare mai espusă la vederea lumei şi cercetată din când în când de strĕini, — astfeliu din acest motiv ar fi tare de dorit, ca sĕ se ţină în mai mare cureţenie şi mai bună ordine, şi hâlma de pari de gard, ce sunt înmagasinaţi în

---

Şi ca sĕ-i pot rĕspunde fidel, o mai cetesc odată; — a treia oară n'am avut lipsă, sĕ o mai cetesc! —

Aşa dară: mângăiere sau durere?

Ce sĕ veḑi şi ce sĕ creḑi?!

Nice una nice alta.

Nici mângăiere, nici durere.

Doară chiar aşa e mai bine (?).

XVIII.

Tu inimă, care ai fost şi eşti plină de suspine, care ai suferit şi suferi amarele lovituri ale sorţii, dacă acuma în mijlocul durerilor şi a negrelor suspine, aşteptai o bucurie mare, în locul căreia, dacă epistola aceasta, ţi-ar fi anunţat o sigură dorere, o espresă repulsiune, oare nu te ai fi cutropit sub sarcina durerilor?

Nu sciu....

Tu inimă, care încă nici-o bucurie n'ai gustat, tu, care nu scii, ce e fericirea, nu scii ce e mângăierea, dacă epistola aceasta ţi-ar fi adus vre-o sublimă fericire şi o cerească plăcere.

Oare trecênd într'un moment, din statul durerilor în statul bucuriei, şi schimbându-ţi atât de iute trista poseţiune în altă ...., la aceasta grabnică surprindere oare n'ai fi înmărmurit?

Aceste fase repentine şi opuse, oare nu te-ar fi sfărmat?

Cine scia.......

XIX.

Din trei-spre-ḑece orduri ale acestei epistole, nici unul nu-ţi anunţă durere......

Din şese-ḑeci şi şepte de cuvinte ale acestei epistole nici unul nu-ţi dă mângăiere.... nici unul ....

Ce vei face dar inimă?

Eată, ce vei face: Casul din urmă-ţi dă ansă, ca durerilor tale sĕ mai adaugi o durere mare: durerea primului amor!

* (Şi redactor şi tipograf.) — În Bernburg a murit nu de mult editorul unei foi foarte rĕspândite, Alexandru Meyer, în etate de 76 ani. El era un ḑiarist unic în felul seu, căci era în stare sĕ-şi compue şi sĕ culeagă articolii în acelaşi timp. Nici odată nu-şi punea ideile pe hârtie, deci n'avea manuscris. În fiecare ḑi, cât timp i-au permis puterile, începea dimineaţa sĕ-şi culeagă articolii, terminând mai iute şi mai bine, de cât ar fi putut altul sĕ scrie.

lăuntrul bisericei sĕ se delăture, facêndu-se la timpul seu un gard, cum se cade în jurul bisericei și a cimiteriului. În privința aceasta s'ar putea face mult, dacă pe lângă cei în prima linie chemați a se îngrigí de afacerile bisericesci, ar întreveni prin influința sa în cercul d-sale de afaceri și dl D. S. notariu cercual și deputat la sinodul archidiecesan, care dacă sunt bine informat, e și membru în epitropia parochiei.

În momentul, când era sĕ încheiu aceste rênduri, apa Mureșului în urma deselor ploi din ḑilele trecute a înundat în grad mare întreg hotarul și opidul Ilia, întreg hotarul și comuna Streța și hotarul cel mai estins și fructifer a comunelor: Gura-Dobra, Gurasada, Câmpuri-C-Surduc și Tătărești, causând mari daune economilor de pămênt, precum și proprietarilor și liferanților, cari fac comerciu cu plute de lemn de brad, scânduri, șindile de pe la Szász-Régen. *I.*—

Varietăți.

* Dl Alecsandru Comanescu, fost jude la tribunalul din Cluș, e numit jude la tabla reg. din Buda-Pesta.

* Din Vințul de jos primim următoriul:

Necrolog. În noaptea din 12/24 Maiu a. c. de către ḑiuă, soția domnului pretore Iosif Teleki din Vințul de jos, în urma nascerii unui prunc, care a remas în vieață, au încetat din viață lăsând în cel mai adênc doliu atât pe soțul seu, cât și pe 4 pruncuți drăgălași. Reposata doamnă a fost una dintre cele mai bune și nobile femei, pentru aceea toți locuitorii Vințului de jos și din împregiur fără deosebire de naționalitate și religie, împreună cu jalnicul soț, cu adevĕrată durere deplâng prea de timpuriă mutare la cele eterne a unei femei cu simțeminte atât de nobile.

Înmormêntarea s'a sĕvêrșit în 14/26 Maiu la 3 oare d. a.

* Dnul Ludovic Mocsáry a fost candidat de deputat dietal în Neoplanta. D-sa a primit candidatura.

* (Postal). Direcțiunea postală de aici escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Sepsi-Köröspatak (comitatul Treiscaunelor). Acest post pelângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. este împreunat cu un salariu anual de 120 fl. și 40 fl. paușal de cancelarie, ear 240 fl. paușal de transport.

Cererile de concurs sunt a se trimite în termin de 3 sĕptămâni la direcțiunea postală din Sibiiu.

* Reuniunea pompierilor voluntari din Blaș, din causa timpului nefavorabil, a amênat ținerea maialului pe ḑiua de 6 Iuniu.

* **Spre îngrijirea dinților sănĕtoși și atacați** se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I; Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinți* și *pravuri de dinți* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeilor, ceriului gurei, și la o întrebuințare regulată ḑilnică se prețuesc de cel mai strălucit și admirat prophilectic. Se atrage totdeauna atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănĕtății.

Despre conturbarea mistuirei. Organele, prin cari se preparează corpului omenesc materia spre nutrirea lui, sunt pentru sănĕtate cu tot dreptul de cea mai mare însĕmnătate, ori ce conturbațiune în funcționarea acestor organe, ori ce scădere, alterațiune și împedecare a facultății lor prestative produc bolnăvire într'un grad mai mare sau mai mic. Prin mistuirea anevoioasă se vatĕmă și partea intestinală. Nu se aplică la timp hotărît adevĕrate mijloace de înlăturare, se manifestează înmulțirea de boale ca: amenica, gălbinarea, obosirea membrelor, lipsa de apetit, râgăiala sălcie, dureri în stomach, dureri în intestine, încuere, diaree, slăbire, boale de ficat și de fere. În aceste casuri se recomândă din partea multor medici ca cele mai bune mijloace pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt (o schatue cu 70 cr. în farmacii), fiindcă sunt plăcute, sigure și absolut nedaunoase.

Loterie.

Mercuri în 25 Maiu 1887.

Sibiiu:	55	46	62	36	66

Nr. 233 [1597] 2—3

EDICT.

Elena Furir din Brașovul-vechiu, care înainte cu 12 ani a părăsit cu necredință pre legiuitul ei bărbat George Florea tot din Brașovul-vechiu tractul protopresbiteral I al Brașovului, se citează a se presenta în terminul de 4 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român,“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta și decide causa ei matrimonială și în absența dênsei.

Brașov, în 17 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
protop. și adm.

[1598] 2—3

Publicațiune.

În 26 Maiu st. v. 1887 la 11 oare a. m., se va ținea în sala scoalei gr.-orient. din Sĕliște, comitatul Sibiiului, licitațiune minuendă pentru edificarea unui adaos la scoala din loc,

Aceasta sĕ aduce la cunoscință publică cu acel adaos, cumcă fie-care licitant are sĕ depună ca vadiu 5% din prețul de esclamare statorit cu **4552 fl. 83 cr. v. a.**

Oferte în scris și timbrate, provĕḑute cu vadium și cu recunoascerea condițiunilor speciali sĕ primesc de către președintele comitetului parochial din Sĕliște.

Planul, preliminariul de spese și condițiunile speciali stau spre vedere până în ḑiua de licitațiune la subscrisul președinte al comitetului parochial.

Sĕliște, 8 Maiu, 1887.

Liviu de Lemeny,
președ. al comitetului parochial.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 13—26

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

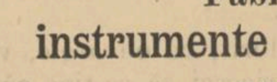

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 6-20

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinții sănĕtoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivesce

foarte escelent pentru scalde.

Prețul
- Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinți à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conține amestecături pagubitoare sănĕtății.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum și în toate **farmaciile, drogueriile** și **parfumăriile** din Transilvania și România. [1595] 2—16

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 52 Sibiiu, Marţi 19/31 Maiu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a S. S. „Constantin şi Elena" numĕrul procsim va apăré Sâmbătă în 23 Maiu v.

19 Maiu, 1787.

Se împlinesc astăḑi o sută de ani, decând episcopul de atunci al eparchiei noastre, al Transilvaniei, Gedeon Nichitici a întreprins visitaţia canonică în eparchia sa.

La 19 Maiu 1787 năpăstuitul episcop al năpăstuitei biserici ortodocse din Transilvania şi-a început activitatea sa ca visitator al eparchiei sale cu comuna Sĕlişte. Aici s'au adunat preoţii din împregiurime cu protocoalele lor, cari apoi se visitară din foaie în foaie, din cerculariu în cerculariu, se confrontară cu formulariul de atunci prescris pentru protocoale, şi în manuscriptul original, care din întêmplare ni-a căḑut în mână, se însemna, dacă preotul are singelie, şi dacă el este în ordine cu protocoalele.

Lucrările acestea s'au continuat se vede în întreagă eparchia.

Vitregitatea timpurilor trecute pretutindenea ruine a lăsat pe urma sa în sinul bisericei noastre. Ce era deci mai natural ca şi aceea, ca originalul testificărilor despre această visitaţiune ca ruină sĕ cadă în mânile noastre tocmai după 100 de ani.

Ce era mai natural ca aceea, ca un preot dela sate se ne trimită nouă acest preţios document despre o lucrare sĕvêrşită în eparchia noastră acuma o sută de ani, lucrare care pentru generaţiunea de astăḑi este de cel mai mare interes.

În vieaţa unei biserici o sută de ani nu este tocmai lucru, despre care noi nici sĕ nu visăm. Altcum e la noi. Revoluţiunea dela 1848 a nimicit archiva dela consistoriul nostru, aşa, că noi trebue sĕ căutăm a aduna de pe la privaţi actele şi documentele pentru istoria mai prospĕtă din vieaţa suferinţelor noastre.

Originalul visitaţiunei canonice, de care vorbim, s'a aflat la parochul nostru din Tilişca Vasiliu Iosof, şi după cum 'mi scrie tênĕrul capelan de acolo, Vasiliu Iosof, dênşii încă nu sciu cum a ajuns manuscriptul în mânile lor.

Manuscriptul nu este complet; cât a remas, este foarte bine conservat, durere numai, că multe foi lipsesc aşa, că nu se poate da o icoană fidelă a lucrării în toate comunele din eparchie.

Hârtia este durabilă, precum se fabrica ea pe timpul acela. Împărţită în doue, pe fractura dela partea stêngă este însemnată comuna bisericească, urmează inmediat numele preoţilor, după cari se notează, dacă are sau nu are singelie. Pe fractura din partea dreaptă urmează constatarea, dacă protocoalele bisericesci sunt în ordine, apoi instrucţiunea, ce se da cu acest prilegiu preoţimei şi alte note de interes istoric, cum este bunăoară fasiunea preoţilor din Bran, despre năpăstuirile, la cari erau espuşi din partea turcilor. Pentru noi deşì defectuos, acest manuscript are mare importanţă. Vedem în el conscripţiunea de atunci a parochiilor noastre, un feliu de şematism despre statul personal al preoţilor, şi despre starea culturală, la care eram pe atunci.

Mai mult. Deşi defectuos, acest manuscript ne permite sĕ facem o comparaţiune între acuma şi acuma o sută de ani şi sĕ vedem, ce ni s'a mai conservat din cele de atunci, pe ce locuri anume, şi unde suntem în perdere.

O mângăere sufletească vor avea cetitorii nostri, cari au fericirea de a se fi păstrat în acest manuscript resultatul visitaţiunei canonice pe acuma o sută de ani în locul nascerii lor. Ei vor vedé pe moşii şi strămoşii lor din veacul trecut, cari între împregiurările de atunci au fost apostolii neamului nostru, căci pe acea vreme numai preoţii au ţinut sufletul în poporul român.

Pe sub munţii Carpaţi multe documente s'au păstrat şi încă multe se păstrează fără a se putea judeca importanţa lor. În special la preoţii nostri se vor fi aflând multe cărţi vechi, cari pot avea mare importanţă pentru biserica noastră.

Convingerea noastră e, că nu numai la părintele Iosof din Tilişca, ci şi la alţi preoţi de ai nostri se vor fi aflând cărţi din veacul trecut, cari pot cuprinde lucrări privitoare la vieaţa noastră ca biserică şi naţiune.

A le scoate la lumină şi a le da publicităţii, aceasta este deocamdată chemarea noastră. Posteritatea apoi după ce noi le vom scăpa din perire, le va cerne, şi va alege din ele materialul trebuincios pentru istorie.

Cu numĕrul de aḑi începem transcrierea manuscriptului despre visitaţiunea din 1787.

Vom nota, că episcopul Gedeon Nichitici în întreagă visitaţiunea, care în fragmentul dela noi se termină cu tractul Sibiiu, comuna Boiţa, la 20 Iuniu 1788 a fost însoţit de secretariul seu Dimitrie Cernovici, care a scris protocolul, şi care din marcata scrisoare a lui judecând, a trebuit sĕ fie un om energic, apoi în comisiune pretutindenea stă scris şi protopopul tractului.

Visitaţiunea se estinde asupra protopopiatelor de atunci:

1. Mercurea; 2. Sas-Sebeş; 3. Orăştie; 4. Huniad; 5. Dobra; 6. Hondol; 7. Trestie; 8. Abrud; 9. Bĕlgrad, 10. Lunca, 11. Mureş, 12. Ungra, 13. Egerseg. 14. Idiciu la Reghin, 15. Braşov, 16. Făgăraş, 17. Corbi, 18. Sibiiu.

Ne cade bine, că după o sută de ani putem face o reprivire asupra eparchiei noastre din timpurile neomenoaselor persecuţiuni de tot soiul.

Urmează documentul în „Foiţă."

Revista politică.

Parlamentul unguresc a fost închis Joi de cătră Majestatea Sa împĕratul şi regele nostru într'un mod de tot splendid. Maj. Sa a fost venit în capitală — încungiurat de cele mai notabile persoane, — anume, ca actul închiderei parlamentului se fie efeptuit tot aşa de pompos, ca şi în anii trecuţi. Mesagiul regal rostit între strigăte entusiastice de „élyen"-uri e următoriul:

Stimaţi Domni, Magnaţi şi Deputaţi, Iubiţi credincioşi!

Când înainte de aceasta cu trei ani v'am salutat primadată din acest loc, Ni-am esprimat încrederea, că urmênd esemplului dietelor antecedente, şi Domniile Voastre Ve veţi îndeplini datorinţele cu o diliginţă esemplară.

Ne servesce spre bucurie, a putea declara astăḑi, că nu Ne-am înşelat în încrederea aceasta.

Deşì n'a fost cu putinţă, ca sĕ resolviţi toate acele agende pe care Noi le-am indigetat cu ocasiunea aceea, dar totuşi s'au resolvit din cele indigetate multe, şi s'au creat totodată si alte numĕroase şi de mare importanţă legi.

Casa de sus s'a organisat din nou şi nu Ne îndoim, că în forma actuală, îşi va îndeplini cu scumpĕtate chemarea legislatorică în interesul tronului şi a statului maghiar.

Periodul sesiunilor dietale s'a prolungit şi aşa dieta viitoare cu mai multă tignă va isprăvi importantele cestiuni rĕmase neresolvite.

Cestiunea pensionarei amploiaţilor statului s'a regulat pe o basă mai ecuitabilă; dreptul apei s'a regulat din nou şi prin aceasta încă s'a indeplinit o lacună mare, regularea Dunărei de sus s'a asigurat pe cale legislativă, cu'n cuvênt, în toate direcţiunile vieţii de stat s'au făcut disposiţiuni importante.

Prin construirea în mĕsură mare a căilor ferate vicinale şi prin edificarea căii ferate Munkács-Stry, de importanţa foarte mare pentru stat, reţeaua căilor ferate s'a perfecţionat în mod însemnat; prin prelucrarea legilor municipale, comunale şi disciplinare s'a efectuit înbunătăţirea adminiţiunei; în privinţa sanitară, care e o cestiune atât de importanţă,

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Anno 1787, în protopopiatul Mercurei, în satul Sĕlişte.

În 19 Maiu.

1. **Secel.** Popa Atanasie Manu, n'are singelie.
Popa Iacob Popovici, are singelie.
Au şi protocolul cercularelor, şi al bisericei, de cei botezaţi, cununaţi şi morţi.

2. **Cacova.** Popa Dimitrie Ciucu, are singelie.
Popa Ioan Proca, are singelie.
Popa Toma Andreiu, n'are singelie.
Au şi protocolul cercularelor, şi al bisericei, despre botezaţi, şi cununaţi şi morţi.

3. **Sibiel.** Popa Georgiu Popovici, are singelie.
„ Petru Budila, are singelie.
„ Stefan Tabac, n'are singelie.
Protocolul cercularelor numai din anul 1785 până la Nr. 170 din luna lui Aprile au, eară de pe anul 1786 şi 1787 n'au scris, şi, şi în protocolul bisericei s'au aflat multe greşale, pentru aceea li s'au poruncit, ca sĕ plinească protocolul cercularelor, şi sĕ îndrepte al bisericei după formulariu.

4. **Valie.** Popa Ioan Radu, are singelie.
„ Bucur Băila, are singelie.
„ Coman Atetu, are singelie.
Au şi protocolul cercularelor şi al bisericei, de cel botozaţi, cununaţi şi morţi. Numai că greşala protoc. cercul. aflându-o, li s'au poruncit sĕ-l îndrepteze.

5. **Sĕlişte.** Prot. Moise Moga, are singelie.
Popa Ioan Popovici cel bĕtrân are sing.
„ Ioan Popovici cel tênĕr are sing.
„ Savva Popovici, are singelie.
„ Aleman Popovici, are singelie.
„ Stefan Marcu, are singelie.
Au şi protocolul cercularelor, şi al bisericei, despre cei botezaţi, cununaţi şi morţi.

6. **Galeş.** Daniil Munteanu, are singelie.
Ioan Popovici, are singelie.
Au şi protocolul cerculariului şi al bisericei despre botezaţi cununaţi şi morţi

7. **Tilişca.** Popa Daniil Miclĕuş, are singelie.
Dimitrie Miclĕuş, are singelie.
Popa Miron Lal, are singelie.
Popa Ioan Terhenu, are singelie.
Protocolul de cerculare au scris până la anul 1787, la luna Aprile, aşa şi protocolul bisericei ne avêndul deplin scris li se poruncesce, ca mai degrabă sĕ-l scrie şi sĕ-l isprăvească.

8. **Magu** şi **Raişgor** (Rusciori.) Popa Dimitrie, n'are singelie.
Protocol de cerculare n'are deplin scris, şi nici protocolul bisericei. Pentru aceea i-se poruncesce ca sĕ împlinească amêndoaue protocoalele.

9. **Alămor.** Popa Ioan Bezan, are singelia.
Aĕrtând amêndouĕ protocoalele, şi fiind că cel ce numai până la anul curgĕtoriu au avut porunci scrise, şi acestalalt, al bisericei, cu greşale scrise, i-s'au poruncit, ca cela sĕ-l implinească cu scrisoarea rĕmaselor porunci, şi acestalalt mai cu bună îndreptare sĕ-l scrie.

10. **Loamneş** sau **Ladámos** şi **Mândra.** Popa Radu Banciu, are singelie.
Acest preot arĕtând protocoalele sale, unul de poruncile cercularelor, carele nu numai fără toată rênduiala şi cu necurăţenie

din nou s'au mai adus legi folositoare; interesele culturale ale statului s'au promovat în mod însemnat prin sacrificii pecuniale necesare pentru punerea în lucrare a legilor aduse mai nainte în privința aceasta, esposiția regnicolară, care s'a arangiat pe basa legei, în urma sacrificiilor Domniilor Voastre a reușit splendid; prin legea referitoare la stergerea instituțiunei comuniunii din confiniul militar — maghiar s'a sistat deosebirea, ce esista între aceste și celelalte părți ale statului maghiar; cu un cuvênt pe terenul justiției, deși cestiunile mai importante, așa dicênd, numai s'au pregătit, totuși s'au adus numeroase legi, cari suplinesc golurile reclamate de viața practică; vĕduvele și orfanii membrilor armatei încă s'au împărtășit de dispozițiile salutare ale legislațiunei. A aminti toate, câte s'au întêmplat în decursul dietei acesteia, e cu neputință. Pe când de altmintrea ne esprimăm părerea de rĕu, că parte în urma referințelor economice și evenimentelor importante intrevenite, parte în urma presiunei dorinții de a accelera desvoltarea statului, n'am putut înainta în restabilirea ecuilibrului economiei statului așa precum am dorit, dar de altă parte Ne servesce spre bucurie a Ne esprima recunoscința și mulțămita Noastră pentru acel devotament patriotic, că în butul desvoltărei nefavorabile a stărei finanțiale, V'ați îngrijit de siguranța tronului și a monarchiei Noastre.

Legea pentru gloate a ridicat în mod esențial puterea de apărare a monarchiei, ear aceea unanimitate însuflețitoare, cu care în mijlocul situațiunei politice esterne, ce se părea a amenința cu pericol, a-ți pus la disposițiune sumele de lipsă pentru asigurarea apărărei monarchiei, dovedesce în mod eclalant, că până când și D-Voastre împreună cu Noi doriți menținerea păcii, până atunci de s'ar părea aceasta ori și când a fi imposibil, fiecare fiu al iubitei noastre țĕri ungurescì e gată a apĕra cu sângele și cu averea s'a interesele tronului, monarchiei și prin aceea a iubitei noastre patrie maghiară.

Prin acest devotament pentru patrie precum și prin acea împregiurare, că cestiunile, care sunt de a-se regula din timp în timp pe calea pactului între cele două state ale monarchiei noastre, s'au resolvit în mod amicabil, guvernele noastre dobândesc un sprigin puternic în acele nisuințe ale lor, ca susținênd bunele relațiuni, în care ne aflăm astădi cu toate puterile, sĕ-și poată continua cu succes și speranță crescêndă lucrările în acea direcțiune, ca pe lângă scutirea cu desevêrșire a interelor noastre vitale, pacea sĕ se poată menține și mai departe.

Primiți D-Voastre mulțămita Noastră ferbinte pentru aceasta lucrare patriotică și în general pentru zeloasele ostenele ale DVoastre.

Primiți și duceți alegĕtorilor D-Voastre sincerile Noastre salutări regale.

Cu aceasta parlamentul present îl declar de închis.

Foile opoziționale maghiare însĕ sunt cu totul mâhnite față de ținuta și succesele, ce a avut dieta în decursul sesiunei espirate, și nu află nici un merit pentru actualul guvern, în ce privesce fericirea patriei. Guvernul, dic ele, lucră după arbitriu, ear arbitriul acesta e cu totul în defavorul patriei, deoarece țara ungurească se tractează numai ca o colonie austriacă; n'avem rege maghiar, honvedimea n'are generali, ea se comandează de generalii din armata comună, guvernul n'a îndrăsnit a încerca nici barem întroducerea limbei maghiare în regimentele de sub coroana ungurească etc. — Cu un cuvênt prea patrioticele foi afirmă, că până va mai sta actualul guvern, nici un lucru folositoriu nu se va efeptuí. Așa resonează foile maghiare opoziționale, și dacă dênșii, cari au puterea în mână nu sunt mulțumiți cu mersul lucrurilor, ce sĕ mai dicem noi, cari di de di perdem și din ce mai aveam odată.

Nici măcar o di n'a trecut dela închiderea parlamentului și Maj. Sa a și emis un autograf, prin care se convoacă dieta viitoare pe 26 Septembre 1887 st. n.; ear ministrul de interne aduce la cunoscința municipiilor, că terminul pentru fiitoarele alegeri este astfeliu: alegerile nouĕ vor începe cu diua de 16 Iuniu și vor dura până în 27 ale aceleiași luni. La sfêrșitul circularei doresce ministrul, ca alegerile sĕ se facă conform legilor, în bună regulă și în „sens patriotic.“

Crisa ministerială din Paris încă e de tot încurcată. Freycinet neputându-se înțelege cu conducĕtorii diferitelor partide a declinat dela sine invitarea de a forma noul cabinet. Din causa aceasta președintele republicei, dl de Grévy, a însărcinat pe Rouvier cu aceasta misiune, ceea ce acest bărbat a și primit. E întrebarea numai, dacă va putea realisa compunerea unui cabinet, de oare-ce îi stau în cale multe stavile. Stavila cea mai grea, ce se opune formărei cabinetului, e cestiunea generalului Boulanger. Oportuniștii nu vor de loc sĕ scie despre Boulanger și ei sunt sprijiniți încă de multe grupuri republicane; radicalii și intransingenții însĕ vor rĕsturna orice cabinet, în care nu va figura și generalul Boulanger.

Cu privire la nota circulară a Porții către puterile europene se scrie din Constantinopol, că Rusia earăși a început a lucra întra'colo, ca sĕ aibă influință decidĕtoare și liberă acțiune asupra sorții Bulgariei. Pertractările turcesci cu Rusia au rĕmas fără resultat; ba în timpul din urmă se vorbesce despre o rĕscoală ce a isbucnit în stambul, cu scop de a depune pe actualul sultan și în locul lui a ridica pe un pretin al rușilor; revoaltă însĕ alimentată de Rusia a fost năbușită și revoltanții parte decapitați, parte trimiși în robie. Circulara de altcum a fost bine primită mai de toate puterile și se urgează pentru o schimbare de idei între diferitele guverne; numai Rusia nu dă nici un rĕspuns.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sinaia *).

În Sâmbăta trecută (2/14 Maiu) împĕrăteasa noastră a fost oaspele părechei regale române în „Castelul Peleșului.“ Regiunea romantică, frumsețea naturei împreunată cu a artei, a făcut acest nume pretutindenea cunoscut. Cântat de buze poetice, el a ajuns a fi obiect de distracție în saloane și bordee. Elisabeta, nobila regină a României, a fost cea dintâi, care s'a inspirat de farmecul acestei regiuni și din inspirațiunea sa a produs, ceea ce adi lumea măresce sub numele „Povestile Peleșului“. Cuprinsul lor e, șoaptele însuflețite ale monumentelor rĕmase neatinse de vitregitatea trecutului. Un astfel de monument e și Sinaia. Călĕtoriul privesce cu drag la acest orășel încântătoriu. El te încântă așa de mult, încât numai cu dorul de a-l revedé te poți despărți de el. Sinaia pare a fi așeḑată în o căldărușă naturală, în care conduce un drum strîmt, ce străbate alăturea cu vorbăreața Prahovă. Jur-împrejur — cu deosebire spre apus-meaḑă-noapte, — se înalță munți înalți. Deadreapta Sinaiei, se înalță în toată mărirea sa Bucegiul, ale cărui piscuri pleșuge, chiar și în dricul verei par a fi acoperite cu o pătură subțirică de zăpadă. Jur-împrejur se estind pădurile dese de brazi întunecați, cari sunt veștmêntul cel admirabil al Bucegiului. Din acest parc al naturii, privesce — ca un vultur — cel mai prețios mărgăritariu al acestei regiuni „Castelul Peleșului“, locuința de recreare și desfătare a părechei regale în timp de vară. Castelul are o presentare interesantă. Stilul, după care e edificat, e o combinațiune a diferitelor stiluri architectonice. Înfrumsețat cu sculpturi și turnuri, ceardacuri și balcoane, el îți atrage privirea chiar și dacă n'ai voí sĕ-l privesci. În vêrful seu fâlfăe tricolorul român, roșu-galbĕn-vênăt. Înainte de aceasta cu ḑece ani de abia se pusese fundamentul acestui castel. Până la edificarea lui, regele și regina, când se depărtau în ḑilele călduroase ale verei din aerul stricat al Bucurescilor și alergau în atmosfera olimpică a acestei regiuni paradisice, ei sălășluiau în mănăstirea Sinaia, unicul adăpost al călĕtorilor prin aceste locuri încă de prin veacul al XIV. Mănăstirea e așeḑată pe un colnic și are un aspect destul de frumos. O biserică încungiurată de nisce zidiri scunde, e totul, ce admira lumea înainte de aceasta cu 10 ani în aceste regiuni. Dar nici aceasta nu era adesea admirată, deoarece o escursiune prin aceste locuri înainte de a comunica trenul era ceva raritate.

În anul 1876 eram student. În vara acestui an plecarăm vre-o ḑece inși dela Brașov, ca trecênd peste pasul Timiș, sĕ străbatem în valea Prahovei și sĕ cercetăm aceste locuri tainice. Peste noapte ne adăpostirăm în Sinaia. Dimineața viitoare am plecat mai departe, fără a observa pe deplin frumsețele acestei regiuni. Aceasta voiam sĕ o facem cu ocasiunea reîntoarcerei. Nu departe de Sinaia, cale cam de o jumĕtate ḑi, era o crișmă, chiar lângă drumul țĕrei. Tocmai ne odihneam la umbra unui stejariu, când eată numai, că sosesce o trăsură și se opresce chiar înaintea crișmei.

Călĕtoriul se coborì din trăsură și se apropià de noi. Ne cunoscuse după căciulele vineții, că suntem studenți. „Bravo! Voi sunteți feciori“, — ḑise el — „Așa se cuvine! Înainte numai! Dacă veți ajunge pe seară la Sinaia întrebați numai după șeful medicilor militari, după generalul Davila; prințul ve va da ceva de mâncare, căci pare că toți sunteți morți de foame!“ Cu aceste el se depărtà. Când plecà cu trăsura, ne mai strigà odată „La revedere în Sinaia“ și apoi dispăru.

Nu preste mult plecarăm și noi. La apusul soarelui sosirăm în Sinaia. Generalul Davila ne întimpinà în drum cu cuvintele: „Odichniți-ve astăḑi bine, mâne ve voiu presenta principelui!“ Ne îndrumà apoi la sălaș în baracele de lemn, în cari era adăpostit un despărțĕmênt de vênători, ce era comandat spre a serví principelui. Toată noaptea tremurarăm, căci deși era vară și luna lumina ca ḑiua, totuși de pe piscul Bucegiului adia un vênt subțirel, a cărui suflare recoroasă străbătea fără teamă prin încheeturile și crepăturile păreților subțiri ai baracelor. În fine se făcu ḑiuă. Jur-împrejur păduri de braḑi, munți înalți cu piscuri subțiri, albastre, jos totul verde, ceriul vinețiu fără de nori, eară aerul străveḑiu, curat și plin de miros plăcut.

Admirarăm aceste frumseți și așteptarăm, povestind cu soldații, până la 10 oare înaintea barecelor. Deodată apăru generalul Davila între noi și ne agrăì milităresce: „A-ți durmit bine? Postați-ve înaintea porții mănăstirei și așteptați pe principele!“ Merserăm la poartă și ne postarăm acolo după poruncă. Nime nu era în jurul nostru. Deodată apăru un domn oare-care. Era înalt și svelt de statură și îmbrăcat în civil. Obrazul îi era încungiurat de o barbă neagră. El venia repede și după el alerga lătrând un câne groaznic. Se apropià de noi. „D-voastre sunteți — ne întrebà — studenții dela Brașov?“ „Da domnul meu!“ respuns cel mai bĕtrân dintre noi. Numai decât sosì și generalul Davila. „Scusă, Alteță — ḑise el — însu-mi voiam sĕ ve recomând pe acesti tineri, dar nu sciam, că Alteța Voastră Ve-ți sosí așa de curênd de pe promenadă.“ Așadară acesta era însuși principele, pe care vorbitoriul nostru îl agrăise cu „Dl meu.“ „Poftiți a-mi fi oaspeți?“ — întrebà principele. „Da, Maiestate, rĕspunserăm toți cu un glas. Peste câteva minute în mijlocul curții mănăsti-

---

*) Reamintire din feriile de vară ale unui student, publicată în „Wr. Tgbl.“ cu ocasiunea visitei Maj. Sale împĕrătesei Elisabeta la Sinaia

---

era scris, ci încă nici porunci de anul acesta afară de una era scrise, adecă numai din luna lui Decembre, eară celelalte întru asemenarea prea înaltelor date n'au scris, și protocolul bisericei despre cei cununați numai de trei foi, fără toată rênduiala avêndu-le, nu l'au făcut după chipul poruncit, ci fără toată rênduiala, și încă nici pe toți cei botezați, cununați și morți n'au scris. Pentru acea ca cu mai mare trezvie sĕ se afle întru paza poruncilor dela noi, întru asemênarea preaînaltelor date spre învĕțătura sa cu canonul trupesc se pedepsesce.

11. **Aciliu** și **Amnaș.** Popa Ioan Popovici are singelie.
Popa Samuil Popovici, are singelie.

Arĕtând protocolul cercularelor, și fiindcă din anul 1785, trei porunci au lipsit, și din anul 1786, numai până la Noemvrie, și din anul 1787 numai vr'o două au scris, și celelălte cu lenevire le-a făcut, așa și protocolul bisericei după chipul însemnat nu l'au scris, și mai mult au rĕmas nescris, pentru aceia după preaînalta poruncă poruncindu-se neascultătoriului pedeapsă s'au hotărît. Pentru această lenevire pe numiții preoți întru îndreptarea lor cu canonul trupesc a-i pedepsí.

Protopop Ioan Dobrot, ot Poiana.
Protopop Moise Moga, paroch în Sĕliște.
Protopop Ioan Popovici, paroch în Sĕliște.

Gedeon Nichitici m. p.
Cernovici m. p.

În Nagy-Ludos, anul 1787 21 Maiu s'au lucrat:

12. **Șugag.** Popa Ioan Fața, are singelie.

Protocol pentru aceea n'are, pentru că el acum de curênd fiind pe satul acesta preoțit, n'au aflat acolo protocol, acum dară i-se poruncesce, ca în grabă sĕ facă, și toate trecute porunci în trênsul sĕ scrie.

13. **Topêrcea.** Popa Adam Lup, are singelie.
Popa Iosif Munteanu, are singelie.
Popa Moise Fara, are singelie.

Protocolul cercularelor neavêndu-l deplin, ci numai până în luna lui Martiu 1786 scris, i s'au poruncit sĕ-l împlinească, dară al bisericei l'au avut deplin.

14. **Kis-Apold** și **Nagy-Apold** și orașul **Mercure.** P. Cazan Orăștean, are singelie.
Ioan Bune, are singelie.
Nicolae Cazan, are singelie.

Aceștia au amêndouĕ protocoalele, și al cercularelor, și al bisericei.

15. **Nagy-Ludos.** Mihail Popovici, are singelie.
P. Georgiu Fulea, are singelie.
P. Luca Sasu, are singelie.

Și protocolul bisericei și al cercularelor au avut.

16. **Cherpiniș** și **Rece.** P. Petru Dêrzu, are singelie.
P. Ioan Rufan, are síngelie.

Au amêndouĕ protocoale.

17. **Gêrbova** s'au **Sas-Orbo.** P. Petru Cerc, are singelie.

Fiind parochia nouă, și el acum de curênd a venit acolo paroch, pentru aceea numai însemnări are și protocol va face.

(Va urma.)

resci se întinsese o masă încărcată cu mâncări și beuturi. E de prisos a amintí, că toate acestea dispărură numai decât Principele și principesa stăteau la fereastră și priviau cu deosebită plăcere, cât de iute se goliau tăerele. Ne ridicarăm apoi cu toții, umplurăm păharele cu vin și pășirăm spre fereastră, unde era părechea domnitoare, și întonarăm o cântare, ce reamintì principelui și principesei patria străbună, cântarea „Sentinela dela Rin“ (Die Wacht am Rhein). O sfêrșirăm cu „sĕ trăiască“ părechea domnitoare. Principele și principesa veniră la noi în curte, ne mulțămiră pentru această ovațiune și la despărțire deteră cu fiecare mâna.

Peste un pătrariu de oară plecarăm mai departe către patria noastră, și ne duceam ca vêntul, veseli și voioși, căci bucatele puse pe masa princiară delăturaseră dela noi ori ce griji și nevoi, eară dorul de a mai fi studenți și a mai vedé aceste regiuni — pe cari astăḑi lumea le admiră — nu s'a stins nici acum din noi. *St.*

Varietăți.

* Dl Dr. Iosif Gall, după cum cu plăcere cetim în foile din capitală, — este denumit de membru pe viață în casa magnaților. Felicitările noastre.

* Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a încuviințat din ajutoriul de stat pentru scoalele medii confesionale pe anul scolar 1887/8 următoarele ajutoare: gimnasiului ev. ref. din Zĕlau 5500 fl., celui ev. ref. din Orĕștie 5000 fl., celui ev. ref. din Sepsi-Szent-Görgy 3500 fl., celui evang. ref. din Ciurgău 4000 fl. celui ev. ref. din Miscolț 3500 fl., celui unitar din Cluș 300 fl. Afară de aceasta au primit ajutoare pentru lucrările de construcțiune și instalare gimnasiul ev. ref. din Pesta 20,000 fl., cel din Zĕlau 4000 fl., cel din Orĕștie 6000 fl. cel din Sigetul-Marmației pentru restabilirea edificiului ars 10,000 fl.

* Despre Maialul din Alba-Iulia ni se scrie următoarele: Maialul dat de către scolarii români în 14/26 Maiu, 1887, dela ambele scoale confesionale din loc au avut un succes foarte îndestulitoriu.

Dl invĕțătoriu Ioan Francu dela scoala gr. or. e demn de toată lauda, că au putut întru atâta esercita pe băieții scoalei în cânt, încât a produs în publicul de față o plăcere foarte mare și frumoasă.

Încât privesce venitul curat material, e aproape 30 fl.

Domnii ofițeri de român sunt de laudă, că au participat în așa numer mare, însĕ cu părere de rĕu unele familii românesci din loc nu au participat, din ce causă nu sciu, însĕ poate că acestea aparțin (nu ḑic de toate) partidului triumvirat nou „kosere Gyulafehérvár.“

Toată stima și lauda merită și damicelele, că s'au presentat mai toate în costumuri naționale, și prin aceasta au dat petrecerei o adevĕrată coloare românească, adecă după cum s'a esprimat un domn de față „Oláh mulatság.“

„Quadrilul“ și „romanele“ le-au dansat 25—30 părechi.

Dintre onorabilele doamne, cari au asistat la petrecerea aceasta am observat pe d-nele Anna Șandor de Vistu, din Oarda de jos; Alecsandrina Moga, de pe câmpie; Elena Tordoșan, Anna Patița, Anna Velican, Marciac, Roșca, Șerban, Publius, Cirlea, etc. etc. Ear dintre mândrele steluțe, ce au luminat în decursul petrecerei, am observat pe d-șoarele:

Letița Șandor de Vistu, din Orda de jos, Elena Fetiță, (din Luna); surorile Marciac, surorile Bergian, Eufemia Pipoș, Victoria Roșca, Rosa Șerban toate în costum, etc. etc.

Petrecerea s'a finit la 2 oare dimineața, ducénd fie-care suveniri plăcute cu sine despre aceasta petrecere animată. *a + b.*

* (Procesul bisericei Sfintei Treimi din Brașov — cetate.) După cum cetim în jurnalele din capitală, procesul ce l'a purtat românii acum de 4 ani cu grecii pentru de a li-se recunoasce deplină paritate în administrarea bisericei și a averei bisericesci după o pertractare de 4 ḑile Joi în 14/26 Maiu s'a decis la curia regală în mod definitiv în defavorul românilor. Înregistrăm cu durere acest fapt, fără de a întra în aprețiarea mai de aproape a lucrului până ce nu vom avea la mână informațiuni esacte.

* (Arderea operei-comice din Paris.) Ceea ce s'a întêmplat mai anii trecuți cu Ring-theatrul din Viena, s'a întêmplat în ḑilele trecute cu așa numita „opéra comique“ din Paris. Aceasta zidire de pe piața Morivaux, în apropierea bulevardului italian, a fost cu totul distrusă de flacările focului. După cum se scrie aspectul a fost îngroḑitoriu și o spaimă nespusă a cuprins întreg orașul. Focul a isbucnit din o esplosiune a gazului pe bină tocmai precând se esecuta opera „Mignon“ și în curênd flacările au cuprins întreg teatrul. Mulțimea înfricoșată a năvălit afară prin tot locul pe unde afla scăpare. Mulți au fost striviți, mulți călcați, mulți au sărit de pe ferestrii, cari în mare parte au rĕmas schilavi. O mulțime de cadavre s'au scos numai scrum și cenușă. Numĕrul celor morți după constatările de până aci trece peste 70. Jalea domnesce în întregul oraș. Edificiul „Opéra comique“ a fost ridicat la 1596 și de atunci încă destinat pentru produceri teatrale, la 1839 a fost earăși mistuit o parte a edificiului de îngrozitoarele flacări.

* Concesiune de têrg. Ministrul de agricultură, industrie și comerciu a conces comunei Cața (ctt. Tărnavei-mari), ca sĕ țină în fiecare an la 7 Maiu și 15 Septemvrie st. n. têrg de țeară.

* (Mulțămită publică.) Subscrisul comitet aduce prin aceasta cea mai profundă mulțămită:

1. Institutului de credit și de economii „Albina“ din Sibiiu, pentru ajutoriul de 200 fl, votat prin adunarea generală, ținută la 29 Martiu a. c., pe seama scoalei elementare de fete a reuniunei.

2. Onorabilului Domn Dr. Vasiliu Lucaciu preot gr. cat. în Șișesti pentru suma de 5 fl., donată reuniunei.

Sibiiu, 28 Maiu, 1887.

Comitetul reuniunei femeilor române din Sibiiu.

— Subscrișii ca comisiune eșită la fața locului în Cetatea de baltă pentru revisiunea ratiociniului bisericei gr. or. pe anul 1886 — 'și împlinesc prin aceasta cea mai plăcută datorință impusă de comitetul parochial a numitei biserici, esprimând prin aceasta cea mai călduroasă mulțămită, marinimoșilor binefăcători, cari au contribuit cu oferte benevole la edificarea bisericei cu următoarele sume: Preaonoratul Domn Protopresbiter al tractului Têrnavei inf. și paroch în Cetatea de baltă Nicolau Todoran cu 100 fl. v. a. Colectantele O. D. Vasilie Iosof par. și învĕțătoriu gr. or. în Tilișca dela sine 1 fl. dela P. O. DD: Daniil Marcu, 1 fl.; Ioan Iosof, 1 fl. 20 cr.; Petru Iuga, 50 cr.; Stefan Milea, notariu 50 cr.; George Brat, primariu 80 cr; Nicolae Juga, econom 40 cr.; Dumitru Iosof, învĕțătoriu 20 cr.; George Staneasa, 20 cr.; Dionisiu Juga, 20 cr.; Ioan Prica, 20 cr.; Teodor Brat, 20 cr.; Andreiu Juga, 70 cr.; Andreiu Marcu, neguțătoriu în Galeș 50 cr.; Ilie Floaș, 20 cr.; —

2. Ilie Țete, econom din Cetatea de baltă, 1 fl.; Sofia Cucuiu, economă din Cetatea de baltă 3 fl.

Primească acesti marinimoși binefăcători mulțămita comitetului parochial amintit pe lângă sincera urare, ca Dumneḑeu sĕ le resplătească însutit.

Cetatea de baltă, 16 April, 1887.

Iosif B. Crișan, paroch gr. or. al Boianului ca comisar protopopesc., *Zacheiu I. Sasu*, paroch gr. or. al Blășelului ca comisariu protopopesc., *Ioan Țete*, epitrop prim., *Nicolae Cucuiu*, hobori epitrop, prin *Nicolae Todoran*, protopop., *Ioan Cucuiu*, notariul com. parochial.

* (Mulțămită publică.) La mica tombolă, ce s'a arangiat în 24 Aprile a. c. în favorul reuniunei femeilor române din Abrud și jur au încurs 58 obiecte, preste cari s'au făcut 500 losuri, cari s'au vêndut cu 100 fl. Cu ocasiunea sortirei fiind și petrecere cu dans, au mai încurs ca tacse de întrare 30 fl. 50 cr.

Din suma de 130 fl. 50 cr. detragêndu-se spesele în suma de 29 fl. 20 cr. au resultat un venit curat în suma de 101 fl. 30 cr.

Avênd în vedere acest resultat frumos dela tombola arangiată într'un timp atât de scurt, subscrișii venim a impliní plăcuta datorință, esprimênd cea mai călduroasă mulțămire și recunoscință tuturor Onorabilelor doamne și domnișoare din Abrud, Bucium, Câmpeni și Roșia, cari au binevoit a conferí și conlucra, precum și domnilor, cari au contribuit la aceea tombolă.

Abrud, în 20 Maiu, 1887.

În numele comitetului

Anna Gall, presidentă.

Alexandru Ciura, secretariu.

* De decan la facultatea juridică din Cluș s'a ales Dr. Ludovic Farkas; ear la facultatea medicinală tot de acolo Dr. Arpad Bokay.

* (Stațiune telegrafică.) Începênd cu 15 Maiu s'a instituit oficiu telegrafic la băile din Vàlcele (Elöpatak) pe întreg sesonul de băi.

* Ploae de nĕsip. Un fenomen estraordinar s'a putut observa în ḑilele din urmă în Vicenze. Deși fenomenul nu e de tot nou în analele meteorologice, cu toate acestea foarte rar se întêmplă ceea-ce s'a observat în locul numit ca adecă: în anumite ore din ḑi cădea o ploae de nĕsip foarte fin.

* De lângă Verșeț se scrie, că în comuna Costeiu locuitorii sunt rĕu maltratați de oficiile administrative. S'au adus încă din 9 Maiu 2 companii de soldați dela Seghedin, cari au fost împărțiți câte 4 și mai mulți în casele locuitorilor, pentru esecutori de dare despoaie pe bietul popor de tot, ce mai are. Mai bine de 50 capi de familii, bănuiți au fost arestați, remânênd femeile și fetele în grija cătanelor. Toate acestea nelegiuri din pricină, că s'a pușcat ḑiua la ameaḑi din mulțime asupra primariului, care era învĕțat sĕ belească!

Semne triste...!

* Cum se regenerează tinerii. În orășelul Newton (în New-Jersey) s'a format de curênd o societate cu devisa „contra vițiului“ cu scop de a regenera pe tineri. Societatea o constitue fetele tinere din acel orĕșel, care sunt aproape de măritat. Ori-ce fată care voesce a întra în aceea societate, 'și ia asupra-și angajamentul, de-a respinge fără milă, și cu nici o considerare pe ori care tiner, care ar voí sĕ o ia de soție, dacă aceluia îi plac beuturile alcoolice sau tutunul, s'au este în o altă privință prăpădit. Nobila intențiune a fetelor se pare însĕ, că nu va avea resultatul dorit, fiind-că însurĕțeii decât sĕ lase beutura și țigara, după cum pretind tinerile fete, mai bine le lasă pe ele. Deci se nu fie problema cam puțin re'ntabilă pentru moralisătoarele damicele.

* Locomotivele, ce s'au esportat din Statele-Unite dela 1875 până acum au costat suma de fr. 63,500,000. Pe America sudică vin 37%: pe Englitera și colonii 29%; Mexicul 14%; Spania și Cuba 10% și Rusia 4%.

* (Rectificare.) Suntem autorisați din partea competentă a face rectificarea: terminul pentru licitațiunea minuendă pentru edificarea unui adaus la scoala din Sĕliște se va ținé nu în 26 Maiu a. c. st. v. ci în *25 Maiu a. c. st. v.* Red.

* (Bibliografic). A eșit de sub tipar „*Stupăritul* întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtori și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei de Constantin Dimian preot în Brețcu. Brașov 1887 tip. Alecsi. Prețul unui esemplar 80 cr.

Scopul ce l'a avut autorul la edarea acestui op de mare însemnătate și importanță mai cu seamă pentru poporul român, este cel mai salutar. Tractarea întregului material, după cum se află în acest op al părintelui Dimian, e dovadă eclatantă despre o pracsă îndelungată și cu mult interes făcută din partea autorului pe acest teren. Partea cea mai mare din lucrarea aceasta o vor cunoasce cetitorii foaei pedagogice „Scoala și Familia“, în care a apărut în anul trecut și din partea căreia încă se recomêndă cu tot dinadinsul, ca cea mai bună scriere la noi în ramul acesta. Limba ușoară, în care e tractat întreg materialul, ce se ține de stupărit, înlesnesce chiar priceperea și din partea ori cărui țeran, care stie cetí. Recomandăm deci și din parte-ne cu toată căldura cartea de stupărit a părintelui Dimian, care este cea mai perfectă în ramul acesta la noi.

Principiile fundamentale

din pedagogia scientifică, cu deosebită privire asupra lui Herbart.

a) Temeiul pedagogiei scientifice.

Principiul fundamental al pedagogiei sciințifice este:

„Pedagogia ca știință atârnă dela filosofia practică (etica) și dela psychologie. Filosofiia practică ne arată ținta, scopul educațiunei; psychologia ne arată calea, mijloacele și pedecile ei.“

Așa dară întreg sistemul pedagogic se raḑimă pe doi stêlpi puternici anume: pe etica și psychologia scientifică, și rĕḑimată pe acești doi rami scientifici, însași pedagogia ia caracterul de sciință de sine stătătoare.

Cel dintâiu, care a basat pedagogia pe aceste doauĕ temelii a fost filosoful Herbart, care și-a desvoltat părerile sale în aceasta direcțiune special în scrierile sale: „Filosofia practică“ (Göttingen 1808) și „Psychologia“ sa.

Herbart întemeiază moralul seu pe următoarele cinci idei (concepte) cardinali: cea a libertății interne, a perfecțiunei, a bunăvoinții, a dreptății și a bunei cuviințe.

Ce va sĕ însemne aceste noțiuni se va vedé din cele următoare.

Libertatea internă este consonanța voinții cu vederile noastre proprii, sau întocmirea lucrurilor noastre după cea mai bună a noastră convingere. Cine lucră contra acestora resp. lucră după ideile și poruncile altora, acela nu e deplin moral, adecă îi lipsește libertatea internă.

Idea sau conceptul perfecțiunei pretinde o voință puternică, bogată și mult cuprinḑĕtoare.

Bunăvoința este desinteresatul devotament pentru binele oamenilor, bunătatea inimei sau iubirea curată.

Idea sau conceptul dreptăţii pretinde încungiurarea certei, ca un ce în genere displăcut, iubirea păcii şi aflarea respective căutarea modalităţilor pentru eserciarea dreptului fie-căruia. Iar idea sau conceptul bunei cuviinţe este disposiţia de a fi gata pentru rĕsplătirea unei binefaceri premeditate.

Aceste idei practice, ce se refer la faptele vieţii, cuprind în sine toate referinţele şi jurstările morale atât ale individului, cât şi ale întregei societăţi omenesci; ele luate într'una formează idealul vîrtuţii, ţinta supremă, scopul final al vieţii, fără deosebire pentru fie-care om.

În urma acestora, problema educaţiunei consistă întru a desvolta din elev un om moraliceşte bun, sau de oare ce moralitatea este însuşirea de căpetenie — idealul, ce trebue sĕ caracteriseze pe o persoană, astfel una dintre recerinţele pedagogice este: conducerea elevului la acest ideal.

Scopul educaţiunei — ḑice Th. Waitz — este, a se asigura fiitoriului om o direcţiune morală pentru vieaţa sa internă.

Coroana educaţiunei după Herbart este: soliditatea caracterului moralităţii, adecă un caracter moral, cu alte cuvinte o voinţă puternică, consecuentă, care sĕ stea în serviciul ideilor morale.

Un asemenea caracter este scopul final al educaţiunei.

Trebue însĕ neapĕrat sĕ se desvoalte în formă cuvenită — proporţionată — şi celelalte părţi mai esenţiale, ce sunt condiţiunile perfecţionărei omului, cum sunt: inteliginţa, marinimia, generositatea, religiositatea ş. a. Cu un cuvênt, omul în întregitatea sa sĕ fie educat, precum pretind multele interese de aceiaşi însemnătate.

Ce se refere în deosebi la partea religioasă a educaţiunei aflăm, că la tot casul religiunea pentru filosoful Herbart nu formează un obiect de sine stătătoriu, ci ca pedagog o privesce ca pe mijlocul cel mai însemnat al educaţiunei. Desvoltarea morală a educaţiunei trebue neapĕrat sĕ se aducă în legătură cu cea religioasă resp. cu interesul religios sau legătura intimă dintre om şi Dumneḑeu, adecă religiositatea sĕ se cultive cu toată îngrigirea.

Tot de aceasta părere e şi Ziller, care încă susţine că partea morală a educaţiunei e de a se aduce în legătură intimă cu cea religioasă, pentru că moralul, deşí luat numai şi de sine e cu deplină valoare, totuşi devine efectiv, numai basat pe preceptele religioase — numai pe aceasta basă se poate da unui caracter moral tăria cuvenită, căci consciinţa despre fiinţa unei autorităţi mai înalte întăresce influinţa prescriselor morale asupra elevului.

Aşa ni se descrie scopul educaţiunei împreunat, respective basat pe etică.

Se trecem acum la al doilea factor principal al pedagogiei, adecă la psychologie.

Dacă organisaţiunea scoalei interne şi externe, planul de învĕţământ, cursul învetământului, metoadele şi regulele educaţiunei nu corespund principiilor psychologiei, atunci învĕţătorii şi toţi cărora li-s'au încredinţat destinele educaţiunei lucră în întunerec, toată instrucţiunea şi educaţiunea lor pluteşte în aer şi nici odată nu pot calcula la un resultat sigur.

Tocmai pe cum un medic, nu poate produce încredere, nu poate fi medic perfect, dacă nu cunoasce corpul omenesc şi fenomenele lui, tocmai aşa nu poate merita încredere, nu poate fi educĕtor desĕvêrşit un învĕţător, fără cunoscinţe psyhologice.

(Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui Dr. C. în S. Mulţemindu-Ve pentru atenţiunea manifestată prin trimiterea manuscriptului pentru „Foiţă,“ Ve rogăm totodată de puţină îndulgenţă, până vom termina cu publicarea manuscriptului, ce ocupă de present acest loc din foaie.

Dlui L. Z. în H. Corespondenţe anonime nu se publică. Altfel în aceasta afacere am publicat deja o corespondenţă în Nr. 38 al „Tel. Rom.“ deşi e drept, că privit lucrul din alt punct de vedere. Noi numai regreta putem, când vedem, că lucrurile se duc la estrem. Red.

Loterie

Sâmbătă în 28 Maiu 1887.

Timişoara:	**21**	**65**	**48**	**9**	**50**
Viena:	**82**	**30**	**26**	**46**	**61**

Nr. 1174 [1600] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna protopresbiteratul Agnitei, cu venit anual de 408 fl. 10 cr. — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze petiţiunile instruite conform prescriselor statutului organic §. 13. — în terminul indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 5 Maiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 2312. [1601] 1—3

CONCURS.

În urma concursului publicat în luna lui Ianuariu a. c. sub Nr. 9 al „Telegrafului Român“ pentru vacanta parochie Mureş-Cristur, parochie de a III-a clasă, neaflându-se nice un concurinte, prin aceasta se prolungesce acel concurs încă pe 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă emolumentele ḑise în anteriorul concurs.

Mureş-Oşorheiu, 12 Maiu, 1887.

Parteniu Trombiţaş de Bethlen,
protopresbiter.

[1598] 3—3

Publicaţiune.

În 25 Maiu st. v. 1887 la 11 oare a. m.,*) se va ţinea în sala scoalei gr.-orient. din Sĕlişte, comitatul Sibiiului, licitaţiune minuendă pentru edificarea unui adaos la scoala din loc.

Aceasta sĕ aduce la cunoscinţă publică cu acel adaos, cumcă fie care licitant are sĕ depună ca vadiu 5% din preţul de esclamare statorit cu **4552 fl. 83 cr. v. a.**

Oferte în scris şi timbrate, proveḑute cu vadium şi cu recunoascerea condiţiunilor speciali sĕ primesc de către preşedintele comitetului parochial din Sĕlişte.

Planul, preliminariul de spese şi condiţiunile speciali stau spre vedere până în ḑiua de licitaţiune la subscrisul preşedinte al comitetului parochial.

Sĕlişte, 8 Maiu, 1887.

Liviu de Lemeny,
preşed. al comitetului parochial.

---

*) Veḑi între Varietăţi „Rectificare.“ Red.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

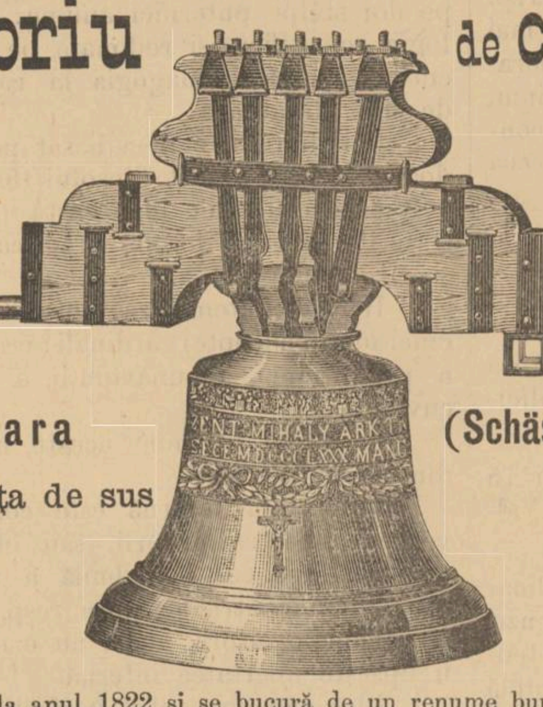

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara (Schässburg-Segesvár)

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1536] 6-10

Nr. 106 [1602] 1—3

EDICT.

Maria Dârstar din Braşovu-vechiu, legiuita soţie a lui Ioan Codlean din Codlea, carea dela anul 1880 a dispărut din Braşov şi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul seu bărbat, se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni, dela publicarea acestui edict în „Telegraful Român,“ căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 29 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. din tractul Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Nr. 233 [1597] 3—3

EDICT.

Elena Furir din Braşovul vechiu, care înainte cu 12 ani a părăsit cu necredinţă pre legiuitul ei bărbat George Florea tot din Braşovul-vechiu tractul protopresbiteral I al Braşovului, se citează a se presenta în terminul de 4 luni dela prima publicare a acestui edict în „Telegraful Român,“ la subscrisul oficiu, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială şi în absenţa dênsei.

Braşov, în 17 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I.

Ioan Petric,
protop. şi adm.

Următoriul lui **CARL HÜRSCH,**

fabricant de postavuri acoperitoare şi nepenetrabile de apă,

BUDA-PESTA

Carlsring 3,

recomândă magazinul seu bogat de toate soiurile de **postavuri acoperitoare impregnate şi nepenetrabile de apă, plane de rapiţă, saci pentru bucate,** pelângă preţuri cât se poate mai eftine [1599] 2-3

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 9—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 53 Sibiiu, Sâmbătă 23 Maiu (4 Iuniu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Pogorîrea S. Duch“ numĕrul cel mai de aproape va apăré Joi în 28 Maiu v.

Nr. 2826 Pres.

Cerculariu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

În legătură cu cerculariul consistorial din 7 Maiu, a. c. Nr. 2568 se face cunoscut: că după notificarea domnului inspector regiu de scoale al comitatului Udvarhely dto 28 Maiu nou a. c. Nr. 512 cererile pentru admitere la esamenul de cualificațiune din limba maghiară, care se va ținea la preparandia de stat din Székely-Keresztur la 30 Iuniu nou a. c., sunt de a se promova la numitul domn inspector regiu nu deadreptul, ci pe calea inspectorilor regii de scoale ai comitatelor, la cari aparțin respectivii învĕțătorii.

Sibiiu, 20 Maiu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, în 22 Maiu.

Campania electorală pentru dieta țĕrei s'a început.

Cetim în diarele maghiare, că jidanul Ullmann, deja a dispus de câte-va buți de spirt, ca sĕ se împartă în cercul Arpașului, lucruri aceste, de cari ar trebuí sĕ se îngrețoșeze cel ce primesce un mandat întocmai precum și cei ce-și vênd votul lor pentru rachiu unui jidan, ca apoi acesta cu ajutoriul clicei jidane din Făgăraș sĕ sugrume tot ce e românesc, sĕ denunțe ori-ce mișcare românească fie ea cât de inocentă, și sĕ aducă pagube morale și materiale românilor din comitatul Făgărașului.

Noi nu înțelegem cum se poate, ca pasiviștii cei cu trecere mare pe acolo, sĕ lase pe alegĕtorii români pradă uneltirilor jidane din acest comitat în detrimentul vĕdit al tuturor românilor.

Rĕspunderea morală pentru demoralisarea poporului nostru, noi suntem siliți sĕ o trecem în contul lor, ca a unora ce au fost și sunt pentru resistența pasivă și nu-și dau silința, ca sĕ-și valoreze conclusul lor adus cu atâta vêlvă, ci sĕ uită cu ochii, cum se face abus de cel mai sânt drept al cetățeanului român. Noi ne-am spus verdictul nostru de mult în obiectul acesta, și vederile noastre sunt deja cunoscute. Ori am fi câștigat ceva prin pășirea activă ori nu, — nu impoartă, dar salvam cel puțin poporul și nu-l lăsam pradă uneltirilor strĕine, ca mâne poimâne, când vom avea lipsă de el sĕ nu-l mai cunoascem, și el încă sĕ nu ne mai cunoască.

Din punctul acesta am privit noi mai mult candidarea de bărbați români din sînul nostru, și ori cum se va interpreta intrarea noastră în acțiune, ea ar fi adus mai multe binefaceri pentru români, ca și cum ne va aduce pasivitatea cea de pe hârtie.

În comitatul Albei de jos și Turda-Arieș — sĕ lucră în toată puterea cuvêntului, ca românii sĕ participe la alegeri, și ei precum se dă cu socoteala vor și participa și vota pentru candidații guvernamentali maghiari. Oare nu era mai consult, ca sĕ ne stringem rîndurile, se ne cunoascem forțele și sĕ disciplinăm poporul, ca sĕ intre în acțiune sub stindard românesc și chiar când acel stindard nu ar fi învins adi?

Poporul nostru adi nu mai este orientat, el începe a-și uita, că pentru el a mai lăsat Ddeu și drepturi nu numai tot datorințe și obligăminte, și uitânduși odată, e cu greu de al mai pune la brazdă, ci vom trebuí sĕ începem d'acapo.

Nu e vorba, că oscilarea dela un sistem la altul nu e favoritoare unei politice înaugurate odată, — dar vorbă e, că dacă ea a fost inaugurată și s'a dovedit de tot nepractică, nu avem cuvênt de a nu ne trage seama cu rĕul ce resultă din ea, și sĕ căutăm salvarea intereselor noastre în alte moduri și chipuri

Organele partidei naționale române se vede, că au luat în arêndă dreptul de a dispune de poporul român după plac și cu un feliu de suveranitate altmintrea nemotivată. Bine, dacă așa le au plăcut a bucina în lume, pentru ce nu pot împedeca pe alegĕtori dela urne? pentru ce nu se organisează de așa, ca sĕ impună strĕinilor și se ne impună chiar nouă, cari am fost pentru intrarea în acțiune, ci lasă pre bieții alegĕtori, ce i a mai strecurat comisiunile pentru conscrierea alegĕtorilor, pre mâna unor șarlatani, de i corump fără milă și temere de Dumnedeu, căci mustrare de consciință nu putem presupune la ăst soiu de samsari politici. Eată deci unde am ajuns cu teoriile, celor ce se girează de mentorii neamului nostru! Pentru ca sĕ se seducă poporul nostru a merge la urne, noi nu suntem și nu am fost, afară dacă punem și noi candidați acolo unde se ar fi credut reușita lor de posibilă, ear unde nu — dacă prin concurgerea cu votul nostru putem asigura oare cari favoruri pentru poporu. Nu am făcut și urmat astfeliu, căci aflânduse alții mai înțelepți au luat alegĕtorii sub tutelă, ca tot ei sĕ-i părăsească și în unele casuri sĕ-i și vêndă mai târdiu. Intre astfel de împregiurări și cu atari conducĕtori, cari prin conferințe și adunări bisericesci sunt cei mai înfocați apĕrători, ear pe afară, la ei acasă vênd moșia românului pentru câteva pițule și o cumpĕră tot ei, ca sĕ-și satisfacă poftelor de măriri și averi, nu e de mirare, dacă poporul român începe a-și perde încrederea, chiar și în ai sei, cari ar fi se fie sânge din sângele lor și inimă din inima lor, și pleacă acolo unde îl duc strĕinii, cari dacă și îl înșeală, nu-i causează așa dureri amare, ca și acele ce vin dela fiii opincei, crescuți de multe ori cu pâne și sudoare dela conaționalii lor, ca mai târdiu sĕ nu se mai uite la ei, ci se adopteze principiul neevangelic: *prima persona sum ego.*“ Este regretabil, că astfel de soiu de ființe, sub masca naționalismului, se înmulțesc ca ciupercile în luna lui Maiu, și de regulă se înmulțesc în contul bunului și de tot răbdătoriului popor românesc. O se vină timpul și doar nu va fi departe, când se va tredí poporul din somnul de adi și va distinge mai bine între adevĕrații lui binefăcĕtori.

Revista politică.

Abia s'a închis dieta, și s'a și pus în mișcare întreaga țeară pentru alegerile viitoare. În toate părțile se fac candidările cu un zel obicinuit și corespundĕtoriu naturelului maghiarilor. În tot locul banchete preste banchete, adunări tumultuoase și însuflețire mare. Partidele opoziționale însĕ apare, că față de alegerile viitoare nu desvoaltă energia obicinuită din trecut, cu deosebire partidul opozițiunei moderate dă foarte puține semne de interesare, acest partid și apelul electoral numai în dilele trecute 'și l'a publicat, ce încă este făcut într'un ton de tot monoton, lipsit de ori ce însuflețire.

După multele opintiri în sfêrșit s'a constituit în Francia noul cabinet ministerial. Judecând însĕ după împregiurările grele în care s'a constituit acest cabinet, nime nu poate garanta încât pentru trăinicia lui. Starea politică agitată în care se află astădi Francia pretinde o conducere energică și resolută, care se scie înfrêna spiritele dispuse pentru estreme, și aceasta un cabinet compus mai mult sub presiunea necesității imperative, fără de a fi eflucsul na-

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

18. **Rod.** P. Pavel Mihu, are singelie.
P. Bucur Banciu, are singelie.
Au amêndouĕ protocoalele.

19. **Poiana** și **Dobêrca.** P. Prot. Ioan Dobrota, are singelie.
Nicolae Dobrota, are singelie.
Ioan Băilă, are singelie.
Au amêndouĕ protocoale.

20. **Jina.** P. Bucur Gru, are singelie.
Ioan Strĕulea, are singelie.
Dimitrie Boga, are singelie.
Au amêndouĕ protocoalele.

În satul **Șpring,** în 3 Iunie (22 Maiu); 1787 protopopiatul Mercurei.

21. **Ermeneș** sau **Armeni.** Popa Vasilie Pogan, are síngelie.

Protocolul cercularelor numai până la 18 Septembre 1786 are scris, și protocolul bisericei, al celor botezați, și cununați și morți nu l'au scris după formulariu, și preste aceasta arĕtând, că nu scie bine scrie, pentru aceea dară, că n'a avut protocoale, se opresce de patrafir, până nu va învĕța a scrie, și preoții din Ludoș sĕ slujească la Armeneș.

22. **Ola-Bogat** și **Kis-Kerek** sau **Broșteni.** P. Ilie Rĕul, are singelie.
P. Sava Nascu, n'are singelie.

P. Ilie Rĕul au arătat amêndouĕ protocoalele, dară fiind că protocolul bisericei fără rênduială l'au scris, i-s'au poruncit, ca sĕ-l îndrepteze, dară popa Sava fiind-că numai până la 25 Martie a. 1785 au scris protocolul cercularelor, și al bisericei nu l'au arĕtat, până nu va arăta înaintea noastră amêndouĕ protocoale cu intregimea lor, se opresce de patrafir.

23. **Tohat** sau **Tĕu.** P. Radul Marcu, are singelie.

Vereseg-haza sau **Roșia Beșeneu.** P. Andreiu Soica, nu are singelie.

Arĕtând protocol cu multa lipsirea cercularelor, și a bisericei pe o foaie, pentru aceea canonicesce i-s'au poruncit sĕ-l împlinească.

Acest de pe urmă preot din pricina beteșugului n'au putut un fel protocol a scrie.

24. **Ohaba.** P. Mihail Cazan, are singelie.

Au arĕtat amêndouĕ protocoale, dară fiind cel bisericesc mai mic, i-s'au poruncit sĕ facă mai mare.

25. **Poca-falva.** P. Vasilie Bârsan, are singelie.

Aducênd înainte amêndouĕ protocoale, și pentru că nici unul cu intregimea a sa n'au fost scris, i-se poruncesce, ca sĕ-le împlinească.

26. **Kis-Ludos** sau **Gusu.** P. Iacob Voina, are singelie.

Protoco: a cercula: până la 5. Martie a. 1786 are, și al bisericei au avut după rênduială.

27. **Kis-Ened,** sau **Sângătin.** P. Stan Daian, are singelie.

Acesta, fiind preot nou numai din preoția a sa are porunci scrise, pentru aceea i-s'au poruncit, ca sĕ scoată foile aceste, și sĕ scrie apoi din început toate poruncile din protocolul de acuma, dar a botezaților numai pe o tural al parlamentului, nu va fi în stare ca sĕ o realiseze, şi aşa noul cabinet nu promite mult viitoriu.

Noul cabinet este compus astfel: Rouvier ministru-president şi totodată ministru de finanţe, postă şi de telegraf; Flourens de esterne; Ferron de resboiu; Falliéres de interne; Spuller de instrucţiune; Mareau de justiţie; Barbey de marină; Daufresme de lucrări publice şi comerciu şi Barbe de agricultură.

Partida estremă şi radicală încă nici nu s'a consolidat bine noul guvern, şi a şi început a păşí agresiv în modul cel mai vehement, i-a şi adresat deja o interpelaţiune, ear poporul, fostului ministru de rĕsboiu Boulanger — cel mai popular bărbat de stat astăḑi în Francia — i-a făcut ovaţiuni entusiastice, ceea ce încă demustră, că noul cabinet e mai mult de aḑi pănă mâne, şi timp îndelungat nu va fi în stare sĕ se susţină.

Cronică din Zarand.

Inspectorii scolari. Învĕţătorii buni. Esundările Crişului. Conferinţa electorală din Brad. Candidarea de deputat.

În 6 Maiu v. inspectorul regiu de scoale Réthy a început a visita scoalele din protopresbiteratul Zarandului. Visitarea a ţinut numai trei ḑile; deoare-ce eşind Crişul, comunicaţiunea a fost imposibilă, începênd din 9 Maiu. — Între scoalele populare de pe sate — precât sum informat — din cele visitate cel mai mare progres în învĕţământ s'a arĕtat în comunele: Zdrapţi cu învĕţătoriul Gavril Smiedrea, şi în comuna Crişcior cu invĕţătoriul Alesandru Draea. Inspectorul regiu a fost prea mulţămit. Voiu sĕ notez la Crişcior, că în timp de doi ani învĕţătoriului A. Draea i-a succes a-şi umplé scoala cu prunci şi a fi lăudat de părinţi; pe lângă aceea în însoţire cu parochul I. Perian, arangiând petreceri au înfiinţat o frumoasă bibliotecă parochială-scolară. Nu numai atât, chiar şi puţinii maghiari din comună 'şi trimet prunci la scoala noastră şi nu la preotul lor, care e şi învĕţător. Eată ce face hărniciia, şi unirea la lucruri bune.

În 8 Maiu a cercetat gimnasiul din Brad inspectorul pentru scoalele medii, D-nul Elischer, şi mergênd din clasă în clasă la propuneri, a putut observa progresul, ce se obţine în învĕţământ. A cercetat apoi biblioteca gimnasială, cabinetul fisical-botanic şi zoologic, modelele de geometrie şi de desemn, şi tot ce aparţine gimnasiului. Sâmbătă s'a întrerupt visitarea. Crişul a inundat întreg Bradul — oraşul — începênd dela 3 oare dimineaţa, pănă la 3 după ameaḑi. Inspectorele s'a esprimat, că e mulţumit cu progresul general ce l'a observat, atât în învĕţământ cât şi în adjustarea gimnasiului cu cele de lipsă. Observările făcute — au fost isvorite din inima unui adevĕrat bărbat de scoală.

D-nul Elischer pe lângă cunoscinţele vaste cele are e şi om simpatic, ceea-ce-i ridică mult autoritatea de inspector. Nu-i lipsesce tactul şi bunăvoinţa, ce o are faţă de învĕţământ, şi aceste îl fac un adevĕrat bărbat de scoală.

Dar sĕ revin la evenementul ḑilelor din urmă: inundările. Aproape toate comunele de pe lângă Criş au înnotat în apă. Crişul a esundat ca nici când altă-dată. Comunele: Mihăleni, Crişcior, Ţeraţel, Brad, Rişca, Ribiţa, — Sâmbătă în 9 Maiu au fost devăstate de furia undelor. Cucuruzul, grâul au fost parte noroit, parte dus cu totul, tot astfel legumile din grădini. Garduri, ziduri, şi căsi mai debile au fost date jos. Pagubele sunt enorme. Preţul bucatelor a crescut repede. Recolta anului e aproape distrusă pe şesuri.

La 14 Maiu v. s'a ţinut în Brad conferinţa alegĕtorilor români, aparţinĕtori partidei naţionale din cercul Baia de Criş. Primul obiect pus la ordinea ḑilei a fost: darea de seamă a deputatului Petru Truţia pe perioda trecută dietală. Adunarea i-a votat deplină încredere faţă de atitudinea sa. Al doilea punct a fost: raportul delegaţilor, cari au participat la conferinţa naţională din Sibiiu. Delegatul Damian *ia primo loco* cuvêntul, şi arată decursul şi conclusele acelei conferinţe. Cetesce proiectul de resoluţiune primit de conferinţa din Sibiiu. Raportul se ia spre sciinţă, şi se îndruma comitetul esecutiv cercual, a lucra din toate puterile pentru realisarea acelor concluse între marginile legei.

Al treilea punct a fost staverirea atitudinei alegĕtorilor din cerc: dacă e oportun s'au nu a păşi în acest cerc la alegeri? Erau presenţi preste 200 alegĕtori. S'a decis unanim a păşí în activitate pe basa programei naţionale staverite în conferinţa — din Sibiiu.

De deputat dietal a fost candidat: Petru Truţia cu programă naţională. Amintesc la acest punct, că în sînul adunărei, advocatul Petru Truţia la o obiecţiune făcută, a rĕspuns, că e alegĕtoriu şi poate fi ales.

De alţi candidaţi — serios — cu program guvernamental sau oposiţional — nu scim nimic. Alegĕtorii strĕini ar fi dorit sĕ fim pasivi şi aici; deoare-ce atunci pe conta alegĕtorilor români, s'ar fi umplut multe buzunare. Ce va mai fi, vom vedé.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Arpatac, în Maiu 1887. Preaonorate dle redactor! În Nr. 36 al „Telegrafului Român“ din anul curent a-ţi avut bunăvoinţa a da publicităţii sub rubrica „Corespondenţe particulare,“ şi o corespondinţă a sub-scrisului datată Augustin în 1 Aprile 1887, si subscrisă de un deputat sinodal.

În acea corespondinţă am descris pur şi simplu decurgerea şedinţei sinodului ppresbiteral al Treiscaunelor, precum şi 2 concluse mai însemnate luate în acel sinod.

Fatalitatea însĕ aduse cu sine, că sau onorata redacţiune sau d-nii culegĕtori de litere, — din nebăgare de seamă — mi-au datat corespondinţa sus numită din Augustin, eară nu din Arpatac. Schimbarea aceasta pe mine puţin m'a importat, de aceea nici n'am reclamat rectificarea acelei erori, de oarece însĕmnătatea şi valoarea unei corespondinţe nu depinde dela locul datărei nici dela numele, cine a subscris'o, ci dela cuprinsul ei şi anume, dacă acela este genuin şi nefalsificat*). Aşa cred eu şi tot astfel trebue se creadă toţi ce cu minte sănĕtoasă. Nu tot astfel s'a întêmplat cu un domn, ce s'a botezat cu numele din evangelie, „Natanail.“ Acest Natanail ca şi cel din evangelie crede, ce vede, şi se ţine de literă, ca şi orbul de gard.

Astfel fatala coincidenţă: Augustin, 1 Aprile, un deputat sinodal în Augustin, — toate lucruri de necreḑut — a scos pe dl N. din ogaşía obicinuită, şi se apucă de făuresce un articlu, drept rĕspuns la corespondenţa din cestiune, şi-l publică în Nr. 82 al „Gazetei Transilvaniei“**). — Cine n'a cetit acel articlu a bună seamă va crede şi ar trebuí sĕ creadă, că dl N. va forfeca întreg cuprinsul acelei corespondinţe, făcênd din ea tot petece; un atare om însĕ tare s'ar amăgí. — Dl N. nu face nici mai mult nici mai puţin, ci din considerare, că în Augustin nu pot sĕ esiste atari oameni, cari sĕ poată scrie o atare corespondenţa, — susţine sus şi tare, că acea corespondenţă este productul P. protopresbiter D. Coltofean, sau s'a compus şi redactat la comanda P. On. D-sale. Nu e de ajuns, că dl N. îl crede pe P. protopresbiter de presumptivul autor al corespondenţii din cestiune, ci îşi varsă tot veninul asupra părintelui protopresbiter, susţinênd, că relele indigitate în corespondinţa mea provin din vina P. protopresbiter, carele nu şade tot în S. Sângiorgiu, ci se mai duce din când în când şi în sînul familiei în Breţcu. — Ací se adeveresce în adevĕr proverbul „unde dai şi unde creapă.“

După acestea premise îmi permit a face d-lui Natanail următoarea dechiaraţiune:

Eu sum autorul corespondinţei descriptive, publicată în Nr. 36 al „Telegrafului Român“ datată — din eroare — din Augustin, eară nu P. protopresbiter D. Coltofean, carele nu că mi-ar fi comandat, ci nici cunoscinţă n'a avut despre ea şi nici că a amintit vre-o dată, că ar fi bine sĕ se facă vr'o dare de seamă despre ţinerea sinodului nostru. Eară în ceeace privesce eroarea datărei corespondinţei mele din Augustin, — mĕrul de ceartă al dlui Natanail, — On. redacţiune este rugată, ca sĕ binevoiască a constata şi rectifica acea eroare, eară dlui Natanail a-i cere scusele, pentru că prin acea eroare de tipariu i-s'a dat dlui N. ansă la susceptibilităţi contra P. Coltofean.

Creḑênd, că prin cele constatate mai sus dl Natanail recunoscêndu-şi pĕcatul va face penitenţa cuvenită, me subscriu

cu toată stima

Dionisiu Nistor,

paroch.

Varietăţi.

* (Denumire.) Advocatul Stefan Teleszky prin autograful Maiestăţii Sale dto 24 Maiu a. c. este denumit de secretariu de stat în ministeriul de iustiţie.

* (Denumiri militare.) Maj. Sa a dăruit căpitanului de cl. I. în pensiune Ioan Chiticean, rangul de major fără tacsă; Iustin Colbasi, doctor în medicina universală a fost numit medic superior în activitate la reg. de inf. Nr. 64; Simeon Ciuca preot al archid. gr. or. a Transilvaniei a fost numit de capelan militar cl. II.

* (Maial.) Scoalele poporale confesionale gr. or. din Sibiiu vor aranja Luni în 25 Maiu st. v., maial. În cas de timp nefavorabil, maialul se va ţinea în 30 Maiu st. v.

* „Gazeta Transilvaniei“ referitoriu la „Nota“ consistoriului nostru archidiecesan (Nr. 51 „Teleg. Rom.) în privinţa epistolelor resp. corespondenţelor oficioase scutite de porto, face următoarea observare: „Nota aceasta a consistoriului din Sibiiu ne face impresiunea, că acest consistoriu se consideră ca un organ subaltern al ministrului. Până acum erau numai „ordonanţele,“ acum a venit şi „emisurile presidiale“ la rênd. Consistoriul le publică, dar nu se întreabă, dacă ministrul lucră în sensul legí ori nu. Triste timpuri am mai ajuns!“

Dacă ar fi aceasta casul cel dintâiu, când „Gaz. Trans.“ s'a împedecat de afacerile noastre bisericesci, am trece la ordinea ḑilei preste aceasta observare maliţioasă pe cum am făcut de nenumerate ori, dar vedem că aceasta procedură a devenit sistem pentru domnii dela „Gazeta Transilvaniei“, pentru aceea suntem siliţi se întrebăm pe acei domni: de unde şi pănă unde atâta interes de a discredita înaintea publicului, când pe metropolitul, când pe consistoriul nostru?

Dacă domnii dela „Gaz. Trans.“ se simt cu atâta chemare a lua la critică lucrările organelor bisericesci, ne ar face un bun serviţiu, dacă barem din când în când ar mai reveni şi asupra lucrărilor celor din Blaş, Gherla etc. şi anumit şi în casul concret, ca se vedem, ce lucru mai înţelepţesc sau făcut acolo! *Ia das ist was anderes Bauer!*

* (Esposiţiune de tablouri în Bucuresci.) Distinsul pictor din România dl N. Grigorescu a organisat o esposiţiune de aproape 200 tablouri din opurile sale, care după cum scriu foile din Bucuresci este foarte bine cercetată. Dl espunĕtoriu este dispus totodată a şi vinde tablourile espuse. Părechea regală, cu ocaciunea cercetărei acestei esposiţiuni a cumpĕrat: regele, 2 ear regina 5 tablouri.

* (Consiliul ministrilor) a decis la 30 Aprile a. c., cumcă preoţii dela institutele regesci de corecţiune din Ungaria sĕ se numere între amploiaţii de stat, cu salarii ordinari sistemisate, şi în fine cu dreptul de pensiune în tocmai ca şi ceialalţi amploiaţi regesci. Pentru cei gr.-or. şi reformaţi se estinde dreptul de pensiune şi asupra soţiilor şi orfanilor lor.

Cestiunea aceasta, trăgănată de 20 de ani, şi a aflat deci o soluţiune pe cât de deamnă tot aşa de meritată şi noi nu avem cuvinte destule a lăuda hărnicia actualului ministru de iustiţie al Ungariei!

Vorba e numai de s'ar pune acum în lucrare şi ocuparea postului prea de mult timp vacant, pentru preotul gr. ort. din Vaţ, şi cel din nou sistemisat la Seghedin!

* Ministrul reg. ung. de agricultură, comerciu şi industrie prin o ordonanţă adresată diferitelor direcţiuni de contumaţiă, staţiunilor şi espositurei de contumaţiă din Braşov, aduce la cunoscinţă, că pentru înlesnirea comunicaţiunei vitelor provĕḑute cu bolete, precum şi a productelor brute provenite dela ele permite, ca: vitele cornute, oile şi caprele indigene, ce pasc dincolo de graniţă, şi sunt provĕḑute cu bolete, mai departe: oile şi caprele indigene ce au ernat în România şi sunt proveḑute cu bolete, se pot trece dincoace pănă la o altă disposiţiune - fără o deosebită încuviinţare, dar totuşi după o carantină de 24 oare. Lâna dela oile indigene boletate, câscigată dincolo de graniţă, se poate trece graniţa neîmpedecată, urmându-se prescriselor regulamentare. Lâna de provenienţa amintită se lasă pe teritoriu ungar — se înţelege pe lângă o specială permisiune — sub tractare regulamentară şi cu marşrută. Aceasta se aduce la cunoscinţă pe lângă observarea, că prin această ordinaţiune, prescriptele esistente relative la tractarea oficiului vamal a animalelor precum şi a productelor brute din cestiune, nu se ating de loc.

---

hârtie au scris, nefiindu-i protocol gata.

28. **Şpring** şi **Ungureni.** P. Toma Cristian, are singelie.
P. Petru Popovici, are singelie.

Protocolul cercularelor are, dară al bisericei numai de vre-o câte-va foi au fost, li s'au poruncit ca sĕ-şi facă protocol.

29. **Bozu** şi **Conţa.** Cosma Moldovan, are singelie.

Protocol cercula: nu le are deplin scrise, şi al bisericei nu este bun, pentru aceea i-se poruncesce ca sĕ împlinească amêndouĕ.

S'au lucrat în satul Şpring în luna lui 3 Iuniu (22 Maiu) 1787, şi poruncindu-se prin Preasfinţitul tuturor preoţilor îndreptarea protocoalelor, încă şi aceasta s'au poruncit, Protop. Ioan ot Poiana, ca sĕ cumpere hârtie şi sĕ facă fiesce-cui preot protocol, întru care sĕ sĕ silească tot preotul pănă la întoarcerea noastră toate rĕmase porunci, şi în protocolul botezaţi, cununaţi şi morţi, după formulariul dat se aşeze.

Gedeon Nichitici m. p.

Protop: *Ioan Dobrot,* ot Poiana m. p.

---

*) Aceasta este foarte corect şi adevĕrat, pentru aceea — fiind-că lipsea datul dela numita corespondenţă — încât pentru formă, am aflat cu cale a o data din Augustin, comuna primă în şematismul protopresbiteratului Treiscaunelor, ceeace în fond — fiind corespondenţa publicată anonim nimic nu avea se impoarte pe dl Natanail, nici chiar dacă era eventual datată din „Vêrful Buceciului.“ Red.

**) Organ competent în afacerile noastre bisericesci pentru unii credincioşi de ai nostri. Red.

Din Mociu primim următoriul:

Necrolog. **Nicolae Moldovan**, paroch român greco-oriental în Mociu, în etate de 67 ani în al 41 al servițiului preoțesc și în al 44 al fericitei căsătorii a încetat din vieață în 16 Maiu a. c. și sau înmormêntat în 18 Maiu a. c. în cimiteriul românesc din loc.

Pre repausatul îl plânge veduva, 4 orfani, rudeniile și întreg poporul, care la inmormêntare sa presentat în numěr mare, aproape 2000 persoane.

Fiei țěrîna ușioară!

* Dl Eugeniu Iovian — fost subjude la judecătoria din Aiud, este denumit de Maj. Sa, ca jude la tribunalul din Sibiiu.

Judecătoria din Aiud perde în dênsul pe cel mai zelos și mai capace funcționariu, ear ținutul și poporul, care căuta dreptatea, pe cel mai drept judecătoriu.

Tribunalul din Sibiiu, câscigă în D sa o putere de lucru deamnă de tot respectul.

Ar mai rěmâné ca la Aiud lângă actualul jude și subjude, cari după cum suntem informați nu sciu nici o boambă românesce, sě se denumească și un al treilea tot cu asemenea însușiri apoi, ținete romăne!

* Baritonistul d-l Nicolau Popovici în Bucuresci. Cetim în „Epoca“ următoarele: Un têněr român, dl N. Popovici din Caransebeș, care posedă una din cele mai frumoase voci de bariton se află de câte-va ḑile în Bucuresci, unde a venit ca sě ofere serviciile sale teatrului național. D. Popovici este un vechiu elev al conservatorului din Viena și după ce s'a produs cu succes pe scena dela Carl Theater din acel oraș, s'a ocupat mai mult timp cu organisațiunea de coruri de musică religioasă în diferite centruri române din Austro-Ungaria. Directorul general al teatrelor dl Stâncescu, care a avut ocasiunea sě'l asculte de unā-ḑi într'o serată la d. Iacob Negruzzi, a fost așa de încântat de vocea d-sale, încât a promis sě'l angajeze pentru stagiunea viitoare. Pentru moment, d. Popovici va fi numit profesor de muzică la scoala normală Carol I din Bucuresci.

* (Invitare.) Junimea română din Alba-Iulia va arangia în 25 Maiu 1887 în grădina „Soare“ o petrecere de vară în favoarea înundaților din Alba-Iulia, fără escepțiune de naționalitate; și scoalei gr. cath. din Barabanțiu.

Începutul la 4 oare p. m. Prețul întrărei de persoană 60 cr. de familie 1 fl. 50 cr.

În pausă pentru delectarea publicului vor fi câte va producțiuni. Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ḑiuaristică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Concurs.) Cu inceperea anului scolastic 1887/8 (18 Septembre) se vor primí aproape 40 de elevi în anul prim al scoalei de cadeți de infanterie ces. reg. din Sibiiu. În celelalte cursuri se vor face primiri numai în casuri estra ordinare.

Cu privire la primirea concurentului se va lua în considerare cu deosebire pregătirea lui teoretică, și cultura lui socială.

Cererile instruite conform prescriselor sunt a-se înainta celmult până la 25 Iuliu a. c. st. n. comandei ces. reg. a scoalei de cadeți de infanterie din Sibiiu, cererile întrate mai târḑiu și cele instruite defectuos nu se vor lua în considerare.

Recurs contra respingerei n'are loc.

Deslușirile mai detaiate despre condițiunile de primire se află tipărite în broșuri, ce se pot căpěta la redacțiunea noastră gratuit, și la librăria curții L. W. Seidel și Sohn în Viena, libr. Schmiedieke și Pfandler în Sibiiu, pentru 20 cr. —

* (Inundare.) Din Cucerdea română ni se scrie: În 16 Maiu v. pe la 10 oare seara în urma unei ploi torențiale, în mod repentin a crescut riulețul ce curge prin comună așa de tare, încât vre-o 16 familii numai cu ajutoriul celorlalți conlocuitori 'și a putut scăpa pruncii și unele lucruri ce le a putut duce în spate, ear obiectele remase prin curte, afară de superedificiile mai mari, parte le-a dus apa cu sine, parte lea îngropat în noroiu, încât a devenit nefolosibile. Între acesti nenorociți, cari sunt astăḑi espuși celei mai mari miserii, este și parochul local Petru Sămărghițian, care încă numai cu ajutoriul parochienilor sei, și-a putut scăpa soția și pruncii.

* (Seghedinul amenințat de esundare.) În urma esundărilor de aici și din Ungaria era de prevěḑut, că la rêndul seu Tisa ear va amenința cu esundare, și acest periclu după scirile ulterioare este ca gata. Orașele Macău, Szentes și Hod-mező-vásárhely sunt deja înundate, și astfel Seghedinul încă se poate ascepta în tot momentul la o noauă catastrofă.

* (Reproșă nimerită unui șovinist.) „Foaia diecesană“ scrie: Alteța Sa imperială și regală, archiducele Albrecht, întrebá în Lugoș cu ocasiunea presentărilor militare pe un comisariu financial *în limba germană: câți funcționari ai sub d-ta?* Comisariul rěspunse în *limba maghiară: hetven kettö.* La acest respuns archiducele îi observă în fața tuturor celor presenți în limba germână: *pentru un șef na'junge cunoscința numai a unei limbi.*

* (Anunțiu!) Onorabilului public din tractul Sighișoarei și altor P. T. Domni din strěinătate, cari au primit deja învitare la „Maialul“ ce era sě se țină în 25 Maiu (a doua ḑi de Rosale) cu tinerimea dela scoala română din Sighișoara — se aduce la cunoscință că: consiliul sanitar din loc, din causa morbului epidemic (pojarul) ce grasează în mare měsură în orașul Sighișoara — a interḑis ținerea „Maialului“ proiectat.

Sighișoara, în 20 Maiu st. v., 1887.

Ioan Muntean,
director scolariu.

* (Convocare.) Adunarea generală ordinară a „Despărțěmêntului reuniunei învěțătorilor români gr. or. din cercul Sělițte“ se va ține în 25 Maiu st. v. la 10 oare a. m. în sala scoalei din Sěliște cu următoriul:

Program.

1. Raportul comitetului.
2. Constituirea despărțěmêntului reuniunei pe un period de 3 ani.
3. Propuneri eventuale.
4. Dare de seamă asupra „Geografiei pentru scoalele poporale“ de profesorii D. Făgărășan și S. Moldovan.
5. Dare de seamă asupra „Istoriei pentru scoalele poporale“ de prof. S. Moldovan.
6. Dare de samă asupra foaiei „Scoala și Familia“.
7. Încassarea tacselor de membru.

La această adunare se invită atât membrii reuniunei cât și alți bărbați de scoală.

Sěliște, în 20 Maiu st. v. 1887.

Dr. N. Maier, președinte
Dumitru Lăpědat, secretar.

* (Convocare.) În conformitate cu conclusul Nr. 5 adus în adunarea generală a reuniunei Femeilor române din Abrud și jur ținută la 8/20 Septembre 1886, se convoacă adunarea generală estraordinară pe 21 Iuniu a. c. st. n. (Duminecă după Rosalii) după ameaḑi la 3 oare precis — în locuința subscrisei președinte, precând doamnele membre și toți Domnii, cari sě interesează de cultura femeii române sunt rugați cu toată onoarea a-se presenta.

Obiectele.

1. Desbaterea în special a proiectului de budget, și a planului pentru deschiderea scoalei presentate comitetului Reuniunei femeilor pentru înînființarea scoalei de fetițe române în Abrud de către comisiunea esmisă, și acceptarea acelora.
2. Alte propuneri ce eventual se vor face din partea membrilor.

Alecsandru Ciura, secretariu.
Anna Gall, președintă.

* În 12 Maiu s'a terminat în Paris vinderea diamantelor coroanei. Suma încasată e de 6,864,000 franci.

* (Mulțămită publică.) În urma reclamei făcute de sinodul nostru parochial din Arpatac publicată în prețuitul ḑiar, ce redacta-Ți, locuitorul din Bod, comitatul Brașovului, Vasile Mireț de sub Nr. casei 327, a binevoit a dărui pe seama nouedificatei noastre biserici din Arpatac suma de 25 fl. v. a. în scopul procurării de icoane aplicabile pe templa bisericei noastre, pentru care ajutor primească și pe calea aceasta adênca noastră mulțămire, rugând totdeodată pe atotputernicul Dḑeu, ca sě-i lungească firul vieței până la adênci bătrânețe spre a mai putea sěvârși multe alte fapte nobile de acestea.

Arpatac, la 18/5 1887.

La însărcinarea comitetului.

Dionisiu Nistor,
paroch. președ.

* (Mulțămită publică.) Cu prilegiul maialului „Reuniunei pompierilor voluntari din Poiana-Sibiiului,“ ținut la 17/29 Maiu a. c. a întrat în favorul reuniunei următoarele suprasolviri:

DD. N. Ciugudeanu, not. comunal, comandant al pompierilor 5 fl.; N. Maneguț, paroch 2 fl.; I. Branga, profesor în Craiova 2 fl.; N. Dobrotă paroch 1 fl.; Em. Beșa, învěțătoriu diriginte 1 fl.; Il. Oprean, neguțătoriu 1 fl.; N. Vraciu, vice-notariu comunal 1 fl.; N. Ciugudean jun. 1 fl.; D. Dobrotă 1 fl.; Gáspár Antal, supravegh. finanț, 1 fl.; Ilie Vonica, pantofariu 80 cr.; Ar. Șerb, neguțător 60 cr.; D. Rodeanu, D. Toma, D. Rodeanu jun, D. Sufană, economi, Rom. Pop și I. Ban, învěțători câte 50 cr. — Suma totală 20 fl. 40 cr.

Acestor domni li se aduce prin aceasta cea mai profundă mulțămită și recunoscință.

Poiana, 18/30 Maiu, 1887.

Cassariul reuniunei.

* Cetim în „Familia“: *Ḑiuaristic.* Foaia bisericească din Blaș a încetat din lipsa de abonanți, căci preoțimea gr. cath. spriginesce ḑiuariul „Magyar Állam“ pentru care nu trebue sě dea bani, ci numai se slugească liturghii.

* „Rěsboiul“ aduce scirea, că delegații români nu vor pleca la Viena pentru continuarea negoțierilor vamale, până ce nu se va stabilí mai întâiu o ințelegere asupra punctelor principale.

* (Monumentul Țarului Nicolae I.) — Pe malul Dunării între Reni și Ismail, lângă mânăstirea sfintei Theraponta, pe unde au trecut Dunărea trupele rusesci în anul 1827 se va pune monumentul Țarului Nicolae I. lucrat de Planowski și Hainowski. Monumentul este o coloană piramidală de tuciu, împodobită cu tunuri turcesci și cu vulturi rusesci. Pe la ungbiuri vor fi așezate tunurile luate dela turci în anul 1827.

Dare de seamă.

Primească următorii dni mulțămirile noastre și pe calea aceasta, pentru marinimositatea ce au arětat față cu ajutorarea înaintărei învěțămêntului nostru aici în Alba-Iulia:

Iosif Muntean, ingineriu 4 flor. 40 cr.; Stefan Lepidus, adj. notarial 3 fl.; Ioan Muntean, advocat 1 fl. 50 cr.; Iacobici Ignațiu, căpit. 1 fl. 40 cr.; Dobolyi Ferencz 1 fl. 40 cr.; Lazar Vlad, din Blașiu 1 fl; Sever Barbu, comptabil în S.-Regen 1 fl.; Alecsandru Tordășan, protopresbiter 50 cr.; Rubin Patița, advocat 50 cr.; Mateiu Nicola, advocat 50 cr; Alecsandru Velican, adv. 50 cr.; Mateiu Marciac, proprietariu 50 cr.; Ioan Cirlea, propr. 50 cr.; Publiu Rosor, propr. 50 cr.; Simeon Micu, ppresbiter gr. cat. 40 cr.; Musteți, locotenent 30 cr.; Dionisiu Florean, supra-locotenent 40 cr.; Hodos, supra-locotenent 40 cr.; Ioan Rusan, propr. 40 cr.; Iosif Cirlea 40 cr.; Hamalai Lajos 40 cr.; Török Ferencz 40 cr.; Ciriac Băcila 40 cr.; Oancea Nistor 40 cr.; Laurentiu Cutean, paroch 10 cr.

Suma suprasolvirilor	21 fl. 30 cr.
Suma antreului	46 fl. 16 cr.
Suma totală	67 fl. 46 cr.
Substragênduse spesele de	32 fl. 08 cr.
Rěmâne venit curat	35 fl. 38 cr.

Pe banii acestia se vor cumpěra cărți pe seama bibliotecei române din Alba-Iulia.

Alba Iulia, în 2 Iuniu, 1887.

Ioan Frâncu, înv. gr. or.
Romul Șandru. înv. gr. cath.

Secretele organismului nostru. În decursul anului sângele separează în continuu materii netrebnice, cari dacă nu se înlătură la timpul cuvenit, pot provoca o mulțime de diferite morburi adeseori foarte grele. Primăvara și toamna e însě timpul potrivit, ca materiile și fluiditățile grămădite în corp, cari sunt netrebnice și împedecă acțiunea singuraticelor organe, sě se delăture prin o cură prescrisă și nedăunoasă corpului; și prin aceasta se înlătură și o mulțime de alte suferințe, cari ușor se pot provoca prin îngrămădirea acestor materii. Nu numai pentru aceia, cari sufer de mistuire neregulată, de închuetura amenică, bube, svêcniri de sânge, amețeli, obosirea membrelor, hipocondrie, hysterie, hemoroide, de dureri în stomach, în ficat și în intestine, ci și chiar celor sănătoși, sau celor, cari voesc sě rěmână sănătoși nu li-se poate din destul recomanda cel mai prețios și cel mai dulce suc roșu reînvietoriu, care circulă plăcut prin vinele și vinișoarele noastre, o cură regulată procură deplină însănătoșare și întărire. Ca cel mai escelent mijloc spre acest scop se recomandă pilurile de Svitzera ale farmacistului Richard Brandt, cari sunt aprețuite din partea celor mai escelente autorități medicale, ca cele mai bune și nici într'un cas stricăcioase leacuri. Se află în farmacii, o cutie cu 70 cr.

Loterie.

Mercuri în 1 Iuniu 1887.

Brünn: **67 78 84 44 54**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Iunie n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	102.85	102.95
Renta ung. de hârtie	88.—	88 10
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.70	151.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.90	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.—	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	114 75	125.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.60	104.50
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea ḑecimei de vin	99.50	99. —
Sorți ungurești cu premii	122.—	115.—
Sorți de regularea Tisei	123.50	123.50
Renta de aur austriacă	112.65	112.50
Sorți de stat dela 1860	136.25	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	880.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	287. —	288.50
Acțiuni de credit austr.	283.40	284.40
Scrisuri foncțiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.94	5.95
Napoleon	$10.08\frac{1}{2}$	10.08
100 marce nemțești	$62.37\frac{1}{2}$	62.40
London pe (poliță de trei luni)	127.05	127.15

Nr. 272. [1604] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III-a din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, prin aceasta sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

a) tacsa dela 100 familii á 2 fl.	fl.	200.—
b) tacsa dela 45 vĕduve á 1 fl.	fl.	45.—
c) tacsele dela boteze, cununii şi înmormêntări	fl.	66.40
d) venitul dela miruitul în biserică	fl.	20.—
e) alte venite usitate în comună	fl.	68.60
Suma:	fl.	400.—

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă, vor avea a-şi înainta suplicele lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii pănă la terminul sus arĕtat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zerneşti, în 13 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită crepare a lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinătoare de această categoriă, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 1 Timişoara, Fabrică.

173 szám 1887. [1603] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni kir. járásbiróság 2139/87 számu végzése által „Albina“ hitelintézetnek felperes, Moldovan Juon Paraskiváé és Westemian Petru alperes elleni 160 frt. tőke, ennek 1886 év November hó 7 napjától számitandó 6% kamatai és eddig öszszesen 26 frt. 72 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 347 frt. 50 krra becsült két szekér, egy vas eke, házibutor és 4 darab marhákból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2139 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis a marha vásár téren leendő eszközlésére **1887-ik év Junius hó 21-ik napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintet ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagyszeben 1887-ik évi Május hó 31-ik napján.

Schuller Samu,
kir. bir. végrehajtó.

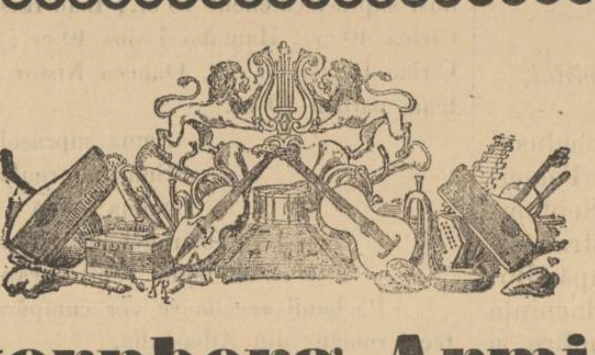

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de
instrumente cordale, pentru batere şi suflare,
numai de cualitate escelentă.

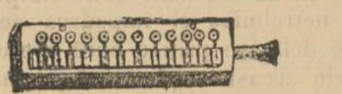

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 7—20

Medicament
pentru
boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare*. Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $1/2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $1/2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 10—50

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz**,
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit*, *râgăială cu acrime*, *flatuosităţi*, *vărsături*, *dureri de stomach*, *cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate*, *flegmă*, *hemoroide*, *boale femeeşti*, *ipohondrie*, *melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte*. În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală*.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale*.

Pentru de a depărta falsitatea

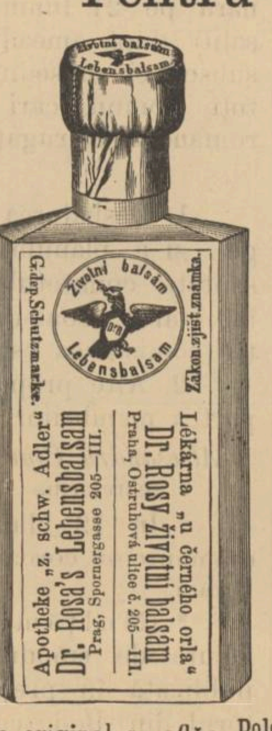

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**
B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

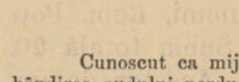

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 11—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 54 Sibiiu, Joi 28 Maiu (9 Iuniu) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 27 Maiu.

O agitațiune febrilă domnesce ađi în întreagă țeara ungurească din causa alegerilor pentru dieta țêrei.

Vorbirile cele mai înfocate se țin de către oratorii candidați opoziționali cu scopul de a timbra starea actuală și a nimicí cel puțin moralminte în opiniunea publică prestigiul actualului guvern. Ungaria numĕră prea puțini bărbați cu vederi limpeđi în taberă opoziționei, dar aceia toți vĕd în continuarea sistemului actual o nefericire pentru patrie și pentru viitoriul ei,

Fostul ministru-președinte al Ungariei înainte de era dlui Tisza — domnul Stefan Bittó, presentează starea actuală a țêrei unguresci în colori posomorite. „Nu aș fi mai intrat în luptele parlamentare, đice dl Bittó, dacă nu aș vedé cât de deplorabilă este soartea patriei și dacă nu aș avea convingerea că ađi e datorință pentru fiecare fiu al patriei sĕ pună mâna, ca sĕ scape dela perire, ceeace e de scăpat. Naționalitățile între sine sunt învrăjbite, economicesce suntem ruinați, industria Ungariei, — care începuse sĕ-și ia un avênt — e sdrobită prin mĕsurile prohibitive, ce le au luat statele amice cu scop de a ne nimicí, ear deficitul țêrei, abstragênd dela mulțimea dărilor urcate pre fie-care an cu 46 milioane de florini mai mult ca și când venise dl Tisza la putere, se urcă ađi la cifra de un miliard. Bunurile erariale sunt partea cea mai mare vêndute, ear rentele convertate au ingreuiat bugetul țerei cu camete permanente de 8½ milioane.“

Cam în astfeliu de trăsuri descrie dl Bittó starea Ungariei de ađi — și noi nu avem cuvênt sĕ ne îndoim despre asertele d-lui Bittó, pentru că chiar și din rêndurile guvernamentale, ba chiar și cuvêntul de tron recunoasce, că de tot rĕu stau finanțele Ungariei și drept dovadă ne servesce, că nici un bărbat de o valoare oarecare pe terenul finanțiar nu s'a încumetat sĕ între în moștenirea contelui Szapáry.

Tot cam în astfeliu de înțeles se esprimă fostul ministru din cabinetul d-lui Tisza, Coloman Széll, numai cât acesta ar vedè în urcarea dărilor indirecte și de consum precum și în rescumpĕrarea regaliilor din partea statului o sanare a lucrurilor. Noi nu putem fi și nici că ne e permis a fi indiferenți față de astfeliu de lucruri, ce se petrec în jurul nostru, unde e vorba de munca noastră, de sudoarea noastră și de pungile noastre. Trebue sĕ ne doară, că guvernul a lucrat de tot neînțelepțesce, când a imitat en gros pe statele cele mari și puternice din Europa, și nu a ținut cont de propriile forțe a le țêrei. Nenumeratele linii de căi ferate laterale, făcute în interesul unor familii boeresci, sistemisarea a o mulțime de posturi de amploiați, cu lipsă și fără lipsă, și în urmă ținerea a doue armate, a celei comune și a celei teritoriale, au adus și trebuia sĕ aducă țeara la prăpastie finanțiară. Salariile amploiaților dela administrațiune ridicate la un maximum pentru prea puținul lucru, ce prestează în câte 2 - 3 oare antemeridiane, căci bine sĕ fim înțeleși la cele mai multe comitate amploiații merg la cafană, vênat ori în trebi economice, ear de lucru prin cancelarii e o mirare, dacă pre lângă un protocolist se mai găsesce în oficiu și câte un diurnist, căci începênd dela Vice-comite până la cel din urmă amploiat toți sunt domni, cari trag lefi, ear la lucrat nu le place la nici unul sĕ lucre, de unde urmează restanții în numĕr esorbitant, cause neresolvite, de care nici de urmă nu le mai dai și câte alte daravere cu deosebire pe la scaunele orfanale. Este deci și rĕmâne o pată pe Ungaria, care de doueđeci de ani se guvernează ea pe sine după bun placul ei, de oamenii ei, aleși de ea, ca ei sĕ o nimicească sĕ o împingă așa repede spre perire.

Vina la aceste stări de lucruri este însĕ a se trece în mare parte și în contul parlamentului unguresc, — care nu a controlat și nu a stăruit pentru mulțămirea tuturor cetățenilor, ca bunăoară se aducem numai o împregiurare înainte, ajutorarea instituțiunilor culturale, sĕ nu se facă esclusiv numai față cu așeđĕmintele ungare în detrimentul tuturor celorlalte popoare. În Francia comisiunea bugetară nu de mult a trântit guvernul pentrucă prin proiectul ce l'a presentat, ecuilibrul bugetului suferia cu un deficit de câte va milioane de franci, și capul actualului cabinet dl Rouvier nu putea sta nici o đi la cârmă, dacă nu ar fi promis sĕrbătoresce, că va presenta un buget, în care sĕ fie ecuilibrul asigurat. Francezii dau mult pre parol d'honneur și dacă dl ministru președinte nu'și va ținè cuvêntul seu, nu va mai guverna țeara nici o đi.

La noi dl ministru președinte Tisza a luat cârma în mânile sale cu firmul propus de a regula finanțele țêrei.

De 12 ani a promis multe, dar nu putea sĕ se țină de cuvênt, pentrucă colegii sei era fiecare totodată pentru resortul seu și un ministru de finanțe, și apoi cum era sĕ nu i-se facă pe voie dlui Trefort, când era vorba de un teatru la Cluș sau de o scoală în scopul de a maghiarisa pre ceialalți conlocuitori, tot lucruri aceste pentru cari opozițiunea parlamentului este tot așa de responsabilă ca și guvernul, care de multeori numai sub presiunea opiniunei publice maghiare a votat sume nebunesci, ca sĕ tragă miere pe buzele cele patriotice.

Este și remâne a se face responsabil pentru detestabila stare finanțiară, în care se găsesce Ungaria ađi nu numai guvernul unguresc și dl Tisza, ci societatea maghiară cu curentul bolnăvicios, ce domnesce ađi în sferele maghiare și sĕ nu prindă mirarea nici pe dl Tisza nici pe dl Apponyi și pe nici unul din corifei maghiari, dacă noi le vom spune, că între împregiurările actuale, ori cine va fi stăpênitoriu și cârmuitoriu al Ungariei, el va atêrna dela opiniunea publică maghiară și sub presiunea acelei opiniuni nu va putea regula finanțele Ungariei. Numai atunci când se vor face reduceri în numerul cel mare al amploiaților dela administrație, când nu se vor clădí opere și teatre unguresci din lada țêrei, când domnii vor aduce legile tot în strada „Șándor“ și nu vor zidí un palat cu câte-va milioane, numai atunci se va restabilí ecuilibrul în bugetul țerei, ear până ungurii vor imita pre englezii cei bănoși și pe francezii cei cu cea mai infloritoare industrie, până atunci Ungaria va merge sigur la o crisă și ruină finanțiară fără ca românul, sasul ori slovacul sĕ fie părtași la acea ruină, pentru că pentru ei nu am vĕđut nici o academie, nici un teatru ba nici o scoală sătească, ci ei și le fac, cum le pot și le susțin ear cum le pot din sudoarea și din munca lor, ear nu din vistieria țerei, la care și ei contribue în mĕsură egală cu risipitori frați dela putere.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bod, 23 Maiu, 1887 Domnule Redactor! Toată lumea, care se ține de legea noastră ortodocsă scie, că s. maica noastră biserică prăsnuesce în 21 Maiu o sĕrbătoare mare, adecă încreștinarea împĕratului Constantin și maica-sa Elena. La această sĕrbătoare mare și foarte românească aleargă creștinii nostri cu mic cu mare pretutindenea la sânta biserică, ca sĕ audă isprăvile cele mari și hotărîtoare, efeptuite de acesti sânți înainte de asta cu 1500 și mai bine de ani în folosul întregei creștinătăți.

Noi bodenii era sĕ avem însĕ o îndoită sĕrbătoare: bisericească și scolară; adecă prăsnuirea acestori mari sânți și esamenele de vară ale scolarilor nostri.

Dară ce jale pe noi, că ducându-ne la sânta biserică vedem numai pe cantori, — *preotul însĕ nicăiri!* Întrebând în dreapta și în stânga: „Unde-o fi preotul nostru, Filip Creițar, de nu vine la biserică?“ Se vorbia, că e dus în

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Protopopiatul Sas-Sebeșului.

În Sas-Sebeș în luna lui Maiu, în 5 Iuniu (24 Maiu), anul Domnului 1787 s'au început lucrarea canonicescii visitații.

30. **Sas-Sebeș.** Prot. Avram Moga, are singelie.
Popa Ioan Moga, are singelie.
P. Ilie Moga, are singelie.

Protocoalele amêndouĕ au început, și au rĕmas nesĕvêrșite.

31. **Rĕhĕu.** P. Gavriil Cărpinișan, are singelie.
P. Nicolae Mare, are singelie.

Protocolul bisericei are deplin, dară al cercularelor numai cu oareși-care porunci scrise, pentru aceea i-s'au poruncit sĕ împlinească toate și sĕ scrie în protocol.

Protocolul bisericei scris până la Novembre 1786 l'au produculuit și i-s'au poruncit ca sĕ scrie cele rĕmase.

32. **Deal** și **Câlnic** cu **Capolna.** P. Ioan Teodor, are singelie.
P. Vasilie Negre, are singilie.
P. German Rechebeu. Singelia i s'au luat la tabla Aiudului.

Protocol: bisericei are, dară al cercularelor nescriindu-l deplin, i-s'au poruncit sĕ-l împlinească cu scrierea poruncilor.

33. **Lamcherech.** P. Ioan Groza.
P. Ioan Petrașcu.

Protocol: bisericei nu l'au scris după formular, i-se poruncesce ca sĕ-l facă după chipul însemnat, dară al poruncilor n'au.

34. **Saspianu de jos.** P. Opre Benna, are singelie.
P. Avram Benna:

Protocolul bisericei fiind afară de chipul rênduit făcut, i-se poruncesce, ca sĕ-l împlinească după chipul, și al cerculariului sĕ-l împlinească de tot.

35. **Pianu de sus.** P. Moise Dănilă, are singelie.
P. Avram Moise:
P. Ioan Popa:

Protoc. bisericei are, dară cerculariului n'are deplin scris, fiind că protop. n'au trimis porunci.

36. **Răchita, Strugariu** cu **Peterfaleu.** P. Ioan Raica, are singelie.
P. Ioan Popovici are singelie.

Protocolul bisericei l'au scris fără rênduiala formulariului, și în protocolul cercularelor numai câte porunci avênd scrise, i-s'au poruncit sĕ facă alt protocol și sĕ scrie toate poruncí.

37. **Vingard.** P. Ioan Micu, are testimoniu dela rectificătoriu cumcă singelia a lui s'au luat la tablă.

Protocol: cercular: până la 1785 are, așadară i-s'au poruncit sĕ-l împlinească, și protocolul bisericei oare cât este pe o hârtie are însemnat.

38. **Gêrbo.** P. Vasilie Bunaciu, are singelie.

Protocoalele arĕtând, și nefiind nici unul, nici altul bine făcut, i-s'au poruncit ca sĕ le îndrepteze.

39. **Dalia.** P. Simeon Gherghin, are testimoniu dela . . . și Gib vicareș.
P. Ioan Chris-Ban, are singelie.

Are amêndouĕ protocoalele, și poruncindu-i-se pentru protocolul cercularelor, ca sĕ-l facă.

(Va urma.)

România. Astfel remaserăm fără slujbă în această ḑi mare, — neavênd nici un preot sĕ ne şervească în biserică.

La 2 oare după ameaḑi sosesce în comuna noastră Reverenţia sa domnul protopop tractual, Ioan Petric, pentru ca sĕ ţinem esamenele cu elevii tuturor claselor.

Învĕţătorii declarară oficios Reverenţiei sale, că parochul local, Filip Creiţar, nu li-a comunicat nici un cercular despre ţinerea esamenelor, după cum nu li-a împărtăşit asemenea cerculare mai nici odată. Fără îndoială, că Reverenţia sa va fi sciind de asemenea iregularităţi, de oare-ce învĕţătorii au făcut în privinţa aceasta arĕtare mai tot deauna. Învĕţătorii însĕ au aflat deadreptul dela oficiul protopopesc ḑiua ţinerii esamenelor cu câte-va ḑile mai nainte precum şi celelalte dispoşiţiuni în această privinţă, şi astfel dênşii declarară, că ei sunt gata de a da esamenele.

După finirea esamenelor cu elevii tuturor claselor, care a decurs cu nota „*deplin mulţămitor*,“ — întreabă protopopul cu mirare: „Unde este preotul, Filip Creiţar, de n'a venit la esamene?“ Unii oameni din mulţimea adunată la esamene dedeau din umeri, alţii au spus, că s'a dus de câte-va ḑile la Bucuresci. Domnul protopop, mirându-se foarte, cu o indignare legitimă întrebá: „Apoi n'a ţinut astăḑi nici un preot sânta liturgie?“ Oamenii respunseră: „negreşit că nu s'a ţinut slujbă!“ Domnul protopop adause: „apoi cum a putut sĕ meargă în România, părăsindu-şi parochia — fără concesiunea protopopului şi a Preamăritului consistor archidiecesan? Eu că sum protopop, şi încă când am necesitate de călătorie, trebue sĕ telegrafez la Sibiiu la Preamăritul, consistor archidiecesan pentru concesiune!“

„Înainte cu câte-va luni eară era dus preotul nostru în România,“ — replicară oamenii, — „şi întêmplându-se om mort în parochie, a trebuit sĕ vină preotul din Hălchiu, Ioan Craiovean, sĕ-l îngroape. Acuma eară este un mort în parochie.“ Acestea şi alte multe vorbiau oamenii. Da, şi astăḑi este un mort în această parochie fără căpătâiu, — fiind capul dus în România pentru lucruri lumesci, ba foarte mirenesci şi de loc nepotrivite cu chemarea unui preot şi încă după-cum vedem încremeniţi, chiar fără voia şi încunosciinţarea celor mai mari! Astăḑi este a treia ḑi, de când omul a reposat. Se aude printre oameni, că astăḑi cătră seară ar sosí din Bucuresci preotul, Filip Creiţar, sĕ-şi îngroape pe parochianul mort de trei ḑile.

Se tot întreabă lumea, fiind în mare nedumerire cu acest preot, că ce tot caută în România aşa des? Se vorbesce printre oameni cu multă probabilitate, că preotul acesta, avênd proces de vr'o 10 ani cu Păuna Ioan Mereţ născută Nan, dela care a cumpĕrat cum a putut nisce case — şi încă numai cu o arvună de 30 fl., a amênat-o pe sĕrmana femeie până mai anul trecut. După ce l'a câştigat cu judecata, ca sĕ-i dea banii pe case, dacă i-le a vêndut şi dacă a căştigat la toate instanţele judecătoresci, acest preot în loc sĕ-i dea banii pe case, a căutat mărturii p'aici şi prin România (se ḑice,) ca sĕ-i silească sĕ mărturisească la judecată, că sĕrmana femeie ar fi ḑis cătră popa odată în Braşov în cârciumă la „Coroană“, că nu i-ar mai trebuì nici un ban pe case. Pe o mărturie a găsit'o peste Olt şi a pus'o de a jurat la Nagy-Ajta. Tribunalul însĕ l'a silit pe preot, sĕ-şi aducă încă o mărturie sĕ jure. Se aude, că preotul Creiţar ar fi găsit mărturia în Bucuresci, şi că această mărturie ar fi fost ascultată la 22 Maiu a. c. vechiu în oficiul consulatului austro-ungar din Bucuresci. Un viitor foarte apropiat ne va dovedí autenticitatea acestor vesti triste.

O întêmplare tristă e şi aceasta şi foarte compromiţătoare pentru un preot, care umblă de capul seu dintr'o ţeară în alta fără scirea autorităţilor superioare bisericesci, părăsindu-şi parochia cu ḑilele şi remănênd biserica pustie fără slujbă, şi umblând sĕ aducă la nimicire totală o familie întreagă. Pe la noi toată lumea e convinsă, că sĕrmana femeie nu numai n'ar fi ḑis, că nu-i mai trebue pe case nici un ban: dară ea sĕrmana (bărbatul e în Bucuresci servitor) se judecă cu popa de 10 ani, numai ca sĕ nu se lase sĕ-i mânce popa tot, stă pe la uşile altora cu mai mulţi copii — neavênd sĕ-şi plătească nici chiria, căci parochul i-a dat numai arvună de 30 fl. pentru casele vrednice 2000 fl. cu locuri cu tot, ce le folosesce preotul de 2 ani — arându-le şi sĕmĕnêndu-le. Toate acestea se pot vedé ori-când în actele procesului pe la tribunale, când trebuinţa ar cere.

Atragem deci atenţiunea autorităţilor noastre superioare bisericesci asupra acestor întâmplări triste şi asupra apucăturilor acestui preot nevrednic de chemarea sa preoţească.

Cu onoarea cuvenită remânem ai onoratei redacţiuni.

Mai mulţi parochieni

Rĕspuns

la reflecsiunile dlui „S.“

Dle redactor! În corespondenţa-mi anterioară „de sub Retezatul“, vorbind despre tractatul întitulat „Folosul înfiinţărei de scoale practice pe lângă seminariile noasrre pedagogice“ am arĕtat, că multe din învinuirile, ce le ridică autorul aceluia asupra învĕţătorilor noştrii nu sunt adevĕrate, cel puţin nu se pot aplica faţă de totalitatea statului învĕţătoresc. Dl „S“ în reflecsiunile sale recunoasce în câtva cele ḑise de mine şi aducênd de esemplu pe poporul german „care lucră de veacuri pe câmpul educaţiunei“ şi stă în privinţa aceasta cu mult mai sus decât d. e. noi, ne dá sfatul — ca şi când noi n'am sci-o aceasta — ca sĕ nu ne închipuim, că stăm, cine scie pe ce treaptă a culturei, ci recunoscênd, că stăm rĕu, sĕ punem umĕr la umĕr şi sĕ înaintăm şi noi ca sĕ ajungem acolo, unde sunt astăḑi germanii.

Cred, că nime nu a afirmat, nici nu poate afirma, că scoalele şi învĕţătorii nostri stau pe aceeaşi treaptă cu scoalele şi cu învĕţătorii altor neamuri mai înaintate de cât noi în cultură; dar nici aceea nu se poate admite, că la noi nu s'a făcut şi nu se face nimic pe terenul scoalei, după cum afirmă dl „S“ în articolul seu. De aceea m'am simţit îndemnat a restabilí adevĕrul şi a arĕta, că s'a făcut şi la noi ceva, că se face şi acum, şi mi-am esprimat convingerea, că se va face de aci încolo şi mai mult decum s'a putut face până acum.

Scopul corespondenţii mele nu a fost a rĕsturna total asertele dlui „S,“ ci a le reduce la adevĕrata lor valoare. Dacă dl „S“ şi-ar fi tras seamă şi atunci cu starea lucrului, nu ar fi fost de lipsă sĕ recunoască în „reflecsiunile“ d-sale, că într'adevĕr prea aspru a judecat pe învĕţători. — Sĕ nu cugete dl „S“ că eu m'am simţit atins de cele ḑise de dsa. Doamne feresce. Nici nu sunt pus sub „tutela“ dsale, — de care sĕ me ferească sfântul, — nici sub a nimerui. Cred, că sunt consciu de ceeace ce fac, şi dacă aş fi sub „tutelă“ m'aş ferí ca de foc a-mi deschide gura, când ar fi vorba de mine. Dovada cea mai apriată a independenţii mele este imprejurarea, că nu am tăcut, când au fost înegriţi alţii. Căci nu de mine am vorbit şi vorbesc, ci de alţii, de aceia, despre cari a afirmat dl „S“ că nu'şi cunosc chemarea: despre învĕţătorii nostri confesionali. (Prin posiţia mea). Ne aparţinênd eu acestor înveţători cred, că nu-mi poate nega nici dl „S“ competinţa de a judeca asupra lor şi nu-mi poate imputa nimeni, că m'am judecat însumi pe mine.

Dacă se interesează cineva de învĕţători şi de scoale, apoi sĕ caute a cunoasce starea lor cea adevĕrată şi cunoscându-o sĕ lucre fiecare, cum poate spre luminarea şi crescerea învĕţătorilor, spre ameliorarea stărei lor morale, intelectuale şi materiale. Aceasta, adevĕrat, e muncă grea, dar roditoare, cu mult mai roditoare decât scrieri, în cari se aruncă învinuiri asupra acelora.

Dacă dl „S“ e în posiţia fericită de a fi în curent cu mersul sciinţii pedagogice la germani, cel mai bun serviciu, ce l'ar putea face causei învĕţămêntului nostru poporal ar fi, dacă ar arĕta învĕţătorilor nostri organisarea scoalelor germane de acest fel, modul cum acelea îşi împlinesc misiunea, dacă le-ar comunica resultatele, la care a ajuns sciinţa pedagogică la germani ş. a. ş. a.

Lucrând astfel va afla recunoscinţă şi mulţămită din partea celor interesaţi, ceeace prin articolul d-sale din cestiune la nici un cas nu va fi putut câştiga.

I. P.

Varietăţi.

* (Serbarea s. Rosalii.) În ḑiua de Rosalii sf. liturgie în biserica din cetate de aici s'a sevêrşit prin Escel. Sa Î. P. S. D. archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, fiind asistat de: Preacuvioşia Sa Dl archimandrit N. Popea, vicariu archiepiscopesc; Preacuvioşia Sa Dl archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu asesor consistorial; Preacuvioşia Sa Dl protosincel Nicanor Frateşiu, secretariu consistorial. P. O. D. D. protopresbiteri: I. Hannia, director seminarial; Z. Boiu, asesor consistorial şi Simeon Popescu; ear ca diaconi au servit: S. Medean, funcţ. cons. şi Teodor Popa. În decursul liturgiei diaconul ceremonial Sergiu Medean fu chirotesit de proto-diacon, ear Teodor Popa fu chirotonit de presbiter şi Teodor Nicoară de diacon. Cântările rituale sub conducerea prof seminarial G. Dima le a esecutat corul seminarial cu esactitatea cunoscută din trecut, ear dnul Isaia Popa simpaticul nostru basist, ales de paroch în Ocna inf., poate pentru ultima oară ne-au delectat cu frumoasa-i voce.

* Dl Dr. Victor Babeş, ales de medic la facultatea de medicină din Bucuresci în ḑilele trecute a depus jurămêntul pentru ocuparea acestei catedre.

Timpul feriilor de vară 'l va folosi pentru facerea unei escursiuni scientifice la Viena, Heidelberg şi Paris, spre care scop a şi părăsit deja Bucurescii.

* Transferare. Subjudele din Sibiiu Dr. Albert Haupt la cererea sa a fost transferat tot în aceasta calitate la judecătoria cercuală din Budapesta cerc. IV.

* (Decoraţiuni.) Afară de darurile ce le-a făcut M. S. Împărăteasa noastră unor persoane din România cu ocasiunea visitei făcute MM. LL. regelui şi reginei la Sinaia, M. S. Împĕratul şi regele nostru tot cu aceea ocasiune a decorat pe mai mulţi bărbaţi din armata română.

Dl. General Grecean, prefectul palatului, a fost decorat cu marea cruce a ordinului Franz Iosef; dl Moschuna, secretar general al ministerului de interne, cu crucea de comandor cu placă a aceluiaş ordin; dl locotenent colonel Cazimir, adjutant al regelui, cu coroana de fer classa 2-a, şi dl maior Perticari, ofiţer de ordonanţă al regelui, cu crucea de comandor al ordinului Franz Iosef.

* (Sfinţirea steagului regimentului de infanterie Nr. 31) s'a întêmplat eri în 7 Iunie st. n. în Viena. La sĕrbarea aceasta, ca representanţi din partea batalionului numitului regiment, ce se află aici în Sibiiu sub conducerea colonelului Cazan s'a dus un căpitan şi alţi trei oficeri. Naşa drapelului a fost princesa de coroană Stefania. Conform programului toţi oficerii regimentului, după sevêrşirea actului s'au intruit la dineul dat de moştenitorul tronului Rudolf, în castelul din Lacsenburg.

Batalionul regimentului ce se află aici, tot din acest incident prin P. O. D. capelan c. r. gr. or. S. Popovici a ţinut în biserica noastră din sub-urbiul Iosefin serviţiu Dḑeesc, la care a luat parte întreg batalionul şi un numĕr însemnat de public. Cântările liturgice le-a esecutat câţi-va teologi dintre cei mai buni cântăreţi.

* Partida naţională săsească din Sibiiu a ţinut şedinţa sa pentru candidarea de deputaţi dietali, Luni în 6 Iuniu n. Preşedintele Dr. W. Bruckner, a deschis şedinţa prin o vorbire scurtă, în care anunţă cu părere de rĕu abḑicerea fostului deputat Dr. Carl Wolff, în locul căruia dênsul propune pe profesorul Dr Oskar de Meltzl.

A urmat după aceea darea de seamă de pe perioda trecută dietală a Dr. Carl Wolff şi a lui H. Kästner al doilea fost deputat, apoi statorirea programei pentru perioda viitoare dietală şi alte vorbiri din partea unor membrii alegĕtori.

De candidaţi s'au ales în unanimitate dnul H. Kästner fost şi până acum deputat şi Dr. Oskar de Meltzl.

* (Candidare de deputaţi dietali.) Partida liberală din comitatul Albei inferioare s'a constituit în o şedinţă cam slab cercetată la 1 Iuniu — după care a urmat un banchet strălucit dat de comitele suprem Kemény Kálmán. Candidaţii guvernamentali pentru întreg comitatul sunt: la Abrud: Boér Béla ear la cas sĕ pice Visi Imre în Budapesta, apoi acesta, la Ocna: Dr. Tisza István, la Alba-Iulia: Mohay Sándor, la Vinţul de jos: Zeyk Dániel, la Aiud Dr. Dárday Sándor, la Ighiu fostul ministru Kemény Gábor, la Uioara: Kemény Endre baronul. Opositiunea nu va candida nicăiri, căci se teme de fiasco!

* Despre baritonistul N. Popoviciu „Ecoul de Bucuresci“ scrie: Simpaticul baritonist Nicolae Popoviciu a fost învitat de M. S. regina la palat, unde Augusta Suverană întrunise mai multe dame din societate ca sĕ asculte pe tinĕrul artist.

După ce l'a ascultat un ceas şi jumĕtate, M. S. încântată, se aşează la clavir şi acompaniază pe cântăreţ aproape neîntrerupt, şi cu o vĕdită şi nespusă satisfacţie, vre-o trei oare. Sau esecutat astfel vre-o treizeci de piese din diferiţi compozitori, cu deosebire din Schumann şi Schubert. D. Popoviciu a cântat şi câte ceva din compoşiţiile dlui George Dima, printre cari şi *Mein Himmel* de Carmen Sylva. M. S. a esprimat cuvinte de laudă pentru compositorul român, şi i-a spus dlui Popoviciu, că doresce, sĕ-l audă şi la Sinaia, în residenţa de vară.

Dacă d. Popoviciu ar voí sĕ între în cariera didactică, talentul d sale ar fi o bună achisiţie pentru scoalele noastre.

* (Inundări.) În numĕrul trecut am amintit despre esundarea Tisei în părţile Seghedinului, care cu groază privesce la potopul, ce se lăţesce în preaşma lui, anunţându-i înfiorătoarea catastrofă din anii din urmă. Astăḑi scirile ce vin ḑi de ḑi din părţile acelea sunt mai îngrijitoare ca ori când, când a mai esundat Tisa. Întreg ţinutul dintre Vásárhely, Macău şi Tape, precum şi satele Lele, Fődeak, şi Kopancs sunt înecate. 40,000 de jugere, pline cu sĕmĕnături frumoase, stau sub undele spumegătoare ale apei, ce se întinde ca o mare, cât veḑi cu ochii. Din anul 1866 în părţile acelea mai nu fusese nici un potop, de aceea în timpul acesta pămêntul s'a lucrat neîntrerupt, aducênd roade îmbelşugate. De present recoalta întreagă e nimicită total, şi bieţii locuitori ne mai încercând nici un mijloc de a-şi scutí semănăturile lor, care plutesc smulse din pămênt pe deasupra apei, se silesc a scoate cu ajutoriul luntrelor numai unele obiecte, pe care le-a tărît undele cu sine. E îngrozitoare privelistea, ce se oferă omului la locul, unde Tisa cu toată furia undelor sale se revarsă afară din matcă pe şesurile din apropiere. Deja din o depărtare însemnată, se aude cum valurile spumegoase urlă la eşirea lor din matcă cutropind tot, ce află în calea lor. Causa catastrofei păgubicioase, după cum se afirmă nu este nimic altceva, decât lucrările superficiale la ridicarea dîmburilor de pe marginile Tisei, pentru care în anii din urmă s'au spesat aproape 10 milioane de floreni. Se înţelege, că în faţa unui

atare pericol amenințătoriu mai cu seamă pentru Seghedin, n'au lipsit nici încercările de a pune stavilă înaintărei înundărei. S'a construit cu cea mai mare grabă un părete în formă de semicerc lung de 200 de metrii, care sě se așeze la locul, unde s'a vărsat Tisa. Cu acest părete, care după cum sperează inginerii în 2 ḑile va fi așeḑat gata, se va putea abate apa, care în timpul acesta înaintând mereu, a mai inundat vre-o 30,000 de jugere. În chipul acesta cetățile cel puțin vor putea fi scutite de înundare, cu atât mai mult, că apa a început încet, încet a scădea.

* (Ludovic Mocsáry — în Neoplanta.) Despre primirea dlui L. Mocsáry cetim în „Luminătoriul“ următoarele: Partidul național-liberal sêrbesc, a candidat de deputat dietal al orașului Neoplanta (Neusatz) pe dl Ludovic Mocsáry. În 28 ale cur. Sâmbăta trecută dl Mocsáry presentându-se alegětorilor, fu întempinat cu pompă și entusiasm ne mai pomenit în acele părți. Conductul dela gară până în oraș a fost precedat de un banderiu de călăreți; după aceasta a urmat o trăsură cu patru cai, decorată cu flori, în carea ședea candidatul și președintele asociațiunei lucrătorilor; după aceasta trăsură urma un mare numěr de ecuipagie ocupate de industriași nemți și sêrbi. Toate edificiele private au fost decorate cu steaguri, unele steaguri urieșe erau proveḑute cu inscripțiunea „Zsivio Mocsáry Lajos“. Mocsáry fu condus în triumf până la hotelul „Fabry“ unde a descălecat, și unde i-se presenta o deputațiune de 60 de membri nemți și sêrbi. După meaḑăḑi la 3 oare alegětorii se adunară în sala teatrală, fiind presenți peste 1000 de suflete, eară Mocsáry își motivă programa între frenetice aplause de „Zsivio, éljen și hoch“. Seara s'a arangiat o serenadă cu facle aprinse, la care au luat parte 600 de alegětori. Se ḑice, că dl L. Mocsáry va învinge de sigur contra guvernamentalului Moricz Pál, căci și ungurii ce locuesc în orașiu s'au dechiarat toți pentru dl L. Mocsáry.

* (Ministrul de interne), referitoriu la alegerile dietale a emis către municipii următoarea ordinățiune: „Pentru ca dreptul de alegere — unul dintre cele mai însemnate drepturi constituționale — sě se poată esercia în deplină libertate, me věd îndemnat a îndruma pe municipiu, ca sub responsabilitate sa proprie sě facă dispositiunile necesare, ca candidarea deputaților de diferite partide, vorbirile acestora și preste tot espunerea părerilor politice, încât sunt în consonanță cu dispositiunile legei — prin nimic sě nu fie împedecate, dacă însě cineva s'ar încerca ca prin iritațiunea tumulturilor sě provoce brutalități, aceasta sub ori-ce impregiurare sě se împedece resp. sě se facă imposibil.

Se îndrumă totodată municipiul, ca față de aceia, cari s'ar încerca sě facă atari ilegalități, sau ar agita în aceasta privință, fără considerare la persoane s'au principii politice, se întrebuințeze toate mijloacele permise de lege, pentru a împedeca astfel de ilegalități și pentru pedepsirea celor vinovați îndată se facă pasii necesari cu cea mai mare rigorositate. Mai departe se îndrumă municipiiul: ca față de acele organe oficioase, care s'ar arěta în aceasta privință negligente sau chiar parțiale, îndată sě pună în lucrare procedura disciplinară prescrisă, resp. conform faptului sě se predee judecătoriei competente pentru de a se pedepsì.

In fine se îndrumă municipiul, ca aceasta ordinățiune sě se publice în toate orașele și satele, și alegětorilor totodată se li se notifice, că pentru de a-și pote esercia dreptul de alegere liber acolo unde se va arěta necesitate, eventual chiar și prin asistență militară se va asigura aceasta.“

* (Ministrul de agricultură, industrie și comerț) a esmis următoarea ordinățiune: „Locuitorilor din comunele Sebeșul de sus și de jos, Boița și Porcesci permit, ca vitele cornute de tras ce pasc dincolo de graniță sě și le poată aduce dincoace, spre a-le întrebuința la lucrul câmpului, fără a fi supuse procederei oficiului de contumație, sub următoarele condițiuni: 1. Vitele cornute de tras destinate a trece granița, respective a pasce dincolo de ea au sě se conscrie în fiecare singuratică comună separat și câte un esemplar din aceasta consemnare sě se trimită directorului oficiului de contumație dela Turnu-roșiu, ear un alt esemplar din aceasta consemnare sě se păstreze la primăria locală. 2. Vitele cornute de tras de dincolo de graniță ce se aduc la lucrul câmpului, cu ocasiunea mânărei lor din nou la pășune peste graniță are sě se arete înainte, resp. imediat atât primăriei locale, cât și direcțiunei de contumație dela Turnu-roșu. Vitele cornute însě aduse în modul acesta dincoace nu se pot mâna mai departe din hotarul comunei 3. Vitele cornute, cari nu sunt pentru tras, precum și animalele de tras, ce se reîntorc după terminarea pășunei în mai mare mulțime sunt supuse prescripțiunilor de contumație. 4. Aceste favoruri au valoare numai din punct de vedere al poliției veterinare; referitoriu la punctul de vedere al taxelor și timbrelor, comunele interesate au sě obțină o asemenea concesiune dela respectiva autoritate financiară.“

* (Un present.) Tinera věduvă a regelui Alfonso al VII-lea cu ocasiunea iubileului reginei Victoria, va trimite acesteia, care încă e věduvă de 25 de ani, un bonet de věduvă.

Acest bonet e făcut din dantele spaniole de mare preț și are un voal brodat, care atârnă până la pămênt. În față bonetul este garnisit cu o diademă de mărgăritare brodate de însuși regina regentă a Spaniei. Totul este esecutat după un vechiu model spaniol, pe care regina Christina l'a găsit la unul din portretele din galeria de tablouri din palatul din Madrid, care representă pe una din věduvele casei regale a Spaniei de acum trei secole în costum de gală.

* Pentru cumpărarea de mașini agricole, în urma hotărîrii comitetului municipal al comitatului Sibiiu se vor da societăților agricole de pe teritoriul comitatului subvențiuni până la suma de 600 fl. v. a. Cererile sunt a se adresa la comisiunea agricolă a comitatului până la 25 Iuliu a. c. st. n.

În cereri trebe sě se arete mașina, eventual mașinele pentru procurarea cărora cere societatea ajutoriu; mai departe suma, ce se cere, numěrul membrilor, starea materială, scopurile și intreprinderile deja realisate respective, ce le are în vedere societatea, precum și Nrul. și data statutelor societății. Subvențiunile se vor estrada, numai după ce se va arěta, că au sosit mașinile.

* (Un vapor cu o iuțeală estraordinară.) E lucru sciut, că invențiunile cele mai miraculoase din timpul din urmă, își au isvorul lor în America. Așa acum în New-York s'a început construcțiunea unui vapor de pasageri, lung de 164 m. și larg de 11 m., care va fi pus în mișcare de mai multe mașini al căror efect este egal cu forța a 22,986 de cai, dându-i o iuțeală de necreḑut. Vasul se va compune din 1060 compartimente impermeabile, dintre care 500 vor fi de desubtul liniei de plutire. Pentru producerea aburului se vor așeḑa 20 de cazane. Cu acest vapor poate trece cineva dela New-York peste oceanul Atlantic la Liverpool (Europa) în mai puțin ca 4 ḑile

* (Cărțile de joc.) Cărturăresele și cărțile lor au causat și causează încă mult rěu. Abstracție făcênd dela sumele considerabile, ce se perd în jocuri hasarde, prin care se vědește rolul principal al cărților de joc mai au și un rol secundar, care sě profesionează mai cu seamă de femei de a prevesti viitorul, și alte întêmplări al căror resultat omul doresce sě-l știe mai înainte. O astfel de cărturăreasă era și o frizăreasă din Paris, care era sě trimeată la pușcărie pe bărbatul seu, acuzândul că și-ar fi propus sě o omoare. Din norocire judecătorul a cercetat bine lucrurile mai înainte de a pune temeiu pe vorbele femeii; și a aflat între altele, că ea cât era ḑiua dădea cu cărțile. Bărbatul seu i-a nimicit pe rénd vre-o 26 părechi de cărți — dar tot în zadar. Femeia vězênd purtarea bărbatului seu, a dat cu cărțile sě vadă ce sě va mai întêmpla cu ea. Din nenorocire îi iese în cărți, că bărbatul, — și-a pus de gând s'o omoare. În urma acesteia a acusat ea apoi pe bărbat, dar judecătoriul mai cu minte a recomândat o pe ea medicilor pentru alienați.

Principiile fundamentale

din pedagogia scientifică, cu deosebită privire asupra lui Herbart.

(Urmare din Nr. 52 și încheere.)

Pentru că psichologia ne învață a cunoasce lămurit obiectul de educat, spiritul omenesc, însușirile spiritului omenesc și legile, după cari acesta se desvoaltă. Dar sě ne ferim a cădé în eroarea, în care a căḑut Rousseau în privința aceasta, care credea, că natura ne arată și scopurile, spre cari noi trebue sě tindem. Nici decum. Ea ne dă numai semne spre mijloacele, ce noi avem sě întrebuințăm în deosebi cu ajutoriul psichologiei.

Bine e de însemnat însě, că pedagogia scientifică nu se basează pe vechia psichologie a lui Wolf, Kant etc… care descompune spiritul într'un anumit numěr de facultăți de sine stătătoare, ci ea se basează pe psichologia esact desvoltată de Herbart, Drobisch, Waitz, Volkmann, Lindner, Orbal, Strümpel etc… Aceasta lapědă doctrina veche amintită, deoarece acea se basează pe prejudiții și nu clarifică procesul vieții și a desvoltării spiritului, din care pricină pentru un pedagog remâne cu totul neroditoare.

După cercetările psychologiei mai nouě, în spirit nu sunt de a-se căuta facultăți și puteri de sine stătătoare, ci numai deosebite întrețeseturi de representațiuni, simțuri, dorințe precum și activități și procose între aceste, icoane a-le spiritului. Facultățile presupuse, cum sunt: priceperea, fantasia, memoria etc. . . se arată numai ca simple noțiuni generale, funcțiuni egale sau omogene spiritului.

Din elementele primare ale spiritului se desvoaltă sub anumite condițiuni simțemintele și dorințele, — elementele secundare ale spiritului. Toate aceste formațiuni se petrec după legi hotărîte și nu acidentale, întocmai ca combinațiunile chemice, cristalisarea corpurilor, desvoltarea plantelor și a animalelor; ceace educatoriul e dator sě țină în deosebită luare aminte.

Astfel instruirea elevului decurge după un proces psychologic de un curs regulat, adecă după un proces de percepțiune și apperceptiune.

Percepțiune este primirea impresiunilor nouă. Apperceptiune este contopirea a două impresiuni deja cunoscute după o premergětoare streformare a uneia prin cealaltă. Iau bună-oară primadată o naie de rěsboiu, îmi însěmn singuraticele ei note caracteristice: catargul, coșul — vasul — ca atare, tunurile, véntrelele etc. și astfeliu percipiez. Revocând alte impresiuni (noțiuni) mai vechi însě inrudite cu cele percipiate, cum e în casul acesta: troaca, covata, sau o luntre mai mică și-o modific aceasta prin adaugerea catargului, věntrelelor, tunurilor etc. și le pun în legătură toate aceste impresiuni pentru ca sě-mi fac impresiunea naiei de rěsboiu, — astfel apoi appercipiez.

Dar' psychologia se estinde și asupra sentimentelor și dorințelor. Sentimentele purced în deosebi din impresiuni vii și clare, iar sentimentul de simpatie (compătimire, împărtășirea bucuriei cuiva etc.) se formează numai prin un contact mai îndelungat cu persoanele sau ființele închipuite ca persoane.

Din cele indicate pe scurt până aci e evident, că de ce mare însemnătate e pentru un educator sau învěțător cunoștința legilor psychologice, fără care e lipsit în acțiunea sa de ori ce basă sigură, căci altfel nu-și cunoasce obiectul seu.

Un alt punct de aceiași însemnětate e pentru învěțător sě scie escita atențiunea cuvenită în restimpul instrucțiunei sale. În propietatea acestei desterități — indispensabilă pentru educator — tot psychologia 'l va pune.

După psychologie atențiunea e: concentrata ațintire a conscinței asupra unui obiect, sau înclinarea de a da o estindere mai mare cercului impresiunei presente.

Îndreptarea spiritului spre ceva nou e de puțin prețiu, dacă aceasta se face prin forțarea învěțătorului sau prin însași forță a elevului, pentru că atențiunea forțată, despotică, nici odată nu produce o pricepere adêncă și legătură puternică între cele învěțate. Cu mult mai prețioasă însě și mai reusibilă e înclinarea spre primirea impresiunilor noauă, dacă ea astfel este înlănțuită prin cele predate, încât ascultătorul — vrênd, nevrênd — trebue sě fie atent. Aceasta e atențiunea nesilită, nedespotică, ce învěțământul intuitiv trebue sě deștepte în elev prin farmecul, prin arta instrucțiunei. În chipul acesta vin pe nesimțite în consciința elevului multe alte impresiuni înrudite, ce el le are deja pregătite în spiritul seu. Aceasta va sě înseınne ivirea impresiunilor în mod neforțat, cea ce ușurează foarte și întăresce apperceptiunea impresiunilor nouě.

b) Scopul pedagogiei scientifice.

Precum s'a amintit deja, principiul fundamental al pedagogiei scientifice este:

Pedagogia ca sciință atârnă dela philosophia practica și dela psychologie. Cea dintâiu arată scopul pedagogiei, cea de a doaua calea, mijloacele și pedecile ei.

Herbart mai pre sus de toate pretinde a se desvolta din elev un om bun în sens moral. Așa dară spre a satisface celei mai grele și mai înalte datorințe a educațiunei, învěțăcelul e de a se aduce la o atare stare, ca el, suprimându-și voința sa proprie, sě împlinească totdeauna adevěrul și binele.

Dacă Herbart pune ca scop final al educațiunei virtutea, voesce totuși în chipul acesta sě țintească spre un alt scop, carele pedagogii și ori cari părinți înțelepți în activitatea lor educătoare nu i permis sě-l neglige, cum e: cultura religiunei, a aptitudinilor intelectuali, a culturei inimei și-a bunului gust, sau însușirea anumitelor cunoscințe și desterități technice, ce viața le pretinde într'un stat cultural, sau cunoscințele speciali pentru o anumită chemare. Și aceasta din motivul, că instrucțiunea are sě fie educătoare și ca atare trebue sě nască dispoziție și interes pentru tot ce e măreț și sublim pentru ce e aptă firea omenească, sě descopere și sě cultive.

Principiul ce stă în fruntea eticei — ḑice Herbart mai departe — la tot casul e cel mai însemnat punct de mânecare al educațiunei, nu e însě unicul. Deoarece înclinările omenesci sunt diferite, diferite au sě fie și îngrijirile educațiunei.

În legătură cu aceste Herbart deosebesce în educaţiune două părţi de asemenea importanţă, în ce privesce scopul pedagogiei:

a) multilateralitatea încât privesce viitorul elevului, şi

b) moralitatea ca basa esistinţii ori cărui individ; ear morală, — în înţeles mai larg — numai asemenea persoană poate fi, care a ajuns a avea vederile sale, cultura inimei, bunul gust şi o judecată firmă.

Şi dacă e vorba sĕ ne ajungem scopul în ce privesce creşterea morală a elevului, avem sĕ înfluinţăm asupra lui, sĕ-l conducem instruându-l, sĕ-i cultivăm dispoziţiunile, sĕ-i întărim voinţa îndreptându-o spre bine, pe scurt sĕ urmăm toate acele căi şi mijloace, cari înfluinţează îndreptând şi nobilitând asupra spiritului elevului. *Vle.*

O nouă dovadă despre efectul binefăcătoriu, ce şi-l câştigă tot mai mult elixirul de nervi al Dr-lui Lieber, ni-o dă următoarea epistolă, ce legitimează din destul, ceace autorul ḑice în scrisoarea sa despre elixir. Un domn Ohlich în Bonn ne scrie: Am folosit elixirul de nervi, şi ve asigur, că sĕ am mijloace suficiente, elixirul ar fi totdeuna beutura mea de după masă, şi sincer mărturisesc, că la moment produce efect şi fiind că gustul e plăcut se poate întrebuinţa ca beutura ḑilnică singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) ½ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Sâmbătă în 4 Iuniu 1887.

Buda:	70	78	87	83	61

Mercuri în 8 Iuniu 1887.

Sibiiu:	23	29	19	84	70

Nr. 272. [1604] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III-a din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, prin aceasta sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

a) tacsa dela 100 familii á 2 fl.	fl.	200.—
b) tacsa dela 45 vĕduve á 1 fl.	fl.	45.—
c) tacsele dela boteze, cununii şi înmormêntări .	fl.	66.40
d) venitul dela miruitul în biserică	fl.	20.—
e) alte venite usitate în comună	fl.	68.60
Suma:	fl.	400.—

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă, vor avea a-şi înainta suplicele lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii până la terminul sus arĕtat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zerneşti, în 13 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 1174 [1600] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna protopresbiteratul Agnitei, cu venit anual de 408 fl. 10 cr. — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze petiţiunile instruite conform prescriselor statutului organic §. 13. — în terminul indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 5 Maiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 2312. [1601] 2—3

CONCURS.

În urma concursului publicat în luna lui Ianuariu a. c. sub Nr. 9 al „Telegrafului Român“ pentru vacanta parochie Mureş-Cristur, parochie de a III-a clasă, neaflându-se nice un concurinte, prin aceasta se prolungesce acel concurs încă pe 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă emolumentele ḑise în anteriorul concurs.

Mureş-Oşorheiu, 12 Maiu, 1887.

Parteniu Trombiţaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 106 [1602] 2—3

EDICT.

Maria Dârstar din Braşovu-vechiu, legiuita soţie a lui Ioan Codlean din Codlea, carea dela anul 1880 a dispărut din Braşov şi a părăsit cu necredinţă pe legiuitul seu bărbat, se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni, dela publicarea acestui edict în „Telegraful Român,“ căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 29 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.
din tractul Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring.

[1441] 15—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	--	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	--
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung.	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 55 Sibiiu, Sâmbătă 30 Maiu (11 Iuniu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 29 Maiu.

Organele ungureşci din Cluş în timpul din urmă au dat năvală din nou asupra românilor, luându-şi ansă la această noauă năvălire din incidentul sërbătorilor nevinovate, arangiate în luna lui Maiu spre bucuria copiilor de scoală, cari după obositoarea ocupaţiune de 9 luni de ḑile, îşi fac şi ei o ḑi de plăcere, o ḑi de bucurie, eşind la verdeaţă prin locuri umbroase, şi veselindu-se şi ei în aerul dulce din luna lui Maiu.

Nici că se putea altfel între nenormalele împregiurări de aḑi, când ne este dat sĕ vedem, că şi cele mai inocente petreceri ale noastre sĕ fie esploatate pentru a ne amărí ḑilele. Nici că se putea, ca şicanele organelor de publicitate din Cluş sĕ nu se silească a întrece calamităţile de tot soiul, cari fac insuportabilă sarcina greutăţilor, cu cari are a se lupta sêrmanul ţĕran.

Şi apoi, dacă în primăvară focul a mistuit agoniseala a mii de ţĕrani, dacă în luna lui Maiu şghiaburile norilor au vĕrsat ploaie de ape, cari au nămolit întreg şesul Murĕşului, al Someşului, a spĕlat locurile de pe malul Ampoiului şi al Arieşului, lăsând pretutindenea noroiu în locul sĕmĕnăturilor şi al erburilor de tot soiul, dacă puterile supra-omenesci şi-au dat mâna spre a ne pedepsí, pentru ce se nu mai vină şi ḑiarele din Cluş, şi sub firma patriotismului modern, pentru ce sĕ nu ne amărască şi ele, pentruce sĕ nu atace onestitatea noastră de cetăţeni de omenie, pentru ce sĕ nu privească în obiceiurile noastre, în modul nostru de a ne petrece, de a ne esprima jalea, de a ne manifesta gustul nostru, pentru ce se nu privească în toate acestea o tendenţă de a demonstra în contra statului?

Sub masca patriotismului ḑiarele unguresci au tăbărât asupra noastră pentru cuvêntul, că noi purtăm colorile Romanei, şi cu aceasta voim sĕ demonstrăm contra statului, voim sĕ arătăm, că noi gravităm spre România.

Aceasta este o învinuire, care cu drept cuvênt ni se putea face cu sute de ani înainte de aceasta, şi pentru care tocmai cu aceiaşi îndreptăţire ni se putea arunca în faţă neloialitatea, de când istoria a luat notiţă despre esistenţa noastră pe aceste locuri, ca şi în aceste ḑile de persecuţiune politică, pentru care se caută fel şi forme de pretecste.

Românul din firea sa a avut deosebită predilecţiune pentru colorile, vênăt, galbĕn, roşu, şi o are şi astăḑi, fără a fi avut tendenţe politice reservate. Această însuşire a firei românului se datează din veacuri, şi un om serios, care voesce sĕ cunoască firea românului, nu are decât sĕ-i studieze gustul pentru combinarea colorilor la toate lucrurile din viaţa lui şi se va convinge, că dreptatea este pe partea noastră.

Dacă vei intra în casa românului, vei vedé, că cuierele ne representă aceste trei colori în prevalenţă. Cuierele românului nu român le-a produs, pentru că durere, el până acuma puţin s'a predat meseriilor. Streinii au produs aceste obiecte de lipsă românului, şi de bună seamă streinii n'au avut tendenţe daco romanice, când s'a acomodat în coloritul obiectelor gustului românului. Privesci oalele, canele, blidele românului, şi tot această coloare o afli în prevalenţă.

Este vestită preste noue mări şi noue ţĕri iscusinţa femeii române în chindisit. Şi dacă privesci lucrul de mână al femeii române, în mod bătătoriu la ochi afli representate aceste colori. Cămaşa lucrată pentru bărbaţi, sau vre-o haină lucrată pentru femeie, feţele de perine, faţa de masă, lepedeul de pe pat toate represintă în prevalenţă aceasta coloare.

Mai bătătoriu la ochi e representată această composiţiune de colori la obiectele, pe cari le folosesce românul cu ocasiunea ḑilelor de veselie.

În ḑilele de Dumineca şi sĕrbători feciorii 'şi pun opincile cele noue în picioare, şi-şi leagă câte patru rênduri de obiele chindesite aproape esclusiv cu colorile vĕnĕt galbĕn-roşu la picior şi leagă zurgălaele, cari sunt aninate de şinor în tricolorul favorit românului. Altcum nici nu-mi pot închipuí, eu căluşerii de pe Têrnava noastră.

În această coloare este şerpariul feciorului, pantlica lui de pe pălărie, peptariul lui aşa este chindesit, şi peana lui din goroafă, măgheran, ismă şi calapĕr, care i ornează acoperişul capului nu este oare şi ea tricolor românesc, spaima ḑiarelor din Cluş? Nu este tot din acest tricolor steagul românului dela nuntă, cu care se începe fericirea vieţii conjugale, şi nu este tot din aceste colori praporul, care sub jalnicul sunet al clopotului petrece pe român la groapă?

Este o necunoascere totală a vieţei românului noul sistem de perscutare din incidentul colorilor, căci dacă şi-ar da cei chemaţi osteneala de a ne cunoasce, de a pătrunde în secretul predilecţiunilor noastre pentru colori, nu s'ar fi provocat acest nou sistem de persecutare a neamului nostru.

Nu este însĕ aşa. Opiniunea publică ungurească stă sub hegemonia unor oameni, cari nu necunosc, nu voesc sĕ ne cunoască, căci nu le convine ca în statul nostru sĕ fie pace, şi concordie între cetăţeni. Cu asemenea predisposiţiuni nu e deci mirare, dacă din toate lucrurile se făuresc arme pentru persecurtarea elementului românesc, şi nu ne mirăm nici de cei dela „Kolozsvár“, cari altcum se fălesc, că ei cunosc disposiţiunile paciniculu poporului român.

Revista politică.

În Ungaria domnesce o miscare febrilă de câte-va ḑile încoace. Cercurile electorale se entusiasmează când de corifeii partidei, ce merge cu guvernul, când de corifeii partidei oposiţionale, care strigă, că sub acest guvern nici odată Ungaria n'a prosperat şi nici nu va prospera. Guvernul însĕ e tare, dispune de mijloace, şi astfel e de prevĕḑut, că oposiţionali nu vor reuşí pentru periodul viitor de 5 ani nici cu atâţa candidaţi, cu câţi reuşise în periodul trecut de 3 ani; aceasta e verosimil cu atât mai vêrtos, cu cât în multe cercuri electorale oposiţiunea s'a retras cu totul şi nu mai voesce sĕ candideze, ne avênd prospecte de reuşită. Alegĕtorii români din Ungaria cu candidaţi naţionali, — după informaţiunile de până acuma — îşi vor da voturile în patru cercuri electorale şi anume: la Caransebeş, unde e candidat Traian Doda, care n'are nici un concurent; la Baia de Criş, unde e candidat Petru Truţa; la Sasca unde candidează Vicenţiu Babeş şi la Siria, unde s'a candidat părintele protopop George Popovici.

Convenţiunea comercială şi vamală între monarchia noastră şi România e pe cale de a se încheia. Cel puţin par a fi prospecte pentru reînceperea negoţierilor. „Neue Fr. Presse“ primesce scirea din Bucuresci, că conferinţele comisiunei române însărcinate cu pertractarea proectului convenţiunei vamale se continuă, luând parte la acestea ministrul de comerciu şi de esterne. Îndată după ce comisiunea îşi va fi terminat lucrările, resultatul se va aşterne ministerului, care va da apoi informaţiunile recerute delegaţilor însărcinaţi cu pertractarea negoţierilor convenţionale cu Austro-Ungaria.

La ordinea ḑilei earăşi s'a ivit cestiunea Egiptului, care de nou începe a conturba liniştea, de care se bucură diplomaţia europeană de un timp încoace. E lucru cunoscut, că după un şir lung de negoţieri între Turcia şi Anglia, guvernul englez s'a învoit şi la aceea, ca sĕ-şi retragă trupele engleze din ţeara Nilului în decurs de trei ani, dar numai la cas, dacă impregiurările admit o retragere a trupelor; asigurându-şi dreptul ca din nou sĕ reocupe trupele engleze acest teritoriu, dacă aşa vor pretinde impregiurările. Astfeliu Anglia ş'a câştigat drept esclusiv a interveni cu forţă armată în Egipt, slăbind astfeliu „dreptul istoric“ al Franciei asupra acestei ţeri. Francia fiind îngrijită de crisa ministerială, pare că puţin s'a interesat de aceasta cestiune, dar s'a interesat mai mult Rusia, apĕrând foile ruse pe Francia şi combătând din resputeri negoţierile anglo-turcesci. Rusia păşesce din ce în ce şi mai hotăritoriu. După cum i-se depeşază din Petropole ḑiariului „Die Presse,“ Nelidoff a declarat în Constantinopol, că la cas dacă sultanul va ratifica convenţia anglo-turcească

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

40. **Berghin** cu praedio **Secaş.** P. Georgie Nichita, are singelie.

Dară neavênd nici un protocol cu porunci, ca sĕ facă protocol, se opresce la arest o septămână la Sas-Sebeş.

41. **Mihailfalva.** P. Ioan Barna, are testimonie dela vica.

Protocoale n'are nici decum, arĕtând, că n'au căpĕtat porunci dela protopop, şi fiind că la alţi preoţi au mers cerculariu, aşadară până nu va scrie toate, în Sas-Sebeş va şedé.

42. **Heneifalĕu.** P. Petru Cutean, are singelia.

43. **Totoi.** P. Mihail Moldovan, are singelia.

Protocolul cercularelor neavênd, se opresce la Sas-Sebeş, până nu va scrie toate, şi al bisericei se poruncesce sĕ facă.

44. **Drombariu** şi **Şospatac** sau **Şouşa.** P. Dimitrie Magde.

Protocoale amêndouĕ au adus, şi fiindcă cela ce este de cerculare numai până la 1784 este scris, şi al bisericei numai pe un conţ era scris, aşadară celui implinirea, şi acestui bună întocmirea.

45. **Limba** şi **Ciugud.** P. Pantelimon Popovici, are singel.

Protocolul bisericei are, şi protocolul bisericei neavênd, i-se poruncesce ca sĕ-l facă, şi toate porunci sĕ fie într'ênsul.

46. **Oarda de jos.** P. Ioan Coman, are singelie.

Protocolul cercularelor până la 1784 au avut scris, şi al bisericei numai pe o hârthie deosebi au avut, aşadară i-s'au dat înainte cuviinciosă împlinirea amenduror protocoale.

47. **Felşu-Varadia.** P. Georgie Jibotan, are singelie.
P. Samuil Moldovan, are test.

Protocolul cercularelor numai încâtva l'au scris, li-se poruncesce sĕ împlinească de tot.

48. **Ola-Herepe.** P. Petru Lobonţ, are singelie.

Are amêndoue protocoalele, dară nefiind al cercularelor deplin, i s'au poruncit sĕ-l scrie de tot.

49. **Demeter-Pataka.** P. Antonie Coman, are singelie.

Protocoale n'are, pentru aceea i-s'au poruncit, ca sĕ le facă.

50. **Alvinţ,** P. Ioan Bena.
Borberech, P. Iacob Popovici.
Şebeşan. P. Samuil Benţe.

Acestor singeliile sunt la tabla Aiudului, arată prin testimoniu D. . . . . . Solgăbirĕu, din a. 1784 şi în Maiu dată.

aceasta o va face pe propria lui socoteală. El a însciinţat pre sultanul, că Anglia voesce se-i stoarcă Egiptul, şi spre a isbutí cu convenţia, ar fi mituit pre marele vizir şi pre mai mulţi funcţionari dela palat cu sume enorme de bani. Nelidoff 'şi dă toată silinţa a impedeca ratificarea prin aceea, că îndeamnă pe actualul ministeriu turcesc Kiamil sĕ demisioneze. Francia stăruesce ca în cestiunea egipteană sĕ se convoace o conferinţă europeană, însĕ Anglia se nisuesce a împedeca o astfel de convocare, temêndu-se a nu-i se mai scurta din drepturi.

În Bulgaria și Rumelia orientală domnesce deocamdată linisce. Alegerile comunale au decurs în bună ordine. După informaţiunile de pănă acum a reușit guvernul cu 80 procente. Cu toate acestea guvernul nu e aplicat a supune marei sobranie cestiunea alegerii de principe, de oarece nota Porţii, prin care aceasta învitase puterile la designarea unui candidat pentru tronul bulgar, n'a avut nici un resultat favorabil, din pricina atitudinei rusesci.

Un abus.

Cu durere trebue sĕ recunoascem, că impregiurările condamnabile descrise în acest articlu din „Revista politică" esistă și la noi, pentru aceea aflăm cu cale a reproduce în tot estensul acest articlu în care se combat cu succes viţiurile ce se accentuează:

Omul cult sau necult, creștin sau păgân, credênd într'un Dumneḑeu, și-l închipuesce după chipul și asemĕnarea sa, dându-i toate atributele omenesci; astfeliu își închipuiau vechii greci, că locuitorii Olimpului erau viteji, puternici, frumoși, și că modul vieţii lor corespundea modului de viaţă al oamenilor; ḑeii grecilor mâncau, durmiau, se certau, se băteau, cutrierau mahalalele, erau geloși între olaltă și aveau toate calitățile cele bune, cât și cele rele ale oamenilor, numai într'un grad cu mult mai perfect. Nici gustul lor în mâncare și beutură nu se deosebia de gustul omenesc; ei dispuneau numai de bucate mai dulci decât oamenii de rênd. Pe când oamenii mâncau turtă dulce și beau miedul, ḑeii lor mâncau ambrosia și beau nectarul; ambrosia consta din bucate solide de miere, pe când nectarul sĕ fi fost miere lichidă. Aceasta mâncare și bĕutură îi făcea pe ḑei nemuritori, și într'adevĕr „ambrosia" înseamnă mâncarea nemuririi, şi „nectarul" are o etimologie analogă.

În urma acestei credinţe a jucat mierea la grecii vechi un rol foarte mare. Acei greci, care și-au format ḑeii lor, le jertfia miere, pe când urmașii lor, cari au mostenit acești ḑei, au declarat mierea de un dar dumneḑeesc cu puteri estraordinare. Raportul între Dumneḑeu și om este totdeauna reciproc: ce primesce omul dela Dumneḑeu ca ceva foarte bun, aceea îi și jertfesce el; ce este omul dedat a jertfi Dumneḑeului seu, aceea o privesce el ca ceva foarte bun.

Vechii greci cu gustul lor cel fin și-au format ḑei tot cu gust fin.

Noi am moştenit pe Dumneḑeul nostru și cunoascem proprietăţile sale din dogmele bisericesci, la care n'avem drept nici s'adaugem nici sĕ schimbăm ceva. Deși proprietăţile Dumneḑeului nostru ni le închipuim ca desĕvêrșite în ori-care privinţă, totu-și s'au înrădăcinat în cultul nostru ortodox unele abusuri, care în ultimele lor urmări sunt în stare de a surpa ortodocsia. Ori ce ne închipuim, că ar serví pentru o jertfă potrivită pentru Dumneḑeu, trebue sĕ fiĕ bun și pentru noi. Mielul cel gras din testamentul vechiu l'ar fi mâncat cu plăcere și oamenii, pe când grăunţele cele rele ale lui Cain nici oamenilor nu li-ar fi ticnit. Noi suntem dedaţi a jertfi Dumneḑeului nostru rachiu. Puţine comune le cunoascem, în care moașa n'ar aduce la botez împreună cu copilul, ce este de botezat și o oca de rachiu. Biserica noastră, sau mai bine ḑis servitorii ei, întroduc pe credincioşi în sinul bisericii cu ocaua plină. Întâiul paș, ce-l face omul spre a întra în sînul bisericii, îl duce la cârcimă și numele de botez, ce-l poartă cei mai mulţi dintre noi, îl primim adese în urma sfatului cârcimariului.

Al doilea paş însemnat, ce-l face omul este căsătoria, pe care mântuitoriul nostru a sfinţit'o ca taină bisericească. Făcênd un paş atât de însemnat, logodiţii, spre a fi părtași de binecuvêntarea dumnezeească, trebue sĕ aducă earăși o jertfă al cărei obiect principal constă într'o oca de rachiu. Drumul spre altarul cununiei îl duce pe logodnic eară-și în cârcimă!

Ultimul paș, ce-l face omul pe pămêntul acesta, este cel spre pămênt și ultima jertfă pe spesele sale constă în paos, eară și și aici — pe lângă un șipușor mic de vin — mai multe altele pline de rachiu.

Cu rachiu începi, cu rachiu sfêrșesci, tot spre lauda și mărirea celui de sus. Servitorii celui de sus cunosc voia acestuia și Dumneḑeu ca atare scie ce face; mult trebue sĕ-i placă rachiul. Fiind rachiul bine primit chiar de cel prea înalt, cum ar putea crede, că el n'ar fi de cel mai mare folos și pentru noi muritorii? Dacă se potrivesce rachiul spre a cinstí pe Dumneḑeul poporului nostru nu face oare poporul cea mai mare onoare amicilor sei, cinstindu-i cu bĕutura dumneḑeească? Făcênd rachiul o plăcere atât de mare atotputernicului, nu se cuvine oare, ca jertfa rachiului s'o aducă poporul cât se poate de des?

Chibzuirile și scopurile Dumneḑeului nostru sunt prea sublime și noi credem numai a le cunoasce din efectele acţiunii sale. Care sunt acuma efectele jertfelor, care constau în rachiu? Efectele acestor jertfe sunt: peirea neamului nostru și înălţarea neamurilor strĕine.

Eată consecinţele rele, ce resultă din admiterea rachiului la actele noastre creștinesci. Dacă poporul ar învĕţa, că rachiul este o fluiditate blăstĕmată de biserică, și dacă ar vedé, că nu se primesce, nici la un act creștinesc, el cu încetul s'ar sfií a-l întrebuinţa și pentru sine și încetul cu încetul, beţia ar înceta, și bĕutura rachiului s'ar stârpí.

Eată dară un mod ușor de a lucra pentru stârpirea beţiei și pentru emanciparea morală și materială a poporuluí.

Numai ea poate sĕ-l desbare de rĕul amintit.

Face-se-va aceasta?

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Toma Haneșiu, oficial la institutul de credit şi economii „Ardeleana" în Orĕștie, își va serba cununia Dumanecă în 31 Maiu (12 Iuniu) a. c. cu doamna Maria Marciac n. Sibișan în biserica gr. or. din Orĕştie.

* (Insciinţare) Scoalele române de fete din loc şi reuniunea română de cântări vor arangia Sâmbătă în 11 Iuniu a. c. un „maial," la care toţi membrii asociaţiunei transilvane, ai reuniunei române de cântări și ai reuniunei femeilor române din loc și toţi binevoitorii scoalelor amintite sunt cu onoarea cuvenită învitaţi.

Sibiiu, 9 Iuniu, 1887.

Comitetul arangiator,
al reuniunei române de cântări și direcţiunea scoalei civile de fete din Sibiiu.

* (Concurs). Ministrul de culte și instrucţiune publică a escris concurs pentru ocuparea postului de profesor la scoala reală superioară de stat din Cinci-biserici (Pécs) pentru studiile: limba și literatura maghiară și filosofia sau limba franceză, cu terminul până la 30 Iuniu a. c. st. n. pe lângă un salariu anual de 1200 fl. și 200 fl. relut de cuartir și cuincuenalele normate.

Petiţiunile de concurs adresate ministrului de culte şi înstrucţiune publică şi instruite cu atestate despre: etate, religiune. starea căsătorită sau necăsătorită, referinţele militare, studiile absolvate şi cualificaţiunea, cunoscinţa de limbe şi serviţiul de pănă aci, sunt a se trimite direcţiunei cercului scolariu din Cinci-biserici; dacă însĕ concurenţii ar fi în serviţiu, atunci au a-și aşterne petiţiunile de concurs pe lângă alăturarea tabelei de cualificaţiune prin autoritatea competentă.

* (Necrolog). Cu inima frântă de durere împărtĕşim prea trista scire, cumcă prea iubita soţie respective mamă şi fică **Ecaterina Simu,** născută Cadia, a repausat în Domnul după scurte dar dureroase chinuri în etate de 29 ani și 9 luni în lunea Rosalelor a. c. după ameaḑi la 2 ½ oare.

Scumpele rĕmășiţe a le neuitatei prea iubite se vor înmormênta după ritul gr. or. în cimiteriul gr. orientalilor din Reşiţa Montană, Mercuri în 27 Maiu (8 Iuniu) a c. la 1 oară.

Eternă fie memoria acestei fiinţe nobile, carea a fost model de soţie, de mamă și de fică!

Reșiţa-Montană în 25 Maiu (6 Iuniu) 1887.

George Cadia, ca tată. *Elisabeta Cadia* ca mamă. *Ioan Sîmu*, ca soţ *Iunia Livia A. Sîmu*, *Corneliu G. Sîmu*, *A. Mihaiu Sîmu*, *Camiliu Sîmu*, *Octavian I. Sîmu*, ca fii.

* (Maialul din Alba-Iulia.) Despre reușita acestui maial ni se scrie următoarele:

Maialul junimei române din Alba-Iulia dat în favoarea inundaţilor din loc şi a scoalei gr. cat din Barabanţiu, deșí era timpul ploios totuși au avut un succes strălucit, atât material cât și moral.

Nobilul indemn şi simţiu de a vení intr'ajutoriu și pe aceasta cale celor nenorociţi şi lipsiţi, face onoare iunimei române de aici, și i ridică mult prestigiul înaintea strĕinilor mai ales, — dând dovadă totodată şi de un gust fin în ceeace privesce modul de arangiare de astfel de petreceri.

Sala pentru joc era atât de natural și frumos decorată cu tot soiul de verdeaţă, încât cugetai, că te afli într'o adevĕrată pădure.

Fără îndoială, că cea mai mare laudă și recunoscinţă i compete în această privinţă dlui inginer Iosif Muntean, care a fost totodată și președintele comitetului arangiatoriu, dênsul atât cu arangiarea salei cât și cu producţiunea ariei „Laterna magica" a produs o adevĕrată furoare în public. Nu mai puţin recunoscinţă și laudă merită domnii Gavril Pipoş şi I. Frâncu pentru zelul desvoltat, cari n'au cruţat nici o osteneală, ca petrecerea în toată privinţa sĕ aibă succesul dorit.

Petrecerea s'a început la 6 oare seara, fiind întrunită aproape întreagă inteligenţa română din loc și un numer frumos din inteligenţa română din jur; ear dintre strĕini cu plăcere am observat pe: dl general Francisc Wattec de Hermannshort, domnii coloneli dela reg. Nr. 50 și Nr. 64 și genie. Dl consiliar regesc și primariu Francisc Novák, dl deputat Alesandru Mohay. Reverendisimul D. Francisc Bares canonic, dl Géza Bartha jude la tribunal și mai mulţi oficeri.

Dansul s'a început cu frumoasa „Ardeleana", ear Quadrilele și Romanele le-au dansat 70—80 de părechii.

Venitul curat cu siguritate nu sciu cât va fi, după cum mi s'a împărtășit însĕ, preste tot s'a încassat 180 flor.

Dintre spectabilele doamne cari au onorat petrecerea cu presenţa lor am observat pe doamnele: Zoiţia Pipoş născ. Tatartzi, Anna Şandor de Vistu (Oarda de jos), Maria Filip, Elena Tordoşan, Anna Patiţa, Maria Cirlea, Caşolţan (Lancrĕm), Mayer (Vingard), Magda (Drâmbariu), Kadar (Ciugud), A. Bota, Marciac, Roșca, Şerban, Hoprich, Anna Popa (Dantimbru), Maria Coşer, Barbu. Muntean, etc. Ear dintre mândrele fetiţe, cari au dat lustrul petrecerei am observat pe d-şoarele: Letiţia Şandor de Vistu (Oarda inf.), Elena Pipoş. Victoria Pipoş, Victoria Roșca (costum), surorile Marciac (costum), Anna Caşolţan (Lancrĕm costum), Eufemia Pipoş (costum), surorile Bergian, (costum), Mariţi Hoprich, Anna Tamasi, Mariţi Coşer (costum), Elena Hoprich, Claudia Popu (Galda de jos costum), surorile Mayer (Vingard costum), Rosa Şerban (costum), Katarina Dudutz. M. Knar, E. Walter și multe altele a căror nume nu le-am putut însemna din causa, că nu am avut onoarea de a le cunoasce și 'mi cer scusele pentru aceasta.

Ca cea mai eclatanta dovadă despre buna și animată petrecere servească impregiurarea, că petrecerea abia pe la 4 oare dimineaţa s'a sfêrșit, ear eu sfêrșesc cu esprimarea dorinţei, că a-și dorí sĕ vĕd arangiându-se cât mai des astfel de petreceri, unde plăcutul este împreunat cu folosul. *(a+b)*

* (Mulţămită publică.) Cu ocasiunea maialului scolariu arangiat în 21 Maiu a. c. de corpul didactic dela scoala din Sĕlişte au binevoit a contribuí în favorul fondului bibliotecei scolare următorii P. T. domni și doamne cu următoarele contribuiri benevole:

Reverendissimul d. Dr. Nicolae Maier, 3 fl.; Dumitru Roman, 5 fl.; Dr. Nicolae Califariu, 2 fl.; N. Henţu, 2 fl.; Dan Rodean din Sibiel, 3 fl.; Danil Marcu,

---

Protocoale după rênduială nici unul n'are, li se poruncesce ca sĕ le facă.

Protocolul cercularelor n'are, i-se poruncesce sĕ-l facă, și al bisericei are.

51. **Şebeșel.** P. Georgie Niegre, are singelie.
Protocolul de porunci pănă la 1784 are, pentru aceea, și acestui împlinirea, și protocolului bisericei deplină facerea.

52. **Sasciori** și **Cacova.** P. Pavel Moga, are singelie.
P. Moise Janco, are singelie.
Protocoale au, ci nesĕvêrșite, li se poruncesce, ca sĕ sĕvêrșască.

53. **Laz.** P. Trifon Moga, are singelie.
Acestui au fost amêndoue netrebuincioase, îi se poruncesce bună facerea lor.

54. **Tartaria.** P. Nicolae Popovici, are singelie.
De tot are slab protocol de cercularie, pentru acea cu tărie li s'au poruncit sĕ-l facă, al bisericei au.

55. **Cioara.** P. Ioan Popovici, are singelie.
N'are nici un protocol, pentru aceea i-s'au poruncit, ca se facă protocoale.

56. **Loman.** P. Opre Stan, are singelie.
Protocoale are amêndouĕ, dară pentrucă al cerculariului numai pănă la anul 1784 au scris, s'au poruncit, ca și cele urmatoare porunci sĕ scrie.

După sfêrșitul lucrărei acesteia tuturor înaintepușilor preoţi prin Preasfinţitul Domn Maria Sa Episcop li s'au poruncit, ca toţi în scurtă vreme cele ce cu leneviă au trecut porunci și nu le-au scris, sĕ le sĕvêrșască, și sĕ le scrie, ca pănă la întoarcerea din visitaţie, sĕ fie toţi gata cu ele, și încă și cu protocoalele bisericesci sĕ fie sorociţi a scrie cele trebuincioase. Lângă care și sfatul cel archipăstoresc dându-le, toate faptele rele a nu le face le-au oprit.

Sas-Şebeș, 5 Iuniu (24 Maiu), 1787.

Gedeon Nichitiei m. p.

Avram Moga m. p., protopop neunit în Sas-Şebeș.

Cernovici m. p., secretariu.

Bucur Comşa, Nicolau Mosora, Dumitru P. Bloţ, Jordache Roşca, Dumitru Ghibu, Nicolae Dădêrlat, Ioan St. Banciu, Petru I. Comşa, Ioan Comşa jun, Ioan Comşa sen., Dumitru Beju, Oprea Puschilă, Nicolae Mihou, Petru Indrieş din Vale, Nicolae Ciugudean din Poiana, câte 1 fl.; Ioan Borcea, Nicolae Lojniţă, Constantin Popa, Maria Bucur Criştiu, Anna D. Têmpanariu, Nicolae I. Moga, Nicolae Comă, Nicolae Moisin, Ioan Ţintea, Ioan Bucşian, Nicolae Nartea, Dumitru Hanciu, Dumitru B. Comşa, Maria D. Borcea, Ioan D. Popa paroch, Adolf Wenrich, Nicolae Herţa, câte 50 cr. v. a.; Ioan Steflea, Ioan Giurgiu, Dumitru N. Popa, Ioan O. Borcea, Ioan Muntean, George Stăneasă din Tilişca, Coman Schitea, Lazar Florea, câte 30 cr. v. a., ear dela 11 contribuenţi câte 20 cr. v. a., care toate la olaltă ne dau suma de: 44 fl. 40 cr. v. a. Din care sumă substragêndu se spesele de 16 fl. 46 cr. resultă un venit curat de: 27 fl. 94 cr. v. a.

Primească deci călduroasele noastre mulţămite şi pe aceasta cale toţi aceia, cari au binevoit a ne onora cu presenţa d-lor şi a contribuí la sporirea fondului bibliotecei noastre.

Sĕlişte, în 27 Maiu, 1887.

Corpul învĕţătoresc.

* (Subvenţiune pentru cumpĕrarea de seminţe.) Comitetul comitatens a hotărît, la recomandarea comisiunei agricole a comitatului Sibiiu, a distribuí subvenţiuni pănă la suma de 300 fl. v. a. pentru cumpĕrarea de seminţe acelor comune, în cari s'a introdus comasaţia, ori economie cu schimbarea sĕmânăturilor. În urmă vor fi considerate chiar şi acelea comune, cari au sĕmânat cel puţin jumĕtate ogorul cu nutreţ; în acest cas însĕ scopul subvenţiunei este a acoperí numai cheltuelile, ca şi cel mai sĕrac proprietariu sĕ-şi poată lucra pămêntul. Primind aceasta hotărire aprobarea inaltului ministru, terminul din urmă ficsat pentru inaintarea cererilor este 25 Iuliu n. Cererile sĕ se adreseze comisiunei economice a comitatului, alăturêndu-se hotărîrea legitimată a adunărei agricultorilor: că au decis întroducerea comasaţiunei ori a schimbărei sĕmânăturilor, vidimată fiind cu clausula oficială: că hotărîrea se află ori nu în vigoare, ori-că s'a apelat contra ei. Distribuirea sub-venţiunei atârnă dar dela dovedirea, că s'au realisat nouăle introduceri, ce s'au hotărît.

* În apropierea Vienei se fac necontenite probe şi încercări cu turnuri cuirasate. Un turn e prods de fabrica Krupp din Essen, ear al doilea e product indigean şi e cu mult mai superior decât turnul cuirasat al fabricei Krupp, cel puţin resultatul arată, că productul indigean e favorabil în mod surprindĕtor. Turnul Krupp s'a ţăndărit la prima puşcare în el, cuirasa indigeană însĕ a resistat şi a rĕmas întactă după o mulţime de lovituri de gloanţe, cari veniau dela depărtarea de 3000 metri.

* (Cel mai mare stat.) — Regina Angliei îşi serbează în ḑilele acestea jubileul domniei sale de 50 de ani. De aceea nu va fi fără interes sĕ vedem, câţi locuitori a avut şi are astăḑi Marea Britanie cu toate coloniile sale. La începutul domnirei reginei Victoria poporaţiunea tuturor coloniilor englese era de 4 milioane suflete; astăḑi ea este de peste 16 milioane. Afară de a-ta imperiul indian împreună cu Birmania, are o întindere de 1,660,000 mile pătrate englese cu 250 milioane locuitori, între cari numai 200 europeni. Adăugênd şi ţara mumă, Statul britanic are o întindere de 9,290,000 mile pătrate cu 414 milioane locuitori. Nici un stat din istoria lumii n'a avut această întindere şi acest numĕr de locuitori, nici China, nici Rusia.

* (Balonul dirigeabil german.) — Pentru a rĕspunde invenţiunei căpitanului Renard, din geniul frances, care a găsit mijlocul de a dirigea baloanele, guvernul german a cumpĕrat invenţiunea unui mecanic, numit Welker, originar din Prusia renană şi emigrat de mai multă vreme în America. Esperienţele noului balon dirigeabil a fost făcute la Metz, în mare secret. Totuşi a putut fi observate la distanţă de câţi-va reporteri, cari s'au grăbit sĕ anunţe, că balonul poate fi imobilisat, poate lupta în potriva vîntului şi că maximul seu de viteză ar fi de aproape 300 kilometri pe oară.

Guvernul german a plătit dlui Welker pentru invenţiunea sa un milion de mărci, plus renta altui milion pe un timp dat.

Se citează deja o rudă a inventatorului, care a primit dela dénsul un cadou de 30,000 mărci.

* (Legenda sărutărei mânilor:) În viaţa de toate ḑilele este sărutatul mânei, ca semn de politeţă, un obiceiu vechiu. „Linguşitorii," ḑice Solomon, „nu obosesc a săruta mâna patronilor lor." În timpii vechi, când voia cine-va sĕ mărturisească stelelor umilita sa închinăciune, se întâmpla aceasta prin sărutarea mânii proprii. În timpul când se închinau indienii la soare, ţineau necontenit mâna la gură. Când aduceau grecii cei avuţi ḑeilor jertfe scumpe, atunci consta surogatul acestora la cei fără de mijloace, s'au la cei de tot săraci într'aceea, că stând drept în sus sărutau mâna idolilor sau a lor înseşi, trimiţênd în acelaş timp către orisont sărutări. Acest obiceiu se transmise la romani, la cari era sărutarea mânei statuelor un fel de lege. Când odată unul uità aceasta la trecerea pe lângă o statuă, fu urmărit ca ateist. În Roma se obicinuia mult sărutatul mânei, însĕ numai de cei supuşi către stăpânii lor. O priveliște deosebită trebue că s'a înfăţişat atunci, când Cato la depunerea comandei sale superioare lasă ai sĕruta mâna toţi soldaţii. Imperatorii ţineau mult, ca cei mari sĕ le sărute mâna; aceasta era un act principal de etichetă. Cei de rang inferior nu aveau dreptul la o nemijlocită sărutare de mână. Plecaţi pe genunchi, atingea cu mâna dreaptă poalele hainei împărăteşci, ducând apoi mâna la gură. Cei-l'alţi slujitori ai domnitorului îi trimiteau întocmai ca ḑeilor din distanţă sărutările lor de mâni.

* În Belgia s'a întrodus pentru armată puşca cu repetiţie Mannlicher, care sĕ şi fabrică în Lűttich, ţeava puscei e însĕ numai de 8 mmetri şi nu de 11, după cum e la cea întrodusă în monarchia noastră.

* (Comorile pămêntului.) Din Tanger se vestesce, că în palatul sultanului Marocului s'a descoperit o comoară de 95 milioane de piastri.

* (Casa lui Columb.) Genovezii n'au uitat nici când pe compatriotul lor, pe compatriotul, pe Columb, ci în tot tîmpul caută ai onora şi serba memoria lui cu toată veneraţiunea. Astfel la esposiţiunea din Veneţia, putea se vadă cineva o urnă foarte pompos lucrată din sticlă şi aur, carea conţinea cenuşa lui Columb, şi pe care cetatea Genua o trimesese spre a fi vĕḑută de mulţime. Astăḑi earăşi consiliul din a luat hotărîrea,ca casa în care a născut descoperitorul lumei cei nouĕ, care sĕ află părăginită în Panticello, sĕ se repareze şi sĕ se ţină tot în starea ei de odinioară. In această casă sĕ va depune apoi o colecţiune a tuturor reliquiilor privitoare la Columb.

* (Un cosciug de 700 de ani.) În catedrala din Winchester s'a aflat de curênd, cu ocasiunea dărîmărei unui zid, cosciugul de plumb al lui Richard al doilea fiu al lui Wilhelm cuceritoriul, carele a fost omorît la o vênătoare de un cerb. Cosciugul e în bună stare deşi a stat 7 secoli îngropat sub zidurile catedralei. Inscripţiunea care sĕ poate descifra uşor arată, că el conţine rĕmăşiţele pămêntesci ale lui Richard; dar din causa adausului „Revin dux" sĕ susţine, că ar conţinea şi pe ale lui Karl Bevin, nepotului lui Kanut.

* (Bibliografic.) A apărut „Transilvania" Nrul 11—12 cu următoriul sumariu: Pericope scurte din opul istoric întitulat: Luptele românilor în rĕsbelul din 1877—1878. (Continuare din Nr. 9—10). — Spesele Academiei române pentru sciinţe şi literatură. — Din raportul comitetului societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina în anul 1886. — Premiile Academiei române. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român luat în şedinţa dela 16 Maiu st. n. 1887. — Conspectul cărţilor întrate la biblioteca Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român in trimestrul Ianuarie — Martie 1886. — Diverse. — Bibliografie. — Scoala superioară de fetiţe din Sibiiu. (Colecte.)

* (Bibliografic.) „*Ţara Nouă*", revistă scientifică, politică, economică şi literară. Apare odată pe lună în Bucuresci, redactată de Dr. Ioan Neniţescu. Această revistă cu 1 Aprile a întrat în anul al 4-lea, cuprinde material preţios, bogat şi variu şi după cum se asigură în fruntea foaiei: Tendinţa de căpetenie a „Ţărei nouĕ" va fi: crescerea şi lăţirea ideei despre valoarea învĕţăturei şi despre curăţirea inimei, dând mare desvoltare cestiunilor educaţiunei şi sporind lăţirea ideilor morale şi ale adevĕrului „Ţara nouă" înfundă o lacumă simţită cu deosebire în ramul pedagogiei şi nu o putem recomanda din destul tuturor bărbaţilor învĕţaţi şi în special învĕţătorilor nostri; mai ales că preţul pentru străinătate e numai de 15 lei. Nr. 1 are următoriul sumariu: Către cetitorii nostri. — Sentimentul datoriei în educaţie. — Soala normală pentru institutori şi cultura institutorilor nostri actuali. — Pipelcuţă, poveste. — Ad mercurium, trad. din Horaţ. — Ceva despre educaţia fetelor. — Documente de limbă şi literatură macedo-română. — Puntea din Arta, gâcituri. — Cânele după Brehm. — Firul visurilor, poesie. — Corespondenţă. —

— Bibliotecă pentru tinerimea română, apare în Cernăţi broşurată. Broşurile sunt edate de „societatea pentru cultura şi literatura română din Bucovina" şi urmăresc nobilul scop d'a rĕspândí cât mai mult şi mai mult gustul de cetit prin piese acomodate. — Broşura I.: Crăişorul şerpilor. — Fĕt-Frumos cu pĕrul de aur. — Legenda privighitoarei. — Cinci pâni. — Mioara. — Broşura II.: Împĕrăteasa furată. — Fata moşneagului. — Comoara lui Pintea. — Cum se scoate sĕrăcia din casă. — Movila lui Burcel. — Broşura III.: Băetu-Sĕracu. — Feciorul Dediului. — Bălaurul cu 12 cepete. — Bălaurul. —

* (Publicaţiune.) Maiestatea Sa cesară şi apost. regească cu preaînaltul rescript din 26 Maiu a. c. s'a îndurat a convoca dieta viitoare pe sesiunea 1887—1892 pe 26 Septembre a. c. În urma acestui preaînalt rescript Escelenţa Sa dl ministru de interne cu ordonanţa din 26 Maiu 1887 Nr. 32,842 a statorit terminul de 10 ḑile pentru efectuirea alegerilor pe timpul din 17—26 Iunie a. c. Comitetul central electoral al comitatului Sibiiu a defipt ḑiua de alegere în toate 4 cercuri electorale şi adecă: I. Sas-Şebeş, II. Cristian, III. Cisnădiă, IV. Nocrich pe

Dumineca în 19 Iuniu 1887 stilul nou

şi aduce în sensul §-lui 62 din art de lege XXXIII: 1874 următoarele disposiţiuni la cunoscinţă:

1. Cu conducerea alegerei sunt încredinţaţi:

I. În cercul electoral Sas-Şebeş:

President: *Albert Leonhard.*
Substitut: *Ioachim Fulea.*
Notar: *Fridiric Bömches de Boor.*
Substitut: *Cristian Möckel* jun.

II. În cercul electoral Cristian:

President; *Albert Neugeboren.*
Substitut: N*icolae Henţu.*
Notar: *George Graef.*
Substitut: *George Kerst*

III. În cercul electoral Cisnădiă:

President: *Gustav Binder.*
Substitut: *Dr. Gottfried Ziegler.*
Notar: *Mihaiu Petri.*
Substitut: *Constantin Popoviciu.*

IV. În cercul electoral Nocrich:

President: *Iosif Schullerus.*
Substitut: *Gottfried Orendi*
Notar: *George Sander.*
Substitut: *Ioan Jugĕrean.*

2. Comunele se vor chema la votare în modul următoriu:

În cercul I: 1. Sas Şebes, 2. Lancrăm, 3. Petrifălĕu, 4. Şebeşel, 5. Rĕheu, 6. Pianul de jos, 7. Câlnic, 8. Cacova, 9. Săsciori, 10. Laz, 11. Pianul de sus, 12. Rĕchita, 13. Strugari, 14. Loman, 15. Deal, 16. Câpâlna, 17. Recea, 18. Cărpiniş, 19. Gârbova, 20. Şugag, 21. Mercurea, 22. Jina.

În cercul II: 1. Cristian, 2. Rusciori, 3. Şura-mică, 4. Turnişor, 5. Gurariului, 6. Orlat, 7. Poplaca, 8. Gusteriţa, 9. Cacova, 10. Săcel, 11. Galeş, 12. Tilişca, 13. Mag 14. Amnaş, 15. Aciliu, 16. Sibiel, 17. Vale, 18, Sĕlişte, 19. Rod, 20. Apoldul de sus, 21. Apoldul de jos, 22. Ludoş, 23. Topârcea, 24. Dobârca, 25. Poiana.

În cercul III: 1. Cisnădia, 2, Cisnădioara, 3. Reşinari, 4. Sadu, 5. Şelimbru, 6. Vestem, 7. Tălmaci, 8. Tălmăcel, 9. Boiţa, 10. Porceşti, 11. Sebeşul de jos, 12. Sebeşul de sus, 13. Racoviţa, 14. Bradu, 15. Avrig, 16. Şura-mare, 17. Hamba, 18. Slimnic, 19. Ruşi.

În cercul IV: 1. Nocrich, 2. Alţina, 3. Marpod, 4. Hosman, 5. Cichindeal, 6. Ilimbav, 7. Vurpĕr, 8. Fofeldea, 9. Bendorf, 10 Curpen, 11. Cornĕţĕl, 12 Nucet, 13. Glimboaca, 14. Sasaus, 15. Roşia, 16. Noul-săsĕsc, 17. Daia, 18. Caşolţ, 19. Săcădate, 20. Mohu, 21. Bungard.

3. Localităţile, unde se vor ţiné alegerile sunt:

În cercul I: Sas-Şebeş, în sala de şedinţă a comunităţii.
„ „ II: Cristian, în localul oficiului comunal.
„ „ III: Cisnădia, în sala otelului comunal.
„ „ IV: Nocrich, în localul oficiului comunal.

4. **Alegerea se începe în ḑiua de alegere la 8 oare dimineaţa.**

Fie-care alegĕtor din cerc poate propune un candidat de deputat; propunerea aceasta trebue dată în scris presidentului de alegere în **18 Iuniu** a. c. în locul şi tîmpul, cel va hotărí presidentul, sau în **19 Iuniu** cel mult până la oara $8^1/_2$ înainte de ameaḑi în localul de alegere. Deodată cu candidaţiunea candidatul are sĕ numească unul sau după voie doi bărbaţi de încredere pentru fie-care candidat. Bărbaţii de încredere ai fie-cărui candidat au sĕ designeze câte un locuitor din fie-care comună sau oraş, care vin la votare, pentru controlarea identităţii alegĕtorilor.

Dacă însĕ în ḑiua de alegere până la $8^1/_2$ oare s'a propus numai un candidat, atunci presidentul anunţă alegerea de efectuită şi proclamă pe candidatul respectiv de deputat ales.

Dacă în timpul amintit se candideaza mai multe persoane de deputat, şi 10 membri cer votarea, atunci presidentul o ordonează şi în casul acesta votarea se începe la 9 oare în ḑiua de alegere şi durează fără întrerumpere până atunci până când nu se mai presentă alegĕtori.

Din şedinţa comitetului central-electoral al comitatului Sibiiu, ţinută în 4 Iuniu, 1887.

Gustav Thalmann, vice-comite. *Carol* de *Hannenheim*,
president. notar.

Nr. 2312. [1601] 3—3

CONCURS.

În urma concursului publicat în luna lui Ianuariu a. c. sub Nr. 9 al „Telegrafului Român“ pentru vacanta parochie Mureş-Cristur, parochie de a III-a clasă, neaflându-se nice un concurinte, prin aceasta se prolungesce acel concurs încă pe 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă emolumentele ḑise în anteriorul concurs.

Mureş-Oşorheiu, 12 Maiu, 1887.

Parteniu Trombiţaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 1174 [1600] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Zlagna protopresbiteratul Agnitei, cu venit anual de 408 fl. 10 cr. — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii sĕ-şi presenteze petiţiunile instruite conform prescriselor statutului organic §. 13. — în terminul indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral.

Agnita, 5 Maiu, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Oficiul protopresbiteral
Sabin Piso, protopresbiter.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

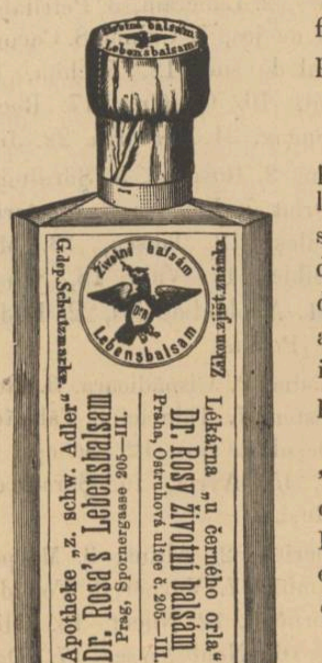

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,** apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

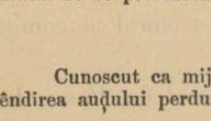

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 12—20

Nr. 106 [1602] 3—3

EDICT.

Maria Dârstar din Braşovu-vechiu, legiuita soţie a lui Ioan Codlean din Codlea, carea dela anul 1880 a dispărut din Braşov şi a părăsît cu necredinţă pe legiuitul seu bărbat, se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni, dela publicarea acestui edict în „Telegraful Român,“ căci la din contră se va pertracta şi decide causa sa matrimonială şi în absenţa ei.

Braşov, în 29 Martie, 1887.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.
din tractul Braşovului I.

Ioan Petric,
prot. ca adm.

Sz. 66/887 végrh. 1604 1—1

Árverési hirdetmény.

Alólirt kir. bir. végrehajtó ezennel közhirré teszi: miszerint a Hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1886 évi 1115 polg. számu végrehajtást elrendelő és a hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1886 évi 1115 polg. számu kiküldő végzése folytán Nagy Szebeni „Albina“ hitelintézet végrehajtató részére szancsalli Alberth Elek és Gerschel Mihály végrehajtást szenvedők ellen 162 frt. o. é. tőke s járulékai iránt kielégités képpen biróilag lefoglalt és 1020 frtra becsült ingóságokra a hosszuaszói kir. járásbiróságnak 1887 évi 58 polg. számu végzésével 162 frt tőke, ennek 1886 év Mártius hó 16ik napjától járó 6% kamatai, 12 frt. 15 kr. óvási 1/3% váltódij s eddig összesen 30 rt. 71 krban megállapitott költségek iránt a további kielégitési végrehajtás elrendeltetvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében Dr. Russu ügyvéd Nagy-Szeben végrehajtató képviselő irásbeli jelentkezésére a . . . számu végrehajtási jegyzőkönyv alapján végrehajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103 § ára, az árverésnek Szancsallon végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapúl **1887 évi Junius hó 21-ik napjának délelötti 10 órája** kitüzetik a mikor a biróilag foglalt tárgyak A. Gerschel Mihálynál: 6 dbb fehér ökör, és 2 dbb bivaly. B. Alberth Eleknél: 2 fekete kancza legtöbbet igérőnek, az idézett t.-cz. 108 §-ában megállapitott feltételek mellett, készpénzért, szükség esetén a becsáron alól is el fognak adatni. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. cz. 111 és 112 §§-ai értelmében az árverés kezdetéig alólirt kiküldött végrehajtónál vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt Hosszuaszón 1887 ik évi Junius hó 6 ik napján.

Reinerth János,
kir. bir. végrehajtó.

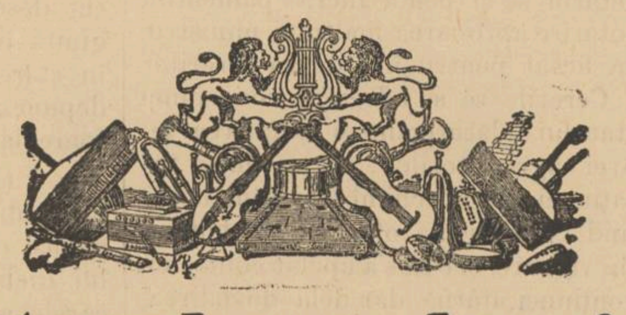

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de
instrumente cordale, pentru batere şi suflare,
numai de cualitate escelentă.

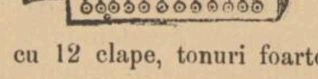

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni.

[1582] 8 20

Medicament
pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 11—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 56 Sibiiu, Marţi 2/14 Iuniu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 1 Iuniu.

Multe şi grele şicane mai îndură poporul nostru astăḍi pe toate terenele, este însĕ cu deosebire un teren, pe care se fac cele mai multe şi mai grave abusuri. La anul 1879 s'a adus legea de pădurit. O lege aceasta, care privită din punct de vedere practic, pare a fi salutară şi în principiu nu se poate condamna, mai ales avênd în vedere urmările rele a devastărei pădurilor, dar durere, căci de altă parte aceasta lege este totodată şi un mijloc puternic în mâna celor ce sunt aplicaţi a esploata şi ruina materialminte pe poporul nostru.

Este sciut, că poporul român e un popor per eminenţiam agricol, şi astfel, un mijloc principal al esistinţii sale este prăsirea de vite, în unele părţi ca ram de sine stătătoriu, ear preste tot, ca parte întregitoare a economiei de câmp.

În împregiurarea primă se află poporul dela munte, care esclusiv trăesce numai după acest ram al agriculturei şi făcêndu-i-se în aceasta privinţă pedeci, totodată i-se face imposibilă şi esistenţa; şi cumcă prin aplicarea legei de pădurit i-s'a făcut imposibilă esistenţa servesc ca doveḍi emigrările în mase, ce se fac la noi tot aşa de des, ca şi la slovaci.

Înainte de aceasta numai cu câţi-va ani părţile muntoase, locuite de români, se bucurau de o stare bună materială, ba am putea ḍice, că acesti oameni formau clasa cea mai bogată a poporului nostru şi cu deosebire mărginimea, unde oieritul era în floare înainta mereu materialicesce, dar astăḍi cu paşi repeḍi merge spre ruină materială.

Locuitorii din munţii apuseni, deşi între condiţiuni de tot modeste, dar cu lemnăritul totuşi o duceau de pe o ḍi pe alta, şi era rar casul ca un moţ sĕ-şi părăsească satul seu. Umblau şi cutrierau ţeara întreagă cu modestul lor negoţ, şi-şi câştigau pânea de toate ḍilele pentru ei şi ai lor.

Astăḍi de când s'a introdus legea de pădurit, sunt aşa de tare şicanaţi în usuarea chiar a proprietăţii lor, încât sunt siliţi a lua lumea în cap şi îi vedem ḍi de ḍi emigrând în maşe compacte spre Dobrugea, şi ca rabat la aceste greutăţi li-se mai pun pedeci şi la estradarea de paşaporte, ca şi când cu ori ce preţiu s'ar căuta a se silí ca sĕ devină peritori de foame.

Astfel se întêmplă cu cei dela munţi, dar apoi teren şi mai bun pentru şicane este starea celor dela şes.

În timpul din urmă, — cel puţin în unele părţi — pe lângă toate greutăţile vieţii, cu multă satisfacţiune trebue sĕ constatăm o tendinţă laudabilă la poporul nostru. Venit la convingerea, că atâtia veacuri a lucrat mai mult pentru alţii decât pentru el, astăḍi când cei dedaţi a se desfăta din sudoarea feţii altora, fiind avisaţi la puterile lor proprii, dearêndul vin — după cum ḍice românul — la sapă de lemn, cărţile funduare gem de intabulări de datorii şi în cele din urmă nu le rĕmâne alt refugiu, decât sĕ-şi vindă proprietăţile, poporul nostru cu o abnegaţiune admirabilă se silesce şi le cumpĕră, numai şi numai ca nepoţii şi strănepoţii lui sĕ trăiască mai ticnit şi în condiţiuni mai favorabile. Astfel vedem, cum încep a cădé moşiile nemeşesci în mânile iobagilor lor, se înţelege, câte au mai rĕmas neînghiţite de jidani. Aceasta îi şi superă, rĕu îi supĕră pe fraţii nostri maghiari, e fapt însĕ, şi n'avem ce le face.

Ca însĕ poporul sĕ nu se poată bucura nici de ce a câştigat cu atâta sudoare, vin oficiile administrative, însărcinate cu esecutarea acestei legi şi sub diferite pretecste, pentru cele mai mici abateri numai se pomenesc singuratici şi chiar comune întregi cu câte o nouă povară, 100—200 fl. amêndă se dictează asupra lor ca nimica, şi fiind că legea este riguroasă, în dispoşiţiunile sale speciale, ce nici decum nu se pot referí la locurile noastre dela natură păduroase, cari dacă numai un an doi nu-le cultivi te pomenesci cu pădurea gata, sermanii oameni din trăsuri nu mai scapă.

Indigităm numai deocamdată acest nou mijloc, menit de a ruina pe popor în progresul lui material, şi le recomândăm organelor administrative, ca sĕ ţină cont de împregiurările în cari trăim noi aici, şi sĕ nu ducă lucrul ad absurdum, căci nu e nici consult şi nici în interesul statului această procedură.

Revista politică.

Foile vieneze şi din Berlin încep încă de pe acum a face fel de fel de combinaţiuni politice. Ansă la aceasta dă şi împrejurarea, că în vara aceasta va avea loc o convorbire între cancelariul imperial german, principele Bismarck şi între ministrul nostru de esterne, contele Kalnoky. Timpul când şi locul unde vor conveni acesti doi mari bărbaţi de stat încă nu e hotărît.

Relaţiunile între imperiul german şi între Rusia sunt o temă, ce mereu preocupă pe oamenii politici. Se schimbă multe păreri de idei între foile germane şi ruse asupra sorţii locuitorilor din ţĕrile, pe cari Rusia le a ocupat mai în urmă şi pentru cari Germania a spesat sume enorme de bani, ca sĕ promoveze desvoltarea culturală; se freacă mult foile ruse cu cele germane, din pricina ţinutei panslavistilor şi a contrarilor lor pentru influinţa din Gatschina. O foaie din Moscva începe chiar acum, când spiritele s'au mai linistit, a povestí amĕnunte despre campania între Giers şi Katkow, care nu-i lipsită de un farmec dramatic. Pentru ce n'a primit Giers „ordinul Vladimir“, acesta e subiectul, cu care se ocupă foaia din Moscva. Katkow, ḍice, a venit la Gatschina, ca sĕ se rectifice, la început însĕ n'a aflat graţia împărătească, mai târḍiu totuşi îi succede a vorbí cu ţarul şi a desfăşura principiile sale politice astfel, în cât ţarul îi demândă sĕ meargă ca sĕ se înţeleagă şi cu Giers. Acesta însĕ mănios, cum era, nu'l primì, d'aceea Katkow cercetă pe şeful departamentului ministerial, Sinowjew, care la început credea, că Katkow a cercetat pe Giers pentru a-i cere ertare, fiind că- 'l atacase foarte grav; dar panslavistul 'l lămurì îndată, spuindu-i, că a venit la ordinul împĕratului, pentru ca sĕ preciseze înaintea lui Giers punctele sale politice. În ḍiua următoare, presentându-se Giers ţarului, 'l întrebà acesta despre convorbirea cu Katkow şi rĕmase tare uimit şi indignat, auḍind, că ministrul nu l'a primit. De aceasta ocasiune s'a folosit Giers pentru d'a se retrage, ḍicênd, că sfaturile sale în împregiurările d'acum tot nu mai au nici o înfluinţă. Ţarul luà purtarea aceasta în nume de rĕu, se tulburà şi rĕspunse, că el înnoesce pe ministrii şi îi delătură, când află de bine şi folositoriu, urmarea a fost, că ţarul a nimicit veritabila veste: despre distingerea lui Giers cu ordinul Vladimir. Oamenii politici se întreabă, de ce a eşit earăşi această cestiune la iveală, în timpul, când spiritile abia s'au linistit, şi când interesele Rusiei şi ale Germaniei ar trebuí sĕ se desvoalte sigur şi pe cale pacinică.

În Paris lucrurile se desvoaltă de tot vehement. În consiliul de ministrii a fost vorba asupra cestiunii despre începerea feriilor, cestiunea a fost foarte serioasă şi a produs vehemente discusiuni, la tot casul însĕ sesiunea se va sfêrşí în primele sĕptĕmâni ale lunei lui Iuliu. Până atunci au deputaţii din stênga estremă încă vreme, a face ministeriului ḍilele amare şi după cum se observă se şi folosesc ei în tot momentul şi la toată ocasiunea de a şicana ministeriul. „Justice“ aduce în numĕrul seu mai nou o formală denunţiaţiune contra noului ministru de rĕsboiu, pe care 'l invinuesce, că el pe toţi ofiţerii, pe cari îi chemase Boulanger în ministeriul de rĕsboiu, i-a delăturat. Aceasta veste a produs mare amărăciune în mulţi bărbaţi şi se aşteaptă după efecte.

Cu privire la situaţiunea bulgară se scrie din Sofia, că nemulţămirea în provincie e mare. Ea pro-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

Protopopiatul Orĕştiei, în Orĕştia, 8 Iuniu (27 Maiu), 1887 s'au început a lucra visitaţie canonicească.

57. **Orĕştia.** Prot. Lazar Stef, are singelie.
Popa Ioan Popovici, are singelie.
Protocolul cercularelor are deplin, dară al bisericei încă n'au făcut, ci pe o hârtie scrie cei botezaţi.

58. **Turdaş.** P. Iosif Vlad, are singelie.
Protocoale are amêndouĕ, dară în protocolul cercularelor n'au scris toate porunci, i-se poruncesce împlinirea.

59. **Pricaz.** Popa Mangoţ, are singelie.
Proto: bisericei n'au adus, dară protocolul cercularelor numai până 1785 are scris, pentru aceea este oprit în Orĕştie la protopopul sĕ implinească.

60. **Al-Kenér** s'au **Jibot.**

61. **Balomir.** P. Georgie Opriţa, are singelie.
Proto: cercul. are până la 1787 luna lui Mart. aşişderea şi proto. bisericei are, dară nu după formular, pentru aceea i-se poruncesce întocmirea.

62. **Fel-Kenér** s'au **Vinerea.** P. Avram Qurcesco, are singelie.
P. Petru Nemeş, are singelie.
Protocol cercularelor au bine scris, şi a bisericei n'au adus.

63. **Vaideiei.** P. Ioan Socol, are singelie.
P. Ioan Petica, are singelie.
Popa Adam Socol, supernumerar.
Protocoalele lor cu prilegiul focului celui întêmplătoriu la 12 Maiu, a. 1787, au ars.

64. **Romos.** Constantin Drăgan, n'au arătat singelia, spunênd, cumcă au rĕmas la protop. Nestor din Orĕştie, şi acum nu se află, dară alţi preoţi mărturisesc, cumcă au avut.
P. Adam Vaidaian, are singelie.
Nici un protocol au arătat, spunênd cumcă fiind la Vaideiei la un scriitoriu au ars cu prilejul focului din Vaideiei, când au ars satul.

65. **Romoşel.** P. Toma Pop, are singelie.
P. Ioan Pop, are singelie.
Protocolul cercularelor nefiind deplin scris, i-s'au poruncit împlinirea, şi al bisericei numai ce l'au început.

66. **Şebeşel** şi **Glăjăria.** P. Ionaşcu Popovici, are singelie.
P. Petru Popovici, n'are singelie, ci capelan este.
Protocol al cercularelor până la 6 Ianuariu 1786 are scris, pentru aceaa i-se poruncesce împlinirea.

67. **Castău.** P. Daniil Popovici, are singelie.
P. Adam Popovici, are singelie.
Proto. cercular. numai până la 1785 au scris pentru aceea se opresce la protop. în Orĕştie ca se împlinească tot prot.

68. **Berii.** P. Eliseiu Popovici are singelie.
P. Ioan Popovici, are singelie.
Proto. al cercularelor are până la 1786 13 Iuniu i-se poruncesce implinirea.

69. **Sereca.** P. Ioan Michail, are singelie.
Protoco: cercu. numai până la 6 Ianuariu a. 1786 este scris, i-se poruncesce, sĕ-l împlinească, şi protocolul bisericei avênd, nu

vine din princina continuei crise şi mai ales din pricina zădănicirei conchemării sobraniei. Spre a linişti spiritele a călătorit Mutkurow la Filipopol şi Livkow la Varna. „Nesavissima“ constată diferinţe de păreri între regenţi, şi ḑice, că plecarea lor a fost aşa de secretă, încât numai târḑiu s'a aflat despre ea. Populaţiunea din oraşele mai mari pretinde în grabă conchemarea sobraniei, şi regimului îi vine tare greu sĕ mulcomească poporul. La nota circulară a Turciei a rĕspuns Germania, că ea nu se amestecă, ci Turcia sĕ păşească mai hotăritoriu. Poarta a insistat încă odată la curtea din Berlin, punênd în perspectivă, că dacă la Berlin se va face ceva, esemplul 'l vor urma şi celelalte puteri, dar a primit rĕspuns, că e datorinţa Turciei a se ocupa de aceasta cestiune.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 27 Maiu 1887.

(Serbarea de primăvară în „Prater“. — Sfinţirea stindardului regimentului Nr. 31.)

Sâmbătă şi Dumineca în 23 şi 24 Maiu „Praterul“ ces. reg. a fost teatrul unei festivităţi grandioase, care a atras sute de mii de oameni. S'a serbat aşa numitul *„Frühlingsfest.“*

Este numĕros elementul clasei muncitoare, lipsite de mijloacele cuvenite pentru traiul ticnit. Şi dacă prin părţile DV. sunt mulţi oameni, cari au sĕ se lupte cu nĕcasurile vieţii, numai pentru de a nu murí de foame, apoi neasĕmânat mai mare este elementul acestor nefericiţi aci în capitala ţĕrii

Pentru ajutorarea acestui element sĕrac al Vienei s'a arangiat festivitatea amintită în „Prater.“ Şi s'a arangiat de către aceia, cari cunosc nĕcasurile sĕrăcimii numai din auḑite, de către aristocraţia înaltă. Şi este un lucru foarte frumos acesta, căci pe calea aceasta se limpezesce din ḑi în ḑi contrastul dintre aristocraţie şi popor, care cu cât se luminează mai mult acesta, poate devení chiar periculos pentru ordinea internă a statului.

Principesa de Metternich, presidenta, iniţiatoarea şi sufletul serbării de primăvară a devenit aḑi o figură poporală, pe care o aclamă mulţimea din inimă de câte ori o întêlnesce, ear arangiatorii şi protectorii întreprinderii sunt întimpinaţi pretutindenea de iubirea şi încrederea poporului.

Dar sĕ ve schiţez în câteva liniamente foarte generale decursul acestei grandioase serbări.

Punctul de culminaţiune al festivităţilor din ḑiua de 23 Maiu a fost corsoul de flori, la care au luat parte circa la 3000 de echipage împodobite cu flori, buchete şi ghirlande. Tot, ce a avut Viena mai ales, mai nobil şi mai elegant, incepênd dela înalta curte până la cel din urmă baron ori bancheriu, s'a alăturat la convoiul nesfêrşit al trăsurilor, formând o linie neîntreruptă de câte patru coloane în lungime de 5 chilometri de alungul praterului.

O privelisce admirabilă!

Aici o trăsură ascunsă sub ghirlande de flori, aninate pe de lături, dincolo alta sub un baldachin de viorele, alta sub un cort de trandafiri roşii, una prefăcută într'o lebedă de rose albe, alta representând o gondolă făurită din buchete de flori, a treia şi mai frumoasă, a patra şi mai minunată... a ḑecea... a suta... una mai încântătoare decât alta.

Dea-lungul şoselei erau aşeḑate corturile de vênḑare ale damelor din comitet, unde se vindeau buchetaşe mărunte de aruncat cu câte 5 fl. pachetul. Un aristocrat a cumpĕrat singur buchetaşe de acestea în valoare de 1000 fl., cari se aruncau din trăsură în trăsură şi spre publicul postat în spalier la margine. Era o ploaie de flori.

Corso-ul a durat cam dela 3 oare după prânḑ până la 6 oare, luând parte şi Maj. Sa monarchul, principele Rudolf cu princesa Stefania, şi numeroşi membri ai înaltei case domnitoare, pe cari publicul îi saluta pas de pas cu strigăte entusiastice de „hoch!“

Seara a fost concert şi joc de acrobaţi în rotunda cea mare a esposiţiunii.

Deşi timpul schimbăcios spăriase pre mulţi, totuş a doua ḑi, Dumineca, numerul publicului, ce se îndesa spre „Prater“, era şi mai mare. Dintre punctele cele mai însemnate ale ḑilei a doua, amintim corso-ul de flori alor 2000 de byciclisti, ridicarea unui balon colosal cu aeronautul Speltirini şi acrobata miss Leona Dare şi representarea pantomimică de scene din vieaţa de toate ḑilele a capitalei, arangiată în localul colosal al rotundei.

Venitul curat al acestor festivităţi, după cum am amintit şi mai sus, este destinat pentru scopuri filantropice, şi anume pentru ajutorarea sĕracilor din Viena. Aici mai însemn, că venitul brut în cele 2 ḑile se urcă peste 100,000 fl. participând afară de publicul din loc, vr'o 80,000 de oameni din jur şi îndepărtare, veniţi anume pentru aceasta ocasiune.

* * *

Marţi în 26 Maiu bravul nostru regiment Nr. 31 Mecklenburg-Strelitz, care se recrutează din comitatul Sibiiului, a avut o ḑi de mare însemnătate şi bucurie.

Era sfinţirea nouei sale flamure, dupa ce stindardul cel vechiu, după un serviciu de 41 ani, purtat de repeţite ori cu glorie în faţa duşmanului, a devenit nefolosibil. Interesul nostru faţă cu această serbare era cu atâta mai mare, cu cât sciam, că regimentul acesta trece de unul dintre cele mai brave regimente ale armatei noastre şi că maioritatea lui covêrşitoare este românesc. De altă parte scirea, că naşa flamurei Inalta Doamnă, archiducesa Stefania, va vení în persoană împreună cu archiducele Rudolf la actul ceremonial, a adunat sute şi mii de oameni, dintre cari numai puţini avură favorul sĕ între în interiorul casarmei din strada Gumpendorf, în curtea căreia avea sĕ se sevêrşească parada militară.

La 10 oare deja regimentul se postase într'un carre deschis în jurul curţii, în mijlocul căreia se ridicase sub un cort altarul campestru. Ferestrile erau jur împrejur ticsite de dame, ear ḑidurile şi porţile împodobite cu colorile împĕrătesci şi cele belgiane, cu emblemele ţĕrilor monarchiei şi cu ramuri verḑi.

Scurt înainte de 11 oare sosì archiducele Rudolf, însoţit de adjutanţii sei, mai apoi baronul Bauer şi alţi generali, ear în urmă archiducesa Stefania cu o damă de curte. După salutările milităresci, colonelul regimentului Dl Pohl îi presentă archiducesei un buchet frumos de flori şi o rugă sĕ binevoiască a asista la actul sfinţirii şi a bate însaş cuiul destinat spre acest scop în stindard.

În decursul liturgiei s'au dat de câte trei ori trei salve de pusci, au reuşit de minune. La urmă s'a adus steagul cel nou afară şi s'a predat regimentului, ear colonelul Pohl a adresat câte-va cuvinte însufleţite către ficiori, vorbind despre devotamentul şi alipirea, ce au s'o păstreze totdeuna faţă cu stindardul lor. În sfêrşit a jurat întreg regimentul, sub ceriul liber şi cu capetele goale, dintâiu în limba germână, apoi în cea română.

După ameaḑi ficiorii s'au chefuit pe spesele regimentului cu mâncări, beuturi şi jocuri naţionale până s'a înoptat. Corpul ofiţerilor împreună cu deputaţia din Sibiiu, consistătoare din Dnii: primariul Hochmeister, subcolonel Cazan, căpitanul Dietrich, sublocotenentul Berger şi locotenentul Boem, au fost poftiţi la dineu la principele de coroană în Laxenburg.

Yff.

Curieriul scientific.

(Substanţele alimentare: composiţiunea diverselor specii de carne; carnea de bou, carnea de oaie, carnea de viţel, carnea de porc, carnea de păseri, carnea de vênat, pescele; carnea feartă, carnea afumată, carnea sărată şi carnea conservată; carnea rece.)

Nu esistă nici un aliment şi nici o substanţă alimentară, ḑice profesorul Germain Sée, în opera sea publicată acum de curênd, Despre regimul alimentar — care sĕ poată la un om adult şi sănĕtos sĕ fie îndestulătoare pentru întreţinerea organismului. Aceasta s'a dovedit în deajuns pentru alimentele cele mai utile, cele mai indispensabile, precum sunt principalele albuminoase: lucrul este şi mai lesne de dovedit pentru substanţele alimentare.

Cunoscinţa aceasta a specielor chimice, ce conţine fiecare substanţă întrebuinţată va serví neapĕrat a stabilí combinaţiunile şi corectivele, pe cari raţiunea alimentului le cere în fie-care cas determinat; dar aceste noţiuni teoretice nu ating încă scopul; trebue a ţiné seamă de starea fie-cărei specie chimice în comestibil.

Subsanţele principale ale regimului alimentar merită deci o analisă cualitativă, o determinaţiune numerică a elementelor lor constituante. În primul rang al acestor materiale se află cărnurile, cari datoresc cea mai mare parte a lor miosinei, ca oul albuminiului, şi în fine peptonelor, cari resultă din transformarea albuminatelor. Un alt gen este constituit prin amestecarea completă a celor trei genuri de principii alimentare, adecă laptele.

În al treilea rang se află pânea şi legumele uscate, cari formează transacţiunea între corpurile amilaceie, căci sunt azotate şi foarte carburate.

Pe urmă vine în al patrulea grad categoria esclusiv carburată şi privată de azot, a feculelor pure ca orezul şi cartofii. O a cincea clasă conţine legumele erbaceie, cari sunt formate mai cu seamă de celulosă, care este abia digestibilă, şi de sărurile de potase, cari au utilitatea lor. Fructele n'au valoare nutritivă decât prin principiele lor zăhăroase. În fine un capitol special este reservat substanţelor minerale, apoi lichidelor alcoolice şi cafeice, cari nu sunt supuse la nici una din legile digestiunei alimentelor solide.

Carnea rumegătoarelor şi mai cu seamă carnea de bou îngrăşat, în vêrstă de patru până cinci ani, constitue alimentul cel mai digestiv şi cel mai asimilabil. Ea conţine 181 părţi de substanţă azotată, 270 părţi de grăsime, 20 de ţesĕtură gelatinoasă şi 540 părţi de apă. Sub raportul composiţiunei lor, diversele regiuni musculare ale animalului presintă diferinţe însemnate; partea de dinapoi are mai multe albuminate (208), terminul de mijloc de grăsime (233) şi cel mai puţin de apă (550).

Carnea de oaie se deosebesce de carnea de bou prin o consistenţă mai mică, prin bogăţia sa în corpuri grase, printre cari se află o gliceridă stearică, pe când carnea de bou este formată, trei părţi din patru, de gliceride de acid palmitic şi de acid oleic, lesne de digerat; partea de dinapoi a oaiei îngrăşate coţine până la 430 părţi de grăsime la 1,000; în aceeaşi parte a boului nu esistă decât 233 părţi de grăsime, şi în carnea de vacă cel mult 77 la 1,000.

Carnea de viţel când a fost tăiat la vêrsta de trei sau de patru sĕptĕmâni, presintă o predominenţă a ţeseturei celulare, care prin frigere se transformă, deşí cu greu, în gelatină; se găsesce în ea puţină grăsime, 171 până la 210 părţi de albuminate, 700 până la 750 părţi de apă: cu un cuvênt mai puţine substanţe digestibile decât în cărnurile vitelor mai în vêrstă.

În carnea de porc, fibrele musculare sunt fragede, dar pline şi încungiurate de grăsime, al căror total variază dela 280 până la 470 la 1000. Paserile de curte, când sunt tinere şi grase, dau un aliment lesne de digerat; ele conţin, după Köning 93 la 1,000 grăsime, 148 de albuminate, şi 700 părţi de apă. Trebue a mai adăuga o cantitate însemnată de gelatină, provenind din decocţiunea pelei, mai cu seamă a paserilor bĕtrâne.

Carnea de vênat abia oferă câteva urme de grăsime, dar conţine până la 250 părţi de albuminate la 1,000.

În general carnea de vênat are o consistenţă, ce cresce cu vêrsta şi reclamă intervenţiunea completă a sucurilor digestive, afară numai dacă nu se deşvoaltă substanţe odorante, cari se consideră atunci ca prea fortifiante şi escitante.

În resumat, carnea de bou presintă cele mai bune proporţiuni de apă, de principii azotate, de gelatină şi de grăsime; carnea de oaie se apropie de ea, dar conţine prea multă grăsime; carnea ḑisă albă şi uşoară se digeră mai greu din causa gelatinisaţiunei necomplete a ţesĕturei celulare.

Pescele este cu atât mai greu de digerat, cu cât este mai gras.

---

l'au făcut după formulariu, ci i-se poruncesce sĕ-l facă.

70. **Benţinţ.** P. Ioan Mariş, are singelie.
Are protocol ccrcularelor deplin, şi al bisericei.

71. **Pischinţ** şi **Dialmar.** P. Ioan Bota, are singelie.
Are protocol de tot al cercularelor şi al bisericei.

72. **Nagy-Denk.** P. Adam Bran, au fugit.

73. **Tamáspataka** sau **Tamásháza.**

74. **Martineşti** şi **Tormas.** P. David Avrămescu, are singelie.
N'are protoc. cercularelor.

75. **Kis-Denk.** Mihail Chidu, mort.

76. **Alsó-Város-Vize** şi **Bucium.** P. Mihail Popovici, are singelie.
Numai până la 1785 şi Septem. au scris, aşadară i-se poruncesce scrierea.

77. **Felsu-Város-Vize, Baia** şi **Ludeşti.** P. Nicolau Sent. Joarna, are sing.
N'are nici un protocol scris, i-se poruncesce scrierea, fiindcă acum de curênd s'au aşeḑat paroch.

In Chitidiu, (10 Iuniu) 30 Maiu, 1787 s'au luat nainte lucrarea cercetărei canonicesci.

78. **Boşoroci,** P. Damian Popovici, are singelie.
Pocol şi **Vălcelerele** P. David Craiu are singelie.
şi **Luncani.** P. Toma Popovici, n'are singelie, ci testimonie şi nu scie scrie.
Protocolul cercul. n'are i-se poruncesce ca sĕ facă, şi al bisericei nu este scris, i-se poruncesce sĕ-l scrie.
Notabene. Popa Georgie prevaricat, în Vălcele-rele în potriva poruncilor slujesce.

79. **Kis-Oklos, Costeşti.** P. George Popovici.
Protoc. cercul. n'au scris nici cât, şi nici al bisericei n'are, dară nici scrie scie.

80. **Gânţaga** şi **Covraci.** Popa Petru, a murit la 5 Maiu, 1787.

81. **Chitidiu.** Dumitru Popovici.
Protocolul cercularelor are bine scris, şi al botezaţilor încă n'au început, dară protocol are.

82. **Olá-Brete, Jovalcele** şi **Băţelari.** P. Mihail Roman are singelie.
P. Samuil Janosca, are singelie.
P. David Popovici are singelie. dela noi, dară nu scie scrie bine.
Protocoalele au arĕtat, dară n'au scris.

(Va urma.)

Când carnea se ferbe, pare că principiile albuminoase trec în zeamă; aceasta este o mare eroare, căci ferberea de ordinar nu ia câtuşi de puţin puterea alimentară a cărnei. Este sigur, că întrebuinţarea cărnei ferte conţine basa unei alimentaţiuni mai eficace decât întrebuinţarea supei; muncitoriul, lucrătoriul fisic şi intelectual, soldatul pot, fără teamă, că are se peardă din sănătate şi putere, acest obiceiu tradiţional, cu condiţiunea ca din când în când sĕ-l mai schimbe.

Pe lângă carnea feartă sau friptă se mai întrebuinţează şi carnea conservată, fie sărată, fie afumată.

Convalescenţii şi individii slabi pot sĕ sufere mai bine şunca şi carnea afumată, decât carnea feartă sau friptă.

Tot asemenea este şi cu carnea rece. Deşí calitatea ei nutritivă a diminuat, totuşi ea conţine principiile esenţiale ale cărnei, şi poate înlocuí carnea feartă sau friptă a cărei uniformitate sfârşesce prin a slăbí pofta de mâncare şi secreţiunea gustului gastric. „Românul.“

Apel.

Una dintre însuşirile nobile ale românului este şi a fost totdeuna generositatea şi dărnicia. Aceasta s'a adeverit între toate împregiurările. Nu esistă un al doilea popor, care în proporţiunea stărei lui materiale sĕ fi contribuit relativ atâta pentru scopuri de binefacere.

Ne sunt încă în proaspetă memorie calamităţile elementare, ce pe sute şi mii de fraţi de ai nostri i-a lipsit aproape total de cele mai cardinali condiţiuni ale esistinţii.

Este dar o datorinţă duplă, ca sĕ le venim într'ajutor, întru acoperirea lipselor toţi aceia, cari am remas scutiţi de atari calamităţi.

Nu am vrut, şi nu vrem nici acum ca sĕ facem nici cea mai puţină presiune asupra publicului nostru, am asceptat ca acest indemn sĕ se producă mai mult de sine, şi în asceptările noastre nici că ne am inşelat. Institutul de credit şi economii de aici „Albina“, care dela înfiinţarea lui totdeuna a contribuit sume considerabile pentru scopuri filantropice şi culturale, şi în acest cas a votat resp. ne a pus la disposiţiune pentru cei păgubiţi prin foc şi inundări însemnata sumă de 200 fl. Tot asemenea am primit sumele de mai jos, dela câţi-va domni din loc, şi ca sĕ nu apară ca şi când noi nu am sta la disposiţiunea onoratului public în acest respect, cu numĕrul de astădi începem cu publicarea sumelor incurse spre acest scop şi ne punem la disposiţiunea onoratului public, a primí şi distribuí ajutoare pentru cei nenorociţi prin foc şi apă, pe lângă obligămêntul a ne face raţiociniul în public la timpul seu.

Până acum am primit sumele următoare:

1. Dela Institutul de credit şi economii „Albina“	fl.	200.—
2. Dela Nicanor Frateşiu, protosincel şi secretariu cons.	fl.	5.—
3. Dela Mateiu Voileanu, ases. cons.	fl.	5.—
4. Dela Dr. Remus Roşca, redactor	fl.	5—
Suma	fl.	215.—

Varietăţi.

* (Promovare.) Dl Ilie Stănilă Mercuri în 8 Iuniu st. n. a fost promovat la universitatea din Viena de doctor în medicină. Felicitările noastre amicale!

* (Un dar al monarchului nostru.) După cum se scrie, monarchul nostru va trimite reginei Victoria din Englitera, cu ocasiunea iubileului ei, o ladă mare cu vin vechiu de Tocaiu. De vinul Tocaiu 's legate dulci suveniri pentru regina Victoria. Ciocnind pĕhară pline cu vin de Tocaiu s'a audit pentru întâia oară vorba de: „tu“ şi „tu“ între regina şi logodnicul ei. De atunci şi până adi vinul de Tocaiu a rĕmas ca vin de desert la curtea din Londra. Bine înţeles numai: vinul cel trimite împĕratul Austriei nu este de feliul celui obicinuit în comerciu.

* Dela un corespondent al nostru din părţile Orĕştiei primim următoarele:

O mare bucurie se simte şi domneşte în poporul de rînd din jurul Orĕştiei, de oarece cu ocasiunea cercetărei locurilor de manevre din anul acesta, chiar prin persoana Alteţei Sale, a Domnului suprem comandant militar din casa imperială archiducele Albrecht, în călătoria Sa din Orĕştie spre comuna Tĕmăşasa, fiind în o di de Sâmbătă dimineaţa şi resp. o di de tîrg de sĕptămână a Orĕştiei şi o mulţime de oameni de rînd, şi oameni avuţi mergênd cătră têrg mai dela Haţeg până la Orĕştie, care cu ce marfă avea, Alteţa Sa cătră toţi s'au esprimat cu: „Bună dimineaţa! de unde sunteţi? unde mergeţi? şi duce bine calea aceasta la Tĕmăşasa?“ în limba română, şi se vedeţi numai ce bucurie mare domneşte astădi în poporul român din jurul Orĕştiei şi cum spune unul altuia, că au vorbit cu unchiul împĕratului şi chiar românesce şi de unde scie acesta românesce? că doară n'au mai fost pe aici, şi vedi mĕi frate domnii nostri născuţi şi crescuţi aici cu noi şi nu sciu vorbi românesce ca unchiul împĕratului. Altul dice, ba sciu, da nu vreau sĕ vorbească, că nu le place sĕ vorbească cu noi românesce, ba chiar şi notareşul nostru din sat nu vorbesce cu noi românesce ca unchiul împĕratului, ba scii mĕi, că notareşul nostru în loc de „mĕi“ dice „moi“ şi în loc de a dice „ei“ dice „ele“ şi m. a. l. tot de a întoarsele şi apoi el aici cu noi a trĕit şi a crescut.

* (Poetul Eminescu.) Se rĕspândi-se vestea, că acest luceafĕr s'a stins din vieaţă, foile din România însĕ nu adeverează încetarea din vieaţă a poetului Eminescu, dar spun, că se află greu bolnav la Botoşani.

Eată, ce scrie „Curierul român“: Poetul este earăşi prada crudei boale, ce'l ofilesce şi 'l consumă de atâta timp. De o sĕptĕmênă întreagă nu vorbesce, nu umblă şi nu mânâncă. Toate speranţele noastre în rehabilitarea sdruncinatei sale sănĕtaţi par sdrobite de acest din urmă atac, mai puternic poate decât toate celelalte, ce l'au pălit.

* (Bani de hârtie falsi.) În 6 a l. c. st. n. poliţia din Budapesta a pus mâna pe o bandă de cinci inşi, care se ocupa deja de mult cu falsificarea de bancnote.

* (Convenţiunea vamală cu România) Ministrul de comerciu Bacquehem a primit în 27 Maiu o deputaţiune din sinul industriaşilor cislaitani, cari au aşternut o petiţiune cu 1500 de iscălituri, rugând pe ministrul, ca convenţiunea sĕ se închee cât mai curênd. Dl Bacquehem a asigurat pe membrii din deputaţiune, că guvernul e pĕtruns de acest adevĕr şi cea mai mare dorinţă a lui e, ca rĕsboiului vamal sĕ-i se facă sfêrşit, totodată ministrul de comerciu a observat, că monarchia noastră a făcut mai în urmă mari concesiuni şi se asteaptă numai şi după concesiunile din partea României.

* „Românul“ scrie, că s'a deschis pe seama ministeriului agriculturei, industriei, comerciului şi domeniilor un credit estraordinariu de 50,000 lei pentru administrarea şi esploatarea têrgului de rîmători dela Turnul-Severin.

* (Statua lui Miron Costin.) „Rĕsboiul“ aduce vestea, că D. V. A. Ureche cu ocasiunea petrecerei sale la Paris, a tocmit cu unul dintre cei mai buni sculptori francezi un proiect pentru statua lui Miron Costin. D. Ureche va ţiné un şir de conferinţe în ţeară pentru a aduna fondurile necesare.

RAPORT

Societatea pentru literatura şi cultura română în Bucovina.

Activitatea comitetului în decursul anului administrativ 1886 se cuprinde în următoarele:

1. Adunarea generală a societăţii din 8/20 Iuliu 1885 a decis cu unanimitatea voturilor în urma propunerii comitetului, ca osĕmintele neuitatului Aron Pumnul sĕ se ecshumeze şi sĕ se stremute de pe ţinterimul cel vechiu pe cel nou, unde sĕ se ridice apoi un monument corĕspundĕtoriu, precum a fost aceasta de mult nu numai dorinţa societăţii ci şi prevĕdut în fundaţiunea, ce poartă acest nume scump.

Acel conclus al adunării generale l-a realisat comitetul în decursul anului 1886, după cum s'a raportat despre aceasta şi ultimei adunări generale. Eară sânţirea monumentului ridicat se va serba îndată, ce va fi gata.

2. După cum s'a amintit şi în raportul de an a deschis comitetul conform § 2 p. 4 al statutelor şi în earna anului 1886 un ciclu de prelegeri poporale publice şi gratuite, cari ca şi în anii trecuţi au fost bine cercetate de cătră publicul român şi primite cu multă simpatie.

Prelegerea întâia despre „Anticităţile din Bucovina“ s'a ţinut de dl Dionisiu Olinescu în 6/18 Martie;

prelegerea a doua despre „Elementul naţional în educaţiune“ o ţinu dl Dimitriu Socoleanu în 13/25 Martie;

prelegerea a treia despre „Viaţa şi activitatea nemuritoriului Aron Pumnul“ o ţinù dl Ioan I. Bumbac în 20 Martie (1 Aprile) şi

prelegerea a patra despre „Anticităţile din Bucovina“ (epoca de bronz şi de fer) ca prourmare a prelegerii întâia fu ţinută earăsi de dl Dionisiu Olinescu în 27 Martie (8 Aprile.)

Ne simţim îndatoriţi a amintí cu mulţămită, că şi de astădată societatea filarmonică „Armonia“ din Cernăuţi a binevoit a concede, ca aceste prelegeri sĕ se tină în sala spaţioasă a localului ei din „Hotelul Moldavie.“

3. În temeiul § 2 p. 8 al statutelor şi cu aprobarea adunării generale din urmă, a început comitetul şi cu edarea unor broşurele pentru lectura tinerimei de pe la scoalele noastre poporale.

În semestrul II al anului 1886 s'au şi tipărit două de aceste broşurele sub numele de „Biblioteca pentru tinerimea română,“ cari s'au distribuit gratuit pe la scoalele poporale din ţeară.

4. Afară de stipendiile date din fundaţiunile speciale, cari stau sub administrarea societăţii, s'au mai subvenţionat din fondul societăţii doi studenţi şi anume: Dimitriu Popoviciu, student în drepturi la universitatea din Cernăuţi şi Ioan Ţintilă, student la scoala de agronomie din Viena, acordându-li-se ajutoare de câte 50 fl.

Tot din fondul societătii s'au mai dat 50 fl. pentru spriginirea studenţilor români sĕrmani dela gimnasiul din Rădăuţi, apoi un ajutoriu de 10 fl. studentului dela scoala reală din Siretiu, Lazar Nastasi, şi alt ajutoriu de 37 fl. elevului dela scoala agronomică din Cernăuţi, Gavriil Lucan.

Afară de acestea s'au mai împărţit gratuit copiilor sĕraci de pe la scoalele poporale din ţinutul Cernăuţilor cărţi şi recuisite de scoală.

5. În urma comunicării din partea directorului gimnasial din Rădăuţi, cumcă sĕrăcia gimnasistilor de acolo este aşa de mare, încât mulţi n'au nici cele mai necesare spre traiul lor, avênd apoi comitetul cunoscinţă şi de neajunsurile studenţilor români dela gimnasiul din Suceava, s'a aflat îndemnat preşedintele societăţii, dl Baron Victor Styrcea, de a arangia şi o colectă între dnii deputaţi ai dietei ţĕrii, după cum s'a amintit despre aceasta şi în raportul comitetului presentat ultimei adunări generale, şi din banii culeşi s'au trimis 60 fl. „scoalei române“ din Suceava pentru spriginirea studenţilor români sĕrmani ai gimnasiului de acolo; 60 de fl. s'au dat earăşi pentru ajutorarea studenţilor români dela gimnasiul din Rădăuţi; apoi cu suma de 55 fl. s'au cumpĕrat îmbrăcăminte de earnă pentru mai mulţi copii români de pe la scoalele poporale din suburbiele Cernăuţilor, eară un rest de 10 fl. s'a mai dat ca al doilea ajutoriu lui L. Nastasi, student la scoala reală din Siretiu.

6. Din suma de 200 fl. din venitul societăţii, menită pentru ajutorarea tinerilor români, cari îmbrăţişează meserii s'au spriginit în anul 1886 trei adulţi.

7. După cum s'a raportat ultimei adunări generale, s'au terminat pertractările pentru activitatea fundaţiunei contelui Emanuil Logotheti, cum şi a fundaţiunei dlui Alecsandru Popoviciu, şi solvindu-se şi tacsele prescrise în sumă de 300 fl., s'a putut escrie şi concursul asupra stipendiilor din aceste două fundaţiuni pentru anul scolastic 1886/87, cari s'au şi solvit în parte în anul curent.

Aşişderea s'au finalisat şi pertractările pentru activarea fundaţiunilor create de rĕpausatul protopresbiter al Vicovelor, Dimitriu Sereteanu, şi consursul asupra stipendiilor se va escrie îndată, după ce capitalul acestor două fundaţiuni se va preda de înaltul c. r. guvern în administrarea comitetului.

8. În afacerea colectei de daruri benevole spre acoperirea speselor de reparare şi adaptare a casei cumpĕrate de societatea, apoi de a realisa cu timpul şi dorinţa comună de a ridica pe locul societăţii un edificiu nou, s'a raportat ultimei adunări generale, cumcă cu finea anului 1885 totalul prisos, rĕmas după acoperirea speselor făcute cu prima şi a doua adaptare a casei cumpĕrate, a fost 243 fl., care sumă s'a capitalisat ca fond special pentru zidirea noului edificiu.

9. În scopul efectuării împrumutului necesariu pentru zidirea noului edificiu prin esmiterea de obligatiuni amortisabile, comitetul n'a aflat oportun a începe nici în anul acesta oare-care acţiune; eară din causa împregiurărilor puţin încuragiatoare, cunoscute în de comun, nicinu-i spe ranţă, că se va putea realisa în curênd zidirea edificiului.

De altă parte însĕ s'a arĕtat necesitatea urgenta de a repara radical casa cumpĕrată şi cu ocasiunea aceasta a o adapta deplin pentru trebuinţele societăţii astfeliu, că pentru mulţi ani va putea corĕspunde recerinţelor noastre.

În afacerea aceasta va veni comitetul cu propuneri speciale înaintea preaonoratei adunări.

10. În urma conclusului adunării generale din anul 1885, cum şi al celei din anul 1886, de a regula în mod definititiv posiţiunea acelor membri, cari din diferite cause nu şi-au achitat datoriile cătră societate, s'a adresat comitetul în mai multe rênduri cătră toţi acei domni membri, cari restează cu contribuirile sale, învitându-i ca sĕ binevoiască a le achita, propuind D-Sale şi toate înlesnirile posibile. În urma acestor învitări şi-au achitat datoria 10 membri, eară 8 membri au cerut ştergerea restanţelor, obligându-se, că în viitoriu vor fi esacţi cu solvirea contribuirilor. Din partea a 20 de membri n'a primit comitetul nici un rĕspuns, şi aşa s'a vĕdut necesitat a-i şterge din lista membrilor pentru neîmplinirea datorinţelor faţă cu societatea, conform § 11, p. 3 şi § 5 al statutelor.

Tot pentru neîmplinirea datorinţelor faţă cu societatea, precisate în § 6 al statutelor, s'au şters şi doi membri din lista membrilor activi; eară alţi 5 membri şi-au dechiarat eşirea din sinul societăţii.

În decursul anului 1886 se primiră, în virtutea § 20 p. 3 din statute, 5 membri ordinari.

Deci cu finea anului 1886 constă societatea din 7 membri onorari, 19 membri fundatori, 105 membri ordinari şi 2 membri activi.

Loterie.

Sâmbătă, în 11 Iuniu 1887.

Timişoara:	**6**	**84**	**10**	**39**	**56**
Viena:	**71**	**35**	**52**	**22**	**66**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 Iuniu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Galbin	5.99	5.95
Napoleon	10 08	10.06
100 marcenemţe	62.32¹/₂	62.35
London pe (poliţă de trei luni)	127.05	127.—

Nr. 272. [1604] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de cl. III-a din Moeciul superior, protopresbiteratul Branului, prin aceasta sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

Emolumentele sunt:

a) tacsa dela 100 familii á 2 fl.	fl.	200.—
b) tacsa dela 45 vĕduve á 1 fl.	fl.	45.—
c) tacsele dela boteze, cununii şi înmormêntări	fl.	66.40
d) venitul dela miruitul în biserică	fl.	20.—
e) alte venite usitate în comună	fl.	68.60
Suma:	fl.	400.—

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă, vor avea a-şi înainta suplicele lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii până la terminul sus arĕtat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Zerneşti, în 13 Februariu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare*. Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 12—50

Nr. 1209. [1606] 1—3

EDICT.

Nicolae Lazar gr. or. din Mohu, carele de 3 1/2 ani a părăsit pe muierea sa Maria n. Duma fără sĕ se mai scie dacă mai trăesce sau nu, prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial urzit de muierea lui se va pertracta şi decide pe basa pribegirei curentatului.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de instanţa I.

Sibiiu, 28 Octobre, 1886.

Simeon Popescu.
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 13—26

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

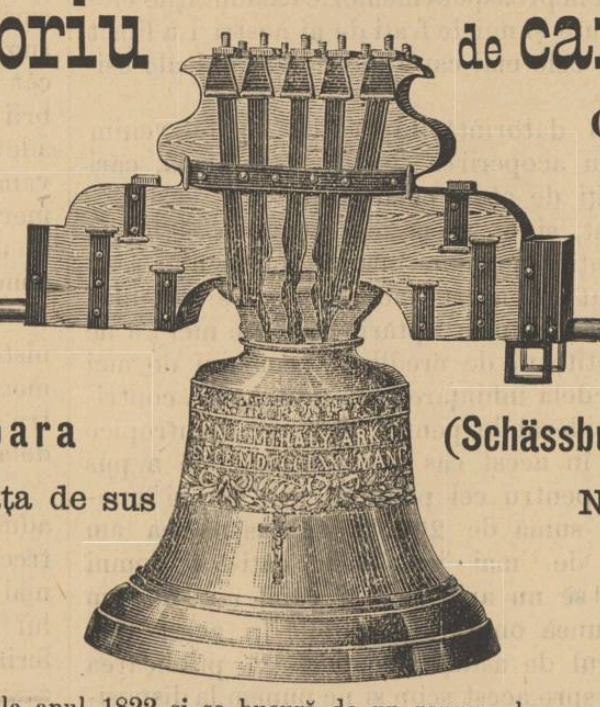

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1536] 7—10

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.11**	—	—	10.—
Uioara	**1.18**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.25**	—	—	10.19
Aiud	**1.46**	—	—	10.48
Teiuş	**2.25**	—	—	11.55
Crăciunel	**2.50**	—	—	12.24
Blaş	**3.03**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.35**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.01**	—	—	2.19
Mediaş	**4.20**	—	—	2.46
Elisabetopole	**4.55**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.42**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.08	—	—	**7.21**
Apaţa	8.36	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	**6.20**	—	—
Predeal	3.28	**6.47**	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	**4.40**	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	8.24	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	—	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrboa	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		**6.40**
Petroşeni		**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	**8.27**	4.18	**5.57**
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.25**
Ocna	4.26	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	**6.13**
	—	1.20	—
Reghinul - săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 57 Sibiiu, Joi 4/16 Iuniu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 3/15 Iuniu.

Precând scriem aceste rênduri, în sala de festivităţi a academiei de drepturi de aici se petrece o sĕrbătoare de caracter familiar, şi în o parte a publicului din patria noastră o sĕrbare naţională întru triumful politicei urmărite de cei chemaţi a împrăştia lumina între fii patriei.

Un simţĕmênt de recunoscinţă străbate în aceste momente sufletele a sute de bărbaţi de ai nostri, cari pentru cariera juridică s'au pregătit în academia de drepturi de aici, care cu ḑiua de aḑi se desfiinţează, un sentiment de recunoscinţă faţă cu cei-ce le au dat posibilitatea de a se cultiva, faţă cu sistemul, care spriginia tendenţele culturale ale românului, un sentiment de recunoscinţă în cele din urmă faţă cu acei puţini bărbaţi cărturari, cari n'au pregetat a sărí în ajutoriul tinerilor sĕraci, cari conduşi de nobila ambiţiune de a se cultiva, au dat pept cu toate neajunsurile, numai sĕ poată atinge nobila ţintă, cultura şi înaintarea

Pentru oarele 12 sunt aḑi învitaţi toţi câţi au făcut studii la academia de drepturi de aici spre a participa la festivitatea, cu care se va încheia firul activităţii acestei academii. Datori suntem ḑeci în aceste momente sĕ ne transpunem şi noi în acele timpuri, când academia de drepturi de aici era considerată de focular al sciinţii, unde se pregătiau sute de tineri pentru viaţa practică, datori suntem sĕ ne re'nprospĕtăm în mintea noastră toate scenele turbulente din parlamentul Ungariei cu ocasiunea desbaterei budgetului presentat de ministrul de culte şi instrucţiune publică, când se cerea cassarea acestei academii, sub cuvêntul, că este un cuib al dacoromanismului şi al pangermanismului datori suntem sĕ ni le împrospetăm toate acestea şi sĕ constatăm, că numai sistemul politic de aḑi a adus cu sine sistarea academiei de drept de aici, numai tendenţele de maghiarisare au fost normative la luarea unor mĕsuri atât de drastice pentru posibilitatea înaintărei popoarĕlor din patria noastră.

Am susţinut dela începutul erei dualistice încoace, şi susţinem şi aḑi alăturea cu celelalte naţionalităţi din patrie, că greşită este politica ungurească, care subordinează toate unui scop, care e nerealisabil, care sacrifică cele mai vitale interese ale cetăţenilor numai rasei maghiare, înmulţirei numerice a acesteia.

A trebuit sĕ condamnăm cu toată ocasiunea slăbiciunea oamenilor dela cârma statului nostru, slăbiciunea, cu care ei s'au supus curentului bolnăvicios de a maghiarisa toată suflarea, slăbiciunea, cu care ei în multe casuri s'au pus în fruntea torentului, pentru ca sĕ fie aplaudaţi de presa jidănită, care n'are în vedere consolidarea statului.

Serbarea familiară, ce se sĕvêrşesce astăḑi între zidurile academiei de drepturi de aici, în sine va fi modestă. De bună seamă se va accentua un lucru, căci nu se poate, ca el sĕ nu fie bine marcat, se va spune, că academia de drepturi de aici a avut o nobilă misiune, pe care şi-o a împlinit cu sfinţenie. Sute de oameni au ascultat aici prelegerile dela profesori de renume, şi din ei au eşit bărbaţi sdraveni, cari astăḑi sunt fala ţĕrei, ca judecători, ca advocaţi, ca bărbaţi aplicaţi la administraţie.

Un lucru nu se va spune la această festivitate naţională, şi anume, nu se va spune, că academia aceasta s'a desfiinţat din motive politice. Şi ce nu se spune la această serbare familiară, ni-o au spus de nenumerate ori deputaţii în parlament, ni-o au spus presa ungurească, fără nici o reservă.

S'au luat cele mai mari precauţiuni pentru ca junimea noastră sĕ se crească în spiritul esclusivistic de care aḑi e dominată întreagă Ungaria. La scoalele poporale se fac esperimente, pe cari sciinţa le condamnă fără reservă. La scoalele medii tot sub cuvêntul, că junimea nu este destul de patriotică, s'a dispus, ca cunoscinţa limbei unguresci sĕ formeze obiect de căpetenie. Pentru sciinţele mai înalte ni s'au închis graniţele, şi avem sĕ alegem între Pesta şi Cluj.

Se crede, că prin mĕsuri poliţenesci se va putea reforma caracterul unui popor, ajuns la consciinţa demnităţii sale naţionale. Se crede aceasta, şi tocmai aici se înşeală cei chemaţi a fericí patria noastră.

Esperienţele de 20 de ani dau dovadă, că dreptatea e pe partea noastră.

Revista politică.

Notiţa luată în numĕrul trecut despre o convorbire între ministrul nostru de esterne, Kalnoky şi între principele de Bismarck se completează şi mai mult. „Kölnische Zeitung“ vorbesce despre o convenire a împĕratului Germaniei şi Rusiei, la care probabil va lua parte şi monarchul nostru Timpul, când vor conveni, încă nu se scie apriat, se dă însĕ cu socoteala, că convenirea se va face cu ocasiunea manevrelor de toamnă şi anume se va face sau în Königsberg sau în Danzig, unde precum se scie a mai convenit odată împĕratul Wilhelm cu Ţarul Rusiei.

Vestea aceasta ar afla cu mult mai mare creḑĕmênt, dacă n'ar fi impĕrtăşită tocmai la începutul sesonului de băi, în care timp lumea s'a obicinuit a vorbí despre plănuitele întâlniri ale monarchilor; şi dacă scirile n'ar vení din Berlin, chiar când starea sănĕtăţii împĕratului e sdruncinată Cu toate acestea şi alte foi aduc sciri analoage şi pun în perspectivă o întêlnire a monarchilor. Astfel „Coresp. Polit.“ primesce din Berlin impĕrtăşiri, că dacă se va întêmpla intenţionata călătorie a împĕratului german, convenirea cu monarchul nostru de sigur se va repeta. Cât privesce scirile din Rusia, esistă intenţiunea unei visite a părechei împĕrătesci la Copenhaga; dacă astfel Ţarul va călătorí la graniţa germană, ori chiar în Germania, întêlnirea cu împĕratul german încă poate sĕ se efeptuiască.

În Bĕlgradul Sêrbiei se desvoaltă lucrurile rĕu. Cestiunile politice se încâlcesc tot mai tare, căci lupta între influenţa rusească şi austriacă e din vreme în vreme tot mai înverşunată; ear Sêrbia singură nu scie, umilise-va tot Austriei sau va trece în castrele contrare şi se va arunca în braţele Rusiei. Acceptarea demisionării ministeriului Garaşanin şi concrederea lui Ristici cu formarea noului cabinet, — carele este cunoscut de mare rusofil, — pentru politicii nostri formează o mare desilusionare, cu atât mai mult, cu cât au fost mai tari referinţele de amiciţie între statul nostru şi Sêrbia, şi deja foile din Viena 'şi esprimă temerile în ce privesce atitudinea Sêrbiei în viitoriu.

Noul cabinet este constituit în modul următoriu: Ristici ministru-preşedinte şi de esterne, Milojlovici de interne, Wasiljevici de instrucţiune, Avacumovici de agricultură, Werici de finanţe şi Welimirovici de comunicaţiune.

La nota circulară a Porţii, puterile au rĕspuns, că ea sĕ designeze doi candidaţi pentru tronul bulgar. Poarta a şi întrebat în aceasta cestiune pre guvernul bulgar, şi după cum se vestesce din Sofia, acesta a numit doi candidaţi şi anume tot dintre cei vechi: pre principele Alecsandru de Battemberg şi pe principele Ferdinand de Coburg. Poarta e earăşi în încurcală şi nu scie sĕ propună, sau nu, pe acesti doi candidaţi pentru tronul bulgar. Se pare că aceasta e o demonstraţiune indirectă a guvernului bulgar îndreptată Rusiei, dar totodată şi o manifestaţiune, că Bulgaria nu vrea sĕ se prefacă în stat republican.

Generalul Boulanger.

Credem a fi de interes şi pentru publicul nostru apreţiarea activităţii şi unele date din biografia generalului Boulanger, cel mai popular bărbat de stat astăḑi în Francia, pentru aceea în cele ur-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

83. **Grid.** P. Petru Danesco.
Protocoalele n'are nici decum.

84. **Măgura** şi **Loşcad** sau **Feledite.** P. Georgie Muntean, are singelie.
Protoc. cercular. are şi al bisericei scris.

85. **Strigi-Sent-Georgie** şi **Ohaba.** P. Stefan Popovici.
Prot. cerc. numai până la 1784 are scris, i-se poruncesce sĕ scrie, şi al bisericei are, dară n'au scris.

In Simeria, în 31 Maiu, 1787 prot. Orĕştiei s'au lucrat canonicească visitaţie.

Nagi-Denk. NB. acest preot Adam Bran din locul acesta n'au venit înaintea noastră, fiindcă protop. din Orĕştia ne-au spus, cumcă el la satul Corna, prot. Belgradului fără scirea noastră s'au mutat, pentru aceea se rênduesce popa Moise din Vala-Sânt-Ohaba sĕ slujască la satul Nagi-Denk până se va întoarce el îndĕrĕpt, sau se va face altă rênduială.

86. **Tamaşpataca.** P. Lazar Popovici, are singelie.
Protocolul cercularelor n'au protoculuit, şi nici al bisericei, pentru aceea i-s'au poruncit ca sĕ-l facă, şi protop. Lazar cu prilegiul cetirei singiliei sĕ-i cerceteze protocoalele.

87. **Strigi-Secel.** P. Dimitrie Popovici, are singelie.
Protoc. cercularelor până la 6 Iuniu 1786 are, şi al bisericei n'are, i-se poruncesae ca sĕ-l facă, bater au arĕtat pe douĕ coale scris.

88. **Boldogfalva.** P. Ioan Popovici, are singelie.
Protocolul al cercul. are şi al bisericei, dară nu formulariu, i-s'au poruncit îndreptarea sĕ facă.

89. **Bĕtrână** şi **Tolgia.** P. Petru Magdoş, are singelie.
Fiind acum de curênd preoţit, n'are protoc. cercul. dară are al bisericei.

90. **Boldogfalva,** sau **Simeria** P. Mihail Popovici, are singelie. şi filia **Repaş.**
Protocolul cercul. au arĕtat, şi al bisericei acum au început.

91. **Sĕnt-Ohaba.** P. Moise Popovici.
Protocol. cercularelor n'are deplin, ci numai până la 1784 scris, i-se poruncesce sĕ-l împlinească, bater nu scie scrie, şi şi al bisericei n'are protocol.

Cu sfêrşitul lucrărei acestia, tuturor preoţilor poruncindu-se prin Preasfinţitul D. Episcop, ca protocoalele rênduite cu bună socoteală sĕ le scrie din vreme în vreme fără nici o întru rumpere poruncilor, aşa şi pe cei botezaţi, cununaţi şi morţi în protocol sĕ-i însemneze, le-au dat şi învĕţătura a sa archipăstorească pentru îndreptarea creştinilor a parochiilor lor. S'au dat în satul Simeria, în 31 Maiu, 1787. Protop. Orĕştiei s'au sĕvêrşit canonicească visitaţie.

Gedeon Nichitici m. p.

Lazar Ştef m. p.,
prot. ot Orĕştie.

Cernovici m. p.,
secret.

mătoare publicăm în tot estensul acest articul din „Rĕsboiul“:

Poporul frances, Germania, presa internațională spre el și-au întors privirile lor; el e omul universal, numai despre el vorbesc, numai de el se ocupă. Bismarck, acest teribil teuton, a cădut în disgrația opiniunei europene; nu se aude nimic de el, nimeni nu se intereseazā de dênsul; totul pentru Boulanger, ce va face el, ce are de gând sĕ facă generalul-revanșă, cum l'au supranumit organele germane.

De cinci-spre-dece ani Francia era un factor secundar în Europa; veto ei nu prea apăsa balanța cestiunilor europene; cinci-spre-dece ani Francia se sbătea în lupte de partide, ministerele cădênd și ridicându-se consecutiv, cu o repediciune de admirat; toate acestea nu ajutau nimic prestigiului moral, forței materiale a Franciei. Bismarck și Moltke erau liniștiți, nici un nor negru nu întuneca orisontul lor vesel, nici o înfrîngere nu micșora reputațiunea lor ca dominatori suverani ai Europei întregi. — Victoria acestor din urmă se mărise și mai mult, când la 1884, oportunistul Ferry fu chemat sĕ dirige destinele patriei sale. Acesta, urmând o politică nefastă, politica coloniilor, care distra în adevĕr Francia dela ideia ficsă de revanșă, causându-i și prejudiții materiale însemnete Franciei pe cât timp ea trebuia sĕ fie totdeuna gata la ori-ce eventualitate, fu nevoit sĕ se retragă, cedând locul seu dlui Freycinet.

Meritele și calitățile eminente ale acestui om de stat erau incontestabile; toate partidele recunosceau în el pe singurul om, care putea sĕ conducă carul statului cu prudență, dar totodată și cu o demnitate și o firmitate folositoare prestigiului Franciei.

Nu se înșelau. După Gambeta numai Freycinet putea mai abil și cu un mod mai eficace sĕ fie conducĕtoriul patriei sale.

Dl de Freycinet luase ca colaborator la afacerile militāresci pe generalul Boulanger, un ofițer din cei mai brilianți, cu un trecut glorios și de o capacitate necontestabilă. Biografia lui, care o dăm mai jos, probează destul afirmările noastre.

Noul ministru de resbel, pe lângă capacitatea sa în cestiunile de armată, are și talentul oratoric; bun administrator, prudent, firm la hotărîrile sale, pășind în mod îndrăsneț la reforme de mobilisare și la diferite alte lucruri, a putut în scurt timp sĕ reorganiseze armata francesă într'un mod strălucit.

Astădi armata francesă, grație reformelor și lucrărilor generalului Boulanger, e ridicată la un nivel de capacitate, de forță și calitate ecuivalent și putem sĕ spunem, superior tuturor armatelor din Europa.

Totodată cu reorganisarea armatei francese născu și popularitatea generalului-revanșă, radical de principii sociale, avea în pressa partidului seu ca susțiitori organele cele mai populare: „La Laterne,“ „l'Iintransigeant“, „le Rappel“, „la France,“ „la 19-ème Siècle“. „le Petit journal“, „L'évenemént“, „le Voltaire“ și o sumă încă de alte diare radicale și intransigente făceau propagandă pentru el ;îl lăudau, dicênd, că e soldatul cel mai capabil, și în care trebue sĕ aibă Francia confiența cea mai mare.

Am vĕdut mai deunădi demonstrațiunile în favoarea sa înaintea operei din Paris, popularitatea aceasta suntem convinși, că cresce din ce în ce mai mult, deși toate acestea se iau în rîs de către republicanii moderați, și într'o di, cine scie, dacă nu vom avea un al doilea Bonaparte în Francia.

Eată acum și serviciile sale, estrase după lucrarea lui Roger de Beauvoir și întitulată „Nos généraux“.

Generalul Boulanger s'a născut la 29 Aprile 1837 la Rennes, departamentul Lille. La 15 Ianuariu 1855, adecă în etate de 18 ani, a întrat în scoala St. Cyr și la 1 Octombre 1856 a fost numit sub-locotenent în armata infanteriei. La 28 Martie 1860 a fost numit locotenent, la 62 căpitan, la 15 Iuliu 70 comandant de batalion, la 9 Novembre acelaș an locotenent-colonel, la 15 Novembre 1874 colonel, la 1880 general de brigadă, la 18 Februariu 1884 general de divisie.

A luat parte la espedițiunea din Algeria sub comanda mareșalului Randou, unde primì și botezul de foc; la campania italiană și anume la bătălia dela Turbigo, unde la 3 Iuniu 1859 a fost lovit de un glonț, care i-a pătruns în pept, ear câteva dile în urmă abia în etate de 22 de ani a fost numit cavaler al legiunii de onoare. Trimis apoi la Cochinchina la 24 Februariu 1862 la atacul dela satul Trai-Drau a fost rănit la șoldul stâng. La 9 Novembre 1870 fu numit comandant al regimentului de infanterie 114; la 30 Novembre același an la lupta dela Champigny i-a sdrobit umĕrul stâng un glonț, ceeace nu l-a împedecat sĕ se lupte în fruntea trupei sale în bătălia dela Conuily. — Pentru brava sa conduită în această luptă fu decorat cu crucea de ofițer al legiunii de onoare.

În fine după luptele dela comună din Paris, unde generalul Boulanger fu distins pentru bravura, ce a arĕtat la luarea baricadelor dela Bourg și la Reine la 24 Iuniu cu ocasiunea întrării trupelor în Paris un glonț l-a nimerit în brațul stâng. Chiar în aceeași di a fost numit comandor al legiunii de onoare.

Aceasta este în scurt biografia generalului Boulanger.

Demisiunea sa nu e decât momentană, fiindcă nu va trece mult și-l vom vedé, credem, reluând frânele ministerului seu, până ce va îndeplini scopul ce urmăresce: revanșa și recăpĕtarea provinciilor perdute: Alsacia Lorena.

Pa-Pa.

Un cuvênt

către următorii foștilor grănițeri din regimentul I și al II-lea românesc dela Năsĕud și Orlat.

Nosce te ipsum!!!

„Cunoasce-te pe tine însuți!“ Sunt acum doi ani, de când eu, făcêndu-mi de cinosură această macsimă filosofică, ca un fiu din fosta graniță militară, am cercetat diua noaptea, cine au fost grănițerii. Mai întâiu am aflat puțină istorie latinească scrisă atunci, când despre români numai cu mare greutate se putea scrie și ceva bun. Pe lângă aceasta mai scrise cu unele adause dl G. Barițiu, dar și acestei istorii îi lipsesc încă multe, ear prin 1882 eși la lumină o istorie în limba germană de Treuenfest. De una însĕ me mir, că până acuma – după cât sciu eu — nu a apucat încă nimeni peana ca sĕ mai noteze ceva afară de unele publicațiuni făcute în „Transilvania.“

Nu vreau sĕ me estind prea larg arĕtând, ce ne mai lipsesce, căci sunt convins, cum că fie-care poate cuprinde cu mintea, ce va sĕ dică a cunoasce istoria patriei sale. De doi ani adun în continuu date și documente istorice pentru istoria regimentului al II-lea de graniță dela Năsĕud. În aceste cercetări adeseori am aflat și alte date și documente referitoare la ținutul și regimentul I grănițăresc. Nefiindu-mi scopul a descrie istoria regimentului I, am trecut peste dênsele mai departe.

Vin acum pe această cale și întreb, că aflase-va vr'un următoriu din acel regiment, căruia sĕ-i inspire tărie faptele străbunilor, sĕ apuce peana, și când îi conced împregiurările sĕ cerceteze la olaltă cu mine istoria trecutului nostru, ca așa împrumutat sĕ ne împărtășim unul altuia și de aici înainte sĕ sciu, ca sĕ notez și datele referitoare la regimentul I. sĕ i-le împărtășesc și vice-versa. Asemenea rog pe cei din fostul regiment II-lea a cerceta încât se poate prin comunele lor și a-mi împărtășí date autentice. Nu stă istoria numai în enararea luptelor sângeroase și enumĕrarea jertfelor cădute pe câmpul gloriei, ci și în cercetarea acelui drept, ce îi compete cuiva pentru jertfele aduse. Atâta sânge vĕrsat, atâtea deci de mii de victime sacrificate pe altariul statului ear alăturea miile de vĕduve rĕmase cu orfanii lor la mila trecĕtorilor — mai adauge apoi aceea ce istoria până acuma retace, dar vorbesc unele cronice contimporane (1762—1800) cumcă numai regimentele românesci au scăpat țeara de invasiunea turcilor, înfruntând inimicul, cu brațele sale, pe când celelalte classe vĕdênd strîmtoarea, în care se afla țeara, refusară a apuca arma, până când nu vor câștiga drepturi și privilegiuri peste privilegiuri — chiar și numai acestea pot forma tot atâtea titluri de drept la acest pământ, ca sĕ trăim pe el liberi ca națiune egal-îndreptățită și dacă am fi descălecat aici numai în anul 1700.

Sĕ cercetăm deci faptele străbunilor nostri în genere și în specie biografiile bărbaților meritați și portretele lor sĕ le compunem într'o cunună și sĕ le lăsăm urmașilor nostri.

În anul 1832 un consiliar disese în ședința guvernului din Cluj: „*Valachis ne liceat discere historiam, quoniam ea est oculus mundi*“ (Valachilor sĕ nu le fie ertat a învĕța istoria, căci ea este ochiul lumei), dar noi cu atât mai vîrtos sĕ o învĕțăm, pentru că, după cum dice A. Papiu-Ilarian (în prefața la „Tesaur de monumente istorice“): „O națiune, care nu-și cunoasce istoria, se aseamĕnă ființelor lipsite de memoria celor trecute; ea nu cunoasce legătura logică necesară între trecutul, presentul și viitoriul seu; ea nu se cunoasce pe sine însași, nu scie, de unde și cum resultă starea de față, în care se află, nici și-o poate îndrepta; nu-și poate îndivina cea viitoare, nici a o prepara; ci oarbecă fără îndreptări și rĕtăcesce în toate părțile, până ce în urmă cade în cursa inimicului.“

Deci cine vrea sĕ me ajute, ori, din cei dela fostul regiment I de graniță sĕ conlucre dimpreună cu mine, fie așa de bun a se adresa la I. Pop Reteganul, învĕțătoriu în O.-Rodna, Transilvania (Besztercze-Naszódmegye), care mi-le va împărtășí.

Un fiiu din fostul al II-lea regiment de graniță.

Apel.

Pentru cei păgubiți prin inundări și foc am primit:

Transport din Nr. 56	fl.	215.—
1. Dela Escel. Sa I. P. S. Domnul archiep. și metropolit Miron Romanul	fl.	20.—
2. Dela dl Ioan Hannia, director seminarial	fl.	5.—
Suma .	fl.	240.—

Varietăți.

* (Numiri.) Ministrul reg. ung. de iustiție a numit de conducĕtoriu adjunct la cărțile funduare la tribun. reg. din Deva pe Isidor Crista; de scriitoriu la judec. cer. din Aita-mare pe Alecsandru Fodor.

* (Constituirea comitetului camerei advocațiale din Sibiiu) Camera advocațială din loc, în ședința sa din 12 Iuniu st. n. pe periodul nou de 3 ani 'și-a ales următoriul comitet:

Președinte: Dr. Wilhelm Bruckner; vice președinte: Parteniu Cosma; secretariu: Albert Arz; fiscal: Rudolf Wellman; cassariu: Pavel Theil.

Membrii în comitet:

Dr. Carol Conradt, Ioan de Preda, Dr. Adolf Klein, Carol Roth, Augustin Henrich, Ioan Altrichter, Ioan Pop de Galațiu și Arnold Friedsmann.

Membrii suplenți în comitet:

Ludovic Klein, Dr. Octavian Russu, Dr. Oscar Kabdebó și Friedrich Schneider.

Protopopiatul Huniadului. Anno 1787 în Hațeg în 14/3 Iuniu 1787 s'au început lucrarea visitației canonicesci.

92. **Hațeg, orașul milităresc.**	Popa Vasilie, are singelie. Protocol întru starea a sa are, dară numai vr'o câte-va porunci au scris într'ênsul, și al bisericei au avut, dară nu după formulariu, i-se poruncesce acela a-l împliní și acesta a-l face, după cum s'au poruncit.
93. **Felșu-Salaș-Patac.**	P. Grigorie Popovici, are singelie. Are protocol. cer. dară nici n'au scris toate poruncile într'ênsul, nici nu l'au facut după rênduială, și al bisericei n'are, fiind preot tinĕr, i-se poruncesce sĕ facă amêndouĕ.
94. **Alsó-Silvaș,**	nu este popă, și le slugesce popa din Felșu-Nadașdia.
95. **Ki-Ohaba** și **Ciopeia.**	P. Avram, are singelia. Prot. cir. și al bisericei are.
96. **Baresti.**	P. Vasilie Halmagi, singelie are. Are protoc. cerc. dară nici n'au scris toate poruncile într'ênsul, nici nu l'au făcut după rênduială, și al bisericei n'are fiind paroch tinĕr, i-se poruncesce sĕ facă amêndouĕ.
97. **Nalaț-Vad** și **Boresti, Secel, Sent-Péterfalva, Uciukfalva.**	P. Adam Dobai, are singelie. Pe niște coale au scris niște porunci, și acele fără rênduială, dară al bisericei n'au arĕtat, i-se poruncesce, ca sĕ facă amêndouĕ protocoale.

În Hunedoara în anul Domnului 1787 în luna lui Iunie în 4 dile s'au început lucrarea visitației canonicesci.

98. **Vaida-Hunad orașul,** sau **Hunedoară.**	Prot. Petru Popovici, singelie are. P. Georgie Popovici, are singelie. Protocol. cercul. are deplin scris și protocol. bisericei are.
99. **Telec** și **felsu Nadaj,** și **Hajdad.**	P. Moise Popovici, are singelie. P. Zacharia Popovici, are singel. Protoc. cercularelor numai până la 1760 au scris, și celelalte au lăsat.
100. **Alsó-Nadaj.**	P. Petru Bolgoș, are singelie. Protocolul cerc. are până Februarie 1786 scris, al bisericei bater pe vr'o trei coale au avut scris, i-se poruncesce sĕ facă.
101. **Strigi-Plopi** și **Bretea.**	P. Ioan Popovici. Protoc. cercular. avênd, numai până la 1787 au scris, și al bisericei n'are.
102. **Nagy-Oklos.**	P. Lazar Popovici, are sing. Protoc. cerc. numai până la anul 1784 are scris, al bisericei n'are.
103. **Maceu.**	P. Pavel Cizmaș, are singelie. N'are nici un protocol.
104. **Strei,** sau **Zekifalĕu** și **Rusi** și **Pusta-Calan.**	Aicea nu este preot.
105. **Sent-Crai** și **Kis-Kalan.**	P. Crăciun. Protocolul cer. are până la 1785 9 Noemvrie au scris, și al bisericei n'are, i-se poruncesce sĕ facă protocol.

(Va urma.)

* Camera advocaţială din Cluj încunosciinţează, că Ioan Márkus adv. în Deş, la cererea proprie s'a sters din lista camerei.

* Din partea v.-comitelui comitatului Sibiiu se publică, că socotelile făcute pentru anul 1886 despre toate fondurile administrate de cassa comitatensă precum şi preliminariul fondului de clădire a casei comitatense pre 1887 fiind esaminate de comptabilitatea comitatensă şi pertractate de comitetul permanent în şedinţa, ţinută la 14 Iuniu st n., s'au pus la comptabilitatea comitatensă spre vedere publică în termin de 15 ḑile, şi se pot vedé de ori cine în oarele de oficiu.

* Dl **Nicolau Putnoky**, profesor la gim. de stat din Sibiiu, a cetit în şedinţa academiei unguresci din Pesta mai multe părţi dintr'un tractat critic mai mare asupra dicţionariului istorico limbistic român, redigeat de profes. Bogdan P. Hajdeu şi edat de academia română din Bucuresci sub îngrijirea regelui Carol I sub titlul: *Etymologicum Magnum Romaniae.* Conferenţiarul a făcut caracteristica direcţiunei şi cuprinsului din materialul eşit până acum, apoi modul de tractare al cuvintelor şi a arĕtat starea actuală a sciinţelor comparative în România.

* Din Turda ni se scrie:

În Turda încă din 9 a l. c. sunt vr'o 100 de soldaţi împărţiţi pe la corifeii corteşilor stângei estreme, care până aci a fost stăpâna situaţiunei.

Noul comite suprem, comitele Behtlen Géza vrea sĕ dea doveḑi, că scie câştiga cercul electoral al Turdei pentru partida guvernamentală, al cărei candidat de astădată este dl Samoilă Pop — român de nascere, nepot de preot unit, fost stipendist din fundaţiunile Blaşului, — dar carele astăḑi uitându şi cu totul de prescurile, ce le a mâncat, nici nu mai vrea sĕ scie de limba românească. Vorba ceia „Blaşiul tace şi face“ se adeveresce şi aici minunat.*)

* (Proselitism.) În comuna Măgina, un sătuleţ frumos, cu o biserică cinstită şi cu un preot destul de omenie, cu un popor blând şi cu o scoală zidită de curênd de material solid — un preot unit din vecini umblă sĕ-şi înmulţască credincioşi cei vr'o 14 — 15 cu d'ai nostri şi spre scopul acesta le pune în vedere, că nu au sĕ mai dea la dascăl nimica, ear de tacsa sidocsială sĕ acaţă — ca de o funie acest preot, pe care omul nu ar da o piţulă în têrg. Acest preot precum se scie pe aici este corespondentul „Tribunei,“ şi astfel stă în mare cinste la cei interesaţi de prosperarea „Tribunei.“

* (Postal.) La băile din Tuşnad, începênd cu 16 a lunei curente, se va institui oficiu postal pe timpul sesonului băilor.

Acest oficiu postal va sta în legătură cu posta, ce comunică prin o trăsură postală cu un cal între Csik-Szt.-Márton şi Tuşnad şi cu posta, ce comunică prin o trăsură postală cu 2 cai între Sepsi-Szt.-György şi Tuşnad, cu calea ferată din Csikszereda — Kézdivásárhely, şi cu calea ferată Feldioara — Kézdivásárhely.

Comunicaţiunile se fac în ordinea următoare:

I. Între Csik-Szt.-Márton şi Tuşnad.

Pleacă din Cs.-Szt.-Márton	dim. la	8	oare	—	m.
Soseşte la Tuşnad înainte de am.	„	10	„	15	„
Pleacă din Tuşnad la ameaḑi	„	12	„	—	„
Soseşte la Cs.-szt.-Márton după am.	„	2	„	15	„

Comunică dela 16 Iuniu până la 15 Septembre.

II. Între Sepsi-Szt.-György şi Tusnad.

1. Cariolă postală.

Pleacă din Sepsi-Szt. György	dim. la	5	oare	30	m.
Soseşte la Malnaş	„ „	7	„	30	„
Pleacă din Malnaş	„ „	7	„	45	„
Soseşte la Bükszád	„ „	9	„	5	„
Pleacă din Bükszád	„ „	9	„	15	„
Soseşte la Tuşnad	„ „	10	„	25	„
Pleacă din Tuşnad după ameaḑi	„	1	„	—	„
Soseşte la Bükszád după ameaḑi	„	2	„	10	„
Pleacă din Bükszád	„ „ „	2	„	20	„
Soseşte la Malnaş	„ „ „	3	„	40	„
Pleacă din Malnas	„ „ „	3	„	55	„
Soseşte la Szepsi-Szt.-György	„ „	5	„	55	„

Comunică dela 16 Iuniu până la 15 Septembre.

2. Trăsura postală cu un cal.

Pleacă din Sepsi-Szt.-György	după am. la	12	oare	45	m.
Soseşte la Malnaş	„ „ „	2	„	45	„
Pleacă din Malnaş	„ „ „	3	„	—	„
Soseşte la Bükszád	„ „ „	4	„	20	„
Pleacă din Bükszád	„ „ „	4	„	30	„
Soseşte la Tuşnad	„ „ „	5	„	40	„

Comunică în lunile lui Iuliu şi August.

* (Postal.) Direcţiunea postală din Sibiiu, escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postală din Breţcu (Bereczk) comitatul Trciscaune lor, cu care este împreunat şi oficiul telegrafic. Cu acest post pe lângă încheerea de contract de oficial şi depunerea 100 fl. cauţiune, sunt împreunate emolumentele: 195 fl. salariu anual, 40 fl. pauşal de cancelaria si 560 fl. pauşal de transport; 10% din venitul brut al oficiului telegrafic, şi 3 cr. pentru fiesce care depeşă înmanuată în loc.

Cererile de concurs sunt a se înainta la direcţiunea postală din Sibiiu, în termin de 3 sĕptĕmâni.

* „Meseriaşul român“ publică următoriul concurs pentru 6 stipendii din fundaţiunea „Michail şi Elisa Stroesco“ şi adecă:

1. Pentru 2 stipendii de câte 40 fl. v. a. menite pentru învĕţăcei români, cari se vor aplica la una din meseriile: postovărie, curelărie, şelărie, brutărie, orologerie, ferărie, arămărie (turnătorie) tinichigerie, cordonărie, peptănărie, săpunărie, tapiţărie, zidărie şi la perierie.
2. Pentru un stipendiu de 70 fl. v. a. menit pentru sodali, cari voesc sĕ meargă în străinătate pentru de a se perfecţiona, sau sĕ între într'o scoală specială de meserie.
3. Pentru 2 premii de câte 75 fl. pentru sodali perfecţi sau pentru măestrii, cari voesc sĕ deschidă în Braşov meseria: de faur, de rotariu, lăcătariu sau compactor (legător de cărţi.)

Concurenţii învĕţăcei la stipendiile de sub Nr. 1 au a-şi aşterne la subscrisul comitet petiţiunile lor provĕḑute.

a) Cu atestat de botez, din care sĕ se vadă, că sunt români şi au etatea de 12 ani; *b)* Cu atestat de scoală, care sĕ arete, că sciu cetí şi scrie şi clasificaţiunea, ce au avut în acest an; *c)* Cu contractul încheeat cu vreun măestru la meseriile mai sus numite, din care sĕ se vadă, că se află la o meserie în Braşov, spre a putea fi supraveghiaţi.

Concurenţii la stipendiul de sub Nr. 2 au sĕ şi trimită petiţiunile la comitetul subscris, provĕḑute *a)* Cu atestat de botez; *b)* Cu atestat, că sunt sodali; *c)* Cu atestat de purtare morală dela diregătoria locală şi dela preot.

Concurenţii la premiile de sub Nr. 3 au sĕ-şi trimită petiţiunile lor la comitetul subscris, provĕḑute *a)* Cu atestat de botez; *b)* Cu atestat de sodal; *c)* Cu concesiunea dela diregătoria de meserii, că au dreptul de a deschide lucrătoare.

Concursurile se primesc până la 29 Iuniu (ḑiua de St. Petru) seara.

Din şedinţa comitetului „Asociaţiiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor meseriaşi români.

Barth Baiulescu, preşed. *Dr. I. Bozoceanu,* secretar.

* (Fabrici de tăbac în Europa.) Cât tăbac se consumă în Europa, se poate vedé după numerul fabricilor şi al lucrătorilor; astfeliu:

Germania	are	15.038	fabrici cu	136.400	lucr.
Austro-Ungaria	are	38	fabrici cu	36.700	lucr.
Rusia	are	302	fabrici cu		
Marea-Britanie	are	428	fabrici cu	12.800	lucr.
Svedia şi Norv.	are	166	fabrici cu	5.000	lucr.
Elveţia	are		fabrici cu	3.000	lucr.
Spania	are	8	fabrici cu	8.000	lucr.
România	are	2	fabrici cu	1.300	lucr.
Francia	are	19	fabrici cu	18.000	lucr.
Italia	are	18	fabrici cu		
Danemarca	are	435	fabrici cu	1.200	lucr.

Numĕrul tuturor lucrătorilor ocupaţi în fabricile de tăbac din Europa este cam de 330.000; pe lângă care se mai adaugă mai tot atâţi ocupaţi cu vinderea fabricatelor şi utensiilor de fumat (ţigarete, tabachere etc.) Din aceste cifre se poate vedé enormele dimensiuni ale industriei de tabac şi capitalele angajate în aceste industrii. „Meseriaşul român.“

* (Supĕrarea Sultanului.) Mare supĕrare a causat în ḑilele din urmă sultanului Abdul-Hamid purtarea fiului seu. Prinţul, care e numai de 17 ani dimpreună cu guvernorul seu Mehmed bej, care însoţit de mai mulţi tineri pretini de ai sei, au cercetat în una din ḑile o petrecere a unor soldaţi din Constantinopol, unde se aflau şi mai multe domnişoare din cercurile mai înalte. Petrecerea, care i convenì tinerului prinţ, îl atrase în curênd şi dimpreună cu însoţitorii lui se puseră pe beutură. După ce îşi petrecu cât-va timp, înfierbĕntat de beutură, îi venì pofta de a juca şi el. Arangiară deci cu toţii un cuadril, care mai în urmă a făcut o foarte rea impresiune în cercurile comune. Europenii, cari erau de faţă, începură a rîde, ear' turcii indignaţi foarte, începură a murmura în contra cetei dansatoare. Vestea a ajuns curênd la urechile Sultanului, care era supĕrat foarte tare, a dictat fiului seu mai multe ḑile de arest, suitei lui ia dat drumul, eară pe guvernorul la ecsilat în Yemen.

* (Bucătărie ciudată şi mâncări ecsotice.) Tot-d'auna au mâncat oamenii lăcuste. Cea mai bună probă despre aceasta este Pentateuchul. În cartea 3-a, cap. 11, legea mozaică verbesce pe larg de chipul d'a prepara „viermi înaripaţi“. Ovreii găteau locustele în două feluri: le puneau în coşuri şi le stropiau cu vin, în care le lăsa sĕ macereze, sau mai bine — şi tot ast-fel se mâncau lăcustele în Senegal, în Arabia şi în Syria — fierbiau lăcustele în apă sĕrată le smulgeau aripile şi le mâncau, după ce le uscau la soare.

În Africa se măncă şi furnicile. Călĕtorul Junker spune, că şeful unui trib din Mescherai trimise 20 panere cu furnici, ca sĕ aibă, ce sĕ mânce pe drum. Furnicile se pisează, şi pasta aceasta uleioasă are — după cum spune călĕtoriul — gustul de ficat.

Şi coleopterele slujesc la hrană. Romanii mâncau rădascele; în Brasilia se măncă cu mare plăcere fluturii, cari atacă foile palmierului şi cărăbuşii au slujit multă vreme la pregătirea unei supe, care se ḑice, că are calităţi afrodisiace. In Chili şi în Peru se caută foarte mult o supă de cartofi, în care se pune un piureu de fluturaşi de aceia, cari se găsesc cu grămada sub pietre pe marginea gârlelor.

Se măncă şi musce. Negrii din Narrinjeri se hrănesc numai cu larvele unei musce, care se găsesce sub scoarţa eucalybtului. Livingston s'a hrănit multă vreme cu larve d'acestea şi spune, că indigenii poartă după ureche un cârligel, cu care'şi scot cu multă dibăcie acele larve din copac.

Indienii din Nevada (America de nord) se hrănesc tot cu musce; fac din ele plăcinte, cari, după spusa călătorilor, au gust de carne marinată.

Fiind-că noi mâncăm raci, de ce sĕ ne mirăm de sĕlbatici, cari mănâncă ori-ce crustacee le pică sub mână. E de notat cu deosebire Negrii Kurilis, cari după spusa călĕtorului Holub, aruncă pe copii cari s'au născut morţi în gârlele, unde se găsesc raci uriaşi, ca sĕ fie siguri c'or sĕ găsească tot-deauna.

Dacă trecem la vertebrate, vedem, că oamenii mănâncă toate animalele vertebrate. In insulele Andramas un bărbat nu se poate însura de cât, după ce va mânca un chiţcan (cloţan) viu. Indienii din America de sud măncă caii pe cari sunt siliţi sĕ-i omoare. Chinezii au un gust nespus pentru cânii fripţi, gust, ce acum o sută de ani îl aveau şi Negrii din Luiziana. Negrii din Africa mănâncă carne de leu, de şacal, de hienă şi de crocodil.

Antropofagii spun, că cele mai bune bucăţi din om sunt crerii, podul palmei şi genunchiul.

In sfêrşit multe popoare din Africa sunt adevĕraţi *humifagi.* Japonezii chiar mănâncă pământ galben. Se vede, că este foarte bun. Pămentul galben se frământă, se face pesmeţi mici, şi se prăjeste pe grătar la un foc viu.

* (Rectificare.) Din partea comisiunei municipale a comitatului Sibiiu, care a votat subvenţiuni pentru a se înfiinţa pre teritoriul comitatului o societate de viniculturà şi pivniţărit, se aduce la cunoscinţă, că societăţile, cari vor sĕ-şi înainteze cererile pentru primirea de ajutoriu nu trebue sĕ alăture statutele aprobate de ministeriu, după cum din eroare s'a anunţat (veḑi Nr. 50 „Telegraful Român,“) ci sĕ se alăture statutele induse în registrul firmei comerciale.

* (Bibliografic.) A apĕrut în Braşov, editura Nicolae **Ciurcu** *Abecedar* sau întâia carte de cetire pentru copii şi copilele din anul I-iu de scoală întocmit de **mai mulţi pretini ai scoalei**. Preţul 20 cr.

— „Scoala şi Familia“, apare în Braşov redactată de Ioan **Popea** şi Andreiu **Bârsan**, Nr. 4 e de următoriul cuprins: „Scăderile în învĕţămêntul religiunei în scoala noastră populară.“ — „Despre educaţiune (din Arthur Schopenhauer)“ — „Din convorbirile unei mame.“ — „Mititica“. — „Bibliografie.“ — „Diverse.“

— „Meseriaşul român“, apare în Braşov, Nr. 11 are următoriul sumariu: „Societăţi pentru ajutorarea meseriaşilor şi lucrătorilor bolnavi şi invaliḑi“. — „Însemnătatea căsătoriei.“ — „Scoala pentru învĕţăcei români aflători în Braşov.“ — „Industria de casă.“ — „Foiţa meseriaşului.“ — „Feliurite pentru meseriaşi.“ — „Sciri comerciale.“ — „Multe şi mĕrunte.“ —

— „Biblioteca copiilor“, apare în Braşov Nr. 21 „Doi fraţi şi două surori“, convorbire întocmită pentru copii. Nr. 22 cuprinde: „Picătură de apă“ istorioară instructivă după „organul pedagogic.“ —

Studii asupra stării actuale

a scoalelor noastre împreunate cu combaterea defectelor şi indicarea remedielor. (Veḑi şi numerii 8, 9, 18, din anul trecut al foaiei scolare „Scoala şi Familia,“ ce apare în Braşov.

În numĕrul 18 al acestei foi am ḑis: Dacă legile noastre scolare ni-au ficsat un punct minimal întru sistemisarea salarelor învĕţătoresci: atunci noi, după teoria provocaţiunilor morali sĕ ne nisuim a accelera mersul tendinţelor macsimali, — desvoltând mai departe §§-fii cu putere de lege din *Normativele noastre scolare*, în ce privesce salarisarea, — modificând, emendênd şi completând codicele nostru scolar conform pretensiunilor veacului de acum. Curentul acestor idei şi nisuinţe nobile culturale, m'a făcut sĕ-mi aduc aminte de unele impedimente serioase, ce se pun în calea zelosului luptător, şi mai tot-deauna fac chiar legea positivă imposibilă d'aşi valora justele ei postulate. De opintiri singuratice nu voiu mai vorbí, fiind-că acelea rĕmân şi mai mult fără resultatul dorit, din simplul motiv, că lumea este încă prea egoistă, prea inconsecuentă.

---

*) Încât cunoascem noi genealogia dlui Samoilă Pop, strămoşul dênsului a fost brodariu în M. Partoş, ca iobagiu al episcopatului rom. cath., dar deja moşul şi tatăl seu au început a-şi renega naţionalitatea, apoi decât cu astfel de români, mai bine fără ei. Red.

Impedimentele, cari se pun în cale spre a nu ne lăsa sĕ sistemisăm pentru învĕţători salare corespundĕtoare, şi sĕ regulăm posiţiunea lor într'un mod mai uman, sunt mai cu seamă de două caractere distinctive: unele esterne şi altele interne.

I. Impedimentele esterne.

Impedimentele esterne, cari mi se par, că lucrează în mod indirect contra unei bune sistemisări de salare, sunt: 1. legile instrucţiunii publice din patria noastră; 2. imensa şi nereparabila divisiune a românilor nostri în două confesiuni.

Ad. 1. Dacă statul a sistemisat ca salar anual pentru învețătorul dela scoalele populare — trei sute fl. şi 50 fl. bani de cuartir, atunci confesiunile pe lângă toată autonomia lor şi pe lângă toate sforţerile lor, anevoie vor putea trece peste această sumă regulamentară — nefiind spriginite în deplină mĕsură de autorităţile publice, şi de legislaţiunea ţĕrei în aceasta privinţă. Aci cred eu, că bună voinţa şi nisuinţele confesiunilor se isbesc în mersul lor cultural de pedeci foarte serioase.

Statul ar putea face mult în acest respect pentrucă are forţe mari disponibile, şi ar putea adjusta bugetul cultului în mod strălucit. Dară până acum n'a făcut'o.

Ad. 2. Inimicii seculari ai poporului român — mai ales Jesuiţii — au isbutit sĕ despărţească pe românii de sub coroana Ungariei în două tabere ostile — persecutându-se frate pe frate, ca şi când ar fi unul dela Aequatore şi altul dela Polul nordic al pământului. Inimicii esterni nu ni-au stricat aşa mult ca această despărţire fatală. Me înfior, sĕ deschid capacul acestei răni sângerânde, care poartă în sine sâmburele morţii unui popor. De luptele dintre fraţi sunt pline archivele consistorielor eparchiali române. Câte lupte şi speranţe pe toate terenele culturale se nimiciră prin proselitismul iesuitic şi prin frecările confesionali dintre fraţii aceleaşi mame nefericite? După modesta mea parere acesta e un rĕu inreparabil! Efectele acestei desbinări religionare între fraţii de un sânge le simţim amar.

Ori-ce român va fi sdrobit de durere, când va călătorí pe la satele noastre. Colea dai d'un catun românesc, unde călătorul poate numera până la 80—90 de fumuri cu doue pretinse biserici: una „neunită“, alta „unită“ cari cu ori ce seamănă, dară a biserici, ba. Dincolo dai de alt sat miserabil, unde călătorul abia după multă căutare în dreapta şi stânga zăresce două şcoluţe ca vai de ele. Dascălii ca vai de ei, căci au o leafă mai slabă şi decât a unui păstoriu de vite, şi astfel acesti apostoli ai culturei nu numai nu-şi acopere lipsele ḑilnice: ci-şi vĕd un viitoriul întunecat, care are sĕ le ameninţe esistenţa, sĕ le nimicească familia. Eată cum suntem paralisaţi şi din aceasta parte în desvoltarea instrucţiunei populare, şi în faţa acestei triste împregiurări, care român adevĕrat nu va simţì mari dureri în sufletul seu!

(Va urma.)

Loc deschis.*)

Bod, în 1/13 Iuniu, 1887.

Mult stimate dle Redactor! Ve rog a da loc în mult preţuitul jurnal „Telegraful Român“ următoarelor rênduri:

În Nr. 54 din anul curinte la corespondinţe particulare a apĕrut o faimă grozavă din Bod sub numele, mai mulţi parochieni.

Se vede, că pe acei parochieni i-au ajuns o mare jale, vĕḑêndu-se fără preot. Aşa sĕ şi întreba, că unde este preotul? Ei s'au întrebat şi earăşi ei au rĕspuns.

Acestia sunt aceia, cari cu câteva ḑile se întrebau, pentru ce slujesce preotul Filip Creiţar după putinţă, postul nascerei lui Christos, Mercurea şi Vinerea în postul Paştilor, din Paşti până în Rosale şi preste an din când în când?

Atunci îi apucă mirarea, căci slugesce preotul atâta, eară acuma îi apucă durere de moarte, căci rĕmase o ḑi de nu a putut slugí din causă binecuvêntată familiară Sum deplin convins, că din acei mulţi poporeni, numai unul a fost la biserică şi totuşi fac capital a se folosí de ocasíune.

Învĕţătorii, după cum se vede, — declarară oficios Reverenţii Sale părintelui protopop, că nu li s'a comunicat cerculariul etc. Nu este adevĕrat, declararea lor căci li s'a împărtăşit cerculariul — ba s'a publicat Duminecă înainte de ţinerea esamenului. Învĕţătorii şi mai ales mult cunoscutul pentru afaceri Ioan Dima Petraşcu şi George Cherciu sunt aceia, cari pot nega tot ce este adevĕrat şi a face din alb negru.

După cum ḑic dênşii cu notă „deplin mulţămitoare,“ după finirea esamenului. Striga poporul, că astfeliu de învĕţători nu le mai trebue, ceea ce me am convins după spusa poporenilor de frunte. Causa este, că Ioan Dima Petraşcu propune întrebarea şi tot dênsul o respunde mai întreagă, copilul are sĕ se uite numai în gura lui.

La toate esamenele a sărit câte un poporan ca sĕ tacă ḑicêndu-i: „sĕ vedem ce stie copilul“ — apoi alte multe cari numi vine ale înşira de ruşinea lui. Adause încă poporenii. Dle protopop! „Voim sĕ facem scoală comunală“ şi alte multe.

Între cei cu nume mai mulţi poporeni se cam sciu şi conducĕtorii, eată a făcut capital, eată ocasiunea binevenită pentru care am lipsit o ḑi dela serviciu din causă familiară, căci la 21 Maiu după prânḑ îmi erau toate zădarnice. Greşala a fost cea mai mare, căci am scăpat trenul accelerat de noapte. spre a reîntoarce, după care foarte am alergat. Aşa prea bunii mei inimici de moarte s'a folosí de tot ce este neonest, aruncând asupra mea feliu de feliu de clevete, scorniră minciuni şi calumnii, căci eu 'mi uitaiu sĕ le spun paşul meu: Altă dată nu voiu fi aşa nesimţitor faţă de dênşii, le voiu spune tot ce am sĕ fac, ca sĕ nu remênă în mine, ci sĕ se ducă în ei. —

Pre toate celea aruncate asupra mea, ca sĕ fiu dejosit de ei înaintea publicului şi sĕ-mi tragă din vază, le declar de scorrnituri calumnii şi minciuni demne, de capul lor. *)

Filip Creiţar,
paroch greco-orient.

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacţiunea nu e responsabilă. Red.

*) Prin aceste reflecsiuni declarăm cestiunea încheiată în coloanele jurnalului nostru. Red.

Loterie

Mercuri, în 15 Iuniu 1887

Brünn: **68 53 43 89 11**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		6.40
Petroşeni		7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.05

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 58 Sibiiu, Sâmbătă 6/18 Iuniu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 5 Iuniu.

Nu pentru prima dată ne ridicăm vocea în interesul învĕţătorilor nostri şi siliţi suntemsĕ o facem şi de astădată Incă câteva ḑile şi obositoarea muncă din scoală, pulberea din sala de învĕţămênt, larma, care îi asurḑesce urechile învĕţătorului inceată de a mai scurta la ḑilele vieţii lui, pentru vre o câteva luni. Vorba e acum, ce sĕ facă el în decursul verei, cum sĕ-şi petreacă timpul, şi încă de aşa, ca recreat şi trupesce şi sufletesce, sĕ-şi înceapă din nou activitatea cu puteri reînoite.

Invĕţătorii altor neamuri folosesc feriile călĕtorind, cercetând băi de cură, şi în chipul acesta 'şi înmulţesc şi cunoscinţele, 'şi lărgesc câmpul de vedere şi în urmă pe lângă toate aceste se restaurează şi trupesce învĕţătoriul român nu prea e în posiţie de a-şi pune giamantanul in vr'un cupeu şi sĕ se legene în vr'un stabiliment mânat de puterea aburului, ci el trebue sĕ caute în alt modru de a-şi petrece oarele şi ḑilele de recreaţiune Nu vorbim aici de învĕţătorii economi, cari trăesc mai cu seamă din economia câmpului şi pe care nu o pot părăsí mai cu seamă nici o ḑi, ci de acei învĕţători tineri, aplicaţi pe la scoalele normale, cu salarii mai bunişoare şi cari incă juni fiind, pot de sigur sĕ profite mult, foarte mult şi în interesul lor propriu, dar şi în interesul învĕţămêntului preste tot. Este fără de toată îndoeala, că omul de regulă aceea scie, ce vede şi despre tot ce nu vede, el are idei confuse sau apoi nu are de loc. Ar fi deci de dorit ca învĕţătorii nostrii sĕ nisuiască ca sĕ vadă, cât de mult, şi ei acel mult nu-l pot vedé, stând în jurul vetrei părinţesci, nemişcându-se în dreapta şi în stênga. Călătoriile, vor ḑice unii, costă parale. E drept, — dar ele nu costă parale pre oamenii cei serioşi, cari nu umblă în petreceri, ci umblă ca sĕ şi agonisească, cât se poate de multe cunoscinţe. Noi nu avem lipsă sĕ cutrierăm ţeri streine, pentru că la noi în ţeară fie ce loc oferă ochiului ceva nou necunoscut, fie-care biserică este un monument vechiu, fie-care trăsură de pe păreţi ne arată starea culturală a poporului. şi aplicarea lui de a jertfí pentru scopuri culturali. Nu vei da de sat în Transilvania sĕ nu afli ceva demn de notat, ori date bune ori rele, şi e bine, sĕ scim şi pre unele şi pre altele. Pre cele dintâiu e bine sĕ le cunoascem, ca sĕ le apreţiem, pe cele din urmă ca sĕ le combatem cu toată puterea şi sĕ le stirpim, de e posibil în mod radical.

O notiţă în mână, o cerusă în buzunariu şi fie-care plecat în o direcţiune, când se va întoarce îmbogăţit în cunoscinţe geografice, cunoscinţe de oameni 'şi va scí face o idee despre modul de viaţă al poporului şi despre cei puşi în fruntea lui, ca sĕ-l guverneze.

Vei da de o biserică bună. curată şi provĕḑută cu cele necesarii, vei conchide la starea materială a poporului, vei da de o scoală bine înstruită, vei judeca, ce fel de preot stă în fruntea comunei şi ce învĕţătoriu e acolo. Vei vedé o cancelarie părăsită şi încuiată, vei conchide, că ce administraţie are comitatul, pretura şi comuna — cu un cuvênt 'ţi vei putea face icoane adevĕrate despre starea materială şi culturală a poporului. Mai ḑilele trecute dl Keleti Gusztáv, şeful biroului statistic din Budapesta, a ţinut în sala academiei maghiare un interesant discurs despre diferitele popoară din Ungaria şi Transilvania. Şi sciţi de unde a procurat datele aceste? A întrebat pe diferiţii comisari de catastru, cari au trăit pe sate despre unele altele şi aşa apoi şi-a complectat discursul seu, — carele încât pentru noi românii nu e măgulitoriu şi nu e măgulitoriu pentru aceea, pentru că comisarii, cari îi vor fi dat informaţiunile nu cunosc din temeiu pe poporul român, nici datinele lui cele frumoase, nici familia şi sânţenia ei, ci ei cunosc pe românii numai din birt şi apoi doar o fi vĕḑut pe unul doi mâncând mămăligă. Deci noi trebue sĕ ne cunoascem pre noi şi de aceea este tare necesariu ca învĕţătoriul din comitatul Braşovului sĕ se intereseze a cunoasce poporul român şi de poate şi pre cel săsesc din comitatul Sibiiului, cel din comitatul Sibiiului sĕ plece în spre al Albei de jos, sĕ vaḑă acolo salinele Uioarei, câmpia Miraslăului, Sânt — Imbrul — cu biserica de acolo — sĕ dea o roată în spre munţii apuseni şi sĕ vadă miseria în toată golătatea ei, de când în băi, lucră francezii cu dinamit şi de când în pădurile erariale nu au ce mai căuta după cercuri de ciubere.

Toate acestea vĕḑêndu-le sĕ deschide înaintea ochilor lui un câmp larg de meditat şi acţiunile lui vor fi însutite în viitoriu în interesul de tot bântuitului neam românesc.

Nu e petec locuit de român, sĕ nu poată omul aduna ceva date, care sĕ i fie de un feliu de îndreptariu pentru întreagă vieaţa lui. În fie-care comună de regulă avem câte un preot. Ori cât de lipsiţi ar fi preoţii nostrii, ei totuşi încă nu au ajuns în starea de a nu putea da unui om solid şi cinstit cuartir pe vr'o ḑi — douĕ sau pe vr'o 3—4 oare, după împrejurări şi de a nu-i întinde masa sa. Numai cât călĕtorii trebue sĕ fie modesti în pretensiuni şi şi mai cruţători în vorbe faţă de alţi oameni. Sĕ vadă, sĕ noteze, sĕ întrebe şi apoi judecata sĕ-şi o facă ei însuşi fără de a vĕtĕma. În modul acesta vor fi şi ei mulţămiţi şi şi mai mulţămiţi cei ce i-au putut primí. Nu ne putem închipuí capitalul, ce s'ar putea aduna în o vară în chipul descris mai sus. Nu ne putem închipuí mulţămirea învĕţătorului, după ce va ajunge ear în sînul sosietăţii lui, câte va scí el povestí, câte va putea el sĕ noteze în favorul seu şi apoi mulţămirea aceasta 'l va recompensa însutit pentru ostenelele şi chiar şi cheltuelele lui.

Un învĕţătoriu, care nu cunoasce cel puţin o parte din ţeara lui, dacă nu şi ceva doar din alte ţĕri, nu se poate numí cu drept cuvênt învĕţătoriu. Cercul lui de vedere e mărginit — de ar avea el o sumă de cunoscinţe teoretice, cu care sĕ întreacă pe toţi ceialalţi. Vedem, că fraţii din România încă până sunt în preparandie vin pe la noi, ear noi, ca mai sĕraci, dacă nu putem ajunge până la ei, dar cel puţin sĕ ajungem până acolo, până unde putem.

Greşesc foarte mult, învĕţătorii tineri şi încă neîngreuiaţi cu poverile familiare, dacă nu-şi vor pune la inimă cele recomandate de noi din purul şi sincerul intores, ce avem pentru ei şi causa lor, şi nu vor întreprinde în vara anului acesta călĕtorii, în care vor scrie toate cele de însĕmnat şi astfel vor contribuí mult la aceea, ca sĕ desarmăm pe cei ce lăţesc despre noi câte şi mai câte faime una mai nefavoritoare şi mai în detrimentul reputaţiunei noastre ca alta.

Cei din birourile oficiilor nu o pot face, advocaţii mai puţin, preoţii sunt prea legaţi de comună şi serviţiul lor, deci, ce nu pot ceialalţi membrii ai inteligenţii române, sĕ o întreprindă fără sfială învĕţătorii nostri în interesul reputaţiunei lor şi în interesul causei naţionale românesci. Resultatele, ce le vor dobândí din schimbarea de idei, din convenirea cu oameni din alte părţi, din cunoascerea de datine deosebite sunt neasĕmênat mai multe şi mai mari, decât ca sĕ se poată descrie.

Fie ca învĕţătorii nostri, cari ţin mult la reputaţiunea lor sĕ ne înţeleagă şi surprindă cu cât mai multe schiţe şi suveniri de călătorii din vara anului 1887.

Revista politică.

Întimpinarea, ce a avut-o în Belgrad noul ministeriu Ristici insuflă mari îngrijiri cu deosebire foilor din monarchia noastră. Schimbarea ministeriului pare a fi o adevĕrată sĕrbătoare de mântuire pentru poporul sêrbesc, căci de multă vreme nu s'a mai întimpinat un cabinet cu un entusiasm aşa de mare ca şi noul cabinet din Sêrbia. In Belgrad lo·

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

106. **Batiz-Bacia** şi **Tompa.**	P. Pavel Novac, singelie are. Protoc. cer. numai până la 1785 au scris, dară al bisericei nu l'au scris pe formulariu.
	P. Stoica Lăpĕdat, are sing. Proto. cer. până la 1786 şi al bisericei numai pe douĕ coale are, i-se poruncesce sĕ facă protocol.
107. **Cherges** şi **Popeşti.**	P. Iosif Popovici, are singelie. Protoc. cercu. are numai până la anul 1786 au scris, fiind-că şi protocol s'au gătat, pentru aceea i-se poruncesce ca sĕ facă.
108. **Buitori, Tamastelke** cu **Alşu-Pestiş.**	P. Ioan Sĕcară, are singelie. Portoc. cercul. numai până la anul 1786 are scris, şi al bisericei în douĕ coale scris, i-se poruncesce sĕ-l facă deplin.
109. **Maghiaroş** sau **Monorĕu** şi **F. Racoş.**	P. Mihai Popoviciu are sing. Protoc. cercularelor are scris numai până la 1784 şi al bisericei n'are numai pe douĕ coale.
110. **Nandra-Valea.**	
111. **Zlajd cu colibile sale.**	P. Zacharia Munteanu, are singelie. Protoc. cercularelor până la anul 1784 au scris, şi al bisericei n'are nici cât, şi precum se vede, nu scie scrie.
112. **Bozi, Groşi** şi **Ciulpezi.**	P. George Popovici, are sing. Protoc. cercularelor numai până la anul 1786 au scris, şi al bisericei.
113. **Cerbel, Ulmi, Aranios cu Kis-Găunoasă.**	P. Solom Serbu, are sing. P. Irimie Lăscuş, are singelie sub Nr. 251 confirmat protoc. hyrotonie.
114. **Boia** şi **Muncele mare şi mic.**	P. Georgie Popovici, are sing. Protoc. cerc. numai până la 1786 are . . . . . protocol n'are, i-s'au poruncit sĕ-l facă.
115. **Poiana Tomei** şi **Merişor** şi **Fereşd.**	P. Georgie Popovici sing. are. Protoc. cercular. numai până la 1787 are, şi al bisericei n'are, şi se poruncesce, ca sĕ-l facă.
116. **Soceşti** şi **Petreni** sau **Bĕtrêna.**	Popa Vasilie, are singelie. Protoc. cer. până la April 6 An. 1786 au scris, protoc. bisericei n'are, i-se poruncesce sĕ facă.
117. **Leleşti** cu **Runcu mic** şi **Cerişor.**	P. Georgie Popovici, are sing. Protoc. cer. până la 1784 au arĕtat, şi protoc. blsericei bater l'au arĕtat pe o coală, i-s'au peruncit sĕ-l facă deplin.
118. **Runcu mare, Sohodol** şi **Alun.**	P. Spiridon Popovici, are sing.

calul clubului liberal și multe case private au fost iluminate și decorate sărbătoresce. Strigătele de: „Zsivio Ristici, Sêrbia și Rusia“ nu mai încetau; în tot locul se cânta imnul sêrbesc și cel rusec. După 2 oare din noapte înaintea palatului Garașanin s'au făcut mari demonstrațiuni. Geamurile palatului au fost sparte între strigăte de „Slivnica;“ „Pereat Garașanin!“ „Pereat Austria“ Garașanin le-a rĕspuns cu vr'o câteva focuri de revolver și poliția cu multă greutate numai a putut potolí focul entusiasmului.

Aceste demonstrațiuni grosolane au produs rele impresiuni asupra bărbaților nostri de stat și foile din monarchie au și început cu comentariele. „Neue Fr. Presse“, într'un articol de fond condamnă desvoltarea lucrurilor din Belgrad, se ocupă cu deosebire de demonstrațiunile politice, cu cari s'a serbat numirea noului cabinet, ḑicênd, că pentru noi nu pot sĕ fie indiferente. Un imn rusesc, „pereat Austria“ sunt demonstrațiuni contra Austriei, eșite din inimile sêrbilor, cari nu vor sĕ mai scie de binefacerile monarchiei noastre și mai ales sunt vorbele junimei studioase, viitoriul țĕrei și mijlocitorii revoluțiunii. Ristici a promis, că va căuta sĕ susțină relațiuni bune cu toate statele vecine, ba mai mult, va căuta sĕ întrețină relațiunile cele mai amicabile față de statele acelea, cu cari Sêrbia s'a stricat în decursul celor 7 ani, cât timp Ristici a fost depărtat dela cârmă. Asta însemnează atâta, ḑice numita foaie, că Ristici părăsindu-ne se va apropia de guvernul rus, ear relațiunile bune cu noi va ține, numai cât timp guvernul austriac va fi pretin cu guvernul rusesc.

Noul cabinet nu e numai o afacere sêrbească ci și austriacă. Strigatul închee, „N. Fr. P.“: Pereat Austria! ne sună în urechi. Nu vrem sĕ le aducem aminte sêrbilor de recunoscința, ce o datoresc monarchiei pentru trimiterea lui Khewenhüller la Pirot, dar trebue sĕ le spunem, că Austria, a căreia amiciție în decurs de șepte ani le a procurat mari foloase, va continua cu susținerea bunelor relațiuni. Și aceea nimic nu impoartă ori de se numesce de ministru președinte în Belgrad bărbatul de stat Pirotsanac, ori Garașanin, ori Ristici; ca însĕ acolo sĕ nu se plănuească intrigi, contra Austriei, aceasta e datoria celor din Viena.

De altcum organul principelui Bismarck „Nord. Allg. Ztg.“ e încântat de programul noului cabinet, de oarece stabilesce menținerea celor mai bune relațiuni cu toate statele streine, crutare în afacerile economice, și regularea afacerilor interne, căci acestea sunt garanțiile pentru susținerea ordinei în statele orientale.

În Sofia s'a respândit vestea, că Rusia plănuesce candidarea lui George Caragheorgevici pentru tronul bulgar și atunci probabil, că lucrurile se vor încălcí și mai rĕu. Din Kissingen scrie „Die Presse“, că Alecsandru de Battemberg a încunosciințat pe regența bulgară, că cu ocasiunea întrunirei sobraniei, respective a eventualei alegeri de principe, la el sĕ nu reflecteze de loc.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De sub Dealul-mare, la 31 Maiu 1887.*) Cu „Pogorîrea Duchului sânt,“ s'a început furia alegerilor în cercul nostru de alegere Baia ḑe Criș. Am luat de multe ori parte la luptele electorale — dar nici odată nu am vĕḑut atâta vehemență, atâta terorism din partea organelor administrative asupra alegĕtorilor români. Sunt preste 2000 alegĕtori în acest cerc, și ceva-și preste o sută, cu bun cu rĕu, alegĕtori strĕini. Aproape totalitatea voturilor sunt române, și cu toate aceste lupta e înverșunată.

Alegĕtorii români au sĕ lupte contra organelor administrative, contra pretorilor, notarilor, juḑilor — cu puține escepțiuni, înainte de toate avem sĕ luptăm contra corupțiunei și contra terorismului ne mai pomenit.

Candidați sunt românul: Petru Truța cu program național și Hollaky I. maghiar, cu program oposițional moderat.

Pentru Hollaky lucră pretorii, și paralele dênsului, pentru Truța toți românii, cari 'și iubesc mai mult neamul lor, ca argintul sunător, cari sunt conscii de demnitatea națională, în aceste timpuri grele.

Sunt altcum și dintre români câte-va persoane, cari spre rușinea lor fie ḑis, lucră mai tare pentru candidatul H. decât chiar ungurii, dar asupra acestor personage vom reveni cu altă ocasiune.

Încă în prima ḑi de Rusali, notarii — cu vre-o douĕ escepțiuni — au fost provocați cu cea mai mare asprime din partea pretorilor, unii au fost amenințați cu destituirea, la cas de a nu aduce fie-care pe juḑii sei și pe alegĕtorii din fie-care comună parte în Brad, parte la Baia de Criș, pentru ca sĕ candideaze pe H.... de deputat. Ei, dar oamenii sub acest pretecst nu voiau sĕ vină la Brad, nici la Baia — fiind tocmai a doua ḑi de Rusali. S'a luat refugiu la terorism și amăgiri.

În cercul Buceșului, în mai multe comune s'a spus, că sĕ meargă alegĕtorii la Brad, în causa procesului cu pădurile — față de erariu — că va vení vice-spanul sei asculte. Alți alegĕtori au fost amenințați cu pedepse de câte 5 fl. la cas de a nu merge la Brad. În unele cercuri notariali juḑii au umblat dela alegĕtor la alegător, numai ca sĕ-i poată duce. În cercul Rișcutiției li s'a spus unora, că e alegere de notar, amăgiții alegĕtori până aici au fost duși în trăsuri — plătite până la Baia de Criș. Un sĕrman jude din Tomnatec și-a lăsat un prunc mort acasă și de frica notariului s'a dus la Baia. Trebue sĕ notez, că a doua ḑi a fost asceptat atât în Brad cât și în Baia de Criș H. ca sĕ-l candideze.

Juḑii, și câțiva alegĕtori în Brad au fost ținuți flămânḑi până la 3 oare post-meridiane, asceptând pre H., carele însĕ nu venì. Ce era de făcut? Oamenii începură a murmura, mai vîrtos, că acum vĕḑură unii, pentru ce sunt chemați la Brad.

S'a început a da la vinars și vin la oameni, ca sĕ-i pregătească mai bine. Apoi se făcu candidarea lui H. de către unul din presidenții biroului electoral, Brady L. căruia îi secundà notariul substitut Kosperda. Acesta a spus și una din bunătățile, ce va face noul deputat, adecă pod preste Murĕș, și alte netoții cornurate. Candidarea fu primită cu „sĕ trăească“ eșit din peptul alor 3 indiviḑi, cunoscuți de toți Zarandanii de oameni, cari numai au pele pe nas, și anume popa Boticiu gr. cat., fostul dascăl Groza, și cantorul Rusu, renumiți ca oameni bețivi.

În Baia de Criș, însuși pretorul Markosy a propus constituirea partidului oposițional, el a și candidat pre H. ear la pretură s'a atêrnat un steag mare pentru H. adecă totul are caracter oficios. În Baiă, fiind nedeia au luat parte mulți oameni — cei mai mulți beți. Corteșii renumiți a lui H: sunt notariul substitut, Tomuța, Ulain și Petru Gligor.

Joi în 9 Iuniu, notarii cu puține escepțiuni — juḑii și unii jurați în urma unor mandate aspre au plecat la Deva pentru oferirea candidaturei. Un banderiu de vre-o 25 căruțe cu pretorii cercuali în frunte au plecat la Deva pentru oferirea candidaturei. Organele administrative lucră orbiș, pe față pentru reușita lui H.

Juḑii, cari nu au voit a merge, sunt amenințați cu destituirea.

Banderiul cu deputat cu tot Vineri au reîntors pe la Băița în Brad. In Băița banderiul a fost tractat la ameaḑi — firesce pe spesele candidatului, — așa merge acum. Aici pe lângă mâncare au mai pățit și rușine. Cetățanul Bardosy — om popular — fiind rugat ca sĕ lucre pentru H. le-a rĕspuns, că se teme sĕ nu fie păcăliți cu candidarea ca și alții. In numele banderiului vorbì Ulain, rușinea însĕ, căḑu pe toți împreună cu candidatul.

La Căinel, unii din banderiu au strigat: „trăească Hollaky“; unii oameni de lângă drum le-au rĕspuns cu „trăească Truța“. Oamenii — fiind provocați — se înfuriară și aruncară cu petri în trăsură. Se începe apoi o bătaie, și cei 3 oameni, fură bătuți de către banderiu. De aci încolo convoiul a mers însoțit de 4 gendarmi până către Brad.

Vineri spre seară au sosit în Brad, bine ploați, fără a fi întĕmpinați de cineva. In Baia de Criș asemenea primire. La poarta triumfală se aflau doi servitori, când a sosit candidatul. Sâmbătă ș'a ținut programul în Baia de Criș și în Brad. Presenți erau toți oamenii, cu cari venise dela Deva, pe lângă unii maghiari din loc.

Pe la 12 oare a sosit și vice-comitele, carele încă sprijinesce candidatura, și chiar personal îndemnà pre juḑi, ca sĕ lucre pentru H. — Căruțele au fost plătite de pretori per 6 fl. ear diurne la juḑi și jurați câte 1—2 fl., de persoană. Toate aceste firesce candidatul le solvesce prin pretori, ori oamenii lui. Terorismul e oficial. Șansele noastre cresc din ḑi în ḑi. Acțiunea produce reacțiune. *Esop.*

Varietăți.

* In urma scirei aduse de foile olandeze împĕrăteasa și regina noastră Elisabeta în 4 Iulie n. a sosit în Amsterdam, unde va petrece puțin la Dr. Metzger pentru repețirea curei de massage, ear după aceasta va pleca spre Anglia.

* (Pensionarea secretariului de stat Tanárky.) Foaia oficială „Budapesti Kőzlőny“ publică pensionarea secretariului de stat din ministeriul de culte și instrucțiune publică, Gedeon Tanárky, cu care ocasiune drept recunoscință pentru servițiul îndelungat i-sa conferit și ordinul crucei de cavaler a Sântului Stefan. Tot odată s'a numit în locul dênsului de secretariu de stat Albert Berzeviczy; ear consiliariului de stat Alesandru Gönczy i-s'a dat titlul și caracterul de secretariu de stat.

* (Sĕrbarea de închidere a academiei de drept de aici.) Mercuri la 12 oare s'a început sĕvêrșirea unui măreț act, care lasă înduioșare în inimile simțitoare. S'a serbat închiderea academiei din al cărei isvor în decursul multor decenii s'au adăpat mulți bărbați folositori patriei și neamului lor. Sĕrbarea a durat o oară și înfățișa o privelisce

---

*) Pentru Nr. de Marți, sosită prea târḑiu.

Protocol. cercular până la 1784 au arĕtat, și bisericei precum mai în sus.

119. **Bunila, Ruda, Plopi, Poiana-Voini.** P. Ianoș Popovici, are sing.

Nota-bene: acesta căḑênd de pe cal, ș-o rupt mâna, este și batern, și următoriul seu

Proto. cer. numai la 1784 l'au scris, și proto. bisericei n'are, i-se poruncesce ca sĕ facă.

120. **Goleși, Vălari** și **Hozdo.** P. Zacharie Popovici n'are singelie.

Și nici un protocol are, este tinĕr și nu scie scrie.

121. **Lingina** și **Kirai-bania.** P. David Popovici, are singelie.

Protocolul cercula. numai la 1786 are și al bisericei are.

122. **Gelari.** P. Ioan Rad.

Protoc. a cer. numai la 1784 are, și al bisericei are.

123. **Cinciș-Cerna.** P. Mihail Popovici, are sing.

Proto. cer. la 1784 au scris, și al bisericei numai pe o legătură de hârt. au făcut i-se poruncesce sĕ-l facă.

A-o 1787 die 20/9 Iunie în Deva s'au luat înnainte lucrarea a visitații canonicesci.

124. **Dedaci** sau **Biscare,** și **Șarfalĕu** sau **Șeulesci.** P. Andreiu Munteanu, are singelia.

Protocolul cercularelor are, dară numai de aicea și de acolo fără rênd oare câte-va porunci au scris, și al bisericei numai pe niște hârtie are scris, i-se poruncesce sĕ facă.

125. **Sent-Andraș** și filia **Sent-Halma.** P. Mihail Radovici, n'are singelia, ci spune, că este la Hondol Vicareșu.

Protocol cer. n'are scris tot, ci numai oare-câte porunci, și al bisericei are.

126. **Deva.** Popa Simeon Savva, are sing.

Protoc. cer. are, dară nici din anul 1784 și 1785 nimica n'are scris, și biserici are.

127. **Saroș-Almaș** și filia **Kozolia.** Aici nu este preot.

128. **Cherjeți** și **Kauni-Bretelin** P. Nicolau Popovici, are sing.

Fiind acum de curênd preoțit, n'are protocol, și i-se poruncesce sĕ facă.

129. **Kereszturi-Arkia** și **Kerest.-Almaș.** P. Petru Mosor, are singelie.

Protoc. cir. are, dară nici după rênduială este scris, nici are deplin, și al bisericii are scris.

130. **Nagi-Barcia** și **Kis-Barcia.** P. Nicolae Popovici.

Proto. cir. uumai de 1784 are scris, și al bisericei are, dară numai pe hârtie.

După sfêrșitul lucrării visității canonicesci toți preoți sfătuindu-i-se li s'au poruncit ca toate protocoalele sĕ scrie, adecă a poruncilor noastre, și a botezaților, cununaților și a morților, lângă care și sfatul archipăstoresc primindu-l, ca sĕ-și poarte viața a sa cu toată cinste, și biserică sĕ păzească, și toate poruncile sĕ facă și de cele oprite fapte rele sĕ se păzească.

S'au dat în Deva, în 8 Iunie, 1787.

Gedeon Nichitici m. p.

Protopop *Petru Ștef* m. p., *Cernovici* m. p..
Uniad. secretar.

mișcătoare, solemnă, dar cucernică. In sala de ascultare Nr I. împodobit cu frunḑe verḑi de stejar s'a adunat pe lângă numěrul cel mic al ascultătorilor de drept și câțiva veterani, cari în floarea vêrstei se împěrtășiseră și ei din darurile scumpe ale academiei. Ca representant al orașului Sibiiu a luat parte primariul de Hochmeister și directorul de poliție Drotleff. Directorul acad. Dr. Alois Sentz a deschis serbarea prin puține, dar simțitoare vorbe; ridicându-se apoi pentru ultima dată pe catedră prof. acad. Dr. Stefan Fölkel, care prin o vorbire vie și pătrunḑětoare înfățișază istoricul desvoltărei al acestei academii, al cărei spirit de patriotism nu s'a manifestat nici prin plănuiri de demonstrațiuni politice, nici prin promovarea urei ș'a dispreţului față de naționalități, ci profesorii ei totdauna s'au nisuit a promova stima reciprocă între fii ascultători de drepturi ai tuturor națiunilor, s'au nisuit a provoca și desvolta simțul pentru lege și drept. Mulțămind după aceasta cand. iur. Lurz în cuvinte călduroase, fundatorilor și tuturor sprijinitorilor acestei academii, directorul rostì cuvêntul de închidere, accentuându, că deși academia de drept s'a sters d'aici, fructele ei totuși se vor conserva multă vreme. Când a sunat oara 1. s'a învêrtit cheia în ușă pentru ultima dată. — Poate ca Sibiiul sě se mai bucure de un astfel de institut, dar așteptăm alte timpuri!

* Cursurile la universitatea din Pesta s'au încheiat. Din almanachul din acest an al societății se vede, că au funcționat cu totul 217 puteri didactice. Numěrul universitarilor în semestrul prim a fost de 3677, ear în al doilea 3370. — Facultatea teologică o au frecuentat 92, cea iuridică 1628, la medicină au fost 1125, la filosofie 279. Numěrul jidanilor a fost de 1061. D'or mai trece mulți ani tot așa, universitatea va fi cercetată mai numai de fii lui Israil!

* In 14 a. l. c. sa deschis sěrbětoresce noua universitate din Krakovia.

* Societatea pentru învěțătura poporului român din Bucuresci în ḑiua de Rosale a adus ovațiuni de recunoscință Ilustrei Doamne, Alina Stirbei, care a dăruit peste 20 mii de galbeni, ca sě se rěspândească lumina tot mai mult între popor Societatea a fost representată prin un însemnat numěr de membrii, cu comitetul și cu corpul didactic și elevii scoalei normale și primare. D. Crețean vice presid. în o vorbire potrivită, a mulțămit în numele societății Ilustrei Doamne. Eată cum a sciut rěspunde o română generoasă, mișcată de urările elevilor și de cuvintele bine alese ale vice-președintelui:

Domnilor!

Ve mulțămesc călduros pentru frumoasele cuvinte, ce mi-ați adresat. Nu cred însě, că merit atâta laudă pentru fapta, ce am sěvêrșit. Am făcut un dar scoalei societății pentru învěț. poporului român, acestei societăți, care este o falà și o onoare și pentru conducătorii ei și pentru țeară, asupra căreia ea revarsă binefacerile învěțămêntului primar.

Mulțămirea mea sufletească este, că și eu am putut avea fericirea de a contribuí cu ceva la întărirea viitoriului acestei patriotice scoli. Sunt pe deplin astăḑi satisfăcută. Sě dea bunul D-ḑeu ca numele și ofranda mea sě fie de un bun augur pentru această scoală; aceasta este ambițiunea mea; aceasta este cea mai vie a mea dorință; aceasta va fi cea mai dulce a mea recompensă Sě trăiți copii! Sě ve siliți a învěța, căci prin învěțătură veți recunoaște din religiune, că fără credință în D ḑeu la nimic nu ne poate merge bine, nimic nu putem dobândí cu succes. Sě ve siliți dar sě ajungeți oameni buni, cinstiți și iubitori de iubita noastră țeară. Când veți dobândí aceste daruri, veți putea și voi la rêndul vostru sě ve respêndiți în țară spre a lumina tinerimea fragedă a generațiunilor viitoare.

După aceste cuvinte scrie „Telegraful" generoasa Doamnă inspirată de entusiasmul momentului vine și mai adresează cătră copii aceste ultime cuvinte: „Încă odată ve ḑic: Sě trăiți, copii! De astăḑi înainte sě me sciți pe mine de mama voastră."

* (Foc îngrozitoriu.) După cum se anunță prin o scire telegrafică, în Botoșani a ars 800 de case, cu care ocasiune s'au întêmplat totodată și 7 casuri de moarte.

* Têrgul de țeară în Murěș-Oșorheiu, ce s'a ținut în 10, 11, 12, și 13 Iuniu, după cum ne scrie corespondentul nostru de acolo, a fost bine cercetat, s'a adunat foarte multe și bune vite, cum de regulă se întâmplă la acest têrg. Cumpěrători strěini au fost față cu alți ani foarte puțini, și astfel în lipsa de concurință vitele și ce s'au vêndut s'au vêndut foarte ieftin. Boii de frunte s'au vêndut abia cu câte 240 fl. ce altădată se vindeau cu câte 350 fl. Junci frumoși și bine împěrechiați cu 60–65 fl. Vaci cu lapte de clasa primă cu 60–70 fl. Cai de rasă mai nobilă nu au prea fost. Relativ mai bun preț au avut porcii.

Preste tot s'au vêndut la acest têrg 2828 vite cornute, 218 cai și 262 porci.

Ḑiua têrgului a fost destul de bine cercetată, dar se observa foarte tare lipsa de bani.

* Principile Alecsandru de Battemberg, după cum se scrie, va vení în vara aceasta la Sinaia, unde va petrece câtva timp ca oaspe al curții regale.

* Foile din România aduc scirea, că la 3 Sept. 1887 se va ține concurs la ministeriul domeniilor pentru trimiterea a 2 bursieri la scoala de forestrierie din Nancy (Francia) și a unui alt bursier în Germania, ca sě studieze forestrierie.

* (Cutremur.) În Siberia ocidentală s'a întêmplat un înfricoșat cutremur, ce a înspăimêntat pe toți locuitorii în deosebi mari pagube a suferit orașul Vernji. Conținutul unei telegrame sună astfeliu: Aḑi dimineața în ḑiua de 28 Mai, pe la oarele 5 un cutremur teribil a distrus în orașul Vernji mai multe edificii, printre cari casa guvernorului, gimnasiul, spitalul și mai multe biserici. După prima constatare, culeasă în pripă, peste 120 oameni au perit, cea mai mare parte copi. Generalul Fredy cu soția și copii sunt greu rănițíi. La casarmă au perit 15 soldați, iar 125 sunt greu răniți, la penitențiar mai mulți arestanți au fost acoperiți de ruine. Cea mai mare parte din oraș a câḑut în ruine, orașul Vernji nu mai esistă, poporațiunea a fugit și trăește în corturi. Cutremurul urmează.

* (Monopolul chibriturilor.) În România s'a sancționat legea, prin care se acoardă statului drept esclusiv pentru fabricarea chibriturilor.

* (Cea mai mare datorie în bani.) Datoria tuturor statelor de pe pămênt, după tabelele statistice ale lui Hübner apărute de curênd este de: 128.000 milioane de mărci. Statele cele mai mari, care adaugă mai mult la această sumă sunt: Franța cu 29.708, Britania-mare 15.296, Rusia 14.625, Austro-Ungaria 9,110, Italia 8,874, America nordică 7,199, Spania 5,149, Prusia 4,073, Turcia 3,180, Portugalia 2,162, Egyptul 2,119, Iaponia 2,097, Țěrile de jos 1,799, Belgia 1,392, Imperiul german fără singuraticele state 640 Svedia și Norvegia 400, Danemarca 108, Helveția (fără datoria cantoanelor) 29 milioane de mărci.

Studii asupra stării actuale

a scoalelor noastre împreunate cu combaterea defectelor și indicarea remedielor. (Veḑi și numerii 8, 9, 18, din anul trecut al foaiei scolare „Scoala și Familia," ce apare în Brașov.

(Încheere.)

II. Impedimentele interne. Cine a băgat de seamă, a putut vedé, că cam dela anul epocal 1848, rectius dela 1850, pe când biserica noastră română ortodocsă din eparchia Ardealului și-a ținut primul sinod, după o robie de un secul și jumětate al sinodalității sale: de atunci și până acum se născură douě curente în privința autonomiei și inspecțiunii scoalelor noastre. Unii susțineau (mai ales mirenii,) că scoala sě se scoată de sub principiul confesionalității, de sub biserică spre a devení un institut independent de biserică; sub cuvênt, că biserica ar fi făcut și ar face multe greșeli, neavênd forțe de ajuns pentru d'a se îngrigí, cum se cade de institutele de educațiune a le poporului. Alții (între acestia în prima linie întreg episcopatul român) au pledat și au obținut victoria ca scoala sě depindă cu totului-tot de biserică pentru cuvêntul, că *în monarchia noastră este proclamat prin acte maiestetice principiul confesionalismului.* Și adevěrata cultură numai sub scutul și conducerea bisericei se poate câștiga.

Dar dacă biserica are scoalele sub aripile sale ocrotitoare, ar trebuí ca nime sě nu se facă preot, până nu va fi câți-va ani învěțător, ca sě scie, ce e scoala, când va devení preot.

Numai astfel ar prospera, credem, causa scolară sub egida bisericei. Și alte confesiuni din patria d. e. sasii — tot astfel urmează. Dacă preotul consciu de chemarea sa ca inspector local de scoală, dacă protopopul cu consciința datoriei pe inimă, ca inspector districtual de scoale, ar fi întradevěr oameni de scoală nu numai multe greșeli s'ar ocolí: dară întreaga vieață de scoală ar curge de o sută și de o mie de ori mai regulat, decum curge astăḑi.

Un mare defect are „statutul nostru organic," că învěțătorul este ignorat cu totul în comitetele parochiale ca scaune scolare.

Ne fiind învěțătorul membru în aceasta corporațiune, nu poate încurge cu votul seu decisiv în cestiunile scolare. De aici apoi multele iregularități, ce se věd ḑilnic în viața noastră scolară mai cu seamă pe la sate, unde adeseori nime din comitetul compus din oameni necărturari nu înțeleg nici o cestiune scolară. Preotul, și dacă ar înțelege ceva sub cuvênt, că nu vrea sě se strice cu oamenii în cele mai dese casuri — se acomodează după voința poporului.

Bună e constituția, unde e lumină și cultură, dar la noi, avem firmă convingere, că în multe privințe este o sabie cu douě tăișuri. La noi organelor inferioare ca comitet parochial, ca sinod parochial li se dă prea multe drepturi suverane asupra scoalei. Sě ilustrăm puțin cestia. S'au întêmplat și se întêmplă casuri, unde o leafă sistemisată și ordinată de organele superioare scol. conf. s'a pus în sinoadele parochiale la ordinea ḑilei spre desbatere dintr'un motiv sau altul și în loc sě se îmbunătățască s'a redus.

Așa se paralisează la noi toate cestiile bisericesci, scolare și fundaționale; eară posiția învěțătoriului devine precarie și scoala ca vai de ea. Până când tot așa pentru Dḑeu?

Aici oficiile protopopesci, cărora legile noastre organice bisericesci li-au dat puteri depline, sunt chemate a strînge, a regula pe astfel de comitete, și nici decât a le da frâu liber, căci a-i tracta cu cruțare, unde nu e de cruțat, legea devine atunci de rîs și ilusoriă. *I. D. P.*

Dare de seamă și mulțămită publică.

Comitetul pentru adunarea de ajutoare în favoarea nenorociților arși prin foc din comuna Galați de lângă Făgăraș, în țeara Oltului, după ce în urma apelului seu dela 27 Aprilie a. c. st. n. a primit ajutoare din mai multe părți locuite de inimi nobile și marinimoase, voesce acum pe această cale a-și da seama și a mulțămí în numele celor arși din Galați bine-voitorilor contribuitori.

S'au trimis ajutoare:

1. Din Sibiiu prin Escelenția Sa dl archiepiscop și metropolit Miron Romanul 54 fl. v. a. colectați dela p. t. dni: Esc. Sa Miron Romanul, archiepiscop în Sibiiu 20 fl.; Ilustritatea Sa Nicolau Popea, vicariu archiepiscopesc în Sibiiu 5 fl.; Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit în Sibiiu 3 fl.; Nicanor Frateșiu, protosingel în Sibiiu 2 fl.; Ioan Popescu, profesor în Sibiiu 1 fl.; Dr. Nicolau Maier, protopop în Sělişte 1 fl.; Alecsandru Tordoșan, protop în Alba-Iulia 1 fl.; Ioan de Preda, advocat 1 fl.; Dr. Ioan Crișan, profesor în Sibiiu 1 fl.; Petru Ciora, oficial consistorial 1 flor.; Petru Truța, adv. în Baia de Criș 1 fl.; Ioan Danciu, protopop în Ofenbaia 1 fl.; Augustin Nicoară, dep. sinodal din Deva 1 fl.; Vasiliu Damian, protopop în Brad 1 fl.; Corneliu Aiser, oficial de bancă 1 fl.; Dr. Ioan Mihu, advocat în Orěștie 2 fl.; Ioan Gall, protopop în Abrud 1 fl.; Romul de Crainic, protopop în Dobra 1 fl.; Teodor Herman, dep. sin. din Deeș 1 fl.; Dr. Moga, medic 1 fl.; Alecsandru Lebu, proprietariu în Cacova 1 fl.; Ioan Hannia, director seminarial 2 fl.; Eugen Brote, asesor consist. 1 fl.; Ioan Petric, protopop în Brașov, 1 fl.; Iuliu Dan, dep. sinodal din Făgăraș 2 floreni. (Suma 54 fl. v. a.)

2. Din Arad prin P. S. Sa dl episcop Ioan Mețian 49 fl. 60 cr. colectați dela p. t. d-ni: Preasânția Sa Ioan Mețian, episcop în Arad 10 fl.; Ieroteiu Beleșiu, archimandrit și vicariu episcopesc în Oradea-mare 2 fl; Meletiu Drěghiciu, protopop în Timișoara 1 fl.; Chirilescu Petru protopop în Kétegyháza 1 fl.; Vasiliu Papp, protopop 1 fl.; Petru Suciu, protop. și asesor conș. în Oradea mare 1 fl.; Elia Moga, prot. 1 fl.; Alecsandru Filip, not. cerc. 1 fl.; Constantin Gurban, protop. 1 fl.; Moise Bocșan, protop. 1 fl.; Teodor Filip, protop. 1 fl.; Zeno Mocsonyi, proprietariu în Bulcs 10 fl.; Sigismund Popovici, president de tribunal în Szolnok 1 fl.; Paul Rotariu, advocat în Timișoara 1 fl.; T. Ciontea 50 cr.; George Fejer, din Boroșineu 1 fl.; Nicolau Oncu 1 fl.; Dr. Iuliu Bonts 1 fl.; Silviu Suciu din Budapesta 1 fl.; Georgiu Cojocariu din Lipova 1 fl.; Em. Missici din Caposvár 1 fl.; Nicolau Zigre, advocat și asesor în Oradea-mare 1 fl.; Voicu Hamsea, protop. în Lipova 1 fl.; Vasiliu Mangra, profesor 1 fl.; Ioan Groza, protop. în Almașiu-Halmagiu 1 fl.; Teod. Lazar 10 cr.; Teod. Lazar în Bekas 1 fl.; Vasilie Beleș din M.-Radna 1 fl.; Paul Tempea, din Toracul-mare 1 fl.; Vasile Pagubă 1 fl.; Dimitrie Bonciu, notariu public 1 fl.; Augustin Hamsea 1 fl. (Suma 49 fl. 60 cr. v. a.)

3. Din Sibiu prin Prea Onoratul Domn Parteniu Cosma, directorul „Albinei" 217 fl. v. a. colectați dela p. t. dni: Institutul de economii și credit „Albina" 200 fl.; Parteniu Cosma, directorul „Albinei" 5 fl.; Iacob Bologa, cons. aulic. în pens. 2 fl.; Elia Măcelariu, cons. gub. în pens. 2 fl.; George Barițiu, publicist 2 fl.; Gregoriu Mateiu, neguțătoriu 3 fl.; Șuluțiu, jude reg. pens. 1 fl.; Popp 1 fl.; (?) 1 fl.; (suma 217 fl. v. a.).

4. Din Brașov prin mult. on. domn Ioan Socaciu, profesor gimnasial 50 fl. 50 cr. v. a., colectați dela p. t. dni: Ioan Socaciu, prof. în Brașov 1 fl.; Lazar Nastasi, prof. 1 fl.; Artemiu Feneșan, prof. 1 fl.; Andreiu Bêrsean, prof. 1 fl.; George Chelariu, prof. 1 fl.; Dionisiu Făgărășan prof. 1 fl.; Nicolae Pilția, prof. 50 cr.; Iosif Fericean, prof. 1 fl.; Iosif Macsin, prof. A Vlaicu, prof. 1 fl.; Ioan C. Panțu, prof. 1 fl.; N. N. prof. 1 fl.; Ioan Dobrean, prof. 1 fl.; d-na Zoe Pop, comfetăriță 50 cr,; I. Chuslescu, comerciant 1 fl.; Gr. Birea, 1 fl.; G. M. Zănescu, comerciant 1 fl.; Petru Faro, amploiat 1 fl.; Negrea, supra-locotenent 1 flor.; Petra Petrescu 1 fl.; N. Strevoiu adv. 1 fl.; N. Bărbucean 50 cr.; Nicolae I. Ciurcu 1 fl.; D. Stefan 1 fl.; George Bârsean, prof. 1 fl.; P. Budiu, prof. 1 fl.; George Moian. învěțăt. 1 fl.; Ioan Dariu, învěț. 50 cr.; Ioan Aron, învěț. 50 cr.; Nicalau Oan-

cea, înv. 20 cr.; Z. B. înv. 20 cr.; N. N. înv. 1 fl.; I. Saniuță, secret. efor. scol. 1 fl.; N. Mocan 1 fl.; G. N. 60 cr.; D. Eremias nepoții, negustor 2 fl.: N. N. B. 1 fl.; Laurențiu Macsimilian 1 fl.; Ioan Lenger, advocat 5 fl.; Petru Nemeș, not. reg. pub. 1 fl.; Silvestru Moldovan, prof. 50 cr.; Bartolomeiu Baiulescu, paroch 1 fl.; Ioan Dușoiu, comerciant 1 fl.; Frații Stănescu 2 fl.; Diamandi Manole 5 fl. și Vasilie Voina, paroch 1 fl. (Suma 50 fl. 50 cr. v. a.)]

5. Din Brașov dela mult on. domn Iordan I. Muntean, asesor 3 fl. (Suma 3 fl. v. a.)

6. Din Zlatna dela mult on. domn George Vișa 5 fl. (Suma 5 fl. v. a.)

7. Din Cuciulata prin mult on. domn Nicolae Chiorniță 12 fl. 7 cr. v. a. colectați dela p. d ni: Boeriu George, proprietariu 2 fl.; Nicolae Chiorniță, proprietar 3 fl.; Vasile Clem, econom 10 cr.; Grigore Clem, econom 10 cr.; George Pumnea, econom 10 cr.; Nicolae Clem, econom 10 cr.; Andron Niciu, primariu 20 cr.; Nicolae Lazar, econom 10 cr.; George D. Cantor, înv. 50 cr.; Iacob Cupcic, 50 cr.; Isak Volf 50 cr.; Volf Moritz 30 cr.; George Sglimbea, paroch 1 fl.; Anania Roșală, econom 20 cr.; Ioan Gall, econom 10 cr.; Ioan G. Cirică, econom 10 cr.; Valoarea cucuruzului adunat dela mai mulți economi și prefăcut în bani 2 fl. 65 cr.; mai mulți locuitori 68 cr. (Suma 12 fl. 23 cr. v. a. — 16 cr. s'a spesat cu colectarea.)

8. Din Branul superior prin mult on. domn Ioan Rațiu, notar s'a colectat și trimis până acum 4 fl. (suma 4 fl. val. austr.)

9. Din Făgăraș prin prea onoratul domn Ioan Turcu, protonotar comitatens 6 fl. colectați dela p. t. d-ni: Ioan Dejenariu, comptabil 2 fl.; Bârsan, căpitan ces. reg pens. 2 fl.; și Nicolae Cozgarea, căpitan ces. reg. pens. 2 fl. (suma 6 fl.; val. austr.)

Sumele de sub punctele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, și 9, cari la olaltă dau suma de 400 fl. 80 cr. v. a. s'au împărțit prin comitetul de ajutoare celor daunați din Galați la 10 Maiu 1887 st. n.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Iuniu n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	101.70	102.—
Renta ung. de hârtie	87.90	88.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151 50	151 25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.60	97.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.50	127.50
Galbin	5.97	5.95
Napoleon	10 05	10.04
100 marce nemțesci	62.20	62.20
London pe (poliță de trei luni)	126.60	126 70

Nr. 1209. [1606] 2—3

EDICT.

Nicolae Lazar gr. or. din Mohu, carele de 3½ ani a părăsit pe muierea sa Maria n. Duma fără sĕ se mai scie dacă mai trăesce sau nu, prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial urzit de muierea lui se va pertracta și decide pe basa pribegirei curentatului.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de instanța I.

Sibiiu, 28 Octobre, 1886.

Simeon Popescu.
protopresbiter.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinții sănĕtoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Prețul
Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conține amestecături pagubitoare sănĕtății.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum și în toate **farmaciile, droguerii le** și **parfumăriile** din Transilvania și România. [1595] 3—16

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

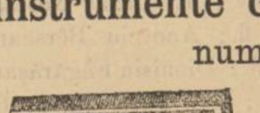

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 9—20

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală*.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

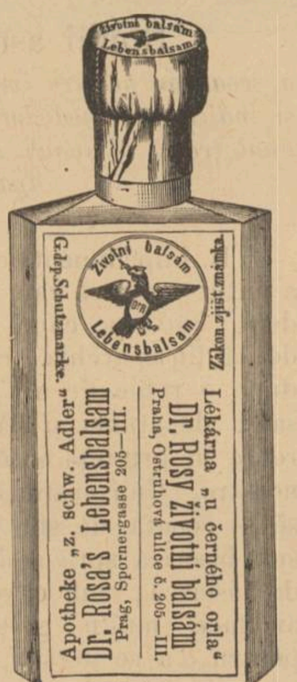

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile *unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni*, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provĕdută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 13—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 59 Sibiiu, Marţi 9/21 Iuniu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 8 Iuniu.

Nervositatea, de care este cuprinsă presa maghiară din incidentul schimbărei cabinetului din Sêrbia, ne este neesplicabilă.

Sêrbii au venit la convingerea, că protecţiunea austro-ungurească şi dragostea acestora i-a împins la un rěsboiu cu fraţii lor din Bulgaria — din care au resultat nu numai crisa morală, dar totodată şi cea financiară.

Oamenii din Sêrbia s'au pus pe gânduri după atâtea desastre şi în urmă în un têmp, când nimenea nu a cugetat — au trebuit formalminte sĕ alunge pe Garaşanin din postul de ministru-preşedinte şi sĕ cheme pe dl Ristici — omul poporului, ca sĕ ia în mânile sale guvernarea ţĕrei, care de la 1879 încoace — va sĕ ḑică aproape de 8 ani, gemea sub poverile a tot soiul de greutăţi interne. Ristici a mai fost de 3 ori ministru-preşedinte al Sêrbiei, este un om cu trecut politic, şi a jucat rolă însemnată în istoria Sêrbiei.

Ca şi Ioan Brăteanul, actualul cap al guvernului României, Ristici a vĕḑut numai în revoluţiune emanciparea Sêrbiei de sub influinţele strĕine, 'şi în mare parte activităţii lui datoresce Sêrbia starea ei de aḑi. De la 1879 a venit însĕ la putere un om, susţinut de strĕini în contul Sêrbiei.

Omul acesta, Garaşanin, nu a fost nici odată iubit de popor, şi nici când nu a sciut sĕ apere cu demnitate şi tărie interesele ţĕrei sale — dar în mod măestrit a sciut sĕ-şi câştige o maioritate covêrşitoare în scupcina sêrbească, şi maioritatea aceasta servilă a votat orbesce convenţiuni păgubitoare pentru comerciul şi industria Sêrbiei, numai ca sĕ fie protegiată de o putere mare vecină, în paguba sa. Ristici astăḑi nu mai este revoluţionar, — ci bărbat de stat şi de tot rĕu fac ḑiarele maghiare când 'şi es din reservă şi se amestecă în afacerile curat interne ale unui stat, pe care 'l ţin de amic. Nu este destul furia asupra noului şef al cabinetului, nu ameninţările, că în curênd va trebuí sĕ plece, ci se atacă în mod necuviincios chiar şi persoana actualului ministru plenipotenţiar al Austro-Ungariei dl Hengelmüler pentru cuvêntul, că acesta nu a fost în stare a sugruma voinţa unui popor şi a ţiné în frêu pe sêrbi, în paguba lor mai departe.

Sunt oare acestea semne a le unei politice de rutină sau tocmai ele sunt semne, că fraţii maghiari vor sĕ înăduşască ori ce manifestare liberă a popoarelor nu numai în marginile coroanei s tului Stefan, ci chiar şi afară de graniţele monarchiei!

Tot cam în asemenea mod — tractează fraţii maghiari şi pe croaţi, şi terorismul, sub care s'au făcut alegerile din urmă în Croaţia, ne aduce la conclusiune, că voinţa poporului croat este pusă tare în cătuşi de către actualul ban al Croaţiei. Cu tractări de aceste duşmănoase, ungurii înstrĕinează încetul cu încetul pe toate popoarele, ce-i încungiură şi în o oară de lipsă, ḑeu nu scim la cine vor apela. Armata română până nu a luat botezul de sânge la Griviţa — a fost un obiect de rís şi batjocură în coloanele foilor unguresci, ear aḑi, când noi stăm financialiter doar aproape ca Turcia, vin corifeii partidelor oposiţionale din ţară şi spun publice, că ar trebuí sĕ nu se speseze atâta pentru armată şi drept dovadă se provoacă la soldaţii români, cari şi în opinci se sciu bate de minune.

Este deci un pas greşit şi un esces de zel necualificabil, când ungurii cred, că nu este destul a fi domni aici la ei acasă, ci se mai amestecă şi în afacerile altor ţĕri, se înţelege nu de a mulcomí spiritele, nu spre a împăca, ci spre a aţîţa focul, unde abia este spuza rĕcită. Cred fraţii maghiari, că prin insinuaţiuni şi improşcări în dreapta şi în stênga 'şi vor câstiga simpatia popoarelor din ţeară şi afară, — atunci sĕ continue pe calea apucată, dar noi nu le garantăm, că sunt pe drumul cel bun. Ungaria are lipsă de pace şi de o consolidare internă şi aşa privirile ei în afară sunt în detrimentul ei şi trag mult din vaḑa monarchiei Habsburgilor.

Nu scim, cum vor apreţia fraţii maghiari cuvintele lui Ugron, care cere pentru Transilvania micşorarea censului electoral, şi în genere acordarea de drepturi politice tuturor celor ce sciu scrie şi cetí, dar noi din parte-ne credem, că numai înţelepţesce s'ar lucra, dacă s'ar înlesní şi românilor participarea la viaţa publică din stat.

Trebue rĕu, tare rĕu sĕ-i geneze pe fraţii maghiari, când se duc în câte un cerc electoral şi se presentează 7, ḑi şepte alegĕtori, sĕ aleagă un deputat la dieta ţĕrei, ear ceilalţi, maioritate covêrşitoare români, merg la plug, la sapă şi 'şi ḑic în sine, „acum e lumea lor." Trebe de tot împetrit sĕ fie deputatul, care nu vede, că pe el nu l'a ales poporul din cerc, ci trei patru proprietari, un birtaş, vr o 2—3 evrei şi ceialalţi oameni sunt ingânduraţi şi nu le vine la socoteală starea de lucruri de aḑi şi nu le vine, pentru că nu este dreaptă această stare şi tot ce vrea românul e, ca sĕ se pue şi el în cumpĕnă cu ceialalţi cetăţeni şi aceea este şi rĕmâne cumpĕna dreptăţi. Popoarele deci pot fi amuţite pe un moment, pe un deceniu — doue — trei, dar pe vecie nu, şi rĕu de tot cugetă cei ce au făcut sĕ amuţască românii în vieaţa politică tocmai acum, când doar ar fi fost tare de lipsă, ca sĕ fim şi noi la urne şi sĕ contribuim şi noi la vindecarea relelor, care s'au înmulţit cu toptanul şi apăsă pe umerii tuturor deopotrivă.

Dl Tisza va câştiga şi de astădată o mare şi covêrşitoare maioritate, întocmai cum o avuse Garaşanin în Sêrbia, dar cine ne stă bun, că dacă nu va mĕsura cu mĕsură dreaptă la toţi, în o bună dimineaţă, cu toată maioritatea lui din dietă, nu va fi părăsit de toate naţionalităţile şi în urmă şi de ai sei, ca sĕ facă loc glasului poporului, care acum strigă în pustie. Alţi potentaţi am veḑut şi dacă nu s'au acomodat voinţii poporului, ci numai a unei clice, ce vênează interse, au dispărut de pe arenă, şi nu le a mai rĕmas decât suvenirea tristă a uneii tendinţe de asuprire. Bine ar fi, dacă la noi ar lua lucrurile alte forme, păn ce încă nu e târḑiu şi până ce mai sunt oameni, cari nu şi au perdut speranţa în un viitor mai bun.

Revista politică.

Parlamentul german s'a închis cu cetirea mesagiului imperial. Maioritatea satisfăcută de desvoltarea lucrurilor a încheiat sesiunea cu vorbele: *re bene gesta.* Regimul mulţămit a repetat aceste vorbe. Când s'au conchemat deputaţii pentru sesiunea trecută, orisontul politic a fost tare întunecat, când ei se depărtează din Berlin, pe ceriul politic strălucesc câteva raze de lumină. După cetirea mesagiului, secretariul de stat, Bötticher, a rostit următoarele cuvinte: Me obligă o plăcută datorinţă a esprima înaintea parlamentului cea mai mare mulţămită şi recunoscinţă împĕratului, care a creat o situaţiune bună, a asigurat o stare favorabilă financiară şi a dat tărie statului, acestea sunt condiţiuni, dela cari atârnă pacea şi desvoltarea pacinică a poporului.

După cum vestesc scirile oficioase din Constantinopol cea mai mare parte a puterilor europene a însărcinat pe diplomaţi sĕ împĕrtăşască Porţii, ca sĕ nisuească pentru conchemarea cât mai ingrabă a sobraniei. Sĕ fie însĕ atentă, ca nu cumva prin aceasta conchemare sĕ se provoace nouă frecări. Poarta după conchemarea sobraniei va recomanda regimului din Sofia cumpĕt şi precauţiune şi va face atent pe regimul bulgar, că în aceasta situaţiune încurcată nu-i potrivit sĕ se aducă la ordinea ḑilei candidatura pentru tronul bulgar. Se vorbesce şi de candidarea lui Aleco Paşa, dar puterile încă n'au dat nici măcar un singur semn, că s'ar învoí la aceasta.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

În Dobra, a. 1787, 21/10 Iunie, 1787. În protopopiatul Dobri s'au luat înnainte lucrarea canonicească.

130.	**Roscani şi Michaeşti.**	Prot. Ianos Nagi, are singelie, P. Andrei Mircea, are singelie. Protocolul circular. n'are, şi al bisericei pe vr'o trei foe au scris rĕu, i-s'au poruncit sĕ facă proto:
131.	**Saliste** şi **Panc.**	P. Georgie Petruţ. Acesta fiind acum preoţit, încă n'au putut face protocoale.
132.	**Felşu-Lapuş.**	P. Georgie Popovici, are sing. Protocolul circularelor şi al bisericei n'are.
133.	**Alşo-Lapoş-**	P. Ioan Popovici, are singelie. Protoc: cir. şi al bisericei n'are.
134.	**Cojeşti, Bastea-Holdea.**	P. Ioan Dorpi, are singelie. Protocolu cercularelor şi al bisericii n'are.
135.	**Tisa.**	P. Ioan Furdui, are singelie. Protocolul circularelor şi al bisericei n'are.
136.	**Teiu.**	P. Georgie Lassu, are singelie. Protocolul cercularelor şi al bisericei n'are.
137.	**Dobra, Abucea** şi **Gura-Dobri.**	P. Georgiu Ciutor, are sing. P. Iosif Nemeş, are singel. Proto: cir. are numai oare câte, fiindcă protop. ne dândule toate, n'au putut scrie, şi al bisericii au.
138.	**Făgeţel** şi **Strigonea.**	P. Georgiu Jancovici. Fiind de acum preoţit, n'au făcut încă protocoale, i-se poruncesce sĕ facă.
139.	**Stănceşti-Ohaba, Răduleşti.**	P. Georgie Popovici din Gioagiu de sus este rênduit aicea, au fost venit, şi s'au dus.
140.	**Lăpujneac.**	P. Mafteiu Romanovici, are sing. Au arĕtat protoc. circ. şi numai pentru sĕrbători . . are scris şi al bisericei n'are.
141.	**Burznic.**	P. Ioan Popovici este beteag.
142.	**Săcămaş.**	n'are paroch şi slugesce cel din Burznic.
143.	**Leşnic** şi **Dumbraviţa.**	P. Mihai Toma, are singelia. Proto. circ. are, numai nu l'au scris de tot, şi al bisericei n'are.
144,	**Fintoag** şi **Lasseu.**	P. Petru Blidariu, are singel. Fiind nou preoţit, pentru aceea n'au scris.

Arĕtând toţi, că protop. nu le-au însciinţat poruncile ca sĕ le scrie.

După aceasta fiind întrebaţi preoţii cei mai însemnaţi pentru ce n'au scris protocoale cercularelor şi a bisericii, au rĕspuns, că batĕr unele porunci le-ar fi arĕtat, dară sĕ le scrie nu le-au dat, pentru acea, spuind preoţilor, cumcă din Ilia li-se va rênduí un preot, dela care vor primí toate poruncile şi aşa sĕ le scrie deplin, precum stau; şi după aceea luându-le toate cerculare dela protopop, s'au îngăduit preoţilor a merge acasă cu sfatul nostru.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Simzian m. p.,
protopop neunit ot Trestia.

Cernovici m. p.,
secret.

După scirile, ce sosesce din capitala Italiei, guvernul italian se nisuesce, sĕ ocupe tot mai mult teritoriu în Africa ca astfel Italia sĕ-şi întarească posiţiunea tot mai tare. Spre acest scop cabinetul va aduce la ordinea ḑilei cererea unui credit de douĕḑeci milioane pentru a se forma un corp deosebit de armată, menit pentru Africa. Paşii aceştia ai Italiei nu sunt bine vĕḑuţi în Petersburg şi guvernul rus de sigur va nisuí, ca sĕ pună stavilă italienilor în acţiunea lor, după cum o a mai făcut aceasta.

Pe lângă toată influinţa francesă şi rusă asupra sultanului, ratificarea în privinţa cestiunei Egiptului se va întêmpla. Sultanul însuşi o voesce şi astfel Anglia mai are multe lucruri de descurcat pentru de a pune cu totul mâna pe Egipet. Nelidow, când a auḑit, că sultanul va efeptuí ratificarea a declarat, că după ratificarea convenţiei va urma rĕsboiu. Marele vizir însĕ la întrebat: Între cari puteri, rĕspunsul lui Nelidow însĕ nu'l publică depeşa.

Foile rusesci vĕd în formarea noului cabinet Ristici o victorie completă a Rusiei, cu care se va începe o nouă eră în Sêrbia. „Vjedomosti“ sperează, că noul şef al cabinetului nu va pune stavili partidei progresiste. Ristici 'şi poate manifesta acum sinceritatea sa faţă de Rusia în faptă. Cu cât mai temeinic e pământul pe care stă, cu atât mai uşor poate înlătura pedecile şi a-şi asigura credinţa pretenilor sei. „Novoje Wremja“ urează noului cabinet noroc şi succes, el e tare, căci se razimă pe partida naţională, pe întregul popor sêrbesc.

Convenţiunea comercială cu România.

Puţine cestiuni de o importanţă atât de capitală pentru douĕ ţeri, precum este cea a convenţiei noastre vamale cu România, vor fi avut nenorocirea a fi trăgănate un timp atât de îndelungat ca şi aceasta.

Este o grămadă de vreme, de când rĕsboiul vamal amorţesce cu o egală indiferenţă forţele materiale ale ţerilor vecine, şi pacea restabilită nici până aḑi nu s'a putut semna.

Ba de câteva sĕptĕmâni încoace părea, că cestiunea a adurmit cu totul. Abia acum s'a mai strecurat earăşi o scire de peste Carpaţi, care a atins într'un mod nu tocmai plăcut presa germană din Austria. Este vorba, că România şi-a formulat propositiunile sale, ce le va presenta în curênd guvernului austriac în scris şi nu prin o delegaţiune specială. Bărbaţii nostri politici, cred a afla în această impregiurare o trăgănare nouă din partea statului român, care n'ar avea cause sĕ grăbească cu încheerea convenţiunii până la toamnă, adecă după seceriş.

Presa vienesă se ocupă în special cu afacerea aceasta, credem deci de interes sĕ comunicăm cetitorilor nostri în cele de mai jos un articol inspirat din părţile competente, apĕrut în nrul de Mercuri al foaei „*Die Presse.*“

Eată acest articul:

„Se raportează din Bucuresci, că comisiunea însărcinată de guvernul român cu formularea proposiţiunilor pentru tarifa convenţiunei vamale şi-a terminat activitatea. Proposiţiunile aceste conform unei împărţiri făcute de guvernul român la ambasada austriacă, se vor comunica Austro-Ungariei în scris. Când s'au întrerupt conferenţele din urmă, ce s'au ţinut aici inmediat înainte de sĕrbătorile Pascilor, delegaţii români, accentuând necesitatea luării de informaţiuni nouĕ cu privire la tariful vamal, ne-au pus în vederere reîntoarcerea lor cât mai în grabă.

„De atunci au trecut mai bine de douĕ luni, guvernul român s'a grăbit sĕ primească dela parlamentul seu împuternicirea pentru încheerea de convenţiuni comerciale şi provisorii, şi împuternicirea i-s'a şi dat. E greu sĕ aduci în consonanţă intenţiunea des esprimată a guvernului român: de a reînoí cu posibilă grăbire relaţiunile comerciale cu Austro-Ungaria, cu predilecta ei politică de trăgănare. Concesiunile puse în vedere de guvernul austro-ungar cu privire la convenţiunea veterinară şi esportul bucatelor române sunt de o astfeliu de natură, încât chiar şi delegatii români s'au declarat mulţumiţi cu ele, obiecţionând numai asupra a douĕ puncte de o importanţă secundară.

„Prevenirea monarchiei austro-ungare ar fi meritat barem atâta atenţiune, ca guvernul român barem sĕ nu fi întârḑiat mai mult de douĕ luni de ḑile cu contra-proposiţiunile sale. Ear acum se anunţă comunicarea acestor proposiţiuni în scris şi astfeliu România va păşí pe calea tratărilor scripturistice.

„Tactica guvernului român transpare. El este de părerea, că deoarece esportul secerişului de estan n'are sĕ se înceapă înainte de toamnă, pentru România nu este nici o causă de a se accelera mersul tractărilor, şi crede a face imposibil ori cel puţin a îngreuia totodată esportul nostru în ţeară.

„Comunicarea scripturistică a proposiţiunilor tarifare române, ce s'au puş în vedere, nu ne lasă în îndoială, că aceste proposiţiuni, după chiar părerea guvernului român, sunt insuficiente şi că nu sunt basă potrivită pentru continuarea tractărilor asupra convenţiunei. Căci altfeliu nu am putea înţelege, de ce s'a abḑis de intenţiunea dela început de a se trimite delegaţi şi de ce se abate România la calea cea încurcată şi lungă a tractărilor scripturistice.

„Guvernele Austro-Ungariei vor aştepta sosirea acestor proposiţiuni şi apoi vor lua posiţie faţă de ele. Numai sĕ nu rĕmână guvernul român în dubiu asupra împregiurării, că concesiunile puse în vedere din parte austriacă, s'au făcut numai cu reserva, că-şi vor afla contrabalansul în concesiuni suficiente din partea României. Pertractările parlamentare atât în Austria, cât şi în Ungaria au dovedit evident, că cercurile agrare aşteaptă cu simpatie încheerea convenţiunei comerciale cu România şi că sunt foarte reservaţi faţă cu încheerea convenţiunei veterinare.

„Cu toată reserva aceasta, guvernele Austriei şi a Ungariei au rĕmas tari pe lângă hotărîrea lor, de a reînoí relaţiunile comerciale cu România pe basa celor mai estinse concesiuni, ce le-au oferit României. Dar este întrebare, dacă vor fi şi în stare guvernele sĕ străbată cu aceste concesiuni prin ambele parlamente, în casul, când România nu va presenta contra-proposiţiuni suficiente şi astfeliu se va înăsprí agitaţia în contra încheerii convenţiunii comerciale cu România şi se va estinde asupra cercului celui mare a agronomilor interesaţi. Nu voim sĕ cercetăm, cine a avut sĕ sufere mai mult de rĕsboiul vamal, a cărei încetare, de altfeliu ca şi până acum o dorim; un lucru e sigur, că industriei austriace îi va fi mai uşor sĕ-şi afle o recompensă pentru debuşeul seu din România, decât economiei rurale române, care cu esportul seu de vite şi bucate este avisată esclusiv la Austro-Ungaria.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Doboli-inferiori, la 4 Iuniu 1887. Stimate Dle Redactor! Comuna bisericească Doboli inf. a fost la 30 Maiu a. c. spectacolul unei întêmplări înfiorătoare. În aceasta ḑi la 11 oare a. m. dintr'odată toate edificiile economice parochiale ale bisericei române gr. or. a stat în flacări, şi în timp de 3—4 oare în locul edificielor decurênd reedificate frumos şi cu mult nĕcaz a rĕmas numai jăratic şi cenuşă.

Focul a fost pus de noaptea, de mâni rĕutăcioase necunoscute până acum. Focul s'a produs prin o materie esplosibilă — ceea-ce se deduce din aceea împrejurare faptică, că la aprindere a detunat cu o detunătură ca de tun, învĕlindu-se în flacări dintr'odată toate edificiile.

Paguba comunei bisericesci este foarte mare, aproape la 1000 fl. Comuna bisericească Doboli inf. e lipsită de ori şi ce avere mişcătoare şi nemişcătoare, şi chiar acum este constrînsă a-şi reedifica biserica şi scoala ruinată, cari singure formează basa esistinţii noastre naţionale bisericesci în acest ţinut isolat, unde atacurile şi persecuţiunile ḑilnice nu încetează, şi unde poporul nostru sub influinţa vitrigă a trecutului şi-a uitat mult din acele însuşiri, cari'l caracterisează.

Sunt trei ani, de când poporul comunei noastre n'a avut recoalte mulţĕmitoare. În anul acesta ear s'a nimicit toate sĕmênăturile de toamnă aşa, încât agricultorii nostri nici atâta recoaltă nu vor lua, cu cât sĕ-şi samene la toamnă moşioara.

Pe lângă toată miseria aceasta, din motivul reedificărei bisericei şi a scoalei, poporul nostru trebue sĕ contribue fie care familie 10 fl. v. a. (ḑece fl.) spre acest scop, cu care arunc însĕ numai $^1/_4$ e acoperit din preliminariul de spese, care se urcă peste 2,500 fl. v. a.

Acum loviţi şi prin aceasta întêmplare tristă suntem aproape de desperare. Biserica noastră nu mai poate face aruncuri de loc, căci s'ar nimicí numai însăşi pe sine; duşmanii pândesc cu îngrijire şi febrilă atenţiune toate mişcările noastre bisericesci scolare, şi de câte-ori e vorba de contribuire spre aceste scopuri, promisiunile, amăgirile şi seducerile ḑilnice, care tind la nimicirea esistenţii noastre naţionale bisericesci sunt la ordinea ḑilei. Cei drept, — deşi în timpul din urmă atacurile sunt tot mai vehemente şi mai făţişe, — nu le au succes duşmanilor a seduce nici barem un singur suflet. Şi aici are mare şi nepreţuit merit preotul nostru N. Puian, carele a vegiat şi a lucrat ḑi şi noapte cu adevĕrat devotament şi abnegaţiune păstorească, jertfindu-şi chiar interesele sale proprii şi familiare, numai ca sĕ ajutoreze causa noastră bisericească şi scolară.

Paguba parochului nostru prin incendiul acesta se urcă la suma de 5—600 fl. nimicindu-i-se toate recuisitele economice etc.

Şi paguba dênsului o simte foarte tare şi biserica şi scoala noastră în interesul cărora — pe lêngă de tot misera dotaţiune preoţasca — a jertfit tare mult.

Posiţiunea bisericei greco-orient. din Doboli inf. a devenit deci foarte critică, şi numai o considerabilă şi grabnică ajutorare din partea superiorităţii bisericesci, o ajutorare a marinimoşilor fraţi de sânge şi credinţă cu stare mai bună materială şi contribuirile benevole şi pioase pot sĕ scape comuna aceasta, — carea în timpul din urmă a dat doveḑi eclatante despre progres în cele bisericesci-scolare — ameninţată de totală nimicire.

Primiţi Dle Redactor espresiunea deosebitei noastre stime.

Mai mulţi poporeni.

Avis.

Pentru primirea oaspeţilor şi preste tot provederea arangiamentului cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ce se va ţiné aici în Sibiiu la *16/28 August a. c.*, s'a constituit un comitet arangiatoriu de 40 de membri.

Pe când ne luăm voie a aduce aceasta la cunoscinţa P. T. public spre orientare, tot odată ne vedem îndemnaţi a ruga pe P. T. public încă de pe acum, ca conform disposiţiunilor ulterioare, ce se vor lua din partea comitetului în aceasta privinţă sĕ nu întârḑie la timpul seu a ne respunde prompt ca astfeliu sĕ putem fi în plăcuta posiţiune a satisface pe deplin justelor pretensiuni de bună primire.

Epistolele şi preste tot esebitele menite pentru comitetul arangiatoriu sunt a se adresa Dlui preşedinte al comitetului, Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu.

Din şedinţa comitetului arangiatoriu, ţinută în Sibiiu la 6/18 Iuniu, 1887.

Dr. Ioan Moga, preşedinte.
Dr. Remus Roşca, secretariu.

Varietăţi.

* Esamenele publice pentru anul scolastic 1886/7 la „scoala civilă (privată) de fete a „asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ şi la scoala elementară a „reuniunei femeilor române“ din loc, se vor ţiné cu abatere dela hotărirea anterioară, însĕ cu aprobarea autorităţilor competente, în *25 şi 27 Iuniu* st. n. a c. în sala cea mare a edificiului scolar din strada Morii Nr. 8, după următoriul program:

1. La scoala civilă.

Sâmbătă în 25 Iuniu st. n.

a) înainte de ameaḑi:

Dela 8—9 Religiunea în toate classele.
„ $9-9^3/_4$ Limba română cu cl. I-a.
„ $9^3/_4-10^1/_4$ Aritmetica cu cl. a II-a.
„ $10^1/_4-10^3/_4$ Limba germână cu cl. III-a.
„ $10^3/_4-11^1/_4$ Istoria Ungariei cu cl. IV-a.
„ $11^1/_4-12$ Istoria naturală cu cl. I-a.

b) după ameaḑi:

Dela $3-3^1/_2$ Chemia cu cl. IV-a.
„ $3^1/_2-4$ Geografia cu cl. II-a.
„ $4-4^1/_2$ 2 Fisica cu cl. III-a.
„ $4^1/_2-6$ Limba maghiară cu classele I. II. III şi IV-a.

Luni în 27 Iunie st. n.

După ameaḑi la $4^1/_2$ oare: Limba franceză, musica vocală şi instrumentală; declamaţiuni.

2. La scoala elementară.

Luni în 27 Iuniu st. n. Înainte de ameaḑi:

Dela $9-10^1/_2$ cl. I şi II, din obiectele obligate afară de limba maghiară.

Dela $10^1/_2-12$ cl. III şi IV din obiectele obligate afară de limba maghiară.

După ameaḑi: dela 3—4 Limba maghiară cu toate classele.

Dela $4-4^1/_2$ Limba franceză şi musica.

Marţi în 28 Iuniu la oarele 10 înainte de ameaḑi la scoala civilă şi la oarele 11, la scoala elementară estradarea atestatelor şi încheerea anului scolastic, în presenţa colegiilor învĕţătoresci.

La aceste esamene invită cu toată onoarea pe părinţi şi pe toţi binevoitorii scoalelor

Sibiiu, în 18 Iuniu, st. n. 1887.

Direcţiunea scolară.

* (Necrolog.) După cum ni se scrie din Săcele (lângă Braşov), Duminecă dimineaţa în 7 Iuniu a. c. a încetat din vieaţă un vrednic bărbat dintre vestiţii nostri economi de vite (oieri) din Săcele, octogenariul **Jeremia Eremia** din Bacifalu, fost mult timp epitrop al bisericei noastre de acolo. Rĕposatul a lăsat naţiunei o familie dintre cele mai de frunte. Familia Eremia e bine cunoscută în Transilvania şi România. Toţi copii reposatului sunt neguţători vestiţi şi posesori mari de pământ în România; unul dintre ei locuesce peste an în München pentru îngrigirea de cresterea copiilor fraţilor sei, cari 'şi trimit copii la scoalele de acolo.

Reposatul a fost model de evlaviă şi religiositate, şi — după cum auḑim — a făcut frumoase legate pe seama bisericei şi scoalei noastre din Bacifalu. Fie-i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* Academia română a publicat, ca supliment la „Documentele lui Hurmuzaki,“ al doilea volum de documente francese, adunate de dl A. I. Odobescu din archiva ministeriului afacerilor strĕine din Paris. Aceste documente dela 1707—1812, conţin şi unile memorii ale generalului Langeron, foarte interesante pentru vieaţa socială şi politică a ţĕrilor române.

*(Un colegiu din limba română la universitatea din Viena). După o întrerupere îndelungată, în sfêrşit în semestrul de iarnă a anului viitor studenţii români din Viena vor avea ocasiune sĕ asculte un colegiu asupra limbei române, ce 'l va ţiné eruditul filolog şi profesor al limbilor romanice dl consilier aulic Dr. Adolf Musafia. Dl profesor numit a fost anume rugat de către un numĕr însemnat de studenţi români şi italieni şi şi-a esprimat părerea de bine a putea propune earăşi în materie de filologie română, ceea-ce nu a făcut decât înainte cu 20 de ani. Colegiul va fi: „Gramatica limbei române: *a*) fonetică *b*) etimologie“ sau „Raportul limbei române faţă cu limba latină.“

* Dl Cornel Pop Păcurariu, după cum cetim în „Tribuna“ a fost eliberat din închisoarea de stat din Năsĕud.

* (Concurs.) Pentru ocuparea postului de pretore din cercul Mercurei, care este dotat cu 700 fl. salariu anual şi 150 fl. relut de cuartir, din partea vice-comitelui comitatului Sibiiu se escrie concurs cu terminul până la 29 Iuniu a. c. st. n.

Alegerea se va efeptuí în şedinţa comitetului municipal, ce se va ţiné la 30 Iuniu a. c.

* (Focul din Botoşani.) Despre acest foc teribil „Românul“ publică următoarele detaiuri: „Vêntul fiind de o violenţă ecstremă, întreg oraşul a fost ameninţat. După cât ni se spune, incendiul a isbucnit ieri, Mercuri, pe la 11 oare dimineaţa. Partea oraşului, care a suferit mai mult este aceea, în care se află prăvăliile, centrul comercial. Biserica Ospenie a fost aprinsă şi clopotul a căḑut. Sunt vre-o 4 morţi şi mulţi răniţi. Pompierii din Iaşi au plecat la Botoşani cu un tren special. În acest moment incendiul păre a se fi potolit. Numĕrul caselor distruse se urcă dela 6 sute la 7 sute.

Tot „Românul“ a primit următoarea telegramă din Botoşani: Focul începênd din suburbia Calicimea, s'a întins în stradele: Staclaria, podul Lipscăniei, strada sĕpătorilor, a strĕbătut în strada mare, consumând catedrala şi toate magazinele din pregiur; s'a întins apoi asupra magazinelor din faţa pieţii vechi, reducênd în ruine toată partea stêngă a stradei până la farmacia Smeltz. Au sosit pompierii dela Paşcani, Roman şi Iaşi; cei dela gara Paşcani s'au făcut remarcaţi. Pagube sunt enorme, numĕrul caselor cu esactitate nu se poate scí, căci focul a mistuit toată partea dreaptă din strada mare pe o suprafaţă de câteva chilometri. Poporaţiunea rĕmasă fără adăpost. Clasa sĕracă fără esistenţă. Desolarea e mare; tristeţa, ce se vede pe toate feţele inspiră milă; toată partea oraşului arsă zace pe un puternic jaratec. Vêntul începe a sufla. Sunt temeri de o nouă aprindere. În mijlocul multor case nearse se află materii arḑĕtoare, cari fumegă încă. Lipsa apei e foarte simţită; toate forţele, de care se poate dispune, vor fi neputincioase reîncepêud vêntul cu puterea de ieri.

Mai târḑiu „Românul“ a primit următoarea telegramă: Focul a reînceput cu multă furie în armenime. Vêntul suflă puţin, panica mare, se crede a se putea limita. Constataţi devisul, până în present şase răniţi, patru bărbaţi, douĕ femei, unul e mort, sunt la o mie de case arse. Casele de fier Wertheim au nenorocit mulţi bancheri şi comercianţi. Toate efectele distruse, aurul şi argintul din lăuntru topite. Procurorele costată bonurile distruse, sunt multe mii de bonuri rurale reduse în cenuşă.

Se ḑice, că mărfurile arse se urcă la suma de 5 milioane. Maiestatetea Sa regele României a dat 10.000 lei pentru incendiaţii din Botoşani. Un adjutant regesc a plecat la Botoşani, spre a duce aceşti bani. Dl Radu Mihaiu, ministru de interne, a plecat la Botoşani.

* (Têrg.) „Gazeta Transilvaniei“ în Nr. de Sâmbătă scrie: *Têrgul anual* de primăvară al *Braşovului*, ce s'a început eri e slab, cum nu s'a mai pomenit. E mult mai slab, ca un têrg bun de sĕptĕmână. Nici vênḑĕtori ca altădată nu sunt, dar nici cumpĕrători. De îmbulzeală nu se poate plânge nimenea, cu atât mai puţin de îmbulzeala cavalerilor de industrie sau a pungaşilor, căci „nemiloasa“ poliţie a pus la umbră vr'o 20 de asemeni cavaleri, ca sĕ nu-i ardă soarele, ori sĕ nu-i bată ploaia, cât va dura têrgul.

* (Maghiarisare în Ungaria de sud.) „Pesti Napló“ scrie sub titula de mai sus următoarele: În Panciova s'a constituit de curênd societatea „Gromon-Dezső pentru lăţirea limbei magiare,“ al cărei scop mai deaproape este: maghiarisarea popoarelor diferite din sudul Ungariei. Spre scopul acesta însĕ, mijloacele materiale ale societăţii nu sunt de tot suficicnte, ceea-ce a îndemnat-o, ca sĕ se îndrepteze cu o rugare dintre cele mai smerite şi umilite către jurisdiţiuni, în care se roagă, ca acordându-i un ajutor oare care, sĕ o sprijinească în lucrarea sa patriotică!

* (Universitate de femei.) — Foile rusesci spun, că o comisiune, care se ocupă cu instrucţiunea superioară a femeilor din Rusia a elaborat un proiect de lege pentru înfiinţarea în Rusia a unei universităţi de femei, care va avea facultăţi de istorie şi filosofie, de sciinţe naturale şi matematice, precum şi un institut medical. În această universitate vor fi admise numai femei cari au obţinut bacalaureatul, adecă înţeleg bine limba latină şi grecă. Programa va fi ca a celorlalte universităţi.

* (O nenorocire înfricoşată). Foile din capitală aduc scirea, că aproape la 250 de inşi ce mergeau din Pacs la Calocia în peregrinagiu, voind sĕ treacă preste Dunăre prin un pod umblătoriu (brod), abia a apucat a se îndepărta câţi-va paşi de ţermuri şi escându-se un viscol mare, care a resturnat brodul, evlavioşii crestini toţi s'au înecat în apă. Până acuma s'a aflat numai vre'o 100 de cadavre.

(Esamen patriotic.) În sfêrşit 'şi mai vin şi ungurii în ori. Pe Câmpie în Ceanul-mare scoala de stat a făcut un esamen, după cum scrie „Kolozsvár“ cu un succes nu prea îndestulitor. Chiar părinţii celor 13 copii, cari au stat între zidurile scoalei de stat, 'şi mărturisesc în public neindestulirea lor. Numĕrul copiilor a fost cu mult mai mic ca în anul trecut. Stând astfel lucrul — observă Kolozsvár — banii, ce se spesează pentru susţinerea a acestei scoale sunt bani aruncaţi. — Sciu oamenii, ce fac..!

* În cercurile militare se vorbesce, că la locurile mai înalte s'ar fi luat hotărîrea, ca reg. 14 de dragoni prinţul Windischgrätz, sĕ îmbrace earăşi rocurile verḑi de mai nainte spre amintirea colletului verde, ce l'au purtat soldaţii în ḑiua luptei dela Kolin, unde au reportat victorie strĕlucită.

Reuniunea pentru pedagogia scientifică.

Germania, Iuniu 887.

Simţĕmêntul de asociare al omenimei, pe care l'a observat încă filosoful Aristotel, este atât de puternic la poporul german, încât doară mai nu se află german, care sĕ nu aparţină unei anumite corporaţiuni, fără de a sub-suma acestora marea corporaţiune statul şi biserica, a căror membri — de sine se înţelege, că fie care este şi trebue sĕ fie. În toate păturile societăţi esistă corporaţiuni de diferite categorii, după cum sunt de diferiţi şi membrii societăţii germâne.

Pentru scopul present este de interes a scí, că cu deosebire în clasa învĕţaţilor, acest spirit, de asociare este de o înfluinţă foarte binefăcĕtoare pentru căutarea şi aflarea adevĕrului scientific, de oare-ce numai prin schimbare comună de idei, se poate găsí calea adevĕrată către carea ţintesce lumea scientifică Acestui principiu urmând, mai toate cercurile germane, cari representă un ram scientific, se întrunesc pentru o lucrare comună, ca mai uşor sĕ se apropie de adevĕr. Când vorbesc de clasa învĕţaţilor şi de lumea scientifică, vreau sĕ se facă distincţiune de aşa numita clasă cultă şi lume cultă, nefiind aceste douĕ noţiuni identice. Aceasta o fac şi mai cu seamă de aceea, ca sĕ nu se creadă, că doară şi reuniunile noastre învĕţătoresci şi-ar putea aroga dreptul de a susţiné, că contribue la desvoltarea scienţei pedagogice, precum nu o pot face nici alte reuniuni de feliul acesta din Germania.

Prea puţini sunt aceia, cari se pot ridica în olimpul scienţii, ca de acolo sĕ ne trimită darurile binefăcĕtoare a le acesteia; partea cea mare însĕ este numai o comunicătoare a acestor daruri.

Între cei de categoria primă, putem numera şi reuniunea despre care voiesc a da o dare de seamă. Aceasta reuniune şi-a pus de problemă desvoltarea pedagogiei scientifice. Va fi poate de lipsă sĕ scim întâi, de când esistă aşa numita pedagogie scientifică, cum s'a format numita reuniune şi în ce constă activitatea ei presentă? Numai fiind în clar cu aceasta, vom putea sĕ şi înţelegem starea ei actuală, precum şi activitatea din anul present. Va părea poate celui neorientat curios a determina timpul, de când pedagogia ar fi adoptat numirea de scientifică, precând ea esistă din timpurile antice, după cum o arată şi numirea şi după cum o documentează monumentele scientifice a le anticităţii. Apoi nu e fapt, că nu veacul nostru este veacul pedagogic, ci veacul trecut, când ideile pedagogice preocupau toate sferele societăţii, ear nu esclusiv capetele pedagogilor de profesiune? Sĕ nu fi meritat oare pedagogia veacului trecut numirea de scientifică? Sĕ fie oare aceasta numai un drept al pedagogiei timpului present?

Aceste întrebări şi le poate pune ori şi cine, care nu e străin în mişcarea pedagogiei dela începutul desvoltării ei.

Pentru ca sĕ ne putem clarifica în privinţa aceasta este dar lipsă înainte de toate sĕ determinăm noţiunea de sciinţă, ca apoi de aci sĕ facem aplicare la casul de faţă.

Nu este scopul lucrării presente a întra în o esplicare detaiată a acestei cestiuni, carea singură poate da sujet unei cercetări speciale. Ne vom mărginí deci a scoate acele note esplicative, cari credem, că pot sĕ ne facă serviţii în obiectul de faţă.

Nu tot ceea-ce în limbagiul vulgar poartă numirea de sciinţă se poate şi reasuma sub noţiunea de sciinţă; ci mai vîrtos s'ar putea ḑice, că aceasta confundă sciinţa cu cunoscinţele. De aci vine, că multor oameni li se atribue sciinţă, pe când ei nu posed decât fracţiuni din aceasta, prin urmare cunoscinţe. Nu în capul fie-căruia sunt cristalitate cunoscinţele astfel, încât represintă un ce întreg, a cărei părţi bine situate sĕ nu se lase a fi despărţite de totalitate. Tot asemenea nu tot ce noauĕ ni se pare, este şi sciinţă, de oare-ce aceasta este „nisuinţa către o legătură logică“ (Vogt;) şi unde lipsesce aceasta cerinţă, acolo lipsesce condiţiunea esenţială a noţiunei sciinţă. Neţinênd cont de această cerinţă, uşor poate omul sĕ ajungă în pericul, de a se afla într'o neclaritate cu respect la noţiunea aceasta.

Pe basa acesteia vom susţiné deci, că nu ori şi ce pedagogie poate sĕ şi însuşiească dreptul de a se numí scientifică, ci numai aceea, carea representă un sistem logic, bine organisat, şi carea în cercetările sale, se folosesce de metode scientifice. Această cerinţă lipsesce pedagogiilor veacurilor trecute. (Va urma.)

Dare de seamă și mulţămită publică.

(Încheere.)

10. Din Orĕstie prin mult onoratul domn Ioan Lăzăroiu, neguţătoriu 21 fl. 58 cr. v. a. colectaţi dela p. t. d-ni: Iustin Moldovan, protopop 1 fl.; Aurelia Vlad 50 cr.; Ana Pop 50 cruceri; Maria Corvin 50 cruceri; Aliquis 50 cr.; Andrek 20 cr.; Leontina Dobó 40 cr.; N. N. paroch 50 cr.; Maria Mihaiu 30 cr.; George Baciu, neguţătoriu 50 cr.; Schnel 50 cr.; Dr. Binik, medic 1 fl.; A. Nein 60 cr.; Dr. Ioan Mihu, advocat 1 fl.; Elisabeta Cristea 50 cr.; Frantz Vidman 40 cr.; Brotschi 30 cr.; Nicolau Dragomir, oberst 1 fl.; Maier, hotelier 40 cr.; George Muntean 50 cr.; Ioan Michaescu 40 cr.; Demetriu Şuşara 50 cr.; Dr. A. Tincu 1 fl.; Ioan Marian 30 cr.; E. Pop 50 cr.; Dumitru Iosif, notariu în Beriu 50 cr.; Georgiu Avram 50 cr.; Un preot 20 cr.; Iosif Dragoţiel, preot în Gelmariu 30 cr.; Ioan Popoviciu, par. în Vaideiu 20 cr.; I. Fleşer, înv. în Romos 20 cr.; Mulea N. 20 cr.; Todor Anastasiu 50 cr.; I. Boca 20 cr.; Toma Haneşiu, oficial 30 cr.; Stan Ioan 10 cr.; George Puiean 20 cr.; Boeriu Maria 20 cr.; Stojan Demeter 30 cr.; Pop 18 cr.; Mihaiu Grof 40 cr.; G. Vintan 50 cr.; N. Rozol 50 cr.; Demeter Rodu 20 cr.; Iakab George 20 cr.; Samoilă Popoviciu 20 cr.; Toma Iancoviciu 20 cr.; Nicolae Trif 20 cr.; şi Roza Lăzăroiu 1 fl. (Suma 21 fl. 58 cr. v. a.)

11. Din Comana-inf. prin On. George Halmagyi, notariu cerc. 11 fl. 3 cr. v. a. colectaţi dela p. t. d-ni: Olgyai Károly 60 cr.; G Halmagyi 1 fl.; Samoilă Conta 20 cr.; Iosif Cosip 20 cr.; Ioan Langa 20 cr.; George Pop 20 cr.; Moritz Hirschfeld 60 cr.; Ioan Const. Popa 29 cr.; Iacob Salamon 10 cr.; George Boier 5 cr.; Militon Coanta 10 cr.; Iacob Fătu 10 cr.; Ioan Nichi Hirju 4 cr.; Nicolae Laucea 20 cr.; Dionisie Pop 10 cr.; George Turtia 6 cr.; Samoil David 30 cr.; George Clococean 30 cr.; Ioan Florea 4 cr.; Ioan Popiţa, paroch 60 cr.; George Costea Vlaicu 10 cr.; Nicolae Simeon Gridan 10 cr.; Ioan Drag. Coanta 20 cr.; Nicolae Iacob 10 cr.; Achim Itoafă 20 cr.; George Mateiu Pop 30 cr.; dela mai mulţi 3 fl. 84 cr.; şi George Pop Gridanul 1 fl. (Suma 11 fl. 3 cr. v. a.)

12. Din Porumbacul-inferior prin on. domn Ieronim Fliter, not. cerc. 90 cr. colectaţi dela p. t. dni: Ioan Comşa plugariu 10 cr.; Ilie Stoichiţă, plugariu 10 cr.; Alecsandru Stoichiţă 10 cr.; Ieronim Fliter, notariu 20 cr.; George Mandeal, econom 20 cr.; şi Peter König junior 20 cr. (Suma 90 cr.)

13. Din Şimon (Bran) prin onor. domn George Mănoiu, primariu s'a trimis ajutoare 4 fl. v. a. (Şuma 4 flor. valuta austriacă.)

14. Din Noul-român prin mult on. domn Aurelian Negruţiu, not. cerc. 12 fl. 10 cr. v. a. colectaţi dela p. t. d-ni: Ioan Căldărariu din Colun 4 cr. v. a.; Moise Huiu, primariu în Colun 50 cr.; Ioan Drafcu, asesor în Colun 50 cr.; Dan Valcan, crişmariu în Colun 20 cr.; Oanea Oni Gavrilă, plugariu în Colun 4 cr.; Stoica şi Suma Nicolae din

Colun 22 cr.; Comuna Colun 1 fl.; dela toţi locuitorii din comuna Colun bucate vêndute 2 fl. 30 cr.; Aurelian Negruţiu, notariu cerc. în Noul-român 50 cr.; Letmann David, arêndator în Noul-român 1 fl.; Letmann Susana, soţia arêndatorului 1 fl.; Atanasiu Măcelariu, preot gr.-cat. în Noul-român 1 fl.; Ioan Stan, vice-notariu 20 cr.; şi dela locuitorii din Noul-român 3 fl. 60 cr. (Suma 12 fl. 10 cr. v. a.)

15. Din Cincu-mare prin on. domn Hariton Prescurea 5 fl. colectaţi dela p. t. dni: Basiliu Cernea, subjude regiu în Cincu-mare 2 fl.; Lazar Boeriu, cond. cărţii funduare în Cincu-mare 2 fl.; Moise Nicoară, pantofariu în Cincu-mare 1 fl.; George Pototxki, comerciant 50 cr.; Vasile Mărginean 50 cr. (Suma 5 fl. v. a.)

16. Din Vad prin on. domn Iacob Morariu, not. cerc. 23 fl. 40 cr. colectaţi dela p. t. dni: George Morariu, propr. 1 fl.; Iacob Morariu, not. cerc. 1 fl.; George Păsĕrariu, înv. 1 fl.; Tămaş Cocis, colector 1 fl.; Iacob Deutsch, arêndator 1 fl.; dela mai mulţi locuitori sĕcară şi cucuruz şi adecă: 79 klgrame sĕcară şi 59 klgrame cucuruz prefăcute în bani cu 6 fl. 15 cr.; dela mai mulţi locuitori în bani gata 41 cr.; George Boeriu, primariu 1 fl.; Tămaş Pop, vicenotariu 1 fl.; Iacob Socaciu, primariu în Mândra 1 fl.; George Mateiu Socaciu, econom 20 cr.; Lazar Comşa, înv. în Mândra 50 cr.; Friedrich Czel & Sohn în Kronstadt 3 fl.; Ioh. Danhamer în Mândra 1 fl.; Adolf Fleischer, crişmariu 20 cr.; Ioan Cocan, paroch în Mândra 50 cr.; Teodosiu Cocan, cas. com. 40 cr.; Alecsiu Mijea, par. în Toderiţa 40 cr.; George Renghea, înv. în Toderiţa 1 fl.; George Balaban, primariu în Toderiţa 50 cr.; Ioan Sbârneciu, proprietariu în Toderiţa 50 cr.; Iosif Grama din Toderiţa 20 cr.; Mateiu Renghea din Toderiţa 30 cr.; Nicolae Istrate din Toderiţa 20 cr. (Suma 23 fl. 40 cr.; v. a.)

17. Din Ţînţari prin on. domn Simeon T. Ianculescu, not. comunal 4 fl. 60 cr.; colectati dela p. t. dni: Simeon Ianculescu 50 cr.; Comuna Ţînţari din cassa alodială 1 fl.; Ioan Ciolan, prim. 50 cr.; N. N. 40 cr.; Ioan Gavrilescu, înv. 50 cr.; Moise Scorneciu 20 cr.; Nicolae Comanel 50 cr.; Vasile Strimtu 20 cr.; Ceorge Gremad 20 cr.; Paraschiva Stefan 10 cr.; Moise Ciolan 10 cr.; Gregore Paltineanu înv. dir. 20 cr.; Zachiu Anghel 20 cr. (Suma 4 fl. 60 cr. v. a.)

18. Din Sĕlişte prin reverendisimul domn Dr. Nicolae Maier, prot. 20 fl. colectaţi dela p. t. dni: Nicolae Henţiu, notariu 1 fl.; Ilie Neamţ, rotariu 10 cr.; D. Roman 1 fl.; I. Păligrad, econom 20 cr.; N. Roman, comerciant 50 cr.; D. Bloţ, econom 40 cr.; P. Hanciu, econom 1 fl.; I. Borcia, faur 40 cr.; I. Moga, comerciant 50 cr.; I. Comşa sen., com. 1 fl.; N. Păligrad, econom 40 cr.; I. Steflea sen. econom 50 cr.; P. Cĕrgĕu, econom 1 fl.; Lupea Blot, econom 1 fl.; I. Steflea, faur 20 cr.; Nicolae Roşca, econom 10 cr.; Ionaş Păligrad, econom 30 cr.; N. Mosora, econ. 20 cr.; P. Comşa, econ. 1 fl ; D, Hanciu, comerciant 20 cr.; Nicolau Steflea sen. 10 cr.; I. Roşca. econom 30 cr.; I Muntean, cojocariu 20 cr.; D. N. Simion 1 fl.; D. Beju, econom 1 fl.; I. Ţintea com. 20 cr.; I. I. Simion, com. 50 cr.; Dumitru Popa, econ. 30 cr.; Costin Popa, econ. 20 cr.; Nic. Losniţă, curelariu 40 cr.; Dumitru Ghib, econ. 10 cr.; D. Lăpĕdat înv. 20 cr.; Nic. Neamţ, înv. 20 cr.; Iordache Roşca, econ. 50 cr.; George Vraciu, vice-not. 20 cr.; B. Comşa. econ. 20 cr.; comuna Sĕlişte 2 fl.; Daniil Marcu, par. 40 cr.; Dr. Maier, prot. 1 fl. (Suma 20 fl. v. a.)

19. Din Cincu-mare prin stăruinţa parochului Ignaţiu Mandocea şi a învĕţătoriului Ioan Vlad s'a adunat dela popor cu ajutoriul aşa numiţilor „taţi de vecini“ 116 bucăţi de vestminte de diferite soiuri, aproape 3 hlitre bucate, grâu şi cucuruz şi 26 stîlpi pentru nemestii şi palan, cari toate s'au trimis în natură la locul destinat.

20. Din Recea-telechiană şi Vaida-Recea prin on. domn George Poparad, notariu cerc. s'au colectat 2 hlitre bucate, grâu, cucuruz etc. cari s'au trimis la locul destinat

21. Din Pozorta şi Rodbav s'au trimis comitetului de ajutoare 1 hlitre bucate grâu şi cucuruz.

22. Din Făgăraş, bucatele, cari erau adunate la înclita pretură, încă s'au administrat spre distribuire comitetului de ajutorare.

Sumele de sub punctele 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 şi suma de bani eşită din bucatele de sub punctele 19, 20, 21 şi 22, cari la olaltă dau suma de 126 fl. 61 cr. s'au împărţit nenorociţilor arşi din Galaţi în 5 Iuniu 1887 st. n.

23. Din Drăguş prin on. domn Georgiu Codru, not. 4 fl. 96 cr. colectaţi dela p. t. dni: George Codru, not. 40 cr.; Daniil Pop din Viştea sup. 20 cr.; Ioan Morariu, primariu în Sâmbăta superioară 20 cr.; Ioan Mărdan. par. în 40 cr.; Valeriu Poparad, din Sâmbăta sup. rĕs. 30 cr.; Nicolae Ispas, primariu 20 cr.; Ioan Făgărăşan, paroch 20 cr.; dela mai mulţi locuitori din Sâmbăta sup. ap. adunaţi prin primariul Ioan Morariu 3 fl. (Suma 4 fl. 90 cr. v. a.)

Cu publicarea ajutoarelor, ce vor mai incurge se va urma.

Mulţămim marinimoşilor contribuitori şi d-lor colectanţi în numele nenorociţilor incendiaţi din Galaţi, dorind ca nobilul lor esemplu sĕ afle imitatori pretutindenea.

Galaţi, în 13 Iuniu, 1887

Ioan Turcu,
preş. com.

Nicolau Aron,
preot şi secr. comit.

Telegramă.

Caransebeş, 8/20 Iuniu. Generalul Traian Doda reales cu aclamaţie. Însufleţire estraordinară. Participarea la alegere a fost imposantă, ca la 5,000 de alegĕtori presenţi. După alegere profesorul Drăgălină salută pe deputat cu o cuvêntare plină de entusiasm, eară deputatul rĕspunde între nesfêrşite aplause.

Posta ultimă.

Resultatul alegerilor dietale până eri e următoriul: 224 liberali; 38 oposiţionali moderaţi; 58 independenţi; 9 antisemiţi; 7 fără partidă şi 8 sasi (naţionali).

Posta redacţiunei.

Dlui Nicolau Răchiţan, paroch în Galeş. Ve mulţămim pentru trimiterea respectivului document vechiu, care este de mare interes pentru istoria bisericei noastre, şi la timpul seu îl vom publica. Red.

Loterie

Sâmbătă în 18 Iuniu 1887.

Buda: **69 23 62 77 68**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Iuniu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.85	102.—
Renta ung. de hârtie	88.—	88.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151 25	151.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.50	97.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.50	127.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	116.60	116.50
Sorţi de stat dela 1860	136.70	136.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.78	885.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	—.—	286.75
Acţiuni de credit austr.	283.70	284.10
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.97	5.95
Napoleon	10.04½	10.04
100 marce nemţesci	62.23	62.20
London pe (poliţă de trei luni)	126.65	126.70

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung.	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrboa	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		6.40
Petroşeni		7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 60 Sibiiu, Joi 11/23 Iuniu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 10 Iuniu.

Vineri, Sâmbătă și Dumineca s'au întêmplat alegerile pentru noaua sesiune a parlamentului din Ungaria pe un period de cinci ani. Cel mai sânt drept au fost chemați a-l esercia cetățenii Ungariei în ḑilele acestea. Cine cum l'a esecutat, cine cum s'a folosit de acest drept garantat de constituția patriei, nu este chemarea noastră sĕ discutăm la acest loc. Cei îndreptățiți la vot au putut alege, au putut fi aleși, căci legea le garantează aceasta facultate a dreptului electoral activ și pasiv. De interes este pentru noi, sĕ căutăm întru cât organele statului, chemate a păzí, ca cetățenii neînfluințați, neterorisați sĕ se poată folosí de acest drept al lor, încât organele statului au dat cetățenilor posibilitatea de a se folosí de dreptul electoral, în special întru cât românilor li s'a dat posibilitatea, ca acolo, unde din voie liberă nu s'a abstinut, încât li s'a dat posibilitatea, ca ei din voie liberă, neterorisați, neîmpedecați sĕ-și dea votul acelui candidat, în care au încrederea, că el le va representa interesele cele adevĕrate ale lor în parlament. Datorință avem sĕ o facem aceasta, pentru ca sĕ putem constata întru cât parlamentul este adevĕrata oglindă a țĕrei, întru cât prin rostul deputaților vorbesce totalitatea poporului, care i-a ales sĕ vorbească, sĕ lucreze în numele lui, pentru fericirea lui, și în consecuență pentru fericirea patriei.

Din capul locului trebue sĕ accentuăm, că poporul român nu este representat în parlamentul din Ungaria. Și aceasta trebue sĕ o accentuăm, căci e bine sĕ se scie, că în parlamentul din Ungaria se lucră de *nobis sine nobis.*

Nu vom vorbí la acest loc despre motivele abstinenții politice a românilor. Se scie, că noi dela începutul erei constituționale am fost pentru participare la vieața constituțională a statului pe basa legilor actuale. Aceasta o am fi dorit cu atât mai mult, pentru ca se putem validita puținele puteri, ce le aveam încă dela început, se mergem mână în mână cu poporul nostru, ca el se fie cu noi, și se nu fie lăsat a fi esploatat contra intereselor noastre naționale.

Am fi dorit-o mai ales acum aceasta, ca sĕ se poată decreta abstinența noastră cu provocare la corupțiunile și abusurile ne mai auḑite, de cari se folosesc la alegerile parlamentare în statul nostru.

Avem deci sĕ constatăm, că după scirile de până acuma numai cinci deputați români sunt trimiși se represente interesele românilor din patria noastră. Aceștia sunt Traian Doda, Georgiu Serb, Silviu Rezei Beleș și Mihali. Au căḑut dl Petru Truța în cercul Baia de Criș, protopopul Georgiu Popovici în cercul Șiria, și dnul Babeș în cercul Sasca.

Cum s'a putut ca în un cerc curat românesc, cum este cel dela Baia de Criș sĕ cadă candidatul Petru Truța, fostul deputat de până acuma, este greu de esplicat. Este adevĕrată rușine pentru românii din Zarand, că au fost atât de slabi de ânger, încât nu și-au salvat bunul nume câștigat acuma trei ani, căci deși scim, că corupțiunile de tot soiul n'au încetat pentru influințarea alegerei în sensul de aḑi, totuși prin aceasta rușinea de pe cerc nu se poate șterge. Despre abus din partea puterei statului încă se șoptesce, nu suntem însĕ în drept sĕ reflectăm acuma la aceasta parte a lucrului. Vom cere deslușiri dela oamenii, cari au fost la fața locului, și ne vom esprima atunci.

Cumcă generalul Doda s'a ales prin aclamațiune, și însuflețirea este mare, noi ușor ne putem da seama. Întocmai pe cât ne-a disgustat desmățarea celor din Zarand, pe atât ne-a umplut de bucurie ținuta deamnă, disciplina celor dela Caransebeș.

Morala lucrului este, că corupțiunea de tot soiul, atât de adênc a pĕtruns în viața noastră electorală, încât aḑi nu mai suntem siguri de reușită nici chiar în acele cercuri, unde aproape totalitatea alegĕtorilor o fac românii. Aceasta este o parte a lucrului, ear cealaltă zace în natura programei, cu care au pășit așa numiții pasiviștii dela început, la care apoi la anul 1881 s'au alăturat și cei din Ungaria, adecă autonomia Transilvaniei. Cât timp ungurii vor fi la putere în statul nostru, nu se va găsí guvern, care se stea cu noi de vorbă presentêndu-ne cu asemenea programă neoportună.

Toate punctele din programa românilor așa numiți pasivisti sunt discutabile, acesta unul nu poate fi discutabil în fața guvernului unguresc. Cu aceastä programă a căḑut la 1881 fostul deputat al Beiușului P. Cosma, cu aceasta Babeș, cu aceasta vor cădea toți, câți vor face politică de sentimente. Altă posiție au luat sasii din Ardeal, și ei atât sunt de mari naționalisti, încât au cedat două cercuri de ale lor guvernului, numai ca românii sĕ poată ḑice: noi suntem cei radicali, noi suntem cei sacrificați. Urmările le vom vedé.

Liturgica

Sânțirea și binecuvêntarea bisericilor.

Urme despre sânțirea sau binecuvêntarea bisericilor avem încă din timpurile vechi ale creștinătății va sĕ ḑică din timpurile acele, când au început a se edifica biserici. Adevĕrat, că la început nu esistau biserici creștine în modul și în forma aceea, în care le aflăm în veacurile mai târḑie. Nu esistau pentru-că așa ceva era cu neputință chiar la început din causa, că creștinii erau puțini la numĕr și mai numai prin cetăți, așa cât le era mai cu neputință a-și edifica biserici. Eară cevași mai târḑiu le era cu neputință a le edifica din causa, că religiunea creștină era persecutată, așa încât creștinii numai prin locuri ascunse, de multe ori sub pămênt se puteau aduna la împlinirea cultului divin și cu deosebire la celebrarea sântei liturgii. Când însĕ au încetat pe un timp oare-care persecuțiunile cele aspre ale împĕraților romani, îndreptate în contra creștinilor, atunci și creștinii au început a-și edifica biserici publice. Așa s'a întêmplat nemijlocit înainte de persecuțiunea înfiorătoare alui Deciu, când creștinii timp mai îndelungat s'au bucurat de pace. Însĕ încă de atunci se îndatinau creștinii a inaugura bisericile cele nouĕ prin un rit oare care-va solemn, după-ce apoi se predau cultului divin. Mai târḑiu când biserica a câștigat libertate și pace deplină, creștinii, cari erau deja în maioritate prin mai întreg imperiul roman, au început a transforma templele păgâne în biserici creștine. Luau de pe altare jos icoanele și statuele ḑeilor păgânesci și în locul lor așeḑau insemnele creștine. Străformarea aceasta însĕ încă se întâmpla totdeuna prin un rit oare-care solemn. Mai târḑiu după-ce deoparte numĕrul creștinilor a crescut așa de tare, cât templele aceste transformate în biserici nu mai erau de ajuns spre a primí în sine pe toți creștinii, eară de altă parte crescea și zelul împĕraților, a oamenilor avuți și a credincioșilor de a edifica biserici, așa începură a se edifica biserici prin mai toate comunele, cu atât mai vîrtos, că păgânii nu aveau datina a edifica temple decàt pe la cetăți și așa pe la sate nu erau temple păgâne, cari sĕ se poată străforma în biserici creștine. Totdeuna însĕ și inaugurarea unei biserici noauă se întêmpla cu solemnități frumoase. Și fiindcă edificarea de biserici nouă era un lucru tare des, de aceea a început a se statorí și un rit anumit pentru inaugurarea lor, care s'a desvoltat din ce în ce mai tare, până ce a ajuns la gradul acela, în care se află archiereticonul de astăḑi.

Înaugurarea aceasta a bisericilor se întâmpla la început totdeauna prin un episcop, care îndeplinia tot ritul prescris la atari ocasiuni. Și așa ceva era și ușor cu putință în timpurile acelea, deoarece mai fie-care cetate era și reședință episcopească, și așa mergerea episcopului era tare ușoară. Lucrul acela însĕ s'a schimbat în timpurile mai târḑie când reședințele episcopesci au început a deveni mai rare, așa, cât multe cetăți au încetat de a mai avea episcop. Atunci însĕ și sânțirea bisericilor prin un episcop au început a deveni mai rară, de oarece de multe ori episcopul era tare depărtat de biserica, ce ar fi fost a se sânțí așa cât numai tare cu greu și cu tare multă incomoditate putea călătorí episcopul la consacrarea fie-cărei biserici noauĕ. Inaugurarea bisericilor celor noauĕ în mod solemn însĕ nu a eșit nici atunci din us, fiind-că de o parte era datina foarte

FOIȚA.

Ce ne stînge de pe fața pămêntului?

Nistor și Lazur.

Nistor: Bună dimineața, nănașule!

Lazur: Bună sĕ-ți fie inima, finule.

Nistor: N'ai d-ta vr'o supĕrare ceva, că te vĕd așa, nu sciu cum, cam schimbat la față?

Lazur: Bine ḑici, că inima nu mi-i tocmai la loc; că veḑi, finule, nevoile nu-l mai lasă pe om. Greu a fost mai demult, greu e în ḑiua de astăḑi și pe semne din greu n'avem sĕ mai eșim.

Nistor: Vĕd, că esci tare supĕrat, nănașule; dar tot ar fi bine sĕ nu-l mănii pe Dḑeu cu vorba d-tale. Nu-ți aduci aminte, ce era pe vremea boierescului? Atunci ḑiceam: „Doamne greu-i". Ei bine, Dḑeu s'a îndurat de noi și prea înălțatul împĕrat ne-a scăpat de robia aceea, și astăḑi ori și care se duce unde-i place și face ce-i place: ii de capul lui și nime n'are sĕ-i ḑică nimica.

Lazur: E drept, că astăḑi nime nu ne mână la boieresc, dară oare cu cât e mai bine în ḑiua de astăḑi?

Nistor: D-tale poate ți-i dor de harapnicul economului?

Lazur: Nu mi nici un dor de boieresc, periiar și numele sĕ-i peară! Dară eată cei! D-ta ca om tinĕr și deschis la cap trebue sĕ bagi mai bine de seamă decât mine, că oamenii nostri sĕrăcesc din ḑi tot mai tare și nu numai aici în satul nostru, ci în toate satele de-a rêndul și că jidovii se înmulțesc și le iau averile și pămênturile din mână.

Nistor: Ah! asta-i alta. Veḑi, Măria Sa împĕratul ne-a scos dela boieresc ne-a lăsat de capul nostru, dară mi se pare, că atunci capul nostru n'a fost destul de copt; pentru că, ean uită-te! Lucru bun e cuțitul, lucru bun e și focul, dară și unul și altul nu e bun în mâna copilului celui brudiu. Cu cuțitul se taie, cu focul se frige. Așa s'a întêmplat și cu oamenii nostri, adecă atunci, când au scăpat de boieresc și au ajuns de capul lor.

Lazur: Oamenii doară nu-s copii, de i pui într'un rênd cu dênșii.

Nistor: Crede-me nănașule, că-s mai rĕi încă și decât copii. Copilul pățesce odată și a doua oara se feresce. Da omul nostru când pornesce pe calea cea rea, n'ai sĕ-l mai opresci. Oamenii nostri s'au bucurat, că nu-i mai mână cu carul la cărat, ori cu secerea la secerat, ori cu coasa la cosit. Dară după ce au scăpat odată de boieresc, nu s'au apucat sĕ lucre și sĕ muncească ca pentru dênșii din toată inima, ci-i vedeam ca pe nisce oameni eșiți din minte, șĕḑênd numai în crișmă. Cine ar putea spune, câte fălci de pămênt au prins a trece de pe atunci în mâna nemților sau a jidanilor?

Lazur: Apoi ce-s de vină ei, că făceau așa, dacă nime nu-i învĕța și nu-i da la cale?

Nistor: Drept, că pe atunci nici preoții nu erau așa de învĕțați, ca în ḑiua de aḑi, ca sĕ-i învețe pe dênșii și drept că pe atunci nu erau nici atâtea scoli, ca oamenii sĕ mai prindă la minte. Dară creḑi d-ta că ei s'ar fi dat atuncia învĕțați și puși la cale, dacă ei și în ḑiua de astăḑi nu vreau sĕ scie de nime! Eată! ei și în ḑiua de astăḑi nu ascultă de cei mai mari și nu vreau sĕ-și deie copii la scoală. Ei într'o seamă de sate nu se dau în ruptul capului sĕ-și facă scoală, într'altele, unde este scoală, nu vreau sĕ-și trimită copii la scoală, măcar că-i închid, ori că le dau pedepse în bani. De aceea te întreb, nu-i oare asta bătaia lui Dḑeu pe capul lor?

Lazur: Apoi de! Dară eu am vrut numai atâta sĕ ḑic: De boieresc am scăpat, dară de nĕcas nu. Birurile au sărit doară tare în sus, și ḑică cine, ce va ḑice, dară vremile-s mai grele.

Nistor: Drept, că birurile au sărit tare în sus, nu-i ce ḑice. Dară și de mult n'a fost mai bine, pentru că oamenii trebuiau sĕ lucre la boieresc câte 50, 100 și 150 de ḑile. Dute de lucră astăḑi la cineva atâtea ḑile, de nu ți-i câștiga atâta, cât sĕ ai de bir și sĕ-ți mai rĕmâie încă. Dară oamenii nostri nu se prea grăbesc la câștig, doară numai atunci veche, ear de alta pretinsă tare de simţiul natural şi religios al omului, care chiar şi întrarea în o casă noauă de locuit o face cu o solemnitate oare care. Însĕ fiindcă episcopul nu mai putea sĕ fie totdeuna de faţă la consacrarea fie-cărei biserici, de aceea s'a întrodus datina, ca acelea interimal sĕ se inaugureze în mod solemn şi numai prin un preot, care totdeuna se află tare uşor sau în comunitatea respectivă, sau în apropiere. Însĕ fiind-că ritul statorit mai înainte pentru consacrarea bisericilor era întru toate rit episcopesc, care ar fi fost necuviincios, dacă se împlinia prin un preot, de aceea ritul acesta s'a conservat şi mai departe numai pentru casurile mai rari, când însuşi episcopul consacrează o biserică. Pentru casul, când înaugurarea se întêmplă prin un preot, s'a întrodus un alt rit, care consta în sânţirea apei şi stropirea bisericei întregi, cum se întêmplă şi la sânţirea caselor nouă şi de multe ori şi la cele vechi.

Astfel după legislaţiunea şi datina bisericească de astăḑi, înaugurarea bisericilor se întêmplă în doauĕ moduri, şi anume sau prin consacrarea episcopească făcută de episcopul diecesan sau alt episcop delegat al lui după ritul prescris în archiereticon, s'au prin sânţire sau binecuvêntare preoţească, făcută de un preot delegat de episcopul diecesan după ritul prescris pentru acest cas. Consacrarea se ţine eschisiv de drepturile episcopesci, aşa, cât nici unui preot chiar nici vicariului episcopesc în timp de sedisvacanţă nu-i este iertat a consacra nici o biserică după ritul archiereticonului. Însĕ şi sfinţirea s'au binecuvêntarea preoţească a bisericilor este unul din drepturile eschisive ale episcopului diecesan, aşa, cât nici unui preot nu-i este ertat a sfinţí sau binecuvênta o biserică, decât numai dacă este delegat spre aceasta de episcopul diecesan, şi fără de o atare dalegaţiune nu-i este ertat nici unui preot a întreprinde funcţiunea aceasta. Sfinţirea sau binecuvêntarea aceasta prin preot este provisorie şi un surogat al consacrărei episcopesci întru atât, încât episcopul, fiind împedecat, deleagă pe un preot în locul seu. După ce înse preotul nu poate îndepliní înaugurarea după ritul episcopesc aşa o îndeplinesce după ritul preoţesc.

Sfinţirea bisericii însĕ prin preot este un ce numai interimal, căci canoanele bisericei prescriu, că ori şi ce biserică sĕ fie consacrată prin episcop. Din care causă sfinţirea are sĕ înlocuească consacrarea numai până atunci, până când este posibilă consacrarea prin episcop.

Efectele sfiinţirei şi a le consacrărei sunt tot acelea, adecă prin ele biserica în sens sacru devine acomodată cultului dumneḑeesc şi în specie celebrărei Sfiintei Liturgii. Acomodarea aceasta însĕ la sfinţirea prin preot este numai interimală, precând la consacrare prin episcop este definitivă. Mai departe prin sfinţirea prin preot cu binecuvêntarea apei, acomodarea aceasta este o acomodare comună ca şi la ori şi ce obiect binecuvêntat. Acomodarea însĕ câştigată prin consacrarea episcopească este o acomodare estraordinară, încât prin ea biserica devine acomodată nu ca ori şi ce lucru binecuvêntat, ci ca o casă a lui Dumneḑeu, în care are sĕ se îndeplinească cultul cel mai strălucit al lui, şi în care sĕ se coboare şi sĕ petreacă însuşi fiul lui Dumneḑeu în sfânta Eucharistie.

Cu toate însĕ, că în mod interimal sĕ concede, ca bisericile sĕ fie şi numai binecuvêntate prin preot, totuşi se poftesce, că pre masa altariului sĕ se aşeḑe un antimis binecuvêntat de episcop şi fără de acesta nu este ertat a celebra sânta liturgie în nici o biserică. Pre calea aceasta se suplinesce încâtva defectul sfinţirei prin preot şi sfinţirea aceasta participă în câtva consacrarea episcopească, căci dacă şi nu biserica întreagă este consacrată, este totuşi consacrat locul acela, unde se aşaḑă trupul Fiului lui Dumneḑeu, — care este locul principal în biserică.

Antimisul însĕ trebue sĕ conţină, totdeuna ceva relicuii (moaşte) de a le sfiinţilor aşeḑate bine sau în colţuri sau în margini. Datina aceasta provine de acolo, că în timpurile vechi bisericile se edificau prin cetăţi mai cu seamă pe mormintele martirilor sau în locurile, unde au suferit ei moartea violentă. După-ce însĕ mai târḑiu, înmulţindu-se bisericile datina aceasta nu s'a putut observa neputênd toţi credincioşii avea în apropiere mormêntul vre unui sfênt, aşa s'a întrodus datina, ca cel puţin pe altar sĕ se afle o relicuie (moaşte) de a unui sfênt.

După „F. bis.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 7 Iuniu 1887. Dnule Redactor! Unele porniri rĕutăcioase şi regretabile ivite dela alegerea protopresbiterului tractului Agnitei a P. O. d. Sabin Piso, şi mai cu seamă dela întroducerea dênsului în oficiu, me silesc a eşí din reserva observată până acum şi a ve cere ospitalitatea preţuitului ḑiar, ce redigeaţi.

În numĕrul celor trei concurenţi, cari au competat la postul de protopresbiter în tractul nostru, a fost şi unul dintre preoţii acestui tract, care se înţelege de sine a făcut totul în favorul seu.

Ḑiua alegerii însĕ au fost menită spre a-i dovedí, că alegĕtorii au sciut sĕ-şi facă seamă cu posiţiunea chemărei unui protopresbiter şi astfel a devenit ales cel mai cualificat dintre concurenţi, şi fiindcă de a şi mai rĕsbuna acum asupra alegĕtorilor ingraţi numai e cu putinţă, ş'au întors toată ura şi dispreţul atât dênsul cât şi socrul seu asupra actualului protopresbiter, silindu-se din toate puterile a-i face posiţiunea cât se poate de grea şi nesuportabilă.

Nimenea nu le-ar disputa plăcerea, dacă ei o ar face aceasta într'un mod cinstit; ear nu prin calumnii şi clevete pre sub ascuns, compromiţând pre actualul protopresbiter în sus, faţă cu superiorii sei, şi în jos faţă cu populaţiunea tractuală.

Scopul lor este: — precum am ḑis — resbunarea.

Ei vreau sĕ îngreuneze posiţiunea actualului protopresbiter astfel, ca sĕ se disguste şi în sfêrşit sĕ fie silit a se retrage, lăsându-le locul lor. Vreau mai departe sĕ pregătească prin denunţiări şi minciuni opiniunea publică din tract în favorul lor, ca aşa ajungênd încă odată postul de protopresbiter vacant toţi alegĕtorii sĕ voteze cu un glas pentru ei, ca pentru nisce oameni singuri meniţi a ferici tractul nostru

Ei descriu pe actualul protopresbiter în sus şi în jos la poporul de rênd, ca pe un om aplicat a abusa de oficiul seu, prea aspru faţă cu preoţimea şi invĕţătorii din tract, şi prea superb în portarea sa; ba, esistă chiar şi arĕtări ale particularilor făcute la iniţiativa, şi unele scrise chiar de preotul Nic. Moldovan asupra protopresbiterului nostru la Prea ven. Consistoriu. Nu sciu iniţiatorii acelor arĕtări, că actualul protopresbiter nu este capace a comite atari abusuri, pre cari le au comis ei, când erau la putere.

Ori cine ar vrea sĕ judece imparţial despre protopresbiterul nostru l'am îndrepta în cancelaria protopresbiterului din Agnita, ca sĕ se convingă despre activitatea dênsului dela introducerea sa în acest oficiu încoace, — şi acela ar trebuí sĕ se mire, cum de acest om n'a imbrâncit până acum de atâta lucru negles de antecesorele seu! raţiocinii în unele parochii nefăcute de prin anii 1880 şi 1881; sau apoi altele încurcate de însuşi comisarul esmis prin tract pentru facerea raţiociniilor, tot de prin anii aceia şi mai încoace, care răpesc timp de sĕptĕmâni protopresbiterului, jertfiindu-şi chiar odichna de noapte necesară ori cărui om, care 'şi preţuesce cât de puţin sănĕtatea sa. Cine scie mai departe, cum au urmat predarea archivei protopopesci dela fostul administrator protopopesc, carea nici astăḑi nu este predată în toată forma, şi protopresbiterul şi acum cere act de act după trebuinţă dela fostul administrator; apoi concubinatele cele multe întêmplate sub administraţiunea trecută încă răpesc protopresbiterului o ḑi sau două în fiecare septĕmênă; şi apoi în sfêrşit lucrurile curente oficioase.

Nimenea nu s'ar supĕra şi eu cred, că nici dl protopresbiter, dacă dênşii ar avea a înregistra adeverate abusuri sau fapte condamnabile, comise de actualul protopresbiter, şi cu acele ar eşí chiar în publicitate, dară ei agitează pre sub ascuns: că protopresbiterului sĕ nu i-se plătească diurnele sau sĕ nu i-se plătească atâta, decât atâta, că aşa ar fi tacsa, poporul din cutare comună sĕ nu contribue pentru biserică sau scoală etc.

Dacă protopresbiterul decide o causă după drept şi dreptate şi nu aşa după cum i-ar plăcea cuiva; respectivul asuprit aleargă la Verd sau Nocrich după dreptate, căci protopresbiterul a făcut abus; dacă unui preot sau învĕţătoriu negligent, care nici după două sau trei admoniări şi urzorii n'au satisfăcut unui ordin consistorial, i-se dă o puţină dojană, protopresbiterul e om aspru, şi nu-i om bun ca antecesorul seu; dacă unui preot, care este mai pretin cu Iţig decât cu biserica sa, şi când protopresbiterul mergênd în parochia lui 'l află incapabil de a se înţelege cu el, protopresbiterul nu-i gratulează, atunci e mândru, e superb.

Cum scie representa actualul protopresbiter biserica şi protopopiatul ori unde, naintea ori cărei deregătorii politice şi civile ne vor spune domnii de pe la diferitele diregĕtorii, la care sunt împărţite comunele din acest tract, ne va spune inteligenţa de naţionalitate streină din opidul Agnita; care scie judeca pre un om cult cu totul din alt punct de vedere, precum judecă dênşii, ca oameni interesaţi.

Noi însĕ, care n'am avut aspiraţiuni de protopresbiter în acest tract, de un temperament mai stêmpĕrat judecám cu totul altfel lucrurile din tract dela venirea actualului protopresbiter, noi vedem, că afacerile bisericesci şi scolare au luat o direcţiune sănĕtoasă, preoţimea luând impuls dela conducĕtorul ei arată mai mult zel ca până acum; învĕţătorii, cari au sciut, că protopresbiterul nu ia lucru în glumă cu scoala şi-au dat toată silinţa; aşa încât la esamenele semestrului al II-lea chiar strĕinii au fost surprinşi de progresul făcut în scoalele noastre, unde până acum învĕţămêntul abia vegeta.

Nu este încă nici un an dela instalarea protopresbiterului nostru în tract, şi dacă dênsului iar placé a lega toate îmbunătăţirile făcute până acum în tract de limba clopotului, ar scí şi malcontenţii, că dênsul a făcut astfeliu de îmbunătăţiri în unele parochii, pe cari antecesorele seu în treiḑeci de ani nu le-au potut face.

Dacă dênşii ar considera toate greutăţile, cu care are sĕ se lupte actualul protopresbiter până va aduce acest tract în ordine, ar trebuí sĕ recunoască, că ei mai mult ca ori şi cine sunt de vină la derangiarea în care s'au aflat acest tract, când l'au primit protopresbiterul nostru; dacă au ceva de remonstrat în contra dênsului, folosească-se de forul competent, sau chiar de publicitate, şi când vom cunoasce, că ei se luptă pentru adevĕr şi dreptate, fie siguri că, nu numai

---

când nevoia îi strînge de gât şi nu mai au încotro. Dară eu sciu, că nu-i totdeauna câştig, şi când este, oamenii nostri nu se apucă la lucru şi dacă se şi apucă, apoi banul nu-l cruţă, ci-i dau iute drumul din mână, pare că le-ar fi de năpaste Toţi pun pricina, că vremile sunt grele, că birurile sunt mari, dară câţi caută la lenea şi nepăsarea lor? Ei nu iau seama, câtă vreme hăinuesc în crîşme, apoi cum nu le pasă de gospodărie şi cât li se perde de-a gata. La slujit nu li se prea face a merge, doară pe la jidani, pentru că ei ḑic: la jidov poţi durmí de ajuns, apoi mai capeţi şi de bĕut.

Lazur: Drept, că din oamenii nostri tare mulţi se poartă rĕu. Dară tot nu poţi ḑice, că toţi îs leneşi şi beţivi.

Nistor: Da, aşa-i; dară şi aceea e drept, că mulţi sĕrăcesc mai ales din pricina rachiului.

Lazur: D-ta mi se pare, că ţi-ai pus ochiul pe rachiu! Dară nu veḑi, că omul poate sĕrăcí şi de foc, nu da Doamne, şi de apă şi de secetă şi de grindină.

Nistor: Cum nu! dară de aceea trebue omul în ḑilele cele bune sĕ îngrijiască de cele rele. Când dă Dḑeu de sunt bani şi pâne, atunci trebue cruţat şi banul şi pânea, pe când nu va fi. Dară la noi? Când este pâne şi bani, apoi tot traiu şi vieaţă.

Sĕ luăm seama numai la rênduelile noastre: pute-te-ai încungiura fără rachiu? Ferit-a Dḑeu! Nici la lucru, nici la judecată, nici la învoieală sau petrecere, nici la cumpĕrare ori vênḑare, nu se poate fără rachiu.

Lazur: Oh! da, asta bine o ḑici, căci judecăţile le fac oamenii nostri în crîşme şi-apoi vorba ceea: acui-i cinstea pe masă, aceluia-i şi dreptatea.

Nistor: Dară ia seama şi la alte trebi. Mai de mult, de era nuntă sau cumetrie, de era îngropăciune oamenii se mulţămiau cu câte puţin, cu câteva oca de rachiu şi pace bună. În ḑiua de astăḑi îţi trebue vr'o câteva vedre, ca sĕ scoţi o treabă ca aceea la capĕt şi încă şi atunci îţi scot coadă, că nu-i-ai omenit şi nu le-ai dat de bĕut de ajuns. Beu şi beu, ḑi şi noapte şi sĕptĕmâni întregi, bunăoară ca la hramuri.

Lazur: Bine mai ḑici, pentru că la nuntă numai ce auḑi: Da mai dă cumetre, că veḑi, că şipurile-s goale. Ş'apoi nunta o fac nu într'un loc, ci la mire şi mireasă anume pare ca sĕ ţie cheltuiala îndoită; fac şi masă mare şi dau daruri; dară unde se duc darurile acestea? Nu tot la jidani?

Nistor: De bună seamă, că nu-i bine aşa, dară veḑi aşa-i şi la cumetrie, încât adese-ori nici la botejune nu mai merg treji, acei cari merg. Dacă se întêmplă de moare cineva, şi-i sĕrac, apoi n'are nici cine-l duce la groapă, eară de-i mai în putere, apoi tot satul se strînge la casa lui, dară nu se strînge înainte de îngropăciune, şi nu atâta la mâncat, pe cât la bĕut de sufletul mortului.

Lazur: Cum grăesci d-ta s'ar părea, că oamenii nostri nu s'ar gândí la altceva, decât numai unde ar merge, se poată trage la rachiu, ca sĕ se îmbete.

Nistor: Poate nu-i aşa? Ce-s parastasele noastre pentru cei morţi? Acuma oamenii nostri au început a face pomenirile acestea chiar şi fără rugăciunea preotului şi preotul, nefiind de faţă, oamenii n'au nici o sfială şi beau cât încape într'ênşii. Dară ia mai bine seama la ḑiua de hram, cum o prăsnuesc ei. Sânta slujbă o face preotul în biserică, eară oamenii, în loc sĕ meargă la biserică, se duc cu balerca în spate la cârcimă sĕ-şi iea rachiu. Apoi încep a vení de prin alte sate la hram, dară nici aceea nu întră în biserică, ci trag de-a dreptul la casele oamenilor şi-apoi sub seară îi veḑi zăcênd morţi beţi pe sub garduri şi prin şanţuri. Ce-i aceasta? Nu-i dobitocie? Ş'apoi mai vrei sĕ fie bine de oamenii nostri?

Lazur: Apoi de, ce sĕ faci finule! Aşa-i lumea. Când ţi-se întêmplă de ai oaspeţi sau altă treabă, fără rachiu nu se poate; aşa am apucat. Ş'apoi un om sîngur nu poate schimba obiceiul! (Va urma.)

nu-i vom combate, dară-i vom chiar sprigini; până când însě vor juca role de calumniatori nu putem decât sě i desaprobăm. *G.*

Varietăţi.

* (Manevrele de corp.) In anul acesta după cum anunţă „Ordre de bataile“ se vor ţiné manevre numai în Ungaria şi Moravia. La aceste manevre va participa M. Sa monarchul dimpreună cu principele de coroană Rudolf. Comanda supremă o va primí archiducele Albrecht. Manevrele de corp din Ardeal, corpurile de armată 7 şi 12 din Sibiiu şi Timişoară combinate se vor ţiné între Deva, Orěştie şi Haţeg, începênd din 16 şi până în 21 Septembre.

* (Ordinea esamenelor la scoalele centrale gr.-or. române din Braşov la finea anului scol. 1886—87.) Esamenele de promoţiune scripturistice şi verbale la scoalele medii s'au început în 5/17 Iuniu şi durează până în 16/28 Iuniu.

I. *Esamenul de maturitate* la scoala comercială va fi în 18/30 Iuniu.

II. *Esamenul de maturitate* la gimnasiu va fi în 19 Iuniu (1 Iuliu) şi 20 Iuniu (2 Iuliu).

Esamenul de maturitate este public. Eschis sunt scolarii scoalelor medii conform instrucţiunei M.

Esamenele publice. *A) La scoalele medii (gimnasiu, scoala comercială şi reală) şi cl. V. de fete* încep Mercuri în 24 Iuniu (6 Iuliu) şi durează până Sâmbătă în 27 Iuniu (7 Iuliu).

B) La scoala elementară capitală se vor ţiné esamenele Luni în 22 Iuniu şi Marţi în 23 Iuniu st. v.

În 28 Iuniu serviţiu divin cu rugăciunea de mulţămită în biserica S. Nicolae din Şchei. La 10 oare cetirea clasificaţiunilor şi distribuirea premiilor.

Părinţii elevilor, precum şi amicii şi binevoitorii scoalelor noastre se invită cu toată onoarea a lua parte la aceste esamene, precum şi la festivitatea de încheerea anului scolastic 1886—7.

Anul scol. 1887/8 se începe în 1/13 Septembre a. c. Inmatricularea se face în 30, 31 August şi 1 Septembre. În 2 Septembre la 8 oare se cetesc legile scolare în sala cea mare a institutului. În 3 Septembre se încep prelegerile. Scolarii, cari fără motiv ponderos nu s'ar presenta la terminul ficsat, nu se mai primesc.

* Din partea familiei decedatului Irimie Eremia Popa primim următoriul necrolog:

Jalnica soţie cu jalnicii fii, fice, gineri, nurori nepoţi şi nepoate anunţă cu durere încetarea din viaţă a prea iubitului şi mult regretatului lor soţ, părinte şi moş **Irimie Eremia Popa,** născut la 1798 Februariu 16, şi repausat astădi, la oara una dimineaţa 7 Iuniu, 1887.

Înmormêntarea se va face Marţi 9 Iuniu la oara 1 după ameadi în cimiteriul bisericei Sfântului Nicolae din loc.

Bacifalu, în 7 Iuniu, 1887.

Fie-i ţěrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Regina Sêrbiei în Rusia.) Petrecerea reginei Natalia în Crimea deşteaptă mare interes pentru Sêrbia în Odesa. Regina mai nainte de a părăsí Odesa a luat měsuri ca sě i-se trimită regulat la Yalta toate ḑiarele din Odesa. Ea cetesce în fie-care ḑi o mare parte din ḑiarele rusesci şi se simte foarte măgulită, când găsesce câte un articol simpatic pentru Sêrbia. Regina s'a esprimat cătră mai multe persoane, că înstrăinarea, care s'a încuibat între Rusia şi Sêrbia în ultimii ani, nu provine decât din înţelegerea greşită a lucrurilor şi că în Sêrbia nimeni nu este duşman serios al Rusiei.

* (Focul din Botoşani.) M. S. regele, României îndată ce a aflat despre catastrofa din Botoşani, a adresat din castelul Peleş dlui Hasnaş, primarul oraşului Botoşani, următoarea telegramă:

„Flacările mistuitoare, ce pustiì o parte din oraşul Botoşani au pricinuit grozave nenorociri, ce s'au rěsfrînt asupra inimei Reginei şi a Mea. Ori-ce suferinţă a unei părţi a României este suferinţa Noastră şi de aceea Me grăbesc a trimite deocamdată suma de ḑece mii lei, spre a căuta sě daţi întâiele ajutoare celor mai isbiţi de lipsă. Mângăiaţi şi îmbărbătaţi pe cei arşi de foc, asigurându-i, că subscripţii publice, în fruntea cărora se va pune Regina şi Eu, vor fi organisate grabnic în toată ţeara, şi că Românii, cari a sciutu sě fie miloşi, când în alte state s'a întêmplat asemenea catastrofe, vor scí sě-şi facă datoria şi cătră compatrioţii lor.

A da pentru Botoşani şi a ridica pe cei loviţi de o soarte cumplită, este a ne cinstí pe noi însine, este a ne ridica sentimentele la înălţimea grelei încercări căḑute pe unul din cele mai de căpetenie oraşe ale scumpei noastre Românii.“

Dl Gachet, însărcinatul de afaceri al Franciei, aflând despre nenorocirea din Botoşani a adresat dlui Cantacuzino o epistolă, în care lăudând sentimentele de loialitate ale românilor pentru francesi, 'l roagă ca ajutoarele, ce erau destinate pentru nenorociţii dela opera comică şi au incurs dela petrecerile arangiate spre acest scop, sě se dea acum pentru nefericiţii din Botoşani.

Jurnalele din România au deschis colecte.

Consiliul de ministri din România a adus aceasta decisiune:

Astădi, în 5 Iunie v. 1887:

Consiliul de ministri, întrunindu-se sub preşedinţa Maiestăţii Sale Regelui, în reşedinţa regală a castelului Peleş.

Avênd în vedere, că un foc înfricoşat a distrus o mare parte a Botoşanilor;

Avênd în vedere, că asemenea nenorociri se întêmplă adesea în oraşe şi sate;

A luat următoarea decisiune:

1. Se deschid liste de subscripţiune publică sub Înaltul patronagiu al MM. LL Regelui şi Reginei şi sub direcţiunea unui comitet central, compus de I. P. S. Metropolit-Primat, Iosif, preşedintele senatului, Principele Dimitrie Ghica, preşedintele camerei, General Dimitrie Lecca, primarul capitalei, Ioan Câmpineanu.

2. Acest comitet va lucra cu ajutorul comitetelor, ce se vor înfiinţa în judeţe, şi care se vor compune din:

Senatorii şi deputaţii judeţului;
Primarul oraşului de reşedinţă;
Prefectul judeţului;
Preşedintele tribunalului judeţian.

3. Listele de sunscribţiune publică vor fi date cu marcă. Banii se vor depune la cassa de depuneri şi de consemnaţiuni; eară comptabilitatea se va face prin banca naţională.

4. Un comitet special se va instituí la Botoşani pentru a priveghia distribuirea banilor.

5. Guvernul va deschide un credit de 60 mii lei din paragraful ecstraordinar al budgetului, pentru a face faţă nevoilor celor mai urgente.

6. Comitetul central va avea în privire a se crea căile şi mijloacele pentru un fond permanent de ajutorinţă a acelora, care în viitor vor fi atinşi de foc sau de inundaţiune.

7. Ministrul justiţiei este însărcinat cu elaborarea unui proiect de lege, care sě reguleze modul şi controlul ori-cărei subscripţiuni publice de bani şi ajutoare.

8. Listele de subscripţiune vor conţiné telegrama adresată de M. S. Regele primariului de Botoşani în 4 Iunie, decisiunea presentă a consiliului de ministri şi înscrierea în capul listelor a Maiestăţilor Lor Regele şi Reginei cu suma de 30 mii lei.

I. C. Brătianu, D. Sturdza, Eug. Stătescu, M. Ferechide, C. Nacu, P. S. Aurelian, General A. Angelescu, V. Gheorghian.

* (Monumentul Plevnei în Moscova.) Monumentul, ce era sě se ridice de cătră oficerii ruşi din corpul de grenadiri în Bulgaria, aproape de Plevna, în onoarea grenadirilor căḑuţi la 28 Novembre 1877 împregiurul Plevnei, nu se va mai ridica, după cum se proectase la început, în Bulgaria, ci în Rusia, şi încă în inima Rusiei, în Moscova, unde se află în garnisoană corpul de grenadiri. Causa acestei schimbări este actuala încordare dintre Rusia şi Bulgaria.

Primăria din Moscova s'a ocupat în 6 Iuniu (26 Maiu) cu această afacere. Monumentul este lucrat după planul lui Şvervuda şi represintă:

1. Un basibozuc furios, care măcelăresce o familie bulgară; 2. Un bětrân gârbovit, un ţěran rus, revoltat din causa aceasta, arată fiului seu acest grup şi îl conjură pe icoana unui sfânt, sě nu slăbească niciodată în iubirea creştină; 3. Figura uriaşă a unui grenadir, care a trântit la pământ pe un turc şi'i dă ultima lovitură; 4. Un grenadir pe moarte, care înainte d'aşi da sufletul rupe unei femei bulgare lanţul sclăviei; 5. O cruce d'asupra semilunei, ca simbol al biruinţii; crucea este împodobită cu coroana Ţarului.

Monumentul va fi încungiurat de frunḑe de lauri, care se ridică pe cruce, în semn că religiunea a însufleţit pe ruşi la fapte eroice. În partea de sus a monumentului sunt făcute chipurile sfinţilor: Alecsandru Nevski, Gheorghe, Mihail şi Stefan. Pe fie-care din cele patru laturi ale monumentului se află următoarea inscripţiune în limba rusă, bulgară şi română; „Grenadirii ruşi, camaraḑilor lor, cari au căḑut în glorioasa luptă dela Plevna, la 28 Novembre 1877.“

Monumentul este înalt de 7 stânjini şi lat de peste 4 stânjini.

* (Desgropări în Athena.) Cu prilegiul săpăturilor din Acropolis s'au aflat cinci statue de marmură. Două din ele de o mărime miraculoasă, sunt din perioda artistică înaintea lui Phideas. Unele dintre ele arată figuri de secsul femenin şi sunt conservate destul de bine. Toate obiectele aflate s'au predat museului din Acropolis, care s'a îmbogăţit foarte mult.

* (Călcări de arnăuţi.) O bandă de 400 arnăuţi cu două drapele au atăcat caraulele sêrbesci Nr. 20 şi 21 şi au inaintat apoi până la satul Dobinovac, pustiind tot în calea lor, o mulţime de ţěrani, femei şi copii au căḑut jertfa iataganelor.

Reuniunea pentru pedagogia scientifică.

Germania, Iuniu 1887.

(Urmare.)

Am atins mai sus, că pedagogia scientifică ar fi un fět al veacului nostru, prin aceasta însě nu voesc sě ḑic, că sub aceasta s'ar înţelege întreagă pedagogia de astădi. Din contră, partea cea mai mare sě mişcă încă în regiunile pedagogiei vulgare şi numai o parte mai mică şi-a dat şi îşi dă silinţele de a o ridica pe o treaptă egală cu cele'lalte sciinţe.

Astădi, când esistă o psichologie, anatomie, fisiologie, zoologie, botanică, mineralogie, şi chiar teologie scientifică, numai încape îndoeală, că şi tendinţa pedagogilor trebue sě meargă întra'colo.

De aceea a fost o norocire, când Herbart, unul din cei mai ageri şi adênc cugetători, la începutul veacului nostru şi-a aţîntit privirea asupra pedagogiei şi ne-a lăsat ca moneştire un fundament de valoare neperitoare, pe care sě zidesce pedagogia scientifică presentă. Singur el dintre filosofi a fost, care a făcut ca ideile lui filosofice sě devină fructifere pentru educaţiunea omenimei. Cu aceasta însě nu voesc sě ḑic, că ceialalţi filosofi nu s'ar fi ocupat de loc cu ideile educaţiei, ci voesc sě accentuez numai, că nu ne-au dat o teorie basată în sistemele lor filosofice, precum a făcuto Herbart. Herbart a fost acela, care însuşi din pracsă a venit la ideile lui reformatorice. În adevěr avem scrieri pedagogice şi dela Kant, Fichte, Schleiermacher etc. ca sě numai amintesc de Locke, Rousseau şi alţii.

Scrierile acestora însě nu sunt de o valoare reformatorică în pedagogie şi nu a fost cualificate de a forma o şcoală, carea sě se baseze pe principiile lor.

Scoala herbartiană e un ce recunoscut în lumea scientifică şi nimenea nu poate sě denege, că mare mişcare a produs în sinul pedagogilor şi preste tot în filosofie. Ideile acesteia sunt menite de a schimba total organisarea învěţământului şi a'l pune pe acesta în o stare, dela care va atêrna binecuvêntarea generaţiunilor viitoare.

În faţa acestei imprejurări se cuvine, ca şi lumea de scoală de pe la noi sě nu rěmênă surdă, la sunetul, ce deja demult a pocnit în inima Europei. Şi cumcă în adevěr a răsărit o stea pedagogică şi pe firmamentul nostru, ne-o demustră valoroasa scriere a domnului profesor I. Popescu „Psichologia empirică,“ carea este un început a unei lucrări de multe veacuri, şi multe generaţiuni. Tot asemeneane-o demustră şi unele tractate pedagogice. „Eonducětoriul“ anului 1882—3, precum şi lucrarea din Programa Institutului pedagogico-teologic 1885—6 eşite, tot din aceaşi peană.

Începutul este făcut; sě sperăm deci, că continuarea va urma tot cu acelaş succes. Nici când însě succesul nu va putea fi foarte considerabil, când o persoană în lucrările sale nu este ajutorată şi de alţi mulţi şi aceasta mai cu seamă în operă educaţiunei, atât de grea şi atât de complicată. De aceea nu putem, decât sě ne esprimăm părerea de rěu, că unii domni deputaţi în sinodul anului trecut, când se intenţiona edarea unei foi pedagogice o înnăduşiră încă în faşă, nimicind bunele intenţiuni a oamenilor precepětori de causă.

După această mică reflecsiune la impregiurările noastre, sě vedem mai departe firul ideilor începute.

Accentuiaiu mai sus esistenţa unei scoale herbartiane pentru înţelegerea lucrului. Nu voiesc sě me ocup cu scoala herbartiană în toată estensiunea ei şi nici cu representanţii ei veritabili. Voesc numai sě accentuez, că reuniunea pentru pedagogia scientifică este o proprietate a acestei scoale, carea are menirea de a desvolta mai cu seamă teoretice ideile pedagogice întru cât aceste stau în necs cu filosofia.

Ziller a fost acel bărbat, care a fundat această reuniune, încă înainte cu noue spre-ḑece ani, şi i-a dat o direcţie deosebită de ori şi ce alte reuniuni de natura aceasta.

Dênsul, ca profesor de pedagogie în Lipsca, a adoptat ideile pedagogice ale lui Herbart, něsuindu-se parte a întregí ceea-ce i-s'a părut că lipsesce, parte a continua firul început.

Mai cu seamă originalitatea lui constă în desvoltarea părţii metodice a pedagogiei, carea are un caracter cu totul distinct de metodicele astădi usitate. Nu mai mult arbitriul are sĕ dispună asupra alegerii materialului de învĕţămênt precum şi asupra prelucrării respective predărei ei, anumite principii trebue sĕ domnească şi aci pretutindenea, căci lumea morală şi intelectuală se conduce tot asemenea ca şi lumea fisică de anumite legi, cari pretind a fi respectate, dacă mai e vorba ca silinţele noastre pedagogice, sĕ mai aibă vre un resultat îmbucurător.

(Va urma.)

Posta ultimă.

Resultatul alegerilor dietale pănă aci este următoriul: 241 liberali; 38 opoziţionali moderaţi, 67 independenţi, 7 fără partid, 9 naţionali şi 7 antisemiţi.

Măgulitoriu trebue sĕ fie pentru inventatorul unui preparat, când el primesce epistole, cari sunt de cuprinsul celei următoare: Stimabile D-le! Cu bucurie ve împărtăşesc, că suferinţele mele s'au îndreptat în mod estra-ordinariu, şi spre completă mântuire voesc a mai întrebuinţa încă câteva sticle din elicsirul de nervi al Dr. Lieber; sunteţi rugaţi deci etc. A. Salzmann, Mülhausen i. Els., Lyonergasse 12, Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Mercuri în 22 Iuniu 1887.

Sibiiu: **85** **54** **17** **48** **55**

Nr. 196 [1607] 1–3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredinţă deja de 3 ani pe legiuitul ei soţ Irimie Popister din Herman şi de presinte nu se scie ubicaţiunea ei, se citează a se înfăţoşa la subscrisul oficiu în termin de 6 (şese) luni dela prima publicare a acestui edict în foaia archidiecesană, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială în absenţa ei.

Braşov, în 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Braşovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Nr. 1209. [1606] 3–3

EDICT.

Nicolae Lazar gr. or. din Mohu, carele de 3$^1/_2$ ani a părăsit pe muierea sa Maria n. Duma fără sĕ se mai scie dacă mai trăesce sau nu, prin aceasta se citează ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră procesul matrimonial urzit de muierea lui se va pertracta şi decide pe basa pribegirei curentatului.

Scaunul protopresbiteral gr.-or. al Sibiiului ca for matrimonial de in stanţa I.

Sibiiu, 28 Octobre, 1886.

Simeon Popescu, protop.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. coman din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 13—50

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi**, provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor**, cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluşiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 16—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreuz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.11**	—	—	10.—
Uioara	**1.18**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.25**	—	—	10.19
Aiud	**1.46**	—	—	10.48
Teiuş	**2.25**	—	—	11.55
Crăciunel	**2.50**	—	—	12.24
Blaş	**3.03**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.35**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.01**	—	—	2.19
Mediaş	**4.20**	—	—	2.46
Elisabetopole	**4.55**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.42**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.08	—	—	**7.21**
Apaţa	8.36	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	**6.20**	—	—
Predeal	3.28	**6.47**	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	**4.40**	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	--
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	5.50
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		**6.40**
Petroşeni		**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		**9.52**
Simeria		10.31

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	**8.27**	4.18	**5.57**
Sibiiu	**9.—**	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.25**
Ocna	4.26	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	**6.13**
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	**4.45**	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 61 Sibiiu, Sâmbătă 13/25 Iuniu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3199 Scol.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesă.

Fiind sosit timpul pentru publicarea de concurse la posturile de învĕţători, cari nu sunt ocupate definitiv, prin aceasta se atrage atenţiunea oficiilor protopresbiterale la cerculariul consistorial din 24 Iuliu, 1886, Nr. 4036, publicat în numĕrul 81 al ḑiariului „Telegraful Român“ din anul 1886, cu care s'au făcut cunoscute disposiţiunile comisiunei admnistrative a tipografiei archidiecesane, privitoare la tarifa pentru publicaţiuni bisericesci-scolare.

În special se aduce de nou la cunoscinţa oficiilor protopresbiterale că:

1. Pentru publicarea concursului la postul de învĕţătoriu pentru o singură comună bisericească este a se solví o tacsă de 6 fl.

2. Dacă concursul cuprinde 2 comune bisericesci, atunci tacsa de 6 fl, se împarte în părţi egale, avênd a solví fie-care comună bisericească 3 floreni, drept tacsă pentru publicarea concursului.

3. La concursurile comulative pentru posturile de învĕţătoriu dela mai multe ca două comune bisericesci, pentru fie-care comună bisericească este normată o tacsă de 2 fl. v. a.

4. Tacsa astfeliu normată este a se asterne deodată cu concursul, care altcum până la aşternerea tacsei nu se poate da spre publicare.

In legătură cu acestea se atrage atenţiunea oficiilor protopresbiterale la stricta observare a disposiţiunilor din §-76 al Normativului scolariu, votat de sinodul nostru archidiecesan în şedinţa ţinută în Sibiiu la 13/25 Aprile, 1882. sub Nro. 137 Sin., în cari se normează cele privitoare la escrierea de concurse pentru ocuparea posturilor de învĕţători, îndatorându se oficiile protopresbiterale la observarea acelora, precum urmează:

a) Concursul se compune de cătră comitetul parochial şi are a conţiné în mod cât mai precis condiţiunile, ce se recer dela învĕţători şi emolumentele, ce i-se acoardă.

b) Concursul se va transpune oficiului protopresbiteral, care aflându-l în ordine, îl va subşterne consistoriului dimpreună cu actele referitoare la devenirea în vacanţă a postului învĕţătoresc.

c) Comitetul parochial e obligat a escrie concurs în termin de 8 ḑile dela încheerea anului scolastic, ear protopresbiterul are de a aşterne acel concurs cu termin de alte 8 ḑile consistoriului.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ţinută la 11 Iuniu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, în 12 Iuniu.

Ḑiua de mâne este o ḑi de veselie în viaţa noastră naţională. Se bucură economul pe timpul secerişului, când constată, că ceriul i-a binecuvêntat câmpurile lui, i-a rĕsplătit osteneala, şi cu toate neajunsurile vremilor nestatornice şi furtunoase, ţarina lui a adus roade binefăcĕtoare, din cari gustând, uită nĕcazurile vieţii şi dă mulţămită lui Dḑeu. Asemenea economului muncitoriu se bucură şi inima românilor dela noi, se bucură, vĕḑênd, că după învingerea greutăţilor de tot soiul, în pomposul edificiu de fete, ridicat în strada Morii, se ţin mâne esamenele anuale cu elevele scoalei civile, se face încheerea primului an scolariu, se face secerişul intelectual, la care toţi suntem părtaşi, căci toţi ne bucurăm de înflorirea instrucţiunei publice la noi, toţi saltăm de mândrie naţională la acest seceriş mănos, din care asemenea cu noi trage foloase imense şi statul, căruia trebue sĕ-i zacă la inimă bunăstarea scoalelor fără privire la naţionalitatea cetăţenilor.

Nesănĕtos curent domnesce astăḑi în viaţa publică din statul nostru. Până şi resortul ministrului de culte şi instrucţiune publică nisuesce a priví cu neîncredere la o parte din cetăţenii statului, şi acesti cetăţeni cu neîncredere priviţi, maşter tractaţi suntem în special noi românii, cari în proporţiune cu sărĕcia noastră jertfim mai mult pentru scoale, şi pentru luminarea poporului. Curentul nesănĕtos tocmai pentru această nobilă însuşire a noastră ne amăresce ḑilele cu tot feliul de şicane. Şi în această direcţiune mai mult nĕcaz avem cu presa, care fără sfială lovesce în noi, de câte-ori crede, că e bine sĕ fim loviţi în numele patriotismului modern, care nu se satură a cere jertfe peste jertfe pe altariul patriei, nu se satură a restălmăcí până şi cugetele şi inimile noastre, atribuindu-ne tendinţe nepatriotice, când în scoală, când în biserică.

Şi ḑi de ḑi cetim, că poporul român e bun, poporul e blând, poporul român e mulţămit cu soartea sa, numai inteligenţa eşită din şirul acestui popor e nepatriotică, ea accentuează nemulţămirea, mai mult, ea agitează în numele poporului, cerênd scoli românesci pentru luminarea poporului. Şi consecuenţa logică e: că dacă poporul, ţinut în întunecime, e bun, ear cărturarii eşiţi din sînul lui sunt rĕi patrioţi, atunci trebue susţinută starea actuală de întunecime, sau, dacă e sĕ se lumineze poporul, atunci această lumină sĕ fie strecorată prin sita cea deasă a patriotismului modern, care este identic cu maghiarisarea tuturor neamurilor din această patrie, căci numai atunci poate fi o turmă şi un păstoriu în sensul curentului, care domnesce astăḑi în statul nostru.

Şi vedem, că din milioanele cheltuite pentru instrucţiunea publică dela noi, un cruceriu nu se dă pe seama scoalelor românesci. Din contră chiar domnul ministru de culte al nostru, care în risipirea banilor pentru scoale ungauresci numai econom nu se poate numí, vine şi spune alegĕtorilor sei, că ar trebuí înfiinţate încă o seamă de scoale unguresci prin locurile ameninţate, dară nu sunt bani. Şi vedem, că în multe comune românesci sĕrace ca şoarecele din biserică, — fie-ne ertată aplicarea acestui proverb unguresc, — în multe comune românesci, cari au scoalele lor proprii, organele dela administraţie au cerut instituirea de scoale de stat, au aruncat imposite nouĕ asupra poporului român în folosul scoalei de stat, de bună seamă cu nobila tendenţă de a da nou impuls de înflorire scoalei românesci, de a impintena pe bietul român îmbrâncit la nouă însufleţire pentru susţinerea scoalei sale confesionale.

Între asemenea impregiurări nefavorabile, ori ce semn de progres trebue sĕ umple de bucurie inima noastră.

Şi scoala română de fete din Sibiiu e învederat semn de progres.

La 7 Novembre 1880 doamnele române din Sibiiu au luat hotărirea sĕ se întrunească în o reuniune, cu scopul de a înfiinţa aici în Sibiiu o scoală superioară de fete, pentru crescerea fetiţelor române, cari până atunci cresceau în institute streine de datinele noastre, streine de limba noastră, streine firei românului, streine, cu totul streine în cursul desvoltărei noastre naţionale.

A fost o ḑi binecuvĕntată această ḑi, a fost binecuvĕntat momentul, în care doamna Maria Cosma a pronunţat cuvintele: „*Sĕ nu ne spăriem de greutăţile, cu cari este înpreunată realisarea unui scop atât de măreţ, ci sĕ facem un început cât de modest*;“ a fost binecuvĕntat momentul, în care doamnă Ana Moga în numele româncelor întrunite cu însufleţire mulţămesce pentru luarea iniţiativei; a fost binecuvĕntată ḑiua de 20 Octobre, 1883, când la deschiderea scoalei române de fetiţe, doamna Alecsandrina Mateiu, răpită de inspiraţiune rostí cuvintele: „*Am trecut cu preotul în frunte preste pragul odăilor acestora*

FOIŢA.

Ce ne stînge de pe faţa pămêntului?

Nistor şi Lazur.

(Încheere.)

Nistor: Obiceiu, obiceiu! Bine, dară de am ţiné obiceiurile cele bune! Părinţilor nostri le era aminte, ca unul altuia sĕ nu-şi facă pagubă şi supĕrare, ca tineretul sĕ dea cinste celor bĕtrâni. Când era Duminecă, ori sĕrbătoare, ei îşi luau copii de mână şi se duceau cu dênşii la biserică, şi nu şedeau în crîşmă, nu se duceau la têrg ori în cărăuşie cu jidanii, acelea erau bune obiceiuri. Acelea sĕ le ţinem şi noi, dară nu acestea, ce ne prăpădesc vĕḑênd cu ochii. Oamenii au scos acuma nesce obiceiuri, pentru ca sĕ poată tot bea. Oaspeţi i-se întêmplă bunăoară şi preotului. Ei se pun şi şed apoi vorbesc, ospetează, ce-a dat Dḑeu, gustă ceva şi rachiu ori vin şi se duc treji cum au venit. La noi ţĕranii, oaspeţii ni-s un pĕcat mare.

Cu una cu două nu te cotorosesci de dênşii; ei vreu sĕ bea şi sĕ bea, scii, fără capĕt şi mĕsură.

Lazur: Asta bine o ḑici; mi-aduc aminte, că pe când a fost cumetrie la curte, n'au poftit decât pe preotul şi doi cumetri, şi au botezat aşa, că noi mai că nici n'am prins de veste.

Nistor: Apoi n'ai vĕḑut la preotul nostru? Când făcea el nunţile cu fetele cele mai mari, le făcea cu mulţi oaspeţi şi îi ţinea şi nu-i lăsa câte două şi trei ḑile, eară când făcea nunţile cu fetele cele mai mici, noi mai că nici nu sciam de dênsele, dacă nu s'ar fi spus vestirile în biserică. Şi preotul nostru a vĕḑut, că cu nunţile cele mari nu-i treabă, că ele îl sărĕcesc pe om. Şi de aceea îi pune şi pe oameni la cale, când merg cu nunţile la dênsul, sĕ se mai lase de ale lor.

Lazur: D'apoi la noi, dacă l'ar pune pĕcatele pe careva, sĕ facă cum a făcut preotul cu fetele cele mici, de bună seamă, că l'ar rîde tot satul.

Nistor: Toţi nebunii l'ar rîde negreşit, dară măcar unul s'ar găsí atât de cuminte, ca sĕ nu rîdă, ci sĕ se bucure. Dară dacă ar fi, aşa cum ḑici, că tot satul ar rîde, apoi cine rogu-te ar mai avea cuvênt din satul nostru sĕ ḑică, că vremile-s grele.

Lazur: Apoi de, oamenii nostri sunt aşa: când beau, apoi beau, eară când se apucă de lucru, apoi lucră cât ḑece.

Nistor: Lasă sĕ fie şi aşa, cum ḑici d-ta, adecăte, că atunci, când se apucă de lucru, lucră cât ḑece, măcar că eu asta, după cele ce le vĕd nu o prea cred; dar apoi dacă lucră cât ḑece, unde le e agonisita lor? Dară e şi alta: în ḑiua de astăḑi şi lucrătoriul nu întreabă pe atâta, unde e plată bună, pe cât întreabă, unde dau rachiu mult de beut. Este rachiu, este şi lucrătoriu, nu-i rachiu, nu-i nici lucrătoriu.

Lazur: Au nu scii d-ta, că omului i-se mai face a lucra, dacă bea un păhar, două de rachiu?

Nistor: Aşa i-se pare dintru început, că e mai vênjos la lucru, dară după un ceas numai ce veḑi, că se moaie, că mânile îi cad, că picioarele îl lasă. Me rog, dacă-i veḑi aşa, apoi ce lucru este lucrul lui? Doară de a întinde mâna earăşi la păhar!

Lazur: Ei! sĕ lăsăm aceea. Numai ţi-aş mai spune, că mie adese ori mi s'a întêmplat sĕ aud: Ce? Cine ne poate oprí sĕ nu ne zăbovim.

Nistor: Cine i-ar oprí sĕ se zăbovească, dacă s'ar zăboví cu minte? Dară la oamenii nostri minte? Şi cum le e zăbava? Fără rachiu nu-i zăbavă, nu-i cuvênt dulce şi cine nu s'a îmbĕtat bine, nu s'a zăbovit bine. Ce-i lucru mai mare, unde se zăbovesc cei mai în vêrstă, apoi e tot atâta, ca şi când ai ḑice, că acolo este beţia, încât şi copii trebue sĕ se îmbete. Şi mama ori tata se bucură încă, când băeţelul se îmbată bine. Ba mama, când se duce la crîşmă, sĕ-i mai treacă din vreme îşi mai ia şi băeţelul cu dênsa; sĕ-l ducă însĕ, când cresce mai mărişor şi la scoală aşa, cum îl duce de mânuţă la crîşmă, nici grijă n'are, şi dacă o silesc, sĕ-l ducă, atunci ḑice, că n'are cu ce-l îmbrăca. Aşa, ce vĕd *cu buna speranţă în Dumneḑeu şi în spriginul connaţionalilor noştri. Sosite odată aci, nu ne mai uităm nici în dreapta nici în stênga, nici la nemţi, nici la francezi, ci lăsăm cu încredere şi cu bună speranţă educaţiunea copilelor noastre în mâna unui corp profesoral românesc,“* şi binecuvêntat a fost momentul în care Esc. Sa Domnul archiepiscop Miron Romanul, după classicul discurs ocasional al doamnei Mateiu a binecuvêntat scoala română de fetiţe, implorând asupra ei darul lui Dumneḑeu.

Am trecut prin toate aceste fase din vieaţa scoalei române de fetiţe, şi am simţit bucuria, de care au fost cuprinsă la toate sĕrbările ei inteligenţa română din Sibiiu.

În scurtul timp de 6 ani vedem scoală română de fete ridicată la rangul de scoală civilă, aşeḑată în un edificiu pompos, provĕḑută cu un internat model de crescere bună, şi dată sub îngrigirea, unui comitet, pe care Associaţiunea transilvană l'a pus la cărma trebilor sale.

Toate acestea chiar şi între împregiurări favorabile progresului nostru ar trebuí sĕ ne procure momente de mulţămire sufletească. Cu cât mai virtos însĕ tocmai acum în urma multelor neajunsuri de tot soiul: calamităţi elementare: foc, ghiaţă, vĕrsarea apelor, vênturi reci, desastre politice, şi puţine raḑe de speranţă pentru ḑile mai bune.

Dela începutul ei am urmărit cu simpatie scoala română de fetiţe din Sibiiu, dela modestul local din strada Cisnădiei, unde şi-a început activitatea sa, pănă la pomposul edificiu actual din strada Morii.

Cu Dumneḑeu am început, şi cu bună înţelegere, cu Dumneḑeu sĕ continuăm, căci bună a fost calea de pănă acuma.

Revista politică.

Cabinetul dlui Tisza privesce cu satisfacţiune la resultatul alegerilor de pănă acum. Oposiţiunea pe lângă toate sforţările a perdut aşa de mult, încât nici nu se aştepta la ştirbituri aşa de mari în taberile ei. Fostul deputat Mocsáry, care-şi mai ridica câte odată glasul pentru respectarea legilor şi dreptul naţionalităţilor a fost trântit, ca sĕ nu mai fie în parlament nici un individ fără de preocupaţiune, care sĕ aibă curagiul a spune connaţionalilor sei adevĕrul. Foile oposiţionale nu mai cruţă nici persoană, nici dignitate, ci în articoli vehemenţi îşi varsă veninul contra dlui Tisza, contra cabinetului şi contra tuturora, cari merg cu guvernul.

Trei milioane de români, poţi ḑice, că nu sunt representaţi în parlamentul ţĕrii. Ardelenii n'au nici măcar un deputat, care sĕ le apere şi promoveze interesele. Transilvania e representată prin bărbaţi, cari poate nici n'au visat, că vor fi aleşi, şi cari n'au de loc, sau şi de au, au slabe cunoscinţe despre starea locuitorilor ei. — Pe croaţi i-a băgat guvernul în buzunariu. Alegerile pentru dieta lor s'au terminat. Banul Khuen-Hédervary are 87 de spriginitori, adecă cu 23 mai mulţi ca în sesiunea trecută. Starcevicienii cei înfocaţi abia au reeşit cu 9 deputaţi. Aşa dară pe când pretinii guvernului din Pesta numĕră în dieta croată 87, toate fracţiunile oposiţiei abia dispun de 18 deputaţi.

In Boemia antipatia faţă de maghiari sporesce mereu. În ḑilele trecute tocmai acei cehi, cari trăiau în frăţietate cu maghiarii, au făcut demonstraţiuni contra lor. Cu prilegiul unui meeting imposant dat de junii cehi, vestitul Gregr acusă pe maghiari, că se împărtăşesc din partea austriacilor chiar de acele bucături grase, la cari mai mult contribue cehi. Contele Caunitz nu se mulţămì numai cu atâta, el ḑice, că Boemia are drepturi mai vechi decât Ungaria, cu toate acestea e nesocotită, în favorul Ungariei. E necesar ca în cadrul monarchiei sĕ se înfiinţeze un stat boem, şi de nu se va efeptuí aceasta, deputaţii cehi se vor pune afară de viaţa politică de stat şi se vor basa pe slavism. Douĕ mii de glasuri aprobară cu mult entusiasm vorbele lui Gregr şi Caunitz, acceptând proietul de conclus.

Încheerea unei convenţiuni vamale între monarchia noastră şi Germania încă se pare a întêmpina greutăţi neînvingibile. De pe acum se întreabă oamenii din Germania, dacă se re'ntează a se încheea convenţiune, sau nu. Intenţiunile guvernului german nu sunt de loc favorabile încheerei unei convenţiuni comerciale cu Austro-Ungaria. Însuşi cancelariul, principele Bismarck, ar fi declarat, că nu se poate trece cu vederea efectul unei politici vamale autonome.

Se ivesc tot mai multe semne, cari dovedesc, că curentul duşmănos dintre Petersburg şi Berlin scade, şi că pre încetul se restabilesce ecuilibrul tradiţionalelor referinţe amicabile între Germania şi Rusia. Schuwalow, pretinul germanilor şi ambasadorul rusesc din Berlin, nu se va depărta dela curtea germană, după cum se vorbia mai înainte. Într'o convorbire, ce a avut-o cu Bismarck l'a surprins pe acesta arĕtându-i influinţa, ce o a esercitat la curtea din Petropole, pentru d'a remâné în Germania precum şi lupta contra nisuinţelor duşmănoase germanilor. A doua călătorie a contelui Schuvalow a avut de resultat informaţiunile, ce le-a dat ţarului despre bunele relaţiuni cu imperiul vecin şi stăruinţa de a se manţiné pacea; contele a şi avut o mulţime de audienţe la ţarul şi a lucrat tot în defavorul contrarilor germanismului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Galaţi, 8 Iuniu, 1887. Onorate d-nule Redactor! Deşí obosit de munca ḑilei şi cuprins de îngrigire pentru aflarea mijloacelor alinĕtoare pentru poporul nĕcăjit din această comună, consumată mai eri alaltăeri prin foc, totuşi ca sĕ contribuesc cât de puţin la apreţiarea literaturei pentru scoalele noastre elementare 'mi iau îndresneala a scrie un mic prospect asupra unui Abecedar românesc, apărut acum de curênd în Braşov, despre care aţi binevoit a lua notiţă şi în Nr. 57 al preţuitului ḑiar „Telegraful roman“.

„*Abecedar* sau ântâia carte de cetire pentru copii şi copilele din anul ântâiu de scoală, întocmit de mai mulţi pretini ai scoalei. Braşov. Editura librăriei N. Ciurcu 1887.“ — Aceasta este titula unei noue cărţi didactice, menită pentru instrucţiunea (învĕţămêntul) din scoalele noastre elementare. Îmi aduc aminte de timpul Bucoavnei şi cugetându-me esprim: ce deosebire între atunci şi acum. Atunci o singură carte, din care se putea adăpa generaţiunea tineră într'un mod greoiu, acum o mulţime de cărţi, care de care mai bună şi cu întocmiri, cât se poate de mai uşoare pentru promovarea învĕţămêntului. Abecedariul din cestiune, merită atenţiunea educătorilor poporului român preste tot şi în special a învĕţătorilor scoalelor noastre elementare. Începĕtorii elevi şi eleve din scoalele noastre românesci se vor bucura, cred eu, de Abecedariul întocmit de pretinii lor din Braşov. Abecedariul e dintre cele mai bune, şi costă numai 20 cr. v. a. esemplarul. Pentru copii sĕraci se va face escepţiune, cuget, şi dela preţul însemnat, dacă spre esemplu învĕţătoriul unei scoale va arĕta o consemnare esactă a elevilor mai miseri din scoala sa şi va prenumera mai multe esemplare.

Eseminând mai de aproape acest Abecedar aflu, că este compus după sistemul scriptologic dovedit de pedagogii de aḑi ca cel mai practic. Întreagă cartea este împărţită în trei părţi, şi fiecare parte în patru pănă şese grupe de materie, însemnate cu numeri romani.

Partea ântâiu sub I cuprinde esercíţii pregătitoare la scris, începênd cu „punctul“ ca cu cel mai uşor, apoi tot felul de linii şi figuri şi finind cu combinaţiuni ale literelor scrise, aceste din urmă între linii (spaţuri). Sub II urmează literile (sonurile mici scrise, tractându-se mai ântâiu sonul *i* ca cel mai uşor, apoi *n, u, m, o, a, r, v, c,* (*şi ?*) *s, t, d, e, l, b h,* (*şi !*) *j, g, p, f, z, ă-ĕ, î-â-ê, ţ, ş, ḑ, z,* urmând, se înţelege, fie-căreia din acestea litere combinaţiunea sonurilor cunoscute în cuvinte tot numai de o silabă, ca: *in, un, im. om, am, ar, var, ac, os, sat, ud, ed, mel, ban, ham, jar, jug, pat, foc, zid, zăr, mĕr sîn, cât? fên, băţ, coş, meḑ, zid.* Toate sonurile cunoscute dela uşor la mai greu se reasumă pe urmă în ordinea lor alfabetică şi pe o pagină apoi se fac cunoscut şi numerii dela 1—10 în linii şi cifre. Sub III se reproduc încă odată literile (sonurile) mici scrise însĕ pararel cu cele tipărite şi în urma lor se formează cuvinte de una şi mai multe silabe ca: *in, un im, om, ma-ma, ne ne, i-ni-mă, a-u-ḑi-re, etc.* tot aci se fac cunoscute la locul lor vocalele derivate *ó, é ŭ ĭ* şi sonurile combinate *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi, aĭu, eĭu, oĭu, uĭu, iau etc.* Sub IV se vĕd şase bucăţi de cetire compuse numai din cuvinte de una sau mai multe silabe şi sub V urmează eară şase bucăţi de cetire, compuse însĕ din ḑiceri întregi şi lângă fiecare se află alăturate câte o ilustraţiune bine esecutată; aşa d. e. la bucata 2 se tractează cocoşelul şi se cetesce:

Cocoşel, cocoşel
albişor şi sprintenel,
cântă, cântă frumuşel,
sĕ me scol de dimineaţă,
sĕ me spăl frumos pe faţă,
şi la scoală sĕ me duc,
de învĕţat ca sĕ m'apuc!

În partea a doua sub I se desvoaltă paralel cu literile mici şi literile mari, scrise între linii caligrafice şi tipărite totdeodată. Întocmirea aceasta, că autorii tractează literile mici şi mari între spaţii de linii, e foarte potrivită. Îmi aduc aminte, când eram eu învĕţător, câtă greutate aveam atunci, când treceam dela scrierea literilor mici — pre cari ei le scrieau numai pe un spaţiu de linii, la cele mari, pe cari trebuiau sĕ le scrie pe douĕ şi trei spaţii de linii din împregiurarea, că în Abecedariul ce'l aveam dinaintea ochilor, nu erau literile îmbrăcate între spaţii (linii), după cum se vĕdací întreţĕsute. Şi ací urmează după cunoascerea fie-cărei litere mari douĕ rênduri de nume propri, de cetăţi, de sate, de luni etc. scrise, şi trei pănă la cinci rênduri de ḑiceri tipărite, ca esercíţii de scris şi cetit. După-ce astfel în mod natural se fac cunoscute elevilor şi literile mari pe lângă cele mici deja cunoscute în rênd dela mai uşor la mai greu, la finea tractărilor urmează alfabetul întreg al literilor mici şi mari scris şi tipărit şi mai pe urmă cunoascerea numerilor dela 11—20. Sub II, III, IV urmează bucăţi de cetire, în cari se atrage atenţiunea scolariului asupra fiinţelor şi lucrurilor din jurul seu anume: se arată „ce sunt fiinţele şi lucrurile?“ „din ce sunt lucrurile?“ „cum sunt fiinţele şi lucrurile?“ şi „ce fac fiinţele şi lucrurile?“ şi la urma fie-cărei din aceste întrebări, după bucata de cetire urmează câte o poesioară potrivită cu sensul întrebărei, bunăoară la întrebarea din urmă bucata 2 se cetesce:

Mama sapă, tata grapă,
Sorumea aduce apă.
Zidariul mereu zidesce,
Şi lemnariul tot cioplesce.
Negustorul marfă vinde,
Ear pescariul pesce prinde etc. etc.

În fine în partea a treia sub I, II, III, IV, V, şi VI se cuprind *istorioare, cântări* şi *rugăciuni*, cari tractează despre scoală, casa părintească, animalele, grădina şi câmpul, biserica şi rugăciuni, materii, în cari se concentrează tot învĕţămêntul elementar de lipsă începĕtorilor din anul I-iu de scoală. Piesele acestea de cetire sunt compuneri originali (nu sunt reproduceri din alte Abecedare, şi sunt însoţite de ilustraţiuni nimerite şi co-

---

copii, că fac părinţii, fac şi ei. Dacă merg băeţii în câmp sĕ păzească vitele, ei ca sĕ bea fură ce pot şi duc la jidani pe rachiu. Dacă cresc mai mari şi mână boii la plug, apoi la bĕut rachiu stau în rênd şi beau ca plugarii păharul tot de bine. Apoi câtă sfadă, bătaie şi batjocură nu se întêmplă din pricina beţiei şi cine nu vede, că dacă tineretul nu se poartă cu cuviinţă faţă cu cei mai bĕtrâni, tot rachiul şi beţia e de vină?

Lazur: Vĕd, că cum e pilda, aşa e şi purtarea tineretului, şi cumcă părinţii n'au a se plânge asupra copiilor, dacă le dau singuri pildă rea.

Nistor: Dară cum se mai poartă oamenii noştri, când îs la drum! La drum omul trebue sĕ fie treaz, ca sĕ se poată ferí de o pagubă sau de o nenorocire ceva. Dară te doare inima, când veḑi, că oamenii noştri, întorcêndu-se dela têrg, nu pot trece pe lângă crîşmă, fără sĕ între în ea, când veḑi, că bietele vituţe stau afară în furtună ori ploaie, sgârcite toată ḑiua şi pănă târḑiu noaptea, rupte de foame şi scrâjnind din dinţi!

Lazur: Vai de vita aceea, care-i la nn gospodariu (gazdă) ca acesta! Ş'apoi câtă pagubă nu i-se mai întêmplă, pănă când şede în crişmă! Adese-ori se întêmplă, că pe dinaintea crîşmei cai şi căruţe şi stăpânul lor se duc acasă numai cu biciuşca în mână.

Nistor: Amu înţeleg, că rachiul e pricina tuturor relelor, ce se fac? El face pe om sĕ-şi prăpădească mintea şi capul. Deaceea pe semne au luat jidanii rachiul în mână. Ei cu dênsul îl nebunesc pe om, apoi cu vreme îi iau casa şi pămêntul din mână, şi-l lasă sĕ meargă cu torbele în spate; îl scii pe strîmbul nostru, ca sĕ me creḑi?

Lazur: Ia nu-i de mult, de când la noi şi Niculai a-lui Plachic, beat, cum era, a făcut o învoială cu jidovul Herşcu şi i-a dat şi o scrisoare la mână, şi când s'a treḑit a fost prea târḑiu; — el a băgat de seamă, că şi-a sĕrăcit femeea şi copii; n'a mai vĕḑut bani şi pămêntul a fost dus.

Nistor: Şi veḑi d-ta, nu-i numai unul, că ḑice: beau, că-i dintr'al meu şi cui are sĕ-i pese ceva că beau? Noi am mai vĕḑut, cum au sfârşit-o cei ce au mai ḑis aşa. Dară era o vreme, că de ţipenie n'ai fi vĕḑut jidan pe loc ţĕrănesc, eacă! de leac n'ai fi vĕḑut. Şi ce-i în ḑiua de astăḑi în cele sate? Acum jidanii nu numai câte 30 pănă la 50 fălci la ţĕrănesc, dară au apucat a fi şi deputaţi şi vornici sătesci. Ce va mai fi de-acum în 20 de ani.

Lazur: Dară me mir tare, de ce dă numai ţĕranul nostru aşa de tare cu rachiul? Ce pricină sĕ fie.

Nistor: Ţi-am spus nănaşule, că mintea lui cea slabă şi lipsa de învĕţătură îl face sĕ fie aşa de lacom la rachiu. Dară când se vor încuminţí oamenii nostrii cu toţii, numai Dḑeu sântul scie.

rĕspundĕtoare capacităţii elevului. Abecedariul se finesce cu mulţămita cătr Dḑeu:

Sciu sĕ siu, sciu sĕ cesc,
Ţie, Doane, 'ţi mulţărsc.
Mintea tmi-ai lumina
Şi sĕ înv mi-ai ajuta

Educătorii şi învĕţorii scoaler noastre procure-şi acest Abecedar ntru sine pentru elevii lor şi cerce, dacă n'am orbit aderul.*)

Nicolau Aron,
preot gr. or.

* (Transportul vênatrilor prin postă.) Ministrul de comunicaţium a dispus, ca vênatul nesângeros, dacă e numai o singură bucată, se poate trimite şi nepachetat. Cı bilet de încărcat se pot trimite cel mult trei bucăţi, dară sĕ nu fie legate şi nici cu rambursă. Paseri vênate se pot trimite pe postă numai în coşuri sau pachetate în frunze de stejar.

* (Cutremur de pămênt din Turkestan.) — Scirile privitoare la cutremurul de pămênt
distrus oraşul
imţit mai multe
asemenea mari
situat la o de-
Rişdekţ la Ţer-
prejur.
o întindere de

aceea parte, pe
crăpase sau dă-
rmă.
mare, mai cu
iferit asemenea

mari cufundări
aşi timp nesce
te abisuri.

l.) — Foile din
Stoian din co-
culcându-se în
în câmp, unde
tat, pe când un
Şerpele fiind pe
ă cu nisce mun-
l de a'l scoate,
copilului, care o
í. Muma sa însĕ
estecat cu oţet
i simţit şearpele.
plină sănĕtate.

e trandafir.)
„Gazeta Sătea-
iarnă, dacă în-
ă se aşează tot
trandafir până
borcanul cu un
pergament. In
în timpul ier-
e umple cu un

ipăturile, ce se
găsit în pămênt,
de brons de o
jumĕtate şi de
ıt de numĕroase
uri de prefect
esci.

Academiei Române
Socec & Comp.
la Istoria Ro-

vechi privitoare
45, culese din
ariante de Nic.
Preţul 25 lei.
nde documente
âne, între anii
te de Langeron
ela 1790—1812.
) bani.
ipă manuscripte,
uturor codicelor
rafia lui Miron
portrete faximile
vol. 8º de XII
entru descălecatul
lovenesc şi Leato-
ace." Preţul 12 lei.
Dosofteiu Metropo-
de pe manuscrisul
prof. I. Bianu. Cu
10 lei.
rii pe 1885—86:
ie Alexandrescu. —

Belgrad — 30 bani.
vieaţa Metropolitului

e. „Dicţionarul limbei
rată după dorinţa şi
ıb auspiciile Academiei
omul I. A. — Amur-

compune din circa 10
Fiecare tom se va publica
m este 12 lei. Se primesc abonamente pentru fiecare tom, însĕ făscioare separate nu se vênd. Abonaţilor li se vor expeda făscioarele îndată după tipărire. Abonamentele se fac la „stabilamentul grafic Socec & Teclu. Bucuresci, strada Berzi Nr. 96.

— „Candela," apare în Cernăuţi, Nr. 6 e de următoriul cuprins în limba română: Omiliile sf. Ioan Crisostom la epistola cătră romani. — Morala Testamentului vechiu în periodul evraistic. — Cuvêntarea pentru Dumineca a V după Rusale — Cronică.

— „Scoala şi familia," apare în Braşov, Nr. 5 are următoriul sumariu: Intuiţiunea în învĕţămênt — Scăderile în învĕţămêntul religiunei în scoala noastră poporală (II.) Câteva observări cu privire la igiena scolară. Rêndunelele, poesie. Bibliografic — Diverse.

Reuniunea pentru pedagogia scientifică.

Germania, Iuniu 1887.

(Încheere.)

Pedagogia fiind o sciinţă aplicată, v'a trebuí sĕ recurgă totdeauna la sciinţele ei ausiliare; etica şi psichologia. Cea dintâiu arată, ce e permis sĕ se înveţe, cea de a doua, cum trebue acest permis învĕţat atât în un timp anumit, cât şi în o succesiune de timp. Fără de a porní din acest principiu, nu se poate aduce o ordine în învĕţămênt şi sĕ lasă câmp liber arbitriului fie căruia, abstragênd dela aceea, că învĕţămêntul nu poate sĕ aducă fructele dorite, lucrând contra desvoltărei spiritului elevului.

Nici nu e minune, că învĕţămêntul de astăḑi mai pretutindenea nu aduce resultate proporţionale, cu munca, ce se pune poate din partea unor educători.

De aceea s'a întrebat Ziller despre causa acestei stări şi resultatul, la care a ajuns pe basa ideilor lui Herbart a fost, că lipsesce o ordine în succesiunea materialului de învĕţămênt în scoli; a doua, că aceste materii se predau fără de a lua în considerare spiritul elevului, care pretind unitate, mai bine ḑis, făr a lua în considere unitatea consciinţii, aşa încât între diferitele materialuri de învĕţămênt nu sĕ stabilesce nici o legătură şi fie-care obiect de învĕţămênt îşi urmează calea, fără de a ţiné cont de ceea-ce s'a tractat în alt obiect de învĕţămênt, care poate i-ar fi de un mare folos, stabilindu-se astfel şi un fel de concentraţiune foarte priincioasă spiritului; a treia, că nu sĕ ia în considerare la predare cele douĕ procese psichologice de aperceptiune, şi abstracţiune, din cari trebue sĕ constee învĕţămêntul.

De aci cele trei idei reformatorice în metodica Herbart-Ziller:

a) idea gradelor de desvoltare culturale-istorice;
b) idea concentraţiunei învĕţămêntului;
c) idea treptelor (gradelor) formali.

Primele douĕ idei privesc organisarea planului de învĕţămênt, întru cât una determină succesiunea materialului de învĕţămênt după gradul de aperceptiune a spiritului elevului, ceealaltă arătă, cum au sĕ se aducă în combinaţiune materiile de învĕţămênt de pe acel grad.

Idea a treia se raportă la modul, cum materiile de învĕţămênt au sĕ se predea, sau înveţe cu băieţii, ca sĕ nu se calce legile psichologice şi ca sĕ devină o proprietate a elevului pentru toată viaţa.

Încă din aceste puţin atinse, cetitoriul se va putea convinge de însemnătatea acestei lucrări.

În sensul acesta lucră reuniunea pentru pedagogia scientifică, conform lăsămêntului lui Ziller.

Am ḑis, că reuniunea aceasta se deosebesce de alte reuniuni de felul acesta, vosc sĕ me şi esplic în privinţa aceasta Presidentul reuniunei edă în fie-care an o aşa numită carte „anuală (Jahrbuch) a reuniunei, carea cuprinde tractate de cuprins pedagogic, sau filosofic cu referinţă la pedagogie, lucrate de membrii reuniunei. Această carte ese de sub tipar pe la Paştile fie-cărei an şi sĕ espedează gratuit tuturor membrilor.

Lucrările aceste servesc ca basă la desbaterile adunării generale a reuniunei, ce se ţine la Rusalile fie-cărui an şi durează trei ḑile. Până la timpul acesta, poate sĕ studieze fie-care lucrările aceste şi la adunare îi este dată posibilitatea de a-şi face observările sale astfeliu, încât, erorile, ce s'ar strecura se delătură. Desbaterile acestea, cari eară şi se publică în estenso şi se espedează membrilor, servesc ca o întregire şi rectificare a întregei lucrări.

În fie-care an se ţine adunarea generală în alt oraş, aşa, încât se perondează bună oara ca adunările „associaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura popoului român."

Pe lângă reuniunea principală, mai esistă în diferite părţi ale ţĕrii subreuniuni cu scopul de a se desvolta şi lăţí ideile pedagogiei scientifice.

Lucrările acestei reuniuni de nouĕ-spre-ḑece ani sunt cuprinse în cărţile edate şi representă o desvoltare continuă.

Pentru anul de faţă reuniunea şi-a ţinut adunarea sa în Lipsca la 30, 31 Maiu şi I Iuniu. Preste 400 de bărbaţi însemnaţi se adunară pentru a-şi da tributul la desvoltarea operei pedagogice începute.

Te punea în uimire, vĕḑênd cu câtă osteneală şi cu câtă abnegaţiune se luptă oamenii pentru a face, ca în educaţia elevilor sĕ se înceapă o altă viaţă.

Anul acesta a fost interesant prin mai multe lucrări însemnate şi desbaterile au fost atât de vii, încât au durat de pe la 7 oare şi până la 3 oare d. a.

Mai cu seamă din punctul nostru de vedere, este necesar a se scí, că în anul acesta s'a tractat pe basa unei lucrări cestiunea de a se întroduce în scoală artele plastice, sĕ înţelege, în legătură cu desemnul; asemenea a fost la ordinea ḑilei unele observări psichologice făcute de un părinte la un băiat, din anul prim până în al şeptelea, asemenea unele preparări din viaţa lui Isus, ca continuare în planul de învĕţământ.

S'a desbătut mult şi asupra întroducerii în scoala poporală a unor basme de cuprins istoric ca un fel de propedeutică pentru istoria naţională, precum şi asupra legăturei gramaticei şi lecturei limbei latine, şi cestiunea alegerii materialului de învĕţământ din scienţele naturale.

Modul, cum se desbat lucrările scientifice în o astfel de adunare, este de atâta importanţă, încât fie-care din cei presenţi se depărtează, ducênd cu sine o îmbogăţire a capitalului spiritual şi o speranţă vie, că pe această basă pusă educaţiunea, va putea sĕ aducă cele mai mari binefaceri societăţii om

Fie ca şi la noi începutul făcut de dnul I. Popescu sĕ fie un augur bun în desvoltarea educaţiunei poporului român.

S.

Posta redacţiunei.

Dlui V. A. în T. Recercei Dvoastre nu Ve putem satisface.

Red.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuniu. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de %	—.—	—.—
Renta de aur ung. de	101.70	103.80
Renta ung. de hârtie	87.80	87.80
Galbin	5.95	5.93
Napoleon	[illegible]	[illegible]
100 m	[illegible]	[illegible]

Nr. 466 [1608] 1—3

EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religiunea gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa socie Maria I. Pivoda din Reşnov, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni.

[1582] 10 - 20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare*. Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 14—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Nr. 62 Sibiiu, Marți 16/28 Iuniu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr.** pentru fie-care publicare.

Nr. 2972. Scol.

Cercularia

către toate oficiile protopresbiterale și către toate organele scolare din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Observând Consistoriul, că adunările generale ale reuniunilor învĕțătoresci din archidiecesă nu se țin destul de timpuriu, adecă în feriile de vară, ci în deosebite timpuri preste an chiar și pe timpul de scoală, prin ce nu numai se face abatere dela normele esistente, dară se produce și oarecare conturbare în cursul învĕțămêntului, a aflat de bine de astădată a trage atențiunea organelor scolare și în special a conducătorilor reuniunilor la aceasta scădere și a-i îndatora totdeodată, ca pe viitoriu sĕ se țină între marginele statutelor în ceea-ce privesce terminul ținerei adunărilor generale, ce au sĕ fie în feriile de vară, afară de casurile, în care s'au arĕtat vre o împedecare neprevĕdută, ce trebue notificată consistoriului.

Fiindcă mai departe cu adunările generale ale reuniunilor învĕțătoresci au se coincidă și conferințele învĕțătoresci, provĕdute în § 130 al statutului, organic, Consistoriul prescrie pentru conferințele învĕțătoresci din anul acesta spre pertractat prelângă programele, ce comitetele reuniunilor și le vor compune și ascerne aici spre aprobare, încă următoarele douĕ teme:

1. *Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc și pentru ce unii învĕțători avênd pămênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, și ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu.*
2. *Cari sunt causele, pentru care absențiile scolare sunt prea numeroase și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instrucțiunea poporală.*

Totdeodată în casurile de lipsă Consistoriul 'și reservează a trimite la adunările generali comisari a i sei spre a observa ordinea și cursul pertractărilor.

În celelalte comitetele reuniunilor învĕțătoresci vor avea a se conforma dispozițiunilor cuprinse în cercularul din 3 Aprile 1886 Nr. 6741/1885 Plen. esmis de aici în causa adunărilor generale ale reunilor învĕțătoresci.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan ca senat scolariu, ținută la 28 Maiu, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu m. p,
secretariu

Sibiiu, în 15 Iuniu.

Nu ne am făcut nici cel mai mic scrupul, când oficioasele au susținut încă înainte de alegeri, cum că partida guvernamentală va obține o maioritate covĕrșitoare în parlamentul țĕrei, dar că se vor întrebuința astfeliu de mijloace drastice față de deputații naționali români, nu ne venia a crede nici odată. Ii cădea de tot greu guvernului, ca în parlamentul unguresc sĕ șadă și vr'o 2—3 români, și așa nevinindu-i la socoteală aceasta, a pus în mișcare toate forțele, de cari poate dispune un stat, numai ca sĕ-i vadă dați afară, pentru ca sĕ se adeverească macsima dlui ministru-președinte, cu care a amenințat sdrobirea naționalităților din Ungaria.

Ei bine, aceasta o a ajuns guvernul actual și acum în 5 ani românii și glasul lor nu va mai putea fi audit în dieta țĕrei. Cumcă și-a ajuns guvernul scopul ce urmăresce, e fapt, remâne însĕ acum o întrebare deschisă, — și în momentele aceste ne vin în minte cuvintele deputatului Vincențiu Babeș din sesiunea trecută, carele fără sfială a susținut, că e mai bine ca popoarele se aspire în stat, decât sĕ conspire contra statului.

Românii sub împregiurările de adi numai pot avea aspirațiuni. Vocea lor este înădușită. Cumcă însĕ ei nu vor înceta de a aspira și mai departe, aceasta e treaba românilor și precum nici când, așa nici acum ei nu au lipsă sĕ conspire, ci se astepte dile mai bune și mai senine pentru ei. Singur patru oameni și-au încercat norocul, ca sĕ se strecure în parlamentul unguresc, pentru ca acolo la forul legal sĕ-și presenteze plângerile lor și ale neamului întreg.

Consecințele de aici le poate trage orice om nepreocupat.

Românul numai așa mai poate lua parte la viața publică, dacă el 'și deneagă individualitatea sa, dacă se pune în contradicere cu întreg poporul, din care face parte și dacă la ale lui dureri el devine mut și surd. Toți ceialalți români, cari nu pot și nu-i lasă inima sĕ o facă aceasta, devin persecutați, amenințați și li se face imposibilă întrarea în parlament.

Dl Petru Truța, al cărui patriotism, când cu votarea creditului pentru înarmarea țerei, n'a fost tras de nici un maghiar de omenie la indoală, a trebuit sĕ facă loc unui alt membru al oposițiunei, spriginit de guvern și de toate organele lui — pentrucă vedi doamne dl Truța e român, și ca român nu-i mai era ertat nici sĕ șeadă și sĕ stea la sfat cu domnii.

Cumcă aceasta procedură a guvernului a înstrăinat și pe cei mai moderați români dela sine, noi nu trebue sĕ o mai accentuăm, și constatat este și remâne, că noi aici ca români nu mai putem lua parte la viața publică din statul unguresc.

Mai era anii trecuți un maghiar de nascere și om de omenie, dl Ludovic Mocsáry, care vedea în împăcarea naționalităților o garanță de esistență pentru statul unguresc, dar cetățenii orașului Halas din momentul, ce a susținut aceasta, l'au părăsit.

Și-a încercat omul norocul la cei ce aveau simpatii pentru principiile lui, dar deși maghiar, atât devenise de urgisit în ochii celor dela putere, încât deja înainte de alegeri era dată parola „rĕstigniți-l“ și prin slugarnicele organe dela Neoplanta și mijloacele de corupțiune și aici s'au falsificat opiniunea publică în detrimentul naționalităților și de bună seamă și în detrimentul patriei.

Totdeuna am fost pentru o politică conciliantă, totdeuna am vĕdut numai în o apropiere fericirea patriei, dar prin astfel de procederi ni se smulge speranța din pepturile noastre de a mai vedea o patrie fericită, unde milioane de locuitori trebue sĕ vadă din depărtare, cum se lucră de ei și fără de ei, cum se aduc legi bune — rele — și ei sunt datori a le respecta, a se închina lor, și a le esecuta în detrimentul lor.

O stare aceasta, care în o altă țeară este imposibil de cugetat, și rĕu a făcut cei ce au falsificat opiniunea publică în un mod așa de urît și de pĕcătos, cum nu ne am fi asteptat dela un guvern liberal și cu principii liberale. Sau doară acesta este liberalism, când alegerile se fac între baionete, când rachiul dă tonul, ear nu convingerea.

Nu am fost contrariu actualului guvern, am fost de convingere, că el, și în împregiurările actuale, nu mai el va putea salva naia statului unguresc, care este amenințată cu cutropire, dar că astfeliu va lucra guvernul și organele lui nu ne-am închipuit nici odată.

Vadă deci, cei ce au pus la cale acest terorism, că rĕu au făcut și dacă o vor vedea, timp de pocăință au destul acum în 5 ani de dile.

Revista politică.

Orientul e nodul gordian al politicei europene și încă nu se scie, cine va fi iscusitul, care sĕ deslege acest nod, căci după atitudinea de pănă acum a puterilor nici una nu îndrăsnesce a păși hotăritoriu la deslegarea lui, dar earăși nici una nu voesce sĕ-și

FOIȚA.

Cum am redactat eu un jurnal economic.

(Schiță de Mark Twain.)

Am luat redactarea provisorică a unui jurnal economic, fără sĕ am vr'o idee, — întocmai precum ar lua un țĕran comanda unei corăbii fără sĕ aibă vr'o idee de ea. Dar me aflam între împregiurări, cari puneau cestiunea lefii în primul rang. Redactorul ordinariu al diariului voia sĕ-și caute puțină recreație și eu am acceptat condițiunile, ce mi le-au pus, și i-am luat locul.

Sentimentul, că me vedeam earăși la lucru, era o plăcere deosebită pentru mine și lucraí toată sĕptĕmâna cu neobosită satisfacțiune. Ajunse jurnalul la tipariu și eu am așteptat o di întreagă cu îngrijire ascunsă, ca sĕ vĕd produs'a activitatea mea vr'un interes. Spre însĕrate, când părăsì biroul, se desfăcu în fața mea ca la un semn nevĕdut deodată o grupă mare de bărbați și de băeți, cari se adunaseră în jos la trepte și-mi făcu loc. Ear eu audí pe mai mulți cum șopteau: „Ăsta e!“

Se înțelege, că acest incident îmi venì bine la socoteală.

Dimineața următoare aflaí la trepte, earăși o asemenea grupă și părechi risipite, precum și persoane singuratice, cari stăteau pe stradă, și me priviau cu un interes deosebit. Grupa se desfăcu earăși în douĕ, când m'am apropiat, ear eu audì pe unul dicênd: „Uită numai la ochii lui!“

Făcuí ca și când n'aș fi observat interesul, ce se arĕta față cu mine, dar în ascuns me bucuram și m'am decis sĕ trimit un raport mătușii mele asupra lucrului. Suì scările, când aud nisce voci vesele și rîsete sgomotoase. Me apropiaì de ușă. O deschid repede și me vĕd față în față cu doi junișani îmbrăcați țĕrănesce, fețele cărora se lungiră și păliră, când m'au vĕdut; ear după aceea au sărit ambii cu mare ropot pe feresti. Eram surprins.

Cam peste o jumĕtate de oară venì un domn bĕtrân cu o barbă albă mare și cu o față fină, dar destul de strictă. La rugarea mea, luà loc. Se vedea că are ceva la inimă. Își luà pălăria din cap, o puse pe podici; apoi scoase din buzunariu o batistă roșie de mĕtase și un Nr. din jurnalul nostru.

Își puse jurnalul pe genunchi, și ștergându-și ochelarii cu batista, dise:

— Sunteți DV. noul redactor?

Îi rĕspunseí, că eu am onorul de a fi.

— Redactat'ați cândva înainte de aceasta vr'un jurnal economic?

— Nu; aceasta e prima mea încercare.

— Se observă.... Aveți oare-care pracsă în afaceri de economia câmpului?

— Eu cred că nu.

— Un instinct me convinse despre aceasta înainte — dise bĕtrânul, punêndu-și ochelarii și privindu-me peste ei aspru în față, în vreme ce-și desfăcu și împăturà jurnalul după trebuință.

— V'aș cetí odată aceea, ce mi-a produs această convingere instinctivă. A fost articlul de fond. Ve rog ascultați-l și apoi spuneți-mi, dacă chiar DV. l-ați scris:

„Morcovii nici odată sĕ nu se culeagă; asta le strică. Este cu mult mai rațional de-a trimite un băiat pe pom, care sĕ-i scuture.“

— Ei, ce credeți? — căci eu sunt convins, că DV. ați scris una ca asta.

— Ce cred eu? Cred Dl meu, că e foarte bine. Cred, că e rațiune în lucru. Eu nu me îndoesc defel, că numai în orașul acesta se strică milioane și ear milioane găleți de morcovi pe an, tocmai pentru că se culeg în stare crudă, pe când dacă s'ar suí un băiat pe pom ca sĕ-i scuture....

— Scuturare-ai pe moșul d-tale! morcovii nu cresc pe pomi!

— Ah, nu? cu adevĕrat nu? Dar cine a și susținut așa ceva? Este numai espresie figurată, o espresie curat figurată. Tot omul, care are puțină pricepere, va înțelege îndată, că băiatul se scuture parii.

Apoi se sculà omul bĕtrân, sfêrticà iurnalul în sdrențe mărunte și pisă cu călcâele la el, spărgênd

~~peardă inte~~resele, ce pe cale diplomatică și le-ar putea asigura.

Numai mult decât trei cestiuni orientale neliniscesc crerii diplomaților în sesonul băilor și adecă: cestiunea schimbărei cabinetului din Sêrbia; cestiunea bulgară și cestiunea egipteană.

Sêrbia și-a câștigat un cabinet, ce se radimă mai mult pe popor, dar care totodată e și eflucsul înfluinții rusesci în Sêrbia. Venirea lui Ristici în ministeriu în unele părți se buciumă cu „triumf“, în alte părți se defaimă cu jale. Se vorbesce, că chiar regele Milan a conlucrat la căderea fostului cabinet și a spriginit pe Ristici, ceeace până bine de curênd nu-și putea închipuí nimenea, de oarece una voia regele și alta cânta Ristici. Acum regele se află în călětorie spre băile din Gleichenberg; în faptă însě el petrece ca oaspe la curtea din Viena, însoțit de ambasadorul austro-ungar din Bělgrad. Abaterea lui Milan prin Viena, și petrecerea lui ca oaspe de curte, au provocat multe presupuneri. Se vorbesce chiar și despre aceea, că regele ar avea de gând sě abdică la tronul Sêrbiei. Dacă se va realisa aceasta, remâne întrebarea acui va fi Sêrbia?!

Cestiunea bulgară e a doua încurcătură și poate cea mai vrășmașă în nodul gordian oriental. În Têrnova la 3 Iuliu se vor face mari schimbări și în adunarea generală, ce se va întruní se va mai lămurí poate lucrul; cu toate acestea o aplanare totală a lucrului va fi de tot anevoioasă. Influința rusă e mare pretutindeni; aceasta se vede și din o scrisoare adresată din Viena de ministrul de justiție Stoilow, către Nacevici, ministrul afacerilor esterne, în care îi vestesce, că nici o rugare n'a aflat har înaintea principelui Alecsandru de-a se mai reîntoarce la tronul bulgar. Am vorbit cu contele Kalnoky — dice mai departe — și povața lui e: *a ne împăca cu Rusia. Și eu am ajuns la convingerea, că fără învoirea Rusiei nu vom isprăví chiar nimic. În Viena sunt cu deosebire nehotărîți și se tem de un rěsboiu. Bate un vênt tare dela nord.* — Bulgarilor nu li se va denumí nici un regent deocamdată și ei încă nu vor putea alege. Se feresc de Rusia ca de foc. Îndată ce Ristici a venit la putere în Sêrbia, guvernul din Sofia a aflat de bine a întărí trupele dela graniță, cu toate că Ristici a asigurat pe ministrul de esterne bulgar, că voesce sě trăiască în pace cu Bulgaria. Dar din centrul Rusiei trupele armate se distribue spre Bucovina și Bulgaria și aici e întrebarea, în ale cui mâni va cădé Bulgaria?!

Cestiunea egipteană în loc sě se desfășure singură, se încurcă mai rěu. In cercurile diplomatice se vorbesce, că Salisbury voesce sě adreseze puterilor o notă-circulară, în care sě espună motivele stăruinții sale pentru încheerea convențiunei turco-engleze și totd'odată sě-și dea și ele consensul. Organul din Roma al ministrului Krispi „Riforma“ întreabă apoi, că ce voesce Francia și Rusia prin lupta contra unei convențiuni engleso-turcesci, aprobată de Germania, Austria și Italia. Englezii tot nu se vor lăsa de Egipet, iscusința lor în afacerile egiptene e recunoscută și sě nu mai întrebe pe nimenea.— Dar Rusia și Francia nu se cam prea tem de vorbe. Poarta e strimtorată și sultanul, nu mai scie unde sě-și plece capul. Nelidoff și comitele frances Montebello a înaintat fie-care câte o notă, și îndată după aceasta s'a ținut în stambul un consiliu de ministri estra-ordinar.

Poarta în urma notelor primite nu-i tocmai aplicată a efeptuí ratificațiunea. De cumva însě Anglia nu va ceda, Rusia și Francia nu se vor lăsa, rěmâne întrebarea, în ce mâni va cădé soartea Egiptului.

O aplanare a lucrurilor s'ar putea face numai, când: „Orientul 'l vor stăpâní popoarěle orientale“, după cum dicea Gladstone; însě pe micile puteri orientale le aruncă în mânile marilor imperii.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cercul Baia de Criș, la 10 Iuniu 1887. La 5 Iuniu a. c. s'a ținut alegerea de deputat dietal în Baia de Criș. Candidați au fost: Petru Truța cu program național și Hollaky cu program opozițional moderat. Primul a căpětat 810 voturi, al doilea H. 895 și a fost proclamat de deputat.

Acest cerc electoral este curat românesc. Românii — cu puține escepțiuni — oficiali, — aparțin partidului național român. Numerul alegětorilor în cerc a fost 2407; dintre cari abia 100 inși sunt străini, adecă: unguri, judei și câțiva nemți.

Resultatul alegerei a lăsat urme adênci, rane, cari vor sta deschise totdeuna înaintea ochilor românilor zarandeni. Numai puțin interesantă devine alegerea pentru publicul român, carele cere informațiuni și trebue sě-și formeze judecata asupra împregiurărei, că în un cerc românesc cade un român cunoscut și la prunci, față de un străin maghiar, carele de eri alaltăeri numai, este în gura zarandenilor.

Enigma acestei reușite pentru cei-ce au fost față la alegere și la cele premerse alegerei s'a deslegat foarte ușor. Publicul încă 'și va putea forma judecata asupra erei constituționale, în carea mai trăim de pe o di pe alta.

Hollaky a pășit în Zarand în urma unui compromis între partida guvernamentală și opozițională din comitat.

El a lăsat Deva și Huniadoara guvernamentalilor, și și-a pus candidatura în cercul Baia de Criș.

Candidatura dênsului a fost curat oficială, protopretori în fruntea unui convoiu, i-au conferit candidatura. Chiar pre edificiul pretorial din Baia de Criș s'a pus stindardul lui H. și s'a dat prin aceasta signalul, că de sus dela vice comite până la cel din urmă scriitoriu vor lucra pentru Hollaky. Așa a și fost.

Unde administrațiunea este în servițiul unui candidat, acolo pretutindenea el reese per fas ori nefas.

După candidarea oficială s'a început corteșirile în ambe preturele Brad și Baia de Criș. Sume enorme de bani s'au împărțit între alegětorii, cari nu mai au voit se primească bani; eară cine nu au voit sě ia bani au mai fost și batjocorit și terorisat.

Cu paralele însě nu ar fi eșit lucrul la cale.

S'a luat refugiul la intimidări, presiuni, închideri în arest, și chiar lățirea de faime nerușinate, că „nereușind H. vor închide gimnasiul din Brad“, ba că Truța a abdis, ba că va abdice, și câte toate.

Amintesc, aci câteva casuri. Corteșii în comuna Valeabrad, Curechiu, etc. etc. au umblat pe la alegětori la sapă, și pe cei-ce nu luau bani i au intimidat, pe alții, cari au protestat i-au închis, d. e. pe Iosif Miclea din Valeabrad, pe parochul Zacharie din Țeratel, l'au legat în fiere, pe un om — Lungul, într'o Joia când e di de têrg în Brad a fost adus la pretură de 3 gendarmi, de aici a fost trimis la Baia de Criș, încă cu un meseriaș, Popescu.

Negutătorul Cutean ca sě scape a fugit la Baia de Criș, parochul Bogdan a durmit peste noapte în o cotarcă ca sě nu fie aflat de gendarmerie. În localurile publice au fost defaimat atât candidatul nostru, cât și conducětorii poporului — preoții și invěțătorii.

S'au făcut arětare la pretură, asupra celor ce au împărțit bani, asupra corteșilor, dar vorba ceea „corb la corb nu-și scoate ochii.“

Tot noi eram agitatorii. S'a arětat lucrul prin două telegrame la ministru, însě toate îndeșert. Furia organelor administrative a crescut, și s'a ajuns culmea în diua de alegere. Intimidările, presiunile, închiderile au produs reacțiune în șirurile noastre. Disciplina în partidul național a început a fi foarte severă. Șansele noastre cresceau di de di.

În diua de alegere, șirurile noastre au fost mai compacte ca totdeauna. Alegětorii nostri au pus banii primiți dela corteșii lui H... pe flamurile lui Truța, ca sě arete, că românul adevěrat nu-și vinde dreptul nici când.

Însě cine era la actul de alegere?

La prima comisie era advocatul Imecs președinte, carele a tolerat toate abusurile, ce numai se pot închipuí, apoi notariu Dozsa, Tomuția, Cosperda, Sida, tot oameni capabili a face cele mai mari călcări de lege, cum au și făcut.

La a doua comisie a fost președinte Mihaloviciu, acest nume ajunge ca sě scim, că el este în stare a trimite la esecuțiunea de ori-ce fel pe ori-ce contrar. A mai fost, când la una, când la alta, după cum se spune — un anume Gligor, deputat sinodal, ca vice-președinte. La două comisiuni a fost un socru, Mihaloviciu cu 3 gineri, Gligor, Tomuția, Sida, cari de mult trăesc în inimiciție de moarte cu candidatul național, pentru că acesta nu a satisfăcut dorințelor lor.

La disposițiunea biroului electoral compus, cum s'a arětat mai sus, a stat gendarmăria, carea toată diua — cu puține escepțiuni — au închis și au bătut la alegětori din partida lui Truța. Numai 61 inși au fost închiși: preoți, învěțători, fruntași din partida națională, pentru că au disprețuit paralele îmbiate, și au protestat contra barbarismului gendarmeriei. În urmă mulți fură închiși într'un grajd plin de balegă.

Votanții pentru H... au avut mâncare și beutură în localul de alegere, ai nostrii nu am avut de unde bea nici apă toată diua.

În sala de votare, pentru H... au votat, servitori, cerșitori, oameni neîndreptățiți, cine numai au fost prins de pe drum. Din comuna Tomesci au votat mai mulți ca câți erau în listă. Votanții pentru Truța au fost respinși și apoi bătuți. La comisia primă nu a scăpat preot ne înboldit de gendarmi sau de corteși. Nota bene, gendarmeria era la disposiția corteșilor. Ei comandau.

Când s'a vědut că nici așa nu merge lucrul, s'au încercat sě facă tumult, însě fără reușită. Ultimul remediu a fost, că nu s'a lăsat a vota pe lângă toate protestările bărbaților de încredere — comune întregi, cari au fost pentru Truța d. e. comuna Valeabrad, Mesteacăn, Brotuna, Baldovin, Rișca, Dobroț, Juncul etc. Trei sute votanți pentru Truța au fost respinși dela votare, nu au fost lăsați în casă sě voteze.

---

diferite obiecte cu bastonul seu și spunêndu-mi în față, că-s mai prost ca un bou. Cu aceste se îndepărtă și trântì cu mare sgomot ușa în urmă-și, — scurt s'a purtat astfeliu, încât am venit la cugetul, că trebue sě fie nemulțămit cu ceva. Deoarece însě nu sciam de ce anume s'a împedecat, nu-i puteam ajuta.

Cu câteva momente mai târdiu se repedì în casă o figură înaltă și palidă cu plete lungi până pe umeri și o barbă ce-i acoperia movilele și rîpele feții. După ce întrà cu degetul pe buză și trupul aplecat înainte ca omul, ce stă la pândă, se oprì deodată, ca și când ar fi prins rădăcini. Nici suflarea nu i-se audia.... Sta nemișcat... Nu se audia nimic... Întoarse apoi cheia în zăvor și se apropià în vêrful degetelor până în nemijlocita mea vecinătate. Apoi stătu earăș, și după ce mi-a esaminat cu un interes încordat fața, scoase din buzunariu un numěr bine împăturat al jurnalului nostru și dise:

— Asta D-ta ai scris-o. Iute, iute, cetescemi-o! Ușurează-me. Sunt torturat.

Eu i-am cetit cele de mai jos — și pe când terminam câte o dicere, observam prea bine, cum se ușurează omul, observam cum se limpeziau mușchii lui încordați, espresiunea de groază i-se ștergea din față și trăsurile lui arětau multă linisce și pace, ca și luna miloasă peste un ținut părăsit

„Guanul*) este o pasere escelentă, dar cere o îngrijire deosebită. Nu ar trebuí întrodus mai de timpuriu, decât în Iuniu și mai târdiu decât în Septembre. Earna trebue aședat într'un culcuș cald, unde sě-și poată clocí puii“.

„Este fără îndoială, că secerișul în anul acesta va fi foarte târdiu. Aflăm deci cu scop, sě recomândăm țěranilor nostri, ca săditul cucuruzului și sěmănarea coacii s'o înceapă în Iuliu în loc de August.“

„Despre bostani. — Bostanii sunt un feliu de căpșuni, cari dau beutura cea mai de predilecție indigenilor din Anglia-nouă; dênșii prefer la pregătirea prăjiturilor bostanii față cu afinele, ba chiar și pentru nutrirea vacilor sunt mai recomandabili bostanii decât smeura, deoarece hrănesc mai bine, pe când asta mai mult înfoae dobitocul. Bostanul este singura specie consumabilă din familia portocalelor, cari se prăsesc la nord, cu escepțiunea lubeniții și a câtorva varietăți de pepeni. Datina de a-i planta prin curți sub tufari se șterge din di în di, deoarece este în generere cunoscut, că bostanul ca arbore nu dă destulă umbră....“

Omul meu sărí deodată spre mine și prindêndu-me de mâni dise:

— Ajunge! Acum věd, că mințile-mi sunt la loc, deoarece și d-ta le-ai cetit cuvênt de cuvênt întocmai precum le-am fost cetit și eu. Dar d-nule, când le-am cetit adi dimineață pentru prima dată 'mi-am dis: Nici odată, dar nici odată nu am credut, că aș fi nebun, cu toate că pretinii mei me țineau sub pază, — dar acuma cred, că într'adevěr sunt smintit și făcuì un sgomot, încât ar fi trebuit sě l audi și d-ta din depărtare de două mile, și me aruncaì pe ușă afară ca sě ucid pe cineva, — căci trebue sě scii, eu sciam, că mai curênd sau mai târdiu tot acolo o sě ajungă treaba, și astfeliu puteam sě încep cu o oară mai curênd. Mai cetì odată pasagele respective, ca sě fiu pe deplin convins, că sunt într'adevěr nebun, și apoi i-am dat foc la casă și o luaiu la fugă. Am bătut o grămadă de oameni, lăsându-i schilăviți, ear pe un flăcău l'am alungat oblu în vêrful unui copac, de unde-l pot ear apuca, de voiu avea lipsă de el. Dar cugetaì, când am trecut pe aici, aid sě întru, ca sě me conving pe deplin despre nenorocirea mea; și acum m'am convins despre contrariul, ear eu îți spun, că asta e un mare noroc pe capul flăcăului de pe copac. La reîntoarcere a bunăseamă l'ași fi omorît. Adio dle, adio! Mințile mele au trecut peste proba, la care o a supus unul din articlii d-tale economici, de acuma sciu, că nimic nu le va mai putea fi spre stricăciune. Sě trăiți cu bine Dl meu!“

(Va urma.)

---

*) Un feliu de pămênt provenit din rěmășițe de paseri, care se întrebuințează spre îngrășarea pămêntului. — Trad.

Alegerea a fost închisă repentin, pe lângă toate protestările. Aşa a reuşit Hollaky. — Mandatul este mânjit. Atitudinea partidului naţional a fost deamnă. Alegerea se va protesta. Dar totul e o luptă contra unor oameni fără raţiune. Pe asta cale odată va trebuí sĕ se ajungă la *„finis Hungariae."* *Esop.*

Varietăţi.

* Principele de coroană Rudolf s'a reîntors din Londra la 23 n. spre Viena. Înainte de ameaḑi încă ajunse la Calais, unde a fost primit de consulul englez Thomas. In Paris a sosit încognito, şi n'a avut nici o primire oficială. La sosirea în Viena era de tot vesel. In Londra, unde a asistat la iubileul de 50 ani al reginei Victoria i-s'a făcut deosebite onoruri.

* D. B. P. Haşdeu, eruditul filolog român a fost numit vice-preşedinte al consiliului permanent pentru instrucţiune.

* Programa esamenelor publice la institutul „Andreian" pedagogico-teologic greco-rĕsăritean în Sibiiu cu finitul anului 1886/7.

Inainte de ameaḑi începutul la 8 oare. După ameaḑi începutul la 3 oare.

Joi, 18 Iuniu. Înainte de ameaḑi: „Enciclopedia" cl. I, prof. Dr. I. Crişian. „Isagogia" cl. I, profesor I. Ghibu. „Limba română" ped. a. II şi III profesor Dr. D. P. Barcianu. După ameaḑi: „Morala" cl. a. II, prof. I. Hannia. „Istoria patriei" ped. a. III. prof. I. Ghibu. „Geografia" ped. a. III, Dr. D. P. Barcianu.

Vineri, 19 Iuniu. Înainte de ameaḑi: „Dreptul canonic" cl. a. III, profes I. Popescu. „Limba maghiară" ped. a I, II şi III prof Dr. I. Crişian. După a.: „Istoria bisericească" cl. a. I, prof. Dr. I. Crişian. „Istoria universală" ped. a. I şi II prof. I. Ghibu.

Sâmbătă, 20 Iuniu. În. de a.: „Pastorala liturgica" cl. a. III, prof. I. Hannia. „Pomăritul" cl. şi ped. a. II, prof. D. Comşa. D. a.: „Logica şi Psihologia" cl. a. I, ped. a. III prof. I. Popescu. „Istoria naturală" ped. a. I şi II, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Luni, 22 Iuniu. În. de a.: „Dogmatica şi Polemica" cl. a. II, prof. I. Popescu. „Legumăritul" cl. şi ped. a. I, prof. D. Comşa. D. a.: „Plantologia" cl. şi ped. a. III, prof. D. Comşa. „Istoria bisericească" ped. a. I, prof. Dr. I. Crişian. „Limba română" ped. a. I, prof. Dr. D. P. Barcianu.

Marţi 23 Iuniu. În. de a.: „Pedagogia generală" cl. şi ped. a. III, prof. I. Popescu. „Geografia" ped. a. I şi II, prof. Dr. D. P. Barcianu. După a.: „Esegesa" şi „Ermeneutica" cl. a. I, prof. I. Ghibu. „Comptabilitatea" cl. şi ped. a III, prof. D. Comşa.

Joi, 25 Iuniu. În. de a.: „Literatura română" cl. a II. prof. Dr. D. P. Barcianu. „Religia" ped. a. II şi III, profesor I. Ghibu. D. a.: „Patristica" cl. a. I, prof. Dr. I. Crişian. „Computul" ped. a. I şi II, prof. D. Comşa.

Vineri, 26 Iuliu. În. de a.: „Didactica" şi „Metodica" cl. şi ped. a. II, prof. Dr. I. Crişian. „Fisica" ped. a. III, prof. D. Comşa. După a.: „Catechetica" cl. a. III, prof. I. Hannia. „Omeletica" cl. a. III, prof. I. Ghibu. „Gimnastica" ped. a. I. II şi III, prof. Dr. Ioan Crişian.

Sâmbătă, 27 Iuniu. În de a.: „Cantul bisericesc şi tipicul" toţi elevii, profes. D. Cunţan. După a.: „Musica vocală şi instrumentală" toţi elevii, profes. G. Dima.

Luni, 29 Iuniu. În. de a.: După servitul divin în biserica încheiarea solemnă a anului scolastic în sala seminarială. După a.: Conferinţa profesorală spre statorirea definitivă a clasificaţiunilor cu privire la esamenele publice.

Marţi, 30 Iuniu. În. de a.: Publicarea clasificaţiunilor, a promoţiunilor şi estradarea absolutoriilor.

Sibiiu, din conferinţa profesorală, ţinută la 9 Maiu, 1887. *I. Hannia*, director.

* (Ordinea esamenelor la scoala normală şi gimnasiul gr. orient. român din Brad la finea anului scolastic 1886/7.) Esamenele de promovare la gimnasiu se vor ţiné în 23 şi 24 Iuniu a. c.

Esamenele publice.

Vineri în 26 Iuniu a. c. Dela 8—11 oare a. m. clasa IV normală din toate studiile; dela 11—1 oare p. m. clasa a III normală din toate studiile, învĕţători: Petru Rimbaşiu şi Ioan Germân.

Dela 3—4 oare p. m. Latina cl. I gimn. prof. G. Părău; dela 4—4$^1/_2$ oare p. m. Româna cl. I-a gimn. profes. St. Albu; dela 4$^1/_2$—5 Geografia cl. I-a gimn. profes. V. Bonĕu; dela 5—6 oare p. m. Matesu cl. I-a gimnas. C. Costin.

Sâmbătă în 27 Iuniu. Dela 8—8$^1/_2$ oare a. m. Religia cl. II-a gimnas. catech. Vasile Damian; dela 8$^1/_2$—9 oare a. m. Maghiara cl. II-a gimnas. prof. G. Părău; dela 9—9$^1/_2$ oare a. m. Germana cl. II gimnas. prof. V. Bonĕu: 9$^1/_2$—10 Matesu cl. II-a gimn. prof. C. Costin.

Dela 10$^1/_2$—11 oare a. m. Istoria cl. III-a gim. prof. V. Bonĕu; dela 11—11$^1/_2$ Fisica cl. III-a St. Albu; dela 11$^1/_2$—12 oare a. m. Maghiara cl. III-a gim. prof. G. Părău; dela 12—12$^1/_6$ Geografia cl. III a gimn. prof. V. Boneu.

După ameaḑi: Dela 3—3$^1/_2$ Latina clasa a IV-a gimn. prof. C. Costin; dela 3$^1/_2$—4 Istoria cl. IV-a prof. V. Boneu; dela 4—4$^1/_2$ Româna cl. IV-a prof. St. Albu; dela 4$^1/_2$—5 Matesu cl. IV-a prof. C. Costin; dela 5—5$^1/_2$ Germana clasa IV-a prof. V. Bonĕu; dela 5$^1/_2$—6 Mineralogia clasa IV-a prof. St. Albu; dela 6 oare eserciţii gimnastice cu toate clasele gimnasiale.

Duminecă în 28 Iuniu a. c. se va celebra servitul divin cu rugăciunea de mulţămită în biserica din loc. La 10 oare a. m. se vor declama din partea elevilor în sala cea mare a gimnasiului poesii în limba română, maghiară şi germană; se vor cetí apoi clasificaţiunile, distribuí premiele şi testimoniele.

Atât părinţii elevilor, cât şi toţi binevoitorii institutului nostru sunt învitaţi cu toată onoarea a participa atât la esamene, cât şi la festivitatea încheierei anului scolastic 1886/7.

Brad, în 10 Iuniu, 1887

Direcţiunea gimnasială.

* Esamenele publice dela scoala capitală gr. or. din Sĕlişte pe anul scolastic 1886/7 se vor ţiné după următorul program în sala cea mare a scoalei

Duminecă în 21 Iuniu. (Inainte de ameaḑi) Dela 10—12 clasa a II-a de elevi, dela 12—1$^1/_2$ elevii şi elevele scoalei de repetiţiune. (După ameaḑi) dela 3—5 clasa a II-a de eleve, dela 5—6 espunerea lucrurilor de mână din clasele a III a şi a IV-a de eleve.

Luni în 22 Iuniu (După ameaḑi.) Dela 2—4 clasa I de elevi, dela 4—6 clasa I-a de eleve dela 6—7 gimnastica.

Marţi în 23 Iuniu (Inainte de ameaḑi). Dela 8—11 clasa a III-a de elevi, dela 11—12 mergerea la scoala de grădinărit. (După ameaḑi) dela 3—5 clasa III de eleve.

Mercuri în 24 Iuniu (Inainte de ameaḑi) Dela 9—12 clasa IV-a de elevi şi eleve.

Dela 12—1 încheerea în biserică cu esamenul din cântările bisericesci, cu declamări şi cu distribuirea premiilor.

La aceste esamene sunt învitaţi şi pe calea aceasta cu toată onoarea, toţi părinţii şi binevoitorii scoalelor.

Sĕlişte, în 12 Iuniu, 1887.

Corpul învĕţătoresc.

* (Conspiraţiuni grecesci.) Autorităţile turcesci au descoperit în cercul Kostura, Macedonia, o conjuraţiune grecească în fruntea căreia se află metropolitul Kiril din Kostura, precum şi corpul învĕţătoresc. Conjuraţii au fost toţi arestaţi. Se vorbesce, că în întreaga Macedonia şi mai cu seamă în partea Sud Vestică se află o mulţime de comitete revoluţionare.

* (Mormêntul lui Ovidiu.) Cetim în „Telegraphul": Un eveniment de cea mai mare însemnătate istorică — mormêntul lui Ovidiu pare că s'a descoperit în fine.

Ni se scrie din Constanţa, că dnii Mihail Cogălniceanu şi Papadopulo Calimaki, făcênd o escursiune archeologică la satul Anadolkioi, care se află la o distanţă de 7 kilometre dela Constanţa, au descoperit lângă un mal surpat şi plin de petri mormêntale, o peatră cu inscripţii ale poetului „Metamotfoselor."

Dl Vasile Urechiă, însciinţat despre descoperire, pleacă ḑilele acestea la Constanţa, asemenea pleacă acolo şi dl Gr. Tocilescu, distinsul nostru archeolog.

Dacă descoperirea se va adeverí, apoi acest eveniment va avea resunet în Europa întreagă.

Muzeul nostru naţional este deci în ajunul unei achisiţiuni de cea mai mare importanţă.

„Rĕsboiul" însĕ scrie:

Ni se pare, că entusiasmul a ocupat loc prea mult în telegrama d-lui Cogălniceanu, anunţând găsirea petrei mormêntale a lui Ovidiu. După cât aflăm până aḑi lucrul se reduce la descoperirea unei pietre fără de inscripţiuni, representând o corabie, care sosesce, fiind primită la mal de Apolon.

Cercetările de altfeliu urmează.

* (Liga patriotică francesă). Liga patriotică francesă a adresat preşedintelui republicei o epistolă, în care 'l roagă sĕ nu mai sufere ca francesii, cari călătoresc ori se opresc prin Alsaţia sĕ fie mereu şicanaţi şi sĕ ceară fără întârḑiere punerea în libertate a cetăţeanului şi oficerului frances Kőchlin, condamnat pe nedreptate. Scrisoarea a reprodu-s'o toate jurnalele francese, ca întreaga lume civilisată sĕ protesteze cu indignaţiune contra violenţii despotismului german.

* (Archiva anti-israelită), aşa se va numí un ḑiuar al alianţii anti-israelite din România. Va fi dirigeat de un comitet sub direcţ. Eduard Ghergel, şi va fi scris în limba română şi francesă, articolele principale în limba germană. Va eşí de trei ori pe lună.

* Construcţiuni de cupole. Naţiunea scrie: S'a construit acuma în Franţa douĕ cupole: una în atelierele dela Saint-Chamond, sub conducerea maiorului Mougin, şi alta la Fives-Lille; ambele vor fi transportate la poligonul dela Châlons, unde vor fi supuse la tirul direct al tunurilor de 155 mm. şi la tirul curb al mortierilor de 220 mm. şi 270 mm, ale căror obuze vor fi încărcate cu 40 kgm. de melinită.

Instrucţiuni.

Asupra mĕsurilor de luat contra turbării cânilor.

„Naţiunea" din România scrie următoarele dispoziţiuni luate de consiliul sanitar:

Avênd în vedere, că administraţiunea sanitară a capitalei nu poate lua mĕsuri eficace în contra muşcăturilor cânilor turbaţi, fără conlucrarea publicului întreg, şi că cele dintâiu muşcături se observă obicinuit în familii, într'un timp, când cânele încă n'a părăsit casa stăpânului;

Considerând în consecinţă necesitatea ca toţi cetăţenii sĕ fie informaţi asupra semnelor turbării, pentru ca pe de o parte sĕ poată ajuta pe administraţiune în îndeplinirea misiunii sale, ear pe de alta sĕ poată apăra familiele lor proprii în contra acestei boale teribile;

Consiliul în şedinţele dela 12 şi 26 Maiu 1887 a. c., pe o parte a elaborat aceste instrucţiuni, ear pe de alta subsemnatul roagă pe cetăţeni, ca sĕ aducă de urgenţă la cunoştinţa primăriei toate cazurile de turbare a cânilor şi pisicilor, de muşcăturile produse de către aceste animale şi chiar de bănueala, ce au, că un câne ar fi turbat şi sĕ închidă după putinţă animalele bănuite sau bolnave până la sosirea unui agent al poliţiei sau al primăriei. Primăria va lua mĕsuri pentru observarea cânilor bănuiţi a fi turbaţi şi pentru constatarea boalei la cei omorîţi ca bănuiţi.

Semnele, după care se poate cunoaşte turbarea cânilor.

Turbarea este o boală molipsitoare, de care se îmbolnăveşte cânele, pisica şi toate animalele de muncă, când au fost muşcate de un câne, pisică sau lup turbat.

La început turbarea cânelui nu se arată prin semne de furie, însĕ balele lui chiar de atunci au puterea d'a molipsì pe aceia, cărora le va linge mânile sau îi va muşca.

Cânele îşi schimbă obiceiul: e mai trist şi tăcut, fuge de lumină, îi place singurătatea şi se vêră prin locuri întunecoase. După 2, 3 ḑile devine neliniştit, pleacă şi earăşi se întoarce de se culcă şi apoi ear se scoală, scărpinêndu-se des cu labele de dinainte. Prin mişcările, ce face, ne arată, că pare că i-s'ar închipui ceva, căci muşcă cu gura în vênt ca cum ar vrea sĕ prinză muşte şi se repede şi urlă ca cum s'ar lupta cu alţi câni.

Uitătura cânelui este mai tristă şi mai sĕlbatică, dar la chemarea stăpânului tot încă îl ascultă, arĕtându-se ceva cam vesel înaintea lui. Uneori e mai supus de cât chiar, când e sĕnătos şi arată mai multă iubire pentru stăpân şi oamenii casei, cărora le linge mânile şi obrazul cu mai multă plăcere; el se supune poruncei stăpânului chiar atunci, când furia turbării începe a se arĕta.

La începutul boalei cânele bea multă apă ca sĕ şi potolească setea, ce'i arde gâtul, ear mai târziu ne mai putênd sĕ înghiţă 'şi bagă tot botul în apă ca cum ar voì sĕ o mânânce.

Când cânele, în contra obiceiului, începe sĕ musce, acesta e semnul adevĕrat al turbării furioase. Cânele muşcă în dreapta şi în stânga, roade lemne, scaune, încălţăminte, aşternut, etc., mestecă şi înghite paie, păr, lână, sticle, cuie şi chiar murdăriile lui.

Scurgerea balelor se înmulţesce cu cât furiile cânelui se măresc.

Fiind-că cânele turbat simte durere în gât, se freacă mereu cu labele aci, ca şi când ar avea vr'un os oprit în gât.

Glasul cânelui turbat este mai totdeauna răguşit şi lătrarea lui se sfârşeşte printr'o urlare întreruptă şi suitoare.

Dar mai este un fel de turbare numită „turbarea mută," cânele bolnav de acest fel de turbare, nu dă nici odată semne de furie, el nu poate sĕ latre nici sĕ urle, din cauză, că falca de jos fiind apucată de dambla nu se poate împreuna cu cea de sus, de aceea cânele, ţinênd mereu gura căscată, se scurge din ea bale întinḑetoare, ear limba fiindu-'i atârnată se usucă, crapă şi se urmăreşte.

Cânele turbat îşi perde simţirea şi dacă-l batem, îl rănim sau îl ardem chiar cu ferul roşu, nu arată nici temere, nici durere. Uneori se muşcă chiar singur cu dinţii. Auzind vr'un câne lătrând, se înfuriază şi se repede asupra lui.

Când turbarea a ajuns în furia ei, privirea cânelui este sĕlbatică şi ochii lui nemişcaţi, aci strălucesc ca sticla, aci se turbură şi se roşesc.

Părăseşte casa, şi alergând pe uliţi, muşcă tot cei ese înainte; dar mai mult pe câni.

Obosit de lupte şi de osteneală merge legănându-se drept înainte, ca cum ar fi orb, cu coada atârnată, capul plecat, ochii furioşi, gura deschisă, ear limba scoasă murdărită de praf sau noroiu, are o faţă cam vênătă-albăstruie.

Cânele turbat are poftă sĕ musce până moare, de aceea trebue sĕ ne ferim cu mare băgare de seamă.

Mĕsurile pentru a preveni turbarea la oameni muşcaţi de câni turbaţi.

Dacă o persoană a fost muşcată de un câne turbat, sau bănuit a fi turbat, urmează a se chema îndată un medic. Cei sĕraci sĕ meargă îndată la un spital, sau sĕ poftească în grabă pe medicul comunal al secţiunii, sau sĕ vie la primărie, în cancelaria medicului-şef, unde li se va da ajutorul necesar. Până la sosirea medicului rana se va şterge cu un burete sau cu o cârpa moale şi uscată fără a se spăla. Se poate estrage otrava din rană prin aplicarea de ventuse oarbe (pahare) deasupra rănei şi ştergerea repetată a rănei cu cârpe moi şi curate, după scoaterea ventuselor. Dacă muşcătura se află la estremităţi (mâni sau picioare) se poate lega mâna sau piciorul respectiv d'asupra rănei cu o faşie, spre a se opri întrarea veninului în sânge. Faşia nu se poate lăsa strêns legată mai mult de 2 oare.

Vice-preşed. cons. *Dr. I. Felix.*

Secretar, *At. Rusescu.*

Posta redacţiunei.

Dlui I. D. P. în B. „Recensiunea“ trimisă numai aşa se poate publica, dacă ne daţi voie sĕ o contragem încâtva.

Red.

Loterie

Sâmbătă în 25 Iuniu 1887

Timişoara:	71	74	59	63	76
Viena:	86	85	88	28	33

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Iuniu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.96	5.92
Napoleon	10.03	10.02
100 marce nemţesci	62.15	62.15
London pe (poliţă de trei luni)	126.50	126.50

Nr. 466 [1608] 2—3

EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religiunea gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa socie Maria I. Pivoda din Reşnov, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 196 [1607] 2—3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredinţă deja de 3 ani pe legiuitul ei soţ Irimie Popister din Herman şi de presinte nu se scie ubicaţiunea ei, se citează a se înfăţoşa la subscrisul oficiu în termin de 6 (şese) luni dela prima publicare a acestui edict în foaia archidiecesană, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială în absenţa ei.

Braşov, în 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Braşovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Anunţ.

Direcţiunea institututui de credit şi economiii „Sebeşana“ din S.-Sebeş, pe basa §-lui 8 a statutelor sale deja înregistrate, are onoare a încunosciinţa pe d-nii acţionari ai acestui institut, că faţă cu cele **70%** nesolvite din suma acţiunilor a decis următoarele termine:

Până în **1 Septembre a. c.** au a se solví de fie-care acţie **20%**; până în **1 Novembre a. c.** alte **20%**; până în **1 Ianuariu 1888** alte **20%**; ear restul de **10%** are a se solví până în **1 Februariu 1888**.

Ceea ce se aduce la cunoscinţa d-lor acţionari spre orientare şi acomodare.

S.-Sebeş, în 18 Iuniu, 1887.

[1609] 1 Direcţiunea.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare*. Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 14—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	--
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		6.40
Petroşeni		7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.--Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 63 Sibiiu, Joi 18/30 Iuniu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Iuniu 1887, sě-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 17 Iuniu.

Vre-o 259 mandate guvernamentale, 40 oposiționale moderate, 77 koșutiste, 11 antisemite, 10 naționale și 9 mandate pentru cei afară de partid, eată resultatul statistic al alegerilor.

S'a obicinuit lumea de aḑi sě creadă, că cifrele vorbesc. Statistica, adecă raportul în cifre al stărilor de lucruri, pătrunde din ḑi în ḑi tot mai mult teritoriu, pe când până bine de curênd pe aceasta nu se punea nici un pond.

Starea bună sau rea a unei țěri, în privință economică se esprimă aḑi cu un bilanț în cifre, a venitelor și erogațiunilor, a productului și a vêndutului, a esportului și a importului. Starea bună sau rea, în privință morală a unei țěri, se esprimă prin graiul cifrelor, cari arată procentele criminalistilor față cu numerul total al poporațiunii. Mai mult. Statele mari ale Europei își fac la încheerea fiecărui an un sumariu statistic al cărților apărute în decursul anului și 'și trag după numerul acestora conclusiunile la starea literară-culturală a țěrei. Așa pentru dovedirea stării sanitare, a referințelor sociale, naționale etc. ale oamenilor.

Și cifrele vorbesc — se ḑice.

N'are deci guvernul nostru decât sě scrie în fruntea organelor sale: sau ales 259 deputați guvernamentali, restul de 140 mandate este al oposanților, — ca lumea sě ḑică: aderenții guvernului actual ungar în massele poporului votant e de 63·5, cea a tuturor oposanților la un loc numai de 36·5 procente.

Da, fără îndoială așa este. Numai cât oamenii, cari 'și dau silința a pětrunde mai adênc în starea lucrului nu se mulțămesc numai cu cifrele goale, ci caută și după genealogia lor. Căci cifrele esprimă o stare faptică incontestabilă, dar nu grăesc o vorbă legănată la cestiunea, că oare nu cumva acele stări faptice s'au realisat anapoda, pe cale nenaturală.

Pusă cestiunea astfeliu, anevoie am crede, că chiar guvernul cu oamenii sei ar fi în inima lor mulțămiți cu aderența aceea de 63·5 procente.

Se cam scie, cum se fac alegerile în Ungaria. Cine plătesce mai bine, acela are șanse mai sigure la mandat. Ear unde banii se arată ca o forță prea insuficientă față cu tăria convingerii alegětorilor, acolo forța majoră și rachiul, decide lupta. Avem esemple vii: Baia de Criș, Sasca, și altele.

Adecă nu's cifrele așa de sfinte, după cum le presintă „beati possidentes.“

Remâne deci sě aruncăm o privire asupra genealogiei câtorva din ele, asupra momentelor psychologiei sociale, din lupta cărora s'a ivit.

Abnormitatea, că românii, adecă 3 milioane de suflete, sě fie representați de vre-o 4—5 indiviḑi în cameră, de astădată nici nu o vom mai esplica mai pe larg. Că partidul koșutist nu are cel puțin încă odată atâtea mandate, învremece sciut este, că aḑi 70—80 de procente cel puțin al poporului maghiar aparține în cugetul și simțirile sale principiilor lui Kossuth, — nu ne intereseazâ mai de aproape. Un alt lucru este, la care de astădată vrem sě reflectăm; un lucru, care ne însuflă temeri serioase, cu mult mai serioase, ca ori-care fenomen anormal, ce s'a ivit în decursul luptelor din ěst an.

Este între multele partide ale camerei noastre un partid — după statistica cifrelor — mic și neînsemnat, căci e representat numai prin 11 mandate: cel antisemit.

E interesant sě urmărim desvoltarea acestei mici fracțiuni, desfăcute de către celelalte partide și înșirate sub un stindard propriu.

Ne aducem prea bine aminte, cum acum 5—6 ani, când a pășit deputatul pe atunci guvernamental Istóczy în dietă și în discursurile sale începuse a ataca pe jidovi și a cere restringerea drepturilor lor. Înalta casă 'și petrecea atunci de minune. Dl Istóczy trecea de un caraghios, cum nu se poate mai altfeliu și oamenii ḑiceau, că el 'și face haz din lucru. Dar ce sě veḑi! Abia se încheie periodul de 3 ani al parlamentului. Deja în sesiunea următoare Istóczy nu mai este singur, el apare ca șef al unei partide, care se presintă ca din senin cu vr'o 14 aderenți pe băncile casei. Și acum abia după un period de esistență, partidul antisemit se crede destul de viguros a-și pune candidatura în cel puțin 25 de cercuri electorale, dintre cari în urma unei presiuni mari din partea tuturor partidelor, a obținut 11 mandate.

Lucrul straniu este, că partidul acesta nu pășesce nicăiri așa ca celelalte partide. Iritițațiunea poporului aderent al partidei e pretutindenea la culme și numai cu pază intărită militară se pot încungiura conflicte sângeroase.

Cu o resoluție admirabilă pășesce pretutindenea poporul, unde 'și pune acest partid candidatura și numai cu luptă crâncenă se poate maiorisa! Ba într'un loc aderenții partidului în semn de învingere aprind orașul din trei părți, ear deputatul ales rostesce în genunchi blăstěm pe jidani, ear poporul repețesce blăstěmul după dênsul și-l estinde și asupra domnilor.

Acesta este lucrul, care ne pune pe serioase gânduri.

Rapoartele ḑiarelor caracterisează mișcarea crescêndă a antisemiților, ca un curent bolnăvicios.

Nu e mai mult vorba numai de alungarea și despoierea jidanilor, ci de rěsbunarea asupra tuturora, cari par a împinge massele poporului la armele desperațiunii.

Mai anul trecut într'un articol, ce s'a publicat la acest loc în foaia noastră ne esprimam temerea, ca nu cumva prin modul de tractare, funcționarii administrației noastre sě împingă pe bieții țěrani la stadiul, în care nu mai ai ce sě perḑi.

Temerile noastre de atunci s'au arětat, durere, prea întemeiate și dacă curentului pornit de antisemiți nu li se va pune în direcția, pe care o a luat cât mai curênd o stavilă, urmările pot sě fie cele mai funeste. Cele 63·5 procente ale aderenții guvernamentale nu o sě rěmână decât o jalnică ironie ale desceptării celor dela putere, dacă mersul lucrurilor nu se vor îndrepta spre mulțěmirea poporului.

FOIȚA.

Cum am redactat eu un jurnal economic.

(Schiță de Mark Twain.)

(Încheere.)

Nu me simțiam tocmai bine, când îmi povestise omul meu de persoanele, pe cari le-a schilăvit și de focul, ce și-a dat casei sale; căci nu puteam sě nu simț, că încâtva îi eram și eu complice; dar gândurile aceste îmi trecură grabnic, căci redactorul ordinariu întrase în odae.

Când îl vědui mi-am gândit: „De te duceaí la Egipt, după cum ți-am fost recomandat, ași fi avut barem ocasiune sě fac ceva cum se cade din jurnal. Dar acum eatămi-te- eară. Că tocmai te așteptam!“

Redactorul făcu o față lungă, tristă și desperată.

Aruncă o privire asupra stricăciunii, ce a făcut gureșul de bětrân și cei doi flăcăi și-apoi ḑise:

— Trist, foarte trist! Sticla cu plasmă de plante, 6 geamuri, o lădiță și 2 sfeșnice sunt sparte în bucăți. Dar asta încă nu e nimic. Numele cel bun al ḑiariului a căpětat o lovitură cruntă, — me tem, pentru totdeuna. Ce-i drept, nici când n'a fost interesarea după jurnal atât de mare, nici când tiragiul așa de enorm, nici când nu a fost așa faimos ḑiuariul, ca acuma; dar sě ajungă omul la renume prin nebunie, și prin slăbiciune și necapacitate la avere?... Pretine, sunt om onest, dar îți spun, că strada e plină de oameni, și alții așteaptă pe garduri în speranță sě te vaḑă față în față, deoarece cred, că d-ta esci nebun. Și au toată dreptatea oamenii, după ce au cetit primul d-tale articol.

Acest articlu este o pată de rușine pentru jurnalistică. Dar cum pěcatele te-ai putut angaja sě redactezi un astfeliu de ḑiariu! Dta nici de cele mai primitive elemente ale economiei rurale nu pari a avea o idee. D-ta vorbesci de brazdă și de șanț, ca și când ar fi tot una. Dta recomânḑi domesticirea dihorului pentru naturelul seu vioiu și desteritatea sa de a prinde cloțanii. Observarea dtale, că soiul de scoici numit „Venus“, rěmâne nemișcat la auḑul musicei, a fost superfluă, cu desěvêrșire superfluă. Nimic nu este în stare sě conturbe aceste scoici. Ele stau totdeuna liniștite. Ele n'au nici un simț pentru musică. Dḑeule, Dḑeule! — Pretine de ți-ai fi făcut stupiditatea de obiect al studiului dtale, nu ai fi putut sě fi promovat la treapta de doctor cu cinste mai mare ca în ḑiua de aḑi. N'am mai pomenit așa ceva. Observarea dtale, că negoțul cu castanele sělbatice ia din ḑi în ḑi un avênt mai mare, are de scop numai ruinarea jurnalului meu. Trebue sě-ți lași postul și sě te îndepărtezi. Am avut eu ferii de ajuns, — și fără de aceea n'o sě am nici o plăcere de ele. De sigur nu, dacă ași scí, că dta șeḑi pe scaunul meu de redactor. Ar trebuí sě stau într'o groază permanentă de recomandările, cari le-ai da economilor. Trebue sě te duci. Nimic pe lume nu m'ar mai putea îndupleca, sě-mi mai iau vr'o ḑi de ferii. Ah, de ce nu mi-ai spus, că n'ai nici o idee de economie!

— De ce nu ț'am spus dtale, cocian de cucuruz, căpěțină de varză, săditoriu de fasole, ce ești? Pentru primadată aud observarea asta șuchiată. Îți spun dle, patruspreḑece ani am avut de a face cu birouri redacționale, și acum pentru primadată aud, că pentru ca sě poți redacta un jurnal, trebue sě scii oare ce. Oh! nap ce esci! Oare cine scrie recensiunile dramatice pentru jurnalele de a doua mână. Nisce ucenici avansați de păpucari și spițeri, cari au tocmai atâta idee despre o piesă teatrală și o interpretare bună, cât am eu despre economie. Cine critică cărțile? Oameni, cari în viața lor n'au scris una. Cine cioplesce articlii cei grei asupra afacerilor financiare? Indiviḑi, cari au avut cea mai minunată ocasiune de a nu le cunoasce. Cine critisează planurile de luptă în contra indienilor? Oameni, cari strigătele de alarm nu le sciu deosebí de un wigwam*), cari n'au avut lipsă sě țină luptă cu tomahawcul**) ori sě scoată săgețile din trupul căsenilor sei, ca sě aprindă cu ele seara focul în câmp. Cine scrie apelurile pentru moderațiune, și se vaetă asu-

---

*) Corturile indianilor se numesc wigwam. Trad.

**) Cuțitul de sculpat al indienilor. Trad.

Revista politică.

Foile austro-ungare nu mai încetă a face comentarii noului cabinet Ristici, accentuând cu deosebire, că rĕu, tare rĕu s'a înstrĕinat Sêrbia de către Austria. Schimbarea cabinetului s'a făcut cu învoirea Austriei și a Germaniei, căci regele Milan mai întâiu a telegrafat la Berlin și la Viena și numai după ce a sosit rĕspunsul, că Ristici poate forma noul cabinet, dacă se va obliga sĕ țină pretinia cu Austria, numai atunci regele a chemat pe Ristici. Însĕ pe foile din monarchia noastră pare că puțin le impoartă aceasta, tocmai din astă pricină foaia oficioasă din Belgrad „Nowa Ustawnost“ scrie sub titlul „Sêrbia și Austro-Ungaria“ următoarele: Sêrbia are cu Austro-Ungaria, ca cu un vecin, mari interese comune de natură financiară, comercială și economică, interese, ce toate cabinetele sêrbesci fără escepțiune trebue sĕ le respecteze și sĕ le îngrijască. A trage la îndoială bunăvoința actualului guvern de a păstra bune relațiuni cu puterea vecină însemnează, a trage la îndoială judecata sănĕtoasă a bărbaților nostri de stat din Sêrbia, judecata însĕ nu se mĕsură după mărimea statului. Schimbarea regimului a fost provocată prin politica internă. Declarațiunile regimului de a sta în bune relațiuni cu toate puterile nu dau nimĕnui drept, a trage la îndoială loialitatea acestui regim. — Cumcă Sêrbia va păstra pretinie cu Austria, se vĕdesce și mai tare de acolo, că regele Milan numai până la Viena s'a dus, cu scop ca sĕ asigure pretinia, ear băile de Gleichenberg au fost numai un feliu de pretest. Regele se va re'ntoarce în Bĕlgrad, unde va sosí și regina.

Cestiunea Egiptului se discută mereu și vehement. Ambasadorul frances la Londra, Waddigton a declarat lui Salisbury, că nu esistă cabinet frances, care sĕ-și pună iscălitura pe un document, ce asigură în mod formal preponderanța Engliterei în Egipt. În ḑilele trecute Salisbury a adresat la Constantinopol o depeșă de cuprins aspru. Englitera în casul, când nu s'ar subsemna convențiunea va ocupa simplu posiția de mai înainte în Egipt, adecă cea observată dela anul 1882 încoace. De alt-cum se vorbesce, că nu va mai face mai mult presiune asupra Porții.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 17 Iuniu 1887. Eri la 11 oare s'a încheeat anul scolariu al scoalei civile de fete a Asociațiunei transilvane și a scoalei reuniunei femeilor române de aici. Eri adecă ni s'a dat prima ocasiune, ca sĕ vedem resultatul operei, la care concurge aproape toată suflarea românească de din coace de Carpați dela anul 1861 încoace. Și cu deosebită satisfacțiune trebe sĕ constatăm, că resultatul — pe lângă toate greutățile începutului — este preste asceptare de bun, am putea ḑice încântătoriu și aceasta credem, că o vor constata toți aceia, cari a avut ocasiune a asista la esamene, dar credem, că o vor constata în locul prin părinții, cărora li s'a dat ocasiunea a 'și adăpa drăgălașele odrasle la acest isvor scump național. Ei sunt în locul prim chemați a da deslușirile necesare în această privință tuturor acelora, cari aveau temere și priviau cu neîncredere la acest institut. Și dela spriginul, cu care va fi întimpinat acest institut depinde ca din ce în ce sĕ se bucure de o înflorire și prosperare tot mai îmbucurătoare, ceea ce va fi totodată proba cea mai evidentă, că intr'adevĕr a fost o lipsă simțită înființarea acestui institut, și că aceasta n'a fost numai o lipsă închipuită, și sulevarea acestei idei n'a fost un lucru greșit.

Atâta în general.

Încât privesce decurgerea esamenelor preste tot, a ne pronunța în special asupra singuraticelor obiecte ar fi resultatul tot același, ca și dacă eshauriem cestiunea prin cuvintele, că nimic n'a lăsat de dorit, ba putem ḑice, că progresul în studiile cele mai grele a fost peste așteptare de bun. Servească de esemplu în privința aceasta limba maghiară — pe care astăḑi siliți suntem sĕ punem un deosebit pond — la care obiect am observat, că băete, cari, când au întrat în institut o literă nu sciau ungeresce, au dat rĕspunsuri, ce ar face onoare elevelor maghiare. Despre bunul metod al învĕțătorilor și iubirea, ce și-au sciut'o câștiga, ne servesce de dovadă eclatantă împregiurarea, că puține scoale vor fi de acelea, la cari sĕ se observe lacremi în ochii elevelor, când directorul institutului le-a spus, că pentru unele poate pentru totdeuna, ear pentru unele numai pentru un timp oarecare a sosit oara ca sĕ părăsească institutul, — cum am observat-o la micuțele fetițe dela institutul asociațiunei.

Ne împlinim datorința de simpli cronicari, când înregistrăm numai faptul în toată golătatea sa și lăsăm, ca sĕ vorbească aceia, cari au avut ocasiune sĕ se întoarcă în institut precum și pe tinerele odrasle sĕ spună amicelor lor, cât e de frumoasă și plăcută învĕțătura în limba mamei! *w.*

A. Iulia, 28 Iuniu st. n. 1887. Mult Știmate Dle Redactor! Inteligența română din loc în o ședință ținută la 27 Iuniu a. c. a dat earăși o dovadă eclatantă despre interesul ce-l are față de prosperarea culturei noastre naționale, ceea ce merită toată lauda și e deamnă de imitat.

Jurnalul „Gazeta Transilvaniei“ în numĕrul 127 aduce o „încunosciințare“ emanată din partea învĕțătoriului greco-cath. Teodor Fekete Negruțiu din Mureș-Ludoș în care anunță că în feriile de vară va ține un curs din industria de casă, unde se vor propune: împletitul coșercuțelor, auritul ramelor de icoane și oglinḑi, împletitul tapetelor, rogoginelor ect. ect. În urma acesteia zelosul domn advocat Mateiu Nicola convocă inteligința din loc la o ședința, care deși nu era cercetată de un numĕr așa mare, totuși au avut succesul seu dorit, s'au adus adecă conclusul, cum că dl învĕțătoriu Ioan Francu, care sa aflat mai apt pentru acest curs se va trimite la acest curs de inteligența română cu un ajutoriu dat de dênși.

Îndată se făcu o colectă între cei de față care au avut un venit frumos, anume:

Dl advocat Mateiu Nicola 2 fl., Dl adv. Ioan Pipoș 1 fl., Victor Pipoș consilier 1 fl., Rubin Patița 2 fl., Alesandru Velican adv. 1 fl., Ioan Rațiu, adv. 1 fl., Ioan Muntean adv. 1 fl., Nicolau Barbu adv. 1 fl., Rev. d. Simion Micu 1 fl., Iosif Roman comerciante 1 fl., I. Mărginean 1 fl Aceasta colectă se va circula și celoralalți domni români cari nu au participat la aceasta ședință și cred că fie-care și va da nisuința ca un astfeliu de ram folositoriu al industriei va fi îmbrățișat de către dênșii și nimenea nu se va retrage dela un scop atât de binefăcĕtoriu.

Dl învĕțătoriu Ioan Francu după terminarea cursului va propune cu începutul anului scolastic 1887—1888 această industrie de mare folos în ambele scoale confesionale din loc, ear dl advocat Nicolau Barbu s'au oferit ca materialul cât e de lipsă pentru instruarea acestei industrii îl va da însuși.

Se mai făcu încă amintire în această ședință despre înființarea unei casine române, ce ar fi foarte de dorit, pentru aceasta se convoacă earăși pe 29 Iuniu st. n. o ședință de către dl advocat Mateiu Nicola, despre a cărei resultat ve voiu încunoscința.

Primiți etc. *a+b.*

Cuvêntarea

rostită de P. O. D. Simon Popoviciu, preot militariu, cu ocasiunea servițiului divin dela biserica din suburbiul Iosefin, ținut din incidentul sânțirei steagului regimentului Nr. 31.

Soldați!

Astăḑi serbează regimentul de inf. Nr. 31, de care ve țineți și voi, în Viena o serbătoare din cele mai frumoase în vieața militară. Aceasta sĕrbătoare este sfințirea steagului celui nou, care 'l capĕtă regimentul în locul celui vechiu. Sĕrbătoarea aceasta a sfințirei steagului celui nou este cu atât mai frumoasă și mai interesantă, cu cât viitoarea noastră împĕrătească și regină, Stefania, soția principelui de coroană Rudolf, viitoriul nostru împĕrat și rege, este nașa steagului celui nou. Ce este steagul iubiților? și ce însemneză el în vieața militară? Steagul este averea cea mai scumpă a soldaților, este zălogul sau chizășia de încredere în învingere, ce monarchul 'și pune în ostașii sei. Steagul este semnul de adunare și grupare la un loc, în momente critice și grele, în care soldații trebue sĕ învingă sau sĕ moară. Apĕrarea steagului este așa dară cea mai sfântă datorință și dela gruparea împrejurul lui în momente critice și grele depinde învingerea trupei.

Iubiților! Dacă vom lua cartea istoriei militare în mână, vom vedé, cum soldații, cari au servit sub steagul cel vechiu al acestui regiment, vom vedé ḑic, cum soldații aceia de pe atuncia s'au grupat în jurul steagului lor și prin aceea au eluptat cele mai mari victorii, cari se pot numai afla în istoria militară. Astfel de victorii și vitejii s'au întêmplat la bătălia dela Aspern, acuma sunt tocmai 78 de ani. Spre aducerea aminte a acestei strălucite victorii, după cum stiți și voi cu toții, s'a serbat în luna trecută cu mare pompă militară suvenirea acestei victorii grandioase. Tot asemenea s'au purtat cameraḑii vostri de odinioară sub steagul cel vechiu în ani 1859 și 1856, unde earăși s'au luptat ca nisce lei în contra inimicului lor. Și iubiților, ce socotiți, cine au fost acei viteji, cari s'au luptat la Aspern și în Italia. La bătălia dela Aspern, după cum socotesc eu, au fost moși vostri, la bătălia din Italia au fost părinții vostri, frații vostri și neamurile voastre, cu un cuvênt toți fii acestui teritoriu, din care se întregesce acest brav regiment

Din cele până aici enumerate cunoasceți iubiților însemnătatea steagului, cunoasceți datorințele voastre față de el în timpuri grele și critice și sunt convins, că și voi în asemenea momente critice ve veți grupa în jurul steagului vostru celui nou și nu veți remâné îndărăptul cameraḑilor vostri de odinioară. Iubiților! Mai bine sĕ muriți afară pe bataiosul câmp, grupați împregiurul steagului vostru, de cât sĕ pĕtați numele cel bun și scump al cameraḑilor vostri de odinioară. Amin.

Varietăți.

* (Părăstas în Rĕșinari pentru marele archiereu Andreiu baron de Șaguna.) Marți în 16 Iuniu s'a celebrat în biserica cea nouă din Reșinari, după finirea liturgiei, cu mare solemnitate părăstas pentru sufletul reposatului archiepiscop și metropolit Andreiu bar. de Șaguna. Societatea de lectură „Andreiu Șaguna“ a elevilor seminariului „Andreian“ a esmis din sinul seu o comisiune de 5 membrii, care a asistat la liturgie și la celebrarea acestui părăstas. În tot decursul părăstasului s'a tras neîntrerupt clopotele bisericei și la finirea părăstasului, tot sub sunetul clopotelor, elevii dela scoala capitală de acolo cu întreg corpul învĕțătoresc în rênd și cu un steag negru, apoi comisiunea societății, preoții Emilian Cioran și Iosif Goga, precum și un numĕr considerabil de credincioși au eșit la mormêntul Marelui archiereu, unde unul din membrii comisiunei societății „Andreiu Șaguna“, clericul de anul III Iosif Blaga, ținênd un discurs potrivit, a pus pe mormênt o cunună frumoasă cu inscripțiunea: *„In memoria Marelui Andreiu.“. „Societatea Andreiu Șaguna.“ 16 Iuniu 1887.“*

* Mostenitoriul de tron Rudolf în Bucovina. „Românul“ din Bucuresci primesce o corespondință din Cernăuți, în care se ḑice: mostenitoriul de tron Rudolf la 7 Iuliu va sosí în Cernăuți și cu aceasta ocasiune va cerceta toate locurile mai însemnate ale acestei provincii. În toată țara se fac mari pregătiri pentru o bună primire a Înaltului oaspe.

* (Petrecere.) Cu ocasiunea încheerei anului scolastic la scoala civilă și elementară de fetițe din Sibiiu, s'a improvisat o petrecere în pădure. La aceasta petrecere a luat parte corpul profesoral cu fetițele; mai multe familii din Sibiiu precum și toți părinții fetițelor, cari cu ocasiunea încheerii anului scolastic se aflau în Sibiiu. Petrecerea a fost veselă și a durat până târḑiu.

* (Jurnal nou.) „Oltvőlgyi lap“ este numele unei foi mici, ce apare în Făgăraș în toată Dumineca. Prețul de abonare 4 fl. la an.

* (Statua lui „Miron Costin.“) Aflăm, scrie „Rĕsboiul“: că s'a înființat o societate, cu acest nume, sub președința d-lui Cogălnicean, care sĕ aibă de scop ridicarea unei statui marelui Cronicar al veacului XVIII.

În privința acestei statui aflăm următoarele:

D. Urechiă, ducêndu-se la Paris, a comandat, statua în bronz (mărime odată și jumătate) d-lui Hegel, elev medaliat al scoalei de bele-arte din Paris, după recomandația d-lui Berthelot ex-ministru.

---

pra torentului de Bowle? Oameni, cari abia în mormênt vor respira dintâiu liniștit. Cine redactează ḑiarele economice dle Bostănescu? De obiceiu oameni, cari au avut nenorocire cu agendele poetice, cu meseria romanurilor oribile, in specia dramelor sensaționale, în ḑiaristica mare, și astfeliu ajung la economia rurală, ca la un mijloc provisoriu de apĕrare în contra foamei. D-ta vrei se-mi dai mie lecții în afaceri jurnalistice? Le sciu dle dela alfa până la omega, și eată îți spun, cu cât scii mai puțin, cu atât faci o furoare mai mare și cu atât poți sĕ pretinḑi o leafă mai bună. Dḑeu sĕ-mi fie martor, că dacă aș fi fost prost în loc de bine crescut și obraznic în loc de modest, mi-aș fi putut face până acum nume în lumea rece, egoistă. Mi-am dat dimisia dl meu. După o tractare, de care am avut parte dela dta sunt pe deplin vesel, a me putea duce. Dar mi-am făcut datorința. Am împlinit condițiiie contractului meu, între marginile posibilității. Eu ți-am spus, că me simt harnic sĕ fac jurnalul dtale interesant pentru toate păturile poporațiunei Ți-am spus, că me angagez sĕ ridic tiragiul jurnalului la 20,000 de esemplare. Și de-aș fi stat încă numa 2 sĕptĕmâni aci o și făceam. Nu numai, dar ț'ași fi procurat cei mai buni cetitori, de cari a dispus cândva un jurnal economic — fără un singur econom rural, fără un individ între ei, care ar scí sĕ facă o deosebire între un pom de lubenițe și între o viță de persec. D-ta esci, care perḑi din conflictul acesta, nu eu! Adio!

Am ḑis și m'am dus. *Yff,*

Înainte însĕ de a căuta sculptori strĕini, d. Urechiă s'a adresat sculptorilor români (doi avem): d. Valbudea, care venise din Florența și care a cercat, dar din cine știe ce cauze, n'a izbutit, si d-lui Georgescu, care pe lângă o mulțime de comănzi, are statua lui Asachi, comandată tot de d. Urechiă, acum doi ani și nu știm până unde a mers cu compunerea ei.

Astfel stau lucrurile. Statua se va ridica la Iași și costă 18,000 lei.

* Ministrul de comunicațiune, a esmis o ordinațiune către oficiile postale, prin care li se face cunoscut; că tacsa, ce se plătia postiei pentru înmanuarea jurnalelor se sterge.

* Oficerii în reservă, când nu funționează ca militari nu pot îmbrăca uniforma militară, după o noauă disposițiune însĕ pot umbla și în uniformă, dar numai la acelea ocasiuni festive, la cari vestmêntul de onoare al oficerului e potrivit ca distincțiune militară ori socială.

* (Curs pentru industria domestică.) Învĕțătoriul Petru Grama din Sânte-jude, cunoscut și până acum ca un pricepĕtoriu în instruirea în lucruri de industria domestică, precum în împletituri de coșuri din papură și din vergele de alun, curpen, ș. a. precum și în facerea pălărielor de paie, încât este de folos a se deprinde și copii în scoala din partea învĕțătorilor, va deschide și în anul acesta un curs de una lună de dile, adecă dela 1 August începênd până la 31 August st. n. a. c. în numita comună.

Spre acest scop face cunoscut învĕțătorilor din țară, cari se vor interesa a profita de acest curs și condițiunile de primire la acel curs, care sunt următoarele:

Instruirea în acest curs o face în mod gratuit în scoala din Sânte-jude.

Pentru materiale și recuisitele necesării va avea a trimete însĕ fiecare participante până la 15 Iuliu a. c. st. n 5 fl. la adresa numitului învețătoriu în Sânte-jude p. u . Czege. Tot așa va avea pentru întreținere cu cele de lipsă precum: vict, spălat, vestminte de pat: 15 fl., sau voind a avea un cost mai ales și cuartir separat 20 fl.

Noi atragem atențiunea învĕțătorilor nostri asupra acestui curs recomandându-le a lua parte la el în interesul popularisării astorfeliu de deprinderi folositoare.

* (O predică cu efect momentan.) Din Palermo i se scrie diariului „Secolo“: Eri preotul din Camicatti a produs o panică grozavă, care a avut urmările cele mai triste. Anume el predica în biserică despre torturele iadului și pe când vorbia mai înfocat, deodată a făcut se apară o figură neagră cu coarne și coadă, în mijlocul unui foc roșu. Femeile și copiii țipau de spaimă. multe au amețit. O muere a născut fără vreme, alta a nebunit. Toți alergau către uși ca se fugă și în învălmășală au omorit doi copii. Poporul voia se pună mâna pe preot carele într'aceea a fugit — Foaia amintită ia asupra sa rĕspunderea despre veritatea acestei sciri.

* (Programa) scoalei civile (private) de fete cu internat a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiiu pe anul scol. 1886/7. Publicată de Dr. D. P. Barcianu, director, cu cuprinsul următoriu:

1. Necesitatea înființării de scoale române pentru fete de Enea Hodoș.

2. Sciri scolare.

Din aceasta programă se vede că:

1. Instrucțiunea sub conducerea dlui Dr. D. Barcianu ca director al scoalei și internatului, o a provedut învĕțătorii ordinari, Septimiu Albini, Sabin P. Barcianu, Aurelia Filipescul și Enea Hodoș; ca catecheți a funcționat pentru elevele gr. or, dl Dr. Ilarion Pușcariu archimandrit și ases. cons. ear pentru elevele gr. cath. Nicolae Togan cooperator; ca instructori privați a funcționat dl George Dima pentru instrucțiunea în piano, Dșoara Sabina Brote pentru instrucțiunea în piano și în limba francesă.

Personalul internatului a constat din:

a) directoara internatului : Elena baronesă Popp;

b) medic de casă: Dr. I. Moga;

c) ajutoare: învĕțătoarea, guvernanta și bona.

Eleve inmatriculate pro 1886/7 a fost: în clasa I 18; în clasa II 14; în clasa III 6; în clasa IV 5.

In internat a fost cu totul 25.

Mijloacele de învĕțământ constau din:

1. Biblioteca: cu 41 opuri parte donate parte cumpĕrate.

2. Colecțiuni și alte obiecte: *a)* din istoria naturală; *b)* din geografie și istorie; *c)* desemn și caligrafie; *d)* pentru musică; și *e*) pentru lucrul de mână.

In fine programa cuprinde:

1. Date din cronica scoalei și a internatului; 2. Esamenele și 3. Condițiuni de primire în scoală și internat.

* (Esarêndarea monopolului de tutun.) Foile din capitală ne aduc scirea, că în ministeriul de finanțe s'a ținut mai multe conferențe în care s'a sulevat cestiunea esarêndărei monopolului de tutun, și se dice că un consorțiu de bancheri a oferit statului cu 14 milioane mai mult decât era venitul curat ce încassa statul până ací din acest monopol. Acesta e un remediu desperat pentru înmulțirea venitelor statului, și până astădi numai Turcia și Serbia l'a practisat Semn că stăm foarte rĕu cu ale finanțelor și tot odată aceste conferențe ne indică posibilitatea se ajungem și pe aceasta cale în mânile jidanilor.

* („Regalia favorita) așa se numesce noul soiu de țigări de specialitate, ce se va pune în circulațiune cu 1 Iuliu n., și deocamdată numai în capitală.

* (Un hoț dibaci.) — Următoarele s'au întêmplat la Londra: La 25 Maiu înalta Curte a ținut una din ședințele sale; lordul prim judecător abia ocupase fotoliul sĕu, când sĕ înfățișe la dînsul un om îmbrăcat în haine de lucrător, care, după întrebarea că ce voesce, rĕspunde: „Am venit sĕ-mi plătesc datoria.“ Vĕzênd mirarea generală, adaugă: „Sunt acum șase luni, când, fiind arestat pentru vagabondagiu, am fost condus aci. La interogatorul meu am spus lordului prim judecător, că dacă aș avea bani de ajuns spre a'mi cumpĕra o lopată și o mătură, aș putea sĕ mĕ nutresc cu munca mea. Mi s'a dat banii trebuincioși, mi-am cumpĕrat uneltele, am muncit și eacă aduc banii împrumutați.“

Lordul prim judecător zise muncitorului:

„Dă-mi mâna, domnule; te rog sĕ mi faci onoarea a prânzi adi cu mine.“ Dupăce omul onest părăsise sala audienței, lordul prim judecător băgă de seamă că îi lipsesce din mâna dreaptă inelul de briliante, care dispăruse după strîngerea mânei onestului muncitor.

* Mișcarea poporațiunei din comitatul Sibiiu: S'au născut vii 5513, dintre cari 74 casuri gemeni, 1 cas de 3 gemeni; s'au născut morți 130; au murit 3724, dintre cari în etate de sub 5 ani 1685. Populațiunea a crescut cu 1789, adecă cu 1·256 socotite după starea dela 1881 per 141,627 suflete. Căsătorii au fost 1149; s'au despărțit 945, dintre cari 45 de casuri prin divorț; crescămêntul căsătoriilor e deci de 204.

* (Conserve alimentare pentru cai.) S'a inventat în Rusia niște conserve, compuse din: ovĕz pisat și făină de mazăre, amestecată cu unt-de-lemn de cânepă și cu puțină sare, foarte bună pentru alimentarea cailor. Se formează cu acest amestec o pastă, care se taie în galete de 10 la 12 centimetri în diametru, cari apoi sunt uscate în cuptor. O rație de 4 livre de aceste conserve prețuește, ca materii nutritivă, cât 40 kilograme de ovĕz.

*(Melinita.) Asupra descompozițiunii acestui esplosiv dr. Scheibler, profesor de chimie, a emis opiniunea că nu poate fi întrebuințată în știința militară, de oare-ce descompunerea ei se face ușor cu timpul, când se pune în libertate salpetrul.

Comisiunea regală de artilerie din Prusia, căreia i-s'a supus de dr. Scheibler mai multe bucăți, a constatat acelaș lucru. Din punctul de vedere scientific este interesant că pulberea bumbac, ce întră în compoziția acestui esplosiv, se transformă în zachar.

(Cânii în serviciul trupelor.) În Germania se fac încercări ca prin dresarea sistematică sĕ se poată întrebuința câinii pentru a cerceta pădurile, tufișele, mlăștinele, pentru aflarea izvoarelor de apă, a răniților, rătăciților de asemenea pentru serviciul de însciințări. În batalioanele de vânători brandeburgese s'au atașat deja câni în acest serviciu și s'au început a se căpĕta resultate destul de bune.

* (Zidul chinez.) Un raport al unei inginer american spune că zidul chinez cuprinde 18 milioane metri cubici de material (6350 milioane urme cubice), pe când volumul piramidei celei mari e de 241,000 metri cubici. Materialul zidului chinez e de ajuns pentru a clădi un zid în giurul pământului de o înălțime de 1.80 metri și de o lățime de 60 ctm. Inginerul socotesce cheltuelilor întregei rețele a căilor ferate din America, care are o lungime de 160,000 chilometri. Zidul acesta a fost terminat în decurs de 20 ani.

Necesitatea înființării de scoale române pentru fete.

I.

Mult s'a vorbit și mult s'a scris, dacă nu la noi românii, la alte națiuni, despre influința, ce o are crescerea femeii asupra societății omenesci. Nu se va găsí însĕ nimeni, care, cunoscênd însemnătatea femeii pentru societate, ar dice, că s'a vorbit și scris deajuns.

Nu mi-am propus din parte mi altceva prin șirele acestea, decât numai a atrage mai mult atențiunea părinților asupra modului de a cresce copii, și prin aceasta a arăta necesitatea de a înființa institute de învĕțământ acomodate cerințelor timpului nostru.

Pe di ce merge ese mai mult la iveală adevĕrul cuprins în frasa: „viitorul popoarelor este pus în mâna femeilor.“ Avem înaintea ochilor nostri nenumĕrate esemple despre înfluința bună și rea, ce o esercită femeile asupra familiilor, și prin aceasta negreșit asupra națiunii și a întregei omenimi. În cutare familie fameea prin mintea și purtarea sa face dintr'un bărbat dispus spre lene sau alt pĕcat, un om cum se cade; in altă familie pe bărbatul cel mai muncitor și de omenie tot ea îl face un nemernic de toate dilele. Când femeea, ca soție și mamă, nu scie sĕ țină casa astfel, ca bărbatul seu sĕ găsească liniștea în dile bune și mângâierea în dile negre; când el scie înainte, că acolo, în casa lui, nu-l așteaptă pacea, inima iubitoare și ordinea în toate privințele, ci îl așteaptă lucruri contrare acestora, — atunci urmează oarecum dela sine, ca el sĕ-și dea toată silința de a se ferí cât se poate de locul acela și a căuta aiurea, chiar și pe căi rătăcite, ceea ce nu poate găsí acolo. Urma urmelor nu-i alta, decât nefericirea completă, o nefericire, ce nu era tocmai greu de-a se încungiura, decumva femeea nu și-ar fi împlinit rĕu chemarea sa.

Pentruca femeile noastre sĕ-și împlinească bine chemarea în familie și societate, ele nu mai au sĕ fie privite ca și niște simple articole de lux, ci au sĕ fie pregătite într'un mod serios și corespundĕtor. Fără pregătire sau, și mai rĕu, cu o pregătire greșită, zădarnice rĕmân așteptările. Timpurile vechi vedem, că au comis o greșală cu urmări cumplite prin aceea că au negrijit aproape cu totul crescerea femeii; însĕ greșala timpurilor nouĕ n'are sĕ fie mai puțin cumplită în urmările sale, dacă femeea va fi împărtășită de o falsă crescere.

Este adevĕrat de altă parte, că în multe țĕri oamenii sunt departe încă de a se pătrunde de importanța institutițiunilor de cultură. Pe lângă toate felurile de mĕsuri legislative, oamenii tot nu au ajuns sĕ aibă o idee clară despre aceea, că averea și puterea națiunilor este condiționată de felul crescerii, ce și-o însușesce tinerimea în scoale. De aceea nici starea școalelor, atât de băieți, cât și de fete, nu poate fi înfloritoare. Și încât pentru scoalele de fete, sciut este, că în toate țĕrile au stat mai rĕu și de cât cele de băieți; căci multă vreme sau au chiar lipsit cu totul, sau au fost considerate ca lucruri de tot secundare.

S'au ridicat ce e drept în timpurile de astădi în țara noastră, ca și în altele, institute de tot felul, s'au ridicat institute anume pentru crescerea sexului femeesc; dară, nu fără cuvênt, se afirmă pe toată diua în special despre aceste din urmă, că cele mai multe dintr'însele sunt foarte departe de a satisface cerințelor pedagogice.

Câte pensionate sunt, unde se dau elevelor numai un lustru oarecare de cunoscințe, învĕțând din toate obiectele câte ceva, sau în prima linie din musică și vre-o limbă străină, francesă mai ales. Resultatul crescerii ușoratice din atari pensionate îl putem vedé în acele femei tinere, străine sau și române, pline de ilusiuni și aspirațiuni nesănĕtoase, despre care suntem ca și siguri, că au sĕ aducă cu sine ruină în familia, ce o formează. Decât așa crescere, fără îndoială e mai bine lipsa totală a ori ce cresceri. Vina cu toate acestea nu o poartă numai pensionatele ca atari: o poartă în mare parte și părinții, care nu au idee despre educațiune și despre scopul scoalei. Domnesce încă și acum la mulți dintr'înșii ideea de a da o deosebită însĕmnĕtate musicei, fără sĕ mai cerceteze după gradul de aplecare, ce-l au copiii lor pentru arta aceasta și după progresul făcut. Tot asemenea stă lucrul cu alte obiecte de învĕțământ. Se întêmplă, de eleve, care ar înainta cu folos în obiecte neapărat trebuincioase, sunt încurcate cu lucruri pentru ele la toată întêmplarea secundare. Părinții sunt gata totdeauna sĕ jertfească pentru copii, muncind toată vieața, — la urmă prea adesea se aleg cu bani risipiți și puteri risipite.

În chipul acesta ușor ne putem explica: pentruce există ori unde în lumea civilisată femei, care nu sciu sĕ-și găsească ocupațiune și sufer de boala urîtului; femei, care fiind puțin dispuse spre căsnicie, le vedem cuprinse mai la tot pașul de caprițiі și vanități. Ne esplicăm causa, cum de o femee nu poate afla modul de a încungiura acele rătăciri, unde este condusă de nesciința sa, și cum de o soție nu înțelege, că o vanitate de a sa costă o parte din vieața bărbatului seu. Mintea ei nu poate cuprinde niciodată: de ce oare un lucru sau altul ar putea sĕ displacă soțului seu, dupăce ei îi face plăcere. Și câte nu sunt de felul acesta, care din lipsa desvoltării caracterului, nu pot sĕ privească lucrurile din lume așa, ca sĕ le înțeleagă!

Cum sĕ easă apoi din copii oameni iubitori de muncă și de ordine, modesti și morali, dacă ei au înaintea ochilor esemple de indivizi lipsiți de așa calități?

Cum sĕ cunoască și sĕ țină la obiceiurile naționale, dacă în familie domnesc obiceiuri străine firii noastre?

Și cum sĕ învețe a-și iubí limba maternă, când tocmai obiceiul părinților de a folosí în conversare o limbă străină i demoralisează? sau când copii chiar înainte de a ajunge vêrsta pentru a putea cerceta scoala, sunt încredinţaţi pe mâni de guvernante şi bone cu scopul ca de mici încă sĕ mai înveţe cel puţin o limbă pe lângă cea a mamei. — Şi îîn multe familii din clasamai cultă se petrece lucrul acesta opus tuturor regulelor pedagogiei. Astfel femeea, în loc sĕ ne vină în ajutoriul scoalei, care are a întimpina multe greutăţi, de multe ori îi pune pedeci, ce poate nu le mai învinge nici o putere omenească.

Vorbind despre superficialitatea cunoscinţelor câştigate în pensionate de fete, nu înţelege nimeni, că şcoala are sĕ croească din eleve femei de sciinţă. Fie-cine însă va pretinde ca elevele sĕ aibă neapĕrat cunoscinţele fundamentale despre lumea materială, spirituală şi morală, şi încă în aşa mod câştigate ca ele sĕ simţească în sine înclinarea de a progresa şi a se perfecţiona mai departe şi după terminarea studiilor. În ori-ce scoală educaţiunea prin instrucţiune sĕ le lumineze spiritul, sĕ le desvoalte judecata şi sĕ le formeze inima.

Spre acest scop este de prisos ca elevele sĕ fie încărcate şi cu studii, ce nu le aduc aproape nici un folos şi de care în viaţa lor nu vor avea trebuinţă. Cu atât mai vêrtos, că locul acestora îl pot ocupa foarte bine lucrurile de gospodărie, care şi de altcum sunt prea scăpate din vedere, fiind privite din unele părţi ca puţin potrivite pentru femeile, cari au sĕ formeze cândva clasa cea de frunte. Trebue sĕ accentuăm însĕ cât mai des lucrurile de gospodărie, pănăce admitem, că sfera de activitate a femeii rĕmâne familia, şi că prin urmare pentru aceasta trebue sĕ fie pregătită mai ales. Acolo îşi are ea rolul seu frumos, mare şi greu; ear rolul acesta nu poate fi lăsat pe mâni străine şi necompetente, fără prospectul de a ne nimicí.

În sfêrşit sĕ scie, că institutele străine, chiar dacă ar corĕspunde tuturor cerinţelor pedagogice şi ar fi nesce modele de perfecţiune, cu toate acestea pentru noi românii au marele neajuns, că nu ne pot da o crescere aşa cum noi o voim, o crescere în limba noastră naţională.

Este aşadară şi mai mare datoria de a ne îngrijí cât mai serios de educaţiunea ficelor române.

(Va urma.)

Loterie

Marţi în 28 Iuniu 1887

Brünn:	**5**	**20**	**23**	**11**	**38**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Iuniu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Galbin	5.95	5.92
Napoleon	10 03	10.02
100 marce nemţesci	62.17½	62.15
London pe (poliţă de trei luni)	126.55	126.50

Ad Nr. 271 prot. [1611] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 24 Februariu 1887, Nr. 694 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. Ioan Marcu din Rucăr cu termin de 30 ḍile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus-indicat.

Făgăraş, 27 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. protopresb.

Nr. 256 B. [1610] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Ineu, protopresbiteratul Solnocului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḍile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. Una merţă de cucuruz ne sfârmat dela 100 familii à 50 cr; 50 fl. v. a.

2. Dela 100 familii una ḍi de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl. v. a.

3. Folosinţa cimiteriului în mărime de 605 ☐ à 3 fl. v. a. anualiter.

4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 31 fl. 20 cr. v., preste tot suma de 104 fl. 20 cr.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie vacantă, vor avea a-şi înainta suplicele lor instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul susarĕtat la sub-semnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupşeni, în 26 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 466. [1608] 3—3

EDICT.

Nicolau Pădure din Vulcan, de religiunea gr. or., carele mai bine de 12 ani a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa socie Maria I. Pivoda din Reşnov, fără a se scì locul ubicaţiunei lui, — se citează prin aceasta ca în termin de 6 luni dela prima publicare sĕ se presenteze înaintea subscrisului oficiu, căci la din contră procesul divorţial încaminat de soţia sa se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernesti, în 17 Aprile, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 196. [1607] 3—3

EDICT.

Maria I. Benea (Zica) din Herman, carea a părăsit cu necredinţă deja de 3 ani pe legiuitul ei soţ Irimie Popister din Herman şi de presinte nu se scie ubicaţiunea ei, se citează a se înfăţoşa la subscrisul oficiu în termin de 6 (şese) luni dela prima publicare a acestui edict în foaia archidiecesană, căci la din contră se va pertracta şi decide causa ei matrimonială în absenţa ei.

Braşov, în 31 Martiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. din tractul Braşovului II.

Ioan Petric, protopresb.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḍi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 14—26

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung.	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 64 Sibiiu, Sâmbătă 20 Iuniu (2 Iuliu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Iuniu 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3320. B.

CONCURS.

Pentru conferirea a *patru stipendii câte de 500 fl.* din ajutoriul de stat al archidiecesei noastre transilvane, care sunt destinate pentru cualificațiunea mai înaltă a clericilor din aceasta archidiecesă la vre-o universitate, — se publică prin aceasta concurs cu termin până la *31 Iuliu a. c. stil. vechiu.*

La aceste stipendii pot concurge numai clericii absoluți din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluți de gimnasiu cu esamen de maturitate și voiesc a-și completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenții au a substerne la consistoriul archidiecesan până la terminul mai sus arĕtat suplicele lor instruite cu documentele necesare, adecă cu atestat de maturitate și absolutoriu clerical dela institutul seminarial archidiecesan de aici, apoi cu atestat dela medic despre aceea, că sunt deplin sănĕtoși și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor intra în servițiul bisericii, ce li se va conferí; și în fine au sĕ anumească în suplică universitatea și facultatea la care voesc a-și face studiele, indicând totdeodată pentru facultatea filosofică și specialitatea studiilor principali, ce și-o a ales, p. e. pedagogia, istoria, filologia ș. a.

Sibiiu, 16 Iuniu, 1887

Consistoriul archidiecesan ca senat strins bisericesc.

Miron Romanul m. p,
archiepiscop și metropolit.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 19 Iuniu.

Într'unul din numerii precedenți ai ḑiarului nostru s'a publicat un cerculariu consistorial, prin care într'altele reuniunilor învĕțătoresci li se designează două teme de desbatere, amêndouĕ temele importante și de interes pentru instrucțiunea poporală.

Încă dela crearea statutului organic s'a decretat ținerea așa numitelor conferințe învĕțătoresci, cari au menițiunea a da ocasiune învĕțătorilor nostri ca în timpul feriilor, sub conducerea protopresbiterului concernente, sĕ convină și acolo pe basa esperințelor reciproce sĕ-și împărtășească vederile de o parte, ear de altă parte conducĕtoriul lor — care la noi este tot odată și inspector districtual — sĕ le arete, așa ḑicênd în mod confidențial, scăderile, ce le ar fi observat și ce ar fi de a se îndrepta. Astfeliu au funcționat aceste conferințe mai mulți ani, într'un loc cu mai mult și într'altul cu mai puțin succes. după cum, se înțelege, în fruntea protopresbiteratului respectiv se afla un conducĕtoriu mai consciu de datorințele sale, mai zelos, mai cu multă bunăvoință și interesare de prosperarea învĕțământului, și vice versa.

Trăim însĕ astăḑi în era constituțională, în timpul asocierilor și așa nici pe acest teren n'a putut sĕ lipsească pornirile în aceasta direcțiune. S'a făcut inceputul dintr'o parte destul de competentă a invețătorilor nostri, și în curênd s'a generalisat preste întreaga archidiecesă. Spriginul necesariu n'a lipsit în aceasta privință nici din partea autorităților noastre bisericesci, atât spriginul moral cât chiar și cel material, și toți asceptam un avênt puternic pentru invețământul nostru poporal dela aceste reuniuni. Nu avem deplină convingere, că ne am fi înșelat în presupunerile noastre, dar cu toate acestea trebue sĕ constatăm însĕ o împregirare, ce ne dă ansă la oare cari bănueli în acest respect. Este lucru constatat, că viața constituțională în mare și în miniatură este împreunată cu multe formalități, și îndată ce pe forme sĕ pune un deosebit pond, se perde din evidență esența, și în consecuență ne aflăm cu nesce frecări de forme costisătoare, dar totodată neproductive, ba am putea ḑice în cele din urmă distrugĕtoare.

Ne aflăm în timpul, când acestea reuniuni în virtutea legei și a statutelor lor vor trebuí ca sĕ-și țină adunările lor generale și ne simțim datori a indica vederile noastre în aceasta prinvință, cu atât mai vêrtos, cu cât, în cât cunoascem activitatea acestor reuniuni, parte din rapoartele ce s'au dat publicității, parte din esperință proprie, cu singura escepțiune a celei din districtul Brașovului, a cărei activitate poate serví de model pentru toate celelalte, nu putem sĕ ne esprimăm cu satisfacțiune deplină asupra resultatului produs până aci. Nu intenționăm ca necondiționat sĕ condamnăm activitatea celorlalte, recunoascem și scim greutățile, cu cari au sĕ se lupte învĕțătorii nostri și împregiurările puțin favorabile în unele părți și unde se vede o bunăvoință, nici că suntem în drept sĕ o facem aceasta, reprobăm însĕ și condamnăm indolența de o parte, ear de alta parte tendențiositățile și animositățile, ce ici-colea a început a se pune la ordinea ḑilei.

Sinodul archidiecesan din ĕst an într'una din ședințele sale s'a ocupat cu cestiunea cultivărei grădinilor de pomărit, și s'a discutat aceasta temă cu mult interes din unele părți foarte competente și altele mai puțin competente, și astfel consistoriul foarte corect și corespunḑĕtoriu intențiunei sinodului prin tema propusă la locul prim a pus un bun material spre discutare în adunările generale a reuniunilor învĕțătoresci din ĕst an și credem, că aici e locul cel mai competent din ori ce punct de vedere, că acestei instituțiuni sĕ i-se dea avênt mai mare, și mai eficace. Depinde dar dela interesul, ce-l vor manifesta reuniunile noastre, ca acest obiect conform dorințelor sinodului, sĕ l vedem pus pe un grad de desvoltare analog ca la celelalte naționalități.

Nu mai puțin de o importanță foarte mare este și tema a doua propusă de consistoriu. Este un lucru notoric, că pe lângă toate stăruințele autorităților și organelor noastre bisericesci și scolare o împregiurare, ce împedecă progresul învĕțământului poporal, este în mare parte puțin regulata cercetare a scoalei, și luarea remediilor necesare pentru sanarea acestei scăderi e o cestiune iminentă, și cu drept cuvênt se asteaptă indicarea mai de aproape a acestor remedii dela aceia, cari ḑi de ḑi au de a face cu acest neajuns, ca astfel dacă organele administrative, cari după lege și firea lucrului în prima linie ar fi datoare sĕ ne spriginească în acest respect,

---

FOIȚA.

Corbea haiducul.

1.*)

La cetatea de Argiș
Nicu Corbea ședea 'nchis:
Cu șapte lanțuri legat,
Și de lume mai uitat,
Cu peptul pecetluit
Cu pecetii de argint,
De cari n'am vĕḑut, de când sunt.
Nicu Corbea astfel șeḑu,
Păn-ce nouĕ ani trecu.
Nouĕ ani și jumĕtate
Din tinerețe 'și mâncase
Deșí mult bine făcuse,
Până când el haiducise:
Căci la vĕduvi și sĕraci
Dăruia gologănași;**)
Mână slobodă avea
Cătră cine suferia;
Era aspru și 'ncânit
Cătră c'era căftănit.
Căci el prea bine scia,
De ce tare suferia:
De lipele de boeri,
Și de marii lefigieri.*)

2.

Ḑece ani când împlinì,
Maică-sa nu zăbovì
Peste tot a'l cotrocí,**)
Căci în bobi i-s'arĕta,
Că Corbea 'l ei încă trăia.
Prin temnițe in temnicioare
Prin ulițe 'n ulicioare
Umblà, păn' nu mai putu
Până d'al ei fiu dădu.
Cetatea de rênd luà,
Până pe Corbea îl aflà;
Căci de plâns și văetat
Temnița a rĕsunat
Și Corbea s'a desceptat:
Din leșinul cel cumplit,
Care l'a mai cutropit.
Și maică-sa i-a rĕspuns
Cu glas și de dor pătruns.
Maică-sa, când auḑì
La fereastră că grăbì,
Și cătr'al ei fiu grăì:
Corbeo, Corbeo, dragul mamii!
De esci viu ca sĕ te sciu,
De scăpare ca sĕ-ți fiu:
„Sĕ farmec și sĕ descânt,
„Sĕ me rog și sĕ me cânt
„La rĕspântia de căi,
„La drum umblat de flăcăi,
„De flăcăi de seama ta,
„Cari cu tin' hoțomănia,
„În poenița de munte,
„Unde „Ielele“ cărunte,
„În vĕzduh cântă, horesc
„Pe oameni îi amuțesc;*)

---

*) Această baladă e culeasă din gura unui individ din Moeciul Branului (țeara Bârsei), care a petrecut timp îndelungat în părțile dunărene, anumit, prin părțile Călărașilor (județul Jalomița), unde și-a însușit această baladă.

**) Gologan, de aci gologănaș, sunt bani din România, cari se numesc și „bani.“ Sunt piese de bani de deosebite valori: de 5 bani, de 10 bani etc.

*) Oameni cu lefe mari, resp. salare.

**) Provincialism și înseamnă al căuta.

*) În mai multe părți locuite de români este credința, că Ielele (și sub iele înțelege poporul un feliu de ḑine), dacă se întêmplă de joacă și cântă în vr'o noapte peste cineva, care doarme afară, acela în ḑiua următoare este schimbat cu desĕvêrșire: fie, că a gângăvit, fie că i a amorțit vr'o mână picior... Ielele cântă foarte frumos, afirmă unii oameni din popor, cari ḑic, că le au și auḑit.

Credința aceasta a mers și mai departe. Dacă cineva poate cânta bine cu fluerul, oamenii de prin părțile Branului ḑic, „că cântă par' că e luat din Iele.“ Dacă pe unele dealuri sĕ vĕd brezde de pămênt mai negru cu earbă de o coloare mai închisă, cari brezde sunt în formă de cerc sau semicerc, poporul ḑice, că în acel loc au jucat „Ielele.“ Numĕrul „Ielelor“ se crede a fi 9.

nu numai că nu ne spriginesc, dar în cele mai multe locuri ne paralisează chiar. Sĕ ne ajutăm noi între noi.

Ne am simţit datori cu aceste indigitări şi ne va serví spre deosebită plăcere, dacă ni se va documenta, că în presupunerile noastre am fost în rătăcire, ear faţă de asceptările noastre vom fi satisfăcuţi.

Revista politică.

De mult amuţiseră vestile despre negoţierile vamale între monarchia noastră şi între România şi lumea credea, că toate se fac în ascuns — pentru ca resultatul pertractărilor sĕ fie cu atât mai favorabil şi mai surprinḑĕtor. Foile din Viena aduc acum sciri, că negoţierile au încetat cu totul şi că poate la toamnă sĕ se reînceapă. Motivul amânărei a fost propositiunile din urmă ale guvernului român, cari au fost privite de guvernul austro-ungar aşa de nefavorabile, încât nu află cu cale a urgia negoţierile pe această basă. Guvernul austro-ungar nu va rĕspunde propositiilor române până la toamnă.

Svonul cel mai mare 'l fac scirile despre petrecerea regelui Milan la Viena. Regele Milan era numai sĕ se abată prin Viena, în adevĕr însĕ el a petrecut acolo destul timp, pentru ca sĕ dea mult material de discutat în cercurile politice. Regele a convenit des cu monarchul şi apoi cu ministrul de esterne Kalnoky şi convenirile a ţinut oare întregi, semn, că s'a discutat lucruri grave; nime însĕ nu scie, că ce se plănuesce în Viena. Se vorbesce numai, că regele a voit ca în persoană sĕ asigure pe Austria despre pretinia Sêrbiei, şi totodată ca pentru anumite eventualităţi sĕ se asigure, că poate conta pe spriginul Austro-Ungariei. Regele Milan e cu trup cu suflet pentru Austria, de aceea şi voesce el a merge mână în mână cu monarchia noastră, însĕ poporul e pretin cu Rusia şi regele Sêrbiei nu poate pune stavilă voinţii poporului sêrbesc.

În camera italiană s'au întêmplat în ḑilele trecute vehemente discusiuni. Refusul Italiei de a participa la esposiţia universală franceză a amărît sufletul unor bărbaţi de stat din Italia, din care pricină deputatul radical Cavalloti a făcut o interpelare în cameră, atacând guvernul pentru atitudinea sa faţă de Francia, căci Franciei 'i datoresce Italia mare recunoscinţă şi nu Germaniei şi Austriei, cari au influinţat şi acum ca sĕ refuse la participare. De n'ar fi fost revoluţiunea franceză, cine scí, ce era de Italia, ea e fica revoluţiunei francese. Lui Cavalloti i-a reflectat Grimaldi, respingênd atacurile prin aceea, că interesele economice nu permit ca Italia sĕ ia parte la esposiţiune, ea a luat parte la prea multe esposiţiuni şi trebue sĕ o mai rărească. Crispi, care vorbì după Grimaldi, a declarat făţiş, că ar fi o demonstraţiune politică din partea Italiei, când numai ea s'ar alege dintre toate puterile mari şi ar lua parte la esposiţiune. Pretinia cu Francia pentru aceea tot e sinceră. Italia n'are nici o teamă de republici, ea poate sĕ rivaliseze cu ele pe terenul libertăţilor.

Crisa bulgară e pe cale de a se mântuí. Cel puţin aşa spun telegramele din Filipopol. Stambulow însuşi a declarat la un banchet, că regimul va propune marei sobranie alegerea unui candidat, care sĕ întrunească toate condiţiunile. O depeşă din Tirnova completează aceste sciri, vestind, că Stambulow inter pocula a asigurat, că sobrania va alege pe principele de Coburg şi că acesta e aplicat a primí alegerea. Bulgarii s'au săturat de un regim provisor, şi vor un principe, pe care 'l vor şi alege cu toate stavilele din partea Rusiei; idea de a vedé pe tron un principe aşa i preocupă, încât nu mai vor sĕ scie nici de tractatul din Berlin şi nici de politica Rusiei. Curentului acestuia îi rĕspunde „Nowoje Wremja" astfel: „Dacă sobrania nu va umbla fără sĕ-şi aleagă principe, nu se va alege nimic din toată isprava ei. Rusia nu va fi învoită sub nici o condiţiune cu alegerea, chiar şi dacă ar cădea alegerea pe candidatul, care l'a propus astă earnă cabinetul din Petersburg. E un timp, în care regenţa bulgară şi aleşii poporului sĕ părăsească câmpul politicei. Ori ce va aplica vr'o putere apuseană în astă privinţă se va loví de Rusia.

Politica rusească în ţĕrile române *).

Acest tractat publicat în „Românul" credem a fi de interes şi pentru publicul nostru, pentru aceea în cele următoare îl publicăm întocmai:

În vieaţa popoarĕlor, ca şi a indiviḑilor avem de observat aceleaşi fenomene sufletesci-psichice şi precum avem o psichologie pentru individ, avem o psichologie etnică, care represintă simţemintele, cugetările, voinţa, instinctul poporului.

Poporul românesc îşi are psichologia sa şi unul din capitalurile cele mai interesante ale acestei psichologii etnice formează obiectul acestei conferenţe: dar precum un individ este fatalmente condus de totalitatea mediilor determinate şi nu poate face nimic, dar absolut nimic, priincioase sieşi, care sĕ contrarieze acte medii determinate, tot astfel şi un popor.

Basa vieţii individuale o formează o serie de fenomene, de mişcări, de acţiuni necesare conservaţiunei, pe cari individul involuntar şi inconscient trebue sĕ le efectueze, căci altfel este supus peirei. Şi precum copilul nou născut involuntar şi inconscient caută pieptul mamei sale, esecută o serie de mişcări cordonate şi avênd drept scop conservarea sa, astfel şi un popor, care n'are încă consciinţa menirei sale, instinctiv şi involuntariu, prin urmare, inconscient îşi îndreptează privirile sale într'acolo, unde crede, că şi află mântuirea sa, garantarea esistenţii sale.

Un lucru avem de observat, că în judecarea şi apreţierea acestor serii de fenomene îndeplinite de poporul românesc din primele sale atingeri cu Rusia, sĕ nu fie judecate, după ideile, credinţele şi aspiraţiunile noastre, ci totdeauna, sĕ ţinem seamă de timpul, împregiurările, credinţele, de totalitatea mediilor determinante, care făceau pe străbunii nostrii sĕ se manifeste într'o direcţiune sau alta; căci altele erau ideile, credinţele şi aspiraţiunile românilor în secolul al XVIII, altele în secolul al XIX şi altele vor fi ale viitorimei. De ce se temeau bĕtrânii s'a realisat în 1848, de ce se tem cei de astăḑi, se va realisa cât de curênd, căci omenirea merge progresând şi dacă nu vom voí sĕ mergem noi, ea ne va târí.

Bine ar fi sĕ ne găsească pregătiţi.

Din cele spuse se vede, că trebue sĕ judecăm amestecul politicei rusesci la noi, după ideile, credinţele, aspiraţiunile protopărinţilor nostrii, după mediul social, politic şi economic, în care se aflau, căci numai astfeliu ne vom esplica seria de fenomene instinctive, cari îi făcea sĕ se arunce în braţele pravoslavnicii Rusii, dar în acelaşi timp sĕ avem bine întipărit în minte politica de cutropire, de duplicitate, de nimicire şi a neamului nostru, de oare ce a căutat, ca sfintele cugetări ale poporului românesc, crucea românească naţională-creştină, sĕ fie adăpostul crucei rusesci, sub care se ascunde cnutul şi despotismul, ear nu frăţia şi dragostea, esenţa creştinismului.

Crucea rusească pentru români a fost totdeauna semnalul prevestitor al ciumei, al foametei, al nimicirei sau truncherei noastre, al creşterei şi prosperităţii ei. În totdeauna a căutat sĕ profite de bunele dispoziţiuni ale noastre pentru a ne da în schimb *mizeria*; *frumoasă şi creştinească recompensă!?*

În totdeauna românii au avut simpatii spre ruşi, mai ales din timpul, când Rusia a devenit centrul creştinismului ortodocs. Aceste simpatii au devenit o iubire sinceră şi leală, în urma suferinţelor de tot feliul, pe care românii le-au îndurat din partea turcilor, suferinţe, cari întrecură ori ce răbdare şi cari făceau imposibil de realisat dorinţele esprimate de eroul românilor Stefan cel Mare: „mai bine sĕ ve uniţi cu turcii, cu condiţiune ca sĕ respecteze legea şi religiunea noastră." Ei însĕ spre nenorocirea lor şi a noastră n'au respectat acest ideal al românilor, incarnat în profeţitul testament şi au accelerat apropierea noastră spre Rusia, alianţă de astfeliu începută chiar de Stefan cel Mare, căci el mărità pe o fiică a sa Elena în 1481 după Ivan, fiul ţarului Moscovei Ioan III, cu care avu un copil Dimitrie. Ţar de drept, el murì la 1509 în urma unei revoluţiuni de palat şi chiar dênsul ţinea în prima căsătorie pe *Evdochia sora* şi după unii *fica* ţarului din Chiev. Astfel dar, vedem o simpatie spre ruşi, manifestată chiar în secolul al XV. simpatie, care 'şi are originea dela înfiinţarea chiar a statelor românesci; căci vieaţa de stat român se face sub înriurirea slavonă, de unde se esplică majoritatea vocabulariului şi chiar a bisericei creştine de rit slav la români. Totul dar ne leagă de ruşi şi credinţa şi idei şi suferinţe şi aspiraţiuni; ne despărţia însĕ ceva incomensorabil. *Românul nu putea suferí cnutul, absolutismul şi cesarismul ori de unde ar vení el.*

Este foarte interesant a studia fasele, prin cari au trecut aceste simpatii, până sĕ devie antipatii şi consecinţele, ce au avut, până sĕ ajungă la desnodămêntul lor final la 1848, când rupêndu-se definitiv lanţurile sclaviei europene, s'au aruncat departe şi lanţul de aur, cu care voia sĕ ne împodobească, sau mai bine, sĕ ne sugrume pravoslavnica Rusie.

* * *

Pentru ca judecata noastră sĕ fie dreaptă, sĕ fie pronunţată în consciinţa de causă, vom schiţa pe

---

*) 1. Autorii consultaţi de autor pentru acest studiu de conferinţă sunt:
A. D. Xenopol: Rĕsboiul dintre ruşi şi turci.
E. Régnault: Istoria politică şi socială a principatelor Dunărene.
M. Kogălniceanu: Archiva românească.
Cronicarii: Niculcea, Mustea, Fotino etc.
Blaremberg: *Les Institution, les lois et les moeurs de la Roumanie.*
G. Ionescu (Gion): Lodovic XIV şi Constantin Brâncoveanu.
A. D. Xenopol: Istoria românilor.
Alţi autori citaţi în tecst.

„Sĕ fac amestecătură
„Din erburi fără mĕsură,
„Sĕ ung uşile 'n zăvoară
„Toate din ţiţini sĕ sară.
„Şi tu Corbeo, afar' sĕ ieşi
„Pe boeri ear sĕ mi-i freci,
„Cum te-au frecat ei pe tine
„Vai amarnica de mine!
Ear când Corbea auḑì
Graiul măsii, *) 'nveselì,
Şi din gură aşa grăì:
„Maică, măiculiţa mea!
„Nu sunt mort, nici nu sunt viu,
„De-abia sufletul îmi ţin,
„Aici, de când m'au băgat,
„Ḑilele mi s'au scurtat.
„Binele nu l-am ḑărit,
„De când sunt aici oprit.
„Toate-ar fi precum ar fi,
„Nu pot maică odihní:
„De şuerul şerpilor,
„De sberatul broascelor.
„Broascele ca ploscile,
„Nopărcile ca grinḑile.
„Toate-ar fi, precum ar fi
„Toate le-aş mai suferí,
„Dar o groaznică nopărcă,
„Pe picioare me usucă.
„Căci în temniţă a puiat,
„Bat-o sfinţii cei din iad.
„Când se 'ntinde me cuprinde,
„Inimioara mi-o pătrunde.
„Şi tare me 'nfiorează,
„Când pe mine me 'ncolăcează *)
„Maică, măiculiţa mea!
„Am avut ursită rea,
„Cum n'a avut nimenea.
„Sĕ me veḑi acum cum sunt,
„Ai fugí mâncând pămênt.
„Ca o spachie de noapte,
„Aşa m'am schimbat spre moarte.
„În temniţă, când fuì dus,
„Eram tinerel şi tuns,
„Eram tinerel flăcău,
„Vai şi vai de capul meu!
„Abia-mi 'nfiera mustaţa
„Neted eram pe-a mea faţă.
„Dar acum chicuţa mea
„Mai ajunge orgiea,
„Bătêndu-mi călcâele
„Şi barba genunchele
„Aşa, maică, m'am schimbat,
„De când lumea am lăsat
„Şi trăesc aici uitat
„Dar dacă vrei sĕ nu moriu
„Şi mai vrei sĕ ai ficior,
„Dute maică şi grăbesce,
„Eşirea mi-o pregătesce.
„Sĕ nu moriu cu ḑile multe,
„Fămi-te luntre şi punte,
„Corbea temniţa sĕ 'nfrunte.
„Dute maică şi nu sta
„Păn' sfatul m'a *) sugruma.
„Şi la boeri înainte
„Se ḑici aceste cuvinte:
„De departe-însĕ sĕ-i rogi,
„Căci boerii sunt mare domni;
„Ear de-aproape sĕ 'ngenunţi
„Mână, poale sĕ săruţi.
„Li-i da bani cu ferdela
„Li-i mai prisosí ceva,
„Ca sĕ-mi ierte temniţa,
„Bani adunaţi de Corbea,
„De când lumea 'ndreptăţia.
Maică-sa, când auḑì,
Vorbele Corbii, pornì
Şi la sfat drept, că mergea,
Către domni aşa grăia:
„D-nilor, Măria Voastră!
„Lăsaţi pe-al meu fiu sĕ iasă,
„Ca lumina s'o ḑărească,
„Căci sunt cam neputincioasă
„Ş'abia mi mai pot ţinea casă.
„Căci muma Corbi va scí
„Pe boeri a rĕsplătí.

(Va urma.)

---

*) Prescurtat din: maicii sale sau mamii sale.

*) Corect ar fi: încolăcesce, însĕ aşa am auḑit, deşi acest verb în forma aceasta nu se întrebuinţează în vorbire.

*) Prescurtaţie din: „me va."

scurt mediile determinante, adecă viaţa intelectuală, morală, economică şi culturală a deosebiţilor factori sociali, ai poporului, ai preotului şi în fine ai boerului, pentru că pe toţi factorii acestia 'i vedem întrecêndu se în simpatii şi dragoste cătră Rusia.

Epoca, pe care o tractăm cuprinde secolul XVIII şi începutul secolului XIX.

* * *

Ţeranul român, talpa ţĕrei, se afla într'o miserie completă din toate punctele de vedere, în urma angaralelor şi dărilor de tot feliul, ce trebuiau sĕ se scoată din munca şi sudoarea lui, rob al boerului, pe a cărui moşie soartea îi deschisese ochii, era considerat ca instrument de muncă; muncia şi muncia tot cursul anului, el cu toată familia lui şi la tot felul de munci boeresci; amestecaţi cu ţiganii se vindeau, se înstrĕina mama de fică, părintele de fiu, bărbatul de soţie, se dau ca zestre duducilor şi numerul, numele şi mesteşugul era trecut în foaia de zestre. Aşa că un scriitor român ne spune: „că nu rĕsboiele veacului de mijloc, nici năvălirile anuale ale tătarilor nici pustiirile pămêntului aduseră căderea ţĕrei; rana vie, cangrena, ce rodea în inimă, în timp de pace ca şi în timp de resbel, fu classa boerească.

Impresiunea, ce ne face cetirea documentelor contimporane este revoltătoare. Numele de român ajunsese sinonim cu rob. Marinimosul Costaki Mavrocordat a desromânizat pe români, sĕ se înţeleagă, a desrobit pe români; dar aceasta operă eminamente umanitară, a fost interpretată de următorii sei şi de boeri cu sofisme bisantine aşa de fin întoarse, încât ţĕranul era obligat sĕ plătească mai întâiu capitaţia în 4 sf. apoi în 8, 12, 24 până la 48, încât mai la fie-care sĕptĕmênă îi venia sfert; apoi sĕ mai plătească văcăritul, sicritul, desetina, gostina, sulgiul, vinăritul, vĕdrăritul, pogonoritul, fumăritul, răsura, găleata etc. etc. ect.

Sĕ mai adaugăm modul de percepere, abusurile strigătoare, neregularitatea acestor dări, aşa, că bietul ţĕran era silit sĕ-şi vênḑă până şi cenuşa din vatră, pe lângă că era bătut, schingiuit în mod îngrozitoriu. Ei erau închişi în coşarce şi înecaţi cu fum de gunoiu şi de ardeiu; îi legau, îi băteau, le desbrăca copii în pieile goale şi legându-i cu funii îi târau prin zăpadă. Sĕ mai adăugăm salohoriile nesfêrşite, ce le făceau pentru turci, apoi holdele lor rămâind nelucrate, după resbel venia ciuma şi foametea! Nu mai remânea nimic de făcut bietului român, de cât sĕ şi ea lumea în cap, sau sĕ se înfundeze în codrii, dând nascere faimoasei *epoce a haiducilor*, adevĕraţii rĕsbunători ai miseriei suferite de ei, de părinţii şi copii lor *epoca glorioasă şi cavalerească!*

(Va urma.)

Pentru păgubiţii prin inundări şi foc am mai primit..

Dela O. D. Nicolau Lazar, paroch gr. or. în Sas Sebeş . . . . 2 fl.

Cu totul 247 fl.

Varietăţi.

* (Conferinţă militară.) Sub preşedinţa Maj. Sale împĕratului s'a ţinut în Hofburg o conferinţă militară, la care au participat inspectorul general Albrecht, care a sosit din Baden în Viena anumit pentru aceasta, ministrul de rĕsboiu contele Bylandt; baronul Beck, generalul Korminek, şi alţi oficeri din statul maior.

* (Numiri militare.) Ioan Petraşcu şi Nicolae Cortea, preoţi ai archidiecesei gr. or. a Transilvaniei; Victor Popoviciu şi George Molnar preoţi ai diecesei gr. or. a Aradului au fost numiţi de cătră ministrul reg. ung. la honvezi de capelani în concediu.

* Municipiile au fost încunosciinţate de ministrul honveḑimei prin ordinaţiuni circulare, ca sĕ trimită ministerului de honveḑi până la 10 August resultatul asentărilor, dela 1 Ianuariu până la 31 Iuliu a. c., pentru ca sĕ se poată stabilí contingentul recruţilor.

* (Postal.) Direcţiunea postală din Sibiiu aduce la cunoscinţă publică, că începênd dela 1 Iuliu st. n. pe întreg sesonul de scalde la scaldele „Homorod“ (comit Odorheiu) s'a instituit oficiu postal, ce va sta în legătură cu posta, ce comunică în toată ḑiua între Sighişoara şi Csik-Szereda

Acest oficiu postal este autorisat a primí respective înmanua epistole, pachete, asignaţiuni postale şi ramburse până la suma de 300 fl.

* Foile din România vestesc, că în judeţul Argeş se vor înfiinţa *douĕ fabrici*: una de sticlă lângă Pitesci şi alta de hârtie la Câmpul-lung.

* Austro-Ungaria şi Rusia nu vor permite ca la manevrele din anul acesta sĕ ia parte şi oficerii strĕini.

* (Programa gimnasiului superior de stat din Sibiiu pe anul scol. 1887, redactată de dl director gimn. Ignaţiu Vereş. Aceasta programă cuprinde.

1. Un tractat filologic de directorul Ignaţiu Veres (A magyar név és igejelző.)

2. Sciri scolare, din care estragem următoarele date statistice:

Ca profesori au funcţionat 13 ordinari, 1 substitut şi 7 ca estraordinari.

Numerul studenţilor ordinari a fost preste tot 283. Dintre acestia s'au promovat din clasele absolvate în anul precedent preste tot 179; au repetat clasa 13; au venit dela alte institute 91.

După confesiune a fost: *Luterani* 3; *gr. cath.* 30; *greco-orientali* 96; *reformaţi* 40; *israeliţi* 4; *rom. cath.* 109 *şi unitari* 1.

După indigenitate au fost:

din Sibiiu 39; din comitatul Sibiiului 49: din alte comitate 191 şi din Translaitania 4.

După sporiul raportat s'au clasificat:

a) 17 cu *eminenţă*, 44 cu *bun*; 143 cu *suficient, 30 cu neîndestulitoriu dintr'un studiu; 5 cu neîndestulitoriu din 2 studii*; 18 cu *neîndestulitoriu din mai multe studii*; 3 a remas neecsaminaţi; 22 a părăsit gimnasiul în decursul anului şi 1 a murit. *)

* (Schimbare de nume.) Ş'au făcut de cap George Bănăţan, care s'a rugat cătră ministrul sĕ între în maghiarime purtând numele de: „Baczoni“ şi August Mânzat, purtând numele de: „Molnar“. Ce nume sublime?!

* După o tabelă edată de geograful Hübner, desimea relativă a poporaţiunei în România pe 1 Kilm. e de 41 oameni; în Austria 77; în Rusia 16; în Ungaria 51, în Sêrbia 27, în Bulgaria 31 şi în Turcia 27.

* (Judecată solomonică în China.) Douĕ femei, cari se certau pentru un copil, s'au înfăţişat la judecată înaintea unui mandarin învĕţat. Nesciind mandarinul în nedumerirea sa, căreia dintre femei sĕ-i dea dreptate, a chemat pe înţeleapta sa nevastă. Aceasta poruncí sĕ iasă afară femeile şi apoi ḑise sĕ i aducă un peşte de mărimea copilului. Pe pescele acesta îl îmbrăcă în hainele copilului şi îl aruncă apoi in presenţa ambelor femei în apă. Mama adevĕrată voì, cuprinsă de dorere mare, sĕ se arunce şi ea în apă, spre a-şi scăpa copilul, pe care 'l credea în pericol de moarte; ceealaltă femee însĕ a rĕmas indiferentă.

Deci a căpĕtat mama adeverată pe iubitul ei copil.

* (Mijloc pentru a recunoasce aurul.) Se întêmplă adese-ori ca cine-va sĕ aibă trebuinţă a se asigura, dacă un obiect oare care este de aur sau nu.

Iată un mijloc uşor ce se poate întrebuinţa de toată lumea:

Se ia o cremene şi se freacă obiectul de ea. Prin această frecare se produce pe cremene o dungă metalică. Se apropie de această dungă un chibrit cu pucioasă, aprins. Dacă obiectul este de aur, dunga rĕmâne lucitoare, ear de nu, ea se înegresce.

* (Cum s'a descoperit cărbunii de piatră) Multe descoperiri s'au făcut de cătră animale. Aşa se ḑice, că un câine a dat peste melcul, din care se produce coloarea purpurului; un porc a descoperit băile sau isvoarele dela Lüneburg; capra ar fi încercat cea întâi efectul cafelei. Calului se atribue descoperirea cărbunilor de piatră din Plauen. Legenda povesteşte următoarele:

Un păstor de vaci avea şi un cal la păşune; acesta într'o ḑi scoase la lumină cu copitele o mulţime de pietre negre. Păstorul îşi zidì cu ele o vatră, pe care făcu foc spre a-şi gătí de mâncare. Dar ce minune! pietrile începură sĕ ardă şi dedeau o o căldură mai mare decât lemnele. Păstorul povestí odată aceasta stăpânului seu, care nu-l creḑu până nu vĕḑu cu ochii. Începură sĕ vie mulţi oameni sĕraci ca sĕ-şi ia din acel material ieftin, până ce stăpânul păstorului ajunse la idea, ca sĕ cumpere acel loc şi sĕ deschidă o baie de cărbuni.

* **Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi** se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I; Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strălucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

* (Bibliografic) „*George Lazar*“ revistă pentru educaţiune şi instrucţiune, ese în Bĕrlad. Nr. 3 are următorul sumariu: „Din ale scoalei primare,“ urmare. — „Despre alimentaţiune.“ — „Metodul şi învĕţămêntul intuitiv“, urmare — „Societăţile: Scoala nouă şi Lumina poporului rural“. — „Buletin pedagogic.“ — „Bibliografie.“

— „*Amicul Familiei*“, ḑiariu beletristic şi enciclopedic literariu cu ilustraţiuni, apare în Gherla Nr. 13 cuprinde următoarele: „Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu.“ — Poesii: Clopoţelul fericirei. Acrostich. Respunsul Floricei. La E. Lin 'mi trece. — „Strada Carmen Sylva. roman“, urmare. — „Pre culmea dealului“ — Meditaţiuni. — „Stana de vale,“ urmare. — „Higiena pĕrului.“ — „Diverse.“

— „*Meseriaşul Român*“ foae pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii, apare în Braşov Nr. 12 cuprinde: „Societăţi pentru ajutorarea meseriaşilor şi lucrătorilor bolnavi“, fine. — „Însemnătatea căsătoriei“ — Foiţa „Meseriaşului român.“ — „Feliurite pentru meseriaşi.“ — „Multe şi mĕrunte.“ — „Concurs.“ „Têrgurile dela 15—30 Iuniu 1887.“

* (Rectificare.) În Nr. precedent pe pagina a 2-a, coloana a 3-a alinea I-ă în loc de *1856* sĕ se ceteascá *1866*.

Necesitatea înfiinţării de scoale române pentru fete.

II.

Cause numĕroase, mai mult ori mai puţin neatârnătoare de noi, ne-au împedecat în mersul nostru cultural.

Am trăit în grele împregiurări întâmpinând în trecut ca şi în present mulţime de dificultăţi, — în vreme ce pretensiunile societăţii şi ale timpului modern se urcă mereu.

Şi totuşi nu se poate ḑice, că românii au făcut puţin pentru rĕspândirea culturii în toate clasele poporului. Suntem sĕraci, nu-i vorbă; dar cu toată sĕrăcia numĕrul oamenilor cu sciinţa de carte astăḑi numai este atât de neînsĕmnat, şi clasa cultă română, deşi pe încetul, dară se sporesce.

Părinţii nostri, muncind şi cruţând, au jertfit si jertfesc mult pentru ridicarea aşeḑămintelor culturale. Se poate, că uneori se cam perd din vedere trebuinţele de căpetenie ale ţinutului, în care este de-a se înfiinţa vre-un institut de învĕţământ. Poate că oameni nu prea sunt cu destulă luare aminte la împrejurarea, că în cutare loc ar trebuí mai curênd o şcoală poporală superioară, o scoală numită civilă, de băieţi ori de fete, sau o scoală de comerciu, — decât un gimnasiu. Mai încolo că este mare lipsă în foarte multe locuri de a îmbunătăţí starea scoalelor ecsistente, atât cu privire la personalul didactic, cât şi la zidiri şi la mijloacele de instrucţiune. Deocamdată însĕ poate e destul şi atât, dacă inima oamenilor se încălḑesce, când e vorba de progresul cultural al naţiei noastre. Cu vreme o sĕ ne învĕţăm şi mai bine, *cum* trebue sĕ muncim.

În ori-ce cas sunt deja îmbucurătoare faptele ivite în timpul mai recent, când de o parte tocmai femeile încep a se interesa de crescerea generaţiunilor viitoare. Femei române zeloase şi însufleţite pentru scopuri de binefacere au luat şi urmează a lua iniţiativa de a întemeia Reuniuni pentru crescerea secsului femeesc.

Eară de altă parte „Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român,“ dupăce în adunările sale generale recunoscuse necesitatea de a înfiinţa un internat şi o scoală superioară de fete, a întemeiat din mijloacele sale aceste institute, a ridicat un edificiu scolar provĕḑut cu localităţi corespunḑĕtoare şi cu toate mobiliele şi aparatele recerute de internat şi scoală, şi a făcut deschiderea solemnă a institutelor sale în ḑiua de 15 Septemvrie 1886.

Terminând, voiu încerca a arĕta în liniamente generale: care sunt scopurile acestei scoale de fete cu internat.

Asociaţiunea transilvană a decis înfiinţarea ei cu scop „ca fetele române sĕ primească nu numai o crescere morală, intelectuală şi fisică mai îngrijită, care şi pe dênsele sĕ le ridice la nivelul, la care se află adevĕrata femee în ţĕrile cele mai înaintate ale Europei, ci totodată sĕ le facă sĕ simţă şi sĕ lucreze întru toate ca adevĕrate fiice ale poporului, din al cărui sin au eşit, ear părinţilor sĕ li se înlesnească lucrarea pentru educaţiunea fiicelor lor.“ Mai departe „scoala aparţinênd categoriei scoalelor numite prin legea de stat scoale *civile*, are de scop a da o cultură generală, decât care mai înalta nu se poate da femeii în scoalele publice, esistente în patrie, şi totodată a oferí ocasiune pentru dobândirea de cunoscinţe folositoare, în ceeace privesce practica vieţii, care până acum a fost prea puţin luată în considerare. Ear internatul intenţionează a oferí copilelor, ce vor vení afară de Sibiiu, îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condiţiuni.“

Acestea le-a avut în vedere Asociaţiunea transilvană.

---

*) Din aceste date statistice a remas nespecificaţi studenţii după naţionalitatea lor, dar noi aşa credem, că nu greşim, dacă afirmăm, că românii au fost preste tot 126, aproape jumĕtate din numĕrul total. Red.

Cât pentru scopul de căpetenie al acestei scoale; acela nu poate fi altul, de cât cel basat pe principiele pedagogiei: *a instruí pentru a educa.*

Conform acestui principiu, ori-ce scoală ca institut de crescere nu îşi alege de scop principal nicidecum aceea, ca elevul sĕ easă dintr'ênsa cu un complecs oare-care de cunoscinţe şi aptitudini, din care la timpul seu sĕ scoaţă folos pentru vieaţă. Dacă numai acest scop s'ar lua în vedere, ea ar înceta de a fi institut de crescere, mărginindu-se întru a pregătí pe elev sĕ-l facă apt pentru o anumită carieră specială, ar face adecă o treabă aparţinătoare altui soiu de scoale: a scoalelor, ce au de a face cu sciinţele dintr'un punct de vedere practic, ear nu educativ. Institutele de educaţiune însĕ, adecă: scoalele poporale elementare, superioare, scoalele ḑise civile, apoi cele reale, gimnasiile şi altele asemeni, privesc pe elev din punct de vedere general, scopul lor este a-l cultiva în întregul seu, fără nici o privire la posiţia viitoare şi la societatea sau statul, din care are sĕ facă vreodată parte. În scurt instrucţiunea educativă are în vedere ca scop principal formarea *caracterului* moral al individului. Căci numai caracterul face din individ ceea-ce trebue sĕ fie ca om, — ear nu cunoscinţele.

Ca scop de a doua mână, sau ca cel mai bun mijloc din câte dispune scoala pentru ajungerea scopului principal, rĕmân cunoscinţele, ce le împărtăşesce elevului. Tot asemenea mijloace, cu putere educativă asupra copiilor, mai sunt lectura privată, venirea în atingere cu oamenii şi în deosebi persoana educatorului, care prin modul seu de a gândí şi a lucra este în continuu un esemplu viu în internul scolarilor. Iubirea, ce el o poartă pentru ordine şi adevĕr, neplăcerea sa pentru lucruri ordinare, modestia, bunăvoinţa lui pentru cei ce o merită, mai departe interesul şi plăcerea dovedită pentru obiectele de învĕţământ, şi chiar mişcările şi espresiunile sale, toate impresionează adênc pe copil şi produc într'însul nisuinţa de a face asemenea, — contribuind astfel şi aceste în mĕsură anumită la hotărîrea şi desvoltarea voinţii, şi în urmă la formarea caracterului. Din causa aceasta se şi pretinde ca învĕţătorul sĕ-şi însuşească neapărat o pregătire teoretică şi scientifică, şi sĕ nu se mulţumească numai cu dibăcia aceea pedagogică, ce o are poate din fire ori a dobândit-o şi perfecţionat prin esperienţa anilor. Numai în chipul acesta va mai putea apoi desvolta ca adevĕrat pedagog şi psicholog facultăţile elevului după un plan precisat de sciinţa pedagogiei şi a psichologiei. Nu este acum locul de a schiţa aici părerile psichologilor şi pedagogilor cu privire la modul şi căile, ce conduc la formarea caracterului.

Din cele ḑise pănă aici încă se poate vedé, cât se cere dela o scoală de fete ca aşeḑământ adevĕrat de educaţiune şi câtă necesitate avem noi de astfel de aşeḑăminte.

E. Hodoş.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaciile, drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 4—16

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 15—50

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

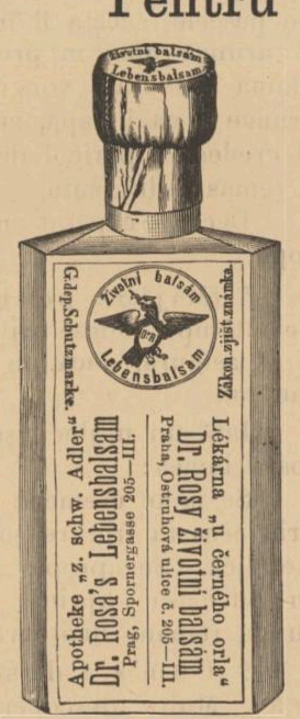

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R." în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa"

din farmacia „la vulturul negru" a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamaţii cronice la glezuele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

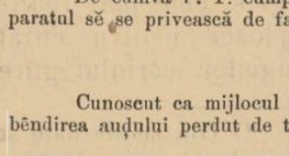

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală" din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru" Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 15—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 65 Sibiiu, Marţi 23 Iuniu (5 Iuliu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Naşterei S. Ioan Botezătoriul“ Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 27 Iuniu st. v.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Iuniu 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3320. B.

CONCURS.

Pentru conferirea a *patru stipendii câte de 500 fl.* din ajutoriul de stat al archidiecesei noastre transilvane, care sunt destinate pentru cualificaţiunea mai înaltă a clericilor din aceasta archidiecesă la vre-o universitate, — se publică prin aceasta concurs cu termin până la *31 Iuliu a. c. stil. vechiu.*

La aceste stipendii pot concurge numai clericii absoluţi din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluţi de gimnasiu cu esamen de maturitate şi voesc a-şi completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenţii au a substerne la consistoriul archidiecesan până la terminul mai sus arĕtat suplicele lor instruite cu documentele necesare, adecă cu atestat de maturitate şi absolutoriu clerical dela institutul seminarial archidiecesan de aici, apoi cu atestat dela medic despre aceea, că sunt deplin sănĕtoşi şi cu o declaraţiune separată, că după absolvire vor intra în serviţiul bisericii, ce li se va conferí; şi în fine au sĕ anumească în suplică universitatea şi facultatea la care voesc a-şi face studiele, indicând totdeodată pentru facultatea filosofică şi specialitatea studiilor principali, ce şi-o au ales, p. e. pedagogia, istoria, filologia ş. a.

Sibiiu, 16 Iuniu, 1887.

Consistoriul archidiecesan ca senat strins bisericesc.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop şi metropolit.

Nicanor Frateşiu m. p.
secretariu.

Sibiiu, în 22 Iuniu.

În 7 Iuliu st. n. Alteţele Lor principele şi principesa noastră de coroană vor intra în Cernăuţ, capitala frumoasei Bucovina, unde vor fi primiţi desigur cu dragostea şi devotamentul, pe care l-au arĕtat românii, totdeuna către dinastie şi tron.

Dela între amintire fericitul şi marele împĕrat Iosif al II., domnirea căruia formează o epocă în istoria patriei noastre, s'a făcut us, ca capetele încoronate şi membrii înalţi ai casei domnitoare sĕ susţină legături mai intime, mai nemijlocite cu popoarĕle lor. Iosif al II a fost cel dintâiu între împĕraţii Austriei, care a dărâmat stavilele impermeabile, ce le ridicase un feudalism atotputernic între tron şi popor. El a întreprins călătorii în toată întinderea ţĕrilor sale, ca sĕ vadă cu ochii pe iubitul seu popor, sĕ-i asculte imediat plângerile lui şi sĕ se bucure cu veselie curată de binecuvêntarea, de care 'l făcea părtaş poporul, căci *„vox populi vox dei“*.

Lucrarea sublimă a marelui împĕrat, tocmai pentrucă era sublimă, nici n'a putut rĕmâné un fenomen isolat în presara erei marilor idei, de libertate şi democraţie, cari se inaugurară în dinastia aceasta de timpuriu.

Ea a trecut asupra urmaşilor marelui împĕrat, s'a păstrat ca tradiţiune din tată în fiu, şi aḑi aproape nu esistă petec de pământ pe tĕrĕmul monarchiei Habsburgilor, pe care sĕ nu fi călcat Maj. Sa împĕratul nostru, cu scop de a-şi cunoasce prin instrucţiune directă ţara, popoarele sale, credincioşii sei.

Multe sunt nĕcasurile noastre ale românilor din ţĕrile coroanei sfântului Stefan şi earăşi multe fărădelegile celor ce ne strivesc. Ne plângem ḑi de ḑi pentru grelele încercări, la cari suntem supuşi, dar din rĕu ce suntem, tot în mai mare rĕu dăm.

Şi este un moment foarte periculos pentru morala noastră publică aceasta, căci ne poate nimicí ultimele firicele de optimism, ce ne au mai rĕmas în pepturi, poate cu timpul sĕ ne împingă tot mai aproape la stadiul, în care numai ai ce sĕ perḑi.

Guvernul şi oamenii sei cu toate acestea dau orbiş înainte pe povârnişul, pe care se rostogolesce carul statului nostru la vale.

În situaţiunea aceasta tristă este deci uşor de înţeles, ce importanţă are călĕtoria pĕrechii moştenitoare de tron. Ea este o viuă dovadă, că înălţatul fiu al prea bunului nostru monarch ţine la iubirea popoarelor sale, ţine ca încrederea lor în dreptatea şi forţa lor morală sĕ nu peardă nimic din vigoarea sa.

Trăim într'un stat constituţional şi trebue o porţie mare de ignoranţă, ca sĕ aşteptăm, ca dinastia sĕ se amestece direct şi cu încungiurarea organelor sale responsabile în luptele noastre de toate ḑilele. Dar mai că nici nu sunt oameni între români, cari sĕ astepte aşa ceva, fiindcă ar cere un lucru fără de putinţă.

Dar călĕtoria principelui nostru de coroană este un semn evident, că înalta casă domnitoare face tot ce poate pentru de a întărí credinţa şi alipirea în popor către sine; ea este un semn, că — nu precum ar fi unii poate dispuşi a trage la îndoială — membrii înaltei case domnitoare sunt prea bine informaţi despre relaţiunile popoarelor din patria noastră.

Şi când vorbim de patria noastră, înţelegem întreagă monarchia austro-ungară.

În ḑilele aceste adecă principele de coroană petrece încă în Galiţia, o ţĕrişoară, în care dispun de toată puterea publică nişte oameni, în privinţa aspiraţiunilor şi a temperamentului, fraţi de cruce cu maghiarii nostrii. Sunt polonii. Oameni cu aspiraţiuni ultranaţionale — întocmai ca şi maghiarii, intoleranţi peste fire — ca şi maghiarii, cu tendinţe de a se impune cu forţa celor mai slabi — ca şi maghiarii şi cu visul de a preface toată biata rutenime din Galiţia în poloni — ca şi maghiarii.

Polonii sunt la toate afacerile publice ale ţerii, rutenii sunt alungaţi, asupriţi, terorisaţi pretutindenea. Şi domnilor poloni le vine de minune la socoteală a juca în faţa lumii dinafară şi poate chiar şi a curţii rolul întregei Galiţii. Dacă ei vorbesc în numele Galiţiei, e de a se înţelege, că vorbesc în numele polonilor şi vice-versă; scurt se indentifică cu ţara şi cu toţi locuitorii ei.

Dar sunt prea bine informate cercurile dela curte asupra stărilor de lucruri din monarchia austro-ungară şi dureros a trebuit sĕ sune în urechile aristocraţiei polone rĕspunsul principelui de coroană la un toast ridact de mareşalul ţĕrii în sănĕtatea lui, căci el a bĕut pentru înflorirea „ţĕrii bune şi frumoase, precum, şi pentru pros-

FOIŢA.

Corbea haiducul.

3.

După ce baba tăcu
Pe tot sfatul groază fu.
În urmă tot îndrăsnì
Un mai mare a vorbì.;
Umflat ca şi un curcan
Şi 'mbrăcat tot în caftan:
„Foaie verde sămurată*)
„Dumi-te bĕtrân' acasă,
„Că pe Corbea 'l vei vedé,
„Când se va 'mpliní vremea.
„Că sĕ strîng boeri din ţeară,
„Sĕ-i bem plosca mâne seară.
„Frumuşel, că mi-l vom rade
„Pe placul miresii sale,
„Cu cinci şase trimbiceri,
„Cu cinci, şase bărbieri.
„Udat cu sudori de moarte
„Şi uns cu bale de şarpe.
„Pe Corbea 'l vom însura,
„După placul mumă-sa.
„Dar mireasa, ce i-om da,
„Cu lacrămi o va lua.
„Va fi mândră zugrăvită,
„Numai pentru el ursită.
„Vor fi trei lemne cioplite
„Numai Corbii dăruite.
„Cât de zestre nu te teme,
„Toate vor vení la vreme!
„Dacă vrei totuşi a scí,
„Sfatul ş'asta 'ţi va vorbí:
„Un câmp mare şi vestit,
„De Coţofeni*) mirosit.
„Zestre mare şi vestită,
„Numai Corbii dăruită.

4.

Baba, auḑind aşa,
Foarte bine îi părea,
Sfatul îndată părăsì,
Drept la temniţă venì,
Tot jucând şi chiuind
De dragul nunţii vorbind,
Ne sciind amar de ea,
Că nunta-i e moartea.
Moarte silnică, 'ncruntată,
Spre al ei fiu numa 'ndreptată.
La temniţă dac'ajunse
Şi la fereastră pătrunse,
Începu a grăí aşa
Către fiul ei Corbea:
„Corbeo, Corbeo, dragul mamii!
„Închis aicea cu anii!
„După ce m'am dus în sfat,
„Domnii toţi au ascultat
„Făgăduiăla, ce-am dat,
„Pentru tine al meu băiat.
„Dar din sfatul cel de sus,
„Un boeriu aşa mi-a spus:
„Că sĕ strîng boeri din ţeară,
„Sĕ-ţi bea plosca mâne seară.
„Frumuşel că mi te-or rade
„Pe placul miresii tale,
„Care-i mândră zugrăvită,
„Ţie numai dăruită.
„Şi-i din trei lemne cioplită,
„Pentru tin' cu foc dorită.

5.

Corbea 'ndată ce auḑì
Toate astea, 'ncremenì;
Căci el prea bine scia,
Ce 'nsemnau vorbele ăstea.
Totuşi tare neclintit,
Cugeta l'al seu sfêrşit.
Şi cu inimă de leu

---

*) Multe dintre legumele de grădină, după recoltă tot mai rĕmân şi în pământ peste earnă. Primăvara de multe-ori rĕsar unele din ele şi ca atari se numesc: „Sămurată.“

*) „Coţofană“, în unele părţi: „Ţarcă.“

perarea ambelor popoare, cari locuesc frăţesce într'ênsa."

Iar cei chemaţi au înţeles prea bine ce şi unde ţintesce înaltul lor oaspe.

Şi dacă principele nostru de coroană este informat asupra relaţiunilor unui popor atât de neînsemnat la numĕr ca cel rutean din Galiţia, trebue sĕ fie tare în noi credinţa, că tot atât de esacte şi poate mai amĕnunţite cunoscinţe are înalta curte despre referinţele a trei milioane de suflete credincioase patriei şi tronului.

Credinţa aceasta trebue s'o cultivăm în pepturile românilor. Ea nu-i ertat sĕ peară. Şi nu va putea perí, căci are românul convingerea lui, ce i-au cristalisat cele 17 veacuri de suferinţe.

Revista politică.

Spre capitala monarchiei noastre 'şi îndreaptă privirile nu numai foile austro-ungare, dar cu deosebire cele strĕine. Din Viena va călĕtorí împĕratul la Pola, însĕ 'l vor însoţí ministrul de esterne Kálnoky şi ministrul de rĕsboiu contele Bylandt, căci împĕratul are sĕ mai stea mult de vorbă cu aceşti bărbaţi de stat. Aceasta scire seamĕnă grăunţe de discutat în cercurile politice. Călĕtoria aceasta însĕ nu produce atâta svon, cum produc alte întêmplări. Aproape toţi ministri ungurusci petrec acum în Viena; toţi au venit cu câte o misiune, cel puţin aşa ne spun foile vieneze, care va fi fost însĕ adevĕrata causă, că toţi ministri s'au adunat în Viena, se va vădí mai târḑiu. D'ocamdată însĕ înregistrăm, că dl Tisza a călĕtorit pentru ca sĕ facă cunoscut monarchului resultatul alegerilor din Ungaria, despre care foile germane nu numai că luaseră notiţe, dar cu mare satisfacţiune scriseră articli lungi, lăudând din greu ţinuta guvernului maghiar. Ministrul honveḑimei, Fejerváry, a fost anume chemat la Viena, se ḑice, că pentru ca sĕ se pună în plănuire ridicarea unei fabrice de arme în Ungaria. S'a ţinut şi o conferinţă la ministeriul austriac de finanţă asupra impositului de spirt. Mai remarcabil lucru este însĕ, că regele Milan petrece tot numai în Viena şi că el convine des cu ministrul de esterne Kálnoky şi cu Maiestatea Sa monarchul. De când petrece dl Tisza în Viena a convenit şi cu ministrul preşedinte din Ungaria.

Mulţi pun un deosebit pond pe desvoltarea aceasta a lucurilor şi ḑic, că ea ar sta în legătură chiar cu cestiunea bulgară. „Vossiche Zeitung" primesce scirea din Bĕlgrad, că sobrania va alege de principe pe Alecsandru de Battemberg, ear decumva acesta va refusa, ea va alege pre regele Milan, cu acest plan ar sta în legătură şi călĕtoria regelui din Sêrbia la Viena. Aceasta veste cam ciudată şi tractată în mod sceptic de amintita foaie, o întăresce o telegramă din Berlin, care impĕrtăşesce scirea, că „Tageblat"-ul încă tractează aceasta cestie în o formă ca şi când lucrul ar fi cu totul adevĕrat. Aceasta foaie vestesce şi mai mult şi ḑice, că nu numai Germania şi Austria ar consimţí cu alegerea regelui Milan, dar încă chiar şi Rusia şi Poarta. Stoilow însoţit de doi bărbaţi de stat au mers anume la Sofia pentru de a câştiga teren pentru acest plan, unde a jucat mare rol Stransky; încă înainte de aceasta însĕ s'a discutat în astă privinţă cu ambasadorii: austro-ungar, rusesc şi german şi apoi a urmat numai denumirea ministrului Ristici.

De altcum, după cum se vestesce din Sofia, sunt candidaţi pentru tronul bulgar: prinţul Ferdinand de Coburg, principele Alesandru de Battemberg şi prinţul Oscar de Svedia. Dintre acestia trei, de cumva s'ar retrage Alesandru mai multe şanse are principele de Coburg, care însĕ se ḑice că ar fi hotărit sĕ nu primească tronul la nici un cas, până ce nu se vor fi îndeplinit toate condiţiunile prescrise de tratatul de Berlin.

Tot din Berlin i-se împărtăşesce lui „Pester Lloyd", că relaţiunile cu Francia devin earăşi încordate din pricina unor proiecte francese, faţă de strĕini; aceasta o dovedesce limbagiul, cu care luptă presa oficioasă. Germanii mai ḑic, că Francia a căutat sĕ compromită pe Germania sultanului şi tot germanii se tem, că intervenirea ruso-francesă la sultanul contra ratificărei egiptene va avea resultatul dorit şi atunci se va lega şi mai intimă pretinie între aceste două state. Se asigură mai departe mai ales din partea germanilor, că Francia şi Rusia au asigurat sultanului întregitatea imperiului turcesc; ba ce e mai mult, Rusia a iertat Turciei restul despăgubirilor de rĕsboiu însĕ cu condiţiunea ca corăbiilor rusesci sĕ le fie calea deschisă ori şi când peste Bosfor şi Dardanele. „Vossische Zeitung" mai afirmă, că Francia şi Rusia au garantat Turciei, că nu va fi atăcată de Grecia şi de Sêrbia şi totodată i-s'a acordat dreptul ca sĕ-şi formeze corpuri de armată de soldaţi egipteni sub comanda turcească. — „Politische Coresp." aduce vestea, că Nelidow a părăsit Constantinopolul şi acest ambasador a primit şi concesiunea sĕ facă o călĕtorie prin Europa. Cu afacerile lui a fost încredinţat Onou.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Alba-Iulia, 20 Iuniu. Dle Redactor! „Tot începutul e greu." Acest proverb se poate aplica bine şi la afacerea casinei românesci de aici.

Încă în anii 70 se făcură încercări pentru înfiinţarea unei casine române în Alba-Iulia, însĕ poate din causă, că au lipsit — *nervus rerum* — mijloacele materiali, sau doară, că iniţiativa unui lucru de o importanţă aşa de mare a ajuns în mânile unor indiviḑi, cari n'au desvoltat destul interes şi destulă energie de a pune în lucrare idea salutară, a rĕmas toată afacerea baltă.

Idea remase pe hârtie, însĕ dorinţa nu se stinse din inimi şi astfel, cei mai mulţi români inteligenţi din loc simţiau, şi simţesc, lipsa unui cabinet de lectură, întocmit după recerinţele timpului. Dorinţa de a se vedé odată şi inteligenţa română de aici întrunită în o reuniune culturală, se accentua în continuu din unele părţi.

În starea aceasta ne aflà adunarea generală a asociaţiunei transilvane din anul trecut. Ne era ruşine de noi înşine.

Această instituţiune naţională, poartă stindardul culturei şi al înfrăţirei din an în an prin diferite părţi ale ţĕrei; adunarea generală din 28 August 1868 ne-a dat şi nouă impuls de a ne înfrăţí sub stindardul culturei naţionale, a ne decide sĕ înfiinţăm o casină română în Alba-Iulia.

Cu deosebită plăcere me vĕd îndemnat a aduce la cunoscinţa publică, că inteligenţa română în şedinţa ţinută la 29 Iuniu n. sub conducerea zelosului domn adv. Mateiu Nicola a decis înfiinţarea unei casine române, şi tot dl advocat Mateiu Nicola a elaborat şi un proiect de statute, cari primindu-se de adunare se vor aşterne spre aprobare la locurile competente.

Numele dlui advocat Mateiu Nicola este o garanţă de ajuns ca întreprinderea aceasta sĕ se realiseze pe deplin, căci energia şi diliginţa acestui bun român, va scí învinge toate obstaculele, şi nici discordia nici cârtirile tendenţioase nu-l vor spăria.

Sperăm dar firm, că casina română va păşí în viaţă cât mai curênd.

Primiţi etc. etc. *a+b.*

Vorbirea

rostită de d-l Traian Dodă cu ocasiunea alegerei de deputat dietal în cercul Caransebeş.

Alegĕtorilor!

Ve mulţămesc de încrederea şi de onoarea, ce mi-aţi făcut astăḑi de nou, alegêndu-me a şasa oară de deputatul Vostru pentru dietă (Sĕ trăească!) Eu aflu aceasta de o mare onoare, că aţi venit DVoastră din depărtare în timpul de faţă, când lucrarea câmpului ar cere braţele Voastre, şi aţi făcut bine, că aţi venit. Aţi venit sĕ Ve folosiţi de dreptul Vostru de a alege deputat dietal, care după a mea părere este dreptul cel mai mare şi cel mai sânt al cetăţenilor dintr'un stat sau ţară cu constituţiune, precum este Ungaria.

Alegĕtorii aleg deputaţii, deputaţii compun dieta, dieta face legile şi Maiestatea Sa le sancţionează.

Dacă legile nu sunt spre binele popoarĕlor, nu este altul vina, de cât alegĕtorii; fiindcă şi-au ales astfel de deputaţi, cari nu gândesc la binele popoarelor, ci la folosul lor propriu personal; deputaţi, cari n'au simţ nici tragere de inimă pentru binele popoarelor.

Firesce, că noi o mână de deputaţi naţionali nu putem face nimica faţă de peste 400 de deputaţi maghiari, cari nu sunt de o părere cu noi (aşa este!).

Aşa dară nici dela mine sĕ nu aşteptaţi sĕ esoperez ceva pentru Voi.

A vorbit dl Drăgălină de naţionalitatea noastră, accentuând, ca sĕ remânem români. Am fost români, suntem români şi vom remâné români! (Sĕ trăească!)

Au trecut oarde de barbari, roiuri de popoare sĕlbatice peste strămoşii nostri; au trecut goţii, gepezii, avarii, hunii şi turcii, şi s'au prăpădit, ori că sau contopit cu alte popoare şi numai esistă; dar noi românii tot mai esistăm şi progresăm (entusiastice „sĕ trăească!"). Meritul acesta în prima linie este al femeilor române, căci ele au sciut, sĕ păstreze limba noastră; ele, mamele noastre, ne-au crescut pe noi românii (sĕ trăească!). Pe lângă ele vine şi biserica noastră, deşi preoţii de atunci nu erau aşa de învĕţaţi ca cei de astăḑi; dar aveau inimă, carea bătea pentru popor.

Ţineţi-Ve dară de biserică, că ea Vĕ mântuesce (sĕ trăească!)

Vedeţi! Contrarii nostri vreau sĕ facă din noi alt ceva, decât ce ne-au lăsat Dḑeu. Ei vreau ca noi românii, sĕ ne lăsăm de naţionalitatea noastră (nu vrem!); vreau sĕ ne iea limba (nu pot!).

Spre acest scop au şi întrodus limba ungurească în scoalele noastre poporale. Un copil român de 7 ani, abía înţelege ceeace i-se propune în limba maternă, necum sĕ mai înţeleagă şi limba ungurească (aşa este!). Şi ce este urmarea? că nu învaţă nici românesce nici ungaresce, şi aşa ne împedeca în desvoltarea noastră firească, în desvoltarea noastră naţională. Apoi vedeţi aceasta e lege adusă de dietă. Este ea lege bună? (nu!), noi ne-am luptat în con-

Ḑise el în gândul seu:
„O boeri nechibsuiţi!
„Cum o sĕ ve mai căiţi.
„De cele ce voi urḑiţi;
„Căci Corbea nu este dat,
„Ca sĕ moară spânḑurat
„Şi de coţofeni mâncat.
„Las' că 'n curênd voi scăpa,
„Sĕ ve jupuesc pelea,
„Ca sĕ nu mai cutezaţi,
„Pe Corbea sĕ 'ntemniţaţi.

6.

După ce astfel gândì,
Corbea măsii ear vorbì:
„Maică, măiculiţa mea
„Mai scumpă decât lumea,
„De-ai făcut vr'odată bine,
„Făţi pomană şi cu mine,
„Căci toate câte mi-ai spus,
„Sunt numai spre-al meu rĕpus,
„Dute maică şi nu sta,
„Că 'n curênd va înopta
„Şi domnii m'or judeca,
„Până casa vei ḑări
„Şi dealul vei scăvêrní,*)
„În grajd de peatră ascuns,
„Numai de Corbea pătruns,
„Şi d'acolo sĕ-mi aduci
„Pe „Roşul" vărgat în dungi;
„Şi cu şeaua mohorîtă,
„Din ţeastă de smeu făcută;
„Cu chingă 'ncătărămată,
„Din două nopârci lucrată,
„Şi cu frêu din doi bălauri,
„Ce sboară, ca nisce grauri.
„Şi cutrieră vĕsduhul
„De întunecă pămêntul,
„Scuipând foc şi şuerând
„Toată lumea îngrozînd.

7.

Măsa cât num'auḑì
Vorba Corbii şi pornì
Pe poteca cea ascunsă,
Numai d'al ei fiu pătrunsă,
Şi 'ntr'un suflet calul scoase
Şi cu el în divan trase.
Foae verde de măceş
Boerii toţi afară ies,
Şi cu toţii se aşeaḑă,
Calul Corbii ca sĕ vaḑă.
Întrebând, nu-i de vênḑare
„Roşu," cal, ce nu-i sub soare.
Căci la făptură i frumos,
Şi la mers fără popos.
Merge ca gândul,
Sboară ca vêntul,
Ce cutrieră pămêntul.
Par' că pămêntul n'atinge,
Când în cursă*) se împinge.
Că bani îţi dăm până ploauă,
Numai „Roşu" dăni-l nouă.
Că ne-a plăcut umbletul,
Când îşi perde cumpĕtul.
Că sclipesce şi-i cu stea,
De ne-a sĕcat inima.
Dacă nu-ţi e de vênḑare,
Fă-l cel puţin de schimbare,
Că-ţi dăm unul,
Că-ţi dăm doi,
Că-ţi dăm atâţa câţi voi.
La toate astea bĕtrâna
Începu a grăì 'ntr'una:
„Nici că-mi este de vênḑare,
„Nici că-mi este de schimbare;
„Ci-mi este de dăruială
„Cui o da pe Corbea afară.

(Va urma.)

---

*) A şcăvêrní = a dispăré după deal.

*) A merge cu calul în cursă, înseamnă: a merge cu calul în fuga mare.

tră, dar fiind puţini, am căḑut; am căḑut însĕ cu onoare (onoare !). Acum s'au încercat cu scoala, mâne se vor încerca şi cu biserica (nu primim!). Dar fiind că fu vorba de scoală, apoi scoalele noastre de pe la sate partea cea mai mare nu plătesc nimica. Unii dascăli din timpul vechiu, îşi mai fac datoria, eară alţii nu. Voi trebue sĕ-i siliţi sĕ-şi împlinească datorinţa, voi aveţi şi dreptul de ai silí, fiindcă voi îi plătiţi (sĕ trăească!). Limba maghiară ne este nouĕ de folos, fiindcă este limba statului, dar sĕ nu se propună unui copil de 7 ani în scoalele poporale (nu!) ci în cele medii (sĕ trăească!) unde este mai desvoltată mintea lui, şi unde o poate îuvĕţa cu folos (sĕ trăească!).

Fu vorba de patriotismul nostru. Contrarii, adversarii nostri ḑic, că noi nu suntem patrioţi buni (mai buni decât ei!), că noi suntem iridentişti (neadevĕr!), că noi suntem trădători de patrie (neadevĕr!) apoi vedeţi! noi românii nici odată n'am conspirat contra tronului nici contra statului (nici când!); noi românii nu ne-am aliat cu adversarii, cu duşmanii patriei noastre (ei da, cu Kossuth şi cu Klapka!) noi românii am adus toate jertfele (tot-deuna!); noi tot-deuna, când patria a fost în pericol, ne-am luptat pentru patrie (mai mult de cât alţii, cari fac gură!).

Eară ei o mână de oameni veniţi de ieri de alaltăeri (sĕ piară!), nesce speculanţi, cari se folosesc de popor, cari trăesc din sudoarea lui, aceea ḑic, că numai ei sunt patrioţi buni. Ei au luat patriotismul în arêndă (speculanţi mârsiavi!). Cum ḑiseiu, noi tot deuna am apĕrat ţara noastră, (o apărăm!) şi când ţara va fi în pericol, eară noi vom sărí cu toţii întru apărarea ei (sărim!), dară patrioţií patentaţi vor lua-o la sănĕtoasa (aşa este! repeţite: sĕ trăească!),

Noi trăim în o ţară, unde sunt diferite popoare, nu este numai un popor, ci mai multe, şi noi toţi avem inclinaţiune a trăí bine cu toate popoarele, dară ei nu voesc (aşa este!). Ei vreau sĕ fie desunire şi desbinare între noi şi între celalte popoară; ei vreau sĕ tulbure apa, pentru că în apă tulbure e bine de pescuit (aşa este! sĕ trăească!). Dacă noi am fost totdeuna cu credinţă precum şi suntem şi vom fi, dacă am adús jertfe apoi avem drept sĕ cerem, ca şi noauĕ sĕ ni se dea din beneficiile statului (aşa este!). Noi plătim dări, noi dăm ostaşi (aşa este!), pe cari nime nu i-a întrecut în vitejie; noi pretindem aşadară, că nu numai scoalele unguresci sĕ se ajute, ci şi scoalele, institutele de învĕţământ ale noastre (aşa este!). Noi suntem a cincea parte din poporaţiunea Ungariei, cerem deci ca sĕ ni se dea şi noauĕ partea noastră cuvenită. Nu cerem noi nimic din banii ungurilor nici dintr'ai altora, ci din banii nostri. Ei, dar banii se dau pentru alte lucruri, pentru lucruri de lux. În Pesta se fac tot feliul de institute, de înfrumseţare, palate de lux, bulevarde grandioase; pentru palatul dietii s'au votat 16 milioane, tot din sudoarea noastră (aşa este!), pentruca cei din Pesta sĕ se desfăteze, sĕ se desmerde din sudoarea noastră. — Cât de bine ar fi dacă acesti bani s'ar întrebuinţa, acolo, unde este de lipsă, bună oară în contra Tisei, Begheiului, Timişiului ş. a., apoi când vom avea bani de prisos sĕ facem şi palate.

Acum Ve întreb: deoarece noi tot jertfe aducem, după care nu tragem nici un folos, până când? până când? Trebue sĕ vină odată şi momentul, când se vor lumina şi cei de sus. (Sĕ vină!).

Eu aş putea încă mult sĕ Ve spun, dar nu voiesc sĕ Ve mai amăresc, căci şi aşa sunteţi destul de amărîţi, (aşa este!). Aşa dară nu merg mai departe, ci me bucur, că aţi venit aşa de mulţi (tot deuna venim! sĕ trăească!) aţi ostenit încoace şi aţi venit din sĕrăcia voastră, căci nu V'au plătit nime drumul şi aici nu Ve aşteaptă mese întinse (voci; Nu! Nu ne trebue! avem mămăligă!). Am ḑis, că nu vreau sĕ Ve mai amăresc şi aşa încheiu.

Fiind voi însĕ partea cea mai mare fosti ostaşi, aşadară la ocasiunea aceasta sĕ ne aducem aminte de monarchul nostru, de beliducele nostru suprem, de cel mai mare general al nostru, (sĕ trăească!). Dḑeu sĕ-l lumineze şi sĕ-l ţină la mulţi ani pentru fericirea tuturor popoarelor (sĕ trăească !) pe împĕratul şi regele nostru Francisc Josif I. (sĕ trăească! Se cântă imnul.) Pe lângă împĕratul şi regele nostru sĕ trăească şi familia imperială (sĕ trăească!).

Şi acum sĕ ne aducem aminte şi de patria noastră Ungaria atât de apăsată (sĕ trăească patria!) sĕ o fericească Dḑeu, ca sĕ vadă şi ea odată timpuri mai bune, decât cele de până acum. (Sĕ trăească; sĕ-i ajute Dḑeu sĕ o ferească de vampiri!). Mergênd voi acasă sĕ spuneţi din partea mea sănătate la toţi. Sĕ trăiţi şi Voi toţi, alegĕtorilor! (Strigări entusiastice de: sĕ trăească!) „Luminătoriul.“

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Sĕ vedem acum, ce era *boerismul* şi ce devenise în epoca, ce ne preocupă. Cuvêntul boier vine dela vorba veche boljar, boljarimi, optimatus, cel mai bun, sau dela bolie mai mare (cihac) şi însemnarea sa generală este egal cu cuvêntul medieval *nobleţă.*

Cuvêntul boier fiind sinonin cu nobil, era prin urmare boier ori-cine îşi espunea vieaţa sa pentru *salvarea ţĕrei şi pentru gloria suveranului.*

Nobleţea sau boeria resulta din simţĕmintile de gratitudine şi din trebuinţa de încredere, care silia pe oameni a da celor cari se distingeau o recompesă pentru serviciile făcute acordându-le o supremaţie onorfică şi efectivă. A *fost natural şi înţelept în timpurile vechi, când cultura era de castă* de a confia cu singuranţă şi pentru mult timp grija intereselor publice, guvernamentul, conducerea ţĕrei unor astfel de oameni şi chiar copiilor lor, formaţi la scoala părinţilor şi cari prin ilustraţiunea părinţilor se bucurau de popularitate şi încredere. (Maurice Blok Dict. 399 sez).

La Români în primele timpuri ale constituirei lor în state nu găsim urmă de aristocraţie în adevĕratul înţeles al cuvêntului. O slabă influinţă feudală şi nimic mai mult, căci de şi vedem în sfaturile primilor domni deosebite grade boeresci; ei însĕ individual nu se distingeau de ţĕrani. Nenorocirile de tot felul îi făcuse pe toţi egali şi instituţiunile lor sociale sunt conforme legilor nenorociei. Toţi erau egali şi egali în toată puterea cuvêntului. Ei prin ei se conduceau, alegênd pe cel mai vrednic dintre dênşii, fără consideraţie de sânge din toate păturile sociale, cărora li se delega puterea, de aici vine *boerismul*; domnii chiar erau aleşi până şi din călugări, ţĕrani şi un esemplu avem de un ţigan.

Domnul boerul era în vremile vechi de tot una cu ţĕranii, de cari era aleşi în urma meritelor şi virtuţilor cetăţenesci şi mai ales ostăşeşti. La aceste demnităţi putea ajunge ori-cine, numai om vrednic şi cu dor de ţară sĕ fi fost.

Toţi românii erau proprietari în vremurile vechi de tot şi toţi erau soldaţi. Dela fierul plugului, la vremuri de restrişte, pleca la oaste, se organisa în legiuni, conduşi de şefi aleşi de dênşii, fără deosebire de colibă sau palat, se forma armate însufleţite de acelaşi spirit — *apărarea proprietăţii lor comune, ţara* — şi cu toţii sĕ luptau, căci sciau, că apărând *moşia cea mare* 'şi apăra fie-care moşioara sa, căminul seu De aici se esplică nenumĕratele victorii, ce le-a purtat România, contra tuturor duşmanilor contra *ungurilor, polonilor, tătarilor şi turcilor.*

Cât timp toţi Românii erau proprietari şi soldaţi, cât timp numele de rob şi robie nu era în cuvêntarea sa, cât timp o egalitate economică şi politică era macsima fundamentală a statului, cât timp armata era naţională, cât timp boerii şi domnii erau vrednici şi neegoişti, în cât timp centru de gravitate politic era în ţară, iar nu la strĕini, românii erau respectaţi şi armatele lor nebiruite şi ca esemplu avem epoca lui Stefan cel Mare. Îndată ce acest echilibru se strică. îndată ce autoritatea de pe câmpul de luptă persistă în timp de pace, îndată ce proprietatea teritorială individuală începe sĕ iasă la iveală şi cu dênsa alăturea sclăvia, îndată ce armata încetează d'a fi naţională, ci mercenară, îndată ce intrigile şi ambiţiunile personale încep sĕ se nască printre boeri, îndată ce centrul de gravitaţiune politic se caută în afară de ţară la strĕini; îndată ce străinii sĕ amestecă în afacerile de vieaţa ale ţĕrei, ţeara merge spre decădere. (Va urma.)

Pentru păgubiţii prin inundări şi foc am mai primit:

Dela O. D. Dimitriu Nan, paroch gr. orient. în Rĕşnov	fl. 5.—
Cu totul	fl. 252.—

Avis.

Comitetul arangiatoriu pentru festivităţile adunărei generale a Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, — cu abatere dela regula statorită de astădată 'şi va ţiné şedinţa ordinară *Joi în 7 Iuliu st. n.* la 6 oare d. m. în localul casinei române, la care prin aceasta se învită a participa toţi membrii.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1887 st. n.

Dr. *I. Moga*, preşedinte.

Dr. *Remus Roşca*, secretariu.

Varietăţi.

* Maiestatea Sa împĕratul după manevrele cele mari din comitatul Hunedoarei se va reintoarce pe la Cluş la 30 Sept. şi va petrece acolo una, eventual două ḑile după cum spun foile tot de acolo.

* Principele de coroană Rudolf şi princesa Stefania după ce vor petrece în Galiţia şi Bucovina, se vorbesce, că vor vení şi prin Ardeal.

* (Convocare.) Adunarea generală ordinară a „reuniunei femeilor române gr.-orientale din Făgăraş şi jur“ în sensul §. 9. din statutele acestei corporaţiuni se convoacă prin aceasta pe Dumineca în 28 Iuniu a. c. st. v. la 2 oare după ameaḑi în casele subsemnatei presidentă. La această adunare sunt poftite p. t. membre şi bărbaţi de consiliu ai reuniunei, precum şi alţi binevoitori ai reuniunei acesteia.

Obiectele de pertractat vor fi:

1. Raportul comitetului reuniunei despre activitatea lui.
2. Censurarea raţiociniului reuniunei.
3. Curenţii.

Făgăraş, 18 Iunie, 1887.

Anastasia Popescu, preşed.

Nicolau Aron, secr.

* Adunarea generală a comitatului Sibiiu, ţinută sub preşedinţa vice-comitelui Thalmann la 30 Iuniu, a ales de pretore pentru cercul Mercurei pe substitutul pretore de până acum, Albert Dörr.

* Ministrul de interne a adresat municipiilor o ordinaţiune, prin care le provoacă a asterne rapoarte despre starea sanitară din cerc. Aceste rapoarte sĕ conţină însemnarea acelor comune, cari prin lege sunt îndatorate a avea un medic, precum şi însemnarea cercurilor sanitare şi comuna principală a acelora.

* Ministrul de resboiu austro-ungar a publicat o statistică comparativă a armatelor europene: La 10,000 indiviḑi revin în Francia câte 150 ostaşi în timp de pace, în Germania 100, în Italia şi Rusia câte 90, în Austria 70.

* Din partea comitetului central electoral al comitatului Sibiiu s'a esmis următoarea Publicaţiune: Subscrisul comitet central electoral aduce la cunoscinţă, că listele provisore ale alegĕtorilor de deputaţi dietali din cele 4 cercuri electorale ale comitatului Sibiiu se espun din *5—25 Iuliu 1887* spre intuiţiune publică:

1. în reşedinţa comitetului central-electoral, în biroul de espediţie al comitatului (casa comitatensă);

2. listele oraşului Sebeş în biroul magistratului din S.-Sebeş; listele comunelor mari în căncelăriile comunelor respective, eară listele comunelor mici în cancelariile notarilor cercuali respectivi, unde se pot vedé şi decopia dela 8—12 oare a. m. şi dela 2—6 oare p. m.

În timpul din *5—15 Iuliu* poate reclama fiecare în privinţa persoanei sale, precum şi fie-care, care este indus în listă, cu privire la induceri în listă sau stergeri din lista cercului, in care este indus el.

Reclamaţiunile de asemenea se vor espune în localităţile amintite spre vedere publică şi fie-care îndreptăţit de a reclama îşi poate face observările sale cu privire la reclamaţiuni din *5—25 Iuliu a. c.* Reclamaţiunile şi observările trebue adresate la comitetul central-electoral şi înaintate magistratului, respective oficiilor comunale sau notariatelor cercuale.

Intr'un script se pot face reclamaţiuni cu privire la mai multe persoane. Observările însĕ trebue făcute separat la fie-care script. (§ 44, 45 şi 46 din articlul de lege XXXIII: 1874)

Totodată se publică, că deoarece cărţile principale de dare din anul curent încă nu s'au compus pe deplin, în sensul înaltei ordinaţiuni a ministrului r. u. de interne ddto 14 Maiu 1887 Nr. 31,194, se vor lua de basă la procedura de rectificare cărţile de dare principale din anul trecut, şi că fie-cine este îndreptăţit pe lângă observarea normelor de mai sus a cere corigarea erorilor întrate în liste cu ocasiunea procedurei acesteia. (§§ 44, 45 şi 50 din legea citată.

* *Aviso* esmis din partea intendanţii corpului al 12 de armată din Sibiiu conţine şi următoarele: Pentru asigurarea furnisării de fên, paie de aşternut, pae pentru saltele şi lemne de foc la trupele armatei ces. reg. pe timpul dela *1 Septembre 1887* până la *31 August 1888*; apoi pentru două staţiuni ovĕs pe timpul dela *1 Septembre 1887* până la *31 Decembre 1888* se va ţiné pertractarea ofertelor scrise, în chipul următoriu:

În localul ofic. intendanţii corpului de armată *12* pentru Mediaş şi Cisnădie, la *20 Iuliu 1887.*

In 21 Iuliu 1887 la magazinul militar ces. reg. de aprovisionare din Alba-Iulia pentru Alba-Iulia, Sebeşul-Săsesc, Orĕştie, Abrud şi Zlatna.

In 22 Iuliu 1887 la magazinul militariu ces. reg. de aprovisionare din Braşov pentru Codlea, Ghimbav şi Hălchiu şi în *25 Iuliu 1887* pentru Sânpetru, Feldioara, Cârstian, Rĕşnov şi Odorheiu. Condiţiunile de arondare, precum şi cuantitatea articolilor de furnisat se pot afla la institutele militare ces. reg. de aprovisionare din Sibiiu, Alba-Iulia, Braşov şi Cluş, institutele din urmă posed şi libele, cari se estradau pentru 4 cr,

* *Aviso* esmis din partea comisiunei comune de asigurare conţine şi următoarele: Pentru asigurarea furnisărei de fên, pae de aşternut şi altele şi lemne de foc pentru trupele ces. reg. şi de honveḑi pe periodul dela *1 Septembre 1887* până la finea lui *August 1888* se vor ţiné următoarele pertractări:

În 14 Iuliu 1887, în localul ofic. de intendanţă a corp. 12 de armată din Sibiiu, pentru staţiunile: Sibiiu, Făgăraş, Têrgul-Murĕşului şi *B*istriţa.

In 15 Iuliu 1887 la magazinul mil. ces. reg. de aprovisionare din Alba-Iulia, pentru Alba-Iulia, Cluj şi Elisabetopolo, (Ibaşfalău).

In 18 Iuliu 1887 la magazinul mil. ces. reg. din Brașov, pentru stațiunea Brașov.

Cantitatea și soiul articolelor de furnisat se pot afla dela oficiile politice, dela camerile comerciale și industriale precum și dela comandele militare. Condițiunile de ex-arondare se pot afla la institutele de aprovisionare din Sibiiu, Cluș, Brașov, și Alba-Iulia; ear pentru honvedime la comandele semi-brigadelor respective batalioanelor de honvedi. Bilete anume se pot procura cu 4 cr.

* (Bibliografic.) „Transilvania“ Nrul 13—14 a apărut cu următoriul cuprins: „Necesitatea înființăreide scoale române pentru fete.“ „Sciri scolare a scoalei civile (private) de fete cu internat.“ „Date geografice despre Transilvania, Moldavia, și Valachia dela anul 1597.“ „Din „Album“ publicat în memoria restaurărei bisericei dela curtea de Argeș.“ „Estras din memorialul subcomitetului dela Cluș în causa propunerilor domnului secretar ministerial Ladislau Vaida.“ „Proces verbal al comitetului asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în ședința dela 16 Iuniu st. n. 1887.“ „Scoala superioară de fetițe din Sibiiu.“ (Colecte). „Avis.“ „Bibliografie.

„Ce fel de resultat seceră dilnic elicsirul de nervi al Dr. Lieber, aproape admirabil, legitimează următoarea dovadă: Primiți respect. domnule profunda mea mulțămire pentru elicsirul de nervi, am întrebuințat jumětate sticla, constat însě de acum succesul cel mare, ce l am ajuns, pentru a ajunge însě ținta dorită, Ve rog încă adi pentru; trimiterea etc. H. Hofmann, învěțătoriu, Kl. Stürlak b. Gr. Stürlak. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) ½ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Sâmbătă în 2 Iuliu 1887.

Buda: **88 34 70 30 71**

Nr. 177—886. [1612] 1—5

CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba și literatura maghiară, ca studiu principal, și ca studii aucsiliari, româna și latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe sěptěmână;

2. un post de profesor pentru limba și literatura franceză, ca studiu principal, și ca studiu aucsiliar limba română, la scoalele comerciale și reale, cu 22 oare de propunere pe sěptěmână;

3. un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială și reală și la clasele IV și V de fete, cu care post este împreunat și oficiul de instruitoriu și conducětoriu al corului bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Brașov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială și reală, cu 16 oare și pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe sěptěmână.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin *până la 15/27 August 1887.*

Concurenții vor adresa petițiunile lor către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naționalitate români și de religiune greco-orientali;

b) că au purtare bună, atât în privința moralității cât și a ținutei sale cetățenesci;

c) că sunt sănětoși de constituție;

d) că reflectanții la postul de sub 1. au cualificațiunea prescrisă de legea de instrucțiune din anul 1883 Art de lege XXX. §. 29, 30, 61 și 62 în combinațiune cu disposițiunile în vigoare ale autorităților bisericesci confesionale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei; eară reflectanții la postul de sub 2 sě fi absolvat gimnasiul și facultatea filosofică sau vre-o academie comercială și poșed perfect limba franceză;

e) reflectanții la postul de sub 3. sě producă testimoniu despre absolvarea cursului la vre-uu conservatoriu de musică, sau că poșed cunoscințe temeinice de musica vocală și instrumentală;

f) concurenții la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instruí în gimnastică.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenții de sub Nr. 1 și 2.

Până la obținerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucțiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. și de ací înainte salariu constant anual de 900 fl. cuincuenalii de câte 50 fl., cari se vor repeta de 5 ori, și relut de cuartir de 130 fl., cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum și drept de pensiune conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este impreunat cu salariu anual de 500 fl. dela scoale, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. și 50 fl. pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este împreunat un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au sě dechiare concurenții în petițiunile lor, că se vor supune necondiționat regulamentelor și disposițiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort.-rěsăritene, Brașov.

I. Strevoiu,
v.-președ.

[1613] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învěțătoreasă, la scoala privată elementară de fetițe din Abrud, susținêndă prin „Reuniunea femeilor române“ din Abrud, Abrudsat și jur se escrie concurs, cu termin până la *6-lea August st. n. a. c.*

Emolumentele sunt: 500 fl. v. a. în bani, cari se vor plătí în rate lunare, și cuartir în edificiul scoalei;

Doritoarele de a ocupa acest post, au sě producă următoarele documente:

1. Atestat de botez, că e născută română.

2. Atestat de moralitate și purtare bună.

3. Testimoniu scol. că a absolvat preparandia în toată regula, și poșede atestatele de cualificațiune recerute prin legea scolară.

4. Sě dovedească, că poșede perfect limba română în vorbire și scriere, de asemenea și limba maghiară și germană, precum și desteritatea în lucru de mână.

Sě mai recere dela concurente, și pracsa de cel puțin unul sau doi ani; care vor avea și cunoscință de musică vor fi preferite.

Concursele instruite în modul arětat, sunt de a se subșterne la subscrisa președintă în Abrud, până la 6 August a. c.

Dela comitetul „Reuniunei femeilor române“ din Abrud, Abrudsat și jur.

Abrud, în 27 Iuniu, 1887.

Anna Gall, presidentă.
Alecsandru Ciura, secretariu.

Ad Nr. 271 prot. [1611] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 24 Februariu 1887, Nr. 694 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. Ioan Marcu din Rucăr cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumětate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sě și aștearnă petițiunile instruite în sensul statutului organic și al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus-indicat.

Făgăraș, 27 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgărașului.
În conțelegere cu comitetul parochial

Iuliu Dan,
adm. protopresb.

Nr. 256 B. [1610] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Ineu, protopresbiteratul Solnocului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Una merță de cucuruz ne sfârmat dela 100 familii à 50 cr; 50 fl. v. a.

2. Dela 100 familii una di de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl v. a.

3. Folosința cimiteriului în mărime de 605 ☐ à 3 fl. v. a. anualiter.

4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 31 fl. 20 cr. v., preste tot suma de 104 fl. 20 cr.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie vacantă, vor avea a-și înainta suplicele lor instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii până la terminul sus-arětat la sub-semnatul oficiu.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupșeni, în 26 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

S. Cupșa,
protopresbiter.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sě poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținětoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

[1605] 2

Singur veritabil sě află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pěcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 17—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

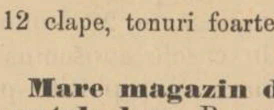

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tiněr ori bětrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 11—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 66 Sibiiu, Sâmbătă 27 Iuniu (9 Iuliu) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sërbători a „S. S. A. Petru și Pavel“ Nrul procsim va apăré Joi în 2 Iuliu st. v.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Iuniu 1887, sě-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3320. B.

CONCURS.

Pentru conferirea a *patru stipendii câte de 500 fl.* din ajutoriul de stat al archidiecesei noastre transilvane, care sunt destinate pentru cualificațiunea mai înaltă a clericilor din aceasta archidiecesă la vre-o universitate, — se publică prin aceasta concurs cu termin până la *31 Iuliu a. c. stil. vechiu.*

La aceste stipendii pot concurge numai clericii absoluți din archidiecesă, cari sunt totdeodată absoluți de gimnasiu cu esamen de maturitate și voesc a-și completa studiile lor la vre-o facultate teologică sau filosofică.

Concurenții au a substerne la consistoriul archidiecesan până la terminul mai sus arětat suplicele lor instruite cu documentele necesare, adecă cu atestat de maturitate și absolutoriu clerical dela institutul seminarial archidiecesan de aici, apoi cu atestat dela medic despre aceea, că sunt deplin sănětoși și cu o declarațiune separată, că după absolvire vor întra în servițiul bisericii, ce li se va conferí; și în fine au sě anumească în suplică universitatea și facultatea la care voesc a-și face studiele, indicând totdeodată pentru facultatea filosofică și specialitatea studiilor principali, ce și-o au ales, p. e. pedagogia, istoria, filologia ș. a.

Sibiiu, 16 Iuniu, 1887.

Consistoriul archidiecesan ca senat strins bisericesc.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop și metropolit.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 26 Iuniu.

Convențiunea anglo-turcă și cestiunea bulgară pot sě dea destul lucru diplomației europene și cu deosebire statelor mari interesate. Monarchia noastră, după cum se dă cu socoteala nu ar avea interese în Egypt, dar cu atât mai mari interese are în peninsula balcanică. Rolul ei în Sêrbia pe un moment se pare a fi paralisat prin venirea lui Ristici la putere și de aceea diplomația noastră 'și dă toată silința de a-și validita posițiunea de putere mare în Bulgaria. Vara aceasta deci ne poate aduce surprinderi neplăcute, deoarece cestiunile cele mai însemnate din orient se complică tot mai rěu.

În Bulgaria trebue sě învingă sau dreptul poporului bulgar, sau interesele Rusiei. Învingênd cel dintâiu monarchia noastră va privi cu satisfacțiune la resultatul politicei sale, învingênd cel din urmă, rěsboiul între noi și Rusia se pare inevitabil.

Într'aceea cestiunile interne încă lasă mult de dorit la noi. Popoarele între sine nu sunt mulțămite, ear statul în loc ca sě mulțămească pretensiunile cetățenilor sei 'și îndreaptă privirile tocmai în o altă direcțiune opusă dorințelor cetățenilor și adecă caută căi de a-și înmulțí venitele din spatele contribuenților. Și-a pus ministrul de finanțe ochii pe tăbac și din tăbac și sugări sperează un venit de trei milioane mai mult ca anii trecuți, se înțelege așa, că va ridica prețul tăbacului și sugărilor, ear în cât pentru viitoriu nu se va mai da concediu nimerui de a prăsí tăbac sau apoi și dacă se va da, se va da pre lângă condiții nefavorabile pentru producent.

Cumcă dispozițiunea aceasta nu va fi întêmpinată cu plăcere de o parte însemnată a locuitorilor este de esplicat, ear cumcă traficanții, cari și până aci au plătit multă dare și au avut venit puțin se vor înfiora de esperimentele cele nouă cu ridicarea tacsei traficilor, este evident.

Un alt soiu de dare se va pune pe spirt. Industria de spirt, care odinioară înfloria la noi, este aḑi aproape de faliment, dar cu toate acestea guvernul nu va avea milă față de fabricile de spirt, când e vorba de a-și crea un isvor nou de câștig.

Numai de nu ar pune pěcatele pe înaltul guvern sě urce darea și pentru cei ce fac rachiu în căldări mici de trevere, prune și drojdii, căci atunci țěranii de pe la sate pot sě țină sigilate căldările cele mici pentru vecie, deoarece și acum cu atâtea insinuări, atâtea termine și atâtea șicane mai bine prefer a arunca prunele ori a le da la vite, decât sě se espună și la dări mai grele. Guvernul nostru deci face ca și omul ale cărui isvoare de venite sunt sleite, — el se încearcă a căuta venite și acolo, unde sau nu sunt de găsit pe cale onestă, sau apoi se forțează acuirarea lor. De o înmulțire a isvoarelor de câștig sub actuala sistemă nu e vorbă. Prin comasări, un ram de economie în Transilvania se poate priví de stins, și acesta este economia oilor. Pe câmpiile cele întinse a le Transilvaniei până la întroducerea comasărilor erau turme de oi, mei și berbeci mai în fie care hotar.

Aḑi poți ocolí Transilvania, nu mai dai decât la puține sate de câteva oișoare; cele mai multe oi s'au prăpădit, de când cu comasările.

De unde iau oamenii și industriașii lână? de unde laptele, carnea și mijloacele de traiu, ce le oferia oaia, deoarece din România, grație continuei agitări, nici aḑi nu pot aduce economii nimica. Lâna variază dela 40—50 fl. Ce folos că aḑi oamenii nostri nu o au și cari o au, din România nu o pot aduce. Eată, unde duce sistemul cel nou de economie, făcut și întrodus după normele germanilor și altor popoare industriare, ear nu cum sunt referințele economice din Transilvania cu deosebire.

În privința aceasta plângerile sunt generale și după cum putem observa boerii din comitate nu o dau mai bine ca țeranii. Păn aci era un lucru de necreḑut, ca cineva sě vêndă recolta vinului păn nu au lăsat strugurii floarea, recolta grâului păn' încă nici nu e secerat și lâna de pe oi păn nu e tunsă, fênul păn nu e earba cosită; ear aḑi toate aceste esperimente triste trebue sě le facă domnii cei mari, — proprietarii cei cu latifundii comasate și încă în dauna lor, din lipsă de bani.

Sau doar nu e o daună, când proprietarul de vii e silit înainte de secere șě-și vêndă mustul seu per Hectolitru cu 5 fl, — sau când el și-a vêndut deja din earnă lâna de pe oi cu 25 fl. maja? Cine trage foloase din stările aceste triste ecunomice decât cămătarnicii cei nemiloși și speculanții de jidani,

FOIȚA.

Corbea haiducul.

(Încheere.)

8.

Boerii, auḑind așa,
Cheile le cănta:
    Ḑi de vară
    Până-'nseară
Până de ele dederă;
Și la temniță mergeau,
Nouě uși că descuiau,
Până de Corbea dedeau.
Ear Corbea, abia-mi sufla
De slăbănog, ce era
De ușe mereu*) se proptia,
Până afară eșia,
Și în divan că-'mi mergea.
„Roșu,“ îndată, ce-l vedea.
Foarte tare răncheza,
Cu picioarele bătea,
Mare tainiță făcea,
Păn' Corbea s'apropia.
Dar nu putea încăleca,
Că putere nu avea.
„Roșu“ vëḑênd nevoia,
De stânga îngenunchia,
Ear Corbea se arunca
Și prin curte mi-l primbla,
După felul, cum scia.
Boerii înmărmuriră.
Când la Corbea lung priviră,
Cum sciea de minunat,
Ca sě călărească-'n sfat
Pe „Roșu,“ cal minunat.
Și cu toții într'un glas,
Ḑise Corbii 'n rîs cu haz:
„Primblă mi-l Corbe, d'așa,
„Că ne cresce inima.
„Dar Corbea, ce-'mi rěspundea?
„Și mie sě-mi faceți voia.
„Și dați-mi unul sumanul
„Și sumanul și caftanul,
„Căci „Roșu“ este 'nvěțat
„În caftan a fi-'nbrăcat.
„Cum eram și eu odată,
„Când umblam prin lumea toată:
„Prin colnice și prin văi
„În frunte a 12 flăcăi.
Unul din sfat, fără teamă,
Ruga Corbii o bagă-'n seamă,
Și îndată se desbracă,
Alți boeri nici sě se-'ntreacă,
    De caftan
    Și de suman,
Și lui Corbea le dedea,
Care pe loc se-'mbrăca,
Fără multe a cugeta.
Dar foarte bine-i părea,
Și în inimă ridea
De toată boerimea.
Încăftănit încăleca
Și pe „Roșu“-l învêrtia
În fața toată boerimea.
Se sucia, cât se sucia,
Până pe măsa o stergea
Și lângă el o punea.
Și Roșului îi ḑicea
Vorba, care o cunoscea.
„Roșu,“ îndată, ce auḑì
Vorba Corbii și pornì:
Preste Curte s'avânta,
Și prin vězduh sbura,
Și cu nori s'amesteca.
Corbea, vëḑênd, că-i scăpat,
Ḑise în rîs către sfat:
„Rěmâi acum sănětos
„Rěmâi, rěmâi sfat de jos!
„La bună mână ț'am fost.

---

*) Mereu, încontinuu, într'una.

cari 'și schimbă numele cu timbru de cinci pițule și se bat în pept, că ei sunt cei mai buni patrioți, făcêndu-se membrii ai reuniunilor culturale maghiare.

De tot orb trebue sĕ fie omul, fie el maghiar naoș sau sĕcuiu verde, sau de ori ce neam, care nu vede, că sub impregiurările de ađi economice merge rĕu, amploiații sunt toți sau partea cea mai mare nisce đileri plătiți rĕu, ear jidanii fac case, și cumpĕră domenii domnesci dela familii vechi, cu nume bun și încă mai au și cutezanța a adopta cele mai frumoase nume unguresci, așa încât și ungurilor celor de omenie le e rușine de traficul, ce se face cu schimbarea numelor, contra căruia noi în zădar ne-am ridicat și ne ridicăm și ađi glasul nostru. Este deci și remâne constatat din partea noastră și a tuturor oamenilor de ordine, că cestiunile economice în scurtă vreme au sĕ dea de lucru guvernului și țĕrei unguresci. Revoaltele de țĕrani sunt eflucsul nemulțămirei în cele economice. Grevele cele înfricoșate din Belgia din anii din urmă și chiar și în anul acesta sunt resultantele lipsei generale și la noi lipsa începe a lua dimensiuni mari.

Economii, cari eri alaltăeri înjugau patru boi, ađi nu au o vacă, dările restante sunt cu miile și cu sutele de mii, pământurile intabulate cu poveri ca nici odată și în urmă se nu ne prindă mirarea, dacă socialismul și nihilismul 'și vor ridica și la noi capul din sinul nemulțămiților.

Tare rĕu face deci guvernul nostru, că ridică și sporesce dările fără de a se îngrijí, ca sĕ sporească și venitele țĕrei și nu e bine sĕ întinđi coarda prea tare, căci se rumpe și stai în loc, când ți-e lumea mai dragă.

Dar domnii nostrii sciu, ce sciu și dacă noi am avea convicțiune că ei sciu, ce are sĕ urmeze, atunci întindă coardele cât le vor plăcea, puțin ne pasă, numai sĕ nu se înșele în sciința lor, ca în multe altele.

Revista politică.

De vr'o câteva đile regele Milan a părăsit Viena și petrece în capitala regatului Sêrbiei. Foile vieneze mai ales se ocupă earăși de visita neașteptată a regelui Sêrbiei și „Neue Fr. Presse" îi consacră un articol de fond, făcênd diferite combinațiuni politice. Regele Milan, đic foile vieneze, chiar în butul schimbărei ministeriului, a primit cea mai firmă asigurare, că monarchia noastră pune mare preț pe pretenia statului vecin; și asigurările reciproce de pretenie între împĕrat și oaspele împĕrătesc de sigur a fost bun prelej ca legăturile sĕ se închee și mai tare.

Schimbarea din Bĕlgrad nu înfluințează numai asupra politicei esterne a monarchiei noastre dar mai ales asupra politicei interne; d'aceea datori sunt cei din Viena sĕ apere independența Sêrbiei și sĕ nu împedece abundanța prerogativelor regesci. E o altă întrebare, ce fel de sistem e mai potrivit la cărmă, pentru ca sĕ poată conduce potrivit destinele Sêrbiei, și dacă necesitatea joacă rolul și e folositoriu, apoi fie guvernul compus din oameni liberali ori reacționari, ori radicali, fie Garașanin, fie Ristici, puțin impoartă. Datorința monarchiei noastre e sĕ apere pe Sêrbia, căci cercul ei de activitate e foarte vast; deoarece Austro-ungaria umblă după interese în Orient și influința ei în peninsula balcanică o va esercia mai ușor numai cu spriginul sêrbesc; căci cu România s'au cam slăbit coardele preteniei din pricina neînțelegerilor convenționale, ear Muntenegrul s'a aruncat cu totul în brațele Rusiei.

Recunosc foile vienese buna voința regelui Milan și simpatiile lui față de monarchia noastră însĕ nu garantează, că Austro-ungaria sĕ pună tocmai mare pond pe asigurările regelui, cât timp în Bĕlgrad oamenii lucră chiar în direcțiune opusă. N'ajunge bunăvoința regelui și câtă vreme nu-i el stăpân pe țeara lui, rĕmâne resultatul visitei sale la Viena un numĕr de cifre nesigur, cu care în Austro-ungaria nu se poate calcula, fără ca atențiunile monarchiei sĕ nu fie mereu încordate asupra desvoltărei lucrurilor din regatul sêrbesc.

Marea Sobraniei a Bulgariei s'a deschis în Tîrnova în 4 Iuliu n sub presidiul vice presidentului Manceff. S'a ales de president Tonceff, ear Z. Stoianoff, vestitul luptătoriu anti-rus, de vice-president Toate fracțiunile opoziționale abia dispun de 74 de voturi, pe când guvernul întrunesce o maioritate de 341 de deputați. Multă energie nu prea dovedesce Sobrania mai ales cu privire la alegerea noului principe cu toate că lumea politică e nerăbdătoare față cu actul de alegere. După ce s'a cetit raportul deputațiunii, ce a fost trimisă pe la curțile europene un deputat a atăcat deputațiunea susținênd, că ea n'a avut nici un resultat. La aceste învinuiri rĕspunse Stoiloff, đicênd, că numai misiunea deputațiunei a mântuit Bulgaria de ocupațiunea rusească, ce se intenționase. Sobrania a avut în 6 Iulie seara o ședință secretă, care s'a consultat asupra alegerei de principe. Se vorbersce și încă cu siguranță, că ea va proclama pe principele de Coburg, care, după cum a asigurat guvernul, va și primí alegerea. După o scire a agenții „Reuter" de cumva puterile europene nu vor recunoasce alegerea de principe sobrania e hotărîtă a trece preste articolul 3 din tratatul dela Berlin, ea va proclama independența principatului și astfeliu va face de prisos aprobarea alegerii prin puteri.

Politica rusească în țĕrile române.

(Urmare.)

Această epocă poartă sigilul unuia din cei mai viteji domni români, Mihai Viteazul. Așa, că *istoricul boerismului asupritor al sclăviei și al decăderei naționale* începe din secolul al XVI și Mihai-Vodă întăresce cu hrisov domnesc robirea țĕranului, face primul pas spre constituirea boerismului, proprietar individual al pământului, și spre robirea țĕranului: *„care pe unde va fi acela, sĕ fie român vecinic, unde se va afla"* (cartea de jud. a lui Radu Mihnea 24 Aprile 7121—1619). Este de observat, că chiar de atunci numele de român era identic cu rob.

Boerismul se constitue în castă, își formează genealogii, își caută protopărinții până în cavalerii cruciați, în Balduini, ca și francesii, își ticluesc tradițiuni, își fac embleme pentru familii, pe cari le tatuează pe corp ca sĕlbaticii și tâlharii și 'și legitimează aspirațiunile de supremație cu ambițiuni la domnia țĕrei, pentru ajungerea căreia recurg la tot tot felul de miđloace, de intrigi și umiliri. Se umilesc înaintea turcilor, ba unii se și turcesc, se gudură înaintea ungurilor, ba unii 'și trag originea din neamul lui Atila, ca sĕ se arete și mai nobili. Se înjosesc înaintea polonilor, austriecilor, și când vĕd, că sorții de isbândă în preponderanța politică încep a fi în partea Rușilor, cu aceeași umilire, înjosire și degradare se dau în partea lor.

Alăturea cu boerii pământeni apar ăncă din secolul al XV sĕ joace un mare rol grecii, cari prin insinuări și meschinării sciu sĕ se introducă pe lângă domnii și familiile nobile române, sĕ și câștige afecțiunea lor, sĕ între în înrudire cu domnii și boerii pământeni, sĕ-și câștige oare-cari drepturi, de cari apoi în mod abusiv sau sĕ profite și sĕ persecute chiar pe binefăcătorii lor, ba sĕ-și legitimeze și aspirațiunile lor la domnie.

Lupta se încinge între boerii pământeni și parveniți, cari prin întrigi, minciuni, lașități reușesc sĕ fie deplin stăpâni pe situațiune și sĕ jefuiască fără nici un control, patronați de marele jefuitor bandit, de domn.

Cu începutul secolului al XVII încetează epoca boerilor și locul îl ocupă ciocoismul.

„Ciocoiul este în totdeauna și în ori ce țeară un om parvenit, venal, ipocrit, laș, orgolios, brutal până la barbarie și dotat de o ambițiune nemărginită, care esploatează ca o bombă pe dată ce și-a ajuns ținta aspirațiunilor sale."

Primele acte ale acestor parveniți, atât înainte cât mai ales în timpul fanarioților a fost prigonirea și stingerea vechilor familii boeresci, cari prin tradițiuni și popularitate le opunia un puternic obstacol. Boerii cei mai cerbicoși, erau prinși, legați esilați în Constantinopol, unde se decapitau, averile lor se confiscau în folosul domniei. Cei, cari tac sunt prigoniți de conspiratori.

În scurte cuvinte averea, tăcerea, demnitea, totul era prigonit, totul era persecutat. Liste de proscripțiuni umblau în toate părțile.

Cetățenii cei mai vrednici și mai de frunte erau aruncați în închisoare și bătuți la tâlpi, până când își da pe față averile și titlurile moșiilor lor, pe urmă erau esilați peste hotar. Puțini dintre boeri au putut avea curagiul și energia acea supranaturală de a triumfa peste toate torturile și șicanile grecilor; dela un timp cei mai mulți cedează și copiează pe greci în cestiune și în înjosiri; îmbracă antereele lungi orientale, încalță păpucii, se acoper cu ișlice și își petrec đilele lungiți pe divanuri, se îmbată de fumul mirositor al nerghilelor. Astfel era moda și cine nu se conforma modei era mojic.

Locul boerilor pământeni, al Văcărescilor, Dudescilor, Golescilor, Bengescilor, Brezoenilor, Miclescilor, Kostăcescilor, Costinilor etc. etc. în conducerea țĕrilor îl ocupă parveniții, lingușitorii, aventurierii, oameni fără patrie și fără căpătâiu, cari se închină ori cui, numai sĕ-și satisfacă nesățioasele lor pofte.

De astfel de oameni erau guvernate țĕrile românesci la venirea lor în contact cu Rusia și pe urmă se poate esplica foarte lesne și natural, că astfel de oameni nu puteau sĕ aibă o politică francă, leală, națională, desinteresată, ci scopul lor era binele lor personal, puțin le pasă de țeară și de mojicii de țĕrani.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Advocați noi.) Dnii Dr. Dumitru Pop și Dr. Dumitru Ciuta au depus cu succes bun censura de advocat la tabla regească din Mureș-Oșorheiu. Dl Dr. Dumitru Pop, — după cum notifică camera advocațială din Brașov, — 'și-a și deschis deja cancelaria advocațială în Brașov, ear dl Dr. Dum. Ciuta are de cuget a-și deschide cancelaria advocațială în Năsĕud.

*(Duel.) După cum i-se comunică „G. T." din Resița-Montană s'a întêmplat Mercuri în 22 Iuniu un duel în pădurea, „Pogănesci" între d-nii Brosceanu, român, și Gidofalvi, maghiar, amêndoi asesori comitatensi. Pricina a fost cuvintele: „büdös oláh", cu cari a fost onorat românul din partea ungurului. Dl Brosceanu a provocat pe Gidofalvi și duelul s'a făcut cu pistoale. Descărcându-se armele ambilor duelanți n'au rănit nici unul pe adeversariul: încărcându-se pistoalele din nou, Gidofalvi ca cel provocat, a tras mai întâiu dar n'a nimerit, ear dl Brosceanu a descărcat pistolul în aer, dovedind, că are suflet nobil și e marinimos ca toți românii.

* (Concertul reuniunei de cântări *„Männergesang Verein."*) Aceasta reuniune Mercuri seara a dat un concert în grădina „Hermann" cu concursul capelei orășenesci. A da concerte în timp de vară, când zăduful te copleșesce și îți strică toată dispozițiunea și cu toate acestea sĕ aibă concertul un resultat strălucit, nu-i lucru de toate đilele. Și strălucit succes au secerat concertanții, ceea ce se demustră în mod evident prin împrejurarea, că pe lângă toată căldura cea mare, publicul a insistat ca unele puncte din program sĕ fie repetate. Succesul splendid fără îndoială în linia primă trebue sĕ se atribue dlui diriginte al acestei reuniuni, adecă dlui prof. sem. George Dima și silinții membrilor reuniunii. Toate punctele din programă — unsprĕđece — au fost esecutate cu cea mai mare acuratețĕ. În special amintim „Normanenzug" solo pentru bariton cu cor unisono și orchestră „Gruss an's Vaterland;" apoi „Loobeer und Rose" pentru doi tenori de A. Grell, în care s'a distins simpaticul nostru tenorist dl G. Pop și dl Tomandel. Efectul ce la produs asupra publicului punctul 7 din program a fost cu deosebire plăcut. Acest punct a fost esecutat de orchestră și conține: „Pe un Album" composiție de dl G. Dima. Piesa a fost primită între frenetice aplause, repetată și earăși frenetic aplaudată. Valoarea composițiuni e cu atât mai evidentă, cu cât aproape întreg publicul aplaudator a fost strĕin. Corurile au fost puternice și 'ți producea o impresie plăcută mai ales veđînd bărbați trecuți de 70 de ani, dând concursul lor la reușita concertului.

* (Convocare.) Adunarea generală a despărțĕmêntului X (Cluș) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român se va țîné ĕst an *dumінecă la 17 Iuliu st. n. înainte de ameađi în comuna Ascileul mic.*

Obiectele vor fi:

1. Deschiderea adunărei prin directorele despărțĕmêntului.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa anuală.
3. Raportul cassariului.
4. Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru censurarea cassei.

N'ai cai buni sĕ me gonească,
Nici voinici sĕ îndrăsnească
Pe min' sĕ me zăgășească*)
Și grăind, el se ducea
Până nu se mai zăria.
Boerii toți amuțiră
Și la Corbea, lung priviră
Până când nu-l mai zăriră.
După ce s'au deșteptat
Credeau, că ochi i-au înșelat,
Până ce-se 'ncredințară
Pentru ei minune amară, —
Că Corbea ear este-'n țară.
Ș'un boer încăftănit
Đise cătr'ăl desgolit
　　De caftan
　　Și de suman
　　De marele hoțoman;
„Cu atât nu ț'a ajuns,
„Că Corbea, hoțul, s'a dus,
„Ci, domn mare, fără sfat,
„Și caftanul ți-l'ai dat
„Hai sĕ-ți punem conciu 'n cap,
„Că Corbea 'ț-a dat de hac.**)

G. E.

---

*) A zăgăși, a incurca pe cineva, când cerci a-l prinde.
**) A sciut sĕ tee, înșel păcălească.

5. Alegerea unei comisiuni de 3 pentru înscrierea membrilor noi și încassarea tacselor.

6. Alegerea unei comisiuni de 3 membri pentru propuneri.

7. Cetirea disertațiunilor, ce se vor insinua înainte la comitet.

8. Raportul comisiunilor.

9. Închiderea adunărei.

La aceasta adunare sunt învitați cu toată onoarea toți membri Asociațiunei aflători pe teritoriul acestui despărțământ, precum și toți aceia, cari doresc prosperarea acestei Asociațiuni.

Din ședința comitetului desp. X.

Cluș, 5 Iuliu, 1887.

Dr. Gregoriu Silași, direct. — *B. Podoba,* actuariul desp.

* (Esportul de cai) din Monarchia austro-ungară, la propunerea ministrului de rĕsboiu consiliul de ministri a hotărît, că se poate face însĕ numai pe la anumite puncte dela graniță și sub controla organelor statului.

* În urma unei dispositiuni a sedriei orfanale oficiile pretoriale și comunale se îndatorează sĕ întrevină, ca toate averile minorenilor, ce consistă în clădiri sĕ se asigureze la institutul de asigurațiune „Transilvania“ pe timp de 6 ani consecutiv.

* (O moștenitoare fericită.) În comuna Ciocănești din Bucovina, a încetat din vieață în luna Maiu a. c. Spiridon Hurges, care a lăsat o sumă de 100,000 franci sau până la 40,000 floreni, unicei sale fiice numită „Părasca,“ ce se ḑice, că ar locuí în Iași, bănuindu se a fi servitoare în vre-o casă, s'au că trăesce într'o altă posițiune necunoscută, fără ca ea sĕ aibă sciință despre fericirea, ce o așteaptă.

* (Baron ca director de poliție.) Comitele suprem br. Bánffy Dezső a denumit de director de poliție în Deșiu pe baronul Victor Toroczkay.

* (Armata rusească.) „Gazeta de Moscova“ scrie, că forțele militare ale Rusiei în total sunt de 4 milioane și jumĕtate și anume; 824,000 oameni în servițiu activ, 1,600,000 reservă, și 2 mil. 160,000 prima categorie teritorială.

* Rusia se va pune în comunicațiune cu China și cu Iaponia prin o cale ferată transiberiană.

* (Metoda lui Pasteur.) Comitetul însărcinat de guvernul englez sĕ facă o anchetă asupra procedeului antirabic a lui Pasteur a asternut un raport camerei în care esprimă o deplină încredere în inventarea marelui savant frances. Bărbații cei mai eminenți ca și Iosef Lister, inventatoriul sistemei antiseptice, au făcut parte din acest comitet. În urma acestora se vorbesce a-se înființa și în Anglia un institut Pasteur.

* (Loteriile.) Guvernul italian a declarat într'o discuție din parlament, că în decurs de 20 de ani el a încassat suma de 1 miliard 900 milioane lei din loterii. Din această sumă guvernul a plătit numai 800 milioane lei; câștigul guvernului e deci de 1 miliard 100 milioane de lei.

* Sistem nou de fortificare a inventat generalul Brialmont și voesce a l introduce în Belgia Noua invențiune consistă în construirea de forturi cupole de tot mici dar provĕḑute cu tunuri puternice înturele. O garnisoană de 68,000 oameni pot apera cu acest sistem posițiuni militare de rangul I.

* (Bibliografic.) A apărut de sub tipariu edițiunea doua din *„Psichologia empirică“* sau *„Sciința despre suflet“* între marginele observațiunii de *Ioan Popescu.* Sibiiu, 1887.

— *„Romäniche Revue“*. Cu 1 Iuliu se începe un nou abonament pentru această revistă politică-literară, carea mai cu seamă astăḑi, după-ce prin alegerile din urmă causa națională română nu mai are representanți în parlament, va avea o însemnătate îndoită, fiind unicul organ de informațiune al românilor din Ungaria și Transilvania.

„Romänische Revue“ se trimite în mai multe sute de esemplare *gratuite* cercurilor politice și literare din țeară și străinătate și a făcut causei române deosebite servitii, aprețiate și din partea conferinții dela Sibiiu.

Abonamentele (pentru Austro-Ungaria cu 8 fl. pentru România cu 25 lei în a. pe an) se fac la *„Direcțion „Romänische Revue“ în Resicza, Banat.“*

Dare de seamă

despre activitatea societății de lectură „Andreiu Șaguna“ a elevilor de la institutul Andreian în cursul anului scol. 1886/7

A. În general.

Sub conducerea dlui director seminarial Ioan Hannia, societatea amintită s'a constituit în ședința din 21 Septembre 1886 în modul următoriu:

Președinte: dl D. Comșa, profesor seminarial; vicepreședinte: Em. Popescu, cl. an. III; redactor: A. Trif. cl. an. III (înlocuit mai târḑiu prin Al. Rușdea, cl. an. III); notariu pentru corespondență: V. Pop, cl. an. III; notariu pentru ședințe: I. Teculescu, cl. an. II; bibliotecariu: A. Oprea, cl. an. II; vice-bibliotecariu: I. Nicoară, ped. an. I. Membrii în comitet: Ios. Blaga și St. Russ, cl. an. III; I. Broju și D. Câmpean, cl. an. II; N. Cărpinișan, și G. Enescu; cl. an. I; Rom. Jurca, ped. an. III și G. Daniil, ped. an. II.

Societatea a ținut în cursul anului scol. 26 ședințe și anume 23 ordinare, ear 3 estraordinare.

Afară de acestea societatea a mai ținut o ședință publică festivă în memoria marelui Andreiu în presara ḑilei Sf. Andreiu, cu care ocasíune a resultat un venit curat de 97 fl. 36 cr., în favorul fondului societății.

Numĕrul membrilor societății la finea anului scol. a fost 99, între cari 97 ordinari și 2 ajutători, anume 72 din cursurile clericale, ear restul de 25 din cursurile pedagogice.

B. În special.

Activitatea societății a fost de două categorii: literară și administrativă.

a) în discuțiune s'au luat 23 lucrări, parte scientifice, și literare, parte poetice.

Din acestea s'au îndus în foaea societății „Musa“ 20 piese. Elaboratele din prosă aparțin parte teologiei și literaturei, parte istoriei și sciințelor naturale; poesiile au fost lucrări originale afară de o colecțiune de poesii poporale și o traducere din limba francesă.

În decursul anului s'au declamat în ședințele societății 16 poesii de diferiți autori.

În tot s'au admis pentru foaia „Musa“ 22 piese, cu 8 mai mult ca în anul scol. precedent, semn invederat, că activitatea literară a societății a mers progresând. În ce privesce declamațiunile de asemenea se poate constata un sporiu de 9 piese față de anul trecut.

b) relativ la afacerile administrative ne mărginim a releva mai întâi:

Tipărirea catalogului cărților aflătoare în biblioteca societății. Aceasta afacere s'a fost trăgănat mai mulți ani de a rêndul, mai ales din causă, ca abia în anul de față a fost dată putința unei arangeri în deplin corecte a cărților. Tipărirea acestui catalog rĕspunde unei trebuințe adênc simțite. O altă afacere administrativă de importanță a fost deprinderile practice în vieața constituțională a bisericei noastre. Spre acest scop societatea s'a prefăcut în sinod parochial, alegĕnd un comitet cu însărcinarea de a presenta un rațiociniu bisericesc în regulă și totdeodată a pregătí cele de lipsă pentru alegerea de paroch. Rațiociniul s'a luat apoi în discusiune amănunțită, ear alegerea de preot s'a efeptuit întocmai conform prescriptelor în vigoare, desbătându-se pe larg asupra procederei de urmat și ilustrând cestiunea prin esemple practice. Remâne sĕ adaugem, că în sĕptămânile din urmă societatea și-a asigurat pe timp de 6 ani atât cărțile cât și mobiliariul și archiva sa în contra focului.

Comitetul societății și-a început activitatea cu ședința dto 27 Septembre, 1886, alegînd de notariu și raportor pe membrul Ios. Blaga.

Comitetul a ținut în decursul anului 35 ședințe și anume: 28 ordinare și 7 estraordinare. Ca organ esecutiv al societății comitetul a privegiat mersul afacerilor, îngrijind de esecutarea concluselor aduse de societate și întreprinḑênd toți pașii necesari întru promovarea intereselor societății. Lucrarea de căpetenie a fost censurarea și dările de seamă asupra elaboratelor încurse, precum si procurarea de cărți, ținerea biblioteci în ordine. etc. La începutul anului biblioteca consta din 1411 opuri în 1523 volume și 281 fascicule. În decursul anului biblioteca s'a sporit cu 87 opuri în 90 volume și 4 fascicule. Biblioteca numĕră astăḑi 1498 opuri în 1613 volume și 285 fascicule, la care sumă adăugênd cărțile aparținătoare bibliotecei patristice și anume 45 autori (Sf Părinți) în 59 volume și 38 fascicule, resultă suma de 1543 opuri în 1672 volume și 324 fascicule. (Va urma.)

Loc deschis.*)

Onorată redacțiune! Procedura conferinții timișorene — convocată de dl Rotariu și carea a ales delegați la conferința din Sibiiu și pentru cercul electoral al Recașului, deși inteligința acestui cerc n'a luat parte la acea conferință, — a provocat de sine protestul inteliginții a acestui cerc, contra acelei pro cederi și contra representării cercului la conferința din Sibiiu.

Protestul însĕ a cătrănit pe dl Rotariu într'atâta, cât a năvălit în mai mulți articli ai organului seu: „Luminătoriul“, asupra inteliginței amintite, mai ales însĕ asupra deputatului dietal d'atunci dl Dr. Iosif Gall, și asupra protopopului Crăciunescu, ca fruntașii românilor din acest cerc; și a afirmat, că protestul este una machinațiune făcută la spatele inteliginții și a alegĕtorilor, că s'a făcut protestul cu celaină, și că ar fi numai făuritura „Ilustrităței sale dlui dr. Gall.“

Afirmările aceste fiind neadeverate, noi cari am asistat la facerea protestului, am trimis „Luminătoriului“ alăturata dechiarațiune, din carea se vede tot decursul lucrului, și anume, că Ilustritatea sa dl Dr. Iosif Gall n'a avut nici cea mai mică încurgere asupra facerii și spedării protestului; prin urmare cu tot nedreptul a fost tras în tină din partea tuturor jurnalelor române opoziționale.

Dl Rotariu însĕ a aflat de bine a nu publica acea dechiarațiune, ce nu arată mare iubire de adevĕr.

Deoarece și dvoastră ați publicat atacurile făcute de dênsul contra Ilustritații Sale*) și acum sunt spiritele mai linistite de a putea asculta și adevĕrul: ve rogăm se binevoiți în interesul adevĕrului a publica și alăturata noastră dechiarațiune.

Observăm numai încă, că protestul, când s'a trimis în scris la conferința din Sibiiu a fost subscris de 180 alegĕtori; între acestia mai toți preoții și învĕțătorii cu protopopul în frunte; ear după aceea l'a mai subscris pe una listă 70, pe alte două 78, alegĕtori. Va se ḑică, protestul a fost subscris de maioritatea absolută a alegĕtorilor români din acest cerc, unde ĕst an contra tuturor reclamĕrilor inscenate din partea conducĕtorilor nostri, — nu eram conscribați, decât cam 600.

În fine mai avem de observat, că în cercul alegĕtoriu al Recașului sunt alegĕtori și germani, siocați și sêrbi, la olaltă peste 900 și nici când nu a fost mai nainte deputat român dietal din acest cerc, până nu s'a ales Ilustratea Sa dl dr. Iosif Gall.

Sprimându-Ve înainte mulțămita noastră, remânem cu toată stima:

Ai onoratei Redacțiunii devotați:

G. Petroviciu, paroch și vicariu prot.
Romul Secoșianu, preot gr. or.
Iosif Sirbu.
Aureliu Jechim, paroch gr. cat. rom.
Dimitriu Popoviciu, preot ort. rom.

Dechiarațiunea, la care se face provocare mai sus este următoarea:

Onorate Domnule Redactor! În organul DTale „Luminătoriul“ dto 9/21 Maiu, a. c. Nr. 36 și anume în articulul intitulat „Dela conferința din Budapesta — până la conventiculul din Recaș“ între multele alte insinuațiuni nebasate, cuprinḑindu-se și acea asertiune tendențioasă, că ilustrul nostru deputat dietal dl Dr. Iosif Gall ar fi influințat insinuarea protestului nostru la conferința din Sibiiu, contra representanților esmiși din cenferința electorală, ținută în 3 Maiu, a. c. în Timișoara, și anume prin aceea, că dênsul ar fi venit în cercul Recașului și aici cu „dl pretore și marele seu partisante“ ar fi inscenat acel protest — fără a se fi ținut vre-o conferință, și deci că acel protest s'ar fi făcut eacă numai așa cu „celaina,“ noi subscrișii ca alegĕtori români din cercul Recașului, și ca unii, cari la toate ocasiunile am luat parte la acțiunile electorali ale cercului, în interesul adevĕrului, venim serbătoresce și conscienților a da următoarea dechiarațiune: 1. Nu este adevĕrat, că dl Dr. Iosif Gall, fostul nostru deputat dietal, ar fi influințat în vre-un mod, cu atât mai puțin inscenat insinuarea protestului nostru, căci acesta s'a emanat din propriul indemn al conferinții noastre, ținute în Budinț la 5 Maiu, a. c., fiind domnul Constantin Lazar numai încredințat cu spedarea lui telegrafică, precum și cu culegerea subscrierilor dela alegĕtorii, cari din causa scurțimei timpului, nu putură fi toți învitați la aceea conferință; și 2. cu atât mai puțin deci este aceea adevĕrat, că dl Dr. Iosif Gall ar fi venit dela Budapesta, în cercul Recașului; căci dacă dênsul ar fi venit: atunci noi cei ce locuim în cercul Recașului, și încă în nemijlocită apropiere și a drumului de țară și a calei ferate, trebuia sĕ fim cei dintâiu, cari l'am fi vĕḑut și am fi convenit cu el. Drept aceea ne simțim moralminte obligația a dechiara, că toate insinuațiunile din „Luminătoriul“ contra ilustrei persoane a dlui Dr. Iosif Gall precum și contra celoralalți conducĕtori ai acestui cerc, sunt cu totul nebasate și nemeritate.

Georgiu Petroviciu, paroch și vicariu prot.; *Romul Secoșanu,* preot gr. or.; *Dimitriu Popovici,* preot ort. român. *Aureliu Jechim,* paroch gr. cat român, *Iosif Sirbu. Constantin Popovici.*

Posta ultimă.

O telegramă datată din Tirnova la 7 Iuliu, aduce scirea, că Sobrania a ales cu unanimitate de principe al Bulgariei pe prințul Ferdinand de Coburg.

Loterie

Mercuri în 6 Iuliu 1887.

Sibiiu: 21 72 18 46 27

---

*) Pentru cele publicate sub această rubrică redacțiunea nu e responsabilă;

*) Noi nu ne aducem aminte despre aceasta, am dori sĕ ni se spună în care Nr. al foaiei noastre. Red.

[1615] 1—1

CONCURS.

Pentru conferirea stipendiilor vacante din „Fundaţiunea lui Gozsdu“ pe anul 1887/8 de câte 300 fl., 400 fl., şi 500 fl. pentru studiile mai înalte, şi în cas de graduaţiune de câte 60 fl., 120 fl. şi 180 fl. pentru scoalele medii şi inferioare se deschide concurs sub următoarele condiţiuni:

1. Concurenţii sĕ documenteze, că sunt fii de cetăţeni ungari şi se ţin de biserica ortodocsă orientală română şi studiază la vre un institut public din patrie cu succes bun şi că nu sunt în stare a se susţiné la studii din averea proprie sau a părinţilor lor;

2. La conferirea stipendiilor vor avea preferinţă cei mai înaintaţi în studii şi în calcule, afară de aceasta — pentru anul curent — cei ce vor asculta studiile montanistice;

3. Cei-ce vor se studieze la vre-un institut afară din patrie, au sĕ-şi motiveze pe deplin aceasta necesitate, ca sĕ li-se esopereze concesiunea ministerială, fără de care stipendiul în străinătate nu se poate asigna;

4. Petiţiunile instruite cu toate documentele necesari sunt a se adresa la cancelaria fundaţiunei lui Gozsdu (Budapesta, Király utcza Nr. 13) pănă la 1-ma August a. c. cal. nou;

5. Totdeodată se provoacă fostii stipendisti, ca pănă la 1-ma August a. c, sĕ arete resultatul studiilor din anul scolastic 1886/7, că altcum li se vor sista stipendiul anual.

Budapesta, 1 Iuliu, 1887.

Comitetul.

Nr. 177—886. [1612] 2—5

CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Braşov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba şi literatura maghiară, ca studiu principal, şi ca studii aucsiliari, româna şi latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

2. un post de profesor pentru limba şi literatura franceză, ca studiu principal, şi ca studiu aucsiliar limba română, la scoalele comerciale şi reale, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

3. un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete, cu care post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducĕtoriu al corului bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală, cu 16 oare şi pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe sĕptĕmână.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin *pănă la 15/27 August 1887.*

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune greco-orientali;

b) că au purtare bună, atât în privinţa moralităţii cât şi a ţinutei sale cetăţenesci;

c) că sunt sănĕtoşi de constituţie;

d) că reflectanţii la postul de sub 1. au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 Art de lege XXX. §. 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispositiunile în vigoare ale autorităţilor bisericesci confesionale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei; eară reflectanţii la postul de sub 2 sĕ fi absolvat gimnasiul şi facultatea filosofică sau vre-o academie comercială şi posed perfect limba franceză;

e) reflectanţii la postul de sub 3. sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vre-uu conservatoriu de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instruí în gimnastică.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub Nr. 1. şi 2:

Pănă la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucţiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. şi de ací înainte salariu constant anual de 900 fl cuincuenalii de câte 50 fl., cari se vor repeta de 5 ori, şi relut de cuartir de 130 fl., cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este împreunat cu salariu anual de 500 fl. dela scoale, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. şi 50 fl pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este împreunat un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au sĕ dechiare concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi dispositiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort.-rĕsăritene, Braşov.

I. Strevoiu,
v.-preşed.

[1613] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoreasă, la scoala privată elementară de fetiţe din Abrud, susţinêndă prin „Reuniunea femeilor române“ din Abrud, Abrudsat şi jur se escrie concurs, cu termin pănă la *6-lea August st. n. a. c.*

Emolumentele sunt: 500 fl. v. a. în bani, cari se vor plătí în rate lunare. şi cuartir în edificiul scoalei;

Doritoarele de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

1. Atestat de botez, că e născută română.

2. Atestat de moralitate şi purtare bună.

3. Testimoniu scol. că a absolvat preparandia în toată regula, şi posede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

4. Sĕ dovedească, că posede perfect limba română în vorbire şi scriere, de asemenea şi limba maghiară şi germană, precum şi desteritatea în lucru de mână.

Se mai recere dela concurente, şi pracsa de cel puţin unul sau doi ani; care vor avea şi cunoscinţă de musică vor fi preferite.

Concursele instruite în modul arĕtat sunt de a se subşterne la subscrisa preşedintă în Abrud, pănă la 6 August a. c.

Dela comitetul „Reuniunei femeilor române“ din Abrud, Abrudsat şi jur.

Abrud, în 27 Iuniu, 1887.

Anna Gall, presidentă. **Alecsandru Ciura,** secretariu.

Ad Nr. 271 prot. [1611] 2—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 24 Februariu 1887, Nr. 694 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. Ioan Marcu din Rucăr cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus-indicat.

Făgăraş, 27 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.

În conţelegere cu comitetul parochial

Iuliu Dan,
adm. protopresb.

Nr. 256 B. [1610] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a din Ineu, protopresbiteratul Solnocului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Una merţă de cucuruz ne sfârmat dela 100 familii à 50 cr; 50 fl. v. a.

2. Dela 100 familii una ḑi de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl. v. a.

3. Folosinţa cimiteriului în mărime de 605 ☐ à 3 fl v. a. anualiter.

4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 31 fl. 20 cr. v., preste tot suma de 104 fl. 20 cr.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie vacantă, vor avea a-şi înainta suplicele lor instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii pănă la terminul susarĕtat la sub-semnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupşeni, în 26 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

S. Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 343. [1614] 1—1

Publicaţiune.

Ioachim Cojocariu gr. or. din Hĕlchiu, protopresbiteratul Braşovului I, fiind despărţit de pribegita lui soţie, Maria Scurtu, tot de acolo prin sentinţa Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 12 Maiu a. c. Nr. 1923 B. aceasta se aduce la cunoscinţă publică în sensul §. 124 din procedura matrimonială.

Braşov, în 20 Iuniu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Braşovului I,

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 12 - 20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani **gata sau cu** rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 16—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 67 Sibiiu, Joi 2/14 Iuliu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Poste Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undse află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfĕrșește cu ultima Iuniu 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 1 Iuliu.

Vênarea după mandate de deputați dietali s'a încheiat și acum este la rênd, ca sĕ ne dăm seama, că oare representată este Ungaria cu aleșii de acum pe un period de 5 ani prin bărbații cei mai valoroși, sau că între aleși sunt o mulțime de oameni recrutați din toate păturile societății și mulți dintre ei oameni, cari și-au greșit cariera, aristocrați, cari și-au făcut studiile la o masă lângă cărți, advocați fără clientelă s. a. m. Puțin, de tot puțin este numĕrul acelora, cari au cualificațiunea recerută pentru de a participa la lucruri legislatorice, ear pe o parte însemnată numai vanitatea i au dus la mandat.

Cumcă acesti din urmă nu vor contribuí la controlarea guvernului, la luminarea ideilor și în genere la prosperarea patriei, este evident, remâne însĕ totuși ceva pentru ei, și adecă, sĕ-și ridice diurne'e regulat.

Aceasta am trebuit sĕ o anticipăm pentru ca sĕ venim la conclusiuni logice. În alte țĕri se aleg în parlament figurile cele mai remarcabile din vieața publică și astfeliu fac aleșii onoare țĕrei lor, dar totodată și alegĕtorii sunt onorați cu astfeliu de aleși. La noi în Ungaria de la un măestru cât de sĕrman, ca sĕ-și poată face un stabiliment pentru industrie sĕ cere un document de cualificațiune, — dar după cum am vĕḑut, pentru aleșii la dieta țĕrei alta nu se cere, decât sĕ fie înscris undeva în țeară în vr'o listă de alegĕtoriu. Cumcă posede el oare cualificațiunea spirituală și morală de a îndepliní postul de legislator cu demnitate, nu se mai întreabă. Fără voie ni se obtrude întrebarea, că oare noi românii din Ungaria sĕ nu avem mai mulți de 5 bărbați, cari sĕ fie vrednici sĕ șeadă în dieta țĕrei; și punêndu-ne întrebarea aceasta, trebue sĕ ne alegem una din doauĕ, sau sĕ ne rușinăm, că nu avem mai mulți bărbați de valoare sau sĕ se rușineze cei ce nu i-au căutat, sau mai bine ḑis, nu numai că nu i-au căutat, dar le-au făcut chiar imposibilă întrarea lor în parlamentul țĕrei.

Guvernul și în genere societatea maghiară va căuta sĕ demonstreze lumei și celorlalte state europene, cumcă în Ungaria nu esistă naționalități, decât nesce masse de oameni sĕraci, proști, și neaccesibili pentru cultură, ear fruntea și elita țĕrei sunt curat numai maghiarii, și oamenii, cari scriu istoria contimporană și sunt plătiți și subvenționați de guvern — ca de atari ne vor presenta și posterității.

Din scrierea de astfel de istorii de regulă se nasce conflict între diferitele popoare și cei ce scriu istorii false vor cu tot prețul, ca sĕ se continue ura și cearta între români și maghiari ca sĕ nu mai aibă sfêrșit, până când vor fi și trăí aceste douĕ popoară. În înțelesul bine priceput al nostru dar și al fraților maghiari noi suntem datori sĕ restabilim adevĕrul istoric.

Ori ce maghiar nepreocupat trebue sĕ recunoască fără de nici o reservă, cumcă românii în timp relativ scurt au făcut progrese îmbucurătoare pe toate terenele vieții publice. Clerul român astăḑi nu mai este un stat suferit, ci o clasă de oameni cu cultură frumușică, oameni cu vederi limpeḑi și în prima linie partea cea mai mare oameni morali, cari susțin morala și ordinea în stat. Judecătorii români, puțini la numĕr, dar sunt oamenii cei mai destoinici și mai activi și nici dușmanii nu le pot trage la îndoială superiositatea în pricepere și în iubire de dreptate.

Amploiații de la administrație, oameni cu mâni curate, lucru de căpetenie în timpii de acum, când defraudările sunt la ordinea ḑilei. Amploiații de la bancele române, — înființate ca sĕ scape poporul român din ghiarele cămătarnicilor, — sunt toți oameni reali, bărbați soliḑi și pot în curênd sĕ impună chiar și străinilor în specialitatea lor. Profesorii români, — luptă cu multe neajunse, dar ei nu permit a fi întrecuți de strĕinii cei bine plătiți și comisarii guvernului, cari iau parte la esamenele de maturitate pe la gimnasiile noastre ar putea face o paralelă tare nimerită și autentică despre puterile didactice dela gimnasiile noastre și despre cele ale gimnasiilor de stat.

Advocații români cu puține escepțiuni încă nisuesc sĕ ocupe loc onorific în tagma advocaților, și dacă nu ar face presiuni mulți judecători asupra partidelor ca sĕ nu meargă la cutare și cutare advocat, că vor perde procesul, — poate ei ar sta și mai bine, decum stau aḑi. De ingineri și medici nici că mai vorbim, deoarece cei mai mulți au fost siliți sĕ treacă granițele, ear cari sunt aici, apoi de sigur că nu sunt mai puțini destoinici ca ai fraților maghiari.

Tot ce ne lipsesce nouĕ este aristocrația. Nu o avem și nu o dorim. Popor per eminențiam democrat cum e poporul român, nu a fost pretin al sistemelor feudale; ciocoii din țeara românească nu sunt o marfă căutată la poporul român de acolo, ear aristocrația maghiară — cu puține escepțiuni — nici maghiarilor nu le mai prea face onoare și nu le face pentru aceea, că la prea puțini aristocrați le place munca. În timpul de acum oamenii numai pot trăí, decât dacă vor muncí. Ori cât de mare ar fi averea părinților, ea se consumă în scurt timp, dacă nu se va premení cu acuisiții nouĕ. Magnaților ardeleni, cari până bine de curênd le lucrau românii moșia în cinste, nu le mai vine la socoteală, ca sĕ plătească în rênd cu alți oameni ḑilerilor câte 40—50 cr. pe ḑi și așa în desperațiunea lor lesne schimbă proprietatea cu nisce bancnote jidovesci, cari sboară pe nesimțite din busunare și apoi ei devin o sarcină, o povară pentru stat, cum se esprima însuși contele Nicolae Bethlen în o epistolă adresată în ḑilele trecute domnilor din Cluș.

Tot, ce le mai rĕmâne este comitatul, această vacă cu multe țițe și din care se îndulcesc mulți perdevara, și în cas când nici la țița comitatului nu ar ajunge toți, vine ministrul și îi pune în câte un cerc de deputați, ca bine, rĕu, sĕ trăiască din diurnele date din visteria țĕrei.

Eată deci, de ce nu sunt representați românii în dieta țĕrei. Nu că doar nu ar fi inteligință română, nu că doar românii nu ar avea cunoscințe frumoase în ramurile vieții publice, ci pentru că aḑi și mandatul de deputat se privesce de un post sigur pe 5 ani ca și al vice-comitelui pe 6 ani și așa mai departe, — și legion este numĕrul celor ce caută posturi în Ungaria și apoi decât diurnist — mai bine deputat dietal, este parola ḑilei. — În Un-

FOIȚA.

Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu. *)

Eminenția Sa Preasânțitul Domn Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu, archiepiscopul și metropolitul Bucovinei și Dalmației, este fiu de preot și s'a născut în comuna rurală bucovineană Mitocul-Dragomirnei în 14 Novembre 1818. Părintele seu Gherasim a fost bărbat plin de spirit, energic, iubit și stimat de parochienii sei și de toți câți l'au cunoscut; după vĕduvia s'a întră el în tagma călugărească și în calitate de ieromonach 'și finì vieața în monăstirea Dragomirna, unde mormêntul i-se poate vedé și astăḑi în cimiteriul numitei monăstiri. Ear maica Eminenției Sale a fost fiica preotului Grigoroviciu din Mitocul-Dragomirnei cu numele Zamfira. Adevĕratul nume original al acestei familii este: „Morariu“; ear adausul „Andrieviciu“ are următoarea istorie: Ducêndu-și un Morariu din Mitocul-Dragomirnei pentru întâia dată fiiul la scoala normală (elementară) din Suceava, directorul acelei scoale îl întreabà, ce nume de familie poartă? Tata îi spune că se chiamă „Morariu.“ Dar directorului nu i venia la socoteală acest nume, îl întreabă deci pre tată, cum i-se numia cel dintâiu strămoș, de care mai ține minte? Spunêndu-i, că s'a numit „Andreiu,“ directorul stătu pe aceea, ca sĕ-l înscrie pe băiat cu numele „Andrieviciu,“ ḑicênd, că acest nume este cu mult mai frumos decât numele Morariu. — Procedura aceasta neromânească a directorului se esplică cu aceea, că pe acel timp Bucovina era anecsată la Galiția, și că polonii făceau cu românii bucovineni, cam aceea, ce fac astăḑi maghiarii cu românii de sub coroana St. Stefan; ei polonisau și slavonisau numele de familii române la toată ocasiunea binevenită*). Sfatul directorului fiind primit, avu drept urmare, că membrii scoliți din familia Morariu în toate actele publice purtau numele „Andrieviciu,“ pe când consângenii lor din Mitocul-Dragomirnei se numiau pretutindeni „Morariu,“ cum se numesc și până în ḑiua de astăḑi. Se formară deci după nume din una și aceeași familie douĕ familii deosebite. Acestei anomalii îi puse capet mai întâiu Eminenția Sa Archiepiscopul și metropolitul, revindecându-și prin guvernul țĕrii cu documente autentice strămoșescul nume familiar „Morariu,“ ceea ce făcură apoi și ceialalți membrii scoliți ai familiei.

Cu privirè la viața celui mai ilustru membru al acestei familii însemnăm următoarele:

1. *Cariera.* — Tinĕrul Samuil Andrieviciu, dotat cu cele mai escelente calități spirituale și-a făcut studiile umanitare și cursul filosofic la liceul de stat din Cernăuț, și tot acolo și-a terminat și studiile din s. teologie între anii 1840—1843 ca elev al seminariului ortodocs. Succesul în studii, atât în liceu, cât și în institutul teologic, a fost de

---

*) „Amicul Familiei.“

* Bucovina a fost anecsată la Galiția sub numele de „Czernowitzer-Kreis“ dela anul 1786—1819, așa dară în decurs de 63 ani, lungi ca 63 secule în ceea ce privesce alterarea elementului autochton al țĕrii. În 4 Martie 1819 fu decretată despărțirea ei, căpĕtând numele de „*ducatu*“, și dreptul de a alege representanții sei pentru camera din Viena și un guvern propriu (Landesregirung). Dară definitiva deslipire a Bucovinei de Galiția se întêmplà abia în 4 Martie 1849.

Învĕțătorii strĕini (de pe timpul anecsării) și chiar unii preoți ca se devină persoane favorite înaintea superiorilor lor, începură a schimoșí numele băeților din popor ḑicênd, că numele părinților lor e barbar și mojicos. Astfel aninară ei la numele de familie, ba chiar și la cel de botez terminațiunile slave *wicz*, *ski* și *uk*, facênd din *Roman*, *Romanczuk*, *Remaniuk* și *Romanowicz*, din *Grigori Grigorowicz*, din *Zurcanu Zurcanowicz*, din *Constantin Constantinowicz*, din *Mitrofanu Mitrofanowicz*, din *Andreiu Andriewicz* etc.... Fii de preoți fură numiți *Popowicz* și *Popadiuk*. Cine făcea o suplică, cine cerea un post, cine avea procese, și n'avea fericirea sĕ i-se termine numele pe *wicz*, *ski* sau *uk*, acela nu reușa; ear dacă reușa, se trezia și cu un sufics aninat de numele seu strămoșesc. Veḑi articolul „*Câteva date statistice și istorice din Bucovina*“ de V. Stefanelli „*Convorbiri literare*“ *anul XIV pag. 467—478.*“ Mania de a slavisa numele române esistă la noi și astăḑi. Cunoascem o comună, unde cu documente în mână am putea proba prefacerea și falsificarea în acte publice a numelui de familie „*Macu*“ în „*Macow*“ și a lui *Cojocariu* în *Kuschniriuk* garia astăḑi nu e mai mult minune, dacă la câte un post de scriitoriu concurg cu sutele de oameni — şi numai ministrul, care domnesce va scí sĕ spună, cât i-se deschide uşa de unii şi alţii pentru protegiaţi. Românii nu au rudenii prin ministeriu — este deci de esplicat, că precum nici la oferirea posturilor nu sĕ iau în considerare, tot aşa nu pot fi consideraţi nici la împărţirea posturilor de deputaţi.

Voim deci ca aceasta sĕ se scie în lume, sĕ se scie, că în Ungaria căutătorii după pâne lesne de câştigat, nu mai pot fi săturaţi şi îndestuliţi, şi aşa după proverbul, că e mai aproape cămaşa de piele decât sumanul, guvernul face totul, ca sĕ dea pâne oamenilor sei, ear nu valoroşilor membrii, cari i-ar putea pune de contra pond naţiunea română dintre fiii ei, pe cari nu nascerea, ci sudoarea i-a ridicat la o treaptă deamnă în societatea omenească.

Sciindu-se aceasta, noi vom scrie istoria în feliul nostru, vom spune neîncetat adevĕrul pe paginile ei şi când nu ne va mai fi iertat a scrie istoriă adevĕrată, atunci o vom povestí din neam în neam fiilor şi nepoţilor, ca sĕ rĕmână în gura lor prin tradiţie.

Revista politică.

O depeşă adresată din Tîrnova principelui de Coburg esprimă loialitatea poporului bulgar pentru principe, 'l încunosciinţează, că marea sobranie l'a proclamat de principe pe tronul bulgar şi 'l roagă sĕ grăbească ca sĕ se presinte în mijlocul bulgarilor; rĕspunsul la aceasta depeşă esprimă iubirea, ce o nutresce principele pentru acest brav popor, că dorinţa cea mai mare a principelui e, ca sĕ i-se dea prilej a lucra pentru fericirea poporului bulgar şi că e gata principele a părăsí armata austriacă şi a vení în Sofia, *dacă* sublima Poartă va încuviinţa alegerea şi celelalte puteri o vor recunoasce.

Nici nu putea rĕspunde altfel principele, deoarece tractatul de Berlin sună astfel în privinţa alegerei de principe bulgar: principele se alege de popor, şi se aproabă de sublima poartă cu consimţĕmêntul puterilor. În urma acestora Sobrania a ales o deputaţiune constătătoare din ḑece membrii, cari sĕ predea actul de alegere principelui şi sĕ-l roage sĕ vină fără amênare în Bulgaria. Soartea Bulgariei pare însĕ de tot nefavorabilă, căci în timpul acesta certele dintre regenţă şi cabinet au avut de resultat crisa ministerială. Regenţa mai mult din modestie ş'a înaintat demisiunea, şi Sobrania se înţelege o a respins, recercându-o sĕ remână până la sosirea principelui, când apoi vor preda acestuia frênele imperiului; în urma acestora 'şi a dat cabinetul demisiunea, regenţa a primit dimisiunea cabinetului şi a însărcinat pe Stoiloff cu formarea noului cabinet, ear până atunci secretarii generali ai ministerelor sunt însărcinaţi cu conducerea afacerilor.

Lumea diplomatică însĕ pune puţin preţ pe aceste neînţelegeri, provenite din ură personală, mai mare pond pune pe alegerea principelui şi se întreabă: Sublima Poartă întări-va actul de alegere şi oare o vor recunoasce toate puterile, cari au semnat tractatul de Berlin. La asta întrebare puţine foi rĕspund. Vor trebuí sĕ se schimbe multe idei între diferitele cabinete, până se va aplana lucrul.

E lucru curios, că chiar Poarta pare a lua în batae de joc alegerea principelui de Coburg. Aceasta transpiră dintr'o telegramă, ce o adresează diplomatul bulgar din Constantinopol, Vulcovici la Tirnova: Care Ferdinand de Coburg este acela, deoarece ecsistă doi. Din Tîrnova i-se rĕspunde: Prinţul Ferdinand, care s'a ales, este locotenentul de husari, născut la 1861.

Cu atât mai curioasă pare situaţia, dacă după alegerea efeptuită organul principal a ministrului de esterne din Viena „Fremdenblatt“, un ḑiar, ce de sigur în afacerea aceasta numai autorisat vorbesce, declară în primul seu articol, că *crisa bulgară prin actul alegerei principelui de Coburg nici pe departe nu se poate priví de resolvată, câtă vreme nu este de loc eschisă posibilitatea ca puterile sĕ nu recunoască aceasta alegere.*

Foile rusesci se ocupă din greu cu alegerea principelui. Era de prevĕḑut, ce vor rĕspunde faţă de actul alegerei principelui de Coburg; ele sunt tare mâhnite şi atacă şi ameninţă vehement monarchia noastră.

Diplomaţia austro ungară — scrie „Novoje Vremja“ — poartă o politică ofensivă, ţintesce ca sĕ încurce afacerile din peninsula balcănică. Oficial e mai retrasă, dără îngădue locotenentului ei de husari sĕ sfêrtice tractatul de Berlin. Rusia nu compătimesce, dacă acest contract nu mai esistă, dar Rusia nu va îngăduí ca el sĕ peară în linişte. Dacă cea din urmă oară a tractatului a sunat, ea va pregătí o procesiune mormêntală *„cu bubuituri de tunuri.“* Rusia nu poate lăsa pe poporul bulgar de capul lui; îndrăsneţul principe german, care a gândit sĕ ocupe şi fără consimţemêntul Rusiei tronul bulgar, tot nu va cuteza a se aşeḑa în Bulgaria, neprotejat de trupele austriace. Înfăţişarea acestei escorte militare în Bulgaria va trece preste mĕsura răbdărei rusesci şi Rusia va striga în cele din urmă celui nechemat: *„Nu te atinge, că te frige!“* Principele bulgar trebue sĕ fie un candidat rusesc.

O altă foaie merge şi mai departe şi scrie: *Adunarea actuală a naţiunei bulgare uşor dovedesce, că Bulgaria nu vrea sĕ meargă mână în mână cu Rusia şi că ţinta rusească în orient se poate ajunge numai contra voinţii poporului bulgar. Dar dacă Rusia va fi odată convinsă, că bulgarii îi sunt vrăşmaşi în scurt timp se poate întĕmpla ca Bulgaria dintr'un stat independent sĕ figureze numai ca o simplă noţiune geografică.*

Incheerea anului scolastic la seminariul „Andreian.“

Conform programului publicat în Nr. 62 al foaiei noastre, esamenele la acest institut s'au ţinut începênd din 18 până la 27 Iuniu a. c. st. v., — la secţiunea teologică esamenele s'a ţinut sub conducerea Preacuvioşiei Sale dlui archimandrit şi ases. consist. Dr. Ilarion Puşcariu ca comisariu consistorial, ear la secţiunea pedagogică sub conducerea dlui asesor consist. Mateiu Voileanu.

Nu voim de astădată sĕ ne facem observările noastre detaiate despre spiritul în care se cresc viitorii conducĕtori şi păstori sufletesci ai poporului nostru, constatăm numai, că progresul dovedit în general se poate priví de mulţămitoriu şi ne măgulim cu speranţa, că în urma întocmirilor şi îmbunătăţirilor, ce s'a făcut în anul trecut în seminariu, elevilor li s'a dat toate condiţiunile de lipsă pentru de a se înzestra cu armele necesari pentru frumoasa şi însemnata chemare de părinţi sufletesci şi luminători ai poporului nostru, din ce în ce vom putea înregistra progres tot mai îmbucurătoriu.

Încheerea solemnă a anului scolastic s'a făcut Luni în 29 Iuniu în modul următoriu: In biserica din cetate s'a oficiat sf. liturgie sub conducerea dlui direct. seminarial Ioan Hannia asistat de profesorii seminariali: I. Ghibu, D. Cunţan şi proto-diaconul I. Crişan. La finea serviciului divin s'a cetit rugăciunea de mulţămită. Corul seminarial sub conducerea prof. sem. G. Dima a desfătat şi de astădată inimile credincioşilor, prin esecutarea cântărilor liturgice.

După sevêrsirea sfintei liturghii, adunêndu-se toţi elevi seminariali în sala festivă a seminariului, fiind de faţă întreg corpul profesoral, Preacuvioşia Sa dl archimandrit a ţinut o frumoasă şi potrivită cuvêntare, — ce la rogarea noastră binevoind Preacuvioşia Sa a ni-o pune la disposiţiune o publicăm mai jos în toată estensiunea.

Dl director seminarial mulţemind dlui comisariu pentru paciinţa şi tactul arĕtat sub conducerea esamenelor, totodată a accentuat datorinţele ce le au elevii cari absolvênd es în vieaţa practică şi apoi a declarat anul scol. 1886/7 de încheiat

Cuvêntarea rostită de Preacuvioşia Sa dl archimandrit Dr. Il. Puşcariu este următoarea:

Prea onorate Domnule Director! Onorat corp profesoral! Iubiţilor elevi ai institutului seminarial!

Esamenele se privesc în vieaţa scolară ca un mijloc din cele mai principale pentru constatarea progresului în instrucţiune. Ele formează totdeodată un moment serbătoresc atât pentru profesori, cât şi pentru elevi, şi pentru unii şi pentru alţii, — deşi din deosebite puncte de vedere sunt ele de regulă un isvor de bucurie şi de mulţămire; profesorilor procură esamenele momente de bucurie, când vĕd şi se conving ei, că sĕmînţa aruncată de ei a căḑut pe pămênt bun şi roditoriu şi aduce fructe însutite şi inmiite; se bucură şi scolarii, când pot înregistra progres eminent la fondul lor de cunoscinţe. După natura lor esamenele sunt un fel de bilanţ anual, ce fiesce care om cu minte îl trage cu afacerile sale pentru a fi orientat.

Avênd eu norocire la mandatul Escelenţiei Sale, Domnului nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a conduce esamenele în secţiunea teologică, me aflu plăcut îndemnat a constata mulţămirea, ce o simţesc pentru resultatele esamenelor din acest an, ţinute la acest institut şi îmi ţin de sacră datorinţă a da espresiune acestor mulţămiri şi în raportul, ce sum datoriu a-l aşterne Escelenţiei Sale Domnului archiepiscop si metropolit în privinţa resultatului esamenelor.

Eară aici în acest moment sĕrbătoresc cred a urma numai datorinţii mele, când în numele Escelenţiei Sale, Domnului nostru archiepiscop şi metropolit, mulţĕmesc prea on. domnului director şi prea onoraţilor domni profesori seminariali pentru fatigiile şi sacrificiile aduse pentru obţinerea unui resultat atât de îmbucurătoriu.

Mai pe urmă mĕ adresez cătră Voi iubiţilor elevi seminariali cu acel sfat, ca resultatele în învĕţământ, obţinute în decursul anului sĕ nu producă în Voi simţĕmêntul de oboseală sau chiar credinţa, că acum toate le aţi făcut şi că numai odichna este îndreptăţită a avea loc. Tocmai resultatele obţinute au sĕ servească de motori la stăruinţe nouĕ, căci lege firească este pe terenul moral, ca omul prin succese sĕ se avênte tot mai mult şi mai mult spre scopuri

---

o potrivă strălucit, enumĕrându-se totdeauna la cei mai distinşi elevi. După finea anului al treilea al studiilor teologice, se căsătorí cu fiica preotesei veduve Maria Cehovschi din Cehor, născută din familia rezeşească Scraba din Stauescii de sus de pe Ceremuş — anume Ileana, care era înzestrată cu deosebite vîrtuţi femeesci. Şi după anul al patrulea al studiilor teologice, primind hirotonia la 29 Iuniu 1843 fu decretat ca administrator parochial, şi apoi un an mai târḑiu ca paroch al comunei Cehor lângă Cernăuţ, — unde petrecu 20 de ani, împlinindu-şi serviciul totdeauna cu zel apostolic, aşa, că Cehorul trece şi astăḑi ca un model de parochie bine disciplinată. Pierḑêndu-şi însĕ soţia în floarea vieţii, el în adênca s'a mâchnire căuta şi aflà mângăere sufletească în neobosita ocupaţiune păstorească şi literară.

La anul 1862, părintele Samuil, lăsând în parochia Cehorului în păstorie pe ginerele seu Artemiu Berariu, primì un loc de referinte cu o remuneraţiune neînsemnată la consistoriul din Cernăuţ, unde de mai nainte împărtăşia excurendo din Cehor învĕţămêntul tipicului şi al cântărilor bisericesci la seminariul clerical şi la scoala dăscălească.

La anul 1866 reorganisându-se consistoriul bisericei ort.-orientale I. P. S. Sa fu înaintat de Monarchul la demnitatea de consilieriu consistorial. — Aici începe adevĕrata activitate a I. P. S. Sale, care l'a ridicat aşa de sus într'un timp scurt în ochii întregei preoţimi din Bucovina şi în însĕ-şi graţia Curţii imperiale. — Dară în fine avu a se lupta cu tendinţele înstrĕinătoare ale episcopului Hacman, care în acel timp de tristă memorie, urmà orbiş sfaturilor resvrătitoare ale secretariului seu Anton Schönbach. Lupta era neegală, şi Hacman supunêndu-se şoaptelor duşmănoase românismului din Bucovina, culcà la pămênt deodată doi consilieri, anume pe consilierul Morariu şi Zurcan, adecă pe cei mai de frunte lucrători în consistoriu, suspinḑêndu-i *ab officio et sacris.* Cele mai cutezătoare incriminări şi calumnii au fost aduse contra acestor doi escelenţi preoţi ai Bucovinei. Dar adevĕrul în scurt timp a triumfat, şi amêndoi furà reîntegraţi în posturile lor, îndată după moartea lui Hacman, care s'a întêmplat la anul 1873. Asta procedură i-a pĕtat lui Hacman numele pe totdeauna. — Dela anul 1874 părintele Morariu devenì sufletul consistoriului şi al archidiecesei. Doi metropoliţi se succedară după Hacman, anume părinţii Teofil Bendela şi Teoctist Blasieviciu, amêndoi oameni bolnăvicioşi şi înaintaţi în etate, cari nu avură nici timpul necesar, nici vigoarea sănĕtăţii, spre a-şi însemna lucrarea lor archipăstorală prin fapte mai remarcabile, deşi poate bunavoinţa nu le lipsia. — La anul 1874, părintele Morariu — intrând în statul monachal — fu înaintat la rangul de archimandrit catedral, primind cu aceasta ocasiune şi numele călugăresc de *„Silvestru.“* Trei ani mai târḑiu părintele Silvestru fu numit archimandrit archidiecesan şi vicariu general al Metropoliei, ear după repausarea fericitului Teoctist fu înaintat la treapta de administrator al eparchiei, eară apoi denumit de archiepiscop şi metropolit în scaunul vacant al Bucovinei şi Dalmaţiei.

2. *Activitatea literară.* — Poetul rege al românilor, lauriatul bard din Mirceşti V. Alecsandri ḑice în *întroducere* la scrierile lui Constantin Negruzzi, că „spre a apreţia şi a judeca meritul unui autor, trebue a cunoasce bine timpul, în care el a scris, gradul de cultură al limbei, în care el a fost îndemnat a scrie, şi dificultăţile de tot soiul, prin cari geniul seu şi a făcut drum pentru ca sĕ easă la lumină.“ — „A sosí pe lume într'o ţeară liberă şi civilisată, este o mare favoare a sorţii; a găsí în aceea ţeară o limbă cultă şi avută pentru a-şi esprima ideile şi simţirile, este un avantagiu imens pentru cei chemaţi a culege lauri pe câmpul înflorit al literaturei . . .“

Ei, în ce timp şi-a făcut I. P. S. S'a studiile, ce limbă românească a aflat la conaţionalii sei scoliţi, cum era tractată aceea limbă pe timpul acela, şi ce greutăţî a trebuit sĕ învingă geniul marelui prelat, ca sĕ poată crea opere, ce cu deosebire-l caracterisează de fiiu al provedinţii în mijlocul poporului seu şi cari vor fi păstrate ca nesce tesaure preţioase în istoria culturală a Bucovinei?!

(Va urma.)

bune. Când omul se simte obosit, este semn în cele mai multe casuri, că ce a făcut, a făcut, aşa ḑicênd în silă, eară nu din nobilă năzuinţă, şi starea lui de acţiune a fost o sarcină, de care caută cât mai iute a se elibera. Aceasta, iubiţilor elevi, sĕ nu se adeverească la nici unul din Voi!

În special me adresez cătră acei elevi ai acestui institut, cari sunt cu piciorul în prag a părăsí acest paladiu al muselor, spre a le da acel consiliu, că păşind mai curênd ori mai târḑiu în viaţa practică ca preoţi şi învĕţători, sĕ nu uite nici când de acele precepte, ce le-au învĕţat aici; din contră, ori unde şi sub ori-ce împregiurări s'ar afla, sĕ aibă înaintea ochilor chemarea lor sântă: sĕ conlucre cu devotament în via Domnului şi mai presus de toate sĕ strălucească prin conduita bună şi viaţa morală; căci numai aşa se vor arĕta mulţĕmitori faţă de binefăcătorii lor şi vor purta cu demnitate onoarea statului lor.

Precum aşa sĕ fie, Ve doresc din tot sufletul.

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Acestia vĕḑuseră, că Turcia merge spre decădere şi Rusia părea că-i ia locul, de aceea conduşi de interesul personal, toţi făceau politică rusească şi ḑiceau lui Cantemir Vodă: Bine ai făcut Măria Ta de te-ai închinat Ruşilor, că noi ne temeam, că te vei duce la Turci şi aşa aveam gând, sĕ ne unim cu Ruşii.“ (Mustea 50).

Cunoscênd astfel mobilele şi motivele, cari au îndemnat *pe ţĕrani pe preoţii ţĕrani, pe călugări şi pe ciocoi sĕ-şi manifeste înclinarea lor spre Rusia ne vom putea esplica şi rolul, ce aceste clase sociale au jucat faţă de politica rusească.*

Ţĕrile române prădate, jefuite şi supte până la măduvă de conducătorii ei cei vitrigi, erau stoarse şi de ultimul element de vieaţă de Turci, cari considerau aceste ţĕri ca grânarile şi ca avant-posturile lor militare, în luptele lor contra tuturor vrăşmaşilor. Astfel vedem armatele române cu domii lor în mai toate luptele Turcilor contra nemţilor, polonilor, ungurilor, câştigând victorii şi vĕrsându-şi sângele pentru interesele asupritorilor sei; suferinţa însĕşi are margini şi vocea desperărei la un moment va ḑice destul...

Pentru spriginirea celor ḑise ne vom serví cu esemple: În 1672 Domnii români Stefan Petriceiu şi Gr. Ghica sunt orânduiţi sĕ meargă cu armatele turcesci la Hotin pentru a se lupta contra polonilor; în timpul luptei însĕ ambii Domni trec în partea polonilor. Turcii sunt bătuţi şi Domnii români fiind în o posiţiune falsă faţă cu protegiuitoarea lor naturală, deoare-ce o trădase, îşi întorc privirile cătră Ţarul Rusiei, la care trimit în 1674 pe un *călugăr grec Teodor* ca sĕ-i închine ţara şi sĕ roage pe împĕrat *„ca sĕi scape de suferinţe“*. Ţarul Alexe primesce această supunere cu o ipocrită abnegaţiune creştină şi pune singura condiţiune ca sĕ nu se închine polonilor, ci Rusiei; căci numai aşa: *„ve voiu scăpa de suferinţe şi ve voiu da şi ajutor bănesc“*; tot asemenea în 1688 Ţarul primesce cu aceaşi prefăcută desinteresare creştinească pe *archimandritul Isaia*, care era trimis al lui Serb. Cantacuzin, cerea ajutorul Rusiei; îi pune însĕ numai o singură condiţiune: *„ca la alte state sĕ nu ve anecsaţi nici sĕ ve supuneţi, căci eu ve voiu da ajutor, pentru numele sfintei biserici a rĕsăritului* (Mitilineu).

Astfel vedem, că singuri noi suntem causa intervenţiunei Rusiei în afacerile gospodării ţĕrei noastre, intervenţiune, care într'un moment era cât pe aici sĕ ne intervertească cu totul...

Ţarul, care a înaugurat cu multă pricepere începutul mărirei Rusiei şi a întinderii ei în peninsula balcanică, care a pus masca ipocrisiei şi a făţărniciei pentru a ascunde hidoasele intenţiuni, masca pe rênd purtată de toţi Ţarii, masca, care a ademenit mult pe sincerii români; acesta este Ţarul Petru cel mare 1682—1725. Pentru ca sĕ ascundă şi mai bine adevĕratul scop al politicei sale, adecă deschiderea şi deplina asigurare a debuseurilor comerciale dela Marea-Neagră, prin care se da adevĕratul element de viaţă Rusiei, căci un stat fără mare, moare asficsiat, el face începutul acelui interminabil şir de rĕsboae poreclite sfinte, cari sub masca făţarnică a religiunei, aveau sĕ deschidă urmaşilor un drum sigur de amestec încontinuu în afacerile inferioare ale Turciei.

Petru ḑice în manifestul politic de declararea resbelului din 1711 „că grecii, *valachii*, bulgarii şi sêrbii gem sub jugul barbarilor şi dovedesc prin adânca lor miserie, cât se ţin turcii de tractatele lor“ şi prin urmare resultă, că Rusiei, representanta creştinismului ortodocs, incumbă sacra datorie de a scăpa pe fraţii sei în creştinism de sub jugul Turcilor. Masca prindea asa de bine, încât şi cei mai increduli trebuiau sĕ se convingă şi astfel cu toţii şi bulgarii şi grecii şi sĕrbii 'şi aveau privirile îndreptate spre îngerul tutelar al Nordului. Făţarnica mască a frăţiei creştine a fost luată drept adevĕr mai întâiu de români, căci ei sunt, născocitorii acestei idei, prin misiunile diplomatice ale călugărilor Teodor şi Isaia. Starea de înjosire şi de miserie, în care se afla ţĕrile române, posiţiunea umilită şi nesigură a domnilor, cari se susţineau numai dând necontenit la bani, făcea insupartibilă această posiţiune şi pentru aceasta vedem pe ambii domni Cantemir şi Brâncoveanu, că negociază cu Petru. Petru foarte dibaciu încheie un tractat, cum sciu ei sĕ garanteze, nu numai autonomia ţĕrei, dar până şi afacerile ei năutrice: posiţiunea, alegerea şi veniturile domnului, drepturile boerilor şi ale monastirilor, numĕrul de armată soldată şi echipată de împĕrăţie.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Iara, 28 Iuniu, 1887. Findcă se vestise, că sub-reuniunea învĕţătorilor din protopresbiteratul Lupşei îşi ţine adunările sale în comuna vecină Cacova-Ierii, me duseì din curiositate şi eu, sĕ vĕd isprăvile, ce ea le face, cu atât mai vîrtos, că înţelesesem, că prin lucrările ei va fi interesantă.

Că nu m'am înşelat în asceptările mele, vor serví de martor cele ce cu plăcere me vĕd îndemnat ale da publicităţii. Am vĕḑut puse la ordinea ḑilei mai multe obiecte de interes spre desbatere. Între acele obiecte amintesc disertăţiile: „Unele defecte ale învĕţătorilor nostri“ de A. Muntean; „Enumĕrarea metoadolor cetit-scrisului şi resultatul acelora“ de Vas Gan; „Ce poate învĕţătorul sĕ facă din a sa parte ca pruncii sĕ frecuenteze bine scoala;“ de S Rotar şi raportul învĕţătoriului V. Gan despre decursul esamenelor dela scoalele din acel tract. S'au mai ţinut afară de aceste, prelegeri practice din religiune, comput şi limba maternă de învĕţ. S. Samoilă şi A. Muntean.

De importanţă sunt hotărîrile, prin cari se însărcinează comitetul a cerceta după manualele, de cari au învĕţătorii a se folosí la propunerea religiunei în scoală, căci cum bine s'a ḑis, în această privinţă stăm de tot rĕu cu scoalele noastre; de asemenea s'a luat disposiţiuni pentru de a se trimite un învĕţător la cursul de industrie din Ludoş, pentru care scop s'au şi subscris considerabile sume benevole.

Între toate însĕ a plăcut mai bine publicului şedinţa literară, ce s'a dat Duminecă seara în localul scoalei gr. or. Debutanţii au fost de mai multe ori aplaudaţi Programul a fost: 1. „Cuvênt de deschidere,“ de protopresbiterul I. Danciu. 2. „Hora Severinului,“ cânt. 3. „Mugur-Mugurel,“ solo de V. Ionici. 4. „Urmările desfrîului,“ cuv. de Vas. Gan. 5. „Peneş Curcanul,“ decl. de I. Pascu, 6. „Tudor Vladimir,“ cânt. 7. „Lenea la poporul român,“ dis. de A. Muntean. 8. „La arme“ de Krüger, cânt.

La încheerea şedinţelor s'a ţinut şi serv ţ dḑeesc pompos, la finea căruia a urmat parastas pentru Şaguna, Gozsdu şi Andronic şi un cuvênt ocasional, rostit de prot. I. Danciu.

Negreşit meritul, că a succes preste asceptare şedinţa acestei subreuniuni, că a atras la sine un public atât de numĕros, este al şefului tractului, care şi de astădată s'a pus în fruntea învĕţătorilor sei.

Nainte cu D ḑeu. *A.*

Sânt-Petru, la 23 Iuniu, 1887. Dle Redactor! Permiteţi-ne a Ve roga sĕ binevoiţi a da loc în preţuitul ḑiariu al nostru „Telegraful Român“ următoarele:

Esamenul de vară al elevilor dela scoala centrală ortodocsă română din Sânt-Petru, la care e afiliat Săcelul şi Unciucul din tractul protopresbiteral greco-oriental al Haţegului, amĕsurat decisiunei eforiei scolare, în conţelegere şi cu reverenţia Sa dl protopresbiter tractual s'a ţinut sub presidiul zelosului domn protopresbiter tractual, Ioan Raţiu, Duminecă în 14/26 Iuniu, la care pe lângă un public destul de numĕros din numitele comune; mai participară şi Ilustrul domn Br. Nopcsa Elek, însoţit de ilustra sa doamnă, cari locuesc în comuna Săcel. Numiţii oaspeţi au asistat aproape dela inceputul esamenului până la finea lui, fiind satisfăcuţi pe deplin de rĕspunsurile cele prompte ale elevilor scoalei noastre, din toate obiectele precum şi din limba maghiară. Ilustritatea Sa dl br. Nopcsa binevoí şi de astădată a premia pe elevii cei mai buni, cari s'au distins şi anumit pe elevul: Vasilie Simulescu îl premiá în deosebi cu 1 floren v. a., ear pentru ceialalţi puse la disposiţiune suma de 9 fl v. a., care numai decât s'a şi distribuit elevilor, luându-se ca basă frecventarea şi diligenţa scolarilor. Pentru care faptă marinimoasă subscrişii în numele elevilor şi al părinţilor lor, cari au fost încă foarte mulţămiţi, de cele petrecute — ne ţinem de cea mai ferbinte datorinţă a esprima ilustrilor oaspeţi mulţămită publică. Dee atotputintele Dumneḑeu ca elevii scoalei noastre sĕ fie mai adeseori fericiţi de atari binefăcĕtori, deoarece părinţii prin vitregitatea timpurilor sunt foarte sĕraci, apoi fii lor sunt tare talentaţi.

Pavel Erdebeni,
paroch şi preş. al ef. scol. gr. or.

Gheorgiu B. Reitescu,
învĕţător diriginte şi secretar al eforii scolare.

Convocare.

În conformitate cu §§ 14 şi 21. din statutele Associaţiunei transilvane şi în conformitate cu conclusul comitetului Associaţiunei dedto. 4 Martiu a. c. Nr. 66. pt. 31. adunarea generală pentru anul curent se convoacă prin aceasta în oraşul Sibiiu pe ḑiua de **28 August a. c. stilul nou** şi ḑilele următoare.

Aducênd aceasta la cunoscinţa publică, invit pe toţi membrii Associaţiunei a lua parte în numĕr cât mai mare la şedinţele adunărei.

Presidiul associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Sibiiu, în 9 Iuliu, 1887. *Bologa.*

Varietăţi.

* (Esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.) Eri în 1 Iuliu s'a început esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc la care a fost admişi cu totul 75 de învĕţători şi 5 învĕţătoare, dintre cari numai unul nu s'a presentat. Despre resultat vom raporta la timpul seu.

* (Noul principe al Bulgariei.) Principele *Ferdinand*, Maximilian, Carol, Leopold noul ales pe tronul bulgar, s'a născut la 25 Faur, 1861 şi e al cincilea fiu al principelui *August*, Ludovic, Victor, general-maior austriac, mort la 26 Iuliu 1881, şi al principesei Maria, *Clementina*, Carolina, Leopoldina, Clotilda de *Orleans*, fica rĕposatului rege al Franciei *Ludovic Filip*. — Principele Ferdinand de Coburg e înrudit cu regele Belgiei prin căsătoria fratelui seu mai mare Filip cu principesa Luisa, fiica lui Leopold II; cu împĕratul Brasiliei prin căsĕtoria fratelui seu, principele August cu principesa Leopoldina, a doua fică a lui Don Pedro II; cu casa de Austria, prin căsĕtoria surorei sale principesa Clotilda cu archiducele Iosif; şi cu casa de Bavaria prin căsătoria surorei sale de a doua, principesa Amalia, cu principele Maximilian, duce de Bavaria. Ferdinand de Coburg este oficer în regimentul 11 de husari, în armata monarchiei noastre.

* (Îmbunătăţirea viptului soldaţilor.) S'au făcut încercări în mai multe garnisoane pentru ca soldaţii sĕ fie provĕḑuţi şi cu cină. Cheltuelile s'au luat de doi cruceri pentru un soldat. S'a constatat însĕ că această sumă nu e de ajuns, ci sunt de lipsă cel puţin patru cruceri pentru fiie-care cină. Suma s'ar urca deci în timp de pace la trei milioane floreni şi după cum se spune, aceasta sumă se va şi pune în budgetul anului viitoriu.

* (Învitare,) la „Petrecerea de vară“ ce se va ţiné la „Detunata“ în comuna Bucium, în favorul fondului, Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur, la 17 Iuliu st. n. a. c.

În cas de timp nefavoritor petrecerea se amână pe ḑiua de 24 Iuliu n. când, în cas de têmp nefavoritoriu se va ţiné în localităţile lui Al. Danciu în Bucium-Cerbul.

Începutul la 10 oare a. m.

Preţul de întrare de persoană 50 cr. de familie 1 fl. Suprasolviri se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică. *Comitetul arangiator.*

* (Învitare.) Junimea studioasă română din jurul Sĕliştei are onoare a învita la producţiunea declamatorică-musicală împreunată cu joc, ce o va arangia în 12/24 Iuliu a. c. în sala cea mare a scoalei gr. or. din loc cu următoriul program:

1. „Cuvênt de deschidere,“ rostit de preşedintele Valeriu Millea, cleric curs. III.

2. *a)* „Serenadă“ cântec în patru voci, esecutat de corul junimei; *b)* „În pădure“ cântec în patru voci, esecutat de corul junimei.

3. „Peneş Curcanul,“ poesie de V. Alecsandri, declamată de Valeriu Branisce, stud. abs.

4. „Uite mamă,“ cântec în 4 voci, esecutat de corul junimei.

5. „Surugiul,“ cântecel comic de V. Alexandri, declamat de Aleman Galea, cleric curs. II.

6. *a)* „Coroana cufundată“ cântece în 4 voci, esecutat de corul junimei; *b)* „Cucuruz“ cântec în 4 voci, esecutat de corul junimei.

7. „Polipul unchiului,“ comedie într'un act, de Ioan Slavici.

Persoanele:

„Ciocănel“, Valeriu Millea, cleric; „Iulian“, Nicolau Dobrotă, cleric; „Vespian“, Ioan Bratu, ped. abs.; „Verigă“, Ioan Rechiţan, student.

NB. În pausă vor juca câţiva tineri jocurile istorice „Căluşerul“ şi „Bătuta.“

Începutul la 8 oare seara. Preţul de întrare: de persoană 50 cr., de familie 1 fl v. a. Eventualul venit curat e destinat unui scop filantropic ca şi în trecut. Suprasolviri se primesc cu mare mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Comitetul arangiator.

* (O vacă cu douĕ capete.) Cetim în „Rĕsboiul:“ O vacă cu douĕ capete a fost espusă nu de mult în New-York. Cele douĕ capete sunt aproape egal de mari, dar numai unul îndeplinesce toate funcţiunile ce i se cuvin. Monstruosităţile nu sunt rare la animalele domestice, dar astfel de forme sau se nasc moarte sau mor curênd după naştere şi de aceea e mirare, că vaca mai sus amintită a crescut şi trăeşte pănă acum.

Dare de seamă

despre activitatea societăţii de lectură „Andreiu Şaguna“ a elevilor de la institutul Andreian în cursul anului scol. 1886/7

(Încheere.)

Înmulţirea bibliotecei a resultat parte din donaţiuni, parte din procurări făcute pe spesele societăţii cum şi prin compactarea unor ḑiare şi foi periodice.

Intre marinimoşii donatori se numeră: Academia română; Academia din Cernăuţi; Societatea „România jună“; Reuniunea rom. de cântări din Sibiiu; Direcţiunea gimn. din Beiuş şi următorii P. T. Domni: Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu; Zacharia Boiu, asesor consist.; Ioan Popescu, profesor de teologie; Simeon Popescu, protopresbiter; D. Făgărăşan şi S. Moldovan, profes. gimnas.; S. Moldovan prof. gimn.; Dr. I. Crişan, prof. de teologie şi N. Putnoky, prof. gimn.; Const. Demian, paroch în Breţcu; G. Moian, învĕţător şi Iuliu Pitic, ped. an. I. Aici este locul sĕ adaugem, că În Ministru de culte şi instrucţiune din Bucuresci a bine voit a dona societăţii opul atât de preţios: „Biserica episcopală a mănăstirei „Curtea de Argeş.“

Suma cărţilor primite prin donaţiune: 27 opuri în 27 volume şi 4 fascicule.

Prin compactarea unor ḑiare şi foi periodice biblioteca s'a sporit cu 12 opuri în 12 volume.

Faţă de anul trecut scol. biblioteca arată un sporiu de 34 opuri în 35 volume.

În cursul anului scol. de faţă, societatea a primit gratuit următoarele ḑiare şi foi periodice: 1. „Advocatul Poporal.“ 2. „Amicul Familiei.“ 3. „Biserica ortodocsă română.“ 4. „Biserica şi Scoala;“ 5. „Bălaorul.“ 6. „Candela.“ 7. „Convorbiri pedagogice.“ 8. „Deşteptarea.“ 9. „Economia Naţională.“ 10. „Foaia bisericească.“ 11. „Foaia scolastică.“ 12. „Foaia diecesană.“ 13. „Familia.“ 14. „Gazeta Transilvaniei.“ 15. „Gazeta săteanului“ 16. „Lumina pentru toţi.“ 17. „Luminătorul.“ 18. „Romänische Revue.“ 19. „Pedagogul Român.“ 20. „Telegraful Român.“ 21. „Transilvania.“ 22. „Tribuna.“ 23. „Sieb. Deut. Tageblatt.“

Abonate din averea societăţii au fost: 1. „Convorbiri literare“ şi 2. „Scoala şi Familia.“

De present biblioteca represintă o valoare de 2994 fl. 33 cr. cu 260 fl. 18 cr. mai mult ca în anul trecut, esceptionând valoarea catalogului cărţilor bibliotecei tipărit în 600 esemplare ce represintă o valoare de 96 fl. 45 cr.

Averea societăţii în bani gata este de 565 fl. 54 cr. Subtragând spesele din anul acesta în sumă de 363 fl. 30 cr. din venitele în sumă de 279 fl. 13 cr. resultă cu finea anului un deficit de 84 fl. 17 cr. care s'a acoperit din economiile anilor precedenţi. Acest deficit este motivat prin cumpĕrarea mai multor cărţi, a căror trebuinţă era adênc simţită şi cu deosebire prin tipărirea catalogului cărţilor bibliotecei amintit mai sus, dar prin vinderea acestuia spesele se vor restitui succesive cu prisos.

Archiva s'a sporit în decursul acestui an cu 108 piese.

Colecţiunea numismatică consta cu finea anului scol. 1885/6 din 86 bucăţi. În decursul acestui an a crescut prin donaţiuni cu 28 bucăţi. Numĕrul bucăţilor cu finea acestui an scol. deci e de 114.

Cu finea acestui an scol. deci colecţiunea numismatică constă din 114 bucăţi.

În anul acesta ca şi în cei precedenţi, societatea a avut la disposiţie douĕ odăi din localităţile seminariale. În una din aceste odăi au fost aşeḑate dulapurile biblioteci; ear cealaltă a servit ca sală de lectură.

Mobiliarul s'a sporit cu un dulap pentru archivă. Mobiliarul întreg represintă o valoare de 286 fl. 12 cr. ear recuisitele de 126 fl. 53 cr.

Întreaga avere a societăţii computată în bani represintă o valoare de 3985 fl. 53 cr.

Pănă a nu termina aceasta scurtă dare de seamă, fie-ne permis a esprima în numele societăţii cele mai călduroase mulţămiri onoratelor redacţiuni dela foile amintite, cum şi numĕroşilor donatori şi sprijinitori ai societăţii noastre.

Sibiiu, 24 Iuniu, st. v. 1887.

Emilian Popescu, preşed. comitetului.

Iosif Blaga, not. şi raportorul comitetului.

Loterie

Sâmbătă în 9 Iuliu 1887.

Timişoara:	**24**	**6**	**83**	**39**	**15**
Viena:	**78**	**2**	**44**	**40**	**15**

Mercuri în 13 Iuliu 1887.

Brünn:	**81**	**9**	**36**	**37**	**39**

Nr. 177—886. [1612] 3—5

CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Braşov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba şi literatura maghiară, ca studiu principal, şi ca studii aucsiliari, româna şi latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

2. un post de profesor pentru limba şi literatura franceză, ca studiu principal, şi ca studiu aucsiliar limba română, la scoalele comerciale şi reale, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

3. un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete, cu care post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducĕtoriu al corului bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală, cu 16 oare şi pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe sĕptĕmână.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin *pănă la 15/27 August 1887.*

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune greco-orientali;

b) că au purtare bună, atât în privinţa moralităţii cât şi a ţinutei sale cetăţenesci;

c) că sunt sănĕtoşi de constituţie;

d) că reflectanţii la postul de sub 1. au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 Art. de lege XXX. §. 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu disposiţiunile în vigoare ale autorităţilor bisericesci confesionale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei; eară reflectanţii la postul de sub 2 sĕ fi absolvat gimnasiul şi facultatea filosofică sau vre-o academie comercială şi posed perfect limba franceză;

e) reflectanţii la postul de sub 3. sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vre-un conservatoriu de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instruí în gimnastică.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub Nr. 1. şi 2:

Pănă la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucţiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. şi de ací înainte salariu constant anual de 900 fl cuincuenalii de câte 50 fl., cari se vor repeta de 5 ori, şi relut de cuartir de 130 fl., cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este împreunat cu salariu anual de 500 fl. dela scoale, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. şi 50 fl pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este împreunat un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au sĕ dechiare concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi disposiţiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort.-rĕsăritene, Braşov.

I. Strevoiu,
v.-preşed.

[1613] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţătoreasă, la scoala privată elementară de fetiţe din Abrud, susţinêndă prin „Reuniunea femeilor române“ din Abrud, Abrudsat şi jur se escrie concurs, cu termin pănă la *6-lea August st. n. a. c.*

Emolumentele sunt: 500 fl. v. a. în bani, cari se vor plătí în rate lunare, şi cuartir în edificiul scoalei;

Doritoarele de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

1. Atestat de botez, că e născută română.

2. Atestat de moralitate şi purtare bună

3. Testimoniu scol. că a absolvat preparandia în toată regula, şi posede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

4. Sĕ dovedească, că posede perfect limba română în vorbire şi scriere, de asemenea şi limba maghiară şi germană, precum şi desteritatea în lucru de mână.

Se mai recere dela concurente, şi pracsa de cel puţin unul sau doi ani; care vor avea şi cunoscinţă de musică vor fi preferite.

Concursele instruite în modul arĕtat sunt de a se subşterne la subscrisa preşedintă în Abrud, pănă la 6 August a. c.

Dela comitetul „Reuniunei femeilor române“ din Abrud, Abrudsat şi jur.

Abrud, în 27 Iuniu, 1887.

Anna Gall, presidentă.

Alecsandru Ciura, secretariu.

Ad Nr. 271 prot. [1611] 3—3

CONCURS.

Pe basa ordinului consistorial de datul 24 Februariu 1887, Nr. 694 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch gr. or. Ioan Marcu din Rucăr cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi la regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus-indicat.

Făgăraş, 27 Maiu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului.
În conţelegere cu comitetul parochial

Iuliu Dan,
adm. protopresb.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 15—26

Sz. 234.—1887 tkvi. [1616] 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a nagyszebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtatónak ladamosi Munteánu Niculae végrehajtást szenvedő elleni 72 frt. töke követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a vizaknai kir. járásbiróság területén ladamos határon fekvő a ladamosi 65-ik számu tjkben A + 1—18 és 21—36 r. sz. alatt felvett közös ingatlanakból végrehajtást szenvedett Munteánu Niculaenak fele rész jutalékára 584 frt 35 kr. becsárban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt fél ingatlanok az **1887 évi Augusztus hó 4-ik napján délelötti 10 órakor** a ladamosi község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának $10^{0}/_{0}$-át vagyis összesen 58 frt 44 kr. készpénzben vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881 évi LX t. cz. 170 §-a értelmében bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól, 1887 évi márczius hó 3-án.

Sz. 355.—1887 tkvi. [1617] 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtatónak Háder Todor a Niczi örményszékesilakos végrehajtást szenvedő elleni 14 frt. 72 kr. töke követelés és járulékai iránti, végrehajtási ügyében a Vizaknai kir. járásbiróság területén örményszékesi határon fekvő az örményszékesi 540-ik sz. tjkben A + 1—22 r. sz. alatt foglalt Háder Todor a Niczi tulajdunául felvett ingatlananai 946 frt. 50 kr becsárban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1887 évi Augusztus hó 3-ik napján délelötti 10 órakor** az örményszékesi község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitot kikiáltási áron alól is eladatni fognak,

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának $10^{0}/_{0}$-át vagyis 94 frt 65 kr. készpénzben vagy az 1881 évi LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1 én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 § ában kijelölt ovadékképes érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881 évi LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A vizaknai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságtól, 1887 évi márczius hó 23 án.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 68 Sibiiu, Sâmbătă 4/16 Iuliu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Poste Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undse află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Iuniu 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 3 Iuliu.

Indignaţiune mare a stêrnit în inimile noastre suspiţionările cele necruţătoare şi persecuţiunile sistematice şi nemeritate, la cari a fost espusă biserica noastră din partea potestăţii statului unguresc, ear ingerinţele organelor administrative în agendele interne a le scoalelor noastre ne au pus pe gânduri.

Ne am întrebat de multe ori, că oare cu drept este ca numai noi, confesiunea gr. orientală sĕ fim calul de bătaie, pe care au sĕ călărească toţi, sau că doar tocmai noi am fi meritat o cruţare deosebită, de oare-ce în timpii din urmă nu puţine reserve ne am impus şi nu puţin am sacrificat chiar din convingerile noastre, numai şi numai sĕ fie pace. La aceasta întrebare nu ne am putut da un rĕspuns mai nimerit decât acela, pe care ni-l dictează împregiurările şi ni-l dictează chiar fatala şi escepţionala stare de aḑi.

La o mulţime de persecuţiuni portăm vina în parte şi noi. Eată de ce?

Avem multe comune parochiale, unde preoţii nostri nu sunt destul de prudenţi şi nu au destul tact în convenirile lor cu strĕinii. Clerul altor confesiuni încă 'şi va avea convingerile sale, dar acelea nu le leagă de limba clopotului celui mare. Mulţi preoţi de ai nostrii nu urmează aşa.

Dacă preoţii nostrii ar învĕţa prudenţă în ţinuta lor dela preoţii de alte confesiuni, de sigur că organele statului nu ar da năvală formală asupra scoalelor noastre, nu ar rîde, când cimiteriul bisericei stă deschis; ci ne ar ajuta mult, foarte mult în realisarea multor lucruri de tot folositoare pentru biserică. Unde preotul e cu minte şi cu reserve, prevenitor, scie câştiga odoare şi vestminte bisericesci chiar dela atari oameni, cari sunt de altă naţionalitate şi de alte convingeri politice. Dacă însĕ se bate în pept şi strigă, că el e de cutare convingere politică, se espune la persecuţiuni nu numai el şi familia lui, ci espune şi biserica la pericul şi ameninţări, de unde urmează mai departe aţiţări între popor contra preotului, contra învĕţătoriului, contra ridicărei salariului, şi aşa nici învĕţătoriul, nici preotul nu au câştigat nimica prin netactul lor, dar de perdut au perdut şi ei şi a suferit şi sufere şi causa.

Acestor lucruri trebue pus capĕt şi preoţii nostrii înţelepţesce vor lucra, dacă nu vor contribuí la înăsprirea relaţiilor între ei şi între organele statului, pentru că altfel goanele şi persecuţiunile nu vor mai avea capĕt.

Asupra lor merg rapoarte, cari de cari mai nefavorabile la ministeriu şi apoi atât cel de culte cât şi cel de interne acelor rapoarte sunt prea dispuşi a le da creḑemênt şi astfeliu sĕ susţine, că românii greco-orientali sunt cei mai neîmpăcaţi duşmani ai statului unguresc şi al idei de stat maghiar.

Ca aceste faime sĕ se susţină cu mai mare svon, apoi se înţelege, că se află şi între fraţii nostrii de un sânge, cari de bunăvoie, sau pentru că li se renteazá nu întârḑie a face serviţiul de spioni.

Nu va ţiné un preot de ai nostri o cuvêntare la un om bĕtrân, care poate a avut şi el vr'o chemare în ḑilele lui, sĕ nu fie şoptită în formă de denunţiare solgăbirăului sau vice-comitelui. Tot lucruri aceste, de cari ar trebuí sĕ se îngreţoşeze oamenii de caracter.

Am mai ḑis de multe ori, că de tot slabe ar trebuí sĕ fie temeliile statului unguresc, când aceste s'ar putea clătina de vorbele unui om necăjit şi amărit, — dar aşa e sistema de spionagiu şi oameni mai naivi ca mulţi unguri în privinţa aceasta, nu găsesci pe faţa pămêntului. Spunei, că un preot sau un amploiat este „jó hazafi“ şi apoi pre acela 'l va grămădí cu laude, cu linguşiri, fie el cel mai slab amploiat. şi earăşi spunei, că cutare şi cutare e român mare şi vorbesce în casă românesce, apoi sĕ se ţină bietul om la şicane, fie el cel mai prompt, cel mai valoros şi isteţ om pe lume.

De aceea dacă amploiaţii şi-au pus şi-şi pun lăcat la gură şi se uită în lături când 'şi deschid buzele, oare de ce sĕ nu urmeze şi preoţii nostrii aşa faţă de aceia, pre cari nu-i pot convinge şi înaintea cărora, dacă 'şi deschid inima, numai nĕcaz şi suferinţe 'şi pot causa, ear folos ba. Cumcă statul unguresc folosit va fi pe calea aceasta, — e o altă întrebare, — dar astăḑi acesta este sistemul.

Dacă statului îi convine mai bine de oamenii cei prefăcuţi decât de cei sinceri, de ce sĕ nu-i facem noi plăcerea aceasta respective organelor statului, cel puţin acestia sĕ nu mai viseze tot dacoromâni şi sĕ-şi vadă de alte trebi mai inteţitoare şi mai de ispravă.

Ori ce om cu minte va vedé, că sub împregiurările actuale a fi sincer, însemnează a-ţi pune capul, apoi bietul Talleyrand de ce se nu aibă şi el odată drept, că omului i-s'a dat limba ca sĕ vorbească, pentru de a şi ascunde cugetele. Nu e lucru moral aceasta procedură, dar ce e moral aḑi în statul unguresc ori în a lui Bismarck, unde oamenii umblă, cum sĕ se păcălească şi înşele unul pe altul, cum sĕ tragă foloase cel tare dela cel slab, cel avut dela cel sĕrac?

De ce noi cei mai slabi sĕ nu întoarcem foia şi sĕ tragem şi noi vr'odată foloase dela cei puternici, cari şi aşa ne esploatează destul în favorul lor şi în detrimentul nostru!

Remâne deci ca noi sĕ nu ne inmulţim grijile şi sĕ nu adaugem la cupa suferinţelor noastre, şi aceasta o vom ajunge numai avênd tact şi fiind cu reserve. Aşa fac alţii — şi noi încă nu vom lucra mai înţelepţesce, decât dacă le vom urma. Este o scoală cam rea aceasta, care e silită lumea nouă sĕ o inveţe, ea nu e în interesul statului unguresc, nu e nici chiar în favorul moralităţii publice, dar e reclamată de împregiurări şi când aceste se vor schimba, atunci au sĕ se schimbe şi oamenii.

Cunoascem o mulţime de români încăpăţinaţi, cari au plătit scump preţ pentru convingerile lor politice, cunoascem destui, cari şi-au nefericit familiile şi numai după ce au vĕḑut abisul, în care i-a aruncat neprudenţa lor, 'şi au venit în fire, dar era greu de reparat.

Perderile, cari le au suferit românii din şirurile lor sunt mari şi nu datează de aḑi de eri, ci ele datează mai cu seamă în Transilvania de după timpul reformaţiunei încoace.

Nu numai amploiaţi, ci episcopi şi metropoliţi au trebuit sĕ sufere din causa spionagiului şi a oamenilor plătiţi ca sĕ îi înegrească, şi e bine sĕ inveţe omul din păţania altora, ear nu din a lui proprie.

Cunoascem cu mult prea bine disposiţiunile ce le iau maghiarii în genere în contra oricărui român

FOIŢA.

Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu.

(Urmare.)

Am amintit, că I. P. S. Sa s'a născut în anul 1818, că în 1786 Bucovina fu anecsată la Galiţia şi că autonomia şi-o capetă definitiv în anul 1849. Marele Archiereu şi-a făcut dară studiile într'un timp, când — precum ḑice autoriul articlului citat din „Convorbiri literare“ — „nici cruntele şi necurmatele rĕsboaie întêmplate pe acest pămênt (Bucovina), nici incursiunile barbare ale tătarilor, nici năvălirile oardelor turbate ale turcilor n'au adus mai multă stricăciune naţionalităţii române din Bucovina, decât aceasta împreunare nenaturală cu Galiţia; căci în acest timp fatal o parte a Bucovinei 'şi perdu faţa sa cea drept românească, în acest timp începu slavisarea imensa a poporului românesc, în acest timp s'a încuibat în astă ţeară un rĕu, ale cărui consecinţe funeste se simţesc şi astăḑi, şi în casul cel mai favorabil se vor simţí încă mult timp.“

„Funcţionarii superiori galiţieni favorisară numirea amploiaţilor poloni şi altor strĕini în ţară, aşa că cele mai multe posturi se ocupară cu persoane din Galiţia. Acestea însĕ nu cunosceau altă limbă decât cea polonă şi ruteană, şi puţin cea germană. Pertractările cu poporul trebuiau deci sĕ fie în limba polonă sau ruteană. Poporul din început nu înţelegea acestea limbi şi trebuia sĕ se esplice prin dragomani, dar încurgênd neîntrerupt streini din Galiţia s'au deprins cu limba lor, în care apoi se înţelese şi cu ocârmuitorii sei. Astfel începu cărmuirea a rusifica poporul de pre la sate. Dar clasa boerilor şi a mazililor nu pot suferí limba ruteană; fiind însĕ siliţi a alerga în afacerile lor la supremele diregătorii (precum *forum nobilium*), ce se aflau în Galiţia, adoptară limba polonă, aşa, că într'un timp limba de conversare în saloanele lor era cea polonă, precum era cea greacă în România pe timpul fanarioţilor.“

„Scoalele susţinute de fondul gr. or. al Bucovinei încă trecură în administrarea guvernului galiţian, şi el abrogà învĕţămêntul obligătoriu, ceea ce făcu ca din 32 de scoli cu învĕţători români, ce esistau în 1792, se remână numai 14, adecă: una germană română în Cernăuţ, 9 scoli germane-române pe la ţară, 2 curat românesci în Siret şi Suceava, una ungurească şi una armenească. Fiind aceste scoli sub priveghiarea consistoriului catolic din Lemberg, învĕţătorii români fură siliţi a trece la catolicism, şi cei ce refusau, erau destituiţi şi înlocuiţi prin alţii din Galiţia, cari erau de religiune catolică şi nu cunosceau de feliu limba românească. Dar nu era destul atâta, a trebuit sĕ vină un rĕu şi mai mare; prin un decret din anul 1812 scoalele create şi susţinute din fondul religionariu gr. or. fură prefăcute în scoli romano-catolice. Acuma începu desnaţionalisarea elevilor într'un mod înspăimêntătoriu.“

Închipuească-şi acum ori şi cine, de ce limbă românească mai putea sĕ fie vorba în acel chaos de inundare şi împilare strĕină, când în toată ţara erau numai două scoale curat române şi când pentru tendinţa de a-i asimila şi a-i stinge pe români se întrebuinţau mijloacele cele mai neauḑite. Limba românească avu atunci adăpost încă numai în biserici, în casele sătenilor şi în ale puţinilor români adevĕrat culţi şi cu durere de inimă pentru soartea poporului lor. Între acesti puţini, istoria bucovineană va însemna cu litere de aur numele mai ales a familiei „Hurmuzachi“ şi „Samuil Silvestru Morariu Andrieviciu.“ — Starea cea tristă de lucruri a trebuit sĕ umple nobila inimă a Marelui Archiereu de o legitimă şi adêncă mâchnire, în mintea I. P. S. Sale a trecuit sĕ se ivească gândul, că numai lumina este în stare sĕ risipească întunerecul, de care era cuprins poporul român bucovinean, căci ca poroch în Cehor îl vedem, că redigiază Calendariul bucovinean, dela anul 1850—1863, îl vedem lucrând neadormit şi provĕḑind toate scoalele poporale şi medii din Bucovina cu şese-spreḑece cărţi românesci religioase şi profane, dintre şi tocmai căci avem convingerea, că de regulă noi tragem cea scurtă, de aceea îndemnăm şi ear îndemnăm la precauţiune şi moderaţiune. Nu mai aşa vom mai îmblânḑí oarba pornire în contra noastră, nu mai aşa i vom câştiga pentru noi, sau dacă şi nu i vom câştiga de pretini cel puţin nu vor avea titlu, ca sĕ ne urmească pas de pas, sĕ ne persecute şi zădărnicească şi cele mai nevinovate întreprinderi.

Revista politică.

Scirea cea mai nouă în cestiunea tronuluî bulgar e de tot sensaţională. Ḑiarul „Wiener Allg. Zeitung" aduce vestea, că prinţul Ferdinand de Coburg în urma unui consiliu familiar va renunţa definitiv la tronul Bulgariei. Tot în terminii acestia vorbesce şi „Gazeta de Coburg," când susţine, că prinţul Ferdinand de Coburg, este un prinţ german, nu austriac şi că şeful casei princiare nu i-a dat principelui voe sĕ primească tronul bulgar.

Nu vom trage la îndoială veritabilitatea acestor sciri sensaţionale, dar nici nu vom pune aşa mare pond pe ele, deoarece din desvoltarea lucrurilor transpiră o aplanare a afacerilor bulgare. Fapt e acum, că deputaţiunea sobraniei bulgare a ajuns la castelul Ebenthal şi a predat principelui Ferdinand actul de alegere, pentru tronul bulgar. După cum s'a putut informa până acum deputaţiunea, principele în cel mai scurt timp va părăsí Occidentul şi se va duce la Sofia, luând cârma afacerilor. Aceasta se afirmă acum cu atât mai tare, căci chiar Sultanul ar fi mulţumit regenţii pentru tactul, cu care a purces la alegerea principelui şi pentru iscusinţa, ce a dovedit, alegênd pe Ferdinand. Se ḑice, că Poarta a trimis puterilor o nota circulară, în care le comunică, că sultanul se află gata a legitima cât mai îngrabă actul de alegere.

Nu mai puţin îndoelnică poate fi scirea, că principele pentru de a câştiga consimţĕmêntul ţarului e învoit a face radicale concesiuni Rusiei şi mai ales va chema oficeri superiori rusesci în armata bulgară.

Diferitele cabinete europene, nici nu se vor împotriví acestor concesiuni, deoare-ce ele recunosc, că Rusia trebue sĕ aibă o infiuinţă deosebită în Bulgaria; ear încât privesce pre bulgari, nu sunt făr doi miniştri, cari se împotrivesc, ca sĕ se facă Rusiei concesiuni, acestia sunt Radoslanow şi Nicolajew, cari însĕ d'odată cu alegerea noului principe au sburat de pe tribună; Radoslanow s'a dus la Varna, ear cestalalt va fi brigadier în Rusciuc. Asta poate avea loc, de oarece, după cum se vestesce din Sofia, o mulţime de oficeri austriaci 'şi-au înaintat suplicile pentru de a fi înrolaţi în oastea bulgară, dar toate suplicile se resping, numai un singur oficer german mai e inactivat în Bulgaria.

Cum că se face o mare schimbare de idei între diferitele cabinete europene asupra alegerei principelui bulgar nu mai încape nici o îndoială. Despre aceasta ne asigură un comunicat al ḑiuarului „Berliner Polit. Nachrichten". Aceasta foaie scrie, că Germania se interesează de afacerile orientale numai întru atâta, în cât privesce soartea păcei europene. Ea nu se va pune în fruntea afacerilor, ci va căuta numai mijloacele cele mai potrivite pentru de a se aplana odată.

De altcum crisa bulgară încă nu a trecut, bulgarii asteaptă numai după principe, şi dacă acesta va sosí în curênd, marea Sobraniei nu se va disolva, ci numai la cas, când principele ar amêna ori ar zădărnicí venirea lui la Sofia.

Foile rusesci nici decum nu sunt însĕ mulţumite. Katkoff s'a esprimat, că alegerea a fost numai o caricatură a Austriei şi a Germaniei. E caracteristic însĕ articolul, ce-l scrie „Novoje Vremja": Cu toate că perderea Bulgariei ar fi o rană nevindecabilă pentru Rusia, D-ḑeu sĕ ne păzească de rĕsboiu. Alegerea principelui de Coburg nu oferă nici o ansă spre aceasta, după ce Rusia a păstrat până aici liniscea. Observaţiunea noastră politică e bună, totuşi drumul călcat trebue urmărit şi sĕ ne căutăm un eventual aliat. O apropiere de Francia e de sigur un pium desiderium. Sĕ ne năzuim cel puţin a ne folosí de neevitabila pretenie a Germaniei. Cum am purtat greutatea alianţii triple, vom putea purta şi sarcina preteniei germane şi atunci candidatura principelui german e înnoroită.

Foile rusesci încep a-se ocupa şi de România. Ast-fel Katcoff în *„Moskovskije Viedomosti"* se ocupă într'un articul de starea lucrurilor în Orient şi constată, că popoarele balcanice, după ce câtva timp au fost atrase de curentul anti-rus, acum au început a-şi întoarce privirea earăşi spre Rusia. Articulul se ocupă apoi în treacăt de Serbia, de Bulgaria şi de Grecia, şi se opresce la România, despre care ḑice:

„Cu deosebire remarcabilă şi importantă pentru tot Orientul creştin este mişcarea actuală din România.

Starea lucrurilor în România trebue sĕ atragă în mare mĕsură atenţiunea ruşilor. Sunt treiḑeci de ani, de când diplomaţia rusească a dat uitărei pe Moldova şi Valachia, atât de strîns legate cu noi şi înrudite spiritualminte cu Rusia.

Vechii pretini ai Rusiei, oamenii de pe la 1830 din Bucuresci şi Iaşi încetul cu încetul au murit. Noua generaţiune, care părăsită de Rusia, şi-a făcut educaţiunea în Francia şi Germania, s'a înstrăinat cu totul de Rusia, n'a mai cunoscut'o, s'a amăgit de doctrinele cosmopolite şi de intrigile politicei de jaf din străinătate, a fost condusă de prejudiţii faţă cu Rusia. Nici nu putea fi altfel: diplomaţia noastră n'a făcut nimic pentru menţinerea vechilor legături şi simpatiilor istorice ale poporului român pentru Rusia. Tradiţiunile lui Petru cel mare, ale Caterinei II, ale lui Nicolae I au fost uitate. S'au uitat şi înţeleptele cuvinte ale lui Rodofinikin: „În orient, agenţii noştri trebuesc acreditaţi nu atât pe lângă curţi, ci pe lângă popoară." Diplomaţii noştri au creḑut, că şi-au făcut datoria, dacă au schimbat câteva complesanţe convenţionale cu miniştrii şi au asistat la banchetele dela curte.

Dar nu s'au stins încă cu totul adevĕraţii patrioţi din România cea unită cu noi prin credinţă. Firele, care leagă pe poporul român cu Rusia, nu s'au rupt încă cu totul şi fundamentul esistenţii sale nu s'a surpat. Şi aici mai găsim bărbaţi, cari sunt una cu noi şi cari ţin morţiş la solidaritatea spirituală cu noi. Primim sciri bune din România şi sperăm, că vom primí şi mai bune, şi mai sperăm, că pe basa sfinţeniei comune a esistenţii noastre, a bisericei orientale, vom putea întra în relaţiuni mai strînse cu bărbaţii din oposiţiunea de acolo."

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Din acest tractat putem deduce cu siguranţă, că tendinţa Rusiei era de a şi substituí protectoratul seu în locul suveranităţii Turciei şi prin prerogativele, ce le acorda boerilor vedem, că urmăreşte planul de a-şi forma o partidă politică printre dênşii, căci o mare parte din boeri, între cari Jordachi Ruset erau contrari ruşilor.

Esenţa acestui tractat este chiar în Art I: *„până s'ar întemeia ţara, prin cetăţi sĕ se aşeze oaste muscălească."* Astfel vedem, că armata naţională avea sĕ fie plătită, ecuipată şi prin urmare instruită de ruşi şi o armată pur rusească avea sĕ ocupe ţara până la întemeiarea ei, cu alte cuvinte până în eternitate, căci când avea oare ruşii sĕ ḑică, că ţeara este deplin organisată? Nici odată, şi în veci vecilor era sĕ fim sub ascultarea pravoslavnicului cnut, care avea sĕ ne convingă în totd'auna. Prin urmare chiar tractatul, care recunoscea autonomia Moldovei, sancţiona ocuparea ei de Rusia.

Sub astfel de auspicii se inaugurează politica rusească în ţările românesci.

Am vĕḑut, cum s'au petrecut lucrurile cu Cantemir. Sĕ vedem cu Brâncoveanu. Am spus, că şi Brâncoveanu se videse în politica rusească şi merge chiar şi mai departe, că primì, dela Petru 300 pungi sau după bună vorbă *2,250,000 lei*, ca sĕ-şi ecuipeze armata. Şi în Muntenia boerii de ocasiune făcea politica rusească; Brâncoveanu însĕ prinḑĕtor cauta sĕ înşele şi pe turci şi pe ruşi, până când i-se înfundează şi lui.

Nu luà parte la luptă, ci aştepta sĕ vaḑă, în care parte va fi victoria. Nu scrise sĕ se strice cu turcii; boerii şi oficerii sei însĕ mai puţini răbdători ca dênsul nu aprobau şovăirea domnului şi trecu o mare parte din armată în partea lui Petru, între cari chiar şi o rudă de aproape, Toma Cantacuzin spĕtarul seu, generalul cavaleriei. Politica lui Brâncoveanu, fiind demarcată, el de şi rupe cu ruşii trimiţĕndu le înapoi banii, se strică şi cu turcii, aşa, că la sfârşitul tragic al seu şi al familiei sale a contribuit în mare parte şi înfluinţa rusească la Constantinopol.

Se scie resultatul acestei campanii a ruşilor. Rusia perde şi numai corupţiunea şi banii daţi vizirului de împărăteasa Caterina, care merge chiar în cortul vizirului şi face sĕ se încheie o pace favorabilă pentru ruşi în posiţiunea critică, în care se afla. Opera lui Petru cel mare părea sdrobită. Perduse debuşeurile dela marea neagră şi mai ales cheia de aur a acestei mări, Constantinopolul, idealul lor!.

Diplomaţia rusească a fost, este şi va fi mult răbdătoare, rece ca şi clima ei, precautǎ şi prevĕḑĕtoare. În loc sĕ se descorajeze 'şi întinde mrejile mai departe, se amestecă în afacerile Persiei 1720, provoacă o revoluţiune contra padişahului ei şi sprijinia pe *revoluţionari*!! ce stranii asemănări!! Se amestecă în afacerile interne ale nefericitei Polonii contra tractatului dela Prut, face alianţă cu Austria, pe care o atrage cu atât mai mult în partea sa, cu cât ea suferise foarte mult din partea turcilor din 1526—1683 şi cu toate, că el 'i bătuse în 1699, 1718, totuşi credea, că din partea lor 'i va vení nimicirea, de aceea Austria se aliează cu Rusia şi câştigà dela turci Oltenia, pe care o stăpânesce 21 ani 1739.

Ba încă mai mult, firile dibace ale diplomaţiei rusesci, încurcă aşa de tare pe tembelii de turci, că ei consideră de amici pe vrăşmaşii lor de moarte, dându-le voie sĕ aibă un ambasador la Constantinopol, cu toate protestările ambasadorilor olandezi şi englezi. Turcii merg cu încrederea lor oarbă până aproape sĕ aprobe aşa ḑisele punturi ale generalului rus Münich: d. e. anularea tuturor tractatelor an-

---

multe se întrebuinţează şi în ḑiua de astăḑi în a doua şi a treia ediţiune, unele fiind deja imprimate cu caractere romane.

În anul 1850 şi 1851 funcţionà I. P. S. Sa ca membru al comisiunei censurătoare pentru cărţile liturgice ort. orientale la Înaltul c. r. ministeriu de interne din Viena cu o activitate recunoscută de locurile înalte, şi mijlocì imprimarea cărţilor bisericesci, cari până atunci se procurau numai din strĕinătate — la c. r. imprimărie de stat din Viena. Tot ca paroch în Cehor I. P. S. Sa a scris şi a editat o carte de *„Predici pentru dumineci şi sĕrbători."* Sĕ ia numai cineva aceea carte la mână, şi se va convinge, de ce limbă viguroasă românească dispunea înaltul autor pe timpul, când a scris-o, cu ce frase şi dicţiuni poporale, cu ce abundanţă de icoane retorice, cu ce aparat scienţial şi limbistic scia sĕ câştige pe ascultători pentru scopurile sale.

Ca tipiconist renumit, Eminenţia Sa şi-a câştigat şi pe acest teren merite nedisputabile. Compendiarea sciinţii tipiconale într'un întreg uşor de pĕtruns şi de impropriat mai ales pentru alumnii seminariului şi pentru elevii scoalei cantorale din Cernăuţ era foarte de lipsă. Fericitul metropolit Teoctist Blasieviciu a şi compus un mic compendiu tipiconal, care trecea transcris din mână în mână şi se folosia pentru studiu. Dar atât compendiul acesta cât şi lecţiile respectivilor învĕţători de tipicon nu erau de ajuns pentru însuşirea unei sciinţe temeinice tipiconale, pentru că lipsia basa, ce trebue s'o aibă ori-ce sciinţă bine regulată, lipsia adecă sistema. Eminenţiei Sale Părintelui Morariu îi revine meritul, că după toate isvoarăle esistente a compus pentru prima-dată tipiconul bisericei ort. orientale în mod sistematic, precum se poate vedé din precuvêntarea acelui tipicon, imprimat sub titlul: „Tipiconul bisericei ortodocse orientale pentru rênduelile liturgice în toate ḑilele anului pascal-bisericesc, compus şi întocmit în mod sistematic-scienţial de Silvestru Morariu Andrieviciu, archiepiscop şi metropolit drept-credincios şi drept măritoriu al Bucovinei şi Dalmaţiei, şi tipărit spre întrebuinţare la sĕvêrşirea rênduelelor liturgice în toate bisericele şi la învĕţătura tipoconală în toate institutele bisericesci. Cernăuţ, tipografia archiepiscopală, 1883."

Ca cântăreţ I. P. S. Sa este cunoscut şi astăḑi nu numai în Bucovina, ci pretutindeni, pe unde a pĕtruns *„Psaltichia bisericească"* compusă de I. P. S. Sa şi pe unde a avut ocasiune de a celebra serviciul divin. — Vocea mladioasă şi dulce simpatică dela alto până la sopran, o întonare corectă şi nisce modulări particulare, ce le face la unele pasage ale s. liturgii, acestea sunt proprietăţile, prin cari Eminenţia Sa îi farmecă pe ascultători, când celebrează s. liturgie

Ca cunoscĕtoriu al artei musicale, Eminenţia Sa s'a ocupat şi cu aşeḑarea cântărilor bisericesci pe note lineare încă pe timpul, când era conducĕtoriu al învĕţământului tipiconal şi al cântărilor bisericesci la seminariul clerical şi la scoala dăscălească din Cernăuţ, compunênd douĕ caete musicali. Dară în anul 1879 I. P. S. Sa a imprimat în atelieriul litografic artistic al lui Iosef Eberle et comp. din Viena *„Psaltichia bisericească"*, şi cu acest op de valoare a adus diecesei un serviciu de tot mare, pentru că trebuinţa lui era în Bucovina foarte simţită.

Pe basa meritelor celor multe literare I. P. S. Sa fu ales în anul 1863 de vice-preşedinte al *„societăţii pentru cultura română în Bucovina,"* în care calitate a condus societatea spre mulţumirea tuturora, lăsând şi aicea urme de activitate literară în mai multe conferinţe publice, ce la timpul lor au fost publicate în Calendariul bucovinean. Dela anul 1880 I. P. S. Sa este membru onorariu al amintitei societăţi.

În fine dela suirea pe scaunul metropolitan, Eminenţia Sa a pus la cale redigiarea foaiei bisericesci literare *„Candela,"* care rĕspândesce lumină în biserica ortodocsă.

(Va urma.)

terioare, întinderea ruşilor pe ţermul Mărei Negre, libertatea navigaţianei, *recunoascerea protectoratului asupra ţĕrilor române*, dacă nu se deştepta din apatie şi somnolenţă ambasadorii strĕini şi mai cu seamă ambasadorii francesi, Villeneuve. (Va urma.)

Demonstraţiuni pentru Boulanger.

Fostul ministru de resbel, vestitul general Boulanger a părăsit în ḑilele trecute Parisul şi a sosit la Clerment-Ferrand, — cap. dep. Puy de Do'me, un loc de scaldă cu apă minerală. — La plecarea lui din Paris, după cum înregistrează foile francese s'a întêmplat lucruri de tot mari. Plecarea generalului a pus în mişcare întreaga lume parisiană şi părea o formală revoltă. Încă înaintea „hotelului Louvre," unde şedea generalul, se adunase multă lume. Când apĕru trăsura lui Boulanger, — mulţimea a făcut şiruri încheiate pentru a împedeca depărtarea generalului, dar caii străbătură în fuga mare prin mulţime şi lumea parisiană uimită se lua fugind în ruptul capului după trăsură şi strigend neîncontenit: „Vive Boulanger." Înainte de 8 oare ajunse trăsura la gara Lyon. Aici se adunà lume din toate părţile, mulţimea încunjurà trăsura, ridicară pe generalul pe sus din trăsură, îi strêngeau mâna şi 'l închiseră aşa de tare, încât abia opt poliţai putură sĕ-l conducă, tot numai pe sus, într'un vagon de classa III. Atunci mulţimea umplu toate barierele, străbătu în vagon, stricà uşile de sticlă şi se îndesuia tot mai tare. Strimtoarea devenì aşa de mare, încât era vieaţa în pericol. Nouĕ trenuri, ce trebuiau sĕ plece, au fost oprite în loc, neputând străbate prin mulţime. Tumultanţii încinseră trenul, cu care avea sĕ plece Boulanger aşa de tare, încât era imposibil a înainta. Într'aceea se adunau mase nouĕ, chiuind, cântând şi îndesuindu-se. Zadarnică era toată rugămintea lui Boulanger, de a-l lăsa sĕ plece. Lumea se neliniştia şi mai mult şi îi stoarse promisiuni şi 'l conjurà: Nu vei pleca! Îndărăpt la Paris! La revedere! Trăească Boulanger! Jos cu Grévy! Jos cu ministerul „german" cu ministeriul (Rouvier!) Demisiune!" Un oficer ţinu o vorbire: „Cetăţeni! Ne am adunat aici pentru a onora pe generalul Boulanger, pe primul ministru, care îndrăsnesce a propaga idei republicane, sĕ strigăm: „Trăească republica," mulţimea erupse: „Trăiască republica," se cântà apoi marseillaise şi „En revenant de la revue" şi „C'est Boulanger qui, nous faut." Deroulède ţinu o vorbire înflăcărată. După-ce astfel 'şi manifestară sentimentele lor de respect şi onoare faţă de general, mulţimea voia sĕ arete, că sunt şi oamenii ordinei. Spiritele se liniştiră si demonstraţiunea se isprăvì cu strigătul: Trăiască republica, Francia şi Boulanger. Îndată apoi se împărţi o monetă întru aducerea aminte. Pe o parte a monetei figura Gambetta ear pe cealaltă Chancy (general frances şi guvernor general în Algeria;) cu inscripţiunea: „*Spre aducerea aminte de generalul Boulanyer.*"

Într'aceea generalul se arătà în fereastră plin de sudori şi obosit şi din nou se rugà ca mulţimea sĕ-l părăsească, dar spiritele ear se aprinseră, mulţimea se îndesuì în vagoane, se formară ear rênduri compacte şi începură a striga: Nu poţi pleca! Reîntoarce-te la Paris! generalul trebuì sĕ se dea jos din vagon, atunci mulţimea se întrunì în jurul lui încât nu era modru d'a se mişca şi numai după ce s'a rĕspândit vestea, că mai multe compănii de soldaţi vin sĕ facă ordine s'a liniştit mulţimea şi trenul a putut sĕ plece. Cu doauă oare a ajuns trenul mai târḑiu la Clermont-Ferrnad ca de obiceiu.

Mulţimea s'a reîntors cântând, făcu mai multe demonstraţiuni pela „Elysée." După cum povestesce Roschefort demonstranţii au fost în numĕr de 150,000.

Aceasta întêmplare o comentează atât foile francese cât mai ales cele germane. „Figaro" ḑice: Boulanger putea sĕ se pună în fruntea unei mulţimi de mai multe mii oameni spre a alunga pe Grévy şi a se culca însuşi în „Elysée." Aceasta a fost un joc periculos. Se începe cu o glumă şi sfîrşitul se face cu bubuitul tunurilor şi cu earba de puşcă. „Autoritée" scrie: s'a auḑit strigênd: condu-ne generale şi 'ţi vom urma, ca sĕ ocupăm „Elysée." „N. Fr. Presse" consacră doi articoli de fond, combătênd, se înţelege, aceste demonstraţiuni. Foile germane se tem ca nu cumva acest spirit sĕ se estindă şi sĕ producă ear o aspră vraşmăşie între Francia şi Germania.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Nichita Luculeţu dela Avrig, profesor în Craiova ş'a încredinţat pe D-şoara Tecla Ardelean din Deva.

* (Numiri.) Dl Stefan Godian, candidat de advocat, a fost numit practicant de drepturi la tribunalul regesc din Biserica-Albă.

* (Academia de drept.) Ministeriul ung. de instrucţiune a dispus, ca comisiunea esaminătoare a academiei unguresci de drept din Sibiiu sĕ fungeze aici şi în Septembre a. c. adevĕrata închidere a institutului se va face numai la finea lui Septembre. Prin aceasta e dată posibilitatea, ca cei-ce vor sĕ mai facă esamene le pot face aici, făr' a mai spesa prin alte locuri.

* Comitetul electoral al comitatului Sibiiu, în necs cu publicaţiunea din 22 Iuniu a. c. aduce la cunoscinţă publică, că *observările* îndreptate contra listelor provisorie a alegĕtorilor de deputaţi dietali se primesc conform dispoziţiunei § lui 53, articul de lege XXXIII. ex 1874 *numai din a 16 – 25 a Iuliu.*

* (Convocare.) Pre Dumineca din 19 Iuliu şi ḑiua următoare a. c. se convoacă conferinţa II. a învĕţătorilor din protopresbiteratul Cohalmului, carea se va ţiné în Cohalm, în localul scoalei gr. or. cu următoarea programă:

1. Limba maternă în scoalele poporale *a.*) ce şi cât are sĕ se propună în fie-care an de scoală. *b*) o lecţiune practică: pronumele personal.

2. Comput: O lecţiune practică din adaugerea unităţilor; unimi, ḑeci, sute după sistemul decadic.

3. Temele propuse din partea Venerabilului Consistoriu archidiecesan prin Cercularul dto 28 Maiu a. c. Nr 2972 Scol.

4. Încassarea tacse[illegible]

Cohalm, în 26 I[illegible]

N. D. Mircea,
protopresbiter.

* D-l M. Cogălnice[illegible] ţional din Bucuresci cu [illegible] frumoasă, ea representă [illegible] văslele intinse şi e apr[illegible] roman învestit cu togă, [illegible] apropie pe ţĕrm un erou[illegible] leu şi întovărăşit de un [illegible]

* (Cholera.) Ace[illegible] totodată, ce dela 1884 î[illegible] grassa, dar mai mult sporadic, a început şi în anul acesta a ameninţa. Mai întâiu s'a ivit în Italia unde pe ḑi ce merge ia dimensiuni tot mai mari, acum o foaie din capitală, aduce scirea, că într'o comună, Rácz Almás, aproape de Alba regală, a murit un individ în decurs de câteva oare între semne de choleră.

* Organisarea serviciului de vaccinare (posăire) se îndeplinesce pe basa unui regulament esmis din partea ministeriului ung. de interne. În fie care municipiu se vor forma mai multe cercuri de vaccinare, avênd fiecare cerc medicul seu. Vaccinarea e impusă tuturora.

* La 27 Iuniu batalionul de vênători Nr. 28, staţionat în Făgăraş şi compus aproape esclusiv din soldaţi de român a serbat *aniversarea victorioasei lupte dela Trautenau.*

* (Postul de spiritual gr. or. la institutul reg. ung. de corecţiune din Vácz. Cetim Foaia diecesană: fiind acest post de mai mult timp nesuplinit din causă, că nu s'a insinuat pănă acum nici un competent cualificat, dela care sĕ cere prelângă cunoscinţa perfectă a limbei maghiare, române şi sêrbe şi o constituţiune trupească sĕnătoasă, Înalt Preasânţitul Episcop gr. or. sêrbesc al diecesei Buda, *Arsenie Stoicovici*, a adresat în acest obiect o recercare cătră Preasânţitul episcop al Caransebeşului. Pentru acei preoţi sau clerici din diecesa noastră, carii vor reflecta la amintitul post, de sine sĕ înţelege, întrunind condiţiunile de mai sus sĕ observă, că dênşii vor face bine, dacă vor trămite petiţiunile lor recursuale timbrate la Consistoriul din Caransebeş spre a se espeda de acolo cu comitivă corespunḑĕtoare.

* (Cutremur de pămênt.) La Arad s'a simţit un cutremur de pămênt, ce a durat mai multe, secunde s'a simţit acest cutremur şi în Seciani Merczyfalva şi Periamoş. În multe locuri cutremurul a fost însoţit de un vuet puternic; în Periamos sguduiturile au fost de tot vehemente.

* (Anticităţi.) Rĕsboiul scrie: La Cucuteni s'au descoperit mai multe anticităţi de mare valoare istorică. Prima impresiune este, că aceste anticităţi ar data din cea mai veche epocă, despre care vorbesce istoria; unii pretind că ele ar fi şi mai vechi. De notat este, că idolii găsiţi seamână foarte mult cu idolii aflaţi de Schliemann la desgroparea Troei. Sĕpăturile se urmează cu multă băgare de seamă.

* (Semnele timpului.) Din Mediaş se vestesce, că în ḑilele din urmă au plecat la America ḑece familii şi emigrarea se măresce mereu decând cu rĕsboiul vamal. Fabrica de mobilii din Codlea a fraţilor Hornung o a mutat în România şi cu acest prilej au emigrat 60 de familii de lucrători.

* (*Ḑece reguli pentru cei ce se scaldă.*) L. Krüger profesor la scoala de înnotat, ale cărui sfaturi au de temeiu o esperienţă îndelungată, recomândă următoarele ḑece reguli pentru cei ce vor sĕ se scalde şi cari — reguli — merită toată luarea aminte: 1. Fiind emoţionat vehement nu te scălda! 2. Fiind cuprins de o indispoziţiune grabnică, în decursul indispoziţiunei nu te scălda! 3. După nopţi veghiate şi după ostenele mari nu te scălda, mai înainte d'a nu te odichní câteva oare. 4. După o mâncare bogată şi mai ales după beuturi spirituoase nu te scălda! 5. Drumul pănă la locul de scalde sĕ 'l faci în tempo moderat! 6. După sosire cercetează afunḑimea şi curgerea apei! 7. Desbracăte încet, şi apoi îndată te aruncă în apa! 8. Sai cu capul înainte în apă, ori te afundă mai lin în apă, dacă nu cutezi a-te asvêrlí cu capul la fund! 9. Nu petrece mult timp în apă, mai ales dacă nu esci puternic! 10. După scaldă freacă trupul pentru a promova circulaţiunea sângelui, îmbracă te în grabă şi fă o plimbare. — Scalda şi înnotarea sunt folositoare pentru desvoltarea fisică şi spirituală nu numai pe timp călduros, dar şi pe timp rĕcoros, dacă se vor observa regulele de mai sus.

* (Rectificare.) Cu privire la „duel"-ul, despre care luarăm notiţă în Nr. 66 după „G. Transil." d-l Brosceanu a comunicat acestei foi, că nici d-sa nici d-l Gidofalvi nu sunt asesori la comitat şi că de espresiu[illegible]

[illegible] an die rom. Wähler. — Rundschau: Ein Brief Alex. Mocsonyi's. — Die Romänen im Oberhause. — Rudolf Bergner's „Romänien." — Die Chronik des Huru u. die grosse militär. Expediţion in die Moldau des ungar. Königs Ladislau Cumanus *ad reducendos Cumanos fugitivos.* (Ein in der Geschichte Ungarns, sowie der Nachbarländer verschwiegenes historiches Faktum.) Von Sim. Mangiuca. — V. Alexandri's Festgedicht zum 10. Mai 1881. (Königs-krönung în Bucuresci.) Deutsch v. Fischer. — Der Blumenheld. (Aus der Märchensammlung „Povesti populare românesci"" de Dr. Ion al lui G. Sbiera. Cernăuţi, 1886) Uebersetzt von Elena C. Densuşan. — Vom Bariţiu-Jubiläum. — Von der Academia-Română. — Literatur und Kunst: Durch die Jahrhunderte, von Carmen Sylva.

— Prin ordinaţiunea ministerială de sub Nrul 25,880 s'a aprobat manualul de „*Geografia Ungariei şi elemente din geografia generală*" ediţiunea a VI-a de Dr. Nicolau Pop, ca carte didactică pentru scoalele noastre poporale.

— „*Scoala şi familia,*" apare în Braşov Nr. 6 e de următorul cuprins: Progrese în higiena scolară. Un cuvênt rostit de rĕposatul director gimnasial Ioan Meşotă. — Din convorbirile unei mame. — Lecţiuni practice din fisică — Diverse — Posta red.

— „*Biserica ortodocsă română*", apare în Bucuresci Nr. 3 cuprinde următoarele: Cuvêntul cu ocasiunea Sânţirei biserici celei mari. Catedrala metropoliei din Iaşi — Faraoni contimporani lui Moise — Progresul sciinţii prin credinţă în mister. — Reflecsiuni religioase. — Necesitatea religiei pentru omenire. — Note şi meditaţiuni asupra psalmilor. — Profeţiile mesianice. — Visita Canonică. — Cronica bisericească. — Discurs funebru. — Fapte crescinesci. — Toastul d-lui ministru D. Sturdza. — Statistica Râmnicului Noul Severin pe 1886. — Act de donaţiune.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 14 Iuliu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	106.90	100.90
Renta ung. de hârtie	87.60	87.65
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151.40	151.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.52	97.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	127.—	127.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 50	116.50
Sorţi de stat dela 1860	136.75	136.50
Acţiuni de bancă austro-ung.	890.—	887.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	284.75	283.55
Acţiuni de credit austr.	280.40	280.—
Scrisuri foncţiare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.80	104.75
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100 50	100.25
Sorţi ungureşti cu premii	122.70	123.—
Sorţi de regularea Tisei	122.75	123.—
Renta de aur austriacă	113.20	113 —
Galbin	5.97	5.92
Napoleon	10.04	10.05
100 marce nemţesci	62.20	62.20
London pe (poliţă de trei luni)	126.65	126.75

Nr! 488 [1619] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Bârlad din protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele parochiali sunt:

1. Casă parochială cu supra-edificatele economice necesari calculate în bani ca venit anual . . fl. 10.—
2. Folosirea eclesiei parochiale constătătoare din 17 jugere 879 °☐ pământ arătoriu şi fênaţ calculată la an în . . . . fl. 200.—
3. Dela 23 familii câte o merţă mică de cucuruz sfârmat, computate în bani cu fl. 23.—
4. Dela 43 familii câte o ḑi de lucru, computată cu 40 cr. fac . . . . . . fl. 23.—
5. Venitele din epitrafir computate la an cu . . . fl. 50.—

Suma . . fl. 306.—

Doritorii de a obţiné această parochie au a-şi aşterne suplicele lor, instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în Borgo-Bistriţa p. ul. Borgo-Prund.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în conţelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistriţa, 11 Iuniu, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 887 [1618] 1—3

CONCURS.

În conformitate cu cele dispuse prin ordinul consistorial din 28 Aprile Nr. 2014 B. se escrie pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch George Panţa din Pianul de sus, ca parochiede clasa II-a la doilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom“

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale, afară de cimiterul, carele se lasă întreg în folosinţa parochului până trăiesce.

Doritorii cari voesc a reflecta la acest post de capelan, 'şi vor subşterne petiţiunile instruite în înţelesul prescriselor statului organic şi al regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral până la terminul indicat. — Concurenţilor le stă în voie, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o duminecă s'au sĕrbătoare poporului în biserică.

Sebeş, 29 Maiu, 1887.

În conţelegera cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. cr.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

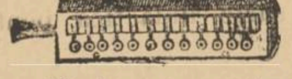

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 13—20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mântuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 17—50

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă* [illegible] Rosa, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. [illegible] deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

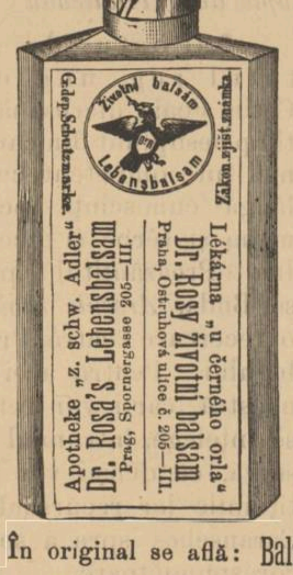

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieaţă al** Drului **Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller**, apotecar, **W. F. Morscher**, apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff**, apotecar, **Nicolau Széky**, apotecar, **Adolf Valentini**, apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler**, apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn**, apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e proveḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 16—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 69 Sibiiu, Marți 7/19 Iuliu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Iuliu-Septembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Poste Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, undse află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșește cu ultima Iuniu 1887, sĕ-și innoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, 6 Iuliu.

Cestiunea orientală începe a se apropia de desnodamentul final, și cu aceasta deodată încep a se ridica din nou norii negri, cari greu amenință pacea Europei. Este caracteristic, în ce strênsă legătură stă cestiunea Bulgariei cu încordarea între cele doue mari puteri din centrul Europei, așa, că deodată cu alegerea principelui în Bulgaria, nouă neînțelegeri se ivesc între Germania și Francia, neînțelegeri, cari amenință serios pacea Europei, și cari tocmai pentru gravitatea lor, atrag atențiunea cercurilor decidĕtoare.

După ce principelui de Bismarck în noul senat imperial i-a succes a-și câștiga o imensă maioritate pentru primirea septenatului, dela care mareșalul Moltke a condiționat pacea Europei, toată lumea credea, că pacea acuma nu va mai fi conturbată. Orientul era linistit, și lumea se părea, că va lăsa pe bulgari sorții lor până la timpuri mai potrivite.

Se părea, că se pregătesce o pace idilică pentru Europa, mai cu seamă după noua crisă ministerială din Francia, depărtat fiind dela departamentul de rĕsboiu generalul Boulanger, care representa în cabinet elementul radical, și era privit drept representante al revanchei, de care numai încetează a visa francesii.

Și precând orisontul se părea mai linistit, ceriul mai senin, deodată norii grei se ridică de către Serbia. Vine la guvern Ristici, cel mai aprig vrășmaș al politicei austro-file între toți bărbații de stat din Sêrbia. Deodată cu venirea lui Ristici la guvern, pressa europeană începe a vorbí despre unele raporturi delicate în familia regală din Sêrbia. Se vorbia, că regele e torturat de temerea, că va fi otrăvit; regina devine bolnavă, și are lipsă de băi rusesci. Ea e pretutindenea bine primită pe teritoriu rusesc, unde a mers dimpreună cu clironomul, i se fac onoruri în mod demonstrativ și ea e privită ca persoana, de care e legată noua politică sêrbească.

Într'acea în Bulgaria se convoacă Sobrania cea mare pentru alegerea principelui. Aceasta se întêmplă cu o iuțeală nespusă, și noul ales principe cu asemenea iuțeală rĕspunde, că primesce alegerea, și e gata a-și jertfí vieața pentru binele Bulgariei

Precând se petrec acestea în orient, Germania introduce mijloace drastice pentru pedepsirea supușilor sei din provinciile ocupate în 1870, cari încă nu și-au uitat de patria mamă.

Și precând tribunalul imperial din Lipsca aduce sentențele de condamnare în procesul de tradarea patriei, poporul din Paris în numĕr aproape de 100,000 aduc ovațiuni fostului ministru de rĕsboiu Boulanger, se aruncă pe șine spre a împedeca trenul, care era se ducă pre general la locul, unde l'a comandat șeful lui, actualul ministru de rĕsboiu.

Toate acestea s'au întêmplat în un timp foarte scurt, cu o iuțeală foarte mare, și astădi lumea nu mai privesce situațiunea de pacinică, ceriul numai este atât de senin. Din contră: s'a încins o discuție viuă în diaristica din Europa. Alegerea principelui de Coburg pentru tronul bulgar, întărirea sau neîntărirea lui din partea Europei e viu discutată. Asemenea e discutat raportul dintre noi și vecinul regat al Sêrbiei, dela venirea lui Ristici la guvern. Mai grave de cât toate acestea sunt scirile despre răceala referințelor între Germania și Francia din incidentul demonstrațiunilor în favorul generalului Boulanger. Diarele din Berlin scriu în ton foarte aspru, ton, care dovedesce o mare nervositate din partea cancelarului Bismarck.

Lumea așteaptă cu mare nerăbdare desnodămêntul acestor nouă complicațiuni, cari ușor pot aduce un crâncen rĕsboiu, în care întreagă Europa sĕ fie încurcată. Cu mare neastêmpĕr așteptăm mai cu seamă noi cesti din monarchia Habsburgică, cari de când cu ocuparea Bosniei și a Herțegovinei am atras și mai mult asupra noastră odiul colosului imperiu rusesc.

Revista politică.

Dintre puterile cele mari patru s'au grăbit a rĕspunde până acuma la nota circulară a Porții cu privire la alegerea principelui din Bulgaria. Anglia și Francia numai au rĕsmas înapoi celor'lalte puteri. Cât privesce pe Englitera, afacerile ei interne sunt atât de încurcate, ear cestiunea egipteană atâta o preocupă, încât e ușor de esplicat, pentru-ce anume regimul englez n'a avut încă timp, ca sĕ rĕspundă. Rĕspunsul puterilor e încă acoperit de haina tainică.

Deputațiunea bulgară, care a predat actul de alegere principelui de Coburg a primit dela principe în castelul Ebenthal următoriul rĕspuns: Primesc cu mulțămită actul alegerei și țin credincios hotăririle și promisiunile, ce încă în diua primă le-am împărtășit națiunei bulgare. Dacă numai impulsiunile inimei m'ar stăpâní, aș grăbí în mijlocul D-Voastră, dar alesul principe trebue sĕ respecteze tractatele, căci aceasta respectare asigură tăria guvernului, mărirea și bunăstarea națiunei bulgare. Așa sperez, că ne va succede a justifica încrederea Porții, a redobândí cu timpul simpatia Rusiei, căreia Bulgaria ii datoresce multă recunoscință. Contați pe mine și pe devotamentul meu, despre care sperez a ve dovedí atunci, când voiu socotí, că a sosit momentul. — Aceste cuvinte au fost viu primite în Bulgaria și toastele principelui cu prilejul banchetului au produs în Bulgaria mare mulțumire. — Membrii deputațiunei bulgare se află în Viena, și după cum se vorbesce, vor sta mai mult timp pe aici, voind sĕ facă unii pași la representanții diplomației. Deputațiunea poate va face o roată earăși pela singuraticele curți ca sĕ aproabe alegerea; principele e de tot aplicat a ceda Rusiei pentru ca și ea sĕ consimtă. De altcum o epistolă din Petersburg, adresată jurnalului „Nord“ constată, că Rusia, de când a rechemat pe generalul Caulbars, n'a mai încercat sĕ-și manifesteze influința în Bulgaria. Rusia însă nu se va învoí la nici o combinațiune politică, ce face din statul bulgar un stat vasal acelor puteri, cari sub auspiciile alesului principe vor sĕ-și esercieze influința lor. — Nesciindu-se acum, când anume va sosí principele, marea sobranie s'a disolvat pe timp nehotărît.

La finea anului scolastic.

Mai nainte au trebuit sĕ se scurgă în neagra vecinicie dilele întunerecului și cu ele valul, ce cuprindea suferințele neamului nostru. Soartea nu i a îngăduit ca și el sĕ scuture d'odată cu alte popoară

FOIȚA.

Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu.

(Încheere.)

3. *Încrederea publică în persoana Eminenției Sale și jertfele, ce le-a adus pentru binele comun.* — I. P. S. Sa părintele Morariu s'a bucurat totdeuna de stima comună și de încrederea deplină a clerului și a diecesanilor. Drept dovadă despre aceasta amintim, că în mai multe rênduri a fost ales de primul corp alegĕtoriu al nobilimei ca deputat în dieta provincială și în senatul imperial, și numai Eminenției Sale îi revine meritul de a fi fost audită limba română în desbaterile senatului imperial și în ale dietei bucovinene, care l-a ales pentru mai mulți ani și de membru în comitetul țĕrii. — Autonomia bisericei ortodocse a Bucovinei datoresce asemenea — în mare parte — I. P. S. Sale părintelui Morariu desvoltarea sa. La anul 1871 I. P. S. Sa a elaborat un proiect de lege pentru congresul bisericesc, care a și fost sancționat de Maiestatea Sa monarchul nostru la 9 August al aceluiași an, și prin care I. P. S. Sa și-a câștigat titlul de archimandrit și cancelariu sinodal. — În timpul din urmă al păstorirei Cehorului, părintele Morariu a fost și conducĕtoriu al protopresbiteratului Cernăuțului, împlinindu și misiunea și în acest post cu un zel deosebit pentru biserică și scoală.

Profesorii facultăților teologice ai universității imperiale din Cernăuț îi conferiră titlul de *„Doctor sacrae theologiae honoris causa“*, care fu aprobat de Majestatea Sa.

La anul 1870, pe când avutul fond religionar bucovinean era în periclu de a fi înghițit, I. P. S. Sa a fost capul meetingului adunat în grădina publică din Cernăuț în numĕr de vre o 3000 țĕrani, 50 proprietari mari (boeri vechi), preste 200 preoți vre-o câteva sute de rezeși și mulțime de industriași și comercianți.

Încât privesce simțul de caritate al Eminenției Sale pentru alinarea suferințelor publice și pentru mângăerea tuturor celor din nevoi, mărturisesc miile de esemple, ce le-a arĕtat în tot decursul vieții Sale și cu deosebire în timpul, de când l'a învrednicit Dumnedeu a fi archipăstoriul Bucovinei — *Nulla dies sine linea*, aceasta e divisa prea nobilei inime archipăstoresci, și, dacă ni-ar fi cu putință a enumera toate faptele de caritate ale Eminenției Sale, am vedé o întreagă vieață omenească jertfită pe altariul iubirei. Eminenției Sale îi datoresc vĕduvile preotese bucovinene și copii lor orfani mărirea pensiunilor din fondul religionariu; Eminenției Sale, îi datoresc cantorii bisericesci din Bucovina îmbunătățirea salarielor; Eminenției Sale îi datoresc mulțime de tineri studenți fără mijloace cariera lor de astădi, fiind susținuți cu sfatul și cu banul în calea studiilor. In localitățile reședinții archiepiscopale Eminenția Sa susține și astădi cu vict și toate cele de lipsă pe mulți studenți sermani, și pentru ori ce scop de bine public I. P. S. Sa premerge cu esemplul, împărțind ajutoare în toate părțile.

4. *Vieața familiară.* Din căsătoria sa fericită, părintelui Morariu îi rĕmaseră numai trei copii: doi fii, dintre cari cel mai mare murì ca studinte de clasa a șasa gimnasială și o fică, fica Iuliana, — soția unuia dintre cei mai distinși preoți — Artemiu Berariu — paroch și protopresbiter în Cehorn, membru al comisiunei esaminătoare la facultatea teologică-ortodocsă din Cernăuți, prim redactor al „Candelei“ și cancelariu sinodal al metropoliei Bucovinei și Dalmației, — murì încă în anul 1883 spre adênca întristare a familiei și a cercului celui mare de cunoscuți, lăsând în urmă-i cinci copii, un soț neconsolat și un gol în cercul damelor naționale, până astădi neînlocuit. Eară fiiul Eminenției Sale, Vasilie Morariu, absolvent al facultăței de drept din Viena, este un adiunct c. r. și judecătoriu de instrucțiune în Cernăuț și se distinge prin un spirit de magistrat integru și prin o inimă prea nobilă. El e și membru al dietei bucovinene, membru

temeliile timpurilor vitrige şi sĕ desfacă chingile sîlniciei, cari îi ţineau încătuşată chiar si libertatea individuală şi nu-i permiteau fără sĕ oarbece prin întunerecul nesciinţii. Timpuri de tristă aducere aminte sunt ele şi tristeţea ne cuprinde cu atât mai amarnic, cu cât ne tragem seama cu noi şi ne gândim: unde ar fi putut ajunge neamul nostru, dacă nemiloasa soarte ar fi dispărut şi cu ea amara cupă a suferinţelor, şi dacă în locul lor rĕsadul libertăţii individuale, sădit de geniul cel bun, mereu s'ar fi perfecţionat şi neamul nostru s'ar mai fi bucurat şi de ḑile bune.

Căci în ḑile bune mult, tare mult a făcut neamul nostru. El a mers sigur pe calea progresului şi cu un avênt mai mare chiar ca alte popoară, cari aḑi se bucură de o cultură superioară, şi dela cari raḑele luminei străbat şi aprind inimile altor popoară.

Anul epocal, anul libertăţilor, putem ḑice, că l'am vĕḑut cu ochii şi abia o jumĕtate de veac de om ḑ'atunci şi dacă 'ţi închipuesci starea din trecut a popurului şi o asemenezi cu cea de acum, n'ai cuvinte, sĕ-ţi esprimi bucuria de resultatele dobândite pe terenul cultural şi uimit legitimezi însuţi cuvintele: Doamne naţie mai aleasă nu-i pe faţa pămêntului.

O jumĕtate de veac de om e puţin timp în vieaţa unui popor, pentru ca el sĕ se emancipeze şi cu paşi gigantici sĕ progreseze în toate direcţiunile mai ales, când şi în decursul acestui puţin timp ḑilele nu i-au fost tocmai cu tignă. Şi acum purceḑênd dela efecte: un popor, care în ḑile netignite, posomorîte şi în timp de tot scurt dovedesce progrese mari pe câmpul cultural, e evident, că întrunesce cele mai escelente calităţi intelectuale, cari puse odată în ogaşia desvoltărei, sigur şi repede dă înainte.

Nici n'am fi întors foile din cartea trecutului nostru, şi nici nu le-am asemêna cu ale timpului de faţă, dacă alţii n'ar căuta sĕ-le falsifice şi mai ales, dacă la sfêrşitul anului scolastic n'am fi constatat progrese în toate instituţiunile noastre românesci, pe terenul cultural.

Aproape în opt sute de scoale românesci din archidiecesă cu caracter confesional greco-oriental s'au adăpat din isvorul sciinţelor mlădiţe tinere de român, cari odată vor fi vrednici fii ai neamului nostru, ai bisericei şi cetăţeni adevĕraţi ai patriei. — Şi isvorul binefăcĕtoriu al sciinţelor curge tot mai limpede şi mai puternic, de oare-ce resultatele au dovedit, că cei mai mulţi dinte învĕţătorii nostri sunt oameni pătrunşi de chemarea lor, perseveranţi la munca cea grea, 'şi iubesc oficiul şi în butul tuturor neajunsurilor şi grijilor, ce-i încunjură 'şi dau silinţă a cresce pe copii lor încredinţaţi, dupa cum cere spiritul timpului. Şi cu plăcere vedem, că poporul nostru acum — mai mult din propria sa iniţiativă — pe lângă toată miseria moştenită şi strajnicile pedeci, ce i stau în cale, 'şi trimite pruncii la scoală, ear pruncii cu drag o cercetează, tot semne acestea bune, semne, ce dovedesc temeinica noastră desvoltare şi rîvna şi dorul, de care e cuprins românul, ca sĕ înveţe carte.

Vorbim pe basa resultatelor obţinute şi la aceasta suntem îndreptăţiţi cu atât mai mult, cu cât vedem, că învĕţătorii nostri aleargă din locurile cele mai îndepărtate, vin câte 4—5 ḑile pe jos, pentru de a-se supune esamenului de cualificaţiune prescris, şi a-şi primí dreptul de învĕţător cualificat, şi multora numai greutăţile vieţii nu le permite ca sĕ alerge pentru de a-şi câştiga aceasta formalitate.

Învĕţătorii nostri sunt oameni dela firea lor făcuţi anume parcă, pentru ca sĕ instrueze şi sĕ se ocupe cu educaţiunea; căci învĕţători, cari chiar numai prin pracsă şi pe cale privată şi-au câştigat cunoscinţele pedagogice, adesea te pun în uimire cu resultatele, ce le produc.

Când ne gândim însĕ unde am putea fi, ni se umple inima de amĕrăciune mai ales, când trebue sĕ constatăm faptul, că noi cei-ce am sĕdit cultura la fraţii de dincolo de Carpaţi, astăḑi trebue sĕ o imprumutăm dela dênşii.

Dacă soartea a voit, sĕ formăm o masă puternică şi compactă între alte popoară, nu-i vina noastră. Şi dacă ţênta noastră a fost şi este îndreptată ca sĕ dăm sprijin puternic statului, sĕ contribuim la întărirea lui şi sĕ-i susţinem caracterul lui şi pentru aceasta sĕ ne fie resplata o tractare masteră earăşi nu-i vina noastră.

Puternicilor ḑilei nu le place, că noi spre scoacesta căutăm a-ne perfecţiona în toate direcţiunile urmând principiului, că bunăstarea statului depinde dela prosperarea cetăţenilor sei. Eată un motiv puternic, pentru ce ne îngrijim aşa de mult de scoale, ca adecă sĕ dăm statului cetăţeni cu spirit luminat, cetăţeni, cari şi la bine şi la rĕu sĕ fie destoinici a lupta pe toate terenele pentru vaḑa şi bunăstarea lui.

Spiritul naţional însĕ este aḑi prea puternic desvoltat la maghiari şi astfel ei conduşi de un curent bolnăvicios, în zelul lor nu se mai gândesc, cum sĕ-şi pue temeiu sigur unui viitoriu, ci trăesc în visuri deşarte, şi asuprind pe cele'lalte naţionalităţi conlocuitoare, conduşi de curentul şovinistic 'şi dau toată silinţa a le oprí în desvoltarea lor naţională şi a zădărnicí progresul, ce-l prestează.

E lucru caracteristic totodată, că tocmai fiind că poporul nostru e blând, îngănduitoriu, şi astfel posede escelente calităţi pentru desvoltare, tocmai pentru că prospereazā repede şi pune temeiu pe scoală, unde învaţă adevĕrul, dreptatea, iubirea de muncă şi onestitate, unde 'şi formează caracterul, tocmai aceasta îi abate pe maghiari dela ogaşia înţeleptei politici.

Nu e scoală română, care şi ea sĕ fie ajutată cu „un cruceriu“ din visteria statului, unde încurg milioane din sudoarea cetăţenilor români, ba, prin feliurite pretecste ni se prefac scolile confesionale în scoale comunale şi de stat, ce se înţelege se susţin tot din punga noastră.

Bravii bănăţeni pănă aḑi se luptă pentru ca sĕ şi ridice un focular de cultură cu banii lor proprii, dar ministrul a adus sentinţa de moarte „nu conced“ cu toate că articolul de lege XXXVIII din 1868 dispune, că atât confesiunilor cât şi privaţilor le stă în voie liberă sĕ-şi ridice scoale, dacă au mijloace necesare pentru susţinerea lor şi acest articol de lege astăḑi încă e în vigoare.

Noi punem însĕ mare preţ pe înaintarea noastră în cultură şi nici cele mai drastice mijloace nu vor fi în stare a stînge din noi aceasta tendinţă, şi ne esprimăm dorinţa şi de astădată, ca în aceasta nisuinţă, dacă aşa e resonul, ca sĕ nu fim spriginiţi, cel puţin sĕ nu fim impedecaţi.

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Astfel Turcia refusă şi rĕsboiul este declarat între Rusia unită cu Austria contra Turciei. Austria este bătută şi silită prin pacea dela Bĕlgrad a da înapoi Turciei, tot ce câştigase la 1718 între altele şi Oltenia, pe care o stăpânise 21 ani dela 1717—1739, ear Rusia este victorioasă. Ocupând Moldova, generalul Münich, poate prin nedibacea lui politică, dă pe faţă toate scopurile rusesci privitoare la noi românii. Domnul ţerei Gr. Ghica la venirea ruşilor fuge şi generalul Münich vine în Iaşi împreună cu fraţii Cantemir, cari se rusificaseră şi sunt primiţi cu multă cinste de *mitropolit, caimacam, boieri, călugări, negustori şi preoţi:*“ şi i a închinat cheile ţĕrei şi steagurile slujitorilor şi s'au împreunat cu mare bucurie, mergênd prin Iaşi, petrecêndu-i boierii.“ Petrec şi benchetuesc cu toţii o sĕptĕmână întreagă; ear trimişii ruşi cutreeră ţeara, pradă şi jefuiesc necruţând nimic pentru strângerea proviantului şi în urmă generalul face şi actul de supunere benevolă a ţĕrei, prin care cerea adecă, ca ţeara sĕ consimtă, ca sĕ i se pue streangul de gât Cuprinsul actului este:

Sĕ fie moldovenii credincioşi cu toată inima împĕrăţiei rusesci, sĕ nu se unească cu vrăşmaşii ruşilor, sĕ strângă armată, sĕ îngrijească de tot, ce este de lipsă; sĕ dea generarului 90 pungi=45.000 lei =675,000 fr. acestia ca plocon; 100 pungi=12,000 galbini pe an pentru masa generalului, 720,000 fr. =1000 galbini pe lună sau 60,000 lei.

Pentru ca acestea sĕ fie primite, generalul cerea învoirea boerilor, metropolitului etc. cu alte cuvinte învoirea ţerei şi pentru ca lucrurile sĕ fie acceptate de toţi. rusul întrebuintează mijloace foarte convingĕtoare!? Amenința pe toţi, că dacă nu vor primí de bună voie, va da foc Iaşului. Cu alte cuvinte: ori subscrii, ori de nu foc şi pârjol. *Boerii mâncaseră şi banchetuiseră cu ruşii; acum însĕ vedem, că vinul cel dulce unguresc (Tokay) s'a făcut venin amar şi rîsul plâns şi voia cea bună groază şi frică.*“ (I. Neculcea 450.)

Chiar dela a doua întâlnire vedem, că ruşii 'şi dau pe faţă arama şi cei mai mulţi dintre boeri încep chiar de atunci a mărí partida anti-rusă, manifestată chiar din 1711 şi a cărei ecou se face cronicarul I. Neculcea.

Rusia, cu toate că e învingĕtoare pretutindenea, vĕḑênd pe Austria bătută şi temêndu-se sĕ nu se unească mai în urmă cu Turcia face şi ea pace, prin care anulează multe din clausele tractatului dela Prut, se întinde pe ţĕrmul mărei Caspice şi Negre şi-şi deschide drumul spre a se amesteca în politica interioară a nefericitei Polonii, care în curênd avea sĕ cadă jertfă.

Deşi prin acest resbel s'ar părea, că Rusia n'a câştigat mai nimic, nu trebue însĕ sĕ perdem din vedere, că diplomaţia rusească nu se grăbesce, scie sĕ pearḑă timp, numai scopul sĕ şi l ajungă.

Nepreveḑêndu-se nici o clausă relativ la Polonia, Ecatarina II-a cea mare (1762—1796) se amestecă în afacerile interne ale acestei ţĕri, căutând a-şi întinde puterea spre Occident, dar scopul, ce-l urmăresce şi mijloacele, ce întrebuinţează au făcut pe patrioţii poloni sĕ recurgă la tot felul de mijloace şi prin stăruinţele ambasadorului francez dela Constantinopole sĕ se deschidă ochii cei îmbrobodiţi ai

---

la multe societăţi filantropice, e sufletul societăţii „Armonia,“ unica societate românească în Cernăuţ, care adună toate păturile române sociale sub aripile sale şi pentru care el poartă o neadormită îngrigire în toate privinţele.

Acestea sunt pe scurt faptele, meritele şi vêrtuţile, ce compun coroana nevestejită a Eminenţiei Sale Preasânţitului şi Prealuminatului archiepiscop şi metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei Dr. Silvestru Morariu Andrieviciu.

Facă deci prea bunul Dumneḑeu ca I. P. S. Sa sĕ petreacă în mijlocul nostru încă mulţi, mulţi şi fericiţi ani, ca sĕ-şi poată împliní toate aspiraţiunile cele nobile, ce le nutresce faţă cu biserica ortodocsă-orientală şi patria noastră mult iubită.

*

Legenda dela sfinţirea bisericei Curtea de Argeş, închinată Maiestăţilor Lor, regelui Carol I. şi reginei Elisabeta, de V. Alecsandri, 12 Octombre 1886.

I.

Din Moldova cea nurlie,
Din voioasa Oltenie,
Din întreaga Românie,

De prin munţi de pe câmpii,
Din colnice podgorii,
De pe văi cu ape vii,

Din oraşe de prin sate,
Dela schituri depărtate,
Şi mănăstiri ne'nchinate,

Au plecat în cete, cete
Nalţi flăcăi cu negre plete;
Roiu balaiu de mândre fete,

Şi femei cu prunci la ţîţe,
În cretinţă, în bondiţă,
În cămeşe cu altiţă.

Toate sprintene ochioase,
Strînse 'n fote fluturoase,
Şi de mijloc mlădioase;

Unele din plaiu călare,
Altele din văi pe care,
Purtând flori, purtând ştergare.

Vin prin şesuri, prin păduri
Sfinţi episcopi în trăsuri,
Ear pe jos, pe bătături,

Preoţi, maice în şireag,
Slabi călugări cu toiag,
Ḑile 'ntregi păşind cu drag.

Şi din fundul celor munţi
Trec prin apă fără punţi
Albi mocani pe cai mĕrunţi.

Vin pe drumuri juni ostaşi
Dorobanţi şi călăraşi,
Ageri, neaoşi vulturaşi.

Toţi în şiruri lungi, grămadă,
Şi în haine de paradă,
Ochilor întinḑênd nadă.

Gloata 'ntreagă se adună,
Câmpu 'n lung şi-n lat rĕsună
Sgomotos de voie bună.

Căci ea merge-atras-n-zare
De-o lumină, ce apare
Pe sub ceriuri mare, mare

Cum mergeau neobosit
Cei trei crai din rĕsărit
Spre luceafărul slăvit,

Ca sĕ 'nchine fruntea lor
Unui fraged pruncuşor
Lumelor mântuitor!

II.

Dar ce este acea lumină?
O biserică creştină
Ridicată din ruină!

Domnul Neagoe a clădit-o,
Timpul crunt a risipit-o,
Carol rege a re'noit-o.

Şi acea lume 'n pornire
Păşa vesel s'o admire
În cereasca -i strălucire

Eat-o lângă ea sosită,
Împregiuru-i grămădită,
De podoaba sa uimită:

Căci în câmp de nou lucrată
Pare o sculă nestimată
Pe pămênt din ceriu picată.

Cu măestrele-i cioplele,
Cu-a ei turle învêrtele,
Care-i trag ochii la ele,

Şi cu sfânta armonie,
Ce din sînu-i lin adie
Sub nălţimea albastrie.

Lumea stă ascultătoare.
Bolta e rĕsunătoare
De cântări pĕtrunḑĕtoare.

Ce 'n vĕsduh se 'mpreuna
Cu svon de tun, ce tuna,
Şi de clopot, care suna.

Dar tăcere! deodată
În mulţimea 'nfiorată
Rĕsuflarea stă curmată.

Inimile bat mai tare,
Bĕtrâni, tineri, fie-care
Mai pĕtruns, mai viu tresare.

Ce sĕ fie, pe ori ce munte
Ţipa vulturi, şoimi defrunte,
Sboară umbre mari, cărunte.

Ori-ce frunḑă re'nverḑesce,
Ori ce rîu apele-şi cresce, e
Ori-ce pom din nou rodesce!

turcilor şi sĕ declare tot hoţul de păgubaş turc al treilea resbel, ear rusului sĕ i-se dea dreptul de apĕrare.

(Va urma.)

Scoalele române și grece.

Bitolia, 17 Iunie, 1887.

Cause familiare neprevĕzute m'a obligat sĕ stau aici încă câteva ḑile. Din fericire la 14 ale curentei aveau loc esamenele scoalelor române din acest oraş. Bucuria şi dorinţa mea era netraductibilă, ca sĕ fiu martor la asemenea esamene, sĕ aud limba cea dulce şi armonioasă, tesaurul nostru nesecabil, cetindu-se în cărţi; pentru că oraşul nostru precum şi alte multe din Macedonia, nu dispune absolutamente de nici o scoală, şi cu deosebire de o scoală românească, unde românul sĕ se desvolteze în elementul seu naţional, care este şi mijlocul cel mai eficace, ca cineva sĕ devină util şieşi şi patriei sale, care 'l nutreşte.

Deci în aceea ḑi m'am dus la scoală des de dimineaţă şi am ocupat o posiţiune bună, ca aşa sĕ-mi pot da seamă de tot ce se va petrece. Mi s'a făcut o recepţiune admirabilă, căci românul este dotat naturalmente ca sĕ fie ospitalier şi primitor. Cred că a-şi satisface pe lector descriindu-i scoala şi ornamentul ei interior. În faţa asistenţii în partea de sus se găsia portretul M. S. Sultanul, cu o ghirlandă de flori, presărată cu panglici colorate. Înaintea scărei se afla un tablou tricolor cu cuvintele: *bine aţi venit.* Toate ferestrile erau împodobite cu ramuri de pin. Pe amêndoi pĕreţii de alăturea erau atârnate mai multe tablouri, testamentul nou şi vechiu şi alte lucruri frumoase. Corpul profesoral esaminătoriu era presidat de un delegat, care provoca pe elevi după plac, fiind dênşii strânşi într'o cameră deosebită. După o lungă disertaţie pronunţată de dl Covatti în limba locală, atăcând indirect pe grecomani, s'au inaugurat esamenele.

Rĕspunsurile a fost satisfăcĕtoare, toată lumea a rĕmas încântată. Ceea ce a impresionat publicul într'un grad foarte înalt, a fost maşinele, de care dispune liceul din Bitolia ca: Telegraful electric, maşina pneumatică, masina electrică, pompele, sifoanele, etc., cu cari a făcut o mulţime de esperienţe. Înşişi grecomanii, părăsind scoala greacă, a venit sĕ asiste la cea română, ca sĕ admire lucrurile frumoase. Sala esamenelor era aşa de plină, în cât eram în punctul de a fi asficsiaţi. Mulţi cu regret eşiau afară sĕ respire un aer rĕcoritor.

Cât n'am fost surprins, când am vĕḑut neşte elevi de o vîrstă abia susceptibilă de instrucţiune serioasă, sĕ spună lecţia pe franţuzesce; cu dificultate un strĕin i-ar fi distins de francezi. De asemenea esamenele în limbele turcă şi germână, nu mai puţin a impresionat auditoriul. În resumat m'am mulţămit mult, şi scoalele române nu numai din Bitolia ci şi de aiurea, înfloresc, graţie activităţii necurmate a conducĕtorului.

S'a întêmplat ca în aceeaşi ḑi sĕ se facă şi esamenele scoalelor greceşti. În curiositatea mea, nu am lipsit d'a me duce. Unica mea intenţiune era, ca sĕ fac ca martor ocular o paralelă, între progresul scoalelor române şi al celor greceşti. Dar ce contrast. Cu cât primele înaintea ă în studii, cele d'aldoilea retrogradează. Totuşi nu pot nega, că edificiul lor este magnific şi că numĕrul elevilor este superior de acela al românilor. Voiu sĕ ḑic numai, că la scoalele greceşti nu se învaţă de cât limba elenă în perfecţie a traduce facil pe Omer, pe Plutarch, pe Demostene etc., etc, şi numai puţin se ocupă cu celelalte ramuri ale sciinţii.

Pe cât timp la scoala română se predau toate sciinţele prevĕḑute în programa liceelor, şi mai multe limbi, conform trebuinţelor, ca una ce e pur pedagogică, în cea greacă, abia se predau câte 2 oare pe sĕptĕmână limba francesă şi latină. Un elev din clasa I gimnasială greacă (echivalênd cu a IV gimnasială română) chestionat fiind de directorul grec Samardji, ce însemnează *„le paresseux doit être puni?“* rĕspunse: *parisianul trebuie sĕ fie pedepsit.* Iată cum grecii devin ridicoli în faţa celorlalte naţiuni civilisate. Iată cum părinţii elevilor români, molipsiţi de filocsera panelenismului sufer ca copii lor sĕ-şi piarḑă timpul lor preţios, spre a frecuenta scoala fanariotă, nume care inspiră teroare acelora, cari 'l pricep, unde se învaţă o limbă moartă şi idei frivole de ale grecilor antici, cari departe de a le folosí, aduce efectele cele mai desastroase.

Dacă grecii, întru cât i-am putut studia, nu se genează a spune pe faţă, că ei vreau ca elevii români sĕ vorbească limba elenă în societate şi în familii, augmentându-şi astfel sfera grecismului; dacă silogurile din Atena nu cruţă sume enorme de lire, ce varsă prin intermediul consulatelor, pentru întreţinerea numĕroaselor scoli din toate unghiurile Macedoniei, până în cele din urmă sate bulgare, ca *Lahţi* cu 5—10 case; dacă în fine ei nu roşesc a spune ca mai curênd ori mai târḑiu, trebue că cu ori-ce preţ, aceste ţinuturi sĕ se anecseze Greciei, de şi Macedonia nici odată n'a fost supusă Greciei, dar aceasta din urmă a căḑut sub jugul Macedoniei şí romanilor; tot omul cu o judecată sănĕtoasă poate ghîcí, că scopurile grecilor sunt foarte politice, grecisând Macedonia, Epirul şi Albania. În chimerę trăesc! — Dacă elementul român a rĕmas intact în timp de atâtea secoli şi prin atâtea cataclisme, ce au trecut, cu cât mai mult el va fi neatacabil de reacţiunile paneleniste, acum, când mereu se înfiinţează scoli române, graţie bunilor patrioţi?

Mi-e milă de desperaţii greci; în loc ca dênşii sĕ caute a ameliora starea Greciei, înfiinţând acolo scoale ca aici în Macedonia, se apucă de neşte întreprinderi periculoase. Mi-e milă, ḑic, sĕ nu o păţească, ca acel îndrăsneţ, care aflându-se în mijlocul unei case incendiate, nu îngrigea a se smulge din flacări, ci a stînge flacăra, a ars prin propia lui imbecilitate.

Un călător.

„Telegraphul“.

Varietăţi.

* (M. S. monarchul nostru), după cum scriu foile vienese, va avea în anul acesta, de sigur o întâlnire cu împĕratul german Timpul când se vor întâlní se va statorí mai târḑiu, locul de 'ntâlnire e Gastein.

* (Maj. Sa regele României) a aprobat planul întocmit de marele stat-major pentru manevrele, ce se vor face pe la finele lui August. Cu această ocasiune e vorba a se mobilisa de probă un corp de armată.

* (Esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc.) Resultatul esamenului de cuallficaţiune învĕţătoresc din anul acesta se poate priví în toată privinţa mulţămitoriu şi judecând în general după impresiunile, ce a produs asupra ascultătorilor respunsurile candidaţilor, credem, că foarte puţini vor fi respinşi din partea comisiunei esaminătoare. Cu deosebire în limba maghiară constatăm un progres, ce poate sĕ mulţămească şi pretensiunile cele mai esagerate. Numĕrul considerabil al candidaţilor, cari s'au presentat şi în anul acesta la depunerea esamenului, ne îndreptăţesce sĕ sperăm, că încâţi-va ani vom dispune de numĕrul recerut de învĕţători cualificaţi.

* (Stipendiu.) La societatea „Transilvania“ din Bucuresci, cu începutul lui Octombre 1887 devine vacant stipendiul „Papiu Ilarian“ în sumă de 1600 lei în aur Admişi la concurs sunt numai tinerii de dincoace de Carpaţi — Transilvania, Ungaria, Bucovina — cari se vor dedica pentru studii la vre-o academie comercială Cererile se adresează în scris comitetului societăţii „Transilvania,“ Bucuresci, strada Plantelor 24 cel mult pànă la 25 August st. v şi se vor însoţí de actele următoare: Certificat de botez. 2. Atestat, că a terminat liceul şi că a depus bacalauriatul (maturitatea) sau că a terminat o scoală reală, ori comercială secundară. 3. Certificatul de paupertate. 4. Sĕ se îndatoreze a se conforma dorinţii esprimată în art. 4 din statute, adecă a-şi aplica cunoscinţele câştigate în partea locului şi 5. Sĕ-şi ia îndatorirea, ca la terminul ficsat sĕ-şi facă neapĕrat esamenele. Neîndeplinirea acestei îndatoriri atrage după sine perderea stipendiului.

* (Concursul fetelor frumoase.). Se scie, că de câţi-va ani încoace în Budapesta la 8/20 August, ḑiua sfântului Stefan, — în onoarea primului rege maghiar — se serbează cu mare festivitate, ear venitul curat, ce încurge din tacsele de întrare, se destinează pentru vre-un scop filantropic. În anul acesta venitul curat e destinat pentru păgubiţii prin foc şi inundări. E interesant, că în programul festivităţilor din ĕst an figrează un punct, concursul fetelor frumoase. Un asemenea concurs s'a ţinut şi în anul 1883 şi se ḑice, că comitetul arangiator ar fi primit la 270 epistole anonime dela frumuşelele Ungariei, prin care se provoacă ca sĕ arangeze şi în acest an un atare concurs. Comitetul deci a şi esmis un apel în obiectul acest, în care se anunţă totodată, că concursul se va ţiné în 30 August dela 4—7 oare d. m. pe insula Lebedă (hattyú) în păduricea oraşului, unde se arangiază aceste festivităţi şi s'a pus 3 premii de acelaşi preţ, cari se vor conferí celor 3 fete mai frumoase, ce vor putea câştiga simpatiile tinerilor grofi din juriu.

* (Societatea pentru fond de teatru român.) Fiind în ḑilele trecute întrunită în o conferinţă inteliginţa română din Oraviţa, a hotărît, ca pentru anul acesta sĕ învite acolo adunarea generală a societăţii pentru fond de teatru român.

* Poetul Eminescu scrie „Rĕsboiul“ se află din ḑi în ḑi mai bine. Se poate ḑice, că e aproape de convalescenţa boalei sale. Încă slab de suferinţele ce a avut sĕ îndure, e nevoit a mai sta în pat câte-va ḑile. Nu mai presintă însĕ nici o turburare manifestă din partea sistemului nervos; rănile-i dela picioare sunt vindecate, mânâncă cu apetit; rĕspunde la toate întrebările, întreţinênd chiar şirul conversaţiunilor şi somnul îi este liniştit. Nu manifestă însĕ nici o dorinţă pentru nimic.

* Teatrul Teodorini din Craiova se va dărîma, de oare ce vestita cântăreaţă, Elena Teodorini va ridica altul în loc cu spesele sale. Se ḑice, că dênsa va cânta cea dintâiu în noul teatru construit pe ruinile vechiului teatru, ridicat de tatăl d şoarei Teodorini.

* (Mare emulaţiune internaţională pentru industrie sciinţă şi artă.) În 5 Maiu 1888 se va deschide în Brussela sub înaltul patronagiu al Maj. Sale regelui Belgiei o emulaţiune pentru industrie, şciinţe şi artă Durata intreprinderei va fi de 6 luni. Conform conclusului din anul 1886 comitetul arangiatoriu s'a adresat la cei mai ilustri representanţi de tot soiul de industrii şi s'a nizuit a face uşoară participarea în fie-care ram de industrie. Materialul sosit este îngrijit în cea mai esemplară ordine şi espunătorilor se va trimite formula de primire „Desideratium“; ear la cas, când materialul s'ar strica, fără amênare se restitue o producţiune mai bună, fabricându-se altele, ce asigură o superioritate a producţiunei în pieţe. Pentru piesele presentate s'a hotărît sume mari de premii în bani, diplome, medalii numai de aur, de argint ori apoi aurite, argintate şi de bronz în sumă de 500,000. Vor fi cinḑeci de despărţăminte, cuprinḑênd fiecare un ram idustrial. Obiectele trimise se vor aşeza în mod

---

Însuşi soarele 'n splendoare,
Sol trimis de sĕrbătoare,
E mai nou, mai splendid soare...

Taina este sĕvêrşită!
Ascultaţi! lavra sfinţită
Ḑice lumei pironită:

„Voi ce 'n viaţă ve luptaţi,
„Voi ce raiul căutaţi
„Şi nu mi e deschis, întraţi!

„Eu sunt mâna mângăerii!
„Eu sunt balsamul durerii!
„Eu sunt cumpĕna puterii!“

III.

Preoţimea toată afară
În vestminte, în ţeară,
Se înşiră acum pe scară.

Jos în curte oameni mii
Şi neveste şi copii
Se îndeasă 'n straturi vii,

Ca sĕ vadă în lumină
Sus drept uşa cea divină.
Pe a lor rege şi regină!

Eată-i!.. El în capul scării
Sta purtând odorul ţĕrii,
Paloşul neatârnării.

Ea pe fruntea sa domnească
Purtând nu stema regească,
Ci marama ţĕrănească!

Şi pe boiu frumos cu fală
Fata cea naţională,
Ca o mantie regală!

„Ean priviţi!.. strigă mulţimea
„Cum a înfrăţit mărirea
„Şi al ei tron cu ţĕrănimea.

„Ea-i de noi!.. a noastră este!
„Par'că-i ḑina din poveste!“
Ḑic copile şi neveste.

Şi cu toate mii şi sute,
În dorinţa lor perdute,
Ar vrea mâna-i s'o sărute.

Dar un semn regele face...
Şi pe loc poporu 'n pace
Nemişcat, se 'nchină, tace.

Regele cu glasul tare
Îi grăesce de altare
Şi de-a legei respectare,

În cuvinte cumpănite
Din tot sufletu-i pornite
Cu măreţ avênt rostite.

El îi spune 'n graiu de rege:
„Că moşie, domn şi lege
„Trebue strîns, ca sĕ se lege!

„Că credinţa 'n Dumneḑeu
„Pune sfântul scutul seu
Între bine şi între rĕu!“

Ear pe când glasu-i tot cresce,
Bolta sfântă 'l însoţesce
C'un rĕsunet, ce uimesce.

Şi-ai zidirei porumbei
Freamăt fac din clopoţei,
Ca un sbor de îngerei,

Ura 'n ceriuri se ridică!
Ceriu 'n două se despică,
Ploi de rose din el pică.

Şi, ferice, tot poporul,
După cum îl duce dorul
Vede 'n faţă viitoriul!

IV.

O! moment de re'nviere!
Amintirea nu va piere
Cât va sta crucea 'n putere!

Căci avut-a martori mari
Vechii cetitori legendari,
Munţii, codrii de stejari.

Şi bĕtrânul Argeş, care
Duce-va astă serbare
Dintr'o zare 'n altă zare!

Fost'am încă şi eu faţă,
Şi pe turla cea măreaţă
Am zărit cinci umbre 'n viaţă.

Una blând a cuvêntat:
„Neagoe al meu bărbat,
„Fie Domnul lăudat!

„Sfânta noastră mănăstire
„Şi a noastră pomenire
„Scoase sunt dela peire!

Alta ḑise cu oftare:
„O Manole, meşter mare,
„Aḑi e ḑiua de scăpare!

„După veacuri de urgie,
„Am eşit din temelie
„Eu sĕrmana ta soţie,

„Şi 'ncetat'am de-a mai plânge,
„De-a mai ḑice: crunt me frânge
„Zidul teu, care me strînge!

„Aḑi în locu-mi spre 'ntărire
„Pentru falnica-ţi zidire,
„O regină cu iubire,

„Pe altariu prinos depune
„Cartea sa de rugăciune,
„Ce-o s'aducă ḑile bune.

„Toată scrisă, zugrăvită,
„Şi de mâna Ei slăvită,
„Cu minuni împodobită.

„Aibă traiu ca gândul Seu!
„Eu cu pruncuşorul meu
„Sbor în ceriu la Dumneḑeu!“

Astfeliu umbrele şoptiau
La popor cu drag priviau,
Ochii lor se 'nveseliau.

Apoi tainic, cu sbor lin
Dispărut'au în senin,
Ca un vis, ca un suspin.

Ear în urmă-le, în soare,
A rĕmas strălucitoare
Lavra 'n veci neperitoare!

„Meseriaşul român.“

internaţional, după cum vor sosí. Această adunare de acelaş soiu de producte din toate ţěrile dau un studiu interesant şi te uşurează în judecată. Regimul din Belgia a câştigat mari favoruri pentru aceasta emulare industrială, anume transport, vama etc.

* (Adênci bětrâneţe:) În 17 Ianuariu a murit în Sibiel Maria Nicula Sereţiu de 104 ani. — În 27 Ianuariu Maria lui Stan Ghiţian din Sělişte în vêrstă de 100 de ani. — În 8 Faur Maria Sibitea din Sělişte în vêrstă de 104 de ani.

* Un diamant în pântecele unui pesce. *Curierul Statelor Unite* scrie: în ḑilele acestea un oare care Giles Busby, neguţător de pesce din Toledo, în apropiere de Chicago, a făcut o descoperire foarte ciudată.

Curăţind un pesce, a găsit în intestinele lui un foarte frumos inel de diamante, pe care era gravat pe dinăuntru inscripţia: *„J. A. B., Chicago, 1869.“*

Onestul neguţător a trimis numai decât inelul şefului de poliţie din Chicago, care a şi descoperit pe proprietara, d-na Iulia A. Lennox, care a trimis neguţătorului un cec de 100 dolari.

D-na Lennox, al cărei nume de fată este Bennelt, se logodí în 1869 cu d. Lennox. După doi ani, cu ocasiunea căsătoriei lor, d. Lennox cumpěră acel inel cu preţul de 450 dolari şi 'l dete soţiei sale, care 'l luă cu dênsa în călătoria de nuntă, ce făcură. În cursul acestei călătorii, în momentul, când trecură cu trenul rîul st. Laurent, aproape de Montreal, tênĕra femee se spala în vagonul de toaletă şi inelul îi căḑu din deget şi aluneca pe tubul de scurgerea apei.

Inelul a căḑut de sigur în rîul St. Laurent şi a fost înghiţit de pescele, în pântecele căruia el a fost găsit.

* („Gazeta Săteanului“) e numele unei reviste, de cunoscinţe necesare, ce apare, în un chip foarte regulat de patru ani de ḑile, în R.-Sarat, sub direcţiunea D lui C. C. Datculescu şi care formează la finea fie cărui an un frumos volum bun de consultat în mai multe împregiurări.

Această revistă vedem, cu plăcere, *că se înbunătăţesce din ce în ce*, atât prin variaţiunea materiilor, ce publică şi care emană dela o colaboraţiune numeroasă şi sciutoare, cât şi prin ilustraţiunile sale numeroase şi artistice.

Astfel în anul acesta „Gazeta Săteanului“ dă: 16 pagine de materie bine îngrijită şi variată;

o copertă; gravuri negre cu îmbelşugare lucrate în Paris cu multă acurateţă, representând plante agricole şi horticole, animale, vederi şi instrumente industriale şi agricole, gravuri de cunoscinţe utile etc.;

gravuri colorate în relief, lucrate în Berlin, representând animale utile şi stricătoare;

gravuri colorate de diferite plante pentru mica şi marea cultură, lucrate în Paris;

heliografii în plante ataşate la jurnal;

photoglyptii (fotografii) lucrate înadins pentru „Gazeta Săteanului“ de renumita casă din Paris „Lemercier“ înfăcişând oamenii meritoşi din ţară, precum d-l P. S. Aurelian etc.

Această revistă, unică în felul ei în România, şi cea mai artistic şi bogat ilustrat din câte apar în Ţară, ese de 2 ori pe lună, format broşură.

Aponamentul e numai 10 lei pe an.

Deşi acest modest cost nu representă nicí valoarea fotografielor, ce dă în acest an, dar fie care abonat odată cu trimiterea costului abonamentului poate cere unul din cele 3 premii ce trimite şi oferă gratuit şi care costă cel puţin 5 lei. Astfel că: *Abonamentul la „Gazeta Săteanului“ nu costă nimic.*

Invităm pe cetitorii nostri a se abona la această meritoasă publicaţiune scoasă cu atâta îngrijire de fondatorul ei dl C. C. Datculescu, sau dacă voesc a lua înainte cunoscinţă de această revistă, a cere un numĕr de probă, ce se va trimite franco ori-cui'l va cere.

Loterie

Sâmbătă în 16 Iuliu 1887.

Buda: 86 35 11 41 55

Nr. 695—1887 [1620] 1—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului:

1. Postul de învěţătoriu diriginte la scoala din Cugieriu comitatul Hunedoarei, cu salariu anual de 350 fl. v. a., apoi cuartir şi lemne de foc.

2. Postul de învěţătoriu diriginte la scoala din Veştem, comitatul Sibiiului, cu salariu de 300 fl. din fondul scol. central, precum şi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învěţătoriu secundariu la scoala din Jina, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. v. a., din fondul scol. centr. cuartir şi lemne după trebuinţă; şi în fine

4. tot la Jina postul de învěţătoriu adjunct cu 180 fl. din fondul central, apoi cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au sě-şi subştearnă suplicele instruite cu diploma de cualificaţiune din studiele pedagogice şi din limba maghiară, eventual şi alte documente cel mult până în *10 August a. c. st. nou* la:

Comitetul administrativ al fondului şi scoalelor fostilor grăniţeri din regimentul I rom. în Sibiiu.

Nr. 177—886. [1612] 4—5

CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Braşov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba şi literatura maghiară, ca studiu principal, şi ca studii aucsiliari, româna şi latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe sěptěmână;

2. un post de profesor pentru limba şi literatura franceză, ca studiu principal, şi ca studiu aucsiliar limba română, la scoalele comerciale şi reale, cu 22 oare de propunere pe sěptěmână;

3. un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete, cu care post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducětoriu al corului bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală, cu 16 oare şi pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe sěptěmână.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin *până la 15/27 August 1887.*

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune greco-orientali;

b) că au purtare bună, atât în privinţa moralităţii cât şi a ţinutei sale cetăţenesci;

c) că sunt sănětoşi de constituţie;

d) că reflectanţii la postul de sub 1. au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 Art de lege XXX. §. 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu dispoziţiunile în vigoare ale autorităţilor bisericesci confesionale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei; eară reflectanţii la postul de sub 2 sě fi absolvat gimnasiul şi facultatea filosofică sau vre-o academie comercială şi posed perfect limba franceză;

e) reflectanţii la postul de sub 3. sě producă testimoniu despre absolvarea cursului la vre-uu conservatoriu de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instruí în gimnastică.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub Nr. 1. şi 2:

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucţiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. şi deací înainte salariu constant anual de 900 fl cuincuenalii de câte 50 fl., cari se vor repeta de 5 ori, şi relut de cuartir de 130 fl., cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este impreunat cu salariu anual de 500 fl. dela scoale, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. şi 50 fl pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este impreunat un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au sě dechiare concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi dispoziţiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort.-rěsăritene, Braşov.

I. Strevoiu,
v.-preşed.

Nr. 887 [1618] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu cele dispuse prin ordinul consistorial din 28 Aprile Nr. 2014 B. se escrie pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch George Panţa din Pianul de sus, ca parochiede clasa II-a la doilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom“

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale, afară de cimiterul, carele se lasă întreg în folosinţa parochului până trăiesce.

Doritorii cari voesc a reflecta la acest post de capelan, 'şi vor subşterne petiţiunile instruite în înţelesul prescriselor statului organic şi al regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral până la terminul indicat. — Concurenţilor le stă în voie, ca sub durata concursului sě se presenteze în vre-o dumineca s'au sěrbătoare poporului în biserică.

Sebeş, 29 Maiu, 1887.
În conţelegera cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or.
I. Tipeiu,
protopresbiter.

Nr! 488 [1619] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Bârlad din protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele parochiali sunt:

1. Casă parochială cu supra-edificatele economice necesari calculate în bani ca venit anual . . fl. 10.—
2. Folosirea eclesiei parochiale constătătoare din 17 jugere 879 ^{0}☐ pămênt arătoriu şi fênaţ calculată la an în . . . . fl. 200.—
3. Dela 23 familii câte o merţă mică de cucuruz sfârmat, computate în bani cu fl. 23.—
4. Dela 43 familii câte o ḑi de lucru, computată cu 40 cr. fac . . . . . . fl. 23.—
5. Venitele din epitrafir computate la an cu . . . fl. 50.—

Suma . . fl. 306.—

Doritorii de a obţiné această parochie au a-şi aşterne suplicele lor, instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în Borgo-Bistriţa p. ul. Borgo-Prund.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în conţelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistriţa, 11 Iuniu, 1887.
Simeon Monda,
protopresbiter.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu $^{1}/_{2}$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^{1}/_{2}$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 18—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 70 Sibiiu, Joi 9/21 Iuliu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Episcopatul rom. catolic.

În Ungaria a esistat și esistă o putere, care-și validitează interesele sale cu o ponderositate destul de însemnată, și această putere este episcopatul catolic. Toate guvernele unguresci au trebuit sĕ țină seamă de această putere și dl Tisa, cel mai puternic ministru președinte al Ungariei, încă a fost silit sĕ recunoască, când cu reforma casei magnaților și cu proiectul pentru căsătoriile micste, cumcă în țeara ungurească aceasta putere poate sĕ-i pună chiar și capĕt omnipotenții lui, dacă nu se acomodează intereselor, ce represintă episcopatul rom. cat.

De atunci sunt vr'o doi ani de ḑile și eată că tot acel episcopat, prin voia papei dela Roma. dă se înțeleagă dlor Tisa-Trefort, că nu-i place, cum se purcede la transferarea episcopilor din o episcopie în alta.

Deși dl ministru Trefort s'a ferit a se amesteca în trebile bisericei rom. catolice, cum bunăoară se amestecă în trebile bisericei noastre, totuși clerul romano-catolic nu este mulțămit pe deplin și nu este, pentru că nu-i convine acelui cler hiperconservativ, că în casa magnaților șed alăturea cu membrii lui și superintendenții reformați și luterani, și că ici colea se ventilează printre cercurile normative introducerea căsătoriei civile, secularisarea averilor clerului catolic și alte întrebări destul de ponderoase pentru biserica catolică și pentru celelalte biserici tot asemenea.

Cumcă în casuri de acestea noi și biserica gr. orientală nu putem fi indiferenți, este evident, și la noi este rêndul, ca sĕ ne pronunțăm în privința aceasta.

Unul este dreptul canonic în biserica apuseană, și altul dreptul canonic în biserica rĕsăritului.

În biserica apuseană clerul este organisat de așa, că el este pus la discrețiunea episcopului, ear demnitatea de episcop atârnă dela denumirea papei din Roma și dela întărirea Maj. Sale regelui apostolic al Ungariei.

Altfeliu sună canoanele bisericei rĕsăritului. În canonul XIII al sinodului local V din Antiochia stă apriat: „că episcopului nu-i este iertat a se muta la altă eparchie;“ ear în canonul I al sinodului VI dela Sardichia: „că un episcop nu se poate strămuta din eparchie mai mică în alta mai mare, căci lăcomia este vĕdită în asemenea casuri.“ — Din aceste doue canoane ne putem convinge, că dreptul bisericei ortodocse este altul, de cum e pracsa în biserica catolică, unde de regulă se strămută episcopii din o eparchie mai mică în una mai mare, după cum îi convine sau potestății papale sau apoi dreptului de transferare al Maj. Sale, se înțelege ca rege constituțional, la propunerea guvernului.

Stând noi pe basa canoanelor, în statutul organic al bisericei noastre nici că s'a luat în vedere astfeliu de eventualități, fiind ele eschise de a fi posibile și de aceea noi nici în trecut nici în viitoriu nu avem de a ne teme, că guvernul ar îndrăsní a se încerca a ne altera dreptul canonic al bisericei noastre, întru cât acesta este precisat chiar și în canonul al XVII al sinodului V: „Episcopul are a primí pe aceea eparchie, pe care s'a hirotonit.“

Altfeliu se practisează în biserica rom.-catolică și dacă guvernul unguresc nu ține cont de dreptul canonic, atunci nu guvernul poartă vina la aceasta, ci organisarea clerului catolic pe base anti-canonice.

Sĕ lămurim acest subiect per analogiam.

Episcopul romano-catolic are dreptul de a hirotoní pe ori-ce cleric și a-l trimite în o parochie de paroch ori capelan, fără de a fi responsabil cuiva despre dispoziţiunea aceasta a lui.

După un timp mai scurt sau mai îndelungat, tot acel episcop este în drept a dispune de capelanul sau parochul trimis în cutare parochie și a-l promova în alta mai bună, sau a-l amova în alta mai rea, după împregiurări.

Dreptul acesta în canoanele rĕsăritului nu este dat nici unui episcop, ci din contră prin canonul VIII al sinodului ecumenic al IV-lea se opresce chiar episcopilor de a se putea pune un preot la două biserici, adecă la două parochii.

În regulamentul elaborat de congresul nostru național-bisericesc este provĕḑut, că după prealabila încuviințare a consistoriului și respective a archiepiscopului un preot, după un serviț de cel puțin 3 ani, poate concurge la o altă parochie mai bună, dar posibilitatea aceasta este numai atunci dată, dacă el, în cas de a fi ales în altă parochie, abḑice formal de parochia avută, predă averea bisericei în regulă și după urmata întărire se strămută din parochia respectivă, fără sĕ mai poată cândva ridica vr'un drept asupra parochiei avute. Aceasta disposițiune e de natura obligămintelor bilaterale, ea întră numai atunci în valoare, când și parochul și consistoriul își dau consensul lor, — pe când la romano-catolici nu se întreabă parochul, că oare el voesce sĕ meargă în o parochie mai rea sau ba, ci se trimite acolo și în cas că nu se supune, i-se deneagă dreptul de iurisdicțiune pentru parochia avută.

Dacă dar episcopul romano catolic dispune, după bun placul seu de preoții sei, și îi trimete acolo, unde lui îi place — urmează în mod firesc, că și cu episcopii ca membri tot ai clerului, poate sĕ urmeze acela, care are putere peste ei tot asemenea, adecă: îi poate promova la o episcopie mai bună, sau îi poate amova în o episcopie mai slabă.

Numai cât aici se începe colisiunea, în ce privesce dreptul de a dispune de episcopi.

Întreg episcopatul, ḑiarele ultramontane și clericale, deneagă coroanei dreptul de a dispune asupra vr'unui episcop, mutându-l din o episcopie în alta, pentru că prin aceasta disposițiune nu numai se stirbesce dreptul papei dela Roma, dar totodată se dă guvernului un drept de a face din episcopi și din clerul înalt rom. catolic nesce agenți politici și astfeliu a-i atrage dela ocupațiunea lor principală, adecă de a lucra pentru înflorirea și prosperarea bisericei încredințată lor.

Pe noi aceasta nu ne privesce direct, dar fiind întrebarea de natură eclesiastică, suntem siliți sĕ trecem și noi pe partea acelor ce susțin, că nu lucră înțelepțesce guvernul, când se amestecă prea afund în trebile curat bisericesci ale diferitelor confesiuni. E drept, că nu e tot una a fi episcop la Oradea-mare sau la Alba-Iulia, — unde cel din urmă are venite aproape numai ca un canonic din Oradea, dar noi credem, că dacă are de a se plânge cine-va, că nu e situat bine materialminte, apoi plângerea aceasta numai episcopii romano-catolici nu o pot ridica, pentru-că ei au venite însutit și înmiit mai mari ca bună-oară episcopii nostri, pentru cari nici un guvern și nici un împĕrat sau rege, ori principe vechiu de ai Transilvaniei, nu s'a îngrijit, ca sĕ le pună la disposiție barem o locuință cinstită și cu atât mai puțin nesce bunuri, cari sĕ le aducă venite cu ḑecile și sutele de mii, ci din contră le au luat și averile avute până la 1700 și le au distribuit tot clerului romano-catolic, sau unor colegii reformate, sau la nesce aristocrați înrudiți cu principii Transilvaniei, fără pic de scrupul și dacă aḑi episcopii nostri au reședințele lor modeste, dar cinstite, apoi le au din sudoarea lor și din dărnicia credinciosilor nostri pentru astfel de scopuri.

La o eventuală întrebare a secularisărei averilor clerului, averile clerului nostru nici că pot vení sub întrebare, deoarece nu i-lea dat nici coroana nici guvernul, ci ele sunt numai nesce averi adunate dela singuraticii creștini sau fundațiuni tot de la noi și de la bărbații nostri de pie memorie din timpii din urmă.

Averile clerului romano catolic sunt partea cea mai mare donațiuni și deși clerul romano-catolic nu voesce nici a auḑí despre secularisarea averilor lui, totuși nu este eschisă posibilitatea, ca mai curênd

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare din Nr. 59.)

În orașul Ilia, 11/22 Iunie, 1787, s'au luat înainte lucrarea visitații canonicești.

145. **Ilia.** P. Ioan Draia, are singelie.
Protocol are, dară nu l'au scris, pentru că protopopul nu le-au poruncit sĕ scrie, dar protocolul bisericei are.

146. **Bacifaleu** cu filia **Cuieș.** P. Georgiu Popovici are singelie.
N'are nici un protocol, după cum este poruncă.

147. **Gothata** și filia **Uleș.** P. Toader Ciorogariu, are singelie.
N'are nici un protocol, i-s'au poruncit ca sĕ facă.

148. **Gura-Sadului.** P. Ioan Jor, are singelie.
P. Georgie Mercan, are sing.
Are protocol, numai este nescris, și al bisericei n'are, i-se poruncesce sĕ facă.

149. **Chimpeni.** P. Iosif Olar.
N'are protocoale, i-s'au poruncit sĕ facă.

150. **Camerzenești, Boiu de sus, Coja.** P. Petru Popovici, are singelie.
În protocol numai sĕrbătorile au însemnat, dară alte n'au avut circulare, și al bisericei n'are.

151. **Boiu de jos** și **Certezu-Danulesci.** P. Constandin Pop, are sing.
Protocoale n'are, i-se poruncesce sĕ facă amêndouĕ.

152. **Runcșor** și **Vica.** P. Moise Ignat, are singelie.
Protocol nescris are, și bisericii n'are.

153. **Brădățel.**

154. **Godinesti.** P. Teodor Brete, are singelie.
Protocol are, dar nu l'au scris.

155. **Tătărești.** P. Iosif Popovici.
Fiind preot nou, nu l'au făcut încă deplin.

156. **Burjuc.** P. Georgie Băsca, are sing.
Nimic n'are scris în protocol.

157. **Glod** cu **Gileș.** P. Nicolae Popovici, are sing.
Protocol are, dar nu e scris.

158. **Zam.** P. Constandin Popovici, are singelie.
Protocol n'au scris.

159. **Micănești-Pogănel.** P. Pascu Popovici are singelie.
Protocol n'are ca și alți preoți nici unul.

160. **Almaseș** și filia **Pogănești.**
Paroch nu este, dar cel dela Micănești slugesce.

161. **Cerbia.**
162. **Almaș-Selistea.** } Și aici slujesce cel din Almășel.

După aceasta, fiind preoții aicea însemnați de rênd întrebați, pentru ce n'au scris în protocoale poruncile cele trimise dela noi întru asemênarea preaînaltelor rêndueli venite, au rĕspuns, cumcă protopopul Iacob din Roșcani la Soboare numai ce le-au cetit, dară de scris nimic nu le-au ḑis, fără cât poruncile de praznici, cei ce se sĕrbesc ne-au dat, și al bisericilor esemplarul pentru botezați și cununați și morți l'au prescris. Pentru aceea, fiindcă noi drept poruncă preaînaltă i-am fost poruncit mai de multe ori, adecă protopop Iacob ca sĕ poruncească preoțiori mai târḑiu sĕ se întêmple aceasta procedură nu fără păreche în statele Europei. E drept, că domnul României Ioan Cusa a plătit scump secularisarea averilor mănăstirilor din ţeara românească, dar el totuşi şi-a realisat planul seu, fiind de convingere, că călugării şi călugăriţele din ţeară nu sunt tocmai un element îndisplensabil, cari în timpul din urmă nu prea făceau servіţii ţĕrei nici pe terenul cultural, nici pe terenul morlităţii publice.

Guvernul nostru încă se va cugeta mult, foarte mult, până sĕ se încerce a da o soluţiune acestei întrebări, şi noi credem, că ḑilele i-ar fi numĕrate din ḑiua, când ar pune un astfeliu de proiect pe masa dietei.

Aici este de a se căuta motivul principal, că în Ungaria nu va fi întrodusă căsătoria civilă, şi că bisericile vor fi cruţate, în ce privesce iudicatura eclesiastică în procesele divorţiale. *Un preot ortodocs.*

Revista politică.

Am luat notiţă în numĕrul trecut despre o proiectată întâlnire între împĕratul nostru şi împĕratul Germaniei. Gastein-ul deci va fi locul, din care se va mai desfira ceva de pe ghemul politic. Dar monarchul nostru va vení şi în Ardeal, ear aici şi anume la Cluş, după cum se crede, îl va visita regele statului vecin Carol. Se înţelege, că visita nu poate sĕ fie trecută cu vederea în cercurile politice, şi sau se va pune în lucrare ceva plănuit, sau se va nimicí şi ce poate ar fi sĕ se plănuiască. Când ne vin scirile acestea, cetim, că catalogul întâlnirilor se mai completează. Împĕratul Germaniei va avea încă o întêlnire cu ţarul rusesc, şi anume la Danzig, cu ocasiunea esercіţiilor de arme; apoi doi bărbaţi vestiţi de stat, bărbaţi, cari poartă politica alor două state puternice şi mari din centrul Europei, încă se vor întâlní. Aceşti bărbaţi sunt: principele de Bismarck şi ministrul nostru de esterne Kalnoky; întâlnirea, după cum se vede, e grabnică, şi adecă se va face la începutul lunei lui August în Kissingen.

Ambasadorul englez Sir Henry Drummond Wolff s'a depărtat măchnit din Constantinopol. Nu s'a învrednicit nici chiar sĕ primească dela sultanul o audienţă de adio; căci sultanul mereu amêna timpul audienţii, precum amână şi terminul ratificaţiunei.

Ratificaţiunea încă nici aḑi nu-i efeptuită, cu toate că la început Englitera spera, că se va face cât mai îngrabă. Lumea poate judeca deci, ce rol joacă şi a jucat influinţa franceză şi cea rusă la curtea din Constantinopol N'au fost zadarnice insistinţa franceză şi cea rusească, ci cea engleză. Din astă causă cercurile diplomatice din Londra sunt foarte amărîte, vĕḑêndu-se d'odată trase pe sfoară din partea Turciei.

Foile oficioase vestesc, că de acum înainte Englitera va lua o ţinută mai aspră faţă cu toate întreprinderile şi afacerile Turciei. În parlamentul englez se discută cestia, şi din toate părţile se esprimă regrete, pentru că misiunea lui Wolff a fost zadarnică, a înşelat atâtea speranţe cu toate, că a durat doi ani şi a înghiţit mari sume. Mr. Bryce a acusat chiar regimul, că prin misiunea lui Wolff sĕ pun în joc cestiunile diplomatice. Ambasadorul englez a căpĕtat ordin de mai multe ori sĕ părăsească Constantinopolul şi totuşi nu l'a părăsit. Toate dovedesc o prea mare umilire a Engliterei mai ales, când un ambasador al reginei, cântă cu ghitara la fereastra sultanului şi aşteaptă, până se va arĕta în fereastră. Regimul trebue sĕ înţeleagă odată, că prin asta s'a perdut mult din onoarea şi autoritatea Engliterei.

Primirea, ce a avut'o deputaţiunea bulgară la principele de Coburg, se discută mereu. Afacerile bulgare însĕ sunt tot în stadiul de mai nainte. Principele aşteaptă aprobarea puterilor şi a altor persoane, dela cari depinde, pentru ca sĕ poată vení la Sofia. Poarta e împăcată cu alegerea, şi în conferinţa ministerială nu s'a ivit diferinţe de păreri. Scirile, cele mai proaspete sunt însĕ mai neliniştitoare; căci după cum se depeşază din Viena, foile „Abendblatt“ şi „Neue Viener Tagblatt“ vestesc, că negoţierile deputaţiunei bulgare cu prinţul Coburg s'au stricat. Deputaţii cer, ca principele îndată sĕ vină la Tîrnova, acolo sĕ stea cel puţin trei ḑile, sĕ depună jurămêntul pe constituţiunea bulgară; apoi sĕ disoalve Sobrania şi după retragerea regenţii sĕ denumească un ministeriu nou. Aceasta pretensiune o refusă principele, mărturisind, că el a primit sciri despre neînţelegerile dintre regenţă şi armată, care ḑice, că ascultă orbiş numai de Battembergul.

Călĕtoria Alteţii Sale c. r. prinţului de coroană Rudolf în Bucovina.

„Revista politică“ face următoarea espunere:

Bucuria bucovinenilor de a vedé pe Prea înaltul fiu al Maiestăţii Sale iubitului lor împĕrat în mijlocul lor, s'a împlinit, căci Alteţa Sa c. r. principele de coroană Rudolf a sosit Joi în 7 Iuliu în Bucovina. La Zalucea, ultima staţiune a căiei ferate în Bucovina aşteptau pe prea înaltul oaspe presidentul ţĕrii Esc. Sa Br. Pino şi căpitanul ţĕrii Br. Alecu Vasilco. După sosirea trenului regal în Zalucea şi după ce Alteţa Sa imperială îşi luase rĕmas bun de la guvernatorul, marşalul şi deputaţiunea de nobili din Galiţia, se suì în tren presidentul ţĕrii Esc. Sa Br. Pino şi căpitanul ţĕrii Br. A. Vasilco şi trenul regal pornì mai departe spre capitala Bucovinei. La Oroşeni erau ridicaţi de ambele părţi ale căiei ferate obelisci înalţi, împodobiţi cu iniţialele numelui Alteţii Sale c. r. cu flamuri a le imperiului şi ţĕrii, şi cu o mulţime de lampe de sticlă, ce sclipiau în mii de colori. Aici se adunase tot poporul districtului Cozman cu preoţimea, representanţii comunelor şi scolarii în frunte, şi primiră pe Alteţa Sa c. r. cu „Sĕ trăească,“ eşit din toată inima. De la Oroşeni şi până la Cernăuţi, de o parte şi alta a căiei ferate, preoţimea de prin satele apropiate, îmbrăcată în ornate forma un spalir lung cu poporul, care ţinea în mâni prapuri, icoane şi făclii, eară pe malul drept şi stâng al Prutului până la Cernăuţi ardeau pe colnice focuri, care făceau primirea întreagă şi mai imposantă.

Apropierea trenului regal se făcu cunoscută Cernăuţenilor prin împuşcături de săcăluşuri şi prin sunetul tuturor clopotelor orăşene, şi în mijlocul nesfêrşitelor strigări de „Sĕ trăească“ întrà trenul în hala împodobită cu flamuri şi flori.

La sosirea trenului în mijlocul sunetelor „Imnului poporal“ şi în frenetice strigări de „Sĕ trăiască“ Alteţa Sa c. r. prinţul de coroană Rudolf se coborì cu suita Sa din tren şi condus fiind de presidentul ţĕrii, căpitanul ţĕrii cu comitetul întreg, metropolitul ort. or. şi primariul oraşului, întrà în sala de primire decorată cu mult gust. Grupându-se toate notabilităţile într'un semicerc în jurul căpitanului ţĕrii Br. A. Vasilco, acesta avorbì pe Alteţa Sa c. r. cu următoarele cuvinte:

„Alteţa Voastră c. r., Preagraţioase Archiduce şi Prinţ de coroană!

Cea mai ferbinte dorinţă a întregei, Maestăţii Sale Apostolice c. r. si Prea înaltului nostru împĕrat totdeauna prin necurmată credinţă, dragoste şi alipire devotatei populaţiuni a Bucovinei, de a putea saluta în mijlocul ei pe Prea graţiosul moştenitoriu al Tronului şi Înaltul Fiu al Maiestăţii Sale împĕratului, s'a împlinit spre deplina bucurie a acesteia. Alteţa Voastră c. r. a binevoit preagraţios a ferici aḑi şi depărtata Bucovină cu Prea înalta Voastră sosire.

În numele fericiţilor locuitori ai acestei ţĕri îmi iau onoarea a saluta devotat şi călduros pe Alteţa Voastră c. r. pe pămêntul patriei noastre şi a Ve mulţămí respectuos pentru deosebita şi Preaînalta visită, cu care a-ţi binevoit a ne fericí.

Alteţa Voastră c. r. în decursul Înaltelor Voastre călĕtorii prin întinsele câmpii ale monarchiei austro-ungare de sigur a-ţi vĕḑut multe, ce mica Bucovină, care se află în depărtatul rĕsărit, în comparare cu celelalte ţĕri mai mari, mai bogate şi mai înaintate în cultură nu le poate oferí Alteţii Voastre.

Cumcă însĕ inimile locuitorilor nici într'o provinţă nu bat mai călduros şi mai sincer pentru Alteţa Voastră c. r. de cât inimile Bucovinenilor, documentează sentimentul nemărginitei bucurii, care s'a arĕtat în toată ţara, după îmbucurătoarea scire, că Alteţa Voastră sosiţi la noi; documentează de multe ori vĕditul sentiment dinastic al întregei noastre populaţiuni fără deosebire de stare şi naţionalitate, căci căldurosul şi nemărginitul devotament pentru Prea înalta Voastră persoană e mai că totul ce putem închina astăḑi Alteţii Voastre c. r. sub modestele noastre împrejurări.

Alteţa Voastră c. r. binevoiască a primí Preagraţios acest dar modest oferit însĕ din inimă patriotică, curată şi devotată.“

Alteţa Sa imperială rĕspunse la aceste cuvinte următoarele:

„Ve mulţămesc, domnule căpitan al ţĕrii, pentru cuvintele frumoase, care mi le-aţi adresat; mulţămesc şi tuturor aici adunaţilor domni pentru călduroasa şi frumoasa primire. Me bucur foarte mult, că Maiestatea Sa Împĕratul mi-a îngăduit sĕ visitez ţeara aceasta frumoasă, sĕ petrec câteva ḑile în mijlocul D-Voastre şi sĕ cunosc toate ginţile şi naţionalităţile acestei ţĕri. Ve mulţămesc încă odată.“

După ce finì Alteţa Sa imperială intinse mâna metropolitului şi căpitanului ţĕrii şi petrecut fiind de notabilităţi eşì afară din salonul de primire unde, după ce primì raportul din partea brigadirului generalului Schrofft, trecu compania de onoare în mijlocul sunetelor imnului poporal, lăudând ţinuta soldaţilor. Apoi Alteţa Sa imperială se suì în trăsură cu Esc. Sa Br. Pino şi se porniră spre oraş, precedaţi fiind de trăsura primariului. După Alteţa Sa imperială venia în celelalte echipage întreaga Sa suită, metropolitul, căpitanul ţĕrii etc. etc. De la gară şi până la piaţa fontanei formau şpalir oameni cu torţe, eară mai departe până la arcul triumfal şi de aici până la guvern erau aşeḑate de amândouĕ părţi ale stradelor scolile înalte, secundare şi primare, toate societăţile şi breslele, ce esistă în Cernăuţi.

Ajunsă la arcul triumfal Alteţa Sa imperială a fost salutată de primariul oraşului, la care oraţiune Alteţa Sa rĕspunse următoarele:

„Ve mulţĕmesc, domnule primariu, pentru călduroasa şi foarte frumoasa primire. Me bucur, că voiu putea petrece ḑiua de mâne în acest oraş frumos. Încă odată mulţămita mea, Dle primariu.“

De aici Alteţa Sa imperială se suì earăşi în trăsură şi merse la palatul guvernului ţĕrii, unde avea residenţa Sa înaltă.

Aici salutară pe Alteţa Sa imperială autorităţile civile şi militare, rectorul universităţii cu senatul academic şi corpul profesoral, preoţimea şi directorii scoalelor secundare. Alteţa Sa mulţĕmì tuturora, salutând neîntrerupt.

Poporul adunat înaintea guvernului aducea necontenit omagiile sale Prea înaltului oaspe prin necontenite strigări de „Sĕ trăiasca,“ pentru cari Alteţa Sa imperială, eşind pe balcon mulţĕmia, rizênd şi salutând în toate părţile.

(Va urma.)

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Neadormita diplomaţie rusească veghea şi pentru a nu o găsí nepregătită o astfel de întêmplare trimise de timpuriu misionari în ţerile române, pentru a mai încălḑí simţemintele cele evlavioase, amorţite, ale românilor pentru Rusia.

Rĕsboiul începe, slab condus din partea turcilor, ruşii înaintează spre Moldova sub comanda guvernului Elliot, care aduce cu sine dela Ecaterina ca şi Münnich un act de supunere a Moldovei către Rusia. Acest act redactat în formă de jurămênt, prin care fie-care moldovan avea sĕ jure, că se va supune stăpânirei măriei sale, orânduelilor şi legiuirilor date, că se va purta ca un rob credincios şi bun şi supus măriei sale arată făţiş intenţiunile Rusiei. Acest act de supunere a fost trimis prin toate têrgurile şi satele, cetit în biserici şi prin îndemnul preoţilor semnat de credincioşi. Planul de cutropire se mai invederează şi din întrebările, ce le face generalul, pentru a afla starea economică socială şi politică a ţĕrei, la care ispravnicii rĕspund cu cea mai mare precisiune. Merge însĕ şi mai departe şi Ecaterina face sĕ fie rugată de boeri şi preoţi, cari îi mulţumesc: „pentru mila, ce a arĕtat măria sa cu trimiterea ostilor, cu care i-au scos din jugul robiei.“ La declararea resboiului Caterina a dat un manifest în genul manifestului lui Petru cel mare, în care spune Europei, că Poarta caută sĕ arunce în mare nelegiuire şi corpul şi sufletul creştinilor, ce trăesc în Moldova, Vlachia, Bulgaria etc. din care causă ea acceptă resboiul declarat.

Pentru o mai sigură reuşită întrebuinţează şi de astădată ca totdeauna corupţiunea, căci banii, darurile, plus perspectiva fac pe domnii Calimach şi Ghica, sĕ treacă în partea ruşilor; ear boerii şi clerul trimit o ambasadă la Petersburg. În scrisorile pe care le duce ambasada moldo-romană sĕ poate vedé umilinţa, degradarea, slugărnicirea şi înjosirea clerului şi a boerilor, căci cetim: „noi locuitorii moldoveni ca nisce robi prea plecaţi, aducem supunerea cea robească cu toată bunăvoinţa şi primirea.... şi cu genunchii plecaţi ca nisce ferbinţi rugători cădem la urmele prea luminatelor picioarelor voastre“ şi „sărutăm genunchii şi urmele picioarelor tale celor împĕrătesci şi singure stăpânitoare.“ Cât de sf. era Ecaterina sĕ se cetească substanţiala şi plină de mieḑ scriere a neuitatului C. A. Rosetti: „*Rusia*“.

---

lor a scrie toate poruncile numite — dintru care trebuia cunoasce porunca Împĕratului şi a noastră, şi neavêndu-le scrise pentru îndreptare ar putea urma mare vătĕmare preabunei rêndueli, şi apoi cinului preoţesc, dară încă şi aceasta vĕḑênd noi, că numitul protopop aceste sluşbi mai tare şi pentru băterneţele lui şi boală, care are, n'au putut împliní, drept aceea pe mai bună uşurare baterneţelor lui pe numitul protopop din diregĕtoria protopopească l'am pus jos, cu tituluşul seu rĕmâind, şi spre mai bună împlinirea poruncilor împĕrătesci, şi împlinirea îndreptărilor noastre archieresci şi a protopopiatului, pe cucernicul Ioosif Nemeş, parochul Dobri în locul numitului protopop l'am numit V. protopop, şi toată diregĕtoria protopopească I-am dat înnaintea Protop. Dobri, ca se-o poarte, carele întru toate fără lene sĕ fie ascultătoriu, şi sau tuturor preoţilor ca dela numitul V. protopop Iosif sĕ scrie toate poruncile dela noi date... şi celelalte de acum următoare, şi oameni pentru ţidule de cununie sĕ-i îndrepteze preoţii la acest Vice-protopop, şi Ei preoţii sĕ fie ascultători intru toate. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Simzian m. p.,
protopop neunit ot. Trestia.

Cernovici m. p.,
secretar.

Aceste acte de supunere desĕvêrşită erau susţinute de căpeteniile boerilor şi clerului, care predica şi esplica prin biserică ordinile autorităţilor rusesci, îndemnând poporul, sĕ le aducă la îndeplinire, în care timp armatele rusesci ocupară ambele ţĕri şi-şi încep tradiţionalul obiceiu: pradă, jefuesc, siluesc, nu cruţă nimic, pretutindeni, pe unde trec, lasă foc, pustiu şi miserie. Poporul nu poate sĕ mai sufere şi încep sĕ se tânguiască cu toţii până şi *cocoanele tinere* jumĕtate vĕduve, fac o *plângere* cătră împĕrăteasa cerênd în naivitatea lor, ca împĕrăteasa ca femee, va avea milă de cele de un secs ca dênsa; tuturor însĕ împĕrăteasa şi generalul le rĕspundea magistral; *non possumus*: „căci nu este cu putinţă ca pământul acesta sĕ fie fără cheltuială.“

Ţĕrile române sunt stăpânite de ruşi dela 1768 până la 1774=6 ani şi la ocupare împĕrăteasa declară, „că întru toate sĕ fie după a lor judecăţi şi orândueli“ cu alte cuvinte autonome. Boerii, deşi mulţi erau contrarii ruşilor, căutară sĕ profite ei personal de posiţiunea critică, în care se aflau ambele ţĕri şi astfel vedem, că se aduc ambele ţĕri spre *junghiere* ca jertfă Rusiei, ca sĕ o îmblânḑească spre a avea milă de dênşii.

Ambele ţĕri, ḑic boerii, vor asculta de câte doi generali ruşi, unul în Bucuresci, altul în Iaşi, ei vor fi ocârmuitorii oştilor, vor trimite la visteria împĕrătească dajdiile ţĕrii, vor îmbrăca pe boeri cu caftane, vor alege pe rênd dintre toţi boerii, ca sĕ fie prin ţinuturi stringĕtori de dări, judecători, administratori, ear ţeara, ḑic boerii munteni, sĕ fie tot una cu eparchiile, ce stăpânesce prea puternica Rusie, ca legile şi rênduelile Rusiei sĕ fie pe deplin aplicate, ca armata sĕ fie echipată şi instruită de cătră ofiţerii ruşi.

Clerul român din ambele ţĕri nu se lasă mai pe jos în umilinţă şi cer cu ferbinţi rugăciuni ca biserica română sĕ fie înglobată în ortodocsa Rusiei şi sĕ fie sub îndreptarea sf. sinod după obiceiurile sf. biserici a Rusiei.

În ambele acte de supunere, boerii caută sĕ-şi asigureze posiţiunea lor. Cum că acesti patrioţi trebuiau sĕ asculte orbesce de generalii rusesci, sĕ-şi plece capul, nici nu mai încape vorbă, dacă nu voiau sĕ audă resunând pe spetele lor cnutul rusesc şi sĕ resimtă până în măduvă frigul Siberiei.

Cele spuse, deşi cât se poate de resumat, arată, ce înţelegea Ecaterina prin autonomie şi ne dispensează de comentarii.

Pe când boerii şi clerul au căutat sĕ-şi asigure posiţiunea, ţĕranii suferiau de jafurile, prădările, abusurile soldaţilor ruşi şi începuseră sĕ-şi caute adă post în înfundăturile munţilor, locul de mântuire.

(Va urma.)

Varietăţi.

* La Cluş se fac pregătiri pentru primirea M. Sale monarchului nostru. Regele României Carol I, se vorbesce, că încă va veni la Cluş, pentru a face visită împĕratului nostru.

* Regina Sêrbiei după multe şi mari ovaţiuni, ce i-s'au făcut prin Rusia, s'a rentors la Belgrad, şi a fost primită în mod strălucit. Tare puţin a petrecut însĕ regina cu regele în Belgrad, ea s'a dus la băi în Arangjelovatz, unde va petrece vr'o patru sĕptĕmâni.

* Cu diua de 24 l. c. n. se va începe cursul ferial pentru aspiranţii de ofiţeri la gloate, care curs se va ţiné în oraşele: Budapesta, Braşov, Caşovia, Cluş Cinci-Biserici, Leutschau, Neoplanta, Neusohl, Pojon, Panciova. M.-Teresiopol şi Şopron.

* (Arieşana.) Firma „Arieşana institutul de credit şi economii societate pe acţiuni în Turda“ s'a improtocolat în şedinţa tribunalui regiu din Turda, ţinută în 15/27 Iuniu 1887, prin urmare direcţiunea are onoare a aduce la cunoscinţa onoratului public, că societatea 'şi-a început activitatea.

* Grigore Basarab-Brancovean principe român, care a decedat la Paris în 3/15 Octombre 1886, aducêndui-se cadavrul la Bucuresci s'a înmormêntat în capela cimiterului Şerban-Vodă.

* Katkoff marele panslavist e rĕu bolnav. Limba şi mâna dreaptă îi sunt paralisate. Pacientul a primit multe telegrame de condolenţă din Francia. Deroulede preşedintele ligei patriotice încă i-a adresat o telegramă.

* Boulanger într'o epistolă ḑice, că 'şi va face datoria totdeauna pe lângă toate persecuţiunile şi ura, ce 'l urmăresce. Pentru mine, ḑice generalul, ajunge sĕ rĕmân cu cei ce voesc ca Francia sĕ fie respectată, şi pun patria mai pe sus de intrigele de partid şi de interesele individuale. N'am avut şi n'am alt scop, decât sĕ me adresez francesilor, strigându-le, că 'şi pot şi trebue sĕ-şi ridice capul, căci aceesta e singura ţinută, ce se cuvine unui popor ca al nostru.

* *Krupp*, vestitul fabricant de tunuri a murit, lăsând lumii militare moştenire: tunurile Krupp.

*(Un soldat aflat mort.) Un soldat dela artileria de aici, care din 8 Martiu a. c a dispărut fără de a i-se pote da de urmă, a fost aflat eri în pădurea din Dumbravă cu ocasiunea eserciţiului militar. Este de tot misterios sfêrşitul lui tragic, pentru că după se afirmă, capul îi lipsesce cu totul, ear o mână e tăiată de jumĕtate. Altfel cadavrul e îmbrăcat cu întreaga uniformă militară.

* (Armamentul puterilor europene.) — După „Revista armatei“ e următoriul: *Germania* a adoptat puşca cu repetiţie Mauser. — *Englitera* face încercări cu puşca cu repetiţie sistem Enfield Martini, de calibru 10, mm 15. — *Rusia* a dat la toate batalioanele de tiraliori, puşca cu repetiţie elveţiană. — *Austria* a adoptat puşca cu repetiţie Mannlicher. — *Italia* a transformat puşca Vetterli după sistemul maiorului Vitali, care permite a trage 30 de lovituri pe minut. — *Svedia* a adoptat o puşcă cu repetiţie de calibru 10, mm 15; dar tragerea este prea târḑie. — *Serbia* posede o puşcă cu repetiţie sistem Mauser, de calibru 10 mm. — *Portugalia* a comandat 40,000 pusci cu repetiţie sistem Kropatschek, de calibru 8 mm.

* În Paris s'a format o societate protectoare a copiilor, contra părinţilor denaturaţi. Toţi copii desmoşteniţi, ori cari sunt rĕu tractaţi şi neîngrijiţi din partea părinţilor se primesc şi li se dau îngrijirea cea mai bună.

* Caii slabi se îngraşă iute şi uşor dacă li-se dă urluială de cucuruz, amestecată cu ovĕs. Cucuruzul e bogat în materii azotate grase şi în amidon.

* (Conservarea oaĕlor.) Pe timpul căldurilor conservarea oaĕlor e lucru foarte cu greu. Pentru evitarea acestui neajuns se spune a fi un mijloc recomandabil ca oaĕle, după ce se spală bine sĕ se ungă cu *vazelin*, şi astfel apoi se pot conserva în orice căldură ani întregi.

* **Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi** se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I; Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină*, *pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strălucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Recensiune.

Vêrful cu dor, la 29 Iuniu, 1887.

Creḑênd, că fac un serviţiu bun învĕţătorilor nostri poporali şi peste tot acelora, cari se ocupă cu instrucţiunea, le atrag atenţiunea asupra unei cărţi in multe privinţe de mare valoare în literatura pedagogică.

În tipografia universităţii regesci din Budapesta a eşit de sub tipar la anul 1885 un op, ce umple un gol în literatura pedagogică din patria noastră, care este următoriul: „Manuducere pentru instrucţiunea istoriei în scoalele poporale. Introducere în sciinţa istoriei în usul învĕţătorilor şi al ascultătorilor de preparandiă de Dr. A. Kiss şi M. Mayer“ tradusă şi prelucrată în limba română de zelosul profesor la scoalele centrale medie române din Braşov, Artemie Feneşan. — Preţul cărţii în formă legată este 60 cr. Această carte interesantă din multe puncte de vedere are următoriul cuprins:

A. Partea teoretică.

1. Despre conceptul istorie 2. Despre scopul istoriei. 3. Sciinţele ausiliare ale istoriei. A. Psychologia, B. Chronologia, C. Geografia, D. Statistica. 4. Despre critica istoriei. 5. Istoria istoriografiei. 6. Metoadele instrucţiunii istorice. 7. Mersul instrucţiunii istorice. 8. Mijloacele de învĕţământ ale instrucţiuni istorice 9. Forma învĕţământului istoric. 10. Istoria instrucţiunii istorice.

B. Partea practică.

Istoria maghiarilor în legătură cu evenementele mai însemnate ale istoriei universale. Istoria vechie a omului, respândirea oamenilor, epocele istoriei omenesci.

Popoarele vechi.

1. China şi Japonia. 2. India. 3. Chaldea. 4. Palestina şi Fenicia. 5. Asyria. 6. Meḑia şi Persia. 7. Egiptul. 8. Hellada. 8. Roma,

Popoarele evului mediu.

1. Hunii. 2. Slavii şi Avarii. Carol cel mare.

Istoria Ungariei.

Ungaria sub domnia casei arpadeane.
Ungaria sub regii din diferite case.

Evul nou.

Istoria Ungariei sub domnia Habsburgilor.

Apendice.

1 Date din istoria unor invenţiuni mai importante.

2. Consemnarea alfabetică a celor mai importante invenţiuni.

3. Conspectul chronologic asupra celor mai importante evenemente din istoria universală.

4. O privire asupra celor mai importante evenemente din istoria patriei .

5. Şirul chronologic al regenţilor.

6. Artele. Remăşiţe, monumente istorice şi păstrarea acelora.

Formarea "octav" cu 480 de pagine.

După cum se vede, cuprinsul opului acestuia este variat şi foarte bogat în materie. Mai cu seamă partea teoretică. Pe când cele'lalte părţi ale opului acestuia cuprind pe scurt tot, ce e mai esenţial din istoria universală şi a patriei.

După-ce autorii dau definiţiune conceptului „istorie“ în partea teoretică, continuă susţinênd, că precum numai moralitatea este, ce servesce de basă sigură la esistanţa indiviḑilor, aşa naţiunile întocmai ca indiviḑii numai pe basa moralităţii se pot desvolta şi pot prospera.

La punctul 2: despre scopul istoriei se face o subîmpărţire foarte rigoroasă: 1. între scopul istoriei ca sciinţă, 2. între istoriografiă şi 3. între scopurile instrucţiunii istorice.

În ceace privesce scopul instrucţiuni istorice 'l putem cuprinde în trei puncte cardinali şi anume: *a*). Învĕţătorul sĕ esplice scolarilor presentul naţiunilor al omenimei şi trecutul lor. *b*.) Sĕ deştepte întrênşii consciinţă tare istorică, care sĕ le fie farul conducĕtor, calauzul nemincinos, indispensabilul mentor pe terenul educaţiunii umaniste, naţionale în sens european *c*). Sĕ le dea ocasiune d'a imita esemple demne de ori şi ce virtuţi omenesci şi cetăţenesci.

Trece apoi cartea la „Sciinţele ausiliare ale istoriei.

A. Psychologia ca sciinţă ausiliară a istoriei cu 13 subdiviḑiuni.

1. Psychologia individuală şi etno-psychologia precum şi etno-psychologia comparativă, ca sciinţe indispensabile pentru istorie în general şi special pentru învĕţătorul, ca propunător al acestui obiect de învĕţământ.

2. Posiţiunea omului, ca a unei fiinţe conscie faţă de natură şi de consoţii lui.

3. Caracterele comparative şi distinctive între spiritul individual şi cel generel.

4. Cum influinţează spiritele individuale unul asupra altuia?

5. Formele principale, cu cari spiritul general influinţează reciproc prin unitatea limbei, prin unitatea naţional-economică, prin unitatea vieţii intelectuale morale religioase şi estetice, prin influinţa totalităţii asupra particularilor în interesul cestor din urmă, prin nisuinţa tuturor particularilor spre un scop general.

6. Natura şi influinţa spiritului general asupra spiritelor individuale.

7. Resultatele.

8. Spiritul individual, ca representante al spiritului general.

9. Diviḑiunea spiritului general în membre, firea armonică a lui şi contrarul acestuia.

10. Desvoltarea spiritului general şi influinţa lui psychică asupra spiritelor individuale, ce se afirmă prin spirite geniale şi prin toate modalităţile convieţuirei enumerate mai sus.

11. Legea istorică.

12. Cari sunt problemele, a căror deslegare o poate ascepta istoricul dela psychologie şi în ce îi poate sta această sciinţă într'ajutor?

13. Aplicarea practică a psychologiei asupra câtor-va evenemente istorice.

(Va urma.)

Judecata unui laic. Toţi cei ce suferiţi! Întrebuinţaţi şi elicsirul de nervi al Dr. Lieber (ne scrie un pretin al acestuia, care slab şi necapabil la lucru, prin folosirea elicsirului în câteva luni parcă s'a renăscut,) astfel ar trebuí sĕ se strige tuturora, cari sunt bolnavi şi nu cunosc încă aceasta beutură admirabilă, şi ce drept are acela. Da, Voi cei-ce suferiţi de nervi beţi elicsirul de nervi al Dr. Lieber. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Mercuri în 20 Iuliu 1887.

Sibiiu: 15 72 61 63 2

Nr. 144 [1622] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa II-a Mociu, protopresbiteratul Cluşului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 33 jug. arătoriu şi fênaţ, à 8 fl. computat jugerul, 264 fl.

2. Folosirea casei, grădinei şi a supra-edificatelor din curtea parochială, 100 fl.

3. Dela 110 familii câte o merţă mică 16 cupe de cucuruz sfârmat, şi câte o ḑi de lucru cu palma, 110 fl.

4. Dela 140 familii venitul stolariu, 49 fl.

5. Alte prestaţiuni sigure.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi a-şi înainta suplicile lor instruite conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus arĕtat, sub-semnatului oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Çluşiu, 27 Iuniu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 695—1887 [1621] 2—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului:

1. Postul de învĕţătoriu diriginte la scoala din Cugieriu comitatul Hunedoarei, cu salariu anual de 350 fl. v. a., apoi cuartir şi lemne de foc.

2. Postul de învĕţătoriu diriginte la scoala din Veştem, comitatul Sibiiului, cu salariu de 300 fl. din fondul scol. central, precum şi cuartir şi lemne de foc.

3. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din Jina, comitatul Sibiiului, cu emolumentele: 200 fl. v. a., din fondul scol. centr. cuartir şi lemne după trebuinţă; şi în fine

4. tot la Jina postul de învĕţătoriu adjunct cu 180 fl. din fondul central, apoi cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au sĕ-şi subştearnă suplicele instruite cu diploma de cualificaţiune din studiele pedagogice şi din limba maghiară, eventual şi alte documente cel mult până în *10 August a. c. st. nou* la:

Comitetul administrativ al fondului şi scoalelor fostilor grăniţeri din regimentul I rom. în Sibiiu.

Nr. 177—886. [1612] 5—5

CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Braşov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba şi literatura maghiară, ca studiu principal, şi ca studii aucsiliari, româna şi latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

2. un post de profesor pentru limba şi literatura franceză, ca studiu principal, şi ca studiu aucsiliar limba română, la scoalele comerciale şi reale, cu 22 oare de propunere pe sĕptĕmână;

3. un post de profesor secundar de musica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală şi la clasele IV şi V de fete, cu care post este împreunat şi oficiul de instruitoriu şi conducĕtoriu al corului bisericei rom. ort. res. dela St. Nicolae din Braşov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială şi reală, cu 16 oare şi pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe sĕptĕmână.

Pentru ocuparea acestor posturi se escrie concurs cu termin *până la 15/27 August 1887.*

Concurenţii vor adresa petiţiunile lor către subscrisa Eforie scolară, instruite cu documentele:

a) că sunt de naţionalitate români şi de religiune greco-orientali;

b) că au purtare bună, atât în privinţa moralităţii cât şi a ţinutei sale cetăţenesci;

c) că sunt sănĕtoşi de constituţie;

d) că reflectanţii la postul de sub 1. au cualificaţiunea prescrisă de legea de instrucţiune din anul 1883 Art de lege XXX. §. 29, 30, 61 şi 62 în combinaţiune cu disposiţiunile în vigoare ale autorităţilor bisericesci confesionale române greco-orientale din archidiecesa Transilvaniei; eară reflectanţii la postul de sub 2 sĕ fi absolvat gimnasiul şi facultatea filosofică sau vre-o academie comercială şi posed perfect limba franceză;

e) reflectanţii la postul de sub 3. sĕ producă testimoniu despre absolvarea cursului la vre-uu conservatoriu de musică, sau că posed cunoscinţe temeinice de musica vocală şi instrumentală;

f) concurenţii la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instruí în gimnastică.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenţii de sub Nr. 1. şi 2:

Până la obţinerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucţiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. şi de ací înainte salariu constant anual de 900 fl. cuincuenalii de câte 50 fl., cari se vor repeta de 5 ori, şi relut de cuartir de 130 fl., cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum şi drept de pensiune conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este impreunat cu salariu anual de 500 fl. dela scoale, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. şi 50 fl pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este împreunat un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au sĕ dechiare concurenţii în petiţiunile lor, că se vor supune necondiţionat regulamentelor şi disposiţiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort.-rĕsăritene, Braşov.

I. Strevoiu,
v.-preşed.

Nr! 488 [1620] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Bârlad din protopresbiteratul Bistriţei se escrie prin aceasta concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Venitele parochiali sunt:

1. Casă parochială cu supra-edificatele economice necesari calculate în bani ca venit anual . . fl. 10.—

2. Folosirea eclesiei parochiale constătătoare din 17 jugere 879 °☐ pământ arătoriu şi fênaţ calculată la an în . . . . fl. 200.—

3. Dela 23 familii câte o merţă mică de cucuruz sfârmat, computate în bani cu fl. 23.—

4. Dela 43 familii câte o ḑi de lucru, computată cu 40 cr. fac . . . . . . fl. 23.—

5. Venitele din epitrafir computate la an cu . . . fl. 50.—

Suma . . fl. 306.—

Doritorii de a obţiné această parochie au a-şi aşterne suplicele lor, instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în Borgo-Bistriţa p. ul. Borgo-Prund.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în conţelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistriţa, 11 Iuniu, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 887 [1619] 3—3

CONCURS.

În conformitate cu cele dispuse prin ordinul consistorial din 28 Aprile Nr. 2014 B. se escrie pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch George Panţa din Pianul de sus, ca parochie de clasa II-a la doilea concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom“

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale, afară de cimiterul, carele se lasă întreg în folosinţa parochului până trăiesce.

Doritorii cari voesc a reflecta la acest post de capelan, 'şi vor subşterne petiţiunile instruite în înţelesul prescriselor statului organic şi al regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiteral până la terminul indicat. — Concurenţilor le stă în voie, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o dumineca s'au sĕrbătoare poporului în biserică.

Sebeş, 29 Maiu, 1887.

În conţelegera cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Singur veritabil sĕ află sub această marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debiliteazā corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluşiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 18—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,
medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinţi à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum şi în toate farmaciile, drogueriile şi parfumăriile din Transilvania şi România. [1595] 5—16

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 71 Sibiiu, Sâmbătă 11/23 Iuliu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3731 scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1887/8 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următoarele stipendii.

1. Un știpendiu de 100 fl. şi unul de 60 fl. din *fondațiunea Francisc-Iosefină* pentru studenţi de ori ce categorie.

2. Un stipendiu de 100 fl. şi două câte de 60 fl. din *fondațiunea Cologea* pentru studenţii de ori-ce categorie.

3. Un stipendiu de 50 fl. din *fondațiunea Peiovici* pentru un student la scoalele medii.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ-și aștearnă suplicile la consistoriul archidiecesan *până la 10/22 August* a. c. acludênd documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătoare.

Suplicanţii au a numí în suplicele lor institutul de învĕţământ, la care voiesc a-şi face studiele.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută în 9 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Revista politică.

Aşa, după cum se desvoaltă de o vreme încoace lucrurile în Francia, se pare, că lumea nu se va liniscí mai nainte d'a mirosa pravul de puşcă. Sunt sensaţionale scirile, ce vin în fie-care ḑi din Francia; şi ele propagă nelinişte în toate cercurile societăţii. Mai nainte se făcuse un alaiu ne mai pomenit pentru generalul Boulanger, apoi tot acest general a strigat poporului frances: sĕ-şi ridice capul, căci aceasta este ţinuta, ce i-se cuvine. Acum ḑiarele radicale umple lumea de spaimă printr'un apel semnat de senatori, deputaţi, consilieri comunali şi ḑiarişti, stăruind pentru înfiinţarea unei federaţiuni, care sĕ dea semnalul pentru reîntoarcerea la tradiţiunile revoluţiunei şi la introducerea lor în moravuri şi în legi.

Ţinta federaţiunei este despărţirea bisericei de stat, cere apoi scrie „Românul:“ libertăţi comunale, instrucţiune pentru copii, protecţiune pentru femei, ajutoriu pentru bătrêni, credit pentru lucrători, iustiţie gratuită, imposit progresiv şi egalitate în serviciul militar; în toată Francia sĕ se formeze comitete, cari cu condeiul şi cu cuvêntul sĕ sprijinească opera revoluţiunei.

E bătătoriu la ochi, că acest apel înfricoşat e semnat de bărbaţi ca Clemenceau, vice-preşedintele camerei Lefèvre, fostii ministrii Granet şi Lackroy etc.

Scirile din Francia vestesc lucruri încă şi mai mari. Francesii nu mai întreabă de bani, nisuinţa lor e, ca sĕ aibă o armată puternică. Vorbele lui Boulanger au avut rĕsunet, căci senatul frances a votat negoţierea urgentă pentru creditul de a se face o probă de mobilisare şi s'a şi dat spre studiare unei comisiuni militare.

Spiritul rĕsboinic cuprinde pe francesi cu o forţă puternică şi ura contra germanilor cresce mereu. Ura e alimentată acum de un nou incident. Un agent comercial german Zangerle, a mers în Francia anume, ca sĕ omoare vr'un funcţiunariu frances. Luni a voit sĕ asasineze pe ministrul de interne, dar calea i a fost tăiată, în Pagny, însĕ a descărcat trei focuri de revolver în un comisariu frances şi din asta pricină spiritele în Francia sunt foarte aţiţate.

Vestea, că principele Coburg nu-i aplicat a primí tronul bulgar, se adeveresce tot mai tare. Influinţa Rusiei in Constantinopol e foarte mare. Nota circulară a Porţii despre alegerea principelui tractează pre acesta foarte rece, semn, că s'a făcut o apropiere între Rusia şi Turcia în urma atitudinei, ce o a luat Poarta faţă de Englitera, cu privire la ratificarea convenţiunei egiptene. Principele a sperat, că prin alegerea lui se va face o apropiere între Rusia şi Bulgaria, dar s'a înşelat în aşteptare. El însuşi a mărturisit, că ar fi mers bucuros la Petersburg, acum însĕ nu scie ce sĕ facă, la tot casul însĕ nu voesce sĕ propage duşmănie între Rusia şi Bulgaria şi nu voesce sĕ sporească neînţelegerile între partidele bulgare. După cum spun foile germane, prinţul a întrebat la Petersburg, că primil-va ţarul în audienţă, sau nu, până acum însĕ n'a primit nici un rĕspuns.

Ieremiadele „Tribunei.“

I.

Se vorbia pe timpul conferinţii aşa numite a alegĕtorilor români, ţinută în luna lui Maiu a. c. aici în Sibiiu, că fruntaşilor delegaţilor din provincie li a costat multă osteneală până ce au putut îndupleca pe dl Dr. Aurel Mureşan, redactorul „Gazetei Transilvaniei“ ca sĕ nu atace în şedinţă publică pe dl Slavici dela „Tribuna“, precum îşi propusese, şi din propusul seu nu făcea nici o taină.

Se vorbia, că tribunistilor, cari doriau cu ori-ce preţ sĕ ajungă la guvern — înţelege comitetul central — (căci numai aşa se putea compune un comitet, cum n'a mai fost, cu carele sĕ stea de vorbă guvern, impĕrat şi chiar strĕinătatea, dacă vor ca sĕ câştige pe români, precum ne prorocia „Tribuna“ înainte de conferinţă) şi sĕ-şi impună ḑiariul de organ oficial al partidei aşa numite naţionale; — le-a costat multă trudă, până când ş'au aflat între fruntaşi oameni, cari s'au resolvat sĕ împace pe dl Murĕşan cu dl Slavici, fiind asiguraţi despre primirea a ori-ce condiţiuni din partea d-lui Slavici.

Se vorbia, că capacitat dl Mureşan, că interesul naţiei cere ca dênsul sĕ se împace cu dl Slavici, căci altmintrea n'ar putea întra ambii în comitetul central, — ar fi rĕspuns, că nu poate sĕ se împace cu un om, pe carele dênsul în „Gazetă“ l'a dechiarat de… etc. etc. precum se scie, fără ca cel atacat sĕ se fi justificat sau sĕ-şi fi cerut satisfacţiune, la ce dl Slavici i ar fi reflectat: „Domnule îţi dau satisfacţie, cum voesci, ai bunătate şi compune D-ta o dechiaraţiune, cum îţi convine şi eu o iscălesc.“

Se vorbia în fine, că s'ar fi dat sfatul Domnilor dela „Tribuna,“ ca în viitoriu sĕ se abţină dela personalităţi, şi că dênşii ar fi promis aceasta.

Nu scim, dacă erau adevĕrate cele ce se vorbiau sau ba, căci lucrul s'a petrecut în comisiunea de 30, de unde în publicitate au străbătut numai propunerile comisiunei.

Constatăm însĕ:

că domnul Mureşan în şedinţele publice ale conferinţii n'a ţinut nici o cuvêntare, —

că la vedere, între dl Mureşan şi dl Slavici s'a încheiat armistiţiu, verosimil pe basa unei dechiaraţiuni publicate inmediat după conferinţă în nrul 95 al „Tribunei“ dela 29 Aprile v; şi ambii domni au intrat în comitetul central.

Aceea dechiaraţiune foarte caracteristică pentru un bărbat, care are pretensiunea a fi considerat de serios, şi pe carele conferinţa din Maiu

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Protopopiatul Hondolului.

În Hondol în 14/25 Iuniu 1787 s'au început lucrarea visitaţii canonicesci.

163.	**Hondol.**	Protopop Ioan Popovici, are singelie.
164.	**Secheres-Baia.**	P. Ioan Dudaş, are singelie. Au amêndouĕ protocoale estras scrise.
165.	**Certez.**	P. Adam Crainic, are sing. Protocolul bisericei are, şi al cercularelor numai până la anno 1785 are scris, i s'a poruncit ca sĕ scrie.
166.	**Toplița** și **Bohold.**	P. Ioan Petrovici, are sing. Protocolul cir. are scris cu sĕvêrșitul 1786 și al bisericei are numai fără rênd scris.
166.	**Nevoesfalva** și **Fizeș,**	Aicia nu este preot și vacan.
168.	**Checichedaga** și **Stoianasa.**	P. Ioan Popovici, are singel. Protocol. cercularelor are până la 1786 și aicia numai predislovie praznici este scris, dară prazn. nu sunt, și al biserici n'are scris.
169.	**Bunianfalva.**	Nu este paroch, și este vacanția.
170.	**Maroș-Șoimoș.**	Nu este preot, ci vacanţia cu moartea preotului s'a făcut.
171.	**Horo.**	P. Georgie Moise. Protoc. bisericii are, dară trebuesce îndreptat, și a circul. are 1787 dar: câteva întregi, câteva estract.
172.	**Berecseu,** s'au **Bêrsău.**	
173.	**Varmaga,** și **Nagi-Ag.**	P. Grigorie Marco, n'are singelie, ci pacșoș. Are protoc. biserici scris, și circularelor n'are.
174.	**Ban-Pataca** și **Kemina.**	P. Ioan Solomon, are singel. Protocolul circularelor are scris deplin și a bisericii are scris.
175.	**Aran** sau **Uroiu** și **Cărpiniș** sau **Gertianos.**	P. Solomon Irinca. Protocolul circularelor are scris pe toate, și a bisericii are.
176.	**Nagi-Rapold.**	P. Aron Popovici. Protocolul circularelor are scris și a bisericii are.
177.	**Kis-Rapold.**	P. Constandin Popovici, are singelie. Are protoc. bisericii, și a circularelor are scrise.
178.	**Babolna.**	P. Georgiu Sebeșan, are sing. Protocolul cercularelor are scris de tot, și a bisericii are.
179.	**Folt** și **Filial Boi.**	P. Michail Popovici, are sing. Protocolul circularelor are scris, și a bisericei are scris numai puţintel, fiind de curênd preoţit.
180.	**Al-Giogi.**	P. Stefan Stef, are singelie. Protocolul cercularelor are scris, și a bisericei numai pe vr'o trei foi are scris.
181.	**Homorod.**	P. Solomon Popovici, are singelie. Nicolau Popovici, are singelie.

l'a aflat de demn de a-l alege în comitetul central, ear comitetul de secretariu al seu, — din recunoscinţă pentrucă „Tribuna“ ne-a reprodus un articul întreg în nrul 151 din 7 Iuliu v. o eternisăm şi noi.

Ea este de următoriul cuprins:

„În nrul dela 23 Aprile v. al „Tribunei“ s'a publicat un articul, care se începe cu următoarea constatare:

„„În timpul celor din urmă doi ani, de când susţinem causa naţională în coloanele „Tribunei“, adversarii nostri au avut adeseori mulţămirea de a ne vedé în posiţiune de apĕrare faţă cu colegii nostri români.““

„„Chiar mai nainte de a fi apărut „Tribuna“ s'au făcut în coloanele ...... „Gazetei Transilvaniei“ .... cele mai hotărîte opintiri spre a slăbí încrederea publicului român faţă cu întreprinderea literară, pe care o iniţiasem, şi spre a acredita în opiniuniunea publică română cele mai grave bănueli, în cea ce privesce scopurile politice urmărite de noi.““

. . . .

„„ De sigur însĕ foarte mulţi dintre cetitori vor fi luând violenţa aceasta drept o urmare a resentimentului personal numai.““

„Simţindu-se atins de acest articol, dl Dr. Aurel Mureşan, publică în numĕrul dela 25 Aprilie a. c. o întimpinare în care întreabă:

„„*Dacă cei de la „Tribuna“ mai ţin la ceea-ce va sĕ ḑică onoare şi omenie, atunci îi provoc categoric sĕ-mi arete neamânat, în care numĕr al „Gazetei Transilvaniei“ înainte de apariţiunea „Tribunei,“ sau în care numĕr după apariţiunea „Tribunei“ am încercat eu sau ceialalţi colegi ai mei dela foaia, pe care o conduc acum de aproape ḑece ani .... „prin cele mai hotărîte opintiri“ sĕ aducem în discredit întreprinderea literară a „Tribunei“? .... Sĕ mi arete în fine, dacă oameni cinstiţi şi de omenie sunt, unde şi în care numĕr al foaiei noastre, am polemisat noi vre-odată cu „Tribuna,“ accentuând interese personale sau particulare, şi nu pe basa şi pentru apĕrarea principiilor naţionale, ce le protesăm?*““

„Fiindcă vreau sĕ se scie, că ţin la „onoare“ şi la „omenie“ şi fiindcă me bucur mai presus de toate, dacă pot sĕ contribuesc câtuşi de puţin la stabilirea bunei înţelegeri între fraţi şi tovareşi de luptă, declar ca autor al articulului publicat în „Tribuna,“ că în adevĕr în coloanele „Gazetei Transilvaniei“ nici măcar amintire nu s'a făcut despre „Tribuna“ mai nainte de a fi apărut acest ḑiar, şi că nu-mi aduc aminte, că după apariţiunea „Tribunei“ în coloanele „Gazetei Transilvaniei“ sĕ se fi făcut opintiri pentru discreditarea întreprinderii noastre literare.“

„Despre atacurile, ce ni s'au făcut înainte de apariţiunea „Tribunei“ m'am pronunţat numai în tesă generală, ear cele ce ni s'au făcut în urmă, le sunt cunoscute publicului. Departe a fost însĕ şi departe este de mine gândul de a presupune ori de a face sĕ se presupună, că aceste atacuri sunt pornite din interese personale.“

„Discuţiunea resultă din deosebirea de vederi politice, nu poate sĕ atingă câtuşi de puţin persoana celor ce iau parte la ea.“ *Ioan Slavici.*

Constatăm mai departe, că conferinţa n'a adus conclus, prin care „Tribuna“ s'ar fi dechiarat de organ al partidei naţionale, ba la început venia omul în ispită sĕ creadă, că nici ea însaşi nu se consideră de atare, astfel interpreta conclusele conferinţii. Poienarii p. e. cu mintea lor nerafinată pe basa interpretărilor „Tribunei“ credeau, că ar lucra în contra concluselor conferinţii, dacă n'ar participa la alegerea de deputat dietal şi au trebuit sĕ ceară esplicări deadreptul dela comitetul central, ca sĕ scie de ce se ţiné. Ca Poienarii vor fi mai fost ei foarte mulţi din aceia, cari au participat la alegeri, pentrucă nu au toţi românii darul de a cetí una şi a pricepe alta ca sĕ înţeleagă pe „cel mai rĕspândit ḑiar românesc.“

Constatăm în fine, că sub impresiunea celor esperiate sub durata conferinţii, începuse „Tribuna“ a fi mai obiectivă şi nu se ocupa de personalităţi, — dar scris este că: „lupul îşi lapĕdă pĕrul, dar năravul nu.

Cu cât se apropia mai tare timpul abonamentului, cu atât îşi reapuca şi ea năravul, la început pişca mai puţin când pe unul, când pe altul din firmele vechi, până în urmă devenì de tot nervoasă.

Poate aşa numitul seson mort, sau doară alte necasuri interne sunt causa, de nici ea nu mai este atât de originală, cum era mai nainte, şi adese-ori veḑi că primesce câte o idee din alte foi, fără ca sĕ se provoace la isvor, ba câte-odată reproduce chiar articuli întregi, firesce nu pentru ca sĕ-şi umple coloanele, ci sub alte pretecste.

Astfeliu, cetind în „Luminătoriul“, că acel ḑiar în desperaţiunea sa pentru deruta, ce a suferit partida naţională la alegerile dietale, prevede şi eventualitatea ca inteliginţa civilă sĕ se retragă şi sĕ lase conducerea în mânile archiereilor nostri, cum era în timpurile, din cari mai putem şi noi înregistra puţinele succese, de cari ne am bucurat în patria aceasta—vine în estas şi află că asta ar fi imposibil, căci metropolitului din Blaş i ar deroga, ca în cause politice sĕ facă causă comună cu metropolitul din Sibiiu, şi după laudele îndatinate la adresa metropolitului din Blaş o pune pĕcatele şi spune totuşi ceva şi despre Roma mică, că adecă nici acolo nu mai merg trebile cum se cade, că limba română în gimnasiul românesc de acolo este numai tolerată, că protocoalele conferinţelor profesorale se poartă în limba maghiară etc. etc.

Aşa se vede că Blaşul i-a mulţămit frumos (frasă din Blaş) pentru acest compliment, şi deoarece lucrul nu se poate desminţí dar nici plublicarea lui nu-i vine la socoteală, pentru că este dedat Blaşul a fi considerat tot de cel mai mare român, ori-ce va face pe după culise — pe semne a mai slăbit cel puţin din prenumĕraţiuni, ceea ce a supĕrat rĕu pe cei dela „Tribuna“ şi le-a insuflat, nu scim respect sau îngrijiri, dar în nrul 147 dela 2 Iuliu v. îi vedem retrăgêndu-se tot atât de cu demnitate şi cu vitejie ca şi cum o făcuse şi faţă cu domnul Mureşan, numai sĕ nu o paţă şi Blajul la urmă, cum o păţì dl Mureşan.

Articulul din nrul 147 este atât de interesant, încât merită o analisă mai detaiată, deci ne resorvăm a-l aprecia în nrul procsim

---

Călĕtoria Alteţii Sale c. r. prinţului de coroană Rudolf în Bucovina.

(Urmare.)

Vineri dimineaţa, când avea sĕ se facă parada garnisoanei, o mulţime deasă umplea toate stradele, prin cari Alteţa Sa imperială avea sĕ treacă până pe câmpia întinsă de lângă grădina publică. Aici era postat regimentul de infanterie Nr. 41 şi regimentul husarilor Nr. 16. Precis la 7 oare Alteţa Sa imperială a sosit pe câmpie dimpreună cu prea înalta Sa suită şi anume: ducele de Württemberg, contele Bombelles, adiutanţii: maiorul Rosenberg-Orsini şi căpitanul Giesel. Alteţa Sa imperială s'a suit apoi pe un cal şi a primit raportul din partea brigadirului Schrofft. Această paradă a garnisoanei a fost cât se poate de strălulucită; mai cu seamă defilarea trupelor a fost atât de precisă, încât Alteţa Sa imperială de mai multe ori a binevoit a-şi esprima prea înalta Sa recunoscinţă, care în urma unui ordin s'a şi adus la cunoscinţa miliţiei.

Alteţa Sa imperială, întorcêndu-se la residenţa Sa, la 8 oare a început a face visite. În trăsura întâia mergea primariul oraşului, în a doua Alteţa Sa imperială cu Escelenţia Sa presidentul ţĕrii Baronul Pino, ear în celelalte trăsuri urma Prea înalta suită.

Alteţa Sa împerială a visitat mai întâi biserica romano-catolică, la a cărei uşă a fost primit de prelatul Kornicki încunjurat de clerul rom.-cat. al Cernăuţilor. După o rugăciune scurtă sĕvîrşită de prelatul Kornicki, Alteţa Sa imperială a părăsit biserica, petrecut fiind până la trăsură de preoţimea adunată.

De aici Alteţa Sa imperială a plecat spre residenţa metropolitană gr. or., ale cărei portaluri şi fasade erau decorate cu un gust deosebit. Prin spalirul alumnilor Alteţa Sa imperială a venit până la poarta mijlocie a residenţii, unde a fost primit şi salutat cu o cuvêntare de Eminenţa Sa Metropolitul Silvestru Morariu dimpreună cu consistoriul archiepiscopal. De aici Alteţa Sa imperială a fost condusă în sala sinodală, unde erau adunaţi patronii bisericilor şi preoţimea din têrg şi de pe la ţară. Întrând Alteţa Sa în sală, corul cântăreţilor a întonat psalmul împĕrătesc. Alteţa Sa imperială s'a dus apoi în capela metropolitană, la a cărei uşă era aşteptat de archimandritul Calinescu cu evangeliul şi cu crucea, şi de amêndoi capelani. Pecând Alteţa Sa imperială petrecea în capelă, doi solişti au esecutat un duet deosebit de frumos. Aici dl adjunct Morariu, fiul metropolitului, presantat fiind Alteţei Sale dimpreună cu soţia sa, aceasta a predat Alteţei Sale un buchet de rose.

Atât în sala sinodală cât şi în sala de şedinţi a consistoriului, unde se aflau toţi consilierii consistoriali, mai multe persoane au avut deosebita onoare a fi avorbite de Alteţa imperială, care a admirat stilul şi esecutarea măeastră a tuturor odăilor, prin cari a fost condusă.

Din tractul de mijloc a palatului metropolitan Alteţa Sa a fost condusă în seminariu. La poarta acestuia aştepta rectorul seminarial D-rul Topala şi un prefect seminarial. Alteţa Sa imperială a fost condus în capela seminarială şi prin celelalte apartamente ale etagiului de sus, ear în tractul de jos Prea înaltul oaspe a fost condus de prodecanul facultăţii teologice, prof. de Repta în biblioteca teologică, în cancelaria decanului şi în sala de conferinţe.

Prea înaltul oaspe a binevoit a se întreţiné cu mai mulţi alumni seminariali şi la plecare şi-a esprimat Prea înalta Sa mulţămită pentru primirea frumoasă şi deosebita satisfacţiune, ce o are după visitarea acestui palat monumental.

În mijlocul strigătelor frenetice de „Sĕ trăească“ Alteţa Sa imperială a fost condusă de Em. Sa Metropolitul până la trăsură.

În tot restimpul petrecerii în residenţă a Alteţii Sale imperiale toate clopotele din capelele acestui palat metropolitan au fost trase în continuu.

Dela residenţă Alteţa Sa imperială a plecat spre biserica evangelică şi la întrare a fost primită de pastorul Fronius cu membrii presbitoriului evangelic. Alteţa Sa, întrând în altariu, a fost salutată de numitul pastor cu o cuvêntare scurtă. Universitatea, spre care pleca acuma Alteţa Sa, era foarte frumos decorată. La portalul universităţii aştepta

---

		Protocol. circularelor are scris, şi a bisericii are scris dară nu după formulariu, i-s'au poruncit împlinirea.
182.	**Bocaiţa.**	P. Teodor Filip, are sing. Protocol. circula. are scris, şi a bisericei aşişderea.
183.	**Bocai.**	P. Petru Rus, are sing. Protocol. circularelor n'are, fiind de acum la parochie aşeḑat, şi a bisericii are numai pe hârtie slobodă.
184.	**Bulbuc.**	
185.	**Niarmező.**	P. Chirilă Popovici, are singelie. Protocolul circul. are, şi a bisericii.
186.	**Bozeş.**	P. Avram Caliman. Este beteag.
187.	**Renget.**	P. Lazar Stoica, are sin. P. Iosif Huţ, are singel. şi este supernumerar. Protocol. circularelor are până şi a bisericii are scris, dară nu după formular.
188.	**Mada.**	P. Avram Crainic, are sing. Protoc. circul. are până la 9 Maiu 1787 şi a bisericii scris.
189.	**Balşa.**	P. Adam Savu, are singelie. Protoco. circularelor are şi a bisericii aşişderea.
190.	**Porcura** şi **Boa**	P. Solomon Tobiaş, are sin. Proto. circu. numai până la 1786 are scris, şi a bisericii are scris dară cu greşală.
191.	**Kis-Almaş.**	P. Ioan Nan, are singelie. Protoco. cir. până la 1786 are scris şi a bisericii are.
192.	**Poiana** şi **Techereu.**	P. Georgie Gavrilă, are sin. P. Avram Stancu, are sin. P. Ioan Avram, are singelie supernumerar. Protocol. circularelor are, şi a bisericii are.
193.	**Nagi-Almaş.**	P. Ioan Niculescu, are sin. P. Stefan Pop, are singel. Protocolul circula. are şi a bisericii aşişderea.
194.	**Kezep-Almaş,** şi **Nadasdia.**	P. Opriş Ioan, are singelie. Proto. cir. are, şi a bisericii n'are.
195.	**Cib** şi **Glod**	P. Petru Popovici, are singe P. Teodor Olie, are sing. Protocolul cir. are şi a bisericii aşişderea are.
196.	**Cicmeu.**	Nu este preot ci vacanţia; fiindcă după poruncă la a: 1786 supt Nr. 144 protocol. chirot. P. Ioan Avramovici supernumerar din Poiana nu s'au mutat încoace.

Supt lucrarea aceasta între protocoale circulariceşti s'au aflat unele deplin scrise, altele numai estractive au avut scris porunci, pentru aceea înaintea tuturor preoţilor şi proto. lucului s'au poruncit, ca de acum înainte toate poruncile aşa sĕ scrie, ca nici un cuvênt sĕ rĕmâe dintrênse, aşa şi Iscalitura în sfêrşitul poruncii cea episcopească sĕ aşeḑe, şi proto. bisericii după formular sĕ scrie; lângă care se poruncesce tuturor supernumerarilor, cari sunt rênduiţi la parochii vacante sĕ se mute până în 10 ḑile, almintrenea de fiesce-care parochie îi va urma, şi aşa sfătuindu-se tutor preoţi prot. Prea. D. Episcop spre buna ascultarea şi supunerea poruncilor tuturor.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Ioan Popovici, P. Vicariş.

Cernovici m. p.,
secretariu.

Rectorul magnific prof. Dr. V. Graber şi o parte mică din studenţi, între acestia soc. acad. „Junimea“ în corpore. Alteţa Sa imperială în mijlocul strigătelor entusiastice de „Sĕ trăească“ a fost condusă de către rector în sala profesorilor, unde acestia erau adunaţi cu toţii, şi de aici în aulă. Preaînaltul oaspe, salutat fiind de rectorul magnific cu o cuvêntare scurtă, a binevoit a rĕspunde prin puţine cuvinte foarte călduroase şi apoi a înscris şi prea înaltul Seu nume în albumul universităţii. Principele de coroană s'a întreţinut apoi cu mai mulţi profesori şi studenţi, aceşti din urmă toţi români. În mijlocul strigătelor frenetice de „Sĕ trăească,“ între cari mai cu seamă prevalau cele române ale membrilor societăţilor „Academia ortodocsă,“ şi „Junimea,“ Alteţa Sa imperială a fost condusă de către rector şi profesori până la trăsură şi a plecat spre catedrala gr. or.

Dela portal până la uşa bisericii făceau spalir epitropii bisericesci, în biserică însĕ vr'o 60 de domnişoare îmbrăcate în pitorescul nostru costum naţional. Em. Sa mitropolitul încunjurat de 6 preoţi şi de doi diaconi, toţi îmbrăcaţi în veşminte bisericesci, l'a condus pe Prea înaltul oaspe în altariu, şi i-a presentat prescure şi vin. Principele de coroană, suindu-se apoi pe tronul împĕrătesc, a ascultat o doxologie scurtă sĕvârşită de Em. Sa Metropolitul şi a părăsit apoi biserica, mulţămind pentru primirea strălucită şi asigurându-i pe credincioşii gr or. de iubirea şi simpatia Sa Prea înaltă.

Alteţa Sa imperială a mai făcut visite: în biserica armenească, unde a fost primită de dechantul Mitulski cu o asistenţă numeroasă; în biserica gr. cat., unde i-a eşit înainte canonicul Kostecki cu preoţimea; în templul israeliţilor, unde principele a fost salutat de presidentul comunităţii israelite.

În gimnasiul c. r. şi în scoala reală gr. or. Alteţa Sa imperială a fost primită şi salutată de directorii acestor institute în fruntea corpurilor profesorale şi în amêndoauĕ institute, principele de coroană a fost salutat şi de către un student cu o oraţiune potrivită.

Ultima visită făcută de Alteţa Sa imperială Vineri dimineaţa a fost aceea în scoala industrială, unde cu această ocasiune s'a aranjat o esposiţie de industrie casnică. Principele de coroană, condus fiind de directorul Laizner şi de Br. Nico Musteaţa a privit cu un interes deosebit la toate obiectele espuse şi şi-a esprimat Prea înalta Sa mirare asupra industriei casnice bucovinene, care este atât de desvoltată şi bogată.

Alteţa Sa s'a întors apoi la residenţa Sa. La 12$^1/_2$ oare dimineaţa s'au făcut primiri în ordinea, care s'a publicat deja de noi în numĕrul trecut. Aici adăogăm numai, cumcă afară de persoanele şi corporaţiunile numite în programa publicată şi de noi, au mai fost primite în audienţă următoarele deputaţiuni: deputaţienea *soc. pentru cultura şi literatura română în Bucovina*, sub conducerea preşedintelui ei Baronului Victor de Stîrcea; deputaţiunea societăţilor rutene „Ruska Rada,“ „Ruska Besida“ şi „Dom narodny“ sub conducerea dlui Winnicki, consilier la tribunal; deputaţiunea societăţii polone de binefacere sub conducerea prof. gimnasial Dworski; deputaţiunea societăţii „Archiducele Rudolf“ pentru ajutorarea studenţilor sĕrmani sub conducerea d-lui dir. Dr. Korn; presidiul cultului arm. or. din Suceava sub întroducerea dlui M. de Pruncul; deputaţiunea oraşului Suceavă sub conducerea dlui Dr. M. Lupu, advocat; deputaţiunea oraşului Şireţiu sub conducerea primariului Podhaiski; deputaţiunea oraşului Sadagura sub conducerea dlui Kuppetz, jude districtual; deputaţiunea comunei Cozman sub conducerea antistelui A. cav. de Kochanowski jun.

(Va urma.)

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare.)

Dacă Rusia n'a cuprins ţĕrile românesci încă din 1774, cum doriau şi boerii şi clerul înalt, cu toate că pretutindenea, în acest resbel, era învingĕtoare, causa este, că Austria îi înţelesese planurile; şi că nu voia ca şi Moldova şi România, sĕ fie ale Rusiei ci voia o împărţire dreaptă: Muntenia sĕ fie a Austriei şi Moldova a Rusiei, de aceea face un tractat cu Turcia, dela care primesce 3,000,000 lei, avênd sĕ mai primească 7,000,000 pentru a-şi echipa armata şi astfeliu Rusia este silită sĕ facă pacea dela Cuciuc-Cainargi 1774, prin care pe lângă alte avantagii câştigă şi dreptul de protecţiune asupra ţĕrilor române, numirea rusofilului Ghica pentru Moldova şi pe urmă un amestec necontenit în afacerile interioare ale ţĕrilor, întocmai ca în nefericita Polonie, care în vreme aceasta mergea mână în mână în nenorociri.

Resultatul cel mai dureros pentru noi al acestui resbel este răpirea Bucovinei. Moartea începuse sĕ-şi înfigă dinţii sei reci ca ghiaţa şi în corpul mult încercatei Moldove, cum şi-i înfipsese în al Poloniei.

Turcii încep sĕ-şi deschidă ochii, sĕ înţeleagă, că iubiţii sei fanarioţi o trădează şi că trecuseră de mult în partea Ruşilor; dar în buimăceala lor nu înţeleg, că austriacii, iubiţii lor pretini, de astădată sunt tot aşa de vrăşmaşi ca şi ruşii. În buimăceala lor iau şi de astădată prefăcĕtoria drept sinceritate, şi-i dă plocon partea cea mai frumoasă a ţĕrei, grădina Moldovei. Bucovina dar a fost răpită în mare parte din causa slugărniciei boerilor, clerului şi domnului moldovean pentru Rusia, lucru, care se adeveresce şi prin faptul, că ambasadorul rus la Ţarigrad susţine protestul moldovenilor, ca sĕ nu se dea Bucovina şi chiar acest protest este făcut de generalul rus Romanzoff.

Rusia dar avea în partea sa maioritatea elementelor conducĕtoare din ambele ţĕri şi pentru a o face sĕ joace în totdeuna după struna lor, stavilesce în 1782 pe primul ambasador rus în Bucuresci, Labanoff.

Sunt acum 100 de ani, 1787—92 de când un nou pericol şi mai groasnic ameninţa ţĕrile române. Soartea Turciei era pusă în grea cumpĕnă, prin o comună înţelegere între Austria, pretina cea prefăcută şi Rusia, vrăşmaşa de mult declarată. Împĕrăteasa Ecaterina îşi pusese în gând sĕ cuprindă Constantinopolul, sĕ reînfiinţeze vechiul imperiu grec, denumise chiar împĕrat pe un nepot al seu Constantin, crescut eminamente grecesce cu mance grecoaice, îi bătuse chiar o medalie, unde se vedea *„fulgerul lovind o moşeie“* şi de desupt *„propugatrix fidei.“*

Fie-care din aliate îşi împărţiau prada, luând şi una şi alta prada leului; nu se puteau însĕ învoí asupra Moldo-României. Şi una şi alta le doriau. Ce sĕ facă? Diplomaţia rusească este meşteră şi întreaga pradă avea sĕ fie a ursului, căci eată învoirea: Ambele ţeri vor fi unite şi independente sub denumirea: „regatul Daciei“ şi ca rege preste amêndoue era sĕ fie Pontekim, care-şi şi cumpĕrase proprietăţi în apropierea lor. Scind, ce legături de inimă şi pasiune unia pe Pontekim cu Ecaterina, vom înţelege, ce soarte amară avea sĕ îndure bietul regat al Daciei şi verdictul final avea sĕ fie o bună recompensă generalului pentru gingaşele, nobilele şi de sigur plăcutele servicii, ce le făcea în Buduarul Ecaterinei.

Până la aducerea la îndeplinire a acestui plan, Rusia cuprinde Crimea, pe care o declarase independentă în 1774, cum declarase şi ţĕrile române peste vr'o 13 ani 1787; mai cerea Circasia. Austria luase Bucovina şi cerea Oltenia, a cărei dulceaţă o gustase 21 ani, ca sĕ nu fie mai pe jos ca amica sa în răpiri. Şi una şi alta cereau şi tot bietul turc trebuia sĕ plătească şi dacă nu voì sau nu putu ambele sĕ supĕrară foc şi resbelul este din noi declarat hoţului de păgubaş. Ambele ţeri sunt ocupate: Moldova de ruşi, Muntenia de austriaci, în timp de patru ani, când intervenţiunea Prusiei şi mai ales spaima cea mare, ce cuprinsese pe toate capetele încoronate prin revoluţiunea francesă, face pe Austria sĕ se retragă mai întâiu din luptă fără nici un câştig (1791), apoi peste un an şi Rusia (1792), care se mulţumesce cu confirmarea stăpânirei asupra Crimeei şi cu legaţiunea amestecului în afacerile ţĕrilor române, de care le despărţia de astădată numai Nistrul.

(Va urma.)

Avis *).

Subsemnaţii ne luăm voie a aduce la cunoscinţă domnilor învĕţători şi tuturor, pe care-i interesează cumcă din 7—31 August incl. v. a. c. vom ţiné un curs din diferiţi rami ai industriei de casă, pe lângă următoriul program:

I. *Impletituri de paie,*

a) Recolta şi păstrarea paielor;

b.) Împletitură simplă în 5, 7, 9, 11 fire;

c.) Împletitură în colţişori (în 4, 6, 8, 10 fire);

d.) Împletitură rotundă (cilindrică);

e.) Compunerea de diferite obiecte din făşiile împletite;

f.) Colorarea paielor, respective a obiectelor împletite.

II. *Impletituri de papură.*

a.) Recolta, sortarea şi conservarea papurei;

b.) Confecţionarea de diferite obiecte cusute din papură ordinară;

c.) Confecţionarea de diferite obiecte împletite din papură moale şi tare;

d.) Îmbrăcarea obiectelor fragile (sticla) în papură;

e.) Împletirea de scaune atât din papură cât şi din paie şi din foi de cucuruz (pănuşi).

III. *Impletituri de nuiele.*

a.) Recolta nuielelor;

b.) Curăţirea şi conservarea lor;

c.) Împletirea de diferite obiecte din nuiele întregi;

d.) Despicarea şi gheluirea nuielelor;

e) Împletituri diferite din nuiele gheluite;

f) Redarea colorii naturale (albe) nuielelor resp. obiectelor deja împletite;

g) Văpsirea şi lacuirea obiectelor împletite.

IV. *Impletirea de scaune de salon cu trestie fină (de mare.)*

V. *Impletituri de păr.*

a) Împletituri simple;

b) Împletituri duple şi triple şi confecţionarea de anumite obiecte precum: inele, cercei, lanţuri de orologiu.

VI. *Coloritul.*

a) Confecţionarea de diferite colori (văpseli);

b) Coloritul propriu:

c) Flauderatul;

d) Lacuitul;

e) Văpsitul lânei, a cânepei şi a inului.

VII. *Poleitul sau lustruitul lemnului.*

a) Confecţionarea politurei;

b) Poleitul propriu.

VIII *Albinăritul (stupăritul.)*

a) Soiurile albinelor şi viaţa lor;

b) Soiurile celulelor fagurilor şi destinaţiunea lor;

c) Sporirea naturală şi artificială a stupilor (roitul;)

d) Coşniţele (târnele) după sistemul lui Drirzon şi manipularea cu acestea;

e) Provederea stupului orfan cu regină;

f) Albinele hoaţe şi duşmanii albinelor;

g) Nutrirea şi adăparea albinelor;

h) Stupina;

i) Iernarea stupilor;

l) Scoaterea mierei din faguri şi maşina pentru aceasta;

m) Întrebuinţarea mierei şi a cerei:

n) Plantele mai folositoare pentru albine.

Instruirea teoretică şi practică în ramii industriali de sub pt. I—VII se va preda în încăperile scoalei române din Braşovul-vechiu, iar cunoscinţele teoretice şi practice din albinărit sĕ vor preda în stupina scolară dela scoalele centrale rom din Schei.

Instruirea este gratuită.

Cei ce vor lua parte la cursul din cestiune sunt rugaţi a se însinua la Rev. d. protopresbiter I. Petric sau la subsemnaţii, cel mult până la 31 Iuliu (12 Aug.) a. c. trimeţênd totodată tacsa mai jos specificată pentru procurarea materialului.

Persoane, cari în urma posiţiei lor sunt chemate a propaga în poporul nostru acesti rami ai industriei de casă d. e. (pedagogi, teologi, învĕţători profesori) vor avea a trimite la insinuare tacsa de 1 fl. 50 cr. v. a.; deoarece s'au oferit spre scopul acesta şi unele ajutoare din partea unor oficii protopresbiterale din Braşov şi giur; pentru alţi participanţi tacsa va fi de 5 fl.

Aceia vor primí, întru cât se va putea, şi cuartire gratuit la unele familii binevoitoare din Braşovul-vechiu.

Relativ la mâncare ne luăm voie a amintí, cumcă aceea se va putea căpĕta cu condiţiuni mai favorabile, dacă domnii participanţi se vor învoí sĕ o aibă în comun. După informaţiunile primite se poate căpĕta victul întreg (dejun, prânḑ, cină) cu preţul de 40—50 cr. pe ḑi de persoană, dacă vor fi cel puţin 20 de persoane; prânḑul va consta din 3 feliuri de mâncări, iar Joia şi Dum. din 4 feliuri.

Domnii, cari ne-au rugat a le comunica condiţiile de însinuare la numitul curs, sunt rugaţi a privì acest avis drept rĕspuns la epistolele domnielor lor. Pentru chiarificare ne permitem a mai adauge următoarele: În planul, care îl proiectaserăm a-l esecuta la cursul din cestiune aveam în vedere a pune şi ramul auritului.

Din mai multe părţi însĕ ni s'a făcut obiecţiuni, cumcă punctele programului sunt prea numeroase, materialul de percurs prea vast şi timpul, de care putem dispune spre acest scop, prea scurt pentru de a-şi putea însuşí cineva cu temeiu cunoscinţele de lipsă din fie-care ram de industrie, necesar poporului nostru.

Din aceste consideraţiuni ni s'a cerut din toate părţile, ca sĕ reducem punctele programului numai la ramii cei mai neaparat de lipsă ai industriei casnice şi sĕ nu scurtăm timpul, menit pentru cunoscerea acestora, cu lucrări de lucs, precum este auritul, carele pe lângă altele e împreunat şi cu multe spese. Ne aflarăm deci îndemnaţi a satisface acestor cereri în interesul causei chiar, escludênd de astădată auritul din programul cursului nostru şi lăsându-l pentru altă ocasiune *).

Braşov, 5/17 Iuliu 1887.

George Moian,
învĕţător

Candid Muşlea,
învĕţător.

---

*) Atragem atenţiunea învĕţătorilor nostri asupra acestui „avis“, cu atât mai vîrtos, căci d-nii învĕţători, cari predau acest curs, ne dau toată garanţa despre instruirea cu succes în acest ram al industriei de casă atât de necesariu şi folositoriu pentru poporul nostru. Red.

*) Onoratele Redacţiuni ale celorlalte foi române sunt rugate respectuos, sĕ binevoiască a reproduce acest avis.

Varietăți.

* (Ministrul de interne) aduce la cunoscință prin o ordinațiune. că relațiuuile supușilor austro-ungari, cari se află în România, așa numiții supuși *de facto*, până în 1 Ianuariu 1888 se șterg definitiv, și că acesti supuși dacă până la terminul sus arĕtat nu-și vor câștiga drepturi de cetățeni austro-ungari, sunt supuși în toate referințele legilor române. Informațiuni despre condițiunile de primire a dreptului de cetățean austro ungar se află la consulatul ces. reg. în Bucuresci.

* (Bani prădați.) În fabrica de tăbac ces. regească din Timișoara lucră pe ḑi 14 mașini de țigări câte 13 oare, în care timp fie-care mașină fabrică cam 13,000 de țigări. Fabrica de tabac produce deci pe ḑi 182,000, pe lună 5,460,000 și pe an 65,520,000 de țigări.

* (Întunecime totală de soare) se va întêmpla în 19 August a c. și se va observa în cea mai mare parte a Europei. Cea din urmă întunecime ce s'a observat în Londra a fost la 1715, și în Paris la 1724. Observatoriul din Moscva și-a ales locuri potrivite în guvernamentul Costroma. Astronomii italieni: Tachini și Rico, apoi englesii: Ammon și Turner se vor duce în guvernamentul Vladimir. Rusia e în posițiunea cea mai favorabilă.

* (Revisuirea talmudului.) Adunarea rabinilor germani la Breslau a ales o comisie, care sĕ traducă tălmudul în limba germană, sĕ-l revadă și sĕ-l interpreteze în mod uniform pentru a se îndelătura toate ecuivourile și interptetările false ale spiritului legei evreesci

* (Anglia și Rusia). Șeicul Jindos, care petrece prin Rusia a ḑis și următoarele către un redactor al „Gaz. de Mocsova:“ Am voit sĕ vĕd cu ochii mei poporul, în care sperează 60 milioane de musulmani din Indiile engleze. Toți așteaptă cu nerăbdare ca Rusia sĕ-i scape de sub jugul odios al englezilor.

Pentru cei păgubiți prin foc și inundări am mai primit dela:

O. D. Nicolau Ivan, spiritual gr. or. la institutul corecțional din Aiud . . . . , . fl. 5.—

Am primit cu totul fl. 257.—

Nr. 144 [1622] 2–3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa II-a Mociu, protopresbiteratul Clușului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică 33 jug. arătoriu și fênaț, à 8 fl. computat jugerul, 264 fl.
2. Folosirea casei, grădinei și a supra-edificatelor din curtea parochială' 100 fl.
3. Dela 110 familii câte o merță mică 16 cupe de cucuruz sfârmat, și câte o ḑi de lucru cu palma, 110 fl.
4. Dela 140 familii venitul stolariu, 49 fl.
5. Alte prestațiuni sigure.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiți a-și înainta suplicile lor instruite conform prescriselor statutului organic și regulamentului pentru parochii, până la terminul sus arĕtat, sub-semnatului oficiu.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Clușiu, 27 Iuniu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom.

Vasiliu Roșescu,
protopresbiter.

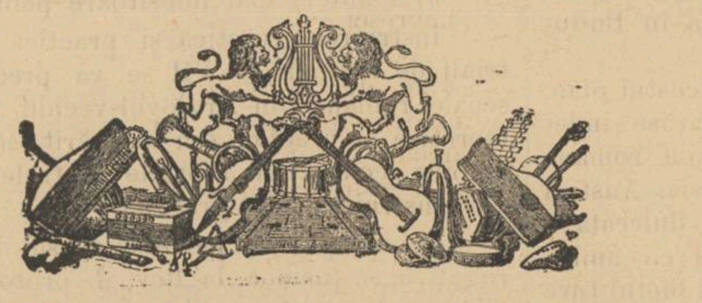

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

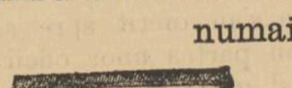

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 14 20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 19—50

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur

pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune**, căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit*, *râgâială cu acrime*, *flatuosități*, *vărsături*, *dureri de stomach*, *cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate*, *flegmă*, *hemoroide*, *boale femeești*, *ipohondrie*, *melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte*. În urma acestei iinsușir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală*.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale*.

Pentru de a depărta falsitatea

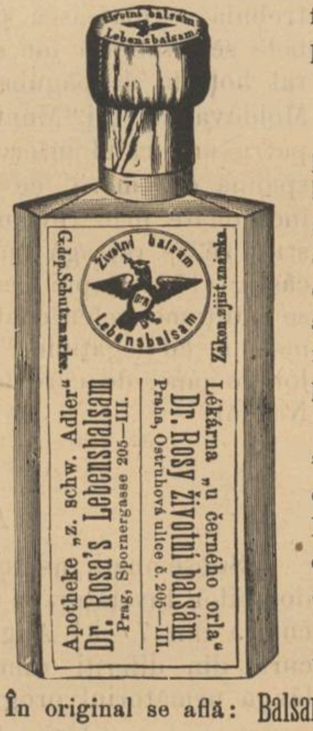

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului**

B. Fragner,

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga**, cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, bešicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamații cronice la glezuele picioarelor, la scrinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

OCHRANNÁ ZNÁMKA
SCHUTZ-MARKE

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e proveḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 17—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 72 Sibiiu, Marţi 14/26 Iuliu 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3731 scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1887/8 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următoarele stipendii.

1. Un stipendiu de 100 fl. şi unul de 60 fl. din *fondaţiunea Francisc-Iosefină* pentru studenţi de ori ce categorie.

2. Un stipendiu de 100 fl. şi douĕ câte de 60 fl. din *fondaţiunea Cologea* pentru studenţii de ori-ce categorie.

3. Un stipendiu de 50 fl. din *fondaţiunea Peiovici* pentru un student la scoalele medii.

Aspiranţii la aceste stipendii au sĕ-şi aştearnă suplicile la consistoriul archidiecesan *până la 10/22 August* a. c. aclndênd documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănĕtoşi;

d) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor sei şi despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătoare.

Suplicanţii au a numí în suplicele lor institutul de învĕţământ, la care voiesc a-şi face studiele.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ţinută în 9 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 10 Iuliu.

De câte-ori ne-am îndreptat privirile asupra institutelor culturale din Ungaria, totdeuna a trebuit sĕ ni se amărască sufletul faţă de greutăţile, ce se fac tinerilor nostri pe la diferitele gimnasii, licee şi colegii. Bucuros am voí, ca tinerii nostri sĕ cerceteze institute de cultură românesci, dar referinţele locale cer imperios, ca unii părinţi sĕ-şi concreadă ce au mai scump — pe fii lor, în mâni strĕine.

Ne-au venit la mână multe programe dela diferite gimnasii de stat şi confesionale, şi din ele am vĕḑut, că, cam câţi tineri avem şi ce progrese fac tinerii nostri. Nici unul din acele programe nu ne-a putut aduce mai multe nedumeriri ca programul gimnasiului din Alba-Iulia, de pe anul scolariu 1886—87.

Mai întâiu de toate sĕ ne oprim la partea materială.

Până când didactrul pentru tinerii romano- şi greco-catolici este de 5 fl. la an, pe atunci tinerii de confesiunea ortodocsă nu pot avea întrare în acel gimnasiu decât dacă plătesc didactrul indoit.

Am auḑit multe, şi am cetit multe despre netoleranţa bisericei catolice, dar ca ea sĕ fie aşa de îngustă la inimă pentru fii bisericii noastre nu am fi creḑut nici odată, de nu am vedé aceasta negru pe alb în programa anului acesta. Numĕrul tinerilor dela acel gimnasiu nu este mare şi dacă e sĕ dăm creḑĕmênt programei, apoi el sĕ urcă la 200, dintre cari 23 de confesiunea noastră, ear 29 de cea gr.-catolică. Celelalte confesiuni nu ne impoartă, dar ne genează totuşi, că tot în acel gimnasiu sunt 32 de jidani şi că noi gr. orientalii trebue sĕ plătim didactrul egal cu jidanii. Un lucru genant acesta dela un capitul crescinesc cu averi mari, ai cărui canonici pot pune şi perde în scurt timp sume aproape la 100 de mii, jucând la loterii, pe când dela tinerii nostri şi dela părinţii lor cei sĕraci îi lasă inima ca sĕ stoarcă la an 115 fl. v. a. E mică şi neînsemnată suma aceasta, dar ea ne înfăţoşază în colori vii pedecile, cari vor sĕ ne pună în mersul nostru cultural de o parte, ear de altă parte în tacsa duplă nu vedem decât o undiţă, cu care vor sĕ prindă pe tinerii nostri, ca sĕ treacă, dacă nu la romano catolici, cel puţin la greco-catolici. Sĕ le fie de bine! Crestăm la rĕvaş un lucru, care până aci se părea de necreḑut, că adecă pentru noi şi pentru tinerii nostri sunt multe pedeci, multe nĕsdrăvănii,, cari undeva sunt şi trebue sĕ fie ridicole, dar la noi ele pot avea loc şi se pot preface în sistemă de a ademení pe părinţi, ca sĕ se facă uniţi, cum bunăoară o fac unii acum cu tacsa sidocsială, punênd pe credincioşii nostri la probă pentru bagatelul de 10 cr. la an. — Am voí sĕ scim, dacă fraţii nostri dela Braşov şi Brad urmează şi ei aşa faţă de alte confesiuni şi dacă cumva aşa urmează, sĕ-i rugăm, sĕ nu o facă aceasta, ţinênd cont de învĕţătura biblică. Sĕ dovedim noi, că deşí mai sĕraci, ţinem mai bine cont de prescriptele evangelii, decât bogaţii cei din Alba-Iulia, cari au inimă numai pentru gr. catolici.

Mărturisim, că tare cu greu ne ocupăm cu această întrebare delicată, care de câte ori se discută, provoacă susceptibilităţi, dar nu noi iniţiăm, nu noi punem la cale această divergință confesională, ci cei mai tari şi mai puternici ca noi, şi apoi de ce sĕ nu se scie aceasta în cercurile noastre, ca sĕ fim orientaţi, că în lupta noastră pentru esistenţă nu numai de o parte suntem atăcaţi, ci de toate părţile şi în fine, că armele, cu cari luptăm nu sunt egale, ci noi numai în defensivă am fost totdeauna şi în defensivă voim se rĕmânem şi faţă de această întrebare, sulevată şi pusă la cale de o biserică, care şi ea învaţă principii morale despre iubirea deaproapelui, ca în pracsă sĕ se presenteze de o adversară a tot ce nu e catolic şi a tot ce poartă pĕr lung şi barbă.

Sĕ trecem la cealaltă parte a programei, unde tinerii se împart: „*Nyelv szerint*“ sau: după limbă.

Ne-am dedat a judeca noi românii ardeleni, că tot ce e de confesiunea gr. orientală sau gr. catolică sunt români şi în credinţa aceasta trăesc şi românii de pe sate afară de unii misionari de prin Bucuresci.

Credinţa aceasta a noastră trebue sĕ se sgudue astăḑi din temeliile ei în faţa programei gimnasiului dela Alba-Iulia, deoarece acolo nu afli nici un român, fără afli unguri-români, unguri-nemţi-români şi unguri-boemi-români, o împărţire cinică în feliul ei, care la prima ochire se înfăţoşează românului ca o poveste din 1001 de nopţi. Noi scim, că sunt români pe la gimnasiile strĕine, cari vorbesc şi trebue sĕ vorbească limba maghiară, limba germană, după cum e limba de propunere a gimnasiului, dar nu ne trece prin cap ca sĕ esiste scolari maghiaro-români, maghiaro-nemţi-români şi maghiaro-boemi-români şi încurcala e făcută cu tendinţă, ca sĕ nu se vadă, că cu toate lipsele noastre, cu toate că nu avem stipendii pentru tinerii nostri, fundaţiuni şi alte beneficii în Alba-Iulia, totuşi 52 de tineri din 200 sunt români.

Această manoperă scim, unde îşi are isvorul. Datele aceste merg la ministrul de culte şi el află acolo tot ce-i trebue, numai români ba. Află dl ministru, că sunt unguri, cari sciu românesce, dar nu află şi români, cari sciu unguresce, şi neaflându-o aceasta apoi între tunete şi fulgere e silit sĕ strige organelor sale, că ungurii se românisează şi că trebue pusă la cale remaghiarisarea lor.

Şi ministrul de va lua în mână programa din Alba-Iulia nici nu poate sĕ purceadă altcum, ba noi ḑicem mai mult, 'l vor prinde fiori, când va găsí acolo negru pe alb, că 156 de tineri sciu şi vorbesc românesce, un simptom acesta, care scoate la iveală ca şi când gimnasiul ar avea caracter românesc, de-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Protopopiatul Trestii

s'au luat lucrarea aceasta în 27/16 Iuniu a. 1787 în visitaţie canonicească.

197.	**Trestie.**	Protop. Iosif Simziana, are singelie. P. Petru Simziana, are singel. Protoc. circ. are deplin şi a biserici aşisderea.
198.	**Herţegani.**	P. Solomon Popovici. P. Dănilă Popovici, are întărirea. Protocolul cir. are cu sĕvĕrşitul Septembre 1780 scris, şi a bisericii.
199.	**Crăciuneşti, Erminda** şi **Pesterea.**	P. Nicolae Munteanu, are singel. P. Daniil Popovici, are sin. Acest dintr'untăi n'are protocol, şi al doilea au arĕtat cumcă la dascălul este.
200.	**Bucureşti.**	P. Ioan Tiu, are singelie. P. Opre Petru, are singelie. P. Ioan Popovici. Are prot. cir. până la 3 Dec. a. 1786 scris, şi a bisericii are.
201.	**Criştor** şi **Zdrapţeni.**	P. Daniil Popovici, are singel. P. Gabor Nemeş, are singelie. Protoc. circ. are scris.
202.	**Stanija.**	P. Iosif Crăciun, are întărirea. Protoc. circ. n'are, fiind că nu scie scrie, lipsa este sĕ meargă la o scoală.
203.	**Burcesti.**	P. Adam Popovici, are întărirea. Proto. circ. are până Decembre a. 1786 numai jumĕtate are scris, şi a bisericei n'are —
204.	**Blăjeni.**	P. Ioan Ciocanu. Protocolul celor porunci are cu sĕvêrşitul anului 1786, ear protocolul celor botezaţi şi cununaţi, asemenea şi celor morţi n'are.
205.	**Michăleni.**	Po. Michaiu Bucur, are singelie. Protoc. cir. are numai cu anul acesta scris, şi a botezaţilor n'are, nici după formulariul scris.
206.	**Valea Bradului.**	Au murit preotul Ioan Popovici la 8 Febr. 1787.
207.	**Brad.**	
208.	**Alşo-Luncoiu, Scroafa** şi **Felşu-Luncoiu.**	P. Solomon Cioclean, are singel. Proto. are circularelor şi a bisericii are scris.
209.	**Baiţa, Kalimaneşti, Saliste** şi **Căinel.**	Popa Daniil Popovici are singelie. Proto. cir. numai până la 1783 au scris, şi a bisericilor are scrise după formulariul.
210.	**Curechiu.**	P. Ioan Popovici, are singel. Protoc. cir. n'are, ci este la scris, şi a bisericii numai pe douĕ foi.
211.	**Suliget.**	P. Petru Avram, are singe. Fiind el acum de curênd aicia pus, n'are deplin scris şi a bisericii aşişderea.
212.	**Fornadia** şi **Cainel.**	P. Dumitru Crişan, are sin. Protoc. cir. numai n'are deplin scris, şi a bisericii numai pe vr'o douĕ foie au scris.

(Va urma.)

oarece peste 3 părţi din 4 vorbesc şi au cunoscinţa limbei române.

Mâne, poimâne causa are sĕ treacă prin censura celor din Cluş şi apoi oposiţionalii de acolo lesne vor scirici, că gimnasiul catolic este un focular de românisare şi are sĕ se şteargă şi sĕ se prefacă în gimnasiu de stat, cum s'a prefăcut bunăoară cel din Sibiiu şi în ḑilele din urmă cel din Baia ma, e.

Eată unde merg oamenii cu estravaganţele şi cu întortochiarea adevĕrului.

În loc de a scrie verde, că sunt atâţa români, atâţi maghiari, germani, jidani etc. se pun şi scot la cale o invenţiune nouă după limbi, şi, fără sĕ-şi tragă seama, că se joacă cu focul, scot 156 de tineri, cari vorbesc limba română. Acum una din două, sau că toţi 156 sunt români, sau că sunt numai 52 şi acestia au romanisat pe ceilalţi 104 şi numai 44 au rĕmas neînveninaţi de veninul romanisărei şi fiind că noi nu suntem în clar, direcţiunea numitului gimnasiu ne rĕmâne datoare cu acest respuns, pe care noi din cifre nu-l putem cetí, cum se cade şi cum corespunde cu realitatea.

În ce privesce schimonosirea numelor tinerilor e şi de prisos a mai vorbí, acolo află omul Muntyán, Botyán, Frink, Márk, Beni, Bergyán, Ornya, Péter şi alte schimonosituri, după cum i place profesorului şi după cum are cunoscinţe limbistece, că Muntean sĕ derivă dela munte sau muntye etc.

Limba română nu s'a propus — dar de ce sĕ se şi propună, când 156 din scolari vorbesc românesce unul ca unul.

Revista politică.

Negoţierile între monarchia noastră şi România cu privire la încheerea convenţiunei vamale au rĕmas o vorbă moartă. Numai din când în când cei-ce sufere mai tare mai ventilează câte ceva, că veḑi doamne, sĕ îmbete lumea cu apă rece. Astfel foile vieneze aduc scirea, că dl Michail Cogălniceanu în călĕtoria sa la Paris s'a oprit şi în Viena. De acest prilej s'au folosit însemnaţii bărbaţi din Viena, ca sĕ iscodească dela vestitul deputat român, cum e starea economică în România, şi-l întrebară şi despre şansele unei noue convenţiuni cu monarchia noastră. Dl Cogălniceanu a rĕspuns, că starea e tristă şi mai tristă e în Moldova, care are mai mari interese cu monarchia noastră. — Cu toate că deputatul român s'a esprimat cu reservă, totuşi jurnalele vienese fac fel de fel de combinaţiuni şi sperează, că în cele din urmă România va trebuí sĕ cedeze şi sĕ se închee convenţiunea vamală. Ele asteaptă sĕ vină toamna, când se vor deschide camerile României.

Pe semne alegerea principelui de Coburg a fost numai o simplă jucăree a puterilor. Chiar foile berlineze, ocupându-se de aceasta cestiune, o tractează foarte rece, şi ḑic, că însuşi principele poartă vina că aḑi n'a primit coroana bulgară, de oare ce în negoţiările lui neoficiale cu deputaţii bulgari n'a fost destul de precaut şi reservat. Aplanarea afacerilor bulgare se vor amêna pănă atunci, pănă când întreaga stare politică se va schimba şi schimbarea aceasta va fi premearsă de o mare acţiune.

E întrebarea acum însĕ, că bulgarii rĕmânévor în liniste? Semnele de pănă acum prevestesc îngrijiri, posiţiunea regenţii e din nou ameninţată. — Diariul „Nord“ aduce în combinaţiune alegerea principelui bulgar cu nota circulară din anul trecut a ministrului rusesc Giers, în care stă lamurit, că Rusia cu nici un preţ nu va primí hotărîrile actualei sobranii. Respingerea alegerei principelui Coburg o face deci din principiu şi nu reflectează de loc la persoană. Tocmai aici însĕ se dă pe faţă politica rusească. Ea nu vrea un catolic pe tronul bulgar, şi aceasta e cu atât mai mult evident, deoarece dacă Dandianul de Mingrelia ar fi fost ales şi de actuala sobraniei, Rusia ar fi fost cea dintâiu, care ar fi consimţit.

O foae din Varşovia vestesce părerile regenţilor Stambulov şi Nacevici cu privire la alegerea principelui. Eată-le: Principele de Coburg e candidatul Austriei şi al Germaniei Dacă 'l vom proclama de principe, Rusia sau va tăcé şi ne va lăsa în pace, sau basată pe tractatul de Berlin va nimcí alegerea. Dacă Rusia caută sĕ zădărnicească sosirea lui Coburg în Sofia, ea o va putea face asta numai cu forţa armată, şi intervenţiunea ei o poate încurca într'un resboiu cu Austria. Un conflict ruso-austriac ne poate fi numai de folos, deoarece va avea de urmare un conflict european. Deşi Rusia poate nu va fi învinsă, dar va fi slăbită, cât nu ne va mai putea ameninţa independenţa.

Ieremiadele „Tribunei.“

II.

Inspăimêntat „Românul“ din Bucuresci de celea ce cetise în „Tribuna“ despre Blaş, şi cunoscênd din coloanele „Tribunei,“ cât este ea de vorbăreaţă, când este vorbă de Metropolia din Sibiiu, cugeta, că tot astfel va fi şi faţă cu Blaşul, dacă odată s'a apucat de el, şi îi cere desluşiri:

„Rugăm pe confraţii nostri dela „Tribuna“, — ḑice „Românul“ — sĕ revină asupra lucrului, sĕ ni-l espună cu toate amĕnuntele, sĕ ne arete ei, asupra căror din capii de astăḑi va avea sĕ cadă pentru eternitate înfiorătoarea rĕspundere a acestui oprobriu? care se numesce tolerarea limbei române în Blaş cu colorariul seu degrădătoriu: limba maghiară în gimnasiul din Blaş.“

Inspăimêntată acum la rêndul seu „Tribuna,“ de urmările, ce ar avea pentru „Institutul tipografic“ dacă ea ar continua cu destăinuirile din Blaş, se face cu nĕrav, şi deneagă ori-ce desluşiri.

Ce mai vreaţi dela noi — ḑice?

Au nu sciţi voi? că programul ce l'am urmat noi dela înfiinţarea „Tribunei“ a fost, ca din toată lumea românească numai Blaşul sĕ-l cruţăm, sĕ-i facem curte chiar, şi tocmai pentru ca sĕ-i dovedim aceasta: am decis ca redactorul ḑiarului nostru sĕ fie totdeuna gr. cat., ceea-ce am şi urmat chiar şi cu cei doi redactori interimali, ear pe ceialalţi români ne-am propus sĕi câştigăm prin *terorisare.*

Cu Blaşul ne-a succes, dar cu ceialalţi ni-a mers foarte rĕu, că în loc de a-i câştiga prin terorisări, mai tare i-am învrăşbit, şi aḑi mâne o sĕ isprăvim şi cu fondul acţionarilor, căci nici acela nu este fără fund.

De ce tot noi şi eară noi sĕ ne băgăm mâna în vespi?

Ḑiceţi, că pentru aceasta „Tribuna“ va avea aprobarea şi mulţumirile românilor adevĕraţi“

Ce va sĕ ḑică asta? „Was kof ich mir dafür“?! (veḑi „Tribuna“ din 23 Iuniu n. 1886.)

Datu-ne-aţi voi cândva ajutor în bani şi cu sfatul, de ve simţiţi îndreptăţi sĕ ne cereţi ca sĕ ne învrăşbim şi cu Blaşul?!

„Nu scim nimic“! („Nu sciu, n'am vĕḑut“ ḑice ţiganul, când îl iei de scurt pentru o faimă, ce o respândise el.)

Apoi şi dacă ar fi adevĕrate celea ce le-am spus noi, nici Metropolitul nici consistoriul din Blaş nu sunt de vină, ci de vină sunt Românii, şi anume: „denunciantii de toate soiurile, slugarnicii de toate soiurile şi speculanţii de toate soiurile“ din patrie, cu tovarĕşii lor din România.

Acestia sunt agenţii maghiarilor, cari ne denunţă pe noi şi denunţă pe blăşeni.

„Şi dacă sunteţi curioşi a cunoasce şi cu numele pe acesti denuncianţi şi agenţi ai maghiarilor, eată vi-o spunem, că sunt: Dr. Aurel Mureşan, Vincentiu Babeş, Pavel Rotariu, cu toţi cei ce aderă la dênşii, apoi metropolitul Miron, „matadorii“ dela „Albina“, episcopul Meţian cu întreaga ceată a slugilor lui şi Dr. Ios Gall, cu toţi ce sunt de o potrivă cu d-sa.“

Acestia s'au conjurat asupra capului nostru şi asupra Blaşului, şi în tovărăşie cu irredentistul Secăşanu formează o „ligă secretă.“

In luptă cu această ligă am ajuns noi, unde suntem şi a ajuns Blaşul cea-ce este.

Acesta este în prosă rĕspunsul „Tribunei“ la provocarea „Românului“, ear turnate aceste dureri în stilul oficial al „Tribunei,“ eată cum apar ele în nrul 147 dela 2 Iuliu v.

„E multă miserie în viaţa de aḑi a românilor (multă ḑeu! Red. „Tel. Rom.“) şi în timp de câţi-va ani „Tribuna“ foarte adese-ori a trebuit sĕ ia asupra ei odiul de a spune cele mai supĕrătoare adevĕruri, încât n'are sĕ se mire nimeni, dacă în cele din urmă vom întreba: De ce totdeauna „Tribuna, şi numai ea?!

. . . .

„Colegii nostri dela „Românul“ sciu şi ei, cum atunci pe când susţineam causa naţională, şi eram înglodaţi în procese de presă, mai aveam sĕ ne luptăm şi cu fraţii nostri români. N'a venit nimeni sĕ ne dea vr'un sfat, nimeni n'a venit sĕ ne îmbărbăteze, nimeni nu ne-a întrebat, cum o mai ducem, cum purtăm cheltuelile, *dacă nu cumva ne apasă prea greu sarcina, nimeni n'a venit sĕ ne spriginească*, dar mulţi au lucrat pe faţă şi prin ascuns contra noastră, mulţi s'au bucurat în taină, că acum „ne vom frânge gâtul“ şi nu le vom mai sta în cale“.

„Şi noi scim, *cum am putut sĕ o ducem* cu toate acestea, o scim noi, şi o va scí posteritatea.“

„Un lucru însĕ putem sĕ spunem şi acum: că „aprobarea şi mulţumirile românilor adevĕraţi,“ nu e de o potrivă cu duşmănia celorlalţi.“

„Când vorba a fost de suparea „Tribunei“, maghiarii n'au stat niciodată singuri şi dl Dr. Aurel Mureşan, d-l Vincenţiu Babeş, dl Pavel Rotariu dimpreună cu toţi cei ce aderă la dênşii, nu le-au fost agenţi mai puţin zeloşi ca metropolitul Miron cu întregul grup de „matadori“ dela „Albina“, ca episcopul Meţian cu întreaga ceată a slugilor lui, ori ca dl Dr. Iosif Gall cu toţi cei ce sunt de o potrivă cu d-sa. Ba colegii nostri dela „Românul“ vor fi sciind tot atât de bine ca noi, că mai aveau maghiarii *agenţi* şi peste hotarele acestei ţeri, în România, unde sute de oameni merşi acolo de aici, fac treburile pretinilor sei de acasă, combătênd „Tribuna.“

Şi după toate acestea tot noi avem sĕ luăm odiul asupra noastră, tot numai dela noi cere şi „Românul“ desluşiri, tot noi avem sĕ ne facem duşmani!“

„*Nu scim nimic!* Am spus, ce am aflat, dar am adaugat chiar atunci, că nu scim dacă informaţiunile, pe care le-am primit sunt ori nu esacte. Dacă înesacte sunt, nu nouĕ ni se cuvine sĕ le desminţim, ear dacă esacte sunt, nu noi avem sĕ dăm lămuririle.“

„Dorim ca ele sĕ nu fie esacte; dacă însĕ în adevĕr aşa este, cum noi am ḑis, *respunderea nu trebue sĕ fie aruncată asupra unui om, nici asupra câtorva oameni, ea cade asupra românilor.*“

. . . .

„Şi dacă vrea cineva sĕ scie *cum a ajuns Blaşul ce a ajuns*, n'are decât sĕ-şi dea în toată consciinţa seamă despre posiţiunea grea, *pe care le-au creat-o fruntaşilor din Blaş denuncianţii de toate soiurile, slugarnicii de toate soiurile, speculanţii de toate soiurile.*“

„O singură vină au „blăşenii“ că sunt adese-ori mai mult „blăşeni“ ca „români.“

„*Nu din întêmplare* tocmai acum, când „Românul“ ne cere desluşiri, un alt ḑiar din Bucuresci îşi deschide coloanele pentru ca sĕ fim presentaţi în ele drept nesce mişei.“

. . . .

„*Români au fost aceia, cari însinuaseră,* că una suntem cu irredentiştii,“ că noi am făcut proclamaţiunea, noi am tipărit-o, noi am rĕspândit-o; — *Români au fost denuncianţii*, ba încă români „adevĕraţi.“

„Tot un român, ba chiar unul din cei mai „adevĕraţi“ ne face acum într'un ḑiar din Bucuresci, următoarea critică.“

(Aici publică un articol al dlui G. Secăşan ca rĕspuns la cele ce le scrisese „Tribuna“ deunăḑile la adresa dênsului şi a dlui Dr. Iosif Gall. În acest articul: Îi face imputări că „nu-şi poate legitima „Tribuna“ tonul autoritar şi de infalibilitate ce şi-a însuşit în afacerile politice ale românilor de peste Carpaţi.“ Că de şi s'au blamat în aroganţa lor de a duce sentimentul public cei dela „Tribuna,“ nu se pot îndrepta, pentrucă nu sunt capabili de modestie, ci ei şi astăḑi susţin „că singuri representă şi sentiment public, şi partidă naţională şi aspiraţii, ear cei ce nu cred şi nu jură pe clişeurile lor, sunt şi vor rĕmâné de rîsul lumii.“ Că efectele educaţiei politice ce „Tribuna“ dă Românilor „e demoralisarea, în care au ajuns.“ Că adâncimea ce o presentă „Tribuna“ între sine şi dl Gall „e mai mult simulată decât reală.“ Dl Gall urmăresce acelaşi lucru ca şi d-nii dela „Tribuna“ cu deosebire, că cel dintâiu e mai franc şi pune condiţiuni mai puţine, ear d-lor sunt mai mistici şi pun condiţiuni mai multe.“ Şi închee cu „Qui vivra, verra.“)

. . . .

„E multă miserie în vieaţa de aḑi a românilor, pentrucă oamenii cu rîvnă bună, deşi sunt mulţi, nu fac causă comună, nu sar unul pentru altul, nu se ajută nici măcar cu vorba, ba sunt chiar accesibili pentru inspiraţiuni rele, pe când cei cu slăbiciuni omenesci *formează o ligă secretă*, şi scie tot omul bine informat, că *plecând dela dl Gall pe la episcopia din Arad spre metropolia din Sibiiu şi de aici prin „Albina“ la Braşov sosesci în cele din urmă la dl Săcăşan.*“

Cu liga aceasta avem sĕ ne luptăm noi, şi luptându-ne cu ea ne facem duşmani, şi trebue sĕ ne impunem adese-ori lucruri, pe care nu le voim; *tot luptând cu liga aceasta a ajuns şi Blaşul ceea ce este,* şi încă departe va trebuí sĕ ajungă, dacă oamenii cu rîvnă bună nu vor înţelege în cele din urmă, că au sĕ sară şi ei unul pentru altul.“

Spaţiul coloanelor noastre nu ne permite ca în acest numĕr sĕ încheiăm cu apreţiările noastre, o vom face însĕ în numerul procsim, dar şi pănă atunci, ca publicul nostru meditând asupra lucrului, sĕ cunoască pe toţi cei „cu slăbiciuni omenesci“ şi membrii ai „*ligei secrete*“, cu cari au de a se lupta cei „fără slăbiciuni omenesci“ adecă „infalibilii“ dela „Tribuna“ şi din Blaş, comunicăm şi numele acelora din buchetul compus de „Tribuna,“ pe carii ea nu i-a accentuat cu numele, ci numai colectiv cu terminul „*matadorii dela „Albina*“.

Nu putem scí pe cine vrea „Tribuna“ sĕ înţeleagă sub „matadori,“ dăm cu socoteală însĕ, că nu înţelege pe oficialii dela director în jos, ci pe membrii Direcţiunei şi poate şi pe Directorul esecutiv.

Aceştia sunt:

Preşedinte: Iacob Bologa, consiliar aulic în pensiune, v.-preşedinte al Asociaţiunei transilvane, fost deputat dietal (1863/4), deputat congresual şi sinodal etc. etc.

Membrii ai consiliului de Direcţiune:

George Bariţiu, sĕ mai punem şi fosti titli ai acestui „ligaş?“ punem numai cei actuali: membru al academiei române din Bucuresci, şi preşedinte al comitetului central electoral al partidei naţionale, şef de birou al d-lui secretar I. Slavici.

Ioan Hannia, director seminarial şi asesor la consistoriul archidiecesan şi metropolitan, deputat congresual şi sinodal, protopresbiter şi fost deputat dietal (1863/4).

Ioan G. Ioan, comerciante în Braşov, unul dintre întemeietorii şi îngrijitorii gimnasiului român de acolo.

Elia Macellariu, consiliar gubernial în pensiune, deputat congresual şi sinodal şi asesor consistorial, fost deputat dietal (1863/4 şi la cea de încoronare.)

Dr. Aureliu Maniu, notar public în Oraviţa, fost deputat dietal şi congresual.

Gligor Mateiu, vechiu comerciante în Sibiiu, carele şi-a serbat iubileul de 50 de ani ca comerciante încă nainte cu câţiva ani.

Petru Nemeş, notariu public în Braşov, fost deputat dietal, congresual şi sinodal.

George Pop, mare proprietariu în Băsesci, fost deputat dietal, fost pretore, fost şi actual membru al comitetului central electoral etc.

Ioan Popa, advocat şi — fie cu iertare — Redactor al „Calicului.“

Ioan Popescu, profesor seminarial, autor al mai multor cărţi scientifice române, protopresbiter, deputat congresual şi sinodal, membru la consist. metropolitan şi archidiecesan, fost şi membru al comitetului central electoral.

Iosif Sterca Şuluţiu, jude de tribunal în pensiune autorul cunoscutului „Memoriu,“ nepot al fericitului metropolit Alecsandru St. Şuluţiu din Blaş, fost vice-comite I fost membru al comitetului central electoral şi fost deputat dietal (1863/4) şi în fine.

Directorul esecutiv: Parteniu Cosma, fost deputat dietal, advocat, deputat congresual şi sinodal şi fost membru şi preşedinte al comitetului central electoral.

Aşa-i iubite cetitoriule, că aceste persoane împreună cu cele arĕtate cu numele de „Tribuna“ toate sunt după caracterul, aplecările, etatea şi trecutul lor foarte apte de a forma o „ligă“ secretă cu irredentistul Sĕcăşan!

Călĕtoria Alteţii Sale c. r. prinţului de coroană Rudolf în Bucovina.

(Urmare.)

După amiază-ḑi Alteţa Sa a binevoit a visita biserica gr. or. a Paraschivei, unde a fost primit de Em. Sa metropolitul şi de un numĕr considerabil de preoţi.

De aici Alteţa Sa a plecat la stabilimentul societăţii pentru industria de lemn şi a ferestreului cu aburi şi a privit cu mult interes la toate obiectele stabilimentului, mai cu seamă însĕ la dibăcia lucrătorilor, cari puseră în mişcare toate maşinele fabricei.

În restimpul presenţii în Cernăuţi a principelui de coroană momentul cel mai frumos a fost fără îndoială visitarea grădinei publice, căci ideea, a aduna în elipsa grădinei acesteia ţĕrănimea din împrejurimea Cernăuţilor merită de sigur toată lauda. Români, ruteni şi nemţi din suburbiile oraşului învĕrtiau jocurile lor naţionale împrejurul unui pavilion compus din feliuritele flamuri ale Austriei şi ale provinţelor ei. Alteţa Sa imperială a întrat în acest pavilion şi a privit cu multă bucurie la aceste grupe interesante, cari chiuiau şi jucau. Apoi Alteţa Sa a întrat între ţĕrani şi a binevoit a vorbi cu mulţi din ei. A fost un moment, care îţi inveselia inima, când vedeai împrejurul viitoriului nostru domnitoriu toate naţiunile ţĕrişoarei noastre, când vedeai, cum toate îl împrejoară şi-l aclamează cu un entusiasm fără margini.

Din elipsă Alteţa Sa a mers până la aşa numitul „stejar împĕrătesc“ care a fost plantat cu ocasiunea iubileului de 25 de ani a căsătoriei M. S. împĕratului şi a M. S. împĕrătesei noastre. Una din domnişoarele de onoare, cari erau împrejurul acestui stejar, a oferit Alteţei Sale un frumos buchet de rose cu un mănunchiu de argint.

De aici principele de coroană a plecat spre localul societăţii de tir, unde primit fiind de comandantul Dr. Wexler, a binevoit a-şi înscrie în album Prea înaltul Seu nume cu aceeaşi peană, care M. S. împĕratul în anul 1851 a întrebuinţat-o spre scopul acesta. Alteţa Sa, dupăce a mai visitat şi spitalul civil al ţĕrii, s'a rentors la residenţa Sa, adecă la palatul guvernului ţĕrii, unde la 6 oare seara a avut loc un dineu pentru 45 de persoane.

Seara la 9 oare a avut loc conductul cu făclii şi serenada, cari au reuşit de minune. La serenadă au cântat „societatea germână pentru cântare“ cu concursul mai multor ruteni, ear societatea filarmonică română „Armonia“ a cântat singură. Din cântecele esecutate 2 au fost germâne, unul român şi unul rutean.

Cântecul român care se deosebia prin frumoasa melodie şi potrivitele verşuri este următoriul:

Cântec sĕrbătoresc.

De A. Bugărin. Musica de C. A. Caraş.

Astăḑi e ḑiua de sĕrbătoare,
Când tot românul însufleţit,
Simte în pieptu-i verş şi amoare,
În bucurie nemărginit!

Cântă române plin de mândrie,
Fă sĕ rĕsune văi şi câmpii,
Lumea sĕ vadă că'n artă, sciinţe,
Şi tu te numeri între cei vii!

Caută cu fală în jur de tine
Şi dovedesce c'ai progresat,
Şi că românul numai spre bine
Drept şi frăţie este plecat!

Iluminarea oraşului a fost foarte splendidă, mai cu seamă reşedinţa a fost imposantă şi unică în feliul ei.

Sâmbătă dimineaţă la 6 oare Alteţa Sa a părăsit Cernăuţul. De ambele laturi ale drumului până la staţiunea grădinei publice era adunată o mulţime de public. Pe la $5^3/_4$ oare Alteţa Sa însotit de Br. Pino şi de suita Sa părăsì edificiul guvernului. Tot drumul Alteţa Sa a fost întimpinată cu strigăte. La staţiunea „Grădina publică“ pe lângă acele persoane, care l'au întimpinat la sosirea Sa în Cernăuţi îl asteptau pe Înaltul oaspe şi alumnii cu membrii societăţii „Armonia.“ De-a stînga cortului anume clădit pentru Alteţa Sa era aşeḑată o companie de onoare. La aripa dreaptă a companiei erau postaţi ducele de Württemberg, generalul-major Schrofft, locotenentul-colonel de Pflügl şi adiutantul maior Orsini-Rosenberg. Înaintea companiei stătu trăsura, Alteţa Sa se coborì, primì din partea generalului-major Schrofft raportul şi se duse apoi în pavilon. La întrare îi anunţă consilierul de Claudy, că trenul e gata de plecare. Apoi Alteţa Sa pâşì spre căpitanul ţĕrii şi mulţĕmindu-i cu cuvintele cele mai cordiale pentru toate ostenelele sale îi întinse mâna, se întoarse apoi cătră primariul oraşului, îi mulţĕmì şi acestuia pentru primirea cea frumoasă ce a avut'o în Cernăuţi şi după ce î-şi luase adio şi de la mitropolitul, se suì în tren, în care se urcaseră deja căpitanul ţĕrii şi Br. Pino. Sub strigăte vie de „Sĕ trăească,“ trenul se puse în mişcare spre Rădăuţi.

De la Cernăuţi până la Rădăuţi erau postaţi de-a lungul liniei căii ferate locuitorii satelor învecinate în frunte cu preoţii şi antiştii comunali, cari 'l întimpinau pe Principele nostru cu strigăte de „sĕ trăească.“ La gara Hadicfalva, care era foarte frumos decorată îl aşteptau pe înaltul oaspe pe lângă deputaţiunile din districtul Şireţ şi Succeavă, ministrul de agricultură Falkenhayn şi alţii.

Precis la 8 oare sosì trenul separat la staţiunea drumului de fer Hadicfalva. Aici se coborì Alteţa Sa imperială din tren dimpreună cu suita Sa, fiind întimpinată cu „Sĕ trăească,“ de mii de glasuri. (Va urma.)

Varietăţi.

* (O scoală de drept musulman.) După cum vesteste ḑiariul oficial din Bosnia, Maj Sa a sancţionat statutul pentru înfiinţarea unei scoli de drept, destinat a pregătí personalul pentru tribunalul şeriatului la Serajevo. Acest tribunal religios mohamedan se va pronunţa asupra tuturor afacerilor musulmanilor cu privire la dreptul de succesiune, la căsĕtorii şi la bunurile vakufuri.

* (Candidatul de comite suprem pentru comitatul Caraş-Severin) Diuariul guvernamental din Cluş „Kolozsvár“ aduce scirea, că pentru postul de comite suprem al comitatului Caraş-Severin, s'ar aduce în combinare dl Demetriu Bonciu, notariu public în Arad, ear pentru eventualitatea aceasta, pentru postul de notariu public în Arad se aduce în combinare dl advocat Petru Truţa, care după cum se scie este ginerele dlui Bonciu. Incât e basată aceasta scire, ne va dovedí viitoriul.

* Din Mehadia se anunţă că lumea se adună mereu. Petrecerile sunt de tot vesele mai ales de când a luat inspecţiunea d. conte Porcia. Trupa teatrală a d-lui Ionescu seceră succese strălucite. Se aşteaptă celebra cântăreaţă română d-na Vladaia. Persoane notabile şi familii mari cercetează băile Herculane. Amabilile familii a d-lui conte Porcia, Dr. Popovici, dr. Vuia se bucură de o stimă generală din causa ospitabilităţii, ce arată faţă cu strĕinii.

* (Petrecere) Junimea romană din Reghin şi jur va aranja *Petrecerea de vară îndatinată* la 9 August st. n. în sala promenadei din loc. Venitul curat este destinat pentru despartămêntul XVII al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român. Preţul întrărei: de persoană 1 fl. v. a. de persoană în familie preste 2 membri, câte 70 cruceri v. a. Inceputul la 5 oare p. m. Cu aceasta ocasiune se vor produce şi jocurile „Căluşeriul“ şi „Bătuta“. Oferte marinimoase se primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale ḑiaristică.

* Monumentul lui Radetzki. Suma încasată pentru ridicarea monumentului Radetzky a atins cifra de 218.398 fl. 9 cr.

* (Mulţămită publică). Un act de pietate şi filantropie a sĕvîrşit în ḑilele aceste P. O. Domn Mihaiu Cirlea, notariu public în Abrud, făcênd un deposit de 100 fl. la cassa de economii „Auraria“ în Abrud sub numele: „Fundaţia Mihaiu şi Cornelia Cirlea născ. Boşota“ în favorul reuniunei femeilor române din Abrud-Abrudsat şi jur, cu scop de a se ajutora fetiţele sĕrace cu premii şi cărţi dela scoala acestei reuniuni, ceea ce a făcut-o întru eterna memorie a rĕposatei în Domnul şi mult regretatei sale consoarte Cornelia născ. Boşota, şi pentru care faptă nobilă din partea subscrişilor, în numele comitetului sus numitei reuniuni, i-se aduce P. O. D. Mihaiu Cirlea, notariu public în Abrud, cea mai călduroasă mulţămită, şi cu atât mai vêrtos, căci înainte de aceasta cu vre o câteva luni, şi pre când şi neuitata Cornelia născ. Boşota era în viaţă, amêndoi s'au făcut membrii fundatori ai reuniunei noastre, solvind tacsa de 10 fl fie-care.

Sĕ dea Dḑeu, ca precum fructele acestei fapte vor fi ajutor şi mângăere unor copile sĕrace, astfel sĕ fie şi mijlocitoare pentru odichna fericită a sufletului nobil a neuitatei reposate în Domnul, ear P. O. D dăruitor ajutoare, la o viaţă fericită de aici înainte, şi noauĕ celorlalţi o insufleţitoare întărire şi îndemnare tocmai acum, când nu preste mult avem sĕ sĕrbăm deschiderea altariului muselor a femeii române, adecă a scoalei noastre de fetiţe, ceea-ce dorim din tot sufletul.

Abrud, în 8/20 Iuliu, 1887.

Anna Gall, preşed.

Alecsandru Ciura, secretar.

* (O glumă englesă.) Un glumeţ, şi de acestia nu prea lipsesc în Anglia, rĕspândise sgomotul, că regina Victoria era hotărîtă să înzestreze toţi copii englezi născuţi, la 22 Iuniu, ḑiua aniversărei iubileului ei. Darul regal consista în câte un leagăn de argint de fie-care copil. Ca fulgerul scirea se lăţise în tot regatul-unit şi sute de scrisori, însoţite de acte de nascere, sosiră la castelul Windsor.

* (Rĕsboiul.) S'a făcut calculul tuturor rĕsboaelor, consultându-se documentele cele mai autentice şi istoriile cele mai acredidate ale timpului vechiu. Primul resultat al acestui calcul e, că de când cu rĕsboiul Troian şi până în ḑiua de aḑi n'a trecut încă nici măcar un singur an fără de resbel pe supra faţa pămêntului. Al doilea resultat e, că fiecare seclu dă cel puţin 40 milioane de oameni dela 20—30 de ani, distruşi în aceste rĕsboae politice, religioase şi internaţionale.

* (Navigaţia aeriană.) Coslovici aeronaut rus, se pare a fi aflat cârma baloanelor. Pentru ca invenţiunea sĕ rĕmână secretă a comândat fabricarea diferitelor părţi ale aerostatului lui în mai multe ţĕri din Europa. Aerostatul va avea o lungime de 200 urme.

* Stanley vestitul bărbat, care a întreprins călatorii prin Vestul Africei şi care avea de gând a cutreera întreaga Africa a fost împuşcat în o luptă cu indigenii, purtată pentru mijloace de nutremênt. Vestea aceasta a adus-o firul telegrafic din Sanct-Thomas societăţii vest-africane.

* (Bibliografic.) „Gazeta Săteanului“ din R-Sarat — An IV. No. 11, 5 Iuliu 1887 e de următoriul cuprins:

Cum se pot vindeca bubele Ţĕrei: *M. de la* Korn. Corespondenţa „Gazetei Săteanului“ din Transilvania: *I. Georgescu.* — Medicul practic. *Un amic al poporului* — Corespondenţa „Gazetei Săteanului“: *Vasile Sala* — Inul: *C. C. D.* — Cobea scandens: *Un amator de flori.* — Grădinele de iarnă pe acoperemintele caselor: *Sătuceanul* — Phasianidele (Fesani): *Magaud d' Aubusson.* — Sulimanul: *I. Aristotel.* — Corespondenţa „Gazetei Săteanului„: *Zamfir.* — Statua unui sătean: *K.* — din localitate: *Interim.* — Din Ţară: X. — Buletin Comercial. — Miscellanea *Un econom român*

Gravuri negre: Grădinele de iarnă pe acoperemintele caselor. Decapitalul, care vorbesce. Găina „Cărbune aprins.“ — Gravuri colorate: Cobea scandens. Inul cu floarea albastră. Tablou fotografic: Fondatorii „Gazetei Săteanului.“

Recensiune.

Vêrful cu dor, la 29 Iuniu, 1887.

(Urmare din Nrul 70.)

Erupţiunea rĕsboiului de indepedenţă în America de nord.

Originea locuitorilor şi posiţiunea geografică a teritoriului locuit de dînşii.

Numerul preponderant al locuitorilor Americei de nord a fost tot deauna dela descoperire încoace de origine anglo-sacsonă. Cei-ce aparţin acestui popor totdeauna erau deprinşi cu anumite concepte, cu anumite idei de gubernare proprie, cari căutau numai ocazia ca sĕ se afirme.

Posiţia geografică a acelor ţĕri a fost foarte potrivită întru întroducerea şi înaugurarea unui self-guvernament — aplicându-i-se populaţiunii o constituţie democratică şi totodată independentă. Condiţiunile solului moral erau escelente pentru astfel de transfiguraţiuni sociale şi de stat. Departe de patria mamă, coloniile nu puteau fi ţinute sub aceaşi disciplină a puterei centrale a statelor. Astfel dară distanţa imensă de o parte, imperfecţiunea mijloacelor de comunicaţiune de altă parte; — mai adauge aci natura pămêntului patriei celei noue, ţara nouă, idei nouĕ ajutorul moral şi material, dat lor de Francia, care nu s'a uitat şi nu se uită cu ochi buni la perfidul Albion; toate acestea îmbărbătară coloniile la o revoluţiune anuală, în urma căreia Anglia nu-şi mai putu câştiga prin mijloace asupritoare respectul voinţii sale pe pămêntul american.

b.) Premise istorice şi motivare psychologică.

Toţi locuitorii anglo-sacsoni după originea lor aveau de multe sute de ani aplicare şi o predilecţiune ne mai vĕḑută la alte popoare — mai cu seamă în evul mediu — cătra aşa numitul „self-guvernament,“ — cătră guvernare proprie. Strămoşii colonilor veniră din Britania, unde a fost foarte desvoltat din epoce depărtate simţul constituţional, căruia i-s'a şi dat espesiune în pracsă prin instituţiunea parlamentară. Dară dintre toate drepturile constituţionale ei ţineau a fi cel mai de mare importanţă dreptul de a decide singuri asupra dărilor publice.

Carol I a trebuit sĕ sufere moarte; eară Iacob II a fost isgonit de pe tronul ţĕrei. Elementul dominant în cercul de idei al poporului anglez a fost ideia, după care locuitorii se simţiau obligaţi d'a plătí statului numai acele contribuţii, cari erau votate prin representanţii proprii.

Acest element a trebuit sĕ fie foarte puternic mai ales în acei anglezi, cari nefiind odată mulţumiţi nici chiar cu stările din patria mamă, au emigrat din Anglia, din patria lor natală în America.

Cu aceea ocaziune emigranţii anglezi 'şi asigurară prin documente regesci drepturile lor cetăţenesci, între cari era şi dreptul d'a hotărí singuri despre dările publice. Pe această basă se organisară ţĕrile cele nouĕ şi se desvoltară într'un timp de douĕ sute de ani.

„Darea de timbru,“ decisă prin guvernul anglez, stetea într'un contrast nedelăturabil cu elementul dominant în cercul de idei al coloniştilor, adecă cu principiul d'a hotărí singuri despre dările publice. *Aceasta împregiurare formează primul punct de controversă.*

Vĕḑênd guvernul, că colonistii nu vor nici-decum sĕ respecteze „legea de timbru“ o revocà. Prin această disposiţiune guvernul, dându-şi pe faţă slăbiciunea, idea coloniştilor d'a hotărí singuri despre dări, se întărì şi mai mult. După un timp scurt guvernul anglez aduse altă lege, prin care ordonà a se plătí dare pentru ceaiul chinezesc. În urma acestei ordinaţiuni se formà o oposiţiune şi mai mare *al doilea punct de controversă.*

Cu ocasiunea întêmplării dela Boston, câţiva coloni ultraisti au afundat 342 de lăḑi încărcate cu ceai chinezesc. După-aceea a urmat ciocnirea sângeroasă dela Lecsinton.

Faţă de aceste trei elemente şi momente psychologice stetea: Simţul de alipire al coloniştilor cătră semenii lor, unitatea limbei, dependenţa spirituală, consciinţa şi convingerea despre imperfecţiunea mijloacelor materiale, pe cari le-ar fi putut întrebuinţa spre apĕrarea lor şi mai cu seamă fidelitatea lor moştenită pentru regele anglez. Între colonişti şi anglezi nu esistă unitatea de religiune, ba partea cea mai mare dintre strămoşii acelora au emigrat chiar în urma persecuţiunilor religioase: deci judecând din punctul de vedere psychologic, consciinţa istorică era vie în descendenţii lor, îndemcându-i mai mult la despărţire de către patria mamă, decât la unirea cu dênsa.

(Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 23 Iuliu 1887.

Viena:	**20**	**80**	**73**	**24**	**68**
Timişoara:	**58**	**47**	**27**	**71**	**1**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Iuliu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.05	101.15
Renta ung. de hârtie	87.85	87.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151 40	151.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.60	97.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	127.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 50	115.50
Acţiuni de credit austr.	282.30	282 40
Scrisuri fonçiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.30	104.25
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100.25	100.—
Sorţi ungureşti cu premii	124.20	123.75
Sorţi de regularea Tisei	123.25	122.75
Renta de aur austriacă	113.25	113.—
Sorţi de stat dela 1860	137.-	137.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	883.—	883.—
Acţiuni de bancă de credit ung.	287.75	287.—
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9 97	9.97
100 marce nemţesci	61.75	61.80
London pe (poliţă de trei luni)	125.85	126.—

Nr. 446. [1623] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III din Sălciva de sus, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea acestui post de paroch se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Roman.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoţesc dela 150 case câte 20 litre bucate (parte grâu, parte cucuruz) de una casă.
2. Folosirea usufructului din cimiteriu, a unui fênaţ şi a unei grădini de cucuruz.
3. Lemnele trebuincioase de foc şi
4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual, calculat in bani, de 413 fl v. a.

Doritorii de a concurge la acest post sĕ-şi astearnă suplicile instruite conform prescriselor stat. org. şi regulamentului pentru parochii din 1878 acestui oficiu protopresbiteral până la terminul supranumit.

Ofenbaia, în 9 Juniu, 1887.

În conţelegere cu comit. par. respectiv.

Ioan Danciu,
protopresbiter gr. or.

Nr. 695—1887 [1621] 3—3

CONCURS.

La scoalele reuniunei fostilor grăniţeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului:

1. Postul de învĕţătoriu diriginte la scoala din Cugieriu comitatul Hunedoarei, cu salariu anual de 350 fl. v. a., apoi cuartir şi lemne de foc.
2. Postul de învĕţătoriu diriginte la scoala din Veştem, comitatul Sibiiului, cu salariu de 300 fl. din fondul scol. central, precum şi cuartir şi lemne de foc.
3. Postul de învĕţătoriu secundariu la scoala din Jina, comitatul Sibiiului cu emolumentele: 200 fl. v. a., din fondul scol. centr. cuartir şi lemne după trebuinţă; şi în fine
4. tot la Jina postul de învĕţătoriu adjunct cu 180 fl. din fondul central, apoi cuartir şi lemne de foc.

Reflectanţii la aceste posturi au sĕ-şi subştearnă suplicele instruite cu diploma de cualificaţiune din studiele pedagogice şi din limba maghiară, eventual şi alte documente cel mult până în *10 August a. c. st. nou* la:

Comitetul administrativ al fondului şi scoalelor fostilor grăniţeri din regimentul I rom. în Sibiiu.

Nr. 144 [1622] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa II-a Mociu, protopresbiteratul Cluşului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică 33 jug. arătoriu şi fênaţ, à 8 fl. computat jugerul, 264 fl.
2. Folosirea casei, grădinei şi a supra-edificatelor din curtea parochială' 100 fl.
3. Dela 110 familii câte o merţă mică 16 cupe de cucuruz sfărmat, şi câte o ḑi de lucru cu palma, 110 fl.
4. Dela 140 familii venitul stolariu, 49 fl.
5. Alte prestaţiuni sigure.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi a-şi înainta suplicile lor instruite conform prescriselor statutului organic şi regulamentului pentru parochii, până la terminul sus arĕtat, sub-semnatului oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Cluşiu, 27 Iuniu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

Însciinţare.

Reuniunea femeilor române din Braşov a înfiinţat, după cum se scie, un internat, cu scop de a instruí fetiţele aşeḑate ací în menajul casei, precum şi în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econoame, şi anume se învaţă ací:

a) a pregătí tot felul de mâncări;
b) a spăla şi a călca tot feliul de albituri;
c) a coase la maşină albituri şi vestminte;
d) a toarce, a 'ţese pânză, postav, covoare şi alte lucruri pentru trebuinţele casei (industria de casă).
e) a cultiva legumi;
f) reguli higienice.

În acest internat se primesc:

A. Interne.

1. Fără plată fetiţe orfane, sĕrace, care vor fi absolvat 3—4 clase primare, şi vor fi împlinit 14 ani. Aceste fetiţe vor provedé toate serviţiele interne.
2. Cu plată se primesc: parte fetiţe de acelea, cari au absolvat clasele primare şi vor sĕ se cualifice numai în lucrurile, care se instruează în internat; parte de acelea, cari pe lângă această cualificare vor sĕ continue învĕţămêntul la vre-una din scoalele din loc.

Pentru instrucţiunea în lucrurile de sub *a, b, c, d, e, f,* precum şi **pentru întreaga alimentare** (nutrire) se plătesce anticipativ 10 fl. pe lună pentru fiecare fetiţă.

B. Esterne.

Fetiţe de acele din Braşov, care vin în internat numai preste ḑi, plătesc pentru instrucţiunea de sub punctele *a)* păna la *f)* precum şi pentru mâncarea de prânḑ şi de seara (ojină) 6 fl. pe lună.

Părinţii, care voesc sĕ-şi aşeḑe fiicele lor în acest internat, au sĕ se adreseze la subscrisa presidentă până la **15 August st. v.** [1624] 1—3

Agnes Duşoiu m. p.,
prosidentă.

Dr. Nicolau Pop m. p.,
actuar.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. coman din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 20—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 73 Sibiiu, Joi 16/28 Iuliu 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3731 scol.

CONCURS.

Cu începutul anului scolariu 1887/8 sunt de a se conferí din fondurile archidiecesane următoarele stipendii.

1. Un stipendiu de 100 fl. și unul de 60 fl. din *fondațiunea Francisc-Iosefină* pentru studenți de ori ce categorie.

2. Un stipendiu de 100 fl. și două câte de 60 fl. din *fondațiunea Cologea* pentru studenții de ori-ce categorie.

3. Un stipendiu de 50 fl. din *fondațiunea Peiovici* pentru un student la scoalele medii.

Aspiranții la aceste stipendii au sě-și aștearnă suplicile la consistoriul archidiecesan *pănă la 10/22 August* a. c. acludênd documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă, respective testimoniu de maturitate;

c) atestat medical, că sunt trupesce sănětoși;

d) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială;

e) eventual alte atestate recomândătoare.

Suplicanții au a numí în suplicele lor institutul de învěțămênt, la care voiesc a-și face studiele.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolariu, ținută în 9 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 15 Iuliu.

Situațiunea generală în Europa cu nimica nu s'a îmbunătățit de o lună încoace, de când adecă Sobrania cea mare adunată la Tîrnova între însuflețite aclamațiuni a ales de principe al țěrii pe principele de Coburg, din contră, relațiunile dintre marile puteri au început a se mai înăsprí, din care pricină încurcala deveni și mai mare, așa, că e mare numěrul acelora, cari cred, că în cele din urmă tot numai tunul va împrăștia norii cei negri din Orient, curățind orisontul, ca și ochiul laicului în politică sě poată vedea ce-au lucrat politicii în decursul unui an, de când cu rușinoasa detronare a lui Alecsandru de Battemberg.

După a doua alegere întêmplată acuma 4 sěptěmâni, și mai ales după rěspunsul telegrafic al principelui de Coburg, se credea, că Europa este decisă a regula afacerile în Bulgaria, în casul cel mai rěu, contra voinții puternicului țar, care în cele din urmă nu se va încăera pentru Bulgaria cu Europa întreagă.

Se vorbia, că candidatura lui Coburg s'a făcut cu prealabila încuviințare a Germaniei și cu consensul contelui Kálnoky. Mai mult, se credea, că însuși țarul Rusiei este aplecat a da lucrurilor curs liber în direcțiunea apucată, protestând numai în formă contra alegerii noului principe, în esență însě se va învoí ca acesta sě și ocupe tronul, ca apoi sě poată aduce lucrurile la bine, restaurând în Bulgaria influința veche a Rusiei, cum promisă mai cu seamă dela rěsboiul sêrbo-bulgar încoace.

Aceasta eventualitate se părea, că se va realisa cu atâta mai vêrtos, cu cât din rěspunsul principelui de Coburg cătră deputațiunea bulgară, care i a presentat protocolul de alegere, transpiră oarecum o asemenea credință. În rěspunsul seu adecă principele Ferdinand de Coburg, si-a esprimat credința, că în cele din urmă totuși se vor putea restabilí între Rusia și Bulgaria acelea referințe, cari trebue sě esiste între un stat mic, care-și datează libertatea și esistența dela rěsboiul dela 1877, și între statul puternic, care pentru eliberarea statului mic a adus jertfă în sânge și bani.

Între încordatele împregiurări de astăḑi dintre Rusia și Bulgaria recunoscința acesteia față cu cea dintâi mai puternic nu se putea accentua, decât cum o a accentuat aceasta principele de Coburg.

Și dacă astăḑi deputațiunea bulgară a sosit la Sofia cu fruntea încărcată de gânduri pentru soartea patriei, dacă ea pe timpul cât a stat în Viena s'a convins, că pentru Bulgaria, Germania nu mișcă nici o peatră, ear Austro-Ungaria e sclava voinții celor din Berlin; dacă sommat noul ales principe pentru un rěspuns positiv, el și-a cerut un respiriu de 14 ḑile; dacă le considerăm toate acestea, și nu perdem din vedere scirile nelinistitoare, cari ḑi de ḑi ne sosesc din Bucuresci despre consilii de ministri sub presidiul regelui, consilii de ministrii, provocate de pericolul, ce amenință România din partea vecinilor de peste Dunăre: atunci trebue sě credem, că în Bulgaria se pregătesc lucruri, cari ușor pot pune întreagă Europa în flacări.

Pănă acuma puține au străbătut în publicitate, despre cele ce se petrec în Sofia. Se dă ca lucru positiv, că dacă noul ales principe nu-și va ocupa în grabă tronul, Bulgaria se va proclama de regat în frunte cu Alecsandru de Battemberg, ear pănă la venirea lui în Bulgaria, afacerile le va provedé o regență. Prin aceasta se dă cea din urmă lovitură tractatului de Berlin, și Europa este chemată a pune la ordinea ḑilei cestiunea orientală în forma ei înainte de anul 1878.

Ce soluțiune vor lua lucrurile, cu greu e de prevěḑut. După situațiunea grupărei statelor astăḑi, mai probabilă este o eventuală ocupare a Bulgariei din partea Rusiei, deși contele Kálnoky în delegațiuni a declarat, că o eventuală ocupare a Bulgariei prin trupe rusesci va fi considerată de casus belli din partea Austro-Ungariei. Și aceasta pentru cuvêntul, că Germania este osândită sě stea cu arma la picior și sě păzească hotarele din partea Franciei.

Dacă totuși statul nostru va stăruí a-și susținé influința în orient, și nu va voí sě abḑică de provinciile ocupate după tractatul de Berlin, atunci va trebuí, ca noi sě întrevenim, ca armata rusească sě nu poată trece Dunărea. Eată pentru ce se țin consilii de ministri la Sinaia, eată pentru ce ḑicem noi, că situațiunea din încurcată ce a fost devine și mai încurcată.

Ieremiadele „Tribunei.“

III.

Ori-cât de preocupați sě fie cetitorii „Tribunei“ în privința unor persoane, pe cari dela esistința sa acest ḑiar și-a făcut de problemă de a le improșca cu tină; totuși nu credem se fie nici unul, carele, meditând asupra celor cetite, se nu se fi scandalisat de nesocotitele insinuări cuprinse în Nrul 147, citate și de noi în Nrul precedent

Calumniările și personalitățile cele mai cutezate se cuprind în acel articol din un incident, carele absolut nimic nu are de a face cu persoanele atinse.

Cestiunea a fost: sě-și dea seamă „Tribuna“ de celea ce cu ușurința proprie acestui ḑiar, precum însași recunoasce acum, fără informațiuni sigure publicase mai nainte despre Blaș.

Lucrul era foarte simplu. Dacă n'a voit sě mărturisească adevěrul: că „i-a luat gura pe dinainte“ și sě se roage de iertare, sě fie ignorat intrebarea „Românului“.

Dar d-nilor dela „Tribuna,“ așa se vede, le au trebuit numai un pretecst, ca sě mai facă un reclam de prenumerațiuni în modul usitat până acum, calumniând pe toți aceia, despre cari presupune, că nu sunt bine věḑuți la Blaș și la cei ce le place scandalul.

Nu zelul cătră causa națională a dictat în peana autorului invectivele și suspicionările, de cari bîjbăie articolul amintit, ci interesele materiale ale

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

213. **Vălișoara** și **Selistioara.** P. Adam Popovici, are singel.

Protocolul cir. numai pănă la anul 1783 are scris, și a bisericii n'are nici cât.

214. **Băresti** și **Luncșoară.** P. Teodor Popovici. are singe.

Protoc. cir. n'are nici cât, și a bisericii numai pe două foie are scris.

Fiindcă popa Nicola Munteanu din Crăciunești, popa Adam Popovici din Vălișoara, P. Iosif Crăciun din Stanija, Popa Teodor Popovici din Bărești cu prilegiul visitații n'au avut protocoalele serise; și batăr Preacucer. Protop. Iosif le ar fi poruncit sě scrie, ei n'au sciut sě arete pricina acestei leneviri, pentru aceea fiind dați sub judecata aicia strênsul sobor, carele luând în socoteală această neascultare au judecat acestor trei preoți pedeapsă trupească, adecă cu bețe, și lui Popa Nicolae Muntean în locul acestei pedepsi i-s'au dat canon 50 de mětanii, cu aceasta poruncă, ca pănă în două luni sě-și scrie în protocol toate poruncile, și a bisericii protocol după formulariu sě facă, almintrenea nearětând aceasta ascultare și lipsirea de parochie pe unii ca acestia va urma. Și altor s'au spus, care n'au avut deplin scrise pănă în vremea aceasta poruncile sě le împlinească, că și dênșii vor trage pedeapsă, și așa tuturor în obște preste aceasta li-s'au poruncit, ca supt mare pedeapsă sě nu fie slobodi la birturi a umbla, ca și pentru aceasta încă mai mare și neștearsă pedeapsă vor avea. Lângă care li-s'au dat și sfatul archieresc, ca sě-și poarte cinstea a sa tot preotul după rênduială a sa și datoria preoțească totdeauna, împliní sě fie gata.

Gedeon Nichitici m. p.
Iosif Simzian, prot. neunit ot Trestia.
Gabriil Neamț. P. Cristior.
Dumitru Cernovici m. p.

215. **Sisca** și **Brașov.** P. Solomon Popovici, are singelie.

Proto. cir. pănă la 3 Dec. 1786 are scris, și a bisericei n'are.

216. **Maroș-Bretea.** P. Nicola Stoianovici, are întărirea.

Protoc. cir. numai puțintel are scris, dară a bisericii are.

217. **Boz** s'au **Buzu** și **Cernavița.** P. Ioan Moise.

Protoc. circularelor are pănă la 1786 — scris, și a botezaților are după formulariu.

În Cebea s'au luat înainte lucrarea visitații cei canonicești în 29/18 Iuniu, 1787.

218. **Brad.** P. Samuil Popovici are singelie.
P. Daniil Popovici, are singelie.

Prot. cir. are dară numai pănă 1786 scris, și a botezaților nefiind bine scris, i-s'au poruncit sě-l facă bine.

219. **Țerețel** și filia **Ruda.** P. Michai Gal, are singel.

Protoc. cir. pănă 5 Novembre 1785 are scris, și a bisericii n'are scris.

220. **Vaca** și **Potingani.** P. George Popovici, are protoc:

Protocolul circ. numai pănă 19 Noemb. 1785 are scris, dară a bisericii numai unde și unde l'au scris fără rênd.

„Institutului tipografic“, carele precum se poate deduce din ţipetele „Tribunei“ s'au ofticit rĕu, şi doftorii, cari i-au causat boala, nu vreau sĕ recunoască, că înşişi sunt pĕcătoşii, ci ca cel puţin în ochii celor „sĕraci cu duchul“ sĕ treacă de martiri, pregătesc terenul ca la timpul seu sĕ arunce vina pe alţii, dar şi pănă atunci, ca sĕ-şi impună oare-care importanţă înaintea celor ignoranţi, nu se sfiesc a se pune paralel cu Blaşul, încercându-se a demustra, că au aceia-şi inimici.

Nu „Blăşenii“ sunt respundĕtori pentru calamităţile, de care sufere astădi Blaşul şi cu dênşii causa naţională română, nu este causa nici greua situaţiune politică de astădi, ci respunderea cade asupra românilor, pentrucă acestia sunt denuncianţi, slugarnici, speculanţi — dice „Tribuna“.

Anumite persoane din cele mai de frunte, de cari dispun astădi românii, s'au constituit într'o „ligă secretă“, cari fac causă comună cu „irridentistii“ din România, şi împreună fac pe agentul maghiarilor, numai ca sĕ surpe pe „Tribuna“, — şi „tot luptându-se cu *liga aceasta* a ajuns şi Blaşul cea ce este,“ — va sĕ dică după „Tribuna“ tot „liga“ aceasta poartă vina, că Blaşul nu mai este aşa românesc, cum era pe timpul Metropolitului Şuluţ.

Nu vĕd românii „chipzuiţi“ dela „Tribuna“, că în aceasta absurditate, se cuprinde totodată cea mai infernală denunciare la maghiari şi la guvern contra multora dintre cei mai de frunte bărbaţi ai naţiunei române?

Nu credem, ca Blaşul sĕ se ţină prea măgulit prin tovărĕşia întru suferinţe a „Tribunei“, nici prin presupunerea, că el ar fi în stare sĕ creadă în posibilitatea celor ce i-le denunţă „Tribuna“ şi nici publicului seu, dedat de altmintrea cu asemenea delicateţe — nu-i face prea mare compliment „Tribuna“, dacă îl consideră de capace a crede asemene miserabilităţi, despre acele persoane onorabile, din cari şi-a compus „liga“ imaginată.

Scie Blaşul din trecut — pentrucă românul „ţine minte“, special în Sibiiu, în cari „sfere“ se învêrtesc inimicii sei, deşì aceia, din anumite scopuri, la vedere, şi-au cam schimbat pĕrul, — şi dacă ar fi vorba numai de „denunciare la Blaş“, de oare-ce ne propusesem, ca sĕ fim toleranţi până la abnegaţiune faţă de „Tribuna,“ şi asta deşí provocaţi de repeţite ori am şi dovedit-o în faptă, decând a venit Redacţiunea noastră sub conducerea de astădi, — repeţim: dacă era vorbă numai de „denunciare la Blaş“ o iotă n'am fi reflectat la cele dise în „Tribuna“; mai periculoasă este însĕ denunciarea la cei dela putere şi aceasta nu o putem trece cu vederea, cu atât mai vêrtos nu, pentrucă vedem, că „Gazeta Transilvaniei,“ pe semne în puterea pactului, care nu l'a respectat „Tribuna,“ tace la insinuările „Tribunei.“

Trebue sĕ presupunem, că însăşi „Tribuna“ nu atribue nici o însemnătate afirmaţiunilor sale.

Poate sĕ aibă dreptate în unele direcţiuni, în materie de denunciări însĕ nu stă lucrul astfel.

Denunciările sunt bine venite la cei ce cearcă pretecste de persecuţiuni, ori de unde sĕ vină acelea.

Chiar de n'ar esista biroul de presă la ministeriu în Budapesta, chiar de n'ar esista o mulţime de esistenţe catilinarie prin Sibiiu, cari trăiesc din denunciarea românilor, — nu vede „Tribuna“, că foile maghiare din Cluş au foarte buni traducĕtori, când le vine la socoteală!

Poate sĕ se bucure deja şi de efectul descoperirilor sale din Blaş.

Direcţiunea gimnasială a luat în serios cele ce a aflat cu cale a publica „Tribuna“ neserios despre gimnasiul de acolo — şi le-a rectificat în Nrul de Sâmbătă al „Tribunei,“ — „Kolozsvár“ din Cluş numai decât a şi esploatat acele rectificări în Nr. seu din aceeaş di. Cum le va esploata ministeriul de instrucţiune publică? se va afla poate mai târdiu.

Când cu „Irredenta“ noi am fost cei dintâi, cari am protestat în contra presupunerii, că „irredenţiştii“ ar fi de a se cerca în patria noastră, şi am susţinut, că încercarea lor nu va avea alt efect, decât persecuţiuni asupra românilor. Au protestat toate diarele românesci din patrie tot ca noi.

Au sciut prea bine şi organele statului, că proclamaţiunea este importată aici, şi totuşi au făcut perchisiţiuni chiar şi la „Tribuna,“ au introdus o investigaţiune generală în contra românilor, pe tot teritoriul locuit de români, i-au terorisat şi aruncat în temniţă şi chiar după-ce erau cunoscuţi autorii, dorind a scoate la iveală câţi-va complici.

N'a aflat complici, dar cu toate acestea pretecstul a fost binevenit, urmările le cunoascem, şi simţim cu toţii şi credem, că le cunoasce şi simte şi „Tribuna.“

Ei bine! Sciindu-le toate acestea „Tribuna,“ este lucru onorabil, este lucru românesc a denuncia lumei, că o sumă din cei mai onorabili, din fruntaşii românilor sunt complicii irredentistilor?!

Şi pentru ce toate acestea?!

Pentru ca sĕ-şi atribue o însemnătate „Tribuna“, carea nu esistă decât poate în fantasia unor oameni închipuiţi dela „Institutul tipografic.“

Pentru ce şi ar pune capul atâţa fruntaşi români, oameni cu posiţiuni înalte, oameni încărunţiţi în loialitate, oameni cu autoritate, — dacă mai este posibil ca între români sĕ fie şi oameni cu autoritate ne aparţinênd grupului dela „Institutul tipografic“? — pentru ce — repeţim — atâţa fruntaşi români şi-ar pune capul, făcênd causă comună cu „irredentistii?“

Pentru „marele“ scop de a „surpa“ pe „Tribuna!“

„*Sute de oameni* merşi acolo, (în România) fac treburile pretinilor sei de acasă *combătênd „Tribuna“* — dice „Tribuna,“ şi ea totuşi în acelaşi numĕr se supĕră, că Sĕcăşan face imputări d-nilor dela „Tribuna,“ că nu sunt capabili de *modestie!*

Dacă susţine „Tribuna“ cu atâta tărie, că „romani“ au fost aceia, carii iau denunţat pe dênşii că „una sunt cu irredentistii“ etc. ceea ce noi nu credem — şi le cade rĕu această tovărăşie, este logic, este onest lucru, ca dênşii ca români, sĕ cadă în acelaşi pĕcat, şi sĕ denunţe pe alţi români tot cu aceaşi crimă?!

Dacă cunosc dnii dela „Tribuna“ denuncianţi contra dniei lor şi contra Blaşului, ca oameni onesti sunt datori sĕ-i scoaţă la iveală cu numele. Denunciantul fie el chiar şi român, nu merită a fi cruţat, ci trebue timbrat ca un miserabil şi lepros pentru societatea oamenilor de omenie.

Astădi am ajuns acolo cu „civilisaţia,“ încât dacă într'o societate de oameni cinstiţi întră unul, carele face multă gură cu jălbirile despre denuncianţi, te pomenesci, că toţi devin mai precauţi, şi unul câte unul se îndepărtează, până când remâne singur cel cu lamentările ....

Sĕ nu se supere „Tribuna“, că „Românul“ îi cere deslusiri, cari o pot învrăşbí cu alţii, căci aceasta a fost elementul ei, pânea de toate dilele a ei, şi dacă a devenit acră acum această pâne, are sĕ o mânce cum şi-o a copt.

Dacă este, că sĕ se surpe „Tribuna“? şi dacă ne este permis a înţelege stilul apocaliptic al ei, acel moment se apropie, — adevĕrata causă a acelui desastru nu o cerce domnii dela „Institutul tipografic“ în alţii, şi nu anume în mijlocul acelora, pe cari dela apariţiunea organului lor, i-au tot persecutat şi s'au silit a-i discredita în sus şi în jos, ci pună-şi mâna pe piept şi recunoască, că rĕul, care îi „istovesce“ este în mijlocul domniei lor.

Încep deja a apela la sentinţa „posterităţii.“

Fie siguri, că ori-va constata posteritatea altceva despre cariera D-nieilor în serviţiul naţiunei, ori ba, — aceea la toată întêmplarea o va constata: că nimenea la români n'a început între împregiurări atât de favoritoare şi cu mijloace atât de abundante ca dênşii, şi cu toate acestea nimic n'au sciut crea, din contră au devastat foarte mult.

Că cu un zel, demn de o causă mai bună necurmat au lucrat, ca sĕ discrediteze, sĕ nimicească pe toţi bărbaţii, cari nainte de dênşii se bucurau de un trecut şi de o autoritate oare-care între români, — şi că în cât va le-a şi succes aceasta la o parte a cărturarilor români anume la aceia din cetitorii lor, cari nu sciu şi nu sunt capaci a cugeta, — n'au scos la iveală însĕ nici o figură nouă, carea sĕ aibă autoritatea de a înlocuí pe cei ce cu uşurinţă nescusabilă i-au tras în noroiu.

Nu vorbească dênşii de „ligă secretă“, căci dacă poate fi astădi vorbă între români de o „ligă secretă“ aceea este liga Domniei lor, cari sunt cel puţin atât de disciplinaţi ca franc-masonii, şi cari aici în Sibiiu chiar şi pe terenul social au introdus un separatism ne mai pomenit nici chiar aici, unde din trecut mai erau unele remăşiţe de discordii, dar numai pe terenul bisericesc.

N'au drept în fine Dlor sĕ se plângă nici de persecuţiuni din partea altora, căci acelea n'au esistat şi nu esist, — şi dacă ici colea vr'o persoană din cele numite de dênşii au stat de vorbă cu Dlor, o a făcut numai după-ce a fost atacată în organul Dlor.

„Cine seamenă vênt seceră furtună.“

Călĕtoria Alteţii Sale c. r. prinţului de coroană Rudolf în Bucovina.

(Încheere.)

Alteţa Sa imperială schimbà câteva cuvinte cu conducĕtoriul clerului catolic din loc, din Şireţiu şi Cibeni, vorbì apoi cu archipresbiterul staurofor D. Seleschi, Ioan Mandaşeschi şi D. Onciul, protopresbiterii ort. ort. ai Sucevei, Şireţiului şi Vicovilor. Un agricultor german din comuna română-germână St. Onufri, Nargang, îi oferì pâne şi sare cu o cuvêntare scurtă în numele ţinutului Şireţiului. Alteţa Sa imperială se înformà apoi despre domiciliul vorbitoriului şi despre naţionalitatea comunei St. Onufri, la care îi

---

221.	**Juncu.**	P. Ioan Michailă, are sin. Protoc. cir. are scris, dară nu toate porunci, pentru că nu scie scrie, pentru acea şi protoc. bisericii n'are.
222.	**Tomnatec.**	P. Ioan Mihuţ, are singelie. Protocolul cir. n'are dicênd, că l'au dat la un diac, sĕ-l scrie, şi diacul nu se află acum acasă, s'au poruncit protopopului cercetarea.
223.	**Bulješti.**	P. Toader Jurj, are singel. Proto. cir. n'are, dicênd, că l'au dat dascălului, ca sĕ-l scrie, şi el încă n'au scris.
224.	**Uibareşti** şi **Ribiţa.**	P. Avram Mateiu, are singelie. P. Petru Budoş, are sin. Proto. cir. numai pănă la 1786 au scris. Proto. cir. numai puţintel are scris, şi a bisericii nu au scris.
225.	**Ribicioara** şi **Grohot.**	P. Ianoş Roman, are singelie. Protocoalele cir. n'are nici decât, şi a bisericii n'are.
226.	**Cebe** şi **Caraciu.**	P. Ioan Mariş, are singel. P. Michail Jurj, are singel. Protoc. cir. are, şi şi celor botezaţi.
227.	**Mestecan.**	Teodor Lazarescu are întărirea. Protoc. n'are, pentru că fiind numai acum aşedat.
228.	**Rişca.**	P. Toma Oanca, are singelie. Protoc. cir. n'are fiind numai de acum aşedat.
229.	**Bertin** şi **Carast.**	P. Petru Morar, are singel. Protoc. cir. n'au produculuit, şi a bisericii are, dară nu scris, i-se poruncesce ca sĕ-l facă.
230.	**Tătăresti** şi **Prihodesti.**	Aicia slujesce Popa din Halmagiu din Eparchia Aradului, fiind de demult aşa obicinuit.
231.	**Kereş-Baia** şi **Luncani.**	P. Popa Lazar Forcaş are sin. Protoc. bis. are. Protoc. cir. pănă şi sfêrşitul anului 1786 are scris.
232	**Furcsoara** şi **Dialacuta.**	P. Georgie Luncan din Brad era mai nainte acolo orênduit. Nevrênd acesta dela Brad a vení aicia au slujit P. dela Baresti.
233.	**Vorţa** şi **Domesti.**	P. Nicolae Popovici, nou sfinţit.
234.	**Valea lungă** şi **Sêrbi.**	P. Vasile Şuciu.
235.	**Ternava.**	Nu este preot.
236.	**Branisca.**	Nu este preot.
237.	**Dialu mare.**	P. Michaiu Orşa. Prot. cir. la 1786 14 Sept. are scris, şi a bisericii nu este bun.

După lucrarea aceasta, fiindcă multe protocoale s'au aflat cu lipsa, pentru acea s'au poruncit tuturor preoţilor, ca cei ce n'au avut protocoale, sĕ le facă şi sĕ le scrie, şi ceia ce n'au scris toate poruncile, sĕ le împlinească cu scrierea, precum şi al bisericii protoc. al avea, şi după formular a-l scrie, lângă care şi învĕţătura archipăstorească dela Preaosfiinţitul primind şi sfătuindu-se, ca sĕ se păzască de toate feliu fapte scandaloase, şi în birturi sĕ nu umble, pentru că ceia ce ar călca poruncile, şi nu vor împliní cele lipsite, vor căpĕta pedeapsa. S'au dat precum mai sus în Cebea.

Iosif Simzian, prot. neunit ot. Trestia.

Gedeon Nichitici m. p.

rĕspunse delegatul cumcă este comună locuită de germani și români.

Primariul din Bosanci, V. Blândul, îmbrăcat în costum național, ținu apoi o cuvêntare în limba română, oferindu-i Alteții Sale pâne și sare.

Alteța Sa rĕspunse apoi germanesce:

„Meinen innigsten Dank den edlen, treuen und lieben Rumänen."

„Mulțĕmita mea cea a mai intimă nobililor, credincioșilor și iubiților români."

După aceea priví Alteța Sa în special la fie carele spalir, ce era compus de unguri ca cei de casă, apoi de mai la 1000 de români.

Atât fetele cât și flăcăii erau postați după costumuri și naționalități:

Mai întâi germânele, apoi românceIe în numĕr foarte mare, după aceea lipovencele și în fine unguroancele, d'asemenea și flăcăii din ținutul Șirețiului și al Sucevei.

După aceasta trecu Alteța Sa frontul banderiilor următoare. Mai întâi defilară în trap repede flăcăii români strigând „Sĕ trăească" sub conducerea dlui cavaleriu Miculi, îmbrăcat în costum național românesc, apoi ungurii, lipoveni, huțanii, și în fine germanii în numĕr mult mai mic.

Mulțămind apoi Alteța Sa la toți de pe pragul pavilonului, se suì în trăsură cu Esc. Sa ministrul de agricultură Falkenhayn, urmând calea spre Rădăuți, precedat fiind de prefectul Rădăuților dl Keschmann.

La întrarea Alteții Sale în Rădăuți îl întimpină lângă arcul triumfal primariul orașului cu câteva cuvinte bine rostite. Alteța Sa îi mulțămì scurt și plecà mai departe spre cuartirul Seu, care se afla în curtea de lângă stabilimentele pentru hergheliile împĕrătesci. Aici Alteței Sale i-s'a presentat corpul oficerilor, preoțimea, deputațiunile diferitelor comuni și scoale. Alteța Sa visità apoi gimnasiul, unde un scolariu îl bineventà cu o cuvêntare, apoi se duse la spital. La 12½ oare se dădu un dejun, la care erau învitate 17 persoane.

La 2½ oare d. a. Alteța Sa imperială se pornì la mănăstirea Sucevița. La eșirea din Rădăuți și pe toată calea până la Sucevița erau construite arcuri de triumf, pe lângă care aștepta preoțimea și poporul și saluta cu strigări d „Sĕ trăească" pe Alteța Sa c. r. În Sucevița primì pe Alteța Sa c. r. igumenul mănăstirei archimandritul I. Filipovici cu tot conventul și după sĕvêrșirea unui te Deu în mănăstire, se interesà Alteța Sa c. r. foarte mult d anticichități și feliuritele lucruri cusute de mânile voevod selor și princeselor vechilor voevoḑi. După o oară se î toarse Alteța Sa earăși spre Rădăuți, unde se oprì la grădi publică, în care erau arangiate grupe de jucăuși din feliu tele naționalitățiì ce locuesc în districtul Rădăuților. La fi care grupă Alteța Sa c. r. se oprì și vorbì cu popore adunați, a căror bucurie era și mai mare, vĕḑênd, că Alte Sa îi avorbesce în limba lor. Din grădină intră Alteța c. r. în societatea de tir și înscrise Înaltul seu nume albumul societății.

Pentru sĕrmanii Rădăuților Alteța Sa c. r. oferì su de 300 fl.

În 10 Iuliu la 4 oare dimineața se pornì Alteța imperială spre Câmpulung și Cârlibaba. În comunele I rodnic, Marginea, Lichtenberg, Iaslovĕț, Cașvana, Sol Arborea, Soloneț, Poieni, Botușana, Ilișesci, Cacica, Parte de sus și jos, Paltinoasa și Gurahomorului erau aranj foarte frumoase arcuri de triumf, pe lânga care se afla a nat poporul din comune cu preoțimea și scoala.

La bariera și șoseaua Ilișescilor, erau adunați mii oameni din Ilișesci, Stroesci, Stupca și Brașca sub co cerea procesională a protopresbiterului ort. ort. Bacins din Ilișesci, ear germanii din Ilișesci cu pastorul lor.

Primariul comunei română-germană Ilișesci, V. Do (român,) îi oferì la trecere Alteții Sale pâne și sare.

În Păltinoasa întimpinà pe Alteța Sa parochul Berchișesci Mihaiu Ieremievici cu sute de români din B chișesci, Capucodrului, Păltinoasă și Corlata. Lângă șose ce duce la România l'a întimpinat parochul din Capuc pului cu câteva sute de popoореni, cari îl aplaudară ca și barieră în strigăte entusiasmate de „Sĕ trăească."

Sosind la orășelul Gurahumorului, unde se schimb caii, Alteța Sa imperială, se coborì din trăsură lângă ar al doilea triumfal, unde-l întimpină poporul adunat cu trăească."

Alteța Sa binevoì a avorbí pe protopresbiterul ort. al Humorului Iliuț, informându-se câți preoți subalterni șede, care este numĕrul locuitorilor români din acea protopresbiterie, câți români sunt în Humor, câte și ce f de biserici. Dintre preoții ort. or. adunați îl interesà u decorat cu medalia de resbel, îl întrebà apoi pe proprieta acestii medalie, păr. I. Berariu din Stroesci, la care campa a participat, la care regiment a servit și de câți ani serve ca preot: S'a mirat apoi mult, cumcă preotul de presen participat ca combatant voluntar.

Amêndoi preoții armeano orientali cu mitrele pe cap interesau mult și se informà în detail despre armenii Succeavă și Humor.

Alteța Sa imperială avorbì apoi pe parochul cat Preisentanz, informându-se câți germâni se afla sub păst sa, și ori de se afla și ruteni în Humor. La cea din u întrebare îi respunse preotul menționat, cumcă se află ruteni în Humor, și întrebând Alteța Sa câți, i-a rĕspuns cumcă se află două familii de ruteni în Humor.

Mulțămind apoi primariului germân Campani pentru primirea loială, și primind dela institutoarea Decher un buchet de flori, pornì mai departe spre Câmpulung.

Pe toată calea până la Câmpulung erau ridicate arcuri de triumf. Original era arcul de la Vama, în care se aflau la dreapta și stânga câte o cameră mică și când trecu Alteța Sa c. r. se deschiseră ușile camerilor și din ele eșise la dreaptă un flăcău, eară la stânga o fată de o frumsețe rară, îmbrăcați în costumul pitoresc național și se închinară Alteții Sale c. r. Alteța Sa era surprins de frumsețа tinerilor și săluta suriḑênd în dreapta și stânga, petrecut fiind de entusiaticele strigări a poporului adunat.

În Câmpulung Alteța Sa c. r. fu primit la arcul de triumf de primariul orașului Beligan cu o avorbire scurtă și după ce mulțămì Alteța Sa c. r. se pornì la locul, unde avea sĕ se puie și sfințească temelia pentru biserica ort. or.

După actul acesta Alteța Sa c. r. se duse la primărie unde se servì un dejun în sala foarte frumos decorată cu scoarțe și scorțari lucrate de români din munți. După dejun Alteța Sa c. r. se pornì la Cârlibaba oferind pentru sermanii din Câmpulung 200 fl. Din Câmpulung peste Pojorîta și Valea-Putnei suiră trăsurele cu Alteța Sa c. r. Mesticaneștiul care îi plăcu Înaltului oaspe foarte mult, și de repețite ori Ateța Sa c. r. respică plăcerea Sa de a putea privì un tablou, aa de frumos și măreț, cum i-se înfățișă de pe Mesticanești,

După ce se schimbară caii, Alteța Sa c. r. trecu prin Icobeni la Cârlibaba, admirând frumsețа munților români ucovineni. Pe tot drumul dela Rădăuți până la Cârlibaba, are are o lungime aproape 150 chilometri, și care îl trecu lteța Sa c. r. în 9 oare, Alteța Sa c. r. a fost salutată de poporul adunat cu „Sĕ trăească," entusiatice.

Din Cârlibaba Alteța Sa c. r. pornì călare la Lucina, ca sĕ vadă hergheliile, ce se află acolo. Frumos tablou se înfățoșa ochilor, când vedeai cicoșii conducênd cei 540 de harmăsari și iepe câte de 3 ani. De la Lucina, unde se servì un dejun Alteța Sa imperială se întoarse la Cârlibaba, unde ajunse la 10 oare seara.

Luni în 11 Iuliu Alteța Sa c. r. se pornì la 4 oare de dimineața mai departe spre a părăsí Bucovina. La frontiera Bucovinei era ridicat un măreț arc de triumpf și acolo așteptau pe Alteța Sa c. r. președintul țĕrii Esc. Sa. Br. Pino și Br. Vasilco, care mulțămì Alteții Sale c. r. pentru Prea înalta visită, cu care a fericit bucovinenii, căci ea va rĕmânè nestearsă în memoria lor. Alteța Sa c. r. își luà rĕmas bun de la presidentul și căpitanul țĕrii și în strigătele de „Sĕ trăească" a locuitorilor din Cârlibaba trecu frontiera, unde fu primit de comitele Loynay din Szigeth și prourmà calea Sa la Marmaroș-Szigeth.

Varietăți.

* (Necrolog). Primim trista scire, că veteranul

Aron Florian, 82

a încetat din vieață în vêrstă de 90 de ani. Corpul a fost depus la biserica sf. Gheorge din Bucuresci.

Asupra vieții literatului român vom revení.

* Cu ocasiunea petrecerii Maiestății Sale în Cluș se vor ține și audiențe; în Deva, nefiind localul potrivit, nu vor fi audiențe. Comitele suprem al comitatului Odorheiu a propus și a invitat în scris pe toți fișpanii din Ardeal ca cu prilegiul petrecerii Maj. Sale în Cluș, prin delegați trimiși în persoană, toate comitatele sĕ-și esprime alipirea și statornica credință către tron.

* (Reformă pentru gimnasii.) După cum anunță „Vien. Allg. Ztg." ministrul austriac de instrucțiune publică lucră la un proiect pentru reforma gimnasială. Noul proiect conține și următoarele: 1 Stergerea impărțirei in gimnasiu superior și inferior. Strămutarea sciințelor naturale din clasele inferioare în cele superioare. 3. Cursul gimnasial de 8 ani remâne. 4. Schimbarea împărțirei materialului de învĕțământ a limbilor clasice prin înmulțirea oarelor în clasele inferioare.

* (Inspectori supremi). Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică a numit din partea statului ca inspectori pentru scoalele confesionale pe anul scol. 1887/8 pe următori d-nii: Iosif Elischer, directorul suprem al cercului de învĕțământ Sibiiu, pentru gimnasiul superior, scoalele reale inferioare române gr. or. din Brașov și pentru gimnasiul greco orient. inferior din Brad, și pentru gimnasiile din Odorheiul-secuesc, Orĕștie și S. Georgiu. Dr. Oscar Asboth pentru gimn. sêrb. din Neoplanta. Alecsandru Páll de Hatolyka pentru gimnasiile reformate din Cluș, Têrgul-Murĕșului, Aiud și Zelau.

* (Monumentul lui Dimitrie Bolintinean.) Pe mormêntul marelui poet D. Bolintinean se va ridica un monument. Spre acest scop s'a constituit un comitet, care a luat frumoasa inițiativă.

* (Petrecere.) Junimea română din Făgăraș și jur va aranja o petrecere de vară, impreunată cu producțiune literară-musicală, în 31 Iuliu st. n. a. c. în hotelul „*Lauritsch*" în favorul societății „Progresul" din Făgăraș.

Programul e urmatorul:

1. *a) Reîntoarcerea rĕndunelei, b) Uite Mamă,* cântece esecutate de corul junimei.

2. *Controversa*: „Este omul mai fericit în stadiul primitiv, sau fericirea progresează în raport cu civilisațiunea? partea I. susținută de Valeriu Comșa, cleric curs. IV-lea, partea II. susținută de David Chiujdea, cleric curs. III-lea

3. *Declamațiune*, din „Povestea Vorbei," de Nicolau Ludu, învĕțătoriu.

4. *Solo de flauta*, esecutat de V. Comșa, cu acompaníament.

5. „*Cucuruzul.*" esecutat de corul junimei.

6. *a)* „*Visul meu,*" esecutat de Ioan Bârsan cleric de curs. III-lea cu acompaniament de violină; *b)* „*Te-ai dus iubit-o,*" esecutat de Corneliu Pop de Galați, stud. absolut cu acompaniament de violină.

6. „*Doina,*" Solo de flaută cu acompaniament, esecutată de Ios. Morariu, teol. abs.

8. *a) Coroana cufundată, b) În pădure*, Cântece esecutate de corul junimei.

Începutul la 8 oare seara. Prețul întrărei: pentru o persoană 1 fl.; pentru o familie 2 fl.

În pausă se vor juca jocurile istorice „Călușerul și Bătuta."

Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămită, și se vor cuita pe cale ḑiaristică.

Comitetul arangiatoriu.

* (Sporirea tacselor la gimnasii.) Foaia oficială publică o ordinațiune a ministrului de instrucțiune, prin care se face cunoscut, că cu începutul anului 1887/8 se sporesce cu 6 fl. v. a. tacsa scolară de inmatriculare la gimnasiile ungurescì, întreținute de stat și din fondul de studii. Așa în capitală dela 24 se urcă la 30, ear în provincie dela 18 la 24 fl.

* (Pictorul Munkácsy.) Pictorul Munkácsy, care petrecea în Paris, după cum anunță „Voss. Zg." a luat lumea în cap. Vestitul pictor tocmai căci avea venite însemnate, a făcut datorii enorme, încât n'a mai putut pune stavilă năvălirei creditorilor. Pictorul, care ducea în Paris viața unui principe, se ḑice, că a apucat spre America.

* (Esposițiune.) Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș va arangia în 18 Septembre a. c. în Zernesci o esposițiune agricolă de animale domestice, producte agricole și articoli din industria de casă.

* (Foc.) Castelul cel nou și grandios al contelui Iuliu Andrásy s'a aprins și s'a pricinuit pagube enorme. Contele voind sĕ-și scoată mobilele prețioase s'a dĕrîmat acoperișul casei și el a fost închis de toate părțile. Abia după multă muncă Iuliu Andrásy jun. cu o seamă de oameni au putut străbate la conte și astfeliu i-au mântuit viața.

* (Postal.) Direcțiunea postală din Sibiiu escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna (Zsidve) comitatul Têrnavei mici. Acest post pe lângă depunerea cauțiunei de 100 fl. este împreunat cu un salariu anual de 150 fl., paușal de cancelarie 40 fl. și paușal de transport 120 fl.

Cererile de concurs sunt a se asterne la direcțiunea postală din Sibiiu până în 10 August a. c. st. n.

* (Un moșneag din vremea lui Tudor Vladimirescu.) „Rĕsboiul" comunică următoarele: „În comuna Flămênda, plasa Blahnița județul Mehedinți, a încetat din viață preotul Firu în etate de 120 ani. El până în ultimul moment era în întregimea minții; puțin îi slăbise vederea, dar tot se ocupa cu serviciile sale preoțesci, slugindu-se mai mult cu memoria. A avut fii de peste 80 de ani, nepoți de peste 40 ani și strănepoți vêrstnici. Putea sĕ mai trăiască încă mult, dar avênd curiositatea sĕ vadă casa unui fiu al seu, ce se făcea nouă — a alunecut pe scară, din care lovindu-se greu la coaste, i-s'a pricinuit moartea. El în timpul lui Tudor Vladimirescu, fiind atunci în puterea vêrstei, l'a urmat în toate locurile, îi plăcea libertatea și a fost esemplu de onestitate în tot timpul vieții sale.

* (Înmormêntarea unui câne.) Se scrie din Roma cu data 19 Iuliu: Curtea de casațiune și-a dat verdictul într'un proces foarte ciudat, despre care multe s'au vorbit de un an de ḑile. În 7 August 1886 venì adecă la paraclisieriul bisericei din orășelul Nuoro în Sardinia, un cetățean binecunoscut și foarte avut, cu numele Ignatio Fiorentino, care cu o față pĕtrunsă de cea mai adâncă durere spuse, că cel mai credincios și mai iubit pretin al seu a murit. „Și cugetă", ḑise el, „rĕposatul a poftit sĕ fie înmormêntat fără nici o pompă, în mod simplu — ca un câne." Aceasta însĕ eu nu o pot

permite. Doresc, ca biserica sĕ fie pompos împodobită și sĕ se tragă toate clopotele. Paraclisieriul făcu după dorința lui Fiorentino, care puse în mâna evlaviosului bărbat o monedă de aur, și peste o oară sunetul tuturor clopotelor vestia moartea celui mai bun prieten a lui Fiorentino. Într'aceea o mulțime de oameni se adunaseră înaintea casei lui Fiorentino, ca sĕ vadă conductul funebral. Poarta se deschise și carul mortuar în forma unui catafalc frumos și bogat împodobit se puse în mișcare. În mijlocul noianului de flori, ce împodobiau catafalcul, zăcea cadavrul unui câne gras, pentru care era înscenată toată treaba. După carul mortuar urmau două trăsuri, ear într'una din ele ședea Fiorentino, plângênd cu lacremi amare moartea iubitului seu prieten. Convoiul percurse orașul întreg, giurul bisericei și se oprí în urmă înaintea unei vile a lui Fiorentino, unde cadavrul cânelui fu așeḑat într'un sarcofag de marmoră, ear într'aceea paraclisieriul energic trăgea din toate puterile la clopote. Orașul întreg rîse pe moarte de gluma bĕtrânului și posnașului Fiorentino, dar preoțimea nu înțelese gluma și făcu proces lui Fiorentino pentru ultragiarea religiunii. În 2 Iuniu Fiorentino fu condamnat la o ḑi închisoare și 50 lire amendă. Curtea de apel a aprobat sentința, ear acuma și curtea de casațiune s'a declarat pentru pedepsirea inculpatului.

* (Macul sĕlbatic.) Aceasta floare frumoasă de câmp n'a fost creată pentru plăcerea ochilor: ea este și folositoare, fiind inḑestrată cu proprietăți calmante, de cari ar trebuí sĕ ne folosim mai des. Macul sĕlbatic conține oare-care cantitate de opium, însĕ întrebuițarea lui nu este periculoasă. El este un remediu, ce nu este destul de întrebuințat mai cu seamă de către țĕrani, cari ar putea sĕ-și facă provisii fără nici o cheltuială. Macul sĕlbatic, ḑice „Economia Națională", este folositor cu deosebire în contra guturaiului și a iritațiunilor de pept, însoțite de tuse obositoare. Dosa mijlocie este cam de cinci grame pe ḑi sub formă de infusiune (ciai) făcută în cantitatea de apă, ce își propune cineva sĕ bea în 24 oare. Dacă voim sĕ facem ca o persoană, care tușește mult sĕ poată durmí bine, sĕ facă un ciaiu, punêndu-se o dosă de floare de mac în cantitatea de apă ce poate sĕ o bea într'o seară. Se poate încerca de a face sĕ doarmă prin acest mijloc și persoane cari nu pot durmí din alte cause diferite de tuse.

* (Bibliografic.) „*Țara Nouă*", revistă scientifică, politică economică și literară, apare în Bucuresci. Nr. 2 are următoriul sumariu: Humanismul și realismul, gimnasiul clasic și real, urmare. — Palinodie (traducere din Horațiu). — Părerile lui Rosseau despre cultivarea sensurilor, (fine). — Doamna Ileana (baladă populară). — Din ale lumei, galbenu (urmare și fine). — Ceva din credințele și obiceiurile poporului nostru. — Săbărelul; Foaie verde; Dragoste urzicată (poesii populare). — Gheorghlaș (poesii) — Documente de limba și literatura macelo-română. — Iubita din poveste, poesie. — Doine.— Bibliografie. — Corespondența.

„*Candela*", foaie bisericească literară apare în Cernăuți. Nr. 7 are următoriul cuprins: Omiliile sf. Ioan Crisostom la epistola către romani. — Personalitatea preotului ortodocs. — Predica pentru cemarea femeei creștine. — Cronică.

„*Scoala și familia*", foaie pentru părinți și învĕțători, apare în Brașov. Nr. 7 cuprinde următoarele: Arta de a ajunge bătrânețe adênci și fericite. — Care pedepse pot fi întrebuințate în scoala populară și cum sĕ se aplice aceste pedepse? — Proprietatea. — Bibliografie — Diverse.—

Loterie

Mercuri în 27 Iuliu 1887.

Brünn: 32 39 15 69 19

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Iuliu n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4°/₀	100.90	101.—
Renta ung. de hârtie	87.40	87 40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	151 40	151.25
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.50	97.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	127.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 50	115.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104 30	104.25
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104 50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100.25	100.—
Sorți ungurești cu premii	124.—	124.—
Sorți de regularea Tisei	123.30	124.—
Renta de aur austriacă	112.80	112.50
Sorți de stat dela 1860	137.57	137.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	882.—	883.—
Acțiuni de bancă de credit ung	286.75	287.50
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9 96¹/₂	9.95
100 marce nemțesci	61.70	61.60
London pe (poliță de trei luni)	125.70	125.75

Nr. 504. [1625] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕțătoresc la scoala poporală română gr. or. din:

a) Rîpa-inferioară cu salariu anual în banii incassaver din repartițiune de . . fl. 160,
de fie-care copil obligat a frecuenta scoala câte 4 cupe cucuruz sfârmit, circa 25 ferdele à 16 cupe . . . . . fl. 25,
cuartir în edificiul scoalei . fl. 10,
lemnele trebuincioase de foc fl. 5,
suma fl. 200.

b) Ibănesti-pădure, numit la podul Runcului, cu salariu anual, incasaver parte din repartițiune, parte din fondul scolariu, ce se înființează acum, de . . . . . fl. 150,
cuartir în edificiul scoalei . fl. 20,
lemnele trebuincioase pentru foc . . . . fl. 10,
suma fl. 180,

se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanții vor avea a-și așterne suplicele concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege, subscrisului până la terminul indicat, cu observarea: dacă suplicantele a mai competat și la alt post și unde a competat.

Oficiul protopresbiteral al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete parochiali.

Galaction Șagău,
protopresbiter.

Nr. 143. [1627] 1—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕțătoriu dela scoala noastră confesională greco. orientală din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureș-Oșorheiu, cottul Turda-Arieș, se escrie concurs pentru ocuparea acestui post, cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 200 fl. două sute fiorini, plătiți în două rate, și anume rata primă de o sută florini în luna lui December, ear rata a doua în luna lui Martie.

2. Casă de locuit în edificiul scoalei cu grădină de legumi.

3. Dacă învĕțătorul va primí a fi și cantor, prelângă salariul învĕțătoresc de 200 fl. va primí și a treia parte din venitele stolari, și din porțiunea canonică 6 jugere 765□ loc arĕtoriu, 1 jug. 396□ fênaț, loc de pășune 200□. Casă cantorală, și grădină, contribuțiunea pentru toate o plătesce comuna bisericească. Dela concurinte se pretinde sĕ fie pedagog absolut și sĕ fie vĕrsat în tipicul bisericesc și în cântări.

Concurenții sunt avisați a-și ascerne concursurile lor până la termin, subscrisului oficiu protopresbiteral, și în privința cantoriei a se presenta în fața locului spre a-și arĕta hărnicia în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral al tractului M Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mureș Oșorheiu, 26 Iuniu, 1887.

Parteniu Trombitaș de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 18 com. par. [1626] 1—3

CONCURS.

Fiind vacante 3 posturi de învĕțători la scoala capitală gr. or. din opidul Reșinari, protopresbiteratul Sibiiului, pentru întregirea lor, se escrie concurs, cu terminul de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul pentru fie-care din acestea posturi este: 350 fl v. a. și 60 fl v. a. relut pentru cuartir și lemne, carele se va solví în rate lunari decursive. Ceice vor reflecta la acestea posturi, vor avea: sĕ cânte și la strană în dominecile și sĕrbătorile de peste an, sĕ instrueze în scoala de repetițiune, și unul dintre dênșii va fi încredințat cu conducerea grădinei scolare, pentru carea va folosí jumĕtate din venitul aceleia.

Rĕșinari, 29 Iuniu, 1887.

Comitetul parochial
Iosif Goga,
paroch și președ. comitetului.

In conțelegere cu mine
Sibiiu, 3 Iuliu, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 446. [1623] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III din Sălciva de sus, protopresbiteratul Lupșei, pentru ocuparea acestui post de paroch se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român"

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoțesc dela 150 case câte 20 litre bucate (parte grâu, parte cucuruz) de una casă.

2. Folosirea usuhctului din cimiteriu, a unui fênațsi a unei grădini de cucuruz.

3. Lemnele trebucioase de foc și

4. Venitele stolar regulate prin sinodul parochial, cartoate la olaltă dau un venit anual, calat in bani, de 413 fl v. a.

Doritorii de a courge la acest post sĕ-și astearnă supile instruite conform prescriselor s. org. și regulamentului pentru pochii din 1878 acestui oficiu protopreteral până la terminul supranumit.

Ofenbaia, în 9 Ju, 1887.

În conțelegere cu comitar. respectiv.

In Danciu,
prcresbiter gr. or.

Ad. Nr. 644 [1628] 1—3

EDICT

Maria Greavu gr. din Topârcea, care a părăsit cu nelință pe legiuitul ei bărbat, Ioan rată, tot din Topârcea fără a se șocul ubicațiunei ei, — conform ruțiunei consistoriale din 6 Septe e 1885 Nr. 3226 B. — se citează se presenta la subscrisul oficiu în nin de 6 luni dela prima publicare, i la din contră procesul divorțial, atentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Sĕliște, 13 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 16—26

Îsciințare.

Reuniunea femeromâne din Brașov a înființat, după cum se scie, un internat, cu scop de struí fetițele așeḑate ací în menajul casei, precum și în diferite lucruri de mâe cad în sfera unei bune econoame, și anume se învață ací:

a) a pregătí tot de mâncări;
b) a spăla și a tot feliul de albituri;
c) a coase la m albituri și vestminte;
d) a toarce, a pânză, postav, covoare și alte lucruri pentru trebuințele casei (industria de ca
e) a cultiva leg
f) reguli higien

În acest iat se primesc:

A. Interne.

1. Fără plaetițe orfane, sĕrace, care vor fi absolvat 3—4 clase primare, și vor fi în 14 ani. Aceste fetițe vor provedé toate servițiele interne.

2. Cu plată imesc: parte fetițe de acelea, cari au absolvat clasele primare și vor sĕ se ce numai în lucrurile, care se instruează în internat; parte de acelea, cari pe lceastă cualificare vor sĕ continue învĕțămêntul la vre-una din scoalele din loc.

Pentru instruc în lucrurile de sub *a, b, c, d, e, f,* precum și **pentru întreaga alimen** (nutrire) se plătesce anticipativ 10 fl. pe lună pentru fie-care fetiță.

B. Esterne.

Fetițe de acelBrașov, care vin în internat numai preste ḑi, plătesc pentru instrucțiunea de punctele *a)* păna la *f)* precum și pentru mâncarea de prând și de seaină) 6 fl. pe lună.

Părinții, care sĕ-și așeḑe fiicele lor în acest internat, au sĕ se adreseze la subscrisa presidenă la **15 August st. v.** [1624] 2—3

Agnes Dușoi p.,
prosident

Dr. Nicolau Pop m. p.,
actuar.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 74 Sibiiu, Sâmbătă 18/30 Iuliu 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sěrbători de Luni numěrul cel mai de aproape va apăré Joi în 23 Iuliu v.

Sibiiu, 17 Iuliu.

Ministrul nostru de culte, domnul Augustin Trefort, a plecat în străinătate, ca sě-și facă călětoriile cunoscute cu scopul de a familiarisa principiile adoptate de alte state și la noi în țeară. Cumcă în Ungaria starea scoalelor nu stă tocmai pe gradul acela, de a nu mai avea lipsă de îndreptat, este constatat de toți factorii, cari urmăresc cu atențiune demersul scoalelor și al instrucțiunei publice, și așa, numai bucura ne putem, când ministrul nostru cercetează nu din cărți, ci din propria autopsie, cum e în alte țěri și cum stă pe acolo starea învěțămêntului, ca apoi întors acasă, sě le aplice cele věḑute și esperiate și la noi.

Înainte de plecare însě domnul ministru a esmis o ordinațiune, privitoare la didactrul anului scolar viitoriu, ce au de a-l plătí părinții pentru fii lor.

I-se părea Escelenției Sale prea puțin ca didactrul sě fie numai de 18 fl., și așa l'a ridicat la 24 fl.; eàr în capitala Ungariei dela 24 la 30 fl.

Nu scim va întêmpina pressa maghiară aceasta ordonanță, dar pre noi, pre români aceasta ordinațiune nu ne a atins tocmai plăcut.

Poporul român e popor sěrac, — dar dorința de a-și cresce și el fii sei și a-i îmbogățí cu un cuant de cunoscință, o are ca și bogații. În alte state sě fac multe înlesniri, ca oamenii sě se poată apropia de scoli, la noi însě pare, că merg lucrurile întors.

În loc de înlesniri greutăți, în loc de a-i face și sěracului posibilă acuirarea culturei, i-se pun pedeci, cât formale, cât materiale.

Când cu desbaterea proiectului pentru scoalele medii, ministrul nostru a pus mult pond pre formè și mai mult pe supraveghiarea scoalelor din partea statului, dar s'a ferit a inarticula prin lege partea materială, și aceasta se vede a și o fi reservat, ca sě o facă pre calea ordonanții din cestiune, după câți-va ani. Motivele, cari le aduce ministrul pentru legitimarea procederei sale se reasumă în următoarele: lăḑile statului sunt goale, ear gimnasiile reclamă o mulțime de îmbunătățiri cu privire la mijloacele de instrucțiune.

Ne pare bine, că ministrul singur vine a recunoasce, ce noi am accentuat des și de repețite ori, că statul unguresc este destul de sěrac, ca sě poată face lucs cu edificii de scoală, în cari sě se adăpostească de multe ori tot atâtea puteri didactice câți elevi, — și că de regulă tocmai în acele locuri, unde nici pre departe nu au fost necesar ca acele scoale sě se înfiinţeze — ele s'au înființat, ca singuri ungurii sě se încredințeze mai târḑiu, că nu sunt de lipsă și că pe câte un elev din scoalele poporale ale statului vine a se cheltuí la an sume dela 3—4 sute de florini.

Dacă deci statul este sěrac, punga lui e goală, cum de tocmai dl ministru nu o a věḑut și prevěḑut aceasta mai de timpuriu, ci a cheltuit sume nebunesci, până s'a sleit puterile, de cari poate dispune un stat, pentru ca apoi tot ministrul chemat a înlesní și a face accesibilă cultura oricărui cetățean, sě o îngreuneze acum în partea materială.

E posibil 'și va fi cugetat ministrul nostru, că cine poate plătì la an 18 fl., — de ce sě nu poată plătí și 24 fl., — dar în cugetul seu acesta tare s'a înșelat, și e dureros, că aceasta disposiție va avea resultatele sale distrugětoare tocmai la noi la români, mai mult ca la alții.

Cei ce au cunoscințe despre starea poporului nostru, foarte lesne vor vení la convingerea, că prin disposițiunea de față cel puțin 10% din numěrul scolarilor români dela gimnasii vor remânea acasă la coarnele plugului, ca după 10 ori 20 de ani sě preamărească apoi pe dl ministru pentru disposițiunea urcărei didactrului.

În ce privesce asertul din ordonanța ministrului, că acea că scoalele medii reclamă o mulțime de cheltueli pentru acuirarea de aparate fisicale, de chemie, anatomie și geografie, poate sě fie așa și nici că ne putem închipuí o instrucțiune potrivită fără de ele, numai cât că dela anul domnului 1867 până aḑi sunt 20 de ani și după o fericită domnie de atâta amar de vreme se putea procura pe rênd, fără ca sě remână acum, ca sě se procure din didactru, un lucru acesta, care aruncă o umbră asupra actualului sistem de guvernare, și în călětoria sa singur ministrul nostru va trebuí sě se convingă că față cu proverbiala sěrăcie a cetățenilor unguresci de toate limbile disposițiunea sa este de tot severă și mașteră. Sub cel mai crâncen absolutism a învěțat generațiunea mai bětrână a românilor de aḑi și nenumerate sunt casurile, în cari studentul pornia dela casa părinților cu câțiva cruceri în busunar și cu desagii în spate până la Sibiiu, Cluș, etc. ca sě se înscrie la scoală fără de a plătí sume, pe cari aḑi nu le pot părinții suporta decât, dacă vor vinde cel puțin o vacă cu lapte s'au chiar și boii din jug, la începutul anului scolar.

Sě nu ne mirăm, dacă acel sistem al egalei asupriri începe a avea aderenți până și în păturile cele mai de jos a le poporului român, când gimnasiile gemeau îndesuite de scolari români, ear aḑi stau aproape părăsite de ei, din causa multor greutăți formale și materiale. E drept, că ministrul voesce ca sě urce didactrul, pentru ca tot cu o cale sě absolveze pre sěraci dela plătirea lui. Numai cât noi românii, mulțemită lui Dḑeu, nu avem proletari până acum, ci avem plugari cu câte o căscioară și v'ro văcuță și apoi atestatele de sěrăcie nu se estradau pentru oamenii, cari mai au în protocolul funduariu ceva pe numele lor, de unde urmează, că înlesnirea se va face pentru ciobotarii și industriașii nemților, ungurilor și altor neamuri, ce trăesc pre la orașe și poate ar putea plătí mai cu înlesnire didactrul, ear greutatea și povara va cădé tot pre umerii cei destul de apěsați, asupra țěranilor, cari sunt talpa țěrei și cari muncesc mai mult ca ori ce clasă a cetățenilor pentru stat, pentru comitat și pentru comună, și fără inimă trebue sě fie omul, care petrece numai o ḑi pre sate și nu vine la convingerea, că astăḑi țeranii sunt de tot necăjiți.

Aceasta este convingerea noastră celor ce vedem, cum merg trebile și avem inimă pentru țěranii nostrii și de aceea ne doare, că ni-s'a mai înmulțit grijile cu una, chiar de unde nu eram în drept a-le astepta.

†

ARON FLORIAN.

Pribegitul apostol al românismului *Aron Florian*, care ca un luceafăr strălucesce pe orisontul literaturei noastre a fost fiu de preot și s'a născut în Ardeal la 1805. Avênd încă de mic talent la învěțătură, percurse clasele primare cu mult zel în Sibiiu, făcu gimnasiul în Blaș, și isprăvì studiile academice în Pesta. Persecutat în Ardeal, cuprins de amărăciune trebuì sě părăseacă aceasta țeară frumoasă și la 1827 trecu în Țeara românească, ca sě clădească mai departe cu urmașii lui Lazar opera începută de acest mare bărbat. Acolo a stat ca învěțătoriu la scoala lui Dinic Golescu din Golesci. La anul 1831 ajunse profesor și inspector la scoala publică din Craiova, de unde după 2 ani devenì profesor la colegiul sf. Sava din Bucuresci; ear la 1847 'l aflăm ca revisor general de scoale districtuale.

Anul 1848 l'a aflat ca pe cel mai înflăcărat român și de aceea i-a pricinuit și multe

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

În protopopiatul Abrudului s'au luat înainte visitație canonicească în 21 Iunie, 1787.

238	**Abrud, Baia Cornea, Ver-Patac.**	Proto. Iosif Adamovici are sin. P. Petru Simuț, are singel. P. Petru Dib, are singel. Proto. are cir. până 17 Decemb. 1786 scris, și a bisericii are scris, dară protocol scris nou. Proto. cir. n'are, și a bisericii numai pe o foaie are scris.
239.	**Abrudfalva.**	P. Nicolae Huț, are singe. Proto. cir. are toate poruncile afară de sěrbători scrise și a bisericii are. P. Genadie. Proto. cir. n'are nici decât, și a bisericii așișderea. P. Ioan Moldovan. Proto. cir. n'are, dară a bisericii numai pe vr'o trei coale are scris.
240.	**Cărpiniș.**	
241.	**Bucium cu satele lui.**	P. Ioan Dobra, are singel. Protoc. cir. are scris, și a botezaților are scris. P. Ioan Popovici cel tiněr, are sin. Proto. cir. are și a bisericii are.
242.	**N. Roșia.**	P. Eremie Horcea, are singel. Protoc. cir. n'are, și a bisericii n'are.
243.	**Topánfalva cu crăngurile sale.**	P. Popa Mucia Petru. P. Ioan Popovici, are sing. Protoc. cir. până 26 Aprile 1787 are circularelor. P. Danilă Novață. Protoc. botezaților n'are cum trebue. P. Avram Sicoaie, are singilie. Protoc. cir. n'are scris, și proto. bisericii are rěu scris. Avram Fordui. George Nariță, supernumerar are sin. Batern. Ioan Corcheș, are singelie, paroch este aicia. Protoc. cir. cu ceialalți au arětat.
244.	**Bistra.**	P. George Gligor, are singilie. P. George Bistrai, are singilie. Protoc. cir. n'au scris.
245.	**Nagi-Aranioș.**	P. Grigorie Coroi, nemestnic, are singelie. Protoc. cir. are, dară nu este de tot scris, și a bisericii are. P. Angel Dobrai, are singel. Protoc. cir. are, dară a bisericii n'are. P. Ioan Man, au venit. Protoc. cir. n'are, și a bisericii nu este după rênduială. P. Petru Burs, are singilie. Fiind de curênd preoțit, n'are protocol. P. Georgie Man, au venit. Proto. cir. n'are, și a bisericii este numai pe două foi. P. Ioan Precup, are singel. Protoc. cir. n'are, și a bisericii n'are. P. Michail Popovici. Protoc. cir. n'are și a bisericii n'are.

(Va urma.)

suferinţe. În acest an, numit de guvernul provisoriu ca prefect al districtelor Ilfov şi Dolju şi punêndu-se în fruntea mişcărei naţionale din România, fu aspru persecutat şi în urma prigonirilor din partea ruşilor şi turcilor, cari inundaserĕ ţeara, fu nevoit sĕ treacă în Ardeal, la Sibiiu. În Ardeal fu ales cu mult entusiasm de membru al comitetului român de pacificare. Ocupând ungurii Sibiiul şi voind a pune mâna pe dênsul, Aron Florian, trecu ear în România, unde l'au primit ruşii cu baionetele şi l'au aruncat în închisoare. De aici scăpênd a fost espatriat 9 ani. Pecând se afla în Sibiiu, la 1853 cu prima Ianuariu scoase la lumină primul numer din „Telegraful Român.“ Mai târḑiu însoţindu-se cu Ioan Maiorescu ajunserĕ redactori la „Foaia legilor imperiale“ din Viena. După resboiul crimeic, încheindu se tractatul dela Paris, Aron Florian se întoarse în ţeara românească dimpreună cu ceialalţi espatriaţi. Ca membru al consiliului permanent de instrucţiune lucrà foarte mult pentru înaintarea învĕţămêntului public din România. La 1871 se retrase în vieaţă privată.

Pe lângă toată vieaţa sa sdruncinată şi pribegită, Aron Florian a desvoltat multă activitate pe terenul instrucţiunii şi prin zelul seu neobosit ne a agonisit şi ne a lăsat moştenire următoarele scrieri: „Catechismul omului crestin, moral şi social,“ op premiat cu o medalie de 50 galbini. — „Elemente de istoria vechiului şi noului testament.“ — „Elemente de geografie.“ — „Idee repede despre istoria Ţĕrei românesci.“ — „Catechismul religiunei ortodocse“. — „Patriarchii,“ trad. din lîmba francesă. — „Elemente de istoria universală.“ . Lucrà dimpreună cu Petru Poenariu şi G. Hill la „Dicţionariul franceso-român,“ două volume mari. A colaborat la „Curieriul român“ a lui Eliade Rădulescu, la „România“ şi în anul 1836 a redactat foaia literară „Museul Naţional.“ „Istoria principatului ţĕrei românesci“ în trei volume „Patria“ „Patriotul“ şi „Patriotismul“ este model de scriere, caracterisată prin o adêncă, serioasă cugetare şi impodobită cu o limbă fermecătoare.

Aflăm de interes a reproduce în cele următoare întreg apelul seu emis cu ocasiunea fondărei „Telegrafului Român“ ce e de următoriul cuprins:

Prenumeraţiune

la

„TELEGRAFUL ROMAN“

gazetă politică, industrială, comercială şi literară.

Folosul, ce se revarsă asupra culturei popoarĕlor din cetirea gazetelor, este atât de mare şi înfelurit, încât foile acestea periodice s'au privit cu toată dreptatea ca nesce isvoară nescurse de învĕţătură, luminare şi binecuvêntare. Sunt ţĕri cu popurăţiune abia peste trei milioane suflete, unde gustul cetirii gazetelor este atât de lăţit şi trebuinţa lor atât de adênc simţită, încât peste o sută de foi periodice es la lumină spre a învĕţa şi a folosì pe popor. Cu adevĕrat, foile gazetelor prin uşurătatea lor sboară cu lesnire din mână în mână, prin noutatea lucrurilor, ce aduc, aţîţă curiositatea cetitorilor, prin felurimea ideelor şi cunoscinţelor, ce cuprind, împodobesc mintea, îmbunătăţesc inima, îndirepteazã spiritul, prefac năravurile, formează caracterul şi perfecţionează atât vieaţa privată cât şi cea publică a unui popor.

De când s'a dovedit importanţa foilor periodice şi s'a cunoscut neapĕrata lor trebuinţă şi pentru poporul român, s'au făcut multe încercări, mai mult sau puţin norocite spre a împărtăşí şi pe acest popor de această facere de bine nemărginită a tipariului. Înaltul Guberniu, plin de bunăvoinţă pentru desvoltarea şi fericirea popoarelor sale şi pentru onoarea şi mărirea Monarchiei, a favorat tot-deauna asemenea încercări publicistice şi le-a dat înlesnirile trebuincioase spre a putea eşì la lumină, ca sĕ aducă foloasele pentru care era hotărîte. Românul cu cât a fost mai apĕsat de împregiurările timpilor trecuţi şi cu cât a fost mai lipsit de ori-ce mijloace pentru cultura sa, cu atât mai mare bucurie a salutat toate întreprinderile de gazete ce s'au făcut pentru învĕţătura şi folosul seu, le a îmbrăţişat cu sete şi zel şi le a sprijinit cu toată puterea sa materială şi morală, de care a putut dispune.

Nu e locul de a numera aici toate încercările de gazete, care au eşit la lumină în deosebite locuri, timpi şi împregiurări, cu vieaţă mai lungă sau mai scurtă spre a pune şi pe poporul român în relaţiune cu lumea şi cu tot ce se face sau se întâmplă în trênsa, spre a i-se înălţa şi lui spiritul, şi spre a i-se deştepta puterile sufletesci şi trupesci, ca sĕ scie ce şi cum trebue sĕ lucre pentru cultura şi fericirea sa. Ostenelele acelor bărbaţi plini de căldură, cari au asudat pe câmpul acest larg al publicităţii române, sunt atâtea jertfe frumoase, ce s'au adus la altariul fericirii poporului român. Ne bucurăm din inimă, că românul a ajuns astăḑi în stare de a cunoasce, că gazeta şi pentru dênsul este o lipsă de cele mai simţite, cetirea ei o trebuinţă ca pânea de toate ḑilele, şi învĕţătura ce ea cuprinde, o scoală bogată pentru folosul şi pentru vieaţa practică a sa.

Dorind din inimă a împliní, după putinţă, aceasta lipsă şi trebuinţă, ce se simte din ḑi în ḑi tot mai adênc, am hotărît a întra şi noi în drumul acel greu al publicităţii, şi a da la lumină o gazetă, care sĕ contribue la învĕţătura şi folosul poporului român. După paşii cuviincioşi ce am făcut pentru dobêndirea voiei de a putea publica această foaie periodică, Înaltul Guberniu, pĕtruns de adevĕratele lipse şi neajunsuri ale poporului român, s'a îndurat părinţesce a încununa dorinţa noastră cu cel mai fericit resultat. Plini de bucurie ne grăbim a face cunoscut, că această gazetă a noastră va începe a eşí la lumină cu începutul lunei lui Ianuariu a anului 1853 sub numire de **„Telegraful român.“**

Tendinţa acestei gazete va fi: a împărtăşì poporului român din politică, industrie, comerciu şi literatură, idei şi cunoscinţe practice, potrivite cu timpul şi amĕsurate trebuinţelor lui, a-l învĕţa ca sĕ-şi cunoască posiţiunea şi drepturile, ce-i sunt asigurate în stat; a-l lumina asupra intereselor care taie în vieaţa privată şi publică a lui, şi a-i mişca activitatea puterilor fisice şi morali; a da direcţiune spiritului lui către tot ce contribue la înaintarea şi desvoltarea sa, şi al convinge, că numai prin îmbunătăţirea stărei sale materiali şi morali poate ajunge la cultură şi fericire. Aceasta tendinţă, ce Telegraful român nu o va perde nici odată din vedere va sta în cea mai strênsă legătură şi armonie cu principiile cele nestrămutate ale Monarchiei, cu aşeḑĕmintele ei fundamentali, cu paza cea sfêntă a dreptului din lăuntru şi din afară, cu ţinerea cea strînsă a ordinei, cu respectul religiosităţii şi al moralităţii, şi cu temeiul liberei desvoltări, de care se bucură toate popoarele din stat. Între marginile acestor momente mari şi însemnătoare, pe care se razimă siguranţa şi tăria Monarchiei şi fericirea publică şí privată a popoarĕlor, care se află sub scutul legilor ei, Telegraful român se va mişca liber în drumul, ce şi-a însemnat spre a ajunge la scopul, ce şi la propus de a învĕţa şi a folosí pe poporul român.

Potrivit cu tendinţa sa, Telegraful român va cuprinde în coloanele sale:

I. din sfera politică: estracte din ordinăţiunile şi decretele înaltului Guberniu; mĕsurile ce se iau pentru siguranţa şi fericirea publică; schimbările politice şi denuminaţiunile, ce se fac, şi tot ce se întâmplă vrednic de însemnat şi de ştiut în Monarchie şi patrie. Din politica străină se vor publica întêmplările de toate ḑilele şi evenimentele cele mai importante care au urmări asupra schimbărei şi prefacerii statelor. Dar scopul de căpetenie al Telegrafului român va fi, de a atinge şi a desbate mai cu deosebire interesele proprie şi trĕbuinţele de căpetenie ale poporului român, şi a împărtăşì ori ce fapte şi întêmplări adevĕrate şi vrednice de ştiut din ţinuturile, oraşele şi satale unde se află români.

II. din sfera industriei se vor publica invenţiunile şi aflările nouĕ ale spiritului omenesc; se vor face cunoscut îmbunătăţirile şi înlesnirile, cu care sporesce industria din Monarchie şi patrie, şi peste tot se va arĕta înaintarea, ce alte popoară şi ţĕri fac în aşeḑĕminte de fabrice şi manufacture. Dar lucru de căpetenie al gazetei va fi, a deştepta simţul şi a aţîţa gustul poporului român pentru arte şi măiestrie; a trage luarea aminte a lui asupra acelor ramuri de industrie şi asupra acelor meserii, cu care ar putea şi ar trebuí a se ocupa şi dênsul spre îmbănutăţirea stărei sale materiali şi morali.

III. din sfera comerciului se va arĕta influinţa cea făcĕtoare de bine, ce comerciul are asupra culturei, şi fericirei popoarĕlor; se va însemna cursul acestui canal mare, pe care curge şi se prefiră bogăţia lumii, şi se vor face cunoscute împregiurările, care favorează pe unele popoară a trage la sine mai mult din acea bogăţie a lumii. Desvltând deosebitele drumuri şi mijloace, care înaintează, şi sporesc comerciul, se va da curagiu poporului român, a sĕ îmbrăţişe e şi el acele ramure de comerciu, care îi sunt la îndemână, şi sĕ se întindă şi dênsul la acele speculaţiuni de negoţ, din care ar putea trage foloase mari şi simţite.

IV. din sfera literaturei se vor publica cărţile, care es din tipariu, cu recesiuni scurte despre valoarea lor internă, şi despre stilul şi limba, cu care sunt scrise. Se va arĕta câte odată lipsa şi trebuinţa acelor cărţi, ce opiniunea publică şi neapărata trebuinţă le cere, ca sĕ se lucre şi sĕ se dee la lumină pentru învĕţătura şi folosul poporului român. Se vor publica din când în când poesii fugitive, uşoare, cu luare aminte la arta, spiritul, gustul si simţĕmêntul cu care sunt lucrate. Pentru varietate se vor publica micsele curioase şi ori-ce alte scripte prosaice interesante, din câmpul cel întins al literaturei, şi proporţionate spaţiului din coloanele gazetei.

După tendinţa, ce şi-a propus Telegraful român si după materia ce are de scop a împĕrtăşì, este invederat, că însărcinarea, ce am luat asuprane, este foarte grea, şi responsabilitatea către cetitori foarte mare. Deşì îndrăsnim a promite, că ne vom întrebuinţa toate puterile spre a merita încrederea, ce ni se va da, deşì sperăm, că publicul cetitoriu va avea indulginţă cu o gazetă tineră, care are a se lupta cu multe neajunsuri mai vêrtos la începutul seu: cu toate aceste mărturisim, că consciinţa noastră ar rĕmâné îngreuia'ă, când gazeta aceasta n'ar putea ajunge la scopul şi destinaţiunea sa. Fiind însĕ, că o asemenea întreprindere numai cu puteri unite ale mai multor conlucrători se poate aduce şi a se susţiné în stare de a corespunde dorinţii şi aşteptărei publice, noi din inimă chemăm ajutoriul inteliginţii române civile, militare şi bisericească, şi o rugăm ca sĕ ne sprijine din toate poterile într'această carieră, ce o începem pentru învĕţătura şi folosul poporului român. Dela zelul şi căldura tuturor aşteptăm cu bucurie sĕ primim necontenit din toate părţile articuli de corespondinţe potriviţi cu materia şi tendinţa gazetei, şi amĕsuraţi intereselor poporului, pentru care se publică aceasta foaie periodică.

Telegraful român va eşí regulat de douĕ ori pe sĕptĕmână Mercurea şi Sâmbăta, totdeuna câte o coală, de formatul acestei provocaţiuni, şi cu slovele ce se vĕd aci. (lit. civile Red.) — Preţul lui este pentru Sibiiu pe un an întreg 7 florini m. c.; ear pe o jumĕtate de an 3 fl. 30 cr., pentru celelalte părţi ale Transilvaniei şi pentru provinţele din monarchie pe un an întreg 8 fl. c. m., ear pe o jumĕtate de an 4. fl. — Pentru ţeri strĕine este preţul pe un an întreg 12 fl.; ear pe o jumĕtate de an 6 fl. m. c. Prenumĕraţiunea se face în Sibiu la espeditura Telegrafului român în tipografia diecesană; pe afară la toate postele cesaro-regesci. Fără bani plătiţi înainte nu se primesce prenumĕraţiune, nici se poate trimite gazeta. — Adresele sĕ fie scrise bine şi sĕ cuprindă curat numele, caracterul şi locul locuinţii fie-cărui domn prenumĕrante. Acei DD. prenumĕranţi, cari nu lăcuesc unde se află posta, sĕ însemneze pe lângă locul locuinţii cea mai de aproape staţiune de postă, de unde au a-şi primí gazeta în ḑilele sosirei ei acolo. – Atât adresele DD. prenumĕranţi cât şi banii sĕ se trimită la espeditura Telegrafului român cel mult până la 29 Decembre, calendariul vechiu, pentru ca sĕ se scie câte esemplare sunt sĕ se tipărească şi sĕ se trimiţă. — Cei ce vor întârḑia prea mult cu prenumĕraţiunea, au de a-şi adscrie lor singuri vina, dacă nu vor putea căpĕta numerií completi dela început. — Telegraful român primesce şi inserate, însciinţări şi publicaţiuni de negoţ, vênḑări ş. c. l. plătindu-se şirul tipărit cu slove mici câte 4 creiţari m. c. Toate corespondinţele cu Redactura sau cu Espeditura Telegrafului român ne rugăm sĕ fie francate pe poste.

După preţul de prenumĕraţiune ce s'a pus Telegrafului român am dorí din toată inima ca sĕ fim în stare de a putea da foaiei acesteia o întindere si o desvoltare care sĕ corĕspundă dorinţii şi aşteptării publicului cetitoriu. Spre nenorocire trebue se spunem, că tocmai acum la început nu ne aflăm în posiţiunea acea fericită de a dispune de mijloacele şi înlesnirile de care se bucură aşĕḑemintele altor gazete strĕine. Făptuirea caldei noastre dorinţe, care este şi a publicului cetitoriu, atârnă dela bunăvoinţa şi interesul, cu care se va primí această foaie, şi dela călduroasa sprijinire ce i-se va da prin înmulţirea numĕrului prenumĕranţilor. Dacă îmbrăţişarea acestei intreprinderi a noastre va fi aşa de favorabilă precum ne place a spera, îndrăsnim a încredinţa pe public, că ne vom grăbí sau a publica Telegraful mai de multe ori pe sĕptĕmână, sau a-i da un format mai mare, ori ceeace ar fi şi mai raţionabile, a-l însoţí pe toată sĕptemâna de o foaie curat literară.

Dela un timp încoace s'au înmulţit glasurile acelor, cari cer, ca sĕ se rupă odată toate pedecile, şi gazeta română sĕ se tipărească cu litere, şi se ese la lumină îmbrăcată în vestmintele sale proprii, ear nu strĕine. Precât dăm dreptate acelor cereri, care se aduc dintr'o parte şi alta; pre cât ne bucurăm de norocitele începuturi ce s'au făcut în privinţa aceasta: pe atât mărturisim, că nimenea n'ar putea dorì mai cu căldură decât noi a publica Telegraful român întreg cu litere. Cu toate acestea noi credem, că trebue deocamdată sĕ aşteptăm ca sĕ cunoascem pe publicul nostru cetitoriu, şi sĕ ne încredinţăm despre opiniunea ce maioritatea cetitorilor îşi va forma în privinţa aceasta de mare importanţă. Până atunci noi vom începe a scrie şi a tipărí foaia noastră pentru publicul român, care scie a cetí numai cu slove şi ne reservăm datoria de a pregătí drumul cu încetul, ca când va cere trebuinţa să se poată publica Telegraful român întreg cu litere.

În sfêrşit ne adresăm către cele trei milioane de suflete, care fac poporul român din Monarchie, şi către toţi filo-românii de ori-ce parte şi le recomândăm această întreprindere a noastră. Dela zelul şi căldura cu care inteliginţa română, DD. oficiali civili şi militari, DD. Protopopi şi Preoţi DD. Profesori şi Învĕţători de scoale, DD. Neguţători şi meseriaşi şi într'un cuvênt publicul român şi filo-român cetitoriu vor îmbrăţoşa această gazetă, va atârna soartea şi viaţa ei şi toate îmbunătăţirile, ce va potea primí în viitoriu. După lipsa şi trebuinţa ce se simte de asemenea organe ale publicităţii pentru un popor atât de numĕros precum sunt românii şi după lipsa ce are această foaie de a-i presenta interesele şi a-i arĕta trebuinţele lui, ne hrănim cu dulcea speranţă, că toţi românii şi filo românii cetitori se vor întrece a ajuta si a sprijiní această întreprindere a noastră atât cu conlucrarea cât şi cu prenumĕraţiunea. Numai în chipul acesta Telegraful român va potea prospera şi a se desvolta, şi va fi în stare de a-şi împlinì misiunea, contribuind la edificiul culturei şi fericirea poporului român, spre onoarea şi întărirea măritei Monarchii şi spre lauda şi înflorirea societăţii omenesci întregi.

Sibiiu, 8 Decembre, 1852.

Redactor rĕspunḑĕtoriu: **Aron Florian.**

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S-Sebeş, în 27 Iuliu 1887. Domnule Redactor! Prea Venerabilul consistoriu archidiecesan gr. or. din Sibiiu prin Cerculariul seu Nr. 2972 scol; prescrie pentru conferinţele învĕţătoresci din anul acesta spre pertractare, — pe lângă materialul din programele, ce comitetele reuniunilor şi le vor compune, — şi următoarele două teme:

Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, şi pentru ce unii învĕţătvri avênd pămênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

2. Cari sunt causele, pentru care absenţiile scolare sunt prea numeroase şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instrucţiunea poporală.

Acestea două întrebări sunt de o foarte mare insemnătate pentru noi românii. Cea dintâiu are în vedere progresarea poporului nostru în cele materiale şi astfel a-şi uşura în câtva traiul vieţiei; ear a doua privesce progresul în învĕţămênt.

Faţă cu desbaterea şi deslegarea acestor întrebări, cari sunt base principali a causei noastre scolare, trebue sĕ fim de tot sinceri, sĕ descoperim rĕul, fără de nici o genare — din ori care parte ar vení el. Trebue cu toţii fără deosebire de stare şi posiţiune sĕ arătăm, cari sunt pedecele, unde zace rĕul? ear de alta parte sĕ arătăm, cum ar fi de a se purcede, ca în viitoriu ambe acestea cestiuni sĕ stea pe un nivou mulţămitoriu?

Este foarte bine, că Ven. Cons. archidiecesan a păşit de timpuriu cu cerculariul seu, pentru-ca noi învĕţătorii, cărora ni s'au dat spre desbatere acestea două teme sĕ avem timp de cugetat asupra lor, sĕ discutăm asupra lor, şi în publicitate şi sĕ dăm ocasiune a lua parte la desbatere şi persoane afară de statul învĕţătoresc, — dar competente firesce faţă cu acestea cestiuni.

Din considerare la însemnătatea materiei, rog pe On. Redacţiuni, a ḑiarelor noastre, cari afla destul de serioasă o desbatere publică a susnumitelor două întrebări, sĕ binevoească a da loc şi în ḑiarele Dlor lor, corespondinţelor apărute de subsemnatul în „Tel. rom.“, ear on. Red. a „T. R.“ este rogată, a reproduce şi Dsa corespondinţele apărute în alte ḑiare, ţinĕtoare de aceasta cestiune.

Pentru aḑi nu voiu întra în tractarea specială a acelor două întrebări, ori mai bine ḑis puncte din cerculariul Ven. Consistoriu, care trebue tractate deosebite şi chiar părţile lor deosebite, ci îmi este de ajuns, dacă voiu fi putut atrage atenţiunea tuturor celor competenţi asupra acestor cestiuni.

Voiu continua în numĕrul viitoriu.

Z. Murĕşan.
învĕţ. şi catichet.

Convocare.

Despărţĕmêntul al VIII al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român îşi va ţiné adunarea generală în comuna *Meteş la 7 August (26 Iuliu) 1887, înainte de ameaḑi.*

Subscrisul sub-comitet prin aceasta are onoare a invita pe toţi iubitorii progresului cultural a poporului român ca cât mai mulţi sĕ se înfăţişeze la aceasta adunare.

Din şedinţa sub-comitetului.

Alba-Iulia, în 24 Iuliu, 1887.

Ioan Pipoş, director.
Rubin Patiţa, actuariu.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Ioan Cionca, profesor la scoala reală evang. lut. din Bucuresci, 'şi va serba cununia cu amabila D-şoară Aurelia Mihu, Luni în 1 August a. c. st. n. în biserica din cetate de aici. Felicitările noastre cordiale!

* Dl Dr. Emil Puşcariu, — fiul Ilustrităţii Sale dlui septemvir, Ioan cav. de Puşcariu, — după cum cetim în foile din România, — a primit dela guvernul de acolo dreptul de liberă practică a medicinei în România. Temeinicile pregătiri teoretice ale tinerului doctor, ne îndreptăţesc a spera la cele mai frumoase resultate în practică.

* Mama regelui României — după cum cetim în foile din Bucuresci — va vení în August la Sinaia, unde va petrece timp mai îndelungat.

* (Negrolog.) Jalnica soţie *Elena A. Florian*, fii şi fică, *Iuliu, Pompiliu, Gheorge* şi *Elisa Florian*, cumnaţi şi nepoţi, au durerea a anunţa încetarea din viaţă a iubitului lor soţ, părinte, cumnat şi unchiu: **Aron Florian,** vechiu profesor şi efor al scoalelor, decedat în ḑiua de 12 Iuliu la 10 oare seara. Serviţiul funebru se va oficia la biserica sf. Gheorge Nou, Marţi, 14 curent. la 12 oare p. m., de unde cortegiul va porní la cimiterul Şerban-Vodă.

* (Cas de moarte.) Sâmbăta trecută s'au petrecut la mormênt rĕmăşiţele judelui comunal din Sebeşul-inferior **Ioan Const. Roman.** Sfêrşitul lui tragic provine din esplosiunea unei buţi de spirt. Decedatul adecă era arêndaş, şi voind sĕ sigileze o bute de spirt, spirtul s'a aprins şi d'odată cu esplosiunea s'a închis şi uşa camerei, unde era butea. Judele, precum şi un om bătrân şi un băit au fost cuprinşi de flacări şi diformaţi. După decedatul jude, în vêrstă de 41 de ani, a rĕmas o vĕduvă jalnică şi 5 copii.

* (Petrecere.) Societatea „Concordia“ în Blaş va ţiné „Petrecerea de vară“ Dominecă în 31 Iuliu st. n. a. c. în grădina lui D. Comşa în „Veza.“ Începutul la 2 oare post-meridiane. Preţul de întrare pentru o persoană 60 cr.; pentru o familie 1 fl.

NB. În cas de timp nefavorabil, petrecerea se va amêna pe Dumineca procsima următoare.

* (Căsătoriile în armată). Regulamentul cel nou dispune ca căsĕtoriile în armată, în corpul statului major general, în ramura administraţiunei îmbrăcămintei şi în despărţĕmintele de trupe dela hergelii e permis a fi căsătoriţi numai în numĕr de jumătate, la celelalte specii de arme numai a patra parte dintre oficeri, ear dintre auditori şi medici militari dela a 7-a classă de rang inclusive în jos, apoi dintre comptabilii trupelor numai două treimi, tot aşa şi dintre funcţionarii militari dela a 7-a classă de rang în jos. Se înţelege aci totdeauna efectivul de pace. Venitul secundar anual al candidatului de însurătoare trebue sĕ fie: pentru căpitanii din statul major 1200 fl., pentru maiori, loc.-coloneli şi colonelí din statul major 1000 fl; pentru oficeri subalterni de ori ce categorie 1000 fl. pentru oficerii de stat major 800 fl.; pentru sublocotenenţi, locotenenţi, căpitani, comtabili 600 fl.; pentru funcţionarii militari, dacă n'au leafă anuală de 1200 fl.; o sumă care îi întregesce această leafă. La oficeri — afară de funcţionarii militari — sub 30 ani de etate se cere un spor de 50 procente la venitul secundar. Oficerii în vêrstă de peste 60 de ani se pot căsĕtori, renunţând mireasa la pensiunea de vĕduvă.

* (Un obiceiu de imitat.) În Norvegia e obiceiu, că fetele nu se pot mărita, până ce nu sciu gătí perfect bucatele, apoi a coace pâne, a toarce şi a ţese. De aci urmează între candidatele de măritat o adevĕrată emulaţiune în perfecţionarea lor în direcţiunile amintite, pentru că toate sciu, că aceea se va mărita mai curênd, care v'a fi eşit suma cum laude. Esamenul anual în artele aceste folositoare e public. Cea dintâiu la esamen se mărită mai întâiu. N'ar fi bine a se întroduce şi la noi acest obiceiu?

* (Foc.) În comuna Streza Cârţişoara la 22 Iuliu au ars 36 case şi mai multe superedificate. Focul s'a escat din negrija unei fete, care voind a face de prânḑ, a aprins focul cu prea multe paie, ce luând flacără mare a ajuns la straşina casei, ce era acoperită cu paie.

* (Scutiţi de serviţiul militar la gloate.) Maiestatea Sa a conces, ca cei ce sunt obligaţi la serviţiul militar de gloate, dar aparţin sectelor religioase a Minoriţilor, Karaiţilor din Galiţia, a Lipovenilor din Bucovina, toţi acei membrii ai acestor secte, cari încă înainte de anul 1867 au trecut la aceste secte, în cas când ar fi chemaţi sĕ facă serviţiu de gloate, sĕ nu fie întrebuinţaţi cu arma, ci numai la alte serviţii pentru scopuri militare.

* (Vămile României.) Veniturile vămilor în trimestrul Aprile 1887—88 după „Curieriul financiar“ au fost de 5,995,151 fr. presentându-se un sporiu de 1,176,713 asupra prevederilor bugetare.

* (Maimuţele lucrătoare.) Ḑiarele din America spun, că un cultivator de in din Brasilia a găsit mijlocul d'a micşora foarte mult cheltuelile cu munca braţelor, înlocuind pe negrii sei prin maimuţe.

Acest speculant a început prin a învĕţa o mică armată de cuadrumani la lucrările ordinare ale câmpului şi a isbutit atât de bine, încât astăḑi poate sĕ încredinţeze noilor sĕi aucsiliari recolta şi preparaţiunea inului.

Maimuţele acestea lucrează cu o dibăcie de necreḑut, sub simpla supraveghiare a unui conducĕtor de lucrări. Ceva mai mult, ele lucrează cu mai multă iuţeală decât negrii. Fi-va în germene vre-o nouĕ revoluţiune economică, asemene, cu aceea care a produs invenţiunea maşinelor de cusut?

* Alfred Krupp, fabricantul de tunuri, care a murit acum câte-va ḑile, moşteni-se în 1848 o modestă uzină dela tatăl seu. Fiind inteligent şi avênd mare curagiu, dădu în scurt timp o întindere considerabilă stabilimentului seu. El a fost cel dintâiu, care a putut obţiné topite bucăţi mari de oţel. Trimise în 1851 la esposiţia din Londra o bucată de oţel în greutate de 55 chintale germane, apoi la esposiţiile din Münich (1854), Paris (1855), şi Londra (1862) bucăţi şi mai mari. Uzina Krupp nu fabrică numai tunuri, ea mai fabrică roate de vagoane, osii, ancore, plăci de oţel pentru vasele cuirasate şi altele. În anul 1846 Krupp încercă sĕ fabrice tunuri de oţel. La început tunurile fabricate erau de calibru mic, încetul cu încetul ajunse sĕ fabrice tunuri de toate dimensiile. Înainte de 1870 se evalua la mai multe mii numĕrul de tunuri eşit din uzina Krupp. La esposiţia universală din 1869 Krupp espuse un tun a cărui greutate era de 15 mii kilograme. Fabricarea lui a costat 500,000 lei, o singură încărcătură costa 4000 franci. Acel tun, destinat pentru portul Kiel, a avut un mare succes la esposiţia din Paris. În timpul asediului Parisului partea stângă a oraşului a fost bombardată cu tunuri eşite din aceasta uzină. Eată câte-va ţifre asupra dimensiunilor uzinei Krupp. Toate stabilimentele uzinei cuprind o suprafaţă de 1200 arpente afară de 5000 lucrători de mine şi pentru fabricarea ferului; fabrica mai întrebuinţează 10,000 lucrători; 3,277 amploiaţi lucrează în birouri; în fabrica de oţel sunt până la 1,684 furnale, 208 maşini cu vapor, 77 ciocane mişcate cu maşini cu vapor, 1,000—2,000 chintale fie care ciocan. Pentru transport, uzina posedă 37 kilometri de cale ferată, 60 kilometri linie telegrafică şi 14 staţiuni telegrafice. Minele sunt compuse din 114 puţuri, cari sunt în esploataţiune, şi cari dau până la 300,000 tone de mineral. La Dulmen, uzina are un câmp de tir de 7 kilometri lungime, unde se fac încercările de tragere la ţintă cu tunurile eşite din fabrică. În 1879 pe acest câmp s'a făcut esperienţe, fiind faţă representanţii diferitelor armate europene, cu tunuri de 40 centimetri calibru, cu un tun cuirasat, cu obusiere şi mortiere.

* (Ḑiarele din lume.) Dintr'o statistică de curênd publicată, resultă că în lumea toată apar 35,000 de ḑiare. În Europa, din aceste, apar 20,000; 5,500, dintre care 800 ḑilnice, apar în Germania; 4,000, dintre cari 200 cuotidiane, în Anglia; 4,092, dintre cari360 cuodiniane, în Franţa. Apoi vin, după numĕr, Italia, Austria, Spania, Rusia, România, Elveţia, Belgia Olanda, Grecia, etc. 3000 de ḑiare apar în Asia, 206 în Africa, 700 în Australia şi 8 în Sandwich. Restul apare în Nordul şi în Sudul Americei. Publicaţiile periodice din Londra produc anual 1 miliard 17 milioane de foi; cele din Paris 1 miliard 100 milioane de esemplare; cele din New-York, 516 milioane.

* O parte a Italiei superioare a fost pustiită de un orcan înfricoşat. Peatra a nimicit sĕmĕnăturile din ţinutul Cremona, multe localităţi sunt de tot pustiite.

* (Programă.) A XXIII programă a gimnasiului public român de religiunea gr. or. şi a celorlalte scoale secundare şi primare împreunate cu acesta din Braşov pe anul scolariu 1886/7, publicată de directorul Stefan Iosif este de următoriul cuprins:

1 Însĕmnătatea contabilităţii de profesorul Arseniu Vlaicu.

Din scirile scolastice estragem următoarele date:

1. Personalul didactic a constat:

a) la gimnasiu din 12 profesori,

b) la scoala comercială şi reală din 11 profesori;

În decursul anului s'a pensionat din causa de morb prof. Ioan Stinghe.

Numĕrul elevilor a fost preste tot 371; dintre acestia au studiat în gimnasiu 265; în scoala reală 72; sar în scoala comercială 34.

După confesiune a fost:

În gimnasiu: 243 gr. or., 19 gr. cat., 1 ev. lut. şi 2 de legea mosaică; în scoala reală: 63 gr. or. 5 gr. cath. şi 5 de legea mosaică; în scoala comercială: 31 gr. or. 1 ev. lut. şi 2 de legea mosaică.

Au fost promovaţi: în gimnasiiu 170; în scoala reală 54 şi în scoala comercială 31.

Instrucţiunea în scoala poporală superioară normală de 4 clase pentru copii şi 4 clase pentru copile o a provĕḑut 10 învĕţători.

Elevi au fost:

a) în scoala primară copii; 278
în scoala primară fetiţe 198
b) în scoala de repetiţiune copii: 39
în scoala de repetiţiune fetiţe 46

Faţă de anul scolar 1885/6 preste tot se constată în numerul scolarilor inmatriculaţi un minus de 3 scolari.

* **Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi** se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp în Viena I; Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strălucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de celemai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Nr. 504. [1625] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învěţătoresc la scoala poporală română gr. or. din:

a) Rîpa-inferioară cu salariu anual în banii incassaver din repartiţiune de . . fl. 160, de fie-care copil obligat a frecuenta scoala câte 4 cupe cucuruz sfârmit, circa 25 ferdele à 16 cupe . . . . . fl. 25, cuartir în edificiul scoalei . fl. 10, lemnele trebuincioase de foc fl. 5,

salariu anual în banii incassaver din repartiţiune de	fl. 160,
de fie-care copil obligat a frecuenta scoala câte 4 cupe cucuruz sfârmit, circa 25 ferdele à 16 cupe	fl. 25,
cuartir în edificiul scoalei	fl. 10,
lemnele trebuincioase de foc	fl. 5,
suma	fl. 200.

b) Ibănesti-pădure, numit la podul Runcului, cu salariu anual, incasaver parte din repartiţiune, parte din fondul scolariu, ce se înfiinţează acum, de . . . . . fl. 150, cuartir în edificiul scoalei . fl. 20, lemnele trebuincioase pentru foc . . . . fl. 10,

salariu anual, incasaver parte din repartiţiune, parte din fondul scolariu, ce se înfiinţează acum, de	fl. 150,
cuartir în edificiul scoalei	fl. 20,
lemnele trebuincioase pentru foc	fl. 10,
suma	fl. 180,

se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii vor avea a-şi aşterne suplicele concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege, subscrisului până la terminul indicat, cu observarea: dacă suplicantele a mai competat şi la alt post şi unde a competat.

Oficiul protopresbiteral al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu resp. comitete parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Ad. Nr. 644 [1628] 2—3

EDICT.

Maria Greavu gr. or. din Topârcea, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, Ioan Cărată, tot din Topârcea fără a se şci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 6 Septembre 1885 Nr. 3226 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial, atentat asupra i de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 143. [1627] 2—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala noastră confesională greco. orientală din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu, cottul Turda-Arieş, se escrie concurs pentru ocuparea acestui post, cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 200 fl. douĕ sute fiorini, plătiţi în douĕ rate, şi anume rata primă de o sută florini în luna lui December, ear rata a doua în luna lui Martie.
2. Casă de locuit în edificiul scoalei cu grădină de legumi.
3. Dacă învĕţătorul va primí a fi şi cantor, prelângă salariul învĕţătoresc de 200 fl. va primí şi a treia parte din venitele stolari, şi din porţiunea canonică 6 jugere 765☐ loc arĕtoriu, 1 jug. 396☐ fĕnaţ, loc de păşune 200☐. Casă cantorală, şi grădină, contribuţiunea pentru toate o plătesce comuna bisericească. Dela concurinte se pretinde sĕ fie pedagog absolut şi sĕ fie vĕrsat în tipicul bisericesc şi în cântări.

Concurenţii sunt avisaţi a-şi ascerne concursurile lor până la termin, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi în privinţa cantoriei a se presenta în faţa locului spre a-şi arĕta hărnicia în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral al tractului M Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mureş Oşorheiu, 26 Iuniu, 1887.

Parteniu Trombitaş de Bethlen,
protopresbiter.

Însciinţare.

Reuniunea femeilor române din Braşov a înfiinţat, după cum se scie, un internat, cu scop de a instruí fetiţele aşeḑateací în menajul casei, precum şi în diferite lucruri de mână, ce cad în sfera unei bune econoame, şi anume se învaţă ací:

a) a pregătí tot felul de mâncări;
b) a spăla şi a călca tot feliul de albituri;
c) a coase la maşină albituri şi vestminte;
d) a toarce, a 'ţese pânză, postav, covoare şi alte lucruri pentru trebuinţele casei (industria de casă).
e) a cultiva legumi;
f) reguli higienice.

În acest internat se primesc:

A. Interne.

1. Fără plată fetiţe orfane, sĕrace, care vor fi absolvat 3—4 clase primare, şi vor fi împlinit 14 ani. Aceste fetiţe vor provedé toate serviţiele interne.
2. Cu plată se primesc: parte fetiţe de acelea, cari au absolvat clasele primare şi vor sĕ se cualifice numai în lucrurile, care se instruează în internat; parte de acelea, cari pe lângă această cualificare vor sĕ continue învĕţămêntul la vre-una din scoalele din loc.

Pentru instrucţiunea în lucrurile de sub *a, b, c, d, e, f,* precum şi **pentru întreaga alimentare** (nutrire) se plătesce anticipativ 10 fl. pe lună pentru fie care fetiţă.

B. Esterne.

Fetiţe de acele din Braşov, care vin în internat numai preste ḑi, plătesc pentru instrucţiunea de sub punctele *a)* pāna la *f)* precum şi pentru mâncarea de prânḑ şi de seara (ojină) 6 fl. pe lună.

Părinţii, care voesc sĕ-şi aşeḑe fiicele lor în acest internat, au sĕ se adreseze la subscrisa presidentă până la **15 August st. v.** [1624] 3-3

Agnes Duşoiu m. p.,
presidentă.

Dr. Nicolau Pop m. p.,
actuar.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 15-20

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinţi à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaciile, drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 6—16

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. coman din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 21—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 75 Sibiiu, Joi 23 Iuliu (4 August) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 22 Iuliu.

Caracteristica bisericei catolice a fost totdeauna tendința spre supremație, de o parte, ear de altă parte convertirea tuturor popoarělor la catolicism și în direcțiunile acestea a lucrat cu o tenacitate proprie ei. N'a lăsat nici o ocasiune și nici un mijloc nefolosit spre realisarea acestor scopuri, și după împregiurări, când a amenințat și terorisat, când — unde acest mijloc n'a fost aplicabil — a recurs la alte mijloace cuceritoare.

Favorisată de posițiunea ei dominantă, la care ajunsese în evul mediu, stăpânia în mod arbitrar asupra domnitorilor catolici și nu s'a mulțămit mai mult numai cu puterea spirituală, cu influința, ce o avea pe acest teren. Vaticanului îi trebuea putere lumească, armată și imperiu, ca astfel, unde nu ajunge cuvêntul, sě amenințe cu arma, un lucru, ce numai principiilor creștinătății nu corěspunde

A venit timpul deșteptărei și a consolidării micilor state feudale, și astfel ḑi de ḑi a devenit și Vaticanul tot mai mult strîmtorat în puterea sa de guvernare politică, șia fost redus la competența sa spirituală.

Consolidarea tinerului stat italian prin energia lui Victor Emanuel a pretins ca vechia capitală a imperiului român sě fie capitala și a Italiei, și fiindcă Papa dela puterea sa lumească nu voia sě abḑică de bună voie, ce alta i-a rěmas energicului rege — chiar cu risicul ca sě fie anatemisat — de cât sě-l silească a se retrage între păreții Vaticanului. Aceasta perdere însě nu o poate uita Papa și de câte ori i-se dă ocasiune totdeuna 'și esprimă adênca sa durere.

Astfel actualul Papă, Leo al XIII, în o epistolă adresată către secretariul de stat, cardinalul Rampolla, din nou sulevează aceasta cestiune, ce a dat ansă la o vehementă discusiune în pressa italiană.

Din punctul nostru de vedere se înțelege, că aceasta afacere puțin ne împoartă, și nici că am reflecta la ea, dacă nu ar fi acentuată în aceasta epistolă și caracteristică a doaua a bisericei catolice, și dacă nu ar lucra biserica catolică în contra bisericei noastre mai energic, ca poate ori când.

Ne sunt încă în proaspetă memorie încercările proselitistice din Bucovina, ce au silit pe archiepiscopul și metropolitul actual de acolo sě iea cele mai energice dispozițiuni pentru combaterea acestor încercări proselitistice; privim cu atențiune încordată la propaganda, ce s'a pus în lucrare în statul vecin curat ortodocs, și cunoscênd procedura bisericei catolice, avem temeri, ca nu cumva într'o bună dimineață sě se pomenească și românii de dincolo de Carpați cu o scisiune ca a noastră, ce sě-i pună inimici față în fața chiar pe ei înșiși, și acestei temeri nime nu e mai competent a-i da espresiune decât noi, cari simțim ḑi de ḑi efectele desăstroase ale desbinărei, și numai spre bucurie ne poate serví, când vedem pe archierei în frunte cu pressa, că combat cu demnitate atari încercări de propagandă catolică.

N'am fost nici când și nu vom fi nici odată apěrătorii netoleranții religioase, ci din contră, am cerut și insistat pentru o perfectă libertate întru libera eserciare a convingerei religioase, și scim apreția foarte mult caracteristica statului român, liberalismul pe toate terenele, dar cunoscênd urmările demoralisătoare ale desbinărei confesionale, pe aceasta cale nu admitem profeția: „o turmă și un păstoriu."

Mai ḑilele trecute un ḑiar din România ne-a adus scirea, că archiepiscopul catolic din Bucuresci ar fi avut o lungă întrevedere cu ministrul de esterne de acolo în privința stabilirei unei nunciaturi apostolice în România, la ce regele ar ține foarte mult și ar dorí ca negoțierile în acest respect sě între pe cale oficială, dar ministrul president I. Brătian nu ar fi de aceea și părere.

N'am luat notiță despre aceasta scire atunci, pentrucă nu ni se părea destul de întemeiată' dar astăḑi, când cetim în aceasta epistolă a papei că ar fi nespus de mare bucuria dênsului, dacă și-ar putea esercia influința în țěrile necatolice, — că 'și ține de datorință a pune în lucrare toate mijloacele, ca pe popoarěle din orient sě le întrunească sub stăpânirea sa, credem, că s sinod și respective archierei din România nu vor întrelăsa a se opune cu energie și în viitoriu acestei tendințe distrugětoare pentru biserica orientală

Revista politică.

După cum se anunță din Viena, ministrii au presentat monarchului un proiect despre resortul afacerilor din sfera fie căruia. Convorbiri mai însemnate, nu se scie, dacă au avut loc, sau nu. Se vorbesce și despre sosirea ministrului de interne la Viena, dar se dă cu socoteala, că afacerile politice, despre care se vor tracta nu sunt așa de grave, după cum îi place lumii sě vorbească. Din Viena ministrul Kalnoky va pleca la Kissingen, unde se va întâlní de sigur cu principele de Bismarck. Spre scopul acesta a și sosit marele bărbat al statului german în Berlin, de unde va pleca apoi la locul de întâlnire.

Foile germane de o vreme încoace se ocupă mereu de această cestiune și fac diferite combinațiuni politice. Unele din ele prevěd, ce o sě fie și obiectul discusiunei acestor bărbați, și anume, ele ḑic, că se vor ocupa de convențiunea comercială austro-germană. Pe lângă aceasta foile oficioase din Berlin mai adaugă din partea lor, că obiectul de căpetenie al convorbirilor acestor doi bărbați va fi și aplanarea și regularea afacerilor internaționale, pe a căror basă se poate păstra sigur alianța austro germană și menținerea păcei europene. Cât privesce convențiunea comercială, negoțierile se vor face mai întâiu între ambele cabinete și apoi bărbați anume aleși și împuterniciți vor aduce conclusele definitive în Berlin.

În Francia pare că lucrurile au ajuns la estrem. Iuliu Ferry a vorbit în Epinal, combătênd opiniunile radicalilor. Ca urmare a vorbirei lui este polemica escată între republicani și radicali. Polemica între jurnalele ambelor partide e din ce în ce tot mai serioasă și mai vehementă. Cestiunea „Boulanger," amenință eară-și din toate părțile și discusiunea a părăsit terenul politic. Starea se caracterisează acum prin aceea, că Boulanger a provocat pe Iuliu Ferry la duel. Se vorbia, că Ferry ar fi rěspins provocarea, nefiind iscusit în manuarea armelor, după o telegramă din Paris însě Ferry a numit de martori pe Raynal și Casimir Perier. De alt-cum Boulanger câștigă tot mai mare popularitate. Francesii sunt entusiasmați pentru generalul lor și mai deunăḑile 94 de generali francesi i-au adus omagiile lor. De aceste simpatii se bucură Boulanger în urma energiei sale și bunăvoinții pentru armată. Astfel scirile agenții „Fournier" vestesc, că în luna lui Ianuariu, pe când se discuta în parlamentul german proiectul pentru septenat, Bismarck s'a purtat precum se scie foarte agresiv contra Franciei. Aceasta a produs mare tulburare în Francia și mai ales în Paris, și Boulanger cu toate că era bine instruat în fie-care ḑi despre starea fie cărui corp de armată, telegrafa la diferitele comande de corp, ca în decurs de patru ḑile sě-i aștearnă un raport despre forța armată a fiecărei brigade și divisiuni, și sě 'l încunosciințeze, dacă sunt gata de a eșí contra inimicului; după patru ḑile au sosit la ministru rapoartele și 94 de generali s'au declarat gata a se pune în fruntea trupelor și a năvălí în Germania.

Starea din Bulgaria e încă în stadiul ei de mai înainte. Puterile cele mari pare că într'adins nu se ocupă cu afacerile bulgare. Poarta insistă pe lângă punctul ei originar, basêndu-se pe tractatul dela Berlin. Ea nu va sancționa nici măcar o alegere

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

246. **Kis. Aranioș,** sau **Vidra.** P. Dumitru Kerde, are singel.
P. Samuil Luch, n'au venit.
P. Dimitrie Man, n'au venit, are sing.
P. Iacob Luch, n'au venit.
P. Teodor Narață, are singelie.
Fiind de curênd preoțit, n'are protocol.
Nici unul dintre aceștia nu sciu scrie, ci au dat la alții sě le scrie.

247. **Lupșa.** P. Petru Luca, n'au venit, și ḑic că este beteag.
P· Ioan Nandra.
P. Ioan Luca și
P. Petru Luca betegi sunt.
P. Constantin Baciu.
Protoc. cir. n'are deplin scris, și a botezaților nu este după rênduială.

248. **Muncel** și **Sortoș.** P. Ioan Morar, are singel.
Protoc. cir. n'are, și nici a scrie scie.

249. **Brăjesti.** P. Teodor Suciu, au murit.
Este vacanția.

250. **Ofenbaia** și **Ciora.** P. Zacharia Sabo, acum se află acolo așa, de care n'a fost mai nainte în conscrip. și n'au venit.

251. **După peatra.** P. David Pasc, are singe.
P. Vasilie David, are singe.

252. **Felșu-Solciva.** P. George Macarie.
Nici protocol are, nici singelia au arătat.

253. **Alșo-Solciva.** P. Lup Crăciun, are singel.
Protoc. cir. are scris până 1785 Febr. și a bisericii n'are.

În Zlatna s'au luat înainte visitație canonicească în 24 Iunie, 1787.

254. **Zlatna.** P. Nicolae Popovici, are singel.
Protocol. cir. n'are, și a bisericei n'au avut.
P. Ioan Boncuț, are singel.
Proto. bisericii are.
P. Michail Truncesc are singel. care este lângă biserica trêmpoierilor în Zalatna.
Proto. cir. n'are, dară a bisericii are.
P. Nicolae Troncesc, are singel. ca ajutoriu.
Proto. cir. n'are, și a bisericii așișderea.
P. Apostol Simenic, are sing.
Proto. cir. n'are și a bisericii așișderea.

255. **Petroșeni** și **Galați.** Popa Crăciun, are singel.
Fiind de curênd așeḑat aicia, n'are protocol.
Popa George Popovici, are singel.
Protoc. cir. și a bisericii n'are.

256. **Feneș.** P. Petru Chimpean, are singel.
P. Ionaș Popovici, prevaricant.
Proto. cir. n'are, și a bisericii așișderea,

257. **Ampoi-Presaca.** P. Teodor Rus.
Proto. cir. și a bisericii n'are.

După sfêrșitul lucrărei acesteia, fiind că s'au aflat, cumcă preoții mai sus numiți n'au scris protocoalele sale pentru poruncile cele date, și nici a bisericii, pentru aceea s'au poruncit în fața preacucer.

dacă nu o vor aproba *toate* puterile. Se vorbia, că Austro-Ungaria ar îndemna pe Ferdinand de Coburg sĕ meargă la ori şi ce cas în Bulgaria. Dacă-i adevĕrat asta, apoi şi isbucnirea rĕsboiului ruso-austriac nu mai e problematic. — Se vorbesce chiar, că acum Alecsandru de Battenberg e mai aplicat a se reîntoarce în Bulgaria, mai ales după ce a fost provocat de cercurile armatei bulgare şi şi după un consiliu al Battenbergianilor, ţinut în castelul Heilenberg în Darmstadt.

Lumea diplomatică şi Italia plânge pe ministrul president Agostino Depretis, care a murit în Vinerea trecută la Stradella. El era unul dintre cei mai marcanţi politici ai Italiei şi numai isteţimei şi inţelepciunei lui este de a se mulţumí fomarea cabinetului din urmă italian. Mult a lucrat acest bărbat pentru a întra şi Italia în alianţa austro-germână, şi politica lui esternă a avut de cele mai multe ori resultate favorabile. Cabinetul italian ş'a depus demisiunea în mânile regelui; regele a încredinţat pe Crispi cu conducerea cabinetului interimal

Discursurile

la înmormântarea profesorului ***Aron Florian****, ce s'au rostit din partea d-lor Laurian şi C. S. Marcovici.*

Cuvêntul rostit de d. Laurian:

Te-ai dus şi tu, bĕtrâne!

Erai aproape singur în picioare dintre tovareşii tei de luptă, dar securea morţii trebuia sĕ te abată şi pe tine, stejar falnic, care biruiseşi atâtea vijelii!

Multă viaţă a trebuit sĕ fie în tine, ca sĕ poţi lupta aproape un veac. Şi partea cea mai frumoasă a vieţii tale ai dăruit'o scoalei. Astăḑi scoala te plânge, cum te plânge şi familia ta.

Venit de peste munţi, după revoluţia lui Tudor, ai purtat un lung şir de ani făclia culturii, şi prin cultură a deşteptării neamului teu. De la scoala din Goleşti, unde crescuşi pe copii Golescului, acele figuri simpatice din mişcarea noastră contimporană, cari toate s'au pogorît în mormênt, până la universitatea din Bucuresci, pretutindeni glasul teu puternic a mişcat inimile şi a lăsat urme puternice, ce n'au perit de cât d'odată cu peirea celor ce ţi-au fost scolari.

Soartea a vrut ca sĕ fiu şi eu unul din scolarii tei şi tocmai în anul, când ţi-ai luat rĕmas bun de la catedră. Pentru noi toţi a fost o jale plecarea ta. Te-am rugat sĕ vii, ca sĕ ne mai faci lecţii, şi ne-ai mai făcut câte-va luni. Cu ce pasiune sorbiam cuvintele tale. Lecţiunile de istorie în gura lui Aron Florian erau un şir de tablouri vii, în care trecutul se înfăţişa cu o espresiune puternică. Parcă vedeam cu ochii, tot ce se petrecea, şi câteodată parcă luam şi noi parte la evenimente. Iar când profesorul trecea esplicaţia filosofică a faptelor, când stabilia legătura dintre efecte şi cause, parcă ne găsiam într'un laborator, unde făceam esperienţe. Atât de limpede şi de convingătoare era esplicaţia dată. A fost unul dintre cei cari ne pasiona pentru ştiinţă. Aşa a trebuit sĕ fie Aron Florian în toată viaţa lui de dascăl!

Cu un glas puternic cu o cuvêntare populară şi înflorită, el şcia sĕ ne poarte, ca un arbitru eminent, prin toate emoţiunile. Plângeam, rîdeam, ne entusiasmam, după cum vrea dênsul.

Şi era un om cult Aron Florian. Classicitatea greacă şi romană, îi erau pretine din copilărie. Literaturile moderne germană, franceză şi italiană, îi erau familiare. Vorbia şi scria în toate aceste limbi.

Săracă fiind scoala de cărţi didactice, Aron Florian a muncit sĕ umple goluri din învĕţămênt. De la *Catechismul* din scoalele primare şi până la marele *Dicţionar franceso-român,* la care a colaborat cu Petre Poenar, eforul scoalelor şi cu Gheorge Hill, profesor de limba latină, el a pus în mâna scolarilor mai multe cărţi pentru înlesnirea învĕţăturii. Opera sa principală însĕ este *Istoria principatului romănesc,* scrisă cu acea vigoare caracteristică la anul 1843. Ce modele frumoase de literatură se găsesc în această carte!

Dar nu este numai scoala, care a ocupat întreaga activitate a lui Aron Florian. Ca mulţi din contimporanii sei, el a luat parte la mişcările politice ale românilor. Astfel îl găsim în revoluţiunea de la 1848 de aci, şi apoi în comitetul mişcărei de peste munţi.

Scoala însĕ a fost ocupaţia lui de căpetenie; ei i-a consacrat, ca profesor, ca inspector, ca membru în consiliul permanent, ca publicist, cea mai mare parte din viaţa sa. De mersul ei a trebuit sĕ se bucure mai mult Aron Florian. Unde eram cu scoala la 1827, când Aron a venit la noi şi unde suntem, când el pleacă dintre noi? Ce distanţă greu de mĕsurat! Aron a trebuit sĕ se bucure mult de străbaterea acestei distanţe, căci el a fost unul dintre aleşii, cari mult luptat-a pentru rĕspândirea luminii. Sub ochii lui au trecut şiruri de tineri, generaţii întregi, înarmate pentru progres. Şi se bucura bĕtrânul, de câte ori vedea un talent distins în rîndurile tinerilor.

Acum însĕ a sosit ceasul despărţirii de veci. Te duci, bĕtrâne, acolo de unde nimeni nu se mai întoarce. Laşi o familie în jale. Laşi o mulţime de scolari şi de pretini în mâhnire. Ei nu te vor uita însĕ, căci mult muncit-ai pentru ei. Faptele tale îţi prelungesc vieaţa după moarte. In noi, totdeauna va trăí amintirea ta.

Mergi, mergi acuma, în ţara veciniciei, şi spune tovarăşilor tei, cari au luptat pentru lumină, că scoala nu ve uită pe nici unul.

Discursul d-lui Marcovici:

Fraţilor!

Este o ḑi de mare doliu aceasta, pentru că aci stau de faţă trei generaţiuni ca sĕ-şi ia rĕmas bun dela renumitul profesor Aron Florian, carele lasă în urmă-i o numeroasă familie cu inima sdrobită de durere, cu ochii înecaţi în lacreme, dar cu mângăerea frumosului nume, ce poartă şi va purta.

A fost în Ţeara românească o pleiadă de profesori, cari pentru multa lor dragoste cătră patrie, au format două generaţiuni întregi la cultul sciinţii, al amorului de patrie, al onoarei si al muncei. Cei mai renumiţi sunt: Petre Poenar, Constantin Moroiu, Simeon Marcovici, Efrosin Poteca, George Ioanid, Ioniţă Popp, George Hill, Dimitrie Pavlid, Laurian, Genilie, Alecşe Marin şi Aron Florian: nume scumpe, nume venerate, care sunt adênc săpate în mintea şi în inima fie cărui român, pentru că acestia au fost întemeietorii scoalei şi propagatorii sciinţii; pentru că acestia au fost în tot cursul vieţii lor, modele de virtuţi şi de patriotism; pentru că aceştia, după Lazăr şi împreună cu marele Heliade Rădulescu, au fost în Ţeara românească, primii şi adevĕraţii apostoli ai învĕţămêntului public.

Din toţi acestia numai trei mai trăiau încă: George Ioanid, Alecse Marin şi Aron Florian. Astăḑi ne-au rĕmas numai elenistul nonagenar George Ioanid şi profesorul Alecse Marin, ambii iubiţi şi în deobşte respectaţi.

Eacă, fraţilor, modele demne de imitat şi ca cetăţeni, şi ca profesori, şi ca părinţi de familie, şi ca amici.

Eacă ḑeii învĕţămêntului la noi.

Căci trebuia sciinţă, curagiu, patriotism, virtute, pentru ca, în urma renumiţilor elenişti Neofit Duca, Comită şi Ghenadie, cari profesau la începutul acestui secol, şi în urma nemuritorului Lazar, sĕ urce cineva treptele măreţe ale catedrei, de unde apoi sĕ rĕspândească lumina şi sĕ redeştepte în român dorinţa strămoşască de a fi români şi numai români, precum şi plăcerea de a învĕţa mai întâiu limba mamă şi apoi pe celelalte.

Toţi aceşti apostoli, toate aceste figuri măreţe şi nepperitoare au trăit ca nesce adevĕraţi fraţi, pentru că aveau o singură dorinţă, aceea de a fi folositori semenilor lor; o singură ţintă, aceea de a îmbogăţí mintea şi a forma inima tinerei generaţiuni de atunci.

Nici odată, pe timpul lor n'a esistat discordie în scoală, pentru că aceşti apostoli propagau, toţi, una şi aceeaşi evangelie: evangelia adevĕrului, a sciinţii, a muncei, a onoarei.

Nici o voce n'a cutezat vr'o dată sĕ se ridice în contra preceptelor lor, fiind că, în prelegerile lor, ei au pus totdeauna o matură cugetare, sciinţa trebuincioasă şi multă inimă; căci erau toţi adênc pătrunşi de sentimentul datoriei şi propagau sciinţa pentru cultul adevĕrului, al frumosului şi al binelui.

Întreaga lor vieaţă, plină de cumpătare şi de abnegaţiune, este proba cea mai vĕdită, este esemplul cel mai frumos despre modul, cum dênşii au înţeles sĕ esercite înalta şi gingaşa lor menire în societate.

Câţi nu mai sunt, sĕraci au murit, precum sunt fără avere şi cei care mai trăesc. În adevĕr, ei au fost şi sunt lipsiţi de bogăţia materială, dar nu şi de fericire, pentru că au avut şi au consciinţa pe deplin împăcată. Aceasta şi este cuvêntul, pentru care întreaga opiniune publică, adevĕrată opiniune publică, aceea care se manifestă nesilită şi neînşelată, i-a arătat pururea ca pe nesce adevĕraţi apostoli şi i-a încungiurat de iubire de respect şi de recunoscinţă.

Tot ce Ţeara românească a avut mai întâi ca bărbaţi de stat, ca magistraţi şi ca profesori a fost discipolii acestor apostoli: Constantin Bosian, Christian Tell, George Costafor, Vasile Boerescu, Scarlat Fălcoyanu, Alecsandru Creţescu, Ioan Zalomit, Jorame, Minică Constantinescu, Ioan Macsim şi alţii.

Aron Florian a servit scoala o jumĕtate de secol ca profesor, ca scriitor şi ca magistrat al învĕţămêntului. El a făcut pe români sĕ cunoască istoria ţĕrii lor, învĕţându-i a preţuí faptele glorioase ale strĕbunilor şi îndemnêndu-i a le imita. A succes lui Simeon Marcovici la catedra de retorică, care este una din cele mai frumoase arte; ear, la noi, din cele mai trebuincioase, pentru că învaţă pe om de a cuvênta bine, de a vorbí ast-fel, în cât sĕ persuadă; pentru că ea formează pe adevĕraţii oratori. A dat ani îndelungaţi preţioasele sale sfaturi în consiliul superior de instrucţiune publică.

Ai contribuit, ilustre profesor, în mod simţitor la progresul uriaş făcut de români în acest secol!

Ţi se poate ḑice cu drept cuvênt, că ai bine-meritat de la patrie.

Facă Cerul ca amintirea noastră sĕ readucă în români simţul de bine şi de adevĕr, şi ca generaţiunea actuală sĕ nu mai creaḑă, că a fi om politic este uşor, dar încă şi mai uşor a fi bărbat de stat; că chiachera poate ţiné locul elocinţii; că favoritismul poate înlocuí sciinţa; că morala în grad şi colori; că logica este mlădioasă ca trestia, iar raţiunea fără basă; că sofisma a înlocuit silogismul; că religiunea este încă în stare de problemă, iar patriotismul un simplu cuvênt rostit cu glas cât mai tare.

Ear voi, spirite strĕbune, nobile, generoase şi patriotice, şi voi martiri şi eroi ai României inspiraţi generaţiunei actuale şi celei viitoare cultul sincer al patriotismului, al onoarei al studiului, al muncei cu adevĕrat producĕtoare, pentru ca România sĕ înceteze de a mai fi pămêntul, unde românii trăesc în vrajbă şi prigonire în folosul altora; unde sĕ adăpostesce cu mai multă siguranţă tot ce este de alt neam şi de altă religiune; ear fii strĕbunilor, cari l'au udat cu şiroaie de sânge, sĕ fie unii omnipotenţi, ear alţii omnisuferinḑi.

Şi tu, renumite profesor, care numai cu corpul te mai afli în acest moment printre noi, trimite de sus, din cortul celor buni şi drepţi, spirit de bine şi de pace; căci aceasta va fi poate, cea mai frumoasă pagină ce vei adăuga la istoria românilor!

Dute acum liniştit, de te aşaḑă lângă tovarăşii tei de muncă şi fieţi ţĕrâna uşoară

---

protopop Iosif tuturor preoţilor, ca până în două luni sĕ-şi facă protocoalele sale, adecă poruncilor şi protoc. botezaţilor, cununaţilor şi morţilor. Almintrenea supt pedeapsă vor cădè, lângă care dându-le sfatul seu archieresc, ca sĕ-şi poarte viaţa a sa cu cinste, şi sĕ-şi sfătuiască pe oameni, ca sĕ-şi supue capul seu supt toată ascultarea Preaînaltului Împĕrat, şi celor ce s'au aşeḑat puterilor, încă şi aceasta sfătuindu-i, ca sĕ-şi îndrepteze oamenii spre toată daşdia cea Preaînaltă Împĕrătească, şi aşa făcênd ascultarea aceasta, dela Dumneḑeu vor avea ajutoriu, dela noi blagoslovenia, şi dela domni mila.

S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Iosif Adamovici m. p.,
protopop neunit.

Cernovici m. p.

Popa *Petru Câmpeanu* din Feneş, nameznic.

* (Congres higienic şi demografic.) Acest congres se va ţiné în anul acesta în Viena sub protectoratul principelui de coroană, Rudolf. Mai toate popoarăle culturale de pe pămênt 'şi vor trimite representanţii lor; astfel că numĕrul medicilor se va urca peste 700. Din România vor lua parte d-nii: Dr. Babeş şi Dr. Felix, profesori la facultatea de medicină din Bucuresci.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S.-Sebeş, în 27 Iuliu, 1887. (*Grădinile scolari.*) Venerabilul consistoriu gr. orient. din Sibiiu în cerculariul seu Nr. 2972 scolariu punct 1. ḑice; „Care e causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc? şi pentru ce unii învĕţători, avênd pămênt pentru grădină de şcoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădină? şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?

Acest punct constătoriu din 3 întrebări privesce grădina scoalei.

Grădina scoalei în foarte puţine locuri — la noi — corespunde numelui seu, şi cu durere trebue sĕ mărturisim, că în cele mai multe scoale e cu totul părăsită. E timpul suprem sĕ ne ocupăm şi noi cu toată seriositatea faţă cu acest obiect, fiindcă scim, că mai întreg poporul nostru se ocupă şi se susţine din agricultură: şi aceasta practicându-se tot numai după datina veche, începe, ba a început deja a nu ne mai putea susţiné. Nu, fiind-că de o parte ne am înmulţit, ear de altă parte pretensiunile noastre sunt cu mult mai mari ca în trecut. Ba chiar şi statul încă cere contribuţiune mai multă că în trecut — după pămênt. Şi faţă cu acestea şi pămêntul are sĕ ne dea mai mult venit ca în trecut, el însĕ nu o poate face aceasta, decât prin o economie raţională, care ne învaţă a scoate din pămênt cel mai mare venit curat posibil.

Dar cine sĕ propage economia naţională? Precum în toate, aşa şi aici scoala este chemată a pregătì tinerimea, învĕţându o a cultiva pămêntul în mod raţional. Eată chemarea grădinei scolare, ce trebue sĕ o poseadă fie-care scoală poporală.

Dacă este pe acest pămênt vre un popor, care are lipsă a i se propune în scoală economia cu ramii sei, atunci de sigur că poporul nostru are lipsă de acest obiect, mai mare ca ori care altul.

Daună numai — spunênd sincer — că prea puţin se interesează oamenii nostri de agricultură.

Cei-ce ar trebuí sĕ se întereseze în linia primă o consideră ca un ce bagatel ca un lucru prea uşor. Dacă acestia fac aşa, atunci nu e mirare, că poporul nostru consideră agricultura ca un ce necapace de progresare. De aici vine apoi, că atât de greu strabat la noi principiele economiei raţionale.

Oamenii luminaţi din lumea cultă, precum în toţi ramii scienţii aşa şi în economie — agricultură — au încercat îmbunătăţiri şi reforme, cu metoadele cele vechi şi necorespunḑĕtoare sau neapte spre a se acoperí după ele lipsele, cari trebue acoperite din agricultură, le au înlocuit cu altele, cât sciură şi putură mai raţional; ba desvoltară unii rami ai agriculturei — agronomiei — până aci sau cu totul necunoscuţi, sau de tot neglesi, ori rĕu cultivaţi însĕ plini de venite.

Acesti oameni, voind a lucra pentru binele omenimei, încă de mult îşi sfarmă capul ḑiua şi noatea, fac încercări şi probe, cum poate sĕ se cultive pămêntul, ca sĕ producă mai mult. Formează societăţi şi reuniuni, edau ḑiare şi broşuri, tot numai ca prin aceste sĕ poată înainta agricultura.

Dar reformele şi metodele raţionali la tractarea agriculturei din lumea cultă străbat de tot prea încet la noi, abia ici şi colea veḑi câte un pic de zare.

Nu veḑi reuniuni, nu este un ḑiariu economic la 3 milioane de locuitori.

Şi faţă cu aceasta, fără sfieală trebue sĕ ḑic, că trebue cu toţii sĕ roşim de ruşine, dela Vlădică până la opincă.

Trei milioane români în Austro-Ungaria, toţi economi de pămênt — agricultori — şi nu au ḑiariu economic cât de mic.

Unde sunt cele câte-va mii de preoţi toţi şi agricultori? Unde sunt mai tot atâtea mii de învĕţători, cari încă sunt partea cea mai mare agricultori, dar dacă şi nu sunt, cum vor propune ei în şcoală agricultura cu ramurile ei, dacă nici nu practiseaza nimic, nice nu cetesc un ḑiariu economic? Unde este fără deosebire întreaga inteliginţă română, carea, putem afirma cu toată positivitatea, toată pe spatele şi pelea poporului român trăesce; după braţele şi osteneala acestuia trăesce, ba unii se poate că sĕ şi îmbuibă? Oare nici cu atâta nu suntem noi datori poporului nostru, carele ne-a ridicat la starea în care suntem, ca dacă lui e imposibil a ţiné ḑiare şi a cetí broşure economice, pentru înaintarea agriculturei, dela care atârnă nu numai soartea şi esistinţa lui, ci şi a noastră, sĕ ţinem noi atare ḑiare şi sĕ ne procurăm astfel de broşuri şi apoi noi la desele ocăsiuni, ce convenim cu el, sĕ-i împărtăşim nouele şi raţionalele principii economice?

Dar dacă neînteresarea inteliginţii noastre preste tot va merge tot astfel — onoare esceptiuinilor, cari însĕ durere precum merge de presinte, şi poporul nostru tot va ajunge la sapă de lemn, — ceia ce — după cum stăm aḑi va ajunge ori peste o jumĕtate de seclu ori peste un seclu — şi atunci nu ca sĕ mai poată el da cuiva, ci din contră îi va trebuí lui sĕ capete, atunci cine va mai susţiné pe aproape totalitatea inteligenţii române?

Nu me estind mai de parte în privinţa aceasta, rog însĕ pe fiecare domn român sĕ cugete mai serios asupra lucrului, sĕ cugete şi la viitoriu, şi nu numai la presinte. (Va urma.)

De pe valea Mureşului, la 30 Iuliu, 1887 c. n. Dle redactor! Nu cred, că se va afla om inteligent român, carele sĕ nu se intereseze de progresul tinerimei noastre scolare, şi tot insul va fi cetit cu bucurie programele esamenelor dela scoalele noastre medie, ţinute cu finea anului scolastic espirat. Bucuria ar fi însĕ şi mai mare, când am putea constata un resultat mai fructifer şi mai estensiv, însĕ considerând starea miseră a poporului nostru şi alte împregiurări vitrige, siliţi suntem sĕ ne mulţămim şi cu atât. Adevĕrat este, că nici poporului de rénd nici inteligenţii române nu-i dă mâna în ḑiua de aḑi a-şi cresce familia, precum o pretinde aceasta spiritul timpului, avênd a lupta cu multe neajunsuri; puţinele escepţiuni, aşa cred, nu mult vor apăsa în cumpĕnă. Fapt este însĕ, că nisuinţa la poporul nostru a se deştepta şi cultiva nu lipsesce şi în această nisuinţă a sa faţă de neajunsurile ce are de ále întimpina, mult a contribuit la crescerea tinerimei fundaţiunile înfiinţate de unii mecenaţi ai nostri, dintre cari unul se afla încă în vieaţă. Cu ajutoriul stipendiilor s'au cultivat mulţi indiviḑi, şi mulţi se bucură şi aḑi de acest favor; eu însĕ în interesul progresului, atât de mult dorit, aflu cu cale, ca sĕ se ţină aşa ḑicênd în evidenţă publică numele acelor stipendiaţi, din causă, ca sĕ se scie din an în an, încât acei beneficiaţi sunt întru adevĕr demni de ajutoriul oferit lor, şi de altă parte a vedé şi aceea, că oare nu se fac oare cari greşeli la împărţirea stipendiilor.

Controla publică este cea mai eficace la împărţirea justă a stipendiilor, de aceea eu sunt de părere, ca toate corporaţiunile, cari împart stipendii ar face nespus de bun serviţiu educaţiunei publice a tinerimei noastre, dacă ar publica în tot anul, la finea anului scolastic, numele celor stipendiaţi şi sporiul lor făcut în studii*). Eu pur şi simplu numai din acest indemn şi cu privire la înaintarea învĕţămêntului mi am propus a scrie şirele acestea.

Ca de încheiare în special îmi esprim aceea dorinţă, ca cât mai curênd sĕ se vadă publicată lista celor stipendiaţi din fundaţiunea prea fericitului Emanuel Gozsdu, şi după modesta mea opiniune de interes public este a se comunica şi socoatele acelei fundaţiuni în tot anul în preţuitele coloane ale „Telegrafului Român.“ *Unul din public.*

Anunciu.

Sub-scrisul comitet, constituit pentru arangearea festivităţilor cu ocasiunea adunărei generale a *Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român*, ce se va ţiné la **16/28 August a. c.,** a statorit următoriul

Program:

1. *Sâmbătă seara* în 15/27 August: **„Seara de cunoscinţă“** cu musică în grădina „Hermann“ (Strada Morii); la cas de ploae în „Pavilonul“ de acolo.
2. *Duminecă seara* în 16/28 August: **„Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu,“** în „Pavilonul“ din grădina „Hermann.“
3. *Luni* în 17/29 August la 2 oare d. m.: **„Banchet“** tot în „Pavilonul“ din grădina „Hermann.“
4. *Luni seara:* **„Bal“** în sala dela hotelul „Împĕratul Romanilor.“
5. *Marţi* în 18/30 August eventual **„Escursiuni“** în diferite locuri din împregiurul Sibiiului.

Pe când ne luăm voie a notifica aceasta, onoratul public este rugat:

a) ca pentru cuartire sĕ se însinue cel mult până la **10/22 August** la dl advocat *Ioan Popa* în Sibiiu, şi aceasta cu atât mai vêrtos, căci ţinêndu-se aici chiar pe acel timp o esposiţiune artistică arangiată de concetăţenii sasi, insinuărilor ulterioare cu greu se va putea satisface;

b) insinuările pentru „Banchet“, la care cu deosebire se invită şi damele, sunt a se face la dl advocat *Octavian Rusu* în Sibiiu, până la **16/28 August** adecă: **Duminecă la 12 oare a. m.** Însinuările ulterioare nu se primesc, ear la banchet vor putea participa numai persoanele provĕḑute cu bilet;

c) insinuările pentru „Escursiuni“ sunt a se face la dl *Valeriu Bologa*, secretariu al inst. de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu esclusiv până la **17/29 August** adecă până: **Luni la 12 oare a. m.**

Sibiiu, 17/29 Iuliu, 1887.

Dr. I. Moga,
preşed.

Dr. R. Roşca,
secret.

Varietăţi.

* (Himen.) Cu plăcere anunţăm, că dl Isaia Popa cand. de preot şi bine-cunoscutul nostru basist, şi-a fidanţat de fiitoarea sa soţie pe domnişoara Ana Romanul, fiica dlui Daniil Romanul din Mezieş lângă Beinş. Felicitările noastre cele mai sincere.

* (Denumiri.) Unindu-se oficiul telegrafic cu cel postal pe basa instituţiunilor întroduse încă înainte în Germania şi în Austria, ministrul reg ung. de comunicaţiune a denumit: pe Petru Opris, secretar de telegraf în Timişoara, — carele a fost încredinţat cu studierea nouei organisări şi cu prelucrarea ei, — de director de postă şi telegraf la direcţiunea din nou creată în Cinci biserici (Pécs); au mai fost apoi denumiţi: Dionisiu Cimponeriu, secretariu la direcţiunea telegrafică, de consilieriu de postă şi telegraf; apoi Andreiu David a fost numit de secretariu de postă şi telegraf; de oficiali de postă şi telegraf în class'a a X au fost denumiţi următorii: Adam Ţĕran, Romul Liota, Ioan Lobonţ, Pavel Vulcan, Marcu Barbu, Mihaiu Ionescu, Alecsandru Catinean, Stefan Budoi, Iuliu Făgărăşan, Stefan Demeter, Alecsandru Raţ, Acsente Balian, Iosif Farschescu, Ioan Cuibus, Alecsandru Popovici, George Stefan, Stefan Poruţ, Iuliu Fodor, Iosif Lazar, Iosif Albu, Daniil Şandor, Zaharie Chihereanu, Ludovic Rubenescu, Veniamin Baciu, Eutimie Cioban, Nicolau Oltean, Milu Pascu, Stefan Popovici, Nicolau Marcu, Ioan Mihaiu, Alecsandru Moiseş, Emil Rozor, Alecsiu Domocoş, Alecsandru Feher, Iosif Buşan, Stefan Sebastian, Ioan Pap, Andreiu Russu, Valeriu Poruţ, Iosif Russu, Samuil Cosma, Mihail Lobonţ, Antonie Cristian, George Achim, George Şorban, Antoniu Muciu, Alecsandru Zuna, Iosif Sacson; de oficiali de postă şi telegraf în classa a XI: George Chendra, Andreiu Maxina, Ioan Preşa, Ioan Báldy, Ioan Antal, Cristofor Alecsi Elie Petco, Teofil Novac, Mihail Dobşa, Iosif Fodor, George Măcelariu, Isac Dragoman, Ludovic Moldovan, Dionisiu Sebastian, şi Alecsandru Demian.

* Ministrul reg. ung. de culte şi instrucţiune publică a dispus ca pe lângă scoala civilă de stat din Lipova sĕ se înfiinţese şi o scoală special comercială cu trei cursuri, care se va şi deschide — classa I — la 1 Septembre a. c. — În 1-a classă a scoalei comerciale se vor primí elevi, cari au absolvat cu succes bun patru (4) classe gimnasiale, reale, ori civile, sau şi aceia, cari avênd etatea de 14 ani vor putea face esamen de primire, din cele 4 classe mai sus amintite.

* (Cas de moarte.) A încetat din vieaţă încă un stêlp al naţiunii române: **Alecsandru** de **Athanasievici** procuror regesc în Lugoş. Cu moartea acestui ilustru bărbat în etate de 67 de ani s'a perdut ultimul descedent în linia bărbătească a vechei familii nobile de Athanasievici. Diploma *„litterae armales“*, cu care afost inzestrată aceasta familie, dovedesce mărirea familiei, care s'a distins prin fapte de vitejie reportate pe câmpul luptelor continue mai ales în contra turcilor. Rĕposatul a fost un aprig luptătoriu politic, s'a distins prin luptele sale pentru redobândirea drepturilor bisericesci, şi pentru neamul românesc ş'ar fi dat chiar sufletul! Statul a perdut un mare cetăţean, ear românii şi mai ales românii bănăţeni un puternic sprijin.

* (Necrolog.) Jalnicul soţ *Ioan I. Maximilian*, capelan şi învĕţător, în numele seu precum şi în numele fiului seu, al socrilor, cumnatelor, cumnaţilor şi surorilor sale, aduce la cunoscinţă trista scire despre încetarea din vieaţă a iubitei sale consoarte **Valeria Maximilian** născută **Soiu,** carea şi a espirat blândul seu suflet Sâmbătă în 18 (30) Iuliu a. c. la 1 oară p. m. în etate de 17 ani.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpei rĕposate sĕ vor ridica din locuinţa sa, ce se află în edificiul scoalei, şi se vor aşeḑa la locul de odichnă eternă în cimiteriul bisericai Sf-lor Împĕraţi Constantin şi Elena din Stupini, în 20 Iuliu (1 Aug.) la 3 oare p. m.

Stupini, în 18 (30) Iuliu, 1887.

Fie-i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* **Katkoff** vestitul publicist rusesc şi conducĕtoriul panslaviştilor a murit în 1 August n. la moşia sa.

* **„Românul,“** ḑiariu politic în Bucuresci, care până acuma eşia în toate ḑilele de lucru, a început a apăré şi *Dumineca*, sub direcţiunea dlui Vintilă C. A. Rosetti. Preţul, pentru toate ţĕrile Europei, e de trimestru 15 lei.

* Ministrul de comunicaţiune Baross a pensionat 112 funcţionari, din incidentul uniri oficiilor postale cu oficiile telegrafice.

* Ministrul de finanţă a esmis o ordinaţiune către inspectorii de dare şi comitetele administractive, prin care îndeamnă că sĕ purceadă cu stricteţe la încassarea dărilor, pentru ca prin a doua jumĕtate a lunei lui August sĕ poata începe cu licitarea, pentru cei cari nu ş-au plătit darea. — Frumoase prevestiri!!

* (Institut anatomic.) „Rĕsboiul“ scrie, că s'a deschis pe seama ministerului instrucţiunei publice, un credit estraordinariu de 38,600 pentru înfiinţarea institutului Patologico anatomic pe lângă facultatea de medicină din Bucuresci.

* (Escentricitate englezească.) — Ducele de Sutherland a trimis opt câni ai lui, cari sufer de reumatism, la baia de mare Treport. Administraţiunea băilor la început era în mare încurcătură, căci nu scia, sub ce formă sĕ încasseze tacsa de cură de la oaspeţii patrupeḑi. Mai pe urmă însĕ s'a găsit mijlocul. În lista de cură se poate cetí: „Killa, Biaeca, cânii luminăţiei sale ducelui de Sutherland cu suita şi cu servitorii“. Pentru câni s'a făcut la baie o îngrăditură separată în apă, de oare ce aceşti pacienţi nu pot fi lăsaţi sĕ se scalde cu ceia-lalţi oaspeţi şi din motivul, că le lipsesc costumele de baie.

O damă scrie despre elicsirul de nervi al Dr. Lieber: Stimate Dle! Sum datoare sĕ Ve împĕrtăşesc, că elicsirul este escelent; eu nu voiu întârḑia a-l recomanda cu stăruinţă tuturor, cari sufer, şi pe cari îi cunosc. Eu me simt mai vioae mai curăgioasă şi mai veselă, toată tristeţea şi amărăciunea a trecut. Dna Gästner, Oberhausen, Rgb. Düsseldorf. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie

Mercuri în 3 August 1887.

Sibiiu:	**68**	**78**	**56**	**6**	**90**

Sâmbătă în 30 Iuliu n. 1887.

Buda:	**89**	**58**	**81**	**68**	**15**

---

* Apreţiind interesul şi buna intenţiune a D-lui corespondent, dăm loc acestei corespondenţe cu atât mai vêrtos, că ne vine dela o persoană tare competentă, dar acestei dorinţe e satisfăcut de o parte prin programele gimnasiilor noastre, ear de altă parte — încât pentru fundaţiunea „Gozsdu“ prin „Analele“ anuali ale acestei fundaţiuni. Red.

Nr. 401. [1629] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alămor, cu salariu anual de 150 fl.

2. Sĕlişte, cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné şi un despăţămênt la scoala de repetiţie.

3. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit. Alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi un despărţămênt la scoala de repetiţie.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus-indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 375—381 [1631] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Breţcu, post de al doilea învĕţător, cu salariu unual de 200 fl. cuartir liber şi lemnele de foc trebuincioase.

2. Poiana-Sărată, post de al doilea învĕţător, cu salariu anual de 240 fl. şi cuartir liber.

3. Chezdi-Mărtănuş, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, cu salariu anual de 150 fl. 50 cr. şi anume: 96 fl. 50 cr. prin repartiţie dela familii, 4 fl. din folosirea unei grădini şi a 3-a parte din venitele stolare, computate în 50 fl.; osebit de aceasta 10 fl. pentru lemne şi cuartir liber.

4. Cernatul-inferior, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, salariu anual de 147 fl. 10 cr. prin repartiţie dela popor în bani şi naturalii, cuartir liber şi lemnele de foc trebuincioase.

5. Teliu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, salariu 250 fl. şi anume: 130 fl. solvinḑi în 2 rate din partea comitetului parochial, 40 fl. în naturalii, 14 fl. din esarêndarea unui agru, venitul cantoral computat în 66 fl. şi cuartir liber în edificiul frumos al scoalei.

6. Vama-Buzĕu, post de cantor-învĕţător cu salariu anual de 200 fl. şi anume: 165 fl. prin repartiţie dela popor, a treia parte din venitele stolare computate în 35 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

7. Arini, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemne.

Doritorii de a competa la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci 'şi vor aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul în termin deschis, avênd reflectanţii la posturile de sub 3, 4, 5 şi 6 a se presenta în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserică, spre a-şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Sepşi-Sân-Georgiu, 10 Iuliu, 1887.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 152. [1630] 1—3

CONCURS.

Se publică pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională greco-orientală din Erdő-Szent-György.

Emoluminte: 150 fl., una sută cinciḑeci floreni val. austr., plătiţi în rate lunare; casă şi grădină.

Cei ce doresc a concura sunt poftiţi în termin de 30 de ḑile dela prima publicare ln „Telegraful Român," una a se înfăţişa în faţa locului, spre a face cunoscinţă cu poporul, ear alta a-şi aşterne concursul seu, provĕḑut cu documentele poftite, oficiului protopresbiteral greco-oriental în Mureş-Oşorheiu.

Dat din împreună înţelesul comitetului parochial respectiv.

Mureş Oşorheiu, 12 Iuliu, 1887.

Parteniu Trombitaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 3746. (1632] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de *notar comunal* în Bungard.

Venitele:

1. Salariu . . . . 400 fl.—
2. Cuartir natural.
3. Relut pentru lemne . 10 fl.— şi dreptul pentru soartea de lemne ca şi ori care cive al comunei.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi sĕ-şi aştearnă cererile până în *17 August* a l. c. st. n. aici.

Sibiiu, 1 August, 1887.

Oficiul pretorial cercual central.

Nr. 18 com. par. [1626] 2—3

CONCURS.

Fiind vacante 3 posturi de învĕţători la scoala capitală gr. or. din opidul Reşinari, protopresbiteratul Sibiiului, pentru întregirea lor, se escrie concurs, cu terminul de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul pentru fie-care din acestea posturi este: 350 fl v. a. şi 60 fl v. a. relut pentru cuartir şi lemne, carele se va solví în rate lunari decursive. Ceice vor reflecta la acestea posturi, vor avea: sĕ cânte şi la strană în dominecile şi sĕrbătorile de peste an, sĕ instrueze în scoala de repetiţiune, şi unul dintre dênşii va fi încredinţat cu conducerea grădinei scolare, pentru carea va folosí jumĕtate din venitul aceleia.

Rĕşinari, 29 Iuniu, 1887.

Comitetul parochial
Iosif Goga,
paroch şi preşed. comitetului.

In conţelegere cu mine.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 446. [1623] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III din Sălciva de sus, protopresbiteratul Lupşei, pentru ocuparea acestui post de paroch se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Birul preoţesc dela 150 case câte 20 litre bucate (parte grâu, parte cucuruz) de una casă.

2. Folosirea usufructului din cimiteriu, a unui fênaţ şi a unei grădini de cucuruz.

3. Lemnele trebuincioase de foc şi

4. Venitele stolari regulate prin sinodul parochial, cari toate la olaltă dau un venit anual, calculat in bani, de 413 fl v. a.

Doritorii de a concurge la acest post sĕ-şi astearnă suplicile instruite conform prescriselor stat. org. şi regulamentului pentru parochii din 1878 acestui oficiu protopresbiteral până la terminul supranumit.

Ofenbaia, în 9 Juniu, 1887.

În conţelegere cu comit. par. respectiv.

Ioan Danciu,
protopresbiter gr. or.

Nr. 143. [1627] 3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de învĕţătoriu dela scoala noastră confesională greco. orientală din Iclandul mare, protopresbiteratul Mureş-Oşorheiu, cottul Turda-Arieş, se escrie concurs pentru ocuparea acestui post, cu termin de *30 de ḑile* dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 200 fl. douĕ sute fiorini, plătiţi în douĕ rate, şi anume rata primă de o sută florini în luna lui December, ear rata a doua în luna lui Martie.

2. Casă de locuit în edificiul scoalei cu grădină de legumi.

3. Dacă învĕţătorul va primí a fi şi cantor, prelângă salariul învĕţătoresc de 200 fl. va primí şi a treia parte din venitele stolari, şi din porţiunea canonică 6 jugere 765□ loc arĕtoriu, 1 jug. 396□ fênaţ, loc de păşune 200□. Casă cantorală, şi grădină, contribuţiunea pentru toate o plătesce comuna bisericească. Dela concurinte se pretinde sĕ fie pedagog absolut şi sĕ fie vĕrsat în tipicul bisericesc şi în cântări.

Concurenţii sunt avisaţi a-şi ascerne concursurile lor până la termin, subscrisului oficiu protopresbiteral, şi în privinţa cantoriei a se presenta în faţa locului spre a-şi arĕta hărnicia în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral al tractului M Oşorheiului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Mureş Oşorheiu, 26 Iuniu, 1887.

Parteniu Trombitaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 504. [1625] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala poporală română gr. or. din:

a) Rîpa-inferioară cu salariu anual în banii incassaver din repartiţiune de . .	fl. 160,
de fie-care copil obligat a frecuenta scoala câte 4 cupe cucuruz sfârmit, circa 25 ferdele à 16 cupe	fl. 25,
cuartir în edificiul scoalei .	fl. 10,
lemnele trebuincioase de foc	fl. 5,
suma	fl. 200.
b) Ibănesti-pădure, numit la podul Runcului, cu salariu anual, incasaver parte din repartiţiune, parte din fondul scolariu, ce se înfiinţează acum, de	fl. 150,
cuartir în edificiul scoalei .	fl. 20,
lemnele trebuincioase pentru foc	fl. 10,
suma	fl. 180,

se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Reflectanţii vor avea a-şi aşterne suplicele concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege, subscrisului până la terminul indicat, cu observarea: dacă suplicantele a mai competat şi la alt post şi unde a competat.

Oficiul protopresbiteral al tractului Reghinului.

Idicel, 2 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu resp. comitete parochiali.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Ad. Nr. 644 [1628] 3—3

EDICT.

Maria Greavu gr. or. din Topârcea, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat, Ioan Cărată, tot din Topârcea fără a se şci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 6 Septembre 1885 Nr. 3226 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 6 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial, atentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta şi decide şi în absenţa ei.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 3 Timişoara, Fabrică.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi**, provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor**, cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 19—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz."

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 76 Sibiiu, Sâmbătă 25 Iuliu (6 August) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3692/B. 3732/Sc.

Avis oficial.

Tinerii, cari doresc a fi primiţi ca elevi noi ai seminariului archidiecesan în secţiunea teologică ori pedagogică şi au studiile pregătitoare ce se recer, prin aceasta se fac atenţi: că au sĕ aştearnă suplicele lor la consistoriul archidiecesan pe calea concernentului oficiu protopresbiteral negreşit până la *1 August stil. vechiu*, instruate cu testimoniile scolastice şi cu celealalte documente prescrise în regulamentul seminarial, care toate sunt de a se aclude în original.

Cei primiţi vor avé sĕ se presenteze în institutul seminarial la *31 August* la 9 oare antemeridiane, pentru a se supune unei visitări immediate în cea ce privesce desvoltarea lor fisică şi întregitatea organismului.

La înmatriculare, carea va urma la direcţiunea seminarială în celea trei prime ḑile ale lui Septembre, fiecare elev are sĕ depună tacsa seminarială, dela care nimene nu se poate dispensa. Tacsa anuală pentru convict este 100 fl. şi deosebi 2 fl. ca contribuire odată pentru totdeuna la biblioteca seminarială.

Elevilor mai seraci li se concede sĕ solvească tacsa anuală a convictului în două rate câte de 50 fl. anume la începutul lui Septembre şi Februariu; altfel de relacsări însĕ de fel nu au loc.

Sibiiu, 11 Iuliu, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Sibiiu, 24 Iuliu.

Este lucru netăgăduit, că în scurtul timp, de când ni s'a dat posibilitatea ca şi noi sĕ avem scoli, sĕ putem ajunge la oficii în stat, am făcut progrese pe toate terenele, şi încă progrese îmbucurătoare.

Constatând aceasta în general, datori suntem sĕ reflectăm la o mare scădere în mersul desvoltărei noastre, o scădere, care este cu atâta mai regretabilă, cu cât cunoscut lucru este, că nu facultăţile noastre firesci poartă vina, că în direcţiunea ce vom indigeta n'am înaintat, ci mai mult este de vină indiferentismul nostru, care dacă a fost scusabil până acuma, de aci încolo nu va mai putea fi nesocotit.

Voim sĕ vorbim de atenţiunea cea neînsemnată, care s'a dat până acum cântărei în scoalele noastre poporale, atenţiune neînsemnată ḑicem, deşi am putea ḑice mai mult.

Poporul nostru din fire nu este strĕin cântărei. Din contră, putem afirma, că poporul nostru cântă bucuros. Nu-i tace gura flăcăului cât stă în joc, nu când este la câmp, nu când e voios, nu când amarul vieţii greu apasă umerii lui.

Sunt însĕ neregulate, trăgănate cântările la poporul nostru. În cele mai multe casuri ele degenerează în chilăituri şi sbierături, încât omul la auḑul lor se genează în faţa strĕinilor.

O regulare a cântărei la popor ni se impune ca un ce inevitabil, şi aceasta o poate face, trebue sĕ o facă scoala poporală.

La această reformă în prima linie sunt chemate puţinele noastre institute de teologie şi pedagogie, cari au sĕ dea crescĕtori pentru popor, chemate sunt scoalele medii, ca institute de pregătire pentru seminariele teologice-pedagogice.

De vre o cinci ani încoace urmărim cu deosebită atenţiune desvoltarea junimei, în cât privesce cântările, şi trebue sĕ mărturisim, că mare îngrigire ne insuflă mersul greoiu, pe care l'am observat.

Am avut ocasiune sĕ asistăm la începutul anului scolariu, sĕ asistăm la probele de cântări în institutul nostru pedagogic-teologic de aici, şi am vĕḑut că oameni altcum inteligenţi, oameni începênd dela 4 classe gimnasiale în sus până la maturitate, nu puteau nici sĕ imiteze tonurile. Sĕ nu se pară, că voim sĕ facem glume la acest loc. An de an se repetează spectacolul, că din 50 de tineri, abia 5 au auḑul nestricat, încât după clavir sĕ poată cel puţin sĕ imiteze tonurile. Din acest material brut trebue apoi învĕţătoriul sĕ formeze pe fiitorii regeneratori ai poporului nostru.

Este aceasta o muncă grea, muncă obositoare, care te disgustă, şi în cele din urmă după 3 ani de ḑile din elevi 160 te trezesci, că abia 10 sunt în stare sĕ cânte ei, şi sĕ instrueze şi pe alţii în cântare.

Isvorul rĕului zace acolo, că copilului de mic i s'a stricat urechea, şi el în decursul studiului pe la gimnasii în loc de a-şi nobilita auḑul în loc de a-şi cultiva şi desvolta glasul, mai mult şi le strică ambele.

Pĕcat strigătoriu la ceriu comite junimea noastră la gimnasii, că negligă cu totul studiele facultative, cum sunt de esemplu: cântarea, gimnastica şi desemnul.

Escepţie se face încâtva cu gimnasiul din Năsĕud, şi cel din Braşov. Marea majoritate a preoţilor şi învĕţătorilor se recrutează însĕ din studenţii dela gimnasiele unguresci, şi în parte şi săsesci. Pentru acestia cele mai elementare noţiuni de cântări sunt terra incognita. Ca esemplu vom cita gimnasiul săsesc de aici, unde studiul este foarte bine cultivat, şi dintre studenţii români abia unul doi este, care cercetează oarele acestea.

Şi în adevĕr nime în lume nu este aşa de avisat la cântare ca şi învĕţătoriul şi preotul nostru Un preot, care nu scie cânta în viaţa sa va simţí cu durere acest defect, tot aşa şi învĕţătoriul. Acest defect în cele mai multe casuri îi face imposibilă o esistenţă mai cu ticnă, căci poporului nostru nu-i trebuesc în biserică nici preot, nici dascăl mut.

În timpul din urmă însuşi poporul a sărit la mijloc pentru delăturarea rĕului, şi vedem concurse, în cari este stipulată câte o remuneraţiune de preste 100 floreni, pentru acei învĕţători, cari vor fi în stare sĕ formeze cor cu scolarii.

De bună seamă autorităţile superioare bisericesci încă vor lua mĕsurile cuviincioase pentru sanarea acestui rĕu.

Deocamdată ne mărginim la cele desfăşurate, dând sfat junimei, ca în gimnasii sĕ se ocupe şi cu studiul musicei. Cu deosebire sĕ o facă aceasta tinerii, cari doresc sĕ fie primiţi în vre-un institut pedagogic sau teologic, căci după a noastră părere pe viitoriu o cunoscinţă oare-care din studiul musicei va trebuì sĕ fie luată ca condiţiune la primirea în institutele preparandiale şi teologice.

Revista politică.

Cestiunea bulgară în loc sĕ se limpeḑească se încurcă tot mai rĕu şi aḑi nime nu garantează, că încurcala aceasta nu se va sfêrşí cu un resbel sângeros între puterile mari, cari au interese în Bulgaria. În faţa acestor împregiurări nu se poate esplica procederea guvernelor din monarchia noastră. În Ungaria nemulţămirile dintre naţionalităţi în loc sĕ se mulcomească, parcă într'adins se întărită tot mai tare. Numai puţină nemulţămire domnesce acum şi în Austria. De mult sĕ tot freacă boemii cu nemţii pentru limba boemă, şi frecările acestea s'au manifestat câte odată foarte vehement. Astăḑi boemii earăşi sunt de tot inverşunaţi, de oarece li s'a redus numĕrul scoalelor medii şi unor scoale li s'a detras subvenţiunea dela stat. Restricţiunea aceasta e aprig atacată de organul cehic „Narodny Listy“. Eată ce scrie aceasta foae: Ministrul Gautsch, după cum se pricepe la operaţiuni energice, cu o singură tăetură a doborît dela şase scoli medii classele lor superioare, şi a detras subvenţiunea de stat duor scoli medii. Nouĕ scoli medii cehice, a mărturisit, că sunt de prisos, căci formează un proletariat, şi regimul nu numai nu le va lua în administraţiunea statului, dar nu va spesa nici chiar un singur crucer pentru susţinerea lor. Veḑi aşa dar, poporule ceh, ce remuneraţiune capeţi pentru servitul teu, căci în 8 ani de ḑile ai trimis în parlament representanţi cehi pentru regim. Primirea scoalelor medii în administraţiunea statului a fost una din acelea curse, cu carea ne-a prins regimul; acum însĕ, când regimul cu ajutoriul nostru ş'a ajuns scopul, ce-l voia, a trimis pe dl Gautsch, ca cu mână nemiloasă, sĕ nimicească ultima ilusiune a acelora, cari mai credeau încă în acest regim. Arabul ş'a împlinit datoria, arabul

---

FOIŢA.

Suveniri dela esamene.

Esamenele anuale se obicinuesc a se ţiné mai ales pentru de a arĕta părinţilor, ce progrese au făcut fiii lor. Nu arare ori se întêmplă însĕ, că învĕţătorii fac din esamen numai o simplă producţiune, pentru care au pregătit anume pe copii. Un astfel de esamen nu cred sĕ fie de vre un folos, de oare-ce tot ce au învĕţat copii pentru un astfel de esamen — mai mult mehanic, decât la înţeles — îndată după esamen 'şi uită şi astfel timpul, ce s'a folosit spre instruarea lor, este un timp perdut şi osteneala învĕţătorilor şi a elevilor este o osteneală zadarnică. Dar ce sĕ-i faci!? Oamenii sunt dedaţi cu astfel de lucruri şi pretind dela învĕţătoriu, ca copii, — chiar şi dacă nu au cercetat scoala regulat, totuşi sĕ scie rĕspunde la esamen şi încă bine. De condamnat sunt şi oamenii, cari pretind astfel de esamene, dar mai condamnabil este învĕţătoriul, care pregătesce pe elevii sei anume pentru esamen. — Dar ..... sĕ me întorc la obiect şi sĕ espun unele dintre observaţiunile, ce le-am făcut la esamenele din anul acesta — se înţelege: la esamenele, la cari am asistat, căci despre altele nu sciu, cum au decurs.

În general esamenele, la cari am asistat au reuşit foarte bine şi în cele mai multe locuri se vedea, că învĕţătorii şi-au dat toată silinţa ca elevii lor sĕ-şi câştige cunoscinţe folositoare şi totodată sigure; adecă s'au nisuit ca elevii sĕ înţeleagă tot ce li s'a propus, ca învĕţătura lor sĕ nu fie numai pentru scoală, ci şi pentru vieaţă. Am asistat însĕ la un esamen, care mi-a însuflat serioase îngrigiri cât pentru copii, căci nu sciu ḑeu de mai scie acum vre-unul din ei sĕ rĕspundă chiar şi numai la o întrebare, la care în esamen a rĕspuns fară nici o greşală. Cred, că me înţelege ori şi cine, ce vreau sĕ ḑic. Învĕţătoriul a pregătit pe elevi anume pentru esamen. El şi-a formulat întrebările şi a esercitat pe elevi în reproducerea fără eroare a rĕspunsurilor. Cumcă elevii nu au înţeles ceea ce rĕspundeau, se vedea de pe faţă şi ţinuta lor. Până ce cu gura recitau rĕspunsul, ochi le umblau în toate părţile, eară cu mânile prindeau când banca, când o carte, când altceva. Dacă vre un elev nu scia rĕspunde numai decât după întrebare, apoi învĕţătoriul îi dă în gură 2—3 cuvinte şi de aci încolo n'ai grijă: curgea rĕspunsul ca apa din gura elevului. Eară părinţii — sĕrmanii — se bucurau, că copilul lor scie rĕspunde aşa de frumos. Şi eu?...., eu am eşit din esamen, sătul până dincolo de cele ce am vĕḑut şi auḑit.

Nu aşa mi s'a întêmplat în alte locuri. Acolo mai mare 'mi era dragul sĕ vĕd atât pe învĕţători cât şi pe elevi, că îşi dau toată silinţa sĕ se înţeleagă unii pe alţii. Silinţa învĕţătorilor de a conduce pe elevi în modul cel mai uşor pe calea cea grea a sciinţelor şi atenţiunea, zelul elevilor de a da rĕspunsuri bune se puteau observa foarte uşor, — aceştia merită toată lauda şi recunoscinţa. Astfel de elevi sciu, că vor avea folos, de ce au învĕţat şi la timpul seu vor binecuvênta pe învĕţătorii, cari s'au ostenit cu dênşii,

Unii învĕţători în zelul lor cel mare au propus — cred eu — cu mult prea mult elevilor lor. Astfeliu d. e. într'o scoală s'a propus în clasa III. Istoria bisericească, Istoria patriei şi Geografiia într'o estensiune, ce eu n' aşi încuviinţa-o la nici un cas. Elevii au rĕspuns bine şi din aceste obiecte, poate merge. Dar stai! arabul pe semne va mai serví încă, nu ne îndoim câtuşi de puţin despre aceasta.

Scirile despre principele Coburg sunt cari de cari mai contradicĕtoare. Unele spun, că principele e în Viena, altele, că i acasă, altele, că călĕtoresce spre Bulgaria. Atâta e însĕ sigur, că Rusia nu-şi ese din ogaşie şi nu-l recunoasce de principe, ear Poarta nu poate lucra contra tractatului de Berlin. Cu privire la cestiunea bulgară se plănuesce acum un nou proiect. Poarta voesce ca sĕ învite pe toate puterile la o conferinţă europeană. Ce fel de şanse va avea însĕ această conferinţă anevoe e de găcit, deoarece Rusia e constantă, şi cu greu se va hotărí a lua parte la o astfel de conferinţă. Poarta, când s'a gândit la aceasta conferinţă a avut în vedere protocolul al cincilea al congresului din Berlin, în care se ḑice, că nefiind poporul bulgar în stare de a ajunge la conducerea instituţiunilor nouă, va trebuí ca Europa sĕ ia mĕsurile trebuincioase, dar târḑiu şi la timp potrivit. Poarta crede, că acest moment a sosit acum; în Petersburg însĕ nu se împărtăşesc aceste vederi şi prin urmare proiectul pentru conferinţă se poate priví de o literă moartă.

„Novoje Wremja,“ ocupându-se de călătoria principelui Coburg spre Bulgaria, scrie următoarele: Dacă regenţii bulgari vor sĕ joace comedia suirei pe tron a principelui numai de aceea, pentru ca sĕ pregătească Rusiei nouă „neplăceri,“ amarnic greşesc. Pentru regimul rusesc acest episod nu conţine nimic neplăcut, din contră, provocarea aceasta publică, va încuragia pe Rusia, va fi un pretecst destul de favorabil pentru ca ea sĕ se amestece energic în afacerile bulgare, şi după cum se pare, va face acum o astfel de intervenţiune, care nu va fi serios respinsă din partea puterilor. Într'un articol, foaia rusească „Swjet,“ ḑice: afacerile bulgare se vor aplana numai, dacă Rusia va scăpa de vasalitate pe Bulgaria şi va sancţiona împreunarea Bulgariei nordice cu cea sudică şi 'şi va pune un candidat de principe; s'au şi în alt mod simplu: sĕ o anecseze la Rusia. La acest proiect însĕ observă „Wjedomosti,“ că în casul acesta Bulgaria ar devení o a doua Polonie, ceea ce nu doresce nici Rusia nici Bulgaria.

Moartea lui Katkoff e o mare lacună în politica europeană. Cel puţin de aceasta părere sunt foile rusesci. Toate sunt de acord, că moartea lui Katkoff în momentele de faţă e cea mai mare perdere pentru Rusia. Katkoff a fost factorul principal, că politica rusească esternă a fost condusă de spiritul naţional. Aceasta direcţiune naţională a pregătit-o pre încetul, dar sigur. El nici odată n'a linguşit, şi de multe ori urmênd convingerilor sale, se împotrivia singur opiniunei publice. Moartea sa răpì Rusiei un „spirit central“ în jurul căruia în momentele critice se adunau representanţii opiniunei publice. Cumcă el totdeauna a lucrat numai după convingerile sale se legitimează şi prin aceea, că a combătut alianţa cu Germania, îndată ce a observat politica vrăşmaşă a Germaniei. Numai Katkoff a făcut ca pressa rusească sĕ fie adeverata representantă a opiniunei publice în Rusia; acest merit s'a apreţiat şi din partea tronului.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud, în 2 August, 1887 n. Domnule redactor! Subscrişii Ve rugăm ca sĕ binevoiţi a dispune, sĕ se publice în preţuitul ḑiar „Telegraful român“ următoarele:

În 24 Iuliu a. c. st. n. s'a ţinut „Părăstas“ din partea membrilor Reuniunei femeilor române din Abrud şi giur în semn de stimă şi pietate cătră repausata doamnă Cornelia Cirlea născ. Boşota, foasta membră fundatoare a acestei reuniuni. Mergênd la mormênt, toţi cei presenţi, dar mai ales doamnele membre ale reuniunei, erau pĕtrunse de o adêncă întristare şi condolenţă, vĕḑênd mormêntul înfrumseţat în cununi alese, sub cari pausează osemintele doamnei Cornelia Cirlea şi ale fratelui seu de odinioară Dionisiu, cari ambii erau spre bucuria şi onoarea demnilor părinţi şi consoţi, şi dela cari naţiunea şi biserica spera cu drept cuvênt mult sprijin; dar prea curênd s'au smuls dintre cei vii şi mutat la etermitate. Fiele ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

După părăstas spectabilul domn Mihail Cirlea a binevoit a mai adauge 50 fl. la fundaţiunea „Mihai Cornelia Cirlea născ. Boşota“, făcută în favorul reuniunei; pentru care faptă măreaţă şi salutară, subscrişii venim de nou a i esprima cea mai profundă mulţămire în numele reuniunei:

Anna Gall, presedintă. *Alecsandru Ciura.* secretar.

Dobra, 16 Iuliu, 1887. Dle redactor! Nu se poate din destul condamna lucrul de câmp, sĕvêrşit în zilele de Dumineca şi sĕrbători mari, şi mai ales prin aşa numitele „clăci“ sau „clacă,“ cari prin modul petrecerei, cum se îndatinează a se ţiné acelea, contribuesc între altele şi la decăderea moralităţii publice şi mai cu seamă, când se fac în zilele oprite, pentru lucru. În privinţa aceasta, în interesul moralităţii sunt chemaţi în prima linie preoţii şi învĕţătorii a reţiné dela aşa ceva pe popor, pe cât numai se poate, dar cel puţin în restimpul cât durează serviţiul divin. -- Unde spre acest scop nu ajunge cuvêntul rostit cu „duchul blândeţelor,“ se poate recurge la legile statului, cari opresc şi prescriu pedepse pentru astfel de transgresiuni. – Se recere numai, ca însuşi preoţii şi alţi fruntaşi sĕ premeargă cu bun esemplu, dar nu ca bunăoară părinţii O. — tatăl şi fiul — din comuna S., cari precum întralţi ani aşa şi acum în anul curinte, în ḑiua de Dumineca 12 Iuliu vechiu, după cum se afirmă, dimpreună cu învĕţătoriul I. din comuna M. B. au inscenat „clacă“ la secere, — ba respectivul învĕţătoriu spre scandalisarea creştinilor a mers de dimineaţă, aşa dar în restimpul serviţiului D-ḑeesc în comuna B. situată dincoa-ci de Murĕş, unde adunându-şi cu lăutariu vreo 8—10 clăcani, au cutrierat drumul prin comună în chiuituri şi descânteci obscene. — Sigur, că tot cam aşa, cu astfeliu de „ţiou“ a decurs şi claca părinţilor din S., cari la toate ocasiunile lamentnază în gură mare, că nu mai pot scăpa de sărăcie, nu-i ascultă poporenii, bisericile le sunt goale şi sĕraci fiind, nu-şi pot împliní oficiul de preoţi nici 'şi pot prenumera vreo foaie etc. şi când colo nu li deajuns a lucra economia numai în cele 6 ḑile de lucru ale sĕptĕmânei. — Apoi prin astfeliu de procederi provenite din avariţie, ignoranţă şi prea mare poftă de agonisală, ḑeu nu se poate trage la îndoială verosimilitatea acelor lamentări.

În fine îmi permit a indigita aci tecstul unor legi — aşa precum mi le-am însemnat dela un confrate si amic de preste Murĕş, căruia a binevoit a i le comunica un dn notariu cercual spre publicare în biserică, — cari avênd menirea a susţiné moralitatea în popor şi ca atari atingênd mai deaproape vieaţa poporului nostru, le recomând în deaproape consideraţiune sinoadelor parochiale şi protopresbiterale ... — şi anume: 1. Nimenea nu-i ertat sĕ lucre Dumineca (articlul de lege LIII din 1868 § 19), pentrucă cine calcă aceasta lege se pedepsesce cu gloabă până la o sută de floreni (§. 52 XL. 1879) de către judecătoria reg. cerc. — 2. Cine înjură ori batjocoresce numele lui Dumneḑeu înaintea unei adunări de oameni, şi prin aceea face scandal înaintea oamenilor se pedepsesce de către tribunalul reg. (1880 XXXVII §. 39) cu închisoare până la un an şi gloabă până la o mie de floreni (1878 V. §. 190.) 3. Cine înjură ori batjocoresce numele sfinţilor şi lucrurile sfinte bisericeşti în auḑul oamenilor, acela sĕ pedepsesce de către judecătoria reg. de cerc. (1880 XXXVII §. 40) cu arest până la 8 zile (1879 XL §. 51.) — 4. Crâşmarii, cari sufer ca oaspeţii sĕ petreacă în crîşmă iarna după 8 oare şi vara după 9 oare noaptea se pedepsesc cu gloabă până la 50 fl. v. a., ear repeţind acest delict, dacă dela pedepsirea primă n'au trecut 2 ani, se pedepsesce cu gloabă până la 200 fl.

Eară acela, care petrece în crâşmă ori în ospătărie după oara de închuiere şi nu se depărtează din crîşmă, când îl mână crîşmariul, — se pedepsesce de către pretură cu gloabă până la 25 fl. (1879 XL §. 74.) — 5. Cine se bate ori ea parte la bătaie ori îndeamnă pe altul sĕ se bată pe drum, crîşmă, sau în ori ce loc public şi dacă nu a vătĕmat pe nimenea cu bătaia, se pedepsesce cu arest până la 8 ḑile şi gloabă până la 50 fl. (1879 XL §. 75.) — 6. Cine se înfăţoşiază beat, pe drum sau ori unde între oameni, în chip scandalos, — chiar şi dacă n'a făcut alt rĕu, decât că a fost beat, se pedepsesce de pretură cu gloabă până la 25 fl. v. a. (1879 XL. §. 84.) — 7. Cine îmbată pe altul în crîşmă, pe drum, sau ori unde între oameni, se pedepsesce de pretură cu gloabă până la 50 fl. v. a. — Ear dacă cel îmbĕtat e mai tiner de 14 ani, gloaba se urcă până la 100 fl. Tot asemenea se pedepsesc şi crîşmarii, cari dau beutură spirtuoasă la omul beat (1879 XL. §. 85.) — 8. Acela, care cu beţia ori întralt chip îşi pradă averea se pune sub curatelă (1877 XX. §. 28 p. e.) Deci cine este prădătoriu prin beţie, prin joc de cărţi sau întralt chip pe unul ca acela, rudeniile lui, ori preoţii şi diregătoria comunală au sĕ-l arete (1877 XX. §. 31.) *Verus.*

S.-Sebeş, în 27 Iuliu, 1887. (*Grădinile scolari.*)

(Încheere.)

Me întorc la obiect.

O adevĕrată grădină scolară ar trebuí sĕ aibă un teritoriu aşa de mare, încât sĕ se cultive în ea diferite plante economice — bucate — diferite legumi, pomi, ş. a. toate în specialităţi alese. Ear în şcoală sĕ se ţină prelegeri practice din diferiţi rami economici.

În câte scoli de ale noastre însĕ se întêmpla aceasta din urmă? Câte scoli de ale noastre posed astfel de grădini? Eu unul nu cunosc nice una. Câte grădini scolare cunosc, nice una nu are teritoriu mai mare decât sĕ se poată cultiva pomăritul şi are lângă acesta şi câteva straturi de legumi.

Va sĕ ḑică, o grădină scolară în forma aceasta nu este de tot completă; cu toate acestea, dacă şi numai acestea douĕ rame s'ar cultiva şi propune, cum se cuvine, ar fi de ajuns. Sau sĕ lăsăm şi legumăritul de o parte, şi sĕ fie şi numai o scoala de pomărit cultivată cum se cade, tot ar fi de ajuns în ḑiua de aḑi.

Ear mâne ori poimâne am păşi înainte.

Las dar pentru acum de o parte celelalte rame ale grădinei scoalei şi me întorc la grădina de pomărit, — carea mai înainte cu câţiva ani, însemna tot atâta cât grădina scoalei.

Ba chiar şi în ḑiua de aḑi cei mai mulţi nu-şi pot închipuí a se cultiva alt ceva în grădina scoalei decât pomăritul.

Sunt ḑeci de ani, decând s'a recunoscut şi pe la noi lipsa de a se înfiinţa lângă fiecare scoală poporală câte o grădină, în carea sĕ se cultiveze pomi prin elevi sub conducerea învĕţătoriului, arătându-le folosul cel mare al pomilor.

Dintre toate plantele, cu cari se nutresc oamenii, cele mai plăcute tuturor sunt fără îndoială poamele.

Acestea nu numai că ne sunt plăcute ca atari, ci ne causează şi bucurie, mai cu seamă atunci, când pomii sunt productul cultivărei noastre. Cine nu va simţí o bucurie nespusă atunci, când va culege şi gusta poamele gustoase ale acelui pom, pe carele el l'a sădit şi prin nobilitare el l'a făcut din sĕlbatec nobil, va se ḑică, el a lucrat deodată cu natura cu Creatoriul! Au nu e aceasta o ocupaţiune plăcută, frumoasă şi îmbucurătoare?

Dar câştigul carele ni-l dau pomii, e cu mult mai mare, de cum ar cugeta omul: Înainte de toate poamele ne dau nutremênt gustos, plăcut şi sănĕtos — în diferite forme, — ele subţie sângele şi prin aceea contribue la sănĕtatea noastră, afară de aceea servesc spre nutrirea poporului mai vêrtos în posturi; ceia-ce e un folos mare.

Sĕ luăm însĕ cultura pomilor şi din alt punct de vedere şi anume: Un pom — mĕr, pĕr, etc. ocupă loc foarte puţin, dar poate da câte va Hectolitre de poame, cari sĕ pot vinde pe bani frumoşi şi anume 2—3 Hectolitre de pe un pom se pot căpăta uşor şi acestea s'ar putea preţuí uşor la 4—10 fl. v. a. pe an, pe când acelaşi loc cultivându-se cu cucuruz, ori legumi ori alte plante, abia ar aduce un câştig de câţi-va cruceri. Dar apoi dacă mai consideri şi aceea, că pomii nu recer atâta lucru ca alte plante, şi şi puţinul ce-l recer, are a se face preste iarnă, când omul nu e ocupat cu alte lucruri grabnice.

---

dar nu cred sĕ fie înţeles ei tot materialul, ce li s'a propus. Earăşi alţi învĕţători în esamen erau parcă în tremă, ca un biet de student slab la esamen. De aci a urmat, că puneau întrebări nepotrivite, la cari de multe ori nici el nu ar fi fost în stare sĕ rĕspundă, decum elevul seu. Tot o urmare a acelei confusiuni a trebuit sĕ fie şi împrejurarea, că elevii rĕspundeau câte odată cu totul altceva, eară învĕţătoriul nu observa aceasta şi nu îndrepta pe elev.

Eată câte-va esemple de feliul acesta:

Înv. Cum se produc munţii — vietăţile?

Elev. Munţii şi vietăţile cresc pe pământ.

Înv. Cu cari continente se mărginesce Europa?

Elev. Europa se mărginesce cu continentele: la Nord cu marea îngheţată, la Ost cu marea caspică, la Sud cu marea mediterană, la Vest cu cu marea atlantică.

Înv. De unde îşi trag originea românii, cari locuesc în Ardeal, Ungaria şi Bănat etc.?

Elev. Românii, cari locuesc ..... îşi trag originea dela romani.

Înv. Aşa dară cu cari rîuri se mărginesce? — (Vrea sĕ ḑică: cu cari rîuri se mărginesce Dacia?)

Elev. Se mărginesce cu Tisa, Dunărea etc.

Din fisica: voind a arăta, că aerul e corp, întreabă:

Înv. Dacă mişcăm cu mâna spre faţă, ce vedem?

Elev. Dacă mişcăm cu mâna spre faţă, vedem, că ceva nevĕḑut ne atinge faţa. etc. etc.

Un învĕţătoriu comunal mi-a spus, că el face totdeuna esamene bune, adecă inspecţorul de scoale e prea mulţămit cu esamenele lui, pentru că — spunea el — nici inspectorul nu scie, ce şi cât are, sĕ se propună în fie-care an de scoală, aşa că eu esaminez d. e. pe cei din anul al patrulea din materialul prescris pentru anul 3, ba chiar şi din cel pentru anul al doilea şi astfel chiar sĕ nu fi făcut nimic în decursul anului, tot pot face esamen cum se cade. Se poate, că sunt astfel de inspectori regesci de scoale, ba şi confesionali; dar în chipul acesta nu se ajunge la scop cu scoala, şi sub astfel de inspectori nu va înainta nici odată causa învĕţământul poporal. *iunior.*

Deci avênd cineva 20—30 de pomi mari în grădină, acestia vor produce anual dela 100—200 ferdele de poame. Din acestia va avea spre folosul casei destule — şi cel ce are atâtea poame, nu va perí de foame în un an rĕu de bucate — şi va putea şi vinde pentru a-şi acoperí lipse de ale casei.

Deci pomăritul înaintează bunăstarea materială a singuratecului, a comunei şi prin aceasta a ţĕrei întregi!

Mai departe cultura pomilor nobilitează inima omului ceiace este recunoscut deja de toţi în genere. Se scie, că cultura pomilor recere o deosebită îngrijire din partea aceluia, cui aparţin; pomologul cu plăcere îşi cearcă pomii sei, tăind o clombuţă uscată, ori un rămurel nefolositoriu, ori la têmpul seu gustând ici şi colea câte o poamă şi aceasta esercită o influinţă asupra moralităţii, asupra inimei omului. Cel crescut astfel, petrece de sigur oarele sale libere mai bine în împregiurul pomilor sei şi prin aceasta se obţine pela petreceri sgomotoase, dela frecuentarea cărciumelor.

Cultura pomilor pe lângă cele amintite înfrumşeţează şi face aerul mai sănĕtos.

Eată foloasele cele mari ale pomăritului, eată ce a îndemnat pe cei competenţi ca sĕ dispună crearea de scoli de pomărit lângă fiecare scoală poporală; ca acolo fii poporului, fiitorii cetăţeni sĕ înveţe a cultiva pomi, şi cu têmp toată ţeara sĕ se prefacă în o grădină frumoasă.

Aceasta este chemarea cea adevĕrată a scoalelor de pomărit. *Z. Murĕşan.*

Convocare.

„Reuniunea învĕţătorilor români ort. res. din Districtul X (Braşov) al archidiecesii transilvane" 'şi va ţiné adunarea sa generală la 24, 25, 26 August a. c. st. v. în *Braşov.* La aceasta adunare se invită toţi P. T. D-nii membri ai reuniunei.

Program:

Şedinţa I. Luni, 24 August a m.

1. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
2. Apelul nominal.
3. Raportul general al comitetului central despre activitatea sa în decursul anului 1886/7.

Şedinţa a II. Luni, 24 August p. m.

4. Raportul cassariului despre averea reuniunei.
5. Raportul bibliotecariului.
6. Raportul şi raţiociniul comitetului central despre foaia reuniunei: „Scoala şi familia" anul I şi II.
7. Alegerea comisiunilor reveqĕtoare şi de scontrare.
8. „Metodica specială a limbei maghiare în scoalele poporale române", disertaţiune de membrul I. Broş.

Şedinţa III. Marţi, 25 August a. m.

9. Raportul special al comitetului central asupra temelor pertractate în despărţĕminte: „Descrierea ferului," prelegere practică pentru anii din urmă ai scoalei primare, şi: „Cum sĕ facem pe elevii din anul I de scoală cunoscuţi cu noţiunea propoziţiune (ḑicere): desfacerea ei în vorbe, silabe şi sunete?"
10. Discutarea temei prescrisă de M. Consistoriu archidiecesan din Sibiiu: „Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, şi pentru ce unii învĕţători, avênd pământ pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor?"

Şedinţa IV. Marţi, 25 August p m.

11. Rapoartele comisiunilor.
12. „Câte-va îndrumări practice la propunerea istorii în scoalele poporale", de membrul I. Dariu.

Şedinţa a V. Mercuri, 26 August a .m.

13. Discutarea temei prescrisă de M Consistor archidiecesan din Sibiiu: „Care sunt causele pentru care absenţiile scolare sunt prea numeroase şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucţiunea poporală?"
14. Stabilirea bugetului pe anul 1887/8.

Şedinţa VI Mercuri, 26 August p. m.

15. Alegerea noului comitet pe un period nou de 3 ani.
16. Propuneri de sine stătătoare.

La însărcinarea comitetului central al reuniunei.

Braşov, 15 Iuliu, 1887 v.

St. Iosif, preşed. *I. Dariu,* secretar I.

Varietăţi.

* Majestatea Sa împĕratul şi regele a plecat cu 1 August din Ischl şi călĕtorì la München, ear de acolo a sosit la băile Kreuth, unde s'a întâlnit cu Majestatea Sa regina. Din Kreuth călătoresce direct la Gastein, unde va ajunge la 6 August şi pe la ameaḑi va face visită împĕratului german. Regele va petrece numai 24 de oare în Gastein, şi se va rentoarce iarăşi la Ischl. — Visita Maj. Sale în Cluj preocupă întreg publicul de acolo. Primirea va fi pe cât de însufleţită pe atât şi de pompoasă. Audienţele generale le va primí regele în casa Banffy Aceia, cari voesc sĕ primească audienţă mai întâiu se vor insinua la timpul hotărît în casa sfatului, unde se vor şi nota pe scurt obiectele de vorbit. Ordinea audienţelor o statoresce consilieriul Papay. Petrecerile de curte mai rĕstrinse se vor face în sala de sfat a tribunalului, ear o festivite mai mare în sala Casinei, în casele Josika. Pe timpul festivităţilor se va da o representaţiune festivă în teatru şi va avea loc o frumoasă iluminaţiune. Pentru locuinţele oaspeţilor se vor îngrijí autorităţile cetăţenesci. Garnisoana din Cluj, regim. de inf. 51. va fi transportat cu trenul dela manevrele din comitatul Hunedoarei la Cluj, ca în timpul acesta întreg regimentul sĕ se afle acolo. — În Deva, după cum scrie „Kolozsvár" încă se fac mari pregătiri şi în ruptul capului pentru primirea Majestăţii Sale. Toate oficiile, ce erau aşeḑate în *Magna Curia* s'au mutat şi s'au început lucrările pentru transformarea acestor clădiri. Branko, măestrul de cuartire, se află acolo. Din fondul adunat pentru podul de peste Murĕş s'au rupt 6 mii floreni, şi s'au predat vice-comitelui pentru a isprăví renovările de lipsă. Din aceasta sumă se va cheltuí 1000 de fl. pentru îmbunătăţirea stradelor din Deva.

* Alteţa Sa Archiducele Albrecht şi-a serbat ḑiua naşterei de şapteḑeci de ani în Weilburg lângă Baden. Cu toate că Alteţa Sa s'a nizuit ca sĕrbarea sĕ se facă în cea mai mare linişte, sute de mii de inimi s'au împĕrtăşit de aceasta serbare, căci pentru eroul, care a împodobit cu lauri steagurile austriace, poporul e foarte entusiasmat.

* (Denumire.) Dl Ioan Popovici, practicant la direcţiunea financiară din Sibiiu, s'a numit de către ministrul de finanţă de concipient financiar cl. II la oficiul pentru mĕsurarea competinţelor în Braşov.

* (Comandantul corpului de armată din Transilvania la Sinaia.) Generalul br. Schönfeld comandantul corpului de armată din Transilvania, însoţit de un numĕros stat maior, se ḑice, că în timpul cel mai de aproape va merge la Sinaia, ca sĕ-şi presinte respectele sale regelui Carol. Cu aceasta ocasiune va fi dat un mare prânḑ la castelul Peleş.

* (Contribuire pentru Botoşani.) M. S. regele Italiei, Umbert, a donat pentru incendiaţii din Botoşani 3 mii lei.

* (Ignoranţă sau revoinţă?) Ḑiariul „Kolozsvár" luând notiţă despre programul festivităţilor ce se vor arangia cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane, se face sfătos şi în mod ironic constată, că a remas afară din program punctul principal, adecă: ţinerea şedinţelor. Apoi coconaşilor dela „Kolozsvár"! cetiţi mai bine acel „Anunciu" şi atunci veţi vedé în şirul prim al anunciului, că acest comitet are de a face numai cu arangiarea festivităţilor, ce se vor ţiné cu aceasta ocasiune; ear încât pentru şedinţe se îngrijesce comitetul central al Asociaţiunei, aşadară: mai slăbiţi-ne din bunăvoinţă.

* (O sentinţă a cancelariului german.) Foile englezesci povestesc următoarea întêmplare: O jună Miss, care e foarte entusiasmată pentru principele Bismarck rugá pe acesta într'o scurtă scrisoare fantastică, ca sĕ scrie câteva vorbe în albumul, ce îl trimite. Miss socotia, că ar fi numai noroc în întreaga ei vieaţă, posedênd iscălitura marelui bărbat german. Acestui compliment nu se putea împotrivì nici chiar respingĕtoriul complesanţelor, cancelariul; el trimise înapoi frumoasei engleze cartea, după ce scrise pe pagina primă vorbele: „Necontenit păzeşte-te, copila mea, sĕ edifici castele aeriane, căci acelea sunt astfel de edificii, cari se ridică mai uşor, dar cu mari greutăţi se pot dărîma."

* Tabla regească din Murĕş Oşorheiu a aprobat cu puţine modificări sentinţa tribunalului din Alba-Iulia, adusă contra lui Nicolae Rancea şi celor 37 de soţi, cari au comis furtul dela casseria din Vulcoiu, din care pricină au fost condamnaţi la închisoare corecţională dela 5—10 ani.

* (Spionagiu.) După cum se anunţă din Lemberg, în Holosko Vielle, un sat lângă Lemberg, au fost arestaţi doi indiviḑi, bănuiţi de spioni rusesci. Adolf Cubert şi Iosif Solvony, aşa se numesc cei arestaţi, au venit la Lemberg, au luat apoi în arêndă o moară din Holosko şi 30 jugăre de pământ. De mai multe luni au făcut mereu escursiuni prin împrejurime studiind posiţiunea. Poliţia i-a urmărit douĕ septĕmâni.

„*Odeski Vestnic*" anunţă arestarea unui austriac în Petlevanni în Podolia. Acesta făcea combinaţiuni şi planuri asupra punctelor militare.

* (Nou remediu.) După cum se scrie, doctorul Ireire, medic în Rio-de-Ianeiro, ar fi aflaţ vaccinul frigurilor galbine. Dintre mai multe mii de persoane, pe care le-a vaccinat acest doctor, spune un ḑiar parisian, că numai opt au murit de boala îngrozitoare a frigurilor galbine.

* (Tarif nou.) Cu 1 Iuliu n. a întrat în vigoare un nou tarif de transport pentru importarea lânei ţigae şi a peilor brute din porturile rusesci, sêrbesci şi bulgare ale Dunărei. Noul tarif se referă la importul acestor articoli pentru Braşov, Sibiiu, Ocna-Sibiiului, Sighişoara, Murĕş-Oşorheiu şi Apahida. Permisiunea pentru import se poate cere deocamdată pănă la staţiunea Neoplanta. Ca staţiune nouă, de unde se face importul mai este şi Odessa. Noul tarif se află şi în cancelaria comercială din Braşov, unde se poate vedé.

* (Anticităţi de aur troianice.) Monitoriul oriental povestesce următoarele: Treiḑeci de ţĕrani sub conducerea unui derviş s'au dus pe timpul nopţii prin împrejurimea satului Bunarbaschi, situat trei oare departe de Troia, şi aici fără de vreo concesiune au săpat la gropi în mai multe nopţi şi în afunḑime cam de trei metri descoperiră o groapă veche. Indatăce dervişul observá groapa, sfătuì pe oamenii lui sĕ se retragă, ca nu cumva duchurile rele, cari scuipă prin locaşurile morţilor sĕ le saie în capete. Ţĕranii cuprinşi de groază, fugiră de acolo; curênd însĕ se întoarse dervişul însoţit cu trei oameni, deschise groapa şi se făcu stăpân peste conţinutul aceleia. Auḑind însĕ autorităţile comunale despre descoperire, prinseră pe derviş şi ii luară obiectele aflate. Acestea sunt: o coroană de aur împodobită cu frunḑe de stejar şi cu ghinde tot de aur; un lanţ cam lung şi douĕ bastoane, toate de aur curat şi de o greutate foarte mare. Comisiunea constătătoare din un şef de poliţie şi doi oficianţi superiori a căpĕtat ordin ca sĕ trimită la Consantinopole obiectele aflate. Dervişul şi consoţii au fost traşi la judecată şi pedepsiţi. Descoperirea aceasta e de cea mai mare importanţă, căci e menită, a provoca nouă discusiuni archeologice în cestiunea Troiei şi a dovedi, contrariul opiniunei lui Schliemann, după care, opidul de aḑi Hissarik e aşeḑat pe ruinele Troiei.

* Efectul şovinismului la băi. Din catalogul oaspeţilor dela băile din Elöpatak şi Tusnad se vede, că în întreg sesonul din est an pănă aci băile din Elöpatak a fost cercetate abia de 49 familii din România, ear Tuşnadul de 2 ḑi: douĕ persoane române. Aceste cifre ne indigitează, că aḑi mâne nu vor mai fi conturbaţi domni maghiari prin un singur cuvênt românesc la băi.

* (Bibliografic.) „*Ţara Nouă,*" revistă scientifică, politică, economică şi literară, apare în Bucuresci, redactor Dr. Ioan Neniţescu: Nr. 3 are următoriul sumariu: Scoala normală pentu institutori şi cultura institutorilor nostri actuali, urmare. — Literare I. — Discurs, pronunţat cu ocasiunea premiilor. — Gîcitori. — Discursuri pedagogice ale dlui D. A. Sturdza. — Documente de limba şi literatura macedo română, urmare. — Note şi observaţiuni asupra citirei macedo-române. — Jigmond Craiul şi moţoiul din Făgăraş. — Câteva din credinţele şi obiceiurile poporului nostru, urmare.

„*Meseriaşul român*", apare în Braşov, Nr. 14 cuprinde următoarele: Abonament la „Meseriaşul român" — Ce fel de cunoscinţe trebue sĕ aibă meseriaşii, afară de cunoscinţele referitoare la meseria lor. — Tractarea ucenicilor. — Foiţa „Meseriaşului român". — Felurite pentru meseriaşi. — Multe şi mĕrunte. — Diverse. — Glume. — Têrgurile din 15—31 Iuliu.

— *Biserica ortodocsă*, revistă periodică eclesiastică, apare in Bucuresci *Nr. 4* e de următorul cuprins: Cartea pastorală. — Cuvêntul rostit cu ocasiunea sânţirei bisericei celei mari din Jaşi. — Constantin Daponte. — Familia Cantemir. — Scurtă privire asupra evangeliei. — Note şi meditaţiuni. — Cronica bisericească. — Profeţiile mesianice. —

— „*Scoala şi Familia,*" foaie pentru părinţi şi învĕţători, apare în Braşov. Nr. 8 e de următoriul cuprins: Învĕţătoriul ca om al sciinţii gimnasiile germane. — Moneda. — Sentinţe din Arthur. Schopenhauer. — Din „Cartea de cetire" pentru gimnasii, scoale reale etc. — Pribeagul, poesie. — Bibliografie. — Diverse. — Convocare.

— „*Cugetări asupra Crescerei omului.*" Aşa este intitulată o broşură, a cărei autor este d. Traian Barzu. Cuprinsul ei e interesant şi de o valoare însemnată pentru educaţiune. Preţul e 40 cr. Venitul curat e destinat ca ajutoriu la zidirea sfintei biserici române gr. or. din comuna Bacamezeu.

Nr. 375—381 [1631] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Brețcu, post de al doilea învĕțător, cu salariu unual de 200 fl. cuartir liber și lemnele de foc trebuincioase.

2. Poiana-Sărată, post de al doilea învĕțător, cu salariu anual de 240 fl. și cuartir liber.

3. Chezdi-Mărtănuș, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat, cu salariu anual de 150 fl. 50 cr. și anume: 96 fl. 50 cr. prin repartiție dela familii, 4 fl. din folosirea unei grădini și a 3-a parte din venitele stolare, computate în 50 fl.; osebit de aceasta 10 fl. pentru lemne și cuartir liber.

4. Cernatul-inferior, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat, salariu anual de 147 fl. 10 cr. prin repartiție dela popor în bani și naturalii, cuartir liber și lemnele de foc trebuincioase.

5. Teliu, postul învĕțătoresc împreunat cu cantorat, salariu 250 fl. și anume: 130 fl. solvindi în 2 rate din partea comitetului parochial, 40 fl. în naturalii, 14 fl. din esarêndarea unui agru, venitul cantoral computat în 66 fl. și cuartir liber în edificiul frumos al scoalei.

6. Vama-Buzĕu, post de cantor-învĕțător cu salariu anual de 200 fl. și anume: 165 fl. prin repartiție dela popor, a treia parte din venitele stolare computate în 35 fl. și cuartir liber în edificiul scoalei.

7. Arini, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber și lemne.

Doritorii de a competa la vreuna din aceste stațiuni învĕțătoresci 'și vor așterne petițiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul în termin deschis, avênd reflectanții la posturile de sub 3, 4, 5 și 6 a se presenta în vr'o duminecă sau sĕrbătoare în biserică, spre a-și arĕta desteritatea în cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Sepși-Sân-Georgiu, 10 Iuliu, 1887.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 3746. [1632] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de *notar comunal* în Bungard.

Venitele:

1. Salariu . . . . 400 fl.—
2. Cuartir natural.
3. Relut pentru lemne . 10 fl.—

și dreptul pentru soartea de lemne ca și ori care cive al comunei.

4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenții cualificați sĕ-și aștearnă cererile până în *17 August* a l. c. st. n. aici.

Sibiiu, 1 August, 1887.

Oficiul pretorial cercual central.

Nr. 292. [1632] 1—1

Publicațiune.

Dumitru Ghimbășan din Brașov, fiind despărțit de pribegita lui socie Elena Ioan Sêrbu tot din Brașov, prin sentința Prea Veneratului Consistoriu Archidiecesan din 31 Martiu a. c. Nr. 1105 B. aceasta se aduce la cunoscință publică în sensul §-lui 124 din procedura matrimonială.

Brașov, în 22 Iuniu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului I.

Ioan Petric,
protop. ca adm.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 16—20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 22—50

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur

pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătăței și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor;* la abscese, umflături sanquilare, bešicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provĕdută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de aud.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea audului greu și dobêndirea audului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 18—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 77 Sibiiu, Marți 28 Iuliu (9 August) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 27 Iuliu.

În vieața de toate ḑilele unui cetățean, fie el cât de risipitor și depravat, legea îi poate pune numai un tutor sau curator.

Cu totului tot altmintrea a lucrat puterile europene la congresul din Berlin față cu sêrmana Bulgarie. Pe când de o parte o au eliberat de sub jugul secular al Turciei, de alte parte o au pus sub curatela a lor șese puteri mari, ca fără consensul lor sě nu poată intreprinde nimica. Era de prevěḑut, că aceasta stare de lucruri nu va putea avea durată și că unei sau altei puteri nu-i va conveni, cum merg și se desvoaltă trebile în Bulgaria. Las, că nu era om înțelept, care sě nu fie prevěḑut, că Rumelia orientală este numai o ficțiune și că bulgarii la cea dintâiu ocasiune vor proclama unitatea Bulgariei, dar tocmai aceasta a silit pe puteri și în special pe Rusia ca sě-și manifesteze ura și mania față de energicul și istețul principe al Bulgariei, Alecsandru de Battemberg, și resultatul manoperei muscălesci s'a dat pe față la 21 August, 1886

De atunci e un an de ḑile. Bulgarii vor sě creeze nisce stări normale, dar când vrea o putere, nu vrea ceealaltă și cu deosebire Rusiei se pare că nu-i convine ca în Bulgaria sě se pună la cale stări normale și ca țeara sě pornească pe calea binelui și a progresului. Incercatu-s'au bieții bulgari sě mulcomească pe Rusia, dejositu-s'a principele Alecsandru prin cunoscuta telegramă, ce o a espedat țarului muscălesc, dar toate au rěmas înzădar. Rusia voesce cu ori ce preț ca sě pescuiască în tulbure și așa e de prevěḑut, că fiind nou alesul principe al Bulgariei un candidat oficial al Austro-Ungariei, din aceasta candidatură o sě se nască o păruială între aceste două state inarmate acum din crescet până în tălpi.

Presa maghiară de mult a accentuat, că resboiul între noi și Rusia este inevitabil.

S'au aflat între maghiari oameni tare resonabili, oameni calmi și cu judecată limpede, cărora nu le a venit la socoteală o refuială cu Rusia, și aceasta din motiv, că Austro-Ungaria, ori cât ar dispune de o armată disciplinată și entusiasmată, totuși nu și-ar putea měsura puterile cu colosul dela Nord. Noi încă am susținut la rêndul nostru, că Ungaria are mult prea multe de regulat la internele sale, decât ca sě se acațe și așa ḑicênd, sě tragă de pěr un resboiu cu un vecin puternic și de aceea nu odată ne am ridicat vocea noastră în contra propagandei, ce făcea presa maghiară pentru un resboiu cu Rusia Maghiarii țin mult la pretenia polonilor și cred, că acesti din urmă la un eventual resboiu, tare lesne ar putea crea stări de lucruri în Rusia, cari o ar silí ca aceasta sě țină o mare putere armată acasă și sě nu o poată trimite pe câmpul de rěsboiu Ei bine! sě admitem, că polonii nemulțămiți cu Rusia ar putea lesne sě însceneze o mișcare internă, oare nu scim, că Rusia, de câte ori a purtat resbele în afară, acasă la ea pe un moment a încetat nihilismul și elementele distrugětoare de a mai conturba liniscea internă și atunci socoteala ar fi făcută fără de birtaș și ne am putea trezí în o bună dimineață cu nisce hoarde muscălesci în țară, care ḑeu ne ar putea pune la gânduri și doar în fața lor ar fi siliți și ungurii sě recunoască, că în Ungaria sunt naționalități. Aḑi din o singură esposiție de lucruri de mână arangiată la Turócz-Szent-Márton se face capital și ḑiariul cel mai de frunte din Ungaria și cel mai liberal totodată „Egyetértés“ în numerul seu din 31 Iuliu nu numai că se esprimă contra ori cărei mișcări chiar și pe terenul cultural, ci totodată impută guvernului unguresc, că a lăsat de în Ungaria mai este posibil ca slovacul sě cuteze pe față a se numí slovac și a avea simpatii pentru portul lui, pentru datinele lui, și pentru umbrele protopărinților sei. Eată o formă de specimen luat din acel ḑiar: „Statul e al nostru, legislativa e a noastră, administrația e a noastră. justiția a noastră, maioritatea locuitorilor a noastră, averea a noastră, cultura a noastră, dreptul al nostru, istoria milenară a noastră și totuși naționalitățile cutează a-și ridica fruntea și aceasta din motiv, că ele nu sunt destul de controlate și nu sunt destul de ținute în frâu.“ Mai are tot acest ḑiar câteva escepțiuni în primul seu dela 31 Iuliu, cum bunăoară, că recunoascem bucuros români, cari se simtă ungaresce — și alte, dar români și naționalități se simtă și al căror inimă sě bată pentru poporul din cari fac parte, nu recunoascem odată cu capul.

Sunt prea înferbêntați frații maghiari tocmai acum, când norii cei negri amenință a descărca furtună teribilă asupra capului nostru și nu strică nițel tuș (douche) rece pe capetele cele inferbintate ale fraților dela presa maghiară, ca sě-și vină în fire, și sě judece lucrurile, așa, după cum sunt, ear nu după cum cred dlor, că ar trebuí sě fie. Dacă însě se cred destul de buni și destul de puternici, ca sě susțină lupta cu lumea întreagă, atunci sě o facă pe contul lor ear nu pe al nostru, cari ne ținem tot așa de îndrept a fi cetățeni unguresci, ca și cei dela „Egyetértés“ chiar și când nu am vorbí limba maghiară ca ei și când nu am purta mustețe rěsucite.

Invrăjbiți cu noi aici acasă, cu cehii pentru făină, cu nemții pentru vamă, cu românii pentru convențiunea încheiândă, lesne se pot treḑí singuri, și aḑi nu e bine sě fii numai unicul fiu al unui părinte, ci e de tot bine sě mai ai un frate sau doi, chiar și când scii, că ai sě împarți moscenirea cu el, căci în vreme de něcaz un frate tot prinde bine.

Revista politică.

Iubileul de 70 de ani al nascerei archiducelui Albrecht a stărnit în unele cercuri maghiare adêncă măhnire, așa, că micile ovațiuni, ce s'au făcut în unele locuri, au fost considerate de demonstrațiuni indreptate în contra statului unguresc și a uniunii. Astfeliu ḑiariul „Pesti Napló,“ la sěrbarea plănuită în Agram nu vede alt ceva decât, că camarilla, armata și oposiția croată, caută numai și numai peirea Ungariei. Acest incident e și pricina, că numita foaie declară sěrbarea celor din Agram: un joc de copii.

Fericita ḑi a nascerei Archiducelui deșteaptă însě în unguri întrebarea, că ce poate fi causa de Archiducele în toată vieața sa a fost un protector cerbicos al germanismului în armată, și condamnă „Pesti Napló“ pe acest guvern, care deși aplicat spre ori-ce jertfe, nu s'a nisuit ca cercurile militare competente și cea mai competentă individualitate sě se convingă odată, că armata comună perde mult din causă, că poartă coloarea unei armate germano-naționale, ear oficerii posed caracterul aceleia.

Era un timp de se putea suferí și aceasta, acum însě, decând domnișorii germani întră mai bucuros în serviciul prusian, și avem honveḑi și glotași, cum se mai poate suferí acest spirit în armată, cum se poate suferí ca corpul oficerilor și limba armatei sě fie numai și numai cea germană. Au nu se teme Archiducele Albrecht, că natura 'și va rěsbuna contra violenții acesteia și poate chiar atunci, când beliducele principal e mai mult avisat la biruință.

„Pesti Napló,“ cere o reformă a diplomației, căci încompatibilă e alianța celor trei împěrați cu interesele monarchiei și mai ales alianța rusească; și astfel cu ocasiunea iubileului dorința cea mai ferbinte a acestei foi e, ca el — Archiducele — sě recunoască cât mai curênd, că e necesară reforma diplomației și a armatei *„și ar fi cea mai mare fericire, ce l'ar loví pe el și pe noi, dacă ne-am putea înțelege cât timp nu e prea târḑiu“*

Foile cehe nu mai încetează cu atacurile contra ministeriului de instrucțiune austriac, și încep a numera ḑilele ministrului Gautsch. Reducerea scoalelor, pe cari cehi pun mai mare preț de cât pe vieață, e causa, că spiritul de ură cresce și se estinde acum pe toate terenele. „Narodny Listy“ declară,

---

FOIȚA.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

I.

Nascerea, viața și moartea lui Osiri.

În vremurile străvechi, înainte de aceasta cu multe mii de ani, Egiptul nu era încă raiul acela minunat, sclipind de frumseța unei vegetațiuni îmbelșugate și locuit de milioane de oameni feriCiți, — cum devenise mai târḑiu; pământul era mare parte nelucrat, oamenii necultivați și sělbatecii se hrăniau cu trestie, earbă, pești, animale de mare și carne de om.

Dar altfel avea sě fie; așa era scris.

La malurile Nilului era un oraș mic, Tape (Theba). Într'una din ḑile, așa se povestesce, se auḑì un glas din înălțime, care vestia cu tărie: „Domnul lumii a eșit la lumina ḑilii!“ Ear din templul ḑěului Amun rěsuna din gură nesciută: „Marele rege Osiri s'a născut!“

Și el a meritat această bună-vestire, căci devenì cel mai mare binefăcětoriu al poporului seu. Neobosit umbla în țeara sa, învěța oamenii, cum sě lucre pământul și sě-și îngrijească vitele, îi dedă la moravuri mai blânde, inventà plugul și întroduse cultura pomilor și îndeosebi cultura oleei, arětà cum se pregătesce vinul și berea, înființà orașe, introdu-se legi, zidì ateliere, în cari se pregătiau arme și instrumente folositoare pentru cultivarea pământului. El a fost și inventorul cântărei și al musicei.

Soția lui era Isi. Ea aflà printre plantele sělbatice ale câmpului grâul și orzul, învěțà pe oameni la producerea bucatelor, și Osiri inventà coacerea pânii. Și instrumentul de predilecțiune al egiptenilor, chemchem-ul (numit de romani: sistrum, un fel de triangul) este invențiunea Isiei.

În curênd se estinse micul oraș Tape, se înbogățì cu temple și palate și se înălțà cu timpul întru de a fi capitala cu o sută de porți a țěrei, și cu dênsa crescù și înflorì tot Egiptul în cea mai bogata îmbelșugare.

Într'una din ḑile își chiemà regele soția, pe fiul seu Har și pe fratele seu Set, și grăì:

— Vedeți poporul meu e fericit și nu mai are trebuință de presența mea personală; eu voi deci sě ies din țara asta, ca sě duc și la alte popoară lucrurile acelea, cari le pot fericí și îmbunătățí. Tu Isi, esci regina țěrii și vei avea posiția cea mai înaltă în toată vremea, cât voi lipsí de acasă; dar pe umerii tei frate Set, așeḑ toată sarcina guvernării și grija soției mele și a fiului meu. Veḑi deci, sě stai cu fața curată înaintea mea, când me voi re'ntoarce.

După aceasta adunà în jurul seu meșteșugari și plugari harnici, militari, lăutari și cântăreți și plecà cu armata aceasta pistriță la Ethiopia. Acì ridicà valuri mari de pământ, spre a regula cursul ríului, instruà indigenii prin oamenii sei în cultura pământului, în meșteșuguri și în arte. Din Ethiopia 'și luà calea spre Arabia, de aci spre India și traversà astfeliu toată Asia de meaḑăḑi și apus. Și până în Europa venì regele cel bun, și unde se ivia, întroducea ordine, lege și drept, pretutindeni fericia și îmbunătăția neamul omenesc. De aceea îl și primiau pretutindenea cu bucurie multă și cu mare alaiu. Vestea îi sbura înainte și-i oblia calea; numai alocurea se întêmpla, sě aibă lipsă de puterea spadei sale spre a-și face cale. De nicăiri nu alungà regii înăscuți, nicăiri nu supunea la dări și zăciueli; el mergea, învěța și lumina popoarele, sădia vii și olee, lăsa în unele locuri pe cei mai harnici dintre oamenii sei înapoi, dacă era trebuință de ei, și apoi mergea ear mai departe.

că ideia solidarităţii slavice sĕ aibă numai un caracter respingĕtor şi sĕ rĕsară asupra slavismului ca o stea de mântuire, carea sĕ-i ridice din îndejosire la o vieaţă cinstită şi liberă. Vorbind aḑi de ideia asociărei slavice, trebue pus mai mult pond ca acum 's 60 de ani; atunci ideia aceasta avea formă firească literară, dar aḑi după Sadova şi Sedan pe lângă forma literară adaugem comuniunea slavică şi sĕ credem, că aceasta idee de comuniune şi după întroducerea dualismului austro-maghiar în monarchie va fi numai o cestiune a consolidărei slavice, fie măcar şi o naivitate. Numai ideia literară, faţă de cerinţele poporului, de situaţiunea generală din monarchia austro-ungară şi faţă de adevĕratele scopuri ale solidarităţii slavice nu şi mai are noţiunea corespunḑĕtoare.

În timpul de aḑi, în impregiurările generale europene, precum şi în cele ale monarchiei şi în special în cele ale Boemiei, panslavismul este o idee naţională, care aḑi e organisătoare în Europa. Ideia noastră slavică trebue aşeḑată între regulile şi elementele, după cari se organisează şi monarchia austriacă. Aceasta idee nu ţintesce contra Austriei, negreşit însĕ ţintesce contra coloritului germano-maghiar, ce face din Austria o stavilă drepturilor noastre naţionale şi cetăţĕnesci. Sĕ nisuim în acest imperiu după totala emancipaţiune din domnia germană şi maghiară; căci nu concedem cu capul odată, că ideia germană ori maghiară ar fi mai bună, mai nobilă ca cea slavă; cerem ca Austria sĕ fie aşa de slavică, pe cât e ea de germană şi de maghiară. Sperăm, ca cât mai ingrabă lumea slavică din afară a monarchiei va rupe precumpĕnirea nedreaptă maghiară şi germană, pentru emanciparea slavilor austriaci, şi pentru regularea acestui imperiu pe temeiul egalei îndreptăţiri a tuturor popoarĕlor. —

De un şir de ani puternicii împĕraţi ai Europei centrale au obicinuit a-şi da mâna la locul de scalde, Gastein, şi prin întâlnirea lor a pune nouă temelie păcei europene. Şi de astădată foile germane vieneze consacră articli şi nu vĕd în întâlnirea dela Gastein decât locul şi garanţa păcei. Astfel „Kr.-Zeitg." scrie: Toţi iubitorii de pace privesc de ani, cu cea mai mare mulţumire şi bunăvoinţă la întâlnirea monarchilor, care e un simbol vĕdit, că amiciţia suveranilor, basată pe comunele interese ale ambelor imperii, întăresce şi mai mult alianţa, care va fi scutul puternic contra atacurilor şi contra ori-cărei turburări de pace. Eară „Post" scrie: Manţinerea păcei europene este scopul, ce l'a căutat şi l'a aflat alianţa austro-germană, la care s'a alăturat şi Italia. Acestei amicabile alianţe i-se va împărtăşí în ḑilele acestea o nouă sfinţire, pentru aceea salutăm cu o deosebită bucurie convenirea ambilor domnitori, a căror amiciţie e simbolul şi după cum sperăm asilul şi paza păcei europene.

După cuprinsul depeşelor, cari circulă din Sofia şi vorbesc despre principele Ferdinand de Coburg, trebue sĕ credem, că principele preste curĕnd timp va pleca în Bulgaria. Principele va fi aşteptat la Turnul-Severin pe pămĕntul romănesc. De acolo va călĕtorí prin Sistova sau Rusciuc la Tîrnova, unde principele înaintea Sobraniei va depune jurămĕntul pe constituţiunea bulgară. Convoiul princial a plecat eri din Sofia la Tîrnova, unde vor fi conchemaţi deputaţii marei Sobraniei.

După împĕrtăşirile, ce sosesc din Paris, corpul al 10-lea de armată cu cuartirul general la Rennes va face proba de mobilisare cu începere dela 8 Septembre. Jurnalul oficial al republicei francese publică un decret cu privire la organisaţiunea cea nouă a armatei. Conform legei din 25 Iuliu a. c. se vor mai forma încă optspreḑece regimente de infanterie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

De lângă Cincu-mare, în Iuliu, 1887. Dle redactor! În timpul de vară — precum este sciut, omul mai iese când şi când din cercul ocupaţiunilor sale, pentru a se mai recrea pe la vreo scaldă sau alte locuri dătătoare de linisce sufletească şi trupească. Cu astfel de ocasiuni oaspele călĕtor întimpină impresiuni de multeori plăcute, dar se poate întâmpla şi contrariul. Dispunĕnd de puţin timp, am cercetat în luna aceasta de vară vreo câteva ḑile scalda minerală dela Rodbav, ce e în apropierea comunei mele, şi mai târḑiu conferinţa învĕţătorilor nostri greco-orientali din tractul protopresbiteral al Agnitei, ţinută la 16 a lunei curente în orĕşelul Cincu-mare. Despre acestea două lucruri, cari mi-au causat oare cari impresiuni de interes, voiu sĕ ve raportez ceva.

Apa minerală de sub pădurea comunei Rodbav, — un sat săsesc-românesc din „fondul regiu" aproape de Cincu-mare, — este una dintre apele cele mai bune pentru vindecarea reomatismului şi preste tot a răcelei, ce se încuibă în trupul omului. Ca atare se cercetează de oaspeţi din locurile cele mai îndepărtate ale Transilvaniei. În vara aceasta, fiind timpul favorabil, baia din cestiune e cercetată continuu de un public numĕros din toate părţile. — Cu privire la naţionalitatea oaspeţilor aceştia sunt cam de o potrivă: sasi, români şi maghiari. Aci am întimpinat un lucru neplăcut. Un domn maghiar, pentru că veḑi Doamne — era solgăbirău şi nemeş, nu-i plăcea sĕ se scalde cu românul la olaltă. Erau adecă veniţi la această scaldă şi români din popor, opincari, ca sĕ-şi vindece rĕceala, şi acestia erau respinşi în mod brusc de nemeşul solgăbirău, ca sĕ nu se scalde preste ḑi, fără numai seara după şase oare, caşi când ţeranul român n'ar fi în drept a se bucura de raḑele soarelui din înainte şi de după ameaḑi ca ori care oaspe al acestei băi. Abia după două ḑile de nelinisce sufletească am putut câştiga dreptul — ca şi românul opincar sĕ se poată scălda în timpul ḑilei în lacul tămăduirilor. Atâta despre scalda dela Rodbav.

În 16 Iuliu a. c. st. v. am vĕḑut decursul adunărei generale a reuniunei învĕţătorilor greco orientali din protopresbiteratul Agnitei. Învĕţătorii din acest tract protopresbiteral erau până mai anii trecuţi afiliaţi parte la Sibiiu, parte la Făgăraş — după cum adecă erau comunele bisericesci din acest tract mai aproape de Sibiiu sau de Făgăraş. — Din aceasta împregiurare adeseori se esca neînţelegeri cu privire la fond, bibliotecă şi altele, şi astfel din această desbinare suferia întregul. Devenind acum învĕţătorii din acest tract un corp de sine stătător, organic, care compune al doilea despărţĕmênt al „reuniunei învĕţătorilor români gr. or. din districtul al XI. Făgăraş," ei sciu unii de alţii, îşi pot da seama de tot ce e al lor, atât pe terenul moral cât şi material. Cu deosebire se poate observa aceasta mai mult, decând protopresbiteratul Agnitei a devenit întregit definitiv prin alegerea P. O. D. Sabin Piso, a protopresbiterului actual.

Erau 9 oare dimineaţa, şi învĕţătorii în maioritate absolută erau adunaţi în orăşelul Cincu-mare. Premergĕnd serviţiul divin cu învocarea spiritului sfânt în biserică, precis la 10 oare înainte de ameaḑi sala cea mare a edificiului scolar, – care face onoare credincioşilor gr. or. din Cincu-mare — era plină de învĕţătorii din tract şi de alţi binevoitori ai înaintărei scoalei noastre. Între aceşti din urmă am vĕḑut pe ambii preoţi locali gr. or. Ignaţiu Mandocea şi Iosif Mihu cu întreg comitetul parochial, pe preoţii din tract George Borzea din Chirper, Ioan Alesandru din Ilimbav şi Ioan Grecu din Hundrubechiu, toţi îmbrăcaţi în haine sĕrbătoresci. — Pe neasceptate adunarea generală a reuniunei a avut onoarea sĕ salute în mijlocul ei şi pe M. O. D. Iuliu Dan, administrator protopopesc în Făgăraş, şi totodată preşedintele reuniunei districtului Făgăraş.

Preşedintele reuniunei P. O. D. Sabin Piso, printr'un cuvênt acomodat dechiară adunarea de deschisă. Pune la ordinea ḑilei tema comitetului central „Limba maternă în scoalele poporale, ce şi cât are a se propune din acest obiect în fiecare an de scoală?" şi apoi „Propunerea pronumelui personal ca lecţiune practică." Cu desvoltarea temei prime fiind pregătit învĕţătoriul Emilian Mandocea, acesta îşi cetesce tractatul seu în formă de disertaţiune, eară ceialalţi membrii îşi făceau notiţe pentru critică. Urmând critica, elaboratul dlui Mandocea s'a acceptat de bun cu observările făcute în adunare. Cu desvoltarea temei a doua: „Lecţiunea practică despre pronumele personal", s'a insinuat învĕţătorii Deişorean, Ioan Alesandru şi Petrişor. La toţi trei li s'a dat loc a prelege, şi în urmă s'a acceptat de bune indigitările date de dnul Alesandru şi modul de tractare al domnului Petrişor. O altă temă aleasă de comitetul central a fost din comput; „Adaugarea unităţilor după sistemul decadic" cu desvoltarea careia s'a însinuat înv. Petrişor, ceeace i-a şi succes destul de bine.

A urmat raportul învĕţătorilor esmişi ca comisari pe la esamene, care a fost foarte interesant. A raportat înv. Petrişor despre resultatul şi modul de tractare dela mai multe scoale din tract, şi apoi preotul şi înv. Alesandru a cetit un tractat interesant în causa aceasta.

S'a vorbit în şedinţa acestei adunări şi în meritul celor două teme date de Venerabilul consistor archidiecesan prin cerculariul de sub Nr. 29/2 Scol. din anul acesta spre pertractare tuturor adunărilor generale ale reuniunilor învĕţătoresci. Parochul din Chirper dnul George Borzea din îndemnul propriu a cetit în sinul acestei conferinţe învĕţătoresci o lucrare foarte interesantă asupra întrebărei: *„Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc şi pentru-ce unii învĕţători, avênd pămênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu."* D-nul Borzea a nimerit multe din causele, pentru care grădinile scolare nu se sporesc, şi a arătat şi remedii vindecătoare pentru acest rĕu, şi ar face foarte bine, dacă şi-ar publica părerile sale şi în coloanele acestui ḑiar, mai ales, că e dorinţa mai multora dintre învĕţători a se ventila aceasta cestiune şi pe cale ḑiaristică. Asemenea s'a vorbit ceva şi asupra întrebărei: *„Cari sunt causele, pentru cari absenţiile scolare sunt prea numĕroase şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoriu în instrucţiunea poporală. ?"*

Dacă aş vrea sĕ espun pertractările aşa, după cum s'au întêmplat în această adunare învĕţătorească, şi dacă aş vrea sĕ arăt resultatele pertractărilor după cum ar fi de dorit, acest mic raport al meu ar devení prea lung.

Conferinţa învĕţătorească din Cincu-mare începută la 10 oare înainte de amiaḑi, a durat până la 2 oare după ameaḑi fără întrerumpere, când printr'un cuvênt de încurajare la mai mult şi la mai bine s'a încheiat.

După şedinţă a urmat prânḑ comun în sala cea mare a hotelului local dat de comuna bisericească gr. or. din Cincu-mare. La acest prânḑ a luat parte toţi învĕţătorii şi preoţii presenţi în frunte cu p. t. domnii Sabin Piso protopresbiter şi Iuliu Dan, adm. protop.

Acum me aflu ear în cercul nou de activitate, şi me bucur de impresiunile câştigate, pre unde am umblat. Acum sciu, că baia de Rodbav e foarte bună pentru reîmprospetarea sănătăţii omului, conducĕtorii băii însĕ bine ar face sĕ se îngrigească de un regulament potrivit la aceasta baie, care sĕ numai neîndreptăţească, pre opincariul român a nu se arunca şi el în aceea apă minerală, când îi place, mai ales când şi el plătesce tacsa obicinuită a scaldei în rênd cu ceialalţi domni oaspeţi — fie aceia chiar solgăbirăi şi nemeşi; — eară în urma bunei impresiuni, ce mi-a făcut conferinţa învĕţătorească din Cincu-mare, sum convins, că afacerile bisericesci, scolari şi fundaţionali din protopresbiteratul Agnitei cu protopresbiterul actual în frunte vor progresa spre binele şi fericirea poporului nostru.

Călătoriul.

Politica rusească în ţĕrile române.

(Urmare din Nr. 71 şi încheere.)

Abia trec vr'o 13 ani, când din uou ţĕrile române aveau sĕ guste păharul amărăciunei. De astădată lucrurile ni-se presintă sub o fisonomie foarte ciudată: Rusia făcuse pretinie cu Turcia pentru a înjosí pe Francia, amica seculară a Turciei sau mai bine pentru a umilí pe Napoleon, care voia sĕ cuprindă Egiptul, stăpânit de turci. Sub umbra pretenie̦i uneltirile şi scopurile cele mai ascunse se dau pe faţă, şi biata Turcie aproabă, ca Rusia sĕ aibă dreptul a se amesteca până şi în afacerile interioare politice şi civile ale ţĕrilor române, după ce se amestecase în cele esterioare şi obţinu dela Poartă ca domnii români sĕ nu fie schimbaţi în curs de 7 ani, decât cu aprobarea ambelor curţi, precum şi numirea lui C. Ipsilanti şi Alecu Moruzi, cari sunt spri-

---

Astfeliu trecu-se an după an şi la malurile Nilului se făcu tot mai obştească teama, ca nu care cumva mult iubitul rege sĕ nu se mai rentoarcă. Set nu mai prea ţinea sama de Isi, domnia neţĕrmurit şi după bunul seu plac, şi umbla sĕ iee coroana pentru sine, în loc, ca în cas dacă Osiri nu s'ar rentoarce, s'o predeie fiului lui Har. Spre a-şi asigura însĕ reuşita planului seu ticălos spre a putea înfrunta în cas de lipsă puterea cu putere, îşi recrută cu multă dibăcie o partidă puternică în ţeară, a cărei soarte şi bună stare numai dela dênsul depindea. El dete sluşbe la oameni, cari sub domnia frate-seu n'ar fi fost învredniciţi nici de cea mai neînsemnată sluşbă de curte ori de stat.

— Eu o sĕ fac o încercare cu voi, — ḑicea el. Se înţelege, dacă s'a întoarce frate-meu, — v'aţi păpat mălaiul.

Oameni, în cari nu te puteai de loc încrede primiau posturi, în cari uşor puteau sĕ înstráineze lucruri date în grija lor. Ear după ce afla Set despre defraudaţiune ḑicea: „Eu voiu sĕ ve iert! dar. vai de steaua voastră, dacă va auḑí ceva Osiri!"

Astfeliu îşi pregătì încetul cu încetul aderenţi, cari erau gata a face ori-ce pentru dênsul; cari cu toţii simţiau: dacă pică Set, picăm cu toţii; de va preda aḑi ocârmuirea ţĕrii lui Osiri ori Har, ni s'a gătat domnia noastră pentru totdeauna.

Acum era Set sigur, că amicii sei îl vor apĕra în protiva tuturor pretensiunilor nepotului seu cu cea mai mare supunere, şi astfeliu aştepta dênsul liniştit scirea despre moartea fratelui seu. Că se va mai întoarce Osiri cândva, afară de credincioasa Isi, nimeni în toată ţeara Egiptului nu mai cuteza nici sĕ creadă; trecuseră o mulţime de ani, fără sĕ fi venit vr'o veste despre regele cel bun.

Dar eată că deodată se rĕspândí faima: „Regele s'a întors!" Cu iuţala vêntului sbura solia înbucurătoare peste ţara întreagă; unul i-o spunea altuia; de veselie şi bucurie rĕsunau toate locurile; se pregătiau sĕrbări mari pentru primirea solemnă a prea iubitului; toate ocupaţiunile ḑilnice fură uitate; căci un singur sentiment vibra în inimile tuturor, acela al bucuriei nemărginite pentru sosirea neaşteptată a lui, pe care toţi îl creḑură mort.

Calea lui Osiri dela mare şi până la Tape era un neîntrerupt mers triumfal; pe cărări preserate cu flori întrà el în capitala sa. Bucuria era la culme şi din toate părţile se auḑia strigătul: „Trăiască părintele nostru! Trăiscă marele Osiri!"

(Va urma.)

ginitori aprigi ai politicei rusesci, așa de înfocați, că pune pe gând pe biata Turcie și în urma învitărei Franciei, cu care se împăcase se pregătia sĕ i destitue. Când se audi la Petersburg aceste planuri, fulgerele și tunetele încep. Ordin se dă generalului Michelsohn sĕ ocupe principatele și amenință pe Turcia cu bombardarea Stambulului. Frica își are efect și mazilirea nu mai are loc; era însĕ prea târdiu; căci rușii ocupaseră țĕrile române sub pretest de a le apĕra contra ordiilor lui Paswan-Oglu.

În formă, și Rusiei îi plac formele, acest resbel și aceasta a 5 ocupare a țĕrilor române era pentru apĕrarea lor contra bandelor jefuitoare ale lui Paswan-Oglu; în realitate însĕ *pentru vecinica lor stăpânire.* Englitera sprijinesce pe Rusia în aceste scopuri, bombardează chiar Constantinopole, care este apĕrat cu mult entusiasm de turci, comandanți de ambasadorul frances Sebastiani, în cât flota englesă este respinsă.

Mai întreagă Europa gravita pe atunci în jurul unui om. Napoleon însĕ în svĕnturata lui politică și în nețĕrmuritele sale ambițiuni de domn universal, calcă în picioare alianța seculară cu Rusia, căreia îi încuviințează anecsarea principatelor. Turcia, audind de trădarea lui Napoleon, rĕmâne înmărmurită și dilele sale păreau numĕrate, mai ales că revoluțiunile interioare ale ianicerilor rĕsturnaseră pe rênd trei sultani, și în buimăceala sa reproșează amarnic ambasadorului Sebastiani și se împacă cu Englitera. Napoleon are o întrevedere cu Alecsandru al Rusiei la Tilsit 1807; fac ambii un tractat de alianță și țĕrile române sunt date rușilor, pe care le și încorporează printr'un ucaz împĕrătesc. Resbelul se începe din nou și continuă cu multă șansă în partea rușilor până în primăvara anului 1812. După fiecare succes Rusia cerea sĕ aprobe anecsarea principatelor. Turcia nu voia cu nici un preț.

Unul din acele capricii, fruct al ambițiunii nețĕrmurite a lui Napoleon, aduce deodată o schimbare radicală în diplomație. El se certă cu Alecsandru. Resbelul rușilor cu Turcia pe dată este oprit și se făcu pace la Bucuresci în 28 Maiu, 1812.

Napoleon se strîcase cu Alex. la 9 Maiu și trimite misionari și ștafete și chiar dragomanului porții Dumitraki Moruzi, sĕ nu facă pace; Turcia însĕ în sinceritatea ei nu-i venia sĕ creadă, că francesii s'au stricat cu rușii, căci drept sĕ spunem, credința și lealitatea sunt însușirile caracteristice ale turcului; aceste lucruri însĕ în diplomație sunt barbare și în sinceritatea sa Turcia încheie pace cu atât mai mult, că nu sc a nimic oficial despre planurile lui Napoleon; deoarece Rusia și aici ca totdeauna, întrebuințează corupțiunea și cumpără pe Moruzi, care nu arată ștafeta oficială sultanului. Pacea se face în nisce momente foarte critice pentru Rusia, căci Napoleon peste trei sĕptămĕni dela încheierea păcei face celebra în nenorociri invasiune în Rusia, care scapă cu câștig din lupta cu Turcia, mulțămindu-se numai cu Basarabia. Când Napoleon dă pe față corupția dragomanului, Sultanul înfuriat dă ordine ca familia Moruzi sĕ fie esterminată de pe fața pămĕntului; dar și turcului se poate aplica proverbul bine potrivit moldoveanului: Dă doamne turcului ca și moldoveanului mintea cea de pe urmă!!

A mai vorbí de purtarea rușilor în timpul acestor 5 ani, cât ține ocuparea, cred de prisos: miseria și nevoile bieților țĕrani ajunseră la culme; administrația rusească își întinse mrejele sale jefuitoare până în cele mai ascunse și mai sărace colibe și cuvinte ne lipsesc pentru a zugrăví cu toată goliciunea doliul, ce coprinsese pe toată suflarea românească, care era obligată a țíné în permanență până la 20,000 cară pentru proviant și aceasta tocmai în timpul semenăturilor, apoi banii, ce se scoteau din sudoarea și sângele bietului popor nu ajungeau sĕ mulțumească pe cei cari nu se mulțumesc nici odată și a căror devisă este ingratitudinea; trebuia sĕ plătească 4000 galbeni leafă lunară generalului Miloradovici sau 240,000 fr. pe lună, apoi 4,000,000 pentru armată și pentru generalul Kutuzoff = 52,000,000 fr. plus contribuțiunea fĕnului jumĕtate în bani și jumĕtate în natură. Toți acesti bani îi scoteau oficerii ruși, ajutați de ispravnici, cari la rĕndul lor pârjoliau și furau pe nemiluite încât, cum dice cronicarul, „gemea pămĕntul pe unde călcau“, sĕ mai adaugem întroducerea unei monede false, care abia represinta jumĕtate din valoare, apoi vinderea boeriilor și a funcțiunilor, cari ajunsese un adevĕrat scandal, de care numai rușii sunt capabili. Și ceea-ce dă acestui spectacol înfiorător un caracter cu dreptul revoltător este, că boerii se desfătau cu generalii și oficerii ruși în baluri și petreceri; iar banii scoși din sudorile de sânge a nefericitului popor erau aruncați în vênt la sunetul paharelor și a chiuiturilor de veselie și în urgiile așa porecliților sei liberatori; și când poporul se plângea generalulului Kutuzoff, că nu 'i-a mai rĕmas nimic, acesta le rĕspundea în batjocură: „V'a rĕmas ochii, ca sĕ plângeți“.

Cetind cronica lui Zilot românul și istoria Moldovei de postelnicul Manolaki Drăghici, ambii contimporani, ni se pare, că pĕrul se sburlesce în cap și cuvinte nu avem pentru a representa realitatea îngrozitoare, în care se aflau bieții nostrii părinți.

Și când ne gândim, că toate aceste miserii și altele, pe care mintea noastră abia le poate concepe, le au suferit românii, credênd, că crucea rusească va fi aducĕtoare de fericire, ne vine sĕ regretăm, că am fost creștini.

Acestea însĕ nu sunt nimic, diua amărăciunei avea sĕ fie la aplicarea tractatului din Bucuresci, la diua luărei Basarabiei.

„Acele ciasuri, dice M. Drăghici, a fost de plângeri un timp ne uitat, pentru că poporul cu cârdul, ca turmele de oi, încinsese toată marginea Prutului, dela un cap până la altul, mergênd și viind de prin sate și târguri septămâni încheiate cu luare de bună dela părinți, dela frați și dela rudenii, cu cari crescuse și viețuise împreună până în vremea aceea, când se despărția unii de alți pentru totdeauna“ dându și sĕrutarea cea de pe urmă și de când Prutul a devenit un rîu blestĕmat, ale cărui valuri vor însemna despărțirea unui neam.

Cele spuse nu ne învață pe noi, că a face politică rusească, fie chiar că As. ortodocsă, este a ne pune streangul de gât și că Rusia nu este îngerul tutelar, ci demonul incidĕtor al neamului nostru?. . . . lucru, pe care 'l vom adeverí cu altă ocasiune cu ocuparea din 1828—34 al cărei resultat este Regulamentul organic cu ocuparea din 1884, cu politica rusească din 1856, și în fine cu ultimile evenimente, când vom face și încheierea psichologică etnică cu care am început.

G. Constantinescu Râm.

Varietăți.

* Maj. Sa regele României, după cum se scrie, este decis a construí pe fiecare din domeniile sale câte un spital rural, ce va fi susținut din cheltuiala regelui.

* Guvernul a constătat, că pagubele pricinuite de riul Murĕș și Criș numai în comitatul Aradului se urcă la 640,351 fl. v. a. — Ce a făcut guvernul pentru nenorociți? Nemic, căci locuitori sunt mai toți români.

* (Statua lui Ovidiu.) Statua pribegitului classic poet al romanilor se va înaugura la Constanța în diua de 7 August.

* Poetul Mihail Eminescu mai însănătoșându-se a plecat la Viena, unde se va supune unui consiliu medical. Bĕtrânul dr. Isac din Botoșani încă a plecat pentru a da informațiuni medicilor specialisti din Viena despre trecutul boalei marelui poet.

* (Mulțămită publică.) Onorabilul Domn Ioan Iancu paroch gr. or. în Bucium-Poeni a donat la fondul „Reuniunei femeilor române din Abrud și jur“ 100 fl. (una sută fl.) în numerar. Este cunoscut viul interes și zelul d-lui paroch Iancu față de biserică și scoală; și de aceea esprimêndu-i pe aceasta cale cea mai călduroasă mulțămire. 'I urăm dela bunul Dumnedeu vieață îndelungată, sănĕtate deplină și putere de sus, spre a-și putea pe rênd împliní toate bunele intențiuni, de cari este condus.

În numele comitetului

Anna Gall, *Alesandru Ciura,*
președintă. notariu.

* (Alegere de notariu.) După cum se scrie, în Bețința s'a ales de notariu ungurul Ráczkövi, deși alegĕtorii sunt români. Vrednicia aceasta se atribue machinațiunei notariului din Bozesci, Cristea, care ș'a pus toate silințele de a împedeca pe aptul candidat Petru Truca, pe care 'l voia poporul și alegĕtorii. Notariul Cristea trebue crestat la rĕvaș!

* (Reorganisarea oficiilor telgrafico-postale.) Ministrul de comunicațiune aduce la cunoscință, că cu prima Septembre 1887 se va efeptuí unirea direcțiunilor postale cu cele telegrafice în cetățile: Cașovia, Sibiiu, Oradea-mare, Cinci-biserici, Pojon, Oedenburg, Timișoara și Arad.

* (Un act de selbătăcie ungurească.) Din Valea Ølpretului se scrie „Gazetei Transilvaniei,“ că *Farkas Lajos*, purtătoriul de economie al domeniului din Suia, ș'a arĕtat arama de om civilisat față cu un prunc de 12 ani, pe care surprindêndu-l în țarina domnească, l'a legat cu un căpestru de calul înfocat, pe care călăria, și punêndu-l a drumărí o cale de o oară, silia calul sĕ grăbiască cu sbiciul, cu care lovia mereu pe copil. Așa 'l duse până la curte, unde 'l legă de un stêlp, dându-l pe voia cânilor, cari au și rănit pe copil, mușcându-l de un picior. Sbiciurile căpetate, mușcătura de câne, precum și frica, de care era cuprins bietul prunc 'l făceau sĕ plângă si sĕ sbere cât numai putea. La văietele lui, voind copii lui Lajos se meargă la dênsul, d-na mama lor îi oprì, dicênd: *Lăsați-l, că nu-i bun decât sĕ-l mânce cânii.*“ După ce ținù pe bietul copil de țĕran așa legat de stêlp cât-va timp, l'a dat judelui comunal, care l'a mai băgat în arest, după voia d-lui, încă 24 de oare! — Ori-cât vor maghiarii sĕ se fălească cu numirea de „civilisatorii orientului“ le aducem aminte vorbele: Lupul 'și lapedă pĕrul, dar năravul nici odată!

* (Esposiția din Turócz Szt-Márton). In butul calomniărei ungurescí slovacii totuși au arangiat frumoase festivități cu ocasiunea esposițiunei din Turócz Szt-Márton, pe care Hurban o aseamănă cu esposițiunea din Budapesta, ce evreii o au arangiat cu mult sgomot, pe când societatea „Zivena“ o a arangiat în linisce. „B. H.“ în calomnie numesce pe unii dintre vrednicii oaspeți ai esposițiunei agitatori. S'au rostit o mulțime de discursuri, cari de cari mai înfocate și în spirit mai național.

* Turcia și Muntenegru s'au înțeles pe deplin și cearta pentru delimitarea granițelor s'a isprăvit. Marele sultan și principele de Muntenegru au iscălit convențiunea încheiată pe basa negoțierilor făcute între delegații ambelor părți.

* (Mĕsuri contra colerei.) Din causa sporirei casurilor de moarte de coleră guvernul austro-ungar a stabilit o carantină de 7 dile în toate porturile maritime ale monarchiei contra provenienților din Sicilia și Calabria. Toți călatorii sunt supuși la o riguroasă desinfectare.

* (Reprimarea beției în Belgia.) După Rusia, Svedia și Norvegia, Belgia este țeara, unde beutura este mai tare respândită. Și fiind că în decurs de trei deci de ani numĕrul debitelor de beuturi spirituoase s'a mărit în proporție de 100 până la 232 și fiind-că populațiunea lucrătoare cheltuesce pe an peste 60 de milioane pe vin și pe rachiu, camera representanților belgiani, după o discutare în patru ședințe, a adus o lege conform căreia statul va pedepsi aspru vițiul beției. Pedepsele se urcă până la 5000 lei și cu închisoare. — Bună ar fi și la noi!!

* După o *statistică*, compusă la inițiativa ministrului unguresc de comunicațiune în țĕrile coroanei ungare au apĕrut în 1886 cu totul 739 diare și scrieri periodice, cu 33 mai mult ca în 1885. Dintre acestea 95 au fost de cuprins politic, 227 consacrate intereselor locale, 52 beletristice, 339 foi de specialitate și 26 umoristice. În limba ungurească au apărut 513, în cea germană 126, în cea croată 35, în cea sêrbească 21, în cea română 18, în cea slovacă 10 ș. a. Cu posta s'au trimis 52,894,320 esemplare, cu 2.949,299 mai mult ca în 1885. Dintre acestea au fost 37.911,036 esemplare de cuprins politic, 2,865,441 servind intereselor locale, 2,205,699 beletristice, 9,539,877 de specialitate și 372,287 umoristice S'au trimis esemplare apărute în limba ungurească, 33,712 166, în limba germană 15,598,184, în limba croată 1,304,494, în limba sêrbească 1,048,489, în limba română 698,685, în cea slovacă 237,004 ș. a.

* (O potrivită îmbiere.) O frumoasă și drăgălașă artistă teatrală de curte, scrie „W. Allg. Zeitg.“, pe timpul unei călătorii, în escursiunile ei din o pădurice cunoscută se îndatinase a lua de conducĕtoriu pe fiul ospĕtariului, la care găzduia. Tinĕrul cunoscea bine căile și potecile și ca o căprioară se avênta pe cele mai înalte stânci ca sĕ găsească câte o deosebită floare pentru frumoșica și simpatica strĕină. Când sosì oara despărțirei, mulțămitoarea artistă voia sĕ dăruiască pe însoțitoriu cu un ducat. Acesta însĕ îi înapoia darul și îi dise cu o voce simpatică și încredută: „Primiți-ve banii, și dacă ve convine sĕ mergem împreună și la preot . . . .“ Cu părere de rĕu însĕ artista nu primì și acest angajament.

* (Fortificarea capitalei României se continuă cu mare activitate. Se crede, că lucrările de fortificare vor fi gata cel mult peste patru ani; în streinătate s'a făcut mari comande de material; furnisarea șinelor de drum de fer s'a încredințat societății Buchumer din Vest-falia. —

* (Cânii în armată.) — Al 14-lea batalion de vênători, garnisoana în Schiwerin — Germania — se ocupă în acest moment cu dresarea cânilor pentru serviciul de avant-posturi. Doi-spre-dece câni au fost atașați acestui batalion și întovărășesc patrulele și soldații trimiși în recunoasceri. Note scrise cu creionul sunt legate de sgarda lor, note, pe cari cânii trebue sĕ le ducă de la avant-posturi la batalionul rĕmas în urmă. Cânii sunt întrebuințați și pe câmpul la tragere de țintă. Noaptea, când stau la avant-posturi denunță prin lătratul lor apropierea persoanelor străine batalionului.

* (*Cărţi scolare admise.*) Înaltul ministeriu ung. de culte şi instrucţiune publică, cu ordinaţiunea sa Nr. 21,817, a admis în principiu cărţile de lectură compuse de domnul Vasilie Petri şi adecă:

1. *„Nou Abecedar românesc“* şi

2. *„Legendar sau carte de cetire pentru scoalele poporale,* partea I, pentru al 3-le şi al 4-le an de scoală,“ indigitând modificările de întrodus în ele la procsima ediţiune şi cel mult în decursul următorilor doi ani de scoală (1887—8 şi 1888—9), ear până atunci cărţile sunt admise chiar şi în compunerea lor de astăḑi. Scirea aceasta va interesa pre toţi acei învĕţători şi bărbaţi de scoală, cari au întrodus deja sau vor a întroduce în scoală aceste cărţi de lectură, pre cari însuşi înaltul minister de culte şi instrucţiune publică le-a numit „metodice.“

Recensiune.

Vêrful cu dor, la 29 Iuniu, 1887.

(Urmare din Nrul 72.)

B. Chronologia ca sciinţă ajutătoare a istoriei.

a). Conceptul chronologiei; chronologia înainte de Christos.

b). Chronologia la romani. Chronologia la crestini. Chronologia la evrei şi la turci. Diferite periode: 1. Olimpiadele şi Chronologia la greci. 2. Lustrum. 3. Seculum. 4. Perioada alecsandrină. 5. Perioada lui August. 6. Perioada constantinopolitană. 7. Perioada lui Diocleţian. 8. Perioada lui Filip. 9. Perioada dela zidirea Romei. 10. Perioada lui Seleuc, şi în fine scurta chronologie ciudată a marei revoluţiuni francese, carea a fost de puţină durată (1792—1806).

C. Geografia ca sciinţă ajutătoare şi indispensabilă a istoriei.

D. Statistica ca ajutătoare istoriei, procură pentru istorie într'o mĕsură mare date demne de credinţă şi arată prin desfăşurarea adevĕratelor stări faptice, calea unor îndreptări necesare şi posibile.

4. Despre critica istoriei.

5. Istoria istoriografiei.

A. Istoriografia la greci. Aci ne vorbesce cartea de istoriografii elini: Herodot din Halicarnasos, Tucidide, Xenophon, Polibiu, Plutarch

B. Istoriografia la romani. Aci se pomenesc: Iuliu Caesar, C. Salustiu Crisp, Tit Liviu Pataviu, Corneliu Tacit.

C. Istoriografia la maghiari.

6. Metoadele instrucţiunii istorice. Punctul acesta este de sigur pentru învĕţător foarte instructiv.

Astăḑi lumea pedagogică scie sĕ aplice diferite metoade şi la propunerea istoriei.

Astfel unii vor sĕ propună materialul istoriei după metodul biografic eschisiv; alţii contrari ai acelora susţin a fi corectă propunerea pragmatică a istoriei; pe când eară alţii — al treilea grup de pedagogi, — susţin ca istoria sĕ se propună numai aşa în mod centralistic în anumite chronografii.

Acestea sunt cele trei direcţiuni principale, pentru predarea istoriei în scoalele poporale.

Luând în considerare avantagiile şi defectele acestor metoade apoi metodul chronografic întreţesut, intercalat aşa ḑicênd, prin cel biografic numit al caracterelor, — este cel mai uşor metod de aplicat la instrucţiunea istoriei în scoalele populare. Acesta, credem noi, a fi cel mai nimerit metod pentru predarea studiului istoriei în scoalele elementare. Causa este, că acest metod cere, ca totdeauna sĕ se iea numai câte o anumită epocă, după aceea sĕ se intueze. Eară în ceea-ce privesce alte epoce, pe acestea numai într'atât le atinge, întru cât aparţin ele ca cause sau efecte necesare la epoca respectivă.

Acest mod de tractare are foarte multe părţi bune. El începe cu timpurile şi caracterele patriarchale, prin urmare cu astfel de referinţe din viaţa omenească, cari sunt foarte simple şi cari fac, ca începutul istoriei sĕ fie presentat copilului în nisce tablouri familiare foarte atrăgătoare. Pe lângă aceea, că desvoaltă şi cultivă intelectul copilului în grad mare, mai oferă şi avantagiul, că învĕţătorul conform capacităţii scolarului se poate şi restrânge asupra celor mai necesare enaraţiuni sau din contră se poate estinde la istorisiri mai speciale.

Mai departe cu ajutoriul acestui metod se poate dovedí cu mare înlesnire legătura timpurilor vechi cu ale celor nouă, precum şi originea stărilor culturale şi sociale ale epocelor mai nouă din situaţiunile morali, culturali şi sociali ale perioadelor anterioare, mergênd cu vechimea până aproape de têmpurile pre-istorice. Evenimentele anticităţii, ale elevului mediu şi ale celui nou, poreclit modern, legate în şir logic prin acest metod de procedere vor rĕmâné pururea nesterse din memoria copilului.

Ce se ţine de împărţirea materialului istoric chronologic pentru fie care an scolastic, e mai nimerit ca unui an scolar sĕ-i vină un ce întreg, eară nu singuratece fragmente.

După cum se desvoaltă vieaţa spirituală a scolariului, şi după cum se amplifică orizonul cunoscinţelor elevilor ast-fel sĕ se amplifice şi învĕţămêntul istoric în mod gradat şi pe nesimţite, fără ca prin aceasta elevul sĕ se simtă prea îngreuiat. Materialul propus, nu i-se pare a fi un ce nou înaintea lui, ci numai o repetiţiune, carea din ce în ce se amplifică şi întregesce tot mai mult.

În anul prim d. e. se ocupă de persoane singuratice de o deosebită importanţă, ceea-ce va descepta interes în elev.

În modul acesta istoria se apropie foarte tare de începător, că el încă nu e deprins cu abstraţiunile. Astfel inima lui crudă dar receptivă, va simţí îndată o atragere către istorisiri către studiul istoric. La acest grad procederea este biografică. În anii următori istoria, carea până aci a fost aproape esclusiv istoria domnitorilor, devine amplificată ca adevĕrată istoriă, fără ca ea sĕ se peardă în unele detaiuri.

(Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlor G. B. în B. şi V. D. în S. manuscriptele trimise le am primit, Ve mulţămim.

Loterie

Sâmbătă în 6 August 1887.

Viena:	60	27	39	40	69
Timişoara:	14	87	77	78	55

Nr. 401. [1629] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alămor, cu salariu anual de 150 fl.

2. Sĕlişte, cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné şi un despăţămênt la scoala de repetiţie.

3. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit. Alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi un despărţămênt la scoala de repetiţie.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus-indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Nr. 18 com. par. [1626] 3—3

CONCURS.

Fiind vacante 3 posturi de învĕţători la scoala capitală gr. or. din opidul Reşinari, protopresbiteratul Sibiiului, pentru întregirea lor, se escrie concurs, cu terminul de *30 de ḑile* dela prima publicare.

Salariul pentru fie-care din acestea posturi este: 350 fl v. a. şi 60 fl v. a. relut pentru cuartir şi lemne, carele se va solví în rate lunari decursive. Ceice vor reflecta la acestea posturi, vor avea: sĕ cânte şi la strană în dominecile şi sĕrbătorile de peste an, sĕ instrueze în scoala de repetiţiune, şi unul dintre dênşii va fi încredinţat cu conducerea grădinei scolare, pentru carea va folosí jumĕtate din venitul aceleia.

Rĕşinari, 29 Iuniu, 1887.

Comitetul parochial
Iosif Goga,
paroch şi preşed. comitetului.

In conţelegere cu mine.

Sibiiu, 3 Iuliu, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 152. [1630] 2—3

CONCURS.

Se publică pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională greco-orientală din Erdő-Szent-György.

Emoluminte: 150 fl., una sută cinciḑeci floreni val. austr., plătiţi în rate lunare; casă şi grădină.

Cei ce doresc a concura sunt poftiţi în termin de 30 de ḑile dela prima publicare ln „Telegraful Român,“ una a se înfăţişa în faţa locului, spre a face cunoscinţă cu poporul, ear alta a-şi aşterne concursul seu, provĕḑut cu documentele poftite, oficiului protopresbiteral greco-oriental în Mureş-Oşorheiu.

Dat din împreună înţelesul comitetului parochial respectiv.

Mureş Oşorheiu, 12 Iuliu, 1887.

Parteniu Trombitaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 375—381 [1631] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Treiscaunelor, se escrie concurs cu termin până la 15 August a. c. st. v.

1. Breţcu, post de al doilea învĕţător, cu salariu unual de 200 fl. cuartir liber şi lemnele de foc trebuincioase.

2. Poiana-Sărată, post de al doilea învĕţător, cu salariu anual de 240 fl. şi cuartir liber.

3. Chezdi-Mărtănuş, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, cu salariu anual de 150 fl. 50 cr. şi anume: 96 fl. 50 cr. prin repartiţie dela familii, 4 fl. din folosirea unei grădini şi a 3-a parte din venitele stolare, computate în 50 fl.; osebit de aceasta 10 fl. pentru lemne şi cuartir liber.

4. Cernatul-inferior, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, salariu anual de 147 fl. 10 cr. prin repartiţie dela popor în bani şi naturalii, cuartir liber şi lemnele de foc trebuincioase.

5. Teliu, postul învĕţătoresc împreunat cu cantorat, salariu 250 fl. şi anume: 130 fl. solvinḑi în 2 rate din partea comitetului parochial, 40 fl. în naturalii, 14 fl. din esarêndarea unui agru, venitul cantoral computat în 66 fl. şi cuartir liber în edificiul frumos al scoalei.

6. Vama-Buzĕu, post de cantor-învĕţător cu salariu anual de 200 fl. şi anume: 165 fl. prin repartiţie dela popor, a treia parte din venitele stolare computate în 35 fl. şi cuartir liber în edificiul scoalei.

7. Arini, cu salariu anual de 120 fl. cuartir liber şi lemne.

Doritorii de a competa la vreuna din aceste staţiuni învĕţătoresci 'şi vor aşterne petiţiunile instruite conform legilor în vigoare la subscrisul în termin deschis, avênd reflectanţii la posturile de sub 3, 4, 5 şi 6 a se presenta în vr'o dumineca sau sĕrbătoare în biserică, spre a-şi arĕta desteritatea în cântări şi tipic.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Sepşi-Sân-Georgiu, 10 Iuliu, 1887.

Dimitrie Coltofean, protopresbiter.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 23—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 78 Sibiiu, Joi 30 Iuliu (11 August) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 29 Iuliu.

Consulatele austro-ungare din România și-au făcut rapoartele cătră ministrul de comunicațiune și din acele rapoarte vedem mai bine starea economică și în general mișcările culturali din România.

Economii nostri din mărginime se vor orienta foarte mult, dacă le vom pune la disposiție în traducere autentică raportul consulului din Tulcea așa, după cum 'l aflăm în Nr. 26 al diarului „Közgazdasági Értesitő“ din 30 Iuniu a. c.

Eată raportul din Tulcea:

> „Numĕrul poporațiunei, care sub domnia turcească a variat de la 35—40 mii, astădi a scădut la 15 mii, ear negoațele, cari înfloriau odinioară au decădut la nesce trafici mici și dacă starea actuală nu se va schimba, orașul Tulcea în 10 ani încetează de a mai fi oraș de negoț. Causele acestor triste decădințe sunt a se căuta în legea cea nouă agrară. Până când sub turci fiesce cine a putut lucra pămêntul după placul seu dacă a plătit așa numita deciuială, adi românescul guvern a dispus, cumcă lucrarea pămêntului o pot face numai supușii români.
>
> Comasațiunea nu este încă pusă la ordinea dilei, ear obligămêntul militar și darea cea grea în atâta a înfricat pe oameni și în special pe turci, germâni și bulgari, încât și-au vêndut imobiliile și s'au mutat în Turcia, Bulgaria ori chiar și în America, ear averea lucrată de ei s'a declarat de avere a statului și ei nici nu o au putut vinde, nici o mai pot da în arêndă. Guvernul român, nu numai că nu împedecă emigrările, dar pare că tocmai le favorisează, fără ca în schimb sĕ protegeze imigrări în Dobrugia. În urma acestor emigrări populațiunea a scădut și cu ea a scădut și puterea de producțiune.
>
> O cultură de pămênt după un sistem oare-care aici nu se observă și chiar și dacă s'ar pune la cale, nu ar fi asigurat cultivătoriul, că va secera, unde seamĕnă.
>
> Tot asemenea nu pot sĕ esiste aici fabrici — și cea mai ponderoasă dovadă e fabrica de spirt din Tulcea, care deși aducea venite frumoase, din causele enumerate a trebuit sĕ se sisteze. Cultura vitelor este în starea cea mai primitivă. Cel mai îndatinat animal în Dobrugia este oaia, care earna vara se hrănesce sub ceriul liber, din care causă de multe ori turme întregi se prăpădesc sau sĕ înjumĕtățesc.
>
> În decursul anului 1886 s'a esportat aproape la un milion Klgme de lână fină, moale și păroasă, luată de pe circa 600 mii de oi.
>
> Caii încă se prăsesc în mod cam primitiv, deși guvernul acestui ram de economie i-a venit în ajutor, trimițĕnd 3 armăsari de rassă în Tulcea, ca sĕ îmbunătățească soiul. Vitele cornute și porcii se prăsesc numai ca sĕ îndestulească trebuințele locale, ear pentru esport chiar nimica.
>
> Institute de cultură mai înaltă pentru oameni nu sunt. Înainte de aceasta s'a înființat, ce e drept un gimnasiu în Tulcea și o scoală pentru fete, dar după un an și jumĕtate de esistință s'au sistat ambele institute și s'au prefăcut în câte o scoală cu 4 clase de băeți și de fetițe.
>
> Industria numai ca industrie de casă esistă, și în familii femeile torc, țes bumbac și lână, din cari produc țeseturi și mai fine, fără însĕ ca ele sĕ poată fi din de ajuns pentru acoperirea trebuințelor din bolte.
>
> Articulii, ce înainte de aceasta i-a esportat acolo monarchia austro-ungară, adi îi impoartă Germania și în parte Francia. Cu deosebire din Germania se impoartă lucruri de mână, porcelan, ferărie și sticlă; ear din Francia, mărfuri coloniale, și obiecte de lucs deși de facto între România și Francia nu esistă convențiune comercială. Rolul neguțătorilor austro-ungari este redus la aceea, ca sĕ fie mijlocitori între neguțătorii germâni și români.
>
> În timpul din urmă afară de năile societății dunărene Lloyd — altă naie austro-ungară nu a sosit la Tulcea, dar cu atât mai mult s'au arĕtat sub flamurele englese 5 năi, ear de cele în legătură cu Odesa și Constantinopol — Galați Brăila cât se poate de multe, un semn, că și pe aceasta cale concurența română se încearcă a cuprinde terenul de sub picioarele noastre.“

Nu am fost pretini ai emigrărilor de la noi din țeară și nu suntem nici adi. Cu toate acestea nu ne vine la socoteală, că pe unele părți a le Transilvaniei în urma comasărilor o mulțime de oameni au rĕmas fără nițel pămênt și sunt adi de sute de ori mai rĕu, ca pe timpul când erau iobagi.

În iobăgie oamenii aveau un stăpân și dacă acela era de omenie, la cas de lipsă îi da bucate, lemne din pădure și așa oamenii cel puțin nu aveau sĕ lupte cu foamea și cu frigul.

Adi e mai rĕu.

Oamenii au apucat pe mânile unor oameni vampiri, cari storc și sângele și meduva din ei.

Vara, cât e drăguța de diuă îi țin la arșița soarelui în lucru și seara îi amețesc cu nesce rachiu din oare care fabrică jidovească, de le strică și corpul și sufletul. Familia acasă luptă în miserie și golătate. Dilele de lucru, ce le prestează nenorocitul cap de familie le prestează pentru că șede în casa pe care i o a cumpĕrat un jidan nemilos din licitație pentru dare. Sunt nenumerate casuri de aceste și n'are omul decât sĕ dea o roată prin comitatul Huniadoarei și al Albei de jos. Comuna Cetea, frumoasă comună, numeră deja vr'o 20 familii de ăst soiu de iobagi ai unor perciunați de prin Alba-Iulia și filiala Teiuș.

Aici jidovii au făcut mari cuceriri pe terenul economic. Sub firma că poate sĕ-și rescumpere moșia, când îi va vení mai bine, seduc poporul și deja și pe oamenii mai de frunte a-și vinde parcelă de parcelă, fără ca sĕ-i poată capacita conducĕtorii poporului, că au pornit spre prăpastie.

După ce a intabulat jidanul, îi dă usufructul pe dile de lucru un an doi, apoi îi dă drumul, ear în casă 'l ține tot pe dile de lucru. Astfeliu dilele de lucru deja sunt luate de jidani în arêndă și omul e mai rĕu ca în iobăgie.

Cumcă astfeliu de oameni scăpĕtați nu mai pot împliní obligămintele față de comună, biserică, scoală comitat și țeară, este constatat și remâne ca ei decât sĕ fie o rușine pe noi și o povară pe societate sĕ-și vadă de treabă.

Cum vedem în Dobrogia e mult pămênt rĕmas de turci, nemți, bulgari. Nu au decât sĕ se așede acolo și împămênteniți sĕ se numească, ear după câțiva ani, făcênd stare sĕ se reintoarcă ear în patrie, ca oameni onesti și nu ca slugi, cum sunt adi. Guvernul nostru nu are cuvênt de a-i impedeca, ear guvernul român nu are motive de a nu-i primí acolo și a le da din moșiile devenite ale statului, ca sĕ lucre și sĕ-și agonisească mai bine hrana de toate dilele.

Aici la noi scăpĕtați odată, cu greu se vor putea rehabilita, ci din contră vor putea devení chiar și periculoși societății omenesci. Acolo în țeară străină, muncind și avênd unde munci, pot devení și crutători și onesti. Beția, care în cele mai multe casuri i-a dus la sapă de lemn, pot sĕ o lase acasă și sĕ plece fără ea.

În casul acesta în curênd pot sĕ se rehabiliteze de oarece pămêntul Dobrogei e tare roditor și apoi dările încă nu sunt așa grele.

Cu regret trebue sĕ dăm acest sfat unor conaționali de ai nostrii, dar o facem, căci ne e milă de ei, în ce stare deplorabilă au ajuns și avem firma convingere, că aici nu se pot regresa. Cunoascem mulți oameni de prin mărginime, cari au scăpĕtat aici și în câțiva ani acolo după muncă intensivă, crutare și sirguință și au venit în fire. Cea ce poate mărgineanul o sĕ poată și mocanul și e rĕu, că mulți locuitori de pe la munte adi numai trăesc pentru ei, ci pentru ca sĕ muncească di de di, earna vara pentru o colibă, în care șede ce numai e a lui și pentru nisce rachiu veninos, care i l'a dat jidanul sĕ-i turbure mintea și sĕ i mânce fericirea familiei și ticna din casă.

Sub astfel de împregiurări e greu de trăit și nu se poate imputa poporului nostru, că ia lumea în cap, deși alipirea românului cătră patrie și respective locul nascerei e proverbială, mai ales atunci,

---

FOIȚA.

Tol Fund.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

Nascerea, viața și moartea lui Osiri.

(Urmare.)

Vĕdu Set, că i-a sosit ciasul. Vremea domniei trecuse, și cinstea, ce i-o arătau oamenii până acum de frică, putea sĕ se schimbe ușor într'un dispreț public, ba chiar în ocară. Și dênsul alergà fratelui seu spre întimpinare și prefacându-se îl bineventà; dar încă în aceeași di își adunà tovarășii, dicêndu-le: „Dragii mei pretini, a-ți vĕdut și a-ți audit, ce bucurie sgomotoasă a stârnit re'ntoarcerea fratelui meu în Chemi (Egipet). Noi suntem de sigur singurii, cari nu putem sĕ ne bucurăm sincer cu ceilalți; căci pe noi numai bine nu ne așteaptă. Eu sciu prea bine, că din pretinie cătră voi nu odată am trecut greșelile voastre cu vederea și că voi v'ați permis multe, ce numai iubirea mea cătră voi a putut sĕ erte. Dar astea au trecut! Osiri va sĕ țină judecată aspră. — Mie nici nu-mi este de mine; căci eu îi sunt frate. Dar când me cuget, că amicii mei vor fi dimiși din oficiile lor, vor fi degradați, ba poate aruncați pe viață la muncă în ocne, — îmi sângeră inima. Vedeți, când me cuget eu la aceste, parcă a-și dorí, ca regele sĕ nu se mai fi rentors!“

Atunci îl încungiurară toți aderenții lui întrebându-l: „Ce sĕ facem? Sfătuesce ne! Ajută-ne!“

— Nu sciu. Lăsați me. Nu-i nici un mijloc; — toți sunteți perduți.

Urmà acum o discusiune lungă, dar toate proiectele furà respinse, căci Set nu ceda din: „Tot în zadar; regele-i aspru și neîmpĕcat.“

— Ne vom duce la dênsul, strigà unul desperat, ne vom arunca la picioarele regelui și vom mărturisí toate. Dar dacă cumva vĕdêndu-ne pocăința, ne va erta.

— Om laș și prost! grăì Set cu dispreț. Nu-ți poți aștepta ceasul? Înainte de vreme voesci sĕ te dai în mânile rĕsbunătoriului? Nu poate sĕ moară Osiri până atuncia? Atunci veți fi de toată vina și pedeapsa scăpați.

Set părăsì sala cu mândrie. Cei rĕmași privirà lung unul la altul. Da, dacă regele ar murí în dilele cele mai deaproape, ar fi bine de ei. Tăcuți se despărțiră și pe cale se fremântau asupra cuvêntului rostit. În diua a doua și a treia alergară încoace și încolo, se sfătuiră cu unul și cu altul în taină, și înainte de ce ar fi rĕsărit soarele de după munții de ost, legătura ticăloasă era încheiată. Set cu 72 tovarĕși de ai sei se conjurară a ucide pe regele; Isi sĕ fie apoi îndepărtată și esilată împreună cu fiul seu, ear Set sĕ fie proclamat de rege.

Festivități după festivități se urmară în Tape; lui Osiri îi rĕmase numai foarte puțin timp pentru de a se îngrijí de treburile ocârmuirii. Chiar și regina Aso venì în Etiopia, spre a întimpina pe a tot iubitul în capitala lui.

În vremea aceea Set mĕsurase la ocasiune potrivită înălțimea fratelui seu, și cumpĕrà cel mai frumos cosciug, care avea tocmai lungimea aceasta. A găsí un cosciug potrivit nu era greu, căci în Tape erau multe magazine de cosciuguri. Căci sciut este, că egipteanul se ocupa des cu cugetul morții și care putea, își cumpĕrà încă în vieață cosciugul și-l împodobia după plac, asemenea și mormêntul, numit „lăcașul de veci.“ Un cosciug frumos era un present, care se primia cu vie mulțămită la dilele de nascere ori la ori ce altă sĕrbătoare. Set dispuse acum, ca cosciugul sĕ fie împodobit bogat cu aur, fildeș, figuri de lemn și picturi și apoi îl aduse în casa sa.

Scurt după aceea regina Aso își luà rĕmas bun și călĕtorì petrecută cale scurtă de Isi, în țara sa. Isi însĕ nu se întoarse îndată, ci mai petrecù un timp oare-care în Cheft, o cetate în depărtare cam de șase mile din jos de Tape lângă Nil.

când pe lângă aceste calamităţi materiali pentru prosperarea lui culturală din vistieria statului nu se face îngrigire şi spriginire nici de un cruceriu.

Revista politică.

De multă vreme se schimbă idei între diferitele camere de comerciu austriac, pentru ca sě rěspundă la întrebarea: de mai este folositoriu şi necesariu ca între Austria şi Germania sě se închee o convenţiune vamală. Şi camerile au ajuns la conclusiunea, că ar fi de dorit o convenţiune vamală între aceste douě state, pe cari multe interese internaţionale şi mai ales politice le leagă în amiciţie şi în alianţă, pentru ca sě păşească mână în mână contra duşmanului comun.

Întocmai după cum s'a întêmplat în Austria, aşa s'a schimbat păreri şi între camerile comerciale din Germania şi s'a discutat această întrebare. Din rapoartele camerilor prusiane n'a străbătut încă nimica în publicitate. Cât se atinge însě de celelalte camere ale statelor germane, după cum anunţă „Vossische Zeitung.“, din scurtele lor rapoarte anuale se poate conclude, că o convenţiune între aceste douě mari state este earăşi de dorit, pentru ca sě se pună odată capět continuei urcări a tarifului şi sě se înceapă o periodă mai bună, şi comerciul se ia un avent mai favorabil.

Germania însě totuşi nu-i aşa aplicată a încheia o convenţiune cu monarchia noastră, de oarece ea — Germania — caută sě ia pe Austria peste picior şi sě-şi deschidă pieţe pe teritoriul României. Ea a vênat şi vênează mereu. Scopul şi l'a şi ajuns întru câtva. — De rěsboiul vamal însě între monarchia noastră şi statul vecin, România, se folosesce şi Rusia şi după cum se vede cu bun succes. Rusia adecă încă caută sě-şi câştige teritoriu pentru articuli ei în România. După cum anunţă foile vieneze, societatea rusească pentru promovarea comerciului mare, — al cărei preşedinte este chiar contele Ignatief, — a încredinţat pe Williamoff ca sě meargă în România şi acolo sě facă studii şi eventual chiar sě mijlocească încheerea unor legături cu România. Din raportul lui Williamoff, ce la cetit societăţii într'o şedinţă a ei despre resultatul misiunei sale, resultă, că încât privesce lâna, apoi mărfurile de lână, precum şi toţi articuli de cojocărie, Rusia ar putea foarte uşor sě ocupe locul Austriei; dacă va scí bine folosí timpul rěsboiului vamal dintre monarchia noastră şi România. Williamoff sfătuesce, ca ruşii sě se pună pe lucru, fabricanţii rusesci sě prevină gustului românesc şi sě obicinuească a acorda credit. Ministrul de rěsboiu român a şi comandat o mare furnisare de postav dela firmele din Moscva şi a rěmas de tot mulţămit de cualitatea acelei mărfuri. În cele din urmă recomândă Williamoff ca fabricanţii ruşi sě trimită cât numai se poate de multă şi de bună marfă la esposiţia din Craiova. Acestei împregiurări poate este de a-se atribuí, că companiei rusesci de navigaţiune pe marea-Neagră şi pe Dunăre, i s'a permis a reduce la 50% transportul producţiunilor destinate esposiţiunei.

După o jumětate de oară, ce o petrecură monarchii singuri singurei, când se salutară mai întâiu în convenirea lor dela Gastein, după ce facură mai multe plimbări împreună, după o jumětate de oară, ce o petrecură earăşi singuri singurei, în ḑiua următoare, în 7 August n. monarchii se sěrutară şi 'şi deteră mâna de despărţire. Era mişcător mementul acesta al despărţirii, şi de tot impresionabilă priveliscea, ce se înfăţişa. De trei ori monarchii ş'au strins mâna cu căldură şi buzele lor au pecetluit sincera amiciţie, apoi prin aer străbătură vorbele unei voci induioşate a împěratului german: „Aşa vrea Dumneḑeu, *la revedere!*“; la ceeace se auḑì rěspunsul monarchului nostru: Se înţelege, *de sigur!*“

Foile germane fără esceptiune consacră întâlnirei dela Gastein înfocaţi articoli de fond şi apreţiază alianţa austro-germană în cei mai călduroşi termini. Insemnătatea întâlnirei e garanţa păcei europene, şi dovada cea mare a preteniei statului austro-ungar pentru Germania. In foile liberale germane se află în acesti articoli adesea şi atacuri îndreptate în contra Rusiei, căci toate ajung la conclusiunea, că Germania nici odată sě nu cedeze, ca cestiunea orientală sě se resolvească în defavorul Austriei. In mod de tot deosebit desvoltă această temă „Voss. Zg.“ căci ea pe de o parte lovesce aspru în politică actuală internă a monarchiei, de altă parte însě are mare speranţă, că era de resolvare a cestiunei orientale în curênd va devení o epocă triumfătoare în vieaţa statului austriac.

Convocările pentru întregirea cercurilor de alegere în dieta din Boemia au pricinuit earăşi mari tulburări în castrele populaţiunei. Se scie, că o seamă de deputaţi, nemţii, au fost părăsit dieta şi întregirea cercurilor nici până astăḑi nu s'au efeptuit. Germanii din Boemia ţin morţiş pe lângă declaraţiunile lor, făcute când au părăsit dieta; regimul e în mare încurcală, de oarece şi alegětorii toţi ţin la deputaţii lor şi astfel nou aleşii vor fi tot cei de mai înainte şi vor păşí pe acelaşi drum la: „abstinenţă-dietală.“

Mare tulburare a produs între cehi şi visita făcută de ministrul Gautsch principelui Alfred de Lichtenstein la Holleneg. Aceasta întâlnire dă material la diferite comentarii. Foile cehe sunt toate de părere, că ministrul Gautsch caută sě câştige pre clericali pentru ca sě isoleze pe cehi prin un regulativ privitor la scoalele medii. Aceasta se adeveresce cu atât mai mult, căci chiar foile clericale cum e şi „Vaterland“ se ocupă serios de procedarea ministrului faţă de scolile cehice, şi aproabă din rěsputeri aceasta întreprindere.

Foaia oficială a publicat în cele din urmă eşirea principelui Ferdinand de Coburg din armata austro-maghiară. Principele a avut o lungă întrevorbire cu contele Kalnoky, şi după cum sosesc sciri din toate părţile, principele a trecut spre Bulgaria. Toţi ministrii şi notabilităţile din Bulgaria s'au dus la Turn-Severin pentru de a întimpina pe principele. Ce resultat va avea însě călětoria lui, rěmâne secretul viitoriului.

Foaia rusească „Petersburgskija Wjedomosti“ ocupându-se de principele Ferdinand ḑice, că în cele din urmă sfêrşitul crisei bulgare a sosit. In aceste ḑile, ḑice numita foaie, se vor iví astfel de întêmplări, cari vor accelera sfêrşitul ḑilelor „secretului“. „Novoje Wremja“ e de părere, că principele se înşală amarnic, dacă crede, că Rusia va eşí din ogaşia ei, dacă el va merge în Bulgaria. Pe cel ales de o sobranie nelegitimă nu-l poate Rusia recunoasce, el n'are sě joace rolă în Bulgaria, până ce nu-i ales de o sobranie legitimă şi cu consensul Rusiei; de vrea însě el sě joace rolul unui aventurier politic, îl va priví Rusia ca pe toţi ceilalţi inimici ai ei.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sas-Sebeş, in 7 August, 1887 n. *(Grădinile scolari.)* Dle Redactor! În prima corespondinţă privitoare la grădinile scolari am arětat pe scurt însemnătatea şi folosul grădinei scolare.

Considerând însemnătatea şi folosul grădinei scolare, îi vine omului cult a crede, că nu se poate o scoală fără grădină scolară; şi durere, totuşi se află şi astăḑi scoli fără grădini scolare şi încă multe şi earăşi multe se află şi de acelea scoli, cari posed loc de grădină scolară, însě în grădină cresc: spini, polomidă, ori earbă şi urzici etc.

Deci Ven. Consistoriu — firesce pre basa datelor — întreabă în circulariul seu:

„*Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc?*“

La aceasta întrebare respunsul e foarte nefavorabil pentru noi toţi, începênd chiar dela autoritatea supremă bisericească.

Este sciut, ca In. regim de ḑeci de ani s'a interesat foarte tare de grădinile scolari, şi a impus comunelor politice a da din locul comunal loc potrivit pentru grădinile scolari.

Astfel sě nu merg mai departe ci numai la ordinaţiunile Nr. 32,488 ex 1872, 20,377 ex 1875 şi 20.311 ex 1876, prin care Esc. Sa dl ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune publică dispune comunelor politice, că dacă nu pot da din locul comunal loc potrivit pentru grădinile scolare, sě procure un atare loc acomodat.

Venerabilul consistoriu încă a dispus prin o mulţime de cerculare a se înfiinţa grădină scoalară, pre lângă fiecare scoală.

Ba precum se vede din Cerc. Nr. 427 Sc. 1876 încă în anul 1857 sub Nr. 74 a ordonat a se înfiinţa grădini de scoală în toate comunele noastre bisericesci.

Şi cu deosebire prin circ. Nr. 772 Sc. din 1885 23 Maiu, se ordonează: ca instruirea în grădinărit şi cu deosebire în pomologie (prăsirea, crescerea şi oltoirea de pomi), începênd cu anul viitoriu scolastic în toate scoalele poporale sě se provadă regulat şi sistematic, ca ori care alt obiect obligat de invěţămênt.

Venerabilul consistoriu a ordonat, ordinul s'a publicat: oficiile competente 'l-a luat la cunoscinţă şi a trecut la ordinea ḑilei, ne observându-se vre o urmă de acomodare conform ordinului.

Dacă sunt şi aḑi scoli fără grădini scolare, cine e de vină?

1. Invěţătoriul, căci nu a tribulat a i-se da loc pentru grădină scolară.
2. Preotul, fiind el totodată şi director şi cap al comunei parochiale, asupra dênsului cade şi îngrigirea în locul prim pentru progresul poporului.
3. Comitetul parochial, fiindcă el e corporaţiunea, care trebuia sě facă paşii necesari, încă cu ḑeci de ani nainte, pentru a căpěta loc de grădină scolară dela comuna politică.
4. Inspectorul districtual, căci dênsul trebuia sě întrevină cu autoritatea sa, şi a face toţi paşii necesari pentru ca în toate comunele aparţinětoare tractului seu sě fie grădini scolare.

Şi în fine după părerea mea chiar şi Ven. consistoriu. Căci nu este de ajuns a se da cerculare dela masa verde, ci trebue căutat ca sě se şi esecuteze.

Dacă Veneratul Cons. încă de mult, se ḑicem de 10 ani, ar fi luat la respundere pe toţi cei amintiţi sub Nr. 1—5 şi i ar fi chiar pedepsit pentru neîmplinirea ordinilor, sigur nu ar fi fost pusă de Ven. Consistoriu pentru acum întrebarea: „Care este causa, pentru care grădinile scolari nu se înmulţesc?“

Astfel părerea mea faţă cu partea primă a punctului I din Cerc. Ven. Consistoriu este, că nu e altă causa pentru care grădinile scolari nu se înmulţesc, decât singura neinteresare.

Numai paşi energici ar trebuí luaţi şi în timp de un an nu ar mai fi scoală fără grădină scolară.

Ear partea a doua: „Pentru ce unii învěţători, avênd pămênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit?“ Aici apoi în adevěr respunderea în linia primă şi aproape totală cade asupra învěţătoriului.

Acel învěţător, carele are grădină scolară şi nu o cultivă, acela nu e la înălţimea chemărei sale şi nici nu e demn a fi ceea ce e.

Un atare învěţător poate se va escusa, că nu a învěţat pomăritul — nu s'a propus, pe când a studiat dênsul — aceasta însě nu poate fi scusă la nici o întêmplare; pomăritul e aşa de uşor, încât în câteva oare chiar 'l poţi învěţa Afară de aceea sunt opuri, cari tractează acest obiect.

In absenţa lor invită Set pe fratele seu şi pe mai marii ţěrii la un banchet, prin care voia şi dênsul sě serbeze rentoarcerea mult iubitului rege. La banchetul acesta erau de faţă şi toţi cei 72 de conjuraţi. Oaspeţii 'şi petrecură până târḑiu în noapte. Dacă voia sě se indepărteze vre-unul dintre oaspeţi, şi dacă nu era dintre cei conjuraţi, îl dimitea Set îndată, în vreme ce Osiri fu reţinut cu rugările cele mai inteţite. În sfêrşit nu mai rěmase nimeni, cine sě poată împedeca comiterea crimei.

— Eu a-şi da, ḑise Set, un suvenir trainic de aducere aminte la ḑiua de aḑi, în care mi-a fost dat sě ospětez după o despărţire atât de îndelungată pe scumpul meu frate. Vedeţi, — continuà el şi conduse pe cei de faţă într'o sală laterală — am comandat un cosciug, care de sigur v'ar face ori-cărui mare bucurie. Ei, sě aruncaţi sorţi, şi care va avea norocul, acela sě-l ia drept suvenire la ḑiua de aḑi.

Cu toţii se apropiară şi admirară nu numai scumpetea darului, ci şi lucrul cel minunat; Set aduse cuadrate de fildeş şi acum îşi încercară unii după alţii norocul.

— Staţi! — strigà peste câteva minute unul dintre jucători, — e lucru prea nebunesc a lăsa ca oarba întêmplare sě decidă aci. Dar dacă ar câştiga cosciugul unul, care de loc nu l-ar putea întrebuinţa? Şi ar fi prea mare pagubă, ca sě rěmână neîntrebuinţat. Eu ve propun un alt chip de decidere, care nu e mai puţin drept: sě căutăm cui i-se potrivesce cosciugul, şi aceluia sě fie. Acela sě fie norocosul, pe care îl va fi înzestrat natura din întêmplare cu mărimea potrivită.

Propunerea fu aprobată de toţi şi unul după altul întrà în cosciug, toţi se îmbulziau, până ce nu strigà earăş unul:

— Prietinilor, mie mi se pare, că totuşi regelui i-se cuvine ântăietatea!

— Aşa-i, aşa-i, resunà din toate părţile, regele sě încerce pentru primadată!

Osiri întrà, se culcà, — atunci săriră conjuraţii deodată, aruncară acoperişul pe cosciug, bătură cuiele, ce stàteau la îndemână în el, mai turnară şi plumb ferbinte, — încât nimeni nu mai putea sě fie în stare a desface cosciugul.

Aceasta s'au întêmplat în 17 a lunei Athir, în anul al douěḑeci şi optulea al domnirei marelui Osiri.

(Va urma.)

---

* (Căsětoria civilă.) Se afirmă, că pentru sesiunea următoare a parlamentului unguresc, guvernul a elaborat şi un proiect referitoriu la introducerea căsetoriei civile obligătoare în Ungaria.

Un atare învĕţător e cel mai mare inimic al seu, e cel mai rĕuvoitor al seu. Căci unde sunt poamele şi legumele cele multe, ce s'ar produce în grădina de pomărit? Unde sunt şi paralele, ce le ar putea câştiga prin vinderea de altoi? Şi pe lângă acestea unde e timpul cel plăcut, ce l'ar petrece el în grădina scolară între mulţimea de altoi şi deosebitele legume şi flori? Conversând el cu scolarii sei, prin ce ar contribuí foarte mult la iubirea de scoală şi de învĕţător din partea scolarilor şi la iubirea de lucru.

Dar sĕ nu-şi închipuească cineva, că numai singur învĕţătorul poartă vina faţă cu acest punct.

Nu e singur, şi aici are de ajutor pe dl director scolar — preotul — pe cinstitul scaun scolar — comitetul parochial, — pe On. domn inspector districtual — protopopul.

Nu me duc mai sus, ci stau la acesti trei factori, şi ḑic, că dacă unul numai ar fi fost la înălţimea chemărei sale, l'ar fi făcut pe învĕţător ca sĕ cultive grădina scolară.

Deci şi faţă cu partea a doua a punctului prim nu e nici o causă scusabilă, că un învĕţător nu-şi cultivă grădina de scoală, decât în linia primă negliginţa din partea sa, ear de altă parte neînteresarea organelor sale superiore — preot, comitet şi inspector.

Acest rĕu se poate delătura foarte uşor.

Venerabilul consistoriu sĕ dispună pe anul viitor cu ocasiunea adunărilor gen. învĕţătoresci a se propune pomăritul în o aşa mĕsură; încât fiecare învĕţător sĕ şi câştige atâtea cunoscinţe din acest obiect, încât sĕ fie în stare, a-l propune cu succes elevilor, şi a-şi cultiva grădina scolară conform cerinţelor de aḑi. De aci încolo apoi a se intrebuinţa cele mai aspre mĕsuri faţă cu cei negligenţi. Ori dacă din vina altora nu se poate cultiva gradina scolară, atunci faţă cu aceia — d. e. preotul, ori com. parochial.

Deci nimic alta nu trebue pentru delăturarea rĕului din punctul prim a cercularilui Ven. Consistoriu decât mĕsuri energice din partea Ven. Cons. şi atunci cel mult în doi ani de ḑile fie care scoală va avea grădină de scoală cultivată.

Prin mĕsuri aspre numai se poate da acum avênt acestui ram folositoriu.

Un mijloc spre aceasta ar fi şi: a se cere date cu finea fiecărui an scolastic despre câţi pomi s'au altoit? Câţi s'au dat băieţilor gratuit? Câţi s'au vêndut?

Mai departe ar fi consult a se impune: ca fiecare învĕţător de ocamdată cel puţin 200 pomişori sĕ altoiască pre an.

Ear inspectorilor districtuali a li se da mandat strict, a visita cu deamĕruntul grădinile de scoală, a se convinge, dacă datele sunt esacte.

Astfel aflu eu de consult a se purcede faţă cu p. I., privitoriu la grădinile de scoală.

Z. Murĕşan.

Convocare.

Cu provocare la conclusul adunărei generale din anul trecut, adunarea generală a reun unei învĕţătorilor români gr. or. din districtul Devei prin aceasta se convoacă în Petroşeni pe ḑilele dela *2/14—5/17 August a. c.* în localitatea, ce se va designa în faţa locului.

La aceasta adunare sunt învitaţi toţi membrii reuniunei districtuale, precum şi alţi p. t. domni iubitori de progres.

Programa:

1. *Sâmbătă* în 1/13 August seara la 8 oare convenire amicală.

2. *Duminecă* în 2/14 August asistarea membrilor la celebrarea cultului divin în biserica, ce se va designa în faţa locului, şi înmediat deschiderea adunărei.

3. Constatarea membrilor presenţi prin birou.

4. Raportul anual al comitetului central despre activitatea sa, care va conţiné şi raportul cassarului şi al bibliotecariului.

5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea raportului, şi revisiunea raţiociniilor.

6. Discusiunea asupra temelor, şi cetirea disertaţiunilor în ordinea stabilită de comitet:

a) computul în ciclul numerilor 1—100, prelegere practică din partea învĕţătoriului Iacob German din Dobra.

b) Două lecţiuni practice din Geografie, scoala, comuna, cercul şi comitatul din partea învĕţătoriului Ioan Cioran.

c) Industria domestică în raport cu referinţele patriei şi necesităţile poporului român, din partea învĕţătoriului Georgiu Gila.

d) Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, şi pentru ce unii învĕţători, avênd pămâmênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri sunt de a se lua, pentru de a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?, elaborat de Nicolau Sânzian învĕţătoriu diriginte la scoala graniţărească din Haţeg.

e) Care sunt causele, pentru cari absenţiile elevilor sunt prea numeroase, şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient impedecător în istrucţiunea poporală?, elaborat de Toma Neamţ din Dobra.

f) Prelegere practică din învĕţămêntul intuitiv despre orologiu ca mĕsură de timp de Nicolau Sânzian din Haţeg.

g) Disertaţiune de Nicolau Sânzian „Despre crescerea copiilor.“

7. Raportul comisiunilor esmise.

8. Incassarea tacselor dela membri.

9. Alegerea vice-preşedintelui, şi eventual şi a altor membri eşiţi din reuniune.

10. Propuneri.

11. Luarea de disposiţiuni pentru verificarea protocolului.

12. Încheerea.

Acest convocătoriu se va publica în fiecare tract din partea domnilor protopresbiteri concernenţi prin cercularіu, împreună cu eventualele schimbări în ceea ce privesce locul adunărei.

Deva, la 25 Iuniu, 1887. **Ioan Papiu.**
pres. reun.

Anunciu.

Sub-scrisul comitet, constituit pentru arangearea festivităţilor cu ocasiunea adunărei generale a *Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român*, ce se va ţiné la **16/28 August a. c.**, a statorit următoriul

Program:

1. *Sâmbătă seara* în 15/27 August: **„Seara de cunoscinţă“** cu musică în grădina „Hermann“ (Strada Morii); la cas de ploae în „Pavilonul“ de acolo.

2. *Duminecă seara* în 16/28 August: **„Concertul reuniunei române de cântări din Sibiiu,“** în „Pavilonul“ din grădina „Hermann.“

3. *Luni* în 17/29 August la 2 oare d. m.: **„Banchet“** tot în „Pavilonul“ din grădina „Hermann.“

4. *Luni seara:* **„Bal“** în sala dela hotelul „Împĕratul Romanilor.“

5. *Marţi* în 18/30 August eventual **„Escursiuni“** în diferite locuri din împregiurul Sibiiului.

Pe când ne luăm voie a notifica aceasta, onoratul public este rugat:

a) ca pentru cuartire sĕ se însinue cel mult până la **10/22 August** la dl advocat *Ioan Popa* în Sibiiu, şi aceasta cu atât mai vêrtos, căci ţinêndu-se aici chiar pe acel timp o esposiţiune artistică arangiată de concetăţenii sasi, insinuărilor ulterioare cu greu se va putea satisface;

b) insinuările pentru „Banchet“, la care cu deosebire se învită şi damele, sunt a se face la dl advocat *Octavian Rusu* în Sibiiu, până la **16/28 August** adecă: **Duminecă la 12 oare a. m.** Însinuările ulterioare nu se primesc, ear la banchet vor putea participa numai persoanele provĕḑute cu bilet;

c) insinuările pentru „Escursiuni“ sunt a se face la dl *Valeriu Bologa*, secretariu al inst. de credit şi economii „Albina“ în Sibiiu, esclusiv până la **17/29 August** adecă până: **Luni la 12 oare a. m.**

Sibiiu, 17/29 Iuliu, 1887.

Dr. I. Moga, *Dr. R. Roşca*,
preşed. secret.

Varietăţi.

* Maiestatea Sa împĕratul şi regele s'a îndurat prea graţios a trimite comunei bisericesci gr. or. din Bacamezeu pentru edificarea bisericei, precum şi comunei bisericesci gr or. din Omor câte 100 fl. v. a.

* (Pregătiri pentru primirea împĕratului.) Comitetul festivităţilor din Deva a hotărît ca sĕ invite special membrii representanţii comitatense şi somităţile comitatului, apoi sĕ se facă atente municipiile învecinate, ca sĕ invite toate societăţile de pe teritoriul comitatului cu prilejul sosirei Maj. Sale, ear pretorii supremi sĕ organiseze deputaţiuni de ţĕrani, cari în portul lor caracteristic sĕ salute pe Majestatea Sa. Pentru ţinerea ordinei s'a constituit un sub-comitet sub preşedinţa vicecomitelui Barcsai, care va îngrijí şi pentru iluminat, conductul cu facle etc. Impodobirea stradelor s'a încredinţat ingineriului suprem Duca. Maj. Sa va vení poate din Caşovia la Deva.

* A. S. princesa Maria de Wied, mama reginei României, va sosí pe la sfêrşitul lunei lui August la Sinaia, şi tot pe acel timp se va afla acolo şi mama regelui A. S. Iosefina de Hohenzollern.

* (Postal.) În comuna Maniărĕu (Magyaros, Comitatul Turda-Arieş) este de a se ocupa un post de magistru postal, ce e impreunat pe lângă depunerea unei cauţiuni de 100 fl. cu o remuneraţiune de 150 fl. 40 fl. pauşal de cancelarie, 200 fl. pauşal de transport.

Cererile sĕ se adreseze până în 25 August a. c. st. n. direcţiunei postale reg. ung. din Sibiiu.

* (Esposiţiune.) In Craiova se va deschide o esposiţiune a cooperatorilor la 15/27 August. Pentru a înlesní participarea şi a avea cel mai mare succes s'a făcut o reducere de 50% pentru transportul producţiunilor destinate esposiţiunei la direcţiunea căilor ferate române, apoi la direcţiunea Lemberg-Cernăuţi-Iaşi. Compania rusă de navigaţiune pe Marea-neagră şi pe Dunăre încă a acordat o reducere de 50%.

* (Remăşiţele lui Columb.) Oraşul Genua face mari pregătiri pentru serbarea ḑilei de 400 de ani, de când a descoperit Columb America. Cu aceasta ocasiune se vor transporta şi remăşiţele lui la Genua — locul seu natal, — unde se vor astruca cu mare pompă. Oasele descoperitoriului Americei a făcut deja mai multe voiagiuri. Îndată după moarte s'a pus spre eternă odichnă cadavrul lui Columb în Valladolid; după 7 ani s'a transportat la Sevilla, la 1536 tot pe aceeaşi mare, pe care a călătorit, când a descoperit America, s'a dus la Hispaniola, unde s'a pus în catedrala sf. Domingo; de aici la anul 1795 s'a dus la Cuba şi s'a pus în catedrala de acolo. Acum — poate pentru totdeuna — se aduc în oraşul seu natal.

* (Virtutea militară bulgară.) — În monetăria din Viena se bat acum din nou 30 mii medalii „Virtutea militară“ pentru oştirea bulgară, şi comanda s'a făut pe socoteala institutului de credit. Încă la începutul acestui an s'au bătut 60 mii medalii, apoi alte câteva mii şi s'au trimis la Sofia, ear o fabrică a avut sĕ efectueze 30 mii decoraţii de acestea de bronz. Aceste decoraţii au pe o parte armele prinţului Alecsandru precum şi numele localităţilor, unde s'au luptat bulgarii sub comanda lui în rĕsboiul bulgaro-sêrb.

* (O sentinţă.) — Un tribunal din Londra a condamnat la 2,000 lire sterlinge despăgubiri civile pe un tênĕr englez negustor, din causă că făgăduise unei d-şoare Hermann c'o ia de soţie şi nu şi-a ţinut făgăduiala. Domnişoara cerea 6,000 lire sterlinge.

* (Un nou isvor de petroleu). În comitatul Zala, în apropiere de Peclenitza s'a descoperit un isvor de petroleu. Un consorţiu vienez s'a şi adresat către ministrul unguresc pentru a câştiga dreptul de a esploata acest isvor.

* Disertatori din armata germană. După o statistică a statului maior german au fost închişi pentru delicte şi au disertat în anul 1886 un numĕr de soldaţi de 18,000.

* (Aereoliţi.) Pe timpul dintre 9 până în 13 August se asteaptă mari căderi de aereoliţi. În aceste ḑile aereoliţii se vor putea vedé în numĕr cu mult mai mare ca de obiceiu, la cas dacă ceriul va fi limpede. Acestia fac parte din trun cerc meteoric, ce în anumit timp face calea împregiurul pămêntului nostru şi ale cărui observări se pot urmări până la 830 după Christos. Contrariu torentului fenomenal din Novembre, ce înfăţişaḑă în perioade de câte 32 de ani o privelişte neobicinuită de frumoasă prin frumseţea deosebită a roiului de meteori, torentul fenomenal din August din an în an e supus la mai puţine vibraţiuni în numĕrul meteorologic, şi se observă pe întregul pămênt deopotrivă.

* (Ploae din senin.) In Argintinia s'a vĕḑut un fenomen estraordinar şi de tot rar pe la 8 oare seara. Ceriul era de tot limpede şi stelele sclipiau cu o strălucire viuă. D'odată începură a cădé din când în când picături mari de ploae, şi pe ceriu nici măcar un nouraş Aceasta ploae dură mai multe minute. Fenomenul a fost provocat prin o repede scădere a temperaturei vaporilor de apă, pe lângă care a înfluinţat şi mica distanţă dela suprafaţa pămêntului.

* Şahul Persiei ş'a esprimat dorinţa. că în anul viitoriu, în luna lui Maiu, va cerceta mai toate ţĕrile din Europa. Şahul voesce ca sĕ cerceteze cu aceasta ocasiune cele mai însemnate stabilimente industriale.

* (Societatea pentru cultivarea pămênturilor în Romania.) „Curieriul financiar“ scrie: — mai mulţi capitalişti francesi, sosiţi din Paris în Bucuresci propun d'a fonda o societate pe un capital de 30,000,000 franci pentru cultivarea pămênturilor în România.

Din esperienţele, ce se fac ḑilnic, se constată că din lipsă de braţe şi de capitaluri, agricultorii nostri nu pot lucra tot pămêntul de care dispun şi nici introduce vreo ameliorare în cultivarea lui, pentru a produce mai mult şi mai bine şi a putea lupta cu concurenţa, ce ne fac alte state, pe pieţele consumătoare.

Pentru a combate rĕul şi a introduce şi la noi o cultură sistematică, societatea de care vorbim, îşi propune d'a ara, d'a sĕmêna, d'a secera treera şi d'a face într'un cuvênt toate lucrările câmpului marilor nostri agricultori, cu ale sale instrumente agricole precum pluguri cu abur, secere, batose, etc. contra unei plăţi ce nu va întrece preţul muncei de astăḑi şi care se va plătí după ridicarea recoltelor.

Unor asemenea societăţi, America datoresce defrişarea şi cultivarea vastelor sale câmpii. Neavênd sub ochi planul de campanie al acestei întreprinderi nu putem spune încă ce resultat ar da în practica lucrurilor şi în România.

* Ḑiarul „Soleil" anunţă, că o mare mişcare şi ferbere domnesce în poporaţiunea agricolă din Rusia centrală. Se pare, că intenţiunea popuraţiunei este ca sĕ emigreze în Siberia. Dacă emigraţiunea se va întêmpla, atunci criza agricolă e înevitabilă.

* (Un mijloc minunat.) Directorul unui teatru la Bruxela a venit la o idee nostimă, spre a face pe damele, care visitează teatrele, sĕ nu-şi mai ţie în cap pălăriile în timpul representaţiunilor. Intr'o ḑi a pus sĕ se lipească prin teatru afişuri cu următoarele cuvinte: „Damele mai în vérstă au drept sĕ-şi păstreze pălăriile." De atunci nici o damă n'a voit sĕ fie mai în vêrstă şi au venit la teatru fără pălării. Acest mijloc admirabil nu poate fi recomandat din destul.

Recensiune.

Vêrful cu dor, la 29 Iuniu, 1887.

(Încheere.)

Evenementele cele mai importante vor fi chiarificate — încât va permite inteligenţa copilului — în mod tot mai întregitor.

În anii ultimi istoria se va propune într'un necs oare-care, sĕ fie bine înţeleasă de elevi astfel, ca desvoltarea singuratecelor sĕ se esprime, sĕ se afirme după raportul causei şi al efectului.

Această desvoltare a metodului chronologic va corespunde pe deplin planului de învĕţământ pentru scoalele poporale.

Toate aceste sunt bune, dară ţi se scoală pĕrul măciucă, când te uiţi la manualele de istorie, ce le avem scrise pentru învĕţământul elementar.

Ar fi şi timpul suprem, sĕ avem şi noi manuale mai de „Doamne ajută." Dar aceasta sĕ recunoascem e greu de tot, că pedecile sunt nenumĕrate şi feliurite.

Sub numĕr 8 ni se arată mijloacele de învĕţământ ale instrucţiunii istorice. Aci se numeră între mijloacele intuitive ale istrucţiunei istorice: chartele istorice, icoanele istorice, monumentele archi-tectonice sculpturale precum şi facsimile şi adnesse etc. Trebue sĕ ne oprim aci şi sĕ observăm cu cea mai mare pĕrere de rĕu, că pe lângă aceea, că avem manuale rele dar apoi mapele istorice lipsesc cu desĕvârşire ca mediu intuitiv tipic al învĕţământului istoric în scoalele populare.

Este trist lucrul, dar adevĕrat.

Sub Nr. 9 se arată forma învĕţământului istoric, carea nu poate fi decât cea acromatică întregită — mai ales la repeţiri şi esaminări — prin forma socratică — catechetică.

Sub Nr. 10 se desfăşură: „Istoria instrucţiunii istorice." În acest capital, după ce se atinge per tangentem despre scoalele mănăstirilor din evul mediu, despre umanisti, de reformători ca Luter, Melanchton, de Neander, de Rovelink, care scrisese pe la începutul seculului al 16 cel mai de frunte op al timpului seu: „Fasciculus temporum:" pomenesce cu laudă pe Comenius, căci prin acest renumit bărbat al seculului al 17-lea instrucţiunea istoriei căpĕtă avênt mare, esprimându-şi dorinţa, ca în scoalele populare sĕ se propună şi istoria universală dela facerea lumii începênd pănă în timpul de faţă. Din scrierile lui Comenius conchidem, că Comenius s'a nisuit a da materialului istoric un arangeament pe basa fundamentalului principiu pedagogic — luând adecă în considerare etatea şi capabilitatea scolarului.

În fine, ce se atinge de istoria învĕţământului istoric la noi, ajunge sĕ aruncăm un ochiu asupra manualelor de istorie şi sĕ ne convingem pe deplin, că toate aceste manuale cunoscute — unele mai rele decât altele, — n'au nici o legătură metodică în materialul de a învĕţa istoria.

Tot ce voim sĕ constatăm aci este, că manuducerea de care ne am ocupat în aceasta dare de seamă, chiar în partea sa teoretică este de un mare folos pentru învĕţătorul, care propune istoria în scoalele populare chiar şi pentru învĕţătorul mai puţin cualificat.

II. În partea practică şi-au dat autorii multă osteneală ca atât în privinţa disposiţiunii cât şi în privinţa elaborării lor sĕ fie lecţiunile într'adevĕr lecţiuni de model.

Pe basa acestor lecţiuni de model chiar şi un învĕţător mai puţin cualificat găsesce o înlesnire foarte mare la propunerea materialului istoric.

III. Apendicele servesce spre întregirea opului, avênd de scop d'a înlesní foarte mult istrucţiunea. Apendicele este aşa ḑicênd, materialul întregitor, ce trebue sĕ complecteze oare-cum cunoscinţele învĕţătorului. Tot asemenea de mare folos sunt pentru învĕţător şi conspectele despre cele mai importante invenţiuni şi despre cele mai importante evenimente istorice. Nu i vorbă, ici colea s'a strecurat şi câte o eroare mai în stil, — mai în ceeace privesce esactitatea, dar valoarea ei cu toate acestea rĕmân e nealterată mai cu seamă în partea sa teoretică.

I. D. P.

Loterie

Mercuri în 10 August 1887.

Brünn: 43 20 19 56 44

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 August n. 1887.

	Viena	*B.-pestu.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.45	100.45
Renta ung. de hârtie	87.40	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.50	150.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.—	98.-
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 50	115.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.50	104.30
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	—.—	104 75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100.—	100.50
Sorţi ungureşti cu premii	123.—	122.50
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.50
Renta de aur austriacă	112.80	112.50
Sorţi de stat dela 1860	136.—	136.25
Acţiuni de bancă austro-ung.	884.—	884.—
Acţiuni de bancă de credit ung	287.50	287.—
Acţiuni de credit austr.	281.60	280 90
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.90	5.95
Napoleon	9 96	9.99
100 marce nemţesci	61.65	61.77½
London pe (poliţă de trei luni)	125.90	125.95

Nr. 293. [1633] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădină de legumi în mărime de 400☐ stângini, şi lemne de foc.

2. Almăşel, cu salariu de 150 fl. v. a. şi 3 stângini lemne pentru foc.

3. Gialăcuta, cu filia Căbeşti, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa grădinei dela scoală şi 3 stângini de lemne.

4. Micăneşti, cu salariu de 150 fl. v. a. şi lemne de foc de ajuns.

5. Têrnava, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa a două grădini şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 24 Iuliu, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 266. [1634] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termin pănă la 25 August a. c. st. v.

1. În Vidra de sus, un post de învĕţător cu un salariu anual de 250 fl. v. a. solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir liber şi 4 stângini lemne de foc, din cari sĕ se încălḑească şi sala de învĕţământ.

2. În Neagra de jos, un post de învĕţător cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în rate trei-lunare din repartiţie, cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. În Ponorel, un post de învĕţător impreunat cu un salariu de 200 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

4. În Lăpuş, un post de învĕţător cu salariu de 200 fl. solvit în rate trei-lunare din repartiţie şi lemne pentru încălḑire.

5. În Sohodol, un post de învĕţător cu salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne trebuincioase pentru foc.

6. În Poiana, — Peleş şi Lazesci, — în fie-care câte un post de învĕţător cu câte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase pentru încălḑire.

7. În Certegea şi Valea-verde, în fiecare câte un post de învĕţător cu un salariu de 100 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ-şi trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigoare pănă la terminul mai sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 21 Iuliu, 1887.

Romul Furduiu,
protopr.

Nr. 152. [1630] 3—3

CONCURS.

Se publică pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala confesională greco-orientală din Erdő-Szent-György.

Emoluminte: 150 fl., una sută cinciḑeci floreni val. austr., plătiţi în rate lunare; casă şi grădină.

Cei ce doresc a concura sunt poftiţi în termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român," una a se înfăţişa în faţa locului, spre a face cunoscinţă cu poporul, ear alta a-şi aşterne concursul seu, provĕḑut cu documentele poftite, oficiului protopresbiteral greco-oriental în Mureş-Oşorheiu.

Dat din împreună înţelesul comitetului parochial respectiv.

Mureş Oşorheiu, 12 Iuliu, 1887.

Parteniu Trombitaş de Bethlen,
protopresbiter.

Nr. 401. [1629] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Sĕliştei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Alămor, cu salariu anual de 150 fl.

2. Sĕlişte, cu salariu anual de 400 fl., ce se va solví în rate lunari anticipative. Tot pentru acest salariu alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné şi un despăţământ la scoala de repetiţie.

3. Tilişca, cu salariu anual de 300 fl., cuartir gratuit şi lemnele trebuincioase pentru încălḑit. Alesul învĕţătoriu va fi obligat a ţiné Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi un despărţământ la scoala de repetiţie.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se aşterne sub semnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Sĕlişte, 13 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Sĕliştei.

Dr. Nicolau Maier,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 17—26

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 79 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 August 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr.3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante și pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțământul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu, a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 31 Iuliu.

Multe sunt necasurile fraților nostri maghiari.

Și ele sunt multe, pentru că ei însiși și le fac adeseori numai pentru ca sĕ aibă un titlu de a se cătrăní. Intocmai ca omul nervos de fire, care se aprinde, se irită pentru ori ce nimica — și dacă din întêmplare nu i-se dă ocasiune sĕ-și verse cătranul din vreun incident legitim, o face și din bun senin.

Tocmai așa și pressa maghiară. Au apucat întreaga societate maghiară a călărí pe idea de stat maghiar ca din bun senin, — tot ca din bun senin s'au trezit cu tendința maghiarisărei cu forța, și din bun senin au aflat, că naționalitățile agitează în contra statului, că au aspirațiuni rebele și în sfêrșit, din bun senin începură sĕ spună urbi et orbi, că patria aceasta a fost, este și va fi numai maghiară.

Toate acestea, ca sĕ aibă cu ce sĕ-și frĕmênte apoi crerii un veac de om.

Dar o lucrare, care e contrară firii, trebue sĕ 'și dea falsitatea mai curênd ori mai târḑiu pe față Cu cât o ții mai tăinuită, mai ascunsă, cu atât se nisuesce mai mult sĕ iesă la lumină; și o muncă nemulțĕmitoare e aceea, când în loc de fericirea visată, seceri ură și aversiune între frați

Pressa maghiară earăși e foc și pară, de ce firea sfêrtică ear un colț din mreaja înșelării de sine a maghiarilor, scoțînd la iveală esistența unei puteri de viață și tendințe naționale acolo, unde toate acestea se credeau prin a tot preveḑĕtoarele mĕsuri ale guvernului înăbușite, și strivite.

Am luat și noi notiță, că slovacii au arangiat o esposițiune industrială, un lucru mai laudabil din punct de vedere cultural și mai inocent nici că s'ar putea, — dar pe când noi astfel judecăm asupra acestei intreprinderi pentru pressa maghiară așa ceva înseamnă nici mai mult nici mai puțin, decât o manifestare în contra idei de stat maghiar.

Și în ce chip anume manifestează slovacii tendințele lor contra ideei de stat?

Întrun chip ne mai pomenit de infam. Limba lor, scolile lor, „Matița" lor, toate fură strivite; numai o reuniune de femei le-a mai rĕmas, și hidra aceasta cu 7 capete a deschis la Turócz-Szt.-Márton o esposițiune de industrie de casă a slovacilor. Ear la deschiderea ei cuvêntul festiv nu s'a rostit în limba maghiară, ci în cea slovacă, la banchet nu s'a vorbit ungeresce, ba mai mult, pe edificiul de esposițiune nu era de vĕḑut, decât un singur stindard maghiar și în sfêrșit Hurban, conducĕtoriul agitațiunii panslave din nordul Ungariei, a cutezat sĕ afirme într'o cuvêntare adresată connaționalilor sei, că slovacii esistă și nu vor înceta sĕ esiste.

„Egyetértés" în nobila s'a indignațiune provoacă direct pe dl ministru president Coloman Tisza, ca ori sĕ maghiariseze momentan tot mediul, în care se petrece esposiția slovacă, ori dacă numai poate, s'o închidă fără pregetare, căci o astfel de palmă încă nu i-s'a dat ideii de stat în Ungaria, nici chiar sub guvernul inalt aceluiaș.

Ar fi o încercare zădarnică din partea noastră a reproduce fidel toate acele frase ale indignațiunii nobile, ce se esprimară din acest incident prin foile maghiare la adresa bieților slovaci si celoralalte naționalități.

Pentru noi are afacerea aceasta o însemnătate îndoită. Una e, că maghiarii cu toate opintirile lor nu sunt în stare sĕ stingă forța de resistență din popoarele Ungariei, ci că tocmai din contră, cresce aceea din ḑi ce merge, — ear alta, că maghiarii ne cruță osteneala pentru de a mai informa streinătatea asupra împregiurărilor interne dela noi. Din cele ce s'au scris în ḑilele acestea în pressa maghiară asupra esposițiunei industriei de casă a slovacilor resultă în mod evident, că:

1. limba maghiară trebue sĕ fie mijlocul de înțelegere al cetățenilor nu numai în afacerile lor oficiale ci și în cercurile și afacerile lor private;

2. că naționalitățile, cari se afirmă în calitatea lor, agitează contra statului.

Este tristă starea aceasta de lucruri, fiindcă nu e firească, — dar ce e mai regretabil este, că maghiarii și-o crează cu tot dinadinsul, că ei înăspresc situațiunea din ḑi în ḑi, și în loc de a cerca sĕ alineze durerile naționalităților, sădesc ura și desnădăjduirea în inimi, atunci, când Europa întreagă privesce îngrijată la viitoriul cel mai apropiat.

Revista politică.

În momentele, în care scriem aceste șire, principele Ferdinand de Coburg s'a despărțit din patria mamă, de care 'l leagă multe suveniri și alină focul asteptărei, unui popor tinĕr, ce a dovedit fapte de eroism și a cules lauri pe câmpul de luptă. In speranță, că cestiunea cea atât de încurcată a Bulgariei se va aplana cu încoronarea lui în Tirnova, principele fără a mai băga în seamă atitudinea puterilor a urmat dorinții poporului bulgar.

Și poporul bulgar pregătesce numai drumuri de flori noului ales. Pretutindenea, pe unde trece principele s'au făcut pregătiri mărețe; arcuri și porți de triumf s'au ridicat la Vidin, Lom-Palanca, Sistova și Rusciuc, și în întreagă căletoria lui principele va fi salutat în mod entusiasmat de deputațiunile bulgare.

In Sofia s'au cheltuit 40.000 de franci pentru primirea principelui; s'au ridicat porți de triumf în stil gotic. In laboratoarele chemice s'au pregătit mii de rachete și material pentru focurile bengalice.

Incoronarea principelui se va întêmpla la 21 August, adecă tocmai în ḑiua, în care principele Alecsandru a fost detronat și a fost silit sĕ se despartă de bravii sei soldați.

Cu prilegiul sosirei principelui Alecsandru „Nesawissima Bolgaria", organul regimului scrie următoarele: „Noul principe ḑise în rĕspunsul seu cătră deputațiune, că e gata a-și sacrifica vieața pentru binele poporului bulgar. Și el va și impliní încurênd aceste vorbe Ministrnl Stoilow avea drept, când ḑisese în cea din urmă adunare a sobraniei: starea noastră e acum cu 80 procente mai bună decât în toamna trecută. Acum putem afirma cu mândrie, că situațiunea s'a îndreptat cu totul. Incă numai câte-va ḑile și îmbucurătoarea veste: *„Principele a sosit!" ca un fulger va străbate prin întreaga Bulgaria și prin întreaga lume. Atunci serbarea și bucuria Bulgariei va fi mare, atunci poporul cu consciința sa linistită va ḑice regenții și ministeriului: „Ve mulțu-*

FOIȚA.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

(Urmare.)

II. Har, rĕsbunătoriul.

Încă în aceeași noapte duseră conjurații cosciugul la Nil, îl aruncară în apă și se întoarseră unul câte unul pe căi deosebite la casele lor. Dimineața următoare dar regele nu era nicăiri. El fu căutat mai dintâi la Set. Acesta se arĕtă foarte uimit și asigurà, că frate seu a mers pe deplin sănĕtos la mieḑul nopții acasă; dar se angagià a lua informațiuni dela ceialalți oaspeți. Îndată fu trimis și un curier la Keft, pentru de a însciința pe regina despre cele întêmplate. Încă în ḑiua aceea se întorse Isi. Vaietele, bocetele și lacrămile ei măriră și mai mult iritațiunea generală. Căci din capitală se rĕspândì cu iuțeala fulgerului în toate direcțiunile făima întristătoare: „Regele a dispărut" La toți le era, par'că ar fi perdut un părinte iubitoriu, un frate credincios, o rudenie bună; plânsul rĕsuna în toată casa. Dar cu jalea se împreună și indignarea, dorul de rĕsbunare; căci tuturor le era clar, că la mijloc trebuia sĕ fie un secret, poate o crimă oribilă. Dacă ar fi murit Osiri la rentoarcerea sa dela banchet de o moarte grabnică, totuși l-ar fi adus cei ce l'au petrecut până la palat; nu numai, dar dacă s'ar fi rentors numai singur, — ceeace nu se putea admite — dela festivitate, — cadavrul tot trebuia sĕ se găsească. El fu dar ucis cu voia de oameni rĕutăcioși. Cine puteau sĕ fie acești miserabili? Cine putea sĕ aibă folos după moartea atât iubitului rege în țara întreagă a Egiptului?

De alta nici nu se mai vorbia; cu alta nimeni nu se ocupa. Fieşte care 'și împărtășia cugetele cu alții și asculta presupunerile altora. Prepusul luà o direcție hotărîtă: în curênd era toată lumea pe urma cea adevĕrată.

Set simula cea mai profundă durere; dar privirile pline de suspițiune ale reginei îl făceau perples, de ochii ei ageri îi era teamă; miile de întrebări, ce i-se adresau îl aducea în prea mare încurcătură. Își luà deci concediu, căci . . . . arangiase o vênătoare mare, care nu putea sĕ fie cu una cu două amânată. Astfeliu scăpà de alte întrebări molestătoare; două-ḑeci și șase de inși dintre companionii sei îl însoțiră, ceilalți au rĕmas în capitală, spre a observa, ce se întimplă.

Într'aceea cosciugul înnotà pe Nil la vale și se oprí în sfêrșit în trestia malurilor.

Trestia Nilului, pe care o numim noi *„papyrus"* o numiau elinii: *Byblos.* Dacă scria acum vr'un scriitor grec, că cosciugul s'a oprit în „Byblos" (adecă în trestia de „papyrus"), cetitoriul putea sĕ înțeleagă din eroare ușor: în cetatea Byblos. Probabil, că astfeliu s'a născut narațiunea curioasă din Plutarh, unde se ḑice între altele, că cosciugul a înnotat până la cetatea Byblos în Fenicia. — De altfeliu se affă în Egiptul de jos o localitate lângă mare, care purta numele acesta, și asemenea și o insulă pe Nil lângă Sai. — Sciri egiptene despre viața lui Osiri până acum nu s'au găsit.

Niște băieți, ce se jucau aproape de mal, vĕḑură cosciugul minunat în trestie; spuseră părinților și încurênd se trimise scirea la Tape. Isi venì cu grabă, sparse acoperișul și recunoscu pe nenorocitul ei soț. Cu lacrimi sgomotoase se aruncă asupra iubitului cadavru, ear mulțimea sta cuprinsă de fiori.

Regina plecà apoi cu cosciugul, în care zăcea iubitul ei. De oarece însĕ era aproape de Ptenet unde era la scoală fiul seu Har, se hotărî, pe unicul ce-i mai rĕmase, a-l cerceta. Cosciugul fu ascuns în desișul unei păduri, și Isi grăbì sĕ stringă la pept iubitul seu copil.

Din nenorocire însĕ venì Set în vênătoarea sa tocmai ln acel loc tăinuit și regăsì ací cadavrul *mim, v'ați purtat ca patrioți adevĕrați și a-ți salvat patria. Aceasta ḑi va sosí în curênd și trădătorilor și inimicilor le va astupa gurile.*"

Toate acestea sunt lucruri bune și frumoase, numai cât „Fremden Blatt" din Viena aduce scirea, că principele se duce în Bulgaria numai ca om privat. — Ori cum s'ar duce, ovațiuni mari i-s'au pregătit. Nu scim numai cum îi vor prií acestea. Foile germane, pentru esemplu, apreţiază călĕtoria principelui în termini de tot rĕci și „Natz. Ztg." ḑice, că întreaga lume sĕ se intereseze mai mult, cum va eșí principele din Bulgaria, decât cum se duce el. Numita foae împărtășesce scirea, că o persoană foarte însemnată a accentuat călĕtoria principelui: „necuviință grobiantă." — Ḑiarul parisian „Gaulois" publică părerile unui mare diplomat, care se esprimă față de cestiunea bulgară în următorii termini: Întrarea principelui Ferdinand de Coburg în Bulgaria însemnează probabilitatea unui rĕsboiu încă până a nu sosí primăvara. Fiind-că contele Kalnoky n'a lucrat nimic, ca sĕ rețină pe principele de Coburg, a angajat politica austriacă într'un mod de tot critic.

Germania stă pe picior de ceartă cu Danemarca. Ministrul de rĕsbel din Danemarca, a rostit un cuvênt , care a produs mult sânge rece în cercurile din Germania și „Kreutz Ztg." atacă cercurile înalte din Danemarca, căci ele sunt focariul, de ațițare în masele poporului, care voesce sĕ traească în pace și în pretinie cu Germania. Resultatul final al înțelegerei ruso-franco-danese ḑice numita foae, poate sĕ ne aducă la convingerea, că o anecsare a Danemarcei la Germania poate sĕ fie pentru germani o necesitate maritimă. În cearta celor mari, cei mici, cari s'au amestecat, au plătit adesea cu viața amestecul lor. Câtă vreme mai domnesce pacea, zeloșii de revanș din Danemarca, cari n'au învĕțat nimic din istorie, sĕ nu peardă din vedere acest lucru.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand va ține ședințele la *28*, *29* și *30 August v. a. c.* în Sĕcărâmb.

Membrii ordinari și toți, cari se interesează de afaceri scolari, sunt invitați a participa la adunarea generală din cestiune.

Program:

Ședința 1. (Vineri la 28 August nainte de ameaḑi.)

1. Participarea învĕțătorilor la biserica gr. or. din Sĕcărâmb.
2. Intrunirea membrilor în localitatea scoalei de acolo și deschiderea adunărei prin presidiu.
3. Constatarea numĕrului membrilor presenți
4. Raportul general al comitetului central.
5. Alegerea comisiunilor.

Ședința II-a (Vineri p. m.)

6. Pertractarea cuvêntului „spic", prelegere practică ținută de Pavel Vraciu.
7. Pertractarea noțiunilor „colină, deal, munte" de Alecsandru Vlad.
8. Împletirea „pălăriilor de paie" etc. de Alesandru Florea.

Ședința III-a (Sâmbătă 29 August a. m.)

9. Rapoartele comisiunilor esmise.
10. Pertractarea casurilor, cu aplicare la deprinderile gramaticali. „Copii buni dau ascultare părinților" etc. prelegere de Petru Rimbaș.
11. Cari sunt causele, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, și pentru ce unii învĕțători, avênd pămênt pentru grădina de scoală, nu-l cultivează pentru instruirea scolarilor în grădinărit, și ce mĕsuri ar fi de a se lua, pentru de a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?, disertațiune de George Foraș.
12. Inmulțirea cu multiplicatoriul din o cifră ciclul numerilor până la 1000, verbal și în scris, de Alesandru Draea.

Ședința IV-a (Sâmbătă p. m.)

13. Cari sunt causele, pentru cari absențiile scolare sunt prea numeroase, și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient impedecător în instrucțiunea poporală? — Disertațiune de Ioan German.
14. Articolul 8 al simbolului „credinții" prelegere practică de Petru Gabor.
15. „Descrierea cărții" prelegere practică din limba maghiară, ținută de Aron Muntean cu elevii despĕrțămêntului VI-a.

Ședința V-a (Dumineca 30 August a. m.)

16. „Luptele împĕratului Traian cu Decebal" prelegere cu despărțĕmântul al VI a de Simion Cibianu.
17. Pertractarea poesiei „Scolariul îndreptat" din punct de vedere logic de Alesandru Iovan.

Ședința VI (Dumineca p. m.)

18. Propuneri eventuali.
19. Verificarea protocoalelor.

Încheere.

Din ședința comitetului central, ținută în Brad la 16 Iuliu st. v., 1887.

Ioan German,
v. președinte.

Petru Rimbaș,
secretar.

Varietăți.

* „(Néptanitok lapja" în Nr. 61, din 30 Iuliu a. c. în rubrica: „Evenimentele din și afară de țară, scrie următoarele:

„Societatea istorică din Deva și-a ținut adunarea sa generală cu bun succes. Între multele-i obecte cel mai interesant a fost „Epoca Huniadeștilor" de Dr. Csanky Dezső". Ioan Huniade (Corvin). — după disertant n'a fost de origine maghiară; el a fost descendent al walachilor și sânge slav (?) a circulat prin vinele lui; părintele lui soldat fiind, l'a crescut în jurul familiei regesci; apĕrarea religiei creștine, învingerea turcilor păgâni a fost însuflețitorii curajului seu; ca guvernator a făcut multe donațiuni, ca domn cu influință a esoperat multe daruri regesci, înmulțind astfel posesiunile nemeșesci independente.

Posesiunile strĕbune a-le familiei Huniade au fost: Huniădoara și Deva, ce le-a obținut dela regele Sigismund. Documentul de donațiune și astăḑi se păstrează în archiva țĕrei. Cea mai interesantă parte a discursului a fost: despre incolatus-ul walach.

Olachii sau românii de astăḑi în evul de mijloc se numiau walachi și ca păstori de vite au strĕbătut dela o pășune la alta tot mai spre nord de către peninsula balcanică, în veacul al XIII. Strĕbaterea lor urma ne'ntrerupt. Intraceea s'au ivit pe terenul Europei și turcii. Regii maghiari spre a sporí puterea națiunei maghiare, și au dat silința sĕ câștige pe walachii vagabunḑi (kobor), cari s'au și domiciliat (stabilit,) ba au început a cultiva și pămêntul și despre coloniile lor se face amintire în veacul al XIV, ca aparținĕtori proprietăților nemeșesci. Urmează apoi rĕsboaiele crâncene dintre turci și maghiari. Walachii se poartă cu cea mai mare vitejie sub stindardele regilor, se fac părtași grațiilor regesci și de aci încolo începênd, aflăm mulți walachi ridicați la rangul de nobil. Una dintre familiile walache ridicate la nemeșie a fost și cea a Huniadeștilor.

Adevĕrul în întregimea sa nu-l pot admite maghiarii nostrii dintr'odată. O părticică însĕ — referitor la Huniadeşti — precum se vede a strĕbătut și în ferbintații lor creri. Noi sperăm, că cu timpul vor accepta și adevĕrul referitor la descendența noastră, precum au făcut cei mai mulți dintre învĕțații strĕini.

Ce va ḑice acum Horváth etc. despre asertiunile fraților sei dela Deva? X.

* Monumentul lui Bolintinean. Comitetul constituit pentru ridicarea monumentului marelui poet D. Bolintinean ș'a început lucrările. — Dl Niță Dimitresc, ferar român va face grilajul de fer. Bustul marelui poet și pedestalul 'l va efeptuì eminentul sculptor Carol Stork. Lucrurile s'au orênduit astfeliu, ca în ḑiua de 26 Octombre sĕ se poată sĕvîrșí solemnitatea actului desvălirei bustului.

* (Lumina electrică.) După cum se anunță din Deva, Dr. Maurițiu Darvai s'a angagiat a introduce iluminarea electrică în acest orășel și sperează, că realisarea proiectului se va putea efeptuí fără mari greutăți.

* (Postal) Direcțiunea telegrafică-postală, din Sibiiu pentru ocuparea mai multor posturi de servitori în mod provisor pe lângă oficiile postale din acest cerc, a escris concurs cu termin până la 17 Septembre a. c. st. n. Aceste posturi — pe lângă depunerea cauțiunei de 100 fl. — sunt impreunate cu salariu anual de 300 fl. și relut de cuartir 60 fl. precum și un rênd de vesminte, cererile de concurs sunt a se instruí în sensul articolului de lege II din 1873.

* Aniversarea luptei dela Mohaciu. S'a constituit un comitet special, ca sĕ facă pregătiri mari pentru serbarea cu mare solemnitate a 200-a aniversare a victoriei dela Mohaciu, raportată la 12 Aug. 1687 de ducele Carol de Lotaringia.

* Propaganda cehă. Praga a fost în ḑilele trecute locul de întrunire al tinerilor cehi, cari se nisuesc a reconstituí regatul Boemiei în Austria. Herold deputat în parlamentul imperial, a rostit un discurs înfocat, atăcênd pe șeful partidului, că e prea moderat și slab față cu ministrul Taaffe. Ceilalți oratori toți au acusat pe Rieger, ca pe un trădătoriu al causei naționale. La sfîrșit adunarea cu multă însuflețire a luat conclus, ca deputații cehi sĕ ceară formarea de glotași, la cari comanda sĕ se facă în limba cehă

* (Colera). „Națiunea" scrie: In comuna Cojeana, județul Dâmbovița, plasa Jolomița s'a constatat, că din ḑiua de 22 Iuniu până la 26 Iuliu au fost 34 decese de coleră. In 24 Iuliu au sosit d-ni doctori Dobrescu și Popescu și au ordonat ca sĕ pună pasă în jurul satului.

* (Frumos testament) „Regele tunurilor" Krupp, după cum anunță „Rhein-Westf.-Ztg." a testat un milion de mărci pentru înființarea unui fond de ajutorare pe seama lucrătorilor sei.

* (Duelul Boulanger-Ferry.) Fiindcă martorii acestor doi bărbați francesi nu s'au putut înțelege asupra condițiunilor de duelare, duelul nu s'a întêmplat. Martorii lui Boulanger au stăruit ca duelanții sĕ împușce mereu fără comandă, până ce unul din doi va cădé; ear ai lui Ferry au propus o singură împușcătură la comandă și în depărtare de 25 de pași. Neputênd se ajungă la o înțelegere, Boulanger a adresat martorilor o scrisoare de următoriul cuprins: Opiniunea publică va scí pronunța sentința asupra aceluia, care insultă lăturiș pe un general, și caută sĕ-i dea numai o satisfacțiune ridicolă și asupra mea, care am fost gata sĕ-mi dau vieața pentru apĕrarea onoarei mele de soldat.

* „Rĕsboiul" scrie: Mare activitate domnesce în porturile Brăila și Galați, unde grânele noastre de ĕst timp au mare trecere, fiind superioare în calitatea tuturor. Sunt ani, de când în țeara noastră nu s'a produs un grâu așa de frumos și bun.

* (Palat.) In Brașov se plănuesce ridicarea unui palat măreț, ce sĕ cuprindă toate oficiile statului, precum și locuințele șefilor dela diferitele

---

fratelui seu, pe care îl creḑu de mult cufundat în mare.

— Vedeți, — strigă dênsul, — cadavrul regelui s'a găsit. Vai de noi! Acum numai unitatea strînsă între noi ne mai poate susține, credința în viață și moarte și o lucrare hotărîtă și bărbătească.

Cu aceste cuvinte își trase spada, tăià cadavrul în bucățele mărunte, îi dădù fieşte căruia dintre tovarășii sei o părticică și grăì:

— Acesta e sigilul legăturii noastre pe moarte și pe viață, — ear acum mergeți și ve căutați prietinii, alegeți și angajați oameni, împărțiți-le arme; trebue sĕ adunăm o oaste în pripă și sĕ ne opunem forții cu forță.

Conjurații risipiră apoi bucățelele cadavrului, ce le-au fost primit, prin împregiurime, și cutrierară apoi țara cu promisiuni amăgitoare pentru de a-și acuira participanți planurilor sale.

Când se întoarse Isi dela Pteneto, aflà cosciugul spre marea sa uimire gol. Desperată rătăcì încoaci și încolo; uită, aci găsì o mână tăiată Desnădăjduită luá această relicue și cutrierà plângênd întreg ținutul, spre a căuta prețioasele rĕmășițe. În curênd găsì capul, — un braț, — ea nu se obosì și nu se odichnì, somnul nu o mai recrea, nu mai avea odichnă, în sfêrșit găsì totuși din cele 26 bucăți, douăḑeci și cinci. Bucățica ce lipsia a fost căḑut în Nil și aci o mâncară pescii.

Regina pregătì acum atâtea cosciuguri nouă, câte orașe mari erau în țeară, — 20 la numĕr, unul ca altul. Într'unul dintre ele fu așeḑat cadavrul dărăburit, în celelalte se băgară păpușe de mărime naturală. După aceea furà chiemați preoții orașelor numite; Isi le puse cosciugurile în față și le spuse:

— Ve predau aci pe Osiri mort. Într'unul dintr'aceste cosciuguri zace adevĕratul lui trup; luați-le cu voi; așeḑați-le în templele voastre; ridicați marelui rĕposat altare și îi jertfiți; fiți fie-care convinși, că posedeți cu toții adevĕratul trup a lui Osiri, astfel el ve va duce darul seu tuturor.

Așa s'a întêmplat. Fiesce-care oraș mare avea câte un mormênt a lui Osiri și se lăuda, că posede trupul cel adevĕrat al marelui rege.

Multă vreme a fost așa. Încetul cu încetul, în decursul timpului se formà totuși tot mai mult părerea, că adevĕratul mormênt se aflà în templul cel mare de pe insula Pilak, la granița Etiopiei. Pe atunci se socotia încă anul cu 360 de ḑile, de aceea furà așeḑate 360 vase pentru jertfă în jurul mormêntului și preoții aveau sĕ umple în fiescecare ḑi una din ele cu lapte. Cel mai sfânt și mai mare jurămênt al egiptenilor era acesta: „Jur pe marele Osiri, care zace la Pilak!"

(Va urma.)

oficii. Inițiativa a luat-o comitele suprem și inspectorul de dare, și după cum se spune, ministrul de finanță e învoit cu planul, dar cu nimic sě nu contribue statul. Locul sě l cinstească comuna Brașov. Idea nu e rea, dar e altă întrebare, dacă e și oportună?

* (Încă o cântăreață română.) Diarul musical „Laterne“ din Milan, dând seamă de representanțiile operei *Trovatore* la Livorno, vorbesce în următorii termini măgulitori de d-șoara Aurelia Kițu, care a debutat în aceea operă și care și-a făcut studiile musicale la conservatorul din Milan, unde a fost medaliată:

„D-șoara Kițu nu păru nici de cum debutantă, ci o artistă, care calcă pe scenă deja de mai multă vreme. Are o figură frumoasă și simpatică, voce de adevěrat *soprano* dramatic; e actriță foarte vioaie și cântăreață inteligentă. Acestea sunt calitățile, pe care le-a arătat îndeplinind rolul *Eleonorei*, calități, ce fură pe dată aprețuite și recunoscute de public, de oare ce pe dată ce a sfěrșit *cavatina*, dobândì ca rěsplată aplausele cele mai călduroase și spontanee, aplause ce s'au repetat în tot restul operei și care în actul din urmă, mai ales, luaseră proporții vaste.“

* Căile ferate ungurescì de stat au adus în primele șepte luni ale anului curent 4,300,000 fl. în cassa centrală a statului.

* (Congresele și conferințele esposițiunei universale din Paris.) Ministrul de comerciu din Francia, scrie „Telegraphul“ a instituit comitete a presida organisarea de congrese și conferințe, cari vor avea loc în timpul esposițiunei universale. Cestiunile, cari se vor tracta, fiind foarte variate, s'au format mai multe comitete avênd a tracta fie-care subiecte de ordin limitat.

Subiectele tractate vor fi următoarele: artele frumoase, literile, istoria și archeologia, sciințele matematice, fisice, chemice și naturale, geografia, economia politică și socială, geniul civil, agricultura, industria și comerciul.

* (Un nou canal proiectat.) Nu trece nici o singură di fără ca în Paris sě nu se vorbească de câte un proiect estraordinar. Acum se vorbesce despre un canal între marea mediterană și între sinul persic; așa dară un duplicat al canalului de Suez. Eude, autoriul proiectului interesant urmăresce o țintă duplă: crearea unui al doilea drum de navigațiune între Europa și India, și adecă unul cu mult mai scurt, decât cel de acum de peste marea roșie, și a doua, inzestrarea cu apă și desțelenirea de odinioară a bine-cuvêntatei țĕri Mesopotania. Cheltuelile le a socotit Eude că ating numai suma de 1200 milioane marce.

(Un arbore colosal.) „Curierul“ din Iași spune, că în apropiere de orașul Iași, cale de o oară în Podgoria Vișan, com. Bucium esistă un copac stezar, ce în adevěr merită a fi vědut. El este la trunchiu de o grosime, ce nu se poate cuprinde decât de brațele a 5 inși, are 56 crăci și acestea încă de o grosime enormă, astfel că s'ar putea intemeia pe dênsul nu câte-va paviloane, dar chiar o casă cu mai multe camere, de desuptul lui s'ar putea umbrí sutimi de mese garnisite cu persoane, căci întinderea ramurilor trece peste 40 pași. Se dice, că ar avea o etate de 400 ani. Călětorii și oamenii cunoscětori, cari a avut ocasiunea a vedé acest arbore uriaș, au susținut, că dacă s'ar putea transporta și planta în întregimea lui în una din grădinile Parisului sau ale Londrei, ar prețuí peste o sută mii franci In alte state sunt copaci mult mai inferiori, dar cu toate astea sunt remarcați, păziți și intreținuți de stat ca un lucru antic și rar, și ca o podoabă a țĕrei. La noi însě habar n'au: nimeni nu-și bate capul cu de astea, ba nici măcar au curiositate de a vedè un asemenea fenomen, de și e destul de aproape de oraș.

* (Ploaie de furnici.) Acum câte-va dile orașul Nancy, din Francia, fu teatrul unui curios fenomen meteorologic.

O adevěrată ploaie de furnici, foarte mari, cădu pe stradă și pe piețele acelui oraș. Insectele acestea cădeau cu morman în capul trecětorilor surprinși și plictisiți de acest eveniment straniu.

Strada Saint Dizier și piața Carziére, piața Arsenalului și aproape toate cartierele erau pline de grupuri din acele furnici gigantice.

Aceste furnici de sigur că au fost aduse de vêntul groasnic, ce precedă teribilul uragan venit asupra Nancyului chiar în noaptea aceea.

(Un câne vrednic.) Pela sfěrșitul lunei trecute s'a oficiat în casa sfatului din Cardiff o solemnă sěrbătoare publică. Căpitanul Thompson, care comandează vasul „Muley Hassan“ a fost decorat cu o medalie de argint, fiindcă cânele lui a mântuit viața unui om. Când adecă vasul lui trecea prin strimtoarea Gibraltar, cânele căpitanului era cuprins de neliniște. Matrodii nu observau ceva neobicinuit, d'odată însě cânele lătrà tare și se asvêrlì peste bord. Aruncară iute o luntre în apă, dar îndată observară cânele, care înnota spre naie, tărînd după el un matrod, ce 'și perduse simțirile. Înnecatul era aședat pe două rude, de care se prinsese. Se aflà după aceea, că era matrodul unui vas spaniol, ce se afundase mai înainte și că singur rěmăsese în vieață din întreg ecuipagiul vasului.

* Atragem atențiunea on. public la inseratul „*Copii de scoală.*“

Insemnătatea predicei în biserică.

> Cum vor crede, dacă nu le veți spune, și cum vor crede în acela, de care nu au audit? Și cum vor audí fără de predicatori? (Rom. X, 14.) Te jur drept acea . . . . . predică cuvêntul . . . (II Tim. IV, 1, 2.)

Multe obiceiuri și formalități întroduse în decursul timpului în biserica noastră se păstrează cu cea mai mare stricteță și aproape cu ignorarea părții celei mai esențiale din serviţiul bisericesc adecă a *predicei*.

Cumcă predica este o parte foarte însemnată din serviţiul Ddeesc, și totodată tot așa de veche ca și creștinismul, ne vom încerca a arăta în cele următoare.

Predica, adecă cuvêntul de învěțătură, rostit din partea preotului, are menirea a întroduce adevěrata vieață în biserică, a arăta și esplica toate tainele, ce se săvîrșesc la anumite ocasiuni.

Durere însě, că puțini preoți avem, cari sunt conscii de aceasta, și cari prin urmare și predică. Cei mai mulți privesc predica numai ca un lucru secundar, ne reflectând la însemnătatea predicei și la motivul pentru care s'a întrodus în biserică.

Vědênd acest rěu mulți bărbați eruditi, cărora le zace la inimă înaintarea bisericei și prin urmare și a națiunei noastre și cunoscênd însemnătatea graiului viu în biserică, au început cu toată energia a stăruí din toate puteriie ca amvonul sě resune în toate Duminecile și sěrbătorile, pentru-că poporul însetat a audí pe preotul seu vorbind, ascultă cu cea mai mare atențiune la predică; ca sě câștige vre-o învěțătură morală, de care sě se servească în vieață; sau sě audă vre-un cuvênt de mângăiere pentru mântuirea sufletească.

Ghieața încă e groasă și abia ici colea începe a se rupe. Numai unde și unde s'a început a se predica și numai la sěrbători mai mari precum: la nașterea Domnului nostru Iis. Chr. la sântele pași, rusalii etc.

Astfel stăm noi cu predica în biserica noastră. În bisericile noastre, ce e drept, este obiceiu, ca în Dumineci și sěrbători sě cetesce cazania în loc de predică. Sě vedem, ce folos moral și intelectual are poporul din astfel de cetire. — Dela început am curagiu a afirma, că forte puțin, dacănu cumva chiar nimic.

Eată causa: Este câte un cantor bětrân, care după ce încalecă ochelarii pe nas și se apucă de cetit cazania de abia silabisează, de cum sě o cetească la înțeles și în mod logic. Afară de aceasta cazania se cetesce de regulă pe timpul când preotul, unge poporul cu unt de lemn sânțit, un timp, când tot poporul se află în mișcare, se produce cel mai mare sgomot în biserică, încât și cei ce ar voí sě asculte nu pot, fiind conturbați.

Aceasta este starea actuală a predicei în biserica noastră. Ne întrebăm acum, oare tot în acest mod se predica și pe timpul sânților părinți ai bisericei?

Apostolii după înalțarea la ceriu a mântuitoriului nostru Iisus și după pogorîrea Duchului Sânt preste dênșii îndată au început a predica în public și a vestí la toate popoarăle învěțăturile cele sublime și mântuitoare ale evangeliei, după cum le-a poruncit Mântuitorul, pe când se afla cu ei: „*mergênd învěțați toate neamurile . . . .*“

Predica, sau cuvêntul viu era deci, prin care apostolii sciau convinge pe păgâni despre învěțăturile mântuitoare ale evangeliei.

Faptele apostolilor ne spun, cum în urma cuvêntărei ținute de Petru în Ierusalim, — în o singură di s'au botezat ca la trei mii de oameni, primind credința în Christos și ardênd toți de dorul de a propaga și ei mai departe evangelia dreptății și a bunětății. (Fapt. Apost. c. 2. v. 14—34). Prin graiul viu s'a propagat creștinismul cu iuțeala fulgerului în toată lumea, după cum dice Apost. Pavel; „*în tot pămêntul au eșit vestirea lor și cuvintele lor la marginea lumei*“ (Rom. X. 18.)

Acest apostol, care în zelul seu de a propaga cât la mai multe popoare cuvêntul lui Ddeu străbătuse prin toată Asia până și în Europa, arată însemnătatea predicei, când dice; *Cum vor crede, dacă nu le veți spune, și cum vor crede în acela, de care n'a audit? Și cum vor audì fără de cuvêntător?*“ (*Rom. X. 14*). Iar către Timoteiu dice: „*Te jur drept aceea înaintea lui Ddeu și Domnului Iisus Christos, care va sě judece pe vii și morții întru arătarea sa: predică cuvêntul . . . . . îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și învěțătura.*“ (*II. Tim. IV. 1, 2,*).

Și întru adevěr apostolii rěspândindu-se în toate părțile cu atâta convingere și entusiasm predicau, încât cu miile treceau păgânii la crestinism, lăsând cele mai gădelitoare plăceri ale acestei lumi și consacrându-se vecinicului și preabunului Ddeu, suferiau cele mai crâncene torturi. Sublime deci și convingětoare a fost cuvintele apostolilor, când din cei mai desfrênați oameni făceau tipuri de vieață morală și caractere de statornicie și martiriu.

De aici se vede, că predica a fost înainte de toate adevěratul mijloc, prin care se convêrtiau păgânii la creștinism.

După ce creștinismul a început a se mai consolida, predica era, care îi întăresce pe creștini și mai mult în credința primită, de aceea nici când nu lipsia cuvêntul de învěțătură din adunările lor. Pe timpul grelelor persecuțiuni numai predica a putut sě întărească credința în creștini, numai predica a putut sě-i înflăcăreze și sě-i încurageze astfel, încât cu fața suridêndă 'și dau vieața pentru Christos.

In acele timpuri creștinii se adunau înainte de rěsăritul soarelui în case private, spelunci și alte locuri. Aici 'și făceau rugăciunile lor — și după cum dice Pliniu cel tiněr, guvernatorul Bitiniei în un raport al seu către împěratul Traian, care îi dase ordin sě oprească strict intrunirile secrete ale creștinilor — se sfătuiau, ca sě țină tare la credința în Iisus Christos și sě nu facă nimenui nici un rěu.

Din aceasta mărturie a unui păgân și din alte mărturisiri, pre cari le aflăm în istoria bisericească se vede, că la toate întrunirile crestinilor pe la începutul veacului al doilea predica era partea cea mai esențială, aceasta se vede și de acolo, că cel mai aprig și mai înfocat vrășmaș al creștinismului împěratul Iulian Apostata (361—363), nepotul lui Constantin cel mare, crescut în biserica creștină, scia bine, ce însemnătate are predica de aceea puse, ca sě se predice și în têmplele păgâne, ba ce e mai mult el însuși în calitate de Pontifex maximus predica foarte des (Compendiu de istoria bisericească de N. Nitzulescu pag. 70—71) Incercarea lui Iulian firesce a rěmas zădarnică, dar pentru noi e o îndoită dovadă; una despre însemnătatea predicei, și altă, că pe acel timp se predica în toate bisericile creștine foarte des și că fie-care păstor sufletesc 'și ținea de sântă datorință ca sě predice.

Sânții Părinți au cultivat predica în un grad foarte mare, pe timpul lor a fost predica în floare. Unde mai sunt predicatori ca St. Ioan Chrisostomul. Retorii nostri bisericesci erau admirați de toți chiar și de păgâni.

Efectul, ce au avut cele cinci omilii ale lui Grigoriu de Nissa (supranumit teologul) ținute în Constantinopol, pecând ortodocsia bisericei era periclitată prin Arianism dovedește puterea nemărginită a predicei, în care sciau acei bărbați de Ddeu sânțiți a convinge și entusiasma pe ascultători.

Deci predicei este a se datorí, că biserica creștină a înaintat cu pași atât de gigantici la începutul ei și tot predicei este a se mulțumí, că ori unde biserica a pus piciorul, acolo îndată s'a simțit o înaintare spre bine a moravurilor și a culturei preste tot.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 August n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.60	100.45
Renta ung. de hârtie	87.45	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.50	150.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.—	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung..	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 40	115.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.40	104.30
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	—.—	104 75
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea decimei de vin	100.50	100.—
Sorți ungurești cu premii	123.50	122.50
Sorți de regularea Tisei	123.80	123.50
Renta de aur austriacă	112.90	112.50
Sorți de stat dela 1860	136.—	136.25
Acțiuni de bancă austro-ung.	884.—	884.—
Acțiuni de bancă de credit ung	287.25	287.—
Acțiuni de credit austr.	281.25	280 90
Scrisuri fonctiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.95	5.95
Napoleon	9 99	9.96
100 marce nemțesci	61.72½	61.77
London pe (poliță de trei luni)	126.05	125.95

[1638] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în ședința comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoșului, ținută în Lugoș în 5 Martiu 1887 v. și în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoșului.

I. Competenții au sĕ dovedească, cumcă posed minimum cualificațiunea normată în §-ul 15 lit. a. din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificațiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsități teologice și a abținut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dotațiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu și parochul Alecsandru Ursulescu, care dotațiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala și *c)* și din birul usitat în Lugoș.

2. Birul protopresb. anual dela preoți conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru ședulele de cununie după usul și în mĕsura de până acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalți 1 fl.

4. Paușal de căletorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl. anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înșirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subșterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral și protopresbiteral în Iám petițiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificațiunea lor de până acuma în termin de 30 de ḑile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeș.

Lugoș, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conțelegere cu **Filip Adam,**
comisar cons. și protopresbiter în Iám.

Nr. 367. [1635] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bacifalĕu, cu salariu anual din banii încassaveri din repartițiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire sĕ fie și notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-și arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat și cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. și pentru scoala de repetiție 35 fl.

8. Cărpiniș, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanții vor avea a-și așterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 322. [1636] 1—3

CONCURS.

Pentru stațiunile învĕțătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și anume:

1. Lișnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate și lemne, parte pentru servițiile ca cantor, parte ca învĕțător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral și din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apața, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru servițiile de cantor, și jumĕtate în bani gata pentru servițiile de învĕțător, pe lângă care este speranță, că se vor mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral și archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-și subșterne petițiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului al II lea.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 293. [1633] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci, dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Furcșoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădină de legumi în mărime de 400☐ stângini, și lemne de foc.

2. Almășel, cu salariu de 150 fl. v. a. și 3 stângini lemne pentru foc.

3. Gialăcuta, cu filia Căbești, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosința grădinei dela scoală și 3 stângini de lemne.

4. Micănești, cu salariu de 150 fl. v. a. și lemne de foc de ajuns.

5. Têrnava, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosința a douĕ grădini și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste stațiuni își vor așterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 24 Iuliu, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informațiuni mai de aproape dă redacțiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 1—3

Nr. 266. [1634] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. st. v.

1. În Vidra de sus, un post de învĕțător cu un salariu anual de 250 fl. v. a. solvit în rate lunare din fond și repartiție, cuartir liber și 4 stângini lemne de foc, din cari sĕ se încălḑească și sala de învĕțământ.

2. În Neagra de jos, un post de învĕțător cu un salariu de 200 fl. v.-a. solvit în rate trei-lunare din repartiție, cuartir liber și lemne de încălḑit.

3. În Ponorel, un post de învĕțător impreunat cu un salariu de 200 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemnele trebuincioase de foc.

4. În Lăpuș, un post de învĕțător cu salariu de 200 fl. solvit în rate trei-lunare din repartiție și lemne pentru încălḑire.

5. În Sohodol, un post de învĕțător cu salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne trebuincioase pentru foc.

6. În Poiana, — Peleș și Lazesci, — în fie-care câte un post de învĕțător cu câte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase pentru încălḑire.

7. În Certegea și Valea-verde, în fiecare câte un post de învĕțător cu un salariu de 100 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ-și trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 21 Iuliu, 1887.

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr. 769. [1637] 1—3

EDICT.

Elena Balteș, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani și-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără sĕ se scie ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* sĕ se înfățișeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I a instanță.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 17–20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primi pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 24—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80 Sibiiu, Marţi 4/16 August 1887. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Joi, „Schimbarea la faţă," numĕrul procsim va apăré Sâmbătă în 8 August v.

Nr.3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante şi pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl.* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţământul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au sĕ-şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu, a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Ḑiua Împĕratului.

Ḑiua împĕratului nostru se serbează de toate popoarĕle din monarchie, — dar nu credem, sĕ fie nici un popor sub sceptrul Maiestăţii Sale, care sĕ se bucure mai mult ca poporul român de îndelunga sănĕtate, de fericita şi neconturbata domnire a gloriosului nostru Domnitoriu. Poate alţii o sĕ serbeze aceasta ḑi cu mai mare pompă, poate o sĕ dea sĕrbătoarei un lustru mai solemn, dar inimile românilor şi simţemintele lor pentru Înalta casă domnitoare şi în special pentru Maiestatea Sa, n'au fost întrecute în iubire şi sinceritate de nimenea. Din coliba cea de pe urmă şi până în palat — aşa ḑicênd — serbează românii şi înalţă rugăciuni ferbinţi pentru Maiestatea Sa, ca bunul Dumneḑeu sĕ-i lungească încă mulţi fericiţi ani firul vieţii spre fericirea popoarĕlor de sub blândul seu sceptru. Lasă, că în fie care sĕrbătoare şi Duminecă în toate bisericile noastre — cu o evlavie proprie românului şi preotului român — se înalţă rugăciuni ferbinţi, ca sĕ învingă Maiestatea Sa pe toţi inimicii vĕḑuţi şi nevĕḑuţi, şi sĕ-i ajute sĕ pună sub picioarele Lui pe toţi contrarii, dar în aceasta ḑi rugăciunile românilor pare că sunt şi mai festive, cugetele şi mai înălţate spre ceriu pentru Acela, căruia avem sĕ-i mulţămim, că putem resufla mai liber şi ne putem adăpostí sub zidurile unor citadele din bună voinţa celui mai glorios Domnitoriu şi demn descendent al dinastiei Habsburgice.

Simţemintele noastre de loialitate poate nu o sĕ ajungă la Înaltul tron, căci mulţi comiţi supremi şi alţi funcţionari înalţi, încredinţaţi cu aceste agende, poate nu dau pe la satele noastre, nu vĕd pe copilaşii noştri mergênd în aceasta ḑi mai cu plăcere spre dealul, ce sue la biserică, nu vĕd pe româncuţele noastre în costumuri serbătoresci albe ca neaua, şi nu vĕd pe bĕtrânii, cari se bucură, că s'a învrednicit a mai ajunge aceasta ḑi de bucurie.

Ca şi o întêmplare rară în feliul seu, coincide însemnata ḑi a nascerii Maiestăţii Sale cu „Schimbarea la faţă" a Mântuitoriului nostru, ca şi când ar fi fost scris în analele poporului român, că au sĕ se schimbe la faţă lucrurile din trecut cu nascerea Acestui prea bun şi luminat Părinte din monarchia noastră, ca şi când o disposiţie divină ne ar fi dat sĕ înţelegem, că viitoriu trebue sĕ aibă un popor, care e credincios dinastiei, care e plin de vigoare, în care vîrtuţile străbune au putut fi amorţite, ear nu stinse de tot, ca renviind eară-şi după o iarnă grea, întocmai ca mugurii de pomi sĕ înflorească şi sĕ dea fructe imbelşugate, din care sĕ se îndulcească şi cei ce le-au sădit, dar şi cei ce se apropie de pomi, — precum se apropie şi poporul român de treapta Tronului, pe care îl încungiură pompa deopotrivă cu iubirea tuturor popoarĕlor.

Nu avem tunuri, cari sĕ bubue în ḑiori de ḑi şi sĕ vestească bucuria noastră, dar avem nesce clopote, cari din vêrfurile turnurilor bisericilor noastre vestesc lumei, — ce vrea sĕ ne vadă, — că cu mic cu mare alergăm spre a ne ruga lui Dḑeu, ca sĕ privească spre noi cei umiliţi, se asculte rugăciunile noastre, cari le înălţăm pentru Augustul nostru împĕrat şi rege şi pentru îndelungata Sa domnie. Noi nu putem trimite deputaţiuni pentru manifestarea simţemintelor noastre de supunere şi loialitate, dar am dat dovadă despre acestea cu toată ocasiunea, şi când a cerut necesitatea chiar şi cu sacrificarea vieţii pentru Înaltul tron şi patrie.

Românul e vesel, când serbează, şi veseli trebue sĕ fim, când sub fericita stăpânire a Împĕratului Francisc Iosif I am scuturat lanţurile robiei, ce atârnau de braţele vênjoase ale românului, şi astăḑi cultivă şi românul pământ propriu, industrie şi comerciu şi cu braţele lui libere prinde totodată puşca în mână sĕ apere patria şi pe Împĕratul. Veseli trebue sĕ fim, când scoalele noastre părăsite, aḑi sunt îndesate de odrasle tinere, ear bisericile noastre se înmulţesc şi înfloresc. Veseli trebue sĕ fim, când preotul român nu mai are sĕ hrănească cânii domnilor de vênat, ci are sĕ servească la altariul Domnului, şi de acolo sĕ spună credincioşilor, ce misiune are omul, dacă se înarmează cu armele sciinţii şi ale luminei, şi ce soarte tristă 'l aşteaptă, dacă nu-şi înavuţesce inima şi mintea şi în genere, dacă nu jertfesce pentru scopuri culturale.

Nu credem sĕ fie o ocasiune mai binevenită pentru preoţii noştri de a vorbí creştinilor la inimă ca tocmai la ḑiua Maiestăţii Sale, când bisericile sunt pline, poporul este entusiasmat. Inima românului este accesibilă ori şi când pentru de a porní spre calea binelui şi a sprigini, ce se întreprinde pentru fericirea lui şi sporirea aşeḑĕmintelor culturale; despre aceasta nici nu ne îndoim, dar îndoit va fi efectul, dacă se ţine cont şi de alţi stimuli interni şi împregiurări favorabile.

Suntem după seceriş. Deşi sunt multe şi grele poverile, ce se vin pe umerii românilor, totu-şi dacă e vorba ca sĕ se pună temeiu la un fond scolar sau parochial, atunci preotul nostru sĕ ia iniţiativa la ḑiua Împĕratului. Bogatul va contribuí cu claia, seracul cu snopul, vĕduva cu dinariul ei, şi toţi într'un cuget şi o simţire vor fi convinşi, că voia Maiestăţii Sale este sĕ avem, fonduri scolari, sĕ avem biserici frumoase pentru a căror edificări nu este ḑi, sĕ nu contribue Maiestatea Sa cu sume însemnate din şatula sa proprie şi dacă confesiunea noastră — după cum cetim în foaia oficioasă — se pare a se împărtăşí cu mai puţin, sĕ nu o trecem aceasta în contul celui ce scim şi suntem convinşi, că ne iubesce şi doresce prosperarea şi înflorirea noastră, ci sĕ o trecem în contul celor ce par a se bucura, când ni se dărimă biserica, când ni se părăginesce scoala, şi când disciplina începe a se rupe de baerile cele tari şi puternice, cari ne au strins la olaltă în timpuri mult mai grele.

Deci preoţilor, sus la amvon! şi de acolo sĕ se spună poporului bunătăţile, de care ne-am împărtăşit sub stăpânirea a celui mai bun Domnitoriu. Sĕ se scie, că românii sunt dinastici, şi că dela simţĕmintele de alipire către Tron nu-i va abate nici foc, nici sabie, nici moarte. Căci de ce sĕ nu o scie aceasta

---

FOIŢA.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

II. Har, rĕsbunătoriul.

(Încheere.)

După ce s'a îngropat mortul, avea sĕ urmeze pedepsirea criminalului. Fapta cruntă a lui Set era evidentă; numai că tragerea lui la rĕspundere nu era tocmai aşa uşoară, de oare ce el şi cu soţii sei adunară o oaste mare şi se opuneau reginei. Atunci chiemă şi dênsa pe credincioşii sei la armă; Har cel tinĕr se puse în fruntea bravilor ostaşi; generalii esperţi, cari cutrierară lumea cu Osiri, îi steteau într'ajutoriu; lângă Tcon se ciocniră oştile inimice într'o luptă sângeroasă, Set fu prins şi dus legat în fere înaintea reginei.

Dar dênsa îi ertă: „Set, Set," ḑise ea „tu ţi-ai ucis pe fratele teu, ai răpit fiului meu pe părintele seu, ear pe mine mai vĕduvit. Nici o pedeapsă n'ar fi destul de aspră pentru tine; dar nimic nu e în stare a mi-l mai reda pe cel perdut. Mergi, eşti în destul pedepsit; dute în pace!"

Har era iritat foarte pentru prea marea bunătate a maicii sale; dar decisul adus nu-l mai putea schimba.

Ear Set? „Ha," strigà el triumfând, tot am sĕ ajung eu rege în Chemi!" Grăbì deci în Ethiopia şi înduplecà pe regina Aso, de a face treabă comună cu dênsul; căci Egiptul este o ţeară bogată, capitala căreia posede avuţii şi scumpeturi fără seamă; că-i o pradă valoroasă, asemenea căreia nicăiri n'ai putea găsí alta. Astfeliu pornì el şi cu regina în fruntea unei oaste alese spre Tape. Dar Har îl întimpinà earăşi cu ostaşii sei.

Atunci se întêmplà, că pe când Aso se primbla într'o ḑi în apropierea taberii etiopice, sărì deodată un şerpe sisăind din earbă spre dênsa. Aso o tulì, strigând după ajutoriu la fugă, şi şerpele o urmăria în salturi lungi. Regina era pe acì sĕ cadă la pământ de oboseală, atunci sărì un june egiptean, care venia pe cale. Ea îşi adunà forţele din urmă şi alergà spre dênsul, ca acesta s'o scape. Tinĕrul îşi scoase spada şi tăià şerpele în douĕ.

După ce se linişti puţin regina tălbăcită de spaimă, recunoscu, că cel ce a scăpat-o de perirea sigură a fost Har, acelaşi Har, împrotiva căruia s'a ridicat ea cu oastea. Îndată făcu pace şi alianţă cu dênsul. Dar ciocnirea oştilor tot nu o mai putù împedeca, căci Set comanda trupele şi-i făcù pe toţi aviḑi după comorile Egiptului. Lupta erupse şi a fost mai crâncenă ca pentru primadată. Set scia prea bine, de ce e vorba, de aceea încuragia ne'ncetat pe ai sei şi se lupta cu curagiul desperării. Nu cu mai puţină bărbăţie se luptau şi aderenţii lui Har, cari erau cu toţii amărîţi de infamia sceleratului Set. Timp îndelungat se clătina norocul îndreapta şi în stânga; oare întregi a ţinut uciderea şi omorul; săgeţile şi-au făcut deja datorinţa, acum se luptau singuraticii pept la pept cu săbii şi sĕcuri, cu pumnale şi secere, cu buzduganul şi cu grozavul Tem. — „Tem"-ul, o armă special naţională de a egiptenilor, era o combinaţie de buzdugan şi sĕcure: în vêrful unei măciuci de circa 2 urme în lungime, sta un glob de metal provĕḑut cu un tăiş puternic într'o lature

În sfêrşit după o resistenţă încăpăţinată, etiopii nu mai puteau sĕ continue lupta; ci o luară la sănĕtoasa şi alergară în cea mai sĕlbatică disordine p'aci încolo, — învingĕtorii le erau cu strigătele lor triumfale în călcâie. Set se luptase ca un viteaz, până când nu fu răpit şi dênsul în goana generală. Ca furtuna alerga în carul seu de bătaie, — pas de pas înapoia lui îl urmăria Har.

— Stăi, trădătoriule, stăi! — răchnì dênsul învêrtindu şi cu nesaţ temul în mâni.

Atunci se întoarse Set puse o săgeată pe arcul seu şi împuşcă spre Har.

— Eată-ţi partea băete; strigà dênsul şi mână mai departe.

Dar mâna-i tremura-se şi săgeata nu nimerì. Har striga de bucurie.

— Loc, loc! răchnì Set, căci fugarii se îndesară înaintea lui astfeliu, încât nu putea nici cum şi strěini, ca cu sfială sě-şi acopere faţa de câte ori ne acusă, că gravităm în afară şi că nu suntem buni şi fideli cetăţeni ai monarchiei.

Călětoria principelui Ferdinand I de Coburg.

Când principele de Coburg s'a hotărît sě părăsească teritoriul austro-ungar, s'a gândit şi la o notă circulară către puteri, prin care le esplică împrejurarea, ce îl face sě se pună în fruntea poporului bulgar. Circulara emisă puterilor cu prilejul plecărei lui din Viena e de următoriul cuprins: Alegêndu-me marea sobranie din Tîrnova cu unanimitate de principe al Bulgariei, am declarat deputaţiunei, carea îmi presentase actul de alegere, că *recunosc pe sultanul de suveran*, şi până la întărirea definitivă voesc sě aştept rěspunsurile, ce le vor împărtăşí puterile signatare ale tractatului de Berlin la circulara, prin care înalta Poartă le face cunoscută alegerea mea. Din aceste rěspunsuri, cari mi s'au împărtăşit oficios, am putut constata, *că nici un regim al marilor puteri nu arată vrăşmăşie faţă cu persoana mea*, şi că dacă s'au ivit diferinţe de vederi, se referesc la *legalitatea menţionatei sobranie*, prin urmare la o cestiune *privitoare la afacerile interne ale Bulgariei.* Când am promis poporului bulgar, că-i dau o dovadă a devotamentului meu, dacă momentul a sosit, m'am hotărît, sě ascult strigătul de disperare al unei naţiuni, ce nu pretinde alta, decât sě trăiască şi sě se desvoalte pacinic între marginile constituţiunei. Aplecat, ca sě iau în mână soartea unui popor brav, căruia i-am promis, că 'mi voiu jertfí vieaţa pentru soartea şi binele lui, ocup tronul bulgar, la care me chiamă vocea naţiunei cu cea mai statornică hotărîre: *a lucra la consolidarea ordinei şi a păcei* şi în speranţa neîndoioasă, că sultanul, voind a pune cât mai îngrabă capět crisei bulgare, va sancţiona alegerea mea. Incredinţat pe causa sfêntă, ce o am primit şi pe vederile mele nobile şi loiale, am cea mai mare speranţă, că Atotputernicul va binecuvênta paşul meu, şi 'mi va ajuta la împlinirea datorinţii mele.

Păşind principele în noua sa ţeară, a adresat poporului bulgar următoarea proclamaţiune:

Sobrania cu unanimitate m'a ales de principe al naţiunei. Am primit această alegere şi m'am străduit sě câştig pe domnitorii lumei pentru causa noastră. Năsuinţa mea în aceasta direcţiune n'a fost încoronată de succes. In circulara mea trimisă puterilor am mărturisit, că alegerea căḑută asupra mea o voiu primí şi fără consensul lor. Naţiune bulgară! Cu braţele deschise, cu inimă ferbinte vin la voi, ca sě împărţesc cu voiu viitorul şi cu voi şi în fruntea voastră sě progresăm pe calea civilisaţiunei. Mare şi nobilă e misiunea, ce o am primit din mânile voastre, nori grei se adună pe orisont; dar mai mare este credinţa în coragiul vostru, şi în perseveranţa voastră, şi sfântă e voinţa naţiunei, care în tot timpul a dus la victorii. Cu ajutoriul lui Dḑeu şi cu voi voesc sě me lupt pentru causa voastră.

Sultanului i-a adresat principele următoarea notă telegrafică: Cu profund respect împărtăşesc înaltei Porţi, că tronul princial, oferit mie de sobrania bulgară, l'am acceptat şi acum îl ocup. Sperez, că aceasta hotărire a mea va întêmpina consensul înaltei Porţi. Fie încredinţată Maj. Voastră, că mi voi ţiné de cea mai mare datorinţă, ca tuturor supuşilor mei fără deosebire de credinţă şi de rasă, le păstrez cea mai mare dreptate.

După aceste pregătiri principele mai mult basat pe loialitatea poporului bulgar a călětorit incognito prin Austro-ungaria şi la Orşova a părăsit monarchia noastră. Aici a fost primit cu mult entusiasm de deputaţiunea bulgară în frunte cu ministrul Nacevici. La $5^{1}/_{2}$ oare dimineaţă principele s'a îmbarcat pe „Scava“, care trece cu înlesnire porţile de fer. Când vaporul se depărtá noul oaspe priví mult timp spre coasta austriacă. La 7 oare sosiră la gura-Văii, unde astepta vaporul „Orient“. Drapelul bulgar se înălţă şi oficerii companiei fluviale salutară pe Alt. Sa. Câţiva soldaţi români, ce erau aşeḑaţi pe coastă *nu purtau arme.* Către 1 oară se ivesce pe orisont „Yachtul“ guvernului pavoasat; regenţii, ministri, şi delegaţiunea erupseră în strigăte de „hura.“ După presentarea regenţilor Stambuloff, foarte mişcat, cetì următoriul discurs de bună primire în limba francesă: In numele guvernului bulgar am onoare a ura Măriei Tale bună-venire la fruntăria bulgară şi a-ţi *supune espresiunea simţemintelor* de adênc devotament şi de iubire nemărginită, de cari e pětruns *poporul şi armata bulgară*, cari aşteaptă cu nerăbdare de a vedea printre ei pe alesul lor mult iubit.

Poporul bulgar nu va uita nici odată, că în impregiurări aşa de critice Maria-Ta arătându-ne încrederea, ce ai în viitoriul seu, ai binevoit sě iei în mână drapelul onoarei şi al independenţii bulgarilor. — Provedinţa d ḑeească vegheze, asupra vieţii prea scumpe a Măriei Tale şi sě-ţi fie întru ajutoriu spe a conduce viteaza naţiune bulgară către propăşire, mărire şi glorie. *Trăiască Ferdinand I.* — La aceste principele a mulţămit printr'o frumoasă alocuţiune pentru primirea, ce i-se face şi a promis, că-şi va sacrifica vieaţa pentru apěrarea libertăţii şi drepturilor Bulgariei.

Ca rěspuns la bineventarea episcopului dela Vidin principele Ferdinand a rostit următoarele: Ales în unanimitate de representanţii naţiunei bulgare ca suveran al seu, am socotit de o sacră datorie sě pun piciorul cât mai îngrabă pe pămêntul nouei mele patrii şi sě mi consacrez vieaţa pentru fericirea, mărirea şi prosperitatea poporului mult iubit. — Mulţămind din adêncul inimei valorosului popor bulgar pentru încrederea, ce a pus'o în mine şi pentru sentimentele de devotament, ce le nutresce faţă cu mine, sunt pe deplin convins, că el me va ajuta în silinţele mele întru înălţarea şi desvoltarea ţěrei noastre şi întru prepararea unui viitoriu strělucit şi fericit. Atotputernicul Dḑeu sě ne ajute la împlinirea datoriilor noastre.

La Vidin a ajuns principele la 6 oare seara. Un bastiment cu o mulţime de locuitori la întimpinat cu urale entusiastice şi 100 de tunuri a salutat sosirea lui. Tot aşa la Sofia 101 de tunuri a anunţat sosirea principelui în Vidin. Principele în uniformă a fost primit de prefect, de comandatul garnisoanei şi de alţi demnitari în aclamaţiunile mulţimei, care încunjara clerul întrunit sub un portic decorat cu colorile bulgare, apoi a inspectat batalionul şi ş'a continuat călětoria spre *Lom-Palanka*, unde earăşi a fost primit cu aclamaţiuni entusiastice. In Rusciuc a sosit în 1 August la 7 oare şi 20 minute dimineaţa. Nu se auḑiau decât strigăte de: trăiască Bulgaria, trăiască Ferdinand. Principele a trecut printr'un arc de triumf, împodobit cu colorile naţionale şi la vêrf cu portretul prinţului şi cu înscripţiuni în onoarea lui. La banchetul dat, comandantul militar din Şumla rostì următoarele: Nu sunt nici diplomat, nici orator. De prima oară věd pe principele, dar îi mărturisesc, *ca armata 'şi pune credinţa în el* şi *'şi sacrifică vieaţa pentru el şi pentru îndependenţa Bulgariei. Mai curênd*, încheà comandantul, *va acoperí cu cadavre Balcanul, decât sě-i succeadă inimicului a pětrunde în Bulgaria.* Principile mulţumì şi ridica păharul pentru garnisioana din Rusciuc şi Şumla. Oficerii purtară pe umeri pe principele şi entusiasmul era la culme. — La Sistova a sosit principele întovărăşit de regenţă şi de toţi ministri pela prânḑ. Sute de deputaţiuni l'au salutat ca pe salvatorul Bulgariei. Din Sistova a fost asteptat la Tirnova.

Foile rusesci parcă vorbesc mai moderat despre călătoria principelui: „Petersb. Wjedomosti“, scrie, că Europa sě nu uite, că Battembergianul a fost depărtat numai prin puternicul cuvênt al Rusiei, fără amenințare şi fără scoaterea săbiei. Pentru depărtarea Coburgului e de ajuns proverbiala tăcere a Rusiei. Nime nu poate sta pe tronul bulgar, fără a fi şi pretin Rusiei.

Musica vocală în scoalele rurale.

S'a vorbit în unul din numerii ultimi ai acestui ḑiar pentru întroducerea musicei vocale în scoalele noastre rurale.

Fiindcă acel articol tractează o cestie atât de însemnată mai revenim şi cu aceasta ocasiune sě studiăm cu cetitorii acestui ḑiar aceasta propunere şi sě aliăm toate puterile noastre pentru realisarea ei.

E lucru constatat, că trebuinţa de cultură musicală se simte mai mult chiar la populaţia rurală. Şi de ce? Fiindcă nimeni nu s'a îngrijit sě facă ceva în aceasta direcţiune

La toate popoarele, chiar în timpurile cele mai vechi, studiul musicei era privit ca ceva indispensabil, ca cel mai necesar element pentru nobilitarea caracterului, pentru conservarea sentimentului de naţionalitate şi pentru păstrarea obiceiurilor strěbune.

Dar avem noi nevoe de acele timpuri? nu avem probe la popoarele de aḑi? cu câtă sirguinţă lucră pe acest teren, pentru lăţirea musicei naţionale?

În Francia sunt institute, a căror menire e a învěţa pe cetăţeni cântece naţionale patriotice. Germanii încă sunt şi ei un popor serios si muncitor ca şi noi, şi ei încă nu au soarele Italiei, şi nici trei recolte pe an şi cu toate acestea, toţi locuitorii, dela mic până la mare sciu sě cânte cântece naţionale, ei sciu sě însufleţească la un moment toată suflarea nemţească. La ei nu este scoală, unde musica sě nu fie obligătoare, ea — musica — a ajuns sě fie un fel de lege a naturei. Nu e tot astfel şi la italieni? Poporul italian însuşi e musica. Cântarea la ei în acea frumoasă ţară e o manifestare ḑilnică a vieţii, e de un caracter propriu vieţii obiceiurilor, şi limbei acelui popor.

Ce s'a făcut însě la noi până acum? Nimic. Musica cu impresiuni naţionale e schimonosită, încât numai românească nu e.

Noi nu o am apreţiat până acuma, fiindcă nu ne am întrebat nici odată, că ce e musica? Noi nu scim, ce e musica. Cu atât mai puţin scim, ce e o musică bună. Ce e drept cântări auḑim noi destule, dar că ele şi esercită vre-o influinţă asupra noastră me îndoesc foarte mult.

Dar musica e mai mult. Ea e elementul necesar, prin care se pot crea cetăţeni de caracter, cetăţeni buni, însufleţiţi de credinţă şi iubire către patrie şi naţiune.

Ea este mijlocul cel mai puternic de a ne forma unitate în limba noastră naţională, fiind că ea se respândesce cu iuţala fulgerului, în toate unghiurile ţěrei şi puterea ei s'a probat în toate vremile, începênd dela cele mai vechi şi până aḑi.

Sě ne gândim deci serios la aceasta cestiune şi sě ne dăm seamă, dacă acest măreţ scop sě se şi poată realisa.

Noi credem, că pentru respândirea culturei musicale în popor, ar fi modul cel mai practic:

ca copii sě se poată familiarisa cu musica în mod practic şi fără nici o greutate;

ca ei sě poată învěţa după auḑ şi pe lângă acea sě se şi distragă, căntând fel de fel de cântece;

ca copii mai măricei (cl. 4) sě poată învěţa numele, cheile, figurile şi valorile notelor şi a pauselor, apoi měsurile simple pe scurt şi fără multe definiţiuni:

Veneratul consistoriu archidiecesan ca for suprem scolar sě publice un concurs pentru compu-

---

sě treacă peste dênşii. Dar tot înzadar. Încă o clipă — Har l-a ajuns — „Te rěsbun tatăl meu!“ — şi Set căḑu cu capul sfărmat la pămênt.

Deoarece fiul ei încă era prea tiněr, guvernarea o luà mama Isi însaşi. Ani îndelungaţi a mai domnit ea asupra Egiptului fericită şi fericind. La moartea ei, ţara întreagă a jelit-o, şi memoria ei s'a păstrat cu veneraţiunea cea mai mare, ce se poate închipuì. Pretutindenea fură ridicate în cinstea ei temple, altare şi portice. În cinstea ei, care a inventat cultura bucatelor, se serba o festivitate de 10 ḑile la seceriş; cei dintâiu snopi se puneau pe altarele ei; grâul şi orzul se ducea în procesiuni până la templele ei. Diferite plante oficinale fură numite după numele ei, şi steaua cea mai frumoasă de pe ceriu, pe care o numim noi aḑi Sirius, egiptenii o numiau „Sat-Isi,“ adecă steaua Isi-ei. Când mai târḑiu, când anului de 360 de ḑile se mai aduseră 5, se serba în fieşte care an ḑiua nascerii lui Osiri în 1-a, Isi-ei în a 4-a dintre ḑilele acestea.

Ḑiua nascerii lui Osiri era una dintre cele mai mari sěrbători a anului şi se ţinea în fie care oraş cu mare pompă şi alai. Dintâiu se făceau rugăciuni în templu, se cânta şi se aduceau jertfe; apoi se îmbrăca statua îndumneḑeitului Osiri cu haine scumpe, se aşeḑa sub un baldachim şi se purta în procesiune festivă prin tot oraşul. Înainte mergeau lăutari şi cântăreţi, urmau preoţii, apoi statua împodobită, ear în sfêrşit poporul. După încheiarea sěrbării erau petreceri pretutindenea, jocuri, musici şi producţiuni de tot soiul; veseliile durau până noaptea târḑiu.

Însemnătatea sěrbărilor acestora era cu deosebire aceea, că în vremea, când se ţineau, alergau locuitorii oraşelelor şi satelor dimprejur în centre; Nilul era calea cea mai potrivită, şi în astfel de ḑile rîul era plin de gondole pistriţe, bărci şi luntriţe. Căci în oraşele mari erau multe de věḑut, acrobaţi şi escamotari de tot soiul; chiar şi lupte de gladiatori şi mai târḑiu chiar de tauri. Taurii se ţineau anume pe ocasiunea aceasta.

În ḑiua morţii marelui rege, la 17 Athir, se începeau misteriile Işi-ei, la cari însě nu puteau participa decât puţini iniţiaţi. Aci se presenta prin preoţi în mod teatral moartea regelui, aflarea cadavrului seu, bucăţirea lui prin Set, plângerea şi căutarea îndoioşatei regine şi celelalte. Nimic nu lipsia, nici chiar şerpele, care urmărise pe Aso, — el era representat printr'o funie groasă.

După ḑisa preoţilor Egiptului antic au trecut de atunci şi până în ḑilele de aḑi cam la 25 de mii de ani.

Despre Osiri şi Isi vorbiră şi timpuri târḑie cu veneraţiune şi dragoste, de Set cu dispreţ; el era numit pretutindenea „Tufe,“ adecă ticălosul. Dar aḑi nimeni nu-şi mai bate capul la ţěrmurile sfântului Nil cu trecutul cel mare; căci aḑi locuesce acolo un neam străin, care nu cunoasce pe Osiri; poporul cel vechiu a dispărut

Trad. de *Yff.*

nerea unei colecţiuni de poesii potrivite cu firea şi mintea copiilor din scoalele elementare, punerea lor pe musică, şi astfel învĕţătorii, iniţiaţi în un curs supletor, ar avea un reportuar hotărit, şi în toate scoalele s'ar cânta aceleaşi cântări, aceleaşi arii, vor cultiva prin urmare aceleaşi cugetări, aceleaşi sentimente; contribuind astfel la fala, şi mândria noastră naţională la înaintarea şi înflorirea dulcei noastre naţiuni şi a limbei ei. *C. A. S.*

Varietăţi.

* (Recolta în Ardeal.) Din rapoartele întrate până la 8 Aug. n. la ministrul de comerciu industrie şi agricultură asupra stărilor semănăturilor, resultatul recoltei, înfăţişază următoarea icoană a situaţiunei economice: Grâul: In comitatele din Transilvania s'a secerat şi în cele mai multe locuri s'a şi cărat. Recolta în general nu e mulţumitoare şi cuantitativ e departe de asteptările agricultorilor, în privinţa cualitativă cu escepţiunea comitatului Albei inferioare, unde grâul a fost noroit şi e tăciunos, în general e bunişoară. Grâul primăvĕratic se mai seceră încă. În comit. Albei de jos e tăciunos, ear în comit. Solnoc-Dobâca e noroit. — Orḑul: Recolta emijlocie — Ovĕsul: Recolta va fi îmbucurătoare. — Cucuruḑul a dat îndărăt, şi promite o recoltă slabă, — afară de comitatele Têrnavelor, unde a ploat, şi unde se spereaḑă o recoltă mulţumitoare.

* (Limba francesă.) În anul acesta se vor trimite la Paris din partea ministerului comun de rĕsboiu austriac doi oficeri, cari, perfecţionându-se în limba francesă, o vor propune apoi în scoalele militare austro-ungare. Cei ce vor sĕ meargă, trebue sĕ fie puţin esercitaţi în vorbire şi scriere şi sĕ poseadă cunoscinţe gramaticale. Cei aleşi pe basa unui esamen vor petrece în Paris 10 luni şi vor primí pe langă salariul obicinuit 150 fl. bani de călĕtorie, 300 fl. pentru vesminte civile şi încă un adaus 120 fl. pe fie-care lună.

* Patriarchul serbesc German Angyelici este greu morbos şi asta e şi causa, ce l'a silit a se rentoarce dela Gleichenberg.

* (Incă un resboiu vamal în prospect.) Guvernul din Switzera — după cum se ḑice — se ocupă cu idea sĕ abḑică monarchiei noastre conventiunea vamală încheiată la 14 Iuliu 1868. Motivul principal, ce dispune pe Switzera la acest pas, este, că vama caşului prin convenţiunea austro ungară din vigoare s'a ridicat dela 10 fl. la 20 fl.

* (Escursiune de plăcere la Sinaia). Ḑiua adormirei Sf Măria 15/27 Aug., la Sinaia se serbează într'un mod pompos şi solemn Cu ocasiunea acestei serbări biroul orăşenesc din Braşov arangează un tren de plăcere tour şi retour cu preţuri de tot reduse.

* (Casinul austro-ungar din Bucuresci.) Intre membrii acestui casin s'a escat neînţelegeri. Maghiarii au înaintat preşedintelui o petiţie iscălită de 32 membri, ca orchestra sĕ cânte şi ciardaşe. Austriacii vĕḑênd aceasta şi ei au înaintat o petiţie iscălită de peste 70 membri, ca orchestra sĕ esecute numai bucăţi classice şi cântece românesci. Acum e mare tulburare între membri şi una şi alta din partide au promis că se vor retrage, decum-va nu li se va satisface. Preşedintele ş'a dat demisiunea şi astfel casinul e în ajun d'a se desfiinţa.

* (Învitare) la *„Representaţiunea teatrală“* ce se va ţiné sub conducrea Dlui Petru Rimbaş de cătră tinerimea studioasă din tractul ppteral Zarand, Joi la 6/18 August 1887 în localitatea „Societăţii de lectură“ din Brad cu următoriul program:

„Un leu şi un zlot.“

Comedie într'un act de D. R Rosetti.

Persoanele: Eudochie Trifan — Dl Aurel Trif; Tasache Sărăcilă — Dl Teodor Baianţ; Mişu Anesti — Dl Nicolau Vraciu; Tertipof — Dl Petru Todoran; Dna Tarsiţa Trifan — Dna Rimbaş; Nataliţa fiica sa — Dra E. Impĕrat; Lina servitoare — Dra Eugenia Cutean; Mai mulţi învitaţi.

„Polipul Unchiului.“

Comedie într'un act de I. Slavici.

Ciocănel — Dl Inocenţiu Bogdan; Vespian — dl Teodor Baianţ; Iulian — Dl Andron Bogdan; Verigă, serv. — Dl Alesandru Draia.

„Un tutor.“

Comedie în 2 acte şi un tablou de M. Ponyi.

Redean — Dl Aurel Trif; Dornescu — Dl Inoc. Bogdan; Buzdugan — Dl Ioan Sina; Ioniţă — Dl Ioan Bocaniciu; Leonora Steria — Dra V. Stanciu; Dna Renon — Dna Rimbaş; Rariţa, servitoare — Dna F. Olariu. Servitori, ţerani, ţerance.

După representaţiune va urma joc.

Jumĕtate din venit e destinat pentru bibliotecele scolari din tract, ear ceealaltă jumĕtate, pentru fondul elevilor morboşi dela gimnasiul român gr.-or. din loc.

Intrare de persoană locul I, 70 cr.; locul II, 50 cr., parter 30 cr., pentru prunci 20 cr.

Biletele de întrare se pot căpĕta din 3—6 August a. c. la Dl Ioan Germân vis-á-vis de gimnasiu şi seara la cassă. Începutul la 7 oare seara.

Ofertele marinimoase se vor primí cu mulţămită şi cuita publice. *Comitetul arangiator.*

* Un omor îngrozitor. Sigismund Varadi, cismariu în Gődőlő, un om în vêrstă ca de vreo 46 de ani, desperat de boala îndelungată, în care căḑuse şi de lipsa ce o va duce familia după moarte-i, se aruncă asupra copiilor sei şi omorî 3 din opt, apoi se spânḑură.

* (Nenorocire pe calea ferată.) Firul telegrafic din Newyork anunţă, că o mare nenorocire s'a întêmplat la podul staţiunei Blämington (Illinois) Trenul de plăcere consta din 2 locomotive şi 15 vagoane, în care se aflau 960 de persoane, cari călătoriau la Niagara. Podul era peste o groapă, de 10 picioare de adêncă şi de 15 de lată. Se presupune, că podul în urma secetei celei mari s'a aprins din scânteile locomotivei. Conducterul trenului de plăcere a observat puntea că arde, dar nu putea oprí trenul. Podul se rupse, cele mai multe vagoane s'au rĕstornat, mai mult de o sută de persoane au murit şi peste patru sute sunt greu rănite.

* (Atentat.) Pe scările ministeriului de interne din Madrid au esploadat în 11 a. l. c. trei patroane cu dinamită. Atentătorul se presupune a fi un oficiant demisionat.

* (Remediu pentru pĕr.) Un medic iscusit rĕspunde la întrebarea, ce e de făcut, pentru a şi conserva pĕrul capului: Foarte puţin. 1 Căderea pĕrului condiţionează dela morburile câştigate, astfel e sfatul unui medic espert. 2. Un mediu mai rece are o înfluinţă mai bună, pentru aceea căciulile şi cuşmele călduroase trebuesc delăturate. 3. Cel mai bun mijloc a păstra pĕrul sănătos şi neîncăruntţit până la adênci bătrâneţe, este curăţenia. — Pĕrul trebue în toată dimineaţa curăţit cu un pepten des, apoi lin periat. Pĕrul aspru ori uscat se poate freca în sĕptĕmênă odată seara cu gălbinuş de ou, apoi curăţit frumos cu apă călduţă şi svêntat cu un stergariu. Toate celelalte unsori de pĕr şi pomeḑi, — cari cu cât sunt mai mirositoare sunt şi mai periculoase — trebuesc cu totul înlăturate; prin întrebuinţarea lor pĕrul devine unsuros, urît şi sein.

* Cu ocasiunea venirei Maj. Sale la Cluş se fac pregătiri ca archidiecesa ev. ref. transilvană sĕ salute prin delegaţi pe împĕratul. Delegaţii vor purta *costumul naţional maghiar în uniformă.*

* (Mulţĕmită publică.) Cu ocasiunea petrecerei de vară a „Societăţei Concordia“ din Blaş, ţinută la 7 l. c. care a reuşit foarte bine au încurs şi câteva suprasolviri; venim deci a mulţĕmi călduros onoratului public spriginitor pentru zelul şi marimositatea sa cu care s'a arătat faţă de această societate binefăcĕtoare; şi adecă Domnilor:

Basil Oltean, advocat 1 fl.; Dumitru Turcu, jun. comerciante 1 fl.; Ioan Bela, timariu 1 fl.; Dumitru Marginean, pantofar 1 fl.; Nicolau Pepelovici, masariu 1 fl.; Alesandru Szabo, pantofar 1 fl.; Ioan Rusu, pantofar 1 fl.; Vasil Barna, faur 1 fl.; Bekő Carol, curelariu 1 fl.; Andrei Marele, măsariu 60 cr.; Biro Iosef, măsariu 60 cr.; Nicolae Marginean, măsariu 60 cr.; Ioan Botezan, măsariu 60 cr.; Ana Cadar propriet. 1 fl.; Augustin Streza, cojocariu 1 fl.; Teodor Onişor, fabricant 1 fl.; Henerich Bach, croitor 1 fl.; Aurel Trifan, croitor 60 cr.; Iuliana Manfi, propriet. 60 cr.; Constandin Raţ, cojocariu 1 fl.; Dr. Iacob Brĕnduşan, advocat 1 fl.; Octaviu Macelariu, tipograf 60 cr.; Iuliana Darvoş rotărit. 1 fl.; Iosif Ganz, maşinist 60 cr.; Ioane Stregian, şapcar 1 fl.; Spatariu Iuliana, vĕduva 60 cr.; Ana Muntean, vĕduva 60 cr.; Ioane Janza, cismar 1 fl.; Ioane Turc, timar 60 cr. Dr. Alesandru Pop, 1 fl.; Iosif Salmen, comerciante 1 fl.; Ana Rus, propriet. 1 fl.; Basil Stregian, şapcar 1 fl.; David Clain, calfă de boltă 1 fl.; Basil Turcu, comerciante 1 fl.; Alesandru Popa, medicinist 1 fl.; A. Nistor, iurist 60 cr.; Ioane Iclodan, cojocar 1 fl.; N. Saluszizski, pantofar 1 fl.; Ioan Furnea, proprietar 1 fl.; Octaviu Corvin, croitor 60 cr; Lászlo Ianoşné, bucatar. 1 fl.; Szekely Mihai, zidar 1 fl.; Câmpian Iosif, zidar 60 cr.; Iosef Blum, calfă 60 cr.; Bernhard Fischer, măsariu 60 cr.; Georgiu Bărbat, capelan 1 fl. — Suma 40 fl. 60 cr. — Spesele petrecerei 25 fl. 89 cr. — Remâne venit curat 14 fl. 71 cr.

Blaj, 10 August, 1887.

Pentru comitetul arangiator

T. Onişor.

Insemnătatea predicei în biserică.

Dar sĕ vedem, ce rol a jucat şi joacă predica în biserica creştină după desbinarea acesteia în orientală şi apusană.

Este adevĕrat, că biserica noastră catolică de rĕsărit a păstrat cu scumpĕtate doctrina genuină şi toate datinele bisericei primtive, cea ce o recunosc chiar şi unii dintre romano catolici precum episcopul Ludovic Porta Giurleo în enciclica sa, unde se ḑice, că toate celelalte biserici, se înţelege afară de biserica orientală — şi confesiuni s'au abătut mai mult ori mai puţin dela aceasta.

Aceasta este adevĕrat, o recunoascem şi noi, dar de altă parte trebue sĕ recunoascem, că atât biserica romano-catolică cât şi celelalte confesiuni au pus mai mare pond pe predică, decât biserica gr. orientală

Predica fără îndoială contribue în mod însemnat la cultură şi religiositate şi astfel sĕ nu ne mirăm dar, dacă popoarăle din orient sunt atât de rĕmase în cultură deşi vitregitatea împrejurărilor politice, fără îndoială încă a contribuit foarte mult la remânerea în dĕrept a acestor popoară.

Nu se poate afirma aceasta în mod absolut despre biserica română ortodocsă din Transilvania. Căci nu-i a lipsit românului preoţi, cari au sciut, — sĕ înţelege după feliul de învĕţătură de pe timpul acela, — sĕ-l întărească în credinţa strămoşească în contra atâtor încercări proselitistice şi sĕ-i dea mângăiere sufletească în suferinţele lui.

Cumcă pe timpul Răcoţescilor aici în metropolia Ardealului se predica românesce în biserici avem dovadă diploma unui protopop din Maramureş, Simeon Petraşcu, în care se ḑice apriat în tomul 2, că catechismul impus de Georgiu Racoţi I sĕ fie întors pe românesce şi sĕ-l introducă în biserică, nefiindu-i iertat decât în consonanţă cu acesta a predica.

Despre ce ḑice fericitul Sincai: veḑi cum sĕ nevoiau calvinii sĕ amăgească pe români dela credinţa cea adevĕrată!

Mai târḑiu însĕ avem date sigure despre predicători chiar ambulanţi, cari umblau din sat în sat şi întăriau poporul în credinţa strămoşească. Pe timpul unirei au fost predicatori zeloşi, cari îndemnau la statornicia în credinţă precum au fost Ioan Circa, Visarion, Sofroniu, Ioan din Sadu ş. a.

Dar soartea acestora a fost funestă, precum şi altor preoţi, cari îndrăsniau a-şi ridica glasul contra uneltirilor iesuiţilor.

Din cele espuse până aici se poate vedé, ce însemnătate a avut predica în biserică, începênd de pe timpul apostolilor până în timpul de grea cercare a bisericei noastre naţionale.

Dacă în trecut predica a fost de o însemnătate atât de mare, apoi astăḑi însemnătatea ei nu se poate preţuí Cuvêntul de învĕţătură din partea preoţilor astăḑi tocmai aşa este de necesar, ca pânea de toate ḑilele. Precum nu poate trăí cineva fără pâne şi precum nu poate fi cineva creştin fără de botez, tocmai aşa preotul fără de a avea în gura lui cuvênt de învĕţătură nu mai poate fi conducĕtorul poporului, lumina lumei, ear biserica fără învĕţătură nu poate sĕ îndeplinească marea s'a misiune: de a aduce lui Dḑeu pe fii lui Dḑeu.

Recunoscênd deci însemnătatea predicei atât în timpul apostolilor şi a sfinţilor Părinţi cât şi în ḑilele noastre: e timpul suprem, ca noi, cari voim a fi lumina poporului sĕ lucrăm cu toată tăria sufletului, ca cu o ḑi mai curênd sĕ resune în toate bisericele amvonul, sĕ dăm prin aceasta bisericei adevĕrata vieaţă, consciinţă esactă despre tainele, ce se sĕvêrşesc şi despre principiile cele sublime ale creştinismului. — De aceea cu drept cuvênt sĕ susţine, că predica face sĕ străbată lumina cea Dḑeească în intunerecul lumei cei trecĕtoare.

Deci fraţilor în Christos, fiind mai întâiu pildă de virtute cu vieaţa voastră, fiţi şi cu cuvintele voastre, căci prin aceasta veţi avea pe tĕrêmul moral o superioritate necontestabilă înaintea tuturora.

Acum este acel timp, pe care îl profeţesce stul apostol Pavel, unde ḑice: Că va fi vreme, când învĕţătura cea sănĕtoasă nu o vor suferí, ci după poftele sale 'şi vor grâmădí loru-şi învĕţători, cari întărită auḑul; şi îşi vor întoarce auḑul dela adevĕr, ear la fabule se vor pleca. (II Tim: IV, 3, 4.)

Făcênd aceste veţi putea ḑice, ca şi acel apostol în vremea despărţirei. Lupta cea bună m'am luptat, călĕtoria am sĕvêrşit, credinţa am păzit. De acum mi s'a păstrat cununa dreptăţii, care 'mi va da mie Domnul, judecătorul cel drept, în ḑiua aceea şi nu numai mie ci tuturor celor ce doresc învierea lui. (II. Tim. IV, 7, 8.) *V. D.*

La preumblare întâlnim pe mulţi cu faţa galbină, cu privirea posomorîtă, cu paşii obosiţi etc. şi ce e causa? Nu e altceva de cât suferirea de nervi, şi chiar pe lângă buna îngrijire boala nu se mântue; folosesci însĕ elicsirul de nervi al Dr. Lieber remâi uimit despre influinţa vindecătoare a acestui preparat binecuvêntat. Numai singur veritabil se aflâ sub marca de deposit (cruce cu ancoră) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 13 August 1887.

Buda: 88 9 74 42 63

Nr. 276. [1640] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 °☐, şi 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura şi filia Topliţa, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare. cu 160 fl. salariu anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne de foc.

5. Certeşul-superior, cu 150 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi lemne de foc după trebuinţă.

6. Voia, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc după trebuinţă.

Concurenţii au a-şi adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 şi normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

[1641] 1—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăştie, sunt de ocupat 2 posturi învĕţătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei şi 2 stêngini de lemne. Devenind vacant postul de învĕţătoriu diriginte, unul dintre învĕţătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este impreunată o remuneraţiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí şi învĕţătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remuneraţiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subşterne până la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orĕştie.

Orĕştie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

Nr. 448. [1642] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior, salariu 220 fl., cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salariu 200 fl.

3. Spring, salariu 200 fl. şi cuartir natural.

4. Cinadie, salariu:

a) 9 jugĕre de pămênt, parte arător, parte fênaţ, pentru care învĕţătoriul va avea sĕ plătească contribuţiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfîrmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosinţa pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) douĕ cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salariu 100 fl.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi îşi vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protopresb.

Nr. 49. D. f. G. [1643] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal şi latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal şi celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl. v. a. cu prospect de a se urca, şi decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §-30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

[1638] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în şedinţa comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoşului, ţinută în Lugoş în 5 Martiu 1887 v. şi în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoşului.

I. Competenţii au sĕ dovedească, cumcă posed minimum cualificaţiunea normată în §-ul 15 lit. a din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificaţiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsităţi teologice şi a abţinut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotaţiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu şi parochul Alecsandru Ursulescu, care dotaţiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala şi *c)* şi din birul usitat în Lugoş.

2. Birul protopresb. anual dela preoţi conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul şi în mĕsura de până acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalţi 1 fl.

4. Pauşal de călетorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înşirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subşterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral şi protopresbiteral în Iám pe tiţiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificaţiunea lor de până acuma în termin de 30 de ḑile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeş.

Lugoş, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conţelegere cu **Filip Adam,** comisar cons. şi protopresbiter în Iám.

Nr. 367. [1635] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bacifalĕu, cu salariu anual din banii încassaveri din repartiţiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, şi 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire sĕ fie şi notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, şi 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-şi arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat şi cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. şi pentru scoala de repetiţie 35 fl.

8. Cărpiniş, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanţii vor avea a-şi aşterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 322. [1636] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. Lişnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apaţa, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pe lângă care este speranţă, că se vor mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-şi subşterne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II lea.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 293. [1633] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădină de legumi în mărime de 400☐ stângini, şi lemne de foc.

2. Almăşel, cu salariu de 150 fl. v. a. şi 3 stângini lemne pentru foc.

3. Gialăcuta, cu filia Căbeşti, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa grădinei dela scoală şi 3 stângini de lemne.

4. Micăneşti, cu salariu de 150 fl. v. a. şi lemne de foc de ajuns.

5. Têrnava, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa a douĕ grădini şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 24 Iuliu, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 769. [1637] 2—3

EDICT.

Elena Balteş, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani şi-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără sĕ se scie ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* sĕ se înfăţişeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 1—3

Publicaţiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, şi adecă: pentru regularea representării, alegerea îngineriului şi facerea preliminariul de spese, se defige ḑi de petractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Mĕgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toţi interesaţii cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pnntru judele referent *Georgiu Kelemen,*

Dominic Imre m. p.,
jude reg. de trib.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 20—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr.3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante și pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțămêntul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu, a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 7 August.

În unul din numerii precedenți ai ḑiarului nostru ne am ocupat cu afacerile economice ale statului vecin român așa, după cum le am aflat din un raport adresat de consulul austro-ungar din Tulcea cătră guvernul nostru.

Voim sĕ continuăm în obiectul acesta și sĕ punem sub ochii cetitorilor nostri raportul consulului din Ploești, ca sĕ putem trage conclusiunile noastre:

„Starea economică a României în anul 1886 nu se presentează în un colorit îmbucurător.

Esportul de grâu în anul trecut a fost 299,000 toanne față cu 383,000 toanne din anul 1885.

Diferința aceasta de 84,000 toanne este de a se ascrie în contul rĕsboiul vamal cu Austro-Ungaria.

Tot asemenea a scăḑut esportul de orz cu 85,000 toanne și cel de ovĕs cu 32,000, pe când cucuruzul s'a esportat cu 59,000 toanne mai mult și sĕcara deasemenea cu 32,000 mai multă ca în anul trecut.

Prețurile în bucate au fost cu mult mai scăḑute, ceea ce a dat ansă la multe bănueli din partea cultivĕtorilor.

Cultura vitelor încă nu a făcut progrese în spre bine, și aceasta tot din causa, că granițele austro-ungare pentru vitele române sunt de mult închise.

Cu toate acestea esportul de vite a progressat față de anul trecut cu 5,798 capete -- care resultat îmbucurător este de a se atribuí legăturilor, ce are România în privința aceasta cu Italia.

Esportul acesta însĕ departe de a fi adus venite în țeară și aceasta din motiv, că prețurile pe piațele italiane sunt cu mult mai mici ca prețurile de pe piața Vienei, cumpĕrătorii italieni ofer pentru o păreche de boi de calitatea primă $19^1/_2$ napoleondori în aur, cari fac circa 195 fl. v. a. ear pentru o păreche de boi clasa a doua 14 napoleoni circa 140 fl., până când în piațele Vienei tot aceea-și marfă avea căutare până la 400 fl. resp. 300 fl. calitatea a doua, și așa după detragerea speselor de transport totuși este o diferință în preț de 150—160 fl.

Isvorul acestei calamități cu privire la reducerea prețurilor pe piațele italiane este de a se căuta în călĕtoria cea lungă pe mare, — în care vitele se slăbesc cu desĕvêrșire și scad cel puțin în cuantitate și calitate cu 10%. Mai vin apoi și spesele de transport, cari sunt întreit așa de mari, ca cele pentru piața din Viena. Esportul de rîmători s'a înmulțit cu 9,000 capete, până când esportul de oi și capre a scăḑut cu 67,000. Tot asemenea a scăḑut esportul de pei brute cu 5,300 măji metrice.

Folosul din rĕsboiul vamal între Austro-Ungaria și România 'l trage Germania, și cu deosebire aceasta și-a asigurat în România o pieață sigură pentru ferul brut din Silesia, cuiele de păpuci, cuiele de drot, potcoave, vase de cusitor, pălării, mănuși, cămesi, strimfi, ace de cusut, hârtie, ferărie pentru uși, ferestri, lăcate și sticlărie și tot feliul de colorituri de anilin. Tot asemenea Francia a cucerit terenul în negoțul cu zăhar, liqueur, mĕtasă, și tot feliul de țesături de lână. Nu mai puțină silință 'și dă Italia și Rusia ca sĕ întroducă în piațele române unii articuli importați până aci de Austro-Ungaria și silința lor este până aci încoronată de succese destul de mari.

Dorința românilor de a crea o industrie poprie nu s'a putut realisa cu întroducerea tarifului autonom. E drept, că în anul curinte s'a stabilit aici o fabrică de postav a consorțiului din Brașov „Reisz, Scheer și consoții,“ care pe an poate prelucra la 200,000 oca de lână și poate da la 150 de lucrători ocupațiune ḑilnică, dar aceasta e departe de a putea corespunde producțiunei celei mari în acest ram de economie, de unde urmează, că prețurile lânei au scăḑut tare, fără ca în schimb sĕ poată produce atât postav, cât e de lipsă pentru ținut.

De asemenea s'a aseḑat un stabiliment de funărie în Buzĕu și în Pitesci, în cari lucră câte 6—10 oameni și mai mulți pielari cu deosebire în Ploesci, fără sĕ poată susțіné concurința cu negutătorii francesi și germâni.

Pe terenul economiei de câmp încă nu se observă îmbunătățiri și afară de mașinile de sĕmânat alte mașini agricole nu au prea cuprins teren.

Proprietarii lucră pămêntul cu spese tare puține, căci plata unui ḑileriu e la ḑi numai un franc și victul, ear semĕnarea unui hectar întreg costă 12 franci și seceratul 29 franci.

România acopere trebuințele în cai din Ungaria, deoarece statul nu are decât la Nucet o herghelie de 26 armăsari și 400 iepe și alta mai puțin însemnată la Poscani.

Vitele cornute sunt de tot neglese, de o statură mică slăbuță și de coloare sură, a căror întreținere cu tulei de cucuruz și vara la pășune nu prea costă mult, de unde urmează, că vacile dau prea puțin lapte.

Cea mai mare îngrijire sĕ pune pe rîmători, cari în România sunt de 3 soiuri și aduc frumoase venite, când le e asigurat esportul.

Dintre turmele de oi, — cele mai multe sunt aduse aici din Transilvania și esportul aḑi e nimicit prin rĕsboiul vamal, pe când înainte cu un an doi se esportau 20—30 mii capete de oi.

În ținutul Prahovei sunt și 9 mori de făină, cari macină la an peste 247,500 măji metrice de grâu și așa fiind acum vama de 12 franci pentru o maje metrică, făinile austro ungare și-au perdut aici piața.

Tot în ținutul Ploescilor sunt 11 fabrici de spirt, dintre cari 2 lucră pentru esport, ear celelalte pentru consumul din țeară și la ḑi produc peste 50 hectolitre spirt. Darea care era până aci de 38 franci, pentru un hectolitru s'a urcat la 76 franci, dar în schimb a primit favoruri la tariful căilor ferate pentru transport așa, că după 10 maji metrice din Ploesci până peste Budapesta—Kelenföld abia sĕ vine 499 lei și astfeliu e înlesnită concurința cu spirtul austro-ungar.“

Până aici raportul consulatului austro-ungar din Ploesci. Din acesta ne putem convinge, că România nu putea sĕ facă concurința vitelor austro-ungare pe piațele din Viena, fiind soiul vitelor române cu totului tot altul, decum e soiul vitelor unguresci, și a fost o nebunie a susțіné, că agricultura în Ungaria ar avea sĕ sufere la cas de a se re'noí convențiunea. Pe când lucrul sĕ are astfeliu, monarchia noastră sufere mari perderi în productele ei industriale, sașii din giurul Brașovului, românii din giurul Sibiiului, precum și sĕcuii stau sĕ ia lumea în cap, fără ca sĕ fi vĕḑut noi vr'un ciocoiu de ai nostri îmbogățindu-se din vite ori din grâne, — deoarece astăḑi prețul bucatelor și al vitelor nu-l mai stabilesce nici Ungaria nici România, ci America, India și Rusia și dacă acolo recoltele sunt bune, prețurile la noi au sĕ dea înapoi, ear dacă acolo recoltele sunt rele, atunci aceste se urcă și la noi, ori stau în legături de contract cu statele vecine ori ba.

Incăpĕținarea agrarilor nostri a avut deci drept resultate, că în România domnul plătesce un rînd de vestminte aduse din Francia cu 120 franci, ear postovarii din Brün falimentează, și cei din Brașov

FOIȚA.

din

Pățĕnii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împĕrătesc și urmările lui.

În anul 1869 dăruise împĕratul Rusiei Alecsandru al II-lea un teritor de mare estindere în Rusia sudică pentru o dreaptă împĕrțire între coloniștii germani. Din acest teritor între alții trebuia sĕ se împĕrtășească și vre-o 1563 familii mennonite *).

Ucasul împĕrătesc, prin care s'a dispus aceasta, s'a comunicat organelor administrative din cele 56 comunități mennonite și s'a întrodus totodată în protocolul fie-cărui comune. Bucuria coloniștilor însĕ, precum cu puțin după aceea cu amar a trebuit sĕ se convingă, a fost prea înainte de vreme, pentru că 300 familii din cele 1563 au rĕmas cu totul eschise dela bine facerea amintită. Între acestea me numeram și eu cu ai mei. Ear cei mai mulți ceva mai norocoși adecă 1200 familii primiseră numai $^2/_3$ din pămêntul promis. Astfeliu cam 20,000 jugĕre, dacă nu mai bine au rĕmas în mânile șarlatanilor, cari prin pactul secret făcuseră cel mai bun câștig. Deoarece, până când aceștia pentru câte un jugĕr pămênt arător s'au lunci — fênațe, plătiau numai câte 10 până la 25 Kopjek-i *), coloniștii plătiau pentru nesce parțele cu mult mai mici și poate și mai nefructifere câte 5 până la 10 ruble.

Așa dară era o mare diferință la mijloc, ba chiar colosală diferință, dacă vom mai socotí și nefavorabilele relații, în care se aflau coloniștii.

Surprinși de nedreptatea, ce li s'a făcut, căpeteniile celor înșelați, se pun în curênd în înțelegere unii cu alții și hotăresc, ca sé-și aleagă doi representanți, cari sĕ facă pașii trebuincioși pentru procurarea informațiunilor necesari în aceasta afacere. Ei erau deplin convinși din capul locului, că aci este vorba de o mare greșală cu voie sau fără voie, pentru că darul împĕrătesc nu se poate detrage nimeruia. Ear dacă cumva împĕratul și-ar fi schimbat hotărîrea sa, aceasta împrejurare la toată întêmplarea li s'ar fi făcut cunoscut celor interesați. Așa resonau ei.

Comunitățile mennonite și-au ales de plenipotențiații lor pe predicatorul Franz Janak și pe mine însumi. Pe atunci eu eram econom. Predicatorul însĕ nu se putea decide spre nici un pas mai resolut, pentrucă îi era teamă sĕ se pună pe picior de luptă cu oficialii sei. Întraceea se lățise pretutindenea credința despre falsificarea mandatului împĕrătesc cu privire la împĕrțirea teritoriului dăruit. Dar predicatorul a mărtusit-o espres, că din pricina familiei sale nu poate sĕ se pună în conflict cu organele politice. Eu cu toate aceste nu m'am înfricoșat a urmărí și a cerceta mai departe după adevĕratele cause a numitei întêmplări, — reḑimat pe noua ordinațiune iudițială, proclamată cu cea mai mare pompă la 1864, în sunetul căreia fie care cetățean se bucură de acelea-și drepturi în fața judecătoriilor din întreagă împărăția rusească. Înainte de toate am îndreptat douĕ rugăminte în scris cătră ministeriu, cerênd deslușirile cuviincioase în afacerea noastră. Acestea au rĕmas fără rĕspuns. După aceea m'am hotărît a-me presenta în persoană la Petropolea.

Într'o audiență mi-a declarat ministrul, general-adjutant Selenoj, că nici o rugare nu i-a venit până acum din partea coloniștilor germani în scris. Trebue sĕ fie la mijloc vre-o eroare sau vre-o intenționată înșĕlăciune, ce ușor a putut obvení în îndelungata cale din sudul Rusiei până în Petropolea. In persoană am așternut ministrului o nouă rugare în scris.

(Va urma.)

---

*) O sectă religioasă.

* „КОПЖЕКЪ“ un ban rusesc în valoare de $1^1/_2$ cr. v. a.

şi Cisnădie sistează munca, deoarece aḑi o maja metrică de lână variază dela 80—90 floreni, şi în România, unde e destulă, e cu preţuri bagatele.

Economii nostri de oi aici sunt buni numai sĕ plătească dări mari pentru vitele, ce le au în România, dar ca sĕ şi poată aduce lâna de acolo sĕ o prefacă în bani, de aceea nu se mai îngrijesce părintescul guvern, ci o lasă în mâna lui Dḑeu.

E destul de trist, că trebue sĕ simţă România pagube înfricoşate din causa acestui rĕsboiu vamal, şi e destul de trist, că industrieşii cei dela noi mor de foame pe timpul secerişului, dar aceasta aşa e; aşa e resonul de stat, dacă e vorba că statul nu e totalitatea cetăţenilor, ci numai a lor câţiva proprietari şi nescari evrei, cari fac trebşoare în contul tuturor fără pic de scrupuli şi remuşcare de consciinţă.

Sĕ avem însĕ speranţă în înţelepciunea celor din Viena şi sĕ ne facem ḑile bune, dacă va fi sĕ se întâlneasscă regele Ungariei cu al României la Cluş.

Revista politică.

Mare ferbere domnesce încă în castrele populaţiunei din Boemia. Foile cehice de o parte atacă ḑilnic şi vehement nu numai pe ministrul Gautsch, dar pe întregul cabinet austriac şi în atacurile lor aruncă câte o săgeată otrăvită şi în guvernul maghiar. Dealtă parte cearta între partidul ceh şi cel german se continuă cu înverşunare. Cu prilejul esmiterei unei ordinaţiuni pentru alegerea nouilor deputaţi în locul celor ce au părăsit dieta, Dr. Schmeykal a adresat în numele colegiului membrilor de încredere poporului german din Boemia un manifest, în care se aduce aminte de nedemnele purtări, ce germanii au trebuit sĕ le sufere în earna trecută din partea cehilor, apoi continuă: că maioritatea cehică, care singură a rĕmas în parlament, în loc sĕ apreţieze cererile germanilor, în grabă şi cu mare bucurie a declarat mandatele celor ce au repâşit de vacante, şi cehii în enunciaţiunile lor şi acum ca şi mai înainte s'au pus pe terenul separatismului. Cu nimic nu s'a îmbunătăţit starea de mai înainte, nimic nu s'a întêmplat, ce i-ar putea face pe germani sĕ părăsească politica de abstinenţă. Poporul german trebue sĕ aleagă numai astfel de bărbaţi, cari vor esercita aceasta politică.

Mandatul marei Sobranie şi al regenţii bulgare s'a încheeat cu ḑiua de 2 August, şi Bulgaria ş'a pus soartea în mânile mult doritului principe Ferdinand I de Coburg. A fost mare curajul acestui bărbat, pe care foile 'l consideră numai de un aventurier. Cine mai credea, că pe lângă atâtea ameninţări, principele se va duce în Bulgaria, dar a făcut-o, după cum ḑice, el pentru recunoscinţa, ce o păstrează naţiunei Bulgare. Şi tot pentru naţiunea bulgară principele a sĕvêrşit actul solemn al depunerei jurĕmêntului şi sĕrutând evangelia şi crucea s'a aşeḑat pe tronul ţarilor bulgari.

La sĕvêrşirea acestui act solemn entusiasmul a fost la culme, dignitarii Bulgariei sosiau grămadă din toate părţile, ca în numele poporului sĕ felicite pe Ferdinand I; ear oficerii purtară pe umere pre supremul lor comandant.

Deodată cu sosirea lui pe tronul ţarilor bulgari, principele a adresat poporului bulgar următoarea proclamaţiune: Noi, Ferdinand I, din graţia lui Dḑeu şi din voinţa poporului principe al Bulgariei! In momentul serbătoresc, în care Noi am depus jurămêntul marei adunări în vechia capitală bulgară, facem cunoscut poporului nostru mult iubit, că am luat în mână regimul ţĕrei şi că o vom ocârmuí pe basa constituţiunei spre gloria, mărirea şi desvoltarea ei, spre care scop ne vom pune toate silinţele şi vom fi totdeauna gata a ne jertfi viaţa pentru fericirea ei.

Ocupênd vestitul tron al ţarilor bulgari, considerăm de sfêntă datorie a mărturisí bravului popor mulţămita noastră sinceră pentru încrederea, ce ne-o a dovedit-o prin alegerea noastră de principe al Bulgariei, precum şi pentru atitudinea sa înţeleaptă şi patriotică în cursul grelelor timpuri, prin care a trecut ţara. Nisuinţele energice ale naţiunei pentru apĕrarea independenţii, onoarei şi intereselor sale i-au câştigat simpatia întregei lumi civilisate şi a umplut de încredere pe fie carele, că naţiunea merită un strălucit viitor. Aduc mulţumiri regenţilor şi ministrilor pentru conducerea înţeleaptă şi fericită, apĕrând astfel în cele mai critice momente independenţa ţĕrei noastre. Avênd deplină convingere, că poporul nostru şi brava armată se vor grupa împregiurul tronului nostru şi ne vor sta în ajutor în toate silinţele noastre pentru fericirea patriei, invocăm binecuvêntarea lui Dḑeu la toate întreprinderile noastre. Trăiască Bulgaria liberă şi independentă.

Principele călĕtoresce acum cruciş şi curmeḑiş prin Bulgaria, bucurându-se în tot locul de simpatiile poporului bulgar.

Călĕtoria principelui e comentată de toate foile europene, unele se esprimă favorabil, altele de tot nefavorabil, şi e lucru misterios, că chiar şi foile austriace şi germane condamnă intreprinderea principelui. „Nord“ publică o vehementă notă oficioasă contra principelui Coburg şi declară, că aventura lui va avea în curênd un sfêrşit de tot tragic. Un corespondent al acestei foi şi pretin al lui Giers declară, că Rusia nici acum nici mai târḑiu nu va recunoasce pe Ferdinand nici chiar ca regent provisor. Călĕtoria principelui e numai un mijloc de intrigă „Nowoje Wremja“ scrie: Fără Rusia cestiunea bulgară nu se va descurca, căci nu e altă basă de descurcare de cât cunoscutul program rusesc.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S-Sebeş, în 3 August 1887 (*Absenţiile scolari.*) Venerabilul consistoriu archidiecesan gr. or. prin circulariul seu Nr. 2972 Scol. 1887 sub p. 2, întreabă pe conferinţele învĕţătoresci:

„Cari sunt causele, pentru cari absenţiile scolari sunt prea numeroase? şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucţiunea poporală?

Aici sub absenţiile scolari au a se înţelege: atât pruncii cei obligaţi la scoală şi nu cercetează de loc scoala, cât şi cei ce frecuentează scoala însĕ lipsesc dela scoală mai mult ori mai puţin.

Încât privesce instrucţiunea obligatorică, aceea la popoarĕle culte de aḑi s'a început încă cu secoli înainte şi anumit: în Sacsonia încă cu începutul seclului al 16-lea s'a proclamat pentru prima oara doctrina că: educaţiunea individuală este cea mai mare datorie socială; în Sacsonia mai întâiu s'a dat în mâna puterei publice dreptul de constringere pentru părinţi, faţă cu educaţiunea pruncilor lor.

Încă în anul 1573 electorele Ioan George dede o ordonanţă, carea cuprindea aceste cuvinte memorabile;

„Voim şi ordonăm, ca autorităţile fie cărei comune sĕ ridice scoli regulate; ca fie care (părinte) după îndemnul păstorilor (preoţilor) sĕ i trimită la scoală copii, îndată ce vor avea vêrsta recerută, pentru a învĕţa a se depărta dela rele şi trândăvie şi ai face se creaḑă în frica lui Dumneḑeu, precum şi în aptitudinea disciplinei.“

Ear în Prusia încă s'a luat mĕsuri energice faţă cu obligarea învĕţămêntului sub Frideric cel mare.

Regulamentul general al scoalelor de Friderich al Prusiei promulgat la 12 August 1763 începe astfeliu:

„*Frideric*, rege etc. etc.

..... „Credem dar util şi necesar de a pune fundamentul fericirei obstesei, întocmind o instrucţiune raţionabilă şi totodată şi cristiană, spre a se da tinerimei şi frica lui Dumneḑeu şi cunoscinţele folositoare.

Drept aceea recomandăm tuturor (celor competenţi) de a esecuta cu o îngrigire scrupuloasă acest regulament, care s'a făcut pentru binele supuşilor nostri; şi de a face, ca ignoranţa cea atât de prejudiciabilă sĕ dispară.“

Cu astfel de preambul îşi începe regulamentul Friderich cel mare.

În acest regulament se prescrie, că fie-care părinte tutor şi stăpân au sĕ trimită la scoală pe băeţi şi băete dela al 5-lea an împlinit până la al 13-lea şi 14-lea an. Ear absenţiile se pedepsiau cu 16 groschen (30 cr.), fără nici o deosebire şi cu cea mai mare stricteţă.

Astfel, pe când la noi s'a început obligătatea instrucţiunai numai de câteva decenii, în statele cele culte de aḑi s'a început cu unul până la 3 secoli.

Scim — după date — că la noi şi aḑi cam două cincimi adecă 40% din numĕrul celor obligaţi a frecuenta scoala nu o frecuentează de loc.

După legea noastră scolară „Normativul“, care e basat pe legea positivă art. 38 din 1868, sunt esmişi dela îndatorirea de a frecuenta scoala 1. Cei ce dovedesc, că primesc o instructiune privată corespunḑĕtoare, şi 2. Cei atacaţi de vre-o boală incurabilă trupească sau spirituală.

Instrucţiune privată se scie, că poporul român nu da copiilor sei, remâne dar numai p. 2.: cei atăcaţi de morburi incurabile.

Faţă cu acest punct scim cu toţii, că românul nu stă pe o treaptă mai slabă, ca alte popoară, ba putem ḑice, că ocupă un loc de frunte. Şi la nice un cas — luând terminul general — nu va trece preste 6% din numĕrul celor obligaţi.

Incât privesce micimea unora? nice decât nu e causă de escusare; căci dacă în Germania sunt obligaţi a frecuenta scoala dela 5 ani, pentru ce sĕ nu poată cerceta băeţii români dela al 6-lea an?

Lordul Brugham, carele era poate unul din cei mai învĕţaţi ai timpului seu, ḑicea în 1835 în camera lorḑilor: „Acela care nu a observat bine pe copii, nu scie, că ei sunt mult mai capabili de a învĕţa mai înainte de 6 ani ai vêrstei lor decât mai târḑiu. Copilul înaintea acestei vêrste nu este nici leneş, nici îndolent, nici viţios; din a sa natură el este un animal mic activ, curios, întrebător şi dispus de a învĕţa . . Pentru mine (adaugá lordul) mai că aşi îndrăsní a ḑice, că am învĕţat mai mult dela 2—6 ani, chiar mai înainte de a merge la scoală, decât aşi fi putut sĕ învĕţ mai în urmă, chiar de aşi traí până la 80 de ani.“ —

Me a cuprins mirarea, când am cetit datele publicate dela scoala din Boiţa.

Boiţa un sat-oraş, unde oamenii se ocupă puţin cu agricultura. Aci din vreo 200 elevi obligaţi a frecuenta scoala, s'a eliberat de a o frecuenta 50 băeţi şi băete. Pe când după împregiurările, în cari se află aceasta comună, din punct de vedere sanitar şi al ocupaţiunei, şi 5 percente a se elibera de scoală e prea mult, ear nu 25%.

Dacă în Boiţa s'au eliberat de a frecuenta scoala 25% din băeţii obligaţi, atunci ar fi în aproape jumĕtate comunele române a se elibera $50_0/^0$ de băeţi dela frecuentarea scoalei.

După starea de aḑi a românului la nici un cas nu poţi lua mai mult ca cel mult 5% a se elibera legalminte dela frecuentarea scoalei. Ear celelalte vre-o 35—40%, cari nu frecuentează scoala, sunt absentări nelegale.

Causele pentru cari aceasta sumă mare absenteza neeliberaţi dela scoală, vor fi, că: 1. învĕţătoriul cu preotul şi comitetul parochial nu-şi vor face datoria în deajuns şi 2. că organele politice, nu sprijinesc causa noastră scolară conform legei.

Scim cu toţii, că se află încă şi aḑi părinţi români, cari nu voesc a şi trimite copii la scoală. Causa e nesciinţa, simţul de sclăvie, carele nici aḑi nu a perit cu totul din el; e apoi firesce şi sĕrăcia.

Încât pentru cei sĕraci, cei competenţi conform legei au a se îngrijí de ei, ca sĕ poată cerceta scoala; necercetarea firesce ar putea fi scusată numai iarna şi nu şi vara.

Ear faţă cu ceialalţi părinţi, cari nu-şi trimit copii la scoală, preotul şi învĕţătoriul prin învĕţături şi îndrumări blânde, arĕtându le însemnătatea şi folosul, ce l'ar avea fiilor dela cercetarea scoalei, sĕ-i îndemne a-şi trimite pruncii la scoală; ear când toate acestea nu vor ajuta, atunci sĕ nu fim cu nice o cruţare.

Dacă Germania cea cultă de aḑi nu ar fi luat cu seculi înainte mĕsuri aspre contra celor ce nu-şi împlineau datorinţele, contra părinţilor, ce nu-şi trimeteau copii la scoală, sigur aḑi nu ar sta pe treapta, care sta. Ba chiar şi aḑi se vedu casuri în Germania de e silită a lua mĕsuri aspre de pedepsă făţă cu părinţi nepăsători, renitenţi şi încă pedepse mai aspre ca la noi.

Dacă în Germania unde cultura a ajuns la un grad aşa de mare de desvoltare, aşa s'a făcut şi aşa se face şi aḑi, atunci şi noi nu putem sĕ facem alt ceva, decât sĕ lucrăm din toate puterile noastre înta'racolo, ca faţă cu părinţii cei trândavi, renitenţi şi nepăsĕtori, cari nu îngrijesc de interesele cele mai scumpe ale fiilor lor, dându-i la scoală, — când nu este încătrău, sĕ se aplice mĕsuri constringĕtoare.

Dacă organele noastre îşi fac datorinţa ear organele politice nu ne sprijinesc, pedepsind pe cei nepăsători, nu avem altă cale, decât sĕ arătăm starea lucrului organelor superioare, totdeauna la têmpul seu.

În S-Sebeş d. e. sunt obligaţi a frecuenta scoala rom. gr. or. cam 700 — (şepte sute) dela 6—15 ani; din cei dela 6—12 cam 500, vre-o 20—30 numai nu frecuentează scoala, adecă cam 5%; absenseniile s'au dat totdeauna regulat; s'a pedepsit însĕ numai în anii trecuţi şi numai unii, şi aceasta de regulă se întêmplă după finea anului scolar. De doi ani însĕ nu s'a pedepsit nimenea, deşi s'au făcut arătările cuvenite organelor superiori.

Dacă astfel stă lucrul şi în alte multe locuri, atunci cred, că ar fi de lipsă ca Ven. Cons. sĕ întrevină la organele politice competente, ori chiar la In. Ministru de culte, pentru a îndruma organele politice competente ca cu toată seriositatea şi punctual sĕ se intereseze de causa noastră scolară, acomodându-se strict legei.

Căci în forma aceasta scoala noastră faţă cu acest punct e privită de un ce de tot neînsemnat, ba eu o privesc chiar luată în un feliu de batjocură.

Atât faţă cu băeţii, cari nu frecuentează de loc scoala.

(Va urma.)

Haţeg, 13 August, 1887 st. n. Dle redactor! Subscrişii conduşi de idea de a promova simţul de păstrare şi economie la poporul nostru, — convinşi fiind, că ori-ce scopuri salutari se pot ajunge mai cu înlesnire prin asociaţiuni, am luat iniţiativa înfiinţărei unei asociaţiuni de anticipaţiune şi credit cu reşedinţa în Haţeg, cu următoriul program:

I. Durata asociaţiunei e pe timp nedeterminat.

II. Titlul asociaţiunei: „Haţegana“ asociaţiune de anticipaţiune şi credit.

III. Scopul e: a da împrumuturi, a primí bani spre păstrare şi fructificare.

IV. Capitalul asociaţiunei se va compune din cel puţin 100 părţi fundamentali (acţiuni) á 50 fl. v. a.

V. Ca membru al asociaţiunei poate fi ori-cine cu caracter nepětat, care va plătí la subscriere tacsa de înscriere cu 2 fl. după fie-care parte fundamentală (acţiune) — şi 2 fl. ca rata primă din o acţiune, restul se va plăti conform disposiţiunilor făcênde de adunarea generală constituantă în rate lunare de câte 2 fl. v. a.

Fie-cărui membru îi sta însě în voe liberă a solví şi de odată suma întreagă, ori deodată mai multe rate din părţile fundamentali (acţiuni.)

Tacsa de înscriere, şi rata primă e a se solví inmediat la subscrierea coalei.

VI. Fundatorii asociaţiunei nu-şi reservă nici un drept prerogativ făţa de ceialalţi membri.

VII. Cu privire la art. de lege XXXVII din 1875 § 152 subscrişii primesc pentru plătirile vacante până la adunarea generală constituantă responsabilitatea solidară, — asemenea şi membrii fundatori prin subscrierea lor pe coala de sub-scriere, dechiară, că iau asupra-le obligamentul prevědut în §. 153 al citatului art. de lege.

Drept aceea încă în 12 Iuniu a. c. în conţelegere cu mai mulţi cetăţeni, am esmis o coală pentru subscriere de acţiuni.

Zelul, cu care a fost îmbrăţişate subscrierile de acţiuni ne-a procurat convingerea firmă, că basa înfiinţărei acestei asociaţiuni şi până acum e deplin asigurată.

Ne ţinem însě de datorinţă şi pe calea publicităţii a trage atenţiunea P. T. Domni, cari voiesc sě între ca membri în sînul asociaţiunei noastre sě binevoiască pentru subscriere şi celelalte a se adresa la dl advocat Michail Bontescu în Haţeg.

Tot cu aceesta ocasiune, conformându-ne legilor şi prescriptelor sustătătoare, — ne permitem cu toată stima a învita pe P. T. domni membrii, subscribenţi ai asociaţiunei noastre, sě binevoiască a participa sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi la adunarea generală constituantă, ce se va ţiné în 29 Septembre 1887 st. n. la 11 oare antemeridiane în casa domnului B. Popoviciu din pieaţa Haţegului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul iniţiatorilor.
2. Constituirea adunărei.
3. Desbaterea şi votarea statutelor.
4. Alegerea directorelui asociaţiunei şi a funcţionarilor.
5. Alegerea comisiunei de supraveghiare.
6. Alegerea consiliului administrativ.
7. Desemnarea foilor pentru publicările asociaţiunei.
8. Eventuale propuneri.

Michail Bontescu. *Alesandru Serafim.*
adv. *Ioan Muntean.*

Varietăţi.

* (Serbarea ḑilei nascerei Maiestăţii Sale.) In biserica noastră din cetate, la sfêrşitul s. liturgii Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, a cetit frumoasa rugăciune bisericească, întocmită anume pentru astfel de ocasiuni

Miliţia a serbat înalta ḑi astfel: In preseara ḑilei a fost retragere cu musica regimentului de infanterie Nr. 82. Dimineaţa la 5 oare o baterie uşoară din reg. art. de corp Nr. 12 a descărcat în intervaluri de câte 7 secunde 24 împuşcături de tun; tot pe vremea aceea musica militară eşì din căsarma cea mare şi percurse, cântând, stradele principale ale Sibiiului. La 8 oare toate trupele dislocate din Sibiiu au eşit pe locul cel mare de eserciţiu, la 9 oare se începu missa militară, la care luară parte toate trupele sub comanda colonelului baron Pach de Hausenheim şi Hohen Eppau. Parada a fost de tot solemnă şi pompoasă, o mulţime de public a luat parte, chiar şi de prin satele vecine. La o oară după ameaḑi s'a ţinut un banchet festiv, la care s'a ridicat toast pentru Maj. Sa şi pe acel timp s'au descărcat puşcături de tun pe locul cel mare de eserciţiu.

* (Petreceri în lagěrul din Bruck.) — Cu datul 4/16 August din Bruck ni se scrie: Din incidentul serbărei ḑilei nascerei Maiestăţii Sale, Alteţa Sa archiducele Rudolf, a spendat o sumă de 30,000 fl. pentru îmbunătăţirea menagiului în aceasta ḑi pentru întreaga garnisoană, ce se află în Bruck. Totodată Alteţa Sa şi-a esprimat dorinţa, ca fiecare naţionalitate din armată sě se producă cu ceva naţional cu aceasta ocasiune. Astfel regim. 84, compus din nemţi de prin Austria de jos, se va produce cu un joc ţĕrănesc şi cântece poporale. Regim. 12, slovaci de pe la Komorn, — se va produce cu nisce jocuri naţionale. Regim. 83, sêrbi de prin Bănat, se va produce cu jocul naţional „Colo“ şi „Grenadiermarsch,“ Regim. 31, români din ţinutul Sibiiului, 13 inşi, între cari 3 sunt voluntari — vor juca „Căluşerul“ „Bătuta“ şi jocul „Turca“; ear ungurii se vor produce cu jocuri de ale lor naţionale şi unele scene din viaţa de „betyári“ de prin puste. Alteţa Sa archiducele va asista la toate aceste producţiuni.

* Pentru sosirea Maj. Sale în Deva se fac o mulţime de pregătiri. Supra-locotenentul Iosif Benkő dela garda de corp a cavaleriei ces reg. a fost în Deva pentru a îngrijí de graşduri. Cu prilegiul venirei Maj. Sale vor sosí 92 de cai şi 6 cară; şi decumva regele României ar vení la Deva se vor mai procura încă 8 ecuipage. — Cuartirul archid. Iosif va fi în casa dlui Hollaky. Măestrii de cuartir ai archiducilor Albrecht şi Wilhelm încă n'au sosit.

* Ministeriu de rĕsboiu din România a dat un ordin circular tuturor comandanţilor pentru concentrarea reserviştilor. Concentrarea se va face dela 10 Septembre până în 10 Octobre.

* (Medici scolari.) Pentru medicii scolari şi profesorii de higienă la scoalele medii se va ţiné un curs special dela 15 Septembre până la 15 Decembre la universitatea din Pesta. Cei ce vor sě fie admişi la acest curs îşi pot înainta petiţiunile până la 10 Septembre n. la decanatul facultăţii de medicină.

* (Convocare.) Membrii comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand P. T. DD. Vasiliu R. Dămian, preşedinte districtual, Sabin Piso, preşedinte al despărţĕmêntului Secărêmb, G. Foraş preşedinte al despărţĕmêntului Hondol, I. German, v pres. al reuniunei districtuale, P. Rimbaş, secretar din Brad, Ales. Vlad, secretar din Banpatak I. Anghel, bibliotecar din Brad, P. Mihuţ din Sĕcărêmb, Avram Mihuţ din Boiţa, G. Ignaton Ormindea şi Alesandru Iovan din Hondol — membrii în comitet sunt învitaţi a participa la şedinţa comitetului, ce se va ţiné la 14/26 August 1887 în sala gimnasiului din Brad la oarele 10 antemeridiane.

Obiectele.

1. Censurarea raportului comitetului central despre activitatea desparţemintelor reuniunei.
2. Censurarea raţiociniului pro 1886/7.
3. Staverirea bugetului 1887/8.
4. Cetirea şi censurarea disertaţiunilor şi a temelor date membrilor spre lucrare pentru adunarea generală
5. Eventualia.

Dela comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand, Brad la 31 Iuliu v., 1887.

Vasiliu R. Damian, *I. German,*
preşedinte al reun. v-preşedinte.

* (Têrgul de ţeară.) Têrgul anual de ţeară din Sibiiu se începe în luna lui Septembre st. n. şi anume: têrgul de oi în 2 Septembre; têrgul de vite cornute şi de cai în 9 Septembre. Têrgul principal în 14 Septembre.

* (Sinaia şi „csárdás“-ul.) . . . .!? Cetim în jurnalul „Hermannstädter Zeitung“ de aici, că în 14 l. c. n. capela naţională din Cluş a lui Ludovic Pongrácz, atât a încântat pe înalţii oaspeţi dela Sinaia, încât din o deosebită dorinţă prea înaltă s'a cântat numai *ciardaşuri*, valzere şi polci, dintre cari unile au fost acompaniate de solo pe cimbal. Maj. Sa regele Carol şi înalţii oaspeţi erupseră de mai multe ori în aplause, pe lângă cari s'au mai adaus, se înţelege şi o remuneraţiune regească. — De i aşa, mai scii, dacă nu se va muta capela maghiară, care la Sibiiu nu s'a cam prea bucurat de aşa vestite simpatii, la Sinaia, ca sě esecute tot *ciardaşuri*. Asta n'o scim, scim însě, că plaiurile românesci sunt poetice numai când rĕsună *doinele* şi cântecele române… şi sunt de tot posomorite la auḑul ciardaşilor. Sě vorbiască „*Peleşul*“ în povestile lui. . . .!?

* (Timpul.) Ḑilele lui Cuptoriu au adus un zăduf de nesuferit. Ḑiua căldura era peste mĕsură, ear noaptea vremuri tari cu fulgere şi trăsnete fără însě sě plouă. Joi în 6 Aug. zăduful ş'a ajuns culminaţiunea. După prânḑ s'a lăsat un întunerec teribil şi un înfricoşat orcan a rupt arbori din rădăcină, a descoperit case, a dărîmat coperişe şi a causat daune enorme. Noaptea s'a repetat din nou înfricoşata privelisce cu tunete şi trăsnete. Acum vremea s'a rĕcit.

* (Concert.) Artista Julia Cocorescu, care se bucură de o vază mare la concetăţenii sei bucuresceni, a dat un concert în Tuşnad. Numitei artiste i-a oferit concursul dşoara Olga Grigorovici violinistă, şi d-na Prager. Toţi cei ce petrec în Tuşnad au luat parte la acest concert cu program foarte variat şi bine întocmit. Succesul a fost strălucit.

* (Căldurile cele mai mari.) — Eată o statistică despre căldurile cele mai mari, ce s'au simţit în diferitele epoci în Europa. In 627, căldura fu atât de mare în Francia şi Germania, în cât fântânele secară şi un mare numĕr de persoane muriseră de sete. In 870, munca câmpului fu suspendată, muncitorii, cari voiau sě persiste în munca lor sub cerul liber, fură loviţi în foarte scurt timp de insolaţie mortală. In 903, razele soarelui fură atât de tari, încât vegetaţia fu cu totul arsă ca sub acţiunea focului. In anul 1000, rîurile secară, peştii putreziră, din care cause se născu ciuma. In 1122 şi 1132 fu o căldură toridă în Italia, unde vegetaţia fu cu totul distrusă. In bătălia de la Bela, 1260, mai mulţi oameni fură omorîţi mai mult de căldură de cât de armele inimicilor; toţi muriau de insolaţie. In 1277, 1303, 1304, 1615, şi 1765, verile fură atât de călduroase, încât oamenii abia mai puteau trăí. In 1718, prăvăliile şi teatrele se închiseră. Nici o picătură de apă nu căḑu. In 1779 căldura fu atât de mare în Bolonia încât o mulţime foarte mare de persoane muriră sufocate. In Iuliu 1793 căldură devenì insuportabilă, legumele şi fructele se uscară. In mai puţin de o oară, carnea se descompunea. In 1822, căldura fu însoţită de numeroase cutremure de pĕmênt, cari causară pagube însemnate în Alsaţia. Căldura din 1832 aduse colera în Francia. La Paris muriră 20,000 persoane. Verile din anii 1845, 1846, 1849, 1860, 1870, şi 1874 fură de asemenea foarte călduroase, dar ele nu presentară aceleaşi inconveniente ca cele ce le precedară.

* (O lecţiune celor ce despreţuesc meseria.) Foaia săsească din Braşov „Krons. Ztg.“ ne surprinde cu următoarea veste: Fiul directorului cassei de economii din Braşov, tinĕrul Aug. Schwarz, a depus în anul acesta esamenul de maturitate la gim. ev. cu discuţiune. După depunenerea esamenului a întrat ca învĕţăcel în fabrica de pele din Braşov a lui Iosef Dűck.

* (Dare de seamă.) Petrecerea de vară arangiată la 7 August în favorul reuniunei femeilor române din Abrud şi giur a fost bine cercetată şi tare animată, deşi numai cu 2 sĕptĕmêni mai înainte a mai fost o petrecere la „Detunata“ — tot în favorul acestei reuniuni. La petrecerea din 7 August au încurs 208 fl. v. a. S'a spesat 57 fl. 43 cr. v. a. prin urmare a resultat ca venit curat una sumă de 150 fl. 55 cr. v. a.

În numele comitetului venim a ne esprima cea mai călduroasă mulţămire tuturor on. domni, doamne şi domnişoare, cari au binevoit a contribuí şi cu aceasta ocasiune.

Abrud, în 16 August, 1887.

Anna Gall, *Alecsandru Ciura,*
preşedintă. secretariu.

* (Mişcări în Germania.) Fortificarea posiţiunilor la graniţa ruso-germană şi mai ales la Thorn şi Posen se continuă cu o mare activitate. In Bavaria renană se fac mari concentrări de trupe. La Wen-Ulm a sosit un regiment de ulani. La fortăreaţa Landau se vor aşeḑa 8 baterii de câmp. La Spire şi Kaiserlautern vor mai sosí încă trupe.

* La scoala normală superioară din Bucuresci sunt de a se ocupa 6 burse şi anume: trei pentru secţiunea de litere şi trei pentru sciinţe. Concursul se va ţiné la 25 Sept. 1887. —

* (Bibliografic.) „*Romänische Revue*“, pol. lit. Zeitschrift. Direction: Resicza, Banat. Herausgeber Dr. Cornelius Diaconovich. Heft VIII. pro August 1887 (III. Jahrg.) *Inhalt*: Die gr. or. romänische Kirche in Ungarn und Siebenbürgen. — Rundschau. (Die Romänen hüben und drüben. — Vom Culturverein. — Sachsen und Romänen. — Die romänische Nationalität im ungar. Staate. — Der Ausflug des ungarischen Schriftstellervereins nach Siebenbürgen. — Irredentistisches.) — Dunăre Voinicul. Eine romänische Volkssage, erzählt von P. Ispirescu, deutsch von Alexander Diaconovich. — Geographisches über Siebenbürgen, die Moldau und Walachei aus dem Jahre 1597. — Die Chronik des Huru und din grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus *ad reducendos Cumanos fugitivos*. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Sim. Mangiuca. (Forts.) — Literatur. („Die romänischen Gesetze und ihr Nexus mit dem byzantinischen und slavischen Recht von Dr. J. L. Piç. — „Zur Geschichte der Bucowina“ von Dr. D. Onciul. — „Pädagogicum în Arad“ von J. Vuia.)

Loterie.

Mercuri în 17 August 1887.

Sibiiu: **60** **28** **72** **82** **63**

Vineri în 19 August 1887.

Buda: **68** **36** **4** **38** **63**

Nr. 49. D. f. G. [1643] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal și fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal și latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal și celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl v. a. cu prospect de a se urca, și decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenţii 'și vor adresa petiţiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §·30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
președinte.

[1641] 2—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăștie, sunt de ocupat 2 posturi învêţătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei și 2 stêngini de lemne. Devenind vacant postul de învêţătoriu diriginte, unul dintre învêţătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este împreunată o remuneraţiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí și învêţătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remuneraţiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subșterne până la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orêștie.

Orêștie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

Nr. 367. [1635] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învêţătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bacifalĕu, cu salariu anual din banii încassaveri din repartiţiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire sĕ fie și notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-și arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat și cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. și pentru scoala de repetiţie 35 fl.

8. Cărpiniș, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanţii vor avea a-și așterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informaţiuni mai de aproape dă redacţiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 2—3

Nr. 3803—887 civ. [1645] 1—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţă, că întrând la acest tribunal o petiţiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiș (Bürkös), ca ḑi de pertractare asupra acestei petiţiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Bîrghiș în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toţi posesori interesaţi cu aceea adaugere, că în înţelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfăţișa la pertractare, se privesc ca învoiţi cu comasarea.

Din ședinţa tribunalului reg. din Elisabetopole, ţinută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preș. subs.

Tatár, m. p., notariu.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 2—3

Publicaţiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, și adecă: pentru regularea representării, alegerea îngineriului și facerea preliminariul de spese, se defige ḑi de petractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Măgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toţi interesaţii cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pentru judele referent *Georg Kelemen,*

Dominic Imre m. p., jude reg. de trib.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sĕnătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei iinsușir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la disposiție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

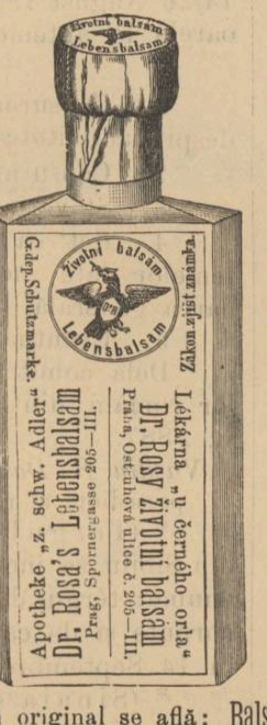

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,** apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

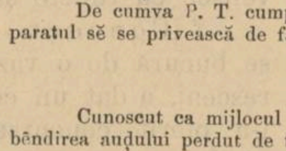

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea auḑului greu și dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 19—20

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinții sănĕtoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivesce

☞ foarte escelent pentru scalde. ☜

Prețul	
	Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
	Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
	Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
	Pastă de dinți à fl. 1.—
	Săpunul de erburi à 30 cr.

☞ **Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conține amestecături pagubitoare sănĕtății.**

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum și în toate **farmațiile droguerille** și **parfumăriile** din Transilvania și România. [1595] 7—16

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82 Sibiiu, Marți 11/23 August 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 10 August.

Sunt lucruri în viața de toate dilele, asupra cărora au oamenii o părere formată printr'o logică ori observațiune mai superficială, dar întărită prin tradițiune, prin us, prin dedare astfel, încât ne-am dedat a nu mai resona asupra lor; le privim a priori de esacte, de firesci, de lucruri, cari nici că pot së fie altfel, decât cum sunt.

Și pot së fie astfel de păreri de o capitală importanță pentru întreg sistemul desvoltărei unei sciințe, ori al unui popor. De o capitală importanță dicem, — de-oare ce tocmai păreri înrădăcinate în consciința omenească, ca firesci, ca atari, dela cari contrariul pare a fi imposibil ori mai bine, la contrariul cărora nimënui nu-i trece nici prin cap a se cugeta, — astfel de păreri greșite, adeseori au lipsă de deci și deci de ani, până se pot desrădăcina din consciința omenimii și până se poate relua firul desvoltărei culturale ori scientifice dela punctul, de unde începuse a se falsifica.

Un esemplu.

Tot omul observă, cum soarele rësare dimineața de către rësărit, cum pare că se ridică tot mai sus și făcênd o cale de semicerc, apune la orizontul apusean.

Aceasta e observațiunea de toate dilele. Ear oamenii au primit-o ca firească, au primit-o ca pe una, care nici că se poate altfel, deoarece părea lucru palpabil, că așa și nu altfel este.

Ear când se iví în crerii unui geniu ca Copernic idea, că lucrul este tocmai întors de cum ni se arată, că părerea firească și generală a oamenilor este falsă, că soarele este fics și pămêntul se învêrte în jurul lui, — unii 'l-au dechiarat de nebun, ear alții de eretic, vrednic de a fi ars de viu. Și un veac a trebuit së treacă, până së devină teoria genială a lui Copernic recunoscută, un veac, până ce a putut stêrpí din consciința omenimii părerea falsă, ce s'a păstrat în decurs de sute de mii de ani.

Rëspândirea sublimelor învëțături ale Mântuitoriului despre iubirea deaproapelui, față cu ubirea cea îngrădită față de unele caste, ori de singuratice popoară, — desvoltarea și afirmarea ideilor de umanitate, de dreptul libertății personale, de egalitate, față cu sistemul feudalist, — sunt tot atâtea esemple, în ce privesce cele amintite mai sus.

Vor fi încă multe astfel de păreri greșite înrădăcinate și adi în consciința, în sentimentul nostru public, cari ar trebuí desrădăcinate cu o di mai curênd, dacă e vorba së nu ne împedecăm în desvoltarea firească.

Nu voim së reflectăm decât la una, care credem noi — este de cea mai mare însemnătate în viața noastră.

Ea se refere la învëțămêntul nostru public și la modul, cum ne-am dedat a judeca asupra lui.

E ușor de înțeles interesul, cu care urmărim noi mersul învëțămêntului nostru public; el este, care are së ne dea sucrescența de lipsă în viitor, el este, care ne ridică nivelul cultural, pentru de a ne putea afirma ca popor cu drept de esistința în noianul popoarelor, ce ne încunjură.

Nimeni nu va putea trage la îndoială, că de nimic nu ne interesăm mai mult decât de scoalele noastre, decât de sporiul, ce l face generațiunea noastră în instrucțiune.

Ocasiunea cea mai potrivită în această privință — după părerea dominantă — sunt esamenele scolare. Aceste sunt publice; fiesce-care om cu tragere de inimă pentru scoală poate së participe la dênsele, ca së vadă, ce sciu băieții, — ce li s'a propus, — și că ce metod au învëțătorii.

Așa se și întêmplă.

Oamenii merg la esamene și se întorc de regulă încântați. Băieții sciu foarte multe, — li s'a propus multe, detot multe, — dic părinții cu părere de bine. Și numai cei mai puțini, cu o pregătire pedagogică oare-care 'și mai dau câte o părere superficială asupra metodei de propunere, asupra cestiunii: cum au ajuns băieții la cunoscința atâtor lucruri frumoase.

Apoi este o dedare tare greșită a controla resultatele activității scolare la elevi, din esamenele anuale. Nu au esamenele scopul së ne arete noauë, că ce sciu băieții, ci aceea, ce sciu învëțătorii.

De ce? Pentru că masa de cunoscință a băiatului este ca și „luna mendax," de obiceiu te înșală. În vreme ce controla asupra modului de procedere, asupra sistemului de propunere al învëțătoriului, este un ce sigur, care nu te poate înșela.

Së ne chiarificăm cu un lucru.

De ce nu poate së fie masa de cunoscințe reale ale elevului criteriul, după care së se controleze, dacă scoala și-a împlinit misiunea ori ba?

Pentru că nu aceea este misiunea scoalei, a da elevului multe cunoscințe, pe cari së le scie spune la esamen. Misiunea ei este, — așa ne învață cea mai rëspândită pedagogie adi în Europa, — de a forma: 1) caractere firme religios-morale; 2) a desvolta în elev un *interes* multilateral, spre tot ce-i poate înavuți mintea și inima.

Nu credem ale spune cetitorilor nostri nimica nou prin aceasta. Acestea sunt resultatele unei lucrări pedagogice de sute de ani, cari au ajuns a së cristalisa în crerii unui Herbart, care a sciut së facă, ca ele së fie primite în Germania, în Austria de cei mai însemnați bărbați de scoală; ele sunt representate — putem dice — într'un mod destul de perfect și în seminariul nostru „Andreian," care ne dă contingentul seu de învëțători pentru scoale.

Un merit neperitor și-ar face aceea dintre reuniunile noastre, care ar porní o mișcare în această direcțiune, o mișcare nu de reforme, nu de înnoiri, ci o mișcare, care së tindă a esecuta în faptă aceea ce s'a primit în teorie, — o mișcare, care la ori-ce cestiune, ce atinge scoala, së nisuiască a țíné mereu în evidență scopul final al învëțămêntului public, së ni-se crească o generațiune de oameni cu suflet și cu inimă, adecă cu interes pentru tot ce e nobil și frumos. — Am dorí ca cuvêntul nostru rostit së afle cuvenitul rësunet.

Revista politică.

În capitala monarchiei noastre petrec acum și ministri maghiari: Tisza, Fejérvári și Orczy. E vorba de mai multe conferințe, în cari së se mai reguleze multe din afacerile interne ale monarchiei și ca lucru principal se va discuta asupra concluselor luate cu privire la înarmarea cu pușca de repetiție. Ministrul de rësboiu contele Bylandt, care, se înțelege e chemat în prima linie la aceste conferințe, încă s'a întors la Viena. Din partea cabinetului austriac vor lua parte contele Taaffe și contele Velsersheimb.

După cum anunță foile berlineze, parlamentul german se va deschide la începutul lunei lui Novembre și dieta prusiană va fi conchemată pe la mijlocul lunei lui Ianuariu. In viitoarea sesiune a parlamentului se va discuta de sigur, dacă nu vor obvení alte lucruri sensaționale, un proect pentru îngrijirea invalidilor și a bătrênilor. Despre un nou proect bisericesc-politic se dă cu socoteala, că nu va fi vorba.

Consulul german din Sofia a rupt toate referințele cu regimul bulgar și ast-fel Germania, după cum se poate vedè, a urmat dorinții Rusiei, înaintea tuturor celorlalte puteri; căci despre consulul frances până acum nu se vorbesce së fie făcut asemenea. Poate nu s'ar fi întêmplat aceasta, dacă principele era mai precaut și în proclamațiune ar fi observat un ton mai potrivit. *„Trăească Bulgaria liberă și independentă"* a fost prea mult dis, și proclamațiunea

---

FOIȚA.

Pățënii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.")

I. Un dar împërătesc și urmările lui.

(Urmare.)

În urma acesteia ministrul a ordonat o strictă cercetare, transpunênd actele „Comitetului pentru îngrijirea coloniștilor germani din sudul Rusiei," — care 'și avea reședința în Odessa. În fruntea acestui comitet era consilieriul de stat Ettinger. Dl Ettinger încă n'a aflat de necesar a rëspunde la întrebările ministrului. Scurt timp după aceea ministrul Selenoj a închis ochii pentru totdeuna, ear portofoliul ministerial a trecut în mod provisor în mânile prințului Lieben, căruia ca ajutor i-s'a dat în secțiunea colonială br. Medem iar ca șef al secțiunei Tscherniawski. Cu un an mai târdiu m'am presentat din nou la ministeriu. După re'noirea plânsoarei mele prințul Lieben a ordonat numai decât së se scrie dlui Ettinger. Rëspuns însë n'a urmat. În decursul unui an și jumëtate patru asemene provocări s'au adresat din partea ministrului către dl Ettinger, toate însë înzădar. Într'aceea am esperiat, că chiar dl Ettinger mult respectatul consilier de stat din Odessa are cea mai mare parte din înșelăciunea, ce s'a comis cu darul împërătesc. El adecă a pitulat documentul original și în deosebi carta geografică pentru împărțirea teritoriului. Dar ministrului totuși a așternut, în persoană un document falsificat la 1 Februariu 1870. În acest document era introdus cu 300 familii mai puțini coloniști, afară de aceea în esecutarea împărțirei teritoriului 1200 jugere au rëmas neinduse, pentru care faptă dl Ettinger a primit prin pactul amintit 20,000 ruble.

Colectarea paralelor pentru dl Ettinger se esecuta pe față în public, fără cea mai mică sfială. Doi pactanți, Wiens și Driedinger, mergeau dela curte la curte adunând paralele.

Cum mi a venit la cunoscință aceasta a lor purcedere, numai decât am făcut o arătare pe cale telegrafică la ministeriu. Acesta a trimis pe neașteptate un oficial cu numele Korvalski spre investigare, care a și prins pe Wiens cu fapta. Astfel Wiens a devenit arestat, colecta făcută s'a declarat drept șarlatanie și banii s'au confiscat și asupra tuturor premerselor s'a luat un protocol, invitați fiind șase mennoniți spre al subscrie ca martori. Paralele deținute și protocolul s'au transpus anume la comitetul pentru îngrijirea coloniștilor în Odessa. Acolo posibil së fie și astădi, dacă nu și paralele, cel puțin protocolul.

Wiens însë și Driedinger natural, că s'au eliberat fără a fi pedepsiți, dar consilierul de stat Ettinger și-a primit paralele sale cu vre-o câte-va sëptëmâni mai de timpuriu, ceea ce fără acest eveniment nu se putea întêmpla. El tăcea cu mulțămire.

Trei ani de dile trecuseră după aceste certe. Într'aceea se denumi-se de ministrul domeniilor contele Walujeff. Eu earăși m'am re'ntors la Petropolea, am înaintat o scrisoare la noul ministru și provocându-me la documentele și carta topografică alăturate, am arătat, că dl Ettinger, s'a folosit de documente false și că banii confiscați i a reținut pentru sine. Ministrul m'a făcut atent asupra gravamenelor acusei mele, observându-mi, că numai lucruri, ce le pot și dovedí se aduc în memorandul meu. Îi am așternut scrisoarea fără modificări, pentrucă aveam la mână dovedi pentru toate cele susținute. Ministrul a transpus apoi causa guvernului general din Odessa, pe lângă însărcinarea de a se face cercetările mai departe.

(Va urma.)

a umplut de măchnire pe toate guvernele. Că e aşa, i-sa declarat principelui lămurit în epistolele oficioase vienese. „Ceea-ce principele ar fi putut aştepta în cel mai bun cas — se ḑice într'una din epistole, — era, ca puterile sĕ împace lucrurile, căci pe el deşi nu-l recunosceau, dar întrau în referinţe cu regimul bulgar. Regenţa a fost precautā şi zeloasă, şi încât a putut a lucrat conform tractatelor şi s'a purtat bine cu Poarta şi cu celelalte puteri. Aceasta nu se poate afirma şi după ce principele a rĕspândit proclamaţiunea de pe corabie. Prin aceasta principele s'a angajat la un joc periculos şi prima consecuenţă este, că în cercurile mari politice causa sa sĕ se trăgăneze multă vreme."

Cumcă Rusia interveni-va în Bulgaria, sau nu, se discută aḑi în toate unghiurile şi mai înfocat în Viena. Cu privire la amenintările ei, că nu va mai recunoasse tractatul de Berlin, dacă puterile nu se vor alătura protestului ei contra principelui Ferdinand, sunt douĕ păreri diferite. Foile liberale din Berlin cum e d. e. „Voss. Ztg." ḑic, că amenintările sunt o literă moartă şi espresiunea amênărei rusesci. Nemai avênd valoare tractatul de Berlin, Bulgaria ar deveni simplu provincie turcească. Din Paris însĕ se scrie, că amenintările Rusiei sunt foarte serioase şi retragerea ei dela tractatul de Berlin nu va avea urmări numai pentru Bulgaria, ci şi pentru Sêrbia şi Bosnia, deoarece ocuparea Bosniei de Austro Ungaria s'a făcut pe basa tractatului de Berlin. Foile germane comentează mult vorbele ţarului: „Nu voesc rĕsboiu pentru Bulgaria." Din isvor sigur se anunţă însĕ, că Rusia a propus Turciei o ocupare micstă a Bulgariei. Artin Efendi sĕ meargă la Sofia şi acolo sĕ aducă lucrurile în ordine, ear dacă principele nu va părăsi Bulgaria, ruşii şi turcii sĕ ocupe aceasta provincie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

S-Sebeş, în 8 August, 1887 (*Absenţiile scolari*).

(Urmare.)

După-ce în partea primă a corespondenţii am tractat absenţiile scolari faţă cu pruncii, cari de loc nu frecuentează scoala, sĕ purcedem acum la elevii, cari sunt înmatriculaţi la scoală şi cerceteazā scoala, însĕ lipsesc dela prelegeri în decursul anului mult, ba unii foarte mult; poate jumĕtate anul, ori chiar şi mai mult.

Este sciut, că nimic nu poate impedeca pre un învĕţător întru activitatea sa aşa de tare, ca absentările cele dese.

Rĕul, ce provine din acestea absentări, îl simte tot învĕţătorul; căci e lucru natural că copii, cari nu frecuentează regulat scoala, rĕmân cu cunoscinţele îndereptul celor ce frecuentează regulat.

Ce se facă învĕţătorul, când d. e are 60 elevi în clasa sa şi în lunile de lucru la câmp: Septembre, Octobre, April, Maiu şi Iuniu, îi lipsesc regulat câte 20 elevi pe rênd în fiecare sĕptĕmână?

Numerul de 20 din 60 elevi e încă prea mic, căci lipsesc de multe ori poate din 60 elevi 40 ori chiar şi 50 — Se repeteze cele propuse în absenţa unora? Atunci de o parte ar negliga pre cei ce au cercetat regulat scoala şi totodată în trei sĕptĕmâni ar propune tot numai materialul din sĕptĕmâna întâiu; prin o astfel de purcedere, cei ce au frecuentat regulat scoala şi-ar perde gustul a mai asculta tot la acelea propuneri, ceea ce e o daună foarte mare pentru scoală; sau sĕ continue învĕţătorul cu propunerea mai departe. Desconsiderăm pe cei ce au absentat douĕ septĕmâni, adecă pe 40 din 60 elevi? Atunci acestia foarte puţin profit ar avea din cele propuse, fiindcă propunerile stau în legătură — şi nu se poate ca se nu stea — cu altele de mai nainte.

Efectul acestei proceduri va fi, că elevii acestia 'şi vor perde gustul şi paciinţa de a mai învĕţa şi şedea în scoală, vĕḑênd, că pe lângă toate ostenele şi diliginţa lor tot nu pot ajunge a se ţiné pe acea treaptă cu cei ce au frecuentat regulat, deşí acestia poate sunt cu mult mai debili în toate privinţele.

Ce sĕ facă acum învĕţătoriul? Cum sĕ iasă din o astfel de încurcătură?

Trebue sĕ cugetăm de tot serios asupra acestei cestiuni, asupra acestui rĕu? căci în adevĕr în câteva luni din cele amintite mai sus, învĕţătorul perde timpul numai înzădar în scoală, când din 50 — 60 elevi are în clasa 5 şi 6.

Trebue sĕ vedem, cari sunt causele acestui rĕu, şi cum s'ar putea delătura.

Causa principală a absentărei copiilor dela scoală e: Întrebuinţarea lor din partea părinţilor anume: pe unii îi întrebuinţează la păstoritul vitelor, pe alţii mai mărişori îi aplică la economie şi alţii grigesc pe fraţii lor mai mici acasă ori la câmp.

Mai sunt ele şi alte cause, cari dau ansă la absentări d. e. morbul, lipsa de încălţăminte, casuri esceptionale în casă s. a. însĕ toate acestea sunt casuri singuratice, cari durează o ḑi ori douĕ şi astfel acestea după părerea mea nici nu au a se lua în considerare la tractarea acestei cestiuni puse de Veneratul Consistoriu cu atât mai mult nu, căci acestea toate sunt absentări legali şi ca atari escusate.

Aflu de consult a lua de esemplu şi aici pe Germania precum am luat-o şi faţă cu băeţii cei ce illegal nu frecuentează de loc scoala.

Acolo decând s'a declarat instrucţiunea de obligătoare, s'au luat mĕsurile cele mai potrivite, pentru a putea cerceta scoala toţi pruncii.

Aşa d. e. faţă cu pruncii, ce se întrebuinţează în multe locuri la păstoritul vitelor s'a dispus a se face ciurḑi, resp. sĕ se îngrijească de un păstoriu comun.

Ear faţă cu timpul lucrului la economie de câmp, — care este la noi causa celor mai multe absentări — s'a luat mĕsurile cele mai potrivite ce se pot, şi cari vor trebuí negreşit a se lua şi la noi. Acestea mesuri sunt: În întreaga Germania unde oamenii se ocupă cu economia de câmp, se ţine numai preste earnă scoală şi dimineaţa şi după ameaḑi. Aceasta durează lunile: Novembre, Decembre, Ianuariu, Februariu şi Martie, ear în celealalte luni de scoală, ţine scoală numai dimineaţa trei oare, ori după împregiurările locali, seara trei oare în toate ḑilele sĕptĕmânei; când fie care are a cerceta şi şi cercetează scoala.

Ce mĕsuri potrivite şi uşurătoare, pentru a-şi putea părinţii trimite regulat pruncii la scoală!

Ce fericit trebue sĕ se poată simţi un învĕţător, când în întreg anul de scoală îşi vede clasa plină de elevi! Ce mulţămit trebue a se simţi el, când scie, că nici când nu a perdut timpul înzădar în scoală, şi că cu finea anului scolastic întreaga clasa sa îi servesce spre laudă pentru progresul făcut.

(Va urma.)

Avis.

Înscrierile la scoala elementară de fete a „Reuniunei femeilor române" din Sibiiu se pot face în ḑilele de *28 August — 1 Septembre a. c. st. n.*, între oarele *8—10 a. m.*, în localul direcţiunei scolare (*strada Morii Nr. 8*). Tacsa de înmatriculare este de *2 fl v. a* Elevele cari au cercetat această scoală în anul trecut, nu solvesc tacsă de înmatriculare Didactrul e de *2 fl. v. a. pe lună* şi este a se plătí anticipative.

Părinţii din provincie îşi pot adăpostí copilele în internatul Asociaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de *22 fl. v. a.*, în care se cuprinde şi didactrul.

Prelegerile se încep în 1 Septembre st. n. a. c.

Sibiiu, în 21 August st. n., 1887.

Pentru Comitetul reuniunei:

Ioana Bădilă, v. presidentă.

V. Bologa, secret.

Invitare.

Membrii Asociaţiunei transilvane şi stim. lor familii, cari vor participa la adunarea generală din estan în Sibiiu, sĕ invită prin aceasta cu toată stima la balul, ce se va da în *29 August a. c.* în sala dela otelul la „Împĕratul roman" în favorul Asociaţiunei transilvane.

Începutul balului la 8 oare seara.

Preţurile de intrare sunt: pentru singuratici precum şi pentru familii până la 3 persoane câte 1 fl. 50 cr. v. a. de persoană: familii peste 3 persoane, solvesc începênd dela a patra persoană încolo 1 fl. de persoană.

Biletele se vênd în ḑiua balului dela 9—12 oare a. m. şi dela 4—6 oare p. m. în localul societăţii române de lectură, strada Cisnădiei Nr. 7 (în curte, mezzanin) şi seara la cassă.

Suprasolviri se vor cuita pe calea publicităţii.

Pentru comitetul arangiator:

V. Bologa, preşedinte.

Vict. Roşca, secret.

Bilete cu preţuri scăḑute.

Cu apropierea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român membrii esterni şi alte persoane voesc sĕ afle de timpuriu, dacă li se va acorda ca şi în alţi ani şi ca la nenumĕrate alte reuniuni recunoscute de guvern favoarea de a putea călătorí la Sibiiu cu preţuri scăḑute. Noi aflarăm cu părere de rĕu, că dupăce comitetul asociaţiunei a înaintat petiţiunea sa în 11 Iuliu la direcţiunea centrală a căilor ferate în Budapesta, eară în 15 August a urgiat pe cale telegrafică, abia în 19 August îi venise rĕspunsul tot telegrafic, că cererea comitetului s'a înaintat la ministeriu. Urmarea este învederată. Comitetul neavênd permisiunea mai înaltă, nu poate sĕ imparţă dela sine blancuette justificative, lucru ce nu i-sa mai întêmplat nici odată în 26 de ani. Aşa rĕmâne ca dd. membrii locuitori (pela oraşe) aproape de staţiuni mai mari sĕ-şi ia bilete de venire şi întoarcere (tour et retour), care se dau pe căte 10 ḑile inclusive.

Într'altele ni se scrie, că adunarea generală are sĕ fie cu atât mai bine cercetată, cu cât este dorinţa mai mare a multor părinţi, ca sĕ se convingă în persoană despre organisarea internatului de fete, în care voesc sĕ-şi aşeḑe fiicele lor. Se mai adauge, că clasa complementară, pe care comitetul a decis a o adauge conform legei la celelalte patru superioare, va avea de scop mai vêrtos deprinderea practică în economia casei, în comptabilitate ş. a., despre care se va ţiné şi o cuvêntare, ce se adressa mai ales cătră mame.

Condiţiunile de primire în scoala civilă de fete cu internat din Sibiiu.

Considerând, că peste câteva ḑile se vor face înmatriculările la saoala civilă de fete cu internat susţinută de Asociaţiunea transilvană, ne vedem îndemnaţi a publica condiţiunile de primire după programa edată din partea direcţiunei:

Pentru primirea în scoala civilă se cere atestat de botez, atestat despre absolvarea claselor scoalei elementare, sau atestat despre clasa corespunḑĕtoare premergătoare dela o altă scoală de categoria scoalei civile. În lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl. v. a. pe lună, plătiţi anticipando, şi pentru elevele, ce întră acum pentru prima dată în această scoală, o tacsă de înmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar provĕḑut în §. 6 al. penultim din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, şi la prima înscriere tacsa amintită de înmatriculare.

Elevele, cari voiesc sĕ fie primite în internat, fie eleve ale scoalei civile, sau ale scoalei elementare a reuniunei femeilor, au sĕ se însciinţeze de timpuriu, în tot casul înainte de încеperea anului scolastic, prin părinţi sau tutori la direcţiunea scoalei, pentru a se putea face disposiţiile necesare. Tacsa este pentru elevele, ce urmează cursul normal 22 fl. v. a., ear pentru cele ce urmează cursul complementar 25 fl. v. a. pe lună. plătiţi înainte, cuprinḑêndu-se în această sumă şi didactrul, şi adaugêndu-se şi aici, pentru cele ce întră pentru întâia oară în internat, tacsa de înmatriculare, amintită mai sus. Cărţile trebuincioase, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înţelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci cheltuelile reclamate în această privinţă se poartă de părinţi, întocmai precum tot de dênşii se poartă şi cheltuelile pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte, pentru instrucţiune în musica instrumentală şi în limba franceză.

Tacsele pentru instrucţiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiesce sĕ ia oarele singură, se computā, la 2 oare pe sĕptĕmână, tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucţie în aceeaşi oară, tacsa se computā, la 2 oare pe sĕptĕmână, cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesce sĕ ia oarele singură, se computā, la 2 oare pe sĕptĕmână, tacsă de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeaşi oară, tacsa se computā, la 2 oare pe sĕptĕmână, cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucţiunea în limb francesă, câte 2 oare pe sĕptĕmână, se computā pe lună câte 1 fl. 50 cr. de elevă.

Toate tacsele se plătesc direcţiunei scolare, care remunerează pe instructori.

Fiind eleve mai multe în internat, cari reflectează la conversaţie în limba francesă, se va angaja o persoană capabilă pentru conversaţiunea aceasta, fiind pentru conversaţie în limba germână şi maghiară, chiar până acum făcute disposiţiunile necesare.

Elevele, cari vor sĕ fie primite în internat mai au sĕ aducă cu sine: 1 ţol pe saltea, un covoraş la pat, 2 perini, 4 feţe de perini, o plapomă sau ţol de coperit, 4 ciarşafuri (linţoluri, lepedee,) 6 ştergare, 6 servete, apoi: cuţit, furculiţă, lingură, linguriţă, perie de dinţi, săpun şi doi pepteni, cari toate rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte $^1/_2$ duzină din fie-care, ciorapi şi batiste (mărămi) câte 1 duzină şi încălţămintea trebuincioasă. Cât pentru toalete nouĕ, părinţii şi tutorii sunt consiliaţi a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obţiné o uniformitate în îmbrăcăminte pentru toate internele, acelea toalete, cu preţuri moderate, se pot face aici, prin îngrijirea direcţiunei internatului.

Sibiiu, în Iuniu, 1887.

Direcţiunea
scoalei civile de fete cu internat.

Varietăţi.

* Ḑiua Maj. Sale s'a serbat în Alba-Iulia cu o pompă deosebită. In preseara ḑilei a fost retragere cu musică militară. S'a cântat „doamne ţine şi protege". In 6/18 August a fost mare paradă; ficiori bravului regiment român din loc au esecutat multe jocuri naţionale.

* (Himen.) Dl Aureliu Millea, notar în Poplaca și d-șoara Lucreția Horsia din Bia 'și vor serba actul cununiei în ḑiua de sf Măria (15/27 Aug a. c.) în biserica română din Bia.

* (Numiri.) După absolvarea scoalei militare au fost numiți de cadeți la infanterie: Iulian Marțianu la 4; Francisc Mihalovici la 71; Candid Trebeț la 82; Aurel Căpitanu la 43; Eugen Piposiu la 33; Ioan Brad la 43.

* (Concert.) Dumineca seara reuniunea germână de cântări de aici „Hermannstädter Männergesangverein“ a arangiat un concert în pavilonul din grădina „Hermann,“ care ca și celelalte concerte ale ei, a reeșit foarte bine. Programa a fost aleasă, și esecutată cu mare acurateță și fineță. Și trebue sĕ și facă efect un cor puternic de peste 50 de bărbați, cu voci bune și disciplinate. Cu un deosebit farmec mlădiază glasurile, după cum comandă bastonul mic din mâna dirigentului, și aci se topesc în un pianissimo, încât credi, că e o lină adiere de vênt, care aduce acordurile plăcute ale unui cor de ḑine, colea cresc până la fortissimo puternic, care impune prin maiestatea frumseții sale.

In concertul de Dumineca seara reuniunea a fost tare norocoasă, și abstragênd dela o mică greșeală, provenită pareni se din neatențiunea unui solist, toate piesele au produs efectul dorit. In special vom amintí, că mai multe au trebuit repetate la aplausele fără de sfêrșit ale publicului.

Domnul Isaia Popa a cântat „Călugărul dela Pisa,“ de Löwe, și l'a cântat bine. Publicul numai înceta cu aplausele, la cari apoi domnul Popa a rĕspuns cu o a doua cântare: Der Tod und das Mädchen, de Fr. Schubert. Acompaniat și condus a fost și de astădată de domnul Dima, iscusitul dirigent al acestui reuniuni de cântări.

Între piesele pentru cor a cântat capela orașului sub conducerea domnului P. Hermann.

Reuniunea, de care vorbim aici din ḑi în ḑi face progrese tot mai îmbucurătoare, cea ce e a se atribuí fără îndoilă stăruinții dirigentelui ei, a dlui G. Dima.

Cu plăcere luăm notiță despre acest progres do vedit și cu acest concert.

* (Stipendii.) Comisiunea economică a comitatului Sibiiu, escrie concurs cu termin până la *29 August 6 oare d. m a. c. st. n.* pentru conferirea a lor 6 stipendii câte de 50 fl., pentru elevi dela scoala de lemnărie; 5 stipendii câte de 30 fl. pentru elevi dela scoala de pantofărie și 3 stipendii câte de 50 fl. pentru elevi dela scoala de țĕsut din Sibiiu. Documentele recerute la instruirea petițiunilor sunt: *a*) atestat de indiginitate; *b*) atestat scolastic; *c*) atestat de paupertate; *d*) eventual atestat dela măestru și *e*) atestat despre primirea într'una din scoalele amintite. Cererile sunt a se adresa comisiunei economice a comitatului Sibiiu.

Concurenții din comitatul Sibiului vor fi preferiți.

* (Postal.) Direcțiunea postală din Sibiiu face cunoscut, că comunicațiunea postală între Sibiiu și Cisnădioara se va sista cu ḑiua 31 Aug. n.

* (Banderiu de magnați.) La apelul baronului George Bánffy pentru formarea unui banderiu, care sĕ facă și mai strălucită primirea Maj. Sale la Cluș, s'au insinuat până acum 26 de magnați. În Cluș se vor lua disposițiuni în această cestiune.

* Comitetul central al comitatului Sibiiu aduce la cunoscință publică, că listele alegĕtorilor, ce se vor lua de basă la alegerea nouă a camerii comerciale și îndustriale din Brașov, ordonată prin ordonanța înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură, industrie și comerciu din 13 Ianuariu a. c. Nr. 70713/1886, vor fi espuse din *23* până în *31 August* a. c. spre vedere publică în birourile magistratelor din Sibiiu și Sas Sebeș, ale primăriilor comunelor mari și resp ale notariatelor cercuali ale comunelor mici. Contra acestor liste poate reclama ori cine în timpul din *23 August* până în *8 Septembre* a. c. cerênd, sĕ se steargă unul sau mai mulți din liste, sau sĕ se înducă în liste de aceia, cari nu sunt înduși, sau sĕ se rectifice listele în privința timpului purtării negoțului (comerciului sau îndustriei). Reclamațiunile trebue înaintate vice-comitelui comitatului Sibiiu. Se observă, că conform §-lui 8 și 9 din art. de lege VI: 1868 numai aceia au dreptul de alegere activ, cari după listă poartă negoțul de cel puțin *un* an; și numai aceea pot fi aleși, cari după listă poartă negoțul de cel puțin *trei* ani.

* *Tempestăți*: Din giurul Albei-Iuliei ni se scriu următoarele: În 6 August o furtună înspăimêntătoare a amenințat cu peire toată esistința. Un întunerec teribil împrăscia groaza și frica în toate părțile. Credea-i că-i sfîrșitul lumei. Furtuna a nimicit o mulțime de arbori, a dĕrîmat edificii ș'a periclitat pe mai mulți oameni. Fulgerile și tunetele se succedeau necurmat. Pe când orcanul era mai îngrozitor, clopotariul comunei Mesentea, un june cam de 20 de ani, Nicolau Ionaș, s'a suit în turnul bisericei, în credința oarbă, că trăgênd clopotul, se va liniștí furtuna și norii se vor împrăscia, însĕ sermanul a fost lovit de trăsnet și a picat pe pămênt mort cu funia clopotului în mână. Turnul a rĕmas găurit. — Tot în ḑiua aceea în comuna Benic a trăsnit într'o casă, ce s'a aprins îndată, focul s'a lățit repede și a prefăcut în cenușă încă vr'o 4 case, 3 șuri, 4 stoguri, în o șură a fost trăsnit un bou. Pagubele sunt mari și oamenii se îngrozesc, aducêndu-și aminte de înfiorătoarea privelisce. — Ear din Mediaș ni se scrie: În 6 curent după ameaḑi între 5 — 6 oare a venit o tempestate asupra orașului Mediaș, care după cum se aude aḑi a fost estinsă preste 3 mile. Un vênt cumplit premergĕtor ploii torențiale a descoperit mai multe coperișe, a frânt pomi în multe locuri, a resturnat turnul pompierilor de aici, în care-și țineau recuisitele, cucuruzele sunt plecate la pămênt și vițele în vii resturnate — multe și în diferite locuri. — Numai vêntul a făcut daună, ploaia a fost folositoare.

* Dl Dr. Manolescu a plecat din România la Paris; acolo se va întâlní cu Dr. Asaki și vor pleca la Washington în America, unde vor lua parte la congresul medical, ce se va țíné în luna lui Septembre.

* (Descoperirea templului de la Bubastis) — Egiptologul Naville a descoperit în munții Tell-Basta, în apropierea calei ferate, între Cairo și Ismailia ruinele templului Bubastis, pomenit în sfânta scriptură subt numirea de Pi-Beseth. Dênsul a și început desgropările, cari au produs până acum cele mai interesante și prețioase resultate. A putut constata, că templul de la Bubastis a fost una din cele mai mărețe contracțiuni ale Egipetului vechiu; a găsit până acum un mare numĕr de statue de coloane și de petre sculptate, toate sparte și dărămate, dar acoperite de inscripțiuni și represintațiuni ieroglifice. De la inscripțiunile coloanelor d. Naville a putut descifra numele suveranilor din aceste epoci, de la care resultă, că acest templu a fost fondat și construit subt dominațiunea lui Pepi-Merira, un rege din a șesea dinastie, care a trăit pe la anul 3300 înaintea nascerei lui Christos și că a fost reconstruit și mărit aproape două mii de ani mai târḑiu supt faraonul Ramses II. Domnul Naville a găsit în aceste ruine multe statue ale acestui rege și între ele două statue colosale de granit negru, de a căror mărime își poate face cine-va o idee, avênd în vedere, că ochii lor mĕsură în lungime șepte țoluri (aproape 19 centimetri.)

* (Un bolnav ciudat,) — Ḑiarele berlineze semnalează o boală curioasă, de care a fost atins un lucrător și asupra căreia profesorul Mendel a făcut un raport interesant la societatea de medicină din Berlin. Lucrătorul în cestiune pierde auḑul și vorbirea dimineața la 9 oare și rĕmâne surdo mut până a doua ḑi la 6 oare. De la șease până la 9 oare el vorbesce și aude fără greutate. Pacientul a fost atins de boala sa în anul trecut, in urma unui atac de apoplecsie. Facultățile sale mintale nu s'au micșorat, memoria a rĕmas bună. Cu familia și cu stăpânul lui comunică în scris. Când apasă cine-va pe acest bolnav la un punct oare care al mânei, el are nișce erampe destul de violente; când îl apasă la un punct oare-care al brațului drept, erampele încetează. Profesorul Mendel a declarat, că se simte incapabil a da esplicarea acestui fenomen.

* (Încurcătură de neam.) — Un ḑiar provincial publică o veste tristă asupra unei sinucideri, care s'a întêmplat acum de curênd. Motivul sinuciderei e următorul, după o scrisoare lăsată de către nenorocit:

— M'am căsătorit cu o vĕduvă, care avea o fată mare. Tatăl meu me visita des și astfel se înamorà de fata mea vitrigă și o luà de soție. In chipul acesta tatăl meu mi-a devenit și ginere, fata mea vitrigă mi-a devenit mamă, de oare-ce era nevasta tatălui meu.

După un an de ḑile soția mea născu un băiat — acesta devenì cumnatul tatălui meu și tot-d'odată mie unchiu, căci era fratele mumei mele vitrege. Nevasta tatălui meu, adecă fiica mea vitrigă născu și ea un fiu; el devenì, se înțelege, fratele meu și tot-d'odată nepotul meu, căci era fiul fiicei mele. Nevasta mea 'mi era și bunică, deoare ce era mama maicei mele. Eu eram bărbatul nevestei mele și tot în acelaș timp și nepotul ei; de oare-ce bărbatul bunicei de la o persoană e bunic — eu nenorocitul eram propriul meu bunic.

* (Sfêrșitul unui joc de copii.) „N. P. Journal“ primesce din N. Maroș cu data de 17 l. c următoarea veste: Trei copi ai unor cetățeni de aici se jucară aḑi după ameaḑi mai multe jocuri, în urmă unul dintre ei anume Francisc Ainzinger propuse sĕ se joace dea „călăul“ și toți primiră. Ụnul s'a numit „gâde“, altul a fost delicuentul și unul martorul. Gâdele a înghilțat gâtul delicuentului cu un streang, strînse îngrabă așa de tare încât copii nu mai putură sĕ-l desfacă. Strigară după ajutor, dar până veniră vecinii delicuentul a rĕmas mort.

* (Mijloc de a scăpa de colera.) O telegramă din Catania aduce următoarea scire înfricoșată: Într'o familie din Bianca-villa s'a întêmplat o bolnăvire de coleră. Când s'a lățit în oraș vestea acestui cas, poporul s'a adunat, a năvălit cu furie asupra casei, a omorît pe toți locuitorii acestei case și în urma i-a dat foc.

Loc deschis.*)

Vĕrd, în 24 Iuliu, 1887. Dle Redactor! În anul trecut s'a publicat în „Telegraful Român“ un șir lung de articlii atât contra persoanei mele cât și contra socrului meu Grigorie Maier, la cari articlii subscrisul n'a respuns, fără singur numai prin o notă, prin care am spus corespondentului mascat, că eu la astfel de calumnii nu pot sĕ respund, fără numai prin un dispreț meritat; aș putea face aceasta și acuma față de corespondența publicată în „Telegraful Român“ Nr. 60 din 11/23 Iuniu a. c., nu o fac însĕ, căci voiesc ca publicul cetitor sĕ fie informat pre deplin, ca astfel sĕ poată judeca imparțial în cestiunea pusă earăși pe tapet de corespondentul G. B.

Ve rog așadară a da loc și respunsului meu la corespondența menționată.

Preste alegerea de protopresbiter deocamdată trec, căci voiu sĕ fiu scurt, amintind numai atâta, că mulți dintre alegĕtorii actualului nostru protopresbiter astăḑi se căesc urit de hotărirea lor, nu cum afirmă corespondentul G. B. Ce se ține însĕ de denunțările pretinse de corespondentul G. în sus și în jos, me provoc în sus la toți superiorii nostri sĕ spue aceia, denunțatam eu pe cineva cu atât mai puțin pe protopresbiterul nostru și cu ce? și când? în jos la corespondentul G. sĕ spună dênsul cătră cine? și când? și cum? am denunțat pe protopresbiterul nostru Cumcă eu și socrul meu am voi sĕ îngreunăm posițiunea actualului protopresbiter, ca sĕ se disguste și în sfêrșit sĕ fie silit a se retrage, nu este drept și me provoc chiar la persoana protopresbiterului nostru, rugându-l, sĕ spună nu am fost eu totdeauna gata a-i da mâna de ajutor, când a avut lipsă de mine, dacă între noi s'a ivit vre-odată vre-o divergință de păreri, nu am alergat la corespondentul G. sĕ ne lumineze, căci vai! bine se potrivesce față de dênsul acsioma „doftore curează-te pe tine însuți.“

Cumcă s'a făcut arătari ale particularilor la Preavenerabilul Consistoriu la inițiativa mea, este o minciună deamnă de persoana corespondentului G., carele scie sĕ mintă și în față și în alte cestiuni, pentru că eu nu am sĕ îndem pe nime la pâri, ca îi indeamnă, îi silesce nĕcasul la pâri. Eu nu am lipsă sĕ îndemn la pâri, căci aș putea pârí eu însumi și înca cu alte lucruri și eată totuși am tăcut și tac. Am tăcut ca sĕ nu me judece nimene de un om, cum se nisuesce corespondentul G. a me descrie, am tăcut, căci voiam sĕ vĕd ține-și protopresbiterul nostru actual, atât de laudat de G. cuvêntul dat chiar mie de a nu asculta, și de a nu se lăsa purtat de nas de corespondentul reutăcios G, însĕ vĕd, că parola dênsului este „Dăți mantaua după vênt“; vĕd, că dênsul pe după culise se înțelege cu G. și-l indeamnă a me descrie pe mine omni et orbi de un om reutăcios, de un om fără caracter; dacă însĕ voiu fi scris cuiva ceva pe plată se poate, că vai mult am scris în viața mea de pânăací fără plată, se poate ḑic, însĕ atuncia nu sunt eu pâritoriul sau denunțătorul dle G., ci cel ce subscrie pâra sau rugarea, nu îndemn eă la atari pâri pe nime, ci chiar pâritul dle corespondent G., căci eu nu sciu de causă, până ce nu-mi istorisesce pâritoriul.

Nu este capace actualul protopresbiter a comite abusuri, ca mine când eram la putere! va fi!! întreb însĕ pe corespondentul G., ce abuzuri am făcut atât eu cât și socrul meu? și pentru ce nu m'a arătat la Preavenerabilul Consistoriu? pentru ca toate acestea aserțiuni sunt minciuni și ficțiuni ca sĕ poată vení la scop, de a ne discredita pe noi, ear pe tovareșul seu a-l ridica până la al 3-lea ceriu. Ai de grije însĕ dle corespondent, că cu minciuna prânzesci, dar numai cini, ai de grijă, că lauda, ce te nisuesti sĕ o pui pe șeful tractului în fine se preface în rușine, nu me siliți sĕ es din reserva-mi de până ací, și sĕ încep și eu cu pâri și arătări, nu calumniați, ci ve scoateți bârna din ochii vostrii, apoi priviți și judecați pe vecinul nostru, eu am tăcut până aci ca sĕ fie bine și sĕ trăim în dragoste unul cu altul, dacă me siliți însĕ, fiți siguri, că nu ve voiu remâné datoriu.

(Va urma.)

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Nr. 379. [1646] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. şi prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenţii cu cualificaţiunea egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidenţiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑí şi scoala.

2. Sântandreş, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi 16 metrii de lemne pentru sine şi pentru scoală.

3. Chergeş, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu şi cucuruz, cuartir şi lemne 30 metri.

5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne şi cuartir.

7. Batiz, cu salar anual 150 fl. cuartir şi 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 280. [1647] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, douĕ posturi de învĕţători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;

2. Porcesci, postul de învĕţător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;

3. Sebeşul-superior, postul de învĕţător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc;

4. Arpaşul-inferior, douĕ posturi de învĕţători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir şi lemne;

5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate şi dela fie-care prunc de scoală la Crăciun şi Pasti un colac, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenţii la posturile de sub 1, 2 şi 3 sĕ fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 323. [1650] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. şi lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑí şi scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preţ de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţător, cunoscênd cântările bisericesci, va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgileşti, cu salar de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Certejul de jos şi Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.

4. Godineşti cu Petreşti, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.

5. Braşeu, cu salar anual 110 fl. şi lemnele de lipsă în preţ de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învĕţătoriul va avea sĕ ţină şi strana în ḑile de Duminecă şi sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August. 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 741. [1648] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom."

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiţie în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161½ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în faţa locului în o Duminecă sau sĕrbătoare până la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blăşel, cu salar 175 fl anume: din repartiţie în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preţ de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. şi 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — şi anume:

a) ca învĕţător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiţie pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr şi 78 ^{0}☐ cu venit la 20 fl.. terţialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. şi câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl.

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăţí stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câştigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică, spre a-şi arĕta desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. şi anume 180 fl. bani, cuartir şi lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosinţa unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. şi din repartiţie 70 fl. acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu şi 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllövár.)

In conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs .cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare şi anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. şi jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala din Ocolişul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate şi 60 punţi legumă.

3. La scoala din Sartăş-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.

4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.

5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.

6. La scoala din Mogoş-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., şi 10 ferdele grâu.

7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu şi 40 funţi legumă.

8. La scoala din Ocolişul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate şi 60 funţi legumă.

9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate şi 65 funţi legumă.

10. La scoala Şasa cu salar în bani 200 fl.

11 In Valea Lupşei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învĕţător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit şi diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învĕţătoresci.

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi sĕ-şi aştearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org." respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenţii necunoscuţi au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului şi prin desteritatea în cântările bisericeşti

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 322. [1636] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român" şi anume:

1. Lişnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apaţa, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pe lângă care este speranţă, că se vor mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-şi subşterne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II lea.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 448. [1642] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul superior*), salar 220 fl., cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salar 200 fl.

3. Spring, salar 200 fl. şi cuartir natural.

4. Cinadie, salar:

a) 9 jugĕre de pământ, parte arător, parte fênaţ, pentru care învĕţătoriul va avea sĕ plătească contribuţiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfîrmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosinţa pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) douĕ cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salar 100 fl.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi îşi vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc, protopresbiter.

* În Nr. 80 s'a publicat greşit *Apoldul inferior.*

Nr. 276. [1640] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 ^{0}☐, şi 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura şi filia Topliţa, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare. cu 160 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne de foc.

5. Certeşul-superior, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi lemne de foc după trebuinţă.

6. Voia, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi lemne de foc după trebuinţă.

Concurenţii au a-şi adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 şi normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Anunciu!

Fetiţe de scoală se primesc cu întreaga provisiune la **Maria Gheorgevici,** în **Sibiiu strada Măcelarilor Nr. 23,** pe lângă remuneraţiune lunară de 10 fl. v. a. Se dă totodată instrucţiune din *lucru de mână, din carte* şi *economia casei.* [1651] 1—1

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83 Sibiiu, Joi 13/25 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sêrbători a „Adormirei Născătoarei de Dumnedeu“ numĕrul procsim va apăré Marți în 18 August v.

Sibiiu, în 12 August.

Încă câteva dile și porțile scoalelor se vor deschide din nou, încă câteva dile, și profesorii 'și vor relua activitatea, conducênd junimea studioasă spre ținta cătră care aleargă. Suntem datori deci, ca din nou sĕ ridicăm cuvêntul pentru orientarea publicului român în interesul desvoltărei noastre naționale.

În numĕrul precedent am publicat avisul direcțiunei dela scoala de fete din Sibiiu, care este împreunată cu internat, și are chemarea sĕ înlocuească în crescerea fetițelor noastre institutele strĕine, cari au fost încredințate până acuma cu crescerea tinerei generațiuni a secsului femeesc.

Între multele neajunsuri, cu cari am avut sĕ luptăm până acuma fără îndoeală un loc de căpetenie a ocupat neajunsul simțit de toată suflarea românească, lipsa de internate pentru scoale, și lipsa de scoale mai înalte pentru fetițe. În lipsa de scoale proprii naționale nevoiți am fost sĕ ne trimitem fetițele acolo, unde am aflat internate, acolo, unde am aflat scoale, și aceasta ori ne convenia, ori nu.

A trebuit sĕ treacă mult timp, până sĕ ajungem a vedé și la noi o scoală românească pentru fete, și un internat, unde sub ochii nostri, sub supravegherea noastră, sub nemijlocita noastră influință sĕ se pună basa, și sĕ se continue desvoltarea sufletească a fiitoarei mame române.

Urmarea a fost, că gingașul suflet al copilelor noastre și-a însușit o bogătie de comori, cu cari impodobită fiitoarea mamă, a pășit în vieața de toate dilele, și cât de amară a trebuit sĕ fie impresiunea ei, când s'a vĕdut în o lume strĕină, pe care ea nu o cunoasce, cât de amară a fost decepțiunea noastră, când am vĕdut, că între poporul nostru, și fiicele noastre eșite din scoală nu esistă nici o legătura spirituală.

Și cumcă aceasta așa a fost, o scim cu toții, și nu odată ne-am căit pentru neajunsul cu scoale proprii naționale.

Judecând superficial, mulți vor crede, că jeluirile noastre pentru trecut sunt neîndreptățite, deoare-ce un suflet bogat în cunoscințe, bogat rĕmâne în întreaga viață omenească, și din această bogăție sufletească trebue sĕ urmeze roade în feliul lor.

Așa este: din bogăția sufletească urmează roade în feliul lor. Și în crescerea femeei noi am făcut trista esperință, că, da, roadele cresc în feliul lor, după cum e sĕmênța lor, și că pentru noi multe roade nu au fost roditoare, multe bogății sufletesci s'au sfêrșit fără folos pentru noi ca români, căci nu ne-am putut înțelege.

Viața sufletească a poporului nostru pentru fetițele eșite din internatele strĕine a fost întru toate teren necunoscut. Viața noastră națională, bisericească, literară asemenea a fost necunoscută fetițelor noastre, și de aci a urmat în mod foarte natural actuala stare de lucruri, că noi până acuma am admirat productele literare ale strĕinilor, la ale noastre însĕ nu ne-am gândit; de aici provine, că fetițele noastre nu cunosc modul de judecată al poporului nostru un bogăția lui de povesti, care ar putea forma un isvor nesecat pentru delectarea fantasiei fetițelor în frageda lor copilărie; nu bogăția de poesii poporale, care stoarce admirațiunea strĕinilor; cu un cuvênt de aici provine, că noi nu suntem în stare sĕ susținem un unic diar beletristic cel puțin, și suntem siliți a priví, cum muerile noastre rĕmân la diarele, pentru cari au fost crescute — nemțesci — în parte și unguresci, și din aceste scot hrană pentru sufletul lor sĕtos de lectură bună și folositoare.

Toate acestea au fost din destul simțite, din destul considerate de către bărbați, pe cari Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român i-a pus la cărma sa. Și acesti bărbați într'un moment de inspirațiune au luat asupra lor nobila misiune, căreia s'au dedicat femeile române din Sibiiu cu deschiderea scoalei de fetițe.

Au fost mari jertfele aduse de Asociațiunea transilvană cu ridicarea frumosului edificiu din strada Morii, mari jertfele pentru înzestrarea lui cu cele necesarii, mari cele cu susținerea lui, însĕ ele dispar în fața foloaselor legate de acest institut.

Asociațiunea transilvană în anul acesta 'și ține adunarea sa generală în Sibiiu. Se dă deci ocasiune publicului român, ca el sĕ se convingă din propria intuițiune despre chipul și modul, cum este înzestrat internatul dela scoala română de fete cu cele necesare.

Despre necesitatea acestui institut nime nu a mai stat la îndoială. Cu ocasiunea esamenelor din Iuniu a. c. ne am convins noi, cei cari am fost norocoși a asista la esamene, ne-am convins despre sporiul în studii, și l'am aprețiat după cum au fost vrednic sĕ-l aprețiem.

Asociațiunea transilvană dă bună ocasiune publicului din patrie și afară de patrie sĕ se convingă despre buna arangiare a lucrurilor la această unică scoală românească de fete.

Comitetul a făcut ce a fost posibil, ca petrecerea aici sĕ fie cât mai eftină și cât mai cu tignă.

Ridicăm deci, din nou ridicăm glasul în interesul publicului român pentru scoala română de fete și internatul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, și suntem tari în credință, că oamenii cu inimă ne vor înțelege.

Revista politică.

Negoțierile între monarchia noastră și România pentru încheerea convențiunei vamale au rĕmas o literă moartă. Din nici o parte nu se vĕd lucrări favorabile pentru încheerea convențiunii. România 'și asigură esportul în alte părți și impoartă dela alte state în paguba monarchiei noastre. Foile din Viena dau espresiune tot mai tare pagubei, ce sufere industria Austriei din acest resbel vamal și încep a face imputări, că bărbații chemați, nu se ocupă destul de energic cu negoțierile și lasă de sufer așa de tare sermanii industrieși. „N Fr. Presse“ crede, că totuși se va încheia convențiunea, deoare-ce legătura întereselor între aceste două state, e mai presus de ori ce îndoială.

Bulgarii primesc în toate părțile cu porți de triumf pe principele Ferdinand și parcă nici nu vor sĕ bage în seamă amestecul celorlalte puteri. Protestul rusesc, prin care regimul rusesc face cunoscut marilor puteri, că nu recunoasce de valabilă alegerea principelui Ferdinand și nici legalitatea venirei lui în Bulgaria, e de următoriul coprins: Regimul imperial nu poate recunoasce validitatea alegerei principelui Ferdinand de Coburg. Principele a făcut cunoscută țarului alegerea. El a cerut sĕ vină aici; pentru de a primí sfaturile Maj. Sale mai nainte de a pâșí în Bulgaria. Impĕratul a încunosciințat pe principele, că alegerea lui nu poate fi recunoscută și călĕtoria lui în Bulgaria în nici un cas nu se poate legitima. Astfel de instrucțiuni i-s'au împĕrtășit principelui încă de mult din partea cea mai mare a marilor puteri și în prima linie de Poarta suserană. Voind însĕ Alteța Sa a satisface dorințelor representanților națiunei bulgare și cu tot d'adinsul a sta în fruntea principatului, ne vedem siliți a declara, că Rusia nu recunoasce nici validitatea alegerei prințului de Coburg, nici legalitatea venirei lui în Bulgaria pentru de a se aședa în fruntea regimului țĕrei Noi avem speranță, că regimul . . . va împĕrtășí aceste vederi și nu va îngăduí violarea flagrantă a tractatului de Berlin. Rusia nu se poate face singurul

FOIȚA.

Pățĕnii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împĕrătesc și urmările lui.

(Urmare.)

Puțin după re'ntoarcerea mea din Petropolea, eu cu alți doi mennoniți, am fost provocați a-ne presenta în fața guvernorului. Aceasta a fost în anul 1873. La guvernor am aflat și pe consilieriul de stat Ettinger. Acestuia în presența noastră i-a cetit guvernorul acusa, ce eu înaintasem ministrului. La aceasta Ettinger declară scurt și lămurit, că în a lui cancelarie nici documente, nici cartă geografică nu i-s'a fost trimis, el nu scie despre nimic și declară de simple aiurări gravaminele ridicate asupra lui.

Eu încă am avut o ocasiune cu trei luni mai înainte, de a face cunoscință cu secretariul lui Ettinger, care se chiema Korvische. Acesta fără sĕ presupună ceva despre șeful seu, mi-a dat o copie despre documentul din chestie, pe o estensiune de 24 coale de hârtie, pe care eu păstrându-l cu multă îngrijire, l'am adus cu mine sub vestă. Și când Ettinger sus și tare întăria cu jurămênt nevinovăția sa, scot copia numită, care avea chiar și sigilul cancelariei lui Ettinger, și o predau guvernorului. Îndată apoi s'a schimbat ținuta dlui consilier de stat. Sta acum nemișcat ca un băiat de scoală amenințat de învĕțătoriul seu cu vergeaua. Palid și tremurând șoptì câteva cuvinte frantozesci Guvernorul, care singur se părea a fi penibil atins de această scenă, repede îi făcu un sfêrșit, trimițindu-ne pe noi. Pe diua următoare însĕ ne-a citat de nou. Și ce sĕ vedi a doua di, când ne-am presentat în birou, erau deja pe masă atât documentul original cât și carta geografică, după cari atâta amar de vreme căutasem. Ambele le-a presentat Ettinger. Și noi plini de bucurie am constatat, că aceste sunt scrisorile de sub întrebare. Guvernorul le-a transpus apoi numai decât ministrului în Petropole. Aceasta s'a întêmplat în 19 Ianuariu 1873. Scriptul guvernorului adresat ministrului, primise numĕrul 345, din biroul seu. Ear noi trei, în credința deplinei învingere, am călătorit de odată cu aceste la Petropole. Aici ajungênd, a trebuit sĕ ne presentăm primadată la baronul Medem, care înainte de aceste 'și înaintase ministrului raportul seu asupra acestei afaceri. Medem declará, că întreaga aceasta afacere nu aparține ministeriului, ci guvernorului din Tauria. Așa disese și în presența noastră ministrul Valujeff către Medem: „trimite acolo hârtiile.“ Ear noauĕ ne-a dis cu mare bunăvoință: „călĕtorți numai acasă, la guvernorul d-voastre veți afla hârtiile și carta geografică. Eu am dat porunca, și toate se vor aduce în ordine.“ Dar mare ne-a fost surprinderea, când peste puțin timp după ce sosise epistola dela ministeriu la guvernorul din Tauria, nici documentele noastre, nici carta geografică nu le-am mai vĕdut. Acum ambii mei colegi descurajați s'au retras dela luptă. Eu însĕ îmbărbătând vecinii, le-am promis, că voiu mai agrăí odată ministrul, îndată ce voiu încheia cu lucrul câmpului. Dar a trebuit sĕ urmeze altcum.

Într'o di frumoasă lucram tocmai la câmp. O mică părticică a unui agru al meu era de lucrat încă. Drept 13 ani a trecut dela acel timp. Aici m'a prins repede doi oficiali de poliție, m'au legat chinuindu-me și m'au condus cu ei. Causa acestei tractări nu mi-s'a fost împărtășit. Înzădar a așteptat aici după mine fiul meu de șase ani, a cărui mamă puțin înainte de aceea murise. Nimeni nu scia, unde am rĕmas eu. Înzădar alergă servitoarea delà un vecin la altul, nimeni nu scia, sĕ dee scire despre mine.

(Va urma.)

protector al acestor stipulaţiuni, pe cari se basează o stare de lucruri amenințătoare de o definitivă resturnare.

Germania și Francia par cele mai aplicate, a satisface dorinţelor Rusiei și în aceasta privinţă se vede o adevĕrată emulaţiune între aceste două state. Mai întâiu representantul Germaniei din Sofia a rupt referinţele cu guvernul bulgar, esemplul lui l'a urmat consulul frances. Mai înainte părea, că Germania nu se intereseaza de afacerile Bulgariei, dar ea lucră în interesul Rusiei și a avut drept jurnalul „Soleil," când a afirmat, că între Petropole și Berlin domnesce înţelegere în privinţa Bulgariei.

O scrisoare oficioasă din Berlin adresată „Cor. Polit." asigură, că bunele relaţiuni politice între Rusia și Germania, în butul tuturor insinuărilor panslavistice și șovinismului presei francese, vor rĕmâné neschimbate și proectele rusesci, încât acelea nu vor viola interesele austro-ungare, ceeace nici nu e de temut, de sigur se vor bucura de sprijinul politicei germane.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

S-Sebeș, în 8 August, 1887 *(Absenţiile scolari).*

(Urmare și încheere.)

Dacă cercetăm starea și ocupaţiunea poporului român de aḑi, vedem, că el fără deosebire e agricultor cu posesiune mică. Noi românii aḑi încă nici nu putem vorbí de orășeni, adecă de comercianţi, măiestrii, amploaţi ș. a.

Timpurile sunt grele și rele. Bietul român nu numai cel mai sĕrăcuţ cu 3—5 ori 10 jugere o duce rĕu de tot, ci și cel cu 20—50 jugere, nu scie, cum sĕ se învêrte, ca sĕ o poată scoate la cale, și sĕ nu fie silit a ajunge în datorii.

Şi apoi oare datoria scoalei care e? sĕ mai îngreuneze și împedece susţinerea familielor!. Căci aceasta însemnează, când noi în timpul lucrului celui mai puternic, inpedecăm pe tată ori pe mamă dela lucru. D. e. N. N. are 5 copii, cel mai mare e de 10 ani, ceilalţi dela 6 în jos; dacă copilul seu cel de 10 ani ar sta acasă cu copii cei mai mici sĕ-i grijească, N. N. ar merge la lucru cu soţia lui cu tot, căci la noi românii femeile iau parte la toate lucrurile câmpului, la din contră va merge numai singur, și singur va agonisí numai jumĕtate pentru familie.

Oare nu împedecăm și ingreunăm susţinerea familiilor, când noi silim pe copii sĕ vină la scoală în loc de a-i lăsa sĕ meargă la lucrul câmpului, — anume pe cei mai mari —? Vĕḑut-am destui copii dela 10—12 ani, cari săpau mai bine ca un lucrător de ḑi, carele capĕtă 70 de cruceri pe ḑi și de mâncare.

Poate-se oare pretinde in astfel de împregiurări și casuri, ca sĕ ne vină băieţii la scoală?

Cu inima linistită am ḑis, că nu.

Însĕ legea, „Normativul scolar" nu escusă astfel de absentări, deși chiar și în art. de lege 38 din 1868 e provĕḑut, că în dricul lucrului de câmp copii dela 10—12 ani sĕ se lase dela scoală, pentru a ajuta pe părinţi.

Va sĕ ḑică noi cu legea noastră scolară am voit a ne arĕta „mai papă ca papa."

Dar sĕ luăm cas concret; noi am ţinut în Sas-Sebeș scoală în 1886/7 din 1 Septembre pănă în 30 Iuniu v. În cele două luni din urmă în clasele cele mai mari nu cerceta mai mult de jumĕtate din elevi scoala; ba s'au dat casuri, că au fost presenţi și numai 10°/₀. Ḑiceam lui N. și P. etc. daţi-ve copii la scoală, atragêndu-le atenţiunea asupra îndatoririlor lor ca părinţi. Dar ce respunsuri auḑiam: „De vii dta la sapă în locul lui, îl trimit la scoală;" altul; „Cum poţi gândí sĕ-l trimit la scoală pe Ioan și sĕ-l iau dela sapă și el sapă ca mine, ear lucrătorii (de ḑi) sĕ se ascundă." Altul: „Dacă nu vi milă de noi, faceţi ce voiţi" și alte respunsuri, cari de cari mai atingătoare.

Insĕ acestea absentări după normativ nu se pot escusa.

Ce e de făcut acum? Sĕ aplici legea.

Așa am făcut am încărcat pe bieţii oameni cu absenţii; și fiindcă nu s'a pedepsit în anul scolastic nici o absenţie, se poate întêmpla ca sĕ iasă sĕ le esecueze acum în ḑilele acestea, precum s'a făcut și în alţi ani. Şi vin cam la 300—400 familii câte 5 fl. pănă la 10 și 20 fl. v. a. de pedepsit — cari au avut câte 2—4 copii obligaţi la scoala de toate ḑilele.

Ce vor ḑice bieţii oameni, când vor vedé pre esecutor la ușile lor?

Nu le e de ajuns esecuţia pentru dare, pentru aruncuri comunale, și pentru alte multe datorii, le mai trimitem pe cap și esecuţia pentru scoală?

Oare nu înveninăm prin o atare procedură spiritul și inima poporului asupra scoalei? Oare nu ridicăm un mur despărţitor ear între familie și scoală? Oare atunci va putea produce scoala fructe sănĕtoase? Ori doară am câstigat ceva folos scoalei, respective fondului ei prin pedepsirea absenţiilor? Nu, nimic din toate acestea, fără părinţii copiilor pedepsiţi odată de două ori cu mulcte banale, în casurile cele mai multe se indignează și urĕsc pe toată viaţa scoala și pe înveţător.

Deci: considerând, că absentările cele mai multe dela scoală se întêmplă în lunile de lucru de câmp Septembre, Octobre, April, Maiu și Iuniu, — în celelalte luni în tot locul se cercetează scoala regulat, — când întreg poporul român se ocupă cu lucrul câmpului, la care îi dau ajutor și pruncii sei cei obligaţi la scoală, unii în mĕsură mai mare, alţii în mĕsură mai mică;

Considerând, că datoria scoalei e ușurarea și susţinerea familiilor, ear nu împedecarea și îngreunarea lor;

Considerând, că prin constringerea băieţilor și băietelor a frecuenta scoala în forma de aḑi în lunile amintite mai sus lucrăm tocmai la îngreunarea susţinerei familiilor;

Considerând, că prin pedepsirea părinţilor, că nu și-au trimis copii la scoală în lunile amintite dăm ansă la înveninarea poporului asupra scoalei, dăm ansă la ura din partea părinţilor asupra scoalei și a învĕţătoriului;

Considerând de altă parte, că în statele cele mai culte Prusia, Sacsonia s. a., statele cele mai dintâiu în cultură și totuși — unde poporul se ocupă cu agricultura — a luat mĕsuri potrivite pentru ca părinţii sĕ-și poată trimite regulat copii la scoală;

Considerând, că acestea popoară culte, dacă au luat acestea mĕsuri, le au luat din motive foarte binecuvêntate, anume: de o parte a ajuta pe părinţi, ear de alta a ajuta progresul în învĕţămênt; că cine e învĕţător scie, că mai mult spor poate face în 3 oare, când îi sunt presenţi toţi elevii, decât în 30 de oare, când îi lipsesc câte o terţialitate din elevi, ceea ce în lunile de vară se întêmplă prea des și în mĕsură mai mare.

Din toate acestea considerări nu atât din punct de vedere al ajutoriului părinţilor din partea elevilor, cât mai cu seamă din al progresului în învĕţămênt e de neincungiurat de lipsă, ca Venerabilul Consistor sĕ binevoiască a schimba timpul ţinerei prelegerilor în lunile: Septembre, Octobre, April, Maiu și Iuniu și a se ţiné numai dimineaţa dela 6—9 ca în Germania, și precum ţin și confraţii sasi dela noi pe satele agricole; și atunci sĕ se cerceteze regulat scoala. Şi fie sigur Ven. consistor, că în chipul acesta se va face sporiu îndoit și întreit mai mult ca în forma, cum se cercetează aḑi scoala.

Singur numai în chipul acesta s'ar putea delătura absenţiile cele prea numeroase și prea împedecătoare în instrucţiunea poporală.

Mai sunt și alte împregiurări, cari în parte pot contribuí la o cercetare a scoalei în cât mai regulată, și prin aceasta firesce ajungerea la un progres mai mare, cum ar fi d. e. interesarea de scoală din partea preoţilor, cari sunt totodată și directori; visitarea scoalelor de inspectorii districtuali; ceremoniile dela esamene s. a., despre ce cu alte ocasiuni.

Z. Mureșan.

Avis.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că *bilete de întrare* pentru **„Banchetul"** ce se va da cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane din est an se pot căpĕta la dl Dr. Octavian Rusu, advocat al institutului de credit și economii „Albina" în oarele dela 9—12 a. m. și 3—5 d. m. pănă la 16/28 August a. c. 12 oare a. m. inclusive.

Sibiiu, 12/24 August, 1887.

Pentru comitetul arangiator:

Dr. I. Moga, președ.
Dr. R. Roșca, secret.

Avis.

Inscrierile la scoala elementară de fete a „Reuniunei femeilor române" din Sibiiu se pot face în ḑilele de *28 August — 1 Septembre a. c st. n.*, între oarele *8—10 a. m*, în localul direcţiunei scolare (*strada Morii Nr. 8.*) Tacsa de înmatriculare este de *2 fl. v. a.* Elevele, cari au cercetat această scoală în anul trecut, nu solvesc tacsă de înmatriculare. Didactrul e de *2 fl. v. a. pe lună* și este a se plătí anticipative.

Părinţii din provincie își pot adăpostí copilele în internatul Asociaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de *22 fl. v. a.*, în care se cuprinde și didactrul.

Prelegerile se încep în 1 Septembre st. n, a. c.

Sibiiu, în 21 August st. n., 1887.

Pentru comitetul reuniunei:

Ioana Bădilă. v. presidentă.
V. *Bologa,* secret.

Invitare.

Membrii Asocaţiunei transilvane și stim. lor familii, cari vor participa la adunarea generală din estan în Sibiiu, se invită prin aceasta cu toată stima la balul, ce se va da în *29 August a. c.* în sala dela otelul la „Împĕratul roman" în favorul Asociaţiunei transilvane.

Începutul balului la 8 oare seara.

Preţurile de întrare sunt: pentru singuratici precum și pentru familii pănă la 3 persoane câte 1 fl. 50 cr. v. a. de persoană: familii peste 3 persoane, solvesc începênd dela a patra persoană încolo 1 fl. de persoană.

Biletele se vénd în ḑiua balului dela 9—12 oare a. m. și dela 4—6 oare p. m. în localul societăţii române de lectură, strada Cisnădiei Nr. 7 (în curte, mezzanin) și seara la cassă.

Suprasolviri se vor cuita pe calea publicităţii.

Pentru comitetul arangiator:

V. Bologa, președinte.
Vict. Roșca, secret.

Varietăţi.

* (Necrolog.) Cu inimă plină de jale aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor, amicilor și a cunoscuţilor trecerea din viaţa aceasta în mod repentin, a soţului respective tatălui nostru **Alesandru Herbay,** notar la sedria orfanală a comitatului Huniadoarei, ce a urmat aḑi noapte, în etate de 55 de ani, după scurtă suferinţă.

Înmormêntarea remășiţelor pămêntesci va avea loc Mercuri în 24 l. c. d. p la 4 oare dela fosta lui locuinţă la progadia gr. or. din loc.

Deva, în 23 August, 1887.

Maria Herbay născ. *Schokander*, soţie; *Iuliu Herbay*, inspector al bancii „Transilvania" în Arad; *Silviu Herbay*, c. r. supralocotenent în reg. 64 de inf. în Alba-Iulia; *Alesandru Herbay*, comerciant în Cincul-Mare; *Demetriu Herbay*, c. r. subst. de oficier în reg. de inf. 82 în Sibiiu; *August Herbay*, c. r. militar în Orĕștie; *Minerva Herbay* și *Emil Herbay* în Deva ca fii,

Fiei ţĕrîna ușioară

* (Oficerii de gloate.) Cu prilejul deprinderilor de arme, cari se vor face la toamnă, vor lua parte și aspiranţii de oficeri, cari au ascultat cursul de oficeri la gloate. Participarea nu i obligătoare, dar o provoacă ministrul de honveḑi în interesul deprinderilor. Spesele le poartă respectivi aspiranţi și pot întrerupe ori și când serviţiul. Armatura și uniforma o dă statul, cavaleriștii eventual vor căpĕta și folosirea unui cal erarial, cât timp durează eserciţiile de arme.

* (Convocare.) Ni se comunică convocarea următoare:

Prea Stimate Domnule!

Pentru a combina asupra celei mai omagiale și loiale întimpinări a Maiestăţii Sale, Prea graţiosului nostru Împĕrat și Rege apostolic, ne luăm voia a te invita cu tot respectul, sĕ binevoiesci a participa la o consultare amicală, care va avea loc în *30 August a. c. st. n. la 4 oare p. m.* în cancelaria advocatului Dr. Lazar Petco.

Profitând și de aceasta ocasiune, te rugăm sĕ primesci asigurarea distinsei noastre stime.

Deva, în 22 August, 1887 st. n.

Dr. Lazar Petco, *Ioan Papiu,*
Alesiu Olariu, *Georgiu Nicoara,*
Francisc Hossu Longin, *Alesandru Moldovan.*

* *(Pro litteris et artibus.)* Cu ocasiunea aniversărei nascerei Maj. Sale, monarchul nostru a creat o nouă distincţiune: „Ehren Zeichen für Wissenschaft und Kunst." — *„insignii de onoare pentru sciinţă și artă,"* și totodată au și fost distinse câteva persoane.

* (Un dar al sultanului) Amiciţia între sultanul turcesc și regele României e cordială. În ḑilele trecute sultanul a dăruit regelui Carol un armăsar de rasă curat arabică.

* (Avis.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu din incidentul adunărei generale a Asociaţiunei transilvane etc. va arangia Duminecă seara un concert în pavilonul din grădina „Hermann."

Detaiuri vor urma prin placate.

După cum suntem informaţi la acest concert 'și va da sucursul domnișioara Elena Florian, drăgălașa noastră pianistă, domnișoara Adela și dl Victor de Heldenberg.

Preţurile: locul prim 1 fl. 50 cr.; locul al doilea 1 fl. Stalul 50 cr.

Biletele sə împart Duminecă dela 11—1 și dela 3—5, seara la cassă unde se vor împărţi și programele.

* (Serbarea ḑilei s. Stefan în Budapesta.) Serbarea naţională poporală arangiată în ḑiua s. Stefan în Budapesta, pentru ajutorarea celor păgubiţi prin foc și inundări a oferit multe și varii petreceri mulţimei adunate în păduricea orașului

(város liget.) Afară de esposiţiunea de tablouri, concert, bal, tombolă ş. a. foarte interesante au fost punctele din programul festivităţilor relative la emulaţiunea femeilor frumoase, jocul „Csárdáş,“ nasurile cele mai mari, oameni pitici, oameni urieşi, mari, oameni cu pĕrul cel mai roşu şi emulaţiunea oamenilor pleşuvi. Premiile la concursul femeilor celor mai frumoase le a obţinut: Gizella Schulcz din Orosházá, Mariska Kolozsi şi Ida Torónyi din B.-Pesta. Toate trei a căpĕtat câte un mĕr de aur, care purta inscripţia: „Celei mai frumoase. 20 August, 1887.“ La concursul jocului „Csárdás“, premiul prim l’a obţinut servitorul Emeric Selyem din Rákospalota, premiat cu un galbin, care a jucat cu ţiganca Sofia Berkes, premiată cu un eventaliu. In linia a doua s’a distins în arta dansărei csárdáş-ului primaşul ţigan, premiat cu un baston, care a dansat tot cu o descendentă de a lui Faraon, anume Maria Berkes, care asemenea a fost premiată cu un eventaliu. Punctul al treilea l’a format concursul celor cu nasul cel mai mare. Cel mai dotat dela natură în privinţa nasului, s’a dovedit Mauriciu Blumenfeld, un măcelar din Körmend, în etate de 32 de ani, a cărui nas a fost premiat cu un galbin. În locul al doilea a urmat Carol Virág, un neguţător de 28 de ani din Budapesta, în al treilea Samoil Blayer; ear în al patrulea Menyhért Hunger. Leopold Fried din B.-Pesta, de 23 de ani, a câştigat un galbin, drept recompensă pentru că era cel mai mic din mulţimea de faţă. Francisc Herok, un măsar de 24 de ani din B.-Pesta, a fost premiat de asemenea cu un galbin, fiind cel mai mare om dintre concurenţi. Numĕrul concurenţilor dotaţi dela natură cu pĕr roşu, încă au fost destul de numĕros. Premiul constătătoriu dintr’un galbin, i a compĕtat unei femei tinere din Budapesta, cu numele Terezia Neustadt,. Cel mai pleşuv s’a dovedit dintre toţi concurenţii Simeon Pál, un faur de 68 de ani din Teglás, carele drept merit pentru pleşuvie a primit un galbin.

* (Artista Vesseli.) Lumea vienesă jelesce pe renumita actriţă Iosefina Vesseli. Artista de curte a murit în Carlsbad şi cadavrul i-s’a adus la Viena. Cosciugul a fost împodobit cu cele mai frumoase cunune. Cea dintâiu şi mai bogată cunună a fost a vestitei actriţe române Agata Bârsescu, şi avea inscripţiunea: „*Iubitei mele colegă Iosefina Vesseli.*“ Înmormêntarea a fost splendidă şi jalea a cuprins întreaga lume vienesă. Conductul funebral dela cuartirul defunctei şi până la locul de odichnă numai pe încet putea străbate prin mulţimea cea îndesuită. Pe toate feţele cetiai tristeţe şi durerea isvora lacrimi din ochii tuturor; astfel sciu vienesii sĕ se despartă, de cei ce le lasă dulci şi plăcute suveniri.

* (Cursuri pentru învĕţăcei de construcţii, măsari, maşinişti şi lăcătari în Cluş.) Aceste cursuri susţinute de stat se vor începe cu 3 Octombre n. durând fiecare curs 3 ani. Se vor primí 25 de scolari ordinari: şi anume 10 pentru construcţii, 5 măsari, 10 maşinisti şi lăcătari. Dintre concurenţi se vor preferí fii industriaşilor. Instrucţiunea va fi teoretică şi practică. Reflectanţii sĕ-şi înainteze următoarele documente: *a*) testimoniu de botez; *b*) testimoniu despre absolvarea classei a 2 gimn. ori reală, sau apoi classa a 3 civilă; se primesc însĕ şi cei-ce se vor supune unui esamen; *c*) la suplică se poate alătura şi un eventual testimoniu de meseriaş. Cererile le primesce direcţiunea cursului din Cluş până la 5 Sept. a. c. Detaiuri se pot primí şi dela vice-comitele comitatului Sibiiu.

* (Incedii.) — În 18 l. c. au ars în Lugoş 3 case şi un grajd. Focul se crede, că a provenit din jocul unor copii cu jaratec în apropierea grajdului. Un copil a primit o rană; au perit 9 purcei, 1 mânz şi grâul de pe 2 lanţuri de pământ.

— În Voila au ars în 19 l. c. la 68 familii în mare parte casele şi toate edificiile economice cu întreagă recolta câmpului. Asiguraţi au fost foarte puţini. Oamenii abia au scăpat cu ce a fost pe ei, căci focul ajutat de vênt vehement, s’a lăţit cu iuţimea fulgerului. Numai zelului miliţiei dela institutul reg. ung. de herghelii din Sâmbăta inf. şi pompierilor din Cincul-mare şi Cincşor e de a se mulţămí, că nu s’a prefăcut în cenuşă întreaga comună. Focul nici a doua ḑi dimineaţa nu era cu totul stins. Paguba e enormă. Bieţii păgubiţi au lipsă de ajutor.

— În Herman au ars Luni 27 edificii cu bucatele din ele. Focul a provenit dela o maşină de îmblătit, care şi ea a devenit prada focului dimpreună cu altă maşină. Paguba e mare.

În Mândra au ars 13 case şi edificiile economice la 13 agricultori.

* (Esposiţiunea din Brussela.) Pentru esposiţiunea cea mare internaţională de litere, industrie şi arte din Brussela, ce se va arangia în 1888, se face cunoscut, că acelaşi apartament austro-ungar, care s’a folosit şi la esposiţia cea mare din Antwerpen — 1885 — corespunde şi pentru esposiţia, din Brussela. Acest apartament este oglinda estinsei industrii, şi feluritelor arte austriace precum şi a frumoaselor simpatii, ce păstrează Belgia pentru monarchia noastră şi familia Habsburgică, pentru prosperarea Belgiei. — Biroul pentru austro-ungaria s’a deschis sub firma: „*Délégation du grand concours international pour l’Autriche-Hongroie*“ în Vebgasse, 18.

* (Caracterul judecat după unghii.) Aceiaşi observatori, cari au căutat a ghicì caracterul omului după ridicăturile craniului sau după lungimea nasului, asigură acum, că caracterul se poate cunoasce şi după unghii şi anume: unghiile lungi subţiri şi înguste dovedesc imaginaţiune şi poesie, iubire de arte şi lenevie; unghiile lungi şi lătăreţe dovedesc înţelepciune, raţiune şi toate facultăţile mari ale spiritului; unghiile late şi scurte arată mănie, mojiciie, controversă, oposiţiune şi încăpăţinare; unghiile bine colorate arată virtute, sănĕtate, fericire, curagiu, libertate; unghiile dure şi fragile dovedesc mănie, ceartă, omor; unghiile incovoiate în formă de ghiare dovedesc ipocrisie, rĕutate; unghiile moi arată slăbiciune de corp şi de spirit; unghiile scurte şi rotunḑite până în carnea vie arată dobitocie, libertinagiu.

* (Fenomene naturale.) Se scrie din Laibach: În ḑilele trecute pe la 9 ½ oare a. m o ploae bunicică a rĕcorit pământul nostru fără sĕ se vadă pe ceriu cel mai mic nouraş. Ploaia începu cu stropi de tot frumoşi, formând un învĕliş de negură, apoi ploà tot mai vehement şi durà câteva minute, în fine ploaia formà iarà un învĕliş de negură cu picături de tot frumoase. Înaintea fenomenului şi după ce a trecut nu s’a observat nici cea mai mică adiere de vênt.

Analele fundaţiunei Gozsdu.

„*Analele fundaţiunei lui Gozsdu pe anul 1885 — fasciculul VII.* Ediţiunea representaţiunei fundaţiunei lui „Gozsdu.“ Budapesta 1887. Cuprinsul: Prolog. Adnecse: — I Protocolul representanţii din 28 Iuniu, 1886. — II. Protocolul representanţii din 15—20 August, 1886. — III. Raportul comitetului. — IV. Socoteala sumară pro 1885. — V. Inventariul averei pro 1885. — VI. Preliminariul pro 1887. — VII. Lista stipendielor pro 1885/6. — VIII. Raportul advocatului. — IX. Lista concurenţilor la stipendii pro 1886/7.

Din aceste anale estragem următoarele date: Representanţa fundaţiunei lui „Gozsdu“ a ţinut în decursul anului 1885 două adunări generale cu 9 şedinţe, în cari a adus 36 concluse.

Comitetul esecutiv a ţinut 23 şedinţe, în cari a adus 201 concluse.

Dintre esecutorii testamentari mai trăesce dl. George Ioanovici. — Deasemenea trăesce vĕduva fundatorului Melania Dumcea, acum măritată după Iosif Nemeshegyi.

Cancelaria representanţii se dirigează de secretarul ei George Szerb.

Socotelile finale arată la finea anului 1885:

Percepţiuni	63,156 fl.	47 cr.
Erogaţiuni	59,487 „	86 „
Rest de cassă .	3,668 fl.	61 cr.

Inventariul arată cu fiinea anului 1885:

Active	983,579 fl.	29 cr.
Pasive	260,715 „	88 „
Rest activ .	722,863 fl.	41 cr.

În decursul anului 1885/6 s’au împĕrţit stipendii şi ajutoare la 87 insi în suma de 13,042 fl. 15 cr. între minimul de 60 fl. şi macsimul de 500 fl. — Dintre stipendiştii anului acestuia au absolvat cursurile academice 8 inşi, 1 a murit, eară 8 necorespunḑênd recerinţelor, sau părăsind studiile s’au şters din lista stipendiştilor. — Dintre stipendişti cad 2/3 pentru studiile mai înalte, 1/3 pentru clasele medii şi elementare.

Pentru anul scolastic 1886/7 au concurs la stipendii dintre vechii stipendişti 72 inşi, concurenţi noi 122 înşi, — la olaltă 194 inşi. — Dintre acestia: *a*) li s’au susţinut sau li s’au mărit stipendiile la 59 insi; *b*) s’a reservat stipendiul pentru depunerea rigoroaselor la 14 inşi; *c*) s’au dat stipendii nouĕ la 9 inşi (5 maturisaţi, 3 gimnasişti şi 1 stud. de scoala comercială.) — Suma stipendiaţilor pe 1886/7 e de 82 inşi.

Analele fundaţiunei se pot procura dela cassa metropolitană în Sibiiu, şi dela cancelariile episcopesci din Arad şi Caransebeş, precum şi dela cancelaria fundaţiunei lui „Gozsdu“ din Budapesta (Király utcza 13) pe lângă preţul de 50 cr. Tot cu acest preţ se pot procura fie-care fascicol dela Nr. I până la VI din timpul trecut.

Loc deschis.*)

(Încheere.)

Te miri cum de n’a îmbrâncit protopresbiterul nostru de atâta lucru negles de antecesorele seu, dar te întreb, dacă esti drept?! şi cunosci totodată şi lucrul prestat de protopresbiterul lăudat? care este acel lucru? raţiociniile pretinse de Dta? cari? căci eu sciu, că şi raţiociniul fondului protopopesc s’a făcut cu ajutoriul membrilor din comitet! Concubinatele, care le stirpesce? după cum aţi lăţit faima în toate părţile? sau le înmulţesce după cum ve pot dovedí eu însumi cu casuri concrete, dar sciu, că nici protopresbiterul şi nici altul, cu atât mai puţin dta vei putea sĕ-mi areţi un singur cas, unde protopresbiterul actual ar fi stirpit concubinatul. In Săsăuş s’a înmulţit, în Alţina tot aşa cu vre-o 4 părechi, dar chiar şi în parochia dtale dle corespondent G. s’a înmulţit; lucrurile curente oficioase? poate în ale Albinei, căci urme de progres în tract de biserică şi scoală ţinĕtoare nu se vĕd.

N’a îmbrâncit de atâta lucru protopresbiterul nostru, este drept, căci este nepăsător de oficiul seu, căci eu pot dovedí cu acte nu cu cuvinte goale negligenţa dênsului, nu după cum afirmi dta dle G., căci conclusele comitetului protopresbiteral zac baltă, sinodul protopresbiteral usitat şi prescris prin §-ul 45 din statutul organic este păpat şi pentru ce? o sciu eu, dta însĕ nu, căci nu voiesci sĕ o scí, procese divorţiali încă nu s’au pertractat unul în scaunul protopresbiteral în decursul anului acestuia deşì mulţi asteaptă deliberatele, o sciu ear eu şi toţi asesorii scaunului protopopesc, pentru acestea şi altele asemenea şi mai mari, cari tot eu le sciu, dar şi dta cascăţi gura şi vorbesce. Le ḑic toate acestea bazat pre aserţiunea dtale, că nu ve veţi mănia nici dta nici părintele protopop, fiind că sunt drepte. Ce se ţine de aserţiunea dtale, că noi agităm pre sub ascuns, ḑicênd, ca sĕ nu-i-se plătească protopopului tacsele prescrise, este earăşi o minciună, este însĕ drept, că eu din parochia mea i-am trimis relaţia la unele căsătorii cu tacsa pentru licenţia prescrisă de 2 fl. 35 cr. şi dênsul a voit sĕ-mi facă albul negru, ḑicênd, că tacsa este de 3 fl. 50 cr. sau 5 fl., cum cere dela unii nupturienţi, la ce eu nu m’am învoit, şi nici că me voiu învoí, până când acea tacsa nu se va ridica la suma pretinsă de dênsul, de sinodul şi comitetul protopopesc.

Că cei asupriţi aleargă la Vĕrd şi Nocrichiu pentru dreptate o iau spre sciinţă, căci nu aflu nici o scădere în aceea a putea da cuiva sfat onest. Cum că protopresbiterul scie representa tractul înaintea ori-cărei judecĕtorii, se poate, însĕ până la moment încă nu i sa dat nice o ocasiune a representa tractul pela judecătorii nici civile nici politice, dta vrei sĕ ḑici că este pretin cu oficianţii statului politici şi civili, dar eu ḑic şi mai mult, că este pretin cu toată suflarea ungurească şi cu finanţii şi cu gendarmii.

Ce se ţine de progresul din scoalele noastre din anul acesta, care a pus în uimire şi pe strĕini, după cum îţi place a afirma, eu me mir de atâta cutezanţă, când însuşi protopresbiterul ’mi ḑice mie, că esamenele preste tot afară de foarte puţine au fost slabe de tot.

Eată deci unele îmbunătăţiri, puţine, căci celea multe pot urma, dacă aveţi plăcerea dela instalarea protopopului nou în tractul nostru, legate de limba clopotului dintre Vĕrd şi Chirpĕr. Ḑici mai departe, că dacă vei cunoasce, că noi lucrăm după drept şi dreptate ne vei sprigini, fie chiar şi în publicitate nu numai la forurile competente bisericesci, cu atât mai puţin ne vei combate, te iau de cuvênt, sĕ nu-mi denegi spriginul, căci poate aproape este timpul se-ţi dovedesc şi aceasta, dar atunci sĕ te stergi pe la nas.

Veḑi dle corespondent G. dta ai cugetat sĕ te faci plăcut protopresbiterului prin scrierea dtale fictivă, dar te-ai făcut crede-me din contră neplăcut, căci tăcênd dta, tăceam şi eu şi toate erau pecum erau, dar atacêndu-mi persoana mea, am fost silit, cred, că nu-mi va lua în nume de rĕu protopopul nostru, a destăinuí adevĕrul în unele părţi şi a atinge şi o coardă a dênsului, şi aceasta şi din punct de vedere, căci dênsul până nu cetisem eu încă corespondenţa dtale a declarat’o de necuviincioasă, ḑicêndu-mi chiar mie, că va respunde dênsul rectificând totul, declarând, că nu are lipsă de advocaţi nechemaţi ca dta, şi eu i-am promis serbătoresce a nu respunde în 8 ḑile, dar n’am rĕspuns nici în 40 de ḑile, vĕd deci, că sunteţi înţeleşi bine, vĕd, că dta figurezi ca advocat al dênsului, bucură-te de clientelă-ţi, dar spunei ca sĕ nu-ţi dea informaţiuni false.

Bucuraţi-ve ve ḑic, însĕ fiţi siguri, că nici eu nu me supĕr, deci la revedere!

N. Moldovan.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Sĕ nu se înşele nime. În timpul din urmă s’au auḑit multe plângeri din partea publicului, ca sĕ se cerceteze, deoarece în locul adevĕratelor piluri de Svitzera ale farmacistului R. Brandt se fac imitări şi sunt foarte defectuoase. În toate casurile acestea oferă bune preveniri dl farmacist R. Brandt în Zürich, pentru ca publicul în mod corĕspunḑĕtor sĕ fie în stare a delătura rĕul. Cu aceasta ocasiune se atrage deosebita atenţiune, că veritabilele piluri de Switzera nici odată nu se vênd făr numai în dose de tinichia, cari poartă ca ettiquettă o cruce albă în pământ roşu şi are iscălitura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 24 August 1887.

Brünn: 59 75 34 81 9

Nr. 266. [1634] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termin pănă la 25 August a. c. st. v.

1. În Vidra de sus, un post de învĕţător cu un salariu anual de 250 fl. v. a. solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir liber şi 4 stângini lemne de foc, din cari sĕ se încălḑească şi sala de învĕţămênt.

2. În Neagra de jos, un post de învĕţător cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în rate trei-lunare din repartiţie, cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. În Ponorel, un post de învĕţător împreunat cu un salariu de 200 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

4. În Lăpuş, un post de învĕţător cu salariu de 200 fl. solvit în rate trei-lunare din repartiţie şi lemne pentru încălḑire.

5. În Sohodol, un post de învĕţător cu salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne trebuincioase pentru foc.

6. În Poiana, — Peleş şi Lazesci, — în fie-care câte un post de învĕţător cu câte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase pentru încălḑire.

7. În Certegea şi Valeaverde, în fiecare câte un post de învĕţător cu un salariu de 100 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ-şi trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigoare pănă la terminul mai sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 21 Iuliu, 1887.

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr. 49. D. f. G. [1643] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal şi latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal şi celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl. v. a. cu prospect de a se urca, şi decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §-30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

[1641] 3—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăştie, sunt de ocupat 2 posturi învĕţătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei şi 2 stêngini de lemne. Devenind vacant postul de învĕţătoriu diriginte, unul dintre învĕţătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este împreunată o remuneraţiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí şi învĕţătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remuneraţiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subşterne pănă la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orĕştie.

Orĕştie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

[1638] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în şedinţa comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoşului, ţinută în Lugoş în 5 Martiu 1887 v. şi în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoşului.

I. Competenţii au sĕ dovedească, cumcă posed minimum cualificaţiunea normată în §-ul 15 lit. a. din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificaţiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsităţi teologice şi a abţinut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotaţiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu şi parochul Alecsandru Ursulescu, care dotaţiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala şi *c)* şi din birul usitat în Lugoş.

2. Birul protopresb. anual dela preoţi conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul şi în mĕsura de pănă acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalţi 1 fl.

4. Pauşal de căletorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înşirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subşterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral şi protopresbiteral în Iám petiţiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificaţiunea lor de pănă acuma în termin de 30 de ḑile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeş.

Lugoş, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conţelegere cu **Filip Adam**,
comisar cons. şi protopresbiter în Iám.

Nr. 769. [1637] 3—3

EDICT.

Elena Balteş, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani şi-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără sĕ se scie ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* sĕ se înfăţişeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I a instanţă.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 3—3

Publicaţiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, şi adecă: pentru regularea representării, alegerea îngineriului şi facerea preliminariul de spese, se defige ḑi de petractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Măgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toţi interesaţii cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pentru judele referent *Georgiu Kelemen*,

Dominic Imre m. p.,
jude reg. de trib.

Nr. 3803—887 civ. [1645] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţă, că întrând la acest tribunal o petiţiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiş (Bürkös), ca ḑi de pertractare asupra acestei petiţiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Bîrghiş în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toţi posesori interesaţi cu aceea adaugere, că în înţelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfăţişa la pertractare, se privesc ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole, ţinută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preş. subs.

Tatár, m. p., notariu.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informaţiuni mai de aproape dă redacţiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 3—3

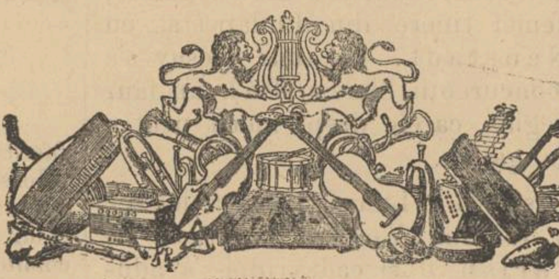

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

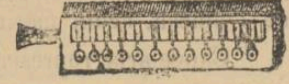

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 18-20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 25—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84 Sibiiu, Marți 18/30 August 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 12 August.

După o activitate de un pătrar de secol, „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“ poate priví cu mândrie la resultatele dobândite de ea pe câmpul cultivărei neamului nostru și nu este român în Transilvania, care, ținênd cont de numele seu și de reputațiunea sa de om de omenie, sě nu fie membru al acestei asociațiuni, menită a contribuí la prosperarea unui popor, de a cărui fericire afară de fii lui proprii, doar nimenea pe lume nu se bucură. Asociațiunea noastră lucră încet dar sigur, lucră fără sgomot, dar cu tact și după un program precisat bine, ca sě-și ajungă scopurile sale. — Și ce scopuri urmăresce ea?

Doresce sě vadă pe fii românilor îmbrățișând meseriile, cercetând scolile inferioare și cele mai înalte, zidind institute de cultură și lumină, ca femeea română sě câștige în acelea cunoscințe, cari sě o facă deamnă de a fi fică, soție și mamă română; propagă progresul în toate păturile societăților locuite de români. Ea nu cunoasce confesiune, — ci cunoasce un popor român, pentru a cărui fericire se simte obligată a contribuí din toate puterile sale. Capitalul, de care ea dispune, e prea neînsemnat, pentru ca sě-și poată împliní misiunea ei civilisatorică cu scumpětate, — și cumcă așa este, nu avem sě ne facem ilusiuni. E puțin, ce am jertfit până acum pentru aceasta societate cu un scop atât de sublim și de aceea e datorința fie-cărui român, sě pună o mână pe inimă și ceialaltă în busunar, dacă voesce ca Asociațiunea noastră sě corespundă numelui seu. Esemplu 'l avem la frații maghiari.

De doi ani de ḑile 'și au înființat „Kulturegyletul,“ a cărei adunare generală s'a ținut în Sepsi-Sz.-György, și a fost de ajuns ca în doi ani sě adune mai mulți bani ca noi în 26 ani. Noi suntem sěraci, e drept, — dar departe de a fi așa sěraci, ca sě nu ne putem împliní datorința față de unica instituțiune românească, ce o avem aḑi înființată încă în un timp, când se credea, că e bine ca românul sě fie scos din întunerec și când fericirea românului era tot atât de valoroasă pentru țeară, ca și fericirea ungurului și a sasului și când murii chinesesci ai urei încă nu despărțiau pe popoarele din monarchie, așa cum le despart aḑi.

Ilustritatea Sa domnul Iacob Bologa, consilieriul și cel mai democratic român, ajuns prin diligința și vrednicia lui proprie la ceeace e, — vorbeasce deodată cu contele Bethlen, în direcțiune opusă, unul strigă românilor din patru unghiuri fiți treḑi, conservați virtuțile strămoșesci, simplicitatea antică romană, și ve iubiți unul pe altul, căci ce e mai frumos decât a trăí frații împreună; pe când cel mai înflăcărat maghiar la aceasta voce respunde în capitala Treiscaunelor, „foc și sabie celor ce nu vor recunoasce, că a noastră e țeara, a noastră cultura superioară, a noastră istoria milenară, a noastră moșia, apele și pădurile, morile și cârcimele, administrația și justiția, limba în oficii și afară de oficii, noi suntem domni și cei ce vor sě fie cu noi le întindem mâna, ear pe cei ce nu se vor entusiasma pentru noi și causa noastră, sě nu alegem nici un mijloc de ai nimicí și pune sub picioare.“

„Sate și ținuturi întregi s'au valachisat și acestea trebue aduse ear la cunoscința de sine, că ce va sě ḑică aḑi a fi maghiar și român, domn și serv, viță nobilă sau sânge stricat și amestecat cu daci, goți, gepeḑi, avari și alte soiuri blăstămate de oameni, ce au cutrierat țara aceasta și au làsat urmele lor pe aici în nisce oameni, cari nu sunt accesibili nici pentru cultură, nici buni pentru altă treabă, decât a ne face drumuri, de a ne lucra moșiile, de a ne scăpa viile, ca noi sě bem vinurile, de a ne mâna caii, ca noi sě ne putem legăna în drosce, de a păzí oile, ca noi sě mâncăm carnea de miei, și cu lână sě ne îmbrăcăm ca ei sě umble sdrențuroși, amorțiți de frig și de foame.“

Împetrit la inimă ar trebuí sě fie românul, care locuesce pe acest pământ și nu s'ar înfiora la auḑul acestor două contraste. Unii propagă pacea, cultura cea adevěrată, ceialalți remaghiarisarea popoarelor, cari au rêvnit după sěrăcie și jug și s'au lěpădat de maghiari în un timp, când principii Transilvaniei erau maghiari, cand reformațiunea nu alegea în mijloacele, cu cari cucerea la suflete și când unii trăiau din sudoarea altora, unii purtau poruncile statului și ceialalți se îndulciau de ticnă din muncă streină. Dar chiar sě admitem, că în adevěr românii s'ar fi înmulțit, asimilând popoare strěine, oare nu tocmai aceasta e cea mai puternică dovadă despre superioritatea românilor în dulceața limbei lor, în bunătatea inimei lor și în datinele lor nefalsificate.

Lupta ni s'a impus și noi nu avem sě ne ferim de ea, — ci trebue sě luptăm aḑi mai mult ca ori când pentru limba noastră, care nici când nu a fost mai amenințată ca acum. Sě lăsăm drepturi și tot la o parte pentru vremi mai bune și mai binecuvêntate, când cei din Sepsi-Sz.-György vor vení la convingere, că noi avem drept sě ne cultivăm limba, avem drept sě fim jalusi de frumseța și dulceața ei, și avem drept ca în scoalele noastre și la vetrile românesci sě se intoneze limba noastră în rugăciuni și în imnuri. Sě jertfim chiar și hainele de pe noi, sě prefacem obiectele de lucs în bani și sě cumpărăm cărți românesci, sě ridicăm scoale, sě plătim dascăli și sě nu lăsăm, ca sub masca de cultură sě se furișeze la noi datine strěine.

Ceeace fac alții, putem și noi, numai voință sě avem și credință în sânțenia și triumful causei noastre românesci.

Sě ne opintim din toate puterile, sě întindem toate coardele până unde nu mai sě poate, ca sě scăpăm limba română din ghiarele celor ce o amenință cu cutropire și nimicire.

Revista politică.

În loc ca în Boemia sě se aplaneze neînțelegerile între cehi, se face tot mai mare turburare. Ministrul Gautsch se nisuesce sě-și aducă în îndeplinire cât se poate mai curênd planurile sale; și anume, până a nu se începe regulat prelegerile, pentru ca delegațiunea cehică sě nu aibă destul timp, ca sě înainteze protestul contra planurilor ministrului. Toate cluburile cehilor s'au împěcat și lucră unite, ear poporul repețesce mereu deputaților: „Nu ve zădărniciți ci lucrați din rěsputeri.“ Nu-i de ajuns scrie „Narodni Listy“ un simplu protest pe hârtie, ori un memorand, ce sě fie predat în taină regimului. Deputații trebuesc conchemați și prin o publicațiune sě protesteze solemn și sě facă cunoscut, că mănușa aruncată o ridică și că declină a mai da sprijin amical, și creḑěmênt regimului. Vorbelor sě urmeze și faptele. La ordinațiunea lui Gautsch, referitoare la primirea copiilor cehi în scoalele nemțesci, ce țintesce direct contra *„lex cviczala“* trebue sě i-se rěspundă în sesiunea aceasta cu conținutul acestei legi. Deputații cehi în sesiunea cea mai de aproape a dietei imperiale *sě lupte pentru un proiect de lege, care sě cionteze din cercul absolutistic de putere al ministrului de instrucție și după care fie-care naționalitate sě fie representată în ministeriul de instrucțiune prin un șef de secțiune, care sě poată esercia o anumită activitate.*

În unele orașe cehice se și observă o lucrare oposițională ordinațiunilor ministeriali. Astfel în Kuttenberg magistratul a făcut cunoscut, că chiar contra dispozițiunilor ministeriale înscrierea pentru clasele superioare reale se va face deodată cu cea pentru clasele inferioare.

FOIȚA.

Pățěnii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împěrătesc și urmările lui.

(Urmare.)

Mai de aproape am fost transportat o cale îndepărtată spre rěsărit. Aceea se numesce Siberia. Se ḑice, că după câteva sěptěmâni ar fi sosit o telegramă cu ordinul de a fi predat guvernamentului Archangelsck. Cu toate acestea am fost adus în Siberia și internat în apropiere de Smolensk. Așa mi s'a întêmplat mie Întâia dată am venit in orașul Borofsk, după aceea la Masalsk și mai târḑiu la Iisdra. Asupra tractării în decursul călětoriei impuse și preste tot n'am mult de a me plânge. Se înțelege de sine, mijloacele traiului meu trebuia sě le procur din propriul meu, și nu numai ale mele, ci în partea cea mai mare și a conducětorilor mei. În localul deținerei am fost pus cei drept pe picior liber, în apropierea mea erau totuși, neîntrerupt doi străjuitori.

Scrierea epistolelor mi-a fost oprită. Curajul însě nu mi l'am perdut și am trimis mai multe rugăciuni în scris atât către împěratul, cât și către ministrul și trăiam în convingerea, că o greșală a trebuit sě se întêmple referitor la persoana mea. Pentrucă temeiul prinderei și încărcerării mele era neesplicabil pentru mine. Dacă rugările mele au fost refusate sau resultatul n'au voit a mi-l comunica, nu pot scí positiv. Destul atât, că doi ani de ḑile am așteptat în zădar. În acest restimp 3,000 familii mennonite au părăsit Rusia sudică, trecênd în America. Deoare-ce scirea, că eu am dispărut grabnic, s'a lățit, se poate presupune causa acestui eveniment. Frica a cuprins pe oameni. Și-au recunoscut acum, că dreptul lor nu o sě-l mai afle. Pentru călětorie s'au decis toate rudeniile mele, cari luaseră cu sine și pe fiul meu. Eu însě despre toate nu aveam nici o cunoscință.

În decursul incarcerării mele avuì ocasiune a studia limba rusească. Pentru că noi coloniștii germani în sudul Rusiei trăisem până la acel timp ca un stat în stat. Cu totului tot feriți de ori ce atingere cu rușii, avusem scoalele noastre nemțesci, serviciul divin în limba germană, judecătorii germane, coatingerile cu oficianții statului tot germanesce. Jurnale n'am cetit, așa, că noi cu totul neorientați eram în ce privesce relațiile lumei din afară. Cât pentru politică nu era îngrijat nimenea. Linisciți și cu mulțămire căutam de trebile economiei noastre. Acum veniau adese-ori țěrani ruși la localul deținerei mele. Acestia vindeau pești, cartofi etc. și adeseori se interesau la ocasiuni anumite, informându-se despre relațiunile mele și despre causa deținerei mele. „Ah — ḑiceau ei — aicea 'ți vei afla un sfêrșit, fără îndoială înainte de vreme. „Speranța lor de eliberare era nereușibilă. Mai bine sě cauți D-ta a te mântuí prin fugă și cu cât mai îngrabă cu atât mai bine.“ Mai veniau la mine și femei și fete lăptărițe, precum se vede și cusătorițe. Acestora se părea, că le zace tare la inimă soartea mea și îndeosebi se interesau de vederile mele politice și religioase. Odată pronunță una dintre aceste fete în presența mea cuvêntul „Nihilist.“ Ce va sě însemne aceasta? Întrebaiu eu și era tare cuprinsă de mirare și de o mare emoțiune precum se arăta. „Aceasta e o societate în Rusia — respunse ea, — care voesce sě delăture toate neajunsele, de cari ei și cu ei sute de mii de apăsați și măltratați sufer. Ei voesc sě întemeieze un stat patriarchal. Și despre aceasta nu ai auḑit D-ta nimica? Și D-ta nu scii nici aceea, ca în Petropole nihilistele sunt cu sutele arestate, desbrăcate și sbiciuite?“

Adeseori věḑuí această fată pela mine. Ea se arăta ca o țěrană, vorbia totuși — foarte bine limba germană și francesă. Odată la despărțire m'a rugat sě nu o tradez cui-va, că ea vorbesce mai multe limbi. Și alte fete veniau la mine. Toate se siliau a me convinge, că unica mea mântuire e fuga. Ele voiau sě-mi fie spre ajutorare în fugă. In urmă m'am hotărît și eu pentru fugă. Doi ani stătusem în Siberia. Unul dintre vecinii mei în Mascalsk, Despre întâlnirea, ce va avea loc între ministrul nostru de esterne contele Kalnoky şi între principele de Bismarck nu s'a mai vorbit de multă vreme. Deoare-ce- ministrul Kalnoky va însoţí pe Maj. Sa împěratul la manevrele împěrătesci din Transilvania, visita ce o va face principele de Bismarck, după cum se accentuează în Berlin, se va întêmpla în tot casul înainte de 11 Septembre n. Aceasta este cu atât mai dorită din partea cercurilor politce, cu cât s'a observat mai mult în timpul din urmă, că aceste două state iau posiţiuni diferite în cestiunea bulgară, ceea ce dă ansă la o mulţime de comentarii. Astfel „N. Freie Presse", ocupându-se într'un articlu de fond de această cestiune, scrie între altele: Ceea-ce ne doare mai mult şi ne îngrijesce mai serios este deosebita apariţiune, că Germania şi Austria se găsesc în două tabere contrare. Cât de proaspetă e încă în amintirea noastră glorificarea, ce se făcea alianţii austro-germane cu prilegiul întâlnirilor dela Gastein şi cât de tare se vorbia atunci în Berlin, că Germania va scí considera şi interesele orientale ale aliatei sale. Şi abia se ivesce manifestarea alianţii acestor două puteri în cestiunea orientală şi apoi de loc le vedem despărţite. Germania e cu inimica ei naturală cu Francia şi cu Rusia; ear Austria cu Anglia şi cu Italia. Aceasta nu-i prevestire îmbucurătoare. Soartea prinţului de Coburg nu ne zace aşa la inimă şi noi am fi cei din urmă, care am cere Austriei sě-l susţie, *dar ne măhnesce, că ne oferă ocasiunea sě vedem, că aliata noastră, Germania, sprijinesce cu toată puterea politica rusească în orient.*

Principele Ferdinand n'are sě lupte numai cu greutăţi esterne, dar îi stau încale şi o mulţime de greutăţi interne. Mai bine de două sěptěmâni e, de când principele a luat regimul ţěrei şi încă nu-i a succes ca sě-şi formeze un ministeriu. Ministeriul de pănă acum, Stoilow, şi-a dat demisiunea şi principele se veḑu silit a se adresa la bărbaţi noi. El rugă mai întâiu pe fostul regent Stambulow, care cu toate că e rěu věḑut în Rusia a declinat formarea cabinetului. O altă încercare cu Tontschew ca president al consiliului earăşi n'a succes, şi principelui nu i a remas altceva, decât sě se adreseze cătră Stransky pentru a forma un ministeriu neguţătoresc fără colorit politic.

„Pet. Wjedemosti" scrie un articol destul de serios cu privire la crisa bulgară: Fiindcă ne aflăm acum în faţa categoricelor hotăriri rusesci, trebue sě se decidă, ca Rusia sě se retragă dela tractatul de Berlin, în casul, când puterile europene n'ar păşí ca apěrătoare al aceluia; atunci va fi interesant a priví la consecuenţele violărei acestui tractat. Acelea ar fi următoarele: Bosnia şi Herţegovina, cari pe basa articlului 25 s'au dat în administrarea Austro-Ungariei, trebuesc reînapoiate; Dobrogea, care pe basa art. 46 a fost adnecsată la România, o va primí Rusia, tot astfel Rusia va primí în Asia mică întreaga vale dela Alaschkert şi fortăreaţa Bajazid, care pe basa articlului 60 s'au restituit Turciei. În fine cu delăturarea tractatului de Berlin, se va viola şi tractatul dela Paris şi cel din Londra (13/25 Martiu 1871), care legitimează articlul 63 al tractatului de Berlin.

O telegramă oficioasă din Paris anunţă, că al 7-lea corp de armată staţionat în Toulose, e destinat sě facă proba de mobilisare. Ministrul de resboiu generalul Ferron a luat toate dispositunile necesare, Mobilisarea se va face la 31 August (meḑul nopţii) şi va dura pănă în 15 Septembre; după trecerea acestui termin se va concentra tot corpul inarmat pentru rěsboiu la Castelnandary.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Sibiiu, 17/29 August. Ḑile sěrbătoresci şi frumoase sunt în vieaţa unui popor acelea, în cari fii lui, pětrunşi de înalta chemare a perfecţionării, se nisuesc a pune temeiu puternic progresului în civilisaţiune şi cultură.

De ḑile sěrbătoresci şi frumoase am fost părtaşi noi Sibieni şi în anul acesta Măreţul scop, ce-l urmăresce Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, a adunat pe fii neamului nostru aici în Sibiiu, ca sě afle şi sě adune mijloacele de lipsă, şi ca cu puteri unite sě conlucre la prosperarea şi fericirea poporului românesc.

Era frumos şi pětrunḑětor a priví Sâmbătă seara, cum românii veniţi din toate părţile se bineventau cu vorbe dulci şi plăcute, şi stringêndu-şi mânile, sigilau amiciţie intimă, urându-şi sporiu spre ajungerea măreţului scop, ce-l urmăresc.

Duminecă dimineaţa oaspeţii s'au adunat sěrbătoresce în biserica catedrală din cetate, unde Escelenţia Sa, I. P. S. Dl Archiepiscop şi Metropolit al nostru, Miron Romanul, asistat de Preacuvioşia Sa Părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, Preacuvioşia Sa dl protosincel Nic. Frateşiu, dd. protopresbiteri şi ases. cons.: Moise Lazar, Nicolau Cristea; prof. sem. I. Ghibu şi protodiaconul Sergiu Medean, au oficiat în mod solemn serviciul dumneḑeesc.

La 11 oare în sala cea mare a comitatului era un numeros public, care primì pe Escelenţia Sa în mod de tot simpatic, apoi vice preşedintele Asociaţiunei, dnul consilier aulic în pens. Iacob Bologa, prin o vorbire pětrunḑětoare, binevêntând pe membrii întruniţi şi după ce cu durere aduce la cunoscinţă, că preşedintele Asociaţiunei marele bărbat literal dl T. Cipariu nici de astădată nu poate lua parte la conducerea adunărei generale, declară şedinţa de deschisă.

Conform punctului 2 din program, se esmite o comisiune constătătoare din d-nii: Dr. C. Albu Dr. N. Olariu si I. Preda, pentru inscrierea de membri noi şi încassarea de tacse.

Cetindu-se apelul nominal, s'a constatat, că 446 de membrii au drept de a participa cu vot decíḑětor la desbaterile Asociaţiunei. Între acesti membrii nu se cuprind şi aceia, cari s'au înscris după ţinerea adunărei generale din anul trecut.

Secretariul al doilea, Dr. I Crişian, a cetit raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1886 dimpreună cu adnecsele sale; ce s'a dat unei comisiuni spre censurare.

Comisiunea esmisă pentru înscrierea de membri noi şi încassarea de tacse, cetesce pe membrii înscrişi, între cari dl inginer Onoriu Tilea, s'a făcut membru pe vieaţă cu 100 fl. v. a.

Ne fiind nici o propunere s'au interpelare se purcede la Nr. 7 din program: alegerea unei comisiuni de trei pentru esaminarea raţiociniilor pro 1886 şi a proectului de budget pro 1888 şi a unei comisiuni de trei pentru propuneri. In comisiunea primă s'au ales domnii: Nicolau Fekete-Negruţ, Ioan Moldovan şi I Coroian; ear în a doua d-nii: V. Babeş, I. Crişan şi Andrei Cosma.

Dl preşedinte prin câte-va cuvinte alese, accentuà zelul românilor, cum pe întrecute din mai multe locurì au sosit învitări, ca Asociaţiunea sě-şi ţină adunarea generală la ei, dar comitetul central a aflat de bine a o ţiné în anul acesta aici şi roagă pe dl secretariu I, ca sě dea o informaţíune preaababilă în acest respect. Dnul G. Bariţ, dibaciul orator, n'a pregetat a-ne purta şi prin lumea tinereaţelor sale.

Spre combaterea temerilor ce poate ar esista faţă de scoala civilă de fetiţe susţinută de Asociaţiune, indigitează, că pe când s'a înfiinţat gimnasiul din Braşov striga lumea, că-i vai de noi, ridicăm palate, ce sě facem noi cu palate, şi eată că în aceste scoli, 'şi caută hrană sufletească acum peste 800 de tineri, cu toate, că în acel oraş mai e gimnasiu săsesc, şi de stat. Se găsesc oameni, cari ḑic, că prea multe jertfe se fac pentru crescerea femeilor, o femee sě scie cetí, şi nimic mai mult. Dacă s'ar fi ḑis înainte de 100 de ani tot mai era, căci şi fraţii saşi cei mai sirguitori în cultivare încă ḑiceau: o femee sě scie cetí, de va scí şi scrie nu-i strică, aḑi spiritul timpului cere progres. Ni se impută, că facem lucs, apoi lucs după cum cetim în Biblie făcea şi Avram. Lucs a făcut Cleopatra, când s'a rěmăşit cu Antoniu, cari vor da prânḑuri mai bogate şi fiind că Antoniu a întrecut-o, Cleopatra de ciudă ş'a luat diadema de pe cap şi a trântit-o pe masă, pentru ca masa ei sě fie mai bogată. Lucs fac şi astăḑi femeile noastre, cari prăpădesc sume enorme pentru fabricaţiuni strěine. A scí coase, şi chindisi, a-te împodobí cu haine, cari răpesc ochii strěinilor, a-te purta în vestmintele pitoresci, clasice, făcute de mână românească, nu-i lucs. Şi aceste podoabe ar trebuí întroduse în saloanele noastre. E deci lucsul de două feliuri lucs necesar, şi lucs condamnabil. Lucs este în biserica orientală în ornamentele bisericesci, hainele preoţesci dela serviciul divin, cari mai de mult nu se cumperau dela negustori, ci se făceau de mânile femeilor. Impěrăteasa Bizanţului scia sě chindisească astfel de ornamente şi sciu aḑi în România damele din familiile cele mai înalte. Biserica de Argeş a fost dăruită cu o podoabă rară, eşită din mâna unei adevěratẹ femei române. Un astfel de lucs nu-i de condamnat.

Ni se strigă earăşi, că ne crescem fetiţele în palate, dar apoi pe tineri, unde i crescem? gimnasiile şi academiile nu-s tot palate. Au trecut vremile vechi. Tinerii, cari se preoţesc absoluţi de gimnasiu şi absoluţi de trei, — patru ani de teologie şi la astfel de tineri le trebuesc preotese demne; avem medicinisti, avem iuristi, technici, etc. etc. şi apoi vreţi doar ca toţi acesti tineri sě-şi încerce norocul la strěini etc. etc.

După acestea se închee şedinţa, ear membrii în corpore merseră sě vadă frumosul edificiu al scoalei şi arangiarea lui.

Concertul „reuniunei române de cântări din Sibiiu" dat Duminecă seara, a fost splendid. Pavilonul dela „Hermanns Garten" era îndesuit de lumea, care cu atâta dor aştepta sě audă un concert al acestei reuniuni. Şi concertanţii, doar ca nici odată, au fermecat publicul aşa de tare, încât pe lângă tot zăduful cel mare şi îmbulzala strivitoare, publicul nu mai înceta din aplause. Programul a fost ales, şi bine arangiat, aşa cum numai dl diriginte Dima scie sě aleagă şi sě arangeze. Punctul prim „*Ouvertura*" la opera „*Wilhelm Tell* de I. Rosini, a fost esecutat cu multă precesiune de capela orăşenească şi a fost un fel de pregătire a publicului pentru adevěratul concert. „*Arie*" pentru *alt* din poema romantică „*Cruciaţii*" de N. W. Gade a format punctul al doilea din program. D-na Agnes Brote prin sonora-i voce şi prin presentarea-i maiestoasă, a secerat aplause frenetice şi nesfârşite. Vedea pe „Rinaldo" şi 'l fermecă înaintea ochilor nostri. — Punctul 4 „*Cânturi de iubire*" de I. Brahms compuse pentru cor micst au fost acompaniate pe piano de dl şi d-şoara Heldenberg; variaţiunile lui a procurat plăcute şi încântătoare momente, şi pe cât de greu e, a fost esecutat cu cea mai mare precisiune. Tot aşa succes a secerat corul în „*Cântece toscanice*" de R. Weinwurm, compuse pentru cor, soli şi acompaniare de piano. Soliştii: *alt*, dna Agnes Brote şi *tenor*, cunoscutul tenorist George Popp, au cules multe aplause din partea publicului. „*Arie*" pentru *Bass* din oratoriul „*Paulus*" de F. Mendelssohn-Bartholdi a fost punctul al şaselea, cu care s'a presentat înaintea numěrosului public dl Isaia Popa; şi ca totdeauna a făcut mare furoare dl Popa, doar pentrucă aceasta a fost un fel de adio, ḑis publicului aşa cum dlui Popa e dat sě poată ḑice, ear publicul l'a priceput şi i-a rěspuns prin nesfêrşite aplause.

S'ar fi căḑut sě vorbim la început de tot despre un deosebit factor, ce a contribuit la succesul splendid al concertului, de oarece astfel de meteori numai rar şi rar se arată. E vorba de amabila d-şoară, Elena Florian, care a cules premiile cele dintâiu la conservatoriul din B.-Pesta şi pe care toate jurnale din capitală n'aveau cuvinte sě o înalţe. S'a dus vestea în lume despre această artistă română şi vestea se rěspândea din partea strěinilor, ear noi români ne bucuram numaí de spusele altora. Am fost însě norocoşi acum a vedé pe artista la pian, dar mărturisim, că nu avem cuvinte sě apreţiăm talentul acestei rari apariţiuni. Trebue sě aibă omul o memorie deosebită, deosebită fantasie, deosebit trebue sě simţească, cu un cuvênt deosebite facultăţi sě l împodobească, ca sě culeagă lauri aşa străluciţi cum a cules d-şoara Florian. Punctul trei din program „*Sonată*" op. 57 (appassionata) pentru piano de L. v. Beethoven *a) alegro assai, b) andante con moto, Allegro ma non troppo*, a fost esecutată de rost cu desteritatea, ce-i dăruită numai d-şoarei Florian, şi publicul fermecat s'a pomenit într'o larmă de aplause vii, cari n'au încetat păn ce artista n'a rěspuns cu o piesă, care înalţă inima şi pětrunde tot sufletul românesc. „*Valse*" de l'opéra „*Faust*" de Gaunod pour le piano par F. Liszt; a răpit publicului cele mai dulci sentimente de simpatie ş'a fost încoronat cu cele mai vii aplause. — Pănă acum nu ne-a fost dat la toţi sě purtăm dulci suveniri dela graţioasa d-şoară, acum le avem şi le vom păstra cu

---

un german cu numele Streicher, — chiar în asemenea relaţii ca şi ale mele, a stat 24 ani în Siberia. Impěrtăşirile ţěranilor şi a ţěranelor — de acestea ţineam eu cunoscuţii mei atunci — m'a adus la îndoială cu privire la eliberare. Acum a călětorit una dintre acele fete în locul naşterii mele, de unde mi-a adus bani. Dar înainte de a intreprinde fuga, călětorise o altă fată la Petropole, s'a presentat acolo ministrului internelor Timaszow ca mireasa mea şi i-a comunicat, că dênsa a voit sě se căsătorească cu mine, înainte de a putea erua ceva despre causa arestării mele.

Ministrul a fost gata, aplecat a da informaţiuni, şi — dacă mi-s'a spus adevěrul — i-a respuns următoarele: „Thiessen e un om escelent. „Cununăte cu el fără grijă, D-ta vei avea o fericită căsătorie. Eu pot pentru aceasta numai sě-ţi gratulez." Şi stăruind ea mai departe sě-i spună totuşi causa arestării mele, a observat pe scurt ministrul: „El avea o prea mare influinţă asupra împregiurimei sale." La acestea a rěspuns fata: Bine mě voiu decide a me cununa cu dênsul. Dară, el trăeşce acolo fără nici un venit. Şi totuşi a încheia o căsătorie între neşte relaţiuni fără nici o perspectivă, nimeni nu va face. Permis mi-a fi sě ştiu, cât timp anume va fi în arest? rěspunsul ministrului fu: „Asupra acesteia nu ţi pot d-tale împěrtăşi nimic hotărît!" (Va urma.)

scumpĕtate ear talentul nu putem decât sĕ-l admirăm.

Noi înregistrăm concertul de Duminecă seara ca unul dintre cele mai bine succese şi lăsăm pe seama publicului, care a fost de faţă, sĕ apreţieze după merit şi efect perfecţiunea la care a ajuns reuniunea de cântări de aici sub conducerea dlui diriginte George Dima.

Bruck, a/L 26 August, 1887. Dle redactor! În lagĕrul Bruck a/L, din incidentul sĕrbărei ḑilei Maiestăţii Sale festivităţile s'au început dimineaţa cu o paradă militară, la care au luat parte 18 batalioane infanterie, cavaleria şi artileria presentă în Bruck. Deşi era o ploaie torenţială parada totuşi ş'a urmat cursul, încheindu-se cu defilarea tuturor trupelor înaintea Alteţii Sale archiducelui Rudolf. După defilare, Alteţa Sa şi-a esprimat mulţĕmirea pentru ţinuta şi precisiunea, cu care au defilat soldaţii. După ameaḑi la 4 oare s'a dat un „dineu,“ la care au luat parte tot corpul oficerilor aflător în lagĕr. Pe lângă prinţul de coroană mai erau de faţă archiducii: Frideric şi Leopold Salvator, ducele Filip de Coburg şi mai mulţi generali. Dineul ţinu mai bine de o oară. După aceasta Alteţa Sa luà cuvêntul şi ţinu următorul toast:

„Noi soldaţii ca cea dintâiu şi cea mai aleasă
„clasă avem dreptul şi datoria ca cu atât mai
„mult, — sĕ serbăm solemn, cea mai mare ser-
„bătoare a noastră. Deaceea sĕ urăm cu o gură:
„Prea înălţatul nostru Domn, căruia îi aparţinem
„cu trup şi suflet, cu averea şi sângele nostru,
„căruia i-se cuvine lucrarea noastră
„seriosă în timp de pace, ca şi în oara
„decisivă, Maj. Sa prea înălţatul nostru împĕrat
„şi cap al armatei sĕ trăiască! Sĕ trăiască! Sĕ
„trăiască!“

Douĕ ḑeci-şi-una salve de tun respunseră la acest toast, musica intonà imnul împĕrătesc iar soldaţii, cari se aflau în baracele din apropiere, eşiră afară ca la un signal dat fie-care cu câte o sticlă de vin în mână şi în urări de „sĕ trăiască Maj. Sa.“

După dineu cam pe la 5 şi $^1/_2$ se începură petrecerile soldaţilor; mare sensaţiune a făcut un tun sistem mannlicher, construit în dimensiuni uriaşe din care eşia o muniţiune unică în felul ei ca d. e. cârnaţi, prăjituri etc. iar un artilerist, ce se afla în lăuntrul tunului îngrija aruncarea afară a muniţiunei. Pe o livadie se produseră soldaţi dela reg. 83 şi 31 ca granadiri vechi austriaci. Ungurii dela reg. 12 cu o nuntă ţĕrănească şi ceeace anunţasem deja mai nainte. Dar sĕ vedem cum sau produs românii.

Doispreḑece soldaţi români între cari 2 voluntari în costume naţionale împrumutate dela soc. „Petru Major“ în frunte cu un vĕtav tot voluntar au esecutat „Romanul“ şi „Bătuta.“ Al. Lor, archiducii Frideric şi Leopold, ducele Filip de Coburg, împreună cu generalităţile au asistat până la finea jocului „Romanul“ şi priviau cu mult interes. Este de amintit aici, că pentru români n'a fost lucru uşor a se produce cu aşa ceva, şi trebue sĕ fim recunoscători faţă de cei 3 voluntari şi în deosebi vĕtavului precum şi unui domn locotenent român dela 31, care deşí nu a aparţinut comitetului aranjator, totuşi n'a pregetat a desvolta un deosebit zel pentru ca producţiunea noastră sĕ aibă un efect atât de satisfăcĕtor înaintea fiitorului nostru monarch. Era în adevĕr ceva frumos a privi colorile noastre naţionale în toată splendoarea, — chiar pe pământ unguresc.

Mult humor au mai produs jocurile „Turca,“ precum şi un bal la ţerani esecutat de soldaţi nemţi dela reg. 84, cu o capelă ce era îmbrăcată în costum de dame şi cu neşte pălării aşa numite „Manila.“ Au mai fost şi alte producţiuni dar de mai puţină importanţă. Seara o lumină feerică se respândia în lagĕr din miile de lămpioane, ce erau atârnate de arbori.

La 9 şi $^1/_2$ s'a început balul, cu care s'au gătat festivităţile din Bruck a/L.

Ca adaus la toate acestea ar fi pĕcat de a ignora o mare representaţie de gală dată de nişte strănepoţi d'ai lui Arpad. Adecă sĕ veḑi posnă: nişte unguri îmbrăcaţi în costume naţionale produseră pe „betyári“, cari după ce se îmbătară luară la hărţuealǎ pe cărciumar, ce era ovreu, îi smulseră barba şi îl mai şi cârtojiră cu pumnii cum trebue, luându-i în fine banii. O astfel de representaţie nici că s'a mai pomenit, aceste Vi le împărtăşesc în mod ulterior, că ar fi pagubă se nu cunoască lumea acest lucru nobil —X—

Varietăţi.

* Din incidentul onomasticei Escel. Sale I. P S. Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, eri s'a oficiat în biserica din cetate s. liturgie prin Preacuvioşia sa dl archim. Dr. Il. Puscariu, asistat de P. O. dd. M. Lazar ases. cons. I. Ghibu prof. sem. şi protodiaconul S. Medean, ear după serviţiul Dḑeesc aproape toţi ases. cons. şi mai mulţi onoraţiori s'a presentat spre a da espresiune felicitărilor lor.

* Pregătirile pentru primirea Maj. Sale în Cluş, se urmează cu mare diliginţă. Representanţa orăşenească a luat hotărirea, ca sĕ se formeze 4 comisiuni şi anume: pentru curăţenia, împodobirea şi luminatul oraşului, cât şi pentru arangiarea unei festivităţi poporale.

* În adunarea estra-ordinară a comitetului comitatens al Cojocnei s'a discutat mult modul, cum sĕ se primească Maj. Sa. Comitele suprem a făcut propunerea sĕ salute pe Maj. Sa 32—36 persoane în frunte cu dênsul şi toţi sĕ poarte costumul naţional-maghiar. Aceasta propunere a combătut o cu succes dl Coroian, într'o vorbire ţinută în limba română, arătând, că în acest comitat locuesc mai mult de $^2/_3$ români şi că se cade ca în mĕsură cu acest numĕr sĕ fie representaţi şi românii în comisie. Vorbirea domnului Coroian a fost susţinută şi de Ladislau Vajda, cu toate acestea însĕ în numele a 140—150,000 de români va saluta pe Maj. Sa o comisie maghiară

* (Aniversarea ḑilei nascerei Maiestăţii Sale.) „Gazeta Transilvaniei“ scrie: Joi în 6/18 August, s'a serbat în Braşov într'un mod deosebit aniversarea din ĕst an a ḑilei nascerei Maiestăţii Sale. Dimineaţa s'a oficiat un serviţiu divin pe promenada de jos sub cerul liber, unde trupele eşiseră în mare ţinută.

După ameaḑi întreg regimentul 2 de infanterie a eşit la Fântâna popii (Honteruswiese), unde i-a urmat numĕros public din oraş. Amintim în genere, că conductul festiv a succes de minune, ear publicul s'a distras foarte bine. In special observăm, că comandantul regimentului, d. colonel Soos, a ţinut o scurtă vorbire în toate trei limbile ţĕrii: germană, română şi ungurească, arătând însemnătatea ḑilei. Soldaţii români au cântat apoi imnul împĕrătesc, fiind acompaniaţi de musică. In constume naţionale românesci cu eşarpe şi panglice tricolor; roşu-galben-vênĕt au fost îmbrăcaţi vr'o 12 soldaţi români din regiment. In timpul conductului au defilat toţi soldaţii români, cântând cântece eroice românesci, ear după conduct au întins nisce jocuri: brêul căluşerul, bătuta, chindia, hora ş. a. de credeai, că nu mai iau sfêrşit, pe când ceilalţi oştaşi se odichniau. Apoi s'au produs cu diferite cântece românesci înaintea publicului. precum s'au produs şi soldaţii germani şi unguri. Dl locotenent Negrea, a contribuit foarte mult ca sĕ se distingă soldaţii români la aceasta festivitate.

Seara a fost foc de artificii. Musica militară a cântat tot tìmpul, cât a ţinut festivitatea. Regimentul a întrat în oraş după ce a înoptat.

* (Himen.) Dl Dr. Andreiu Monda s'a fidanţat cu d-şoara Rafila Şandor.

* (Călĕtoriile Maj. Sale pentru manevrele de toamnă.) Dispoziţiunile de călĕtorie ale împĕratului cu prilejul manevrelor de toamnă s'au stabilit până la plecarea din Neutra astfeliu: Împĕratul pleacă la 31 August 11 oare 30 minute a. m. din Viena cu trenul de nord la Olmütz, de acolo la Drohanovitz şi apoi cu trăsura la castelul Laschau, unde se va etabla tabera de curte. In 3 Sept. va călătorí din Drahanovicz prin Olmütz, Gänsendorf, Marchegg, Totmegye la Neutra. In călĕtorie 'l vor însoţí archiducii: Albrecht şi Wilhem. Din Neutra va pleca la 7 Sept. seara.

* Înmatriculările la gimnasiul de stat de aici s'au început în 28 a. l c. şi în urma unei ordinaţiuni ministeriale în clasele I şi a II numai 60—70 elevi pot fi inmatriculaţi. E în interesul elevilor noştri sĕ grăbească a se insinua la inmatriculare, ca sĕ nu întîmpine şi pe aceasta cale greutăţi, căci ne ajunge urcarea didactrului ş. a.

* (Finanţele ungare.) De vr'o câţiva ani se obicinuesce a se profeţii mereu sciri îmbucurătoare despre budgetul următor, şi toţi ministrii de finanţă din Ungaria până acum au fost cuprinşi de acest pĕcat. Acum ear se aflǎ o astfel de espunere oficioasă: „Cu privire la budgetul pro 1888 se poate constata încă de acum, că budgetele ministeriul de honveḑi, de cultură şi instrucţiune publică, precum şi al ministeriului de interne vor încerca o mică urcare, din contră însĕ se vor face mari şi însemnate reducţiuni în budgetul ministrului de comerciu şi de finanţă şi mai ales cu privire la cheltuelile estra-ordinare. Budgetul ministrului de iustiţie va trebuí sĕ remână nealterat. Întregul budget pro 1888 se va arĕta mai favorabil, de cât cel de pe 1887, numai când proectele privitoare la urcarea acoperirei cheltuelilor nu se iau în considerare, deoarece deficitul, în butul urcărilor intereselor datoriei statului la 4 milioane de fl., în cas când nu întră o schimbare a situaţiunei, va fi preliminat cu mult mai puţine milioane, decât în 1887.“ — Noi nu voim sĕ tragem la îndoială adeverul acestor împĕrtăşiri. Aceste apreţieri însĕ au premers fiecărui budget ungar, şi deficitul totuşi a crescut mereu. Ce folosesc frumoasele calculaţiuni, când fie-care an nou aduce câte un nou împrumut.

* (Grindină.) După cum ni se comunică din Alba-Iulia, Luni în sĕptĕmâna trecută o grea lovitură a căḑut peste Bălgrĕdeni. O grindină de mărimea ouĕlor de porumb a devastat hotarĕle, în vii n'au mai rĕmas fără parii şi cotoarele.

* (Têrgurile pentru caii la armată.) Fiind lipsă de cai în armată, se face cunoscut, că acei proprietari, cari posed cai bine formaţi şi puternici, cu un cuvênt cai corespunḑĕtori pentru de a fi întrebuinţaţi la miliţie, îi pot duce la têrgurile de cai pentru miliţie, ce ministrul de agricultură şi de comerciu le-a orênduit în următoarele locuri, în cari vor vení câte o comisie militară: la Sepsiszent-győrgy 18 Septembre; Sighişoară la 20 Septembre; Székely Udvarhely la 22 Septembre; Sibiiu la 25 Sept; Maros-Vásárhely la 27 Septembre; Cluş la 29 Sept.; Deş la 17 Octombre. Caii sĕ fie dela 4—7 ani şi sĕ aibă 15 pumni în înălţime (158 centm.) Cu aceasta ocasiune se vor cumpĕra şi mânze de câte trei ani, cari vor fi bine formate şi de rassă nobilă, pentru de a fi întrebuinţate de prăsilă.

* (Universitatea din Viena.) La universitatea din Viena s'au încris pentru semestrul de vară 5456 de studenţi, dintre cari la facultatea teologică 204 ordinari şi 17 estra-ordinari, la drepturi 1806 ordinari şi 192 estra-ordinari; la facultatea de medicină 2178 ordinari şi 490 estra-ordinari; la facultatea filosofiîcă 372 ordinari şi 271 estra-ordinari. Din strĕinătate au fost 91 din România, 90 din Sêrbia, 60 din Rusia şi 71 din statele americane; cei strĕini au fost înscrişi cu deosebire la medicină.

* (Dela curtea chineză.) Tinĕrul împĕrat al Chinei umblă sĕ se însoare, mireasa şi o a aflat, dar cheltuielile sunt enorme. Se vorbia în ḑilele trecute, că cheltuelile pentru serbările căsătoriei s'ar urca cel puţin la 40,000,000 de franci. Această sumă avea sĕ o dee toate provinciile. Posta nouă chineză aduce acum scirea, că căsĕtoria împĕratului Chinei din pricina sdruncinatei sănĕtăţi şi *mai ales* din pricina, că casa statului e goală, s'a amênat încă pe doi ani. Tatăl împĕratului Chinei, prinţul Chun, premier şi primul admiral al imperiului a întreprins o călĕtorie maritimă pela diferitele porturi nordice spre a înspicia întăriturile nouĕ şi arsenalele ţĕrei. Prinţul Chun ş'a glorificat călĕtoria prin o mulţime de poesii, dintre cari unile sunt traduse şi în inglezesce. Intr'o strofă 'şi bate joc prinţul chinez de ceremoniile consulilor europeni din Tietsin, cari nu sciu făr sĕ-şi ia pălĕria, şi sĕ poarte un băţ de preumblare (sabia.) O odă adresată admiralului englez Hamilton sună: „Din tîmpuri vechi relaţiunea diplomatică a format mândria noastră. Sĕ nu ne punem mândria noastră în violenţe resboinice. Onoare ţie, celui ce la porunca patriei tale te ai depărtat aşa de tare. Fii sincer şi 'ţi vei căştiga oameni sinceri, ai tu însĕ dorinţe ascunse, vei înstrĕina oamenii!“ Impĕrăteasa aşa s'a entusiasmat de poesiile cumnatului ei, încât a chipzuit sĕ întreprindă şi ea o astfel de călătorie maritimă.!

* (Intunecimea de soare.) Intunecimea de soare, cea mult asteptată de astronomi, nu a cam satisfăcut pe oamenii sciinţii, de oare ce ceriul a fost mai în toate părţile acoperit de nori. Din Berlin se scrie: Pentru a observa întunecimea soarelui s'au adunat multe mii prin giurul oraşului. Trenurile nu puteau rĕsbí cu masele indesuite ale mulţimei. Norii însĕ au fost vrăşmaşi asteptărilor. Inceputul şi finitul totalităţii nu s'au putut marca astronomic. Cercuitul soarelui acoperit de nori arĕta o privelisce palidă şi posomorîtă. Când a fost întunecimea totală, s'a lăsat mare întunerec. Pe timpul întunecimei soarele era acoperit cu un norişor subţire aşa, că abia se putea observa secerea strălucitoare, cum se întunecă pe încetul, apoi dispare cu totul şi apoi earăşi se vĕḑu. Partea vestică a ceriului arĕta o adoua auroră. Balonului militar nu-i-a succes sĕ se ridice peste nori spre a-se putea observa bine întunecimea. Din Petersburg se cumunică: După rapoartele de până acum întunecimea de soare în Rusia europeană, din causa timpului nefavorabil, abia s'a observat. O încercare făcută la Twer, întrun balon ca sĕ se înalţe peste nori, n'a succes. In Klin, i-a succes profesorului Medelejen ca cu balonul ministeriului de rĕsboiu sĕ observe bine câteva minute. El s'a coborît norocos pe pământ. In Nowarstcherkask a fost tîmpul frumos. Din Siberia vin sciri favorabile şi s'a adunat câtva material scientific.

Loterie

Sâmbătă în 27 August 1887.

Buda: 58 48 75 42 12

Nr. 3746. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar în comuna *Bungard*. Cu acest post sunt împreunate următoarele venite:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Relut de lemne 10 fl. și dreptul de a avea soarte la lemne ca ori și care locuitoriu al comunei.

Cererile reflectanților cualificați sĕ se astearnă până *în 12 Septembre a. c.*

Sibiiu, în 24 August, 1887

Oficiul pretorial central.

Nr. 379. [1646] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕțătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. și prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenții cu cualificațiunea egală vor fi preferiți, cei ce vor documenta cunoscința tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidențiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încăldí și scoala.

2. Sântandreș, cu salar anual de 300 fl., cuartir și 16 metrii de lemne pentru sine și pentru scoală.

3. Chergeș, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne.

4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu și cucuruz, cuartir și lemne 30 metri.

5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir și lemne.

6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne și cuartir.

7. Batiz, cu salar anual 150 fl. cuartir și 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-și așterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 323. [1650] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. și lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑí și scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei și folosința grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preț de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanții la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕțător, cunoscĕnd cântările bisericesci, va avea sĕ cânte și în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgilești, cu salar de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Certejul de jos și Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

4. Godinești cu Petrești, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

5. Brașeu, cu salar anual 110 fl. și lemnele de lipsă în preț de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învĕțătoriul va avea sĕ țină și strana în ḑile de Dumineca și sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni, au a-și așterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August. 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 280. [1647] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, două posturi de învĕțători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;

2. Porcesci, postul de învĕțător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;

3. Sebeșul-superior, postul de învĕțător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir și lemne de foc;

4. Arpașul-inferior, două posturi de învĕțători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir și lemne;

5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate și dela fie-care prunc de scoală la Crăciun și Pasti un colac, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-și substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenții la posturile de sub 1, 2 și 3 sĕ fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înșirate, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare și anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. și jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala din Ocolișul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate și 60 punți legumă.

3. La scoala din Sartăș-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.

4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.

5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.

6. La scoala din Mogoș-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., și 10 ferdele grâu.

7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu și 40 funți legumă.

8. La scoala din Ocolișul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate și 60 funți legumă.

9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate și 65 funți legumă.

10. La scoala Șasa cu salar în bani 200 fl.

11 In Valea Lupșei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învĕțător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit și diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învĕțătoresci·

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi sĕ-și aștearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org.“ respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenții necunoscuți au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului și prin desteritatea în cântările bisericești

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 741. [1648] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom·“

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiție în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161½ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în fața locului în o Dumineca sau sĕrbătoare până la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blășel, cu salar 175 fl. anume: din repartiție în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preț de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. și 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — și anume:

a) ca învĕțător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiție pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosința alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr și 783 °☐ cu venit la 20 fl.. terțialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. și câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăți stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câștigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în o Dumineca sau sĕrbătoare la biserică, spre a-și arĕta desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. și anume 180 fl. bani, cuartir și lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosința unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. și din repartiție 70 fl. acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea stațiuni au a-și așterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllövár.)

In conțelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 448. [1642] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul superior*), salar 220 fl., cuartir natural și lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salar 200 fl.

3. Spring, salar 200 fl. și cuartir natural.

4. Cinadie, salar:

a) 9 jugĕre de pĕmênt, parte arător, parte fênaț, pentru care învĕțătoriul va avea sĕ plătească contribuțiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfîrmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosința pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) două cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salar 100 fl.

Doritorii de a obținé unul din aceste posturi își vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc, protopresbiter.

Nr. 276. [1640] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, și 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 °☐, și 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura și filia Toplița, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, și 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare. cu 160 fl. salar anual, cuartir gratuit și 2 orgii lemne de foc.

5. Certeșul-superior, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit, și lemne de foc după trebuință.

6. Voia, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit și lemne de foc după trebuință.

Concurenții au a-și adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 și normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Piposiu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Aetra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 18—26

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85 Sibiiu, Joi 20 August (1 Septembre.) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 August.

Multe şi grele sunt nĕcasurile noastre ale românilor din Transilvania şi Ungaria şi din multe ce sunt, din ḑi în ḑi se mai sporesc. Se culcă bietul român cu frica în spinare, că ḑiua de mâne ear îl va surprinde cu ceva neasteptat, pentrucă tot de mai rĕu dă.

Aḑi îi prinde arêndaşul jidan vitele, pentrucă au întrat în cucuruzul lui şi le lasă sĕ peară de foame, dacă nu le rescumpĕră cu bani scumpi, luaţi imprumut; mâne un domnişor de ungur scăpĕtat, îi tortură băiatul sub cuvênt, că a furat; poimâne vine esecutorul pe capul lui pentru o restanţă de dare şi îi ia perina de sub cap, şi altele şi altele.

Adecă: *„nulla dies sine linea."*

Dar când vine rĕul pe capul omului, nu vine singur, ci întovărăşit de alte nĕcasuri sute şi mii. Neplăcerile, ce i-le fac oamenii, se imbină cu alte calamităţi. Bunul Dḑeu ne cearcă şi el des, cât de des, pentru că aşa-i place înţelepciunii sale atotputernice.

Şi e grozav, când ne cearcă Dḑeu.

Lucră bietul om din revĕrsatul zorilor şi până seara, un an de ḑile de a rêndul, ca sĕ-şi facă pentru hrana muierii şi a copilaşilor sei. Holdele cresc şi înverḑesc de'ţi ride inima vĕḑêndule. Bietul om trage nădejde, că doară-i va fi cu putinţă sĕ facă un seceriş bun, sĕ-şi plătească nĕcasurile şi sĕ-i rĕmână şi de hrană pentru earnă. Când însĕ holda începe a se îngălbiní, a se coace, bate piatra şi nimicesce în câte va momente rodul ostenelilor sale. Mulţi scapă din grindină, dar nu de vr'o esundare şi cu deosebire de vr'un foc, care-i preface în cenuşă, casa şura şi tot ce are.

Se întâmplă, nu-i vorbă, pretutindenea pe rotogolul pămêntului calamităţi, desastre, dar în numĕr aşa de mare ca la noi, anevoie credem, sĕ se ivească undeva.

Grindina şi focul, acestea sunt plăgile economilor nostri, cari în anul acesta par'că ne-au lovit mai aspru ca vr'odată. Şi ele se ivesc de obiceiu acolo, unde oamenii sunt mai indolenţi şi mai neîngrijitori. Între ḑecile de localităţi, ce au ars în anul acesta în Ungaria, nu este aproape nici una săsească, partea coverşitoare sunt comune curat românesci. Toate nĕcasurile tot pe noi ne ajung!

Dḑeu ajută pe om; — aşa-i, asta o scie şi crede tot creştinul cu frica lui Dḑeu. Dar bine sĕ se scie, că e nebun omul, care 'şi pune mânile în sin şi aşteaptă scăpare dela Dumneḑeu, fără ca sĕ fi cercat el însuşi a mişca toate petrile pentru mântuinţa lui. Dḑeu nu-i stă nici leneşului, nici nepăsătoriului într'ajutor, el ajută numai pe oamenii harnici, pe oamenii de trăit.

Şi cum mişcă oare oamenii nostri toate petrile pentru de a se scutí de relele, cu cari îl bântue înţelepciunea nemărginită a provedinţii?

Sĕ suie clopotarul în turnul bisericei şi bate clopotele într'o dungă! . . . . .

Apoi aşa nu mai poate sĕ meargă.

Trebue sĕ petrundă odată în consciinţa poporului nostru necesitatea de a se scutí în mod mai lucrativ de calamităţi, necesitatea de a-şi asigura avutul, casa şi şura, holdele, recolta, în contra pietrii esundărilor, în contra focului.

Sasii ne pot fi esemple splendide în aceasta privinţă. De ce sĕ nu facem şi noi ca dênşii? De ce sĕ fim noi şi totdeuna noi victimele bătăii lui Dumneḑeu?

Asigurările de aḑi în contra focului şi a grindinei se fac cu nisce preţuri foarte bagatele la băncile de asigurare, chiar şi aici în Sibiiu, cu caracter mult puţin naţional.

In faţa focurilor grozave, cari au pustiit êst an comunele rurale, ne apucă într'adevĕr spaima, cu atât mai vêrtos, că ajutoarele, ce se colectează, nu pot sĕ acopere nici pe de parte perderile suferite. Ne facem deci o datorinţă impunĕtoare, dacă mai ales în vederea, că economii nostri acum spre toamnă sunt ingrămădiţi de toate părţile, cu fên, stoguri, paie şi altele, tot material uşor combustibil, — atragem eară şi eară atenţiunea companionilor nostri culturali de la sate, a preoţilor şi a învĕţătorilor sĕ se asigureze şi dênşii, şi toţi economii în contra focului ca în cas de o calamitate elementară sĕ nu remâie lipsiţi de tot, aşa ḑicênd peritori de foame.

Aceasta este totodată o cestiune de interes public. Ea împedecă două lucruri: desvoltarea proletariatului, — a oamenilor, cari nu mai au ce perde, — şi emigrările în massă, — cari ne răresc rêndurile.

Sĕ scutim cel puţin pe cei ce ne-au remas, dacă nu putem ajuta pe cei ce s'au nimicit! Şi suferinţa lor sĕ ne fie de pildă şi învĕţătura la toţi, ca sĕ nu o păţim şi noi ca dênşii!

Revista politică.

Ḑiarul „Die Presse" se ocupă cu visitarea Transilvaniei de cătră monarchul nostru cu ocasiunea manevrelor de toamnă. Este posibil, ḑice numita foae, că cu aceasta ocasiune sĕ se manifeste într'o formă oare care o consciinţă deosebită ardelenească. Aceasta consciinţă particulară cu toată unirea Transilvaniei cu Ungaria a început sĕ iasă la iveală. În special românii au de gând a presenta direct coroanei un memoriu arătênd suferinţele şi dorinţele poporului român. Din incidentul, că d'odată cu împĕratul va vení şi dl Tisza, conchidem, ḑice „Die Presse," că în cercurile guvernamentale se atribue mare importanţă politică mergerei monarchului în Transilvania.

La ordinea ḑilei este şi călĕtoria ţarului rusesc. Cu toate manifestaţiunile nihilistice şi cu toată nesiguranţa, ce domnesce în Rusia, ţarul s'a hotărît sĕ mai iasă din prinsoarea sa. Din Vinerea trecută petrece împĕratul colosului de Nord dimpreună cu soţia lui la castelul Fremdenborg în Danemarca. Călĕtoriei lui nu i-se atribue un colorit politic, cu toate acestea însĕ nu lipsesc şi comentarii asupra politicei ţarului. După cum anunţă „Journal de Débats" se aşteaptă aici şi regele Svediei, Oscar, care va fece ţarului o visită.

Incordatele relaţiuni vrăşmaşe dintre Germania şi Rusia, cari se ventilau atâta prin foi, încep ca sĕ mai slăbească, şi după cum se observa din atitudinea politică a lor, ambele state caută a încheia din nou pretinie şi alianţă. După cum i-se vestesce ḑiarului „Köln. Ztg" din Petersburg, acolo se vorbesce cu mare siguranţă în cercurile diplomatice, că după ce ţarul se va întorce din călĕtoria sa de prin Danemarca va avea o întâlnire cu împĕratul Wilhelm al Germaniei. Întâlnirea se va face în Danzig pe la 15 Novembre şi cu astă ocasiune se vor încheia din nou relaţiunile de amiciţie şi alianţă, care în curênd espiră între acestea două state.

Afacerile bulgare se încurcă mereu. Mare senşaţiune a produs în cercurile diplomatice o telegramă din Constantinopol, în carea se face cunoscut, că Poarta în noua ei circulară, trimisă, constată, că Rusia i-a declarat, că generalul rusesc Ernroth va merge în Bulgaria în calitate de singur regent şi ca guvernor al Rumeliei orientale şi totodată Poarta sĕ trimită un comisar special, care sĕ reguleze afacerile şi mai ales sĕ concheme o noauă sobranie legitimă, care sĕ aleagă apoi un principe. Poarta rĕmâne în pasivitate la toate acestea, ea a mărturisit, că nu va intreprinde nimic, şi se va mărginí la aceea, că toate propunerile, ce le va face una s'au altă putere, le va împĕrtăşí simplu cabinetelor.

Principele Victor Napoleon s'a hotărît din nou a ridica steagul agitaţiunei bonapartistice. El ş'a şi desfăşurat programul lui de acţiune. Principele ventilează din nou idea lui Napoleon şi 'şi reorganisează partidă, pentru a restabilí earăşi monarchis-

---

FOIŢA.

Păţĕnii din viaţa unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situaţiei interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.")

I. Un dar împĕrătesc şi urmările lui.

(Încheere.)

În urma acesteia am fost pe deplin convins şi eu, că pentru mine nu era de sperat nimic. Îndată s'a aflat remediile pentru fugă. S'a procurat pentru mine un roc ţĕrănesc şi un sac mare, în care se pusese o anumită cantitate de pâne neagră. Acestea s'au ascuns în pădure şi anume într'un loc mai de înainte prefipt.

Era în sara unei Dumineci pela mijlocul lui April, când eu de trei ori pe ḑi trebuia sĕ me present în biroul poliţiei, spre a-mi întroduce numele în un protocol. În Dumineca aceea scrisesem numele ca de obiceiu în limba rusască, n'am putut însĕ întrelăsa, fără sĕ adaug cu litere foarte mici nemţesci următoarea observare: „Dar astăḑi pentru ultima dată!" Fata m'a petrecut până afară de sat, după aceea s'a re'ntors şi eu am mers mai departe. Multe ḑile, multe nopţi, am străbătut apoi prin păduri. Compasul mi-a arăta direcţia. Pânea, ce luasem, era unica mea hrană. De apă'mi servia zăpada topită. Două revolvere de un mare calibru erau scutul meu faţă de lupi, urşi şi în cas de lipsă şi faţă de poliţie. Dar mulţamită admirabilei provedinţe, că n'am fost silit a face întrebuinţare de aceste arme. În sfêrşit ajunseiu la o cale ferată. Iute me orientaiu, ajungênd la ştaţia cea mai de aproape, me reţineam ferit până la trecerea trenului, după aceea mi-am adunat şi pachetat hainele ţĕrăneşti şi m'am înfăţişat pe peronul garei în obicinuita mea îmbrăcăminte germană. Trenul conducea acum spre Orel. Cu noroc am ajuns la acest oraş, unde două oare a pausat trenul. Am folosit ocasiunea, am cercetat un etalier de vestminte şi m'am ecuipat într'un mod cât se poate mai elegant. N'am uitat nici chiar de un cilindru. Brillante vineţii şi musteţe false completau îmbrăcămintea mea, care me costase nimic mai puţin decât 145 ruble. După aceea într'un elegant ecuipagiu m'am re'ntors la staţie. Jendarmul de serviciu cu grabă mare mi-a deschis uşile şi pentru bacşiş bun mi-a adus şi calabalicul, în care se afla depuse îmbrăcămintea ţĕrănească, îmi scoase apoi şi un bilet de clasa primă spre Kursk. În cupeu se apropiase de mine o damă strĕină. Ea me întrebà, dacă e permis, sĕ se dea în nemijlocita mea apropiere astfel sĕ apară ca o părechе conjugală. „În chipul acesta — ḑise ea — vei apărea cu mult mai puţin suspicios." Adênc mişcat întreb, de unde are ea scire, că eu preste tot aş avea vre-un interes de a fi ne-suspicios; la aceasta ea mi-a rĕspuns: „Eu te cunosc pe d-ta şi cu atâta fii îndestulit!"

Ajungênd în Kiew, trenul a pausat de asemenea timp mai îndelungat, ear noi spre a înconjura convenirile am cercetat renumita mănăstire de acolo. În urmă am ajuns în Odessa, unde eu am petrecut la un prietin al meu două sĕptămâni, până ce am putut fi încredinţat pe deplin, că au încetat cercetările telegrafice. Lămuririle despre călătoria mea mai departe spre graniţă sunt nevoit a le întrerupe de astă dată, de oare ce persoanelor, ce m'au ajutorat, s'ar putea sĕ le fac multe neplăceri prin aceste. În 9 Maiu 1876 ajunseiu în pace la Viena, unde un jurnalist, cu care din întêmplare fĕcusem cunoscinţă, m'a sfătuit sĕ nu petrec fără folos timpul. Aşa m'am dus mai departe spre Zürich. În Zürich m'am însinuat înainte de toate la poliţie, unde presidentul Schlatter mi-a stat în ajutoriu cu multă bunăvoinţă, mijlocindu-mi obţinerea unui pass pe 3 luni de ḑile. Într'aceea am călătorit la Bern la consulul rusesc Gortschakoff, pentru a-l ruga sĕ întrevină spre validitarea dreptului meu. Gortschakoff pretinse dela mine o rugare în scris, ce numai decât i-am înaintat. Această rugare s'a transpus la Petropole. Două sĕptămâni după aceea am fost cimul în Francia. El nu vrea sě mai scie de așa numita *„Union de conservatrice.“*

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu 18/30 August. A doua ședință a Asociațiunei s'a ținut Luni. După cetirea și autenticarea protocolului ședinții prime, presidiul cetesce telegramele de felicitare, ce au venit; dela Șomcuta-mare, Sas-reghin, Șimleu, Deș, Cluș, Viena — trimisă de protopresbiterul milit. Sava Popovici, — și Abrud, invitându-se totodată Asociațiunea, ca adunarea generală în anul viitor sě o țină în Abrud.

La ordinea ḑilei se pun rapoartele comisiunilor esmise.

Dl V. Babeș, ca raportorul comisiunei esmise pentru censurarea raportului comitetului, după o espunere orală în numele comisiunei face următoarele propuneri:

1. Sě se recunoască, că a fost necesar, ca comitetul sě treacă preste preliminări în ceeace privesce reparatura edificiului celui vechiu al Asociațiunii din strada morii. 2. Cestiunea fundațiunei pentru înființarea unei scoli capitale a fostului comitat Dobâca sě se tracteze separat. 3. Pentru organisarea și conducerea scolii civile de fete a Asociațiunii sě se voteze mulțumită protocolară comitetului Asociațiunei și delegatului acestuia, dlui Dr. D. P. Barcianu, director onorar al numitii scoli. 4. Comitetul sě facă disposițiunile necesare, ca scoala sě poată dobândí cât se poate de ingrabă dreptul de publicitate. 5. Eventualele deficite ale scolii, resp. ale internatului sě se acopere din mijloacele speciale, menite spre acest scop, cari mijloace sau că stau la disposițiune, sau că se vor aduna de acum încolo. 6. Propunerile făcute de comitet în raportul seu, sě se primească. 7. Sě se ia la cunoscință alegerea de substituți în biroul Asociațiunii în persoanele dlor Dr. I. Crișan, secretar al II-lea și Nicanor Frateșiu, controlor și sě se declare aleși definitivi acesti doi domni în posturile, cari le-au ocupat ca substituți. 8. Sě se ia la cunoscință punctul din raportul comitetului, care amintesce despărțěmintele Asociațiunei, cari mai ales au escelat prin activitatea lor și sě o aducă aceasta și la cunoscința despărțěmintelor, despre care nu s'a putut face aceasta onorifică amintire, cu scop de a le ambiționa pe toate la zel și activitate. Aceste propuneri se primesc unanim, numai la punctul 7, referitor la alegerea secretariului al II-lea și a controlorului, dl P. Cosma face propunerea, ca acest punct sě se pună separat la ordinea ḑilei. resp. sě se facă alegerea în sensul statutelor, ceea ce nu eschide sě se facă prin aclamațiune, precum propune comisiunea. Se primesce.

Punêndu-se la desbatere cestiunea fundațiunii fostului comitat Dobâca, în privința căreia comitetul e de părere, ca sě se abstină cu totul, nefiind nici un punct sigur de mânecare pentru recâștigarea acelei fundațiuni, comisiunea propune, ca adunarea sě nu decidă definitiv aceasta afacere, ci comitetul sě se însărcineze a-și câștiga actele originale și date autentice în aceasta cestiune, și numai apoi sě se decidă definitiv în adunarea generală viitoare asupra acestei afaceri.

După o desbatere mai indelungată pro și contra, la care au luat parte dnii: Barițiu, V. Mangra, I. V. Rusu, Iosif Pușcariu, Onoriu Tilea, Andrei Cosma, G. Pop din Basesci, At. Cimponeriu și Ios. Crișan — se primesce propunerea comisiunii.

Urmând la desbatere raportul comisiunei financiare pentru censurarea rațiociniului și a proectului de budget, dl Iuliu Coroian ca raportorul comisiunei propune: aprobarea rațiociniului și primirea proectului de budget, ear comitetului și respective cassariului sě i-se dea absolutor pentru rațiociniul de pe 1886, și totodată sě se esprime mulțămită protocolară atât comitetului, cât și în special dlui Br. D. Urs și dlui E. Brote pentru deosebitul zel, dovedit cu ocasiunea clădirei și arangiărei scolii cu internat.

Punêndu-se la ordinea ḑilei alegerea secretariului al II-lea și a controlorului, se aleg prin aclamațiune dl Dr. Ioan Crișian, de secretar, ear dl Nicanor Frateșiu, de controlor.

Presidiul constată, că punctul din urmă al programului ar fi defigerea locului pentru ținerea adunărei generale în anul viitor. Luând cuvêntul dl advocat Iosif Crișan din Abrud, atât în numele seu cât și a întregului popor din Abrud și giur în conformitate cu dorința esprimată în telegrama dela Abrud, roagă adunarea se binevoiească a decide ca adunarea generală a Asociațiunei în anul viitoriu sě se țină în orașul Abrud. Se primesce cu viu entusiasm.

Prin aceasta fiind programul eshauriat, presidiul în cuvinte bine alese mulțămesce membrilor și întreg publicului present pentru interesul dovedit și cu aceasta ocasiune față de instituțiunea atât de salutară pentru cultura și prosperarea poporului nostru și declară ședința de încheiată.

La 2 oare după ameaḑi s'a ținut *Banchetul*, la care a luat parte aproape 200 de persoane, domni și dame. Departe de noi sě facem complimente comitetului arangiator, un lucru însě rěmâne constatat, că față cu arangiamentele din trecut se poate ḑice, că banchetul a succes în mod satisfăcător, nu, poate în ce privesce lucsul obicinuit, dar cu atât mai vêrtos în abundanța de mâncări cu gust și servițiu promt, ce în trecut totdeuna a fost o adevěrată calamitate. Se înțelege de sine, că disposițiunea bună a oaspeților n'a lipsit. Românul, e serios din fire, dar 'și scie și petrece. A început, așa ḑicênd, o inundare formală de toaste. Primul toast la ținut dl vice-președinte al Asociațiunei I. Bologa, pentru Maiestatea Sa, la care publicul a rěspuns, cu viue strigăte de „Sě trăiască“, a urmat: dl Dr. Ioan Rațiu pentru președintele Asociațiunei, comitetul și toți factorii Asociațiunei; Domnul Vincentiu Babeș pentru orașul Sibiiu, la care a respuns domnul primar al orașului Hochmeister în termini foarte aleși, dorind prosperare și succese strălucite Asociațiunei. Dl Dr. A. Mureșan, pentru tinerimea română, viitoriul națiunei. După atâtea toaste de un colorit mai mult serios, cu deosebire elementul mai tiněr din public, a început a insista cu intețire ca sě vorbească „Calicul“ Domnul advocat Ioan Popa, prin toastele sale humoristice, și-a câștigat un renume oarecare și efectul n'a lipsit nici de astădată. A mai toastat dl I. Barițiu, pentru clerul român, I. Ghibu pentru popor, talpa țěrii, A. Cosma pentru damele resp. reuniunea femeilor din Sibiiu, A. Vlaicu pentru consolidarea tinerilor și bětrânilor, I. Hannia pentru membrii Asociațiunei. Fără îndoială că șirul toastelor ar fi fost fără sfêrșit, judecând după disposițiunea, ce se desvoltase, dacă nu ne sta înainte balul.

Se ḑice, că: *„finis coronat opus.“* Dacă s'a putut aplica aceasta ḑicere cândva cu drept cuvênt, apoi fără îndoială, se poate aplica la *Balul* arangiat cu aceasta ocasiune. Nu putem ḑice, că a fost chiar mult public, dar cu atât mai mult suntem îndreptați sě ḑicem, că a fost un public ales și în ce privesce eleganța balului nimic n'a lasat de dorit. Costumul național, care grație inițiativei, provenite dela locul cel mai competent, a devenit toaletă de salon a fost representat în mod însemnat și elegant totodată, dar eleganța celorlalte toalete încă n'a lipsit. Spațiul nu ne permite sě facem o aprețiare mai amenuntă, dar credem, că eshauriem totul, când ḑicem: că avem cu un numěr mai mult în cronica balurilor române de elită.

Băcăințiu, la 12 August a. c. Mult Stimate Dle redactor! Se pare, că în ḑilele de acum, chiar și elementele naturei s'au conjurat asupra noastră a agricultorilor. Și se pare, că se întrec unele pe altele a zădărnicí truda și speranța sermanului popor. În primăvara aceasta, prin multa versare a ploilor, esundând Mureșul, o parte considerabilă a hotarului nostru a fost cu totul înecată, noroind și nimicind grânele, cucuruzele și fênațele. Ear recolta, ce a mai remas neînecată, — în primăvară prin rěceală, și în vară în urma secetei prea mare, a rěmas tare înděrăpt. Grânele au fost nesuficiente atât cuantitativ cât și cualitativ; ear cucuruzele în locurile mai espuse secetei, s'au uscat și au rěmas fără rod.

Abia la 31 Iuliu căpětarăm puțină ploaie. — Și pe când speram cumcă în urma aceleia o sě se mai cârpească, eată la 10 August, ridicându-se nesce nouri grei întunecoși din spre apus asupra comunei noastre, și a celor din vecinătatea noastră; după-ce au premers un vênt teribil, carele au culcat la pământ pomi, și au descoperit edificii, a vărsat în toată furia sa grindină în mărimea oauelor și a nucilor, în măsură așa de mare, încât la moment au fost toate șesurile și dealurile acoperite de grindină, întocmai ca și earna de zăpadă, spărgênd țiglele și șindilele de pe acoperemêntul caselor, rupênd ramuri groase de pe pomi, despoindu-i de frunză și oborêndu-le fructele, cari de și în anul acesta au fost puține — totuși poporul o mare parte a lipselor și neajunsurilor sale prin acelea o delătură. Ear valea, care curge prin mijlocul comunei crescênd, mai mult ca o oară a dus cu sine două terțialități numai grindină. Paguba causată prin această grindină e enormă, viile sunt totalminte nimicite. Și fiind acum toate despoiate de podoabele, cu cari le-au înzestrat Dḑeu, dau un aspect foarte trist. Bun e Dḑeu, însě prin aceasta calamitate nu numai recolta anului acestuia, ci și a anului viitoriu sau zădărnicit în pomi și vii. Astfel fiind, suntem foarte îngrijați, deoarece greutățile ḑilnic cresc și devin insuportabile, pentru că miseria e la culme.

N. M.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

Onorată adunare generală!

În conformitate cu disposițiunea statutelor din *§.* 32 lit. g. și a conclusului adunării generale din anul 1882 dela Deș, p. prot. 33 comitetul instituit în adunarea generală din anul 1886 din Alba-Iulia, 'și i-a voie a presenta adunărei generale următoriul raport despre activitatea sa în timpul dela 1-ma Ianuarie pănă la 31 Decembre n., 1886.

I.

În decursul anulu 1886 s'au ținut 21 ședințe. Atât în ședințele pănă la adunarea generală din Alba-Iulia, cât și în ședințele urmate după această adunare, care reconstituind comitetul prin noua alegere, n'a făcut schimbare în conducerea comitetului, presidiul l'a purtat vice-președintele, Iacob Bologa, fiind președintele Timoteu Cipariu, parte din depărtarea locului, parte prin starea sănătății debilitate, împedecat a conduce însuși afacerile Asociațiunei.

Aici va fi locul sě ve aducem la cunoscință o schimbare, ce în decursul timpului s'a întêmplat cu privire la comitet.

Schimbarea s'a făcut în una din ședințele anului curent și ar fi prin urmare sě fie cuprinsă numai în raportul despre anul curent, câre e a se presenta adunărei generale din anul 1888; fiind ea însě de natură a reclama o decisisiune mai grabnică prin conclusul adunărei generale presente, comitetul își permite a o aduce, în legătură cu raportul asupra cestiunei anului trecut, înaintea adunărei generale din anul acesta. Schimbarea indicată s'a făcut în funcționarii Asociațiunei: Anumitu dl. profesor seminarial Dr. D.P. Barcianu, membru suplent al comitetului, secretar II al Asociațiunei, numit delegat al acesteia în afacerile scolare și director onorariu al scoalei civile de fete susținute de Asociațiune, simțind în urma unei grele boale, de care fu cuprins în toamna anului trecut, tot mai mult trebuința de linistea, pe care în anii din urmă, din causa multelor ocupațiuni, nici în timpul feriilor nu o a putut afla, și avênd mai departe în vedere înmulțirea agendelor secretariatului la cancelaria Asociațiunei, precum și a acelor împreunate cu directoratul scoalei civile de fete, cari, mai ales din causa internatului au devenit mai grele decât s'a putut prevedé la început, a cerut sě fie dispensat sau dela afacerile secretariului, sau dela cele ale direcțiunei scolare sau și dela amêndouě, deoarece, fără a-și păgubí sănětatea, n'ar putea sě le mai împlinească, după cum ar voi și după cum trebuința cere, ear comitetul, aprețiind motivele cererei, cu regret a primit abḑicerea dênsului dela postul de secretar al II, mulțămindu-i pentru servițiile și sacrificiile aduse în decurs de 6 ani în acest post în interesul Asociațiunei și rugându-l, sě funcționeze și mai departe în calitate de director al tinerei scoale și sě o conducă cu cunoscutu-i tact spre scopul, la care țintesce.

Încât pentru afacerile secretariatului comitetul s'a věḑut necesitat a îngrijí, în mod provisor, prin substituirea în aceasta funcțiune a bibliotecariului Asociațiunei Dr. I. Crișian.

Tot cu privire la comitet, și anumit la funcționarii Asociațiunei s'au mai întêmplat, de asemenea în una din ședințele anului curent, și o altă schimbare. Domnul jude reg. în pensiune, I. St. Șiuluț, cerênd din respect la starea sdruncinată a sănětății, sě fie dispensat dela afacerile de controlor, comitetul s'a věḑut cu regret necesitat a i primí abḑicerea, mulțămindu-i pentru servițiile aduse în aceasta funcțiune în interesul Asociațiunei. Încât pentru afacerile de controlor, comitetul a aflat a se îngrigí și în acest cas

---

tat la numitul consul. Rěspuns dela Petropole a sosit, asta era scirea. Eu sě călătoresc numai mângăiat la Petropole, că afacerea va fi cu toată stricteța supusă investigării. Mi-a oferit Gortschacoff chiar și parale pentru călětorie. Eu totuși ceream ca sě cetesc însumi rěspunsul venit în urma rugărei mele, El însě mi-a denegat aceasta. Scurt timp după aceea o persoană de înaltă demnitate, anume presidentul Welti, avênd un deosebit noroc de a-l putea agrăí, m'a desfătuit de a intreprinde vre-o călětorie în Rusia pe basa unor simple comunicări verbale. Așa m'am îndreptat eu pe calea, ce duce la America.

Trei ani după aceea am lucrat în America susținêndu-me din recompensele muncei mele. Apoi mi-am înființat bunul meu propriu. Și norocul mi a surîs. Mi-a mers lucrurile bine și astăḑi posed bunul meu în Nebsaska și me ocup cu economia de câmp, de vite, de mătasă și cu grădinăritul.

Vle.

* Șirul conferințelor învěțătoresci din România s'a închis. Se asigură din toate părțile reușita acelor conferințe că a fost de tot bună și progresul se constată în toate părțile și pe toate terenele.

în mod provisor prin substituirea în aceasta funcţiune a membrului suplent al comitetului, Dl Nicanor Frateşiu, protosincel şi asesor consistorial.

Onorata adunare generală va binevoí dar a dispune la timpul seu cele trebuincioase prin o nouă alegere, dând totodată şi din parte-şi espresiune mulţămitei sale pentru zelul şi abnegaţiunea, cu care fostul secretar şi actual director onorar al scoalei civile susţinute de Asociaţiune a provedut în decurs de 6 ani afacerile secretariatului şi care şi adi continuă a lucra întru promovarea intereselor Asociaţiunei fără sĕ cruţe ostenele şi sacrificii.

Tot la acest loc ne luăm voia a face amintire şi de o altă schimbare, şi aceasta din motivul, că ea 'şi are reflecsul în raţiociniul, ce se presenta onoratei adunări generale.

Schimbarea privesce casa proprie a Asociaţiunei, unde comitetul 'şi are localul seu stabil. Urmând adecă comitetul concluselor luate în adunările generale din Braşov şi Orĕştie, a făcut toate pregătirile de lipsă şi a dispus esecutarea adăptărilor şi reparaturilor la aceasta casă. Sub decursul esecutării constatându-se defectuositatea plafondurilor din partere spre etagiul I. la odăile dinspre stradă şi trebuinţa de a fi înlocuite prin construcţiune nouă, comitetul s'a vĕdut necesitat a urca preliminariul cel stabilise dintr'un început la suma indusă în raţiociniul presentat. Sumele necesare s'au coperit din averea Asociaţiunei şi sunt a se considera ca investiţiune.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Întrunirea consistoriului metropolitan.) Astădi s'a întrunit consistoriul metropolitan în şedinţe ordinare, spre care scop a sosit în mijlocul nostru P. S. Dl episcop din Arad Ioan Meţian, şi mai mulţi ases. cons. esterni din amêndoaue diecesele sufragane precum şi din archidiecesă.

* Locuitorii comunei Dumbrava, cari au suferit pagube prin ruperea de nori şi prin căderea grindinei au primit din şatula privată a Maj. Sale 300 fl. v. a.

* (Pregătiri pentru primirea M. S. în Deva.) La gară va fi salutat Maj. Sa de fruntaşii autorităţilor. În 26 August a fost acolo comandantul corp. 7 de armată, contele Degenfeld Schönburg, însoţit de un colonel, un căpitan şi un supra-locotenent. De acolo s'au dus la Piski (Petrojeni). Ministrul de interne a numit de comisar rural pe Béla Barcsay pentru corp. 12 de armată, cât timp vor ţiné manevrele. Pentru ca iluminatul oraşului sĕ fie cât mai intensiv s'au aşedat în piaţă şi în uliţa Király 8 lampe de magnesiu. Ruinele fortăreţii se vor ilumina cu facle de magnesiu.

* La felicitările, ce le a adresat marele Sultan monarchului nostru din incidentul dilei naşterei, Maj Sa i-a trimis o telelegramă de mulţumire.

* (Manevrele.) In 14 Sept. va pleca Maj. Sa din Terebeş şi va ajunge în Deva la 15 Sept. înainte de ameadi. Manevrele cele mari ale corpurilor de armată se vor ţiné, după cum se afirmă, la granţa României şi nu după cum se vorbia mai înainte, că se vor face pe teritoriul dintre Deva şi Orĕştie. Spre scopul acesta vor circula pe linia Simeria-Petrojeni trenuri separate în dilele din 16, 17, 18, 19 şi 20 Septembre, şi vor duce pe regele şi suita Sa la locul manevrelor. In Deva se vor da 6 dineuri, apoi la 22 Sept. regele va pleca la Cluş, unde va petrece până în 24, de acolo va pleca la B-Pesta.

* (Necrolog.) **Ioan Şandor,** preot gr. or. şi proprietariu în Cuiesdiu nu se mai află între cei vii, el şi-a dat nobilul seu suflet în mâna creatorului, astădi la 1 oară d. m.

Despre carea perdere ireparabilă cu profundă durere încunosciinţăm pe consângenii, amicii şi pe mulţii stimători ai defunctului.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale iubitului nostru repausat în Domnul se vor aşeda la 18/30 August 1 oară d. m. în cimiterul din Cuiesdiu pentru repaus etern.

Cuiesdiu, la 16/28 August, 1887.

Anastasia Şandor, mamă. *Livia Şandor* n. *Pop*, soţie. *Georgeta Optimia*, fică, *Maria* m. *Şagău*, *Georgiu Şandor*, *Rafila Şandor*, fraţi. *Iosif Pop*, socru, *Galacteon Şagău*, cumnat. *Zoe Pop*, cumnată.

* Em. Sa mitropolitul primat al României s'au întors din strĕinătate şi în dilele trecute s'a presentat regelui în castelul Peleş dela Sinaia. Tot la castelul Peleş au fost peste o 100 de eleve din asilul Elena Doamna, cari la dorinţa reginei au luat parte la un prând, apoi au fost în corpore primite în salonul de recepţie al castelului Peleş, unde se produseră în cor cu mai multe cântece înaintea M. M. Lor.

* (Petrecere.) Marţi după prând familiile române din Sibiiu, dimpreună cu toţi oaspeţii, cari se mai aflau aici, au eşit în Dumbrava Sibiiului, unde s'au întins frumoase şi vesele petreceri, cari ţinură până noaptea târdiu.

* (Grindină.) Comunele Saracsău şi Acmariu au suferit pagube enorme. O grindină ne mai pomenită au nimicit de tot grânele primăvăratice, aşa că locuitorii mult cercaţi şi prin apele cele mari de adi primăvară, au rĕmas cu totul lipsiţi de hrana de toate dilele. După cum spun bĕtrânii, aşa grindină n'au mai pomenit. Era cât oul de găină şi şi mai mare, aşa că multe animale lovite fiind, au cădut pe loc moarte. Aşa s'au aflat omorite o mulţime de paseri, epuri prin pădure, oi, capre, purcei, galiţe etc.

* (Puscile cu repetiţie.) Fabrica societăţii de arme austriacă a primit definitiv liferarea pustei cu repetiţie pentru armata comună, landverul austriac, şi honvezimea ungară. Liferările cuprind cam 1,200,000 de pusci, cari trebue efeptuite în decurs de 3 ani. Cu finea anului 1890 toate corpurile de armată ale monarchiei vor fi înarmate cu pusci de repetiţie. Preţul unei pusci la statorit ministrul de resbel în sesiunea ultimă la 36 fl; ear cheltuelile pentru toate puscile la 43 milioane fl. Plătirea banilor se va face în dece rate anuale.

* (Universitate slaveană.) Organul slovenilor de pe teritoriul Triest, „Edinost," provoacă pe deputaţii sloveni ca cât mai grabnic sĕ stărue pentru ridicarsa unei universităţi slavone în Triest şi anume cu toate facultiţile. Lacunele, ce se află în limba slavonă nu pot fi pedecă, de oare-ce se pot întrebuinţa spre uşurare espresiuni latine şi grecesci.

* În Petersburg emigranţii bulgari s'au întrunit la un bachet în 9/21 August, şi au serbat cu alaiu diua detronărei principelui Alecsandru de Battemberg. Cu aseasta ocasiune au făcut manifestaţiuni contra principelui de Coburg, trimiţându-i următoarea telegramă: „Principi Ferdinando Coburgio:" „*Memento novem Augusti.*" — Emigrantes Bulgariae. (Principelui F. Coburg: „Adu-ţi aminte de 9 Aug. — Emigranţii bulgari.)

(Verdeaţă în casă) — Pentru ca cine-va, să aibă în camera lui fără pămênt şi fără var, verdeaţă, sĕ urmeze următoarea procedere destul de lesnicioasă:

Sĕ ia un burete eftin; care cu cât va fi mai mare cu atât va fi mai bine. Buretele se înmoae în apă caldă, până ce el se umflă pe deplin. Apoi se strânge buretele în mână, până ce el se stoarce pe jumĕtate şi după aceea se introduc în găurile lui seminţe de diferite specii de plante, cari cresc uşor şi dau multe frunze de diferite colori. Buretele astfel preparat se aşeadă după aceea pe un vas sau mai bine se atârnă la fereastră, unde bate soarele. In toate dimineţele, în timp de o sĕptămână, se stropesce uşor pe toată suprafaţa buretelui. In curând seminţele se umflă, cresc şi dau nisce frunze mici, astfel că în puţin timp buretele se transformă într'o bulă de verdeaţă presentând varietăţi de colori, după seminţele ce s'au întrebuinţat.

* (Bibliografic.) In dilele acestea vor apăré în editura *Librăriei* N. I. Ciurcu în Braşov următoarele cărţi didactice pentru scoalele române:

I. Dariu, „*Elemente de Fisică*", pentru scoalele poporale cu mai multe figuri intercalate în tecst.

Preţul unui esemplar legat 30 cr.

I. Dariu, „*Geografia patriei*", şi elemente din geografia universală, pentru scoalele poporale române. Cu 12 figuri şi cu mapa Ungariei colorată şi împărţită în comitate.

Preţul broşat 25 cr., legat 30 cruceri.

I. Dariu, „*Istoria patriei*" şi elemente din istoria universală pentru scoalele poporale române, tractată după metodul biografic în două cursuri concentrice cu portretele mai multor regenţi şi bărbaţi aleşi.

Preţul broşat 20 cr., legat 25 cr.

Aceste cărţi didactice pentru scoalele poporale române sunt lucrate după cerinţele celui mai nou plan ministerial.

Dare de seamă şi multămită publică.

În conformitate cu conclusul adunărei generale estraordinare ţinută în 12 Iuliu a. c. comitetul „Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat, şi jur," spre a putea procura mobilele şi recuisitele necesare, pentru scoala de fetiţe, ce se va deschide în 6 Septembre a. c. fără a atăca fondul, a deschis 3 liste pentru contribuiri benevole, alegênd de colectante în Abrud, pe doamnele: Elena Adamovici şi Iosefa Ciura, în Abrud-sat: Anna Gall şi Aurelia Drumar, în Bucium: Elisabeta Danciu şi Anna Lobonţ, în Roşia: Eufania Caian şi Florentina Şuluţ; şi în Câmpeni: Eufimia Albescu.

Din Abrud s'a colectat şi administrat la cassă dela următorii d-ni şi d-ne:

Alecsandru Filip, 50 fl.; Anna Lobonţ, 6 fl.; Georgiu Ivascu, 5 fl.; Florentina Tîrnovean, 5 fl.; Elena Adamovici, 4 fl.; Iosefa Ciura, 2 fl.; Maria Marţiuş, 2 fl.; Iosif Crişan, 2 fl.; Aron Cioran, 2 fl.; Petru Fizeşan, 2 fl.; Gregorie Suciu, 2 fl.; Mali Kővári, 2 fl.; Eugenia Ciura, 2 fl.; Iohana Baloş, 1 fl.; Alecsandru Lazar, 1 fl.; Elena Jurchescu, 1 fl.; Carol Tobiaş, 1 fl.; Sofia Teleki, 1 fl.; Lucreţia Raczkövi, 1 fl.; Nicolae Faur, 1 fl.; Elisaveta Leac, 1 fl.; Rozalia Danciu, 1 fl.; Sofia Danciu, 1 fl.; Elena Simina, 50 cr.; Rozalia Pascu, 1 fl.; Anica Balta, 60 cr.; Eva Tomuş, 1 fl.; Francisca Morariu, 50 cr.; Iulia Boer, 1 fl.; Elisaveta Haz, 1 fl.; Elisaveta Pavel, 50 cr.; Sofia, 50 cr.; Marta Pasca, 1 fl.; Saveta Deoanca, 1 fl.; Elena Leter, 1 fl.; Mali Danciu, 1 fl.; Mali Tuhuţ, 1 fl; Augustin Meteş, 50 cr.; Georgiu Mogoş, 50 cr.; Maria Glüksel, 1 fl.; Mali Tobiaş, 1 fl.; George Roman, 1 fl. — Suma 161 fl. 60 cr.

Din Abrud-sat, a întrat dela următorii d-ni şi d-ne:

Anna Gall, 10 fl.; Ioan Gall, 3 fl.; Ioniţă Gall, 2 fl.; Sudmila Draia, 3 fl.; Elena Bariţ, 2 fl.; Iuliana Văsii, 5 fl.; Maria Ciora, 1 fl.; Margareta Balta, 2 fl.; Luisa Cioica, 2 fl.; Sofia Drumariu, 1 fl.; Iulia Jurchescu, 3 fl.; Aurelia Drumariu, 2 fl.; Elena Teleguţ l. Ioan, 1 fl.; Gaftia Popovici, 50 cr.; Ditia Deoanca, 2 fl.; Nicolae Tuhuţ, 1 fl.; Eva Chişa, 1 fl.; Maria Coroiu, 1 fl.; O binefăcĕtoare, 5 fl.; Ilaria Sturza, 50 cr.; Elena Boldoş, 50 cr.; Iulia Rus, 1 fl.; Agaftia Rus, 1 fl.; dela „Cassa P. S. Maria," 5 fl.; Maria Dan, 1 fl.; Nica Anca, 2 fl.; Elisaveta Cioară, 1 fl. — Suma 59 fl. 50 cr.

Din Bucium, dela următorii d-ni şi d-ne:

Alecsandru Danciu, 6 fl.; Niculae Adamovici, 5 fl.; Ioan Ianc, 5 fl.; Aviron Macavei, 5 fl.; Ioan Macavei 5 fl.; Simeon Ciura, 3 fl.; Alecsandru Macavei, 3 fl.; Candiu David, 3 fl.; Iosif Ciura, 2 fl.; Dr. Chişbah, 2 fl.; Ioan David, 2 fl.; Ievuţa David, 2 fl.; Ioan Macavei sen. 2 fl.; Moise Macavei, 2 fl.; Nicolae Macavei, 2 fl.; Simeon Jurca, 2 fl.; Ioan Jurca 1 fl.; Alecsandru Bogdan, 1 fl.; George Bembea, 1 fl.; Teodor Ţandrău, 1 fl.; Sofia Cosma, 1 fl.; Simeon Trifa, 1 fl.; Ioan Jurca, 1 fl.; Petru Ianc, 1 fl.; Ioan Colda, 1 fl.; Simeon Trifa l. Ioan, 1 fl.; Nicolae Crâsnic, 1 fl.; George Trifa a Albului, 1 fl.; Nicolae Ceteraş, 1 fl.; Nicolae Ţandrău 1 fl.;, Ioan Trifa Ciusca, 1 fl.; Macarie Jurca, 1 fl.; Culiţă Costinaş, 1 fl.; Nicolae Costinas, 1 fl.; Lazar Ceteraş, 1 fl.; Nicolae Ciora, 40 cr.; Ioan Ţandrău, 10 cr.; Macarie Culda, 1 fl.; Macarie Ţipţei, 1 fl; George Lup, 1 fl.; Ionuţ Nicolae Cioaba, 1 fl.; Georgiţă David, 1 fl.; Nicolae David, 1 fl.; Nicolae Băeşan, 1 fl. — Suma 81 fl. 50 cr.

Din Roşia, dela următorii d-ni şi d-ne:

Eufemia Cajan, 5 fl.; Dr. Simeon Cajan, 10 fl.: Ajtay Iános, 2 fl.; Catarina Jurca, 3 fl.; Gruber Iózset, 2 fl.; Georgiu Bocănici, 1 fl.; David Iános, jun. 1 fl.; Apverger Vilmos, 1 fl.; Simeon Henzel, 1 fl.; Iustina Cosma, 2 fl.; Kornya Györgyné, 1 fl.; Silvia Maior, 2 fl.; Schett Lipot, 1 fl.; Pompiliu Şuluţ, 2 fl.; Amos Popescu, 2 fl.; Dregan Iános, 3 fl.; Ienei Irma, 2 fl.; Emilia St. Şuluţ, 1 fl.; Kremnitzky Fülöp, 2 fl. — Suma 44 fl.

Din Câmpeni, dela următorii d-ni şi d-ne:

Sidonia Muntean, 1 fl.; Anna Furdui, 2 fl.; Sabina Preda, 2 fl.; Roza Decian, 1 fl.; Maria Candrea, 1 fl.; Lucreţia Dascalovici, 50 cr.; Otilia Gerasim, 1 fl.; Otilia Morariu, 50 cr.; Ana Ioanetea, 1 fl.; Ana Manovici, 1 fl.: Zoriţa Cristea, 50 cr.; Carolina Andreica, 1 fl.; Elisabeta Candrea, 50 cr.; Fani Weirather, 1 fl.; Eufemia Albescu, 2 fl. — Suma 16 fl. — Suma generală a colectei este 362 fl. 60 cr.

S'a mai primit la cassa reuniunei dela dl Paul Stoica cancelist la judecătoria cercuală din Abrud, 30 fl. şi anumit 10 fl. ca tacsă de membru fundator, şi 20 fl. ca ajutor spre mărirea fondului; dela d-na Auroră Chişbah 10 fl. ca tacsa de membră fundatoare, şi dl Ioan Pop cu soţia Roza au donat 16 tabele pentru istoria naturală.

Aflându-ne dar acum în plăcuta posiţiune de a dechiara că: cu ajutoriul bunului Ddeu şi a oamenilor binevoitori, scoala sĕ va deschide la 6 Septembre a. c. n., venim a ne esprima cea mai călduroasă mulţămită şi profundă recunoscinţă atât onorabilelor doamne colectante cât şi tuturor On. doamne şi domni contribuitori.

Anna Gall, preşed.

Alecsandru Ciura, notar.

Loterie.

Mercuri în 31 August 1887.

Sibiiu: 26 77 20 80 15

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 30 August n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.10	101.10
Renta ung. de hârtie	87.45	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.75	150.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.20	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	126.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 25	—.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.50	104.50
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.50	104.75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	100.50	100.—
Sorţi ungureşti cu premii	121.50	121.50
Sorţi de regularea Tisei	124.60	125.—
Renta de aur austriacă	112.80	112.75
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acţiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acţiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri foncţiare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.95
Napoleon	9 94½	9.93
100 marce nemţesci	61.47½	61.45
London pe (poliţă de trei luni)	125.65	125.80

Nr. 209. [1651] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Unguraşului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică cu grădina parochială şi cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.
2. Birul anual 48 vici cu grăunţele, vica mică, sau 48 fl. v. a.
3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.
4. Îngropăciuni şi cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenţi, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosinţa preotului 2 jugere pădure de lemnărit şi fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, până la finirea aceleia, comuna închiriază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi de a-şi înainta suplicile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, până la terminul mai sus arĕtat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conţelegere cu comitetul parochial

Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român
al tractului Unguraşului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 140. [1652] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică arătoriu 9 jugere 122 °☐.
2. Liveḑi 6 jugere 873 °☐.
3. Una pădure 2 jugere 647 °☐
4. Cimiteriu de 2 cară de fên.
5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.
6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.
7. Venitele stolare ameliorate şi regulate de comitetul parochial în 5 Septembre, 1886.
8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Nr. 248/887. [1653] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de invĕţător în clasa a III-a şi a IV a la scoala capitală din Dobra, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

Salar anual 400 fl. solvinḑi în rate lunare decursive cu prospectiva de a se încredinţa alesului eventual şi afaçerile direcţiunei, după ce va da probă de destoinicie, pentru care va primí o remuneraţiune de 50 fl.

Concurenţii au a-şi aşterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigoare §. 122 p. 11 al stat. org. la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei ce vor documenta cunoscinţă de musică instrumentală şi o pregătire superioară, — vor fi preferiţi.

Dobra, 24 Iuliu, 1887.

Comitetul protopresbiteral.

Romul de Crainic, protopresbiter. *I. Popp.,* not. comit.

Nr. 379. [1646] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. şi prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenţii cu cualificaţiunea egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidenţiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑí şi scoala.
2. Sântandreş, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi 16 metrii de lemne pentru sine şi pentru scoală.
3. Cherges, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne.
4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu şi cucuruz, cuartir şi lemne 30 metri.
5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi lemne.
6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne şi cuartir.
7. Batiz, cu salar anual 150 fl. cuartir şi 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 323. [1650] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. şi lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑí şi scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preţ de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţător, cunoscênd cântările bisericesci, va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgileşti, cu salar de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.
3. Certejul de jos şi Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.
4. Godineşti cu Petreşti, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.
5. Braşeu, cu salar anual 110 fl. şi lemnele de lipsă în preţ de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învĕţătoriul va avea sĕ ţină şi strana în ḑile de Duminecă şi sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August. 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 280. [1647] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, douĕ posturi de învĕţători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;
2. Porcesci, postul de învĕţător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;
3. Sebeşul-superior, postul de învĕţător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc;
4. Arpaşul-inferior, douĕ posturi de învĕţători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir şi lemne;
5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate şi dela fie-care prunc de scoală la Crăciun şi Pasti un colac, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenţii la posturile de sub 1, 2 şi 3 sĕ fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare şi anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. şi jumĕtate din venitul cantoral.
2. La scoala din Ocolişul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate şi 60 punţi legumă.
3. La scoala din Sartăş-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.
4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.
5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.
6. La scoala din Mogoş-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., şi 10 ferdele grâu.
7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu şi 40 funţi legumă.
8. La scoala din Ocolişul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate şi 60 funţi legumă.
9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate şi 65 funţi legumă.
10. La scoala Şasa cu salar în bani 200 fl.
11. In Valea Lupşei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învĕţător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit şi diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învĕţătoresci·

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi sĕ-şi aştearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org.“ respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenţii necunoscuţi au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului şi prin desteritatea în cântările bisericeşti.

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 3803—887 civ. [1645] 3—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţă, că întrând la acest tribunal o petiţiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiş (Bürkös), ca ḑi de pertractare asupra acestei petiţiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Bîrghiş în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toţi posesori interesaţi cu aceea adaugere, că în înţelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfăţişa la pertractare, se privesc ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole, ţinută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preş. subs. **Tatár,** m. p., notariu.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 26—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86 Sibiiu, Sâmbătă 22 August (3 Septembre) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 August.

Procesele politice totdeauna sunt dovadă despre starea anormală a lucrurilor din viața de stat. Se presupune pe de oparte o nemulțămire oarecare cu starea esistentă de lucruri, și tendența de a se susține prin puterea publică starea de lucruri, care a dat nascere, și dă nutremênt nemulțĕmirei.

Cumcă statul are datorință a susțíné ordinea legală în interesul cetățenilor pacinici și a bunei sale reputațiuni, aceasta nu mai poate vení sub discusiune. Este adevĕrat lucru și aceea, că lucrurile departe au trebuit sĕ ajungă, când statul pășesce cu forța publică pentru pedepsirea singuraticilor, în interesul păcei comune și a bunei sale reputațiuni.

Ḑiarele din Budapesta ne aduc amĕnunte despre un proces politic de mare importanță, proces politic, cu care se aduc în legătură tendințele politice ale românilor din statul nostru; proces politic, îndreptat contra direcțiunei politice a românilor de sub coroana sântului Stefan, și chemat a lumina situațiunea, a clarifica, încât apărarea noastră în cele naționale a subminat basele statului unguresc, și alipirea poporului cătră această patrie.

Voim sĕ vorbim de arestarea domnului Dr. Vasiliu Lucaciu sub cuvêntul, că s'a făcut vinovat de agitațiuni, pentru cari codicele penal prescrie pedeapsă aspră.

Din capul locului ne vom lămurí punctul nostru de mânecare, ca sĕ fim scutiți de suspiționări atât din partea presei maghiare, cât și din cea a presei române, care în mare parte nu odată a năvălit asupra noastră, restĕlmăcindu-ne.

Nu cunoascem încă actele autentice, pe basa cărora tribunalul competent a dat ordin sĕ se aresteze domnul Dr. Lucaciu. Scim însĕ din ḑiarele unguresci, că ordinul s'a dat din incidentul raportului făcut de Dr. Lucaciu despre resultatul conferenții politice a românilor, ținute în vara aceasta aici în Sibiiu.

Dacă ḑiarele unguresci din capitală s'ar fi mărginit numai la aceasta constatare în general, noi n'am avea deocamdată cuvinte de a apreția lucrul, deoarece sciut lucru este, că ḑiariul nostru nici odată n'a aprobat ținuta politică a românilor ardeleni inaugurată cu conferința dela Mucurea mai acuma 20 de ani, ținută politică, care ne duce din desastre tot în mai mari desastre. În această privință am fi clarificați. Ḑiarele din capitală însĕ aduc amenunte. Ele ne spun: că arestarea s'a făcut pentru cuvêntul, că Dr. Lucaciu a înșirat o serie de gravamine ale românilor contra administrațiunei, contra justiției în parte, și contra reuniunilor de maghirisare rĕsărite în timpul din urmă ca ciupercile pe timp de ploaie, reuniuni, pe cari guvernul le a luat sub aripile sale.

Gravaminele românilor, ḑiarele din capitală le consideră de crime, aduc în legătură cu acestea proclamațiunea irredentistă de acum 2 ani, și prin aceasta combinațiune plesnesc în fața românilor trădarea de patrie.

Astfel presentat lucrul, trebue sĕ protestăm contra legăturei, în care ne mai pune încă și acuma ḑiaristica ungurească cu irredentistii de acum 2 ani, deși sciut lucru este, că noi nu am stat în legătură cu ei, trebue sĕ ne indigneze judecata ḑiaristei unguresci, când inșirarea de gravamine o declară de crimă contra intregității statului, și pentru acestea cere întrevenirea procurorului.

În special ne supĕră procedura ḑiarului „Budapesti Hirlap“, care în numĕrul de Marția trecută cere luminarea situațiunei cu agitațiunile dacoromanice, și se bucură, că justiția a pus mâna pe dl Dr. Lucaciu; ne supĕră modul de judecată al acestui ḑiar, de oarece din estrasul protocolar despre cuvêntarea lui Lucaciu, publicat de acest ḑiar la locul prim, nimica n'am aflat, pentru care, după teoriile celor dela „B. H.“ ar trebuí clarificată posițiunea românilor.

Că suntem apăsați în administrațiune, e faptă; că la justiție ne e desconsiderată limba, e faptă; că ni se pun fel de fel de pedeci contra nisuințelor noastre culturale, e faptă; că voesc sĕ ne maghiariseze cu forța, e faptă, și cumcă spre acest scop trebue sĕ mai plătim și bani, dovadă ne este comitatul Satmar și Têrnava mică.

Aceste gravamine se aud ḑi de ḑi din gura fiecărui român, și dacă aceste gravamine ne cualifică pentru irredentism dacoromanic, și pe unguri îi îndreptățesc la punerea în temnițe, atunci mănoasă lucrare se deschide pentru procurori, și mare delectare și mulțumire sufletească pentru oameni cu convingeri liberale, ca și cei dela „Budapesti Hirlap.“

Deocamdată atâta pe basa informațiunilor de până acuma.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mediaș, 16 August, 1887. Dle redactor! Am tot asceptat ca o mână mai dibace sĕ se resoalve și se dea publicităţii un raport despre sinodul nostru protopopesc dar nevĕḑêndu-se îndemnat nime a o face aceasta, Ve rogse-'mi dați voie sĕ o fac eu.

În fruntea sinodului protopresbiteral vedem pe dl Ioan Chendi, paroch în Frĕua, și adm. protop., de altă parte pe dl Dionisiu Roman, c. adv. și nu departe pe dl Ioan Mărian, paroch în Velț; toți trei — precum se vorbesce pe aici — aspiranți la postul de protopresb. gr. or. al tractului Mediașului, și unul mai cualificat (?!) de cât celalalt.

Pe dl Ioan Chendi 'l vedem prima dată presidênd în fruntea unei corporațiuni mai mari; cu purtarea și maniera dlui Roman suntem dedați, 'l cunoascem de 16 ani; Ioan Mărian e o figură nouă pe terenul bisericesc, nu cunoascem încă direcțiunea desvoltărei sale.

Alte persoane de oare-care trecere mai însemnez pe dl Demeter Perța, asesor la sedria orf. din Sighișoara și socru al părintelui I. Mărian, de confesiunea gr. cat, apoi pe dl Vasiliu Chendi paroch gr. or. în Dârlos, aparținĕtor protopresbiteratului Têrnavei de sus, și cumnat al dlui Perța și frate cu președintele părintelui adm. protop., Ioan Chendi.

Mai adaug, că dl Ioan Mărian și Vas. Chendi nu sunt membrii ai sinodului și cu atât mai puțin dl Perța ca gr. cath.

Dacă mai observ, că între membrii sinodului erau amestecați muieri și copii, uniți și neuniți, 'și poate face on. cetitor o închipuire despre aspectul esterior al sinodului nostru.

Nu voesc însĕ se fac satiră, din contră 'mi voiu da silința a ține strict la obiectivitate, la curatul adevĕr, și voiu înșira numai momentele cele mai însemnate.

Dintre cei 24 membri ai sinodului protop. până la 2 oare d a. se presentară numai 10—11 inși.

Inainte de a începe ședința sinodului s'a ținut vecernia și spun drept, că mie mi a venit strĕin lucru, când am vĕḑut, cà întră în altar părintele Ioan Mărian, eu am asteptat ca unul dintre preoții cei mai bĕtrâni, pentru că — cel puțin pe unde am umblat eu, — așa am vĕḑut, că bătrânețele în atari casuri au întâietate, și spun drept, că mie 'mi mai place sĕ aud în biserică „duchul“ în loc de „spiritul“. Dar treacă, ducă-se, i-a succes păr. Mărian celui mai tênĕr preot în acest protopopiat a arată, că scie rostí ecteniile și cunoasce tipicul vecernii.

Ce vor fi tot șoptit la ureche dl adm. prot. Chendi cu dl Roman în decursul vecernii, nu sciu, destul că se vede, că se înțelegeau despre mai multe lucruri

FOIȚA.

Ceva despre poesie*).

Fără îndoială, că voind cineva sĕ cunoască cu temeiu viața unui popor, dator e sĕ-i studieze și poesia, căci precum originea primitivă a poesiei ne închipuesce leagănul civilisațiunii popoarĕlor, tot așa și avêntul ei imaginează gradul de perfecțiune, la care a ajuns un popor.

Norocit va fi deci neamul, în al cărui sin se vor afla genii, talente poetice, căci genii și talentele poetice vor lăsa generațiunilor viitoare mosceniri scumpe, cari înalță pe un popor și îi câștigă un făimos nume. Din contră, nenorociți vor fi fii unui popor, când în loc de a se îndeletnicí cu productele unor sdraveni representanți ai poesiei, își vor îmbogățí fals spiritul cu productele unor pigmei, s'au mai bine, unor epigoni, cari „în nimic nu vor sĕ creadă“ și în loc de moșteniri scumpe, dăruesc pe urmași cu monstruosități limbistice, ear urmașii se deprind cu ele.

A avut și are neamul nostru românesc genii în arta poetică, adecă poeți ... prin urmare și adevĕrate poesii; se află însĕ și versificațiuni, prin urmare avem și versificatori, epigoni, cari fără a-i mustra consciința, că păcătuesc, aruncă umbră asupra limbei estetice și ciungăresc din armonia poetică a graiului românesc.

Și cu durere constatăm, că sunt mulți bărbați pretensivi de sciință, sunt apoi mai ales învĕțătorii noștri, cari lasă la o parte, adevĕrul, logicul, frumosul și în locul acestora caută hrană fantasiei lor și a copilașilor în versificațiuni. Așa se întêmplă la declamare, așa se întêmplă la cântare etc. etc.

Socotesc de un lucru destul de prețios, ca acum mai ales, când versificatorii rĕsar ca bureții, ca sĕ amăgească lumea, a espune pe scurt condițiunile necesare, cari le întrunesce o poesie bună. —

După cum însuși cuvêntul ne arată, *ποησις* însemnează creațiune, prin urmare poetul dator e a-și crea mai întâiu materialul. Materialul în arta poetică nu se manifestează prin așa numitul mehanism al artelor, după cum în celelalte arte se poate întrupa idea autorului. Noi aflăm materialul poetului în consciința noastră, numai grija poetului e, ca prin cuvintele sale, nu numai sĕ ne atragă atențiunea și astfel sĕ caute numai sĕ intereseze pe cetitor, dar sĕ câștige tot deodată și o hrană plăcută fantasiei sale, ear hrana fantasiei e realitatea, isvorul impresiunilor și al imaginilor, ce trebue poetul sĕ-și le însușască.

Imaginile odată formate le transpune poetul în consciința auḑitorului, însĕ prin astfel de cuvinte, cari deșteaptă imagini sensibile, căci la din contră modularea regulată a vorbirei prin *arsis* și *tesis* nu ne înfățișază fără o prosă stricată prin cadențe, s'au mai bine ḑis, *„drept geniul, ce formează dorința multora a rima.“*

La început ori-ce cuvênt era sensibil, de oarece fie-care vorbă însemna o noțiune, după cum noțiunea se manifesta simțurilor prin fenomenele ei materiale. Prin urmare ori-ce imagine a unuia manifesta aceeasi imagine sensibilă — transmisă fiind prin vorbe, — dar cu vremea vorbele manifestează noțiuni tot mai abstracte și mai abstracte, deși armonia în natură tot așa a fost și așa va fi. Natura adecă presenta tot aceleași fenomene: câmpii întinse, codrii deși și întunecoși, flori gingașe, femei frumoase, copilițe drăgălașe etc., s'au după cum M. Eminescu frumos se esprimă:

Toate-'s vechi și nouă toate
Ce e rĕu și ce e bine
Tu te întreabă și socoate!

Și tocmai pricina abstracțiunei cuvintelor, respective a noțiunilor, pune aḑi mari pedeci poetului în crearea materialului; căci cuvintele poetului trebue sĕ fie determinate, apoi ele, ca sĕ provoace în fantasie imagini sensibile, dator e poetul sĕ se împodobească cu epitete, sĕ personifice și sĕ facă comparațiuni, tot mijloace pentru a-și putea crea materialul.

Poetul va căuta așa dar, ca prin cuvênt, — productul cugetărei, respective prin puterea măe-

---

*] Tractat după dl T. Maiorescu

La finea acestui serviciu dḑeesc roagă dl adm. I. Chendi pe cei „chemaţi“ cât şi „nechemaţi“, cari nu erau membri ai sinodului a părăsí pentru câteva momente biserica, până ce sinodul se va fi constituit şi se va fi constatat, că e capace, sau nu, de a aduce concluse valide.

„Chemaţii“ şi „nechemaţii“ se îndepărtează, ear în biserică remân 14—15 inşi, despre cari dl preşedinte afirmă, că sunt membri ai sinodului. — Neavênd nime vre-o obiecţiune, sinodul se dechiară de capace a aduce hotărîri; deci on. presidiu deschide şedinţa prin o cuvêntare potrivită, arătând, că ţinerea acestui sinod estraordinar a fost de mare lipsă; după aceea presintă programa, care nu mai mult nice mai puţin, era scrisă des pe o faţă întreagă a unei coli de hârtie şi aşa de bogată, încât ar fi oferit obiect de desbatere pentru două ḑile, cel puţin.

D. Roman face amintire despre dureroasa perdere a protopopului, prin trecerea din viaţă a dlui Dionisiu Chendi, aceasta tristă amintire se petrece la protocol. — Se alege un notar ad hoc şi trei verificători ai protocolului.

Punct. III. al programei: alegerea notarilor ad hoc, şi verificarea membrilor precum şi alegerea comisiunilor speciale, nu cred, că va avea înţeles în seclul actual în pro topopiatul Mediaşului; nu sciu, când vom avea lipsă de mai mulţi notari şi de comisiuni speciale. — Dovadă despre această chiar şi sinodul actual estraordinar.

Punct IV. al programei sună: desbaterea după alfabet asupra rapoartelor a singuratecelor comune bisericesci.

Dl Roman laudă intenţiunea presidiului şi însuşi doresce din toată inima ameliorarea stări materiali a bisericelor gr. or. din acest tract, care stare aḑi este puţin măgulitoare. Deoare-ce însĕ, puţine oficii parochiale a aşternut rapoartele cerute, aşa sinodul de aḑi nu are informaţiune despre starea dotaţiunei preoţilor în întreg tractul protp. şi nu poate decide despre un lucru atât de important, propune alegerea unei comisiuni de aici, căreia sĕ se predea toate rapoartele, atât cele deja incurse cât şi cele cari vor sosí până la 1 Septembre a. c. şi apoi sĕ vie această comisiune la procsimul sinod ordinar cu o părere positivă şi clară, cu o propunere motivată asupra acestor rapoarte.

Aceasta propunere se primesce, — dar cam cu neplăcere din partea presidiului, care a dorit hotărirea în ruptul capului, barem cel puţin asupra rapoarteler întrate.

Punctul V. al programei: consultarea asupra cumpĕrării unui edificiu în Mediaş, ca locuinţă pentru protopresbiterul tractual, a fost ploiţă de primăvară, după care resar feliuri de feliuri de erburi; la acest punct am vĕḑut binişor încolţând sămênţa interesului individual.

Dl Roman ḑice cam următoarele: Deşi protopresbiterul e şi paroch, ear parochia gr. or. a Mediaşului posede casă parochială, unde destul de comod a locuit rĕposatul protop. Androne ḑeci de ani, deşi acum sĕrăcia e mare şi mijloace nu avem de loc, ci ne răzimăm speranţa numai pe un ajutor, dela Ven. Consistor, dela nesce colecte şi dela o mică repartiţie, — totuşi e de părere, ca sinodul sĕ se enunţe în principiu pentru procurarea unei locuinţe, ear cu aflarea mijloacelor trebuincioase pentru edificarea eventual procurarea atârei case, sĕ se însărcineze comitetul protopresbiteral.

Oleu pe foc această propunere.

Presidiul perḑêndu-şi paciinţa, accentuează un indiferentism vĕdit şi insistă, ca spre acest scop sĕ se decidă a se încassa dijmă în bucate.

Membrul Samoilă Peţerea la aceasta respunde: dăm dijmă, ori câte 10 cr. D. Perţa de lângă masa presidială cu alt sfat, ginerile seu I. Mărian din tinda bisericei încă cu altă părere, încât propunerile resăriau ca bureţii după o ploaie caldă; sĕ fi fost acestea păreri şi propuneri cărămidă, lemn etc. etc. era casa gata.

În invăluiala aceasta babilonică de propuneri şi păreri d. Roman amenința a părăsí sinodul, dacă celor „nechemaţi“?! nu li se va interḑice libertatea vorbirei. Se face tăcere, dl Perţa se retrage în tinda bisericei.

Restabilindu-se linistea, întrà altceva la mijloc, dl Roman, cu toată tăria susţine, că aflarea mijloacelor pentru edificarea unei case protop. se ţine de agendele comitetului protopresbiteral, ear presidiul afirmă, că se ţine de a sinodului protopresb. „Stat. organic“ ca în palmă. se poate, că se află şi cred, că se şi află la casa părintelui Ioan Bozoşan, George Mărian, Teodor Roman, Zacharia Ivanovici, adm. prot. I. Chendi, pentrucă acestia sunt preoţi mai bĕtrâni şi încă nu au primit prin pretorele câte 50 fl. subvenţiune. Destul că în fine se primesce propunerea dlui Roman.

Acum prinde petroleul flacără, — vine punct VI al programei, care sună: Alte obiecte obveniende şi propunênde din partea membrilor.

Dl Roman se roagă şi i se şi concede a cetí o rugare a sa, îndreptată cătră Escelenţia Sa Dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi cătră prea Ven. Consistor, pentru a fi primit la teologie în anul III-lea şi se roagă, ca onoratul sinod sĕ şi esprime protocolarminte dorinţa, ca aceea rugare sĕ se încuviinţeze.

Ca dl Roman sĕ fie fericit, sĕ i-se pregătească calea a întra în statul clerical, aceasta o doresc toţi chiar şi părintele Isailă; esprimêndu-se aceasta dorinţă la protocol, dl Roman e deplin mulţămit şi pune rugarea în buzunar.

Urmează cuvêntările stereotipe: *a)* presidiul mulţămesce pentru observarea liniscei şi a bunei ordine; *b)* D. Roman mulţămesce presidiului pentru conducerea cu tact bun a sinodului.

O scurtă învĕţătură morală totuşi îmi permit a deduce din toate aceste înainte de ce a şi închea şi adecă, părintele adm. dl I. Chendi: sĕ-şi aducă aminte de: „quid quid agis prudenter agas,“ ce va sĕ ḑică, ca pe viitor sĕ se pună în conţelegere şi cu alţi membrii ai sinodului la facerea programei, căci fâcênd-o numai singur ori cu „streini,“ uşor i-se va putea întêmpla: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus; ear

Dlui Perţa îi ḑic: „noli conturbare circulos meos,“ sau pe românesce; nu te amesteca unde nu-ţi ferbe oala, pentru că sinodul protop. gr. or. din Mediaş, căḑênd în vre o greşală ori nepricepênd ceva, are destuí bărbaţi „duhovnicesci“ cari ’l vor îndrepta cu duchul blândeţelor şi nu după chipul şi asemênarea dtale; şi în fine părintelui Ioan Mărian: modestia juventutis decus. Nizuestete a-ţi câştiga simpatia românilor gr. or. din acest tract prin purtare modestă, prin inmulţirea cunoscinţelor pe terenul bisericesc şi atunci fii sigur, că în posesiunea acestor virtuţi vei şi afla considerare binevoitoare şi nu vei avea lipsă de nici o apucătură.

Domnului Roman, despre care a ḑis cineva aḑi, că e sinodul protop. şi propunerile sale sunt conclusele sinodului, şi tuturor celoralalţi membri ai sinodului le ḑic: când veniţi la sinod, ḑiceţi întâiu: „Spăla-me voiu şi mai vêrtos . . . . inimă curată zidesce întru mine, Dumneḑeule.“

Dacă voiţi a fi membrii respectaţi a acestui organism bisericesc, lăsaţi interesele personale şi individuale a casă şi aici în sinod ţineţi înaintea ochilor numai cele ale chemărei. Atunci binecuvêntarea lui Dumneḑeu va fi preste munca voastră şi veţi vedé progresul dorit.

Un privitor.

Craiova, 16/28 Aug. 1887. Dle redactor! Ve scriu precum arată datul de sus — din Oltenia românească. Mişcarea economică, industrială, carea se petrece aici, m’a făcut sĕ me scutur pentru câteva momente de toate nĕcazurile de acasă, sĕ sar ginganticii Carpaţi şi sĕ alerg la acest loc pentru de a me putea face părtaş în realitate de bucuria, ce o simţiam în idee şi care o simţesc bravii cooperatori români din această ţeară la a treia încoronare a operei lor economice industriale: a esposiţiunei din Craiova. Impresiunile câscigate aici îmi sunt foarte vii şi bucuria, ce o simt, îmi încălḑesce peptul într’o astfel de mĕsură, încât — ḑĕu nu sciu, ce sĕ scriu, ce sĕ încep şi cu ce sĕ sfêrşesc.

De astă dată abia voiu putea face o privire generală şi fugitivă preste întreg; ulterior nu voiu întârḑia a ve comunica şi amenunte.

Sâmbătă, la 15/27 August a. c. se întêmplà deschiderea esposiţiei cooperatorilor din ţară. Îmi permit de astă-dată a descrie pe scurt acest act. Încă în preḑiua deschiderii se aştepta sosirea cooperatorilor (a membrilor societăţii cooperative) din toate părţile ţĕrii. La sosirea trenurilor din aceea ḑi s’a făcut primire sĕrbătorească, intimpinând-se numeroşii cooperatori sosiţi cu cuvêntări foarte însufleţitoare În ḑiua deschiderii se oficià liturghia şi sfinţirea apei în frumoasa biserică „Madona Dudu“ de aici prin Prea Sfinţia Sa Părintele episcop local Ghenadie, cu numerasă asistenţă de protopresbiteri şi preoţi. Ce poate fi mai imposant, decât o mulţime numeroasă la astfel de solemnităţi ca cea din cestiune? Nu numai biserica dar chiar şi întreagă curtea bisericei gemea de public atât din depătare cât şi din loc. Pe la oarele 11 a. m se pornì convoiul dela biserică spre localul esposiţiei. În frunte mergea musica regimentului I de dorobanţi, apoi cooperatorii într’un şir foarte lung, după aceea urmà corul bisericei „Madona Dudu“, P. S. S. P. Episcop împodobit cu toate ornatele bisericesci şi precedat de ţoţi preoţii slujitori, în fine un public numeros. Am percurs strada „Madona Dudu“, calea unirii şi strada esposiţiei. Atât marşurile orchestrei militare cât şi cântările rituale ale corului au fost esecutate cu o precesiune, deamnă de toată consideraţiunea, — o dovadă aceasta despre buna organisare a acestor corporaţiuni. Corul a cântat: „Aceasta este ḑiua, carea a făcut-o Domnul, sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim într’rênsa.“ Nuanţele variante ale acestei cântări precum şi esactitatea esecutării mi au produs o însufleţire nedescriptibilă şi aceasta cu atât mai mult, căci sopranul şi altul au fost cântate de băeţi din scoala primară. Ajunşi în localul esposiţiunei se săvêrşiră cele rituale apoi urmà deschiderea propriu ḑisă. Laboriosul şi vrednicul preşedinte fundator al cooperatorilor din ţeară, dl D. C. Butculescu rostì o cuvêntare ocasională foarte potrivită şi pătrunḑetoare. Regret, că nu sum stenograf, ca sĕ o fi putut prinde pe hârtie în tot cuprinsul ei.

Dl C. Peşacov, primarul oraşului, apoi viceprimarul rĕspunseră cu aceeaşi însufleţire la întimpinarea d-lui preşedinte şi urară prosperitate activităţii d-sale şi lucrărilor cooperatorilor, cari au dat până acum doveḑi de frumoase resultate ale muncei lor.

După încheerea deschiderii festive se împrăscià publicul pentru a priví obietele espuse. Musica militară cântà toată ḑiua şi în ḑilele următoare cele mai alese piese, între cari trebue sĕ admir foarte mult frumosul repertoriu de cântece naţionale.

Primiţi, dle redactor, aceste împărtăşiri cu însufleţirea, cu care vi-le şi trimit.

Un strĕin.

---

triei organisaţiunei limbistice sĕ provoace imagini, apropiindu-ne lăuntric de adevĕratele noţiuni. Un esemplu ne va lămurí şi mai bine. Eată cum se înfăţişează cugetările prin cuvinte „determinate“ în poesia „*Sila*“ de C. Boliac:

Când am luat pe tat-’o, pe când erai tu mică,
Eram mai fericiţi,
Aveam căsuţa noastră, aveam cuprinsuri bune,
Aveam frumoase holde şi turme la păşune
Aveam argaţi plătiţi.
Şi vite în bătătură, şi plugul lângă casă
Ş’un călĕtor ori-care afla ceva pe masă,
Când s’abătea la noi.
Era fruntaş bĕtrânul, ca el puţini cu stare
Abia învêrtia prin curte cu carul seu cel mare
Un car cu şase boi. —

Eminescu, cel dintâiu între poeţii lirici, căruia i-a fost dat a întrupa adênca simţire şi înaltele gândiri într’o formă încă neîntrecută şi chiar ne ajunsă scrie:

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere,
Căci mii de lacrămi nu-i ajung
Şi tot mai multe cere. —

Sau:

Ce te legini, codrule,
Fără ploae, fără vênt
Cu crengile la pământ?
— De ce nu m’aş legĕna,
Dacă trece vremea mea!
Ḑiua scade, noaptea cresce
Şi frunḑişul mi-l răresce.
Bate vêntul frunḑa în dungă —
Cântăreţii mi-’i alungă;
Bate vêntul dintr’o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce sĕ nu me plec,
Dacă păsĕrile trec!
Peste vêrf de rămurele
Trec în stoluri rêndunele,
Ducênd gândurile mele
Şi norocul meu cu ele.
Şi se duc pe rênd pe rênd
Zarea lumii întunecând.
Şi se duc ca clipele,
Scuturând aripile,
Şi me lasă pustiit
Vestejit şi amorţit
Şi cu doru-mi singurel,
De me îngân numai cu el!

Fantasia lui V. Alecsandri în „Imnul religios“ plăsmuesce versuri ca acestea:

Etern Atot-puternic o, creator sublime,
Tu ce dai lumii viaţă şi omului cuvênt,
În tine crede, speră întreaga românime,
Glorie ţie în ceriuri, glorie pe pământ.

(Va urma.)

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

În ședințele sale comitetul a făcut dispozițiunile pentru esecutarea concluselor adunărei generale, pentru folosirea sumelor votate în budget cu privire la administrațiune, la spriginirea de studenți și învěțăcei de meserii, pentru foaia Asociațiunei și pentru scoala de fete, resolvind în același timp și curențiile întrate. Sumele votate în budget de adunarea generală, pentru anul 1886, după cum onorata adunare generală se va convinge din rațiociniul alăturat, s'au folosit întocmai indigitărilor primite. Stipendiile conferite în anii premergători s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti și ajutorați, cari n'au terminat încă cursul învěțăturei, dar au dovedit progres îndestulitor și purtare morală corěspundětoare, ear încât pentru stipendiile devenite vacante în anul 1886 și pentru ajutoarele date în favorul învěțăceilor de meserii din partea societății „Transilvania“ s'a escris concurs și ele au fost conferite tinerilor însemnați în conspectul alăturat, la acest raport.

Din spendiile amintite mai sus unul de 20 fl. din fundațiunea „Tofaleana,“ menit pentru tineri descendenți dintr'o familie din fosta comună „Tofaleu,“ cari ar voí sě se aplice la meserii, nu s'a putut conferí din causa, că unicul concurent, ce s'a presentat, n'a întrunit condițiunile stipulate în concurs, și astfel suma acelui stipendiu s'a adaus la fond.

Însemnăm mai departe tot cu privire la acest obiect, că din stipendiile devenite vacante în decursul anului 1886 nu s'au mai conferit, nefiind provědute în cadrul budgetului votat de adunarea generală dela Alba-Iulia din anul 1886 și anumit un stipendiu de 100 fl. menit pentru studenți dela scoalele reale, un stipendiu de 100 fl. menit pentru studenți dela scoalele comerciale și în fine doue stipendii de câte 100 fl. menite pentru ascultătoare de pedagogie, toate din fondul Asociațiunei, fiind a se reduce în înțelesul concluselor adunărilor generale din anii trecuți în special a celei dela anul 1883 din Brașov împărțirea de stipendii la fundațiunile speciale; s'a creat însě de altă parte si conferit un stipendiu nou de 40 fl. v. a. din „fundațiunea reposaților frații Radu și George M. Riureanu.“

Ajutor s'a putut da în anul 1886 numai într'un singur cas. Din cruțările făcute în budgetul anului 1885 la posițiunea pentru spese neprevědute s'a votat adecă studentului în drepturi, Ilie Cismașiu, fost cancelist al Asociațiunei, suma de 60 fl. v. a. pentru înlesnirea studiilor sale. Toate celelalte cereri pentru ajutorarea scoalelor și privaților, mai ales studenților, între acestea și cele transpuse de către adunarea generală din anul 1886, comitetul s'a vědut necesitat ale resolva de astădată în mod negativ, în deosebi în considerarea speselor, ce le-a avut cu adjustarea edificiului scoalei de fete și cu provederea învěțămêntului în aceea scoală, precum și cu întocmirea corěspundětoare a internatului împreunat cu acest institut, spese, a căror mărime, după cum e ușor de înțeles, nu s'a putut provedé dela început.

În causa lăsămintelor Asociațiunei transilvane încă pendente, comitetul continuă a ținé evidința recerută și a urmări resolvirea cât mai grabnică a acelora.

Însărcinărei primite în causa fundațiunei scoalei centrale române, care ar fi sě se înființeze în Gherla, comitetul a satisfăcut prin câștigarea datelor necesare despre aceea fundațiune, din care resultă, că acelea nu obligă pe Asociațiune și pe comitetul ei la nimic și că afacerea nu cade de loc în competința comitetului Asociațiunei.

II.

Edificiul scolar ridicat și pus sub coperiș în decursul anului 1885 apoi peste earna anilor 1885—1886 lăsat în stare crudă, pentru ca sě se svênte pe deplin, a fost în decursul anului 1886 cu totul terminat și toate celelalte pregătiri astfel înaintate, încât comitetul a putut lua toate dispozițiunile necesare pentru deschiderea scoalei împreunate cu internat a Asociațiunei.

Încă în ședința sa ordinară din luna lui Iuniu comitetul conformêndu-se, în urma îndelungatelor pertractări asupra acestui obiect, prescriselor art. de lege XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16 lit. b, și cap. V §. 67 și acceptând sistemul unei scoale civile cu 4 classe, în care copilele vor avea sě între după-ce vor fi terminat cursul elementar de 4 classe, a stabilit în mod definitiv statutul de organisare, precum și planul de învěțămênt, conformându-l pe cest din urmă legii statului și ordinațiunilor mai înalte, a stabilit în fine budgetul scoalei și condițiile pentru primire în scoala civilă în conformitate cu dispozițiile legilor regnicolare, apoi amenuntele pentru primirea în internat și darea, pentru acum, în întreprindere în ceea ce privesce alimentarea elevelor interne și a personalului de supraveghiere și de servíții.

În legătură cu statutul de organisare s'a instituit pentru afacerile de învěțămênt personalul didactic, deocamdată trei învěțători în persoanele dlor: Enea Hodoș, Septimiu Albini și Sabin P. Barcian, toți cu studii academice, și o învěțătoare în persoana domnișoarei: Aurelia Filipescul.

Věďênd comitetul, că nici unul din concurenții luați în considerare la numire, nu întrunesc condițiunea necesară, pentru a i-se încrede conducerea scoalei, și avênd în vedere, că în conformitate cu statutul de organisare al scoalei, un delegat al comitetului are sě poarte inspecțiunea asupra turor afacerilor de scoală și de internat, a numit pe membrul suplent al comitetului, secretariu II. al Asociațiunei și profesor la seminariul Andreian din loc, Dr. D. P. Barcian, delegat al comitetului în afacerile scolare și ale internatului cu caracterul și de director onorar al institutului pentru anul scolar 1886/7.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Deputațiuni.) Comitatul Făgăraș va saluta pe Maj. Sa la Cluș prin următorii domni sub conducerea comitelui suprem Mihail Horváth: Daniil Grămoiu, Ioan Turcu, Dr Stefan Popp, Alecsandru Micu, Ilariu Duvlea, C. Panczél, Dr. Nicolau Motoc, Antoniu Boér, Alec. Ullman, L. Policarp, Eugen Simon, Mich. Wolf, Ios. Rottler, Fr. Schreiber, Mihaiu Tibald, Iuliu Dan, Nicolau Garvin, Ios. Pușcariu, Toma Gal, Alec. Belle, Dr. Jancu Mețian, Alec. Cosy, Basil Stanciu, Anton Keresztény Dr Andreiu Micu, Iuliu Benedec, Iosif Zaharia, Gabriel Cornea, Em. Herszényi, George Boér, Nicolau Chiorniță, Fr. Abraham, Teodor Max, I. Fleissig, Iul. Kőnczey, Pavel Bretei, George Borzea, Nic Borzea, Ioan Dan, Nicolau Pinciu, Maximilian Recean și Dr George Szabo.

* (Inscrierile la universități.) La universitatea Francisc Iosif din Cluș durează inscrierile pentru I semestru al an. scol. 1887/8 din 1 până în 12 Sept. Din 12—15 incl. numai cu concesiunea decanului facultății, din 15—23 inclusive numai cu concesiunea rectoratului, ear cele ulterioare cu concesiunea ministrului. Cei-ce sunt în servițiul activ militar se pot înscrie până în 5 Oct. In B-Pesta durează până în 12 Sept. până în 16 cu concesiunea decanului, din 16—24 cu a rectorului și cele ulterioare numai cu concesiunea ministeriului de instrucție publică.

* Ministrul de resbel din România a adresat prefecților o circulară, ca sě înscrie pe tablele de recensiune pe toți tinerii cu vêrsta dela 21 până la 30 de ani, cari pretind, că sunt supuși strěini, și cari n'au mai fost înscriși nici odată, sau cari au fost scutiți, fie pe baza simplei presentări a pasapoartelor ori matriculilor, fie în urma declarațiunilor date de dênșii, că sunt supuși strěini.

* (Avis.) La redacțiunea noastră se poate da informațiune în privința unei *umbrele* pentru dame, aflate cu ocasiunea petrecerei de Marți d m. în Dumbravă.

* Comitetul permanent al adunărei comitatense din comitatul Sibiiu, a hotărît în ședința din 31 Aug. n. ca sě se aleagă o deputațiune de 10 membrii, cari sě aducă omagiile Maj. Sale la Cluș. Adunarea comitatensă din 7 Septembre va avea sě aleagă aceasta deputațiune.

* (Anunciu.) Se aduce la cunoscința tuturor onorabililor părinți, cari doresc a-și înscrie copii la scoala capitală gr. or. din Veneția inf. pentru anul scolastic 1887/8, cumcă inscrierile se vor face cu începutul lunei lui Septembre a. c. st. v. la direcțiunea scoalei amintite în Veneția inferioară, ear prelegerile se vor începe după aceea conform Normativului scolastic.

Și pentru ca acest anunciu sě ajungă la cunoscința fie-cărui locuitor, cu deosebire din cercul scoalei capitale amintite, sub-semnatul am onoare a ruga cu tot respectul pe onorabilii domni parochi gr. or. din cercul respectiv și adecă din comunele: Mateiaș, Bogata olteană, Fântâna, Cuciulata, Lupșa, Comana infer. Comana super. Veneția infer. Veneția sup. Părěu, Grid, Perșani, Șinca nouă și Șercăița, ca sě binevoiască a publica fiecare în biserica sa parochială acest anunciu, pentrucă astfel conformându-se cei interesați după el, causa învěțămêntului sě nu sufere.

Veneția inferioară, în 15 August, 1887.

Ioan Capětă,
înv. dir.

* (Convocare.) După §. 18 a statutelor „Reuniunei femeilor române“ din Abrud, Abrudsat și jur pentru înființarea unei scoale române de fetițe în Abrud, — se convoacă adunarea generală a acestei reuniuni pe 8/20 Septembre 1887 la 3 oare d. p. în localul subscrisei; la care adunare se învită a lua parte toți membrii precum și aceia, cari se interesează de ajungerea scopului acestei reuniuni.

Abrud 18/30 August, 1887.

Ana Gall,
preşedintă.

* (Divorțul părechei regale din Sêrbia.) „Epoca“ scrie: condițiunile asestei despărțiri au făcut obiectul unei convențiuni, semnată de ambele părți, și prin care, pe de oparte Regina Natalia se angajează a nu reîntra în Sêrbia pe cât timp soțul seu se va afla pe tron, ear pe de alta regele Milan lasă pe prințul moștenitor sub îngrijirea reginei până la maioritatea constituțională a A. Sale. Regina se obligă încă a face ca prințul moștenitor sě fie condus lângă părintele seu, ori de câte ori acesta va voí sě-l vadă, însě nu pe teritorul sêrbesc. Regele lasă în dispozițiunea reginei tot venitul măestral al ei și osebit îi va serví o pensiune pentru educațiunea moștenitorului.

* (Diar nou.) După cum se anunță, L. Ürmőssy are de gând a scoate un nou diar cuotidian politic, lipsit de colorit de partidă. Noul fět se va chiema „Erdélyi Hiradó“.

* (Iubileul Papei.) — De oare-ce membrii clerului unguresc și ai societății distinse catolice voesc sě participe personal la iubileul papei Leo XIII, s'a decis, ca la 8 Decembre sě se aranjeze un convoiu de pelegrini la Roma, la care au de gând sě participe ca la 500 persone. În urma invitării directorului de seminar din Budapesta, Wolafka, se va țíné acolo o întrunire în această afacere în sěptěmâna viitoare.

* (Pretențios) De curênd a murit șeful Mormonilor; reposatul a lăsat un testament, prin care esprimă ultima sa dorință atingětoare de înmormêntarea lui: voiu ca cadavrul meu sě fie bine spălat, îmbrăcat în rufe desevêrșit nouă; cu botine lustruite nepurtate, c'un frac negru nou, cu o cravată nouă elegantă, cu o giletă nouă, cu pantaloni negri noi; afară de aceasta cer ca corpul meu sě fie împodobit cu ceasornicul și lanțul meu de aur, cu nasturile de cămașă de aur.

Voiu sě fiu depus într'un cosciug mare și spațios, pe o saltea de lână, capul pus pe o perină de puf și corpul meu acoperit de o plapomă de mătase pe care toate soțiele mele sě brodeze cu mânele lor cu fire de aur monogramul meu. Sě mi se pue în buzunar portofoliul meu cu banii, ce se vor găsí într'ênsul. Asemenea sě se depue în cosciug și ceva de mâncare.

* (Țarul Petru I:) Alecsandru Kikin, consilier rus de admiralitate, crescut la curtea țarinei Eudocsia din Moscva, avea o ură ascunsă contra familiei țarului, pentru că fusese rěu tractat, și de aceea a încercat sě asasineze pe țarul Petru I. Ca fost camarad de joc al țarului, el s'a folosit de libertatea de a pětrunde și noaptea întrá în iatacul monarchului spre a-și esecuta planul. Intr'o noapte se apropià, cu un pistol în mână, de patul țarului și țântind spre pieptul acestuia, trase, dar arma nu luà foc. El încordà cocoșul din nou, dar pistolul îl minți din nou. Monarchul se deșteptà. Însě Kikin nu își perdu presența de spirit, ci cădu în genunchi și dise cu voce firmă: „Sunt trimes de Dumnedeu, spre a ți face cunoscut, că stai sub protecția divină. Vedi acest pistol, cari nici odată nu m'a mințit și acum de doue ori n'a luat foc, când am tras spre pieptul teu.“ Fără sě rěspundă, Petru se sculà încet și începu sě umble prin casă pe gânduri. In fine se oprì, měsurà cu ochii pe asasin și dise: „Trimișii sunt inviolabili, Dumnedeu căreia me încred acum, sě te ierte!“

* (Bibliografic.) **Rumänien**, *eine Darstellung des Landes und der Leute von* Rudolf Bergner. *Mit 26 Illustrationen un einer Karte.* Breslau 1887 I. U. *Kern's* Verlag (Max Müller.) Prețul 10 Marce.— Asupra însemnatului și interesantului op vom revení.

Cine afirmă și caută a combate leacurile solide ale poporului, nu face și celor sěraci serviciu. Încă de când ne aducem aminte s'au aflat mijloace, cari în fie-care familie s'au folosit ca medicamente casnice. Cu progresul sciinții sau mai adaus și îmbunătățiri și astfel în locul alifiei ciobănesci și a „beuturei femeei bětrâne“ s'au întrodus mijloace, cari au fost esaminate și recomandate de esperți. Cu deosebire de mulți ani folosesce publicul cu plăcere pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt. Cele dintâiu autorități medicale și sute dintre medicii practici le-au recomandat ca cele mai plăcute, sigure și nevětămătoare mijloace vindecătoare. Nimenea sě nu se încreadă gurilor rele, ci sě facă o încercare cu pilurile de Svitzera — cari se pot căpěta în farmacii o schatue 70 cr. — și va legitima judecata medicilor.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Septembre n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.85	100.75
Renta ung. de hârtie	87.50	87.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.75	150.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.50	104.25
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.75	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea decimei de vin	100.50	100.—
Sorți unguresți cu premii	121.50	121.50
Sorți de regularea Tisei	124.60	125.—
Renta de aur austriacă	112.80	112.75
Sorți de stat dela 1860	136.50	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acțiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acțiuni de credit austr.	283.30	283 40
Scrisuri fonețiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.92
Napoleon	9.95	9.93
100 marce nemțesci	61.50	61.45
London pe (poliță de trei luni)	125.60	125.70

Nr. 405. [1656] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. mai jos însemnate ale protopresbiteratului, Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salar anual de 112 fl. dela:

a) 64 familii à 1 fl. . .	fl.	64.—
b) 32 familii una merţă veche de bucate à 50 cr. .	fl.	16.—
c) usufructul dela grădina scoalei	fl.	5.—
d) usufructul dela grădina de pomĕrit	fl.	2.—
e) cuartir şi lemnele de încălḑit computate . . .	fl.	25 —
Suma . .	fl.	112.—

2. Gurariului:

a) salar anual de 300 fl.

b) salar anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile sus amintite au a-şi aşterne cererile lor concursuali instruite conform legilor în vigoare până la terminul sus indicat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Se observă, că dela aleşii învĕţători se pretinde ca sĕ ţină Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi scoala de repetiţie.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 18 Iuliu, 1887.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Nr. 255. [1657] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos numite, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele impreunate cu aceste staţiuni sunt:

1. La scoala confesională din comuna Şugag, salar 200 fl. cortel în edificiul scoalei şi lemne de foc.

2. La cea din comuna Vingard 200 fl. ca salar prin repartiţie, cortel şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele inzestrate conform legilor în vigoare până la supra-indicatul termin subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 22 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 140. [1654] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică arătoriu 9 jugere 122 °☐.
2. Liveḑi 6 jugere 873 °☐.
3. Una pădure 2 jugere 647 °☐
4. Cimiteriu de 2 cară de fên.
5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.
6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.
7. Venitele stolare ameliorate şi regulate de comitetul parochial în 5 Septembre, 1886.
8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce

foarte escelent pentru scalde.

Preţul
Pastă de dinţi aromatică în dărabúri 35 cr.
Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinţi à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 8—16

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

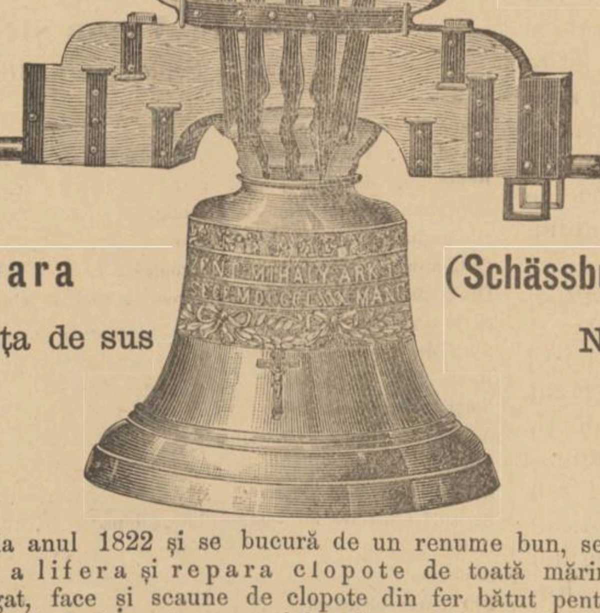

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara
piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1536] 8-10

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa,* care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive,* adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei,* produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei iinsuşir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă duplă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la disposiţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate poştale.*

Pentru de a depărta falsitatea

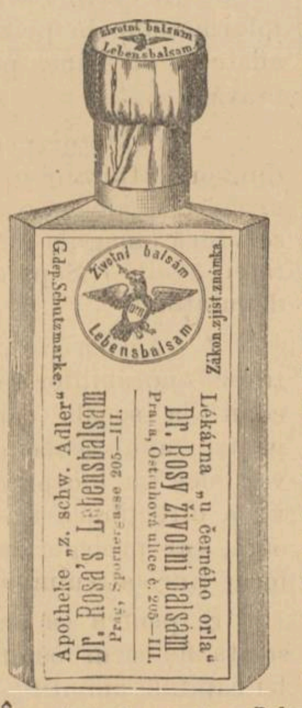

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt proveḑute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,** apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor;* la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original numai eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învăluie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută in carton vênăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobêndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 20—20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Marți 25 August (6 Septembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 24 August.

La Cluș și la Deva se fac mari pregătiri pentru întimpinarea și primirea Maiestății Sale.

Ungurii 'și dau toată silința, ca sĕ pună lumina sub obroc și sĕ astupe sĕrăcia proverbială a poporului din Ardeal cu calpacuri, attilă și pinteni, și aceasta o fac foarte rĕu.

Maiestatea Sa este cu mult mai înțelept, decum sĕ nu scie, că în Transilvania sunt mai mulți oameni, cari poartă opinci de cât attilă, și că tot acei oameni sunt oameni de ordine, oameni supuși și fideli dinastiei și tronului, plătesc dare în bani și în sânge, și au drept ca și ei sĕ vadă fața Maiestății Sale prin representanții lor, prin fii poporului român.

Unicul comitat din Transilvania, în care se pare a mai fi considerat și elementul român este comitatul Făgărașului, care a reflectat și la fii români ai comitatului și la preoții români ca sĕ salute pe monarchul; pe când cei din comitatul Clușului și al Albei de jos au hotărît, ca românii sĕ stea acasă, sĕ vadă de alte trebi, deoarece trebile acestea de salon le isprăvesc dlor, cum trebue și cum cer interesele specifice unguresci.

Și apoi 'și vor fi mai cugetând oblâduitorii acestor comitate și aceea, că e bine ca monarchului sĕ i-se pară, că în aceste comitate nu mai sunt români, că aceia și-au părăsit limba, portul și credința de dragul maghiarilor și așa după o fericită domnie de 28 ani, maghiarii moderni de ađi au făcut, ceeace nu au putut face maghiarii cei bĕtrâni dela Sftul Stefan încoace, — au asimilat pe români, i-au maghiarisat și i-au fericit așa, că nu mai rêvnesc a mai fi români, ci le place, le vine bine de a putea fi și ei maghiari, căci ađi e onoare a fi maghiar și e rușine a mai fi român, ori sas, ori slovac etc.

Numai cât calculii celor din fruntea comitatelor sunt greșiți. Poporul român se va presenta în masse, fie pe la cornurile ulițelor, fie pe la toate cotiturile drumurilor, prin căi și dealuri, cu plugurile, cu sapele, cu coasele și Maiestatea Sa, care distinge mai bine, va vedé, că acesti oameni sunt români, va vedé, că sunt locuitori pacinici, va vedé, că sunt oameni muncitori și va scí, că ei lucră drumurile, ei pardosesc stradele, ei fac podurile, ei dau cel mai valoros contingent pentru armată; și feciorii români în marșurile lor vor cânta doine românesci, ca sĕ dea de gol pe cei ce cred, că se poate falsifica opiniunea publică și pe cei ce în orbia lor vor sĕ facă sĕ creadă cel mai bun domnitoriu, că nu are ochi și urechi decât pentru un popor privilegiat. Mai đilele trecute o pățise polonii cu ingânfarea lor față de rutenii din Galiția și noi le stăm buni fraților maghiari, că au sĕ o pățască și ei la Cluș și la Deva, dacă nu și vor modera procederea lor față de români, — fie chiar și dl Tisza de față.

Au greșit cei de la Cluș, au greșit cei de la Alba inferioară, când au credut, că e bine, ca românii sĕ fie eschiși din deputațiuni și monarchul singur va întreba, că unde sunt românii, cine ne-a împedecat de nu am putut da față cu Acela, căruia noi îi suntem etern adicți, 'l iubim, și strigăm totdeuna: dați cele ce se cuvin lui Dđeu lui Dđeu, și cele ce sĕ cuvin împĕratului împĕratului!

De ce dar dlor le-au fost rușine sĕ fie la olaltă cu noi, unde e frățietatea, egalitatea și dreptatea cea bucinată de pe buzele ungurilor.?

Unde e acum dl Trefort, sĕ le spună maghiarilor, că în călĕtoria sa prin Svițera a aflat pe francesi tot așa de multămiți ca și pe nemți și italieni și că nici unul din aceste popoară nu doresce nici Francia, nici Italia, nici Germania cea mare, căci toți se află deopotrivă bine, toți sunt considerați unul ca altul, toți cântă în scoalele lor imnul poporal sau alte cântări naționale, — fără ca sĕ vateme urechile celuialalt, cum bunăoară ar vătăma „Deșteaptăte române“ al nostru urechile, celor ce strigă: „Itt az idő, most vagy soha!“ — Greșită și condamnabilă e procederea celor ce nu vĕd, că barem acum în momente de sĕrbătoare, când monarchul vine la noi sĕ ne vadă pe toți, ear nu numai pe unii, pe cari îi mai vede și prin Budapesta și prin Viena, ne ignorează, și avem firma convingere, că sufletul și inima cea nobilă a Maiestăți Sale se va umplé de măhnire și indignațiune, când va vedé, că cel mai numĕros popor din Transilvania este mai puțin representat în deputațiunile, ce au sĕ aducă omagiile lor monarchului. Este trist, că ungurii vĕd numai până dinaintea nasului, ne asupresc pe toate terenele, încât ne fac viața nesuportabilă.

Va vedé însuși monarchul cu ochii sei, că drepte și juste sunt plângerile noastre, va vedé, că nici la un act de curtuasie nu suntem considerați și nu ni se permite sĕ luăm parte, decum sĕ fim considerați, dacă e vorba de a ne împărtășí și noi de vr'un bine, din multul, ce dăm noi, ce prestăm noi, barem cu un puțin, ce ni s'ar putea da de la masa bogaților, și vĕđênd starea aceasta anormală, va da sĕ înțeleagă puternicilor de ađi, că nu e bine, că ne mĕsură dreptatea noauĕ românilor din Transilvania cu mĕsura de ađi.

Revista politică.

În cercurile diplomatice domnesce o mare îndoială în privința întâlnirei, ce avea sĕ se facă la Stettin între împĕratul Germaniei și al Rusiei. Cel puțin din capitala colosului imperiu de nord se rĕspândesc sciri tot mai multe, că întâlnirea cu greu se va putea face: După cum stau împregiurările de acum, spun scirile, nu se poate aștepta un astfel de pas din partea împĕratului Alecsandru. În societățile rusesci ar fi privită cu ochi de tot rĕi o astfel de convenire, de oarece aici nu ardem de dorul unei re'noiri a alianții celor trei împĕrați, sau chiar și al unui antant germano-rus, fiind-că se crede pe aici, că din tripla alianță? numai Germania și Austro-Ungaria au luat smântâna, pe când Rusia a avut numai perderi. În ori ce cas în cercurile bine informate de aici nu se scie nimic despre o intențiune a țarului, ca sĕ facă visită împĕratului german, și multe împregiurări vorbesc, că nici o intențiune nu esistă pentru un astfel de pas. — Comparând acum cele đise cu ceea-ce a scris necontenit „Kölnische Zeitung,“ despre referințele între Germania și Rusia și luând în considerare și alte fenomene, venim la convingerea, că în adevĕr s'a proiectat o întâlnire a ambilor împĕrați, dar acum împĕratul rusesc nu-i dispus a o și efeptuí.

În legătură cu acestea putem de altcum aduce și o enunciațiune din Berlin adresată điarului „Pester Lloid“: Điarele austro-ungare au provocat în Berlin o impresiune deosebit de ciudată. Ele din causa atitudinei Germaniei în cestiunea afacerilor bulgare afirmă, că esistă un fel de răceală între Germania și Austro-Ungaria. Tot ele pretind, că principele Bismarck s'a înțeles cu cabinetul din Petersburg, ca sĕ arunce Bulgaria ca pradă la picioarele rușilor, ear monarchia dunăreană sĕ privească aceasta cu indulgență.

Putem asigura, đic cei din Berlin, că înaltele cercuri politice de aici se uimesc de astfel de asertiuni pline de pesimism; deoarece, sciut lucru este, că persoanele politice, cari se pot lua în cosiderațiune, din Viena și B.-Pesta sunt bine informate despre politica Germaniei și nu se pot barem un moment îndoí în loialitatea cabinetului din Berlin. Dar sĕ lăsăm sĕ vorbească faptele, și ele spun: *că Germania și acum ca în totdeanna va ține cu credință la programul ei de mijlocire obiectivă și binevoitoare între interesele opuse ale Rusiei și ale Austro-Ungariei.* Pesimistii din Viena cu anevoie pót sĕ și dovedească

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

(Urmare).

Dacă în descrieri adiectivele și adverbele sunt o *necesitate,* căci numai prin aplicarea lor se poate croí o adevĕrată descriere, tot un astfel de rol — ca sĕ nu đicem poate și mai mare — joacă epitetele la facerea unei poesii. Ele însuflețesc fantasia autorului, prin urmare și productul fantasiei sale. Și cu cât mai multe și *mai potrivite* „epitete ornante“ vor împodobí substantivele, cu atât e mai mare siguranța în succesul productului.

Fenomenul acesta se observă încă și în cele mai vechi stihuri, și cu atât de mai mare necesitate este el astăđi în nemărginita „abstracțiune.“ Și acest fenomen e de tot firesc, pare a-și avea causa chiar în dispozițiunea sufletului nostru, cu alte cuvinte, în dispozițiunea consciinții noastre. Nu poți sĕ nu numesci p'o copiliță: *„îngeraș,“ „zimbitoare“, „drăgălașă“*, — dacă ochiul ca aparatul unei fotografii a întipărit în inima ta chipul ei, dacă o iubesci, — dar tot așa de bine îi poți atribuí alte epitete, dacă spre pildă nu ș'a păstrat promisiunea.

Sĕ ascultăm pe poetul Bolintinian în „Fată din Dafin“:

Regina bălae cu dulcele stele
Adorme pe nor!

Sau:

Într'o sală întinsă, printre căpitani
Stă pe tronu-i Mircea încărcat de ani.
Astfel printre trestii tinere, înverđite
Un stejar întinde brațe vestejite.
Astfel după dealuri verđi și numai flori
Stă *bĕtrânul munte albit de ninsori.*

Béranger esclamă:

Adieu, charmant pays de France,
Que je dois tout cherir
Berceau de monheureuse enfence
Adieu, te quitter c'est mourir.

V. Alecsandri:

Balcanul cel fanatic muncit de aspră ură,
Nu scie sĕ îngrădească selbatica lui gură.

Ori:

Turnul geme în temelie
Ca de aspră vijelie,
Clopotul dogit rĕsună
Clătinat ca de furtună;
Și pe iarba vestejită
Cade crucea aurită.

Sau descriind pe viteazul Ursan:

Om aspru, care đace culcat pe buzdugan,
Ursan pletos ca zimbru, cu peptul gros și lat,
Cu brațul de bărbat, cu pumnul apĕsat
E scurt, la graiu năprasnic, la chip întunecos.

Eminescu:

O, vin odorul meu nespus
Și lumea ta o lăsă,
Eu sunt luceafărul de sus;
Ear tu sĕ-mi fii mireasă.
O, vin în pĕrul teu bălaiu
S'anin' cununi de stele
P'a mele cercuri sĕ rĕsai
Mai mândră decât ele.

Cât de sublime sunt aceste versuri, și ce imagini sensibile desteaptă în noi. Numai se înțelege, ideile aperceptive sĕ nu ne lipsească, căci atunci vorba lui Pan: de geaba cânți surdului de jale!

Frumos esclamă Murĕșan:

Înalță-ți lata frunte.

Cât de măreț se esprimă Lăpădat:

Lăudați-l, că e mare Dumneđeu,
Ce a păđit cu mâna tare pe român poporul seu!

Fie-ne permis a arăta și alte împodobiri, cum se obicinuesc o mulțime de falsificători de versuri afirmaţiunea, că Germania e mai mult în partea Rusiei de cât în partea Austro-Ungariei. Ruşii n'au înaintat cu nici un pas şi ori-ce împlinire a dorinţelor lor se lovesce pe deoparte de barierele tratatului de Berlin, ear de altă parte îi pune stavilă consideraţiunea, ce o are Germania, pentru apĕrarea intereselor vitale ale monarchiei danubiane.

Lumea interesată în cestiunea bulgară aşteaptă acum verdictul din Berlin. Se afirmă adecă, că înalta Poartă s'a adresat principelui Bismarck, prin o notă deosebită, ca sĕ mijlocească în privinţa misiunei generalului rusesc Enroth şi sĕ ducă în îndeplinire această sarcină. Făcut-a îndată paşii necesari cancelariul german, de a câştiga consimţemêtul puterilor, după cum anunţă o depeşă din Sofia, nu se scie încă; cel puţin până acum n'au sosit sciri autentice din nici o parte.

În Sofia domnesce mare îngrijire, că principelui Bismarck i-ar putea succede sĕ câştige pe diferitele puteri pentru proectul rusesc. Cei din Sofia însĕ nu desperează şi se pregătesc chiar şi pentru a opune resistenţă. Regimul bulgar a hotărît, ca pe generalul Ernroth sĕ-l oprească la graniţă, decumva va vení în uniformă. Ministrul president Stambuloff a declarat mai multor representanţi strĕini, că Bulgaria în cas de lipsă va apuca şi armele.

Punctul mai interesant însĕ încă nu-i deslegat. Nu se scie păşi-va generalul rusesc cu programul originar, ori va vení cu un alt program. Cumcă Turcia se învoesce cu mergerea generalului nu mai încape îndoială. Tot aşa de neclar e, ce va face Rusia, dacă bulgarii vor alunga pe generalul rusesc peste graniţă. O scire foarte sensaţională aduce „Jurnalul de Débats,“ ce se poate aplica aici. Din Bucuresci adecă i-s'a telegrafat numitului ḑiar, că în Odessa se pregătesc lucruri mari. În 30 şi 31 August a sosit acolo cu năile o divisiune completă de infanterie, cu cavalerie şi artilerie, pentru a merge la Sevastopol. După ce vor manevra şi acolo câte-va ḑile, se vor întoarce earăşi la Odessa.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ilimbav, în August, 1887. Dle redactor! Ḑiua de 6 August „Schimbarea la faţă a Domnului nostru Iisus Christos“ şi ḑiua nascerei Majestăţii Sale, a fost serbată de creştinii comunei noastre cu cea mai mare evlavie. Creştinii cu mic cu mare au mers la biserică, ca sĕ audă minunata schimbare a Domnului nostru Iisus Christos, şi rugăciunile pentru Augustul nostru monarch.

După finirea serviţiului divin s'a retras fie-care pe la ale sale, ducênd în inimă simţĕminte de evlavie către tatăl ceresc şi fidelitate către înaltul Tron. Timpul era frumos şi oamenii petreceau vorbind despre sĕrbarea ḑilei. După prânḑ deodată schimbându-se timpul, ne pomenim cu un vênt de tot vehement. Vêntul era atât de înfiorător, încât resturna coperişele clădirilor şi rumpea pomii din rădăcini. Trebue sĕ fac amintire despre aceasta întêmplare neaşteptată, fiind-că ne-a causat pagube foarte mari.

Comuna noastră, domnule redactor, e înzestrată cu o mulţime de pomi de tot feliul, şi în anul acesta fiecare grădină a fost binecuvêntată de Dḑeu cu o mulţime de poame, şi bucuria era mare între oameni, căci fie-care credea, că prin aceasta 'şi va mai ajuta nĕcazului şi trebuinţelor de toate ḑilele, şi nu va mai fi nevoit a şi vinde tot numai din grâu şi cucuruz.

Dar şi în celelalte fructe ale economii suntem binecuvêntaţi de Dumneḑeu, căci secerişul a fost bogat şi timpul ne-a favorisat de l'am adus în pace acasă. Vêntul acesta atât de vehement a zădărnicit însĕ multe din speranţele economilor.

Acestea se refer la comuna noastră, auḑim însĕ, că în alte părţi s'ar fi făcut pagube şi mai mari, cu deosebire în edificii.

După ce am premis acestea, permiteţi-m dle redactor, sĕ ḑic ceva şi despre alt obiect, despre care s'a făcut amintire şi în „Telegraful Român“ Nr. 80 şi adecă despre fundaţiunile scolare. — Membrii parochiei noastre gr. or. încă in ḑiua de sf. Petru şi Pavel a luat o decisiune privitoare la înfiinţarea unui fond scolar, fiind îndemnaţi la aceasta de P. O. D. protopresbiter Sabin Piso, care a fost în aceea ḑi în parochia noastră anume spre acest scop. Decisiunea aceasta s'a pus pe hârtie şi a subscris-o toţi câţi au fost presenţi afară de unul sau doi. Cuprinsul ei pe scurt este, a se folosí un pămênt comunal sau prin esarêndare sau prin lucrarea lui de toţi locuitorii comunei, şi venitul lui anual sĕ se capitaliseze până atunci, până când acel capital va aduce atâtea interese anuale, încât sĕ se poată acoperí salariul învĕţătoriului şi alte trebuinţe scolare.

Această voinţa şi decisiune a credincioşilor bisericei noastre gr. orient. a stărnit sânge rĕu în fraţii nostri gr. cat. Şi pentru ce? li se face vr'o nedreptate, sau doară ne facem fundaţiune nouă şi ei sunt închişi dela ea? Nu, — căci prin folosirea acelui pămênt spre scopul indicat nu sufere de loc comună, ear gr. cat. se vor împărtăşí asemenea cu cei gr. orient. de binefacerile acelei fundaţiuni, căci scoala o avem la olaltă, înţeleg instrucţiunea dar nu şi edificiul, căci acela e numai al gr. orientarilor şi aceasta aşa va trebuí sĕ şi rĕmână; abia suntem în stare sĕ o susţinem la olaltă necum sĕ zidim douĕ scoale. — Li s'a spus gr. cat. că la fundaţiunea scolară şi ei vor avea parte, dar în zădar, căci fruntaşii lor au agitat pe toţi aceia, cari nu au luat parte la aceasta hotărire şi i au îndemnat sĕ o nimicească. In urma acestora mulţi şi din cei ce s'au învoit odată la înfiinţarea fundaţiunei, s'au creḑut seduşi de protopopul şi începeau sĕ creadă, că s'a făcut numai ca protopopul sĕ aibă de unde 'şi trage diurnele, când vine în parochie. Ce era de făcut alta, decât sĕ ţinem o a două consultare, la care am invitat şi pe gr. cat. în frunte cu preotul lor.

A venit şi preotul lor şi iată ce a ḑis: atunci ne învoim noi gr. cat. la înfiinţarea unei fundaţiuni scolare, când ne veţi face parte în edificiul scoalei şi în comitetul parochial gr. ort. care este totodată şi scaun scolar. Dar pretensiunea aceasta a lor a rĕmas nucă aruncată în părete, căci poporul în maioritate s'a învoit, ca sĕ se facă, după cum s'a amintit mai sus şi s'a luat dispoziţiuni ca aceasta hotărire sĕ se pună în lucrare.

De asemenea şi representanţa comunală, văḑênd voinţa poporului, a luat conclus tot în sensul arătat mai sus. In modul acesta credem, că deşi poate noi nu, dar copii sau nepoţii nostri vor ajunge că sĕ aibă un frumos capital, din care sĕ se acopere toate trebuinţele scolare. — O calamitate din cele mai mari pentru progresul nostru cultural este rumperea noastră în douĕ confesiuni, căci de câte ori o parte voesce sĕ ajungă la un scop sublim cu mijloace comune şi mai lesnicioase, ceialaltă se opune şi zădărnicesce. In zădar susţin gr. cath. că unirea ar fi fost factorul principal la rĕspândirea luminei în poporul român, căci în present ia ne dovedesce chiar contrariul. Dovadă şi încercarea noastră, carea în loc sĕ fie îmbrăţoşată cu căldură de fraţii nostri gr. cath. ea a fost rĕspinsă cu cea mai mare indignaţiune. Dar cu toată resistinţa preotului şi a altor rĕuvoitori ai progresului nostru, totuşi chiar şi dintre parochieni gr. cath. mulţi s'au învoit şi a subscris protocolul acestei hotăriri.

Dea Dumneḑeu ca sĕ dispară acest rĕu dintre noi şi sĕ ne uităm mai cu drag unul la altul, lucrând cu puteri unite la edificiul culturei, unicul sub care ne mai putem adăpostí.

Iniţiatoriul.

Raportul

comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

Încât pentru învĕţătoare, comitetul a preferit a alege, pentru acum, numai una, ear postul de directoară a internatului, ca unul, ce are însemnătate pentru întreaga desvoltare ulterioară a scoalei şi a internatului, l'a oferit domnişoarei Elena baronesa Pop. În fine în legătură cu dispoziţiile §. 57. Art. de lege XXXVIII din 1868 şi cu cele normate în ord. ministerială ddto 26/8 1877 Nr. 21678 II comitetul s'a adresat la veneratul consistoriu archidiecesan din Sibiiu şi la veneratul ordinariat din Blaş pentru comunicarea unui plan de învĕţămênt din religiune şi morală pentru scoala civilă, precum şi pentru numirea persoanelor încredinţate cu predarea acestui obiect de învĕţămênt.

Acestea terminate, se defipse şi terminul deschiderei scoalei pe 15 Septemvrie n. 1886, aceasta în deosebi în vederea hârtiei inspectoratului reg. ung. de scoale al comitatului Sibiiu ddto 27/8 n. 1886 Nr. 905/1886, prin care dispune, că deoare-ce statutul de organisare şi planul de învĕţămênt al scoalei s'a presentat din partea comitetului administrativ al comitatului în 8 August 1886 la in. ministeriu, cu deschiderea sĕ se aştepte până la 8/9 n. pentru a se susţiné astfel timpul de 30 de ḑile pentru eventualele observări ale autorităţii superioare.

Observăm la acest loc, că pentru a face o înlesnire părinţilor, cari ar dorí, ca şi în cursul celor 4 classe primare sĕ se facă tot în limba română, comitetul a adăpostit în edificiul scolar, pe lângă anumite condiţiuni bine precisate şi acceptate de ambe părţile, şi scoala primară, susţinută de reuniunea femeilor române din Sibiiu, pentru de a da instrucţiunea primară recerută, oferind în internatul Asociaţiunei şi elevelor acestei scoale îngrijirile trebuincioase, întocmai ca şi elevelor scoalei civile şi în aceleaşi condiţiuni.

După premergerea actului ritual obicinuit, scoala şi internatul se deschise în sfĕrşit la terminul indicat mai sus, la 15 Septemvre n., funcţionând deocamdată până la împlinirea unor formalităţi, respective până se va fi satisfăcut condiţiunilor prevĕḑute în §§. 17 şi 103 ai Art. de lege XXXVIII din 1868 conform esmisului înalt. ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică ddto 4 Faur a. c. Nr. 1948 ca scoala civilă de fete cu caracter privat fără dreptul de publicitate.

Atât statutul de organisare cât şi planul de învĕţămênt au primit aprobarea autorităţii superioare, şi astfel comitetul a putut cu plăcere constata, că din aceasta parte scoala întemeiată de Asociaţiuue e pe deplin asigurată.

Inteţirea, cu care în cele din urmă a trebuit sĕ se facă dispoziţiunile pentru deschiderea scoalei, şi necesitatea, în care comitetul s'a aflat de a face dispoziţiunile cu privire la conducerea scoalei cu abatere dela prescrierile statutului aproape în oara din urmă, a îngreunat pregătirea în toată liniştea a tuturor afacerilor scolare, astfel, că chiar după deschiderea scoalei a trebuit sĕ se facă lucruri, care ar fi fost sĕ fie terminate înainte de deschidere.

Aceste greutăţi învinse, s'au ivit în curênd după deschiderea scoalei altele. Scoala întemeiată de Asociaţiune, fiind cea dintâiu de categoria aceasta la noi românii de aici din patrie, au fost lipsită de spriginul ce-l dau esperienţele anterioare, şi de tradiţiuni pedagogice bine întemeiate, cari sĕ-i servească de îndreptar la începerea şi continuarea lucrării sale; apoi sĕrăcia literaturei noastre scolastice etc. au contribuit a îngreuna lucrarea.

Zelul însĕ şi abnegaţiunea delegatului Asociaţiunei Dr. D. P. Barcian, care după cum am amintit, a fost însărcinat a conduce scoala în calitate de director onorar, apoi zelul laudabil şi diliginţa, cu care corpul profesoral s'a nizuit a-şi îndeplini chemarea, au făcut sĕ dispară încetul cu încetul toate greutăţile atinse mai sus şi resultatele îmbucurătoare, ba pentru începutul lucrării surprinḑĕtoare chiar, au dovedit aevea, că scoala Asociaţiunei şi în direcţiunea aceasta este asigurată, şi că susţiitorii pot priví cu linişte în viitorul ei.

Asemenea scoalei ca atare a fost la culmea misiunei şi internatul împreunat cu ea.

Disciplina, ordinea şi curăţenia, ce au domnit în internat, au făcut conducĕtoarei aceluia, domnişoarei Elena Br. Pop, toată onoarea. Mersul regulat în funcţionarea scoalei şi a internatului, şi resultatele surprinḑĕtoare obţinute în primul an scolar cu privire la scopul, ce se urmăresce: de a da elevelor o cultură generală, decât care mai înaltă nu se poate da femeei în scoalele esistente în patrie, a le oferí ocasiune pentru câştigarea de cunoscinţe folositoare în ceea-ce privesce practica vieţii, şi, ceea-ce este mai pre sus de toate, de a le da o crescere în conformitate cu cerinţele vieţii poporului român în limba română, toate ace-

---

ale făurí şi ale espune şi pe cari de multe ori le auḑim cântându-se, mai ales în scoalele noastre:

Era noaptea *întunecoasă*
Alba lună luminând,
Era valea recoroasă
Glas de bucium rĕsunând.

Poate-se închipuí o composiţiune mai monstruoasă: logică, limbistică şi ori cum o vei numí:

„Noapte întunecoasă, şi alba lună lumina“; aici se vede drept geniul de a rima sau mai bine ḑis, a spune neadevĕrul.

Cu câtă graţie cântă însĕ Alecsandri:

Latina gintă, e regină
Într'ale lumii ginte mari;
Ea poartă în frunte-o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreţ îndreaptă paşii sei;
Ea merge în fruntea altor ginte
Vĕrsând lumină în urma ei. —

Latina gintă-i o virgină
Cu farmec dulce, răpitor,
Streinu în cale i-se închină
Şi pe genunchi cade cu dor.

Frumoasă, vie, zimbitoare
Sub ceriu senin, în aer cald
Ea se oglindă în splendid soare
Se scaldă în mare de smarald. —
Latina gintă are parte
D'ale pămêntului comori
Şi mult voios ea le împarte
Cu celelalte a ei surori.
Dar e teribilă în mănie,
Când braţul ei liberator
Lovesce în cruda tiranie
Şi luptă pentru al ei onor. —

În ḑiua cea de judecată,
Când faţă în ceriu cu Domnul sfânt,
Latina gintă a fi întrebată
Ce ai făcut pe acest pămênt?
Ea va rĕspunde sus şi tare:
„O Doamne, în lume cât am stat
În ochii sei plin de admirare
Pe tine te-am representat!“

(Va urma.)

stea au dat comitetului nouě dovedi, că unei adênc simţite trebuinţe a corespuns Asociaţiunea transilvană atunci, când. apreţiind însemnătatea deosebită a femeei pentru întreaga crescere şi pentru viitoriul unui popor, a decis înfiinţarea unui astfel de institut.

Comitetul, consciu de altfel de multele sarcini şi jertfe materiale, ce Asociaţiunea a trebuit sě şi le impună, jertfe, care numai încetul cu încetul se vor recompensa, are deplina convingere — că capitalele cheltuite cu înfiinţarea acestui lăcaş al muselor, sunt sigur elocate, şi că timpul nu e departe, când productivitatea lor se va manifesta în toate păturile poporului nostru mult cercat.

Sě vedem, care şi cât de mari sunt acelea capitale!

Edificiul scoalei se urca conform documentelor justificătoare la cassa Asociaţiunei la suma de	62,643 fl 21 cr.
Obiectele inventariului scoalei representă suma efectivă . . . . ; . . .	7407 fl. 66 cr.
În total costă edificiul scoalei dimpreună cu toate întocmirile trebuincioase, mijloace de învěţământ şi mobiliar suma de . .	70.050 fl. 87 cr.
În ceea-ce privesce spesele avute cu scoala în decursul anului scolar 1886/7 inclusive 31 Iuliu a. c. acelea se ridică la suma de	8651 fl. 07 cr.
Ear venitele incurse din tacsele prescrise dau suma de	5332 fl. 60 cr.
Remâne deci de pe anul trecut scolar un deficit de	3318 fl. 47 cr.

Spesele împreunate cu zidirea, întocmirea şi în parte cu susţinerea scoalei s'au acoperit prin împrumuturi, despre a căror acoperire se vor face propuneri la budgetele respective.

Încât pentru deficitul de 3318 fl. 47 cr. resultat din mica frecuenţă, de care s'a bucurat scoala în decursul primului an al funcţionării ei, acela se esplică mai ales prin întârdierea cu deschiderea scoalei provenită, după cum am arătat la alt loc, din împrejurări neatârnătoare de comitet şi se va putea acoperí din contribuirile în favorul scoalei, ce în urma apelului esmis cătră publicul român din toate părţile continuă a întra la cassa Asociaţiunei.

Fiind pe viitor, după cum avem puternice cuvinte a spera, frecuenţa mai mare — nu numai vor lipsí deficitele — ci ne vom putea presenta înaintea onoratei adunări generale chiar şi cu prisoruri. Conscie de multele greutăţi financiare, ce le va întimpina, Asociaţiunea nu şi-a făcut câtuşi de puţine illusiuni, ci se poate, că nici când mari peste měsură nu vor fi câştigurile materiale, şi aceasta se esplică prin starea materială a poporului nostru, carele altfel, însetat după cultură, nu cruţă — după cum noi cei de faţă, aproape toţi o scim din propria ne esperienţă — nici ostenele, nici jertfe, ba, când vede lipsa 'şi trage dela gură chiar, numai ca sě-şi adape fragedele-i mlădiţe cu a culturei dulceaţă; cu atât mai mari şi mai satisfăcătoare vor fi însě câştigurile morale, şi aceasta este, credem noi, ceea-ce mai ales dorim, la ceea-ce mai ales ne aşteptăm.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Diua nascerei Escel. Sale D-nului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.) Din incidentul dilei nascerei Escel. Sale D-lui archiepiscop şi metropolit, asesorii consistoriului metropolitan în frunte cu P. S. D nul episcop Ioan Meţian, precum şi asesorii ccnsistoriului archidiecesan, Duminecă la 23 August după serviţiul ddeesc, s'au presentat în corpore la Escel. Sa, dând espresiune simţemintelor lor de felicitare; ear în decursul prândului, — la care au luat parte 24 persoane, s'a ridicat mai multe toaste de felicitare.

* (Maiestatea Sa în Ardeal.) Maiestatea Sa va sosí la Deva Joi în 15 Septembre n. 10 oare şi 50 minute înainte de ameadi. La gară va fi întimpinat de şefii tuturor autorităţilor locale. La 12 oare va fi primirea diferitelor deputaţiuni. Vineri şi Sâmbětă vor fi manevre. Duminecă pausare. Luni, Marţi şi Mercuri manevre în giurul Devei; ear Joi la 12 oare va călătorí Maiestatea Sa la Cluş, unde va sosí la 5 oare d. m. La gară va fi întimpinat asemenea de şefii autorităţilor, şi va fi condus până în cetate de un banderiu de magnaţi. Vineri la 10 oare va fi primirea diferitelor deputaţiuni. Sămbătă la 10 oare audienţă generală, ear seara la 9 oare va călătorí spre B-pesta.

* (Părechia princiară.) După cum se comunică din Gőrgeny Sz.-Imre, părechia princiară va vení în Transilvania. In 3 Oct. a. c. se va începe vênătoarea, în 2 Oct. părechia principară va sosí cu suita la gara din Sas-reghin şi apoi va călătorí cu trăsura la castelul de vênătoare, unde se fac pregătiri mari.

* (Necrolog.) Capitolul metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş cu adêncă întristare anunţă adormirea în Domnul a iubitului confrate Reverendisimului domn **Timoteu Cipariu,** preposit şi canonic al bisericei catedrale metropolitane din Blaş, decan catedral, vicariu general archiepiscopesc, preşedinte al tribunalului matrimonial de a II-a instanţă pentru diecesele sufragane, preşedinte şi membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, membru al academiei române, membru ordinariu al societăţii germane-orientale, şi asesor al sântului scaun metropolitan, urmată după un morb scurt adi-dimineaţă la 4 oare în anul 83 al etăţii şi 60 al preoţiei sale.

Osămintele adormitului se vor înmormênta în 5 Septembre st. n. la 3 oare după ameadi.

Blaş, 3 Septembre, 1887.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată! —

Asupra vieţii ilustrului bărbat vom revení.

* (Învitare.) Despărţěmêntul IV (Sebeş) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român îşi va ţiné în ěst an adunarea sa generală în opidul Mercurea, la 2 Octombre a. c. st. n. —

La această adunare se invită cu toată onoarea toţi membrii Asociaţiunei aparţinători acestui despărţěmênt precum şi alţi iubitori de progresul poporului român.

Sebeş, în 2 Septembre, 1887.

Dela direcţiunea desp. IV.

I. Piso,
director.

D. David,
secretar.

* Universitatea săsească 'şi va ţiné adunarea generală în diua de 3 Noembre n. c.

* Sultanul turcesc Abdul Hamid a serbătorit a 11-ea aniversare a suirei lui pe tron. El s'a născut la 21 Sept. 1842 (12 Şaban 1258,) a succedat fratelui seu, sultanului Murad V la 31 Aug. 1876. Actualul suveran al Turciei este al 34 lea sultan din familia Osman şi al 28-lea suveran dela cucerirea Constantinopolului.

* (Alegere de învěţători.) La scoalele noastre capitale din Orestie s'au ales de învěţători pentru cele douě posturi vacante dmnii: Branga şi Baicu. Alegerea, care s'a ţinut Duminecă, a decurs în cea mai bună ordine.

* (Maghiarisare cu ori ce preţ.) Ministrul de comunicaţiune a adresat oficiilor postale ungare următoarea ordinaţiune: Avênd în vedere o mai bună controlare a pachetelor şi a scrisorilor, ce se trimit pe poste scutite de porto, în ceea ce privesce în dreptăţirea d'a fi scutite, adresa cu numele trimiţătoriului şi a adresantului, apoi însemnarea obiectului, clausula scutirei de porto, şi însemnarea locului destinaţiunei sě se facă clar şi legibil în *limba maghiară.* Pachetele, cari nu corespund acestor cereri sě se restitue trimiţătorului cu adausul: între astfel de imprejurări nu se poate acorda scutirea de porto. Decumva trimiţătoriul însistă, ca pachetul sě se trimită şi cu adresă în altă limbă, oficiile postale sě satisfacă, *cerênd şi tacsa de porto.* — Din ce în ce tot mai departe.

* (Logică muscălească.) Ministrul de instrucţie Deljanov din Rusia, a emis o ordinaţiune, prin care copiilor din clasa poporului mai de jos se opresce sě frecuenteze clasele gimnasiale, afară numai dacă vre un elev s'ar distinge prin un talent deosebit. Ministrul Deljanov resonează astfel: atari individi sunt uşor de sedus, pe părinţii lor îi desconsisderă, devin oameni malcontenţi, nemulţămiţi cu soartea lor, şi aşa se crează o clasă de oameni, cari cu referinţele sociale de adi nu se pot împăca şi provocă o agitaţiune perpetuă între cetăţeni. Aceasta agitaţie sigur va fi nihilismul.

* Directorul general al serviţiului sanitar din Romania, dl Sergiu, prin o circulară, cere dela toţi medicii din judeţe, ca sě-i trimită probe din toate beuturile alcoolice pentru a fi supuse unei analise chemice serioase. În chipul acesta va înceta falsificarea şi se va pune stavilă ruinărei sănětăţii.

* (Postal.) Direcţiunea postală şi telelegrafică din Sibiiu, notifică, că concentrându-se afacerile postale cu cele telegrafice, începênd cu 1-a Septembre a. c. toate agendele telegrafice din districtul Transilvaniei se vor resolví în viitor prin aceasta direcţiune.

* (Anticităţi.) Din Laibach se scrie, că aproape de satul Smarata s'au descoperit mai multe statue romane, cosciuge şi schelete, o monetă de bronz şi un inel de argint cu o peatră, scumpă avênd săpate gravuri etc. — Făcându-se mai multe săpěturi la Cozia în România, lucrătorii au dat peste anticităţi. S'au descoperit ruinele unor băi de pe vremea romanilor: cuptoare, basin conducte etc. precum şi mai multe monede romane.

* (Portretul amorului) — Într'o di amorul fugi de la buna lui mumă; deiţa Venus în disperarea ei îl striga cât putea de tare:

„Dacă a vědut cineva pe Amor, pribegind pe drumuri, sě ştie că este fiul meu, care a fugit de la mine; sě vie sě me vestească şi'l voi rěsplătí. Acel care va vení sě-mi spue, unde se află, va primí de la mine o sěrutare; iar dacă mi'l va aduce chiar, îi voiu acorda o favoare mult mai măgulitoare de cât numai o sěrutare. Copilul meu se poate cunoasce după următoarele semne şi se poate deosebí între o mie alţii: faţa pielei nu e albă ci ca para locului; ochiul e viu, scânteetor, vorba dulce, spiritul viclean; sentimentele nu-i sunt nici odată în acord cu vorbele, glasul lui e dulce ca mierea, când se něcăjeşte ajunge perfid, crunt, sělbatic; este mincinos, înşelător, crud chiar în jocurile lui; capu e acoperit cu un pěr, care i-l flutură vêntul; chiar pe frunte vedi neruşinarea. Deşi îi sunt mânile prea mici, însě aruncă cu ele foarte departe săgeţile lui: le asvêrle până chiar pe malurile Aheronului, unde rănesce pe regele iadurilor. Corpul seu este gol şi sufletul este nepětruns; aripat ca o pasăre, sboară dela un secs la altul, şi se ficsează în inimi; îşi încarcă arcul lui mic cu săgeţi, cari, de şi sunt mititele, pătrund până în ceruri: tolba 'i e de aur şi plină cu săgeţi ascuţite, cu cari chiar el singur se răneşte uneori. Dacă'l veţi întâlní, legaţil, ca sě nu cumva sě ve scape. Fiţi fără milă; dacă plânge, sě nu ve încredeţi lacrimilor lui, sunt amăgitoare; dacă va ríde sě-l legaţi mai strîns; dacă vrea sě vě sărute, fugiţi! sărutările lui sunt primejdioase, buzele-'i sunt otrăvite. Dacă ve va dice cumva: „Luaţi săgeţile astea, vi le dau pe toate“, sě ve feriţi de a pune mâna pe ele, fiind că darurile lui frig.

* (Visul unui croitor.) Un croitor fiind pe patul de moarte, avu un vis neobicinuit. Vedea un steag fâlfăind în aer de o dimensiune mare, compus din toate bucăţile din diferitele stofe, ce a economisit de pe la muşterii. Îngerul morţii ţinea acest steag şi cu mâna ceealaltă îl lovia cu o vergea de fer. Deşteptându-se croitorul se jurà, că pe viitor dacă nu va mai oprí nici cel mai mic petecel, şi pentru-ca sě se ţină de cuvênt, dise unui copil al seu, sě i aducă aminte totdeauna, când îl va vedé croind, de vorba steag.

Câtva timp, croitorul nu se depărtà de jurămêntul seu. Într'una din dile, un bogat venind cu o materie scumpă şi frumoasă sě-şi facă un costum, virtutea croitorului dete de mal.

În zădar copilul îi aduse aminte în mai multe rênduri de steag.

— Te ai trecut cu steagul teu cu tot! — strigà croitorul afară din sine. O asemenea stofă nu se afla în acela, pe care 'l-am vědut în vis, şi apoi îi lipsiau câteva petece, pe care le voiu completa din această stofă!

* (Incă o palmă.) Negoţierile între Turciia şi România in privinţa unei convenţiuni comerciale au ajuns aşa de departe, încât peste curênd coventia va fi semnată. Convenţia va devení definitivă după aprobarea camerilor. — Ai nostrii au amuţit cu totul. . . !?

* (Mulţămită publică.) In urma nenorocitei întêmplări din 18/30 Maiu a. c., nimicindu-se atunci prin un foc cumplit — pus de mâni rěutăcioase necunoscute — supra-edificatele parochiale ale bisericei noastre ortodocs-orientale din Doboli inferiori, onorabila Redacţiune a „Telegrafului Român,“ distribuind colecta întreprinsă de dênsa, a binevoit a împărtăşí şi comuna noastră bisericească cu 20 fl. douědeci fl. v. a., carea sumă încurgênd la oficiul parochial s'a transpuns imediat comitetului, respective epitropiei parochiale spre a fi folosită la reedificarea edificielor parochiale arse. Cuitând prin aceasta deci suma susindicată, primească atât contribuitori marinimoşi, cari prin ofertul lor pios au alergat întru ajutorarea suferindilor, cât şi onorabila redacţiune, espresiunea profundei mulţămiri din partea miserei noastre comune bisericesci. Căci comună miseră bisericească ca aceasta nu e nici una din archidiecesa transilvaniei, şi carea nici odată nu a fost atât de lipsită, şi niciodată nu a fost avisată la ajutoriul pioşilor conaţionali şi corligionari ca acum, când prelângă paguba suferită prin foc e constrinsă a-şi reedifica şi ediciul bisericei sale ruinate, carea după informaţiunile primite va deveni în timpul cel mai scurt închisă, ameninţând astfel esistenţa credincioşilor greco-orient., cari uitându-şi limba maternă sub înfluinţa apěsătoare a trecutului trist numai în biserica ortodocs-orientală, la aceasta mamă dulce şi ocrotitoare mai află mângăiere.

Dea ceriul ca simţul human sě înflorească şi mai departe în sînul românilor generoşi, ca sě poată ajuta totdeauna acolo, unde pericolul e mai mare pentru biserică şi popor.

Doboli infr., la 25 Juliu (6 Aug.), 1887.

În numele comitetului parochial,

Nicolau Puian,
preot ort. orient.

Loterie

Sâmbătă în 3 Septembre 1887.

Timişoara:	**82**	**60**	**45**	**31**	**48**
Viena:	**85**	**40**	**71**	**8**	**56**

Nr. 190. [1658] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate din tractul protopresbiteral al Clușului, sĕ escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar în bani 67 fl., bucate 20 merțe mari, loc arătoriu și de cosit, venitele cantorali prețuite în 113 fl., cuartir și lemne de foc pentru învĕțătoriu și încălḑitul scolii.

2. Bedeciu, cu salar de 200 fl. din rapartițiune pe popor, cuartir și lemne de foc pentru învĕțător și scoală.

3. Cara, cu salar de 200 fl. în cari sĕ computĕ banii repartițiați pe popor, folosirea locului arător și de coasă, și cuartir în edificiul scoalei.

4. Călian, cu salar de 200 fl. din repartițiune dela popor, și cuartir în edificiul scoalei.

5. Mănăsturul ung., cu salar de 200 fl. din repartițiune și cuartir liber în edificiul scoalai.

6. Mociu, cu salar de 200 fl. din repartițiune pe popor.

7. Panic, cu salar de 200 fl. din repartițiune și cuartir în edificiul scoalei.

8 Someșfalĕu, cu salar de 100 fl. din repartițiune și cuartir în edificiul scoalei.

9. Șomeșul-rece, cu salar de 120 fl. banii și 80 fl. din bucate, ḑile de lucru, loc arătoriu, grădină de legumi, pentru cari învĕțătoriul e îndatorat a face și serviciul cantoral.

10. Sebeșul-mare, cu salar de 250 fl. dela popor, plătiți în cuartale, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-și așterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Cluș, 10 August, 1887.

Oficiul ppresbiteral în conțelegere cu comitetele parochiali.

Vasiliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 225. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățĕtoresci, dela scoalele confesionale gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, devenite vacante, în protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salar de 276 fl. v. a. grădină de 1 $^1/_2$ juger, pomĕt, fênațiu și arător, lemne de foc 2 orgii și cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Dol, cu salar de 90 fl. v. a., 40 vici de cucuruz vica vechiă, lemne de foc 2 orgii, și cuartir în edificiul scoalei și grădina de legumărit.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-și asterne suplicele instruite în sensul statului organic, la subscrisul oficiu protobresbiteral, pănă la terminul sus indicat, — posta ultimă Hidalmás.

Fizes St. Petru, 14 August, 1887.

In conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 53. [1657] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕțător, la scoala poporală din comuna Runcșor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕșene, se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu și jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi □ lemne, de unde are a se încălḑí și scoala; 4. folosirea grădinei scolare și cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate și purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula și că poșede atestatele de cualificațiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕțător are pe rênd a ține strană într'o biserică și cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subșterne la P. O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureșană până la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conțelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcșor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preș com. scolar.

Nr. 1001. [1658] 1—3

CONCURS.

Pentru douĕ posturi învĕțătoresci dela scoala gr. or. din Poplaca, anume: postul pentru clasa I și II, se escrie concurs cu terminul 19 Septembre a. c.

Emolumentele sunt.

Pentru învĕțătorul clasei I, 210 fl. 3^0 de lemne, cuartir în edificiul scoalei; pentru învĕțătorul clasei a II 250 fl. 3^0 lemne, cuartir și folosirea grădinei scolare. Salariile în bani se eliberează anticipative în rate treilunare.

Invĕțătorul clasei prime e obligat a ține strana în dumineci și sĕrbători; ear al clasei a doua a provedé instrucțiunea în scoala de repetițiune.

Reflectanții au sĕ-și prezenteze petițiunile sub-semnatului în terminul indicat, fiind totodată poftiți a-se presenta la biserica din Poplaca înainte de alegere.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 315. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Făgăraș, cu salar anual de 150 fl. în bani gata solvibili în rate lunari anticipative, folosirea a douĕ grădini scolare și a unei delnițe cu venit anual de 18 fl., cuartir liber și 3 orgii de lemne pentru încălḑitul scoalei și al cuartirului. Învĕțătorul fiind și ca cantor la biserică, va avea o remunerațiune anuală de 30 fl. v. și venitul dela umblarea cu icoana la Nascerea Domnului.

2. Veneția inferioară, postul secundar, cu salar anual de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

3. Breaza, douĕ posturi, unul primar cu salar anual de 300 fl., altul secundar cu salar anual de 200 fl. pentru amêndouĕ cuartir și lemne de foc.

4. Șinca-nouă, cu salar anual de 200 fl. și lemne de foc necesare.

5. Perșani, cu salar anual de 150 fl. în bani și 4 cupe de bucate dela fiecare copil umblător la scoală.

6. Luța, cu salar anual de 120 fl. și lemnele de foc necesare.

7. Șona, cu salar anual de 120 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Hurez, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc.

9. Dridif, cu salar anual de 110 fl. cuartir liber și lemne de foc.

10. Veneția-superioară, cu salar anual de 80 fl. cuartir și lemne de foc.

11. Riușor, cu salar anual de 80 fl, cuartir liber și lemne de foc.

12. Grid, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc.

13. Rucăr, cu salar anual de 120 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a și așterne suplicile lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Făgăraș, 10 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 248/887. [1655] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕțător în clasa a III-a și a IV a la scoala capitală din Dobra, se escrie concurs cu termin pănă la 28 August a. c. st. v.

Salar anual 400 fl. solvindi în rate lunare decursive cu prospectiva de a se încredința alesului eventual și afacerile direcțiunei, după ce va da probă de destoinicie, pentru care va primí o remunerațiune de 50 fl.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigoare §. 122 p. 11 al stat. org. la subscrisul pănă la terminul sus indicat. Cei ce vor documenta cunoscință de musică instrumentală și o pregătire superioară, — vor fi preferiți.

Dobra, 24 Iuliu, 1887.

Comitetul protopresbiteral.

Romul de Crainic, *I. Popp.*,
protopresbiter. not. comit.

Nr. 741. [1648] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiție în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161 $^1/_2$ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificìul scoalei și grădină de legumi.

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în fața locului în o Duminecă sau sĕrbătoare pănă la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blășel, cu salar 175 fl. anume: din repartiție în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preț de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. și 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — și anume:

a) ca învĕțător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiție pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosința alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr și 783 °□ cu venit la 20 fl.. terțialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. și câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăți stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câștigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenții la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică, spre a-și arĕta desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. și anume 180 fl. bani, cuartir și lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosința unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. și din repartiție 70 fl. acesti din urmă solvindi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea stațiuni au a-și așterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat (u. p. Küküllővár.)

In conțelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 209. [1653] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinațiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică cu grădina parochială și cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaț și arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.

2. Birul anual 48 vici cu grăunțele, vica mică, sau 48 fl. v. a.

3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.

4. Îngropăciuni și cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenți, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului și sânțirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosința preotului 2 jugere pădure de lemnărit și fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, pănă la finirea aceleia, comuna închir ază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiți de a-și înainta suplicile lor instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii, până la terminul mai sus arĕtat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conțelegere cu comitetul parochial

Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Ungurașului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 140. [1654] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică arătoriu 9 jugere 122 °□.

2. Liveḑi 6 jugere 873 °□.

3. Una pădure 2 jugere 647 °□

4. Cimiteriu de 2 cară de fên.

5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.

6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.

7. Venitele stolare ameliorate și regulate de comitetul parochial în 5. Septembre, 1886.

8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-și așterne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus amintit.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordășan,
protopr. gr. or.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Joi 27 August (8 Septembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr.** pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Tăerea Capului S. Ioan“ numĕrul cel mai de aproape va apăré Marți în 1 Septembre.

Sibiiu, în 26 August.

De mult nu am mai reflectat la pressa din Cluș.

Lucrul s'a esplicat ușor. Diarele unguresci din Cluș sunt fanatice în direcțiunea șovinistică inaugurată cu era dualismului, și cu deosebire în nebunia lor ele sunt fanatice, când e vorba sĕ esprime vederile celor puși în fruntea reuniunei de maghiarisare cu centrul în Cluș.

Mintea sănĕtoasă ne-a dictat sĕ fim în reservă, și sĕ lăsăm diarelor din Cluș nobila misiune de a îmbĕta pe cetitorii lor cu apă rece.

De astădată revenim asupra unui articol publicat de diarul „Kolozsvár“ în numĕrul de eri, la locul prim, și care e semnat cu S., sub care literă se ascunde neobositul secretar al reuniunei de maghiarisare.

Revenim asupra acestui articol, ca sĕ arătăm, la ce țintesc compatrioții nostri prin tendințele lor de maghiarisare, și cât de ușor se fac ei de rîs în ochii oamenilor, cari judecă și nu trăesc sub boldul primelor impresiuni momentane.

Articolul de care vorbim, se ocupă cu o bisericuță jidovească de rit nou și unică în feliul seu.

Mai mulți jidovi din lumea de adi s'au deslipit de coreligionarii lor, acesti jidovi moderni au zidit o biserică nouă, dar cu totul nouă, in stil cu totul modern.

Credința acestei biserici este: maghiarisarea, nădeșdea, mărimea, la care e destinată reuniunea de maghiarisare.

În rugăciunile sale secta de jidovi din biserica aceasta se opresce la sânții naționali jidovesci: Árpád și Hunyady, și acesti jidani de ritul celor din Cluș, când se roagă, se întorc cu fața spre Budapesta

Psalmii lor sunt: „Szózat“ și „Hymnus“. Aceste le esecută corul de câte ori fac slujbă dumnedeului lor.

Pe altarul lor, pe ușa bisericei lor cu litere vĕdite stă numele noului Iehova: Emke, al căruia simbol adecuatul înțeles e: reuniunea ardeleană ungurească de cultură, rectius: reuniunea pentru maghiarisarea Ardealului.

În ușa acestei biserici s'a oprit domnul S. Sufletul i s'a umplut de mărirea Dumnedeului Sabaot: Emke și răpit de această dumnedeire, cu duchul de iubire, inspirat de dogmele credinții sale, dă năvală asupra bisericelor din patrie.

Sunt biserici, — dice S., în cari Dumnedeu nu se preamăresce în limba maghiară, sunt biserici, în cari credincioșilor nu li se vorbesce de Árpád și Hunyady, nu de religia nouă Emke, ai căror credincioși, când se închină, nu fac mĕtanii spre Budapesta, ci unii vorbesc despre Sfinți părinți din rĕsărit, alții despre bărbații reformatori, cari au fost fala Germaniei.

Răpit de duchul seu, domnul S. scrie în pilde biblice, pe urmă apoi blastĕmă, imitând chipul de blăstĕm din psalmii lui David.

Ca cele două paseri din corabia lui Noe, așa sboară cuvintele eșite din gura preoților lor. Preste ruina potopului cutropitor ele sboară, și una se opresce pe turnurile cupolelor bisantine, ceealaltă pe turnuri vechi reformate. Una se adapă din apa din Dîmbovița, cealaltă din Spreer. În patria, de unde au eșit ele nu se mai întorc, ci se hrănesc din stêrvurile cele rătăcite în urma ruinelor.

Ne oprim aici.

Din spiritul religiunei sale a vorbit scriitorul dela „Kolozsvár“, și din spiritul religiunei noastre vom vorbí noi. Ura, cu care vorbesce el despre cultul bisericei noastre, la noi se va schimba în iubire creștinească: Iubiți pe vrășmașii vostri.

Și noi din toată inima ertăm lui S. insulta, care ni-o face, aceasta o vor urma de bună seamă și frații, ale căror predici se rătăcesc pe la rîul Spreer.

Voim însĕ sĕ constatăm, că reuniunea de maghiarisare ar da sărindare pentru sufletele acelora, cari în locul Cherovicului ar cânta Szózat-ul unguresc, și în loc de Priceasnă nota lui Kossuth.

Raportul între Dumnedeu și om nu poate fi degradat la speculă. Și dacă totuși în locul Dumnedeului Sabaot pe altarul bisericei din Cluș stă simbolul Emke, pentru noi aceasta este o nouă dovadă, că pe unguri și prin nonsensuri îi poți trage pe sfoară, că jidanii și cu religia fac speculă.

Noi nu facem nici una, nici alta.

Revista politică.

Încă n'a trecut nici o lună de dile, de când principele Ferdinand a pășit pe teritoriul Bulgariei, și a luat în mână ocărmuirea acestei țĕri nenorocite. Nu se poate afirma, că în constelațiunea politică sau făcut vre-o schimbare și că sarcina principelui s'ar mai fi ușurat dintr'o parte sau din alta. Tot așa de puțin se poate afirma, că soartea Bulgariei e mai favorabilă; dar, trebue sĕ recunoascem, că regimul bulgar e în mare activitate și lucrează în ordine și pacinic.

Bulgaria are un ministeriu nou, și cele dintâiu concluse, ce le a luat, au fost însuflate de spirit liberal așa, că principele se poate felicita pentru bărbații, cari și i-a ales în ministeriu.

Censura, ce opria de a da informațiuni diarelor strĕine despre afacerile bulgare s'a șters și în curênd va dispăré și starea de asediu, în care se află mica țĕrișoară. În 9 Octombre se vor face alegerile pentru sobrania cea mică și se sperează d'acum, că alegerile vor eșí cât se poate mai bine. Principele e primit în tot locul cu simpatii și mai mult ca ori și când se bucură de credința și pretenia oficerilor dela garnisoana din Sofia. Acestia au dat o soarea strălucită, la care au luat parte și representanți d'ai puterilor strĕine.

De cât-va timp se părea, că Rusia nu mai face nimica în cestiunea bulgară, și că cu timpul se va retrage din politica, ce o urmăria. Nu stă însĕ lucrul așa, era credință deșartă aceasta. Rusia 'și urmăresce pacinic planurile sale și lasă ca afacerile bulgare sĕ se desvoalte ele de ele. Ea nu va trimite pe generalul Ernroth, până nu se va face ordine în această țeară, dar nu încetează a îndemna pe sultanul, ca sĕ grăbească cu trimiterea unui comisar, care sĕ aducă lucrurile în ordine. O telegramă din Petropolea, adresată jurnalului des Débast afirmă, că Rusia nici odată nu-și părăsesce dreptul asupra Bulgariei, drept câștigat prin sângerosul rĕsboiu din anii 1877/8. Se pare, că Porții nu i-a succes, ca sĕ împace puterile nici prin aceea, că a încredut afacerea bulgară principelui de Bismarck. Cercurile diplomatice sunt de părere, că aceasta a făcut-o Poarta numai ca sĕ mai zădărnicească lucrurile, deoarece ea scia de mai înainte, că nici principele Bismarck n'a fi în stare sĕ facă pe toate puterile sĕ consimtă, și astfel sĕ se aplaneze cestiunea bulgară.

†

Timoteu Cipariu.

Sunt rari bărbații providențiali, a căror vrednicii sĕ fie așa de puternice, încât sĕ se mĕsoare cu fatala moarte, și sĕ rĕmână vii ca o scumpă moștenire urmașilor. Și fiind că sunt rari, ei apar ca fenomene deosebite în viața unui popor, storc admirațiunea, ear apunerea lor lasă în jale inima admiratorilor.

FOIȚA.

~~[illegible]~~ literar

Ceva despre poesie.

(Urmare).

Al treilea mijloc indispensabil spre a provoca imagini sensibile este „prosopopea“ sau „personificațiunea.“ De multe ori poetul se folosesce de acest trop pentru a-și ajunge scopul, căci de multe ori vine în posițiune, de noțiunile „abstracte“ dator e sĕ le personifice. Și când îi succede a aduce după mĕsura recerută lucruri din neființă în ființă, i-a succes tot d'odată o parte esențială în câștigul materialului.

Cum ar fi putut spre pildă pune V. Alecsandri pe „Carpatul“ în luptă cu „Balcanul.“ Balcanul sĕ strige cu trufie:

„Carpatule“ vecine, de nu pleca-vei fruntea, amar va fi de tine.

Ear „Carpatul“ sĕ-i rĕspundă:

„Balcane“ a ta trufie arată, că tu astădi cădut ești în pruncie.

Dar ca sĕ fim și mai lămuriți, sĕ vedem, cum ne presentă Bolitinean cuvêntul abstract „pisma“:

Pismă tu esci rĕsplătirea, faptelor celor mai mari,
Tu stîngi pacea și iubirea și faci dilele amari.

S'au:

Luna doarme grațioasă
Peste rose peste crini,
Și tu dulcea mea frumoasă
Ești deșteaptă și suspini.

Alecsandri scrie:

Moldova la dreptate pe soartea ei stăpână
Mi-a pus pe cap coroana și buzdugan în mână!

Într'alt loc:

Riul 'l cunoasce și scade a sale valuri.

S'au:

Soarele și luna mi-au ținut cununa,
Bradi și paltinași, i-am avut nuntași,
Preoți munții mari, paseri lăutari. . .

Eminescu scrie:

Doar isvoarĕle suspină,
Pe când codrul negru tace
Dorm și florile în grădină
Dormi în pace.

Bolintinean în „O noapte la morminte“:

Mergeam pe căi sĕlbatice
Căutăm adăpostire;
Ear umbrele lunatice
Rîdeau p'o mănăstire.

Urla departe tunetul;
Arama gemătoare
Vĕrsa prin aer sunetul
Ca harpa plângĕtoare.

Lătra mai colo cânele
La neguri fumegoase;
Scotiau din groapă mânile
Scheletele hidoase.

Amarul glas al vêntului
Cânta doioase cântece,
Și vermele mormêntului
Rodea pe morți de pântece.

Pe munte steaua nopților
Păruse suferindă,
Așa cum fruntea morților
Se vede gălbenindă.

Fumau pădurea, văile
De neguri fumegoase;
Umplu-se toate căile
Fantasmele sclipoase.

În aer glasul elelor
Vestia a lor venire
Urla asupra stelelor
Demonii cu scrășnire.

Un fulger!... norul fumegă,
Și tunetul rĕspunde;
Ear ploaia cade, spumegă
Ca turburoase unde.

Ca deosebit luceafăr pe orisonul filologiei și al literaturei noastre, ca deosebit luceafăr în viața noastră națională a strălucit *Timoteu Cipariu.*

Timpuri de grele cercări, veacuri vitrigi au pus stavilă progresărei și cultivărei românului; focul și sabia erau urgisitele mijloace, cari disputau esistența românului. Mai urgisită însĕ decât ele era tendința de a ne desnaționalisa, tendința de a nega unui popor originea, tendința de a-i răpí, ce are el mai scump: *limba.*

Un popor însĕ al cărui viitor e scris cu litere de aur în cartea vieții, a cărui trăinicie e mai puternică, decât sĕ poată fi sdrobită de mijloace urgisite, rĕmâne viu și legitimează tot mai mult vorba veche românească: *apa trece, petrile rĕmân.*

„Apa trece petrile rĕmân,“ așa strigau în luptele lor neobosite pentru esistența românului Samuil (Klein) Micul, Enache Văcărescu Radu Tempea, apoi Petru Maior și George Lazar, nume sfinte, nume de scumpă aducere aminte.

Luptele inaugurate în timpul întunerecului de acesti apostoli ai românismului au trĕbuit purtate în veacul luminilor de alți fii ai neamului nostru, tot cu atâta dor, tot cu atâta tărie, căci valurile vrăşmașe și cutropitoare, nici când n'au încetat din furia lor sĕlbatică.

A trebuit ca la opera începută de George Lazar sĕ clădească mereu neobositul Eliade; ear începutul lui Petru Maior sĕ 'l termine *Timoteu Cipariu.*

Acest bărbat neobosit s'a născut la 1805 în comuna Pănade, comitatul Têrnavei-mici. Încă de mic, înzestrat cu un zel deosebit, a fost dat la scoală și în anul 1826 a terminat toate scolile din Blaş. In anul următor a și ocupat funcțiunea de profesor la gimnasiu, apoi la teologie și în aceasta calitate a avut teren și ocasiune ca în inimile tinere sĕ sădească simburile iubirei pentru limba românească; ear mai târḑiu ca canonic al capitulului metropolitan, a propagat mereu simțul de religiositate.

Anul epocal 1848 îl găsesce pe Timoteu Cipariu pregătit pentru toate eventualitățile, luptând alăturea cu cei mai înflăcărați români.

Ḑiarul seu politic-literar „Organul luminărei“, vestia în toate părțile, că a sosit timpul ca poporul sĕ scuture grelele lanțuri, sĕ părăsească viața rușinoasă de sclav și sĕ se arete demn de pămêntul străbun; poporul românesc sĕ și reocupe drepturile politice și sĕ nu slăbească din tăria lui națională; ear în anul 1860 a călĕtorit ca deputat la senatul imperial din Viena, ca sĕ contribue la îmbunătățirea soartei neamului seu.

Opurile lui literare sunt o comoară pentru literatura noastră. Ca pe cele mai însemnate amintim: In 1854 a scos de sub tipar „Gramatica limbei române,“ a cărei edițiune nouă, amplificată a eșit la 1869. In anul următor, 1855, s'a tipărit însemnata sa lucrare „Acte și fragmente;“ ear la 1860 „Elemente de poetică.“ Doi ani mai târḑiu 'și tipărì „Cuvênt la inaugurarea Asociațiunei transilvane,“ care 'l rostise la anul 1861, combătând falsele păreri ale scriitorilor vrăşmaşi, cari căutau sĕ ne denege romanitatea limbei și a originei noastre. Edete apoi „Archivul pentru filologie și istorie“; ear la 1887 „Sintacsa limbei române“ premiată de academia română.

Am însemnat numai pe scurt aceste opuri, cari fac onoare neamului nostru românesc și cari au fost studiate de strĕini cu seriositatea, ce li se cuvine.

Vieața eruditului bărbat a fost pacinică, cuprinsă de un curent deosebit: *a studia mereu până în ultimul moment.*

El e întemeietoriul și sistemisătoriul fonologiei, scoalei etimologice, scoală care în anii trecuți a provocat o mare și intensivă activitate în cercurile scriitorilor nostri filologi.

Strĕinii, aprețiind vredniciile acestui erudit bărbat, l'au primit de membru în societățile lor; ear Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român l'a ales în mai multe perioade de președinte al ei.

Sunt rari bărbații, cari se pot mĕsura cu Timoteu Cipariu, și astfel e naturală jalea, ce a cuprins toată inima românească la apunerea lui, provenită chiar și la o vêrstă atât de frumoasă; dar neputênd schimba rêndul firei, îi ḑicem: *Dormi în pace luceafăr al națiunei, Tu ai sciut întoarce înțelepțesce foile vieții, generațiunile 'ți vor fi recunoscătoare!!* —*B.* –

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 20 August v. 1887. Dle redactor! În Nrii 82 și 83 din anul curent ai „Tel. Român“, s'a publicat un rĕspuns al părintelui N. Moldovan din Vĕrd, menit a combate corespondința mea, publicată în Nr. 60 al „Telegrafului Român“. În interesul adevĕrului, ve rog deci, a da loc următoarelor observări:

Părintele N. Moldovan ḑice: „În anul trecut s'a publicat în „Tel. Român“ un șir lung de articlii, atât contra mea, cât și contra socrului meu Gr. Maier etc. . . În cari Nrii ai „Tel. Român“ din anul trecut s'au publicat menționații articlii, la cari dta ai fi rĕspuns corespondentului mascat numai cu un disprețt meritat? Dta chiar la începutul rĕspunsului spui un neadevĕr; căci eu 'ți pun la disposițiune toți numerii „Tel. Român“ din anul 1886 — pentrucă sciu, că nu-i ai, — și 'ți pot proba, că în anul trecut nu s'au publicat nimica din partea mea în contra dvoastre, cu atât mai puțin vreun șir lung de articlii. Dta mistifici adevĕrul, numai ca sĕ poți scăpa teafĕr, vrei sĕ areți, că din anul trecut, decând a venit actualul protopresbiter, eu l'aș fi lăudat continuu, atăcându-ve pe dvoastră.

Am scris în Nrii 38, 58 și 152 ai „Tel. Român“ din anul 1884. Am scris mai departe în Nrii 10 și 22 ai „Tel. Român“ din anul 1885 în causa acestui protopopiat; ce am scris atunci, și astăḑi sĕ poate vedé și judeca.

Dta susții, că eu, când am scris corespondința din Nr. 60 am stat în servițiul protopresbiterului; apoi afirmi, că chiar dênsul ar fi declarat aceea corespondență de necuviincioasă, și că dênsul n'are lipsă de advocați nechemați. Apoi nu-ți a fost aceea destulă satisfacțiune? pentru ce dară în rĕspunsul dtale te ocupi mai mult de persoana dênsului, decât de mine ca corespondent?

În al cui servițiu, și al cui advocat am fost, p. Moldovan, când am scris corespondințele — sau cum le numesti dta, articlii, — din anii 1884 și 1885? atunci când, pe actualul protopresbiter nici după nume nu-l cunosceam?

Sĕ scii dar, că toate cele ce am scris, și le voi mai scrie, le fac pe socoteala mea.

Te provoci, p. Moldovan, la toți superiorii dtale în sus, sĕ-ți spună, dacă ai denunțat dta pe cineva și cu atât mai puțin pe protopresbiterul nostru; în jos la mine, ca sĕ-ți spun către cine? când? și cum? Provocarea către superiorii dtale nu este la loc; superiorii dtale n'au sĕ dea seamă de cuvintele mele, ci eu însumi, pentru aceea sĕ-ți servesc cu câteva casuri concerte, unde ai figurat ca factor principal în aceasta privință. *)

L'ai denunțat în jos către cine? către poporul de rênd, către toți aceia cărora le-ai lucrat pe plată și aceia către alți semeni, și apoi vorba rea prinde mai curênd rădăcină ca un sfat bun. Cred, că nu vei fi uitat încă casul cu vecinul dtale din Veseud, căruia i-ați concipiat o rugare pentru un ajutor cu ocasiunea unui maslu, în care respectivul cere, ca ajutorul sĕ nu i se impărtășească prin protopresbiterul seu. Acela este sprijinul ce te gereḑi a-l fi dat protopresbiterului? acelea sunt sfaturile cele bune, cari le scí împărtășí celor ce au lipsă, precum afirmi?

Preste rațiociniile multor parochii, cari au fost neglese sau încurcate de dta treci, fără sĕ-mi contraḑici la cele afirmate de mine, și amintesci numai de rațiociniul protopopesc; pare că făcênduse rațiociniul protopopesc s'au făcut toate celelalte din comunele unde au fost neglese de d-voastră.

Cumcă concubinatele s'au înmulțit în Alțina cu 4, în Săsăuș cu unul, sau și pe airea, eu pot sĕ-ți dovedesc, că nu este adevĕrat; aceea stă, că protopresbiterul 'și dă toată silința sĕ le stêrpească, și fiindcă și organele politice'l sprijinesc cu încetul lucrul îi va și succede; dară cumcă sub conducerea din trecut ele s'au înmulțit preste mĕsură, încă e prea adevĕrat.

Dta părinte Moldovan ḑici: că nu veḑi urme de progres în tract dela venirea actualului protopresbiter! lucru foarte firesc, căci dta nu te interesezi de alte dela venirea dênsului, fără ca sĕ-ți afli clienți, prin care sĕ-l poți calumnia. Poftesce însĕ părinte și te convinge că în Alțina, Ghijasa, Merghindeal, Fofeldea, Săsăuș, Ilimbav și Rodbav s'au înființat fonduri biserico scolare prin actualul propresbiter. Poftesce în Șulumberg și te convinge, că cu toate agitațiunile dtale prin individul Muscă, s'au zidit acolo scoală frumoasă, care e speranță a se deschide în toamna aceasta. Intreabă și te vei convinge, că în Coveș au cumpĕrat protopresbiterul cu banii sei — ca sĕ nu-i scape ocasiunea din mână — porțiunea canonică în sumă de 400 fl. v. a.

Mai afirmi părinte Moldovan, că protopresbiterul e pretin cu oficialii civili și politici, e pretin cu toată suflarea ungurească; apoi cu finanții și gendarmii. Afirmațiunea dtale despre finanți și gendarmi e calumnie goală; căci nici cel mai prăpădit om, care cunoasce pretiniile protopresbiterului nostru, nu-ți va da drept. Multă suflare ungurească nici nu este pe aici, afară de vre o câți-va nobili și proprietari în Coveș și Bîrghiș, și apoi numai preteniei protopresbit. cu acesti proprietari au sĕ mulțămească Coveșenii succesul cu moșia cumpĕrată. Dta însĕ cu pretenia suflărei ungurescí vrei sĕ lovesci airea, — vrei sĕ denunți lumii, că protopresbiterul nu-i român mare, precum bunăoara esti dta. Apoi nu uita, că dta ai fost care ai luat parte la banchetul lui Bausner după alegere!

---

*) Aci corespondentul enumeră câteva casuri concrete, unde sĕ constată, că păr. Moldovan ar fi concipiat unele acuse în diferite afaceri ale particularilor, ceeace nu poate fi de interes a se publica, cu atât mai vêrtos nu, căci însuși păr. Moldovan recunoasce, că a lucrat și lucră în atari cause. Red.

În preșma mănăstirilor
Umblând me rătăcisem,
În locul cimiterelor
Cu morții me oprisem.

Atunci din sinul norilor
Vulturi cu negre pene,
De țipetul prigorilor,
Țipau și ei a lene.

Apoi s'aud rĕsunete
De triste mult suspine;
Un mort gonit de tunete
Venì urlând spre mine.

Poetul 'și esprimă de multe ori cugetările prin icoane, cari provoacă o plăcere deosebită. El e adeseori artistul, care prin alte imagini, caută sĕ deștepte și sĕ ne înfățișeze adevĕrata icoană sensibilă. Mijlocul, prin care 'și ajunge acest scop este: compararea. Ea mai ușor se poate face prin așa numitele „espresiuni figurate,“ cari formate în momentul vorbirei, câștigă poetului material și îi înlesnesce a concretisa în mod estra-ordinar chiar gândirile sale.

Astfel, când cugetul poetului e preocupat de o copiliță, carea 'l iubia, dar o întêmplare fatală s'au chiar și moartea a nimicit momentul fericirii vremelnice, — îi desparte pentru totdeauna, — el va trebuí sĕ scrie cam așa:

Tu care ești perdută în neagra vecinicie
Stea dulce și iubită a sufletului meu... *V. A.*

Astfel „speranța“ o căutăm în o „stea,“ ce licuresce într'o noapte întunecoasă; „căința“ e un „verme,“ ce roade... etc. etc...

La cele mai sus ḑise, ne poate fi esemplu și „Visul“ de M. Cugler:

Astă noapte te-am visat
Cu flori albe încoronat
Și ca dênsele era
Palidă și fața ta.

Peptul fără semn de viață
Mâna rece ca de ghiață,
Palid pe un pat zăcea-i
Eu plângeam, căci mort erai.

Și de mult, de mult, ce-am plâns,
Parcă soarele s'a stîns,
Parcă luna a perit
Și d'odată m'am treḑit!

Se înțelege, că nu ori ce fantasie plăsmuesce comparațiuni sensibile. Sunt mulți versificători, cari îți îndrugă la figuri, fără a produce frumosul, și astfel în loc de a deștepta plăcere, provoacă disgust, de oarece figurile lor sunt sau prea des întrebuințate prin urmare vechi, s'au nejuste, nelogice p. e. „i-a stîns lampa vieții“ — a eșit din modă, tot așa: floricelele, stelele, filomelele. Grija poetului e deci, a fi invențios în figurile comparative.

Sĕ ascultăm pe Eminescu, cum ne face sĕ gustăm dulceața frumosului:

A fost odată ca în povesti,
A fost ca nici odată
Din rude mari împĕrătesci
O prea frumoasă fată.

Și era una la părinți
Și mândră în toate celea,
Cum e Fecioara între sfinți
Și luna între stele.

Sau pe Bolintinean:

Pe malul Jalomiții eterne lăcrămioare,
Ce din Carpata geană se varsă cetinel,
În fundul unei silve cu dese frunḑișoare
Se înalța odată un mititel castel.
Acolo sub o leasă pe mâni răḑimată
Ca floarea, ce se pleacă pe lăstărica sa,
Fiorița se gândesce, și în geana sa bogată
O lină lăcrămioară, plăpând, se legăna.

Dar sĕ aducem și alte stihuri, în cari comparațiunile sunt „false“ „greșite“ etc. spre esemplu:

Belă copilă de grații plină,
Musă sublimă, înger d'amor
Coruri de nimfe pe buza-ți lină
Le vĕd, cum joacă încetișor! etc.

Aceasta este un fel de dedicație, ce respectiva d-șoară o primesce și se crede cea mai fericită, Dta şi nu protopresbiterul suplici în tot anul după ajutor la ministru. Acestea sunt fapte ear nu ficţiuni.

Cu acestea cred a fi satisfăcut asteptării on. public cetitor faţă de rĕspunsul p. N. Moldovan din Vĕrd, publicat în Nrii mai sus citaţi; dacă însĕ dênsul nu va fi mulţămit cu atâta, şi onorabila redacţiune va binevoí a ne pune şi mai departe la disposiţiune coloanele ḑiarului seu, asigur pe p. Moldovan, că me va afla totdeuna la postul meu *G.*

Raportul

comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

III.

Privitor la administrarea averei Asociaţiunei amintim, că începênd cu anul 1886 s'a pus în lucrare o nouă contabilitate şi un nou mod de raţiocinii la cassa Asociaţiunei, care are evidenţă la toate titlurile budgetului şi controla corespunḑĕtoare.

Tot cu privire la administrare amintim, că după ce tacsele de membrii ordinari chiar şi cu modul circumscris în normativul pentru încassarea acelora de dto 31 Octomvrie 1884, aprobat de adunarea generală din Gherla dela 1885 au întrat nespus de greu, comitetul, considerând mulţimea cererilor şi pretensiunilor, câte se fac din mijlocul publicului către Asociaţiune resp. către cassa prea modestă pe an ce merge în proporţiune crescêndă, a acceptat dela începutul anului curent, modalitatea de a se încassa prin mandate postale, precum se face şi de către alte institute, societăţi şi reuniuni în ţară şi în afară.

Practicabilitatea sau nepracticabilitatea acestei disposiţiuni, fiind lucrul acum în curgere, se va putea constata cu siguranţă numai în viitor; atâta putem anticipa, că — după cât s'a putut esperia în scurtul timp, de când este pusă în lucrare, noua modalitate de încassarea tacselor, promite un resultat cu mult mai favorabil decât disposiţiunile anterioare în direcţiunea aceasta.

Din raţiociniul, ce se presentă pentru anul administrativ 1886 resultă, ca la venite posiţiile budgetare: tacse dela membrii, preliminate cu 2000 fl., au realisat cu 1221 fl. 91 cr. mai mult.

Pe de altă parte însĕ interesele după efecte publice, preliminate cu 1459 fl. au dat cu 472 fl. 16 cr. mai puţin, aceasta din motiv, că pentru acoperirea sumelor recerute pentru adaptările şi reparaturile făcute la casa Asociaţiunei şi a sumelor recerute pentru plătirea ratelor architectului pentru zidirea scoalei, comitetul s'a vĕḑut necesitat a face un împrumut la fondul Asociaţiunei, procurând sumele recerute prin vênḑarea de efecte de ale numitului fond, care se ţinu în evidenţă ca împrumut dat scoalei de fete, apoi suma preliminată pentru tacsele de administraţie cu 160 fl. 91 cr. a rĕmas cu 31 fl. 30 cr. mai jos, decât preliminarul, de asemenea a remas mai jos decât preliminarul cu 72 fl. şi suma preliminată cu 100 fl. pentru prenumeraţiuni la „Transilvania“ şi la chirii, în loc de 1472 fl. preliminaţi sau realisat cu 566 fl. 44 cr. mai puţin din causa, că mai multe localităţi, ce mai nainte erau închiriate, au trebuit sĕ fie deşertate în favorul esecutărei reparaturilor şi adaptărilor.

In rubrica speselor s'a spesat mai puţin la posiţia „Trebuinţe neprevĕḑute“ cu 53 fl. 41 cr., la contribuţiune şi spese diverse cu 41 fl. 83 cr., la reparaturi mĕrunte cu 143 fl. 52 cr. la spese de tipariu pentru foaia „Transilvania“ cu 433 fl. 85 cr. (care s'au reservat însĕ pentru anul 1887;) la dotaţiunea bibliotecei cu 191 fl, 04 cr, la stipendiile pentru studenţi dela scoalele reale cu 100 fl., la stipendiul pentru studenţi dela scoalele comerciale cu 50 fl., la stipendiile pentru ascultătoare de pedagogie cu 100 fl., preste tot dară mai puţin cu 1113 fl. 65 cr. v. a.

Starea averei Asociaţiunei a fost, conform raţiociniului la 31 Decemvrie 1886 109597 fl. 98 cr. adecă cu 9213 fl. 18 cr. mai mult, decât în anul precedent.

Întreaga avere administrată de comitetul Asociaţiunei a fost la acelaş termin 123918 fl. 64 cr. mai mult ca în anul precedent cu 9608 fl. 11 cr.

Suma depositelor s'a urcat cu 31 Decemvrie 1886 la 3846 fl. 26 cr.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea raţiociniului l'a aflat esact şi în conformitate cu registrele şi documentele justificative.

Scontările făcute au constatat la cassa Asociaţiunei toate în bună ordine.

La cele espuse cu privire la raţiociniu adaugem, ca în decursul anului 1886 au întrat la cassa Asociaţiunei 100 fl. din lăsămêntul lui Teodor Moldovan Bucsia din Mediaş.

De asemenea s'a trimis comitetului Asociaţiunei prin zelosul membru advocatul A. Cosma din Supur din lăsămêntul lui I. Conţiu din Ghiurcut, o sumă de 600 fl. v. a. care până la regularea fundaţiunei se administrează în deposit fructificător.

S'a transpus mai departe acestui comitet prin Dl Basiliu Groze şi Dănilă Sânjon din Maier cu datul 28 Februarie 1886 o parie a testamentului reposatului Gregoriu Hangea din Maier, fost c. r. cancelist în pensiune cu datul 21 Februariu 1886 şi un codicil la acest testament, în puterea cărora din rĕmasul reposatului se lasă în administraţiunea Asociaţiunei transilvane suma de 1000 fl., depuşi în cassa de păstrare „Aurora“ din Năsĕud, pentru înfiinţarea unui fond de stipendii cu numele Gregorie Hangea după moartea soţiei sale, şi 50 fl. v. a., în favorul fondului academiei române de drepturi.

Cât pentru suma din urmă se dispune în codicil, ca ea sĕ se folosească ca un mic temeiu pentru înfiinţarea unei reuniuni române de sodali, sau de industrie preste tot, sau sĕ se dea ca ajutor unei asemenea reuniuni esistente.

Cu privire la suma de 1000 fl., depusă la cassa de păstrare „Aurora“ s'a dispus vincularea, avênd a se plăti vĕduvei, pe cât timp va fi în viaţă dela cassa numitului institut numai interesele după acel capital.

În legătură cu raţiociniul pro 1886 presentăm proiectul de budget pro 1888 ^{2}/. Acesta arată la venite suma de 4512 fl. 40 cr., între cari sumele mai considerabile sunt 2500 fl., tacse dela membrii şi 1450 fl. chirii dela cassa din strada morii Nr. 8.

La spese suma totală, după reducere în înţelesul disposiţiilor adunărilor generale anterioare a stipendiilor devenite vacante şi prin reducerea posiţiei la spese cu realităţile, contribuţiune, reparaturi mĕrunte, şi diverse este 2950 fl.

Membrii ai Asociaţiunei pro 1886 au fost:

a) fundatori 76;

b) ordinari pe viaţă 108;

c) ordinari cu tacse anuale 582.

Între acestea se află şi cei însemnaţi în lista alăturată ^{3}/. ca insinuaţi dela adunarea generală din Alba-Iulia încoace până la finea anului 1886 şi dela 1 Ianuariu 1887 până la aceasta adunare generală.

Dintre membrii Asociaţiunei au reposat în decursul anului 1886 şi până la presenta adunare generală cei însemnaţi în lista alăturată ^{4}/.

(Va urma.)

Varietăţi.

* Consistoriul metropolitan şi-a încheiat şedinţele Luni.

* Esamen de cualificaţiune preoţesc). Pentru depunerea esamenului de cualificaţiune preoţesc la terminul din *25 August* s'au insinuat 12 candidaţi. Scripturisticul l'au făcut Marţi, ear verbalul Mercuri. În comisiunea censurătoare atât la defigerea temei scripturistice cât şi la verbal a presidat Escel. Sa, Dl archiepiscop şi motropolit Miron Romanul.

* Locuitorii comunei Sâncraiu, cari au suferit pagube prin foc, au primit din şatula privată a Maj. Sale 400 fl.

* (Deputaţiune.) Adunarea generală a comitatulu Sibiiu a ales o deputaţiune de 12 membrii pentru de a-'şi presenta omagiile Maiestăţii Sale în Cluş. Dintre români sunt aleşi în aceasta deputaţiune: Ilust. Sa dl cons. aul. în pens. Iacob Bologa, dl I. Cioran, primar în Reşinari şi dl Comşa, primar în Sĕlişte.

* La Sinaia se fac pregătiri pentru o mare festivitate, ce se va întimpla în 11 Sept. st. n. În ḑiua aceea se vor oficia în mod solem serviţii religioase în mânăstirea „Sinaia“, se va ilumina cu lumină electrică castelul „Peles“, parcul regal şi întreg oraşul. Un tren de plăcere va circula între Braşov şi Sinaia cu preţuri reduse.

* (Foc.) Un foc mare a nimicit o parte a oraşului Vesprim. Au ars o mulţime de animale şi de mobile scumpe. Paguba se urcă până acum la 200,000 fl.

* Probele de mobilisare în Francia rees de minune. După depeşile sosite din Toulouse locuitorii sunt entusiasmaţi şi primesc pe soldaţi foarte bine. Numai la recuisiţiunea de cai s'a făcut câteva împotriviri din partea posesorilor de cai frumoşi.

* (Emisiuni austro-ungare. — Pentru trebuinţele anului curent, miniştrii austriaci şi unguri au esmis până acum prin grupul Rotschild 94 milioane fl. renta 5%, din care 46 milioane rentă hărtie ungară şi 48 milioane rentă austriacă 5%. In momentul, când s'a dat grupului Rotschild această operaţiune, el mai avea în portofoliu 13 milioane rentă ungară şi 8 milioane austriacă, adecă în tot 59 milioane ungară şi 56 milioane austriacă de plasat. Din aceasta grupul a realisat, prin vênḑarea începută în Februariu, 57 milioane rentă ungară şi 41 austriacă, aşa, că mai are în portofoliu 2 milioane din cea dintâi şi 15 din cea de adoua.

Osebit de acestea, dl Tisza mai are de emis 32 milioane fl. rentă, ear ministrul austriac va trebuí sĕ emită în rentă 10 ½ milioane pentru fondul de amortisment şi 8 milioane în rentă argint. Dacă toate aceste operaţiuni se vor face în acest an, apoi totalul emisiunilor în 1887 va fi de 175 milioane fl.

* La esposiţiunea secuească din S.-Sz. György au încurs 1700 fl. Venitul curat a fost de 1050 fl.

* Deficitul cetăţii Vienei se urcă la finea anului 1886 la un milion, recte 1,092,273 fl. v. a.

* (Circulaţiunea monetară în China.) O telegramă primită în ḑilele trecute anunţă, că guvernul chinez a hotărît sĕ modifice actualul lui sistem monetar. Un atelier întreg monetar a fost cumpĕrat spre acest scop la Londra şi'l va transporta în curênd la Pekin, unde va începe a bate monedă de argint, care va fi şi cea dintâiu monedă chineză modernă. Aḑi, argintul circulă în China numai sub formă de lingouri, care se cântăreşte şi se evaluează fie-care operaţiune.

Osebit de această reformă, guvernul chinez a decis sĕ formeze la Pekin o mare bancă de stat a cărei administraţie se va încredinţa americanilor.

Actulamente, organisaţia financiară şi monetară a Chinei se distinge printr'o libertate absolută, în cea ce priveşte circulaţia financiară. Cât pentru circulaţia monetară, singurul amestec al statului consistă în aceea, că agenţii speciali constată greutatea şi titlul lingourilor de argint, pe care le marchează.

Primele urme ale unei circulaţiuni monetare în China se ridică la anul 119 înainte de Christ. Sub domnia împĕratul *U ti,* se puse ia circulaţie piese de piele tare, de un picior pătrat, acoperită cu picturi lucsoase lucrate pe marginele lor. Aceste piese represintau o valoare de 40.000 dolari sau 300 franci; ele nu circulau de cât la Curte printre personagele înalte. Mai târḑiu, pe la al 800 an al erei creştine, sub împăratul *Hian-Tsrung*, se fondară bănci de emisiune şi de deposit, unde familiele bogate erau ţinute a-şi depune avuţiile, primind în schimb certificate, care circulau ca monetă.

Două secole mai târḑiu băncile emiseră direct bilete de circulaţie fără garanţie directă. Aḑi în fiecare oraş al Chinei esistă bănci pe acţiuni sau particulare, care emit asemenea bilete.

* (Foc.) Din România vine trista scire, că cea dintâiu şi unica fabrică de hărtie, ce era în ţeară, a ars, în noaptea din 21 spre 22. In oraşul Bacău, depărtare de 2 chilometre de Letea, s'a vĕḑut flacările pela 11 oare noaptea şi până la 5 oare; oraşul era dominat de lumina flacărilor, cari au distrus unicul stabiliment naţional de felul lui, şi care se bucura de deosebite favoruri şi era întemeiat de o societate de acţionari. — Fabrica a fost asigurată la societatea Dacia-România cu 860,000 lei.

Legalisat de primariul Gaya (Moravia.) M. stim. Dle! Cu bucurie ve împĕrtăşesc, că sum cu plăcere gata, a Ve împliní dorinţa. În urma unei şederi continue ca cusătoreasă am pătimit încă de mult timp de dureri de stomach, de nemistuire şi de gustul apetitului. După ce însĕ mi-am procurat o schatue din pilurile de Svitzera ale d-voastre, me simt cu mult mai bine, şi cu plăcere ve aduc aici mulţămirea mea. Recomandând preparatul mântuitor al d-voastre cu cea mai mare căldură tuturor celor ce sufer, remân a d-voastră recunoscătoare, Emma Prohaska, cusĕtoreasă. Veritabilitatea acestei iscăliturí prin Emma Prohasca se legaliseazà. Oficiul primarial al cetăţii reg. Gaya 16 Octombre 1886, primariul Valenta. (L. S.) Pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brand se capĕtă o schatie cu 70 cr. în farmacii; se trage atenţiunea la crucea albă în pămêntul roşu cu iscălitura R. Brandt's

Loterie

Mercuri în 7 Septembre 1887.

Brünn: 83 34 36 84 78

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Septembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.92
Napoleon	9.96	9.94
100 marce nemţesci	61.55	61.55
London pe (poliţă de trei luni)	125.05	125.20

---

căci iubitul ei e poet. Şi „îngerul de amor“ îi urzesce o melodie, o cântă c'o pasiune deosebită, chiar şi în somn o visează. Ea nici nu se gândesce, cum *joacă* pe „buza-i lină“ „coruri de nimfe,“ dar în fericirea-i prea mare nici nu simte buza-i sdrobită d'atâtea jocuri. Şi nici nu poate simţí, căci eul i-s'a prea ridicat, mai ales, când iubitul mai spune Elenei lui, că: *talia* ei înaltă şi subţirică, ochiî de abanos, şi mâna albă îi „închipuesce“ „un ceriu *stelos.*“ Dar numai cuvêntul „*belă,*“ cât i-a înălţat eul: i-a ḑis belă, e belă, altele 's numai frumoase, drăgălaşe......; dar dacă-i *belă,* hai sĕ-i ḑicem şi noi în stihurile lui V. Alecsandri:

Ah dragă, esci belă ca rosa, ce cresce,
Şi fruntea-ţi divină treptat se belesce
Ah lasă-me a-ţi spune, că sum fericit,
Vĕḑênd dulcea-ţi faţă, ca astfel s'a belit.

Ce ar ḑice „ceriul stelos,“ dar ce ar ḑice stihuitoriul, de sigur, dacă ar judeca, ar înceta d'a mai face dedicaţiuni, folosind pe lângă alte monstruosităţi limbistice, logice, şi barbarisme.

(Va urma.)

Nr. 126. [1663] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Gârbova de sus, cu salar 160 fl.,; 100 fl. din arênda crîşmăritului bisericei şi 60 fl. dela copii apţi de scoală, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

2. Inuri, cu salar de 250 fl. din fondul bisericei, în rate lunare anticipative solvinde, cuartir liber, lemne de foc suficiente şi folosirea grădinei scoalei.

3. Craiva, cu salar în bani 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

4. Cricău, cu salar de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

5. Meteş cu Poiana şi Găureni, la scoala din Meteş cu salar de 160 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc suficiente.

6. Ţelna, cu salar de 140 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

7. Tibru, cu salar 120 fl. în bani şi 6 ferdele bucate, cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci, au a substerne petiţiunile lor instrnate conform legilor din vigoare subsemnatului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
Alba-Iulia, 8 August, 1887.
În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Nr. 477. [1664] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţător la scoala populară gr. or din Apoldul inferior, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea pentru fiecare din aceste posturi e de 300 fl.

Acela dintre concurenţi, carele se va alege şi denumí de învĕţător diriginte sau director, primesce pe lângă salariul de 300 fi., un adaus de 100 fl., cuartir natural în edificiul scoalei şi 2 orgii de lemne de foc.

Ceice vor reflecta la aceste posturi au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, sub-semnatului Oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 9 August, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 350. [1665] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Buceşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.

3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.
Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protppresbiter.

Nr. 343. [1666] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Cărăstău, cu salar anual de 160 fl. cuartir gratuit şi 2° de legumi.

2. Criscior, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 3° lemne.

3. Ruda, cu salar anual de 100 fl.. şi 2° lemne.

4. Şesuri, cu salar anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2° lemne.

5. Vaca, cu salar anual de 180 fl., cuartir gratuit şi lemnele de lipsă pentru încălḑit.

6. Valea-brad, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2° org. de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se tremite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiali.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.
Brad, în 9 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 405. [1656] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. mai jos însemnate ale protopresbiteratului, Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salar anual de 112 fl. dela:

a) 64 familii à 1 fl. . . fl. 64.—
b) 32 familii una merţă veche de bucate à 50 cr. . fl. 16.—
c) usufructul dela grădina scoalei . . . . . . fl. 5.—
d) usufructul dela grădina de pomĕrit . . . . fl. 2.—
e) cuartir şi lemnele de încălḑit computate . . . fl. 25.—
Suma . . fl. 112.—

2. Gurariului:

a) salar anual de 300 fl.
b) salar anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile sus amintite au a-şi aşterne cererile lor concursuali instruite conform legilor în vigoare pănă la terminul sus indicat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Se observă, că dela aleşii învĕţători se pretinde ca sĕ ţină Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi scoala de repetiţie.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.
Sĕlişte, 18 Iuliu, 1887.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Nr. 255. [1657] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos numite, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste staţiuni sunt:

1. La scoala confesională din comuna Şugag, salar 200 fl. cortel în edificiul scoalei şi lemne de foc.

2. La cea din comuna Vingard 200 fl. ca salar prin repartiţie, cortel şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele inzestrate conform legilor în vigoare pănă la supra-indicatul termin subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 22 Iuliu, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 190. [1660] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate din tractul protopresbiteral al Cluşului, sĕ escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar în bani 67 fl., bucate 20 merţe mari, loc arătoriu şi de cosit, venitele cantorali preţuite în 113 fl., cuartir şi lemne de foc pentru învĕţătoriu şi încălḑitul scolii.

2. Bedeciu, cu salar de 200 fl. din rapartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de foc pentru învĕţător şi scoală.

3. Cara, cu salar de 200 fl. în cari sĕ computà banii repartiţiaţi pe popor, folosirea locului arător şi de coasă, şi cuartir în edificiul scoalei.

4. Călian, cu salar de 200 fl. din repartiţiune dela popor, şi cuartir în edificiul scoalei.

5. Mănăsturul ung., cu salar de 200 fl. din repartiţiune şi cuartir liber în edificiul scoalai.

6. Mociu, cu salar de 200 fl. din repartiţiune pe popor.

7. Panic, cu salar de 200 fl. din repartiţiune şi cuartir în edificiul scoalei.

8 Someşfalĕu, cu salar de 100 fl. din repartiţiune şi cuartir în edificiul scoalei.

9. Şomeşul-rece, cu salar de 120 fl. banii şi 80 fl. din bucate, ḑile de lucru, loc arătoriu, grădină de legumi, pentru cari învĕţătoriul e îndatorat a face şi serviciul cantoral.

10. Sebeşul-mare, cu salar de 250 fl. dela popor, plătiţi în cuartale, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul sus indicat.

Cluş, 10 August, 1887.

Oficiul ppresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiali.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 209. [1653] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Unguraşului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică cu grădina parochială şi cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele, vica mică, sau 48 fl. v. a.

3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.

4. Îngropăciuni şi cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenţi, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosinţa preotului 2 jugere pădure de lemnărit şi fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, pănă la finirea aceleia, comuna închiriază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi de a-şi înainta suplicile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, pănă la terminul mai sus arĕtat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conţelegere cu comitetul parochial
Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Unguraşului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 53. [1657] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător, la scoala poporală din comuna Runcşor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕşene, se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu şi jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi ☐ lemne, de unde are a se încălḑí şi scoala; 4. folosirea grădinei scolare şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate şi purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula şi că poşede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕţător are pe rênd a ţiné strană într'o biserică şi cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subşterne la P O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureşană pănă la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conţelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcşor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preş. com. scolar.

Nr. 3746. [1652] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar în comuna *Bungard.* Cu acest post sunt împreunate următoarele venite:

1. Salariu 400 fl.

2. Cuartir natural.

3. Relut de lemne 10 fl. şi dreptul de a avea soarte la lemne ca ori şi care locuitoriu al comunei.

Cererile reflectanţilor cualificaţi sĕ se astearnă pănă *în 12 Septembre a. c.*

Sibiiu, în 24 August, 1887

Oficiul pretorial central.

Nr. 5597. [1667] 1—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sĕ liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 50 fl., resp sĕ-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orăşenesc.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Marți 1/13 Septembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 31 August.

Mai ḑilele trecute s'a instalat la Oradea-mare nou denumitul episcop Laurențiu Schlauch, cunoscutul președinte și protector al reuniunilor de maghiarisare din părțile Satmarului.

Instalarea aceasta pe noi nu ne ar priví tocmai direct, dacă în rĕspunsul seu episcopul Schlauch adresat către clerul gr. catolic, nu ar fi accentuat unele vorbe, pe cari noi nu odată am avut ocasiune a le auḑí din gura prelaților catolici, și de multe ori chiar și din gura preoților catolici cu ritul grecesc.

Eată cam cum se esprimă noul prelat de la Oradea-mare către clerul greco-catolic:

„Pe noi ne unesce o legătură intimă, avem un cap al bisericei, o credință și o patrie.“

Ori-ce om nepreocupat va vedé în respunsul acesta laconic raportul, ce esistă între biserica romano-catolică și cea greco-catolică.

Până bine de curênd biserica greco catolică mai avea și un caracter național oare-care, dar încetul cu încetul acest caracter începe a dispăré și a face loc cosmopolitismului întrupat în sinul bisericei catolice.

Despre aceea, că românii greco-catolici ar avea un cap cu romano-catolicii, noi nu avem sĕ ne îndoim, și nici le stricăm gustul, dacă nu au destul cu căpetenia diecesei, ci trebue sĕ mai alerge și pe la Roma și Strigoniu, dar cumcă credința românilor greco-catolici este și ar fi tot una cu a romano-catolicilor noi tare ne îndoim, și aici de basă nu avem sĕ luăm pe cei ce au peregrinat prin institutul de propaganda fide, ci pe poporul român de confesiunea unită cu biserica Romei.

Este în genere cunoscut, că românului în biserică îi place sĕ-și audă limba lui, — ear frumseța ritului oriental și a ceremonialului din biserica rĕsĕriteană nu a fost trasă la îndoială până acuma nici de cei ce le place a avea o credință cu catolicii.

Se scie, că atât Atanasiu cât și următorii lui de pe scaunul metropolitan din Blaș, s'au ferit de a face causă comună cu catolicii, ei din contră au susținut lupte mari și grele contra iesuiților, cari și puseseră piciorul în mănăstirea din Blaș și nu unul din episcopii greco-catolici a trebuit chiar sĕ ia lumea în cap de denunțările iesuitice și sĕ părăsească scaunul episcopal. Trecutul este oglinda viitorului, și dacă astăḑi oamenii nu se mai uită în oglinda trecutului noi nu avem, ce le face.

Avem și noi greco-orientalii multe de făcut și de dires în biserica nostră, dar pareni-se, că frații greco-catolicii încă nu au mai puțin de deres de cât noi. Cu toate acestea tocmai acum a întreprins archidiecesa greco-catolică o colectă între români, ca sĕ adune bani pentru iubileul papei de la Roma Leone al XIII-lea.

Că la loc este, ca tocmai acum, când scoalele și bisericile române greco-catolice, nu stau nici cu un fir de pĕr mai pe sus de ale noastre, o lăsăm sĕ o judece acele ḑiare, cari și-au făcut un idol de a preamărí și a se închina celor din Blaș. Vorba e, că colectele se fac și preoții greco-catolici emulează în vorbiri și 'și dau mare silință, ca fie-care sĕ esceleze mai mult întru adunarea de sume, cari sĕ le pună la disposiția Vaticanului, ca apoi de acolo sĕ le împartă la missionari, cari au frumoasa (?) chemare de a reîntoarce la catolicism pe schismatici.

Încât ne este nouĕ cunoscut, în lumea toată, sunt mai mulți oameni necreștini ca creștini și dacă Preasânțitul dela Roma și-ar îndrepta privirile spre aceia, ca sĕ-i ducă în sinul bisericei creștine, nu am avea cuvinte de a-i lăuda prevederea și silința, ce și-o dă, ca sĕ corespundă înaltei sale chemări, dar când scim, că cu banii adunați de pe valea Mureșului, a Têrnavelor și a Oltului se vor întreprinde în Romania, prin Bulgaria și Sêrbia încercări fatale de a desbina pe fii unui și a celui popor, atunci desaprobăm pe cel ce a inițiat colectele și desaprobăm pe cei ce lucră la realisarea unor planuri deșerte și pĕcătoase. Noi scim, că nu este o biserică creștină, ca sĕ nu propage învĕțăturile sublime a-le lui Christos, nu este una singură, care sĕ nu fi scris pe altariul seu pacea, buna înțelegerea și iubirea deaproapelui și tocmai de aceea dureros ne atinge lupta întreprinsă în favorul catolicismului, chiar și între noi între români, ai cărei fii din popor și aḑi ḑic și le place a ḑice, că: sunt de legea românească. Erau timpuri, când stindardele române purtate de flăcăi români reportau victorii pe câmpul de lupte și domnitorii ridicau biserici și mănăstiri în amintirea acelor lupte si atunci românii erau toți de o lege, ba mai mult, românul sub espresiunea „pe legea mea“ apela la cuvêntul seu de onoare și era rar român, care sĕ nu se țină de cuvênt, când odată el apela pe legea lui.

Oare de ce era tocmai necesar ca aceea lege, la care românul ținea așa de mult, sĕ se dărăburească, ca sĕ se demoraliseze un popor încărcat cu atâtea vîrtuți strămoșesci, — și sfășiat odată sĕ nu mai fie capace, de fapte glorioase, cum fusese el, când era în toată splendoarea lui în întregitatea legei lui. — Și dacă totuși a trebuit sĕ se întêmple sub presiunea unor machinațiuni diavolesci o spargere și o rumpere, de ce sĕ nu recunoascem cu toții, că ea numai fatală a fost și va fi în veci, și odată puși pe acest teren, sĕ nu-i mai dăm putere nouă, sĕ nu mai încălḑim cu căldura inimei noastre românesci o lucrare, care ne a adus toate desastrele și ne a sfășiat, ca cu înlesnire sĕ ne sdrobească și sĕ ne facă aproape de rîs; ca mai târḑiu tot noi sĕ contribuim cu dinari storși din pungi românesci spre a continua opera distrugerei între noi și mai departe.

Ni se vor spune multe de toate, ni se vor face cai verḑi per păreți, că banii acestia, numiți fileri de ai lui Petru per abusum, au sĕ fie designați pentru biserici și scoale sĕrace, dar noi scim și din isvoare sigure avem cunoscință deplină, că ei au sĕ fie întrebuințați pentru lățirea catolicismului în orient și încă tocmai poporul român este ținta cea mai deaproape a uneltirilor Vaticanului.

Face se-vor încercări nouă aici, încerca-se-vor chiar în Bucuresci sĕ pescuiască în tulbure și dacă nerușinarea va fi chiar plesnită în față, cum fusese mai astă iarnă la Atheneu, — ea tot nu va înceta de a fi și rĕmâné nerușinare, fie chiar și sub masca credinții, fie sub ori ce mască va căuta sĕ se vîrască între noi și între fii neamului nostru.

Sufletele cumpĕrate pe bani, — aḑi au puțină valoare și o biserică trebue sĕ considere misiunea sa de îndeplinită, dacă ea fericesce pe fii ei, mulți puțini, câți are, dar nu de îndeplinită atunci, când de aceia nu îngrijesce, ci caută după alții necunoscuți.

Multe biserici stau sĕ le ducă vêntul, ear scolile lipsesc în multe locuri cu desevêrșire și dacă filerii lui Petru s'ar aduna pentru acelea, atunci am sărí și noi în ajutoriul lor, — dar încât scim noi, pentru acelea încă nu s'a trimis nici un crucer din vestitul Vatican și precum pe la anii 1850 veniau în Transilvania călugări și colectau pentru sântul munte Athos colecte, pe cari le sistase fericitul Șaguna și oprise sub grea rĕspundere preoților și poporului de a contribuí la ele, așa ar trebuí episcopii greco-catolici sĕ sisteze colectele printre români, cari seamănă cu: a căra apă în mare, și mai bine sĕ adune bani, pentru scoalele și bisericele din eparchia lor.

Primind sfatul nostru, vor dovedí, că mai întâiu sunt români, apoi papistași.

Revista politică.

Ḑiarele germane se ocupă tot mai serios cu svonul, ce se făcuse despre o întâlnire a împĕratului Germaniei cu Țarul rusesc. După cât s'a scris

---

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

II.

E adevĕrat, că figurile ca product al fantasiei împodobesc abstracțiunile, le fac mai sensibile, măresc frumsețea și crează materialul; dar ĕst fenomen 'l aflăm chiar și în poesiile cele mai primitive.

Nu ajunge însĕ ca poesia sĕ vorbească numai fantasiei, ci adevĕrata poesie vorbesce în aceeași mĕsură și inimei. Așa dar ea ca lucs al rațiunei ţintesce a nobilita inima.

O poesie ne înfățișază totdeauna un obiect, ce ne desfășură cuprinsul poesiei, s'au cu alt cuvênt: *condițiunea ideală a poesiei*, care e tot atât de necesară ca și condițiunea materială. Nici fără una, nici fără alta, nu se poate închipuí măcar o poesie în adevĕratul înțeles al cuvêntului.

Ideile esprimate deci de poet alcătuesc o a doua condițiune a poesiei. — Horaț se esprimă astfel art. poet:

Scribendi recte sapere et principium et fons.

Condițiunea ideală a poesiei o vor forma deci sentimentele. Și pentru ce ele? — Pentru că sunt fenomene caracteristice ale tuturor oamenilor!

Ca sĕ ne lămurim și mai bine sĕ ḑicem — si licet —: că un învĕțat, care are pretensiune de poet, ar stihuí toate regulile din matematică în cuvinte frumoase, alese — se înțelege cam cu greu, — și culminațiunea stihuirei o ar ajunge în logaritmul, lui Brigg sau în minunata descoperire proaspĕtă a unei legi naturale; o sĕ numim stihuirea aceea „poesie,“ — *nu*.

Dl T. Maiorescu astfel definesce: ideea sau obiectul esprimat prin poesie e totdeauna un simțĕmênt sau o pasiune și nici odată o cugetare esclusiv intelectuală, s'au care se ține de tĕrimul scientific, fie în teorie, fie în aplicare practică; ear Klopstok se esprimă astfel: *Ein Gedicht ohne Handlung und Leidenschaft ist Leib ohne Seele.*

E necesar ca ideea sĕ fie cât mai mărginită, pentru ca sĕ câștigăm un avantagiu poesiei, căci numai astfel esprimându-se frumosul sub o formă sensibilă, ne nutrim spiritul, se îmbogățesc ideile și procură rĕpaus inteligenții, și asta e și chemarea poesiei și a celorlalte arte.

Dar ca poetul sĕ poată provoca, el însuși trebue sĕ fie cuprins de sentimente, căci altcum cuvintele vor închipuí un ce: sec, rece și fără viață. Klopstok scrie: *Die Dichter, die nur spielen, verstehen nicht was sie, und was die Leser sind — der rechte Leser ist kein Kind; er mag sein männlich Herz viel lieber fühlen als spielen.*

Ori cât ar fi de puternic curentul de sentimente, care a cuprins inima poetului, dacă poetul va psalmodia mereu și nu va trece *grabnic* dela un moment la altul, poesia e greoae, și deșteaptă disgust; poetul sĕ mai observe apoi ca obiectul poesiei sĕ apară *interesant* și spre scopul acesta sĕ se folosască de puțină esagerațiune; ori sĕ-și ficseze un *punct de culminațiune*, unde fantasia, rațiunea și inima sĕ-și manifesteze influința lor într'un astfel de mod, ca fenomenul sĕ ne înfățișeze iscusința poetului.

Pentru ca poetul sĕ nu psalmodieze în continuu, adecă, ca poetul sĕ nu tot îndruge la o idee, e de lipsă a-și statorí un raport între idei și cuvinte. Puține idei: puține vorbe, multe idei: ear puține vorbe, dacă se poate, așa, ca nici o vorbă sĕ nu fie de prisos, căci vorbele de prisos nu sunt de folos!

Sĕ aducem de esemplu și următoarea strofă a lui I. Văcărescu:

Într'o grădină
Lâng'o tulpină
Zărì o floare, ca o lumină.
S'o taiu sĕ strică,
S'o las mi-e frică
Că vine altul și mi-o ridică.

şi s'a vorbit până acum, reese, că ţarul n'ar fi tocmai dispus sĕ meargă la Stettin, cu toate, că cei din Berlin anunţă, că împĕratul Wilhelm se află de tot bine şi ar fi aplicat a se duce la Stettin. „Nord Alg. Ztg.“ vorbind despre această convenire, amintesce numai, că şi prin jurnalele engleze se vorbesce mult despre o pretinsă intrevedere a împĕratului Germaniei cu al Rusiei la Stettin. — Cu privire la observaţiunea făcută din Viena în jurnalul „Daily Telegraf,“ că adecă neparticipărei împĕratului Austriei la acea intrevedere nu trebue sĕ se atribue o mare importanţă, de oarece nu esistă nici cel mai mic motiv, ce ar produce o neînţelegere între Germania şi Austria, referitor la cestiunea bulgară; tot „N. Allg. Ztg. împĕrtăşesce vestea, că în cercurile bine informate din Berlin nu se scie nimic despre o intrevedere a celor doi monarchi.

Se vede deci, că încurcăturile cele mai mari şi mai greu de descurcat se află în orient. Bulgaria joacă acum rolul prim De ea se isbesc toate chipzuinţele diplomaţilor. „Nat. Ztg“ ḑice: că acum e imposibil un amestec direct în cestiunea bulgară, de oarece politica germană în fond o consideră ca o afacere, ce cade în competinţa Rusiei şi aşa dar numai Rusia e chemată sĕ facă începutul pentru aperarea intereselor ei. Tot acest ḑiar vorbesce cu siguranţă, că Rusia a sondat pe principele de Bismarck, dacă binevoesce a da vr'un sfat Rusiei privitor la cestiunea bulgară. Cancelarul însĕ n'a satisfăcut, el a respins cererea colosului imperiu de Nord şi de aceea e probabil, că nici Poarta nu va isbutí cu cererea ei, adecă, ca principele de Bismarck sĕ primească rolul de mijlocitor.

După scirile cele mai nouĕ putem spune, că principele a şi refusat acest rol El a rĕspuns Porţii, că ar primí însărcinarea d'a câştiga pe Austria, Italia şi Englitera pentru proectul rusesc, dacă mai întâiu de toate ar primí necondiţionat ele acest angajamênt.

De altcum, după cum se poate vedé, Turcia stă foarte slab în afacerile politice. Şi nu e destul cu boldurile, ce i le dă Rusia, dar mai are o bubă şi mai mare: finanţele. Se afirmă chiar, că Poarta otomană a refusat a mai plătí funcţionarilor leafă precum şi oficerilor din armată de naţionalităţi strĕine. Motivul e de tot simplu: nu mai sunt bani. Aceasta stare de lucruri a provocat mari îngrijiri în Yldir-Kiosk, şi numai relei stări financiare se poate atribuí pasivitatea Porţii.

De aceea nu trebue sĕ se mire „Coresp. Polit.“ când scrie: Atitudinea, ce a luato în timpul din urmă Rusia faţă de Turcia e de mare însemnătate.

Vĕḑênd adecă Rusia, că Turcia stă la îndoială şi nu ia nici o mĕsură hotărîtă, guvernul rusesc a declarat, că va priví tractatul de Berlin de violat, din pricină, că chiar Turcia lucră contra tractatului şi de aici urmează, că ea, Rusia va lucra, după cum îi place. Şi astfel lucrând în primul loc va simţí Turcia amarul greutăţii acestei acţiuni; căci intregitatea Turciei nu e garantată prin nimic, de nu se va ţiné cont de tractatul de Berlin. — Turcia va fi rĕu pedepsită pentru continua ei şovăire. Ameninţarea a fost trimisă direct Porţii şi acum se aşteaptă ca guvernul turcesc sĕ-şi schimbe atitudinea.

Fără îndoială mare sensaţiune va fi produs în naţiunea săsească din Transilvania înţelepciunea politică, în cestiunea naţionalităţilor, ce din timp în timp o espune Francisc Pulsky cetitorilor jurualului „Neue Pester Journal“. Suma sumarum a părerilor lui ḑice organul naţional săsesc din Sibiiu. „Siebenbürgisch-Deutsches Tgbltt“, se poate contrage că: La noi în Ungaria trăesc germanii şi maghiarii în deplină pace şi concordie. „Numai sasii din Ardeal“, scrie d-l Pulsky, se mai plâng necontenit pentru perderea privilegiilor străvechi, prin cari ei formează un stat în alt stat. Pe încet însĕ încep şi ei a se convinge, că întreaga Ungarie e un câmp mai mulţumitor activităţii lor, decât mărginitul fond regiu“.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mediaş, 26 August 1887. În numĕrul 86 al preţuitului ḑiar„ Telegr Rom.“ a apărut o corespondenţă datată din Mediaş şi subscrisă de „Un privitor“; în care în termini cam puţin cuviincioşi şi nepotriviţi cu demnitatea şi seriositatea obiectului, se descrie decurgerea sinodului estra-ordinar al protopresbiteratului Mediaşului, atăcênd în termini măgulitori (?) şi persoana mea.

Ve rog, dle redactor, ca în interesul adevĕrului sĕ binevoiţi a da loc în preţuitul ḑiar, ce aveţi onoare al redigé următoarelor rectificări:

Înainte de toate, ca on. public sĕ fie orientat despre bunele sau relele intenţiuni, ce am avut, când m'am decis a cere concesiune dela Preaveneratul Consistoriu pentru conchemarea sinodului protopopesc estraordinar, îndigitez, că indemnul la aceasta mi-a fost: regularea unor cestiuni vitale şi urgente în interesul bisericei, respective a credincioşilor noştri din acest protopopiat; consciu fiind despre responsabilitatea, ce zace asupra celor ce se află în fruntea afacerilor bisericesci, în ce privesce fericirea s'au nefericirea generaţiunei presinte şi viitoare, şi faţă de autoritatea superioară bisericească.

Ca poporul nostru sĕ poată merge spre bine şi propăşire, trebue sĕ i-se arete calea, sĕ i se deschidá ochii prin cineva; dar cine e chemat sĕ-i facă acest serviciu? strĕinul? Nu, factorul principal este preotul. Preotul este omul poporului, şi pe lângă preot persoanalele, cari au învĕţătură şi inimă pentru popor. Acestia sunt factorii, cari pot aprinde lumină în popor şi din atari persoane se compune un sinod protopopesc.

După aceste premise, fie-mi permis sĕ presentez programa statorită de sub-semnatul şi las sĕ fie apreţiată de onoratul public nepreocupat, dacă această programă cuprinde ceva absurd, după cum d-l corespondent 'şi dă silinţa a o presenta.

Obiectul I a fost:

1. Desbaterea asupra rapoartelor diferiţilor parochi din tract, precum: asupra fondurilor, de care dispune biserica şi scoala; şi dacă lipsesc acelea, pe ce cale s'ar putea înfiinţa?

2. Despre leafa preotului ş'a învĕţătoriului, deunde, dela cine, o primesce? Pe ce cale s'ar putea ameliora starea preotului şi a învĕţătorului?

3. Eruarea şi motivarea corectă de unde, dela cine contrag preoţii şi învĕţătorii confesiunilor din comună leafa lor? şi ce se distribue din averea comunală pentru alte confesiuni din comună? şi cât au primit acestea dela 1868 încoace dela comuna politică? şi cât a primit în proporţiune biserica şi scoala, preotul sau învĕţătoriul faţă cu celelalte confesiunii din comună.

4. Procesele, ce le are comuna politică cu cea bisericească.

Obiectul al II-lea a fost:

Consultarea asupra (cumpĕrării,) procurărei unui edificiu în Mediaş ca locuinţă pentru protopresbiterul tractual.

Obiectul al III-lea a fost:

Alte obiecte obveniende din partea membrilor, obiecte politice nu sunt admise şi sunt oprite.*)

Aceasta este programa, de care amintesce „privitoriul“, că o am făcut singur, dându-mi totodată înviaţiune, ca de altădată sĕ întreb şi pe vre un membru al sinodului.

Mărturisesc, că în vieaţa mea n'am avut plăcere a atăca pe cineva, nefiind însu-mi atăcat din partea cuiva. Nu o fac nici de astădată cu plăcere, dar silit sum, a eşí din reservă, când vĕd cum poate un om, care s'a bucurat de sprijinul bisericei sĕ atace fără cruţare vaḑa şi nimbul unui sinod protopopesc, ceeace la tot casul numai în detrimentul bicei poate fi.

Domnul „privitor“, pe care 'l cunoascem, după fét, membru al sinodului protopopesc, de care voesce sĕ-şi bată joc, pentru că nu ş'a putut ajunge scopul intenţionat al interesului propriu. “Privitorul“ nostru îmbrăcat în frac şi manuşi de salon, lipsindu-i numai ochelarii, ca semn, că e un om savant şi cu cunoscinţe vaste, începu sĕ vorbească din lumea idealelor, despre: aspiranţi de protopopie, — pentru că aceasta afacere 'l interesează mai de aproape, — vorbì apoi despre neamuri, despre secoli, despre mueri, prunci, prunce, uniţi şi neuniţi, arĕtând calea, ce ne poate duce la cer, sau după cinstitul privitor la noroc! Din ce motiv şi cu ce scop, dênsul va scí.

Sunt unii oameni, cari ar dorí cu ori ce preţ sĕ treacă de oameni învĕţaţi şi apoi pe lângă aceasta pofta gloriei sau poate chiar a câştigului adeseori îi scoate din sărită. Astfel şi d l „privitor“ vĕḑênd, că-i succed intenţiunile, ce a dorit sĕ şi le validiteze în acest sinod, nu s'a mulţămit numai cu atâta, ci află de bine ca scălând pe alţii, sĕ iasă şi în publicitate, ca să fie glorificat de toată lumea, că a fost contrar la toate obiectele din programă, numai şi numai ca acelea sĕ nu se supună unei desbateri meritorice.

Se plânge savanatul nostru „privitor“, că n'a avut la îndemână statutul organic; îl încredinţez, că i-am putut pune la disposiţiune nu unul, ci mai multe, însĕ cui?

Se plânge privitorul, că d-l Roman ar fi fost gata a părăsí sinodul, când i s'ar fi dat cuvênt membrului I. Mărian. Drept ar fi şi avut, căci fără domnia sa puteam fi.

Trebue sĕ scii, dle corespondent, că n'am meritat astfel de imputări, căci te asigurez, că sum şi am fost cu cele mai bune intenţiuni, făţă de interesele şi prosperarea afacerilor noastre bisericesci şi scolare şi e destul de trist, că dta ca om învĕţat, ce te ţii, şi binevoitor faţă de biserică şi scoală, — la primul pas, ce am cugetat sĕ l facem cu puteri unite, afli de consult a-me persifla în public.

Eu nu 'ţi neg dle „privitor“ frumoasele însuşiri, cu cari te lauḑi, şi 'mi reserv dreptul a-ţi le enumera şi cu altă ocasiune, când voi scí cu positivitate, că cu cine am de lucru. Una o constat, că o calitate, un mărgăritar preţios: „cultura inimii“ îţi lipsesce.

Asigurêndu-ve etc. *Ioan Chendi,*
adm. prot.

Raportul

comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

(Încheere.)

IV.

Biblioteca Asociaţiunei cu finea anului 1886 a constat din 5828 tomuri, cu 98 tomuri mai mult decât în anul precedent, un sporiu provenit din donaţiuni şi întrari în schimb, dela Academia română din Bucuresci, dela Academia de sciinţe din Budapesta, dela Universitatea săsească din Sibiiu, dela Academia de sciinţe din Viena, dela societatea „Verein für Siebenbürg. Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca naţională din Florenţa şi Roma, dela societatea geografică română din Bucuresci, dela Dl Meitani din Bucuresci etc.

Dintre scrierile periodice au incurs gratuit: „Telegraful Român,“ „Gazeta Transilvaniei,“ „Luminătorul,“ „Familia“, „Amicul Familiei,“ „Gazeta Săteanului,“ „Romänische Revue,“ ,,Biserica ortodocsă română,“ Gazeta poporului,“ „Scoala şi Familia,“ „Meseriaşnl român,“ ear „Literarisches Centralblatt“ s'a procurat din suma votată pentru bibliotecă.

Inventariul Bibliotecei s'a sporit cu 307 esemplare din „Transilvania“ pro 1886 şi a scăḑut cu 2 colecţiuni de câte 1 esemplar din organul Asociaţiunei dela începutul apariţiunei sale donate bibliotecei dela universitatea c. r. din Cernăuţi şi spitalului Francisc Iosefian din Sibiiu.

V.

„Transilvania“ organul Asociaţiunei a continuat a se eda şi în anul 1886 sub redacţiunea Dlui prim-secretar al Asociaţiunei.

Deparaţian scrie:

Mie daţi-mi valea verde,
Unde perde
Omul negrele gândiri;
Unde uită de urgia
Şi sclăvia auritelor zimbiri.

E rĕu însĕ cum psalmodiasă unul:

Cât de frumoasă şi încântătoare
Erai aseară, când te-am vĕḑut, . . ,

Şi tot spune şi îndrugă la vorbe de prisos: c'o „amează“ (dela amare), că „îi place zimbetul“ apoi devine obrasnic, — şi e cântăre de salon asta — „îi cere sărutări“ şi cu asta ai crede, că s'a încheiat socoteala; dar de unde, poetul a fost prea fermecat şi începe din nou:

Vin'o în braţe, fi curagioasă,
Cearcă odată şi vei vedé,
Cât e de dulce viaţa amoroasă,
Căci eu sunt sigur, că 'ţi va plăcé.

Vorbe de prisos sunt în strofa:

Cât de dulce armonie
Dormia cândva în peptul meu,
Cum sciau toate sĕ ţie
Nesmintit acordul seu.

Dacă era armonie, e de prisos a mai spune, că era şi acord. T. M.

Unul strigă:

Ai diamante, ai uitătură,
Ai ochi negri, ochi îngeresci....

Şi câte numai are sêrmana.... dar lungimea versificaţiunei ne dispensează: a-i mai adauge şi „înholbătură!“

Un esemplu din Heine ne va dovedí de sigur, că cu puţine vorbe poţi esprima o mulţime de idei, respective ideile se sulevează în consciinţa noastră prin măestria poetului:

D'odată eu am disperat,
Că voiu putea răbda,
Şi-în fine toate le-am răbdat
Dar cum? nu me-întreba. *T. M.*

Bolintinean:

Dar eată noaptea trece! .... bălaia dimineaţă
Trimite înainte-i un dulce foc ceresc.
Sĕ stingă lampa d'aur, ce arde încă în ceaţă
Noroasa com'a nopţii, ce visele împletesc ....
Colo se sparge unda de undă alungată
Colo din frunză sună ai nostri călĕtori;
Colo priveghitoarea suspină înamorată,
De vênturi legănată pe patul ei de flori ...
Rĕsai, o dimineaţă! şi fie ca sĕ pare
Ca tine bucuria în suflet omenesc!
Desfăşură în aer cosiţa ta bălae,
Pe care flori de aur şi rose strălucesc!
Sburaţi minute blânde cu arip'aurică!
Versaţi-ve, o flacări dintr'al ḑilei sîn!
Ear în coroana lumei, o soare te ridică
În calea-ţi sĕmĕnată cu mândre flori de crin!
Vin, vin de dă lumină la cei ce vor viaţă,
La cei ce fericirea în lume moştenesc!
Cât pentru mine, soare, tu n'ai nici o dulceaţă
De aceea dela tine nimica nu voesc!...

(Va urma.)

---

*) Se înţelege de sine. Red.

Ea s'a tipărit în 600 esemplare, din care s'au trimis membrilor ordinari pe viaţă 174 esemplare, la prenumeranţi 28 esemplare, la despărţăminte 18 esemplare, la biblioteci scolare şi în schimb 45 esemplare, oficioase 8 esemplare.

Aici este locul sĕ observăm, că comitetul conformându-se conclusului adunărei generale din Alba-Iulia şedinţa II pt. 39 a dispus, ca cu începerea dela 1 Ianuariu a. c. organul Asociaţiunei sĕ se trimită gratuit membrilor, cari plătesc tacsele regulat.

VI.

Cu privire la despărţămintele Asociaţiunei relevăm, că cele mai active întru promovarea scopurilor Asociaţiunei mai tot numai pe cele amintite şi în rapoartele anilor trecuţi, anumit pe al Sibiiului, Braşovului, Dejului, Clujului, Sebeşiului, Abrudului, Albei-Iuliei, Blajului, Simleului, Reghinului şi ca de nou reconstruit al Făgăraşului.

VII.

Supunênd raportul acesta apreţiărei onoratei adunări generale în legătură cu aclusele:

a) raţiocinia pro 1886;

b) budget pro 1888;

c) consemnarea membrilor nou insinuaţi;

d) consemnarea celor ajutoraţi prin stipendii;

e) consemnarea celor rĕposaţi dintre membrii asociaţiunei;

adunarea generală sĕ binevoiască:

1. a da comitetului absolutoriu pentru activitatea sa din anul 1886;
2. a aproba budgetul propus pentru anul 1888;
3. a declara de membrii pe cei consemnaţi în lista presentată;
4. a face amintirea obicinuită pentru membrii reposaţi şi
5. a alege pe secretarul comitetului şi pe controlorul.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută la Sibiiu, în 16 August, 1887.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Isaia Popa, cand. de preot, care la deferite ocasiuni ne a desfătat cu sonora-i voce de bas, şi-a serbat cununia cu afabila d-şoară Ana Romanul, Duminecă în 30 August la 12 oare a. m. Ca dovadă eclatantă despre simpătiile, de cari s'a bucurat dl Popa, la Sibieni, — fără considerare de naţionalitate, — servească numerositatea publicului, ce a luat parte la actul cununiei, ear de altă parte împregiurarea, că reuniunea de cântări germană „Männergesangverein“ de aici — al cărei membru a fost şi dl Popa, — sub conducerea dlui prof. G. Dima, dirigent al reuniunei, l'a întimpinat la întrarea în biserică cu o frumoasă cântare ocasională. Felicitările noastre cordiale tinerei părechi.

* (Deputaţiunile la Maiestatea Sa în Deva.) După cum am înţeles, Maiestatea Sa la Deva va primí numai deputaţiunile locale, ear deputaţiunile celelalte, ce 'şi vor presenta omagiile Maiestăţii Sale, se vor primí la Cluş. Aceasta scire ne vine cu atât mai de credut, cu cât cetim în foile din capitală, că dl ministru president Tisza, va însoţí pe Maiestatea Sa numai la Cluş.

* Lucuitorii comunei Herman, cari au fost păgubiţi prin foc au primit din şatul privată a Maj. Sale 500 fl. v. a.

* Pentru primirea Maiestăţii Sale în Deva se fac mari pregătiri. Pentru încuartirarea oaspeţilor, locuitorii Devei arată mare ospitâbilitate. Pentru suita regelui sunt destinate casele „Magna curia.“ Arch. Albrecht 'şi va avea cuartirul în preparandia de stat şi suita Sa în mai multe case din piaţă. Cancelaria militară va fi în scoalele reale de stat. Pentru suita principelui de coroană sunt destinate şirul de case dela gară. Ordinea s'au angagiat a o susţiné pompierii comunelor din apropiere.

* (Necrolog.) — **Teodor St. Blebea** comerciant, după o scurtă suferinţă, împărtăşit cu sf. taine, încetă din viaţă Joi în 27 August (8 Septembre la 8 oare seara în etate de 32 de ani. Despre această tristă perdere incunosciinţează pe toate rudeniile şi petoţi cunoscuţii rĕposatului neconsolabila sa soţie, mamă, surori şi fraţi. Rĕmăşiţele pămêntesci se vor ridica din casele părintesci Strada aţei Nr. 402 şi se vor înmormênta în cimiterul din Groaver, Sâmbătă în 29 August (10 Septembre) la oarele 4 p. m. — Braşov, în 28 August (7 Semtembre) 1887.

În „Gazeta Transilvaniei“ scrie un vechiu amic al reposatului: Incă un suflet nobil ne părăsesce pentru vecie. Un caracter blând, o inimă bună s'a stins din mijlocul nostru.

Comerciantul Teodor S Blebea, în floarea vieţii, după un morb scurt, a repausat aici în Braşov în casa părintească. Joi după ameadi.

Pe reposatul îl plânge jalnica şi neconsolabila soţie, numĕroasele rudenii, numĕroşii amici şi cunoscuţi.

O trăsătură nobilă de inimă a repausatului se eterniseazā şi în testamentul făcut în dilele din urmă ale vieţii sale In acesta, după ce asigură prea iubitei sale, care în viaţă i-a fost un adevĕrat înger păzitor, o rentă anuală, dispune ca din considerabila sa avere îndată după moarte, sĕ se numere Eforiei scoalelor române de aici, respective sĕ se asigure acesteia un venit anual pentru scopuri scolastice în sumă de *una mie lei noi*.

Se poate oare o faptă mai nobilă ca aceasta? Se poate oare ca cineva sĕ-şi eterniseze şi sĕ-şi ilustreze mai bine numele şi familia, decât prin o faptă atât de frumoasă, atât de umană şi românească?

Dute în pace suflet nobil, pretine iubit, memoria ta va fi în veci neperitoare între noi!

Fie i ţĕrina uşoară.!

* D-l ministru român Sturdza, care a presidat la înaugurarea monumentului ridicat lui Ovidiu la Constanţa a primit următoarea telegramă dela d. Coppino din Italia: Bine voesce a primí, Escelenţă, urările Italiei pentru prosperitatea şi mărirea nobilei naţiuni române, în această di, în care ea onorează cu un monument pe marele poet dela Sulmona. — Leagănul seu şi mormêntul strîng şi mai bine legăturile de consângenitate dintre cele 2 popoară.

* Vestita cântăreaţă Elena Pădure din Braşov, va debuta pentru stagiunea de earnă la teatrul din Pilsen, ear pentru cea de vara e angagiată la teatrul din Marienbad.

* (Iarăşi un teatru ars.) Din Londra se telegrafează despre teribila catastrofă a teatrului din oraşul Exeter: Focul a isbucnit pe la 10 oare şi jumĕtate. Intr'un ceas teatrul a fost prefăcut în cenuşă şi peste o sută persoane au perit în flacări. Focul s'a întins cu atâta iuţală, încât n'a fost chip de scăpare, mai ales pentru publicul din galerii. Erau sfĕşiitoare ţipetele publicului, bărbaţi, copii, femei, care se luptau unii cu alţii, se striviau spre a ajunge la uşă. Pe la 11 oare s'au scos 12 morţi de pe scara ce duce spre galerie. Aci a fost învĕlmăşeala cea mai crâncenă. Cele mai multe cadavre zăceau turtite şi arse într'un colţ. La miezul nopţii erau scoşi 70 morţi.

Unii dic, că au fost deschise uşile de scăpare, alţii contestă aceasta. Adevĕrul este, că s'a făcut puţin pentru a prevení unor asemenea catastrofe îngrozitoare. Cifra oficială a morţilor o de 140, însĕ se dice, că numĕrul victimelor trece preste 200. Mai mult a suferit publicul din galerie, unde a fost numai o eşire. Acest teatru era zidit numai la 1885, după arderea teatrului de mai nainte, când însĕ n'au fost accidente de persoane.

* Luni dimineaţa au părăsit Sibiiul toate trupele, ce erau concentrate aici. Drumul 'l vor face pe la Vinţul de jos, de unde vor pleca apoi spre Deva.

* (Castel de vară pentru Maj. Sa împĕrăteasa Elisabeta). Maj. Sa împĕrăteasa şi regina noastră, avênd de cuget a cerceta în tot anul băile Herculane a proectat ridicarea unui măreţ castel în acele locuri romantice, departe de sgomotul lumii, unde va gusta aerul curat de munte. Architectul de curte a şi sosit din Viena, ca sĕ aleagă locul potrivit.

* Cheltuielile pentru repararea stavilelor Tisei, se urcă până acum la suma de 158,000 fl. şi repararea încă se continuă.

* (Cehii şi ungurii.) Duşmănia între cechi şi unguri se vĕdesce tot mai tare. Cehii continuă cu furie rĕsboiul contra făinei din Ungaria. Din Brünn se face cunoscut, că representanţa comunală din Trebitsch în Moravia a hotărît, că pentru fie-care sac de făină, fie de hemeiu, gris etc. dacă e de provenienţă gin Ungaria sĕ ia 1 fl. dare de consum, şi tot atât pentru fie-care porc importat din Ungaria şi vêndut în Trebitsch. Reuniunea ţĕranilor cehi a publicat un apel, in care învită şi pe celelalte comune a purcede tot în chipul acesta.

* (Rouvier a călătorit prin Svitzera) Călătoriei lui i-se atribue o mare importanţă. Se vorbesce, că între Francia şi Svitzeră s'ar afla negoţieri diplomatice. La cas, dacă Francia ar purta resboiu cu Italia, trupele din Svitzera sĕ ocupe părţile centrale ale Savoei.

* (Bulgaria.) Un ucas al principelui a ridicat starea de asediu în Bulgaria şi oposiţiunea şi năvălesce cu foile ei din toate părţile, atăcând actualul regim.

* (Ceva nou.) Din Brusela se telegrafează, că după serbătorescile şedinţe ale congresului catolicilor socialişti în Lüttich, s'a dat sara un meeting al locuitorilor sub preşedinţa cardinalului archiepiscopal Reims şi a episcopilor din Lüttich şi Tournay. Prelaţi bisericesci, se presideze adunări de dileri şi proletari spre scopuri . . . e ceva nou.

* (Mulţămită publică.) Biserica gr. or. din Criscior protopresbiteratul Zarandului în anul 1886 şi în 1887 a fost frumos împodobită cu mai multe ornamente bisericesci, de către următorii marinimoşi domni:

Dl George Bocan, a procurat din bani sei proprii un clopot cu 75 fl. v. a. şi totodată a dat pentru repararea biserici 50 fl.; Dl George Almăşan, a procurat pe bani sei proprii un rênd întreg de vestminte preoţesci cu 55 fl.

Dl Nicolae Moţu, a procurat cu 30 fl. o perdea pentru acoperirea prestolului.

Tot pe seama sf. biserici s'a colectat prin zelosul preot Ioan Perian dela credincioşii acestei comune o sumă de 60 fl.; cu care sumă s'au procurat douĕ sfetnice mari înaintea fruntariului.

Tot cu aceasta ocasiune subscrisul învĕţător în numele comitetului parochial, me vĕd plăcut îndemnat a aduce pe aceasta cale mulţĕmită călduroasă următorilor p. t. domni, cari au binevoit a contribuí la colecta, ce o am deschis-o pentru înmulţirea bibliotecei scolare din loc, şi anume:

Dl Ioan Perian, preot 1 fl.; George Almăşan, 1 fl.; Ioan Marc, 1 fl.; Nicolae Moţ, 1 fl.; Lazar Toderaş, 2 fl.; Dan Candiu, epit. 50 cr.; Nicolau Elec, 1 fl.; Petru Trif, 50 cr.; Opra Nicolae, 90 cr.; Kristyori István, 1 fl.; Perian Anastasie, 20 cr.; George Bocan, 1 fl.; Lăşcuţ Feier, 50 cr.; Ionaş Toderaş, 1 fl ; Lörnicz Ferencz, 1 fl.; Ioan Tuliciu, 60 cr.; Nicolau Grama, 60 cr.; Dumitru Dărăbanţ, 1 fl.; George Bedea, 80 cr.; Roşca Frigyes 2 fl.; George Flora, 60 cr.; N. N. 40 cr.; Ioachim Flora, 1 fl.: Kristyori Lajos, 1 fl.; Kristyori Albert, 1 fl.; Vaizel Ioan, 1 fl.; Gerasim Toda, 1 fl ; Nicolau Moţ, 1 fl.; Alesandru Elec, 50 cr.; Nicolau Faur, 1 fl.; Lazar Pleşa, 1 fl.; Fodor Sofia 80 cr.; Avram Stefan, 80 cr.; Iosif Borza, 50 cr.; Ioan Tomodan, 1 fl.; Petru Moţ, 1 fl.; Vagzsinai Ludovica, 50 cr.; Nicolae Codrean, 60 cr.; Tovie Pleşa, 1 fl.; Roman Ioan, 50 cr.; Emil Koszperda, 1 fl.; Ioan Varga, 1 fl.; Ioan Opra, 80 cr ; Constantin Pleşa, 50 cr.; Toderaş Nicolae, 1 fl.; Eugenia Devian, 50 cr. — Fie ca aceste oferte sĕ le fie spre mângăerea sufletească şi ca o jertfă bine primită înaintea Dlui.

Criscior, 23 August, 1887.

Pentru comitetul parochial din Criscior.

Alesandru Draia,
învĕţător rom. gr. or.

* (Frideric cel mare şi Voltaire.) — Voltaire, petrecând mai mult timp la curtea regelui prusian Friederic cel mare, a scris un op poetic, pe care îl cití înaintea regelui. Tot pe acel timp era la curte şi un engles, care avea memorie estra-ordinară şi care vorbia bine franţuzesce. Când citea Voltaire opul seu, Frideric cel mare ascunse după un părete italian pe englesul, ca sĕ asculte citirea lui Voltarie, fără ca acest din urmă sĕ fi sciut ceva despre aceasta, ba nici nu cunoscea pe engles. După douĕ dile regele chemà pe Voltaire şi îi spuse, că e un înşelător, căci opul, pe care l'a cetit mai nainte nu este lucrarea lui originală, ci o compilaţie din vorbă în vorbă a altui învĕţat. La această observare Voltaire devenì aşa de confus, încât nu se mai putu scuza. Atunci regele declarà, că-i va dovedí aceasta şi chemà îndată pe adevĕratul autor. Englezul se presentă îndată şi declară, că acea operă poetică a scriso el, ceea-ce poate îndată documenta şi cu aceea, că o scie pe dearostul. Apoi îndată începu a recita din vorbă în vorbă opul întreg ceea ce vĕdênd Voltaire, devenì atât de confus, încât numai putu grăí nimica; abia într'un târdiu putu declara puternic, că numai el singur e adevĕratul autor şi această înşelăciune a englesului nu o poate pricepe. Regele ne mai putênd ţinea rîsul de această confusiune a poetului, îi descoperì gluma.

* (O maşină minunată). Un ceasornicar din Amsterdam a făcut un cap de operă rar în feliul seu şi foarte original. Prin mecanism foarte perfect face sĕ se vadă o tablă, pe care sĕ vede în miniatură icoana oraşului, în lungime de 20 urme şi în lăţime de 15 urme. Pe această tablă se ridică palaturile, casele, stradele, bisericile şi pieţele pline de oameni şi diferite prăvălii cu mărfuri de vêndare. Acì se vĕd oameni mergênd la preumblare, colo alţii lucrând pe întrecute; călăreţi şi trăsuri cutrieră stradele, omnibusuri uruesc în mersul lor, flotele merg în sus şi în jos pe valurile rîului, luntrile se opresc la port, roatele dela mori se învêrtesc cu repediciune. Pe piaţă se vĕd soldaţi făcênd manevre pe strade potcovarii potcovesc caii. Într'o grădină cântă musica, publicul cântă şi joacă; pe o piaţă se vĕd fântâni artesiane, aruncênd rade de apă, pe când împrejurul lor cântă musica militară.

* (După bal.) Scumpă Antonie, tu nu sci cum sĕ te porţi. Cu domnul cel blond ai dus-o prea departe. Sci bine, că tu eşti, măritată..!

D'a în adevĕr; dar el n'a ştiut o!

* (Adam şi Eva.) Costica şi Marioara veniau dela scoală. În o fereastră vĕḑură pe „Adam şi Eva în paradis", desemnaţi. Stătură curioşi în loc şi descifrară cu multă osteneală inscripţiunea.

— Aş voí sĕ sciu totuş, Costică, ḑise Marioara, care 'i Adam şi care Eva?

— O, proasto! ḑise băeţelul, întâiu trebue sĕ sĕ se îmbrace şi atunci se poate sci, care e Adam şi care Eva.

* (D'ale copiilor.) Vasilică aici ai un mĕr, împarte-l creştinesce cu sora ta.

— Cum se împarte crestinesce mamă?

— Sĕ dă jumĕtatea mai mare la celalalt. — Atunci Vasilică dă mĕrul sorioarei sale şi îi ḑice:

— Împarte-l tu creştinesce.

* (Bună recunoscinţă.) Ve recomând pe dl N. pentru postul de cassar în afacerile Dv.

Ce avantagii posede acest domn?

Este olog de amêndouĕ picioarele şi umblă cu cârji.

* (Bibliografic.) În ḑilele acestea va apăré în editura lui H. Zeidner, librar în Braşov:

„Fisică pentru scoalele poporale," lucrată pe basa normativului scolar din 1882 de Dionisie Făgărăşan profesor. Cu preste 70 de ilustraţiuni intercalate în tecst.

„Geografiă pentru scoalele medii," lucrată pe basa planului ministerial, după Dr. Laky de Dionisie Făgărăşan şi Andreiu Bârsan profesori, tom. II. Europa afară de regiunea Mării-Mediterane.

Imediat după apariţiunea acestei părţi se va pune sub tipar din *„geografia pentru scoalele medii,"* tom. III. geografia Asiei, Africei, Americei şi Australiei.

— A apĕrut în Gherla: *„Cuvêntări funebrale şi iertăciuni,"* din autori renumiţi, prelucrate de Titu Budu paroch protopop în Sat-Şugatag. Tom. II. Preţul 1 fl. v. a.

— *„Scoala şi familia,"* foaie pentru părinţi şi învĕţători, apare în Braşov. Nr. 10 cuprinde următoarele: Cum sĕ fie învĕţământul religiunei. — Cum petrec unii învĕţători în vacanţele de vară? — Din „Fisica pentru scoalele populare" de prof. Dionisiu Făgărăşan. — Sentinţe — Bibliografie. — Diverse. — Posta redacţiunei.

— *„Ţara nouă,"* revistă scientifică, politică economică şi literară, apare în Bucuresci. Nr. 4 are următorul sumar: Discursuri pedagogice ale d lui D. A. Sturdza. — Tu ce încriptă intunecoasă, poesie. — Documente de limba şi literatura Macedo-română. — Alăvdarea a Occitanieliei, traducţie. — Studiul religiunei, conferinţă. — Ali-Paşa di Jannina; Doru-lu a Patridălliei. — Cătră Pind, poesie. — Câteva cântece vechi populare române. — Bibliografie

„Amicul Familiei," ḑiar beletristic şi enciclopedic literar cu ilustraţiuni, apare în Gherla Nr. 17—18 are sumariul: Scoala civilă de fete cu internat ridicată în Sibiiu prin Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român — Literatura provensală. — Ultimul sihastru, fine. — Strĕda Carmen Sylva, roman — urmare. — Economia domestică. — Diverse.

Loterie

Sâmbătă în 10 Septembre 1887.

Buda: 21 16 67 75 70

Nr. 350. [1665] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Buceşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.
2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.
3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.
4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protppresbiter.

Nr. 53. [1657] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător, la scoala poporală din comuna Runcşor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕşene, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu şi jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi ☐ lemne, de unde are a se încălḑí şi scoala; 4. folosirea grădinei scolare şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate şi purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula şi că poşede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕţător are pe rênd a ţiné strană într'o biserică şi cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subşterne la P. O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureşană până la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conţelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcşor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preş com. scolar.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 19–20

Nr. 5597. [1667] 2—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sĕ liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 50 fl., resp sĕ-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orăşenesc.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

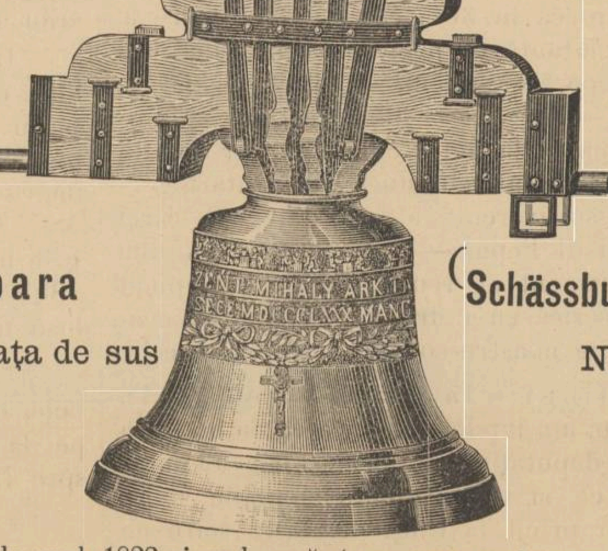

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [153] 9—10

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $1/2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $1/2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 27—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90 Sibiiu, Joi 3/15 Septembre 1887. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Septembre

Precând vor primí cetitorii nostri acest numĕr al diarului „Telegraful Român,“ Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru se va afla în Deva, primind omagiile de loialitate şi supunere ale acelor puţini norociţi, cărora resonamentele politice li au permis ca în Deva sĕ se presenteze înaintea monarchului, ca la primul loc în Ardeal, unde Maiestatea Sa va avea timpul fisic, sĕ şi manifesteze fericirea, de cari sunt părtaşi supuşii coroanei şi ai tronului, când îi cercetează capul statului.

Maiestatea Sa preabunul nostru monarch s'a îndurat a cerceta locurile noastre din incidentul marelor manevre ale armatei noastre comune, dicem armată comună, care este unica noastră garanţie materială în rapoartele cu statele vecine.

Sufletul nostru în aceste momente este cuprins de mare bucurie, de bucurie este cuprins în aceste momente sĕrbătoresci sufletul fiecărui român din patrie. Această bucurie o vor manifesta conducĕtorii bisericesci ai poporului nostru, cari se vor presenta înaintea Maiestăţii Sale, datori suntem sĕ o manifestăm noi cei dela pressă, cari esprimăm, fiecare cum crede mai cu cuviinţă, simţemintele, de cari e pătruns poporul nostru, de câte ori este vorba de tron, de dinastia Habsburg, de patrie.

În aceste momente de rară fericire pentru noi punem la o parte toate nĕcazurile, toate lipsele, toate calamităţile, de cari am fost, şi suntem necontenit bântuiţi, ne spălăm faţa, îmbrăcăm haine de sĕrbătoare şi veseli păşim, salutând cu iubire pe monarchul nostru: Cu pace ai venit la poporul teu, cu pace sĕ petreci în sinul poporului teu.

Trăim între anormale împregiurări politice. Nu noi le am provocat, nu noi contribuim, ca ele din anormale ce sunt, sĕ devină şi mai anormale, nu noi suntem de vină, că o nemulţămire generală domnesce dela un capĕt al ţĕrei până la celalalt.

Consilierii Măiestăţii Sale vor presenta actualele împregiurări politice, după cum vor crede mai cu cuviinţă. Noi nu avem cuvinte, pentru cari în aceste momente sĕ nu dicem cetitorilor nostri, bucuraţi-ve, căci împĕratul şi regele nostru se află în mijlocul vostru. Nu avem cuvinte, nu putem oprima în peptul poporului simţemintele de bucurie. Suntem deci pentru libera manifestare ale acelora. Se vadă pĕcătoşii, că uneltirile de tot soiul n'au putut sĕ instrĕineze pe român de tron şi dinastie, sĕ vadă pĕcătoşii, că noi nu ne-am perdut speranţa, credem încă în îndreptarea lucrurilor.

Sĕ ne esplicăm.

În îmbuibarea lor cea fără saţiu, diarele din Budapesta au tras persoana sacrosanctă a Maiestăţii Sale în lupta valurilor politice, şi de după spatele acestei sacrosante persoane au lăsat săgeţi veninoase asupra noastră, cari facem front politicei actuale de maghiarisare.

În special diarul „Budapesti Hirlap,“ predică doctrine de tot ciudate, ale căror tendenţe nu sunt cu greu de esplicat. Îndată ce Maiestatea Sa a călcat pe pămêntul comitatului Hont, acest diar ne-a adus scirea, că în acest comitat cu diua păşirei Maiestăţii Sale pe pămêntul comitatului s'a promulgat numirea ungurescă, sau mai bine ungurisată, a comunelor. Purcedênd dela rĕspunsul Maiestăţii Sale la felicitările poporaţiunei din aceste comitate, în care s'a accentuat alipirea cătră tron şi iubirea de patrie, diarul acesta vestesce cetitorilor sei, că Maiestatea Sa iubesce numai aceea, ce este unguresc şi nimica ceea-ce nu este unguresc. Sĕ o scie deci aceasta sêrbii, sasii şi românii. Acesta e modul de judecată al diarului din capitala Ungariei.

Tendenţa este vĕdită. Voesc adecă politicii dela Budapesti Hirlap sĕ identifice coroana cu politica de cutropire urmărită de societatea ungurească, adecă maghiarisarea, şi cred, că noi suntem aplicaţi a identifica coroana în sensul enunciaţiunilor unguresci. Consecuenţele din asemenea enunciaţiuni noi nu le mai enumerăm.

Este lucru neonest a insinua cu atâta nesocoteală o asemenea rolă capului statului.

Noi scim, că Maiestatea Sa, prea bunul nostru monarch este părintele tuturor. Mai presus de toate iubesce pe fii devotaţi tronului şi dinastiei. Scie, că în această patrie sunt români, cari voesc sĕ se desvoalte în direcţiunea croită de firea lor, sunt saşi, cari voesc sĕ remână sasi şi sêrbi, cari voiesc sĕ fie sêrbi.

Noi scim, că capul statului pe toţi ne iubesce, şi nu credem celor din Budapesta, când insinuă, că capul statului nu iubesce pe cei ce nu voiesc sĕ se maghiariseze.

Salutăm din inimă sosirea Maiestăţii Sale în mijlocul poporului român.

Sfinţirea bisericei din Apoldul superior.

Apoldul-superior, 1 Septembre.

Sunt rari momentele, cari însufleţesc condeiul istoric sĕ mai lase câte o literă, în care urmaşii sĕ cetească: sĕ fim vrednici ca părinţii nostri, sĕ îngrijim de trăinicia urmaşilor, după esemplul bĕtrânilor.

De această bine-cuvêntare se pot bucura românii apoldeni, ei au adaus o literă de aur în istoria vieţii lor; vor fi binecuvêntaţi de urmaşi sute de ani, urmaşii lor vor povestí cu mândrie despre hărnicia şi evlavia părinţilor şi 'a strĕbunilor; ear sfinţenia faptei le va fi un esemplu viu pururea.

Apoldenii adecă au ridicat un sfânt monument, un frumos lăcaş dumnedeesc şi vĕdêndu-şi cu ochi rodul muncii lor, mai era de lipsă sĕ se sevêrşască cel din urmă şi mai solemn act: *sfinţirea bisericei.*

Escelenţia Sa Înalt Prea Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, voind sĕ procure linişte sufletească credincioşilor harnici din Apoldul superior cât mai îngrabă, n'a pregetat a delătura toate greutăţile, ce îi stăteau în cale şi Sâmbătă la 29 Aug. cătră seară, a sosit în mijlocul apoldenilor.

Apoldul este un orăşel, al comitatului Sibiiu, aşedat în regiunea spicoaselor tomnatice, nu departe de oraşul Mercurea. Drumul de ţeară din Sibiiu apucă în direcţiune vestică prin o regiune de tot plăcută, ce-'ţi lasă adênci impresii.

Un brêu de munţi acoperiţi de păduri dese şi întunecoase, din cari se înalţă unde şi unde câte o stâncă pleşuvă, pe care a înegrit-o din veacuri arşiţa soarelui 'ţi răpesc ochii, şi dus pe gânduri, te pomenesci binecuvêntând viaţa liberă muntenească.

La dreapta drumului sunt presărate o mulţime de delucene, cari închid văi frumoase şi roditoare.

Prin aceste locuri romantice a trecut Escelenţia Sa, dimpreună cu Preacuvioşia Sa părintele Dr. Ilarion Puşcariu într'o trăsură, cu patru cai, urmată de o altă trăsură, în care se afla Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateşiu şi protodiaconul ceremonial dl Sergiu Medean, toţi veniau pentru ca sĕ sevêrşască măreţul act al sfinţirei bisericei.

Sub dealul Apoldului priveliscea, ce se desfăşura, era de tot mişcătoare. Aici un convoiu măreţ de călăreţi, de trăsuri, de bărbaţi şi femei din toate părţile tractului Mercurei, a sosit sĕ întimpine cu cuvinte de laudă şi de bineventare pe iubitul lor Archiereu.

Voinicii românaşi şi strĕinii, făcură un frumos spalir, ear câţiva călăreţi cu steaguri nevinovate ca la comandă încungiurară trăsura Escelenţiei Sale. Tot în acest moment păşesce cu mândrie în fruntea preoţimei tractuale părintele protopresbiter tractual I. Droc, care în termini bine aleşi, şi în cuvinte determinate, descrie bucuria, ce a cuprins inima tutu-

FOIŢA.

Ceva despre poesie.

(Încheere.)

O însuşire caracteristică, ce deosebesce poesia de prosă, e fără îndoială şi esageraţiunea, adecă un fel de espunere superioară, ce la părere dă lucrurilor o înfăţişare supra naturală, şi provoacă plăcere, ear obiectele în adevĕr numai la „părere“ apar supra naturale; fenomenul acesta câştigă foarte mult stilului poetic. Esageraţiunea manifestează chiar entusiasmul artistic. — Un fir de pĕr de aur — esagerat — din capul lui Joe punea în admiraţiune pe popoarele cele mai înaintate în cultură pe vremea lor. Aşa rĕmâniau uimiţi grecii, aşa romanii, aşa rĕmânem noi adi înaintea unui product adevĕrat artistic.

O esageraţiune:

Dori de diuă se revarsă
Şi eu ochii n'am închis,
Cum sĕ-i închid, când ei varsă
Părae de foc nestins. *M.*

V. Alecsandri scrie:

Ear Hanu 'şi smulge barba,
'Şi smulge şalul verde,
Privind urdia întreagă
Sub ochii cum se perde.

Dar sĕ ascultăm o comedie, un poet — hai sĕ dicem amorez — „vorbesce plângênd“ iubitei sale şi între altele dice:

Sĕ plâng sĕ rîd tot-odată,
Îmi vine ades neîncetat,
Gândind la viaţa-mi întristată
La dorul meu neîmpĕcat....

Noi nu putem, decât sĕ compătimim pe sĕrmanul versificator.

Cât de frumos ne face Nicolescu o esageraţiune chiar nesimţită:

La gât purta o cruce, simbol de sĕrăcie
Şi în inimă durerea eternă bogăţie
Acelor ce pe lume se dic desmoşteniţi.
Vai, negreşit aleşii sunt cei mai fericiţi.

I. Eliad Rădulescu:

Stă marele Archangel, cu degetul la gură
Privia în mărmurire şi buzele 'şi muşca;
Ferbea trufia 'ntr'ênsul, ferbea friguri de ură:
Bătea têmplelei groasnic şi chipu-i se roşia.

O groasnică durere de cap 'l stăpânesce,
Şi fruntea i-se umflă şi ochii 'n flacări joc. —
Svâcnesce a lui gândire şi 'ntr'ênsa zămislesce
Turbează apostatul, o spuma e, un foc!
Plesnesce a lui creştet. — Născu Pĕcătuirea;
Frumoasă, zimbitoare îi sboară împrejur. —
Archangelul rĕsuflă, 'şi vede zămislirea;
Se încântă d'al ei farmec întâiul Duch sperjur.

. . . .

La acest loc amintim, că greşesc poeţii, cari se îndeletnicesc în prea multe diminutive şi mai ales „ascuţite.“ Rea impresie fac diminutivele in „iţă“, şi tot aşa de mult detrag din valoarea poesiei numele proprii, ce le stichuesce poetul.

Aşa scarţăe d. e.

În frumoasa grădiniţă
Păscea vesela căpriţă
Şi cu blânduţa oiţă.

Unul cântă:

Foae verde lobodă: Ţaţo
Gura lumii slobodă: Ţaţo

Altul oftează:

Şi mai mult Mariţo mor, me prăpădesc.

Sau:

Foae verde de risipă
Costică batista 'ţi pică.

Sau:

Scumpa mea Mariţo, dina mea din ceriu,
Ia dămi o guriţă, asta-i tot ce-ţi cer. —
Nu pot Ioniţică etc. etc.

De ce fetiţă, aşa crudă esci
Pe al teu Ioniţă nu compătimesci....

Doamne cât e de frumoasă Lizişoara mea...
Nu pot dragă Lină...

ror credincioşilor, că sunt norocoşi a întimpina şi a aduce omagiile lor la marginea tractului bunului lor archiereu. Credincioşii acestui tract nu vor pregeta, a urma sfaturilor înţelepte şi părintesci ale Escelenţiei Voastre; inimile lor sunt aşa de curate încât, sfaturile bune prind afundă rădăcină, şi încheià cu cuvintele: Fii binecuvêntat, cel ce vii întru numele Domnului. . .

Dl proto-pretore Branisce, în fruntea autorităţilor comunale de asemenea bineventă pe Escelenţia Sa cam în terminii următorii: Înţelegênd, că Archiereul românilor gr. or. din Transilvania şi Ungaria, care e totodată şi Consilier intim al Maj. Sale bunului nostru rege, va cerceta locurile aceste frumoase, ne-am adunat în şedinţă estra-ordinară şi am hotărît, ca toate comunele sĕ-şi trimeată reprepresentanţii lor, ca sĕ salute pe Consilierul Maj. Sale. Noi ne aflăm tare măguliţi, că în acest sĕrbătoresc moment Ve putem saluta în mijlocul nostru. Biserica şi statul se ajutorează reciproc şi binevoind a ne onora cu presenţa Escelenţii Voastre, Ve urăm cu o gură şi inimă: sĕ trăiţi mulţi fericiţi ani.

Atât dlui protopop, cât şi dlui proto-pretor Escelenţia Sa li a rĕspuus prin vorbe dulci, vorbe mângăitoare. Au fost grele şi mari stavilele, ce am înfruntat, dar cu toate aceste mi-am dat nizuinţa ale învinge, pentru ca sĕ mângăiu inimile credincioşilor. Cu ajutorul prea bunului Dumneḑeu am sosit deci, ca sĕ împlinim, ceea ce mai lipsia. Primirea solemnă, cu care me întimpinaţi aḑi, 'mi e o nouă dovadă de iubire; în întreaga viaţa mea nu voiu pregeta a lucra pentru consolidarea bisericei, păzirea sfintelor noastre aşeḑăminte şi pentru înflorirea scumpei noastre patrii.

La toate vorbirile urările de „Sĕ trăească“ numai încetau; şi în urări de bucurie ale publicului o cunună de nobile dame, mame adevĕrat române, cu îngeraşii lor, au predat Escelenţii Sale o mulţime de buchete compuse cu multă dibăcie din flori naturale şi artificiale

E mândru şi curat românul în portul lui, e impunĕtoriu în momente serbătoresci, dar aşa mândru, cum s'a arĕtat cu aceasta ocasiune, arare-ori îl poaţi vedé. În bucurie săltau pruncii, în bucurie flăcăii şi fetele, de bucurie era cuprinsă inima bĕtrânilor; lumea toată părea numai bucurie.

Suindu-se apoi Escelenţia Sa în trăsură, mândrii călăraşi 'şi opintiră caii, în urmă se înşirară o mulţime de trăsuri şi peste cât-va timp oaspeţii din nou au trebuit sĕ se oprească la capĕtul Apoldului.

Aici un arc minunat de triumf se ridica măiestos ca un curcubeu de pe o margine a drumului până la cealaltă. Tot flori frumoase de munte, flori curate ca inima românilor compuniau această măestrită lucrare. Înaintea arcului de triumf, parochul local, Vasiliu Necşa, cu sf. evangelie şi cruce în mână, îmbrăcat în ornatele bisericesci aştepta în fruntea numĕrosului public, români şi sasi, şi bineventă pe Escel. Sa prin cuvinte potrivite, esprimând dorul înteţit al apolḑenilor pentru sfinţirea locaşului d-ḑeesc. După ce Escelenţia Sa promite din nou, că cu ajutoriul lui D-ḑeu va oficia actul sfinţirei, după ce dă câteva sfaturi înţelepte poporului şi mulţămesce pentru frumoasa întimpinare, publicul erumpe în „Sĕ trăiască,“ necurmat . . . .

Călăreţii din nou se aşaḑă în ordine, publicul se îndesuesce prin tot locul şi convoiul pleacă în sunetul armonios al capelei săsesci, al clopotelor dela biserica românească şi evangelică. Strada cea mare era împodobită sĕrbătoresce. Stejărei verḑi şi braḑi tinerei se închinau de o parte şi de alta până la casa frumoasă a harnicului proprietar Ivan. Aici se ridica un alt arc de triumf mândru şi frumos, manifestând bucurie; arcul era încunjurat d'o altă mulţime de oameni. Entusiasmul era la culme şi strigătele de „Sĕ trăească“ nu mai încetau.

Musica mai întonà câteva cântece românesci, ce 'ţi înălţau sufletul şi abia după aceea lumea s'a mai liniştit.

Curênd după sosire Escelenţa Sa primì visita decanului evangelic, care bineventă pe Escelenţia Sa în numele bisericei ev. lut. şi a locuitorilor sasi, se mai făcură încă câteva visite şi clopotul bisericei anunţă începerea serviciului divin.

Publicul se adunà din toate părţile earăşi şi Escelenţia Sa încunjurat de preoţime purcese la biserica cea vcche, respective în edificiul scoalei, — unde se începu cu mare solemnitate serviciul d-ḑeesc. Ca preoţii asistenţi la oficiarea vecerniei au fost împodobiţi în ornatele bisericesci: Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu; Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateşiu; Preaonoratul domn protopresbiter tractual Ioan Droc, presbiterii: Ioan Şerb din Poiana, Nicolau Topârcian din Apoldul inferior, Nicolau Maneguţ din Poiana, Ioan Moga din Rod şi Vasiliu Necşa din Apoldul superior.

E frumos serviţiul bisericesc în biserica noastră, frumos şi impunĕtor e el, când îl îndeplinesc singuratici preoţi, când însĕ 'l servesce archiereul, şi mai ales când 'l servesce Escelenţia Sa cu deosebitu-i tact şi evlavie, rĕmâi uimit, şi nu scii admira vei mai mult sfinţenia şi podoaba actului, ori iscusinţa indeplinitorului; şi mai ales la sfinţirea unei biserici. Numai cel ce a asistat la un asemenea act sfânt 'şi poate face închipuire despre sublimitatea ritului din biserica noastră.

Incă nu sosise amurgul cum se cade, când începu vecernia în edificiul scoalei, un loc, unde apolḑenii înălţau rugăciuni Dumneḑeului ceresc, până în momentul, în care s'a sfinţit biserica cea nouă; cu toate acestea însĕ oficiul de seara durà până către meḑul nopţii. În bisericuţă publicul stetea indesuit şi lipit umĕr la umĕr, căldura era înăduşitoare. Dar oamenii rĕmaseră neclintiţi, indeletnicindu-se în sfintele rugăciuni, rĕmaseră statornici, şi răbdători, căci aveau esemplu pe marele archiereu. După ce îndecursul rugăciunilor, la cântarea antifoanelor Esc. unse cu unt de lemn sfinţit fruntea tuturor asistenţilor până chiar şi a copiilor celor mici, pecetluind astfel tăria în credinţă şi pogorârea darurilor celui prea înalt, după ce s'a oficiat vecernia, litia şi utrenia, earăşi în sunetul clopotelor, încungiurat de preoţi Escelenţia Sa s'a reîntors la cuartir.

Odichnă multă însĕ n'a fost. Sosind dimineaţa, măreţul soare strălucea mai dulce apolḑenilor ca altă dată şi lume şi mai multă se adunà înaintea locuinţii Escelenţiei Sale. Clopotul din nou vestea începerea continuărei serviciului dumneḑeesc. Asistenţii de seara ai archiereului 'şi luară binecuvêntare, apoi în ornate bisericesci se înfăţişară la locuinţa Escelenţiei Sale şi publicul urma uimit de conductul grandios pe Archiereu la biserica cea veche, de unde în mod sĕrbătoresc s'au luat elementele de sfinţire: moaştele, evangelia şi antimisul, trebuincioase pentru sfinţirea bisericei, şi se făcu o solemnă procesiune la biserica cea nouă.

După ce se ocolì biserica, cetind Escelenţia Sa trei evangelii se facu stropirea cu apă, aşeḑarea moastelor, pregătirea şi sfinţirea prestolului şi după ce toate au fost isprăvite Escelenţia apăru înaintea publicului şi ţinu o frumoasă şi pătrunḑĕtoare cuvêntare. Accentuà credincioşilor bunătatea monarchului nostru, sub a cărui stăpânire sa ridicat şi această sfîntă biserică; le puse la inimă loialitatea românului către tron şi casa domnitoare; ii învrednicì cu sfaturi blânde şi înţelepte şi laudând apoi hărnicia apolḑenilor şi spiritul de armonie, ce domnesce între acesti locuitori, cari deşì de confesiuni şi naţionalitate deosebită şi-au dat mână de ajutor, ca sĕ poată ridica acest lăcaş sfânt.

Îndată apoi se începu oficiul obicinuit în decursul căruia s'au tuns întru ceteţi clericii: Nicolau Neamţ, şi I. Broju; N. Neamţ s'a chirotesit întru ipodiacon şi tot dênsul a fost chirotonit întru diacon: d'asemenea s'a chirotonit întru presbiter, Iuliu Suceava.

Biserica era îndesuită, îndesuit era cimiterul şi toate locurile erau pline de lume. La actul divin au luat parte pe lângă poporul cel numĕros, representanţii clerului din tract apoi representanţele comunelor şi mulţi alţi oaspeţi, veniţi anume spre acest scop.

Trebue sĕ aibă omul o răbdare deosebită, deosebit trebue sĕ-i fie cuprinsă inima de sentimentele iubirei ca de dimineaţa până la 2 oare d. m. în continuu sĕ conducă cu un deosebit tact şi deosebită desteritate serviciul d-ḑeesc, şi apoi sĕ împĕrtăşească pe fiecare credincios până şi pe micile mlădiţe cu sfinţita anaforă.

Intre 2 şi 3 oare primí Escelenţa Sa visita decanului cu soţia, şi a mai multor onoraţiori.

La prânḑul bogat, la care au participat un frumos public a deschis şirul toasturilor Escelenţia Sa pentru sănĕtatea Maj. Sale, care ne-a asigurat prosperitatea noastră; apoi pentru înaltul regim şi pentru harnicii apolḑeni, cari l'au făcut părtaş la aceasta frumoasă serbare. A urmat părintele protopop tractual, care arătà însĕmnătatea bisericei şi rolul ei în timpul de acum; apoi vorbì de părinteasca îngrijire a Esc. S. pentru fii sei sufletesci nepregetând nici o jertfă pentru fericirea credincioşilor; mai vorbì apoi despre meritele proprietariului Ivan sub al cărui sprijin s'a ridiat sf. biserică. Impresie deosebită şi mare furoare a produs o versificaţiune românească, a decanului Krasser, în onoarea Esc. Sale predată în formă de toast. Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Puşcariu ridicà păharul pentru frumoasa cunună de dame, cari şi de astădată au arĕtat, că sunt accesibile pentru lucrurile cele mai nobile şi estetice pentru simţul de religiositate, ce e un ornament pentru fie-care om şi în deosebi pentru secsul femeesc. A vorbit frumos şi potrivit de 2 ori d l proto-pretor Brenisce pentru Esc. Sa, apoi pentru prosperarea scoalelor din tract, espunênd în o frasă a unui inspector german de scoale, condiţiunile necesari de propăşire ale scoalei. Încă după un toast masa se ridicà şi la $^1/_2$ 5 oare. Esc. Sa şi ceilalţi oaspeţi sibieni părăsiră Apoldul în urări neîncetate de „Sĕ trăiască.“

Măreaţa şi mândra biserică, podoaba oraşului, ce o au ridicat apolḑenii va fi mult timp martoră harniciei lor, a energiei protopopului şi a vrednicului proprietar Ivan; dar mai mult va legitima ea buna unire şi iubire a locuitorilor sasi şi români, ear sfin-

---

Diminutivele însĕ încă au loc, când sunt potrivite, dulci etc. d. e.

Feţişoara lui, spuma laptelui,
Mustăcioara lui, spicul grâului,
Perişorul lui, peana corbului,
Ochişorii lui, mura câmpului. *V. A.*

Cât de frumos şi poetic aici şi cât de greţos în imaginile scandaloase de mai sus.

Ordinea caracterisează o poesie bună, întocmai ca şi pe un om harnic: Ordo est anima rerum. Poetul în închipuirea sa sĕ caute deci ca punctul, ce-l ţintesce prin „figuri gradate,“ sĕ-i fie totodată şi punctul de culminaţiune. E necesar dar, ca poesia sĕ aibă un punct de culminaţiune, sau mai bine ḑicênd: „frasa cea dintâiu, inima poetului şi manifestarea cea mai înaltă a simţemintelor.“

Toate celelalte frase se crează pentru a determina întru cât se poate mai mult frasa aceea, ce poetul mai întâiu şi-a format în fantasie şi care esprimă totodată sentimentul sau pasiunea isvorîtă din inima poetului.

Desvoltarea tuturor fraselor, cum le-am numí „secundare“ sĕ fie grabnică. —

E incorect şi nici nu se poate admite, ca un poet sĕ aibă multe puncte de culminaţiune, respective nici unul. —

Sĕ vedem spre pildă frumosul tablou a lui Gr. Alecsandrescu:

Ascultaţi... marea fantomă, face semn, dă o poruncă
Oştiri, taberi fără numĕr împrejuru-i înviez,
Glasul ei se întinde... cresce, repetat din stâncă 'n stâncă.
Transilvania 'l aude, ungurii se înarmează.....

Sau cum scrie Eminescu:

Multe trec pe dinainte,
În auḑ ne sună multe,
Cine ţine toate minte
Şi ar sta sĕ le asculte;
Regăsindu-te pe tine,
Când cu sgomote deşarte
Vremea trece, vremea vine.

Alecsandri:

Ursan tresare, geme, s'aprinde în gândul seu.

Ca esemplu vom aduce şi următoarele vorbe de Gautier:

Sultana vrea sĕ între în baia-i din grădină,
Ea, ultima sa haină acum a asvêrlit
Şi păru-n libertate ca o manta divină
Pe corpul seu cel fraged voios s'a rĕspândit.
De sus cată sultanul la dênsa că privesce,
Şi barba 'şi desmeardă, ḑicênd în gândul seu:
Pe turn Enuncul aprig se primblă şi păzesce
Şi nime p'astă lume n'o vede decât eu.
Dar lucru de mirare, un nor din ceriu rĕspunde
Ḑicênd: şi eu, o Doamne, o vĕd colo de sus
Vĕd sinu-i ce se umflă sub limpedele-i unde,
Şi corpul, ce nud şede sub ochii mei espus. —
Achmet se făcu galbin ca luna întristată,
Scoate din brâu hangerul cu artă ciselat....
Sultana favorită în sânge stă înecată
Ear norul cel fantastic pe ceriuri a sburat. *T. M.*

Pentru ca sĕ fim mai scurţi de vorbă la întrebarea: Ce sĕ nu mai fie idealul poetului? ne rĕspunde M. Eminescu astfel:

Noi avem în veacul nostru acel soiu ciudat de barḑi,
Cari încearcă prin poeme sĕ devie cumularḑi,
Închinând ale lor versuri la puternici la cocoane,
Sunt cântaţi în cafenele şi fac sgomot în saloane,
Ear cărările vieţii fiind grele şi înguste
Ei încearcă sĕ le treacă prin protecţie de fuste etc. etc.

Acest mic tractat l'am espus şi pentru ca sĕ am prilej a constata, că mulţi români — cei mai mulţi — oameni cu dare de mană, oameni luminaţi sunt de tot nepăsători faţă cu scriitorii nostri românesci. Comoara cea mai bogată a unui dascăl harnic, preot harnic ori a altora, ar trebuí sĕ o formeze o bibliotecă a scriitorilor nostri, pentru-că astfel ii încurajăm în lucrările lor.

Opurile lui *V. Alecsandri*, *Bolintinean*, *Eminescu*, scrierile lui *T. Maiorescu*, *B. P. Haşdeu*, *Petru Maior*, *Xenopol*, *Negruzi*, *Odobescu* şi ca sĕ nu facem un pomelnic prea lung a *novelĭştilor adevĕraţi*, ar trebuí sĕ împodobească casa ori cărui român. Din ele înveţi limbă, judeci, ele 'ţi întăresc simţul de naţionalitate şi al iubirei de ţeară. Sunt un mijloc, cu care clădesce românul la viitoriul seu de aur.

I. Broju.

ţirea solemnă, ca coroana operei, va rĕmâné pururea testimoniu etern despre părintească îngrijire a Esscelenţii Sale pentru fii sei sufletesci. — Apolḑenii în astă privinţă pot fi esemplu viu. Au avut mult sĕ îndure locuitorii, căci mult i-a costat acest edificiu, au învins însĕ toate greutăţile, căci sciau, că numai: *Per asper' ad astra!* *Coresp.*

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor greco-orientali din districtul Sas-Sebeşului îşi va ţiné adunarea generală Mercuri, Joi şi Vineri în 9, 10 şi 11 Septembre 1887 st. v. în S.-Sebeş, la care sunt prin aceasta învitaţi a lua parte P. T. Domnii membrii reuniunei, cât şi alţi binevoitori ai causei scolare.

Programa.

Sedinţa I-ă, Mercuri în 9 Septembre a. m.

1. Deschiderea şedinţii.
2. Cetirea apelului nominal.
3 Raport general despre activitatea reuniunei în decursul anului scolar 1886/7.
4. Alegerea unei comisiuni pertru censurarea raportului.

Şedinţa a II-a Mercuri d. m.

5. Raport special al comitetului central asupra temelor pertractate în despărţĕminte.
6. Tractat general asupra temei „Cât şi cum are sĕ se propună din studiul religiunei în Curs. I şi II de scoală“

Şedinţa III-a, Joi în 10 Septembre a. m.

7. Prelegeri practice.
8. Discutarea temei prescrisă de Măritul consistoriu archidiecesan: „Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc şi pentru ce unii învĕţători, avênd pământ pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruarea acestui ram folositor.“

Şedinţa IV-a Joi d. m.

9. Raportul comisiunei esmise sub punct 4.
10. Pomĕritul, tractat teoretic practic.

Şedinţa a V-a, Vineri în 11 Septembre a. m.

11. Discutarea temei prescrise de Măritul consistoriu archidiecesan; „Care sunt causele, pentru care absenţiile scolare sunt prea numĕroase şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instructiunea poporală?“
12. Statorirea bugetului pro 1887/8.
13. Propuneri de sine stătătoare.

Din şedinţa comitetului central, ţinută la 14 August 1887.

I. Droc, preş. *Ioan Moga*, secr. I.

Adunarea din Oraviţa

a societăţii pentru fondul de teatru român se va ţiné după următorul program interesant la 25 Septembre n.: 1. Întimpinarea reuniunilor de cântări esterne dimineaţa la 8 oare. 2. Deschiderea sedinţii 1 a adunării generale, dimineaţa la 10 oare. 3. Banchet după şedinţă. 4. Concert şi representaţiune teatrală seara la 7 oare, când se vor produce: *a)* Reuniunea de cântări din Ticvaniul mare cu „Marşul cântăreţilor“ cor bărb. de Porumbescu. *b)* Reuniunea de cântări din Biserica albă cu „Eată ḑiua triumfală“ cor bărb. de W. Humpel. *c)* Reuniunea de cântări din Cacova cu „Fântâna cu trei isvoară“ cor mestecat, de G. Dima. *d)* Reuniunea de cântări din Mercina cu „Junimea parisiană“ cor bărb. de Adam. *e)* Reuniunea de cântări gr. or. din Vărădia cu „Sus opincă“ cor mestecat de I. Vidu. *f)* Reuniunea de cântări din Oraviţa cu „Cor final“ din opera „O noapte în Granada“ cor mestecat de Kreuzer. *g)* Reuniuea de cântări „Unirea“ din Vărădia cu „Marseillaise“ cor bărb. de Ruge de Lisle. *h)* Earăş reuniunea de cântări din Biserica albă cu „Germania june în Africa“ piesă teatrală comică cu cântece în 2 acte, de S. Wenzel, trad. de C. Strîmbei. — 26 Septembre st. n. I. Dimineaţa la 9 oare şedinţa a II-a a adunărei generale. 2. Seara la 8 oare bal în sala otelului „Corona ung.“ — Ordinea jocurilor: Nainte de pausă: 1. Ardeleana. 2. Valse. 3. Quadrile. 4. Măzărica şi Colo. 5. Polka tremblente. 6. Hora. 7. Csárdás. 8 Quadrile După pausă: 1. Hora. 2. Valse. 3. De doi, pe picior şi Colo. 4. Quadrile. 5. Polka mazur. 6. Ardeleana şi de doi. 7. Quadrile. 8. Polka repede. Atât concertul cu representaţiunea teatrală, cât şi balul se dau în favorul fondului de teatru. Suprasolvirile se vor cuita public. Preţurile de întrare: La concert şi representaţiunea teatrală: loja 1 fl., loc de şeḑut 60 cr., de stat 40 cr., galeria 30 cr., de persoană. La bal: de familie 2 fl., de persoană 80 cr., Bilete înainte se pot căpĕta la domnii: Şandor Paulovici, I. E. Ţieran, Georgiu Apostolescu, Demetriu Pocrean junior, Ioan Mateserean în Oraviţa montană şi Ales. Bercean în Oraviţa română; ear seara, la cassă. Oraviţa, în 6 Septembre, 1887. *Comitetul.*

Varietăţi.

* (Primirea Maj. Sale în Cluş). Primirea se va face după următoarea programă publicată a comitetului: La gară 'l vor primí pe Maj. Sa magistratul şi municipalitatea cetăţii Cluş, apoi corpurile oficiilor şi membrii comitetului comitatens. În numele comitatului va saluta pe Maj. Sa comitele suprem Br. Józsika, ear în numele cetăţii primariul Géza Albach. În 22 cetatea va fi splendid iluminată; în 23 audienţa tuturor deputaţiunilor, seara va fi „Théâtre paré“ şi iluminaţiunea cetăţii; în 24 audienţă gererală, după ameaḑi petreceri populare. Venitul curat al petrecerei populare se va adauge fondului pentru ridicarea unui institut de surdo-muţi. La 9 oare va pleca Maj. Sa însoţit de deputaţiuni şi autorităţi, poporul va forma un spalir, şi pe unde trece convoiul stradele vor fi iluminate.

— *La petrecerea populară*, din Cluş vor lua parte 250 de persoane din diferitele ţinuturi ale Ardealului în grupe de câte 12 sau 24, fete şi feciori şi anume: din comitatul Cojocnei va fi presentat portul: ungurese, românesc şi săsesc; din comitatul Murĕş-Turda, şi Udvarhely portul secuesc; din comitatul Sibiiului o grupă din Sĕliste; din comitatul Braşovului ciangăi din Săcele; din comitatul Albei de jos porturile dimprejurul dela Abrud, Zlatna şi Roşia; din comitatul Turda-Arieş portul din Trascău. Pentru diferitele grupe vor îngrijí comiţii supremi respectivi sub conducerea bar. Samuil Jozsika.

* Maiestatea Sa împĕratul a conces archiducelui Rudolf sĕ poarte decoraţiunile: ordul regesc britanic de Iaratière, medalie comemorativă de aur a reginei Angliei şi Irlandei, precum şi ordul regioprusian de Hohenzolern.

* (Deputaţiune.) In comisiunea pentru a presenta Maiestăţii Sale omagiile comitatului Turda-Arieş în Cluş, precum suntem informaţi între cei 56 membrii s'a ales numai 5 români şi anume: Petru Roşca protopresb gr. or., Nicolau Solomon protopresb. gr. or. Dionisiu Şuluţiu jude reg. în pens., Gerasim Candrea advocat şi Constantin Cotişel primar comun

* (Învitare.) Reuniunea femeilor române din Zerneşti şi jur, din incidentul esposiţiunei agricole, ce se ţine la 6/18 Septembre a. c. în Zerneşti — va aranja Duminecă în 6/18 Septembre a. c. în sala edificiului scolar din loc un bal. Damele sunt rugate a se presenta după posibilitatea în costume române. Iuceputul la 8 oare seara. Bilet de întrare 1 fl.

NB Suprasolvirile sĕ primesc cu mulţămire şi se vor cuita prin jurnale.

Pentru comitet:
Maria N. Garoiu născ. *Meţian*,
preşedintă.

* (Serbarea ḑilei de 30 August în Bucuresci) Aniversarea luărei redutei Griviţa s'a serbat în 30 August cu mare solemnitate în întreagă România. În Bucuresci s'a ţinut la Metropolie serviciu divin pontificând metropolitul Primat. Au asistat aproape toţi miniştrii. După serviciul divin a defilat garda de onoare. Însufleţirea soldaţilor la amintirea ḑilei glorioase, era la culme. Entusiastice strigări de: „Ură! Trăiască M. S. Regele!“ au urmat urărei ministrului de resboiu pentru şeful armatei.

* (Recursul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Tabla regească a aprobat decisiunea tribunalului din Sătmar, prin care s'a ordinat punerea în arest preventiv al dlui Dr. Lucaciu pentru delict politic, dar a ordonat totodată, ca procesul sĕ se pertracteze în mod final cu posibila grăbire.

* (Iubileul cancelariului Bismarck.) Cancelariul Bismarck la 23 Septembre a. c. implinesce 25 de ani, de când e ministru, şi naţiunea germană face mari pregătiri ca aceasta ḑi de mare însemnătate pentru mărirea Prusiei, sĕ se serbeze conform însemnăţii ei.

* (Defraudare.) Consilierul de compturi Tomicici, totodată şef al secţiunei croate de compturi din ministerul de honveḑi, în conţelegere cu căpitanul de manipulaţiune Schmidler dela semibrigada din Agram, începênd din anul 1882 sistematic a comis o defrandaţiune, şi aceasta numai acum — mai mult din întêmplare — o a descoperit un oficial de secţiune. Ambii complici au fost deţinuţi şi Tomicici a recunoscut faptul fără cel mai mic scrupul. Ce e mai interesant, că ambi treceau de nisce amploiaţi oneşti şi laborioşi. Suma defrandată încă nu se scie.

* (Dr. David Starcevici dejudecat.) Cunoscutul matador al scenelor turbulente din dieta croată, Starcevici, în urma unui proces pentru înşelare, a fost dejudecat la 6 ani închisoare, grea şi perderea diplomei de Doctor şi advocat; ear concipistul dênsului Dr. Ioan Starcevici la 2 ani închisoare grea şi perderea diplomei de Doctor.

* Din Alba-Iulia ni se scrie: Călătorind într'o afacere privată în părţile Turdei, m'a prins mirarea vĕḑênd, că Trăscăul e reedificat deplin, aşa, că acolo, unde eri alaltăeri era cenuşe se vĕd edificii tot noauă din lemn şi cărămidă coperite cu şindele. Cei mai mulţi dintre arşi au fost şi asiguraţi, ear darurile incurse sunt pupăză pe colac.

În Ciugud însĕ puţine semne de reedificări, — cu toate aceste la cei din urmă nu se cugetă nici „Segitség“ nici oblăduitorii comitatului Albei de jos. Unii sunt români alţii unguri şi apoi cei ḑintâiu fiind destui — mai pot şi perí din ei — tot rĕmân destui, e parola ḑilei.

* România şi Italia. Dl Sturdza ministru al regelui României, a rĕspuns telegramei d-lui Coppino, ministru al regelui Italiei, următoarele: Binevoiţi a primí mulţumirile cele mai vii pentru călduroasa telegramă a E V., cu ocasiunea solemnităţii inaugurării la Tomi a statuei marelui cetăţean din Sulmona. — Mintea noastră ne-a transportat repede la originea comună a marei naţiuni italiene cu a românilor. Coloniile deçidente ale lui Traian au fost însufleţite cu această ocasiune de sentimentele celor mai adênci simpatii pentru surora lor cea mare, Italia.

* (O faptă nobilă.) Direcţiunea institutului pedagogic din Caransebeş scrie în „Foaia Diecesană“: Domnul colonel ces. reg. Teodor Seracin, staţionat în Cernăuţi, a binevoit a dăruí pe seama cabinetului de naturalii al institutului pedagogic diecesan din Caransebeş o colecţiune foarte preţioasă, constătătoare din 398 piese de caloptere şi lepidoptere. Colecţiunea conţine individii arangiaţi după genul, specia şi varietăţile lor şi este rodul unei lucrări perseverante, îndelungate şi minuţioase. Însemnătatea cea mare, ce o are pentru învĕţămênt înfăţişarea în natură a corpurilor naturale este mai pe sus de ori ce întrebare. Cine cunoasce succesul dubios la folosirea ilustraţiunilor, fie acelea ori cât de esacte, acela va putea sĕ preţuiască valoarea donaţiunei dlui colonel Seracin. Primească dl colonel şi pentru aceasta repeţită dovadă de interesul nobilil, ce-l are pentru înaintarea învĕţămêntului scoalelor noastre cea mai adêncă recunoscinţă.

* Esamenul de cualificaţiune preoţesc în diecesa Aradului se va ţiné în 21, 22, 23 şi 24 Septembre st. v. a. c.

* (Despre femeile abissine) o foae italiană povesteşte următoarele: Femeea unui abissin avut locueşte despărţită de bărbatul seu, avênd odăile ei. Ea trăeşte acolo, fără a muncí ceva. Locuinţa ei are un vătav, care îngrijeşte de toate; dênsa nu se gêndeşte la nimic. Copii sunt daţi în grija doicelor şi mama lor stă la taifas şi glumeşte cu roabele şi amicele sale, rîde, cântă, bea şi se îmbată. Când pleacă d'acasă, intenţia 'i este, sau sĕ visiteze pe o amică, sau sĕ asiste la o ceremonie religioasă. Dar piciorul ei nu e permis sĕ atingă pămêntul şi de aceea umblă călare pe un catâr, condus de frâu de către un sclav, pe când un alt sclav ţine umbrela şi apĕră pe damă de razele soarelui.

De ordinar soţul mănâncă singur, numai câteodată la soţia sa, când se anunţă solemn, ca dênsa sĕ se poată gătí şi parfuma. — Aceste dame distinse nu prea trăesc mai bine de cât clasele sĕrace; deosebirea e numai, că cele avute nu muncesc, dar mănâncă bătae dela cruzii lor soţi. Femea bătută n'are cui se plânge. Aşa 'i soartea femeii, ea sufere şi tace, neavând, ce face. — Superstiţia între Abisine este colosală. Dacă unei mume îi mor copii d'intâiu, causa se ḑice a fi ochiul rĕu al mumei. Eară dacă naşte iarăşi un copil, nu i permis sĕ'l vadă; el e dus la o doică şi numai după 11 ani se întoarce la mumă-sa. Îndată după naştere se taie mici bucăţi din urechea copilului, pe care le mănâncă mumă-sa, după ce au fost puse într'o bucată de păne.

* (Dispariţiunea unui lac.) — În momentul, când turiştii au părăsit Alpii, s'a întêmplat un fenomen foarte curios. În noaptea de 4 Septembre apa lacului Merjelen a dispărut cu desĕvêrşire.

Acest lac alpestru este situat d'asupra înălţimei stâncoase Eggechirn, la sud de Jungfrau, în Valais. În anul trecut o comisiune a consiliului naţional visitase acest lac, şi se vorbia, că se fie secat. Pare însĕ, că o vie sguduire de cutremur de pământ, resimţită la Valais în noaptea de 4 Septembre, este causa acestei scurgeri de apă ş'a secărei neaşteptată a lacului.

Loterie.

Mercuri în 14 Septembre 1887.

Sibiiu: 55 1 7 28 89

Nr. 779. [1668] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c. st. v.

1. Bobohalma, cu salar de 155 fl.; care constă din 145 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl. și din 10 fl. bani, cuartir și lemne de foc.

2. Botez, cu salar de 225 fl. și anume: din fondul scoalei 40 fl.; din fodul bisericei 20 fl.; folosirea unui agru de 1 jug. 1529 °□ cu venit de 20 fl.; folosirea unui fênaț de 1 jug. 800 °□ cu venit de 15 fl. a dela popor repartiție de 45 metrete de cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pămênt căpĕtat cu ocasiunea segregărei pășunatului în preț de 85 fl.. cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumă.

3. Cerghidul-mare, cu salar de 200 fl. și anume: 116 fl. 25 cr. bani din repartiție pe popor; — în bucate 77 ½ mĕsuri de cucuruz à 1 fl.; cuartir în edificiul scoalei, grădină de legumi și lemnele de foc, prețuite în 6 fl. 25 cr.

4. Cuștelnic, cu salar 100 fl. din repartiție pe popor în bani și cucuruz, cuartir în casa cantorală, fiind postul împreunat cu cantoratul.

5. Heria, cu salar de 250 fl. și anume: folosința a lor 10 jugere 172 °□ pămênt comasat, cu venit de 100 fl.; în bani 65 fl.; în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl.; venitele stolari și accidentali 42 fl.; cuartir în edificiul scoalei, folosința grădinei scolare cu pomĕt frumos în preț de 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

6. Șilea-maghiară, scoală micstă cu gr. cat. — cu salar 260 fl. și postul împreunat cu cantoratul gr. or.; salariul constă: ca învĕțătoriu din 143 metrete cucuruz à 1 fl.; în bani 10 fl. 40 cr.; — ca cantor: casa și grădina cu venit de 20 fl., folosința porțiunei canonice de 1 jug. 1291 °□ și a cimiterului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz à 1 fl.; 27 ḑile de lucru à 30 cr. și venitele stolari și accidentali 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni, au a-și așterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

În conțelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava-inferioară.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 151. [1669] 2–3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Mediaș, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

1. Hașag, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne.

2. Șaroș, cu salar anual de 170 fl. dintre cari 41 fl. din alodiul comunal, ear restul prin repartițiuni.

3. Frêua, cu salar anual de 150 fl. dintre cari 50 fl. din cassa bisericei, eară restul prin repartițiuni à 1 fl. de familiă, cuartir în edificiul scoalei și lemne de foc.

4. Moșna, cu salar anual de 150 fl., în care sunt computate și lemnele de foc.

5. Buzd, cu salar anual de 150 fl. prin repartițiuni à 2 fl. de fie-care familiă și dela fie-care copil de scoală o jumĕtate ferdelă de bucate, cuartir și lemne de foc.

6. Richișdorf, cu salar anual ;șe 100 fl. din cassa bisericei, cuartir di lemne de foc.

7. Brateiu, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Vorumloc, cu salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a competa la vre-una din aceste stațiuni, își vor așterne petițiunile instruite cu documentele prescrise de lege subscrisului oficiu până la terminul indicat.

Mediaș, 20 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 389. [1670] 2–3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învĕțători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Cohalmului în subsemnatele comune, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Paloș, cu salar anual de 190 fl. solvinḑi în 3 rate decursive, cuartir și lemne de foc.

2. Merchiașia, cu salar anual 180 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Bogata-Olteană, cu salar anual 150 fl., cuartir și lemne de foc de ajuns.

4. Ticușul-român, cu salar anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

5. Felmer, cu salar anual 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-și așterne concursele lor instruite conform legilor în vigoare, până la terminul susindicat la adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalmului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 20 August, 1887.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 1001. [1661] 3—3

CONCURS.

Pentru douĕ posturi învĕțătoresci dela scoala gr. or. din Poplaca, anume: postul pentru clasa I și II, se escrie concurs cu terminul 19 Septembre a. c.

Emolumentele sunt.

Pentru învĕțătorul clasei I, 210 fl. 3° de lemne, cuartir în edificiul scoalei; pentru învĕțătorul clasei a II 250 fl. 3° lemne, cuartir și folosirea grădinei scolare. Salariile în bani se eliberează anticipative în rate treilunare.

Invĕțătorul clasei prime e obligat a ține strana în dumineci și sĕrbători; ear al clasei a doua a provedé instrucțiunea în scoala de repetițiune.

Reflectanții au sĕ-și prezenteze petițiunile sub-semnatului în terminul indicat, fiind totodată poftiți a-se presenta la biserica din Poplaca înainte de alegere.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 225. [1659] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțĕtoresci, dela scoalele confesionale gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, devenite vacante, în protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salar de 276 fl. v. a. grădină de 1 ½ juger, pomĕt, fênațiu și arător, lemne de foc 2 orgii și cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Dol, cu salar de 90 fl. v. a., 40 vici de cucuruz vica vechiă, lemne de foc 2 orgii, și cuartir în edificiul scoalei și grădina de legumărit.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-și asterne suplicele instruite în sensul statului organic, la subscrisul oficiu protobresbiteral, până la terminul sus indicat, — posta ultimă Hidalmás.

Fizes St. Petru, 14 August, 1887.

In conțelegere cu comitetele parochiali respective.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 315. [1662] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Făgăraș, cu salar anual de 150 fl. în bani gata solvibili în rate lunari anticipative, folosirea a douĕ grădini scolare și a unei delnițe cu venit anual de 18 fl., cuartir liber și 3 orgii de lemne pentru încălḑitul scoalei și al cuartirului. Învĕțătorul fiind și ca cantor la biserică, va avea o remunerațiune anuală de 30 fl. v. și venitul dela umblarea cu icoana la Nascerea Domnului.

2. Veneția inferioară, postul secundar, cu salar anual de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

3. Breaza, douĕ posturi, unul primar cu salar anual de 300 fl., altul secundar cu salar anual de 200 fl. pentru amêndouĕ cuartir și lemne de foc.

4. Șinca-nouă, cu salar anual de 200 fl. și lemne de foc necesare.

5. Perșani, cu salar anual de 150 fl. în bani și 4 cupe de bucate dela fiecare copil umblător la scoală.

6. Luța, cu salar anual de 120 fl. și lemnele de foc necesare.

7. Șona, cu salar anual de 120 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Hurez, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc.

9. Dridif, cu salar anual de 110 fl. cuartir liber și lemne de foc.

10. Veneția-superioară, cu salar anual de 80 fl. cuartir și lemne de foc.

11. Riușor, cu salar anual de 80 fl, cuartir liber și lemne de foc.

12. Grid, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc

13. Rucăr, cu salar anual de 120 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a și aștерne suplicile lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 10 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 126. [1663] 3—3

CONCURS.

Pentru stațiunile învĕțătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei Iuliei cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Gârbova de sus, cu salar 160 fl.,; 100 fl. din arênda crîșmăritului bisericei și 60 fl. dela copii apți de scoală, cuartir liber și lemne de foc suficiente.

2. Inuri, cu salar de 250 fl. din fondul bisericei, în rate lunare anticipative solvinde, cuartir liber, lemne de foc suficiente și folosirea grădinei scoalei.

3. Craiva, cu salar în bani 70 fl., din repartițiune, cuartir liber și lemne de foc suficiente.

4. Cricău, cu salar de 150 fl. cuartir și lemne de foc suficiente.

5. Meteș cu Poiana și Găureni, la scoala din Meteș cu salar de 160 fl. din repartițiune, cuartir și lemne de foc suficiente.

6. Țelna, cu salar de 140 fl. din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

7. Tibru, cu salar 120 fl. în bani și 6 ferdele bucate, cuartir și lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕțătoresci, au a substerne petițiunile lor instrnate conform legilor din vigoare subsemnatului oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 8 August, 1887.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiali.

Alesandru Tordășan,
protopr. gr. or.

Nr. 343. [1666] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Cărăstău, cu salar anual de 160 fl. cuartir gratuit și 2° de legumi.

2. Criscior, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit și 3° lemne.

3. Ruda, cu salar anual de 100 fl.. și 2° lemne.

4. Șesuri, cu salar anual de 200 fl., cuartir gratuit și 2° lemne.

5. Vaca, cu salar anual de 180 fl., cuartir gratuit și lemnele de lipsă pentru încălḑit.

6. Valea-brad, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit și 2° org. de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se tremite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

In conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 9 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită crepарea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținĕtoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 4 Timișoara, Fabrică.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerii Născătoarei de Dumnedeu“ numĕrul procsim va apăré Joi în 10 Septembre v.

Sibiiu, în 4 Septembre

Fericiți oameni sunt frații maghiari.

Nu-i supĕră pe ei adi nici starea cea sdruncinată a finanțelor țĕrii, nu-i neliniștesce nici mĕsurile, ce au luat statele vecine, ca sĕ împedece întrarea productelor lor în țĕrile acelea, ci pe ei adi îi supĕră numai două lucruri, cari în fond sunt atât de neînsemnate, încât omului serios i vine a compătimí modul lor de cugetare.

Cea mai mare supĕrare li o au căşunat însuși Maiestatea Sa prin rĕspunsul, ce l'a dat banului Croației în limba germană.

Limba germană nu le sună fraților maghiari bine la urechi, și de câte ori o aud, totdeauna le vine în minte era lui Bach și a lui Schmerling și apoi în furia primă în enunciamentele lor nu cunosc margini, ci dau năvală asupra consiliarilor Măiestăţii Sale, că pentru ce nu intrevin ca pe teritoriul statului unguresc Maiestatea Sa sĕ nu se folosească de o limbă, pe care ei nici de nume nu vor sĕ-i audă, pe care o au scos din scoale și din familii, ca tot ei sĕ se plângă, că tinerii maghiari nu pot face cariere, nu pot întra în rêndul oficerilor armatei comune, și nu pot fără ea a-și însuși, cultura europeană.

Cu totului tot altfel le ar convení, dacă d. e. Maiestatea Sa ar fi tras la îndoială loialitatea poporului croat, dacă le ar fi spus, că nu sunt buni patrioți, cât timp își mai aduc aminte de Jelachich și mai venerează cultul limbei lor; ci dacă ar fi fost îndemnați sĕ sufere pajorele maghiare, sĕ se înfrățască cu ei, și sĕ se dea legați la toate pretensiunile maghiare, fie ele drepte ori nedrepte, căci adi cel mai valoros popor este poporul maghiar și în afacerile monarchiei lui îi compete rola conducĕtoare.

Dacă acesta ar fi fost rĕspunsul dat banului Croației, atunci poate, că nici limba germană nu-i ar fi supĕrat așa de rĕu, dar noi vedem, că nu limba, ci esența rĕspunsului i-a scos din sărită și toată pressa oposițională s'a făcut interpretele sentimentului public maghiar, ofensat.

O altă durere cu mult mai mare li-a causat intendantul teatrului național din Budapesta, contele Keglevich, prin o scrisoare adresată cu multe reserve, către Mauriţiu Jokai, cunoscutul publicist și romanțier. Jokai purcedind din principiul, că poeților le sunt multe permise, s'a pus și a scris o dramă, care tractează evenimentele anului 1848/9. Rola ungurilor la 1849 nu s'a finit așa, după cum ar fi dorit maghiarii, sau cum ar fi dorit Kossuth, exdictatorul dela Turin.

Ce era mai natural și ce este mai natural decât, ca ungurii sĕ ascrie tot rĕul în contul camarilei din Viena.

Contele Keglevich a credut, că nu e bine și consult, ca o dramă de atare cuprins sĕ se poată preda în teatrul național unguresc din Budapesta, unde nu merg numai unguri, ci merg germani, ba câte odată participă chiar și membrii din casa domnitoare, și apoi de o piesă cu un atare cuprins s'ar putea indigna, respective ar putea ca ranele vechi abia vindecate sĕ se reînproaspete și ar putea strica mult, foarte mult tocmai causei maghiare.

'Și va fi mai cugetat contele Keglevich și aceea, că nu-i stă tocmai bine poetului Jokai, ca el, care cochetează mai mult pe lângă clironomul nostru, sĕ desfășure pe bină un subiect neplăcut și reservat istoriei; și chiar în interesul lui Jokai i-a fi dat sĕ înțeleagă, că nu e bine, ca drama sĕ vină pe bină. Atâta i-a trebuit omului calm și cu sânge rece. Dat'a năvală asupra lui pressa, și în urmă apucatu-s'a de demonstrațiuni tinerimea universitară, care ca de regulă trebue sĕ contribue și ea la toate, unde e vorba de scandal, de tumulturi și de neorênduelі.

Poliția a trebuit sĕ-și încordeze toate puterile, ca sĕ poată înfrâna pasiunile, ce erupseră cu putere vulcanică, făr' ca sĕ i-se fi strîmbat un fir de pĕr de pe capul intendantului contele Keglevich, și făr' ca sĕ i-se fi dat și lui Jokai satisfacțiune pentru un refus destul de motivat și corect.

Într'aceea Bölönyi de curênd denumitul intendant din Cluș, ca sĕ paraliseze și emuleze în patriotism pe colegul seu dela Budapesta, a cerut pe cale telegrafică concesiune dela autor de a putea preda „Keresd a szived“ pe bina teatrului din Cluș.

Aceste sunt durerile cele închipuite ale fraților maghiari și apoi dorințele închipuite, se scie cât de greu se pot realisa.

Ar avea și ei am avea și noi cu toții la olaltă multe dorințe, am voí ca sĕ domnească la noi binele în țeară, am dori ca sĕ avem o administrație bună, o iustiție dreaptă și promptă, funcționari cinstiți și solidi, dar aceste dorințe trebue sĕ dispară, când e vorba de lucruri copilăresci, cum sunt bunăoară cele înșirate mai sus, din cari mai bine și mai lesne va putea judeca omul asupra temperamentului sanguinic al fraților maghiari și faptele, ce le pot ei sĕvêrși în prima furie.

Ca cronicari trebue sĕ înregistrăm și noi aceste lucruri, ce se petrec în giurul nostru și apoi sĕ ne facem conclusiunile noastre. Dela Jokai și din maniera lui de a serví la doi domni putem ori ce învĕța, numai lucruri reale putem învĕța mai puțin, și aceasta o dovedesce mai bine „Keresd a szived„ față de „Östereich-Ungarn in Wort und Bild!“

Revista politică.

Luptele electorale între cechii și germanii din Boemia curg cu mare înverșunare S'ar părea până acum, că germanii vor fi învingĕtori. Cel puțin diarele oficioase austriace, cari mai înainte erau pline de îngrijire și îndemnau pe nemți la mare precauțiune, acum manifestă mare bucurie. Astfel oficiosul austriac „Deutsche Zeitung“ scrie următoarele: Onoare țĕranilor germani din Boemia; alegerile de până acum dovedesc, că partidul german raportează o strălucită învingere. Clericalii și feudalii din partidul cechic au desvoltat mare luptă pentru ajungerea de scopuri personale și pentru desbinarea poporului german. Conducĕtorii germanilor sunt rĕsplătiți pentru ținuta lor patriotică și pentru zelul, ce l'au deșteptat în popor, ca sĕ-și jertfească totul pentru apĕrarea intereselor naționale. Lucru și mai îmbucurător e, că chiar oficianții dela curțile feudale au luat parte activă și însemnată la luptele electorale, au amenințat și au făcut mari presiuni asupra proprietarilor mici, ca acestia sĕ nu-și apere interesele naționale, ci sĕ lupte dimpreună cu vrășmașul, voind ca astfel sĕ slăbească partidul democratic. Nu ș'a ajuns însĕ scopul, deoarece toți germanii sunt conscii de dreptul ce'l pot esercita: a se guverna ei de ei, a alege adecă deputați, cari sĕ le apere interesele naționale.

Întâlnirea ministrului nostru de esterne cu principele de Bismarck dă mult material de comentat. Mai dilele trecute „Pester Lloyd“ scriea, că în privința politică va avea puțină însemnătate. Vor avea cei drept însĕ cu toate acestea mult de spus bărbații de stat, mai ales, că în timpul din urmă puterile, ce le representă acesti doi ministrii, au combinat mult, cum sĕ clarifice încurcătura și sĕ evite și un conflict serios, ce era sĕ isbucnească între marile puteri. Cu anevoie se poate crede, ce se vorbia despre dl de Bismarck în dilele trecute, că va părăsí adecă reserva de până acum. Se mai

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o peșteră.

a). Calea.

Mai în toate feriile de vară, când me aflam acasă audiam dela unii și dela alții, că în comuna vecină Luncani este o ruină de cetate pe un vêrf de deal, numită „Peatra roșie“, unde au aflat oamenii ce locuesc în apropiere diferite obiecte vechi, precum monete, unelte de fer și de peatră, eară un om sĕ fi aflat un coif cu totului tot de fer. Se mai vorbia și despre o peșteră mare, în care n'a putut ajunge nimeni până la fund. — M'am decis a cerceta aceste locuri și am căutat tovarăși de călĕtorie. Dintre câți mi-au promis a participa la escursiunea proiectată, m'am ales numai cu trei, și adecă: vĕrul Niculiță, fratele meu Toma și Tănase al crâsnicului din Luncani, ca un fel de călăuz, care cunoscea calea până pe la locurile, ce voiam a cerceta. Provĕduți cu cele de lipsă pornirăm într'o Dumineсă dimineața pe la 6 oare către Luncani.

Comuna Luncani este situată pe poalele munților dintre Retezat și Surul, si se estinde pe dealurile dintre Streiu și apa Orĕștiei. Casele sunt situate în depărtări însemnate unele de altele, abia în câteva locuri se află 2—3 case la olaltă. Fiind locul muntos și în partea lui cea mai mare acoperit cu păduri, locuitorii se ocupă esclusiv cu crescerea vitelor. Comuna este împărțită în trei părți. Partea despre rĕsărit se numesce Târsa, cea despre apus Urșici, eară cea despre miadădi Cioclovina. Între Târsa și Urșici curge valea sau rîul Luncanilor, cu o mulțime de văi laterale. Pe această vale încă se află câteva case, fără însĕ de a avea numire deosebită. Fiind comuna tare împrăștiată și neputându-se aduna oamenii la un loc, s'au făcut 2 biserici, una în Târsa, ceealaltă în vale pentru Cioclovina și Urșici. — Pădurile de pe teritoriul Luncanilor sunt ale grofului Horvát-Toldy din Bretea.

Așadară noi o luarăm pe valea Luncanilor. Această vale, în care abia îți poți uda piciorul, face stricăciuni grozave pe timpul, când sunt ploi multe sau când se topesce zăpada. Astfel astă primăvară a șters de pe fața pămêntului casa pădurariului, care era zidită din material solid la gura acestei văi și la adăpostul unor stânci, încât ai fi cugetat, că până-i cucul nu o va putea lua apa, și astădi curge rîul pe locul ei.

Înaintând pe această vale, pe la oarele 7 ajunserăm la locninţa lui Tănase, unde fiind cam osteniți ne odihnirăm puțin și beurăm — ce? — un ulcior de apă rece de isvor. Intr'aceea fratele Tănase se gătì de drum și punênd pușca pe umĕr dise: „putem pleca“. Pornirăm deci mai departe. Deși mai la fiecare pas ne împedecam de petrile împrăștiate de apă, totuși mergeam cam iute uitându-ne în toate părțile la locurile acele frumoase, adecă la dealurile și la văile de pe ambele părți ale rîului. Va fi poate de interes pentru cei ce adună numiri geo- și topografice sĕ înșir aci și numirile văilor, pe la gura cărora am trecut. Astfel înainte de a ajunge la casa lui Tănase am trecut pe la gura văii Scândurelei în stânga noastră și în dreapta rîului, apoi valea Lungii tot în partea aceea. Din sus de casa lui Tănase se scurge în riu din dreapta noastră valea Văcării. Inaintând mai în sus este părĕul Lăbii apoi valea Oțapocului, o vale lungă cu multe cotituri. Ceva mai în sus de a stânga este părĕul Ogârbovului apoi valea Scaiului. Intre aceste două văi se află pe un loc frumos, ridicat una din bisericile Luncanilor, o bisericuță mică construită numai din lemn, de altcum bine conservată și frumos împodobită, ceea-ce arată că locuitorii de aici au interes față de casa lui Dumnedeu. — Nu departe dela biserică am părăsit valea principală, numită valea mare și am luat'o în stânga pe valea Stângului, care e aproape tot așa de lungă ca și valea mare. Pe această vale locul dintre dealuri se strêmtează într'atâta, că în unele locuri cărarea merge pe coasta dealului, nefiind loc pe lângă apă. Apa curge aproape numai pe stânci formând o mulțime de cascade mai mici și mai mari, precum vorbesce, că cu acest prilej cei doi bărbați vor hotărí și acțiunea comună și respunsul referitor la nota, ce o a trimis Turcia puterilor și la care Germania n'a respuns pănă acum. Tot așa se vorbesce, că programul, ce-l vor formula acesti doi bărbați va fi astfel compus încât interesele austriace și germane sĕ nu sufere și cu aceste interese sĕ se împace și Rusia.

Din România se scrie, că după cum se vorbesce, principele Ferdinand de Coburb va vení prin Bucuresci la moșia sa din Ungaria; dorința lui e, ca alegerile pentru noua sobranie sĕ se facă în lipsa lui și se ceară, că apoi aceasta sobranie sĕ l realeagă și apoi dênsul se va reîntoarce în Bulgaria. Comitetul central al ligei „Bolgaria sama za se“ — Bulgaria pentru sine — a deschis campania electorală prin un apel de un ton foarte moderat, în care ḑice între altele: Acum nu esistă conservatori, nu liberali, nu radicali ci numai bulgari, cari reclamă Bulgaria pentru bulgari. — Organul lui Carawelow „Tirnovska Constitutia“ însĕ într'un lung articlu atacă vehement pe exregenții și pe regenții, ḑicênd, că sosirea prințului de Coburg nu limpezesce de loc cestiunea bulgară. Stipulațiunile contractului de Berlin nu sunt împlinite. Prințul nu-i principe al națiunei, ci a lui Stambulow, Zah. Stajanow și alui Mutkurow.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bârghiș, 31 August, 1887. Domnule Redactor! De câți-va ani încoace am cetit mai mulți articlii din diferite comune ale tractului protopresbiteral Agnita, și cu deosebire pănă a nu ne alege protopresbiter, dar din comuna noastră Bârghiș nici odată.

De și nu sum bine vĕrsat a scrie în ḑiaristică, unele lucruri ce s'au intêmplat și se întêmplă în comuna noastră, me îndeamnă a Ve ruga, ca sĕ binevoiți a da loc acestor puține șiruri, în coloanele prețuitului ḑiar, ce redigiați.

Comuna noastră Bârghiș e locuită de populațiune română, maghiară și câteva familii sasi. Români sunt un popor harnic în lucrul economiei câmpului, însĕ durere că în ceea ce privesce cultura și educațiunea a cam rĕmas îndĕrăpt, și aceasta din lipsa de conducĕtori bisericesci, pănă ce dumneḑeeasca provedință ne-a trimis în mijlocul nostru, pe un bărbat harnic și anume pe P. O. D. protopresbiter Sabin Piso, carele acum trecut de un an de ḑile lucră din rĕsputeri, spre a-și aduce lucrurile în ordine,

Lipsa cea mai simțită pentru un popor e scoala și aceasta ne-a lipsit noauă, nu edificiul, pentru că acela după împregiurări e destul de bun, ci sufletul scoalei, adecă un învĕțător harnic.

Vina lipsei de învĕțător în prima linie o a purtat parochul nostru Nicolae Roman, ear în a doaua linie fostul administrator protopopesc. Acest din urmă a fost sistemizat un salar învĕțătoresc de 200 fl. și așa s'a și publicat concursul pentru postul învĕțătoresc pe anul 1885/6 scolar; însĕ aceasta a rĕmas scrisă numai pe hârtie, căci preotul nostru ca om cu puțin interes de înaintarea tinerei generațiuni în cultură și educațiune, însĕ cu mare interes către „rachiu“, a lăsat în voia poporului de a-și tocmí după usul cel vechiu un învĕțător de ai lui *Az buche* pe o merță de cucuruz, fără de a intreví fostul șef al tractului ca acest post sĕ nu se intregească cu un astfel de individ.

Învĕțătoriul tocmit a și întrat în scoală și a propus cum a propus pănă ce i s'a poruncit ca sĕ nu mai țină prelegeri, de oare ce nu e cualificat, și așa scoala s'a declarat de necorespunḑĕtoare.

Oamenii au fost siliți a-și trimite copii la scoala de stat, ce se află în comuna noastră și la care au fost primiți cu brațele deschise, deoarece la acea scoală erau puțini elevi, — ba ce e mai mult, copii nostri căpĕtau și premie la esamene, dacă sciau numĕra: egy, kettő, căci mult nici aici nu învățau și senatul scolar maghiar se îngrija ca sĕ aibă numai elevi români, apoi de progres nici vorbă. Ba ce e mai trist, că chiar preotul nostru îndemna, sub diferite titluri, ca oamenii sĕ-și trimită copii la scoala de stat.

Espirând anul scolar 1885/6, fostul învĕțător nolens, volens, a părăsit scoala și pe anul 1886/7 s'a publicat de nou concurs pentru postul învĕțătoresc cu leafa de 200 fl. v. a.

În anul acesta nu s'a mai urmat ca în anul precedent. Și de ce nu? pentru că avem conducĕtor pe actualul protopresbiter, care încă înainte de a se publica concursul a eșit în fața locului și informându-se despre starea lucrului, ne a promis, că se va îngrigi de un învĕțător harnic, ceeace s'a și întêmplat, alegêndune de învĕțător pe tinĕrul Emil Mandocia.

Înainte de a sosí învĕțătorul cel nou, antistele comunal — care se înțelege este maghiar — însoțit de gendarmi a umblat pe la casele românilor cu copii, pemnorându-i, ca sĕ-și trimită copii la scoala de stat, de oare-ce acolo s'a început înveţămêntul.

Începênd învĕțătoriul prelegerile și aflând părinții copiilor, care aveau înscriși copii la scoala de stat încă din anul trecut, cumcă învĕțătoriul își împlinește cu scumpĕtate chemarea 'și au adus toți copii dela scoala de stat la scoala noastră, afară de a fostului învĕțător, care avea un copil la acea scoală. Vĕḑênd aceasta frații maghiari se uitau cu ochi cam rĕi către învĕțătoriul român.

În decursul anului acesta învĕțămêntul, carele abia vegeta pănă acuma în scoala noastră a luat cu totul alt curs și învĕțătoriul s'a dat toată silința, încât resultatul esamenului a fost preste asceptare bun.

A și mai avea foarte mult de vorbit despre scolă, dar ca sĕ nu disgust pe onoratul public cetitor voi trece la alt obiect însĕ tot în legătură cu scoala.

Încă în decursul anului scolar 1886/7 dl protopresbiter Sabin Piso, cercetând scoala în mai multe rênduri și convingêndu-se despre sporiul ce lau făcut învĕțătoriul cu elevii, ocasional conchemând pe popor în sinod estra-ordinar, au sfătuit părintesce pe popor la înființarea unui fond din care mai târḑiu sĕ-se solvească leafa învĕțătoriului ca bietul popor se nu mai fie silit a solví tot prin repartițiune, care este un ce greu, — și adecă locuitorii ortodocsi se contribue începênd din vara anului 1887 din procreațiunea de grâu și cucuruz a 15-cea parte pănă atunci, pănă când suma acestui fond se va urca așa de mare, încât din interese sĕ se poată plătì leafa învĕțătoriului.

Ca sĕ-și poată împliní dl protopresbiter scopul a promis și dênsul, că 'și va lăsa toate venitele câte le va avea din aceasta comună spre crescerea acestui fond, pănă atunci pănă când locuitorii vor contribuí la crescerea lui.

Vĕḑênd poporeni inima cea bună a dlui protopresbiter față de înaintarea învĕțămêntului scolar din aceasta comună, au urmat sfaturilor părintesci, aducându-se și conclus în acest respect, care conclus era sĕ se aștearnă Măritului Consistor spre aprobare.

La acest frumos act s'a învoit și preotul nostru din gură, — denegând însĕ subscrierea, ca sĕ poată ḑice mai apoi, că s'a făcut „de mihi sine mihi“. Aceasta curênd s'a și dovedit, căci lucrând pe sub ascuns cu „rachiu“ ca sĕ nu-și poată împliní dl protopresbiter scopul, partea cea mai mare din popor n'a vrut sĕ mai recunoască conclusul subscris de ei și toată stăruința dlui protopresbiter a fost zadarnică, deci cu tot dreptul s'ar putea ḑice: „Dela cap se împute pescele“.

Se vede, dle redactor, că preotul nostru Nicolae Roman n'a cetit în sfânta scriptură: *„Eu sum păstorul cel bun, păstorul cel bun sufletul 'și pune pentru oile încredințate lui“*, căci de ar fi cetit n'ar lucra pentru regresarea turmei sale și nu ar zădărnicí toate ostenelile și bunele intențiuni ale acelui bărbat, carele ḑiua și noaptea lucră — după cum vedem — pentru înflorirea acestui tract.

Și dacă în mai multe comune se vor afla astfel de preoți ca preotul nostru Niculae Roman, carele crede mai mult în „rachiul“ jidanului, decât în protopopul seu, atunci nu-i de mirat, că toate năḑuințele și încercările dlui protopresbiter de a aduce în ordine afacerile scolari și bisericesci rĕmân fără efect.

Acest paroch spre scandalisarea fruntașilor poporului român din Bârghiș, a ḑis către preotul reformat: „Ce ne trebue nouĕ dismă, pentru că noi avem scoală de stat în comuna noasră, pot merge copii nostri, sĕ învețe în aceea, că și alt cum în scoală trebue se locuesc eu, căci casa mea proprie vreu s'o vênd preotului romano catolic spre a preface din ea biserică catolică.

Mâhnirea noastră este cu atât mai mare, cu cât din ḑi în ḑi ne convingem, că parochul nostru pe lângă aceea, că e stăpânit de patima beții, are și slăbiciunea, că în toate lucrările și afacerile noastre asculta mai mult de strĕini decât de conducĕtori noștri.

Ve asigur dle redactor, că m'am resolvit a da publicității acestea fapte scandaloase, silit de adênca noastră mâhnire sufletească față de purtarea preotului nostru.*)

Disertațiune

de Ioan German învĕțător și catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ținută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August 1887 în Sĕcărâmb.

Cari sunt causele, pentru cari absențiile scolari sunt prea numeroase, și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucțiunea populară?

Onorată adunare! Venerabilul Consistor archidiecesan prin circulariul seu Nr. 2972 Scol. 1887 prescrie ca obiect de discusiune pentru reuniunile noastre învĕțătoresci — pentru ĕst timp — tema de mai sus.

Datori suntem deci cu toții, care pe cât ne ajung puterile a arăta, cari sunt causele pentru cari absențiile scolari sunt prea numeroase, și prin ce mijloace sar putea delătura.

Absențiile pruncilor obligați a frecuenta scoala, sunt cel mai de căpetenie impedecămênt în desvoltarea învĕțămêntului poporal. — Despre esistința acestui rĕu, ce esistă nu de aḑi sau de ieri, se vede, că suntem pĕtrunși nu numai noi învĕțătorii, cari ḑi și noapte lamentăm contra absențiilor, ci și forul superior scolar, Consistoriul. Sunt numeroase absențiile, remâne îndĕrât poporul nostru românesc în sciință și cultură față de conlocuitori. Aceasta însĕ ar aduce cu sine perirea noastră. Dacă esistă un rĕu undeva, trebue sĕ esiste și causa provenirei acelui rĕu. Delăturând causa, se delătură și rĕul. Trebue sĕ se cerce deci cu d'amĕnuntul causele absențiilor scolari, și încă cu atât mai vêrtos, cu cât unele sunt ascunse, și nu es la lumină cu una cu douĕ, ear altele le vedem și cu toate aceste nu se delătură. Ni se întêmplă pare-mi-se cu absențiile ca și cu medicul, carele nu a putut face bine diagnosa, și acum prescrie un medicament acum altul, sau apoi ni se întêmplă ca și medicului, carele însuși pătimesce, și cunoasce morbul, dar nu cutează a pune mâna pe cuțit, ca sĕ taie rana, ci umblă în coace și în colo, luând unele și altele palitive cu cari nu-și ajunge scopul.

Ḑiceam, că unele din causele absențiilor sunt ascunse și nu es cu una cu douĕ la lumină.

Bună-oară, te cuprinde mirarea, că mergênd cu deosebire la esamenele de vară în comune mari, unde numĕrul celor obligați a frecuenta scoala trece peste sute, dai de câte 20—25 elevi, eară numĕrul absențiilor este leghion. Ce e causa de sunt atâtea absenții?

Învĕțătoriul este cel dintâiu, carele-ți spune în unele locuri 'ți și arată, că a dat absențiile regulat, dar nime nu a pedepsit pe cei-ce a absentat sau apoi dacă s'a pedepsit cineva, atunci aceasta s'a făcut la finitul anului, carele este perdut pentru instrucțiune. Urmează apoi directorul scolar parochul și-ți declară pe conscienţa sa, că a întrevenit din toate puterile, ca sĕ micșoreze numĕrul absențiilor — dar în deșert.

Tot astfel se petrece lucrul la oficiile protopresbiterali, și în sinoadele protopresbiterali — cu puține escepțiuni.

Pe urmă vin sinoadele eparchiali, și din când în când congresul ne aduce date statistice despre absențiile scolari. Despre aceste dai de urmă pretutindenea. Ne ia o groază pe toți despre absenții. Dar apoi sĕ facem puțină reflecsiune și sĕ ne întrebăm, cum se poate ca toți factori chemați a lucra pentru delăturarea absențiilor te asigură, că au lucrat, cât au putut; și totuși fără de nici un spor.

În alte locuri apoi ese la iveală, ba nici nu se poate acoperí, că începênd dela învĕțătoriul și pănă la protopresbiter nimic nu s'a făcut pentru delăturarea absențiilor, și aceasta merge și trece din an în an, fără de a se îndrepta lucrul.

Pe asta cale am ajuns acolo, că după datele statistice din protocolul congresual din 1886:

În archidiecesă au cercetat scoala pro 1884/5 nu tocmai deplin dintre pruncii dela 6-12 ani $65\,^0/_0$, fete $56^0/_0$. — În diecesa Aradului numai $35^3/_4\,^0/_0$, fete $26^2/_3\,^0/_0$ În diecesa Oradiei $36\,^0/_0$, fete $27^1/_2\,^0/_0$. — În diecesa Caransebeșului $53^2/_3\,^0/_0$ fete $38\,^0/_0$.

Între percentele, cari sunt puse, că au frecuentat scoala $^1/_3$ (parte), sunt cari au rĕmas jumĕtate anul dela scoală și

și tot atâtea basenuri, cari par'că ne chemau sĕ ne spălăm sudorile și sĕ ne recorim în apa lor cristalină. Cam pe la mijlocul acestei văi în stânga se află părĕul Scurtelor. Intrebând aci pe Tănase ca și la celelalte văi și părae, că pentru ce se numesce părĕul acesta al scurtelor, mi-a rĕspuns: „pentru-că așa-i ḑic oamenii“. Mai în sus tot în stânga sĕ află valea Tisei, la gura căreia am vĕḑut prima și singura locuință omenească pe această vale lungă, eară în fața acesteia este părĕul lui Afinei, la marginea căruia ne puserăm la odihnă pe o colină verde în umbra unui fag secular. (Va urma.)

* (O răbdare supra umană.) — Ḑiarele franceze spun, că un savant însemnat, cel puțin prin marea lui răbdare, după ce ș'a procurat pĕrul dela patru persoane de diferite colori de aceea-și greutate, s'a pus sĕ numere firele din fie-care. Iată resultatul, la care a ajuns.

In pĕrul roșiu a găsit 90,000 fire de pĕr, în cel negru 108,000; în cel castaniu, 109,000 și în cel blond, 140,000.

De unde resultă, că blondele au mai mult pĕr decât brunetele.

---

*) Dacă întra'devĕr starea lucrului este, după cum se descrie, de ce nu faceți arătare asupra preotului la autoritatea noastră bisericească competentă. Red.

astfel numĕrul absenţiilor în realitate este mai mare decât se arată prin datele statistice; de oarece în datele statistice sunt induşi ca frecuentanţi şi aceia, cari au lipsit cu lunile sau cu sĕptămânile dela scoală, dar e vorba, că au cercetat scoala.

Vorbesc elocuent datele statistice în ce privesce cercetarea scoalei — şi în ce privesce absenţiile; — tocmai de aceea pe vorbe, şi pe asigurări, provină acele din ori-ce parte, puţin pond putem pune. Rĕul trebue descoperit în toată golătatea.

Vorbind despre absenţiile scolari trebue sĕ deosebim următoarele categorii:

1. Sunt prunci obligaţi a frecuenta scoala, cari absentează întreg anul, ba ce e mai mult, sunt şi de aceea, cari până la etatea de 12 ani nu întră de loc în scoală cu deosebire fetele.

2. Sunt prunci, cari nu cercetează scoala câteva luni, sau sĕptămâni.

3. Sunt prunci, cari o ḑi vin, una nu la scoală.

4. Sunt prunci, cari vin târḑiu la scoală, şi aceasta sĕ întêmplă nu odată sau de două ori, ci mai în tot deuna.

Ceste patru specii de absenţii obvin mai numeroase, sau mai rar, după cum obvin şi causele lor.

Causele, pentru cari absenţiile sunt prea numeroase ar fi următoarele:

1. Puţinul interes, şi lipsa de controlă faţă de absenţiile scolari din partea organelor, cari stau în nemijlocita atingere cu scoala — organele parochiali — directorul şi comitetul.

2. Lipsa de o controlă şi inspecţiune rigoroasă din partea oficiilor protopresbiterali, şi a Veneratului consistor, precum şi neaplicarea de pedepse din partea forului superior asupra celor negligenţi.

3. Indiferinţa, ce o observează organele administrative politice, faţă de scoalele noastre confesionale, ba chiar persecutarea acestora — în unele locuri — pe toate căile posibile din motive nejustificavere.

4. Nesciinţa şi sĕrăcia poporului nostru, ca resultat al unui trecut destul de dureros.

5. Nesuficienţa organelor superioare bisericesci pentru controlarea strictă a scoalelor.

6. Însuşi învĕţătoriul.

7. Nestabilitatea învĕţătoriului.

8. Raportul dintre directorul scolar şi învĕţător.

9. Miseria materială a învĕţătorilor, şi modul de încassare al salarelor învĕţătoresci — direct dela primăria comunală.

10. Împrejurări locali precum lipsa de comunicaţiune, depărtarea locuinţei pruncilor dela scoală etc.

11. Lipsa de scoale.

12. Lipsa de învĕţători cualificaţi.

13. Părinţii pruncilor.

14. Înşişi pruncii.

15. Neobservarea regulamentului — întru estradarea absenţiilor la oficiile comunale.

16. Puţina îngrigire ce s'a purtat din partea organelor noastre bisericesci-scolare — până acum — faţă de viitoriul învĕţătoriului ajuns la bĕtrâneţe, în cas de morb, sau la cas de moarte, faţă de familie.

17. Morburile, ce grasează din când în când, precum şi defectele corporali şi alte cause scusabile

Mai sunt şi alte cause, cari obvin mai rar, cari însĕ sunt de natură transitoriă. Eu am amitit pe cele mai generali.

(Va urma.)

Maiestatea Sa în Ardeal.

După cum am anunciat în numĕrul trecut al ḑiariului nostru, călĕtoria Maiestăţei Sale a împĕratului şi regelui nostru se întêmplà conform programei. Alaltăeri înainte de ameaḑi a ajuns M. S. la Deva.

Primirea a fost foarte entusiastică.

La locul acesta publicăm cuvêntările deputaţiunilor bisericesci şi rĕspunsurile date de Maiestatea Sa.

P. S. episcopul gr. cat. al Lugoşului, Dr. Victor Mihalyi a rostit următoarea cuvêntare:

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică! Preagraţioase stăpâne!

Şi preoţimea română catolică de rit grecesc a diecesei Lugoşului în numele credincioşilor sei cu cea mai profundă supunere salută pesoana încoronată (felkent) a Maiestăţii Voastre în capitala nobilului comitat Huniedoara, în Deva Ca pe fundatorul cu rêvnă apostolică al diecesei Lugoşului, acest cler Ve primesce pe Maiestatea Voastră cu cele mai intime simţeminte de recunoscinţă şi cu plăcere se folosesce de fericita ocasiune, a-şi esprima nestrămutata loialitate înaintea regelui seu încoronat. Cu devotament ne rugăm: binevoiesce Maiestatea Voastră a primí în graţia prea înaltă sincerile noastre nisuinţe desvoltate în interesul sfintei noastre biserici. Prin lăţirea credinţei întărim biserica, care în luptele sale are lipsă de sprigin, şi în aplecarea (hajlandóság) de patron Preaînalt a Maiestăţii Voastre aflăm îndemn în ajungerea nobilului scop al înflorirei; prin aceasta după puterile noastre servim şi statului, ale cărui importante interese promovându-le credem de asigurat scutul legal pentru biserica noastră. Dumneḑeul cetelor se conducă pe Maiestatea Voastră pe calea glorioasei Domnirii; cele mai ferbinte rugăciuni ale acestei preoţimi şi ale credincioşilor ei urmăresc toţi paşii Maiestăţei Voastre şi Măiestatea Voastră între ori ce împregiurări pute-Ţi conta la sacrificiul din partea lor, căci ei de cel mai mare bun pământesc recunosc aceea, ca sĕ se consolideze Tronul regal, se înflorească Înalta casă Domnitoare şi Maiestatea Voastră se trăiţi la mulţi ani pentru apĕrarea patriei şi a noastră a tuturor!

P. O. D. protopresbiter, Ioan Papiu, conducĕtoriul deputaţiunei bisericei noastre din comitatul Huniadoarei a rostit următoarea cuvêntare:

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică! Prea graţioase stăpâne! În absenţa archipăstoriului nostru, mĕ învrednicesc de distinsa onoare estraordinară, ca în numele bisericei greco-orientale române din comitatul Huniădoarei, se dau cu această ocasiune sinceră espresiune simţĕmintelor de fidelitate şi alipire a preoţimei şi a credincioşilor nostri cătră Maiestatea Voastră şi tronul cel prea înalt, totodată sĕ rog pe a Tot-puternicul, ca în deplină sĕnătate se Vĕ ţină pe Maiestatea Voastră întru mulţi ani spre gloria patriei noastre, spre fericirea tuturor popoarĕlor ei şi a bisericei noastre.

Sĕ trăiască Maiestatea Sa!

La cuvêntarea episcopului greco catolic al Lugoşului Victor Mihályi Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Mĕ voiu bucura totdeauna aflând, că activitatea D-Voastre are în vedere numai singurul scop de a cultiva cu zel în credincioşii ce Ve sunt încredinţaţi pe lângă viaţa religioasă credinţa cătră Tron, credincioasa alipire cătră patrie şi cătră legile ei, şi frăţeasca bună înţelegere între toate confesiunile şi naţionalităţile. Stăruiţi neîncetat spre acest scop şi contaţi în activitatea aceasta atât la ocrotirea cât şi la aceeaşi recunoascere călduroasă, cu care primesc omagiile de devotament ce ni le aduceţi acum.

La deputaţiunea clerului nostru din comitat Maiestatea Sa s'a îndurat a da următoriul rĕspuns:

Me aştept, că, avêndu-Vĕ în vedere numai che marea preoţească, prin esemplul D-Voastre şi prin influinţa D Voastre la credincioşii D-Voastre atât de numĕroşi în acest ţinut, veţi cultiva numai credinţa cătră Tron, sentimentele religioase şi cele patriotice, precum şi înţelegerea frăţească, şi prin aceasta Vĕ veţi face vrednici de recunoascerea mea, precum şi de graţia mea şi pe mai departe.

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul nostru a trimis M. Sale regelui României o scrisoare, prin care îi notifică, că A S. I. şi R. Archiducesa Maria Josefa, soţia A. S. I. şi R Archiducelui Otton, a dat nascere unui principe.

* Escel. Sa Dnul comandant de corp baron de Schönfeld a plecat cu trenul de a seară dimpreună cu statul major al corpului, la manevre.

* (Un profesor nou la scoala de cadeţi din Sibiiu.) Dl Arthur Mayer de Starkenthurm, fost căpitan la al 50 reg. de inf. în Alba Iulia, a fost transferat la Sibiiu ca profesor la scoala cer. reg. de cadeţi din Sibiiu.

* (Alegere de protopresbiter.) După cum cetim în „Luminătoriul,“ pentru protopresbiteratul Lugoşului, Luni în 12 Septembre s'a ales de protopresbiter, tinĕrul doctor în sciinţele teologice dela universitatea din Cernăuţi, Georgiu Popoviciu.

* Redacţiunea ḑiarului „Luminătoriul“ notifică, că de aci înainte ḑiariul va apăré regulat de două ori pe sĕptĕmână escepţionându se sĕptămânile în cari cad sĕrbători de ale noastre.

* Têrgul de ţeară al Sibiiului a trecut ca şi cum n'ar fi fost. Tot ce am putea pune la rĕvaş e: têrgul de ţeară legitimează crescerea sĕrăciei: — Vite nu s'au putut vinde şi şi cele vêndu-te s'au cumpĕrat pe preţ bagatel La têrgul mare a fost cei drept mult alaiu dar industriaşii au mai adaus la suma deficitelor.

* (Publicaţiune.) În sensulu §. 25 din art. de lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoscinţă publică, cumcă comisiunea chemată de a rectifica lista contribuabililor celor mai mari (ale viriliştilor), 'şi va ţiné şedinţele în cancelaria protonotariului comitatens din Sibiiu dela *23 până în 26 Septembre a. c.*, că sub timpul sus atins vor fi listele menţionate espuse intuiţiunei publice, şi cumcă în decursul acestui termin se por primí eventuale reclamări pentru inducerea îndreptăţiţilor în liste. — În sensul §. 27 din citatul art. de lege se provoacă toţi aceea, cari voiesc a profita de favoarea §. 26 a legii menţionate, ca în decursul şedinţelor sĕ şi documenteze îndreptăţirea, căci în casul contrariu vor rĕmâné cu asta ocasiune lipsiţi de favoarea §. 26, de a li se socoti contribuţiunea duplu. — Totodată se face cunoscut, cumcă conspectele dela perceptorat, cari servescu de basă la rectificarea consemnarii viriliştilor sunt espuse în biroul potonotariului şi cumcă din ḑiua de astăḑi până în 23 Septembre se pot subşterne eventuale reclamări contra acelor conspecte.

* (Cassa unui regiment dispărută.) Comanda reg. 89 de infant. face cunoscut, că casseta, ce continea 7225 fl şi anume 2300 fl în bancnote de câte 50 fl; 300 fl în bancnote de 1 fl. şi restul în bancnote de câte 5 fl. apoi 41 ½ % rentă de hărtie à 100 fl etc. s'a furat în timpul din 31 Aug. 3 Sept. n. în lagĕrul de barace dela Bruck.

* (Regularea graniţelor.) O comisiune micstă, compusă din delegaţi austriaci şi ruşi vor regula linia din partea rusească dela Milcow Olkutz şi apoi cea austriacă dela Cracovia şi Czarnow.

* (Dale timpului.) Până în luna lui Septembre, a domnit zădufurile, pe la noi, acum vremea s'a mai rĕcorit. O bună ploaiă caldă a astâmpĕrat pământul. Ceriul promite ploae mai multă, ceeace o şi doresc toţi.

* (Scurtatul Februariu.) — Poate că mulţi oameni nu cunosc causa pentru ce s'a dat lunilor Iuliu şi August câte 31 ḑile şi lui Februariu numai 28. Eacă cum s'a înavuţit aceste două luni în contul lui Februariu: Inaintea suirei pe tron a lui Cesar, luna lui Iuliu n'avea decât 30 de ḑile. Spre a face onoare marelui împĕrat roman astronomi de atunci răpiră lui Februariu o ḑi adăogând'o lui Iuliu. Apoi venind domnirea împĕratui August astronomii nu puteau face pentru dênsul mai puţin ca pentru Iuliu Cesar şi vĕḑênd că Februariu suferise fără a protesta ciupirea, îi luară o ḑi dăruind'o lui August. Drept rĕsplătire pentru marea lui răbdare acordă lui Februariu câte o ḑi suplimentară la fiecare an bisectil.

* (Un crap nebun.) „Romanul“ scrie: La 2 Septembre s'a întêmplat la Rudolfsheim în têrgul pescilor o mare agitaţiune. O mulţime de oameni a încunjurat un vênḑĕtor de pesce. Între alţi pesci espuşi spre vênḑare se afla un crap, care provoca esclamaţiunea: „Ia, vedeţi un crap nebun!“ Era de fapt un esemplar curios: în lungime de 25 centimetri şi în grosime de 7 centimetri avea trupul şi coada de o formă normală, dar capul crapului nu era cap de pesce, ci al unui câne de măcelar „Bulldog.“ Acest cap înfăţişă un pătrat regular, ochi scânteitori şi sub dênşii nările caracteristice ale unui Bulldog. Remarcabilă este şi gura, care deschisă fiind, arăta desluşit o limbă. Comisariatul têrgului a făcut achisiţiunea animalului curios spre a-'l păstra în spirt.

* (Un evantaliu preţios.) — D-na Patti are un evantaliu unic în felul seu. Diferiţi suverani din Europa au scris pe dênsul câteva cuvinte.

Iată unele din aceste preţioase autografe:

Împĕratul Rusiei: Nimic nu liniscesce ca cântecul d-tale.

Împĕratul Germaniei: Priveghitoarei din toate timpurile.

Regina Christiana: Spaniolei, o regină care este mândră sĕ o numere printre supuşii ei.

Regina Victoria: Dacă regele Lear spune adevĕrat ḑicênd: „O voce dulce este un dar preţios pentru o femee,“ d-ta esci, scumpa mea Adelină, cea mai bogată dintre femei.

Impĕratul Austriei şi regina Elisabeta n'au făcut decât sĕ se iscălească.

Regina Belgiei a scris primele mĕsuri din Il Baccio.

Şi în mijlocul frunzei se află aceste cuvinte:

„Regină a cântului, 'ţi întind mâna. — (A. Thiers preşedintele Republicei franceze).

Atragem atenţiunea asupra anunţului „Curs de moşit.“

Neocupaţiunea este începutul tuturor viţiilor şi lenevirea e o ispită, care ori-ce noroc statornic trebue sĕ-l nimicească. Ea lanceḑesce puterea voinţii, ea manifestează aplicări amăgitoare şi conduce pe fie-cine, care nu îndrăsnesce a se da la o parte din calea ei, la ruinul moral ori material şi de multe ori la amêndouĕ. Cum va putea cineva presta energică activitate, căruia membrele trupului 's grele ca plumbul seu, care trebue sĕ se lupte cu o oboseală ne învinsă şi în cele din urmă e condemnat la o lenevie, ce a fost la început strĕină caracterului seu. Această lene şi greutate a tuturor membrelor lui nui altceva de cât o suferinţă corporală, ce o causează stagnarea circulaţiunei sângelui şi cu ea schimbarea tuturor materiilor. Cu ajutoriul pilurilor de Svitzera ale farmacistului R. Brandt (o scătue 70 cr. în farmacii) se poate pune sângele ear în circulaţiune nouă şi se regulează mistuirea; lenea din membre va dispăré şi din nou însĕnătoşatul 'şi poate continua activitatea. Se atrage atenţiunea la iscălitura R. Brandt în cruce albă de Etiquette.

Nr. 1029. [1678] 1—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învěţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învěţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Pănă la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o dumineca sau sěrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

Nr. 289. [1679] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învěţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin pănă la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sěvěrşí şi alegerea.

1. Rěhău, un învěţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însě dela acestia ca în dumineci şi sěrbători sě cânte în strană şi cultive grădina de pomĕrit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortĕl şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral până la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 361. [1680] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 1—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învěţătoresci din protopresbiteratul Orěştiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învěţătoresc sunt poftiţi a şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orěştiei (Szászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orěştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orěştiei.

Nr. 1022. [1684] 1—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învěţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna inferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Invěţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sě-şi presenteze cererile subsemnatului pănă în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 318. [1682] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Bohol t, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, pănă la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 293. [1683] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul pănă la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 měsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 °□ lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 měs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 měsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douě grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvînḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 °□ lemne; apoi pentru servitiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 měs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 °□ lemne.

6. Răduleşti-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

7. Panc-Sělişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

8. Sěcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 měs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 měs. fasole = 8 fl; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 měs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 měs. fasole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8° □ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învěţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de **Crainic,**
protopresbiter.

Nr. 320. [1676] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci din comunele gr orient. mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la 20 Septembre a. c. şi anumit:

1. Bozi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiile Cerna şi Păroasa, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salar anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salar anual 200 fl. în bani; în naturale: 10 (zece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Băreşthi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne.

7. Nucşoara, cu salar anual 240 fl. cuartir şi lemne.

8. Grid, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs instruite conform prescriselor din vigoare la subscrisul.

Haţeg, la 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Nr. 477. [1664] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învěţător la scoala populară gr. or din Apoldul inferior, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea pentru fiecare din aceste posturi e de 300 fl.

Acela dintre concurenţi, carele se va alege şi denumí de învěţător diriginte sau director, primesce pe lângă salariul de 300 fi., un adaus de 100 fl., cuartir natural în edificiul scoalei şi 2 orgii de lemne de foc.

Ceice vor reflecta la aceste posturi au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, sub-semnatului Oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 9 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 350. [1665] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însěmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Buceşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.

3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

[1685] 1—3

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii clinicei r. u. de obstetrice şi a institutului pentru moaşe din Sibiiu se anunţă prin aceasta

deschiderea cursului pentru moaşe.

Instrucţiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** şi se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatuiui de moralitate şi de botez **la direcţie, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcţiunea.

☞ Spre a face cualificarea de moaşe posibilă şi persoanelor mai sěrace ale poporaţiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Desluşiri se pot da totdeauna din partea direcţiunii.

Nr. 5597. [1667] 3—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sě liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sě depună un vadiu de 50 fl., resp. sě-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orăşenesc.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Joi 10/22 Septembre 1887. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Septembre

Luptele politice dintre naţionalităţile din patria noastră nu odată au turburat în mod neobicinuit pe publicistii unguri, încât ei au trecut marginile bunei-cuviinţe, tractând cestiunile interne din un punct de vedere, care noi nu-l vom admite nici odată. Turburat este modul de judecată al publiciştilor unguri şi acuma din incidentul rĕspunsurilor date de Maiestatea Sa deputaţilor preoţimei românesci, şi publiciştii dela presa ungurească în nesocotinţa lor au mestecat în luptele politice şi persoana sacrosanctă a monarchului, identificându-l cu tendenţele de maghiarisare, de care sunt pĕtrunse mai cu seamă păturile societăţii ungouresci.

Este caracteristică procedura ḑiarelor ungouresci, când identifică persoana Maiestăţii Sale, a împĕratului şi regelui nostru cu tendenţele de destrucţiune urmărite de întreagă societatea ungurească, şi sprigimite încâtva şi de guvernul ţĕrei, e caracteristică această ţinută a presei ungouresci, şi în casul cel mai bun, judecată, cât se poate de cu cruţare, este tare necavalerească, căci ea se ascunde la spatele persoanei sacrosancte a monarchului, şi nouă cu cunoscuta noastră fidelitate către tron şi dinastie, cu cunoscuta noastră adevĕrată iubire de patrie nu ne este permis sĕ rĕstălmăcim cuvintele monarchului, adevĕrata iubire de patrie nu ne îndeamnă, ca pe terenul ocupat de presa nngurescă sĕ ḑicem poporului român: că împĕratul nostru ar fi ḑis: nu mai ţineţi la individualitatea voastră ca români.

Şi nu o ḑicem.

Regretăm mult, că ḑiarele din Cluş s'au pus pe terenul inclinat *„a király mondotta“* sau pe limba românului: Împĕratul voesce aşa.

Ne pare rĕu, că presa ungurească s'a pus pe asemenea teren alunecos cu tendenţa de a provoca o luptă de condeiu asupra împregiurărei, ce voesce sau ce nu voesce Maiestatea Sa împĕratul.

Şi ne pare rĕu, că presa din Cluş ne-a pus cursă chiar şi cu risiculul de a trage în discusiune persoana monarchului plesnind, în faţa preoţimei noastre, aceasta este voinţa împĕratului, şi ea este contra pornirilor voastre în cele politice.

Discusiunea pe acest teren noi nu o începem, şi nu o vom purta.

Noi ne păḑim mai pre sus de toate de a fi neloiali faţă cu capul statului, care prin constituţie este scutit de valurile politicei de partidă, de valurile luptei de rassă, care bântue la noi fără cruţare, consumând puţinele puteri, ce le avem, şi cari altfel ar putea fi întrebuinţate.

Noi scim, care este voinţa împĕratului, scim care este şi datorinţa noastră, şi între ori ce împregiurări noi, dela ţinuta noastră loială nu ne abatem.

Scim, că avem legi croite în regulă de corpurile legiuitoare, şi sancţionate de Maiestatea Sa împĕratul.

După sciinţa şi consciinţa noastră, voinţa capului statului este, ca aceste legi sĕ fie respectate. Avem deci datorinţa sĕ respectăm legile sancţionate şi sĕ grijim, ca ele sĕ fie respectate, făcênd gravamine, de câteori vom observa, că ele nu sunt respectate.

În legile sanţionate de bună seamă se cuprinde şi aceea, ca credincioşii monarchului sĕ fie cu credinţă către tron, sĕ aibă simţeminte religioase şi patriotice, şi sĕ cultive înţelegerea frăţească. Cumcă preoţimea după oficiul seu este chemată a escela *„per eminentiam“*, în alipire către tron, simţĕminte religioase şi patriotice, cumcă ea „per eminentiam“ trebue sĕ iubească pacea, se înţelege de sine, şi e lucru firesc ca unei preoţimi acestea sĕ-i fie principiile în viaţă, căci la noi la români preotul este oglinda, în care se uită poporul, ea este esemplul, după care se orientează poporul român.

În fine scim şi aceea, că dacă cineva greşesce contra legei, trebue sĕ se supună pedepsei.

Ne doare deci, tare ne doare, când vedem, că din cuvintele monarchului ḑiarele ungouresci caută a făurí arme contra preoţimei noastre, ca şi când ea n'ar mai avea dreptul sĕ stea sub scutul legilor.

Revista politică.

În ḑilele trecute mare svon şi mare turburare a produs între partidele politice din Francia un manifest al comitelui de Paris, adresat monarchistilor. Acest manifest a fost primit cu mare entusiasm de către jurnalele monarchistice şi ḑic ele, că acesta e unul dintre cele mai valoroase documente ale monarchistilor actuali. Mari şi multe trebue sĕ fie neînţelegerile între partidele republicane pentru ca sĕ îngădue monarchiştilor a păşí aşa pe faţa contra actualelor stări de lucruri, după cum au păşit. — A trecut pericole şi lupte grele — ḑice între altele manifestul — şi în urmă domnesce o linisce aparentă. Meritul, că o avem aceasta linisce se atribue monarchiştilor din camerĕ. Deşi destul de numeroşi pentru a înfluinţa asupra decisiunilor adunării naţionale, totuşi nu aveţi conducerea afacerilor în mâni, şi astfel aḑi sunteţi siliţi numai sĕ apĕraţi interesele de conservare naţională şi instituţiunile publice, însĕ fără a înmulţí crisele parlamentare, ce atât de des le insceneazâ republica. Asta aţi făcut-o monarchiştilor, cu un rar patriotism, luptând cu împregiurări grele şi importante totdeodată. V'aţi făcut demni de Francia conservatoare. Liniscea însĕ, după cum s'a spus, e numai aparentă şi nu putem de loc deduce din aceasta linisce, că viitorul apropiat nu ascunde pericole. — Arătând apoi, că camera se ocupă numai cu alegerile viitoare şi că prea multe schimbări se face în puterea esecutivă, ceea ce isolează Francia de Europa continuă. Situaţiunea aceasta impune o altă datorie monarchiştilor: a nu se mărginí numai cu rolul de a protesta contra acestor stări de lucruri, ci a arăta poporului, cât de necesar este monarchia în Francia şi cât de lesne s'ar putea efeptuí. În zădar a proclamat congresul mare, că republica are sĕ fie vecinică. Ceea ce a făcut un congres, altul poate sĕ nimicească. Francia trebue sĕ scie de mai nainte, că ce este monarchia. Momentul favorabil ca sĕ-i spunem şi sĕ-i arătăm, că monarchia nu este după cum spun inimicii, ci intenţiunile ei sunt bune, ea lucră pentru ca sĕ ridice poporul şi ţeara în lăuntru şi în afară.

A trecut terminul de întêlnire între împĕratul Germaniei şi Ţarul rusesc, dar întêlnirea nu s'a făcut. Împĕratul Wilhelm s'a re'ntors la Berlin şi acum foile germane, ca sĕ arunce un fel de vĕl al uitărei preste acest eveniment spun, că chiar sĕ se fi realisat întêlnirea ea n'ar fi avut importanţă politică. Deci ea era de prisos, căci de un tractat între Rusia şi Germania nu mai poate fi vorbă, câtă vreme Rusia urmăresce o politică liberă, corespunḑĕtoare intereselor sale, de alt-cum şi aşa e lucru sciut, că întâlnirile suveranilor nu mai au importanţă, căci fără resultat au rĕmas întâlnirea dela Kremsier şi chiar cea dela Skiernievice.

La ordinea ḑilei însĕ este întêlnirea principelui de Bismarck cu ministrul nostru de esterne Kalnoky. Toată lumea prevede, că urmările acestei întêlniri vor forma o schimbare radicală în constelaţiunea politică. Cu deosebire foile germane şi austriace vestesc cu mare bucurie, că garanţiile ambilor aliaţi se întăresc şi că se va chiarifica lucrul în cestiunea bulgară, căci alta era atitudinea Austriei şi altcum lucra Germania. Nisuinţele acestor două state vor fi d'acum încolo: a se ajutora reciproc. — „Nat. Ztg“ crede, că Austria şi Germania ar putea indupleca pe celelalte puteri ca sĕ provoace pe principele Ferdinand de Coburg, ca sĕ părăsească Bulgaria. Cu aceasta părere însĕ foile austriace de loc nu se unesc... principele sĕ remână în Bulgaria.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

b). Cetatea.

După o pausă de 20 minute, — în care timp omul, ce locuesce în casa amintită avu bunătatea a ne aduce o oală de apă, — pornirăm acum pe deal în sus către ruinele cetăţii. Calea pe deal în sus relativ e destul de bună şi se ḑice, că pe aci a fost odinioară drum cum se cade, prin care cetăţuia noastră a fost în comunicaţie cu altă cetate, ale cărei ruine se vĕd şi astăḑi în satul Grădiştea fiscală. Ajunşi pe culmea dealului am vĕḑut urmele unui şanţ, pe care se ḑice că s'a condus apa prin ţevi de lut până în vîrf la cetate. Astfel de ţevi au aflat oamenii pe aici săpând după comori, în giurul cetăţuiei şi în însaşi cetatea. Mergênd pe culmea dealului, ajunserăm la nesce stânci colosale, în vêrful cărora abia ne puteam uita, şi cari păreau zidite de mâni omenesci, fiind straturile de peatră aşeḑate unul peste altul în ordine ca petrile unui zid. Drumul către cetate duce pe partea din dreapta pe sub aceste stânci. Eu însĕ atras de grandiositatea acestei zidiri a naturei o luai în stânga, pe unde încă mi se părea, că este cărare. Dar m'am înşelat. Aceea a fost numai urmă de capre şi oi, ce se gătă numai decât, eară eu continuai a me suí când în două când în patru picioare şi uneori chiar tărîndu-me pe stâncă în sus, de frică sĕ nu-mi las oasele pe acolo. Deodată ajunsei la un loc, care 'mi luà toată speranţa de a mai eşí întreg şi cu viaţă de acolo. A me întoarce înapoi însemna, a'mi pune în joc capul, eară a merge înainte însemna a merge în faţa morţii. Ce sĕ fac? Îmi luaí inima în dinţi, îmi făcuí de trei ori cruce, ḑisei un „Doamne ajută“ şi porní înainte. În stânga mea se ridica stânca ca un zid la o înălţime de vr'o 20 metri, eară în dreapta era prăpastia pare-că fără fund şi eu mergeam, — adecă ce ḑic? — atêrnam deasupra ei şi me târiam pe o punte de peatră îngustă ca de vr'o 2 decimetri şi lungă de vr'o 1·5 metri. Când m'am vĕḑut trecut dincolo am dat mulţămită lui Dḑeu şi m'am aşeḑat pe o stâncă lată ca masa, că sĕ odihnesc puţin, căci îmi secaserĕ toate puterile. Pentru toate comorile lumei nu a-şi mai cerca a trece preste această prăpastie.

De aci încolo nu mai era nici o greutate. Păşiam de pe stâncă pe stâncă, înaintând mereu ca pe nesce trepte, până ce ajunsei în pădure, deasupra stâncilor preste cari am venit. Tovarăşii mei de drum s'au dus pe calea cea bună şi acum ne întêlnirăm în pădure, dar ne împrăştiarăum curênd, căci am ajuns la ruine. O mulţime de petri cioplite erau rostogolite şi împrăştiate pe aici, cari ne vestiau apropierea cetăţii. Apaductul aci se împărţia în trei părţi, mergênd un canal spre mijlocul cetăţii, ear celelalte două spre marginile ei. Cetatea e dărimată până la faţa pămêntului şi urmele zidului de pe margini nu se vĕd pretutindenea, eară cele interne nu se vĕd de loc. Întreg cuprinsul cetăţii e prefăcut în fênaţ, care acum era cosit, eară giur împregiur este pădure. Căutând în toate părţile aflarăm într'un loc o săpătură mare în care am putut vedea zidul. Aci au fost săpat nisce oameni după comori, dar neputând sparge zidurile şi neputând scoate afară petrile ce erau acolo, nu au putut străbate mai afund de 2 metri. Această săpătură ne înfăţişează — cred eu — o pivniţă mică patru unghiulară, căci zidurile se vĕd de toate părţile. Ea are lungime de 3 metri şi lăţime de 2 metri. Zidurile sunt făcute din petri cioplite, aşeḑate una peste alta simplu, fără nici o tinciuială. Petrile sunt de diferite mărimi: în lungime de 55—65 cm, lăţime de 42—45 cm, şi grosime (înălţime) de 35—40 cm. Fie-care peatră are o crestătură, la mijloc s'au la margini; petrile sunt aşeḑate în zid aşa, că crestătura petrei deasupra vine tocmai pe crestătura celei de desubt şi astfel sunt în zid o mulţime de găuri. Ce scop sĕ fi avut găurile acelea eu nu pot scí.

(Va urma.)

Tot în cestiunea bulgară ḑiarul de „Débats“ a primit o depeşă din Viena, în care se spune, că comitele Kalnoky ar fi declarat în mod hotărît, că Austria nu va îngădui sĕ între nici o armată în Bulgaria. Aşa cer interesele ei, ear celelalte puteri n'au sĕ ia aceasta în nume de rĕu.

Interveniri militare nu se vor face şi se observă încă şi aceea, că dispare şi ideea a resolví cestiunea bulgară pe cale diplomatică în vre-un congres; deoarece nimeni nu stărue sĕ se facă aceasta.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud, 3/15 Septembre 1887. Dle Redactor! Deschiderea solemnă a scoalei de fetiţe române din Abrud s'a făcut Duminecă în 11 Septembre a. c. st. n. După finitul cultului divin s'a celebrat sânţirea apei în sala de propunere, fiind presente membrele comitetului şi un frumos public compus din membrele reuniunei, mai mulţi bărbaţi inteligenţi şi din popor şi vr'o 49 copile insinuate ca eleve. La sânţirea apei s'a făcut rugăciune pentru toţi, cari au contribuit în vr'un mod spre scopul reuniunei; terminându-se rugăciunile şi ceremoniile rituale, preşedinta a ţinut o vorbire acomodată despre activitatea reuniunei cam cu acestea cuvinte:

Onoraţi domni! Stimate doamne!

Lipsa unei scoale de fetiţe române în Abrud s'a simţit de mult! ... Încă pe la anul 1868 se ventilase idea de a se înfiinţa o atare scoală, sau aranjat mai multe petreceri şi representaţiuni teatrale, spre a se înfiinţa un fond spre acel scop.

Vĕḑênd însĕ, că pe această cale nu se poate ajunge resultatul dorit aşa curênd, m'am pus în conţelegere cu doamnele din Abrud şi jur, şi ne am constituit într'o reuniune pentru înfiinţarea unei scoale de fetiţe române în Abrud. Prima adunare de constituire s'a ţinut la 26 Decembre 1880, presentându-se tot atunci şi un proiect de statute, ce, primindu-se cu unele modificări, s'a subşternut înaltului ministeriu spre aprobare. După mai multe rugări făcute pe la oameni mai cu influinţă, la doi ani le-am primit, fiind provĕḑute cu clausula de aprobare de către înaltul ministru de culte. După aprobare constituindu-ne definitiv, într'o adunare generală ţinută la 7 Maiu 1882, s'a ales un comitet de 15 membre, între cari o preşedintă, vice-preşedintă, şi o cassariţă, lângă aceste un secretar şi 4 bărbaţi de încredere.

Acest comitet n'a lăsat nici o ocasiune binevenită, ci a cercat toate mijloacele cuviincioase aranjând: baluri, maialuri şi tombole în favorul acestei reuniuni. Astfel prin stăruinţă neîntreruptă, prin o lucrare continuă, cu abnegaţiune deamnă de o causă atât de sântă, fiind sprijinite la ajungerea scopului sublim ce-l urmăream şi de către toţi Onorabilii domni şi Stimatele doamne şi domnişoare, cari sciu a se interesa de cultura femeei române, precum şi de către Onorabila societate a fodinei „Concordia“ din Bucium şi a altor fodine minerarie, aproape de 7 ani am ajuns la plăcuta posiţiune de a ni se realisa scopul dorit. În 27 Iuniu a. c. s'a publicat concursul pentru postul de învĕţătoare, la care au concurs 4 inse. În şedinţa din 10 August, s'a ales cu unanimitate de învĕţătoare domnişoara **Maria Cunţan**, care primind cu mulţămire alegerea noastră, s'a presentat în mijlocul nostru.

Frumoasele documente, ce 'si le-a subşternut la concurs, precum şi informaţiunile, ce le-am primit pe cale privată, me îndreptăţesc a crede, că domnişoara învĕţătoare, va scí sĕ-şi împlinească oficiul cu abilitatea şi diliginţa recerută, aşa, că resultatul, ce-l va arăta cu finea anului scolastic îi va serví spre onoare, ear noauă şi părinţilor spre bucurie. Ca pe atare vi o recomând, rugându-Ve atât pe Stimatele membre, cât şi pe Onoraţii părinţi, ca sĕ o întimpine cu cuvenita încredere, sinceritate şi bunăvoinţă, şi cu acestea dechiar scoala de fetiţe elementară română din Abrud deschisă pentru Abrud, Abrud sat şi jur.

(Urmează repeţite urări de: „Sĕ trăiască“!)

După aceea se adresează către domnişoara învĕţătoare, ḑicênd:

Amabilă domnişoară!

Astăḑi încredinţându-ţi oficiul de învĕţătoare, ţi-l leg de consciinţă, amintindu-ţi, că instruarea tinerimei şi în special a copilelor, este pe cât de grea, pe atât şi de nobilă. 'Mi place a crede, ba sunt deplin convinsă, că Domnia Ta, prin o diliginţă deamnă de oficiul ce-l ocupi, Te vei nisuí a satisface pe deplin dorinţelor noastre juste, fiind pururea la înălţimea chemărei Domniei Tale; şi noi din parte-ne 'ţi promitem sincer tot concursul nostru potibil. Ear voauĕ copiliţe! ca eleve ve recomând cu toată căldura ca sĕ stimaţi, iubiţi şi ascultaţi pe părinţii vostrii, cari şi-au dat osteneala la înfiinţarea acestei scoli; rugaţi pe bunul Dumneḑeu, ca sĕ vii susţină întru mulţi ani, sĕ le dăruiască sănătate deplină şi ajutor de sus, spre a ve putea cresce şi ferici. Asemenea sĕ stimaţi şi iubiţi şi pe d-şoara învĕţătoare, ascultându-o, ca pe una, care de astăḑi înainte are sĕ ve conducă, instruându-ve aşa ḑicênd, ca şi o mamă adevĕrată, pentru că numai aşa veţi putea sĕ ve însuşiţi toate cunoscinţele, ce ve sunt de lipsă, ca cu timpul, sĕ fiţi şi voi stimate şi fericite în societatea omenească.

Şi acum după ajungerea scopului dorit, pĕtrunsă de cele mai călduroase sentimente de mulţămire ve ḑic: onoare vouĕ membre! onoraţi domni şi doamne! şi tuturor poporenilor din loc şi jur, cari la toate ocasiunile, ne aţi sprijinit cu toată încrederea şi bunavoinţă întru ajungerea scopului cultural, ce l-am urmărit. — Bunul Dḑeu sĕ Vĕ trăiască încă mulţi ani fericiţi, spre a putea conlucra în armonie deplină pentru atari scopuri măreţe şi salutare...“ (Urmează urări de: „Sĕ trăească.“)

La vorbirea presidentei a rĕspuns dl paroch Dionisiu Adamovici arătând, că dacă popoarele antice şi ca păgâne au sciut sĕ preţuiască vîrtutea femeei, cu cât mai vîrtos sĕ cuvine aceasta nouĕ, cari suntem luminaţi cu lumina principiilor creştinesci, şi mai ales aflându-ne în seclul al XIX, secolul luminei şi al civilisaţiunei. Arată mai încolo ce binefacere este pentru poporul român, aceasta scoală de fetiţe, şi de aceea mulţămind în termini tare măgulitori, doamnelor membre din comitet şi cu deosebire doamnei presidentă — pentru jertfele aduse spre înfiinţarea acestei scoale, lucrând cu abnegaţiune rară, de multeori cu espunerea sănĕtăţii, o asigură despre stima, simpatia şi încrederea, ce şi o a câştigat la poporul român din Abrud şi jur, prin atari fapte nobile şi salutare, şi că şi pe viitor, în nisuinţele sale pentru atari fapte măreţe va fi ajutată şi sprijinită de către toţi. (Urmează repeţite urări de: „Sĕ trăiască“) După care ceremonia deschiderei s'a terminat, ducênd cu sine unul fie-carele cele mai dulci suveniri de satisfacere şi mulţămire pentru trecut şi speranţă în viitor.

Până în presinte sunt înscrise 52 eleve, şi înscrierea se continuă mereu. Înainte cu Dḑeu!

Alecsandru Ciura,
secretar.

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărâmb.

(Urmare.)

Ad. 1. Sunt mulţi, foarte mulţi directori scolari, cari atât de puţin interes arată faţă de cercetarea scoalei, ca şi când pruncii, cari es din scoală ar fi tot atâţi inimici personali ai dênsului, ca şi când acestia nu ar venì mai târḑiu sub conducerea sa. Controlarea scoalei este aproape nulă. Sunt mulţi, cari după-ce au dat registrul pruncilor obligaţi a frecuenta scoala pe anul, ce e în curgere, apoi tot anul trec în sus şi în jos pe lângă scoală, dar nu întră odată în scoală, ca sĕ vadă, cum este de frecuentată scoala, nici nu vorbesc în biserică sau la alte ocasiuni poporului.

Comitetele parochiali, — fiind în cele mai multe comune compuse din oameni fără carte, puţin, sau aproape de loc, nu se interesează. Trece anul şi comitetul nu se convoacă nici odată de către presidiu — în cause scolari. — Sĕrmanul învĕţător, lună de lună pregătesce conspectele absenţiilor pentru organele administrative şi pentru oficiile ppesci, le duce la directorul pentru subscriere şi subşternere, dar acesta dela un timp se uresce a le mai subşterne, ci îi ḑice învĕţătorului, că aceea e treaba lui. Pe aceasta cale lucrul a ajuns acolo, în cât în unele protopresbiterate, sunt învĕţători, cari dau absenţiile pe blanchete maghiare, ceea-ce vatămă cel mai sânt drept garantat prin lege, — de a ne folosí de propria-ne limbă în biserică şi scoală. Sunt rari escepţiunile, unde directorii 'şi fac datorinţa, dar acolo şi absenţiile sunt puţine.

Ad. p. 2. Cum 'şi eserciază oficiile protopresbiterali controla şi inspecţiunea asupra absenţiilor scolari? Protopresbiterii es odată eventual de douĕ ori pe an în comune. Unii nu es cu anii în tract — din ce cause, nu este locul a cerceta aci. — Controla şi inspecţiunea aici se reduce numai la conspectele lunari, cari şi dacă se aştern regulat — tot nu au nici un resultat practic. Altcum nu ne putem esplica, cum nici directorii scolari, nici comitetele, cari nu-'şi fac datoria, nu sunt trase la rĕspundere, şi în fine nu sunt pedepsiţi de către nimenea. Acolo, unde directorii şi comitetele au fost trase la respundere — absenţiile au devenit mai puţine. — Sunt însĕ rari tractele protopresbiterali, unde se observă o controlă riguroasă şi o inspecţiune regulată.

Multă abnegaţiune, multă tragere de inimă, multă activitate se recere dela atari protopresbiteri.

Ce sĕ mai ḑic apoi de sinoadele şi comitetele protopresbiterali, când poţi cetí în ḑiare, că în cutare protopresbiterat nu s'a ţinut comitetul, nu s'a ţinut sinodul cu anii de arêndul! — Aici nici vorba nu poate fi de controlă sau de inspecţiune.

În fine urmează Consistoriul — ca for superior. Acesta primesce rapoartele lunari din întreaga archidiecesă, în unele locuri după multe recercări — dar se întâmplă, că nici aici nu se trimet regulat rapoartele — de oarece nu încurg la protopresbiterul. — Se trimit admonieri, dar lucrul se tragănează de pe o ḑi pe alta şi admonierile se pun ad acta, eară absenţiile scolari, cresc pe ḑi ce merge. Cu durere trebue sĕ constatăm, că este prea multă indulgenţă faţă de cei-ce 'şi negleg oficiile şi datorinţele.

Lipsesce rigoare în controlă, şi fără aceasta ori-ce afacere administrativă întră în amorţeală cu timpul, şi pe urmă în o totală neactivitate.

Mai vine la mijloc şi un alt rĕu. Din sinul consistoriului scolar nimenea nu controlează în persoană scoalele.

Numai o astfel de controlă ar putea scoate la iveală, cari dintre protopresbiteri, cari dintre directorii scolari 'şi fac datoria. Ar fi destul a merge în cancelaria oficiului ppesc, a cere actele, prin cari a făcut disposiţiuni faţă de absenţiile scolari, ar fi destul sĕ mergi sĕ veḑi cronicele scolari — că de câte ori a cercetat directorul scoala, sau apoi a cere parochului archivul seu şi a cerceta ce a făcut în causa scoalei, cum a întrevenit la organele — cu cari stă în atingere, ca sĕ promoveze progresul în scoală.

Dar sĕ ḑicem, că deocămdată aceste sunt imposibile, atunci, cum de rĕmân nepedepsiţi, cum de nu se trag încercetare începênd dela învĕţătoriu până la protopresbiter cei-ce nu se pot justifica prin acte, că şi-au făcut datoria?

Ad. 3. Cine a fost învĕţător pe timpul nemţilor cu plăcere 'şi aduce aminte, că scoalele erau pline de prunci, şi nimenea nu se putea plânge, că absenţiile remân nepedepsite. De pe câmp se aduceau pruncii la scoală. Dar acum? Lucrurile sunt anapoda, ori dai ori nu dai absenţiile regulat, ele remân nepedepsite, ba ce e mai mult, sunt unii notari, cari înşişi fac atenţi pe învĕţători sĕ nu dea prea multe absenţii. Astfel în multe casuri absenţiile merg tot false. Juḑii comunali nici că-şi bat capul cu pedepsirea absenţiilor, ba ce e mai mult unii sumuţă poporul contra învĕţătoriului, dacă acesta 'şi face datoria, 'şi dă absenţiile regulat. 'L pun pĕcatele pe învĕţător, de 'şi are şi el convingerile sale politice ca şi ori-care cetăţan liber, şi la alegerile comunali, municipali, şi dietali, nu joacă cum îi cântă domnul pretor, atunci fie sigur, că poate tot da la absenţii, pot tot face la arătări şi nimic nu va putea esopera. Dacă se mai întêmplă se fie în comună şi scoală de stat, atunci nu numai că absenţiile nu se pedepsesc, dar pruncii sunt cu forţa duşi la scoală de stat fără nici un motiv. Învĕţătorii noştri confesionali sunt persecutaţi, va sĕ ḑică se lucră din temelii la surparea scoalelor noastre. Curentul şovinist, ce domnesce în administraţiunea ţĕrei, care aduce cu sine sau indiferentismul sau persecuţiunea scoalelor noastre, este causa cea mai principală a înmulţirei absenţiilor, stagnărei învĕţămêntului. Multe s'ar mai putea ḑice asupra administraţiunei, bine ar fi însĕ, când noi ne-am putea regula trebile şi nu am avea lipsă de spriginul lor.

(Va urma.)

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. ort. din districtul Făgăraşului 'şi va ţiné adunarea sa generală districtuală în ḑilele 20 şi 21 Septembre a. c. st. v. în comuna Beclean. La aceasta sunt învitaţi toţi membrii ordinari (activi), ajutători, onorari precum şi toţi binevoitorii acestei corporaţiuni. — Neparticiparea membrilor ordinari se va pedepsí conform §-lui 9 lit. *a)* din statute.

Programul obiectelor de desbătut e următorul:

Şedinţa 1-ă Dumінecă 20 Septembre, 1887 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviţiul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Apelul nominal.
4. Alegerea comisiunilor revĕḑĕtoare şi de scontrare.
5. Raportul general al comitetului central şi tot d'odată raportul cassariului general şi al bibliotecariului.

Şedinţa a II a Dumінecă 20 Septembre, 1887 p. m.

6. Industria domestică în scoalele poporale disertaţiune de George Dobrin.
7. Eserciţii libere din gimnastică cu elevii dela scoala din Beclean de George Tăflan.

Şedinţa a III-a Luni 21 Septembre, 1887 a. m.

8. Raportul comisiunilor.
9. Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc şi pentru ce unii învĕţători, avênd pămênt pentru grădina de scoală nu-'l cultivă spre instruirea scolarilor în grădinărit şi ce mĕsuri ar fi de a se lua pentru de a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor? — de Ioan Bonea.

Şedinţa a IV-a Luni 21 Septembre, 1887 p. m.

10. Cari sunt causele, pentru care absenţiile scolare sunt prea numeroase şi prin ce s'ar putea

delătura acest inconvenient împedecător în instrucțiunea poporală? de Ioan Căpătă.

11. Propuneri diverse. . . —

Din ședința comitetului central, ținută la 21 August, 1887 v.

Vincențiu Grama, președinte. *Nicolau Ludu,* secret.

Varietăți.

* Escelenția Sa I. P. S. D nul archiepiscop și metropolit Miron Romanul, a plecat cu trenul de Marți seara la Cluș, pentru a conduce deputațiunea clerului nostru înaintea Maj. Sale. —

* Maj. Sa monarchul a trimis pe seama comunei bisericesci gr. or. din Cetate de baltă 50 de fl., ca ajutor spre înfrumsețarea din lăuntru.

* Maj. Sa monarchul a lăudat într'un mod deosebit pe câmpul eserciţiilor de arme trupele bravului corp al XII de armată.

* (Asistenții dlui Dr. V. Babeș.) După cum cetim în „Epoca“, de asistenți ai dlui prof. Dr. V. Babeș la institutul bacteriologic a fost numiți Dr. Emil Pușcariu și Dr. Constantin Radulescu.

* (Cursul de industria de casă din Brașov.) Acest curs — după cum am fost anunțat și noi la timpul seu, — a fost predat de bravii nostri învĕțători din Brașov G. Moian și C. Mușlea, și după o durată de trei sĕptĕmâni, s'a încheiat la 30 August cu oare-și care solemnitate în presența P. O D. protopresbiter concernent Ioan Petric și a altor amici ai instrucțiunii.

„Gazeta Transilvaniei“, descriind solemnitatea închiderei acestui curs, continuă:

„Urmà visitarea obiectelor lucrate în timpul acestui curs. Mărturisim, că diferitele feluri de coșuri, împletiturile de scaune pot rivalisa cu cele lucrate de măestri, cari au învĕțat această meserie ani întregi. Dela cele mai simple coșuri de papură, până la cele mai fine de nuele, colorate și aurite, precum se vĕd în magasinurile de manufacturi de fabrice mari s'a putut vedé la această mică esposițiune a unui curs de trei sĕptĕmâni. Tot așa de fine sunt și împletiturile de scaune de salon din trestie fină, îmbrăcămintea sticlelor, ș. a. Amu vĕḑut lână frumos văpsită în diferite colori, cadre prea frumos aurite, mașină de stors miere din fagur, etc. Nu mai puțin vrednice de amintit sunt pălăriile de paie lucrate la acest curs, pălării foarte bine și frumos lucrate.

Asistenții au rĕmas pe deplin mulțămiți și încântați de frumoasele lucruri espuse, și fiecare își esprima deja de acum bucuria, gândindu-se la frumoasa perspectivă, ce i se deschide poporului nostru pentru viitor, dacă va scí apreția adevĕrata valoare a acestui isvor de venite, ce se poate îmbrățișa și folosí fără a avea nevoie de vre-un capital.“

Preste tot a cercetat acest curs 25 indiviḑi.

* Poetul M. Eminescu s'a reîntors din Viena. Toată cura puțin i-a ajutat. Liricul poet e de tot slăbit și e puțină speranță de scăpare cu toate îngrijirile, ce-i dau medicii.

* Cu ocasiunea manevrelor dela Neutria în Ungaria, Maj. Sa a distins pe comandantul regimentului al IX-lea de dragoni român bucovinean pentru bravura, ce a arĕtat-o.

* (Cas de moarte.) In „Voința Națională“ cetim: Aflăm cu mare părere de rĕu despse moartea filologului nostru Alecsandru Cihac, decedat la 10 August st. n. la Nieder-Inghelheim, un sat lângă băile din Wiesbaden. **Alecsandru Cihac,** colaboratorul neobosit al Convorbirilor liberare și membrul Academiei, a fost premiat de către Academia franceză pentru lucrările sale asupra limbei române și decorat de către M. Sa regele Carol cu medalia „Bene merenti“ cl. I.

* Dl vice-comite al comitatului Sibiiu, aduce la cunoscință publică, cumcă decisiunile comitetului central de alegere al comitatului Sibiiu asupra reclamațiunilor întrate contra listelor provisorice de alegĕtori pro 1888 se află confor. legei (§. 49 a XXXIII a. de leg. din 1874) depuse în cancelaria oficiul central comitatens din 20 până 30 Septembre 1887 n., în care timp se pot vedé.

* (Înscrieri.) „Rev. Politică“ aduce scirea, că înscrierile la universitatea din Cernăuți încep în 23 Septembre n. și durează până în 8 Octombre.

* Desvălirea statuei lui Deák, se va face în presența Maiestății Sale la 29 Septembre a. c. st. n. 3 oare d. m. în Budapesta.

* (Incă o distincțiune a unui român.) Dnul Ioan Ch. Atanasiu din România, inginer mecanic, eșit din scoalele din Berlin și de present inginer al societății generale de electricitate din capitala Germaniei, a fost însărcinat cu conducerea instalațiunei electrice în Residenz Theater din Berlin.

* Principele Pálffy a suferit mari daune din pricina focului; după o telegramă din Pojon i-au ars 25 jugere pădure de pe moșia dênsului.

* (Un tribunal de model.) Ministru de iustiție Teofil Fabiny, cu ocasiunea inspecționărei mersurilor afacerilor iudiciale în mai multe părți din țeară, la tribunalul din Chichinda mare a constatat o restanță neînsemnată de 20,000. Se înțelege de sine, că lauda meritată n'a rĕmas ne accentuată din partea ministrului.

* (Frecuența la universitatea din Cernăuți.) „R. Pol.“ scrie: La facultatea teologică au fost însriși: 58 studenți ordinari 1 estraordinar, dintre cari 49 au fost români; la facultatea juridică 124 ordin. și 14 estraord., dintre acestia 32 români; la facultatea filosofică au fost înscriși 15 studenți ordin. 23 estraord. și 14 farmacisti, dintre cari 10 români.

* (Bibliografic.) La tipografia archidiecesană de aici va apăré încă în decursul sĕptĕmânei: „*Curs de limba maghiară*“ pentru scoalele poporale de Ioan Molnár. Partea I. (Abecedar și legendar.) Prețul 20 cr., la care este de observat, cumcă jumĕtate din venit va fi destinat pentru scopuri culturale române.

— Acum de curênd a eșit de sub tipar manualul: „*Fisică*“ pentru scoalele poporale de Dionisiu Făgărășan, profesor. Cu 74 ilustrațiuni intercalate în tecst. Brașov, editura lui H. Zeidner, 1888. Prețul unui esemplar 40 cr. Tipariul tipografiei archidiecesane din Sibiiu.

Și până când vom reveni cu o aprețiare meritorie asupra acestui manual, în cele următoare publicăm în toată estensiunea

„*Prefața*“ :

Cărticica de față cuprinde materialul din fisică prescris în normativul scolar din 1882. La tractarea acestui material am avut în vedere atât partea formală cât și partea practică a instrucțiunei; am avut în vedere, că instrucțiunea în fisică nu are sĕ desvoalte numai în genere mintea elevilor, ci sĕ-le dea totodată cunoșcințe,cari sĕ-i *pregătească pentru viața practică și sĕ le fie de folos în diferitele împrejurări ale vieții.* — Spre acest scop a trebuit sĕ iau în deosebită considerare două puncte și anume: esperimentele și aplicarea legilor respective aplicarea cunoscințelor câștigate pe basa esperimentelor. Fiind că esperimentele formează basa instrucțiunei în fisică și fără de ele nici nu se poate cugeta o adevĕrată instrucțiune intuitivă, nu m'am mulțămit a deduce conclusiunile și legile numai din un singur esperiment, ci am lăsat sĕ urmeze în tot locul mai multe esperimente, pentru-că prin aceasta școlarii își vor câștiga o convingere mai firmă despre adevĕrul, ce voim al demonstra prin trênsele. — Esperimentele ca atari sunt simple și ușoare și învĕțătoriul le poate esecuta, fără ca sĕ fie silit a-și procura aparate costisitoare. Cele mai grele sunt descrise mai pe larg și am dat unele îndrumări, cum sĕ se esecute și cum sĕ se întocmească unele aparate, și pentru-ca resulsatul sĕ fie și mai sigur, n'am întrelăsat de a analisa esperimentele adecă de a da esplicările de lipsă. —

Am arătat apoi cum sĕ aplică legile fisicale în viața practică, am esplict fenomenele de căpetenie, ce obvin în viață, și unde mi-a fost cu putință, am dat conform normativului școlar, reguli sanitare. Mare pond am pus pe esplicarea fenomenelor naturale și fiind-că poporul nostru se ocupă mai cu samă cu agronomia și ocupațiunea lui este dependentă de umblarea timpului, am arătat și momentele acelea, din cari se poate deduce umblarea timpului. — Tractarea ceva mai amĕnunțită a acestor momente este totodată causa, c'a eșit cărticica ceva mai voluminoasă; dar cred, că prin aceasta lucrul d-nilor învĕțători nu s'a îngreuiat, ci din contră s'a ușurat, fiind-că află în carte tot materialul de lipsă la propunere.

Cu privire la propunerea materialului din fisică 'mi permit a observa următoarele. — *Invĕțătoriul sĕ-'și câștige înainte de toate desteritate în esperimentare și sĕ esecute toate esperimentele, care voiesce sĕ le facă în scoală, mai întâi singur, pentru că astfel nu va scăpa nimic esențial din vedere și nu va veni în neplăcută posiție, de a nu 'i succede vre-un esperiment. — In clasă sĕ esecute esperimentele înaintea tuturor școlarilor, sĕ dea esplicările de lipsă, sĕ tragă atențiunea școlarilor asupra momentelor esențiale, din cari sunt a se deduce conclusiunile și legile, și sĕ aducă în legătură cu esperimentele fenomene analoge din viață. Dar toate acestea sĕ nu le dea scolarilor de-a gata ci sĕ îi inducă prin întrebări potrivite, ca sĕ-și esplice ei singuri lucrurile, ce le observă, și sĕ afle legătura dintre esperimente și fenomenele din viață; învĕțătoriul sĕ facă numai îndreptările de lipsă. Tot prin întrebări potrivite sĕ inducă pe școlari, ca sĕ afle legea, și aceasta sĕ o repeteze ei, până când și o vor întipărí bine în minte; și urmând în modul de mai sus, trece apoi la aplicarea legii. — Nisuința învĕțătoriului sĕ fie, ca scolarii sĕ-și însușească materialul de lipsă în școală, și acasă sĕ nu le dea de repetat decât numai legile. Dar sĕ-i îndemne, ca sĕ facă acasă ei singuri esperimentele, cari s'au făcut în școală. Prin aceasta sĕ desvoaltă simțul de observare al scolarilor, și totodată ei se dedau a se ocupa și în timpul liber cu lucruri folositoare, își însușesc oareși-care desteritate și un spirit practic, care le va fi în viață de folos. — Instrumentele descrise în carte sĕ le arete învĕțătorul școlarilor, încât este cu putință, în realitate, sĕ le descrie și sĕ le esplice modul lor de întrebuințare. Sĕ facă apoi o schiță despre ele pe tablă și sĕ pretindă, ca și școlarii sĕ o facă. Spre ușurință s'a intercalat în tecst toate ilustrațiunile de lipsă.* Purceḑênd învĕțătoriul în modul acesta, ostenelele dênsului nu vor fi zădarnice, elevii vor fi totdeuna cu atențiune și în continuă lucrare spirituală, vor căpĕta interes și iubire față de învĕțătură și astfel toate greutățile, ce se vor întêmpina la început, vor fi delăturate. —

In fine observ, că legile și conclusiunile sunt tipărite cu litere garmond cursive, aplicările practice cu litere garmond rotunde, ear esperimentele sunt tipărite cu litere garmond ceva mai lungărețe. — Domnilor învĕțători le recomând următoarele opuri: die Physik in der Volks-und Bűrgerschule 2 tom. de Prof. Dr. Eugen Netoliczka; Schule der Physik von Dr. Iohannes Crűger; Vorschule der Experimentalphysik von Dr. Adolf E. Weinhold, cari le-am consultat și eu la compunerea acestei cărticele.

Brașov, August, 1887. *Autorul*

Dare de samă.

Binevoind On. redacțiune a „Telegrafului Român“ a-mi pune la disposițiune din colecta făcută pentru cei păgubiți prin apă și foc suma de 80 fl. spre distribuire între cei nenorociți din ținutul Aiudului, pe lângă călduroasele mulțemite ale celor împĕrtășiți, 'mi iau voie a raporta, că aceasta sumă a fost împărțită precum urmează:

1. În comuna Măgina următorilor:

Todor Paul 3 fl.; Văsălie Rusu blaga 2 fl.; Iuon Suciu sen. 2 fl. 80; Mihăilă Irimie 8 fl.; Petru Avram 6 fl.; Simeon Cristea 4 fl.; Silvestru Cristea 2 fl.; Iuon Crișan 3 fl.; Iacob Paul 3 fl.; Iuon Paul l. Indrei 2 fl.; Petru Rusu 3 fl.; Sia Groza 2 fl.; Macsim Rusu 2 fl. și Todora Onea 1 fl. 20 cr.

2. In comuna Mesentea următorilor:

Pavel Moldovan 5 fl.; Iuon Crișan 5 fl. și Vasilie Chirilă 5 fl.

3. In comuna Tibru următorilor:

Vasilie Faur 8 fl.; Raveca Rusan 5 fl. și Simeon Faur 8 fl.

Nu pot retacea sĕ nu amintesc dle redactor impresiunea, ce a făcut asupra mea acesti nenorociți când le-am împărțit această sumă.

E lucru aproape de necreḑut cu câtă mulțĕmire a primit acesti nenorociți modesta sumă, ce li s'a obvenit; din rugăciuni, ca Dḑeu sĕ le resplătească insutit și înmiit binevoitorilor contribuitori nu încetau și într'adevĕr, că o faptă mai mare de caritate creștinească nici nu puteau face, decât ca sĕ vină într'ajutorul acestor nenorociți *).

Aiud, 25 August, 1887.

Nicolau Ivan,
preot.

---

*) Mulțĕmind O. D. N. Ivan, spiritual la institutul penitențiar din Aiud, că a binevoit a lua asupra Dsale sarcina de a distribuí aceasta sumă, totodată cu plăcere constatăm, că ne-a presentat un rațiociniu documentat în modul cel mai autentic. Red.

Atragem atențiunea asupra anunțului „Curs de moșit.“

Ḑi de ḑi încurg epistole, ca cea publicată mai jos și esprimă din ce în ce mai mult influențele favorabile lecuitoare ale elicsirului de întărire de nervi al Dr. Lieber. Astfel scrie dl A. Gesecus în Verden i. H. Ve recerc amicabil pentru o sticlă de elicsir de nervi; ve pot încunoscința, că jumĕtatea de sticlă întrebuințată mi-a procurat o îndreptare mare, și sperez a fi după aceasta cu totul mântuit. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 17 Septembre 1887.

Timișoara:	**48**	**77**	**3**	**83**	**37**
Viena:	**12**	**44**	**66**	**39**	**32**

Mercuri în 21 Septembre 1887.

Brünn:	**82**	**53**	**36**	**41**	**10**

Nr. 406. [1687] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, şi anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenţi la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „E. D. Basiota“ pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „Tofaleană,“ pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí sĕ înveţe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre-unul din stipendiile amintite sub *A)* 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergĕtor.

c) Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutorul amintit sub *B)* 4. au a sĕ presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crişian,** secretar II.

Nr. 581. [1673] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învĕţători în comunele mai jos inferate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, sĕ escrie concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. st. v.

1. Coşna, cu salar anual 200 fl. din lada comunală, cuartir şi lemne de foc.

2. Borgo-Suseni, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

3. Borgo-Rus, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

4. Blaşfalĕul de sus, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

5. Blaşfalĕul de jos, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

6. Galaţi, cu salar anul 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legei până la terminul sus indicat la subscrisul.

Borgo-Bistriţa, în 16 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de invĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învĕţător din Poiana-Mĕrului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învĕţător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. şi anume: 150 fl. din cassa comunală şi 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învĕţător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii şi 30 fl. accidenţii cantorale.

4. Pentru postul de învĕţător în Şirnea, cu salar anual de 150 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învĕţătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vreuna din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicile lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zĕrneşti, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 311. [1677] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala cu învĕţămênt ambulant în comunele gr.-orientale Fizesti şi Federi, la cari se afiliază şi comuna greco-catolică din Ohaba-Ponorului, protopresbiteratul trat. Haţegului, — se deschide prin aceasta concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. pe lângă salariul anual de 360 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a competa la acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne cererile lor concursuali bine instruate conform prescriselor legali până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului

Haţeg, la 15 August, 1887

Ioan Raţiu,
protopresb.

Nr. 171. [1675] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. confesionale din comunele mai jos scrise ale protopresbiteratului gr. or. al Orĕştiei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicaţiune în foaia „Telegraful Român.“

1. Bincinţiu, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

2. Pricaz, salar anual 200 fl. şi lemnele necesare.

3. Vaideiu, cu salar anual 240 fl., cuartir şi lemnele de lipsă.

4. Toltia, salar anual 150 fl, cuartir şi lemnele necesare.

5. Gelmariu, salar anual 100 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

Voitorii de a ocupa unul din acestea posturi, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare în terminul scris oficiului protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Orĕştie, 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau Popovici,
protopresbiter.

[1672] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţĕtoresci dela scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos enumĕrate rate în protopresbiteratul Abrudului, sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucium-sat, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

2. Bucium-Isbita, cu salar anul de 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Bucium-Muntari, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

4. Zlatna, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

5. Roşia-montană, cu salar anual de 160 fl., cuartir şi lemne.

6. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Valea dosului, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

8. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne,

9. Petroşeni, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

10. Galaţi afiliat cu Presaca, scoală ambulantă cu un salar anual de 200 fl, cuartir şi lemne.

11. Cărpiniş, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

12. Vêrtop, cu salar anual de 200 fl.. cuartir şi lemne.

13. Buninginea, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni învĕţătoresci, au de a şi subşterne petiţiunile instruite conform legilor din vigoare la subscrisul, până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 18 Iuliu, 1887.

Ioan Gall,
protopresbiter.

Nr. 389. [1670] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Cohalmului în subsemnatele comune, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Paloş, cu salar anual de 190 fl. solvinḑi în 3 rate decursive, cuartir şi lemne de foc.

2. Merchiaşia, cu salar anual 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Bogata-Olteanĕ, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

4. Ticuşul-român, cu salar anual 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

5. Felmer, cu salar anual 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi aşterne concursele lor instruite conform legilor în vigoare, până la terminul susindicat la adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalmului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 20 August, 1887.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 151. [1669] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Mediaş, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

1. Haşag, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

2. Şaroş, cu salar anual de 170 fl. dintre cari 41 fl. din alodiul comunal, ear restul prin repartiţiuni.

3. Frêua, cu salar anual de 150 fl. dintre cari 50 fl. din cassa bisericei, eară restul prin repartiţiuni à 1 fl. de familiă, cuartir în edificiu scoalei şi lemne de foc.

4. Moşna, cu salar anual de 150 fl., în care sunt computate şi lemnele de foc.

5. Buzd, cu salar anual de 150 fl. prin repartiţiuni à 2 fl. de fie care familiă şi dela fie-care copil de scoală o jumĕtate ferdelă de bucate, cuartir şi lemne de foc.

6. Richişdorf cu salar anual şe 100 fl. din cassa bisericei, cuartir di lemne de foc.

7. Brateiu, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Vorumloc, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a competa la vreuna din aceste staţiuni, îşi vor aşterne petiţiunile instruite cu documentele prescrise de lege subscrisului oficiu până la terminul indicat.

Mediaş, 20 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediàşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

„Albina“

Institut de credit şi de economii în Sibiiu

„În sensul §§-lor 107 şi 108 ai statutelor societăţii, **a şeptea tragere la sorţi** publică a scrisurilor fonciare de **6 %** ale institutului nostru, se va efeptuí în **prima Octombre a. c. st. n. la 4 oare d. m.,** în biroul institutului *(Sibiiu, strada Baier Nr. 1.)* în presenţa unui notar public.“

Sibiiu, 18 Septembre 1887.

[1686] 1—3 **Direcţiunea.**

[1685] 2—3

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii clinicei r. u. de obstetrice şi a institutului pentru moaşe din Sibiiu se anunţă prin aceasta

deschiderea cursului pentru moaşe.

Instrucţiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** şi se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatuiui de moralitate şi de botez **la direcţie, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcţiunea.

☞ Spre a face cualificarea de moaşe posibilă şi persoanelor mai sĕrace ale poporaţiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Deslușiri se pot da totdeauna din partea direcţiunii.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă circulariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 21—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Înălţării Sântei Cruci" numĕrul cel mai de aproape va apăré Joi în 17 Septembre v.

Sibiiu, în 11 Septembre

Lumea susţine, că acele sunt cele mai bune femei, despre care sĕ vorbesce mai puţin.

Astăḑi şi la acest loc, nu voim sĕ ne ocupăm cu această temă, ci cu călĕtoria episcopului reformat din Transilvania, a dlui Dominic Szász.

Ilustritatea Sa a creḑut, că e de ajuns dacă îşi procură un pasport cu timbru de 1 fl., şi apoi cu acela în buzunariu poate trece graniţa Ardealului şi poate face în ţara românească aceia, ce-i place — în mod oficios, fără ca sĕ notifice aceasta guvernului şi respective ministrului de culte al respectivei ţĕri. Noi aşa suntem informaţi, că dl episcop al reformaţilor din Ardeal, nu a ţinut de demn pe un ministru al unei ţĕri vecine, ca sĕ-notifice, că a întrat în ţară şi a început visitaţiune canonică, ci simplu a încunoscinţat pe credincioşii reformaţi despre programul călĕtoriei sale, ca apoi aceştia sĕ-l întimpine şi sĕ-i aducă ovaţiuni, cari sĕ satisfacă vanităţii sale episcopesci. Procederea aceasta a dlui episcop nu a fost corectă, aşa ḑicem noi, si tocmai de aceia s'a escat conflictul între D-Sa şi ministrul Sturza, şi ori cum vor presenta ḑiarele maghiare lucrul, — dreptatea va fi pe partea ministrului şi nu pe a episcopului.

Ţara românească e drept, că e asilul multor oameni şi între aceşti oameni sĕ ḑice că ar fi şi 300,000 de maghiari.

Cumcă aceştia toţi sunt reformaţi nu ne este dată sĕ scim, dar abia ne vine a crede. Că însĕ regimul de acolo numai bucura sĕ poate, dacă maghiarii reformaţi 'şi vor cultiva simţemintele religioase după perceptele bisericei lor, nu avem cuvênt de a ne îndoí, dar tare trebue sĕ ne îndoim, dacă i va puté conveni, ca preoţii reformaţi se stea sub inspecţiunea episcopului din Ardeal, şi este o slăbiciune a acelui guvern, că nu a cercat sĕ dea o soluţiune acestei întrebări anticanonice, ce s'a susţinut până acum în vigoare, fără nici o raţiune.

Gimnasiul românesc din Braşov primea mai anii trecuţi o subvenţiune din România, şi statul nostru i-a interḑis eforiei de a mai primí acel ajutoriu. Sĕ presupunem însĕ, că în ţara românească sunt mulţi credincioşi de ai bisericii reformate, — şi că ei ar avea lipsă de o organisare şi ajutorare, despre guvernul român nu putem presupune, că ar interḑice ungurilor de a aici ai ajutora, după cum de fapt sĕ şi întêmplă. Vedem deci deosebirea între un guvern şi celalalt.

Ce ar ḑice însĕ fraţii maghiari, când primatele ţĕrei românesci, sau un alt episcop de acolo ar vení pe la noi, ar ţinea cuvêntări şi ar începe a promite ajutoare bisericei ortodocse? Oare nu l'ar suspiţiona, că umblă cu ruble muscălesci şi că e un spion rusesc sau mai scie Dumneḑeu ce, şi în forma aceasta ar pune mâna pe el? Deci se fim odată drepţi. Guvernul român a suferit ca episcopii din Ardeal sĕ esercieze iurisdicţiune asupra preoţilor reformaţi din România, sĕ esercieze un feliu de protectorat bisericesc asupra credincioşilor din altă ţară şi totul ce a cerut şi cere e, ca episcopul sĕ trimită acolo oameni de ordine, ear când episcopul merge sĕ-i visiteze, sĕ-i notifice aceasta în mod prealabil. Episcopul Szász Domokos, după cum scim noi nu o a făcut aceasta, că nu ar fi sciut, că trebue se o facă, ci pentru că a voit sĕ provoace scandalul, ca lumea sĕ scie, că D-Sa este episcop al Ardealului, căci altcum puţini o sciau aceasta, afară de credincioşii sei. Şi apoi trebuia se o facă aceasta, poate şi pentru aceea, ca sĕ se presenteze cei de dincolo ca un popor barbar şi netolerant, ca re'ntors acasă se o buciume aceasta în ḑiare şi sĕ se pretindă, ca aici în ţeară la noi sĕ se urmeze tot aşa cu românii gr. orientali fără considerare la aceea, că românii de aici sunt moşteni şi talpa ţĕrii, ear ungurii din România sunt parte mare oameni, cari caută ca ḑileri sĕ-şi câştige pânea de toate ḑilele, făr' ca unul din ei sĕ fie proprietariu sau alegĕtoriu acolo şi se-şi poată revindeca pentru sine drepturi politice şi cetăţenesci. Ar mai fi şi alt soiu de oameni de cari nici că vorbim, — şi ungurii singuri vor fi sciind, că mai sunt şi ăst soiu de oameni, ori se vor supĕra ori ba.

Cumcă ungurii de acolo 30 prestează aceea ce prestează 70 de români, ne îndoim şi dacă ei ar fi aşa de harnici ar putea rĕmânea şi aici nu ar avea lipsă sĕ treacă graniţa şi aceasta o scim despre ai nostri chiar, că ei de regulă numai atunci emigrează, când aici şi-au păpat totul de au rĕmas fără casă şi masă.

Esceptiune formează inteliginţa, care trece acolo ca sĕ capete ocupaţiune pe care aici înzădar o caută şi ca dovadă eclatantă accentuăm, că numai din giurul Sibiiului sunt vro 6—10 ingineri trecuţi acolo atunci, când la drumul de fer sunt cei mai mulţi jidani aplicaţi.

Departe de noi a da inviaţiuni celor din ţara românească, că cum au sĕ-şi întocmească trebile pentru viitor, dar tot ce ḑicem aici e, că tare greşesc fraţii maghiari, când sĕ pun sĕ apere pe episcopul, care de loc nu a purces corect în visitaţiunea sa canonică, când nu a încunosciinţat pe ministrul cultelor despre mergerea sa oficioasă în ţara românească. Cumcă preoţii reformaţi cu ce idei vin dincoace şi ce faime rĕspândesc despre românii din România, am putea sĕ le servim cu unele casuri concrete, dar nu o facem, ci remânem pentru astădată în reserva, care ne am obicinuit a o observa faţă de celelalte biserici şi faţă de ceialalţi credincioşi. Aceasta e programa ḑiarului nostru şi între marginile acestei programe ne ţinem până este cu putinţă. De aceea nici n'am luat notiţă despre toată afacerea până când am fost deplin orientaţi, vĕḑênd, că chiar ḑiarele maghiare mai serioase desavuază aventurile dlui episcop Szász. Înăsprirea relaţiilor între noi aici acasă nu o am ţinut de consult nici odată şi nu o ţinem nici acum, când fraţii maghiari vor sĕ tragă ca de pĕr conflictul între ei şi între noi, conscii că aḑi ei sunt tari şi mari.

Telegramă.

Cluş, 23 Septembre, 1887. Maiestatea Sa a sosit eri la 5 oare seara. La gară fù întimpinat între alţi archierei şi de Escelenţia Sa metropolitul Miron Romanul cu episcopul Ioan Meţian. La diner dintre episcopi au luat parte metropolitul Romanul şi episcopul reformat. Aḑi la 10 oare s'a presentat deputaţiunea clerului ortodocs român, sub conducerea metropolitului. La vorbirea conducĕtorului Maiestatea Sa a rĕspuns:

Primesce cu bucurie omagiile preoţimei gr. or. române, şi biserica aceasta poate conta totdeuna la sprijinul puternic al Maiestatei Sale. Nu-i face neplăcere când vede, că supuşii de diferite biserici şi limbi se alipesc la religiunea şi naţionalitatea lor, şi legile din vigoare dau teren de ajuns pentru desvoltarea acestor interese; tot aşa însĕ doresce, ca fiecare confesiune fără deosebire de naţionalitate, reţinêndu-se dela ori-ce agitaţiune, sĕ se simtă una şi se fie una în credinţa neînfrântă cătră tron, în iubirea cătră patrie şt implinirea datorinţelor patriotice. Cunoasce înfluinţa clerului asupra poporului, aşteaptă şi va vedea cu bucurie, dacă demnii archipăstori credincioşi cuvintelor acum descoperite, vor întrebuinţa înfluinţa lor numai pentru nutrirea credinţei şi a vîrtuţilor adeverat patriotice, şi astfel pentru promovarea intereselor credincioşilor, dorită sincer şi de Maiestatea Sa.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

b). Cetatea.

(Urmare.)

Întrebând pe vecinii, ce veniserĕ aici cu noi, despre originea cetăţii ei mi-a spus, că cetatea aceasta a făcut-o împĕratul verde, eară pe cea dela Grădişte împĕratul alb. Am mai aflat apoi şi următoarea legendă:*)

„Ḑice că în vremile de demult nu locuiau oamenii pe munţi şi pe dealuri, ci locuiau cu toţii la şes şi lucrau pămêntul. Le-a venit însĕ odată în scris dela Dumneḑeu, că ei vor ajunge sĕ mănânce de pe masă de fer. Ei nu sciau ce o fi însemnând aceasta, ca ei sĕ mănânce de pe masă de fer. A venit însĕ vremea, când a fost potop şi au fost crescênd apele şi oamenii umblând prin apă n'au avut pe ce sĕ-şi pună bucatele ca sĕ mănânce. Atunci au implântat toţi sapele cu coada în pămênt una lângă alta şi au pus bucatele pe ele şi au mâncat. Atunci au înţeles ei, că a venit vremea sĕ mânânce de pe masă de fer. Vĕḑênd că apele tot cresc, oamenii cei mai cu putere şi cu dare de mână şi-au căutat locuri ridicate şi s'au socotit cum ar face ca sĕ scape de potop. Astfel au ales câţi-va şi vêrful acesta dela peatra roşie, care fiind numai de peatră nu putea fi teamă, că îl va strica apa. Ei apoi s'au pus şi au mai zidit şi din vêrf în sus ca sĕ fie şi mai departe de apă. În chipul acesta s'a făcut cetatea aceasta ca şi altele de pe alte locuri"

E de însemnat, că stâncile, ce formează acest deal sunt peatră de var foarte tare, pe când petrile cioplite din zidul cetăţei sunt cu totului tot de altă construcţiune, de cari nu se află nicăiri în giurul acestei cetăţi. Aceste petri au structură grăunţoasă, ele sunt compuse din mici grăunţe opace galbine-roşietice pe dinafară, albe pe dinlăuntru. De unde s'au adus aici nu se scie.

La săpătura amintită în dosul zidului am aflat un hârb mare de vas de lut, care avea grosime de 22 mm. — Credinţa poporului, că aci s'ar afla comori este încâtva basată, de oarece s'au aflat în apropiere multe monete vechi de aramă şi de argint. Mi-a succes a câştiga 2 monete de argint din deosebite timpuri, ceeace o deduc de acolo, că figura de cap nu e una şi aceeaşi la amêndouă.

Una din ele e cioplită pe margini, capul însĕ se vede foarte bine avênd un coif puternic mai înnalt decât larg îndreptat cu vêrful înapoi şi acoperind urechile. Pe ceealaltă parte se vede o figură înfăţişând 2 cai mânaţi de un om, ce şade în trăsură şi ţine frânele în mână. Capul cailor, precum şi al omului l-a tăiat cel ce a cioplit moneta. Sub această figură se află şi o inscripţie, din care însĕ nu poţi descifra mai mult decât literele următoare. . . . . CILANVS . . ori SILANVS . . eară din jos de ele . . . OM . . . probabil ROMA.

Ceealaltă înfăţişază pe o parte un cap cu nas mare aquilin, purtând un coif mai mult larg decât înalt situat tot ca la cel de pe moneta primă. Pe ceealaltă parte înfăţişază mai multe (3—4) figuri de cai. Din jos de aceste figuri am putut distinge o singură literă tocmai la mijloc şi adecă: V. Dacă s'ar afla cine sĕ facă săpături, eu cred, că ar afla aci o mulţime de lucruri vechi, deoarece şi fără săpături a aflat un om nu coif de fer, după cum am amintit, dar acest coif nu se mai află la el, căci l'a înşelat un şvab de i la dat lui. Unde se va fi aflând acum nu sciu. Eu pun timpul zidirei acestei cetăţi pe timpul romanilor, dacă nu va fi fost zidită cumva chiar de daci . . . .

Ocupându-ne cu aceste idei am părăsit cetatea şi ne am pogorît în valea roşiei, unde ne am pus la umbră lângă un isvor şi am prânḑit cât şapte.

După ce prânḑirăm şi odihnirăm niţĕl, o luarăm mai departe spre Cioclovina. Acum am vĕḑut partea de cătră valea Roşiei, a dealului pe care sunt ruinele cetăţii şi ne am putut esplica numirea de „Peatra

---

*) Comunicată de Constantin Rîmbetea.

Disertațiune

de Ioan German învěțător și catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ținută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sěcărâmb.

(Urmare.)

Ad. 4. Nu sě poate nega, că cu cât poporul este mai necult și mai sěrac, cu atâta în o atare comună cercetarea scoalei întimpină greutăți mai mari.

Sunt părinți, cari în nesciința lor ḑic: cum am trăit eu, poate trăi și copilul meu, după ce sě-l mai dau la scoală. Alții încreḑîndu-se în averile lor 'și ḑic: pruncul meu are cu ce trăi, și așa sunt prea mulți învěțați de e plină lumea.

Alții fiind sěraci lipiți, nu au de unde, și nu pot câștiga atâta, cât sě-și îmbrace preste earnă pruncii, și sě-i poată provede cu cele de lipsă în scoală.

Ad. 5. Pe când la afacerile curat bisericesci, sunt mai mulți asesori salarisați, pe atunci la afacerile scolari este un singur referent scolar, deși afacerile scolari, pe ḑi ce merge sě înmulțesc. Este imposibil, că acesta sě lucre și în cancelarie, și se facă și visitațiuni scolari în fiecare an, prin comune. Nu este de ajuns personalul consistorial încredințat cu afacerile scolari — înțeleg personalul, carele are cunoscințele recerute în acest resort după împregiurările, între cari trăim și față de lupta continuă cu indiferentismul organelor inferioare confesionali, de altă parte în luptă continuă cu organele statului.

Ad. 6. Am věḑut câte o aschie, câte o bârnă în ochii altora, dar sě căutăm în ochii nostri, sě vedem nu este în foarte multe casuri învěțătoriul causa absențiilor. Trebue sě respundem afirmativ, că de multe ori învěțătorii poartă vina și ei sunt causa causarum.

Sunt învěțători, cari mor de bětrâni în aceea-și comună și mor lamentându-se contra absențiilor.

Unii ca acestia ei sunt toată vina. Și cum pot sě fie ei vina? Că au tractat foarte dur și neuman cu scolarii, și astfel au alungat pruncii din scoală.

În câte scoli, nu fug pruncuții dela scoală numai pentru-că învěțătoriul îi bate tiranesce, îi batjocoresce mai rěu ca pe nesce vite. Altădată învěțătorii nu sě sciu pune înatingere cu părinții pruncilor, nu-i cercetează, sě poartă cu sumeție față cu ei, sau chiar îi despre̦țuesc și nu stau de vorbă cu ei, și prin aceasta îi înstrěinează de scoală. Cu deosebire de acest pěcat pătimesc învěțătorii tineri. Se recere mult tact, multă prudință, multă iubire față de popor ca sě-i poți câștiga încrederea lui. Și avênd odată încrederea unui popor din comună, toate 'ți vor fi cu putință.

Nu voiu uita în veci o scenă, ce mi s'a întêmplat pe calea ferată. Călătoriam la Sibiiu. Eram la stațiunea Blașului, când sě suie în vagonul meu un om din comuna Sâncel — cu numele paremise Vintilă. Am dat în vorbă cu el, între altele și despre scoală — fiindcă Sâncelul e comună avută, cu scoală bună, și preot foarte harnic.

Cine este învěțător? Pop Reteganul 'mi rěspunde omul. Cunosciam personal pe acest coleg și doriam sě sciu ce poate face în scoală. Ei! cum ve lăudați cu Reteganul? D'apoi uite domnule, la noi au fost mulți învěțători, dar sau cam dus curênd. Dar acesta ne dă de cap. Cum vě dă de cap? D'apoi Domnule, ne fug copii de pe câmp la el la scoală, nu încap copii în scoală, șed pe jos, că nu le ajung băncile de când a venit dl învěțător. Se miră oamenii ce poate sě fie. Mai nainte sub alți învěțători eram pedepsiți ca sě ne dăm copii la scoală, și totuși absentau mulți, acum nu ne pedepsesce nime și în scoală numai încap pruncii. Harnic și iubit la popor este învěțătoriul nostru.

Eata un esemplu destul de elocuent.

Alți învěțători nu-și țin oarele regulat, întră și easă din scoală când îl taie capul, merge în scoală nepregătit, și sě lasă numai pe ce dă Dḑeu ca sě propună, ba unii și până sunt în scoală sunt cu cugetul tot pe airea, caută pe ferestre și îi este mult un pătrar de oară în scoală.

Și încă de acestia sunt mulți între învěțătorii cualificați. Se ocupă cu ori-ce, numai în scoală nu le place, sunt prea comoḑi, ca se nu ḑic leneși, întru instruarea elevilor. De sine sě înțelege, că atari învěțători nu pot face progres. Pruncilor le devine scoala urîcioasă, și cred, că precum 'și permite învěțătoriul a absenta jumětate oarele, de ce sě nu lipsească și el. — Mai vîrtos produce derangiarea în scoală și dă ansă și pruncilor sě absenteze învěțătoriul, când însuși el absentează prea mult dela scoală fără nici un motiv — d. e. în fiecare sěptămână merge la oraș, cercetează apoi ospețele, cu care ocasiune mai rěmâne o ḑi douě, sau apoi mai merge la cârcimă. Pe încetul părinții observă, că învěțătoriul nu stă de scoală, și cumcă lucrul merge rěu. De aceea și cugetă ce sě-mi mai dau pruncul la scoală, că și așa nu învață nimica nu mai se bate cu pruncii.

Alți învěțători au fire certăreață și pentru lucruri bagatele ușor devin în conflict cu părinții sau cu directorul scolar — firesce resultatele sunt, că părinți numai au atragere către scoală — și nu-și trimit pruncii la scoală, aceasta încă cu atât mai vîrtos, că oamenii noștri nu-și pot închipuí ca învěțătoriul sě fie mănios pe tată și nu și pe prunc. Fac pěcate de moarte apoi învěțătorii, cari din ura ce poate o au asupra unui părinte, 'și resbună și asupra pruncilor lui.

Mult tact se recere dela învěțător acolo, unde sunt partide, în comune, căci îndată ce ar deveni cap la o partidă, devine în conflict cu cealaltă și o înstrěinează de către scoală.

Multe mai sunt casurile, când însuși învěțătoriul încă e vina absențiilor prea numeroase. Unde sunt învěțători bětrâni, dacă absențiile tutuși sunt numeroase, el încă poartă totdeuna o mare parte din vină. Kellner ḑice: „Dacă un învěțător a lucrat mai mult ca 10 ani în un loc, și dacă totuși se plânge despre prea multe absenții, atunci are omul causă, a fi cu neîncredere față de valoarea și activitatea lui.“

Ad. 7. Nestabilitatea învěțătoriului. În unele comune mai în fie-care an se schimbă învěțătorii. Astfel nici nu au putut învěțătoriul sě arete ce e în stare sě facă, și vine altul, eară el trece pe aci încolo. Pe când pruncii apucă a sě deda cu învěțătoriul pe atunci pleacă și se duce.

Sě mai întêmplă apoi și partide la alegerile de învěțători și atunci rěul e și mai mare. Mulți părinți din rěsbunare nu-si trimit pruncii la scoală.

În scoală sě scie, că dacă nu e linisce nu e proges.

Învěțătoriul trebue cel puțin atâta linisce se aibă în sufletul seu, că părinții nu din rancoară nu-și trimet pruncii. Schimbându-se des învěțătorii nu se poate stabili iubire între învěțător și prunci precum și între învěțător și părinți. Nu sě poate stabili nici un fel de legătură, nici în învěțămênt, unul poate a proces în o formă, vine altul și procede în altă formă. Sě produce o adevěrată confusiune.

(Va urma.)

Convocare.

Conform conclusului staverit din partea comitetului central în ședința sa din 3/15 Maiu a. c. adunarea generală a reuniunei învěțătorilor români gr. or. din districtul „Sighișoarei“, sě convoacă pe ḑilele 20 și 21 Septembre a. c. v. în localul scoalei române din „Daneș“, la care sě invită toți P. T. D-nii membrii ai reuniunei și alți iubitori de progres.

Programa:

Ședința I-ă Duminecă a. m.

1. Servițiu divin cu invocarea Sf. Duch, în biserica română din Daneș.
2. Deschiderea ședinței prin președinte.
3. Constatarea celor presenți.
4. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei, al cassariului și al bibliotecariului, apoi alegerea de comisiuni.

Ședința a II-a Duminecă p. m.

5. Verificarea procesului verbal din ședința I-ă.
6. Tema *a)* Ce e causa de unii dintre scolari sunt lenoși cu năravuri rele; și cum sě pot sana acelea? prelector Ioan Herțioga învěțător în Sighișoara.
7. Tema *b)* prescrisă de Prea Venerabil Consistor Archidiecesan: Care este causa pentru care grădinile școlare nu sě sporesc și pentru ce unii dintre învěțători avênd pămênt pentru grădină, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit; și ce měsuri ar fi a sě lua pentru a sě da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor? prelector Ioan Muntean învěțător în Sighișoara.

Ședința a III-a Luni a. m.

8. Verificarea procesului verbal din ședința a II-a.
9. Tema *c)* Ridicarea autorității învěțătoriului naintea poporului și a scolarilor (prelegere practică) de Ioan Florea învěțător în Hetur.
10. Tema *d)* Prelegere practică din Comput despre měsurile metrice, de Filon Necșa învěțător în Mediaș.

Ședința a IV-a Luni p. m.

11. Verificarea procesului verbal din ședința a III-a.
12 Tema *e)* prescrisă de Prea Venerabil Consistor Archidiecesan: Cari sunt causele pentru cari absențiile scolare sunt prea numěroase, și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucțiunea poporală? prelector Dimitrie Stuchirean învěțător în Bertan.
13. Rapoartele comisiunilor esmise.
14. Încassarea tacselor dela membrii.
15. Propuneri.
16. Încheierea adunărei prin președinte.

Din ședința comitetului central al reuniunei învěțătorilor români gr. or. din districtul Sighișoarei., ținută în Sighișoara, la 3/15 Maiu, 1887.

Președintele reuniunei: Notariul reuniunei:
Demetriu Moldovan *Ioan Herțioga*
adm. prot.

Varietăți.

* (Maiestatea Sa în Cluș.) Pentru o cuviincioasă primire a Maiestății Sale împěratului și regelui, s'a făcut în Cluș mari pregătiri și cu multă îngrijire. Clerul român e representat prin ambii metropoliți și suita lor. Ḑiarele din Cluș ne vestesc, că la rêndul al 16-lea va fi primită și deputațiunea reuniunei de maghiarisare Emke, care promite a fi cea mai numeroasă și mai pompoasă.

* (Principele de coroană Rudolf în Ardeal.) După scirile mai proaspete programa pentru vênătoarea clironomului nostru în Ardeal este stabilită. Principele va vení spre acest scop ear la Gurghiu în ḑiua de 6 Octobre. Castelul va fi renovat din nou pentru această ocasiune.

* (Distincțiune.) Dl Avram Cazan, vicecolonel dela reg. Nr. 31, care regiment în 1-a Octombre ear va veni din Viena la Sibiiu, a fost distins prin Maiestatea Sa cu conferirea titlului de *„nobil“*.

Felicitările noastre la aceasta distincțiune meritată.

* *„Reuniunea română de cântări din Sibiiu“* și-a început Joi în 22 a lunei curente probele. Ca și în trecut probele reuniunei se vor ținea Lunia și Joia dela 6—8 seara în localitățile seminariului Andreian. Aceia, cari doresc sě fie primiți ca membri activi ai reuniunei, au sě se însinue la dirigentul reuniunei dl G. Dima.

În legătură cu aceasta se aduce la cunoscință, că reuniunea de cântări a hotărît sě înființeze, sub propriile sale auspicii o scoală de chor pentru fetițe, sub conducerea dirigentului seu, dl Dima. Frecuentantele vor avea sě solvească la an ca tacsă 4 fl. v. a. Tacsa aceasta sě poate depune odată sau în rate treilunare anticipative.

Însinuările pentru scoala de chor sě fac deasemenea la dl diririgent G. Dima. Scoala se va deschide fără amânare.

* (Dela manevre.) După cum ne comunică ḑiarele germane din loc, Maiestatea Sa la incheierea manevrelor din anul acesta a ținut următoarea cuvêntare:

Domnilor! cu bucurie putem repriví cu toții la perioda de trei ḑile a manevrelor ținute tocmai acuma, și am deosebita satisfacțiune a putea lăuda favorabilele resultate, pe cari pretutindenea le-am observat.

Înainte de toate mulțămesc domnului archiduce Albrecht, pentru cunoscuta lui îngrigire și marea cunoscință de causa, cu care a îndeplinit conducerea supremă a acestor manevre.

Asemenea multămesc șefului dela statul maior pentru însemnatul lui succurs. Mai departe mulțămesc și celorlalți domni dela conducerea supremă, asemenea domnilor din juriu și ajutătorilor lor, apoi ambilor domni comandanți de corp, domnilor generali și tuturor comandanților pentru iscusita conducere documentată la trupele lor.

Prestațiunile ambelor corpuri m'au mulțămit în mare grad. Ținuta, perseveranța în umblare pe locuri grele, purtarea în luptă, în atac și în retragere au fost brilante.

---

roșie“. Stânca ce se înalță din vale până sus la cetate e formată din peatră de var și în multe locuri disolvându-se diferite materii și curgênd pe stâncă în jos au roșit'o. De ací numirea ei.

Calea către Cioclovina duce pe sub un pisc înalt format din peatră de var, ce se numesce Țifla. Acest pisc a trebuit sě-l ocolim, deoarece pe partea unde este cărarea nu se poate suí nimeni pe el. Ne-am dus deci de ceealaltă parte, unde este cătunul Cioclovina, compus din vr'o 20 case, îndepărtare de ¼—½ oară una de alta. Pe partea aceasta ne-am suit cu mare ușurință spre Țifla și ajungênd în vêrf ne-am suit călare pe câte o stâncă și am privit asupra lumei. De ací se vede întreagă valea Streiului și până dincolo de Deva. De-asemenea se vede o parte din valea Hațegului. — Pogorându-ne de aci cu cuget de a merge încă în acea ḑi până la peșteră am fost împedecați în esecutarea acestei intențiuni, căci omul, ce locuesce sub Țifla ne invită la „pomană“ și refusul nostru nu avu nici un resultat; trebui deci sě rěmânem la pomana ce o pusese omul întru pomenirea soției și ficei sale.

La această pomană a venit și un vecin, care fusese prin peștera, ce voiam a cerceta. Fiind timpul înaintat nu mai puteam merge în ḑiua aceea la peșteră, rugarăm deci pe omul nostru sě meargă cu noi a doua ḑi. El ar fi mers foarte bucuros, — ḑicea, — dar are o trebuință neapěrată sě plece încă în seara aceea la Hațeg. Ne recomandă însě pe un bětrân cu numele Ion Monu, carele a fost de mai multe ori prin peșteră. — După pomană chemarăm pe „moșul“ — cum l'am numit noi pe Ion Monu — și el venì numai decât. Cerând informațiuni despre peșteră „moșul“ ne povesti următoarele, după ce ne puseserăm pe earbă lângă o corfă cu cireșe.

(Va urma.)

Cu astfeliu de trupe, cari aşa de bine eserciază pe câmp, — espres ḑic eserciază, — cari aşa de bine stau la disposiţiunea comandanţilor, poate isprăví omul toate. Cu laudă trebue se amintesc la infanterie escelentele ei prestaţiuni, cari s'au observat mai special; asemenea cu laudă trebue se me esprim şi despre cavalerie; tot asemenea trebue se esprim cuvinte de laudă pentru activitatea artileriei.

Reasum, cele vĕḑute, m'au mulţămit de astădată cu deosebire, mi-a procurat adevĕrată bucurie, şi încă odată ve esprim domnilor cea mai cordială mulţămită şi recunoscinţă. Adio domnilor."

* (Ministrul Tisza în Oradea-mare.) Miuistrul president Tisza totodată deputatul dietal al Orăḑii-mari, la 22 Septembre 'şi a ţinut obicinuita dare de samă faţă de alegĕtori. Vorbirea ţinută se referesce mai mult la starea financiară şi economică a Ungariei. Accentuează, că guvernul sperează, că va putea ţiné ecuilibrul în economia statului fără a restringe progresul cultural, prin cruţare statornică şi prin esploatarea conscienţioasă a monopolului de tutun şi a dăriii de consum. Regularea finanţelor e îngreunată prin budgetul armatei. După ţinerea vorbirei s'a dat banchet, şi apoi dl ministru a plecat la Cluş.

* Lugoşului, care până acum avea caracterul numai de comună mare, în urma unei petiţiuni, Ministrul de interne i a conces a se constitui ca oraş cu magistrat regulat.

* (Têrg de ţeară.) Ministrul de agricultură, industriă şi comerciu a conces, ca Cernatul-Săcelelor (comitatul Braşovului) pe viitoriu în tot anul la 4 Maiu şi 21 Septembre sĕ ţină têrg de ţeară, ear têrgurile de septămână, ce se ţin în fiecare Luni, în viitoriu vor fi împreunate şi cu têrg de vite.

* (Necrolog.) **Ana Ungur** născ. **Nopcia,** soţia preotului gr. or. Leontin Ungur din Zlasthi, a repausat la 8/20 Septembre în etate de 27 ani, după o fericită viaţă conjugală abia de 4 ani. Pe repausata o deplânge neconsolabilul ei soţ dimpreună cu un micuţ fiu de 2 ani şi jumĕtate.

Fie-i ţerina uşoară, şi memoria binecuvêntată.

* (Adevĕrat se fie?) Mai multe foi maghiare a adus scirea, că cu ocasiunea manevrelor dela Deva archiducele Albrecht 'şi a trimis înainte prin un servitor un cal de călărit la Sas-Sebeş. Servitoriul obosit de fatigiul drumului, trecênd pe lângă o crişmă a întrat în lăuntru sĕ-şi mai oţelească puterile, legând calul de un stêlp, ne reflectând la eventualitatea, că mai sunt şi pe acolo călăreţi buni, cari 'l pot substituí preste voia dênsului. Pe când a eşit din crişmă, cal ca în palmă. Ne mai întrebăm odată: adevĕrat se fie? Ca glumă e bună, ear dacă e faptă e mai mult interesantă decât pagubă pentru stăpânul calului.

* (Cholera.) Aceasta boală greţoasă şi ingrozitoare, ear a erupt în Italia cu toată vehemenţa, cu deosebire în Messina, unde se ḑice, că se întîmplă la ḑi peste 100 casuri de moarte.

* (Liberalism.) Procurorul general din Budapesta Kozma, a adresat în ḑilele trecute o circulară cătră toţi procurorii din ţară, ca se privegheze cu mare atenţiune asupra productelor literare şi mai ales — se înţelege de sine — asupra ḑiarelor naţionalităţilor, şi dacă vor descoperi cea mai mică tendinţă ostilă faţă de statul maghiar, cu toată energia se facă paşii judecătoresci de lipsă. Aceasta e o disposiţiune de tot lacsă, pentru de a afla nod în papură. O se vedem cum se va aplica.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu, escrie concurs pentru ocuparea mai multor posturi de magistri postali cu termin de trei sĕptămâni, adecă până în 8 Octombre a. c. st. n. şi anume:

1. în Huniădoara, pe lângă depunerea unei cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 840 fl., ear ca pauşal: 110 fl. pentru cancelariă, 84 fl. pentru inmanuări şi 240 fl. pentru transport.

Denumitul magistru postal este obligat, ca mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, sĕ le rescumpere cu preţul estimat de 486 fl.; afară de aceasta e dator ca se primească localul oficiului postal actual închiriat cu suma de 300 fl., restituind erariului chiria obveniendă dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

2. în B. Huedin (Bánffy-Hunyad), oficiul postal concentrat cu cel telegrafic pe lângă o cauţiune de 600 fl. cu un salar anual de 1070 fl., ear ca pauşal: 140 fl. pentru cancelariă, 92 fl. pentru inmanuări şi 540 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al incassărilor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal este obligat, ca mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acum prin erariu, sĕ le rescumpere cu preţul estimat de 579 fl.; pe lângă aceasta e dator sĕ primească localul oficiului postal actual închiriat cu suma de 150 fl., restituind erariului partea obveniendă dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

3. în Dicsö-Sânmărtin, oficiul postal concentrat cu cel telegrafic, pe lângă o cauţiune de 600 fl., cu un salar anual de 1010 fl., ear ca pauşal: 140 fl., pentru cancelariă şi 86 fl. pentru inmanuări; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a rescumpĕra mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estimată de 518 fl.; pe lângă aceasta e obligat sĕ primească localul, închiriat pentru oficiul postal cu suma de 280 fl., restituind erariului partea obveniendă pe timpul dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

4. în Elisabetopole (Ibaşfalĕu), oficiul postal şi telegrafic împreunate, pe lângă depunerea unei cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 1110 fl., ear ca pauşal: 150 fl. pentru cancelariă, 96 fl. pentru inmanuări şi 700 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a rescumpĕra mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estimată de 501 fl.; pe lângă aceasta e obligat sĕ primească localele închiriate pentru oficiul postal cu suma de 192 fl., restituind erariului chiria obveniendă pe timpul dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

5. În Christurul-sĕcuesc, oficiul postal şi telegrafic împreunate, pe lângă cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 830 fl., ear ca pauşal: 110 fl. pentru cancelariă, 68 fl. pentru inmanuări şi când se va deschide linia ferată dintre Héjasfalva (Hasfalĕu)-Székely-udvarhely, pauşalul pentru transport, care se va statorí atunci, în proporţiune cu numĕrul trăsurilor postale, ce vor comunica la gara din Christurul-sĕcuesc; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fie-care depeşă, înmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator se rescumpere mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estinată de 403 fl.; afară de aceasta e obligat a primí localul oficiului postal actual, inchiriat cu suma de 250 fl. restituind erariului chiria obveniendă pe timpul dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

* (Clopotul Metropoliei.) În ḑiarele din România cetim, că returnarea marelui clopot al sf. Metropolii a fost comandată la marea fabrică de turnătorie din Pesta, pentru suma de aproape 25,000 lei. Lucrarea se va face la Pesta. Clopotul va fi predat în 1 Ianuariu 1888. Va fi astfel instalat ca sĕ poată fi pus în mişcare de un singur om. In vechime se trăgea de 30 de oameni, câte 15 d'o parte şi 15 de alta.

* (Bibliografic.) A apărut de curênd următoarele manuale:

Geografia patriei şi *Elemente din geografia universală,* pentru scoalele poporale române, de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 25 cr.

Istoria patriei şi *Elemente din Istoria universală,* tractată după metodul biografic în două cursuri concentrice, pentru şcoalele poporale române de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu portretele mai multor regenţi şi bărbaţi aleşi. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 20 cr.

Elemente de Fisică, pentru scoalele poporale de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu mai multe figure intercalate în tecst. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 30 cr.

— *„Romänische Revue,"* politisch-literarische Monatsschrift. Direction in Resicza. Herausgeber Dr. Corn. Diaconovich. Heft IX. pro September, III. Iahrg. Inhalt: *Timoteu Cipariu.* — *Parasitenthum.* — *Ein verhafteter Agitator.* — *Rundschau:* (Der König in Siebenbürgen. Zur Nationalitäten Frage. Zur Haltung der Romänen. (Magyarisirung.) — *Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungar. Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos.* (Ein in der Geschichte Ungarn's sowie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Simeon Mangiuca (Fortsetzung). — *Bergner's Rumänien.* — *Von der Strasse.* Von Nestor V. Urechia. Autorisirte Übersetzung aus dem Romänischen von Leon Schönfeld. — *Peter Vancea.* Historische Erzählung aus dem Temeser Banate. Von P. Brosteanu. — *Literatur.* (Revue du Monde Latin.)

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, cătră On. comitet de ajutorare „cu abecedare şi legendare a elevilor sĕraci dela scoalele române rurale, cu reşedinţa în Rodna veche Transilvania.

On. Comitet! La începutul anului scolastic 1886/7, se gândì primul secretar al acestui Comitet, care atunci era învĕţător al scoalei române din Sâncel, lângă Blaşiu, cum s'ar puté face ca elevii scoalelor române rurale sĕ nu fie lipsiţi de cele mai necesare cărţi de învĕţământ: de abecedare şi legendare? A meditat mult asupra lucrului, a întrebat în dreapta şi în stânga, unde? ce s'a făcut în astă causă? şi a venit la convingerea, că chiar în astă privinţă s'a făcut atât de puţin, încât putem ḑice că nu s'a făcut nimic. A mai făcut trista esperienţă, că la multe şcoale române rurale maioritatea elevilor sunt lipsiţi de mijloacele prin cari sĕ poată ajunge la cereasca împĕrăţiă a scris-cetitului, sunt lipsiţi de abecedare şi legendare, spre ruşinea veacului în care trăim. S'a gândit, că oare ce poate fi causa de conducĕtorii destinelor naţiunei noastre s'au cugetat atât de puţin asupra acestei teme atât de adênc tăietoare în viaţa culturală a poporului nostru mult cercat, dela a cărei resolvire folositoare atêrnă în mare parte succesul binefăcĕtor al învĕţământului şi instrucţiunei poporale? Căci, şi-a ḑis acest raportor, dacă în adevĕr am dori progresarea neamului nostru, ar trebui ca fiecare din noi sĕ se intereseze de această causă, ar trebui ca fiecare, în cercul seu de activitate, sĕ tindă la luminarea acelora, cari mâne — poimâne vor fi urmaşii noştri, vor forma continuitatea genului, ca membri ai naţiunei noastre celei atât de părăsite de soarte.

Vĕḑênd însĕ trista stare în care se află maioritatea elevilor scoalelor noastre rurale, creḑênd, că ori ce întârḑiare la curarea rĕului ar fi un pĕcat strigător la cer; vĕḑênd, că alţi membri de ai scumpei noastre naţiuni sunt atât de ocupaţi şi îngreunaţi cu alte afaceri încât causa aceasta — deşi, după mine, ar merita cea mai mare atenţiune, sunt siliţi deocamdată a o lăsa altora; creḑênd, că nu voi comite un pĕcat strigător la cer, dacă voi apela la marinimositatea bunilor conaţionali, m'am pus, la începutul anului scolastic 1886/7, şi am făcut un apel public în toate foile noastre de dincoace, în care m'am rugat, ca fiecare după voinţă şi putinţă sĕ contribue câte ceva pentru crearea unui fond, din care sĕ se provaḑă în mod gratuit elevii sĕraci ai scoalelor române rurale cu abecedare şi legendare. Asemenea rugasem în acel Apel pe d-nii învĕţători sĕ-mi notifice: ce cărţi folosesc? de care autor? le sunt impuse, ori le folosesc ca cele mai bune după convingerea d-lor? de câte esemplare ar avea lipsă pentru sĕracii elevi ai scoalei ce o conduc?

Şi apelului aceluia numai decât au început a rĕspunde unii binesimţitori, felicitând ideea, parte contribuind câte ceva, parte arătând lipsele de cari sunt bântuite unele scoale, de unde m'am convins că apelul meu a fost cetit şi apreţiat baremi în parte.

Ocupând apoi postul de învĕţător al scoalei române de aci, ca sĕ pot lucra mai cu succes la opera începută, mi-am comunicat ideile cu d-voastră şi v'am rugat ca toţi în companiă sĕ formăm un comitet spre acel scop, care va purta numele:

Comitetul de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilor sĕraci dela scoalele rurale române de sub coroana St. Stefan. In acest comitet mi s'a oferit onorificul post de secretar primar, imputernicit fiind a aduna însumi ofrandele, din care în conţelegere cu dl preşedinte şi cu domnii membri ai acestui comitet, voi aduce şi distribui cărţile de lipsă şi voi purta evidenţă despre tot ce se referesce la acest fond.

Acum, vĕḑênd că de un timp încoace nu ne mai sosesce nimic referitor la acest fond, vĕḑênd, că am ajuns deja şi la încheierea anului scolastic 1886/7, sunt liber a-mi da seamă de tot ce s'a întêmplat în această causă, din Septembre 1886 până la finea lui Iuniu 1887.

(Va urma.)

Nr. 352. [1688] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus şi de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiţie 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir şi 4 ^{0}□ lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.

2. Cărmăzěneşti, cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, cu prospecte de a se ameliora.

3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir şi lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele lor concursualí instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pěcurariu,
protopresbiter.

Nr. 1039. [1692] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învěţător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanţii sě-şi aştearnă petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 301. [1691] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însěmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase şi folosinţa unui agru de 400□; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel şi lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeşel cu salar de 130 fl. cortel şi un stânjin de lemne pentru foc şi folosinţa grădinei de pomêrit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi subşterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunţat.

Sebeş, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 789. [1696] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci împreunate cu cantoratul dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnavei inferioare sě escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

1. Chinceş, cu salar anual de 182 fl. v. a. constătător din:

ca învěţător în bani 10 fl.;

cucuruz sfârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

ca cantor 28 pui de găină à 20 cr. 5 fl. 60 cr.;

ḑile de lucru 28 à 30 cr. 8 fl 40 cr.;

folosinţa a 4 jugere pământ parte arător parte fênaţ 40 fl.;

venite stolari şi accidentali 14 fl.

2. Herepea maghiară, cu salar anual de 150 fl. v. a. care constă din:

ca învěţător în bani 7 fl. 50 cr.;

cucuruz sfârmit 70 litre à 1 fl = 70 fl.;

folosinţa casei şi grădinei cantorale 10 fl.;

folosinţa a 4 jugere 1212 ^{0}□ por-ţiune canonică 20 fl.;

terţialitatea ferdelelor 21 à 1 fl. 21 fl.;

ḑile de lucru 21 à 30 cr. 6 fl. 30 cr.;

venite stolari şi accidentali 15 fl. 20 cr.;

3. Păucea, cu salar anual de 170 fl. v. a. care constă din:

cucuruz sfârmit ca învěţător 116 litre à 1 fl. 116 fl.;

şi ca cantor terţialitatea ferdelelor 25 à 1 fl. 25 fl.;

folosinţa a două locuri 15 fl.;

venite stolari 14 fl.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile instruate conform legilor în vigoare, până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral (u. p. Kűkűlővár) şi a se presenta înainte de alegere în o dumineca sau sěrbătoare spre a-si arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cetatea de baltă, 3 Septembre, 1887.

Oficiul protobresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 1053. [1689] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători la scoalele din:

a) Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi 3^{0} lemne din cari sě se încălḑească şi scoala de învěţământ.

b) Ruşi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învěţătorii aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné o strană în biserică.

Reflectanţii sě-şi presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Slbiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 1029. [1678 2—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învěţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învěţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Până la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o dumineca sau sěrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

Nr. 289. [1679] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învěţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sěvêrşí şi alegerea.

1. Rěhău, un învěţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însě dela acestia ca în dumineci şi sěrbători sě cânte în strană şi cultive grădina de pomērit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortel şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral până la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 361. [1680] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2· Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 2—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învěţătoresci din protopresbiteratul Orěstiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învěţătoresc sunt poftiţi a şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orěştiei (Szászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orěştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orěştiei.

Nr. 779. [1668] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Têrnavei inferioare, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c. st. v.

1. Bobohalma, cu salar de 155 fl.; care constă din 145 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Botez, cu salar de 225 fl. şi anume: din fondul scoalei 40 fl.; din fodul bisericei 20 fl.; folosirea unui agru de 1 jug. 1529 ^{0}□ cu venit de 20 fl.; folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 ^{0}□ cu venit de 15 fl. a dela popor repartiţie de 45 metrete de cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpětat cu ocasiunea segregărei păşunatului în preţ de 85 fl.. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumă.

3. Cerghidul-mare, cu salar de 200 fl. şi anume: 116 fl. 25 cr. bani din repartiţie pe popor; — în bucate 77$^{1}/_{2}$ měsuri de cucuruz à 1 fl.; cuartir în edificiul scoalei, grădină de legumi şi lemnele de foc, preţuite în 6 fl. 25 cr.

4. Cuştelnic, cu salar 100 fl. din repartiţie pe popor în bani şi cucuruz, cuartir în casa cantorală, fiind postul împreunat cu cantoratul.

5. Heria, cu salar de 250 fl. şi anume: folosinţa a lor 10 jugere 172 ^{0}□ pământ comasat, cu venit de 100 fl.; în bani 65 fl.; în cucuruz 10 měsuri à 1 fl.; venitele stolari şi accidentali 42 fl.; cuartir în edificiul scoalei, folosinţa grădinei scolare cu pomět frumos în preţ de 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

6. Şilea-maghiară, scoală micstă cu gr. cat. — cu salar 260 fl. şi postul împreunat cu cantoratul gr. or.; salariul constă: ca învěţătoriu din 143 metrete cucuruz à 1 fl.; în bani 10 fl. 40 cr.; — ca cantor: casa şi grădina cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 ^{0}□ şi a cimiterului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz à 1 fl.; 27 ḑile de lucru à 30 cr. şi venitele stolari şi accidentali 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükűllővár).

În conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Têrnava-inferioară.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 320. [1676] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci din comunele gr orient. mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 20 Septembre a. c. şi anumit:

1. Bozi, cu salar anual 200 fl.: în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiile Cerna şi Păroasa, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salar anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salar anual 200 fl. în bani; în naturale, 10 (zece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Băreşthi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne.

7. Nucşoara, cu salar anual 240 fl. cuartir şi lemne.

8. Grid, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs instruite conform prescriselor din vigoare la subscrisul.

Haţeg, la 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94 Sibiiu, Joi 17/29 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Septembre

În cele următoare publicăm vorbirile deputaţiunilor bisericesci, ce şi-au esprimat omagiile Maiestăţii Sale în Cluş, precum şi rĕspunsurile Maiestăţii Sale la aceste vorbiri în rêndul, după cum au fost şi primite din partea Maiestăţii Sale.

I. Deputaţiunea statului şi a clerului rom.-catolic.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Nevrednicul episcop al diecesei ardelene, capitulul, clerul lumesc şi cel călugăresc, şi representanţii statului catolic ardelenesc cu autonomie legală, cu cea mai adêncă stimă s'au presentat înaintea persoanei sacrosancte a Maiestatei Voastre ces. reg. apostolice, ca şi în numele credincioşilor încredinţaţi îngrigirei lui pastorale cu cea mai intimă stimă se dee espresiune celei mai adênci loialităţi, nestrămutatei credinţe de supuşi şi a celei alipiri, care din adêncul inimei o simte faţă cu preaînalta familie regală a Maiestatei Voastre şi pe care a o esprima în viaţă prin fapte, o consideră de a sa bucurie şi fericire. În rugăciunile de toate ḑilele şi în sluşbele noastre am obicinuit a chema nemărginita milă şi darul lui Dumneḑeu asupra persoanei apostolice regie a Maiestatei Voastre şi asupra preaînaltei familii domnitoare. Cu plăcere o vom face aceasta şi de acum înainte, şi cu atât mai cu rêvnă, cu cât e mai mare recunoscinţa, cu care suntem faţă de Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică ca regele nostru apostolic şi nemoritoriul binefăcĕtoriu al diecesei ardelene. Primesce Maiestate prea graţios espresiunea loialităţei noaste din inimă şi a recunoscinţei noastre împreunate cu cea mai profundă stimă, cu care recomandându-ne în modul cel mai supus pe noi şi pe credincioşii nostri în preaînalta graţie a Maiestatei Voastre ces. reg. apostolică din suflet şi din inimă dorim, ca Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică sĕ ajungeţi la cele mai estreme hotară ale vieţei omenesci.

La această cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns următoarele:

Cu bucurie şi cu cea mai adêncă mulţămită primesc bineventarea şi manifestarea statului şi a clerului rom. cat. Sciu, cât de importantă şi gravă Ve este chemarea în aceasta parte a ţĕrei locuite de deosebite confesiuni şi naţionalităţi, însĕ nu me îndoesc, că cu principiele religiunei noastre, basate pe dreptate, pace şi iubirea deaproapelui, şi cu conlucrarea vechei instituţiuni de aici, cu a statului romano-catolic, esemplar veţi fi gata totdeuna a ve împlini aceasta chemare pentru ridicarea moralităţii precum şi pentru susţinerea înţelegerei frăţesci, dorind adecă din inimă, ca intre credincioşii DVoastre şi concetăţenii DVoastre de alte confesiuni, afară de credinţă se nu esiste alt părete despărţitoriu.

În aceasta lucrare graţia Mea Ve este sigură; graţia şi binecuvêntarea ceriului însĕ împreună voim se o cerem dela cel atotputernic.

II. Deputaţiunea clerului român gr.-catolic.

Dintre toţi conducĕtorii deputaţiunilor, numai P. S. dl metropolit gr. cat. I. Vancea a fost, care n'a voit, ca vorbirea ţinută sĕ-i iasă în publicitate şi aşa numai rĕspunsul Maiestăţii Sale 'l putem reproduce, care sună astfel:

Cu mulţămită primesc cuvintele DVoastre doveditoare de simţement credincios şi sperez, că DVoastre şi în faptă veţi dovedi aceasta credinţă prin aceea, că pĕtrunşi de misiunea DVoastre sântă şi împăciuitoare, în poporaţiune veţi nutrí şi întări numai astfeliu de simţeminte, cari corĕspund intereselor religiunei, ale tronului şi ale patriei. Înaintând pe această cale, precum acuma, aşa şi in viitoriu bucuros me voiu întâlni cu DVoastre şi apreţiind activitatea DVoastre, voiu păstra neschimbata mea graţiă pentru biserica DVoastre şi instituţiunile DVoastre bisericesci.

III. Deputaţiunea clerului bisericei gr. or. române. condusă de Esc. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Maiestatea Voastră imperială şi apostolică regească!
Preagraţioase Doamne!

Preoţimea din părţile nordice ale archidiecesei transilvane greco-orientale române, împreună cu cea învecinată din diecesa Aradului, representată prin noi, se folosesce cu dor ferbinte de aceasta ocasiune, ca şi în numele credincioşilor încredinţaţi conducerei sale, sĕ esprime cu reverinţă omagială înaintea feţei preagraţioase a Maiestatei Voastre nestrămutabila credinţă şi alipire, ce o nutresce către strălucitul tron al Maiestatei Voastre, preagraţiosului nostru Domn şi Rege, şi către iubita noastră patriă.

Aici în capitala părţilor transilvane ale ţĕrei, progresul eminent pe terenul culturei generale, anume pe al sciinţei, artei şi industriei, care în prima liniă are al mulţămí părintescei îngrigiri a Maiestatei Voastre avêntul seu îmbucurătoriu, ne servesce şi nouă de impuls, ca pe poporul de naţionalitatea română, încredinţat grijei noastre spirituale, dar din causa referinţelor vitrige rĕmas îndĕrĕpt în cultură, sĕ l atragem tot mai mult în generalele nisuinţe culturale, şi ţinênd neadormită şi desvoltând consciinţa lui de religiunea şi naţionalitatea sa strămoşească, sĕ nutrim într'ênsul vîrtuţile adevĕratului patriotism; ear în aceasta problemă a noastră ne luăm însufleţire din graţia părintească a Maiestatei Voastre, esperiată cu gratitudine, carea se manifestează totdeauna pentru bunăstarea spirituală şi materială a supuşilor de diferite confesiuni şi naţionalităţi.

Sub durata fericitoarei petreceri a Maiestatei Voastre, ca supuşi credincioşi, sĕrbăm şi noi aici ḑile jubileare dimpreună cu compatrioţii nostrii, cu cari dorim sĕ trăim în iubire frăţească şi în bună înţelegere; şi drept espresiune a bucuriei — recomandându-ne biserica noastră graţiei preaînalte a Maiestatei Voastre — ne rugăm ferbinte din adêncul sufletului pentru vieaţa Maiestatei Voastre scumpă şi revĕrsătoare de graţiă, esclamând în dulcea limbă maternă a poporului nostru: Sĕ trăiască Maiestatea Sa preagraţiosul nostru monarch!

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns:

Primesc cu bucurie omagiile preoţimei române greco-orientale şi Ve asigurez, că biserica DVoastre poate se conteze totdeuna la protecţiunea Mea eficace. Privesc fără displăcere, dacă sudiţii Mei de deosebită religiune şi naţionalitate se alipesc către religiunea şi naţionalitatea lor, şi legile esistente şi lasă destul teren pentru desvoltarea acestor interese; dar tot astfel doresc, ca ori-care confesiune fără deosebire de naţionalitate ţinênd ori ce agitaţiune departe de sine, sĕ se simtă una şi sĕ se contopească într'una în neclintita credinţă către tron, în iubirea către comuna ţeară matre şi în împlinirea datorinţelor patriotice. Cunosc influinţa DVoastre asupra poporului şi de aceea ascept şi voiu vedea cu bucurie, dacă credincioşi cuvintelor acum rostite de vrednicul DVoastre archipăstoriu, această influinţă a DVoastre o veţi întrebuinţa numai spre cultivarea fidelităţii şi a virtuţilor adevĕrat patriotice, şi astfel promovând binele dorit şi de mine a credincioşilor încredinţaţi purtării de grijă a DVoastre, 'mi veţi serví ocasiune îmbucurătoare spre mulţămirea Mea şi spre graţia ce totdeuna bucuros o am manifestat.)*

IV. Deputaţiunea bisericei ev. reformată.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Am onoare a interpreta Maiestatei Voastre preagraţiosului nostru rege dimpreună cu colegii mei curatori supremi, cea mai adêncă supunere a districtului reformaţilor din părţile ardelene. Cu dulce bucurie ne-am folosit de ocasiunea, care ne permite

---

*) Constatăm la acest loc, că în telegrama publicată în numĕrul precedent, poate din greşală la telegrafare, s'a strecurat unele inesactităţi. Red.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

(Urmare.)

C. Peştera.

„Auḑiţi cum urlă apa colo sub stâncile cele albe?! Acolo ese rîul nostru de sub deal, căci trebue se sciţi, că dincolo de dealul acela, la Ponorele se face o peşteră largă şi prin aceea intră rîul sub deal. Dela un loc încolo peştera se face tot mai îngustă, încât nu mai poţi merge pe ea încolo. Apa însĕ îşi are locul seu şi Dḑeu scie pe unde şi cum curge, căci noi o vedem numai, că easă aici dincoace de sub deal. Veţi vedea dvoastră dimineaţă, când vom merge pe acolo, că şi din partea aceasta se lărgesce peştera şi acolo în lărgimea aceea zac la isvoare oile şi caprele vara când e cald.

Deasupra locului pe unde easă apa se află peştera, pe care vom cerceta-o mâne. Eu am fost de vr'o 3 ori în ea, dar cine a putut ajunge la fundul ei.... cine scie unde va fi acela pe aci încolo, poate că străbate până de ceealaltă parte a dealului, dar aceasta nu o scie nimeni. Peştera aceasta e largă şi înaltă şi are o mulţime de chilii pe amêndouĕ laturile şi dacă nu vei băga de samă şi rĕtăcesci prin vre o chilie, apoi nu mai eşi de acolo până i lumea. Mulţi vor fi perit pe acolo, căci se află oase multe.

Pe păreţii peşterei sunt ţiţe de capră, de vacă şi de oaie toate de peatră şi câte şi mai câte minunăţii făcute tot din peatră. La un loc este şi isvor şi pe jos este măturat frumos ca în casă; se vede, că acolo au trăit când va oameni."

„Ḑice, că pe vremea hoţiei o ceată de hoţi şi-a ales aceste locuri şi trăiau pe aici prin codri fără nici o frică. Ei apoi au umblat şi prin peşteră şi şi-au făcut acolo locuinţă de earnă. Comorile ce le-au adunat ei încă le-au pus pe aci. Poate, că sunt şi în peştera de care ve vorbesc, dar cele mai multe sunt într'alt loc. De-asupra peşterei, uitaţi-ve tocmai colo sub piscul cela, încă este o gaură prin stâncă la vale şi acolo e comoara cea mare. Pe vremea hoţilor era un fag mare acolo, care se ridica până în dreptul gaurei aceleia şi din vêrful fagului până la gaură 'şi au făcut ei punte, pe care mergeau acolo, căci altcum puiu de om nu se poate sui acolo. Când au vĕḑut hoţii, că nu mai pot trăi pe aci, s'a suit unul şi a băgat toate comorile în gaura aceea, eară după ce s'a pogorît jos a dat foc fagului, ca nime se nu poată afla comorile lor."

„Şi în Custură*) este o peşteră ca aceasta, dar în aceea sunt grozav de mulţi bani. Numai cât nu prea sciu oamemnii unde e peştera, şi cari sciu nu pot lua banii de acolo până nu aduc earba ferelor. Acu's doi ani au fost nisce feciori acolo şi au întrat în peşteră. Acolo era o cătănuţă mică cu cibică roşie pe cap; pasămite acela era necuratul. Cătănuţa întrebat că ce caută?

— Am venit sĕ vedem ce e pe aici — au rĕspuns ei.

— Puteţi sĕ ve uitaţi, dar nu-i ertat sĕ luaţi nici măcar un ban — ḑise cătănuţa — până nu veţi aduce earba ferelor. Atunci când veţi aduce-o puteţi scoate de aici în timp de trei ciasuri cât vreţi, eară dacă trec cele trei ciasuri nu mai este ertat sĕ luaţi nimic.

De atunci umblă ei după earba ferelor şi s'a inţeles cu ei şi feciorul meu ca se meargă şi el cu ei. Am auḑit, că au căpĕtat earba dela un orĕştian, dar nu sciu dusu-s'au ori nu, că feciorului meu nu i-au spus nimic. Mĕ tem că se duc fără el, că lumea i rea în ḑiua de aḑi...."

„Moşul" nostru vorbia cu predilecţie despre comorile ascunse prin peşteri şi avea firma convingere, că în peştera, ce voiam a cerceta încă se află bani. După ce mai filosofă „moşul" despre comori, cătănuţe şi mai sciu eu câte comedii, se duse acasă; eară noi ne aşeḑarăm sub un şopru pe nisce fên proaspĕt şi...... adurmirăm.

(Va urma.)

---

*) Un munte lângă Retezatul.

se pășim înaintea feței părintesci a regelui maiestatic, care prin preaînalta resoluțiune, ce sancționează unirea singuraticelor districte din biserica universală ungurească reformată, a permis realisarea înoirei autonomiei noastre bisericesci, eredite dela străbunii nostri. Biserica noastră totdeuna nestrămutat s'a alipit către casa ces. reg. a Maiestatei Voastre, și ne ținem fericiți, că acuma și cu cuvinte vii putem rostí recunoscință Maiestatei Voastre a cărei glorioasă și binecuvêntată domnire V'a eternisat binecuvêntatul nume prin esemple strălucitoare nu numai în analele iubitei noastre patrii, ci și în cele ale bisericei noastre. Primesce Maiestate prin grația preaînaltă espresiunea loialitățeì și a recunoscinței noastre, și Te rugăm (esdeklünk) dăruiesce și pe viitoriu bisericei noastre celei totdeauna credincioase scutul și grația Maiestatei Voastre, care nici odată nu Vi le putem rĕsplătí. Cu rêvnă ne rugăm bunului Dumnedeu, ca pe Maiestatea Voastră gloriosul nostru rege, înalta casă regală, familia Maiestatei Voastre se o binecuvinte, vecinic se o binecuvinte.

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns:

Vîrtuțile patriotice ale reformaților ardeleni 'mi sunt cunoscute, și din manifestațiunea de loialitate primită acuma cu plăcere vĕd, că între aceste vîrtuți e și credincioasa alipire către tron și persoana mea o pot înșira în linia primă. Primiți pentru aceasta grațioasa mea recunoscință, și fiți convinși, că îndestulirea (megelégedését) coreligionarilor DVoastre, și îmbncurătoarea desvoltare a afacerilor DVoastre bisericesci le voi urmărí totdeuna cu cele mai bune dorințe ale mele.

V. Deputațiunea bisericei ev. luterană.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Permite Maiestate ces. reg. apostolică preaumilitei representanțe a bisericei evangelice de confesiunea Augsburgică din Ardeal espresiunea adênc simțitei bucurii, pentru că grația dumnedeească ne-a făcut părtași se putem saluta și bineventa din nou pe Maiestatea Voastră în pace și în așa de îmbucurătoare sănătate în patria noastră mai îngustă. Acea sântă fidelitate către rege și patrie, care — scumpă moștenire a sute de ani — *sub umbra alarum tuarum* a însuflețit inimile poporului nostru, nu poate permite, ca biserica noastră se uite vre'odată, cât dar, binecuvêntare, drept și grație are ea se mulțămească tocmai grației Maiestatei Voastre. Cu atâta mai intim și mai adênc este devotamentul de loialitate, pe care-l aducem cu toată supunerea Maiestatei Voastre în numele bisericei noastre și al organelor ei mai înalte, și pentru al cărei preagrațioasă primire cu toată supunerea ne rugăm, adaugând la aceasta îndată prea supusa rugare, îndurați-Ve Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică a onora și mai departe această biserică a noastră cu prea înalta bunăvoință, preaînaltul scut de drept și cu preaînalta grație.

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns:

Vĕ mulțĕmesc pentru asigurarea alipirei credincioase despre care totdeuna am fost convins. Tot astfel cred, că pot fi convins, cumcă, dupăce biserica evangelică de aici sub scutul legilor țĕrei, cu care acuma este unită Transilvania, neconturbată se bucură de drepturi atât de estinse și de libertăți, coreligionarii DVoastre sunt bine conscii și despre datorințele patriotice față cu această țară. In special este dorința mea, ca toți locuitorii, fără a fi împedecați în folosirea și cultivarea limbei lor, pĕtrunși de simțĕmêntul de omogenitate, sĕ fie uniți în concordia, care în dile de lucrare pacinică tocmai așa este de necesariă pentru promovarea binelui lor, precum în dile grele dă cel mai puternic scut fiecărui singuratic. Cultivați deci această concordie în toate afacerile DVoastre bisericesci, prin ce nu numai interesele proprii ale DVoastre le promovați, dară totodată satisfaceți și dorinței mele, și asigurați pe coreligionarii DVoastre, că simpatia mea binevoitoare o vor avea și pe viitor, asemenea vor avea îndreptățitele lor pretensiuni și dorințe scutul și apărarea mea.

Cuvintele regelui.

Sub acest titlu a publicat „Pesti Napló“ în numĕrul 255 următoriul articlu:

„*Ascept,* ca avênd în vedere numai chemarea păstorirei sufletesci, prin esemplul și influința Dvoastre veți îngrigi a cultiva în credincioșii Dvoastre, — cei mai numeroși în acest ținut, — numai credință către Tron, simțemintele religioase și patriotice, și frățească bunaînțelegere.“

Așa a grăit regele către deputațiunea bisericei gr. or. Încheind cu aceea, că numai așa se pot face vrednici și mai departe de recunoscința și grația regelui.

Referințele estraordinare așadară, ce domnesc în Transilvania între români, politica pasivistă, prin care neagă idea statului maghiar, propagarea măestrită a separărei și nemulțĕmirei, conspirarea latentă, care se desfată în mape contrare statului: — toate acestea și-a primit admonițiunea de pe buzele regelui maghiar, prin atari cuvinte, ce va fi bine sĕ și le creste românii în inimă și sĕ nu le uite nici odată.

În cuvintele regelui e eschisă ori ce escusare, și nu e lăsat nici o cale de scăpare. Dar e dis, că fără îndreptare completă și fără re'ntoarcere, la grația regelui nici odată nu pot conta.

Și cu deosebire i dau mare însemnătate cuvintelor regesci acel unic cuvênt: „Ascept.“

Ar fi putut dice și așa, că doresc, sau așa, că 'mi place a crede sau sperez; și și în forma aceasta ar fi fost foarte ințelegibile intențiunile, ce a voit regele sĕ fie simțite.

Dar regele așa a dis:

Ascept! Și cuvêntul acesta e astfel, ca lupa ce măresce înmulțit.

Prin acest cuvênt, tot cuvêntul ce urmează, apare mai ponderos.

Nu trăiască dară nici într'o iluziune acei preoți (pópák) români și agitatori, cari cu aceea înnebunesc pe sĕracul și necultul popor, că fac lucruri plăcute pentru împĕratul, când agitează în contra ideii de stat maghiar. Nu trăiească nici într'o iluziune în privința aceea, că împĕratul austriac va desavua pe regele maghiar. Pentrucă acum l'a putut audi pe dênsul. Chiar de pe buzele lui a putut audi admonițiunea, ce le-a poruncit patriotism. Ce fel de patriotism? Nu altul, de cât fidelitate către ideea de stat maghiar.

Și declarațiunea scurtă și categorică a regelui, li-a mai spus încă și altceva. Și aceea li o au dat respicat sĕ o ințeleagă, că scie totul și că le desaproabă procederea.

Pentru aceea a dis, că ascept.

Aceasta atâta însemnează, că: așa poruncesc! Și când regele unui popor constituțional vorbesce așa, atunci în cuvêntul lui se esprimă voința națiunei întregi. Și unde regele și națiunea voesce una, acolo tacă ori ce provocare și cerbicie (dacz), pentrucă se arunca în perire înșiși.

Cuvintele Maiestății Sale adresate românilor gr. or., le ținem de o însemnătate foarte mare; și cu deosebire e evidentă însemnătatea acestei enunciațiuni atunci, dacă o compĕrăm cu enunciațiunile dise tot în Deva.

Așa pentru esemplu cuvintele regesci adresate românilor gr. cat. sunt pline de grație regească și căldură.

„Urmăresc și particip cu căldură la activitatea Dvoastre.“ Așa a grăit către dênșii.

„Totdeuna 'mi va servi spre bucurie a audi, că scopul activității Dvoastre numai spre aceea e îndreptat, a îngriji cu zel pentru credința către Tron, credincioasa alipire către patrie și legile acesteia, și frățeasca bunaînțelegere între toate confesiunile și naționalitățile.“

Și în urmă i-a învrednicit de cea mai înaltă grație și recunoscință când a grăit astfel:

„Contați la grația și recunoscința mea cu care Ve primesc omagiile și de astădată.“

Aceste douĕ declarări atât sunt de opuse, ca șudul cu nordul. Aceasta e toată căldură, cealaltă e toată răceală.

Dar corespunde și realității, pentrucă românii aparținători bisericei gr. cat. sunt cu totul alții, decât cei aparținĕtori bisericei orientale neunite.

Credincioșii bisericei gr. cat. întocmai ca și preoții — și dacă se află între ei tăciune (konkoly), sunt oameni cărora te poți încrede. Și dacă se țin de naționalitatea lor, nu lucră în contra ideii de stat și nu gravitează în afară.

Dar neuniții sunt cu mult mai tare stricați, decât, ca fără de o politică energică de guvernare și administrare sĕ ne putem folosi de dênșii.

Aceasta o și urgăm de ani încoace; și acum sperăm, că nici nu va întârdia mai departe. Pentrucă ce dice regele trebue sĕ fie considerată de faptă.

La ceea-ce dice regele ascept, nu-i permis se aștepte mult.

De sine însĕ astfel de lucruri nu se realisează.

Admoniarea regală e foarte ponderoasă, și dacă e numai cuvênt, și pentru aceea e foarte ponderoasă, pentrucă nu poate remânea numai cuvênt.

Cu amêndouĕ declarațiunile conglăsuesce foarte frumos și se întregesce escelent rĕspunsul, ce l'a dat regele deputațiunii autorităților politice.

În acest rĕspuns regele cu un tact estraordinar și cu o ințelepciune regească apriat dice, că dênsului nu-i destul acea fidelitate, cu care rivalisează fiesce care naționalitate față de Tron, fără tot așa voesce a crede, că „întreg poporul fără deosebire de confesiune și naționalitate rivalisează în frățeasca buna ințelegere și alipire către patria mamă.““

La aceste cuvinte întradevĕr, că nu trebue comentar, și la aceste cu o inimă și cu o gură cu toții numai aceea putem striga: Trăiască regele!

La acest articlu Escel. Sa I. P. S. domn archiepiscop și metropolit al nostru Miron Romanul, a rĕspuns tot în „Pesti Napló“ Nr. 260, astfel:

Sibiiu, 19 Septembre.

Onorată Redacțiune! — Nu pot lăsa sĕ treacă, fără a grăí la el, articulul de fond al prețuitului DVoastre diariu din numĕrul de dimineața din Sâmbăta trecută, care vatemă adênc simțul patriotic al românilor greco-orientali din patriă. Este adecă, că acel articlu de o parte ridică pe românii greco-catolici, că ei în cele politice sunt oameni, cărora te poți încrede; pe când de altă parte însinuă pe cei greco-orientali, că aceștia agitează în contra ideii de stat maghiar, că gravitează în afară; și mesura acestei ținute politice divergente o vede esprimată în rĕspunsul preagrațios, ce s'a dat mai pe urmă în Deva la bineventările omagiale ale ambelor confesiuni.

Ce e drept, eu prea sum dedat sĕ vĕd pe coreligionarii mei greco-orientali, respective însași biserica espusă persecuțiunilor din pas în pas în interesul unei alte biserici, cea ce dealtmintre este o aparițiune de colorit curat bisericesc, respective religionar; însĕ pe terenul politic, și anume în „Pesti Napló,“ la care până acum n'am esperiat vre-o preocupațiune religionariă, într'adevĕr nu m'am așteptat la astfel de atac, și o mărturisesc, că sum foarte curios a sci: de unde și-a luat onorabilul autor al articulului de fond informațiunile, pe basa cărora pune în aprig deosebirea cea mare de mai sus între românii de cele douĕ confesiuni.

Eu așa sciu, și om nepreocupat până acum nu a afirmat contrariul, că în ținuta politică a românilor din patriă religiunea nu face deosebire, nu face cu atât mai puțin, pentru că românii de cele douĕ confesiuni topografice așa sunt de amestecați între sine, încât nici că se poate cugeta între dênșii vre un părete de despărțire în viața publică; și dacă totuși din punct de vedere politic esistă între dênșii oarecare deosebire, ea zace în aceea: că în politica de naționalitate individualitățile române, care dau directive și poartă cuvêntul, sunt și astădi în precumpenire greco-catolice.

Nu voiu se amintesc nume cunoscute pentru ca se dovedesc aceasta stare faptică, nu voiu se anumesc pe autorii bietei pasivități, nici pe redactorii de astădi și pe cei mai de demult ai foilor politice românesci înregistrați după confesiune; cel puțin nu de astădată, pentru că vreau se încungiur pe cât se poate ori ce susceptibilitate personală; însĕ despre adevĕrul, ce-l afirm eu sĕ poate convinge ori și cine, dacă va căuta puțin se vadă de el. Nici nu este intențiunea mea, ca se acus, ci este, ca în interesul de a putea încăpea frățesce unul cu altul, sĕ moderez pe cât e posibil, tonul tendențios, care zeu prea tare se lățesce contra românilor greco-orientali.

Dealtmintre precum în general la toate naționalitățile, asa în deosebi și între români, fără diferență de religiune, se pot aflá — ca sĕ nu dic că sunt ultristi într'una s'au alta direcțiune; aceștia însĕ sunt numai escepțiuni singuratice; acestia — cu toate că vuetul lor ajunge îndeparte, dar nu representă vederile și simțul totalității celei mari, și nu este admisibil, ca pentru unii ca acestia sĕ fie timbrată una s'au alta naționalitate ori confesiune, nu sĕ fie acusată cu lipsa de patriotism sau chiar cu acea, că gravitează în afară, pe cum face articulul de fond al foiei DVoastre de altfel foarte stimabile. De acea protestând și în numele celor ce-mi aparțin mie, în contra insinuațiunei grave ce se cuprinde în acela, rog pe onorata redacțiune, sĕ binevoiască a da loc în stimabila sa foaiă acestei apărări. Miron Romanul, metropolit.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluș, 12/24 Septembre, 1887. Domnule Redactor! Dilele de 10, 11 și 12 ale lunei curente au fost pentru noi românii din Cluș și ținut dile de veselie și bucurie, și încă de bucurie duplă. În aceste dile avurăm rara fericire a primí în mijlocul nostru pe iubitul și preagrațiosul nostru Monarch, Înalt carele în părinteasca îngrijire de popoarele sale credincioase, se îndurà preagrațios a cerceta orașul nostru, spre a se convinge în persoană despre starea poporului din aceste părți; — dar' totodată cu această ocasiune am fost norocoși a vedé în mijlocul nostru și pe bunii archipăstori; de aceea diseiu mai sus, că de astădată bucuria noastră a fost duplă, și neștearsă va rĕmâné în inimile noastre amintirea acestor dile.

Încă în 9 a curentei cu trenul de dimineață sosì Escelenția Sa dl archiepiscop și metropolit Miron Romanul, însoțit de dl secretariu consistorial și protosincel Nicanor Frateșiu. Înaltul prelat fù întimpinat la gară de fiii sei spirituali din loc în frunte cu dl capelan protopopesc Tuliu Roșescu, suplinind pe bunul seu părinte, dl protopop Vasiliu Roșescu, care de un timp îndelungat sufere de un morb greu. De sigur Escelenția Sa aflà de bine a vení aici cu o di mai înainte, ca sĕ aibă timp a căuta și de nĕcasurile noastre, sĕ ne dee povețile și îndrumările de lipsă cu privire la afacerile noastre bisericesci, scolare și fundaționale, sĕ ne vadă durerile și după putință sĕ caute mijloacele pentru îndreptarea celor de îndreptat. Tot în această di cu trenul de seara sosì și Escelenția Sa dl metropolit Ioan Vancea, însoțit de dl canonic Ioan Meldovan şi de secretariul seu Simeon P. Mateiu, şi fù întimpinat la gară de flii sei spirituali din loc; ear, a doua ḑi în 10 a curentei cu trenul de dimineaţă venì dela Arad Ilustritatea Sa dl episcop Ioan Meţian, însoţit de dnul asesor referinte Augustin Hamsea.

În 10/22 a curentei precis la 5 oare după ameaḑi sosì trenul Maiestăţii Sale în gară. Musica militară intonà imnul poporal. Pe peron se aflau dignitarii bisericesci civili şi militari, magnaţii şi membrii deputaţiunilor din ţeară. Maiestatea Sa fu primit cu ovaţiuni entusiastice, salutà foarte cordial pe dl ministru president Tisza, pe generalul prinţul Lobkovitz, pe archipăstorii nostri Romanul şi Vancea şi pe alţi dignitari bisericesci şi civili. După vorbirile de binevenire ţinute de comitele suprem Baronul Józsika şi primariul oraşului Albach, şi după rĕspunsul dat la aceste vorbiri, Maiestatea Sa se suì în trăsură, luând lângă sine pe ministrul preşedinte, şi conductul pornì către oraş condus de doi amploiaţi orăşenesci călări, de căpitanul oraşului în trăsură şi apoi de banderiul magnaţilor; nemijlocit înaintea trăsurei regesci mergea în trăsură comitele suprem al comitatului Cluşului şi primariul oraşului, după suita Maiestatei Sale veniau trăsurile episcopului romano-catolic, a metropolitului gr. cat. şi a celui greco-oriental, a episcopului reformat, luteran şi unitariu şi în urmă trăsurile deputaţiunilor. Sub tot decursul conductului Maiestatea Sa fù neîntrerupt salutat cu vii esclamări de „éljen“. Ajuns la cuartirul pregătit în palatul baronului Bánffy, Maiestatea Sa după vr'o câteva minute se arĕtà pe balcon şi mulţumì mulţimei celei mari de popor, care nu mai înceta a da espresiune bucuriei prin esclamări de „éljen“. Tot în aceea ḑi la 7 oare seara a fost diner de curte, la care fură învitate 53 de persoane, între cari dintre prelaţii nostrii Escelenţia Sa Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

Ḑiua următoare era destinată pentru presentările deputaţiunilor înaintea Maiestatei Sale. Pe mine mai mult me interesa a afla, cum se va presenta clerul nostru, căci acesta singur representa pe poporul românesc. Me sculai deci des de dimineaţă şi căutai a me informa despre cele ce au sĕ urmeze. Înţelesei, că în biserica greco-orientală se va ţiné la 8 oare de dimineaţă serviţiu dumneḑeesc pentru buna sosire, sănătatea şi îndelunga viaţă a preabunului nostru Monarch; îmi îndreptai deci paşii către acea biserică. Ajuns acolo, aflai biserica îndesuită de preoţi evlavioşi, aşteptând în rugăciuni sosirea archiereului. Nu trecù mult timp, şi eată mai mulţi preoţi îmbrăcaţi în ornate bisericesci de sĕrbătoare, după ei toţi ceialalţi preoţi se îndreptară către casa parochială, unde avea cuartirul demnul Archipăstoriu, apoi de aici în sunetul melodios al clopotelor şi între cântări bisericesci conduseră pre Archiereul în biserică, şi după ce acesta se îmbrăcà în ornatul archieresc, se începù serviţiul divin prin întonarea cântărei „Împĕrate ceresc...“ Era înălţătoriu de inimi, când auḑai chorul preoţilor cântând frumoasa rugăciune: „Împĕrate ceresc, Mângăitoriule, Duchul adevĕrului...“ În strana archierească şedea P. S. dl episcop Ioan Meţian, ear I. P. S. Dnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul celebrá cu mare evlavia serviţiul divin, la finea căruia apoi cetí din genunchi rugăciunea pentru Maiestatea Sa Monarchul. Terminat serviţiul divin pela 9 oare de dimineaţă, preoţimea noastră se puse în ordine şi porní către cuartirul Maiestăţei Sale, unde avea la 10 oare a se presentá şi a depune omagiile de credinţă şi alipire către tron şi patriă. Era impunĕtoriu, a vedea preoţimea noastră dela sate, nĕcăjită şi trudită cu lucrul câmpului pentru susţinerea şi crescerea familiei, cum acum în ḑilele acestea de bucurie părea că şi uitase de necazurile vieţii, şi îmbrăcată în frumosul costum preoţesc mergea în rênd frumos, doi cu doi, în frunte cu protopresbiterii tractuali, cu demnitatea cuvenită şi seriositatea înnăscută românului. Publicul strĕin pe strade şi în ferestri sta uimit, şi depe feţe judecând ţi se părea, că şi el se bucură de aceasta deamnă înfăţişare a preoţimei noastre rurale. De departe priveam şi eu, şi cu lacrămi de bucuriă în ochi 'mi ḑisei: Sĕrmană preoţime română! Tu deşì cea mai rĕu dotată şi cea mai trudită dintre toate clerurile patriei, totuşi 'ţi cunosci sublima ta chemare, şi te arăţi vrednică de frumoasa ta posiţiă în viaţa privată şi publică. Păşesce numai tot aşa înainte, şi Dumneḑeul milelor nu te va lăsa în nĕcazurile tale, Tu ai fost scutul şi mângăierea poporului român, tot aceea eşti şi acum şi vei fi, cât timp va trăi poporul, din sinul căruia ai eşit. — Ajunsă la cuartirul Maiestăţei Sale preoţimea se puse sub conducerea Escelenţiei Sale dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul. La 10 oare urmară presentările. Mai ântâiu se presentà clerul romano-catolic în numer mare sub conducerea Esc. Sale dlui episcop Lönhardt, clerul gr. catolic asemenea în numĕr mare sub conducerea Escelenţiei Sale Dlui metropolit Ioan Vancea, apoi vení clerul ortodocs cu Ecselenţia Sa domnul metropolit Miron Romanul în frunte, după acea preoţimea reformată, luterară şi cea unitară. Vorbirile conducĕtorilor şi respunsurile Maiestăţei Sale nu ţi le pot împărtăşí, acelea le vei aflá, dle redactor, în foile locale de aici, atât însĕ pot asigurá pe ori şi cine: că, ḑică lumea şi ḑică jurnalele maghiare ce vor vrea, Maiestatea Sa ca un preabun părinte a primit toate deputaţiunile în modul cel mai graţios, ba după cum sum înformat, Maiestatea Sa s'a îndurat a se adresá mai către toţi protopresbiterii nostri, informându-se indetaliu despre starea poporului, despre numĕrul parochielor, al credincioşilor, şi altele.

Cu mare satisfacţiune amintesc aici şi aceea, că preoţimea gr. or. tot în ordinea cea esemplară, în care o am vĕḑut mergênd la Maiestatea Sa, se întoarse şi merse acum la cuartirul conducĕtoriului metropolit, aici se presentà preabunului ei archipăstor, şi prin rostul veteranului şi vrednicului protopresbiter al tractului Unguraşului dl Petru Roşca, i adusă omagiile de mulţămită pentru deamna conducere şi cu aceasta ocasiune, dorindu-i între vii esclamări de „Sĕ trăiască“ sănătate şi viaţă îndelungată. Eu în semn de recunoscinţă pentru deamna ţinută a preoţimei noastre şi cu aceasta ocasiune, care cu deosebire aici ne a făcut mare onoare, mi-am însemnat — după putinţă — cu numele pe toţi domnii protopresbiteri şi preoţi, cari au luat parte în aceasta deputaţiune, şi o consemnare o trimit şi dtale, dle redactor, ca dacă afli de bine, sĕ o publici în preţuitul nostru ḑiar spre aducere aminte de aceste ḑile festive.*)

Eri la prânḑul de curte a luat parte şi Escelenţia Sa dl metropolit Vancea şi ceialalţi domni episcopi.

Aḑi Maiestatea Sa la 9 oare seara părăsí oraşul nostru mergênd la Budapesta. La gară 'l petrecură toţi dignitarii bisericesci, civili şi militari.

Tot cu trenul de aḑi se întoarseră către casă Escelenţia Sa Dl meiropolit Miron Romanul şi Ilustritatea Sa dl episcop Ioan Meţian, petrecuţi la gară de mai mulţi fruntaşi de ai nostri din loc.

Astfel petrecurăm aceste ḑile festive, cari vor remânea adênc întipărite în inimile noastre. Bunul Dumneḑeu se ţină în deplină sănătate pe Augustul nostru Monarch mulţi, mulţi ani spre fericirea credincioaselor Sale popoare din întreaga monarchiă.

Corespondentul.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa Înalt Prea Sănţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Marţi seara la Budapesta, pentru de a participa la deschiderea dietei.

* Un autograf al Maiestăţii Sale, adresat ministrului president Tisza, dă espresiune preaînaltă bucuriei pentru fidelitatea şi alipirea observată de Maiestatea Sa atât în Ungaria propriu ḑisă, cât şi în părţile ardelene.

* (Necrolog.) Ved *Sofia Miculescu* ca cumnată, *Virgil* şi *Romulus Miculescu* ca nepoţi şi *Iuliu Christian Miculescu* ca strănepot, cu inima dureroasă anunţă, că **Ioanichiu Miculescu,** paroch român gr. or. în Budapesta, şi asesor consistorial, după un morb scurt, Mercuri în 21 Septembre n., seara la 10 oare, în etate de 64 ani în comuna Albert-Irsa a repausat în Domnul. Scumpele rĕmăşiţe pămêntesci a le defunctului se vor depune după ritul gr. or. spre eternă odihnă în Budapesta Sâmbătă la 24 Septembre a. c. la 4 oare d. m. din capela cimiteriului de lângă calea Kerepeşului.

Budapesta, în 23 Septembre, 1887.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Archiducele Albrecht la Sinaia.) Sâmbătă în 12 Septembre, Alteţa Sa archiducele, Albrect, însoţit de măestru suprem al curţii br. Piret, sosí la Sinaia. Regele Carol îl întimpinà la Predeal şi apoi a călătorit împreună până la Sinaia. Aici i se facură onorurile cuvenite. Alteţa Sa însoţit de regele României a fost şi la Bucuresci, unde visità palatul regesc şi casarmele garnisoanei. Ḑiarele din România îşi fac comentariile lor, cari de cari mai varii, în ceea ce privesce însemnătatea visitei Alteţei Sale.

* În onoarea princesei de coroană Stefania, contimporanele ei din Brüssel pregătesc o festivitate intimă. Cu aceasta ocasiune se va presenta o piesă ocasională, care va conţiné mai multe pose din viaţa copilărească a sĕrbătoritei. Sĕ ḑice, că numai dame vor fi învitate la aceasta festivitate. Danţul va lipsí cu totul.

* (Bineventarea I. P. S. Domnului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din partea tinerilor universitari rom. gr. or. din Cluş.) Din Cluş ni se scrie: O nespusă bucurie a cuprins inimile tinerilor români gr. or. dela universitatea de aici, când au înţeles, că vor fi fericiţi a poté da espresiune vie simţemintelor lor de adêncă reverinţă şi mulţĕmită faţă de capul bisericec al românilor gr. or. din Transilvania şi Ungaria, preabunului lor părinte sufletesc. Drept aceea, s'a şi informat de timpuriu despre timpul sosirei Escel. Sale la Cluş; şi astfel Mercuri în 9/21 l. c. în frunte cu capelanul protopresbiteral Tuliu Roşescu, — fiind greu morbos protopresbiterul tractual Vasiliu Roşescu, — cu inimile palpitânde ascepta la gară sosirea trenului.

O deosebită bucurie puteai ceti de pe faţa întregului public ce a bineventat pe Înaltul archiereu, dar în special de pe faţa tinerilor când I. P. Sa prin cunoscuta-i afabilitate mulţemia pentru sincera întimpinare.

Joi la 10/22 l. c. o deputaţiune de 6 membrii esmisă din partea tinerilor universitari sub conducerea asc. de drepturi Ioan Popescu, s'a presentat la Escel. Sa, dând espresiune adevĕratei alipiri şi iubiri ce nutresc faţă de preabunul lor părinte sufletesc. Escel. Sa mulţemí pentru acest semn de dragoste fiească, accentuà buna înţelegere, ca basa progresului, asigurându-i totodată, că părinteasca îngrijire ce o are faţă de o tinerime cu tendiţe nobile, precum în trecut aşa şi în viitor, va fi totdeuna dintre cardinalele îngrijiri, ce le are faţă de fii sei sufletesci.

* Înscrierile la universitatea din Viena pentru anul scolastic 1887/8 s'au început în 23 Sept. n. Înscrierile ordinare durează conform disposiţiunei din urmă a ministrului de instrucţiune până la finea lunei curente. După acest termin înscrierile se pot face numai cu încuviinţarea decanului, respective rectoratului şi senatului universitar. Prelegerile se încep cu 1. Octombre.

Avis tinerilor nostrii, cu deosebire celor ce voesc a cerceta facultatea medicală, unde înscrierile de timpuriu numai spre folos le pot serví!

* (O dorinţă a împĕratului german). La gratulările mai recente ale numĕroaselor personagie, împĕratul a rĕspuns: „De present me aflu de minune bine, căci am o dorinţă a cărei îndeplinire m'ar însufleţí.“ La auḑul acestor cuvinte toţi îşi îndreptează privirile către împĕratul, care continuă: „O! dacă aş mai auḑí încă odată ca în anii trecuţi, vocea sonoră a fiului meu, principelui de coroană!“ Se scie, că clironomul german sufere de un timp îndelungat de o boală de gât.

* (Schimbări de garnisoană.) Regimentul de infanterie Schönfeld Nr. 82, Dumineca la 4 oare d. m. a plecat la Triest, ear aici a venit dela Viena regimentul de infanterie Mecklenburg-Strelitz Nr. 31, ce se recrutează din ţinutul Sibiiului.

* (Sesiunea Reichsratului) se va deschide în 11 Octombre. n. Primul object care se va lua la discusiune e legea privitoare la cassele de păstrare postală.

Tot în această sesiune va ajunge la desbatere proiectul de lege contra falsificărei mijloacelor de traiu.

* (Congresul higienic) care se ţine în anul acesta în Viena sub protectoratul clironomului Rudolf va fi peste asceptare bine cercetat. Notabilităţile cele mai renumite vor lua parte la desbaterile lui. Cu congresul e împreunată şi o esposiţiă pentru aparate higienice. Congresul s'a început în 26 Sept. n. Locul destinat pentru şedinţe şi esposiţiă e universitatea.

* (Esposiţiune.) Din Mediaş ni se scrie: În 24 n. sa deschis în Mediaş esposiţiunea de agricultură şi industriă, sĕrbătoresce. Merită a fi vĕḑute diferitele obiecte şi a se cerceta această esposiţiune, chiar şi numai pentru esteriorul arangiat cu gust. — Maşine de agricultură după cel mai nou sistem, poame de nenumerate soiuri; aşişderea seminţe, plânte şi fructele lor, lucruri de mână femeească — şi română — se pot vedé în abundanţă, fiind întru adevĕr foarte atrăgătoare etc.

* Primariul Dr. Langer din „Algemeines Krankenhaus“ din Viena, care se otravise cu morphium prin întrevenirea doftorilor, a fost scăpat de moarte. Causa sinuciderei e încă necunoscută. Se susţine că un conflict ivit între dênsul şi directorul spitalului Böhm l'ar fi îndemnat la aceasta.

* (Rectificare.) Suntem recercaţi a rectifica, că disertaţiunea de sub punctul 9 al programului adunărei generale a reuniunei învĕţătoresci din districtul Făgăraşului, va fi ţinută nu de Ioan Bonea precum s'a anunţat, ci de învĕţătoriul Filaret Dăişorean.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Septembre 1887.

Buda: . **47 38 61 72 49**

Mercuri în 28 Septembre 1887.

Sibiiu: 2 50 83 19 8

---

*) Din lipsa de spaţiu nu o putem publica până în numĕrul procsim. Red.

Nr. 318. [1682] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boholt, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 278. [1674] 2=3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele din comunele mai în jos numite, se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

1. Cioara, cu salar anual de 200 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc.

2. Vurper, cu leafă la an de 160 fl., cortel şi lemne.

3. Laz, cu salar de 120 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc

Doritorii de a ocupa numitele acum staţiuni învĕţătoresci, au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legii, subsemnatului oficiu ppresbiteral până la arătatul termin.

Şebeş, în 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-orient.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 293. [1683] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 mĕsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 °☐ lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douĕ grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 °☐ lemne; apoi pentru servitiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 °☐ lemne.

6. Răduleşti-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

7. Panc-Sĕlişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

8. Sĕcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 mĕs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕs. falsole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8° ☐ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învĕţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învĕţător din Poiana-Mĕrului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învĕţător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. şi anume: 150 fl. din cassa comunală şi 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învĕţător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii şi 30 fl. accidenţii cantorale.

4. Pentru postul de învĕţător în Şirnea, cu salar anual de 150 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învĕţătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vreuna din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicile lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zĕrneşti, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 581. [1673] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învĕţători în comunele mai jos inferate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, sĕ escrie concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. st. v.

1. Coşna, cu salar anual 200 fl. din lada comunală, cuartir şi lemne de foc.

2. Borgo-Suseni, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

3. Borgo-Rus, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

4. Blaşfalĕul de sus, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

5. Blaşfalĕul de jos, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

6. Galaţi, cu salar anul 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legei până la terminul sus indicat la subscrisul.

Borgo-Bistriţa, în 16 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1022. [1684] 2—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 250 fl.*) cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna inferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Invĕţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sĕ-şi presenteze cererile subsemnatului până în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

*) În 91 s'a publicat greşit 220. Red.

[1672] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos enumĕrate în protopresbiteratul Abrudului, sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucium-sat, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

2. Bucium-Isbita, cu salar anul de 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Bucium-Muntari, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

4. Zlatna, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

5. Roşia-montană, cu salar anual de 160 fl., cuartir şi lemne.

6. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Valea dosului, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

8. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne,

9. Petroşeni, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

10. Galaţi afiliat cu Presaca, scoală ambulantă cu un salar anual de 200 fl, cuartir şi lemne.

11. Cărpiniş, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

12. Vêrtop, cu salar anual de 200 fl.. cuartir şi lemne.

13. Buninginea, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni învĕţătoresci, au de a-şi subşterne petiţiunile instruite conform legilor din vigoare la subscrisul, până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 18 Iuliu, 1887.

Ioan Gall,
protopresbiter.

Nr. 311. [1677] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala cu învĕţămênt ambulant în comunele gr.-orientale Fizesti şi Federi, la cari se afiliază şi comuna greco-catolică din Ohaba-Ponorului, protopresbiteratul trat. Haţegului, — se deschide prin aceasta concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. pe lângă salariul anual de 360 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a competa la acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne cererile lor concursuali bine instruate conform prescriselor legali până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului

Haţeg, la 15 August, 1887.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Nr. 171. [1675] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. confesionale din comunele mai jos scrise ale protopresbiteratului gr. or. al Orĕştiei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicaţiune în foaia „Telegraful Român.“

1. Bincinţiu, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

2. Pricaz, salar anual 200 fl. şi lemnele necesare.

3. Vaideiu, cu salar anual 240 fl., cuartir şi lemnele de lipsă.

4. Toltia, salar anual 150 fl., cuartir şi lemnele necesare.

5. Gelmariu, salar anual 100 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

Voitorii de a ocupa unul din acestea posturi, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare în terminul scris oficiului protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Orĕştie, 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale

Nicolau Popovici,
protopresbiter.

---

137 szám. 1887. [1693] 1—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** a Honterus utcza 6 ik házszám alatti pinczehelyiségben . becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

[1694] 1—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8.-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határazottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy késön beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 Szeptember hó 25-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 19—26

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95 Sibiiu, Sâmbătă 19 Septembre (1 Octombre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 18 Septembre

Infrățirea maghiarilor cu polonii, ear este la ordinea ḑilei. Ne aducem aminte, că cu ocasiunea esposițiunei din Budapesta tot aceasta scenă s'a petrecut, ce s'a petrecut mai ḑilele trecute la Cracovia.

Aceste două popoară unice în felul lor în Europa, au multă vreme în pretinie, au avut rege comun, și așa este tare natural ca sĕ-i vedem cochetând pe maghiari cu polonii și vice-versa.

Ḑiarele nu pot lăuda din destul primirea strălucită, ce li s'a făcut în vechea capitală a Poloniei maghiarilor celor vr'o 200, cari și-au luat osteneala de a cerceta esposițiunea, și noi ne bucurăm, că frații maghiari pot afla pe rotogolul pământului un popor, care sĕ se declare pentru pretenia lor pe față așa, după cum o fac polonii.

Această pretenie însĕ precum se vede, esistă cam numai între păhare, pentru că în realitate o vedem noi cu totului tot altmintrea și tot așa cum o vedem noi, o vede și „Pester Lloyd“, cel mai acreditat organ unguresc scris în limba germână, care din incidentul acestei pretinii, nu poate sĕ nu scape câteva suspinuri.

Durerile lui „Pester Lloyd“ sunt motivate.

La 1867 nemții au dat mâna cu maghiarii și au compus din monarchia Habsburgilor un dualism, care asigura acestor două popoare egemonia în stat. Dincoace de Laita la noi, egemonia aceasta stă de 20 de ani neconturbată, progresează și am putea ḑice face minuni.

Popoarele celelalte sunt trântite la părete, ca se ne folosim de espresiunea primariului actual al Ungariei, vocea lor a amuțit începênd din comună, până la legislativa țĕrei, și aceasta încă nu are se rĕmână la atâta, ci după cum sĕ vĕd trebile, lucrurile vor se ia o desvoltare cu mult mai periculoasă.

Sub titula de cultură, au început a li se impune oamenilor dări, legea comunală din 1871 art. XVIII a fost înlocuită prin alta cu mult mai absolutistică, așa, că pretorele cercului pe basa acelei legi poate sĕ impună de primariu chiar și în Sĕliște ori în Rĕșinari pe un maghiar venetic acolo, fără ca sĕ i se poată imputa, că calcă legea.

Deci după lege are sĕ se întêmple, ca se nu mai aibă comunele nici o umbră de autonomie, după lege are sĕ se impună dări culturale, cari sĕ ne maghiariseze scoalele, după lege are sĕ se întémple ca românul în limba luí sĕ nu mai poată da o rugare la judecătorie sau la tribunal — cu un cuvênt, după legi croite de liberalismul modern avem sĕ îndurăm o mulțime de suferințe, pe cari numai noi le scim, cari trăim în nemijlocită apropiere cu poporul și cari scim plânsorile lui, suferințele lui și durerile lui.

Ce este deci mai natural, de cât dacă vedem pe „Pester Lloyd“ nemulțămit cum merg trebile dincolo de Laita și că, la aceasta stare de lucruri poartă și polonii vina.

Polonii s'au aliat cu boemi, cu rutenii și cu românii din Austria, și au trîntit pe ministrul Auersperg și cu el egemonia germană. Aceasta este un pĕcat din punct de vedere unguresc și acest pĕcat nu li se iartă ușor polonilor, nici chiar atunci, când ei primesc pe maghiari cu brațele deschise, când le întind mâna și masa. Au făcut rĕu polonii, că s'au aliat cu cehii, cari sunt rusofili și cari la cea dintâiu bubuitură de tun între colosul dela nord și monarchia noastră au sĕ treacă pe partea celui dintâiu, și atunci cere sĕ urmeze ultimatul „*finis Poloniae*“. Aceste sunt cam în formă de denunciațiune descoperite de „Pester Lloyd“ la adresa cechilor, ear la a polonilor, ca sĕ se lase de pĕcatul alianței cu ceialalți și sĕ dea mâna cu nemții, ajutându-i pe acestia, ca ear sĕ pună măna pe cârma afacerilor, și apoi unii dincoace alții dincolo sĕ poată călării fără pinteni pe celelalte popoară. Polonii însĕ nu vor sĕ primească acest sfat al lui „Pester Lloyd“ și așa federalismul va face în ceealaltă parte a monarchiei progrese, dreptatea va fi asigurată tuturora nu numai unuia, și ori sĕ vor supera frații maghiari ori nu, dar odată și aici va trebuí sĕ se spargă ghiața și sĕ asigure și celorlalți cetățeni drepturi politice în stat.

Aceasta este speranța noastră și noi nu avem motive de a despera, ci tare ne încredem în puterile noastre ori cât de mici sĕ vor părea ele că sunt în ochii fraților maghiari.

Dar ne încredem și de aceea, căci ne vine a susțíné, că singuri maghiarii vor trebuí sĕ vină la convingere, că așa cum merg trebile acum nu merg bine, și că chiar în interesul statului este, ca cetățenii sĕ fie mulțumiți și ajutați pe cât numai sĕ poate, și apoi noi până aḑi scim, că suntem cetățeni ai statului unguresc, scim că aici suntem moșteni, scim că plătim dări în bani și în sânge, scim că susținem din sudoarea noastră comunele, municipiile, statul și organele lor, facem drumuri și de e vorbă în pepturile feciorilor nostri au sĕ se oprească odată gloanțele dușmanilor din afară și tot ei vor sĕ apere întregitatea monarchiei cum bună-oara la Solferino Magenta și airea.

Orbi ar trebuí sĕ fie politicii din Ungaria, cari ar persevera a trăì în dușmănie cu românii, ca cel mai valoros popor după unguri, și nu ar căuta toate punctele de întâlnire, ca sĕ-i împace și sĕ le facă viața plăcută aici în stat.

Poate sĕ aibă și românii pĕcatele lor în politica urmărită dela 1867 încoace, poate sĕ poarte și ei în câtva vina, că s'au înăsprit relațiile între unguri și ei, dar la tot casul, că în cea mai mare parte ungurii singuri sunt, cari au puterea în mână și dacă ei erau drepți și doresc binele nostru și numai în parte, atunci organele lor nu ne nemulțĕmiau și societatea maghiară nu ar fi dat cu atâta vehemență năvală asupra noastră ca sĕ ne soarbă în o lingură de apă, după cum o face aceasta acum spre măhnirea noastră și spre cea mai mare nefericire a ungurilor și a românilor deopotrivă.

Revista politică.

După o odihnă de mai multe luni, legislațiunea noastră ear și-a început activitatea. Joi în 17/29 Septembre la 12 oare a. m. s'a deschis dieta Ungariei prin Maiestatea Sa cu observarea ceremoniilor îndatinate. Mesagiul de tron accentuează bunele relațiuni în cari se află monarchia noastră cu toate puterile. Indigitează o posibilă economisare, dar fără a a se perde din vedere interesele statului, și în legătură cu aceasta anunță mai multe proiecte pentru înmulțirea venitelor statului, între cari și rĕscumpĕrarea regaliilor mici. Se va desvolta și pe viitoriu o deosebită îngrigire pentru îmbunătățirea iurisdicțiunii, administrațiunii, comunicațiunii, agriculturii și culturii publice. De asemenea se va ocupa legislațiunea și cu puterea armată a țĕrii. Acesta ar fi pe scurt cuprinsul mesagiului de tron.

În 23 a. l. c. st. n. și-a sĕrbat prințul de Bismarck jubileul de 25 de ani dela pășirea sa ca ministru al Germaniei. E rar norocul pentru un muritor, carele în decurs de un pătrar de secul, sĕ scie și sĕ poată lucra atâta pe terenul politic, încât o lume întreagă sĕ-l admire, și sĕ-l încununeze cu cununa în veci nevestejită, de lauri. Germania a căutat, ca sĕ-și serbeze ḑiua aniversară a marelui ei cancelar într'un mod demn, ceea-ce însĕ, din causă, că dl de Bismark a voit ca sĕ se îndeplinească într'un cerc cât mai restrins, a putut-o face numai prin simple felicitări și sute de telegrame. Jurnalele din toate unghiurile Germaniei, în special cele conservative, foarte entusiasmate de incidentul

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o peșteră.

C. Peștera.

(Urmare.)

A doua ḑi la 5 oare eram în picioare. După ce nenea Stan, la care sălășluiserăm peste noapte, ne omenì cu ce avea el mai bun la casă, și după ce mulțămindu-i ne luarăm rĕmas bun dela dênsul, pornirăm către peșteră avênd a merge pela „moșul“ sĕ-l luăm cu noi. „Moșul“ era gata și luându-și sĕcurea pe umĕr porni înainte, eară noi o luarăm după dênsul unul câte unul pe cărăruia îngustă.

— Uite, că „moșul“ s'a provĕḑut cu traistă, ca se aibă în ce pune banii, ce-i va afla în peșteră — ḑise Niculiță, eară „moșul“ pășia maiestos înainte, făcêndu-și planuri — după cum ḑicea Niculiță — cum se scoată banii și ce se facă cu ei.

După o cale de ½ oară ajunserăm la „gura rîului“, adecă la locul unde ese rîul de sub deal. Gura peșterii pe unde ese rîul e foarte largă și înaltă, dar curênd se strîmtează. Inaintând pe lângă apă în sus am dat de un basin mare, în care cade apa dela o înălțime de vr'o doi metri dintr'o gaură foarte strîmtă. A străbate până acolo e cu neputință.

Intorcêndu-ne de aci o luarăm spre stânga rîului și încungiurând stânca de lângă — respective deasupra apei, începurăm a ne urca spre peșteră. Cu mare nĕcaz ajunserăm la nisce fagi, din cari ne tăià „moșul“ fie-căruia câte o bâtă, căci altfel era cu neputință a ne urca, din causă, că locul e tare pieḑiș și acoperit cu frânturi de stâncă. Dacă din nebăgare de samă pășesci pe o astfeliu de peatră nu sciu zeu cum vei face sĕ nu te duci pe-aci la vale până în rîu. „Moșul“ ne-a spus aceasta înainte. Niculiță vrênd se vadă cum s'ar duriga la vale dacă ar cădea, căută o peatră mare și înțepenindu-se bine ca se nu cadă și el, o mișcà cu bâta. Pornind peatra la vale mișca și lua cu sine tot ce atingea în cale-i așa, că dela o vreme se părea că toate petrile au pornit la vale. „Niculiță stai pe loc, căci te faci făr' de noroc,“ — îi ḑiseiu eu, ear el rîdea de se prăpădea, vĕḑênd ce lucru mare a putut el pune la cale.

Cu chin, cu vai și cu frica 'n oase ajunserăm în fine la gura peșterei. Aci se formează puțin loc șes pe care a așeḑat natura nește bolovani, cari ne-au servit de scaune și de masă.

După atâta osteneală, de sine sĕ înțelege, că ne apucase setea. Numai acum vĕḑurăm că noi nu ne-am cugetat la o astfel de eventualitate, eară acolo nu era apă nicăiri.

— Nu vĕ amărîți — ne ḑise Tănase, — am sciut eu că așa o sĕ fie și de aceea eată ce am adus!

El adecă seara a cules o mulțime de cireșe pe cari le-a adus cu sine și acum ni le puse înainte. Ca lupii ne aruncarăm asupra lor și ne potolirăm setea cu ele. După-ce odihnirăm puțin, pornirăm sĕ întrăm în peșteră.

Uitam sĕ amintesc, că „moșul“ culesese o mulțime de burueni și încărcase cu ele pe doi băeți, ce veniseră cu noi și astfel pregătit porni înainte.

— Ce ai de gând sĕ faci cu buruenile „moșule“? — întrebăm noi.

— Apoi, dragii mei, trebue sĕ pun semne pe unde mergem, ca sĕ scim pe unde sĕ eșim și sĕ nu ne perdem pe acolo, c'apoi nu mai vedem soarele.

Gura peșterei e largă de 2 m. și înaltă de 1 metru. Îndată ce întrí însĕ se lărgesce puțin formând un fel de antișambră. De aci se formează adevĕrata intrare în peșteră. Din antișambră am intrat pe un fel de tunel îngust în jos, care conduce în peștera propriu ḑisă. — Numai cel ce a vĕḑut peșteri își poate face idee despre această peșteră. A o descrie nu me simt destul de destoinic; cu toate acestea me voi încerca a da câteva amĕnunte asupra ei, ca cetitorul sĕ-și poată face o idee cât de palidă despre aceasta grandioasă peșteră.

Ea se compune din două părți mari, legate una de alta prin o intrare îngustă; fiecare din aceste părți are câte trei despărțăminte mai mari, pe cari le-am numit noi „sale.“ — Așadară din tunel am intrat în sala Nr. 1 din p. I. „Moșul“ pășia înainte cu precauțiune, ținênd o făcliă în mână, dar noi, nerăbdători, nu mai așteptarăm sĕ ne conducă moșul, acesta, căuta care de care a raporta mai splendid faptele și succesele marelui bărbat. După consolidarea Prusiei și unirea Germaniei prin prințul de Bismarck, scrie „Post“, în locul batjocurei de odinioară în afară a pășit ura și temerea, deși politica lui Bismarck atât în lăuntru cât și în afară a fost totdeuna într'acolo îndreptată, a cruța pe foști protivnici, și a stabili un imperiu pacinic. Între felicitările din afară, care au sosit în un numĕr mai mare din Austro-Ungaria, Italia și Anglia, ale regelui Italiei și ale ministrului Crispi, sĕ par a fi dintre cele mai călduroase.

Relațiunile încordate dintre Francia și Germania se dau pe față cu toată ocasiunea. Incidentul întêmplat în ḑilele din urmă aproape de granița franceză la Raon-sur-Plaine, între niște vĕnători francezi și pandurii germani dela graniță, a produs o adêncă sensațiune în inima sanguinică a francesului, pe de o parte, ear' pe de alta o consternare în toată Germania. Casul nu este de tot neînsemnat, și mai cu seamă atunci când are de a se pertracta între Francia și Germania. Un oficer frances de dragoni din garnisioana fortăreței Luneville fù pușcat în picior, și gonaciul seu omorît, eată incidentul grav, asupra căruia presa din toate părțile — vorbind cu îngrigire — face diferite combinațiuni, prorocind grave urmări. Strigătele iritate ale poporațiunei de pe bulevardul Parisului: „Doi francesi omorîți de germani“, au rĕsunat departe, — până în Germania, care îndata pe cale diplomatică a promis, că dacă în urma cercetărei se va adeverí, că vina cade asupra ei, va fi îndată gata a da satisfacțiunea cuvenită.

Casul, care atât după firea lui, cât și după relațiunile dintre cele douĕ puteri între care s'a întêmplat, e grav, poate după cum esistă temerea generală sĕ aibă urmări serioase de tot. Se poate cualifica eventual de un *casus belli* între aceste douĕ puteri, ce stau față în față cu atâta ură, și poate ca cea mai mică scânteiă se dee ansă la un foc îngrozitor.

Starea lucrurilor din Bulgaria după scirile cele mai recente nu promite nici de cum o descurcare mai grabnică a cestiunii, după cum o doresc puterile europene, cu atât mai puțin o mulțămire a poporului mult cercat al bulgarilor. Nota porței trimisă în Petersburg la cererea Rusiei, conține unele propuneri, cari poate cu greu se vor putea realisa.

Se cere în acea notă mai întâiu trimiterea unui comisar rusesc, carele se fie sprijinit de un comisar suprem turcesc, apoi trimiterea unui al treilea comisar din partea unei alte puteri, și în fine regularea cestiunei bulgare prin o comisiune internațională. Chemarea acestor comisari ar fi, a silí regența bulgară spre repășire, a prescrie alegeri pentru sobranie, cu eschiderea Rumeliei orientale, și în fine de-a constrînge noua sobranie, a ridica pe tron pe unul din cei trei principi propuși de puteri.

E evident, că în fața acestor propuneri nici pe departe nu se pune în prospect deslegarea cestiunii, și afacerea bulgară va da încă mult timp de lucru diplomației.

Autograful Maiestății Sale

adresat ministrului president Tisza, de care am făcut amintire în numĕrul precedent al foii noastre, este următoriul:

„*Iubite Tisza!*

„Adênc impresionat, Me întorc acum în capitală, după ce cu ocasiunea marelor manevre „din acest an, am cercetat mai multe părți ale „țĕrii.

„Pretutindenea cu bucurie am observat, că „fidelitatea tradițională și patriotismul în ori ce „parte a iubitului Meu regat Ungaria — atât în „Ungaria propriu ḑisă, cât și în părțile ardelene — „se află adênc imprimate în inimile poporațiunii, „ceea ce s'a dovedit eclatant prin numeroasele „manifestări de iubire către persoana Mea și alipire neclintită față de ton.

„Această bucurie sĕ potențează și prin aceea, „că în toate regiunile, unde au fost trupe, nu „numai autoritățile locale și organele acestora „ș'au dat silință ca sĕ satisfacă cu cea mai mare „prevenire și sacrificii tuturor pretensiunilor trupelor și de a arăta cea mai mare simpatiă soldățimei, — ci și întreaga poporațiunea; lucru de „care M'am convins nu atât din rapoartele singuraticilor comandanți, ci din observările Mele „proprii.

„Dorind a da deci espresiune recunoscinței „Mele adevĕrate, Te însărcinez, ca pretutindenea „în regiunile sciute și tuturora sĕ le esprimi „mulțămita și satisfacțiunea Mea pentru noua dovadă de credință și patriotism, cu care poporațiunea și de astădată întărì aducerea Mea aminte „de ḑilele petrecute cu plăcere, în iubitul Meu „regat Ungaria.

„Cluș, 12 Septembre, 1887.

Francisc Iosif m. p.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 26 Septembre 1887. Dle Redactor! Ḑiua de 21 Septembre a. c. a adus parochiei bisericesci gr. or. greco-române din Budapesta o dureroasă perdere. În ḑiua aceasta Ioanichiu Miculescu, paroch român al acestei parochii și asesor consistorial, după un morb abia de trei ḑile a încetat din viață în etate de 64 ani, în comuna Albert-Irsa, unde defunctul avea proprietatea sa.

Ca preot la înălțimea chemării sale și ca adevĕrat fiu al națiunei, el a sciut sĕ-și câștige stima și iubirea tuturor, cari l'au cunoscut. Deci n'a fost numai o formă de conveniență, ci eflucsul adevĕratei iubiri, ce a îndemnat pe un public numĕros, fără deosebire de naționalitate, a da onoarea cuvenită defunctului, petrecêndu-l la locașul etern.

La ordinul organelor competente ale orașului, reposatul a fost depus până la înmormêntarea sa, care avu loc la 24 l. c. — în capela cimiteriului de lângă calea Kerepeșului, din „cause sanitare.“

La 3 oare d. m. tinerimea română plecà „in corpore“ din localul societății „Petru Maior“ spre cimiteriu, ducênd cu sine o frumoasă cunună cu inscripțiunea: „Societatea „Petru Maior“ în semn de recunoscință.“ În capelă aștepta un public distins începutul ceremonialului funebral. Au fost de față din partea parochiei greco-remâne dnii: Szaczelary, curatorul bisericei, Dr. Constantin Agoraszta, Petru Adamovski. Mai departe: Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Atanasie Marienescu, Avram Bêrlogia juḑi la tabla regiă, dl Alecsandru Roman, profesor de universitate, Avram Dragonescu comis. minist. de finanțe și Gerasim Rațiu, secretar ministerial, și alții.

La 4 oare se începù servițiul înmormêntării. Au celebrat în limba grecească Preacuvioșia Sa dl Gregoriu Gogos, archimandritul paroch grecesc de aici, Ieremia Magiareviciu, protopresbiterul din Buda, Mihaiu Costici, parochul sêrbesc din Pesta cu diaconul episcopesc din Buda, toți îmbrăcaț în cele mai frumoase odășdii bisericesci. Cântările funebrale au fost esecutate cu frumos succes în limba românească din partea unui cor improvisat din tinerimea română dela universitatea din loc.

După finea ceremoniei conductul se puse în mișcare, pentru de a depune remășițele pămêntesci ale reposatului în așa numita: „Cripta comunei bisericesci greco-române pentru preoți.“ Ajunși aci, dl Ioan Suciu, candidat de advocat, ținù o cuvêntare adênc simțită, făcênd amintire de meritele reposatului ca fost redactor al primei foaie beletristice române „Aurora“ și întemeietoriul societății „Petru Maior“.

Da, preotul Ioanichiu Miculescu a fost cândva sufletul tinerimei române din Pesta, în casa lui 'și țineau ei „conferințele“ lor, conduși de nobilul simț de a-și cultiva aici, departe de caminele părintesci, limba și datinile strămoșesci, ear resultatul acestor conferințe a fost: înființarea societății de lectură „Petru Maior“. Deci voi, care ați aflat cândva adăpostire în casa lui, care v'ați împărtĕșit de ospitalitatea lui, aduceții tributul cuvenit de iubire și pietate, ḑicênd: „Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvêntată“.

Sub sunetele cântărei: „In planul cel secret,“ cântată de tinerimea întreagă, se lăsà încet cosciugul jos în criptă.

O presimțire dureroasă ne cuprinse pe toți; că cu Ioanichiu Miculescu s'a înmormentat cel din urmă preot român dela biserica greco-română din Pesta. Și temerea aceasta nn e nebasată, căci relațiunile dintre români și greci par a nu fi cele mai bune. Caracteristic e în privința aceasta impregiurarea, că din partea comunei bisericesci s'a tipărit „anunțiile de moarte“ numai în limba grecească. Era, ce e drept vorba, sĕ se tipărească și în limba română, dară grecii pretindeau, ca în anunții sĕ se ḑică: „preotul valach“ și nu preotul „român“. În zădar s'au încercat nepotul reposatului, dl Romul Miculescu și dl advocat Atanasiu Bărian a capacita pe greci, că nici țeranul, care ține de coarnele plugului, nu se numesce pe sine „Valach“, ci „Român“.

Astfel s'a întêmplat, că numai din partea familiei reposatului s'a tipărit „anunții de moarte“ în limba română.*)

Gh.

Viena, 14/26 Octobre, 1887. Congresul internațional pentru higienă și demographiă, despre care a-ți luat deja notiță, s'a deschis aḑi prin protectorul seu prințul de coroană Rudolf, în presența ministrilor, atașaților tuturor puterilor europene și a altor numĕroși onorațiori. Acesta e al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă și se susține a fi cel mai bine cercetat. Dovadă, că necesitatea lui e din ḑi ce merge tot mai mult simțită. 2250 de bărbați, dintre cari unii de mult au atras asuprale atențiunea lumei au grăbit din toate părțile lumei, ca prin schimbarea reciprocă a vederilor individuali se contribue la prefecționarea sciinței higienice, care e chemată a promova starea sanitară a întregei omenimi.

Cumcă veacul nostru, în care sau încuibat atâtea rele sociali, cari amenință generațiunea cu estirpire, are lipsă de aceasta sciință, a fost de mult recunoscut. Austria înainte de aceasta cu 100 ani a numĕrat în sinul seu bărbați, ca Frank și Van Swieten, cari încă atunci au pus peatra fundamentului sciinței higienice. Necesitatea a crescut tot mai tare în decursul timpului. Dovadă țĕrile mai înaintate în cultură și după ele toate celelalte, cari au în vedere adevĕrata prosperare a cetățenilor lor. Ele au întrodus această sciință în scoalele lor. „Catechismul higienic“ e de mult obiect obligat.

Și nu e mirare! Sarcinele ne mai pomenite, cari apasă omenimea, boalele periculoase, cari progresează alăturea cu cultura, au trebuit se deștepte luarea aminte a tuturor celor ce voesc a conserva omul.

E generală deci lipsa acestei sciințe. Și dacă țeranii cărora cel puțin agenții admosferici: lumina soarelui, aerul

---

ci o luarăm înaintea lui și ne oprirăm în mijlocul salei concentrând aci amêndouĕ făcliile ca sĕ ținem mai întâi o revistă asupra formei, mărimei etc. salei. — Basa e rotundă, păreții se înalță apropiinduse unii de alții până ce la o înălțime oare-care se întâlnesc. Ca sĕ ve puteți face o idee despre mărimea ei vĕ spun, că seminariul „Andreian“ ar încăpea în ea foarte comod.

Sala aceasta stă în legătură prin o poartă mare cu sala Nr. 2, care e și mai mare ca cea dintâiu. În dreapta dela întrare se află un deal mare de peatră. Aci sunt „țițele“ de capră, vacă etc. despre cari ne povestise moșul. Sala Nr. 3 e cea mai mare între aceste trei, dar nu e așa înaltă ca celelalte. Ajungênd aci ni se părea că am dat de fund, căci nu mai vedeam nici o întrare spre vre-o altă sală.

În mersnl nostru până aci am cutrierat toate „chiliile“ de jos de laturi, dari nici una nu era fără fund, cum ḑicea moșul, din contră fie-care își are fundul seu. Sunt însĕ câteva, cari comunică la fund una cu alta astfel, că dacă mergeam pe una ne pomeniam că eșim earăși în sala, din care am pornit, eventual în sala următoare.

Ajunși în sala Nr. 3 începurăm a căuta mai cu deamĕnuntul, nu cumva se mai află vr'o trecere în altă sală, ce se va mai fi aflând. Căutând astfel aflarăm în partea dreaptă o gaură în părete la înălțime de 1 metru. Urcându-me ocolo me vêrìi cu mare greutate pe ea încolo și vĕḑuì, că se lărgesce dela un loc, dar earăși se strimtează. Apoi mai era și neajunsul, că nu puteam întra în ea fiind situată foarte jos, eară de unde eram eu nu aveam cum sĕ mĕ pogor în ea, fiindcă păretele de peatră era ca și cioplit și nu aveam de ce mĕ prinde ca sĕ me slobod. Aici dar nu-i treabă, haidem mai departe.

În păretele din fund, cam la stânga aflarăm altă gaură, aceasta însĕ nu era sus, ci la basa păretelui și mergea drept în jos. Vĕḑênd, că nu e afundă, — neascultând de admoniarea „moșului,“ — me slobozii în ea și întorcândume încolo cu făclia în mână vĕḑuì, că de aci încolo încă este peșteră destulă. Aceasta era sala Nr. 4.

„După mine copii!“ strigai eu plin de bucurie. Sala aceasta e cam tot așa de mare ca Nr. 3. dar e cu mult mai înaltă. Din aceasta — pe aci nu mai sunt „chilii“ — am trecut în Nr. 5 care e cea mai mare dintre toate. Ea are formă lungăreață. Vêrful ei nu l'am putut vedea, căci făcliile nu erau în stare sĕ lumineze până acolo. Pe jos în partea cea mai mare e numai pămênt, pe când în cele de până aci este mai numai peatră. Când am tras odată cu bâta în pămênt s'a produs un sunet așa de puternic, încât deodată au stat ceialalți încremeniți, cugetând, că se surpă peștera pe noi.

(Va urma.)

---

*) Noi așa scim, că biserica greco română din Budapesta — deși din punct de vedere canonic e un lucru tare anormal, dar totuși este organisată pe basa unui statut aprobat de guvern, în care pentru ambele națiuni e normat un fel de paritate, și astfel nu putem crede, că românii se recedă dela dreptul lor. Aceasta ar fi un lucru ca și care mai trist nici că s'ar putea. Ne întrebăm sĕ se poată și aceasta.? Red.

curat și apa cea sănătoasă, numai pot rĕmânea fără cunoscințe higienice, desigur că nu e ertat sĕ remână locuitorii cetăților, pe cari sciința omenească prin punerea puterei focului, aborului și fulgerului în serviţiul seu, totodată ia lipsit în mare parte de influința binefăcĕtoare a agenților atmosferici, indispensabili pentru prosperarea omenească. Ne mai amintind rĕul ce-l aduce fumatul prin gustarea lui prea de timpuriă, șederea prea multă pe bancele scoalei, lucsul, corupțiunea și alte neajunsuri, cari adese conduc la omor și sinucideri.

Delăturarea acestor rele e chemarea congresului higienic.

Congresul s'a început prin primirea protectorului, pe care presidentul comisiunei organisătoare prof. din Viena, Dr. Ludvig l'a întimpinat cu următoarea vorbire:

„Alteța Voastră cesară și regească!

Comisiunea organisătoare a congresului al VI pentru higienă și demographiă mi-a încredințat misiunea onorifică de a saluta pe Alteța Voastră cesară și regească în numele acestei ilustre adunări.

Abia a decurs un deceniu, de când s'a ținut primul congres internațional pentru higienă și demographiă sub protectoratul Maiest. Sale regelui Belgiei în Brüssel. În durata acestui timp s'a ținut după olaltă congresele din: Paris, Turin, Genf, Hoag și în fine acesta e al șaselea congres, care se ține în frumoasa noastră reședință imperială.

Aproape din toate țĕrile civilisate ale pământului s'au presentat bărbați specialiști spre a participa la aceasta serioasă lucrare scientifică, regime și comunități și-au trimis aici numĕroși representanți, ca nici când înainte de aceasta — dovadă îmbucurătoare, că cunoscința despre marea însemnătate a îngrigirei sănătății progresează iresistibil.

Și cum se și fie altcum? Higiena și demographia au înțeles mai bine a învinge relele sociali, cari cu deosebire s'au încuibat în veacul nostru, prin folosirea metoadelor esact scientifice întru scrutarea lor — s'au ajuns în ambe direcțiunile resultate durabile și importante.

Aceste congrese urmăresc, — conform unui curs caracteristic și binecuvêntat al timpului nostru, probleme, cari interesează întreagă omenimea; scopul lor e: a promova sciința prin schimbarea reciprocă a vederilor individuali — prin lățirea din ce în ce a interesului pentru îngrijirea sănătății.

Al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă va desbate, conform tradițiunei din vigoare, numeroase probleme, cari aparțin ambelor terene ale acestor sciințe; materialul de discusiune e pregătit de către cei mai escelenți specialiști, cu cea mai mare îngrigire. Cu respect la aceste pregătiri, mai vîrtos însĕ întru cât privesce marea valoare scienţifică a acestor bărbați, cari participă la acest congres, trebue sĕ sperăm cu încredere, că și această reuniune va contribui pentru omenime prin deslegarea unor probleme de atâta importanță.

Alteța Voastră cesară și regească a-ți oferit acestui congres *cea mai mare splendoare* prin grațioasa primire a protectoratului și *a-ți promovat în mod însemnat nisuințele noastre.* Pentru aceasta grație *datorim cu cea mai adêncă mulțĕmită.*

Îmi permit prea umilit a Vĕ ruga: Alteța Voastră cesară și regească sĕ Ve îndurați a primí prea grațios espresiunea acestei mulțĕmite și a deschide al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă.

La aceste cuvinte rĕspunse protectorul, clironomul Rudolf cu următoarele:

„Onorați Domni!

Mulțĕmind din inimă presidentului comitetului organisător al DVoastre, care s'a adresat către mine cu cuvinte atât de simpatice, Vĕ rog pe toți, domnii mei, a fi convinși că-mi servesce spre *bucurie* și *onoare,* a sta, ca protector, în frunte la al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă. *Cel mai prețios capital al statelor și al societății e omul.* Fie-care viață individuală representă o anumită *valoare.* Aceasta a o conserva și a o păstra intactă până la cele mai estinse bĕtrânețe e nu numai o recerință a *umanității,* ci totodată *datorința fie-cărei ființe* chiar în interesul seu propriu.

Individul, fie cât de varii mijloacele, cari îi stau la disposiție spre a-și apăra bunul seu propriu, totuși nu e în stare a da pept cu toate înriurințele prejudițiabile ale întregei naturi, ce ne încungiură pe toți. Aci trebue sĕ vină într'ajutor *conlucrarea comună.* Aceasta e problema higienei, care spiginită de demographiă, așezate pe baze scientifice, marchează căile legislațiunei și ale ordinațiunilor statelor și comunităților întru ajungerea scopurilor practice pe întreg terenul cel vast al îngrijirei sanitari.

Se privim numai asupra referatelor singuraticelor rapoarte ale acestui congres ne va prinde mirarea vĕḑênd, că sciința, căreia DVoastre domnii mei, îi serviți cu atâta zel plin de devotament, cuprinde în sine toate terenele: casa și scoala, producțiunea și resbelul, cetățile și satele, comunicațiunea si industria.

Participarea atâtor *representanți ilustri* ai tuturor națiunilor și statelor la adunarea de față e dovadă despre adevĕrata *importanță internațională* a higienei. — *Sum pe deplin satisfăcut a Ve putea saluta, Domnii mei, în aceasta cetate, care e centrul unei vii activități scientifice și serioase scrutări.*

În numele Maiest. Sale cesare și regesci apostolice, a preagrațiosului meu Domn, declar al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă de deschis.

Eată programa, eată misiunea cea sublimă a congresului!

În legătură cu congresul se află și o esposiție pentru obiecte higienice și demographice. Aceasta e în localitățile universităței unde se țin și ședințele congresuali. Despre aceasta de ăltădată.

Varietăți.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, s'a re'ntors cu trenul de aḑi de dimineață în mijlocul nostru.

† (Cas de moarte.) Editorul „Gazetei Transilvaniei“ și neobositul publicist

IACOB MUREȘIANU

a reposat Joi în 17 Septembre a. c. Înmormêntarea se va face Sâmbătă în 19 l. c. Asupra vieții publice a defunctului vom reveni.

* (Cas de moarte.) **Maria Iosof** născ. **Ioanovici** soția învĕțătoriului Dimitrie Iosof din Tilișca, a repausat Joi în 17/29 l. c. Fiei țĕrîna ușoară!

* (Archiducele Albreht,) în 13 a lunei curente s'a întors din visita făcută regelui României. Până la gară acompăniă pe Alteța Sa, regele și ministri, suita militară și personalul legațiunei Austro-Ungare. Despărțirea s'a făcut prin cele mai călduroase îmbrățișeri.

* (Archiducele Rudolf în România.) „Telegraful“ din Bucuresci ne aduce scirea, că clironomul nostru și-a esprimat dorința a face visită regelui României, încă în toamna aceasta.

* (Hymen.) Dl George Stefanoviciu comerciant în Brașov 'și va serba cununia cu d-șoara Eugenia Comșa, fica preotului gr. or. din Covasna, Duminecă în 20 Septembre st. v. la 12 oare m. în biserica gr. or. din Covasna. Le dorim viață fericită.

* Casa din Cluș unde s'a născut regele Matia Corvin, va fi provĕḑută cu o tablă cu inscripțiune, spre care scop Maiestatea Sa a donat 400 fl,

* (Societatea pentru fond de teatru român.) Din raportul comitetului acestei societăți, presentat la adunarea generală ținută în Oravița la 25 Septembre st. n. a. c. se vede, că averea societății e de 44,700 fl. 44 cr. parte în hârtii de valoare, parte în bani gata și deposite. Tacsele restante se urcă la suma de 3,719 fl. v. a. Se observă, că membrii nu-și prea plătesc tacsele regulat; chiar și provocarea advocatului societății a remas fără resultat. Comitetul are de cuget sĕ înacționeze pe restanțierii, cari nu plătesc nici interesele. — Destul de trist, dacă am ajuns până acolo.

* (Mari pregătiri în familia Sultanului.) In chioscul Yildis din Constantinopol domnesce mare mișcare cu arangiarea trousseaului a patru prințese ale casei imperiale otomanice, scrie „Revue de'l Orient“ In fruntea acestor princese care toate se vor mărita deodată, stă fica Sultanului Abdul Hamid, dimpreună cu cele 3 fice ale Sultanului Abdul Aziz. Fica M. S. Sultanului Abdul Hamid se va căsători cu feciorul pașei Gazi Osman, eroul dela Plevna. Una dintre celelalte princese va lua de bărbat pe adjutantul sultanului, Generalul Mehmed Pașa, cea de a doua pe fiul Mareșalului Derviș Pașa, ear a treia pe Attif Bey de presant guvernorul general al provinciei Cazass și fost secretar general al reposatului Sultan, Abdul Aziz.

* (O academie de drepturi de 100 de ani.) În al doilea semestru al anului scolastic început își va sĕrba academia de drepturi din Oradea-mare, jubileul de 100 de ani dela întemeierea sa. Temelia institutului a fost pusă în 1780 prin Maria Teresia, servind mai întâiu numai de facultate filosofică. La academie de drepturi a fost ridicată numai în anul 1788.

* (Deficitul Brașovului.) După bugetul statorit pro 1888 deficitul Brașovului se urcă la modesta sumă de 47,158 fl. 75 cr.

* Provederea orașului Brăila cu apă filtrată, conform licitațiunei ținute la 5/17 Septembre se va face pentru suma 1.200,000 fl.

* (Dr. Felix) representantul României e ales de vice-president în secțiunea a treia a congresului internațional pentru higienă și demografiă.

* (Procesul Zalewski) s'a finit. Defraudantul a fost condamnat de juriu la arest de opt ani, o ḑi de post în fiecare lună și perderea rangului de nobil. Complica lui, dșoara Iohanna Nathanson, care luase pe defraudant în cuartir, a fost declarată de nevinovată și pusă pe picior liber după ce s'a constatat, că ea n'a sciut pe cine avea la sine, deoarece Zalewski i se recomândase sub alt nume. In decursul desbaterei Zalewski a declarat, că e membrul unei reuniuni panslaviste, care are de scop resturnarea regimului actual, respective germanismului. După încheerea pertractărei, foile vienese publică o telegrama anonimă adresată apĕrătoriulu lui Zalewski, în care o societate secreta promite că va elibera pe defraudant.

* Comisiunea economică a comitatului Sibiiu ne trimite spre publicare, că din stipendiile anunțate la acest loc în Nr. 82 al „Telegrafului Român“ a remas nedistribuite 2 stipendii à 50 fl., pentru scoala de țesut de lână și pentru cea de industrie de lemn, mai departe 5 stipendii à 30 fl., pentru scoala de păpucărit, pentru care sub condițiunile cunoscute deja se escrie de nou concurs cu termin până la 10 Octombre st. n. Cursul la scoalele pentru țesut de lână și industria de lemn va ținea 10 luni, ear cel de păpucărit 6 luni.

* (Deposite de marfă rusească în România.) Delegatul sindicatului industrial din Moscva Samarim, anunță „Revue de l'Orient“ a sosit în Bucuresci. Scopul venirei este de a mijlocí și de a destina în România unele localități acomodate pentru instituirea de deposit, de manufactură rusească. Până acum s'au luat în privire: Tulcea, Galați, Calafat și Bucuresci. Astfel de deposite se vor mai instituí și în Bulgaria.

Deputațiunea,

ce sub conducerea Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, a presentat Maiestăți Sale omagiile bisericei noastre gr. or., după consemnarea primită a constat din următorii membrii:

1. Ilustritatea Sa P. S. Domn episcop al Aradului Ioan Mețian.

2. Preacuvioșia Sa dl secretar consistorial și protosincel, Nicanor Frateșiu, din Sibiiu.

3. P. O. Domn asesor referent Augustin Hamsea, din Arad.

4. P. O. Domn protopresbiter al tractului Ungurașului, Petru Roșca, cu următorii preoți tractuali: Ilie Roșca din Tămașa, Irodion Labo din Tresnea, Ioan Jorgia sen. din Bălan, Ioan Ghiuruțan din Unguraș, Nicolau Murĕșan din Baica, Gavril Murĕșan din Jimborul-mare, Teodor Simoc din Bosna, Antoniu Chiffa din Hida, Vasiliu Pop din Gâlpâia, Pavel Roșca din Fizes-Sânpetru, Ioan Jorgia jun. din Bălan, Ioan Andreiu din Rachiș și Georgiu Olariu din Stîna.

5. O. D. capelan protopresbiteral Tuliu Roșescu, ca substitut al protopresbiterului tractual Vasiliu Roșescu, cu următorii preoți tractuali: Ilie Lungu din Sebeșul-mare, Teodor Lungu din Mărișel, Vasiliu Metea din Lona-săsească, Iosif Stănescu din Gherö-Oșorheiu, Dionisiu Roșescu din Feneșel, Gavril Cârlig din Someșfalĕu și Alesandru Sava din Mărișel.

6. P. O. Domn protopresbiter al tractului Abrudului, Ioan Gall, cu preoții tractuali: Dionisiu Adamovici din Abrud și Ioan Todescu din Bucium-Cerb.

7. P. O. Domn protopresbiter al tractului Solnocului Samuil Cupșa și preotul Ioan Herman din Rogoz.

8. P. O. Domn protopresbiter al tractului Lupșei, Ioan Danciu, cu preoții tractuali: Avram Cioran din Valea-Lupșei și George Cimoca din Sălciva de jos.

9. P. O. Domn protopresbiter al tractului Bistriței, Simeon Monda, cu preoții tractuali: Teodor Vrășmaș din Borgo-Prund, Sever Orban din Coșna și Pavel Beșa din Borgo-Prund.

10. P. O. Domn protopresbiter al tractului Câmpenilor, Romul Furdui, cu preotul Petru Nicola din Vidra medie.

11. P. O. Domn protopresbiter al tractului Turdei, Petru Roșca, cu preoții tractuali: Vasiliu Orĕsan din Sân-Iacob, Ioan Tarca din Feldioara, Georgiu Tĕuțan, din Ruha-Agriș, Ioan Iliescu din Banabic, Vasiliu Paul din Hidiș, Vasiliu Bologa din Turda, Eliă Șerban din Murĕș-Cheța și Laurențiu Muntean din Ceagz.

12. P. O. Domn protopresbiter al tractului Deșului, Teodor Herman, cu preoții tractuali: Constantin Bodea din Ciceu-Giurgești, Teodor Cotuțiu din Diug, și Teodor Purdean din Gârbou.

13. Din protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiului preoții: Ioan Bârsan din Egerseg, Petru Morariu din Malomfalĕu și Ioan Moldovan din Vidrasĕu.

În fine a mai luat parte la aceasta deputațiune protopresbiterii: Alesandru Tordoșan din Alba-Iulia, Galacteon Șagău din Reghin, Traian Mețian din Bran și adm. protopresbiterali: Iuliu Dan din Făgăraș și Ioan Chendi din Frâua.

Spre îngrijirea dinților sănĕtoși și atacați se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinți* și *pravuri de dinți* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuințare regulată ḑilnică se prețuesc de cel mai strĕlucit și admirat prophilectic. Se atrage însĕ atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

Nr. 425. [1695] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul pănă la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare pănă la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 301. [1691] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însěmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase şi folosinţa unui agru de 400□; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel şi lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeşel cu salar de 130 fl. cortel şi un stânjin de lemne pentru foc şi folosinţa grădinei de pomêrit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi subşterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunţat.

Sebeş, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 1022. [1684] 3—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învěţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 250 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna inferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Invěţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sě-şi presenteze cererile subsemnatului pănă în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 278. [1674] 3=3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învěţătoresci la scoalele din comunele mai în jos numite, se escrie concurs cu termin pănă la 14 Septembre a. c.

1. Cioara, cu salar anual de 200 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc.

2. Vurper, cu leafă la an de 160 fl., cortel şi lemne.

3. Laz, cu salar de 120 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc

Doritorii de a ocupa numitele acum staţiuni învěţătoresci, au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legii, subsemnatului oficiu ppresbiteral pănă la arătatul termin.

Şebeş, în 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-orient.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 289. [1679] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învěţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin pănă la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sěvêrşí şi alegerea.

1. Rěhău, un învěţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însě dela acestia ca în dumineci şi sěrbători sě cânte în strană şi cultive grădina de pomĕrit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortël şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 1053. [1689] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învěţători la scoalele din:

a) Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi 3° lemne din cari sě se încălḑească şi scoala de învěţământ.

b) Ruşi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învěţătorii aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné o strană în biserică.

Reflectanţii sě şi presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Slbiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 361. [1680] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2 Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 3—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învěţătoresci din protopresbiteratul Orěstiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învěţătoresc sunt poftiţi a-şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orěştiei (Szászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orěştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orěştiei

Nr. 1029. [1678 3—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învěţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învěţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Pănă la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o dumineca sau sěrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

[1694] 2—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határazottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy késön beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 Szeptember hó 25-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

---

137 szám 1887. [1693] 2—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** a Honterus utcza 6-ik házszám alatti pinczehelyiségben becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny
se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sě poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinětoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 5 Timişoara, Fabrică.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănětoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănětos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinţi à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănětăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum şi în toate farmaţiile drogueriile şi parfumăriile din Transilvania şi România. [1595] 9—16

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96 Sibiiu, Marţi 22 Septembre (4 Octobre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Septembre

Partida liberală din Ungaria basată pe dibăcia măestrului ei conducĕtoriu, înainte de alegerile dietali pe actualul period de 5 ani, nici că a ţinut ţeara de deamnă ori pe alegĕtori — de ai presenta un program pentru acţiunile viitoare, ci a lăsat, ca sĕ decurgă alegerile, a asteptat sĕ se pronunţe opiniunea publică şi apoi sigură fiind de învingere — a credut, că este suficient, dacă conducĕtoriul şi sufletul partidei, dl Coloman Tisza, va vorbí un discurs — program la Oradea-mare înaintea alegĕtorilor sei.

Alegerile au trecut, resultatul alegerilor este cunoscut şi mult aşteptatul program al guvernului a vĕdut lumina dilei în 21 Septembre a. c. în presenţa unui numeros public la Oradea mare.

Acei ce s'au aşteptat, că dl Tisza va presenta situaţiunea internă ori esternă a ţĕrei în colorit favorabil s'au desamăgit în aşteptările lor.

Dnul Tisza le-a spus alegĕtorilor sei şi ţĕrei întregi, că situaţiunea finanţiară a ţĕrei ungurescì este, de şi nu desperată dar serioasă, şi i face mari îngrijiri. Causa este de a sĕ căuta după dl ministru nu în vre-un rĕsboiu purtat cu cheltueli mari, ci în aceia, că Ungaria la 1867 a întrat în o moştenire stearpă, a aflat o ţeară fără scoli, fără institute de cultură, fără linii ferate, fără riuri regulate şi pe acestea voind guvernul a le ridica şi-a luat refugiu la cheltueli mari preliminate şi nepreliminate numai şi numai, ca sĕ ridice prestigiul moral al ţĕrei în faţa Europei.

Aceste sunt în esenţă pronunciamentele ministrului preşedinte al Ungariei şi totodată ale conducĕtoriului partidei liberale. Sperează însĕ marele şi dibaciul măestru, care singur a luat portfoliul finanţelor în mâni, că din o urcare a monopolului de tutun şi darea de consum pentru spirt sĕ aducă ecuilibrul cel destrămat al finanţelor în ordine, fără însĕ sĕ poată promite mai mult.

Acesta este memorabilul program dela Oradea-mare al premierului nostru.

Va sĕ dică, sĕ va urca din nou darea de tăbac şi spirt şi de nu sĕ va ajunge cu acele, sĕ va lua refugiu la urcarea dărilor directe, numai ca sĕ se ridice prestigiul moral al ţĕrei în faţa lumei.

Noi credem şi avem firma credinţă, că pe aceasta cale nu sĕ va ajunge scopul intenţionat de dl ministru, şi nu sĕ va ajunge pentru aceea, căci e ridicul a susţiné, că prestigiul unei ţĕri sĕ ridică atunci, când cetăţenii gem sub povara greutăţilor, când sunt storşi până la meduvă de impositele cele mari puse pe umerii lor din partea statului, din partea municipiului, comunei şi a altor instituţiuni, ce trebue sĕ le susţină cetăţenii din sudoarea lor. Noi am avea multe, foarte multe de observat la acest program finanţiar, dar fiind-că prudenţa politică din statul nostru a credut, că e bine, ca noi sĕ nu putem avea cuvênt în afacerile ţĕrei la locul seu, o facem aceasta pe aceasta cale. Nimene nu neagă, că Ungaria dela 1867 a întreprins lucruri riscate numai ca sĕ se presenteze în ochii lumei ca stat mare şi puternic.

Făcutusau şi susţinuse din partea statului teatre ungurescì, îngrijitusau ca se aibă musee naţionali, vor ridica în curênd un palat pentru dieta ţĕrei, reconstruitau Segedinul după modelul celor mai mari cetăţi din Europa şi toate acestea într'un timp când ţeara nu avea mijloace şi nu le are. S'au înmulţit personalul amploiaţilor dela administraţie şi li s'a înmulţit salariele cu sume nebunescì pentru lucrul ce prestează această droaie de oameni, dintre cari mulţi chemaţi, mulţi nechemaţi, dar aleşi ca se servească unor scopuri politice, de a serví şovinismului maghiar, de a serví de agenţi politici, de a denunţa chiar unde cer interesele specifice ungurescì, fără ca se fie responsabili nici înaintea lui Ddeu.

Croitusau posturile sine cura ale inspectorilor de scoale ai statului fără cari ar putea esista şi scoalele române gr. or., şi cele catolice şi cele reformate, şi toate aceste ear în un timp când scoalele sătescì nu se bucură de un ajutoriu de o piţulă din vistieria statului. De ce trebuia sĕ se facă toate acestea, va sci mai bine cel ce le pune la cale.

Unicul lucru ce s'a făcut şi nu-l poate nega nici un om de omenie, sunt liniile căilor ferate, şi tot ce ne doare e, că şi aici a jucat politica mai mare rol, decât interesele economice şi comerciale.

Dovadă e Sibiiul, care s'a legat prin o linie laterală ca în batjocură, pe când dacă prin Sibiin — Turnu-roşu sĕ deschidea o linie de comunicaţiune ferată, acest oraş de mare însĕmnătate strategică s'ar fi ridicat mult, foarte mult, ear economii din giurul Sibiiului, — românii şi sasii — puteau face negoaţe însemnate şi înlesnite în spre Pitescì cu România.

De trăiau în Sibiiu şi în giurul Sibiiului sĕcui, de sigur aşa se urma, căci aşa cerea resoanele politice şi comerciale, dar fiind-că din întêmplare pe aci sunt sasi şi români, apoi las sĕ le mai scântee ochii.

Ce conclusiune ne vom putea face pentru viitoriu e uşor de înţeles. Se vor sporí dările, se vor susţínè toate instituţiunile culturale maghiare, ear ale noastre vor căpĕta tot ceea ce au mai căpĕtat; bunurile statului se vor vinde pe rênd, şi când vom ajunge poate soartea Turciei în cele finanţiale, atunci se vor tredi cei cu grandomania lor din somnul de adi. Va fi târdiu, — aşa dicem noi — şi am dorí, ca sĕ nu se adeverească disele noastre în această privinţă, semnele însĕ nu arată, că ne-ar da de gol.

Mesagiul

prin care Maiestatea Sa in 17/29 Septembre a. c. a deschis dieta în palatul regesc din Buda, este urdesmătoriul:

„*Stimaţi domni magnaţi şi deputaţi, iubiţi credincioşi!*

Cu încredere şi bucurie Ve salutăm la începutul sesiunei acestei diete, în a cărei durată legală mai lungă, iubirea de patrie şi înţelepciunea Dvoastre — după cum sperăm şi credem, — va deslega multe cestiuni pendente.

Nu aflăm de lipsă, sĕ Ve descoperim, câte afaceri sunt de resolvit pe toate terenele vieţii de stat, a căror resolvire corectă e de dorit pentru promovarea şi înflorirea iubitei Noastre ţĕri, Ungaria

Aceasta o sciţi Dvoastră de sigur, dar sciţi şi aceea, că ori cât se fie de dorit un progres accelerat, în multe direcţiuni acela totuşi trebue se ţină pas cu puterea finanţială a statului, ca nu cumva eshauriarea acesteia sĕ pericliteze nu numai progresarea, ci şi resultatele deja ajunse.

Guvernul Nostru va fi cu o deosebită considerare la aceasta împregiurare în toate proiectele sale.

În preliminariile sale de cheltueli guvernul va merge până la acele margini ale economisării, preste care nu se poate trece fără periclitarea intereselor statului, şi pe lângă aceasta va face proiecte pentru urcarea venitelor statului, totdeuna însĕ cu considerare la împregiurarea, ca poverile cât numai va fi cu putinţă — sĕ se împartă proportionat, şi ca popoarele credincioasei noastre ţĕri Ungaria, se nu devină prea împovorate.

Ne încredem în aceea, că Dvoastră la staverirea cheltuelilor veţi procede cu economisare rigoroasă, cu precauţiunea impusă de starea finanţială, şi dacă va fi de lipsă chiar cu sacrificiu, în ce privesce îmbunătăţirile dorite, ear la recerinţele neapĕrat de lipsă pentru acoperirea celor mai neamĕnate lipse ale statului, şi de aci înainte veţi procede cu promptitudine patriotică.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

C. Peştera.

(Urmare.)

După aceea am învitat pe Tănase sĕ sloboadă odată puşca, eară el învoindu-se scoase mai întâi glonţul din puşcă, lăsând numai puţinul praf în ea, se uită la capsulă şi-i dete drumul.

Norocul nostru că ne-am lipit de păreţi şi ne-am rezimat şi cu bâtele, că de nu cădeam la pămênt aşa de teribil a sunat puşcătura.

Mergênd înainte peştera devine tot mai îngustă formând câte-va cotituri. În aceasta strimtoare se află într'un loc o galeriă, deasupra căreia atêrnă „clopotele“; aceasta am numit'o biserică. Inmediat lângă biserică se află doi stêlpi de peatră tocmai în mijlocul strimtorii. I-am botezat Leonidas şi Xerxes, ear strimtoarea: Termopile.

Dela Termopile încolo earăşi se lărgesce peştera formând o sală (Nr. 6) foarte largă, rotundă, dar scundă. Păreţii parcă sunt zidiţi de mâni omenescì cu o mulţime de boltituri şi arcuituri, pe cari se află cremene în diferite forme. Când am întrat primadată acolo am cugetat că e scris pe arcuiturile acelea, aşa e aşedată cremenea pe ele. Aceasta cremene, ca şi celelalte figuri şi forme de peatră, ce se află în peşteră (cu deosebire în Nr. 2 şi la Termopile) îşi au şi ele istoria formaţiunilor pe care vom vedea-o mai la vale.

Sala Nr. 6 e cea din urmă. Aci am ajuns la fundul peşterei. Dacă sar săpa în 2 locuri lângă păretele din fund al acestei sale, de sigur s'ar afla continuarea peşterei, căci se vĕd nisce găuri, dar aceste sunt aproape astupate cu pămĕnt şi petri, ce au cădut de pe păreţii peşterei.

Lungimea peşterei preste tot nu o pot da în metri. Noi am umblat mai bine de 2 oare până am ajuns în fund, de unde se vede, că această peşteră e de o lungime considerabilă. — În partea ei cea mai mare zace deasupra peşterei, prin care curge apa. De aci deduc eu, că odinioară poate sĕ fie curs apa prin aceasta peşteră, eară cu timpul şi-a făcut alt loc mai în jos. Aceasta însĕ e numai o ipotesă, ce nu se poate dovedí de adevĕrată, decât numai după cercetări multe şi prin oameni specialişti în geologie.

Se vorbim ceva şi despre formaţiunile de peatră.

Dealul în care se află peştera e format aproape numai din peatră de var. Apa de ploae se strecură printre crepăturile stâncilor la vale şi în multe locuri se opresce în golurile ce le află în cale. Ea însĕ nu rĕmâne aci, ci 'şi caută loc şi sĕ strecură tot mai jos. Apa cuprinde un gaz numit acid carbonic. Acesta are însuşirea, că disoalvă (topesce) varul şi-l ia cu sine. Astfel, că picăturile de apă încărcate de var sosind de printre stânci în peşteră, aci în aer apa evaporează şi perde o parte din acidul carbonic, eară varul se condensează, se întăresce.

Dacă apa se strecură încet şi lin, picăturile nu cad de pe păreţi (boltituri), ci acolo evaporează şi varul tot acolo rĕmâne. Cu timpul se formează din varul rĕmas acolo un fel de sloiu, ca cei ce se formează earna pe streşinele caselor. Încetând de a se mai scurge apa sau abătându se pe alte părţi, sloii aceia nu mai cresc. Acesti sloi sunt „ţiţele“ de oaie, capră etc, după cum spunea „moşul“. Aceste formaţiuni se numesc „stalactiţi“.

Dacă însĕ apa vine în cantităţi mari, ea nu se poate opri, ci cade jos şi aci evaporează. Formaţiunile ce se nasc jos în fundul peşterei, cresc de jos în sus; ele se numesc „stalagmiţi“.

În peştera noastră se află atât formaţiuni de stalactiţi cât şi de stalagmiţi într'un numĕr foarte considerabil. Astfel dealul de peatră, ce se află în sala Nr. 2 nu e altceva decât un puternic stalagmit încărcat cu mulţi alţi stalagmiţi mai mici de mărimi şi forme deosebite. Am aflat pe dealul acesta între altele un cuib formal plin de apă şi în el 3 oauă micuţe formate din var.

Deasupra acestui deal întreagă boltitura, e acoperită cu stalactiţi care de care mai minunaţi. Toate formaţiunile de aci sunt aproape numai de var. Nu astfel stă lucrul în sala Nr. 5. Aci varul e amestecat cu foarte mult siliciu. Sunt şi formaţiuni numai de

Cu apreţiarea acestor [puncte de mânecare, 'şi va face guvernul Nostru proiectele sale, cari vor avea meniţiunea a suplini lacunele şi a asigura progresul continuu dar treptat pe terenul iustiţiei, administraţiunei, comunicaţiunei, al economiei naţionale şi al culturei generale.

Pe toate terenele, aceste proiecte ponderoase vor forma obiectul decisiunilor Dvoastre.

Cu privire la iustiţie, guvernul nostru va face proiectele de lipsă într'o ordine corĕspundĕtoare atât pe terenul dreptului penal, cât şi al dreptului privat şi preste tot în toate direcţiunile, ce pretind completare.

Pentru regularea cestiunei veterinare şi poliţiei de câmp, va presenta cât mai curênd proiect de lege.

Regularea lucrului public, modificarea legii pentru căile ferate vicinale, inarticularea dreptului de cale ferată, vor fi obiectul lucrării Dvoastre.

In decursul sesiunei dietei acesteia, guvernul nostru va face proiectele sale pentru rĕscumpĕrarea regaliilor mai mici.

Va mai face un proiect cu privire la iustiţia administrativă, prin care guvernul se va nisuí sĕ deslege întrebarea, care nicăiri încă nu e deslegată esact: cum s'ar putea da cetăţenilor scutul de drept în forma cea mai completă, fără ca prin aceasta se sufere promptitudinea şi efectul administraţiunei şi prin aceasta interesele statului.

Mai de grabă apoi va trebui se Ve ocupaţi cu re'noirea convenţiunei finanţiale încheiate cu Croaţia şi Slavonia, care espiră cu finea anului acestuia, la deciderea căreia de sigur şi de astădată veţi fi conduşi de dreptate şi ecuitate.

Înoirea legei despre puterea armată, ce espiră cu finea anului 1889, de asemenea va forma în conţelegere cu legislaţiunea celuilalt stat al monarchiei Noastre un obiect foarte ponderos al discuţiunilor Dvoastre.

Cu toate puterile stăm tot în relaţiuni amicale, bune ca şi până aci, şi deşi situaţiunea generală nu e chiar de atare, ca se putem abstrage dela perfecţionarea puterei armate, avem speranţe basate, că guvernul Nostru conlucrând cu factorii, cu ajutoriul cărora i-a succes a susţinea pacea până aci, susţinerea păcii neconturbate şi mai departe va rĕmânea asigurată.

Cu esprimarea acestei speranţe, implorăm binecuvêntarea lui Dumnedeu preste activitatea Dvoastre şi încredut în zelul, înţelepciunea şi patriotismul Dvoastre, declarăm aceasta dietă de deschisă."

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mediaş, 18 Septembre, 1887. Dle Redactor! Permiteţi-mi a respunde — ultima dată în această afacere — la unele afirmări cuprinse în corespondinţa de dtto Mediaş 26 parr. apărută în Nr. 89 al acestui preţuit diar.

Dle Chendi! Toate cu deşertăciune fiind, şi nomina odiosa, de aceea şi astădată me chiamă „un privitor," ca nu lumea sĕ me glorifice. — Despre fracul, mănuşile, ochelarii toate amintite în corespundinţa Dtale nu voiu face aici amintire, cu mult mai puţin despre unele espresiuni cum: „savant", cultura inimii etc. cari însuşiri nici Dta nu le ai; ci voiu a constata mai întâiu, că Dta toate afirmările cuprinse în corespondinţa mea le ai luat de bani buni şi nimic nu ai putut nega, cu deosebire că la desbaterile sinodului a luat parte şi uniţi şi a vorbit la obiect şi de aceia, cari nu a fost membrii.

La această respundere ultimă me silesce altceva şi nu epitetele de sus date unui privitor; me silesce afirmarea Dtale, că te a-şi fi vĕtămat şi a-şi fi vĕtămat nimbul, autoritatea sinodului.

Dle Chendi! 'Ţi declar cu toată solemnitatea, că nu am avut şi nu voiu avea nici odată intenţiunea de a Te vĕtăma şi cu atât mai puţin de a vĕtăma autoritatea sinodului. Nu, şi de aceea nu, pentru că eu, de şi sum un savant, îmbrăcat în frac, un om al câştigului, şi cum me mai numesci în batjocură, totuşi sciu prea bine că vĕtămând autoritatea sinodului, 'mi vatăm interesul meu propriu şi 'mi causes daună însemnată. — Apoi, ce folos a-şi ave dacă te a-şi vĕtăma pe Dta?

Dta, dle Chendi, scii bine, cine şi ce a vorbit în şedinţa scaunului şi a comitetului protopp. şi apoi şi în alte locuri decidĕtoare, atunci când ai fost propus şi recomândat de administrator protopp. cu maioritate de voturi faţă de nepotul DTale; sci cine a dis atunci, că DTa eşti cel mai apt dintre toţi preoţii din acest tract. Şi pe lângă toate acestea dici, că 'mi lipsesce un mărgăritar preţios? Da poţi Dta afirmà publice, că DTa posedi acel mărgăritar, care-l numesci „cultura inimii?" — E mai greu de a vedea bârna în ochiul propriu, decât. . . .

Da las la o parte aceste subiectivităţi necălite şi venim la obiectul neînţelegerii noastre.

DTa afirmi, că ai fost condus de cele mai bune intenţiuni. Eu aceasta nu o am tras şi nu o trag la îndoeală; numesci însĕ intenţiunile mele rĕutăcioase şi mârşav scopul corespondinţii mele. — Aici zace diferinţa între noi. — În cele următoare voiu spune scopul corespondinţii mele şi voiu descoperí unele vederi, apoi judece-mĕ cel competent în cât sum pĕcătos.

Scopul corespondinţii mele a fost: „earba rea din holdă peară," ce va se dică a scoate afară pe viitor elementele strĕine şi netrebnice din sînul sinodului şi a arăta, că membrii sinodului sunt în stare de a-şi regulà afacerile lor sinodale şi fără presenţa, influinţa, semnele din ochi, umeri ai strĕinilor, că sinodul e consciu de sine şi nu are lipsă de tutorat „strĕin." Şi astfel scopul meu a fost şi acela, ca mai uşor sĕ între funea corăbii printre urechile acului, decât acul strĕinului în sînul sinodului.

Alt scop mai secundar a fost, ca sĕ Te scot din reservă, a-ţi face cunoscute, ca unui mai tinĕr ca mine în toată privinţa, unele calamităţi, sub cari geme tractul protopp. şi apoi a Te pune pe terenul muncei pentru delăturarea acelora.

Din reservă Te-am scos, precum însuşi mărturisesci, încât îmi voiu ajunge scopul în celelalte privinţe, ne va arăta viitoriul.

Eată dle adm. prot. Chendi, unele miserii, calamităţi şi apoi eată terenul de muncă.

1. Dela întroducerea statutului organic până în diua de adi epitropia protopopească e cunoscută numai după nume; acea nu a ţinut nici o şedinţă de când e pe lume.

2. Dela 1870 până adi comitetul protopp. a ţinut singur numai trei şedinţe una pentru escrierea concursului la postul de protopresbiter în an. 1885 sub presidiul reposatului protop. Dionisiu Chendi, alta sub presidiul Rev. domn protopresbiter Ioan Droc cu ocasiunea alegerei de protopresbiter şi a 3-a sub presidiul Dlui Ioan Bozoşan.

3. Scaunul protopp. dela 1870 până adi singur numai una şedinţă plenară a ţinut în a. c. sub presidiul Dlui Zaharia Ioanovici.

Acestea Dle Chendi, DTa nu le ai sciut, pentrucă nu ai fost membru a acestor corporaţiuni.

Deci pe viitor vei lăsa cerespondinţele prin diare altora, şi Te vei pune la muncă cu statutul organic în mână şi vei audi în fine „slugă bună şi credincíoasă . . . .

4. Părintele D-Tale, dnii Ioan Pinciu consilier, Ioan Popa advocat, Ioan Bozoşan, Zaharie Ioanovici parochi cu câte 20 fl. şi alţi membrii ai sinodului protopp. cu sume mai mici a întemeiat „fondul tractuale;" preotul George Crişian, secretarul Ioachim Nădeşan — şi cu deosebire marele archiereu „Andreiu" a creat „Fundaţiunea Andreiană;" directorul scoalelor rom. din Săcele dl Ioan Dorca a dat vieaţă „Fundaţiunei Sofiei Vasilie Aron" din Agârbiciu.

Dle Chendi! Aceste fonduri a prosperat la sume considerabile până pe la an. 1882—3; acum însĕ samănă celor şepte vaci slabe ale lui Faraon şi dacă nu vei luá sub scut cât mai curând ce mai esistă din ele, se şterg cu totul de pe faţa pămêntului.

Te fac atent, că rĕul a zăcut în interesul cel material a conducĕtorilor acestor fundaţiuni.

(Va urma.)

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărêmb.

(Urmare din Nr. 93.)

Ad. 8. Învĕţătoriul şi directorul ar trebuí sĕ stee în cel mai strêns raport de iubire, şi încredere, directorul ca superiorul scoalei ar trebuí sĕ lucre din toate puterile pentru binele învĕţătoriului. Durere nu sĕ întâmplă. În Ungaria învĕţătorii sĕ plâng că înşi-şi preoţii lucră adese din resputeri pentru micşorarea salarelor, şi sumuţă poporul în contra-le. — Aceasta sĕ întêmplă şi la noi în archidiecesă în multe locuri. Unii preoţi înşi-şi voesc a pune pedeci învĕţătoriului, ca sĕ poată ajunge înşi-şi şi învĕţători. Sĕ mai întêmplă şi atari casuri, unde preotul vrea sĕ-şi facă din învĕţător o unealtă, cu care sĕ se poată folosí în toate lucrurile sale. Toate aceste sunt în detrimentul scoalei şi au de consecinţă frecuentarea neregulată a scoalei. Pentru-că mult rĕu poate face un director, când nu-i place de învĕţător.

Ad. 9. Salariile învĕţătorilor în archidiecesă încep dela 60 fl. v. a. cele mai multe nu sĕ ridică preste 200 fl. Cu aceste sume ai sĕ ţini familie, prunci la scoală, sĕ mai procuri câte un jurnal, sĕ plătesci tacse la reuniuni, în fine sĕ te îmbraci, că te rîd pruncii umblând sdrenţos. Ei dară toate aceste sunt lucrări imposibile. Cum vei trăí cu 60—150 fl. v. a. Atâta are şi încă mai mult un stăvariu la cai, sau un porcariu la porci. Trebue sĕ se ocupe învĕţătoriul ori cu economia, ori cu vre-o speculă.

Aceste însĕ recer timp, şi pe acesta şi-l ia învĕţătorul din oarele de scoală. Sĕ nu te miri dacă vedi pe bietul învĕţător cu sapa în spate în oare de prelegere, sau după lemne în pădure cu vre-un prunc doi de scoală. De foame nu poate murí nici el. Ei absentează şi trebue sĕ absenteze dela scoală. Ei dară atunci absentează şi pruncii. Ce au sĕ caute ei în scoală singuri.

O altă împrejurare anormală este încassarea salarelor direct dela primăriă în multe locuri, şi prin aceasta 'l pune pe învĕţător, la disposiţiunea unui jude — fără nici o cunoscinţă de carte — carele 'l torturează şi 'l sicănează cum scie el. Am vĕdut în multe locuri pe judele ameninţând pe învĕţător că nu-i va scoate plata, dacă mai dă multe absenţii la notariul, fiind că-l face de ruşine. Cum sĕ încassează tacsele prin primar o scim cu toţii. Sciu învĕţător, carele 12 ani nu a scos un crucer din plată, şi în urmă cu advocatul şi-a scos salariul.

Dacă nu dă învĕţătoriul absenţiile regulat ele sĕ înmulţesc.

Ad. 10. Cine a cercetat comunele de munte d. e. protopresbiteratul Zarand, Hondol, Secărêmb, Câmpeni etc. acela va sci cum sunt comunicările de grele în timpul iernei. Pruncii sunt în depărtare de scoală. Când este neauă multă şi îngheţuri, atunci nici omul mare nu poate comunica, decum pruncii. Drumurile sunt atât de rele în cât umbli pe ele cu punerea capului. Comunele sunt foarte reslăţite, aşa încât şi cale de câte 5 oare sunt prunci departe de scoală. Aici absenţiile sunt ceva natural. Nimenea nu-şi trimite bucuros pruncul la perdare.

În unele comune nu sunt locuri de păşunat vitele — în comun — şi fie-care proprietar trebue sĕ-şi pască vitele pe locul seu. Astfel fie-care econom dacă ţine vite, trebue sĕ-şi aibă păstorul seu propriu. Oamenii mai avuţi pot sĕ plătească servitori, cei seraci însĕ cu deosebire dela Sân-Georgiu până la finea anului scolar 'şi trimet pruncii cu vitele la păşune, şi astfel în lunile de primăvară şi vară, absenţiile se triplica, ba în multe comune nu umbla pruncii de loc la scoală.

Ad. 11. Unde nu sunt scoale, sau unde sunt localităţi închiriate necorespundĕtoare acolo lucru natural, că absenţiile trebue sĕ fie numeroase.

Ad. 12. Lipsa de învĕţători cualificaţi. Unde învĕţătoriul este om fără nici o pregătire, acolo nu e mirare, că nu-şi trimet, şi nici nu trage inima pe părinţi sĕ-şi trimită pruncii la scoală când sciu, că învĕţătoriul nu e apt pentru scoală, sau că este un perde vară, carele neputênd face esamene pe la gimnasiu sau pedagogie s'a legat o silă de el, şi în lipsă a fost aplicat în vre-o comună mai slabă. Mai vîrtos un învĕţător — fără pregătire este causa absenţiilor când îi

---

siliciu. Acestea sunt aproape trasparente. Clopotul din „biserică," lângă Termopile nu e altceva decât un stalactit puternic din var-siliciu, în forma unei perdele groase. Lovindu'l cu bâţul dă diferite sunete foarte tari şi frumos sunătoare, întocmai ca un clopot adevĕrat. Leonidas şi Xerxes încă sunt din acelaş material crescuţi de jos în sus (stalagmiţi) la înălţime de 2 metri. Lângă ei se află un stâlp alb aproape transparent şi pe dinlăuntru gol, care leaga plafonul cu padimentul — ca se dic aşa —. Acesta încă sună tare lovit fiind cu ceva. Mulţimea stalactiţilor ce se află aici e enormă. Mulţi sunt rupţi şi zac pe jos. Aproape toţi sunt găuriţi prin mijloc; prin aceste găuri se strecură apa, care evaporând contribue cu varul, ce l-a adus, la crescerea stalactiţilor lor. Se întêmplă însĕ, că dela o vreme gaura se înfundă la capĕtul de din jos, şi astfel apa nu mai poate străbate prin ele în jos.

Niculiţă vrênd se ia un stalactit frumos, a dat cu bâta în el, căci era sus, şi rumpêndu-se acela, s'a pomenit cu un tuş de apă în faţă. Era apa, ce s'a adunat acolo de când s'a înfundat stalactitul.

Tot în chipul arătat s'a format şi cremenea din sala Nr. 6, care are formă de flori şi pare a fi asudată din păreţi. Formaţiunile aceste de cremene în genere nu sunt mari şi nici nu sunt tare legate de păreţi aşa, că numai atingêndu-le se desfac şi cad jos, unde se desfac în mai multe bucăţi.

Eşind afară ne-am încărcat fie-care cu o mulţime de stalactiţi şi de stalagmiţi, dar aflând alţii mai frumoşi pe cei adunaţi îi lăsam earăşi pe acolo. Când ne-am apropiat de gura peşterii încă de departe am vĕdut o lumină slabă: era lumina dilei. Eşind afară din peşteră părea, că am întrat într'un cuptor ferbinte aşa de puternică ni s'a părut căldura de afară, cu toate că la gura peşterei era umbră şi lumina soarelui nu ajunge acolo, decât pe la 4 oare după ameadi. În peşteră temperatura e foarte rece, aerul puţin greu.

După oboseala ce o simţiam, şi mai ales atinşi fiind de căldură, se înţelege, că ne era cam sete. Apă nu era, după cum am dis, eară cireşele le-am fost isprăvit. Sĕ ne fim pogorît la rîu, nu ne-am mai fi întors, şi aveam de cuget sĕ mai întrăm odată în peşteră. Ce era de făcut?

Eu me apucasem se fac o sugare, ca se-mi mai treacă de sete şi de nĕcaz. Într'aceea aud pe Niculiţă strigând un puternic „vivat" şi când me uit într'acolo ce vĕd? — Niculiţă cu faţa strălucitoare de bucurie strîngea în braţe o . . . . ploscă şi se nĕcăjia sĕ-i sucească grumazii. Indată ce sĕvêrşi această operaţie o puse la gură, şi atât îi era drag de ea, încât abia s'a îndurat a o lăsa. Plosca din cestie era plină cu vin. De unde? — Dela badea Stan Armie, Ddeu se-i rĕsplătească fapta, — căci se îngrijise de noi, umplând plosca şi dându-o în grija lui Tănase, când am plecat dimineaţa dela dênsul, fără ca noi sê fim sciut ceva despre lucru. (Va urma.)

lipsesce zelul şi bunăvoinţa faţă de scoală. Am vĕdut învĕţători bĕtrâni — cu puţină pregătire — şi cu toate aceste au îndestulit pe părinţi, pentru că oamenii noştri nu sunt de loc pretensivi în ale scoalei. — Sub învĕţători cualificaţi — nu înţeleg, doamne feresce — numai pe cei-ce ar fi în stare a face esamenul din limba maghiară!

Ad. 13. Părinţii pruncilor pe lângă cele înşirate în punctele precedente, pot fi causa absenţiilor când reţin pe prunci acasă la lucru. Aceasta o fac atât dintre părinţii avuţi, cât şi dintre cei sĕraci. Sĕ scie, că pentru românul dela sate pruncii sunt un capital activ, îndată ce trec dela 7 ani. — Sunt comune unde braţele muncitoare, cari sĕ lucre pe bani sunt foarte puţine, şi astfel şi oamenii cu stare 'şi folosesc pruncii la lucrul câmpului, la săpat, arat, adunat de fên etc., cu atât mai mult îşi folosesc cei sĕraci pruncii — fie la lucru, fie că-i lasă acasă cu prunci mici etc. Este o bună însuşire a românului, că el vede un capital activ în pruncii lui, ceea-ce şi este foarte adevĕrat.

Se vĕd pe sate familii scăpătate însărcinate cu mulţi prunci, dar cari crescênd pruncii, parte îi dau servitori, parte îi folosesc la lucru şi adeseori se reculeg. — Dacă românul ar vedea un greumênt în prunci ca şi sasul, atunci am merge pe calea perirei. Cine are braţe multe de lucru are viitor.

Mai sunt apoi părinţi, cari nu-şi trimet pruncii la scoală findcă au ură nemotivată altcum — asupra învĕţătoriului. Bunăoară ar fi casul, că s'a ales un învĕţător, contra căruia au lucrat, sau a fost ales unul, care nu-i convine lui, şi cu carele nu-şi poate ajunge unele scopuri private.

Sunt şi părinţi, cari mituesc pe învĕţători, ca sĕ nu dea pruncii la scoală. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Onomastica Maiestăţii Sale.) Din incidentul onomasticei Maiestăţii Sale, astădi în biserica din cetate s'a ţinut serviţiu Dumndeesc. Asesorii consistoriali în frunte cu Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul s'a presentat în corpore la acest serviţiu Ddeesc. Deasemenea şi elevii seminariali cu întreg corpul profesoral. La finea s. liturghi Escel. Sa a cetit rugăciunea pentru Maiestatea Sa, după care s'a cântat imnul naţional „Doamne ţine“ etc.

* Adunarea generală de toamnă a comitatului Sibiiu este convocată pe diua de 12 Octobre st. n. înainte de prândiu la 9 oare. În prima linia vor avea loc statorirea preliminariilor. Ordinea de di indică 44 cestiuni.

* Dr. Vasiliu Lucaciu, după cum cetim o telegramă în „Gazeta Transilvaniei,“ a fost pus în libertate.

* (Necrolog.) Dr. *Aurel Mureşianu*, redactor al „Gazetei Transilvanei“, în numele seu, al surorilor sale *Elena Groza* şi *Sevastia C. Davidescu*, al fraţilor sei *Iacob Mureşianu*, profesor de musică şi *Traian Mureşianu*, sculptor; al nepoţilor sĕi *Mariu* şi *Valeria Mureşianu*, *Horia* şi *Miron Davidescu*, al cumnatei sale *Elisa Mureşianu*, al cumnaţilor sei locotenent colonel *Moise Groza* şi inginer *Constantin Davidescu* precum şi al tuturor celorlalte rudenii din loc şi din depărtare, anunţă cu adêncă întristare şi durere, că scumpul şi neuitatul seu Tată

IACOB MUREŞIANU,

director gimnasial în retragere, editor, proprietar şi fostu redactor al „Gazetei Transilvaniei“, membru onorar al Academiei române, membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român şi al Asociaţiunei meseriaşilor din loc, membru în consiliul oraşului şi în consiliul comitatului Braşov etc. etc.

şi-a finit cursul neobositei sale vieţi după o suferinţă scurtă în al 75-lea an al etăţii.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale scumpului decedat se vor ridica Sâmbătă în 19 Septemvre st. v. (1 Octobre st. n.) din casa sa, piaţa mare Nr. 22, şi sĕ vor aşeda la oarele 3 p. m. pentru eternă odihnă în mormêntul familiar din cimiteriul din Groaver.

— *Ofelia Pap* ca sociă, *Catharina Pap* marit. *Stiru* ca sora, şi *Carolina Popoviciu* ca socră cu inimă infrêntă şi dureroasă anunţă, că **Teodor Pap,** proprietariu mare, după un morb mai îndelungat Joi în 29 September seara la 8 oare, în etate de 66 ani a repausat în Domnul.

Scumpele remăşiţe pămêntesci ale defunctului se vor depune după ritul gr.-orient. în 1 Octobre d. a. la 3 oare în cimiteriul din Lugoşiu, de unde apoi spre eternă odichnă se vor muta în cripta familiară din Békés-Gyula.

Lugoş, în 30 Septembre, 1887.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată.

— Din partea familiei primim următoriul:

Ilie Iosof, preot şi învĕţător greco oriental în numele seu, al fiilor şi părinţilor cu inima frântă de durere anunţă trecerea din vieaţă a iubitei sale soţii **Maria Iosof** născ. **Aldea** urmată după lungi şi grele suferinţe adi la 18 Septembre, oarele 7 d. a. în anul al 25-lea al vieţei şi al 10-lea al fericitei căsătorii. Rĕmăşiţele pĕmêntesci ale defunctei se vor petrece spre eternul repaus în cimiterul din loc în 20 Septembre la 2 oare d. a.

Fie i ţerina uşoară!

* (Comite suprem nou.) Pentru comitatul Caraş Severin s'a denumit de comite suprem Iakabffy Imre, fostul până aci vice-comite al acestui comitat.

* Pentru ocuparea postului de magistru postal în Nadeşul-Săsesc (comit. Têrnavei-mici), direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu, escrie concurs cu termin până la 17 Octobre a. c. unde sunt a se trimite şi cererile de concurs.

Acest post pe lângă depunerea unei cauţiuni de 100 fl. e împreunat cu un salar anual de 150 fl., 40 fl. pauşal de cancelariă şi 300 fl. pentru transport.

* (Postal). Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu, publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de oficiali de postă şi telegraf eventual practicanţi, ce sunt de a se aplica în cercul direcţiunei postale — telegrafice a Sibiiului pe lângă depunerea unei cauţiuni de 300 fl. cu salar anual de 700 fl. şi 150 fl. relut de cuartir, eventual 400 fl. remuneraţiune.

Cererile de concurs sunt a se trimite direcţiunei postale-telegrafice până la 19 Octombre, a. c.

* (A şeptea tragere la sorţi publică) a scrisurilor fonciare de 6% ale *Institutului de credit şi de economii „Albina“* a urmat *în 1 Octobre 1887* în presenţa Domnului notar reg. public. Dn. *Friedrich Gundhardt* şi a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valoarea totală *de fl. 55,600* următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 5, 7, 28, 36, 37, 49, 62, 88, 104, 157, 169, 176, 189, 193, 199, 213, 218, 225, 228, 229, 240, 283, 286, 291, 299, 311, 317, 332, 336, 399, 401, 402, 416, 421, 427, 440, 443, 461, 462, 464, 465, 487, 493, 541, 544, 549, 551, 564, 570, 581, 612, 614, 627, 656, 658, 659, 661, 662, 667, 686, 687, 701, 712, 714, 718, 721, 724, 728, 732, 734, 748, 751, 754, 767, 768, 771, 773, 779, 791, 794, 796, 797, 814, 824, 825, 837, 839, 840, 844, 858, 865, 870, 881, 882, 891, 894, 902, 905, 920, 938, 940, 941, 948, 954, 957, 962, 990, 1002, 1011, 1016, 1023, 1024, 1026, 1029, 1054, 1060, 1073, 1074, 1095, 1133, 1170.

à fl. 500: Nr. 9, 14, 17, 70, 101, 134, 141, 190, 202, 217, 221, 341, 342, 348, 371, 373, 395, 423, 440, 444, 492, 523, 538.

à fl. 1000: Nr. 10, 33, 61, 72, 102, 111, 160, 193, 231, 232, 244, 249, 286, 301, 307, 309, 359, 368, 370, 418, 437, 464, 498, 555, 558, 571, 575, 635, 662, 670, 696, 722.

Cu începere dela *1 Aprile 1888* aceste scrisuri fonciare se rĕscumpĕră la *cassa institutului în Sibiiu*, la *Filiala sa în Braşov* şi la *„Banca comercială ungară pestană“* în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleşi sĕ rĕscumpĕră şi mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul dilei.

Cu *1 Aprile 1888* încetă interesele lor mai departe şi cuponii de interese scădĕtori mai târdiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eşite la sorţi la tragerile de mai nainte nu s'au presentat încă pentru rĕscumpĕrare următoarele.

à fl. 100: Nr. 56, 128, 142, 177, 232, 322, 345, 346, 351, 379, 530, 547, 548, 573, 651, 657, 666, 672, 711, 749, 750, 769, 781, 803, 812, 903, 904.

à fl. 500: Nr. 231, 383.

Sibiiu, în 1 Octobre, 1887.

Direcţiunea.

* (Bibliografic.) A apărut „Transilvania.“ Nr. 17—18 Foaia Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român cu următorul sumar: Proces verbal luat în şedinţa I-a şi a II-a a adunărei generale a XXVI-a a Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului ţinută în Sibiiu la 28 şi 29 August st. n. 1887. — Discurs despre scoala superioară română de fete din Sibiiu. — † Timoteu Cipariu, necrolog. — Cuvênt de deschidere rostit prin Alimpiu Barboloviciu, vicariul Silvaniei şi directorul despărţămêntului XI. al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român“ cu ocasiunea adunărei generale ţinută la 4 August st. n. în Buciumi. — Raportul anual al comitetului despărţămêntului XI. (Selăgian) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, către adunarea generală ţinută la 4 August 1887 în comuna Buciumi. — Procese verbale ale comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului, luate în şedinţa dela 23 August, 3 Septembre şi 9 Septembre st. n. 1887. — † Iacob Mureşianu, necrolog. — Bibliografiă. — Concurs.

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, către On. comitet de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilor sĕraci dela scoalele române rurale, cu reşedinţa în Rodna veche, Transilvania.

1. Bani au incurs dela următorii binefăcĕtori: a) înainte de constituirea Comitetului: D-nii 1. Nicolau Rusan, mare posesor în Sâncel 1 fl.; 2. Elie Dopp, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl. 10 cr.; 3. Dănilă Gabor, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl.; 4. Petru Lenghel, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl.; 5. Ein Unbecanter 20 cr.; 6. Ioan Frăţilă, primar comunal în Sâncel 1 fl.; 7 Artemiu Blăjan, preot în Obrejea Têrnav. 1 fl; 8. Ioan Filip, preot gr. cat. în Libotin 1 fl.; 9. Dr. Ioan Pop de Bichis, med. de reg. în Sibiiu 1 fl.; 10. Redacţiuuea dela „Ludimagister“ în Reşiţa 50 cr.; 11. Aron Lupean, amploiat militar la direcţiunea de geniu în Przemysl 1 fl.; 12. I. Pop Regetanul 1 fl. 45 cr.; 13. Constantin Iuga, preot în Negrilesci 30 cr.; 14. Ioan Oltean, notar cerc. în Negrilesci 40 cr.; 15. Nicolau Mihăescu, învĕţător în Negrilesci 31 cr.; 16. Vasiliu Bodea, preot în Negrilesci 24 cr.; 17. Vasiliu Gaborfi, subnotar în Negrilesci 20 cr.; 18. Nicolau Vladu, econom în Negrilesci 20 cr.; 19. Biserica gr. cat. din Negrilesci 20 cr. 20. Ioan Marcu, preot în Viena (Augustineum) 1 fl.; 21. Emanuil Ungurean, advocat în Timişoara 5 fl ; 22. Doamna Terezia Zsianu în Reşiţa 1 fl.; 23. D-şoarele: Dora Bălănescu în Reşiţa 1 fl.; 24 Sofia Nicolaevitsch 1 fl.; 25. Ida Grenian 1 fl.; Caterina Nicolaevitsch 1 fl.; D-nii: 27. Gregoriu Drăghiciu 1 fl.; 28. Iosif Pocrean 1 fl.; 29. Simion Pătăşan 50 cr.; 30. Petru Jivi 30 cr.; 31. Iuliu Crăciun 1 fl.; 32. Carol Janu 50 cr.; 33. Mihaiu Savescu 50 cr. (toţi din Reşiţa); 34. St. d-nă colectantă Lucreţia Frenţ 1 fl.; 35. Petru Mohor înv. în Tutova (România) 80 cr. Suma 30 fl. 70 cr.

b) După constituirea comitetului: Un Bucurescean 3 fl., d-nii: Florian cav. de Porcius din Rodna 1 fl., Inocenţiu Clain Porcius din Rodna 50 cr., doamna Susana Porcius vĕd. Marcuşi din Rodna 50 cr., d-şoara Rafila Porcius din Rodna 50 cr, domnii Iosif Nemeş, preot în Lugoşul-rom. 1 fl., Mihaiu Domide direct. scol. Sân-Georgiu 1 fl., Clemente Lupşan casar. banc. Transilv. Arad 1 fl., Candin David dir. de mine Bucium-Seasa 80 cr., d-na Lucia Grapini, preoteasă în Rodna nouă 1 fl., d-l Stefan Cardan din Rodna veche 20 cr., Gerasim Domide, preot în Rodna veche 1 fl, Solovestru Mureşian înv. 1 fl., d-na Luisa Issip 50 cr., d-nii Ioan Issip proto-jude 1 fl., Dionisiu Login sub-not. 1 fl., din Rodna veche, d-şoara Sabina Grapini din Rodna nouă 10 cr, şi d-nii: Fraţii Stănescu 20 fl., Dimitrie Ionciovicíu 10 fl., Gr. Birea 10 fl., P. M Zănescu 10 fl., G. M. Zănescu 5 fl.; Verdul (colectantele) 20 fl., din Braşov. Teodor Indre preot în Şomcuta mare 1 fl., Ioan Petrişor preot în Şomcuta mare 1 fl., Alecsandru Nestor preot 40 cr., Ioan Nestor preot 40 cr.; Alecsandru Petri paroch 40 cr., Ioan Mureşan 50 cr., Nicolau Nilvan advocat 50 cr., Vasiliu Dragoş advocat 50 cr., Vasile Marcu advocat 50 cr., Dionisiu Bran paroch 50 cr., Bocsanczy comerciant 20 cr., Herskovics Moise 20 cr., Hersch M. Iosef 20 cr., Ludovic Man apotecar 50 cr., Augustin Sabo subprefect 50 cr., Hirsch Nathan 20 cr., Elie Pop colectantele dela mai multe persoane, solvì posta şi 40 cr. N. Mâneguţ paroch în Poiana Sibiiului 1 fl. 20 cr., Pantelimon Domide c. r. cap. pens. în Rodna 1 fl, d-na Elisabeta Domide soţia d-lui căpitan Rodna 1 fl., d-nii: Leon Domide c. r. maior la reg. 5 Bosnia 1 fl., Iosif Bal paroch în Ilva mare 1 fl., Prin colectantele Petru Poenariu înv. în Mercina, p. u. Varadia 1 fl. 80 cr. Dela Clericii din Gherla 5 fl. 40 cr. Prin colectantele Iuliu Crainic din Urisiul inferior 5 fl. 20 cr. Suma 115 fl. 70 cr. Cu cei adunaţi înainte de constituirea comitetului, în sumă de 30 fl. 70 cr., Suma totală 146 fl. 40 cr. (Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 1 Octombre 1887.

Timişoara:	**73**	**13**	**11**	**35**	**65**
Viena:	**14**	**62**	**3**	**5**	**55**

[1696] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, sĕ repeţesce, conform ordinaţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu douĕ încăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, graşd, şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu	fl. 62.—
2. Porţiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat şi 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu	fl. 150.—
3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu	fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală .	fl. 14.—
5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu	fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . .	fl. 14.—
7. Dela botezul copiilor preste an preste tot .	fl. 8.20
8. Dela înmormêntări	fl. 15.—
9. Dela slugirea sântului maslu preste an . .	fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . .	fl. 20.—
11. Dela cununii . .	fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii)	fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi	fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face	fl. 3.—
Suma	fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii, pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântăre, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi sĕ recere şi concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 317. [1697] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte

Iuliu Dan,
adm. prot.

[1698] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca sĕ fie versaţi şi în cântările bisericesci şi sĕ ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zerneşti.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 4724. [1699] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 318. [1682] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boholt, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual, care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 293. [1683] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 mĕsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 °☐ lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douĕ grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvînḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 °☐ lemne; apoi pentru serviţiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 °☐ lemne.

6. Răduleşti-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

7. Panc-Sĕlişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

8. Sĕcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 mĕs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕs. falsole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 °☐ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învĕţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 1039. [1692] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanţii sĕ-şi aştearnă petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învĕţător din Poiana-Mĕrului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învĕţător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. şi anume: 150 fl. din cassa comunală şi 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învĕţător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii şi 30 fl accidenţii cantorale.

4. Pentru postul de învĕţător în Şirnea, cu salar anual de 150 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învĕţătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vreuna din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicile lor instruite conform dispoziţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu, până la terminul susin dicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zĕrneşti, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 7227/887 tkvi. [1700] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzé teszi hogy nagyszebeni Ghibu János végrehajtató 200 frt. töke ennek 1886 február 2-ától folyó $6^0/_0$ kamatja 21 frt. 10 kr. költség kielégitése végett, ugyszintén a nagyszebeni elölegezési egyletnek 150 frt. és járulékai iránti követelése, és Sztánciu Vaszilie 160 frt. s jár. iránti követelése felhajtására a végrehajtást szenvedők sinai, Iosif Miklós és neje Iosif Elena szül. Kaikutz és utóbbinak hagyatékát képező a nagyszebeni 1282 sz. tjkvben A + 1 rendsz. 1859 és 1860 h. sz. alatti fekvöségei melyekre Kaikutz Péter és neje Trimbitzoiu Mária élethosziglani haszonélvezeti joga van bekebelezve 1449 frtra megállapitott kikiáltási árban a kebli telekkönyvi hivatalban **1887 évi Oktober hó 31 d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár $10^0/_0$-át készpénzben, vagy pedig az 1881 LX t. cz. 42 §-ában és ezt kiegészitő rendeletekben jelzett árfolyam és ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni: kivéve a végrehajtatókat.

A mennyiben a tkvi rdts 163 §-a szerint az ingatlan a szolgalmi jog fentartásával olyan árban adatnék el: mely a szolgalmat megelözö tehertételek fedezése végett megállapitott 1420 frtot meg nem ütné az arverés hatálytalanná vállik és az ingatlan a szolgalmi jog fentartása nélkül, a kitüzött határnapon ujabban elárvereztetik.

A vételárt pedig vásárló az árverés napjától számitandó 3 egyenlő részletekben a nagyszebeni kir. adó mint letéti hivatalhoz szabályszerüen szerkesztett kéréssel letétbe helyezni $6^0/_0$ kamatjával együtt.

Az árverés megállapitott további feltételei alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a nagyszebeni városi tanácsnál megtekinthetik.

A nagszebeni kir. tőrvényszék mint telekkönyvi hatóság egyesbirójától.

Nagyszeben 1887 augusztus hó 2-ik napján.

Vén András s. k.
kir. törvényszéki biró.

---

137 szám. 1887. [1693] 3—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** a Honterus utcza 6 ik házszám alatti pinczehelyiségben becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

[1694] 3—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8.-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határazottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy késön beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 Szeptember hó 25-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97 Sibiiu, Joi 24 Septembre (6 Octobre) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 23 Septembre

Sĕptămâna trecută capitala monarchiei noastre a adăpostit între zidurile sale o sumă de bărbaţi, cari adunaţi în un congres — congresul higienic — au chipzuit asupra mijloacelor prin cari se poate alunga miseria dintre oameni, prin cari vieaţa devine plăcută, şi omul adevĕrat membru folositoriu al omenimei. Îi cade bine omului se mai vadă şi activitatea nepretenţioasă a oamenilor puşi în serviţiul societăţii, îi cade bine sĕ vadă o activitate condusă de binele comun, ferită de frecările de tot soiul, de combinaţiuni politice, luptă de rassă, luptă de interese şi de partidă, îi cade bine se vadă o clasă de oameni adunată din toate părţile lumei spre a-şi comunica unul altuia cunoscinţele basate pe esperimentele lor, a chipzuí reciproc, şi a comunica lumei resultatele sciinţei cu privire la higiena trupului. Şi cu deosebire i cade bine aceasta cronicariului, care şi el ca om, are inimă pentru societate, pentru ai sei şi pentru sine, şi-i cade bine în ḑilele noastre, când întreăgă Europa zace sub greutatea armatelor, acestea sub greutatea armelor, când ḑi de ḑi publicul cetitoriu, cetăţeanul pacinic este alarmat cu sciri care de care mai îngrijitoare, care de care mai sensaţionale, din cari însĕ mai puţin profită adevĕratele interese ale omenimei.

Puţinul spaţiu de care dispunem în ḑiarul nostru, nu ne permite sĕ urmărim pas de pas binecuvêntata activitate a congresului higienic, care şi-a încheiat activitatea sa tocmai acuma în Viena.

Datori suntem însĕ sĕ luăm act despre desbaterile, ce avură loc în acest congres cu privire la pericolul cel mare, la care omenimea este espusă, prin prea multa folosire a beuturilor spirituoase, şi suntem datori sĕ luăm act despre constatările bărbaţilor de sciinţă, cari constatări bine trebuesc accentuate la poporul nostru, care şi el sufere în mare parte de patima beţiei, ba în unele ţinuturi aceasta patimă a luat caracterul unei epidemii contagioase, care a infectat pături intregi din societate.

Dintre toate pĕcatele beţia este pĕcatul cel mai mare, pentru-că el este capul tuturor rĕutăţilor, isvorul, din care ese şirul lung al celorlalte pĕcate. Barbaţii erudiţi din congresul dela Viena au credut de cuviinţă sĕ se ocupe cu cestiunea alcoholismului, şi în marea lor erudiţiune se constate inriurinţa cea rea a lui, asupra organismului omenesc.

Noi suntem datori se constatăm, că în un organism stricat de prea multa folosire a alcoholului, nu mai poate locuí spirit sănătos, prin urmare pe nici un teren al vieţei publice nu mai putem folosí pe omul căḑut în patima beţiei.

Noi avem mare trebuinţă de toată puterea de vieaţă a poporului nostru, şi ea trebue se formeze obiect de serioase îngrigiri în faţa pericolului, care ne ameninţă din partea beuturilor spirituoase. Şi trebue se constatăm, că la noi prea puţin se lucră pentru delăturarea acestui rĕu. Din contră am putea afirma, că indirect el este promovat chiar prin protecţionarea acelora, cari şi-au făcut problemă de vieaţă se ruineze ţeara prin alcoholism.

Eclatantă dovadă despre aceasta ne dau desbaterile din Vinerea trecută la congresul higienic din Viena. În şirul celor mulţi învĕţaţi, cari au vorbit despre stricăcioasa influinţă a alcoholului vom face amintire despre Dr. Mauritiu Gauster din Viena. An de an cresce în Austria numĕrul beţivilor, — aşa se plânge acest om al sciinţei. Dacă va merge tot aşa, Austria e împinsă la perire. În Austria alcoholismul se susţine cu puterea: în loc de a stirpí crişmele, ele se înmulţesc, căci arênda lor — după cum se crede — aduce foloase statului. Concesiunile cele mari făcute crişmelor ar fi bine se fie esaminate de către parlamente, nu din punct de vedere financiar, ci mai mult din punct de vedere higienic. În Austria nu ne putem aştepta la o limitare a producţiunilor de alcohol, căci producerea e pusă în mâna unor cercuri politice cu mare influinţă, cari din această industrie trag enorme foloase.

Aşa se plânge germanul din Austria, şi nu fără cuvênt. Ne-ar fi plăcut mult sĕ fie fost de faţă la această epocală şedinţă a congresului higienic şi vre-un bărbat cu inimă, de prin părţile noastre, sĕ spună el ce face guvernul nostru pentru stîrpirea alcoholismului, ne ar fi plăcut se auḑim vre-o voce cu autoritate despre efectele alcoholismului la noi, numai din incidentul alegerilor dietali din vara trecută, ca sĕ vedem, întru cât sunt şi la noi oameni de sciinţă, cari condiţionează viaţa şi consolidarea statului dela o populaţiune sănătoasă, şi nu dela o populaţiune stricată, trecută prin toate boalele, care nu mai e bună de nimica, decât puţinele ḑile ce le mai are sĕ le petreacă în desfrânare în onoarea curentului bolnăvicios de aḑi, care se numesce maghiarisare.

Nu este bine sĕ ne perdem speranţa în îndreptarea lucrurilor spre bine. Avem nădeşdea, că se vor întoarce toate spre bine, curentul sănătos, propagat de oamenii de sciinţă va străbate în cele din urmă şi la noi, şi statul, societatea, biserica, toate şi toţi vor lucra contra alcoholismului, care începe a lua dimensiuni tot mai înspăimêntătoare.

Revista politică.

Frica ce domnia în toate părţile pentru urmările incidenţului dela graniţa franceză a dispărut. Lucrul s'a aplanat în grabă, şi încă spre mulţămirea ambelor părţi. Aceasta prietinească înţelegere între Francia şi Germania, faţă de incidentul de curênd întêmplat, a dĕrimat mult din părerea esagerată, ce o avea lumea despre ura neîmpĕcată ce nutresc ţĕrile vecine una faţă de alta. Acum se aşteaptă, că Francia şi Germania chiar în urma acestui incìdent, vor stabilì între ele o bună înţelegere în ce privesce comunicaţiunea preste frontieră, prevenind astfel repeţirea unor casuri de natura celui de curênd întêmplat. Din cuvintele trimisului Germaniei, contelui Münster, ce le-a rostit către ministrul de esterne Flourens sĕ poate destul de clar cunoasce intenţiunile Germaniei de a manţinea pacea. Acela a mărturisit adecă, cum Germania cu părere de rĕu a luat la cunoscinţă casul întêmplat la graniţă şi că, la tot casul vĕduvei Brignon i-se va vota o pensiune, şi că el din toate puterile va căuta, ca lucrul sĕ nu se prea încordeze. In Paris tot cursul lucrului precum şi eliberarea tinĕrului Schnaeble a mulcomit foarte mult spiritele agitate. În Germania mulţămirea e generală, esceptiune făcênd „Kreuzzeitung“, care în un ton vrăşmăşesc numesce condiţiunile de împăciuire impuse de Francia: „neruşinate pretensiuni franţozesci!“

Întâlnirea ministrului Crispi cu prinţul Bismarck, ca toate întâlnirile dintre diplomaţii mari, preocupă foarte mult presa din toate părţile. Neliniscea, ce a scornit'o această întêlnire, provine numai din împregiurarea, că oamenii nu cunosc adevĕrata causă a întâlnirei. Din multe părţi sĕ susţine, că convenirea ministrului Crispi cu Bismarck are de scop a se mijloci împăciuire între Italia şi Papa. După cum esplică lucrul însĕ foile din Paris, împăciuirea aceea este o cestiune, care atinge numai pe italieni, şi în care deci cancelariul Bismarck nu se prea poate amesteca. Apoi dacă chiar ministrul Crispi voesce sĕ cerceteze pe cancelariul german, atunci n'ar avea lipsă sĕ călĕtorească incognito. Această întâlnire nu-i convine de loc Franţei, precum nici chiar Rusiei.

Ceriul Bulgariei nu s'a mai înseninat. Puterile, care stăruiau cu tot dinadinsul, ca sĕ se pună odată capĕt stărei neliniscite, ce de atâta timp domnesce în Bulgaria, acum se pare, că tot ele prelungesc acea stare. La nota Porţii de curênd trimeasă cabinetului din Petersburg nu se va putea rĕspunde, după cum se asigură, până nu se va reîntoarce ţarul Alecsandru la Petersburg. Dealtcum cabinetul rusesc

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

C. Peştera.

(Urmare.)

După ce ne stêmpăraràm setea cu cuprinsul ploscei şi mai odihnirăm niţel, luarăm hotărîrea a mai întra odată în peşteră, ca se căutăm nu se mai află cumva vre-o peşteră laterală, eventual continuarea peşterei celei mari. Pornirăm. Căutând în toate părţile, mai cu deamĕnuntul ca la prima întrare, ajunserăm la gaura din păretele din dreapta al salei Nr. 3. Ne mai uitarăm odată cu toţii pe rênd dar se esprimă părerea, că aci nu putem întra.

— Staţi aci, că me duc eu — ḑisei eu, şi luând o făclie în mână m'am vîrît cum am putut până la lărgămênt, aci am aruncat bâta jos şi am sărit după ea la o afunḑime de vr'o 2 metri. Norocul meu, că a fost pământ moale de desubt şi astfel nu mi s'a întêmplat nimic. Aci jos era locul larg. Căutând spre dreapta am vĕḑut o grămadă mare albă, dau cu bâta prin ea şi vĕd că e var stîns în formă de praf. Înainte! Mergênd pe această peşteruţă înainte, încurênd începu a deveni tot mai strîmtă până ce abia mai încăpeam pe ea. Acum era îngustă, dar înaltă şi cu cotituri foarte multe. Ici-colea se lărgea apoi earăşi devenea strîmtă. — Într'o lărgăminte am dat de o grămadă de oase rupte şi mâncate de dintele timpului. De unde au venit aceste oase aci, eu nu sciu. Poate că dela animale sĕlbatece rĕtăcite pe aci, cari nu au mai putut eşi şi acolo au perit. Dela o vreme n'am mai putut înainta din causă, că strîmtoarea — ca sĕ nu-i ḑic peşteră — pe care am venit, aci lua o direcţiune verticală drept în sus şi-mi era imposibil să me urc pe ea.

— Poate că aceasta corespunde cu gaura, pe care şi-a băgat hoţii comorile — cugetai eu şi me întorsei înapoi la gaura pe care am întrat şi unde îmi rĕmaseră tovarăşii, cari într'aceea au tot strigat după mine, dar eu n'am auḑit nimic eară ei, cugetând că eu m'am prăpădit pe acolo, erau desperaţi. Bucuria lor când m'au vĕḑut.

Dar acum alt nĕcaz! Când am întrat mi-a fost uşor a sărí în jos, dar acum cum se sar în sus, căci de suit nu era vorbă, ne avênd de ce me prinde, de-oarece stânca forma un adevĕrat părete luciu, fără nici un colţ. Tănase îşi scosese capul pe gaură, ca se vadă ce fac. Eu am pus făclia în vêrful băţului şi i-am întins'o lui. După aceea i-am întins bâta, ca se o apuce bine, eară eu m'am tras pe ea în sus, cu mare nĕcaz. Ajungênd sus unde zidul forma un fel de scaun la gura gaurei, am şeḑut pe el până ce s'a retras Tănase din gaură, apoi am eşit şi eu. — Numai după aceea mi-a venit în minte, că ḑeu! foarte uşor s'ar fi putut întêmpla sĕ nu mai pot eşi de acolo.

După ce am căutat înzădar şi n'am mai aflat alte găuri mai mari sau peşteri, am eşit afară şi am pornit către casă. Adecă nu! Mai întâiu trebuia sĕ prânḑim, căci era la o oară şi eram flămânḑi. Ne pachetarăm colecţiunile şi pornirăm în jos. „Moşul“ luase un stalagmit puternic, ca sĕ-l folosească de pisoiu, cu care sĕ sdrobească sarea în piuă, şi-l ducea pe umĕr.

— Veniţi până colea mai la vale, că acolo este un isvor şi umbră bună lânga el. Acolo sĕ prânḑim.

Sosind la isvor „moşul“ îşi puse sarcina jos; dar fiind că-i apĕsase umerii prea tare, el o durigà numai de pe umĕr în jos, eară bietul pisoiu, supĕrat de această necomplesanţă, sĕ rupse în două. „Moşul“ surprins de această cutezanţă a pisoiului, se uita la el a milă şi a pagubă şi clătina din cap.

— Uite! Apoi pentru asta mi-am rupt eu umerii cu tine? — ḑise el. Eară noi glumind asupra întêmplărei ne gruparăm pe earbă lângă mâncare şi în preajma isvorului. În decursul mâncării nu ne-a lipsit nici musica. Nisce păsărele cântau in apropiere, eară din depărtare se auḑia sgomotul apei.

(Va urma.)

nici nu prea grăbesce cu rĕspunsul, deoarece aşteaptă se vadă, ce faţă vor căpĕta lucrurile în urma nouei alegeri. Alegerile s'au început şi e ceva firesc, — ca în mijlocul învălmăşelei celei mari ce domnesce în toată Bulgaria, şi ele sĕ fie de tot sgomotoase. Ministrii sĕ candidează unul după altul. Contra candidatul ministrului president Stambulow în Sofia este fostul ministru president Radoslavow. Zankow aţâţă opoşiţiunea, ca sĕ nu ia de loc parte la alegerile ce se urmează. Membrii oposiţiunei pe de altă parte sĕ plâng, că lor nu le este permis a merge prin povincià, precum şi în contra unei censuri aşeḑate în contra constituţiunei, care a reţinut pe Zancowişti, pentruca sĕ nu participe la alegeri. Regenţa a declarat, că legile o împuternicesc, de-a lua mĕsuri poliţienesti.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

(Încheere.)

5. Din lipsa de o instrucţiune, vine de călătoresc dela ven. Consistor la oficiul protopp. o mulţime de coli grase de mancitate.

6. Când s'a deschis concursul pentru postul de protopresbiter pentru a ajunge la leafa de 800 fl. în adevĕr a trebuit a-şi lua comitetul refugiu la: „Suta mărită muta, suta împacă soacra“ — adecă la venitele dela cununii şi din procese divorţiale, pentruca celelalte venite de abia se urcau la 400 fl. — Apoi DTa cunosci bine productul ḑisei de sus adecă: sfiala tinerimei de căsătorie şi concubinatele cele multe.

7. Neputênd pretinde nime dela preotul George Crişan, că fără de nici o remuneraţiune sĕ-şi petreacă mai multe oare cu instrucţiunea „moralei catechisaţiei“ pentru numĕroasa tinerime dela scolile normali, reali-gimnasiali etc. de aici, şi de 28 de ani lipsind protopresbiterul cu locuinţa de aici — nu e mirare, că tinerimea studioasă nu are de unde suge laptele credinţii.

8. DTa dle Chendi ai rupt biserica cea veche din deal şi ai zidit una frumoasă în mijlocul satului Buzd, după aceea ai mers la Frâua lăsând bisericei cuvêntătoare din Buzd o mie şepte sute florini după cap, la a cărei sumuliţă muncesc sĕraci Buzdeni până mai îmbrâncesc şi numai cu prea vener. Consistor mai au noroc, că acum a 2—3 oară li-a dat mână de ajutor.

9. Asupra averii nemişcătoare a bisericii din Bratei e ordinată licitaţiunea pentru contribuţiune; averea bisericei din Aţel e ajunsă acuşa de acea soarte, — parochul Vasilie Lazar e materialminte ruinat prin procesul jidanului Abraham contra bisericei din Şoala. — Biserica din Copriţa de lângă linia ferată vĕḑută de trecĕtori nenumĕraţi samănă mai mult unei ţiglării.

Reparaturile bisericei, scoalei, casei parochiale din Frâua plătite's?

Despre ce avere activă dispune biserica gr. or. din Elisabetopole? Te vei convinge cu ocasiunea visitaţiunei canonice despre deşertăciunea şi golătatea casselor bisericesci din întreg tractul şi Te vei convinge, că am avut eu drept când am ḑis, că momentan nu e cu putinţă dar nici consult a pune una două mii florini pentru locuinţa fiitorului protopresbiter, cu atât mai puţin nu, deoarece o atare casă esistă şi dacă DTa, — precum dorim, cel puţin eu, — vei deveni protopresbiter, atunci ai casa DTale proprie. — Ori ai cugetat: acum o vênd tractului, şi devenind eu protopresbiter locuesc în ea ca chiriaş tot pe spesele tractului. Aşa ai calculat? Nu aştept rĕspuns.

10. Archivul protoppesc, când l'ai primit, a fost un chaos, ca cel dinainte de facerea lumii şi cred că-Ţi trebue muncă serioasă al aduce în ordine.

11. Reuniunea învĕţătorilor, numai ce e drept o ai adus în viaţă, o ai condus bine până în ultimii ani, dar aḑi nu e ea vestejită şi acuşi deplin amorţită, dacă nu i-se va da ceva mâna de ajutor?

Şi vai câte alte calamităţi şi neajunsuri Ţi-aş mai putea înşira! — Me mărginesc însĕ la cele numĕrate până aici şi vin acum aŢi spune Dle Chendi, că mĕ supun fără temere verdictului on. cetitor, dacă am atăcat fără cruţare vaḑa şi nimbul sinodului protoppesc, spunênd părerile mele de sus.

Susţin şi aḑi cu toată tăria, că mai urgentă ar fi fost desbaterea în sinod despre mijloacele delăturării calamităţilor de sus, decât despre rapoartele după alfabet a diferitelor comune, despre procurarea unui edificiu în Mediaş pentru fiitorul protopresbiter, şi dela aceasta convingere nu me abaţi de mi-ai ḑice de o mie de ori, că sum un „savant,“ om al câştigului, fără „cultura inimii“ etc.

Resping cu indignaţiune afirmarea DTale, că am căutat a-mi bate joc de sinodul protoppesc, că aş fi fost contrar la toate obiectele din programă, numai şi numai, ca acelea sĕ nu se supună unei desbateri meritorice. — Care obiect din programă nu s'a desbătut şi rĕsbătut? Mai cetesce odată corespondinţa mea şi Te vei convinge, că afirmarea DTale e fără sâmbure.

Cumcă sinodul a putut fi şi fără de Dl Roman, aceea stă, dar că eu mam plâns în corespondinţa mea de una şi alta, aceea nu e adevĕrat; eu am descris fidel toată decurgerea acelui sinod şi DTa dle Chendi nici un cuvênt din corespundinţa mea nu l'ai dat de neadevĕrat.

Scopul sus indicat doresc a mi-l ajunge pe deplin în curênd şi cred, că mi-l voiu şi ajunge mai ales dacă DTa de ici încolo vei rĕmânea însufleţit de acelea intenţiuni, cari le-ai nutrit până în ḑiua de aḑi şi le-am cunoscut de salutare binelui comun al bisericei noastre.*)

Dixi et salvavi animam meam.

Un privitor.

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărêmb.

(Urmare.)

Ad. 14. Absenţiile pot sĕ provină şi din causa pruncilor. Cu deosebire pruncii desmerdaţi în familie, şi nededaţi a fi sub controlă. Acestia îndată ce dau în scoală de greutate şi de disciplină, sub un pretecst sau altul absentează dela scoală odată că-i doare capul, odată că au întârḑiat, odată că au avut oaspeţi, altădată din alte cause.

Alţi prunci sunt petulanţi şi dedaţi a petrece la jucării, sau a umbla fără nici un căpătâiu, acestia încă lipsesc adese-ori, earna că merg la ghiaţă, vara la scaldă etc.

Sunt apoi şi prunci foarte simţitori, cari nelăsându-i părinţii acasă, ca sĕ poată studia, sau neputându-şi face unele ocupaţiuni domestice mai bine nu vin la scoală, decât sĕ nu fie în regulă.

Mai sunt şi prnnci cu deosebire dela 6—8 ani, cari în urma traiului rĕu nu sunt deplin desvoltaţi, şi astfel deşi almintrea defectuoşi — nu sunt fisice în stare se supoarte frigul iernei şi sĕ frecuenteze scoala. — În comunele de munte atari prunci dau un contingent foarte însemnat de absenţii. — Chiar şi între cei bine desvoltaţi dela 6—8 ani, când sunt iernile grele nu pot sĕ frecuenteze.

Ad. 15. Negreşit conspectul de absenţii are sĕ-l pregătească învĕţătoriul, şi-l predă directorului, de aci încolo ar fi treaba directorului şi a comitetului parochial, ca sĕ-l subştearnă mai departe la forurile superiori bisericesci, sau la cele comunali; şi astfel nu ar veni învĕţătoriul în conflict cu oamenii pentru absenţii — în casul când sunt pedepsiţi.

Lucrul însĕ merge anapoda, învĕţătoriul pregătesce, el subşterne conspectele, asupra lui vine toată ura pentru darea de absenţii. Unde întrevine odată conflict, acolo am finito cu cercetarea regulată.

Ad. 16. Pe când în administraţiune, cel din urmă servitor 'şi are viitoriul asecurat; pe atunci învĕţătoriul român — cu foarte puţine escepţiuni — este lăsat în scirea lui Dḑeu, în cas de morb, în cas de bătrâneţe, în cas de neputinţe, eară la cas de moarte, Dḑeu scie ce va fi cu familia lui. Sĕ nu mi se vorbească de pensiunea dela stat, căci mor destui de foame cu ea.

Grija pentru viitoriu face pe mulţi învĕţători de nu sunt cu destulă tragere de inimă cătră scoală, nu cu destul zel şi bunăvoinţă, multora le smulge din inimă entusiasmul, ce trebue sĕ-l aibă pentru luminarea tinerilor mlădiţe, date sub îngrijirea lor. Amărala ia locul bunului umor în inimile multor învĕţători, vĕḑêndu-se greu ameninţaţi la ḑile negre. Nu le este dată posibilitatea învĕţătorilor nostri, ca ei sĕ-şi poată consacra viaţa numai şi numai scoalei, şi aceasta încă este o causă, că scoalele noastre remân goale de prunci adese-ori.

Ad. 17. Adese întrevin şi morburile, sau defecte corporali şi spirituali, precum şi unele împrejurări — când absenţiile nu sĕ pot încunjura. Atari casuri le prevede şi regulamentul nostru — şi le escusă.

Dar mi sĕ pare că, în înşirarea causelor absenţiilor m'am estins destul de departe — deşi fără nici o pretensiune de a fi esauriat tema. Me reîntorc acum sĕ vedem mijloacele, prin cari s'ar putea delătura absenţiile — acest inconvenient împedecătoriu în instrucţiunea populară. — Mijloacele ce voiu înşira mai în jos sĕ refer la absenţiile de ori-ce categorie, fie absenţiile anuali, lunari, de câteva ḑile sau chiar şi întârḑierile, cari nu sunt scusabile după regulamentul scolar ce posedem.

Primul mijloc ar fi: Directorii nostri scolari, parochi ar trebuí sĕ poarte un mai viu interes faţă de scoală.

Sunt nenumĕrate ocasiunile, unde parochul convine cu părinţii pruncilor, şi poate sĕ le vorbească. În biserică, la cununii, la botez, la înmormântări, la taina mărturisirei. Ce nu poate face un preot harnic? Altcum este un interes bine înţeles şi al preotului, ca pruncii sĕ cerceteze scoala, pentru că numai atari prunci pot sĕ devină parochieni harnici, cari umblă la scoală. Mai este şi o datorie sântă a preotului de a griji de turma încredinţată în ce privesce sufletul ei. Deci mai mult interes dela directori, mai multă inimă pentru oile dela cari iau şi ei înşişi folosul, şi după cari trăesc.

Relativ la comitetele parochiali — aceste cu puţine escepţiuni, pe la oraşe — sunt ceeace este şi preotul, qualis rex, talis grex. Şi comitetele ar trebuí sĕ fie însufleţite mai mult pentru scoală.

Al doilea mijloc ar fi:

Controlarea şi inspecţiunea severă a scoalelor din partea directorului, a oficiilor protopresbiterali, precum şi din partea vre-unui membru din consistoriul scolar. Firesce aceasta controlă trebue sĕ fie bine stabilită prin un regulament congresual, în carele sĕ fie prescrise şi pedepsele aplicânde faţă de cei negligenţi, tot în acest regulament ar trebuí sĕ fie indicate normele, după carí sĕ se ţină în evidenţă controla si inspecţiunea de sus până jos — sĕ nu mai poată fi nime la îndoială, că controla şi inspecţiunea nu e esactă. Cât de lăcsa e controlă şi inspecţiunea sĕ poate vedea de acolea, că consistoriul nu are nicí o cunoscinţă de câte-ori cutare director, sau protopresbiter a cercetat scoalele sale.

Îndată ce controla ar fi strictă, nu am întimpina atâtea absenţii, s'ar putea cura rĕul mai iute.

Trebue sĕ se întrebe omul în multe locuri pentru ce poartă parochul numele de director, eventual protopresbiterul numele de inspector, când unul şi altul nu întră cu anul în scoală, şi despre acesta nime nu-i ia la rĕspundere.

Al treilea mijloc faţă de indiferentismul organelor administrative ar fi:

Arĕtarea fără cruţare la forul superior bisericesc a ori cărui cas de indiferentism sau persecuţiune, păşirea în ḑiaristică, precum şi în adunările comitatense, ca cel puţin sĕ demascăm falsul constituţionalism.

Al patru-lea mijloc faţă de nesciinţa poporului ar fi: predicile în biserică, eară faţă de sĕrăcia poporului ar fi: introducerea industriei în scoale. Prin aceasta am putea câştiga mijloace şi celor sĕraci.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Denumire.) Cetim în „Românul,“ că dl Dr. Petru Dulf, cunoscut şi ca poet, este numit de profesor de pedagogie la institutul asilul „Elena Doamna.“

* (Eminescu). Starea renumitului poet Eminescu nu este tocmai aşa critică cum ni o comunică „Curierul Român“, „Liberalul“ ne spune, că poetul continuă cu întrebuinţarea medicamentelor, prescrise de medici, în urma cărora suferinţele i-sĕ alină pe ḑi ce merge.

* (Credem că „Telegraful Român“ voesce se amăgească publicul român.) Cu acest compliment ne onorează „Românul“ în numerul din 2 Octobre, în care într'o notiţă trage la îndoială, că tinerimea română gr. or. dela universitatea din Cluş, a bineventat resp. s'a presentat la I. P. S. dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, cu ocasiunea conducerei deputaţiunei clerului nostru înaintea Maiestăţii Sale în Cluş.

De unde şi pe ce cale autentică 'şi ia „Românul“ informaţiunile pe basa cărora 'şi formează o părere atât de sinistră despre capul bisericei noastre o scim noi, şi dacă îi convine se accepteze acel isvor, nu-i putem sta în cale, dar ne surprinde, când vedem, că fără de a fi în cunoscinţă de causă, ne insinuă cu uşurinţă o atare mişelie. Noi am apreţiat totdeuna foarte mult ţinuta serioasă a „Românului“, şi tocmai aceasta ne face se simţim atât de tare o astfel de insinuaţiune luată — credem noi — ca din vênt, şi ne ar face numai serviţiu, dacă — poate pentru îndreptarea noastră în viitor — ne-ar arăta vre un cas concret prin care am amăgit publicul român, pentru că casul subversant 'l vom proba în mod autentic nu pentru ca se ne justificăm faţă de „Românul“, ci pentru publicul, care cetesce „Românul“.

* (Sciri militare.) Batalionul al 3-lea al regimentului Nro 31, care de present e staţionat în Sibiiu, mâne în 7 Octobre st. n. la 4 oare după prânḑ, va pleca cu tren separat la Foca în Bosnia.

* Adunarea generală a pompierilor din comitatul Sibiiului se va ţiné la 12 Octobre n. a. c. la 2 oare d. m. în sala cea mare a comitatului. Obiectele luate în program sunt următoarele: 1. Cetirea protocolului ultimei adunări generale; 2. Raportul comitetului despre activitatea sa; 3. Desbaterea asupra mijloacelor, ce sunt de lipsă pentru stîngerea focului în comunele comitatului; 4. Alegerea noului comitet.

* (Bustul poetului Dimitrie Bolintineanu.) Lucrările pentru restaurarea mormêntului şi bustul poetului Bolintineanu, fiind aproape terminate, comitetul roagă atât onor. redacţiuni de ḑiare din ţeară cât şi pe prîetini cărora li s'au trimes liste de subscripţiune sĕ binevoiască ale înapoia cât mai curênd posibil, însoţite de sumele, ce s'au putut aduna până acuma.

* (Foc). În Şimonul Branului în noaptea de 18 spre 19 Septembre a. c. un foc pus de mâni rele prefăcu în cenuşe clădirea de firestreu a parochului Ioan Moşoiu, causând o dauuă de aproape 400 florini. E de însemnat că acest paroch numai în anii trecuţi a mai suferit daune de felul acesta.

* (Archiva familiei Bethlen.) Numĕrul archivelor familiare depuse în timpul din urmă în museul naţional unguresc s'a înmulţit foarte tare. Acum de curênd comitele suprem al comitatului

---

*) Cu aceasta declarăm aceasta cestiune încheiată în ce privesce discusiunea în foaia noastră, şi dacă corespundentul nostru nu suleva unele afaceri ce reclamă regulare, nici acestui rĕspuns nu-i mai dam loc. Red.

Brașov și Sibiiu, contele Andrei Bethlen și contele Paul Bethlen au trimis și ei la acelaș museu archiva lor familiară aflătoare în posesiunea lor. E de interes pentru scrutătorii istoriei această bogată colecțiune de documente, care conține multe date de mare însemnătate, mai cu seamă din periodul când s'a întêmplat catastrofa dela Mohaciu. Însemnătatea cea mai mare a acestei archive predată de o familie ai cărei strĕmoși au fost oare-când căpetenii în această țeară, zace într'aceea, că ea este prima archivă voluminoasă, care conține date referitoare esclusiv la istoria Transilvaniei.

* Esportul cailor din Austro-Ungaria e permis de aci înainte nu numai prin locurile arătate în ordinațiunea circulară din Iuliu, ci și pela punctul Buch dintre granița austriacă-elvețiană.

* (Noul lordmajor din Londra.) Mare svon a produs denumirea posesorului dela „Hotel Royal“ a d-lui Polydor de Keysers, de lordmajor al Londrei. Keysers, de nascere belgian, e catolic, și casul acesta este cel dintâiu de când cu reformațiunea, ca un catolic sĕ se pună în fruntea administrațiunei comunale a Londrei. Ce e mai mult, alegerea a fost făcută cu unanimitate.

* (Popoare pitice la Congo). — Un agent al statului Congo (în Africa), doctorul Wolff, a pătruns în ținuturile locuite de pitici și le-a studiat moravurile. A dat peste sate întregi, locuite de bărbați și femei mici, de o înălțime cel mult de 1 metru 4 centimetri. Toți piticii din acel ținut poartă numele de Batuas. Ei trăesc numai cu vênătoarea și cu vin de palmieri. De ordinar ei se căsătoresc numai între dênșii și se încrucișează rar cu alte rase mai mari. Ei se urcă cu mare ușurință până la vîrfurile palmierilor spre a culege fructele și sunt foarte abili în prinderea fearelor sălbatice cu lanțuri s'au curse. Batuas sunt de o constituție foarte robustă; au pĕrul scurt și lânos. Barbă n'au de loc. Indigenii spun însĕ, că mai departe spre nord sunt câte-va popoare de pigmei, cari poartă bărbi lungi și unsuroase. Toate aceste neamuri de pitici nu formează un popor compact, ci se găsesc isolate printre alte popoare de o statură mai înaltă și par a fi ultimele resturi s'au urmași ai unei rasse primitive.

* (Un bărbat somnoros.) — În ḑilele trecute plecà cu calea ferată o jună păreche îndată după cununia lor, dela Timișoara la Wiesenhald locuința soțului. Juna căsătorită se despărțea cu lacrămi de părinții ei, pe cari n'avea sĕ-i mai vadă până în primăvara viitoare. Abia se puse trenul în mișcare și soțul începu a căsca din gură, un lucru, care nu plăcea de loc soției sale; după câteva minute urmà o nouă căscare ș'apoi junele căsătorit nu întârḑià se adoarmă. Trenul trecuse deja două stațiuni, când în fine junele căsătorit se deșteptà din somnul seu. Deschiḑênd ochiii se uità în jurul lui căutând pretutindeni soția, fără s'o găsească. In locul ei descoperì un bilet prins cu un ac de gămălie pe haina lui, care avea următoarea cuprindere: „Scumpul meu soț, ai durmit atât de bine, cà n'am voit sĕ te deștept din somn. Un bărbat, care poate durmí atât de bine în ḑiua cununiei sale, merită a se bucura de dulceața somnului seu neconturbat de nimeni și mai puțin de soția lui. Adio! Îți urez visuri plăcute!“

Juna doamnă părăsise trenul la Merczydorf și se întoarse la casa părintească, declarând, că nici o putere omenească n'o poate îndupleca se trăiască cu un om atât de somnoros.

* (Rectificare.) În Nr. 94 al foaiei noastre, pe basa recercărei orale a dlui învĕțător Filaret Dăisorean am făcut rectificarea, că p. 9 din programul adunărei generale a reuniunei învĕțătorilor din districtul Făgărașului va fi esecutat de dênsul; astăḑi primim o epistolă din partea dlui învĕțător Ioan Bonea, în care pe larg ne desfășură, că am fost seduși prin recercarea învĕțătoriului F. Dăisorean astfel facem rectificarea: că programul e genuin așa după cum s'a publicat în Nr. 92, și regretăm, că am fost seduși sĕ facem rectificarea amintită. Red.

* (Bibliografic.) „Candela“, foaie bisericească-literară, Nr. 9 are următoriul cuprins: 1. Omiliile s. Ioan Chrisostom la epistola către Romani. 2. Personalitatea preotului ortodocs. 3. Morala testamentului vechiu în periodul evraistic. 4. Cuvêntare la înălțarea cinstitei și de viață făcĕtoarei cruci. 5. Cuvênt ținut în Crasna de par. Samuil Pietroschi în ḑiua sântului Ilie a anului 1887 cu ocasiunea sânțirei locului adaus la cinterimul morților. 6. Cronica.

— A apărut în tipografia Alexi din Brașov *„Noul călindar de casă“* pe anul bisect 1888. Anul VIII. Prețul unui esemplar *30 cr.*

— *„Cuvêntări funebrale și iertăciuni“* din autori renumiți prelucrate de Titu Budu, paroch-protopop în Satu Șugatag. Tomul II. Gherla, 1887.

Multe sunt causele, cari împedecă pe preoții nostri a-și implini una din cele mai esențiale părți ale chemării lor de părinți sufletesci: predica. Abstragênd dela nedestoinicia unora sau altora în compunerea de predici. — împregiurarea, că cei mai mulți fiind siliți a lucra cu brațele, ca sĕ-și câștige cele de lipsă pentru traiu, îi împedecă, nu le lasă la disposiție timpul și liniscea recerută pentru compunerea predicilor. Între astfel de împregiurări, se înțelege, că cei ce pot și vor, aduc mare serviciu causei prin compunerea și prin publicarea predicilor lor.

Cartea de care ne este vorba, are menirea de a veni în ajutoriul preoților și a le face posibilă rostirea de cuvêntări bune și folositoare la înmormêntări — Ea cuprinde 36 predici funebrale pentru diferite ocasiuni și 13 iertăciuni. — Ocasiune bună pentru a da sfaturi părintesci și învĕțături morale, află preotul la înmormêntări, când inimile credinciosilor sunt mai accesibile. — Ținênd cont de această împregiurare dl Titu Budu, în cuvêntările sale s'a nisuit a scoate din casuri concrete și esemple, învĕțături folositoare. Modul cum o face aceasta este destul de ușor, totodată plăcut și convingĕtor.

Prin aceasta nu voim sĕ ḑicem, că preotul sĕ citească la ocasiuni diferite, cuvêntările așa cum le a lucrat autorul fără nici o modificare. Este de lipsă, ca înainte de a folosí cutare sau cutare predică, preotul sĕ o citească acasă, sĕ o prelucre acomodat împregiurărilor locale și lipselor morale ale fiilor sei sufletesci. Numai astfel cartea își va ajunge scopul, pentru care e menită. *P.*

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, către On. comitet de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilor sĕraci dela scoalele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

(Încheere.)

II. Din banii acestia s'au spesat: S'a cumpĕrat un protocol de evidență 1 fl. 10 cr. S'a spesat cu posta 7 fl. 48 cr. Domnilor: Petri în Năsĕud pentru abecedare 10 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru abecedare 6 fl., tipografiei seminariale în Blaș pentru abecedare 12 fl., d-lor: Petri în Năsĕud pentru legendare și abecedare 25 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru legendare și abecedare 20 fl., tipografiei seminariale în Blaș pentru abecedare și legendare 20 fl., dlui Petri în Năsĕud pentru abecedare 6 fl., tipografiei din Blaș pentru abecedare 8 fl., d-lor: Drotleff în Sibiiu pentru abecedare de Petri 6 fl., Petri în Năsĕud pentru abecedare 2 fl. Spese cu scoaterea pachetelor, material de pachetat 8 fl. 32 cr. Suma 131 fl. 90 cr.

Mai sunt deci bani gata 23 fl. 50 cr., cari formează cassa rest. pro 1887/8.

III. Cărți cerură: 1. de Vasilie Petri: Ignat Grigorescu, învĕțător în Cernesci 24 abecedare 6 legendare; Nicolae Michaescu, învĕțător în Negrilesci 15 abecedare 10 legendare; George Brătean, învĕțător în Vama 20 abecedare; Simion Moldovan, învĕțător în Betlean 26 abecedare 20 legendare; Ioan Budelecan, învĕțător în Guratelecul-Hodolului 40 abecedare 30 legendare; George Măcelar, învĕțător în Desmir 10 abecedare 10 legendare; Nechita Leșan, învĕțător în Cizer 20 legendare; Vasilie Drăgan învĕțător în Bicaz 15 abecedare 10 legendare; Nicolau Trimbițoniu, inv. în Grădisce 24 abecedare; Simeon Bedelean, înv. în Bonțida 10 abecedare; I. Marcu, preot în Nadeșul-român 12 abecedare; Iosif Nemeș, cooperator în Lăpuș 20 abecedare 5 legendare; Vasilie Cosma, învĕțător în Imbuz 10 abecedare 4 legendare; Ioan Sălăgian, învĕțător în Cățelul-român 10 abecedare; Andron Petri, învĕțător în Dej 8 abecedare; Iosif Vaida, învĕțător în Șomcuta mică 20 abecedare 15 legendare; Vasilie Aram din Felkuyad 4 legendare; Samson Oprea din Chiuza (cere prea târḑiu și nu spune câte). Suma 264 abecedare 124 legendare.

c) Cărți de acest autor se distribuiră: Celui de întâiu 8 abecedare și 5 legendare. Celui de al 2-lea 5 abecedare, și 5 legendare, celui de al 3-lea 6 abecedare celui de al 4-lea 8 abecedare, 10 legendare, celui de al 5-lea 7 abecedare, celui de al 6-lea 4 abecedare și 5 legendare, celui de al 8-lea 4 abecedare și 10 legendare. Lui Ipate Todoran în Domnin 6 abecedare. Celui de sub 9=24 abecedare, celui de sub 11=12 abecedare, celui de sub 14=15 abecedare și un esemplar Stupărit de Costin*), celui de sub 12=15 abecedare și un esemplar Stupărit de Costin și 5 legendare, celui de sub 18—4 legend., celui de sub 13=10 abecedare, celui de sub 14=10 abecedare, celui de sub 15=8 abecedare, celui de sub 16=10 abecedare. Suma 152 abecedare, 2 esemplare Stupărit, 44 legendare.

2. Cărți din tipografia Blașului cerură: 1. Ioan Suciu, înv. în Solovestru 30 abecedare, 20 legendare; 2. Ioan Demian, înv. în Iclod p. u. Blaș 23 abecedare; 3. Basiliu Martin, înv. Băgău 15 abecedare, 18 legendare; 4. Iuliu Harșan, înv. Chiheriul-inf. 20 abecedare, 10 legendare; 5. Teodor Hogia, înv. Șura-mică 15 abecedare, 10 legendare; 6. Petru Colceriu, înv. Suciag 15 abecedare, 1 legendar; 7. Ioan Pop, înv. Șinca-veche 8 legendare; 8. Nicolau Maior, preot V. Udvarhely 8 abecedare, 5 legendare; 9. Iuliu Crainic din Urisiul-inf. 10 abecedare, 6 legendare; 10. Vasiliu Itean, înv. Caltvasser 15 abecedare, 10 legendare; 11. Nicolau Tufescu, înv. Basna 10 abecedare, 5 legendare; 12. Ioan Bucșa, înv. în Craifalĕu 10 abecedare, 10 legendare; 13. Atanasiu Moga, înv. Țapu 8 abecedare; 14. Petru Grama, înv. Sânte-Jude 10 abecedare. Total 189 abecedare 103 legendare.

3. Cărți din tipografia Blașului s'au distribuit: 1. Celui de sub 1=23 abecedare (folosite, donate de scoala din Rodna-veche). 2. Celui de sub 1—9 abecedare, 9 legendare. 3. Celui de sub 2=25 abecedare (folosite, donate de scoala din Rodna-veche). 4. Celui de sub 3=10 abecedare și 7 legendare. 5. Celui de sub 4=10 abecedare și 5 legendare. 6. Celui de sub 5=10 abecedare și 5 legendare. 7. Celui de sub 6=10 abecedare. 8. Celui de sub 14=10 abecedare. 9. Celui de sub 7=10 abecedare 10. Celui de sub 8=13 abecedare și 4 legendare. 11. Celui de sub 9=10 abecedare și 6 legendare. 12. Celui de sub 10=10 abecedare. 13. Celui de sub 11=8 abecedare. 14. Celui de sub 12=8 abecedare. 15. Celui de sub 13=8 abecedare. Suma 170 abecedare și 36 legendare.

4. Cărți de Popescu cerură: 1. Petru Poenar, învĕțător în Mercina 8 Abecedare, 9 Legendare; 2. E. Crișan și A. Moldovan din Șinca-veche 8 Abecedare 4 Legendare, dar la câteva ḑile după aceea ne scrise învĕțătoriul dirig. de acolo, Ioan Pop, că numai de ale Blașului pot folosí, deci de acelea sĕ le trimitem, ce s'a și întêmplat; 3. Ipate Todoran din Domnin cere 22 Legendare; 4. Nicolae Necrelescu din Moioș-Miclesci, 14 Abecedare, 3 Legendare; 5 Teodor Oprean, învĕțător în Laslăul-român 40 Abecedare, 30 Legendare; 6. Alecsandru Vlad, învĕțător Bánpatak 2 Abecedare, 1 Legendar; 7. Simion Câmpian, învĕțător în Bonțar 15. Abecedare, 5 Legendare; 8. Florian Crainic, preot în Mihileu 15 Abecedare, 5 Legendare. Suma 103 Abecedare, 81 Legendare.

5. Cărți de ale dlui I. Popescu se destribuiră: 1. Celui de sub 1=8 abecedare, 8 legendare, 1 esemplar Stupârit. 2. Celui de sub 4=15 abecedare, 5 legendare, 1 esemplar Stupărit. 3. Celui de sub 5=14 abecedare, 6 legendare, 1 esemplar Stupărit. 4. Celui de sub 3=6 legendare, 1 esemplar Stupărit. 5. Celui de sub 6=5 abecedare, 1 legendar, 1 esemplar Stupărit. 6. Celui de sub 7=15 abecedare. 7. Celui de sub 8=10 abecedare. Suma 67 abecedare, 26 legendare, 5 esemplar Stupărit.

Așa dar: 1. Bani au incurs: 145 fl. 40 cr. 2. Bani s'au spesat: 131 fl. 90 cr. Mai sunt bani gata: 13 fl. 50 cr., cari sunt depuși la cassa de economii „Rodna-veche“ și formează basa capitalului pentru anul scolastic 1887/8.

3. Cărți au cerut 40 de învĕțători și adecă: *a*) de ale lui Petri 264 abecedare, 130 legendare; *b*) de ale Blașului 189 abecedare, 103 legendare; *c*) de ale lui I. Popescu 103 abecedare, 81 legendare. Suma cărților cerute 556 abecedare, 314 legendare.

4. Cărți s'au distribuit: 1. de ale lui V. Petri 152 abecedare, 44 legendare; 2. de ale Blașului 179 abecedare, 36 legendare; 3. de ale lui I. Popescu 67 abecedare, 26 legendare. Suma cărților distribuite: 389 abecedare, 106 legendare.

S'au mai distribuit 7 esemplare din Stupăritul d-lui I. Costin și mai sunt în deposit acì: 1 legendariu de Blaș, 1 legendariu de Popescu, 2 esemplare Stupărit, 8 abecedare de Blaș și 12 abecedare de Petri.

Aducênd acestea la cunoscința on. comitet, me rog ca rațiociniul acesta sĕ fie studiat și aflându-se acurat — sĕ se verifice.

Rodna-veche, 2 Iuliu, 1887.

Cu toată stima

Ioan Pop Reteganul.
primul secretar al comit. de ajutoare.

Censurêndu-se socotelile și aflându-se în deplină regulă, acest raport sĕ ia spre sciință și se decide a se publica prin ḑiarele române, dimpreună cu apelul ce urmează.

Rodna-veche, 2 Iuliu, 1887.

Porcius, președ.
I. Pop Reteganul, secretar primar.
Gerasim Domide. *Pamfiliu Grapini.*

Loterie.

Mercuri în 5 Octombre 1887.

Brünn: 77 44 88 25 68

---

*) D-l Ioan Costin preot în Baia mare donà 10 es. din opul seu Stupăritul, spre a se distribuí gratuit scoalelor misere. I. P. R.

[1696] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, sĕ repeţesce, conform ordinaţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu două încăperi, o bucătărie, două pivniţe, toate din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, graşd, şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu	fl. 62.—
2. Porţiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat şi 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu	fl. 150.—
3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu	fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală .	fl. 14.—
5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu	fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . .	fl. 14.—
7. Dela botezul copiilor preste an preste tot .	fl. 8.20
8. Dela înmormêntări	fl. 15.—
9. Dela slugirea sântului maslu preste an . .	fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . .	fl. 20.—
11. Dela cununii . .	fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii)	fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi	fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face	fl. 3.—
Suma	fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântăre, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi sĕ recere şi concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 406. [1687] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, şi anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenţi la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „E. D. Basiota“ pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „Tofaleană,“ pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí sĕ înveţe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre-unul din stipendiile amintite sub *A)* 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergĕtor.

c) Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutorul amintit sub *B)* 4. au sĕ presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crişian,** secretar II.

Nr. 1039. [1692] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanţii sĕ-şi aştearnă petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 4724. [1699] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a-şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 352. [1688] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus şi de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiţie 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir şi 4 °☐ lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.

2. Cărmăzĕneşti, cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, cu prospecte de a se amelira.

3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir şi lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele lor concursualí instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 4953. [1701] 1—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competinţele legali.

Concurenţii cualificaţi sĕ-şi aştearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

Nr. 789. [1696] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci împreunate cu cantoratul dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Têrnavei inferioare sĕ escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

1. Chinceş, cu salar anual de 182 fl. v. a. constătător din:

ca învĕţător, în bani 10 fl.;

cucuruz sfârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

ca cantor 28 pui de găină à 20 cr. 5 fl. 60 cr.;

ḑile de lucru 28 à 30 cr. 8 fl 40 cr.;

folosinţa a 4 jugere pămênt parte arător parte fênaţ 40 fl.;

venite stolari şi accidentali 14 fl.

2. Herepea maghiară, cu salar anual de 150 fl. v. a. care constă din:

ca învĕţător, în bani 7 fl. 50 cr.;

cucuruz sfârmit 70 litre à 1 fl. = 70 fl.;

folosinţa casei şi grădinei cantorale 10 fl.;

folosinţa a 4 jugere 1212 °☐ por ţiune canonică 20 fl.;

terţialitatea ferdelelor 21 à 1 fl. 21 fl.

ḑile de lucru 21 à 30 cr. 6 fl. 30 cr.;

venite stolari şi accidentali 15 fl. 20 cr.;

3. Păucea, cu salar anual de 170 fl. v. a. care constă din:

cucuruz sfârmit, ca învĕţător 116 litre à 1 fl. 116 fl.;

şi ca cantor terţialitatea ferdelelor 25 à 1 fl. 25 fl.;

folosinţa a două locuri 15 fl.;

venite stolari 14 fl.

Doritorii de a ocupavr eunul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile instruate conform legilor în vigoare, până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral (u. p. Kűkűlővár) şi a se presenta înainte de alegere în o duminecă sau sĕrbătoare spre a-si arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cetatea de baltă, 3 Septembre, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 425. [1695] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare până la terminul de mai sus, la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 301. [1691] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însĕmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase şi folosinţa unui agru de 400°☐; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel şi lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeşel cu salar de 130 fl. cortel şi un stânjin de lemne pentru foc, şi folosinţa grădinei de pomêrit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi subşterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunţat.

Sebeş, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 1053. [1689] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din:

a) Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi 3° lemne din cari sĕ se încălḑească şi scoala de învĕţămênt.

b) Ruşi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învĕţătorii aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné o strană în biserică.

Reflectanţii sĕ şi presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Sibiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

[1685] 2—3

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii clinicei r. u. de obstetrice şi a institutului pentru moaşe din Sibiiu se anunţă prin aceasta

deschiderea cursului pentru moaşe.

Instrucţiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** şi se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatului de moralitate şi de botez **la direcţie, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcţiunea.

☞ Spre a face cualificarea de moaşă posibilă şi persoanelor mai sĕrace ale poporaţiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Deslușiri se pot da totdeauna din partea direcţiunii.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98 Sibiiu, Sâmbătă 26 Septembre (8 Octobre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 25 Septembre

În mijlocul valurilor politice, în cari de multe ori ne consumăm o parte bună din puterile noastre, puţin têmp ne rĕmâne, ca din când în când sĕ ne ocupăm şi de mersul afacerilor noastre bisericesci.

Este adevĕrat şi nu o negăm, că parte mare din organele noastre bisericesci 'şi dau mare silinţă sĕ repareze erorile trecutului, ba unele chiar jertfesc mult pe altariul binelui şi prosperărei bisericei noastre.

Când constatăm aceste cu bucurie, atunci nu fără măhnire trebue sĕ observăm ici coale neglginţe neiertate, din partea unor bărbaţi puşi în fruntea administraţiunei unor tracturi, a căror indiferentism şi nepăsare oarbă ne pune pe gânduri.

Am fost totdeuna cu faţa deschisă şi senină, am combătut rĕul unde l'am aflat, am tăiat de multe ori în carne vie, ca sĕ simţă cei cu pricina, dar nimica nu a fost în stare sĕ scoată pe unii oameni din oarba nelucrare la care se osêndesc pe ei şi osândesc o mulţime de organe inferioare spre ireparabila daună a trebilor noastre scolari şi fundaţionali.

Fost'a timp în care nu ne-am înfiorat nici de aceea de ai demasca pe unii trântori cu numele, făcutuneam chiar şi duşmani, avênd în vedere prosperarea binelui comun şi punênd pe acesta totdeuna mai pe sus de interesele personale.

Nu mai putem însĕ observa reserva de până acum, datorinţa de fii ai bisericei ne impune sĕ resuscităm din nou causele stagnărei afacerilor noastre bisericesci şi sĕ descoperim rĕul acolo unde el sĕ găsesce, ori sĕ vor supĕra unii din domni pe noi, ori nu.

Cu I-a Octobre ear ar trebui sĕ se înceapă mersul regulat al scoalelor noastre, şi acolo unde şeful tractului este la culmea chemărei sale, deja nu a întrelăsat nimica, chiar nimica, ca în aceia ḑi scoala sĕ fie deja pusă în posiţie de a primi în zidurile sale pe mlădiţele tinere române, şi acolo ai adăposti şi a le da hrana sufletească necesară pentru fie-care cetăţean şi indispensabilă pentru un român, care vrea sĕ mai trăiască pe acest pămênt udat cu sângele străbunilor sei. Ne am dat silinţa, ca sĕ vedem de sĕ urmează preste tot locul aşa, şi dureros ne atinse când pe unele locuri, în ţinuturi întregi nici pomaná de învĕţători, de scoală, de salar, de concurs barem, cu un cuvênt chiar nici un semn din care se putem conchide vr'un bine şi vr'o fericire pentru noi şi pentru scoalele noastre.

Cu întroducerea regulamentului disciplinar, credeam că 'şi vor veni oamenii în fire, credeam că dacă nu din iubire către neamul nostru, cel puţin din respect către legea votată de congresul nostru naţional bisericesc vor pune o mână pe inimă, ceealaltă pe peană, vor scrie, vor alerga din sat în sat, sĕ vor convinge, că rĕu stăm şi convinşi odată, nu vor mai sta cu mânile în sîn.

Imputăm solgăbirăilor când administrează un cerc neregulat, aruncăm cu petri asupra lor, dar am fost cu mare reserve faţă de antestătătorii tractelor noastre bisericesci, când şi numai o umbră de activitate au arătat, — dar acum când vedem, că nici legea, nici inima lor nu-i îndeamnă la lucru şi la observarea normelor prescrise, trebue sĕ ne ridicăm vocea.

Aşa cum e, nu e bine şi nu e ertat sĕ mai rĕmânem, dacă voim sĕ nu devenim singuri complici la stĕrpirea neamului nostru şi la rĕmânerea lui îndĕrĕpt în cele culturale. Legi avem şi după ele trebue sĕ judecăm pe fie-cine, cine trăesce din sudoarea poporului, ear pe cei ce s'au îmbogăţit şi numai au lipsă de biserică, îi rugăm sĕ facă bine sĕ ne lase în pace, sĕ se ducă ca sĕ ne căutăm de oameni cu inimă şi cu suflet pentru progresul nostru. Protopresbiteri, cari sĕ dea numai ţiduli de cununii, nu ne mai trebue, dar ne trebue oameni, cărora le place sĕ se jertfească şi cari îşi făc cestiune de ambiţiune din înflorirea scoalelor şi preste tot a progresărei tractului încredinţat conducerei şi inspecţiunei lor.

Bĕtrâneţele la unii, neesperinţa la alţii, trândăvia la mulţi sunt causa de stagnează scoalele noastre şi sĕ periclitează una după alta, până alţii cuprind terenul de sub picioarele noastre. Cu mânile în sin s'au după brîul cel roşu nu se pun la cale trebi, nu se clădesc scoale, nu se organisează salarii şi cu un cuvênt nu se fac isprăvi pentru care sĕ ne fericească următorii, ci aceste sunt menite mai mult sĕ ne aducă blăstĕm pe capul nostru al celor ce ar trebuì sĕ lucrăm.

La doi domni nu mai poate serví nimenea aḑi, şi prea mulţi sunt de cari numai rangul şi onoarea i ţine la postul lor, pe când cugetul şi inima le este la viile lor, la fênaţele lor, la sĕmênăturile lor, la vitele lor şi la alte trebşoare mĕrunte, ca după ḑisa proverbului din picături multe sĕ se adune lac mare — bani albi pe ḑile negre.

Ori voesce cineva sĕ se dedice cu trup şi cu suflet afacerilor bisericesci — şi atunci nu-i va lipsí nici stima nici iubirea din partea, atât a fiilor sei sufletesci cât şi autorităţilor sale, ori nu, şi atunci, sĕ nu se supere dacă dispreţ şi urgie sĕ grămădesc pe capul lui fie el chiar şi cărunt. Odată trebue sĕ fim în clar cu oamenii şi cu organele noastre, odată trebue sĕ scim cine lucră şi muncesce, şi cine trăesce numai aşa ca din bun senin de pe spatele poporului, fără sĕ presteze pentru el, pentru binele lui, lucru de o zală ruptă, şi dacă vom fi în clar nu mai avem cuvênt de a nu îmbrăţoşa cu toată căldura inimei noastre pe cei dintâiu, dar nimic nu ne va împedeca de a ḑice celor din urmă „daţine pace.“ Cu deosebire ceşti din urmă sunt, cari aşteaptă totul dela centru, cari ridică hulă asupra organelor superioare, ca sĕ acopere neghiobia lor, nehărnicia lor, şi am putea ḑice pĕcatele lor, cari ca un iad negru le stau înaintea ochilor fără de ale treḑí consciinţa şi a sĕ lĕpăda de firea lor, ca sĕ pună mâna pe lucru. Este aspru verdictul nostru, el însĕ sĕ referesce din norocire la puţini şi pe acei puţini voim sĕ-i treḑim din somn. Sunt unii, cari doar nici nu vor cetí rêndurile noastre, pentru că aşa le e gustul sĕ nu le cetească, dar nici unul din ei nu poate fi, care sĕ scape de verdictul opiniunei publice şi acela nu va fi favorabil numelui şi persoanei lor în vecii vecilor. Vadă deci ce vor face, dar una i rugăm sĕ se pue pe lucru, ear celor de sus le ḑicem sĕ-i ţină în strictă evedenţă şi sĕ nu mai lase mult ţiţa vacei pe gura viţelului.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

(Încheere.)

După ce prânḑirăm bine, o luarăm mai departe. Ca se nu rĕmân de minciună faţă de dnii adunători de numiri topografice, trebue se înşir aci şi numirile văilor pe cari şi pe lângă cari am trecut la reîntoarcere până la valea Stângului.

Noi am prânḑit la dreapta rîului, ce ese de sub deal şi se numesce Valea-mare. De acolo ne-am pogorît în vale în faţa unui plaiu numit Plaiul dracului. Mergênd ceva mai la vale din dreapta se scurge Valea Cioclovinei. De aci în jos nu mai este altă vale laterală mai însemnată până departe în jos, unde vine din stânga o vale tot aşa de mare şi lungă, ca şi Valea mare. Aceasta poartă numele de Vênătoriul. Aceasta şi schimbă direcţiunea Văii mari. Mai în jos din dreapta vine valea Roşiei, preste care am trecut în ḑiua precedentă, şi care curge printre Ţifla şi Peatra roşie. De aci în colo nu mai este altă vale până la valea Stângului.

Mai în jos de valea Roşiei se formează o luncă mică. Aci este o greblă mare, în care se opresc stânginii ce vin pe apă din sus. Scoţêndu-se stânginii din greblă după ce se uscă, se aşeaḑă în „bocşe“, — vetre de ars cărbuni — şi se prefac în cărbuni, cari apoi se transportau mai nainte la Calan, ear acum la Huniădoara. Căratul cărbunilor formează un isvor de venit pentru locuitorii din comunele apropiate, ear tăerea stânginilor mai ales pentru luncănenţi (cei din Luncani.)

Se mai amintesc o episodă din calea noastră către casă. După ce ne-am despărţit de Tănase, care a rĕmas acasă, am rĕmas numai trei: eu, Niculiţă şi Toma. — Am spus mai nainte, că ne luaserăm fie-care câte ceva din peşteră. Niculiţă avea între altele un stalactit minunat de coloare albă, la vérf ascuţit ca un sloiu, eară spre basă lat ca de o palmă. Pe acesta îl vêrîse în busunar, dar fiind că busunarul era mic şi „plăcinta“ — cum a numit un puradeu stalactitul — era mare, sta de jumĕtate afară din busunar.

Ajungênd afară de hotarul Luncanilor, aci se află la gura a 2 văi mari, a preuteselor şi a buiacului, o colonie de ţigani „băieşi“. Lunca întreagă aci e acoperită cu petri aduse şi împrăstiate de apă. Un puradeu în costumul lui Adam, ne eşi înainte şi salută pe Niculiţă:

— Dumneḑeu sĕ te alduiască, dumnişorule!

Sĕ 'ţi dea Dumneḑeu cămaşă — îi rĕspunse Niculiţă.

— Dă'mi şi mie o ţîră de plăcintă d'ahaia, dumnişorule!

— Dar nu ai petri destule p'aci; — rĕspunse Niculiţă — de ce mai ceri şi dela mine?

— Ahaia nu-i peatră, alduiască-te!

—Vino de veḑi!

Convingêndu-se puradeul, că dumnişorul are „plăcintă de peatră“, se duse p'aci încolo, eară noi ne continuarăm drumul către casă, vorbind despre cele vĕḑute în escursiunea aceasta şi făcênd planuri pentru alte escursiuni.

Multe osteneli am avut în escursiunea noastră, dar acelea nu sunt nimic pe lângă plăcerile sufletesci, ce le-am simţit admirând natura în toată grandiositatea ei; ele sunt nimic faţă cu bogăţia spiritualā, ce am primit'o din intuirea nemijlocită a văilor, dealurilor, stâncilor, cetăţei, peşterei, pădurei etc. etc.

Eu din parte-mi recomând cu căldură tuturor, cari numai pot, sĕ facă astfel de escursiuni, căci prin ele şi numai prin ele îşi poate omul câştiga adevĕrate cunoscinţe despre patria sa, despre popoarele, ce o locuesc, şi despre caracterul, ocupaţiunea şi gradul de cultură, la care au ajuns; numai astfel vom cunoasce cine suntem, cum stăm şi ce putem.

Septembre, 1887. *I. Popovici.*

Revista politică.

Starea tristă a lucrurilor, ce mai bine de un an domnesce în Bulgaria, șicanele cele multe la care a fost supus poporul bulgar dela detronarea prințului Alecsandru de Battenberg, a însuflat îngrigire și celorlalte state din peninsula balcanică, care cugetând serios asupra viitoriului lor, au venit la o idee a cărei realisare, după cum cred unele din ele, singură numai le poate garanta esistența independentă și mai departe. Ideea aceasta, care de alt cum, de mult s'a format în capetele bărbaților, cari stau în fruntea statelor din peninsula balcanică, este idea confederațiunei balcanice. Un club de curênd constituit în Atena a început cu toată seriositatea a rêspândí această idee, adresându-se pentru primirea ei, mai întâiu cătră poporul bulgar, pentru care după cum a credut el, în actualele impregiurări, ar fi mai salutară. Împărtășirea acestei idei s'a făcut prin o epistolă a unui membru din acel club, trimeasă dlui Zacharia Stoianoff fost vice-președinte al Sobraniei bulgare. Dl Stoianoff în rêspunsul seu la epistola primită, laudă foarte entusiasmat această idee, măreață, sfântă, cerească după cum o numesce dênsul, accentuând cu toată siguranța, că numai realisarea ei poate garanta statelor mai mici precum sunt: Grecia, România, Bulgaria, Serbia și chiar Turcia, esistența printre celelalte state puternice din Europa. Aduce de esemplu patria lui, Bulgaria, descriindu-i trista stare la care au adus-o statele mai puternice, cari s'au gerat de binefăcêtoare, protectoare ale ei, și inchee cu cuvintele: *o confederațiune balcanică ar fi destul de tare, pentru ca sĕ nu aibă nici o teamă statele, care ar forma acea confederațiune.*

Alegerile dietali în Serbia s'au finit, și cu ele tot deodată, diferințele dintre liberali și radicali au dispărut. Organul radical Odjek împărtășind aceste sciri, desminte totdeodată și scirile scornite de diarele oposițiunei, că între liberali și radicali ar fi o așa mare deosebire, care i-a și împedecat de a se presenta în cameră în numĕr egal. Ce e drept radicalii au triumfat în urma alegerilor, reușind din partea lor 71 de deputați pe când din partea cealaltă numai 65. Drept programă pentru periodul dietei viitoare, s'a acceptat decisiunile conferinței deputaților dela 4 Februar 1885. Pentru respectarea acestei programe în referințele politice precum și pe terenul autonomiei bisericei și scoalei sêrbesci, s'a rucunoscut necesitatea înființărei unui organ al partidului. Spre scopul acesta conferința a și ales un comitet constătător din deputații: baronul Nikolics, Gyurkovics și Popovics, cari sĕ facă pregătirile necesari avênd mai pe urmă de a presenta un raport despre resultatul conferinței spre ulterioara afacere.

Asupra întrevederei dela Friedrichsruhe dintre ministrul italian Crispi și prințul Bismarck, sĕ vorbesce încă foarte mult prin presa din toate părțile. Cu un deosebit interes descriu foile oficioase din Berlin convorbirile dintre cei doi bărbați de stat, privind cu plăcere la aceăstă convenire, urmată curênd după aceea cu ministrul nostru de esterne Kalnoky, care se cualifică de o confirmare și reînoire a alianței triple dintre cele trei puteri din centrul Europei.

Numitele foi termină cu asigurarea ce o fac statelor Europei, că adecă, în pertractările dlui Crispi cu prințul Bismarck, pacea Europei și prosperarea popoarĕlor ocupă locul prim.

Nu i-a displăcut nici chiar Angliei această întrevedere, dintre cancelariul german cu ministrul italian. Legătura dintre cele trei puteri dice conservatoriul „Standard“ se va întărí și mai mult prin aceasta visită, și se va susțíné și de ací înainte. În chipul acesta Rusia nu va putea ataca nici odată Austria fără de a se tredí cu armata și flota Italiei în față.

Ce se atinge de cestiunea bulgară, în convorbirile lor, cei doi ministri au făcut și despre aceea amintire. Referitor la aceasta Crispi s'a esprimat, că Italia, ca toate statele din Europa, are sĕ împedece din toate puterile pe Rusia de a pătrunde până la Constantinopol. Marea mediterană sĕ nu devină nici odată mare rusească. Cătră bulgari și independența lor, Italia nutresce toată simpatia.

Afacerea scoalei civile de fete din Sibiiu.

Au trecut mai multe dile, ba poate chiar sĕptămâni, de când publicul român, ce privesce cu mult interes și încordare la prosperarea în curênd înființatei scoli civile de fete a Asociațiunei transilvane, a fost ținut într'o febrilă agitațiune, și aceasta nu pentru-că scoala s'ar afla în vr'un periclu sau crisă, ci pentru că le convenia unora, ca sĕ presinte lucrul de atare.

Ca nisce muncitori mai modesti pe terenul publicității, ne am dat silința și noi totdeuna, ca se ținem publicul în curent cu tot ce poate fi folositoriu ca se apară în publicitate, și încă după putință totdeuna și în formă esactă, și astfel — poate datori eram, sĕ luăm notiță și despre această afacere. Dar n'am făcut'o, pentru că eram convinși că lucrul se va regula în formă corectă și posibil în timpul cel mai scurt; n'am făcut'o, pentru că aveam deplină încredere în bărbații ce se află încredințați cu conducerea scoalei; și n'am făcut'o în fine, pentru că nu am aflat de cuviință se alarmăm atât publicul strĕin, cât și pe cel român, neputându-i face acestuia vre-un serviciu prin aceasta.

Acum după ce afacerea deocamdată s'a regulat — și încă într'o formă foarte satisfăcêtoare, — fără patimă, fără preocupare, și fără vre-un interes special, pentru clarificarea situațiunei și pentru orientarea publicului din afară, vom face pe scurt istoricul lucrului așa după cum s'a întêmplat.

Trăim în viață constituțională de sus până jos, și vice-versa, și astfel, ce era mai natural din partea comitetului Asociațiunei, decât crearea unui statut sau regulament, care de o parte sĕ reguleze organisarea internă a institutului, ear de altă parte referința corpului didactic și de instrucținne față de comitet și respective iurisdicțiunea acestuia asupra persoanelor angagiate la institut.

Acest regulament — încât scim noi dela un membru al corpului profesoral — s'a elaborat în formă de proiect de însuși corpul profesoral, și s'a presentat comitetului Asociațiunei spre deliberare resp. aprobare. Comitetul a aflat cu cale a face unele modificări, care a provocat susceptibilitatea directorului Dr. D. P. Barcian și — poate din simț de colegialitate — și a dșoarei directoară baronesa Elena Pop.

Se vedem din ce constă aceasta susceptibilitate. In regulament comitetul și-a reservat dreptul a denumí însuși pe instructori și guvernante, ca acesti factori esențiali se nu fie lăsați la discrețiunea unor persoane singuratice.

Alt incident la abdicerea a fost denumirea unui delegat al comitetului în persoana eruditului profesor sem. Ioan Popescu. Acest post până acum era concredut dlui Dr. D. Barcian, care era totodată și director al institului; comitetul a făcut'o aceasta, ca se nu fie ca până aci postul delegatului concentrat în persoana directorelui și astfel sĕ se eludeze însuși scopul delegatului, a cărui problemă este inspecționarea și supraveghiarea preste întreaga viață a institutului.

Aceste disposițiuni în sine foarte salutare a putut provoca susceptibilitatea directorelui și directoarei, cari ar fi dorit se vede, ca se rĕmână aceasta afacere în forma din anul trecut.

Ce trebuia se urmeze de aci mai natural decât, ca comitetul se primească dimisiunile din cestiune și sĕ facă pașii de lipsă pentru substituirea lor prin alte puteri didactice. Nu o a făcut, și bine a făcut, că nu o a făcut. Comitetul a stăruit, ai îndupleca la revocarea dimisiunilor, poate — credem noi — față de dl. Dr. Barcian și în considerarea meritelor față de organisarea institutului, fiind pe timpul zidirei scoalei secretariu al II-lea al Asociațiunei. Dar buna intențiune a comitetului a rĕmas un pium desiderium, și astfel a trebuit sĕ concreadă agendele directorali în mod interimal unor persoane în cari avem toată încrederea, și cu deosebire putem avea încredere în dênși, când scim că stau sub supraveghiarea delegatului comitetului Asociațiunei a vrednicului prof. sem. Ioan Popescu, și astfel putem fi siguri, ca instrucțiunea în toate direcțiunile tot așa de bine va prospera în scoala de fete ca și mai înainte.

Aceasta este adevĕrata stare a lucrului și lăsăm la aprețiarea onoratului public, încât se poate cualifica aceasta stare a scoalei de „crisă“, ear noi mai accentuăm odată, că prin alarmări și frase bombastice se pot face servicii, dar nu scoalei civile de fete a Asociaciunei transilvane la care toată suflarea română — care doresce progresul națiunei noastre — privesce cu cea mai mare bunăvoință.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 3 Octobre, n. 1887.

Dela congresul internațional pentru higienă și demographiă.

Sesiunea congresului internațional pentru higienă și demographiă s'a încheeat. Membrii sei pot fi mândrii vĕdênd interesul și fiind părtași ovațiunilor necontenite, ce s'au manifestat față de ei sub întreagă durata sesiunei de o sĕptămână. Aceasta este recunoscință meritată și garanță, că mĕsurile recomândate pentru ameliorarea sănĕtății omenesci vor fi binevenite, ba unele vor deveni chiar legi, după ce — conform hotărîrei congresuali — vor fi înaintate diferitelor guverne. Sunt însĕ și de acele, cari avênd scopuri prea ideali, vor rĕmânea numai un pium desiderium!

Chestiunile desbătute tractează diferite obiecte. Cele mai esențiali sunt cele referitoare la: apa de beut și folosit, mijloacele de traiu, combaterea alcoholismului, aclimatisațiune, importanța luminei pentru viața omenească, supraveghiarea scoalelor prin medici, întroducerea învĕțămêntului higienic în scoalele de tot soiul, isolarea bolnavilor, desinfecționare, choleră, turbarea cânilor etc.

N'ar strica, ca toate aceste sĕ se publice în limba noastră, dacă și nu în toată estensiunea, barem în punctele principali. Aceasta e chemarea bărbaților noștri de specialitate, cari singuri sunt în stare a înțelege limba și terminii medicali, și ai face cunoscuți și publicului român. Nefiind eu în stare a o face aceasta, me mărginesc a Ve împărtăși numai unele concluse referitoare la câteva cestiuni, cari au și însemnătate didactică și cari în parte au format substratul discusiunei corporațiunilor noastre bisericesci și desigur în viitor va fi necesitate a reveni asupra lor.

I. Învĕțămêntul higienic în scoalele poporali, medii, scoalele industriali, scoalele de fete, pedagogii pentru candidații de învĕțători și învĕțătoare, seminarii preoțesci (teologie.)

La propunerea directorului dela institutul alienaților din Viena Dr. Moriz Gauster, congresul decide:

1. Singuraticele state au sĕ se îngrigiască, ca întreagă poporațiune se conlucre la promovarea stărei sanitari publice. Spre aceasta e de lipsă, ca fie-care individ sĕ fie întrodus în cele mai esențiali principii ale higienei, deoarece apĕrarea sĕnătății și susținerea abilității individuali e de cea mai mare importanță pentru prosperarea comună.

2. Drept acea sĕ se întroducă în scoalele poporali învĕțămêntul despre construcțiunea și funcțiunea corpului omenesc, despre condițiunile principali dela cari atârnă susținerea organismului în deplină sănătate în ori-ce împrejurări, și toate aceste sĕ se predee într'un mod simplu și ușor înțelegibil. În scoalele inferioare se va întroduce prin bucăți de cetire mai mici, eară în clasele superioare prin scurte conturi sistematice, nisuind astfel, ca băeții pe aceasta basă empirică sĕ-și deștepte priceperea și cugetarea adevĕrată și cele vĕdute, sĕ nu le servească numai spre deprinderea memoriei. În scoalele de fete sĕ se pună deosebit pond pe recerințele higienice ale locuinței, îngrigirea corpului și nutrirea lui. Acest învĕțămênt în institutele superioare sĕ se amplifice din ce în ce.

3. Acest învĕțămênt e a se preda în institutele pedagogice: candidaților de învĕțători și învĕțătoare de cătră specialisti, și la esamenul de cualificațiune candidatul sĕ se esamineze și din acest obiect.

4. Toți acei indivizi, cari voesc a se cualifica pentru scoalele medii — de ori ce categorie, — sau la alte scoale speciale, au se producă document și despre deplina consciință a higienei scolare.

5. E de dorit, ca în scoalele medii în legătură cu instrucțiunea în sciințele naturali sĕ se instrueze și în higienă. Aceasta instrucțiune are sĕ fie o continuare a învĕțămêntului higienic elementar predat în scoalele poporali, fără a se îngreuna prin aceasta elevii mai tare. În scoalele superiaore de fete acest învĕțămênt e absolut indispensabil.

6. În seminariile teologice, și în general în toate institutele de învĕțămênt e a se da instrucție din principiile mai fundamentali și mai însemnate ale bisericei și a se cere document despre ascultarea cu succes a acestui obiect.

7. În scoalele de industrie e a se propune higiena industrială în mod intuitiv și ușor de înțeles, în mĕsură trebuincioasă.

8. E indispensabil necesar, ca higiena sĕ fie obiect de învĕțămênt și esaminat pentru mediciniști, și de aceea la fie-care facultate medicală sĕ fie catedră pentru acest obiect.

9. La scoalele superioare technice, învĕțămêntul higienic are sĕ ea cu deosebire în considerare higienica industrială și technica higienică. Dela deplina cunoscință a acestei sciințe se atârne promovarea și provederea ori-cărui elev cu diplomă.

II. Inspecționarea scoalelor din partea medicilor.

La propunerea consiliariului ministerial din Berlin Dr. Wasserfuhr congresul decide:

1. Este în interesul statelor și al familiilor, ca medici specialiști se ea parte la conducerea scoalelor.

2. Scopul împărtășirei medicali în conducerea scoalei este a feri elevii și elevele de toate stricăciunile sanitari provenite din causa cercetării scoalei sau din causa instrucțiunei.

3. Drept mijloace spre aceasta pot servi parte rapoartele, parte inspecțiunile periodice a scoalelor sĕvêrșite cu conlucrarea autorității scolare. Inspecțiunile sunt recomândabile și în decursul oarei de instrucțiune.

4. Înainte de a pune aceasta în practică e de lipsă, sĕ se facă o revisiune higienică din partea statului în toate scoalele publice și private — înțelegênd de sine aci și scoalele pregătitoare (grădini de copii etc.). Neajunsurile constatate cu aceasta ocasiune sĕ se delăture numai decât.

5. Medicul sĕ aibă loc și vot în fie-care corporațiune însărcinată cu inspecționarea scoalei.

6. Inspecționarea scoalei e a se concrede medicilor cunoscĕtori de causă, fie acestia oficioși ori privați.

7. Din considerațiunile supra amintite împărtășirea medicilor specialisti în afacerile scolari e a se considera, ca parte întregitoare a organisațiunei conducerei scoalelor în siguraticele state.

III. Combaterea alcoholismului (beuturilor spirituoase).

La propunerea directorului Dr. Moriz Gauster din Viena congresul conclude:

1. Stricăciunile cele mari, ce le aduce alcoholismul sunt cunoscute pretutindeni. Numěroşii indivięi, cari umplu institutele alienaţilor. temniţele şi spitalele, sunt în cea mai mare parte jertfa alcoholismului. Higiena se simte deci datoare a lua parte la lupta, care ţintesce a delătura causele, cari promovează nimicirea corporală, spirituală şi morală a omenimei şi ruinează bunăstarea familiilor şi a întregei societăţi omenesci. 2. Pentru a delătura acest rěu sě se institue anchete, cari se păşească cu toată forţa în contra lui. Aceste anchete se fie spriginite de state şi de întreagă societatea omenească. 3. Sě se înfiinţeze reuniuni de moderare, cari se combată rěul cel aduce alcoholismul. În locul alcoholismului sě se întrebuinţeze beuturi mai puţin spirtuoase (cafea şi thea). Sě se ajutore toate instituţiunile, cari ţintesc ameliorarea nutremêntului public. Pentru lucrători sě se înfiinţeze cuartire şi bucătării comune, casse de păstrare. Sě se înfiinţeze asile unde sě se vindece, cei dedaţi spre boala beţiei.

4. Statele se urce darea de consum pentru beuturile spirtuoase, şi se scadă cea a celor mai puţin spirtuoase, se împuţineze crâşmele şi se micşoreze timpul în care aceste se pot cerceta; sě se îngrijească, ca beuturile se fie curate şi sě se pedepsească toţi cei ce promovează beţia, asemenea şi beţiile publici. Acestea sě se închidă în anumite institute făcute spre scopul acesta, şi aci sě se vindece.

Congresul al VI s'a terminat în 2 Oct. cel următor se va ţinea la 1891 în London. *St.*

Disertaţiune

de Ioan German învěţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sěcărêmb.

(Încheere.)

Al 5-lea mijloc: esmiterea în fie-care an din sînul consistoriului scolar în diecesă, a unui asesor, carele sě visiteze scoalele şi sě facă rapoarte asupra scoalei — asupra directorilor şi inspectorilor scolari. Eventual ar fi crearea unui post de secretar pe lângă referintele scolar, ca astfel acela sě poată face cercetările scoalelor.

Mult bine a făcut fericitul Vasiciu ca inspector de scoale, în câte locuri nu s'au făcut scoale la indemnul lui?

Al 6-lea şi unul din cele mai eficace mijloace este, învěţătoriul se tracteze sever, — dar totdeuna uman cu pruncii, cu părinţii sě între în legături de amiciţie, sě nu fie despreţuitoriu, totdeuna gata a-şi pune puterile sale în serviţiul poporului — în mijlocul căruia trăiesce.

În cercetarea oarelor sě fie învěţătoriul punctuos, în scoală totdeuna sě meargă pregătit, sě nu-şi facă ferii, când vrea sě încunjure conflictele cu părinţii elevilor, ear dacă a venit în conflict sě nu-şi descopere ura asupra pruncilor în scoală.

Curtman ęice: „cel mai bun mijloc de a sterpí absenţiile este sě scim face pruncilor plăcută scoala."

Al 7-lea mijloc este: stabilitatea învěţătoriului. Un pomişor are lipsă de timp, ca sě aducă roade. Schimbarea fără motive a învěţătorilor — totdeuna aduce confusiune în scoală şi este foarte desastroasă.

Al 8-lea mijloc este: Armonia pe deplin între directorul scolar şi învěţător.

Al 9-lea mijloc este: ridicarea salarelor învěţătoresci şi scoaterea lor regulată, ca învěţătoriul sě nu fie constrêns în timpul prelegerilor a se ocupa cu alte afaceri, pentru ca sě nu peară de foame. Minimul 300 fl. v. a. ar trebuí sě aibă cel din urmă învěţător pe sate. — Relativ la încassarea salariului trebue sě se aducă lucrul acolo ca: salariul sě incurgă la epitropiile parochiali, şi de aici sě-l scoaţă învěţătoriul, eară nu dela primariul sau notariul.

Al 10-lea mijloc faţă de comunele dela munte unde comunicaţia este grea: sě se ţină prelegeri earna dela oarele 10 până la 2 după ameaęi, pentru că de o parte pruncii sě poată venì, ear de alta sě poată merge seara acasă.

Tot acest mijloc se poate fólosi cu succes şi se şi folosesce în comunele, unde pruncii merg la păşunatul de vite. Pe la 10 oare a. m. vin cu vitele acasă, apoi pleacă la scoală aici pot sě stea până la 3 oare după ameaęi când eară pot merge cu vitele. De comun între ameaęi aduc vitele acasă.

Al 11-lea mijloc este: înfiinţarea de scoale, unde lipsesc, aici trebue sě întrevină consistorul cu fondurile sale — fiindcă numai în comune foarte misere lipsesc scoale.

Al 12-lea mijloc este: Crescerea de învěţători cualificaţi, spre acest scop sě se facă toate înlesnirile posibile celor ce sě aplică la pedagogie. Punerea tacsei de 100 fl. v. a. pentru cei-ce vor întra la pedagogie, va fi o lovitură de moarte dată multor tineri, şi multor scoale române.*)

Al 13-lea mijloc este: pedepsirea fără cruţare a părinţilor avuţi, cari nu-şi trimit pruncii la scoală. Aici nici lucrul nu e scusabil, firesce dacă cu buna nu eşim la cale; tot astfel pedepsirea părinţilor renitenţi, cari din motive închipuite numai nu-şi trimit pruncii la scoală; eară în cât privesce părinţii sěraci, cari reţin pruncii pentru lucru acasă, învěţătoriul trebue sě fie foarte indulgent, când observăm că bunavoinţă ar avea omul, — ad impossibilia nemo obligatur.

Tot astel sě se proceadă şi acolo, unde comunicaţia e periculoasă.

Al 14 lea mijloc faţă de pruncii petulanţi şi desmerdaţi, parte trebue sě întrevină la părinţi învěţătoriul, parte sě se folosească de toată dibăcia sa, ca sě le facă scoala plăcută. Încât pentru pruncii dela 6—8 ani nu destuli de tari pentru a frecuenta scoala earna comitetul parochial împreună cu directorul şi învěţătoriul, la începutul lui Decembre sě-i aleagă şi dispenseze dela scoală. Firesce aceasta sě se întêmple în comunele estinse de munte.

Al 15-lea mijloc este: lista despre absenţii sě se dea regulat atât la oficiul ppesc cât şi la comună, însě totdeuna prin paroch ca director, ca astfel sě nu vină în conflict el cu organele administrative sau cu părinţii pruncilor.

Al 16-lea mijloc este: sě se asecureze venitoriul învěţătorilor prin fond de pensiune.

Al 17-lea mijloc: întroducerea învěţătorilor în regulele higienice, ca cel puţin morburile, cari provin din necurăţie şi negrijă sě le scie cum sě le încungiure în scoală, şi cum sě dea îndrumări şi pruncilor pentru viaţa de toate ęilele.

Încheiu aceasta temă cu cuvintele: „învěţătoriul trebue sě fie sufletul scoalei."

Varietăţi.

* Maiestatea Sa pentru de a lua parte la o vênătoare de curte în 14 Octobre n. va veni la B.-Pesta, şi tot pe acest timp se va re'ntoarce dela Ischl Maiestatea Sa regina şi archiducesa Maria Valeria şi vor merge deadreptul la Gödölö.

* (Mulţemita archiducelui Albrecht.) Regele Carol a primit dela archiducele Albrecht o scrisoare prin care Alteţa Sa i mulţemesce pentru frumoasa şi prietineasca primire ce i s'a făcut în România.

* (Concurs.) Comisiunea economică a comitatului Sibiiu notifică, că comitetul municipal al Comitatului a încuviinţat conferirea a două stipendii de 100 fl. şi adecă: unul pentru studierea economiei de lăptărie şi prepărarea caşului şi altul pentru băcit (prepărarea brânzei).

Stipendisti sunt obligaţi, ca în decurs de un an sě se ocupe de ramii amintiţi şi practic şi teoretic, şi în cele din urmă sě facă eventual o călătoriă, cu scop de a sě perfecţiona.

Pentru o pregătire practică unul dintre Stipendisti va fi trimis la Főherczeglak (staţiunea căii ferate Mohács) la domeniul Alteţei Sale archiducelui Albrecht şi ca practicant privat are de a lucra în stabilimentul cel mare de brânză pe moşia principială.

Al doilea stipendist va fi trimis în stabilimentul arêndaşului munţilor statului, Zürcher-Herczog, în Sighetul-Marmaţiei (Mármarossziget), unde şi în decursul iernii are sě lucre. Stipendistii au de a-şi însuşi cunoscinţa pentru îngrijirea şi nutrirea vacilor, pentru tractarea laptelui, pentru preparea de caş după modul din Elveţia, şi pentru producerea untului. Stipendistul pentru băcit în deosebi are de a învěţa tractarea şi îmbunătăţirea păşunilor de munte, străformarea acelora prin gunoire, udarea liveęilor şi cum are de a sě păşuna vita.

Amêndoi sunt supuşi disciplinei şi ordinei de serviciu a economii respective, au de a lua parte activă necondinaţionat la toate lucrările în modul cel mai conscienţios, ca şi lucrătorii plătiţi, şi au de a trimite la inspectorul ţěrii pentru economia de lapte, pe toată luna un scurt estras din ceea ce ei au învěţat şi au esperiat.

Aspiranţiî, cari în tot casul trebuesc se fie din acest comitat, au de a-şi asterne suplicele lor cu documente despre pregătirea lor teoretică şi practică, şi adecă: în special, referitoare la cunoscinţele dobândite în economia de lapte, brânză şi băcit, şi adeverinţă dela antistia comunală de unde sunt de nascere, până la 21 Octobre n. a. c. 6 oare seara, la vice-comitele comitatului Sibiiu, ca preşedintelui comisiuni economice.

Stipendistul nesatisfăcênd pretensiunilor recerute, va fi rechemat.

Atragem îndeosebi atenţiunea românilor nostri din mărginime la acest concurs, pentru că se oferă bună ocasiune de a face un pas înainte pe acest teren, ce se poate validita într'o formă foarte rentabilă.

* (Foaiă nouă.) *„Foaia bisericească şi scolastică"* este titlul unui organ al provinciei metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia şi Făgăraş, care apare în 1 şi 15 st. n. a fie cărei luni. Proprietariul şi editorul acestei foi e tipografia seminarială din Blaş. De partea intelectuală a foaiei se îngrigesce un consorţiu, a cărui constituire se regulează prin un statut.

* (Mutarea direcţiunei postale telegrafice la Cluş) În 3 n Octobre s'a ţinut în Cluş o conferinţă sub presidiul primarului oraşului Géza Albach în aceasta cestiune. Ministrul de comunicaţiune a recercat pe oraşul Cluş se designeze pe durată de 10 ani localităţi pentru direcţiunea postală şi telegrafică ce sě va strămută acolo. Conferinţa însě a constatat, că din consideraţie la starea financială a oraşului împlinirea dorinţei ministrului nu poate fi primită, deoarece în oraş nu sě află localităţi corespunđětoare pentru un atare scop, cu escepţiunea unui edificiu, care e propietatea ministrului de comunicaţiune.

* (O bucurie adevěrată.) Principele de coroană german, după scirile cele mai autentice, s'a mântuit de boala de grumaz; însě cu toate acestea trebue sě evite încă cât va putea răceala. Din consideraţiunea aceasta el va mai petrece în Veneţia. Cele trei fiice ale sale, după cum sě spune, au lucrat neobosit la pregătirea unui vesmênt pentru tatăl lor, care sě fie uşor, dar călduros, care vestmênt sě l ferească de inriurinţa aerului umed în preumblările cu gondola. Principele de coroană adecă s'a esprimat, că toate materiile de lână ţesute i sunt prea grele, şi cele de mătasă prea puţin călduroase. Când una dintre fiicele sale, principesa Victoria, a oferit părintelui ei, věstmêntul, lucrat de ele, principele esclamà: Mai nu-mi aduc aminte, că vr'odată la un dar să fi avut atâta bucurie.

* (Escursiune la Braşov şi Bucuresci). În 14 şi 15 a. l. c. n. sě arangiază din partea biroului orăşenesc al căilor ferate din Braşov, din toate staţiunilo mai mari din Transilvania, o escursiune la Braşov şi de aci în 16 a aceleaşi luni, la Bucuresci. Biletele, cari conţin şi în cuartirarea completă, sě dau pentru preţuri de tot reduse. Petrecerea în Bucuresci va dura 2 ęile. La rentoarcerea din Bucuresci, călătoria se va întrerupe la Sinaia, pentru ca pasagerii sě aibă ocasiune a visita romanticele locuri din împregiurimea aceea. Programul întreg de călătorire, sě va face cunoscut după aceasta. Preţul călătoriei dela Braşov până la Bucuresci şi îndărăpt (avênd o durată valabilă de 10 ęile până la reîntoarcere) dimpreună cu toată găzduirea în Bucuresci este: pentru classa II-a 23 fl., ear classa III-a 19 fl.

* (Un dar de fer.) Cu ocasiunea serbărei jubileului de 25 de ani al lui Bismarck — supra numit cancelariul de fer — lordul Ranelagh mare stimător al aceluia, voind sě afle un present cu care sě facă mai mare onoare prietinului seu, a venit la o idee originală. Presentul acela deoarece nu-l putea căpăta gata a îngrigit, ca pe ęiua sěrbărei sě fie pregătit negreşit. În ęiua sěrbărei jubileului în curtea cancelariului german se afla o povară colosală pe care dacă ai fi socotit o după pondul ei, ai fi creęut, că e vocea jubilantelui în concertul Europei. Obiectul acesta era un glonţ de tun, ca toate gloanţele, — al cărui intern era astfel scobit, încât representa o masă de scris în toată forma. Lădăţuele mesei erau cu mare artă aşeęate fie-care la locul ei. Se ęice că prinţul Bismarck ar fi rostit la primirea darului următoarele cuvinte: „Dee ceriul, ca şi de aci înainte gloanţele de tun, sě ajungă la o asemenea întrebuinţare amicală."

* (Un club escentric.) La Londra toţi au cluburile lor; ecsistă chiar Clubul celor cu câte şase degete la fie-care mână (Thesixe fingered Club). În ęilele trecute, presidentul Clubului celor cu câte 6 degete a cetit raport statistic asupra Societăţei lor, în care a anunţat, că ecsistă în lume 2173 persoane cu câte 6 degete la fiecare mână, 431 cu câte şepte degete şi o persoană în Madagascar care are 8 degete. El a adăogat, că s'au luat měsuri pentru a se publica note de musică pentru piano pentru musicanţi cu câte 6 degete; această anunţare a fost primită cu cel mai viu entusiasm.

* (O femee care doarme de 84 ęile.) — Điarele rusesci spun, că în oraşul Laslawl, din guvernămentul Voliniei, o ţěrancă doarme de 84 ęile. Din toate părţile medici şi oameni de sciinţă aleargă sě vadă acest fenomen patologic.

Ţěranca, care este în vêrstă de 16 ani, n'a mâncat absolut nimic de când se găsesce în această stare de letargi.

* (Bibliografic.) În tipografia archidiecesană a eşit de sub tipariu: *„Curs de limba maghiară"* pentru şcoalele poporale de Ioan Molnár, Partea I (Abecedar şi legendar). Preţul: legat *20.* broşurat *16* cr.

De curênd va apăré şi partea II. (Eserciţii de vorbire). Preţul ca şi la partea I. Şi după partea II. va fi destinat jumětate din venit pentru scopuri culturale române.

Boala cea mai nouă modernă „debilitatea nervală" contra căreia s'au folosít preparatele narcotice şi tare influente precum e morphium etc. se poate delătura mai sigur prin leacul cel mai bun şi nestricăcios, elicsirul de nervi al drului Lieber. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a. o sticlă întreaga fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz."

---

*) Dar e impusă de o necesitate imperativă. Red.

Nr. 632. [1702] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încăldit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încăldit, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-şi aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 324. [1704] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învĕţămêntului, douĕ rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc sĕ reflecteze la ocuparea acestui post învĕţătoresc au sĕ-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 129. [1703] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.

2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.

3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

[1696] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, sĕ repeţesce, conform ordinaţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român."

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu douĕ încăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, graşd, şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu	fl. 62.—
2. Porţiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat şi 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu	fl. 150.—
3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu	fl. 60.—
4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală .	fl. 14.—
5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu	fl. 32.—
6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . .	fl. 14.—
7. Dela botezul copiilor preste an preste tot .	fl. 8.20
8. Dela înmormêntări	fl. 15.—
9. Dela slugirea sântului maslu preste an . .	fl. 3.—
10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . .	fl. 20.—
11. Dela cununii . .	fl. 5.—
12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii)	fl. 4.—
13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi	fl. 12.—
14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face	fl. 3.—
Suma	fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântăre, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi sĕ recere şi concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

[1698] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca sĕ fie versaţi şi în cântările bisericesci şi sĕ ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zerneşti.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887.
În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 317. [1697] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 4953. [1701] 2—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competinţele legali.

Concurenţii cualificaţi sĕ-şi aştearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

Nr. 425. [1695] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare până la terminul de mai sus, la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 406. [1687] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, şi anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Marinovici" pentru studenţi de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riureanu," pentru studenţi la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „E. D. Basiota" pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „Tofaleană," pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău," cari ar voí sĕ înveţe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887*.

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre-unul din stipendiile amintite sub *A*) 1—3 au sĕ acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergĕtor.

c) Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutorul amintit sub *B)* 4. au sĕ presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres.
Dr. I. Crişian, secretar II.

Nr. 295. [1705] 1—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare şi cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 22—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz."

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.
Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 29 Septembre (11 Octobre) 1887. *Anul* XXVX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3375 Plen.

Cerculariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Congresul nostru național bisericesc, cerêndui-se interpretarea statutului organic relativ la membrii sinoadelor protopresbiterale, în ședința sa din 18/30 Iuniu 1886, sub Nr. prot. 128 a luat următoriul conclus normativ:

> „De membru al sinodului protopresbiteral poate fi ales și acela, care nu e membru al unei comune parochiale din același cerc protopresbiteral; se recere însĕ, ca alesul sĕ fie membru al vre-unei comune parochiale din metropolia noastră ortodocsă orientală română."

Acest conclus congresual este de a se publica sinoadelor protopresbiterale și celor parochiale spre cunoscință și eventual spre acomodare.

Sibiiu, 6 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 28 Septembre.

Nu va trece multă vreme și în Ungaria se va adeveri proverbul unguresc: „több a baj mint a vaj" sau pe românesce: „una bună și ḑece rele". Sĕ grămădesc prea multe lucruri una mai neplăcută ca și alta pe capul guvernului unguresc și în genere în contul țĕrii — și e bine sĕ se scie, că nu noi le causăm nici una, dar chiar nici una din aceste rele. — În o parte a țĕrii bandele de tâlhari amenință liniscea publică, fură și omoară, jefuesc și amenință averea și viața oamenilor, și ministrul de interne și cu cel de justiție nu află alt remediu decât se publice statariul. În aceste părți ale țĕrei nu e nici un român, — deci nu noi suntem, cari dăm de lucru statului și organelor lui, nu noi amenințăm ordinea publică și cea socială, ci oamenii aparținĕtori rassei domnitoare, oamenii, cari ar trebuí sĕ fie mulțumiți cu actuala stare de lucruri.

În altă parte a țĕrei unguresci — în Fiume s'a escat un alt conflict tot așa de funest în urmările sale, ca și cel enumerat mai sus, numai cât aici nu hoții și tâlharii amenință statul unguresc, ci nisce cetățeni de frunte, oamenii până eri alaltăeri ținuți de mari patrioți, — dar cărora încă li s'a urît de actuala stare a lucrurilor.

Și ca sĕ lămurim mai bine cetitorilor nostri acest subiect aflăm cu cale și de necesar a le pune în vedere rĕul așa după cum e el în realitate, și nu după cum vor sĕ ne facă ungurii sĕ credem.

Orașul maritim Fiume este pentru Ungaria aceea ce e Triestul pentru Austria, adecă un oraș în care se concentrează tot negoțul, esportul și importul. Triestul se află bine sub domnirea austriacă și aceasta din motiv, că austriacii au vĕḑut, că din italieni nu pot face nemți, odată cu capul. Ceea ce austriacii au vĕḑut de mult, ungurii nu vĕd nici astăḑi, ci află de bine a le impune Fiumenilor limba maghiară în oficii, ba și un gimnasiu de stat le-au înființat, ca numai și numai sĕ-i dedee la viață ungurească.

Fiumenii vĕd tendințele de maghiarisare de mult, și dacă până acum nu s'a iscat vr'un conflict mai aprig între ei și guvernul maghiar, apoi aceasta este de a se căuta în procederea acestui din urmă de a jertfi mult pentru Fiume, și de ai amăgi cuasi cu bunuri lumesci, ca se uitele de altele mai înalte și mai sublime, de limba lor, de tradițiunile lor și de mândria înăscută italianului. — O au și dus multă vreme așa cam printre el — până când ministrul de comunicațiune dl Baross, prin o ordonanță ținută în ton puțin diplomatic a poruncit, ca sĕ se împreune Delta rîului Fiuma cu gara, ce este afară din oraș — prin nisce șine, ce au se conducă prin centrul orașului, prin strada cea mai pompoasă Via del Porton, așa, că nu numai parcul Fiumei se nimicesce, ci și comunicațiunea, frumsețea și liniscea orașului se conturbă în un mod bătătoriu la ochi. Toate aceste au sĕ se întêmple pentru un magazin de lemne, ce are sĕ se înființeze în portul Fiume, ca Ungaria sĕ poată transporta lemne în orient și sĕ se cruțe tot odată spesele, ce ar fi împreunate cu un alt plan de a se conduce șinele pe altă cale. Fiumenii au protestat și protestează contra ingerinței ministrului, ba mai mult, în o plânsoare cătră dietă amenință chiar pe ministrul cu proces, la cas sĕ insiste pentru realisarea planului seu.

Tot din acest incident fiind spiritele iritate și oamenii măhniți nu s'a aflat în Fiume om, care se participe la desvălirea monumentului lui Deák, drept semn de demonstrațiune, că Fiumenii nu sunt împăcați cu guvernanții lor și că nu le vine la socoteală procederea ministrului în această afacere, care seamănă mult cu a le batjocorí orașul, și a-i detrage mult din frumusețea și valoarea lui. Acest cas este destul de eclatant și e cu o dovadă mai mult, cum pricep frații maghiari de a-și face și din pretini dușmani de moarte, și casul nu e fără păreche la noi.

În Zagrabia trebile însĕ merg tot așa. Consiliul orășănesc în o ședință din sĕptămâna trecută a decis, ca se înainteze un memorand de-a dreptul Maiestatei Sale, în care se arată plângerile cetății Zagrabia și uneltirile banului Khuen Hédervàry de a le nimici toată autonomia lor comunală. Nu mai puțin ca 27 puncte se înșiră, ca formă de gravamine în acel memorand lucrat de cetățenii Croației, în care cu colori drastice sĕ espune starea în care a ajuns capitala Croației sub actuala domnie și sub chivernisirea ungurilor.

Se poate, că acel memorand nu o se ajungă în mânile Maiestatei Sale, se poate și aceea, că primariul, sub al cărui presidiu s'a adus conclusul sĕ fie suspendat și alungat din oficiu, toate se pot, dar una nu se poate ascunde, că nemulțumirile cresc și se înmulțesc, ear cei chemați a le domoli și liniscí, nu-și fac mustrare de consciință din astfeliu de lucruri bagatele după conceptul lor.

Revista politică.

Ori care a fost causa întâlnirei dela Fridrichsruhe dintre ministrul italian și cancelariul german în cele din urmă s'a adeverit pe deplin, că aceea a fost și este de natură curat politică, care atinge

FOIȚA.

134

Mănăstirile din occident, ca focularea ale culturei în evul mediu.*)

> Motto: Lumina întru întunerec luminează și întunerecul nu o a cuprins. Ioan 1. 5.

Cu drept cuvênt putem ḑice, aceea ce evangelistul Ioan a esprimat în cuvintele de mai sus, și despre mănăstirile din occident în evul mediu, cari într'adevĕr „luminau în întunerec." Mai înainte însĕ de a arată, că prin ce rĕspândiau ele lumină, prin ce luminau în întunerec, în liniamente generale voiu sĕ arăt starea monachismului în timpul acesta în occident și în legătura cu aceasta și în orient.

Începĕnd încă de prin secolul al VIII lea ordinele monachale din orient mergeau cu pași repeḑi spre decădință și-și perdeau din energia, lustrul și forța lor vitală, dând uitării scopul sublim, ce aveau sĕ-l urmărească. Altfel sta lucrul pe acest timp cu monachismul în occident. Aici acesta prinde base din ce în ce mai solide și acesta cu atât mai vêrtos, căci el avea sĕ îndeplinească aici mari misiuni culturale, avea sĕ dea mână de ajutor la sforțările popoarelor spre civilisațiune, sĕ emancipeze lumea din legăturile barbari și sĕ propage în toate direcțiunile lumina adevĕrului. Și cu cât monachismul occidental în munca aceasta sĕ oțelesce, și sĕ nobilitează, prinḑênd o consistență cât sĕ poate mai solida, cu atât mai tare în orient posiția acestui ordin devine mai critică. Ipocrisiă, avariția și câștig personal caracterisau adesea pe monachii din orient. O mare parte din acesti monachi erau din poporul de rênd, urênd sciința, artele, studiul, și în general vorbind, ori ce erudițiune. Monachismul oriental era, pe timpul acesta, pe de parte de a corespunde intențiunilor Marelui Vasilie.

Cu totul altfel sta lucrul cu monachismul din occident pe timpul acesta. Aici monachismul, deși întrodus cu mult mai târḑiu prin bărbați, cari i cunoscură însemnătatea, precum au fost marele Atanasiu, Ambrosiu, Ieronim, Augustin etc. cu toate acestea sĕ lățesce repede, sĕ respîndesce, aflând o mulțime de aderenți în toate păturile societății. Mulți disgustați și obosiți de valurile lumii și înclinați cătră o viață contemplativă, sĕ retrageau în mănăstiri unde prin rugăciune, lucruri folositoare și fapte de caritate creștinească, voiau a câștiga mântuirea sufletului.

Un Bonifaciu, numit și apostolul Germanilor, un Columban, monach irlandez și alții atestă din ajuns prudența religiosității și energia, de care am vorbit, că erau pătrunși monachii din occident întru respândirea luminei evangelice.

Nu trebue însĕ trecut cu vederea, că pe lângă rumoasele calități, care le avea monachismul occidental erau și multe estravaganțe, care mai târḑiu degenerară în adeverate scăderi pĕcătoase ba au contribuit la discreditarea ordinului celui odinioară așa de folositoriu. Abstrăgênd dela acele estravaganțe, escese de zel într'o privință sau altă privință, monachismul occidental în evul mediu a fost un factor puternic la propagarea culturei, sau dacă s'a ḑis prea mult, la conservarea acesteia într'un timp atât de înbăznit de nesciință, încât numai prin mănăstiri mai licura câte o raḑă de lumină. Mult a perdut omenimea din productele geniale ale anticității în acest timp de barbariă generală, de nesciință totală, dar și mai mult ar fi perdut dacă n'ar fi fost mănăstirile. De opurile clasice lumea din afară n'avea nici o cunoscință, și nici nu sciia, că odinioară a fost o lume atât de cultă, ci numai monachii de prin mănăstiri mai continuau firul întrerupt cu clasicitatea, ocupăndu sĕ cu studiul literaturei vechi sau cel puțin decopiind opurile unui Cicero, Horaț, Cesar, Salustiu etc. ca sĕ nu dispară fără urmă, ca și cum n'ar mai fi fost.*)

(Va urma.)

---

*) Dăm loc acestei lucrări mai mult pentru încuragiarea dlui autor, fiind evident un studiu din partea dênsului. Red.

*) Cu ocasiunea acestei decopieri sau strecurat o mulțime de erori în autorii clasici, cari dealtmintrelea pot fi escusate, considerând vitregitatea timpului și sĕ fim mulțămiți, că ni-le a păstrat și așa cum ni le-a păstrat.

interesele Europei întregi, ear nu numai un act de curtuasie după cum să susţinè din unele părţi. Ḑiarele germane ca „Norddeutsche Allg. Zeitung“ al cărui cuprins politic este cunoscut d-lui Bismarck încă înainte de a sĕ tipări, abia acum, după ce s'a făcut visita demustră adevĕratul motiv al acelei întrevederi. Comuniunea intereselor Germaniei şi ale Italiei pe de o parte şi pacea întemeiată de care se va bucura Europa prin alianţa germano-austro-italiană pe de altă parte, a fost după numitul ḑiar motivul intrevederei dela Fridrichsruhe. Intr'alt loc ḑice acelaş ḑiar, că toţi cetăţenii iubitori de pace, cari cu plăcere salută ori ce cale nouă, care asigură pacea, privesc cu mulţămită la convenirea cancelariului prusian mai întâiu cu contele Kalnoky, şi mai în urmă cu ministrul Crispì. Acele voci însĕ, cari sĕ esprimă cu neîncredere despre acele visite, arătă prin aceea, că ele nu aparţin mulţimei celei mari a poporaţiunilor europene, care voesce pacea, ci acelui numĕr mic, care caută a aduce pe capul Europei calamitatea unui rĕsboiu mare.

Sunt şi unele ḑiare, ca „National Zeitung,“ care voind a detrage încât va din însemnătatea cea mare, ce i sa dat visitei dela Fridrichsruhe prin presa din toate părţile ḑice, că alianţa austro-gemănă cu Italia a fost reînoită încă mai dinainte şi adecă, când contele Robilant a obţinut ordinul Vulturului negru; acum la Fridrichsruhe s'a negoţiat numai pentru precisarea unui casus foederis, fiind Italia ca şi Germania necesitată în posiţiuni critice, de a face front de două părţi.

Tot în sensul acesta vorbesce şi oficiosul „Riforma“, care ḑice, că conferinţele ambilor bărbaţi de stat n'au putut avea în vedere nici vre-un scop nou deosebit, nici încheerea vre-unui arangiament politic în interesul ambelor naţiuni — deja aliate. Impresia bună, ce încă dela început a făcut asupra Angliei tripla alianţă a puterilor din centrul Europei a pus în circulare faima, că ea încă se va alipi la aceea alianţă dând nascere astfel la o „împătrită înatacabilă“ alianţă, cum se esprimă „Daily Telegraph.“ Aceasta este însĕ mai mult o ilusiune pe care şi-o face ḑiarul englez, şi pe care în urmă tot el o delătură, ḑicênd, că Anglia fiind isolată de puterile continentale, interesele ei se învêrtesc într'un cerc mai mărginit faţă de al celorlalte puteri.

Nota turcească trimisă cabinetului rusesc era considerată de toate puterile, ca primul pas făcut cu toată seriositatea spre resolvirea încurcatei cestiuni bulgare. Poate că nota a avut cea mai bună intenţiune în aceasta privinţă, respunsul sosit din partea cabinetului rusesc însĕ, nu promite nici de cât o mai grabnică resolvare a lucrurilor. Proiectele Porţii în mare parte n'au fost acceptate de cabinetul rusesc întocmai, cí pe lângă fie-carele s'a mai adaus câte ceva, conform intereselor proprii ale ţerii. Presupunerea, că lucrurile sĕ vor trăgăna încă multă vreme, o mai întăresce şi imprejurarea, că pe când la începutul negocierilor dintre Rusia şi Turcia, se spera şi sĕ credea, că cestiunea sĕ va resolví pe deplin prin stăruinţele acestor douĕ puteri deaproape interesate în causă, astăḑi sĕ simte totuşi necesitatea întrevenirei unei conferinţe europene pentru regularea şi terminarea afacerilor bulgare. „Riforma“ organul dlui Crispi, privesce în proiectul unei conferinţe europene, care a fost propusă din partea comisarului rusesc de către Said Paşă ministrul turcesc, pasul cel mai sigur pentru resolvîrea cestiunei bulgare, căci din aceasta deduce, că în Petersburg oamenii au devenit ceva mai concesionari. După un anunţ sosit lui „Polit. Cor.“ din Londra, rĕspunsul rusesc la nota turcească s'a părut cam întunecat cercurilor politice de acolo.

E remarcabilă declaraţiunea, ce marele duce Nicolae a făcut'o cu ocasiunea călătoriei sale la Dunkerque. El a ḑis, că Francia nu trebue sĕ se lase a fi mişcată de vecsaţiunile Germaniei, de oarece ţarul este cu totul devotat Franciei. Dacă rĕsboiul va isbucní între Francia şi Germania, a adăogat marele duce, şi dacă Rusia nu va întreveni, el însuşi împreună cu numeroşii ruşi se vor angagia în armata francesă.

Testamentul fericitului Teodor Papp.

În unul din Nrii precedenţi ai ḑiarului nostru am publicat necrologul fostului mare propietariu Teodor Papp din Lugoş. Primindui testamentul din care se va vedè că aproape întreaga avere şi o a testat pentru scopuri culturali resp. ajutorarea tinerilor lipsiţi de mijloace, ne vedem plăcut îndemnaţi al publica în toată estensiunea precum urmează:

Eu Michail Bésan, notar regiu public din Lugoş, după premearsa recercare, astăḑi dimineaţa la opt şi jumĕtate oare m'am dus în persoană la dl Teodor Papp, în casa dênsului, care se află în Lugoşul român, strada podului unde locuesce numitul *Teodor Papp* locuitor şi proprietar în Lugoş, care ce e drept era bolnav în pat, dar fiind cu toată presenţa şi consciinţa de sine şi din voie liberă au cerut, ca înaintea martorilor: Matei Ignea preot, Stefan Oltean oficial comitatens şi Constantin Udrea oficial urban, toţi locuitori în Lugoş, cari în continuu au fost de faţă şi împreună, şi cari mie 'mi sunt personal cunoscuţi, se cuprind în act notarial, şi încă în limba română, voinţa sa ultimă, care şi-a esprimat'o prin cuvênt viu, întrebând la fie-care punct şi disposiţiune nouă martorii, că oare au înţeles bine fie-care disposiţiune, şi numai după respunsul positiv al martorilor, precum şi după acea declaraţiune a dlui Teodor Papp, că nu poftesce a face alte disposiţiuni, amĕsurat dorinţei DSale s'a cuprins în act public notarial următoriul

Testament.

1. Eu *Teodor Papp*, simţêndu-mĕ morbos şi slăbit la puterile fisice, dar cu minte întreagă şi sănătoasă, pentru casul morţii, recomând sufletul meu graţiei nemărginite atotputernicului Dumneḑeu, ear trupul meu voesc sĕ se înmormênteze în mod provisoriu în cimiteriul greco-oriental român din Lugoş, de unde apoi sĕ fie transportat cât de curênd şi aşeḑat la odichnă eternă în cripta mea familiară, carea după moartea mea va trebuí sĕ se zidească în Giula (Békes-Gyula) în cimiteriul greco-oriental român.

2. Toată averea mea mişcătoare şi nemişcătoare, despre carea nu fac altă disposiţiune mai la vale, şi carea sĕ află la Logoş, Zsabar, Kékes şi Giula, o destinez pentru o fundaţiune greco-orientală română în Giula (Békés Gyula), carea sĕ poarte numele: *„Fundaţiunea lui Teodor Papp“*. şi adecă:

a) scopul *„fundaţiunei Teodor Papp“* este: ca din venitul curat anual a tuturor averilor mele sĕ se împărţească stipendii anuali tinerilor greco-orientali români din Giula (Békés Gyula), cari sunt sĕraci, lipsiţi de mijloacele materiale şi studiază la atare gimnasiu, academie ori universitate în Ungaria ori în străinătate;

b) aceasta fundaţiune va provedea cu stipendiu în prima linie pe neamurile mele până la strănepoţi şi strănepoate, cari sau născut dela trei surori ale mele şi umblă la ori-ce scoală, şi numai suma, ce va remânea după stipendiarea neamurilor mele se va întrebuinţa pentru tinerii români greco-orientali din Giula;

c) un stipendiu, fie pentru neamuri, fie pentru tinerii români greco-orientali din Giula, nu poate trece preste 400 fl. adecă: patrusute floreni la an pentru o persoană;

d) neamurile mele, întocmai ca tinerii greco-orientali români din Giula, dacă sunt risipitori, ori nu fac propăşire îndestulitoare în învĕţământ, sunt eschişi dela stipendii;

e) neamurile mele, rĕmase după trei surori ale mele, numai până la strănepoţii şi strănepoatele mele de soră pot avea prioritate înaintea tinerilor români greco-orientali din Giula, ear cei-ce urmează după strănepoţii si strănepoatele mele după trei surori ale mele, numai ca străini se pot lua în considerare la împărţirea stipendiilor;

f) familia amicului meu *Dr. Atanasiu Marian Marienescu* jude la tabla regească din Budapesta şi a advocatului din Lugoş *Ioane Nedelcu* are d'a fi privită egală cu neamurile mele până la strănepoţi şi strănepoate. Va sĕ ḑică: următorii din familia Marienescu şi Nedelcu până la strănepoţi şi strănepoate, până când umblă la altă scoală, sunt a se provedea cu stipendii în prima linie întocmai ca următorii surorilor mele;

g) toţi aceea, cari din fundaţiunea mea creată prin acest testament vor primi stipendii, au sĕ se numească de *stipendistii lui Teodor Papp*.

3. Manipularea întregii mele averi, împărţirea stipendiilor pe basa punctului 2, censurarea recurselor şi a testimoniilor, precum şi eschiderea dela stipendii, cu un cuvênt facerea tuturor disposiţiunilor necesare spre acel scop, ca fundaţiunea mea se corespundă intenţiunei mele, ca adecă: neamurile mele până la strănepoţii şi strănepoatele ale surilor mele se umble la scoală, şi ca tinerii români greco-orientali din Giula se aibă mijloace materiale de a putea studia la gimnasii şi la institute mai înalte de învĕţământ, — o încredinţez Veneratului consistor greco-oriental român din Arad, pe care 'l rog cu deadinsul, ca se caute cu ori-ce preţ a susţiné si a întrebuinţa venitul curat al fundaţiunei mele spre crescerea şi luminarea tinerimei greco-orientale române din Giula (Békés-Gyula).

Doresc totodată, ca spre orientare şi controlă, socoţile anuale ale fundaţiunei mele, precum şi numele stipendaţilor sĕ se facă cunoscut publicului român greco-oriental prin atare foaia română, socoţile însĕ spre censurare şi întărire sĕ se subscearnă în fie-care an la sinodul eparchial al diecesei Aradului, ori în cas de lipsă la consistoriul greco-oriental român al Metropoliei noastre din Sibiiu. Rog deci pe Veneratul consistor greco-oriental român din Arad sĕ binevoiască a elabora şi un statut pentru manipularea fundaţiunei mele, împărţirea şi sumele stipendiilor anuale, mai departe pentru modalitatea cum sĕ se censureze, sĕ se publice soco- fundaţiunei mele.

4. Bunei mele soţie *Ofelia*, dacă ea va rĕmânea în vĕduviă, până la moarte. las a i se plătí din toată averea mea suma de 30,000 fl. adecă: treiḑeci de mii de floreni valuta austriacă ca deplină escontentare, prin ce firesce încează şi dreptul ei vidual basat pe legile patriei.

Dacă însĕ ea se va mărita şi nu va mai purta numele meu, atuncia ea în loc de treiḑeci de mii de floreni are se capete din toată averea mea numai 15,000 fl. adecă cincisprećece mii de floreni. Ear dacă dênsa în ori ce privinţă s'ar arăta nedeamnă de numele meu, de nemulţămitoare, ori dacă ne'ndestulinduse cu disposiţiunile mele testamentale, în ori ce direcţiune şi sub ori ce titlu de drept ar atăca cu proces acest testament al meu; atuncia socia mea *Ofelia* din toată averea mea numai suma de 10,000 fl. adecă ḑece mii de floreni are se o capete, adecă: suma, ce eu pentru casul morţii mele i-am fost asigurat ei în contractul nostru de căsătorie.

Tot sociei mele *Ofelia* las toată averea mea mobilă, de ori-ce natură se fie, carea la moartea mea se va afla în casa mea. Îi conced totodată, ca până când ea va rĕmânea vĕduvă, locuinţa de astăḑi din casa mea sĕ o folosească fără nici o desdaunare, ori chiriă; căci dorinţa mea este, ca soţia mea se nu sufere nici o lipsă, şi sĕ fie provĕḑută cu toate cele de lipsă şi după moartea mea.

5. Las bisericei greco-orientale din Lugoş suma de 1000 fl. adecă: una mie de floreni, a cărei interese sĕ se întrebuinţeze pentru lipse scolare şi bisericesci greco-orientale române.

6. Las sorei mele *Catarina* 5000 fl. adecă cinci mii de floreni. Ei i las şi cocia mea, şi hamurile cele noauă, precum şi maşina de trierat (Göppel,) carea se află la Kékes.

7. Fiindcă mi-a murit două surori, las următorilor acestora la olaltă 10,000 fl. adecă: ḑece mii de florini, va se ḑică: următorii după fie-care soră repausată capătă 5000 fl. ḑi cinci mii de florini.

8. Las bisericei greco-orientale române din Kékes 200 fl. adecă doauĕsute de floreni pentru pomenirea şi odichna sufletului meu, avênd a se ţinea pentru procente în tot anul un parastas la ḑiua *sântului Teodor*.

9. Las bisericei şi scoalei greco-orientale române din Giula din veniturile averilor mele câte 80 fl. adecă optḑeci de floreni la an, avênd şi acolo a se ţinea părastas pentru mine în fie-care an la *sântul Teodor,* şi din suma de optḑeci floreni a se plătí spesele părastasului, dintre cari destinez fie-cărui preot, care va funcţiona, câte cinci floreni, şi numai restul se va putea întrebuinţa pentru acoperirea lipselor bisericesci şi scolare.

10. Las corului vocal român din Giula, dacă atare se va înfiinţa, optḑeci de floreni la fie care an până când va esista un atare cor vocal.

11. Las *Teodorei Nedelcu,* fetei advocatului *Ioane Nedelcu,* sĕ i-se plătească când se va mărita, suma de 500 fl. adecă cinci sute de florini.

12. Las pruncilor advocatului *Nicolae Prostean* din Lugoş, 500 fl. adecă cincisute de floreni odată pentru totdeuna, făcêndu-se din aceasta sumă împărţire egală între ei.

13. Las preotului greco-oriental român din Kékes suma de 100 fl. adecă una sută de florini.

14. Las 200 fl. adecă: două sute de florini familiei învĕţătoriului greco oriental român din Giula cu numele *Marcus,* odată pentru totdeuna.

15. Las câte 50 fl. adecă: cinciḑeci de florini *casinei române* din Lugoş, *reuniunei române de cântări şi musică* din Lugoş, *spitalului* din Lugoş şi *copiilor sĕraci* greco-orientali români pentru vestminte, la olaltă deci 200 fl. adecă: douĕ sute de floreni.

16. Las 100 fl. ḑi una sută de florini servitoriului meu *Vasilie,* pentru că m'a servit cu credínţă, ear *bucătăresei* mele 80 fl. adecă: optḑeci de florini.

17. Cu vestmintele mele dispune socia mea *Ofelia* după plac, ea va da după plac unele din mobilii şi surorei mele *Catarina.*

18. De esecutor al testamentului meu 'l denumesc pe dl advocat *Ioane Nedelcu* din Lugoş, care va îngrigi, ca toate disposiţiunile testamentului meu sĕ se împlinească cu acurateţă, el va îngrigi asemenea si plătirea datoriilor mele şi va încassa şi pretensiunile mele, ce le am în Lugoş ori în alte locuri, însemn însĕ, că datoraşilor mei iert toate percentele decăḑute până la moarte, avênd a se încassa dela dênşii numai capitalul.

19. Doresc, ca din venitul averilor mele înainte de toate sĕ mi se facă o criptă familiară sub numele *„Cripta familiei Teodor Papp“* în cimiterul greco-oriental român din Giula română unde — precum ḑisei mai sus — trupul meu va fi transportat din Lugoş şi aşeḑat spre odihnă eternă. În urma.

20. Rog pe Veneratul consistor greco-oriental român din Arad, precum şi pe esecutorul testamentului meu *Ioane Nedelcu,* se binevoiască a face astfel de disposiţiuni, ca la realisarea massei lăsămêntului meu, dintre realităţile mele, încât sĕ poate sĕ se păstreze în natură pentru fundaţiune, cele trei case ale mele din strada podului în Lugoşiul român, pentrucă aceste case, avênd o situaţiune foarte favorabilă pentru comerciu, negreşit, că din an în an vor aduce venituri mai mari fundaţiunei mele.

21. Pretensiunile mele din Boldur, Hodoş, Zsabar, Ollóság şi Ohabaforgács sĕ se încasseze asemenea fără procente şi le las *Teodorei* fetei lui *Ioane Nedelcu* advocat.

Despre ce s'a luat actul de faţă, i-s'a cetit dlui *Teodor Papp* înaintea martorilor în continuu presenţi şi împreună, şi după-ce dênsul a declarat, că întru toate consună cu voinţa DSale, s'a subscris cu mâna proprie a DSale şi a martorilor. Lugoş, în anul una mie optsute optḑeci şi şepte, Septembre douĕḑeci şi şase, după ameaḑi la cinci şi jumĕtate oare. *Teodor Papp* m. p. (adecă *Teodor Papp*) *Matheiu Ignea* m. p. *Constantin Udrea* m. p. *Stefan Oltean* m. p. *Mihail Bésan* m. p. not. reg. public (L. S.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluș, în 8 Octobre 1887. st. n. Mult stimate Domnule Redactor! In numĕrul „Românului“ din 2. Octobre, a apărut o notiță, care luând scire despre cele publicate în numĕrul 94 al „Telegrafului Român“ referitor la bineventarea I. P. S. Domnului archiepiscop și metropolit Miron Romanul din partea tinerilor universitari români din Cluș, trage la îndoială adevĕrul celor cuprinse în acea notiță a „Telegrafului Român“. Cu regret am luat la cunoscință, că sĕ află cineva, care sĕ poată trage la îndoială împlinirea unei datorințe fiesci a tinerimei române față de prea bunul ei Părinte sufletesc. Deci în interesul adevĕrului ne simțim îndatorați înșiși a aduce la cunoscință, cumcă tinerii români dela aceasta Universitate credênd a-și împlini o fiască datorință, prin o deputațiune esmisă din sînul ei, constătătoare din subscrișii, într'adevĕr s'a presentat înaintea Escelenției Sale, esprimându-și sentimentele de adêncă reverință, ce le nutresce junimea față de Înaltul nostru Prelat, — cea ce vĕ rugăm, M. St. Domnule redactor, spre lămurirea celor dela „Românul,“ a le da publicității.*)

Ioan Popescu, asc. de drepturi.
Enea Draia, asc. de drepturi.
Gavril Cosma asc de drepturi.
Victor Mihu, asc. de medicină.

Varietăți.

* (Espresiunea unei înalte mulțămite.) Maiestatea Sa monarchul nostru a adresat cu dto I Oct. n. din Schönbrun inspectorului general de artillerie F. z. m. archiducelui Wilhelm un prea înalt autograf, în care Maiestatea Sa dă espresiune recunoscinței Sale și mulțămesce pentru succesul manevrelor anului acestuia, cari succese sunt a sĕ atribui în partea cea mai mare neobositei activități a archiducelui.

* (Vênătoarea principelui de coroană Rudolf.) Moscenitorul de tron Rudolf, acompaniat de archiducele Friedrich, de principele Leopold de Bavaria, de principele Alois Esterházi și de adjutantul baron Orsini-Rosenberg în 6 a l. c. n. sosì în Radnothfája. Spre întimpinarea clironomului eși înainte o mulțime mare și distinsă de public. Primirea oficială sĕ făcù din partea comitelui suprem baron Zoltan Bánffy și din partea primariului și căpitanului cetății Szász-Régen. În Gőrgény-Szent-Imre locul de vênătoare, distinsa ceată a vênătorilor sosi în aceea zi la 10 oare a. m. În douĕ goane fură 4 urși omorîți, dintre cari unul fù pușcat de Alteța Sa. — Timpul fiind frumos, sĕ crede, că vênătoarea va avea succese mulțămitoare.

* (Personal.) Dl comite suprem contele Andrei Bethlen a sosit aici cu trenul de eri dimineața pentru a conduce adunarea generală a comitatului, ce se va ține Mercuri în 12 Octobre n.

* (Contra diphteritei.) Dr. Delthil, medic frances recomândă ca mijloc practic contra diphteritei, următoarea procedură: Pune într'un vas egale cantități de terpentin și sulfur fluid și aprinde această amestecătură. După ce 'ai aprins, vei vedé, că se desvoaltă un fum de o coloare rășinoasă, care întunecă casa, unde ai aprins amestecătura. Inspirând câteva minute bolnavul de diphterită fum de acela, și continuând a face aceasta de mai multe-ori, în trei sau patru ḑile va fi deplin sănĕtos. Respirațiunea cea greoaie a bolnavului precum și înecarea, în curênd vor fi delăturate. Fumul resp. gazul, desvoltat din amestecătura fluidelor, contribue la desfacerea și delăturarea crescĕturei, ce s'a format, care va fi și aruncată afară.

* (Constituire.) În 20 a. c. st. v. membrii societății de lectură „Andrei Șaguna“, adunați în sala cea mare a Seminarului în o ședință presidiată de dl dir. sem. Ioan Hannia, s'au constituit pentru an. scol. 1887/8. Înainte de a purcede la alegeri, presidiul prin o cuvêntare călduroasă, accentuând însemnătatea societății, ca una dintre operele fericitului metropolit Andrei Șaguna, recomândă membrilor deplin zel și stăruință întru îndeplinirea chemării lor, frățească și serioasă înțelegere în desbaterile lor, în interesul înaintării și prosperării societății din care ei fac parte.

Constituirea s'a efeptuit în următoriul mod: De președinte al societăți s'a proclamat dl prof. sem. D. Comșa; de vice-președinte al societății și președinte al comitetului s'a ales I. Teculescu, cleric an. III; redactor al foaiei societății Solomon Făgărășan cleric an. III; notar al corespondențelor D. Câmpean cleric an. III; notar al ședințelor D. Goia, cleric an. II; cassar I. Stroia cleric an I; controlor David Chiujdea cleric an. III; bibliotecar Ieremia Iliescu cleric an. II; vicebibliotecar I. Enescu ped. an. I;

Membri în comitet: Gregoriu Nicoară cleric an. III; Alimpiu Oprea cleric an. III; N. Cărpinișan cleric an. II; G. Enescu cleric an. II; Il. Cristea cleric an. I; P. Nicolescu cleric an I; I. Brenciu ped. an. III; Iuliu Pitic ped. an. II.

* (Încă un fapt îmbucurător.) Pe ḑi ce merge vedem, că deșí greutățile cu cari avem a ne lupta sunt mari, aci într'o parte a țĕrii, aci într'alta sĕ formează reuniuni culturale. Bravele femei din comitatul Huniădoara au format precum se scie o reuniune, ale cărei statute au fost proveḑute cu clausula de aprobare din partea ministrului.

* (Regina Angliei Victoria.) În Anglia circulă sgomotul, cumcă regina, pentru ca se fie cu adevĕrat deamnă pentru titlul ce-l poartă, de „împerăteasa Indiei,“ s'a apucat cu mare rêvnă de învĕțarea limbei indiane. Regina sĕ ocupă atât de mult cu studiul acestei limbi, încât se pare, că acum la bătrânețe voesce a-și repara, ce a negles pe timpul tinereței sale.

* (Convențiunea comercială între Francia și Italia.) Pertractările ținute în Paris în afacerea încheerii unei noue convențiuni comerciale între Franța și Italia au luat pănăîn timpul present o față cu totul posomorîtă. Pretensiunile italiene se par cu totul înaccesibile guvernului frances. Se sperează însă din ambele părți, că până în cele din urmă și în deosebi pănă in 31 Decembre a c., când convențiunea esistentă va espira, pertractările tot vor avea succesul dorit de ambele țĕri.

* (D'ale instrucțiunii.) Ministrul de culte și instrucție din Austria Dr. Gautsch, de present sĕ află în Bucovina cu scop de a se convinge personal de starea instrucțiunii din această țeară, și a-și face observările proprii.

* (Rectificare). În numĕrul precedent în varietatea despre concursul pentru studierea lăptăriei și brânzăriei, neputându-se descifra esact suma concursului din manuscriptul primit, s'a scris greșit 100 fl. pentru că după cum ne-am informat ulterior amêndouĕ concursele sunt câte de 400 fl.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

Rudolf Bergner!

Oare este vr'un cărturariu român dincoaci și dincolo de Carpați, care se nu cunoască numele acestui bărbat de simpatică amintire pentru români? Este un român, cine se fi cetit minunatele lui descrieri asupra Transilvaniei, a Maramurĕșului și acum earăși asupra României, fără un sentiment de recunoscință și de stimă față cu acest amic al „adevĕrului și al dreptății“? Este un român, care auḑind de aparițiunea opului seu recent, s'ar fi apucat de cetirea lui cu teama permanentă în spate, care ne însoțesce și care se justifică aproape totdeuna, de câte-ori luăm o carte străină despre poporul și țeara noastră în mâni, — ḑic, cu teama permanentă de-a descoperí noue și până acum necunoscute grozăvii despre neamul seu?

Un bărbat, care în scrutările sale scientifice-etnografice 'și pune devisa: „adevĕr și dreptate“ (Op. cit. pg. V), și ne-a dovedit totdeuna, că-i scie urma cu consecuența unui adevĕrat savant german, — un bărbat, care nu se lasă orbit de scenării Potenskinice, ci întră în coliba sĕracului, sĕ întreține cu el, bea și mânâncă din vasul lui, — un bărbat, care un ia nici o informație de ban bun, până nu o confrontă cu cele ce însuși a observat cu ochiul seu ager, — ei, un astfel de bărbat nu poate scrie mirezenii proprii unui Henke, Patrick O'Brien, și par excellence scandalografilor maghiari. Un astfeliu de bărbat când ne presintă o lucrare asupra poporului nostru, asupra țĕrilor noastre, o luăm cu satisfacție sufletească în mână, bucurându-ne de lauda meritată ce ne-o dă și înțelepțindu-ne de povețele binevoitoare și de înfruntările drepte ce ne face.

Și opul cel mai recent al dlui Rudolf Bergner ni-a întărit numai în sențimentele, în convingerile noastre isvorite din lucrările precedente ale D-lui.

Titlul complet al opului de care vom sĕ vorbim acum este: „Rumänien, eine Darstelung des Landes und der Leute. Von Rudolf Bergner. Breslau 1887. — I. U. Kern's Verlag“.

Formatul este 8⁰ mare. Opul are 412 pagini, e provĕḑut cu o hartă a României și 26 ilustrațiuni frumoase. Tipariul mare și plăcut, esteriorul elegant.

Opul însuși este împărțit în două părți mari, Partea I poartă titlul: O călĕtorie prin țară, conținênd impresiunile și observațiunile autorului; în partea II ne dă autorul: Un tablou scientific asupra României, descriind țeara cu o vastă cunoscință de lucru din punct de vedere geografic și fisic, istoric, politic și cultural. Ca apendice ni se dă la urmă consemnarea literaturii cu deosebire străine — asupra României.

O împărțire mai norocoasă nici că se putè. Ea satisface pe fiesce-care cetitoriu, atât pe cel care caută o lectură ușoară de distracție numai, cât și pe omul, care voiesce sĕ aibă date mai temeinice asupra țĕrii dela gura Dunării.

Opul sĕ începe cu trecerea prin pasul Timișului, cu cercetarea Sinaiei, a Slănicului și apoi descrierea fugitivă a Bucurescilor, care se complectează cu desĕvêrșire numai după încheierea rutei din Moldova, Muntenia mică și de pe Dunăre, când se rentoarce autorul earăș la capitala țĕrii.

Descrierea ce ni se dă despre Bucuresci, este fără îndoială cea mai amĕnunțită și mai vie dintre toate câte le cunoascem în această materie.

Începând dela birjarii capitalei, pentru cari nu are destule cuvinte de laudă în paralelă cu colegii lor din Budapesta și Viena, dela pavagiul stradelor și viața de pe ele, dela bulgarul rahagiu, dela sacagii, miliție, popor, oteluri, condițiile de trai, până la viața mai înaltă intelectuală și socială, memorabilități, institute și alte sute și sute de amĕnunte, ni se dă un tablou viu, pe care ni se pare că-l vedem cum se mișcă, cum respiră viață din trăsurile sale.

A fost o greșală cardinală a tuturor celor ce au cercetat România și au dat schițe asupra ei, — de a lua drept punct de mânecare esclusiv numai occidentul întru judecarea așeḑămintelor și obiceiurilor române.

Un stat, care abia de câteva decenii a apucat sĕ respire mai liber după o asuprire atât de grozavă, apare prea negru, dacă nu se ține cont de trecutul și condițiile sale de desvoltare.

Ochii cei ageri și simțul de „adevĕr și dreptate“ al autorului au observat îndată această eroare și spre lauda d-lui fie ḑis, el s'a sciut ridica la un punct mai înalt de judecată. El a studiat istoricul țĕrii după isvoare autentice, și-a luat informațiuni asupra fiesce cărui moment din desvoltarea țĕrii și astfeliu părerile lui sunt de o natură cu totul diversă de cele ale înaintașilor sei. (Va urma.)

Conspectul viriliștilor comitatului Sibiiului pe anul 1888.

1. I. Habermann. 2. S. Rubinstein. 3. Miron Romanul. 4. I. Kessler. 5. Dr. D. Teutsch. 6. br. E. Salmen. 7. Dr. V. Bruckner. 8. br. L. Rosenfeld. 9. M. Sonenstein. 10. Al. Müller. 11. F. Jikeli. 12. A. T. Reisenberger. 13. S. Nürnberger. 14. Dr. O. Rusu. 15. G. Schenker. 16. F. Bauman. 17. S. Ferderber. 18. M. Herberth. 19. V. Hufnagel. 20. I. Unterer. 21. E. Larcher. 22. Dr. L. Simonis. 23. I. Michaelis. 24. G. Schuster. 25. C. Iauernig. 26. C. Hannenheim. 27. I. Spilca. 28. A. Hochmeister. 29. M. Kabdebo. 30. P. Kabdebo. 31. Dr. C. Krasser. 32. C. Scheuter. 33. C. Müller sen. 34. V. Reisenberger. 35. A. Friedsmann. 36. Dr. I. Ninger. 37. S. Strasser. 38. L. Schuster. 39. F. Huttern. 40. M. Liebhardt. 41. S. Berger. 42. G. Rummler. 43. F. Reisenberger. 44. P. Cosma. 45. M. Ziegler. 46. I. Recuciu. 47. I. Drotleff. 48. I. Nussbächer. 49. N. Vidrighin. 50. S. Traugott Binder. 51. F. Rochus sen. 52. G. Mateiu. 53. Dr. S. Păcurar. 54. C. Heczberg. 55. F. Czikeli sen. 56. P. Szöcs. 57. Grof I. Schweinitz. 58. F. Binder. 59. V. Zimmerman. 60. A. Teutsch. 61. Dr. I. Werner. 62. Dr. I. Nemeș. 63. A. Kessler. 64. F. Zeibig. 65. Dr. F. Krasser. 66. F. Texter. 67. A. Rieger. 68. Dr. I. Bedeus. 69. F. Gundthardt. 70. E. Hantschel. 71. C. Bugarski 72. T. Herbert. 73. D. Roman. 74. P. Neurihrer. 75. F. Schneider. 76. C. Albrich. 77. I. Keil. 78. M. Grünfeld. 79. G. Billes. 80. S. Eder 81. F. Rochus. jun. 82. Dr. C. Conrad. 83. C. Kreutzer. 84. I. Tangl. 85. A. Török. 86. L. Felter. 87. D. Moldovan. 88. D. Artner. 89. E. Trauschenfels. 90. G. Fleisher. 91. M. Göth. 92. N. Metz. 93. I. Gabora. 94. F. Tunyogi. 95. E. Gross. 96. C. Weisörtel. 97. I. Spreer. 98. I. Preda. 99. I. Wagner. 100. C. Baumann. 101. A. Reisenberger. 102. C. Iikeli. 103. I. Billes. 104. A. Reisenberger. 105. I. Drĕgan. 106. F. Zing. 107. D. Melțer. 108. A. Markoczi. 109. F. Speck. 111. D. Schön. 112. C. Hager. 113. C. Ferenczi. 116. E. Markovinovici. 117. V. Löw. 118 F. Fülöp. 119. I. Gottstein. 120. M. Fonn. 121. I. Wagner, 122. E. Noe. 123. P. Dunca. 124. I. Wegmuth. 125. I. Hannia. 126. A. Henrich. 127. C. Leonhardt. 128. P. Klein. 129. I. Onitz. 130. S. Wagner. 131. M. Schenker iun. 132. B. Stühler. 143. A. Bieltz. 134. A. Fonn. 135. C. Schmiedt. 136. I. Ikrich. 137. F. Henrich 138. T. Muntean. 139. W. Grohmann. 140. C. Konnerth. 141. I. Roth. 142. F. Szalay. 143. I. Riemner. 144. I. Rosenblum. 145. C. Mauksch. 146. V. Krafft.

Membrii suplenți: 1. H. Kaestner. 2. F. Kraus. 3. F. Stenzel. 4. V. Nussbächer. 5. M. Breckner. 6. I. Schneider. 7. C. Markovatz. 8. F. Baumann. 9. H. Hiner. 10. F. Baumann. 11. F. Sturm. 12. A. Binder. 13. E. Borger. 14. F. Wagner. 15. D. Sadler. 16. Dr. F. Iikeli. 17. I. Iahn. 18. M. Fleșeriu. 19. F. Kochitzi. 20. C. Ott.

Din acest conspect se poate vede, că virilisti români sunt 15 și 1 membru suplent. Macsimalul contribuțiunei e 2324 fl. 34 cr., ear minimalul 205 fl. 92 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 8 Octombre 1887.

Buda: 85 39 26 20 60

---

*) Din aceasta corespondență credem, că e evident că nu am *amăgit* publicul și e de prisos se alergăm noi după subscrieri. Ear la notița din urmă Ve rĕspundem cu continuarea: Ție aducêndu-ți de toate și pentru toate.

Nr. 129. [1703] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.

2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.

3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

Nr. 4953. [1701] 3—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competinţele legali.

Concurenţii cualificaţi sĕ-şi aştearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

[1698] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca sĕ fie versaţi şi în cântările bisericesci şi sĕ ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zerneşti.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 632. [1702] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încălḑit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încălḑit, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-şi aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 317. [1697] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Iuliu Dan,
adm. prot.

---

752 szám 1887. [1706] 1—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibővitését, az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ő nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi összszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelőtti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvános árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyujtsák be, mert a később érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati őszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetők meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 1—52

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		6.40
Petroşeni		7.12

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100 Sibiiu, Joi 1/13 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Septembre 1887, sĕ-şi innoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 30 Septembre.

Ḑi de ḑi se înmulţesc abusurile contra legei, ḑi de ḑi se caută nouă pretecste pentru persecutarea noastră, ḑi de ḑi se pune la grea cercare bunul simţ de ordine şi disciplină al poporului nostru.

La atâtea tentaţiuni omului îi vine a crede, că provocările de tot soiul se fac după un plan bine precisat şi bine precugetat, ele se fac cu tendinţa de a împinge pe poporul nostru la vre-un pas nesocotit, ca apoi sĕ se poată justifica acţiunile — de violenţă putem ḑice — cu cari ḑi de ḑi ne întâlnim în viaţa publică din statul nostru.

Încă nu s'a deschis bine parlamentul, încă nu s'a trecut preste verificare şi alegerea secţiunilor în noul period de 5 ani al parlamentarismului nostru, şi primul pas, care s'a făcut au fost 2 interpelaţiuni în o afacere de abusuri ne mai pomenite, cu ocasiunea alegerilor de deputaţi.

Nu ne vom oprí la scenele turbulente din acest incident. Abusuri la alegeri am vĕḑut noi aproape pretutindenea şi cum că organele dela administraţiune în multe locuri ele au înscenat, ele au condus şi ele au sancţionat asemenea abusuri, despre aceasta cetitorii nostri nu se mai îndoesc, precum nu se mai îndoesce în Ungaria nici un suflet de om.

Aceasta calamitate este în general cunoscută nime nu o trage la îndoială. Deosebirea numai e, că partida dela putere impută corupţiune celei oposiţionale, aceasta celei dela guvern, faptul însĕ îl constată ambele.

Mai mult ne intereseazá pe noi actele de violenţă îndreptate contra noastră sub pretecstele cele mai ridicole. Şi ele trebue sĕ ne intereseze, căci după cum am mai ḑis, ele pun la probă pacienţa poporului de o parte, de alta isbesc în drepturile cetăţenilor, asigurate prin legile sancţionate de monarchul.

De categoria celor dintâiu se ţine şi persecuţiunea îndreptată contra noastră pentru cuvêntul, că avem predilecţiune pentru colorile vênĕt, galben, roşu, şi în predilecţiunea noastră ne împodobim vesmintele cu aceste colori. Pretecstul e, că aceste colori sunt primite şi in stindardul României. Se consideră deci aceste colori, ca o demonstraţiune contra statului, şi pentru aceea sunt persecutaţi toţi, câţi poartă pe vesmintele lor aceste colori.

Noi ne-am mai ocupat cu cestiunea aceasta, şi am arătat cât de netemeinice sunt învinuirile de soiul acesta. Am arătat, că poporul nostru de sute de ani şi-a arătat predilecţiunea pentru colorile vênĕt, galben, roşu, că dacă întrí în casa ţĕranului, la toate lucrurile lui observi această coloare în combinaţiunea citată de noi.

Şi cumcă aceasta este plăcerea românului, despre aceasta s'au putut convinge popoarele, cu carì a stat românul în contact, şi i-au esploatat această slăbiciune a lui.

„Gazeta Transilvaniei" primì mai ḑilele trecute o împărtăşire, că un anumit Köszegvári ar fi insultat pe o femee română din Bistriţa, pentru că purta un brâu cu colorile vênĕt, galbin şi roşu.

A făurí armă din împregiurarea, că românul poartă brâu în aceste colori, cămaşa lui e chindesită în aceste colori, este violentare ne mai pomenită. Sub acest pretecst poate întra gendarmeria nu numai în casele noastre, ci şi în bisericile româneşci, ne poate conturba în serviţiul dumneḑeesc, confiscându-ne praporii, ornamentele preoţesci, demolindu-ne sfinţii de pe păreţi, pictura de pe sfêntul altar, căci pretutindenea va afla afirmativul stindard al României, pretutindenea va puté justifica demonstraţiunea contra statului unguresc.

Noi regretăm din adêncul inimei asemenea provenienţe ale curentului bolnăvicios de aḑi, şi le regretăm din adêncul inimei în interesul bunei înţelegeri dintre conlocuitorii acestei ţĕri, cari până mai eri alaltăeri au trăit în cea mai perfectă armonie, şi la cari încă nici după atâtea uneltiri n'a pătruns spiritul de discordie în cele naţionale. Dacă va merge tot aşa, atunci noi uşor ne închipuim o înflăcărare generală, şi din rĕsboiul cel crâncen, la care ne împinge curentul bolnăvicios al maghiarisărei, încă nu se poate scí cine va eşí victorios.

De soiul celor amintite la locul al doilea este şi mĕsura cea nouă a comitelui suprem din comitatul Têrnava mare şi Têrnava mică, ca pe teritoriul acestor 2 comitate cuitanţe scrise în altă limbă decât cea maghiară, se nu se primească.

Mai anul trecut tot sub acest comite suprem, care este presidentul reuniunei de maghiarisare din Cluş, comitatul Têrnava mică a fost îngreunat cu un imposit de 10,000 fl. pentru EMKE din Cluş. Cunoascem acest comitat dealungul şi dealatul, şi cutezăm a afirma, că poporaţiune mai sĕracă, mai scăpătată nu este în întreg Ardealul. Dacă a succes un nou imposit în interesul maghiarisărei, pentru ce se nu succeadă şi o călcare de lege, aşa a resonat curentul de maghiarisare.

Şi aşa mai departe.

Cu asemenea violentări a consciinţei noastre naţionale în veci nu se va consolida statul ungar, în veci nu se va întărí în poporul nostru credinţa, că lucrurile de aḑi vor avé stabilitate.

Şi ori cine ne va ḑice, că aşa cere patriotismul modern, aşa ideia de stat unguresc, noi vom ḑice preoţilor şi dascălilor, ca conducĕtorilor firesci ai românului: nu credeţi!

Revista politică.

În ministeriul dlui Tisza, după cum se sună se vor face unele schimbări. Se ḑice adecă, că baronul Orczy se va retrage în curênd, şi probabil conducerea ministeriului de interne o va lua contele Ludovic Tisza. Esemplului dlui Orczy va urma apoi contele Paul Széchenyi, în locul căruia se va numí ca ministru de comerciu Francisc Beniczky eventual contele Béla Bánffi.

Două sciri de tot sensaţionale a fost condamnată Germania sĕ ia la cunoscinţă, iute una după alta, în timpul mai din urmă. Una a fost cea despre evenimentul trist dela graniţa francesă, ear a doua despre declaraţiunea marelui duce Nicolae, ambele avênd de a face cu doi — nepreteni. Afacerea cu conflictul dela graniţă, pusă, cum am putea ḑice pe un teren cu totul defensiv s'a aplanat. Scirea despre

FOIŢA.

Mănăstirile din occident, ca foculare ale culturei în evul mediu.

(Încheere.)

În cele ce urmează, deşi numai în trăsuri generale, voiu arăta importanţa monachismului întru conservarea culturei clasice, acum însĕ voiu sĕ arăt, că nu numai în această direcţiune ordinul monachal a fost un liman la care sĕ adăpostea, ce era mai nobil, ci şi în alte direcţiuni a conservat şi a propagat cultura şi humanitatea.

Cea mai îndĕmânatecă lucrare, la care sĕ îndeletniciau monachii cu plăcere, era agricultura. În acest ram, ce e drept şi făcură monachii progrese uriaşe, ceea ce sĕ poate constata din multele rămăşiţe de plantaţiuni, cari până aḑi demonstră iscusinţa cea mare a lor în acest ram.

Din localităţi necultivate sau pustiite prin năvăliri duşmane, din terene acoperite de tufişuri sau înundate de apă, monachii prin propria lor diliginţă muncind neoboşiţi, făceau câmpii productive. Cu mâna propriă ei scoteau tufele netrebnice din locuri parăginite şi pregăteau acolo locuinţe pacinice pentru oameni. Ţinuturile mocirloase şi nesănătoase prin o cultură raţională nu numai, că le făceau sănătoase, ci ce e mai mult şi roditoare.

În chipul acesta ei promovară şi propagară cultura, începênd din sud şi până în cel mai depărtat nord. In multe locuri, pe unde au fost mănăstiri şi în deosebi mănăstiri cisterciense, cresc şi astăḑi plante de acelea, cari odinioară erau cultivate numai în grădini.

Dacă Englitera, începênd încă din secul al XI-lea, sĕ bucura de o agricultură, în comparaţie cu a altor ţĕri destul de înaintată, aceasta are de a mulţămí în prima linie diliginţei monachilor, cari aici aflară mai de mult o patrie primitoare. O deosebită îngrijire şi atenţiune, deteră monachii pomăritului, contribuind prin aceasta la înmulţirea şi nobilitarea speciilor.

Agricultura, ce o purtau aceşti monachi, era într'adevĕr agricultură raţională. Cât de mult sĕ interesau ei întru înaintarea acestui şi altui ram dovedesc „Călindarele economice", în cari ei înduceau consemnări ḑilnice despre observaţiunile făcute la economia de vite, sĕmĕnat, secerat. etc.

Iată pe scurt activitatea monachilor din occident în ramul agriculturei, iată şi progresele lor într'un timp, când partea cea mai mare din oameni trăiau ca vênători, cutreerând pădurile întinse ale Germaniei şi a altor ţĕri.

Trecênd cu vederea ramul vieritului, spre care pacinicii locuitori ai mănăstirilor încă 'şi îndreptară atenţiunea, nobilitând şi producênd soiuri, cari de cari mai escelente, soiuri, cari până aḑi sunt cultivate pe văile Rhinului, — amintesc interesul cel desvoltară monachii întru crescerea tinerimei şi întru îngrigirea sciinţelor şi a artelor.

Dacă monachismul evului mediu din occident are merit întru promovarea culturei şi umanităţii, atunci acest merit în partea cea mai mare sĕ referă la crescerea tinerimei şi cultivarea sciinţelor şi artelor. Crescerea tinerimei era ocupaţiunea cea mai predilectă a monachilor, cari cu un zel deosebit sĕ nisuiau a înfrumseţa pe tineri cu cele mai frumoase calităţi. Educaţiunea sĕ făcea în spirit religios, o împregiurare foarte necesară la îmblânḑirea năravurilor şi nobilitarea inimei fragede a tinerimei. Abstrăgênd dela monachii acestia, cari numai în spirit religios, conform demnităţi lor, puteau împărtăşi cultura sau mai bine ḑis puteau educa, — şi astăḑi numai în acest spirit sĕ poate educa cineva moralicesce. Religia creştină cuprinde în sine un isvor nesecat de învĕţături morale, espuse în formă de sentinţe, cari împărtăşite fiind tinerimii, contribue mult la ajungerea scopului urmărit de educaţiune.

Însemnătatea învĕţăturilor religioase pentru educaţiune, fiind deja un lucru recunoscut de toţi şi practicat cu atâta succes de aceea, cari sĕ ocupă cu educaţiunea, — trec la obiectul temei, care are chemarea de a arăta educaţiunea copiilor şi îngrigirea de sciinţe şi arte prin monachii evului mediu. Sĕ întemeează mai multe scoli mănăstiresci, cari pe timtoastul marelui duce rusesc însě, o pusă pe un teren ofensiv, căci respiră prin jurnale o sensaţiune cu mult mai mare, ca cea dintâiu. În zădar jurnalele ca „Temps“ şi „Figaro“, în urma unei depeşe sosite din Paris, caută se asigure, că vorbirea marelui duce Nicolae, n'a fost decât un toast de mulţămită adresat oficerilor de pe corabia „Uruguay“ pe care ducele a sosit la Dünkirchen, jurnalele germane cer totuşi, ca ţarul sě desmintă, cele rostite de duce. Nu ar fi mare greutate se o facă aceasta ţarul. Dacă însě prin gura marelui duce a vorbit totdeodată şi ţarul cu armata şi cu toţi ruşii din Rusia, atunci situaţiunea devine mai grea.

Ḑiarele rusesci vorbind despre întrevederea dela Friedrichsruhe constată, că Germania a păşit pe faţă în lagărul vrăşmaş Rusiei. De acum înainte deci şi Rusia poate se lucreze liberă conform intereselor sale ceeace sperează, că vor face şi celelalte state slave din orient. Afară de aceea scrie „Vossiche Zeitung,“ că antipatia ţarului faţă de germani e cunoscută deja de mult, de când era el încă numai mare duce, interḑicênd limba germană în casa sa, aşa că ţarul Alecsandru II întimpinându-l odată cu „Guten Abend“ a trebuit sě depună 10 ruble drept pedeapsă.

„Neue Fr. Presse“ comentând toastul marelui duce Nicolae după „Figaro“, care mai întâiu l'a reprodus în public, ḑice: că chiar dacă a rostit marele duce acele cuvinte, tot nu trebue sě li sě dee atâta importanţă politică, precum o fac aceasta jurnalele germane. Ţarul singur numai poate sě decidă asupra politicei Rusiei, şi dacă vreunul din duci iubesce Francia şi uresce Germania, aceasta nu poate altera nici decât ţinuta cabinetului rusesc. Nu trebue sě se dee mai departe aşa mare importanţă toastului, care în împregiurările în care a fost rostit, a putut fi numai un product al fantasiei înferbântate a ducelui, care petrecênd la masă cu pretini, a putut în urma vinului sě vorbească mai mult chiar, de cât ar fi voit.

Alegerile pentru Sobrania bulgară, au reuşit preste aşteptare. Neînţelegeri, escese, încăerări, şi alte turburări de care sě prevesteau prin toate jurnalele nu s'au întêmplat, afară de unele prea puţine escepţiuni. Ordinea şi liniscea cu care s'au succes toate alegerile din anul acesta sunt vie dovadă din partea mult cercatului popor bulgar, că el singur de sine e pe deplin matur sě se conducă şi sě-şi vadă de interesele sale vitale.

Avis.

Blaş, 10 Octobre, 1887.

Onorată Redacţiune! In urma relaţiunei oficioase şi îmbucurătoare a medicilor din loc, că nici în Blaş, nici în giur, nu mai sunt casuri de „dyphtheritis“, oficiul pretorial din loc, cu data 9 l. c. st. n. Nr. 2689 încunoşcinţează subscrisa direcţiune, că de astăḑi se pot reîncepe prelecţiunile la toate institutele de ací, cu singura escepţiune a scoalelor primarie. — Vě rog dar' în interesul binelui public sě binevoiţi a dá loc în stimata Vě foaiă următoriului Anunciu:

La gimnasiul superior gr. cat. din Blaş *se vor reîncepe prelecţiunile Vineri în 21 l. c st. n.*

Tinerimea studioasă înscrisă la acest gimnasiu grăbească a se reîntoarce la scoală de témpuriu, ca pre terminul indicat sě fie la oare.

Antoniu Vestemean,
canonic, director gimnasial.

Varietăţi.

* M. S. Regina României a scris încă o novelă, „Fata lui Decebal,“ din care se va estrage subiectul frontispiciului palatului Anteneului român.

* (Intrunirea delegaţiunilor.) In anul acesta delegaţiunile se vor întruni în Viena la 26 Octobre.

* (Necrolog.) Dr. *Coloman Albu*, advocat în Sibiiu, — soţia sa *Victoria* născută *Măcellariu* şi mama sa *Stana Petru Albu* născută *Ciucean* în numele lor şi în numele numěroşilor consângeni, cu adêncă durere anunţă, cumcă prea iubitul lor tată, soţ, respective socru **Petru Albu**, după un morb îndelungat, a adormit în Domnul în 29 Septembre (11 Octobre) la 4 oare dimineaţa în anul 68-lea al etăţii sale. Decedatul a servit un şir lung de ani ca curator bisericesc, ca primar şi jurat al comunei Rěşinari, — a jost membru fundator al fondului sěracilor şi un econom dintre cei mai sîrguincioşi.

Rěmăşiţele pământesci se vor înmormênta după ritul bisericei gr. orientale în cimiterul gr. oriental din Rěşinari în 1/13 Octobre la 2 oare d. a.

Rěşinarí, în 29 Septembre (11 Octobre.) 1887.

Fie-i ţěrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Controlă.) In 22 Octobre n. va avé loc în căncelaria cercului de întregire (Schevisgasse Nr. 34) controla celor concediaţi, a reservistilor de întregire. Controla supletoriă va fi în 19, 20, 21 Nov. n. tot în numita localitate.

* (Furnisare de sěcară şi ověs.) Din partea corpului 12 din armata din Sibiiu sě va cumpěra pentru magazinul de aprovisionare din loc, 3800 măji ověs şi 11,700 măji ověs alb; pentru magazinul din Alba-Iulia 800 măji ověs alb; pentru cel din Braşov 3800 măji sěcară; pentru cel din Cluş 3700 măji sěcară

* (Lecsicon de conversaţiune.) A apărut o nouă ediţiune şi anume ediţiunea a IV a lecsiconului de conversaţiune a lui Mayer. Constă din 16 volume à 6 fl. Noua ediţiune oferă totul, ce sě recere dela un lecsicon de conversaţiune bine întocmit.

* (Congresul kultuegylet-ului.) Duminecă s-a deschis primul congres al Kulturegylet-ului la care a luat parte aproape 400 membrii din toate părţile Ungariei şi Transilvaniei. De preşedinte 'şi a ales pe Ludovic Tisza fratele dlui ministru preşedinte. Desbaterile decurg cu mult entusiasm şi se concentrează în intenţiunea, ca ideea maghiarisărei naţionalităţilor sě se intrupeze în toate păturile societăţii maghiare. Membrul Dr. Kenedi Géza a făcut propunerea, ca sě se esmită un apel către damele maghiare, ca ele sě se pună în fruntea acestei întreprinderi, şi se înţelege de sine, că a fost întîmpinată propunerea cu viu entusiasm.

* (Cale ferată nouă.) Calea ferată Murěs-Ludos-Bistriţa se va deschide la 20 Novembre a. c. în mod festiv.

* (Rămăşiţele pământesci ale lui Napoleon.) O foaie francesă ne spune, că sarcofagul din catedrala invaliḑilor fiind stricat presupune, că numai conţine adeveratele rěmăşiţe ale lui Napoleon, de aceia atrage atenţiunea autoriţilor, ca sě cerceteze cari sunt rěmăşiţele marelui împěrat, avênd acestea mai târḑiu a fi transportate în o nouă criptă.

* (Numěrul copiilor flămânḑi din Viena.) Nu sě poate, ca inima unui om sě nu fie atinsă de sentimentul compătimirii, când după unele date statistice vedem cât de mare e numěrul copiilor, ce flămânḑesc şi încă copii, cari frecuentează scoala. O statistică edată de unii învěţători din capitala monarchii, arătând numěrul cel înspăimântător al acelor nefericiţi, îi împarte în următoarele categorii:

119 copii n'au de loc prânḑ.
324 copii numai arareori capătă prânḑ.
585 copii în general au lipsă de nutremênt.
266 copii la prânḑ capătă numai o bucată de pâne.
184 copii n'au de loc prânḑ de mâncări calde.
900 copii de prânḑ au numai pâne şi cafea.

In cele din urmă ale acestei statistice învěţătorii obs rvă, că numěrul acestor nefericiţi preste earnă, sě urcă la cifre şi mai considerabile.

* (O scenă interesantă.) In anul precedent un cetăţean din Waldenburg a acusat la judecată pre vecinul seu, că cocoşul acestui din urmă prin căntatul de noapte îi conturbă somnul. Acusarea acestui cetăţean însă n'a rěmas fără imitatori, ca un lucru cu desěvârşire absurd, ci ea a aflat aderenţi şi în anul de faţă. Un alt cetěţean tot din numita localitate acusă earăşi pe vecinul seu, că cocoşul acestui din urmă conturbă liniscea nopţii. Sentinţa judecătorească dela prima instanţă însě, ca sě aplaneze cearta escată din un lucru de ne însemnătate, aduce sentinţa pe placul acusatorului, ca adecă cocoşul sě fie delăturat. Acusatul însě află înplinirea sentinţei judecătoresci de un ce absurd şi lasă pe cocoşul seu se-l descepte şi de aci înainte din somn noaptea. Acusatorul însě apelează de nou şi acusatul e dejudecat a plătí o pedeapsă de 5 mărci. Contra acestei sentinţe acusatul ridică protest, care avu de urmare, că lucrul vine înaintea tribunalului. Aci însă o nouă încurcătură, căci nu se scia, că acela e cocoşul care conturbă liniscea nopţii sau altul; apoi tot aci acusatorul pîresce, că coteţul în care sě află conturbatorul liniscii e bine ferit de proprietar. Tribunalul nici una nici două, ci simplu trimite pe acusatoriu acasă, că cocoşiul dela natură e lăsat sě cânte noaptea. Apărătoriul acusatului věḑênd ridiculositatea acusării în faţa judecătorilor din tribunal a ḑis: că până acum cunoasce numai doi oameni, cari nu pot suferi cântatul de cocoş şi acela au fost, unul Napoleon I, şi acum e şi acusatorul.

* (Un fenomen ciudat.) — In ḑilele din urmă s'a produs în portul de la Barcelona un fenomen foarte ciudat. Marea a decrescut îndată cu jumětate de metru

S'a constatat, că această scădere a nivelului mărei mediterane în portul de la Barcelona, a coincidat cu cutremurul de pămênt din Grecia.

* (Bětrâneţe) — In Scutari lângă Constantinopol a murit nu de mult fostul maior de artilerie, Mustafa, în etate de 110 ani. El a întrat în oştirea turcească în etate de 16 ani şi a servit până după rěsboiul din urmă ruso-turc. Corpu'i era acoperit de răni primite în rěsboae.

Mulţămită publică.

La 20 Septembre a. c. st. v. despărţămêntul IV (Sebeş) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român şi-a ţinut adunarea generală în opidul Mercurea.

În decursul „banchetului“ dat în onoarea acelei ḑile, domnul director al despărţămêntului Ioan Piso, a bine-voit din propriul îndemn, a întreprinde o colectă în bani între oaspeţii presenţi, cu scop, ca din paralele incurse sě se procure pentru elevii sěraci dela scoala noastră din Mercurea recuisite scólare.

În modul acesta au incurs 22 fl. 30 cr.

Primească deci şi pe calea aceasta atât dl colectant Ioan Piso intimile noastre mulţămiri pentru această faptă nobilă, cât şi marinimoşii contribuenţi.

Mercurea, la 24 Septembre, 1887.

Ioan Droc.
protp.

Cu ocasiunea sfinţirei biserici române gr. or. din Apoldul-superior, sevěrşite la 30 August. a. c. prin Escelenţa Sa

---

pul lui Carol cel mare devenirǎ foarte renumite, aşa: la Fulda, Reichenau şi prin alte localităţi.

Un deosebit merit însě au ordinele monachale întru îngrijirea sciinţelor şi artelor şi în deosebi întru conservarea operilor clasice. Nu mi sě pare de loc esagerată părerea acelora, cari ḑic, că fără mănăstiri şi ordine monachale ar fi dispărut, în anumite periode de grea încercare, toate resultatele sciinţei, dobândite de popoarele culte ale vechimei. Numai monachilor de prin mănăstirile occidentali în special suntem datori a mulţămi conservarea scriitorilor clasici păgâni şi creştini. Opurile clasice nu au fost conservate şi păstrate de acesti monachi, numai ca nisce lucruri neînţelese de ei, căci nu era ram de sciinţă, fie istorie, filosofie etc., care sě nu-şi fi aflat între monachi aderent. Şi într'adevěr viaţa monachală fără îndeletnicirea în sciinţe n'ar avea nici o însemnătate. Acest adevěr s'a şi eternisat în memorabila sentinţă: o mănăstire fără bibliotecă sě aseamănă unei fortăreţe fără magazin de arme.

Din propriul lor îndemn sau la provocarea egumenilor monachii făceau consemnări, referitoare parte la întêmplările timpului lor, parte la întêmplările de prín mănăstiri, (aşa numitele anale mănăstiresci). Aceste anale, conservate în archivele mănăstirilor, aruncă raḑe de lumină şi asupra acelor timpuri.

Monachii căutau ori-ce ocasiune pentru a înavuţi bibliotecele lor, un ce, care arată până la evidenţă interesul din partea lor. În consemnările unor mănăstiri sě věd până astăḑi induse donaţiuni de pergament, de cărţi, cari în acel timp sě vindeau cu preţuri considerabile. Fie că monachii cumpěrau cărţi pe propriile lor mijloace, fie că le căpătau şi ca donaţiuni, fie că le decopiau, asta prea puţin ne interesează, ceea-ce ne intereazǎ este, că monachii aveau biblioteci cu mii de opuri, de cari ei dispuneau, ca de un capital activ. Ne cuprinde mirarea când vedem, că în seculul al XI-lea abaţia Croyland (Anglia) arseră 3000 cărţi.

Am ḑis, că monachii n'au negligat nici arta. Pictura pe sticlă în deosebi a luat în acest timp un avênt destul de mare. Sě zugrăvea cu o dibăcie esemplară pe sticlă cu colorile cele mai vii, momente mai însemnate din viaţa mântuitorului, grupe întregi de întêmplări din istoria sacră, sau sě înfăţişa întêmplări de importanţă pentru biserică. Dar nu numai pe sticlă sě eternisau atari evenimente religioase, ci şi pe covoară în brodături, cari covoară la ḑile de sěrbătoare, împodobiau biserica. Nu putem sě admitem nici decum, că o atare pictură ar fi fost estetică în adevěratul înţeles al cuvêntului, şi nici nu sě poate pretinde aşa ceva într'un timp atât de steril şi lipsit de cultură.

Din aceste puţine liniamente se poate vedea, că instituţiunea monachismului nu a fost nefolositoare pentru promovarea binelui obştesc — după cum se presintă din partea unor scriitori, şi dacă istoria ne arată unele scăderi ale acestei rasse, aceste sě pot considera, ca unele degenerări ivite ici coalea.

G. E.

I. P. Sânţitul Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, după ridicarea „banchetului“ dat cu acel prilej, la iniţiativa O. D. Ioan Măcelar mare proprietar în Mercurea, s'a întreprins o colectă în favorul nou edificatei biserici de aici. La acest sfânt scop au avut bunăvoinţă a contribuí următorii P. T. domni: I. Droc protopop 10 fl., Moise Braniste protopretore 5 fl., Vasilie Greavu subjude 5 fl., Ilie I. Măcelar 5 fl., Agapia Droc protopopeasă 5 fl., Marie Braniste 2 fl., Iustina Greavu 2 fl., Ana I. Banciu 2 fl., Marie Ilie Măcelar 2 fl., Ioan Orĕstean jude 5 fl., Ilie Topârcian 2 fl., D. Orĕstean 1 fl, Ilie Pop notar în Ludoş 5 fl., I. Blaga 1 fl., Fărcaş 50 cr., Moise Albu 1 fl., George Iridon 1 fl., Ioan Albu 1 fl., Sofron Ivan 1 fl., Ioan Lazar 2 fl., Marie Lazar 50 cr., I. Măcelar mare proprietar 5 fl., Dan Stroie 3 fl., Moise Sirbu 5 fl., Şofron Lazar 2 fl., German Antonie 2 fl., Teodor Medrea 1 fl., G. Stoiţa 1 fl., I. Sêrb 1 fl., V. Sêrbu 1 fl., Irina Măcelar 2 fl., G. Beu notar în Rod 2 fl., N. Nistor 1 fl.. Coman Fleaca 1 fl., Nicolae Bogdan 1 fl., N. 1 fl., Ioan Cărpinişan 1 fl., M. Man 1 fl., N. Genie 2 fl., Const. Ona 2 fl., Aron Cărpinişan 1 fl., George Muntean 1 fl., I. Muntean 20 cr. N. N. 20 cr. I. Sîrbu sen. 5 fl., I. Ivan not. în Gurariu 5 fl., Nicolae Maneguţ par. în Poiana 5 fl., I. Măcelar not. în Apoldul inf. 5 fl., Ioan Moga par. 1 fl., Nicolae Topârcian 3 fl., I. M. Măcelar 1 fl., V. N. 1 fl., Ioan Şerb paroch în Poiana 5 fl., G. Babeş înv. 1 fl., Iuliu Suceava 5 fl., A. N. 1 fl., N. Tanase 2 fl., Ilie Hociotă înv. 1 fl., N. Neamţ 1 fl., N. Sêrbu 3 fl., Stroie proprietar Cacova 10 fl., Iustina Oprean o icoană în valoare de 30 fl.

Suma totală în bani gata 155 fl. 40 cr.

Pentru aceste marinimoase contribuiri primească susnumiţii p. t. domni şi doamne, cele mai sincere mulţămiri. Dḑeu sĕ le dee tărie, ca şi de altă dată sĕ poată oferi sprijinul dlor spre asemenea scopuri măreţe şi spre binele comun.

Apoldul-superior, în 25 Septembre, 1887.

B. Necşa, paroch.

D. Ivan, epitrop.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Astfeliu dl Bergner nu pregetă a spune, că progresul în România este straşnic, că nisuinţa spre îndreptări apare la tot pasul şi că aḑi Bucurescii nu mai sunt ce au fost acum 10 ani, şi aşa mai departe. Miliţia, poliţia, politeţa personalului dela gări, ieftinătatea şi curăţenia hotelurilor mari din Bucuresci, şi-au agonisit toată lauda autorului.

Că tocmai Bucurescii sunt, asupra cărora vorbesce mai amănunţit şi mai mult dl autor, este un lucru pe cât de firesc, pe atât de avantagios pentru D-lui.

Bucurescii sunt, ceea ce e Parisul pentru francesi, ori — fie şi asta — Budapesta pentru maghiari, — ear nu ceeace e d. e. Berlinul pentru germani. Francesii au un Paris, românii un Bucuresci, — în vreme ce germanii au Berlin preste Berlin.

Bucurescii sunt unicul adevĕrat centru pentru întreaga activitate culturală a românilor. Alte centre culturale noi românii numai în înţeles impropriu şi în mod subordinat avem.

Dl Bergner se pare a fi înţeles aceasta, pentru aceea aflăm la dênsul Bucurescii *α* şi *ω* călĕtoriei sale, cu ei începe cu ei gată.

Dintre multele observări preţioase ale Dlui autor, fie-ne permis a ne oprí puţin la una, pe care Dlui nu fără temeiu pune mare pond şi o espune în repeţite rênduri şi în mod detaiat.

Vieaţa socială, spiritul dominant în cercurile mai înalte ale Bucurescilor, ale României!

În punctul acesta Dl autor intonează necesitatea de reforme. Lucsul estravagant, traiul indolent şi referinţele de o moralitate cam lacsă, care se dau pe faţă în cercurile elitei române, cel puţin în maioritatea ei, crescerea unilaterală a femeii, — sunt tot atâtea momente ale influinţii francese asupra culturei române. Dênsul aseamĕnă vieaţa socială a Bucurescilor cu ceea a Parisului şi a St.-Petersburgului, — o asĕmĕnare aceasta, — care pentru oameni cu judecată şi resoane nu se poate priví de loc măgulitoare.

Dar dl Bergner nu e omul din care se vorbiască reinţa; el îşi scie motiva şi scusa totdeuna sentinţa cea mai aspră şi caută sĕ recomânde remedii. De aceea par' că nu ne dor aşa nici chiar cele mai dureroase adevĕruri, când ni le spune el.

El află, că toate acestea sunt resultatul curentului general în România, de a avé în toate modelul frances în vedere, — un lucru, pe care îl chiar scusă înrudirea acestor două popoare. Cu toate aceste arată, că acest model este rĕu ales; căci o societate dată lucsului, apatiei şi unei dărăpănări morale, nu este modelul potrivit cu superficialitatea sa, pentru avêntul şi direcţia de înaintare a unui popor străduitoriu spre cultură.

„Sĕ se nisuiască în ţara întreagă şi în toate referinţele, ca esistenţa francesă, avută până acuma drept model, sĕ fie înlocuită prin cea germană,“ — ḑice dl Bergner la pg. 219.

„În toate referinţele?“

Sĕ vedem.

Starea înaintată culturală a occidentului cu diferitele sale nuanţe după ţĕri şi popoare, este resultatul unei lucrări de multe-ori orbecânde şi de sute-ori greşite şi earăşi îndreptate, a numĕroase veacuri trecute.

Pe noi românii în genere şi pe fraţii nostri din România în special ne-au apucat aceste resultate culturale ale occidentului deodată, fără ca noi înşine sĕ fi putut face calea cea lungă a rătăcirilor de veacuri, împreună cu popoarele occidentului.

Treziţi noi din letargie, ceea ce pentru apusul cult a fost un resultat, de multe-ori neprevĕḑut în trecut, — pentru noi a devenit un scop, un model, bine definiat, şi astfeliu noi ne putem alege în toată clipa mijloacele potrivite, cari sĕ ne apropie de anumitul scop, fără de a rătăcí, fără de a orbeca.

Acesta a fost şi este avantagiul nostru.

Dar cultura occidentului îşi are nuanţele sale dupa popoare şi ţĕri.

Era deci vorba sĕ ne alegem nuanţele acele, cari ni se păriau mai acomodate firii noastre şi adevĕratei culturi.

Şi îndată în alegerea aceasta ne-am desbinat în două.

În vreme ce noi, cei din Austro Ungaria ne am luat modelul temeiniciei, solidităţii, seriosităţii, ca se nu ḑicem şi pedantismului german, modelul vieţii mai sever ordinate atât în privinţa socială cât şi morală a germanilor, (ea se potrivea mai bine cu firea şi condiţiile noastre climatice) — fraţii nostri de dincolo de Carpaţi au preferit modelul frances mai superficial, mai bizar, mai rafinat, mai pentru inimă şi pentru ochi, decât pentru o minte cu cât de puţini scrupuli.

Oare care am făcut mai bine?

Noi credem, că nici unii şi nici alţii.

Calea de mijîoc este de aur.

Şi tocmai de aceea, pe câtă aplecare firească şi preocupaţie chiar avem noi românii de dincoaci pentru modelul german, totuşi ne va scusa dl Bergner, dacă nu îl vom admite „în toate referinţele.“

Nu-l vom admite anume în cestiunea cultivărei limbei şi astfeliu a literaturii noastre. Modelul german este în punctul acesta atât de divergent şi de străin limbei române, încât a-l primí şi a dirige cursul de desvoltare al limbei şi literaturei noastre după el, ar însemna a-i ciunta aripile. Toţi aceia dintre români, cari au scris românesce sub influinţa vĕdită a acestui model, nu sunt autori consumabili pentru publicul nostru cu oare care gust. Şi noi ardelenii, cari în mare parte am făcut până bine de curênd astfeliu, trecem de cei mai greoi în limbă şi în stil, şi autorii nostri se pot lăuda cu toate temeiniciile ideilor, dar numai nu cu uşurinţa şi mlădiala limbei. În vreme ce fraţii nostri de dincolo în punctul acesta ne-au întrecut, fiind-că modelul frances, s'a dovedit mai aclimatisabil sub clima romanească, decât cel german.

Apoi chic-ul şi politeţa, fineţa în vieaţa socială şi în oficii, pe cari le laudă Dl Bergner la românii de dincolo sunt asemenea tot atâtea resultate ale modelului frances.

Facem dar aceste reserve mici la „toate referinţele“ Dlui Bergner şi apoi subscriem bucuroşi şi restul, care se reduce la sistemul cultural, la vieaţa publică, la moralitatea societăţii, şi acompaniăm din inimă pe Dl autor, dorind, ca sĕ nu se mai treacă cu ruptul tot ce e frances, fie chiar cât de detestabil, în aşeḑămintele, castele şi obiceiuri române, ca şi când ne ar fi destinat dela soarte sĕ cădem numai dintr'o robie într'alta.

Îi dăm deci dreptate Dlui Bergner; totul ce-am escepţionat, a fost numai absoluta generalisare a necesităţii modelului german, un lucru, care credem că şi Dl autor ni-l va concede.

Tot la cestiunea spiritului social şi cultural mai atinge Dl autor un lucru de o capitală importanţă, un lucru negligat în genere la noi românii, care însĕ n'a putut sĕ rĕmână ne observat şi ne tras la iveală de privirile sale scrutătoare.

Eată ce se ḑice la pag. 221 a opului din cestiune:

„Nouĕ ni se pare, ca şi când în România s'ar
„fi făcut până acum cu mult prea puţin pentru
„desvoltarea corporală a tinerimei scolare.
„Graţiositatea nu se poate nici când denega dela
„ambele secse, dar puterea da, şí îndemănătăcia în
„esercițiile trupesci, cari stau în legătură cu ea,
„asemenea şi disposiţia la muncă şi capacitatea stă-
„pânirii de sine, cari toate se basează pe puterea
„trupească. Poţi da de bărbaţi însuraţi, cari se
„plâng, că femeile lor se simt nenorocite şi bolnă-
„vicioase, pentrucă n'au nici voie, nici putere de
„a-şi alunga urîtul prin mişcare în casă şi la câmp.
„Astfeliu de calamităţi, neîndestulirea în căsătorie şi
„esteriorul bolnăvicios, — cest din urmă e numai
„în parte o urmare a climei şi a rassei, căci ţĕranca
„română e plină de vieaţă — toate aceste ar dis-
„părea, dacă s'ar pune mai mult pond pe desvol-
„tarea raţională şi sistematică a muschilor, un lu-
„cru, care se poate ajunge mai uşor prin o gimna-
„stică diligentă a ambelor secse.“

(Va urma.)

Recensiune.

Primind şi eu un esemplar din *„Fisica“* pentru scoalele poporale de Dionisiu Făgărăşan, profesor, ca unul, care me ocup cu instrucţiunea elementară me vĕd îndemnat a reveni asupra acestui manual unele apreţieri.

Pentru a putea judeca asupra valoarei unui manual de scoală, trebue sĕ fim mai întâiu în clar cu aceea, ce sĕ cere dela un astfel de manual, atât în privinţa materialului, cât şi în privinţa modului cum este predat acel material. Dacă dela o scriere pentru adulţi se cere împlinirea unor anumite condiţiuni, cu atât mai vêrtos se pretinde aceasta dela o carte, ce este a se da în mâna copiilor.

Dela un manual de fisică pentru scoalele poporale se cere ca, cu privire la mulţimea materialului de fisică şi la scurţimea timpului, în care are a se propune fisica, se aleagă materialul de pertractat în scoale astfel, ca din puţinul ce i se dă, copilul se poată cunoasce cele mai fundamentale legi şi adevĕruri fisice.

În privinţa modului, cum are sĕ fie predat materialul de fisică în scoală, nu mai încape nici o îndoială, că acela trebue sĕ fie cât se poate de intuitiv, adecă: acţiunile complicate ale naturei sĕ se presinte înaintea elevului prin esperimente simple, ca din acelea el însuşi sĕ fie în stare a scoate legea respectivă. Dar pentruca elevul sĕ nu vină la convingerea, că numai cu aparate complicate şi scumpe se pot face esperimente, şi că fără de acelea e imposibil a cerceta legile naturei, e de lipsă, ca la esperimente sĕ se folosească aparate cât de simple, şi învĕţătorul sĕ instrueze pe elevi cum sĕ-şi facă şi ei înşişi astfel de aparate fără de cheltueli.

În modul acesta elevul nu e numai privitor simplu al esperimentelor, ci şi el ia parte activă la acelea atât în scoală, cât şi afară de scoală. — Prin o astfel de procedere se desvoaltă în elevi spiritul de scrutare, ceea-ce la tot casul îi va fi de folos.

Învĕţătoriul sĕ conducă pe elevi prin întrebări potrivite, ca ei înşişi se afle legea. Esplicările, ce el le dă, sĕ fie scurte şi precise. Dacă undeva, apoi aci e sĕrăciă, vorba multă. După-ce elevii au urmărit esperimentul şi l'au înţeles, sĕ-şi esprime ei cunoscinţele câştigate scurt şi precis. Sĕ se arete apoi cum se aplică legile acelea în viaţa practică, ca elevul sĕ-şi scie folosi cunoscinţele câştigate în scoală. Manualul de fisică are se servească de razim al memoriei. Ceea-ce elevii au dedus din esperiment sĕ o afle şi în manual, ca prin cetire şi recetire sĕ li se întipărească bine în memorie. Manualul mai are menirea de a le da indigitări cum sĕ facă şi ei esperimente acasă.

Sĕ vedem acum încât corespunde manualul, de care ne ocupăm, cerinţelor înşirate mai sus?

În privinţa materialului autorul s'a silit a alege tot, ce e neapărat de lipsă pentru înţelegerea fenomenelor naturei şi s'a nisuit a corespunde în privinţa aceasta planului de învĕţământ din Normativul scolar. Arangiarea materialului încă e corespunḑĕtoare. Regretăm, că autorul nu s'a estins şi asupra unor procese chemice, ca astfel pe lângă cunoscinţele fisicale sĕ-şi câştige elevii şi cunoscinţele elementare de chemiă cu privire la agronomie, meserii, bucătăriă etc. Sĕ sperăm însé, că la a doua ediţiune se va face şi aceasta cu atât mai vêrtos, că manuale de chemiă pentru scoalele poporale nu prea avem.

În privinţa modului predărei materialului din fisică, autorul s'a ţinut strêns de principiul graduităţei, dela uşor la mai greu, dela simplu la compus. — Pentru fie-care lege descrie mai multe esperimente „pentru-că — ḑice dênsul cu drept cuvênt — prin aceasta scolarii 'şi vor câştiga o convingere mai firmă despre adevĕrul, ce voim a'l demustra prin trênsele.“ — Esperimentele descrise sunt simple şi uşoare; aparatele deasemenea; pe cele mai multe din acestea le poate face învĕţătoriul, după indigitările, ce se dau în acest manual astfel, că nime nu se poate plânge de lipsa aparatelor. — Esperimentele, deducţiunile şi aplicările practice sunt descrise într'un stil uşor, simplu, precis şi convingĕtor. — La aplicarea legilor în viaţa practică autorul a fost cu deosebită privire la ocupaţiunile poporului, ceea-ce de sigur nu e un defect al cărţei.

În privinţa adjustărei, editura şi tipografia şi-au dat toată silinţa, ca aceea sĕ corespundă tuturor cerinţelor. Tipar frumos, ilustraţiuni bine esecutate, hàrtie bună şi formă convenabilă.

P.

Loterie.

Mercuri în 12 Octombre 1887.

Sibiiu: **15** **79** **16** **23** **14**

Nr. 324. [1704] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învěţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învěţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco-catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învěţământului, două rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc sě reflecteze la ocuparea acestui post învěţătoresc au sě-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 129. [1703] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.
2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.
3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

Nr. 4724. [1699] 3—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 352. [1688] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învěţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus şi de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiţie 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir şi 4 °□ lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.
2. Cărmăzěneşti, cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, cu prospecte de a se amelira.
3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir şi lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele lor concursualí instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pěcurariu,
protopresbiter.

Nr. 295. [1705] 2—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

Sz. 145/1887 bir. végreh.]1708] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezzennel közhirré teszi, hogy a Szelistyei tekintetes kir. járásbiróság 1887 évi 1093/1887 polg. sz a kelt végzésével gurarói *Rebega Iuon* és társai ellen Nagyszebeni „Albina“ hitelintézet részére 390 frt, töke ennek 1887 évi junius hó 15-től járó 6 °/₀ kamata és 53 frt. 89 kr. eddigi költségek követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1887 évi September 5-én biróilag lefoglalt és 568 frt. 60 krra becsült és gurarói *Toma Constantin* és *Rebega Coman* tulajdonát képezö több házi butor, gabona — takarmány — ruha és ágynemüek, eke — és igás szekér és több szarvas marhák és végül *Rebega Iuont* illető egy kocsi láda, 3 tollas párna párnahajastól, egy rostáló és cseplőgép és egy faszánból álló ingóságok a Szelistyei tekintetes kir. járásbiróságnak 1887 évi 1122 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladatnak, minek a helyszinén vagyis Guráró községében a heti vásár piaczán leendő eszközlésére határidőül 1887-ik, **évi Október hó 25-ik napjának délelötti 9 órája kitüzetett,** melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107 § szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szelistyén, 1887-ik évi október hó 10-ik napján.

Butyán János,
bir. végrehajtó.

---

752 szám. 1887. [1706] 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibővitését, az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ő nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi öszszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelőtti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvános árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyujtsák be, mert a késöbb érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10°/₀-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati őszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetők meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalěu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalěu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orěştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orěştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sěptěmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sě fie scrise bine, ca sě se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1887, sě-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 2 Octobre.

Legea naționalităților din Ungaria votată la anul Domnului 1868, dela care românii și alte naționalități așteptau mult, foarte mult, în timpii din urmă de atâtea-ori a fost nerespectată și călcată în picioare de către cei chemați a o observa și esecuta, încât ni se părea de multe-ori, că ar fi mai bine sě se abroage, decât sě se provoace oamenii la ea, fără de a obține resultate practice.

Cetitorii nostri 'și vor aduce aminte, că încă în anul trecut representanța bisericei de confesiunea evangelico-luterană din Ungaria a decis cu o maioritate covêrșitoare de voturi, ca matriculele sě se poarte în limba statului, deși slovacii aparținětori acelei biserici au protestat contra acelui conclus adus, ca în contra unui pericol, ce amenința limba lor în biserică, și drept scut l'au aflat în legea naționalităților § 14.

Conclusul adus de conventul general dimpreună cu protestul, s'a subșternut ministrului de interne, care pe atunci era dl Tisza. Atât slovacii cât și șovinistii maghiari așteptau cu mare încordare resultatul decisiunei ministeriale, și doar atât unii, cât și alții se vor fi interesat de causă și vor fi cautat, ca se obțină resultat favorabil.

Emisul ministerial s'a făcut cunoscut conventului ținut ḑilele trecute, și spre marea măhnire a maghiarilor — dl Tisza a respectat § 14 al legei naționalităților declarând, că deși ar fi îmbucurător, ca matriculele sě se poarte în limba statului, totuși conclusul, ca unul ce contraḑice spiritului și literei legei nu se poate aproba, fără de a vătěma pe slovaci, cari sunt și formează un numěr considerabil de credincioși în sînul bisericei evangelico-luterane din Ungaria, și cari acum nu sunt aplicați a sě învoí, ca matriculele sě se poarte în limba statului pe care ei și preoții lor nu o pricep, și chiar de o ar pricepe nu urmează, ca sě se lase bucuros de limba lor.

Va se ḑică a trebuit sě se dea o lovitură de moarte, celor ce caută conflictul pe toate terenele, a trebuit, ca însuși ministrul sě vină și sě le spună șoviniștilor maghiari din Ungaria, că ei sě-și poarte matriculele lor dacă le place unguresce, ear pe slovaci sě nu-i mai ațițe, sě le dea pace, ca sě poată trăí în linisce și în frățietate, fiind ei fiii unei și ai acelei biserici. Unitatea limbei deci și unitatea credinței vedem, că nu mai e una. Până acum credința lega sute și mii de credincioși, — aḑi limba și principiul limbei a întrecut pe cel al credinței, și în biserica luterană nu e fără păreche casul din Ungaria.

Ciangăii luterani dela Brașov și Săcele tot din pricina limbei s'au desmembrat de sub inspecțiunea superintendentului din Sibiiu și s'au afiliat la cei de dincoace de Tisza, — nu că doar ar fi administrați mai bine de acolo, nu că doar le va merge mai bine și vor căpěta preoți mai harnici și mai luminați, ca și cum bunăoară primiau de sub inspecțiunea consistoriului din Sibiiu, ci pentru că unitatea limbei i-a atras spre Ungaria, ca sě părăsească pe cei din Sibiiu, deși erau mai aproape de ei.

Temerea aceasta o va fi avut și dl ministru de interne când nu a aprobat conclusul conventului. I s'o fi părut, că mai consult ar fi de a nu provoca o sguduire în sînul credincioșilor luterani, cari ar fi putut sě treacă la vr'o altă confesiune, unde li s'ar fi respectat limba lor, și aceasta temere și-a aflat apoi espresiunea în neaprobarea conclusului adus, fără voia slovacilor — reservând se înțelege deciderea finală, pentru timpuri mai bune.

Semnele vorbesc eclatant pentru aceasta, și nu avem decât se urmărim mai deaproape cursul desbaterilor din ședințele conventului din ěst an. Un învěțătoriu, Salva Károly, de origine slovac, a edat un călindar în limba slovacă. Ca în toate călindarele și în acela s'a fi aflând doar și nisce poesii — așa după cum fantasia poeților le poate da nascere și ar fi trist, ca nici poeții sě nu se mai poată însufleți pentru limba mamei lor. Superintendentul bisericei luterane din Ungaria a suspendat pe învěțătoriu dela postul seu, sub cuvênt, că călindariul edat de el, este un călindariu, care conține multe lucruri bune și folositoare pentru slovaci, dar tocmai că acele sunt bune, nu sunt și nu se pot aduce în acord cu ideea statului unguresc.

Comuna bisericească, curatorii, preotul și tot poporul a fost pe partea învěțătoriului, ca pe o parte unde era dreptatea — și în fine dacă călindarul conține lucruri oprite, aci e legea de presă și tribunalul, ele se pedepsească pe învěțătoriu, ear nu episcopul. Lucrul însě nu s'au putut lămurí, și fie-care parte a rěmas pe lângă părerile sale, până în ședințele din urmă a le conventului. Aci era sě se aleagă untul din zěr, ací era sě se vadă de a trecut superintendentul peste cercul seu de activitate ori nu.

Maioritatea conventului o formează maghiarii și ací. Actul de suspindere a fost predat unei comisiuni, care a propus sě se aproabe pașii superintendentului, deoarece învěțătoriul Salva este un rusofil, gravitează în afară spre Moskva, stă în legături cu cei ce împart ruble muscălesci, și e pericul pentru țeara ungurească dacă s'ar susținea un om, în post de învěțătoriu și încă un om, care cutează a scrie călindare slovăcesci. Ridicatuș'au vocea lor representanții slovaci, cetitus'au representațiunea comunei bisericesci, din care s'a constatat, că Salva este cel mai zelos învěțătoriu, om muncitor și de omenie — toate în zadar, — și dispozițiunea superintendentului a fost aprobată și omul a rěmas pe strade, fără pâne, fără adăpost în timp de earnă, căci așa cer interesele statului unguresc, ca oamenii sě renunțe dela ce au mai drag și mai scump, dela limba lor și dela aceia de a o cultiva și lucra în ea. Cumcă lumea din afară va judeca altmintrea nu ne îndoim, dar este trist, că la noi așa se urmează nu numai cu slovacii, ci cu toți ce nu au putut avea fericirea de a suge lapte din țițe maghiare. De e bine și consult, că așa sě urmează, guvernanții nostrii și organele lor de sus până jos, vor sě o scie mai bine, dar că nemulțămirea nu va produce fructe dulci pentru Ungaria este și remâne evident.

Oare va aproba ministrul și suspendarea învěțătorului Salva — aceasta e, ce voim sě o scim noi și vom urmărí aceasta ca sě fim orientați, de sě mai pot scrie călindare românesci, sêrbesci, slovăcesci, nemțesci, rutene etc. ori sě ne luăm ḑiua bună și dela aceste producte literare, ca sě putem preamărí sistemul de aḑi, inaugurat sub presiunea unui șovinism, care va trebuí sě-și dea odată cu capul de grindă.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare din Nr. 75.)

Protopopiatul Bělgradului.

S'au luat înainte lucrarea visitației canonicesci în 7 Iuliu 26 Iunie 1787 în M.-Igen.

258.	,., sunt și **Benedic.**	Popa Ioan Cașu, are singelie. Protocolul circularelor n'are, și al bisericei are. Așa arată, cumcă mai multă hârtie n'au aflat, ca sě facă și protocolul circularilor.
259.	**Pojana** și **Găureni.**	Popa Samuel Popovici ne arată nici singelia, nici dalterie; pentru aceea se opresce de patrafir și aceasta s'aŭ poruncit și protopopului, ca sě privegheze și sě poarte grije popa din Meties la parochia aceasta. Protocolul cercularilor n'are pentru neajungerea hârtiilor, dară al bisericei are.
260.	**Metias.**	Popa Simíon Bucur are singelie. Protocolul cercularilor n'are, pentru pricina arătată mai sus și a bisericei are.
261.	**Totfălău.**	P. Ioan Popovici s'au Țibanu are singelie. Protocolul circularilor n'are din pricinele numite și a bisericei are.
262.	**Ampoița** s'au **Ampoi.**	Popa Zaharie German are întărire. Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a biricei are.
263.	**Sard.**	Popa Petru Pecurariu are singelie, popa Petru Popovici supernumerariu are singelie. Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericei are.
264.	**M.-Igen.**	Popa Ioan Dobou are singelie. Protocolul circularilor n'are, pentru numita pricină și a bisericei are.
265.	**Igen-Patak.**	Popa Avram Toma.
266.	**Czelna.**	Popa Grigorie Popovici are singelie. Protocolul circularilor n'are precum și alți, ear al bisericei are.
267.	**M.-Boros-Bocsárt** și **Oláh Boros-Bocsárt.**	Popa Isidor Popovici are singelie, popa Ioan Popovici ajutoriu părintelui seu. Protocolul circularilor n'are precum și alți, dar al bisericei are.
268.	**Királyi-Pataka** și **Tibru.**	Popa Simion Popovici are întărirea. Protocolul circularilor n'are din acea pricină, dar al bisericei este.
269.	**Cricău.**	Popa Ciril Popovici are singelie. Protocolul circularilor n'are, din arătata pricină și a bisericei are.

Avênd numiții preoți protocoalele bisericilor; circularilor earăși pentru aceea ne-avênd pentru că hârtie n'au putut căpăta sě cumpere, așa dară înaintea protopopului Mihail Devai s'au poruncit tuturor preoților, ca și protocolul circularilor sě-și facă cât de curênd. Lângă care și învěțătură numiții preoți primind archipăstorească, ca sě-și poarte toți vieața a sa cu cinste și pe creștini sei se-i învețe întru

Afacerea scoalei civile de fete din Sibiiu.

Pentru comprobarea celor scrise în aceasta afacere în Nr. 98 al ḑiariului nostru, publicăm — în lipsa de alt isvor după „Tribuna" — hârtiile de demisionare ale fostului director dl Dr. D. P. Barcian şi foastei directoare domnişoara baronesa Elena Pop precum urmează:

I. Demisionarea dlui Dr. D. P. Barcian.

Onoratalui comitet al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român.

Cu provocare la hârtiile Onor. comit. de dto 16 Septembre a. c. Nr. 412, prin care se notifică numirea unui nou delegat al comitetului în afaceri scolare şi se comunică cu provocare la adresa direcţiunii de dto 11 Aprile Nr. 98 1887, regulamentul intern pentru scoala civilă de fete cu internat a asociaţiunei transilvane:

1. Avênd în vedere că, Onoratul comitet n'a aflat de cuviinţă a satisface cererei repeţite a subsemnatului de al dispensa dela afacerile de delegat şi director al scoalei civile cu care îl încredinţase prin conclusul de dto 12 Aug. 1886 Nr. 303;

2. avênd în vedere, că onoratul comitet acum, ocasionaliter, după ce în anul trecut şi prim al funcţionării scoalei cu internat, când înteţitoare era necesitatea de a se deschide odată scoala şi internatul, fără ai da vre'o inviaţiune specială şi precisată în ce privesce conducerea şi provederea scoalei şi internatului, numise pe subsemnatul delegat al comitetului şi director onorar al scoalei, lăsând la buna lui chipzueală cum va începe şi cum va conduce afacerile scolare şi ale internatului, şi cum o va scoate la cale cu toate greutătile şi cu toate inconvenienţele, ce le oferí o afacere atât de momentuoasă, dar' însĕ nu pe deplin pregătită de onoratul comitet, lăsând mai departe tot în sarcina lui singur sĕ-şi împartă cum va sci atenţiunea şi activitatea pentru provederea nu numai a afacerilor de investiri, de procurări, de administraţie de bani, ci şi a afacerilor de organisare de învĕţământ, de disciplină, fără ca onoratul comitet sĕ fie simţit atunci trebuinţa de ai veni subsemnatului, prin vre-o dispoşiţiune analogă celor de acum, întrajutor, pentru ca astfel sĕ-i dee răgazul şi liniscea necesară materială şi morală pentru a putea da şi mai mai mare atenţiune desvoltării părţii metodice a învĕţământului, după ce prin funcţionare regulată de un an greutăţile începutului sunt învinse, personalul disciplinat, ear terenul preparat pentru o mănoasă continuare a lucrării, — deodată simte trebuinţa de a numí un alt delegat, prin ceea-ce impliciter se dă celui instituit mai înainte un vot de neîncredere, care acesta nu scie cum sĕ-l aducă în concordanţă cu anunciaţiunile aprobătoare anterioare ale onoratului comitet şi ale adunării generale ale asociaţiunii;

3. avênd în vedere că, — prin numirea altui delegat fără ca în conformitate cu cererea motivată a direcţiunii din vara trecută sĕ fie făcut vre-o dispoşiţie pentru îngrigirea administraţiunii scoalei şi a internatului prin vre o anumită persoană, a cărei instituire, în vederea multelor agende administrative şi a numĕrului elevelor, faţă de cel din trecut, aproape duplicat, ar fi fost de urgentă necesitate, sarcina directorului actual întru nimic nu s'a uşurat, ci mai ales s'a îngreunat, deoare ce pe lângă lucrurile de administraţie, cari dênsului şi unuia dintre învĕţători, care din considerare personală, de bună voie a luat asupră-şi, în anul trecut, sarcina de administrator, îi răpesc aproape jumĕtate din timpul, care ar putea fi întrebuinţat mai cu mare folos întru promovarea scopurilor scolare de o ordine mai înaltă, — i-se impun prin dispoşiţiile regulamentului intern, votat de comitet, şi'i-se vor impune prin eventualele dispoşiţiuni ale delegatului nouĕ şi grele sarcini;

4. avênd în vedere că, noul delegat, instituit probabil şi în vederea introducerei „metodului celui mai nou" în predarea învĕţământului, în vîrtutea posiţiei sale nu va face, decât se dee inviaţiuni generale pentru punerea mai pe deplin în aplicare a acelui metod, rĕmânênd ca, tot directorul şi învĕţătorii sĕ facă greul lucrului, ear pe de altă parte considerând că, acele inviaţiuni, cari pot fi foarte bune, dar pot fi şi nepractice şi neesecutabile în împregiurări date, până sĕ treacă în realisare prin întermediarea directorului, a învĕţătorilor şi a porsonalului ajutător, pot se fie din diferite cause zădărnicite, ear întreaga responsabilitate tot asupra directorului se cadă; de unde urmează că în interesul scoalei ar fi, ca acela, care avêntă vre-o idee de reorganisare, singur scie mai bine ce vrea şi ce mijloace se folosească pentru a o pune în aplicare, şi el sĕ aibă şi rĕspunderea şi satisfacţiunea reuşitei;

5. avênd mai departe în vedere că, — prin dispositiţia comitetului, cuprinsă în regulamentul intern, de a numí el şi guvernantele, cari după părerea subsemnatului şi după cuprinsul şi spiritul §§ 9 şi 16 din statutul de organisare aparţin personalului ajutător şi prin urmare ar avea sĕ fie instituiţi de direcţiune, — se îngreunează de nou posiţia directorului, ori care ar fi el, şi mai ales a celui actual, în care comitetul 'şi-a pus toată încrederea până a fost sĕ se treacă peste greutăţile începutului, ear el nu şi este consciu se fie făcut până acum vre-o instituire periculoasă sau dăunoasă intereselor institutului, sau dacă cumva, fără intenţie ar fi făcut vre un astfel de lucru, avênd în vedere bunăvoinţa, ce o arătat în toată conducerea afacerilor şi care nime nu i-o va putea contesta, uşor s'ar fi putut afla o modalitate mai blândă de a arangia lucrul de cum este cea adoptată de comitet şi care nici în interesul unei desvoltări salutare a lucrurilor, mai ales de internat, nu poate fi, căci;

6. avênd în vedere şi împregiurarea, că prin amintita dispoşiţiune, mai ales dacă guvernantele vor mai avea şi vre-un puternic sprijin particular în sau afară de comitet, direcţiunea scoalei şi a internatului uşor s'ar putea vedea, la repeţite ocasiuni de nou ajunsă în faţa casului caracteristic pentru situaţiune, întêmplat aievea în decursul anului trecut scolastic, când adecă una din persoanele internatului, instituite de comitet, s'a espectorat chiar faţă cu servitorul că nu'i pasă de director şi de directoară, că nu ei au sĕ-i poruncească, deoarece nu ei, ci comitetul o a instituit, — ceea-ce nu va contribuí a susţine ci mai ales a subsăpa autoritatea direcţiunii, a cărei susţinere neştirbită în interesul cursului regulat al afacerilor scolare ar trebuí cu scrupulositate observată;

7. primind în fine din unele observări auḑite cu diferite ocasiuni şi mai ales din cele auḑite în timpul din urmă şi impresiunea că, la afacerile ce privesc scoala şi internatul, părerile şi propunerile direcţiunii, care ḑilnic are a face şi mai aievea cunoasce trebuinţele scolare, nu pot sĕ ţină cumpĕna părerilor, provenite din partea altor persoane, care nu fac parte nici din comiletul Asociaţiunii, nici din corpul didactic, nici altcum nu sunt mai competente a judeca în afacerile scoalei,— ceea-ce eară-şi, după părerea subsemnatului, nu poate fi în favorul unei desvoltări priincioase a afacerilor scolare în viitor;

subsemnatul, numit prin decisul onoratului comitet de dto 25 August 1886 Nr. 303 delegat în afacerile scolare şi director onorar, care cu plăcere a purtat până acum această sarcină, vĕḑênd că onoratul comitet, în loc de a-i satisface cererei sale, repeţite, de al dispensa dela afacerile directoratului, sau dacă nu l'a dispensat, în loc sĕ i-o fi uşurat, mai ales 'i-o a îngreunat, ba în formă destul de transparentă ia dat un vot de neîncredere, pe care nu l'a meritat; vĕḑênd prin dispoşiţiunile amintite, mărginită putinţă de iniţiativă şi întreg directoratul redus la un oficiu de înregistrare, de încassare a tacselor, la un simplu organ, ce sĕ îngrijească de procurarea de cărbuni, de lemne, de gaz etc., şi la timp potrivit sĕ servească de parafulger pentru certele şi insultele, al căror obiect guvernantele vor avea plăcerea al face, fără a avea vre-o garanţie, ca votul seu sĕ fie luat în prima linie în considerare, sau că pentru insultele îndurate va afla, nu atât pentru sine, cât mai ales în interesul causei, ce servesce, vre-o satisfacţie şi reparare; vĕḑênd, că în astfel de stare de lucruri, o petrecere mai departe a sa în oficiul de director al scoalei de fete ar fi nu numai incompatabilă cu demnítatea sa personală şi cu posiţia sa, ci şi o causă de continue iritaţiuni, care sănătăţii numai priincioase nu-i pot fi, şi în fine o lucrare zadarnică; drept aceea cu ḑiua de aḑi abḑice de oficiul de director al scoalei şi roagă pe onoratul comitet de urgenţă a numí timpul şi persoana, căreia sĕ se poată face predarea.

Al onoratului comitet al „Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român."

Sibiiu, în 21 Septembre n. 1887.

Cu deosebită stimă

Dr. *D. P. Barcianu*,
profesor seminarial.

II. Demisionarea dşoarei baronesa Elena Pop.

Prea onoratulvi comitet al „Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român!"

în Sibiiu.

Prin preţuita d-voastre hârtie din 30 August 1886 aţi binevoit a-mi oferi postul de directoară a internatului scoalei civile de fete.

Am stat la îndoială, dacă sĕ primesc sau nu acest ofert onorific, fiindcă postul de directoară la noul institut era împreunat cu o mare rĕspundere. După multe stăruinţe din partea mai multor bărbaţi interesaţi pentru scoală, în sfêrşit m'am hotărît a-l primi, presupunênd — de sine se înţelege — că onorabilul comitet are toată încrederea în persoana mea.

În decursul anului scolar espirat mi am dat toată silinţa a corespunde misiunii mele, care era cu atât mai grea, cu cât institutul se află în înfiinţare.

Din hotărîrile comitetului, luate cu ocasiunea pertractărilor raportului direcţiunii scolare, m'am convins, că dispoşiţiunile direcţiunii în anul espirat au aflat aprobarea, ba chiar lauda comitetului. Din această causă nici n'am aflat de necesar a pune la sfêrşitul anului scolar postul meu la dispoşiţiunea comitetului, precum ar fi trebuit sĕ o fac.

Din hârtia onoratului comitet ddto 16 Septombre a. c. însĕ m'am convins, că onor. comitet a luat unele mĕsuri, ce dovedesc o hotărîtă neîncredere în direcţiunea scolară, din care fac şi eu parte. Vĕḑênd, că aceste mĕsuri au şi provocat demisionarea dlui director onorar Dr. Barcianu, cu care am lucrat în cea mai bună conţelegere, mĕ vĕd şi eu silită a-mi da demisiunea şi a vĕ ruga sĕ o primiţi şi sĕ dispuneţi cele de lipsă pentru a preda institutul în mâni mai încreḑute.

A onoratului comitet cu deosebită stimă

Sibiiu, la 27 Septembre, 1887.

Elena bar. *Pop* m. p.

Epistola

dlui general Traian Doda adresată preşedintelui dietei prin care declară, că nu va participa la desbaterile dietali.

Onorate dle preşedinte!

Poporul român întocmai ca şi celelalte popoare ale coroanei S-tului Stefan, a salutat cu bucurie şi încredere restabilirea constituţiunei în Ungaria. Dar inteliginţa cu sentimente naţionale a acestui popor curênd a trebuit sĕ se convingă, că speranţele ei privitoare la o viaţă liberă şi constituţională au fost basate pe o amăgire. Politica statului a fost condusă tot cu mai mare botărîre într'o direcţiune, care şi până aci a fost foarte stricăcioasă intereselor naţionale ale poporului român, ear în urmările sale ameninţă cu nimicirea vieţei şi desvoltărei naţionale a poporului diromân n Ungaria. De altă parte puterea statului aplică formele constituţionale astfel, că drepturile şi garanţiile constituţionale devin mijloace spre oprimarea măestrită a nisuinţelor naţionale basate pe lege, ale acestui popor.

În urma legilor esistente şi a practicei constisuţionale amintite, acest popor nu s'a putut bucura nici într'o dietă de representanţă corespunḑĕtoare lui şi însemnătăţii lui politice şi acest raport din dietă în dietă a devenit tot mai rĕu. Intre astfel de împregiurări nici vorbă nu putea fi de o luptă serioasă, legală şi constituţională spre realisarea aspiraţiunilor naţionale legale, ba încă în faţa politicei agresive a statului şi apĕrarea era imposibilă. Luând în considerare strivirea aceasta a poporului român produsă prin măestrie, conferenţa naţională din Sibiiu încă în 1881 s'a simţit necesitată a-şi trage seama cu această stare deprimătoare şi a o esprima aceasta în forma pasivităţii politice a românilor ardeleni; românii din Ungaria propriă au fost siliţi a se îndestuli în dieta ultimă cu doi, respective trei deputaţi naţionali. — Modul întrebuinţat de guvern în conducerea alegerilor de deputaţi dietali, cel puţin faţă cu poporul român, şi-a ajuns culminaţiunea cu ocasiunea alegerilor trecute. Acum stăm în faţa acelui fapt important politic, că al doilea popor, care cu toată împărţirea măestrită a cercurilor electorale, totuşi represintă în 70—75 cercuri maioritatea, dacă nu totalitatea poporaţiunei, la alegerile trecute numai într'un singur cerc s'a putut validita. Acesta e cercul Caransebeşului şi eu am avut norocirea a fi ales acolo de deputat. În urma acestui raport anormal şi eu me aflu într'o posiţie anormală. Eu a-şi fi în dietă singurul representant naţional al întregului popor român şi între 423 deputaţi singur numai eu a-şi avea sarcina de a representa şi validita interesele naţionale ale aproape 3 milioane cetăţeni, interese, cari sunt greu vĕtămate şi foarte serios ameninţate. Aceasta sarcină ar întrece modestele mele puteri într'un aşa grad, încât nici cu ideea acestei sarcini nu mĕ pot împăca. De altă parte *ar fi o tradare faţă cu naţiunea română*, pentru care totdeuna sunt gata a murí, *dacă a-şi abḑice de mandatul meu de deputat* şi prin aceasta a-şi părăsi acest singur cerc al poporului român.

„Între astfel de împregiurări 'mi pare rĕu că nu-mi pot trimite credenţionalul, ci sunt silit a Te ruga respectuos, dle preşedinte, sĕ ai bunătate a aduce la cunoscinţa onoratei case, că *eu nu voi lua parte la desbaterile dietei, nici nu voi abḑice de mandatul meu de deputat.*"

„Făcênd această declaraţiune nu pot retăcè, că fie-care deputat maghiar cu sentimente naţionale, în locul meu tot aşa ar face."

---

bună lege şi încă şi sĕrbătorile cele poruncite sĕ le prăsnuiască, întru care totdeauna vor fi datori a slugí liturgia şi în celelalte ḑile, aşa sĕ urmeze, precum s'au poruncit prin circulariu. Şi aşa făgăduindu-se toţi spre aceasta ascultarea cu blagoslovenia archierească s'au dus la parochiile sale. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Mihail Devai m. p.,
protopopul neunit al Bĕlgradului.

Ioan Popoviciu m. p.,
parochul Boros-Bucerdei.

Cernovici m. p.,

(Va urma.)

---

* (Inundare.) In anul de faţă Nilul, din un binefăcĕtor al Egiptenilor, a devenit spaima şi teroarea tuturor locuitorilor din apropierea lui. Revarsarea lui a luat dimensiuni atât de mari, încât Egiptul superior în multe locuri nu este numai inundat, ci înecat cu desĕvêrşire. Până acum mai mult a suferit Egiptul de sus, decât părţile din apropierea deltei, unde Nilul este mai bine canalisat.

Dieta în afacerea aceasta, se înțelege, nu poate procede decât conform acelei mĕsuri usitate până acum în alte constituțiuni, pe care legislațiunea, — cu privire la referințele nesănătoase ale vieței noastre de stat — a aflat de lipsă a o decreta în 1876, prin aceasta însĕ totodată însași dieta va dovedí înaintea lumei, că poporul român nu are loc în constituția maghiară, cel puțin nu pentru timpul de acum.

Primesce Dle președinte esprimarea deosebitei mele stime.

Traian Doda,
deputat ales al cercului Caransebeș.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dle Redactor! Ve rog sĕ binevoiți a da loc în prețuitul nostru ḑiar „Telegraful Român“ acestor câteva rînduri despre trista festivitate, ce a decurs cu ocasiunea îngropărei Mariei Iosof n. Aldea din Galeș.

Un public numĕros din toate comunele învecinate era îndesuit înaintea locuinței defunctei, când 11 preoți îmbrăcați în ornatele prescrise și un diacon, venise se sĕvêrșească actul îngropăciunei.

Era sfâșietor de inimă a vedea pe părintele Ilie Iosof cu 3 minoreni în jurul unui cosciug, ce conținea cadavrul scumpei sale soții resp. mame. Și mai sfâșietor era când sĕ scie, că el este preot; — și ce soarte dureroasă aștepta pe preotul vĕduv și pe copii cei nefericiți! Cu aceasta ocasiune tristă a ținut o vorbire P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier — bine lucrată — cum nici că sĕ puté altmintrea aștepta, — dar nu tot așa de bine predată

După dênsul a vorbit învĕțătoriul din Sĕliște N. Mircea. Dl Mircea a vorbit din inimă, și cuvêntarea dênsului a scăldat la mulți oameni ochii în lacrămi. Dl Mircea vorbesce bine, și ca învĕțător român nu putea lucra mai înțelepțesce, decât sĕ vorbească despre chemarea mamei române și despre soartea tristă la care ajung fii fără mame, și numai bucura ne putem, când dascălii din Sĕliște sĕ nisuesc a ținé cont de progresul ce-l face lumea, și nu sĕ sfiesc a emula cu șeful lor în cele bune.

Unii dintre nepretenii părintelui Iosof nici cu ocasiunea aceasta nu a putut sĕ nu-și arete displăcerea lor, vĕḑênd că fruntașii cercului asistă în numĕr așa considerabil la actul îngropărei.

Pĕcătoasa de ură nici la marginea mormêntului nu încetă de a-și arĕta colții sei veninoși! Și doamne, ce rĕu le stă ăstor soiu de oameni, cari sĕ bucură de rĕul deaproapelui lor. Cununi frumoase au depus pe cosciugul reposatei: Doamna Maria Maier, familia, și corpul învĕțătoresc din Sĕliște.

Defuncta a fost un model de soție, o mamă bună, și drept rĕsplată pentru bunătatea inimei ei — a fost pompoasă îngropăciune ce i s'a făcut ca semn, că oamenii sciu aprețui binele și frumosul și după moarte.

Fie-i țĕrîna ușoară și memoria binecuvêntată.

—n.—

Varietăți.

* Adunarea municipală a comitatului Albei-inferioare este convocată pe astăḑi, și la ordinea ḑilei sunt 35 piese de pertractat. Între acestea vedem earăși aruncuri cum bunăoară 1% pentru fondul de pensiune al amploiaților comitatensi, 1% pentru fondul spitalului comitatens; apoi de unde sĕ se ia încă 140 mii fl., ca sĕ se zidească o casarmă în Abrud, 14 mii floreni ca sĕ se rescumpere vama de peste Murĕș, și facerea unui pod statornic, — tot lucruri la cari ear se vor angaja pungile românilor din comitat și cari doar 'i vor treḑí, ca se desvoalte o activitate mai intensivă în acel comitat locuit în mare maioritate de români, și în care românii dau cele mai puține semne de viață.

* (Interesant.) Împĕratul german Wilhelm I, odinioară rege al Prusiei șeḑênd pe o bancă a promenadei din Carlsbad, vĕḑu într'o ḑi un ungur venind către el, și acesta de tot negenat luà loc lângă el și fără a se mai interesa de cineva își fuma țigara liniștit.

—Cine 'i acela întrebà regele puțin supĕrat de purtarea aceluia.

— Sunt N. Odry, vicecomite ungurese.

-- Frumos respunse regele oarecum năcăjit.

După o scurtă pausă întrebă Odry:

— Și cine ești D-ta?

— Regele Prusiei.

— Și asta-i frumos, observă vicecomitele continuând cu fumatul.

* (Archeologiă.) In Rodna veche, cu ocasiunea punerii temelii unui edificiu comunal, s'a dat preste mai multe încăperi subpământene, cari sĕ crede, că sunt din acel timp, de când Rodna era cetate săsească.

În Bucovina, aproape de satul Hlinica s'a descoperit acolo, unde tradițiunea poporală credea, că sunt comori ascunse, un castru, de 600 urme lung și de 200 lat. Cu această ocasiune s'a aflat și mai multe globuri de bronz, unelte de peatră, și pământ ars. Aceste descoperiri au atras atențiunea celor competenți și pricepĕtori de însemnătatea descoperiri, și pentru aceia scrutările sĕ urmează cu un zel deosebit.

* (Nevasta împĕratului Chinei.) — Nevasta împĕratului Chinei a fost aleasă de mama imperatorelui în persoana unei copile din familia unui nobil din Mantochin, anume ducele Chao.

Împĕratul Kuang-Hsi — succesiune de glorie — are acum șepte-spre-ḑece ani. — După obiceiurile chineze el n'are dreptul ca sĕ-și aleagă după plac pe tovarășa vieței lui, aflând numai în ḑiua nunței dacă nevasta îi este pe plac.

Așa dar, dacă femeia ce a plăcut împĕrătesei nu place și împĕratului, el poate sĕ se consoleze cu altele.

De fapt, după legile chineze, nu poate sĕ fie decât numai o împĕrătească, dar împĕratul poate, ca și Solomon, sĕ aibe mai multe femei secundare, de și nu în același numĕr ca al înțeleptului rege al Israilului.

Împĕrăteasa crede că patru femei sunt de ajuns fiiului sĕu în loc de trei sute.

Guvernatorii generali ai celor două provincii centrale guvernatul Kuang-Si și un membru al ministerului de finanțe — toți de sânge Mantschu — va da fie-care câte o fiică harharemului imperial.

* (De ale servitorilor.) O damă bĕtrână rugată de un servitor pentru un present de anul nou, respunse:

— Iți dăruesc tot, ce mi-ai furat în ĕst an.

* (Esposițiune.) Consulul general belgian Georg Goldberger din Berlin a fost primit în audiență de regele belgian Leopold, precum și din partea ministrului presedinte Bernaert. Obiectul convorbirei a fost participarea industriei germane față cu concurența cea mare internațională a industriei și sciințelor.

Atât regele belgian, cât și cabinetul seu, a încredințat consulului general afacerea, însărcinândul de a întreprinde totul, numai ca sĕ dobândească din partea Germaniei o participare sigură și deamnă pentru Belgia. Nu de mult comitetul esecutiv s'a adresat camerilor de comerciu germane, cu rugarea de a-l sprigini în formarea Comitetului de onoare în Germania. La rugarea comitetului șĕ și oferiră un numer mare de camere comerciale pentru de a numi o mulțime de persoane, distinse pe teren social și economic, cari pot figura în comitetul de onoare. Acele camere, cari stau în legătură cu comitetul sunt cele din Dresda, Shildesheim, Altenburg, München, Königsberg, Stolberg, Bielefeld, Metz, Mannheim, Ludvigshafen, Mainingen, Heidelberg și Oppeln. Organisarea comitetului de onoare e încredințată consulului genral belgian Goldberger. Acest comitet va da la iveală participarea oficială a Germaniei.

Sĕ vorbesce, că guvernul frances va lua parte oficială la această dispută și va spesa un milion pentru promovarea afacerii. Atari încercări au silit pe conducĕtorii causei de a-și lărgi terenul prin arêndarea a 6 hectare de pământ arător. Edificiile de lipsă s'a și proiectat și sĕ va lucra chiar și noaptea la lumină electrică.

Congresul JV internațional, staționat în Carlsruhe al reuniunei Crucea roșie ș'a dat părerea între altele și asupra chemării comitetului esecutiv al concurenței, de a asemna premiul de onoare, decretat de Maiestatea Sa regina Germaniei, de 6000 mărci, acelora ce vor lua parte la dispută.

Dare de samă și mulțămită publică.

Tinerimea studioasă din tractul protopresbiteral al Zarandului, întrunită în societate de diletanți, — după cum se anunțase deja în jurnalele noastre, — în 6/18 August, au dat sub conducerea dlui Petru Rimbașiu și a stimatei sale consorta Maria, — o representațiune teatrală, a cărei venit curat se destinase: jumĕtate în favorul fondului elevilor morboși dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, eară ceealaltă jumĕtate în favorul bibliotecilor parochiali din tract.

Representațiunea din cestiune, luându-se în considerare scurțimea timpului în carea s'a pregătit precum și împregiurarea, că junimea tractuală a pâșit pentru prima oară pe vastul și frumosul câmp, al „Paladei,“ se poate ḑice, că a succes bine, și a satisfăcut pe deplin așteptărei publicului participante.

Pe lângă atari auspicii deci, junimea sus numită poate conta cu siguritate și în viitoriu, la sprignul moral și material al inteliginței din loc și jur.

Ca dovadă în privința aceasta îi poate servi împrejurarea că: deși timpul a fost foarte nefavoritoriu în ḑiua susnumită — căḑênd o ploaie torențială, carea a durat până către 7 oare postmeridiane, — publicul totuși a participat la representațiune în numĕr destul de considerabil.

Venitul brut al acestei representațiuni a fost 86 fl. 40 cr. v. a. și 1 # de 10 franci, din care detragându-se spesele în suma de 55 fl. 83 cr. v. a. rĕmâne un venit curat 30 fl. 57 cr. v. a. și 1 # de 10 franci, carea sumă s'a și distribuit, la locul menirii sale.

Dintre On. public participante au contribuit cu suprasolviri următorii:

Alesandru Danciu 1 # de 10 franci (cu totul); Dr. Georgiu Ilea 1 fl. 30 cr.; Vasiliu Dămian 1 fl.; Corneliu Tobias 90 cr.; Ioan Perian 60 cr.; Balia Ödön 50 cr.; Nicolau Bedea 30 cr.; Ioan Câmpean 30 cr.; Georgiu Copos 30 cr.; Antoniu Pietsch 30 cr.; Vilmos Sándor 30 cr.; Kristyori István 30 cr.; Pataky Iános 30 cr. și Fr. Roșca 30 cr. v. a.

Primească atât On. DD. suprasolvenți cât și întreg publicul participante, cea mai călduroasă multămită.

Brad, 26 Septembre, 1887.

stimătoriu
Georgiu Părău,
prof. gimnas. cassariu.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Sĕ nu se peardă din vedere, că autorul vorbesce de clasele culte, de oamenii ce cresc ani de ḑile în odăile strîmte de scoală, nu de poporul de rênd, pe care traiul seu ḑilnic îl silesce, ca sĕ-și desvoalte anume forța sa trupească, de regulă chiar în contul celei spirituale.

Apoi observațiunea aceasta este după cât scim noi pe cât de justă, pe atât de importantă și ea sună nu numai la adresa fraților nostri de dincolo, ea se potrivesce tot atât de bine și asupra noastră.

„Mens sana in corpore sano“; asta trebue sĕ fie lozinca instrucțiunii noastre publice. Și spre acel scop trebue sĕ se pună pondul cuvenit pe gimnastică. Căci un corp viguros e basa curagiului personal, chiar a tăriei de caracter; el numai a ridica poate încrederea personală, și astfeliu împedecă umilirea și dejosirea și lenevirea. Sau după cum a ḑis nemuritoriul Rousseau, trupul bolnav e despotul spiritului, el poruncesce, pe când cel sănătos ascultă și se supune, lăsând spiritul în domnia ce i-se cuvine.

Ce privesce poporațiunea rurală, asuprra ei în partea I ni se dau numai observațiuni sporadice la diferitele ocasiuni, când a venit autorul în contact cu ea. Un tablou mai sistematic și complet ni se dă numai la partea II sub titlul „Die Bevölkerung“ (pg. 348—362).

„Românul“ — ḑice dl Bergner — „este în genere ușor în mișcări (leicht beweglich), prietinos, darnic, moderat și evlavios..... „Bărbații claselor de jos.... sunt cam lenevoși, în „vreme ce femeile lor sunt foarte sîrguincioase și nici când fără lucru. Părerea „lui Franzos și Diefenbach, că țĕranca română este „tractată ca sclavă a bărbatului, este falsă; femeea „română poartă adese ori banii cei mai prețioși la „grumaḑi, ea călăresce, în vremece bărbatul o petrece pe jos și disposițía la regența de pantof și „domnire iese destul de des la iveală. Dar românul are simț de ordine și disciplină, și dă „deci soldați buni și adese și un bun consoț.“ (pg. 353.)

La alt loc (pg. 200) earăși admiră dl Bergner talentul și gustul firesc al românului întru producerea de diferite lucruri, utensilii și țirade de lemn, care pe lângă ceva scoală s'ar puté potența până la o deplină artă.

Cu toate aceste nu întârḑie a atrage atenția cercurilor conducĕtoare ale României asupra înoirilor de lipsă pe terenul agriculturii și silviculturii. Cu deosebire agricultura, dacă s'ar face numai cevași mai rațional și mai cu îngrijire ar aduce țĕranului și țĕrii venite întreite, ear bucatele române, mulțămită bogăției solului virginal, ar putea susțιné cu succes concurența cu America chiar.

Călĕtoria prin Moldova îi dă cele mai dese ocasiuni autorului de a vorbí asupra elementului nedeslipit de ideea țĕrii românesci, asupra cestiunii deschisă a tuturor bărbaților de stat din România, — asupra jidanilor.

(Va urma.)

Numeroase falsificări și imitațiuni ale pilurilor de Helveția de farmacistul R. Brandt's, cunoscute în general, ca cel mai plăcut și mai bun, ca cel mai eficace și pe lângă acestea nestricăcios mijloc de curățenie precum s'a constatat în timpul din urmă, aplicându-se chiar în câte o parte pedepse pentru vătĕmarea mărcei de fabrică. Sĕ găsesc un numĕ rîntreg de vênḑĕtori, cari mai nainte au procurat preparatură veritabilă, ear aḑi preterându-o pe aceea, caută sĕ fácă trecere fabricaturei lor proprii, sub numele acela. Publicul nu poate fi totdeuna destul de prevĕḑĕtor la procurarea pilurilor de Helveția. Sĕ se observe deci, în totdeuna eticheta, care poartă o cruce albă și numele R. Brandt's pe câmpul roșu.

Nr. 411. [1709] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învěţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciunești, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Sělişte, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or.
al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei învěţătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învěţătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita staţiune învěţătorească au a-și subşterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul prověḑut, — se poftesce mai departe dela concurenţi sě scie tipicul și cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca şi sěrbătoarea, şi sě poată instrua 3 oare pe sěptămână pe elevi în cântări.

Sebeş, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunţe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau	fl.	115. —
2. Folosinţa casei parochiale, grădina şi progadia	fl.	30.—
3. Dela frunzěrile ce se dau din pědurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de	fl.	60.—
4. Venitele stolare regulate dau pănă	fl.	42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. de familie fac	fl.	34.50
6. Dela părăstase şi alte daruri	fl.	80.—
7. Dela cununa anului și dela pasci	fl.	32.—
8. Dela eșirea cu litia la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate	fl.	10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . .	fl.	12.—
Suma . . .	fl.	416.40

Cei ce doresc sě ocupe aceasta parochie au sě-și îndrepte petiţiunile prověḑute cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus arătat.

Sebeș, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III a Muncel cu filia Fălcușa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014□° grădină, — 6 jug. 1299□° agrii, — 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune cu un venit anual de	fl.	100.—
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr.	fl.	6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr.	fl.	1.50
4. Stolele usitate, și anume: *a*) un botez 30 cr. *b*) o cununiă 2 fl.; *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d*) sânţirea apei mici 20 cr.; *e*) molitvă la Botezul și Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de	fl.	27.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern și estern bisericesc . .	fl.	3.—

II. În filia Fălcușa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. .	fl.	50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma	fl.	20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr.	fl.	2.50
4. Stolele usitate, și anume: *a*) un botez 50 cr. *b*) o cununiă 2 fl. — *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d*) sănţirea apei mici 30 cr. — *e*) molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de	fl.	34.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc .	fl.	6.—
Suma 250 fl.—		

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-și subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic şi regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deş, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 632. [1702] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învěţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încălḑit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încălḑit, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-și aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

752 szám. 1887. [1706] 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibővitését az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ő nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi öszszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelőtti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvános árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyujtsák be, mert a később érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati őszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetők meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 20—26

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; și pentru întrebuinţarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 28—50

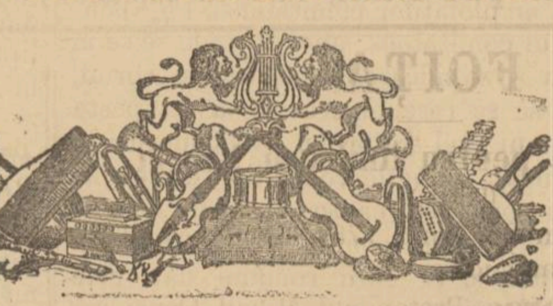

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

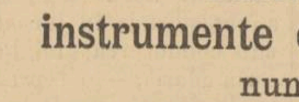

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tiněr ori bětrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 20 20

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Marți 6/18 Octobre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Septembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 5 Octobre.

Congresul kulturegylet-ului și-a ținut ședințele sale la Budapesta sub presidiul contelui Ludovic Tisza mai ḑilele trecute, și am comite o mare eroare, dacă nu ne-am ocupa și noi cu cele ce se petrec în jurul nostru. Puțin ne impoartă lucrurile formale, puțin și aceea că s'au aflat oratori, cari nu au lăsat sĕ se discute lucruri politice în congres, puțin și de tot puțin, când neobositul secretariu al reuniunei din Cluș, pe la finea referadei sale și-a scos inelul de aur din deget și orologiul din busunariu, ca sĕ le jertfească pe altariul culturei, toate acestea pentru noi sunt pănă la un punct lucruri, cari aparțin gustului, și dacă unii zeloși muncitori din via maghiarisărei vor de aci încolo sĕ fie fără inele și fără oroloage, rĕmâne o cestiune de gust.

Noi voim sĕ ne ocupăm cu partea serioasă a lucrurilor petrecute în congres. Aci nu a fost oposiție, nu neînțelegeri, pentru că toți membrii congresului au fost pĕtrunși unul ca unul de ideea, cà în Ungaria societatea nu a făcut nimica sau de tot puțin, pentru de a se rĕspândi cultura între cetățeni. Deci întrunirea pusă pe aceste base are îndreptățirea sa, și de tot bine vĕd maghiarii, că cu pasiunile lor cele cavaleresci perd averile, fără ca capitalul perdut se-l poată substituí prin un capital mai prețios, prin adevĕrata cultură.

Dacă deci lucrul s'ar fi învêrtit într'acolo, ca sĕ se organiseze cât de multe societăți, cu scopul de a ajutora scoale, de a înființa biblioteci, de a protegia meseriile și industria de casă ori de se poate industria cea mare, atunci reuniunile de cultură ar face mare serviciu țĕrei, căci din ce se vor înmulțí cetățenii cei culți, din ce nu vor mai fi ziduri despărțitoare între om și om, cei născuți și norocoși de a avea părinți conți și baroni vor fi prețuiți după serviciile, ce vor presta patriei și omenimei, ear nu ca aḑi puși în fruntea comitatelor și altor instituțiuni, ori sĕ pricep la lucru ori ba, ori au cualificațiunea recerută ori nu, — țeara a fost datoare sĕ-i țină, sĕ le dea posturi, ca se trăiască din sudoarea ei, ori merită această distincțiune ori ba.

Deci ḑicem, că dacă aceste ar fi fost obiectele de predilecțiune cu cari s'ar fi ocupat membrii congresului, atunci nu ar fi fost om cu mintea la loc, care se nu vadă, că congresul vine sĕ deslege o problemă socială, vine sĕ vindece rele din era feudalismului și în fine vine sĕ ridice pe cetățean la locul ce-i compete lui.

La o astfel de lucrare serioasă, am fi vĕḑut pe români alăturea cu maghiarii, am fi vĕḑut pe cei dela schulverein și pe cei dela desființata Matica, și le ar fi stat de tot bine, ca umĕr la umĕr cu toții în înțelegere sĕ vedem, că unde sunt mai multe lipse de potolit, unde e mai mare nĕcazul, cari ținuturi sunt mai părăsite, cari locuitori sunt mai demoralisați, cari muncesc și se nisuesc pentru de a fi cetățeni folositori și cari nu, cari au lipsă de scoale, de biserici în cari sĕ se roage lui Dḑeu — și un astfel de congres de sigur ar fi meritat frumosul nume „congres de cultură pentru țeara ungurească."

Le-a stat bine membrilor congresului higienic, când românul din Bucuresci și francesul din Paris, muscalul din Petropole sĕ înțelegeau despre aceea ce clironomul nostru a numit „cel mai prețios capital este omul" și s'au înțeles, cum ar fi de a se afla căile și mijloacele, ca acest capital sĕ se țină în întregitate, se facă progrese în spre bine, sĕ se întărească și înmulțească tot cu indiviḑi harnici și capaci de a muncí trupesce și sufletesce.

Nu voim sĕ fim preocupați, recunoascem, că frații maghiari au lipsele lor speciale — dar acele lipse le avem și noi ca și ei, și încă în un grad cu mult mai mare — deci, ce era mai natural decât ca se vedem, că o recunosc aceasta, că și noi avem tot aceea îndreptățire de a ne întruní, de a ocrotí limba noastră, de se poate de a ajuta scoalele noastre, de a premia pe dascălii nostri, cari lucră și ei, muncesc și ei — și toate aceste pentru ca Ungaria se aibă cetățeni mai luminați ca păn'acum, oameni mai valoroși ca până când erau sub jugul feudal, oameni, cari se nu umble numai cu coasa și lopata, ci oameni cari sĕ poată pune mâna și pe peană, oameni cari se-și însușească meseriile ca un isvor de avere națională, și recunoscĕnd aceaasta, în ochii lumei congresul din Budapesta câștiga mult foarte mult.

Dar oamenii, — căci oameni au fost și cei din Budapesta — s'au pus pe un teren periculos, pe un teren, care nu e menit a rĕspândí cultura ci ura — între unii și aceiași cetățeni, ai unei și acelei țeri, ai țĕrei ungurescí. Scim și recunoascem, că ungurii sunt mai avuți ca noi, scim că pănă la un grad oare-care și în câte o direcținne au făcut progrese mai mari decât noi, și tocmai căci scim aceste, nu ne poate întra în minte, cum de tot ei, cari au și pânea și cuțitul în mână, strigă ca din gura șerpilor că maghiarismul e în pericol! Se poate una ca aceasta, când statul unguresc este, limba de sus pănă jos ungurească este, oficialii dela ministru pănă la cel din urmă pandur mai toți sau partea cea mai mare maghiari sunt, banii țĕrei, partea cea mai mare ei 'i folosesc, ei 'i votează cui vor și cum le place, se poate ca se fie maghiarismul în pericul?

Și dacă el este în pericul, cine este cel ce periclitează elementul maghiar, cine e, ce vrea se facă din maghiari sasi ori croați? Cine le stă în cale se nu aibă scoli și în ele sĕ se propună numai unguresce, cine le stă în cale de a avea teatre unguresci, și tot ce servesce spre a-i lumina și a-i face dacă vor și pot oameni, ca și cari mai culții sĕ nu fie pe fața pămêntului.

Din toate plânsorile nici una, nici una chiar nu e adevĕrată, dar tot ce e adevĕrat este, că prea mulți sunt, cari ar voí sĕ fie numai domni, sĕ-i țină țeara, comuna și comitatul, fără lucru, eacă așa — de dragul sprâncenelor lor maghiare și nici la aceasta nu le stă nimene împotrivă; tocmai așa se întêmplă de 20 de ani încoace și totuși vaetele lor sunt aḑi mai dese și mai teribile, ca nici odată.

Plângerile lor nu sunt motivate, elementul unguresc în Ardeal deși puțini, îi vedem pe toți domni, și pe românii cei mulți slugi acelor domni, le lucră pămêntul, le sapă viile, le fac drumuri, plătesc dări considerabile, plătesc percente la fonduri de pensiune pentru amploiați dintre cari nici unul nu e român, susțin toate, dar toate instituțiunile cu sudoarea lor, una însĕ nu o fac, nu-și lasă limba și aici e buba — aici e rĕul, dar acest rĕu va fi permanent și le stăm buni fraților maghiari, că de

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

În Belgrad în 28 Iuniu 1787 s'au început lucrarea visitației canonicesci.

270.	**Belgrad oraș.**	Protopopul Mihail Devai are singelie, popa Ioan Balint. Protocolul circularilor are, dară nu deplin și a bisericei încă are. Are amêndoauă protocoale.
271.	**Majeri Belgradului.**	Popa Nicolae Ciață, nomestnic are singelie. Popa Nicolae Georgevici are singelie. Protocolul bisericei are, așa și a circularilor.
272.	**Acmar.**	Popa Thoma Balasi are singelie și protocolul bisericei are, dară al circularilor n'au avut, i sĕ poruncesce facerea.

NB. Aci lipsesce o foaie; după care întrerumpere urmează continuarea:

.... tuturor domnilor posesorilor sei și așa s'au trimis la parochiile sale a merge. S'au dat în Belgrad, precum mai sus.

Protopopiatul Luncei.

S'au luat lucrarea aceasta 22/11 August 1787 pentru visitația canonicească.

273.	**Frauendorf** sive **Asszonyfalva.**	Popa Ilie Popovici are singelie dela mine. Protocolul și de circulare și de botezați au avut.
274.	**Nagy-Selk** sive **Saica mare.**	Popa George Banciu are singelie dela mine. Protocolul circularilor n'au avut, fără de toată porunca pentru așeḑarea sĕrbătorilor, eară protocolul celor botezați, cununați și al morților n'au avut.
275.	**Siaica mică.**	Popa Mihail Jenei are singĕlie dela mine. Protocolul circularilor au avut pănă la sfêrșitul August 1786, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.
276.	**Kaltwasser** s'au **Hideg-Viz.**	Popa Ioan Popovici are singelie dela episcopul Sofronie. Protocolul circularilor dela anul 1783 încoace n'au scris, asemenea nici protocolul botezaților n'are.
277.	**Borta** sive **Mihályfalva.**	Popa Constantin Popovici are singelie dela episcopul Dionysie. Protocolul circularilor dela anu 1783 încoace n'au scris; asemenea nici protocolul botezaților n'are.
278.	**Egyerbek** s'au **Agârbici**, filia **Sal** s'au **Șola.**	Popa Mihail Popovici are singelie dela mine. Protocolul circularelor au avut fără de toată porunca, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.
279.	**Hárság.**	Popa Nestor Bonta are singelie dela episcopu Sofronie și dela Bif vicarășul. Protocolul circularilor are și de cel al botezaților și cununaților și morților are însĕmnări între hârtii, dar la protocol nimic n'au fost așezat.
280.	**Sz.-Sebesdorf.**	
281.	**Țapu** sive **Ápesdorf.**	Popa Ilie Deacă. Protocolul circularilor are, ḑară într'ênsul s'au aflat pănă la anul 1783 poruncile scrise, și

ar ţiné o mie de congrese, de şi-ar da toate averile, câte le mai au şi nu au pus jidanii mânile pe ele, din românii din Ardeal şi din sasi nu fac unguri.

La slovaci au aflat teren mănos, prin părţile Satmarului au făcut minuni, dar în Ardeal nu vor face în veci ceeace au făcut prin părţile ungurene, şi de aceea toată lucrarea lor este stearpă şi nu le va produce decât o jalnică desamăgire şi încă ceva — vor înstrăina pe români tot mai mult şi mai mult şi apoi doar tot nu o fi bine, ca se persevereze pe calea apucată.

Ajute ce e al lor, lumineze pe ai lor, facă-le scoli, ridicele biserici, dee-le pâne albă ori jamble, noi ne vom mânca mămăliga noastră goală, dar nu vom rêmní a le lua bucata din gura lor, numai tot ce cerem e sĕ ne dea pace, sĕ ne ajute nu o cerem, pentru că scim, că nu o pot şi de ar avea bunăvoinţă, — ceeace după semnele mai recente, ear nu o vedem manifestându-se sub nici o formă.

Revista politică.

Primul obiect de desbatere în Reichsrathul austriac, care şi-a inceput activitatea în ḑilele din urmă, a fost o interpelaţiune a clubului cehic privitoare la dislocaţiunea scoalelor medii, îndreptată în contra ministrului de instrucţiune Dr. Gautch. Sunt bine cunoscute nemulţămirile şi turburările ce s'au produs în urma acelei dislocări, sforţările şi manifestaţiunile cehilor în contra decisului dlui Gautch, toate însĕ au rĕmas fără resultatul dorit. Redeschiderea Reichsrathului au asceptat-o ei cu cea mai mare nerăbdare. Interpelaţiunea a şi fost în cele din urmă acceptată de majoritate, cu singura observare, ca sĕ nu sĕ ḑică, că e îndreptată numai în contra ministrului de instrucţiune; făcênd pe de altă parte responsabil pentru mĕsurile ce se vor lua în causa aceasta pe întreg ministeriul. Aceasta procedură şi ţinută a cehilor încă dela începutul dietei, a insuflat mare îngrigire bărbaţilor dela cărma statului, cari sĕ tem, ca nu cumva în cele din urmă cehii nemulţămiţi sĕ treacă cu toţii în oposiţiă.

La ordinea ḑilei jurnalele din Europa înregistrează un fapt pe cât de regretabil pe atât şi dedejositor, care a produs în Franţa o dureroasă impresiune. Un general cu numele Caffarel, sub şef de stat-major, general la ministerul de rĕsboiu, a fost acusat cu traficarea decoraţiunilor militare, înşelătorii făcute cu bani împrumutaţi, şi mai în urmă, — ca o deplină mărşăviă a caracterului seu dejosit, chiar cu trădarea unor secrete de resbel. Acusarea s'a putut face, se înţelege de sine, numai pe basa cercetărilor serioase, în urma cărora, făptuitoriul îndată a fost degradat şi aruncat în prinsoare.

În prăpastia în care s'a aruncat el, a mai tras după sine şi alte patru persoane, dintre care două sunt femei. O mulţime de epistole compromiţătoare aflate în urma cercetărilor şi perchiziţiunilor făcute cu mare sîrguinţă, adeveresc pe deplin faptul. Un mare numĕr de persoane militare şi civile, dintre cele mai distinse, ministri, generali şi înalţi funcţionari se vede din unele scrisori aflate, că au avut cunoscinţă de această faptă dejositoare. Datele din urmă s'au aflat toate din nişte epistole aflate la dna Limousin, care e mai de aproape implicată în această afacere. Perchiziţiunile se continuă mereu, descoperinduse tot nouă persoane complice. Generalul Boulanger pe basa unor epistole compromiţătoare pentru dênsul, încă sĕ susţine, că a avut cunoscinţa despre aceasta afacere, ba că ar fi chiar complice în afacerea Caffarel, dar voind sĕ delăture dela sine ori ce prepus şi învinuire a declarat, că toată afacerea Caffarel este o manoperă îndreptată în contra lui, de al nimici pe el, şi că lui i pare rĕu de acei oameni, cari în ura lor 'şi iau remediul la toate mijloacele, chiar şi la acelea, care aruncă asupra armatei o discreditare ear asupra patriei neîncredere. Această declaraţiune, pe faţă a sancuinicului general Boulanger, a isbit direct în guvern şi special în ministrul de rĕsboiu generalul Ferron.

La provocarea ministrului Ferron de a declara dacă cuvintele reproduse de unele jurnale, ca rostite de el sunt adevĕrate, generalul Bulanger a rĕspuns, că n'a găsit ḑiarele, care a reprodus acele cuvinte, şi deci îl roagă ca sĕ i le trimită. Mai în urmă mărturisind totuşi, că el a rostit acele cuvinte, ministrul Ferron i-a dictat o pedeapsă în arest de 30 de ḑile, hotărînd a se lua şi alte mĕsuri disciplinare contra lui.

Ḑiarele rusesci, care visau cu totul alt resultat al alegerilor din Bulgaria, care s'au efeptuit în atâta ordine şi spre mulţămirea şi consolarea poporului bulgar, abia acum vin şi ele şi 'şi dau verdictul lor asupra acelor alegeri. „Nowoje Wremja“ numesce urnele de alegeri „o completă rescoală în contra usurpătorului puterei princiare.“ Se va întrunì în curênd şi Sobrania ḑice acelaşi ḑiar, violându-se astfel întru toate tractatul de Berlin prin prinţul de Couburg, şi atunci Rusia fără îndoială perḑêndu-şi toată pacienţa, va trebuí, — uitând de toate îndatoririle tractatului susnumit, sĕ ia mĕsuri pentru restabilirea legalităţei în Bulgaria, fără de a sĕ îngrigi cum vor fi privite acele mĕsuri din partea puterilor, care până acum nu şi-au dat acordul lor la aceasta.

Până când Rusia îşi face astfel de planuri, jurnalul „Swoboda“ constatând buna ordine în care s'au succes alegerile din ĕst an face următoarele observări: Pressa europeană, care a declarat, că resolvirea cestiunei bulgare atêrnă dela resultatul alegerilor, trebue sĕ fie în fine mulţĕmită, cu probele evidente de ordine manifestate din partea bulgarilor. Se sperează de asemenea, că diplomaţia se va convinge, că poporul bulgar e destoinic pentru o viaţă politică independentă. Mai departe ḑice aceeaşi foaie, că Turcia în perspectiva avantagiilor ce va obţiné în urma resolvirei cestiunei, va trebuí sĕ întrevină la puteri în causa aceasta. E de prisos de a mai presenta propunerile Rusiei, pe câtă vreme bulgarii nu vor admite nici când o combinaţiune, care ţintesce într'acolo, de ai despărţi pe ei de prinţul lor, de care e strîns legată soartea ţĕrei lor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ibăneşti, în 12 Octobre, 1887. *Sosirea şi petrecerea principelui de coroană Rudolf la vênătoarea de urşi în Ghurghiu.*

Mult Onorate dle Redactor! Vĕḑênd că până acum nu a-ţi primit vre-o corespondenţă referitor la vênătoarea de urşi în ţinutul nostru a Alteţii Sale prinţului de coroană Rudolf, fiitoriul nostru monarch, — subscrisul vin a Ve descrie pe scurt aceasta vênătoare.

Alteţa Sa a sosit în Ghurghiu Joi în 6 Octobre st. n. a. c. între oarele 9—10 a. m. într'o trăsură cu 4 cai. În suita Alteţii Sale sĕ afla trei prinţi, anume prinţul Leopold de Bavaria cumnatul, prinţul Fridrich vĕrul Alteţii Sale şi prinţul maghiar Eszterházy, precum şi câţiva magnaţi unguri. În ḑiua sosirei, câţiva preoţi de ai nostri în frunte cu protopopul tractual se aflau de faţă la castelul din Ghurghiu, se mai aflau aici şi câţiva preoţi rom. cath. cu protopopul lor în frunte. Noi preoţii români ne am fost postat încă de timpuriu chiar la treptele castelului, pe unde avea Alteţa Sa înaltul oaspe sĕ între în camerile destinate spre locuire.

Între sunetele clopotelor sosesce prinţul, îmbrăcat în vestminte civile, avênd de a stânga pe Alteţa Sa prinţul Leopold. La descălecare salutà mai întâiu pe toţi, a dat mâna şi a vorbit câteva cuvinte cu şeful curţii din Ghurghiu dl cav. Pausinger, apoi se întoarce cătră preoţii români, dând mâna cu P. O. D. protopop Galacteon Şagău din Reghin, care l'a întimpinat pe Alteţa Sa cu o vorbire în limba germână, la care vorbire mulţĕmind Alteţa Sa în câteva cuvinte călduroase, tot în aceasta limbă, s'a retras apoi dimpreună cu suita sa în apartamentele castelului.

Conform progamei statorite după luarea dejunului, numai decât tot în aceasta ḑi au eşit la vênat de urşi pe teritoriul Caşvei, unde au şi împuşcat trei urşi, dintre care unul şi cel mai mare, chiar Alteţa Sa principele Rudolf.

A 2-a ḑi au făcut vênătoare pe teritoriul Adrianului unḑe prinţul Eszterházy a împuşcat un urs.

A 3-a ḑi sau făcut vênătoare pe teritoriul Chiheriului unde s'a împuşcat 4 urşi, la goana aceasta sau vĕḑut numai puţini decât 16 ursi, dar 12 au scăpat în codru.

A 4-a ḑi au făcut vênătoare ear pe teritoriul Caşvei, unde s'a împuşcat numai un urs.

A 5-a ḑi trecênd prin comuna noastră au făcut vênătoare pe o parte a teritoriului Hodacului, aici prinţul Leopold de Bavaria a împuşcat un urs foarte mare — aproape de 5 măji, ce i-a făcut o foarte mare bucurie fiind că acesta a fost cel dintâi urs, ce la împuşcat Alteţa Sa principele Leopold.

A 6-a ḑi s'a făcut vênătoare pe teritoriul G. Orsovei, aici au împuşcat o ursoaică Alt. Sa prinţul Fridrich.

În cea din urmă ḑi au făcut vênătoarea eară pe teritoriul Adrianului — dară fără nice un resultat.

La aceasta vênătoare au luat parte în toată ḑiua 40—60 gonaci toţi români din satele vecine, primind plată pe ḑi câte 60—80 cr., mâncare şi vinars.

Astfel Alteţa Sa cu înalta suită avênd la vênătoarea din anul acesta un resultat atât de favorabil, — astăḑi Mercuri la 7 oare după ameaḑi cu întreaga suită au părăsit Ghurghiul, lăsând cele mai frumoase suveniri în poporul ţinutului.

Ioan Petru,
capelan gr. or.

Varietăţi.

* (Statua comemorativă a Maiestăţii Sale în Bosnia.) Locuitorii din Bosnia şi Herţegovina pentru eternisarea locului unde şi-a pus primadată Maiestatea Sa piciorul pe teritoriul Bosniac înainte de aceasta cu 2 ani, a decis se ridice un monument. Desvălirea monumentului se va face la 24 l. c. pe lângă următoarele festivităţi: Dimineaţă la 6 oare 24 împuşcături cu treascuri, la 11 oare se va face desvălirea statuei, după aceea alergare de cai, ear la 1 oară d. m. banchet, seara iluminarea oraşului Brod şi concert.

* (Resbunarea unui poet.) Pe când Scheffel, un poet german petrecea în Italia, cu scop de a-şi căuta sănătatea, un amic al seu din Germania i adresează o epistolă nefrancată, în care nu era scris

---

prin anul 1784 şi 1785 nu s'au aflat scris şi dela anul 1786 toate s'au aflat. Asemenea şi protocoalele despre botezaţi, cununaţi şi celor morţi n'are.

282. **Farkas-Czelne** sau **Lupu.** Popa Vasile Micu are dalteriile dela Dl episcop Sofronie şi întărire dela Bif vicariu.
Protocolul circularilor până la anul 1785 are, ear de botezaţi, cununaţi şi de morţi n'au produculuit.

283. **Sz.-Csánád.** Popa Ioan Vintilă are singelie.
Protocolul circularilor au produculuit până la anul 1785; eară celor botezaţi şi cununaţi are.

284. **Lunka.** Protopopu Ilie Popovici are singelie.
Protocolul circularilor împreună şi cel a botezaţilor, cununaţilor şi celor îngropaţi are.

285. **Alsó-bozu.** Popa Alecsandru Horbanu dalteriile are dela Domnu episcop Sofronie şi dela Bif vicarĕş.
Protocolul circularilor au produculuit, prin porunci împreună nu-s scrise ear protocoale botezaţilor, cununaţilor şi de morţi are.

286. **Alsó-Bájam.** Popa Ioan Popovici are singelie dela Domnu episcop Dionysie.
Protocolul circularilor au produculuit; asemenea şi celor botezaţi, dar într'ênsul nu-s scrise.

287. **Krácsonfalva** sau **Crăciunel,** filia **Grossprobst.** Popa Nicolae . . . . . . are singelie dela episcopu Sofronie.
Protocolul circularilor au produculuit, dară nu-s scrise.

288. **Tatárláka.** Popa Mihail Muntean n'are singelie.
Protocolul circularilor au produculuit, dară într'ênsul circulari dela anul 1785 nu sunt puşi; asemenea şi dela anu 1786 luna lui Noemvre pe urmă nici unu nu-s scrişi, asemenea şi celor betezaţi nu-s după forma lor scrişi.

289. **Micasasa.** Popa Ioan Dumitru are singelie.
Protocolul circularilor au produculuit întru hârtiile însemnate, asemenea şi celor botezaţi, cununaţi şi cei morţi.

290. **Balásstelke** sau **Blasiu de sus.** Popa Vasile Crăciun, are singelie dela Domnu Dionysie.
Protocolul circularilor au avut ear celor botezaţi, cununaţi şi morţi nu după formulariu scris.

291. **Kostler** sau **Tártlár.** Popa Stan Neagu are singelie dela Dnu episcop Dionysie.
Protocolul circularilor n'au produculuit, spunênd cumcă szolgăbirău Komaromi Pista ar fi de dênsu luat. Eară protocolu botezaţilor, au produculuit, pentru care era scris latinesce, care s'au rupt şi s'au poruncit după formulariul lor prin protopopul dat sĕ scrie.

292. **Hásánglá.** Preotul de aicia n'au venit şi după cum înaintea soborului au arătat protopopul de aicia şi toţi au devenit satul acesta foarte departe dela protopopiatul acesta şi mai aproape cătră protopopiatul Mediaşului este.

alt ceva, decât numai cuvintele: „Mĕ aflu bine. Te salut al tĕu…“

Supĕrat Scheffel de porto cel mare, ce trebuì sĕ-l plătească pentru epistolă, sĕ hotărí, ca sĕ-și resbune și el tot în acel mod original asupra amicului seu. Spre scopul acesta pachetează o peatră de o greutate mare în o cutie, și o trimite amicului seu în Germania, ear nefrancată. Primitoriul, cugetând că Scheffel ia trimis, cine scie ce dar, plătesce cu bucurie porto cel foarte mare, dar când desface cutia, vede peatra și un bilet, pe care era scris: „La vestea despre bunăstarea ta ’mi căḑu dela inimă peatra, ce o ai primit“.

* (Constituire.) Societatea de lectură a junimei studioase dela Institutul pedagogico-teologic gr. or. român din Arad, începându-și activitatea pentru anul scol. 1887/88 s’a constituit la 20 Septembre n. în următoriul mod: President: Rev. D. Vasilie Mangra. prof.; V-president: Alecsandru Mihuț, cleric; secretar: Valeriu Magdu, cleric; cassariu: George Miclĕu, cleric; notăriu: Virgiliu Ursu Negru, cleric; vice-notariu: Petru Stănuț, ped.; bibliotecariu: George Telescu, cleric; vice-bibliotecariu: Ioan Popovici, ped.; controlor: Iosif Nișu. — În comisiunea literară: Al. Mihuț, Romul Popovici, Mihaiu Păcățian, Mochin Vancia, Septimiu Sever Secula, Ioan Leucuța clerici; și Vasiliu Giurgiu, ped.. — În comisiunea revisoră: Petru Pascu, Alecsandru Vașadi clerici și Valeriu Ghilezan ped.

* (Sultanul de Marocco.) Dr. Iannasch, un scriitor german, într’o carte a sa edată în 1886 descrie pe Sultanul de Marocco, care de present e greu bolnav, în modul următor: Sultanul ședea,— istorisesce Dr. Iannasch, — într’un vestmânt de mătasă, cu picioarele goale pe un scaun împodobit cu covoare scumpe. Cât timp petrecui la el luà în mână de mai multe ori degetele dela picioare. Nisce pantofi de pele, brodați cu aur sĕ afla la întrare în odaia lui. Sultanul, care este o figură măreață și foarte simpatică în o etate de 48 ani, avea o privire foarte senină. Ochii sei în forma migdalelor sunt de o frumsețe rară. Din privirea lui poți sĕ conchiḑi la o voință energică. Genele și sprâncenele sale negre, împodobesc foarte frumos ochii sei cei vioi. Nasul e proporționat, fața ovală, întreaga înfățișare este aristocratică; nobleța și frumseța nu sufere nici de cât de priviri ironice.

* (Nu sĕ pot deosebì.) Mai rar sĕ întêmplă, ca să sĕ afle undeva doi oameni, cari sĕ samene în ceea ce privesce esteriorul unul cu altul. Se ḑice, că s’ar afla unii gemeni, pre cari mama lor nu-i poate deosebí. In ceea ce privesce însĕ dispositiunile sufletesci nu s’a găsit și nici nu sĕ vor găsí doi oameni întru toate egali. In Bavaria sĕ află un om, pe care vĕḑêndul Bavarezii, nu pot face deosebire între el și principele regent Luitpold. Trăsurile feții, structura corpului, barba și tot esteriorul lui e întru toate asemenea cu al prinţului. Când sĕ întâlnesce principele cu seamănul seu obicinuesce a-l saluta, voind prin acesta a-l face atent la acest joc al naturei.

* (Noroc orb.) In ḑilele din urmă s’a efeptuit în Graz un câștig de 355,000 fl. pe numerul 47, care s’a tras în loteria din Budapesta. Plătirea acestei sume considerabile din causa îmbulḑelei câștigătorilor s’a făcut sub asistență polițienească.

* (Mijloc practic de a ferí laringele și plumânile de boale.) Spre acest scop sĕ recomândă cu toată căldura din partea celor cunoscĕtori, pastilele mineralice de sodă (Sodener-Mineral-Pastilen), cari de altmintrelea sĕ pot aplica cu succes și în contra catarului. Pastilele acestea pe cale scientifică s’au adeverit de cel mai bun medicament.

---

293. **Copșa ungurească** sau **Kis-Kopsa** filia **Boramblaka** sau **Wormlock.** Popa Ioan Bálás are singelie dela episcopu Dionysie.

Protocolul circularilor au produculuit cum se cuvine, ear la protocolu botezaților s’a aflat greșală.

După aceasta tuturor preoților s’au făcut și de astă dată învĕțătură cum sĕ împlinească slujbele și datoriile sale și protocoalele, care n’au avut întrênsele toate circularile scrise, ca sĕ le scrie după rênd, cum s’au dela noi dat, dela protopopul primească și sĕ le scrie asemenea și care n’au avut protocol de cei botezați, sĕ-l facă cât de grabă și într’ênsul după datul formulariu prin protopopul sĕ scrie. Pentru mai bună adeverință aici s’au însemnat. Ḑiua luna și anul în sus puși.

Gedeon Nichitici, m. p.
Mihail Popovici, m. p.,
protopopu Luncei

(Va urma.)

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Eram dedați a cetí în toată presa germană din Austria, apucată și ea în mâni ovreesci, neîncetate calumnii și insulte la adresa României, că ea ar asuprí pe jidovi, că i-ar terorisa în modul cel mai barbar și câte toate. Ba, pe la începutul anului acestuia nisce fii rătăciți ai israilului român țineau la societatea ovreiască „Kadimah“ a universitarilor din Viena, prelegeri și discuțiuni publice asupra suferințelor coreligionarilor sei din România și asupra modului de a li se ajuta.

Cu toate acestea aveam firma convingere, că dl Bergner va sci aprețuí cele ce a vĕḑut, și va pune ticăloșia ovreilor ortodocsi din România în perspectiva ce li se cuvine.

Și nici nu ne-am înșelat în asceptările noastre.

Dl Bergner vorbesce de acest element de distrucție cu francheța și cunoscuta sa iubire de adevĕr, fără de a-i păsa, că va obțíné ori nu aplausele veninoase ale unor oameni, pentru cari în România sunt jidanii primul element și românii cel de pe urmă!

Eată dar câteva pasteluri eșite din peana dlui Bergner și representând poporul ales al Domnului.

După ce ne spune autorul, că 60 procente din locuitorii Iașilor sunt ovrei, continuă astfeliu:

„Interiorul orașului ni se presintă ca vatra neîndoelnică a nenumĕrați vampiri, cari în cestiunea „murdăriei și a miseriei întrec tot, ce am putut vedé „până ací. In alte localități se părea, ca și când jidanii ar fi păpat elementul românesc, în Iași îți „vine a crede, că israeliții sĕ mâncă reciproc. Așa „numitul Têrgul-Cucului e cartierul prim al acestui „popor de parasiți …..“ Tipurile originale orientale „ale bragagiului și ale vênḑătoriului de lubenițe lipsesc cu desĕvêrșire; în orașul acesta jalnic funcționează numai jidani ca negutători de lubenițe, de „patlagele, ca proprietari de poame; jidanii sunt sacagii, jidanii cară apă, jidanii mână carele cu năsip „și var, ei sunt negutătorii și birtarii. Nu dai nici „de un singur măcelariu creștin ací, totul e ovreu, „și dacă întâlnesce omul vr’odată pe un creștin, îi „vine sĕ-l admire, ca pe a opta minune a lumii.“

Și earăși la alt loc:

„Istețimea și lipsa de consciință a israeliților „cunoscută de toată lumea iese în Moldova pretutindenea la iveală. Toată dimineața se aruncă jidanii la barieră unde-i răpesc țĕranului venit la têrg, „găini, poame și zarzavaturi, aproape cu forța și cu „un preț de batjocură. Sĕ întêmplă d. e. sĕ aducă „românul un car de lemne la têrg. Ovreul îi promite „10 lei pentru el, țĕranul nu voesce, el cugetă, dacă „dă jidanul atât, dela creștin va căpăta și mai mult. „Într’adevĕr vin și creștini, ei sunt dispuși a-i plătí 7 „lei, proprietariul îi respinge indignat. Seara el stă „cu carul seu încă tot acolo, și deoarece vremea ’l „zoresce, trebue sĕ-și dee marfa jidanului cu 4 lei. „Adeseori silesce și jidanul pe țĕran de-a cumpĕra; „el îl ține spre acest scop cu puterea și îl înhață „din toate părțile. Rĕmâne creștinul neînduplecabil, „jidanul strigă după poliție, spunênd că românul ar „fi voit sĕ fure asta ori aceea. De obiceiu țĕranul sufere în astfel de casuri; istețimea jidanului triumfează, fiind spriginită de persistența lui. Aceasta „din urmă e admirabilă. De ḑeceori trece țĕranul „pe dinaintea bolții ovreului fără de a ascultа la „strigătele lui de îmbiare, a unspreḑecea oară i „prea de tot sete și el întră, deoarece a auḑit dela „vecinul seu, că jidanul are o țuică escelentă și e „foarte darnic de mână. Încă de douĕ ori îl ospetează jidanul gratuit cu ea, la a patra visită îi dă „cu sila bani la omul tărbăcit cu desĕvêrșire, și „sedusul este victima lui pentru vecii vecilor.“

(Va urma.)

Dare de samă și mulțămită publică.

La petrecerea de vară aranjată de către Dnii Alesandru Danciu și Petru Lucaciu în 17 Iuliu a- c. la „Detunata“ în favorul Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur au contribuit următorii domni și doamne:

Zeicu senior 1 fl., Gritta Leonida 2 fl., Hochman 1 fl., Alecsandru Ivascu 1 fl., Balinth Aron 2 fl., Mihail Raț 1 fl., Nicolae Mestecan jun. 1 fl., Alecsandru Henzel 1 fl, Obveger David jun. 1 fl., Ioan David jun. hut. 4 fl., Nicolae Toma 2 fl., David Șamu 1 fl., David Alecsandru 1 fl., Ioan David 1 fl., Nicolae David 2 fl., George David 1 fl., Almășan Ferencz jun. 1 fl., Dumitru Bodea 1 fl., Nicolae Crișan 1 fl., Ebble Eduard 1 fl., Ráczkövy Lajos 2 fl., Simeon Cistean 1 fl., Gages Mihail 1 fl., Suchi & Șvab 1 fl., Petru Paul 1 fl., George Lup 1 fl., Ioan Rus 50 cr. Ioan David stud. 1 fl., Petru Vancă 1 fl., Alecsandru Borza 1 fl., Nicolae Moldovan 50 cr., Ionuț David 1 fl., Ürmösy Iózsef 1 fl., Băeșan Ioan (cucu) 1 fl., Dimitrie Moldovan 1 fl., Ioan Gal prot. și fam. 3 fl., Romul Furdui prot. 2 fl., Simeon Ciura 1 fl., Ioan Maier 3 fl., Siró Sámuel 3 fl., I. Kovács Cigles Șandor 1 fl., Iosif Pasca 1 fl., David Candin 3 fl., Henzel Carol 2 fl., George Cosma 3 fl., Victor Poruț 1 fl., Bogdán Károly jun. 1 fl., Kerestesi Géza 1 fl., Macavei Aviron 1 fl.; Macavei Alecsandru 1 fl., Bârsan Macavei 1 fl., Ioan Macavei 1 fl., Macavei Ioan l. Moise 1 fl., Dr. Chișbach Aurel 2 fl., Lanes Giurchescu 1 fl., Nicolae Șerban 1 fl.; Gavril Șurduc 2 fl.. Simeon Achim 1 fl. 50 cr. Petru Achim 1 fl. 50 cr., Nicolae Anca 50 cr., Vasilie Iliseiu 1 fl., Nicolae Achim 50 cr.; Nicolae Macavei 50 cr.; Ioan Macavei 50 cr. Lenhard Iános 60 cr.; Tunyogi Sámuel 70 cr.; Ioan Danciu 1 fl.; Bartha András 1 fl.; Székely István 1 fl.; Székely András 1 fl.; Dionisiu Balossu 2 fl.; Moldovan Gyula 1 fl.; Ioan Macavei 1 fl.; Nicolae Macavei 1 fl.; Moise Macavei 1 fl.; Iuliana Vasii 2 fl.; George Anca preot 2 fl.; Pasca Șandor 1 fl.; Nicolae Bona 1 fl.; Giurca Ioan 1 fl.; David Ioan (Groful) 1 fl.; Alecsandru Giurca 1 fl.; Székely Șandor 1 fl.; Vasilie Devian 1 fl.; Alecsandru Almășan 50 cr.; Teofil Faur 50 cr.; Nicolae Șuluț 50 cr.; Dumitru David 50 cr.; Alecsandru Ionuț 1 fl.; Teodor Macavei (ciuca) 1 fl., Mihail Cozac 1 fl.; Székely Șamu 50 cr.; Belerean Anton 1 fl., Ioan Todescu preot 2 fl.; Simeon Tomuț 50 cr.; Ioan Macavei (copiluț) 1 fl.; Moíse Duna 1 fl.; Alecsandru Safta 1 fl., Danciu Fami 1 fl.; Alecsandru Macavei 50 cr.; Simeon Macavei 1 fl.; Gruber Ferencz 50 cr.; Ianki Iózset 50 cr.; Dna N. Motora 1 fl.; Dna Ana Manoviciu 1 fl.; Alecsandru Macavei 1 fl.; Nicolae Lara 50 cr.; Ioan David 2 fl.; Vasilie David 2 fl.; Ioan Naic 3 fl.; Alecsandru David 1 fl.; Nicolae Adamovici 3 fl.; Vasilie Corpade 2 fl.; Ioan Lup 1 fl.; Mendel sen. 3 fl.; Oanea Giurca 2 fl.; Nicolae Giurca 2 fl., Ioan Danciu 1 fl.; Ionuț David 1 fl.; Nicolae Tandreu 2 fl.; Alecsandru Giurca 2 fl.; Ianki Feri 50 cr.; Ioan Trifa 2 fl.; George Bembea 1 fl.; Gruber Șamu 50 cr.; Gruber Eduard 50 cr.; Nicolae Giurca 1 fl.; Ioan Giurgiu 1 fl.; Ioan Tomuș 50 cr.; Székely Gyuri 50 cr.; Dionisiu Moldovan 1 fl.; Simeon Bota 80 cr.; Ioan Cioica 2 fl.; d-șoara Leontina Faur 1 fl.; Amos Popescu 1 fl.; Eufimia Albescu 1 fl.; Gerasim Teofil 2 fl.; Iosif Tomuș 50 cr.; Emanuil Henzel 1 fl.; Alecsandru Bogdan 1 fl.; Tilinger Ferencz 1 fl.; Moritz István 1 fl.; Iosif Cornea 1 fl.; Șandor David 1 fl.; Bartha Iózsi 1 fl.; Teodor Macavei 10 cr.; Alecsandru Ciura 1 fl.; Dr. Grama 1 fl.; Dr. Simeon Caian 3 fl.; Teodor Dézsi 1 fl.; Alecsandru Macavei 1 fl.; Alecsandru Tobiaș 1 fl.; Iosif Ispas 1 fl.; Lazar Bota 1 fl.; Dăniil Narița 1 fl.; István Iános 1 fl.; Giurgiu Iosif 2 fl.; Culae Șumuț 2 fl.; Giurgiu Gerasim 1 fl.; Avisalom Malea 1 fl.; Cosma Turi 1 fl.; Dumitru Șumuț 1 fl.; George Ghendel 1 fl. 50 cr.; Alecsandru Grec 1 fl.; Nicolae Geoludea 1 fl.; Aday Irhássi Peter 1 fl.; Grubĕr Șandor 1 fl.; Avram Leach 1 fl.; George Ivascu 3 fl.; Ianki Sandor 50 cr.; Ioan Chius 50 cr.; Ioan de Laszlo 1 fl.; George David 1 fl.; Bartha Iános 52 cr.; Nicolae David sen. 1 fl.; Aron Giurgiu 1 fl.; Constantin Sturza 50 cr.; David Mateiu 50 cr.; Simeon Macavei l. C. 50 cr.; Bâhaiu 50 cr.; Ioan Tandrĕu l. D. 1 fl.; Nicolae Trifa 1 fl.; Dumitru Giurca 1 fl.; Ioan Ceteraș 50 cr.; Dionisiu Adamovici 2 fl.; Andreiu Bârsan, profesor 2 fl.; Maria Fizeșan 1 fl.; d-șoara Emma Gangel 1 fl.; Giuț Cosma 1 fl.; Sabin Tomuș 50 cr.; Petru Pleșia 1 fl.; Iosif Moneu 50 cr.; Gagy Iános 50 cr.; Rapros Lajos 50 cr.; David László 50 cr.; Alecsandru Danciu 2 fl.; Dumitru David 50 cr.; Nicolae David 50 cr.; Iosif Șumuț, jude 2 fl.; Székely Katalina Iózsef 1 fl.; Vasilie Davidescu 1 fl.; George Popa 1 fl.; Alecsandru Mondura 1 fl.; Nicolae Mestecan preot 1 fl.; Simeon Macavei 1 fl.; Nicolae Trifa 1 fl.; Ioan Maior, preot 2 fl.; Șandru Ianc 1 fl.; Simeon Henzel 10 fl.; Alecsandru Safta 1 fl.; Petru Câmpean 50 cr.; Vasilie Armean 1 fl.; Samfira Macavei 1 fl.; Neimer Șandor 50 cr. — Suma 255 fl. 72 cr.

Subtragĕndu-sĕ spesele de 160 fl. 12 cr. resultă un venit de 95 fl. 60 cr.

Subscrișii venim în numele comitetului a ne esprima, cea mai călduroasă mulțămită dlui președinte Alecsandru Danciu cât și comitetului aranjator. Totodată mulțămim tuturor onorabililor domni și doamne, cari au binevoit a contribuí cu această ocasiune în favorul reuniunei noastre.

În numele comitetuluí reuniunei.

Anna Gall, președ.
Alecsandru Ciura, secretariu.

„Ce fel de resultat seceră ḑilnic elicsirul de nervi al dlui Dr. Lieber, aproape admirabil, legitimează următoarea dovadă: Primiți respectabile domnule profunda mea mulțămire pentru elicsirul de nervi, am întrebuințat jumĕtate sticlă, constat însĕ de acum succesul cel mare, ce l-am ajuns, pentru a ajunge însĕ ținta dorită, Ve rog încă aḑi pentru trimiterea etc. H. Hofman, învĕțătoriu, Kl. Stürlak b. Gr. Stürlak. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a. o sticlă întreaga fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 15 Octombre 1887.

Timișoara:	**58**	**89**	**31**	**81**	**77**
Viena:	**18**	**83**	**5**	**57**	**14**

Nr. 411. [1709] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciuneşti, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
3. Sĕlişte, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminnl sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita staţiune învĕţătorească au a-şi subşterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul provĕḑut, — se poftesce mai departe dela concurenţi sĕ scie tipicul şi cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca şi sĕrbătoarea, şi sĕ poată instrua 3 oare pe sĕptămână pe elevi în cântări.

Sebeş, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunţe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau	fl.	115. —
2. Folosinţa casei parochiale, grădina şi progadia	fl.	30.—
3. Dela frunzĕrile ce se dau din pĕdurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de	fl.	60.—
4. Venitele stolare regulate dau până	fl.	42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. de familie fac	fl.	34.50
6. Dela părăstase şi alte daruri	fl.	80.—
7. Dela cununa anului şi dela pasci	fl.	32.—
8. Dela eşirea cu litia la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate	fl.	10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . .	fl.	12.—
Suma . . .	fl.	416.40

Cei ce doresc sĕ ocupe aceasta parochie au sĕ şi îndrepte petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus arătat.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1712] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014□° grădină, — 6 jug. 1299□° agrii, — 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune cu un venit anual de	fl.	100.—
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr.	fl.	6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr.	fl.	1.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 30 cr. *b*) o cununiă 2 fl.; *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d*) sânţirea apei mici 20 cr.; *e*) molitvă la Botezul şi Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de	fl.	27.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . .	fl.	3.—

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. .	fl.	50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma	fl.	20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr.	fl.	2.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 50 cr. *b*) o cununiă 2 fl. — *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d*) sănţirea apei mici 30 cr. — *e*) molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de	fl.	34.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc .	fl.	6.—
Suma 250 fl.—		

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic şi regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deş, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 324. [1704] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco-catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învĕţământului, douĕ rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc sĕ reflecteze la ocuparea acestui post învĕţătoresc au sĕ-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 4724. [1699] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a-şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 295. [1705] 3—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

[1713] 1—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al eredităţii lui Constantin şi Ioan Mariaş, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorinţă, ca ereditatea susnumiţilor dimpreună cu averea vĕduvei Paladia Mariaş născută Biriş aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pământ comasat, şi pe hotarul Budatelecului din 200 jugere aşişderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începênd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condiţiuni moderate. — Informaţiuni precum şi condiţiunile esarendării se pot primí în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fên cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ şi păşune de toamnă şi prmăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

[1714] 1—2

Anunciu!

La subscriul este loc vacant pentru

o calfă

cu purtări solide şi pentru

un învĕţăcel

în etate de circa 13—14 ani, ambii români, în negustoria sa de diferite mărfuri; acestia se vorbească limbile trebuincioase. Ofertele se primesc până la **3/15 Novembre a. c.**

Grigorie Mateiu.

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir
pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare şi cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluşiri mai de aproape dă cercularul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 23—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz."

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 29—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Joi 8/20 Octobre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Octobre.

In numěrul 101 al diariului nostru am publicat epistola generalului Traian Doda, adresată presidentului casei de jos a parlamentului din Budapesta, în care declară, că nu-și poate presenta credenționalul pentru a fi verificat, nu renunciă nici la mandatul seu de deputat ales, ci așteaptă ca parlamentul se ia měsurile, cari va afla cu cale ale lua în urma acestei declarațiuni. Din cuprinsul declarațiunei cetitorii nostri s'au putut convinge, că deputatul cercului Caransebeș, rěmas numai singur representat al românilor cu programa politică dela 1881, în fața abusurilor comise cu ocasiunea alegerilor din vara trecută, în fața apăsărilor de tot soiul, la care este espus poporul român în patria noastră, a ținut de cuviință a nu se presenta singur în parlament și a se espune la aceea, de a fi cercul lui declarat de vacant, pentru a cărui întregire de bună seamă se va pune la cale alegere nouă mobilisându-se întreg aparatul administrativ spre a produce un alt resultat, ca sě se evite o nouă declarație, ca cea de acuma, ca adecă deputatul ales nu voiesce se fie la un loc cu aceia, cari după a lui socotință nu lucră pentru interesele generale ale patriei, prin urmare nu și pentru cele ale nemaghiarilor din patria noastră.

Între împregiurări normale ar trebuí se producă o sguduire puternică faptul, că un deputat ales, cu considerare la multele abusuri ale administrațiunei la alegerile dietali, abusuri, cari au avut de urmare eschiderea tuturor candidaților români de prin cercurile, în cari românii fac marea majoritate a votanților, renunciă indirect la mandatul seu, nevoind a-și presenta credenționalul. Intre impregiurări normale lumea ar cerceta, întru cât sunt adevěrate faimele despre abusurile fabuloase, și ar căuta stirpirea rěului, până când încă demoralisarea n'a luat dimensiuni așa de mari, încât o îndreptare sě se pară cu totul imposibilă.

Vocea unui deputat ar trebuí se producă sguduire puternică chiar și atunci, când deputatul acela n'ar fi un general din armata austro-ungară, încăruntit în servitii pentru patrie și tron. Este pusă sub întrebare demnitatea parlamentului, când e vorba de abusuri la alegeri, și e chemarea guvernului a restabilí adevěrul și a da satisfacție moralității publice, ca pe basa corupțiunei în cele administrative sě nu se împingă cetățenii la desperare și statul la ruină.

Nu așa se întêmplă însě în casul concret, nu așa se întêmplă în general la noi, când este vorba de a scoate la iveală cât mai mulți deputați pentru vre-una din partidele din parlamentul nostru. Parola aici nu este căutarea după starea faptică a lucrului, pentru delăturarea abusului, ci cautarea de mijloace, prin cari sě se acopere abusurile.

Sunt nenuměrate casurile de abusuri cu ocasiunea alegerilor, și credem, că nu se va cere dela noi sě le înșirăm la acest loc.

În special abusurile comise în cercurile românesci sunt foarte bine cunoscute, întocmai ca și uneltirile de tot soiul, cu cari se pun pedeci nisuințelor noastre a da înainte pe calea progresului.

Din șirul cel lung al plângerilor noastre, cele înșirate în declarațiunea dnului general Traian Doda sunt numai o verigă.

Este însě bine sě nu trecem cu vederea nici peste această verigă, ci se o punem la rěvaș, căci cine scie nu ne va prinde bine și ea, când va vení se cetim seria cea lungă a crestăturilor, pe cari di de di nevoiți suntem sě le facem.

Ne este dat sě trăim aici pe aceste locuri dimpreună cu popoarele, cari se află și ele alăturea cu noi. Despre aceasta nime nu se mai îndoesce. Voim se fim și suntem cu toții fii credincioși ai patriei mame. Voim în special noi românii se trăim bine cu popoarele conlocuitoare și sě ne desvoltăm *păstrându-ne neschimbată religiunea străbună și naționalitatea noastră.*

Un curent bolnăvicios domnesce adi în întreagă societatea ungurească: ea voesce sě ne desbrace de firea noastră. Pentru aceasta sunt abusurile de tot soiul. Aici se esplică pentru ce la noi s'a declarat o neîmpăcată luptă de rassă.

Se înțelege, că noi am primit lupta, o susținem cu încăpățînare prin mijloace legale, și avem credința, că actualul curent bolnăvicios va dispărea din capul ungurilor, va dispărea cu vremea, care până acuma multe boale a vindecat.

Revista politică.

Protivnicii principelui Ferdinand al Bulgariei capitulează pe rênd, unul câte unul. Radoslavoff, care a stăruit mult contra alegerii prințului, în o audiență avută de curênd la el, a declarat formal alipirea sa pe lângă actualul principe, precum și pe lângă guvern. Mai sensațională decât aceasța a fost însě vestea despre audiența, ce a avut-o metropolitul Clement la principele, după cum spun scirile sosite de curênd din Sofia. Metropolitul Clement, susținut de toți de mare rusofil, a cerut audiență pentru de a-și esprima loialitatea sa față de tron. Aceste visite făcute prințului Ferdinand din partea unor bărbați susținuți de aprigi contrari ai lui, precum și reușita covêrșitoare a regenții la alegerile pentru sobrania, sunt bune prospecte pentru poporul bulgar, care acum sě crede tot mai mult îndreptățit de a spera la o resolvire mai grabnică a cestiunii de mult trăgănate.

Ceeace mai promite încă resolvirea cestiunei și consolidarea pe încetul a regimului Coburg, este după „Post“ și împregiurarea, că prin tripla alianță de curênd încheeată, și starea confusă din Francia, unui conflict mare între puterile europene i-s'a pus pentru un timp oare-care stavilă..

În întâlnirea dela Friedrichsruhe, în care pe lângă alte cestiuni importante s'a discutat mult și cestiunea bulgară, încă s'a precisat calea, ce o au de urmat cele trei puteri în această afacere, după cum anunță „Morning Post“. Puterile aliate au decis, ca sě se trimită o notă Rusiei invitând-o de a-și formula propositiunile sale referitoare la pretensiunile sale față de Bulgaria.

O deslușire în cestiunea toastului marelui duce Nicolae, care a dat ansă la o mulțime de interpretări false și presupuneri de uneltiri vrășmașe, mai cu seamă de către Germania, a dat în foile din Paris, cel mai competent în această afacere, căpitanul corăbiei „Uruguay“ pe bordul căreia a fost rosit toastul, dl L. Bougault. El numesce toastul așa după cum l'a reprodus „Figaro“ un ce „fantastic“. E obiceiu statorit, dice dênsul, ca pe toate vapoarele societății, la finea călětoriei sě se arangeze o masă comună, în urma cáreia călětorii, după ce au deșertat câteva sticle de șampanie, sě despărțesc unii de alții. Aceeași scenă s'a întêmplat și în călětoria din urmă. Marele duce aflându-se printre pasageri, a luat și el parte la dineul de pe corabie, unde s'au ridicat mai multe toaste pentru Francia și Rusia; dintre cuvintele care se ascriu marelui duce însě, nu s'a rostit nici unul.

Tot în timpul acesta și ambasada rusească din Paris a declarat, că cuvintele atribuite marelui duce Nicolae sunt o simplă scornitură a jurnalelor.

Apoi se nu se uite.

Cetitorii nostri 'și vor fi aducênd aminte, că „Românul“ din Bucuresci într'o notiță scurtă trage

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

Protopopiatul Lodromanului.

La satul Forro întra 13-lea diua, lunei și anul cum s'au făcut în prilegiul visitației canonicesci de preoții cei ce urmează aceasta cercetare.

294. **Sent-Iacob,** filia **Ațintiși.** Popa Ioan Roman, are singelie dela episcopul Dionisie.

Protocolul circularilor n'àu produculuit despricinuindu-se, cumcă protopopul Stefan ar fi luat cu sine, eară cel al botezaților n'au produculuit.

295. **Mikoslaca.** filia **Apahida** . . **Gombos** și **Kis-Ana.** Popa Marcu Cingăzel are singelie dela Domnul Dionisie episcop.

Protocolul circularilor au produculuit până la 7 Septemvre a. 1785, ear protocolul celor botezați n'au avut.

296. **Forro.** Popa Mihail Popovici, are singelie dela D. episcop Dionisie.

Protocolul circularilor au produculuit, întru care era scris până la a. 1786, care umplêndu-se locul mai mult pusě n'au fost, pentru aceea de acea vreme următoare poruncí în altul au scris, asemenea și protocolul despre botezați i s'au făcut și arătat.

297. **Harri** sau **Heria.** Popa Nicolae Man, are singelie dela D. Sofronie episcop.

Protocolul circularilor au produculuit și până la a. 1785 luna lui Septemvre sunt toate scrise; asemenea fiind cei botezați, cununați are însěmnați pe o hârtie.

298 **Gabod,** filia **Copand.** Popa Ioachim Joniță, are dalteria dela episcopul Sofronie și dela Biv vicariuș întărire.

Protocolul circularilor au produculuit și precum la ceilalți așa și la dênsul s'au aflat. Asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnati.

299 **Herep,**

300. **Sâmbenedek,** filia **Medves.**

301. **Ciongva.** Popa Eftimie Moldovan, are dalteria dela D. Sofronie episcop și dela Biv vicariuș întărire.

Protocolul circularilor au produculuit și până la anul 1785 luna lui Septemvre sunt toate scrise.

Asemenea fiind cei botezați, cununați are îusemnați pe o hârtie.

302. **Ola-Silvás.** Popa George Majer, are singelie dela răposatul episcop Dionisie.

Protocolul circularilor au produculuit până la a. 1785, 20 Februarie, ear eelor botezați, n'au produculuit, că n'are.

303. **Batiz-haza** sau **Botez.** Popa Gligorie German, are dalteria dela D. episcop Sofronie, și dela Biv vicariuș întărire.

Protocolul circularilor au produculuit dto. dto. dto.

304. **Ispalaka**, filia **Vladhaza**, f. **Ozd, Bikis** sau **Bag**. Popa are singelie dela mine.

Protocolul circularilor produculuit dt. dt. dt.

la îndoială adevĕrul, că Escel. Sa I. P. S. Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a fost întimpinat resp. i s'a presentat tinerii români gr. or. dela universitatea din Cluş.

Cetitorii nostri 'şi vor aduce aminte şi despre aceea, că în Nr 94 al ḑiariului nostru, în care s'a publicat aceasta notiţă, am publicat şi o corespondenţă din Cluş, despre întimpinarea şi presentarea omagiilor bisericei noastre Maiestăţii Sale, şi astfel am aflat cu cale, ca din corespondenţa primită relativ la presentarea tinerilor nostri la Escel. Sa, se estragem numai partea, ce privesce aceasta afacere.

Vĕḑênd, că „Românul“ — credem şi de astădată fără incident — ne insinuă, că noi *amăgim* publicul, i am promis, că suntem gata a-i documenta în mod autentic, că nu amăgim publicul, înţelegênd sub aceasta nu, *că avem sĕ alergăm după subscrieri*, ci ca sĕ-i cerem autorisarea corespondentului, ca sĕ-i putem publica numele. Intr'aceasta ne vine o corespondenţă dela membrii deputaţiunei tinerilor din Cluş, prin care se confirmă pe deplin faptul, şi astfel luând şi „Românul“ spre sciinţă starea lucrului, credeam de încheată cestiunea. Dar ne am înşelat în credinţa noastră, pentrucă uitasem de cei ce iubesc *pricina*, şi astfel ca din bun senin în Nr. 221 al „Tribunei“ ne pomenim cu următoarea notiţă:

„**Un omagiu.** Metropolitul Miron a fost la Cluş. Vre-o patru tineri universitari, au creḑut de cuviinţă, ca în numele universitarilor români, sĕ-l salute şi sĕ-i esprime „sentimentele de adêncă reverinţă“. „Telegraful Român“ a provocat un mare cas din aberaţiunile acestor tineri aşa încât a trebuit sĕ vină „Românul“ din Bucuresci sĕ reducă importanţa pretinsă a acestor copilării şi chiar sĕ tragă la îndoeală esactitatea informaţiunei „Telegr. Rom.“ La rîndul ei a venit şi „comisiunea esmisă“ şi consfinţesce adevĕrul informaţiunii „Telegrafului“. Şi noi tragem la îndoeală, că acei patru tineri ca „comisiune esmisă din sînul studenţilor universitari“ s'ar fi presentat înaintea Metropolitului Miron. După câteva ḑile vom fi în stare a restabilí adevĕrul şi a descrie solemnitatea acestei ḑile şi discursurile ce s'au ţinut cu această ocasiune. Deocamdată reproducem după „Telegr. Rom“. o declarare a tinerilor universitari: Deci în interesul adevĕrului ne simţim îndatoraţi înşişi a aduce la cunoscinţă, cumcă tinerii români dela această Universitate creḑênd a-şi împliní o fiască datorinţă, prin o deputaţiune esmisă din sînul ei, constătătoare din subscrişii, într'adevĕr s'a presentat înaintea Escelenţiei Sale, esprimându-şi sentimentele de adêncă reverinţă, ce le nutresce junimea faţă cu Inaltul nostru Prelat, — ceea-ce ve rugăm, M. St. Domnule redactor, spre lămurirea celor dela „Românul“, a le da publícitătii. Ioan Popescu, asc. de drepturi; Enea Draia, asc. de drepturi; Gavril Cosma, asc. de drepturi; Victor Mihu, asc. de medicină.“ —

Am tot asceptat, ca se fim desavuaţi prin dnii dela „Tribuna,“ pentru aceea le am şi dat un respiriu de o septămână, dar vedem, că tac tăcerea morţii şi astfel ca se nu cugete lumea, că ni se face vre un serviţiu prin tăcerea domnilor dela „Tribuna,“ trebe se constatăm, că dlor pot înregistra în aceasta afacere cu un blamagiu mai mult, pentrucă dela Cluş — încât suntem noi informaţi — a căpătat rĕspuns, că cele scrise de noi sunt adevĕrate şi rĕu fac, că fără de nici un motiv se pun şi atacă. Ear noi la aceasta le mai spunem, că nu poate fi nici decât în interesul tinerilor universitari, când i angagează pentru demonstraţiuni.

Apoi domnilor dela „Tribuna“! Noi în ce privesce întimpinarea archiereilor români în Cluş, mai scim şi alte lucruri, cari pe Dvoastră sigur că nu ve ating în mod plăcut, dar nu aflăm de cuviinţă a lua notiţă despre acel fapt regretabil, pentrucă nu privim misiunea publicităţii de a face serviţii lucrurilor sensaţionale şi de scandal, pentru aceea şi de astadată ve aducem aminte numai de ḑicerea cunoscută: Nu te umfla, că-i crepa.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl George Oprea cleric abs. al archidiecesei gr. or. şi ales paroch în Huniădoara, 'şi va serba cununia sa cu dşoara Mariţi Adamovici, afabila fiică a preotului gr. or. din Abrud, Dionisiu Adamovici, în 18/30 Octobre a. c. în Abrud.

Le dorim vieaţă lungă şi fericită!

* (Congres filocseric.) In Odessa, în curênd va fi conchemat un congres filocseric, la care vor participa şi representanţi de ai României, în persoanele dlor: Vitzu, profesor la facultatea de sciinţe în Bucuresci, şi Konya.

* (Difteritis.) Din Alba-Iulia ni se scrie: Ambe şcoalele române confesionale de aici sunt închise din causa difterisului, ce grasează în mare mĕsura prin sub-urbiile Albei-Iuliei. Pe ḑi sunt câte 3—4 ba şi 7 casuri, ear poliţia nu ia mĕsurile sanitare necesare pentru stirpirea acestei boale epidemice.

Chiar şi oameni mari sunt atăcaţi de acest morb. Sub-urbiile aceste sunt locuite numai de români şi de aceea poate, nu se îndeamnă domnii dela poliţiă a lua mĕsurile cuvenite.

* (Vinicultura în România.) „Cetim în Curierul Financiar.“ Se scrie din Odobesci, că unii din proprietarii de vii culegênd din viile lor (de a 2-a mână) câte-va vase de vin ca „trufanda“ (vin de primeur) s'a constatat la gleuco-anometru (mustimetre-saleron) 9 grade. Acest resultat lasă a se spera că se va obţine o recoltă de 12 până la 13 grade şi că anul aceasta vom avea o calitate de vinuri cu mult superioară anului 1882. Preţurile au început a se urca şi se speră a merge tot urcându-se.

Două case mari de comerciu, una franceză şi alta germană, au trimis representanţii lor spre a face însemnate cumpĕrări de vinuri pentru esport. Cumpĕrările fie cărei case s'ar urca de la 60 la 70 mii decalitri.

La Buzĕu culesul viilor se face cu mare activitate. Produsul lor este abondent şi foarte satisfăcĕtor sub raportul calităţii.

* (Constituire.) Societatea de lectură a tinerimei clericale din Caransebeş s'a constituit Joi în 1. Octobre a. c. şi a ales pentru anul 1887/8 următorii funcţionari: de preşedinte Dl Gerasim Sêrb profesor de teologie; vice preşedinte Vicenţiu Goiţ cleric curs III; notariu de interne Traian M. Oprea cleric curs III; notariu de esterne Ioan Nicorescu cleric curs III; bibliotecariu Floria Cioloca cleric curs II; cassariu Avram Corcea cleric curs II. Membrii în comitet din cursul al III: Nicolau Brendeu, Dionisie Goanţa şi Solomon Petrescu; din cursul al II: Nicolau Jurca, Octavian Loichiţa şi Ioan Murgu; din cursul I: Ioan Beldea, Nicolau Constantinovici şi Petru Ieremia.

* (O slabă gratulare.) Un fisic frances, căsătorindu-se cu o tinĕră şi frumoasă damă, primí, conform datinei, gratulaţiuni dintr-o parte şi dintr'alta. In şirul gratulatorilor sĕ afla şi renumitul fisic Ampéres, care cu o seriositate mare adresă colegului seu următoarele cuvinte:

„Viu Dle coleg, sĕ te mângăiu în fericirea Dtale“.

* (Turnuri babilonice.) Nisuinţa popoarelor a da doveḑi despre puterea şi perfecţiunea lor în artă şi sciinţă e deja vechiă, după cum dovedesce nefericitul turn babilonic şi piramidele din valea Nilului. Nisuinţa aceasta sĕ arată şi la popoarele moderne şi germanii, cari până mai deunăḑi sĕ ţineau mândrii cu înălţimea turnului din Köln, astăḑi sĕ vĕd întrecuţi şi de Americani, ca sĕ abstragem dela turnul de 300 metri, ce sĕ va ridica cu ocasiunea esposiţiunii în Paris. In Philadelphia Americanii au un turn, care întrece cu 7 metrii pe cel din Köln, care e de 156 m.

* (Bancă noauă.) După cum cetim în „Biserica şi Scoala“ statutele băncii „Victoria“ din Arad s'a aprobat din partea tribunalului de acolo şi sunt prospecte ca sĕ-şi înceapă activitatea deja în 1 Novembre a. c. nou.

* (Causele somnului.) Fisiologi distinşi s'au încercat şi sĕ încearcă şi astăḑi a arăta, cari sunt causele cele adevĕrate, din cari provine somnul. Wilhelm Preyer într'un tractat plin de spirit şi eruditiune a redus somnul la formarea unor substanţe obositoare, cari substanţe, după cum ne spune el, sĕ formeză prin activitatea tuturor organelor. Aceste substanţe îngrămădindu-sĕ în creri consumă ocsigenul, care de altmintrelea este necesar pentru funcţionarea acestora din urmă; din causa lipsei de ocsigen crerii, ne mai putênd funcţiona, adorm şi sĕ desceaptă numai atunci, când substanţele obositoare s'au ocsidat pe deplin şi ocsigenul poate influinţa liber asupra crerilor, iritând de nou pe acestia.

In tîmpul mai nou s'a constatat cu toată siguranţa, că organismul în tot tîmpul activităţii sale produce într'adevĕr substanţe, cari se aseamănă alcaloidelor plantelor şi sĕ numesc cu un termin technic leucomăine, cari au înfluinţă de a provoca somn şi cari uşor sĕ ocsidează.

Un naturalist belgian cu cunoscinţe multilaterale, cu numele Leo Errera, într'o disertaţiune a sa, ţinută înaintea societăţii antropologice din Brüssela a amintit, că descoperirea mai sus pomenită, poate serví de basă sigură întru a esplica somnul în un mod adevĕrat scientific, precum şi ivirea periodică a aceluia.

Cu ivirea somnului şi cu nefuncţionarea celor mai multe organe, înceată de a sĕ mai produce „leucomăin“ care în tot timpul, cât omul doarme, sĕ reduce din ce în ce prin un fel de proces din din partea sângelui osigenat, aşa că atunci, când omul sĕ desceaptă „leucomăin“-ul e redus la un minimum. Cu desceptarea omului din somn începe ear producerea treptată a „leucomăin“-ului şi acest proces sĕ repetează în continuu.

Resultatele dobândite, în ceea ce privesce esplicarea somnului prin formarea amintitelor substanţe, corespund întru toate fenomenelor, ce sĕ vĕd la somn. S'a observat, că în cea dintâia oară somnui e foarte greu, şi cu tîmpul devine din ce în ce mai uşor, aşa că, cătră ḑiuă ajunge şi cea mai mică înfluinţă de a descepta pre om.

E probabil, că în decursul somnului, sĕ mai întêmplă şi alte procese, cari contribuesc la recrerea organismului.

* (Bibliografic). *Programa a XI* a gimnasiului inferior public român gr. or. din Brad. În tiparul tipografiei archidiecesane a apărut programa a XI-a a gimnasiului român gr. or. din Brad, publicată de dl Vasilie Dămian protopresbiter şi director pro an. scol. 1886/7. În această programă sĕ subsumă datele mai însemnate referitoare la viaţa internă şi esternă a institutului din cari fiind unele

---

305.	**Kiukiuvár** sau **Cetate de baltă,** f. **Sovanfalva** sau **Sofalu**.	Popa Mihail Căpacianu, are singelie dela mine. Protocol nu are nici unul fiind nu demult preoţit şi aşeḑat.
306	**Lodroman.**	Protopopu Ioan Ioachim n'au produculuit singelie.
307.	**Adamos.**	
308.	**Borzás** sau **Bozias.**	
309.	**Bethlen** sau **S. Miklos.**	Popa Ioan Moldovan, are singelie dela D. Dionisie. Protocolul circularilor au produculuit dar nimica într'ênsul scris.
310.	**Also-Capolna** sif. **Sidoc.**	Popa Simion Popovici, are singelie dela D. Dionisie episcop. Protocolul au produculuit, dară nimic într'ênsul scris.
311.	**Fejzes** şi **Vezes.**	P. Nicolae Zagrav. Protocolul au produculuit, dară n'au într'ênsul scris.

După aceasta tuturor preoţilor s'au făcut şi dată învĕţătura, cum sĕ împlinească slujbele şi datoriile sale şi protocoalele, care n'au avut într'ênsele toate circularile scrise, ca sĕ le scrie după rêndul, cum s'au dela noi dat prin nomesnic dela protopopu a Luncei . . . . şi sĕ le scrie asemenea şi care n'au avut protocol de cei botezaţi sĕ-l facă cât de grabă şi într'ênsul după datul formulariu prin protopop sĕ scrie.

Petru mai buna adeverinţă aici s'au însemnat ḑiua, luna, şi anul însuşi pus.

Popa Mihail Popovici namesnic din Forro.

Protopopiatul Ungri la 16 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitaţia canoniceească şi fiind preoţi înainte chemaţi şi adunaţi, protocoalele sale, care au produculuit într'ênşi nici cei botezaţi nici poruncile n'au fost scrise, aşa li s'au . . . . eară de isnov formulariu arătat şi poruncit, cum trebue sĕ facă.

Pe lângă aceasta şi învĕţătura archierească li s'au făcut. Ioan protopopul Ungri.

Protopopiatul Egersegului la 30/19 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitaţie canoniceească şi fiind toti preoţi afară de Gavril Popovici dela Kis-Ikland, Gligorie Haţegan, P. Gligorie Popovici dela Şoaşa adunaţi au produculuit uni din tr'ênşi protocoalele ear uni . . . .

. . . .

(fiind foaia ruptă nu se pot cetí trei rênduri ce urmează).

Opt sĕptămâni, precum la protocolu poruncilor toate poruncile după rêndul, precum s'au trimis, aşa şi la protocolu celor botezaţi, cununaţi şi morţi toate întêmplările feţelor sĕ . . scrise, altmintrelea, care nu va vrea sĕ ţie fără de iertăciune şi pedeapsă i va urma.

Ioan Popovici m, p.,
protopopul neunit al Egersegului.

Ioan O . . m. p.,
protopop.

(Va urma.)

---

* (Esposiţie.) În ḑilele acestea s'a deschis cu mare alaiu o esposiţie agricolă în Deş. Se scie că în fruntea comitatului Solnoc-Dobâca se află dl baron Desideriu Bánffy, care e stăpânit de un esces de zel în activitatea sa pe toate terenele. Nu voim se reprobăm această întreprindere, dar cam scim noi din a cui sudoare se presentează astfel de lucruri măreţe, şi a acestora e numai sarcina, ear laurii i culeg alţii. Despre atâtea sute de mii de români ce locuesc în acest comitat, nu cetim nimic îmbucurătoriu, numai asupriri şi nemulţămiri.

dintre dênsele pentru noi românii de interes general, estragem următoarele:

Cu anul scol. 1886/7 a întrat gimnasiul în al 18-lea an al esistenţii sale.

In decursul anului scolastic s'a celebrat ḑiua patronilor gimnasului „Constantin şi Elena“ totasemenea s'a celebrat părăstase pentru fericiţii şi de pie memorie „Andreiu bar. de Şaguna şi Emanuil Gozsdu“.

In 20 Maiu Il. Dl Elischer Iószef, directorul suprem al districtului de învĕţĕmênt Sibiiu ca esmis ministerial a cercetat gimnasiul, asistând la oarele de propunere ale singuraticilor profesori, cu care ocasiune Ilustritatea Sa ţinénd o conferinţă, a declarat, că institutul în timp relativ foarte scurt a făcut progresul, pe care alte institute în asemenea împregiurări, nu l'ar fi putut face.

In ceea-ce privesce frecuenţa gimnasului vedem, că cele patru clase gimnasiale au fest cercetate de 88 elevi, dintre cari numai 8 sunt de confesiuni străine, ceilalţi sunt toţi români gr. or.; ear scoala capitală a fost cercetată de 45 elevi.

Biblioteca, care la finea anului scolastic trecut consta din 750 opuri, sa mai sporit în anul scol. 1886/7 cu 84 opuri, cari parte sunt donaţiuni, parte sau cumpĕrat pe bani din fondul bibliotecii.

Aparatele de învĕţământ: pentru geografie, geometrie, fisică, istoria naturală s'a sporit asemenea prin mai multe bucăţi.

În special observăm din această programă, că acest institut este bine întocmit în ceea ce privesce predarea învĕţământului, şi provederea lui cu cele necesare ceea ce are a se mulţămi în parte mare conducĕtorilor.

— De curênd a eşit de sub tipar şi partea II a manualului: *„Curs de limba maghiară pentru scoalele poporale“* de I. Molnár. Ear partea III (Eserciţii stilistice) se află sub tipar. Manuducerea la manualele numite se pregătesce.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Şi mai sunt multe pasteluri de-aceste în cartea dlui Bergner, cari trebue sĕ producă în tot omul cu simţ ca şi în dl autor, cel mai adénc resentiment şi greaţă.

Numai din acest singur adevĕrat punct de vedere privită cestiunea ovreismului, se poate cunoasce, ce plagă este ea pentru România şi se poate justifica cu desĕvêrşire ţinuta precaută a guvernului român faţă cu tractatul dela Berlin, care se pare a-şi fi bătut mai mult capul cu prosperarea unui neam de mişei, decât de ceea a unui popor de viaţă şi de viitoriu.

Dl Rudolf Bergner s'a sciut ridica şi aci la cel mai nobil nivel întru judecarea situaţiunei, astfeliu, că trebue sĕ resimţim o mare mulţămire când cetim resultatele observaţiunilor lui în această materie.

„De altfeliu trebue sĕ recunoascem — ḑice autorul, — „că guvernul român s'a nisuit într'un mod laudabil, a ţiné după putinţă în frêu ele-„mentul jidovesc, şi în casuri singuratice va fi „obvenit chiar o favorisare hotărîtă a propriei sale poporaţiuni . . . . .“ „De o suprimare publică „a ovreilor nu poate sĕ fie vorba în Ro-„mânia, căci dacă ar fi aşa, s'ar fi închis de mult „teatrul jidovesc din Iaşi . . . .“

„Fapt este, că românii în judecarea înţeleaptă „a relaţiunilor, pănă la tractatul din Berlin au de-„negat egala îndreptăţire a ovreilor, că s'au supus „cu durere de inimă la disposiţiile acele internaţio-„nale şi că încă şi aḑi se nisuesc în mod laudabil „într'acolo, ca poporul ovreesc buimăcit de ura re-„ligionară sĕ nu esercite neţĕrmurit o stăpânire ori-„bilă, cum se întêmplă aceesta în ţinuturile mun-„toase ale Maramurĕşului espuse oblăduirii maghiare. „Acolo (în Maramurĕş) sĕ simte jidanul pe deplin „domn al situaţiunii şi în Europa apuseană nici „n'au idee oamenii de cele ce se petrec aci, şi de „crimele rĕmase nepedepsite,“

Dar destul atât despre cestiunea aceasta neplăcută şi se punem toată încrederea în înţeleapta provedere a guvernului român, care va sci se treacă şi pesta scilla ovreismului cu noroc naia ţĕrii românesci!

Şi acum încă un lucru, — care dl autor în puţine cuvinte îl marchează destul de caracteristic, merită ca şi noi în recensiunea noastră menită pentru publicul român, sĕ-l accentuăm eară şi eară, căci el este foarte trist şi simptomatíc şi e timpul suprem de a fi îndreptat.

Poate că dl autor sĕ fi făcut şi alt undeva observaţia, nu scim, dar numai în Iaşi i s'a părut de astfeliu, încât n'a putut sĕ o lase nenotată.

La pg. 60 cetim:

„E surprinḑĕtoriu pentru un oraş de provincià „lipsa absolută de lectură în localurile publice. Chiar „în „Otelul Traian“ de altfeliu perfect arangiat, nu „se află decât „Neue freie Presse“ şi încă două jur-„nale românesci, şi chiar şi aci se joacă toţi în „şach şi table cu toată liniştea sufletească, tocmai „în ḑiua când sosesce scirea detronării principelui „Alesandru din Bulgaria, — jurnale nu cere nici „un suflet de om.“

Este un lucru grozav de abnorm acesta, care a trebuit cu tot dreptul sĕ surprindă pe dl Bergner.

La otelul prim în a doua capitală a unei ţĕri, care dispune de 3026 scoale pregătitoare, cu 5263 instructori şi 141,542 de elevi se află cu totul 3, ḑi: trei ḑiare, cari însĕ nici atunci nu se cetesc, când barem curiositatea înăscută neamului omenesc ar trebuí sĕ te silească!

Toate scolile, toţi dascălii şi profesorii nostri, par a fi înzadar; resultate puţine. Marea maioritate a oamenilor nostri ieşiţi din scoală încungiură lectura, la mulţi se pare lectura ca o povară, pe care sunt buni bucuroşi de a nu o purta. Câmpul literaturii noastre abia încolţite se părăginesce, căci îi lipsesce spriginul şi interesul de lipsă din partea publicului.

Reforme şi îndreptări pe terenul instrucţiunii publice sunt neamânate, căci iertenise vorba, dar după părerea noastră în punctul acesta numai scoala poate se poarte vina.

Problema principală a scoalei nu este a aduna numai în mintea scolarilor un cuant de cunoscinţe, dar mai mult prin o grupare raţională şi metodică a acelora sĕ se desvoalte interesul de sciinţă. În România pănă acum prea puţin pond s'a pus pe această recerinţă pedagogică. S'a creḑut de ajuns, dacă prin premii, care acolo joacă un rol prea mare sĕ dă de din afară un impuls la instrucţiune. Sĕ credem, că reformele de instrucţiune, ce se pregătesc a se întroduce în scoalele din România vor întroduce şi sisteme noue în învĕţământ şi prin urmare se va curma cu acest rĕu.

Ar mai rĕmânea sĕ vorbim de modul cum scie Dl Bergner apreţuí valoarea României, ca stat militar, recomandând-o cu toată căldura în atenţia puterilor apusene, — de espunerile sale scientifice asupra îndreptării referinţelor agricole, comerciale, silvanistice şi balneare, — de misiunea culturală în orient a României, pe care în mod necondiţionat i-o dă Dl Bergner. Dar ne temem, că şi pănă aci ne am estins prea mult cu o nepretenţioasă dare de samă, destinată coloanelor modeste de sciinţă şi literatură ale unui jurnal politic.

De aceea încheiem cu următoriul reasumat:

„Rumänien,“ opul din urmă al Dlui Bergner este o carte, ce se recomândă mai ales din două puncte de vedere. În ea, şi mai ales în partea primă, care se ocupă cu descrierea frumseţelor unor ţinuturi şi cu descrierea vieţii sociale, află cetitoriul o lectură plăcută şi atrăgĕtoare. Domnul Bergner are ceva propriu, am puté ḑice, un dar dela Dumneḑeu, ca prin espunere frumoasă ori ce materie sĕ o facă interesantă. Dênsul nu ne vorbesce totdeuna de lucruri mari, el sĕ ocupă de multeori şi cu lucruri mai mĕrunte, şi cu toate acestea scrierea sa devine cu atât mai atrăgĕtoare; d. e. la pagina 27 a opului seu, ne dă o cartă despre măncările naţionale române şi cu toate acestea nimenea nu va puté afirma, că acesta este un lucru prea neînsemnat într'o carte pentru caracteristica unei scene complete despre români. Descrierile sale sunt pline de vioiciune şi naturalitate. Cine cetesce descrierea minelor de sare dela Slănic (pag. 10—15) este răpit dimpreună cu autorul şi transpus în aceleaşi simţĕminte de temere şi admiraţiune, ca şi când cetitoriul ar vedé cu ochi toate cele ce se descriu.

Cartea dlui Bergner nu oferă numai o lectură uşoară şi plăcută, dară ea este şi instructivă, pentru cel ce voesce a cunoasce relaţiunile de tot feliul într'un stat de civilisaţiune europeană precum cu tot dreptul sĕ poate numí regatul României. În partea a doua a cărţi nu se mai vorbesce după impresiuni subiective şi momentane, care de multeori sunt înşelătoare, ci aici privesce cartea caracterul scientific în mĕsură şi mai mare, căci pe basa de date în cifre se basează afirmaţiunile şi conclusiunile trase.

Aceasta împregiurare, care a trebuit se costeze pe autor o muncă însemnată, ne dă cea mai eclatantă probă, că Dl Bergner din capul locului a avut nizuinţă, şi i-a şi succes sĕ dea publicului mare o carte de cuprins serios şi scientific; eliminând dela sine toată preocupaţiunea, care pentru scriitorii anteriori în aceasta materie, a fost cea mai mare scădere. Autorul nu numai însuşi se feresce a fi parţial, dară rectifică şi duce ad absurdum părerile greşite ale altor autori, cari prin descrieri nefavoritoare pentru români din capul locului s'a pus în soldul unora, cari pe români nu-i vĕd cu ochi buni. El laudă ce este de lăudat şi condamnă, ce este de condamnat. Mai trist ne presentează autorul starea desolată a vieţii familiare în clasele alese din Bucuresci, unde căsătoria nu mai este un lucru sânt — o tărie a bisericii, ci un lucru de convenţiune, care astăḑi se încheiă şi mâne se desface. Aceasta este o cangrenă socială, care după a noastră părere, stă în legătură cu întroducerea căsătoriei civile. Când acest rĕu va submina şí viaţa familiară din popor, atunci naţiunea întreagă şi statul român este ameninţat. O îndreptare mai spre bine promite impregiurarea, că de presinte se află la locul seu în regatul României, ca ministru al cultelor un bărbat de o cultură adevĕrată şi temeinică, care pricepênd însemnătatea ce o are religiunea pentru un popor, sĕ nisuesce prin ridicarea clerului şi susţinerea la înălţime a instituţiunilor religioase, a reda societăţii şi statului garanţiile cele mai sigure de esistenţă. Noi recomandăm călduros publicului de carte român opul „Rumänien“ de Rudolf Bergner. *) *Yfl*

Dare de samă şi mulţămită publică.

(Urmare din Nr. 58 şi 59 ai „Tel. Rom.“)

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprile a. c. st. n. în comuna Galaţi de lângă Făgăraş în ţara Oltului spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociţi prin foc din aceasta comună, după-ce posteriore a mai primit ajutoare din partea marinimoşilor contribuenţi, îşi continuă darea sa de samă începută în Nrii 58 şi 59 din „Telegraful Român“ mai departe, şi arată că au mai încurs ajutoare.

24. Dela On. domn Iacob Zorca, notar cerc. în Vlădeni 5 fl. 40 cr.; colectaţi dela: Iacob Zorca, notar cerc. (Vlădeni) 1 fl.; Toma Potcoavă primariu (Vlădeni) 50 cr.; Vasilie Belei, cassariu (Vlădeni) 50 cr.; Iacob Balcoş, paroch (Vlădeni) 1 fl.; Ioan Podariu, proprietar (Vlădeni) 40 cr.; Iacob Zorca, capelan (Vlădeni) 50 cr.; Iohan Gross birtaş (Vlădeni) 50 cr. şi comuna Vlădeni 1 fl. — suma 5 fl. 40 cr. v. a.

25. Dela On. domn George Ludu, capelan şi învĕţător în Preşmer 5 fl. 57 cr.; colectaţi dela: George Ludu capelan şi învĕţător (Preşmer) 1 fl.; Irodion Frateş, învĕţător (Preşmer) 50 cr.; George Şurariu, învĕţător (Preşmer) 50 cr.; Nicolau Crăciun, neguţător (Preşmer) 50 cr.; G. Roşca, epitrop (Preşmer) 50 cr.; N. Manica, (Preşmer) 10 cr.; G. Popovici junior (Preşmer) 30 cr.; G. Popovici senior, (Preşmer) 50 cr.; Vasilie Aldea, (Preşmer) 10 cr.; N. Şandru, (Preşmer) 8 cr.; C. Şandru, (Preşmer) 10 cr.; R. Stelea, (Preşmer) 5 cr.; D. Cranga, (Preşmer) 5 cr.; A. Bălăşcuţă, (Preşmer) 10 cr.; N. Frateş, (Preşmer) 4 cr.; Frăţilă Colţiu, (Preşmer) 10 cr.; D. Dogariu, (Preşmer) 10 cr.; G. Mitan, (Preşmer) 10 cr.; N. Cârstea, (Preşmer) 10 cr.; Niculae Bălăscuţa, (Preşmer) 40 cr.; George Călborean, (Preşmer) 50 cr. şi Eliseiu Haida, gendarm ces. reg. (Preşmer) 30 cr. — suma 5 fl. 57 cr. v. a.

26. Dela On. domn Georgiu Cârlan, notar cercual în Ticuşul român 19 fl.; colectaţi dela p. t. dni: Gáspár Iózsef, (Krihalma) 5 fl.; Bro K. A. (Krihalma) 5 fl.; Gáspár Iózsefné, (Krihalma) 2 fl.; S. D. K. (Krihalma) 2 fl.; Ignatz Deutsch (Krihalma) 1 fl.; Zacharia Vlad, (Krihalma) 20 cr.; Agh Lajos, (Longodár) 2 fl.; Georgiu Cârlan, notar cerc. (Ticuşul român) 1 fl. şi Hersch David, arêndator (Ticuşul român) 80 cr. — suma 19 fl. v. a.

27. Dela On. domn Ioan Stoian, primariu în Bran 6 fl. 50 cr.; colectaţi dela p. t. dni: Ioan Stoian, primariu (Bran) 1 fl.; Georg Gross, birtaş (Bran) 1 fl.; Nicolae Vassiloiu, vice-primariu (Bran) 30 cr.: Carl Tartler, provisor (Bran-Poarta) 1 fl.; Iohan Ungart, (Bran) 10 cr.; Miron Totoiu, (Bran) 20 cr.; Réthi Imre (Bran) 20 cr.; Ioan Balca (Bran) 20 cr.; Staicu Voinescu, econom (Bran) 20 cr.; Bucur Rădăcină, econom (Bran) 20 cr.; Zinofie Tetulea, econom (Tohanul nou) 10 cr.; Ioan Ioan George Oltean, econom (Bran) 20 cr.; Ioan Ioan Plotogia, morariu (Bran) 60 cr. şi comuna Bran-Poarta 1 fl. 20 cr. — suma 6 fl. 50 cr. v. a.

28. Dela On. domn Alecsiu Frateş, paroch gr. or. în Preşmer 7 fl. 20 cr.; colectaţi dela p. t. dni: Alecsiu Frateş, paroch gr. or. (Preşmer) 1 fl.; Irimie Joantea, învĕţătoriu (Tărlungeni) 30 cr.; Cornelius B. Popp, comerciante (Tărlungeni) 2 fl.; Costachie Bordea, (Tărlungeni) 50 cr.; Manea Tabacu, (Tărlungeni) 50 cr.; Radu Brătuc, (Tărlungeni) 30 cr.; George R. Zbârcea, (Tărlungeni) 30 cr.; Dumitru Peneş, (Tărlungeni) 50 cr.; Dumitru D. Peneş, (Tărlungeni) 40 cr.; Nicolae Frăţilă, (Tărlungeni) 40 cr.; Radu Moşoiu, (Tărlungeni) 20 cr.; discul bisericei gr. or. din Tărlungeni 40 cr.; Radu Muşat, (Tărlungeni) 20 cr. şi Toader Besichea (Tărlungeni) 20 cr. — suma 7 fl. 20 cr. v. a.

29. Dela On. domn George Codru, notar cerc. în Drăguş 2 fl. 50 cr.; colectaţi prin primariul Dănilă Popa din comuna Viştea superioară — suma 2 fl. 50 cr. v. a.

30. Dela On. domn D. C. Panţu, comorciante în Brăila (România) 170 lei noi; colectaţi dela p. t. domni: D. C. Panţu, comerciante (Brăila) 10 lei noi, Aureliu Bunea, co-

---

*) Indată ce vom dispune de spaţiu vom reproduce în „Foiţă“ şi câteva capitluri mai de interes. Red.

merciante (Brăila) 2 lei noi, Costache C. Panţu, comerciante (Brăila) 1 leu nou, Nicolau S. Bîrzănescu, farmacist (Brăila) 8 lei noi, Anonim (Brăila) 1 leu nou, C. I. Oltean, comptabil (Brăila) 2 lei noi, P. Bancotescu, comisionar (Brăila) 10 lei noi, Anonim (Brăila) 4 lei noi, G. Avisalom, comisionar (Brăila) 2 lei noi, Anonim (Brăila) 3 lei noi, I. Petrescu, învĕţător (Brăila) 1 leu nou, I. N. Frateş, comerciante (Brăila) 5 lei noi, I. Al. Frateş, comerciante (Brăila) 5 lei noi, Stefan Beloiu, comerciante (Brăila) 6 lei noi, Nicolae V. Perlea, comerciante (Brăila) 10 lei noi, şi Societatea „Carpaţii“ Secţia II-a din Brăila 100 lei noi — suma 170 lei noi; — Suma aceasta de 170 lei noi în bancnote românesci s'a prefăcut la societatea de economi „Furnica“ din Făgăraş în 72 fl. v. a.

31. Bucatele — grâu şi cucuruz — cari s'au mai adunat în cancelaria comunală din Galaţi, s'a vêndut şi s'a primit 2 fl. 80 cr. v. a. pentru ele.

Sumele de sub punctele 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, şi 31 a dărei acesteia de samă, care fac la olaltă 125 fl. 87 cr. s'a împărţit nenorociţilor incendiaţi din Galaţi în 11 Septembre 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat şi împărţit până acuma următoarele sume de bani:

a) 400 fl. 80 cr. împărţiţi incendiaţilor la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. împărţiţi incendiaţilor la 5 Iuniu a. c. st. n.

c) 125 fl. 87 cr. împărţiţi incendiaţilor la 11 Septembre a. c. La olaltă dar s'a adunat şi împărţit suma de 652 fl. 28 cr., ce desigur a contribuit la alinarea multora suferinţe şi lipse.

Le mulţămim deci din inimă onoraţilor domni colectanţi şi generoşilor contribuenţi în numele nenorociţilor incendiaţi din Galaţi, şi vom publica şi mai departe ori-ce ajutoare, cari vor mai incurge şi după aceasta în favorul nenorociţilor din această comună.

Galaţi, 16 Septembre, 1887 st. n.

Ioan Turcu, preşed. comit. de ajut.

Nicolau Aron, secret. com. de ajut.

Loterie.

Mercuri în 19 Octombre 1887.

Brünn: 78 60 3 19 12

Nr. 689. [1715] 1—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceş cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 °☐ arătoriu şi fênaţ, între cari sĕ cuprind şi curtea şi grădina parochială.

2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenţia parochului, şi celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 315. [1716] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna Loman de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588. B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie . . . . fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr. fl. 78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau . . . . fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare regulate . . . . fl. 29.10

Suma . . . fl. 466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginaşă şi risipită pe mai multe plaiuri au sĕ-şi subştearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul suprastatorit.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 411. [1709] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciuneşti, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Sĕlişte, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminnl sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dàmian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita staţiune învĕţătorească au a-şi subşterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul provĕḑut, — se poftesce mai departe dela concurenţi sĕ scie tipicul şi cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca şi sĕrbătoarea, şi sĕ poată instrua 3 oare pe sĕptămână pe elevi în cântări.

Sebeş, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunţe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau . . . . . fl. 115.—
2. Folosinţa casei parochiale, grădina şi progadia fl. 30.—
3. Dela frunzĕrile ce se dau din pĕdurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de . . . . fl. 60.—
4. Venitele stolare regulate dau până . . . . fl. 42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. de familie fac . . . . fl. 34.50
6. Dela părăstase şi alte daruri . . . . . . fl. 80.—
7. Dela cununa anului şi dela pasci . . . . fl. 32.—
8. Dela eşirea cu litia la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate . . . . fl. 10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . . fl. 12.—

Suma . . . fl. 416.40

Cei ce doresc sĕ ocupe aceasta parochie au sĕ-şi îndrepte petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus arătat.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1712] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014☐° grădină, — 6 jug. 1299☐° agrii, — 11 jug. 1096☐° liveḑi şi 544 ☐° păşune cu un venit anual de . . . . fl. 100 —
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr. . . . . fl. 6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr. fl. 1.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a)* un botez 30 cr. *b)* o cununiă 2 fl.; *c)* o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d)* sânţirea apei mici 20 cr.; *e)* molitvă la Botezul şi Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de fl. 27.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . . fl. 3.—

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. . fl. 50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma fl. 20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr. . . . . fl. 2.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a)* un botez 50 cr. *b)* o cununiă 2 fl. — *c)* o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d)* sănţirea apei mici 30 cr. — *e)* molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de fl. 34.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . fl. 6.—

Suma 250 fl.—

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic şi regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deş, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

[1713] 2—3

Pnblicaţiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al ereditâţii lui Constantin şi Ioan Mariaş, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorinţă, ca ereditatea susnumiţilor dimpreună cu averea vĕduvei Paladia Mariaş născută Biriş aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pământ comasat, şi pe hotarul Budatelecului din 200 jugere aşişderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începênd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condiţiuni moderate. — Informaţiuni precum şi condiţiunile esarendării se pot primí în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fên cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ şi păşune de toamnă şi primăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

[1714] 2—2

Anunciu!

La subscriul este loc vacant pentru

o calfă

cu purtări solide şi pentru

un învĕţăcel

în etate de circa 13—14 ani, ambii români, în negustoria sa de diferite mărfuri; acestia se vorbească limbile trebuincioase. Ofertele se primesc până la **3/15 Novembre a. c.**

Grigorie Mateiu.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, rĕgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserfi. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 2-52

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Octobre 1887. *Anul* **XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Octobre.

Situațiunea internă la noi din desperată ce e, tot mai desperată devine.

Aceasta o vedem noi și o vĕd și frații maghiari foarte bine. În o ședință a congregațiunei unui municipiu ținută ḑilele trecute, — un maghiar cinstit, om de frunte în comitat și deputat dietal, cu ocasiunea când era vorba de a se impune imposite noue pe locuitorii comitatului și adecă, de a se rĕscumpĕra puterile de concurință pentru drumuri în bani, — a ḑis în fața adunării cam următoarele:

„Dlor! nu mai puneți sarcini noue, nu mai îngreunați poporul, că ve stau bun că, când vom avea drumuri bune, făcute pe bani storși în silă, noi nu vom mai umbla pe ele, ci vor umbla alții, cari nu le fac“. Cei ce au avut urechi de auḑit trebuia se audă, dar maioritatea — cu toate motivele plausibile aduse de vorbitoriu, a primit propunerea comitetului permanent, a se rĕscumpĕra ḑilele de lucru în bani în mod obligătoriu.

Apoi se mai ḑică cineva, că nu au temeri chiar și maghiarii ca și noi, despre încurcata situațiune financiară și economică în care se află țeara, sĕ mai ḑică cineva, că adevĕrații maghiari nu vĕd și ei periculul tocmai ca și noi și dacă totuși vederile lor nu sunt apreciate, nu ei sunt de vină, ci maghiarii, maghiarii cei falși, cei cu numele schimbate cu timbru de 50 cr, — aceia împing spre un curent nebunesc, fără se poată sĕ-i oprească cei cu minte și cu judecată dela calea pe care au apucat.

Face țeara datorii, guvernul, orașele cu magistrat regulat, pentru ce se nu o facă și comitatul și pare că e un blăstĕm, că acum în comitate nu mai șed oamenii cei mai valoroși nici ai maghiarilor, nici ai românilor, ci viriliști jidani, și aleșii cei după calapodul corupțiunei, cum se fac mai toate alegerile așa, că aleșii departe de a representa opiniunea publică din comitat, poporul, — ei representă interesele unei caste însetată după putere și mărire, ca ea sĕ domineze după bun placul ei, fără nici o controlă serioasă și de cinste. În fața unor astfeliu de stări de lucruri, trebue sĕ ne dăm seamă, dacă nu și noi românii sancționăm abusurile și asupririle, sarcinele, ce se pun pe spatele poporului, prin aceea, că noi nu participăm la ședințe, nu ne interesăm, nu spunem durerile și plângerile noastre, ci prin tăcerea noastră cuasi dăm se înțeleagă guvernamentalii nostri, că noi suntem prea mulțumiți cu actuala stare de lucruri. Și indiferentismul nostru tot mai mult și mai mult încuragează pe cei puternici, așa, că și noi devenim complici în multe părți la apĕsările poporului. Da, inteligența română s'a retras dela luptă — și cu aceasta nu face servićii poporului, dar duce apa pe moara contrarilor nostri. Advocatul s'a retras, căci în luptă el a aflat de multe-ori și pe de ai sei, cari nu l'a spriginit, ear cancelaria lui a mers din rĕu tot în mai rĕu, căci pe asemenea oameni, cei dela putere pun ochi rĕi, și vĕḑut omul cu ochi rĕi, de multe ori perde procesele și perḑĕndu-le îl părăsesc clienții — și părăsindu-l — intră sĕrăcia în casa lui. Ar fi bine dacă iustiția nu s'ar pune în servițiul politicei de aḑi, judele ar trebuí sĕ vadă înaintea ochilor sei causele, dar nu oameni ce le susțin și representă și atunci advocatul ar devenì liber, neînfluințat de nimene și ar putea sĕ-și ocupe ear locul seu de apĕrător al dreptului.

E terorisat advocatul, e pus la ispită amploiatul de nu poate și nu-i ertat sĕ vorbească cum ar dorí și cum ar fi bine și înțelepțesce, ear preoții nostri în luptele lor susținute de ani pare că încep a se incovoia și ei, pare cá li s'a făcut urît de a-și mai înmulți grijile, pare că i-a cuprins neîncredere și pe ei în forțele lor și în datorința, ce o au pentru fiii lor sufletesci, și așa nu e mirare, că în câte un comitat cu câte-va ḑeci de mii de locuitori români, nu au nici un om, care sĕ se pună sĕ-i apere interesele, ci toți și-au reservat dreptul de a avé nădejde de ḑile mai bune. Noi nu i aprobăm — dacă astfel cugetă, noi credem că timpurile nu sĕ pot schimba, dacă nu vor veni oameni sĕ contribue la schimbarea lor, și e rĕu, că o apatie și o nepăsare a cuprins și pe cei ce odată erau cei mai patentați apĕrători ai poporului. Nu este de ajuns ca numai presa sĕ-și facă datorința, ci singuraticii încă trebue sĕ susțină dreptatea în public în adunări, unde încă ne mai e permis sĕ fim și noi cu drept.

Când însĕ te trezesci în câte o adunare a unui municipiu din vro 40—50 membri români numai cu unul ḑi unul, și și acela trebue sĕ aibă ochii în patru, trebue sĕ aibă reservele sale, — atunci sĕ nu ne mirăm, că în acel comitat sĕ fac fonduri de pensiuni pentru amploiați și românii plătesc la ele, — dar pensiune nu vor trage, căci nu i mai alege și nu-i ia nimenea în samă și au încetat de a mai fi factori cu viața publică in comitat, ci nisce masse de oameni buni de întrebuințat sĕ lucre, sĕ facă drumuri, poduri și sĕ plătească dări — păn mai pot și au de unde, ear când gată, sĕ-și ia straița și sĕ treacă fruntăriile țĕrei ducênd cu sine suveniri amare.

Revista politică.

Discuțiunile asupra interpelațiunei clubului cehic, presentatată încă în prima ședință a Raichsratului austriac sĕ continuă cu mare înverșunare. După atitudinea de pănă acum guvernul nu prea arată înclinare către mari concesiuni, cu tot spriginul, ce clubul cehic l'a aflat în fracțiunile dreptei. Mai puțin ca ori și care, dl Gautsch nu poate fi nici decât induplecat de a-și retrage decretul seu în ce privesce dislocarea scoalelor medii, precum nici ordinațiunea, ca esamenele de stat la universitățile cehice sĕ se depună în limba germană. În ce privesce instituirea unei facultăți teologice în Praga, ministrul de instrucțiune nu face mare resistență, pentru-că scie, că în punctul acesta cehii vor întimpina mari pedeci la scaunul episcopesc din Praga și la Clericali. Mai mult pot spera cehii în ce privesce cererea lor pentru ridicarea unei scoale de meserii, avêndu-se aceasta în vedere din o vorbire a dlui Gautsch ținută în anul trecut în Reichsrat. În tot casul cestiunea nu sĕ va resolva ușor și foile guvernamentale în zadar se încearcă a ascunde încordarea cea mare, ce esistă în aceasta afacere. Cerbicositatea cu care sĕ continuă pertractările asupra interpelațiunei din ambele părți trădaeză, din destul această încordare.

In ḑilele din urmă o telegramă din Kopenhaga adusese vestea, că Țarul la rentoarcerea sa din acel oraș, se va abate pe la împĕratul Wilhelm pentru de a-i face visită. Această scire se desminte cu siguritate de către mai multe jurnale din Germania. „Post“, declarând de falsă această scire, o consideră pe aceia inscenată numai de o manevră antigermană, ca mai apoi foile rusesci desmințindu o sĕ poată ḑice, că Germania a căpătat din nou o corfă. „Kreiz-Zeitung“ ḑice, că în cercurile regimului nu s'a sciut nimic despre o atare visită, dar nici că s'a asceptat la aceea. Acest limbagiu, care ca un echo resună și din jurnalele rusesci, justifică pe deplin părerea acelora, care singur din această formă de corespondență dintre jurnalele germane și rusesci concludeau la o imposibilitate a întrevederii între cei doi împĕrați.

Învălmășala și indignațiunea produsă cu afacerea Caffarel în Paris, e de nedescris. Generalul Caffarel, ca primul făptuitor e șters din armată, și dreptul de pensiune pentru 39 de ani de serviciu i s'a redus de la 8,000 fl. la 3,900 fl. Generalul Boulanger pentru care încă a fost fatală această descoperire, își îndeplinesce cu resignațiune pedeapsa sa în închisoare. Al 2-lea complice mai deaproape

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

Protopopiatul Idiciului. la . a. 1787 sau luat lucrarea aceasta în visitație canonicească.

312, **Ider-Pataka,** filie **Holt-Maros** și **Felső-Ider**. Protopopul Mihail Popovici are singelie.

Protocolul celor botezați are, dară protocoalele n'au produculuit nici are.

313, **Toplița**. P. Teodosie Iacob n'au venit, că este foarte bolnav și bĕtrân, că nu poate mai slují.

314, **Mesterháza.**

315. **Deda,** filia **Maros-Kivert** sau **Chuesd**, f. **Alsó** și **Felső-File.** P. Ioan Popovici, are singelie p. Alecsie Popovici dt.

Protocolul circularilor n'au produculuit, eară a celor botezați au produculuit, dară n'au fost scris după formulariu.

316. **Polăți** f. **Rastosnia**. Sate acestia sau găsit preoți, ear la Chuesd și File preotul au fugit la Moldova și în locul lui . . . sub Nr. 291 este întărit.

317. **M . . . háza.** P. Popovici.

Protocolul circularilor n'au produculuit asemenea nici al morților și cununaților au avut.

(După o întrerupere de mai multe foi în manuscris urmează):

318. **Vălcan.** P. Mihail Barbu, au adus amêndouĕ și cel de circulare sau aflat bun, eară celalalt nu; pentru acea i s'a poruncit în 20 de ḑile a cumpăra alt protocol și în 3 părți după formulariu al deschiliní cu însemnările lucrurilor.

319. **Ghimbav.** P. Bucur Drăgici, au adus amêndouĕ protocoalele și cel de circulare este bun, eară celalalt după formular sĕ-l facă, nefiind botezații și cununații bine scriși.

320. **Chârstian.** P. Bucur Stoica, au adus amêndouĕ protocoalele și nu s'au aflat nici unul bun, pentru care 20 de ḑile pentru îndreptarea lor i s'au pus.

A 2-a ḑi adecă la 8 Iunie 1788 s'au luat acestea mai jos numiți dintr'acelaș protopopiat înainte.

321 **Chrisbav** și f. **Ujfalău.** P. Ioan Veres, au dus un protocol de circulare și s'au aflat bun; eară pentru cel de botezați i s'au pus vadea de a 10 ḑi acestia sĕ-l aducă.

322. **Risnov.** P. Stoica Popovici și P. Oancea Balka, au adus amêndouĕ protocoalele și s'au aflat cel de circulare bun, eară celalalt nu după formulariu, penrru a căruia direptare 20 ḑile i s'au pus.

323. **Tohan.** P. Dumitru Cârstia, au adus amêndouĕ protocoalele și cel de circulare sau aflat bun, iară celalalt i rupt și 20 de ḑile spre îndreptarea aceluia i s'au pus.

324 **Zernesci.** P. Radul Smĕdul și Ioan Dan, Stan Crăciun și Ioan Mănuilĕ, și-au adus toate protocoalele

(cornu dela foae fiind rupt, nu se mai poate ceti).

325. **Bran, Sohodol.** P. Bucur Puscasiu,

(cornu foaei fiind rupt nu se mai poate ceti).

326. **Bran, Poarta.** P. Dumitru Tătulea, au adus protocolul cel de circulare și dela a. 1785 ne aflându-se nimica în protocăluit i s'au poruncit din,

al lui Caffarel, generalul d'Andlau simţind urmărirea lui, a desertat pe nesimţite fără de a sci unde se află; ba se susţine chiar, că s'ar fi sinucis. Toate acestea şi alte prepusuri şi acusări a mai multor persoane cu vază şi posiţiune în Paris, până şi a ginerelui preşedintelui republicei au produs o mare amărăciune în inimile tuturor, şi astăḑi mulţi sunt, cari ḑic, că ar fi fost cu mult mai consult, a se aplana această afacere atât de scandaloasă în taină, fără a se trimbiţa în lumea largă, compromiţĕnd astfel întreg poporul frances. Afacerea nu e terminată, cercetarea şi urmărirea complicilor se continuă încă.

Scirile sosite de curênd din Londra anunţă mari turburări în poporaţiunea de acolo. Poliţia numai cu mare greutate a putut sĕ împedece ţinerea de meetinguri. Ca la vre-o 2000 de oameni s'au întrunit mai apoi în Hydepark unde s'au ţinut vorbiri socialiste. După aceasta în frunte cu steagul roşu şi negru s'au îndreptat spre Westend. Poliţia voind sĕ împrăscie mulţimea, a dat ansă la o mare încăerare, în urma căreia mai mulţi poliţişti au fost greu răniţi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 5/17 Octobre 1887. Toamna a sosit. Frunḑe îngălbinite, vênt rece, negură — această pestilenţă a cetăţilor mari — sunt tot atâtea semne ale naturei, cari vestesc trecerea verei.

De sigur le aveţi si dvoastre toate aceste, căci natura împarte de o potrivă comorile sale. Natura n'are privilegiaţi!

Cetatea Viena are însĕ şi alte insignii prin cari cu deosebire se distinge de celelalte surori ale sale. Ea adecă, ca un centru, unde sciinţele şi artele emulează în a lor înflorire, mai mult ca alt undeva, are pe lângă scolile sale inferioare şi generale şi institute superioare de învĕţămênt: academii şi universităţi. Şi aci e viaţa mult încântătoare, care me îndeamnă a ve trimite această scrisoare.

Începerea cursurilor academice şi universitare e semnul cel pregnant al sosirei toamnei pentru lumea de aici. Tinerimea depărtată — alungată de arşiţa soarelui şi căldurei de vară, şi atrasă de frumuseţea admirabilă a naturei, sĕ reîntoarce earăşi. Societăţile şi convenirile, cari peste vară amuţiseră acum ear reînvie. Dar nu numai aceasta! Mai este şi o altă tinerime. Aceasta e cea, care numai înainte cu câteva lnni s'a scuturat de praful scoalelor menite a da cmului o cultură generală şi multilaterală: scolile inferioare şi medii — şi însetată de a se cultiva aşa după cum însaşi voesce. Aceasta aleargă cu roiul în institutele superioare de învĕţămênt ale Vienei, unde sciinţa lipsită de ură naţională şi de idei şovinistice se cultivă cu obiectivitate cuvenită. Junimea sosită în aceste institute începe o viaţă noauă: viaţă de cetăţean academic! Cu aceasta deodată fie-care devine de sine stătătoriu. Fie-care cercetează salele de învĕţămênt după cum i dictează libera sa voinţă. Legile statului şi frica de absenţii au încetat pentru cive academic. Manualul, care mai nainte era unicul ogor unde lucra ḑi şi noapte, s'a schimbat deodată într'un isvor viu — profesorii, — care numai indigitează ramurile diferite, cari formează acest isvor. Şi precum indiviḑii sunt numĕroşi, tot aşa şi ramii pe cari apucă fie-care. Dar fie-care apucă pe acela, pe care insuşi şi-l alege, spre care insuşi se simte a avea vocaţiune. Ţinta este progresul.

Progresul este resultatul unei lucrări îndelungate. Şi nu e destul numai progresul scientific. Alăturea cu sciinţa se pune deosebit pond pe desvoltarea consciinţei şi a caracterului. Acestea sunt cu deosebire accentuate la toate ocasiunile.

Unii profesori în discursurile lor de deschidere au pus deosebit pond pe desvoltarea consciinţei de sine în fie-care cive academic (Zimmermann), alţii au atras ascultătorii lor recomandându-le diligenţă şi zel întru perfecţionarea lor în ocupaţiunea dela care le e condiţionată pânea de toate ḑilele (Alberth), ear alţii spunêndu-le, că numai întrebuinţând raţional fie-care moment vor putea, la timpul lor, conlucra la sanarea omenimei copleşite de multe suferinţe (Bilroth).

Astfel prin îndemnare şi împintenare spre tot ce e folositoriu şi frumos s'au început prelegerile în institutele academice — universitari din Viena într'un mod solemnel!

Contrastul dela aceste deschideri sĕrbătoresci se oglindează în scoalele inferioare. Aici începutul abia se făcuse şi a şi fost împedecat prin greutăţi, la a căror delăture e angajată întreagă poporaţiunea.

Viena adecă ca o cetate, care numĕră peste un milion de locuitori, posede 90,000 de copii, cari sunt — după lege — obligaţi a cerceta scoala. Un numĕr destul de considerabil şi cu toate acestea nu aşa de mare, încât se n'aibă încăperile necesari. Da, localităţile recerute sunt şi încă corespunḑĕtoare recerinţelor pedagogice şi higienice.

Învĕţători cualificaţi şi bine salarisaţi, recuisitele didactice, până chiar şi bance automatice, încă nu lipsesc. Prelângă toate aceste sĕrăcia, care induplecă pe mulţi dintre proletari la crime şi fărădelegi, manifestându-se prin forma de lipsă de hrana necesară pentru mulţi din elevi, a ameninţat cu stagnare începutul scoalelor. 2500 de elevi sunt, cari neprimind nutremântul necesar pentru prosperarea trupească ar trebuí se neglige şi cultivarea sprituală, dacă ar fi lipsiţi de spriginul comun. Dar trista soarte a celor lipsiţi duse pe aripile jurnalisticei prin toate păturile societăţii a pus în mişcare pe cei cu stare. Apelul făcut la simţul de umanitate, de care trebue se fie condusă fie-care persoană faţă de semenii sei, n'a rĕmas fără de resultat. Sume începênd dela cruceriu şi florin până la mii de floreni, sau contribuit pentru nutrirea celor lipsiţi, cari parte prin forţa lor corporală parte prin cea spirituală, vor răsplăti aceasta jertfă Astfel lipsă ivită s'a delăturat înfiinţându-se bucătarii unde au sĕ se nutrească scolarii lipsiţi.

Afacerea a mers însĕ şi mai departe. Primariul cetăţii în apelul seu dto 15 Oct. a apelat la simţul de umanitate al fie-cărui concetăţian îndemnându'l a contribuì după puteri, spre a face o fundaţiune, din ale cărei venite sĕ se acopere în viitoriu calamităţi sociale de acest soiu.

Alţii au propus şi doresc înfiinţarea unei reuniuni asemenea crucei roşie, dar cu menirea de a se îngrigi de scolarii lipsiţi.

Care plan se va esecuta pentru viitor — vom vedea.

Deastădată fie numai constatat, că buna înţelelegere comună e singura garanţă spre a delătura necasurile, cari ameninţă omenimea, şi a o conduce la progres. Numai buna înţelegere şi conlucrarea împreună ne poate susţinè şi pe noi. Lipsa de aceste servesce numai spre bucuriă, celor ce doresc a noastră perire. *St.*

Gustul estetic şi caracterul românilor.

S'a ḑis şi s'a repetat de către acei cari au interes sĕ susţină că poporul român este înapoiat, că el nu are pentru libertate şi pentru drepturile lui cultul pe care 'l au alte popoare; că gustul lui estetic este prea puţin sau aproape de loc desvoltat; că în fine la el sentimentul moral este decăḑut. Nu mai este nevoie a spune că aceşti domni nu cunosc poporul din care fac parte, căci ast-fel, şi afară de o rea voinţă pentru el, nu ar ţine acest limbagiu.

S'a demonstrat în atâtea rênduri, de către acei cari vĕd cu ochi mai buni acest popor şi sunt convinşi de puterea lui de a propăşi, că nedrepţi sau, în casul cel mai bun pentru d-lor, greşiţi sunt în apreţierile lor. Din parte-ne, ne mulţĕmim pentru aḑi a releva greşala pe care o fac când pesimiştii apreţiatori ai însuşirilor poporului român susţin, că gustul seu estetic nu este de loc desvoltat. Dacă cine-va 'şi dă osteneala sĕ studieze industria casnică a românului şi modul lui de a se purta, ar vedea lucrurile cu totul altfel de cât cum le vĕd acei cărora tot ce este românesc le displace sau le inspiră milă. Ar mai vedea încă — cu satisfacţiunea ce va urma acestei descoperiri, — că gustul estetic al acestui popor ne dă aproape mĕsura adevĕrată a caracterului seu.

Acest gust al poporului român pentru frumos se poate mai lesne şi mai complet apreţia în industria lui casnică. Românii, fie cei din România liberă, fie cei din alte ţĕri, toţi te isbesc prin frumosul, armoniosul şi blândul, în forma, ornarea şi coloritul costumelor lor, precum şi a tot ce ţine de industria restrênsă a vieţei lor ḑilnice.

Cu toată deosebirea în cestiuni de detaliu, costumele românesci păstrează aceeaşi notă caracteristică, fie ele ale celor din Bănat, din Bucovina sau din Transilvania, fie ele ale românilor din Muntenia, din Moldova sau din Oltenia. În toate aceste regiuni, cunoscĕtorul şi observatorul de bună credinţă, nu poate de cât a admira sentimentul frumosului unit cu simplitatea şi decenţa tot de odată. Vioiciunea, simplitatea, blândeţa şi decenţa românului sunt întipărite, zugrăvite pe lucrurile făcute cu mâna sa.

Când vorbim de industria casnică a românilor, de portul lor în special, înţelegem pe ţĕrani; vorbim de îmbrăcămintea lor, ear nu pe orăşeni, căci la aceştia, prin forţa lucrurilor chiar, a dispărut caracterul curat naţional în portul şi traiul lor e esterior.

Dar ni se va ḑice, ce interes poate avea această cestiune a gustului care preşede la lucrările manuale ale ţĕranului român? Nici unul altul decât acela de a pune în evidenţă un fapt, un adevĕr. Spuserăm mai sus că diferitele însuşiri ale caracterului românului, ca şi ale ori cărui alt popor, sunt întipărite, zugrăvite pe lucrările făcute cu mâna lor, şi dacă mulţi, foarte mulţi sciu acest lucru, sunt alţii însĕ cari, sau nu-l sciu sau nu voesc a ţiné samă de el. Eacă dar unde stă importanţa cestiunei pe care o schiţăm aci.

Industria domestică a românilor ţĕrani a preocupat nu numai pe conaţionalii lor, dar chiar şi strĕini de multe ori s'au interesat de ea. Între alţii, d. Kohlmann, profesor la scoala imperială de industrii din Viena, s'a ocupat cu un deosebit interes de industria domestică a ţĕranului român şi rutean din Bucovina. Acest studiu al profesorului a fost adus la cunoscinţa cetitorilor din ţara noastră, în coloanele „Voinţei Naţionale,“ în Februariu a. c.

După admiraţiunea pe care obiectele de mână şi mai cu seamă costumele ţĕranilor bucovineni, mai cu samă acelea

---

Braşov sĕ nu iasă până nu-l va gătì.

327. **Şimon,** P. Ioan Vartolomei, au adus protocolul cel de circulare şi s'au aflat bun.

328. **Lungocesti.** P. Stan Lăptici, au adus înainte rĕspuns, cum că de frica turcilor puind protocoalele într'un loc ascuns s'au prăpădit în apă. Eară făgăduesce, că altele va face.

329. **Cheia.** P. Stoica Manole, au adus protocolul cel de circulare şi s'au aflat bun.

330. **Moeciu de sus.** P. Vladu Ciurea, au adus asemenea cel de circulare bun.

331. **Fundata.** P. Constantiu Têrgovişteanu, au adus protocolul de circulare şi s'au aflat bun.

332. **Cirnea.** P. Vladu Ceposu.

333. **Peşterea.** P. Stan Tipeiu, amêndoi au rĕspuns, că ar fi pus protocoalele de frica turcilor într'un loc şi s'au furat.

După un defect la foae urmează următoarea pagină a se ceti:

Şi cercetarea protocoalelor din protopopiatul Braşovului cu aceasta s'au sĕvêrşit la anul, locul şi ḑiua mai sus arătată.

George Radovici m. p.
protopop ot Braşov.
I. Crestici m. p.

Ioan Popovici m. p.,
protopop ot Corbi.
Gedeon Nichitici m. p.

Continuaţia cercetărei protocoalelor a preoţilor din protopopiatul Făgăraşului la Persány 1788 Iunie 15.

334. **Persány.** Protopop Stan Mundran, au adus protocolul circulariulumului şi s'au aflat dela a. 1786 Novembrie pe 1786 numai o poruncă, pe 1787 una, pe 1788 douĕ, ear celelalte nu; aşa i s'a pus 20 de ḑile sĕ-l gătească, asemenea şi cel de botezaţi n'au fost bun şi pe aceeaşi vadea i s'au poruncit a-l direge.

335. **Ujsinca.** P. Manuil Buzdugan, p. George Debu, au adus amêndouĕ, dară nu bune.

336. **Holbav.** P. Ioan Popovici, acesta nici n'au adus, ḑice că n'au fost de o nici o treabă.

337. **Poiana-Mĕrului.** P. Stoica Enescul, şi popa Petru Stoenescul, au adus circulariul, şi s'au aflat dela a. 1785 nici o poruncă scrisă; pentru care 20 de ḑile i s'au pus, eară a botezaţilor s'a aflat bine.

338. **Grid** şi **f. Veneţia de sus.** P. Mateiu Popovici, Radu Moga şi Bucur Popovici, s'au aflat aicea supernumerarius fiind că tatăl seu s'a sănătoşat, şi se declărăluesce a putea slujì; pentru aceea fiul seu numai airea la vr'un loc se va transferuluì, au adus protocolul circularelor şi s'au aflat dela 1785 numai una pe 1786 una pe 1787 şi trei pe 1788 porunci într'ênsa scrise asemenea cel de botezaţi, dară n'au fost după formulariu, pentru aceea 20 ḑile vadea i s'au pus sĕ le direagă.

339. **Comana de sus.** P. Mihail Greavu, fiind, că acum de curênd s'au transferuluit dela Lisa aici n'au adus nici un protocol, dar au făgăduit cât mai în grabă a le face.

340. **Cuciulata** şi **Lupşa** fil. P. Manuil Strêmbul, au adus protocolul de circulare până la 25 Februarie 1785, eară pe ceialalţi ani nimica, nici de botez; pentru aceea 20 ḑile i s'au pus.

341. **Comana de jos.** P. Ioan Popovici, n'au adus nimic, pentru aceea i s'au pus 20 de ḑile sĕ le gătească, dacă nu se va aduce la Sibiiu.

(Va urma.)

lucrate de români, au suscitat'o la dnul Kohlmann, suntem siguri că era sĕ încerce acelaş sentiment dacă studia şi costumele şi cele alte lucrări de mână ale ţĕranului român din România, şi ar fi făcut în privinţă-le aceleaşi apreţieri mai mult de cât drepte ca şi pentru bucovineni.

„Legendele şi povestile românului şi ruteanului bucovinean, ḑise d-sa, au un adânc simţ poetic; ele nu sunt produsul unei fantasii orientale care încurcă mintea, ci din contră ele isvoresc din afunḑimea unei inimi duioasă, în cât cu adevĕrat cuvênt se pot numi o creaţiune poetică în care un spirit luminat şi un cuget curat stăpâneşte şi conduce fantasia. Drept aceea tot asemenea de adâncite şi de sentimentale sunt şi formele şi amestecarea culorilor cu cari sunt confecţionate produsele industriei domestice în Bucovina.“ Mai departe: „Amestecarea culorilor se deosobeşte de la un judeţ la altul. Aşa bunăoară cei din plasa Cernăuţului şi Cotmaniei iubesc colorile mai deschise, ear cei dela Storuţin, Câmpu-Lungul, Rădăuţi pe cele mai închise. În genere amestecarea colorilor face o plăcută impresiune. Prin această amestecare armonioasă şi estetică românul şi ruteanul ştie sĕ provoace un efect plăcut. Roşu, vênăt, galbin, verde cu alb, negru şi auriu, acestea sunt colorile polihromici cari fac o minunată impresiune. Pe lângă acestea adese se zăreşte şi câte o schimbare ritmica care bate în roşu, mai ales roşu închis, galben, alb, negru şi albastru. Această variaţiune ne aminteşte de polihromia elină şi care sĕ manifestă mai cu samă la brânele (cingătoarele) femeilor bucovinene.“ — „Munteni din Bucovina în mişcarea lor intelectuală au mai multă sentimentalitate. Jalnicele lor melodii şi poesii au neşte sunete melancolice. Aceste sunete simţitoare acest dor adânc pătrunḑĕtor se manifestă la ei după cum am vĕḑut la covoarele locuitorilor munteni, şi în amestecarea colorilor în care preponderează albastru, roşu-închis, negrul şi surul.“

Nu un român vorbeşte în termini atât de favorabili pentru ţĕranii români, ci un german special şi cu cunoscinţe vaste în ale industriei.

Dacă un strĕin, cum este profesorul Kohlmann, este dator — voind sĕ fie imparţial — sĕ ţie socoteală de aceste calităţi ale românului, ce trebue sĕ spunem de acei scriitori de la noi cari i le tăgăduesc?

C. A. Filitis.

Anunciu.

Adunarea generală în despărţământul Sibiiului al asociaţiunii Transilvaniei pentru literatura română şi cultura poporului român se va ţiné în anul acesta în comuna **Sĕcădate la ḑiua de Dumineca în 18/30 Octobre a. c.** la 11 oare ante ameaḑi.

Aducêndu-se aceasta la cunoscinţă publică sunt rugaţi totdeodată onoraţii membrii ai asociaţiunii din acest despărţământ, precum şi alţi onoraţiori şi binevoitori faţă de scopurile culturale românesci, a se presenta la această adunare în numĕr cât sĕ poate mai mare.

Din şedinţa comitetului despărţământului III ţinută în Sibiiu, la 8/20 Octobre, 1887.

Dr. Ilarion Puşcariu, directorul desp. III.

Mateiu Voileanu, secretar.

Varietăţi.

* (Comandatul de corp F. z. m. baron Schönfeld) pătimeşce de reumatism şi sĕ află de mai multe ḑile în Viena în spitalul oficerilor. Sĕ crede, că boala i sĕ trage din răceală, ce o a suferit pe timpul manevrelor acestui an. Alteţa sa arhciducele Albrecbt şi alţi oficeri din statul major cercetează des pe paţient.

* Monumentul componistului Mozart, care se află în St. Max, comună învecinată cu Viena, se va muta după cum a decis magistratul vienez, în cimiteriul central, unde se află şi alte monumente ale bărbaţilor renumiţi. Se vede, că nemţii nici chiar după moarte nu voesc a se despărţi de nemuritorul componist.!

* (Constituire.) Societatea literară „Petru Maior“ s'a constituit de nou, alegêndu-şi comitetul pe anul administrativ 1887/8 în următoriul mod: Preşedinte: Vasiliu Fodor, Drd. în drept. Vice preşedinte: Vasiliu Bologa, st. phil. Secreter: Georgiu Popp, st. phil. Cassar: Petru Cornean, st. jur. Controlor: Iosif Blaga, st. phil. Bibliotecar: Ioan Onciu, st. techn. Notar: Tit Non Babeş şi Isidor Pop, st. jur. Redactor: Ioan Curiţia st. phil. Colaboratori: Teodor Kós, st. techn. şi Valeriu Branisce st. phil. In comisiunea literară s'a ales: Ioan Suciu, Drd. în drept. Vasiliu Bologa, st. phil. Petru Cornean, st. jur. Iosif Blaga, Georgiu Pop, Ioan Curiţia şi Valeriu Branisce st. phil.

* (Ovaţiuni profesorului Bilroth.) Studenţii dela facultatea medicinală din Viena au salutat în 10 curg. pre renumitul chirurg Billroth cu deosebit entusiasm. Mai multe sute de studenţi în fruntea cărora sĕ aflau şi unii profesori şi docenţi şi-au esprimat bucuria lor pentru reînsănĕtoşarea acestui mare bărbat, care a ridicat facultatea medicinală la primul rang între facultăţile aḑi ecsistente. Billroth le-a mulţămit pentru simpatiile manifestate atât din partea tinerimei cât şi a Vienesilor şi a altor străini promiţĕnd, că şi de aici înainte va avea în vedere numai conlucrarea din resputeri pentru binele omenimei suferinde, mărirei universităţii şi salutea Austriei.

* Stipendii pentru studierea economiei de lăptărie, prepararea caşului şi băcit (prepararea brânzei.)

Terminul pentru concurarea la stipendiile, pentru studierea economiei de lăptărie, prepararea caşului şi băcit, votate din partea comitatului Sibiiu, s'a prelungit pănă la 28 Octobre st. n. 6 oare seara.

* (O afacere plină de secrete.) Toată societatea cultă din România vorbesce de acusa, ce o a făcut prinţul George Sturza, la criminalul marelui Archiducat Baden, că principesa Esmeralda Sturza, vĕduva tatălui prinţului, care e îngropată în Baden, a fost inveninată. Principesa a lăsat după moarte o avere de 4 milioane punţi sterling. Fiind-că din partea parchetului din Baden s'a pretins, ca prinţul sĕ se adreseze la guvernul României, ca afacerea sĕ se tracteze în mod diplomatic, acusatorul în Marţa trecută a făcut acusă oficială la ministrul de iustiţie din Bucuresci.

* (O nouă descoperire.) Un american, nu de mult a construit un aparat de resbel, pre lângă care tunurile noastre de aḑi sunt cu totul inferioare. Aparatul constă din o bateriă electrică, care pusă în mişcare prin şase oameni, poate nimici un regiment întreg. Spre a sĕ convinge curioşii de puterea noului aparat, descoperitoriul în faţa mai multor capitalişti a făcut o probă asupra unei ciurde de boi, care pe loc fu nimicită.

* (Crispi în Fridrichsruhe.) Premieriul italian fu primit de cancelarul Bismarck în mod foarte afabil. Chiar şi princesa de Bismarck s'a arătat foarte afabilă faţă de oaspele sĕu Crispi. Se ḑice dintr'altele, că odată fiind ei trei la preumblare adecă: Princesa de Bismarck, Bismarck şi Crispi, şi fiind ceva cam rece princesa a oferit lui Crispi, care era ceva cam de vară îmbrăcat, baltonul oficieresc a lui Bismarck, care îl aducea după ei un oarecare servitoriu.

Mai departe se ḑice, că Crispi, la dorinţa princesei de Bismarck, care i pusese înainte pe masă un album, a scris următoarele cuvinte: „In acest asil al patriotismului, în care se lucră pentru pacea europeană, lasă întru suvenire aceste rînduri Francesco Crispi“.

* (Papa şi ciorapul.) Biserica catolică se pregătesce a serba iubileul de 50 de ani al papei Leo al XIII. Colecte numĕroase s'au întreprins prin toate ţĕrile. Acum însĕ se vorbesce, că copilele cari cercetează scoalele inferioare pregătesc papei nişce ciorapi. Fie-care fetiţă are se împungă de atâtea ori cu acul de câţi ani e: De ce nu-şi face o cămeşă bietul părinte, că şi aşa nu va avea?!..

* (Căsătoriile prin ḑiare.) În Germania e foarte rĕspândit obiceiul de a se căuta nevastă sau bărbat prin mijlocul anunţurilor prin ḑiare. Multe căsătorii se fac în acest chip şi cei mai mulţi nu se căiesc de mijlocul întrebuinţat.

Cifrele următoare vor da o ideie de popularitatea ce se obţine prin acest mijloc.

Un tinĕr din Francfurt, care nu avea obiceiul de a face cunoscinţă cu domnişoare de măritat, înserà într'un ḑiar foarte rĕspândit câteva linii, în cari îşi arĕta dorinţa de a găsì o nevastă frumuşică, bine educată, cu sau chiar fără avere.

El primì 3.684 de oferte; 2.137 erau din Germania şi celelalte din alte ţĕri. 1827 de domnişoare nu spuneau dacă au avere, celelalte arĕtau zestre dela 1000 pănă la 200.000 mărci; 278 scrisori erau pâcăleli; 3112 oferte erau însoţite de fotografii, şi tinĕrul trebuì sĕ cheltuiască 800 de mărci ca sĕ trimită îndărăt fotografiile la proprietarele lor.

Din mulţimea asta, cel care făcuse anunţul alese pe o fată din Hanovera, fără de avut.

* (Filosof şi rege.) Între savanţii, cari trăiau la curtea regelui Frideric al doilea, era şi filosoful Mendelsohn. Seriositatea vecinică şi naturelul flegmatic al filosofului displăcea cu totul regelui, cu atât mai vêrtos că Frideric n'a vĕḑut pe Mendelsohn de loc rîḑênd şi nici nu-l putea face sĕ rîdă. Odată când erau adunaţi toţi acei oameni de sciinţă la prânḑ, Mendelsohn află sub tăerul seu o bucată de hârtie, pe care era scris de chiar mâna regelui: „Filosoful Mendelsohn este un măgar. Frideric II“. Filosoful, fiegmatic ca totdeuna, s'a grăbit a ascunde hârtia cu cea mai mare linisce. Regele credea, că are se joace pe filosof; vĕḑênd deci că hârtia n'a făcut nici o impresiune asupra lui, s'a nĕcăjit amar. „Ce hârtie a fost aceea?“ întrebà Frideric. Mendelsohn nu vrea se o arete, ḑicênd, că e o foiţă albă. Regele cere tot mai cu dinadinsul, filosoful în urmă se ridică şi cetesce, întonând greu douĕ cuvinte: „Filosoful Mendelsohn e *un* măgariu, Frideric *al doilea.*“ Toţi cei dela masă au rîs, dar n'au rîs pe partea regelui.

* (O tristă statistică). — Biroul statistic al ministerului de comerciu din Londra a publicat acum raportul sĕu atingĕtor de accidentele întêmplate în cursul anului 1886 la căile ferate ale Marei Britaniei şi Irlandei. După această dare de samă s'au omorît anul trecut prin calea ferată 987 persoane şi s'au vulnerat 3589. Din aceste victime au fost călători 95 morţi şi 1342 vulneraţi. Din această sumă revin la ciocnire de trenuri, la eşire din şine şi la alte asemene accidente numai 8 morţi şi 615 vulneraţi.

Celelalte 87 casuri de moarte şi 727 casuri de vulnerări trebuesc atribuite diferitelor cause, şi mai cu seamă lipsei de precauţiune din partea călătorilor. 425 morţi şi 2010 vulneraţi au fost funcţionari şi împiegaţi ai căilor ferate. Prin sinucideri au perit 80 de persoane. Prin trecerea d'asupra şinelor s'a omorît 299 şi s'au vulnerat 116 persoane. Din alte cause au pierdut viaţa 52 persoane şi 71 au fost vulnerate. Afară de aceasta companiile căilor ferate constat pe liniile lor 51 casuri de moarte şi 3868 casuri de vulnerări prin accidente care n'au nimic a face cu mişcarea trenurilor.

Suma totală a calĕtorilor transportaţi prin căile ferate în anul 1886 a fost de 625 milioane 584,390 persoane, cu 28,371,359 mai mult de cât în anul precedent. Din aceste cifre resultă că la un numĕr de 7 milioane 637,730 persoane transportate prin căile ferate revine câte un omorît şi la 540,674 câte un vulnerat. Proporţiunea accidentelor nenorocoase în comparaţiune cu ale anului 1885 este în avantagiul anului trecut şi constată o îmbunătăţire a serviciului. In anul 1885 s'a constatat câte un mort la 6,385,421 şi câte un vulnerat la 617,542 călĕtori.

* (Bibliografic.) A eşit de curênd de sub tipariu: *Calendariu* pe anul dela Christos *1888*. Anul IX. Preţul 30 cr. Arad, editura tipografiei diecesei gr. or. române a Aradului.

* (Rectificare.) In numĕrul trecut în recensiunea „Rumänien“ de Rudolf Bergner ş'a strecurat câteva greşeli de tipariu, ce alterează sensul tecstului şi adecă: în alinea 18 în loc de „scene complete“ sĕ se cetească: „*icoane* complete“; în alinea a 19, în loc de „privesce cartea“ sĕ se cetească; „*primesce* cartea“; în alinea a 20-a după cuvêntul „scădere“ în loc de punct urmează virgulă, şi în loc de „o tărie a bisericii“ sĕ se cetească „o *taină* a bisericii.“

Red.

Dare de samă.

Primind suma de 84 fl. v. a. din ofertele pentru cei păgubiţi prin inundare şi foc incurse la Onorab. redacţiune a „Telegrafului Român,“ am onoare a face următoarea dare de samă:

Înainte de toate 'mi permit a notifica, că la distribuire s'a avut în vedere cu preferinţa aceia dintre nenorociţi, cari se află şi de altmintrea mai scăpătaţi materialminte şi totodată păgubiţi şi prin apă şi despre care se putea presupune, că se vor simţi încâtva ajutoraţi şi mângăiaţi primind un ajutor cât de mic sĕ fie.

După cum arată conspectele aci alăturate banii se împărţiră după comune în următoriul mod:

1.	Pentru Ilia	la 44	inşi	suma	46 fl.	60	cr.
2.	„ Branisca	„ 17	„	„	7 fl.	40	cr.
3.	„ Gurasada	„ 5	„	„	6 fl.	—	„
4.	„ Gothatea	„ 5	„	„	5 fl.	—	„
5.	„ Burjuc	„ 5	„	„	5 fl.	—	„
6.	„ Tătăreşti	„ 5	„	„	5 fl.	—	„
7.	„ M. Bretea	„ 5	„	„	5 fl.	—	„
8.	„ Câmpuri C. Surduc	„ 4	„	„	4 fl.	—	„
	La olaltă:	90	inşi	suma	84 fl.	—	*)

În numele acelor locuitori din comunele: Branisca, M. Bretea, Ilia, Gothatea, Gurasada, Câmpuri, Tătăreşti, şi Burjuc — situate toate pe malul Murĕşului, — cari nenorociţi prin inundarea apei din ĕst an, primiră drept ajutoriu suma de 84 fl. v. a. din ofertele incurse la redacţiunea foaiei noastre „Telegraful Român“ — se aduce prin aceasta cea mai profundă mulţămită atât Onorabilei redacţiuni sus amintite pentru binevoitoarea atenţiune avută şi faţă de aceşti nefericiţi, cât şi tuturor generoşilor, contribuitori, cari s'au indurat a alina durerile atâtor inimi întristate. Orfani străini în lume, vĕduve fără ajutoriu şi mulţi bĕtrâni nemângăiaţi înalţă rugăciuni spre ceriu, cerênd sĕ li se rĕsplătească binefăcĕtorilor lor însutit şi înmiit, şi sĕ-i ferească Dḑeu de nenorocirea şi rĕul de care nu putură ei scăpa!

Asigurându-Vĕ etc.

stimătoriu:
Avram Pĕcurariu,
protopresb.

---

*) Distribuirea s'a făcut prin parochii locali, şi conspectele acluse sunt subscrise de dênşii avênd formă autentică. Red.

Nr. 372. [1718] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparținĕtoare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ și anume:

1. **Almașul-mare**, cu salar anual 200 fl. cuartir și lemne.
2. **Băcăinț**, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.
3. **Ceru-Băcăinței**, cu salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir și lemne.
4. **Cib**, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir și lemne.
5. **Varmaga**, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a concura la aceste stațiuni, sunt poftiți a-și aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la acest oficiu protopresbiteral, pănă la terminul mai sus hotărît.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Piso, protopresb.

Nr. 334. [1617] 1—3

CONCURS.

Devenind stațiunile învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. **Căpâlna**, cu salar anual de 120 fl., cari sĕ vor plătí din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computați cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.
2. **Berghin** cu leafă anuală de 150 fl. cortel și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele stațiuni au a-și aşterne petițiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeș, în 29 Septembre, 1887.

Ioan Tipeiu, protopop.

Nr. 315. [1716] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna **Loman** de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588 B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr.	fl. 78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau	fl. 99.20
4 Dela alte venite stolare regulate	fl. 29.10
Suma . . .	fl. 466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginașă și risipită pe mai multe plaiuri au sĕ și subștearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat pănă la terminul suprastatorit.

Sebeș, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

[1713] 3—3

Publicațiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al ereditații lui Constantin și Ioan **Mariaș**, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorință, ca ereditatea susnumiților dimpreună cu averea vĕduvei Paladia **Mariaș** născută **Biriș** aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pămênt comasat, și pe hotarul Budatelecului din 200 jugere așișderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începênd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condițiuni moderate. — Informațiuni precum și condițiunile esarendării se pot primí în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fên cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ și pășune de toamnă și primăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

Curs de limba maghiară
pentru
scoalele poporale.
După principii metodice pe basa planului de învĕțămênt
compus de
Ioan Molnár.
În comisiune la librăria archidiecesană.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. și VI. [1719] 1—3

Prețul unui esemplar legat **20,** broșurat **16 cr.**

Jumĕtate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, ideatul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de çură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 30—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluș	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vințul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuș	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaș	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copșa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaș	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighișoara	5.42	—	—	3.59
Hașfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apața	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.–
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Hațeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Banița		6.40
Petroșeni		7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni		6.10
Banița		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Hațeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu – Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oșorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Marţi 13/25 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorii de mâne Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 17 Octobre v.

Sibiiu, în 12 Octobre.

Rĕspunsul la cuvêntul de tron în casa magnaţilor s'a primit aşa după cum l'a compus comisiunea esmisă, fără nici o modificare şi tot fără modificări s'a primit şi rĕspunsul maiorităţii din parlament — lucrat de referentul comisiunei dl Dr. Max Falk, şefredactorul ḑiariului „Pester Lloyd“. Încât poate fi orientat privitoriul nepreocupat în afacerile ţĕrei unguresci, acela poate observa trei curente — ca directive în politica ungurească. Guvernul şi partida guvernamentală, vĕd lucrurile în colorite frumoase, tot ce e bun e în ţeară şi mai bine nu se poate, dar nici nu e de aşteptat sĕ fie, căci dela o margine a ţĕrii până la ceealaltă domnesce o mare mulţĕmire şi fericire, pe care în alte ţĕri cetăţenii înzadar o ar căuta. Dări sunt şi în alte ţĕri ca şi la noi, justiţia e greoae peste tot locul şi impreunată cu spese mari, deci dacă alte ţĕri nu sunt mai fericite, pentru ce ar urma tocmai, ca cetăţenii ţĕrei unguresci sĕ fie cei mai fericiţi de pe lume. Acesta e sensul adresei partidei liberale şi aceasta s'a şi primit, ear adresa oposiţiunii moderate şi a stângei estreme, deocamdată nu vor vedea faţa Maiestăţii Sale, ci se vor păstra în archivul ţĕrii, ca sĕ le dea de urmă alţii în alte timpuri. Noi suntem datori sĕ vedem cum a presentat şi oposiţiunea starea din lăuntru a ţĕrii. Nu vom urma pe cei din stânga estremă, cari au de idol pe Kosuth exdictatorul ţĕrei unguresci, nici nu le vom secunda în preceptele lor cum bunăoară: „minden ember legyen ember és magyar“, chiar nici atunci, când vorbesc despre estinderea dreptului electoral, care formează un punct în programul nostru al celor dela „Telegraful Român“, pentru că scim şi avem convingerea că venind la putere cei din stânga estremă, aceia cari mereu strigă guvernului, că e nepăsătoriu, că nu ne sdrobesce mai curênd, că nu ne pune la respect, că ici colea ne mai lasă câte o umbră de autonomie, ei la moment ar rumpe cu trecutul şi ar înscena lucruri, la cari şi a ne cugeta ne înfiorăm. Îi lăsăm deci în banii lor, şi nici de aceea nu ne supĕrăm, că în adresa lor mulţumesc Maiestăţii Sale pentru rĕspunsurile date la Cluş, — deşí noi nu am cetit în acele rĕspunsuri, că românii ar fi încercat sĕ detroneze casa domnitoare, nici nu am cetit, că românii ar fi oameni periculoşi statului, ci am cetit, că cu rară bunăvoinţă ne dă părintescul sfat sĕ ne consolidăm şi se cultivăm limba noastră şi se trăim în frăţietate cu toţi cetăţenii, ceeace noi o şi facem şi dacă e vorba, alţii sunt cari dau cu petri după noi, când noi stăm cu pânea în mână. Aceste eram datori sĕ le accentuăm, ca sĕ se scie, că noi românii nu avem nici în clin nici în mânecă nimica comun cu cei din stânga estremă, nu dorim o Ungarie liberă şi ruptă din braţele monarchiei, căci în acel cas, bine nu ne aşteaptă şi nu ne poate aştepta, dar dorim o Ungarie în care toate naţionalităţile sĕ aibă drepturile garantate prin legi, Ungarie, unde cei ce au rola conducĕtoare, sĕ nu se uite peste umĕr la ceilalţi cetăţeni fără cari Ungaria nici că se poate închipuí ca stat mare şi puternic.

Cu cei din oposiţiunea moderată e la loc sĕ stăm mai mult de vorbă, deşi contele Apponyi în călătoriile sale prin Bănat sĕ ferea sĕ se întêlnească cu românii, ca cu o lepră, ca nu cumva sĕ i se pună în contul seu că cochetează cu românii şi voesce a forma oposiţie cu românii, şi alte fantasmagorii nebunesci, cari le-ar fi aflat şi inventat neobosiţii nostri persecutători. Sĕ mai temé omul poate sĕ nu-l ajungă şi pe el soartea domnului Ludovic Mocsáry, şi de aceia noi nici că-i imputăm mult, dacă nu a făcut causă comună cu noi — ca om politic, poate nici nu poté sĕ facă almintrea.

Contele Apponyi, cu o seriositate obiectivă ia în revistă cele ce s'au lucrat şi ce nu s'au lucrat de legislaţiunile anterioare, el cere ca finanţele ţĕrei sĕ se imbunătăţească şi accentuază cu deosebire, că aceasta este posibil, numai voinţă firmă sĕ aibă guvernul, se presenteze un buget corect şi peste el sĕ nu treacă, ear îmbunătăţirile se le facă acolo unde cer interesele ţĕrei de aşa, ca sĕ ia în considerare totdeodată şi poterile de cari dispune ţeara. Contribuenţii de dare deja au ajuns acolo, unde trebue sĕ strige „non posumus“, — şi aceasta guvernul e bine sĕ o scie, şi e bine se o scie şi Maj. Sa, ca astfel sĕ ţină în coardă pe acel guvern, care trece peste toate graniţele posibilităţilor, pe care nu-l doare dacă unui cetăţean i sĕ vinde moşia şi remâne proletariu, celuialalt vaca, de sĕ ia laptele din gura copiilor, la altul ţundra şi straiul de trebue sĕ degere în mijlocul ernei şi earăşi la alţii perina de sub cap, ca sĕ ţinem domnii cei mulţi, sĕ facem palaturi în Budapesta, teatru şi opere — unde sĕ plătesc mii, ca sĕ joace şi sĕ se desfăteze cei ce nu sciu ce e lipsa şi miseria şi cei ce nu au vĕḑut pe ţĕran în colibă, nici vara la lucru asudând şi muncind din greu.

În punctul acesta ne am puté uní cu contele Apponyi dar ne temem, că venind vr'o dată Dsa la putere sĕ nu facă ca şi alţii, cari au bucinat în lume, că vor ameliora starea ţĕrei, făr ca pentru noi se fi resultat ceva îmbucurătoriu.

Revista politică.

Starea parlamentului austriac, în urma neînţelegerilor celor multe produse cu interpelaţiunea cehilor, a ajuns la o adevĕrată crisă, după cum se esprimă jurnalele din Austria. Gravaminele cehilor specificate înt'un memorand alăturat la interpelaţiune au ajuns şi înaintea tronului. Audienţele obţinute de unii dintre representanţii lor la monarchul şi părerea încâtva favorabilă a aceluia despre pretensiunile lor pe de o parte, ear pe de alta decisiunile aproape a tuturor conferinţelor ce se ţin una după alta în această afacere, împintenează mereu pe cehi şi le dă ansă de a spera resultatul dorit la interpelaţiune. Astfel „Narodny Listy“, organul clubului cehic, în urma unei sciri primite din Viena ḑice între altele, că guvernul şi maioritatea caută cu tot dinadisul o cale spre împăciuire. Contele Taaffe însuşi, în un consiliu de ministri, convocat anume pentru această cestiune, a recunoscut de drepte şi a sprijinit cererile cehilor, şi a decis chiar a li se face concesiuni, nu însĕ în toate punctele înşirate în memorandul înaintat Reichsratului. În tot casul dl Gautsch, care până acum incă e neînduplecat în decisiunile sale, va trebuí în cele din urmă sĕ sacrifice mult din decretul seu, care a produs atâta sânge rĕu în inimile poporului cehic.

Earăşi un incident asemenea celui dela graniţa francesă, s'a întêmplat în timpul din urmă, la frontiera ruso-germană. Un posesor din satul Adonischen, aşeḑat tocmai lângă graniţa ostică a Prusiei a fost puşcat de un soldat rus, care se afla de pază la graniţă. Indată ce s'a anunţat aceasta, Germania a şi ordonat unei comisiuni, ca se meargă şi se cerceteze starea lucrului. „Neue freue Presse“ după ce face cunoscut, că casuri analoage s'au mai întêmplat multe în timpurile din urmă, observă că: episoadele dela graniţe au avut până acum numai un interes istoric, casul dela Adonischen poate însĕ se aibă o însĕmnătate actuală.

Speranţele Rusiei, în ce privesce realisarea planurilor sale în Bulgaria au scăḑut mult în timpul din urmă. Resultatul atât de favorabil pentru guvern, al alegerilor pentru sobranie şi îmbărbătările ce i se fac poporului bulgar din mai multe părţi,

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare).

342. **Veneţia de jos.** P. Ionaş Comănici.

343. **Parău** şi fil. **Şarkani.** P. Iacob Buta, au adus protocolu circularelor şi s'au aflat dela 1785, pe 1786 una, pe 1788 două porunci într'ênsul, de botez nimica; pentru aceea 20 ḑile i sau pus.

344. **Fântâna rece** şi fil. **Hogiz** şi **Ungra.** P. Stan Buta.

NB. S'au aflat împotrivitoriu poruncilor; pentru aceea s'au rênduit prin o cătană şi un preot la Făgăraş pe mâne sĕ fie adus.

345. **Bogata** şi fil. **Dobca, Merchiaş.** P. Toader Boian, ... cel circularilor cu sfêrşitul Iulie 1785 părăsit, ear de botezaţi nimic, i s'a pus 20 ḑile sĕ le gătească.

346. **Mathesfălău** şi fil. **Racoş de jos** şi **Sombor.** P. Bucur Şerban. Cel de circulare cu sfêrşitul Octomvre 1785 părăsit, de botez nimic, 20 ḑile sĕ le direagă.

347. **Chiralhalma.** P. Ioan Popovici, au adus de circulare, care de nimica, mai ales ca dela 1783 în luna lui Genuar l'au părăsit şi mai n'au mai scris, pentru care întrebându-l fostau în visitaţia trecută aicea de faţă şi pentru ce n'au făcut, sau că au fost, dară n'au putut urma, eac' aşa de una şi alta. Eară cel de botezaţi iproci nu-i bun. Pentru aceea 20 de ḑile i s'au pus.

Eodem dato s'au isprăvit cercetarea protocoalelor la Perşani şi la toţi cei ce n'au avut protocoalele lor, după cum sĕ cuvine, li s'au spus, ca până la 20 de ḑile sĕ le gătească, că altmintrelea după relaţia protopolului locului ceea ce nu va urma, vor fi aduşi la Sibiiu şi acolo vor fi siliţi ale isprăvi.

Şi s'au dat învĕţătură, cum trebue sĕ scrie protocoalele după formulariu şi cum sĕ facă estract dintr'ênsul se dea la Înaltul oficiolat pentru cei botezaţi, cununaţi, rĕposaţi, iproci, şi al …… li s'au dat învĕţătură şi în adins li s'au poruncit, ca atât datoria sa preoţească s'o păzească şi slujbele lui Dumneḑeu sĕ le împlinească, cât şi pe oamenii lor mai ales în vremea de acum sĕ-i sfătuiască şi sĕ-i îndemne spre împlinirea poruncilor slăvitei table spre însuşi a lor bine şi folos, cât şi ei preoţii întru toate pildă şi oglindă sĕ fie spre împlinirea acestora. Şi aşa încheindu-se protocolu ne-am iscălit.

Gedeon Nichitici m. p.

Bucur Florea m. p.,
protopop.

Steph. P. Fagaraşi, *Hanus Fagarasie.*
Fagaras, civ. cis alutani supr. jud. trium ep. a ord. comunis. societ.

Apoi: *I. Predetict* m. p.

Continuaţia cercetărei protocoalele preoţilor din protopopiatul Făgăraşului, la Făgăraş 1788, Iunie 16.

348. **Făgăraş.** Protopop Bucur Popovici şi popa George Petraşco, au adus amêndouĕ protocoalele şi s'au aflat bune.

349, **Bethlehem** şi **Dridiv.** P. Ioan Bêrsan şi celalalt eară Ioan Bêrsan, au adus protocoalele circularilor şi dela a. 1785 nu s'au aflat nimica împrotocăluit; asemenea şi cel de formulariu au adus şi nu s'au aflat după formulariu; pentru aceea, i s'au pus 20 de ḑile, sĕ le direagă, că altmintrilea va fi adus la Sibiiu şi acolo le va direge.

350. **Galaţi** şi fil. **Felmer.** P. Ioan Popovici, au adus protocolu circularilor,

au pus'o pe gânduri, aşa, că pentru un moment cel puţin, se pare chiar, că ea ar fi renunţat la ori ce agitaţiuni în Bulgaria. Aceasta se poate deduce mai mult din purtarea ei în timpul din urmă faţă de emigraţii bulgari, cărora le-a detras mult din ocroteala ce le-a oferit'o la început. Astfel în România după cum se anunţă jurnalului „Neue freue Presse“ plenipotenţiarul rusesc de acolo, a încetat de a mai oferí ori ce sprigin în bani emigranţilor bulgari.

Turcia însaşi, după cum se anunţă, ar fi hotărîtă definitiv, a rupe negocierile cu Rusia, şi a nu lua nici o iniţiativă în cestiunea bulgară. Aceasta o face din împrejurarea, că ea nu se poate uní nici la un cas cu pretensiunile Rusiei, ca adecă, sultanul se constrêngă pe prinţul Ferdinand a părăsí Bulgaria, şi se declare totdeodată alegerile pentru noua sobranie de nevalabile.

O altă scire din Sofia anunţă, că în Kutlowitza s'a ţinut în ḑilele din urmă un mare meeting, la care a participat 40 de cetăţeni din împrejurime. O resoluţiune s'a luat ací, prin care adunarea condamnă pe agitatorii dela 9 Octobre şi esprimă deplină încredere faţă de principele şi regenţă, şi cere escrierea pentru o alegere nouă. Resoluţiunea s'a făcut cunoscută îndată pe cale telegrafică ministrului de esterne.

Tot în tîmpul acesta prinţul Ferdinand a subscris ucazul pentru convocarea sobraniei, care se va întrunì în 27 Octobre st. n. Ministrul de interne a trimis mai apoi un circular la prefecturi, cari vor avea să încunoscinţeze la tîmpul seu pe deputaţi. Alegerile restante a lor 51 deputaţi, nu se vor efeptuì, decât numai după verificarea alegerilor făcute deja prin sobranie, deoarece se crede, că unele din ele vor fi încă cassate.

Turburările în poporaţiunea din Londra se continuă mereu, luând un caracter din ce în ce mai revoltător. Acum mai în urmă ca la trei mii de indiviḑi, fără nici o ocupaţiune, adunaţi în Hydepark au decis ca se trimeată o deputaţiune la ministrul de interne. Mulţimea neliniscită a însoţit deputaţiunea până la Piccadilly unde a fost împrăsciată de către poliţie. Trei din membrii acelei deputaţiuni au aflat mai în urmă întrare la ministrul de interne, unde a avut loc o convorbire secretă.

Mr. Gladstone a ţinut în ḑilelele din urmă o vorbire lungă, în hala Albert din Nottingham, din incindentul conferinţei anuale a partidei liberale, care a avut de obiect esclusiv numai cestiunea irlandeză. El a afirmat, că resolvarea cestiunei nu trebue de loc trăgănată. Dacă va mai dura încă mult actuala politică a regimului, Irlanda de sigur se va demoralisa total politicesce şi mai în urmă resolvirea cestiunei va fi chiar imposibilă. Legile nouĕ prescrise irlandezilor, nu sunt îndreptate în contra trădărei, ci în contra dreptului de a forma reuniuni şi adunări, precum şi în contra libertăţii de presă. Intreaga ţinută de present a guvernului se poate cualifica de greşită. Numai politica Home-Rule declară bĕtrânul conducĕtor al liberalilor la finea espunerei sale, care a durat douĕ oare, va resolva cestiunea irlandeză, ceea-ce nu se va putè însĕ, decât numai după o radicală strĕformare a parlamentului. În a doua vorbire urmată în ḑiua următoare el a schiţat programa partidei liberale, cu care ocasiune la finea vorbirei sale, a făcut apel la întreg poporul irlandez ca sĕ se reţină dela ori ce crime şi turburări.

Mulţămită publică.

Subscrisul comitet aduce prin aceasta cea mai profundă mulţămită Onoraţilor Domni: Zacharia Boiu ases. cons., Dr. Ioan Crişian, profesor seminarial, Nicolau Putnoky, profesor la gimnasiul de stat regesc din Sibiiu, Ioan Popovici, invĕţător la scoala elementară de fete a reuniunii femeilor române din Sibiiu, şi Constantin Dimian preot gr. or. din Breţcu pentru cărţile donate pe seama bibliotecii scoalei de fete elem. a reuniunei femeilor române din Sibiiu, şi pentru ofrandele făcute în favorul acestei reuniuni: Onoratului Domn Atanasiu Cimponeriu, advocat în Sibiiu, care au donat 4 fl., Onorat. Domn Meletiu Dreghiciu, protopop gr. or. în Timişoara, care au donat 1 fl., total 5 floreni v. a.

Sibiiu, în 20 Octobre, 1887.

Dr. Octavian Russu, secretar.

Maria Cosma, preşedintă.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl Samuil Roşu, învĕţătoriu la scoala capitală gr. or. română din Sas-Sebeş 'şi a încredinţat de soţie pe d-şoara Elisabeta Joandrea, învĕţătoare tot la aceaşi scoală, fiica învĕţ. Toma Joandrea din Sibiiu.

* (O deputaţiune mohamedană.) În 17 n. Octobre, Mai. Sa primì în audienţă deputaţiunea celor 28,000 mohamedani din cercul Bosniei Bihacs. Această deputaţiune esprimà cea mai adêncă mulţĕmită monarchului pentru spriginul oferit la deschiderea nouei scoale mohamedane. Foarte amical Maiestatea Sa le respunse: „Me bucur, că aţi venit aici. Nu cunosc deosebire între confesiuni. Fie-care poate remâné credincios religiunei sale, înaintea legii toţi sunt egali. Foarte mult mĕ bucură pe mine împregiurarea, că voi sunteţi mulţĕmiţi sub guvernul Meu Vĕ veţi bucura totdeuna de protecţia Mea.“

* (Necrolog.) *Anna Şandor* născută *Oltean* în numele seu şi a copiilor *Alecsandrina* măritată *Moga*, *Letiţia*, *Virgil*, *Aurelia* şi *Valeriu*, a ginerelui *Teodor Moga*, precum şi a celorlalte rudenii, amici şi cunoscuţi anunţă cu inima frântă de durere cumcă scumpul soţ, tată, şi socru **Nicolau Şandor de Vist** locotenente c. r. în retragere, posessor, membru ordinar al asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, după un morb îndelungat, şi după o viaţă plină de activitate în anul 71 al vieţii şi al 25-lea al căsătoriei sale, în 19 Octobre 1887 seara la 6 oare a încetat din viaţă.

Rĕmăşiţele pămêntesci se vor aşeḑa în cimitirul din loc în 21 Octobre după ameaḑi la 3 oare.

* (Necrolg). *Maria Şuluţ* născ. *Turcu*, ca soţiă, *Dionisiu St. Şuluţ*, şi *Iosif St. Şuluţ*, jude de tribunal în pensiune, în numele lor şi a rudeniilor de ambe părţi, cu inima întristată anunţă, cumcă neuitatul soţ, şi resp. frate **Ioan St. Şuluţ de Cărpiniş** oficial la trib. reg. în Cluş după un morb îndelungat, în etate de 52 ani, în 22 l. c. a încetat a veţuí.

Înmormêntarea după ritul gr. c. se va întêmpla în 24 l. c. la 3 oare p. m. din locuinţa sa, strada Linczeg Nr. 5.

Fie-i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată!

* Adunarea comisiunei economice a comitatului Sibiiului se va ţiné Joi la 3 oare d. m., în sala cea mică a comitatului.

* (Congresul higienic.) Vineri în 9 Oct. v. presidiul comisiunei organisătoare al congresului higienic din Viena, însoţit de mai multe erudite şi ilustre persoane, a fost primit de Maiestatea Sa în audienţă. In numele congresului această deputaţiune mulţămesce monarchului pentru marea bunăvoinţă, ce o a arătat faţă de congres, promovênd în un deosebit mod interesele aceluia — De asemenea deputaţiunea sĕ presentă şi la ministru preşedinte Taaffe şi i mulţămesce pentru energica sprijinire a congresului.

* (Tractatul comercial între Germania şi Italia.) Guvernul german a cerut dela legislativa ţĕrii autorisare a prelungí pertractările spre încheerea unui tractat comercial încă pe 6 luni, până în 30 Iuniu 1888.

* (Fundaţiunea clerului romano-catolic din Transilvania.) Clerul romano-catolic din Transilvania dispune de o fundaţiune aproape de şase milioane, o avere, cu care întrece această biserică cu desĕvêrşire pe toate bisericile celorlalte confesiuni. Din interesele acestui mare capital sĕ susţin toate scoalele medii romano-catolice din Ardeal, sĕ impart salare la preste 200 profesori, sĕ dau stipendii la mai bine ca la 300 studenţi dela gimnasii şi universităţi, sĕ ajută mai multe biserici şi tot din interesele acestui fond sĕ dau şi o mulţime de pensiuni.

În scurt biserica romano-catolică cu averea ei împlinesce o mulţime de neajunsuri, şi cu toate acestea căpeteniile acestei biserici sĕ plăng, că nu le ajung banii.

Oare ce sĕ ḑicem noi, a căror biserică în această privinţă nici nu sĕ poate asĕmena.

* (Emigrare.) Din an în an sĕ observă, că numĕrul celor ce emigrează din monarchia noastră cresce în un mod îngrijitor. Causa acestei emigraţiuni uşor sĕ poate înţelege şi numai are nici o lipsă de comentar. În „Neue Fr. Presse“ cetim, că în anul acesta numĕrul celor ce au emigrat, din Austria în America, şi în deosebi în New-York, sĕ urcă la 19, 994. Dintre acestia 4222 sunt din Boemia, cari lipsiţi de ori ce mijloc de traiu, au luat lumea în cap, ca sĕ-şi caute ecsistenţa acolo, unde pot. Pe când în anul 1885 au trecut prin portul de Baltimore numai 620 emigratori din monarchia noastră; în anul 1886 numĕrul celor ce au trecut prin acel port sĕ urcă la 3009 persoane.

* (Impĕratul Brasiliei ca om literar.) Ḑilele trecute se presentă împĕratului Dom-Pedro al Brasiliei, ce se află de cât-va timp în Paris, editorul unei reviste literare cu rugămintea de a contribui regulat cu scrieri asupra Brasiliei.

Impĕratul primì, promiţĕnd a fi silitor, şi întrebă dacă îi va fi permis a trimete pe cale telegrafică articolele întârḑiate. Aceasta fiindui acordat, împĕratul se informă de onorariul usual. Editorul îi spuse. Dom-Pedro se declară mulţumit şi adaogă: „a-şi scrie cu plăcere gratuit pentru revista d-tale, dar banii cei căştig pentru scrieri nu sunt ai mei. De la începutul activităţei mele literare am destinat căştigurile penei unui asil de orfani din capitala mea.“

---

care dela 1. Maiu 1786 nu s'au aflat nimica împrotocăluit, şi cel de botezaţi s'au aflat de nimic bun. Pentru aceea 20 ḑile i s'au pus.

351. **Şona** şi fil. **Halmaci** şi **Cobor.** P. Ioan Şolea şi popa Mihail Raita, au adus circular iproc., care asemenea dela 1785 luna lui Octomvre nimic nu continesce; aşişderea cel de botezaţi au adus; eară pentru cel de sus s'au pus 20 de ḑile sĕ-l direagă.

352. **Cohalm** şi fil. **Homrod.** P. Ioan Popovici, au adus cel de circulare bun, eară cel de botezaţi fiind numai de 2 luni el aşeḑat acolo, au dat sĕ-l scrie şi este nădejde că se va gătí-

353. **Olah-Ticus** şi fil. **Sas-Ticus**. P. George Foarkas, au adus cel de circulare, şi dela 1784 nimic s'au aflat, ear cel de botezeţi chiar de nimic fiind numai pe o coală de hârtie oareşi ceva scris 20 ḑile i s'au pus sĕ le direagă.

354. **Dăişoara** s'au **Logodar** cu filiarile sale. P. George Foarkas şi Stan Mihailă, au adus amêndouĕ, dar nici unul bun, şi i s'au pus 20 ḑile sĕ le gătească.

355. **Valendorf** cu filialurile sale. P. Nicodin Popovici şi Samuil Popovici, au adus amêndouĕ şi nu-s bune, asemenea 20 ḑile i sĕ pun.

356. **Alsó-Szombatfalva,** P. Stânila Cârge, au adus cel de circulare şi s'au aflat asemenea părăsit dela 1785; ear de botezaţi nimica; pentru aceea vadea numită i s'au pus.

357. **Luţa.** P. Ioan Răduţ, au adus cel de circulare şi s'au aflat părăsit dela 1783; ear de botezaţi asemenea n'au avut nimic. Asemenea vadea i s'au pus.

358. **Breaza.** P. Moisa Labo, n'au venit, ear astăḑi la 19 a venit la Avrig şi ne avênd protocolul nimica la 1780 s'au canonit deloc cu 100 metanii şi vadea de 20 ḑile i s'au pus, ca sĕ gătească; ear de botezaţi n'are.

359. **Iari.** P. Ioan Bucur, n'au venit. Nevind acesta nici acolo nici aicea la Avrig, s'au hotărît ca sĕ fie canonit cu arest de 3 ḑile la pâne şi apă la protopopu locului; eară de n'ar urma după porunca protopopului, atuncia D. fibirău are comişie sĕ-l strîngă la aceasta, şi după aceea pentru protocoale ca şi cu alţi sĕ se urmeze.

560. **Voivodenii mari**. P. Ioan Bica.
Protocolul de comisie au părăsit cu sfêrşitul Octomvrie 1785, ear cel de botezaţi nu după formulariu, şi vadea i s'au pus.

561. **Felső-Szombatfalva.** P. Mateiu Petru şi Mateiu Cojocariu şi Mateiu Ciuta şi Mateiu Vlăda.
Cel de comisii s'au aflat părăsit cu începutul Septemvrie 1785, ear cel de botezaţi nimic. Vadea numită i s'au pus.

562. **Dragoş**. P. Ioan Stroia, cu Novembrie 1785 părăsesce protocolul cel de comísie, ear cel de botezaţi nimic.

563. **Felso-Vistea.** P. Adam Vâlca şi Moise Vêrtoşi.
Cel de comisie cu Novembrie 1785 părăsit, ear de botezaţi nimic, 20 ḑile i s'au pus.

(Va urma.)

* (Un proces de sensaţie.) Acum de curênd principele Hohenlohe, locoţinĕtor în Alsacia-Lotaringia, a moştenit o avere foarte mare în Rusia, în urma morţii cumnatului seu, principele Sayn-Wittgenstein. Această moştenire principele de Hohenlohe n'o datoresce decât faptului, că împĕratul Rusiei a casat testamentul lăsat de defunct în favoarea soţiei sale, o francesă de o origine obscură.

Iată în această privinţă ceea-ce povestesce revista „Chronique judiciaire de Berlin:

Principele Petre de Sayn Wittgenstein vení acum treiḑeci de ani dela Petersburg la Viena şi la Berlin şi fú pretutindeni obiectul admiraţiunei pentru frumseţa lui.

În toate părţile doamnele mari din societate făceau curte distinsului gentilom, dar el nu găsì de loc în cercul seu tovarăşa, pe care o căuta. Dela Viena se duse la Paris, unde nu fù mai fericit. Într'o ḑi făcênd o escursiune în Bretania, se oprì într'un mic orăşel de pe ţĕrm. Acolo, într'o cafenea făcù cunoscinţă cu o servitoare, de o frumseţă estraordinară, fiica unui pescar din partea locului.

Principele rus, oficer de ordonanţă al ţarului şi copilul rĕsfăţat al doamnelor din lumea mare, se înamorà într'atât în frumoasa servitoare încât îi cerù mâna. De prisos a spune că ea 'i-a fost acordată.

Dar familia principelui, voind sĕ scutească numele seu de o asemenea umilinţă, intervenì pentru a împedeca căsătoria proiectată. Ţarul declarând că refusă oficeriului seu de ordonanţă autorisarea de a sĕ căsătorí, tinĕrul principe rĕspunse prin demisiune. El se căsătorì cu fiica pescarului şi nu mai părăsî Bretania.

Nici un copil nenăscêndu-se din această căsătorie, principele lăsà prin testament moştenitoare pe averea sa, pe vĕduva lui.

Averea principelui se ridică la mai multe milioane de ruble şi consistă, în cea mai mare parte, în propietăţi fonciare situate în Rusia.

Familia, adecă principele de Hohenlohe, care a luat de socie pe unica soră a defunctului, atacă testamentul şi declară căsătoria nulă, deoare-ce ea a fost făcută fără autorisarea ţarului.

Împĕratul Alecsandru III a aprobat acest mod de vedere şi a casat disposiţiile testamentului privitoare la proprietăţile situate în imperiul rus.

Pentru castelul din Bretania şi averea mobiliară aflată în Francia, testamentul în favoarea vĕduvei rĕmâne natural în vigoare. Vĕduva însĕ refusà de a se recunoasce hotărîrea ţarului şi-şi propune de a revendica prin justiţie drepturile sale contra principelui de Hohenlohe.

Acest proces, care se va judeca în Rusia va fi foarte curios, nu numai din causa obiectului seu important, dar mai cu seamă din causa înaltelor personagiuri, cari vor intervenì.

* (Vaticanul profanat.) Nepoata actualului Papă, contesa de Pecci însoţită de logodnicul ei, în ḑilele trecute a fost oaspe unchiului seu. Fidantaţii, fiind lăsaţi pe un moment singuri, au folosit absenţa lui Leo XIII, sărutându-se de mai multe ori. Întemplarea a voit însĕ, ca sĕ fie surprinşi de Papa. Nepoata ruşinată de acest fapt sărută mâna unchiului ei, rugându-l, ca s'o erte de greşala comisă în sfântul locaş.

Marele pontifice, netezindu-o pe frunte cu mâna i-a ḑis: În lume nu esistă nici un locaş, care sĕ fie aşa de sfânt încât sĕ nu poată fi numai mărit în sfinţenie, prin amorul tinĕr şi cast al logodnicilor.

Folosul escursiunilor pentru elevi şi aplicarea escursiunilor în Germania.*)

Însemnătatea escursiunilor pentru cultura generală nu e trasă de nimenea la îndoială, deşi până astăḑi e puţin practicată mai ales la noi. Un articul de fond al acestui ḑiariu, a fost consacrat modului de a întrebuinţa feriile de vară de învĕţătorii nostrii.

A avut sau nu influinţă cuvintele adresate învĕţătorimei noastre nu pot se sciu, voiesc însĕ, ca schînteei aprinse atunci, sĕ-i dau şi eu puţin material de consumat, ca sĕ nu sĕ peardă în vĕsduh, ci sĕ devină o flacără puternică, care sĕ încălḑească şi sĕ contribue la luminarea poporului nostru.

Aceasta nu s'ar puté mai bine decât comunicând cetitoriului, ceea-ce face scoala germană în acest respect, ca astfel luând îndemn de aci, sĕ folosim şi noi după împregiurările noastre acest mijloc educativ şi cultural.

Nu voiesc sĕ vorbesc despre predilecţiunea poporului german de a călĕtori, pentru că aceasta a devenit o condiţie sine qua non a modului lui de vieţuire, îndată ce natura îşi deschide comorile sale.

Scoala germană scie sĕ eshaurieze toate mijloacele educative cu zel demn de imitat, aşa în cât dacă aceasta numai în parte s'ar face la noi, am puté vedea cu ochii progresul poporului nostru.

Pentru astădată sĕ ne ocupăm cu escursiunile aranjate în scoalele germane.

Lucrul de căpetenie este, ca sĕ scim ce sĕ intenţionează a ajunge prin atari escursiuni, ce foloase resultă din ele pentru educaţiunea tinerimei şi în ce raport stau cu pedagogia scientifică. Scopurile principali a acestor escursiuni se pot mai bine determina, dacă ne vom folosi de terminii usitaţi: „cultura minţii" şi „cultura inimii", pentru ca sĕ nu ne depărtăm de terminologia cunoscută.

Este evident, că mai întâiu trebue sĕ ne dăm seamă de avantagele ce resultă din escursiuni pentru bogătatea culturii minţii, ca apoi de aci sĕ trecem la ceealaltă parte a culturii spirituali.

O astfel de escursiune îmbogăţesce capitalul spiritual al elevilor, prin tot ceeace oferesce lumea din afară sensurilor. Aceasta ne presintă parte obiecte din natură, parte lucrări technice omenesci. Natura cu bogatele sale comori, ni sĕ presintă în diferite locuri în diferite forme Este sciut, că nu în tot locul cresc acelea-şi plante, sĕ află acelea-şi minerale, ci acestea diferesc unele de altele după posiţiunea locului.

Prin escursiuni ajunge elevul sĕ cunoască prin intuiţiune proprie, ceeace a învĕţat în mod abstract. O lămurire şi clarificare a ideilor este totdeuna resultatul unor astfel de escursiuni. Luând obiectele de învĕţămênt în considerare, apoi putem ḑice, că prin astfel de escursiuni sĕ înavuţesc cunoscinţele din botanică, zoologiă, mineralogiă. Nu mai puţin sĕ pot face elevilor cunoscute şi fenomele naturei, precum e: căldura, ploaia, tresnetul, orientarea după soare etc. Prin toate acestea, sĕ dă un nutremênt bogat spiritului, îl face pe acesta sĕ dobêndească interes de tot ceea-ce sĕ petrece în jurul seu. Spiritul elevului nu sĕ mulţămesce însĕ numai a priví natura cu tot ce ne oferesce, ci sĕ întreabă şi după causa fenomenelor naturei şi prin aceasta ajunge a afla legile dela cari atêrnă schimbările în natură.

De ce folos mare este o astfel de lucrare spirituală, poate sĕ o apreţieze numai acela, care a fost pus în posiţie de a observa efectele, ce urmează unei astfel de escursiuni.

Dar nu numai pentru sciinţele naturali au escursiunile o importanţă foarte mare, ci chiar şi pentru istorie. În cursul călĕtorii întimpină omul monumente, de cari sunt legate anumite evenimente istorice. Prin acestea sĕ resuscită în mintea elevilor, tot ceeace le este cunoscut din acest obiect, seriile de idei sĕ repeţesc şi prin aceasta ajung la o claritate mai mare a ideilor. În drum întâlnesce omul câmpuri pe cari sau întêmplat bătăi momentoase, şi elevii prin intuiţiune proprie sĕ conving despre posiţiunea locului, şi pot fi aduşi prin o conducere înţeleaptă, ca ei înşişi sĕ facă combinaţiuni de ofensivă şi defensivă.

Sĕ considerăm acuma geografia, ca un obiect, care aşa ḑicênd formează o punte de trecere, dela sciinţele naturali, la cele istorice. Tot ceeace formează obiectul geografiei sĕ poate lua în considerare în atari escursiuni: locuitorii şi ocupaţiunea lor, rîuri, revĕrsături de rîu, dealuri, cetăţi, climă etc

Puşi băieţi în posiţie de a sĕ esprima asupra tuturor acestor puncte geografice, li sĕ clarifica noţiunile din scoală, ba chiar sĕ adaug noauă cunoscinţe la cele avute.

Am amintit mai sus, că lumea din afară ofere şi lucrări technice spre privire, precum edifice pompoase, biserici cu pictură şi architectură antică etc.

În atari localităţi vechi, băieţii au sĕ afle deosebirea între arta de atunci şi arta de acuma. Prin aceasta li sĕ desvoaltă facultatea de a judeca şi combina, sĕ ajută aşa numitei culturi formale.

Dacă un atare edificiu represintă un op de artă sĕ desvoaltă în elev simţul estetic.

E drept, că noi nu avem fericirea, ca alte popoare culte de a ne îndulci la privirea operelor de artă, avem însĕ cu toate acestea localităţi unde ar puté fi mulţĕmit şi simţul estetic mai cu samă dacă am lua în considerare şi industria de casă a femei române: Aci voiesc a adauge, că în atari călĕtorii are şi trebue sĕ se reflecteze la obiceiuri, datini, porturi, credinţe din diferite ţinuturi, chiar şi la unele şi altele provincialisme.

Chiar şi numai din acestea indigitări sĕ poate vedé, ce material bogat sĕ oferă învĕţătoriului cu cunoscinţe şi tact pedagogic, care prelucrat cu destulă pricepere poate sĕ fie de influinţa cea mai binefăcĕtoare pentru tinerimea scoară. La cele amintite aci sĕ pot încă multe alte lucruri adauge, ce pot fi vĕḑute.

Avênd în vedere cele atinse mai sus, putem sĕ concludem: că foloasele ce resultă din o escursiune cu elevi pentru cultura minţii, sunt de nepreţuit, şi numai un om nepriceput ar puté sĕ o denege aceasta.

Sĕ trecem acum la o a doua parte a culturii spirituali la „cultura inimii."

Dacă mi-a succes puţin a orienta pe cetitor în efectele binefăcĕtoare a escursiunilor pentru cultivarea elevilor trebue sĕ recunosc, că prin aceasta am indicat numai o parte din ele, remânênd partea cea mai însemnată şi mai momentoasă neatinsă.

Aceasta parte este în ce privesce cultura inimii, carea ridică valoarea omului chiar şi dacă e lipsit de cultura minţii. Dacă cultura inimii nu ar putea sĕ tragă nici un folos din astfel de călĕtorii, atunci pedagogia nici nu ar stăruì pentru acest mijloc de instrucţiune, căci prin aceasta nu s'ar avé în privire scopul educaţiunii, caracterul religios moral. Şi tocmai aci zace punctul de gravitaţiune a acestui mijloc de instrucţiune.

Fără de a întra în alte amĕnunte psichologice, ne mărginim a accentua, că ceea ce limbagiul comun înţelege sub cultura inimii, e esprimat în psichologiă sub numele de sentimente şi nisuinţe cu toate nuanţele lor. Sĕ înţelege, că limbagiul vulgar sub cultura inimii înţelege numai partea bună a fenomenelor spirituali mai susamintite, pe când partea ceealaltă este eschisă. Pentru pedagog însĕ este de mare însemnătate a cunoasce şi partea desavantagioasă a culturei inimii, ca cu atât mai consciu sĕ o poată delătura, şi sĕ facă loc sĕminţei nobile.

Ce sĕ poate face acum în astfel de escursiuni pentru cultivarea sentimentelor şi nisuinţelor?

În timpul călĕtorii, învĕţătoriul sĕ află în nemijlocita apropiere a elevilor sei, este un soţ nedespărţit şi în bine şi în rĕu, este aşa ḑicênd un adevĕrat părinte povăţuitor. Find părtaş la tot ceea-ce sĕ întêmplă cu băieţii, le sare întru ajutor atât cu un sfat povăţuitor cât şi cu fapta; prin aceasta sĕ stabilesce un raport reciproc între învĕţătoriu şi elevi cu mult mai intim, ca mai înainte.

Comuniunea de vieţuire şi suferinţe aduce cu sine desvoltarea aşa numitelor sîmţeminte simpatice, care sunt începutul buneivoinţe şi iubirea deaproapelui, sîmburele moralităţii. Dar nu numai între învĕţător şi elevii sei sĕ stabilesce atare rapor, ci chiar şi între elevi. Elevii întră în relaţii mai deaproape şi sĕ poate ḑice, că sĕ pune basă pentru o pretiniă mai adevĕrată şi mai durabilă. Dar' considerând numai iubirea dintre învĕţător şi elev, de cât folos nu e aceasta pentru întreaga instrucţiune! Ea este condiţiunea primă, dela carea atêrnă o supunere necondiţionată a elevilor; ea este sufletul întregei disciplini şcolari. Unde lipsesce aceasta, cu anevoie au efectul dorit mijloacele prohibitive şi mandative ale disciplinei. Şi în scoala unde lipsesce disciplina, lipsesce cea mai esenţială recerinţă a unui învĕţămênt normal. Câtă ocasiune însĕ sĕ dă apoi în o astfel de călĕtorie, pentru desvoltarea celorlalte sentimente de dreptate, estetice şi chiar şi sentimentelor religioase etc. Inima elevului aici e mai deschisă ca în scoală pe basa noului raport dintre el şi învĕţător.

Dar nu numai sentimentele, ci mai vîrtos voinţa elevilor sĕ întăresce şi sĕ supune unei probe binefăcĕtoare pentru întreaga lui viaţă. El ajunge la cunoscinţa puterilor sale, prin aceasta sĕ măresce încrederea în sine şi o astfel de credinţă este de cea mai mare însemnătate pentru voinţa omului. Macsime nouĕ de viaţă 'şi crează elevul, eară macsimele câştigate pănă aci parte sĕ cercetează parte sĕ fortifică prin noul adaus. Elevul sĕ pune în posiţie a face binele şi a evita rĕul de repeţiteori şi prin aceasta sĕ formează un fel de constanţă în a face şi a nu face ceva.

Constanţa asta ce e alta decât caracter. Caracterul după psichologie îşi are basa în voinţă şi e definit de Ziller cu cuvintele: caracterul este decisiunea constantă de a voì sau a nu voì ceva.

Îngrijindu-se învĕţătoriul ca voinţa elevului sĕ aibă un conţinut moral la diferite ocasiuni, ce sĕ ivesc în călĕtorie, prin aceasta sĕ face cel mai mare serviţiu scopului suprem al educaţiunei. Învĕţătoriul are aici ocasiunea cea mai bună de a influinţa direct asupra voinţei elevilor şi încă cu atât mai vîrtos, cu cât acestia în esprimarea cugetărilor şi sentimentelor lor sunt deschişi şi fără de nici o reservă. Dacă între macsimele de viaţă ce şi le-au format, sĕ află şi de acelea, care sunt contrari legilor morali, aici sĕ ivesce ocasiunea cea mai bună, de a le delătura şi înlocuì cu cele morali. El în dragă voie poate plivi şi curăţi de buruieni stratul cugetărilor, sentimentelor şi voinţei elevului, pentru-că i sĕ arată în toată golătatea sa.

Astfel cercetând şi întregind caracterul religios moral al elevului, îl pregătesce pentru o viaţă deamnă şi face aceea spre ce ţintesce educaţiunea.

E evident dară, că avênd escursiunile meniţiunea sĕ desvoalte sentimentele şi sĕ cultive voinţa elevului, au totodată meniţiunea de a contribuí la cultura inimii.

Acestea sunt pe scurt avantagele, ce resultă pentru cultura inimii. (Va urma.)

---

*) Credem a face un serviţiu oare-care instrucţiunei din scoalele noastre prin publicarea acestui tractat, deşi nu e chiar actual. Red.

Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'a bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere pănă în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor, gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strĕlucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, deoarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Octombre 1887.

Buda: 2 80 6 39 79

Nr. 689. [1715] 2—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceş cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 °□ arătoriu şi fênaţ, între cari sĕ cuprind şi curtea şi grădina parochială.

2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenţia parochului, şi celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 372. [1718] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ şi anume:

1. Almaşul-mare, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

2. Băcăinţ, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.

3. Ceru-Băcăinţei, cu salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir şi lemne.

4. Cib, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl cuartir şi lemne.

5. Varmaga, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste staţiuni, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la acest oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus hotărît.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Piso, protopresb.

Nr. 315. [1716] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna Loman de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588 B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie	fl.	260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr.	fl.	78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau	fl.	99.20
4. Dela alte venite stolare regulate	fl.	29.10
Suma . . .	fl.	466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginaşă şi risipită pe mai multe plaiuri au sĕ şi subştearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat pănă la terminul suprastatorit.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeşului.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 334. [1717] 2—3

CONCURS.

Devenind staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., cari sĕ vor plătí din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computaţi cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

2. Berghin cu leafă anuală de 150 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele staţiuni au a-şi aşterne petiţiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeş, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeşului.

Ioan Tipeiu, protopop.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a indrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinţi à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 10—16

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.11**	—	—	10.—
Uioara	**1.18**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.25**	—	—	10.19
Aiud	**1.46**	—	—	10.48
Teiuş	**2.25**	—	—	11.55
Crăciunel	**2.50**	—	—	12.24
Blaş	**3.03**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.35**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.01**	—	—	2.19
Mediaş	**4.20**	—	—	2.46
Elisabetopole	**4.55**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.42**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.08	—	—	**7.21**
Apaţa	8.36	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	**6.20**	—	—
Predeal	3.28	**6.47**	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	**4.40**	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.--
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		**6.40**
Petroşeni		**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	**8.27**	4.18	**5.57**
Sibiiu	**9.—**	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.25**
Ocna	4.26	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu — Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	**6.13**
	—	1.20	—
Reghinul - săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Octobre.

Ministrul de finanţe al Ungariei *ad interim*, dl Coloman Tisza a presentat în camera deputaţilor bugetul pro anul 1888 şi cu o cale şi a desvĕlit în formă de esposeu vederile sale în ce privesce operaţiunile financiare pentru viitoriu. Deficitul ce se vede până acum ar fi numai de 18 milioane, va sĕ ḑică mai favorabil cu 6 milioane ca în anul trecut, şi acest resultat l'a obţinut ministrul nostru aşa, că a făcut reduceri la toate resoartele ministeriale afară de cel dela interne şi culte, unde sĕ arată erogaţiuni mai multe ca în trecut. Toate ḑiarele cu caracter oficios aduc laude şi osane ministrului de finanţe, numai nemţii din Viena şi ḑiarele lor nu dau creḑĕmênt ministrului nostru şi cifrelor presentate de el în buget, ci unele în ton puţin măgulitoriu, altele în ton sarcastic dau pe faţă neîncrederea lor faţă cu starea finanţelor Ungariei, şi dacă e sĕ fim drepţi, apoi la bursă valorile unguresci nu s'au suit după renumitul esposeu, ci din contră a scăḑut, — semn că nu e tot aur ce lucesce.

Sĕ lăsăm noi însĕ pe alţii mai competenţi ca sĕ facă calculii financiari, şi sĕ ne mărginim de astădată numai a constata, că acest deficit, ori e mare ori e mic el tot deficit remâne, şi de 12 ani lucră Ungaria cu un deficit permanent, trăesce cu imprumuturi continue, vinde bunurile erariale una după alta, şi de o sĕ mai ţină multă vreme aşa, ne putem treḑí cu un bancrot general, din care nu ne va scoate nimenea.

Pentru anul acesta ear sunt puse în vedere vînḑarea de bunuri erariali de vr'o 5 milioane, urcarea dărilor indirecte şi în special darea pentru tutun şi zăhar, carne şi vin, toate cunoscute sub numirea dărilor de consum. Sĕ mai spereazâ şi o urcare a competinţelor pentru ereditâţi, ca în viitoriu moştenitorii sĕ facă pe erariu frate egal cu ei, dacă părinţii lor au adunat şi câştigat ceva. — Şi aceasta stare financiară a ţĕrei ungaresci o numesc ḑiarele guvernamentale bună, înfloritoare şi binecuvêntată de Dumneḑeu, pe când în realitate nici când nu au fost pungile locuitorilor din Ungaria golite în atâte forme ca tocmai acum.

În Ungaria sunt mulţi oameni creduli, mulţi oameni cari se vor lăsa a fi îmbĕtaţi cu apă rece faţă de noul program financiar, numai cât noi odată cu capul nu suntem dispuşi a crede, că, sĕ va puté restabilí ecuilibrul bugetului ţĕrei şi nu o credem pentru aceea, căci vedem cu ochii nostri, că, ca ţeară agricolă ce suntem, preţul bucatelor şi al vitelor scade mereu, esportul nostru este redus la puţin, ear importul scoate din ţeară toţi banii. Pretinul Ungariei, principele Bismarck, stă ca sĕ nu putem trimite preste fruntariile Germaniei nici un grăunte de grâu ori o boabă de cucuruz, fără sĕ fie tacsată de aşa, ca sĕ nu poată susţiné concurinţa americană şi rusă, ear politica noastră cu nemţii din Cislaitania ne-a adus uniunea vamală, uniune, care industria Ungariei nu o lasă sĕ progreseze, ear productele ei agricole i le consumă fără sĕ i dea în schimb nimica în contul acestor perderi economice.

Mai vin şi cehii, cari nu vreau se mai mânce pâne făcută din făină ungurească, mai vine convenţiunea neîncheiată cu România, care ear nu aduce nici căilor ferate venitele ce le speră ministrul, nici industriaşilor bani în ţeară, tot lucruri, cari sunt menite mai curênd a ne aduce prăpastiă financiară de cât bunătăţi închipuite şi nereale.

Noi am ḑis de multeori şi o ḑicem şi acum franc şi negenaţi, că până nu se vor cassa o mulţime de posturi netrebnice, până nu se va introduce o controlă severă în administrarea banilor publici, până se vor cheltuì sume nebunesci pentru opere, despre cari mai deuneḑile intendantul contele Keglevich a susţinut că în Ungaria oamenii nu au gustul şi sciinţa de a le pricepe, până se vor tot regula la riuri ca nici unul se fie regulat cum trebue, şi în fine păn se vor incassa dările aşa, ca sĕ se lase economii un an doi în restanţă şi apoi li se vênd moşiile cu preţuri din cari abia easă spesele executorului şi remâne şi ţeara de pagubă şi contribuentul cerşitoriu, până ḑicem se va urma o politică financiară de soiul celei urmată până acum, nici ţeara nu va progresa nici singuraticii nu vor da de bună stare, ci şi unii şi alţii vor da din rĕu tot în mai rĕu. Avem deci răbdare şi paciinţă, ca se vedem cum se vor desvolta lucrurile, dar avem temeri în ce privesce sanarea şi îndreptarea finanţelor noastre.

Prea sau înmulţit numerul acelor oameni în Ungaria, cari privesc lada ţĕrei, ca o vacă bună de muls şi puţini sunt, cari sĕ nu-şi îndrepte privirile spre funcţiuni împreunate cu salarii şi beneficii, şi de va fi drept ministrul preşedinte al Ungariei, şi noi o concedem aceasta, singur va recunoasce, că nu mai poate îndestulì pre cei ce aleargă după pâne şi de multeori e silit sĕ le facă astor oameni pe voie, contra intereselor binepricepute ale ţerei, numai se nu-şi facă duşmani deoparte, ear de altă ca se dea mână de ajutoriu connaţionalilor sei scăpĕtaţi. Sub astfeliu de impregiurări e tare uşor de esplicat, cum de ai nostrii se imputinează mereu din rêndurile amploiaţilor, ca se facă loc celor mulţi, ce strigă după pâne.

Revista politică.

Faima despre visita ce ţarul o va face împĕratului Wilhelm, deşí desminţită într'un rênd, acum din nou e pusă în circulare. Ţarul va pleca cam pe la mijlocul lui Novembre, scrie „National Tidende," şi e mai mult ca probabil, că călĕtoria se va face pe uscat, adecă prin Germania. Ca şi la primul anunţ aşa şi acum foile germane discută mult probabilitatea şi însemnătatea, ce ar avé o atare visită.

„Post" scrie între altele, că chiar dacă s'ar face o asemenea visită, între actualele relaţiuni încordate dintre Rusia şi Germania, ea n'ar fi de nici un folos, precum nici de vre-o importanţă mare politică. În tot casul continuă numita foaiă, dacă s'ar întêmpla aşa ceva, panslaviştii şi presa lor ar fi gata a arunca prepus asupra acelei visite, identificându-o cu o mergere la Canossa. Indeplinindu-se totuşi acea visită, atunci, cu toate comentariele făcute de presa danesă, ea totuşi va figura ca un eveniment politic cu urmări serioase şi adecă: sau că sĕ va rennoí vechia prietinie ruso-germană, sau că rana de care sufere deja acest prieteşug va devení şi mai adêncă.

Convenţiunea asupra neutralisării canalului Suez s'a încheiat formal între Francia şi Anglia. Alăturea cu aceasta s'a regulat şi cestiunea privitoare la insulele Hebride. Ambele convenţiuni au fost încheiate spre multămirea celor douĕ state, care au dat prin aceasta, deocamdată, dovadă despre bune relaţiuni esistente. Convenţiunea cu canulul Suez, care era condiţionată dela cestiunea cu Hebridele, este privită ca recompensare pentru evacuarea acestora prin francezi, făcêndu-se astfel şi englezilor loc la domnie asupra acelora.

„Norddeutsche Alg. Zeitung" observă, în urma scirei privitoare la convenţiunea asupra neutralisării suezului, că prin aceasta s'au creat numai impregiurări, cari vor da pentru ambele părţi ansă la câte şi mai câte neînţelegeri.

Încetarea Rusiei dela ori ce agitatură în Bulgaria scrie „Neue Fr. Presse" în un articol de fond, nu poate fi privită nici de cum ca o absolută abḑicere dela ori ce drepturi şi pretensiuni ce ea de mult a cercat a şi-le validita în Bulgaria.

Nici în Sofia, dar cu atât mai puţin în celelalte cabinete europene, care simpatisează cu bulgarii, oa-

---

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare).

564. **Ucia de sus.** P. Algia Voilă şi Coman Vlad.

Cel de comisie sĕ părăsesce dela 1784, ear de botezaţi este binişor, numai de aici înainte mai vine sĕ-l facă.

565. **Opria Cârţişoara**. P. Mateiu Răduleţ **şi Stregia Cârţişoara**. P. Ioan Baciu.

Au adus amêndoi un protocol de comisie, care cu sfêrşitul 1786, 12 Genuarie sĕ părăsesce, ear de botezaţi nimic, vadea li s'au pus.

566. **Lisa**. P. Samuil Greavu.

Popa acesta au venit la Avrig, şi fiind nu demult dela unaţie întors n'au avut protocoalele; pentru aceea cu vadea i s'au poruncit sĕ le facă, şi apoi protopopul relaţie sĕ ne facă.

567. **Scorei**. P. Ionaş Streja.

Au adus protocolu de comisie, care cu 1785 luna lui Noemvrie părăsesce, ear de botez are bine, celalalt sĕ-l gătească.

Asemenea şi a 2-a ḑi la Avrig sĕ contină lueşte.

568. **Sărata**. P. Gavril Corfariu.

Are protocolul de comisie, care protopopul mărturisesce. Eară cel de botez i s'au poruncit la Sibiiu peste 10 ḑile sĕ-l aducă, dimpreună şi cel de comisii.

569. **Felso-Porumbac**. P. Mateiu Strava şi P. Spiridon Cismaş.

Au adus protocolul comisiunilor cu sfêrşitul lui Novembrie 1785 părăsit; ear de botez nimic, în 20 ḑile sĕ fie.

570. **Also-Porumbac**. P. Ioan Marcu şi Alecsandru Vâlc.

Au adus cel de comisie, cu 9 Novembrie 1785 părăsit, ear de botez nimica n'au avut, pentru care mai nainte de 2 ani avênd poruncă şi neurmând s'au pedepsit cu 50 de metanii şi 20 ḑile i s'au pus.

571. **Avrig**. P. Toma Maxim, popa Stanciu Popovici, popa Nicolae Maxim.

Au adus cel de comisie cu 1784 părăsit şi mântuindu-se unul pe altul s'au aflat că popa Nicolae şi popa Toma Maxim n'ar fi lucrat după cum sĕ cuvine, pentru care cu 25 metanii pedepsindu-se s'au învĕţat de acum înainte după formulariu sĕ urmeze şi protocolul numit în 20 ḑile sĕ-l gătească.

572. **Felso-Şebeş**. P. Niţu Gărtonia şi popa Nicolae Tota şi popa Boboca.

N'au adus comisiilor protocol spuind, că n'au avut cine sĕ-i scrie; ear de botezaţi au adus, însĕ nu după formulariu, ci spuind protopopul că nu sciu scrie li sa pus 30 de ḑile.

573. **Also-Şebeş**. P. Angel Cioca şi popa Mihail Tota.

Au adus ceva hârtie însemnată cu comisie, părăsit la anul 1785 spuind, că mai nainte când au fost sub protopopul Mohului nu i au învĕţat cum sĕ facă până au venit subt acesta.

574. **Porceşti.** P. Ioan Popovici şi Vasile Degel si Ioan Opătă.

Au adus cel de comisie gol, spuind că dascălul s'au apucat şi n'au scris nimic, precum şi protopopul mărturisesce; eară li s'au menii nu se vor lăsa seduşi prin această manoperă. Căci ar fi în contra naturei, în contra tuturor tradiţiunilor diplomaţiei rusesci, ca Rusia sĕ sufere actuala stare de lucruri în Bulgaria; dar ar fi în directă contradicere şi cu politica rusească orientală de doi secoli urmărită, dacă în Petersburg s'ar privì interesele privitoare la Bulgaria, de un ce secundar; şi dacă ar fi o împregiurare, ce ar puté se esplice aceasta ţinută a Rusiei acea e, că acum ea e ocupată în Asia centrală cu construirea căilor ferate.

Serviciul sanitar în Viena.

Una dintre cestiunile cele mai importante ale omenimii, pe care încă numai abia acum de curênd a început a se pune pondul cuvenit, este ceea a referinţelor sanitare, higienice. Numai este vorba aḑi de a se lăsa în dragă-voia individului sĕ se îngrijească după cum îl taiă capul de ceeace are mai scump în această „vale a plângerilor“, de sănătatea sa. Statul însuşi, impune individului traiul higienic, îngrijirea sanitară. De aci ımportanţa cea mare ce i s'a dat congresului higienic ţinut de curênd în Viena, de aci iniţiativa de a se întroduce higiena în toate scolile ca obiect de învĕţămênt, de aci însemnătatea foarte mare ce se atribue rapoartelor oficiale asupra referinţelor sanitare din diferitele ţĕri, ţinuturi şi oraşe.

Avênd în vedere cele de mai sus, am creḑut, că-i de interes a da o scurtă schiţă aci asupra raportului fisicului urban din Viena apărut de curênd.

Serviciul central sanitar al Vienei, consistă cu totul din 7 persoane, cam tot atâţa sĕ află în toate cele X cercuri în care e împărţită capitala Austriei. Nu mai puţin de 97,000 de numeri s'au resolvat în biroul serviciului central şi cam 88,000 în birourile cercurilor.

Că nrii acestia nu sunt esageraţi, ne convinge pe deplin sfera de activitate a serviciului sanitar, care este într'adevĕr enormă.

Este vorba de a se cerceta fie-care casă şi localitate de locuinţă înainte de a se închiria, a se inspicia localităţile necorespunḑĕtoare prescrierilor sanitare, de a intervenì la înfiinţarea de stabilimente industriale nouĕ, de a cerceta dacă nu sunt ele stricăcioase împregiurimii, de a face cercetări microscopice şi chemice asupra apei şi a solului, a alimentelor şi beuturilor, a diferitelor mijloace de toaletă, de-a controla curăţenia vaselor prin cafenele şi bucătăriile restauraţiunilor, de a controla stările higienice în scoli, de a inspicia cimiteriile şi camerile mortuare, poliţia medicinală, instituţia de scăpare, în sfêrşit demografia Vienei, statistica morburilor şi a casurilor de moarte, şi în special de a priveghia asupra boalelor epidemice şi a întregii profilacse.

La 12,000 de revisiuni de care s'au efeptuit în anul trecut, făcênduse 16,0000 de arătări în casuri unde regulele sanitare nu s'au aflat observate.

Esaminarea alimentelor este una dintre activităţile cele mai de merit ale serviciului sanitar. Şi s'au făcut triste descoperiri în această direcţie. Prin cafenelele de a treia, a patra mână, sĕ bea o amestecătură de apă feartă, surogat de smochin şi făină de morcovi ori făină de orz, drept cafea. În zaharicalele ce le cumpără copii în unele prăvălii s'au descoperit plumb; oauĕle roşii ce se vênd la Pasci s'au constatat că-s văpsite cu anilin.

In genere însĕ raportul (un volum de 1050 pagini) totuşi constată, că starea sanitară a Vienei se poate numì bună. Astfeliu d. e. cifra mortalităţii, care mai nainte era de 28—34 procente, în anul trecut a scăḑut la 23.74 procente. Resultă de aci că-i o vorbă neîntemeiată, că oraşele din provincià ar fi mai sănătoase, ca Viena, căci toate oraşele mai mari din provinciile de dincoaci de Laita întrec cu 10—22 procente mortalitatea Vienei.

Cât de conscienţios se lucră aci pentru interesele sanitare ale locuitorilor, este evident, dacă ne cugetăm că în vreme ce părţile inferioare ale Cislaitaniei, apoi Ungaria începênd cu Budapesta, erau infectate de colerà, Viena a putut sĕ fie scutită aproape cu desĕverşire de acest flagel. Şi a rĕmas scutită din douĕ cause: pentrucă oficiantul austriac îşi pune viaţa, numai ca sĕ-şi împlinească oficiul conscienţios şi pentrucă elementul german, poporul este de ordine şi disciplinabil.

Toate vîrtuţile lumii de le-ar avea fraţii nostrii maghiari, cu aceste douĕ „slăbiciuni nemţesci“ nu se pot lăuda! Măcar-că aceste sunt criteriile unei esistinţe sociale ordinate. *Yff*

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu“ se convoacă prin aceasta pe ḑiua de Duminecă în *25 Octobre v. (6 Novembre n.) 1887 la 3 oare d. a. m.*,

XIV. Adunare generală ordinară.

în localul societăţii de lectură română din Sibiiu (strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Staverirea bugetului pe anul viitor.
3. Alegerea a 2 membrii în comitet.
4. Propuneri eventuale.

Toţi p. t. membrii ai Reuniunei sunt rugaţi a participa la aceasta adunare generală.

Sibiiu, în 27/15 Octobre, 1887.

Dr. *Octavian Rusu*, secretar

Maria Cosma, presidentă.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despăıţămêntului al II al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, se va ţiné pe anul curent în comuna Făgăraş, Vineri în 11 Novembre st. n. înnainte de amiaḑi la 11 oare.

La aceasta adunare sunt cu deplină stimă invitaţi toţi P. T. domnii membri ai associaţiunei de pe teritoriul despărţĕmêntului nostru, precum şi toţi aceia, cărora în adevĕr le zace la inimă progresul literaturei şi culturei poporului nostru român.

Comitetul despărţĕmêntului II.

Făgăraş, 23 Octobre, 1887.

Alecsandru Micu, director despărţ. II.

Iuliu Dan, secretar.

Varietăţi.

* Mostenítorul de tron Rudolf se ḑice, că şi în anul acesta cam pe la mijlocul lui Novembre va face o vênătoare în munţii Maramureşului.

* (Postal.) Direcţiunea postală telegrafică din Sibiiu, escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Uioara (Maros-Ujvár) comitatul Albei inf. cu termin până la 14 Novembre a. c. Acest post pe lângă depunerea unei cauţiuni de 400 fl. e împreunat cu un salar anual de 700 fl. şi pauşal: 100 fl. pentru cancelarià, 62 fl. pentru înmanuări şi 700 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al oficiului telegrafic 100 fl. şi pentru fie-care depeşă inmanuată afară de oficiu 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a închiria pentru oficiul postal-telegrafic şi locuirea sa, casa destinată spre acest scop pe timp de 5 ani, pe lângă o chirià de 150 fl. la an; deasemenea va fi datoriu sĕ se îngrijească pentru mobilarea cuviincioasă a odăilor destinate pentru oficiu.

* Din Alba-Julia cu datul 24 Octobre ni se scrie:

La noi aḑi e ḑiua, când fie care om sĕ nezueşce a aduce Ḑeului Bachus sacrificiile sale recerute, adecă ḑiua culesului de vii, în care ḑi fie-care, fie acela bĕtrân sau tinĕr, avut sau sĕrac după cum i-concede starea sa, în cercul cunoscuţilor sĕi 'şi uită pe un moment de nĕcazurile lumii.

Însĕ pe lângă culesul strugurilor, avem noi un alt cules de tot trist şi înfiorător, acesta este culesul morţii crudele, care fără milă culege tinerile odrasle ale omenimei, anume: difteritisul care graseaḑă într'un mod ne mai pomenit; în toată ḑiua sĕ înmormêntează 5—10 copii, cari cad victimă greţoasei epidemii. Dar putem ḑice că în anul acesta ne-a ajuns din toate destul. In 21 Octobre petrecurăm la celea eterne pe marele binefăcĕtoriu în acest ţinut Niculae Şandor de Vist din Orda de jos, a cărui înmormêntare a fost corespunḑĕtoare posiţiunei sale sociale. O companià dela reg. 64 din loc a dat salvă la mormêntul zelosului român, ear musica militară a reg. 62. au întonat cele mai frumoase arii funebrali, luând parte la înmormêntare mai toată inteleginţa română din Alba-Iulia.

Fie-i ţierina uşoară, şi memoria pururea neuitată.

* (Ţarul ca deputat al Sobranii.) Nu-i vorbă, bulgari sunt oameni bravi, dar nu se prea pricep în treburi parlamentare. Nu că doară nu s'ar pricepe la mişcări electorale, la bătăi, ciomege şi reteveiuri, dar nu se mulţumesc cu deputaţii din ţară, ci îşi permit a candida chiar şi pe ţarul tuturor ruşilor. Eacă faptul. Locuitorii din Cutloviţa, nemulţumindu-se cu starea actuală a lucrurilor, în speranţă că ţarul va îndrepta relele, l'a ales de deputat. După alegere, locuitorii cu popa în frunte au aranjat un banchet în onoarea deputatului lor. Se speră, că ţarul va fi recunoscĕtor pentru această distincţiune constituţională.

* (Un tren în primejdie.) In ḑilele trecute trenul de persoane, ce circulă între Királyháza şi Sigetul-Maramureşului, s'a aflat în mare pericul. În apropierea staţiunei Hosszumező s'a frânt o roată dela locomotivă. Din norocire numai maşinistul a observat periculul ce era sĕ se întêmple şi a oprit trenul. La cas sĕ nu sĕ fi observat roata frântă, tot personagiul putea fi nimicit.

* (Causa morbului sultanului de Marocco.) Sultanul de Marocco încă tot sufere de morb. În ceeace privesce originea suferinţelor sale circulă următorul sgomot: O cadênă (adecă o servitoare din harem) de origine din Tunis, vĕḑêndu-se părăsită de Sultan cu necredinţă, i dede acestuia din

---

pus 30 de ḑile sĕ gătească şi la Sibiiu sĕ-l aducă. Însĕ de botezaţi au avut bun.

Şi aşa sfêrşindu-se cercetarea protocoalelor în protopopiatul Corbilor în ḑiua de astăḑi 19 Iunie 1788 la Avrig învĕţătură despre toate cum trebue sĕ urmeze ca şi la însemnarea ce sa făcut la Persani li s'au dat şi protocolul cu iscălitura noastră sĕ întăresce.

Gedeon Nichitici m. p.

Popovici m. p., protopop.

Steph. P. Fagarasi, Cottus Fogis, civ. cisalutani . . .

Ioan Predetici m. p.

Continuaţia protocolului a cercetării protocoalelor preoţilor neuniţi în protopopiatul Sibiiului la Moh în 20 Iunie 1788.

575. **Sibiiu.** Preotul grecilor Nicefor.

Maierilor. P. Ilie Popovici, Danil Marcu, Bucur Bobeş.

Protocolul comisilor au adus în care porunci până la 1786/9, Decemvrie s'au aflat împrotocoluite, ear de atuncia încoace afară de una tipărită n'au; asemenea de cei botezaţi, ear nu după formulariu au avut; pentru a cărora gătire 30 de ḑile li s'au pus.

576. **Moh.** Protopop Ioachim Simion, popa Daniil Brana.

A arătat protocolul comisilor, care cu sfêrşitul 1785 părăsesce; eară cel de botezaţi este bun.

577. **Bungard.**

578. **Poplaca.** P. Radu Neagu, Neagu Vlad, Radu Popovici.

N'au producăluit protocolul circularilor, care peste 8 ḑile la Sibiiu sĕ aducă asemenea şi cel de botezaţi n'au fost după rênduială, pentru care asemenea pe aceea vade are sĕ-l direagă.

579. **Gurareu.** P. Stefan Arsenie, Constantin Arsenie, Ioan Damian.

580. **Reşinari.** Protopop Coman Bărsan, popa Isaia Măţă, popa Iacov Israil, popa Iacov Ştaja, popa Sava Popovici, popa Ioan Popovici.

Au adus protocolul de comisii, în care pe anul 1787 numai o poruncă s'au aflat, ḑicênd că protopopul mai multe nu le-au dat; eară pe anul acesta toate sĕ află; asemenea cel de botezaţi au adus şi s'au aflat bun.

581 **Sadu.** P. Sava Popovici, Opria Popovici, Ioan Popovici.

N'au adus nici unul bun şi de circulare chiar nimica; pentru care i s'au pus 30 de ḑile sĕ le direagă şi la Sibiiu sĕ le aducă.

582. **Tălmăcel.** P. Constantin Popovici, Simion Socor, Mihail Popovici.

Comisiilor protocol n'au adus, ḑicênd că n'are; eară în 20 ḑile la Sibiiu sĕ-l aducă; eară cel de botezaţi s'au aflat bun.

583. **Boiţa.** P. Banciu Popovici, Constantin Cătană, Marcu Ariton.

Cel de botezaţi s'au aflat foarte bun eara cel de comisii ne avênd în 30 ḑile au la Sibiiu al aduce.

Observaţiuni finale.

După ce cu numĕrul de aştăḑi al ḑiarului nostru s'a terminat publicarea manuscrisului, cât s'a conservat până astăḑi despre visitaţiunea canonică întreprinsă de episcopul Gedeon Nichitici în eparchia Transilvaniei, aflăm de trebuinţă la încheere a face unele observaţiuni asupra cuprinsului acestui manuscris, după impresiunile generale, ce ne-a rĕmas în urma cetirei prime a lui.

mănia venin. În Mekinez, unde de present zace sultanul morbos, se vorbesce că el ş'a resbunat aspru asupra otrăvitoarei, care a fost de o frumseţă admirabilă, punênd doi eunuchi sě o omoare. Treiḑeci de odaliske încunoscinţate de trista soarte a amicei lor, s'a depărtat din haremul sultanului întrând în haremele oficerilor dela palat.

* (Cea mai nouă invenţiune a lui Edinson). Din Nev-York se anunţă foilor din Londra: După terminarea mai multor îmbunătăţiri în iluminaţia electrică, Edinson s'a pus sě resoalve una din cele mai grele probleme, adecă de a face un fonograf perfect, care sě poată sě noteze şi redee corect împărtăşirile predate verbal, şi care aparat a fost prea puţin corespunḑětor până aci. Edinson în timp de 8 luni a făcut un aparat de feliul acesta, cu care sě poate manipula de tot uşor. Voesce cineva sě trimeată o scire, care sě fie anunţată ca şi cu gura, n'are decât sě pună maşina la gură şi cu vocea obicinuită în intervale naturale, sě vorbească înlăuntrul reservoarului. Dacă gată vorbirea, se desface maşină, şi se scoate afară foaia sau „fonogramul“ pe care s'a intipărit unele semne în urma vorbirei; după aceea sě aşeaḑă frumos în o cutie mică şi sě espedează. Primitoriul întroduce fonogramul în aparatul sěu, îl pune pe acesta în acţiune şi vorbele trimise încep a suna şi încă cu mult mai clar şi mai respicat decât ca prin cel mai bun telefon. Caracterul vocei a aceluia ce trimite vestea se păstrează de tot bine, aşa, că d. e. dacă împărtăşirea în întregul ei sě face prin gura a mai multor persoane, — ceeace e posibil până la două-ḑeci, — caracteristica fie-cărei voci remâne pe deplin neschimbată. Fonogramul acela se poate întrebuinţa şi mai departe, de o sută de ori, ba chiar de o miă de ori fiind tocmai aşa de acurat ca şi mai înainte. Admirabil e aparatul şi la reproducerea cântărei a carei deplină fineţă o reproduce cu toată esactitatea. În chipul aceasta se va puté, ca fonogramele arielor şi cântărilor esecutate de cei dintâiu artisti ai lumei, sě se vênḑă prin prăvălii asemenea notelor de musică, de unde procurêndu-le, le poţi aduce acasă sě le pui în maşină, şi sě le asculţi de câteori îţi va plăcea. Chiar şi la împrimarea cărţilor va fi de folos această invenţiune, prin culegerea directă după fonogram sau dictat; prin o simplă întocmire dictatul va face o pausă, tot între cinci până în zece cuvinte. După afirmarea lui Edinson aceste maşini nu vor fi mai scumpe ca d. e. maşinele comune pentru decopierea epistolelor şi se sperează, că până la finea lui Ianuariu, în anul viitor vor fi puse în circulaţie.

* (Ceva despre monopolul tutunului in Ungaria.) Din statistica monopolului de tutun a ministrului de finanţe estragem următoarele: În anul 1885 au fost în Ungaria 11 fabrici de tutun, în cari au fost ocupaţi 15,528 lucrători: fabricându-se 49,715,842 kg. foi de tutun în valoare de 8,645,294 fl. Cea mai însemnată fabrică de ţigări se află în Caşovia şi produce 143,938,000 ţigări Mai mult produce cea din Fiume şi adecă 135.353,142 ţigări.

* (Călětoriul Africei Dr. Holub.) În 25 n l. c. Dr. Holub a ţinut în Viena la societatea geologică o prelegere foarte interesantă şi instructivă înaintea unui public numeros şi ales, referitoare la resultatele dobândite în espediţiunea sa africană. Tractatul din punct de vedere scientific-geografic este de o valoare nepreţuită, deoarece din el e evident, că Dr. Holub a făcut nouě descoperiri în continentul african. Predarea resultatelor sale Dr. Holub o a sciut s'o facă aşa de atrăgětoare, în cât publicul o a ascultat cu cea mai mare atenţiune.

In tractatul seu Dr. Holub amintesce: de riuri necunoscute, de sute de seminţii, despre cari până acum nu s'a scint nimic. În cuvinte bine nimerite a descris posiţiunea statelor şi vegetaţiunea locului.

Un deosebit colorit a dat tractatului seu întreţinerea de mai multe întêmplări de ale sale, ce le a avut cu indigenii Aşa aminteşce el, că o căpetenià, cu numele Mapanga, vrea sě gertfească pe femeia sa spre a dobândi însemnările lui scientifice dela Matschuculumbi. Încheerea o formează o statistică de cele mai interesante date referitoare la hipsometrică, metereologiă etc. Auditorul dete espresiune plăcerii sale prin lungi aplause.

* (Clirononul german ca mostenitor.) Un milionariu frances a murit în ḑilele trecut în închisare şi toată averea şi o a lăsat clirononului german. În testament spune, că a fost dejudecat pentrucă a vătămat pe un inspector şi pentru aceea uresce pe francezi. În testament e ḑis totodată, că averea sě se folosească pentru înfiinţarea unei scoli agronomice în Francia, dar numai pentru germani. Se înţelege de sine că clironomul n'a primit această moştenire.

* (Bibliografic.) Nr. 19—20 din Transilvania a apărut cu următoriul Sumariu: Ḑece pro cese verbale ale comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luate în şedinţele dela 12, 15, 16, 19, 27, şi 29 Septembre, 1, 6, 13 şi 17 Octobre 1887. — Interpelaţiunea dlui Ioan Pop Reteganul. — Bibliografia de Nicolau Putnoky.

* (Bibliografic.) „*Romänische Revue*“, pol.-lit. Zeitschrift, erscheint monatlich in Resicza (Süd-Ungarn). Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Heft X pro October 1887 wird mit Rücksicht auf mehrere actuelle Angelegenheiten zugleich mit Heft XI im Monat November herausgegeben werden.

Folosul escursiunilor pentru elevi şi aplicarea escursiunilor în Germania.

(Încheere.)

Sě mai atingem însě un punct, care de asemenea privesce teoria astorfel de călětorii. Încă în cele premerse am amintit, că elevii avênd o libertate oare-care mai mare, se arată după cum sunt şi nu după cum apar. Aşa dară îi este dată învěţătoriului ocasiunea a cunoasce mai deaproape pe fie-care elev al lui.

Şi de ce valoare este o astfel de cunoascere a individualităţii elevului — ca sě ne esprimăm cu pedagogia — pentru întreg învěţământul! Pedagogia scientifică pune cel mai mare preţ pe individualitatea elevului, căci numai tractat fie-care elev conform individualităţii sale se poate şi spera, că el va fi la lucul seu în societatea omenească. Individualitatea diferesce după familiă, după împregiurările în care trăesce omul, după naţionalitate, chiar şi după confesiune.

Afară de aceea câte nuanţe diferite vor esista la tot individul. Acestea le poate cunoasce numai prin o observare scrupuloasă şi prin o petrecere îndelungată cu dênsul.

Afară de diferinţele provocate prin cercul în care vieţuesce fie-care individ, esistă şi anumite trăsuri individuali naturali basate în sistemul cerebro-spinal. Acestea sunt cunoscute în pedagogiă sub numele de talent înnăscut, faţă de talentul dobêndit, care sě caracterisează după diferinţele ivite din mediul în care a crescut şi vieţuesce omul. Talentul înnăsccut nu se reduce, după cum sě credé, la anumite facultăţi spirituali închipuite, ci la tăria, vioiciunea şi ritmul fenomenelor spirituali. Fenomenele spirituali sě produc pe basa impresiunilor din afară asupra sensurilor omenesci, deci talentul nu sě poate reduce la calitatea acestor precum: representaţiuni, sentimente şi nesuinţe.

Fiind educătorul în clar cu aceste fapte psihologice, în călětoriă va potea sě-şi faca observările sale mai mult sau mai puţin şi aşa va scí sě se folosească de ele, ocasional.

Nu este locul şi nici nu se poate aci spune tot ceea ce privesce luarea în considerare a individualităţii elevului. Pentru aceasta sě recere o cercetare mai aprofundată, cu atât mai vîrtos, cu cât la noi până acuma acesta e un punct pedagogic puţin cunoscut şi încă mai puţin practicat în educaţiune. Pentru trebuinţele de faţă ajung indigitările date.

In fine, ca sě nu trecem cu vederea un nou folos a astor fel de escursiuni amintim, că acelea contribue şi la învêrtoşarea corpului, la sănătatea acestuia, dedau pe băieţi de a suporta greutăţi şi strapaţe îndelungate, de a suporta chiar foame şi sete şi prin aceasta îl pregătesc pentru viaţă la neajunsurile ce are sě întimpine. Las că copii ţěranilor nostrii sunt cam dedaţi cu astfel de asprimi şi dacă numai acesta ar fi scopul nu am avé nici un cuvênt de a insista pentru astfel de călětorii. Am amintit-o aceasta aci pentru completarea lucrului.

Se poate deci ḑice, că acestea călětorii taie în toate trei capitulele pedagogiei scientifice, în cel al disciplinei, învěţământului şi al educaţiunei propriu ḑisă.

Capitulul educaţiunii propriu ḑisă este cel mai puţin desvoltat în pedagogia scientifică, de aceea bărbaţi ca Ziller, Stoy au considerat escursiunile, ca unul din cele mai însemnate mijloace a acestui capitul. Şi aceasta pentru cuvêntul, căci sě poate influinţa nemijlocit asupra voinţii elevului, ceeace este scopul educaţiunii propriu ḑisă.

Învěţământul însě nu poate influinţa direct asupra voinţei, ci numai indirecte.

Disciplina de altă parte nu face nimic positiv pentru cultura elevului, ea nu contribue nici la înmulţirea capitalului spiritual, nici la nobilitarea inimii, ci ea este numai o aliată nedespărţită a acestora întru atâta, întru cât delătură impedimentele, ce le stau acestora în cale. Ea le spriginesce în lucrările lor şi cel puţin pune basă pentru formarea aşa numitelor vîrtuţi mediate, cum e ordinea, curăţenia, punctualitatea, ascultarea etc.

Cu acestea suntem la finea cercetărilor noastre teoretice despre escursiunile de scoală.

Mai restează acuma sě cercetăm, cum trebuesc aranjate escursiunile, ca sě şi resulte din ele foloasele amintite şi cum se aplică acelea în Germania.

Urmează deci partea practică a lor.

Când în fruntea lucrări presente, am ḑis aplicarea escursiunilor în Germania, prin aceasta am înţeles oare cum toate scoalele din Germania. Nu se poate însě sě generalisăm cestiunea astfel, pentru că nu-i vorbă vor fi ele şi pe aici scoale unde această instituţiune pedagogică nu sě ia în considerare.

Visitaţiunea prin episcopul Gedeon Nichitici s'a început, încât se poate vede din notiţele cuprinse în manuscris, la 19 Maiu 1887 şi s'a finit la 20 Iuniu 1887.

Visitaţiunea se vede, că s'a întreprins după un plan general, căci începe dela Sibiiu spre Vest până în comitatul Huniădoarei, de aicea percurge centrul Transilvaniei până la Mures-Oşorheiu şi părţile Reghinului, comitatele Têrnavei, Braşov, Făgăraş, de unde venind spre Sibiiu a terminat cu protopresbiteratul Mohului i. e. al Sibiiului.

Fiind că din manuscript lipsesc notiţele despre visitaţiunea canonică în părţile nordice ale Transilvaniei ar putea cineva crede, că în acele părţi n'ar fi intreprins visitaţiunea. Aceasta presupunere însě faţă de planul general al visitaţiunii, nu poate sta. In contra asestei presupuneri vorbesce şi împregiurarea, că între timpul, când s'a aflat episcopul visitând în părţile Reghinului (veḑi protopresbiteratul Idiciului în Septembre 1787) şi între timpul, când îl aflăm visitând în părţile Braşovului şi Făgăraşului (Iuniu 1788) este un timp, care numai cu o visitaţiune în părţile nordice (Cluş-Solnoc etc.*) ni-l putem cugeta ca umplut.

Încât pentru protopresbiteratul Braşovului şi comunele din Secuime, deşi încă lipsesc notiţe în manuscris despre visitarea lor, totuşi afară de argumentele de mai sus mai vorbesce şi mai cu mare siguranţă pentru visitaţiunea lor şi împregiurarea, că este evidentă lipsa foilor în manuscris în locul, unde au ajuns a fi visitate. Tradiţia şi notiţe în condicele bisericilor încă ne pot da lămuriri în privinţa aceasta.

Preste tot visitaţiunea se vede a se fi făcut cu multă rigoare şi perseveranţă. Preoţii, de cari erau mai mulţi, ca astăḑi erau pedepsiţi cu metanii, închisoare şi cu beţe.

Unii aveau aşa puţine cunoscinţe, încât nu puteau scrie. Nu numai preoţi dară şi protopresbiteri, pentru dovedita lor încapacitate sě delăturau din oficiu fără multă procedură. În casurile de renitenţă organele politice stau la disposiţie episcopului.

Deşi stilul şi limba în manuscris nu se poate ḑice dintre cele mai rele, dară, că de sêrbi s'au scris este destul de evident. Mai întâiu a figurat ca secretariu Demetriu Cernovici după aceea Ioan Predetici.

Despre episcopul Gedeon Nichitici presupunem, că va fi sciut românesce, ba de origine au putut fi şi român, căci precum am věḑut din actul de denumire al lui, la denumirea sa de episcop se afla într'o misiune bisericească la episcopia din Bucovina.

Nu mai puţin caracteristice sunt numele cele multe ($^1/_3$) ale preoţilor de Popovicí.

De un interes general istoric bisericesc ar fi un studiu comparativ special asupra comunelor, care pe atuncia aparţinea la biserică noastră, eară de atunci au trecut la unaţiă. Mai multe din acestea se pot observa la prima cetire.

Din însemnarea comunelor cu nume unguresci nu numai în părţile unde locuesc şi maghiari dară şi pe unde sunt numai români, — se vede curentul de maghiarisare încă de atunci.

Manuscrisul mai este şi de un interes particular şi familiar.

Multe familii de preot de astăḑi — se pot bucura, când vor cetí, ca strămoşii lor încă au fost preoţi; alte familii, cari n'au fost norocoase a continua preoţia în familia lor, încă pot afla în acest manuscris un suvenir onorific şi plăcut despre antecesorii sei.

Aflăm şi nume de acelea la unii preoţi, ce astăḑi nu se mai susţin.

O sută de ani, cu adevěrat scurt timp în vieaţa unui popor, de când ni se dă prin manuscrisul de faţă o rază de lumină asupra stării bisericei noastre din Transilvania, şi totuşi o deosebire destul de mare între atunci şi acuma!

---

*) Tradiţia numai despre visitaţiunea canonică a episcopului Moga ne amintesce. Red.

Lucrul de căpetenie este însĕ, că ele sunt recunoscute de pedagogie ca foarte momentoase pentru educaţiune, şi ca atari sunt practicate în partea cea mai mare din scolile germane.

Pentru ca atari călĕtorii sĕ-şi aibă efectul dorit, este de lipsă ca sĕ se facă după un plan anumit.

Drept aceea sĕ vor lua în considerare acele părţi şi ţinuturi ale ţĕrii, cari oferă material abundant din punct de vedere istoric, al operelor de artă, al frumseţii şi bogăţiei naturali, mineralogic, zoologic şi botanic etc. Toată patria se va împărţi în anumite părţi, luând în considerare etatea şi modul de pricepere al elevilor. Elevii de pe la scoalele medii după putinţă se vor putea depărta şi mai tare de patrie. Fiind odată omul în clar cu planul de călătorie, va fi neapărat de lipsă, ca învĕţătoriul sĕ pregătească în elev, dorul de a vedé obiectele şi locurile descrise, şi mai vîrtos pentru a se produce în mintea elevilor anumite idei aperceptive pentru noauĕle percepţiuni.

Fiind odată pregătirea cum sĕ cade făcută, sĕ pot începe escursiunile, pentru că deja e preparat terenul pentru noaua sĕmênţă. Nu ar fi însĕ de ajuns a lăsa în voie liberă spiritul elevului spre a intuí, combina, şi a face de sine abstracţiuni din cele vĕḑute. Din contră este necesar, ca conducĕtoriul respective învĕţătoriul, prin întrebări potrivite sĕ conducă pe elevi a afla la fie care loc şi obiect de privit, părţile mai momentoase. Obiectele demne de observat trebuesc intuite după o ordine anumită, pentru-că la cas contrar sĕ îmbulḑesc representaţiunile unele preste altele şi nu ajung la claritatea recerută pentru a îmbogăţi magazinul spiritual. Spiritul nostru încă sĕ conduce de anumite legi interne, cari trebuesc observate, dacă e vorba, ca observările noastre sĕ-şi aducă un folos pentru capitalul spiritual.

Drept aceea, cea mai mare pricepere pretinde conducerea unei astfel de călĕtorii. Vor ḑice poate unii ce folos de toate acestea, când nouă ne lipsesc învĕţători cu astfel de cunoscinţe psichologice şi pedagogice. Din parte-mi nu a-şi putea sĕ subscriu această aserţiune în general, deşi în parte îşi va fi avênd adevĕrul seu. Avem şi noi, har domnului, bărbaţi devotaţi şi cu pricepere în sînul învĕţătorimei noastre, trebuesce numai începutul făcut şi lucrul va urma de sine.

Asemenea este de cea mai mare trebuinţă, ca fie-care elev sĕ poseadă o cărticică (notiţ) cu o mapă făcută cu ocasiunea pregătirilor dela scoală. În această cărticică, sĕ notează în timpul pausei, momentele mai însemnate ale ḑilei în mod cât sĕ poate de scurt. Făcêndu-se notiţe regulat sĕ pot da apoi ca pense de scoală pentru a amplifica tot ceeace au vĕḑut în călĕtorie. În chipul acesta şi devine escursiunea fructiferă pentru toată viaţa.

Astfel călĕtoria va forma un fel de scoală din toate punctele de vedere. Pe lângă toate acestea, nu trebue perdut din vedere, că călĕtoriile servesc oare cum şi ca nesce recreaţiuni şi ca atari nu vor trebuí nici când sĕ degenereze într'o stricteţă scolară. Elevilor trebue sĕ li se lase libertate deplină, ei sĕ se misce liber şi încă după putinţă trebuesce îngrigit pentru anumite jocuri şi jucării întogmite după un plan anumit, căci numai făcênd astfel va rĕmânea spiritul totdeauna vioiu, conform caracterului copilăriei. În contra acestui caracter nu e permis a pĕcătui, dacă e vorba ca acest pĕcat sĕ nu se resbune mai târḑiu în dauna elevilor. O mică observare ne-am permite la acest loc.

În scoalele noastre, de loc sau prea puţin, nu sĕ iau în considerare jocurile de copii. Ar fi timpul ca şi din această parte sĕ se facă un început cu atât mai vîrtos, cu cât domnul Ispirescu ne-a dat în unele colecţiuni de a le sale un bun îndemn pentru a aduna astfel de jocuri şi a le întrebuinţa în folosul scoalei.

La atari jocuri chiar şi spiritul sĕ desvoaltă în un mod însemnat, ca sĕ nu mai amintim despre sănĕtatea corpului.

Cam în feliul descris sĕ fac călĕtoriile de scoală în Germania, cel puţin aşa s'a făcut în parte la seminariul academic pedagogic dela universitatea din Jena. Remâne ca şi noi sĕ folosim acest mijloc educativ. *S.*

Posta redacţiunei.

Corespondenţa datată Bârghiş, 24 Septembre, 1887 şi subscrisă de trei inşi, ca representanţii poporului, nefiind subscrisă în mod autentic, nu se poate publica până nu vom primí o dechiaraţiune subscrisă în mod autentic, că primesc responsabilitatea pentru aserţiunile cuprinse în aceasta corespondenţă. Red.

Loterie

Mercuri în 26 Octombre 1887.

Sibiiu: 17 49 81 4 39

Nr. 689. [1715] 3—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceş cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 °☐ arătoriu şi fênaţ, între cari sĕ cuprind şi curtea şi grădina parochială.
2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenţia parochului, şi celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, pănă la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 334. [1717] 3—3

CONCURS.

Devenind staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., cari sĕ vor plătí din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computaţi cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.
2. Berghin cu leafă anuală de 150 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele staţiuni au a-şi aşterne petiţiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeş, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeşului.

Ioan Tipeiu, protopop.

Nr. 372. [1718] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ şi anume:

1. Almaşul-mare, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.
2. Băcăinţ, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.
3. Ceru-Băcăinţei, (u salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir şi lemne.
4. Cib, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl cuartir şi lemne.
5. Varmaga, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste staţiuni, sunt poftiţi a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în pigoare la acest oficiu protopresbiteral, vână la terminul mai sus hotărît.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Píso, protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţ'e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserti. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 3—52

Anunciu!

Din incidentul, că în timpul din urmă s'a observat, că mulţi transpoartă şi aşează prin **pivniţi vin** şi **must** chiar şi în timpul nopţii fără de însinuare, îmi iau voie, pe basa decisiunilor referitoare la legea despre darea de consum pentru **vin** şi **carne,** a atrage atenţiunea, **ca ori ce import şi transport de vin,** se poate efeptuí numai în timpul şi pe căile prescrise şi adecă: **dela 1 Octobre pănă la finea lui Martie, dela 7 oare dimineaţa pănă la 7 oare seară; dela 1 Aprile pănă la finea lui Septembre, dela 5 oare dimineaţa pănă la 9 oare seara;** mai departe, cantitatea vinului importat, **necondiţionat numai de cât sĕ se anunţe în cancelaria mea, Saggasse Nr. 15,** şi numai apoi sĕ se transpoarte la locul destinat.

În interesul acelor p. t. individi, cari impoartă şi transpoartă vin, îi rog pentru o esactă îndeplinire a decisiunilor mai sus arătate.

[1721] 1—1 **I. F. Zeibig,**
arêndatorul dărei de consum.

Sz. 6805/887 tkvi. [1720] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy Dr. Russu Octáv által képviselt Albina nagyszebeni takarék és hitelintézet végrehajtató 176 frt. 24 kr. töke, ennek 1886 évi január 15-töl folyó 6% kamatja kielégitése végett a végrehajtást szenvedő Huki György nevére felvett nagyszebeni 655 sztjvben foglalt A+1 rend 2955 hrsz. fekvő 366 frt. és az Elena Florea Irimie nevére felvett nagyszebeni 510 számu tjkvben A+1 rend 2935 hrszám alatt foglalt nagyszebeni Florea Irimie Nicolae életfogytiglani lakási jogával terhelt fekvő 300 frt. kikiáltási árban — ezen szolgalomnak a végrehajtási eljárás 163 § értelmébeni fenntartása mellett (Bruckenthal uticza 18 szám alatt a kebli telekkönyvi hivatalban **1887 évi November hó 24-ik napján d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% — át készpénzben, vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 § ában és ezt kiegészitő rendeletekben jelzett árfolyamu és ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni: kivéve végrehajtató képviselőjét

A vételárt pedig vásárló az árverés után 3 részletekben 15, 30 és 45 nap alatt köteles a nagyszebeni kir. adó-mint letéti hivatalhoz szabályszerüen szerkesztett kéréssel letétbe helyezni 6% kamatjával együtt.

Az árverés megállapitott további feltételei alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a nagyszebeni városi tanácsnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság egyes birójától.

Nagyszeben 1887 augusztus 29.

Jovián s. k.
kir. törvényszéki biró.

☞ Medicament ☜

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 31—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marți 20 Octobre (1 Novembre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 Octobre.

O sută de ani sunt ca o clipă în viața unui popor. O sută de ani sunt ca o clipă în viața unei biserici, și dispar mai cu seamă în viața unei biserici, care favorisată de situațiunea politică, nu cunoasce asupriri, nu persecuțiuni, nu în cele din urmă lupta pentru esistență.

Cu totul altcum stă lucrul în biserica noastră.

Soartea ei a fost persecuțiune în toate timpurile. Mai cu seamă greu persecutată a fost ea în suta trecută, dela apostasia lui Atanasie începênd. până la venirea lui Iosif al doilea pe tronul Habsburgilor.

O ceață neagră, nori groși cuprind paginile istoriei noastre bisericesci în suta trecută.

Una o scim: am stat rĕu, și am suferit persecuțiuni crâncene.

Nu scim nimica mai deaproape despre feliul prigonirilor, despre soiul suferințelor.

Am rĕmas turmă fără păstoriu, pradă năvălirilor de tot soiul, pradă politicei Cabinetului, care țintea la catolisare pe toate căile și cu toate mijloacele.

Abia de vre-o câțiva ani am ajuns a ne vedé restaorată vechia noastră metropolie. In scurtul timp de 20 de ani nu am putut face multe. Organismul bisericei noastre trebue prefăcut în trup și sânge. Suntem sĕraci, suntem puțini încă, cari putem lucra, ca poporul nostru sĕ se folosească în direcțiune sănătoasă de drepturile constituționale, cari i le garantează legea noastră bisericească.

Adênciți în această lucrare a noastră, nu e mirare, că încă n'am ajuns a căuta se vărsăm lumină în istoria noastră bisericească din veacul trecut.

Am fost datori se o constatăm aceasta pentru justificarea noastră pe deoparte, și ca mângăere pentru cei ce voesc sĕ scie, că noi puțin am dat înainte.

După o rĕtăcire de 87 de ani prin negurile întunerecului, ca prin minune ne-a cădut în mână manuscriptul, despre visitațiunea canonică a episcopului nostru Gedeon Nichitici, a cărui publicare o am terminat în numĕrul precedent al diarul nostru, și o am însoțit cu unele observări după primele impresiuni.

În numĕrul 52 al diarului nostru am spus cum ne-a cădut în mână acest document prețios pentru noi, și suntem convinși, că la timpul seu, când vom avea și istorici critici bisericesci, acest manuscript va fi de mare preț pentru a vărsa lumină asupra stării bisericei noastre de acuma o sută de ani.

Convingerea nostră este, că asemenea documente se vor mai fi aflând rĕtăcite pe la familii de preoți de prin suta trecută.

Și credem, că ele unul câte unul vor eșí la iveală, mâni grigitoare le vor scutura de praf, și le vor conserva, ca apoi pus fie-care la locul seu, se avem o icoană fidelă a istoriei noastre bisericesci din veacul trecut.

Până acuma după cât scim noi acest document stă unic în feliul seu. Archiva consistorială s'a devastat cu desĕvêrșire la anul 1848. Documentele ce au esistat, au fost date pradă focului, și dacă s'a mai mântuit câte ceva, aceasta s'a făcut ca prin minune.

Adăpost în contra prigonirilor au căutat biserica la credincioșii de sub poalele munților. E possibil, că la timpuri de nesiguranță sĕ fie depus pre la bisericile de sub munți documentele mai de preț, ca ele sĕ fie conservate.

Așa se poate esplica și conservarea manuscriptului de care vorbim.

Este o datorie de consciință pentru noi sĕ conservăm ceea ce ne-a rĕmas ca prin minune, se o aprețiem cu căldură, și se îndemnăm pe oameni la conservarea cărților vechi, în cari nu odată aflăm notițe, cari varsă lumină în întunerecul din veacul trecut.

Facem apel din nou la preoții și învĕțătorii nostrii. Scim că sunt rari mai cu seamă preoții și învĕțătorii vechi, cari sciu ceti scrisoarea din veacul trecut.

Una o putem cere dela ei. Sĕ ne trimită aici cărțile și documentele, cari ei nu le pot descifra și noi le vom fi mulțĕmitori, ear istoria bisericească va scí apreția la timpul seu ostenelele fie-căruia după valoarea lor.

Revista politică.

Ca eveniment de mai mare importanță pentru lumea politică e discursul premierului italian al dlui Crispi, rostit la deschiderea camerei italiane. Discursul conține multe deslușiri, ce se comentează în diferite forme.

Pe când foile germane una ca alta nimic nu au de combătut, ci din contra totul de aprobat, pe atunci cele din Paris se pronunță asupra lui cu oare care reservă. „Norddeutsche Allgmeine Zeitung“ dice: că declarațiunile ministrului Crispi trebue sĕ le aprecieze toți cei fără preocupațiune, și sĕ le recunoască totdeodată de o garanță sigură pentru durabilitatea conjecturei politice, ce s'a îndeplinit pentru susținerea păcii; pe când foile parisiane dic: că dacă Italia doresce manținerea păcii, atunci ar trebuí sĕ caute alianță cu Franța și nu cu Germania, care singură turbură de present pacea europeană.

Un alt discurs inregistrat și comentat de jurnale e discursul prințului Ferdinand al Bulgariei, rostit la deschiderea sobraniei, deși din punct de vedere politic nimic nu conține de ceva însemnătate. Singurul punct mai important este, accentuarea cu multă satisfacțiune din partea prințului, că poporul bulgar se bucura de present de simpatiile sultanunului și ale marilor puteri.

Mare sensațiune a provocat descoperirea atentatului proiectat asupra vieții prințului Ferdinand, și a ministrilor Stambulow și Natchovits. Atentatul a fost proiectat a se esecuta în diua când se va deschide sobrania. Mai amenințat dintre cei trei este Stambulow, care a primit până acum mai multe epistole amenințătoare, anonime. Între acestele interesantă una, publicată și în jurnalul „Svoboda,“ datată din Meran, și subsemnată „un prinț rusesc.“ Aceasta sună: „Trădătoriule! *Quousque tandem*? Nu se va afla nimeni, care sĕ tragă un glonț în capul unui asemenea ticălos, care abusează de atâta timp de marinimositatea Rusiei? Sper că în curênd capul d-tale va ajunge pe tipsiă, precum de o mie de ori ai meritat-o, ca astfel sĕ se rĕsbune în modul cel mai crâncen marea trădare a sfintei cause slave, ce ai sĕvêrșit-o.“

Afacerea Caffarel, care a produs atâta indignațiune în tot poporul francez, probabil că va fi și mai tristă în urmările ei. Cererea bonapartistului Cuneo d'Ornano ca sĕ se denumească o comisiune pentru cercetarea acestei afaceri, a fost primită în senat cu 379 față de 155 voturi, în contra stăruințelor președintelui republicei de a nu se urgia cercetarea. In posițiunea aceasta președintele, care se teme ca nu cumva în urma anchetei sĕ fie descoperit și ginerele seu Wilson, care încă a fost suspiționat de complice al lui Caffarel, se vorbesce prin cercurile parlamentare, că ar fi gata a-și da demisiunea. Aceasta crisă presidențială, care însuflă serioase îngrigiri, probabil că va fi complicată încă prin o crisă ministerială.

Convențiunea anglo-franceză asupra neutralisării canalului Suez va obține aprobarea tuturor puterilor după cum scrie „Neue Fr. Presse“. Rusia va fi între cele dintâiu, după care va urma Italia. Încât privesce pe Germania despre care se credea, că mai cu greu își va da acordul seu, judecând după vederile esprimate în „Norddeutsche Alg. Zeitung,“ care privesce în această convențiune o nouă

FOIȚA.

lit

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien.“

Bucurescii toamna și earna.

O di în Bucuresci. — La piață. — Doamna Balașa și metropolia. — Asilul Elena — Museu și statue. — Teatru, concerte și baluri. — Element german. — Imigrarea. — D.-ale rușilor și soldații ruși. — Trecut, present și viitoriu.

Aid sĕ facem într'o di mai rĕcoroasă de toamnă o tură prin capitala pornită la o strașnică desvoltare a țerii, pentru ca nemolestați în sfêrșit de năduful molipsitoriu al verii, sĕ cercetăm cu de amĕruntul cele de vĕdut! Imediat lângă centrul orașului se află „piața,“ marele têrg al Bucurescilor. A întra în ea este de un interes îndoit, deoarece și ea, ca toate piețele orientale ne presentă un câmp valoros pentru studii etnografice, și deoarece se pot face asemânări îmbucurătoare aci cu têrgurile murdare ovreiesci din Iași, cu piața grecească colțuroasă din Galați și cu vieața de țeară pe piațele din Drăgășani și Craiova. Aci, — asta se vede la prima ochire, — totul e arangiat ca într'un oraș mare, totul e curat.

Promoroaca dimineții învĕlue încă țĕrmurii Dîmboviței, și deja domnesce pe întinsul teritoriu, cea mai vie mișcare. Têrgul se ține în toată diua, toată diua se procură aci pentru bani sunători alimentele, și alte lucruri de trebuință ale gospodăriei. Întrând în teritoriul de operație al bucătăreselor, servitoarelor și al unor însurăței practici, din partea de către orașul interior, — dăm mai întâiu de un loc în patru unghiuri, încungiurat de case și o biserică Una dintre laturile lui se caracterisează printr'un șir de bolți, unde se vênd ghete și cisme de toate mărimele imaginabile și în prețuri diferite, pe laturea opusă a locului scena e cu mult mai variată. Năfrămi boeme de lână pistriță, cămeși naționale, pânzături și Ddeu mai scie câte alte toate paradează în vr'o 10 localități; traversarea liniei pe ací pare a fi primejdioasă și străinul o face numai odată, căci înaintea fiescecărei bolți stau postați doi ori trei jidani, cari își dau silința cuvenită de a seduce pe străin cu declamațiunile lor vrăjitoare roștite nemțesce ori romănesce. Pe însași piața aflăm jur împregiur șatre de lemn; într'una din ele sunt ghete, calapoduri și armii întregi de opinci, cari respândesc un miros respingĕtoriu; într'alta se vênd căciuli albe, negre și brune; mai la deal poți cumpăra sîte, mături, butoaie și vase de lemn. Ear în mijlocul pieții residează negutători de găini și porumbi și în dosul unor mese primitive, membre în vrĕstă ale secsului frumos, stând între cămeși naționale, ciorapi, pănclici și pânzături. Durere, cumpărători sunt puțini, și locul cam părăsit,

De tot altfeliu se petrece lucrul în ulicioarele vecine. Aceste conduc la piața cea mare de pe malul Dîmboviței și seamĕnă cu un têrg de țeară în permanență. Aici ne învălmuesce ne'ncetat un popor numĕros privind la minunățiile negustorilor ovrei și trecênd cu audul peste țipetele lor sfășietoare.

Luminări întunecoase și subțirele de ceară, săpun, pungulițe, mărămi de culori vii încât îți ustură ochii, perii, jucării, cuțite, icoane miraculoase de sfinți au sĕ atragă ací mulțimea; într'aceea urlă câte un slovac pentru de a-și puté vinde mărfurile sale de sirmă și mai încolo se mișcă tăcut și încet, ca spiritul tatălui lui Hamlet un covrigariu. La capĕtul uliții șed femeile cu flori, pe cari de loc nu le am puté asĕmena cu flori, dar cari cel puțin vênd cununi și buchete modeste. Înaintea lor se estind stelage acoperite cu pânză, sub cari își pot procura drăguțele de bucăterese cu prețuri ieftine patlagele roșii, ardei verde, castraveți amăgitori și fasole, legături mari de ceapă și crumpene adunate cu îngrigire peste olaltă. Este într'adevĕr o mare plăcere a umbla printre șirurile aceste și a se înveselì la vederea acestor producte minunate și frumoase ale solului, cari ne dau un argument atât de fidel despre fertilitatea binecuvêntată a țerei. Lângă garanță pentru manținerea păcei în Europa, nu mai e nici o îndoială. Austro-Ungaria fără îndoială, că va urma Germaniei și Italiei, aliatelor ei. Ar mai rĕmânea așa dară Turcia, care își va lua tîmp sĕ se mai cugete.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociațiunei.

Am aflat și noi la timpul seu, precum au aflat toți Sibienii, despre regretabila grevă a fostului director interimal și a foastei directoare dela scoala de fete a Asociațiunei, dar în interesul acestui institut atât de necesar la români, și în interesul însuși dlui fost director și dșoarei directoare, cari cu atâta ușurință și-au pus în joc frumoasa reputațiune ce și-o câștigase la români prin acest institut, — ni-am impus tăcere, și numai dupăce am vĕḑut că „Tribuna“ face chiar contrariul și în casul acesta, care pentru necsurile ce le are cu persoanele interesate, chiar dênsa era chemătă sĕ-l presente mai domol, il esploatează pentru de a compromite scoala și comitetul Asociațiunei prin rĕspândirea de sciri sensaționale neadevĕrate — ne-am resolvat a da unele deslușiri obiective, ceea ce am și făcut la timpul seu în ḑiarul nostru.

Astăḑi însĕ dupăce „Tribuna“ de o lună de ḑile a tot alarmat și iritat publicul cu „Crisa scoalei de fete“ cum o numesce ea, — credem că avem datorință a intrerumpe și noi tăcerea, și a nu lăsa ca publicul se fie dus în eroare.

Deci începem cu reproducerea din Nrii 228 și 229 ai „Gazetei Transilvaniei“ a unei corespondențe din Sibiiu, carea într'un mod foarte obiectiv espune lucrul dela început până în capĕt.

Corespondența este următoarea:

Sibiiu, 23 Octobre, n. 1887.

În Nrul 222 al prețuitului ḑiar ce redactați veniți și D-voastră a vĕ da verdictul asupra strămutărilor ce s'au întêmplat la scoala de fete a Asociațiunei transilvane.

Vĕd că nici D-voastră nu vați putut deplin informa despre adevĕrata stare a lucrului din comunicările tendențioase cu cari și-a alarmat „Tribuna“ pe cetitorii sei. Deci, considerând că comitetul Asociațiunei nu cred sĕ se dimită la polemii ḑiaristice cu „Tribuna,“ mai ales după ținuta ei neromânească observată în această causă, ci 'și va reserva justificarea pentru unicul for competent — pentru adunarea generală a Asociațiunei, — sĕ-mi dați voie sĕ vĕ dau eu informațiuni esacte, esacte încât privesc faptele, dar la toate datele nu mĕ pot provoca, pentru că deși sunt membru al comitetului, membru care am participat la aducerea concluselor din cestiune, mie nu-mi stau la disposiția, toate documentele din archiva comitetului precum vĕd că li-au stat celor ce s'au produs prin „Tribuna,“ cari deși n'au participat la ședințe, nu numai comunică documente de ale comitetului, dar sciu și chiar cine a făcut cutare și cutare propunere în ședințele comitetului.

Vorbiți și d-voastră despre conflictul ivit între *„personalul didactic“* și direcțiunea scoalei, și între comitetul asociațiunei. Aceasta nu este esact, căci conflictul, dacă se poate numi astfel, a esistat numai între directorul interimal onorar de studii dl Dr. D. P. Barcian și directoara internatului d-șoara baronesă Elena Popp de o parte și între comitet de altă parte.

Nici dl Dr. Barcian însĕ nici d-șoara baronesă Popp *n'a propus nici un studiu* în scoala asociațiunei, ci ei au condus numai, unul scoala, cealaltă internatul, — ear adevĕratul corp didactic au fost „profesorii și profesoara“ de toți 4 inși, cari n'au participat la *grevă*. Nu are loc deci întrebarea ce vi o puneți „că cine poartă vina, că scoala a fost espusă de a fi „deodată părăsită de *personalul ei 'didactic* și dirigent? căci numai „personalul dirigent“ a părăsit'o, și ca fie-care român nepreocupat sĕ-și poată face judecată chiară „cine poartă vina“ pentru aceasta, îmi iau voie a espune lucrul așa cum s'a petrecut.

Anul scolar trecut a fost primul an al acestei scoale. A fost un an de probă în care, după natura lucrului, fără de a se fi putut norma toate în detail, s'au pus la cale toate după cum s'a putut, și după împregiurările noastre s'a făcut un bun început.

Pracsă, încât privesce scoalele *civile*, noi n'am avut, căci până aci scoale civile românesci *n'au esistat* nici de băeți nici de fete, am fost avisați deci numai la noi, ca apoi din esperiența ce o vom face, sĕ ne perfecționăm scoala, ca sĕ devină cu timpul o scoală de model, precum trebue sĕ fie o scoală a tuturor românilor.

După lege, profesorii scoalelor civile trebue sĕ fie anume cualificați pentru acestea, ear esamenul de cualificațiune au sĕ-l facă la o comisiune instituită anume spre acest scop în *Budapesta* pentru întreg teritoriul Ungariei.

Comitetul a publicat concurs pentru posturile de profesori și de doauĕ profesoare, dintre cari unul avea sĕ fie și director de studii, ear una și directoara internatului, ceeace este în consonanță și cu *statutul de organisare* al scoalei aprobat prin guvern.

Concurenți cu esamenul recerut pentru scoalele civile nu s'au arătat, pentru că în trecut, din lipsa acestor scoale nici un român n'a reflectat la asemenea esamene, din aceia însĕ, cari după lege sunt cualificați de a putea pune esamenul special, a ales comitetul 3 profesori, toți cu studii academice și o profesoară, *ear ca sĕ poată avea de directoară a internatului*, care în prima liniă are de a conduce educațiunea copilelor din internat, pe d-șoara baroneasă Elena Popp, a ales-o pe dênsa de directoară, absolvându-o de îndatorirea *statutară de a și propune în scoală.*

Fiind-că toți profesorii erau începĕtori, comitetul cu abatere dela statut n'a denumit de director nici pe unul dintr'ênșii, ci în mod interimal a concreḑut cu afacerile directorelui pe secretarul seu al II, pe dl profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian, denumindul totodată și de delegat.

Cu acest personal s'a instalat scoala, care până când profesorii vor depune esamenul special de cualificațiune, din partea ministeriului de culte se consideră numai de scoală privată.

După statutul de organisare, comitetul își esercează dreptul seu de supraveghiare prin un *delegat al seu.* De sine sĕ înțelege că între împregiurări normale *delegatul,* care are de a supraveghia totul, prin urmare și pe directorul, nu poate fi totodată și director.

Domnul Dr. Barcian la toată întêmplarea a adus un sacrificiu, că a primit fără nici o remunerațiune materială sarcina de director fiind dlui și fără de aceasta ocupat cu oficiile sale de profesor la seminariul Andreian și de secretar al doilea al asociațiunei, și în decursul anului a cerut ca comitetul sĕ-l absoalve sau de directorat, sau de ambele, ear comitetul l'a absolvat de secretariat, fiind aci mai ușor de înlocuit.

Voind comitetul a regula toate afacerile interne ale scoalei și ale internatului, a esmis din sînul seu o comisiune pentru elaborarea unui proiect de regulament intern. Elaboratul acestei comisiuni l'a transpus la direcțiunea scolară, ca sĕ-și dea opiniunea asupra lui. Direcțiunea dimpreună cu corpul profesoral a prelucrat acel elaborat și în formă de proiect l'a subșternut la comitet pentru pertractare și staverire. În acel proiect erau normate afacerile — drepturile și datorințele — tuturor persoanelor, cari sunt și cari funcționează în scoală și în internat. Afară de aceea mai era proiectată și instituirea unui *post nou de administrator.*

(Va urma.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Adunarea generală a despărțĕmêntului III al Asociațiunei transilvane.

Sibiiu, în 19 Octobre.

Toate adunările generale ale despărțămêntului Sibiiu la câte am participat eu, a succes din toate punctele de vedere escelent, așa încât s'a ridicat la un fel de renume aceste adunări. Dovadă eclatantă în aceasta privință numĕrul însemnat ce a obicinuit a lua parte la aceste adunări din intiligința de aici, precum și numĕrosul public din toate clasele din împregiurul locului destinat spre acest scop. Și adunarea din ĕst an cu nimic n'a rĕmas îndărĕptul celorlalte.

Ca vre-o 18 persoane dintre cele mai distinse din Sibiiu, în frunte cu zelosul și vrednicul vicepreședinte al Asociațiunei, dl cons. aul în pens. Iacob Bologa, Duminecă cam pe la 7 oare dimineața cu un entusiasm deosebit a plecat spre Sĕcădate, ca și când ar fi avut un fel de presimțiu despre escelenta reușită a adunărei generale din acest an. Și în acest presimțiu nici că s'a înșelat Spre onoarea celor ce se află în fruntea poporului din Sĕcădate se fie constatat, că un arangiament mai bun, o însuflețire mai mare în popor nici că se putea, și fără de a intenționa, ca se atribuim laude nemeritate sau că se alterăm meritele celorlalți domni cari s'a aflat între arangiatori, credem că nu greșim, dacă în locul prim 'l punem pe zelosul paroch gr. or Constantin Prie.

Un banderiu de vre-o 50 juni îmbrăcați serbătoresce astepta în frunte cu prot. tractului Avrigului Ioan Cândea sosirea comitetului despărț. în Brad. Prot. I. Cândea în numele poporului și preoțimii din tractul seu, care cu mare dor astepta sosirea acestei ḑile memorabile, în cuvinte călduroase a bineventat sosirea comitetului, la care bineventare dl director al despărțĕmêntului Dr. Ilarion Pușcariu, i a rĕspuns în cuvinte călduroase, mulțĕmind poporului pentru aceasta frumoasă primire și arătând, că scopul Asociațiunei este a procura prin adunările sale de felul celei de aḑi, adevĕrată bucurie, ce a succes totdeuna până acum și are cele mai bune speranțe, cá va succede și de aḑi înainte.

După aceasta bineventează pe comitet și pe dl director al despărțĕmêntului primariul comunei Sĕcădate, dând espresiune bucuriei poporului pentru țineré adunărei generale a despĕrțămêntului în Sĕcădate. Dl director al despĕrțămêntului ear mulțemesce în cuvinte călduroase poporului pentru primirea frumoasă, de care s'a impĕrtășit comitetul despărțĕmêntului și-l incredințează, că Asociațiunea transilvană are în vedere singur numai fericirea acestui popor bun, ce se poate ajunge prin lumină și prin invĕțătură.

Mărețul Olt, părea că stă uimit în loc, ca sĕ privească priveliscea minunată și ne mai vĕḑută de el, ce se arăta acum pe drumul către Sĕcădate. Voinicii călăreți, încungiurând trăsura directorului și ale celorlalți membrii ai comitetului călăreau falnic și mândrii, conscii de însemnătatea actului. Un aspect minunat oferé privitorului marginea Oltului în ace-

---

șirul stelagelor se ridică hala de carne, un edificiu grandios, la care nu s'au cruțat ferestile mari. O privire în lăuntru ne arată, că ce-i drept încă nici acì nu se cunoasce arta de a presenta carnea în bucăți gustoase, dar totuși nu se poate nega, că ea este totuși cu mult mai de gust ca în orașele din provincie. Mai demult se înțelege s'ar fi putut mai anevoie face astfel de aprețiări, căci pe atunci se beleau boii și alte jertfe de măcelărit imediat în dosul halei, presupunênd mugetele și sângele lor niște nervi foarte tari din partea privitoriului. Aḑi nu mai poate fi vorba de asta, dar zgomotul asurḑitori al cumpĕrătorilor și vênḑĕtorilor s'a păstrat până în ḑiua de aḑi. Și el este atât de mare, încât omului îi vine într'adevĕr se creadă, că se află la bursa din Viena, Berlin și Hamburg, ori în privința sbierăturilor într'o casă de alienați, unde se iau o mie de furibunḑi la păruială, amenințându se reciproc cu ucidere.

Neasemĕnat mai grațios și mai pacinic ni se presintă o clădire cu mult mai mică, în care ni se arată delicatele producte ale țĕrei una lângă alta Fiesce care local ii servesce câte unui neguțătoriu de poame, care și-a așeḑat marfa în mod amfiteatral in câte 10—12 șire; poamele cele mai delicate și zarzavaturile cele mai alese îi lucesc omului în față. La capĕtul celalalt al halei mari de carne se estinde imperiul acelor fii ai prafului, cari doresc se ferească pe de aproapele lor cu cărbuni de lemn, varză morcovi, grămeḑi uriașe de ardei și ceapă, cu diferite semințe, făină de porumb, galițe, pesci și pâstramă. Acest din urmă articlu de negoț e ceva specific oriental. El constă din niște bucăți subțiri negre, ca de pele, cari la o privire și mirosare mai de aproape se dovedesc a fi carne de oaie prăsărată cu sare și musce turtite, uscată de soare. Oamenilor sĕraci le servesce feliul acesta de carne drept hrană plăcută.

Partea mai din dos a pieții e mai puțin afabilă; face impresia, ca și când ai trebuí se lași în vreme de ploaie una ori alta din cisme. De altfeliu în tumultul pieții nu lipsesce nici humorul. Douĕ dame nobile îl cultivează; una șede tăcută și înțepenită pe o peatră ca fata lui Lot. Cu amêndouĕ mânile ține ridicată o mătură; cealaltă șede în dosul unor plete de pĕr, amăgitoriu resfirate. Se pare că doarme; astfeliu de articlii nu permit nicăiri a fi acățate de clopotul cel mare. Aproape de ele s'a etablat un librariu volant, el fericesce poporul cu cărți de rugăciuni, călindare și alte minunității.

Pe țĕrmul de dincolo al Dîmboviței întêlnim cel mai imposant monument în România. Biserica Doamna Balașa este o operă, pe care cu tot dreptul n'o pot s'o preamărească în deajuns scriitorii români. Biserica aparține fundațiunilor de caritate ale familiei Brancovean și este situată în mijlocul celor mai drăgălașe grădini lângă spitalul brâncovenesc și asilul cu același nume. De tot captivătoriu ne atinge îndată la intrare un covor de flori pistrițe, cari ne presintă în format și colori emblemele țĕrii în dimensiuni gigantice. Biserica este zidită în stilul cel mai curat bizantin și înveselesce privirea cu cele patru turnulețe prin puritatea liniilor sale. Cea mai mare dintre cele patru fațade e ornată cu un portal de onorare, ținut în stil mauric și caracterisat cu patru columne de peatră sură din Câmpina. De asupra ușii se află icoanele alor douĕ hramuri: înălțarea Domnului și botezul Domnului; ușa cea mare aurită ne presintă icoanele apostolului Petru și Pavel.

În lăuntrul bisericii se unesce cea mai înaltă armonie a formelor architectonice cu cel mai mare lucs al arangiamentului și cele mai prețioase picturi de plafon, pentru de a transpune pe străin în cea mai amuțită încântare. Picturile de sticlă confecționate la München represintă pe apostoli și pe membrii familiei princiare a Brâncoveneștilor, corul, tronurile pĕrechii regale și a metropolitului sunt făcute din lemn de stejariu, acoperite cu catifea roșie și asemenea iconostasului și obiectelor religioase bogat aurite. Naia bisericii are forma unei cruci grecesci, reamintind catedrala dela Curtea de Argeș. Intr'un unghiu la dreapta se poate vedé un mausoleu frumos ciselat din marmori de Carrara ste momente: călăreţi îmbrăcaţi şi împodobiţi sĕrbătoresce şi în fruntea lor 3 inşi cu 3 steaguri multicoloare, frumoase; îţi crescea inima de bucurie vĕdênd aceasta însufleţire a poporului faţă de membrii Asociaţiunei, ce se nisuesc a lumina pe acest bun şi blând popor.

Astfel am mers până în Sĕcădate.Ací o nouă surprindere. Cum am intrat în comună am trecut pe sub un fel de arc triumfal compus din podoabele ce le oferă natura în acest anotimp, provĕdut cu inscripţia: *Salve!* Mergênd mai departe am trecut pe sub alt arc cu inscripţia: *Bine sunteţi primiţi*! eară înaintea scoalei era adunat întreg poporul din Sĕcădate, asteptând sosirea sibienilor. În fruntea poporului era bravul preot greco-oriental Constantin Prie, care a bineventat comitetul în numele poporului prin o cuvêntare aleasă şi foarte potrivită cu acest moment solemnel. În vorbirea sa părintele Prie accentuà greutăţile între cari s'a înfiinţat Asociaţiunea transilvană şi meritele bărbaţilor, cari sau luptat pentru înfiinţarea ei şi mai ales ale marelui archiereu Andreiu baron de Şaguna, care s'a între-pus cu toată autoritatea sa şi s'a luptat pentru înfiinţarea Asociaţiunei. Urări nesfêrşite de „Se trăească“ au urmat acestei cuvêntari.

Dl director al despărţĕmêntului Dr. Ilarion Puşcariu, mulţemesce şi ací poporului în cuvinte alese pentru aceasta festivă primire, care de o parte dă încuragiare comitetului despĕrţămêntului pentru lucrare mai departe, ear de altă parte dovedesce într'un mod eclatant interesul poporului faţă de această instituţiune menită a înainta cultura şi prin acesta bunăstarea şi fericirea lui.

După acestea întreg poporul mic şi mare, bărbaţi şi femei, s'au dus în biserica gr. or., care deşi destul de mare altfel, părea că nu e în stare a primí în sinul seu atâta lume adunată acolo. Şi nu e mirare că poporul a participat într'un numĕr aşa considerabil, dacă vom sci, că preoţii şi învĕţătorii, acesti campioni nemijlociţi ai culturei poporului, se aflau la locul lor, adecă în fruntea turmei cuvêntătoare încredinţată păstorirei lor.

Aici dl director al despărţĕmêntului a deschis adunarea generală prin o cuvêntare potrivită, în care arată poporului scopul şi modul măreţ al Asociaţiunei şi cum aceasta lucră spre realisarea acelui scop. Urmează apoi cetirea raportului despre activitatea comitetului despărţĕmêntului în acest an, cetit prin secretariul Mateiu Voileanu, ce s'a luat spre sciinţă. După cetirea raportului s'a cetit consemnarea membrilor asociaţiunei din acest despărţĕmênt, din care se vede, că în acest despărţemênt asociaţiunea are 9 membrii fundatori, 20 membri pe viaţă şi 56 membrii ordinari.

După aceasta dl director a predat diplomele membrilor înscrişi la adunarea despărţămêntului din anul trecut în Sebeşul inferior, şi apoi sĕ alege o comisiune pentru înscrierea membrilor noi în care comisiune se aleg: dl D Cuteanu, protopresbiter gr. cat. din Sĕcădate, Constantin Prie, preot gr. or. din loc şi Dr. N. Olariu, advocat în Sibiiu.

În tîmpul cât a durat înscrierile de membrii noi şi încassările de ajutoare s'a cetit 3 disertaţiuni şi adecă:

1. Dl Emilian Popescu, cancelist consistorial în Sibiiu a disertat despre folosul meseriilor;

2. Dl Ioan Georgescu, înv. la scoala grăn. din Scorei a disertat despre modul lucrărei pământului şi folosirea puterii productive a aceluia. În fine

3. Părintele prot. D. Cunteanu, a cetit o cuvêntare ocasională despre scopul Asociaţiunei arătând, că unul dintre factorii principali ai cultivărei poporului e scoala, şi învĕţătorii cari au de a forma pe om; apoi salută pe dir. desp. şi pe inteligenţa română, care n'a pregetat a venì din depărtare pentru realisarea şi pe aceasta cale al scopului măreţ al asociaţiunei.

După aceasta raportează comisia de înscriere despre membrii înscrişi ca membrii ajutători, ordinari, şi pe vieaţă. Între ceşti din urmă cu plăcere trebue se amintesc pe ambii preoţi români locali, dnii D. Cuteanu şi Constantin Prie.*)

Pe basa acestui raport se statoresce bugetul anului viitor.

În privinţa locului, unde sĕ se ţină adunarea generală viitoare a acestui despărţĕmênt se ivesc deosebite păreri; presidiul propune Veştemul, Dr. N. Olariu însĕ e de părere sĕ se mute locul adunărei generale şi în părţile vestice ale Sibiiului unde nu s'a ţinut de mult timp această adunare şi anume în Vale. O propunere, care cuprindea în sine pe amêndouĕ cele amintite şi care s'a şi primit, a făcut dl P. Cosma şi adecă: Locul adunărei generale viitoare nu se decide acum, ci se lasă în buna chibzuială a comitetului, care 'şi va lua informaţiunile de lipsă în privinţa aceasta.

În fine dl consileriu aulic în pensiune, vicepreşedintele asociaţiunei a ţinut despre scopul Asociaţiunii o cuvêntare foarte bine predată şi acomodată publicului la care era adresată, ce a fost ascultată cu cel mai viu interes şi urmată de multe urări „de sĕ trăiască“

Dl director al desp., ca preşedintele adunărei constatând, că această adunare a decurs în cea mai bună ordine — ceea ce dovedesce spiritul de ordine al poporului român, — mulţemind tuturor participanţilor şi disertanţilor, de asemenea şi celor de alt neam şi confesiune, şi în specie dlui preot ev. lut. din loc Iakab Iános, care a binevoit a participa la această adunare şi a contribuì spre scopurile asociaţiunei, — declară adunarea generală din acest an de încheiată.

După încheierea adunărei toţi oaspeţii au fost invitaţi la o masă comună aranjată în edificiul scolar. Aci la intrarea în sală era inscripţia: „*Bine aţi venit*;“ în sală pe păretele din fund era inscripţia: „*Spune române ce ai fost, ce esci şi ce vrei sĕ fii*“?; eară pe păretele din fruntea salei era ca un fel de rĕspuns la întrebarea aceasta: „*Viitorul naţiunei române e cultura.*“

Afară de oaspeţii veniţi, — preoţii, învĕţătorii şi poporul din comunele învecinate au mai luat parte la masa comună şi fruntaşii comunei Sĕcădate.

Însufleţirea poporului nu se poate descrie. Era frapat şi încântat de bucurie, vĕdênd în mijlocul seu atâta inteligenţă.

Buna disposiţie crescea mereu sub influinţa sucului din viă şi a vestitei musici „Calicul“, care a concertat în tot decursul mesei.

Ca la toate ocasiunile de felul acesta aşa şi acum nu puteau lipsí toastele. Primul toast l'a ridicat dl director al despărţĕmêntului Dr. Puşcariu, pentru conducĕtorii bisericesci şi politici — preoţi, primar şi notar — din Sĕcădate. Domnul preot luteran Iakab Iános, a toastat pentru neobositul director al despărţĕmêntului; preotul gr. or., C. Prie pentru v.-presidentul Asociaţiunei Il. Sa dl Iacob Bologa; dl Florian, preot gr. cat. din Racoviţa, pentru „purtătorii flamurei culturei române din Sibiiu“ (membrii comitetului); Ilust. Sa dl Iacob Bologa, ca rĕspuns la urările părintelui Prie ḑice: „dacă nu voi vedé, că toţi românii lucră în unire umĕr la umĕr pentru binele neamului nostru, apoi nu mai vreau sĕ trăesc,“ ridică pocalul seu în sănătatea românilor, cari în unire şi armonià lucră pentru mărirea neamului lor şi spre întărirea celor ḑise cu cuvêntul acompaniat de toţi cari se aflau la masă a cântat antifonul: „Eată acum ce e bun sau ce e frumos etc.“ Dl prof. sem. I. Popescu toastează pentru conducĕtorii ce stau în nemijlocită atingere cu poporul şi cari prin lucrarea lor ajută şi încuragiază pe cei din centru, apoi pentru popor, care înaintează cu paşi lini, dar sigur. I. Băcilă, director în Avrig, a toastat pentru popor; dl Parteniu Cosma într'o formă de rĕspuns la toastul dlui I. Băcilă ḑice: că asociaţiunea a căutat şi caută a influinţa asupra poporului prin crescerea de preotese şi învĕţătorese (bravo!!!) pentru aceea îşi ridică toastul pentru statul învĕţătoresc; dl At. Cimponeriu şi a ridicat pocalul pentru femeile române.

Mai amintesc pe scurt şi următoarele toaste: T. Dreghici, adjunct notarial în Sĕcădate pentru oaspeţii veniţi la adunare; părintele prot. D. Cutean pentru dnii Dr. Il. Puşcariu, I. Bologa, I. Popescu, P. Cosma şi Dr. Moga cu un cuvênt pentru toţi cei de faţă; dl I. Georgescu învĕţător în Scorei pentru inteligenţa română; şi dl I. Popa redactorul „Calicului“ cu humorul seu cunoscut pentru copii sei (musicanţii) aduşi dela margini; etc. etc.

Cam pe la 4 oare va fi fost când dl director al despărţĕmêntului mulţemind pentru primirea frumoasă asigurà pe secădăţeni, că duce cele mai frumoase suveniri dela ei, îi roagă sĕ păstreze şi dênşii în plăcută aducere aminte această ḑi memorabilă.

Dupăce oaspeţii au eşit din sala scoalei, unde a fost prânḑul, s'au scoborît cu toţii în curtea scoalei unde se încinse o horă. După aceea asistarà la jocul tinerilor din sat, care a durat până târḑiu.

Astfel a decurs adunarea generală din ĕst an a despĕrţemêntului III (Sibiiu) al Asociaţiunei transilvane. Dorul, cu care a aşteptat poporul această adunare şi interesul ce l'a arătat faţă de ea; primirea grandioasă a comitetului desp. şi participarea în numĕr aşa mare la adunare precum şi în sufleţirea poporului pentru lucrările Asociaţiunei, sunt o dovadă puternică despre iubirea de cultură şi învĕţătură a poporului nostru.

—*i.*—

Varietăţi.

* F. Z. M. baron Schönfeld, după cum sĕ anunţă din Viena nu mai sufere de reumatism şi în 28 Octobre n. a părăsit spitalul oficerilor.

* (Scoala română de fete din Sibiiu.) Cetim în „Familia“: După cât aflăm prin o binevoitoare indiscreţiune, următoarea epistolă a fost adresată de către dna Constanţa de Dunca-Schiau din Budapesta nouei directoare a scoalei de fete din Sibiiu, d-şoarei Petraşcu. Pe lângă aceasta ni se scrie, că d-na Constanţa de Dunca-Schiau, care cunoasce de mult timp pe fiica bravului militar român, căpitanul Petraşcu s'ar fi esprimat, că în împregiurările actuale, comitetul Asociaţiunei nu puté face o alegere mai bună. Auḑind aceste dela o persoană atât de competentă în materie, ne bucurăm de a scí numitul institut de crescere în mâni capabile d'a-i asigura prosperarea ce-i dorim atât de adênc. Avis părinţilor cari au copile de crescut! Eată scrisoarea despre care vorbirăm: Domnişoarei Petraşcu directoare la Şcoala de fete din Sibiiu. Domnişoară! Cu plăcere aflu numirea Domniei tale ca directoare la şcoala de fete din Sibiiu. Eu, care îţi cunosc şi apreţiez calităţile şi şciu că acele calităţi sunt acele trebuitoare unei pedagoge, sunt în interesul crescerii fetelor române, dĕplin satisfăcută cu astă nimerită denumire. Nu mĕ îndoiesc, domnişoară, despre zelul ce vei pune în îndeplinirea nouei şi grelei datorii care ai luat asupra-ţi şi sunt convinsă, că cu timpul toţi vor fi încredinţaţi, ca şi mine, că eşti la locul cuvenit. Dacă, în ori ce împregiurări îţi pociu, domnişoară, fi utilă ca veche pedagogă, te rog a dispune de mine. Primesce, domnişoară etc. Constanţa de Dunca-Schiau.

* (Un fenomen al naturei.) In 28 Octobre n. seara la 8 şi 10 minute s'a observat în Braşov un rar fenomen, care a pus în uimire pe toţi câţi l'a vĕḑut. La lumina lunei adecă s'a observat un foarte frumos curbubeu, ale cărui colori erau foarte intensive, aşa că oferea o privelisce admirabilă.

Cine scie ce combinaţiuni vor fi făcut ţĕranii nostrii români, cari au observat acel fenomen.

* (Afacerea de la Opera Comică din Paris.) La 16 Novembre se vor începe înaintea tribunaluiui corecţional din Paris, desbaterile privitoare la catastrofa de la Oprera Comică.

Actul de acusare e foarte lung şi sĕ compune din vre-o 120 pagini mari. El e foarte limpede şi analisează punct de punct causele catastrofei şi responsabilitatea ce încumbă administraţiunea Operei Comice.

Pasagele principale despre cari tratează actul de acuzare sunt: Cum s'a întêmplat catastrofa; origina incendiului; pompierii; săpătorul Ardrea; sergentul Cumine; îngrămăḑirea decorurilor; responsabilitatea directorului Garvahlo; perdelele; scara de fer, şi uşa scărei de siguranţă.

* (Rectificare.) În Nr. precedent în foiţă pe pagina a 3-a, alinia I-ă în loc de 1887 sĕ se cetească *1787* şi în loc de 1888 sĕ se cetească *1788*.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

Comuna politică Arpatac zace pe partea dreaptă a Oltului, în spre nord dela Braşov şi în partea despre apus a comitatului Treiscaunelor. Ca comună mărginaşă între „Secuime şi ţara Bârsei,“ ea se poate privi cu drept cuvênt cheia sau poarta Haromsecului, deoarece întreaga comunica-

---

conţinênd rĕmăşiţele pământesci ale pioasei fundatoare, ale princesii Brancoveanu. Sculptura este a lui Georgescu şi are o ideă înălţătoare alegorică de basă. O femeie, caritatea plânge deasupra unui sicriu, peste care un ânger volitant ţine o tăbliţă frumoşică, ornată cu numele Brăncovean gravat cu litere de aur. Icoanele şi lucrurile de artă sunt în multe casuri lucrate după măestri renumiţi. Luarea de pe cruce pe plafont, lucrată de ornatorul bisericii votive din Viena, este după Rubens, cina cea de taină după Leonardo da Vinci, maica Domnului este după Murillo creată.

Un pult, ciselat din aramă, poartă icoana hramului ḑilii, lângă el stă o lespedă de marmoră pentru prescuri şi colive. Afară de sfesnicile mari impunĕtoare sunt multe candele mici de argint pe dinaintea icoanelor sfinte, totalitatea lor atinge seara în mod covêrşitoriu. Interiorul sacristeriului conţine brodării vechi, precum şi îmbrăcăminte liturgice, ale căror aur, argiu şi mase de brocat, represintă o bogăţie straşnică. Mai admirabil rĕmâne se înţĕlege iconostasul; încărcat cu aur şi preţioase, ne presintă o privelisce ca în poveşti.

(Va urma.)

---

*) Lista contribuitorilor se va publica în Nr. viitor. Red.

ţiune a acestui comitat cu gara Feldioara-Budapesta se face prin mijlocul ei. Deasemenea cei ce vin din România prin Braşov sau cu trenul din spre Budapesta până la gara Feldioarei şi vreau sĕ cerceteze băile din Elöpatac, Malnaş, Tuşnad, trec prin această comună sau pe scurt fie ḑis: nu este altă comună în „Secuime sau ţara Bârsei,“ carea sĕ fie pe fie-care ḑi cercetată de atâţa strĕini ca şi comuna aceasta.

Ea este locuită în părţi egale de români şi maghiari. Numĕrul locuitorilor trece peste 1200 suflete. Românii se ţin de confesiunea greco-orientală, maghiari de cea reformată (calvină.) Maghiarii, — între cari se află şi vre-o câţiva proprietari mari de pămênturi, — folosindu-se de ocasiuni binevenite, favorisaţi şi de sistemele de guvernare din trecut, — şi-au înzestrat biserica lor încă înainte de 48 cu o avere foarte frumoasă constătătoare din pămênturi şi păduri, menite parte ca porţiune canonică preoţească — cantorală, parte ca realităţi pentru înmulţirea venitelor bisericesci. Toate acestea au fost odinioară bunuri comunale, astăḑi însĕ formează proprietatea esclusivă a bisericei lor, fiind ele induse şi înscrise în cartea funduară pe numele bisericei lor.

Preotul reformat are o leafă anuală de 800 fl. în bani gata, ce i capătă directe dela stat, drept rebonificare pentru dijmele avute atât dela credincioşi sei, cât şi dela românii din această comună; dela această dijmă nu era scutit nici chiar preotul român. Porţiunea canonică încă i aduce un venit anual de 400 fl. Pe când acesta este bineplătit preotul nostru trebue sĕ se mulţĕmească cu simbria ce o capătă dela popor.

Românii vre-o 140 de familii, despoiaţi de toate drepturile cetăţenesci au fost până la 48, — o parte din ei, — iobagi, cei mai mulţi însĕ au fost, — prin legea de rescumperare, — priviţi ca ḑileri (napszámos,) tacsaliscii sau coloniscii cutărui sau cutărui proprietar de pămênt (földes úr.)

Iobagii după anul 48 au rĕmas în posesiunea averilor, pentru cari au prestat robota, ḑilerii sau tacsaliscii însĕ nu. Acestia au trebuit sĕ-şi rescumpere moşiile cu bani grei dela D-nii proprietari; aceia, cari nu şi-au putut rescumpera moşioarele lor, au fost pur şi simplu alungaţi din ele; alţii earăşi purtând procese îndelungate foarte costisitoare, — decise în urma urmelor, — toate în detrimentul lor, — au fost acuma după 30 şi atâţa ani aruncaţi afară cu viţel şi purcel siliţi fiind astfel a-şi părăsi vatra părintească, şi pe neamuri, şi a lua lumea în cap pribegind prin ţĕri strĕine. Atari vre-o câteva casuri s'au întêmplat şi în anii din urmă 1885 şi 1886 şi se vor mai întêmpla, căci multe procese sunt încă pendinte, — nehotărite.

Acestea am aflat de cuviinţă a le atinge, spre a se vedé starea materială şi relaţiunile sociale, în care trăesce, poporul român din Arpatac, precum şi diferinţa cea mare ce este între biserica reformată din loc, — bine dotată şi a noastră, — între venitele parochului şi cantorului nostru (8 cofe de cucuruz de familie.) Frumoasă paralelă, aceia bine plătiţi, acestia ca vai de ei, poporul maghiar nu dă nici o păra chioară pentrus usţinerea bisericei, parochului şi cantorului lor; pe când poporul român trebue sĕ contribue din punga sa la acoperirea cheltuelilor bisericei, trebue sĕ plătească pe preot şi pe cantor. Cu toate acestea şicanări şi nedreptăţi, ce au avut sĕ îndure românii din Arpatac în trecut, ei stau astăḑi materialminte mai bine, decât conlocuitorii lor maghiari. Causele, — aşa cred, — că sunt uşor de aflat.

Românii aveau o bisericuţă, ce se află pe o colină situată în spre partea de meaḑă noapte a comunei.

Această bisericuţă cuprinde în sine abia 100 de persoane şi este zidită la anul 1788. Inscripţia, ce se află deasupra uşei — la întrare, — sună astfel: „Cu ajutoriul lui Dḑeu ziditusau această s. biserică din temelie de jupânul Mănea dând ajutoriu şi satul şi sau zugrăvit de Dnii Ioan David Morar, Teodor Braşovean şi pe afară de săteni, — întru vecinica pomenire. În ḑilele preaînălţatului împĕratului nostru Iosif al II-lea şi archiereului nostru Gedeon Nikitici fiind paroch ereul Mateiu Popoviciu; goşman Ioan Băta anul 1788.“

La această inscripţie, care este destul de chiară, numai trebue nici un comentariu. Tot, ce ar mai putea fi de ḑis, ar fi, că precum acum 100 de ani se aflau între fii bisericei şi poporului nostru mulţi bărbaţi marinimoşi, cari 'şi jertfeau avere şi viaţă, întocmai se află şi acum mulţi de aceia, cari — însufleţiţi de o sântă idee, de a putea ajuta neamului seu, — 'şi sacrifică avere şi viaţă. Cu de acestia voiu avea şi eu fericirea a me ocupa ceva mai la vale; până atunci însĕ fie-mi permis a continua firul istoric întrerupt.

Din micimea acelei bisericuţă se vede, că numerul louitorilor români din aceasta comună a fost cu mult mai mic ca acuma, carele trece preste 600 de suflete. Această bisericuţă este acuma aproape de a se dărîma din causă, că păretele stâng din spre coasta dealului a fost înblojit, acoperit cu pămênt mai până la nălţimea ferestrilor. Pămêntul ţinênd umeḑeală a causat încetul cu încetul sfărêmarea şi măcinarea cărămiḑilor din acel părete ameninţând astfel întreaga zidire cu dărîmare. Şi că până acuma n'a fost încuiată această bisericuţă de cătră organele politice administrative, este nepăsarea sau indiferentismul acelora faţă de noi.

Şi pe când adeca românii din Arpatac se aflau bisericesce în modul descris mai sus adecă cu o bisericuţă mică, — aproape de ruinat, — situată pe un deal afară de comună, — în câmp, — şi pecând nime altul poate, — ḑic poate, căci până acuma n'am aflat pe al doilea, — nu se cugeta la repararea sau lărgirea aceleia, cu atât mai puţin la facerea din nou a unei alte biserici, — pe atunci însĕ o idee măreaţă, nobilă şi sântă se plămădia în mintea unui fiu eşit din sinul acestui popor, — ideea: de a renasce pe poporul român din Arpatac prin zidirea unei biserici nouă, mai spaţioasă, mai corespunḑĕtoare recerinţelor timpului şi la un loc mai potrivit, dând prin aceasta se înţeleagă sutelor şi miilor de călători strĕini, ce trec prin această comună, — per eminenţiam maghiară, — că în această comună sunt şi români, ce 'şi sciu validita esistinţa lor şi prin ridicarea de atari edificii măreţe, — impunătoare.

Această idee, — nutrită poate încă din frageda copilărie, — multă vreme nu s'a putut realisa, deoarece lipsia nobilului crestin mijloacele şi în casul de faţă şi locul, ce s'ar fi potrivit pentru biserică. Şi poate, că această idee ar fi rĕmas încă multă vreme nerealisată, dacă întêmplarea nu aducea cu sine, ca un al doilea fiu, crescut tot din sînul acestui popor, sĕ-şi permute locuinţa din această comună la Braşov şi astfel grădina, ce şi o cumpĕrase respectivul, ca sĕ-şi zidească sieşi casă pe ea, sĕ devină earăşi spre vênḑare.

Grădina aceasta, — situată la locul cel mai frumos şi în centrul comunei, — formează un triunghiu drept, ce easă cu ambele capete în drumul ţĕrei; o parte potrivită pentru biserică, cealaltă pentru o eventuală zidire a unei scoale confesionale sau pentru o casă parochială.

Proprietariul acestei grădini dl George Cioflec, fiul fostului învĕţător şi cantor bis. de aici Aron Cioflec, togmise deja grădina din cestiune cu fostul paroch, de pie memorie, al acestei comune Alecsandru Cioflec cu preţul de 1300 fl. v. a.

(Va urma.)

Remediul meu casnic. Szepes-Görgő (Ungaria). Stimate Dle! Minunatele piluri de Helveţia ale d-voastre, de farmacistul R. Brandt's m'au scăpat total de bataia de inimă şi nĕduf, pentru aceea vin de a vĕ esprima mulţămita mea. Nu voiu întârḑia nici când, de a recomanda bunul d-voastre mijloc de vindecare şi altora. Cu tot respectul me subscriu Adolf Egerman, birtaş. Pilurile farmacistului R. Brandt's costă o cutie 70 cr; se pot căpĕta în farmacii, totuşi sĕ se observe bine crucea albă pe pămêntul roşu cu iscălitura lui R. Brandt's.

Loterie

Sâmbătă în 29 Octombre 1887.

Timişoara:	**55**	**61**	**46**	**67**	**26**
Viena:	**46**	**79**	**2**	**20**	**74**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.11**	—	—	10.—
Uioara	**1.18**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.25**	—	—	10.19
Aiud	**1.46**	—	—	10.48
Teiuş	**2.25**	—	—	11.55
Crăciunel	**2.50**	—	—	12.24
Blaş	**3.03**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.35**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.01**	—	—	2.19
Mediaş	**4.20**	—	—	2.46
Elisabetopole	**4.55**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.42**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.08	—	—	**7.21**
Apaţa	8.36	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	**6.20**	—	—
Predeal	3.28	**6.47**	—	—
Bucuresci	**9.35**	**11.50**	—	—

Predeal--Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	**4.40**	7.30	—
Predeal	—	**9.12**	1.14	—
Timiş	—	**9.36**	1.45	—
Braşov	—	**10.12**	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10.59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	**8.27**	4.18	**5.57**
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.25**
Ocna	4.26	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	**6.13**
	—	1.20	—
Reghinul - săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.--Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	**4.45**	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		**6.40**
Petroşeni		**7.12**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 22 Octobre (3 Novembre) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Octobre.

Delegaţiunile nu s'au întrunit nici când la aparinţă sub împregiurări mai favorabile ca est an.

Pacea Europei este garantată prin alianţa puterilor centrale, şi cu deosebire s'a dat şi se dă mare importanţă convenirilor dela Friedrichsruhe între principele Bismarck cu ministrul nostru de esterne contele Kálnoky şi mai pe urmă cu ministrul Italiei Crispi. Monarchia noastră stă în cele mai cordiale relaţiuni cu toate puterile — aşa ne spune augustul nostru monarch şi noi nu avem cuvent sĕ ne îndoim în adevĕrul descoperirilor făcute de cel mai competent factor al monarchiei.

Pănă aici lucrurile ar fi ca de minune întocmite de bine, dar versiunile despre neîntâlnirea împĕratului tuturor ruşilor cu bĕtrânul Wilhelm nu puţine îngrijiri inspiră cercurilor diplomatice, cari ori cât de asigurată ar ţiné pacea Europei, totuşi li e teamă de colosul dela nord, şi pressa rusească atacă cu vehemenţă pe Germania şi pe conducĕtorii politicei de acolo, şi dacă în Francia nu ar fi trebile interne atât de încurcate, dacă acolo nu ar fi atâtea fracţiuni republicane, monarchiste şi mai şcie Dḑeu, poate o alianţă între Rusia şi Francia s'ar puté sĕ ne trezim cu un resboiu, de care mai înfricoşat nici că a înregistrat lumea mai nouă

Principele Bismarck deci numai bucura se poate de certele parlamentare din Francia şi de neînţelegerile de acolo, cari se pot privi de asigurarea păcii mai mult decât ori ce convenţiuni încheiate între puterile centrale. Prin aceste neînţelegeri nu este dată posibilitatea de a se înţelege Francia cu Rusia şi aceasta din motiv, că nici un guvern republican nu se poate bucura de o viaţă îndelungată, ci unul după altul trebue se cadă fie în urma coaliţiunilor partidelor, fie în urma vre-unui desastru suferit în politica din afară

Ministeriul Rouvier, cu o rară moderaţiune şi înţelepciune a sciut sĕ împace interesele poporului frances în cele mai delicate cestiuni ce le-a avut cu Germania, şi în scurt timp a sciut se pună finanţele ţĕrei în ordine, dar aceasta nu e de ajuns pentru poporul, care şi-a făcut un idol din curentul „revanche“ pentru Sedan. Generalul Caffarel şi ginerele dlui Grévy, dl Wilson vor contribuì indirect la rĕsturnarea ministeriului şi venind radicalii la putere, rĕsboiul între Francia şi Germania devine inevitabil.

Sub aceste împregiurări nu avem sĕ ne mirăm, dacă cu toate asigurările de pace, sĕ cere dela delegaţiuni votarea unei sume de câteva milioane, pentru adaptarea puscilor Mannlicher cu calibrul cel mic de $7\frac{1}{2}$ sau 8. Mai anul trecut ministrul de rĕsboiu, a accentuat necesitatea de a-şi provedé armata cu puscile lui Mannlicher, şi tot cu o cale s'a primit în fuga mare calibrul 11. După ce s'a făcut eserciţii, s'a dovedit că calibrul 11 este prea mare, şi că puscile cu un astfeliu de calibru pot sĕ devină netrebnice prin desele esercіţiuri, fără ca în timp de rĕsboiu sĕ se poată folosí cu succes. Deci s'a constatat, că calibrul cel mai mic ar fi cel mai favorabil şi mai practic, deci ceeace cere ministrul de rĕsboiu la noi trebue sĕ i sĕ împlinească şi facă pe voie, şi aşa bugetul ţĕrei va fi impovorat cu o posiţie noauă de care ministrul nostru de finanţe când a presentat bugetul seu pro 1888 în casa deputaţilor, nu a avut cunoscinţă.

Poate sĕ respingă delegaţiunile propositiunea ministrului de rĕsboiu, când singur Maiestatea Sa doresce ca sĕ se accepteze sistemul Mannlicher cu calibrul mic , noi nu o credem şi nici nu o dorim, dar trebue sĕ facem responsabili pe cei ce în anul trecut s'au grăbit a propune calibrul cel mare, ca după un an de ḑile tot ei să vină sĕ ne spună, că rĕu a făcut şi încă plane după ce au aruncat câte va milioane ca în vênt, în timpuri aşa de critice financiare.

Alianţa cu puterile centrale e condiţionată dela puterea armată de care dispune monarchia noastră şi e bine ca această putere sĕ fie un factor decisiv în toate intreprinderile monarchiei, dacă e vorba sĕ nu păţim ca la 1859 şi 1866.

Vor fi fost oameni şi poate popoare întregi, cari cu o bucurie ascunsă au vĕḑut aceste greşeli şi poate din aceasta greşeală au sperat şi foloase, noi românii însĕ ca pururea adicţi tronului nu putem decât se ne bucurăm când se încearcă întărirea armatei comune, cel mai puternic sprigin al tuturor popoarelor, ce iubesc ordinea şi pacea din lăuntru şi doresc vaḑa monarchiei în afară

Revista politică.

În 29 Octobre n. au fost primite delegaţiunile din partea Maiestăţii Sale la Viena. În întreagă vorbirea M. Sale nimic nu e accentuat cu atâta satisfacţiune şi siguranţă totdeodată, ca prospectele pentru întemeierea şi menţinerea păcii, care cu multă căldură va fi îmbrăţişată în toată Europa. Pacea trebue se o susţină Austro-Ungaria ale cărei relaţiuni cu puterile sunt ne schimbat favorabile şi îmbucurătoare până acum, şi care pace trebue sĕ fie scopul politicei esterne, care va întimpina la puterile europene nu numai recunoscinţă, ci şi un sprigin puternic; pacea va strĕlucí în curênd şi pe ceriul Bulgariei, şi pace se va face şi în buget, care va trebuí sĕ crească binişor, pentru de a puté acoperí spesele necesare la procurarea puscelor cu repetiţie pentru armată. Cam acestea sunt pe scurt punctele din vorbirea Maj. Sale, care vorbire a făcut asupra delegaţiunilor o îmbucurătoare impresiune.

Scirea despre dimisiunea preşedintelui Grévy, care a produs o electrică sguduitură în republicani, este astăḑi total desminţită din partea lui „France,“ care ḑice, că Grévy nu a vorbit nici când de o dimisiune, şi că aceasta este numai o scornitură a oportuniştilor de a submina pe Grévy. Alte sciri mai apoi ḑic, că deşi Grévy a accentuat la început dimisiunea sa, dacă camera va stăruí pe lângă decisiunea ei de a se instituí în grabă o anchetă în contra ginerelui seu încurcat în afacerea Caffarel, totuşi în cele din urmă, şi mai cu seamă după convorbirile avute cu ministrii presidenţi, el s'ar fi decis cu toată siguranţa, de a rĕmânea la postul seu şi mai departe. Aceasta a făcut-o el şi din împregiurarea, că însuşi ginerile seu Wilson mai în urmă a stăruit pe lângă instituirea acelei anchete, ca astfel el însuşi sĕ poată da comisiunei parlamentare deslușiri complete şi sĕ lumineze pe cei induşi în rĕtăcire. In chipul acesta crisa presidenţială, care a fost anunţată cu atâta plăcere din partea monarchiştilor şi a oportuniştilor, ar fi cu totul delăturată, cu atât mai vêrtos, cu cât mulţi dintre deputaţi au început a cugeta în urmă mai serios la votul lor dat în favorul propunerei unui monarchist, care caută la resturnarea republicei.

Crisa în ministeriul din Belgrad, despre care se anunţa în ḑilele din urmă, după cum se asigură cu positivitate, în adevĕr nu esistă. În sinul cabinetului de present nu mai esistă nici o diferinţă.

„Nowa Ustavnost“ organul ministrului Ristici, 'şi esprimă marea bucurie ce o simte în perspectiva unei apropieri a polonilor de Rusia, ceeace ar avea de efect o slăbire a Germaniei şi Austro-Ungariei.

Neincrederea ce încă dela început a avut-o regenţa bulgară în metropolitul Clement, că acesta nutresce simţeminte contrare intereselor ei, a adus-o în timpul din urmă până acolo, încât l'a provocat pe metropolitul, de a părăsì în timpul cel mai scurt Sofia, şi a merge la Tirnova unde e locul lui staţionar. Astfel de mĕsuri au început bulgarii a aplica faţă de tot ce e filo-rusesc, depărtând din mijlocul lor până şi portretele ţarilor Alesandru II şi al III-lea, cari împodobeau până acum sala unde sobrania îşi ţiné adunările.

FOIŢA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien.“

(Urmare.)

Eşind din „Doamna Balaşa,“ pentru de a cerceta celelalte biserici ale Bucurescilor, este foarte esplicabil, dacă aceste nu mai sunt în stare se încânte atât pe privitoriu. Biserica metropolitană ce i drept e foarte mare, dar nu ne oferă ceva estraordinar, memorabilul turn al Colţii clădit de vitejii soldaţi ai lui Carol XII, se ruinează, biserica „Sărindar“ de lângă bulevard presintă crepături, şi stă vĕduvită, biserica sftului Spiridon (zidită de Mircea cel bĕtrân, 1387—1419), în care se ungeau mai de mult domnitorii, trebue restaurată, şi astfeliu mai rĕmân numai singur biserica protestantă şi catedrală romano-catolică St. Iosif, drept clădiri mai grandioase. În privinţa valorii istorice se înţelege, că nu este nici una ecuivalentă acelei capele mici de lângă Dîmboviţa, care numită capela Bucur ne reamintesce pe păstoriul Bucur, cum se ḑice întemeietoriul Bucurescilor. Mulţi vor sĕ pună figura acestui desnumit în domeniul legendelor, afirmând, că numele oraşului vine dela „oraşul bucuriei“ ori „a inimelor bune.“ Ei ḑic, că din vremuri străvechi s'au clădit aci în regiunea Pinului român castele de apĕrare pentru scopuri rĕsboinice. Sigur este, că Bucurescii apar dela anul 1387 încoace drept cartirul de iarnă al domnilor, şi din veacul al XVII servesc ca residenţă permanenta şi capitală a Valachiei. Cu toate aceste istoria locului pare până în veacul XVII obscură, precum în genere istoricii români mai au a dovedí o lucrare aspră, deşì mult meritata academie şi-a agonisit deja un mare merit prin publicaţiuni pe cât de estinse, pe atât de preţioase. Dintre bisericile mai mici ale districtului intern are biserica Stavropoleos un mare interes. Ea ne presintă o clădire mică, dar care prin ornamentica sa importantă este un adevĕrat tesaurariu.

Biserica metropolitană îşi datoresce renumele unei perspective escelente. La ea ajungem dela „Doamna Balaşa.“ Mai nainte de toate trebue se trecem peste câte-va strade, ce dau imediat spre Dîmboviţa, cari totuşi ne amintesc încâtva orientul şi la întrarea cărora trebue sĕ ne întrebăm cu clătinare de cap, dacă ne aflăm într'adevĕr în oraşul şoselii Kisseleff, al bulevardului şi al căii Victoriei. Pardoseala e stricată, miresmele — cu tot aerul de toamnă — nu sunt totdeauna bine mirositoare, casele adese ori sunt originale. Ni se arată una, care cu decenii mai nainte a fost o căsarmă turcească. Curtea cea mare şi murdară a clădirii este acum fără viaţă, casa servesce proletarilor de locuinţă. În scurt trecem pe lângă ruinele palatului Bibescu şi pe strada bine îngrijată a metropoliei în sus; în curênd sĕ desfăşură la dreapta şi la stânga panorama cea mai drăgălaşă. Mulţămită împregiurării, că metropolia nu zace prea departe de centrul oraşului, punctul acesta dominează asupra părţii celei mai mari a Bucurescilor. Până unde poate sĕ pătrunḑă ochii, o mare atrăgĕtoare de case, compusă cu deosebire din zidiri albe, brune şi galbine. Numĕrul grădinilor, cari înfrumseţează tabloul, trebue statorit ca însemnat, aceeaşi se poate ḑice şi de zidirile mai grandioase, cari sĕ înalţă ca nisce comandanţi peste capetele luptătorilor comuni. Biserici sĕ ridică în toate părţile, turnurile şi acoperişele lor sclipesc şi schinteiază în raḑele de soare, încât ţi-i mai mare dragul; la dreapta afară de barieră se vede penitenţiarul Văcăreşti, încungiurat de podgorii şi arbori plăcuţi.

Nici un sgomot nu pĕtrunde încoace, numai la 12 oare la ameaḑi ar fi trezit neplăcut individul prea vrăjit de frumseţa panoramei din visurile sale. Un tun mic, care stă lângă noi ascuns de un dulap scutitoriu de lemn, dă pe vremea aceasta un foc. Posiţia lumierei (Zündloch) năprasnicului rebelic sĕ direge adecă în toată ḑiua altfeliu, la ameaḑi raḑele soarelui cad pe ea, şi tunul se descarcă. In zidirea aceea lungă parteră se întrunesce parlamen-

Faima despre visita ţarului la împĕratul Wilhelm, pe care „Post“ nu inceată de-a o numí încă tot o invenţiune rĕutăcioasă, se pare a se apropia încetul cu încetu de adevĕr. Ce e drept pănă acum positiv nimic nu se scie, ba încă nici chiar aceea că trecerea se va face sau nu prin Germania. În casul când totuşi ţarul va călĕtorí prin Germania, scrie corespondentul lui „Pol. Corr.“ chiar şi în Petersburg se admite posibilitatea unei întrevederi între cei doi împĕraţi. La toată întêmplarea însĕ, în cercurile conducĕtoare rusesci, nu se va atribuì nici o altă importanţă acelei întâlniri a monarchilor decât aceea, că relaţiunile dintre cabinetul din Berlin şi cel din Petersburg, pe lângă toate câte s'a ḑis în timpul din urmă, sunt bune.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociaţiunei.

Sibiiu, 23 Octobre n. 1887.

(Urmare.)

Comitetul, din considerare la mărginitele sale mijloace materiale, şi la împregiurarea, că regulamentul nu se face pentru un provisoriu, cum era atunci şi este încă şi astăḑi, până când scoala va avea director şi profesori definitivi, ci pentru un definitiv, ear afacerile ce erau proiectate se cadă în sfera de activitate a administratorelui sunt de acelea, cari are sĕ le împlinească directorul şi directoara şi în parte funcţionarii asociaţiunei, n'a aflat cu cale ca sĕ înfiinţeze un post pe care mai târḑiu ar trebuí sĕ-l desfiinţeze, ci şi-a reservat sĕ dea ajutoriul necesar în acéastă privinţă pe altă cale, cassând din proiect disposiţiunile relative la administrator.

Mai era în proiect, că pe guvernante şi pe instructori (profesorii de studiile estraordinare: limba francesă, musica etc.), are sĕ-i denumească în conţelegere *directorul cu directoara.* Comitetul a aflat, că instituirea acestor persoane, cari se ocupă cu educaţiunea şi cu instrucţiunea copilelor din internat şi din scoală, este tocmai aşa dreptul şi datorinţa sa, ca a representantului proprietarului scoalei, precum este şi de a denumì pe profesorii studiilor obligate, şi a modificat proiectul în acel înţeles, *că pe acestia încă are comitetul sĕ-i denumească.*

N'a alterat însĕ întru nimica *dreptul de disciplină* asupra acestor persoane *al directorului şi al directoarei,* ci a aprobat §§. respectivi întocmai precum ia propus direcţiunea, ear modul cum voesce comitetul a se folosí de acest drept, l'a arătat numai decât a doua ḑi după stabilirea regulamentului, când suplica unei reflectante la un post de guvernantă, înainte de a decide în merit, a transpus-o la director şi directoară, cu recercarea, ca sĕ pofteascĕ pe reflactantă a se presenta înaintea dênşilor, şi *dupăce o vor esamina sĕ-şi dea părerea asupra cererei dênsei,* — ear pe guvernantă şi pe profesorii de musică instituiţi de către direcţiune in anul trecut *i-a susţinut şi mai departe.*

Nu poate fi deci vorba de intenţiunea comitetului de a ocoli direcţiunea la denumirea guvernantelor, de a denumi persoane, cari lor poate nu le-ar conveni, şi a le micşora autoritatea, — ci e pur şi simplu vorba de *eserciarea dreptului proprietariului,* ceea-ce comitetul era dator sĕ o facă şi chiar pentru decorul lucrului, ca nimeni sĕ nu-i poată face imputarea că declină dela sine rĕspunderea încărcându-o în spinarea direcţiunei, care şi fără de aceea este destul de însărcinată cu afacerile administrative şi de conducere ale institutului.

A pune pe guvernante într'o categorie cu bonele şi cu servitorii dela internat, pe cari şi după statut şi după regulament are de a-i denumi direcţiunea, este un joc de cuvinte necuviincios şi neserios, şi cei-ce o fac nu-şi dau sama de ceeace vorbesc, căci pentru părinţii, cari îşi aşeaḑă copilele în internat, nu este mai de puţină însemnătate educaţiunea ce trebue sĕ o capete copilele lor în internat, care înlocuesce familia lor, decât instrucţiunea ce au sĕ o capete în scoală, — ear educaţiunea este în prima linia *in mâna guvernantelor*, cari au sĕ se ocupe cu copilele tot timpul ce nu-l petrec ele în prelegeri.

Acestea deci, precum în familiă aşa şi în internat, trebue sĕ fie persoane culte, din familii bune, şi întru nimic nu se pot considera mai jos decât profesoarele, pe cari şi în trecut tot comitetul le-a ales, — ear părinţii cred că nu au mai puţină garanţă în alegerea efectuită prin comitet, decât în instituirea lor prin direcţiune.

S'a mai făcut în proiectul direcţiunei o modificare esenţială, despre care însĕ comitetul era informat că este dorinţa directorelui, şi anume: că profesorii sĕ-şi prepareze toate lecţiunile în scris şi sĕ le supună revisuirei directorelui.

Aceste sunt toate modificările făcute de comitet în proiectul de regulament intern.

Deodată cu hotărîrea însĕ, ca regulamentul, care normează sfera de activitate a tuturor persoanelor ce funcţionează la scoală şi la internat sĕ se pună în lucrare, comitetul a cugetat, că a sosit timpul, ca şi în privinţa supraveghiărei institutului din partea sa, *sĕ se întroducă starea normală provĕḑută în statut*, şi prin un conclus special a decis, că: deodată cu punerea în lucrare a regulamentului intern *sĕ separează funcţiunea de delegat al comitetului de cea de director al institutului*, mulţemind dlui Dr. Barcian pentru zelul cu care şi-a împlinit în trecut şi sarcina de delegat.

Totodată, ca pe bărbat de specialitate, de delegat, a denumit din sînul seu pe domnul profesor seminarial *Ioan Popescu*, coleg şi fost profesor al dlui Dr. Barcian, un bărbat, care şi din opurile sale este cunoscut ca unul din cei mai buni pedagogi ce-i avem.

Fiind toate acestea disposiţiuni *eflucsul natural* al dreptului şi datorinţelor proprietarului scoalei, ele n'au putut lipsí din un regulament intern al institutului, şi din mĕsurile prin cari acela se pune în lucrare.

Nimeni dintre membrii comitetului n'a putut presupune că aceste disposiţiuni corecte pot supĕra pe cineva, şi cu atât mai puţin pe direcţiune, care prin modificările făcute de comitet se uşurează de o parte a *rĕspunderei ce în anul de probă şi-o impusese înseşi*, ear ca sĕ preveadă comitetul conflictul ce s'a ivit, trebuia sĕ cunoască pe onorabilele persoane ce le pusese în fruntea institutului, că vor fi în stare a păşì astfel, precum au pâşit şi nu precum s'ar fi aşteptat lumea sĕ păşească într'un asemenea cas.

Om nepreocupat nu poate afla în conclusele comitetului nici o vătĕmare pentru direcţiune şi nu este nimeni îndreptăţit sĕ presupună despre comitet, — care votase mulţemită dlui director Dr. Barcian pentru zelul cu care a condus institutul, şi a contribuit ca şi adunarea generală sĕ-i voteze mulţemită — că el ar fi avut intenţiunea de a da *vot de neîncredere direcţiunei* in medias res, când atât scoala cât şi internatul funcţiona deja de aproape o lună.

Dacă însĕ direcţiunea a aflat, că conclusele comitetului sunt vătĕmătoare pentru dênsa, şi sunt de natură de a strica institutului — aşa cred eu că atunci lucra corect, când precum a făcut corpul profesoral, si dênsa înainta la comitet o remonstraţiune, în care arăta ce nu-i convine şi pentru ce nu-i convine, şi ce rele pot produce pentru institut disposiţiunile comitetului? Comitetul apoi ar fi pertractat remonstraţiunea şi poate că din consideraţiuni personale ar fi primit modificări mulţemitoare pentru direcţiune precum a urmat şi cu remonstrarea profesorilor.

(Va urma.)

Apel!

În noaptea din 26 spre 27 Octobre a. c. n. pe la 1 oară d. m. a isbucnit un foc îngrozitor în Vălcelele-bune, în tractul Haţegului. Vêntul ce sufla cu furie a împrăştiat focul la moment, aşa că în câteva oare a prefăcut în cenuşe vro 82 case cu toate clădirile economice şi recolta anului acestuia. Bieţii oameni abia au putut scăpa cu viaţa, decum sĕ mai fi putut scăpa şi alte lucruri. Cei mai mulţi dintre ei au rĕmas goli şi acum umblă la cerşit, ca sĕ-şi susţină din mila altora amărîta lor viaţă. Dintre cei arşi n'a fost nici unul asigurat. Ca unul, care cunosc pe de plin starea miseră în care se află acesti nenorociţi, apelez la inimile tuturor oamenilor de bine, sĕ grăbească a şi tinde ajutorul lor nenorociţilor români din Vălcele, cari acum în ajunul ernei au rĕmas pe uliţi.

Ofertele marinimoase rog a se adresa On. redacţiuni a acestui ḑiar, care a binevoit a lua asupră-şi ale primí şi ale cuita în public.

Sibiiu, 1 Novembre, 1887.

I. Popovici,
învĕţ. la scoala reun. fem. române din Sibiiu.

Varietăţi.

* (Personal.) Comitele suprem contele A. Bethlen a sosit în ḑilele acestea în Sibiiu, dimpreună cu întreaga familiă.

* (Chirotonire.) Dl Isaia Popa, care de atâtea ori ne-a desfătat în anii din urmă prin frumoasa-i voce, fiind ales de preot la Ocna inferioară — după cum am anunţat la timpul seu — eri, adecă în 22 a. l. c. a fost chirotonit de Escel. Sa I. P. S. Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul întru presbiter. Primească dl Popa drept recompensă pentru distracţiunile plăcute ce ni le-a oferit din când în când, felicitările noastre sincere la aceasta înaintare dorindu-i, ca pe noua carieră se secere şi mai mulţi lauri!

* Despre principele de Bismarck sĕ istorisesce o interesantă glumă: Voind principele de Bismarck, ca se scape cât sĕ poate mai iute de guturaiul care-l făce tare indispus, întrebà pre medic, ce trebue sĕ facă. „Faceţi o baiă rusă, Alteţa.“ respunse medicul. „Asta nu o ţin de consult,“ respunse Bismarck: „eu prefer o baiă romană.“ Dacă această veste este predominantă şi la curtea berlineză, atunci e posibil, că ţarul va sta mult pe gânduri până ce va anunţa visita sa la acea curte.

* (Un dar pentru Papa.) Comunitatea catolică din Paris a trimis Papei cu ocasiunea iubileului seu, o carte legată în marochin alb, cu colţurile de mosaic masiv, care conţine în sine „Tatăl nostru“ în 150 limbi. De însemnat este, că acest dar preţios s'a pregătit pentru Papa Piu VII, când acesta avea sĕ vină la Paris pentru încoronarea de împĕrat a lui Napoleon I. Din întêmplare însĕ, pe când sĕ arăta această carte împĕrătesei Iosephina, soţiei lui Napoleon, arătătorului ia scăpat din mână şi s'a stricat aşa încât nu s'a mai putut oferí Papei. — Cartea de atunci însĕ a ajuns în mânile comunităţii catolice din Paris pentru un preţ considerabil, care comunitate vedem că aḑi i o trimis următorului lui Piu VII, ca dar.

* (Principele Bismarck flaşnetar.) In foile engleze s'a putut ceti nu de mult o istorioară

---

tul, pentru de a se sfătui asupra sorţilor ţĕrii, şi fără de a voì oarecum sĕ aranguăm pe Dnii, se poate totuşi ḑice, căci nici ei nu o sĕ încungiure cu totul zgomotul parlamentar devenit obicinuit. Un foc a distrus câţiva ani mai nainte interiorul edificiului; spesele de reparare causate printr'asta se urcară la 150,000 de lei. Acum de curênd s'a decis, a se părăsì cu totul casa nefrumoasă şi a se zidi în strada Plevnei un parlament de decor pentru senat şi cameră în preţul de 15 milioane de lei.

Aruncând încă o privire în grădina reposatului metropolit, care a fost un mare amator de paseri ecsotice de lucs, îi ḑicem panoramei acoperite de un ceriu închis albastru de toamnă adio şi peregrinăm earăşi la vale. Calea ne duce mai întâiu prin uliţi neplăcute, ele formează cercul numit Tudescu, în care vegetează un numĕr mare de lucrători germâni. In vremece românilor le place a avea locuinţe elegante, chiar şi dacă prin asta le sufere alimentaţia, patrioţii noştrii buni sĕ simt în cuartirele lor umede şi nesănătoase bine, câtă vreme le lipsesce plăcerea unei luleaue ori posibilitatea de a-şi procura o beţie cum se cade. Şi aceasta din urmă durere nu se întêmplă tocmai rar: pentru ḑece bani îşi poate cumpĕra lucrătoriul o cantitate suficientă de spirt.

Părţile atinse ale oraşului ne presintă adese case vechi, ale căror coperişe sunt după feliul turcesc acoperite cu ţigle rotunde. Toată regiunea e în toată privinţa negligeată, şi asta de sigur din causa, că pe ací nu locuesc boieri, de dragul cărora sĕ se curеţe stradele. Vremurile trecute tot au mai lăsat câte un cadou în urma lor, pentru cari boierii ar puté se invidieze pe lucrători, aşa de e. scaunul de coperiş a baracelor vechi este de lemn de stejar bun şi durabil.

O scaldă ni se arată, cărei îi servesce apa Dimboviţei, în vreme ce în scălḑile eforiei se întrebuinţează apă filtrată. Mai încolo ne intimpină liniamentele unui edificiu, a cărui gătire o asteaptă cu dor fiesce-care bucurescian curagiat: un circ elegant satisfăcênd tuturor recerinţelor comodităţii şi sportului. Clădirea va puté primi 5000 de privitori şi va serví de adăpost tuturor artiştilor peregrinaţi, cu deosebire societăţilor germane de operetă. De pe partea opusă a riuleţului stă „Hotel de France“ şi edificiul districtual de Ilfov, mai încolo se vede tipografia statului. Un birjar fluşturat ne duce în zbor din cercuitul escomunicat al Dîmboviţei sus la Coloseul lui Oppler. Numele întemeietoriului şi proprietariul are o bună trecere nu numai în colonia germană, etablisementul lui le servesce şi multor negermani de plăcere. O sală frumuşică e acomodată pentru baluri, ospeţe şi alte festivităţi familiare, şi dacă eşim din etagiul de sus al căsei, ne vedem într'o grădină situată pe o colină. Acì i de tot plăcut se şeḑi în serile calde de vara la sunetele unei capele de roşiori, o plăcere la care contribue în mod esenţial berea de Oppler. De altfeliu proprietariul are acum un concurent neplăcut. Acela este un vĕr de nume a marelui reformator din Eisleben şi pare a avé, ca şi el o isteţime deosebită. Asemenea multor străini a venit golaş ca un şoarece la Bucuresci pentru de a produce la început berea într'un ciubăr simplu. Ţĕranii 'l cercetară şi-i beură într'o sară toată provisiunea. Resultatul acesta produse bucurie generală şi admirarea nemărginită în colonia germană către straşnicii beutori; şi de atunci încoace se face neîncetat încercarea de a golì pivniţa umilitului berariu. Dar dumnialui cu faţa dulce la merele acre, îşi răfuesce cât de bine socotelile sale.

(Va urma.)

* (Poetul Eminescu.) Suferinţele îndelungate şi miseria în care petrece de mai multă vreme ilustrul nostru poet Eminescu, a desceptat compătemíre în concetăţenii sei din Botoşaní, unde s'a format un comitet, care va arangia o serată literară musicală al cărei venit întreg e destinat pentru ajutorarea eminentului poet. Iniţiativa la nobila întreprindere a fost luată de către tinerii militari şi civili din Botoşaní.

nostimă despre Curtea din Berlin. Prinţul Friedrich Wilhelm, care e acum în etate de cinci ani şi odată va purta coroana imperială, şi-a serbat la 6 Maiu jubileul sĕu de leagăn şi cu această ocasiune a primit de la toţi o mulţime de daruri. Şi prinţul Bismarck i-a trimes un dar ales, un obiect, pe care prinţul cel mic îl dorea de mult, dar i se refusase totdeauna de părintele seu, şi anume o flaşnetă mică şi zgomotoasă. Peste ḑi, venind însuşi cancelarul la palat, prinţul cel mic îi mulţemi pentru flaşneta cea frumoasă, dar se plânse că 'i vine prea greu să cânte cu ea şi rugà prea mult pe „Nenea Bismarck“ sĕ cânte ceva cu flaşneta.

Cancelariul se aproprie îndată de instrument şi începù sĕ învîrtească. Prinţul cel mic cu ceialalţi copii plini de bucurie că acum flaşneta mergea de minune, se puserà a danţa împregiurul cancelarului, care învîrtea zdravăn. Această muzică şi strigătele vesele ale copiilor atraserà în camera principilor pe toţi membrii familiei imperiale; aci li se înfăţişà un tablou, ce nu l'ar fi inventat fantazia nici unui pictor. Principele Wilhelm, tatăl, ar fi zis în glumă către Bismarck: „Se vede că de pe acum înveţi pe fiitorul împĕrat se joace cum îi cânţi.“

* (Profesorul Billroth şi pungaşii englezi.) — Consilierul de curte, profesorul Billroth a ţinut un curs foarte important mai ḑilele trecute la clinica sa asupra gastrotomiei. Se scie că la o operaţiune de acest fel, e vorba de depărtarea din stomach a unor obiecte înghiţite. O astfel de operaţiune — cum declară Billroth — a trebuit sĕ se facă unui băiat de 12 ani, ce la joc înghiţise o bucată de metal. „Mĕ gândeam“, ḑice Billroth, „la despicarea stomachului, dar 'mi adusei aminte de o altă procedură ce învĕţasem dela pungaşii englezi.

„Pungaşii englesi, când sunt prinşi asupra furtului, înghit totdeauna obiectul furat, inelele, giuvaericale etc. cu mare iuţeală, astfel că la eventuala căutare corporală ce li se face, nu se poate găsí nimic ce sĕ-i învinovăţească. Poliţia englesă deşi cunoasce acest mijloc pungăşesc, nu poate proceda la despicarea stomachului spre a dovedi vina hoţului. Astfel pungaşul rĕmâne la fie-care dată ne pedepsit, şi pe urmă printr'un procedeu special scoate obiectul înghiţit, pe care se şi grăbesce al schimba pentru monete“.

„Pungaşul începe o aşa numită „cură de cartofi“, mâncând în cursul a câtorva ḑile mari cantităţi de cartofi şi mirare, succesul nu lipsesce.

In locul gastrotomiei, am întrebuinţat şi la acest băiat procedura pungaşilor londoneni, cu mult succes.

Eată bucata de metal, pe care tatăl băiatului dorea a o păstra ca amintire familiei sale, dar pe care am insistat a o obţine spre a o arăta celor ce fac cursurile sub mine. Am învĕţat dela mulţi, mijloace practice, conchise Billroth la importantul seu curs, dar că a-şi puté învĕţa ceva şi de la pungaşi nu a şi fi creḑut nici o dată.

* (Un păhar de argint.) Un cas vrednic de toată atenţiunea s'a întêmplat în ḑilele din urmă în un sat din apropierea Bistriţei. Un ţigan întră în casa unui ţĕran şi 'l roagă sĕ cumpere dela el un păhar de argint, lăudând cu cunoscuta elocinţă ţigănească valoarea obiectului lui. La întrebarea ţĕranului, cât cere pentru păhar, ţiganul îl întîmpină cu un preţ considerabil. Ţĕranul induplecat în cele din urmă de ţigan, oferă acestuia din urmă, suma de 200 fl. Preţul acesta însă nu i sĕ părù din ajuns ţiganului şi ḑice, că sĕ mai ascepte până când va întreba şi pe consoţii sei, dacă sunt mulţĕmiţi şi ei cu preţul acesta sau nu. În tîmpul absenţii ţiganului în inima ţĕranului sĕ nasce îndoială, şi numai vrea să scie nimic de cumpĕrarea păharului. Dar ţiganul tot meşter. Vĕḑênd schimbarea ţĕranului îl roagă în cele din urmă ai da pentru păhar 50 fl. căci nu vrea sĕ-l pună în zălogire. Când têrgul era aproape de încheiat, din norocire pentru ţĕran, care era să fie rĕu pâcălit de ţigan, vine un preot evangelic, care lămuresce situaţiunea. Ţigannl fu dat în mâna a doi juraţi, ear cu păharul preotul merge la Bistriţa, unde păharul fu transformat în un stativ de lampă, pre care ţiganul 'l cumpĕrase din o sticlăriă pentru suma de 8 fl. voind a-şi cerca norocul în lume.

* (Numerile). Numerile au jucat în viaţa celor vechi un rol mare. Filosofii pitagoriciani dedeau mare importanţă însĕmnării lor. Fie-care numĕr representa un principiu bun sau rĕu, aducea noroc sau nenorocire: Unu, neavênd părţi, nu e atâta un numĕr, când principiul născĕtor al numerelor. De aceea el e atributul esenţial, caracterului lui D-ḑeu, care e numit cu admiraţíe: cel care e unul; acesta e singurul titlu, care i-se cuvine, ceeace îl distinge de toate celelalte fiinţe, cari mereu se schimbă. Un popor e înfloritor când un spirit îl însufleţesce, când un sentiment îl poate scula. Doi, e principiul rĕu, disordinea, schimbarea. De asemenea 20, 200, 2000. Romanii au dedicat lui Pluton, ḑeul infernului, luna a doua a anului şi a doua ḑi a acestei luni sufletelor morţilor. Ḑiua a doua a lunei a fost fatală la multe popoare şi oameni mari. Trei, e numĕrul tainelor sublime ale universului; e numĕrul armoniei perfecte. Patru, sunt elementele; el arată ordinea universală. Cinci, e numĕrul căsătorii, căci se desface în trei, care ia bărbatul şi, douĕ care ia femeia. Mai are proprietatea de a da tot cinci la dreapta, numerelor resultate din înmulţirea lui prin el însuşi de ori câte-ori. Şasă, caracterisează justiţia pentrucă toate figurile geometrice erau împărţite pentru mĕsurare de cei vechi, în şasă părţi. Şepte, e numĕrul norocului şi al locuirii tuturor relelor printre oameni. Opt, se împarte în egale părţi câte douĕ până rĕmâne unitatea; el representă legea primitivă şi sfântă, care face pe toţi oamenii egali. Nouĕ, representă vremelnicia lucrurilor vieţii omenesci: sĕ nu se adune nici odată nouĕ ca sĕ se înceapă o lucrare. Ḑece, representă minunile universului. Se ḑice de un lucru că e minunat, spunêndu-se; e de ḑece-ori mai mare, de ḑece-ori mai frumos. Unspreḑece, representă perfecţionarea, căci minunatului, care e ḑece, sĕ adauge unu, care e suflarea lui D ḑeu. Doisprĕḑece, e numĕrul asociaţiilor şi al întreprinderilor norocoase. Treispreḑece e numĕrul vicleşugului, al sociei, al crimei, al infamiei omenesci. Treispreḑece aduce moarte şi sărăcie.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Înţelegênd despre aceasta înventatoriul sublimei idei susmenţionate: Domnul Dimitrie Cioflec, pe atunci învĕţător la scoalele capitale române în Braşov, de presinte în pensiune, — fiul reposatului paroch al acestei comune George Cioflec, — a aflat de sosit timpul, de a-şi vedea totuşi în fine realisată şi dusă în îndeplinire ideea cea salutară, ce-l predomina de atâta timp. Se puse deci pe lucru. Pe fratele seu Alesandru 'l face, ca sĕ renunţă dela cumpĕrarea grădinei în favorul bisericei; pe proprietariul grădinei pe vĕrus o George Cioflec 'l agrăesce, ca sĕ contribue resp. se lase din preţul grădinei ceva în favorul bisericei, ceeace ia şi succes scăḑênd preţul grădinei dela 1300 fl la 1200 fl.

Acuma avé neobositul nostru bărbat loc potrivit pentru biserică, locul însĕ trebuia plătit. Ce era altă de făcut, decât sĕ urmeze ḑisei poetului: unde i unul nu-i putere, şi astfel la ocasiuni binevenite se entusiasmeze şi dispună şi pe alţi bărbaţi pentru realisarea dorinţei Dsale. Şi deoarece se ḑice, că sĕmênţa bună, căḑênd în pămênt bun resare, se desvoaltă încetul cu încetul până produce fructe bune şi gustoase, întogmai a urmat si dl Dimitrie Cioflec cu ideea Dsale, car a împĕrtăşită verilor Dsale: Domnilor Ioan Colţescu şi Nicolae Cioflec, ambi fii, eşiţi din sinul acestui popor, astăḑi însĕ în urma neobositelor străduinţe ajunşi la o stare materială însemnată şi de mulţi chiar invidiată şi anume: cel dintâiu este comersant şi proprietar în Bucuresci, cel de al doilea proprietar de moşie în comuna Mărşa, judeţul Vlaşca în România, — a fost primită cu cea mai mare căldură plătind astfel toţi 3 domni preţul grădinei au 1200 fl. cu espresa dorinţă, de a se ridica pe acel loc o biserică nouă şi o casă parochială eventualminte o scoală confesională, — ceeace ar fi a 2-a idee sublimă a dlui Dimitrie Cioflec, carea dee Dḑeu, ca sĕ se şi realiseze cât mai curênd, căci una fără de alta nu le şade bine şi astfel prima idee numai aşa este deplin completată, când mama biserică cu fica ei scoala vor esistă şi trăì în unire şi concordie.

Precum cuvêntul lui Dḑeu Ta'ăl trup s'a făcut, aşa şi sublima idee a dlui D. Cioflec, — noua biserică din Arpatac stă falnic ridicată în centrul unei comune, — la aparenţă maghiară, — demonstrând tuturor privitorilor şi trecĕtorilor, că românul nu piere aşa uşor, ci este şi va fi.

Nouzidita biserică din Arpatac este tare spaţioasă, din material solid, trupul este acoperit cu ţiglă, turnul însĕ cu tinichea.

Esteriorul şi interiorul ei este atrăgĕtor şi impunĕtor.

În o descriere mai minuţioasă însĕ nu voiesc a me lăsa ca sĕ nu apar cuiva, că a-şi vrea sĕ o laud, ci cine voesce ca sĕ se convingă în mod intuitiv despre frumseţea sau nefrumseţea ei, acela binevoiască a participa la actul sînţirei, ce se va sĕvêrşi la 26 Octobre 1887. st. v.

Planul de zidire l'a făcut dl Carol Frühbeck, inginer în Braşov. Biserica s'a început a sĕ zidi la anul 1880 şi s'a finit la anul 1887. Primul anteprenor a fost Rákotzy Iános, un zidar din Turcheşul-Săcelelor, carele ridicând trupul bisericei şi al turnului până la aceea-şi înălţime, în anii 1880 şi 1881 o a pus sub coperiş. Ne mai putênd însĕ continua şi fini edificarea ei, după ce a căḑut cu totul materialminte, — a abḑis dela angajamêntul de a zidí biserica mai departe, constatându-se prin colaudarea inginerului, că acesta ar fi ridicat mai mult, ca cât este valoarea lucrului prestat, cu 1300 fl. v. a. — Desfăcut de acesta s'a dat continuarea şi finirea bisericei, — în urma unei publicaţiuni apărute în „Telegraful Român,“ — prin licitaţiune minuendă în anteprisă lui Jakab János şi Antal István din S. Sân-giorgiu cu 3750 fl. v. a., cari au şi gătat-o în anul 1886.

Icoanele aplicabile pe templă s'au făcut de renumitul nostru pictor român Michail Popp din Braşov, carele avênd în consideraţiune sĕrăcia bisericei noastre a lăsat din preţul adevĕrat al icoanelor în favorul bisericei nou edificânde suma de 150—200 fl. Templa însaşi, — fiind din cărămidă făcută, — sa văpsit şi aurit de către dl Ioan Trombitesc, pictor şi poleitor în Braşov.

Suma totală, ce s'a spesat până acuma, cu cumpĕrarea grădinei, unde s'a zidit biserica, cu zidirea bisericei, cu facerea icoanelor, cu coloritul şi aurăritul templei, cu facerea zidului în împrejurul bisericei, — se urcă la considerabila sumă de 10 mii fl. v. a. — abstrăgênd dela lucrul prestat de parochieni cu carul şi cu palmele săpând fundamentul, săpând şi cărând peatra de lipsă în fundament, cărând năsipul şi întreg materialul de lipsă la biserică de ori şi unde (aşa era togmeala cu Rákotzy) plus una sută de mii cărămiḑi, dăruite de parochieni, cari toate acestea computate în bani încă ar atinge suma de două mii floreni v. a. prin urmare întreaga valoare a bisericei se urcă la 12 mii de floreni v. a.

Cetind cineva aceste cifre enorme, — aproape de necreḑut, — 'şi va pune a bună seamă întrebarea, cum de poporul din Arpatac, — 140 de familii la numĕr, — şicanat, neîndreptăţit prin lege, ba privit chiar de lege de ḑiler, — tacsalist, — colonişti, — sau mai scie Dḑeu sau mai corect domnii proprietari, căsub ce titule şi cu ce drept sĕ-i poată despoia de moşioarele strămoşesci, — cum de acest popor a putut suporta acestea sarcini apăsĕtoare şi şi-a putut realisa acest scop sânt şi de mult dorit?

Incassările

făcute cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III (Sibiiu) al Asociaţiunei transilvane, ţiuută în Sĕcădate la 19/31 Octobre, 1887.

DD. Cutean, prot. gr. cat. din Sĕcădate, membru pe viaţă 100 fl.; Constantin Prie, paroch gr. or. din Sĕcădate membru pe viaţă 100 fl.; Ioan Cândea, prot. gr. or. din Avrig, tacsa anuală 5 fl.; Atanasiu Cimponeriu, adv. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Ioan Popa, adv. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Stefan Stroia, vice-notariu comit. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Radu Bălaş, amploiat la instit. de credit şi econ. „Albina“ în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Dr. Remus Rosca, redactor, tacsa anuală 5 fl.; Ilie Marcu, ospĕtariu 2 fl.; Nicolae Bobeş, învĕţător în Boiţa 1 fl.; Ioan Petrişor, învĕţător 1 fl.; Ioan Racota, învĕţător 1 fl.; George Stănesc, 1 fl.; Moise Grama din Sebeşul de jos 6 fl.; Toma Doican, învĕţător în Sebeşul inf. 1 fl.; Ioan Bucur, colector 1 fl.; Savu Berghia, primar în Avrig 1 fl.; Eliă Drăgiciu, econom în Sĕcădate 1 fl.; Petru Manoilă. not. cerc. în Fofeldea 1 fl.; Ioan Georgescu, înv. dir. în Scorei 1 fl.; Ioan Comşa, cooperator în Fofeldea 1 fl.; Toma Sumea, cassar în Sĕcădate 1 fl.: Ioan Stanciu, jurat com. în Sĕcădate 1 fl.; Ioan Mateş, primar în Glimboaca 80 cr.; Toma Prie, primar în Sĕcădate 3 fl.; Ana Negrilă, moaşe comunală în Sĕcădate 1 fl. 20 cr.; Ioan Ingerean 1 fl.; Jakab János, preot ev. lut. în Sĕcădate 2 fl.; Petru Florian, paroch gr. cat. în Sĕcădate 1 fl.; Ana Florian 1 fl.; George Dănilă, înv. diriginte 1 fl.; Ioan Iordache, înv. în Sĕcădate 1 fl.; Vasilíu Macsim, paroch gr. or. în Avrig 1 fl.; Ioan Lungu, înv. în Racoviţa 1 fl.; George Mandeal, colector în Porumbacul inf. 1 fl.; Ieronim Fliter, not. cerc. în Porumbacul inf. 3 fl.; Constantin Roman 20 cr.; Dr. Ilie Stănilă, medic cerc. în Avrig 5 fl.; Ioan Iordache, econom în Sĕcădate 1 fl.; Dragolea Rociu 40 cr.; George Macsim, tutor comunal în Sĕcădate 1 fl. 20 cr.; Constantin Macsim 1 fl.; Ioan Mateiu, paroch gr. or. în Sebeşul sup. 1 fl.; Mihăilă Luculeţiu 50 cr.; George Toader 1 fl.; Ioan Popa din Fofeldea, 30 cr.; Ioan Precup din Fofeldea 20 cr.; Ioan Ciocănel, jurat în Glimboaca 50 cr.; Iosif Tat, din Sebeşul de sus 50 cr.; Ioan Petca 10 cr.; Ana Biriş 10 cr. şi Ioan Jurca din Colun 1 fl. Cu totul 278 fl. 50 cr.

Mulţămită publică!

La producţiunea literară, ţinută cu ocasiunea adunărei generale districtuale a „Reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul XI Făgăraş“ anul acesta în comuna Becleanu, s'a arangiat de învĕţătorii scoalei din loc cu elevii lor, şi o producţiune literară, cu venitul în favorul reuniunei.

La această producţiune din 20 Septembre a. c. au luat parte şi contribuit următorii M. O. Dni: Iuliu Dan administrator protop. 2 fl.; George Ludu, preot 2 fl.; Nicolau Aron preot 1 fl.; Vincenţiu Grama, paroch şi preşedintele reuniunei 1 fl.; Mateiu Bârsan, căpitan ces. reg. în pensiune 1 fl. 50 cr.; Ioan Inţu 50 cr.; Ioan Cocoş teolog abs. 50 cr.; Albert Rosenfeld 1 fl.; Nicolau Muntean 50 cr.; Iosif Literat preot 1 fl.; Ioan Haşu înv. 40 cr.; Ioan Ludu cassar com. 1 fl.; Basiliu Raţ învĕţ. 1 fl.;; Nicolae Coanta 80 cr.; Nicolae Batia 1 fl. 50 cr.- Zöld József 1 fl.; Avram Ţuţurea 1 fl.; Moise Bârsan 80 cr.; Peszternák Gyula 50 cr.; eară dela membrii ordinari şi dela public au încurs: 6fl. 66 cr. Venitul total au fost deci de 25 fl. 66 cr.; din care detragêndu-se spesele cu 19 fl. 9 cr.; rĕmâne un venit curat de 6 fl. 57 cr.; care s'a şi predat cassariului general spre administrare.

Primească deci, toţi aceşti marinimoşi domni căldurosa noastră mulţĕmită şi pe aceasta cale.

Beclean, 20 Octobre, 1887.

La încredinţarea comitetului arangiator.

Nicolau Ludu,
învĕţător.

Posta redacţiunei.

Dlui „Un amic al poporului din jur". Corespondenţe anonime preste tot nu se publică; dar şi dealtmintrea faptele descrise nu sunt pentru publicitate, ci pentru forul bisericesc competent, şi astfel ve recomândăm sĕ faceţi arătare acolo contra preoţilor respectivi.

Nr. 716. [1722] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale se publică, precum că, conform sentinţei Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 31 Martiu 1887 Nr. 1516 B. s'a desfiinţat căsătoria încheiată la 24 Ianuariu 1882 între Mucenica Stăncioiu şi Bucur Micu din Vlădeni ambii gr. or.

Zerneşti, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
prot.

Nr. 717. [1723] 1—1

Anunciu.

In sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale se publică, precum că, conform sentinţei Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Aprile a. c. Nr. 1677 B. s'a desfiinţat căsătoria încheiată la 9 Ianuariu 1866 între Ana N. Pĕrvu şi Ioan Ticuşan ambii din Codlea de religiunea gr. or.

Zerneşti, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
prot.

Loterie.

Mercuri în 2 Novembre 1887.

Brünn: **16 15 37 5 12**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 2 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9.91	9.94
100 marce nemţesci	61.40	61.55
London pe (poliţă de trei luni)	125.35	125.20

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

[1605] 6

Nr. 718. [1724] 1—1

Anunciu.

In sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale sĕ publică, cumcă, conform sentinţei Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Aprile 1887 Nr. 1679 B. s'a desfiinţat căsătoria dintre Bucur N. Marcu şi Ana Rusuleţ ambii din Codlea de religiunea gr. or. cununaţi la 5 Februariu 1878.

Zerneşti, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
prot.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 32—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	**10.34**	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	**11.19**	—	—	7.36
Ghiriş	**12.33**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.11**	—	—	10.—
Uioara	**1.18**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.25**	—	—	10.19
Aiud	**1.46**	—	—	10.48
Teiuş	**2.25**	—	—	11.55
Crăciunel	**2.50**	—	—	12.24
Blaş	**3.03**	—	—	12.52
Micăsasa	**3.35**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.01**	—	—	2.19
Mediaş	**4.20**	—	—	2.46
Elisabetopole	**4.55**	—	—	3.31
Sighişoara	**5.42**	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.08	—	—	**7.21**
Apaţa	8.36	—	—	**8.23**
Feldioara	9.06	—	—	**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	**6.20**	—	—
Predeal	3.28	**6.47**	—	—
Bucuresci	**9.35**	11.50	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	**4.40**	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	4.47	—	**7.57**	—
Apaţa	5.28	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	5.59	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	—	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	—	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	—	**12.36**	12.46
Teiuş	—	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria		2.42
Streiu		3.25
Haţeg		4.16
Pui		5.11
Crivadia		5.58
Baniţa		**6.40**
Petroşeni		**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni		6.10
Baniţa		6.53
Crivadia		7.37
Pui		8.20
Haţeg		9.01
Streiu		9.52
Simeria		10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişcara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	**8.27**	4.18	**5.57**
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	**10.25**
Ocna	4.26	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	**6.13**
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.50**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	**2.18**
Cerna	**2.39**
Uniedoara	**3.08**

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca. Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 24 Octobre (5 Novembre) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Luni, numĕrul procsim va apăré Joi în 29 Octobre v.

Sibiiu, în 23 Octobre.

Încă pe când statul austriac se mărise cu o terţialitate din teritoriul seu şi bravele oştiri ale marei monarchii culegeau laurii gloriei pe câmpul luptei contra turcilor, marele comandant, Eugen de Savoia, voia sĕ aducă în deplinire ceea ce cearcă aḑi cu tot preţul sĕ realiseze diplomaţia

Prevedé isteţul comandant un lucru şi adecă, că împĕraţii Austriei nici un folos nu pot avé din provinciile italiene, şi că e păgubicios a domní unele provincii în cari focul revoaltelor nu se mai puté înăduşí, când ura contra stăpânirei cresce în proporţiune cu jertfele ce le aducea ea pentru de a puté stăpâni aceste provincii, şi fiindcă numai pagube urmau din această stăpânire, a propus supremului seu beliduce se părăsească provinciile italiene, şi sĕ şi îndrepte privirile spre orient unde este un teren cu mult mai bun de esploatat.

A domní preste provinciile frumoase ale Italiei nu pute fi lucru de desconsiderat şi astfel părerile marelui beliduce a rĕmas deocamdată desconsiderate.

Dar anul 1859 a fost hotăritor. Lupta dela Solferino a decis poate pentru totdeuna aceasta cestiune, pentrucă astăḑi Italia are rol conducĕtor între statele europene.

Dela Eugen de Savoia a trecut mulţi ani în vecinicie, şi ceea ce pe atunci dênsul ar fi putut realisa cu un corp de armată, astăḑi după secli, diplomaţia cearcă a o realisa cu mijloace cu mult mai costisitoare şi resultatul totuşi e mai precar totodată.

Petru cel mare a pus de problema Rusiei cucerirea Orientului şi pentru realisarea acestei probleme toţi urmaşii lui la timp binevenit n'au cruţat nici o jertfă fie în bani, fie în sânge dacă cere trebuinţa, aceasta ni o dovedesce trecutul mai îndepărtat şi mai recent.

Doi paloşi se ḑice că nu încap într'o teacă. Peninsula balcanică aşa după cum e compusă fiind în preponderanţă locuită de elementul slavic, Rusia totdeuna va afla oameni, cari vor nutrí simpatii faţă de ea şi astfel i stă la disposiţie cu un factor puternic mai mult spre realisarea scopului. Dovadă e Sêrbia — protegiata monarchiei noastre, şi astăḑi în fruntea guvernului se află ruso filul Ristici; ear spesele enorme şi vĕrsarea de sânge pentru regularea micilor provinţii Bosnia şi Herţegovina ne sunt încă în proaspetă memorie.

Desvoltarea lucrurilor în timpul din urmă în Bulgaria trebue se umple de bucurie pe ori ce iubitor de pace şi ţinuta deamnă a bărbaţilor, cari se află în fruntea guvernului ar face onoare şi bărbaţilor de stat ai unui imperiu de rangul prim, dar pentru aceea nime nu poate garanta, că Rusia la un timp binevenit nu 'şi va eşì din reserva observată în timpul din urmă şi va striga: n'aţi respectat tractatul de Berlin, nu esistă tractat de Berlin.

Noi scim apreţuí foarte mult interesele statului nostru în Orient şi suntem mulţĕmiţi cu resultatele produse pânăací şi pentru aceea cuvintele monarchului nostru în aceasta cestiune în respunsul dat delegaţiunilor poate se mulţămească pe ori ce cetăţean, mai ales când se acentuează, că în provinciile ocupate astăḑi s'a regulat afacerile astfel, că ele de sine 'şi pot acoperí spesele impreunate cu administraţiunea.

Vom fi însĕ cuprinşi de îngrijiri numai cât timp vom vedé, că în politica internă nu se iau în considerare justele pretensiuni ale cetăţenilor de diferite naţionalităţi, şi statul nostru nu se poate presenta în afară ca un stat în care relaţiunile interne se apară deplin consolidate.

Revista politică.

Asupra rĕspunsului Maiestăţii Sale împĕratului nostru, dat cu ocasiunea primirei delegaţiunilor, până acum prea puţine jurnale germane s'au pronunţat mai în detail. Unele din ele închee deocamdată numai cu constatarea bunei impresiuni, ce rĕspunsul a esercetat asupra delegaţiunilor. Dintre cele ce sĕ pronunţă mai pe larg asupra acelei vorbiri e: „Politische Nachrichten“, care numesce pe Austro-Ungaria un factor integrant din acea combinaţiune a statelor central europene, a căror problemă e susţinerea păcii, şi totdeodată de apĕrătoarea uneia dintre cele mai espuse posiţiuni ale acelei politici, care de present formează cea mai puternică fortăreaţă, în contra nĕpădirei curentelor, ce ascund în adêncimea lor resbel şi revoluţiune.

Cu un fel de răceală nepĕsătoare, se pronunţă asupra acestui rĕspuns jurnalele rusesci, cari ḑic: că vorbirea M. S. împĕratului Austriei întocmai ca şi a dlui Crispi, promit o pace de o scurtă durată.

Diplomaţia rusă, adaogă ḑiarele rusesci, nu va vedé în curênd decât o singură eşire din situaţiune: rĕsboiul.

Mai bună impresiune însĕ, sau mai bine ḑis o mângăiere a produs rĕspunsul M. S. împĕratului nostru asupra bulgarilor, cari cu multă satisfacţiune au luat la cunoscinţă, cele rostite de monarchul cu privire la cestiunea lor.

Atât din cercurile oficioase din Viena, cât şi din Bucuresci se anunţă îmbucurătoarea scire, că negocierile mult trăgănate, pentru încheerea unui tractat de comerciu, vor fi reluate în curênd şi adecă în decursul lunei lui Novembre. Lipsa şi sărăcia causată prin acel rĕsboiu vamal, şi care e bine cunoscută ambelor guverne, întăresce pe ambele părţi în speranţa, că negocierile vor avè în fine un resultat favorabil.

Sobrania bulgară, a votat în unanimitate rĕspunsul la adresa tronului. În acel rĕspuns representanţii poporului bulgar dau espresiune simţemintelor de adêncă recunoscinţă şi iubire, ce poporul bulgar le nutresce faţă de suveranul lor, esprimând totdeodată mulţămita pentru abnegaţiunea ce principele a manifestat-o, primind tronul oferit al Bulgariei. Constată mai departe, că liniscea, siguritatea şi ordinea publică au întrat în ţeară deodată cu păşirea lui pe tronul Bulgariei; dă espresiune bucuriei ce le-a causat declaraţiunile principelui, că poporul bulgar se bucură de present de toată simpatia Sultanului şi a marilor puteri, şi încredinţând pe domnitorul lor de călduroasa simpatie din partea poporului şi a armatei, închee cu asigurarea, că proiectele de lege şi propunerile, ce guvernul princiar le va înfăţişa adunărei se vor resolva totdeuna după cum cer şi dictează interesele patriei!

Totuşi nu fără basă a fost lăţită din capul locului scirea despre visita ţarului la împĕratul Wilhelm. Scirile cele mai nouă ne spun cu toată siguranţa, că visita e deja anunţată. Ţarului de altcumva, încă inainte de a se decide definitiv pentru o visită la curtea din Berlin, i s'a dat sĕ înţeleagă pe cale diplomatică, că impregiurarea, că el va călătorì prin Germania nordică, fără de a întra şi în Berlin, nu i-se va lua de loc în nume de rĕu; va voí însĕ totuşi sĕ treacă prin Berlin, atunci va fi binevenit. Vestea cea mai nouă în prinvinţa aceasta o anunţă „Temps“ în o telegramă primită din Petersburg, în care se ḑice, că ţarul e hotărit a cerceta pe împĕratul Wilhelm, şi că cu acea ocasiune va venì şi dl Giers la Berlin. Principele de Bismarck încă va asista la întrevederea celor doi împĕraţi.

FOIŢA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien.“

(Încheere.)

Nu departe de grădina Oppler se înalţă pe o colină mică noua scoală de oficeri, un edificiu măreţ şi plăcut, pe care încă 'l lăsăm la stênga noastră pentru de a mâna afară la bariera oraşului. Câteva minute umblăm pe strada singuratică; vedem o fabrică mare de cement, în care se produc începênd dela cărămiḑi ordinare şi ulcioare, câte de toate, apoi ne oprim înaintea unei zidiri ţinute în stil serios. Acesta este asilul „Elena Doamna,“ o operă nobilă a unor oameni nobili. Deja în veacul al XVIII lăsase evlaviosul metropolit Filaret o avere însemnată pe seama copiilor orfani, dar de acestia nu s'a îngrigit nici când bine, astfeliu, că a rĕmas reservat soţiei nobile a principelui Cuza de a da o mie de galbini pentru clădirea orfanotrofiului şi de a face colecte în toată ţeara. Medicul general Dr. Davila, însuşi un fiu al iubirei, luà cu tot atât de nobila sa soţie conducerea acestei case a păcii şi a civilisaţiunii, el o conduse până la moartea sa în modul cel mai eminent şi blând. Când părăsise Doamna Elena ţeara se simţí un gol însemnat, dar o deplină recompensă s'a dat în curênd. Inimei nobile a unei Carmen Sylva a trebuit sĕ-i facă simpatie deplină o astfeliu de creaţiune a iubirii de oameni; Majestatea Sa luà protectoratul, şi zidirea Asilului fu terminată. Interiorul edificiului provĕḑut cu două aripi laterale este acum atât de cu scop cât şi curat arangiat. Cam la 300 eleve se cresc în institut; cele mai tinere de 3, cele mai în vrêstă de 18 ani. Toate primesc instrucţie în lucrul de mână femeiesc şi în limbi străine, multe în musică şi pictură, afară de aceea s'a crescut un numĕr mare de sore misericordiane, earăşi multe fură măritate, dându-se astfeliu escelente muieri. Un astfeliu de institut merită cu tot dreptul numele de asil, el strălucesce în şirul cel mare al instituţiunilor de binefacere ale ţĕrii, ca una dintre cele mai importante, mai minunate membre. „Şi România este ţeara, în care se pare că binefacerea şi iubirea de oameni 'şi-au luat locaş de predilecţiune! Într'adevĕr, că în privinţa aceasta statele noastre din Europa apuseană şi-ar puté lua un esemplu dela imperiul acesta oriental. Care popor poate se vestească cu fală, că în patria sa bolnavul este tractat în spitale gratuit, cine poate se spună conform adevĕrului, că în patria sa instrucţiunea scolară este un dar, care se dă ori cui fără recompensă?“

În grădinile întinse ale asilului Elena întêlnim monumentele de mormênt şi petrile comemorative ale părechii Davila de o frumseţe sublimă şi constringĕtoare, în lature se estind arbori pistriţi tomnatici şi bĕrcuri. Jneapeni, braḑi şi arbori frumoşi ne presintă un amestec vesel, confident, în mijlocul căruia zace o bucată de pământ, care a devenit foarte scumpă unei nobile Doamne. O movilă mică de mormênt cu o tăbliţă simplă ne arată locul unde şi-a pus Carmen Sylva odorul seu cel mai scump. A fost într'adevĕr una dintre cele mai frumoase şi sublime idei, ce s'a născut vr'odată în mintea reginei, când şi-a esprimat dorinţa, ca rĕmăşiţele pămêntesci a iubitei sale fetiţe sĕ fie încredinţate scutinţii orfanilor. O capelă plină de gust încheie fundul, arbori frunḑoşi şi jnepeni împresoară locul, trandafiri şi flori de tot soiul împodobesc mormêntul, ear la o parte stă o laviţă de odichnă. Şi ca o şoaptă merge în Bucuresci din gură în gură, că şi aḑi şede Inălţata femeie oare întregi pe ea, cufundată în aducerea aminte a juvaerului seu răpit şi vĕrsând lacremi ferbinţi memoriei lui.

In depărtare mică dela asilul Elena este Cotrocenii, odinioară o mănăstire, acum residenţa de primăvară a părechii regale. Curţile închise şi stilul intunecat al edificiului face o impresie de tot rece. Rentorcându-ne la oraş, atingem un cuartir militar zidit după modelul casarmei malmaisonene şi ajungem în fine trecênd de grădina Cismegiu, earăşi centrul oraşului. Acì ne surprind ca edificii măreţe casele băncii naţionale şi ale Daciei, adevĕrate clădiri monumentale, afară de aceea ne mai atrage atenţia bulevardul. Una dintre laturile lui este impodobită cu parcuri, dintre cari se ridică

Rĕspunsul

dlui general Traian Doda la provocarea preşedintelui camerei deputaţilor, ca în termin de 15 ḑile sĕ-şi presenteze credenţionalul, căci la din contră sĕ va considera ca şi când şi-ar fi depus mandatul de deputat dietal.

este următoriul:

Stimate Dle Preşedinte!

În dechiaraţiunea ce a-ţi făcut-o în camera deputaţilor în şedinţa publică din 12 luna curinte, a-ţi recunoscut, dle preşedinte, că V'a venit la mână scrisoarea mea, în carea V'am împĕrtăşit atât hotărîrea mea, că nu-mi voiu presenta credenţionalele de deputat, nici nu voiu abḑice de mandatul meu de deputat, — cât şi motivele, care m'au condus la această hotărîre.

Cu toate acestea, prin scrisoarea de sub Nr. 241 pres. 1887/92 me provocaţi oficios, ca sĕ-mi presentez credenţionalele, ignorând simplu scrisoarea mea din motivul, ce'l a-ţi spus în aceea şedinţă, cumcă un deputat, carele nu-şi presentează camerii credenţionalele, nu este deputat şi nu poate ventí în atingere cu camera deputaţilor.

Ve rog dle preşedinte, sĕ binevoiţi am adscrie numai sincerităţii ce-mi datoresc, dacă eu, nainte de ce-mi iau libertate a ve rĕspunde la preţuita provocare, me vĕd silit a-mi esprima convingerea, cumcă nici punctul de mânecare, din care a-ţi purces, nici procederea, ce a-ţi urmat-o în această causă, — nu se pot aduce în consonanţă cu dispoşiţiile legii.

În §. 86 art. de lege 33 din 1874 se ḑice apriat: Preşedintele electoral . . . . prochiamă de deputat dietal al cercului pe acel candidat, carele a întrunit maioritatea absolută a voturilor valide însemnate." — Calitatea de deputat aşa dară este independentă de ori şi ce condiţiuni ulterioare, prin urmare este pe deplin independentă dela presentarea ori nepresentarea credenţionalelor, şi este validă din momentul precis determinat prin lege.

Pe această basă fie care deputat se bucură de dreptul de inmunitate din momentul alegerii, fără privire la verificarea ori nimicirea alegerii.

Şi încât sciu eu, nu esistă lege, care ar îndreptăţí pe preşedintele dietii, ca prin o simplă enunciaţiune presidială, sĕ-i poată detrage această calitate vre-unui deputat prochiemat după prescrisele legii într'un cerc electoral.

De altcum acest punct de mânecare stă în contrarietate atât de mare, nu numai cu cuvêntul chiar al legii, ci şi cu natura causei, încât D-Voastră Dle presedinte, a-ţi fost însuşi necesitat de a Ve abate în faptă dela acest punct de mânecare absolut greşit, provocându me pe mine deadreptul, ca pe deputatul ales în cercul Caransebeş al comitatului Caraş-Severin, ca sĕ-mi presentez credenţionalele, prin ce a-ţi dovedit în cel mai eclatant mod şi în contraḑicere cu dechiaraţiunea D-voastre făcută publice, — că în faptă me recunoasceţi de deputat ales în cercul electoral al Caransebeşului.

Obiectivitatea şi stricta stimă faţă de lege, care a-ţi dovedit-o fără privinţa la partide, şi carea V'a distins atât de mult în posiţia înaltă de preşedinte, — me îndreptăţesc a presupune, că veţi recunoasce, cumcă n'aţi fost îndreptăţit a ignora amintita mea scrisoare; ba din contră a-ţi fost îndatorat a o presenta în toată forma camerii deputaţilor spre deliberare normală, ca ori care altă scrisoare a vre unui deputat adresată preşedintelui, dar aparţinĕtoare de competinţa dietii. Şi cu atât mai vêrtos mĕ simt îndreptăţit a ascepta aceasta, deoarece în înţelesul legii comisiunea censurĕtoare, eară în acest cas esceptional, comisiunea de incompatibilitate este singură îndreptăţită de a subtrage mandatul vre-unui deputat, în casurile prescrise de lege şi în înţelesul normelor sustătătoare.

Procederea, ce are sĕ se urmeze în causa mea este dealtcum normată în art. d. l. 39 din 1876 provocată şi în preţuita D voastre scrisoare.

Atunci, când eu n'am denegat simplu presentarea credenţionalelor mele nici n'am întrelăsat presentarea lor prin simplă tăcere, ci am motivat aceasta întrelăsare: din parte-mi am satisfăcut pe deplin formalităţilor cerute de lege, prin urmare am trebuit sĕ fiu de acea convingere, că şi Dvoastră, dle preşedinte, veţi avea naintea ochilor formele prescrise de lege.

În înţelesul acestei legi scrisoarea mea trebuia transpusă la comisiunea de incompatibilitate spre competentă deliberare; eară chemarea acestei comisiuni, în înţelesul §-lui 7 al citatei legi, este de a decide: „că oare esistă condiţiunile, de care sunt legate consecinţele provĕḑute în §. 5 al acestei legi?" Adecă: conform §-lui 5 comisiunea are se cerceteze: că oare justificatam eu de ajuns nepresentarea credenţionalelor mele?

Nu pot presupune, cumcă on. membrii ai comisiunii, din punctul lor de vedere politic, vor afla de motivată întrelăsarea presentării credenţionalelor mele; dar şi în acest cas comisiunea trebue se enunţe aceasta, nainte de ce-mi va puté detrage în formă legală mandatul meu.

Atâta din punct de vedere formal.

Incât privesce meritul causei de sine se înţelege, că nu pot face altceva decât sĕ susţin în întreg cuprinsul ei dechiaraţiunea mea din 10 l. c. şi alăturând un duplicat al acesteia Ve rog:

Sĕ binevoiţi acest rĕspuns al meu, dimpreună cu alăturata scrisoare, al transpune prin camera deputaţilor comisiunii de încompatibilitate, carea singură este competentă în causă.

Sper că Dvoastră, dle preşedinte, de astădată veţi satisface rugării mele cu atât mai vêrtos, cu cât eu abia mi-aş putea închipuì un motiv ponderos, carele sĕ poată justifica violarea procederei legale în acest prim cas de aplicare practică a legii, care s'a creat de către legislaţiunea noastră cu privire la astfel de casuri esceptionale, dar provenite din relaţiunile noastre politice.

Primesce, dle preşedinte, asigurarea sêmţimintelor mele de adênca stimă.

Caransebeş, în 30 Octobre, 1887.

Traian Doda,
ales deputat al cercului Caransebeş.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Budapesta, 2 Novembre st. n. 1887. Ḑiua „tuturor sfinţilor" din 1 Novembre st. n. e o serbătoare la catolici. Cimiteriul cel mare al Budapestei de pe calea „Kerepes" a fost toată ḑiua îndesat de un public foarte mare, care venise parte a-şi manifesta sentimentele de pietate faţă de cei repausaţi din familiă, prin impodobirea mormintelor cu flori, cununi şi lumini aprinse, — parte pentru a admira frumseţa ce representă grandiosul cimiteriu prin decorarea în chipul cel mai strălucit a mormintelor.

La 10 oare a. m. junimea universitară maghiară a eşit în corpore cu stindarde la mormintele mai multor mecenaţi maghiari, a cântat în chor, şi mai mulţi studenţi universitari au rostit panegirice.

Din acest incident la 3 oare p. m. şi junimea universitară română conform obicieiului de până aci s'a dus în corpore în cimiteriu spre a-şi manifesta cu acea ocasiune sentimentele de stimă, pietate şi recunoscinţă faţă de binefăcĕtorii ei înmormêntaţi în acest cimiteriu.

Mai întâiu a cercetat junimea română mormêntul fericitului Emanuil Gozsdu, unde tinerii împĕrtăşiţi cu stipendii din „fundaţiunea Gozsdu" au depus pe mormêntul înfrumseţat cu flori şi lumini aprinse o cunună frumoasă cu inscripţiune „Stipendistii lui Gozsdu din anul scol. 1887/8."

Un cor improvisat a cântat o poesiă ocasională compusă de teologul abs. şi student în filosofiă George Popp şi esecutată de chor după o melodie cunoscută. După esecutarea acestei cântări unul din stipendistii lui „Gozsdu", studentul în filosofiă Valeriu Branisce, a ţinut un discurs, şi în fine a cântat corul „În veci pomenirea lui".

De aici junimea s'a dus în corpore la mormêntul nu de mult repausatului paroch gr. or. din Budapesta Ioanichiu Miculescu, fost asesor consistorial, unde chorul de asemenea a esecutat cântarea premenţionată, ear teologul absolut, student în filosofie Vasilie Bologa a ţinut un discurs.

Atât la mormêntul fericitului Gozsdu, cât şi la al parochului I. Miculescu cântările au fost esecutate din partea chorului în un mod atât de escelent, încât publicul mare atras de sunetele armonioase ale cântărei a format un mare cerc în jurul tinerimei române.

J.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociaţiunei.

Sibiiu, 23 Octobre n. 1887.

(Încheere.)

Durere însĕ, că dl director şi d-şoara directoară nu astfel şi-au priceput chemarea, ci faţă de conclusele comitetului au luat o ţinută la care nimeni nu s'a putut aştepta, care a pus în uimire pe toţi adevĕraţii amici ai scoalei şi ai Domniei lor.

Şi anume:

Încă înainte de a primí conclusele comitetului datate din 16 Septembre a. c. dl Dr. Barcian, care aflase de cuprinsul lor, a cercetat pe preşedintele comitetului dl Iacob Bologa şi l'a întrebat, ce concluse a luat comitetul în cestiunea regulamentului intern? Domnul preşedinte i-a spus totul.

Dl Dr. Barcian, informat pe deplin prin dl preşedinte, *nu şi-a esprimat nedumeririle* faţă de conclusele luate.

La 21 Septembre însĕ, primul lucru i-a fost, că a *convocat toate copilele din scoală* in sala cea mare, şi le-a adus *lor* la cunoscinţă, că în urma unor concluse *luate de către comitetul Asociaţiunei* făcêndu-se imposibilă rĕmânerea mai departe în postul de director al scoalei, *el îşi ia adio dela copile*, şi numai *după ce s'a petrecut această ceremonie şi-a presentat abḑicerea la biroul comitetului*, aşa, cât însuşi pre-

---

trei monumente. Ca cea mai respectabilă se înalţă cela al lui Mihaiu Viteazul. În marime naturală este presentată figura puternicului dar perjurului voevod şeḑênd pe un cal măduvos de bătaiă, şi cu paloşul în mâna dreaptă. Acest monument cel mai vechiu al capitalei face o impresie cevaşi oprimătoare, recerinţelor artei moderne îi corespunde numai puţin, cu toate aceste se află în toate prăvăliile de fotografii ale ţĕrii şi în cele mai multe schiţe de călĕtorie străine. Mai încolo aflăm monumentul savantului Radulescu şi înainte de toate statua desvălită la 23 Maiu a anului espirat a lui George Lazar.

Din incidentul înaugurării statuei mici dar frumuşele a lui Lazar, îşi ţinu dl ministru de culte Dimitrie Sturdza, un om plin de spirit, una dintre cele mai strălucite şi clasice ale sale cuvêntări. El schiţase în mod viu, cum George Lazar vĕḑênd lumina lumii într'un sătuleţ miser de lângă Olt, s'a avêntat cu greu până de a ajunge predicator bisericesc şi cum a părăsit nĕcăjit în fine patria sa Ardealul, şi cum a deschis la însărcinarea eforiei scoalelor, primul institut românesc în Bucureşci. Pe atunci domniau în România jalnice stări, cultură străină domina, şi limba ţĕrii vegeta numai în cercurile ţĕrănesci. Nici durata primei scoli n'a fost însemnată. La 1816 şi-a deschís Lazar scoala, la 1821 şi-a închis-o, pentru de a murí în curênd în sătuleţul seu natal. Dar schinteia a fost de ajuns pentru de a aprinde un foc puternic, sunetul limbei române trezí poporul din letargie şi el începu sĕ-şi creeze acum o limbă şi literatură.

În faţa monumentului lui Mihaiu stă unul dintre edificiile cele mai importante ale capitalei: academia. Cu privire la esteriorul ei, aparţine celor mai frumoase, cu privire la conţinutul ei, celor mai preţioase. În parter aflăm museul. Aci vedem o colecţie de tot numeroasă de inscripţii, statue, sarcofaguri şi petrii romane, în sale putem priví, odăşdii sfinte şi foarte interesante, cărţi de rugăciune cu iniţialii minunate, cari vorbesc despre distinsul gust artistic al călugărilor meḑieoali români, ni se presintă apoi o colecţie numismatică şi o mulţime de diferite obiecte de industrie înaltă. Picturi vechi împodobesc păreţii, o mumie egipteană ne vorbesce de continente străine. Mai captivătoriu dintre toate este fără îndoială tesaurul dela Petroasa. Istoria ne comunică cu litere întunecoase, că regele păgân al goţilor de vest Athanarich, alungat de Huni din Ardeal, şi-a îngropat tesaurul seu de $^3/_4$ măji de aur în ţeara valachă. Timp îndelungat s'a câutat înzadar după tesaurul acesta, în fine deteră nişte ţĕrani dela Petroasa lângă Buzeu la 1837 de el, îl luară, îl puseră la o parte şi scoaseră pietrii preţioase. Piesele comorii zac acum, atrăgênd privirea ori-cărui visitator, în mijlocul unei odăi sub sticlă, ele ne presintă o lucrare foarte îngrijită, inele cu gust, ţirade, ce înfăţişează doi leoparḑi şi un brăţariu cu acsioma rună: „Gotha niopi hailag," adecă: „dedicat trebuinţelor goţilor." Regele Atanarich nu şi-a mai revĕḑut nici ţeara nici tesaurul, preste ambele se învăluiră valurile migraţiunii popoarĕlor, dar relicuiile lui sunt un document straşnic pentru istoria germană în Europa de ost, şi au dat prilej deja de mai de multe ori la mari publicaţiuni literare.

Localităţile din parter ale edificiului mai conţin o bibliotecă respectabilă şi un cabinet de lectură, o odaie pentru societatea geografică, un cabinet mineralogic şi alte localităţi pentru studii serioase. In casul prim se află salele de prelegere ale universităţii, aflăm un cabinet zoologic şi botanic şi înainte de toate sala nu tocmai mare dar elegant adjustată, în care 'şi ţine senatul şedinţele. Toată creaţia dovedesce evident străduinţă poporului român, de a produce în poesie, artă şi sciinţă lucruri ce sĕ impună respect. Ordinea şi curăţenia domnesce pretutindeni, şi pentru ajungerea scopului sus numit, garantează numele strălucite, de cari dispune Academia, şi căror de a aparţiné trebue sĕ fie onoare pentru ori care străin. La 1884 Academia avuse 36 membri ordinari şi afară de părechea regală încă 41 membri de onoare, între cari Mommsen, Miklosich, Lepsius, Torma, Picot.

Pentru distracţii dramatice şi musicale Bucurescii nu pare a fi de loc rĕu provĕḑut. La capul ei inferior se lăţesce calea Victoriei întru o piaţă liberă, pe care o împodobesce teatrul naţional. Ediședintele comitetului *aflase deja dela copilele de scoală* că a abḑis directorul înainte de a i-se fi presentat abḑicerea.

Aceasta a fost prima întimpinare a concluselor comitetului din partea directorului.

Prin fapta, că dl Barcian și-a luat adio dela copile, a dovedit, că nici într'un cas numai are intențiune de a rĕmânè în postul sĕu, ori ce concluse ar mai aduce comitetul.

Cu toate acestea o parte a publicului de aici cugeta, că procedura dlui Barcian este eflucsul unei indispoșițiuni momentane, dar în fine își va trage bine de seamă ce respundere ia asupra-și? și se vor afla puncte de întêlnire ca sĕ se complaneze treaba în bună conțelegere.

Motivele abḑicerei le cunoasceți din tecstul aceleia, comunicat și în acest ḑiar. Între acelea culminează *denumirea altui delegat*, ceeace dênsul o înterpretă de *vot de neîncredere.*

Se șoptea că dșoara baronesă Popp încă ar avea intențiunea de a abḑice, mai cu seamă din simț de colegialitate cătră directorul, dar aceasta nu o credea nimenea, pentru că nu putea presupune despre dênsa, că ar fi în stare sĕ părăsească internatul impopulat deja cu vr'o 40 de copile pentru nesce susceptibilități esagerate ale dlui Dr. Barcian.

Chemat dl președințe la dênsa în afaceri de scoală, s'a dus și s'a folosit de ocasiune de a o întreba, dacă este adevĕrată faima ce se respândesce sau ba? și ca un vechiu amic al familiei br. Popp și-a și esprimat părerea, că nu crede așa ceva. — D-șoara însĕ i-a dechiarat categoric că „ba da"! O a rugat în urmă sĕ nu abḑică, a rugat-o și alți amici de ai familiei și de ai scoalei, — dar toate înzadar, căci la *6 ḑile* după directorul, în 26 Septembre a abḑis și dênsa, din motiv că „comitetul a luat unele mĕsuri ce dovedesc o hotărîta neîncredere în direcțiunea scolară" care „au și provocat demisionarea dlui director onorar Dr. Barcian, cu care a lucrat în cea mai bună conțelegere" deci se vede „silită și D-Sa a-și da demisiunea."

Comitetul surprins foarte dureros prin acești pași nejustificabili, prin conclusele sale corecte și inofensive, înainte de a se dechiara în meritul demisionărilor, a *esmis din sînul sĕu o comisiune constătoare din D. D. Archimandrit Dr. Pușcariu, Asesor cons.: Z. Boiu și Consil. gubern.: E. Măcelariu* cu însĕrcinarea, ca sĕ dee directorelui și directoarei demisionați esplicările necesare, că aici nu poate fi vorbă de vot de neîncredere, ci de regularea drepturilor proprietariului scoalei, ceeace nu poate supĕra pe nimenea, și sĕ-i capaciteze a-și revoca demisiunea.

Douĕ ḑile a pertractat această comisiune cu dênșii, dar nu le-a succes a-i abate dela propusul lor.

Ce era dară de făcut și după această încercare zădarnică, decât a primí cu regret abḑicerile, și a se îngrigí de alte persoane în locul celor demisionate.

Astfel s'a și întêmplat. Comitetul în mod interimal — tot cum era și mai înainte — a denumit de director pe unul dintre profesori, pe dl Septimiu Albini, ceeace corespunde și tecstului statutului, încât pentru directoară însĕ a rugat pe d-șoara br. Popp ca cu considerare la împregiurarea, că internatul este împopulat, sĕ aibă bunătate a rĕmânea la postul sĕu până când îi va succede comitetului a o înlocui prin alta, *ceeace nici la un cas nu poate dura mai mult decât până la finea semestrului prim.*

D-șoara baronesă însĕ a rĕspuns la aceasta că nu este aplicată a împlini dorința comitetului, ci va sta în institut numai *cel mult până la 15 Octobre.*

După primirea și a acestui refus, comitetul a denumit de profesoară pentru limba francesă și totodată directoară interimală a internatului pe d-șoara *Elena Petrascu*, fiica dlui căpitan în pensiune Petrascu de aici, o română cultă, și cu cel mai bun renume la familiile fruntașe de aici.

Astfel s'a terminat inevitabilul conflict, *la care comitetul nici o vină nu are.* „Crisă," precum i-a plăcut „Tribunei" a o numi, n'a fost nici un moment, nici la scoală nici la internat. Au mers unii și au venit alții, dar instrucțiunea și educațiunea n'a stagnat nici o oară, și sunt toate garanțiile, că și în viitor vor decurge lucrurile cel puțin atât de bine cum au decurs în trecut.

La alte popoare lucrul acesta s'ar fi petrecut în toată liniscea fără nici o animositate, — la noi insĕ au trebuit sĕ se afle oameni, cari sĕ bată doba cea mare, și sĕ alarmeze lumea cu „crisa scoalei de fete," sĕ agiteze pe părinții copilelor contra comitetului și sĕ le umple urechile că se prăpădesce scoala, pe care ei o abandonează de aci încolo etc. etc. o colecție întregă de sciri sensaționale neadevĕrate.

Acesta este un rĕu, care trebue sĕ disguste pe fie-care român adevĕrat și serios, dar nu faptele corecte ale comitetului.

Am espus adevĕrul sĕc, publicul judece acum *cine poartă vina?*

Un membru al comitetului Asociațiunei transilvane.

Varietăți.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, cu trenul de aḑi va pleca la Arpatac pentru sfințirea bisericei nouĕ de acolo, al cărei istoric s'a publicat în Nrii precedenți ai ḑiariului nostru.

Escel. Sa va fi însoțit de Preacuvioșia Sa dl archimandrit Dr. Il. Pușcariu, de Preacuvioșia Sa dl protosincel Nicanor Frateșiu și de proto-diaconul ceremonial dl Sergiu Medean.

* Maiestatea Sa s'a îndurat prea grațios a dona 600 fl locuitorilor din Galați de lângă Făgăraș păgubiți prin foc în primăvara anului curent..

* (Himen.) Dl Mateiu Voilean, asesor consistorial și fost redactor al acestui ḑiar, și-a serbat cununia cu domnișoara Octavia Rusu Joi în 22 a l. c. în Brașov în biserica s. Nicolae.

* (Principesa de coroana Stephania și regina Sêrbiei Natalia.) Moda vienesă află iute simpatii și în afară. Când regina Natalia făcea pregătiri de plecare din Baden ș'a esprimat dorința de a-și vedé arangiată pe capul ei frisura principesei de coroană Stephania. Frisura principesei de coroană i plăcù atât de mult reginei, încât ea și dete ordin unui friser din Baden, a esecuta dorința ei. Se ḑice, că regina Natalia a primit în programul ei pentru totdeauna frisura principesei de coroană.

* (Invitare.) Comitetul parochial greco-oriental din Arpatac, protopresbiteratul Treiscaunelor are onoare a invita pe toți binefăcĕtorii și voitorii de bine de a participa la „Actul sânțirei bisericei celei nouă" cu hramul S. mucenic Dimitrie, ce se va sĕvêrși la 26 Octobre (7 Novembre) a. c., precum și la banchetul, ce va urma la 1 oară p. m. în sala edificiului școlar.

Prețul unei couverte este 1 fl. 30 cr.

* (Denumire.) Arseniu P. Bunea preot gr. cat. și fost învĕțător dirigent la scoala centrală grănițărească din Vaidarecea e denumit ca secretar al Comitetului administrator de fondul scol. a foștilor granițari din reg. rom. I și de director suprem al scoalelor granițăresci.

* (Un act de o adevĕrată îngrijire părintească.) După cum cetim în „G. Transilvaniei:"

Preasfinția Sa Episcopul Caransebeșului Ioan Popasu a cumpĕrat vila Nicolaevici din Mehadia, avênd intențiunea a înființa o scoală românească în acea casă, care e lipită de biserica gr. cath. Un preot, care va fi instalat acolo, va fi totodată și învĕțător. Deja s'a început reparatura casei.

* (Efectele crisei scoalei civile de fete) După cum suntem informați din isvor foarte competent așa numita „Crisă" a scoalei civile de fete a Asociațiunei, au avut un efect atât de desastros pentru scoală, încât de atunci încoace s'a mai înscris 8—10 eleve. Oamenii nepreocupați sciu face deosebire între adevĕr și patimă!

* (Un preot de model.) Din părțile Silvaniei ni se scrie: În anul trecut în comuna Tresnea, o comună curat românească afară de câteva familii de proprietari mari maghiari, s'a înființat o scoală Fröbeliană (Kisdedovó) pentru cine? cei ce o a înființat o vor scí, pentrucă noi avem aici scoală întru toate corespunḑĕtoare legei și provĕḑută cu învĕțătoriu cualificat. Până aici toate sunt în ordine, nime nu poate se poruncească pe punga altuia, cine o a înființat a avut voie se o facă. Dar trebue sĕ indigneze pe ori ce om cu simț curat român, când preotul de acolo Irodion Labo, în *biserică* indeamnă pe popor ca se-și înscrie pruncii la scoala aceasta ungurească. Aceasta e păstorire sufletească?!*).

* (Bugetul ministeriului de honveḑi.) Bugetul acestui ministeriu e preliminat pe anul 1888 cu 8,484,547 fl. cheltueli ordinare, 195,000 fl. cheltueli transitorie, cu totul 8,679,547 fl.

Asupra statului trupelor de honveḑi bugetul conține o tabelă amĕrunțită din care estragem următoarele:

In cas de rĕsboiu infanteria de honveḑi are trebuință de 3178 oficeri și funcționari, și de 174,687 oameni; foaia fundamentală însĕ arată un manc de 695 oficeri și un escedent de 24,626 oameni.

Cavaleria de honveḑi are trebuință în cas de rĕsboiu de 540 oficeri și de 13,590 oameni; ea dispune însĕ numai de 380 oficeri, dar de 25,806 oameni. I lipsesc așa dar 160 oficeri, pe când escedentul în oameni e de 12,216. Ea are trebuință de 13,597 cai de călărit și 672 cai de reservă, foaia fundamentală însĕ arată numai 7120, lipsesc deci 7150 de cai.

Cu totul lipsesc honveḑimei 855 oficeri și 9390 cai, socotiți fiind și caii de călărit și de tras ai infanteriei. Din contră escedentul în oameni e de 38,216 oameni. In anul trecut escedentul era de 42,955, pe când mancul de oficeri a scăḑut din anul trecut numai cu 3.

* (Cum a fost avansat un colonel la general). Un Colonel, care ascepta de mult ca sĕ fie avansat la rangul de general însoțí odată pe regele seu la serviciul divin. Din întêmplare tocmai atunci cetea evangelia despre ḑeul Vaal, care de iudei sĕ privea de căpetenia spiritelor necurate. După finirea serviciului Colonelul ḑise către rege: „De 20 ani eu n'am fost în nici o biserică; după cum acum am auḑit și în iad e întocmai ca pe pămĕnt; și Vaal rămâne pentru totdeuna capetenia: După câteva ḑile colonelul fu avansat la gradul de general.

* (Descoperiri archeologice romane.) De vr'o cât va timp sĕ fac în Triest descoperiri archeologice romane foarte interesante. Cu ocasiunea demolării mai multor zidiri vechi, pentru ca aerul și lumina sĕ poată străbate mai cu ușurință în oraș, s'au aflat mai multe petrii mormêntale romane și mai multe acopereminte de sarcofage. Mai mulți lucrători deteră în adêncime de 1 m. preste o zidire romană foarte bine conservată. Continuându-se săpăturile s'a dat preste trei odăi a căror padiment în mosaic este bine conservat, mĕsurând în suprafață 4 metri cuadrați. O odae representă în mosaic pe cât sĕ poate de frumos figura unui delfin. Archeologii, cari au venit la fața locului ș'au dat părerea, că au a face cu o villă romană, care a aparținut unui patrician. Tot cu această ocasiune s'a descoperit și un aquaduct, care sĕ vede că s'a estins dela movila din apropiere la villă. Cele mai multe dintre țevile aquaductului, fiind pregătite din pămênt bine ars, sunt bine conservate. Aparițiunea acestor descoperiri fiind pentru sciință cât sĕ poate de însemnată, directorul museului din Triest a dat ordin ca sĕ se continue săpăturile.

ficiul fu înaugurat la 1852 și servesce dela anul 1879 încoace cu deosebire pentru artiștii români.

S'a făcut începutul și pentru împământenirea operei române. Astfel a ajuns pe bină deja opera Lucia cu mare succes, mulțemită escelentei cântărețe Carlotta Leria. Sesonul se începe cu 1 Octobre, conducerea teatrului o are un director denumit la propunerea ministrului de instrucțiune publică, care este spriginit de un comitet de 7 membrii. Din când în când trec trupe francese ori actori renumiți ca ospitanți prin Bucuresci, și astfel Bucureșcenii au vĕḑut în cei 10 ani din urmă pe Rossi, Salvini, Pezzana și Céline Chaumont.

Pentru completarea celor espuse asupra Bucurescilor, rĕmâne sĕ mai adaugem câți-va numeri. După conscripția anului 1859, orașul sĕ fi avut atunci 121,734 suflete, după cea din anul 1878, 177,646 locuitori în adăpostul seu. Durere numai, că toate resultatele numĕrării poporului sunt de o natură foarte vagă. Căci se vorbesce, că comisia mergea numai în familia stăpânului căsii, fără de a se mai urca și în etagele de sus. Și datele cuprinse în scrieri germane sunt de a se lua cu neîncredere; așa d. e. ne povestesce oficierul austriac Fülek de Wittinghausen, că Iașul dispune de 1300 echipage private, 5000 de droșce și 12,000 de cai ear Bucurescii de 12,000 echipage de lucs și 40,000 cai de lucs, s'ar vení adecă în Bucureșci la 5 oameni câte un cal de lucs, un lucru care de sigur ar fi de tot plăcut diferitelor familii de ciobotari și croitori, numai durere, că nu au parte de el. La Derblich se află într'un mod curios aceleași date, ele dovedesc cât de fatal poate sĕ fie între anumite împregiurări, când un scriitor copiază din celalalt fără de a mai cugeta. După ocupațiunea lor locuitorii fură la 1878 împărțiți precum urmează: profesiuni libere 50,977, neguțători 27,100, industriă și artă 64,732, lucrători 11,993, servitori 19,531. Aḑi se poate pune bună seamă numĕrul locuitorilor cetății Bucuresci la 250,000 de suflete. Că pe țĕrmurii Dîmboviței nu trăesc aderenți de ai vegetarianismului, iese destul din rapoartele zahanauei la iveală. Conform acestora au fost tăiați în anul 1885, 37,686 boi, cu 7727 mai mulți ca în 1884, apoi 16,267 vaci, cu 2532 mai multe ca în anul precedent, 706 viței, cu 502 mai mult, 544 biboli, cu 204 mai mult, 375 de bibolițe, cu 257 mai mult, 1150 viței de bibol, cu 1049 mai mulți, 11,783 porci, cu 77 mai puțin, 1035 de oi, cu 64 mai puțin, 17,743 de miei, cu 13,872 mai mulți ca în anul trecut, de aci resultă evident, că consumul de carne cresce continuu. Deși numerii de mai sus nu dau din pricina defectuosului serviciu al zahanauei un tablou esact. Căci d. e. se taie pe an mai bine de 100,000 de miei, dintre cari abia numai a cincea parte cade pe numitul institut.

---

*) Am estras pe scurt esența din corespondența primită în această afacere, și așceptăm dela părintele Irodion Labo, ca sĕ ne deslușească starea lucrului, deși n'avem cuvênt sĕ ne îndoim în persoana dela care ne vin aceste informațiuni. Noi cunoascem foarte bine relațiunile din acea comună de frunte în tot ținutul, și cunoascem și referințele părintelui Labo, și ne reservăm dreptul a reveni eventual asupra acestei afaceri. Red.

* (Bugetul oraşului Cluş) s'a statorit pentru an. 1888 din partea magistratului în modul următor: Eşite 868,205 fl. şi 5 cr; întrate 290,692 fl. 10 cr. deficit 77,512 fl. 95 cr. Acest deficit trebue sĕ se acopere prin un arunc comunal de 24 procente.

* (Împĕratul Wilhelm cruţă.) In ḑiua cea dintâiu, când termometrul a arătat 5 grade căldură, camerierul împĕratului german oferi domnului seu mantaua călduroasă, pe care împĕratul o folosise de mai mulţi ani. Bĕtrânul monarch după ce a îmbrăcat uniforma sa sĕ privesce în oglindă şi face observarea: „Eu cred, ca sĕ se renoiască deosebitele parole dela mantaua mea, căci sĕ par a fi prea tocite". Această critică surprinse pre camerier mai cu seamă că scia, că împĕratul nu sĕ poate îndupleca, ca un lucru, care l'a folosit mai mult timp cu comoditate, sĕ permită a fi schimbat, şi pentru aceia i făcù observarea, că ar fi fost bine sĕ se fi pregătit mantauă nouă. „Ce-ţi păsă ţie", replică împĕratul, mantaua poate rĕmânea, căci bine sciu, că nici nu o am purtat atâta tîmp, cât trebue sĕ fie purtată o mantauă de recrut în armată.

* (Nuntă la sfêrşitul vieţii.) În Osviecin s'a întêmplat un act de căsătorie, care fiind foarte interesant, merită a fi înregistrat. Anii mirelui şi ai miresei fac la olaltă 150. Din acestia 80 cad pe mire, şi 70 pe mireasă. Mirele cu vr'o trei ani mai înainte ş'a serbat nunta de aur cu cea dintâiu soţiă. Atât el cât şi mireasa, care ear a fost vĕduvă, se bucură de o deplină sănătate.

* (Femei ca medici.) Nu numai într'o privinţă, dar din mai multe puncte de vedere Statele unite întrec pe toate statele din lume. În Statele unite sunt o mulţime de medici, cari sunt femei. In deosebi în New-York sunt preste 150 de femei medici. Mulţi din acesti medici au venite anuale peste 2000 punţi sterling, în New-York se afla însĕ o femeie ca medic, care are frumosul venit anual de 5000 punţi sterling. În alte ţinuturi ale Statelor unite numĕrul femeilor medicinişte este de două şi de trei ori mai mare ca al celor din New-York. Acest fel de medici sĕ mărginesc mai cu seamă a vindeca pacienţi de secsul femenin.

* (Bibliografic.) Recomândăm spre întrebuinţare opul: „*Curs de stupărit.*" Prelegeri ţinute cu învĕţătorii grăniţăresci la Deva în Februariu şi la Vaida-rece în Iuliu 1886 în urma dispoşiţiunii comitetului administrativ al scoalelor grăniţăresci din fostul regiment român I-iu de graniţă de Augustin Degan, învĕţător dirigent grăniţăresc. Cu 33 figuri. Sibiiu, 1887. Proprietatea editorului. Tiparul institutului tipografic, societate pe acţii, în Sibiiu.

Loc deschis.*)

Bârghiş, 14 Octobre, 1887.

Domnule redactor! În Nrul 91 al „Telegrafului Român" din 5/17 Septembre a. c. fiind atăcat de un corespondent fără nume, deşi sinodul parochial, indignat de purcederea şi afirmaţiunile nedrepte ale corespondentelui, — a decis a respunde şi a-mi apăra vaḑa şi onoarea mea, totuşi vin a vĕ ruga şi eu a da loc, în unul din Nrii procsimi ai jurnalului ce redĭgiaţi, următoarelor reflecsiuni.

Cel ce va cetí cu atenţiune acea corespondenţă, dela început se va convinge, că corespondentul a purces din ură cătră mine şi toată intenţiunea i a fost sĕ me blămeze înaintea lumii, spre dovedirea cărora servească câteva citate din însaşi corespondenţa publicată în „Telegraful Român" Nr. 91 şi anume ḑice corespondentul: „Lipsa cea mai simţită pentru un popor e scoala, şi aceasta ne-a lipsit noauă, nu edificiul, pentrucă acela după împregiurări e destul de bun," deci întreb eu, la a cui stăruinţă, sub a cui conducere s'a făcut acel edificiu, care întrece toate edificiile scolari din tract, — au sub conducerea corespondentelui sau a mea sau făcut acel edificiu? — Ḑice mai departe că: „vina lipsei de învĕţătoriu în prima linie o am purtat eu, ear în a doaua fostul administrator"; aici earăşi întreb, că dacă atât eu cât şi fostul administrator nu am avut zel cătra sciinţă, nu am avut inimă cătră popor ca sĕ-l luminez, cum de am făcut acel edificiu, şi de unde sciu cea mai mare parte din poporenii mei scrie şi ceti? au doară au învĕţat la Domnul corespondent sau la alte scoli?. Că nu am avut învĕţătoriu cu diplomă (cleric sau pedagog absolut) nu purtăm noi vina, ci împregiurările în cari au trăit şi trăesce poporul român ne avênd astfel de oameni în numĕr de ajuns, — ba din esperinţa-mi proprie pot afirma şi aceea, că în multe casuri mai mult progres face un învĕţătoriu fără diplomă, ca unul cu diplomă, ceeace am vĕḑut chiar şi în anul trecut. Cu toate acestea resping cu indignaţiune acea afirmare că eu a-şi fi fost de vină că în anul scolastic 1885/6 nu am avut învĕţătoriu cu diplomă şi cu salariu de 200 fl. v. a. — Întreb pe dl corespondent, că oare în toate comunele unde s'a escris concurs sau ca pĕtat învĕţători cu diplomă ori ba? şi dacă nu, cum a purces acelea comune, a rĕmas fără învĕţătoriu? sau a propus un individ fără de diplomă spre denumire provisorică? Eată testimoniul dlui corespondent despre cunoascerea normativului scolar.

Asemenea resping afirmaţiunea: că a-şi fi îndemnat poporenii mei a-şi trimite copii la scoala de stat.

Cât pentru fondul scolastic asemenea resping cu indignaţiune aceea afirmare, că eu a-şi fi fost învoit numai din gură, ear subscrierea a-şi fi denegat-o ca sĕ pot ḑice că s'a făcut „de mihi, sine mihi"; aceasta s'ar puté ḑice numai despre un astfel de om, care păstorind 40 de ani nu au lucrat nimic în interesul bisericei şi a scoalei, şi nu despre mine care tot prin dişmă şi aruncuri a zidit biserica, casa parochială şi scoala tot din material solid, — fără de a face vre-un crucer datorie; ba încă am câştigat pe sama biserici şi a scoalei pământuri, doauă pentru totdeauna (de pădure) aşa numite rozor dintre desuri mărimea de 6 ferdele, şi după coastă de peste 12 jugere tot numai prin rîvna, osteneala purtată de mine ca păstoriu, şi o ţin până la înmormêntare după putinţă, (cu spesele tot numai dela mine.) —? Nu e vorbă, că toţi membrii sinodali au dovedit şi dovedesc recunoscinţa cuvenită catră păstoriul sufletesc afară de doi, anume: Ioan Câmpian şi Nicolae fraţi, cari pe timpul clădirilor au fost vagabunzi prin ţară străina. Adevĕrul este că: neluânduse protocolul aşa după cum au fost propunerile, eu care în toate ḑitele am atingere cu poporenii mei, nu am voit sĕ-i vênd prin subscrierea unui protocol fals, pentru că şciam dela început, că esecutarea acelui protocol pică pe umerii mei, — apoi a face ceva peste voia poporului e numai spre ruinarea intereselor bisericei şi scoalei, cu deosebire în comuna noastră unde suntem mestecaţi cu uniţii, cari vâneaḑă după oamenii nostrii. — Prin urmare ḑisa sântei scripturi „că păstorul cel bun sufletul 'şi pune pentru oile sale" nu numai că o am cetit, ci în toată viaţa mea am năzuit a o împliní, ceeace sĕ dovedesce din faptele sĕvêrşite în comuna mea pentru biserică şi scoală, ba chiar şi cu aceea: că nu am voit sĕ vênḑ poporul meu prin subscrierea protocolului compus fără voia poporului meu.

Că nu cred protopopului meu, aceea încă numai dl protopop cu încreḑuţii sei o poate afirma, basânduse, că dacă la alegere nu am fost pentru dênsul nici acum nui dau creḑĕmênt, ceeace însĕ nu stă pentru că eu în toată viaţa mea nu am preferit interesele proprii ci interesele obstesci.

Asemenea resping cu indignaţiune afirmaţiunea că a-şi fi ḑis cătră preotul reformat: Ce ne trebue nouă dişmă, pentru ca noi avem scoală de stat etc. şi altcum în scoală trebue sĕ locuesc eu. Acestea sunt astfel de afirmaţiuni, cari se combat ele de ele şi mai ales cu starea lucrului, pentru ca după cum şciu eu, care am fost iniţiatoriul şi conducĕtoriul la clădirea scoalei şi casei parochiale, în comuna noastră se află 2 chilii foarte potrivite pentru paroch, şi alte 2 chilii pentru învĕţător şi sala de propunere, prin urmare chiar sĕ me mut din casele proprii în casele parochiale pot şedea cât de comod nu numai eu, ci cu ori ce preot.

Cât pentru aserţiunea, că în atacerile bisericesci şi scolari ascult mai mult de străin, de cât de conducĕtori, nostri e o minciună nesocotită şi deamnă de autorul ei, — precum şi afirmaţiunea, că sum stăpânit de patima beţiei, din care causă a-şi avea fapte scandalicioase pentru poporul meu, ceia-ce se poate constata întrebând unul câte unul pe membrii sinodului parochial, las că am şi eu slăbiciunile mele, dar ce om va fi în lume fără vre-o slăbiciune, şi ce om va fi fără duşmani tocmai de aceia a-şi dorí ca sĕ se facă arătare după cum ḑice P. O. D. redactor, — ca sĕ se constateze neadevĕrurile scrise la adresa mea şi pornite din ura dlui corespondent.

Bârghiş, 14 Octobre, 1887.

Nicolau Roman,
paroch.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Novembre n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.50	99.50
Renta ung. de hârtie	86.60	86.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.—	97.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.75	113.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.75	149.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbăriale croato slavonice	104.25	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.—	99.50
Sorţi ungureşti cu premii	123.—	123.—
Sorţi de regularea Tisei	122.70	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	112.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acţiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acţiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9.90 $^1/_2$	9.90
100 marce nemţesci	61.40	61.40
London pe (poliţă de trei luni)	125.15	125.26

„Sebeşana"
Institut de credit şi de economii,
societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Provocare.

Toţi acei domni acţionari, cari nu au solvit ratele decăḑute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acţiile subscrisise la „Institutul de credit şi economii „Sebeşana" în Sas-Sebeş, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocaţi, a-şi rĕspunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispoşiţiunile §-lui citat.

Sas-Sebeş, în 1 Novembre, 1887.
Direcţiunea.
[1725 1–3

În comisiune la „librăria archidiecesană" se află de vênḑare:

Curs de limba maghiară
pentru
scoalele poporale.
După principii metodice pe basa planului de învĕţământ
compus de
Ioan Molnár.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. şi VI.
[1719] 2–3

Preţul unui esemplar legat **20,** broşurat **16 cr.**

Jumĕtate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Medicament
pentru
boala de fungie,
tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin
Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 33—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110 Sibiiu, Joi 29 Octobre (10 Novembre) 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 28 Octobre.

Lumea catolică sĕ pregătesce pentru o mare sĕrbătoare. Papa Leon XIII își va serba iubileul de 50 de ani al preoției sale la Roma, și credincioșii sei din toate părțile i vor aduce ovațiuni nu ca unui călugăr, ci ca unui domn mare și puternic. Episcopatul catolic din Ungaria a întreprins încă de mult colecte de bani în Ungaria, și damele din Budapesta au adunat nu mai puțin ca 30 mii floreni în bani și în prețioase, cari cele din urmă au fost espuse spre vedere pentru prețuri de întrare.

Episcopul Strossmayer din Croația și-a făcut și el datorința — numai cât darurile incurse nu a fost dispus a le trimite la B.-Pesta ci le-a trimis la Viena — o procedere, ce a produs multă amărăciune în cercurile maghiare, cari nu încetează de a mustra pe episcopul dela Diacovar și al timbra de un trădător de patrie.

Fiumenii catolici, voind sĕ repareze eroarea lor de când cu deputațiunea ce era sĕ meargă la desvălirea monumentului lui Deák, au trimis obiectele adunate la B.-Pesta și prin procederea lor s'au rehabilitat în opiniunea publică maghiară.

Toate aceste lucruri sĕ petrec acum de câteva sĕptămâni încoace — semn că un interes deosebít i leagă pe catolici de capul bisericei lor, și noi nu avem decât sĕ ne bucurăm când vedem pe fiii unei biserici aderând la căpetenia lor bisericească în nesce timpuri când indiferentismul religios a trecut preste toate granițele, când ateismul, nihilismul, socialismul și alte soiuri de abnormități au cuprins binișor teren la multe popoare din Europa, și în special aceste rele s'au lățit și iau dimensiuni mari tocmaí acolo — unde sĕ crede, că cultura a făcut mari progrese, unde sĕ susține, că oamenii sunt mai înaintați și mai adăpați din isvoarele sciințelor naturali.

Catolicii pot sĕ manifesteze pe față aceste simțĕminte de pietate ale lor față de capul bisericei și nu este om, care sĕ susțină, că rĕu fac când trimit sumetenii de bani din toate țĕrile la Roma, pentru că legăturile ce le are Papa cu diferite case domnitoare, influința hotărîtă ce o eserciază mulți episcopi asupra guvernelor diferitelor țĕri, le înlesnesce o astfel de mișcare, ba mai mult, însuși guvernele favorisează astfel de întreprinderi, ca sĕ măgulească pe clerul catolic, sĕ-l câstige pe partea lor, ca apoi în politică sĕ le dea mână de ajutoriu.

Nu voim sĕ susținem că guvernul maghiar ar avé conivență cu episcopatul catolic în sensul celor descoperite de noi mai sus — dar una stă, că episcopatul este pus la disposiția guvernului. Sprginul acesta reciproc cel dă guvernul episcopatului și episcopatul guvernului, trece apoi de regulă în contul celorlalte confesiuni și de e sĕ fim drepți, noi românii ortodocsi din învoiala aceasta a celor doi factori puternici tragem de regulă cea mai scurtă.

Nu sĕ află însĕ nici un publicist maghiar catolic, care sĕ desaproabe pe capul bisericei ori diecesei pentru aceasta procedere, ci toți 'l spriginesc și susțin privatım și în public, pentru că prin învoiala cu gvernul sunt scutite instituțiunile lor de șicane, viața le este mai cu ticnă și în fine resultatele ce le dobândesc fie materiale fie morale sunt învederate.

Numai cât una e la credincioșii bisericilor catolice și alta la noi. Episcopul catolic dispune de clerul seu, ca un general de armata sa, și precum aici disciplina trebue sĕ fie severă și dreaptă, așa acolo subordinațiunea trece preste toată cugetarea. La noi sprigin, simț de împlinirea datorințelor, bună voință, sunt mărimi necunoscute, ci fie-care cu cât face gură mai mare, cu atât câștigă mai multă popularitate, fără sĕ țină publicul cont de greutățile cele mari, ce le are capul bisericei în guvernarea bisericei.

Tare ar fi de dorit ca disciplina se prindă rădăcini afunde și la noi în biserica și sêmțul de implinirea datorințelor sĕ cucerească mai mult teren ca până aci. Rĕul acesta nu este un rĕu local — numai la noi în Transilvania ori părțile ungurene, ci el s'a generalisat în biserica ortodocsă ca un feliu de morb lipicios, și cine vrea sĕ se convingă despre aceasta nu are decât sĕ dea o roată prin regatul vecin România, și va afla preoți neprețuiți de nimene, biserici goale, cler fără nici o posiție socială, înapoiat din causă că oamenii cu toate sĕ ocupă dar ca sĕ pună biserica și clerul la locul ce-i compete — ba!

În ședințele sântului sinod s'a făcut multă vorbă despre îmbunătățirea sorții clerului, și au fost oameni destui chiar și în cel mai matur corp legislativ, în senat, cari au susținut că România nu poate avé viitoriu durabil dacă nu va ridica clerul din nemernicia în care sĕ găsesce acum — și dacă acesti oameni, nu au putut sĕ străbată cu vederile lor clare și limpeḑi, la publicul cel mare, la popor, apoi tot așa de respunsabil este clerul de mir, ca și clerul înalt și călugării pentru nereușita întreprinderei făcută în favorul lor.

Odată trebue sĕ fim în clar cu aceea, că clerul nu este de privit numai ca un feliu funcționari sătesci de rênd, ci ca pe un organism fără care nici statul nu poate sĕ esiste, nici societățile diferite de oameni nu pot sĕ dea înainte. Așa consideră catolicii clerul lor și nouă nu ne e permis sĕ fim mai în urma lor. Acestui simț au ei sĕ datorească, că cuprind teren în peninsula balcanică, în sînul celui mai ortodocs popor, și că în Bucuresci au o archiepiscopie catolică, un seminariu organisat, o biserică pompoasă și scoale de fetițe, de unde fetele eșite devenind mame, vor avea simpatii pentru catolici și vor neconsidera instituțiunile ortodocse. Ce folos însĕ că la noi oamenii sunt prea încreḑuți, fie care crede că cum e, e bine și că acest bine are sĕ țină până e lumea.

În chipul acesta a fost posibil, că boierii din România s'au entusiasmat când au fost vorba de a sprigini cu ofrande în bani și donațiuni pe catolici, până când bisericile lor, scoalele lor sătesci și dela moșii au rĕmas date uitării, ear clerul biet de el, a rĕmas înapoi și am puté ḑice, că chiar de rîs. Amar sĕ resbună acum ignoranța protopărinților asupra nepoților și mai amar sĕ va resbuna dacă nu ne vom grupa cu toții umĕr la umĕr, ca sĕ ridicăm tot ce e al nostru, tot ce poartă caracter național românesc și aceesta în timpurile de acum numai în biserică, cu ajutoriul ei ne este posibil.

Cei-ce lucră altfeliu, cei ce defaimă tot ce e al nostru, cei ce acață de limba clopotului celui mare toate și ce e de publicat și ce nu, ne duc la prăpastie una după alta instituțiunile noastre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brașov, 27 Octobre (8 Nov.) 1887. Mergĕnd cineva dela Brașov spre Előpatak (**Vălcele**) are se treacă dincoace de Olt prin comunele Sânpetru și Bod, ear dincolo de Olt în gura vălii spre Előpatak zace comuna Arpatak, situată la poalele unui șir de de coline. Aceasta comună este locuită de români și sĕcui cam în părți egale. Locuitorii, ca ceva de tot natural și o parte și alta vorbesc limba română și maghiară de o potrivă bine. Românii, cari aparțin fără escepțiune la confesiunea gr. or. deși nu tocmai avuți, dară oameni strădalnici și religioși îmbărbătați și ajutorați de câțiva fruntași din comună, eară mai ales de profesorul emerit Dimitriu Cioflec și de comerciantele din Bucuresci Ioan Colțescu ambii născuți în aceasta comună, de ani înainte au cugetat la zidirea unei biserici noaue, la un loc mai potrivit, în locul celei vechi zidite aproape înainte

---

FOIȚA.

Din reminiscențele unui bĕtrân preot.

Nu arare ori s'a amintit în foile noastre naționale, că istoria noastră, atât națională cât și bisericească, este foarte sĕracă, și că causa acestei aparițiuni este împregiurarea, că antecesorii nostri au scris și însemnat prea puțin despre întêmplările timpului lor.

Cu atât mai mare ne este bucuria, când vedem barem ici-colea pe câte unul din venerabilii nostri bĕtrâni lăsându-ne câte o urmă despre întêmplări memorabile din viața lor.

Cu plăcere dăm dară loc în cele următoare reminiscențelor, ce ni se împĕrtășesc din viața unui nestor al preoțimei noastre, a P. protopop emeritat din Sighișoară, Zachariă Boiu sen, carele aflându-se deja în anul 88 al etății sale, nu-și pregetă a însemna și a lăsa următorilor sei un șir de reminiscențe din viața sa, cari ilustră totodată și o parte a trecutului nostru din acel ținut.

Eată dară în următoarele această „cronică“, întocmai după cum ni se comunică în originalul ei.

Cronică.

Sunt născut în anul 1800, Maiu 8 din casa și familia preotului Michail Boiu din Bodogaia (Alsó-Boldogasszonyfalva), scaunul Odorheiului, pe când acea parochie era una din cele mai de frunte parochii române ortodocse (precum se ḑicea atunci neunite.) În matera Bodogaia și filiile ei din giur erau preste 200 familii. În filia Cristur erau ca la 40—50 familii; avea o bisericuță foarte frumoasă și clopot frumos, din cari astăḑi nimic nu mai esistă.

Fiul acelui bĕtrân paroch Michail Boiu a fost tatul meu Moise Boiu, paroch în Hetur, unde și eu sunt născut.

Ací pe curtea parochială era o casă coperită cu paie, cu două încăperi; între acestea era tinda după obiceiu. Într'o încăpere era locuința preotului, în ceealaltă biserica cu altariul. Sub conducerea și păstorirea tatălui meu, s'a ridicat biserica, care esistă, cam pe la anii 1805—1807. Mama mea Maria Drăghiciu a fost din Sighişoara.

Rĕmânênd eu însĕ cu o soră a mea mai mică orfani de părinți, de milă ne-au luat în casa sa preotul Stefan Balaș din Sighișoara, și pe vĕduvită mama noastră a luat-o ginerele sĕu Zacharie Avram neguțĕtor, care avea boltă în piața Sighişoarei.

Parochia de ací era atunci cam de 50—60 familii români și aproape atâța țigani.*) Avea biserica într'o măeriște domnească, un șopru învĕlit cu scânduri, acolo era altariul, și veniau preoții din comitat de prin vecini de slugiau poporului.

Preotul Stefan Balaș a venit ací din părțile Brașovului, din Săcele.

Atunci prea fericitul și bunul împĕrat Iosif II, în urma edictului seu de toleranță, a dat locul de biserică românilor din Sighişoara, cari cuprinseseră de paroch pe ḑisul Stefan Balaş, care ací s'a și căsătorit și preoțit.

Dênsul fiind foarte zelos și iubitor de cele sfinte, a mișcat pe micul popor a aduna materialul și a sĕ pregătí de ridicarea bisericei. Dar mai întâiu a zidit casa aceasta veche parochială, unde locuesc eu, cam pe la anul 1780. Ací în odaia cea mare spre rĕsărit a făcut altariul și biserica, ear în cea mai mică dindĕrĕpt a fost locuința sa; prin mijlocul acestora a fost tinda. Și așa cu aceasta s'a slugit poporul până la ridicarea bisericei, de carea sĕ bucură înmulțitul popor, și carea s'a isprăvit la anul 1797.

Poporul crescênd cu înmulțirea familiilor din an în an, a căpătat dreptul de a avé doi preoți, paroch primar și al doilea paroch, fiindcă parochienii, deși nu erau prea mulți, dar cu locuința erau tare risipiți, ca păstori, maieri și stupinari ai domnilor din oraș. Sub conducerea și păstorirea acestui preot zelos, lucrând toți cu energie, s'a ridicat biserica, precum am ḑis, până la anul 1797. Preotul acesta dar a fost cel dintâiu ací paroch primar și protopop tractual. În postul de al doilea paroch cu 200 ani pe o coastă a dealului unde abia poate străbate picior de om. Cugetul desvoltat la o voinţă tare şi însoţit de binecuvêntarea lui Dḍeu, a dat nascere la biserica cea nouă frumoasă situată în mijlocul comunei. În vara trecută fù terminată biserica cu toate ale sale şi acum mai lipsea coroana opului, adecă sânţirea bisericei prin archiereu.

---

*) Astăḑi numeră 426 fam. cu 2734 suflete.

Escelenţia Sa, Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, promisese încă în anul trecut a întreprinde o călĕtorie în părţile noastre pentru sânţirea bisericei din Arpatak; ceea ce produse o aşa mare bucuriă şi insufleţire în poporul nostru de acolo încât cu puteri înoite şi îndoite lucrară pentru terminarea ei, ca sĕ se poată sânţí la ḑiua sântului Mucenic Dimitrie cu chramul acestui sânt. O scire, ce transpirà în părţile noastre, că Escelenţia Sa Părintele nostru metropolit din causa strapaţielor mari, ce avu mai cu sânţirea nu de mult a bisericii din Apoldul mare, mai cu călĕtoriile spre întêmpinarea Majestăţii Sale, împĕratului-rege al nostru la Cluş şi cu alte, — nu va puté vení la sânţirea pusă în prospect, era aptă a strica bucuria deplină a poporenilor din Arpatak. Când Escelenţia Sa făcù de scire, că va vení totuşi la sânţirea bisericei şi acum sânţirea nu mai era departe, credincioşii din Arpatak erau cuprinşi de o vibraţiune produsă de simţul bucuriei.

Escelenţia Sa mai avé în programul călĕtoriei Sale spre Arpatak, ca în trecere sĕ resolveze o promisiune dată comunităţii noastre bisericesci din Feldioara încă în anul trecut cu ocasiunea sânţirii bisericii din Rĕşnov, ca adecă şi pe aceea comunitate se o cerceteze şi întărească întru cele sufletesci. Ḑiua sântului Dimitriu, ca ḑi destinată pentru sânţirea bisericii din Arpatak, căḑênd în anul acesta în ḑiua de Luni, Escelenţia Sa sosì cu o ḑi mai nainte adecă cu treuul de Sâmbătă seara în mijlocul comunei opidane din Feldioara. Ací încă la gară fù bineventat de protopresbiterul Braşovului, Ioan Petric în numele preoţimei adunate din tracturile protopresbiterale învecinate, a poporului numeros adunat, apoi de proto-pretorele din loc Pildner în numele cercului şi de primarul opidului în numele comunităţii politice După ce Escelenţia Sa mulţămì la toţi în cuvinte frumoase şi potrivite, fù condus la cuartirul pregătit în casa domnului Iordache Muntean, asesor la sedria orfanală a comitatului Braşovului.

A doua ḑi Duminecă Escelenţia Sa, Domnul metropolit pelângă asistenţa domnilor archimandrit Dr. Il. Puşcariu, protosincel Nicanor Frateşiu, a protopresbiterului I. Petric, a protodiaconului Sergiu Medean şi a altor preoţi dimpregiur, celebrà servíţiul divin cu pompa îndatinată, fiind mult popor adunat în biserică nu numai dintre credincioşii români, dară şi dintre cei de alte confesiuni. La ridicarea frumseţii servíţiului divin, în decursul cărui se chirotoní de diacon clericul absolut Georgiu Oprea, ales de preot pentru parochia din Huniădoara, mult a contribuìt chorul local bisericesc din 4 voci, bine instruit de parochul nostru din Feldioara Iosif Micu.

La încheerea servíţiului divin Escelenţia Sa ţinù un cuvênt pastoral cătră popor, care ascultă cu mare sete cuvintele, ce eşiau din gura înaltului lor păstoriu sufletesc, eară după terminarea lucrărilor rituale, Escelenţia Sa visità localităţile scolare, unde erau adunaţi copii de scoală. De ací merse la cuartir unde primì corporaţiunile bisericesci şi politice locale, apoi şi alte deputaţiuni din Braşov şi pe privaţi. După prânzul de gală dat în onoarea Escelenţiei Sale în casa domnului Muntean, sub conduct de căruţe şi călăreţi Escelenţia Sa în trecerea spre Arpatak visità şi biserica din Heghig, unde ţinù la poporul numeros adunat în biserică cuvinte de îmbărbătare spre lucrurile cele bune şi de folos. În comuna aceasta ca în prima comună a tractului Treiscaunelor fu bineventat de protopresbiterul tractual Dimitriu Coltofean, mergênd mai departe ajunse Escelenţia Sa pe la $4^{1}/_{2}$ în Arpatak, unde după bineventare prin parochul local Dionisiu Nistor şi după rĕspuns din partea Escelenţiei Sale, trase în cuartir la parochul local.

Indată după sosire se făcură pregătirile de lipsă pentru actul sânţirii. La timpul îndatinat se ţinù în biserica veche vecernia cu lithia şi utrenia, ear a doua ḑi în ḑiua sântului Dimitriu se aduserà din biserica cea veche moastele şi toate odoarele sânţite în procesiune serbătorească în biserica nouă.

Servíţiul divin propriu al sânţirii bisericei, care se esecută cu multă pompă şi precisiune se începù la 9 oare şi durà până la $11^{3}/_{4}$; după terminarea sânţirei şi a unui discurs pastoral din partea Escelenţiei Sale cătră poporul, ce numai incăpea în biserica destul de spaţioasă se celebrà prima liturgiă în aceasta biserică, în decursul căreia cooperà chorul bisericesc din Feldioara, ear diaconul Georgiu Oprea fu sânţit întru preot pentru parochia din Huniădoara. Era ceva îmbucurătoriu şi chiar încântător a vedé cu câtă sete şi îndestulire sufletească privé poporul adunat în biserică din întreg ţinutul Treiscaunelor la servíţiul de sânţire a bisericii şi la cel al sântei liturgii, la a cărui frumseţe, fie atins spre oncarea parochului Iosif Micu ca diriginte mult a contribuit corul din Feldioara.

După stropirea poporului cu apă sânţită, terminându-se servíţiul divin la oarele $1^{1}/_{2}$, Escelenţia Sa primí la cuartirul seu deosebite deputaţiuni din loc şi ţinut; apoi participà la prânḑul comun dat în localul scoalei comunale. În decursul prânḑului se ţinură mai multe toaste, între care, cel dintâiu din partea Escelenţiei Sale pentru Maiestatea Sa împĕrat şi regele nostru Francisc Iosif, apoi pentru înaltul regim al ţĕrii, ca sĕ-şi poată împliní misiunea grea şi datorinţa deopotrivă cătră toţi şi pentru comuna bisericească din Arpatak în care s'a sĕvêrşit un act bisericesc de atâta însemnătate.. Toastă apoi protopresbiterul tractual Dimitriu Coltofeanu pentru Escel. Sa Dl archiepiscop şi metropolit.

Au mai urmat şi alte toaste, între care amintim pe cel ţinut de parochul local în sănătatea titorilor fruntaşi, cari erau de faţă în persoauele dlor Dimitriu Cioflec, Ioan Colţescu etc. Amintesc la acest loc aceea ce eram datoriu mai sus a atinge că adecă Escelenţia Sa la finea liturgiei în semn de onoare a presentat titorilor şi epitropului bisericii câte un esemplar din actul comemorativ tipărit şi subscris de preoţii slujitori despre sânţirea bisericii din Arpatak.

După încheerea prânḑului, la care au participat afară de un numĕr însemnat de onoraţiori şi unii proprietari din loc de naţionalitate maghiari şi pretorele cercului, Escelenţia Sa pornì din Arpatak între aclamaţiunile cele mai călduroase ale poporului în trăsura de gală pusă la dispoşiţiune de baronul Szentkereszti şi după ce în cale cercetà — seara fiind — biserica din Bod, remase preste noapte în Sânpetru în casa parochului local Nicolau Frateşiu.

A doua ḑi, Marţi în oarele dimineţii cercetà biserica locală dând sfaturi bune poporului adunat; apoi sĕvêrşí rugăciuni de deslegare la mormintele familiei zelosului paroch local, şi după un scurt dejun plecà spre Braşov petrecut de mai multe trăsuri cu o mulţime de inteligenţi veniţi dela Braşov spre întimpinare. Înaintea bisericii evangelice luterane din Sânpetru fù întimpinat Escelenţia Sa de eruditul paroch evangelic local cu întreg presbiteriul în costumele lor antice serbătoresci.

Sosit la Braşov, trasĕ în cuartir la protopresbiterul Ioan Petric şi immediat visità gimnasiul nostru şi celelalte scoale centrale din clasă în clasă, trăgênd informaţiuni despre starea şi cursul învĕţămêntului. Ţinù apoi o conferenţă cu profesorii despre interesele institutului. Primí apoi la cuartir deosebite corporaţiuni şi deputaţiuni, dintre care anume cu representanţa comunei grecesci dela biserica Stei treimi întreţinù un discurs lung şi de sigur important, referitoriu la un incident regretabil, care se petrecù în ḑilele din urmă la aceea biserică. Tot aşa mai continuà după prânḑ conferenţa cu profesorii scoalelor centrale despre unele şi altele referinţe speciale ale gimnasiului; ear seara se reîntoarse Escelenţia Sa spre Sibiiu însoţit până la gară de vr'o 10 trăsuri ale fruntaşilor braşoveni, — lăsând după sine cele mai bune impresiuni şi mulţămire pentru sacrificiile aduse în interesul bisericei şi al scoalei.

Noi încheem acest scurt raport al nostru cu aceea espresiune a dorinţei noastre, ca Dumneḑeu sĕ întărească cu sănătate pe Escelenţia Sa Părintele nostru archiepiscop şi metropolit Miron spre a puté întreprinde mai multe asemenea călătorii folositoare pentru poporul încredinţat păstoririi Sale sufletesci.

O.

---

a fost cel dintâiu Michail Drăghiciu, al doilea Michail Moldovan, carele a trecut la „unire“ şi s'a depărtat de pe aici. Al treilea George Vătăşan, a trecut de ací la parochia Archita. Al patrulea a fost Ioan Drăghiciu, aici a murit; în ḑilele acestuia s'a ridicat a doua casă parochială, dela anul 1840—45. Al cincilea am fost eu, lângă care a venit ca al şeselea Vasile Leicu, carele aici murit, ca al şeptelea Dumitru Păloşan, aici murit, al optulea Dumitru Moldovan, care trăiesce în calitate de următoriul meu.

Crescerea mea a fost în casa cu pânea şi învĕţătura ḑisului paroch şi protopop Stefan Balaş, dela care am cuprins cele bisericesci, cetirea, scrierea cu slovele cirile, cântările şi rĕnduiala bisericei, până la juneţa mea de 17—18 ani.

Pe atunci la anul 1810 se făcù cel dintâiu episcop român, Vasile Moga, în urma episcopilor sêrbi, cari administrau eparchia „greco-neunită“ din Ardeal.

(Va urma.)

Sibiiu, 27 Octobre, 1887. Duminecă în 25 Octobre s'a ţinut *adunarea generală a XIV a reuniunei femeilor române din Sibiiu,* — după cum s'a anunţat şi în ḑiariul nostru la timpul seu. Un public destul de numĕros din care partea preponderantă îl formau cele mai distinse dame din societatea română de aici, da adunărei un aspect plăcut şi impunătoriu totodată.

Dna presidentă Maria Cosma, prin câteva cuvinte 'şi esprimă bucuria pentru interesul celor presenţi faţă de reuniune şi dechiarând şedinţa de deschisă, roagă pe dnul secretariu Dr. O. Rusu, ca conform punctului prim din ordinea de ḑi, se cetească raportul despre activitatea Reuniunei dela ultima adunare generală încoace. Sperăm, că vom fi în plăcuta posiţiune a pune la disposiţiunea On. public acest raport în tot cuprinsul seu, şi pentru aceea ne mărginim de astădată a constata, că după raport a abḑis din comitet dna Elena Servian Popovici Barcian numai decât după alegere, — ear în timpul mai recent Doamnele: Maria Crişan (soţia dlui Dr. I. Crişan), Minerva Brote (soţia dlui Dr. Aurel Brote) şi Otilia Comşa (soţia dlui D. Comşa).

Dna presidentă cu durere se vede necesitată a constata, că — după cum s'a amintit şi în raport — în decursul anului unul dintre cei mai zeloşi membrii ai Reuniunei, doamna Ana Bechnitz a repausat, şi roagă adunarea sĕ-şi esprime condolenţa în semn de pietate cătră repausata prin sculare, ceea ce s'a şi făcut.

După aceasta dna presidentă pune întrebarea dacă are cineva vr'o observare sau vr'o propunere faţă de raport?

Dl Ioan Hannia face apoi o întrebare din care s'a desvoltat o discusiune interesantă.

Anume roagă pe dna presidentă se dee deslușiri în privinţa celor ce au eşit din Reuniune, dacă şi-au motivat acest pas sau ba? şi dacă şi l'a motivat ar dorí se cunoască acele motive.

Dl P. Cosma e de părere, că nu este adunarea generală chemată se cerce după motivele celor ce es din Reuniune, pentrucă aceia nu sunt datori sĕ-şi motiveze eşirea, şi de regulă nici nu o motivează, ci simplu nu mai plătesc tacsele, ear cel ce nu plătesce tacsa după statute eo ipso a încetat de a mai fi membru al Reuniunei.

Dl Hannia sĕ esplică, că nu pe acei membrii i-a înţeles cari au eşit din Reuniune, ci pe aceia, cari după raport au abḑis din comitet.

Dna presidentă constată, că doamnele, cari au abḑis şi-au motivat abḑicerea, şi dacă se învoesce adunarea, este gata se comunice motivele.

Luând cuvêntul în aceasta cestiune şi dna A. Mateiu, cu un oare care avênt oratoric aducênd şi unele asemânări potrivite, accentuază, că a avut şi are cele mai bune intenţiuni faţă de prosperarea Reuniunei, constată însĕ cu părere de rĕu, că luptele din ḑiaristică în urma schimbărilor ivite în direcţiunea dela scoala civilă de fete a Asociaţiunei a atins încâtva şi Reuniunea aceasta, ceea ce e evident din declinarea dela sine a conclusului comitetului prin dna M. Crişan în foaia locală „Tribuna,“ şi astfel trebue se presupună, că esistă oare cari bănueli din partea respectivelor doamne cari au abḑis, din care motiv şi dênsa ar dorí deslușiri.

Doamna presidentă declară, că în ce privesce atacurile din „Tribuna“, dl scriitor al respectivului articul va fi sciind mai bine dacă acelea au fost îndreptate direct s'au indirect contra Reuniunei sau contra comitetului, comitetul însĕ le-a privit de îndreptate contra sa şi contra scoalei de fete a Reuniunei, şi pentru apĕrarea reputaţiunei scoalei şi demnităţii sale a luat conclusul sciut.

Constată, că la şedinţa din 4 Octobre în care s'a luat acel conclus a participat şi dna Crişan, şi că conclusul s'a luat cu unanimitate. N'a participat însĕ dna Crişan la şedinţa de a doua ḑi, care s'a ţinut anume numai pentru autenticarea procesului verbal al şedinţei din 4 Octobre, deşí se angagiase toate doamnele, cari au participat la aducerea conclusului sĕ participe şi la autenticarea procesului verbal.

În dechiaraţiunea sa publicată în „Tribuna“ dna Crişian numai aceea o afirmă, că n'a participat la şedinţa în care s'a verificat procesul verbal resp. conclusul adus în 4 Octobre şi aceasta este adevĕrat.

Încât privesce motivele abḑicerii: Doamna Elena P. Bărcian a abḑis numai decât după ce i s'a notificat conclusul prin care a fost aleasă de membru al comitetului, din motivul, că Dsa fiind absentă din Sibiiu o mare parte a anului, n'ar putea corespunde datorinţei de membru în comitet.

Dna Maria Crişan a abḑis din motivul, că voesce se trăească retrasă de sgomotul lumii.

Doamnele Minerva Brote şi Otilia Comşa pentrucă nu consimt cu direcţiunea ce se manifestează în conclusul comitetului luat în şedinţa din 4 Octobre.

Dl I. Hannia pe basa deslușirilor date de doamna presidentă 'şi esprimă regretul, că se află între membrii reuniunei şi de aceia, cari cearcă sě risipească ceeace pe lângă bună inţelegere şi în concordie în timp de mai mulţi ani s'a întemeeat, şi-şi esprimă convingerea, că vor mai fi dame prin cari respectivele sě poată fi înlocuite, şi propune: ca adunarea sě se declare că consimte cu procederea comitetului.

Dna A. Mateiu repeţesce, că are cele mai bune intenţiuni şi numai reputaţiunea reuniunei o are în vedere, şi deşí nu consimte întru toate cu forma în care s'a făcut rĕspunsul comitetului, tocmai pentru că în urma articulului dlui Slavici s'a aruncat un feliu de umbră asupra Reuniunei, ce a dat ansă de şi străinii s'au ocupat cu afacerea scoalei noastre, e de părere, că trebuia sě se respundă şi la articulul urmat după rĕspunsul comitetului, sau că doară trebuia sě se ascepte cu rĕspunsul până la adunarea generală.

Dna presidentă declară, că la al doilea articlu al dlui Slavici a fost superflu de a se mai rĕspunde, pentrucă comitetul n'avea se respundă alta, decât sě susţină rĕspunsul dat la cel dintâiu

Dna A. Pipoş (soţia dlui colaborator dela „Tribuna“ Pompiliu Pipoş) deşi premite, că nu este în deplină cunoscinţă a afacerilor Reuniunei fiindcă numai acum a întrat în sinul ei, desvoaltă o teorie curioasă în feliul seu, adecă, că damele trebuia se fie mai prevenitoare faţă de domnul Slavici, respective articulul seu, cu alte cuvinte, după vederile Dsale trebuia ca insinuările făcute unor familii de aici sě se privească de bani buni, că espresiunile comitetului conţine espresiuni vĕtămătoare pentru un jurnalist, doamnele trebue sě fie mai fine în espresiunile lor şi astfel declară că nu consimte cu rĕspunsul comitetului.

Doamna Ioana Bădilă provoacă de repeţite ori pe dna Pipoş, se arete, cari sunt espresiunile din conclusul comitetului nedemne pentru o reuniune de femei.

La ce dna Pipoş rĕspunde, că nu le poate arăta, pentrucă nesciind că va veni obiectul acesta pe tapet nu este pregătită.

Dl Hannia susţine contrariul, că faţă de dame bărbaţii sunt datori se fie delicaţi.

După acestea dna presidentă pune propunerea dlui Hannia la vot, şi adunarea o primesce, o voce însĕ cere votare, în urma acesteia dna presidentă roagă pe acelea doamne, cari *nu primesc* propunerea dlui Hannia sě aibă bunătate a se scula.

Sě scoală numai dna Pipoş, carea însĕ nu se rabdă a provoca şi pe dna Mateiu sě se scoale, care însĕ dechiară, că dênsa în parte este mulţĕmită cu procederea comitetului, numai aceea ar fi dorit, ca comitetul se fi rĕspuns şi la al doilea articul al dlui Slavici, dar dacă adunarea generală află că prin aceasta nu s'a aruncat nici o umbră asupra comitetului ea încă e mulţămită şi nu se scoală.

Astfel propunerea dlui Hannia se primesce cu totalitatea voturilor afară de unul. Cetindu-se proiectul de buget se primesce fără modificări.

Dl S. Albini observă la acest loc — fără de a face propunere concretă, că dênsul ar afla just, ca dacă profesoarei i-se dă relut de cuartir se i se dee şi profesorului cu atât mai vêrtos, că acesta provede şi agendele directorali. La aceasta observă dna presidentă, că profesorul este angagiat fără de relut de cuartir, dar permiţênd mijloacele reuniunei nu e eschisă posibilitatea, ca încă în bugetul anului viitoriu sě se facă provisiune în aceasta privinţă şi pentru învĕţătoriu.

Urmeaza la ordinea ḑilei alegerea a lor 4 membrii în comitet spre care scop şedinţa se suspinde pe 10 minute, ear după redeschiderea şedinţei se constată că: dna Valeria Popescu a întrunit 12 voturi, dna Sofia Simonescu 11, dna Ana Frâncu 11, dna Agafta Pop 11, dna Alecsandrina Mateiu 4, dna Poparad 2, dşoara Simtion 2, dşoara Elena Adamovici 3, dna S. Bărcian 1, dşoara S. Brote 1, şi dna A. Pipoş 1. Pe basa acestui resultat, dna presidentă declară de membrii aleşi în comitet pentru cele 4 posturi vacante pe dnele: V. Popescu, A. Frâncu, S. Simonescu şi A. Pop.

Punêndu se la ordinea ḑilei punctul din urmă din programă: propuneri şi interpelări, dna A. Mateiu întreabă, dacă dlui fost director Dr. D. Barcian i s'a dat mulţămită pentru purtarea oficiului de director în anul trecut, la care întrebare dna presidentă declarând că i s'a dat inmediat după abḑicere, cu acest rĕspuns dna interpelantă sě declară mulţămită.

Ne mai făcênduse nici o propunere sau înterpelare, dna presidenţă roagă pe adunarea, ca sě esmită o comisiune pentru verificarea protocolului în care comisiune la propunerea dlui secretariu Dr. O. Rusu se aleg: dna A. Moga, dna V. Popescu şi Dr. R. Roşca.

Prin aceasta constatând dna presidentă că toate agendele din ordinea de ḑi sunt eshauriate mulţămind tuturor membrilor pentru spriginul nu numai material ci şi moral, declară şedinţa închisă, ear dl A. Cimponeriu mulţămesce dnei presidentă pentru bunul tact cu care a condus şi aceasta adunare şi preste tot pentru abnegaţiunea manifestală faţă de prosperarea reuniunei ; recum şi comitetului şi biroului pentru zelul dovedit în interesul reuniunei.

Încheind raportul nostru asupra adunărei acestei reuniuni atât de nobile şi binefăcĕtoare pentru neamul nostru, care s'a privit şi luat de model de toate reuniunile de aceasta natură, ca onoratul public se-şi poată face o idee cum şi despre lucrul cel mai frumos se pot scrie **fleacuri** şi ca sě aibă ocasiune a cetí neesactităţi din greu, i avisăm — dacă le zace în interes sě cetească Nr. 243 al „Tribunei“.

Sibiiu, 27 Octobre. Dle redactor! Ḑiua de duminecă a fost o ḑi de importanţă pentru noi. În aceasta ḑi am avut doauĕ adunări, ambele de interes, dar diametral opuse în caracterul lor, eu Vĕ rog sĕ-mi daţi voie a reflecta ceva despre adunarea cu caracter politic, voesc sĕ vorbesc ceva despre adunarea clubului cercurilor electorale din Sibiiu.

Cetatea Sibiiului — după cum se scie — are douĕ cercuri electorale. Alegĕtorii acestor cercuri parte cetesc „Tribuna“ parte nu o cetesc, şi aceasta o amintesc numai pentru aceea, pentrucă la aceasta conferenţă alegĕtorii au fost convocaţi prin dl protopop Simeon Popescu ca preşedinte şi dl Pompiliu Pipoş ca secretar, numai prin un avis publicat în Nr. 242 al Tribunei, care este de următoriul cuprins:

„Alegĕtorii români, aparţinĕtori partídului naţional, din cele douĕ cercuri electorale ale cetăţii Sibiiului sunt învitaţi a lua parte la o conferenţă electorală, ce se va ţiné mâne, Duminecă în 6 Novembre n. la 4 oare după ameaḑi în pavilonul grădinii „Hermann“ din Sibiiu.“

Clubul cercurilor electorale din Sibiiu.

Simeon Popescu, preşedinte. *Pompiliu Piposiu*, secretar.

Aci sunt a se observa 3 lucruri:

1. Convocarea se publică în ḑiua când avea sĕ se ţină conferenţa şi se publică numai în „Tribuna,“ ear nu şi pe altă cale;

2. În convocare nu se numesce obiectul pentru care sunt convocaţi alegĕtorii; şi

3. Nime nu scie cum, de unde şi până unde a primit convocătorii dreptul şi mandatul de a convoca la conferinţă pe alegĕtori.

Conferenţa se deschide prin dl S. Popescu ca preşedinte, ear funcţiunea de secretar o îndeplinesce dl P. Pipoş. Presenţi vor fi fost ca la 35 de indiviḑi.

Preşedintele împĕrtăşesce acestei impunătoare conferenţe, că obiectul conferenţei este a se decide, dacă alegĕtorii români aparţinĕtori partidului naţional român, vor se facă ceva şi ce? din incidentul enunciaţiunilor patriotice ale bravului general Traian Doda, deputat ales al Caransebeşului, adresate presidentului dietei din Bpesta şi către alegĕtorii sei.

Cei presenţi rĕspund: da sĕ se facă.

Apoi dl Pipoş cetesce acele enunciaţiuni din Nrii „Tribunei“ în care a ăpărut, şi publicul le primesce cu sĕ trăiască.

Într'aceea sĕ însărează şi se aprind pe masa biroului 6 luminări, ce respăndeau o lumină slabă încât părea că te afli în biroul unui tribunal secret din evul mediu în care se face judecată vre-unui eretic, vĕḑênd în frunte pe preşedintele cu revereandă roşie.

Unul dintre alegĕtori cerênd cuvêntul face dlui preşedinte aceste întrebări:

Comitetul central, care din întêmplare 'şi are sediul aici în Sibiiu, are cunoscinţă despre aceasta conferenţă şi se ţine ea cu scirea lui?

Se află pe masa biroului lista autentică a tuturor alegĕtorilor români conscrişi în cele 2 cercuri electorale ale Sibiiului?

Rĕspunsul dat la aceste douĕ întrebări a fost un repeţit şi laconic *nu*.

Atunci se scoală dl Dr. Aurel Brote şi venind într'ajutor presidiului rĕspunde întrebătoriului, că urmând casurilor precedente nu s'a aflat îndemnaţi a se pune în aceasta privinţă în conţelegere cu comitetul central, ceeace nici n'a fost de lipsă, ear cât pentru lista alegĕtorilor, aceea pur şi simplu nu esistă, pentrucă nu esistă.

Primind aceste deslușiri curiosul întrebătoriu se află îndemnat a-şi da votul seu separat în scris motivândul astfel:

Considerând, că comitetul central aflându-se în Sibiiu trebuia sĕ fie însciinţat, fiindcă în casuri importante ca şi acesta lui i compete iniţiativa şi decisiunea dacă este oportun a se face ceva sau nu, pentru-ca in urmă conferenţa se sĕ nu fie desavuată;

Considerând, că cei presenţi nu represintă totalitatea alegĕtorilor români din ambele cercuri electorale ale Sibiiului aparţinĕtori partidului naţional, el depune pe masa biroului următoriul vot separat:

Nu consider pe cei 35 presenţi în drept a duce un conclus în numele totalităţii alegĕtorilor români aparţinĕtori partidului naţional.
I. G. Bariţiu m. p.

La consideraţiunile separatistului, dl Nicolau Cristea se află îndemnat a obiecta, că legea nu opreşte astfel de conferenţe şi că nu trebe se fim aşa birocraţi. Voind întrebătoriul a face oare-şi care reflecsiune dlui Cristea în sensul, că dacă cei presenţi totuşi ar aduce un conclus ar însemna, că toţi ceialalţi alegĕtori, cari nu sunt presenţi nu aparţin partidului naţional, ceea-ce nu este adevĕrat, — este întrerupt de cumpănitul diplomat şi consumatul nostru parlamentar dl prof. sem. D. Comşa, care face o mică lecţiune din regulele parlamentare, şi adecă se nu se mai dea cuvêntul de rĕspuns celui ce a fost apostrofat.

Ne mai însistând separatistul la cuvênt se retrage la locul seu în rêndul publicului pe care-l părăsise ca sĕ-şi scrie pe masa biroului votul seu separat, şi cu aceasta incidentul sĕ termină.*

Se consultă apoi din partea presidiului cei presenţi, dacă doresc ca sĕ se facă ceva pentru generalul Traian Doda la care se aud voci, că da, da sĕ se facă, sĕ trăiască

Tot dl preşedinte spune, că dênsul are la sine un schelet (?!) pentru o adresă de aderenţă către dl general Doda şi dacă conferenţă doresce îl pune la disposiţie.

Se primesce scheletul şi se aclamă o comisiune de 3 adecă dnii: Dr A. Brote, D. Comşa şi preşedintele cu scop ca se facă redactarea adresei de aderenţe, ceeace se şi primesce în tecstul publicat în Nr. 243 al „Tribunei,“ care sună astfel:

Dle General? Alegĕtorii români din cercurile electorale ale cetăţii Sibiiului, întruniţi astăḑi în conferinţă şi luând cu mulţemire şi mândrie la cunoscinţă bărbătească Dtale păşire, prin care ca singurul mandatar a 3 milioane de Români, adresêndu-Te parlamentului ungar, ai descoperit nedreptăţile ce se fac neamului românesc, — se simt feriçiţi a Te felicita şi a Te asigura, că din inima lor ai vorbit în ambele Dtale acte, adresate parlamentului. Sĕ trăesci, dle General: stêlp adevĕrat al Tronului, patriei şi naţiunei.

Din conferinţa alegĕtorilor români aparţinĕtori partidului naţional din cele douĕ cercuri electorale ale Sibiiului, ţinută în Sibiiu la 25 Octobre (6 Novembre) 1887.

Simeon Popescu, preşedinte. *Pompiliu Piposiu*, secretar.

Cu aceasta s'a terminat acest simulacru de conferinţă electorală, puţin potrivită de acela în onoarea căruia era sĕ se facă ceva de doamne ajută, ce sĕ-i facă onoare şi mulţămire dênsului ca primitoriului şi celor în a cui nume s'a trimis.

Instructivă rĕmâne însĕ procederea representanţilor puternicului grup al bărbaţilor liberi şi îndependenţi, cari se gerează în ḑiarul lor, ca patenţaţi apĕrători legitimi a naţiunei române, cari în tot momentul apelează în frase bombastice la solidaritatea naţională pe care tot ei o subminează prin provocări şi calumniări şi în fine, dau la toată ocasiunea esemplul cel mai seducător de nedesciplină, anarchiă şi destrucţiune, ei cari ar vrea sĕ treacă în lume ca element de ordine!

Fereste-me Doamne de prietini, că de protivnicii mei me sciu eu apĕra.

Un cetăţean şi alegĕtor român, anume:
Menenius Agrippa.

Ibăneşti, în 24 Octobre, st. v. 1887. M. O. Domnule redactor! În corespondenţa mea de dto 12 Octobre a. c. referitoare la sosirea şi primirea Alteţii Sale principelui de coroană „Rudolf“ la vênătoarea din Gurghiu — nu şciu de unde şi cum s'au străcurat eroarea, că protopresbiterul nostru Galacteon Şagău au fost present la primire în fruntea preoţimei.*) Deci spre lămurirea adevĕrului şi spre evitarea a oare căror neînţelegeri, subscrisul îmi ţin de datorinţă a vĕ informa, că la aceea ocasiune au participat preoţimea română din giur de ambe confesiunile, şi încă mai mulţi din preoţii gr. cat. ca unii, cari sunt mai numĕroşi în acest ţinut, în frunte cu protopopul gr. cat. din Reghin Basiliu Raţiu.

Aceasta vĕ rog Mult On. dle redactor, ca spre liniştire. în procsimul numĕr al ḑiariului cel redigiaţi, sĕ o rectificaţi,

Pe lângă care rĕmân cu stimă

Ioan Petru,
capelan.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul cu trenul de ieri de dimineaţa a sosit în mijlocul nostru.

* (Ajutoare.) M. Sa Împĕratul nostru a dăruit spre ajutorarea edificărei de biserici şi scoale, comunei bis. gr. cat. din Cincia 200 fl., comunei bis. gr. cat. din Szamos-Ujlak 150 fl. comunei bis. gr. or. din Glimboaca 100 fl. şi comunei bis. gr. cat. din Rakoviţa 100 fl.

* (Maiestatea Sa împĕrăteasa şi regina Austro-ungariei) călătorind sub cel mai strict incognito pe un vapor austriac, petrece în încântătoarea insulă Corf. Clima fiind foarte favorabilă şi priincioasă sănătăţii o foloseşce în a face escursiuni mai într'oparte a insulei mai într'alta. In ḑilele din urmă impĕrăteasa acompaniată de o damă de curte şi o mică suită a visitat şi cunoscutele locuri istorice ale Leucadei şi Ithacei. Se vorbesce, că Maiestatea Sa împĕrăteasa va mai fi oaspe al insulei încă 8 până în 16 ḑile.

* (Ultimul termin pentru primirea vechilor bancnote de 10 florin v. a..) Bancnotele de 10 fl. v. a. cu datul 15 Ianuariu 1863 vor mai fi schimbate numai până la 31 Decembre 1887 la ambele bănci principale, în Viena şi Budapesta. Rebonificarea atăror bancnote la filiile acestor institute sĕ va efeptui numai la o specială rugare cu consensul consilierului general al băncii austroungare. După 31 Decembre 1887 bancnote de 10

---

*) Vorbindu-se în corespondenţă în general despre „protopresbiterul“ noi am fost de credinţă, că e vorba de dl protopresb. G. Şagău. Red.

10 fl. v. a. cari poartă datul amintit, nu vor mai avea nici o valoare, incetând ambele bănci de a le mai schimba.

* (Foc.) Din Cuciulata ni se scrie: In 22 Octobre a. c. st. v. s'a escat un incendiu la capĕtul comunei din partea apusului, care nutrit de un vênt vehement în vre-o câteva momente a mistuit tot ce a adunat vre-o 10 familii dintre cele mai sirguitoare în decurs de un an de ḑile, rĕmânênd la începutul ernei fără casă fără masă. Asiguraţi a fost toţi şi se vor despăgubi cu vre-o 400—600 fl. pe când dauna se urcă preste 4000 fl.

* De învĕţătoare pentru lucrul de mână la scoala capitală gr. or. din Orĕştie s'a instituit în mod provisor Dna A. Vlad, fiica distinsului nostru publicist G. Bariţ.

* (Sultanul de Marocco.) Ne avênd ocasiune, ca arabii din Maguinez sĕ vadă mai mult de patru sĕptămâni pre sultanul lor care era bolnav, îşi esprimară dorinţa ca acesta să li se arate, căci la din contra ei sĕ vor increde îndreptăţiţi a da creḑĕmênt scirilor ce circulă despre moartea suveranului lor şi vor face paşii necesari, ca ei sĕ se scie cu suveran.

Sultanul satisfăcênd dorinţei lor li sĕ arătà, dar fiind că era astfel îmbrăcat încât curioşii nu-i puteau vedea faţa, sĕ creḑură, că sunt amăgiţi şi sĕ arătară tare nemulţămiţi. Sultanul, ca sĕ delăture ori ce prepus din inimile lor sĕ îmbracă în hainele lui obicinuite şi le adresează următoarele cuvinte:

Ei bine, vedeţi că trăesc; priviţi-me şi vĕ miraţi că am căḑut bolnav, căci şi soarele şi luna cad bolnave. Sunt ca şi voi de oase şi carne; am fost puternic, m'am însănătoşat, prin urmare liniştiţi-ve."

Dupăce vorbi sultanul acestea sĕ retrase în palat, dând ordin a împărţi arabilor ascultători 500 galbeni, pentru marele lor interes faţă de starea lui sanitară.

Dare de seamă şi mulţămită publică.

În urma apelului meu din 1 Novembre a. c., am primit pănă acum ajutoare pentru cei nenorociţi prin foc din Vălcelele-bune dela următorii P. T. Domni:

Ioan de Lemeny, căp. supr. în pens. Braşov	fl. 5.—
Dimitrie Cunţanu prof. sem. în Sibiiu	„ 2.—
Septimiu Albini, prof. în Sibiiu	„ 1.—
Alesandru Serafin, senator în Haţeg	„ 1.—
Ioan Popovici, înv. Sibiiu	„ 1.—
Suma	fl. 10.—

Prin On. Redacţiune a „Telegrafului Român" am primit dela DD.:

Parteniu Cosma, dir. „Albinei"	fl. 5.—
Dr. Ioan Moga, medic în Sibiiu	„ 2,—
Dr. Remus Roşca, redactor, Sibiiu	„ 1.—
Suma	fl. 8.—
La olaltă	fl. 18.—

Acestor marinimoşi contribuitori le esprim prin aceasta în numele nenorociţilor cea mai profundă mulţămită.

Contribuiri mai primesce Onorata Redacţiune a acestui ḑiar.

Sibiiu, 9 Novembre 1887.

I. Popovici,
înv. la scoala reun. fem. rom. în Sibiiu.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române diu Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

Am publicat în Nrii 107 şi 108 ai „Telegrafului Român" istoricul zidirei bisericei din Arpatac, acum spre completarea acestei lucrări las sĕ urmeze aci în rênd chronologic toate sumele, ce au incurs în cassa bisericei din Arpatac spre scopul acesta atât ca ajutoare din partea marinimoşilor binefăcĕtori esterni şi interni, cât şi ca aruncuri încassate dela parochienii acestei biserici.

Sumele incurse şi întrebuinţate la cumpĕrarea grădinei, edificarea bisericei şi procurarea mobiliarului necesar sunt următoarele:

Dela DD. Dimitrie Cioflec, învĕţător em. în Braşov a întrat 727 fl. 70 cr.; Ioan Colţescu, comersant în Bucuresci 964 fl.; Nicolau Cioflec, proprietar de moşie în comuna Mărşa, judeţul Vlaşca, România 764 fl.; George Cioflec, cojocar în Braşov 100 fl.; Dimitrie Mocian, comersant în Bucuresci 100 lei noi.; Teodor Ioan, com. în Ploesci 60 lei noi; Nicolau Petroviciu, com. lei Bucureşci 100 noi; Bucur Săvulescu, din România 50 lei noi; Comuna bisericească din Arpatac a contribuit la edificarea bisericei cu: *a*) fundaţiunea bis. de 1759 fl. 15 cr.; *b*) aruncul pe parochieni din anul 1880, 1193 fl. 20 cr.; *c*) aruncul pe parochieni din anul 1883, 358 fl. 75 cr.; *d*) aruncul pe parochieni din anul 1886, 308 fl. *e*) împrumutul făcut la filiala Albina din Braşov 1000 fl.; *f*) valoarea minimală a lucrului prestat şi a materialului predat (peatră, cărămidă 100 de mii şi năsip) 2000 fl. — Suma 6619 fl. 10 cr.

Afară de aruncurile obligatorice au mai dăruit dintre parochieni pe seama bisericei următorii:

DD. Nicolae Leucă, plugariu în Arpatac 861 fl. 33 cr.; Dionisiu Nistor, paroch în Arpatac 45 fl.; George T. Acsente, plugar în Arpatac 60 fl.; George Brăndus, sen. plugar în Arpatac 60 fl.; George Rafiroiu, plugar în Arpatac 60 fl.; Dumitru Puşcoiu, plugariu în Arpatac 60 fl.; George Ciucăşel, plugariu în Arpatac 32 fl. 17 cr.; Vĕd. Maria Nema în Arpatac 32 fl. 17 cr.; Ioan Bota senior plugariu în Arpatac 50 floreni; Ioan Glejar, senior plugariu în Arpatac 31 floreni; George Şimon, plugar în Arpatac 25 floreni; Nicolae Nema, plugariu în Arpatac 14 fl.; Aron Cioflec, învĕţător em. 10 fl.; Ana Müller, birtăşiţă în Arpatac 27 fl.; Balint Iózsef, măcelar în Arpatac 5 fl. — Suma 1372 fl. 67 cr.

Prin urmare suma întrată dela biserică şi binefăcătorii din Arpatac se urcă la ţifra de 7991 fl. 77 cr.

Dela binefăcĕtori esterni au întrat:

Prin colecta din 1880 întreprinsă în ppresb. Treiscaunelor 31 fl. 65 cr.; din ajutoriul de stat de 24 de mii, 260 fl.; din colecta făcută în Elöpatak la anul 1882, 28 fl. 30 cr.; dela Alteţa Sa imperială archiducele Iosif în 1883, 20 fl. din ajutoriul împĕrătesc de 24 de mii în 1886, 200 fl. dela Vasile Mireţ, din Bod, plugariu 25 fl.; dela George Andreiu, morar în Heghig 60 fl.; din fondul bisericilor serace 1886, 300 fl.; dela dl Nicolae Zacharie, comersant în Heghig 20 fl.; dela biserica s. Nicolae din Braşov 100 fl.; prin colecta dlui Ioachim Nan din Petroşeni 17 fl.; doamna Maria şi Irina Staia din Ploesci, au dăruit: o linguriţă din argint aurită, un rênd de acopereminte (procoveţe) din mătasă şi o iconiţă pentru iconostas: betezul Dlui. Toate foarte frumoase.

(Va urma.)

Loterie

Mercuri în 9 Novembre 1887.					
Sibiiiu:	**8**	**74**	**50**	**33**	**21**
Sâmbătă în 5 Novembre 1887.					
Budapesta:	**27**	**14**	**4**	**61**	**40**

Nr. 5296 Plen. [1722] 1—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **Cinciḑeci stipendii** şi **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la **meserie** şi **industrie,** apoi pentru învĕţăcei **aplicaţi** deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învĕţăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patrupreḑece ajutoare** şi anume **ḑece** de câte 100 fl., **două** de câte 150 fl. şi **două** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestrii.

Toţi, cari voesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinţii, câţi copii minoreni sunt în familie şi câţi din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit şi starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la meserie şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus trebue se întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedi prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedi prin aşternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învĕţăceii aplicaţi deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se mai întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se fie angajaţi la vr'un măestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învĕţătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se întrunească următoarele condiţiuni:

1. Se fie terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorităţii industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu şi o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí şi scrie (atestat dela măestru), şi dacă aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întrunească, afară de recerinţele generale, încă următoarele condiţiuni:

1. Se fie provĕḑuţi cu certificatul de măestru.

2. Sĕ fie lucrat cel puţin şase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere sĕ se arete anume, unde voesc a se aşeḑa ca măestrii, şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă şi alte documente recomândătoare.

Dela toţi concurenţii de ori ce categorie se recere ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au sĕ între aici cel mult pănă la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

„Sebeşana"

Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Provocare.

Toţi acei domni acţionari, cari nu au solvit ratele decăḑute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acţiile subscrisise la „Institutul de credit şi economii „Sebeşana" în Sas-Sebeş, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocaţi, a-şi rĕspunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispoşiţiunile §-lui citat.

Sas-Sebeş, în 1 Novembre, 1887.

[1725 2—3 **Direcţiunea.**

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $1/2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $1/2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 34—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111 Sibiiu, Sâmbătă 31 Octobre (12 Novembre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Octobre.

Succesele dobândite de ministrul afacerilor esterne, contele Kalnoky, au îndemnat pre subcomisiunea delegaţiunei unguresci pentru acelea-şi afaceri, ca sě voteze ministrului vot de incredere.

Politicii orientaţi vor se vadă în acest vot un triumf al politicei Austro-Ungariei faţă cu Rusia — în ce privesce regularea trebilor din peninsula balcanică. Este notoric, că la 1878 cunoscutul Ignatieff prin tractatul dela San-Stefano, întru atâta umilise monarchia austro ungară şi interesele ei în Orient, încât dacă congresul dela Berlin ar fi ratificat acel tractat, atunci isbucnirea rěsboiului între noi şi Rusia ar fi fost de atunci hotărît.

Principele Gortschakoff a trebuit deci se cedeze din tractatul dela San-Stefano şi sě se mulţămească după multele jertfe, ce le aduse Rusia în rěsboiul oriental, chiar cu anecsarea Bosniei şi a Herţegovinei de cătra Austro-Ungaria, fără ca aceasta din urmă pentru acest câştig teritorial sě fi adus jertfe în bani ori sânge. Ceeace Rusia slăbită la 1878 nu dobêndise, s'a încercat se o realiseze la 1886 prin alungarea principelui Alesandru de pe tronul Bulgariei, ca astfeliu se poată pescuí în turbure şi se creeze, stări de lucruri, cari se indreptăţească întrevenirea Rusiei spre a da tractatului din Berlin ultima lovitură.

Numai cât trăsura de şah nu a reuşit.

Bulgarii conscii de drepturile lor, jaluzi pe constituţiunea lor, s'au purtat aşa de înţelepţesce, încât chiar popoare îmbětrânite în eserciarea drepturilor politice ar puté sě-i invidieze. Cu o rară înţelepciune au sciut se împedece candidatura principelui de Mingrelia, tot cu tact au nimicit misiunea generalului Kaulbars, şi în fine, pe cale destul de fină a pus capět venirei lui Ehrenroth în Bulgaria, — alegându-şi de principe pe un bărbat cu frumoase connecsiuni pentru de a puté crea stări normale şi permanente în Bulgaria.

Este poate mai mult lucrul întêmplării, că trebile au luat astfeliu de desvoltare şi că conducětoriul politicei austro-ungare a primit votul de încredere, dar subcomisiunea delegaţiunei trebuia se dea acest vot, ca prin el sě înţeleagă cei din Moscva şi Petersburg, că în ţeara ungurească nu este suflare de om, care se aibă simpatii pentru Rusia şi cnuta muscălească. La acest vot aderăm şi noi românii, şi credem că ungurii nu ne vor mai identifica cu muscalii şi cu legea muscălească, ca se aibă titluri de a ne persecuta.

Ceeace a succes contelui Kalnoky, nu i a fost dată se-i succeadă ministrului de rěsboiu contelui Bylandt.

In comisiunea pentru trebile armatei s'a escat ca se nu ḑicem conflict, dar la tot casul diverginţe mari între ministru şi membrii delegaţiunei.

Ca de regulă în fie-care an aşa şi de astădată membrii delegaţiunei prin rostul dlui Béla Grünwald au dat năvală formală asupra ministrului, din causa, că acesta nu întroduce limba maghiară în scoalele de cadeţi de pe teritoriul Ungariei.

Prin dispositiunea aceasta, susţine vorbitoriul, se face mare nedreptate maghiarilor, căci nu pot se între în astfel de scoale şi nu pot se aibă oficeri în armata comună în proporţiune după numěrul lor. Ministrul se înţelege că nu a fost aplicat a face pe voia dlui Grünwald la spatele căruia stă întreaga naţiune maghiară, şi nu a fost dispus, pentrucă nu recunoasce, că şi armata ar avé caracter dualistic. Ḑiarele din Cislaitania şi cu deosebire „Presse" şi „Vaterland", nu pot trece cu vederea a nu accentua, că atunci când s'ar satisface dorinţelor maghiare, ar urma, ca sě se satisfacă tuturor naţionalităţilor din imperiu, 15 la numěr, ceeace nu ar fi nici decât în favorul armatei, care trebue se aibă o limbă de comandă şi nu poate avea mai multe. Ḑiarele unguresci în Ungaria nu recunosc de îndreptăţită decât limba maghiară şi chiar nici a croaţilor, cari au regatul lor, nu le conced dreptul de a reclama drepturi pentru limba lor. Cumcă pretensiunile maghiare sunt la loc, sunt drepte — noi nu cercetăm, dar ţinem mult la proverbul: „ce ţie nu-ţi place altuia nu face." Tocmai pentru ce se luptă maghiarii în Viena fără succes, luptăm şi noi aici acasă tot fără succes, şi dacă este îndreptăţită dorinţa maghiarilor faţă de limba lor în armata comună, atunci tot aşa de drept este ca românul sě se poată folosí la forurile civile şi criminale, la cele administrative şi orfanale de limba lui.

Până când fraţii maghiari nu vor recunoasce, că ceeace e drept pentru unul e drept şi pentru altul, nu vor dobândí resultate bune dela cei din Viena, şi nu le vor dobândì pentrucă aceia sunt cu mult mai bine orientaţi cum merg trebile aici la noi, de cât sě nu scie, că dacă ungurii au prerogative pentru limba lor — apoi acele cereri nu sunt cererile tuturor locuitorilor şi tuturor naţionalităţilor de pe teritoriul coroanei Stului Stefan.

Vaḑă deci fraţii maghiari sě facă ordine aici acasă, sě dea fie-căruia ce i compete după drept, sě nu privească pe naţionalităţi preste uměr, ci sě le împace justele lor dorinţe, şi atunci vor vorbí mai cu succes în Viena, sciind aceia, că vorbele lor sunt susţinute de 15 milioane de suflete.

De astădată au primit drept rěspuns vorbe frumoase, fără sě se aleagă ceva din nisce promisiuni date mai mult din curtuasie, armata îşi va vedea de trebile ei, îşi va ţiné limba ei în scoale, şi apoi puţin le pasă celor din Viena dacă fiii maghiarilor nu cercetează scoalele militare, pentrucă acolo mai sunt românii, croaţii, slovacii şi sêrbii tot soldaţi buni şi bravi şi aceia nu sunt dedaţi a face demonstraţiuni.

Revista politică.

Vorbirea contelui Kalnoky ţinută în ḑilele din urmă în sînul delegaţiunei ungare, a făcut sě se înţeleagă multe din unele lucruri până acum mai puţin înţelese. Cu deosebire punctele din vorbire, cari ating cestiunea Bulgară au provocat interpretarea aceleia în lumea din afară, dând ansă la discusiuni prin presă. Ḑiarele rusesci ca „Jurnal de St. Petersburg" scriu, că discursul contelui Kalnoky şi în special modul cum acesta înfăţişează situaţiunea prinţului de Coburg, a produs acolo o mare surprindere. În punctul din urmă rostit de dl Kalnoky, Rusia are cu totul alte vederi, că adecă ea nici când nu a recunoscut de legală alegerea prinţului prin Sobranie, avênd sě se mai aştepte, după cum dl Kalnoky s'a esprimat, numai confirmarea acelei alegeri prin puteri. Esistând încă astfel de diverginţe în punctul de plecare, va fi foarte cu greu a se pricepe caracterul crisei bulgăresci. Cât pentru încercările dlui Kalnoky, ḑice acelaşi jurnal, de a câştiga pe Rusia la causa păcii, e de prisos a mai releva, că acele ar avea mai mult succes dacă s'ar îndrepta în altă parte. Acea pace nu e întru nimic ameninţată de Rusia, precum nu e ameninţată nici independinţa popoarelor balcanice.

Cu totul altă impresiune a făcut discursul dlui Kalnoky în Anglia. Ḑiarul „Daily Chronicle" ḑice, că cuvintele dlui Kalnoky, prin care se arată identitatea scopului Angliei cu al Austro-Ungariei, întăresc tot mai mult convingerea, că Angliă, deşì faptice nu formează o parte din alianţă, consimte totuşi cu intenţiunile ei, fiind întotdeuna pregătită de a conlucra la susţinerea păcii. „Daily Telegraph" observă, că acel discurs, ca cel mai nou semn pe orizontul politic, înseamnă un bun prospect de pace pentru anul ce vine.

FOIŢA.

Din reminiscenţele unui bětrân preot.

(Încheere.)

Sub archipăstoria şi conducerea acestui episcop au fost trimişi doi tineri absoluţi la universitatea din Viena: Moise Fulea şi Ioan Moga. Cel dintâiu, Moise Fulea, diplomat de guvernul ţěrii de director de scoale naţionale „ne unite," au deschis un curs de pedagogiă („dăscălie") în Sibiiu, de şase sěptămâni din Pasci până în Rusale. Studiile de ací erau dela silabisaţie, cetire, scriere, ortografiă cu slovele cirile şi cu literele latine, patru specii ale aritmeticei, catechismul cel mic şi cântările bisericesci.

La acest curs am luat parte şi eu în doi ani unul după altul.

Cel de al doilea, Ioan Moga, „teologul", au deschis curs pentru candidaţii de preoţie, de şese luni, la care de asemenea am luat parte. Studiile de aci erau: dogmatica şi moralul, pastoralul şi din istoria bisericească ceva puţin cam de rost.

Cu aceste studii ca eminent am întrat în viaţa publică pe trenul bisericesc la biserica şi parochia Sighişoarei, mai ântâiu ca dascăl şi cantor, mai târḑiu şi ca diacon, dupăce la anul 1823 me căsătorisem cu soţia mea Ioana născută Păloşan, cu carea la 1873 am serbat cu copii, nepoţii şi strănepoţii nostri nunta de aur de 50 ani ai căsătoriei, ear la 1883 cea de 60 ani, şi preste tot am trăit cu dênsa 62 ani, adecă până la 3 Ianuariu 1885. În timpul acesta am locuit în casa, în care ḑisul preot Stefan Balaş pe la anul 1815—1817 cu a sa cheltuială a întrodus casă de scoală din grajdul vitelor, ce era întrunit sub un coperiş cu şura. Ací am dăscălit, cântorit şi diaconit până la anul 1828 Octobre 2; atunci am primit chirotonire de preot capelan protopopesc dela prea sânţitul episcop Vasile Moga în biserica Paloşului, aflându-se pe aici în visitaţiă canonică.

În anul 1833 am fost ales paroch primar în Sighişoară.

Ear în anul 1845 mi s'a dat postul de administrator protopopesc tractual; în sfêrşit în anul 1848 Decemvre 4 am fost chirotesit de protopop de preasânţitul noul archiereu Andrei baron de Şaguna, cu singelie şi brêu roşu.

Ací sub conducerea a 2 protopopi, cel dintâiu Ilie Medrea venit din Hendorf la postul de paroch al doilea, şi cel de al doilea Nicolae Ilioviciu paroch în Daneş, venise biserica aceasta din lăuntru şi din afară la atâta sărăcie şi lipsită de toate, cât era aproape de ruinare până la anul 1833. De atunci înainte sub conducerea mea cu multă nevoinţă şi silinţă cu poporul de ací, bun dar apěsat şi lăsător, a început a înmuguri înflorirea bisericei: din lăuntru cu vestmintele, vasele de slujbă şi alte sânţenii, cărţile bisericesci, trei choruri şi alte mobile trebuincioase. Ear din afară grădina cultivată cu pomi ş. a., îngrăditura împregiur şi câşcigarea dreptului de canonică porţiă 24 de jugěre 10 stânjini lemne de foc în tot anul din pădurea alodială, şi putinţa de a cumpěra o casă în cetate pentru scoala parochială. Aici foarte greu a mers lucrul faţă cu poporul, care nu se aplecá la ideea aceasta.

Dar cu buna voinţă şi ajutorul scripturistic al domnului advocat Bacon (acum reposat), al comitetului bisericesc de atunci şi altor domni binevoitori din oraş, s'au înfiinţat scoala cu trei clase elementare. Invěţătorii plătiţi din cassa alodială, şi doisprěḑece stânjini lemne de foc în tot anul pentru încălḑitul acesteia din pădurea alodială gratis.

Această casă de scoală cu cuvenită solemnitate s'a sânţit în 7 Ianuariu 1860 pe chramul sf. Ioan Botezătoriul în faţa unui public numěros din popor şi din străini. Durere, că din negrija învěţătorilor la anul 1884 s'a aprins casa şi a ars toată întreagă cl. III. cu archivul, biblioteca pornită, protocoalele, ordinăciunile şi decretele scoalei, unde era toată lucrarea scoalei dela început până la sfêrşit. Această mare daună a parochiei Sighişoarei sě cunoasce şi se simte până în ḑiua de astăḑi.

Cu toate acestea şi peste tot am lucrat cu sporiu bun, deşi cu mare silinţă; dar basa mea a fost credinţa, ce o am avut întemeiată pe psalm 22:

Tot în sensul acesta se pronunță şi organul dlui Crispi, „Ritorma“, privind şi el în declarările contelui Kalnoky, cele mai îmbucurătoare constatări ale unei norocoase opere, la a cărei creare au contribuit amicii lor, cari şi sunt în posiţie de a o susţiné nevĕtămată.

În Sofia se vorbesce că Poarta, după ce a vĕḑut, că propositiunile Rusiei au fost respinse în Viena, Roma şi Londra, a dat instrucţiune ambasadorului turcesc din Petersburg, de a sonda cabinetul rusesc, că anumit cum şi ce fel de propositiuni e aplicat de a pune cu privire la cestiunea bulgară. Aceasta ar fi făcut-o în urma unui sfat dat din partea Germaniei.

Convenţiunea anglo-francesă asupra neutralisării canalului de Suez va obţiné după cum scrie „Corr. de l' Est“ şi consensul Turciei.

Una dintre condiţiunile sub cari se va face aceasta convenţiune este: precisarea şi definirea dreptului de suzeranitate al sultanului.

Ḑiarul „Nord“ constată, că ţarul va călători la Berlin, desminte însĕ faima, că vor fi de faţă la întrevederea cu împĕratul Germaniei, încă doi miniştri. Ḑice mai departe, că Rusia e decisă a păstra o atitudine reservată în cestiunea bulgară, fără de a-şi pune în joc acţiunea sa liberă. Rusia nu voesce sĕ scoată altora castanele din foc. Garanţa păcii nu zace în tripla alianţă, ci în siguritatea, că Rusia se va pronunţa la moment în contră ori cărei puteri, care va voí sĕ dea signalul de rĕsboiu. Făţiş nu poate nici o ţară sĕ se lase în aventuri, fără de a avé în vedere pe colosul nordic, dela care atĕrna astăḑi soartea ori cărui conflict european.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Galaţi, 26 Octobre, 1887 st. v. Onorate Domnule Redactor! Poporul credincios din comuna Galaţi de lângă Făgăraş, înţelegênd că Maiestatea Sa prea graţiosul împĕrat şi rege al nostru Francisc Iosif I-iul s'a îndurat a le dăruì 600 fl. v. a. din cutia Sa proprie pentru alinarea suferinţelor lui în urma groasnicului incendiu dela 22 Aprilie a. c. st. n., care a consumat aproape întreg satul acesta, pĕtruns de adênca mulţămire cătră Prea înalta persoană a Maiestăţii Sale, cu genunchele plecate şi cu preotul seu în frunte, astăḑi în 26 Octobre a. c. st. v. — în ḑiua prasnicului sfântului Dimitrie după finitul liturgiei a sevêrsit rugăciunea împĕrătească anume întocmită pentru Maiestatea Sa, care la timp de nenorocire a oferit ajutoriul Seu prea înalt.

Binevoiţi On. Dle Redactor a da loc acestei notiţe în preţuitul nostru ḑiar „Telegraful Român.“

Primiţi asigurarea deseobitei stime ce vĕ conserv.

Nicolau Aron,
capelan.

Orĕştie, 20 Octobre, 1887 v. Dle redactor! Unicele terene pentru desvoltarea noastră, — cu durere trebue sĕ o mărturisim — sunt astăḑi scoala şi biserica. Numai prin acestea douĕ foculare ne mai putem păstra caracterul nostru naţional faţă cu pedecile ce ni se pun la toate ocasiunile.

În faţa atâtor pedeci ce ni sĕ pun în desvoltarea noastră, datorinţa noastră ca români adevĕraţi este: sĕ ne adunăm toate puterile de cari dispunem punênd umĕr la umĕr sĕ fim uniţi în cugete şi în simţiri, când e vorba de a da front cu atâţia inimici.

Sĕ mai lăsăm la o parte interesele noastre personale, sĕ mai lăsăm certele şi invidia chiar şi în cestiuni, ce privesc totalitatea românilor, pentru-că vorbind drept — rĕu ne şede, tare rĕu, cu atât mai mult cu cât generaţiunea mai tineră, menită de a lucra însaşi la timpul seu sĕ nu înveţe astăḑi numai cum sĕ se certe şi cum sĕ se persifleze unul pe altul, vênând fie-care după interese particulare.

Biserica noastră ortodocsă-orientală din Ungaria şi Transilvania sĕ bucură aḑi — onoare anteluptătorilor ei — de o organisaţiune foarte salutară.

Statutul organic, aceasta „Magna charta“ a bisericei noastre pune pe fie-care crestin în posiţie de a-şi putea esercita drepturile lui pe terenul bisecesc şi scolar. Dela fie-care membru al bisericei pretindem, ca sĕ-şi iubească biserica şi scoala, contribuind şi el — după puterile lui — la prosperarea acestor doi factori.

Şi dacă o pretindem aceasta dela indiviḑi, cu atât mai mult suntem în drept a o pretinde dela corporaţiuni bisericesci, cari compuse din bărbaţi conscii de chemarea lor — pot lucra cu mai mare efect pentru bunăstarea bisericilor şi a scoalelor noastre.

O astfel de corporaţiune bisericească de mare importanţă este şi sinodul protopresbiteral, a cărui sferă de activitate până acum nu s'a esploatat deajuns.

Permiteţi-mi acum Dle redactor, după aceste premerse a Vĕ descrie decursul sinodului ppresbiteral din tractul Orĕştiei, care la 14 Octobre c. s'a întrunit în şedinţă estraordinară.

După invocarea spiritului sânt, membrii sinodului în numĕr de preste 20 s'au întrunit în scoala capitală din loc. Preşedintele sinodului Rev. D. Nicolau Popovici, protopresbiter, mai înainte de a purcede la obiectele de pertractat, află cu cale a aduce la cunoscinţa sinodului într'un raport special adevĕrata stare actuală a tractului în ce privesce afacerile bisericesci, scolare şi fundaţionale. După acest raport numĕrul sufletelor din acest tract se urcă la 20 831, va se ḑică cu 121 suflete mai puţin, ca în anul trecut. Causa acestei scăderi a fost morbul epidemic, difteritis, care în anul trecut a grasat într'un mod foarte simţitor în comunele noastre. Morţi au fost 450 de bărbaţi, cu 70 mai mult ca în trecut, şi 381 femei. În decursul anului espirat s'a întêmplat 62 de căsătorii. Scoale confesionale sunt 17. Edificiile scolare sunt din material solid, închiriate pe seama scoalei sunt 10. Învĕţători definitivi, cualificaţi sunt 16 şi o învĕţătoare asemenea cualificată. Învĕţători instituiţi în mod provisor, dar apţi, sunt 14.

Scoale de stat sau comunale nu sunt în tract, ceeace are a se mulţămi zelului şi alipirei credincioşilor nostri cătră sânta noastră biserică.

Salariile învĕţătoresci sunt de 300 fl. macsimul, ear minimul de 150 fl. afară de 2 comune, una cu dotaţiune învĕţătorească de 100 fl. eară alta de 60 fl. Copii obligaţi a cerceta scoala au fost în anul trecut 1076 băeţi şi 830 fetiţe, dintre acestia au cercetat scoala 880 băeţi şi 680 fetiţe, aşadară 81%. Copii obligaţi a cerceta scoala de repetiţiune au fost 346 băeţi şi 300 fetiţe, cu totul 646 elevi; dintre acestia au cercetat scoala 269 băeţi şi 220 fetiţe, cu totul 489, prin urmare 75%.

Presidiul aduce mai departe la cunoscinţa sinodului, că în urma unei ordinaţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan toate comunele bisericescî şi-au aşternut raţiociniile lor, cari aflându-se în regulă, au şi primit absolutoarele, afară de 2 comune, cari n'au aşternut încă raţiociniile lor de pe anul 1884.

Accentuează mai departe importanţa şi folosul cel mare al acestei ordinaţiuni, căci pe lângă toate asupririle esterne în urma acestei proceduri salutare noi tot progresăm.

Dotaţiunea preoţilor nostrii din tract nu e tocmai îmbucurătoare, abia se găsesc vre-o câteva comune cu dotaţiune de clasa a 2-a, ear cele mai multe sunt mai slabe ca de clasa a 3-a. Asemenea şi în privinţa moralităţii trebue cu regret sĕ se constate, că sunt 58 de concubinate, speră însĕ că prin intrevenirea autorităţilor civile le va puté stârpí.

Copii nelegiuiţi au fost cu totul 25, treceri religionare numai două. Cu privire la cultura spirituală a tinerimei din acest tract presidiul relateaḑă, că un tiner studiaḑă la o facultate de medicină, vre-o câţi-va în seminariul „Andreian“, eară 22 cerceteaḑă scoalele medii.

Acest raport al dlui ppresbiter la propunerea Dlui Dr. I. Mihu, a fost luat spre plăcută sciinţă, şi deoarece suntem la începutul vieţii noastre constituţionale, fiind acum primul cas, că putem arunca o privire asupra progresului sau regresului în acest tract, sĕ roagă On. presidiu, ca la fi-ecare sesiune sĕ vină cu asemenea raport, cu atât mai mult, cu cât comparând asemenea rapoarte, uşor putem afla cari sunt causele, ce ne împedecă într'o cestiune sau alta.

Urmeaḑă la ordinea ḑilei cestiunea în privinţa scoalelor noastre confesionale, ce fel de îmbunătăţiri ar trebuí aduse pentru înaintarea scoalelor noastre. Păr. Tilicea observă, că cea mai mare causă, care împedeca progresul scolar, este sărăcia. E de părere, ca în fie-care comună sĕ se înfiinţeze fonduri scolare din cari la têmpul seu sĕ se ajutoreze elevii cei sĕraci. Observă mai departe, că multe posturi învĕţătoresci sunt numai provisor ocupate, ceeace eară contribue la stagnarea învĕţămêntului, doresce, că unde sunt posturi provisorii, sĕ se institue învĕţători defiinitivi.

Păr. S. Sĕcărea atrage atenţiunea sinodului asupra acelei împregiurări, că învĕţătorii din tract nu sunt de o cultură mai înaltă nu au destulă pregătire; propune ca învĕţătorii la esamenele publice sĕ se cerceteze reciproc, sĕ-şi facă fie-care notiţe din fie-care obiect de învĕţămênt, pentrucă prin modalitatea aceasta am ajuta foarte mult învĕţătorilor. Sinodul decide sĕ se întroducă aceasta modalitate.

Dl Dr. I. Mihu află de superflu, ca sinodul sĕ se ocupe cu toate causele, cari împedecă mersul regulat al afacerilor scolare, propune deci, ca cestiunea aceasta sĕ se încreadă comitetului ppresbiteral spre studiare, sĕ stărue a delătura acele cause, ear la procsimul sinod se vină cu o propunere în meritul acestui obiect; ceeace sĕ primesce.

Presidiul pune la desbatere crearea unui fond protopresbiteral. Deoarece comitetul protopresbiteral s'a ocupat deja cu cestiunea aceasta, sĕ primesce propunerea comitetului, ca fie-care parochie după propriile sale puteri sĕ se învoiască a da o sumă constantă anuală pentru punerea basei la acel fond, însărcinându-se biroul, să facă tot odată şi un apel cătră particulari.

Obiectul ultim a fost alegerea a doi asesori pe viaţă în scaunul ppresbiteral. Sĕ aleg de asesori părintele S. Sĕcărea, paroch în Jibot, şi Ilie Popovici, paroch în Şebişel.

Cu acestea şedinţa se încheiă, ducênd fie-care speranţele cele mai bune, că afacerile bisericesci, scolare şi fundaţionale din acest tract vor merge tot mai în spre bine. Aşa sĕ fie! *Dascălul.*

Raportul

comitetului Reuniunei femeilor române din Sibiiu, cetit în adunarea generală a Reuniunei ţinută la 25 Octobre 1887 v.

Onorată Adunare generală!

Toată activitatea reuniunei noastre e dedicată susţinerii şi dotării scoalei sale, prin urmare comitetul, venind a Vĕ raporta despre viaţa reuniunei dela ultima adunare generală încoace, — 'şi ia voie a Vĕ espune în prima linie datele referitoare la scoala elementară de fetiţe a reuniunei.

Scoala noastră întocmai ca şi în semestrul I al anului scol. 1886/7, au fost frecuentată şi în semestrul al II-lea de 26 eleve, dintre care 21 de religiunea greco-orientală şi 5 de religiunea greco-catolică, 12 din Sibiiu, 14 din provincià şi anume: 11 din Transilvania şi 3 din Ungaria.

În internatul Asociaţiunei au locuit 7 şi celelalte 19 au locuit parte la părinţi, parte la particulari.

Clasa I a frecuentat-o 4 eleve.
„ II-a „ 5 „
„ III-a „ 13 „
„ IV-a „ 4 „

Obiectele de învĕţămênt s'au predat în toate clasele în conformitate cu planul stabilit de comitetul reuniunei, şi în fie-care clasă s'a percurs întreg materialul prescris.

Esamenele publice s'au ţinut în 27 Iuniu st. n. 1887 din toate obiectele de învĕţămênt în presenţa unui public numĕros, dovedind în general un resultat îmbucurător, ear elevele au obţinut parte mare calculi eminenţi, şi toate au fost promovate în clasa următoare.

În decursul semestrului al II-lea grasând în Sibiiu morbul de pojar, s'a ivit şi între elevele scoalei noastre câte un cas de morb, dar absentările au fost numai singuratice, şi în nici o proporţiune cu absentările dela alte scoale de aici, şi fără ca sĕ se sisteze ţinerea lecţiunilor.

Cu viuă plăcere putem constata pe anul scolastic, acum început 1887/8, că numĕrul elevelor s'au înmulţit deja până acum cu 3, aşa încât astăḑi frecuentează scoala noastră 29 eleve, dintre cari 8 sunt adăpostite în internat.

Aceasta urcare a numĕrului elevelor ne dovedesce destul de eclatant acreditarea scoalei noastre în ochii publicului român şi mulţămirea, ce a aflat în resultatele secerate în anul scolastic espirat; nutrim deci firma speranţă, că pe viitor întreprinderea noastră salutară pentru întreg neamul românesc, va afla apreţiarea cuvenită în cercuri si mai estinse 'şi va atrage un numĕr şi mai mare de eleve.

„Domnul mĕ pasce şi nimica nu-mi va lipsi, în locul păşunei, acolo m'a sălăşluit ş c. al cărui sfêrşit este:

„Şi mila Ta me va urma în toate ḑilele vieţei mele, ca sĕ locuesc eu în casa Domnului întru îndelungare de ḑile.“

Celelalte familiare ale casei mele, ale crescerei copiilor le am semnate în altă hârtie. Acestea atâtea pânăací. Fiindu-mi slăbită vederea de a mai puté scrie însu-mi, la dictarea mea au scris nepoata mea Cornelia Ciceiu.

Sighişoara, 23 Iuniu, 1887.

Fie numele Domnului binecuvêntat, de acum şi până în veac! *Z. Boiu.*
prot. emer.

* (Câtă apă conţine lacul Genf.) La întrebarea, că dacă lacul Genf, ar fi secat, cât timp ar trebuí sĕ curgă rîul Rhone în el ca sĕ-l umple călindarul monachal din Germania pro 1888 ne dă următorul respuns: lacul Genf are o suprafaţă de 577,800,000 m. ☐; cea mai mare adêncime a lui posibilă e de 312 m. luând însĕ calculul de mijloc adêncimea în toată întinderea lacului ar fi numai de 150 m. Cunoscênd suprafaţa şi adêncimea lui căpĕtăm în numĕr rotund şi cantitatea apei ce cuprinde, care ar fi 90 miliarde m. cubici. La întrebarea cât timp ar trebuí sĕ curgă rîul Rhone sĕ-l umple, dacă sĕ calculează cantitatea medià de apă a rîului, care în o secundă umple 27 m. cubici sau în o oară 2,332,800 m. cubici, — ajungem la resultatul ca rîul Rhone, dacă lacul Genf ar fi secat, ar trebuí sĕ curgă ca sĕ-l umple 106 ani.

Dintre aceste 29 eleve frecuentează:

Clasa I 3 eleve.
„ II 9 „
„ III 7 „
„ IV 10 „

Învĕţământul este concredut şi pe anul scolastic curent tot acelor puteri, afară de directoratul scoalei, dela care directorul de până aci, dl Dr. Daniel P. Bărcian, spre marele nostru regret a repăşit, deşi comitetul l'a rugat a remâné şi mai departe ca director. În urma acestora comitetul a primit abdicerea, ear pentru zelul şi activitatea cu care a provĕdut afacerile de director i-a esprimat mulţămita sa.

Cu direcţiunea scoalei s'a însărcinat deci în mod provisor dl învĕţător Ioan Popoviciu, ear supraveghiarea preste învĕţămênt, comitetul a aflat cu cale a o concrede bărbatului seu de încredere dlui profesor seminarial Ioan Popescu, care a avut bunătatea a primí aceasta sarcină, prin ce am câştigat deplină garanţă, că şi pe viitor conducerea învĕţămêntului în scoala noastră e pusă în cele mai bune mâni.

Aceasta e Onorată adunare generală starea actuală a scoalei, pe care reuniunea noastră are sânta misiune aici în centrul românilor a o aduce la nivelul unei scoale de model pentru toţi românii.

Cu acestea terminând cu cele ce privesce soala, ne luăm voie a Vĕ aduce la cunoscinţă schimbările întêmplate în reuniune dela ultima adunare generală încoace.

Dna Elena Popoviciu Bărcian, dna Maria Crişan, dna Minerva Brote şi dna Otilia Comşa au renunciat a mai fi membrii ai comitetului.

Veţi binevoi deci a întregi astădi prin alegere aceste locuri vacante de membrii a comitetului.

Cu durere trebue sĕ Vĕ comunicăm mai departe regretabila trecere la cele eterne a membrului ordinar a reuniunei a doamnei Ana Bechnitz.

Dl Valeriu Bologa, mutându-se cu locuinţa la Braşov, a abdis de postul de secretar al comitetului nostru. Prin dênsul am perdut un factor puternic întru promovarea scopurilor reuniunii, din care motiv comitetul a ţinut de cuviinţă a-i esprima mulţămita sa cea mai călduroasă, pentru eminentele servicii ce a prestat reuniunii pe cât timp a fost secretariul ei.

De secretar s'a ales dnul Dr. Octavian Rusu.

În fine avem onoare a Vĕ raporta despre spriginul material de care s'a bucurat reuniunea noaştră în intervalul de 8 luni dela ultima adunare generală încoace, parte prin ofrande, parte prin înscrieri de membrii noi.

Şi anume:

Cu plăcere Vĕ comunicăm, că adunarea generală a institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu în şedinţa sa din 29 Martiu a. c. a votat pentru scoala reuniunei suma de 200 fl.

Ear de membrii s'a înscris:

Dl Ioan Henţescu profesor, din Ocna-Sibiiului, ca membru ajutător pe viaţă cu 50 fl. odată pentru totdeauna.

Ca membrii ajutători cu tacsa de 20 fl. odată pentru totdeauna s'a înscris domnii:

George Bariţiu publicist, Atanasiu Cimponeriu advocat, Augustin Laday jude curial în pensiune şi Gligor Mateiu comersant.

Ca membru pe viaţă cu 20 fl. s'a înscris:

Dna Letiţia Oncu din Arad.

Ca membrii ordinari cu tacsa anuală de 2 fl. s'au înscris:

Dşoara Octavia Stolojan, dna Ana Francu, dna Iudita Secula, dna Silvia P. Bărcian, dna Maria P. Simtion, dna Regina Nemeş, dşoara Elena Adamovici, dşoara Maria Simtion, dna Sofia Simonescu, dna Octavia Voilean şi dna Aurelia Pipoş.

Cu tacsa anuală de 3 fl. s'a înscris:

Dna Dobra Hoadrea din Rĕşinari.

Ca membrii ajutători cu cotisaţiune anuală de 2 fl. s'au înscris:

DD. Valeriu Üveges funcţionar la „Albina,“ Ioan Pop de Galaţi, advocat în Sibiiu şi Dr. Ioan Nemeş, advocat în Sibiiu.

Numĕrul membrilor reuniunii este deci astădi de:

Membrii onorari 7; membri fundatori 2; membrii pe viaţă 24; membrii ajutători 28 cari au solvit tacsa pe odată; membrii ordinari 110; membrii ajutători 71; suma 243.

Mai departe a donat ca ofrande spre scopurile reuniunii:

Domnul Vasilie Lucaciu, preot gr. cat. în Şişesci . .	5 fl.
„ Atanasie Cimponeriu, advocat în Sibiiu . .	4 fl.
„ Meletiu Dreghiciu, protopop gr. or. în Timişoara	1 fl.
Total . .	10 fl.

Ear cărţi a donat pentru biblioteca scoalei:

DD. Zacharia Boiu, asesor consist. Dr. Ioan Crişan, profesor semin. Nicolau Putnoky, profesor gimnasial. Ioan Popoviciu, învĕţător la scoala element. a reuniunei, din Sibiiu şi Constantin Dimian, preot gr. ort. din Breţcu, — pentru cari li s'a esprimat mulţămită prin diare.

Espunêndu-Vĕ prin acestea activitatea reuniunei dela ultima adunare generală până astădi, comitetul 'şi ia voie a Vĕ subşterne preliminariul de buget pe anul viitor 1888, în alăturare sub *A)* şi sĕ roagă:

1. Sĕ primiţi acest preliminariu.
2. Sĕ întregiţi cele patru locuri de membrii a comitetului prin alegere.

Sibiiu, în 6 Novembre, 1887.

Maria Cosma,
preşedinta.

Dr. Octavian Rusu,
secretar.

Varietăţi.

* (Sânţire de biserică.) După cum ni se comunică, sânţirea frumoasei biserícii nou zidite din Gurariului se va face în diua ss. arhangeli Michail şi Gavriil adecă, în 8 Novembre v.

* (Principele de coroană al Germaniei.) Starea sanitară a principelui de coroană al Germaniei însuflă mari îngrigiri. Cu o durere nespusă a lovit curtea berlinesă scirile cele din urmă despre sănătatea principelui Medicii cei mai renumiţi din Berlin şi Viena a fost invitaţi la un consiliu medical în S. Remo, locul de petrecere al principelui spre a vedé ce este de făcut cu o cangrenă ivită în craniu, a cărei operaţie este foarte anevoioasă şi periculoasă. Dealtmintrelea mulţi dic, că rar s'a întêmplat, ca în Germania fii sĕ urmeze în tron după părinţii lor.

*(Bulgari în academia militară austro-ungară) Majestatea sa monarchul nostru a conces înscrierea a dece cadeţi bulgari în academia militară austro-ungară. Această concesiune nu poate fi privită decât, ca un semn de preaînaltă bunăvoinţă faţă de guvernul bulgar present.

* (Un monument pentru cel dintâiu ministru preşedinte ungar.) Reuniunea juristilor din Pojon între altele a luat un conclus, ca sĕ se ridice un mare monument fostului ministru preşedinte al Ungariei contelui Ludovic Battyányi născut în Pojon şi puşcat în Budapesta în 6 Octobre 1849. Spesele acestui mare monument în partea cea mai mare vor fi acoperite din colecte, ce se vor întreprinde în toată ţara. Cercurile inteligente din Pojon sunt foarte animate pentru ridicarea monumentului marelui patriot.

* (Clavir automat). În Viena sĕ află espus într'un deposit de instrumente musicale un clavir care a atras o mulţime de curioşi ca sĕ l vadă. Clavirul joacă aproape 200 piese de diferiţi componişti fără de a fi pus în mişcare prin vr'o mână omenească. Un atare clavir nu are predilecţiune pentru o piesă mai mult ca pentru alta, nu e supus capriciului şi nici nu sufere de indisposiţiune, după cum audim adeseori dicênd pianiştii noştri. Clavirul automat nu dispune de tonurile bas şi de acordurile violinei cele mai înalte, ci posede numai seria tonurilor de mijloc. Perfecţiunea acestui, clavir automat e mare. De present sĕ lucră pentru ca acestui instrument musical sĕ i se dea şi forma unei figuri de om cu un par lung şi undulător.

* (Încă un dat în interesul literaturei noastre române.) Până în dilele de curênd, deşi cu plăcere cetiam şi admiram fabulele lui Cichindeal, nu sciam unde zac osemintele şi nu sciam nici anul, când acest bărbat a încetat de a mai scoate din peana sa scrieri pline de spirit de feliul celor cunoscute „Luminătorul“ ne spune, că parochul din Chişoda, dl Emilian Micu prin o întêmplare norocoasă a astupat şi această lacună din literatura noastră, descoperind în matricula bisericei sĕrbesci din Timişoara datele autentice referitoare la menţionatul literat. Conform acestor date fabulistul nostru a murit la 20 Ianuariu 1818 în spitalul misericordian din Timişoara şi a fost înmormêntat la 22 Ianuariu de parochul Timişoarii Ioan Vasici în cimiterul din loc.

* (O interesantă invenţiune.) Foarte mult promite o invenţiune, prin ajutoriul căreia cu cea mai mare siguranţă se pot evita nenorocirile, cari pe toată diua vedem că sĕ întêmplă de a deraila trenuri şi a sĕ lovi unele cu altele, stingênd viaţa a sute de pasageri. Principiul acestei invenţiuni sĕ basează pe un aparat de siguranţă, care prin mijlocirea electricităţi merge la o distanţă mare înaintea trenului. Dacă este vreun periclu aparatul ca avant gardă 'l face cunoscut prin un sgomot automot aşa, că maşinistului i sĕ dă posibilitatea de a oprí trenul din depărtare faţă de periclu, ce sĕ apropríe.

Introducerea acestui nou aparat la căile ferate ar feri publicul călător de multe pericule.

* (Un act de dreptate). — Un proces curios, ce a durat doi ani în Varşovia, a fost resolvat în 1849 de însuşi ţarul Nicolae. Un general bogat rus s'a logodit cu frumoasa fată a unui nobil polon şi a primit învoirea acestuia pentru cununie. În biserică vení numai mirele cu un căpitan şi doi locotenenţi, primul îmbrăcat ca popă, cei doi ca martori şi astfel generalul fu cununat. Tot odată el îi esplică chipul în care se cununaseră fără popă. La început ea crezù că e glumă, dar crudulul ei bărbat o convinse repede şi o goní din casă. Tata ei intentă proces, dar perdù la toate instanţele, căci generalul era puternic.

Atunci Polonul se adresă Ţarului şi acesta hotărî: de oare-ce generalul in realitate nu e cununat cu soţia sa, negreşit că n'are valoare căsătoria; dar pentrucă a înşelat pe o femee în mod aşa mîrşav, generalul îşi perde rangul şi nici odată nu va puté ocupa vre-un post. Toată averea lui va fi a femeii înşelate, ear dênsul nici odată nu se va mai puté căsători. Căpitanul, care fusese travestit ca popă, va rĕmânea popă toată viaţa lui, ear cei doi locotenenţi vor fi paracliserii lui.

* (Un Matusalem.) In comuna Cojeasca din judeţul Dĕmboviţa în România, a încetat din viaţă un locuitor, anume Oprea Stângaciu, de profesiune rudar, în etate de 126 de ani. Cu mare plăcere ascultau toţi sătenii când acest bĕtrân istorisia din vremuri vechi câte a vĕdut şi a păţit însuşi în lungul şir de ani, prin cari a trecut. In timpul din urmă pe numitul bătrâneţa aşa 'l copleşise încât capul i mai ajungea la mijlocul corpului, dar cu toate acestea era sănĕtos şi nu pregetă a umbla încoaci şi încolo după hrană. Dintre copii ce a avut acest bĕtrân nici unul nu mai trăesce, ci toţi au murit înainte de el.

* (Congres filocseric.) După ce am amintit, că la congresul internaţional filocseric din Odessa, România va fi representată prin dnii doctori Kitzu şi Konya, aflăm, că respectivii domni au şi plecat spre a lua parte la acest congres, care s'a deschis Luni în 7 Novembre. n.

* (Rectificare.) Suntem recercaţi prin P. C. Prie din Sĕcădate, ca în lista încassărilor făcute cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane publicată în Nr. 108 al „Telegrafului Român“ sĕ facem următoarele îndreptări:

În loc de Moise Grama sĕ se cetească Moise *Gruia*; Ioan Bucur a contribuit nu 1 fl., ci 2 fl.; în loc de Ioan Ingerean sĕ se cetească Ioan *Jugerean*; şi în fine, dl Petru Florian e paroch în *Racoviţa* şi nu în Sĕcădate.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Radu Urez din Satulung (Săcele) a dăruit o candelă mare şi 2 mai míci din pacfon, — foarte potrivite.

Doamna Maria Zănescu din Braşov a dăruit 25 fl. în bani acoperemêntul esterior pentru pristol şi iconostas, perdeaua dela uşile împĕrătesci şi un rênd de acoperemênte pentru s. taine; toate frumoase în preţ aprocsimativ de 50 fl.

Dl Petru Zănescu, comersant în Braşov, a dăruit 25 fl. în bani şi o candelă mare, foarte frumoasă, în preţ de 40—50 fl.;

Din colecta întreprinsă de colectanţii nostrii C. Cioflec, şi G. Nema în lunile Decembre 1886 şi Ianuariu Februariu 1887 prin protopresbiteratele: Treiscaunelor, Braşovului, Branului, Făgăraşului, Sibiiului, Sĕliscei şi Mercurei, — au incurs urmatoarele ajutoare benevole:

Braşov. G. Cioflec, 20 fl.; Dr. Cioran 1 fl.; fraţii Stănescu 2 fl.; S. Dămian 1 fl.: O. Sorescu 1 fl.; P. Nemeş 1 fl.; D. Eremias nepoţii 1 fl.; Fr. St. 1 fl.; Murĕşan 1 fl.; M. D. Panliano 1 fl,; G. Navrea 1 fl.; V. Grădinariu 80 cr.; G. Stefanovici 50 cr.; I. Paraskev 50 cr.; St. Chicombian 40 cr.; N. Purcorea 20 cr.; Dragomir Pulpaş 50 cr.; C. Triemdafilides 50 cr.; I. Prişcu 40 cr. şi alţi mai mulţi cu câte 10—25 cr. — suma 37 fl. 30 cr.

Săcele. (Satulung, Cernat, Turcheş, Bacifalĕu şi Dârste,) Vlad Manole 1 fl.; Radu Butu 60 cr.; M. Lungu 50 cr.; A. Sfetescu 60 cr.; R. Butu 60 cr.; I. N. Popa 50 cr.; G. N. Popa 1 fl.; George Golia 1 fl.; G. G. Popa 1 fl.; I. Dorca 50 cr.: V. Pascu 1 fl.; Eremie Popa 1 fl.; D. Comşa 1 fl.; A. Verzea 2 franci; R. Gurgan 1 fl.; Ioan Muntean 50 cr.; G. Delian 50 cr.; Oprea Sas 80 cr.; Magyarosy Ferencz 2 fl. şi alţi mulţi cu câte 50 cr. — Suma 47 fl. 90 cr.

Cârstian. Colectaţi în bani şi bucate suma 12 fl. 31 cr.

Reşnov. D. Nan, preot 1 fl. Nastase Paraschiv etc. suma 9 fl. 50 cr.

Tohanu nou. În bani şi bucate 5 fl. 30 cr.

Tohanu vechiu. Bani şi bucate 14 fl. 32 cr.

Zernesci. T. Meţian, prot. 1 fl.; I. Dan 1 fl.; N. Mănca 1 fl.; Stan Coleşiu 60 cr.; Strĕvoiu 50 cr;; Bratu Tipeiu 50 cr.; N. Pensiu 1 fl.; N. Ţintea 1 fl.; N. Găroiu 1 fl.; I. Dan, preot 1 fl.; Ald. Badin 50 cr.; Const. Ioanovici 50 cr. şi alţi (cei sub 50 de cr. din lipsa de spaţiu nu s'au indus aci.) — Suma 19 fl. 36 cr.

Vulcani. Biserica gr. or. 2 fl. — Suma 2 fl.

Codlea. Biserica gr. or. 6 fl. dela 2 crescini 45 cr. — Suma 6 fl. 45 cr.

Vlădeni. Iacob Zorca, notar 50 cr.; Iacob Balcăş 50 cr.; Iacob Zorca, capelan 5 fl. 34 cr. — Suma 6 fl. 84 cr.

Perşani. Biserica gr. or. 1 fl.; dela popor 1 fl. 92 cr. — Suma 2 fl. 92 cr.

Şinca veche. Iacob Sas (sas) 1 fl.; biserica 1 fl. 50 cr.; parochul 50 cr. — Suma 2 fl. 80 cr.

Ohaba. Biserica gr. cat. 1 fl.; comuna 1 fl.; Ioan Popa 1 fl.; Ilie Roman 50 cr.; S. Crişan 50 cr.; I. Bălan 15 cr. — Suma 4 fl. 15 cr..

Şercăiţa. Comuna politică 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl. dela alţii 75 cr. — Suma 3 fl. 75 cr.

Vadu. Biserica gr. cat. 2 fl.; G. Morar 1 fl.; A. Bunea paroch 30 cr.; G. Păsărar, înv. 50 cr. — Suma 3 fl. 80 cr.

Toderiţa. V. Ciopaş 50 cr.; G. Renghia, înv. 30 cr.; G. Renghia, epitrop 1 fl.; G. Sberneciu, cassar comunal 1 fl. G. Sb. 20 cr.; X. 10 cr. — Suma 3 fl. 30 cr.

Bucium. Biserica 1 fl. X. 20 cr. — Suma 1 fl. 20 cr.

Mândra. Biserica 2 fl.; dela alţi crescini 44 cr. — Suma 2 fl. 44 cr.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 10 Novembre n. 1887.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—.—	— —
Renta de aur ung. de 4%	99.05	99.10
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9 90½	9.90
100 marce nemţesci	61.65	61.60
London pe (poliţă de trei luni)	125.65	125.65

Nr. 5296 Plen. [1726] 2—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **Cincideci stipendii** şi **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la **meserie** şi **industrie,** apoi pentru învĕţăcei **aplicaţi** deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învĕţăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patrusprediece ajutoare** şi anume **dece** de câte 100 fl., **două** de câte 150 fl. şi **două** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestrii.

Toţi, cari voesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinţii, câţi copii minoreni sunt în familie şi câţi din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit şi starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la meserie şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus trebue se întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedí prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedí prin aşternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învĕţăceii aplicaţi deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se mai întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se fie angajaţi la vr'un măestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învĕţătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se întrunească următoarele condiţiuni:

1. Se fie terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorităţii industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu şi o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí şi scrie (atestat dela măestru), şi dacă aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întrunească, afară de recerinţele generale, încă următoarele condiţiuni:

1. Se fie provĕduţi cu certificatul de măestru.

2. Sĕ fie lucrat cel puţin şase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere sĕ se arete anume, unde voesc a se aşeda ca măestrii, şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă şi alte documente recomândătoare.

Dela toţi concurenţii de ori ce categorie se recere ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

„Sebeşana"

Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Provocare.

Toţi acei domni acţionari, cari nu au solvit ratele decădute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acţiile subscrisise la „Institutul de credit şi economii „Sebeşana" în Sas-Sebeş, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocaţi, a-şi rĕspunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispoziţiunile §-lui citat.

Sas-Sebeş, în 1 Novembre, 1887

[1725 2—3 **Direcţiunea.**

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţ e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroidi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 4—25

În comisiune la „librăria archidiecesană" se află de vêndare:

Curs de limba maghiară

pentru

scoalele poporale.

După principii metodice pe basa planului de învĕţământ

compus de

Ioan Molnár.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. şi VI. [1719] 3—3

Preţul unui esemplar legat **20,** broşurat **16 cr.**

Jumĕtate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Avis sensaţional.

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de ţoale şi covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele sĕ făceau cu greutate, mi-a succes a cumpĕra cu un preţ neînsemnat un mare numĕr dintre cele mai frumoase şi mai solide ţoale de cai şi covoare, şi pentru aceea unicul me aflu în posiţiune a oferì atari fabricate pe lângă un preţ bagatel, care abia ajunge la preţul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune ţoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună şi solidă calitate cu dungi negre şi cu ciucuri deschişi, dese şi calde, trei kilo grea bucata. numai à

fl. 1.50

Elegante şi de o coloare galbină sulforică învĕlitori de fiakeri cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi şi 1½ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învĕlitori admirabil de frumoase şi de o fineţă esemplară pot serví şi ca învĕlitori pe paturi şi ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin şi în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie şi două ſembrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutaţie, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din două ciarciafuri şi o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

☞ Espediţiă foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preţ. Adressa: [1727] 1—8

„Wiener Kaufhaus",
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

☞ Medicament ☜

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 35—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

7(lun)

Nr. 112 Sibiiu, Marţi 3/15 Novembre 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4821 Scol.

Notă

către oficiile protopresbiterale şi parochiale, către directorii locali şi învĕţătorii scoalelor poporale din archidiecesa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune pe lângă esmisul seu din 22 Septembre a c. Nr. 1886 pres. comunică cerculariul seu din 9 Septembre Nr. 35,882 îndreptat către direcţiunile preparandiilor de stat pentru învĕţători şi către inspectorii regesci de scoale în causa mĕsurilor de prevenire la pagubele enorme, ce se causează la vierit prin „filoxera vastatrix."

După cuprinsul instructiv al acestui cercular, rĕului acestui se poate ajuta prin întroducerea atât în viile devastate, cât şi în cele ne atinse încă de plaga filoxera a unor soiuri de viţe americane, dintre care cu deosebire se recomândă 3 specii care resistă la filoxera vastatrix; aceste specii sunt: Riparia-Sauvage, Jaqueur şi Herbemont, dintre care cea dintâiu este de preferit şi pentru aceea, că prin oltoire o putem nobilita cu soiurile noastre escelente, prin ce putem produce tot aşa vin bun ca şi până acum. Soiurile Jaqueur şi Herbemont, care produc struguri negri, resistă cu totul filoxerii şi prin nobilitare produc vin bun.

Între alte mijloace, prin care se pot întroduce şi popularisa la noi aceste soiuri de viţe este scoala şi anumit în prima liniă preparandiile pentru învĕţătorii din scoalele poporale.

Tocmai de aceea se atrage prin aceasta atenţiunea învĕţătorilor din scoalele noastre poporale confesionale din acele părţi ale archidiecesei, unde clima şi pământul favorisează cultura viilor, ca şi ei pe calea grădinilor de scoală sĕ stăruiască, ca sĕ se întroducă în economia vielor speciele de viţă mai sus numite, prin ce poporul nostru încă va fi ferit de enormele pagube în acest ram de economie.

Consistoriul ortodocs al archidiecesei Transilvane.

Sibiiu, 12 Octobre, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, în 2 Novembre.

Suntem numai o mână de oameni, şi, şi puţini cum suntem, deosebirea de vederi, mai mult, — putem ḑice, interesele noastre particulare ne-au desbinat în cele politice. Nu se poate prin urmare la noi, ceea ce se poate la alte popoarĕ, nu se poate închipuí o acţiune comună în cele politice, mai puţin o conduită tolerantă, ca se ne putem convinge despre practicabilitatea, sau nepracticabilitatea direcţiunei, pe care am apucat.

O am putut constata aceasta mai cu seamă de 4 ani încoace, de când un incident de natură locală a împins pe oamenii activisti de odinioară pe terenul combătut de ei cu multă perseveranţă în restimp de 15 ani. Ca elemente nouĕ în tabera contrariă convingerilor lor politice, ca elemente întrate din necesitate, şi cari nici odată n'au sciut câştiga încrederea acelora, între cari s'au octroat, a provocat o destrăbălare în viaţa noastră publică şi s'a încercat a nimicí ceeace de ḑeci de ani cu multe greutăţi s'a creat, cu multă abnegaţiune şi perseveranţă s'a ocrotit contra lovirilor din afară.

Distrugerea plantată în viaţa noastră publică mai cu seamă în timpul din urmă şi a arătat efectele sale în mod înspăimêntătoriu. Ne-am mâchnit când am vĕḑut decretat blĕstĕmatul de separatism în cele politice în forma, în care s'a manifestat el în vara anului 1884, când preoţii nostrii — cu durere trebue se o spunem, — sub conducerea unor protopopi seduşi au început a escomunica din sînul lor pe toţi cei de alte convingeri în cele politice.

Mult ne-au mâchnit pe noi aceste lucruri, şi nu odată am ḑis, că primeşdioasă este calea apucată de aceşti oameni.

Au fost mulţi dintre fruntaşii neamului nostru, mulţi dintre fruntaşii bisericei noastre, cari la mâchnirea noastră, la nedumeririle noastre, clătinau dín cap şi stau pasivi.

Unii dintre ei, oameni mai deschişi la inimă ne-au spus, că da, e periculoasă această pornire în viaţa noastră publică, ea însĕ se reduce numai la ura nedumerită a nouelor elemente contra archiereului nostru, şi contra Preasânţitului dela Arad. Toate uneltirile lor sunt deci îndreptate contra acestor două căpetenii bisericesci.

A fost pentru noi preţioasă şi această mărturisire, preţioasă, căci am vĕḑut, că sunt în biserica noastră şi oameni cu două feţe, cari bucuros închid ochii în faţa uneltirilor contra intereselor bisericesci credênd, că acelea, deşi sunt invederat spre stricăciunea bisericei, totuşi trebuesc tolerate, fiindcă isvorul lor este ura şi rĕsbunarea contra archiereilor.

Picătură de picătură s'a vĕrsat veninul în viaţa noastră publică, şi s'a propagat demoralisarea fără de nici o reservă, după cum ḑiceau foarte nimerit bĕtrânii nostri.

Mulţimea credea farmecilor, şi bucûros gusta otrava. Şi după cum ḑice cântarea bisericeaseă: „Frumos era la vedere, şi bun la mâncare pomul, ce m'a amăgit," întocmai s'a întêmplat şi la noi.

În cele din urmă s'a făcut lumină, şi a fost bine, că odată s'a făcut lumină, a fost bine că s'a făcut deşi târḑiu, bine că s'a făcut fără vre-o daună a intereselor noastre naţionale culturale.

Două instituţiuni naţionale culturale aveam până acuma, la cari cu toţii cu înduioşare priveam, de cari cu toţii, ca de ochii nostri grijeam, căci mari binefaceri au făcut în viaţa noastră culturală. Aceste instituţiuni sunt Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român, şi reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Asociaţiunea transilvană a întrunit la lucru toate puterile noastre. În asociaţiunea transiivană până acuma nu cunoascem păretele cel din mijloc al vraşbei. După multe şi mari greutăţi în anii din urmă Asociaţiunea a deschis o scoală cu internat pentru crescerea femeei române, şi cu aceasta a pus temelia cea mai solidă în crescerea naţională a fiitoarelor Mame.

Şi Asociaţiunea a fost fericită a aflá terenul preparat în această lucrare a sa. Mai multe muieri din Sibiiu cu ani înainte s'au întrunit în o reuniune, au deschis o scoală elementară inferioară pentru crescerea fetiţelor. Această scoală în timp foarte scurt a luat un avênt foarte imbucurătoriu, aşa, că acest îmbucurătoriu avênt a deschis ochii bărbaţilor din partea Asociaţiunei.

Dacă se putea ḑice, că ostenelele noastre au fost binecuvêntate, apoi pe acest teren şi numai pe acesta se poate constata aceasta.

Şi dacă cineva voia se ne facă stricăciune, atacândune aceste două instituţiuni, ne putea face stricăciunea cea mai mare.

Au trebuit se fie trase în tină reuniunea femeilor române din Sibiiu, scoala de fetiţe a Asociaţiunei şi prin acestea cele mai Onorabile persoane din societatea românească.

Deocamdată, constatând demoralisarea şi pe terenul cultural, ne credem dispensaţi dela facerea comentarielor. Lăsăm se premeargă alţii, noi la rêndul nostru nu vom lipsí a ne face datorinţa.

Revista politică.

Nici o îndoială nu mai poate fi astăḑi despre visita Ţarului la împĕratul Germaniei, căci aceea

FOIŢA.

Ceva despre meserii la noi la români *)

> „Lucrul adună avuţiă şi ridică cultura popoarĕlor."
> *Ales. Nedelcu.*

Poporul românesc de pe la sate de când s'a pomenit a sciut sĕ-şi câstige pânea de toate ḑilele lucrându-şi pămêntul mult puţin cât 'l avea cu cea mai mare sirguinţă şi cu toată iscusinţa lui, a sciut sĕ-şi câstige cele de lipsă pentru traiul vieţei crescênd vite pe unde avea loc de păşune destul. Pămêntul a rĕmas tot acela, însĕ oamenii s'au înmulţit. Moşia unui părinte se împarte după petrecerea lui în 2—3 părţi, ori chiar şi în mai multe, după numĕrul fiilor sei, cari trebue sĕ lucre mai cu dinadinsul şi sĕ cruţe mai înţelepţesce decât tatăl lor, dacă vreu sĕ ducă o viaţă baremi cam ca tatăl lor. Unul fie-carele avênd copii de bunăseamă la câte unul dintre ei i va lăsa avere mai puţină, de câtă a moştenit el după părinţi. Lucrul înaintează tot aşa până în cele din urmă din o moşiiă frumuşică strănepoţilor, ba poate chiar nepoţilor, abia li se ajunge atâta loc, cât se aibă unde sĕ-şi facă o căsuţă. Acum nici vorbă nu mai poate fi de a-şi câstiga pânea de toate ḑilele vênḑênd bucate şi apoi de a păşuna şi cresce vite şi a face în chipul acesta părale, nici poveste. Pe calea aceasta poporul nostru românesc de pe la sate, ba chiar şi de pe la oraşe e ajuns acolo de o parte însemnată din el trebue sĕ iee lumea în cap, precum ḑicem, ori sĕ se plece a slují unora şi altora mai isteţi, — pe scurt, am fi ajunşi acolo, de ar trebuí sĕ se facă ceva — cumva, ca sĕ se rărească locuitorii, căci aşa deşi cum sunt astăḑi şi mai deşí, cum vor fi de aici înainte, nu pot sĕ trăiască.

S'ar puté ajuta lucrului aşa, ca poporul sĕ înceapă şi alte lucrări, la cari nu se cere pămênt aşa mult, nu muncă aşa grea nu cheltueli aşa mari, şi cari lucrări aduc venituri mai sigure şi apoi ce e lucrul de căpetenie, materialul de lipsă pentru ele 'l are poporul la îndemână.

Ce e drept ghiaţa este ruptă, începutul în direcţiunea aceasta este făcut, deoarece cu bucurie putem numĕra, după statistica meseriaşilor români publicată de curênd, un numĕr frumos de măestrii, aproape pentru toate măestriile. Însĕ nu în numĕrul acela, în care se cere după lipsele şi trebuinţele, ce le avem astăḑi, şi nu în un mod aşa perfect, cât sĕ se plătească munca — osteneala — pe scurt, nu aşa după cum merită această ocupaţiune, care ridică starea materială şi culturală a popoarelor sau altmintrelea, care face pe un popor bogat şi învĕţat. Aceasta o afirm cu atât mai tare, cu cât poporul român are la îndemână materialul, care se cere la măestrii. Altmintrelea nesciind el cum sĕ întrebuinţeze acest material 'l vinde cu un preţ bagatel la alţii, cari 'l sciu întrebuinţa, scoţênd întru adevĕr capitale. Ba ce e mai mult, vênd acest material, firesce lucrat, chiar românului, dar nu cum i-l'a vêndut acesta mai pe nimica, ci cu preţuri-întreite şi împătrate.

Vrênd a numĕra căteva materii potrivite pentru măestrii, cari le are poporul la îndemână, amintesc mai ântâiu pământul, pentrucă se află pretutindenea, căci pe el călcăm. Din pămênt pre aici e cunoscut oamenilor nostrii, că se facă vase, cărămiḑi, ţigle. Cu pregătirea acestor lucruri nu se prea obicinuesc românii. Aceasta din două cause, şi anume: căci săvêrşirea acestor lucruri nu e aşa atrăgĕtoare, ba din contră e ocupaţiune chiar dejositoare, şi apoi a doua, căci nici nu se rentează sau nu se plătesce, ca omul sĕ se ocupe cu aceste lucruri, până când ele se fac aşa, precum vedem, că se fac astăḑi la noi ceace românul scie foarte bine. Cu totul altmintrelea stă lucrul, când ne închipuim această măestriă adusă la perfecţiune. In starea aceasta nu mai este un lucru, care nu se plătesce, nerentabil, ci din contră vedem oameni, cari au ajuns a fi capitalisti numai cu această măestrie, care nu este mai mult, ocupaţiune puţin atrăgĕtoare ori poate este deja anunţată oficios pe ḑiua de 18 a. l. c. când Ţarul va sosí la Berlin. Ear' dacă totuşi mai esistă încă oare care nedumerire cu privire la aceasta visită, aceea e numai împregiurarea, care dă ansă de discutare jurnalelor, că fi-va oare aceea întâlnire numai o visită de curtuasie, s'au că va avea totuşi şi o însemnătate politică? Nici una nici alta nu preocupă de present prea mult pe curtea din Berlin şi pe poporaţiunea germană, în cari nu se poate observa de loc o deosebită însufleţire din incidentul sosirei Ţarului.

---

*) Această lucrare a fost cetită cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III al asociaţiunei transilvane ţinută la 18/30 Octobre a. c. în Sĕcădate.

Singur „Kreizzeitung" caută sĕ esplice pentru ce împĕratul Rusiei, vine la Berlin. Organul conservativ ḑice între altele, că Alecsandru III sub influenţa consilierilor lui e total pĕtruns de sentimente neamicabile faţă de Germania, şi singur a rupt o cu trecutul, pe care s'a întemeiat bunele relaţiunei dintre predecesorii sei şi Germania.

Ear dacă totuşi se va întêmpla aceea ce e de necreḑut, termină organul numit, şi ţarului îi va plăcea, ca visita sa se fie privită ca o apropiere către puterile centrale, Germania tot nu va putea nici măcar în cele mai mici puncte, a se desface de alianţa cu Austro-Ungaria şi Italia.

Ceea ce însĕ esplică mai lămurit răceala, ce domnesce la curtea din Berlin în ajunul sosirei Ţarului, se pare a fi cu drept cuvênt, dureroasele sciri ce ḑilnic sosesc din San-Remo unde prinţul de coroană zace greu morbos de boală de gât. Aceasta este trista împregiurare care a umplut de amărăciune inima bĕtrânului monarch, căruia i este deci foarte cu greu de a-şi schimba sentimentul seu de adênca durere ce-l preocupă cu present.

Ḑiarele din Londra se ocupă toate cu aceste douĕ evenimente ce atât de aproape ating curtea din Berlin. Astfel „Daily Telegraf" ḑice, că nu se poate sĕ se închidă ochii în faţa acelei posibilităţi politice, care ar putea urma la cas când prinţul de coroană ar fi repus de durerile lui. Deşí bun soldat, dar cu toate acestea prinţul nu aparţine acelor beliduci cărora le procura o plăcere resbelul. Eredele seu, prinţul Wilhelm, care e de 28 de ani, ar fi mai cu tărie condus de spiritul militar. Speranţa şi-o pune „Daily Telegraf" în asemenea împregiurări, în prinţul Bismarck, în care Hohenzollerni posed un înţelept şi competent consilier.

Ce se atinge de întrevederea apropiată din Berlin, „Standard" observă, că ţarul nu va merge nici cum la Conossa, ci va face numai atât, cât cere bunacuviinţă şi eticheta de curtuasie. Astfel după cum stau lucrurile, nimenea nu poate atribuí visitei din Berlin, caracterul unei neplăcute îndepliniri a unei datorii care mai mult ori mai puţin e impusă de o necesitate fisică.

Regenţei rusesci, va fi totuşi binevenită ocasiunea de a slăbí încât-va din urmările instructive ale visitei lui Crispi şi a declaraţiunilor lui Kalnoky, şi de a se arăta pe sine, că nu ar fi ea singură, care e dependentă dela diplomaticele bunevoinţe ale republicei franceze.

Crisă nouă.

Fie-ne permis şi nouĕ a ne folosí de acest termin de predilecţiune al „Tribunei", căci de dênsa este vorbă.

Ea a inventat crisă în „scoala de fete a Asociaţiunei", în „Reuniunea de femei" de aici, în cea din Arad, între sine şi „Gazeta," a provocat crisă în societatea română de aici etc. etc. şi acuma deşi nu o spune pe faţă, provoacă crisă la alt loc, în aşa numitul „partid naţional."

Până acuma era dedată lumea a recunoasce privilegiul de a se numí „partid naţional" numai pentru aderenţii programei din 1881 renoită la 1884 şi în anul acesta; astăḑi însĕ ne anunţă „Tribuna" din 9 Novembre Nr. 244, că nu aceia, ci ei sunt partidul naţional şi încă *„viitorul mare partid naţional"*, ei cari deocamdată n'au altă programă decât *„terenul legal creat prin legea naţionalităţilor din 1868."*

„Partidul nostru este în *faşe* — ḑice „Tribuna" — este *încă mic*, dar bine organisat; el se compune din oameni integri, independenţi şi cu un trecut nepătat."

„Acest partid este *viitorul mare partid naţional.* Ḑi de ḑi partidul va cresce, se va închega bine şi se va înmulţi cu elemente tinere şi incoruptibile."

„Ţinem a fi un element de ordine, *acceptăm* deocamdată *terenul legal* creat prin legea naţionalităţilor din 1868 *şi pe acest teren voim a inaugura o eră noauă în viaţa politică a neamului nostru.*"

„Pe acest teren legal ne vom lupta cu toţii, pentru Tron şi pentru naţiune."

Şi ca sĕ numai încapă nici o îndoială că sĕ tractează de un partid nou, şi încă partid loial, în „Cronica" din acelaşi numĕr, reflectând la „Aradi Közlöny," carele s'ar fi încercat a intimida pe arădanii cari au trimis adresă de aderenţă generalului Doda, îi încurajează ḑicênd:

„Codiţa patriotică din Arad nu-şi va ajunge scopul. Semnatarii adresei sunt membrii viitorului mare partid naţional român despre care vorbim în primul nostru de astăḑi."

Noi nu ne puteam esplica, şi credem că vor fi fost şi alţii cari ca noi, nu-şi vor fi putut esplica, ce a voit dl Slavici sĕ dee maghiarilor sĕ priceapă? când la pertractarea finală a procesului seu de presă, a implorat graţia juriului din Cluş ḑicêndule că: „dacă l'ar cunoasce nu l'ar judeca, şi că peste un an desigur îl vor cunoasce."

Nu ne puteam esplica causa din care după terminarea alegerilor dietale din estan, a demisionat dl Slavici din aşa numitul „comitet naţional"? oficios: „comitetul central electoral" al partidului electoral, care îl onorase cu postul de secretar al seu.

Ni păreau cam enigmatici şi articulii din urmă din „Tribuna" sub titlul *Ardealul cine-l apără?"* în cari, după o petrecere de douĕ sĕptămâni a dlui Slavici prin Bucuresci, atât de frumos apără pe guvernul lui Brătianu, ca amic al patriei noastre, contra învinuirilor de perfidie apărute în cel mai oposiţional ḑiar săsesc de aici, cu carele înainte de aceea „Tribuna" mergea mână în mână până la umilire, chiar şi când era vorbă de nedreptăţirea românilor prin saşi.

Acum începe a se face lumină.

Conferenţa naţională n'a voit se recunoască meritele şi însemnătatea „Tribunei," şi nu o a dechiarat de organ patentat al partidului naţional, — deci îşi va forma ea însaşi un partid mai naţional.

„Gazeta Transilvaniei" deşi provocată în mai multe rênduri, nu voiesce sĕ fie solidară cu „Tribuna" întru distrugerea tuturor instituţiunilor naţionale esistente, ceeace este partea esenţială a programei secrete a „Tribunei," deci ea îşi va „stringe rêndurile," căci astăḑi nici în cămaşă nu te mai poţi încrede, deci va începe dela faşe cu formarea partidului pe carea apoi 'l va cresce şi 'l va dresa după chipul şi asemĕnarea sa.

Nu se plătesce ca se fii tot în oposiţie aprigă cu toată lumea, şi cu biserica, şi cu românii „iredentisti" din afară, şi cu cei moderaţi de acasă, şi chiar cu femeile cari lucră şi cari ţin la demnitatea lor, şi apoi şi cu guvernul şi cu societatea maghiară, — şi mai cu seamă cu guvernul, carele are mijloace şi modrul de a te face şi martir, un lucru carele de loc nu se rentează: deci „autonomia Transilvaniei" pe care nici împĕratul nu o mai doresce, prin urmare pe „cale legală" nici când nu se poate câştiga, trebue abandonată, se o facă „Gazeta" dacă o poate. „Passivitatea" nu mai are nici un efect, dar produce numai persecuţiuni din partea guvernului şi a societăţii maghiare, şi neîncredere în cele mai patriotice intenţiuni ale „Tribunei" — de ce sĕ se tot certe pentru ea cu ḑiarele din Cluş?

Ei bine! scerse aceste douĕ puncte din programa politică a partidului naţional, „Tribuna" ce e drept produce „crisă," ba mai mult, ea sparge partidul naţional, dar acceptând deocamdată „terenul legal" ca pe acesta „se luptăm cu toţii pentru Tron şi pentru naţiune" — mai adăugând noi la aceste „şi pentru patrie," a ajuns „Tribuna" pe teren, unde ar trebuí se o salutăm şi noi, nu pentru-că ea a devenit perfidă faţă cu partidul căruia ḑicea că aparţine, pentru-că noi înmoralitatea o despreţuim şi în amic şi în adversar, ci pentru-că a întrat pe terenul ce l'am ereḑit noi dela factorii principali ai ei.

Dar înainte de a o felicita pentru noul ei program „politic" am dorí se scim, — şi credem că întreg publicul român ar dori se scie: cu cine avem de lucru? Cine este capul, cine sunt conducĕtorii acestui nou „partid naţional"?

Căci fie cât de „nepătat" trecutul unui partid carele este încă în „faşe" publicul cel mare, ca se aibă destulă garanţă, că acele „elemente tinere" care formează partidul vor devení destul de mature ca la timpul seu se formeze „viitorul mare partid naţional" este în drept se pretindă a cunoasce cine este chemat se conducă cu înţelepciunea sa pe nisce tineri, cari după legile firei sunt rĕsfăţaţi, astfel, ca acestia încă de pe acuma se merite a fi consideraţi de viitorul „mare" partid naţional?

„Tribuna" ce e drept se leagă de generalul Doda, presentândul pe acesta de cap al partidului, dar aceasta este numai un fel de reclam, acum când se apropie începutul nouelor prenumeraţiuni, pentru-că dl general Doda este un bărbat foarte popular, serios însĕ nu crede nici ea, că publicul român întreg este atât de naiv, încât se creadă, că un general poate fi conducĕtoriul, capul unei partide politice, —apoi chiar admiţênd această absurditate, nimene din cari cunosc pe dl general Doda, şi mulţi îl cunosc, nu îl va ţiné capace de a se face conducĕtoriul unui partid de copii.

Domnul general Doda va face — dacă s'a angajat, ca cercul seu se rĕmână consecuent, şi aceasta dênsul o poate face fără intervenţiunea „Tribunei", pentru că cercul Caransebeşului ascultă de dênsul, la mai mult însĕ dênsul nici nu s'a angajat, şi nici nu va face.

---

chiar dejositoare, ci din contră e o ocupaţiune foarte cercetată şi foarte onorifică. Căci nu vedem aproape în toate oraşele cele de frunte prăvălii cu vase şi alte lucruri de lut, unele pregătite mai frumos decât altele aşa, încât mai nici nu-ţi vine a crede, că sunt făcute din pământ.

Dară din pământ fără munca omului de cele mai multe ori vedem, că cresc arborii, cari formează păduri întregi. Şi românii foarte adeseori locuesc aproape de păduri. Din lemnele, ce-i stau la îndemână îşi face el câte o căsuţă, în care locuesce, şura, grajduri şi alte edificii. Tot din lemne scie el sĕ-şi pregătească uneltele, de cari are lipsă: car, plug furci, greble s. a. El scie foarte bine, care lemn la ce e mai potrivit; stejarul pentru butuci de roată, fagul pentru obeḑi, frasinul pentru spiţe de roată, lemnul de nuc pentru mese şi alte mobile alese. Cu un cuvênt, el scie singur toate lucrurile, cari i trebuesc la economiă. Toate acestea însĕ le scie el fără a fi învĕţat la vre-un rotariu, mĕsariu sau la alt măestru. Acesta este un semn destul de vădit, că românul are talent dat dela D-ḑeu, ca sĕ poată fi măestru — pot sĕ ḑic de model. Şi aceasta mi o va întări ori cine, dacă îşi va închipui cultivat talentul Românului de carele el fiind ajutat îşi pregătesce el singur lucrurile de cari are lipsă. Chiar talentul cel minunat al românului ne îndreptăţesce a-l îndemna, sĕ nu se mulţămească cu aceea ce a învĕţat de sine, şi se nu rĕmână numai pe lângă pregătirea lucrurilor, cari i trebuesc, ci se cultive acest talent, făcêndu-se baremi ici şi colea dintre Români câte un măestru, carele sĕ scie face tot feliul de lucruri, cari se pot pregăti din lemn şi cari sĕ poată mulţămi gustul şi aşteptările ori-cărui om atât dela oraşe, cât şi de pe la sate. În chipul acesta ar ajunge în punga bietului român încă câte o sumuliţă de parale.

Mai în toate locurile, pe unde trăim noi românii se află peatră, şi încă pe unele locuri chiar multă. Ea este foarte potrivită pentru cruci la morminte, pentru deosebite monumente, — pentru podit, pentru edificii, pentru poduri s. a. Şi în privinţa aceasta Românul, cu puţină învĕţătură ba mai fără de învĕţătură încă face ispravă. Cu bucurie amintesc, 'că chiar în aceasta comună se află câţiva oameni, cari sciu folosí acest material eftin. Firesce, nu chiar aşa, cum ar puté avé cel mai mare profit, dar totuşi mai mult decât pe acele locuri, unde sĕ vinde mai pe nimica ori sĕ lasă pe pământ sau în pământ, asa încât pământul nu se poate lucra după cum se cuvine.

Foarte puţin se obicinuesc românii a lucra însĕ cu ferul, doară pot se ḑic, că nici o măestrie nu e aşa puţin cercetată de români ca făurăria, lăcătăria şi altele de feliul acestora. Şi nu sciu din ce pricină? Ferul, ce e drept, trebue cumpĕrat, dar din ḑi în ḑi e tot mai eftin. Apoi este sciut, că din fer se fac tot atâtea lucruri, de cari economul în toată ḑiua are lipsă, căci fără ele nu poate lucra. Ca se le aibă trebue se dea bani pentru ele şi acestia astăḑi sunt cam rari, şi Doamne! bine ne-ar cădé, dacă păralele din mâna unui român ar trece în mâna altui român, şi şi mai mare bucurie ne-ar cuprinde când am vedé, că şi oameni de alte naţionalităţi alergă la faurul sau la lăcătariul român, căci il sciu, că lucră bine, când au lipsă.

Foarte puţini sunt, ba pot sĕ ḑic, mai nu sunt chiar şi între românii cei mai sĕraci de aceia, cari sĕ nu aibă baremi câte un petec de pământ, în care sĕ-şi samene câte ceva. Aşa samênă grâu, cucuruz sĕcară, orḑ, alac s. a. din cari îşi pregătesc nutremêntul. Însĕ pe unde le dă mâna samênă mai multe bucate, de câte le trebuesc pe sama lor. În casul acesta o parte din bucate o vênd. La toată întêmplarea eu aşa cred, că ar fi foarte bine, dacă baremi ici şi colea prin oraşe am avé câte un brutariu, covrigariu şi mai mulţi morari, cari prisosul bucatelor dela români sĕ-l scie întrebuinţa aşa, ca sĕ aducă cel mai mare profit. Apoi trebue sĕ privim şi aceea, că sunt brutari şi covrigari aproape în toate oraşele, cari au trecere între fruntaşi, semn, că aceasta măiestrie e destul de rentabilă şi de cinste.

(Va urma.)

Nu sufere îndoială deci, că Capul viitorului mare partid național este și are se rĕmână „Tribuna,“ căci partid fără cap nu se poate închipuí.

„Tribuna“ a afirmat mereu, că ea nu face, nu conduce politică, ci ea este numai espresiunea „sentimentului poporului,“ prin urmare, dacă ne am lua după vorbele ei, am trebui se presupunem, că ea intenționează înființarea unui partid fără conducĕtori, dar ne-a dat ea destule doveḑi se nu ținem la consecuența ei, căci acest cuvênt nu esistă pentru dênsa.

Fie dar „Tribuna“ capul noului „mare partid național.“

Dar cine este ea?

Lumea crede că ea este dl Slavici.

Dar dl Slavici a dechiarat in mod solemnel înaintea lumei, în fața juriului din Cluș, că dênsul nu se pricepe la politică, nici nu face politica în „Tribuna,“ și poate pe această basă a fost și achitat de rĕspunderea pentru articulul politic încriminat, ba a mers și mai departe, și ca se dovedească și prin faptă aceasta, a cassat de pe „Tribuna“ caracterul seu de „Director“ al ḑiarului.

A mai afirmat dl Slavici tot în „Tribuna“, în rĕspunsul ce l'a dat comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, că el nici odată n'a mințit, dênsului deci trebue se-i credem, când afirmă ceva despre sine. Prin urmare cu una dintre persoanele cunoscute dela „Tribuna“ am fi isprăvit-o.

A mai rĕmas redactorul ḑiarului.

Redactorul este slabă garanță la „Tribuna“, cu ea te pomenesci că în toată luna își schimbă redactorii fără a-și comunica causele, ear în alegerea persoanelor cu „trecut“ politic nu este prea scrupuloasă, ce e drept când iai copilul din „fașie“ nici nu prea poți pune pond pe „trecut.“

Astăḑi are de redactor pe dl Adrian Cașolțan, carele poate fi un mare luceafĕr politic atunci, când partidul din „fașe“ va cresce și va deveni „mare“, dar astăḑi încă este o cantitate necunoscută la români.

Încercările dsale sub pseudonimul „Robinson“ din foișoara „Tribunei,“ ce e drept îl cualifică pe deplin de redactor al unui ḑiar ca „Tribuna“, — aceste însușiri însĕ nu credem se fie deajuns, ca „Națiunea“ sĕ-și concreadă soartea conducerei dsale.

Acestea sunt persoanele cunoscute la „Tribuna.

Poate că în dos vor mai fi și altele, dar o națiune nu se poate conduce din „tufă.“

Cine are curagiul a forma partid politic, și a pretinde ca națiunea sĕ se înroleze în partidul seu, se aibă și curagiul a eși la iveală! Afară cu mutra se o vedem și sĕ ne închinăm ei! căci un partid „Robinson“ înzadar se svêrgolesce, românii nu i se vor închina.

Apelul

comitetului de ajutorare cu abecedare și legendare cătră toată suflarea românească.

Vĕḑênd învĕțătorii nostrii, că în anul scolastic espirat mulți au primit în mod gratuit pentru miserii lor elevi, abecedare și legendare, și adecă de acele, de care cerură; creḑênd că și în anul acesta vom mai avea de unde le da, începură a se adresa cu rugări cătră subscrisul comitet. Dar, precum s'a putut vedé din raportul publicat în toate foile noastre, din anul scolastic espirat ni-au rĕmas numai 13 fl. și 50 de cr. v. a. cassa rest și câteva cărți, deci numai de ei putem dispune, câtă vreme nu vor mai incurge. Am și adus pe ei cărți, și adecă abecedare, atât de Blaș cât și de ale lui Popescu și Petri, și până la cel din urmă le vom distribuì gratis, ca și în anul trecut. Dar din puținul ce ne-a rĕmas din anul trecut mult nu putem da, ear a lăsa pe miserii elevi fără cele mai elementare și absolut necesare cărți de învĕțământ, ne prinde mila; drept aceea ne rugăm de toată suflarea românească sĕ contribue după voință și putință, fie cu bani, fie cu hârtii de valoare ori cu opuri de valoare, care se vor preface în bani, pentru care vom aduce abecedare și legendare, și le vom da gratis elevilor miseri și cu tragere de inimă cătră învĕțătură.

Asemenea sunt rugați domnii învĕțători dela scoalele române rurale, fără deosebire de confesiune, a ne scrie lămurit:

1. Care de câte abecedare și de câte legendare ar avea lipsă pentru elevii în adevĕr miseri și cu tragere de inimă cătră învĕțătură?

2. De ce autor sĕ fie acele cărți? Care adecă le folosesc? fie ca impuse ori duse din convingere. (Acì însemnăm, că în anul espirat am cumpĕrat și distribuit abecedare de V. Petri, I. Popescu și Solomon Muntean, ear legendare de V. Petri, I. Popescu și Stefan Pop, de care adecă au cerut învĕțătorii; acum le mai atragem atențiunea și asupra abecedarului lucrat de amicii școalei, care este posesiuuea librăriei N. I. Ciurcu din Brașov; abecedarul acesta e dintre cele mai bune, deci cărui învĕțător îi va fi iertat a 'l folosì dacă îl va întroduce în scoala sa și va avea câțiva elevi miseri, cari nu și-l-ar puté procura, adreseze se la acest comitet, că, încât i va ajunge puterile, va aduce și de acestea, precum va aduce și de ale celorlalți autori.)

3. Ce este causa de comitetul școalei de acolo nu provede pe elevii miseri cu cărți și recuisite de scris, ca sĕ putem lămurí publicul?

4. Din scrisorile adresate sĕ se vadă bine adresa, cui sĕ trimitem? locul unde? și posta ultimă din care se vor ridica cele trimise.

Tot ce atinge aceasta afacere sĕ se adreseze secret. I al acestui comitet în Rodna veche (O. Rodna) (Transilvania) 25 Octobre 1887.

Fl. Porcius,
președinte.

I. Pop Reteganul,
secret. I.

Varietăți.

* (Chirotonire.) Dl Toma Doican, ales de capelan în Sebeșul inferior, Duminecă în 1 Novembre a. c. a fost chirotonit de presbiter.

* (Progrese în medicină) Mintea omenească e foarte iscoditoare în a face invențiuni, cari sĕ pună chiar pe inventator în uimire. De vr'o câtva timp în mai multe spitale din Paris sĕ întrebuințează, pentru completarea desvoltării copiilor născuți înainte de vreme, un fel de mașină căreia pentru scopul ce îndeplinesce i s'a dat numele de „mașină de clocit copii“. Mașina e foarte simplă și constă din un vas de lemn acoperit cu sticlă. In acest vas în care temperatura constant este de 30° căldură, ca cea din pântecele mamei, sĕ așeaḑă unul sau mai mulți copii nedesvoltați. Acei copii născuți înainte de timp cu 2 sau 3 luni, cari sunt de o greutate de 1000—1100 grame în loc de greutatea de mijloc a unui copil născut la timp, de 2½ Kilogr. se desvoaltă complet prin ajutoriul amintitului aparat.

* (Într'adevĕr artă.) Renumitul artist I. Sofer a lucrat un admirabil portret al regelui României. Portretul constă din litere, cari în totalitatea lor dau biografia regelui în limba română.

* (Un cuvênt al principelui de coroană german.) În timpul, când principele de coroană german sĕ află greu bolnav, din care causă sĕ vorbesce, că sĕ va întoarce la Berlin din S. Remo, în cercurile mai restrinse ale Germanii circulă sgomotul despre câteva vorbe, cari principele de coroană le-a esprimat, cugetând la trista stare în care sĕ află: Cine este fiul unui așa mare tată și totdeodată tatăl unui așa capabil fiu“ — ḑise principele de coroană — „acela trebue sĕ fie, pentru poporul seu înzădar“.... Aceste cuvinte esprimă o mare măchnire a principelui, a cărui stare sanitară însuflă mari îngrijiri nu numai impĕratului Wilhelm, ci întregului popor german.

* (O depeșă adresată Papei.) Maurii liberi din Arezzo, Italia, au trimis Papei tot din incidentul iubileului următoarea depeșă: „Sfântului Papă Leo XIII! Maurii adunați la sĕrbătoarea Mentana Vĕ trimit salutarea lor, fiindcă ei în Voi cunoasce pe cel dintâi Papă, care și fără domnià lumească, totuși poate bine ajuta“.

* (Călătoria șahului Persiei în Europa.) Pe ḑiua de 4 Aprile anul viitor este statorită plecarea șahului Persiei din Teheran în călătoria sa spre Europa. Programul călătoriei șahului representă o cercetare a celor mai insemnate centre din Europa. Șahul 'și va îndrepta călătoria sa mai întâiu spre Petersburg, unde va fi oaspe al țarului, de aci va merge la Berlin și Londra. Din Londra va merge la Paris, în cele din urmă visitând Roma va cerceta și Viena, unde șahul va petrece mai multe ḑile ca oaspe al Maiestății Sale. Din Viena trecênd prin Budapesta și Constantinopol, sĕ va reintoarce în Persia. Pentru această călătoriă șahul a prefipt un timp de 4 luni.

* (Un cutremur de pământ în Mesopotamia.) Locurile, unde sĕ presupune a fi fost paradisul, despre care sĕ face amintire în Vechiul Testament, în ḑilele trecute au fost cercate de un înspăimântător cutremur de pĕmênt. După cum sĕ spune în 18 Septembre, îndată după ivirea soarelui pe firmament, se auḑi o înfricoșată bubuitură subterană, așa că munții din apropiere sĕ mișcau în temeliile lor. Stâncile mișcate din locurile lor sĕ prăvăleau pe coaste și peșterile de prin munți dispărură. Un miros foarte intensiv de sulfor și de diferite gazuri făcea respirațiunea anevoioasă. Era un spectacol infiorător. Riurile eșiră din albii și esundară părțile din apropiere. Musulmanii în fața acestei mari calamități, creḑênd că e perirea lumei, sĕ aruncară pe fețele lor și strigau: Allah akhbar! Acest tumult al elementelor durà numai 35 minute, când cutremurul începù a-și perde din ce în ce din vehemența sa. In 2 Octobre sguduirile eară se începurà a sĕ ivi, însĕ n'ajunse la forța celor din 18 Septembre.

Protocol

luat în adunarea generală a Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, ținută în Abrudsat la 8/20 Septembre 1887.

Presenți: Ana Gall, presidentă, Ana Filip vice-pres., Alecsandru Ciura, notar. Eufimia Caian, Elisabeta Danciu, Ana Ivascu, Lucreția Ráczkövy, Iohana Baloș, Amalia Stoica, Ana Lobonț, Elena Bariț, Florentina Têrnovean, Ana Furdui, Iosefa Ciura, Elena Jurchescu, Amalia Tobias, Iulia Jurchescu, Roza Pop, Iulia Rus, Ludmila Draia.

Domnișoarele: Emilia Bariț, Iulia Cuman, Lucreția St. Suluț, Vilma Crișan, Maria Adamovici, Marieana Baloș, Eugenia Ciura, Elena Lobonț, Leontina Faur.

Domnii: Alecsandru Filip, Alecsandru Papiu, Michail Cirlea, Lanes Jurchescu, Dr. Simeon Caian, Absolon Faur, Ioan Têrnovean, Silviu Lazar, Dionisiu Bălos, Simeon Cistean, Aron Cioran, Petru Lucaciu, Iuliu Muț.

I.

Doamna presidentă, prin o vorbire acomodată, arătând cât de necesară și folositoare e instruarea fetițelor, și esprimând bucuria că poate sĕ aducă la cunoscință celor presenți, că scoala de fetițe este deschisă cu ajutoriul lui Dḑeu și cu concursul oamenilor binevoitori, i salută de buna venire și dechiară adunarea generală de deschisă.

Luând cuvêntul dl advocat A. Filip mulțămesce în terminii cei mai călduroși tuturor membrilor din comitet și în special dnei presidente, pentru zelul laudabil și abnegațiunea cu care a lucrat pentru înființarea scoalei, cu deosebire în anul acesta.

— Ambele vorbiri sĕ ascultă cu viu interes și complăcere, urându-li-sĕ sĕ trăiască.

II.

Venind la ordine raportul despre agendele comitetului dela adunarea generală din 8/20 Septembre 1886 până în 8/20 Septembre a. c. sĕ cetesce, din care sĕ vede, că comitetul a ținut 7 ședințe și o adunare generală estraordinară.

În ședința I-a din 23 Ianuariu s'a eruat, că venitul anual al Reuniunei ar fl. 800 fl. ear eșitele 800 fl.

În ședința a 2-a din 21 Faur s'a constatat că venitul balului din 7 Faur, aranjat de Reuniune este 130 fl. 29 cr. Sĕ ia la cunoscință că: dna Aurora Chișbach s'a făcut membră fundatoară plătind tacsa de 10 fl. că: dela minele Concordia, Rodenpoch și Șuluț-Pinc s'a votat Reuniunei venitul după un baĕș liber de bir, că peatra Reuniunei dela Rodenpoch s'a vêndut cu 115 fl. și s'a încheiat contract cu dl Frâncu pentru casele rĕmase după Bulz. S'a decis sĕ se facă unele obiecte (lucru de mână,) cari sĕ se joace la loterie în favorul Reuniunei.

În ședința a 3-a din 12 Maiu s'a constatat, că cu ocasiunea jucărei la loterie a obiectelor împreunată cu dans, a resultat un venit de 101 fl. 30 cr. — Pentru hotărîrea: sĕ se deschidă scoala sau ba cu anul scol. 1887/8 s'a decis sĕ se convoace o adunare generală estraordinară pe 12 Iuniu a. c.

În adunarea generală estraordinară ținută la 12 Iuniu, după ce sĕ cetesce planul de buget, sĕ primesce, cu escepțiunea punctului 3 din erogate, urcându-se spesele încălḑitului și servițului dela 100 fl. la 140 fl. Sĕ decide, ca pentru o elevă sĕ se plătească didactru 2 fl. pe an, cele sĕrace sunt scutíte de didactru.

În ședința a 4-a din 26 Iuliu a. c. s'a adus la cunoscință, că dl Mihail Cirlea a făcut în memoria soției Dsale reposată, o fundațiune de 150 fl. sub numele „Fundațiunea Mihail și Cornelia Cirlea născ. Boșota“ din al cărei venit e de a sĕ cumpĕra cărți pentru copilele sĕrace dela scoala Reuniunei; literile fundaționale s'a decis sĕ se păstreze între documentele Reuniunei.

În ședința din 10 August s'a constatat, că venitul curat dela petrecerea de vară aranjată de Reuniune în 7 August, este de 150 fl. 55 cr.

În ședința din 16 August s'a constatat, că la postul de învĕțătoare la scoala Reuniunei au concurs 4 inse și comitetul pe basa §. 30 lit. g. din statute alege de învĕțătoare provisoara pre dșoara Maria Cunțan. Pentru conducerea scoalei sĕ alege un senat scolar constătător din 7 membrii. S'a luat spre plăcuta sciință că dl Paul Stoica, a depus la cassa Reuniunei 30 fl., 10 fl. ca membru fundator, ér 20 fl. spre crescerea fondului Reuniunei.

În ședința a 7-a s'a acceptat raportul despre agendele sale din anul espirat. S'a cetit și censurat, rațiociniul din anul ce espiră.

— Raportul sĕ ia spre sciință, votându-se mulțămită comitetului precum și membrilor de încredere pentru activitatea arătată pentru scoală.

III.

Venind la ordine revidiarea rațiociniilor.

— Sĕ cetesce din posiție în posiție și aflându-se în regulă, sĕ acceptează luându-se spre plăcută sciință, că reuniunea dispune de un capital de 7634 fl. 82 cr. ear doamnei casserițe i se dă absolutor.

IV.

Pentru înscrierea de membrii noi şi încassarea tacselor sě alege o comisiune în persoanele: Eufimia Caian şi Roza Pop.

Dna Ana Gall depune suma promisă de 50 fl., dna Iohana Balos depune 25 fl., ear 25 fl. promite a-i depune la 30 Iuniu 1888, dna Roza Pop, depune în proprietatea Reuniunei o obligaţiune de 50 fl., dna Lucreţia Ráczkövy 10 fl. ca membră fundatoară, dna Amalia Tobias 5 fl., dşoara Eugenia Macaveiu 5 fl. Dela membrii ordinari au incurs ca tacse dela dna Ana Gall 5 fl.; Cornelia Gall 1 fl.; Ioniţă Gall 1 fl; Elisaveta Ciora 1 fl; Letiţia Tomuş 1 fl.; Mali Ciura 1 fl.; Maria Tuhuţ 1 fl.; Mariana Balos 1 fl.; Dionisiu Balos 1 fl.; Leontina Faur 1 fl.; Nicolae Lobonţ 1 fl.; Elena Lobonţ 1 fl.; Vilma Crişan 1 fl.; Lucreţia St. Şuluţ 1 fl.; Antoneta Ivascu 1 fl.; Eugenia Ivascu 1 fl.; Eugenia Ciura 1 fl.; Agaftia Rus 1 fl.; Maria Adamovici 1 fl.; Emilia Bariţ 1 fl.; Iulia Rus 1 fl.; Maria Marcu 1 fl.; Iosif Draia 1 fl.; Enea Draia 1 fl.; Ana Furdui 1 fl; Romul Furdui 1 fl.; Alecsandru Filip 1 fl.; Alecs. Papiu 1 fl.; Alecs. Ivascu 1 fl.; Michail Cirlea 1 fl,; Iuliu Muţ 1 fl; Dr. Simeon Caian 1 fl.; Silviu Lazar 1 fl.; Lanes Jurchescu 1 fl.; Simeon Cistean 1 fl.; Aron Cioran 1 fl.; Ioan Têrnovean 1 fl.; Absolon Faur 1 fl.; dna Elena Jurchescu 2 fl.; Petru Lucaciu 2 fl. — Suma 42 fl. Preste tot în decursul adunărei au incurs 137 fl.

— Sě ia spre sciinţă şi sě primesc cu mulţămită.

V.

Sě propune, ca sě se aleagă o membră în comitet, în locul dnei Eugenia Popp, care s'a mutat cu locuinţa la Alba-Iulia.

— Sě alege dna Iulia Văsiiu.

VI.

Venind la ordine statorirea bugetului,

— Sě statoresc salar învěţătoresei 500 fl. chiria pentru scoală 200 fl. şi pentru serviciu şi încăldit 140 fl., ear 20 fl., cari sě primesc pentru celar sě se pună la întrate, cari sě statoresc 820 fl.

VII.

Pentru autenticarea protocolului,

— Sě aleg doamnele Ana Filip, Ludmila Draia, Iohana Balos.*)

Ana Gall, presidentă. *Alecsaudru Ciura,* notar.

S'a autenticat.

Abrud, în 1 Octobre, 1887.

Ana Filip m. p. *Iohana Baloş* m. p. *Ludmila Draia* m. p.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. în C. Manuscriptul trimis l'am primit. Mulţemita noastră. Dacă va fi corespundetoriu la timpul seu se va publica.

---

*) Din lipsa de spaţiu publicarea întârdiată. Red.

Loterie

Sâmbătă în 12 Novembre 1887.

Viena:	**6**	**31**	**70**	**32**	**46**
Timişioara:	**62**	**12**	**34**	**35**	**50**

Nr. 5296 Plen. [1726] 3—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **Cincideci stipendii** şi **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la **meserie** şi **industrie,** apoi pentru învěţăcei **aplicaţi** deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învěţăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patrusprędece ajutoare** şi anume **dece** de câte 100 fl., **două** de câte 150 fl. şi **două** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestrii.

Toţi, cari voesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinţii, câţi copii minoreni sunt în familie şi câţi din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit şi starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la meserie şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus trebue se întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedí prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea-ce se va dovedí prin aşternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învěţăceii aplicaţi deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se mai întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se fie angajaţi la vr'un măestru cu contract, care sě se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învěţătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se întrunească următoarele condiţiuni:

1. Se fie terminat periodul de învěţătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorităţii industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu şi o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí şi scrie (atestat dela măestru), şi dacă aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sě întrunească, afară de recerinţele generale, încă următoarele condiţiuni:

1. Se fie prověduţi cu certificatul de măestru.

2. Sě fie lucrat cel puţin şase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere sě se arete anume, unde voesc a se aşeda ca măestrii, şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă şi alte documente recomândătoare.

Dela toţi concurenţii de ori ce categorie se recere ca cererile sě fie scrise şi subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au sě între aici cel mult până la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Nr. 443 [1728] 1—3

EDICT.

Vilma Tomuţa gr. or. din Abrud, carea de 8 ani ş'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orěştie cu domiciliul în colonia Piski fără sě se scie ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o di sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorţiu a bărbatului ei, sě va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanţă.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 441. [1729] 1—3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica şi în absenţa i.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 1—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Előpatak), care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta şi decide în absenţa ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 440. [1731] 1—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzěului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Dima, tot din Intorsura-Buzěului, fără a se sci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia sa sě va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 431. [1732] 1—1

Publicaţiune.

Moise Paloşian din Caţa, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărţit de pribegita lui muiere Paraschiva Mateiu Ciocanea din Paloş, prin sentinţa venerabilului Consistoriu archidiecesan din 8 Iuliu anul 1886, Nr. 2336 B. aceasta se aduce la cunoscinţă publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 1010. [1735] 1—3

Edict.

Lina n. Ioan Frăţilă gr. or. din Bungard, soţia legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicaţiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sě se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contra cererea de divorţiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 911. [1733] 1—1

ANUNCIU.

În sensul § 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale, se publică: că conform sentinţei Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 17 Iuniu a c. Nr. 2443 B. s'a desfiinţat total căsătoria dintre Petru Guguian şi Marina I. Gaţieni ambii gr or. din Zerneşti.

Zerneşti, 5 Octobre, 1887.

Oficiulu protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 1—3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroşeni, carea de 9 ani de dile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Coţofan tot din Petroşeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de dile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi în absenţa dênsei.

Haţeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţeg.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 401. [1736] 1 -3

Citaţiune edictală.

Maria Goiţă din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de dile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără sě se scie ubicaţiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an şi o di dela prima publicare a acestora, sě se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urdit se va decide şi în basenţa ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanţă

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

[1737] 1—3

Medicinae universae

Dr. P. Cioran

ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113 Sibiiu, Joi 5/17 Novembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de donĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4701 Scol.

Cercularíu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Escelenţia Sa, Domnul ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune prin esmisul seu din 3 Septembre a. c. Nr. 29570 indicând la art. de lege XXII din a. 1887 prin care s'a modificat capitulul 13 al articulului de lege XIV din a. 1876 în ceeace privesce vaccinarea (punerea vĕrsatului), recearcă pe Consistoriul nostru ca autoritate scolară confesională a îndatora pe organele noastre scolare şi anumit pe directorii şi învĕţătorii scoalelor poporale, civile, pe directorii şi profesorii scoalelor medii, comerciale şi industriale a conlucra în înţelesul mai sus citatei legi la realisarea datorinţelor de vaccinare a scolarilor.

După legea noauă de vaccinare cu privire la tinerimea scolară recerêndu-se afară de vaccinarea primă şi o a doua vaccinare ulterioară înainte de anul 12, cade asupra direcţiunilor scolare o duplă datorinţă de inspecţiune şi controlă, — înţelegêndu se de sine, că controla despre îndeplinirea primei vaccinări cade mai ales în sarcina directorilor şi învĕţătorilor şi învĕţătoarelor din scoalele elementare, eară controla vaccinarie de a doaua oară, care are a se face la etatea de 12 ani, incumbe învĕţătorilor şi conducĕtorilor dela scoalele civile medii, comerciale, industriale, poporale superioare de copii şi copile. Tecstul §-3 din art. de lege XXII a. 1887., care prescrie în mod lămurit aceasta datorinţă este următoriul:

„Fie-care copil obligat de scoală, care intră în scoala poporală, la primirea lui în scoală e dator a adeverí, că a fost vaccinat cu succes bun sau că în decursul celor 5 ani din urmă a suferit de vĕrsat, eventual, că în sensul legei acesteia este dispensat de datorinţa vaccinării.

Dacă spre scopul acesta ar fi de lipsă atestat separat, acela sĕ se estradea fără tacsă şi liber de timbru.

Pe copilul, care nu e în stare a adeverí aceasta, învĕţătoriul e datoriu ca în decurs de 3 ḑile dela datul primirii sĕ l arete competentei autorităţi sanitare inferioare, eară autoritatea aceasta va lua mĕsurile de lipsă pentru oltuirea copilului.“

Cu provocare la inspecţiunea vaccinării ulterioare din partea autorităţilor scolare §§ 4 şi 5 dispun următoarele:

„Atât elevii institutelor de învĕţământ publice, cât şi ai scoalelor private înainte de împlinirea anului al 12 al etăţii trebuesc vaccinaţi de nou, dacă în decursul celor 5 ani din urmă n'au suferit de versat sau nu pot adeveri, că în timpul acesta au fost oltuiţi de nou.

Acei elevi şi învĕţăcei de meserii, cari nu pot adeverí, că până la ajungerea anului al 12 al etăţii lor, au fost oltuiţi de nou, sau că în cei 5 ani din urmă au suferit de vĕrsat, se însciinţează din partea învĕţătorilor sau măestrilor lor competentei autorităţi sanitare inferioare. Autoritatea va lua mĕsurile de lipsă pentru vaccinarea de nou a acestor elevi.

Acesti elevi nu pot fi primiţi nici în scoalele civile sau medii, nici în cele de o potrivă cu acestea sau în institutele mai înalte de învĕţământ pe câtă vreme scăderea arătată nu va fi îndeplinită sau nu adeveresc, că în sensul legii sunt dispensaţi de datorinţa vaccinarii ulterioare.“

Urmările, ce pot avea negligările sau vătămările datorinţelor în obiectul acesta din partea învĕţătorilor sunt regulate prin § 12 din lege în următoriul mod:

„Directorul acelei scoale civile, medii sau altor scoale cu acestea deopotrivă, sau al vre-unui institut de învĕţământ mai înalt, care primesce în mod definitiv în institutul încredinţat conducerii lui elevi, cari au trecut de 12 ani fără se fie fost de nou vaccinaţi sau împregiurarea aceasta nu o pot scusa, mai departe acel învĕţătoriu popolar sau măiestru, care nu satisface datorinţei impuse prin legea presentă, se pedepsesce în înţelesul § 7 al art. de lege XIV din 1876 cu amêndă în bani dela 10 fl. până la 50 fl.

Aceste disposiţiuni ale legii se aduc la cunoscinţa directorilor şi învĕţătorilor scoalelor noastre poporale din archidiecesă, directorilor scoalelor medii şi comerciale, direcţiunei institutului pedagogic şi teologic spre observare cu atât mai strictă, cu cât negligarea acestor datorinţe în înţelesul realisării legii sanitare trage după sine pedepse în bani precum s'a arătat mai sus din însuşi tecstul legii.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută la 17 Septembre, 1887.

Nicolau Popea, m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu, m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 4 Novembre.

Împĕratul Germaniei — bĕtrânul Wilhelm e tot cam morbos în timpul din urmă, aceasta e cea mai noauă scire sensaţională ce cutreeră Europa dela o margine până la ceialaltă. Ḑilele lui îi sunt numĕrate, şi grija ce o poartă în inima sa pentru viitoriul ţĕrei sale aceasta i cea mai mare şi mai grea boală. Pretendentul de tron, nu poate suferí clima cea aspră din marele seu imperiu, şi la sfatul celebrităţilor medicale, a căutat clima cea blândă a Italiei în San-Remo. Morbul de care e cuprins e un morb, care i va scurta ḑilele vieţei poate până a nu ajunge pe tronul Germaniei şi aceasta lovitură abia va fi în stare sĕ o supoarte împĕratul tată, pe care ori cât l'ar invidia lumea, astăḑi este cel mai nefericit om de pe faţa pământului.

Poporul german credea, că venind pe tron un om cu principii atât de liberale şi umane, va pune capĕt militarismului şi înarmărei din crescet până în tălpi, dar omul propune şi Dumneḑeu dispune. Este un secret public, că pretendentul de tron nu a împĕrtăşit nici odată vederile puternicului cancelar, şi cu venirea lui pe tron poate că s'ar fi şi pus capĕt omnipotenţei Bismarckiane la care nu puţin ar fi contribuit Victoria, soţia pretendentului. Aceste combinaţiuni acum cad de sine, pentru că Wilhelm fiiul şi nepotul trece de un mare aderent al politicei cancelariului de fier, o împregiurare, care supĕră mult pe liberalii din Germania. Cumcă cu schimbarea ce se va face în curênd şi va trebuí sĕ se facă, oare nu se va schimba şi mapa Europei de acum, este o întrebare deschisă.

Pe terenul economic între Germania şi Rusia esistă o luptă, care ori cum s'ar încerca oamenii a i detrage din însemnătate, poate se aducă un conflict între aceste douĕ puteri, şi cumcă Bismarck pare că voesce înadins sĕ caute conflictul cu Rusia — sĕ vede din mĕsura cea mai nouă, ce o a luat faţă de hârtiile rusesci, cari aḑi în virtutea unei disposiţiuni mai recente au perdut dreptul de lombardare, o disposiţiune aceasta, ce a avut drept urmare, că în Rusia acceptele cu tipărituri germane se refusă la ori care bancă de bani.

Cumcă înţelepcesce a lucrat cancelariul german cu noul seu ucas tocmai acum, când ţarul tuturor ruşilor Alecsandru III vine la Berlin, nu e treaba noastră se judecăm, dar la tot casul că relaţiile între aceste douĕ puteri devin tot mai aspre şi mai aspre.

Germania crede, că prin alianţa cu puterile centrale, la cari se adaogă şi Englitera, după cum am vĕḑut din discursul cel mai proaspet al lordului Salisbury, este atât de tare, încât aḑi Rusia în starea ei isolată nu poate sĕ-i strice chiar nimica.

Credinţa aceeasta a nemţilor poate se fie întemeiată până la un punct oare care, dar poate sĕ fie

---

FOIŢA.

Ceva despre meserii la noi la români.

(Încheere.)

Afară de bucatele, cari fac o parte din hrană, samĕnă oamenii şi alte plânte, aşa cânepă, pe unele locuri câmpuri întregi. Femeea română face din cânepă pânḑă, din care scie gătí vestminte adeseori pentru numĕroşi membrii ai familiei. Oare bărbaţilor români nu li s'ar cădé, sĕ scie şi ei face ceva din cânepă? Ba da, cu tot dreptul potem pretinde şi dela ei se scie face din cânepă barem sfoară, pantlice, funii ş. a. Şi în privinţa aceasta putem afirma, că s'a făcut început chiar bunişor, căci scim, că se ocupă unii bărbaţi chiar cu prepararea pânḑei. Cu facerea celorlalte lucruri din cânepă ar fi de dorit sĕ se ocupe mai mulţi bărbaţi, şi cu atâta mai de dorit, cu cât avem esemplu vrednic de urmat pe nemuritoriul Alesandru Nedelcu, amintit la început, carele a fost făurariu şi a sciut, trăind ca măestru în capitala ţĕrei — în Budapesta — sĕ câstige un capital frumos. Tatăl seu Teodor de asemenea a fost meseriaş şi anume căldărariu. Preavrednicul meseriaş căldărariul Teodor, cunoscênd folosul cel mare, ce-l poate aduce meseria, a făcut şi pre fiul seu cel sdravăn, Alesandru meseriaş, creḑênd că aşa poate în adevĕr sĕ-l fericească şi sĕ-l facă bărbat folositoriu naţiunei şi patriei. Şi nu s'a înşelat, pentrucă fiul seu Alecsandru, la moartea sa întêmplată acum de vre-o 17 luni numai, a testat o avere de preste 70,000 fl. românilor din Lugoş şi jur, cu menirea de a se ajuta tinerii, cari vor voí sĕ fie meseriaşi. La câştigarea acestei averi frumoase a fost ajutat şi de socia sa, precum ḑice însuşi în hârtia îndreptată către comitetul parochial din Lugoş, cu care i trimite testamentul şi anume: „Şi mi-a dat Dḑeu o soţie cu moralitate şi vrednică şi a lucrat la toate cu mine asemenea.“ (Mes. Rom. Nr. 7/886)

Cu mare plăcere se îngrijesce românul, unde numai poate, sĕ aibă şi vite. Vitele încă dau material foarte potrivit pentru meserii. Aşa lâna, din care femeea română scie face pănură de vestminte nu numai câtă trebue pe seama casnicilor ei, ci chiar şi de vêndut. În multe locuri se pregătesce din lână pănură, pânzături (cătrinţe) şi alte lucruri de feliul acesta, aşa de minunat din partea femeilor române, încât au atras chiar şi atenţiunea străinilor. Peile sunt un material bun pentru meseriaşi. Aici eară avem de însemnat, că în multe locuri face românul singur peptare şi cojoace din pei, fără de a fi învĕţat la vr'un măestru. Lucruri cu mult mai de preţ s'ar poté dobândi perfecţionându-se cojocăritul, — şi foarte mult ar câstiga românul din peile ce le capĕtă dela vite, dacă ar scí cum trebuesc întrebuinţate, ca sĕ se ajungă cea mai mare dobêndă, care se poate. Şi aceasta s'ar întêmpla atunci, când am avé prin comune, chiar argăsitori, tălpari, curelari etc.

Chiar şi materiile, cari le socotesce cea mai mare parte dintre oameni de pe la sate, că nu sunt bune de nimica, încă s'ar puté folosí. Bunăoară pĕrul la facerea periilor şi a pĕlăriilor, — coarnele şi unghiile la facerea peptenilor, a plăselelor de cuţite ş. a.

Nu chiar de tot neînsemnat material este şi sĕul de vită, care se folosesce la facerea luminărilor şi a săpunului. Luminări fac românii din sĕu, care ce e drept, — pe ei i mulţămesce, dar nu le-ar strica, dacă ar fi şi mai bune. Dar sĕ se fi ocupat vre-un român cu facerea săpunului nu se prea aude.

Afară de materialul enumerat până aici are poporul român şi altul la îndemână şi încă foarte mult şi bun pentru măestrii, care însĕ nu l mai amintesc deoarece din cele ḑise până aici se vĕd douĕ lucruri şi anume: 1. Că poporul român are la îndemână materialul de lipsă pentru meserii, şi 2. Că are şi priceperea şi dibăcia recerută pentru ori ce măestrie — trebue însĕ numai se nu lase ascuns talentul, ce l are dela Dḑeu, ci sĕ l scoată la lumină, — sĕ-l cultive, sĕ caute a se perfecţiona în una sau altă măestrie.

și greșită. Francia nu va uita umilirea din rĕsboiul din urmă în veci, și la prima detunătură ea va fi cu acela, care va atăca pe Germania. Între douĕ focuri — anevoie credem, că Germania cu toată alianța cu puterile centrale, va putea se fie scutită de perderi și aceasta este bine sĕ o scie și cei din Berlin ca și cei din Viena, și mai bine e sĕ țină cont de aceasta dispoziţiune domnii nostri, cari adorează pe cancelariul Germaniei, ca pe acela care a dat lovitura de moarte vechei Austrie și a contribuit lastraformarea imperiului așa după cum el este adi.

In Víena mai este și astădi o partidă nu ne însemnată, care nu fac nici un secret din simpatiile, cari le nutresce pentru Rusia — și aceasta partidă la timp oportun va căuta sĕ-și validiteze aceste vederi.

Aproape jumĕtatea locuitorilor imperiului Habsburgilor sunt slavi și de acest element va trebuí sĕ se țină cont, când vor veni lucrurile în stadiul de decidere și noi tare ne îndoim, că caracterul alianței austro-ungare ar putea trece în vr'o alianță de defensivă, și nu o putem crede, pentru că periculul ce amenință țĕrile germane din Austria nu vine din Rusia ci din Germania.

Aceste impregiurări vor trebuì sĕ tragă în cumpenă înainte de ce s'ar decide ca trupele austro-ungare sĕ treacă granițele monarchiei și nemții tare ușor se pot tredí singuri între douĕ focuri, tocmai atunci când cred, că pot sĕ secere fructele semênței dela 1866 și 1870, și cumcă grijile aceste mari tortură pe împĕratul Wilhelm, tocmai acum la marginea mormêntului când e cu un picior de mult în groapă, nu mai sufere nici o îndoială. O astfel de desvoltare de lucruri, ar puté produce sguduiri și în sînul monarchiei noastre, și de aceste sĕ tem maghiarii și temerile lor sunt tare motivate, pentru că după o domnire de 20 de ani, nu au făcut nimica, ca sĕ-și asigure simpatiile celorlalte naționalități, ci din contră după un program precis au lucrat la asuprirea și neîndreptățirea lor așa, că adi numai e popor, care sĕ se poată bucura de mărirea ungurească.

Dacă e sĕ fim drepți apoi noi românii incă nu putem fi mulțĕmiți, pentrucă cum e adi pentru noi nu e bine. In parlamentul țĕrei nu putem fi representați, pentru că legea cea masteră pentru noi ne a făcut acolo întrarea imposibilă, limba ne este persecutată și scoasă afară de peste tot locul, ear curentul maghiarisărei face progrese înspăimêntătoare, fără ca sĕ se afle adi un maghiar, care sĕ aibă cutezanța a păși în public pentru o politică mai sănătoasă.

Adi drepturile pentru noi sunt o mărime necunoscută, ear datorințele cresc și sĕ înmulțesc, fără ca sĕ mai avem plăcere a le suporta cu aceiași resignațiune cum o am făcut aceasta de 20 ani încoace, tot în speranță că doară vor veni oamenii puternici la convingere, că așa cum e, nu e bine și convișì odată vor pune o mână pe inimă și ne vor deschide căile, care pot sĕ ne ducă și pe noi la o mulțĕmire și fericire.

Așteptările noastre până aci au fost zădarnice vom mai ascepta deci, până când — scie Ddeu.

Revista politică.

Nimic nu-i a cădut așa de greu Rusiei, din toate câte s'a dis până acum cu privire la cestiunea Bulgariei, ca declarațiunile contelui Kalnoky de curênd rostite în sînul delegațiunilor. Cestiunea Bulgariei de present stă pe loc, și această linisce e de tot favorabilă regimului principelui Coburg de a se întărí tot mai mult, Rusia însĕ nu a încetat a se interesa de cestiunea aceasta, ea nu și întoarce o minută privirile dela țara de sub Balcani. „Journal de St. Petersburg“ în un articol, comentând discusiunile delegațiunei ungare, recunoascerea prințului Ferdinand de către puteri, dice că tocmai din declarările contelui Kalnoky, care a dis, că Austro-Ungaria n'are sĕ caute, dacă Sobrania la alegerea prințului în adevĕr a urmat întru toate cum trebuia sau nu, se poate vedé, că Sobrania din capul locului s'a mișcat pe basă nelegală. Cu spriginul ce agitatorii popoarelor balcanice îl întimpină în politica sa — termină numita foaie — nu vom ajunge departe.

Între astfel de împregiurări nu trebue sĕ ne mire prea mult sgomotul lățit că: guvernul rusesc pentru a delătura pe prințul Coburg din Bulgaria a pus sĕ sondeze pe antecesorul aceluia pe prințul Ferdinand de Battenberg, dacă n'ar fi dispus sĕ ocupe el din nou Tronul Bulgariei; la ceeace însĕ a primit un rĕspuns negativ și categoric totodată din partea prințului, că nu.

Tocmai contrar dela cele ce le susține Rusia cu privire la cestiunea bulgară, „Times“ dice, că astădi numai ochii rusesci pot sĕ vadă în guvernul de facto din Bulgaria o nemulțĕmire a poporului bulgar. Până când guvernul întrunesce această condițiune esențială, dice mai departe jurnalul numit, și până când el nu vatămă nici una din decisiunile de căpetenie ale tractatului din Berlin, până atunci acest guvern de către regimele eurepene e tolerat și dacă Rusia întârdie de a-l recunoasce. După cât scim noi, aceasta este decisul politicei de triplă alianță, ear cu această politică consimte pe deplin și Anglia.

Crisa ministerială în Paris se pare a se apropia încetul cu încetul de realitate. După cum anunță mai multe jurnale, Grévy e hotărît a-și da demisiunea îndată ce se va decide urmărirea judecătorească a ginerelui seu Wilson. Foile monarchiste și clericale anunță grele invinuiri asupra lui Wilson, numindu-l un falsificător și bandit, ceeace fără îndoială atacă mult pe președintele republicei. Speranță, că Grévy va rĕmâné pentru aceea și mai departe la postul seu, nu au multă persoanele politice, care încep a suleva cestiunea în privința fiitorului președinte, care după părerea intransigenților ar fi dl Ferry.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Aurel Beleș ingineriu în România, fiiul Preacuvioșiei Sale dlui vicariu Ieroteiu Beleș din Oradea mare, 'și va serba cununia cu d-șoara Ecatarina Stănescu din Brașov Duminecă în 8/20 Nov. a. c. în biserica s. Niculae din Scheiu.

* (Concurs pentru un post de protopresbiter.) Consistoriul diecesan din Caransebeș, au încuviințat escrierea de concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Caransebeșului. Concursul s'a publicat în Nr. 43 și următorii ai „Foaiei diecesane.“ *)

* (Cas de moarte) Fostul director al academiei de drepturi de aici Dr. **Alois Sentz**, a repausat Marți la 3 oare d. m. după un morb scurt, în etate de 65 ani. Repausatul a fost o persoană binecunoscută de întreg publicul din Sibiiu și cu deosebire în anii de mai nainte, ca apărătoriu în cause criminale și-a fost căscigat și un oare care renume. În cât scim noi, dênsul a tradus în limba germană Dreptul canonic de repausatul metropolit Șaguna, cu care sta în relațiuni foarte bune.

* (Model de ignoranță.) Publicăm în tocmai după „Gazeta Transilvanei“ o notiță a foaei din Cluș „Ellenzék,“ care justifică pe deplin acest titlu.

„ Sub titlul „Luptă între confesiuni,“ cetim în „Ellenzék“„: În Brașov a isbucnit un conflict între greco-catolici și greco-orientali. Biserica de acolo și o avere ca de vre-o jumĕtate milion s'a dat în proprietatea greco-orientalilor. Preoțimea gr. or. și-a început eserciarea dreptului seu cu aceea, că a eschis dela biserică pe greco-catolici și pe preoții lor. Preotul cestor din urmă a vrut sĕ oficieze Duminecă, epitropia bisericei gr. or. însĕ l'a oprit dela aceasta. Atunci preotul a cerut ajutor poliției, dar nu l'a căpătat. A scris după metropolitul Miron Romanul, care a și venit la fața locului, a provocat sĕ vină înaintea lui representanții comunității biseriecsci gr. or., dar acestia nu s'au presentat. Amărăciunea în cercul confesiunei gr. cat. e gigantică. Că ce sfêrșit va avea această luptă, la tot casul semnificativă, poate că vom sci in dilele ce urmează.“ Nu putem decât sĕ dicem: ferice de „Ellenzék“ că trăiesce în nescire de cele ce se petrec în Ardeal, și vai de cetitorii lui cu informațiunile ce li le dă! De almintrelea am mai arătat și altădată, că foaia kosuthistă scrie alandala.“

Până aci Gazeta.

De ce nu și-a luat „Ellenzék“ informațiune din foaia din Brașov „Brassó,“ că acolo cel puțin neadevĕrul se spune in deplină cunoscință de causă.

* Corpurile legiuitoare din România după cum cetim în foile din Bucuresci sunt convocate pe 15/27 Novembre. Tot pe aceasta di este convocat și s. sinod de acolo.

* In 14 Novembre a avut loc în capitala monarchiei o conferință vamală în cestiunea negoțierilor cu Italia. In aceasta conferință s'a autenticat protocolul decisiunilor luate în 13 Novembre n. și după ce în 15 Novembre s'a aprobat acest protocol din partea consiliului de ministri al ambelor guverne, delegații austro-ungari au plecat la Roma pentru de a continua cu guvernul negoțierile pentru încheerea convențiunei vamale cu Italia. Cu toate că, după cum se spune, Italia doresce tare încheerea convențiunei, greutățile ce le vor întimpina ambele state sunt de tot mari și e de temut, că negoțierile se vor prelungi multă vreme.

* (Principele de Mingrelia demisionat.) Canditatul Rusiei pentru tronul bulgar, care într'un timp era o persoană celebră pentru diaristică, astădi a dispărut cu totul de pe orisonul publicității. Alterat pentrucă a fost transpus în reservă, s'a retras din armata rusească.

* (Rugare.) Subscrisul și-a propus a descrie fauna pescilor din patrie. Drept aceea, pentru ca sĕ-și poată împliní acest propus este de lipsă, sĕ aibă la disposițiune încât va fi posibil toate speciele de pesci, ce se află în patrie, pentru aceea cu toată increderea, se roagă de toți acei civi ai pa-

---

*) În trecut ni se trimiteau și noauĕ spre publicare atari concurse. Red.

Aceasta o potem aștepta cu atâta mai mult, cu cât este sciut, că sunt și alte împregiurări, cari îndeamnă pe oameni sĕ se facă măestrii. Între aceste împregiurări amintesc numai câteva și anume: Pe măestru nu-l împedecă dela lucrul seu ploaia, ninsoarea sau alte vremi urîte. Grindina, ghiața și bruma nu-i zădărnicesc munca lui, dar nici ploile cele multe sau povoaiele, precum nici seceta, după cum sufere din pricina acestora economul. La măestrii din acest punct de vedere se potrivesc cuvintele lui Macaveiu cel norocos: „Roata umblă, banii pică, eu nu sciu, ce-i voia rea.“

Mai departe lucrul lui — adecă al măestrului — totdeauna se plătesce bine, mai bine decât al economului, precum vedem chiar în dilele noastre, că bucatele și vitele sunt foarte eftine, și așa bietul econom are slab isvor de venit, pe când dările și contribuțiile sunt mărișoare și se tot măresc din di în di.

În un mod corespundĕtoriu e spriginită îmbrățioșarea meseriilor și prin favorurile cuprinse în legea pentru meseriași din 1884. Statul a făcut pentru măestrii favorurile, cuprinse în legea aceasta, de oarece scie că cu ajutoriul meseriilor poate îmbunătățí starea cetățenilor, și că pe calea aceasta se poate ajunge înflorirea statului.

Un indemn puternic, pentru a se ocupa românii cu meserii sunt ajutoarele menite pentru meseriași. Astfeliu sunt ajutoarele din fundațiunea de 140,000 floreni a fericitului Dimitrie Andronic, — din fundațiunea de 25,000 fl. a socilor Michail și Elisa Stroescu, din fundațiunea lui Alesandru Nedelcu, — precum și alte ajutoare mai micuțe.

Dintre întemeietorii fundațiunilor acestora, doi au fost măestrii: D. Andronic și A. Nedelcu, și ei ne pot fi pilde vrednice de urmat. Acestia au cunoscut foarte bine folosul, ce-l pot aduce măestriile de aceea au și menit acele sume frumoase pentru spriginirea meseriașilor.

Foarte mult ar dobândì poporul românesc și în privința culturei, prin aceea că ar avé meseriași cât mai mulți și mai buni, atât pe la sate, cât și mai ales pe la orașe. Aceasta am ajunge-o numai atunci, când nu s'ar da la meserii numai aceia dintre tineri, cari din o pricină sau alta nu-și pot face altă posițiune socială sau altmintrelea, cari nu sĕ pot ferici pe altă cale, ci dacă s'ar aplica la meserii și tineri mai cu dare de mână, cum se dice, și totodată cari sunt deplin sănătoși și cari au dovedit, că sunt cu minte, talentați și harnici — și cari au și aplecare încâtva și dibăcia de lipsă, cari la unii sunt spre un lucru, la alții spre altul. În modul acesta ocupându-se o parte dintre români cu meseriile, precum se cuvine se vor pregătí întru cât va fi numai cu putință unii pentru unele măestrii, alții pentru altele, așa încât vom avé tot feliul de măestri dintre noi.

Avênd o clasă aleasă de măestri am câstiga foarte mult, în privința culturei poporului, de oarece clasa aceasta a măestrilor ar fi oarecum puntea de trecere dela clasa poporului de rênd — talpa națiunei — la clasa cultă sau la inteligința română.

Și eu așa cred, că în modul acesta, adecă contribuind cu tot prilegiul, ce ni se dă, întru cât ne eartă puterile și împregiurările, la ridicarea culturei neamului nostru românesc, împlinim mai bine scopul asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. În tipul acesta vom vedé împlinite cuvintele poetului:

„Viitor de aur românimea are
„Și prevĕd prin seculi a ei înălțare.“
(Bolintinean)

Sibiiu, la 18/30 Octobre, 1887.

Emilian Popescu,
cleric absolut.

---

* (Tablou politic.) La Goupil în Francia este espus un tablou, lucrat cu multă pricepere de un „de Bogolubow,“ și pe care sĕ află cuvintele: „*Trăiască Francia!* și *Trăiască Rusia!*“ Acest tablou înfățișază o corabie de resbel, ce pleacă din Havre salutată de mulțime. Tabloul la dorința Țarului se va espeda și lui.

triei, cari 'l pot sprigini în această întreprindere a sa, se aibă bunătate a trimite la adresa (în Blaş) subscrisului diferitele specii de pesci, ce s'ar afla în apele de pe acolo. Pescii simpliciter sunt a se pune în besică de porc sau de vită tornând peste ei spirt; besica se leagă la gură şi apoi se aşeaḑ într'o scatulă. Totodată se roagă, ca sĕ se însemne locul, unde s'a aflat pescele, şi numele popular al acestuia, va se ḑică cum 'l numesce poporul. Portul şi alte spese le va suporta muzeul gimnasiului de aici, a cărui proprietate vor deveni pescii.

A. Uilăcan,
prof. de sciinţa nat în Blaş.

* (Un prinţ doctor în medicină.) Prinţului de Bavaria, Ludovic Ferdinand, i s'a conferit din partea universităţii din Bologna diploma de doctor în medicină. În anii trecuţi obţinù diploma de doctor şi dela universiratea din Mŭnich. Prinţul ca medicinist practisează la un spital din districtul, în care sĕ află castelul regesc, dovedind o mare pricepere în noaua profesiune.

* (Sporirea cavaleriei.) Ministrul de rĕsboiu Bylant-Reidt, a arătat delegaţiunilor necesitatea de a se spori cavaleria, fiind prea slabă faţă cu cavaleria celorlalte state mari.

* (Conservarea ouĕlor.) O esposiţie de ouĕ conservate a avut loc în Anglia; ea dat resultate ce merită a fi semnalate. Primul permiu a fost câştigat de o grămadă de ouĕ conservate în tărâţă cernută, ouĕle fiind aşeḑate cu vêrfurile ascuţite în jos. Ouele care au fost sparte erau bune şi albuşul era cu totul lipsit de ori ce odoare Al doilea permiu a fost câştigat de ouĕ unse cu ceară şi unt de lemn, şi păstrate în sare; al treilea de nisce ouĕ unse cu sĕu şi păstrate în var topit prin caldură şi cu totul la adăpost de acţiunea aerului. Erau espuse de asemenea şi ouĕ păstrate prin ajutoriul fri gului sau în preparaţiuni de sare şi apă de var stins, etc. Nici unprocedeu lichid n'a avut nici un succes în această esposiţiă.

* (Bibliografic.) „Meseriaşul român", foiă pentru învĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii, ce apare în Braşov de 2-ori pe lună, în numĕrul din 1 Novembre conţine următoarele: Meşteşugul de a face bani de Petra-Petrescu; Câteva noţiuni despre industrià şi însemnătatea ei, de Arsenie Vlaicu prof. În „Foiţa" este deslegată întrebarea: cum a devenit Rothschilḑii milionerii? Diversele sunt foarte instructive pentru ori care meseriaş, care sĕ nisuesce a face îmbunătăţiri în meseria sa.

Programa

pentru adunarea materialul literaturei poporale.

Iubite cetitoriule! Sunt aproape ani cinci spreḑece, de când me ocup cu adunarea de material pentru literatura poporală; am şi adunat multişor, din care ici colea am mai şi publicat câte ceva, dar partea cea mai mare zace în pulpitul mesei mele. Şi am material de toată mâna: poesii poporale, şi adecă: bĕtrânesci (hori lungi), haiducesci, colinde, doine, hore, bocete, descântece, evangelii ţigănesci, gâcituri, frânturi de limbă, jocuri copilăresci cu versuri tipice; apoi mai am poveşti, tradiţii, legende, proverbe şi mituri.

Din acest material, ordinându-l, m'am pus pe compunerea unui op, care sĕ oglindeze cât numai s'ar putea de clar viul spirit al poporului nostru. (Aci înţelege a muncitorului necărturar.)

Drept aceea, ca opul sĕ iasă cât numai s'ar putea de complet, îmi iau voie a ruga pre onoraţii cărturari ai neamului nostru, sĕ bine-voiască a mi da mână de ajutor, colectând din popor şi trimiţêndu mi astfel de material, care pus la un loc cu cel adunat de mine, sĕ îmbogăţească opul proiectat.

Cu deosebire rog pe d-nii învĕţători rurali sĕ adune din popor astfel de material; acum începe timpul cel mai potrivit pentru aşa ceva: toamna şi earna este poporul mai mult pe acasă, deci fie buni cărturarii noştrii a culege din gura poporului, ce pot, şi a trimite pănă la sfêrşitul lui Mărţişor 1888, la adresa mea p. u. Ó-Rodna.

De un ce rog pe fie-cine, care va binevoí a se ocupa cu culegerea de material poporal: sĕ nu adauge dela sine nimic, dar nici sĕ nu lase nimic afară; scrie-le şi mi-le trimeată în tocmai, după cum es din gura poporului, cu aceleaşi vorbe; nu-i pese că un cuvênt ori altul n'ar fi doară românesc, ci pună-l cum se aude pe acolo, ear de va fi în dubiu, că doară acel cuvênt nu e cunoscut de întreg corpul naţiunei, esplice-l între paranteze.

Un bun serviţiu causei ar face şi domnii profesori dela gimnasii, institutele teologice şi pedagogice, dacă ar binevoì a da elevilor, drept ocupaţiuni pe vacanţele Crăciunului, adunarea de astfel de material, dându-le înviaţiunile necesare, cum au de a-l aduna, ca sĕ fie folositor causei. (Va urma.)

Dare de seamă. *)

Onorate Domnule! Subscrisul în urma stimatei recercări a Dtale din August a. c. suma trimisă din partea on. redacţiuni a „Telegrafului Român" pentru ajutorarea inundaţilor din Alba-Iulia, eu o am împărţit după următoriul conspect autenticat de 2 martori.

Lista de distribuire.

a sumei date de redacţiunea „Telegrafului Român" din Sibiiu în favorul inundaţilor locuitori din Alba-Iulia.

Vinţan Iova 1 fl.; Ciumbrudean Sanda 1 fl.; Mărginean Fira 2 fl.; Mărginean Ioan guriţa 1 fl.; Muntean Fira Siru 2 fl.; Câmpean Fira lui Iacob 1 fl.; Hăprian Maria Golguţa 2 fl.; Muntean Maria diaconiţa 2 fl.; Todora Totoian 1 fl.; Pleşa George senior 1 fl.; Tordoşan Ana l. Nicolae 1 fl.; Munteanovici Nicolae 5 fl.; Timişan Iova 2 fl.; Drimbărean Anisca lui Hanciu 2 fl.; Simtimbrean Sofica lui Dumitru 2 fl.; Orfanii Iulius Pop 5 fl.; Muntean Maria lui Isaria 2 fl.; Popescu Stefan 3 fl.; Chirilă Ioan 3 fl.; Chitor Oana 3 fl.; Burcuta Veronica 2 fl.; Sasu Sanda lui Stefan 1 fl.; vĕd. Cetean Maria lui George 2 fl.; Ciumbrudean Dobriţa 2 fl.; Mureşan Ana n. Cirlea 2 fl.; Lobonţ Ana 2 fl.; Coşeriu Fira lui Persa 2 fl.; Drimborean Safta lui Irimie 1 fl.; Seracu Ana 2 fl.; Picoş Sofia 2 fl.; Ciuhat Nicolae lui George 2 fl.; Stancovici Elena 2 fl.; Harhat Georg Puiu 1 fl.; Groza Simeon 2 fl.; Fleşeriu Paraschia 2 fl.; Rusan Anisca lui Petru 1 fl.; Rada Iova a Onului 1 fl.; Cirlea Vasilie 1 fl.; Angel Maria 1 fl.; Stragean Maria 2 fl.; Ilea Ilie 1 fl.; Poldi Iova n. Vinţan 1 fl.; Piperiu Vasilie Pârvu 1 fl.; Câmpean Ana Cormoş 1 fl.; Timişan Florea lui Mitru 1 fl.; Crişan Ana lui Nicolae 1 fl.

Sumele de mai sus, cumcă cu conlucrarea noastră şi în presenţa noastră s'au împărţit în adevĕr prin dl Rubin Patiţa adeverim.

Alba-Iulia, în 7 Octobre 1887.

Alecsandru Tordoşan. *Georgiu Berghian.*

Esprim mulţămita celor ajutoraţi atât faţă cu marinimoşii contribuitori, cât şi faţă de onoratul domn redactore, care s'a făcut mijlocitoriu la aceasta binefacere.

Alba-Iulia, în 31 Octobre, 1887.

Pe lângă care sum cu stimă

Rubin Patiţa,
advocat.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare din Nr. 111.)

Făgăraş. Ales. Micu vicar 1 fl.; Iuliu Dan, adm. prot. 1 fl.; Zinca Roman 2 fl.; G. Boer 2 fl.; N. Toma 1 fl.; G. I. G. 50 cr.; G. Aiser 1 fl.; D. de Grămoiu, vice-comite 1 fl.; Jov. Stoica 1 fl.; I. Cipu 50 cr.; N. N. 54 cr.; Chişerian, paroch gr. cat. 25 cr.; G. Ţintoriu 50 cr.; N. N. 55 cr. ş. a. — Suma 21 fl. 2 cr.

Beclean. Biserica gr. or. 1 fl.; dela popor bani şi bucate 13 fl. 3 cr. — Suma 14 fl. 3 cr.

Dridif. În bani şi bucate 8 fl. 86 cr.

Voila. În bani şi bucate s'a colectat. — Suma 5 fl. 35 cr.

Sâmbăta inf. Biserica gr. or. 1 fl.; X. 20 cr. — Suma 1 fl. 20 cr.

Vistea inf. Biserica gr. or. 60 cr.; comuna politică 1 fl. 50 cr.; N. D. Sandru 1 fl.; dela alţi crescini în bani şi bucate 6 fl. 39 cr. — Suma 9 fl. 49 cr.

Ucea inf. În bani şi bucate 1 fl. 89 cr.

Arpaşul inf. H. H. 1 fl.; dela alţi crescini 2 fl. 50 cr. — Suma 2 fl. 50 cr.

Scorei. Dela 4 inşi 90 cr.

Porumbacul infer. În bani şi bucate s'au colectat. — Suma de 24 fl. 35 cr.

Avrig. Comuna politică 1 fl.; Coman, notar 50 cr.; Grünfeld 50 cr.; Martnig Franz 50 cr.; Ioan Cândea ppresb. 1 fl.; Biserica gr. or. Avrig 1 fl.; dela popor 6 inşi în bani şi bucate 23 fl. 28 cr. — Suma 27 fl. 78 cr.

Brad. S'a colectat dela 5 inşi 60 cr.

Veştem. Suma colectată face 1 fl. 10 cr.

Sibiiu. Nicolae Popea, archimandrit 1 fl.; S. Popescu ppresb. 1 fl.; Dr. Nemeş 40 cr.; I. Hannia 1 fl.; Baron Urs 1 fl.; I. Preda 1 fl.; Gligor Mateiu 1 fl. 50 cr.; D. Anton 1 fl.; Paul Dunca 1 fl.; B. Hărşian 50 cr.; „Albina" 5 fl.; Un creştin 50 cr.; E Brote 1 fl.; Constantin Stezar 1 fl.; Dr. Puşcariu 1 fl.; N. c. 1 fl. 40 cr.; N. N. 50 cr.; (?) 50 cr.; R. P. 1 fl.; G. Muntean 1 fl.; Dr. Pĕcurar 1 fl.; A. Ladai 2 fl.; Comşa 20 cr.; L. Binder 50 cr.; Azub 50 cr.; Muntean 50 cr.; Oprea Avram 20 cr.; Bologa 1 fl.; A Cimponeriu 1 fl. — Suma 29 fl. 20 cr.

Reşinari. B. Giurcoi 50 cr.; N. Giurcoi 50 cr.; N. Cincian jun. 1 fl. 20 cr.; Stanca P. Barcian 1 fl.; D. Vidrighin 4 fl. 20 cr.; Ier. Dancăş 50 cr.; Radu Băncilă 50 cr.; Bucur Dancăş 50 cr.; N. Băncilă 70 cr.; P. P. Brote 50 cr.; Biserica gr. or. 2 fl.; comuna politică 2 fl.; P. Mitrea 60 cr.; S. Muntean 50 cr.; D. Pamfiloiu 50 cr.; şi alţii. — Suma totală 31 fl. 82 cr.

Heghig. N. Zacharia 1 fl.; Ioan Cucu 1 fl., Iosif Bucşa, paroch 50 cr. dela alţi crescini în bani şi bucate 6 fl. 24 cr. — Suma 8 fl. 74 cr.

Arini. Ioan Bucşa, paroch 50 cr.; dela popor în bani şi bucate 6 fl. 60 cr. — Suma 7 fl. 10 cr.

Măgheruş. A. Măeruşan, paroch 50 cr.; bis. gr. or. 2 fl.; dela mai mulţi inşi bani şi bucate 7 fl. 5 cr. — Suma 9 fl. 55 cr.

Rotbav. G. Radu sen. 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl.; I. Leucescu 50 cr.; dela alţi crescini în bani şi bucate 7 fl. 20 cr. — Suma 10 fl. 70 cr.

Feldioara. Ioan Stan 1 fl.; G. Rusu jun. 60 cr.; bis. gr. or. 2 fl.; G. Mucheşan 50 cr.; Comuna politică 1 fl.; G. şi Paraschiva 1 fl.; din banii şi bucatele dela popor 12 fl. 15 cr. — Suma 18 fl. 25 cr.

Bod. George Cherciu înv. 1 fl.; V. Mireţ 1 fl.; dela popor în bani şi bucate 9 fl. 85 cr. — Suma 11 fl. 85 cr.

Ariujd. Imecs Ernő proprietar 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; dela alţi crescini în bani şi bucate 3 fl. 24 cr. — Suma 5 fl. 24 cr.

Ungra. S'a căpătat în bani şi bucate. — Suma 6 fl. 25 cr.

Cuciulata. G. Sglimbea, preot 50 cr; N. Chiorniţă 1 fl.; dela alţi crescini în bani şi bucate 3 fl. 5 cr. — Suma 4 fl. 55 cr.

Fântâna. Eft. Maniu, paroch 30 cr.; în bucate 3 fl. 50 cr. — Suma 3 fl. 80 cr.

Veneţia infer. Dela mai mulţi crescini — Suma 3 fl. 70 cr.

Veneţia superioară. În bani şi bucate 9 fl. 81 cr.

Părĕu. Dela 5 indiviḑi 60 cr.

Şona. Bucur Colţa 1 fl.; dela mai mulţi crescini bani şi bucate 13 fl. 29 cr. — Suma 14 fl. 29 cr.

Rîuşor. Din bani şi bucate 5 fl. 90 cr.

Ileni. S'a colectat în bani şi bucate 15 fl. 7 cr.

Berivoi mari. În bani şi bucate 5 fl. 82 cr.

Berivoi mici. În bani şi bucate 6 fl. 35 cr.

Vaida-Recea. Biserica gr. cat. 2 fl.; dela 4 inşi 49 cr. — Suma 2 fl. 49 cr.

Teleki-Recea. Bani şi bucate 4 fl. 10 cr.

Breaza. G. Pralea, paroch 50 cr.; dela popor în bani şi bucate 14 fl. 13 cr. — Suma 14 fl. 63 cr.

Netot. Dela 4 indiviḑi 64 cr.

Lisa. Din bani şi bucate 10 fl. 50 cr.;

Pojorta. Biserica 1 fl. 50 cr.; dela popor 70 cr. — Suma 2 fl. 20 cr.

Iaşi. S'a colectat în sumă de 3 fl. 92 cr.

Sevestreni. S'a căpătat 3 fl. 5 cr.

Voivodeni mari. S'a căpătat 1 fl. 40 cr.

Sâmbăta sup. rĕsăr. Biserica 1 fl. 50 cr. preste tot 2 fl. 10 cr.

Sâmbăta sup. apuseană. Peste tot 1 fl. 10 cr.

Drăguş. S'a colectat 7 fl. 59 cr.

Luţa. S'a colectat 2 fl. 80 cr.

Ludişor. S'a colectat 1 fl. 35 cr.

Vistea super. S'a colectat 8 fl. 37 cr.

Ucea super. Biserica gr. or. 40 cr. 50 cr.

Streza Cârţişoara S'a colectat 4 fl. 36 cr.

Sărata. S'a colectat 2 fl. 46 cr.

Porumbacul super. S'a colectat 8 fl. 36 cr.

Racoviţa. Comuna politică 1 fl.; biserica gr. cat 1 fl.; Petru Florian 50 cr.; dela mai mulţi inşi 3 fl. 3 cr. — Suma 5 fl. 53 cr.

Porcesci. Biserica gr. or. 1 fl.; Ioan Simon, paroch 40 cr.; Ilie Contora 50 cr.; Eremie Anghel 1 fl.; Trandafir Dragomir înv. 1 fl.; N. Spêrlea înv. 1 fl.; I. Lazar 50 cr.; Rusalim Costei 50 cr.; reuniunea pelarilor 1 fl.; Ilie Butta 50 cr.; M. Sitia 1 fl.; I. Macsim 80 cr.; comuna politică 50 cr.; dela mai mulţi inşi 3 fl. 60 cr. — Suma 13 fl. 30 cr.

Boiţa. Comuna politică 1 fl. 50 cr.; I. Bobeş paroch 1 fl.; I. Cloaje 1 fl.; bis. gr. or. 2 fl.; dela mai mulţi binefăcători 3 fl. 60 cr. — Suma 9 fl. 10 cr.

Tălmăcel. Comuna politică 1 fl. 50 cr.. bis. gr. or. 1 fl.; dela mai mulţi inşi 1 fl. 10 cr.; — Suma 3 fl. 60 cr.

Sadu. Biserica gr. or. 1 fl.; Popoviciu paroch 50 cr.; Const. Simtion paroch 1 fl.; Ioan Tatu 50 cr.; dela mai mulţi 3 fl. 61 cr. — Suma 6 fl. 61 cr.

Poplaca. S'a colectat 3 fl. 30 cr.

Gurarîului. Dela mai mulţi inşi a întrat 6 fl. 75 cr.

Orlat. S'a colectat 1 fl. (Va urma.)

Posta redacţiunei.

Dlui „Sinceritatea". Corespondinţa Dvoastre e lipsită de substrat, pentru-că alesul preot fiind deja chirotonit, trebe că în cel mai scurt timp 'şi va ocupa parochia. Noi cunoascem bine pe alesul de preot, şi în timpul cât a fost învĕţătoriu a dat frumoase doveḑi despre hărnicia sa, şi astfel fiind dênsul un bărbat cualificat şi cu purtări bune morale, nu poate fi nici în interesul binepriceput al bisericei şi nici nu e lucru de recomândat, ca sĕ se forţeze spiritul de partidă, pentru-că n'aţi putut reesí ca candidatul Dvoastre. Vrednicia e mai pre sus de toate. Red.

Loterie.

Miercuri în 16 Novembre 1887.

Brünn: 37 34 45 11 66.

---

* Mulţĕmind P. T. domni, cari au binevoit a lua asupra-şi sarcina a distribuí celor nenorociţi în primăvară prin inundări şi foc, suma ce ne am luat voie a li o pune al disposiţie, costatăm totodată, că prin aceasta dare de seamă ne am dat raţiociniul despre întreagă suma incursă spre acest scop la redacţiunea noastră. Red.

Nr. 443 [1728] 2—3

EDICT.

Vilma Tomuţa gr. or. din Abrud, carea de 8 ani ş'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orĕştie cu domiciliul în colonia Piski fără sĕ se scie ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o ḑi sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorţiu a bărbatului ei, sĕ va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanţă.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 401. [1736] 2-3

Citaţiune edictală.

Maria Goiţă din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără sĕ se scie ubicaţiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestora, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urḑit se va decide şi în basenţa ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanţă

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 2—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Elŏpatak), care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta şi decide în absenţa ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 440. [1731] 2—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzĕului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Dima, tot din Intorsura-Buzĕului, fără a se sci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia sa sĕ va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

„Albina“ institut de credit şi de economii în Sibiiu.

Publicaţiune

în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1.	**Suma scrisurilor fonciari** puse în circulaţiune cu ḑiua de 30 Octobre 1887 e de	**fl. 1,051,900.—**
2.	**Pretensiunile institutului** de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de .	**fl. 1,071,850.19**
3.	**Valoarea hipotecelor luată de basă la** susnumitele împrumute hipotecari e de	**fl. 4,850,070.—**
4.	**In sensul § 97 din statute „fondul special“** pentru asigurarea scrisurilor fonciari este de	**fl. 298,293.65**

acesta e indus în cont separat şi este plasat în efecte publice.

Sibiiu, 30 Octobre, 1887.

Directiunea.

[1738] 1 1

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 36—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara				9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	—	—	
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.38
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Novembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Novembre.

Suntem nevoiți la acest loc se ne ocupăm tot cu afacerile noastre.

Ni se va ierta dacă nu ne punem în servițiul acelora, cari își închipuesc, că forțele lor sunt mai mari decât în realitate, pentru-că nu voim se ignorăm legile naturei și a le istoriei. Un popor nici odată nu a devenit mare, dacă a fost stăpânit de pěcatul ignoranței, și ignoranți am fi și noi, dacă nu am recunoasce, că stêlpii poporului român, stejarii cei bětrâni, unul după altul cad înfrânși de luptele cele grele fără ca sucresciința viitoare se le poată ocupa locul cu demnitate. Poporul materialminte dă înapoi, pentru-că basa educațiunei lui, sufletul și viața lui națională e neglesă în modul cel mai pěcătos, și înzădar va vení un timp în care sě i se garanteze drepturi prin legi și instituțiuni, pentru-că el acele nu le va scí nici apreția, nici nu se va puté bucura de ele.

Se fim drepți. Pe terenul bisericesc avem cele mai estinse drepturi ce se pot acorda unor cetățeni, și tocmai aceste drepturi sunt de multe ori cuțitul cu care se sinucid multe parochii ba și tracturi protopresbiterale, punêndu-se în servițiul unor familii, cari dreptul particular ’l pun totdeauna mai pe sus de cel general, și în fața cărora binele public, amuțesce. Sute de esemple avem înaintea ochilor și le am vědut petrecêndu-se fără ca se avem mod de a le pune capět.

Erorile trecutului ar trebuì se ne pună la serioase griji, și ingrijați odată de viitorul nostru, al poporului român, am trebuí se căutăm a îndrepta ce e de îndreptat, până nu e târḑiu. O ochire numai în afacerile noastre bisericesci ajunge, ca se constatăm, cu durere, că în parochii nu se observă cel mai mic semn de viață, fonduri scolari sunt numai acolo, unde le au pus basă bětrânii, ear cei noi onoare escepțiunilor, în loc sě le înmulțească abia sunt harnici sě le țină și a le asigura trăinicia. Bisericile clădite de pe timpul fericitului impěrat Iosif al II-lea și de atunci încoace, în mare parte încep sě se ruineze, poporul sěrăcesce și nu le mai poate repara.

Învětătoriul aleargă dela pretorele la judele regiu sě și scoată salariul și toate aceste pentru-că șeful tractului nu se intereseează de soartea lui.

Numai sunt ḑile cu soare nici ḑile de sěrbătoare pentru popor in unele părți, căci preotul i vorbesce numai atunci, când e vorba sě-l cheme la lucru de clacă sau sě-i dea ferdela ori alte accidenții, întocmai ca și colectorul de dare ori alt funcționar însărcinat cu scoaterea de contribuții. Dascălul e un om nebăgat în seamă, notariul, el și de e român, ear onoare escepțiunilor, nu se amestecă în trebile scoalei și ale bisericei, afară de când cere nesce conspecte sěci, ca sě le aștearnă inspectorului de scoale, ca apoi acolo se doarmă somnul cel de moarte. Și pe când se petrec aceste în jurul nostru, noi, puțina inteligență română ne găsim sfășiați în partide politice, partide confesionale, partide locale și ocupați cu lucruri de nimic, fără se mai avem simțul acela bun și curat, care edifică, ci spiritul distrugerei și al amarului străbate și înveninează toate păturile societăți românesci fără crutare.

Se credé în un timp că ne vom grupa cu toții spre o activitate comună, care ar fi adus neîndoelnice ameliorări în organisarea noastră, dar credința aceea aḑi a dispărut, și trebue se dispară când vedem, că și în societățile de femei se transplântă spiritul de discordie.

Sub astfeliu de împregiurări când nici o societate nu mai este curată și nemolipsită de spiritul de partidă, care până la un loc are îndreptățirea sa, ear indată ce trece marginile, devine periculos pentru ori ce societate este de esplicat, că elementele mai pacinice și mai de ordine nu pot afla plăcere de a se mai angaja la lupte, la muncă, și așa rêndurile rărite fiind, muncitorii imputinându-se, viața noastră a românilor, ca națiune și ca corporațiuni mari și mici, produce din ce merge tot mai puține resultate imbucurătoare și prospectele pentru viitoriu devin din ce în ce mai posomorite.

Politicesce sdrobiți și trântiți la părete, confesionalminte impărechiați nu scim cum se prindem firul Ariadnei în mâni, căci fie care are ambițiunea de a se crede chemat că ar putea fi conducětoriu, fără sě se esamineze, că oare are el acea posițiune socială ori oficioasă, care sě i dea dreptul a vorbí în numele unei națiuni ori a unui popor, care asteaptă înzădar și acum prea de mult după o voce înțeleaptă și o persoană competentă, ca sě l cheme la sine, sě-l lumineze, se-i desfășure ce are de făcut, cum sě se orienteze în aceste ḑile de grea cercare.

Dar la o parte cu ieremiadele, pentru-că Dumneḑeu ajută pe aceia ce se ajută singuri, și nu are se mai fie departe timpul când pretinșii conducětori de aḑi vor face loc adevěratului conducětoriu atât în cele politice cât și în cele bisericesci, căci numai așa și atunci va fi posibilă deșteptarea din amorțala de aḑi, numai atunci putem spera o îndreptare spre binele nostru și o ridicare a neamului nostru la rangul ce i compete. Sus se avem deci inimile, și cu inimile curate noi preoții suntem chemați se ne desbăerăm de ori ce interese, grupați sub flamura conducětoriului nostru natural și lucrurile au se ia altă formă, o formă pentru care ne vor binecuvênta generațiile viitoare.

Revista politică.

Scopul visitei țarului la Berlin este până acum tot un secret, pe care presa nedumerită cearcă a-l cunoasce. Chemarea grabnică la Berlin a cancelariului de Bismarck, din partea împěratului, tocmai acum în ajunul visitei, era pentru mulți o deslușire completă în privința caracterului visitei; ceeace astăḑi însě nu mai este, căci cancelariul Bismarck după cum se spune nu pentru visita țarului a venit la Berlin, ci pentru boala prințului de coroană. Așadară nu se scie motivul visitei cu siguritate, efectul ei însě sě spereează de mulți a fi o amicabilă apropiere a țarului către curtea din Berlin. Însuși țarul demonstră aceasta tot mai mult, arătând un deosebit interes și compătimire față de boala prințului de coroană, consolând chiar pe bětrânul împěrat în o epistolă trimeasă către acesta. Și împěratul spereează mult, că va puté în fine a se pune pe picior de pretinie cu nepotul seu cu țarul, și în cele ale politicei. La împregiurarea, că ministrul țarului nu va fi de față cu aceasta ocasiune, optimiștii din Berlin observă, că această împregiurare nu e de așa mare însemnătate, pe cătă vreme, țarul singur face politica, ear dl Giers e numai un instrument al lui. Ori cum pregătirile pentru primire se urmează după toate formele, și țarul pentru a cărui pază cât va petrece în Berlin au sosit deja mai mulți polițiști secreți rusesci, va fi bine primit din partea împěratului.

Bulgarii trebue sě se simtă foarte imbucurați în fața simpatiilor ce le întimpină de present în monarchia austro-ungară. În vorbirea din sînul delegațiunei ungare, raportorul Falk a indicat meritele ministrului nostru de esterne, contele Kalnoky, și constată îmbunătățirea situațiunei generale și laudă mult tenacitatea poporului bulgar, care a sciut sě înfrunte atâte pericule ce de o vreme încoace au venit asupra lui punênd, întreaga Europa în uimire. La urmă raportorul își esprimă simpatiile sale pentru poporul bulgar.

Acordul Turciei la convențiunea asupra neutralisărei canalului de Suez nu se va da așa de ușor precum se credea. Consiliul de ministri turcesci,

---

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare dela Nr. 107.)

O serie de documente și date istorice de sub Gerasim Adamovici, ca al doilea episcop următor, de naționalitate sêrbească și după moartea lui (1796) de sub timpul vacanții de 14 ani a episcopiei Ardealului.

Anii 1788—1810.

1. Notiță particulară, privitoare la moartea episcopului Gedeon Nichitici.

La anno 1788 Noemvrie 20 am primit aceasta vestire, precum Pre preasfințitul episcopul nostru neunit Gedeon Nichitici, l’a chemat Dumneḑeu către sine. Anno 1788, Noemvrie 20. Popa Bucur Pușcaș.

2. Notiță particulară despre denumirea și întroducerea în scaunul episcopesc a lui Gerasim Adamovici.

Earăși la Anno 1789 Iunie 10 am primit însciințarea prin tisturile Varmeghii: Din mila lui Dumneḑeu și voia împěrătească s’a rênduit archireu în Ardeal, neuniților, Gerasim Adamovici.

Ear la Septemvrie . . . s’a isteluit archireu neuniților a tot Ardealul. A scris, ca sě se scie, popa Bucur Pușcaș.

3. O ordinăciune episcopească, prin care sě înterḑic căsatoriile premature.

Înțelegênd I. C. G. cumcă mulți feciori tineri de câte 15 ani, alții de câte 17 ani și fetele de câte 12 și 11 și 10 ani sě căsătoresc de frică, ca sě nu-i prindă în cătane, ca sě poată ḑice ei, că sunt gazde, unde în loc sě fie gazde, sě fac nimic, că nici găzdășagul nu-l înțeleg, nici copii lor nu sunt harnici ai cresce, ba încă și sănătatea ’și strică prin căsătoriă fără vreme.

Alta s’a milostivit mai sus lăudatul C. G. a poruncí acum la 17 a lunei lui Septemvrie anul curg. sub Nro 8102, că precum prin tisturile Varmeghei s’au nimerit mijlocire sě se facă, pretutindenea de scire, că acum nu iaste poruncă sě se prindă cătane și de aceia sě nu se teamă. Asemenea și când ar vení vre-o poruncă sě scie tot omul, că tocmai pe aceia, carii sě însoară fără de vreme de frica cătanelor, vor prinde și vor duce și cu căsătoria lor nu se vor mântuí.

Așa și preoții locurilor sě aibă grije la aceasta, ca se nu cunune copii, și oameni fără vreme până nu vor cunoasce, că au ajuns la vêrsta căsătoriei și protopopul locului sě bage în samă la darea țedulelor ca sě nu cadă mai pe urmă la mare rěspundere. Care Prea Cucernicia ta i face de scire la toți preoții. Al Prea Cucerniciei tale de tot binele voitor, Sibiiu 18 Octobre 1789.

4. Un cercular*) episcopesc din 25 Februarie 1790, prin care sě îndeamnă credincioșii bisericii la supunere și ascultare, mai ales față de restaurarea sistemului de administrație politică, ce a esistat înaintea împěratului Iosif II.

Nr. 90.

Gerasim cu mila lui Dumneḑeu pravoslavnic episcop de legea grecească neunită în mare principatul Ardealul.

Preacucernicilor protopopi, Cucernicilor preoți, și tot clerului de legea grecească neunită, ce sě află în Mare principatul Ardealului dela Dumneḑeu milă și dar, ear dela smerenia noastră molitvă și blagoslovenie sě trimite.

Toată bună norocirea și fericirea a tot crescinului atârnă de bună purtarea lui: Purtarea cea bună a crescinului atuncea sě cunoasce, când el împlinesce poruncile lui Dumneḑeu, poruncile împěratului, poruncile stăpânitorilor și mai marilor sei, acestea crescinul împlinindule, sě face în lumea aceasta bine norocit, și în viața cea următoare binefericit, cu care crescinul două vistierii dobândesce, vistierie trupească și vistierie sufletească, în numěrul acesta, eu socotesc pe preacucerniciile voastre pe protopopii, și pe preoți și pe parochiani lor, ţinut în aceasta cestiune s'a desbinat în două părţi. O partidă cu Djevet Paşa în frunte nu voiesce sĕ recunoască convenţiunea, pentru-că sultanul nu a fost consultat şi el mai nainte; ceealaltă partidă sub Kiamil Paşa propune, a se consulta şi întreba celelalte puteri, dacă dreptul de suzeranitate al sultanului va fi pe deplin asigurat. Pentru ca Poarta se câstige şi mai mult pentru acordul la convenţiune, s'au mai luat în privire unele concensiuni şi în formă de ratificare, care au de scop, ca se corespundă dorinţei sultanului, ca superioritatea lui se fie marcată şi prin o formă esternă. In chipul acesta va trebuí deci mai întâiu sĕ se facă pe gustul sultanului, şi numai după aceea se urmeze ratificaţiunea convenţiunei de către celelalte puteri.

---

*) Acest cercular încă se află tipărit și eu posed un esemplar.

Convocare.

Domnii învĕţători ca membrii ai despĕrţămêntului al II-lea din reyonul reuniunei înv. districtul X protopresbiteratul ort. or. Braşovului al doilea sunt convocaţi prin presentul act la adunarea generală ordinară, ce se va ţiné Marţi în 10/22 Novembre a. c. în localul scoalei române din Bod.

Ordinul de ḑi şi agendele:

1. Invocarea Spiritului Sânt.
2. Deschiderea la oarele 10 precis antemeridian.
3. Constituirea pe un alt period de 3 ani viitori a funcţionarilor reuniunei.
4. Predarea archivului şi adnecselor cu registru în regulă de către fostul preşedinte dl G. Ludu, capelan şi înv. dir.
5. Ţinerea de disertaţiuni. Domnii, cari vor sĕ ţină disertaţiuni sunt avisaţi a-şi ascerne elaboratele la subscrisul presidiu înainte de ḑiua adunării cu 24 de oare cel puţin mai înainte.
6. Continuarea desbaterilor, întrerupte din a. trecut, pentru înfiinţarea unui cor vocal de către învĕţătorii reuniunii noastre, ca o cerinţă irevocaveră a têmpului present.
7. Alte propuneri eventuale.
8. Ficsarea de teme pentru viitoarea adunare generală.
9. Inchiderea.

La această adunare sĕ invită cu toată onoarea pe lângă membrii şi alţi amici ai scoalei.

Bod, la 31 Octobre, 1887.

Ioan Dima Petraşcu, preşedinte.

G. Cherciu, Not. ad hoc.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, însoţit de mai mulţi membrii ai consistoriului, astăḑi va pleca la Gurarîului pentru sfinţirea bisericei nou edificate ce se va sevêrşi mâne, adecă în 8/20 l. c. după cum am anunţat deja într'unul din Nrii precedenţi.

* (Medic român în Viena.) După cum cetim în „G. T.", dl Dr. Sterie Ciurcu s'a domiciliat pentru eserciarea pracsei de medic în Viena, VIII Alserstrasse Nr. 49. Dl Dr. Ciurcu, este binecunoscut publicului român ca un fost foarte zelos membru al societăţii academice „România Jună," ce are se mulţămească în parte mare esistinţa sa neobositelor stăruinţe ale Dsale. Suntem convinşi, că în calitate de medic încă va face bune servìţii românilor cu deosebire prin cunoscinţele şi relaţiunile Dsale ce le are cu persoanele cele mai celebre dela facultatea medicală din Viena.

* (Esposiţiă.) În Cinci-biserici în anul 1888 se va deschide o esposiţiă mare. La cererea camerei de industrie şi comerciu din Braşov, comitetul esecutiv al numitei esposţii, în modul cel mai amical, a admis la esposiţiă toate articulele de industrie din Ardeal, ce sĕ vor oferí cu aceasta ocasiune.

* (Esunndare în Seraievo.) Din Bosnia se anunţă, că în 9 a l. c. în urma unei rupturi de nori cu deosebire rîul Miljacka a ieşit din alviă în mod înspăimêntătoriu. O punte de curênd edificată, ce a costat nu mai puţin decât 15 mii fl. a fost cu totul ruinată, de asemenea şi casele din apropierea rîului. Paguba e foarte mare.

* (Sinucideri cu rădicata.) Consilieriul ministerial de finanţe din Bpesta, om în vêrstă de 60 de ani, Mercuri s'a sinucis, aruncêndu-se din etagiul al III-lea al palatului ministeriului de finanţe. Causa sinuciderii până acuma nu se scie. Se susţine, că în timpul din urmă ar fi pătimit în grad mare de o boală de nervi, şi astfel sinuciderea o ar fi comis într'un moment de alterare. Tot în ḑilele din urmă s'a sinucis în Cluş un senator dela magistratul de acolo aruncându-se într'un lac, de asemenea un om înaintat în vêrstă cu numele Földessy Sándor; şi în fine, un căpitan dela honveḑi, care a făcut şi un act de binefacere testându-şi averea — după cum se ḑice încărcată de datorii — pentru kulturegylet

(Foc în palatul ministerial din Bruxella.) O parte însemnată din edificiul ministeriului de agricultură din Bruxella a fost nimicit prin foc. Focul s'a escat din lăuntru în timp de noapte, sigur din causa vre unei neingrijiri.

* (Un mare pericol în minele din Şemniţ.) Lucrând muncitorii jos, o massă mare de pămênt de deasupra lor s'a rupt, şi numai întêmplărei se poate atribuí, că observând periculul ce-i ameninţa a avut încă destul timp sĕ se ascundă sub carul de povară ce sta lângă ei, şi acesta a fost destul de tare ai adăpostí până când a fost delăturat pămêntul ce i acoperea

* (Transportarea răniţilor.) Ḑilele trecute s'a făcut la Limoges în Franţa, în presenţa inspectorului general sanitar al corpului al 12-lea al armatei, intresante esperienţe cu privire la transportarea răniţilor, în timp de rĕsboiu, pe calea ferată, cu ajutoriul unui aparat în suspensie inventat pe doctorul Gavoy, medicul şef al spitalului din Limoges. Un vagon prevĕḑut special cu acest aparat a mers dela Limoges la Aix şi toate persoanele cari au asistat la această esperienţă au rĕmas foarte mulţĕmite, şi au conchis că sistemul Gavoy presentă mai multe avantage ca sistemul Bay, actualmente în serviciu în armata francesă

Aparatul Gavoy, care se aşeaḑă în mai puţin de trei minute în ori-ce vagon de mărfuri, permite a se transporta în condiţiunile cele mai bune până la 10 răniţi într'un vagon. Aparatul este tot de fer şi nu cere pentru aşeḑarea lui întrebuinţarea nici unui instrument. Greutatea lui este aproape dela 15 până la 20 kilograme.

* (Tunurile lui Krupp.) Guvernul olandez a renunţat a se provisiona armata cu tunuri de ale lui Krupp, pentrucă le a aflat nesatisfacĕtoare, spărgêndu-se unul deja la a şeptea tragere.

* (Un testament patriotic.) Acum de curênd a murit la Londra un foarte bogat comerciant irlandes, posesorul unei averi însemnate, care a lăsat un testament cu totul original. D. Dease, acesta este numele lui, a lăsat 25,000 lei fie-căruia din oamenii sei de lege şi restul averei sale cancelarului ministrului de finance, cu însărcinarea de a afecta această sumă la amortisarea datoriei naţionale. D. Dease a lăsat în valori imobiliare şi în bani depuşi pe la diferite bănci suma de 44087 lire sterlinge şi mai bine.

* (O anecdotă plină de spirit) al cărei efeptuitor este principele de coroană german, este inserată prin cele mai multe foi spaniole. Sĕ vorbesse adecă, că pe timpul când principele de coroană sĕ afla ca oaspe la curtea regelui Alfonso în Madrid, acesta a arangiat un bal de curte în onoarea înaltului seu oaspe. Cu ocasiunea acestui bal principele de coroană fù invitat la un dans de principesa Marchesa de Haerva, pe atunci necăsătorită. Suriḑênd principele de coroană german, rĕspunsă invitărei făcute în modul următoriu: „Şi dacă demnitatea mea, ca tată, nu m'ar împedeca" — sĕ escusă principele, „de a satisface invitărei, totuşi mai sunt şi alte împregiurări, cari me opresc de a primí o asemenea invitare. Eu sunt aşa de gingaş, ca o primadonă, şi dacă eu primesc invitarea, numai decât me doare grumazul. Oh! eu nici odată nu voiu puté comanda soldaţii cu atâta energiă, cum scie marele şi neîntrecutul meu tată. Vocea me părăsesce, când am mai mare lipsă de ea; în timpul dansului nu Ve pot nici chiar şopti, cât sunteţi de victorioasă." De aceste cuvinte şi-au adus aminte Spaniolii, acum, când principele e mai greu bolnav.

* (De ale timpului.) După timpul ploios dela începutul lui Octobre am avut aproape în continuu vreme uscată, ce acum se continuă prin un frig de 7—8 grade R.

(Bibliografic:) A eşit de curênd de sub tipar „*Gramatica Latină*" pentru clasa I şi II gimnasială prelucrată după sistemul lui H. Perthes, de Paul Budiu profesor la gimnasiul din Braşov în colaborare cu Stefan Iosif director şi Andreiu Bârsean profesor la acelaşi gimnasiu. Preţul un esemplar 35 cr. Deodată cu acest manual au mai apĕrut de aceeaşi autori şi: „*Vocabular Latin*" pentru clasa I gimnasială şi: „*Carte de cetire Latină*" pentru clasa I gimnasială. Preţul acestor doauĕ din urmă la olaltă 1 fl. Editura librăriei H Zeidner.

Programa

pentru adunarea materialului literaturei poporale.

(Urmare.)

Un mare serviţiu causei ar face şi acei onoraţi cărturari, cari mi ar rĕspunde la următoarele întrebări:

1. Cum se numesce comuna unde şed dênşii şi de ce chiar aşa? Lângă care rîu, munte, ori loc mai însemnat se află?

2. Cum se numesc rîurile, rîuleţele, dealurile, munţii, pescerile din apropiere, şi de ce se numesc aşa? Nu cumva scie poporul? d. e. de ce ḑic că cela e dealul smeilor? ceea pescera dracului? cela părĕul ḑinelor? cela câmpul strigoilor? etc.

3. Cum se numesc părţile de hotar si de ce? d. e. boerescul? fundatură? Cărbunar? Fântâniţa?

4. Ce nume de familie obvin acolo mai des şí de unde îşi trag originea? Ungurisatusau Românii ori sau romanisat Ungurii de acolo, şi din a cui vină ori merit?

5. Ce nume de botez sunt mai usitate la bărbaţi şi ce la mueri? Nu cumva pun şi nume unguresci d. e. Şendruţ? Trezsi, Vilma, Erzsi, Iani etc. ca în munţii apuseni şi în giurul Haţegului, la foştii nobili?

6. Ce feliu de jocuri copilăresci, cu cuvinte privitoare la ele cunoasce poporul pe acolo?

7. Cum se întêmplă căutarea pe stele? aruncarea cu bobii? căutarea norocului spre anul nou? etc. etc.

8. Vêrcolacii ce sunt? din ce sunt făcuţi? ce soarte au? la ce sunt osênditi?

9. Cine poate deochia? cum? şi pe cine? Ce influinţă are deochiul asupra celui deochiat şi cum scapă de deochi?

10. Ce ḑine cunoasce poporul pe acolo? Unde le este locuinţa? Cu ce se ocupă? Ce mănâncă şi beau

---

Spre dobêndirea acestui mare bine trupesc, şi sufletesc, nu numai după datoria mea cea archierească sunt chitilean, ca totdeauna sĕ vĕ aduc aminte purtarea cea bună crescinească şi urmarea cea credincioasă, ce şi poruncile cele preamilostive şi rênduialele cele preaînalte, care vi s'au dat până acuma dela înălţatul crăescul Guvernium, şi vi s'au arătat prin circular, prin slăvitele varmeghii, şi prin rĕposatul archiereul antecesorul nostru, şi prin mine, fiind pentru bună starea binelui de obşte, me îndatorează, ca sĕ nu încetez de a ve sfătuí şi a ve învĕţa, ca sĕ fiţi supuşi şi ascultătorí de preaînaltele împĕrătescile porunci şi rêndueli, care sĕ dau dela înălţatul crăescul Gubernium, şi dela slăvitele varmeghii.

Cea mai mare şi mai de căpetenie datorie a fiescecăruia protopop şi preot este, ca tot protopopul şi tot preotul plecându-şi firea şi mintea către credincioasa împlinirea deregătorii şi chemării sale, sĕ se arate pildă vie întru urmarea trebilor şi lucrurilor celor poruncite, şi întru ascultarea domnilor, tisturilor şi stăpânitorilor celor ce poruncesc, şi ca o lumină sĕ fie; luminând atât de curat, ca cei ce sĕ vor uita la dênsa, sĕ poată vedea şi merge pe calea cea dreaptă şi netedă fără împiedecare.

Cunoscut este fiescecăruia protopop şi preot, precum că norodul cel prost întru viaţa sa sĕ îndreptează de preoţi sei, ceii ce îl povăţuesc spre purtarea sa cea bună, spre calea cea dreaptă, spre păşunea cea bună, îl păzesce de toate lucrurile cele stricătoare şi vătămătoare, adecă: Preoţii dau parochienilor sei învĕţături pentru păzirea păcii, şi liniscii, şi cu învĕţătura, cu pilda bună cu fapta dreaptă păzesc pe parochianii sei, ca sĕ nu caḑă în fapte rele, nici în primejdia sufletului, nici în stricăciunea trupului.

Nădăjduesc că veţi fi înţeles precum după putearea prea înaltului reşcriptumului împĕrătesc, este preaînaltă poruncă sĕ se aşeze administraţia cea obicinuită dintâiu, adecă rênduiala cea obicinuită cea mai de nainte a dregătoriilor ce au fost, ear sĕ se aşeḑe, care au fost dorită, pentru aceea am socotit, ca se ve aduc aminte, nu numai în vremea aşezării administrăţii cei dintâi, ce şi după aşezarea aceia totdeauna sĕ priveghiaţi, ca norodul sĕ fie în pace şi în linisce, şi întru ascultare, întru supunere, sĕ înveţe fiesce-care protopop pe preoţii sei, şi preoţii sĕ înveţe pe parochianii sei, sĕ fie blânḑi, smeriţi, şi de ar sămâna cineva (: care nu nădăjduesc) nescai neghină, sau gânduri amăgitoare, sau strêmbe tâlcuiri, sau vorbe înşelătoare şi vătĕmătoare, care ear pricinuí vre-un rĕu, de acelea sĕ se ferească, şi sĕ se păzească, şi din inimile lor, se scoaţă tot gândul cel rĕu şi necuvios, şi se desrădăcineze din mintea lor, tot prepusul cel rĕu; şi cu toată inima şi cu tot sufletul sĕ silească tot crescinul, mare şi mic, sĕ asculte de toată deregătoria şi de toată stăpânirea, şi toate poruncile împĕrătesci, care se dau şi se vor da dela înălţatul crăescul Gubernium, prin slăvitele varmeghii sĕ le împlinească cu inimă bună, şi cu sufletul mulţămitor, fără răpştire şi fără împrotivire, după cum duchul sfânt ne învaţă şi ne poruncesce prin Apostolul Pavel către Riml. Cap: 13: stich 1: 2.

(Va urma.)

ḑinele? Cum le putem prinde şi lega? Şi de ce se încearcă a le prinde?

11. Ce sunt strigoii şi strigoaele? din ce se fac? ce lucră? Cum ne putem mântuí de ei? Ce se scie despre ei?

12. Ce sunt moroii şi moroaiele? din ce se fac? ce lucră? cum ne putem mântui de ei?

13. Dracul ce este? Unde şade? Cum îl descrie poporul?

14. Ce sunt ursitorile? ce scim despre ele?

15. Ce povestesce poporul despre Iele şi Dînsele, despre milostivnice şi frumuşele?

16. Ce obiceiuri are poporul la Crăciun, Sân-Văsii, Bobotează, la sĕrile de sec, Florii, Pasci, Sf. George, Rosalii, Arminden, Ilie Prorocu etc. şi alte sĕrbători?

17. Este cunoscută pe acolo Turca, cum i mai ḑic şi ce cântece are ea?

18. Cum se petrec pe acolo colindele?

19. Este pe acolo cunoscut Priculiciul şi Tricoliciul? Ce se povestesce despre ei?

20. Smeii şi balaurii sunt cunoscuţi şi cum?

21. Ce feliu de dobitoace şi paseri socotesce poporul de acolo ca celea mai plăcute ori mai urîte lui Dumneḑeu şi de ce?

22. Sunt cunoscute pe acolo legendele Sântului Petru, Ilie? etc.

23. Sunt pe acolo ape, lacuri, păduri, movile, stânci, pesceri ori alte locuri, cari poporul sĕ le privească sfinte ori îndrăcite şi de ce?

24. Ce spune poporul de acolo despre comori?

25. Cunoasce poporul de acolo ceva rugăciuni ori cântece morale, afară de celea ce se aud în biserică?

26. Ce e căderea stelelor?

27. Ce sunt şolomonarii? din ce se fac? cum leagă ori desleagă ploaia?

28. Leagă pe acolo viile ori grânele împotriva pasĕrilor şi cum?

29. Ce este mama pădurii şi cum îi mai ḑic? bunăoară mama huciului. Ce este Marţolea?

30. Ce este earba fierĕlor? Unde se află şi spre ce se folosesce?

(Va urma.)

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române diu Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Selişte, Comuna politică 5 fl.; Liviu de Lemény 1 fl.; Dr. N. Maier 1 fl. I. P. Herţia 1 fl.; P. Têmpănariu 1 fl.; I. Peligrad 50 cr.; D. Simeon 50 cr.; I. Comşa 1 fl.; N. Mosora 80 cr.; biserica gr. or. 1 fl. 98 cr.; D. Roman 50 cr.; D. B. Comşa 50 cr.; Henţiu not. 1 fl.; Iord. Roşca 1 fl.; Lupea Bloţ 1 fl; Ioan Comşa 1 fl.; N. Herţia 1 fl.; D. I. Comşa 50 cr.; Romul Mircea înv. 1 fl.; D. Cruţiu 1 fl.; Stan Herţia 50 cr.; Stana N. Popa 50 cr.; Ioan Părzan 2 fl.; Oprea Dădărlat 50 cr.; M Răsoiu 50 cr.; Ioan Cojocariu 50 cr.; Ilie Banciu 50 cr.; I. B. Comşa 50 cr.; Bucur Comşa 1 fl.; G. Vraciu v.-not. 1 fl.; Petru Comşa 1 fl.; Ioan Poplăcean 50 cr.; biserica gr. or. din Gruia 1 fl. 50 cr.; N. Sêrbu 50 cr.; N. Ciucur 1 fl.; Oprea Borcea 1 fl.; Ioan Steflea 1 fl.; N. O. Cristu 1 fl.; V. Popa 1 fl.; M. N. Florea 1 fl.; şi dela mai mulţi crescini evlavioşi. — Suma totală colectată din comuna Sĕlisce face 94 fl. 78 cr.

Galeş. Comuna politică 1 fl.; V. Dragomir primar 50 cr.; Avram Acilenescu not. 50 cr.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Marcu 1 fl.; N. N. 3 fl. 30 cr.; dela mai mulţi inşi 14 fl. 32 cr.; cu totul 21 fl. 62 cr.

Vale. Comuna politică 1 fl.; P. Indriescu, not. 50 cr.; I. Băilă, paroch 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; dela mai mulţi crescini 14 fl. 52 cr. — Suma 18 fl. 2 cr.

Tilişca. G. Bratu 50 cr.; Stefan Millea, not. 50 cr.; cassa alodială 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl.; P. Iuga 40 cr.; Neaga V. Iosoff 40 cr.; I. Iosof, paroch 50 cr.; I. Floria 50 cr.; Gl. Popa 40 cr.; dela mai mulţi crescini 18 fl. 35 cr. — Suma 24 fl. 45 cr.

Rod. Biserica gr. or. 3 fl.; Comuna politică 2 fl.; N. Gheni 40 cr.; G. Tănăsescu 20 cr.; total 5 fl. 60 cr.

Poiana. N. Ciugudean, notar 2 fl.; N. Maneguţ, paroch 60 cr.; Comuna politică 3 fl.; N. Dobrotă, paroch 1 fl.; I. Maniţ 50 cr.; G. Gişe 1 fl.; R. Pop înv. 30 cr.; Em. Beşa înv. dir. 40 cr.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Ciugudean jun. 1 fl.; N. Vraciu vice-not. 1 fl.; D. Muntean 50 cr.; Ioan Fântână 50 cr.; I. Branga 60 cr.; dela mai mulţi crescini binevoitori 5—40 cr. 21 fl. 39 cr. — Suma 34 fl. 79 cr.

Herman. Biserica gr. or. 3 fl.; dela mai mulţi inşi 1 fl. 25 cr. cu totul 4 fl. 25 cr.

Prejmer. G. Ludu, preot 50 cr.; G. Şurariu înv. 50 cr.; N. Crăciun 40 cr.; G. Roşca 40 cr; biserica gr. or. 1 fl.; Alecse Frateş, paroch 30 cr.; dela mai mulţi crescini 3 fl. 19 cr.; cu totul 6 fl. 29 cr.

Cărpeniş. Dela mai mulţi crescini 2 fl. 45 cr.

Tărlungeni. Alecse Frateş, adm. parochial 50 cr.; N. Comşa înv. 20 cr.; I. Jantea 30 cr.; I. Bosoiog 50 cr.; dela mai mulţi crescini 4 fl. 16 cr.; la olaltă 5 fl. 66 cr.

Purcăreni. M. Trandabur 1 fl.; N. Timariu 1 fl.; Vlad Corn 1 fl.; Oprea Trandabur 30 cr.; I. Ţigoiu 50 cr.; G. Ţigoiu 1 fl.; M. Grama 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Breţcan 50 cr.; dela mai mulţi crescini 1 fl. 53 cr.; cu totul 9 fl. 33 cr.

Budila. Biserica gr. or. 1 fl.; G. Ionescu, paroch 60 cr.; V. Purece 50 cr.; dela mai mulţi crescini în bani şi bucate 7 fl. 18 cr.; cu totul 9 fl. 28 cr.

Teliu. Dela mai mulţi crescini în bani şi bucate a întrat 9 fl. 32 cr.;

Intorsura-Buzeu. Biserica gr. or. 1 fl.; Al. Neagovici paroch 30 cr.; X. 10 cr. — Suma 1 fl. 40 cr.

Sita-Buzeu. Ioan Dima, paroch 60 cr.; D. Cioflec 1 fl.; I. P. 1 fl.; N. Rusu 1 fl.; dela mai mulţi crescini 6 fl. 26 cr.; cu totul 9 fl. 86 cr.

Zagon. Moise Neagovici, paroch 1 fl.; Al. Neagovici, capelan 30 cr.; G. Gavrilă epitrop 1 fl.; G. Negoescu 40 cr.; dela alţi 3 inşi 44 cr.; cu totul 3 fl. 14 cr.

Covasna. Ioan Dobrean, profesor în Braşov 1 fl.; N. Comşa paroch 1 fl.; Iancu D. Bescia 1 fl.; I. Dobroş sen. 40 cr.; D. Eremias 50 cr.; I. Maior 50 cr.; C. Popica 50 cr.; Alecse Manea 50 cr.; T. Fortună 50 cr.; I. Potecă 1 fl.; D. Husar 1 fl.; C. Stefan 50 cr.; N. Husar 40 cr.; G. M. Teacă 50 cr.; Ş. Sorescu 40 cr.; I. C. Maraloiu 1 fl.; G. Ciubuc 40 cr.; Florea Giuglea 50 cr.; N. Neguţ 1 fl.; G. M. Gologan 50 cr.; M. Basarab 1 fl.; D. Sorescu 50 cr.; I. Şerban 40 cr.; I. Muntean jun. 40 cr.; P. Oltean 40 cr.; St. Şerban 50 cr.; I. Bărlă 1 fl.; T. Vrăncean 40 cr.; G. P. Manea 1 fl.; Oprea Lazar 1 fl.; Vĕd. Florea Şerban 40 cr.; N. N. Fortună 50 cr.; P. Bărlă 50 cr.; G. Manole 50 cr.; N. G. Urzică 50 cr.; I. P. Manea 84 cr.; G. I. Muntean 40 cr; I. Stefan 40 cr.; G. Furtună învĕţător 1 fl.; dela alţi crescini câte 5—30 cr.; 5 fl. 68 cr. — Suma totală face 30 fl. 42 cr.

Zăbala. Dna grofoaie Benedicta Mikes 5 fl.

Sepşi-Sângiorgiu. Dl Melik Kriştof 10 fl.; dl János Dávid 6 fl.

Breţcu. C. Coltofean a dăruit o toacă din oţel foarte bună.

(Va urma.)

Loc deschis.*)

Vĕrd, în 20 Octobre 1887. Stimate dle Redactor! În Nrii 82 şi 83 ai „Telegrafului Român“ din anul curent, am fost scris un rĕspuns la corespondinţa scrisă de G. în Nrul 60, şi credeam, că îi va fi de ajuns lămurindu-se deja prin acel rĕspuns adevĕrul, vĕd însĕ că corespondentului G. nu-i convine a tăcé cu una cu doauĕ, aşa dară îi voiu da şi mai multe doveḑi spre probarea adevĕrului după cum poftesce, Vĕ rog deci a da loc şi rĕspunsului acestuia la corespondinţa apărută în Nrul 88 al „Telegrafului Român“.

Dta ḑici dle corespondent, că eu mistific adevĕrul, ca se pot scăpa teafĕr, dar de ce se scap, doar de neadevĕrurile dtale? ḑici că eu spun îndată la început un neadevĕr, ḑicênd că în anul trecut ai fi scris corespondinţele sau după cum le numea atuncia preoţimea noastră — pamfletele dtale, eu căutând originalul rĕspunsului meu, vĕd că intr'acela e scris în anii trecuţi, se poate deci sĕ se fi comis vre-o eroare sau de peană sau de tipariu, dar aceasta puţin impoartă; de importanţă este lauda fictivă, ce o pui dta pre protopopul nostru şi adevĕrul cuprinsului rĕspunsului meu, ceace vĕd că nice nu te încorḑi sĕ-l combaţi, că nu ai doveḑi. Nu mi-a fost şi nu-mi este destulă satisfacţiune intru adevĕr promisiunea protopopului de a rĕspunde dênsul, şi apoi a tăcé ca pescele, nu mi a fost destulă satisfacţiune declararea dtale de advocat nechemat, căci aceasta mi-a ḑis-o între patru ochi, ear dta scrii neadevĕruri pe conta altuia, în public. Mĕ ocup în rĕspunsul meu mai mult de persoana protopopului decât de dta, căci pe dênsul l'ai ridicat dta pe cuiul ultim al scărei de ceară; me ocup de persoana dênsului însĕ numai cât privesce neadevĕrul scris de dta pe conta mea. În al cui servit ai fost când ai scris corespondinţele din anii trecuţi, când nici după nume nu-l cunosceai pre actualul protopresbiter eu ţi-o pot şi spune, însĕ nu aflu cu cale a mai desvăli trecutul acoperit cu vĕlul uitărei preste care am tras dungă de mult. Într'adevĕr recunosc, că scrii pe socoteala dtale părinte corespondent George, însĕ plata-ţi este speranţa sau visul, care sub administraţia socrului meu nu 'ţi la-i putut ajunge, sau împlinì, fiind basat pe ilusiuni netemeinice.

Ḑici că provocarea mea către superiori nu ar fi la loc căci dênşii n'au se dee samă de cuvintele dtale, adăţi aminte s'au cetesce, dacă ai memoriă atât de scurtă, că dta ai ḑis, că eu am denunţat pe protopresbiterul către superiorii nostri şi către poporul de rênd, aşadară provocarea mea a fost tare la loc, căci eu şi acuma susţin şi-mi place, că nu esci în stare se dovedesci aserţiunea dtale, că eu pe protopopul nostru nu l'am denunţat nimenui, ţi-am spus însĕ franc părinte G., că pe plată am scris şi voiu mai scrie şi în venitoriu, atât faţă de protopresbiterul cât şi faţă de dta, însĕ se scii, că ce subscrie altul nu este denunţare din parte-mi, ţi-am mai spus-o odată.

Casul cu vecinul căruia i a-şi fi concipiat o rugare pentru un ajutor, în care acela ar cere, ca ajutoriul sĕ nu i se dee prin protopopul seu se poate, nu neg, căci eată şi de aci se vede câtă încredere are şi vecinul meu în protopopul seu, va avé şi motivele, cari l'a îndemnat se-mi ḑică, că astfel sĕ-i compun rugarea; se poate părinte, că acel vecin este muşcat odată de protopresbiterul, şi nu voesce sĕ se mai lase sĕ-l musce şi a doaua oară, eu numai aşa-mi închipuesc lucrul, dta poate scii gândul vecinului mai bine ca dênsul, spune-l şi acesta. Cumcă preste raţiociniile încurcate de mine a-şi trece, earăşi este un neadevĕr grosolan, căci eu n'am făcut nice un raţiociniu afară de cel din parochia Marpod şi din parochia dtale, la cari raţiocinii s'a şi dat absolutoriul, eu din contră în rĕspunsul meu nu am trecut, ci te am întrebat, cari raţiocinii? căci eu sciu că şi raţiociniul fondului protopopesc s'a făcut cu ajutoriul membrilor din comitet, nu mi le spui însĕ, că nu esistă; a luat ce este drept din mai multe parochii documentele impreună cu hârtiile de valoare la sine se le facă şi le ţine încă şi astăḑi la sine, fără de a fi făcut o iotă d. e. Bârghiş, Nocrich etc. Ce se ţine de aserţiunea mea, că concubinatele s'au înmulţit în Alţina, Săsăuş şi chiar şi în parochia dtale Chirpĕr, precum şi pe airea, ḑici că poţi sĕ mi dovedesci că nu este aşa, dar de ce nu-mi dovedesci? Că le va stîrpí este altă întrebare, căci eu ḑic cu positivitate, că nu lucră nimica pentru stirpirea lor sau doară dta aceea o judeci de lucrare în aceasta causă, că partidele se pălmuesc în cancelaria protopopească buna-oară ca Iosif Băilă clopotariul din Chirpĕr poporeanul şi sujitoriul dtale, ba ḑic şi mai mult, că le înmulţesce, căci a primit asupră-şi multe procese şi nelucrând nimica oamenii sĕ disgustă ai mai crede promisiunilor acuşi mai de 2 ani, şi se concubinează.

Am ḑis şi ḑic că urme de progres nu numai că nu veḑem căci eată Octobre este trecut şi mai în toate comunele din tract învĕţământul nu s'a început din lipsa de învĕţători deşi din multe comune a ridicat tacsa de concurs, bună oară Ruja, Bârghiş etc. însĕ acela nu l'a publicat nici până astăḑi. Dta ḑici, că eu nu me interesez de afacerile din tract, nu ḑic şi eu, căci nu mi se dă ocasiune, căci ca notar al scaunului protopopesc n'am compus şi subscris încă nici un protocol al vre-unei cause divorţiale sau disciplinari, căci în decurs de un an şi jumĕtate nu s'a ţinut fără singur o şedinţă cu acela şi după cum sunt eu informat şi aceasta ilegală, căci §-l 34 din statutul organic prescrie apriat, că spre aducerea unui conclus valid se recere că afară de preşedinte şi notar se fie de faţă cel puţin patru membri, pe când la acea şedinţă n'a participat după cum mi-a spus însuşi cei presenţi fără numai părintele protopresbiter ca preşedinte, părintele Nicolau Roman, Ioachim Părău, şi Ioan Grecu ca asesori şi defensorul matrimonial Ignatiu Mandocea, n'a participat, căci poate n'a fost invitaţi şi ceilalţi asesori sau apoi a fost invitaţi ca şi mine a treia ḑi după scripturi deşi locuesc o palmă de loc depărtat de reşedinţa protopopului, a făcut însĕ aceasta cu scop, ca în absenţa mea se me poată înegri dlor asesori, ca eu i a-şi zădarnici toate intenţiunile salutari, cari nici prin gând nu-i trec.

Nicolau Moldovan.

(Va urma.)

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.55	98.60
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.—	66.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
blig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149 25	149.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.—	99.50
Sorţi ungureşti cu premii	123.—	123.—
Sorţi de regularea Tisei	122.70	123.—
Acţiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 95	9.94
100 marce nemţesci	61.72½	61.70
London pe (poliţă de trei luni)	125.80	125.80

Nr. 1155. [1739] 1—3

CONCURS.

Cu provocare la resoluţiunea Prea veneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch Ioan Hociota in parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumĕtate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post sĕ 'şi presenteze petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 25 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blaşfalĕul de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo Bistriţa, 17/29 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda, .
protopresbiter.

Nr. 191. [1740] 1—8

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante parochiale din Dâncu-mic sĕ escrie a doua oară concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 ḑile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.
2. 13 jugĕre şi 365□ stânjeni pămênt arător şi fênaţ.
3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulĕu, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.
4. Una ḑiuă de lucru sau 40 cr. v. a bani dela toată familia.
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească sĕ-şi aştearnă petiţiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 6 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Sz. 8224/887. tlkvi. [1743] 1—1

Póthirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint tkkvi hatóság közhirré teszi, miszerint a nagyszebeni általános tak. pénztár végrehajtatónak illenbaki Hordobetiu Josif végrehajtást szenvedett elleni 33 fl. s jár. iránti végrehájtási ügyében 7638 sz. a . kibocsátott árverési hirdetményben az illenbaki 193 sz. tjkvben felvett A + 1–5. 9. 11. 12. 14. 16. 20. 22. 26. 29. 32. 34. 35. 38. 39. 41. 42. 45. 46. 49. 52. rend számu fekvők és az illenbaki 193 sz. tjkvben felvett A + 2—48 rend számu fekvőből Hordobetiu Josefet illető fele része a hivatolt árverési hirdetmény szerint megállapitott kikiáltási árban Illenbakon az elöljáróság helységében **1887 évi Deczember 15-én 7638/87 napjának délelötti 10 orájára** kitüzött árverés az 1881 LX. t. cz. 167 §-a alapján „Albina“ takarék és hitelintézet végrehajtató érdekében is 259 frt. töke követelése s járulékai kielegitése végett megtartani fog.

A n-szebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság egyes birójától.

Nagyszeben 1887 September hó 16-án.

Jovián s. k.
kir. törvényszéki biró.

Nr. 101. [1735] 1—3

Edict.

Lina n. Ioan Frăţilă gr. or. din Bungard, soţia legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicaţiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 21—26

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce

☛ foarte escelent pentru scalde. ☚

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

☛ **Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.**

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile** drogueriile şi parfumăriile din Transilvania şi România. [1595] 11—16

Avis sensaţional.

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de toal şi covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele sĕ făceau cu greutate, mi-a succes a cumpĕra cu un preţ neînsemnat un mare numĕr dintre cele mai frumoase şi mai solide ţoale de cai şi covoare, şi pentru aceea unicul me aflu în posiţiune a oferi atari fabricate pe lângă un preţ bagatel, care abia ajunge la preţul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune ţoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună şi solidă calitate cu dungi negre şi cu ciucuri deschişi, dese şi calde, trei kilo grea bucata. numai à

☛ **fl. 1.50** ☚

Elegante şi de o coloare galbină sulforică învĕlitori de fiakeri cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi şi $1\frac{1}{2}$ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învĕlitori admirabil de frumoase şi de o fineţă esemplară pot serví şi ca învĕlitori pe paturi şi ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin şi în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie şi douĕ embrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutaţie, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din douĕ ciarciafuri şi o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

☛ Espediţiă foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preţ. Adressa: [1727] 2—8

„Wiener Kaufhaus“,
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

☛ Medicament ☚

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $\frac{1}{2}$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $\frac{1}{2}$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un îndem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 37—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu. Marţi 10/22 Novembre 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de donĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Novembre.

Europa trece prin crise mari şi nime nu poate scii, ce ne va aduce ḑiua de mâne. O neliniste mare domnesce în toate ţĕrile şi ochii tuturor oamenilor iubitori de pace sunt îndreptaţi spre Paris, care a ajuns a fi cuibul nelinistirilor.

Afacerea Wilson se pare a fi chemată a provoca demisionarea presidentului Grevy, şi prin dimisionare uşor se poate produce rĕsturnarea republicei sau în cel mai bun cas o revoluţiune de strade, care s'a şi pus în vedere la casul când soartea ar cădé pe Jules Ferry, ca el se urmeze în locul actualului president.

Mai agitată de mult n'a fost lumea politică, ca şi în aceste momente de continuă iritaţiune.

Bĕtrânul impĕrat al Germaniei este cu un picior în pamênt, căci este rar dată omului fericirea se poarte etatea de 90 de ani pe umerii sei. De viaţa bĕtrânului monarch s'a obicinuit lumea a lega pacea Europei. Ne este scumpă deci tuturor această vieaţă, şi nu scim dacă ca mâne nu vom auḑí o catastrofă în casa de Hohenzollern, care se taie firul acelei vieţi scumpe.

Bĕtrânul impĕrat trebue sĕ se impace cu ideea că fiiul seu, care era se urmeze pe tronul Hohenzollern, trăiesce de aḑi pe mâne cu ḑilele numĕrate, şi sciinţa omenească stă neajutorată în faţa boalei, care s'a incuibat în grumazul fiitoriului monarch a Germaniei.

Nici clima dulce dela San-Remo, nici sciinţa medicilor, nici îngrijirea din partea familiei, nici compătimirea întregei lume civilisate nu sunt în stare se scape pe clironomul Germaniei din ghiarele morţii, care se arată atotputernică în faţa nemerniciei omenesci.

Uneltirile rusesci pentru recucerirea terenului perdut în peninsula balcanică sĕ continuă cu aceaşi vehemenţă, ca şi până acuma. Lucrurile în Bulgaria nu merg după dorinţa Rusiei. Aceasta o a manifestat cabinetul din Petropolea nu odată, şi mai pronunţat o a declarat tocmai în aceste ḑile ḑiaristica rusească oficioasă şi oficială din incidentul declaraţiunilor contelui Kalnoky în delegaţiunea ungurească, că adecă monarchia noastră până acuma n'a cercetat întru cât este sau nu legală actuala constituire a parlamentului bulgar, întru cât are sau nu pe partea sa legalitatea alegerea principelui de Coburg de principe al Bulgariei.

Aceste declaraţiuni au provocat susceptibilitatea Rusiei, şi ḑiarele rusesci ne pun în perspectivă o noauă manoperă din partea politicei rusesci. Se susţine adecă, că Rusia va provoca pe puterile europene sĕ se declare în cestiunea alegerei principelui de Coburg, şi dacă majoritatea puterilor va fi aplicată a primí punctul de mânecare al Angliei, carea e dispusă a da acestei alegeri timbrul legalităţii, atunci ţarul Rusiei va declara, că nu mai susţine tractatul de Berlin.

Se pune deci pe tapet din nou cestiunea orientală tocmai când Germania tremură pentru viaţa principelui de coroană, şi prin aceasta a bĕtrânului Wilhelm E probabilă o sângeroasă încăerare în orient, o sângeroasă încăerare între monarchia austro-ungară şi Rusia. Şi deodată ne trezim cu o crisă în Francia, care e chemată a procura complicaţiuni pe cari mintea omenească nu le poate calcula.

Telegramele mai proaspete aduc ca positivă scirea despre demisionarea cabinetului din Paris.

Dacă va demisiona şi preşedintele republicei Grevy se nasc complicaţiuni de tot soiul. Elementele radicale încep a domina situaţiunea, şi în întreagă Francia nu este un om, a cărui autoritate se poată pune capĕt încurcăturilor. Deja se vorbesce de toate eventualităţile, una mai primejdioasă decât ceealaltă. Se vorbesce de o eventuală rĕscoală pe stradele Parisului la casul de a fi ales Ferry de următoriul lui Grevy. A doua versiune şi mai de importanţă este candidarea generalului Boulanger de president al republicei franceze, ceea ce ar însemna declararea rĕsboiului de revanche imperiului german.

Chiar şi între împregiurări normale o demisionare a actualului president al republicei franceze ar provoca mari complicaţiuni europene, trebue se insufle serioase îngrijiri în aceste momente de crise generale pentru Europa.

Ochii popoarelor sunt deci ţintiţi în deosebi spre Paris, de unde în fie-care moment se asteaptă erumperea crisei, al cărei sfêrşit mintea omenească nu-l poate prevedea. Soartea popoarelor este legată precum se vede de cea a câtorva singuratice persoane, şi noi din inimă dorim o pacinică complanare a crisei din Francia spre binele republicei franceze, dar mai cu seamă pentru pacea europeană, de a le cărei binecuvêntate fructe toţi avem cea mai inteţitoare lipsă.

Revista politică.

Toate vorbirile de tron de până acum rostite de beliducii supremi, asigură referinţele cele mai amicabile faţă cu statele străine, şi accentuează într'un mod deosebit tendinţa marilor diplomaţi pentru manţinerea păcii europene.

Şi cu tot dreptul putem afirma, că la aparinţă şi domnesce duchul păcii, nu însĕ şi în realitate. Sunt încă multe cestiuni de resolvat, atât în Ost cât şi în Vest, ear resolvarea lor pare că nu se poate efeptuí pe altă cale decât prin foc şi sabie, d'aceea nici nu trebue sĕ ne mirăm, dacă auḑim, că puterile se 'narmează în tăcere, se sporesce armata şi se sporesc lucrătorii fabricilor de arme; ear statele mari şi mici se ocupă cu mare zel de regularea cestiunilor interne, pentru că odată regulate acestea sĕ poată sta faţă în faţă cu vrăşmaşul.

În monarchia noastră delegaţiunile 'şi continuă desbaterile cu vehemenţa caracteristică la noi. Delegaţiunea ungară desbătênd asupra creditului de 52 de milioane pentru armată, oposiţiunea nu se linişcí până nu imputà ministrului de rĕsboiu, că cerinţele acoperite din banii acestia sunt încă] un misteriu şi că el inadins trăgănează a da desluşiri detaiate Delegatul Beöthy consideră creditul de 30 de milioane pentru înarmare o sumă aruncată pe fereastră. Desbaterea cea mai vehementă avù însĕ loc, când se vorbí despre întroducerea limbei maghiare ca limbă de propunere în institutele militare, ce se află pe teritoriul maghiar. Neaoşul maghiar Béla de Grünwald în orbul seu şovinism, neconsiderând urmările, ce s'ar desvolta prin întroducerea limbei unguresci 'şi susţinù cu mare încăpĕţinare propunerea patriotică. Delegatul Iuliu Horvath însĕ în mod mai moderat vorbì de astădată contra acestei propuneri, sĕ nu se mai desbată adecă asupra acestei cestiuni, ca nu cumva şi „airea" sĕ se deştepte aspiraţiunile naţionale şi pĕtrunḑênd acestea în armată sĕ se pregătească lucruri primejdioase. La aceasta nu mai trebue nici un comentar. D'odată cu ridicarea unui institut militar cu limba de propunere maghiară nimenea nu garantează, că nu o ar pretinde aceasta învrăşbiţii cehi, polonii, slovenii, croaţii, românii şi toate celelalte naţionalităţi, cari se află în monarchia noastră. — Aceasta o accentuă într'o scurtă vorbire şi ministrul Tisza, ḑicênd, că nu-i acum timpul potrivit pentru această cestiune.

În un eventual rĕsboiu între Rusia şi monarchia noastră, România va juca un mare rol. Aşa ḑic diplomaţii nostri şi tot aceasta o repetă jurnalele ruse. Cornel Abrányi, vorbind în o şedinţă a delegaţiunilor despre politica esternă e de părere, ca monarchia noastră sĕ caute a-se întărí cât mai mult în sud pentru ca avênd aici o posiţiune tare, într'un eventual rĕsboiu cu Rusia ş'ar puté concentra toată forţa de armată într'un singur loc şi n'ar fi silită a-şi despărţí armata în douĕ părţi.

FOIŢA.

Documente pentru limbă şi istoriă.

(Urmare.)

Tot sufletul la biruínţele cele mai presus sĕ se supue, pentru că nu este biruinţă, fără numai dela Dumneḑeu, dară cele ce sunt biruinţe: (stăpâníri:) dela Dumneḑeu sunt, deci cel ce sĕ înponcişează biruinţii, la a lui Dumneḑeu poruncă stă înprotivă, eară cei ce stau înprotivă, lor osândă îşi vor lua.

Dumneḑeu singur poruncesce, ca tot omul de stăpânire sĕ asculte, şi întăresce tot acelaşi Dumneḑeu, precum stăpânirea toate le rênduiesce pentru bună starea obştei, şi acealea cu voinţa lui Dumneḑeu sĕ facă, că fără Dumneḑeu, nimica nu sĕ face, gândirea şi pornirea lucrului bun şi folositor iaste dela om, dar ajutorul şi sĕvêrşirea dela Dumneḑeu.

Sfatul meu cel archipăstoresc iaste, ca sĕ privegiaţi, se nu sĕ amăgească cineva din preoţi, nici din oameni adecă din parochianii dumneavoastră, cu orbiciunea sau cu răzvrătirea minţii, nici sĕ se înşeale dela stricata firea lui, nici dela sfatul cuiva răzvrătitor sau rĕu gânditor, sau amăgitor, sau scornitor de reale, sĕ nu îndrăznească nici în ascuns, nici întru arătare, nici prin sine, nici prin alţi, asămăna ceva împrotivire, sau a da cuiva pricină spre nelinisce, sau spre neascultarea poruncilor sau a tisturilor, că unul ca acela măcar mirean, măcar preot de ar fi, prinḑêndu-se dela slăvita varmeghie, cu grea pedeapsă, sĕ va pedepsi şi sĕ va osândí, şi de mila şi darul lui Dumneḑeu sĕ va lipsí, precum răzvrătitoriul, aşa şi îndemnătoriul, şi sfătuitoriul de rĕu, după cuvêntul Apostolului Pavel către Riml: cap 13: stich 3: 4:

Pentru că domnii nu sunt frică lucrurilor bune, ci celor rele, şi vei sĕ nu te temi de biruinţă, bine fă, şi vei avea laudă dintru ea, pentru că sluga lui Dumneḑeu iaste, ţie spre bine, ear de vei face rĕu temete, pentru că nu înzadar sabia poartă, pentru că sluga lui Dumnezeu iaste, izbânditor spre urgie celuia ce face rĕu.

Creştinul cel bun povăţuindu-se bine de preotul sĕu prin sănătoasă şi dreaptă învĕţătură, merge pe calea cea bună, şi nu ascultă de sfaturile cele rele şi amăgitoare, ce ascultă sfatul cel bun a mai marilor sei, care iaste întemeiat în poruncile şi rânduielile cele preaînalte, cu aceasta creştinul bun face odihnă şi îndestulare sufletului şi trupului seu, aduce cinste preotului seu, protopopului seu şi archiereului seu, şi căştigă laudă şi nume bun dela mai mari diregĕtori şi stăpânitori sei.

Aşa dară preacucerniciile voastre protopopilor sĕ vĕ siliţi a întărí pe preoţi din protopopiatul vostru cu învĕţătura aceasta, aşa ca preoţi sĕ poată totdeauna întemeia pe parochianii sei, ca sĕ asculte şi sĕ împlinească toate poruncile cele preaînalte împĕrătesci, care sau dat, care sĕ dau şi care sĕ vor da dela înălţatul crăescul Gubernium, dela slăvita varmeghie, şi dela toată diregĕtoria, şi în preabună şi adêncă odihnă şi linişte sĕ trăiască sĕ petreacă tot omul mic şi mare.

Mai pe urmă nădăjduesc, că veţi urma aceştii învĕţături a noastre, şi veţi păzí poruncile cele preaînalte, şi veţi învĕţa pe preoţi, şi preoţii vor învĕţa pe parochiiani sei, ca sĕ păzească preaînaltele rênduieli, şi sĕ ţie pe parochianii sei în pace şi în linişte, şi sĕ depărteze dela dênşii tot gândul cel rĕu şi amâgitor, şi sĕ se ferească de tot sfatul cel necuvios şi păgubitor, împlinind poruncile lui Dumneḑeu şi poruncile împĕrătesci, vĕ încredinţez precum veţi fi adevĕraţi fii Dumneḑeeşti, şi veţi câştiga împĕrăţia ceriului, şi mie bucurie mare veţi pricinuí, fiind rugători către Dumneḑeu pentru dumneavoastră, trimiţêndu-vĕ molitvă şi blagoslovenie archierească rĕmăi. Sau dat în Sibii 2› Februar: 1790.

Mai sus numitul episcop

(L. P.)

Gerasim Adamovici.

(Va urma.)

Ce-i drept, delegatul nici ilusii nu voesce sĕ-şi facă de atitudinea, ce o va lua România faţă cu monarchia noastră, — căci deşi în privinţa geografică este cel mai apropiat vecin, totuşi în privinţa intereselor i se pare a fi cel mai depărtat; — dar cu toate acestea doresce o alipire a acestei ţĕri, ca sĕ nu fim siliţi a primí bătăliile, unde ni le dă inimicul, ci sĕ le purtăm unde vrem noi.

Foile ruse şi încă cele mai de frunte nu încetă a dovedí ḑilnic avantagiile mari ce le ar puté avea România, aliându-se cu Rusia într'un eventual rĕsboiu cu monarchia noastră. În alianţă cu Austria, ḑice foaia rusească „Noworassyjski Telegraf,“ România n'ar câştiga nimic, ear ca sĕ rĕmână neutrală — ceeace ar fi cel mai mare avantagiu pentru ea — încă nu-i iartă posiţiunea geografică.

Mesagiul cu care regele Italiei, Humbert, a deschis parlamentul Italian a produs mare bucurie în Germania şi în monarchia noastră. Ce-i drept, referinţele sunt de tot amicabile între aceste puteri aliate, cari tind la menţinerea păcii; nu putem însĕ sĕ ne mirăm din destul, cum de pe lângă toată amiciţia monarchiei noastre cu Italia şi Germania, raporturile economice sunt cu totul nefavorabile.

Greutăţile, ce s'au ivit în negoţierile convenţionale cu Italia nu s'au putut delătura şi amarnic s'au înşelat toţi cei ce credeau, că din causa referinţelor amicabile între aceste douĕ state italienii vor fi prevenitori. Delegaţii austro-ungari la Roma au sĕ învingă încă multe greutăţi, căci din raporturile ce sosesc e evident, că italienii fac mari greutăţi mai ales în privinţa cerealelor şi a alcoholului.

În parlamentul german s'a înaintat un proiect privitor la raporturile economice. El conţine duplicarea actualelor vămuri pentru grâu şi sĕcară, şi a fost aprobat de consiliul federal din Germania pe basa propunerilor consiliului economic. — În faţa acestor împregiurări e dubiu lucru, că se va mai efeptuí ori nu o reînoire a convenţiunei vamale cu Germania. Rĕu stăm în privinţa vamală cu România şi rĕu stăm acum şi cu Sviţera. Asta e icoana monarchiei noastre!

În sfêrşit a avut loc şi visita împĕratului rusesc în Berlin. Ea s'a făcut conform programului de primire. Depeşele ne aduc sciri îmbucurătoare despre această visită, ear foile accentuează cu mare satisfacţiune, că ţarul a fost salutat de poporul german cu nesfêrşite urări de: „Sĕ trăească!“ Lucrul de mai mare importanţă este, că principele Bismarck — despre care se vorbia, că nu pentru Ţar vine la Paris, ci pentru principele de coroană — a fost primit de Ţar în audienţă, ear audienţa a durat mai mult ca o oară. Ceeace s'a vorbit între monarchul rusesc şi bărbatul de stat german e uşor de esplicat.

Canalul de Suez încă dă mult de lucru Franciei, Turciei şi Engliterei. Cestiunea convenţiunei încă nu e încheiată şi negoţierile se continuă anevoe. Ambasadorul frances din Constantinopol, contele Montebello, a inmanuat Porţii convenţiunea dimpreună cu un raport al ministrului Flourens şi o notă a lordului Salisbury. Pentru ca Poarta sĕ aproabe aranjamentul Franciei şi Engliterei i s'a promis concesiuni în privinţa ratificărei, cari au de scop a garanta sultanului cea mai înaltă supremaţie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sânţirea bisericei din Gurarîului.

Ḑiua de eri va fi o ḑi memorabilă pentru poporul nostru din Gurarîului. Aproape de 30 de ani de când a început a preocupa pe crescinii nostri de aici idea, ca sĕ-şi zidească o biserică noauă, solidă, conform recerinţelor de astăḑi şi tot odată corespunḑĕtoare numerosităţii poporului. Era vorba deci numai de realisarea acestei idei, de aflarea mijloacelor necesare.

Pe la anii 60 — după cum se scie — aveam şi noi românii în funcţiunile de stat mai de însĕmnătate oameni de ai nostri, cari între marginile legei se interesau mai de aproape de prosperarea poporului nostru. Astfel şi în acest cerc se afla pe atunci în funcţiune de inspector districtual venerabilul jude de astăḑi la tribunalul din Sibiiu Petru Roşca, un bărbat cu mult zel şi bunăvoinţă faţă de înaintarea poporului. Dênsului i compete iniţiativa la crearea fondului din care s'a zidit aceasta frumoasă biserică, dênsul a pus basa fondului, prin tăerea şi vinderea lemnelor din o parte a pădurei comunale; şi aflându-se pe acest timp în fruntea protopresbiteratului de astăḑi al Sĕliştei actualul director seminarial dl I. Hannia, sub îngrijirea dsale a crescut acest fond la considerabila sumă de preste 30 mii fl.

Datori suntem se accentuăm meritele acestor doi bărbaţi pe lângă factorii de aḑi, ce se află în fruntea conducerei afacerilor bisericesci din aceasta comună, cari au realisat pe deplin o dorinţă veche a credincioşilor nostrii.

Comuna Gurarîului este una dintre comunele mai însemnate din mărginime, şi a sciut în trecut sĕ-şi asigure un fel de nimb în ce privesce viaţa bisericească şi scolară. Acestei împregiurări trebue sĕ-i atribuim deosebita îngrijire a consistoriului şi în special a Escel. Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, care ca un adevĕrat părinte n'a pregetat a ieşì în persoană la faţa locului, când a fost vorba de aprobarea planului, ca sĕ se convingă despre posiţia locului unde era sĕ se zidească noaua biserică.

O lucrare bine precugetată, bine cumpenită din toate punctele de vedere, deşi ceva mai târḑiu, dar de regulă are un resultat mai satisfăcĕtor, aceasta se poate ḑice cu drept cuvênt, şi despre biserica nouă din Gurarîului.

Astăḑi avem în Gurarîului o biserică situată în mijlocul comunei pe un loc mai ridicat, zidită în forma unei cruci, de o mărime, care ar putea satisface şi recerinţele unei catedrale, un adevĕrat monument, ce seclii va servi de fala comunei.

Era dar un lucru natural, că poporul cu un dor nespus, cu o adevĕrată febrilitate ascepta ḑiua în care sĕ poată lăuda pe Domnul în biserica cea nouă. Se născuse însĕ în popor temerea, că de oare-ce în timpul din urmă bunul nostru archipăstor mai sfinţiră doauĕ biserici, şi încă pe cea din Arpatac abia numai cu câte va ḑile mai nainte, fiind şi timpul cam spre earnă, aşa cu greu se va putea sĕ se resoalve înmediat şi pentru o a doua lucrare deşi măreaţă, dar obositoare.

Aceasta temere însĕ a fost delăturată prin cunoscuta-i îngrijire părintească a bunului nostru archiereu, şi invitărei făcute în numele comitetului parochial, ca biserica sĕ se sfinţească la 8/20 Novembre, cu hramul archangelilor Mihail şi Gavriil, a rĕspuns cu da, ce fără îndoială a produs mare bucurie în sînul poporului. Aceasta bunăvoinţă a iubitului nostru archiereu a potenţat simţul de iubire a poporului nostru, ce s'a manifestat atât de imposant la primirea Escel. Sale.

Ca vre-o 20—25 călăreţi, mai multe trăsuri în frunte cu dl protopresbiter tractual Dr. Nicolau Maier, parochul local I. Manta, invĕţătorii şi alţi fruntaşi ai comunei au eşit spre întimpinarea Escelenţiei Sale până la marginea hotarului comunei. Sosind Escel. Sa acompaniat de mai mulţi asesori consistoriali şi alţi onoraţiori din Sibiiu, fù bineventat de dl protopresbiter în modul cel mai simpatic, ear Escel. Sa 'şi esprimă mulţămită pentru aceasta bineventare.

După aceasta bineventare, încungiurate toate trăsurile de călăreţi, ajunse conductul în piaţa comunei unde astepta sosirea archiereului un numĕr foarte mare de popor în frunte cu parochul Ioachim Muntean care întimpină pe Escel. Sa în ornat bisericesc cu evangelia şi crucea în mână, şi-l bineventă în numele poporului cu cele mai călduroase cuvinte.

Sărutând Escel. Sa s. evangelie, mulţămí poporului pentru acest semn de iubire asigurându-l, că precum în trecut, aşa şi în venitor poate fi încredinţat de îngrigirea sa părinţească cât timp va da do veḑi atât de frumoase despre evlavia sa crescinească.

Inmediat fù bineventat Escel. Sa în termini bine aleşi de dl proto-pretore cercual Liviu Bran de Leményi, în numele comunei politice Gurarîului şi a cercului pretorial în fruntea căruia sĕ află, dând espresiune bucuriei pentru onoarea, că poate se salute în mijlocul cercului pe demnul cap al bisericei gr. or. din Transilvania şi Ungaria, la ce au urmat entusiastice strigări de „sĕ trăiască.“

După ce s'a făcut încuartirările, conform rênduelei bisericesci, cam pe la 6 oare p. m. s'a început în capela interimală serviţiul Dḑeesc de seara, ce în presenţa unui numĕros public s'a sevêrşit de Escel. Sa, asistat de Preacuvioşiile lor dnii archimandriţi: Veniamin Popescu şi Dr. Il. Puşcariu; protosincelul Nic. Frateşiu; dnii protopresbiteri: I. Popescu, Z. Boiu, şi Dr. N. Maier; preoţii Ioachim Muntean şi I. Manta, şi proto-diaconul Dr. I. Crişan, esecutând cântările rituale mai mulţi clerici din seminariul „Andreian,“ sub conducerea dlui profesor de cântări D. Cunţan.

Se pare că chiar şi provedinţa se îngrijesce, ca se contribue la o astfel de festivitate. Soarele Duminecă dimineaţă par'că rĕsărea mai frumos ca altădată, frigul din ḑiua precedentă se muiasă cu totul, şi din ce înainta timpul, dintr'aceea era mai cald şi mai plăcut. Poporul, bărbaţi şi femei, tineri şi bĕtrâni se aduna mereu, îmbrăcaţi sĕrbătoresce, veseli la faţă, încât puteai vedea din faţă, bucuria ce o simţeau în internul lor.

Cam pe la 9 oare a. m. se începe tragerea clopotelor, şi vre-o 12 preoţi şi 4 diaconi îmbrăcaţi în ornate bisericesci se duc la cuartirul Escel. Sale spre al conduce la sĕvêrşirea actului sfinţirei bisericei. După luarea moaştelor din capela provisoriă, se începe măreţul act al sfinţirei bisericei, după prescrisele tipicului, care sĕvêrşit de Escel. Sa din măreţ ce e, devine — am puté ḑice — sublim. La finea actului sfinţirei bisericei, Escel. Sa adresă poporului o vorbire pastorală, în care se accentuă însemnătatea ḑilei din toate punctele de vedere, şi regretăm foarte mult, că nu suntem în plăcuta posiţiune a o publica în toată estensiunea, fiind acest cuvênt pastoral de un cuprins foarte instructiv.

Pentru eternisarea acestui act măreţ, Înalt Preasânţia Sa predà parochului Ioachim Muntean spre păstrare un act comemorativ subscris de Înalt Prea Sânţia Sa şi de toţi preoţii slugitori, învitând totodată a-şi scrie numele într'acest act toţi parochienii, cari sciu scrie, precum şi alţii cari au luat parte la sĕrbarea acestei ḑile memorabile.

După actul sfinţirei înmediat s'a început sevêrşirea primei liturgii în biserica sfinţită. Credem a fi aci locul se însemnăm, că atât actul sfinţirei bisericei cât şi liturgia a fost sevêrşită cu asistenţa următorilor preoţi şi diaconi: Preacuvioşiile lor dnii archimandriţi: Veniamin Popescu şi Dr. Il. Puşcariu ases. cons.; protosincelul Nicanor Frateşiu secret. cons.; protopresbiterii: I. Popescu prof. sem. Z. Boiu ases. cons. şi Dr. Nic. Maier; preoţii: Nic. Răchiţan, Petru Juga, Coman Baca, Ioachim Muntean, Ilie Iosof şi Ioan Manta şi diaconii: Dr. I. Crişan proto-diacon, prof. sem, Valeriu Popovici, Nicolau Neamţu şi Ioan Cocoşiu. În decursul liturgii diaconul Ioan Cocoşiu ales de preot în Zlagna, fù chirotonit de preot.

Mult a contribuit la festivitatea ḑilei şi esecutarea cântărilor liturgice prin eminentul chor seminarial compus şi condus de dl prof. sem. G. Dima, ce a desfătat foarte mult inimile evlavioşilor crescini.

Înainte de a încheia descrierea acestei festivităţi, trebue se amintim ceva despre prânḑul comun, ce sa dat din partea parochiei. La acest prânḑ a luat parte ca la vre-o 100 inşi, în frunte cu Escel. Sa toţi oaspeţii din centru şi comunele învecinate. Se înţelege de sine că la asemenea ocasiuni buna disposiţiune nu poate lipsí, ce se manifestează de regulă în formă de toaste, şi ca în toate aşa şi aici în locul prim 'l vedem ridicându-se pe Escelenţia Sa, toastând mai întâiu pentru Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru, apoi pentru guvernul Majestăţii Sale şi organele administrative şi în fine pentru comuna Gurarîului.

Dl protopop tractual Dr. Nic. Maier, toastă pentru Escel. Sa dl archiepiscop şi metropolit; dl archimandrit Dr. Il. Puşcariu, pentru architectul Königer, anteprenorul zidirei bisericei; dl proto-pretore Liviu Bran de Leményi, pentru Escel. Sa Dl archiepiscop şi metropolit, ca mijlocitoriul între popor, Tron şi guvern; dl paroch Ioachim Muntean pentru oaspeţi; dl proto-pretore Liviu Bran de Leményi, pentru dl jude Petru Roşca şi dl director seminarial Ioan Hannia, ca cei, cari au pus basa fondului bisericei regretând, că dl director I. Hannia nu se află de faţă; dl jude P. Rosca espune pe scurt înfiinţarea fondului bisericei de asemenea esprimându-şi părerea de rĕu, că nu poate se vadă şi pe dl director seminarial I. Hannia aici; dl Z. Boiu pentru archimandritul macedonian român V. Popescu, care lucră pentru deşteptarea şi consolidarea fraţilor nostrii din Macedonia; dl paroch Ioachim Muntean, pentru dl inginer Gärtner, care a făcut planul bisericei şi pentru dl inginer Neugebauer, ingineriul consistoriului, ca revĕḑĕtoriul planului şi supraveghiătoriul zidirei bisericei; dl preot Nicolau Ivan, pentru dl prof. sem. Ioan Popescu, grădinariul dascălilor; dl archimandrit Veniamin Popescu mulţămind pentru afabilitatea cu care a fost primit în linia primă din partea Escel. Sale preavrednicului domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul precum şi de întreaga inteliginţă din Sibiiu, 'şi esprimă bucuria, că i s'a dat ocasiune se vadă institute culturale române atât de frumoase şi bine organisate cum e scoala de fete şi seminariul „Andreian“, precum şi o biserică atât de măreaţă la sfinţirea căreia s'a învrednicit a lua parte, asigură, că duce cele mai plăcute suveniri din Transilvania, şi nici odată nu va puté uita întimpinarea călduroasă ce i s'a făcut mai ales din partea Preasânţiei Sale dlui metropolit, la ce a urmat entusiastice strigăte „Se trăiască“; în fine dl I. Popescu, toastă pentru comuna Gurarîului esprimându-şi dorinţa, ca în scurt timp sĕ poată vedea o fică deamnă mamei biserici sfinţită astăḑi, o scoală tot aşa de frumoasă.

Cu acestea s'a terminat actul mâreţ al sfinţirei bisericei din Gurarîului, ce pentru generaţiunea presentă va fi un suvenir plăcut pentru totdeauna, şi atât Escel. Sa, cât şi ceialalţi oaspeţi între entusiaste salutări ale poporului au plecat la ale sale. *P.*

Varietăţi.

* În şedinţa din Vinerea trecută a Academiei române, dl Dr. Felix a cetit o dare de seamă despre congresul internaţional de igienă, ce s'a ţinut la Viena; ear dl Gr. Tocilescu a vorbit despre anticităţile romane descoperite la mânăstirea Cozia.

* Cu ocasiunea primirei din 29 Octobre a delegaţiunilor, scrie „Revista Politică", M. Sa impĕratul adresându-se cătră deputatul nostru Isidor cav. de Zotta a binevoit a se esprima între altele, că Alteţa prinţul de coroană a fost foarte mulţĕmit cu primirea strĕlucită şi cordială, ce i-s'a făcut Alteţei Sale în Bucovina, când a visitat provincia aceasta şi această primire a procurat şi Maj. Sale multă bucurie şi mulţămire.

* Generalul Al. Angelescu a demisionat din postul de ministru la departamentul de rĕsboiu. I. C. Brătian e însărcinat cu interimul ministerului de resbel.

* (Strĕmutare de local.) Din partea comitetului societăţii, „Petru Maior" ni se scrie: Societatea literară „Petru Maior a junimei române din Budapesta, cu începutul lunei curente, şi a strĕmutat localul seu din Váczi utcza Nr. 13, în: IV. Só utcza Nr. 6. II. 14.

* (Serbarea învingerii dela Slivniţa.) In Bulgaria aniversarea învingerii dela Slivniţa s'a serbat în mod festiv. Principele Ferdinand l'a felicitat pe antecesorul seu principele Alecsandru, învingĕtoriul dela Slivniţa.

* (Fabrica ungurească de arme.) În şedinţa plenară a delegaţiunei unguresci s'a vorbit earăşi mult despre ridicarea unei fabrici de arme. Stefan Rakovszky asigură, că fabrica se va ridica, constituirea societăţii pe acţii se va face în luna lui Decembre.

* (Antiquităţi.) Cu prilejul regulărei Crişului s'a găsit lângă Gyoma mai multe oase de animale antidiluviane precum şi unelte antice de bucătărie şi pescărit. Obiectele găsite şi cari se vor mai găsi vor fi trimise la Pesta. La Tétény s'au găsit 35 klg. de monede romane. Ele apar noue şi sunt de pe timpul impĕraţilor: Constantin şi Crispi.

* (Vênatul în Austria.) Valoarea, care se obţine în fie-care an din vênat în imperiul austriac este de vre-o 750,000 floreni. În Austria de jos cerbii şi căprioarele constituesc mai cu seamă vênatul cel mai abundant. Se omoară în fie-care an 1200 cerbi şi 10000 căprioare.

În Boemia nu se găsesc nici urşi nici lupi, nici linxi. Vênatul este cu toate acestea destul de abundant, dând anual în consumaţiune 42,000 cuintale de o valoare de un milion de floreni. Galiţia oferă vênătorilor mistreţi, lupi, urşi şi linxi. Cele 470,000 hectare de pădure ale Bucovinei, pot da 9,000 animale de vênat mare. Clima Carinthiei este mai puţin favorabilă vênatului, cu toate acestea se vênează anualmente de vre o 48,000 floreni. Pădurile provinciei Salzburg, cari au o întindere de 231.000 hectare dau anual la 6,000 animale de vênat mare. Tirolul de şi de patru ori mai mare în întindere, produce mult mai puţin. Marmota care nu se găsesce de cât în munţii înalţi, nu figurează în registrele de vênătoare de cât pentru 250—350 capete.

Programa

pentru adunarea materialului literaturei poporale.

(Încheere.)

31. Ce credinţă are poporul despre curcubeu? Cum ii descântă copii?

32. Ce hoţi vestiţi au fost pe acolo şi ce legende au rĕmas de ei? Bunăoară ca de Pintea, Cetău etc.

33. Spirituşul ce este? De unde se capĕtă şi spre ce scop umblă după el, cine umblă?

34. Este pe acolo cunoscută burduhoasa? când o fac şi cum?

35. Dar strigarea peste sat cunoscută e? şi când se întêmplă şi cum?

36. Ce vestminte poartă poporul, de ce coloare parte de parte, care le face însuşi şi care le cumpără? Descrierea fie-cărei bucăţi de vestminte şi a părţilor lor.

37. Căutarea în palmă cum se întêmplă?

38. Ce înţelege poporul sub potcă?

39. Ce obiceiuri are poporul la băgatul oilor pe brânză? la băgatul oilor pe lapte?

40. Ce înţelege poporul sub fratele şi sora soarelui? Buricul pămêntului? Rîul de rouă?

41. Pentru ce venerează poporul ḑiua lui Foca? (Filip?)

42. Ce înţelege poporul sub minuneaua? şi ce crede despre ea?

43. Ce crede poporul despre şerpii cei albi?

44. Ce înţelege poporul sub cocoşul din poarta raiului?

45. Ce sub legatul bărbaţilor? şi cum se întêmplă aceasta?

46. Ce crede poporul despre cocoşii şi mâţii cei negrii? Ce despre găinele negre?

47. Ce despre găinele ce cântă cocoşeşce?

48. Ce crede poporul despre moarte şi cum şi-o închipuesce?

49. Ce înţelege poporul sub lumina sufletului?

50. Ce este lingura milostivelor?

51. Ce este Sorbul şi crângul pămêntului?

52. Ce este earba fiarĕlor şi peatra frânturei?

53. Pe unde se aude vorba iezări-te-ar şi în ce sens? asemenea: agâmba-te-ar?

54. Cum şi când caută comori?

55. Cunoscut e p'acolo Joveiul popii? şi ce este aceasta?

Materialul adunat brut, fără pic de prelucrare, binevoiască cei ce se interesează de literatura poporală, atât bărbaţii cât şi fetele noastre dela sate, a l trimite subscrisului, care lucră în companiă cu colegul seu Iuliu Bugnariu înv. în Hordac la sus amintitul op. Ar fi daună, ca materialul acesta scump sĕ zacă numai în gura poporului, ori mult sĕ se păstreze împrăştiat prin celea foi şi foiţe; mai bine sĕ-l adunăm la un loc, ca generaţiunilor viitoare sĕ le servească drept document despre ceea ce avem astăḑi.

Pĕcatul ar fi şi mai mare, când din vina noastră s'ar chiar pierde. Bărbaţii altor neamuri au scris despre noi şi datinele noastre, ear noi foarte puţin; despre miturile ardelenesci nu cunosc nici un op în limba română, precând Ungurii au opurile lui Kővári László, „Erdély földe ritkaságai" şi „Száz történelmi rege", ear neamţul Schmidt a scris: „Das Iahr und seine Tage". Ar fi deci timpul sĕ ne apucăm şi noi odată la adunarea şi ordinarea acestor odoare. Deci fie bun tot Românul, după putinţă şi voinţă, a culege astfel de material, şi până la 1 Aprilie 1888 a-l trimtie la stimatorul:

Rodna-veche. (O-Radna) Transilvania.

Ioan Pop Reteganul,
învĕţător.

Din public.

Petrecênd în Sibiiu în decurs de 10 ḑile nu pot a me depărta de aici fără a da şi pe aceasta cale espresiune adâncei mele mulţămite şi recunoscinţe faţă de Înalt Preasânţitul Domn metropolit Miron Romanul, care cu o iubire părintească m'a primit în timpul petrecerei mele aici, mi-a dat îndreptări folositore pentru câştigarea esperienţelor în cercurile bisericeşci, ba m'a învrednicit a me face împreună slujitor al altariului cu ocasiunea sânţirei bisericii frumoase din comuna Gurarîului, ce avù loc la ḑiua sânţilor Archangeli a. c. În special mulţămesc Escelenţiei Sale pentru că primindu-me la ospitala masă a Preasânţiei Sale mi-a dat ocasiune a cunoasce în persoana Preasânţiei Sale vîrtuţile unui adevĕrat păstor bun sufletesc, şi ideile humanitare de care este inspirat în înţeles creştinesc nu numai faţă de fiii sei sufletesci, dară către tot ce are trebuinţă de ajutor. Impresiunile, ce le duc cu mine despre cercurile în care am petrecut în acest timp scurt împregiurul Escelenţiei Sale, sunt dintre cele mai favorabile şi acele 'mi vor fi tot atâtea plăcute suveniri. Ca preot român, născut în Macedonia, ce am fost în legături de subordinaţiune ierarchică la patriarchia din Constantinopole, făcênd în timpul din urmă mai multe călătorii şi cănoscênd în câtva stările şi altor scaune archieresci din deosebitele provincii ortodocse, cu plăcere constatez, că instituţiunile bisericesci şi Înaltul Păstoriu sufletesc în mânile căruia providenţa dumneḑeească a pus destinele bisericei din Ungaria şi Transilvania sunt la înălţimea ortodocsiei şi pot serví şi altor biserici ortodocse de model, măcarcă starea materială a bisericii nu este în aceeaşi proporţiune favoritoare.

Un seminariu bun, o tipografie bine adjustată, o reşedinţă destul de confortă, un personal inteligent împregiurul Escelenţiei Sale Miron Romanul, o activitate continuă de dimineaţa până seara, după esemplul dat de Inalt Preasânţitul este ce am aflat la metropolia din Sibiiu. Sub impresiunea acestor esperienţe, la despărţire din Sibiiu, doresc din inimă sinceră ca Dumneḑeu sĕ ţină în deplină sănătate pe Inalt Preasânţitul metropolit Miron Romanul, ca sĕ poată încă mulţi ani păstorii turma sa cuvêntătoare cu păşiunea, cea dreaptă şi sântă a ortodocsiei, spre înflorirea şi prosperarea bisericii românilor din Ungaria şi Transilvania.

Primiţi ve rog dle redactor etc.

Sibiiu, 9/21 Novembre, 1887.

Veniamin Popescu,
archimandrit român macedonean.

Loc deschis.*)

(Încheere).

Nu me interesez de progresul tractului, căci eu nu sciu pe ce cale m'aşi şi putea interesa, fără pe calea prescrisa de lege în comitetul protopresbiteral, din care fac şi eu parte, în sinod unde asemenea sunt membru şi unde am aşteptat şi aşteptăm sĕ ne raporteze despre progresul făcut, însĕ îi este frică sĕ-l concheme şi pe acesta, deşi comitetul protopopesc l'a silit la aceasta, fipsându-şi dênsul ḑiua ţinerei sinodului pe a 3-a ḑi de Pasci *1887*. Cumcă în mai multe comune s'ar fi înfiinţat fonduri biserico-scolari este o laudă lipsită de ori ce basă, căci eu sunt informat foarte bine despre toate parochiile, cari le citezi dta, şi sciu cu positivitate, că celea afirmate de dta sunt imaginaţiuni. Ce fond biserico-scolar a înfiinţat d. e. în Merghindeal? cel avut şi înfiinţat de fostul administrator şi donaţiunea dlui notar comunal de acolo, care datează încă de când protopopul nostru nici nu visa a deveni când-va protopop, care fundaţiune sub laudabila dênsului administrare însĕ este aproape de ruină, însĕ sciu şi aceea, că fondul biserico scolar din Şulumberg este aproape de a-şi da duchul ca şi fondul protopopesc, înfiinţat şi înmulţit de fostul administrator protopopesc prin crucerii dela licenţiile de cununii, din carele fără consensul şi fără auctorisarea comitetului protopopesc, ba fără scirea membrilor acestuia, a demândat epitropului sĕ ea banii din cassa de păstrare a Agnitii în suma nu mai mult nici mai puţin fără cam circiter 150 fl., ceea ce vor dovedí la timpul seu libelele şi se-i plătească dênsului spesele avute cu banchetul seu la instalare în consonanţă şi aceasta manipulare cu § l 27 din statutul organic părinte corespondent G. Veḑi deci, că me interesez de tractul nostru şi de înaintarea lui. Ḑici, că eu a-şi fi încercat prin individul Musca din Şulumberg a zadarnicí edificarea scoalei, prin aceasta earăşi spui un neadevĕr demn de dta, căci eu cunosc ce este drept 2 indiviḑi cu numele Musca pe Gligor şi Nicolae, însĕ cu nice unul n'am vorbit un legănat cuvênt încă dinaintea venirei actualului protopop în tract, dar în urma corespondinţii dtale, convenind cu respectivii indiviḑi, i-am întrebat în presenţa unor persoane demne de creḑĕmênt, care dintre dênşii ar fi fost contrari edificării scoalei din Şulumberg şi dênşii mi-a spus că nice unul, fără că Gligor Musca ca membru din comitet s'a opus voinţii protopopului împreună cu alţi membri din comitet, căci dênsul în contra contractului încheiat cu măestrul a demândat acestuia sĕ mute o uşa, se mai ridice zidul, ceea ce nu era provĕḑut în planul de zidire, din care causă astăḑi măestrul le mai cere preste togmeala avută vre o 200 fl., eată deci adevĕrul; se vede, că esti şi aci rĕu informat, părintele protopop însĕ dacă îi face cineva oposiţie atuncia numai decât aruncă vina pe preotul Moldovan, caute însĕ la sine, căci dênsul le causează toate, sulevaţi însĕ şi causa aceasta a scoalei din Şulumberg, că ve voiu supune eu apoi manipularea dvoastră şi în cestiunea aceasta după cum de facto este.

Apoi cumcă cu banii sei!? sau ai „Albinei"! ar fi cumpĕrat protopopul porţiunea canonică din Covĕş nu este dovedit, eu sciu ca cu banii „Albinei"; fie însĕ ori cum, Coveşenii datoresc acesti bani „Albinei".

Ce se ţine de aserţiunea dtale, că eu a-şi fi luat parte la banchetul lui Baussner după alegere este drept, n'am luat însĕ parte la banchetul lui Halász ca alţii, nici n'am primit bani dela acesta vĕnḑêndu-mi caracterul. Suplic şi la ministru în fie-care an după ajutor, căci ca preot român am drept la acel ajutor,**) cu atât mai vêrtos, căci me sunt şi demn al căpĕta, căci deşi am spesat mult în vieaţa mea pe la studii, totuşi am o parochie destul de sĕracă şi în aceasta parochie nime nu-mi tinde mâna de ajutor, pentru aceea însĕ tot român sunt încă nu mi-am vêndut neamul şi nici că-l voiu vinde.

Veḑi părinte corespondent acestea ar trebuí şi altele multe, cari mi le reserv pentru alte timpuri sĕ le spui publicului, dar nu publicului ci cel puţin protopopului intimului dtale client, ca sĕ lucre în consonanţă cu legea, nu se ve apucaţi de certe. Te ai lăudat, că me vei sprigini dacă vei vedé că lucru după drept şi dreptate, aşadară îndeamnă-l pe protopopul se adune comitetul la şedinţă, se concheme sinodul şi cu acestea corporaţiuni sĕ se nisuească a delătura în bună înţelegere pedecile şi rĕul nu calumniind pe alţii semânênd discordie între fraţi, aci trebue se fii la locul dtale, căci aceasta o cere chemarea d-tale ca preot.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

**) Dar nu pe aceasta cale. Red.

Spune-i şefului sě-şi aducă aminte de cuvintele Ilustrităţii Sale dlui consilier aulic în pensiune Iacob Bologa din presara alegerei de protopop în casa şi la masa capelanului protopopesc Ioachim Părău, rostite în urma cântărei Ilustrităţii Sale: Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locuí fraţii împreună etc. şi fie încredinţat, ca lucrând în inţelesul acestora tractul va progresa şi înflorí mergênd mână în mână cu toţii cătră scopul sfânt, la din contră vênt semĕnând fortună veţi secera. Sapienţi sat.

N Moldovan.

La preumblare întâlnim pe mulţi cu faţa galbină, cu privirea posomorîtă, cu paşii obosiţi etc. şi ce e causa? Nu e altceva de cât suferirea de nervi, şi chiar pe lângă buna îngrijire boala nu se mântue; folosesci însĕ elicsirul de nervi al Dr. Lieber remâi uimit de înfluinţa vindecătoare a acestui preparat binecuvêntat Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (crucea cu ancoră) $^1/_2$ sticlă =2 fl. v. o sticlă duplă fl 3.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 19 Novembre 1887.

Buda: 83 43 40 21 41

Nr. 191. [1740] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante parochiale din Dâncu-mic/ sě escrie a doua oară concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 ḑile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.
2. 13 jugěre şi 365☐ stânjen pămênt arător şi fênaţ.
3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulěu, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.
4. Una ḑiuă de lucru sau 40 cr. v. a. bani dela toată familia.
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească sě-şi aştearnă petiţiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orěştiei.

Orěştie, 6 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blaşfalěul/ de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sě escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 17/29 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1155. [1739] 2—3

CONCURS.

Cu provocare la resoluţiunea Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta sě escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bětrânul paroch Ioan Hociota în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumĕtate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post sě 'şi presenteze petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sě escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 25 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 443 [1728] 3—3

EDICT.

Vilma Tomuţa gr. or. din Abrud, carea de 8 ani ş'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orĕştie cu domiciliul în colonia Piski fără sĕ se scie ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o ḑi sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorţiu a bărbatului ei, sĕ va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanţă.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 440. [1731] 3—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzĕului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Dima, tot din Intorsura-Buzĕului, fără a se sci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia sa sĕ va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 401. [1736] 3 -3

Citaţiune edictală.

Maria Goiţă din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără sĕ se scie ubicaţiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestora, sĕ se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urḑit se va decide şi în basenţa ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanţă

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 3—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Előpatak), care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asuprai de bărbatul ei, se va pertracta şi decide în absenţa ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 2—3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroşeni, carea de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Coţofan tot din Petroşeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi în absenţa dênsei.

Haţeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţeg.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 441. [1729] 2—3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica şi în absenţa i.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

[1737] 2—3

Medicinae universae

Dr. P. Cioran

ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Nr. 101. [1735] 3—3

Edict.

Lina n. Ioan Frăţilă gr. or. din Bungard, soţia legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicaţiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Singur veritabil sĕ află sub aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluşiri mai de aproape dă circulariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 24—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 38—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 12/24 Novembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Novembre.

Ne am impus o deosebită reservă în ținuta noastră față cu „Tribuna“ și aceasta din mai multe considerațiuni. Ne-am impus tăcere cât timp numai ne va fi posibil. Nevoiți suntem însĕ se rumpem cu tăcerea, și sĕ luăm posițiune hotărîtă față cu nouĕle ei porniri, căci este angagiată demnitatea bisericei, demnitatea noastră ca oameni onorabili, și demnitatea amicilor nostri. Mai pe sus de toate voim se restabilim adevĕrul, care și în aceste timpuri de demoralisare trebue se fie motorul acțiunilor noastre în cele naționale numai puțin, ca și în fie-care acțiune privată.

În numĕrul seu de Dumineca trecută ḑiariul „Tribuna“ în primul articol dă lecțiuni de educațiune politică, de formarea caracterului junimei.

După maniera sa cunoscută, „Tribuna“ ține lecțiune de moralitate publică dupăce calumniază mai întâiu pe Preasânția Sa archiepiscopul și metropolitul nostru Miron Romanul, atribuindu-i însușiri sufletesci, cari Escelenția Sa nu le are. dară de care până în suflet sunt cuprinși oamenii dela „Tribuna“; o face aceasta, după ce mai întâiu prin vorbe late spune un mare neadevĕr, ca lumea, luându-se după vorbele cele mari, sĕ-și închipuească lucruri și mai mari. Presentează adecă „Tribuna“ pe Escelenția Sa ca pe un om plin de vanitate, care caută ocasiunile sĕ i-se facă ovațiuni, apoi ca pe unul plin de pasiune, care face presiune asupra oamenilor din jurul dênsului, și în fine ca din senin se provoacă la fostul redactor al ḑiarului nostru, la domnul asesor consistorial și referent în senatul scolar, Mateiu Voilean, presentându-l ca pe un om, care a căḑut pradă neomenoaselor presiuni ale Escelenției Sale, perḑêndu-și independența, pe care apoi 'l pune în paralelă cu domnul Gregoriu Moldovan. Esclamă apoi: feriți-vĕ de asemenea caractere.

În interesul adevĕrului trebue se reducem lucrurile la starea faptică, sĕ restabilim restălmăcitul adevĕr, și se strigăm „Tribunei“: Destul cu ticăloșiile!

Este cunoscut publicului român, că cu ocasiunea presentărei Escelenției Sale la Cluș spre a asigura pe Maiestatea Sa monarchul nostru despre loialitatea bisericei greco-orientale din archidiecesă, junimea română dela universitatea din Cluș a aflat de cuviință sĕ-și facă reverințele la Escelenția Sa. Luând noi notiță de acest pas al junimei, care tradează o nobilă însușire în caracterul junimei noastre, „Tribuna“ n'a putut, ca în modul obicinuit de ea sĕ nu tragă la îndoeală esactitatea notiței noastre.

Desmințită în toată forma prin tinerii dela universitate, „Tribuna“ a pus la cale o mișcare între tinerii dela universitate, ca se remonstreze contra acelora, cari au susținut starea faptică a lucrului. Avem informațiuni, că un colaborator din redacțiunea „Tribunei“ a scris la Cluș unor bărbați onorabili, ca se stoarcă dela tinerimea universitară declarațiuni contra Escelenției Sale. Acesti bărbați în mână cu provocările de aici au consultat pre mai mulți inteligenți din Cluș, și acestia au rĕspuns: Dați pace junimei, ajungă „Tribunei,“ că la 1885 a făcut martiri din mai mulți tineri universitari.

Noi am sciut toate acestea și am tăcut în interesul reputațiunei neamului nostru. Eram de credința, că rătăcirea va fi recunoscută și din partea celor dela „Tribuna.“

Cât de mare a trebuit se ne fie mirarea, când cetim în numĕrul de Dumineca al „Tribunei“, că junimea română este terorisată de către Escelenția Sa, că oamenii aproape de Escelenția Sa, dispun de stipendii, pe cari le impart numai la cei slabi de caracter, și cei cu porniri de independență sunt amenințați cu perderea stipendielor.

Dacă sunt onorabili oamenii dela „Tribuna“ vor vení cu casuri concrete, până atunci le spunem: că toate acestea sunt calumnii.

Este o mare nemernicie a afirma despre archiereul nostru, că este omul pasiunei, face presiune asupra subalternilor sei. Aceasta o simt pas de pas cei dela „Tribuna,“ ei însĕ își ajung scopul cu lățirea da asemenea neadevĕruri. Dacă Escelenția Sa ar avea porniri spre pasiuni, dacă ar voì se facă presiune, atunci de mult n'ar mai fi în consistoriu câțiva asesori consistoriali, de mult n'ar mai fi în seminariu, Dr. Barcianu, D. Comșa Dr. Crișianu și Cunțanu, nu în fruntea tractului Sibiiu protopp. Simeon Popescu, și alți câți-va în fruntea altor protopresbiterate, cari sunt tot atâța stêlpi ai grupului de oameni dela „Tribuna.“

Escelenția Sa însĕ este omul cel mai constituțional din lume, și în simțul seu de liberalism merge așa de departe, încât sufere ca oamenii, cari se hrănesc dela biserică, se arunce cu tină în biserică, sĕ nimicească instituțiunile ei.

Obrăsnicie este în cele din urmă și atacul contra domnului asesor consistorial Mateiu Voilean. „Telegraful Român“ de pe timpul cât l'a redactat dl Voilean, în ținuta sa a fost tot atât de solid, dacă nu mai solid ca „Tribuna“; apoi de bună seamă mai cu independență redactat, ca pe timpul domnului Cristea sub fericitul Șaguna. În el se află articuli despre interesele noastre naționale superiori articlilor din „Tribuna“ cu: „*ibis. redibis.*“

În acest punct caracterul politic al domnului Mateiu Voilean este curat.

În oficiul seu actual el lucră cu consciențiositate și independent, legat fiind numai de legile esistente. Dovadă archiva consistorială, dovadă domnii asesori consistoriali din senat.

Aceasta o sciu și asesorii consistoriali, cari înspiră condeiul dela „Tribuna“. Lor însĕ nu le pasă de adevĕr, scopul lor e: se calumnieze.

În timpul din urmă s'a deschis și ochii acelora, cari mai țineau ceva la cele scrise în „Tribuna“. Aceasta ne servesce spre mângăere, și dacă prin cele scrise am contribuit și noi la luminarea publicului vom avea consciința, că ne-am împlinit datorința de publicisti, spunênd adevĕrul în toată golătatea lui.

Revista politică.

Lumea politică discută mult asupra visitei din Berlin acum terminată, ear presa se îndeletnicesce cu fel și forme de comentare asupra acelei visite. Încă dela început visita țarului la curtea din Berlin, într'un timp, când relațiunile dintre cele două state ajunsese, putem ḑice, culmea lor de încordare, era privită de toate statele, ca un pas serios și decisător totdeodată în referințele dintre Germania și Rusia. Din limbagiul, de astăḑi cu totul schimbat al jurnalelor berlineze, cari raportează cu satisfacțiune despre visita țarului, se poate ușor deduce efectul împăciuitor al visitei. Deși positiv nu se scie încă nimic despre resultatul visitei, cu toate acestea judecând după toate semnele esterioare, nu mai încape nici o îndoială, că relațiunile dintre Germania și Rusia nu s'ar fi ameliorat. Sancționarea acestei ameliorări a putut sĕ se facă însĕ numai în convorbirea de cinci sferturi de oară, dintre țarul și prințul Bismarck, în care convorbire, jurnalele berlineze pun tot pondul și scopul visitei. Deslușiri despre acea convorbire ḑice „Post“ trebue sĕ se dea, la din contră lipsa ori cărei deslușiri este cea mai eclatantă deslușire.

În fața tuturor acestora se vede lămurit, că tot tripla alianță este aceea pe care foile berlineze pun mai mare pond, căci ele ḑic, că visita țarului ori cum, din solidaritatea și scopul acelei alianțe nu va puté schimba chiar nimic.

Acesta este punctul la care singur se provoacă jurnalele rusesci, din incidentul visitei din Berlin, și care le face pe toate a se îndoí în posibilitatea

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

5. *O ordinăciune episcopească, prin care se îndatorează preoțimea a ținé serviciul divin din incidentul morții împĕratului Iosif II.*

Nro. 116. Inălțatul C. G. au binevoit acum la 15 a lunei acesteia sub Nro 1915 pentru jalnică săvêrșirea și mutarea prea milostivului împĕratului nostru Iosif II din lumea aceasta trecĕtoare la cele vecinice a ne însciința a ne poruncí, ca la toate neamurile deodată în 3 ḑile după olaltă, pe lângă sunetul clopotelor, sĕ se facă rugăciunile cele cuviincioase pentru mântuirea și fericirea sufletului mai sus pomenitului împĕratul nostru. Ear a patra ḑi după încetarea clopotelor rugăciune pentru bine norocirea și blagoslovită stăpânirea viitorului nostru împĕrat. Deci Preacucerniciei tale poruncim, ca îndată cât vei căpĕta aceasta, deodată sĕ poruncesci la toti preoții Prea cucerniciei tale, ca toți deodată la toate bisericile în 2 ḑile, a treia ḑi, a patra ḑi a lunei viitoare Aprile, după călindariul nostru, sĕ se slujească sfânta liturghie și părăstasul după obiceiu, întru pomenirea mai sus pomenitului și de jale vrednicului nostru împĕrat întru Domnul rĕposat și la fiesce-care biserică în mai sus pomenitele trei ḑile sĕ se tragă clopotele într'o ḑi trei ceasuri, adecă un ceas dimineața, unul la ameaḑi și altul la vecerniă; ear a patra ḑi, după încetarea clopotelor, adecă la 5 Aprile sĕ se facă alte rugăciuni pentru viitoriul nostru împĕrat, precum s'a scris mai sus, ca sĕ fie norocit și blagoslovit întru stăpânirea sa. Ear unde n'ar ajunge porunca noastră până atunci, poate sĕ se facă și după aceia. Sibii, 22 Martie, anno 1790. Gerasim Adamovici.

6. *O însciințare episcopească despre depunerea protopopului George Radovici, pe lângă îndrumare a se ferí preoțimea de neobservarea căreiva ordinăciuni.*

Fiindcă Înaltul C. Guvernium o judecată, ce au curs prin consistoriumul nostru, asupra protopopului Brașovului George Radovici pentru o cununiă, ce s'au întêmplat cu porunca lui, prin alt preot din vecinătate, fără de strigarea de trei ori și fără de voia părinților fețĕlor împreunătoare, acum la 18 ḑile a lunei acestia Nro 1201 prin milostivul seu dicret bine au voit a întărí și a poruncí, ca numitul protopop sĕ fie lipsit din protopopiat de tot și popa cel din vecinătate asemenea cu ariștea canonit; așa veḑênd noi, că și de alte multe laturi mai vin de acest fel de pricini și mulți sunt tocmai acuma în judecată arătați de către slăvitele varmeghii, am aflat de lipsă pentru trecerea primejdii întêmplătoare tuturor protopopilor și preoților a însciința, ca sĕ se păzească de acestfel de întêmplări și sĕ iee sama mai bine poruncilor împĕrătesci, sĕ nu greșească cât de puțin în potriva lor ori în ce fel de materie, fiind acestea foarte lucruri gingașe. Despre care și Prea Cucernicia ta și preoții vei însciința, ca sĕ se păzească de a lucra ceva cât de puțin împotriva poruncilor sub perderea diregătoriei lor și altă pedeapsă pe lângă aceia, după faptă mĕsurată și de s'a întêmplat undevași ceva de acestfel de urmări sau în ori ce fel de chip, care ar fi în protiva poruncilor împĕrătesci, Prea cucernicia ta prea cu grabă sĕ arăți aicea, ca sĕ nu apuce a se descoperí lucrul de alte laturi, despre tisturile varmeghii sau alt cineva și atunci Prea cucernicia ta, ca un nebăgător de samă și ca un neîmplinitor datorii chemării Sale, asemenea cu vinovatul te vei canoní. Sibii, 23 Februarie 1790. Gerasim Adamovici.

6. *Ordinăciune episcopească, privitoare la adunarea mai regulată a tacsei sidocsiale.*

Înaltul crăiescul Gubernium acum m'a însciințat la 18 a lunei acesteia sub 1882: cumcă după o poruncă, ce s'a dat la 19 a lui Ianuarie 1789 sub Nro 272, pentru strângerea sidocsiei prin tisturile varmeghii mai nici o ispravă s'ar fi făcut: că foarte puținei bani de aceia ar fi întrat până acuma unei depline împăciuri între Germania şi Rusia. Tripla alianţă ḑic ele, aşa după cum e scopul ei, face imposibilă ori ce sprigínire din partea prinţului Bismarck întru realisarea planurilor Rusiei în Bulgaria.

Se întunecă tot mai tare ceriul Franciei, şi în starea absolut confusă în care a ajuns republica astăḑi, temerea a pĕtruns inimile multora, că natura aplecată spre revoluţiuni a francezilor, îşi va pune în lucrare pornirea ei. In şedinţa din urmă a camerei, ministeriul şi-a dat dimisiunea, care a fost primită de presidentul republicei, şi care se crede că va însărcina pe dl de Flourens cu formarea unui nou cabinet.

Altcum a aflat cu cale a purcede preşedintele republicei dl Grevy, care după cum a declarat nu voesce sĕ-şi dea demisiunea constrêns fiind la aceasta de către cameră, căci ar da nascere prin aceasta numai la un cas de precedenţă, prin care camera după plac ar puté resturna pe ori care president, şi în care cas acesta ar fi întocmai unei instituţiuni pe care o poţi delătura cât de uşor.

Cu toate acestea posiţiunea lui devine din ce în ce mai critică, ear învălmăşala în republică cresce mereu, dând nascere la demonstraţiuni, iniţiate de jurnalul monarchico-clerical „le Gaulois“, care cu multă îndârjire a publicat mai în urmă un articol întitulat: *Trăiască Regele!*

Jurnalele germane încă nu vreau sĕ se arete streine de toate cele ce se petrec în Paris, „Post“ ḑice, că acusaţiunea îndreptată contra lui Wilson nu e decât o conspiraţiune a radicalismului contra republicei. Dl Boulanger şi creaturile sale ḑice jurnalul german, sunt urzitorii conspiraţiunei. În dosul acestei conspiraţiuni stă partida de resbel şi panslavismul.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din nord-ostul Transilvaniei în 18 Novembre 1887. Dl Redactor! Încă dela început a fost un secret public, că pelângă pofta de câştig, rĕsbunarea a fost motorul principal, care a dat nascere consorţiului „Tribunei“ şi acestei foi. Scopul acesta însaşi „Tribuna“ uneori l'a dat pe faţă în coloanele sale.

Prin frase bombastice, prin articuli sensaţionali şi alte apucături „Tribuna“ pe mulţi, cari nu sunt dedaţi a judeca lucrurile mai adênc, la început i-a sedus a lua de bani buni cele ce se publicau acolo fie chiar lucruri nedemne de o foaie serioasă, aşa încât şi în conversaţiuni private acesti uşurei de minte se provocau la „Tribuna.“

Astăḑi au eşit cuiele prin sac, sau mai bine ḑis s'a demascat, că sub pelea leului strigă altă nenorocită fiinţă.

Ce a făcut „Tribuna“? Cu ocasiunea alegerilor dietali tribuniştii sub masca de pasivişti zeloşi au pus sub anatemă şi au dechiarat de eschisi din societatea românească pre preoţi şi bărbaţi onorabili din simplul motiv, că nu au fost pasivişti, ci au urmat unor vederi mai conciliante.

Tribuniştii s'au dechiarat în foaia lor de oameni fără confesiune religionară. Totuşi când era vorba de confesiune, apoi după opiniunea lor noi gr. or. eram cei mai netrebnici.

„Tribuna“ a atăcat în modul cel mai condemnabil pe capul bisericei noastre, ba unii consortişti la ocasiuni date au spus pe faţă, că scopul lor principal este îndreptat în contra capului bisericei, şi pe toţi, cari nu vor merge în direcţiunea aceasta cu ei, i privesc de inimici şi vor lucra la ori ce ocasiune în contra lor. Aceasta o au şi dovedit ei la ocasiuni date.

S'a apucat apoi „Tribuna“ cu planul ei de disstrugere de cea mai sântă instituţiune naţională culturală, şi cugetând că trebue înveninat şi secsul femeesc, a tras în tină scoala de fete a asociaţiunei, reuniunea femeilor române din Sibiiu şi scoala de fetiţe a acesteia

N'a lipsit „Tribuna“ a atăca pe aşa numitul comitet central naţional, căruia şi ea aparţinea în privinţa vederilor politice, precum şi institutul „Albina“ trăgênd în tină pe bărbaţii cei mai onorabili, încărunţiţi în lupte şi activitate.

Şi cu toate acestea ce resultat a avut aceasta procedere a „Tribunei.“

Capul bisericei noastre la toată ocasiunea şi în toate călătoriile, fie intreprinse în ori ce parte — s'a putut şi se poate convinge de veneraţiunea, iubirea şi loialitatea neclătită a poporului credincios, precum şi de deosebita stima şi respect din partea străinilor şi fiilor sei sufletesci.

Venerabilii bărbaţi ai comitetului asociaţiunei şi bravele femei din reuniune ca tot atâţa ingeri păzitori, au sciut apĕra şi ferí institutele noastre cele sfinte naţionale de duchul cel rĕu.

Tocmai şi din aderenţii Tribunei, pre cari la început prin feliurite moduri î câstigase prin provinciă, cei mai mulţi s'au trezit, şi au întors tribuniştilor spatele.

Quid nunc? va fi ḑis „Tribuna“ în urma acestora. Am gătat cu toate, şi adunêndu-şi consortiştii şi toţi consilierii au făcut sfat. Oamenii tineri şi sburdalnici uşor sar dintr'un estrem într'altul. Aşa tribuniştii din pasivişti esageraţi acum deodată a rupt legătura cu partidul lor naţional şi aceptează terenul legal creat prin legea naţionalităţilor din 1868 cu alte cuvinte, se apropie de principiile profesate totdeuna în „Telegraful Român“ cu cea mai curată intenţiune.

Inchei de astădată a le dorí succes în privinţa profesării noului program politic, poate că pe acest teren vor fi resultatele mai mulţămitoare pentru dênşii.

S.

Sânțirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

De lângă Olt, la 31 Octobre, 1887 v.

Crescinii nostri din comuna micstă, română-maghiară Arpatac, — comitatul Háromszékului, după-ce începuserà încă înainte de asta cu vr'o 8 ani a-și zidi o biserică nouă în locul celei vechi crepate, își vĕḑură acum după multă trudă, osteneală și alergare în dreapta și în stênga — realisată o veche dorință prin zidirea unei nouĕ biserici, carea biserică este după împregiurările lor foarte frumoasă; — ba o asemenea biserică mare și frumoasă nu găsesci împrejur — nici chiar în comitatul întreg! Această biserică frumoasă costă — afară de ḑilele de lucru cu mânile și cu carul prestate de crescinii nostri de acolo — preste 12,000 fl. v. a.

Consciința religioasă a acestor români buni și de conservare în legea strămoșească îi stimulase la sacrificii mari; căci cu drept cuvênt mari se pot numí contribuțiunile de 30—50 fl. pentru un cap de familie date de un popor fost până ierialaltă-eri înjugat la robotă în toată puterea cuvêntului. Este lucru mare acesta, mai cu samă luându-se în considerare stările lor economice, că în decurs de vr'o 10 ani îi loviră grândina și potoapele de 3 ori, de le înecase vitele și le nimiciră total bucatele pe câmp.

Dat'a pălmașul și ḑilerul ca și cel-ce avea ceva moșie pe întrecute pentru s. biserică, pentru casa lui Dumneḑeu. Adunat'au milă și de pe la alți crescini d'ai nostri, căci caritatea românului n'are margini, când e vorba pentru împodobirea casei lui Dumneḑeu și pentru conservarea legii strămoșesci, cu toată lipsa ce caracterisează mai cu seamă epoca actuală.

Dar în fruntea arpătăcenilor strălucesc cu vîrtutea între fii cei buni, cu dărnicia mai cu seamă vr'o 4 – 5 indiviḑi, cari se distinserà cu dărnicia.

N'am intențiune sĕ-i pomenesc aci doară numai pentru ca sĕ-i laud, — căci vîrtutea se laudă de sine, — ci pentru ca sĕ afle imitători și pe aiurea. Acesti fii demni ai bisericei noastre sunt: 1. Dnul Dimitriu Cioflec din Arpatac, profesor emerit. în Brașov, care a dat până acuma la vr'o 800 fl.; 2. Dnul Colțescu din Arpatac, de present mare comersant în Bucuresci, care a dat până acuma peste 2000 de lei noi; 3. domnul Nicolae Leucă epitrop biser. și mare proprietar în Arpatac, care a dat până acum la 1000 fl.; 4. domnul Iordache Zachariă, mare proprietar în Heghig și comersant în Arpatac, care a dat în numele Domnului, nevrênd (din mare modestie) sĕ scie stânga, ce face dreapta, și care alăturea cu dl paroch local, Dionisiu Nistor și cu alți fruntași din comună steteră într'ajutorul acestei întreprinderi mărețe, ḑiua — noaptea cu fapta și cu cuvêntul — până la fine, ca nesce fii demni ai bisericei noastre! Și ca o minune dumneḑeească! — tocmai unde se credé, că biserica noastră va sucumbe: Eată că acest locaș de închinare, vecinicul simbol al tăriei crescinesci în neamul nostru, rĕsare ca un fenice din umbra sa mai superb, mai măreț, — spunênd călătorului că încă e vie și tare credința românului în Dumneḑeu și în legea strămoșească, că încă mai trăesce poporul român!...

Destul că după-ce sĕ terminà zidirea bisericii, după-ce i-se adjustă interiorul cu cele mai strict necesare, după-ce totul fù gata spre a satisface primelor necesități indispensabile: începea sĕ se întrebe lumea, când are sĕ se sânțească biserica? Lumea nedumerită sĕ întreba: Sânțise-va biserica prin Archiereu sau prin protopopul concerninte așa numai provisoriu până la altă ocasiune? Cu sĕptămâni înainte oamenii prin sat și întâlnindu-se pe la têrgurile Sângiorgiului, Brașovului etc. n'aveau altă vorbă, decât sĕ afle, că cine vine la sânțire?... Când se va sânți noua biserică, — trecea vorba din gură în gură!

În fine sĕ lățise vestea, ca un ce hotărît înainte cu vr'o 4 sĕptămâni, că biserica se va târnosí în ḑiua de 26 Octobre, la ḑiua și sĕrbătoarea s. martir Dimitrie, dându-i-se acest hram. Înainte însĕ cu câteva ḑile de 26 Octobre a. c. altă veste și mai îmbucurătoare sĕ lăți ca fulgerul în aceste părți ale țĕrei. Sĕ vorbea din gură în gură cu toată siguritatea, că la șânțire o sĕ vină însuși Escelanția Sa, prea bunul nostru archiepiscop și metropolit **Miron**. Şe lățise în popor o bucurie generală, o însuflețire și un entusiasm rar; pe fețele tuturor era descrisă bucuria! Mergi și tu la sânțire? Oameni din peste 50 de comune sĕ pregăteau de drum, sĕ fie față la marele act al consacrării, sĕ vadă desvoltându-se și desfășurându-se pompoasele ceremonii rituale ale bisericii ortodocse ecumenice de însuși archiereul nostru asistat de înalta sa suită. Cu o ḑi înainte se adunară mulțime de oameni de toată starea și condițiunea de prin împrejur, din depărtări respectabile chiar, numai și numai sĕ vadă pe archiepiscopul și metropolitul românilor gr. or din Transilvania, Bănat și Ungaria, și sĕ fie presenți la sĕvêrșirea marelui act al tărnosirii, care în biserica noastră ecumenică ort. or. se face cu mare pompă, desvoltându-se ritul bisericei ort. or. în toată splendoarea posibilă!

O adevĕrată însuflețire generală cuprinse poporațiunea, de care însuflețire nu fură scutite nici celelalte poporațiuni și confesiuni, când se scia positiv, că Escelenția Sa, Înalt prea sânțitul și prea luminatul domn archiepiscopul și metropo-

---

aicea la vistieria împĕrătească și pentru aceia acum de isnoavă s'ar fi trimis poruncă foarte strașnică la tisturile slăvitei varmeghii, ca numai decât sub mare rĕspundere sĕ se stringă toți banii sidocsii atât de pe anii trecuți cât și după acesta dela toți preoții și sĕ se adune aicea la cămară. Deci veḑênd eu aceasta poruncă și socotind ca nu cumva din nebăgare de samă sau înțârḑiere sĕ cădeți la mare cheltuială și osteneală ba și rușine, mai pe urmă ve sfătuesc mai înainte ca sĕ nu ve arătați așa leneși și nebăgători de samă poruncilor celor mari și sĕ tot asceptați porunci peste porunci, prin care nimic nu ve agonisiți fără urgie și scădere cinstii atât înaintea tisturilor varmeghii cât și înaintea crăiescului Gubernium și pre urmă tot ve va căuta a împliní ceea ce vi se poruncesce; ci mai nainte ve destoiniciți a strînge toată restanța atât de pe anii trecuți cât și după acesta, ce se cuvine la olaltă și când va sosí porunca dela slăvita varmeghiă, Prea cucerniciile voastre sĕ fiți gata și de loc sĕ-i aduceți la perceptoriul locului ca sĕ se trimită aicea la cămară, că altmintrelea sĕ sciți, că slăvita varmeghiă nu va ostení oamenii sei în zadar, ci toată osteneala, cheltuiala va trage dela protopop, care se va afla negata și nebăgător de samă și mai pe urmă va vedea încă, ce i se va urma. Sibiiu, 20 Martie 1790. Gerasim Adamovici.

7. *Ordinăciune, prin care se interḑice preoțimei a pedepsí pre cineva cu pedepse grele.*

A sa împĕrătească mărire prin milostivul seu decret dela 3 ḑile Decemvrie anul trecut, intru asemênarea altui al seu dicret, anno 1786, bine au voit, ca parochii sau preoții de fiesce-care lege cu dojanele și cu pedepsele duhovnicesci sĕ canonească, eară a globí cu bani, a bate sau cu necinste și rușinare pe cineva a pedepsí sub grea dare de samă sĕ nu îndrăsnească, ci într'o întêmplare ca aceasta, când prinde osebitele dojeniri și pedepse duhovnicesci scandela de obsce nu s'ar putea îndrepta, sĕ arăte lucrul la magistratul politicesc și de acolo sĕ ascepte folos. Care milostivă poruncă și consistoriumul spre înplinirea guvernicescului intimat dela 27 Decemvrie anului trecut 1791 sub Nro 10,539 Cucerniciei tale spre ținerea îndată spre acest sfêrșit și la supuși preoții ți însciințează. Sibiiu, 2 Martie 1792. De bine voitor, Stephan Popoviciu m. p., protopopul Ungri, prezeș interrimal, A. Aron Budai m. p., notareș.

8. *Ordinăciune episcopească, privitoare la scutința fiilor de preoți și a fețelor bisericesci dela serviciul militar, precum și la unele reclame pentru neobservarea acestei scutințe, a căror causă sè arată a fi fost abusarea de acest drept din partea unor preoți. Lângă acestea sĕ mai adaugă și o îndrumare cătră preoțime de a fi cu băgare de samă, ca sĕ nu sĕ nască în popor vre-o revoltă.*

La o presentațiă a noastră Escelenției Sale Domnului guvernator George Bánffi, după jalbele oare-cărora preoți pentru nĕcazurile și greutățile, ce prin prinderea la cătane a feciorilor sei și a slujitorilor bisericesci li se întêmpla, spre vindecare trimese au binevoit Escelenția Sa la 27 Ianuar, a. c. Nro 39, a ne însciința, precum numitele jalbe, s'au dat ca sĕ se cerceteze și găsindu-se drepte cu cuviință sĕ se vindece; milostivesce mai încolo poruncind, ca de acum încolo atât pe preoți cât și pe norodul neunit dela toată necuviința și nelegiuita asupreală sĕ se apere. Deci dară, comunicăluindu-se mai sus pomenita cercetare acum la 6 ḑile lunei acestia, după călindarul nou, Nro 118, earăși prin Escelenția Sa și cu noi, în vreme ce întrênsa sĕ arăta ponosluitor acei preoți a fi fost pricina, că ar fi fost primit feciori străini prin lăcașurile sale și nedându-i afară pentru acestea, eară nu pentru feciorii lor și slujitorii bisericesci, cari sunt scutiți dela prinderea cătanelor, le ar fi urmat tot ponosul. De lipsă a fi a găsit a poruncí Prea cucerniciei tale și la ceialalți protopopi, că sĕ vestițí preoților subordinați ei la unele prilejuri, ca acestia, pe nimenea din săteni sau alți străini la sine sĕ nu primească litul nostru Miron, va porní Sâmbătă în 24 Octobre v. din Sibiiu şi seara va sosi la Feldioara, ultima staţiune a căii ferate în această călătorie. Sâmbătă seara dar sumă de inteligenţă şi de popor din localitate şi dimpregiur îi eşì înainte spre primire pănă la gară. Toţi asceptam trenul cu mare neastêmpĕr. D'odată s'aude fluerul ascuţit al maşinei dându-ne de veste, că trenul se apropie de gară, se face o mişcare generală. Eată în fine că trenul sosesce oprindu-sĕ în dreptul gărei frumos decorate. Vĕḑênd publicul pe Escelenţia Sa şi înalta sa suită, pe Preacuvioşia Sa păr. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, pe Preacuv. Sa păr. protosincel N. Frateşiu şi pe păr. proto diacon Medean, că sĕ dă jos, erumpe în strigăte de bucurie şi de bineventare cu „sĕ trăiască." După-ce Escelenţia Sa fù salutat în numele poporului Feldiorean şi în numele tractului de protopresbiterul concerninte, P. O. D. Ioan Petric, fù condus solemn în cuartirul anume pregătit în frumoasele case ale dlui Dr. Hortsman. În tot percursul drumului entusiasmul era general; feţele tuturor erau pline de bucurie, că adăpostesc pe archiereul în mijlocul lor. După-ce Escelenţia Sa le dete înalta sa binecuvêntare archierească, oamenii plecară acasă. Escelenţia Sa rĕmase aci până Duminecă a doua ḑi spre a oficia sânta liturgie în biserica locală. A doua ḑi la oarele 8 dimineaţa întrară în biserică la utrenie. La oarele 9 se începù s. liturgie de cătră Escelenţia Sa înalt prea sânţitul archiepiscopul şi metropolitul Miron asistat de înalta sa suită: Preacuvioşia Sa părintele archimandrit şi asesor consistorial Dr. Ilarion Puşcariu, de Preacuvioşia Sa părintele protosincel asesor şi secretar consistorial Nicanor Frateşiu şi de părintele proto-diacon Sergiu Medean, precum şi de domnii protopresbiteri: Ioan Petric al Braşovului şi Dimitrie Coltofean al Treiscaunelor şi de mai mulţi preoţi din prejur şi localitate. Sânta liturgie sĕ sĕvêrşi cu mare pompă, respunsurile liturgice le cântá corul vocal al tinerimii din Feldioara, ce fù instruit şi condus de preotul şi învĕţătorii din localitate. Meritul cel mai mare pentru acest cor, ba sufletul corului a fost şi este parochul local, Iosif Micu. Dela acest esemplu pot lua învĕţătură şi ceialalţi preoţi, sĕ întroducă în comunele lor astfel de coruri vocale, căci ele sunt o cerinţă indispensabilă a tîmpului, a epocei actuale mai cu seamă. Şi dacă nu se pricep dumnealor în ale corului, apoi sĕ lase măcar pe învĕţătorii, cari sĕ pricep la musica vocală, sĕ înfiinţeze atari coruri cu tinerimea, dându-le mână de ajutor în comitetele parochiale etc., eară nu sĕ-i împedece dela salutarul scop măreţ punêndu-le pedeci din curată rĕinţă. Suntem siguri şi ne mângaiem, că înaltele noastre autorităţi confes. bis. scolare vor sci afla leacul potrivit şi necesar pentru astfel de răni şi pe împedecătorii îi vor pune la locul lor meritat cu toată grăbirea, ce reclamă cestiuni atât de vitale pentru decorul şi viitorul bisericei noastre naţionale. După această mică digresiune sĕ reapuc firul.

(Va urma.)

Dialect macedonean-român.

Preacuvioşia Sa dl archimandrit Veniamin Popescu, care mai multe ḑile s'a aflat în mijlocul nostru pentru adunarea de oferte spre scopul tipărirei cărţilor bisericesci în limba română-macedoneană, drept model al acestui dialect ne a pus la dispositiune spre publicare următoarele versuri din o evangelie a evangelistului Ioan:

Dela Ionŭ cap. 20.

19. Dacă întunecă ḑiua acea dintr'una din Sim bete şi erau uşile înclise, acolo unde erau Matitaḑli adunaţi de frica a Ovreilorŭ, vine Isusŭ şi stătu tu mese şi le ḑise: Isihi la voi.

20. Şi dacă le ḑise aşiţe le spuse a lorŭ mânile şi coasta a lui şi sau hărăsitŭ Matitaḑli, că vĕḑură pe Domnulŭ

21. Si le au ḑis eară lorŭ Isusŭ aşiţe: Isihi la voi, precum mĕ petrecutŭ pe mine Tatălŭ şi eu trimitŭ la voi.

22. Şi dacă le ḑise aşiţe au suflat tu elĭ şi leau ḑisu lorŭ luaţi duhŭ aghisitŭ.

23. Şi a cuĭ voi vreţi sĕ ertaţi păcatele, se vor erta lorŭ şi a cuĭ voi vreţi sĕ ţineţi, suntŭ ţinute.

24. Ear Toma unulŭ din cei 12 pe care lu 'nclima gemenŭ (Didimos), nu era acolo cu elĭ când a venitŭ Isusŭ.

25. Ear ilĭ ḑicea lui alanţĕ Matitaţi: noi am vĕḑutŭ pe Domnulŭ, eară el le ḑicea lorŭ: dacă nu eu voiu sĕ vedŭ tu mânĕle a lui, rana de penuri (cui) şi pănă nu voiu bagŭ geagitulŭ a meu tu mânile de penuri şi dacă nu eu bagŭ mâna mea tu coasta lui nu voiu pistipsescu (crede.)

Mulţămită publică.

Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop şi metropolit Miron Romanul din Sibiiu, a bine voit a dărui pe seama bisericei române din Clisura (Macedonia,) o Evangelie legată frumos cu table aurite, asemenea un Molitvelnic şi un Apostol, pentru care fapt marinimos precum şi pentru alte multe binefaceri de cari m'am învrednicit din partea I. P. S. Escel. Sale, me simt plăcut îndatorat a-i esprima adênca mea multĕmita şi pe aceasta cale.

Veniamin Popescu,
archimandrit român macedonean.

Varietăţi.

* (Albumul Maiestăţii Sale). Din partea tuturor rudeniilor Casei Habsburgice sĕ va oferì Maiestăţii Sale monarchului nostru un prea frumos Album, împodobit cu diamante şi lucrat cu cel mai mare lucs. Acest album va conţinea fotografiile tuturor rudeniilor Casei Habsburg, care de present este una din cele mai lăţite case domnitoare în Europa.

* (Impĕratul Rusiei, proprietar de case în Berlin.) In anul 1838 Ţarul Nicolau a cumpĕrat o casă pentru efeptuirea unor lucrări de ale sale private în Berlin, prin ceia ce numele lui s'a indus în şirul cetăţenilor berlinesi. Ca cetăţean se simţí îndatorat a vení şi el în ajutor nefericiţilor din Berlin, ca şi alţi cetăţeni marinimoşi, cari sĕ îngrijesc de viaţa celor loviţi de soarte grea. Din suma de 5000 galbeni ce ţarul Nicolau o trimise magistratului din Berlin, s'a ridicat în acest oraş un spital, cu numele seu, care oferă la 95 cetăţeni bĕtrâni o îngrijire gratuită. Dreptul de moscenire, dela Ţarul Nicolau a trecut asupra următorilor lui, şi dela acestia asupra actualului Ţar, care posesiunile sale în Berlin le ţine, ca un dulce suvenir dela antecesorii sei.

* (Stăm bine.) După cum cetim în „Kolozsvár," inspectorul reg. de scoale din comitatul Solnoc-Dobâca, într'o şedinţă a comisiunei administrative ţinută în ḑilele trecute a raportat, că ministrul de culte şi instrucţiune publică a cassat scoalele de stat din comunele Chiachi Gârbou, Şintereag, Ileanda-mare, Lăpuşul unguresc şi Mălina. Succese strălucite pe acest teren şi în alte comitate.

* (Călătorie în interesul istoriei noastre române.) Cunoscutul literat român, dl Nic. Densuşan, membru corespodent al Academiei române, a interprins o călătorie în părţile Istriene, cu scop de a consulta şi cerceta unele opuri istorice din biblioteca din Zara, numită „Parovia". Va cerceta şi alte localităţi pentru de a aduna diferite date istorice, privitoare la Istoria românilor, ca aşa sĕ scoată din istoria nostră multele coniecturi, înlocuindu-le cu date positive.

* (Conservarea monumentelor antice.) Guvernul grecesc 'şi ţine de scumpă datorinţă a conserva, întru cât numai se poate, monumentele de preţ ale anticităţii. Ruinile teatrului lui Dionisiu, dela poalele Acropolei le-a asigurat de puterea nimicitoare a timpului, proveḑêndu-le cu acopereminte corespunḑĕtoare, pentruca se poată serví de doveḑi în viitor despre trecutul cel glorios al grecilor. De present guvernul s'a adresat cătră directorul institutului archeologic german din Atena, Dörpfeldt, ca acesta se întrevină cu mijloacele posibile pentru a scăpa de peire monumentul în formă de leu, ce s'a ridicat pe câmpul de luptă dela Cheronea la 338, în onoarea eroilor grecì, ce au căḑut în lupta contra macedonenilor. Amintitul director a promis, că în curênd va aduce la îndeplinire dorinţa guvernului, conducênd însuşi o comisiune la faţa locului.

* (Un dar încântător.) Principele Ferdinand de Coburg, regentul Bulgariei a primit ca dar dela un Paşă turcesc o tineră sclavă, de o frumseţe răpitoare, care e foarte pricepută în prepararea cafelei negre. Principele Ferdinand primì cu toată plăcerea acest dar, însĕ pe tinera copilă o eliberă din sclaviă, şi o îndatorà a-i ferbe cafeaua şi a-l serví la masă. Pentru acest serviciu, principele însĕ i ficsă o frumoasă leafă lunară.

* (Perigrini magiari la Roma.) Cu ocasiunea serbărei iubileului Papei vor pleca din Ungaria, afară de Primatele-cardinal Simor, şi următorii episcopi: Dulansky din Cinci-biserici, Schopper de Rosenau şi Császka din Zips. Totalitatea peregrinilor între cari sunt a sĕ numera mulţi magnaţi şi alte persoane de ranguri înalte, ce vor pleca la Roma din Ungaria sĕ ḑice că se va urca la 500. Episcopul din Zips, Császka deja s'a dus la Roma.

* (Lacul Aral seacă vĕḑênd cu ochii.) Lacul Aral şi marea Caspică, ca şi alte lacuri, cari au mai fost în sudul Rusiei şi cari în decursul timpului au dispărut secând cu desăvêrşire, seacă foarte repede Lacuri mai mici, din apropierea celor pomenite, sciute de mulţi, aḑi numai sunt sau cel puţin au rĕmas bălţi neînsemnate. Mulţi au aflat de bine, a împedeca secarea mărei Caspice, prin conducerea în basenul acestei mări a unei cantităţi de apă din rîul Don, prin ajutoriul unui canal. Acest canal va conduce apa mai întâiu în Wolga de jos şi apoi aceasta în marea Caspică. Contra realisărei acestei intenţiuni, cetăţile situate la Donul de jos sĕ opun cu toată seriositatea

* (Doftorie contra turbărei.) În şedinţa de la 24 Octobre 1887 a academiei de sciinţe din Francia, s'a comunicat esperienţele unui d. Perault, care probà că cloralul topit în o cantitate de ḑece ori mai mare de apă de cât greutatea cloralului, are proprietăţi vindecătoare a turbărei.

Esperinţele ce s'au făcut cu noua inoculaţiune ar fi dat cele mai bune resultate. Oameni şi epuri turbaţi s'au vindecat prin injecţiuni întra-veninoase de cloral disolvat în 10 părţi apă.

S'ar putea şi la noi încerca de medici şi veterinari, asupra animalelor turbate.

„Gazeta Sătean."

* (O conferinţă astronomică.) M. Paulian erudit astronom a ţinut Mercuri seara 11 a l. c., o instructivă conferinţă despre cosmogonie (nascerea Universului) în sala gimnasiului român din Braşov, la care conferinţă a participat un public numĕros. O a doua conferenţă nu mai puţin interesantă despre mĕsurarea timpului şi aplicaţiunea lui la compunerea unui călindar, va ţiné tinerul astronom Joi seara în 12 a l. c.

* (Oarele mâncării.) Pe timpul lui Francisc I al Franţei, pe la anul 1515, avea trecere următoriul proverb:

„Scoală-te la cinci şi mânâncă la nouă; cinează la cinci şi te culcă la nouă; astfel vei ajunge la nouă-zeci şi nouă de ani!"

Obiceiul de a mânca prânzul la nouă oare dimineaţa s'a pierdut cu timpul; Carol V mânca la zece oare dimineaţa şi la şapte oare seara. Iarna la şase oare seara şi în timp de vară între opt şi nouă ceasuri seara se trăgeau pretutindeni clopotele, spre a se aduce aminte oamenilor, că e timpul sĕ stîngă focul.

* (Bibliografic.) A apărut „Transilvania" Nr. 21—22 cu următoriul Sumariu: Esposiţiunea istorică dela Budapesesta din a. 1886. — Cultura naţională a poporului român în comparaţiune cu starea lui materială. — Scoalele civile de fete sau scoale superiori. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 31 Octombre, 1887. — Proiect de regulament pentru cursul complementar, împreunat cu scoala civilă de fete, susţinută de Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiu. — Proces verbal al comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, luat în şedinţa dela 8 Noemvrie 1887. — Bibliografia.

— *Candela* foaiă bisericească literară, ce apare odată la începutul fie-cărei luni, în numĕrul seu din 1 Novembre conţine: Omiliele sântului Ioan Crisostom la epistola cătră Români; Personalitatea preotului ortodocs; Cuvêntare pentru Dumineca a 28 după Rusalii şi Cronică.

---

nici ascunḑêndu-i sĕ le părtinească sau ori cum isprăvirea deobşte sĕ cerce a o împedeca, căci altmintrelea dispoziţiile prin Escelenţia Sa făcute, ca clirul neunit dela toate necuviinţele sĕ fie păḑit şi apărat, vor fi înzadarnice şi fiesce-care apoi îmtêmplătoarelor urmări spre neplăcerea lui sĕ le imputeze. Mai încolo cu tăriă pe taină ţi sĕ poruncesce şi în toată luna sĕ ne faci relaţie, cum sĕ află norodul în protopopiatul vostru. Eară oblicind întru dênsul ori-ce mişcare, care ar putea turbura pacea şi liniscea cea deobşte, în dată, atât pe noi cât şi pe tistul cel mai mare a ţinutului aceluia, sĕ ne însciinţeḑi şi cu dojenile şi cu învĕţăturile cele sănătoase păna la urmarea dispoziţiilor mai încolo sĕ te silească a împedeca mergerea înainte a tot cugetul rĕu. Altmintrelea nepriveghind despre acestea s'au oblicindu le şi tăcênd pe lângă alte grele pedepse dimpreună ca la toţi, câţi au tăcut în potriva datoriei, 'ţi va urma şi perderea slujbii de tot cu ne cinste. Sibii, 6 Martie 1793. Gerasim Adamovici.

(Va urma.)

Cu neînsemnatul preţ a întrecut pre toţi. Acestei împregiurări are de a sĕ ascrie, că pilulele spiţerului R. Brandt's au devenit cea mai favorită medicină pentru curarea morburilor, împedecarea mistuirei şi nutrirei. Se pot căpĕta cu 70 cr. şatula, în spiţerii fiind însĕ cu băgare de seamă totdeuna la subsemnătura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 23 Novembre 1887.

Sibiiu:	**10**	**57**	**78**	**39**	**58**

Nr. 1155. [1739] 3–3

CONCURS.

Cu provocare la resoluţiunea Prea veneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch Ioan Hociota în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumĕtate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post sĕ 'şi presenteze petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 25 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 191. [1740] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante parochiale din Dâncu-mic sĕ escrie a doua oară concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 ḑile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.
2. 13 jugĕre şi 365☐ stânjen pămênt arător şi fênaţ.
3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulĕu, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.
4. Una ḑiuă de lucru sau 40 cr. v. a. bani dela toată familia.
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească sĕ-şi aştearnă petiţiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 6 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 3–3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blaşfalĕul de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo Bistriţa, 17/29 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 3–3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroşeni, carea de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Coţofan tot din Petroşeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi în absenţa dênsei.

Haţeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţeg.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 441. [1729] 3–3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica şi în absenţa i.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţ e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acrealâ, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, că **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 5–25

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara		—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	—	—	—
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4 15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6 56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117 Defect   Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Novembre 1887.   *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Novembre.

Un nou mijloc, o noauă procedură de maghiarisarea naționalităților se inaugurează din partea șovinistilor cu copii bieților slovaci din comitatele Trencsén și Neutra.

De poate cineva se ajute pe copii orfani și i dă mâna ca sĕ-i imbrace în timp de earnă, înțelepcesce lucră și nimene nu va afla în procederea aceasta creștinească cuvinte de reprobă.

Numai cât aici nu e vorba de ajutor nici nu e vorba de îmbrăcăminte și hrană, ci e vorba de a lua copii sĕraci din brațele mamelor, a-i transporta în Alföldul Ungariei, a i adăpostí la familii maghiare, ca se invețe limba maghiară și se devină maghiari cu trup și suflet, oameni, cari mai târḑiu sĕ nu se mai poată înțelege cu mamele lor, cu frații lor și odată smulși din sînul familii se stingă din ei ori ce scântei de a mai ținea la legăturile cu cei de un sânge cu ei, ba poate se devină chiar și dușmani neîmpĕcați ai consângenilor lor, pentru-că notoric este, că omul aceea uresce mai mult ce a părăsit.

Pe noi, pe români procederea aceasta nu ne impacă și nu ne poate impăca nici odată. Nu este lege pe lume, care se poată sancționa o procedere de soiul acesta și tocmai în interesul bine priceput al păcii, în interesul causei maghiare, ne ridicăm vocea și desaprobăm pe cei ce inițiază astfel de metode la noi în țeară. Aḑi o fac cu slovacii, mâne-poimâne au se o facă cu noi și apoi de ce sĕ nu o spunem aceasta cu toată francheța la timpul seu ca se o scie cei ce au angagiamente de soiul acesta, că aceasta procedere la noi nu poate intêmpina decât displăcere și nemulțămire.

Sub masca de caritate crestinească nu este ertat sĕ se facă cuceriri de soiul acesta, și barbar e modul acela de a te folosì de sĕrăcia și neputința cuiva pentru de a-l desbrăca de limba mamei lui, al instrăina de frații sei și a oltoì în el alte simțeminte, alte datine și altă lege decât legea în care s'a botezat.

Aici se ni se ierte dacă pășim cu toată hotărirea contra acestui nou atentat, ce se face la adresa naționalităților din Ungaria. Înmulțit elementul maghiar cu o sută două de indiviḑi nenorociți, el perde alte două sute de inimi din ale căror brațe s'a smuls copii transportați și în loc de iubire 'și atrage ură după sine.

Credem că lucrăm tocmai în interesul patriei, în interesul păcii când ne punem pe terenul legalităţii și conbatem modul acesta de sporire al elementului maghiar.

Maghiarii nu au lipsă de a se înmulțì pe calea aceasta, așa o ḑicem noi, ci au de a lucra numai cu tact la împăcarea și înfrățirea tututor popoarelor și atunci fie-care individ va fi tot așa de bun cetățean al statului, făr' ca idiomul limbei sĕ poată face deosebire între unul și altul. Așa a fost în era corvinilor și Ungaria era mai mare, mai tare și mai fericită ca aḑi, când cestiunea limbei este pusă mai pe sus de omenia și vrednicia omului.

Aḑi în colorile românului se vede demonstrație contra statului, și românul atât e de conciliant, atât e de precaut și de răbduriu, încât ca neiubitor de vrajbă cum e, chiar și la un act cum e sânțirea unei biserici, pe poarta pe sub care trece archiereul seu, evită a pune steaguri pentru de a prevení pe cei ce și-au făcut un isvor de câstig din meseria denunciațiunilor, și a nu le da ansă ca sĕ ne presenteze de un element turbulent și de disordine, și sub ori ce împregiuri avem sĕ fim moderați și cu cumpĕt.

I cam doare pe unii din frații maghiari cumpĕtul nostru, i doare chiar și pe unii de ai nostrii, dar nu avem ce le face, nici la unii nici la alții. Numai cu cumpĕt și cu tact vom combate rĕul și vom sfătuí pe cei de o părere cu noi se o facă și ei tot asemenea, ear pe cei ce sunt mai cutezanți ca noi pe cei ce susțin, că „audaces fortuna iuvat“, nu-i vom urma nici pe terenul bisericesc, nici pe cel politic.

Revista politică.

Dumineca și-a ținut delegațiunea austriacă ședința de încheere. De interes politic din acea ședință este vorbirea presidentului dl Revertera, în care vorbire, asemenea tuturor celor ce s'au rostit în timpul din urmă, din partea bărbaților cunoscĕtori ai constelațiunei politice, se indică mai întâi tendințele de pace ale monarchiei noastre, și se sperează că și din afară se va urma asemenea.

Sciri îngrijitoare despre boala prințului de coroană german de present nu se mai aud, și bĕtrânul împĕrat Wilhelm poate fi mângăiat încât va prin numeroasele și sincerile espresiuni de compătimire, ce le primesce din toate părțile. Și cum n'ar fi aceasta, când însuși Francia figurează în rêndul acelor state, cari n'au întârḑiat a face ca consolarea lor la boala prințului de coroană sĕ resune în curtea împĕrătească din Berlin. Acesta n'a fost, ḑice „Neue Fr. Presse“ numai un act de complesanță internațională, ci un lucru corespunḑĕtor realității. Că Austriei îi s'a mulțămit însĕ într'un mod deosebit din partea împĕratului Wilhelm, pentru consolarea arătată, aceasta corespunde legăturei celei tari, care atât în Germania cât și în Austria posede în popor o simpatie neschimbată.

Comentariele la visita țarului încă nu s'au terminat, dându-se din ce în ce tot mai multe deslușiri cu privire la ea. Presa constată mai în urmă o formală pretinie, ce s'ar fi încheiat între cele două state vecine și înrudite chiar, care pretinie este urmarea atât de salutară a întrevederei dintre cei doi monarchi.

Ceeace îndreptățesce presa a susțіné aceasta, este mai întâi de toate însuși actul visitei, primirea și tractarea deplin cordială a țarului în Berlin, ear ca un semn dintre cele mai învederate, ca un gagiu al pretiniei, este ordinul „Vulturului negru“ pe care împĕratul Wilhelm cu mâna proprie l'a oferit ambasadorului rusesc dlui Schuwalow, îndată după convorbirea țarului cu prințul Bismarck. „Vossiche Zeitung“ identifică întru toate acest eveniment, cu altul ce de curênd avú loc în Berlin, asemenea acestuia, cu oferirea „Vulturului negru“ actualului ministru president al Italiei, contelui Robilant, căruia i se ascrie în mare parte succesul la alianța germano-italiană.

Din toate acestea se vede apriat, că Germania și Rusia se vor posta cu totul în altă posițiune una față de cealaltă, căutând cu tot dinadinsul la o împăciuire întru toate. Speranță la aceasta este cu atât mai mult, cu cât în urma visitei, producêndu-se lumină în ambele părți, s'a adeverit, că toate cele ce au ajuns la urechile țarului despre intențiunile Germaniei, și mai cu seamă cu privire la Bulgaria, n'au fost decât nisce scornituri mișelesci, după cum ḑice „Kölnische Zeitung.“ Prințul de Bismarck a convins pe deplin pe țarul că documentele, cari descriu politica sa în cestiunea Bulgariei, sunt toate false.

În starea aceasta de lucruri nu mai încape nici o îndoială, că țarul, va mai hesita a da mână cu impĕratul Wilhelm, anunțând aceasta Europei întregi, punênd astfel capĕt temerilor de cari cu toate asigurările ce se făceau din toate părţile despre întemeierea şi manţinerea păcii, erau cuprinse statele europene.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român.“

Sânţirea bisericei celei nouě din Arpatac.

Pe timpul sântei liturgii, Escelenţi Sa binevoì a sânţi întru diacon pe un cleric ales de preot în Huniedoara, Georgiu Oprea. Apoi la finea s. liturgii ţinù Escel. Sa un cuvênt pastoral foarte important. În acest cuvênt pastoral ţinut cu rară erudiţiune, după-ce mulţămesce atot puternilui Dumneḑeu, că l'a învrednicit a vedé cu ocaziunea visitei Sale canonice aceste localităţi şi turma sa cuvêntătoare de prin aceste părţi, încredinţată păstoriei sale, — culminează în alocuţiuni morale, ca pe basa credinţei în Dumneḑeu şi a iubirii către deaproapele, de unde isvoresc adevěrate vîrtuţi şi fericiri omenesci, sě fim crescini buni, adevěraţi, temětori de Dumneḑeu, sě ascultăm de Maiestatea Sa prea bunul nostru monarch şi rege, sě-i servim tronului şi dinastiei, cu fidelitatea înăscută românului, — sě ascultăm de stăpânire şi de legi, predicând concordia frăţească între crestini, fie ei de ori-ce confesiune, de ori-ce religie; — că numai atunci iubita noastră patrie va fi deplin fericită. În special 'şi îndreaptă cuvêntul Archipăstoresc cătră fii sěi sufletesci, pe cari îi vede, că au venit în numěr mare la s. biserică, sě fie crestini buni şi cu frica lui Dḑeu, sě iubească biserica, scoala, legea strămoşească, că aşa apoi Dḑeu le va da dar şi fericire vremelnică şi vecinică, împlinindusi toate datoriile, ce familia, biserica, scoala, patria, naţiunea le reclamă dela noi ca dela nesce cetăţeni şi fii adevěrăţi ai ei. Apoi mulţămindu le pentru dragostea dovedită, după-ce le împarte binecuvêntarea archierească, le dete anafora. — După eşirea din s. biserică Escelenţia Sa cu înalta suită, în mijlocul mulţimii imense binevoí a se duce sě cerceteze scoala, — visitând pe copii şi pe învěţători în toate trei clasele, — punêndu-le scolarilor întrebări din felurite obiecte de învěţămênt şi întreţinându-se cu fie-care învěţător cu viu interes despre mersul învěţămêntului, numěrul copiilor obligaţi a cerceta scoala, despre disciplina internă a scoalei etc. Petrecurăm apoi pe Escel. Sa până la cuartir. Aici îndată se începură primirea deputaţiunilor în modul următor: 1. Proto-pretorele cu funcţionarii preturei şi cu diregătoria locală 'l bineventă în numele comitatului şi al comunei politice locale; 2. preoţii evangelici din loc cu corpul didactic şi cu presbiteriul lor; 3. comitetul nostru paparochial în frunte cu preotul şi împreună cu corpul didactic; 4. deputaţiunea românilor braşoveni în frunte cu părintele Baiulescu, cu advocaţii: Lenger, Strěvoiu, Puşcariu etc.; 5. preoţimea tractuală în frunte cu bětrânul protopresbiter Ioan Petric; 6. în fine învěţătorii tractuali români sub conducerea preşedintelui despărţămêntului reuniunii, Ioan Dima Petraşcu. — După prânḑ plecarăm în sunetul clopotelor dela ambele biserici română şi luterană pe drumul Heghigului cătră Arpatac în mijlocul unei mulţimi imense între urări nesfêrşite, însoţiţi de un banderiu frumos, şi de peste 50 de trăsuri. După-ce trecurăm Oltul intrând în hotarul Heghigului — comitatul Haromsecului 'l bineventá pe Escelenţia Sa Înalt prea sânţitul archiepiscop şi metropolit al nostru, protopresbiterul tractual Dimitrie Coltofean în frunte cu preoţimea şi popor numěros. Escelenţia Sa mulţămind dà espresiune bucuriei ce simte, că poate mângăia în persoană şi pe iubiţii sěi fii sufletesci din aceste părţi îndepărtate ale archidiecesei noastre. Plecarăm în sunetul clopotelor cătră Heghig, unde [illegible] priveghiere, ce era sě se înceapă numai decât, — cât şi pe ḑiua următoare, ḑi menită pentru têrnosirea bisericei celei noauě, — merserăm la biserica cea veche. Acolo sosiţi, se începù vecernia mare cu litiă şi cu priveghere, pontificând Escelenţia Sa, asistat de înalta sa suită; sě cântară şi sě sěvêrşiră toate frumos, cu mare pompă şi pe rênd, după cum rênduesce tipicul bisericei noastre ortodocse ecumenice la ast-fel de ocaziuni solemne.

Serviţiul divin de seara precum şi priveghereа cu utrenie cu tot ţinură dela oarele 6 până la oarele 9, când după împărtăşirea archierescei binecuvêntări eşirăm din biserică. Afară ploua, ca şi când şi cerul ar vĕrsa lacrimi de bucurie pentru fericirea acestui popor bun şi silitor. Eară părintele Nistor întrunì la o cină bogată şi elegantă pe lângă Escelenţia Sa şi înalta suită şi pe un numěr frumuşel de onoraţiori: preoţi, învěţători etc. Doamna casei merită laudă pentru atâta silinţă dovedită cu aceasta ocasiune. Ast-fel se terminà această ḑi a duminecii, carea ne lasă scumpe şi dragi suveniri neperitoare!! (Va urma.)

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

Dare de seamă de N. Strěvoiu, advocat.

Acest proces s'a continuat preste un secul, adecă de când s'a fundat biserica în anul 1786 până în acest an.

Dela anul 1786 până la anul 1881 procesul a decurs în cale administrativă şi încă conform împregiurărilor date şi referinţelor politice cu resultate schimbăcioase, luându-se concluse din partea diferitelor autorităţi administrative, când în favorul uneia când în favorul ceilalte partide.

Printr'un Praînalt rescript al Maiestăţii Sale dto 14 Februariu 1881 s'a fost creat un provisoriu, luându-se dispoşiţiune, că serviciul divin în biserica din cestiune sě se ţină alternativ românesce şi grecesce, spesele pentru ambele servicii divine sě se acopere din averea bisericei, eară biserica şi averea ei sě se administreḑe de o Comisiune de opt membrii români şi greci sub conducerea Comitelui suprem din Braşov.

Această Comisiune a şi luat în administrare propriă averea bisericească.

Deciderea definitivă a procesului s'a reservat pentru mai târḑiu.

Vĕḑênd grecii, că li s'a luat administrarea averei din mână au alergat sě şi caute un patron puternic şi l'a şi aflat în persoana advocatului şi deputatului dietal Stefan Teleszky, de present secretar de stat în ministeriul de justiţie.

Acest deputat de mare influinţă în partida guvernamentală, luând apěrarea grecilor în mână, înainte de toate a esoperat Art. de lege XXV din 1881 prin care procesele între creştinii gr. or. privitoare la proprietatea bisericei, a averei şi scoalelor aparţinětoare bisericilor de contraversă sě se decidă prin tribunalele, ce aveau sě fie delegate din partea coroanei spre acest scop. Mai cuprinde acest articol de lege şi aceea dispoşiţiune, că faţă de sentinţele aduse de suprema instanţă, remediul reînoirei procesului se fie eschis, o dispoşiţiune foarte curioasă, dacă avem în vedere, că în asemenea procese sě tractează de averi foarte însěmnate, pe când procedura civilă admite chiar în caus[illegible] bagatele drept privat, prin urmare nu se poate resolva de cătră judecătoriile civile, ci este cestiune de drept public bisericesc, pe care nu este competentă a o resolva altă autoritate decât organele legali ale bisericei pe basa dreptului public bisericesc, tocmai aşa precum întrebarea, dacă cine-va este sau nu este îndreptăţit a fi membrul unei comune politice nu se resoalvă de autorităţile politice pe basa dreptului public de stat, eară nici odată prin foruri judecătoresci pe basa dreptului privat

În fine au remonstrat românii, că nu ei, cari sunt mulţămiţi cu starea de lucruri creată prin Preaînaltul rescript din 14 Februariu 1881, aveau se fie avisaţi a începe procesul, ci acea partidă, care nu este mulţămită cu acea stare de lucruri, adecă grecii. Am cerut apěrarea Ven. Consistor.

Dar toate aceste remonstrări au rěmas fără succes. Românii în contra voinţei lor au fost siliţi se înceapă procesul, dacă nu voiau, ca administrarea bisericei şi a averii bisericii se cadă earăşi în esclusiva posesiune a grecilor.

Care a fost resultatul acestui proces sě scie din ḑiare, românii au fost respinşi cu petitul incusei lor dela prima până la ultima instanţă.

Pentru ca Onoratul public român se nu creadă că românii din cetatea internă a Braşovului ar fi pretins vre un drept, ce nu le ar compete şi astfel în mod uşor ar fi început un proces fără basă de drept, este de necesitate a sě da publicităţii starea lucrului în liniamentele sale principale şi încă cu atât mai mult, fiind-că procesul din cestiune cuprinde multe date istorice, cari ilustrează în mod considerabil referinţele de drept bisericesci şi naţionale ale românilor în decursul unui secul.

Sě va vedea din aceasta dare de seamă, că între referinţele de drept ale românilor gr. or. ce au esistat la finea seculului al XVIII. şí între acelea, ce esistă cătră finea seculului present nu este mare diferinţă.

Pentru ca cineva se poată judecă încât românii din Brasov în procesul lor contra grecilor au fost sau nu a fost în drept, este de necesitate a sě sci, ce au pretins ei în acel proces? şi cu ce şi-au motivat pretensiunile lor?

Am observat mai sus, că românii în acel proces nu au pretins alta decât, ca pe basa legilor bisericesci şi a actelor fundaţionale sě fie şi ei alăturea cu grecii recunoscuţi de membrii egali îndreptăţiţi ai comunei bisericesci gr. or. dela Sta Treime din cetatea internă a Braşovului, în consecinţă cu aceasta, ca se aibă şi ei atât în privinţa administraţiunei bisericei şi a averei bisericesci, cât şi l serviciul divin drepturi egale cu greci aparţiněto acelei comune bisericesci.

Cum şi-au motivat ei aceste pretensiunii va vedea din cele următoare:

Pentru ca publicul cel mare se poată înţele pe deplin aceasta dare de seamă, este de necesit a se premite următoarele observaţiuni istorice.

Este cunoscut lucru, că prin năvălirea turci în Europa în seculul 15-lea şi anume prin cu cerirea imperiului bizantin din partea turcilor, n ţime de creştini de deosebită naţionalitate s'au fugiat din părţile ocupate de turci aşeḑêndu-se deosebite ţěri europene. De sine se înţelege, fiind Ungaria şi Transilvania ţěrile cele mai aproape, mulţi creştini fugiţi din Turcia se aşe

În această capelă ţinea serviciul divin un preot grec, adus mânăstirile grecesci din Turcia pe lângă autorsiarea autorităţilor competenţe atât bisericesci cât şi politice.

Acest preot grec avea se împlinească funcţiunile rituale numai pentru membrii companiei grecesci.

Dar pre lângă neguţătorii aparţinětori companiei grecesci din Braşov mai esistau în cetatea internă a Braşovului şi alţi neguţători de legea gr. or. de deosebite naţionalităţi şi adecă români, greci şi slavi, cari se recrutau parte din populaţiunea numěroasă română, ce locuia în suburbiile Braşovului, parte din românii veniţi din ţeara românească, parte din acei membrii ai companiei grecesci, cari 'şi agoniseau avere imobilă şi prin aceasta încetau de a mai fi membrii ai companiei, devenind civi ai statului nostru.

Acesţi neguţători încă locuiau în cetatea internă a Braşovului şi spre deosebire de companisti se numiau cetăţeni sau neguţători greco-neuniţi sau după cum se ḑice în documente „cives aut mercatores graeci, cives coronenses“, nomenclaturi întrebuinţate sinonim pentru a înţelege aceleaşi persoane.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Convocare.) Mai mulţi alegětori din cercul Caransebeşului a convocat o conferinţă a alegětorilor pe Joi 19 Noyembre (1 Decembre) a. c. spre a-şi esprima aderinţa faţă cu alesul deputat dietal dl general Traian Doda.

* (Medic român în Viena.) În interesul publicului român ne vedem indemnaţi a lua încă odată notiţă despre stabilirea domnului Dr. Sterie N. Ciurcu în Viena, VIII. Alserstrasse Nr. 49. Credem că este în interesul publicului, dacă facem observarea, că dl Ciurcu are legături cu cele mai probate capacităţi medicale din Viena, şi prin practica sa de până acum foarte mult a folosit tuturor românilor, cari loviţi de soarte au fost nevoiţi se caute însănătoşare consultând autorităţile dela universitatea din Viena.

Ce mare bine poate face un om cu inimă la asemenea ocasiuni, aceasta şi o poate face evident fie-cine. Este în nenorocire o mare mângăere, că persoanele cari te consultează n'au interese separatistice, ci numai binele teu Aceasta o putem avea mai linistiţi, când avem ocasiune se ne adresăm la oameni de ai nostri, cari eşiţi din sînul nostru se simt îndemnaţi a ne fi de ajutor

O asemenea frumoasă misiune a împlinit şi până acuma domnul Dr. Sterie N. Ciurcu, şi în această misiune s'a stabilit la Viena.

Cu acestea ne am simţit datori faţă cu publicul nostru cetitor, care dacă va fi lovit de soarte, se aibă cel puţin mângăerea, că în necazurile sale nu va fi şi esploatat de oameni fără inimă.

* (Mai nou.) O depesă din Paris aduce scirea, că Grevy a comunicat demisiunea sa cabinetului retras. Mesagiul se va trimite Luni camerei.

* (Cas de moarte.) **Gedeon Tanárky,** fost secretar de stat timp mai îndelungat, ministeriul de culte a repausat Mercuri în 11/23 Novembre în etate de 72 de ani. Defunctul cât timp a fost ca secretar de stat a fost cam contrariu curentului şovinistic de astăḑi, ce pe lângă vêrsta înaintată poate încă l'a silit sě se retragă dela postul seu. Ca deputat dietal în mai multe perioade a representat cercul electoralal al Năsěudului.

* (Cale ferată nouă.) Linia ferată vicinală din secuime, Haşfalěu-Odorheiul secuesc e aproape terminată, şi conform contractului, în 1 Ianuariu 1888 se va preda comunicaţiunei.

* (Alegere de deputat.) În Homorod-Okland în 21 Novembre n. s'a efeptuit alegerea candidatului partidei independente Nicolau Bartha, ca deputat dietal, contra lui Frantz Heltaí, candidatul partidei liberale.

* Societatea ortodocsă palestineană şi-a dat la lumină raportul în privinţa activităţii sale pentru tot restimpul de cinci ani, de când esistă. Intre membrii ei este împěratul şi împěrăteasa Rusiei şi toţi ierarchii bisericei rusesci. Problema principală a societăţii este a scutí şi a întărí ortodocsia în leagănul ei, în pământul cel sânt. Inainte de urḑirea societăţii se lăpădase în restimp de 20 de ani 8000 de inşi de ortodocsie. In primul an al esistenţiei societatea şi-a deschis patru scoale de băieţi. Pentru a avé învěţători buni, a făcut în Nazaret un „pension“ cu cursul de patru ani sub conducerea lui A. Chesma, fost alumn în Academia spirituală din Moscva. A făcut şi două scoale de copile, una în Nazaret şi alta în Bairut şi apoi încă una aproape de Ierusalim. În timpul de faţă sunt în scoalele acele 100 de băieţi şi la 300 de copile. Societatea a făcut apoi biserici în Mjdela (vechia Magdala) şi Iafa, a dat 16,000 de ruble patriarchului din Ierusalim, ca se înoiască biserica patriarchală şi a stat întrajutor şi archimandritului Antonin, a ridicat o biserică în locul Inălţării Domnului. Societatea s'a mai îngrijit a le uşura inchinătorilor rusesci calea la pământul cel sânt şi a le asigura întoarcerea, înlăturând neajunsurile, cari avea ei se le sufere mai inainte, ear în timpul petrecerii lor se aibă unde locuí. Spre a le mulţămí şi trebuinţele spirituale, societatea a făcut un deposit de cărţi religioase eară misiunea ierusalimiteană a fost înmulţită cu doi membrii, cari se aibă a ţinea conversaţiuni cu inchinatorii, a le face cetiri şi a-i conduce în locul sânt. Societatea spriginesce şi săpăturile începute în Ierusalim, a căror importanţă a fost recunoscută de „Societatea archeologică palestineană.“ De aceea a trimis bărbaţi învěţaţi la Ierusalim, Sinai, Constantinopole şi în alte locuri, ca se dobêndească cunoscinţa monumentelor vechimii sânte şi se culeagă date de spre pământul cel sânt. In fine spre a da informaţiuni publicului celui mare despre pământul cel sânt, societatea continuă a da la lumină cărţi populare.

„Candela“

* (Preste 4 milioane florini arşi.) In ḑilele trecute s'au ars în Viena peste 4 milioane fl. în locul cărora vor apărea bancnote nouě. Această sumă colosală de bani fù dusă la locul destinat pentru ardere pe 3 căruţe în 51 de saci. Procesul arderei, ce s'a săvêrşit în un cuptor, ce servea odinioară pentru arderea porţolanului a durat numai o jumătate de oară.

* (Arêndarea băilor de la Mehadia.) Cu anul viitor espirând contractul esploatării acestor băi, guvernul a publicat arêndarea lor pe un nou period cu terminul pentru primirea ofertelor până la la 15 Decembre. Cu privire la diferitele oferte până acum intrate „Curierul financ.“ observă, că guvernul unguresc nu ar putea mai bine asigura viitoriul acestor bai atât de renumite, decât încheiând contract cu dl Carol Tatarzi, care încă şi-a trimis ofertul seu. Familia Tatarzilor este aceea, care a contribuit în mare měsură la desvoltarea şi ridicarea la rangul de staţiune balneară europeană a scaldelor bětrânului Hercule

* (Pentru stăpânirea lumească a Papei) În 21 n. Novembre s'a ţinut în Pesta sub presidiul contelui Stefan Károlyi şi a dominicanului Steiner o adunare de credincioşi catolici foarte numeroasă. Presidentul încunosciiţează adunarea, că în urma ordinului dat din partea Primatului-Cardinal, Papa va primi deputaţiunea peregrinilor ungari, spre a-i aduce omagiile, în 30 n. Novembre. Deasemanea presidiul comunică adunării, că pentru adressa Papei s'au adunat pe 5000 coale un milion şi jumetate subscrieri; pentru filerul sf. Petru au încurs 270,000 lire; un comitet format din dame a adunat 86,000 subscrieri şi 61,000 lire, ca ofert Papei.

După aceste încunosciinţării dominicanul Steiner cetesce adressa de alipire formată de Primatele-Cardinal. În aceia adressă între alte se ḑice: „Situaţiunea care pe ḑi ce merge ia o formă ameninţătoare, o simte fiecare cu îngrijire. Noi ḑicem cu linistea unei profunde convingeri, că pe cât timp nedreptatea comisă faţă de Sfântul scaun apostolic nu sě delătura, remâne ori-ce încercare, ori-ce nisuinţă de a asigura o stăpânie lumească permanentă, zadarnică fără succes. . . . .“

Din adêncul inimei şi din tot sufletul neasociăm la adênca simţita dorinţă, ca Papei sě se redee independenţa lumească şi neatîrnarea, ceeace este prima condiţiune a unui regim catolic.

* (O menagerie pradă flacărilor.) Renumita menagerie a lui Varnum în Dumineca trecută a fost nimicită prin foc în cuartirul ei de earnă în oraşul Konektikut. Animalele selbatice, lei, tigri, leoparḑi, maimuţe, elefanţi etc. îngrozite de flacări în zadar încercară a scăpa din lanţurile lor, căci nu putură. Nimeni nu cuteza a le venì în ajutor, căci furia flacărilor le făcură aşa de furioase, încât ori şi care ar fi cutezat a se apropia de ele era de loc sfăşiat. După multe sbuciumări totuşi unui leu şi la trei elefanţi le succese a se elibera din cătuşele lor. Aceste bestii cutreerară oraşul, punênd pe toţi locuitorii în o panică spaimă. Groaza locuitorilor sě domolí când aceste bestii apucară la câmp, unde întreprinḑendu-se o goană fură puşcate Se presupune, că focul s'a escat din esplosiunea unei lampe de petroleu.

* (O acusă asupra principelui din Bulgaria.) Din partea advocatului din Pesta Dr. Alecsandru Nagy s'a făcut o acusă asupra actualului regent al Bulgariei, care aruncă multă lumină asupra modului cum a ajuns Ferdinand de Coburg a candida şi a ocupa tronul Bulgariei. Acusa, la părere este îndreptată asupra deputatului dietal, consilierului Eugen Zichy, însě în faptă ea atinge pe principele bulgar. Menţionatul advocat, în numele agentului Filip Waldapfel, acusă pe Eugen Zichy a solvi 10,000 florini, cari Waldapfel a trebuit sě-i speseze cu călătorii la Bulgaria, pentru de a lucra în cercul numěroşilor sei amici bulgari, în interesul candidaturei principelui Ferdinand. Acusa şi-o motivează Waldapfel prin epistole atât din partea contelui Zichy cât şi din partea unui alt consilier Fleischman, în cari epistole Waldapfel de mai multeori a fost însărcinat a călători la Bulgaria. Deşi Waldapfel a făcut pretensiune pentru a i sě solvi spesele făcute, cu toate acestea din acelea numai o parte mică s'a rebonificat din partea principelui bulgar, aşa că Waldapfel a fost silit a întenta proces.

Un german, profitând de această împregiurare, a scos la iveală o broşură, numită: „Tronul cumpěrat“, care preserată cu o mulţime de istorioare picante, desvălesce toate câte s'au făcut pentru alegerea principelui Ferdinand. Aflăm însě, că acusa nefiind bine motivată pe de o parte, ear pe de altă parte din consideraţiuni politice, s'a respins.

* (O contesă şi un visitiu.) Ḑiarele italiane povestesc următoarea nostimă istorioară: D-şoara contesă A. B., din una din cele mai bogate familii din Padua, înamorată de tiněrul vizitiu al tatălui ei a fugit cu el în noaptea de Dumineca trecută, la Polesella, locul de nascere al ferícitului visitiu. La Polesella se instalară intr'un hotel şi începură pregătirile pentru căsătorie, când sosiră în acel oraş fraţii ei şi un delegat al siguranţii publice, cari puseră sfîrşit romanului, arestând pe visitiu şi pe o soră şi un cumnat al lui, cari 'l-au ajutat în fugă. Legea însě nu poate nimic în contra răpitorului, pentrucă pe de o parte tiněra contesă e deja majoră, pe de altă ea declară, că s'a dus de bunăvoe cu iubitul ei. Aşa că poate, romanul va avea o urmare.

(Bibliografic). **Calendariu** pe anul visect **1888** întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a României, a apărut în editura şi tiparul tipografiei archidiecesane şi se află de vênḑare în librăria arrchidiecesană cu 30 cr. esemplariul. Recomândăm publicului nostru acest calendariu care cu anul 1888 întră în al 37 lea an al esistenţei sale. Asupra cuprinsului lui vom reveni. Observăm numai, că venitul ce resultă din vinderea acestui calendariu este al fondului tipografiei archidiecesană.

— In Buda-Pesta, editura lui A. Tietz, a apěrut de curând o broşură întitulată: *„Peregrinus die Regeneraţion Ungarns Lichtstrahlen aus Graf Stefan Széchenyiz's Werken“* preţul fl. 40 (M. 80). — In astă broşură autorul recomândă ideile salutare din scrierile lui Stefan Széchenyi, după cari ocârmuindu-se statul, multe bunătăţi se pot věrsa asupra ţěrei astfel ca Ungaria sě se poată numera între cele dintâiu state culturale europene, ear naţionalităţile sě fie mulţămite şi se trăească în armonie unele cu altele.

Contele St. Széchenyi, din motivul întroducerei limbei maghiare ca limbă de stat, ḑice ca nu cumva prin aceasta drepturile firesci ale popoarělor nemaghiare sě se vateme, ci pe basa desvoltărei istorice a Ungariei trebuesc observate cu miniţiositate şi apěrate, căci neîntêmplându-se aceasta, populaţiunea Ungariei nu va fi cu trup şi sufiet pentru ideea uniunei, deoarece numai în comun lucrând se promovează desvoltarea şi se înbunătăţesc finanţele, ce sunt aşa de necesare pentru esistinţa statului. — Inainte de toate, mai ḑice acest bărbat — sě întemeem un organ special pentru parlament, redactat în toate limbile ţěrei, ce sě fie imparţial şi sě ne edificăm împreună, fără subvenţiune dela stat, un panteon, ca semn al stimei reciproce.

Ansă la edarea broşurei din cestiune a dat intenţiunea regimului ungar esprimată prin foile sale oficiale d'a promova cu mai mare perseveranţă regeneraţiunea Ungariei.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

Bucuresci. A mai întrat prin dl Ioan Colţescu dela dl Ioan Rěsnovan inginer, 100 de lei.

Arpatac. Aci poporul a fost împărţit în 3 clase. Cei din clasa I au solvit până astăḑi, — afară de lucrul prestat, cu mânile şi cu carul, — fiesce-care câte 25 fl. 43 cr. — Cei din clasa a II au solvit, — afară de lucru, — fiesce care câte 20 fl. 43 cr.; cei din clasa a III au solvit în favorul bisericei nou zidinde — afară de lucrul prestat, — fiesce-care câte 11 fl. 43 cr.

Afară de acestea sume fiesce-care parochian este deobligat a plăti anualminte câte 2 fl. v. a. pănă atunci, pănă când 1000 de floreni împrumutată se va amortisa totalminte.

Afară de sumele acestea obligatorice şi afară de sumele dăruite din bună voie şi indicate la locul lor, — mai sus arătat, — au mai contribuit de bunăvoe şi la înfiinţarea unui fond bisericesc — scolar următorii:

Nicolae Leucă, plugariu din Arpatac 100 fl.; George Acsente al Trifului, din Arpatac 40 fl.; Dimitrie Puşcoiu, din Arpatac 50 fl.; Aron Cioflec, cantor bis. din Arpatac 10 fl.; George Brănduş sen. din Arpatac 10 fl.; Ioan Bota din Arpatac 10 fl.; George Ciucăşel senior, din Arpatac 10 fl.; I. Glejariu, sen. din Arpatac 10 fl.; G. Ciucăşel junior, din Arpatac 5 fl.; George Rafiroiu, din Arpatac 10 fl.; Alecsandru Nema, din Arpatac 10 fl.; George Simon, din Arpatac 10 fl.; Constantin Grozea 10 fl. — Suma fundaţiunei 285 fl.

Fraţii: George, Alecsandru şi Ilie Nema tot din Arpatac au cumpĕrat şi dăruit pe seama bisericei celei nouă un disc şi o stea din argint aurit, — în preţ de 24 fl.

Acestea sunt sumele incurse de ajutoare şi repartiţiuni cu cari s'a ridicat biserica cea nouă din Arpatac. Marinimoşilor binefăcĕtori, mulţămindule şi pe calea aceasta, le dorim viaţă îndelungată, eară dela D-ḑeu dar şi milă asupra tuturor intreprinderilor D-lor în lumea aceasta, eară dincolo de mormênt se-le dăruiască D-ḑeu rĕsplata cea cerească, ce se cuvine acelor, ce iubesce podoaba casei Lui.

Acestea sunt pe scurt fasele istorice, prin cari a trecut şi a trebuit se treacă biserica cea din nou zidită din comuna Arpatac.

Arpatac, în Octobre 1887.

Dionisiu Nistor,
parochi gr. or.

Loc deschis.*)

Reuniunea femeilor române din Arad şi provincie.

Declaraţie.

Faţă de regretabilele porniri prin cari sĕ agită spiritele şi se provoacă chestia confesională în sinul Reuniunei, subscrisele ca şi iniţiatoarele acestei Reuniuni şi membre în comitetul provisor: declarăm solemn, cumcă voim sĕ se susţină în întregitatea lor şi nealterate literile statutelor reuniunei, şi în sensul acestora voim ca reuniunea sĕ fie şi sĕ remână a tuturor femeilor române, fără deosebire de confesiune, ear scoala ei sĕ fie şi sĕ remână „un institut românesc confesional gr.-or.“ — sub înaltul patronat al Episcopului român gr.-or. din Eparchia Aradului.“

Totodată declarăm de nevalid în toate consecuenţele sale „suplementul de statute din punct de vedere confesional“ adaus la statutele reuniunei votat contra voinţei şi fără concursul nostru într'o formă şi mod ilegal, dar mai ales pentru că violează statutele şi drepturile reuniunei protestăm contra acelui suplement.

Arad, 21 Novembre 1887.

Gabriela Ionescu, Letiţia Oncu, Livia Vuia, Petronella Cornea.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 25 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.75	99.—
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.—	66.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.—
Sorţi ungurești cu premii	113.75	123 60
Sorţi de regularea Tisei	123.10	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 90	9 94
100 marce nemţesci	61.75	61.70
London pe (poliţă de trei luni)	125.80	125.80

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul gr. oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni. Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 1—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Pilurile curăţitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.)

Cel mai bun mijloc contra încuerei şi a nefuncţionărei ficatului.

Acestea nu agravează — ca multe alte medicini — starea paţientului mai înainte de a se simţí mai bine. Influinţa lor deşi e domoală, e deplină şi fără urmări neplăcute, cum sunt greaţa, colica etc. Pilurile curăţitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curăţesc maţele de toate substanţele iritabile şi păstrează intestinele într'o stare sănĕtoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătăţii. — Contra mistuirei şi nefuncţionărei ficatului — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor şi tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din maţe materiile otrăvicioase. Pilurile influinţează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere de guturaiu şi 'l ameninţă frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare şi prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul şi vor depărta frigurile. O limbă acoperită de un gust sălciu 'şi are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curăţitoare ale lui Seigel vor curăţì stomachul, vor delătura gustul rĕu şi vor recâştiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce şi sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greaţă şi diaree. Dacă maţele vor fi eliberate de astfel de necurăţenii prin o dosă din pilurile curăţitoare ale lui Seigel, dispar aceste influinţe neplăcute şi sănătatea earăşi revine. — Pilurile curăţitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare şi beutură. Preţul unei schatule cuprinḑĕtoare de pilurile curăţitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungureţe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A. J. White, Limited, 35 Farringdon Road, London.
Depoul principal şi espedarea centrală de „pilurile lui Seigel“ Iohann Nep. Harna. Apotheke „zum goldenen Löwen“ in Kremsier (Mähren.)

Boblanig lângă Hermayer în Carintia, 20 Septembre 1887.

Fiindcă un bun serviciu 'mi făcù „Shäker-Extract,“ care l'am comandat dela onorat Domniata, me rog pentru un amic sub adresa mea, de două butelii „Shäker-Extract“ şi 2 şatule din „pilulele lui Seigel.

Kaspar Herzog.

Langenlebarn, în 30 Septembre 1883.

Farmaciei „zur heil. Brigitta,“ II. Brigittplatz, Wien. Ve esprim adênca mea mulţămită pentru acest estract, după un timp de nouĕ luni, ce l'am petrecut în pat din causa boalei de apă pe lângă toate remediile medicale. Toate au fost zadarnice. — Primariul nostru mi-a ḑis, sĕ folosesc „extractul lui Shäker,“ poate 'mi va ajuta Am facut-o şi deja prima sticlă a avut efect. Sum deplin sănătos. Adênca mea stimă.

[1745] 1—12 **J. Schmid,** proprietar de case în Langenlebarn N.-Oe.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1742] 1

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treiḑeci şi şeptelea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal** şi **telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ** şi **vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi p **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii** şi **invĕţătorii** cu **comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor invecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — **Însemnarea têrgurilor.**

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci şi femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate şi frumos adjustate**

pentru bărbaţi şi femeei,

pe sesonul de toamnă şi earnă, **pentru preţuri necreḑut eftine,** adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină şi elegantă adjustare;** pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă şi mai sănătoasă haină** de muere şi bărbat; hainele sunt producţiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci şi femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe esposiţiuni. La acestea dau cămeşi normale, calde, pentru bărbaţi şi femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger,** făcute din **lână deasă şi fină,** cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale,** pentru bărbaţi şi femei, cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali,** cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici,** părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbaţi şi femei, şi anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămaşă caldă, I. păreche de ismene calde, I. păreche de ciorapi mai lungi sau mai scurţi** costă numai un preţ necreḑut de eftin şi anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevĕrată, bună şi solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau şi prin trimiterea preţului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 1–8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118 Sibiiu, Marţi 17/29 Novembre 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Novembre.

Cuvêntarea prin care s'a deschis parlamentul Germaniei formează obiectul discusiunei publice în întreagă presa europeană, şi nu fără cuvênt. Cuvêntul decidĕtor în concertul european de multă vreme este cel al Germaniei. E lucru natural deci, ca lumea sĕ pândească după fie-care cuvênt rostit de bĕtrânul împĕrat al Germaniei în ce privesce politica esternă, şi se caute punctele de mânecare, după cari cancelariul de fer crede a asigura pacea europeană. Cu deosebit interes a aşteptat lumea în criticele momente actuale mesagiul de tron al Germaniei. Incă n'a trecut o sĕptămână, de când ţarul tuturor ruşilor a părăsit capitala Germaniei, de unde se dice că a eşit cu inima plină de nedumeriri pentru ai sei şi pentru imperiul seu. Sub penibila impresiune a destăinuirilor despre conversaţiunea dintre ţar şi principele de Bismarck; sub penibila situaţiune creată prin demisiunea presidentului republicei francese; sub dureroasa impresiune pentru viaţa principelui de coroană al Germaniei, lumea politică aştepta mesagiul de tron, ca se scie, cum crede bĕtrânul împĕrat, că se va susţinea pacea europeană pe de o parte, ear de alta spre a afla care a fost scopul călătoriei împĕratului rusesc la curtea din Berlin, care este situaţiunea după depărtarea acestuia, şi în general, cum stă pacea europeană după actuala constelaţiune a puterilor europene.

Dacă lumea politică s'a aşteptat la destăinuiri şi la nouă momente în politica germană după visita ţarului rusesc, atunci amară trebue sĕ-i fie cetirea mesagiului, prin care s'a deschis parlamentul Germaniei. Pasagiul despre politica esternă întru nimica nu se abate dela forma stereotipă a mesagielor de până acuma. Cumcă Germania s'a nisuit se susţină pacea europeană, cumcă n'a încetat a o asigura prin pactări şi alianţe, a căror tendenţă era a preveni pericolele unui rĕsboiu şi a respinge atacurile vrăşmăşesci, cumcă ea n'are tendenţe agresive şi lipse, cari ar trebui împĕcate prin lupte încoronate cu succese, toate acestea s'au mai dis şi de astădată. Nu se află deci în aceste lucruri nici cu un cuvênt amintită situaţia în urma visitei ţarului rusesc, deşi sensaţionalele versiuni despre intrevorbirea dintre ţar şi Bismarck au alarmat intreagă presa europeană.

In această privinţă lumea politică trebue se caute alte puncte în mesagiu, şi mai cu seamă trebue se le caute, după ce diarele din Germania vorbesc despre un eventual rĕsboiu între noi şi Rusia, ca despre un lucru, care nu se poate evita, şi unele din ele şi vĕd aurora purpurie a acestui sângeros rĕsboiu pe viaţă şi moarte.

Marcată este situaţia în cuvintele, unde mesagiul vorbesce despre dureroasa impresiune, ce a făcut boala principelui de coroană german asupra Germaniei, despre dureroasa impresiune, ce a făcut ea asupra celor două puteri Austro-Ungaria şi Italia, cu cari Germania trăesce în cea mai intimă alianţă.

Intimitatea cu care se vorbesce de aceste două puteri aliate se esplică uşor, dacă vom considera după adevĕrata lor valoare scirile sensaţionale despre convorbirea dintre ţarul Rusiei, şi cancelariul Germaniei, principele de Bismarck. Este vorba de falsificarea unor acte diplomatice, cari au fost chemate a produce o totală desbinare între Germania şi Rusia. In aceste acte falsificate politica esternă a Germaniei era presentată ca ostilă politicei cabinetului din Petropolea. Autocratul tuturor ruşilor era câştigat în direcţiunea aceasta, de aici răceala în timpul din urmă în relaţiunile dintre aceste două împĕrăţii, de aici tonul ostil în diaristica acestor ţĕri, de aici pregătirile rĕsboinice observate la graniţele rusesci spre Austro-Ungaria.

Versiunea cu falsificarea de documente diplomatice se susţine cu multă tenacitate de către diarele nemţesci.

Spre a se asigura contra tuturor eventualităţilor principele de Bismarck şi-a asigurat alianţa Austro Ungariei şi a Italiei. De acestea s'a făcut amintire simpatică în mesagiul bĕtrânului Wilhelm, aici se pare o esplicare a situaţiunei, care este cea înainte de visita ţarului la curtea din Berlin.

Cum se vor grupa puterile europene în urma descoperirilor mai proaspete, nu se poate sci.

Trăim în timpuri de grele crise. Congresul pentru alegerea unui president al republicei francese poate este convocat pe când facem noi această referadă despre situaţiunea europeană.

Ce resultat va avea el, nu se poate sci. In Francia domnesce o confusie care nu se poate înţelege în timpuri normale.

Germania trece prin crise nu mai puţin dureroase ca Francia. Nu se scie câte dile mai are principele de coroană, nu cum va suporta bĕtrânul împĕrat catastrofa cu moartea fiului seu.

Rusia scutură arma. Bĕtrânul general Gurko laudă ţinuta armatei rusesci, şi are speranţă, că nu preste mult ea va arăta, că nimica n'a perdut din vitejia de odinioară, pe când el era mai tinĕr.

Şi la toate pune vêrf cestiunea orientală, care în corpul politicei europene este rană deschisă, care puţin trebue atinsă pentru ca se sângereze.

Semne rele sunt toate acestea spre încheerea anului, când din trecut va trebuì se facem bilanţul pentru viitoriu spre a puté cumpănì cum stă pacea europeană.

Revista politică.

Visita ţarului la Berlin se privesce de către lumea politică de un mare eveniment politic, şi se crede că va trage după sine urmări momentuoase.

Aceste urmări se pun în perspectivă de către „Kölnische Zeitung,“ într'un lung comentar ce-l face asupra cuprinsului convorbirei dintre ţar şi cancelariul Bismarck. Momentul cel mai însĕmnat din aceea convorbire, este după numitul jurnal destăinuirea ce principele Bismarck a făcut o ţarului, cumcă toate epistolele şi depeşele ce au venit la mâna ţarului, despre ţinuta politică a dênsului în cestiunea bulgară au fost dela început până la sfêrşit falsificate. Isvorul acestor falsificări a fost Orleaniştii, cari după cum dice „Vossische Zeitung“ priveau şi în urcarea prinţului Ferdinand pe tronul Bulgariei o ocasiune binevenită de a şi realisa planurile lor în mijlocul unui eventual rĕsboiu. Prinţului Bismarck, dice mai departe „Kölnische Zeitung,“ i a succes numai decât a convinge pe ţarul, că în privinţa scirilor despre politica sa a fost jertfa unor şiretlicuri iesuitice; şi dacă chiar numai aceasta ar fi resultatul acelei convorbiri, a demasca o intrigă atât de grozavă a partidei rĕsboinice europene, ea este de mare importanţă pentru menţinerea păcii europene. Un alt factor, care a mai contribuit la seducerea ţarului este şi o mică — dar de mare influenţă — parte a cercului dela curtea din Berlin, care a lucrat într'acolo, de a stârní în ţar credinţa falsă, că politica prinţului Bismarck nu se unesce nici odată cu părerile împĕratului Wilhelm, şi că acesta fără voe aproabă de multe ori planurile şi politica cancelariului.

Acesta este momentul mai important din convorbirea ţarului cu cancelariul Bismarck, care convorbire, după cum dice numitul diar a decurs în un mod aproape amicabil. Ce urmări practice va mai avea convorbirea, în referinţele reciproce dintre cele două imperii învecinate, ne va arăta viitoriul, şi se va putea cunoasce mai curênd din tonul presei rusesci.

FOIŢA.

Orologiul meu.

— O istorioară prea instructivă, —
de **Marc Twain.**

Frumosul meu orologiu nou umblase un an şi jumĕtate, fără de a grăbí ori de a întârdia şi fără de a se fi rupt vr'o parte a maşinăriei, ori de a fi stat vr'odată. Am ajuns în sfêrşit de a priví indigitările lui în materie de timp şi oară de infalibile, şi de a considera fiinţa lui trupească şi structura oaselor lui de neperitoare

Dar într'o seară uitasem a-l trage. M'am căit pentru asta, ca şi când ar fi o stafetă ori avantgarda unei nenorociri. Încetul cu încetul me liniştii însĕ în sufletul meu, îndreptai orologiul pe nimerite şi temerilor mele deşerte le-am dat poruncă sĕ se retragă.

Diua următoare întrai în localul celui mai de aproape orologieriu, pentru de a mi-l direge esact după timp. Proprietariul atelierului mi-l luà din mână şi se apucà de al direge el pentru mine Apoi dise:

— Întârdie cu patru minute — trebue avansat regulatorul.

Încercai de al reţiné, încercai de al face sĕ înţeleagă, că orologiul umblă de tot regulat. Însĕ în zadar; totul ce puté sĕ înţeleagă căpăţina asta de varză în chip de om, era, ca orologiul întârdie cu patru minute şi că regulatorul trebuia dat ceva mai înainte; şi astfeliu îndeplinise el — în vreme ce eu săriam îngrijat în jurul lui şi îl rugam sĕ i dee orologiului bună pace — calm şi năprasnic operaţia ticăloasă.

Orologiul meu începú sĕ grăbească. Şi el grăbia din di în di mai tare. In sĕptămâna întâia se bolnăví de niste friguri vehemenţi şi pulsul lui se urcà la o sută şi cindeci de bătăi în umbră. In decurs de două luni de dile întrecú pe deoparte toţi cronometrii oraşului şi era cu o fracţiune peste treispredece dile înaintea călindarului. El se afla deja prin Novembre şi se înveselea de zăpadă, în vreme ce frundişul lui Octobre şişăià încă în vênt. El îmi apropia terminul de chirie, a răfuielilor anuale şi altor lucruri de feliul acesta, într'un chip atât de rapid şi ruinător, încât nu mai puteam sĕ rĕmân indiferent.

L'am dus la orologierul, pentru ca sĕ mi l reguleze. Aceasta me întrebà, dacă 'l-am avut vr'o dată în reparaţie. Rĕspunsei cu ba; — nu, n'a avut nici când trebuinţă de reparatură. Din ochii sei străluci o mulţămire rĕutăcioasă, deschise cu grabă orologiul, puse apoi un păhăruţ mic cuadrat la ochiu şi priví în lăuntrul maşinăriei.

Îmi spuse, că trebue curăţit şi uns şi regularisit, — la sĕptămână se poftesç a mai vení odată.

După ce îmi era orologiul curăţit, uns şi regularisit, îmi umbla atât de încet, încât boncănea după feliul ceasornicilor din turn. Începui sĕ greşesc trenurile, sĕ ajung la ori ce întêlnire prea târdiu şi se-mi neglig prândul; orologiul meu prolongà cele trei dile „de respect“ întru patru şi me făcù sĕ mi protestez cambiile; încetul cu încetul înotăi înapoi în diua de ieri, apoi în cea de alaltăieri; după aceea în sĕptămâna trecută şi me tredii cu idea ce me cuprinse, că singur singurel îmi fac mendrele prin sĕptămâna trecută şi că am perdut lumea din vederea ochilor.

Mi se împărea că simt un feliu de sentiment colegial pentru mumiile din museu, precum şi dorinţa de a ne comunica reciproc noutăţi. Me dusei earăşi la orologeriu.

El desfăcù, câtă vreme eu stăteam aşteptând, orologiul întreg, şi apoi dise, că cilindrul s'ar fi „umflat.“ El me asigurà, că în trei dile îl va puté reduce earăşi la volumul seu normal. După operaţiunea aceasta orologiul umblă „în termini de mijloc“ bine; dar atât era totul. O jumĕtate de di umbla ca rĕutatea „omificată“ şi se slobodia la o lătrătură, tusă, strănutare, şişcăire şi horcăială, încât de conturbaţiunea aceasta nu puteam sĕ-mi aud nici procesul gândirii; şi câtă vreme ţinù aşa, nu era în toată ţeara un orologiu, care sĕ-l fi putut imita pe al al meu.

(Va urma.)

Este evident deci din cele ḑise de „Kölnische Zeitung," că asupra cestiunei bulgare se referesc acele destăinuiri. Ba sĕ susţine, că chiar şi din Sofia s'a făcut încercări de a seduce pe ţarul că politica germană lucră în favorul prinţului de Coburg. „Vossische Zeitung" bănuesce pe prinţul Coburg, că a cercat, ca prin falsificări sĕ pericliteze pacea europeană în favorul seu pentru de a se susţinea pe tron.

In mesagiul de tron prin care s'a deschis Reichstagul german în sĕptămâna trecută, pacea se asigură înainte de toate. Germania se ḑice în mesagiu, n'are aḑi nici o trebuinţă, care ar putea fi satisfăcută prin rĕsboaie Se mai esprimă în mesagiu adênca compătimire pentru boala prinţului de coroană. „Naţional Zeitung" observă, că în mesagiu nu se face nici o amintire despre visita ţarului din causă, după cum îşi esplică acel jurnal, că încă nu sĕ poate susţinea nimic cu toată siguranţă despre aceea visită.

Tot în timpul acela „Post" zăresce deja rĕsărind pe cer soarele unui rĕsboiu ruso-austriac. Această visiune ar corespunde încâtva toastului guvernorului general din Varsovia, Gurko. Acesta ar fi rostit către soldaţii regimentului de gardă litaunic cu ocasiunea unui banchet dat în onoarea acelora, următoarele: Eu sunt sigur, că în tocmai ca înainte cu vre-o ḑece ani, ve voiu conduce din nou la luptă. Prea puţine ḑile mi-ar fi dăruit Dumneḑeu, ca se nu ajung eu aceea.

Crisa ministerială din Paris este astăḑi insoţită de crisa presidenţială. Dl Grévy îşi va da dimisiunea, care se va face cunoscută camerii prin dnul Rouvier. Congresul se va întruní Marţi, în Versailles. Aspiranţi la postul de president al republicei sunt: dl de Freycinet, generalul Saussier şi Carnat. Cu privire la alegere, organul partidei din dreapta ḑice, că nici un candidat nu va întruní cele 443 voturi necesare, dacă acela nu va fi pe placul partidei drepte, căci republicanii nu sunt uniţi.

Bulgarii astăḑi nu mai au nici o supĕrare, şi în liniştea, care domnesce de present în ţara lor au putut în toată tigna se serbeze amintirea ḑilei dela Slivnica. Cu această ocasiune prinţul Ferdinand a rostit următoarele cuvinte: In persoana mea veţi posede un conducĕtor, care se va nisuí în totdeauna a se arăta demn urmaş al predecesorelui seu, care va indicat vouĕ calea spre victorie.

Singur metropolitul Clement mai este astăḑi de vrajbă în ţară, de aceea guvernul l-a şi provocat, ca în timpul cel mai scurt se părăsească Sofia şi se meargă în diecesa sa Tîrnova; ceea ce metropolitul în urma mai multor ameninţări particulare, a şi promis că va face.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român."

Sânţirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

(Urmare.)

A doua ḑi luni, în ḑiua şi sĕrbătoarea marelui martir Dimitrie, ḑi menită pentru târnosirea bisericei celei nouĕ — des de dimineaţă pe timpul, când se deşteaptă omul muncitor, o mişcare neobicinuită se putea observa pe stradele Arpatacului, cari erau îndesate de lume multă, anume venită din toate părţile, sĕ fie faţă la marele act al târnosirii. Români, sasi, unguri, toţi erau impacienţi sĕ vadă sânţirea bisericei, sĕ vadă ritul şi ceremoniile bisericei noastre, precum şi pe metropolitul nostru! — În fine după-ce se pregăti totul, pe la oarele 9 a m plecarăm cu litiă în mare procesiune dela biserica veche la cea nouă, fiind Prea sânţitul archiepiscop îmbrăcat în ornat archieresc, asistat de înalta suită si de vr'o 2 protopopi şi ca la 16 preoţi îmbrăcaţi în odăjdiile bisericesci, fiind petrecuţi în tot percursul drumului d'o imensă mulţime de popor. Un prospect mai sublim nici că se poate vedé.

Apoi ajunşi la biserica nouă se începù actul târnosirii prin ocolirea bisericei, prin cântările şi rugăciunile, prescrise de tipic. Întrarăm în sânta biserică şi sĕ continuară slujbele şi rugăciunile târnosirii etc. Apoi se slugi sânţirea apei şi se pregătiră toate pentru începerea sântei liturgii. La oarele 11 a. m. se începù sânta liturghie de însuşi Escelenţia Sa asistat de Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, de Preacuv. Sa păr. protosincel Nicanor Frateşiu, de păr. proto-diacon S. Medean, de protopopii Ioan Petric şi Dimitrie Coltofean precum şi de vr'o 16 preoţi tractuali. Şi sânta liturghie ca şi celelalte slujbe decurseră cu toată sânţenia, cu toată demnitatea proprie ritului nostru. Rĕspunsurile liturgice le a esecutat şi aici corul tinerimii scolare şi adulte din Feldioara sub conducerea bravului preot al lor, Iosif Micu. Pe timpul s. liturghii sĕ sânţi întru preot şi duchovnic alesul de preot la Huniădoara, G. Oprea. Metropolitul nostru şi toţi de pe lângă archiereul nostru sĕvêrşiră şi sânta liturgie cu atâta sânţenie şi cu atâta demnitate, încât remaseră imărmuriţi toţi cei de faţă — şi mai cu seamă sasii şi ungurii, ce ḑiceau: că aşa slujbe şi ceremonii frumoase nu vĕḑură în viaţa lor. O! de ar înţelege preoţii nostrii de pe sate mai cu seamă, învĕţând dela prea bunul nostru metropolit, cum sĕ slujască şi cu ce demnitate sĕ sĕvêrşească frumoasele ceremonii rituale, frumoasele slujbe ale bisericei noastre ortodocse rĕs.! — Atunci biserica noastră s'ar îmbrăca în adevĕrata sa haină de sĕrbătoare şi s'ar presenta în afară în toată splendoarea cuvenită, în toată demnitatea sa de biserică ecumenică!!

După terminarea s. liturgii prea sânţitul nostru archiepiscop şi metropolit în marele ornat liturgic cu mitra pe cap şi cu cârja în mână eşind în mijlocul biseriricei, ţine un cuvênt pastoral şi de tot mângăitor. „Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, — ḑice prea învĕţatul archiereu, că a Domnului Mărire preste tine a strălucit. Această casă tatăl o a zidit, Fiul o a întărit şi Duchul sânt o a înoit, o a luminat şi o a sânţit. Înoiesce-te, înoiesce-te noule Ierusalime! căci ţi-a venit Ţie lumina şi Mărirea Domnului preste Tine a rĕsărit." „Astăḑi dumneḑeească şi sânţită casă a învierii lui Christos luminat sĕ înoesce şi dumneḑeescul mormênt lumii împarte viaţă, dă isvor de nemurire revarsă rîurile darului şi apele minunilor şi dăruesce tămăduiri celor-ce cântă şi sĕ roagă cu credinţă." „Strălucita de sus raḑă luminoasă a învierii lui Christos, toată lumea luminând, carea cu credinţă o cinstim şi sĕrbătoarea cea dumneḑeească a sânţitelor înoiri cu cântări o prăsnuim în psalmi strigând, sĕ aflăm milostivire pe Mântuitorul şi Domnul."

Adresându se apoi către popor ḑice prea sânţitul nostru archiepiscop: „Cu cea mai adêncă smerenie sĕ mulţămim lui Dumneḑeu, Părintelui ceresc, că V'au ajutat a ridica o casă sântă, o biserică ca aceasta aşa frumoasă, aşa spaţioasă, aşa mare, unde veţi avea de aci înainte, voi iubiţilor mei fii sufletesci, cari sunteţi mai norocoşi de cât părinţii vostri, — sĕ ve închinaţi voi şi copii vostri, unde vĕ veţi aduna de aici înainte cu mic cu mare, bĕtrâni, bărbaţi, tineri, femei, copii — în toate ḑilele ca întru mila păcii şi întru împreunarea credinţei sĕ vĕrsaţi rugă ferbinte înaintea Celui atot-puternic, că V'a ajutat a isprăvi un lucru prea frumos vrednic de pomenire şi aşa de mântuitor pentru suflet, că ajutorul seu cel sânt pururea a fost cu voi." „Rugaţi-l ferbinte cu credinţă şi cu dragoste, apropiaţi-vĕ de El cu inimă smerită şi înfrântă şi d'aici încolo, ca sĕ fiţi adevĕraţi fii ai lui Dḑeu după dar şi după adevĕr, şi ca sĕ puteţi împlini şi d'aici înainte tot, ce ar mai fi de lipsă în casa lui Dḑeu. Şi atunci ca şi acuma, tatăl luminilor vĕ va lumina, vĕ va înoì, vĕ va întări, vĕ va sânţi şi vĕ va împlinì lipsurile voastre cele adênc simţite. El va auḑi răgăciunile Voastre în vremea nĕcazului. Fiţi dar crescini buni, temĕtori de Dḑeu, fiţi cu adêncă supunere şi fidelitate către prea bunul şi gloriosul nostru Monarch, către Maiestatea Sa prea bunul nostru împĕrat şi rege, către dinastie şi către înalta Sa stăpânire, fiţi supuşi şi ascultători către legile patriei comune, iubiţi-vĕ unul pe altul precum şi Mântuitorul Christos a iubit biserica, trăiţi în frăţie şi în pace şi cu celelalte confesiuni şi popoare, pe cari Dḑeu le-a pus sĕ locuească împreună cu noi această patrie iubită, că aşa trebue sĕ trăească adevĕraţii crescini — împlinind voia Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Christos, adevĕratului Dḑeu sĕ-i ne închinăm, sĕ-i slujim şi sĕ i ne cucerim cu cea mai adêncă devoţiune, sĕ-l iubim, şi sĕ i ne supunem cu devotament nemărginit; eară pe deaproapele, carele este tot omul din lume sĕ-l iubim ca pe noi înşine!... „În fine prin vocea mea archierească rog pe Dḑeu sĕ ve miluească cu darurile sale cele bogate şi sânte." „Sĕ sciţi că faptele voastre cele bune sunt scrise în ceruri!" Primiţi iubiţilor mei fii sufletesci şi mulţămita mea archierească pentru silinţele şi faptele voastre cele mei creştinesci, ce aţi sĕvêrşit!" În mod distinctiv însĕ îmi îndreptez vocea mea archierească către prea stimaţii domni născuţi de aici şi mari binefăcători ai s. biserici: Dimitrie Cioflec, profesor emerit. în Braşov, N. Colţescu, mare proprietar şi comersant în România, Niculae Leucă, epitrop bis. şi mare propr. în loc, mulţămindu-le în numele bisericei noastre pentru binefacerile revĕrsate în sume considerabile ca ajutoare la zidirea şi adjustarea bis., cari în semn de stimă deosebită şi pomenire vecinică ca titori primească din mâna mea câte un esemplar din documentul conşacrării acestei biserici — pe lângă binecuvêntarea mea archierească." Primească mulţămita mea toţi câţi împreună cu dl paroch local sciură sĕ-şi îndeplinească opera aceasta grea!" După aceste frumoase şi mângăitoare cuvinte archipăstorale şi după-ce împărtăşesce pe toţi cu binecuvêntarea archierească, 'şi închee cuvêntarea îndreptându-şi ruga către cel de sus: „Veselesce-sĕ de Tine biserica Ta Christoase strigând: Tu eşti puterea mea, Doamne! Şi scăparea şi întărirea." „Că podoaba tăriei ceii de sus ai arătat împreună şi frumseţea cea de jos a sânt locaşului Măririi Tale Doamne! Întăresce-l pe el în veacul veacului i primesce rugăciunile noastre, ce sĕ aduc ţie într'ênsul pentru Născătoarea de Dḑeu, cela-ce eşt viaţa tuturor şi învierea!" Amin!

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Astfeliu la anul 1786 când sau făcut cei dîntâi paşi pentru fundarea bisericei cu hramul stei Treimi esistau douĕ categorii de neguţători gr. or. în cetatea Braşovului, şi adecă neguţători sudiţi otomani privilegiaţi şi constituiţi în corporaţiune autonomă numită „Compania grecească" şi subtrasă de sub autoritatea magistratului local, ceialalţi neguţători gr. or. neprivilegiaţi, cari nu formau corporaţiune organisată, ci steteau ca şi ceilalţi cetăţeni, sub autoritatea magistratului din loc.

Cei dintâiu îşi aveau capela lor privată, cu preotul lor grecesc pentru eschisiva lor trebuinţă, cei din urmă nu-şi aveau nici capelă nici preot în cetatea internă a Braşovului, ci pentru satisfacerea trebuinţelor lor religioase şi rituale trebuiau se meargă la bisericile şi preoţii români din suburbiile depărtate.

Această impregiurare precum şi aceia, că cetatea internă a Braşovului pe acel timp era fortăreaţă prin urmare porţile ei in timp de noapte erau închise şi din aceea causă ivindu se noaptea cas de betegeală grea nu se putea aduce preot, pentru a provedea pe bolnav cu cele sânte, aceste impregiurări ḑic, au silit cetăţenii gr. or. din cetate sĕ se ocupe serios cu ideia de a înfiinţa pentru sine o biserică în cetatea internă a Braşovului, şi încă cu atât mai vêrtos, că prin patenta de toleranţă a împĕratului Iosif II se delaturase causa politică, care până atunci împedecase fundarea unei biserici gr. or. în cetăţile interne săsesci.

Patru cetăţeni gr. or. şi adecă Constantin Dsanliu, Dimitrie Dima, Michail Cristof şi Stefan Nicolau păşesc ca fundatori, cumpĕră pentru edificarea bisericei douĕ case în cetatea internă a Braşovului şi cer încuviinţarea dela magistratul din Braşov, spre a ridica o biserică gr. or. pe acel loc.

Petiţiunea lor însĕ se respinge, cu aceea motivare, că pentru patru persoane nu se poate concede înfiinţarea unei biserici şi petenţii se avisează se cerceteze biserica din Scheiu (Bolgárszeg.)

Îndată după aceasta însĕ păşiră şi ceilalţi neguţători civi la mijloc şi adecă împreună cu cei patru fundatori 32 capi de familie, cari se numesc pe sine „noi neguţătorii greci şi români," şi prin rugarea lor din 28 Ianuariu 1786 scrisă în limba românească cerură, ca sĕ se conceadă celor patru fundatori înfiinţarea bisericei, deoarece ei au cumpĕrat locul trebuincios şi vor se edifice biserica pe spesele lor proprii pentru trebuinţele religioase a tuturor credincioşilor. La aceasta rugare se alăturară şi 16 măcelari români, cari încă erau cetăţeni gr. or. prin petiţiunea lor din 5 Maiu 1786.

Dar aceste douĕ petiţiuni fiind redactate în limba română nu s'au luat la pertractare, şi astfeliu atât cei 32 capi de familie români şi greci precum şi cei 16 măcelari români aştern la olaltă o a treia suplică redactată în limba latină.

În aceasta petiţiune susţin cu toţii rugarea celor patru fundatori, cari nu numai pentru sine vor se ridice o biserică, ci pentru toţi cetăţenii neguţători de legea gr.-or. din Braşov *„pro hujatibus coronensibus civibus graeci ritus mercatoribus,"* după cum se esprimă suplica in stil curial. Ḑic suplicanţii mai departe, ca se li se dea voiă ca unor cetăţeni supuşi magistratului, posesionaţi în Braşov şi prin aceasta deosebiţi de compania grecească.

Această petiţiune magistratul a aşternut-o guvernului, eară guvernul o a retrămis cu aceea însărcinare, ca se o pertracteze magistratul în mod meritoric.

În urmarea acestei insărcinări magistratul Braşovului a luat în cercetare, dacă fundatorii au mijloacele trebuincioase pentru înfiinţarea şi susţinerea bisericei, fără a apela la liberalitatea altora, deoarece în puterea unei ordinaţiuni mai inalte nu era permis colectarea de bani pentru înfiinţarea de biserici, ci trebuia sĕ se constate, că fondurile trebuincioase esistă, pentru ca sĕ se încuviinţeze ridicarea unei biserici.

Dupăce fundatorii au dat în privinţa aceasta esplicaţiuni satisfĕcătoare, s'a luat disposiţiuni, ca sĕ se conscrie acei cetăţeni gr. or. pentru cari avea sĕ se înfiinţeze biserica, spre a se constata dacă sunt în numĕr indestulitor, pentru a forma o comună bisericească.

Aceasta conscriere cu datul Braşov în 13 Iuniu 1786 sub titulul *„Verzeichniss sämtlicher hier in der*

Stadt wohnhaften Seelen, so der griechischen Religion zu gethan sind, unter des löblichen Magistrates Iurisdiction stehen und um die Erlaubniss vor sich in der Stadt eine eigene Kirche erbauen zu dürfen gebeten haben.“ (Registrarea tuturor sufletelor locuitoare în cetate, cari aparţin religiunei grecesci, stau sub jurisdicţiunea Onoratului Magistrat şi cari au cerut voiă, se ridice pentru sine o biserică propriă a lor) ne arată, că au fost înscrişi atât cei 32 capi de familie, cari s'au numit pre sine neguţători greci şi români, adaogându-se şi o vĕduvă română anumită „vĕduva Apostoloaia“ cât şi cei 16 măcelari români, cari toţi la olaltă dimpreună cu familiele lor constituia 50 capi de familii cu 245 de suflete.

Aflându-se acest număr de suflete suficient pentru a forma o comună bisericească şi după ce s'a luat în vedere şi locul menit pentru clădire, magistratul din Braşov prin resoluţiunea sa din 14 Iuniu 1786 Nr. 174, dă voiă celor patru fundatori Constantin Dsanliu, Michael Kristof, Dimitrie Dima şi Stefan Nicolau, ca sĕ edifice biserica pe seama celor 245 suflete conscrise. După cum se vede dintr'un document cu datul 17 Maiu 1787 afară de cei patru fundatori au mai ajutat şi alţi binefăcĕtori la edificarea bisericei din cestiune şi adecă Panajot Hagi Nica cu 6300 piastri, Gyoka Eustatiu cu 3000 fr, Emanoel Kalfovits cu 967 fr., Duca Melencovits cu 200 fr., veduva Apostoloaia cu 100 fr. şi alţii.

În acest document, care conţine o dare de seamă despre banii intraţi şi eşiţi la edificarea bisericei, este statorită şi inscripţiunea, ce avea se fie pusă pe frontispiciu, care tradusă din limba latină sună în următorul mod:

„Această sântă clădire a sântei treimi s'a zidit pe timpul augustului împĕrat Iosif II, cu încuviinţarea onoratului Magistrat din Braşov, pe seama tuturor celor de ritul greco-oriental mai cu seamă însĕ pe seama cetăţenilor de astădi şi a următorilor lor greci pentru perpetua memoriă a fundatorilor.“

Prin aceasta inscripţiune caracterul general confesional al bisericei se constată în mod evident. Cine au fost acei cetăţeni de atunci am arătat mai sus, ei au fost cele 50 de familii cu 245 suflete de neguţători greci şi români şi de macelari români.

Prin urmare cuvêntul „cives graeci“ fiind aplicat şi la cetăţenii români nu poate ave alt sens decât confesional, şi va se dică cetăţeni de legea grecească.

Finindu-se clădirea bisericei, fundatorii ei, cari cumpĕraseră pe numele lor proprii casele dela Lang şi Kronenthal au făcut actul de daniă dto 4 Septembre 1789 scris în limba română prin care dăruesc atât biserica cât şi casele cumpĕrate bisericei stei Treimi lăpădându-se pentru sine şi urmaşii lor de ori ce pretensiune faţă de biserică resp. faţă de comuna bisericească.

Fiind acest act fundamental de mare însemnătate e bine a se reproduce aci în tot cuprinsul seu.

„Noi cari mai jos ne vom iscălí, anume fundatorii bisericei din cetatea Braşovului, care o am făcut pe numele Stei Treimi, cum şi cumpĕrătorii caselor, cari s'au cumpĕrat pe seama acestei s. biserici adecă casele dela dl Kronenthal şi earăşi casele dela dl Lang, după cum arată zapisele caselor, adeverim cu această scrisoare şi cu iscăliturile noastre, ca sĕ se scie precumcă noi de a noastră bună voiă lăsăm şi dăruim la sânta biserică toată cheltuiala ce a făcut fiesce-care din noi la facerea bisericei aşişderea şi toate casele cele cumpĕrate, după cum scrie mai sus ca se fie ale sf. biserici în veci, ca din venitul caselor sĕ se ajute sta biserică şi nimenea dintre noi până vom trăí, nici după moartea noastră clironomii nostri se nu aibă putere de a cere vreodată ceva dela această sf. biserică, după cum şi la magistrat s'a dat reversul nostru, şi se va scrie şi la protocolul bisericei fiesce-care ce a dat anume, ca se fie de pomenire în veci şi pentru mai adevĕrată credinţă întărim aceasta scrisoare cu iscăliturile noastre şi cu peceţile, ca sĕ fie de bună credinţă în tot locul şi la fiesce care judecată.

Braşov, 5 Septembre, 1789.

Nicolau Stefan, Emanoel Kalfovits, Constantin Dsanliu, Demetriu Dima, Kristofor Mihael.

(Va urma.)

Apel!

Îndemnat fiind din foarte multe părţi a scoate la lumină cântecile populare şi tot odată a le arangia şi pentru Pianoforte, pe cari le adun acum de un şir de ani, n'am găsít altă cale mai bună şi mai favorabilă scopului a le putea lăţii cât mai mult, decât pe cea diaristică, şi aşa m'am decis a eda un diar musical sub numele *„Musa Română“*.

Acest diar îşi are de scop, pe lângă rĕspândirea cântecelor populare naţionale, a astupa şi lacuna atât de simţită la publicul nostru musical, mai cu seamă la arangiarea de concerturi, serate musicale etc., neavênd pentru astfel de ocasiuni piese românesci acomodate, şi îşi ea de directivă a delătura acest gol prin aceea, că publică piese de salon şi de concerte, lucrate din cântece populare, uşurând astfel ori cărui pianist de a puté alege şi esecuta la ocasiuni şi piese românesci.

„Musa română“ va aparea cu începutul lui Ianuariu st. v. 1888 în fie-care lună odată, în cuart mare pe hârtiă groasă şi frumoasă, şi va conţiné fie-care broşură douĕ coli tipar de note frumos împrimate. Programa foaiei va fi cam de următoriul cuprins:

a) Cântece şi hori populari arangiate pe pian.

b) Piese de salon, din cântece populare, arangiate pentru pian, în forma de: Fantasie, Capriciuri Rapsodie, Concerte etc.

c) Cântece populare şi originale pentru voce cu acompaniament de pian.

d) Piese de dans pentru pian pe 2 şi 4 mâni.

e) Cântece bisericesci arangiate pentru cor bărbătesc (partitură).

f) Piese românesci pentru Violină şi Flăută, cu acompaniament de pian.

Partea literară de pe faţa primă şi ultimă a foaiei va avea următoriul conţinut: biografii a musicilor străini şi români, articoli, notiţe, cronice, poesii populare etc.

Preţul abonamentului: pe un an 12 fl.; pe şase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.;

România şi străinătate: pe un an 30 franci, pe şase luni 15 franci, pe trei luni 7 fr. 50 bani.

Blaş, în Novembre, 1887.

Iacob Murĕşian.
profesor de musică.

„Stim. Domni, Doamne şi Domnişoare, cari vor primi acest apel sunt rugaţi de al face cunoscut mai departe, a colecta abonenţi şi a grăbi cu trimiterea listei cel mult până la *28/16 Decembre 1887* sub adresa *Iacob Murĕşian* profesor în *Blaş* (Balázsfalva), deoarece din causa speselor mari foaia sĕ va tipări numai în atâtea esemplare câti abonaţi vor fi prenotaţi“.

Varietăţi.

* (Asil.) Onomastica Maiestăţii Sale reginei noastre în Cernăuţi a adus o mare binefacere celor sĕraci pentru viitor. Cu ocasiunea acestei dile s'a deschis un asil pentru nefericiţii, cari n'au unde a sĕ adăposti în acest oraş. Deschiderea acestui institut umanitar s'a făcut prin ajutoriul unei reuniuni, în fruntea căreia stă primariul oraşului Anton cav. de Kochanowski. La deschiderea asilului, care are des părţĕminte, unul pentru bărbaţi, altul pentru femei, pe lângă alţi mulţi onoraţiori, a luat parte şi pre şedintele ţĕrii baronul Pino. Din consideraţiune la frumosul scop, ce l'a avut şi ce-l are în vedere amintita reuniune i se dă din toate părţile unde bate câte o inimă pentru sĕraci, ajutorul posibil.

* (Armele archiducelui Carol.) Alteţa sa archiducele Albrecht a adresat Curatoriului museului armatei austriace din Viena următoriul autograf: Din căldurosul interes, ce l'am avut totdeuna pentru prosperarea museului armatei, dau ordin, ca armele şi memorandele militare de odinioară ale prea fericitului meu tată, cu susţinerea dreptului de proprietate, sĕ se încorporeze numitului museu. Sperez totodată, că aceasta faptă promovează scopul cel frumos şi înalt, va afla imitare din partea fie-cărui, care are în posesiune memorande de bărbaţi, cari au servit în toată bună vremea spre fala armatei în a cărei elită au fost şi numĕraţi. Arco, 15 Novembre, 1887.

* (O nouă scriere etnografică şi geografică a Transilvaniei.) De vr'o câţi-va ani Transilvania atrage atenţiunea întregei lumi civilisate, ceeace sĕ vede din scrierile, ce apar una după alta, referitoare la ea. Un destul de voluminos op, cu frumoase ilustraţiuni, despre Transilvania s'a publicat în Londra, din partea unei renumite scriitoare engleze Emilia Gerard. Aceea ce este espus în această scriere este cules din esperinţa propiă a scriitoarei, care fiind soţia unui oficer din statul major austriac cu numele Laszowsky, a petrecut mai mult timp în Transilvania. Scrierea din multe puncte de vedere e interesantă.

* (O pară cu 100 franci.) Pe când Napoleon III, în anii primi ai domniei sale sĕ afla în Fontainebleau, întră cu suita sa în un hotel spre a face o mică gustare. Oferindu-i-sĕ contul despre ceeace mâncase vĕdù, că o pară, pe care însuşi o a mâncat costă 100 franci. Împĕratul Napoleon dete din causa aceasta ordin sĕ vină ospetarul, căruia i dise: „Perele mi sĕ par a fi aici foarte rari“. „Nu, Sire“, rĕspunse ospetarul suridênd, „perele nu sunt rari, ci împĕraţii vin pe aici rar.“

* (Politica de comerciu a României.) Sub acest titlu „Neue Fr. Prese“ anunţă, că o foaie oficială din Bucuresci a publicat o nouă convenţiă comercială româno-turcă, în care este normat un mare favor reciproc şi care durează până în 10 Iuliu 1891. În vigoare întră în mod provisoric convenţia în 2 Decembre a. c. Prin noul tractat comercial s'a delăturat rĕsboiul vamal de 2 ani între România şi Turcia.

Aci observă „N. F. Presse“: că bărbaţii politici ai României fac totul pentru de a asigura ţara în rĕsboiul vamal cu Austro-Ungaria; prin noua convenţiă s'a dat o bună direcţiă esportului de vite din România în ceeace privesce părerile referitoare la rĕsboiul vamal acelea tot cele vechi sunt şi calamităţile isvorite din rĕsboiul vamal, nu fac pe Români mai concilianţi.

* (Furt.) Din colecţiunea numismatică a bibliotecei naţionale din Atena s'a furat în noaptea de 10 Nov. n. nisce monede, a căror perdere pentru sciinţă este nereparabilă. S'au înstrăinat 14 cutii, cari aproape toate conţin monede antice, multe dintre dênsele sunt esemplare foarte rari, altele de pe timpul lui Peisistrat. Deşi cercetările asupra persoanelor bănuite cu furtul sĕ continuă dina şi noaptea, tot nu s'a dat de urma adevĕratului fur. Valoarea monedelor furate se urca la 20,000 franci.

* (Încă o criză.) „Tribuna“ ne-a denegat schimbul foaiei. Adevĕrul doare!

* (Peregrini maghiari în Roma.) În 11 Novembre v. peregrinii maghiari au ajuns în Roma. Primirea lor s'a făcut din partea unui comitet roman, delegat adhoc. Pe pavilionul gărei sosirea lor n'a făcut pe locuitorii Romei curioşi, căci numai puţine persoane erau de faţă la coborirea din cupee. Unii dintre peregrini s'au luat cuartire în diferite hotele, alţii mai sĕraci din contră, ca şi peregrinii francesi, au ocupat edificii mai secundare din Vatican.

Convocare.

Adunarea generală primă a despărţĕmêntului I (Brad) al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Zarand şi va ţiné şedinţele la 20 şi 21 Decembre st. v. 1887 în sala gimnasiului gr. or. din Brad cu următoarea

Programă:

Şedinţa I-a.

1. La 20 Decembre v. oarele 8 a. m. membrii despărţĕmêntului vor participa în corpore la celebrarea stei liturgii în biserica gr. or. din Brad făcêndu-se şi invocarea Duchului sânt.

2. La oarele 10 a. m. deschiderea adunărei în sala gimnasială, prin presidiu.

3. Pertractarea cuvêntului „om“ pe basa cărţii I de cetire de I. Popescu, prelegere de George Ignaton.

4. Deschiderea „cărţii“ pentru despărţĕmêntul I, prelegere de Ilie Beu, eventual Savu Stănilă.

Şedinţa a II-a.

5. Verificarea procesului şedinţei I.

6. Pertractarea piesei: „Copilul, vaca şi grădina“ din punct de vedere logic, pe basa cărţii II de cetire de I. Popescu, prelegere de Teodor Simedrea.

7. Unde, şi prin ce mijloace putem sădì în inimile pruncilor iubirea de naţiune şi patrie? Disertaţiune de Gavril Simedrea.

8. Pertractarea „Adjectivului“ cu elevii desp. IV cu aplicare la deprinderile gramaticali din cartea a II de I. Popescu pag. 49 „Cartea curată e frumoasă“, prelegere de Nicolau Nicorescu.

9. Petractarea „împărţirei“ verbal (ciclul numerilor până la 100) cu divisorul de o cifră, de Ioan Circo, eventual Petru Rimbaş.

Şedinţa a III-a.

10. Verificarea procesului şedinţei a II.

11. „Impărţirea în scris“ ciclul numerilor până la 100 cu divisorul de o cifră, de Ioan Neag.

12. Descrierea: „Cânelui“ cu elevii despărţĕmêntului al IV-lea, de Avram Groza eventual Alesandru Draea.

13. Dreptul „Iov,“ prelegere de Elia Cosma, eventual Inocenţiu Bogdan.

14. „Regula de trei simplă,“ prelegere de Ioan Alba.

Şedinţa a IV-a

15 Verificarea procesului şedinţei a III-a

16. Tractarea „comunei,“ prelegere din geografiă, de Petru Perian eventual Romul Jurca.

17. Propuneri. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului ultim.

18. Inchiderea adunărei prin presidiu.

Membrii despărţĕmêntului, precum şi toţi iubitorii de progresul acestui despărţĕmênt, sunt invitaţi a participa la şedinţele adunărei generale.

Brad, la 8 Novembre 1887 st. v.

Ioan German, v. preş.
Petru Rimbaş, secretar.

Convocare.

Membrii Despărţĕmêntului I al „reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din Districtul al X-lea, Braşov,“ sunt invitaţi prin aceasta a lua parte la adunarea sa generală, ce sĕ va ţiné Duminecă, 22 Novembre (4 Decembre) a. c. în sala hotelului „La soare“ în Satulung. Obiectele de petractare în această adunare vor fi:

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu la 10 oare a. m.

2. Constituirea despărţĕmêntului pe un period nou de 3 ani:

3. Tractat din albinărit: „Coşniţa (tărna) de Dzierzon şi viaţa albinei“ de G. Moian.

4. Statorirea condiţiunilor concursului asupra premiului donat de parochul Victor Popea din Satulung, pentru elaborarea temei de cuprinsul: „Ce este învĕţătoriul? Chemarea cea înaltă a lui şi stima ce i sĕ cuvine din partea omenimei.“

5. Consultări asupra temelor ce ar fi de desbătut în procsima adunare generală a despărţĕmêntului.

6. Statorirea locului pentru ţinerea viitoarei adunări generale a despărţĕmêntului.

7. Propuneri de sine stătătoare.

NB. Alte invitări separate afară de aceasta nu sĕ vor mai face.

Satulung, 12/24 Novembre, 1887.

I. Dorca, preşed.
I. Dariu, notar ad. hoc.

Loterie

Sâmbătă în 26 Novembre 1887.

Timişioara:	52	57	69	45	87
Viena:	80	9	28	65	20

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1742] 2

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treiḑeci şi şeptelea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii** cu **comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare.* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 39—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara				9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	—	—	
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghireş	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4 15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 19 Novembre (1 Decembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorii de Sâmbătă, Nrul procsim va apăré Marţi în 24 Novembre v.

Rĕscumpĕrarea regalelor.

Cuvêntul de tron a pronunţat deja verdictul, că adecă în sesiunea presentă a dietei se va da o soluţiune deamnă acestei întrebări de cea mai mare importanţă economică şi chiar socială.

Regalele sunt o instituţiune a evului mediu şi ca rĕmăşiţe ale erei feudale odată au sĕ înceteze. Proprietarii regalelor singuri urgează acestă întrebare şi cu ei moralitatea politică încă cere ca cu o oară mai curênd sĕ se resoalve cestiunea aceasta.

Cum esploatează evreii aḑi drepturile regalelor, este ceva ne mai pomenit şi dacă va trece mult timp, fără ca aceasta întrebare sĕ se reguleze, atunci când se va regula, abia credem că sĕ va puté face fără sguduiri economice.

Proprietarii aḑi stau rĕu şi mulţi sperează în rĕscumpĕrarea regalelor o îmbunătăţire a sorţii lor materiale, şi dacă sĕ va lua de basă tot cheia aceia, care s'a luat la rĕscumpĕrarea decimei de vii, atunci nu sĕ înşală în aşteptările lor. Puţini, foarte puţini români şi cetitori ai ḑiarului nostru vor cunoasce cheia după care s'a făcut rĕscumpĕrarea decimei de vii, şi de aceea o facem cunoscut cetitorilor nostri, ca sĕ fie orientaţi la eventuala rĕscumpĕrare a regalelor. La rĕscumpĕrarea decimei de vii s'a luat de basă venitul anual de douĕḑeci de ori, minus detragerea de 6% ca spese de regie. Spre a lămurí lucrul prin un esemplu practic notăm, că un proprietar de vie, care a avut din vie venit anual de 5 fl. v. a., a primit în obligaţiune, un capital de 100 fl în valoare nominală, dar după detragerea speselor de regie, obligaţiunea în realitate numĕra la bursă numai 83 fl. 40 cr. Interesele şi amortisarea s'a computat cu 8 fl. la an şi aceasta operaţiune financiară are sĕ dureze 22 ani.

Aceste lucruri puţin au străbătut în public, de unde vedem mari neînţelegeri şi vedem tot deodată o nemulţămire generală între actualii posesori de vii, dela cari sĕ scot în decurs de 22 de ani sume însemnate, pentru ca sĕ se amortiseze capitalul obligaţiunilor şi tot odată şi interesele acelora.

Obligaţiunile le-a esmis statul şi banii încurg tot în vistieria statului, de unde sĕ plătesc aḑi interesele după cuponii obligaţiunilor Un têrg mai bun nu puteau face proprietarii ca acesta, tocmai acum, când vinul are puţin preţ, când filocsera ameninţă cu stirpire viţa de vie şi când berea a străbătut a face concurinţă vinului chiar şi pe la sate.

Nu cunoascem cheia după care se va procede la rĕscumpĕrarea regalelor, dar dacă se va lua de basă cheia pomenită mai sus, atunci pentru venitele regalelor din întreaga ţară, cari aduc in calcul mediu un venit anual de 10·8 milioane floreni, vor trebuí sĕ se esmită în obligaţiuni 180 milioane, o sumă aceasta a cărei interese şi amortisare va aduce dări nespuse pe contul tuturor cetăţenilor, până vor devenì liberi de cuotele aceste.

Până acì este cunoscut numai atâta, că guvernul voesce sĕ între în negociaţiuni cu institute de bani, ca se plătească proprietarilor în bani gata cuotele sperând astfel pentru lada ţĕrei venite considerabile din competinţele de transrciere. „Neue fr. Presse“ un ḑiar de regulă bine iuformat în cestiuni economice vede în procederea aceasta o sporire a sarcinilor, pe care abia le vor suporta cetăţenii Ungariei, şi pledează pentru esmiterea de obligaţiuni amortisabile în decurs de mai mulţi ani cu interese cu tot. Se poate că la spatele numitului ḑiar se stea vr'un grup de geschäftari, cari la rêndul seu vor sĕ pună mâna pe obligaţiunile proprietarilor, cari strimtoraţi fiind nu vor căuta nici la cursul hârtiilor, nici la valoarea nominală, numai sĕ pună mâna pe bani gata, dar noi ca mai puţin ini ţiaţi în trebile mari financiare, am dorì din inimă, ca guvernul se dea o soluţiune înţeleaptă acestei întrebări fără se pericliteze nici interesele proprietarilor, dar nici ale poporului contribuent. Cheia care s'a luat de basă la rĕscumpĕrarea decimei viilor a fost prea mare, şi aceasta o vor recunosce şi proprietarii cari au inimă.

În timpul din urmă sumele arênḑilor de crişme şi mori au crescut în mod înspăimêntător şi de se va da pentru fie-care venit de 5 fl. o obligaţiune de o sută, ţeara sĕ împovorează cu o datorie de 180 milioane floreni, pe cari nu în 22 de ani, dar după cum stau trebile aḑi, nici în o sută de ani nu le pot plătí contribuenţii, şi ar fi destul dacă la un venit curat de 10 fl. s'ar da o obligaţiune de 100 fl., căci şi în acel cas o comună mică unde arênda a fost de 300 flor. la an primesce obligaţiuni de 3000 fl., cari plătibili în 22 ani cu amortisare şi interese de 8 fl. aduc proprietariului la an 240 fl. fără spese, fără griji şi fără nici un risic şi în acest mod nu se impovorează locuitorii aşa greu, ca dacă s'ar lua de basă cinci la sută, în care cas după esemplul de sus vine la an 480 fl. mult mai mult ca arênda de aḑi.

În urmă proprietarii nu au se uite, că regalele le-au primit dela principii Transilvaniei şi dela regii mai inainte de ei în dar, şi aşa acel dar a adus unor familii privilegiate destule venite, i-a hrănit ḑeci şi sute de ani, şi a cere acum dela contribuenţi, ca tot ei se plătească aceea ce nisce domni risipitori au dăruit fără cruţare baronilor şi conţilor este din punct de vedere economic un lucru neraţional.

Ţeara astăḑi nu o mai apĕră nici conţii nici baronii, ci o apĕră şi susţine poporul, şi a despoia tot pe popor în favorul acelora, ar aduce după sine mari nemulţămiri şi poate chiar sguduiri neprevĕḑute, pentru-că cine nu poate prevedea ce nemulţămire s'ar nasce din aceste nouĕ imposite, care le va aduce cu sine rĕscumpĕrarea regalelor aşa după cum cer interesele ciocoilor celor scăpătaţi. Şi tocmai când acest proiect de mare importanţă o se vină pe masa dietei, tocmai acum, nu se află deputaţi români în dieta ţĕrii, pentru-că politica actuală a aflat cu cale a le face şederea acolo imposibilă.

Rĕspunderea nu este a noastră a românilor, dacă la deslegări de intrebări aşa de afund tăiătoare în viaţa statului noi nu suntem consultaţi, şi de aceea nu putem primì asupra-ne nici rĕspunderea pentru o eventuală nemulţămire, ce s'ar puté nasce din rĕscumpĕrarea regalelor între popor şi proprietari de o parte, şi între fiitorul proprietar între stat şi popor de altă parte.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român.“

Sânţirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

(Încheere.)

După Otpust Escelenţia Sa stropí pe creştini cu apă sânţită binecuvêntându-i, eară Preacuv. Sa păr. arch. Dr. Ilar. Puşcariu împărţì anafora, în timp ce corul întonà cu glas armonic „Pe stăpânul“. — Si cu acestea se finiră, terminându-se actul târnosirii şi sânta liturgie la una oară şi 3 pătrare. Abia puturăm ieşi din s. biserică, atâta lume se adunase, încât se călca om pe om. La cuartir, Escelenţia Sa mai binevoì a mai primì visite singuratice dela câţiva notabili, apoi merserăm la banchetul pregătit anume în sala cea mare a frumosului edificiu scolar, la care luà parte un numĕr de peste 70 de persoane. Banchetul fù onorat şi de Escelenţia Sa împreună cu întreaga suită, împregiurul căror înalţi oaspeţi se grupară un numĕr frumos de inteligenţă: protopopi, preoţi, învĕţători, notari, pretorul cercului şi câţi-va profesori şi nobili maghiari, — precum şi dela Braşov: prof. gimnasial. P. Budiu, directorul Belissimus, dl Cioflec, dl Col-

FOIŢA.

Orologiul meu.

— O istorioară prea instructivă, —

de **Marc Twain.**

(Incheere.)

Dar în restul ḑilii întârḑia earăşi şi perdea atâta vreme, până când nu-l ajungeau toate oroloagele, pe care le-a fost întrecut. Şi astfeliu după alor douĕḑeci şi patru de oare ajungea în fine la timpul şi locul precis. El arăta în genere starea adevĕrata a vremii în termini de mijloc, şi nimeni nu putea sĕ ḑică că şi-ar fi făcut datorinţa prea scrupulos ori prea negligent.

Însĕ un timp corect numai în termini de mijloc este o vêrtute cam îndoielnică la oroloage, şi astfeliu dusei unealta la un alt orologeriu. Îmi spuse că motorul elastic i s'a rupt. I am rĕspuns, câ 'mi pare bine, că nu este rĕul mai mare. Mărturisind adevĕrul curat, n'aveam ideă ce era motorul elastic, dar faţă cu un străin nu voiam sĕ apar ignorant. El repară motorul; dar cât câştigá orologiul într'o privinţă atât perdú în alta. Umbla un timp oare care şi apoi earăşi sta un timp oare care, apoi earăşi umbla un timp oarecare, ... şi aşa mai departe, alegêndu-şi intervalurile după bunul seu plac. Şi de câte ori pornea earăşi, dădea câte o bufnitură ca la descărcarea unei muschete. Pentru câteva ḑile îmi am vatat peptul, dar în fine dusei orologiul la un alt orologieriu.

Acesta mi-l desfăcù tot în bucăţi mărunte şi învêrtì apoi sfărmăturile pe sub sticla sa; la urmă ḑise, că buba pare a fi la incisor. Îl reparà deci şi puse ceasul earăşi în mişcare. Acum îşi făcea treburile bine, abstragênd dela împregiurarea, că arătătorii se încleştau între sine din ḑece în ḑece minute, ca nisce foarfeci, şi din momentul acesta îşi făceau ruta împreună. Cel mai bĕtrân om din lume n'ar fi putut se constate cu un astfeliu de orologiu, care este capul ori coada vremii din ḑi, şi astfeliu me dusei earăşi pentru ca sĕ-mi reparez din nou unealta.

Individul acesta ḑise, că cristalul s'a strêmbat şi catena s'ar fi împletecit. Mai opinà apoi, că jumătatea maşinăriei trebuiá sĕ se fi tocit. El luà în tratament toate aceste, şi acum muncia cronometrul meu fără greş, afară de aceea, că din când în când, după ce îşi dădea cam câte 8 oare în linişte toată silinţa, începea d'odată sĕ vîjăie tot interiorul şi de a bornăì în felul albinelor, ear arĕtătorii porneau a se învêrtí atât de repede, încât trebuia sĕ te îndoieşti cu desĕvêrşire asupra identităţii lor, apărând numai ca un rociu molatic de paiangen. Procsimele 24 oare le sbârnăiau apoi în decurs de şase până în şepte minute şi se opreau apoi cu un pocnet.

Cu inimă grea me dusei înc'odată la un orologeriu, şi privíam cum desfăcea orologiul. M'am pregătit apoi la o discuţie de investigare, ce eram sĕ încep cu el căci treaba începea sĕ devină foarte serioasă. Orologiul costase de nou douĕ sute de dolari şi îmi pare două până în trei mii am spesat pentru reparaturi. Cătă vreme stătusem şi priviam, recunoscui în orologier pe un vechiu cunoscut un maşinist de vapoare odinioară, şi n'a fost defeliu unul bun. Cu îngrijire cercetà dênsul toate părţile orologiului, întocmai cum o făcură şi ceilalţi orologieri şi îşi dete apoi verdictul cu aceeaşi positivitate.

El ḑise:

— Scoate prea mult abur; trebue sĕ acăţaţi cheia şurubului „Monky“ la ventilul de siguranţă.

Eu 'l am tocat la moment în cap şi îl înmormêntai pe propria mea cheltuială.

Unchiul meu Wilhelm (acum durere mort!) obicinuiá a ḑice, un cal bun este cal bun, până când au tulit-o odată, şi un orologiu bun este orologiu bun, până n'au pus reparatorii ghiarele pe el. Apoi mai întreba cu mirare, că ce s'ar alege din gloata de căldărari, fauri de pusci, pantofari şi covaci, ale căror afaceri merg rĕu; dar asta nu i-a putut-o spune încă nimeni.

Trad. de *Yff.*

ţescu din Bucuresci şi pictorii români din Braşov: Michail Pop şi Trombitescu, cari zugrăfiră şi poleiră têmpla şi icoanele etc., şi alţi fruntaşi din loc şi giur. Pe timpul prândului, care fù provĕdut cu mâncări alese şi cu beuturi escelente nu lipsiră — ca de regulă — nici toastele. În locul prim toastà Escelenţia Sa prea sânţitul archiepiscop şi metropolit pentru Maiestatea Sa regele nostru şi împĕratul Austro Ungariei, Francisc Iosif I. şi pentru glorioasa casă Habsburgă; apoi pentru înaltul guvern al ţĕrei, în fine pentru această comună, pentru concordie frăţească şi pentru protopopul tractual, Dimitrie Coltofean. Cu cele mai frenetice aplause se primiră aceste toaste Protopopul D. Coltofean rĕspundênd prin alt toast cu adâncă reverinţă mulţămesce Escelenţiei Sale, că n'a considerat nici o osteneală, că n'a pregetat a venì până aci la marginile archidiecesei făcênd o cale aşa departe şi pe un timp puţin acomodat, când stă sĕ înceapă earna cu toate furiile ei, roagă pe Dumnedeu ferbinte împreună cu numĕroşii comitenţi şi cu poporul întreg, sĕ-l ţină mulţi ani fericiţi, spre binele bisericei ortodocse române! Entusiaste „Sĕ trăiască!“ Preacuv. Sa păr. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, ţinu un frumos toast pentru veteranul protopop al Braşovului Ioan Petric, dicênd între altele, că protopopul Petric a vĕdut mai bine d'un pătrar de secul, apărându-se regenerarea bisericei şi a poporului nostru român. Ei bine, acestui martor rĕmas încă în viaţă din generaţia bĕtrână, carea a pregătit acest present îi poftesce încă dile lungi şi fericite. Părintele protop. I. Petric toastà pentru Escelenţia Sa şi pentru înalta sa suită. Pe lângă alte toaste ţinute vom aminti încă toastul unui împiegat al comitatului, pentru concordia frăţească între civii aceleia-şi patrie comune. Cu vii aplause sĕ primiră toate toastele. Banchetul durà dela oarele $2^1/_2$—5 p. m. Ast-fel se finì în Arpatac diua de Luni 26 Octobre v. sĕrbătoarea s. mucenic Dimitrie. Suveniri neşterse vor remânea din aceste incidente, cari în sînul bisericei noastre fac epocă, — în inimile Arpatăcenilor şi a tuturor celor presenţi, toate cele vĕdute şi petrecute în acele dile memorabile pentru analele bisericei noastre de acolo. Apoi Escelenţia Sa cu înalta suită, după-ce la oarele $5^1/_4$ plecà din Arpatac spre Braşov în sunetul clopotelor, însoţit în tot percursul drumului d'o imensă mulţime de popor în urări nesfêrşite (căci entusiasmul era general) — în calea către Braşov la podul Oltului trecênd pe pămêntul comitatului Braşov, fù bineventat de învĕţătorul primar în numele Bodenilor, cari asceptau acì, formând un banderiu frumos în frunte cu învĕţătorii lor.

Deşi era târdiu, că se făcuse noapte şi vreme aspră, cu toate acestea prea bunul nostru archiepiscop nu pregetà a ne cerceta şi în Bod biserica mângăind poporul cu cuvinte adevĕrat pastorale şi promiţând, că la altă ocasie va sta mai mult la noi. Tot satul cu mic cu mare era de faţă. Dând poporului binecuvêntarea archierescă pleca mai departe către Sânpetru însoţindu-l poporul şi călĕreţii noştri împreunaţi cu călăreţii Sânpetreni. La Sânpetru, după-ce ajunse fù primit cu un entusiasm nedescriptibil, se odichnì peste noapte la venerabilul veteran, la prea demnul preot al Sânpetrului, Niculae Frateşiu, tatăl părintelui asesor şi secretar cons. Nicanor Frateşiu.

A doua di pornì la Braşov către oarele 10 a. m. unde fù primit cu pompă mare. De aci, audim că către seară se reîntoarse Escelenţia Sa cu suita sa la reşedinţa în Sibiiu lăsând pretutindenea suveniri scumpe, neşterse din inimile credincioşilor, cari nu-l vor uita nici odată în rugăciunile lor către Ddeu.

Şi prin această călătorie canonică şi-a făcut merite neperitoare Escelenţia Sa pentru biserica noastră, cercetând pe cei în nĕcasuri şi în lipse de tot felul, şi în scârbe!.... Înainte tot aşa prea vrednicule archiereu, şi urmaşii te vor pomenì cu laude şi cu mândrie, că-ţi pui sufletul pentru turmă, adevĕrat păstor şi următor al lui Christos, eară biserica, turma cuvêntătoare, te va urma voinicesce, întru prea mărirea ortodocsiei şi întru apărarea legii noastre strămoşesci. Poporul te iubesce cu iubire fără margini.

Peregrinul Oltean.

Un bilanţ real.

Chiar pe când „Tribuna“ 'şi pune întrebarea: „Ce este ea? în serviciul cui se află? treburile cui le face?“ la deslegarea căror întrebări se frământă de câteva dile, primim din Braşov următoarea corespondenţă:

Braşov, 15/27 Novembre, 1887. Dle Redactor! Daţi-mi voiă se recurg la ospitalitatea diarului „Telegraful Român“ şi se ve rog, se binevoiţi a da loc următoarelor:

Sum şi eu unul din acei nefericiţi, cari însufletiţi de idea înfiinţării „Atheneului român“ la provocarea unor matadori de aici am subscris câteva acţiuni, şi când colo, m'am pomenit că sum acţionariul „Institutului tipografic“ din Sibiiu.

Întrebând după ce am subscris şi plătit rata primă, pe cel ce m'a păcălit: ce va se dică asta? m'a mângăiat că scopul e tot acela, tot naţional, diferinţa e numai, că în direcţiunea „Institutului tipografic“ sunt bărbaţi reali, cunoscuţi publicului, cari vor scí conduce lucrul astfel, încât pe lângă causa naţională acţionarii vor face şi „gescheft“ bun căpĕtând dividende mari, ear la Atheneu ar fi întrat în direcţiune oameni pe cari nu i-ar fi ales acţionarii, idealisti, cari nu se pricep la afaceri negustoresti, şi la urmă ne am fi pomenit că din bani sau îngrăşat câţi va scribleri, ear acţionarii au rĕmas cu „buzele umflate.“

Ce se fac? am tăcut, am plătit tot ce mi s'a cerut, şi am aşteptat dobânda, pentru-că de bunătăţile ce ni le-a adus „Tribuna“ me prea săturase deja în anul prim.

Am aşteptat un an, am aşteptat doi, am aşteptat trei ani, dobânda tot nu mai vine.

N'am vĕdut publicat nici un bilanţ prin diare, deşí alte intreprinderi vĕd că din când în când îşi publică bilanţele, n'am vĕdut publicat nici un protocol al adunărilor generale, în urmă mi-am perdut paciinţa, am alergat la agentul, care mi-a stors subscrierea şi i-am cerut deslușiri.

La început me capacita ca se mai ascept, că la început toate întreprinderile merg cu perdere, căci „Tribuna“ este cel mai rĕspândit diar românesc, are mulţi abonenţi prin România, şi preste tot locul unde sunt români, şi ea este chemată se aducă venitul pentru acţionari.

Am mai asceptat şi earăşi am întrebat, în urmă mi-a spus verde se „tac din gură“, are el destul lucru cu afacerile sale, sĕ me informez din Sibiiu.

Am mers în urmă la un advocat sĕ-i cer sfatul, pentru-că pentru familia mea câteva sute de floreni sunt bani. Advocatul m'a luat preste picior şi m'a indrumat la tribunalul comercial din Sibiiu, unde trebue sĕ se afle bilanţul.

Ce se fac? am procurat dar dela tribunalul din Sibiiu protocolul adunării generale a „Institutului tipografic“ ţinută la 8 Maiu a. c. şi aclusele acelui protocol.

Acestea date m'au vindecat pe deplin de rîvna mea după câştig, şi ca sĕ se vindece şi alţii, Ve rog sĕ binevoiţi a le publica în „Telegraful Român.“

La adunarea din 8 Maiu a. c. a participat 13 acţionari cu 73 de acţii, şi anume:

Dr. Daniil P. Barcian, prof. seminarial în Sibiiu cu	5 acţii.
Ioan Bechnitz, propr. în Sibiiu cu . .	15 acţii.
Dr. Aurel Brote, director la „Transilvania“ în Sibiiu cu.	10 acţii.
Nicolau Cristea, ases. cons. în Sibiiu cu .	1 acţie
Dumitru Cunţan, prof. şi inspector sem. în Sibiiu cu	4 acţii.
Dumitru Comşa, prof. sem. în Sibiiu cu .	3 acţii.
Dr. Ioan Crişan. prof. sem. în Sibiiu cu .	1 acţie.
Dr. Nicolau Maier, protopresb. gr. or. în Sĕlişte cu	10 acţii.
Simeon Monda, protobresb. gr. or. în Borgo-Prund cu	1 acţie.
Simeon Popescu, protopresb. gr. or. în Sibiiu cu	10 acţii.
Eugen Brote, ases. cons. în Sibiiu cu .	10 acţii.
Petru Ciora, oficial cons. în Sibiiu cu . .	1 acţie.
Dr. I. Mihu, advocat în Orĕştie cu . .	2 acţii. *)

Aşadară 13 acţionari au fost de faţă, un numĕr nenorocos acesta, dar se vedem ce ispravă au făcut.

Din protocol nu este evident alta decât că adunarea generală a aprobat bilanţul pe anul 1886 revĕdut şi subscris de dnii Paul Dunca şi Dumitru Cunţan ca membrii ai comitetului de supraveghiere, şi au dat absolutoriu direcţiunei, şi că la o întrebare a dlui S. Monda s'a dat deslușiri, dar ce a fost întrebarea? şi cari au fost desluşirile? nu se spune.

Un aclus arată „Veniturile“ şi „Eşitele“ întreprinderii în modul următor:

Venituri:

Venit brut	22,214 fl.	77 cr.
Interese după hârtii de valoare	294 „	85 „
Venitul editurei	2631 „	91 „
Perderi din 1885	1053 „	86 „
„ din 1886	223 „	21 „
Suma	26,418 fl	60 cr.

Eşiri:

Spese tipog. redacţiunea „Tribunei“	24,440 fl.	86 cr.
Porto	862 „	23 cr.
Scădere la hârtiile de valoare	61 „	65 cr.
Transportul perderei din 1885	1053 „	86 cr.
Suma	26,418 fl.	60 cr.

Al doilea aclus este bilanţul cu 31 Decembre 1886, care este următoriul:

Active:

Acţii nevêndute	5,700 fl.	— cr.
Inventariul tipografiei . .	16,382 fl.	40 „
Debitori diversi	4,846 „	57 „
Cauţiunea „Tribunei“ . . .	5,452 „	60 ,
Valoarea „Tribunei“ . . .	3,000 „	— ,
Valoarea editurei	6,648 „	40 „
Materialii, hârtii	1,062 „	88 „
Numerar	910 „	85 „
Perdere pe a. 1885 . . .	1,053 „	86 „
Perdere pe a. 1886 . . .	223 „	21 „
Total .	45,280 fl.	77 cr.

Passive.

Capital social	40,000 fl.	— cr.
Abonamente anticipate pe 1887	89 „	62 „
Creditori	5,191 „	15 „
Total .	45,280 fl.	77 cr.

Va se dică în bilanţ perderile obvin numai în active dar în pasive nu, prin urmare acelea fac parte din averea societăţii.

Eu nu me pricep la contabilitatea duplă, şi vĕdênd că bilanţul este revĕdut, subscris şi recomândat adunărei generale spre aprobare prin un om de specialitate cum este dl Cunţan, care ca atare — încât scíu eu — în decurs de mai mulţi ani a fost controlor la cassa consistoriului archidiecesan din Sibiiu, şi prin un bărbat atât de venerabil cum este veteranul dl P. Dunca, apoi aprobat unanim de adunarea generală, ar trebuí sĕ-l consider şi eu de real, şi se me bucur, căci: dacă perderile încă formează avere, adi mâne o se avem un prisos, şi se căpĕtăm şi noi acţionarii dividendă.

Dar eu cu mintea mea de laic nu astfel vĕd lucrurile şi me tem, că eu am drept.

Eu adecă vĕd, că bilanţul acesta nu este real, ci este pentru acţionari asemenea anecdotei ţiganului cu racii, pentru-că cu deosebire două posiţiuni sunt în el de *„gumi elasticum“*, cari după trebuinţă sĕ pot intinde sau contrage, ca se ascundă starea adevĕrată a lucrului, până când va mai fi ceva disponibil din banii acţionarilor; me tem însĕ, că nici acest joc nu va dura mult, pentru că judecând după nervositatea „Tribunei,“ aşa dau cu socoteala, că numerariul de 910 fl. 85 cr. ce se află în cassă la 31 Decembre anul trecut s'a consumat deja, ear a mai face paradă din cele 57 de acţii nevêndute n'a-şi crede sĕ fie cu putinţă.

Acele 2 posiţii elastice sunt:

Valoarea „Tribunei,“ care de astădată este tacsată modest, numai cu 3000 fl. pe când ea tot aşa de bine putea figura şi cu 30,000 fl., pentru-că după ce s'a dus pe copcă fondul acţionarilor, ea tot atâta plătesce cât 000 sau 0000, atunci înaintea nulelor nu mai stă nimica.

Tot astfel stă lucrul şi cu „valoarea editurei“, căci dacă sub acest titlu sĕ înţelege dreptul de a edita poveştile etc. ce a apărut în „Tribuna“, acela încă cu greu s'ar putea validita pe această lume, — ear dacă se înţeleg tipăriturile rĕmase nevêndute în magazinul „Institutului tipografic“, pentru acelea încă foarte puţin dau „brânzarii“.

Sciu mai departe şi aceea, că maşinele şi literile se tocesc prin folosire şi nici când nu mai representă preţul cu care s'a cumpĕrat, ear în acest bilanţ nu vĕd nici o amortisare din valoarea lor originală.

Apoi mai este în bilanţ posiţiunea a treia: „Debitori diverşi“ cu considerabila sumă de 4846 fl. 57 cr. Acestia negreşit vor fi acei cetitori ai Tribunei, cari contribue la „rĕspândirea“ diarului fără a băga mâna în pungă.

Astfel de debitori nu mai plătesc, şi sĕ ne pară bine dacă vor incurge 20 %

Eată dar cum 'mi închipuesc eu starea averei „Institutului tipografic“ cu finea anului trecut pe basa bilanţului presentat la tribunal:

Active.

1. Inventariul tipografiei după amortisare de 40% pentru folosinţa de aproape 3 ani	9,829 fl.	52 cr
2. Debitori diverşi 20% din suma arătată	969 fl.	30 „
3. Cauţiunea „Tribunei“ . . .	5,452 fl.	60 „
4. Materialii, hârtii etc. . . .	1,062 fl.	88 „
5. Numerar	910 fl.	85 „
Total	18,225 fl.	15 cr.

Pasive.

1. Capital social	34,300 fl.	— cr.
2. Abonamente anticipate . .	89 fl.	62 „
3. Creditori	5,191 fl.	15 „
Total	39,580 fl.	77 cr.
Subtragând activele din pasive cu	18,225 fl.	15 cr.
resultă un *deficit* de	21,355 fl.	62 cr.

---

*) Tot cam de ai nostri. Red.

Va se ḑică din capitalul social de 34,000 fl. s'a consumat 21,355 fl. 62 cr., ear din restul de 12,944 fl. 38 cr. 5452 fl. 60 cr. sunt depuşi ca cauţiune a „Tribunei,“ ear restul de 7481 fl. 78 cr. este în maşini litere şi maculature, din cari cu greu va putea trăì redacţiunea „Tribunei,“ — ear noi acţionarii deja ne putem sterge pe buze.

Asta este cred cu starea adevěrată a lucrului.

Primiţi ect.

Un acţionar de al „Institutului tipografic.“

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Acesta este documentul fundaţional, pe basa căruia biserica însăşi precum şi casele cumpěrate de fundatori s'au transcris în cărţile cele vechi funduare ale Braşovului pe numele bisericei. Cuprinsul lui este general şi constată caracterul confesional al bisericei şi dacă fundatorii ar fi voit se înfiinţeze o biserică naţională grecească, de bunăseamă, că cel puţin printr'un cuvênt ar fi esprimat această tendinţă a lor.

Acest document fundaţional dimpreună cu actele de incuviinţare pentru edificarea bisericei s'a petrecut per estensum în colecţiunea de documente ale cărţilor funduali, ce esistau la anul 1789 în Braşov, prin aceasta au devenit acte autentice, cari în decursul procesului sau alăturat ca dovadă în copii vidimate la scriptele procesuali.

Aceasta este istoria fundărei bisericei sf. Treime din cetatea Braşovului, constatată din cuvênt în cuvênt cu acte autentice, din care ori-ce om nepreocupat trebue se câstige convicţiunea, că din partea fundatorilor s'a intenţionat înfiinţarea unei biserici gr. or. generale confesionale adecă menită pentru toţi cetăţenii de legea gr.-or. fără deosebire de naţionalitate, şi că chiar din partea autorităţii competente s'a dat voiă a se infiinţa biserica din cestiune pentru cele 245 de suflete de neguţători greci şi români şi măcelari români, va se ḑică pentru o comună omogenă după confesiune însě amestecată după naţionalitate.

Faţă cu aceste fapte istorice constatate în mod neindoelnic grecii n'au avut alte escepţiuni, decât, că fundatorii şi binefăcětorii bisericii au fost greci de naţionalitate deoarece se numesc în unele documente cives graeci şi mercatores graeci, că românii n'au dat bani la edificarea bisericii şi au servit numai de folie, pentruca grecii cu ajutoriul lor se facă numěrul cerut pentru o comună bisericească şi pentruca astfel se câştige dreptul de a-şi face o biserică grecească înşelând autorităţile competente.

Dar aceste escepţiuni, cari stau în contraḑicere cu toate faptele istorice ale fundării bisericei, nu s'au dovedit cu nimica în decursul procesului.

Adevěrat este, că în unele documente scrise de mână streină eară nu de fundatori în limba latină sau germană, pe care nu o înţelegeau fundatorii, acesti fundatori sunt numiţi în mod prescurtat cives graeci, dar aceasta nomenclatură este folosită paralel cu nomenclatura „cives graeci ritus disuniti“ prin urmare ca sinonim în sens confesional şi cives graeci se numesc şi acei cetăţeni, despre care este constatat că au fost români. Afară de aceasta este cunoscut, că chiar şi în ḑiua de astăḑi în limbagiul popular maghiarii şi nemţii numesc pe neguţătorii români greci „görögök“ — „*Griechen.*“

De ce naţionalitate au fost fie-care din acei cetăţeni, cari dimpreună cu fundatorii se numesc pre sine „neguţători greci şi români“ astăḑi după o sută de ani greu se poate constata, fiindcă atunci ca şi astăḑi nu se purtau registre despre naţionalitate.

Totuşi din întêmplare despre unul dintre fundatori şi anume despre Kristofor Mihael s'a constatat în mod neindoelnic că a fost român, adecă prin decretul gubernial dto 30 Decembre 1790 Nr. 5045, prin care numitul fundator a fost scos din compania greacă „quod idem a suburbiale valacho patre progenitus sit“ (fiindcă era născut din tată român din suburbiu) şi prin representaţiunea fundatorilor şi a altor cetăţeni dto 10 Februariu 1800, din care se vede, că companistii greci au protestat în contra dreptului de vot a lui Kristofor Mihael, fiindcă era român.

Prin urmare este constatat în mod autentic, că nu este adevěrat, că românii n'ar fi dat bani la înfiinţarea bisericei, deoarece fiind constatat cel puţin de unul dintre fundatori, că au fost român, este constatat că şi românii au ajutat materialicesce la înfiinţarea despomenitei biserici.

Dar punênd casul, că nici unul dintre fundatori n'a fost român, că nici un român n'a ajutat cu bani la înfiinţarea bisericei din cestiune, apoi nici în casul acesta dreptul românilor de a fi membrii egali îndreptăţiţi în comuna bisericească nu se poate denega, deoarece infiinţându-se o biserică pentru o anumită comună bisericească, aceea biserică nu devine proprietatea acelora, cari au edificat-o pe spesele lor, ci este proprietatea comunei bisericesci pentru care s'au înfiinţat, deoarece la atari biserici nu vine a fi aplicate principiile dreptului privat ci ale dreptului public bisericesc. De câte ori nu se întêmplă ca oameni străini nu numai de naţionalitate dar chiar străini de confesiune, fac biserici pentru cutare comună bisericească, fără ca biserica se devină proprietatea fundatorilor?

Aşadară escepţiunile grecilor n'au nici o basă nici în faptele istorice, nici în principiele de drept.

III

Dar înfiinţarea bisericei s. Treimi n'a mers aşa de neted dupăcum s'a espus în cele premerse. Compania grecească privilegiată, deşí în privinţa bisericească n'avea nici un privilegiu, se credea pe sine eschisiv îndreptăţită de a avé capelă sau biserică în cetatea internă a Braşovului, prin urmare vedea o vătěmare a acestui drept în aceea, că alţi indiviḑi gr. or., cari nu aparţineau companiei, se înfiinţeze în cetatea Braşovului o biserică publică aşa ḑicênd civilă.

Deci companistii greci încă dela început au lucrat din toate puterile în contra încuviinţări şi înfiinţărei bisericei din cestiune.

Spre a impăca părţile între sine episcopul gr. or. de pe atunci Gedeon Nichitici merse dela Sibiiu la Braşov şi într'adevěr i şi succese de a face un compromis între părţile litigante.

Prin aşa numitul pact „Puncta complanationis“ dto 5 Iuniu 1788, fundatorii împreună cu binefăcětorul principal Panajot Hagi Nica, dechiarară că deşi companistii greci n'au dat nici un cruceriu la înfiinţarea bisericei, totuşi i primesc şi pe ei în noua biserică cu dreptul paritetice în administraţiune, pentru că astfel sě se poată biserica cât de curênd deschide (ut mox scopo prui possit.)

Prin alt pact dto 13 Iuniu 1788 se regulează şi cestiunea limbei în biserică, alegêndu-se pe lângă preotul grec Dimitrie Cristoforos un capelan român cu numele Macarie adus din mânăstirea românească Sinaia; apostolul şi evangelia avea sě se cetească romănesce şi grecesce, eară cântările se fie în strana dreaptă grecesce eară în stângă românesce pentru toate veacurile (semper et in eternum). Astfel prin intervenţiunea episcopului Nichitici primindu-se şi companistii greci de membrii ai nou înfiinţatei biserici civile, în cale pacifică s'a regulat cestiunea bisericei dela Sta Treime atât în privinţa administraţiunei cât şi în privinţa limbei la serviciul divin pe basa paritetică.

Dar aceasta pace n'a ţinut nici un an, fiindcă companistii greci nu se mulţumeau a fi egali îndreptăţiţi, ci voiau se domnească în biserica făcută de alţii tot aşa, ca şi în capela lor privată.

Din acest motiv compania greacă aşternù către guvernul ţěrei petiţiunea sa dto 19 Februariu 1789 Nr. 1279.

În această petiţiune companisti greci mărturisise, că ei nu numai n'au dat nici un crucer la înfiinţarea bisericei, dar s'au opus din toate puterile la înfiinţarea ei, fiindcă ar fi de prisos deoarece sunt destule biserici în suburbiile Braşovului.

Se plâng amar, că prelângă toate protestele lor clădirea bisericei nu s'au sistat. Afirmă mai departe, în contraḑicere cu actele fundaţionale, că fundatorii bisericei au căpătat dela episcopul Nichitici încuviinţarea, de a face o biserică pe sama lor adecă a companistilor în locul capelei lor, pe cari o numesc privilegiată, şi că chiar unii dintre binefăcětorii ar fi dăruit sume însemnate spre acest scop. Deci fac deducţiune că biserica cea nouă trebue administrată tot aşa ca şi capela lor, adecă sě fie sub stăpânirea companiei. Şi deoarece capela companiei a fost menită numai pentru limba greacă şi în biserica noauă ar trebuì se fie aplicată numai limba greacă.

Deci cu genunchi la pămênt se roagă compania greacă, ca biserica cea nouă sau sě se înscrie pe numele ei, sau sě se casseze şi sě se întrebuinţeze pentru altceva mai folositor, şi spre acest scop sě se rênduească cercetare.

Cuprinsul susnumitei petiţiuni caracterisează pe de o parte modul companistilor greci, de a vedé o biserică nici făcută de ei nici pentru ei; cer ca sau se li se dea lor, sau sě se casseze, ear pe de altă parte arată şi intenţiunea ce au avut-o fundatorii, adecă de a înfiinţa o biserică menită nu numai pentru greci ci şi pentru românii gr. or.

În urma numitei petiţiuni guvernul prin ordinaţiunea sa dto 1789 Nr. 3098 esmite pentru cercetarea lucrului pe contele Franz Nemes vicecomitele Sangeorgiului, deoarece după împărţirea josefinică Braşovul şi districtul seu aparţineau comitatului St. Georgiu.

Contele Nemes 'şi începú cercetarea în 24 Aprile 1789 şi a finit o în 24 Maiu 1789, operatul poartă Nr. 5046.

Din acest operat se vede, că fundatorii şi binefăcětorii bisericei la întrebările puse de comisar au rěspuns pre lângă subscrierile proprii în următoriul mod:

„Extructionem oratorii civilis coronensis disunitorum nos hujates cives coronenses disuniti impetraorimus (Clădirea bisericei civile neunite din Braşov noi cetăţenii neuniţi din Braşov am făcut-o.)

Dechiară mai departe civii, că înfiinţarea bisericei s'a conces cetăţenilor eară nu companiei grece, deoarece companistii nefiind cetăţeni după legile patriei nu pot avè posesiune inmobilă, că nici un companist nu s'a conscris între membrii comunei bisericesci, după cum arată actele fundaţionale, că spesele edificărei precum şi ale dotărei preotului le a purtat numai civii dimpreună cu Panajot Hagi Nica, că doresc că în biserică serviciul divin se fie şi românesce, după orênduiala făcută de episcopul Nichitici, că Popa Petru dela Campina a fost primit ca preot în urma unei ordinaţiuni guverniale etc.

(Va urma).

Varietăţi.

* (**Majestatea sa împěrăteasa noastră alină suferinţele.**) S'a amintit, că Maiestatea Sa împěrăteasa Elisabeta, acompaniată de o mică suită a făcut o frumoasă escursiune prin părţile litorale vestice ale Greciei. Cu ocasiunea debarcărei Măiestăţii Sale în Corfu, s'a întemplat, că un matros sě cadă de pe un catarg, aşa că căpătà în mai multe locuri rane foarte grele. La ordinul Maiestăţi Sale nenorocitul fù transportat în un spital din loc. Atâta însě nu mulţămi pe distinsa persoană. Puţin timp după transportarea nefericitului sě vedeau douě dame mergênd pe stradele principali a oraşului din Corfu, călăuzite de un copil către spitalul, unde sě afla pacientul. Acele douě dame erau: una Maiestatea Sa împěrătească, alta o damă din suită. Ajunsă la spitalul Maiestatea Sa, străbătù până la patul pacientului şi în cuvinte foarte amabile 'l mângăia pe acesta asigurându-l, că va îngriji de viitorul familiei sale.

* (**Distincţiune.**) Aflăm că zeloşii învěţători din Braşov, domnii George Moian şi Candid Muşlea, cunoscuţi în destul publicului nostru român prin succesele dobândite cu cursul de împletituri din vara a. c. au obţinut pentru escelentele lor manufacturi dela esposiţiunea cooperatorilor români din Craiova medalia de aur. Primească felicitările noastre pentru frumoasa distincţiune, ce li s'a făcut.

* (**Din timpul din urmă dela curtea din Berlin.**) Visita ţarului împěratului german nu o a fost lipsită de unele momente interesante. Ţarina făcênd visită bětrânului monarch însoţită, de cei 5 copii ai sei, acesta o felicită cu o voce foarte miscată ḑicênd: Sunteţi de invidiat Măiestate fiindcă aveţi prinţi şi prinţese aşa frumoase, tinere şi pline de viaţă; eu am numai doi copii şi unul este foarte morbos. Cuvintele monarchului atinse în un mod foarte miscător inima ţarinei şi aceasta strîngându-i mâna i ḑise: Casei Hohenzollerilor i cresc nepoţi viguroşi, cari pot ujuta tatălui bětrân de a suferì ori ce durere.

* (**Rěspuns la întrebare.**) La întrebarea cum 'şi perd mulţi meseriaşi musterii, Meseriaşul român, ce apare în Braşov, dă următorul rěspuns: Causa perderii musteriilor în partea cea mai mare este a sě reduce la neacurateţa, când o se fie lucrul gata. De aceea recomândă această foaiă: lucrul acurat, prompt şi solid, ca condiţiuni ce înmulţesc clientela unui măestru.

* (**Douě profeţii.**) În familia moscenitorului de tron al Germaniei în timpul greului morb al acetuia, s'a conversat: că o renumită prorociţă a profeţit împěratului Wilhelm: că el va ajunge vêrsta de 96 ani, fiul seu însě nu va ajunge pe tron, ci un schilav. Inainte cu doi ani prinţul de coroană a cercetat catedrala din Magdeburg. Spre a merge la ea i s'a arătat o poartă laterală, prin care avea sě treacă. Principele întrebà: pentru ce nu-l conduce prin poarta principală? I s'a respuns, că esistă o credinţă, carea nu permite trecerea prin poarta principală. Însistând însě principele, ca sě treacă prin poarta principală, cu forţa a deschis aceasta poartă şi cercetând adevěratul motiv, pentru care s'a oprit de a trece prin aceia poartă, i s'a rěs-

puns: „Hohenzollern-ul, care va merge prin poarta principală la catedrală, nu va ajunge pe tron.“

* (Tot la iubeleul Papei.) Lumea catolică din toate statele Europei ş'a manifestat iubirea cătră actualul Papă Leo XIII din incidentul serbării iubileului preoţiei sale, în diferite moduri. Unele comunităţi i au adresat Sfântului părinte lungi felicitări, altele i-a trimis daruri, cari de cari mai preţioase. Despre acestea din urmă mai de multe-ori s'a făcut amintire, rĕmâne ca sĕ amintim acum ceva şi despre darurile, ce sĕ vor face Papei din partea membrilor familiei sale. Contesa Emilia Pecci, ca nepoată va oferi Sf. părinte un vestmênt bisericesc brodat în aur de o valoare şi frumseţe nespusă. O altă contesă şi nepoată a Papei i va presenta o păreche de pantofi brodaţi de ea însaşi în aur. Cât se atinge de cei trei nepoţi ai sei, Lodovico, Camillo şi Ricardo acestia încă nu vor rĕmânea îndărăt în oferirea unor daruri potrivite cu ocasiunea iubileului. Contele Lodovico, va oferi St. părinte unele dintre epistolele ce iubilantul le-a scris când era student, părinţilor sei, precum şi alte epistole din timpurile prime ale preoţii sale. Aceste epistole sunt imprimate pe pergament cu o dibăciă surprinḑĕtoare. Comunitatea bisericească Carpineto donează Papei un tablou, care înfăţişează pe Sf. Augustin, şeḑênd pe tron. La părţile inferioare ale tronului suut înfăţişate douĕ persoane în uniforma, ce sĕ purta la începutul acestui secol. Aceste persoane sunt părinţii iubilantului.

* (Cămaşă electrică.) Una dintre cele mai nouĕ invenţiuni ale sciinţei higienice e cămaşa electrică, în care sĕ află ocsid de cositor, cupru, zinc şi fer şi adecă aşa aşeḑate, că unele fire sunt împregnate cu aceste ocside şi alte fire, cari sunt vîrîte printre firele ocsidate sunt din fire obicinuite. O aşa cămaşa represintă o baterie electrică. Pentru cei cari sufer de reumatism cămaşa electrică e foarte binefăcĕtoare, şi sĕ poate întrebuinţa şi ca armă de apĕrare.

* (Moarte la aparinţă.) De înfricoşatul cas de a fi cineva îngropat de viu scăpà în Beinşi multămită sciinţei o femeiă de 72 şi ani. După cum se spune, femeia aceasta sĕ afla deja în sicriu şi membrii familiei luase disposiţiuni de a o înmormênta. In acest moment însĕ sosesce medicul cercual şi visitând-o, dete ordin, ca se nu se înmormênteze deoarece lui i se pare, că este numai o moarte la aparintă. Şi într'adevĕr că medicul, punênduse pe lucru i succese a da viaţă femeii leşinate şi a o scăpa de a fi îngropată de viă.

* (Bibliografic.) În editura librăriei fraţii Şaraga din Iaşi a apărut o noauă ediţie a poesiilor logofătului Costache Konache, care pe lângă poesii mai conţine şi alte scrieri inedite, biografia autorului şi un glosariu. Preţul cărţii e 6 lei şi sĕ află de vênḑare în toate librăriile din România.

Loterie.

Mercuri în 30 Novembre 1887.

Brünn: **33 21 56 78 89**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6°/₀	—.—	— —
Renta de aur ung. de 4°/₀	99.—	99.—
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.70	95 75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.—
Sorţi ungureşti cu premiĭ	123.75	123 50
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri foncţiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149 25	149.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 95	9.94
100 marce nemţesci	61.72	61.70
London pe (poliţă de trei luni)	125.75	125.80

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul gr. oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 2—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Morbul caracteristic şi mai lăţit în această ţară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne şi modul de traiu modern sunt causele acestei suferinţe, care în un mod neprevĕḑĕtor ne cuprinde în ghiarele sale. Mulţi oameni sufer de dureri de pept şi coaste, adeesori şi de dureri de spate; sĕ simt slabi şi somnuroşi, au un gust rĕu în gură, mai cu seamă dimineaţa; un fel de scuipit cleios sĕ adună în dinţi; apetitul lor e rĕu, în stomach simt ceva ca o povară grea, şi adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu sĕ poate descrie, care prin întroducerea nutremêntului nu sĕ depărtează. Ochii sunt fără viaţă, mânile şi picioarele sĕ răcesc; nu trece mult şi sĕ ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însĕ însoţită de flegmă verde, cel cuprins de boală sĕ simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil şi melancolic, 'l cuprind presimţiri rele; când sĕ ridică repede se simte ameţit şi întreg capul îi e clătinător, intestinele sĕ astupă, pelea îi devine sbârcită şi ferbinte, sângele sĕ îngroaşe şi înţapă, sclerotica ochiului capĕtă o coloare galbină; urinul sĕ împuţinează şi capĕtă o coloare închisă, rĕmânênd o parte din el înlăuntru; luând nutremêntul, simte când un gust dulce când acru, care e însoţit de bătăi puternice de inimă; puterea vederei scade, înpăienginândui-se ochii şi sĕ simte cuprins de simţul unei mari slăbiciuni şi osteneli. Toate acestea simptome apar alternativ, şi sĕ presupune, că aproape o terţialitate din poporaţiunea acestei ţĕri sufere de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extrakt-shäker mistuirea bucatelor ia un aşa avênt, că corpului bolnav dândui-se nutremênt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevĕr admirabil. Milioane şi milioane de butelii s'au vêndut şi numĕrul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărtat acest rĕu din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevĕratei boale. Medicina e Shäker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcĕtor de proprietăţile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă sĕ poate căpĕta în toate spiţeriile.

Persoane, cari sufer de încuiare, sĕ folosească „pilulele de curăţire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shäker-Extrakt **„Pilulele curăţitoare ale lui Seigel“** vindecă încuierea, alungă frigurile şi răceala, departă durerea de cap, împedecă mănia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet şi fără de a causa durere. Preţul: Unei butelie Shäker-Extrakt fl. 1.25. O şatulă „pilulele curăţitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shäker-Extrakt“ şi al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 1—24

Depositul principal şi centru de expediţie la Iohann Nep. Harna, spiţier „la leul de aur“ în Kremsier (Moravia) şi sĕ capĕtă şi în cele mai multe spiţerii din Austria.

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci şi femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate şi frumos adjustate**

pentru bărbaţi şi femeei,

pe sesonul de toamnă şi earnă, **pentru preţuri necreḑut eftine,** adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină şi elegantă adjustare;** pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă şi mai sănătoasă haină** de muere şi bărbat; hainele sunt producţiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci şi femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe esposiţiuni. La acestea dau cămeşi normale, calde, pentru bărbaţi şi femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger,** făcute din **lână deasă şi fină,** cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale,** pentru bărbaţi şi femei,cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali,** cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici,** părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbaţi şi femei, şi anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămaşă caldă, I. păreche de ismene calde, I. păreche de ciorapi mai lungi sau mai scurţi** costă numai un preţ necreḑut de eftin şi anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevĕrată, bună şi solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau şi prin trimiterea preţului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 2—8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1742] 3

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treiḑeci şi şeptelea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendarlul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenţii europeni. — Serviţiul postal şi telegrafic. — Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor. — Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinḑênd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii** cu **comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor invecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Marţi 24 Novembre (6 Decembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rĕndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 5330. B.

Notă

pentru preoţimea archidiecesană.

Consistoriul vine prin aceasta a chema atenţiunea preoţimei archidiecesane asupra opului *„Colecţiune de predice ortodocse române,“* lucrat şi edat cu bine cuvêntarea Înalt Preasânţitului archiepiscop şi metropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei, Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu, de parochul Ioan Berariu din Stroiesci în Bucovina.

Aceasta colecţiune cuprinde 30 cuvêntări bisericesci, parte pentru dumineci şi sĕrbători, parte pentru înmormêntări, parastase şi alte solemnităţi bisericesci.

Preţul cărţii broşurate este 1 fl. v. a., şi autorul oferă 25% adeca a patra parte din suma, ce se va aduna din archidiecesa noastră, pentru ajutorirea celor mai sĕrmane preotese vĕduve sau orfani de preoţi din archidiecesă.

Doritorii de a-şi procura aceasta carte au a trimite banii de prenumeraţiune sau pe calea oficiilor protopresbiterale respective, sau şi dea dreptul la Consistoriul archidiecesan *cel mult până la 20 Decembre a c.*, ca sĕ se poată procura numĕrul recerut de esemplare.

Sibiiu, din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ca senat strîns bisericesc, ţinută la 17 Novembre, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 24 Novembre, 1887.

I.

(O) Trebue sĕ esiste în organismul social al poparĕlor o disribuţie simetrică a claselor, cari îl compun. Trebue sĕ esiste un echilibru natural între elementul cult şi cel brut, dacă este vorba ca roatele societăţii sĕ se ţină în ogaşia lor cea adevĕrată.

Preponderanţa elementului inteligent a dus la ruină regatul polon, şi lipsa absolută a acestuia ne-a făcut pe noi românii sĕ fim robii pămêntului, până bine de curênd.

Este deci de sine înţeles, că statele moderne, cari cearcă a pĕtrunde până în măduva relelor, cari le bântuie, nu au putut sĕ peardă din vedere aceste momente atât de însemnate ale esistinţii lor.

Ca sĕ nu mergem mai de parte, chiar la noi în Ungaria, ţeara căpătuielilor de nemeşi scăpătaţi, sporirea fără de seamă a oamenilor cu pregătiri teoretice, a pus pe gând capetele guvernanţilor. „Nu-i treabă“ şi au ḑis. Pe lângă toată bunăvoinţa şi dragostea faţă cu propriul neam ales, posturi nu s'au putut da la ḑeci şi sute de indiviḑi, cari pe basa cualificărei lor aveau drept a le pretinde. Ear oamenii aceştia, aparţinĕtori clasei inteligente, nu şi-au dedat braţele cu lucrul cel greu al plugariului, ori al meseriaşului; de coarnele plugului nu se pot apuca, calapodul nu-i prinde, şi astfeliu le rĕmâne alternativa de a lua lumea în cap, ori de a se sinucide.

Şi fac întocmai.

Buletinele emigranţilor spre America şi acelor ce şi-au urît ḑielele merg mână în mână şi cresc din ḑi în ḑi.

În faţa acestei stări de lucruri, n'a trebuit deci un cap de geniu, care sĕ observe că a întrat o conturbaţiune primejdioasă în echilibrul social al Ungariei. Ḑicem, n'a trebuit un cap de geniu, căci a observa rĕul, când îţi arde degetele, este o observaţie prea de toate ḑilelele.

Noroc totuşi, că l'a observat dl Augustin Trefort, ministrul nosru de culte şi instrucţiune publică, şi în decursul feriilor de vară a edat o ordinaţiune ministerială, prin care atrage luarea aminte a forurilor scolare asupra îmbulzelii estraordinare spre studiul sciinţelor teoretice, ce se observă la părinţi şi la elevi, în vreme ce scolile reale stau goale. De aceea dispune, ca la toate gimnasiile de stat ori spriginite de stat sĕ se ridice didactrul în mod însemnat, ear la scolile reale sĕ se reducă la minimul posibil.

Dar nu este scopul acestor şire de a face elogii la adresa dlui ministru al instrucţiunei publice, nici de a espune greşelile din trecut ale maghiarilor pe terenul desvoltării lor sociale, ci de a atrage luarea aminte a românilor nostri de inimă şi de carte asupra unei cestiuni, care ne interesează şi pe noi îndeosebi.

Căci suntem prea dedaţi noi românii de a ne regula noi înşi-ne afacerile interne, vremurile vitrege ne au făcut necreḑĕtori faţă cu serviciile, ce vor a ne face străinii.

Şi ḑĕu, dacă cercetăm condiţiile, între cari se află organismul nostru social în materia echilibrului seu intern, aflăm multe şi mari rele, cari pretind o îndreptare grăbită.

Nici numai amintim astădată de miseria cu clasa noastră de mijloc, la crearea căreia totuşi lucrăm din cât putem, nici de insuficienţa instrucţiunii rurale în multe părţi locuite de români, căci şi pe acest teren am făcut paşi frumoşi spre bine; vom reflecta numai la echilibrul dintre clasa noastră cultă ori inteligentă şi dintre clasa poporului de rênd.

Ear echilibrul acesta — riscăm a ḑice — nu este încă de loc stabilit. Efeptuirea lui este una dintre marile lucrări ale viitoriului.

Cari sunt simptoamele acestei perturbaţiuni? Cari causele ei? Şi cari mijloacele de îndreptare?

Rĕspuns la aceste întrebări vom cerca sĕ dăm în procsimul nostru numĕr.

Revista politică.

Desvoltarea şi consolidarea statului vecin român nu poate fi fără importanţă pentru monarchia noastră, a cărei interese în orient nu mai pe cale pacinică şi trăind în bune relaţiuni cu România şi cu celelalte state orientale, pot fi mai bine asigurate. De aceea nici nu ne mirăm, dacă discursul de tron, cu carele regele României, Carol I, a deschis în 27 Novembre noul period al sesiunei corpurilor legiuitoare, a fost intimpinat cu multă bunăvoinţă de foile din monarchia noastră fără escepţiune de colorit politic, şi a produs viue mulţămiri în cercurile de guvernare şi mai ales în cercurile Austro-Ungariei.

Mesagiul, prin care s'a deschis a patra sesiune a corpurilor legiuitoare face cunoscut între altele, că relaţiunile bune, în cari s'a aflat România cu toate puterile, nu s'au schimbat. Politica prudentă, urmărită neîncetat de guvernul român a avut resultatele cele mai fericite, şi a atras simpatiile tuturor statelor.

In ce privesce tractatele de comerciu, negoţierile s'au continuat. S'a semnat tractatul de comerciu cu imperiul otoman, prin care s'a regulat în mod satisfăcĕtor interesele comerciale cu Turcia. Guvernul 'şi dă toate silinţele pentru a ajunge a încheia asemenea tractate şi cu cele lalte state. — In dorinţa continuă de a trăí în raporturi de bună-vecinătate şi de amiciţie cu statele invecinate, guvernul a pus toată nisuinţa sĕ ducă la bun sfêrşit negoţierile de mult începute cu guvernul austro-ungar pentru regularea statornică a liniei de fruntărie dintre amêndouĕ ţĕrile. Aceste negoţieri acum s'au terminat şi se va presenta spre aprobare convenţiunea, ce s'a încheiat în acest scop cu monarchia noastră.

Aceste enunciamente — ḑic foile monarchiei noastre — trebue sĕ le luăm spre plăcută sciinţă, căci din ele vedem, că pertractările pentru încheerea unei convenţiuni vamale cu România se continuă, ear re-

---

FOIŢA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

Puţini scriitori străini au fost aşa de simpatici Franciei ca Ivan Turgeneff. Detaiurile, ce le împrumutăm din „Atlantic Monthly“ despre caracterul şi viaţa mamei sale ne oglindează Rusia aristocrată aşa, cum o veḑù el în juneţea sa înainte de emanciparea, ce o prepară el foarte mult prin scrierile sale.

Aceste detaiuri sunt estrase din suvenirile d-nei Giveau, sora sa adoptivă.

Cea mai fragedă tinereţe a Barbarei Petroffna se petrecù în suferinţă şi părăsire. Mama sa remasă vĕduvă încă de tineră şi nemăritată, îşi dete toată afecţiunea celor 2 fice din a doua căsătorie şi sub influinţa acestui om ea devenì pentru a sa fată un adevĕrat asupritor. Barbara negligiată, crud bătută, numai în etate de 16 ani, afară de aceea insultată prin moşul seu într'o ḑi o luà la sănătoasă de jumĕtate îmbrăcată şi făcù 40 de mile pe jos până la un unchiu, care îi acordà un asil şi protecţia sa.

Casa era tristă; unchiul avea principiile cele mai stricte şi făcù în fine pentru nepoată sa un fel de închisoare. Ea era de 30 de ani, când el murì fără de veste, lăsându-o deodată stăpână de sine însăşi, şi cu un noroc considerabil. Îndată se mărità cu Sergiu Turgeneff cel mai frumos om din toată Rusia, după ţarul Alecsandru I, cum se ḑicea.

Barbara slabă în juneţa sa, devenită mai frumoasă înaintând în etate, avea mult farmec, inteligentă, foarte elegantă, ei nu i lipsiră admiratorii fiind că ea atrasese în vechea sa locuinţă din Spasskoë elita socială din guvernamentul Opel. Orchestrul seu, actorii, cântăreţii ei, toţi servitorii ai ei, fură renumiţi în provincie.

Brusca reacţiune întêmplată în esistenţa ei desvoaltà în ea un egoism, o pasiune de autoritate, pe care o făcù sĕ valoreze mult împregiurul ei.

Ea se simţì născută pentru a guverna; arbitrară şi despotă, capriţioasă până la crudelitate, orgolioasă şi măreaţă, avea pretutindeni idei de filantropie şi generositate. Creḑênd cele ce ḑice d-na Giveau, ea nu fù aşa dură ca alţii în esercitarea atotputerniciei sale şi farmecul seu seducea până şi victimele sale, când ea o aplica.

Nimeni nu cuteza sĕ discute cu ea afară de fiul seu preferat Ivan şi încă şi opoşiţiunea lui o lua ea numai în formă de rugăminte. Sciind, cât suferia el, când vedea maltratându se servitorii, ea lăsa la o parte asprimea, devenia indulgentă şi se simţia recompensată, când el părea fericit. Se aştepta sosirea tinerului stăpân ca un fel de eliberare; fiind el present fie-care respira şi se odichnia.

După moartea bărbatului seu d-na Turgeneff ţinù o mare casă (patru-ḑeci de servitori,) dară fără odichnă, fără ostentaţiune, ordinea şi disciplina erau cât se poate de mari.

Toţi trebuiau sĕ scie sĕ cetească şi sĕ scrie, sĕ înveţe franţuzeşte la una dintre femei, fiindcă stăpânei îi plăcea numai romanele francese; ea vorbia ruseşte numai cu servitorii; în fine ea cetia, scria gândia şi se ruga franţuzesce.

Dela 1841—1846 Ivan Turgeneff petrecu sĕrile în Spassköe şi adeseori earna la Moscva, adunând la el în deosebi oameni erudiţi şi progresişti. Mamă-sa nu aproba nici decât veleităţile sale literare. — Nu pot înţelege, ḑicea ea, cum te găndesci tu sĕ te faci scriitor! Pentru mine scriitor sau un mânjitor de hârtie este tot una! Ş'apoi cine cetesce vre-o carte rusească? Întră în serviciul guvernului, cum e dator sĕ o faca un gentilom; câştigă-ţi o treaptă înaltă, însoară-te şi continuă linia Turgeneffilor.

— Ah! mamă, cât pentru asta nu te mai îngriji, respundea fiul seu, riḑênd, eu nu me voi însura nici odată.

(Va urma).

gularea liniei de fruntărie a pus capĕt multor neajunsuri şi neînţelegeri, căci multe sau întêmplat la fruntării, chiar ciogniri mari şi sângeroase, cari erau isvor de ură şi ţineau încă din vechime, aşa ḑicênd, aceste douĕ state în o permanentă stare de asediu.

Ḑiarelor germane le place acum sĕ strige, că în Petersburg oamenii ş'au mai turnat şi apă în vin, căci de când s'a reîntors ţarul din Gatschina zelul rĕsboinic s'a mai potolit, causa aceasteia e intrevederea celor doi împĕraţi. Dar cu toate acestea foile rusesci încă tot luptă aprig şi combat aserţiunile foilor germane; ear „Nord. Allg. Ztg, organul principelui de Bismarck tace şi numai destăinuesce nimic din vorbirea dela Berlin, ci se indeletnicesce numai a lua notiţă despre părerile celorlalte foi. „Newoie Vremie“ se îndoiesce de aserţiunile ḑiarelor germane şi în special de ale jurnalului „Köl. Ztg. şi ḑice, că enunciaţiunile acestei foi asupra principelui Coburg sunt şi acum numai o manoperă nouă a principelui Bismarck, şi ori cât s'ar feri Austria sĕ nu cadă în bănuială că nu ar fi amestecată şi ea în astfel de manevre, nu poate, de oare ce e lucru sciut, că Austria a protegiat pe principele de Coburg, la încurăgiat şi chiar în parlament a manifestat sentimente ostile şi ameninţări la adresa Rusiei; ea bănuesce, că Austro-Ungria e părtaşă şi la falsificările atribuite orleanistilor. „Herald“ din Petersburg strigă: *Rusia va regula socotelile cu Austro Ungaria, când se va sfêrşi alianţa austro-germană.*

Caracteristică e acum şi destăinuirea, ce a făcut'o principele de Coburg unui corespondent al ḑiarului „Journal des Debats“. Ea nu va vení bine la socoteală nici celor din Berlin şi cu atât mai puţin celor din Viena. Ca nepot al unui frances, a ḑis într'altele principele şi ca unul, care iubesc din inimă pe francesi, nemulţămirea, ce a produs'o în această ţeară suirea mea pe tron mi e îndoit de penibilă. Când iau în mână un ḑiar frances sunt sigur, că la rubrica „Afacerile din Bulgaria“ voiu găsí multe neesactitaţi şi injurii la adresa mea. Oamenii vor sĕ facă din mine vienes, dar pentru mine Parisul e cu mult mai mult decât Viena.

Bĕtrânul Grévy a trebuit sĕ-şi dea dimisiunea, pentru ca sĕ apere demnitatea statului frances. Aḑi Francia are un president nou. A treia republică a avut sĕ se lupte cu una dintre cele mai periculoase crise, ce i ameninţa esistinţa, dar ea a eşit norocoasă din luptă.

Se părea că după resturnarea lui Grévy toată Francia va fi în picioare, se vorbia chiar de un rĕsboiu civil. Francesii însĕ, conduşi de cel mai puternic spirit patriotic, au observat mult tact, au umblat cu multă înţelepciune. Partidele cele multe, ce se formară în tabera republicanilor s'au unit şi au ales de president al republicei pe Marie François Sadi-Carnot. Cei drept la probele de alegeri acest bărbat întrunise puţine voturi, lupta cea mai mare cu voturi aproape egale era între Ferry şi Freycinet şi soartea atêrna dela voturile monarhistilor. Ferry însĕ condus de spiritul dreptăţii a abḑis în favorul lui Sadi-Carnot. Acest fapt a fost primit cu entusiasm de toate partidele republicanilor. Din 827 de voturri 616 le întruní Sadi-Carnot. Astfel Francia astăḑi e trecută preste crisa de presedinte.

Scandalul din Arad.

Sub acest titlu „Tribuna“ de Sâmbătă Nr. 265, din incidentul „Dărei de seamă“ a Doamnei Letiţia Oncu cassiera „Reuniunei femeilor române din Arad şi provincie“ ce o publicăm la alt loc şi noi, — îşi ea voiă a insulta de nou o parte a societăţii române de aici.

Neesistând nici un necs între aşa numita „crisa“ de aici şi între darea de seamă a d-nei Oncu din Arad, pe carea toate celelalte ḑiare o a pubicat fără nici un comentar, este evident că scriitoriului „Scandalului din Arad“ i-a trebuit numai un pretecst, ca sĕ-şi facă cheful, mai sfăşiind ranele pe care însuşi le-a causat societăţii române de aici, căci acesta este elementul dênsului.

In cât privesce pe aradani, într'adevĕr şi după părerea noastră este scandal, că se mai face atâta larmă prin jurnale pentru aşa numitul „Suplement“ al statutelor reuniunei, încuviinţat de consistoriul şi de sinodul diecesan, carele fie el bun fie rĕu după părerea unora, în urma urmelor este mĕsura ce a aflat cu cale biserica a o lua pentru asigurarea dreptului seu de supraveghiare faţă de înfiinţînda scoală de fete, care după statutele reuniunei are sĕ fie confesională gr. or.

După noi nu era nici o trebuinţă de aceea, ca biserica sĕ se amestece aşa afund în autonomia reuniunei, încât se o prefacă după toate formele în parochiă, ci era de ajuns, ca sĕ-şi aşigureze dreptul de a întărí pe învĕţătorii scoalei confesionale, dreptul de disciplină asupra acelora, şi dreptul a supraveghia învĕţământul.

In contra unor dispoşiţiuni de această natură nimene n'ar puté avé nici un cuvênt faţă de biserica sub al cărui scut intenţionează reuniunea a-şi pune scoala.

Biserica a aflat că această înriurinţă se poate asigura cu ajutoriul unor formalităţi, cari după părerea noastră taie prea afund în esenţa reuniunei.

De acì însĕ nu urmează, ca chemaţi şi nechemaţi se terfelească în tină pe consistor, pe sinod, pe episcop şi pe alte persoane cinstite din Arad, căci prin asemene procedură dovedesc numai respectivii că nu le zace la inimă sublimul scop — „scoala“, ci scandalul.

După părerea noastră în afacerea aceasta reuniunea este o parte, biserica este altă parte competentă.

Se ḑice că adunarea generală a Reuniunei, unica representanţă legală de a modifica statutele, n'a fost competentă în cestiunea „Suplementului“, ci acela ar fi compus numai din partea comitetului sau doară numai din partea consistoriului.

Intr'un cas sau într'altul, tot una este. Pentru reuniune numai atunci va avea valoare, dacă acela va fi primit din partea adunărei generale.

Noi considerăm „suplementul“ de condiţiunea sub care este învoită biserica, se iee în scutul seu, se considere de a sa scoala ce o va infiinţa reuniunea.

Dacă reuniunea nu va primí această condiţiune lucrul remâne in starea de mai nainte de „Suplement“, şi dacă nu se va putea afla un modus vivendi între biserică şi între reuniune, scoală confesională deocamdată nu se va înfiinţa, dar pentru aceia nimică nu o poate împedeca pe reuniune în activitatea sa, ca între marginile statutelor sĕ-şi căstige capitalul necesar pentru înfiinţarea scoalei mai târḑiu, când spiritele agitate astăḑi vor devenì mai calme.

Ear dacă reuniune va primí suplementul, atunci zădarnice sunt ţipetele minorităţii. Noi însĕ am dorí ca la adunarea generală sĕ se afle modul de *a împăca partidele*, căci scoale nu se pot înfiinţa şi sus ţinea cu animosităţi.

Nu scim, şi nu ne putem închipuí, causa neconvocărei adunărei generale, reclamată de atâtea ori prin o parte a membrilor reuniunei.

Cerem deci şi noi în interesul general românesc, ca sĕ se convoace odată adunarea generală constituantă, sĕ se supună „Suplementul“ deliberărei aceleia, şi sĕ se iee odată această cestiune, compromiţătoare pentru arădani, dela ordinea ḑilei.

Încât privesce acum cele ce nu se sfiesce „Tribuna“ a le împuta altora de aici, şi cari le caraterisează în modul următor:

„Întocmai ca la Sibiiu „crisa,“ a devenit în cele din urmă „scandal.“

„Aici ca la Arad, vorba era de a produce în societatea română o desbinare atât de adêncă, încât om sĕ numai poată sta de vorbă cu om, român sĕ nu se mai poată uni la o lucrare comună cu alt român.“

„Aici în Sibiiu, desbinătorii au profitat de legăturile familiare şi de interesele atêrnătoare de curtea metropolitană şi de direcţiunea „Albinei“ pentru ca se pună în conflict pe oamenii, care au crescut împreună, au trăit totdeuna şi vor şi astăḑi se trăiască în bună pretenie;“ —

trebue se ne esprimăm mirarea, că „Tribuna“ are „Obrazul“ a face imputări altora pentru „succesele“ neobositei sale activităţi în asta direcţiune.

Înainte de înfiinţarea „Tribunei“ nu erau cunoscute în societatea românească de aici relele, de cari se plânge acum fariseul dela „Tribuna.“

Al „Tribunei“ este meritul, că un grup de oameni de aici, aceia adecă, cari trec de aderenţii „Tribunei,“ se-i numim pe scurt „tribunisti“, fără cea mai mică ansă din partea „netribunişti“-lor sau separat cu totul şi pe terenul social de ceialalţi.

Ei au convenirile lor închise, unde numai persoane patentate au întrare.

Chiar în localuri publice, ei au masă separată, dela care alungă pe persoanele, cari nu le aparţin lor. Putem servì esemplu recent în această privinţă.

Dela oamenii, cari aparţin grupului lor pretind, ca sĕ nu comunice cu alţii, şi sĕ cerceteze numai convenirile lor de Vineri seara pe „Bergel“ şi de toate ḑilele în „Café Lazar.“

Putem servì cu esemple, că pe un redactor şi pe un colaborator de ai „Tribunei,“ i-au provocat sĕ nu comunice cu netribunişti nici chiar prin restauraţiuni.

Cine i-a eschis pe dênşii din casina română de aici, la care nu mai umblă nici unul?

Cine i-a silit pe dênşii ca sĕ nu participe la adunarea generală a „Ascociaţiunei transilvane“ ţinută anul acesta aici în Sibiiu, şi sĕ absenteze demonstrativ dela balul arangiat în favorul ei!

Nime, numai firea şi disciplina dênşilor.

Din partea „netribuniştilor“ nu vor putea arăta ei nici un cas, în carele ar fi fost ei eschişi din societate, sau doară i-s'ar fi făcut cuiva vr'o imputare, că comunică şi trăesce în amiciţie cu persoane „tribuniste“.

Dar sĕ nu mai lungim vorba, citám programul lor:

„Sĕ ne ridicăm noi de noi, sĕ ne închegăm bine într'un mare partid naţional român şi astfel sĕ impunem respect adversarilor nostrii politici“.

„Şi spre acest scop repetăm ceea ce am ḑis în dese rênduri: „Românii sĕ fie mereu trezi şi sĕ bage bine de seamă cu cine întră în legătură, în cine îşi pun credinţa, căci trăim în nisce timpuri, când nici chiar frate în frate, tată în fecior, bărbat în nevastă numai poate sĕ se *bizue.*“ („Tribuna“ Nr. 238 din 2 Novembre, 1887.)

Aici nu poate fi vorbă de „adversari politici,“ dar ei esecută acest program contra tuturor acelora, cari nu joară în cuvintele lor, fără cruţare şi pe terenul social, pănă în al şeptelea neam.

Dovadă mai eclatantă unde trebue? decât aceea, că după cunoscutul blamagiu în afacerea „scoalei de fete“ şi-au silit chiar nevestele sĕ iasă din mijlocul amicelor lor, din comitetul „Reuniunei femeilor române“, de aici, ba pe unele sĕ iasă chiar din reuniune, şi din reuniunea de cântări.

Dacă „crisa“ inventată de dênşii „a devenit in cele din urmă scandal“ acesta este adevĕratul „scandal“ şi este supremul scandal: că pentru aceste rele nu se sfiesce urzitoriul lor a face respunḑĕtori pe cei ce nu poartă nici o vină. Povestea lupului cu mielul.

Dacă este nesuportabilă această situaţiune, numai dela „tribunisti“ atêrnă ca sĕ înceteze rĕul.

Cuvêntul „bizue“ tradează pe autorul programului şi tot acela va fi şi autorul „Scandalului din Arad“.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român.“

Braşov, 15/27 Novembre, 1887. D-le redactor! Cu viuă bucurie apuc condeiul de astădată a ve mai scrie câte ceva din viaţa românească a vestitului Braşov. În liniamente generale îmi iau voie a vĕ comunica despre producţiunea musicală a reuniunei noastre de gimnastică şi cântări, arangiată Vineri seara la 13/25 Novembre a. c. O fac aceasta, pentru-că s'a întêmplat o schimbare radicală în sînul numitei reuniuni prin venirea dlui N. Popovici în Braşov ca profesor de cântări la scoalele noastre centrale. Dl N. Popovici, cunoscut publicului celui mare prin atâtea probe aduse în diferite localităţi şi societăţi, a păşit în faţa românilor braşoveni pentru prima dată ca conducĕtor al menţionatei reuniuni, pentru ca sĕ dea o nouă dovadă despre cunoşcinţele sale fundamentale musicale.

Eată programul, ce s'a esecutat.

1. R. Weinwurm: „Cântece toscanice“ pentru solo, cor şi piano; 2. Huber: „Douĕ suflete,“ cor micst; 3. Nichi: „Frunḑuliţă“ cântec poporal, aranjat pentru cor micst, 4. Declamaţiune; 5. F. Mendelssohn B.: „Iarna,“ cor micst; 6 Huber: „Vino'n codru,“ cor micst; 7. G. Dima: „Douĕ inimi,“ horă, compusă pentru cor micst şi piano.

Esecutarea tuturor numerilor programului au succes preste toată aşteptarea. Cântecele toscane cu variaţiunile lor diferite şi armonioase, pe lângă aceea şi esecutate cu deosebită precisiune, au captat într'adevĕr atenţiunea publicului, care numai voia a înceta cu aplausele vii, succedate cântării ca efect al deplinei mulţămiri cu cele auḑite. Cu atât mai mult a succes solo, esecutat de dşoara Lucia Puşcariu, carea a dovedit prin aceasta, că pe lângă frumoasa şi melodioasa voce, cu care este dotată, mai posede şi o bună scoală musicală şi prin urmare o rară siguranţă în cântare, însuşire proprie numai virtuoşilor în musică. Publicul a rĕsplătit acest frumos succes prin nestêrşite aplause. Nrul 3 „Frunḑuliţă,“ harmonisată în 4 voci chiar de către conducĕtorul corului, de dl N. Popovici, precum şi Nrul 7. „Douĕ inimi“ de dl G. Dima au întrecut toată asceptarea. Şi una şi alta a trebuit sĕ se repeteze întregi. Aplausele nu mai luau sfêrşit. Dl Niculae Popovici a fost chemat pe scenă de repeţite ori şi întimpinat cu vii urări de „Sĕ trăiască!“ Declamarea poesiei „Garda Seraiului“ prin dl prof. Arsenie Vlaicu a fost atât de bine esecutată, încât nici cel mai minuţios critic nu ar fi putut obiecta nimic. Claritatea espresiunilor, întonarea, şi preste tot espresiunea vie a tuturor momentelor cuprinse în poesie au dovedit eclatant, cumcă dl Vlaicu nu numai că a pĕtruns spiritul poesiei, dar este foarte dibaciu şi întru esprimarea corectă a simţemintelor. Această espunere este foarte instructivă din toate punctele de vedere mai vêrtos pentru studenţi, cari de astădată şi erau foarte numĕroşi. Aplausele au curs ca ploaia.

După esecutarea programului a urmat dans mai pănă la ḑiuă cu o vioiciune foarte mare.

La această convenire s'a observat unele abateri dela obiceiurile din trecut, — abateri, cari au trebuit sĕ fie, precum au şi fost salutate cu acord general; numai de ar da Dḑeu, sĕ nu se mai uite pănă la celelalte conveniri următoare. S'au luat adecă mĕsuri de a deprinde pe români la punctualitate; esecutarea programului s'a început precis la 8 oare, precum era anunţat pe bilete. Lucrul însĕ a apărut, ca şi când s'ar fi intenţionat a duce publicul pe gheaţă, pentru-că pe bilete a lipsit cuvêntul „precis,“ ear după vechiul obiceiu toţi sciau, că începutul anunţat la 8 oare, în realitate urma la $9^1/_2$ oare. Începutul acestei ordini ori cum s'a făcut, este foarte bun, şi ne bucurăm de el

O altă disposiţie s'a mai luat, numai puţin plausibi ă ca cea dintâiu, ca adecă la primul anunţ pentru începutul fie-cărui punct al programului sĕ se închidă toate uşile salei şi până după terminarea respectivului pt. sĕ nu mai fie permisă deschiderea lor. A treia disposiţie este, că probele de cântări sĕ se reîncepă după o pausă de 10 ḑile dela convenire. Al patrulea punct, prin care însĕ nu sciu, dacă se cuprinde şi el între disposiţiile permanente, sau nu, — este, că de astădată s'a conces întrarea studenţilor într'un numĕr atât de mare, încât erau cu adevĕrat mai mulţi decât celalalt public, abstracţiune făcênd dela numĕrul damelor presente. În urmarea aceasta mulţi bărbaţi, cari de obiceiu joacă cu mai multă plăcere jocuri de coloană decât de cele rotunde, nu au putut afla nici o damă ne angagiată, ca sĕ poată juca vr'un cuadrille, deoarece damele fură angagiate pentru toate cuadrillele încă înainte de a se scula publicul dela mese.

Această convenire ca şi toate celelalte, câte s'au succedat de câţiva ani încoace, a fost slab cercetată. De convenire împopulată în proporţiune cu numerositatea românilor în Braşov nu mi mai aduc aminte, de un timp lung încoace, — doară de pe timpul, când se afla în fruntea reuniunei dl G. Dima.

Această împregiurare apare ca un fel de paradox, îndată ce e constatat, că această reuniune între cele dintâiu probleme ale sale are: promovarea culturei sociale. A se urmări un scop şi a se ajunge la contrariul, este un ce, care merită a fi discutat Această cestiune însĕ, basat pe binevoitoarea ospitalitate a preţuitei d-voastre foi, îmi voiu lua voie a o desvolta în numĕrul viitor.

Un Observator.

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Marcantă este următoarea dechiaraţiune a fundatorilor, care în traducere românească sună în următoriul mod:

„Dar în zadar se sbuciumă companistii, ca sĕ eschidă limba română din biserica civilă din Braşov fiindcă abstragênd dela aceea, că în Braşov nu este Grecia, locuitorii români din Braşov, cari sunt în maioritate, nu înţeleg limba greacă, afară de aceasta soldaţii cei numĕroşi, ba chiar copii şi nevestele grecilor, fiind transilvăneni, nu cunosc limba greacă, deci fără preot român cum vor participa la spovedanie şi la sacramentele bisericesci!"

Aceste dechiaraţiuni sunt subscrise de Constantin Dsanliu, Christofor Mihael, Nicolau Stefan, Emanoel Kalfovits şi Gyoka Eustati sub titulul „humilliami servi ecclesiae non unitae coronensis cives curatores ac fundatores."

Deoarece companistii au afirmat, că Panajot Hagi Nica au dat cei 6000 lei, ca sĕ se facă biserică pe seama companiei în locul capelei lor, acest binefăcĕtor fù citat înaintea comisiunei şi întrebat spre ce scop a dat susnumita sumă.

La aceasta întrebare a rĕspuns Panajot Hagi Nica categoric, că el cei 6000 lei i-a dat pentru zidirea bisericei menite pentru toţi cei de legea grecească.

Deci pe basa acestei cercetări comisariul contele Franz Nemes în raportul seu constată, că gravaminele companistilor nu sunt nici basate nici dovedite, propune ca sĕ se casseze capela companiei grecesci, eară utensiile ei sĕ fie aduse în biserica cea nouă; în privinţa serviciului divin, este însĕ de părere, că nu e bine, ca acest serviciu sĕ se ţină deodată şi românesce şi grecesce şi că regularea acestei afaceri sĕ se conceadă episcopului neunit spre resolvare în cercul competinţii sale.

În sensul acestui raport guvernul predà întreaga afacere episcopului Gerasim Adamovici, care devenise sucessorul episcopului Nichitici decedat.

În urma acestei însărcinări episcopul împreună cu doi asesori consistoriali merse la Braşov, unde ţinênd o şedinţă cu asesorii sei consistoriali şi doi senatori magistratuali sub titulul „*Verzeichniss desjenigen Punctes, vermöge welcher zu Folge eines Hochlöblichen Gubernial-decretes dto 22 Iuni 1789 Z. 5046 die Ordnung und Veranstaltungen bei der neugebauten Kirche in Kronstadt getroffen und festgesetzt worden*" statorì cele de lipsă în biserica civilă din Braşov.

Prin acest statut dto 30 Novembre 1789 se cassează capela companiei grecesci, se statoresce marginile nouei parochii şi se recunoasce caracterul confesional general al bisericei.

Se dispune mai departe, ca serviciul divin sĕ se ţină grecesce şi românesce nu însĕ totodată ci alternativ. Se statoresce mai departe, că averea bisericei sĕ se administreze numai de civi, oameni cu avere imobilă, deoarece companistii nefiind posesionaţi nu au destulă garanţă pentru asigurarea averei bisericesci.

Acest statut dimpreună cu ante actele episcopului îl aşterne guvernului, eară guvernul curţei aulice transilvane spre întărire. În numele Majestăţii sale numitul statut prin rescriptul Nr. 2606 din anul 1790 se întăresce cu acel adaus, ca utensiliele din capela companiei grecesci sĕ se transpună la noua înfiinţata biserică, şi ca preotul român de atunci sĕ servească pentru toţi crestinii neuniţi fără nici o deosebire „pro omnibus ibidem desunitis ob scue diserunine fungatur,"

In urma unui conclus dietal printr'un decret al Cancelariei aulice Nr. 456 din 1792 se statoresce a se pune următoarea inscripţiune pe frontispiciul bisericei: „Templum s. s. Trinitatis Sacris Coroncusuim graeci ritus orientalis dicatum Anno 1787", în scripţiune, ce corespunde în toate caracterului general confesional al bisericei.

Cu aceasta ceartă escată între companistii greci şi cetăţenii gr. or. din cetatea Braşovului în privinţa bisericei sf. Treime, se decise de toate autoritaţile competente politice şi bisericesci până la ultima instanţă şi se părea lucrul definitiv isprăvit.

Dar companistii greci nu se astêmperară nici după această resolvire, din nou infestară autorităţile publice în petiţiuni şi plânsori, cari tot deatâtea ori fură respinse.

De interes este o dechiarare a fundatorilor dto 24 Octobre 1792 ce au dat-o asupra unei petiţiuni a companiei grecesci. Companistii ḑic, că fundatorii sunt puţini la numĕr, oameni bĕtrâni fără neveste şi copii, şi că prin urmare nu este de lipsă sĕ se ţină pentru ei popă românesc. La aceasta fundatorii rĕspund, că este adevĕrat, că ei, (fundatorii) n'au copii proprii, dară că ei au adoptat pe românii şi pe soldaţii români drept copii ai lor sufletesci, pe seama acestora au făcut biserica, ca sĕ-şi afle mângăerea sufletească, din care causă se roagă cu genunchii la pământ, ca guvernul sĕ conceadă şi mai departe serviciul divin în limba română pentru români, cari fac maioritatea în biserică. În urma acestei dechiaraţiuni şi susnumita petiţiune a companistilor a fost respinsă.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Iubileul de 40 ani al domnirei Majestăţi Sale Monarchului nostru.) O foiă vienesă spune, că nu este departe timpul, când se vor împliní 40 de ani, de când Majestatea Sa a păşit pe tronul cel glorios al Habsburgilor. Anul 1888 reinprospetează multe din întîmplările trecute, ne face sĕ punem în comparaţie timpul present cu cel înainte cu 40 ani, şi sĕ privim cu satisfacţiune la multele reforme salutare pe toate terenele, cari sau întrodus. Se vorbesce prin cercurile mai restrinse, că iubileul are sĕ se serbeze în 18 August 1888 ḑiua nasceri Majestăţi Sale. Pentru această ḑi se plănuesc grandioase pregătiri, dintre cari multe vor purta caracterul timpului trecut. Între altele se vorbesce, despre un pompos conduct al nobilimei, cari va avea loc înaintea castelului imperial, în forma cum se obicinuia pe timpul Mariei Teresiei. Multe se vor face cu aceasta ocasiune şi îndeosebi comunitatea vienesă se nisuesce a face ca serbarea iubileului se apară cât se poată mai pompoasă, potrivită cu înaltul iubilar.

* (Himen.) Dl Samuil Roşu, învĕţător la scoala capitală română gr. or. în Sas-Sebeş şi domnişoara Elisabeta Joandrea, învĕţătoare tot la acea-şi scoală, şi-au serbat cununia lor la 20 Novembre st. n. în giserica gr. or. din Sibiiu cetate.

* Ţinuta generalului Traian Doda, ales deputat în cercul Caransebeşului a fost isvorul multor adrese de aderinţă. Alegĕtorii cercului Caransebeş încă s'au întrunit în 1 Decembre în numĕr de şease sute de delegaţi din toate comunele Severinului şi cu mare entusiasm i-a votat adresă de aderinţă.

* (Regele Danemarcei.) Regele Danemarcei, Christian, acompaniat de o mică suită, sub cel mai strict încognito, în ḑilele trecute cu trenul din München, a sosit în Viena. Aici a luat cuartir în hotelul „Archiducele Carol". Scopul călătoriei apriat nu sĕ scie.

* (Cas de moarte.) *Maria Hossu* născ. *Mihalyi* ca consortă, *Etelca*, *Margareta*, *Elisabeta*, şi *Catarina* ca fiice cu inimă frântă de durere anunţă că scumpul soţ, şi tată **Alecsiu Hosszu** de **Kis-Nyires,** subjude cercual regesc, după un morb grav, în anul 51 al vieţei sale laborioase, la 29 Novembre n. 1887 seara a încetat din viaţă.

Rĕmăşiţelei pământesci se vor aşeḑa în cimiterul „Rozsahegy" din loc la 1 Decembre după ameaḑi la 2 oare.

Fie-i ţerina uşoară!

* (Foc.) Sâmbătă în 16 Novembre a. c. n. la 11 oare seara, un foc grozav pus prin o mână. nemiloasă, au prefăcut în cenuşă, o şură, nutreţ şi jireḑi de pae a parochului nostru Daniil Constantinescu din Ighişdorf, causândui o daună de aproape 300 fl. v. a. şi lăsându-l în acest timp de iarnă fără nutreţ la vite. Objectele arse nu a fost asecurate.

* (Iubileul unui istoriograf.) Renumitul istoric-critic, Teodor de Mommsen, care a făcut epocă prin scrierile sale istorice, ş'a serbat în sĕptĕmâna trecută iubileul de 70 ani. Cu această ocasiune iubilarul a primit nu numai din Germania felicitări, ci şi din afară dela diferite societăţii literare, scientifice şi dela particulari. Opul, prin care acest istoriograf ş'a făcut numele nemuritor, este „Istoria Romanilor", o scriere, care întrunesce în sine cerinţele unei istorii adevĕrate.

Tot referitor la iubileul Papei. Facultatea teologică a universităţii din Budapesta încă iea parte la iubileul Papei Leo XIII. Profesorii facultăţii au trimis la Roma, ca filer al Sf. Petru, 500 franci împreună cu o adressa omagială. Adresele şi darurile cele multe ce sĕ trimit Scaunului din Roma, miscă adênc pe iubiliarul, ceeace apriat sĕ vede din ordinul ce Sf. Părinte a dat nunţiului vienes, monsignorului Galimberti, de a mulţămì în numele seu comitetului de dame din Budapesta, pentru sentimentele, dovedite faţă de dênsul.

* După un raport al prim-procurorului din Pesta şi din Maros-Vásárhely despre activitatea acestor procurături dela 1872 până la 1886 resultă, că numĕrul celor puşi în arest preventiv a scăḑut în anul 1886 faţă cu 1872 şi anume la tribunale cu 46·47 $^0/_0$ ear la judecătoriile cercuale cu 36.64 $^0/_0$: numĕrul condamnaţilor însĕ a crescut şi anume la tribunale cu 76·74 $^0/_0$ şi la judecătoriile cercuale cu 74·15 $^0/_0$.

* (Starea sămĕnăturilor.) Rapoartele întrate până acum la ministrul de agricultură, comerciu şi industrie despre starea sămĕnăturilor arată, că în Ardeal sămĕnatul s'a făcut pretutindenea, afară de comit. Solnoc Dobâca. Grânele şi sĕcările sămĕnate de timpuriu sunt foarte frumoase şi înfrăţite şi şi cele de mai târḑiu prospiciază frumos. In unele locuri sămĕnăturile tîmpurii sunt băntuite de şoareci, şi de vermi de pământ.

* (Epoca secerişului în diferite ţĕr ale lumei.) Este interesant a arăta pe luni epoca secerişului în diferite părţi ale lumei. Această dă o idee asupra sesonului recoltelor în diferite ţĕri, în raport cu temperatura. Ast-fel, după *Economia Naţională*:

În *Ianuariu*, secerişul se termină în cea mai mare parte a districtelor Australiei şi se începe îmbarcarea nouei recolte. Secerişul începe în Noua-Zelandă, în Chili şi în câte-va regiuni ale Americei de sud.

În *Februariu*, secerişul începe în părţile dinlăuntru ale egiptului şi în Indii.

În *Martie*, secerişul se continuă în aceste două ţĕri.

În *Aprile*, secerişul se face în Siria, în Cypru, pe coasta Egipteană, la Cuba, la Mexico, în Persia şi în Asia-Mică.

In *Maiu*, secerişul se face în Asia centrală, în Persia, în Asia-Mică, în Algeria, în Siria, în Maroc, la Texas, în Florida, în China şi Japonia.

In *Iuniu*, secerişul se face în California, în provinciele meridionale ale Statelor Unite, în Spania, Portugalia, Italia, Ungaria, Turcia, Rumelia, Rusia-Meridională, *România*, Franţa de miaḑă ḑi, Grecia Sicilia, Colorado etc.

In *Iuliu*, secerişul începe de ordinar în sudul şi în centrul Engliterei, se urmează în Statele-Unite, Indiana, Mechigan, Chio, Noua-Englitera, New-York, Virgina şi Canada de sus. Secerişul este activ în Franţa, Germania, Austria, Italia, Elveţia, şi Polonia.

In *August*, continuarea secerişului în aceste ţĕri şi începerea în Belfiia, Holanda, Canada de jos, Danemarca.

In *Septembre*, secerişul este în Scoţia, în câte-va părţi ale Engliterei, în America, în Suedia, în Rusia de Nord.

In *Octombre*, secerişul grâului, ovĕsului etc. în Scoţia; al porumbului în America.

In *Novembre*, se începe secerişul în Africa de Sud, în Perou şi în nordul Australiei.

In *Decemvre*, se începe secerişul în Statele de la Plata, în Chili şi în Australia de sud.

In aceste din urmă luni, vegetaţiunea noastră europeană este suspendată şi adesea solul dispare sub zăpadă.

* (Bibliografic.) „*Romänische Revue*," politisch literarische Monatsschrift. Direction in Resicza. Herausgeber Dr. Corn. Diaconovich. Heft X-XI pro

Oktober und November. III. Jahrgang. Inhalt: Kultur oder Magyarisirung. (Von einem sächsischen Abgeordneten). — Die Romänen und der ung. Reichstag. (Die Enuntiationen des Abgeordneten General Trajan Doda). — Der König in Siebenbürgen. (Aus der „Tribuna“). Rundschau. (Aus Selagiu. — Magyarisirung. — Der siebenb. magy. Culturverein u. die Juden. — Das Szörényer Mandat. — Der grosse Wauwau. — Das Armeewesen Romäniens). — Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum vom Sim. Mangiuca, Fortsetzung.) — Empirische Psychologie, zon J. Popescu 2. Auflage, besprochen von St. Velovan. — Der Flattergeist. Eine Erzählung aus dem Volke von S. Fl. Marian. Aus der „Revista politică“ übersetzt von Lucreția Frențiu. — Schönes Kind. (Aus dem Romänischen von V. Alexandri, übersetzt von Eugen Müller). — Das Geheimniss. (von Mathilde Poni, übersetzt von der Dichterin selbst.) — Mogârzea und sein Sohn. (Rom. Märchen nach P. Ispirescu, deutsch von Peter Broștean.) Jacob Mureșanu. (Necrolog). — Lireratur und Kunst. (Revue du monde latin. — L. Șaineanu's deutsch-rom. Wörterbuch. — Literarische Untersuchungen von A. Densușanu. — Prof. J. Manliu's neue Schulbücher. — Ueber Kindergärten v. Strajan. Die institutionen und Gesetze Romäniens von N. Blaremberg. bespr. v. Prof. Dr. v. Cuny. — Der rom. Theaterfond Verein. — Alexandru Cihac) — Inserate.

Pränumerationspreis: Ganzjärlich 8 fl.

Dare de samă publică.

În urma regretabilului incident, prin care a ajuns reuniunea femeilor române din Arad și provincie într'un stadiu abnormal, după ce nici la solicitarea mea, încă din luna Decembre 1886 adresată cătră presidiu până aci comitetul reuniunei nu s'a convocat pentru dare mea de samă și pentru revisiunea socotelilor și după esperințele mai recente nici că este speranță de a o putea face aceasta pe calea sa în mod accesibil pentru mine; pentru dumerirea onoratului public contribuitor, dar mai ales pentru prevenirea și încetarea însinuărilor culte me simt îndemnată a venì pe aceasta cale neobicinuită cu darea de samă despre averea reuniunei în următoarele:

1. Conform cărții principale la sfêrșitul anului 1886 averea reuniunei este	2,173 fl. 85 cr.
2. Percente de depunere după acest capital pe semestrul I 1887	43 „ 40 „
3. În 16 Maiu 1887 am primit dela președintele „balului român“ ca venit al balului arangiat în favoarea reuniuniunei în Februariu 1887	449 „ 28 „
4. Percente de depuneri după aceasta sumă din 16 Maiu până în 28 Novembre a. c. .	8 „ 80 „
5. În 12 Octobre a. c. dela Ilustrul dl Zeno Mocsonyi a întrat contribuire . .	30 „ 18 „
6. În luna curentă ca tacse incurse dela membrii ordinari și ajutători	41 „ — „
Suma totală	2,746 fl. 51 cr.

Acești bani sunt elocați:

I. La cassa de păstrare comitatensă aradană în libelul Nr. 7343	2,247 fl. 43 cr.
II. La institutul de credit și de economii „Victoria“ în Arad, în libelul Nr. 21.	499 „ 8 „
Suma	2,746 fl. 51 cr.

Libelele împreună cu toate documentele se pot vedé ori și când la subscrisa în Arad, strada Petöfi Nr. 1.

În sfêrșit îmi țin de datorțnță a declara, că voi îngrigí aceasta avere până când reuniunea femeilor române din Arad și provincie sě va constituì definitiv și legal pe basa statutelor aprobate de înaltul ministeriu.

Arad, 29 Novembre, 1887.

Letiția Oncu,
cassieră.

Loc deschis.*)

Domnule Redactor! În numěrul 119, dela 19 Novembre v. a. c. al „Telegrafului Român“ un pretins (? Red.) „*acționar*“ din Brașov „al *Institutului Tipografic*“ se încearcă a dovedí cu cifre, că acest institut se află în ajunul falimentului. Spre a putea seduce și amăgí publicul, pretinsul „*acționar*“ se dimite la inesactități — ca sě nu dic falsificări — de cifre și de date**)

Între altele pretinsul „*acționar*“ afirmă: că eu „ca membru al comitetului de supraveghere“, am revědut și subscris bilanțul pe anul 1886 al „*Institutului tipografic*“ s. a.

Față cu aceste afirmațiuni, cari me privesc pe mine personal, în interesul adevěrului, me simț datoriu a face următoarea

Declarațiune:

Subscrisul, nici când nu am fost și nu sum nici acum membru al comitetului de supraveghere la „*Institutul tipografic.*“ nu am revědut și nu am subscris nici când bilanțul „*Institutului tipografic*“ prin urmare nici bilanțul pe anul 1886***).

Rugându-Ve, ca sě binevoiți a publica aceasta rectificare în numěrul procsim al „Telegrafului Român,“ remân al D-voastre

Sibiiu, 22 Novembre 1887.

cu toată stima
Dimitriu Cunțan,
prof. sem.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

**) Care ar fi acele? Red.

***) Unul se lapădă de satana. Red.

Loterie.

Sâmbătă în 3 Decembre 1887.

Buda: 62 83 57 33 24

Nr. 895. [1747] 1—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaș* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învěțătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v. a.*, și dreptul de pensiune conform conclusului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 și este învěțătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe sěptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivniție.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestațiuni corěspundětoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-și trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum și o academie agronomică și posede o pracsă corěspundětoare în vinărit și pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universității săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicațiune egala vor fi preferiți competenții care posed limbile patriei (germană, maghiară și română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universității săsesci.

---

183 szám. 1887. [1748] 1—1

Àrverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni kir. törvényszék 5914/87 számu végzése által Nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára Csufudi Kertész Iuon, Albini Alesandru és Petrucza Niculae ellen 135 frt. tőke, ennek 1887 év Iunius hó 18 napjától számitandó 6% kamatai és eddig öszszesen 22 frt. 20 kr. perköltség követelés erejéig el rendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 446 frt. becsült 180 véka csöstörőkbuza, 6 tulok, egy tehén, 2 hámló, egy lószekér és 4 szekér szénából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a Balázsfalvi kir. járásbirósági 1342/1887 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén vagyis Csufudon alperesek lakásánál leendő eszközlésére **1887-ik év Deczember hó 14-ik napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelözö kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás karábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedik szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1887-ik évi November hó 30 napján.

Vlassa Emil,
kir. bir. végrehajtó.

[1737] 3—3

Medicinae universae
Dr. P. Cioran
ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și věrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sě falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are sě se ia totdeauna, embalagia cu care sě învělesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provědută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sě mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sě fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sě pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orěștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserű. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 6—25

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sě poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită crepărea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținětoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

[1605] 7

Medicament
pentru
boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu ½—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 40—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121 Sibiiu. Joi 26 Novembre (8 Decembre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei or 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Sibiiu, în 25 Novembre, 1887.

II.

(*O*) Sunt motive psichologice la mijloc, cari fac, ca tocmai cele mai oribile contraste se steie în cea mai imediată vecinătate. În de comun reacțiunile mari sunt cari plăsmuesc cele mai mari estreme. Căci este în firea noțiunii de reacțiune, de a procede radical „față cu obiectul reacționat“. Ear acest „radicalism“ este, care produce estremele.

Cu un astfeliu de radicalism reacționariu avem de a face și ađi în materia desvoltării societății omenesci, a culturei.

Dintr'un fond negru de veacuri de asupriri, s'a ridicat printr'o înverșunată luptă de spadă și condeiu marea ideă a „luminii,“ a culturei suverane și generale, cari sunt ađi problema staturilor, ținta poporelor.

Instrucție publică gratuită, învățământ obligat pentru tot omul, care are cele 5 sensuri, aceste sunt piedestalul pe care stă gravată devisa veacului nostru: „lumina“!

Lumină și intunerec! Eată estremele, cari urmară repede unul după altul.

Dar și „lumina“ și ea își are umbrele sale. Și cu cât mai intensivă este cu atât mai negre sunt umbrele ei. Așa este în natură și fatalitatea a făcut se fie și în lumea intelectuală tot așa.

O sănătoasă desvoltare este în acea societate, care poate sĕ-și așeđe întregul nou element inteligent eșit din scoli, la postul care i se cuvine sĕ l așeđe astfeliu, ca massa brută sĕ nu-i simță povoara și ca societatea însași se nu aibă elemente superflue.

Într'o astfeliu de societate đicem că esistă echilibrul social, fără de care nu poate fi vorba de prosperare.

Și puține state sunt ađi în Europa, care se pot fălì cu acest echilibru intern.

Îmbulzala spre studiile înalte, spre clasa inteligentă a luat ađi dimensiuni atât de mari, încât echilibrul conturbat din đi în đi se apropie de încetare. Statul și societatea nu mai pot se deie subsistința cuvenită tuturor oamenilor de carte. Urmarea este, că se formează un balast primejdios din acesti indiviđi, cari nu mai au ce perde.

Socialismul și anarchismul, emigrările în massă la America sunt tot atâtea urmări a echilibrului social conturbat.

Socialism și anarchism, espatriarea de nevoie, eată umbrele negre ale „luminii“!

Cum stăm noi românii în față cu această calamitate generală ađi în Europa?

De socialism și anarchism mulțămită lui Dđeu nu avem se ne plângem; pe lângă toate nĕcasurile multe ce le avem, barem de aceste am rĕmas scutiți. Și avem se mulțămim aceasta la două împregiurări: firii noastre celei bune, care se revoaltă de spiritul bolnav al socialismului și poate refugiului din România.

15,000 de români ardeleni și ungureni — đice dl Rudolf Bergner în opul seu cel mai recent — se află ca emigranți în România liberă, cari mare parte ocupă funcțiuni, în care se laborează cu agerimea minții. 15,000 de români crescuți în mare parte din avutul nostru, crescuți din ostenelile noastre, din sudoarea feții noastre! 15,000 de români înstrăinați de țeara lor, despărțiți de frații și părinții lor de dincoace, pentru de a-și afla subsistința cuvenită, care ací li s'a denegat ori din principiu, ori din necesitate!

Un volum întreg de am scrie, n'am puté sĕ ilustrăm mai bine miseria dela noi, decât prin aceste cifre. Ele sunt o dovadă grozavă pentru echilibrul social sdruncinat.

Nu mai încape nici o îndoială că șovinismul maghiar poartă vina în prima linie, pentru care ne perdem din an în an mai multe puteri tinere, căci sciut este, că noi românii la ori ce funcțiune suntem preterați.

Nu ne remâne deci, decât se vedem înșine de îndreptarea rĕului. Căci rĕul poate devení cât mai curênd mai mare.

Pănă când va mai fi în stare România de a primí pe tinerii nostri inteligenți și de a le asigura esistența în cadrele statului român?

E lucru evident că timpul nu mai poate fi departe, când țeara românească va đice: non possumus. Unul dintre cei mai ilustri bărbați de stat ai României s'a plâns chiar acum anul, că posiția guvernului român devine din đi în đi mai anevoioasă față cu țeara și cu sutele de tineri emigranți ardeleni, cari strigă după pâne.

Ear când România nu va mai putè da adăpost superfluului de inteligență dela noi, atunci rĕul care acum este latent are se devină foarte acut.

Quid tunc?

Revista politică.

Punctele negre de pe orizonul politic au dispărut, și presa e scutită cel puțin pentru un timp oare-care a mai înregistra sciri, care de care mai sensaționale și mai îngrijitoare. Singură cestiunea cu falsificarea actelor privitoare la politica cancelariului Bismarck față de Bulgaria, după natura ei poate se însufle oare cari îngrigiri. Casa orleanistă, care a fost acusată de isvorul acelor falsificări s'a grăbit a trimite điarului „Köln. Zeitung“ o declarațiune prin care respinge ori ce invinuiri aruncate asupra ei. Ca rĕspuns la acea declarațiune „Köln. Zeitung“ đice, că respectiva casă nu a fost nici când acusată, că vre un membru de al ei ar fi falsificat personal acele documente. Sunt însĕ destui oameni neconscii în lumea aceasta, cari vênând după scopuri particulare, ajung a produce astfel de falsificări. Că s'a făcut întrebuințare de astfel de falsificări, pentruca în interesul membrilor casei orleaniste și a partidei rĕsboinice europene țarul se ajungă la decisuri sinistre pentru pacea Europei, aceasta este faptă. În curênd se va termina cercetarea instituită în causa aceasta, și atunci se va produce lumină în toată cestiunea. Prințul Ferdinand al Bulgariei după cum sună o telegramă trimeasă din Sofia điariului „Vossiche Ztg.“ declină dela sine ori ce acusă de a fi participat la falsificare. Ar fi un non sens se đice în telegramă, dacă s'ar acusa prințul Ferdinand de complice al orleanistilor, cari în unire cu Rusia sunt cei mai mari inimici ai Bulgariei. Deșí numele lui e compromis în epistolele falsificate, el nu stă în nici o legătură cu acei ce l'au compromis.

În legătură cu acestea „Tageblatt“ anunță, că Herbert Bismarck, fiul cancelariului, a și plecat la Petersburg pentru de a cerceta cu deamĕnuntul falsificările produse în corespondența diplomatică. Điarele cele mai multe doresc publicarea grabnică a falsificărilor.

Concentrarea de trupe rusesci la fruntăriile galițiane se urmează și acum cu multă sîrguință. După scirile ce le primesce „Magdeburger Ztg.“ din timpul din urmă, în orașele de pe lângă graniță se pregătesc cuartire în toată forma, pentru soldații, cari sosesc în mare numĕr de pe la Moscva, Kiew și Orenburg. Garnizoanele se înmulțesc, fortărețele se întăresc, șanțuri se fac, armături sosesc, și dacă întrebi ce are sĕ se întêmple prin astfel de mĕsuri amenințătoare, se rĕspunde: nimic! Nedumerirea aceasta se vede că o are și „Kreuz Zeitung“, care đice, că la granița ruso-galițiană este adunat mult material esplosibil și mijloacele de rĕsboiu sunt concentrate astfel, ca și cum rĕsboiul ar fi gata de isbucnit.

Nimic nu inregistrează presa cu mai multă satisfacțiune în present, ca finitul crisei presidențiale din Paris. Învălmășeala în care ajunsese republica

---

FOIȚA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

(Urmare.)

Această mică neînțelegere nu scădea nimic din tandreța lor reciprocă. Doamna Turgeneff era mândră de iubirea fiiului seu. Devenind bĕtrână nu se mai putea urca pe trepte. Într'o seară când ea sĕ duse la un concert al lui Liszt se întêmplă că nu i se aduse fotoliul ei portativ. Ochii sei scânteiau de mănie, servitorii tremurau. Ivan o luà de braț și o duse până la locul seu; oare-cine sĕ duse și o complimentă de această iubire fiească și ea fù așa de fericită încât uită d'a mai pedepsí.

Ea nu era însĕ totdeauna așa, astfel logofĕtul Simon Harilovitsch, frumos și brav băiat de 30 de ani căștigase cu tot dreptul protecția ei. Ea credù odată, că el nu se poartă bine și începù a-l asuprí. Simon nu o băga în seamă; ea sĕ supĕrà. El trebuia sĕ-i aducă când se odichnia o carafă frumoasă plină cu apa cea mai curata. Apa nu mai era după gustul ei; prea rece, prea caldă, ba prea filtrată etc. Simon ducea regulat carafa sub pretecst d'a schimba apa. Odată însĕ d-na Barbara ducênd păharul la buze se întoarse cătră Simon:

Ce-i asta? đise ea.

Nici un rĕspuns.

Ce-i asta te întreb, și în același timp i aruncă păharul în obrazul servitoriului!

El deveni palid, dar duse carafa fără a đice nimic și se întoarse după un moment. D-na Turgeneff beu jumĕtate din păhar.

— Ah! în fine iată asta-i apă, cum se cade!

Atunci Simon palid, cu buzele tremurânde făcându-și cruce đise plecându se înaintea unei icoane: D-đeu fie-mi martor! am dat aceeași apă fără s'o fi schimbat. In urmă întorcêndu-se cătră stăpâna sa o priví drept în față.

Copilul present la scena aceasta se simția de tot atins.

După a tăcere de câteva secunde Barbara se ridică, strigă: Eși! și părăsí camera fără de a mai fini cu plânsul. In điua următoare Simon mătura prin curte; o pele de capră înlocuia brilanta sa livrea; el ajunsese în rêndul servitorilor!

Printre aceia, pe cari îi prefera în special Ivan Turgeneff era Porfirio, doctorul. Pe timpul petrecerei sale în Berlin, Porfirio remăsese pe lângă el și relațiile cele mai amicale se stabiliră între junele stăpân și acela, ce se numia valetul seu.

Pentru toată familia era un medic, un savant, un om mult stimat, chemat din toate părțile pentru consultare; pentru Barbara singură el era un sclav, un lucru. Ea nici odată nu ceda celor ce điceau fii sei, cari o rugau sĕ-l remunereze ca sĕ nu mai vie ba din contră, ea nu-l vătĕma, ear adeseori i mărturisia mai multă încredere decât la toți ceialalți medici.

El își avea apartamentul în casa sa chiar, mânca la masă cu d-na Turgeneff; îl plătia de patru ori mai mult decât alții; la Moscva el eșia fără permisiunea ei, ce mai avea el de dorit? Acesta era singurul rĕspuns, ce-l obțineau Ivan și Nicolae! Porfirio nu deveni om decât numai după moartea dnei Turgeneff; numit medic al guvernului în provincie, el murí de tiner la Spasskoë cu toate îngrijirile cele mari ale lui Ivan Turgeneff.

Femeia, ce îngrijia, această „Aggie“ sau Agata, d-na Giveau ce iubia atât de mult copilul devení numai în etate de 20 de ani femeia de casă a Barbarei Petroffna.

Se afla pe toate domeniile un fel de aristrocrație printre servitori; oarecari situații, care îi apropiau de persoana stăpânului erau considerate ca privilegiate și în general transmise dela părinți la copii. Secretarul și intendantul André Ivanovitsch Polyakoff primise instrucțiunea în același timp cu cei doi fii ai casei, ca și doctorul Porfirio.

El vorbia franțuzește și nemțesce, cunoscea bine limba sa natală atât de grea și compuné vermuri plăcute. Toate afacerile importante ale familie francesă în timpul din urmă, crisa produsă, era îngrozitoare, şi nimenea nu visa despre o aplanare atât de mulţămitoare a lucrurilor.

Astăḑi republica francesă are un nou preşedinte, care se pare a fi spre mulţămirea tuturor. Aceasta au manifestat-o francesii la finea alegerii, când cu mare entusiasm, au întimpinat reuşita noului preşedinte. În noul preşedinte republica posede un bărbat espert caracterisat prin un caracter firm, despre care a dat probe Sadi Carnot de repeţite ori lucrănd neobosit pentru binele şi susţinerea republicei. Neînţelegeri şi încăerări de cari se prevesteau aproape cu toata siguranţă nu s'au întêmplat afară de prea puţine escepţiuni; şi judecând după toată ţinuta poporului frances la alegerea de preşedinte al republicei, se poate apriat recunoasce, că atunci când ei au a decide despre soartea patriei lor, se desbracă de toate interesele particulare, în favorul interesului comun.

În 4 Decembre n. s'a deschis Skupcina sêrbească printr'un cuvênt de tron, rostit de regele Serbiei Milan, şi care a fost primit cu multă însufleţire. Regele constată cu mare bucurie, că Sêrbia întreţine şi acum legături de amiciţie cu toate puterile. Noul regim, pětruns de convingerea, că consolidarea mai departe a Sêrbiei se poate efeptuì numai prin întreţinerea de relaţii bune cu celelalte puteri îşi va da şi de aci înainte toată silinţa de a le întărì. De altcum conduita corectă a regimului e recunoscută din toate părţile.

Cu privire la revisuirea constituţiunei regele face cunoscut, că s'a dat împuls, ca sě se sěvêrşască lucrările pregătitoare, ear în ceeace privesce starea financiară, tronul recomândă a se face economie, fără însě ca prin aceasta sě se pună stavilă desvoltărei forţelor militare.

Cât privesce tractatele de comerciu, declară, că negoţierile, ce se fac cu Turcia şi cu România sunt pe o cale bună şi în curênd se vor începe şi cu Bulgaria. Cuvêntul de tron închee, că se plănuesc crearea mai multor legi în spirit liberal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 4 Decembre, 1887. Dle redactor! Pe la noi, în capitala cea frumoasă a Ungariei lumea e tare agitată.

Încep a eşi la iveală în Ungaria lucruri cari de cari mai compromiţătoare. Abia s'a alinat afacerea cu mandatul ce l'a obţinut ministrul Széchenyi Pál, abia s'a liniştit încâtva nedumeririle faţă cu chiverniselele intendantului teatrului, contele Keglevich şi un nou abus, un nou scandal ocupă ţeara dela o margine până la ceialaltă.

Nu este vorbă de lucru mai puţin, ca de înstrăinarea celor mai valoroase obiecte din museul naţional şi din galeria de icoane prin însuşi factorii chemaţi a le păstra, a le griji şi a le ţinea în evidenţă, ca pe nesce averi publice ale ţěrei.

Este încăruntit în lupte bărbatul suspiţionat, este cel mai valoros pupiblicist al Ungariei, este omul ce a suferit temniţă şi esil pentru patria sa, — este omul ce a adus mari jertfe pentru mărirea ţěrei sale, şi tocmai pentru-că un astfel de om apare ca compromis — ne putem face o icoană adevěrată despre moralitatea publică din Ungaria. Cine cunoasce numai în parte luptele ce le-au susţinut ungurii pe timpul absolutismului nu poate sě nu recunoască şi aceea, că cel mai energic anteluptător al causei maghiare prin Londra şi prin presa din Paris a fost actualul director al museului naţional unguresc dl Francisc Pulszky. În călătoriile sale, şi în urmă în contactul ce a avut cu lumea mare, omul nu s'a cugetat nici cât e mai puţin, că vor veni timpuri când însuşi ungurii vor uita jertfele aduse de el pe altariul naţiunei unguresci.

Pulszky fostul ministru, secretar de stat şi actualul director al museului naţional e părăsit de colegii sěi publicişti, cari 'l trag în tină şi în noroiu, pentru-că e sěrac. Este şi rěmâne o pată neştearsă pe Ungaria şi pe conducětorii ei, că au lăsat ca lucrurile sě se desvoalte de aşa, încât un om cu inimă şi cu suflet pentru Ungaria sě fie compromis în un mod aşa de tare, chiar şi atunci, când el poate silit fiind ar fi pus mâna pe averea naţională, ceeace nu sě va constata în veci. Pulszky nu neagă, că este sěrac, nu neagă nici aceea, că esecutorii au preţuit unele obiecte aparţinětoare ţěrei, dar aflătoare în locuinţa sa; — afirmă însě cu toată tăria, că acele au fost rěscumpărate la timp şi nu s'a făcut daune museului naţional. Au greşit rěu — ḑicem noi — cei ce au tras în tină pe un bărbat încăruntit în luptă şi în orbia lor nu au věḑut, că compromiţênd pe Pulszky, compromit ţeara ungurească, dau de gol, că aici nimica nu e imposibil, totul este coruptibil şi stricat de sus pănă jos.

Nu voesc sě me fac advocatul nimenui, dar constat că astăḑi cel mai valoros om, cel mai integru caracter, cel mai neînteresat amploiat public poate cădea jertfe denunţianţilor şi nu este modru de a sě mai putea rehabilita. Şi aceasta în multe casuri se poate aplica cu deosebire la amploiaţii nostri români de tot soiul.

Ei sunt denunţaţi terorisaţi în cele mai mârşave moduri şi omul stă în faţă nu cu un om dela care sě poată cere satisfacţiune pe cale legală, ci cu o hârtie anonimă, subscrisă de un nume ce nu esistă — şi nu are mod sě-şi repareze onoarea atăcată înaintea superiorilor sei. Mulţi români au fost nimiciţi în êst mod, pe mulţi amploiaţi actuali i ameninţă sabia lui Damocle fără sě scie cu cine au de a face, cine i denunţă, cine descopere lucruri despre ei, despre cari necum sě le fi făcut, dar nici nu le-au visat în viaţa lor.

Cu directorul museului s'a purces necorect şi am putea ḑice mişelesce şi responsabilă va fi oposiţiunea din dieta ţěrei, care a inscenat un scandal à la scandalul Caffarel-Limouzin din Francia.

Si mai de condamnat sunt cei-ce au bani pentru multe lucruri de nimica, dar nu au pentru de a ajuta unui om, ce a jertfit mult pentru patria sa şi e bine sě se scie, că ungurii nu au inimă pentru binefăcětorii lor, ca apoi noi sě nu ne aşteptăm dela ei la nimica bun.

Vě rog sě binevoiţi a da loc acestor şire nu atât pentru-că a-şi vrea sě me fac advocatul omului compromitat, dar pentru ca sě vadă lumea de ce sunt capace unii oameni, carì vreau sě-şi atragă atenţiunea prin lucruri sensaţionale. Convingerea mea e, că Pulszky nu e pěcătos în causă, şi asta cred că va constata-o şi comisiunea esmisă în această afacere.

St.

Proçesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

VI.

Astfel merseră lucrurile până în anul 1794 când se ivì o nouă neinţelegere între curatorii bisericei de o parte şi între parochul lor George Haines şi episcopul gr. or. din Sibiiu, de altă parte. Pentru neregularităţi în administraţiunea averei bisericesci episcopul suspendase pe unii dintre curatori şi îi substitui-se prin alţii. Din aceasta ansă loviţi dimpreună cu partisanii lor se plânseră la autorităţile politice, că episcopul local i-a vătěmat în drepturile lor.

Nu trecuseră ḑece ani dela înfiinţarea bisericei şi a doua comisiune fù esmisă din partea cancelariei aulice pentru a face cercetare, de astădată sub impregiurări cu totul schimbate şi încă în nefavorul românilor.

Impěratul Iosif II, a cărui iubire de dreptate a devenit proverbială între români, murise, împărţirea josefinică fù delăturată şi restituită împărţirea cea veche a ţěrei. Prin aceasta schimbare oraşul Braşov şi districtul seu înceată de a mai fi dependinţă a comitatului Sep Szt. György şi devine earăşi de sine stătătoriu cu jurisdicţiune autonomă în mâna sasilor. In consecinţă cu aceste schimbări spre cercetarea neinţelegerilor ivite între curatorii bisericei şi partida lor de o parte şi episcopul local de altă parte nu s'a mai esmis Vice-comitele dela Sep. Szt. György de comisar, ci judele regesc al districtului Braşov M Fronius, care după lege era totdeodată primarul oraşului Braşov. Esmiterea acestui sas de comisar în cercetarea pomenită a dat lucrului o direcţiune cu totul deosebită

Sasii din Braşov dela început nu au privit cu ochi buni, că în cetatea internă a lor sě se edifice o biserică, care se aparţină şi românilor.

Este esperinţă veche, că pe aceia, pe cari i-ai neîndreptăţit nu numai, că i urăsci, dar te şi temi de ei. Precând nobilimea ungurească de prin comitate apăsa pe jobagi în tot modul, nici sasii nu remâneau mai înapoi cu apăsările lor faţă de românii locuitori în fundul regiu, lipsindu i nu numai de drepturile politice dar şi de cele civile.

Tocmai pe la finea secolului trecut românii din fundul regiu, basându-se chiar pe diploma andreanum (charta magna libertatum a sasilor) începură a se mişca spre a câstiga drepturi egale cu sasii.

Nu este mirare aşadară, că sasii în genere, prin urmare şi cei din Braşov, începură a se teme de români, cari în fundul regiu erau mai numěroşi decât ei.

Deci aşa numita comunitate centumvirală din Braşov îndată ce inţelese, că în causa bisericei s'a orênduit cercetare şi că de comisar cercetător este denumit primariul lor, adecă M. Fronius, s'a grăbit într'una din şedinţele din anul 1794, dupăcum arată protocolul şedinţii, s'a grăbit ḑic a aduce conclus, ca sě se adreseze magistratului, în a cărui frunte se află Fronius o rugare, în care sě se ceară, ca magistratul sě se îngrijească, ca nu cumva biserica cea nouă sě devină a românilor, deoarece acestia vor aplica clopote şi toacă la această biserică şi prin aceasta se va conturba serviţiul divin în biserica protestantă, care se află aproape de biserica cea nouă.

Mai afirmă susnumitul conclus în contraḑicere cu actele fundaţionali, că biserica cea nouă s'a încuviinţat numai pentru greci şi recomândă cu toată naivitatea, că deoarece românii au în suburbii destule biserici, sě fie avisaţi a merge în acele biserici române.

Sub astfel de auspicii şi a început Fronius cercetarea în causa numită.

Ce disposiţiuni se vor fi făcut în aceasta cercetare nu se scie, deoarece operatul cercetărei nu s'a putut afla în nici un archiv.

Din raportul, pe care l'a aşternut comisariul M. Fronius guvernului transilvănean însě se vede, că acel elaborat a fost foarte voluminos, conţinênd preste 800 de pagine şi că numitul comisar, voind a satisface dorinţa comunităţii centumvirale nu s'a mărginit de a cerceta punctele de agravare sulevate de o parte a membrilor comunei bisericesci în contra episcopului local, ci au împrospetat toate cestiunile de ceartă, resolvate deja în mod definitiv, şi au luat în cercetare âncă odată faptele fundărei bisericei din cestiune.

Tot ansă din acest raport se vede şi aceea, că rugarea adresată de comunitatea centumvirală din Braşov către magistrat, pentru comisarul Fronius, care era totdeodată conducětoriul magistratului, a fost foarte cinosurică.

Intocmai ca comunitatea centumvirală 'şi esprimă şi Fronius în contraḑicere flagrantă cu actele fundaţionale, aceea părere, că biserica sf. Treimi a fost incuviinţată numai pentru greci, şi că românii au destule biserici în suburbii, prin urmare sě fie îndrumaţi a merge la acele biserici.

(Va urma).

Datele biografice

ale noului president al republicei francese.

Nou alesul president al republicei francese, dl Marie François Sadi-Carnot este unul din nepoţii renumitului membru al Conventului Carnot, şi unul din fiii senatorelui Lazar Hippolyte Carnot, care ca om erudit şi bărbat de stat şi-a câştigat un renume mare în istoria mai nouă a Franciei.

Noul president îşi trage aşadară originea din o familie de ţinută politică curat republicană. Sadi Carnot s'a născut la 11 August 1837 în Limoges. El este de profesiune inginer şi a absolvat cu succes eminent atât École polytechnique cât şi École des ponts et chausseès. Cariera politică şi-a înaugurat-o dl Sadi Carnot la 10 Ianuariu 1871, când a fost denumit de prefect al unui departament şi de comisar estraordinar al ligei naţionale al aceluia-şi departament.

După armistiţiul dela Versailles se începură alegerile pentru conferinţa naţională în Bordeaux şi Sadi Carnot a fost ales de deputat de către departamentul Côte d'Or cu 14,711 voturi. El se alipì de partida stêngă şi întrà în Gauche républicaine unde ajunse mai târḑiu secretar.

El a fost de acord cu toate měsurile cari ţinteau la o definitivă întemeere a republicei şi a votat şi pentru legea de constituţiune.

La alegerea generală de deputaţi din annl 1876, Sadi Carnot a fost ales în Arrondissementul Beaune. În noua cameră a fost denumit secretar. Sadi Carnot aparţine acelor 363 de deputaţi, cari au denegat votul de încredere ministeriului Broglie. La alegerile din Octobre a aceluiaşi an Sadi Carnot a fost reales, şi şi în camera actuală representa el apartamentul Côte d'Or. În parlament dl Sadi Carnot se interesa mai mult de lucrările acelui comitet, care avea sě se ocupe cu liniile ferate, navigaţiunea şi cestiuni finanţiale. În anul 1878 a fost raportorul comisiunii budgetare şi al comisiunii pentru lucrările publice.

---

treceau prin mânile sale precum cele mai neînsemnate detailuri înlăuntru prin mânile Agatei.

Stăpâna lor scia că poate conta pe devotamentul lor; în 1842 i vení idea de a-i căsători, cu toate că ei nu sě gândiseră nici odată la aşa ceva; ea comandă şi toţi sě supuseră. Ea dete o frumoasă petrecere cu un dejun măreţ; de ce s'ar mai fi putut plânge cineva? Agata şi Andrea scoaseră cea mai bună parte posibilă din situaţiune, dar fericirea lor fu turburată când veniră copii. La naşterea celei dintâiu copile Ana Barbara sě îngriji foarte mult de Agata, după-ce însě aceasta îşi reluă serviciul, ea i ḑise:

— Ce bine îmi pare că te-am aflat earăşi! Nu merge nimic înainte fără Dta; cautăţi o doică pentru copil, de prin sat, şi când vei fi libere totul va merge perfect.

Sěraca femeie numai putea de durere dar trebuia sě se supună; sě găsi o doică; ordinul d'a lua copilul fù subscris, dar nu fù nici odată esecutat Spre marea onoare a casei nu sě găsi nimeni, cine sě ia copilul.

O cameră fù mobilată într'un mic pavilon sub îngrijirea Dnei Blackwood, guvernanta englesă şi purtându-se cu cea mai mare afabilitate faţă de Agata deşí sě cereau foarte multe griji pentru acest serviciu, ea găsi totuşi un mijloc d'a nutri trei copii la olaltă.

(Va urma.)

Prin decretul dela 26 August a aceluiaşi an Sadi Carnot a fost denumit de subsecretar pentru afacerile publice, în ministeriul lui Dufaure. Dl Sadi Carnot a fost de două ori şi ministru, şi adecă întâiu în anul 1885 sub Brisson, în al cărui cabinet a condus ḑece ḑile ministeriul de afaceri publice şi ministeriul finanţelor.

Pentru a doua oară a fost Sadi Carnot în 1886 ministru de finanţe în cabinetul lui de Freycinet. Francesii datoresc noului lor president şi o traducere a opului de I. Stuart Mill: „Revoluţiunea din 1848 şi calumniatorii ei.“ Importantă este încă şi împregiurarea, că dl Sadi Carnot în desbaterile asupra cestiunei Tonking din Martiu 1885, cari au adus cu sine căderea lui Iules Ferry, a votat pentru acesta.

Aceste sunt pe scurt datele de mai mare însemnătate din viaţa noului president al republicei francese

Varietăţi.

* (Invitare.) Societatea de lectură *„Andreiu Şaguna“* are onoare a Ve invita la „Şedinţa publică“ ce se va ţinea *Dumінecă în 29 Novembre st. v.*, în memoria Marelui Archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“ cu următorul

Program:

1. *„Rugăciune“*, cor de C. M. v. Weber, esecutat de corul societăţii.
2. *„Cuvênt ocasional“*, rostit de Ioan Teculescu, cleric curs. III.
3. *„Dumbrava roşie“*, — p. V. — legendă de V. Alecsandri, declamată de Irimie Iliescu, cleric curs. II.
4. *„Colindă“*, *(O ce veste minunată)*, cântec poporal întocmit pentru cor de G. Dima, esecutat de corul societăţii.
5. *„Unele credinţe deşerte la Români şi urmările lor“*, disertaţiune de Alimpiu Oprea, cleric curs. III.
6. *„Papinian şi Vespasian“*, dialog de I. Negruzzi, predat de Ioan Teculescu, cleric curs. III. şi Aleman Galea, cleric curs. II.
7. *„Sunt soldat român“*, cântec poporal întocmit pentru cor de G. Dima, esecutat de corul societăţii.

Inceputul la 7 oare seara.

Sibiiu, în 23 Novembre, 1887.

Oferte marinimoase sĕ primesc cu mulţămită şi se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* (Aniversarea a 70-a a ḑilei natale a I. P. S. Metropolit Silvestru Morariu Andreeviciu din Bucovina.) Sub acest titlu cetim în „Revista politică,“ ce apare în Suceava: în 14/26 Novembre a. c. s'a serbat aniversarea a 70-a a ḑilei natale a I. P. S. Metropolit Silvestru Morariu Andreeviciu. Cu această ocasiune în biserica catedrală din Cernăuţ s'a oficiat o solemnă liturgie, după care, prin P. C. S. archimandritul diecesan Ciupercoviciu în numele întregei diecese şi a preoţimei diecesane, s'a rostit o călduroasă felicitare la adresa I. P. S. Metropolit. La aceasta I. P. S. Metropolitul a rĕspuns între altele, „că doresce sĕ se simtă fie-care din cei de faţă aşa de sănătos ca dênsul când vor ajunge acea vêrstă, care o a ajuns singur. Apoi continuă, pe lângă sănătate se cere şi voie bună pentru dulceaţa vieţii, care de sigur n'ar lipsí, dacă riurile vieţii noastre bisericesci n'ar fi tulburi, dacă orisonul bisericei noastre ar fi senin“ Desvoltând în cele următoare relele ce bântue biserica îndeamnă între aplausele celor de faţă la concordie, singura ducĕtoare la ajungerea scopului comun şi încheie cu cuvintele: deie Dḑeu sĕ fie aşa.

* (Un present de mare preţ.) În 26 Nov. n. Ţarewna şi a serbat a 40-a aniversare a ḑilei natale. Cu această ocasiune Ţarul a presentat soţiei sale o salbă făcută din 40 smaragḑi mari. Pentru a avé Ţarul 49 smaragḑi de una şi aceeaşi calitate şi frumseţă, fură trimişi mai mulţi agenţi ruşi prin toată Europa, de a cumpĕra fie şi cu preţuri enorme smaragḑi, cari sĕ întrunească condiţiunile recerute. Lucrul acesta însĕ s'a ţinut secret, ca nu cumva, aflându-se, că Ţarul caută smaragḑi frumoşi, preţul acestora sĕ se urce în un mod considerabil. Ţarewna, primind acest present din mâna soţiului ei, fú cuprinsă de atâta bucurie, încât ţinênd salba în mână, juca ca şi un copil prin salon. Ţarewna are o deosebită plăcere pentru daruri de felul celui amintit şi singură, dintre toate suveranele din Europa, posede cea mai mare colecţiune de obiecte preţioase de aur, etc.

* (Aniversare) Marea biserică ortodocsă din Rusia în 15 Iuliu 1888 'şi va celebra aniversarea de 900 ani dela convertirea Ruşilor la creştinism prin descendenţii din casa Ruric. Această ḑi a fost aleasă, pentrucă întoarcerea sfântului Vladimir din campania sa în Khersonez a avut loc la începutul semestrului al doilea din anul 988.

* (Ambasadă chinesă.) Noul ambasador chines dela curţile din Berlin, Petersburg, Viena şi Haaga, cu numele Hung-Suen, acompaniat de membrii nouei ambasade şi de personalul de serviciu, cu totul 17 passageri de prima clasă şi 14 de a doua clasă în 30 Novembre n. seara a sosit în Genua, de unde şi-a urmat calea cătră Berlin.

* (Ceva cu privire la desfiinţarea academiei de drept din Sibiiu.) Din partea ministrului de culte şi instrucţiune, profesorul cel mai înaintat în vêrstă dl Dr. Emil Neugeboren este încredinţat cu terminarea afacerilor la direcţiunea academiei de drept din loc. Preţioasa bibliotecă a academiei sĕ va preda în posesiunea şi administraţiunea museului baronului Brukenthal sub titlul „Biblioteca academiei de drept, desfiinţate în Sibiiu“ şi va fi privită ca o colecţiune de sine stătătoare a museului, făcêndu-se la ea în viitor ameliorările de lipsă.

* (Dar pentru Papa din partea Majestăţii sale impĕrătesei Elisabeta.) La însărcinarea Majestăţii Sale impĕrătesei, principesei de coroană Stefania, şi a unei societăţi, înalte formată din mai multe dame s'a pregătit din partea femeilor ce sĕ ocupă cu garnituri, de pe la poalele munţilor austriaci un dar admirabil pentru Papa. La acest dar, la care a lucrat 70 de femei 9 luni este o lucrare de mână de o frumseţă uimitoare, închisă în cununi de laur şi decorată cu baldachini, pe cari e depusă emblema familiară a iubilarului. Technica şi alegerea diverselor materii la construirea acestui dar, este după gustul modern. Ofertul acesta este espus numai pentru scurt timp în museul austriac, de unde în curênd va fi luat şi presentat Papei din partea cardinalului Ganglbauer.

* (Descoperire.) O foaiă din România aduce şcirea, că în apropierea locului, unde s'a aflat cloşca cu puii la Petroasa, s'a dat de urmele unui nou tesaur. Nisce vênători, trecênd pe lângă acel loc au aflat un capac de ceară, cu care se crede că a fost învălit acel tesaur şi o monedă veche. Descoperirea acestui tesaur administraţia o urmăresce cu viu interes.

* (Raport anual.) Din partea ministrului de culte şi instrucţiune s'a publicat Raportul anual despre starea invĕţămêntului din patriă. Din acest raport e evident un progres în această direcţiune. In raport sunt specificate reformele întroduse în anii din urmă, precum şi alte reforme, cari sĕ vor întroduce în scoalele poporale. Trecênd la scoalele medii, arată că aici s'a lucrat în deosebi pentru statorirea unui plan de învĕţământ mai potrivit şi pentru o instrucţiune cât sĕ poate de pedagogică. Sĕ amintesce în raport, că limba latina s'a întrodus în mai multe scoale reale, aşa că acum sunt scoli reale, în cari sĕ propune limba latina şi scoli reale în cari limba latină până acum nu s'a întrodus. Raportul conţine o mulţime de date de interes la starea înveţământului din patriă.

* (Foc în Caransebeş.) Luni după prânḑ s'a aprins un grajd militar din care s'a desvoltat un foc mare, ce amenința cu nimicire în linia primă reşedinţa episcopului nostru Norocirea a fost, că focul după o încordată laboriositate a pompierilor a fost localisat, şi astfel afară de acel grajd alte edificii n'au ars.

* (Din dieta Bucovinei.) Guvernorul ţĕrii, baronul Pino, a fost ales în 22 Novembre cu unanimitate de deputat în dieta Bucovinei pentru districtul Siretiu.

* (Esposiţie.) Direcţiunea museului c. ung. technologic de industrie din Budapesta sĕ ocupă cu idea de a deschide în anul viitor o esposiţie de unelte. Localul destinat pentru esposiţie va fi museul. Deschiderea solemnelă a esposiţii sĕ va face în 5 Februariu 1888 închiderea în 1 Aprile acelaşi an. Pot fi trimise cu această ocasiune la esposiţia amintită tot feliul de unelte, menite pentru ori şi ce, numai sĕ aparţină ramului de industrie. Obiectele espuse cari vor escela, vor fi premiate sau cumpĕrate pentru institut, în care cas despre aceasta sĕ va pregăti un document. Spesele de transport ale obiectelor nu le ia asupra-şi direcţiunea museului. Doritorii de a-şi espune obiectele lor de ramul amintit au a face cunoscut aceasta institutului până la 31 Dec. n.

* (Negură groasă.) În cetatea cea mare a lumei, în Londra în 16 a. l. c. în această earnă, s'a lăsat o negură aşa de groasă încât comunicaţiunea în oraş dela un loc la altul era aproape imposibilă. Pentru a şi îndeplini lucrările lor prin case locuitorii fură siliţi a arde în tot decursul ḑilei petroleu. O aşa negură locuitorii Londrei nu-şi aduc aminte a mai fi pomenit.

* (Cădere de meteor.) În Cluş, în seara din 20 Novembre la 6 oare, a căḑut un meteor, lăsând în urma sa o frumoasă coadă strălucitoare, de o coloare vênăt-verde foarte bătătoare la ochi.

* (Contra arsurelor.) E o ḑicĕtoare populară care spune: cui cu cui se scoate! Deci dacă te frigi, ţine partea friptă vr'o 2 minute înaintea focului şi ţi-a trecut, de nu te ai fript rĕu. Dacă te ai fript mai tare ţine partea aceea în apă rece în care ai turnat puţin oţet; acoperă apoi cu făină, cu tibişir sau şi mai bine cu foi de aloes.

Dar mai bun ca ori ce, e următoarea reţetă cu care 'mi-a potolit durerea, un fost Doctor din R.-Sarat, Gr. Stroia, acum câţi-va ani, când aprinḑêndu-se o lampă cu petroleu îi apucasem cu mâna sticla. O recomând tuturor de oare-ce durerea dispare aproape imediat şi vindecarea e repede:

Uloiu de migdale dulci 15 grame în care se amestecă 100 grame de apă de var. „Gaz. Săt.“

* (Rectificare.) În articulul „Scandalul din Arad“ publicat în nrul precedent, au întrat două greşeli de tipar care confundă înţelesul, şi anume:

In alinea 8 în loc de cuvêntul ultim competentă sĕ se ceteascâ „contrahentă.“

Ear în alinea 9 începutul şirului 3 în loc de competentă „consultată“.

* (Bibliografic.) A apărut de curênd: *„Metodica scoalei poporale“* de Dr. Petru Pipoş, profesor. Partea generală. Arad, tipografia diecesană, 1887. Preţul 60 cr., pentru România 2 lei. Asupra acestui op de mare interes pentru instrucţiunea noastră vom reveni.

Declaraţiune.

In urma articulului „Scandalul din Arad“ publicat în Nr. precedent al „Telegrafului Român“, cerêndune deslușire dl colaborator al „Tribunei“, Pompiliu Pipoş prin domnii Septimiu Albini şi Sabin Bărcian, dacă cele ḑise în alinea următoare: „Putem servì cu esemple, că pe un redactor şi pe un colaborator de ai „Tribunei“, i-au provocat sĕ nu comunice cu netribunişti nici chiar prin restauraţiuni“ — se subînţelege Dsa? declar, că aceste aserţiuni nu se refer la dênsul.

Sibiiu, 25 Novembre, 1887.

Dr. *R. Roşca*,
redactor.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Pentru cei nenorociţi prin foc din Vălcelele-bune au mai binevoit a contribuí:

Esc. Sa dl archiepiscop şi metropolit, Miron Romanul 5 fl., Il. Sa dl archimandrit şi vicariu, Nicolau Popea 5 fl., Il. Sa dl Iacob Bologa, cons. aulic în pensiune 1 fl., dd. Constantin Stezar, căpitan în pens. 3 fl., S. P. Barcian profesor, 1 fl., Enea Hodoş 1 fl., Ioan Hannia, dir. sem. 1 fl., Nicolae Cristea, ases consistorial 1 fl., N. N. 1 fl., Mateiu Voileanu, asesor consistorial 1 fl., N. N. 50 cr., Nicanor Frateşiu, secretar consistorial 1 fl., N. N. 50 cr. Suma 22 fl. — Cu datul de 9 Nov. a. c. am cuitat suma de 18 fl. — Suma totală a colectei 40 fl.

Tuturor P. T. domni, cari au contribuit la alinarea suferinţelor şi ajutorarea nenorociţilor vălcelenі, le esprim şi pe calea aceasta cele mai călduroase mulţămiri.

Sibiiu, 4 Decembre, 1887.

Ioan Popoviciu,
înv. la scoala elem. de fete a Reuniunei fem. rom. din Sibiiu.

Cheltuială numai de 3 cruceri se face pe fiecare ḑi cu pilulile de Helveţia ale farmacistului A. Brandt's, şi nimenea nu poate susţiné, că s'ar afla un mijloc mai plăcut, mai sigur şi mai eftin pentru lipsa de apetit, răgăeli acri, vênturi şi trênşi, ca pilulele de Helveţia ale farmacistului R. Brandt's, cari se pot căpăta aproape în toate farmaciile pentru 70 cr. o cutie.

Loterie.

Mercuri în 7 Decembre 1887.

Sibiiu: 85 77 75 37 41

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 6 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.80	99.75
Renta ung. de hârtie	85.75	85.75
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.70	95.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.—
Sorţi ungurești cu premii	123.75	123.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	150.—	149 50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 96	9.94
100 marce nemţesci	61.80	61.80
London pe (poliţă de trei luni)	125.95	125.61

Nr. 343. [1749] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu şi Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima poblicare în „Telegraful Român."

Emolumentele;

1. ½ sesiune pămênt arător şi fênaţ la Teiu cu venit curat anual calculat . . . . . . 50 fl. — cr.
2. Un fênaţ la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului . . . , . . 40 fl. — cr.
3. O parte de pădure la Teiu anual . . 10 fl. — cr.
4. Drept de păşunat pentru câte vite va ţinó fiitoriul paroch . . 20 fl. — cr.
5. Dela 184 familii câte două mĕsuri de curuz cu coceni, calculate à 50 cr. . . . . . 184 fl. — cr.
6. 9 mĕsuri fasole 13 fl. 50 cr.
7. 184 fuioare . 4 fl. — cr.
8. Stola usuată după calculul mediu circa . 88 fl. 50 cr.

Suma . 410 fl. — cr.

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la dispositiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a şi substerne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de **Crainic,**
protopresbiter.

Bucuraţi-ve copiilor!

Esposiţiunea de crăciun

☛ a mărfurilor de jucării. ☚

Viena, II., Blumauergasse 23,

ve aduce şi de astădată, ce e mai nou, mai elegant şi mai eftin, şi a arangiat, ţinênd cont de anotimp, grupe de mărfuri pentru jucării potrivite atât pentru băieţi cât şi pentru fetiţe; după gustul cel mai bun şi cu preţuri încă ne mai pomenite de eftine.

Grupe pentru fetiţe dela 2—5 ani.

1 Bucătărie cu mobiliar şi vatră de fert.
1 Păpuşă atrăgĕtoare cu pĕr şi ochi de sticlă.
1 Service pompoase de porţelan.
1 Garnitură completă de saloane vienese.
1 Teatru cu musică, figuri şi decoraţiune.
1 Animal cu mechanism.
1 Organisaţiune completă a bucătăriei.
1 Coşuleţ frumos argintat.
1 Două părechi de tăcâmuri metalice, dimpreună cu scoţitoriul, ce nici odată nu se înegresc.
1 Fer da călcat masiv de oţel.
1 Piuliţă cu pisălug.
1 Moriscă de cafea în miniatură, putendu-se în faptă folosí.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun şi cu chip frumos.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, podoaba cea mai frumoasă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 65 obiecte de lucs, înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băieţi dela 2—5 ani.

1 Car de bere cu vite înhamate şi 6 butoae.
1 Cal pompos de balansare.
1 Teatru cu musică, figuri şi docoraţiune.
1 Coifuri de infanterie.
1 Sabie cu încingătoare de curea.
1 Puşcă, ce se încarcă la basă.
1 Pătrântaş de pele şi insignii.
1 Tobă şi măieţe.
1 Harmonică de oţel pentru cântarea pieselor frumoase.
1 Adjustarea de paradă în uniforma infanteriei ces. reg.
1 Acrobat, mişcându-şi mânile, picioarele şi gura.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant.
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun şi chip frumos.
1 Lemnar mic cu planul înainte.
1 Animal cu mechanism.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 66 obiecte de lucs, înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru fetiţe dela 5—10 ani.

1 Salon de paradă, tapeturi şi cu oglinzi în rame de aur.
1 Garnitură de salon vienez.
1 Chiteră cu chee pentru instruarea proprie.
1 Paturi de lemn pompoase şi neruinabile pentru nuci.
1 Păpuşe, ce nu se strică cu pĕr şi cu ochi de sticlă.
1 Credenţe foarte frumoase cu uşi de sticlă.
1 Masă elegantă cu service de porţelan. „Mica spălătoreasă conţinênd:
1 O trocuţă masivă de spălat in adevĕr folosibilă.
1 Căzan de rufe în miniatură, în adevĕr folosibil.
1 Prăvăleac de rufe, în adevĕr folosibil.
1 Service complete de porţelan pentru cafea, ori ceau, cu zugrăveli frumoase, pentru 6 persoane cu tăcâmul seu.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciuni. sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 63 obiecte de lucs înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băeţi dela 5—10 ani.

1 Locuri de împuşcat mehanice.
1 Ţintă şi pusci cu capsă, efectuate elegant.
1 Caleidoscop, admiraţiunea mare a opticei.
1 Picioare pentru garnitură de scris, constătătoare din 1 stil, creion, şi penel de ras.
1 Pompoasa panoramă, călătoria împregiurul pământului.
1 Casten american pentru unelte constătătoare din opt bucăţi
1 Pictorul grabnic, cu desemnuri.
1 Joc de pacienţă practic în 6 tablouri.
1. Chiteră cu cheie pentru instruarea proprie.
1 Lemnariul practic cu planul clădirei.
1 Cuglărie mare completă.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori. [1750] 1

Toate acestea 63 obiecte de lucs înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Adressa: **L. Kon's** Spielwaaren-Weihnachts-Ausstellung, **Wien II.,** Blumauergasse, 23. — Espedarea se face pe lângă rambursă postală, sau trimiţênd bani.

Pilurile curăţitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.) [1745] 2—12

Cel mai bun mijloc contra încuerei şi a nefuncţionărei ficatului.

Acestea nu agravează — ca multe alte medicini — starea paţientului mai înainte de a se simţí mai bine. Influinţa lor deşi e domoală, e deplină şi fără urmări neplăcute, cum sunt greaţa, colica etc. Pilurile curăţitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curăţesc maţele de toate substanţele iritabile şi păstrează intestinele într'o stare sănĕtoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătăţii. — Contra mistuirei şi nefuncţionărei ficatului. — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor şi tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din maţe materiile otrăvicioase. Pilurile influinţează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere de guturaiu şi 'l amenință frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare şi prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul şi vor depărta frigurile. O limbă acoperită de un gust sălciu 'şi are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curăţitoare ale lui Seigel vor curăţì stomachul, vor delătura gustul rĕu şi vor recâştiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce şi sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greaţă şi diaree. Dacă maţele vor fi eliberate de astfel de necurăţenii prin o dosă din pilurile curăţitoare ale lui Seigel, dispar aceste influinţe neplăcute şi sănătatea earăşi revine. — Pilurile curăţitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare şi beutură. Preţul unei schatule cuprinḑĕtoare de pilurile curăţitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungureţe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A. J. White, Limited, 35 Farringdon Road, London.
Depoul principal şi espedarea centrală de „pilurile lui Seigel" Iohann Nep. Harna, Apotheke „zum goldenen Löwen" in Kremsier (Mähren.)

Radstat, 3 Iuniu, 1887.

Onorate domnule: Eară am onoare a Vĕ scrie pentru 2 butelii Shäker-Extract şi pentru 6 şatule „din pilulele" lui Seigel, cari le veţi trimite per rambursă postală. Foarte bine mi-a causat „Extractul" şi „pilulele lui Seigel." Cu stimă.

Iohan Iud, proprietar de case în Radstat, Pongau.

Niedlingsdorf la Pikanfeld, 5 Octobre 1887.

Stim. Dle! E în adevĕr admirabilă influinţa, ce o esercită acest „Exctract Shäker." Ve esprim adênca mea mulţămită. Trimiteţi-mi cât mai îngrabă 1 sticlă extract şi o schatue de piluri prin rambursă.

Iosef Schranz.

Avis sensaţional.

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de ţoal şi covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele sĕ făceau cu greutate, mi-a succes a cumpĕra cu un preţ neînsemnat un mare numĕr dintre cele mai frumoase şi mai solide ţoale de cai şi covoare, şi pentru aceea unicul me aflu în posiţiune a oferì atari fabricate pe lângă un preţ bagatel, care abia ajunge la preţul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune ţoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună şi solidă calitate cu dungi negre şi cu ciucuri deschişi, dese şi calde, trei kilo grea bucata. numai à

☛ **fl. 1.50** ☚

Elegante şi de o coloare galbină sulforică învĕlitori de fiakeri cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi şi 1½ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învĕlitori admirabil de frumoase şi de o fineţă esemplară pot serví şi ca învĕlitori pe paturi şi ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin şi în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie şi două embrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutaţie, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din două ciarciafuri şi o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

☛ Espediţiă foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preţ. Adressa: [1727] 3—8

„Wiener Kaufhaus",
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

☛ Medicament ☚

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 41—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122 Sibiiu, Sâmbătă 28 Novembre (10 Decembre) 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 25 Novembre, 1887.

III.

(*O.*) Am ḑis în numĕrul trecut, şi repetăm, că o straşnică parte a crisei, pentru ce românii nostri inteligenţi îşi părăsesc în mase patria mamă şi trec în România, cade asupra sistemului, asupra desbinării dintre maghiari şi români, care atât de stricăcioasă ne este ambelor popoare.

Dar în sfêrşit lucrul trebue luat odată, cum este, şi noi trăgêndu ne seama cu toate împregiurările, avem datorinţa de a face ca rĕul sĕ încete, ori cel puţin sĕ se alineze. Ear câtă vreme nu facem tot ce ne stă în putinţă în acest sens, restul de vină este al nostru. Pe noi are sĕ ne facă viitoriul responsabili pentru urmări,

Nu mai încape îndoială. Dacă am avea noi românii instituţiuni naţionale de ori ce soiu într'un numĕr corespunḑĕtor numerosităţii noastre, în cari sĕ ne putem fructifica capitalul viu al elementului nostru inteligent întreg, — emigraţiunea în România ar avea sĕ încete sau cel puţin sĕ scadă într'o mĕsura însemnată.

Câtă vreme tinerii nostri nu-şi află cuvenita subsistenţă între români, dela românî şi pentru români, calamitatea emigraţiunii în România va rĕmânê o cestiune deschisă.

Resultă din aceste premise, că suntem chemaţi chiar noi a discuta în principiu asupra mijloacelor de îndreptare, — a treia şi ultima întrebare, asupra cărea am promis în articlul I sĕ ne dechiarăm.

Am trecut noi peste dificultăţile începutului pe terenul regenerării noastre naţionale, am trecut, dar nu demult, astfeliu încât mai că nici nu suntem în stare ai amuţì pe aceia, cari afirmă, basaţi pe puternice cuvinte, că încă şi aḑi numai în studiile primitive ale începutului suntem.

Ori cum ar fi, un lucru stă: cu cât suntem mai mult în stadiile începutului, cu atât curentul în mişcare se poate mai uşor dirige şi ţiné pe cărarea, care conduce la resultate sănătoase. Căci eşit odată odată din orbecările începutului şi intraţi pe o cale sigură, schimbarea direcţiunii este foarte ane voioasă, ea se poate produce numai prin reacţiuni puternice.

La tot casul însĕ condiţiile la noi sunt încă de natură foarte accesibilă pentru îndreptări.

Şi acesta este un mare favor.

Distinsul nostru critic şi literat, dl Maiorescu, a ḑis în repeţite rênduri, că noi ne-am apucat de regeneraţia noastră naţională şi literară de sus ca sĕ ajungem în jos, ne am făcut dintâiu coperişul clădirii, înainte de ce ne-am fi apucat de zidirea fundamenmentului. D-Sa a ilustrat aceasta aserţiune a D-Sale, cu o serie *întreagă* de studii asupra stării noastre sociale şi literare. Aşa încât aḑi adevĕrul esprimat de dl T. Maiorescu este preste tot recunoscut şi are *drept consecinţă*, că am *început* a ne îngrigí mai cu *temeiu* de fundamente, de lucruri de valoare internă, căci lustrul estern de sine are sĕ urmeze.

Numai într'o direcţiune pare că nu facem de loc îndreptări intenţionate. Înţelegem echilibrul nostru social.

Ce facem noi de present şi ce am făcut în trecut pentru stabilirea unui echilibru între massele brute ale poporului nostru şi între classa inteligentă?

La început lucrul era de sine înţeles. Aveam sĕ ne creăm o classă inteligentă, căci ea ne lipsia aproape cu desĕvêrşire; ear câtă vreme ne-a lipsit, nu putea fi vorba de ecuilibrarea ei cu massele poporului, tocmai pentru că lipsia prin ea un factor al echilibrului. Dar creat odată acest factor, cestiunea echilibrului este pusă pe tapet.

Şi nimeni credem, nu va trage la îndoială, că classa inteligenţă ne este aḑi creată.

Ei bine. Cum am încercat dar sĕ echilibrăm acest nou element social cu cel vechiu, cu massele poporului? Dar mai concret: ce am făcut pentru de a face superfluă emigraţiunea fraţilor nostri dela noi?

Foarte puţin. Şi, şi acest puţin de multe ori în vederea altor scopuri, ear nu în al acestuia.

În raport cu alte popoare din ţĕrile coroanei sftului Stefan, noi dăm poate cele mai multe stipendii sau burse pentru tinerii, ce se dedică la studii academice. Avem funţiuni foarte frumoase în fiinţate de bărbaţi pioşi şi cu tragere de inimă cătră naţiune, fructele căror le întrebuinţăm tot pentru de a ne cresce o inteligenţă.

Şi facem întocmai. Crescem inteligenţă frumoasă, inteligenţă multă, dar ca sĕ i creăm acestei inteligenţe condiţiile de esistenţă, ca sĕ-i îngrigim şi designăm locul, la care are a se lupta şi a se susţiné, — asta este, de care prea puţin ne am îngrijit,

Ear câtă vreme nu facem aceasta, echilibrul nostru social este conturbat, massa inteligenţii noastre alungată preste hotară, ear sutele de mii date în formă de burse — pentru noi imediat — de prea puţin folos.

Sĕ creăm instituţiuni nouĕ românesci, şi cu deosebire cele vechi sĕ le îmbunătăţim, sĕ facem ca cei cari absolvează fie academici, clerici sau pedagogi sĕ-şi afle după absolvare aplicarea cuviincioasă.

Cine se crede în posiţia fericită de a putea da pentru binele neamului seu din avutul seu — dee pentru crearea condiţiunilor de esistinţă ale inteligenţii române, dee unul pentru o scoală aci, altul pentru o parochie acolo, al treilea pentru cutare instituţiune culturală, economică, socială, — şi el ne va face un serviciu de o mare însemnătate. Căci numai aşa putem sĕ ne ferim de o crisă socială, şi în fine numai aşa poate fi vorba de stabilirea echilibrului nostru social!

Lucrând astfeliu, clădim ceea ce ne lipsesce, fundamentul. Şi — repetăm — lustrul are sĕ urmeze de sine.

Revista politică.

Vestea, că în capitala monarchei noastre se iau grave dicisiuni pentru soartea imperiului, a străbătut ca fulgerul în toate părţile. Lucrurile, aşa cum se desvoaltă însuflă îngrigiri, ele sunt simptoamele unui înfricoşat rĕsboiu. Majestatea Sa monarchul a amênat călătoria la Pesta, deoarece comandanţii de corp au ţinut conferinţe în cestiuni militare sub conducerea Maj. Sale. Archiducele Albrecht *special* a fost chemat din Arco la Viena şi a avut mai multe întruniri cu Kalnoky, ministrul de esterne şi cu Bylandt, ministrul de rĕsboiu. Scopul acestor întruniri este, ca sĕ se hotărească, ce mĕsuri sĕ ia monarchia noastră contra Rusiei.

Rusia incă de mult 'şi concentra armata la graniţa nord-ostică a monarchiei noastre, dar pentru ca pacea europeană sĕ nu se vadă ameninţată, adeseori se desminţiau scirile despre concentrările de trupe rusesci. Aḑi însĕ aceste concentrări însuflă mari îngrijiri. Tonul foilor din capitală e de tot serios. Astfel „Fremdenblatt“, organul ministrului de esterne, ocupându-se de aceasta cestiune delicată, constată, că scirile sosite despre concentrarea trupelor rusesci la graniţă nu sunt numai născociri a foilor polone, ci ele se basează pe adevĕr şi constată tot odată şi necesitatea de a se lua mĕsuri de apĕ-

FOIŢA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

(Incheere.)

Dna Barbara plecà la Moscva; Agata trebuia sĕ-i urmeze după douĕ ḑile. Îi vinia cu greu sĕ şi părăsească copii, dar ea se decise totuşi pentru a nu supăra pe stăpâna. În ḑiua următoare, după sosire, în momentul d'a serví thea, ea stătú pe loc.

— Ce-ţi este? întrebà Barbara Petroffna.

— Doamnă respunse sêrmana femeiă cu o voce stinsă, am adus cu mine toţi copii... te rog.... nu puteam.....

— Ce copii? ce-mi spui?

Agata căḑù în genunchi.

— Doamnă în numele lui Dḑeu, îndură-te, permite-mi de a-i ţiné aici. Vĕ voiu serví ḑi şi noapte permite numai sĕ remână, ca sĕ pot sci cum...

— Eşi! strigà Barbara.

— Doamnă nu voiu eşí fă cu mine ce'ì vrea. Dta asemenea ai avut doi copii? Ce vor face ai mei fără mama lor? Nu cer decât un lucru dela măria ta; nu-mi lua copii. Şi sĕraca creatură se târăie în genunchi până lângă fotoliul stăpânei sale.

— Eşi! repetà Barbara.

— Mamă, mamă! striga fica sa adoptivă cu ochii inundaţi de lacrimi.

— Cum cutezi sĕ plângi?

Mănia Barbarei sĕ întoarse contra copilului care auḑì scăpându-i aceste vorbe teribile:

Voiu face cu tine ce-mi va plăcé, te voiu trimite la sat cu servitorii şi pe copii îi voiu pune în institutul copiilor găsiţi....

— La sat, în Siberia, unde vei voì; dar numai cu copii mei, se ruga Agata tot în genunchi.

Dna Barbara sunà clopoţelul violent, douĕ femei veniră.

Duceţ-o, duceţ-o, legaţi-o.

Agata apucată d'o nebunie nu se mai putú stăpâni; când femeile o atinseră, ea strigà: Eşti o tigroaică.

— Tăcere! striga stăpâna, sau te voiu pedepsì. O veţi pune în închisoare.

— Ori unde vei voì dar mai întâiu trebue sĕ şcii, că mai bine-mi voiu sugruma copii de cât sĕ-i părăsesc.

— Nebună, nebună! urla Barbara crâşnind din dinţi.

— Agata, vino, te rog, murmurà una dintre femei.

Nenorocita făcù câţiva paşi cătră uşă, dar deodată se întoarse de nou cătră Barbara; blânda sa faţă devenise ameninţătoare, ochii-i scânteiau.

— Doamnă, ḑise ea, am fost şi pentru Dta şi pentru bărbatul Dtale servitori credincioşi şi devotaţi, dar după o nebună numai sunt servitori, ci numai sclavi!

O scenă înspăimêntătoare urmà acestor vorbe. Barbara se ridicà apucà pe Agata cu unghiile de o mână şi cu ceealaltă o isbì când deodată ea căḑù grămadă de un atac de nervi. În seara aceea chiar ordinul de estradare al copiilor fú scris şi semnat. De astădată însĕ bunul sentiment al tuturor desaprobà tirănìa stăpânei. Andre în calitatea sa de intendant ocupà o cameră în apartamentul reservat servitorilor. Acolo copii sei trăiră prinsoneri fără aer, fără eserciţiu, mai totdeuna singuri. Dḑeule! ei vor murì, ḑicea muma sfăşiată de durere.

Cei doi fraţi ca sĕ repareze urmările, ce lăsaseră în inima mamei lor o juneţă nefericită şi o căsătorie fără amor, căci ea scia bine, că s'a căsătorit numai din noroc şi nu ignora infidelităţile frumosului Sergiu Turgeneff.

Ivan devenì un mare scriitor, al cărui nume fù binecuvêntat de glorie; Nicolae, cel mai mare, nesămênând lui Ivan, dar bine dotat şi el, se căsătorì contra voinţii d-nei Barbara cu o tineră verişoară, ce o iubia cu pasiune, părăsì armata, primì un post în administraţíune şi mai mult încă învĕţà limbile străine, pe care le cunoscea admirabil. Mult timp mamăsa considera această legătură numai ca o simplă unire; în 1845 se duse la Petersburg pentru a încerca sĕ despartă pe Nicolae de femeia sa; respinsă cu perdere, ea plecà furioasă şi nu se împăcà decât numai un an înainte de moartea sa.

Această femeiă slabă şi nenorocită cu toată bogăţia ei şi cu toată atot puternicía murì la Moscva în 1850 în braţele fiului seu Nicolae şi a ficei sale adoptivă.

Willie Black.

Trad. din „Le Figaro.“

rare. *Pentru Austro-Ungaria,* ḑice numita foae, *e valabil cuvêntul, ce l'a dat, că nu vrea sĕ tulbure pacea vecinilor. Însĕ dacă se vor concentra mereu și de ací încolo trupe rusesci la granița austro-ungară vom fi siliți a lua și noi mĕsuri corĕspunḑĕtoare, spre a nu rĕmâné îndărăt față cu pregătirile de tot improvisate și amenințătoare ale vecinului.*

„Neue Freie Presse“, ocupându-se în un articul de fond cu aceasta cestiune, ḑice intre altele: Cei drept, vorbele comunicatului oficios le primim aḑi numai ca o prevenire, dacă însĕ s'ar întêmpla ca pentru fie-care regiment, ce'l trimite Rusia, sĕ se aducă un regiment austro-ungar la Galiția, dacă s'ar desvolta o emulațiune în pregătirile militare a acestor două state, atunci pacea europeană e cu mult mai amenințată de cât prin cele mai aprige discusiuni ale diplomaților. Popoarele monarchiei sunt însĕ gata a-și sacrifica toate puterile lor contra invasiunei vrășmașe, dar ele doresc, ca această jertfă în adevĕr sĕ fie necesară, când e vorba de siguranța esistinții imperiului și de ajungerea celor mai mari scopuri ale politicei noastre.

Cum cearcă Rusia o întreprindere îndresneață, ca chiar acum sĕ atace pe Austria? Evenimentele din lunile trecute din nou a asigurat pe principele Bismarck, că ura națională a rușilor contra germanilor îngădue numai o apropiere a cabinetelor nu însĕ și o împăcare durabilă între popoarĕ. Dacă s'ar ivi ḑiua nefericită, în care Austria ar zăcé sfărîmată, imperiul german ar trebuí sĕ stea față în față cu victorioasa Rusie și cu vrășmașul de moarte, cu Francia, fără a afla ajutor în întreaga lume. E lucru constatat, că Austria e spriginul cel mai puternic al puterei germane și chiar aceasta împregiurare în timpul din urmă a legat așa de tare alianța, încât ori ce atac îndreptat contra Austriei a fost privit în Germania ca un signal de luptă.

Dar dacă nu s'a nimicit întregul fundament al politicei austriace, atunci nu-i posibil, ca prin visita țarului în Berlin sĕ se fi îmbunătățit relațiunile intre imperiul german și cel rusesc. Principele Bismarck a ḑis în parlamentul german, că Germania nu se poate dedica cu totul în serviciul politicei austriace. Acest enunciament e la loc, cei drept, dar alianța, despre care s'a făcut amintire în cuvêntul de tron și care a produs viu entusiasm, dovedesce, că aceste puteri nu mai în comun se pot apĕra. Austria și în orient va purta numai o astfel de politică, care va fi recunoscută de Germania ca politică pentru păstrarea posițiunei de putere mare, ea va urmărí numai astfel de interese, pentru apĕrarea cărora va putea conta și pe puterea armată a Germaniei.

Cuvintele monarchului german: Noi voim pacea, dar decumva ne va ataca cineva, atunci . . ! sunt un echo al comunicatului oficios și tocmai aceasta împregiurare nu ne lasă sĕ ne putem esplica, pentru ce chiar acum Rusia plănuesce o ofensivă contra noastră. Se basează Rusia pe simpatiile francesilor? atunci se va aprinde un foc, care chiamă la arme ḑece milioane de oameni. Se basează pe forțele ei, atunci aceasta presupunere, ca sĕ se împotrivească cu ale Germaniei și Austriei, este numai o închipuire. Noi nu putem sĕ prescriem o politică bărbaților nostrii de stat, ḑice aceasta foaie, care sĕ ne aducă la un duel cu Rusia, dacă însĕ ministrul Kalnoky teme siguranța monarchiei, trebue ca și principele Bismarck sĕ se îngrijească de amenințarea dela frontierele germane. Numai o completă armonie între politica austriacă și germană poate fi scutul monarchiei și ultima posibilitate, ce trebue căutată pentru menținerea păcei în aceste timpuri grele. Înaintea acestei practice va ceda și Rusia. Și tot astfel continuă, apelând când la alianța cu Germania, când la bunele relațiuni, când la interesele cu acest imperiu și apoi închee: Bazați pe imperiul german ne temem încă de un resbel devastătoriu și înfricoșat, dar nu ne temem de nici un vrășmaș. De va atăca Rusia pe Austro-Ungaria va gusta și ascuțișul baionetului german. *Pe aceasta ni se mai basează credința în menținerea păcii. Dar dacă aceasta credință ar fi deșartă, atunci monarchia se află în timpuri critice.*

Concentrările de trupe rusesci se aduc în legătură și cu influința, ce o joacă Rusia asupra Turciei. Nelidoff, ambasadorul rusesc din nou cere dela Turcia, ca sĕ plătească restanța datoriei din rĕsboiul ruso-româno-turc, pe când se scie, că finanțele Turciei sunt sleite. O scire telegrafică ne anunță, că Rusia îndeamnă acum earăși pe Turcia ca sĕ ocupe Rumelia orientală.

Foile germane încă se ocupă în primul loc cu referințele dintre Rusia și monarchia noastră și comentează mereu scirile despre pregătirile rĕsboinice ale Rusiei. Caracteristic este un articol al jurnalului „Preussischen Jahrbücher,“ care caută cheia crisei presidențiale din Francia în Petersburg. Partida de resbel, ḑice, a silit în cele din urmă pe țar ca serios sĕ se pregătească de rĕsboiu contra Austriei, căci încă înainte de isbucnirea rĕsboiului Francia va țíné pe Germania în șach. La astea Grévy nu s'a învoit, de aceea a și fost resturnat. Tot astfel de împĕrtășiri a făcut din Paris și „Kreutz-Ztg“.

Tocmai în momentul acest critic vine „Köln. Ztg.“ și spune, că representanții ruși au primit o circulară rusească, și care cuprinde trei puncte esențiale, anume: *Că principele de Bismarck și împĕratul Alecsandru, după censurarea tuturor referințelor, au fost în posițiune a constata, că nu e nici un motiv de încăerare între Rusia și Germania*; *că principele de Bismarck a declarat, că în afacerea bulgară va păstra cea mai completă neutralitate*; *că ambii au promis, că vor întrevení, ca presa oficioasă sè nu mai arunce înjurii.*

Negoțierile vamale ale monarchiei noastre cu Germania au ajuns la un resultat favorabil. Conventiunea s'a încheiat însĕ numai pe o jumĕtate de an, ea se mai poate prelungí însĕ, prelungirea se poate face cel mult pe un an de ḑile. De asemenea și cu Italia negoțierile s'au încheeat, guvernele au numai a subscrie noul contract. Acesta va întra în valoare cu 1 Ianuariu, 1888. Cu Svitzera încă se sperează, că se va putea încheé convențiunea, deoarece prin convențiunea austro-italiană s'au îndelăturat multe greutăți.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Agnita, în 23 Novembre v. 1887 Stimate dle redactor! În Nrii 114 și 115 ai ḑiarului „Tel. Român“ din anul curent, s'au publicat o corespondență a p. Nicolae Moldovan, preot la Vĕrd ca al doilea rĕspuns sau duplică la corespondența sau replica mea publicată în Nr. 88. Precum se vede din terminii cei de tot cofăreți ai cestionatei corespondențe, e mai imposibil a mai sta de vorbă cu un astfel de corespondent. Dênsul în cele două rĕspunsuri ale sale, pe rênd recunoasce multe din cele afirmate de mine, și din peană-i scapă cuvêntul, că acelea nu sunt aḑevĕrate. În primul rĕspuns afirma că, pentru aceea n'au rĕspuns nici în 40 de ḑile, pentru că-i dechiarase protopresbiterul nostru a rĕspunde dênsul; acum dela replica mea până la duplica dênsului au trecut tocmai 2 luni și nu spune, ce l'a împedecat a scrie așa târḑiu, se vede, că atâta timp ia fost de lipsă până au putut nascocì atâtea neadevĕruri.

Dênsul recunoasce: că scrie particularilor pe plată, dară nu calumniază; recunoasce a fi făcut vecinului seu cererea de ajutor care sĕ nu i-se comunice prin protopresbiterul seu; recunoasce că, suplică în tot anul după ajutor la ministru cu desconsiderarea conclusului sinodal, dară, pentru aceea el tot scie îndruma pe alții la observarea legei. Unde crede, ca poate mințí după plac, spune toate pe lung și pe larg, dară unde-i e teamă, că va fi dat de gol, atinge cestiunea numai cu două trei cuvinte. Acestea în general.

În special mărginindu-me la corespondența din Nrii 114 și 115, lăsând apărarea altor persoane pe seama lor, me voiu mărginí numai la purul adevĕr.

Părintele Moldovan ḑice: „Dar de ce sĕ scap teafĕr doară de neadevĕrurile dtale?“ ḑice mai departe, că dênsul ș'a căutat originalul și în acela se afla scris în anii trecuți și nu în anul trecut, dară aceea puțin impoartă. Naiv om mai poate fi părintele Moldovan, dênsul crede că eu am trebuit sĕ me orientez după originalul dênsului și nu după cele publicate, și nu este de importanță, că nu am scris în anul trecut, când susține că eu sunt advocatul protopresbiterului, care numai în anul trecut ocupase acest tract; de importanță este pentru mine și public, ca sĕ se șcie că eu n'am stat în serviciul nimerui, când am scris — căci atunci nici după nume nu cunosceam pe acela, ce s'ar crede, că și în anul trecut l'am apĕrat.

În al cui serviciu am stat când am scris pamfletele după cum le numia preoțimea, atunci dênsul scie, dară nu voesce a mai desvălì trecutul, preste care au tras dungă de mult. Tocmai aceea era lucrul principal, ca sĕ spună p. Moldovan, sĕ arete publicului, că eu sunt un om, care me pun în serviciul aceluia, care dă mai mult, și prin urmare sunt acela, care nu scriu după convingerea mea, fără pe pofta celui ce-mi plătesce. Care preoțime numia corespondințele mele pamflete, afară de dvoastră și cea din Ruja, p. Moldovan!

Deșì susține în mai multe locuri, că eu sunt advocatul protopresbiterului, totuși acum recunoasce p. Moldovan că, scriu pe socoteala mea, și resplata îmi este speranța sau visul, care sub administrația socrului seu nu mi l'am putut ajunge, fiiind bazat pe ilusiuni netemeinice. Și aceasta afirmațiune ar fi de interes public, ca sĕ se scie, ce speranță sau vis nu mi-am putut realisa, și aceasta eară ar fi un argument tare pentru dênsul, presentându-me pe mine ca pe un om dominat totdeuna de speranțe și visuri deșarte; dară p. Moldovan trage și preste aceasta o dungă, ca preste un lucru trecut în domeniul trecutului, nu pentru că doară ar avea sĕ spună ceva rĕu despre mine, dară ar fi silit a constata ceva ce-mi servesce spre laudă.

Spre chiarificarea lucrului, ca sĕ fie înțeles de publicul cetitor 'mi voiu permite dară a spune eu, care a fost speranța mea basată după părerea p. Moldovan pe ilusiuni netemeinice, și care tot după a sa părere ar fi o crimă, când ea s'ar realisa sub actualul protopresbiter. Ea s'ar cuprinde în puține cuvinte, dacă și părintele Moldovan s'ar mulțĕmí cu puține: M'am interesat prea mult de naintarea învĕțămêntului! Dară ca sĕ nu mi se poată contraḑice și aci, că vorbesc neadevĕr, voiu reproduce mai în jos și documente, prin care voiu proba că fostul admtnisirator protopopesc era pe aci sĕ se facă complice la crima mea.

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Prin acest demers s'a dat procesului acea nouă direcțiune, despre care am pomenit mai sus. După cum am arătat mai sus procesul până la anul 1794, după cum se vede din deosebite petițiuni și mai cu samă din cercetarea contelui Nemeș s'a tractat între două categorii de negutători, între negutătorii civi și între negutătorii aparținĕtori companiei grecesci, amêndouĕ categoríile erau omogene după religiune, dar eterogene după naționalitate, fiindcă și una și alta consta mai cu samă din români și greci de legea gr. orientală.

Prin cercetarea lui Fronius și după cum am arătat mai sus pentru interese politice săsesci sus-numita grupare de partide se schimbà, prefăcêndu-se cele două partide de colorit confesional în două partide naționale, românii și grecii, fără ca unii sau alții sĕ fie motivat aceasta nouă grupare de partide procesuante.

Comisarul Fronius așternù operatul cercetărei cu raportul seu guvernului transilvănean, eară guvernul cu un raport separat al seu dsosebit îl așternù cancelariei aulice.

În acest raport cu datul 24 Septembre, 1795 Nr. 1911 guvernul transilvănean biciuesce fără crutare modul necorect de procedere, urmat de Fronius în sus-numita cercetare.

Raportul guvernului susținea, că Fronius în urma mandatului primit dela autoritățile superioare n'a fost îndrept a-și estinde cercetarea s'a asupra fundărei bisericei și astfel a deschide cestiuni deja resolvite, ci era dator a se restringe numai la punctele de gravamen, sulevate de unii membrii ai bisericei în contra episcopului Gerasim Adamovici, că acest episcop a purces foarte corect, susținênd dispositiunile autorităților mai inalte, în fine, că Fronius în cercetarea sa a părtinit pe greci „in favorem graecorum questiones pro basi operis positas concinasset.“ Deci propune guvernul, ca sĕ se respingă acusatorii cu gravamenele lor nefundate, ear episcopului local sĕ se dea laudatorium.

Dar aceste păreri ale guvernului din Transilvania nu avură trecere la cancelaria de curte din Viena, fiindcă cestiunea ajunse spre referare în mâna consiliarului Kronenthal, sas din Brașov, care întelese tendința și interesele compatrioților sei sasi din Brașov și le făcù de ale sale.

Afară de acestea se mai ivise un incident, care influința direcțiunea, ce avea sĕ ia resolvarea causei.

Binefăcĕtoriul Panajot Hagi Nica, care ajutase la facerea bisericei cu 6000 piastri, și care în cercetarea făcută de contele Franz Nemeș cu șase ani mai nainte dechiarase hotărît, că el a dat sus-numita sumă pentru a se face o biserică pentru toți crestinii de legea gr. or. din cetatea internă a Brașovului și care se ținuse totdeauna de partida fundatorilor și a cetățenilor gr. or., acel binefăcĕtor ḑic, după cum se vede din actele procesuale, se certase cu unul dintre fundatori adecă cu Constantin Dsanly și din aceea causă pe timpul lui Fronius trecuse în partea companistilor.

Deci spre a ajuta pe companisti într'o petițiune adresată autorităților politice dechiară, că și-a schimbat părerea de mai nainte și că acuma doresce, ca biserica cea nouă sĕ fie a companistilor.

Dechiară mai departe, că are intențiunea de a mai face două fundațiuni la nou înființata biserică una de 10,000 fr. pentru scoale și alta tot de 10,000 fr. pentru seraci, că aceste 20,000 fr. îi va depune la cassa de rĕsboiu din Viena pe lângă interese numai de $4^{0}/_{0}$, însĕ toate acestea le face numai sub o condițiune, dacă biserica menționată se va da pe mâna companistilor greci, altmintrelea se va întoarce cu bani cu tot la Bucuresci.

După cum se vede, consiliarul Kronenthal se aflá față cu două dorințe, una a concetățenilor sei sasi din Brașov, de a scoate pe români din biserica din cetatea Brașovului, care trebuia sĕ i conviă, și alta a lui Panajot Hagi Nica, de a se lua biserica din mâna civilor și a se preda companistilor greci, pe care încă nu o putea desconsidera deoarece 20,000 de fr. pe acele timpuri, când Austria era încurcată în rĕsboiu cu Francia şi când lipsa de bani era mare, nu putea sĕ lase din mână cele 20,000 franci a le lui Panajot Hagi Nica. Deci fără a ţiné cont de faptele şi actele fundaţionale, întorcêndu se şi trăgênd din premise false consecinţe false, făcù propunere Maiestăţii sale impĕratului şi regelui Franz I, prin care se satisfacă ambelor cerinţe suspomenite, care propunerea a şi primit incuviinţarea regelui rĕu informat, şi s'a edat rescriptul cu data 30 Septembre 1796.

Din acest rescript, prin care se resolvează cercetarea lui Fronius estragem următoarele trei puncte remarcabile:

1. Fiindcă biserica este făcută de greci, de aceea este proprietatea lor eschisivă ḑice rescriptul, pecând după cum am arătat, constatat este, că între fundatori cel puţin unul Cristofor Mihael a fost român, şi că biserica s'a încuviinţat şi s'a făcut pentru o comună gr. or. în majoritate română.

2. Biserica şi averea ei sĕ se administreze de compania grecească, dispune rescriptul, şi astfel sĕ ia administraţiunea din mâna acelora, cari au înfiinţat-o şi o dă acelora (companistilor), cari după cum însuşi la deosebite ocasiuni mărturisiră nu numai că n'au ajutat cu nimica la facerea bisericei dar se opuseră din toate puterile ca sĕ nu se înfiinţeze Dar aşa a fost dorinţa lui Panajot Hagi Nica.

3. Preotul român este de prisos, deoarece românii au biserici destule în suburbii, deci se cassează acest preot şi românii sĕ meargă la bisericile din suburbii, cerênd trebuinţa însĕ, un preot din suburbii sĕ provadă necesităţile religioase ale românilor din cetate. Aceasta ordonă rescriptul, pe când constatat este, că fundatorii în tot decursul timpului s'au luptat din toate puterile pentru aplicarea limbei române şi a preotului român în biserica din cestiune.

Dar aceasta dispoşiţiune era reclamată de interesele politice ale sasilor.

În fine în sus-numitul rescript se adeveresce primirea celor 20,000 fr promişi şi daţi de Panajot Hagi Nica.

Iată un rescript prin care din interese politice şi banali, cari nu stetea în nici un causal cu obiectul insuşi, s'a comis în cale administrativă cea mai eclatantă spoliaţiune de drepturi în toate direcţiunile.

Dintr'o accidenţă, adecă dintr'o ceartă ce se escase între o parte a membrilor comunei bisericesci şi între episcopul local, ceartă, care pe românii ca atari nu îi privea, acestia sunt desbrăcaţi de dreptul lor la aceea biserică, care era făcută de ei şi după voinţa fundatorilor manifestată de atâtea ori cu cea mai mare chiaritate, înfiinţată mai cu samă pentru ei, fără ca sĕ fie întrebaţi şi fără ca sĕ li se fi dat ocasiune sĕ-şi apere dreptul lor.

Prin acel rescript s'a vătĕmat totdeodată şi art. de lege LIV din anul 1790/1. prin care se dispune, că ori şi ce fundaţiune sĕ se administreze şi sĕ se folosească conform tendinţii fundatorilor „ad mentem fundatorum."

Mai tare a fost lovit prin despomenitul rescript fundatorul Cristofor Michael, care se afla încă în viaţă la sosirea rescriptului şi care deşì fundator, nu numai că a fost eschis dela administraţiune, ci împreună cu ceialalţi români a fost scos chiar din aceea biserică, pe care în parte a clădit-o el din averea sa şi cu ostenele sale; şi el a fost trămis la bisericile din suburbii.

Dar aşa era timpul, faţă de români toate erau permise. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Promovare.) Dlu Petru Span, cleric absolut şi stipendist al consistorului archidiecesan, după cum ni se scrie, a fost promovat de doctor în filosofie la universitatea din Jena. — Felicitările noastre sincere!

* (Himen.) Dl Ioan Herţioaga, învĕţătoriu la scoala gr. or. rom. din Sighişoara ş'a încredinţat de soţie pe d-şoara Floarea Babeş, fica reposatului preot din Sas-Daia.

* (Desvălirea unui monument.) In anul viitor, Maiu 13. n. se va face în Viena desvălirea solemnelă a monumentului înţeleptei şi energicei împĕrătese Maria Teresia, care a condus frânele guvernului monarchiei noastre, cu atâta bărbăţie, încât abia se poate spera dela o femeie. Piedestalul pe care se va aşeḑa imposantul monument, este pe deplin lucrat; tot asemenea şi celelalte părţi ornamentale până şi lanţurile, cari vor încinge monumentul sunt esecutate din bronz foarte frumos. Mai multe basreliefuri, figuri alegorice şi trei statue de călăreţi sunt aşeḑate la locul lor, afară de statua unui călăreţ, ce presentă pe contele Khevenhüller. Impregiurul monumentului vor fi patru fântâni ornamentale, lucrate de mai mulţi sculptori iscusiţi din marmoră de o deosebită calitate, foarte reristentă contra puterei nimicitoare a timpului. Monumentul va fi atât în sine cât şi în părţile sale aşa întocmit, încât privindu-l sĕ reamintească întreaga periodă de guvernare a împĕrătesei şi în tot decursul anului nu va fi desvălit, aşa că în tot timpul va putea fi admirat.

* (Necrolog.) **Ioan Furdui,** paroch gr or. din Peleş, în protopresbiteratul Câmpenilor, a reposat la 21 şi s'a înmormêntat la 24 Novembre a. c., avênd 69 ani de viaţă, 46 ani de preoţie, tată a 9 fii, moş mai la 60 nepoţi şi strămoş la 4 strĕnepoţi, un părinte, ce s'a străduit mult pentru crescerea fiilor sei. Fie-i corpul odichnit şi sufletul mântuit.

* (Cas de moarte.) **Petre Ispirescu,** cunoscut publicului şi sub modesta iscălitură „Culegĕtorul tipograf" s'a mutat la cele eterne. În el perde literatura populară pe unul dintre cei mai de frunte representanţi, ear tipografia academiei române pe şeful ei, şi tipografii români pe modelul lor tipograf. Născut la 1830 în Bucuresci, Petre Ispirescu, după ce a învĕţat cunoascerea literilor la doi dascăli şi apoi cântările bisericesci, în vêrsta de 10 ani ş'a început activitatea ca elev în tipografia lui Carcalechi şi a lucrat pe rênd în tipografiile lui Eliad Rădulescu, Copainic, Boerescu şi C. A. Roseti; ear în urmă ajunse proprietariul tipografiei academiei române.

Urmaş demn alui Anton Pan, Petre Ispirescu ş'a consacrat o parte a activităţii sale pentru îmbogăţirea literaturei populare. Scopul scrierilor lui ca şi ale lui Anton Pan a fost, ca sè deştepte în clasele de jos gustul de cetit, ear pe clasele înnalte sĕ-le delecteze în cuminţiile poporului român. Scrierile lui P. Ispirescu sunt apreţuite din partea strĕinilor şi în limba francesă le a tradus eruditul profesor E. Picot. Mai însemnate din scrierile lui P. Ispirescu însemnăm: *Basme*, două volume. *Snoave*, un volum. — *Ḑicături* sau *proverbe românesci*, un volum preste 3000 de proverbe. — *Jucării şi jocuri de copii.* — *Pilde şi peste 200 de ghîcitori.* — *Povestile unchiaşului sfătos. Isprăvile şi vieaţa lui Mihaiu Viteazul. Istoria lui Stefan cel mare şi cel bun. Vieaţa şi faptele lui Vlad vodă Ţepes.*

Aceste scrieri voia bĕtrânul „culegător tipograf" sĕ le edé în 7 volume, nemiloasa moarte însĕ nu i a îngăduit sĕ-şi vadă opera terminată. La înmormêntare s'a ţinut mai multe discursuri, dintre cari cu deosebire al dlui Gr. Tocilescu ca representant al Academiei române, a emoţionat sufletele, ş'a stors multe lacrămi ascultătorilor.

* Intre locuitori comunei Cojocna domnesc mari ne înţelegeri şi certe din causa comasărei. S'au întêmplat mai multe focuri în timpul din urmă, cari se atribue acestor turburări.

* (Veste îmbucurătoare.) În Sâmbăta trecută serbară turcii amintirea marelui profet Mohamed. Sultanul, care a luat parte la această mare festivitate, când părăsì moşea, spre a se duce în palatul seu, fú întimpinat de ministrul seu de finanţă, care plin de bucurie, aşa spun foile din Turcia, i anunţa, că deficitul în cassa statului va fi de un milion în anul următor. Scirea aceasta înbucurà pe Sultan în acelaşi mod ca şi pe ministrul seu de finanţe.

* (Cutremur.) Un cutremur înfricoşat a sguduit în noaptea de 2 Decembre n. o parte a provinciei din Italia, Calabria. Dintre localităţile bântuite de cutremur mai mult au suferit Iuscaldo şi Bisignano. După scirile ultime orăşelul Bisignano este cu totul prefăcut în ruine. Mai mult decât 900 case şi preste 30 morţi şi o mare mulţime de răniţi au devenit pradă înfricoşatului flagel. O mulţime de indiviḑi au remas sub cerul liber, înspăimêntaţi de cele întêmplate umblă rătăcind fără nici o îngrijire. Până la o mare distanţă urmările cutremurului au fost tare funeste. Chiar şi linia ferată Cosenza-Sibari a suferit daune, fiind mai multe edificii atât de ale păḑitorilor de noapte, atât şi alte edificii din gară surpate. Guvernul italian şi mai mulţi marinimoşi au trimis îndată ajutor celor nefericiţi pentru alinarea suferinţelor lor. Dauna totală, produsă prin cutremur se urcă la un milion franci. Oamenii în fuga lor de periclu, tocmai când se credeau mântuiţi, erau turtiţi de câte o zidire, ce sĕ surpa. Un preot, voind a-şi lua mantaua sa din casă, ca aşa se fugă la eşire fù acoperit de fasada bisericii din apropiere. Un soldat fiind scos din ruine încă viu, a început sĕ fugă ca un nebun. O mulţime de casuri sfâşietoare de inimă s'au întêmplat în urma acestui cutremur.

* (O episodă din viaţa fostului preşedinte al Franciei Grévy.) Regele Spaniei, Alfonso în urma unui tractat între Francia şi Spania, luase hotărirea de a oferì preşedintelui republicei ordinul „velerului de aur", cea mai înaltă distincţiune, ce se poate da din partea Spaniei. După statutele acestui ordin, cel ce 'l primia, trebuea sĕ solvească pentru inducerea în matricula celor distinşi cu acest ordin o tacsă de 20,000 franci. Scirea aceasta fú împărtăşită presidentului Grévy. „Pentruce nu mi s'a spus mai înainte," ḑise liniştitul şi chibzuitul Grévy „ca sĕ respring această distincţiune. Ce lipsă am eu d'un asemenea ordin? Numai 20,000 franci! General Pittie! Aflaţi un pretecst spre a respinge gluma aceasta. Eu nu solvesc această sumă odată pentru totdeuna!"

Grévy refusà de a solvì tacsa amintită şi cu aceasta şi primirea ordinului. Afacerea aceasta îndată fu auḑită şi în Madrid. Ministeriul de aici se afla în o mare perplecsitate şi nu cuteza a încunosciinţa şi pe regele, că nunţiul frances a adus scirea, că preşedintele nu vrea să solvească tacsa de 20,000 franci De neplăcuta posiţiune, în care fu adus ministeriul spaniol prin procedura lui Grévy, fu scăpat prin aceea, că tacsa de pricină se solvì din un fond secret al ministeriului afacerilor esterne al Franciei, prin ceeace şi primirea înaltului ordin se făcu cu toată pompa. Preşedintele deplin mulţămit surise când nunţiul spaniol îi puse pe pept frumoasa decoraţiune. Dupăce cei de faţă sĕ depărtară preşedintele retrăgêndu sĕ în chilia micei sale nepoate, ḑise: „Veḑi, aici ai o jucărie frumoasă şi eftină".

* (La avere se găsesc moscenitori.) Inainte cu vr'o câteva luni murì în Florenţa un funcţionar tunesian, care lăsând după sine o avere considerabilă de 18 milioane. Numele acestui funcţionar era Hussein Paşa şi din motiv, că oraşul Florenţa îi plăcea în un mod deosebit, 'l preferì, de a petrece aici în tot decursul vieţii sale. Murind acum nu lăsà după sine nici un testament, că cine se moştenească cele 18 milioane. După legile ţĕrii sale adecă a Tunisului, averea trebuia sĕ fie a statului. Aceasta însĕ nu se întêmplă, căci sĕ iviră în curênd moscenitori, cari pretinseră susmenţionatele milioane. Între pretendenţi sĕ iviră mai întâiu două fete tinere, cari ḑiceau, că sunt ficele rĕposatului, însĕ neputênd documenta aceasta, pretensiunea lor fù delăturată. În ḑilele trecute însĕ se anunţà un june, care servia în o cafenea ḑicênd, că lui îi compete dreptul de moscenire, căci Hussein Paşa, a fost tatăl seu, trăind în tinereţe cu mama lui în intime relaţiuni. Mama acestui tinĕr fiind în viaţă, fù interogată de un advocat, cum stă lucrul şi ea nu numai a afirmat ci a şi documentat, că ea a trăit în relaţii cu Hussein Paşa.

Tinĕrul pretendent este cunoscut în Florenţa sub numele de Pietro Paşa, care nume'l căpĕtă el atunci, când fú dus în casa copiilor aflaţi fără nici o îngrijire. Când ca copil fú predat în această casă, s'a dat dimpreună cu el şi un mic bilet, pe care era scris numele lui, ca aşa devinind mare, sĕ-şi cunoască originea.

Afacerea aceasta în Florenţa formează obiect de conversaţiune.

* (O invenţiune.) Locotenentul R. Kopeţki din al 6-lea regiment de călăraşi din Focşani, a inventat şi făcut un nou sistem de lampe, care sunt inecsplosibile, căci la cea mai mică schimbare a lampei din linia verticală se stênge.

Lampa de lucs cu fitilul rotund putându-se mări lumina dela 20 până la 80 de luminări, care perḑêndu-şi linia verticală, fitilul cade în jos, aerul este astupat în tubul dinlăuntru pe jos precum şi pe d'asupra, se poate întoarce în ori-ce fel; gasul seu oleul, nu are pe unde curge.

Lampa cu fitilul drept, avênd lumina dela 5 până la 20 luminări, se stinge tot singură, când părăsesce linia verticală, adecă când va fi cât de puţin mişcată în ori-ce parte, căci fitilul flacărei este prins de o pensetă, ast-fel îl strânge şi numai poate arde; această lampă făcută de tablă, materialul nu costă de cât cel mai mult 1 leu 50 bani, prin urmare va putea fi cumpĕrată de cel din urmă sĕrac, scăpând de pericolele, ce adese-ori se întêmplă, arḑênd din causa lampelor esistente până astăḑi.

* (Bibliografic.) „*Az Etimologicum magnum Romaniae és az összehasonlitó nyelvészet jelene Romaniában.* (Etimologicum magnum Romaniae şi presentele filologiei comparative în România) este titula unei broşure, de Nicolau Putnoky, apărute în editura şi sub auspiciele academiei unguresci de sciinţe în Budapesta. Tipariul Franklintársulat: Preţul 20 cr.

Aceasta broşură este chemată a face cunoscută lumea ungurească cu resultatele nisuinţelor românilor pe terenul limbistic. Domnul profesor dela gimnasiul de stat de aici, Putnoky, a fost fericit a scí afla calea cea mai potrivită spre a atrage atenţiunea academiei de sciinţe din Budapesta asupra bărbaţilor de sciinţă români, şi şi-a ales terenul cel mai mănos, pe care ne pot urmărí şi scriitorii unguri, adecă resultatul cercetărilor filologice.

In broşura sa domnul profesor introduce pre cetitorii sei în istoria literaturei românesci, se ocupă în detaiu apoi cu dl B. P. Haşdeu, pe umerii căruia zace greua sarcină, la care l'a pus încrederea academiei române ḑin Bucuresci, împĕrtăşesce cetitorilor modalitatea urmată de domnul Haşdeu la începerea lucrărei, apelul cu diversele întrebări, cătră publicul român, proporţiunea în originea cuvintelor românesci după clasificarea făcută de Cihac 1/5 latină, 1/5 turcească, 2/5 slavă şi 1/5 mestecată (maghiară, nemţească, albană etc.); lasă cu totul la o parte cestiunea ethnografică, şi se ocupă cu întrebări filologice, luând la unele derivaţiuni posiţiune faţă cu lucrarea filologilor români.

Noi felicităm din inimă pe domnul profesor Putnoky pentru acest frumos început, şi ne bucurăm, că lucrarea d-sale cetită în secţiunea literară a academiei de sciinţe ungurescі din Budapesta, a fost tipărită cu spesele şi îngrigirea academiei, care e dovadă, că cel puţin pe teren cultural e posibilă şi la noi o înţelegere.

Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp în Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'a bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor, gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strĕlucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, deoarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	89.50	99.50
Renta ung. de hârtie	84.60	84 35
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.25	95.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	123.—	123.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149.50	149.—
Galbin	5.93	5.94
Napoleon	9 98	9.99
100 marce nemţesci	61.90	61.85
London pe (poliţă de trei luni)	126 20	126.01

Nr. 343. [1749] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu şi Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele;

1. 1/2 sesiune pământ arător şi fênaţ la Teiu cu venit curat anual calculat	50 fl. — cr.
2. Un fênaţ la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului	40 fl. — cr.
3. O parte de pădure la Teiu anual	10 fl. — cr.
4. Drept de păşunat pentru câte vite va ţiné fiitoriul paroch	20 fl. — cr.
5. Dela 184 familii câte două mĕsuri de cucuruz cu coceni, calculate à 50 cr.	184 fl. — cr.
6. 9 mĕsuri fasole	13 fl. 50 cr.
7. 184 fuioare	4 fl. — cr.
8. Stola usuată după calculul mediu circa	88 fl. 50 cr.
Suma	410 fl. — cr

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la disposiţiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a şi substerne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de **Crainic,**
protopresbiter.

[1752] 1—6

Vinuri roşii de Verşeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — şi fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verşeţ.

☛ In urma escelentei şi puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 22—26

☛ Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce

☛ foarte escelent pentru scalde. ☚

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

☛ **Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.**

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile droguerіile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 12—16

Nr. 357. B. [1751] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merţă de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.
2. Dela 100 familii una ḑî de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.
3. Folosinţa cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl. 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă vor avé a şi inainta suplicele instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupşeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Solnoculului.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☛ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☚

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☛ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☛ Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 3—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci şi femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate şi frumos adjustate**

pentru bărbaţi şi femeei,

pe sesonul de toamnă şi earnă, **pentru preţuri necreḑut eftine,** adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină şi elegantă adjustare;** pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă şi mai sănătoasă haină** de muere şi bărbat; hainele sunt producţiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci şi femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe esposiţiuni. La acestea dau cămeşi normale, calde, pentru bărbaţi şi femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger,** făcute din **lână deasă şi fină,** cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale,** pentru bărbaţi şi femei, cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali,** cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici,** părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbaţi şi femei, şi anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămaşă caldă, I. părechе de ismene calde, I. părechе de ciorapi mai lungi sau mai scurţi** costă numai un preţ necreḑut de eftin şi anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevĕrată, bună şi solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau şi prin trimiterea preţului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 3—8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Marţi 1/13 Decembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Novembre, 1887.

În timpul din urmă alărmătoare sciri rĕsboinice au ţinut în continuă agitaţiune cercurile diplomatice în întreagă Europa. Presa a dat signalul, situaţiunea din încurcată ce era, devenì tot mai încurcată, şi în cele din urmă cei chemaţi a apĕra destinele popoarĕlor au ţinut consiliu, şi au luat ţinută de apĕrare. Şi în adevĕr dacă din după semne se poate deduce, că tempestatea nu va trece preste capul nostru, dacă din fulgere şi trăsnete apropiate se deduce descărcarea vijeliei, apoi noi tare trebue sĕ fim ameninţaţi.

Abia au trecut câteva ḑile de când în Viena s'a ţinut mare consiliu de rĕsboiu sub presidiul Maiestăţii Sale a monarchului nostru, la care a luat parte ministrul de esterne, contele Kalnoky, ministrul comun de rĕsboiu, ministrul austriac şi cel unguresc pentru armata teritorială, şi marşalul, archiducele Albrecht, în care s'a precisat posiţiunea monarchiei noastre în faţa concentrărei trupelor rusesci la graniţele spre noi.

A doua ḑi după acest consiliu de rĕsboiu s'a ţinut al doilea al bărbaţilor de specialitate în arta rĕsboiului, acesta sub presidiul ministrului de rĕsboiu.

Seriositatea situaţiunei numai acuma a pĕtruns toate straturile politice din Europa. Cât timp presa a alarmat lumea cu pregătirile de rĕsboiu ale Rusiei, cu concentrarea de trupe din colosul imperiu spre fruntăriele de cătră Austria, uşor se putea crede, că situaţiunea cu intenţiune este presentată în haină posomorită. Îndată ce cercurile hotăritoare au luat posiţiune atât de marcată, numai este permis, se ne îndoim în seriositatea situaţiunei.

Mĕsurile luate de guvernul nostru până acuma nu sunt cunoscute, şi interesele monarchiei cer ca ele sĕ fie reservate numai conducĕtorilor armatei austro-ungare. Din câte au strĕbătut în publicitate însemnăm numai, că monarchia nu va trimite nouă trupe spre Galiţia, ci deocamdată va urmàrí cu atenţiune mişcările Rusiei. La casul că aceasta nu va înceta cu concentrarea trupelor spre graniţa noastră, atunci monarchia austro-ungară pentru apĕrarea sa va întărì garnisoanele în Galiţia, ca atacul sĕ nu ne afle nepregătiţi.

Lumea politică uimită se întreabă ce poate fi causa, de Rusia tocmai acuma se pregătesce pentru rĕsboiu cu Austro-Ungaria, care poate fi cuvêntul, care se poată fi considerat ca provocare din partea monarchiei noastre. Şi nu fără cuvênt.

Dacă se căută pretecst numai pentru începerea rĕsboiului, atunci el în mod plausibil se potea făurí acum e anul, când monarchia noastră a luat posiţie hotărită în faţa planurilor rusesci în cestiunea bulgară.

Este cunoscut lucru, că după detronarea lui Alesandru de Battemberg de pre tronul Bulgariei, ţarul rusesc a trimis la Sofia pe generalul Kaulbars în calitate de comisariu rusesc. Sunt cunoscute uneltirile acestui *„Alter ego"* al ţarului, cunoscute însĕ şi declaraţiunile guvernului nostru în această cestiune, cunoscute enunciaţiunile ministrului president Tisza, cunoscute şi cele ale ministrului de esterne Kalnoky, care a considerat de *„casus belli"* o influinţare din partea Rusiei a desvoltărei lucrurilor în Bulgaria.

Desavuarea dată în chipul acesta uneltirilor generalului Kaulbars a trebuit sĕ lovească în demnitatea ţarului, căci generalul lucra la comanda ţarului. Dacă se căuta deci un *casus belli* plausibil, el se potea făurí din enunciaţiunile monarchiei noastre cu privire la Bulgaria. Nu s'a făcut aceasta atunci, cu ce pretecst se va face acuma, aşa se întreabă lumea? Austo-Ungaria în ţinuta sa de atuncì încoace a fost foarte reservată. Ea n'a ajutat pre bulgari nici cu cuvêntul nici cu fapta, deşì opiniunea publică era pentru causa bulgarilor, precând representanţii ei colindau pre la puterile europene; ea n'a favorisat alegerea principelui de Coburg, nu s'a pronunţat în meritul alegerei, pre care Rusia a declarat-o de nulă şi nevalidă. Ce poate fi deci causa, că tocmai acuma scutură Rusia sabia, după ce ţarul a fost la Berlin, şi a auḑit din rostul cancelarului Bismarck, că la un cas de rĕsboiu, Austria va fi spriginită de către statele aliate Germania-Italia.

Ori cari ar fi causele, situaţiunea e acută, şi noi suntem datori sĕ ţinem publicul în curent cu cursul lucrurilor.

Revista politică.

Din primăvara anului trecut, decând adecă s'au întrunit delegaţiunile şi-au votat creditul pentru armată, nu s'au ţinut conferinţe, cari sĕ aibă un caracter de mai mare importanţă ca şi cele, cari s'au ţinut acum sub conducerea Maj. Sale împĕratului. Consiliul militar a durat mai bine de patru oare şi s'au şi pus în perspectivă mĕsurile, ce are sĕ le ia monarchia noastră în cas, când vecinul n'ar mai înceta d'a-şi grămădì trupe spre graniţa monarchiei noastre şi când concentrarea trupelor ar fi un adevĕrat simptom, că Rusia are de gând sĕ treacă fără de veste graniţa.

Trebue sĕ amintim şi aceea, că afară de consiliul condus de Maj. Sa monarchul nostru, consilii s'au mai ţinut de cătră esperţii în arta militară sub conducerea ministrului nostru de rĕsboiu, Bylandt, cari au precisat şi mai bine mĕsurile, ce au se lua în cas de necesitate. Monarchia noastră, aşa se scrie, n'a voit ca mĕsurile sĕ le şi pună acum în practică şi nu voesce ca sĕ şi trimită trupe în Galiţia, pentru ca sĕ vadă lumea, cât ţine ea de tare la menţinerea păcei şi sĕ nu apară dislocările de trupe ca o pregătire pentru ofensivă şi prin urmare ca o provocare de rĕsboiu, cu toate că din toate părţile se accentuează, că e necesară întărirea garnisoanei din Galiţia.

Pe când vestile acestea fulgera în toate părţile, la bursa din Viena domnia mare ferbere. Foile au adus scirea, că ministrul nostru de esterne 'şi dă demisiunea. O scire şi mai sensaţională ca aceasta, o aduce firul telegrafic din Pesta. Ministrul honveḑimei, baronul Fejérváry s'a reîntors din Viena la Pesta şi a conferit mult timp cu ministrul president Tisza. Cercurile parlamentare sunt de credinţă, că Fejérváry a fost însărcinat a da deslusiri şi a provoca apoi pe ministrul president, ca sĕ călătorească la Viena, unde sunt puse în perspectivă continuarea conferinţelor.

Nu scim, dacă vestea aceasta e şi adevĕrată, câtă vreme conferinţa militară nu privesce situaţiunea strategică de ameninţătoare şi câtă vreme ea asigură, că punctul de greutate al cestiunei se poate căuta mai bine pe cale diplomatică şi că cestiunea va avea o soluţiune pacinică; atâta scim însĕ, după o depeşă din Pesta, că ministrul de honveḑi a esmis tuturor iurisdicţiunilor o ordinaţiune circulară, prin care le provoacă, ca sĕ efeptuească conscripţiunea şi clasificarea cailor precum şi consripţiunea tuturor mĕsurilor necesare în casul unei mobilisări, ear rapoartele sĕ le astearnă cât mai grabnic ministerului.

Foile germane ocupându-se cu încordările internaţionale, ḑic, că pregătirile de rĕsboiu ale Rusiei se învălue în o acţiune îndreptată mai mult spre Bulgaria. Înainte de conferinţa cu Crispi la Friedrichsruhe se asigura din toate părţile, că Germania într'un rĕsboiu austriac va rĕmâné neutrală. Aḑi însĕ, când alianţa se basează pe temelii mai puternice, ori-ce atac al vrăşmaşului asupra unui aliat, chiamă pe ceialalţi de sine la câmpul de rĕsboiu. *Dacă dar chiar în butul acesta politica rusească atinge pe altă coardă şi cearcă norocul armelor, trebue că această politică e spriginită de meşteşugiri ruso-franceze.* La început nici nu se putea crede, dar acum e fapt împlinit, că la rĕsturnarea lui Grévy au conlucrat

---

FOIŢA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

De mult, de mult în vremile vechi trăia o babă căreia oamenii îi ḑiceau: „baba grija." Uitată de toată lumea trăia singură singurică cum putea de aḑi până mâne, într'un bordeiu părăginit din marginea unui sat. De sĕracă, nici vorbă nu-i, era sĕracă lipită „baba grija," căci nu avea pe lume nimic altceva, decât bordeiul ei, pe care de vechiu ce era crescuse earba şi buruenile d'un cot, eară înaintea lui era un pĕr mare şi frumos, care acoperia bordeiul cu crengile lui lungi şi stufoase.

Aceasta era toată bogăţia ei, şi altceva nimic!

Şi era bĕtrână „baba grija", abia se mai târa prin sat după milă.

Oamenii din sat aşa o pomeniseră, bĕtrână şi gârboasă cum era, şi nici cei mai bĕtrâni nu-şi aduceau aminte s'o fi vĕḑut mai tineră în vr'o vreme.

De lucru nu-şi făcea baba, cu pui de om, ba de multeori oamenii credeau chiar că o fi murit de nu o mai vĕd pe la casele lor.

Numai din vreme în vreme, când o gătă de tot cu de-ale mâncării, îşi lua baba coşniţa pe mână şi pleca încet cătră sat. Oamenii cu toate grijile şi nĕcazurile ce aveau, nu o depărtau dela uşile lor, ci o miluiau care cu ce avea şi putea, căci le era milă şi lor de sĕrmana babă, sciind, că n'are pe nimenea, cine s'o ajute.

Cu bucăturile adunate baba o ducea multă vreme, în care timp sta tot închisă în bordeiul ei.

Oamenii, cum ḑic, o vedeau bucuros pe la casele lor măcar că lipsa era mare şi pe la ei, dar dela o vreme au început a se schimba lucrurile. Ei au simţit toţi pe unde cam umbla baba după milă, că nu e lucru curat ce sĕ face cu ei, de când „baba grija" le-a călcat pragul.

Griji peste griji, nĕcazuri şi supĕrări se năpăstiau cu droaiai, ca din senin pe capul lor. Voe bună, viaţă liniştită şi tichnită nu mai aveau dela un timp încoace. Ba încă supĕrare mare le era şi aceea, că nu puteau sĕ-şi dea seama, cum şi de unde le vin lor atâtea griji şi supĕrări?

Ce sĕ fie? de unde sĕ fie? dela o vreme au început numai a se descărca cu toţii pe „baba grija," ḑicênd, că numai ea este pricina, ea este feara rea, sgripţura şi şişcoaia bĕtrână, de le vin atâtea griji pe cap.

Şi a fost destul atâta, ca sĕ iasă unul cu vorba aceasta în sat, ca mai în urmă toţi ceilalţi sĕ se ia după el, şi sĕ ḑică ca el.

Numai decât s'au înţeles cu toţii şi au făcut o hotărală între ei, ca pe „baba grija" mai mult sĕ nu o primească nici unul la casa sa.

Şi aşa au şi făcut!

Sĕrmana babă cum s'a vĕḑut aşa teamă ne seamă, isgonită de pe la uşile oamenilor, nici n'a întrat mai mult în sat, ci sta cât era ḑiulica de mare dinaintea bordeiului, uitându-se la pĕrul ei cel frumos, care era plin de flori de parcă ninsese pe el.

De nĕcazuri şi supĕrări, de una de alta slăbise baba de tot, de numai pelea mai remase pe ea.

Obrazul îi era încreţit şi sbêrcit ca o rochie, ochii cufundaţi în cap, spinarea strêmbă ca o leucă, ear degetele lungi îi remaseră ca nesce găteaje.

De făcut numai avea ce sĕ mai facă pe lume nimica, decât sĕ-şi aştepte moartea. Aceasta ar fi dorit-o şi ea biata din toată inima, dacă o supĕrare mare nu ar fi oprit-o ca sĕ mai trăească încă. Supĕrarea aceasta mare, care o rodea pe ea la inimă de multă vreme era, că de pe pĕrul frumos, ce-l avea înaintea bordeiului, ea nu se învrednicise încă nici odată sĕ guste măcar o singură pară. Ea îl sămĕnase cu mâna ei, ea îl grijise şi-l apĕrase de toate vătĕmările ca pe ochii din cap până ce crescu mare, şi tot ea acum sĕ nu îi poată lua folosul, ca sĕ se bucure şi ea după osteneala de atâţa ani.

Aceasta era supĕrarea cea mai mare, ce a avut-o ea în toată viaţa ei. (Va urma).

şi bărbaţi ruşi. Starea lucrurilor din Paris corespunde acum dorinţelor partidei rĕsboinice din Petersburg şi în curênd se va auḑì încă şi mai mult despre aceste referinţe reciproce şi caracteristice, ruso-franceze. E de mirat, cumcă dela visita ţarului în Berlin afacerile s'au încordat aşa de tare. *N'avem însĕ decât sĕ privim lucrul în oglinda alegerei de preşedinte în Francia pentru de a câştiga o tristă lămurire asupra situaţiunei. Numai e nici o îndoială, că ţarul earăşi a ajuns sub influinţa politicei panslaviste; negoţierile politice ale germanilor cu Giers ear sunt zadarnice, cât timp şi acest bărbat e o unealtă oarbă, care trebue sĕ împlinească mandatele ţarului*

Aceste apreţieri corĕspund unui articol al foaiei rusesci „Moskowskija Wiedomosti", care nu poate lăuda din destul politica urmată de francesi, ne alegênd de preşedinte pe Ferry, căci alegerea lui era un pericol pentru Francia, Rusia nu putea sta numai ca un simplu privitor în faţa celor întêmplate mai în urmă în Francia, deoare-ce dacă era aḑi preşedinte Ferry, Germania ş'ar fi putut uşor dirige forţele militare dela Vest spre Ost. Cei din Paris pot hotărí, dacă în viitor Germania va trebuí sĕ stea în defensivă la douĕ fronturi. *Presidentul republicei francese, poate face Franciei şi Europei un mare serviciu, dacă se va ferì de toate inspiraţiunile ascunse ale celor din Berlin. Sadi-Carnot trebue sĕ scie, că el n'a fost ales numai în locul lui Grévy, ci şi în locul lui Ferry.*

De crisa ministerială încă nu s'a mântuit Francia. Ministeriul Goblet în care au întrat şi Floreus, Ribot şi Ricard şi despre care se vorbia cu toată siguranţa, că va lua cârma ţērei, încă nu s'a format. Ribot unul dintre cei mai aprigi conducĕtori ai republicanilor conservativi, bărbatul de stat, care aḑi mai profesează în Francia principiile lui Thiers, nu voesce sĕ şadă în unul şi acelaşi ministeriu cu colegii radicali. Goblet însuşi, se ḑice, că ş'a dat demisiunea, deoarece un ministeriu, în care ar lipsì Ribot sau bărbaţi ca Ribot nu poate avea durată. Preşedintele voesce sĕ ţie acum cabinetul Rouvier. Monarchistii earăşi au început a se mişca, vĕḑênd neînţelegerile în castrele republicanilor.

In Sêrbia starea de lucruri încă nu e de tot pacinică. Scupcina serbească încă nu-i în stare a rĕspunde la cuvêntul de tron. Comisiunea, căreia i-s'a încredinţat aceasta afacere discută în toate ḑilele, ministrii încă iau parte la discusiuni, dar elaboratul încă nu-i gata şi scupcina, carea s'a amânat pe vr'o câteva ḑile asteaptă zadarnic după el. Se vorbesce şi în Bĕlgrad de o crisă ministerială şi că Ristici ar avea de gând se disolveze scupcina, dacă regele ş'ar da învoirea.

Afacere personală.

În numĕrul 270 al „Tribunei" din 28 Novembre (10 Decembre) a. c. dl Septimiu Albini publică următoarele:

Onorată Redacţiune! În numĕrul 120 al foaiei „Telegraful Român", într'un articol întitulat „scandalul din Arad" se susţine în mod lămurit, că grupul „Tribunei" a înveninat relaţiunile sociale ale Românilor din Sibiiu, întroducênd un exclusivism, ce merge atât de departe, încât membrilor redacţiunei „Tribunei" le este înterḑis a umbla în societatea cu „netribunistii".

Credeam, că aceasta afirmare se referă la personalul actual din redacţia „Tribunei" şi de aceea nu me simţiam ehemat a dovedì eu neadevĕrul cuprins într'însa. A fost însĕ o datorinţă de onoare pentru mine, ca provocat de dl Pompiliu Pipoş, redactor la „Tribuna", împreună cu dl S. P. Barcian sĕ cer lămuriri dela dl Dr. R. Roşca, redactor rĕspunsabil al „Telegrafului Român". La provocarea noastră dl Dr. Roşca a declarat cu mare prevenire în Nr. 121 al foii sale, că nu la dl P. Pipoşiu se referesce bănuiala cuprinsă în articolul din cestiune, ear aşa privatim 'mi-a spus şi aceea, că peste tot nu este înţeleasă redacţiunea de astăḑi a „Tribunei".

Astfel stând lucrul a trebuit sĕ-mi aduc aminte, că am avut şi eu onorul de a fi redactor al „Tribunei" suplinind în decurs de 4 luni de ḑile pe amicul meu C. Pop Păcurar, pe când acesta se afla în închisoare.

L'am rugat deci pe dl Roşca sĕ redacteze declaraţia astfel, ca cetitorii sĕ poată înţelege, că nici la mine nu se referesc cuvintele bănuitoare, respective sĕ spună, cari anume au fost redactorii, la carea făcut alusiune.

Dl Dr. Roşca a ignorat rugarea mea, şi astfel lucrul a trebuit sĕ mi-se presinte, ca şi când redacţia „Telegrafului român" cu intenţiune vrea sĕ susţină neadevĕrul, că şi eu a-şi fi stat cândva sub acea nedeamnă presiune, ca alţii sĕ-mi dicteze, cu cine am sĕ stau de vorbă şi cu cine nu.

Sub aceste împregiurări am rugat pe colegii mei Enea Hodoş şi Sabin P. Barcian sĕ arangeze afacerea, ear' drept resultat a intervenirei dlor, ve rog dle redactor sĕ publicaţi declaraţia alăturată.

Declaraţiune.

Subscrişii, representanţi ai Dlui Septimiu Albini, ne-am presentat Joi în 8 l. c. la Dr. Rem Roşca, red. al „Tel. Rom." spre a cere ca dsa sĕ declare în foaia ce redactează că suspectarea cuprinsă în cuvintele: *„Putem serví cu esemple*, că pe un redactor şi pe un colaborator de ai „Tribunei," i-au provocat sĕ nu comunice cu netribunişti nici chiar prin restauraţiuni," din Nr. 120 nu se refere nici decât la persoana dlui S. Albini, sau sĕ ne dea nouĕ subscrişilor o astfel de declaraţiune în scris, ear în cas dacă dl red. Dr. R. Roşca nu este aplicat a da astfel de satisfacţie, sĕ binevoească a-şi trimite representanţii d-sale, care împreună cu noi sĕ reguleze afacerea.

După-ce dl Dr. R. Roşca a refusat ori-ce declaraţiune înscris, precum şi trimiterea representanţilor sei, subscrişii declarăm afacerea ivită între d-sa şi dl S. Albini de încheiată.

Sibiiu, în 9 Decembre n. 1887.

S. P. Barcian m. p. *E. Hodoş* m. p.

La aceasta declaraţie eu mai adaug: D-nii dela „Tribuna," cu cari eu şi de present îmi ţin de onoare a trăí în amicie, nici când nu au făcut asupra mea nici un fel de presiune şi după cât sciu eu, nici asupra altora. Scie toată lumea din Sibiiu, că atât eu, cât şi ceialalţi redactori dela „Tribuna" şi toţi tinerii *„tribunişti,"* au luat parte activă la toate întreprinderile sociale ale românilor din Sibiiu, ear „Telegrafului Român" îi va fi foarte greu a dovedì contrarul.

Ear cât pentru dl Dr. Remus Roşca, care ca redactor rĕspunḑĕtor, a publicat aceea insinuare, făcută cu rea credinţă, dar n'a avut dignitatea de a-mi da satisfacţiunea cuvenită, ceeace a făcut faţă cu un alt fost coleg al meu, nu-mi rĕmâne decât sĕ-l declar nevrednic de societatea oamenilor de bine, câtă vreme nu va avea curagiul de a spune lămurit pe cine a înţeles ḑicênd! *„putem servì cu esemple...."*

Sibiiu, în 9 Decembre n. 1887.

S. Albini m. p.

Înainte de toate observ, că declaraţiunea dlor S. P. Barcian şi E. Hodoş este defectuoasă încât dênşii retac celea petrecute între noi, pentrucă eu la întrebarea dlor cu privire la persoana dlui Albini, le-am rĕspuns ceea ce îi spusesem deja însuşi dlui Albini, adecă, că alusiunea din cestiune nu se rĕfere la persoana dênsului.

Cerêndumi se aceasta în scris, am declarat, că eu nu dau nici o declaraţiune în scris, dar dênşilor le stă în voie liberă sĕ facă ce vor afla de cuviinţă.

În fine, când m'a provocat ca se designez douĕ persoane, cari cu dênşii dimpreună se complaneze causa de satisfacţie, — le-am declarat, că dacă e vorba de „satisfacţie" eu ca redactor pentru cele publicate în ḑiarul ce-l redactez, nu recunosc dreptul nimenui a pretinde dela mine altfel de satisfacţie decât aceea, ce o prescrie legea de presă — poftească şi me urmărească pe calea legii.

Aşa cred, că declaraţiunile mele în toate direcţiunile au fost corecte, pentru ori care om, carele nu cearcă cu luminarea ceartă şi conflicte

Nici dl Albini însĕ şi nici altul din redactorii şi colaboratorii „Tribunei", nu au nici un drept a mi cere deslușiri, cu atât mai puţin satisfacţie, pentrucă prin cele comunicate în acest ḑiar şi citate de dênşii, ei nu sunt atinşi de loc, ci s'ar poté considera de atinşi în demnitatea lor numai atunci, dacă s'ar fi afirmat despre dênşii că: s'au şi supus disposiţiunilor umilitoare ale acelora cari i-au angagiat, aceasta însĕ nu s'a ḑis.

Dl Albini în adausul seu, merge şi mai departe şi acuma nu se mulţămesce cu aceea, ca lumea sĕ scie, că dsale ca fostului redactor al „Tribunei" nu i-s'a cerut „ca sĕ nu comunice cu netribunişti nici chiar prin restauraţiuni", ci me provoacă ca sĕ spun lămurit „pe cine am înţeles" ḑicênd: „putem servì cu esemple" etc.? căci până când nu-i voiu descoperì aceasta dlui me declară de „nevrednic de societatea oamenilor de bine."

De unde şi până unde dle Albini? Cine esti dta? ce autoritate de onoare esti dta? ca sĕ te ţini îndreptăţit a aduce verdict asupra altora, se te ţini autorisat a eschide pe alţii din societatea „oamenilor de bine."

Eu am doveḑi despre celea ce am publicat în ḑiarul ce-l redactez, sciu însĕ ce-mi este datorinţa de redactor, şi nu me simt dator a le lega de nasul fie-cui.

„Tribuna" a tăcut, prin urmare a recunoscut adevĕrul celor afirmate în „Telegraful Român," au tăcut în special şi acele persoane dela conducerea „Tribunei", cari se pot considera de atinse, — deci nimenea nu mai este îndreptăţit a mi cere sĕ comunic numele persoanelor, la cari am făcut alusiune, cu atât mai puţin dta, care nu faci parte nici din personalul „Tribunei", nici din direcţiunea institutului al cărui proprietate este ea.

Declaraţiunea dtale însĕ conţine pentru mine vătămare de onoare, şi fiindcă aceasta s'a comis pe calea presei, eu, carele şi pe dta te am avisat la judecătoria de presă faţă de mine, 'mi voiu lua satisfacţiune pe aceasta cale contra dtale.

Dr. R. Roşca,
redactor.

Loialitate ḑiaristică.

Tot în afacerea de mai sus am trimis „Tribunei" unde am fost atăcat prin dl Albini următoarea întimpinare:

Onorată redacţiune! Dl Septimiu Albini în Nr. 270 al „Tribunei" me declară de „nevrednic de societatea oamenilor de bine, câtă vreme nu voiu avé curagiul de a spune lămurit, pe cine am înţeles ḑicênd: Putem servi cu esemple, că pe un redactor şi pe un colaborator de ai „Tribunei" i-au provocat se nu comunice cu netribunisti nici chiar prin restauraţiuni."

Domnul Albini numai atunci s'ar fi putut simţì atins prin citatul de sus, dacă acolo se ḑicea, că dênsul s'a şi supus acelor disposiţiuni, — prin urmare n'a avut drept sĕ-mi ceară nici deslușiri, cu atât mai puţin are însĕ drept sĕ condiţioneze onoarea mea de descoperirea unor lucruri, cari nu-l privesc pe dênsul.

Declar prin aceasta, că declaraţiunea dlui Albini pentru mine învoalvă vătĕmare de onoare, şi că făcêndu-mi-se vătĕmarea de onoare pe calea presei, 'mi voiu lua satisfacţiune contra dênsului conform legei pentru delictele de presă.

Ve rog sĕ binevoiţi a da loc acestei declaraţiuni în ḑiariul, în carele am fost atăcat.

cu toată stima
Dr. Remus Roşca
redactor.

După câteva oare dela înmanuarea acestei întimpinări am primit următoarea epistolă:

Domniei Sale Domnului Dr. Remus Roşca, redactor provisor al „Telegrafului Român".

Dle Roşca! Întimpinarea Dvoastră la declaraţiunea domnului Albini nu se poate publica în ḑiarul nostru; dacă stăruiţi pentru publicarea ei chiar în coloanele „Tribunei", cereţi intervenţiunea judecătoriei şi atunci suntem gata a o publica, — se înţelege — pe responsabilitatea Dvoastră.

Sibiiu, 12 Decembre, 1887.

p. Redacţiunea ḑiarului „Tribuna".
Adrian Caşolţan.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Agnita, în 23 Novembre vechiu 1887. (Urmare.)

Sciind eu, că spre scopul înaintării poporului nostru, şi al acestuia în specie am lipsă de o scoală bună, şi că sufletul scoalei este învĕţătoriul, m'am nisuit totdeuna într'acolo, cu atât mai tare, cu cât mie un astfel de învĕţător îmi lipsia.

Învĕţătoriul, ce era şi este şi acum, a cărui instrucţiune consta în învĕţarea ucenaşelor şi alte nimica, care nimica nu ureşte mai mult pe lume ca cartea, care din anul 1855, de când esista ca atare din lipsa de lectură a uitat şi a cetí şi în loc de a cetí în sĕrile cele lungi de earnă ceva folositor merge în adunările bărbaţilor şi spune la miuciuni şi de nimica nu se îngrijesce fără de scoaterea salariului, şi cu care suntem espuşi numai batjocurii şi despreţului conlocuitorilor sasi, am stăruit pe lângă fostul adm. protopopesc, ca el sĕ fie delăturat şi înlocuit cu alt învĕţător harnic. Părintele administrator de voie de nevoie, a trebuit sĕ cunoască, că eu am dreptate şi aşa în anul 1880 scrie următoarele sub Nr. 218:

Onoratului comitet parochial ca senat local de scoală!

După ce de atâtea ori s'au îndatorat învĕţătorii necualificaţi, şi neprevĕḑuţi cu diplomă de învĕţători definitivi, ca sĕ se pregătească pentru depunerea esamenului de cualificaţiune, de a-şi câştiga diploma recerută, şi după-ce aceasta îndatorire s'a făcut de mai mulţi ani mai nainte. — După-ce îndatoresce cu aceşt esamen pe învĕţătorii necualificaţi şi regulamentul învĕţămêntului din întreaga noastră metropolie sub §-ful seu 68, al cărui termin acuşi espiră. — După-ce faţă cu acestea disposiţiuni învĕţătoriul nostru Simion Muntean de acolo, carele de atâtea ori a fost admoniat ca sĕ depună acest esamen de cualificaţiune, şi încă tot nu l'a mai depus. Aşa on. comitet parochial primesce prin aceasta însărcinare, ca sĕ îndatoreze cu numele acestui inspectorat districtual pe sus pomenitul învĕţător, ca pregătindu-se de acel esamen la 1 August a. c. sĕ-şi dea suplica cu toate documentele recerute pentru admiterea la depunerea esamenului de cualificaţiune întra 25-a August a. c., altcum nu mai poate fi sigur de oficiul seu.

Nocrichiu, 12 Iuliu, 1880.

Inspectorul districtual
G. Maier.

La aceasta strajnică provocare învĕţătoriul a declarat, că el nu este în stare a face esamenul recerut şi aşa comitetul parochial, aducênd aceasta la cunoscinţa oficiului protopopesc, şi acela mai departe, a urmat din partea Prea V. Consistoriu următoriul ordin:

Nr. 2607 scol.

Mult onorate dle Administratore!

„În urma subşternerii M. O. DTale dın 31 Iuliu
„a. c. Nr. 237 de oarece învĕţătoriul din .... Simion Mun-
„tean după declaraţiunea sa nu este în stare a face esa-
„menul de cualificaţiune; ear fără astfel de esamen nu-i
„mai este permis a funcţiona ca învĕţător; aşa prin acea-
„sta esci însărcinat, ca îndată după primirea acestei or-
„dinaţiuni sĕ faci dispoziţiunile necesare pentru escrierea
„de concurs la ocuparea postului de invĕţător pe lângă
„scoala noastră confesională din .. .. avênd apoi a raporta
„aici despre resultat.“

Din şedinţa Consistoriului archidiecesan, ţinută la Sibiiu în 19 August, 1880.

Pentru Escelenţia Sa Dl archiepiscop şi metropolit.

Dr. Ilarion Puşcariu m. p,
protosincel.

Nr. 256/1880. S'a dat afară din archivul scaunului protopopesc al tractului Nocrichiu-Cincul-mare asemenea originalului on. comitet la.... spre sciinţă şi urmare întocmai, trimiţênd încoace tacsa concursului cu protocolul despre câtăţimea lefei de publicat.

Nocrichiu, în 31 August, 1880.

Inspectorul districtual
Gr. Maier,

Ce a urmat după acestea, nimenea n'ar putea crede. Învĕţătoriul nostru, sciind din esperinţa trecutului partea cea slabă a părintelui Maier, a trimis în oara supremă acestuia un present însoţit de o epistolă, care numai întêmplarea au voit ca şi eu sĕ o vĕd şi cetesc Ea se începea aşa: Dle protopoape! me rog de iertare, pentru-că de astădată n'am putut sĕ-ţi trimit mai mult etc.

Urmarea a fost, ca părintele Maier întorcênd foaia pe ceialaltă parte, a aflat, că învĕţătoriul S. M. este deplin cualificat, şi trebue rehabilitat în postul avut, — ceea-ce a şi făcut fără a mai aştepta alt ordin mai înalt. Aceasta speranţă a mea acum i teamă păr. Moldovan sĕ nu mi se realiseze sub actualul protopresbiter, în dauna clientului domnialor, care cu ocasiunea alegerii de protopresbiter a fost menit ale face servicii însemnate. Acestui om până acum nu i s'a frênt nici un pĕr din cap. şi în scoală e tot az buche şi ucinaşele spre mângăerea domnialor; dară daună tinerimei ce remâne fără instrucţiunea de lipsă e incomparabilă de mare.

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Acesta este rescriptul, pe care grecii îl ţinură de o magna charta libertatum, căruia în decursul procesului judecătoresc i-au ascris puterea unei sentinţe şi pe care chiar judecătorii în motivele sentinţii au pus pond deosebit.

Dar acel rescript în premisele sale era atât de fals şi abnormal şi în consecinţele sale atât de nedrept şi vătĕmător de drept şi de lege, încât nu s'a putut susţiné întreg, ci în părţile sale cele mai esenţiale a trebuit sĕ se modifice.

Era revoltător pentru fundatorii bisericei, că chiar ei, cari au înfiinţat biserica, sĕ fie eschişi dela administrarea ei, deci vĕḑênd ei, că Panajot Hagi Nica cu cele 20,000 fr. depuşi la cassa statului a avut bun resultat, adresară şi ei o rugare la curtea aulică, ca sĕ li se dea şi lor „litterae privilegiales“, ca sĕ aibă a-şi alege doi curatori la biserică, că vor dona şi ei 1000 fr. la cassa de rĕsboiu.

La aceasta a urmat în numele Majestăţii Sale decretul aulic dto 17 Maiu, 1799 Nr. 1390 prin care punctul V din rescript se interpretează astfel, că cetăţenii de naţionalitate grecă formează cu companistii la olaltă o comună, şi că prin urmare acesti cetăţeni au drept de vot.

Mai departe ḑice în acest decret, deoarece prin aceasta interpretare dorinţa petenţilor, deşí nu în formă de litere privilegiale s'a satisfăcut, de aceea se avisează sĕ plătească mia de floreni, ce a promis. Deci têrgul mergea bine.

Numai cetăţenii români rĕmaseră eschişi dela administraţiune.

La anul 1800 comuna bisericească făcù o instrucţiune pentru curatorii bisericei, pe care o subscriseră şi Cristofor Michael cu Dumitru Nicolau.

Companistii protestară în contra acestor subscrieri, fiindcă respectivii sunt români.

La acest protest fundatorii şi unii dintre civi dedură dechiaraţiunea dto 10 Februariu 1800, în care se ḑice, fie Cristofor Michael de ori ce naţionalitate el este fundatorul şi binefăcĕtorul bisericei şi trebue sĕ aibă cel puţin atâta drept, cât neguţătorii streini, cari aparţin companiei grecesci, şi cari n'au ajutat la facerea bisericei cu nimica. Se ḑice mai departe în aceea dechiaraţiune, că intenţiunile fundatorilor au fost sĕ se înfiinţeze o biserică pentru toţi crestinii de legea gr. or. fără deosebire de naţionalitate, şi că aceasta intenţiune conform Art. de lege LIV din anul 1791 ar trebuí respectată „Nam ecclesia haec sicut omnibus graecis, ita omnibus etiam ac singulis hujus religionis consortibus per fundatores erecta est. Si ergo jam nunc per nonfundatores, graecos estraneos, ast jam a longo hic habitantes, et hujates valachi escluderentur, intetio fundatorum frustrarectur, quod tamen supracitatus articolus diaetalis haud patitur adecă; Fiindcă aceasta biserică s'a înfiinţat de fundatori atât pentru toţi grecii; cât şi pentru toţi crestinii de aceeaşi religiune. Dacă aşadară românii prin nefundatorii greci strĕini, cari de mult locuesc aici, s'ar eschide, atunci s'ar esclùde intenţiunea fundatorilor, ceea ce însĕ nu sufere suscitatul articol dietal.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (Serbarea ḑilei s. Andreiu.) Ca în toţi ani dela reposarea archiereului de pie memorie Andreiu br. de Şaguna, aşa şi în acest an în presara ḑilei s. Andreiu societatea de lectură „Andreiu Şaguna“ a elevilor nostri seminariali a ţinut o şedinţă publică, la care a participat un numĕr frumos din public. Constatăm, că programa în acest an a fost compusă cu un gust mai bun şi esecutarea a fost bine succesă. Luni în ḑiua s. Andreiu s'a ţinut în biserica din cetate serviciu Dḑeesc şi părăstas pentru odichna sufletului Marelui archiereu, la care a luat parte aproape toţi asesorii consistoriali şi elevii seminariali dimpreună cu directorul şi câţiva profesori.

* (Invitare.) Societatea literară „Petru Maior“ a junimei române din Budapesta la 17 Decembre a. c. n. serbează a 25 aniversare dela fondarea sa, prin o şedinţă festivă-literară, ce se va ţiné cu acel prilegiu în restauraţiunea „Szikszay“ et. I

Program:

1 „Cuvênt ocasional“, rostit de presidentul societăţii drd. Vasile Fodor.

2. „Fericirea din mormênt“ poesie de C. Scrob. Declamator: drd. Demetriu Florescu.

3. „Filosoful Kant“ disertaţie de Vasile Bologa, stud. phil.

4. „Grui Sânger legendă de V. Alesandri, declamator: drd. George Dobrin.

5. Închiderea solemnă prin presidentul societăţii.

Inceputul la 7 oare seara.

* „Liedertafel“-ul reuniunei de cântări germâne „Männergesanverein“ din loc se va ţiné în 14 n. Decembre în sala cea mare a societăţii, cu următoriul program:

1. „Ouverture“ zu „Der Wampyr“ de H. Marschner.

2. „Die jungen Musikanten,“ cor de bărbaţi de Kücken.

3. „Märchenbilder“ pentru orchestră de Hans Huber; *a)* „Vom König Rothbart;“ *b)* „Von den Kleinen Elfen.“

4. „An Weber's Grab“ cor de bărbaţi de Richard Wagner.

5. „Idylle“ pentru orchestru de I. F. Hummel.

6. „Zwei Lieder“ pentru bariton; *a)* „der Neugierige“ de Franz Schubert; *b)* „Nun holt mir eine Kanne Wein“ de Robert Franz.

7. „Rudolf von Werdenberg,“ (baladă,) cor de bărbaţi de Frd. Heger.

8. „Das Waldvögelein“ pentru flaută şi 4 buciume de Frd. Doppler.

9. „Zwei oesterreichische Volkslieder,“ cor de bărbaţi de Ed. Kremser; *a)* „Am Sunta;“ *b)* „Da lustige Bua.“

10 „Wiener Tonecho,“ valzer de Schreiber Dirigintele reuniunii George Dima.

Bilete de întrare se vor da Marţi în 13 după prânḑ dela 3 până la 4 oare şi Mercuri în 14 Decembre n. înainte de prânḑ dela 12 până la 1, şi după prânḑ, dela 2 până la 3 ½ oare, în edificiul reuniunii pămêntul mic Nr. 2. Bilete pentru dame à 40 cr. şi bilete pentru străini à 50 cr. Acei, cari nu sunt membri, însĕ sunt domiciliaţi aici plătesc pentru un bilet 80 cr. Începutul 8 oare seara.

* (Esposiţiunea de vinuri la Iaşi.) D. V. Gheorghian, ministrul de comerciu agricultură şi industrie, se ocupă cu proiectul pentru organisarea unei esposiţiuni de vinuri la Iaşi în primăvara viitoare.

* (O adresă interesantă.) Câtă bătaie de cap şi învălmăşală causează oficianţilor postali de epistole, jurnale etc, cari adrese nu sunt scrise cum se cuvine, numai ei o sciu. Adeseori ne mirăm, cum acestia descifrează unele adrese, cari sĕ fi vrut însuşi sĕ le descifrezi nu-ţi succedea nici odată. În timpul din urmă a sosit la oficiul de postă din loc o epistolă din Bulgaria, a cărei adresă, ca sĕ fie descifrată, pretinde mai aceia cunoscinţă, ce-sĕ cere unui descifrător de hiroglife. Iată aceea adresă: *En hairn Vol-gi-borne hairne fone Frans Dimirovihe Professore Caasire qai-nih lihe In Hermenhtade Tèrèsiano Zibain bur-gain.* — Cetitorului acestei adrese mai nu-i vine a crede, că ea este scrisă în limba germână şi descifrată este următoarea: *An seine Wohlgeboren Herrn Franz Dimitrovits, am kaiserlich-königlichen Theresianum in Hermannstadt. Siebenbürgen.*

* Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în şedinţa din 12 Octobre a. c., ca locurile acelor membri aleşi ai comitetului municipal, cari au eşit din comitet, sĕ se întregească prin alegere, care sĕ se efeptuească în *18 Decembre a. c.*

* (Atentat.) În camera francesă s'a întêmplat un mare scandal. Pe la sfêrşitul discusiunii apărù în sală un om, care după esterior părea cinstit şi de omenie. El chemà pe Ferry, ḑicênd, că are sĕ-i împărtăşească ceva. Când Ferry se apropià, necunoscutul descărcà 4 focuri de revolver în peptul lui. Ranele causate nu sunt mortale. Ferry s'a putut depărta singur. Atentatorul este un fabricant de sticlă. El a mărturisit că sunt mai mulţi conjuraţi şi că soartea căḑù asupra lui. El a mai fost însoţit încă de unul dintre conjuraţi, cari era însărcinaţi sĕ omoare pe Goblet, dar în momentul, când vĕḑù cu ce sete descărcà fabricantul gloanţele în peptul lui Ferry, lui îi căḑù revorverul din mână şi sĕ făcù nevĕḑut.

* (Cât timp este necesar până a numĕra un bilion?) A pronunţa numele de un bilion e uşor, e mai greu însĕ de numĕrat. Unii însĕ au calculat timpul, ce se cere pentru a numĕra un bilion şi au aflat, că pentru a numera un bilion este de lipsă 1900 ani fără întrerupere şi numai aşa dacă pe-o minută sĕ numeră dela 1 până la 100. În un an întreg se poate numĕra atunci 54,460,000.

* (Frecuenţa universităţii din Berlin.) Numĕrul total al ascultătorilor universităţii din Berlin e de 7068. Între acestia după naţionalitate sunt 4143 prusieni, 734 de prin celelalte provincii ale imperiului german, 345 din celelalte state europene, şi 207 de prin ţĕri afară de Europa. După naţionalitate cea mai mare parte dintre studenţi sunt germani, francesi sunt 8, greci 8, englesi 37, italieni 14, din Austro-Ungaria 95, ruşi 94, spanioli 2, turci 3; apoi 1 african, 163 americani, 41 asiaţi şi 2 australieni. După facultăţile, la cari sunt înscrişi: numĕrul teologilor de 801, al iuriştilor de 1430, al medicinistilor de 1316 şi al filosofilor de 1931.

După cum se vede, universitatea din Berlin e una dintre cele mai cercetate universităţi din Europa şi în deosebi în timpul din urmă numĕrul ascultătorilor acestei universităţi s'a mărit foarte tare.

* (Ficus religiosa.) Cumcă numai o parte a omenimei a ajuns la lumina adevĕrului, şi că cea mai mare parte a locuitorilor de pe pămênt gem în întunerecul cel mai complet, sunt pe grade foarte inferioare, este un lucru cunoscut.

Din o întêmplare, ce a avut loc în părţile asiatice şi anume, în ţinutul oraşului Anuradhapura, vechia residenţă a regilor din Ceylon, lămurit se vede aceea, ce s'a ḑis mai sus Acest ţinut în anul de faţă a suferit de o secetă, care a durat 3 luni în continuu, aşa că locuitorii desperaseră cu desăvêrşire. Singurul mijloc, prin care credeau ei, că vor îndupleca pe ḑeii lor de ale da ploae li se părú, că este sĕvêrşirea de rugăciuni prin preoţii lor în o mare procesiune sub pomul cel sfânt, numit „Bo“, pom care probabil a fost cel mai vechiu din lume. Mai înainte însĕ de a pleca la sfântul pom, în noaptea ḑilei destinate pentru rugăciune s'a întêmplat, că se ivesce o furtună vrăşmaşă, care aduce cu sine şi ploaia mult dorită de întreg ţinutul. Între alte urmări rele, ce a căusat furtuna, a fost, că a rupt şi o parte din pomul cel adorat, ceeace poporul a creḑut, că e semn de sus, şi trebue sĕ sĕvêrşească ceremonii religioase. Pomul trece de o fiinţă semi-simţitoare şi partea cea ruptă de furtună avea sĕ se împărtăşească de onoarea, care se face regilor şi preoţilor, când mor, adecă sĕ se ardă. Arderea s'a şi făcut în 6 Octobre în asistenţa preotului superior, ear cenuşa s'a aruncat în un lac din apropiere. La partea cea rĕmasă a pomului des de dimineaţa s'au dus bărbaţi îmbrăcaţi în negru, învăluiţi la cap şi gură, cu cârpe negre, ca sĕ fie feriţi de spirite necurate şi începură a reteza şi netezì ce a rĕmas, ear preoţii prin cântece „Tam-Tam“ voiau sĕ arete durerea, ce o sufere pomul din causa operaţiunii, ce i se face. După ce s'a netezit bine partea rĕmasă, s'a udat cu apă din partea mai multor femei, ca şi când ar fi avut de a face cu o rană la om. In noaptea următoare s'a sĕvêrşit la bolnavul pom un fel de servicii, care alungă spiritele necurate şi poporul e de firma convingere, că sfântul pom ear va înverḑì.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Decembre 1887.

Timişoara:	**16**	**36**	**2**	**83**	**67**
Viena:	**42**	**22**	**15**	**86**	**9**

Nr. 357. B. [1751] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merţă de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.

2. Dela 100 familii una ḑî de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.

3. Folosinţa cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.

4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl. 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă vor avé a-şi inainta suplicele instruite conform statutului organic şi regulamentulni pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupşeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnoculului.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 343. [1749] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu şi Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele;

1. ½ sesiune pământ arător şi fênaţ la Teiu cu venit curat anual calculat . . . . . . 50 fl. — cr.

2. Un fênaţ la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului . . . , . . 40 fl. — cr.

3. O parte de pădure la Teiu anual . . 10 fl. — cr.

4. Drept de păşunat pentru câte vite va ţiné fiitoriul paroch . . 20 fl. — cr.

5. Dela 184 familii câte douĕ mĕsuri de cucuruz cu coceni, calculate à 50 cr. . . . . . 184 fl. — cr.

6. 9 mĕsuri fasole 13 fl. 50 cr.

7. 184 fuioare . 4 fl. — cr.

8. Stola usuată după calculul mediu circa . 88 fl. 50 cr.

Suma . 410 fl. — cr

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la disposiţiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a şi substerne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 895. [1747] 2—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaş* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învĕţătoriu primariu pentru specialităţile agronomice şi anume pentru vinărit, pomărit, stupărit şi cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v a.*, şi dreptul de pensiune conform conclusului universităţii din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 şi este învĕţătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe sĕptĕmână instrucţiune teoretică precum şi a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii şi pivniţie.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe uu an de probă; la prestaţiuni corĕspunḑĕtoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, şi la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour şi retour.

Competenţii la postul acesta, au a-şi trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puţin şase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum şi o academie agronomică şi posede o pracsă corĕspunḑĕtoare în vinărit şi pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicaţiune egala vor fi preferiţi competenţii care posed limbile patriei (germană, maghiară şi română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universităţii săsesci.

---

83 szám. 1887. [1753] 1—1

Àrverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni tkts. kir. törvényszék 1345/86 számu végzése által a Nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára farkastelki Iszaila Vaszilie s társai ellen 107 frt. töke, ennek 1885 év Deczember hó 6 napjától számitandó 6% kamatai és eddig öszszesen 34 frt. 19 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 378 frtra becsült 1 drb. Négy lóerejü cséplőgép, 1 drb. forgógéprosta, 3 ló, 2 ökör, 5 drb. juh és 1 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir járásbirósági 1519 sz. kiküldést rendelő végvégzése folytán a helyszinén, vagyis farkastelke községében alperesek lakásán leendő eszközlésére **1887-ik év Deczember hó 17-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelözö kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsöbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedik szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1887-ik évi Deczember hó 4 napján.

Máttyás Sándor,
kir. bir. kiküldött.

[1752] 2—6

Vinuri roşii de Verşeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — şi fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verşeţ.

☞ In urma escelentei şi puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara				9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	—	—	
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124 Sibiiu, Joi 3/15 Decembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Decembre, 1887.

Îndelungate au fost luptele susținute de românii ardeleni cu elementul maghiar și ele par că nu o sĕ mai aibă capĕt în veci.

O parte din români s'au retras dela luptă și ș'au perdut încrederea în reușita luptei.

Numai așa ne putem esplica procederea românilor alegĕtori din cercul Blașului, — cari după cum suntem informați — nu s'au presentat nici unul ca sĕ aleagă membrii în comitetul municipal al comitatului Albei-inferioare, și președintele designat pentru de a conduce actul de alegere, după așteptări de câteva oare a trimis un protocol despre aceasta la vice-comitele comitatului menționat.

Ce va sĕ ḑică aceasta alta decât, că românii din comitatul Albei de jos și-au perdut încrederea în reușita luptei pentru drepturile și interesele lor.

Noi nu aprobăm modul de cugetare al alegĕtorilor din comitatul Albei-inferioare, și ori a voit sĕ fie demonstrație, ori nu, lucrul în sine este și rĕmâne greșit. Greșit, pentru că procederea aceasta numai va încuragia pe stăpânii comitatului, de a merge pe calea apucată, nefiind nimenea, care sĕ le arete cu legea în mână, că nu oblăduesc comitatul așa, după cum cer interesele marei maiorități, ci cum cer interesele unor oameni, cari nu fac nici un secret din aceea, că unde numai pot, delătură tot, ce e român și are inimă pentru popor și pun în serviciu o mulțime de oameni necualificați, cari mâne poimâne au sĕ tragă pensiuni.

Nu aprobăm deci procederea, ce au urmat alegĕtorii din cercul Blașului la 28 Novembre n. și dacă se va adeverí, că nu demonstrațiune au voit sĕ fie absentarea totală, ci un indiferentism pĕcătos, atunci și mai mult avem cuvênt de a reproba pe aceia, cari odată erau și încă și astăḑi se țin de cei mai mari naționaliști.

Bĕtrânii românilor nu au urmat ca strănepoții lor și dacă așa urmau, de sigur că jugul iobăgiei și aḑi ar atârna de grumazii noștrii.

Am combătut totdeuna indiferentismul, ne am ridicat vocea, de câte ori am vĕḑut, că oamenii nu sunt și nu vor sĕ fie la locul lor și datorința ne impune sĕ o facem și de astădată. Nu reclamăm pentru noi dreptul de a fi conducĕtori în politică, căci acest drept și l'au arogat pentru sine alții de mult, ca în realitate sĕ nu presteze nimica pentru poporul român, ci sĕ-l lase dus la prăpastia economică și morală.

Dacă e bine ca inteligința română și încă o inteligență înzestrată cu toate atributele, cum e și cea din Blaș sĕ se retragă de la luptă, ba chiar sĕ stea în pasivitate absolută față cu viața din comitat nu voim sĕ cercetăm, dar cumcă aceasta procedere dă ansă la feliurite interpretări e evident. Nu suspiționăm, căci nu ne este meseria de a suspiționa, dar vorbim de cas concret, — dacă informațiunea primită corespunde stărei faptice.

Nu e bine sĕ amuțească vocea celor chemați a apĕra drepturile poporului, a descuragia pe aceia, cari doar ar simțì vocațiunea de a mai lucra, de a mai alerga și de a mai stêrní în români credința, că încă nu e de desperat, că încă o sĕ mai vină și timpuri mai bune, și ca acele timpuri nu pot vení fără lupte, fără jertfe, ba chiar și fără abnegațiuni personale, credem, că e de prisos a o mai accentua.

Revista politică.

Alarma dată de ḑiariul „Fremdenblatt" a produs mare impresiune în toate cercurile politice, și cu toate că după atitudinea celor din Viena situațiunea n'ar fi așa acută, fiind-că alarma s'a dat de un ḑiar oficios, e lucru firesc ca toate ḑiarele străine sĕ se ocupe de marea cestiune și sĕ discute asupra relațiunilor dintre Austro-Ungaria, Rusia și Germania. Ori ce altă cestiune este aḑi privită numai ca un lucru de a doua mână. Toți se nizuesc sĕ afle noutăți și păreri interesante în privința eventualului rĕsboiu.

Mai mare sensațiune pare că a produs comunicatul oficios din Berlin și nemții au fost cei dintâiu, cari au esaminat lucrul cu mai mare scrupulositate. Ḑiarele din capitala împĕrăției germane, fără colorit de partidă, se tem tare de atitudinea Rusiei și rĕspund cu unanimitate comunicatului oficios, că e datoria Rusiei a înceta cu concentrarea de trupe la granițile din spre Austria și Germania, e datoria celoralalte puteri, ca sĕ caute a împedeca pe Rusia și a nu o lăsa sĕ-și adune atâtea forțe militare la un astfel de loc, după care ușor se poate presupune, că ea se pregătesce mereu pentru a scărmêna cojocul vecinului.

Ḑiariul „Kreutz-Ztg" merge așa departe, încât pretinde, ca Rusia sĕ fie pusă într'o astfel de posițiune, ca ea sĕ înceteze cu mĕsurile sale strategice, ce le observă la granița Austriei, sau dacă nu sĕ și motiveze atitudinea cea atât de bătătoare la ochi prin declarațiuni oficiale; deoarece se teme acest ḑiar, că toate asigurările de pace, ce se fac din partea Rusiei, sunt numai meșteșugiri și vor avea un resultat tocmai contrariu. Nimenea nu poate vorbí de pace și de pretenie, cât timp faptele dovedesc contrariul, de oare-ce acela devine mai suspect și e mai periculos totodată ca acela, care umblă cu planul deschis și nu încearcă a-și ascunde în tot modul intențiunile lui dușmănoase. „Vossiche Ztg" voind a domolí spiritele, apare mai puțin pesemistă ca celelalte jurnale, făcênd următoarele aprețieri: Mișcările de trupe rusesci la granița austriacă poate n'au alt scop decât o demonstrațiune morală contra Austriei, pentru ca aceasta silită sĕ se plece intențiunilor și vointelor rusesci, ori poate că unele cercuri politice din Rusia au creḑut, că așa e mai ușor a ațîța pe Austria sĕ atace și sĕ se încurce într'un rĕsboiu cu Rusia, lipsindu-o prin aceasta de sprijinul Germaniei. Nu-i posibil, ca Rusia sĕ încerce a și pune față în față armatele aliate ale Germaniei și Austriei și nici chiar aceea, că ar avea intențiunea sĕ slăbească forțele Germaniei printr'un atac din partea francesilor.

Aliment la discutarea cestiunii au mai dat și cuvintele țarului, care din incidentul unei sĕrbări a rostit următoarele vorbe: Sunt convins, că în rĕsboiul, ce-l va purta Rusia, cavalerii ordinului St. George se vor arăta tot atât de glorioși ca până acum, ei vor culege laurii victorii pentru mărirea și vaḑa Rusiei.

Tot aici trebue sĕ mai înregistrăm, că pe când starea aceasta abnormală a lucrurilor ține încordată atențiunea bărbaților de stat, în monarchia noastră se vĕd simptoame de tot deprimătoare. Vestitul orator și deputat ceh, Eduard Gregr, a ținut în dieta Boemiei un discurs înfocat, în care atacă vehement pe ministrul de Gautsch și ḑice, că acest ministru trebue delăturat, pentru-că numai așa poporul ceh va putea urma pe calea, ce duce la propășire. Oratorul, fără pic de sfială, înfățișează soartea poporului ceh, care e de tot nemulțămitoare și amărîtă și arată și urmările, ce ar proveni, dacă poporul va mai suporta astă vieață, făcênd apoi apel la cehii, cari sciu sĕ aducă în timpuri critice mari jertfe. Sensațională e și scirea, ce ni se împărtășesce din dieta Dalmației. Aici s'a presentat un proiect pentru introducerea *limbei rusesci* în scoalele medii dalmațiene.

În cele din urmă crisa ministerială din Francia pare a se fi aplanat. Dupăce nici Goblet, care se ḑicea, că e sprijinit din partea rușilor și nici Fallières n'au putut forma un ministeriu din causa neînțelegerilor între consecutivi și radicali, l'a format acum Tirard. Firul telegrafic ne aduce scirea, că presidentul republicei Sadi-Carnot a și subscris decretul, prin care sunt numiți: Tirard, ministru

---

FOIȚA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

(Urmare.)

Când perele erau roșii și frumoase de ți rîdeau ochii, când te uitai la ele, când erau aproape coapte, și „baba grija" aștepta din inimă ḑiua, în care sĕ le culeagă, vedeai numai că numai sunt. .....! Le strîngea cine le strîngea pe toate, de nici coadă nu mai rĕmânea pe pĕr.

I-se întêmplase babei posna aceasta în toți anii d'arêndul, de când pĕrul începuse a da roade, dar ea nu putuse nici într'un chip sĕ afle, că cine-i poate duce ei perele, așa pe nesimțite. Destul își bătuse ea capul, destul pândia ḑiua și noaptea, ca sĕ afle pe hoț dar nu putea sĕ i dea de urmă doamne feresce! Când perele erau aproape sĕ dea în copt, ea de sub pĕr nu se mișca; tot cu ochii la el sta și cu toate acestea dela o vreme nu le mai vedea; par că nu era lucru curat.

Într'o ḑi cum stătea baba noastră sub pĕr, și se uita lung după pere, care erau aproape coapte, eacă că vin pe drum către ea doi călători, pe cari ea nu i mai vĕḑuse nici-odată în vieața ei. Acestia erau: dl Christos cu sf. Petru.

Călătorii cum ajung lângă ea o întreabă de sănătate, și o roagă ca sĕ le dea sălaș preste noapte, căci n'au în sat nici un cunoscut, la care sĕ rĕmână până în ḑiua următoare.

Baba bună de inimă cum era, nu stă mult la îndoială și le spune, că le dă din toată inima din cât are și poate, și îi chiămă în bordeiu.

Călătorii, cari se vede, că erau tare osteniți de drum, cum au întrat înlăuntru, s'au ghemuit într'un unghiu al bordeiului și au și adormit numai decât.

Des de dimineață, până când nu rĕsărise încă soarele, călătorii erau în picioare gata de drum.

Mai înainte de a-și lua rĕmas bun dela baba, care îi găzdui-se preste noapte, a ḑis unul dintre ei, care era sf. Petru — către ea: Muere bună, fiind că nu ți-a fost urît de noi, și ne ai primit de am dormit la tine preste noapte, n'am vrea sĕ plecăm și noi deací ca dela o moară stricată, fără sĕ te mulțămim cu ceva; deci cere dela noi, ce vei voí tu, căci aceea fie lucru cât de mare, ți se va împliní, după cum poftesci.

Baba, care nu avea altă grijă de un timp încoace, decât de pĕrul ei, la care îi sta ḑiua și noaptea gândul, fără de a gândi mult că oare ce ar fi mai bine sĕ ceară dela sf. Petru, ḑice către el:

Eu oameni buni și ai lui D-ḑeu, dacă e vorba de așa, că ori ce dorință a mea puteți sĕ mi o împliniți, n'ași cere multe — numai nu sciu ḑĕu dacă mi s'ar puté împliní. A-și vrea sêrmana de mine, că: ori cine s'o suí în pĕrul acesta ce-l vedeți înainte-ve, afară de mine, ca sĕ culeagă pere, acolo se remână încurcat între crengi, și sĕ nu sĕ poată da jos până atunci, până când nu voiu ḑice eu.

Bine! 'i-a ḑis atunci sf. Petru, fie ție după cum poftesci — și au plecat mai departe amêndoi călătorii.

Biata babă grija cum a auḑit ea vorbele acestea, a rĕsuflat numai decât mai ușor, și toată grija și supĕrarea ce o muncea, i s'a luat deodată dela inimă. Nu-și mai găsia loc de bucurie, când îi venia în minte cum o se vadă ea pe hoțomanul ce i tot fură perele, prins în pĕr, ca într'o câpcană. Dar apoi când se mai gândia cum o sĕ culeagă ea perele cele frumoase, cum o sĕ-și îndulcească inima cu ele, i venia se sară în sus de bucurie, credeai, că toată lumea e a ei.

*

Trecuse câtă va vreme de când cei doi călători umblase pe la baba grija, și perele din pĕr erau coapte — puteai ḑice, cum se cade. O ḑi, două își pusese baba de gând, ca tot sĕ le mai lase neculese, pentrucă acum și așa nu mai avea nici o teamă, că i-le o mai fura cineva.

Chiar în ḑiua când avea de gând sĕ le culeagă — era o ḑi frumoasă — eacă se apropie de bordeiul ei o babă slabă și urîtă, pe care cum a vĕḑut-o baba grija i s'a sculat pĕrul în cap de frică. Aceasta era moartea. Ea se apropie numai president și de finanță; Flourens, ministru de esterne, Falliéres de iustiție; Sarrien de esterne; Faye, ministru de instrucțiune; Mahy, de marină; Dantresme, de comerciu și Viette de agricultură. Încă nu se scie, cine va ocupa portofoliul rěsboiului; se vorbesce numai, că a fost îmbiat cu el generalul Logerot.

În România domnesc mari frecări între partidul liberal și al oposițiunei. Cetățenii din capitală ai partidului liberal-național au avut o întrunire, la carea după mai multe discursuri a fost salutată cu mare entusiasm următoarea moțiune: Față cu atacurile violente ale oposițiunei contra guvernului și partidului liberal, căruia se datoresce starea de ađi a României independente și respectată, dar chiar tronului, a cărui legătură cu națiunea s'a cimentat prin sângele věrsat pe câmpul de rěsboiu, și în care țeara a gătit o pavađă și o condițiune de pace și de prosperitate interioară, cetățenii capitalei strîns uniți în jurul tronului, protestă cu cea mai mare energie contra unor asemenea uneltiri dușmane intereselor țerei și sunt gata a face toate sacrificiile pentru ca partidul liberal, al carui șef este I. C. Brătianu sě-și poată continua opera de ridicare și de intărire a României.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

(Incheere.)

Agnita, în 23 Novembre vechiu 1887. În Nr. 88, unde s'a fost retăcut sub nota redacțiunei mai multe casuri de abus comise de părintele Moldovan și socrul seu, am arătat mai pe larg, cum au denunțiat și calumniat p. Moldovan pe protopresbiterul seu, scriind pe plată, și tot acolo am arătat casuri concrete de abus, unde p. Moldovan în cause divorțiale au fungat ca defensor și comisar investigătoriu, și așa sub diferite preteste a încassat dela o partidă până la 100 fl. fără ca sě-i folosească ceva.

Mai afirmă p. Moldovan: că dênsul n'a făcut alte rațiocinii în tract decât în Marpod și Chirpěr și pentru amêndouě s'a dat absolutoriul. Eu sciu dela mai mulți preoți, că părintele Moldovan a făcut în mai multe locuri rațiocinele bisericesci și absolutoare nu s'au dat de cătră P. V. Consistoriu. În Marpod sciu positiv, că nu este absolutoriu pentru rațiociniul făcut de Moldovan, și cumcă nici în Chirpěr nu este, dovedesce următoriul document:

Nr. 139/1885. Onoratului comitet parochial în Chirpěr!

Reîntornênd cu aceasta documentele speșelor rațiociniului din anul 1882 în numěr de 16 darabe sě aduce la cunoscința onoratului comitet, că pentru rațiociniul acelui an dela M. consistoriu archidiecesan nu se poate da absolutoriu sě așteaptă însě ca rațiociniul anului 1883 sě fie compus după toate prescrisele în vigoare.

Nochrichiu, în 14 Februariu, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
G. Maier,
adm.

Acesta este pretinsul absolutoriu al p. Moldovan pentru rațiociniul bisericesc din Chirpěr, făcut de dênsul de trei ori în decurs de 3 ani până în anul 1885, pentru care de trei ori a luat plată din cassa bisericei. Din 1885 până acum s'au primit 2 absolutoare pentru rațiocinele din 1883 și 1884 făcute de parochul local și cel din anul 1885 este înaintat spre censurare.

De aci încă se poate vedea iubirea de adevěr a păr. Moldovan la scrierea de corespondințe, și dacă eu nu-i produceam document de nou me timbra de mincinos.

Mai đice păr. Moldovan că, urme de progres în tract nu vede, căci este Octobre și învěțămêntul nu s'a început deși din mai multe comune protopopul a ridicat tacsele de concurs totuși acelea nu s'au publicat. Este adevěrat, că concursele nu s'au publicat și vrênd și eu a me convinge, ce e causa, am aflat, că protopresbiterul a și trimis toate tacsele încassate cu concursele din respectivele comune; dară fiindcă protopresbiterul n'a băgat mâna în buzunariul seu sě trimită tacsele pentru comunele restante ca în anul trecut, concursele nu s'au publicat. Aceasta și dta părinte o puteai afla, dacă te interesai de adevěr, și nu ți-ar plăcea sě faci din toate nimicurile casus belli.

Despre întrunirea scaunului protopopesc și a sinodului, din care faci și dta parte p. Moldovan, tocmai că nu sunt advocatul nimerui nu pot sě-ți dau nici o deslușire, cei chemați a te lumina în privința aceasta 'și vor face datorința.

Mai repețesce părintele Moldovan aserțiunea mea din prima corespondință, în care eu m'a-și fi lăudat al sprigini, dacă eu voiu cunoasce, că lucră după adevěr și dreptate.

Nu me lapěd nici acum p. Moldovan de promisiunea, ce ți'am făcut o atunci, numai pagubă, că la dta nu se vede nici un adevěr. Eu nu vreau a-ți face nici o concurință la clienții dtale, cărora le scrii neadevěruri asupra șefului dtale pe plată. Dta învrășbești cu vorba și cu peana plătită spiritele credule ale locuitorilor din acest tract, vrei sě fac și eu așa? la așa ceva nici odată nu me voiu dimite și nici nu te voiu spriginí.

Ce se ține de scoala zidită în Șulumberg, dta susții a cunoasce mai multe Musce ca mine, și ai fi vorbit cu toate, se poate și aceea, dară eu tot din Șulumberg sunt mai bine informat ca dta — cum e, cum nu e, scoala s'a ridicat cu destule greutăți, pe cari în prima linie au avut a le suporta protopopul cu parochul, și dacă acum esci dispus a mai lucra și acolo la arătări pentru plată, nimenea nu-ți dispută dreptul, căci dta esci omul geșeftului, și care subscriu sunt responsabili. Destul, că scoala e făcută, și este un adaus la celalalt progres din tract.

Comuna Chirpěr în 12 ani sub conducerea socrului dtale n'a putut sě se apuce de zidirea casei parochiale, și nu se apuca nici în alți 12, măcar că p. Maier în tot anul da mâna cu fie-care poporean, ba odată chiar și dta ai dat mâna cu toți poporenii din Chirpěr, obligându-i sě zidească casa parochială și aceea tot nu s'au zidit, până când n'a venit omul faptelor actualul protopresbiter, n'a dat însě mâna cu nimenea în aceasta privință și măcar că concesiunea consistorială a venit numai în luna lui Septembre casa se află sub coperiș. Acesta încă nu e progres? Dta poți și aci lucrând pe plată cuiva sě dovedesci, că rěu s'a manipulat la aceasta zidire.

Dta me îndatoresci p. Moldovan a aduce aminte protopresbiterului cuvintele Ilustrității Sale dlui Iacob Bologa, rostite în casa dlui Ioachim Părău în presara alegerii. „Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locui frații împreună.“ Spune dta părinte, dacă esci așa iubitoriu de pace și nu esci malcontent, pentru ce îndată după alegere ai dispărut și n'ai vrut sě iai parte la masa alegětorilor cu frații dimpreună? ce ț'au fost stricat și cu ce te a fost supěrat alesul? Pentru ce la instalarea dênsului, când s'a presentat toată suflarea din tract nu mai dta te ai ascuns ca buha de lumina đilei? N'ai avut ochi ca sě te uiți la acela care au fost preferit față cu neînsemnata dtale persoană. Atunci n'ai sciut, că e frumos a locuì frații împreună pentru că prin purtarea dtale te separezi singur de către toți frații.

Veđi dară părinte Moldovan! nu eu am înălțat pe protopresbiterul pe ultimul cuiu al scării de ceară precum afirmi dta, ei dênsul singur ș'a format o scară tare prin studiu și merite recunoscute și de alții, pe care s'a suit și e sigur, că nu va cădé. Dta însě ai voit a te suì pe o scară, la care în viața dtale n'ai fost în stare a-i pune cuiele trebuincioase și acum te încerci a i le pune prin neadevěruri și calumnii, dară te asigur că nu-ți va succede. Mergi numai pe calea ce ai apucat-o și te vei convinge totuși, că rěu lucriĭ, ce lucriĭ, dară va fi prea târđiu — dixi.

G.

Brașov, 10/30 Noemvre, 1887. Dle Redactor! În epistola din urmă Ve promisesem, că Ve voiu scrie ceva despre viața noastră socială de aici. E delicat lucru a scrie în aceasta privință, căci e greu a nimerì aprețiarea lucrurilor după adeverata lor stare.

O fac aceasta însě în mângăirea și mulțămirea ce o simt la frumoasa direcțiune, ce au luat lucrurile aici la noi de un timp oarecare încoa e, întru cât privesce reuniunea de gimnastică și cântări și viața socială în și afară de aceasta

Reuniunea noastră de gimnastică și de cântări între alte scopuri, ce le urmăresce ea, are în vedere mai vêrtos promovarea culturii sociale.

Și ce e mai detestabil pentru o națiune, mai ales între împregiurările noastre politice de ađi ca nisce relațiuni sociale sarbede, reci sau chiar divergente?

Un popor încumbe înfluinții popoarělor străine cu atât mai rapid și sigur, cu cât mai anevoioasă îi este înțelegerea reciprocă a membrilor lui, cu cât mai rece e legătura frățească între sine și cu cât mai isolați și fără interes comun trăesc ei unii cu alții. Mai multă atențiune și îngrijire asupra acestor momente se recere pe lângă toată responsabilitatea dela inteligența, de care dispune numitul popor.

Și cu drept cuvênt aceasta, pentru că aceasta singură este consciă de esistența sa și a semenilor sei precum și de condițiile lor de esistință.

S'a mai scris cu alte ocasiuni despre împregiurările noastre naționale locale de aici și în special despre cele ale reuniunei menționate. Se arata atunci și unele porniri cu prospecte prea puțin mulțămitoare pentru viitor, astăđi din contră me aflu în plăcută posiție a constata în toate direcțiunile lucruri, cari stau într'un raport direct real cu aspirațiunile noastre naționale românesci

Ca sě rěmân în cadrul reuniunei, despre care e vorba, nu pot ca sě nu arăt la acest loc cu satisfacțiune avêntul ce și l-a luat aceasta de un timp oarecare încoace, dar mai vêrtos dela venirea dlui N. Popoviciu în mijlocul nostru și a ocupat locul de conducětor artistic musical la atâtea corporațiuni de felul acesta, câte avem noi aici.

Pe când erau cercetate probele de cântări mai nainte numai ca un lucru de puțin interes, pe atunci astăđi s'a încatenat intelegința română în sinul numitei reuniuni cu un zel și o căldură cu totul deosebită.

E adevěrat, că convenirea din urmă, carea a produs resultate atât de strălucite n'a fost atât de indesuită de public, precum s'ar fi asceptat ca prima întrunire în giurul zelosului noului conducětor de musică; aceasta împregiurare se esplica de sine și-și are urmarea din nisce motive cu totul străine, de vr'o rěceală, ce s'ar presupune, că esistă la românii brașoveni între sine. Da, căci chiar indiferentismul detestabil, ce se părea mai nainte, că prinde rădăcini între inteligenții unei branșe de ocupațiune și între alții, a început a nu se mai arăta nici măcar la părere.

Împregiurarea a adus cu sine, ca de astădată sě nu se poată ficsa convenirea colegială într'alt timp decât într'o đi de post, carea a fost Vinerea 13/25 l. c. Aceasta e de ajuns a se puté înțelege, că familiile, cari din considerare la obiceiul crestinesc susținut între membrii lor, au trebuit sě renunțe la o petrecere, unde se ocasionează întrunirea aproape a tuturor românilor de aici, ba chiar și din giur. Considerând, după cum am đis mai sus succesul splendid al esecutărei programului producțiunei, putem fi convinși, că reuniunea brașoveană de gimnastică și cântări va deveni earăși aceea ce a fost ea în cei dintâi ani ai vieții sale.

Și alte binefăcětoare urmări a mai adus cu sine consolidarea recentă a vieții noastre sociale. Îmbunătățiri culturale economice pentru mult cercatul nostru popor spre scopul ușurărei jugului miseriei în lipsa de isvor de câstig, precum durere, e casul foarte simțitor în Șcheiul Brașovului, sunt fapte evidente foarte laudabile și demne de imitat ale inteligenții fruntașă a Brașovului. Familii foarte numěroase sunt aici în Șcheiu, cari nu se pot deslipí de lângă vatra focului pentru de a cerceta scoala barem în anii deobligați prin lege, din causa miseriei economice, urmate din secarea repentină a isvoarělor de câstig. Oamenii nostriĭ chemați a fi patres populi, au început a alina lacrimele obidate ale copiilor lipsiți prin îmbrăcare și indeletnicire la lucruri ușoare și folositoare totodată. Dea Dđeu sě se sporească necurmat astfel de binefăcětoare prospecte pentru viitorul poporului nostru.

Un observator.

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Tot în anul 1800 fundatorii făcù representanțiune la magistratul din Brașov, că compania grecească din Brașov numai în minoritate constă din greci, eară maioritatea membrilor o fac românii, serbii și bulgarii, că și ei cer, că așa, după cum companistii fără deosebire de naționalitate sunt în drept a participa la administrarea bisericei, în asemenea mod sě fie îndreptățiți și cetățenii gr. or. fără deosebire de naționalitate. Adevěrul acestor afirmațiuni îl constată și magistratul printr'o conscriere oficioasă a membrilor companisti după naționalitate și o representațiune așternută guvernului, đicênd, că el (magistratul) nu cutează a lua decisiune în aceasta causă.

La aceste representațiuni a urmat ordinațiunea cancelariei dela curte din 24 Aprile 1800, prin care

---

decât de baba grija și începe a-i spune: că sě se gătească iute și de grabă, căci ea e moartea, și a venit se o ducă de pe lume.

Cum a věđut biată baba noastră pe moartea dinaintea ei, spunêndu-i că a venit sě o ducă de pe lume, unde nu mi-a început a plânge, a-și smulge pěrul din cap și a se văieta, de-ți era mai mare mila se o fi věđut.

Dar moartea nu prea sta mult la taifas cu nimenea și nici nu caută în hatîrul nimenui când are odată porunca ca sě-l ducă. I mai spune încă odată babei, că se dea iute sě se gătească că n'are vreme de zăbovit, și după ce a věđut că nu se poate înțelege cu ea, amețită de jumětate o luà în brațe și păși înainte.

Sêrmana babă cum se văieta și se svêrcolea în brațele morții, care pâșia încet, încet înainte, i vine deodată în gând perele ei cele frumoase pe care tocmai stetea gata sě le culeagă, și nu se putù oprí de a nu đice tânguindu-se cătră moarte: Bine věd acum că toată jalea și tot plânsul meu nu ți pot înmuia inima, ca se mě mai lași se trăesc cât de puțin, dar măcar atâta fie-ți milă de mine, și-mi rupe din pěrul de dinaintea bordeiului meu vre-o câte-va pere, și dă-mi sě le gust, -- apoi dumě cu D-đeu.

(Va urma).

earăşi se interpretează rescriptul dela anul 1796 în acel sens, că românii, cari sunt membrii ai campaniei grecesci, sĕ fie egali îndreptăţiţi cu ceialalţi membrii ai companiei, dar că cetăţenii români sunt în sensul susnumitului rescript eschişi dela biserică.

Astfel la anul 1800 vedem o biserică grecească cu membrii români, cari ca atare aveau egale drepturi cu grecii.

Deoarece compania grecească nu voia sĕ scie nimica de autorităţile superioare şi anume de autoritatea bisericească, şi deoarece limba română după împregiurările esistente era necesitate imperativă pentru biserica din cetatea Braşovului, de aceea prin mai multe ordinaţiuni şi anume printr'o ordinaţiune din 6 August 1806, s'a luat disposiţiune, că la biserica din cestiune, „pro templo disunito comuni“ sĕ se aleagă asemenea preot, fie din străinătate, fie din patrie, care sĕ scie bine limba greacă cât şi cea română, tot deodată se face atentă compania grecă, ca sĕ se abţină dela orice volnicie, deoarece preotul dela biserica aceasta este supus episcopului neunit din Transilvania, tocma aşa ca ori-care alt preot neunit.

Prin aceste ordinaţiuni limba română, modificându-se rescriptul dela anul 1796, s'a întrodus din nou în biserica Sf. Treimi din cetatea Braşovului şi astfel preḑisul rescript s'a modificat mai în toate punctele sale esenţiale. Un singur punct a remas neschimbat şi adecă acela, că parochul dela despomenita biserică stă sub autorităţile bisericesci ale patriei.

Deoarece, după cum am arătat mai sus, limba română prin o nouă ordinaţiune, urmată după rescriptul din anul 1796 se întrodusese din nou în biserică şi deoarece, după cum este constatat, membrii români ai companiei grecesci, cari erau egal îndreptăţiţi ca şi grecii în biserică, erau în numĕr mare, de aceea aflăm, că după anul 1806 se alege din nou paroch român la biserica din cetatea Braşovului şi încă fără a se alege şi paroch grec, astfel că până la anul 1820 a fost aplicat numai preot român la biserica numită.

Aci este de observat, că dela înfiinţarea bisericei Sf. Treimi din cetatea Braşovului până la anul 1820 au fost aplicaţi unul după altul patru preoţi români adecă: Popa Petru din Câmpina, Macarie dela mânăstirea Sinaia, George Hannez şi Nicolae Panovici din Ardeal.

Dela anul 1821 relaţiunile dela biserica din cestiune din nou s'au schimbat.

În principatele române se inscenase sub numele de „eteria“ sub conducerea principelui Ipsilanti lupta grecilor contra turcilor pentru libertate, spre potolirea acestei revoluţiuni turcii năvăliră în principate, eară eteristii greci fugiră în toate părţile, mulţi trecură carpaţii şi se aşeḑară în Braşov, unde fură primiţi în sinul comunei bisericesci dela S-ta Treime. Prin acest sucurs elementul grecesc se întărì în un mod considerabil, eară românii îşi perdură maioritatea în biserică.

Şicanele pricinuite de maioritatea greacă faţă de minoritatea română precum şi aceea împregiurare, că prin ordinaţiuni ulterioare ale autorităţilor politice limba română fuse din nou eschisă din biserică siliră pe români sĕ şi înfiinţeze o capelă pentru sine până la timpuri mai bune, pentru ca sĕ-şi poată implinì necesităţile religioase neturburaţi.

La anul 1832 românii cumpĕrară o casă în cetatea Braşovului şi în aceasta casă, şi deschiseră o capelă pentru ei cu încuviinţarea mai înaltă în butul oposiţiunei, ce sasii şi deastădată făcură românilor.

Partea cea mai mare a românilor eşiră din biserica Sf. Treimi şi se duseră la capela lor de nou înfiinţată fără a abḑice de dreptul la biserica Sf. Treimi, din contră 'şi susţineau acest drept, cerênd vindecarea nedreptăţii.

Ca dovadă, că românii la anul 1832 n'au abḑis la dreptul lor asupra bisericei, servesc cercetările comisionale urmate la anii 1837 şi 1844.

Din causa întărirei unui călugĕr grec dela muntele Ahtos drept paroch la biserica St. Treime urmà decretul aulic din 10 Februariu 1848, prin care se dispune, că în privinţa bisericei din cestiune şi asupra îndreptăţirei românilor la acea biserică, se puse în vedere o nouă cercetare cu considerare la actele fundaţionale, sau după cum se ḑice în tecstul latin, „paenes regressum ad ante acta.“

Abia de un an fusese ales şi întărit fericitul Andreiu **Şaguna** de episcop al diecesei gr. or. din Ardeal. Acest prelat vrednic, ocupând scaunul episcopesc, fù atât de ocupat cu cestiunile generale ale diecesei sale, încât la începutul regimului seu nu se putù ocupa cu afacerea bisericei sf. Treimi, care în tot casul constitue o afacere de interes special.

Abia la anul 1857 avù ocasiune sĕ dispună în aceasta cestiune.

În numitul an parochul grec aplicat la biserica Sf. Treimi fù acusat la scaunul episcopesc pentru nemoralitate, din care causă acel paroch fù destituit în cale disciplinară şi înlocuit printr'un administrator, adecă prin preotul din Zernesci, Părintele Bartolomeiu Baiulescu, care a servit în numita biserică în limba română dela anul 1857 până astăḑi, adecă în decurs de 30 de ani.

La început acest preot servia numai pentru greci şi puţini români, findcă partea cea mai mare a românilor se afla încă în capela lor, la anul 1866 însĕ murind parochul dela capela românească Toma Vasiliu şi fiind-că aceea capelă pentru comuna românească era prea mică şi din causa zidirei invechite, chiar periculoasă, la ordinul P. Veneratului consistoriu fù închisă, eară comuna românească avisată a se întoarce earăşi în vechia lor biserică, în care a cuma se ţinea serviciul în limba lor, conform vechei dorinţe a românilor.

(Va urma.)

Varietăţi.

* (**Alegeri de deputaţi pentru congres.**) Cetim în „Foaia Diecesană:“ de deputaţi preoţesci sunt aleşi în cercul: Caransebeş, Filaret Musta protosincel; Mehadia, Michail Popovici protopresbiter; Ciacova, Paul Miulescu protopresbiter; Lugoş, Dr. Georgiu Popovici protopresbiter; Buziaş, Alecsandru Ioanovici protopresbiter; Oraviţa, Andreiu Ghidiu protopresbiter; Petrovosela, Trifon Miclea protopresbiter; Iam, Filip Adam protopresbiter; Vêrşeţ, Ioan Popovici protopresbiter şi Făget, George Popovici adm.-protopresbiteral. De deputaţi mirenesci sunt aleşi în cercurile: Brebul, (necunoscut încă); Lugoş, Dr. Alecsandru Mocioni; Făget, Constantin Radulescu; Buziaş, Atanasiu Cimponeriu; Ghilad, Aureliu Drăgan; Vêrşeţ, Martin Ţapu; Iam, Ilie Trăilă; Sasca montană, George Szerb; Oraviţa, Ilie Trăilă (de douĕ ori), Bogşa, Iuliu Petric; Caransebeş, Ioan Bartolomei; Ohaba-bistra, Ioan Popovici; Teregova, Patriciu Drăgălina; Domaşnia, Ilie Curescu; Mehadia, Leontin Simonescu; Prigor, Stefan Velovan; Bozovici, Iulie Novac: Biserica albă, Ioan M. Roşu; Alibunar, Simeon Moldovan; Satul nou, Petru Tisu.

* „Biserica şi scoala“ scrie: Joia trecută s'au ţinut alegerile pentru deputaţii congresuali din cler în cercurile şi respective colegiele electorale apartinetoare la jurisdicţiunea consistoriului aradan. Dintre alegerile, despre cari am primit raport până acum, aflăm, că în cercurile Arad Radna s'a ales deputat congresual preoţesc: părintele protopresbiter Vasiliu **Beleş**, în cercul Siria-Ienopolea părintele Vasiliu **Mangra**, profesor de teologie; în cercul Timişioara-Banat-Comloş, părintele protopresbiter Meletiu **Dreghiciu**; în cercul Lipova-Vinga părintele Augustin **Hamsea**, asesor consistorial.

* (**Aniversarea de 70 ani a superintendentului Dr. G. D. Teutsch.**) Cu aceasta ocasiune din partea institutelor evangelice de învĕţământ din loc s'a făcut iubiliarului Dumineca seara la 7 oare un conduct frumos de torţe. Acest conduct sub sunetul capelei orăşĕneşci, după ce a ajuns la locuinţa iubiliarului, unde chorul scolar a esecutat douĕ piese, directorul seminarial I. Konnerth prin o vorbire potrivită arată meritele cele mari ale iubiliarului. După ce cuvintele vorbitoriului au fost finite prin un viu „sĕ trăiască“ din toate părţile, superintendentul dă espresiune prin o vorbire călduroasă şi părintească mulţămirii sale pentru ovaţiunile, ce i-se aduc. Mai intonând corul scolar, încă o piesă conductul se puse în mişcare, fininduse prin aceasta serenada.

Tot dumineca seara la 8 oare în sala „Impĕratul roman“ a fost o convenire a oaspeţilor veniţi. Cu această ocasiune un public numĕros nu numai din Sibiiu ci şi din provincie umplea sala, care rĕsuna prin piesele de cântări esecutate de capela orăşenească şi de reuniunile germâne din loc.

Mai multe deputaţiuni din ţinuturile locuite de sasi sosiră spre a felicita pe iubiliar.

Insemnăm, că tot cu aceasta ocasiune s'a conferit iubiliarului din partea comunităţii cetăţii Sibiiului **dreptul de cetăţean de onoare al** cetăţii Sibiiu.

La banchetul dat în onoarea iubiliantelui a participat şi Escel. Sa I. P. S. dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, şi a ţinut un frumos toast în limba română, despre influinţa culturală a poporului săsesc asupra românilor din fundul regiu şi despre influinţa culturală, ce o a avut preste tot poporul săsesc în Transilvania.

* Inaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică a recomandat tuturor scoalelor de fete din patrie modelele pentru lucruri de mână femeesci şi cu deosebire pentru chindisit, cari sĕ pregătesc în cel mai gustos mod de firma Béla Kemény et Comp. în Budapesta (Piaţa Kristof Nr. 6).

* (**Stipendii.**) Cu începutul anului curent scolar au devenit vacante următoarele stipendii din fondul de studii al fostului confiniu militar unguresc (bănăţean): Pentru ascultătorii la Universităţile din Budapesta sau Cluş un stipendiu de 420 fl.; şi douĕ cu câte 320 fl; pentru politechnicul din Budapesta douĕ stipendii de câte 300 fl., şi pentru studenţii la scoalele medii earăşi douĕ stipendii de câte 150 fl. Pentru conferirea acestor stipendii pot recurge numai copii de ai fostilor grăniceri din comitatele Caraş-Severin, Timiş şi Torontal, cari frecuentează cu succes eminent universităţi, politechnic, resp. gimnasii sau scoale reale. Petiţiunile îndreptate către ministrul ung. reg. de culte instruite cu documentele de lipsă, au a fi predate până În 15 Ianuariu cal. n. anul viitor la direcţiunea acelui institut, în care studiează doritoriul de a recurge.

* (**Bugetul ministeriului de finanţă.**) In 12 Decembre comisiunea financiară a casei deputaţilor s'a ocupat cu statorirea bugetului ministeriului de finanţă. La rubrica „întrate din dările directe“, ministrul preşedinte Tisza a declarat, că până la sfêrşitul lunei Novembre acelea sunt de 89, 262,000 fl. In Decembre anul trecut au întrat 8 $^1/_2$ milioane, dacă în luna lui Decembre anul acesta vor întra tot atâtea, ceace sunt simptoame, că se va întêmpla, resultă ca întrate din dările directe pentru anul curent sunt 97 $^1/_2$ milioane. Dacă se adaugă pe lângă aceste sumi dările de transport şi nouĕle aruncuri, resultă o sumă cu mult mai mare, decât cea preliminată pentru 1888 cu 89,400,000 fl.

In urma acestor desluşiri din partea ministrului preşedinte, referentul Hegedüs recomândă bugetul spre primire. La observările lui Helfy şi Horansky cu privire la nouĕle disposiţiuni de a mărì dările dl Tisza rĕspunde, că budgetul e statorit în cel ma riguros mod, şi că medicii, advocaţii cetăţilor provinciale plătesc dari foarte mici. Dupăce încă odată Warhmann dă pe faţă neliniscitea sa cu privire la realitatea bugetului, acesta fără schimbare fù votat.

* (**Convenţiunea comercială între Austro-Ungaria şi Italia.**) În 7 Decembre n. s'a subsemnat convenţiunea comercială între Austro-Ungaria şi Italia. Foile italiene laudă succesul cel repede al pertractărilor şi salută cu bucurie resultatele obţinute în noua convenţie, care va întra în vigoare cu 1 Ianuariu, 1888.

* (**Starea sanitară a principelui de coroană german.**) După scirile, cari zilnice sosesc din San-Remo la Berlin, resultă, că principele de coroană merge din ce în ce spre bine. Deşi boala de gât nu este cu desĕvêrşire delăturată, cu toate acestea vocea este cu mult mai intensivă. Apetitul principelui e bun, la ceeace contribue în un mod însemnat şi desele escursiuni în diferite părţi ale oraşului. In timpul din urmă mai mulţi prinţi şi prinţese din Europa merseră la San-Remo spre a-şi esprima durerea lor faţă de suferinţele, ce a avut sĕ indure clironomul german.

* (**Pregătiri militare rusesci.**) În timpul, când se vorbesce atât de mult despre concentrarea de trupe la limitrofele monarchiei noastre, a apărut o scriere intitulată „Rĕsboiul cel mai de aproape al Rusiei“, al cărei autor e un militar cu vederi foarte largi în privinţa aceasta. După cele ce se spun în această scriere, în cercul Varşoviei de present sunt staţionate 192 batalioane infanterie, 98 escaderoane cavalerie, 64 baterii, abstrăgênd trupele, cari în continuu se aduc în aceste părţi.

* (**Reuniune medicinală-higienică.**) În urma iniţiativei luată de reuniunea pentru sciinţele naturale transilvanene din Sibiu, în scopul înfiinţărei unei secţiuni medicinale-higienice, comitetul acelei reuniuni a invitat pe ḑiua de 9 a l. c. n. pe toţi medicii militari şi civili din Sibiiu şi din împregiurime la o convorbire. In această adunare, compusă din cercurile cele mai competente ale personalului sanitar şi destul de bine cercetată, s'a recunoscut necesitatea înfiinţărei unei atari secţiuni a reuniunei sus numite, luându-se în privire activităţile acelei secţiuni, localul recerut, convenirile şi biblioteca ei importantă, unde vor avea loc scrierile celor mai multe academii de sciinţe şi ale societăţilor Europei şi Americei, alegêndu-se totdeodată şi un comitet, care are sĕ compună statutele secţiunei, sĕ decidă asupra referinţii cu reuniunea pentru sciinţele naturale, şi sĕ facă cunoscută conchemarea unei adunări generale.

* (**Un cas neplăcut al reginei Serbiei, Natalia.**) Regina Serbiei de present petrece în Florenţa. Pentru a visita frumoasele posiţiuni ale acestui oraş, ea a întreprins o escursiune în partea numită „Cascine“. Întêmplându-se însĕ, ca caii sĕ

se sparie, mai multe părți dela trăsură fură rupte și numai cu greu fură caii îmblânḑiți, pentru ca regina sĕ se poată da jos și sĕ-și continue drumul mai departe. Nu scim casul acesta sgudui-va pe regele Milan.

E cunoscut, că regina Natalia nu se află în relații bune conjugale cu bărbatul ei, regele Milan.

* (Duel.) Unul dintre cele mai lățite morburi sociali de aḑi e duelul. Nu trece ḑi, în care sĕ nu cadă victime acestui morb, care judecându-l mai de aproape provine numai din o ambiție oarbă. In capitala Ungariei, de altfel vestită prin casurile, ce se întêmplă zilnic în ea, în 10 Decembre. a fost un duel cu pistoale întrĕ douĕ persoane de înaltă posițiune, între deputatul dietal, Edmund Literáty, și advocatul Dr. Eugen Pásztély. Urmarea acestui duel a fost că Edmund Literáty a murit. Casul acesta a produs o mare sensațiune în Budapesta, mai cu seamă că duelanții sunt cumnați și până în ḑilele din urmă au trăit în intime relațiuni.

* (Un aparat pentru astronomie.) În timpul din urmă atențiunea specialiștilor de fisică este îndreptată cu deosebire asupra astronomiei. In acest ram s'a și făcut în timpul mai nou descoperiri, cari pun mintea omenească în uimire. Acestea desigur, că nu s'ar fi putut face, dacă aparatele menite pentru astronomie nu s'ar fi căutat sĕ se perfecționeze din ce în ce mai mult. Un telescop de o mărime estraordinară și de o construcție admirabilă s'a așeḑat de curênd la observatoriul de pe muntele Hamilton, care nu e departe de San-Francisco. Numai linzile au costat 50,000 dolari, abstrăgênd cele lalte părți, ce au costat 40,000 dolari. Greutatea acestui telescop e de 86 centmare și țeava la mijloc are un diametru de 4 urme. Pregătirea acestui aparat grandios a durat mai mulți ani și numai cu greu le au succes opticilor din Paris de a nimerí distanțele potrivite la așeḑarea linzilor precum și la pregătirea lor. Telescopul are toate construcțiunile de lipsă pentru de a sĕ putea face cu el descoperiri nouĕ în astonomiă.

* (Frecuența universității din Budapesta.) Făcênd o comparațiune între numĕrul ascultătorilor universității din Budapesta din primul semestru al anului trecut și între numĕrul ascultătorilor cu finea acestui semestru, se observă, că pe când la unele facultăți numĕrul ascultătorilor a crescut la altele a mai scăḑut. De present universitatea din Budapesta este frecuentată cum urmează: La facultatea teologică sunt înscriși 91 studenți, la cea iuridică 1708, la medicină 1199, la filosofie 361. Computând și numĕrul celor dela farmacie de 237 și al femeilor pentru moșit de 67, resultă o sumă de 3663. Pe când universitatea din Budapesta este cercetată de atâța indviḑi, cea din Cluș numĕră numai 501 studenți și dintre acestia partea cea mai mare cercetează facultatea iuridică.

Loterie

Mercuri în 14 Decembre 1887.

Brünn: 88 16 50 24 77

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.35	98.50
Renta ung. de hârtie	79.05	79.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	93.70	93.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112 —	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.75	99.—
Sorți unguresti cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	148.—
Sorți de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acțiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acțiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri foncțiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorți de stat dela 1860	136.50	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	9.99	5.95
Napoleon	9 98	9.98
100 marce nemțesci	61.85	61.85
London pe (poliță de trei luni)	126 05	126.30

Nr. 357. B. [1751] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merță de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.
2. Dela 100 familii una ḑi de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.
3. Folosința cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă vor avé a-și inainta suplicele instruite conform statutului organic și regulamentulni pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conțelegere cu comit. paroch. resp.

Cupșeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Solnocului.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közétététik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányositásának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 órára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez öszszes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5086/1887. plg [1755] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetősége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 órára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

[1752] 3—6

Vinuri roșii de Verșeț

vechi de mai mulți ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — și fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verșeț.

In urma escelentei și puternicei calități de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1742] 3

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treiḑeci și șeptelea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendariul (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenții europeni. — Servițiul postal și telegrafic. — Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor. — Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii** cu **comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea têrgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Bucurați-ve copiilor!

Espozițiunea de crăciun

a mărfurilor de jucării.

Viena, II., Blumauergasse 23,

ve aduce și de astădată, ce e mai nou, mai elegant și mai eftin, și a arangiat, ținênd cont de anotimp, grupe de mărfuri pentru jucării potrivite atât pentru băieți cât și pentru fetițe; după gustul cel mai bun și cu prețuri încă ne mai pomenite de eftine.

Grupe pentru fetițe dela 2—5 ani.

1 Bucătărie cu mobiliar și vatră de fert.
1 Păpușă atrăgĕtoare cu pĕr și ochi de sticlă.
1 Service pompoase de porțelan.
1 Garnitură completă de saloane vieneze.
1 Teatru cu musică, figuri și decorațiune.
1 Animal cu mechanism.
1 Organisațiune completă a bucătăriei.
1 Coșuleț frumos argintat.
1 Douĕ părechi de tăcâmuri metalice, dimpreună cu scoțitoriul, ce nici odată nu se înegresc.
1 Fer da călcat masiv de oțel.
1 Piuliță cu pisălug.
1 Moriscă de cafea în miniatură, putendu-se în faptă folosí.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun și cu chip frumos.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, podoaba cea mai frumoasă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 65 obiecte de lucs, înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băieți dela 2—5 ani.

1 Car de bere cu vite înhamate și 6 butoae.
1 Cal pompos de balansare.
1 Teatru cu musică, figuri și docorațiune.
1 Coifuri de infanterie.
1 Sabie cu încingătoare de curea.
1 Pușcă, ce se încarcă la basă.
1 Pătrântaș de pele și insignii.
1 Tobă și măiețe.
1 Harmonică de oțel pentru cântarea pieselor frumoase.
1 Adjustarea de paradă în uniforma infanteriei ces. reg.
1 Acrobat, mișcându-și mânile, picioarele și gura.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant.
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun și chip frumos.
1 Lemnar mic cu planul înainte.
1 Animal cu mechanism.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 66 obiecte de lucs, înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru fetițe dela 5—10 ani.

1 Salon de paradă, tapeturi și cu oglinzi în rame de aur.
1 Garnitură de salon vienez.
1 Chiteră cu chee pentru instruarea proprie.
1 Paturi de lemn pompoase și neruinabile pentru nuci.
1 Păpușe, ce nu se strică cu pĕr și cu ochi de sticlă.
1 Credențe foarte frumoase cu uși de sticlă.
1 Masă elegantă cu service de porțelan.
„Mica spălătoreasă conținênd:
1 O trocuță masivă de spălat in adevĕr folosibilă.
1 Căzan de rufe în miniatură, în adevĕr folosibil.
1 Prăvăleac de rufe, în adevĕr folosibil.
1 Service complete de porțelan pentru cafea, ori ceau, cu zugrăveli frumoase, pentru 6 persoane cu tăcâmul seu.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminele pomului de crăeiun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciuni. sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 63 obiecte de lucs înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băeți dela 5—10 ani.

1 Locuri de împușcat mehanice.
1 Țintă și pusci cu capsă, efectuate elegant.
1 Caleidoscop, admirațiunea mare a opticei.
1 Picioare pentru garnitură de scris, constătătoare din 1 stil, creion, și penel de ras.
1 Pompoasa panoramă, călătoria împregiurul pămêntului.
1 Casten american pentru unelte constătătoare din opt bucăți.
1 Pictorul grabnic, cu desemnuri.
1 Joc de pacienț̆ă practic în 6 tablouri.
1. Chiteră cu cheie pentru instruarea proprie.
1 Lemnariul practic cu planul clădirei.
1 Cuglărie mare completă.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori. [1750] 2

Toate acestea 63 obiecte de lucs înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Adressa: **L. Kon's** Spielwaaren-Weihnachts-Ausstellung, **Wien II.,** Blumauergasse, **23.** — Espedarea se face pe lângă rambursă postală, sau trimițênd bani.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4823 Plen.

Cerculariu

către tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Congresul nostru naţional-bisericesc din anul trecut a luat prin conclusul seu din 19 Iuniu (1 Iuliu) 1886, Nr. 142 mĕsuri necesare, pentru ca în viitoriu întrunirea congresului sĕ nu întimpine greutăţi, şi în firul acelora a regulat periódele congresuale aşa, ca procsimul period de trei ani sĕ se încépă cu 1 Octobre 1887 şi sĕ se termine la 30 Septembre 1890; totdeodată a enunciat, că alegerile pentru acest period au sĕ se escrie cu observarea §-lui 150 din Statutul Organic cel mult în termin de trei luni socotite dela 1 Octobre 1887, astfel, ca deputaţii sĕ fie aleşi până la 31 Decembre 1887 şi congresul procsim sĕ se pótă întruní la 1/13 Octobre 1888, avênd a se observá acésta procedură şi la periódele ce vor urmá dela 1 Octobre 1890 încolo.

În considerare deci, că archidiecesa nostră are sĕ fie representată în congresul naţional-bisericesc precum şi celelalte eparchíi câte prin 10 deputaţi din cler şi 20 deputaţi mireni, — pentru esecutarea conclusului congresual provocat mai sus, în cea ce privesce alegerea deputaţilor congresuali, în urma recercărei venerabilului Consistoriu metropolitan din 21 August a. c. Nr. 120/Metr. şi pe basa normelor din Statutul Organic §§. 91, 140 şi 148, prin acésta sĕ ordină în archidiecesa nóstră transilvană alegerea deputaţilor congresuali pe noul period de trei ani computaţi dela 1 Octobre 1887, şi spre acest scop se publică următórele:

I. Împărţirea mai nouă a archidiecesei în 20 de cercuri electorale, şi — cât pentru congres — combinarea a 10 colegii preoţesci câte din două cercuri electorale, fiind deja publicată de aici prin cerculariul din 7 Septembre a. c. Nr. 3414/Plen. pe lângă indicarea locurilor centrale: acum la noua alegere de deputaţi congresuali preoţimea se va grupá în colegii electorale, ér comunele bisericesci în cercuri electorale conform acestei împărţiri; avênd a alege fie-care colegiu preoţesc câte un deputat din cler, şi fie-care cerc câte un deputat mirén.

II. Pentru alegerea deputaţilor din cler preoţimea îndreptăţită se va adunâ la locul central al colegiului **Marţi** în **22 Decembre** vechiu a. c.; ér pentru alegerea deputaţilor mireni se vor întruní sinódele parochiale estraordinare **Dumінecă** în **20 Decembre** vechiu a. c., premergênd anunciarea sinodului cu opt ḑile înainte, adecă la **13 Decembre**; în fine colegiile mirenesci, compuse pentru fie-care cerc din bărbaţii de încredere ai singuraticelor sinóde parochiale, se vor întruní la locul central al cercului **Marţi** în **22 Decembre** vechiu a. c. pentru actul scrutiniului.

III. La fie-care colegiu electoral preoţesc este denumit câte un comisariu consistorial din cler, şi la fie-care cerc electoral, respective la colegiile de scrutinii mirenesci, câte un comisariu consistorial mirén. Acesti comisari au sĕ conducă fie-care la locul seu actul de alegere, respective de scrutiniu; deci conspectul lor se aclude la cerculariul present sub ·/. cu acea observare: că la cas, când vre-un comisariu, fie preoţesc, fie mirén, s'ar vedé împedecat dela împlinirea misiunei sale: acela are sĕ facă numai decât arĕtare la consistoriul archidiecesan pe lângă restituirea comunicatelor; décă însĕ dela consistoriu nu ar urmá până la ḑiua alegerii, respective a scrutiniului, denumirea altui comisariu; séu décă împedecarea comisariului ar întreveni numai în momentul suprem, dóră chiar la alegere, séu la actul scrutiniului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoţesc, respective ai scrutiniului sunt autorisaţi a-şi alege un suplent al comisariului consistorial, care sĕ îndeplinéscă tóte agendele comisariale.

IV. Instrucţiunile pentru procedura la alegerile deputaţilor congresuali, emise la ocasiunile din trecut şi completate după esperinţele mai nouĕ, sĕ publică în §§-ii, ce urméză în contecstul acestui cerculariu, şi se recomêndă tuturor celor interesaţi pentru desvoltarea salutară a instituţiunilor nóstre bisericesci, ca nu numai sĕ studieze bine şi sĕ observe esact aceste instrucţiuni la procsimele alegeri, ci sĕ le şi conserve cu grige pentru viitoriu, când póte se va face numai provocare la ele, fără a se mai publicá. Aceste instrucţiuni sunt:

A. Pentru alegerile deputaţilor din cler.

§. 1. Oficiul protopresbiteral, nemijlocit după espedarea cerculariului consistorial, compune după formulariul aclus aici sub *A)* atâtea liste separate, câte sunt colegiile preoţesci, la care aparţine preoţimea din tractul seu; în fie-care listă petrece numai preoţimea, ce aparţine colegiului respectiv; apoi listele acestea le trimite cu ocasiune sigură, prin postă séu prin espres, la adresa respectivilor comisari consistoriali preoţesci, adecă fie-căruia o listă pentru colegiul seu.

§. 2. La terminul ficsat pentru alegerea deputaţilor preoţesci (astadată Marţi, în 22 Decembre a. c.), precis la 11 óre antemeridiane, se adună preoţimea la locul central al colegiului, căruia aparţine, anume în localul, care va fi designat prin comisariul consistorial, şi acolo sub presidiul comisariului se constitue în colegiu electoral, alegêndu-şi doi bărbaţi de încredere şi pentru purtarea protocolului un notariu.

§. 3. După constituirea colegiului electoral urméză verificarea preoţimei din tóte comunele, care aparţin acolo, fără considerare décă sunt toţi presenţi séu ba. Acésta se face în rêndul listelor întrate de la oficiile protopresbiterale, eventual după cunoscinţa publică, ce o au cei presenţi. Décă se nasce vre-o îndoiélă asupra îndreptăţirii vre-unuia, cestiunea se decide cu maioritatea voturilor şi resultatul se petrece la protocol. Listele întrate dela oficiile protopresbiterale se aclud la protocol, ér cei verificaţi se petrec după nume într'o listă generală, carea verificată de colegiu se aclude asemenea la protocol, cu indicarea caracterului şi locuinţei fie-căruia.

§. 4. Terminată verificarea, colegiul trece numai decât, séu eventual după o consultare confidenţială, la alegerea unui deputat din cler pentru congres. Alegerea se face séu prin votare publică, séu décă cere o terţialitate a celor presenţi, prin o votare secretă. În tot casul ordinea votării este acésta: comisariul consistorial chiamă pre alegĕtori, unul câte unul, după cum sunt petrecuţi în lista generală, şi fie-care alegĕtor 'şi dă votul seu cu graiu viu, ér în cas de votare secretă pune în urna pregătită spre acest scop o şedulă, ce conţine numele întreg al individului, pre care-l doresce sĕ fie deputat.

§. 5. Notariul colegiului sub controla preşedintelui comisariu şi a bărbaţilor de încredere petrece în însuşi protocolul colegiului după numerii curenţi numele fie-cărui votant, şi alăturea în altă rubrică continuativă votul fie-căruia, adecă numele candidatului, căruia şi-a dat votul seu respectivul alegĕtoriu; ér în cas de votare secretă, se petrece la protocol numai numele votantului. În rubrica voturilor nu este permis a se pune în loc de nume „dto“ séu alte semne ori scurtări.

§. 6. După ce în rêndul listei generale vor fi votat toţi alegĕtorii presenţi, se mai aştéptă o jumĕtate de óră pentru cei ce n'au fost presenţi la rêndul prim, şi décă în restimpul acesta mai vin şi alţi alegĕtori îndreptăţiţi: voturile lor se petrec la protocol întocmai ca ale celor de mai nainte; ér décă la espirarea acelei jumĕtăţi de óră nu se mai arată nici un alegĕtoriu: votarea se încheie. În protocol se notéză timpul (óra şi minutele) când s'a încheiat votarea.

§. 7. După încheiarea votării, biroul colegiului (preşedintele comisariu, bărbaţii de încredere şi notariul) numĕră voturile şi le suméză după diferitele

---

FOIŢA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

(Incheere.)

Moartea, măcar că ea nu cunoasce ce e mila, nu ascultă la rugămintea nimenui, i s'a făcut şi ei milă mai în urmă de biata babă, şi punêndu-o jos din braţe, se întoarce şi sprintenă se urcă în pĕr, rupe vre-o două, trei pere, care i-au venit înainte, şi iute dă sĕ se dee jos.

Dar ce se veḑi minune!!

Crengile pĕrului, pare că cine-va le dăduse putere ca la nisce mâni de om, o apucară şi o încurcară de toate părţile, de nu mai 'i era cu putinţă sĕ se dee jos.

Moartea, care nu pricepea de loc, ce minune poate fi aceasta, dă'ncoace, dă'ncolo ca se poată eşí dintre ele — dar pace bună!.... Nu mai era chip de a scăpa dintre crĕngi.

Biata baba grija, care de frica cea mare îşi uitase de tot de puterea, care era dată pĕrului ei, cum auḑí pe moartea strigând şi văetându-se în pĕr, sărí în sus de bucurie, măcar că era de jumĕtate moartă.

Ea îşi aduse aminte de toate, şi scia că din pĕr nu se va putea da jos moartea cât va fi lumea, dacă nu va poruncí ea crĕngilor ca s'o sloboadă.

Dar moartea începù a striga şi a plânge tot mai tare. Îşi smulgea pĕrul din cap de nĕcaz, vĕḑênd cât de urît a pâcălit o baba.

După-ce s'a sbătut ea multă vreme în pĕr, fără ca se poată eşí la cale, ostenită de abia mai rĕsufla, îşi călcà pe inimă şi începù a se ruga de babă, ca s'o scape.

Baba mândră şi veselă, că acum a ajuns moartea a se ruga de ea, par' că nici nu vrea s'o audă, ci 'i striga numai de departe: Aşa bine 'ţi-e! Mai stăi şi tu odată pe loc, că destul tot colinḑi prin lume şi duci fără un pic de milă pe cine 'ţi ese înainte.

— Fie-ţi milă de mine, şi-mi ajută se scap, ḑise atunci moartea, că-ţi făgăduesc, că pe tine cât o fi lumea nu te-oi mai lua. Poţi sĕ trăesci despre mine mii şi sute de ani, că eu de tine nu mĕ voiu mai atinge, — numai scapă-mĕ de ací.

Baba auḑind de făgăduiala morţii, şi făcêndu-i-se milă de ea cum se chinuia, se hotărî în sfêrşit se o scape din pĕr.

Deci a ḑis ea, ce o fi ḑis în gând numai, şi crĕngile se dedură toate la o parte după cum le era crescêtura lor, şi lăsară drumul slobod morţii.

Cum se simţí moartea slăbită de crĕngi, şi a vĕḑut că acestea nu-i mai împedecă drumul ca mai înainte, iute ca gândul a sărit jos din pĕr, şi nici măcar se mai arunce ochii către babă, o şterse la fugă, şi se ducea ca o nălucă . . . .

*

Din vremea aceea şi până astăḑi încă, pe la baba grija nu a mai dat moartea. Baba trăesce şi acuma, dar nu tot în bordeiul ei învechit, şi nu la marginea satului unde avea bordeiul, ci ea umblă şi cutreeră toată lumea, cruciş şi curmeḑiş. Întră şi stă cât stă prin casele împĕraţilor şi domnilor celor mari, de unde se întoarce pre la cei sĕraci, pe cari îi şi are ea mai dragi. De ea n'a scăpat şi nu scapă nimenea necercetat, căci ea este „grija“, pe care o are tot omul din lume bogat şi sĕrac, mare şi mic, fără deosebire, şi pe care moartea nu o va duce cât va fi lumea.

I. T.

nume ale candidaților; ér la cas de votare secretă, numĕră ședulele puse în urnă, și décă corespund numĕrului votanților, le scrutinéză, anume: le desface, le cetesce și le suméză; în fine președintele comisariu proclamă de deputat ales pe acela, care a întrunit maioritatea voturilor; ér la cas, când doi ar avé în maioritate voturi egale: între ei decide sórtea esecutată pe loc, și președintele proclamă de deputat pre cel favorit de sórte.

§. 8. Pentru deputatul ales se face numai decât în presența colegiului electoral un **credențional,** și acela sĕ subscrie de comisariu, de bărbații de încredere și de notari; apoi décă alesul este present, i se predă credențioalul immediat; ér décă nu este present i se trimite prin mijlocirea comisariului acolo, unde locuesce alesul, pe calea cea mai sigură și fără amânare.

§. 9. Terminându-se cu acestea actul alegerii, sĕ încheie protocolul colegiului și se autentică în presența alegĕtorilor, apoi se subscrie ca și credențioalul de comisariu, de bărbații de încredere și de notariu, și décă stă din mai multe cóle, acele se cósă, ér capetele firului cusuturei se sigiléză cu sigilul bisericii locale séu cu al unuia dintre bărbații de încredere. La protocol se aclud tóte actele și documentele, câte au legătură cu alegerea; deosebi la cas de votare secretă se aclud la protocol într'altele și ședulele de votare, cusute și sigilate ca însuși protocolul.

§. 10. Terminate și formalitățile din §-l precedent, comisariul declară lucrarea colegiului electoral de încheiată, și protocolul colegiului într'una cu tóte actele electorale îl așterne încă în aceeași ḑi consistoriului archidiecesan sub covertă sigilată și pe lângă un raport din partea sa, în care sĕ fie îndicată predarea séu espedarea credențioalului, și modul espedării. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

B. Pentru alegerile deputaților mireni.

§. 11. Cu opt ḑile înainte de terminul ficsat pentru întrunirea sinódelor parochiale, în fie-care biserică parochul local séu suplentul lui anuncie poporului în auḑul tuturor: că la opt ḑile (astadată Duminecă în 20 Decembre vechiu a. c.) se va ține sinod parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat la congresul național-bisericesc din partea cercului electoral, căruia aparține comuna bisericéscă după noua împărțire; totodată învită pe cei îndreptățiți la alegere: ca în ḑiua alegerii sĕ se adune la biserică cu ceva mai timpuríu ca altădată, pentru ca premergênd mai curênd ritualele bisericesci, sĕ remână timp de ajuns pentru ținerea sinodului electoral. Parochul va lucra bine, décă și pe altă cale va reflectá timpuríu pre popor, mai ales pre cel din filii, la ținerea sinodului, punêndu-i în vedere însemnetatea alegerii și sfătuind pre cei ce au vot, ca cât mai mulți sĕ participe la sinodul electoral.

§. 12. Oficiile parochiale sĕ nu scape din vedere: că conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochíi, în fie-care parochiă (comună bisericéscă) trebue sĕ fie stabilit prin o **listă oficiósă** numĕrul acelora, cari după §. 6 din Statutul Organic pot luá parte în sinodul parochial. Lista acésta o compune la finea fie-cărui an solariu comitetul parochial în conțelegere cu oficiul parochial, și se publică în biserică cel puțin cu 8 ḑile înainte de ținerea sinodului parochial ordinariu. Reclamări contra listei membrilor sinodali se pot face în scris séu cu vorba la sinodul procsim ordinariu. Unde ar lipsì din ori-ce causă astfeliu de listă, oficiul parochial are a-și încordá tóte puterile pentru a o compune cu tótă conscienționsitatea, ca la întrunirea sinodului parochial electoral acea listă sĕ se pótă autentică și folosí la actul votării.

§. 13. La terminul ficsat (Duminecă în 20 Decembre vechiu a. c.) după terminarea sântei liturgii împreunate cu chemarea Duchului sânt, în fie-care comună bisericéscă (filiile la olaltă cu matera) se întrunesce sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat mirén la congresul național-bisericesc. Local pentru sinodul acesta póte fi biserica séu scóla locală, décă nu este altă comoditate și mai bună. Sinodul sĕ deschide și lucréză la început sub presidiul ordinariu (parochul local, eventual protopresbiterul séu alt preot); anume sub presidiul ordinariu se cetesce ordinul consistorial pentru alegere, se statoresce lista generală a membrilor sinodului și autenticată se aclude la protocol, în fine se constitue sinodul electoral conform §. 91. *e)*, din Statutul Organic. — Óra, când s'a deschis sinodul, se însémnă la protocol.

§. 14. Sinodul propriu electoral se constitue alegênduși un președinte, doi bărbați de încredere și un notariu; apoi astfel constituit purcede numai decât, eventual după o consultare prealabilă, la însuși actul alegerii de deputat, sub conducerea și controla biroului sinodal. Forma votării este cea cu graiu viu, séu décă cer 20 de alegĕtori, cea secretă. Președintele învită pe alegĕtori, ca după votarea, ce va urmá, sĕ nu se îndepărteze, ci sĕ aștepte constatarea resultatului și autenticarea protocolului. Óra când sĕ începe votarea, se notéză în protocol. Ordinea votării este acésta: Președintele séu notariul cetesce din lista generală cu graiu respicat și pe rênd numele fie-cărui alegĕtoriu; membrii presenți ai sinodului, cari voiesc sĕ participe la alegere, vin în persónă unul câte unul, la masa biroului sinodal, în rêndul, după cum sunt chemați din lista generală; fie-care din ei 'și dă votul cu graiu viu, eventual prin ședulă. Aclamațiunea nu este permisă, de asemenea nu este permis a votá unul în numele altuia, present séu absent. La cas, când alegĕtoriul nu scie întreg numele candidatului, e de ajuns dacă el va numí séu va scrie numele de familiă și caracterul candidatului, așa însă, ca identitatea persónei sĕ nu vină la îndoiélă.

§. 15. Notariul sub controla bărbaților de încredere petrece în protocolul sinodal voturile date, scriind la fie-care votant Nrul curent, Nrul din lista generală, numele alegĕtoriului, și în rubrica următóre numele acelui individ, căruia alegĕtoriul 'și-a dat votul. În loc de nume nu sunt permise altfel de semne indicative, d. e. „dto“ séu „ „ . La cas de votare secretă se însémnă în protocol numai numele alegĕtorilor, ér ședulele se adună și se păstréză tóte pentru actul scrutiniului, ce va urmá.

§. 16. După-ce vor fi votat după listă toți alegĕtorii presenți, se va mai așteptá o jumetate de óră pentru alegĕtorii, cari n'au fost presenți sub decursul votării, și décă în acest restimp mai vin alegĕtori, cari mai nainte nu votase, voturile lor se însémnă în protocol la rêndul seu; ér' décă la espirarea restimpului de jumĕtate de óră nu se mai arată nici un alegĕtoriu îndreptățit: votarea se inchee, însemnându-se în protocol timpul (óra și minutele) încheerii.

§. 17. După încheerea votării biroul sinodal numeră voturile, ér' la cas de votare secretă — ședulele, care décă corespund numerului votanților, se scrutinéză desfăcêndu-se ele, cetindu-se și numerându-se numele ce le conțin. Resultatul votării se însémnă la protocol în modulcel mai esact, ca sĕ fie evident câte voturi a întrunit fie-care candidat. La cas de votare secretă ședulele după scrutinare se adună tóte la olaltă, se numeriséză, și legate bine se pun sub covertă, ér coverta se sigiléză după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

§. 18. Terminându-se actul propriu al alegerii, sinodul electoral designéză pre unul din bărbații sei de încredere, care sĕ iee la sine protocolul sinodului electoral după-ce va fi în tótă forma încheiat și sigilat, și la timpul indicat mai jos sĕ-l ducă la locul central al cercului și sĕ-l presinte în persónă comisariului consistorial, făcênd apoi parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg. — Se recomândă sinódelor parochiale, a însărciná cu acésta misiune pre unul din cei mai acreditați membri ai sei, care sĕ pótă împliní cu punctualitate acésta însărcinare; căci altcum se póte întêmplá, ca bărbatul de încredere a vre-unui sinod sĕ întârḑie cu presentarea protocolului, séu nici sĕ nu-l presenteze comisariului, în care cas apoi ar remâné neconsiderate voturile respectivului sinod, și din tóte lucrările lui nu s'ar alege nimica. — Provisiunea pentru un suplent la cas de împedecare este de asemenea recomendabilă.

§. 19. Despre întreg decursul sinodului electoral se face un **protocol,** care încheiându-se, se autentică în presența alegĕtorilor, apoi se subscrie de președinte, de bărbații de încredere și de notariu, **acludându-i-se lista generală a alegĕtorilor** și eventualminte ședulele de votare. Décă protocolul stă din mai multe cóle: acelea se cósă la olaltă, și capetele firului cusuturei se pun sub sigil. În tot casul protocolul electoral trebue sĕ aibă pe pagina subscrierilor dóue sigile întregi, imprimate cu céră, séu cu ostie séu cu văpsélă, unul al parochiei, altul al președintelui séu al unuia dintre bărbații de încredere. Décă sigilarea protocolului nu s'ar puté face după cum se prescrie aici: acésta împregiurare și causele ei sĕ însémnă la protocol.

Pentru înlesnirea biroului se espedéză de aici pentru fie-care comună blanchete pentru protocólele sinodului electoral, tipărite după formulariul de sub *B)*.

§. 20. Protocolul încheiat, subscris și instruit astfel se pune în covertă împreună cu aclusele lui, și coverta se sigiléză cu céră, punêndu-se celea doue sigile prescrise pentru însuși protocolul; astfel sigilat se provede în loc de adresă cu titlul din fruntea protocolului și se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, ér după tóte acestea președintele declară sinodul electoral de încheiat.

§. 21. În ḑiua ficsată pentru scrutinii (Marți, 22 Decembre vechiu a. c. precis **la 11 óre** inainte de méḑăḑi, toți bărbații de încredere, cărora s'au dat la mână protocólele electorale ale sinódelor parochiale, se adună la locul central al cercului lor electoral, și anume în localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub președința comisariului consistorial se constitue într'un **colegiu de scrutiniu**, alegêndu-și un notariu pentru ducerea protocolului, și doi bărbați de controlă.

§. 22. Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd tóte protocólele sinódelor electorale în presența bărbaților de încredere, tăind marginile covertelor fără a se vătemá sigilele; protocólele apoi se cetesc cu voce înaltă, se numeră sumariile voturilor din trênsele și se scriu în protocolul colegiului. Protocólele electorale dubióse séu cu defecte esențiale, precum și celea sosite după terminarea scrutiniului, nu se iau în considerare, dar se aclud la protocol separat, spunêndu-se în protocol causa, pentru care nu s'au putut considerá. Covertele rĕmân acluse la protocóle.

§. 23. După esaminarea, numerarea și sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, și acel individ, care a întrunit celea mai multe voturi, se proclamă de ales deputat congresual pe noul period de trei ani; ér' la cas, când doi ar avé în maioritate voturi egale: între dênșii decide sórtea esecutată la moment, și cel favorit de sórte se proclamă de deputat.

§. 24. Pentru deputatul ales în modul indicat se face în presența colegiului de scrutiniu un **credențional,** care numai de cât se subscrie de comisariu și de toți bărbații de încredere, **va sĕ ḑică de toți membrii colegiului de scrutiniu**; apoi credențioalul se trimite alesului deputat acolo, unde acela se află cu locuința, dar pe calea cea mai sigură și fără amânare, sub speciala îngrijire a comisariului.

§. 25. Despre tótă lucrarea colegiului de scrutiniu se face un **protocol** special, care la încheere se autentică în presența tuturor și sĕ subscrie în tocma ca credențioalul, de comisariul consistorial și de toți bărbații de încredere; după care apoi comisariul consistorial declară de încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ér' protocolul acestuia dimpreună cu tóte celelalte acte electorale le asterne încă în aceeași ḑi consistoriului archidiecesan, pe lângă un rapot, în care sĕ arate, că credențioalul l'a transpus alesului deputat, indicând și modul transpunerii. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

V. Oficiele protopresbiterale sunt însărcinate a trimite cu *tótă posibila grăbire* acest cerculariu la fiesce-care oficiu parochial din tractul seu pentru a studiá, publicá și efectuí cele prescrise; spre care scop li se trimite de aicea un numĕr corespunḑĕtoriu de copie; éră comisarii consistoriali sunt poftiți a primí și împliní misiunea cu băgare de sémă și la instrucțiunile speciale, ce le vor primí de aici.

Cu deosebire se fac atente oficiile parochiale a privighiá: sĕ se evite ori-ce abnormitate séu abus la compunerea listelor celor îndreptățiți la alegere, séu la însuși actul alegerei; pentru-că aflându-se óre-care vinovat în afaceri de aceste, stricăcióse pentru viéța nóstră bisericéscă, va fi supus asprimei pedepselor bisericesci.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu, la 5 Octobre, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 4 Decembre, 1887.

În situațiunea grea de aḑi, situațiune grea, care din încurcată ce e în cele din lăuntru pare a se încurca și în cele din afară, nouĕ românilor nu ne-a rĕmas teren de desvoltare decât numai cel bisericesc. Aici avem deci să ne concentrăm toate puterile, aici avem sĕ ne punem partea cea mai bună din inima noastră și se consolidăm biserica pe basa statutului nostru organic și în consonanță cu canoanele sântei noastre biserici.

Constituțiunea bisericei noastre dă teren de activitate destul de abondant, constituțiunea bisericei noastre nu cere dela credincioșii nostri decât trei condițiuni: majorenitate, stare socială independentă și viață nepătată. Parochianul, care are aceste calități, și care își implinesce în locul prim datorințele sale acasă în parochie, acela are drept se ia parte activă la întreagă vieața noastră bisericească, el își alege pe comitetul seu parochial, chemat a administra și a conduce afacerile parochiei în privința economică, scolară și fundațională, are drept a alege deputați la sinodul protopresbiteral, la cel archidiecesan resp. diecesan, și la congresul nostru bisericesc; totodată are și dreptul de a fi și el ales în toate funcțiunile amintite.

Această basă de drept este însĕ legată cu tot atâtea datorinţe pentru parochian, şi noi cutezăm a afirma, că în stadiul în care ne aflăm noi astăḑi, puse în cumpună dreptul cu datorinţele parochianului, ceste din urmă apasă mai tare.

Voim sĕ ne esplicăm.

Esistă, nu se mai poate nega — şi ar fi pĕcat sĕ mai tăcem — esistă un curent puternic îndreptat spre nimicirea bisericei noastre, şi acest curent este împins, fără cruţare este el împins înainte prin presa ungurească fără deosebire de colorit de partidă, este împins înainte de către proselitismul fraţilor greco-catolici, şi este în cele din urmă nutrit de către o sumă de bărbaţi de ai bisericei noastre, cari sunt puşi de biserică în mare parte la cârma afacerilor bisericesci în archidiecesa noastră.

Succesele destructive se şi arată în multe locuri, ceea ce noi o contribuim în mare parte şi nesciinţei poporului, şi slăbiciunei lui de a se lăsa se fie sedus, prin amăgiri de tot soiul.

Dintre toate uneltirile contra bisericei noastre pe noi mai tare ne doare ţinuta oamenilor nostri, prin ce mult se demoralisează poporul şi mai mari stricăciuni ne causează.

Noi cesti dela „Telegraful Român“ suntem legaţi de biserica noastră, legaţi de aşeḑămintele ei şi cu durere trebue sĕ constatăm, că o parte a presei noastre cu o rară consecuenţă bate de ani încoace în toate instituţiunile bisericei noastre. Inţelegem se o facă aceasta foile străine, inţelegem se o facă băieţi contrari bisericei noastre, inţelegem se o facă nisce aventurieri, cari îşi vor fi ḑicênd: „Ubi bene“, cari producênd sgudueli nu pot perde nimica, cari aḑi sunt aici, mâne la Belgrad sau Bucuresci, nu inţelegem însĕ cum se face această lucrare de subminare sub auspiciile unor bărbaţi de ai bisericei noastre.

Aceasta ne-a îndemnat se ḑicem, că datorinţele parochianilor de present sunt mai mari ca drepturile lor, avênd dreptul a alege în corporaţiunile bisericesci representanţi, dar avênd totodată datorinţă sĕ aleagă pe bărbaţi cu inimă pentru adevĕratele interese ale bisericei.

La locul prim al ḑiariului nostru publicăm cercularul pentru alegerile de deputaţi la congres. Dorim din toată inima, ca alegerile sĕ se termine prin trimiterea de bărbaţi, cari sĕ nu aibă în vedere decât numai binele bisericei.

Revista politică.

Schimbarea, despre care s'a amintit mai de mult, că se va face în ministeriul dlui Tisza, astăḑi este ca îndeplinită. Ministrul de comerciu contele Paul Széchenyi în urma constatărilor medicilor, că boala de care sufere este în mare parte urmarea ocupaţiunilor încordate, şi-a cerut deja demisiunea. În faţa motivului adus nu mai încape nici o îndoială că demisiunea nu se va primì; întrebarea este, că cine va fi noul ministru de comerciu. După cum se anunţă, doi ar fi candidaţi la postul acesta, şi între aceşti doi, dl Tisza va alege.

Nu a fost numai o frasă goală cele ḑise de presă, înainte de aceasta cu câtă-va vreme, că astăḑi ori-ce acţiune politică de mai mare însemnătate sĕ condiţionează de colosul nordic, căci aceasta se arată astăḑi în faptă. Ori-ce pas mai momentuos ce l face în împregiurările actuale Rusia, e precumpănit cu multă seriositate din partea puterilor europene. Aceasta se întêmplă astăḑi, când Rusia fără motiv îşi grămădesce din greu trupele la frontierile monarchiei noastre din spre Galiţia. Scirea aceasta, care a pus pe gânduri în prima linie monarchia noastră, a alarmat şi pe celelalte state, care întocmai ca în ajunul unui rĕsboiu deja anunţat, fac planuri şi combinaţiuni serioase cu privire la ţinuta lor strategică în faţa unui eventual rĕsboiu.

Încordarea cea mare în care au fost ţinute statele în ḑilele din urmă, se pare totuşi că a mai slăbit în urma unor deslușiri date din partea jurnalelor rusesci cu privire la concentrarea trupelor la graniţele Austro-Ungariei.

Cu toate acestea nesiguranţa îşi are loc în toate părţile, şi nu va fi delăturată definitiv, până când ţarul nu va face cunoscut scopul concentrărei de trupe; ceea ce după cum anunţă corespondentul lui „Times“ din Petersburg, va urma imediat.

Republica francesă, constituită în fine complet, s'a pus pe lucru. Discursul prin care preşedintele d-l Carnot a deschis camera, este un călduros apel către diferitele fracţiuni republicane, pe care le îndeamnă la unire şi bună înţelegere. S'a mai ḑis în discurs cumcă alegerea lui de president represintă voia poporului, şi ori ce alte prepusuri trebue delăturate. Referitor la acest discurs „Neue Fr. Presse“ observă, că el tot aşa de puţin va fi în stare, sĕ pună la inimă radicalilor unitatea şi patriotismul, ca şi apelul antecesorelui seu. În şi afară de Francia, dorinţa d-lui Carnot de a susţiné pacea şi bunele relaţiuni cu puterile străine, va fi însĕ cu satisfacţiune întimpinată.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Arad, 10 Decembre 1887. Dle redactor! Veḑênd eu, că în numĕrul 120 al preţuitului Dvoastre jurnal, sub titlul „Scandalul din Arad“, a-ţi publicat un articlu în carele ve ocupaţi de „reuniunea femeilor române din Arad şi provincie“, şi vĕḑênd eu că în acel articlu a-ţi atins unele împregiurări, cari trebuesc lămurite după starea faptică a lucrului, ve rog se binevoiţi a da loc următoarelor reflecsiuni:

În ori ce societate cultă, oamenii privesc şi tractează cestiunile de cultura cu un feliu de sfială şi cu sânţenia, ce acestea o merită. Sunt lucruri sfinte cestiunile de cultură, pentru-că prin ele se decide soartea şi viitorul popoarelor. Purceḑênd de acì, sum sigur, că ne-ar cuprinde mirarea pre toţi, când am cetì judecata unui străin asupra noastră după cele multe scrise în „Tribuna“ din Sibiiu: „crise“ şi „scandale“ în o cestiune de cultură, precum este cestiunea femeilor române din Arad.

Şi cu toate acestea, cu toate că adecă unul, sau doi corespondenţi ai „Tribunei“ au căutat şi descăutat atâtea „crise şi scandale“ despre aceasta reuniune, om serios nu s'a aflat, carele se stea cu „Tribuna“ de vorbă în aceasta cestiune.

Dvoastră, domnule redactor, poate că ve veţi fi mirat de aceasta tăcere. Se me iertaţi însĕ, se ve spun, că aici în Arad toate cele scrise în „Tribuna“ n'au surprins pe nimenea. Pe aici, pe la noi, scie toată lumea cât valorează „Tribuna“ şi vorbele ei. „Tribuna“ şi oamenii ei, de când scriu în jurnalul lor n'au vĕḑut nimica bun, nici făcêndu-se, nici făcut aici în Arad.

Din norocire au vĕḑut însĕ alţii, că aici în Arad se lucrează, şi se lucrează cu multă seriositate de întreaga societatea; ear faptele au o însuşire: prin vorbe se pot tăgădui, dar nu se pot suprima şi nimicì nici odată. Me voiu servî în punctul acesta de un esemplu. De vre-o doi trei ani vin, şi trec pe aici, prin Arad, mulţi străini, între cari am vĕḑut şi mulţi amici şi chiar acţionari de ai „Tribunei“. Mulţi din acesti oameni cunosceau Aradul numai după descrierile din „Tribuna“, şi anume după vorbele respândite de corespondenţii ei; şi dorind a cunoasce Aradul, cum este, după ce l'au vĕḑut cu ochii pre cât s'au bucurat de cele ce au vĕḑut, pre atât s'au indignat şi scandalisat de vorbele şi scorniturile cetite în „Tribuna.“ Ba unul din acesti oameni, român verde dela graniţa Transilvaniei 'mi ḑicea mai de unăḑi, dupăce a vĕḑut şi s'a convins că ce s'a făcut aici: „se me duc numai acasă, am sĕ-i spun eu cutăruia, că la ce feliu de lucru m'a îndemnat, când m'a făcut şi pe mine se subscriu acţiuni de a le „Tribunei“, după cari n'am vĕḑut dividende şi n'am se ved nici un crucer din capital.

De acì veţi înţelege dle redactor, tăcerea publicului de aici în cestiunea reuniunei femeilor române. Veţi mai înţelege apoi aceasta tăcere şi din faptul, că tot ceea ce s'ascris în „Tribuna“, s'a scris nu cu intenţiunea de a promova agendele reuniunei, ci numai cu intenţiunea de a lovì în biserica şi în întreaga societatea noastră, pentru ca pe aceasta cale sĕ se poată înălţa o singură persoană; ear oamenii, cari astfeliu gândesc, nu este nici o mirare dacă ved „scandal“ şi „crise“ în ceea ce sé face în interesul scopului.

Pe terenul însĕ, pe carele Dvoastră, dle redactor, a ţi pus cestiunea, ea trebue discutată, deoarece aici nu de persoane, ci de scop este vorba; ear scopul reuniunei este înfiinţarea unei scoale de fetiţe cu internat, aici în Arad, în carea sĕ se facă educaţiunea fetiţelor unei însemnate părţi locuite de români.

Ideia înfiinţărei unei astfeliu de scoală este veche aici în Arad, mai veche adecă, decât ce ar fi fost vorba de înfiinţarea unei reuniuni de femei; şi îndată ce s'a terminat şi organisat seminariul diecesan, s'a şi început a se lucra pentru activarea ei, începêndu se adecă dela anul 1885 a se induce în bugetul instrucţiunei eparchiei noastre în fie-care an câte 1000 fl. pentru o scoală de fetiţe, precum se poate vedé aceasta din respectivele protocoale sinodali. Votarea acestei sume s'a întêmplat din motivul, că diecesa succesive sĕ-şi poată aduna mijloacele trebuincioase bănesci, şi sĕ-şi poată înfiinţa o scoală de fetiţe, pre carea se o susţină şi conducă ea însăşi.

Intr'aceea însĕ s'a întêmplat, că damele române din Arad şi provincie au conceput ideia de a înfiinţa o reuniune de femei, şi în urma unei învitări din partea Prea Sânţiei Sale, părintelui episcop al Aradului s'au întrunit într'o adunare, în carea sub presidiul Prea Sânţiei Sale s'a decis înfiinţarea unei reuniuni, ear după consituire Prea Sânţia Sa retragêndu-se dela presidiu, şi părăsind adunarea, damele române, între cari am vĕḑut pre vre-o 3—4 de confesiunea greco-catolică, în unanimitate au decis, ca scoala înfiinţândă prin reuniune se fie o scoală confesională greco-orientală, — ceea ce s'a îndus şi în statute.

Vorba este dară în afacerea reuniunei de o scoală confesională greco-orientală. Şi numai aceasta este ceea ce doare pe „Tribuna“ şi scriitorii ei. Motivul acestei dureri îl veţi înţelege Dvoastră dle redactor, foarte uşor, dacă veţi considera tonul în care scrie „Tribuna“ despre clerul român gr. or. şi despre cel greco-catolic; ear pe aici lumea vede, că unde ţintesce „Tribuna“ se ajungă prin o astfeliu de ţinută.

În cestiunea despre care ve scriu, faptul este deci, că damele au decis în unanimitate, ca scoala înfiinţândă prin reuniune se fie o scoală confesională greco-orientală, precum în Arad nici că s'ar fi putut altcum, după ce românii din părţile acestea aproape în totalitatea lor sunt de confesiunea ortodocsă.

Adunarea generală a reuniunei, când a decis înfiinţarea reuniunei, şi în unanimitate s'a pronunţat pentru scopul, pentru carele are reuniunea se lucreze, a ales totdeodată din sinul seu un comitet, căruia i-a încredinţat a efeptuí toate agendele reuniunei până atunci, până când reuniunea se va putea constituí în mod definitiv. Acest comitet, după ce au venit statutele reuniunei aprobate de guvern a elaborat „suplementul la statute,“ prin carele se normează, şi preciseazǎ raportul dintre reuniune şi biserică, care suplement acel comitet, la subşternut consistoriului şi sinodului eparchial pentru aprobare.

Cu privire la acest „suplement“ Dvoastră, dle redactor ḑiceţi în articolul cìtat, că „nu era nici o trebuinţă de aceea, că biserica sĕ se amestece aşa afund în autonomia reuniunei, încât se o prefacă după toate formele în parochie, ci era de ajuns ca sĕ şi asigureze dreptul de a întărí pre învĕţătorii scoalei confesionale, dreptul de disciplină asupra acelora şi dreptul de a supraveghia învĕţământul.“

Se mi permiteţi însĕ, dle redactor, a ve spune, că în punctul acesta biserica nu a făcut nici mai mult nici mai puţin, decât ceea ce i-a dictat legea, „statutul organic,“ deoarece abstrăgênd dela împregiurarea, că biserica la susţinerea scoalei de fetiţe se va angaja cu însemnate ajutoare bănesci, îndatăce scoala înfiinţândă s'a decretat la dorinţa unanimă a damelor române de scoală confesională greco-orientală, — aceasta scoală cade întru toate în categoria celorlalte scoale confesionale întreţinute de parochii şi de protopresbiterate. Şi precum după statutul organic susţinută este autonomia parochiei şi a protopresbiteratelor: tocma aşa se susţine prin „suplementul la statute“ şi autonomia reuniunei.

„Noi lege avem,“ şi când vorba a fost, ca biserica sĕ se pronunţe asupra raportului dintre biserică şi reuniune, este natural şi logic, că nu putè sĕ se pronunţe altcum, decât cum i dictează legea, şi aşa s'a şi întêmplat.

Statutul organic este un scut pentru toate scoalele noastre confesionale, şi astfeliu scut va fi şi pentru scoala înfiinţândă prin reuniune, în contra tuturor fluctuaţiunilor timpului. Şi am toată nădejdea, că procedura damelor române din Arad va fi adoptată şi de alte reuniuni înfiinţânde de aici înainte.

Dvoastră, dle redactor, de bună seamă cetind ţîpetele „Tribunei,“ credeţi, că aici în Arad sunt în aceasta cestiune partide. Sĕ-mi permiteţi însĕ a ve spune, că afară de doi, trei oameni ai „Tribunei“ de aici din Arad intreg publicul este în deplin acord cu ceea ce s'a făcut.

Dovadă despre aceasta este, că deşì cei doi „tribunişti“ de aici „ţipă“ de luni întregi în „Tribuna,“ şi deşì corespondenţele lor din „Tribuna“ le-au publicat şi în foaia guvernamentală din localitate „Aradi Közlőny“ în care foaie apăreau imediat după-ce sosea „Tribuna„ la Arad; aşa încât om nu este, carele sĕ nu fi vĕḑut, că tot acel om, carele le scria româneşce le traducea şi în limba maghiară pentru foaia maghiară numită, — totu-şi emiţêndu-se listele pentru subscrierea de membrii, aceasta decurge cu multă însufleţire, şi încă până acum, precum aflu, au incurs frumoase sume în favorul reuniunei la cassa consistoriului din Arad; şi în curênd se va conchema şi adunarea generală constituantă.

Astfeliu dacă este de regretat vre-un „scandal“ în afacerea acestei reuniuni, acela este, că prin „ţîpetele“ „tribuniştilor“ din „Tribuna“ şi din „Aradi Közlöny“ au lovit în biserică oameni, cari se ţin „bisericani“ şi doară trăesc chiar din pânea bisericei, în o cestiune, carea după votarea „suplementului la statute“ a devenit cestiune de cultură curat bisericească.

Dar în sfêrşit s'a făcut, şi facta infieri non possumus. Tocmai pentrucă oamenii „Tribunei“ au inventat „crisă şi scandal“ în afacerea acestei reuniuni, lumea de aici crede, că este un bun semn pentru viitor. Şi ca sĕ nu ve miraţi de cutezanţa acestei credinţe generale, am sĕ ve espun dle redactor, că tot ceea ce bun s'a făcut aici în Arad, şi anume: alumneul, seminariul, tipografia diecesană, fondul preoţesc şi chiar scoalele nouĕ şi altele, toate bine cărtite şi lovite au fost de acesti oameni. Dar laudă Domnului, în butul tuturor bârfelelor, aceste frumoase instituţiuni au prosperat, şi prosperează. Astfeliu cred oamenii pe aici, că se va întêmpla lucrul şi cu aceasta reuniune. Gurile rele vor fi plătite cu ceea ce merită, ear reuniunea va prospera.

Aradanul.

Agnita, 30 Novembre, 1887. Prea onorate dle redactor! În mai mulţi numeri ai „Telegrafului Roman“ a apĕrut articuli din protopresbiteratul nostru Agnita, prin care în loc de a se întărì concordia între fraţi, se lucră din contra.

Nu am intenţiunea nici plăcerea a me amesteca în disputele şi certele altora, căci ḑice un proverb: „Cine suflă în foc, i sar scântei în ochi.“ — Cu toate aceste, în interesul adevĕrului me vĕd silit a declara, cumcă la şedinţa scaunului protopopesc dto 12 August a. c. la care se ḑice de păr. Nicolau Moldovan în artic. din Nr. 114—115 „Telegraful Roman,“ că ar fi participat numai 3 asesori; — adevĕrul este: Cumcă la aceea şedinţă am luat parte afară de preşedinte 4 asesori, împreună şi defensorul matrimonial.

„Fie vouĕ ce este aşa — aşa; şi ce nu — nu!“ Apost. Iacob 5.12.

Ioachim Părĕu,
asesor ppesc.

Varietăţi.

* (Călătorie în orient.) Archiducele Carol Ludwig, archiducesa Maria Teresia şi sora acesteia, din consideraţiuni sanitare sĕ ocupă cu idea de a intreprinde o călătorie în părţile orientale, îndeosebi ţinta călătorii este Egiptul cu părţile de sus ale rîului Nil, apoi Palestina, Libanon şi Damasc. Plecarea se va face în cele dintâi ḑile ale lunei Ianuariu. Suita întreagă sĕ va compune din şase până în şepte persoane, între cari sĕ va afla şi renumitul scriitor istoric-critic Weis din Graz. După cum sĕ vede escursiunea aceasta va aduce încât-va foloase şi istoriografiei.

* „*Männer-Gesangverein,*“ societatea, care de atâtea ori scie încânta publicul din Sibiiu, prin producţiunea dată Mercuri seara ş'a mai câstigat un atribut la vaḑa şi simpatiile, de care se bucură de o vreme încoace. Programa cea atât de bogată şi de variată a fost compusă cu un gust, care şi de astădată a făcut onoare membrilor şi vĕdesce în mod eclatant precisiunea dirigentului, a artistului G. Dima; ear succesul esecutărei a justificat asceptările acelora, cari se bucură de ori-ce act, ce dovedesce propăşire. Punct de punct a fost esecutat cu cea mai mare precisiune, punct de punct a fost întêmpinat cu frenetice aplause, punct de punct a produs o astfel de impresie în publicul ascultător, încât a trebuit repetat. Culminaţiunea de sigur a format-o punctul 7 din program. Frumoasa şi sentimentala baladă „Rudolph von Werdenberg“ a mişcat şi sguduit şi inimile cele mai pesimiste. Baritonistul Connerth, care a esecutat punctul 6 din program prin vocea-i sonoră şi puternică a provocat emoţiune, în urma căreia a fost de douĕ ori rechemat pe scenă. Orchestra orĕşenească sub conducerea d-lui Hermann, şi carea a dat şi de astădată concursul seu a obţinut mare succes şi dovedesce multă siguranţă în perfecţionare.

Din întêmplare concertul acesta s'a dat a doua ḑi după festivităţile arangiate în onoarea superintendentului Dr. Teutsch la aniversarea lui de 70 ani. Îndemnată de mulţimea oaspeţilor străini reuniunea a esecutat Imnul de E. Coburg de Gotta. Autorul acestui imn a trimis iubilantului ordinul seu de casă.

Imnul a fost esecutat de puternicul cor în acompaniarea orchestrei sub conducarea energicului dirigent G. Dima. Insufleţirea produsă în public s'a manifestat prin frenetice şi nesfêrşite aplause, chiar prin vii strigări de bucurie. — Când înregistrăm cu plăcere acest act, amintim că printre mulţimea publicului sibian a luat parte străini şi constatăm totodată viul interes al elevilor nostri seminariali, cari s'au presentat în numĕr mare!

* Din Braşov ni se scrie: Societatea tinerilor comercianţi ne-a representat Duminecă în 20 Novembre comedia „Un tutor“ de Matilda Poni. Piesa a fost bine aleasă şi plină de actualitate de aceea şi bine primită de public.

„Un tutor“ este piesă potrivită cu actualităţile din viaţa socială. Esecutarea a fost escelentă. Dşoara D. şi-a esecutat de minune rolul seu. Jocul nesilit şi pâşirea resolută pe scenă păreau că sunt dela o artistă cu rutină. Dşoara P. ca fată de casă a reprodus unul din acele tipuri, care te face sĕ riḑi de atâta naivitate. Dl D. ca servitor a jucat escelent şi de schimele ce le făcea trebuea sĕ riḑi Mult a contribuit pentru succes Dnul C. şi B. ale căror mişcări erau naturale şi conforme situaţiunei. Între toţi însĕ humorul cel mai mare l'a produs Dna P. căreia i se cuvine un merit necontestabil la reuşita representaţiei. Jucătorii au fost deplin recompensaţi prin aplausele numĕroase şi un public foarte frumos ce a participat la representaţie. Un buquet frumos a fost finalul piesei jucând damele în costum naţional hora, ce pârea că te avêntă în nişte visuri de Maiu.

N. L.

* (Starea sanitară a lui Férry în urma atentatului.) În urma vulnerărilor, ce Férry le a căpătat din partea lui Aubertin, a fost sguduit câtva timp de nisce friguri uşoare, cari însĕ'l lăsară în curênd. De present marele bărbat e pe deplin restaurat. Din incidentul acesta lui Férry i s'a dat o mulţime de doveḑi de simpatie din partea tuturor persoanelor de înaltă posiţiune.

Atentatorul Aubertin, la care s'a aflat o epistolă în care erau scrise cuvinte contra guvernului actual frances, fiind provocat din partea tribunalului de investigaţiune a numí şi pe complicii, a rĕspuns că i va numí dacă amicii sei nu vor omorì mai curênd pe membrii cabinetului Rouvier.

* (Scurt şi cuprinḑĕtor.) Când Alteţa sa Archiducele Albrecht a plecat dela Arco la Viena în 5 Decembre n. pentru de a participa la conferinţele militare a oprit de a i sĕ face orice pregătiri oficiale de plecare cu cuvintele: „Mĕ duc numai pentru câteva ḑile, apoi vin earăşi, pentru de a petrece aici.

* (Dumneḑeu proteagă Francia.) In seara, când s'a auḑit în Roma scirea despre dimisionarea lui Grévy, Papa a avut o lungă convorbire cu representantul Franciei pe lângă Vatican. Dupăce Papa a ascultat cu o deosebită atenţiune mesagiul lui Grévy, esclamà: „Dḑeu proteagă Francia! Sĕ ne rugăm pentru ea“,

Când în Francia sbuciumările pentru alegerea noului preşedinte erau cât se poate de vehemente, Papa s'a abţinut faţă şi cu cei mai intîmi ai sei a-şi da părerea pentru unul sau altul dintre candidaţi.

* (*Armee Album.*) În 2 Decembre 1888 sĕ împlinesc patru decenii de când gloriosul nostru împĕrat şi rege ocărmuesce soartea popoarĕlor din monarchie. Aceasta ḑi festivă va fi sĕrbătorită de toate popoarele monarchiei, ca un semn de stimă iubire şi credinţă către domnitori şi dinastie. Ca semn de aducere aminte a acelei memorabile ḑi va apărea şi un album întitulat „*Armee Album* redactat de un comitet în Agram.

Albumul va conţinea o colecţiune de portrete ale căpeteniilor militare şi schiţe biografice din viaţa regimentelor. Preţul unui fascicol 1 fl 50 cr. Adresa: „Redaction des Armee-Album“ in Agram.

* (Bibliografic.) „Şcoala şi Familia,“ foaie pentru părinţi şi invĕţători, ce apare în Braşov de 2 ori pe lună, ca foaie a „Reuniunei“ invĕţătorilor români gr. or. din districtul al X lea Braşov, cu 1 Novembre (Nr. 14 şi 15) are următorul cuprins:

Epistole asupra Crescerii adresate doamnei S. Bibliotecile scolare. Predarea practică a bucăţilor de cetire. Impovărarea intelectuală, şi şederea prea multă în scoală. Christofor Columb şi descoperirea Americei. Douĕ capitole despre pămênt. Mioriţa (în dialectul macedo-român.) Dulci îngeri . . . (poesie.) Bibliografie — Diverse.

— „Meseriaşul român,“ foaie pentru invĕţătură şi petrecere, anume întocmită pentru meseriaşi, ce apare în Braşov sub redacţia preşedintelui reuniunii meseriaşilor, zelosului paroch Bartolomeiu Baiulescu, a apĕrut în 1 Decembre cu următorul cuprins: Valoarea sănătăţii. Câteva noţiuni despre industrie şi însemnătatea ei (urmare) discurs ţinut de Ars. Vlaicu profesor, cu ocasiunea serbării Sf. Sofii în sala gimnasiului român; şi altele folositoare pentru măestri.

* (*Observare.*) *Pentru a evita culegerea a doua oară a circulariului din fruntea foaiei, 'l publicăm fără de a acomoda ortografia după cea a ḑiarului nostru.*

Nr. 199. [1756] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei-Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a-şi trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter gr. or.

[1752] 3—6

Vinuri roşii de Verşeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — şi fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verşeţ.

☞ In urma escelentei şi puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Schutzmarke.

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 6—25

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ **In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.** ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 3—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Marţi 8/20 Decembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Decembre, 1887.

Imperiui cel mare german se află în ajunul unor evenimente estraordinare, evenimente, cari nu le poate nimenea prevedea şi sub a căror influinţă întreagă charta Europei poate sĕ fie supusă unor schimbări, de cari nemţii vor avé mai puţine motive a se bucura. Stêlpii cei mari şi puternici ai marelui imperiu încep a se putreḑí şi par că fatala soarte anume a hotărit, ca aproape toţi deodată sĕ se stingă şi sĕ se nimicească.

Bismarck e lovit de apoplecsie şi deşì asigurările oficioase sunt de un caracter liniscitoriu, totuşi nu este eschisă posibilitatea de a se repeţí atacul, pe care un om în vêrsta de preste 70 ani anevoie îl va suporta

Moltke, marele organisătoriu al armatei germâne, spiritul acela ager şi dester întru de a conduce armatele dela o victorie la alta, — este în ajunul de a-l părăsí puterile trupesci şi sufletesci — şi la toate acestea vêrsta împĕratului Wilhelm, morbul pretendentului de tron — le pune coroana desperărei şi a nesiguranţii.

Poporul germân este nemulţămit cu stările economice şi dările din Germania. Cu deosebire cele de consum fac imposibil lucrătorilor de a mai gusta pânea şi carnea, aceste două elemente nedispensabile pentru viaţa omului.

Ḑiare bine informate descriu cu colorile cele mai posomorite starea, în care se găsesce de faţă Germania şi în momentul, când va închide ochii bĕtrânul împĕrat, tare lesne pot inscena socialiştii vr'o revoltă, care ar putea fi impreunată cu urmări funeste şi ar putea clătina din fundament temeliile imperiului. Clericalii din Germania au votat proiectele lui Bismarck pentru preţuri scumpe şi concesiuni făcute bisericilor catolice, cum rar li s'a făcut în vr'un alt stat în Europa, ear agrarii numai aşa s'au învoit a şi da consensul la septenat şi la bugetul cel mare al armatei, când s'a decis Bismarck a pune vămi pe grânele şi vitele statelor vecine aşa de mari, cum ele nici că s'au mai pomenit între state amice, cum e bună oară statul nostru şi cel german. Toate aceste însĕ sunt făcute în contul poporului muncitor, în contul amploiaţilor şi industriaşilor mici, de unde tare uşor ne putem esplica numĕrul esorbitant de mare al socialiştilor din Germania, cari aḑi sunt cu mult mai periculoşi pentru Germania, decât bunăoară nihiliştii pentru Rusia Deosebirea între unii şi alţii e, că cesti din urmă sunt mai cutezanţi, până când cei dintâiu sunt bine organisaţi şi au în mijlocul lor oameni de carte şi sciinţă, profesori de renume şi aproape intreaga classă a muncitorilor de prin fabrici pe partea lor şi ceea ce au făcut comunarḑii în Paris la 1871, are sĕ fie nimica, faţă de ceea ce vor întreprinde socialiştii atunci, când vor crede de sosit momentul acţiunei.

Nu e mirare deci, dacă împĕratul la bĕtrâneţele sale 'şi dă consensul seu la sporirea contingentului armatei şi la înmulţirea anilor pentru serviciul de presenţă activ, căci pe un aşa element destructiv şi numĕros, numai o armată tare şi puternică 'l va ţiné în frêu.

Concentrarea armatelor rusesci la graniţele germâne şi austro-ungare tocmai acum, — ca sĕ nu mai amintim de periculul permanent, ce ameninţă pe Germania din partea francesilor, cari odată cu capul nu pot sĕ uite umilirea din 1870 şi provinciile Elsaţia şi Lotharingia, luate dela ei, ca odată sĕ fie siliţi a le ceda de silă bucuros şi încă pentru preţ plătit cu sânge, ce are sĕ se verse din partea ambelor părţi — sunt semne, cari caracteriseză în de ajuns situaţiunea de astăḑi în Germania şi după aceste semne judecând, alianţa germână cu cea austro-ungară, tare ne vine a crede, că ea e bună pentru germâni — dar rea şi nepractică pentru noi, cei din monarchia austro-ungară.

Nu va trece mult şi se va dovedí încât am avut noi drept de a susţiné totdeuna de problematică aceasta alianţă care trece cu deosebire în ochii maghiarilor de cea mai mare garanţă pentru întregitatea monarchiei Habsburgilor şi în special pentru consolidarea şi întărirea egemoniei maghiare

Cu mult mai mare voloare ar avea pentru Austro-Ungaria alianţa cu popoarele din peninsula balcanică şi în special cu România şi aceasta o poate ajunge statul austro ungar în momentul, când va decreta egalitatea tuturor cetăţenilor — dar nu pe hârtie, cum e decretată aḑi, ci în realitate.

Înţelegem noi foarte bine, pentru ce se adopostesc fraţii maghiari cu deosebire la spatele acestei alianţe, scim şi aceea, că de ce ţin morţiş la ea, dar viitoriul cel mai deaproape va dovedí, că au fost greşiţi calculii lor şi că rĕu au făcut, când au căutat pretini în afară pe când pretenia cu popoarele din lăuntru ar fi fost mult mai preţioasă şi de mai mare valoare ca cea a străinilor şi înspecial a Germaniei, care ne va lăsa în baltă, când o sĕ ne fie lumea mai dragă.

Atunci credem, că vor vení şi ungurii la convingere, că nu au lucrat bine şi înţelepţesce, când şi-au făcut un fel de cult de a se apăra şi a ne pune pedeci la desvoltarea noastră.

Nu putem nega, că sunt aḑi chiar mulţi unguri de omenie, cari vĕd, că politica internă, ce se urmează faţă de naţionalităţi, nu e nimerită şi onorabilă, dar puţini din ei au curagiu de a-şi da pe faţă aceasta credinţă a lor, pentrucă curentul şovinist în acel moment i-ar face imposibili chiar la conaţionalii lor, şi esemple de soiul acesta le am vĕḑut cu ochii.

Remâne ca timpul şi forţa împregiurărilor sĕ creeze o altă direcţiune politică în statul nostru şi noi tare credem, că acel timp s'a apropiat.

Că fine-va dat sĕ ne înţelegem mai bine — eată întrebarea ascunsă în negurile viitoriului celui mai de aproape.

Revista politică.

Orisontul politic se pătează din ce în ce cu nori tot mai grei şi mai ameninţători, ear silinţa ce se dă din partea unor cercuri diplomatice, ca sĕ ascundă relele şi îngrijitoarele semne, ca sĕ facă, ca situaţiunea sĕ apară mai puţin încordată, de cum e ea în adevĕr, rĕmâne numai o încercare zadarnică.

Mai ḑilele trecute luasem notiţă, că în casul, când situaţiunea s'ar mai înăsprì, ministrul nostru preşedinte şi totodată ministrul de finanţă va călătorì la Viena. După scirile, ce le primim acum din Viena, ministrul a sosit deja pentru ca sĕ ia parte la conferinţele ministeriale, ce se continuă mereu cu cea mai mare seriositate. În Viena a fost *o nouă conferinţă militară*, în care s'au continuat consultările sub preşedinţa Majestăţei Sale a monarchului. Pe lângă archiducele Albrecht au luat parte la conferinţă inspectorul general al artileriei, archiducele Wilhelm, ministrul de rĕsboiu, contele Bylandt Reidt, şeful statului major, baronul Beck şi toţi şefii secţiunilor din ministeriul de rĕsboiu. Consultările de acum se rapoartă la lucrări mai detaiate precum şi la cheltuelile, ce s'ar iví în casul unei complicaţiuni.

Cumcă situaţiunea s'a înăsprit se vede şi din tonul presei vieneze şi a celei din Berlin. Ḑiarele prusiene alarmează mereu pe austriaci, descriindu-le într'un colorit de tot serios mişcările trupelor rusesci şi îndemnând mereu a se pregătí pentru apĕrare. Foaia oficioasă din Viena „Fremdenblat“, organul ministrului de esterne vine acum a doua oară şi strigă, că monarchia noastră sĕ ia mĕsuri de apĕrare, căci deşì situaţiunea politică nu eschide posibilitatea unei pacinice resolvări a cestiunei, *situaţiunea militară* e de tot nesatisfăcĕtoare, ea trebue sĕ deştepte serioase îngrigiri.

FOIŢA.

Despre administraţiunea internă a bancelor.

(Continuare din Nr. 1.)

Disciplina.

„Fiindcă disciplina biroului depinde mai cu seamă dela şef descrierea funcţiunilor şefului va serví pentru a esplica pe celelalte.

„Şeful trebue sĕ cunoască în fond biroul. Trebue sĕ poseadă asemenea anumite calităţi morale, precum: sânge rece, iubire de ordine şi regularitate, simţ de disciplină împreună cu mare bunătate naturală. Trebue mai cu seamă sĕ premeargă cu esemplu.

„Funcţiunile şefului consistă: a veghia ca ceialalţi amploiaţi sĕ vină la birou dimineaţa la oara ficsată; ca sĕ nu absenteze fără motiv preste ḑi şi sĕ nu părăsească oficiul, până-ce nu şi-au îndeplinit datoria; a revida din când în când dacă cărţile sunt în bună ordine; a supraveghia dacă libelele partidelor sunt bine scrise şi la cas de plângere sĕ dea esplicări partidei; a vedé dimineaţa de timpuriu, dacă balanţa lucrului din ḑiua precedentă este esactă, a scontra din timp în timp cassele şi a face despre resultatul scontrării raport bancherului; a veghea ca toţi amploiaţii sĕ fie prevenitori unii faţă de ceialalţi şi faţă de public etc.

„Trebue sĕ vegheze în deosebi ca fie-care sĕ vină precis la oficiu, unele bance au întrodus o foaie de presenţă.

„Esactitatea este un semn al caracterului. Se poate conchide cu drept cuvênt, că acela este esact în presentarea la oficiu, care îşi îndeplinesce datoriile cu esactitate în decursul ḑilei. Cei mai esacţi merită mai mult de a obţiné concediuri în cas de lipsă, căci ceilalţi şi le iau în detaiu mai în fie care ḑi a anului; totdeauna când un amploiat cere un concediu este bine a căuta, dacă este punctual în oficiu.

Concediuri. „Este de dorit din mai multe cause ca toţi amploiaţii unei bance şi în special aceia, cari sunt însărcinaţi cu cassa sĕ aibă în toţi anii cel puţin câte-va sĕptămâni concediu. Concediurile nu trebue sĕ fie facultative; ci trebue toate introduse ca un fel de usanţă şi potrivite cu timpul, în care ele au mai puţine incoveniente faţă de bancă. Lipsa de recreaţiune şi repaus poate în urmă sĕ aducă o boală, care produce totdeauna un mare derangiament în oficiu, privind aceasta pe un amploiat mai superior În acest cas banca are mai multă pagubă decât, dacă s'ar fi acordat concediul. În cas de absenţe momentane cel absent este înlocuit prin acela, care-i urmează imediat în grad şi ori-ce amploiat ar absenta, se vor afla persoane familiarisate cu ori-ce serviciu, astfel că în cas de absenţa neprevĕḑută a unui amploiat, serviciul nu va fi nici cât de puţin împedecat. Aceste absenţe fac o bancă mai independentă de serviciile ori-căruia amploiat. Concediurile, care dau amploiaţilor ocasiune a se odichnì, îi fac capabili de un serviciu mai bun, 'i fac a simţì în acelaşi timp, că nu sunt indispensabili.

Aceasta încă nu e tot; absenţa din când în când a amploiaţilor este o garanţă mai mult a probităţii lor. Cunosc casuri, în care un amploiat superior a putut continua în decurs de mai mulţi ani cu fraude, pe care o absenţă de o ḑi le-ar fi descoperit. Când un oficial are concediu şi când el scie, că la un timp oare-care valorile, de care dispune vor fi încredinţate altor mâni, această prevedere e de ajuns pentru a-l ferí de o cale, în care improbitatea sa nu ar întârḑia mult, până ce ar fi descoperită şi pedepsită.“

Diferinţe la cassă. „Nu trebue sĕ aştepte cine-va dela un cassar ca el primind şi plătind bani ḑile întregi, sĕ nu comită nici o eroare. Se va iví vre-odată una de care cassarul „este responsabil“. Pentru a acoperì aceste diferenţe unele bance acoardă o indemnitate fie de 20 sau 30 franci pe an. Altele supoartă diferenţele, dând numai o admoniţiune cassariului, când eroarea nu e mare. O esactitate mare

În timpul, ce lumea se alarmează așa de tare, vin foile rusesci și voind a potolí văpaia alarmărilor se încearcă a dovedí, că Rusia nu se pregătesce de rĕsboiu, ea vrea numai sĕ se asigure și sĕ se întărească contra monarchiei noastre, carea se pregătesce în adevĕr de rĕsboiu. Caracteristic în espunerea lui este ḑiariul rusesc „Ruski Invalid,“ care aprețiază lucrul în următoriul mod: Rusia, numai încape îndoială, poate pune în câmpul de rĕsboiu o armată puternică, *concentrarea armatei însĕ la graniță e cu mult mai anevoiasă ca a vecinilor*... E destul o ochire pe chartă, ca sĕ ne putem încredința despre rețeaua deasă a drumurilor de fer, ce împresoară din partea Germaniei și Austriei zona mărginașă rusească, și despre numĕrul neînsemnat al vagoanelor, cu cari Rusia își poate trimite forțele militare spre apus. Și din partea Germaniei și mai ales din partea Austro-Ungariei amenință o năvălire grabnică în ținuturile rusesci. Mĕsura cea mai corĕspunḑĕtoare ar fi completarea rețelei drumurilor de fer rusesci în mĕsură cu a vecinilor. *Spre scopul acesta însĕ sunt de lipsă sume enorme de bani și mai ales timp îndelungat.* Așa dar Rusiei nu-i rĕmâne alta decât *a-și mări puterea* de apĕrare și a înmulțí trupele la graniță, ca sĕ nu fie surprinsă. *Pregătirile militare îndoite, ce s'au făcut în anul trecut din partea vecinilor, au hotărît pe Rusia a-și plănuí un șir de contra mĕsuri, cari succesiv vor fi și esecutate*... Importanța defensivă a acestor contra-mĕsuri o înțeleg destul de bine persoanele militare din Germania și Austro-Ungaria, prin urmare ele înșiși pot calcula rece, câte corpuri de armată ar trebuí sĕ concentreze încă Rusia la granița vestică în timp de pace, ca sĕ-și aducă în echilibrul forța militară cu a contrarilor. Persoanele militare rusesci mărturisesc mereu, că apĕrarea teritoriului rusesc încă nu-i asigurată. Dacă *liga de pace* se crede îndreptățită a-și desvolta mĕsurile sale de apĕrare și a espune gloanțelor de tun chiar câte-va ținuturi rusesci și Rusia va avea doară drept de a îngrijí pentru apĕrarea sa și de a lua toate mĕsurile spre a-și păstra țĕrile inviolabile și a-și apĕra onoarea.

Acest enunciament îndreptatat contra Austriei cât și contra Germaniei în loc sĕ potolească flacăra a produs și mai mari nedumeriri. Între Berlin, Viena și Italia se schimbă mereu păreri de idei și din Roma se anunță acum din cercurile bine informate, că în casul unui atac îndreptat contra Austro-Ungariei, Germania nu-și va *părăsí* aliatul, ci că e gata, în cas de necesitate, a purta rĕsboiu la ambele granițe. Italia este gata a-și împliní datorința, ce i-o prescrie tripla-alianță.

Germanii nu se mulțămesc numai cu mĕsurile luate în anul trecut pentru întărirea forții armate. Septenatul, ce se privia de singură proptea pentru menținerea păcei nu-i mulțămesce pe germani și în special pe dl de Bismarck. În parlament s'a adus un nou proiect de desbatere pentru întărirea forțelor militare. Acest proiect a fost introdus de ministrul de rĕsboiu german cu următoarele cuvinte: Formularea unui astfel de proiect rĕspunde unei dorințe din cuvĕntul de tron. Noi voim sĕ fim așa de tari, ca liniștiți sĕ ne putem opune ori-cărui pericol. Pericolul nu amenință din sfera rĕsboinică a guvernelor aliate și nici din partea vre-unei partide din poporul german, căci iubirea de pace e curent puternic național. Pericolul amenință din posibilitatea unui atac din partea vecinilor. Noi nu căutăm rĕsboiul, dar vrem sĕ-l purtăm cu onoare, dacă suntem siliți. Suntem tari, dar nu suntem destul de tari. Motivul se arată în proiect. Eu sperez, că ḑiua, în care vom avé trebuință de aceasta organisațiune nouă, e departe; când va sosí însĕ sĕ fim gata. Încheiu cu dorința ca toate partidele sĕ se uniască, pentru că siliți fiind sĕ purtăm rĕsboiu, sĕ putem pășí conscii pe câmpul de luptă și sĕ putem duce steagurile vechi spre victorii ca și până acum.

Ministeriul Tirard a espus ambelor camere francese programul seu. Declarațiunea formează o întregire a mesagiului președintelui, îmbărbătând pe republicani la concordie și esprimându-și dorința pentru menținerea păcei, enumeră însĕ totodată în detaiu reformele, ce le va introduce. Jurnalele francese vorbesc cu mare satisfacțiune despre declarațiune. Ele laudă mai ales modestia, sinceritatea și simțul de datorință a lui Carnot și recearcă pe partide a se uní sub steagul păcei. Din contră însĕ unele din jurnalele radicale mai ales „Iustice,“ „Laterne,“ „Radical,“ poartă lupta veche cu vehemență. Rochefort numesce pe presidentul republicei simplu „Abbé Carnot.“

În cele din urmă și scupcina sêrbească a rĕspuns la mesagiul regelui. Adresa e o parafrasă a cuvêntului de tron, productul unui compromis între liberali și radicali. Cu aceasta ocasiune regele a rostit o vorbire, care dăscălesce amarnic pe sêrbi și carea între împregiurările actuale politice e de mare însemnătate și merită o deosebită atențiune.

Ea sună astfel:

Dacă a-și fi primit adresa în forma, pe care voiați sĕ -o dați, sunt pe deplin convins, că în restimp de 24 de oare acel stat vecin, care în ultimii șepte ani ne-a dat atâtea doveḑi de cea mai sinceră pretenie, ar fi cerut sĕ-i spunem, ce voesce corpul legiuitor al Sêrbiei. D'asemenea trebue sĕ ve spun, că d-voastră a-ți fi voit sĕ puneți în adresă și astfel de lucruri, cari ar fi violat drepturile coroanei, cum este d. e. amnestiarea unor oameni, cari au agitat contra regelui și statului. Tot astfel este și pasagiul privitor la cestiunea bisericească. Ce căuta aceasta în adresă? Am făcut, ce am putut; mai mult nu fac cu nici un preț.

În ce privesce guvernul meu de mai nainte, trebue sĕ ve spun lămurit, că el a lucrat în timp de șepte ani după ordinele mele esprese și pentru acestea iau toată rĕspunderea. De aceea ve învit sĕ ve consacrați afacerilor interne, unei bune administrațiuni și unei politice financiare sănĕtoase. Pe această cale mĕ veți găsí tot-deauna aliatul dvoastre cel mai devotat.

Dar în momentul, când ve veți atinge de lucruri, cari eu nu voesc sĕ fie atinse, voiu disolva scupcina. Dacă guvernul este dispus sĕ țină seamă de intențiunile mele, poate sĕ guverneze mai departe, dacă nu, atunci aveți sĕ ve mulțĕmiți vouĕ înși-ve, dacă voiu chema un guvern, care în unire cu scupcina sĕ țină seamă de intențiunile mele. Doriți libertatea presei; spuneți-mi însĕ, unde esistă o mai mare libertate de presă de cât în Serbia.

Eu cetesc în fie-care ḑi ḑiarele sêrbesci și m'am convins, că libertatea presei în Serbia este deplină.

Încă ceva: Eu me găsesc pe tĕrâmul constituțional, de unde nu me voiu abate nici cât un fir de pĕr, deși recunosc, că drepturile, care aparțin după constituțiunea actuală coroanei, sunt prea mari, pentru-că ele față cu corpul legiuitor stau în raport ca 3 la 1. Drepturile statului trebuesc împărțite între coroană și parlament, dar până când acesta nu se va fi făcut în formă legală, până atunci me folosesc de drepturile, ce am și nu cedez nimic.

V'o pun aceasta în vedere, ca sĕ sciți, că dacă am aruncat vĕlul uitărei peste unele fapte ale d-voastre, sĕ nu ve încercați sĕ sgândăriți prea mult lucrurile. Lucrați pentru binele tronului și al iubitei noastre patrii. Ve doresc aceasta din toată inima.

între aceste împregiurări e de a se considera ca un merit. Pretutindeni este bine stabilit ca cassarul sĕ nu întrebuințeze bani din cassă pentru persoana sa, nici sĕ dea vre-o sumă ori cât de mică celorlalți amploiați.

„Unii bancheri destitue înmediat pe amploiații, cari joacă la bursă. Efectele de felul acesta sunt de tot neplăcute și este imposibil ca nesce angagiamente de speculațiune sĕ nu detragă vre-un amploiat dela datoriile sale. Și aceasta e corect. *V. G.*

(Courcelle-Seneiul).

---

* (Aprețierea unui jurnal rus cu privire la atitudinea Austro-Ungariei față de concentrările de trupe la graniță.) Jurnalul „Novoje-Vremja“ salută cu cea mai mare bucurie scirea, că consiliul de resbel austriac, a luat hotărirea sĕ nu trimeată trupe la frontieră în Galiția, și laudă pre Alteța sa archiducele Albrecht, a cărui părere a înlăturat pericul, în care ar fi împins monarchia noastră unii oameni politici, cari însistau ca sĕ se trimită trupe la locurile amenințate. Numitul ḑiar speră, că acum vor înceta scirile despre conflictul, despre cari atât se vorbesce, dintre monarchia noastră și Rusia.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Rectificarea „unui bilanț real.“

Brașov, 2/14 Decembre, 1887. Stimată Redacțiune! Ve cer scusele, că din vina altuia sum necesitat a ve mai molesta cu șirele acestea în cestiunea „Bilanțului real“ publicat în Nrul 119 al „Tel. Rom.“

Cetind adecă în Nrul 120 al „Teleg. Român,“ declarațiunea dlui Cunțan, numai decât am cerut deslușiri dela advocatul din Sibiiu, carele mi-a trimis datele, ce vi le-am comunicat prin corespondența mea din 15/27 Novembre a. c.

Eată, ce rĕspuns am căpĕtat:

Sibiiu, 10 Decembre, 1887.

„Sĕ-mi pardonezi Domnul meu, că datele, ce ți le-am comunicat într'adevĕr nu sunt de tot esacte, dar abaterile nu sunt atât de esențiali, ca sĕ merite rectificare din partea dlui Cunțan pentru onoarea ce i s'a făcut din greșală, căci nu este rușine a fi membru al comitetului de supraveghiare la o societate pe acțiuni.

Eu am creḑut, că dta voesci sĕ te informezi numai singur și numai despre „bilanțul“ Institutului tipografic, și acela l'am decopiat cu toată grija, și este esact așa precum s'a publicat, protocolul adunărei generale, și contul perderilor și profitului însĕ — fiind conturbat prin larma publicului, ce era în procuratură (pertár) pentru-că acolo se păstrează actele de aceasta natură — le am însemnat mai fără grijă, și în aceste douĕ acte s'au strecurat unele neesactități, după părerea mea fără mare însemnătate.

Adecă:

1. La adunarea generală afară de cei publicați au mai participat:

N. Comanescu, paroch gr. or. în Codlea cu 2 acții.

Galaction Șagău, protopresbiter gr. or. al tractului Reghinului cu 10 acții și

I. Slavici cu 2 acții.

Prin urmare nu 13 ci 16 inși a fost de față, toți ortodocși.

Întrebările, la cari s'au dat deslușiri nu au fost puse de S. Monda, ci de Galaction Șagău.

Pe acestia i-am schimbat, pentru-că eu cuprinsul protocolului, afară de nume nu mi l descrisesem, ci numai îl cetisem și fiindu mi ambii numai din auḑite cunoscuți, ușor i-am putut schimba.

Protocolul este subscris de dl Dr. Brote ca vpreș. și Dr. D. P. Barcian ca notar, și este autenticat la 10 Maiu prin dd. N. Cristea și D. Cunțan

2. În contul perderilor și profitului la „Eșite“ s'a strecurat o greșală mai regretabilă, încât eu ți-am comunicat țifra de 862 fl. 23 cr. ca „port“ pe când ea figurează ca „amortisare“ din mobilariul tipografiei.“

Aceasta a provenit de acolo, că în tecst posiția întâia este foarte lungă: „Spesele tipografiei, materialu, redacțiunea Tribunei, port“ și n'au încăput într'un șir, ci cuvêntul „port“ a fost singur în șirul al doilea.

Eu în grabă, la șirul intâiu am scris suma primă, la al doilea suma a doua, și la a treia sumă am scris tecstul adevĕrat din șirul al patrulea, neobservând tecstul din șirul al treilea.

Dacă sau Dta sau altul ar presupune despre mine, că am făcut cu intențiune aceasta greșală mi-ar face nedreptate, pentru-că eu nici un interes n'am avut a te seduce nici pe Dta nici pe altul, nici n'am dat cu socoteala- că Dta vei da publicității datele, ce și ți le-am comunicat.

Bilanțul este subscris de dd Dr. Brote și Ioan Bechnitz și este provĕḑut cu următoarea clausulă:

Bilanțul de față s'a aflat esact și în deplină conformitate cu registrele respective. Sibiiu, 27 Aprile, 1887. Comitetul de supraveghiare: Const. Stezar, Paul de Dunka, Dumitru Comșa.

Va sĕ ḑică am schimbat pe dl Comșa cu dl Cunțan.

Spun drept, că nici pe aceasta nu am pus nici un pond, și în graba mea nu mi-am însemnat pe hârtie ci numai în memorie, ear acolo ușor s'a putut încurca Comșa dela bilanț, cu Cunțan dela protocol, cu atât mai vêrtos, că și unul este „Dumitru“ și altul, și unul își începe numele de familie cu „C“ și altul, și unul are „codiță“ la sfêrșitul numelui și altul.

Acestea sunt toate inesactitățile ce conțin datele, ce ți le-am comunicat, — dar toate la olaltă nu impoartă nimic la urcarea sau scăderea deficitului unui bilanț de 40—50,000 fl.

Încă odată me rog de iertare și me subsemn etc.“

Ve rog sĕ publicați acestea rectificări, prin care dau deplină satisfacțiune dlui Cunțan, carele cu drept cuvênt declină dela sine onoarea de a fi membru al comitetului de supraveghiare al „Institutului tipografic,“ pe când aceasta onoare afară de dl Dunca publicat deja îi compete dlui Constantin Stezar, asesor consistorial și cassar la fondurile archidiecesane și dlui Dumitru Comșa, cunoscut deja.

Pentru mine însĕ nu este nici o mângâere diferința de 862 fl. 23 cr. la „amortisarea din inventariul tipografiei,“ căci în realitate aceasta nici nu urcă nici nu scade deficitul, care l'am calculat eu.

Primiți etc.

Un acționar de al „Institutului tipografic“.

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Continuare din Nr. 124 și încheere.)

Totdeodată luându-se actele fundaționale ale bisericei în considerare P. Veneratul Consistor în cercul competiții sale aduse conclusul din 29 Ianuariu 1868, prin care cestiunea bisericei se regulează în mod paritetic între români și greci atât în privința limbei serviciului divin, cât și în privința administrațiunei.

În contra acestui conclus grecii luară recurs la ministrul de culte, care în înțelegere cu episcopul local esmise pentru cercetare o comisiune micstă de mireni și preoți sub presidiul lui Beldi G., care și a și împlinit misiunea la fața locului.

Asupra acestei cercetări ministrul reg. ung. de culte de atunci, baronul Eötvős, deliberă ordinațiunea dto 30 Iuliu, 1869, prin care cestiunea serviciului divin și a preotului se regulează pe basa parității. Prin altă ordinațiune al aceluia-și minister cu datul 6 Noembre, 1869, se decide, ca spesele serviciului divin în limba română sĕ se acopere din averea și venitele bisericei tocmai ca și spesele serviciului divin grecesc.

Prin ambele ordinațiuni însĕ administrațiunea se lăsă în mâna grecilor.

Nici grecii nici românii n'au fost mulţămiţi cu aceste ordinaţiuni ministeriale, din care causă ambele părţi se plânseră la dieta ţĕrei, ear dieta ţĕrei nu decise nimica în merit, ci încredinţă din nou causa ministrului de culte, următoriului lui Eötvős, deoarece acesta murise.

După multe peripeţii urmate dela anul 1869 până la anul 1881 causa se decise prin prea înaltul rescript din 14 Februariu 1881, despre care am vorbit la începutul acestei esposiţiuni şi prin care cestiunea limbei se resolvează pe principiul de paritate eară administraţiunea bisericei şi a averei bisericesci se concrede comisiunei constătătoare din greci şi români sub conducerea comitelui suprem al Braşovului.

Indată ce grecii din Braşov vĕdură, că li s'a luat din mână averea bisericească alergară la Pesta sĕ-şi câştige un patron sau advocat, care sĕ le restitue administrarea bisericei. Ei îl aflară în persoana dlui Stefan Teleszky, advocat şi deputat de mare influinţă în partida regimului, căruia, după cum am arătat mai sus, i-a succes a pune în mişcare coroana, regimul şi corpurile legiuitoare şi cu un cuvênt tot mechanismul statului pentru a procura grecilor succesul dorit.

Numitul deputat şi advocat a pus corpurile legislative în mişcare pentru a aduce din ansa acestui proces Art. de lege XXV din anul 1881, prin care se autorisează judecătoriile civile a aduce sentinţă în cestiuni de drept public bisericesc, cu eschiderea remediului de a putea reînoí procesul, remediu, ce prin procedura civilă, ce se află în vigoare este admis în cele mai neinsemnate bagatele.

Întra'devĕr tare sigur a trebuit se fie Dr. Stefan Teleszky actualul secretar de stat, despre succesul favoritor partidei sale, când în proces de atâta insemnătate a stăruit sĕ se eschidă reinoirea procesului, şi astfel sĕ şi ardă naile salvatoare la spatele seu.

A pus coroana şi regimul în mişcare, pentru ca românii sĕ fie avisaţi pe cale procesuală sub urmări de a perde ori ce drept la biserică şi astfel sĕ fie constrânşi în contra voinţii lor de a începe proces.

În această posiţiune penibilă românii începură procesul si dl Stefan Teleszky, actualul secretar de stat în ministeriul de justiţie, care încă în decursul procesului a fost designat ca atare, nu s'a înşelat în aşteptările sale, românii au fost respinşi cu petitul incusei lor în toate trei instanţele.

Vom publica unele dintre documentele mai însemnate folosite în acest proces şi apoi sentinţa supremei instanţe şi motivarea ei şi încă ântâiu pentru că referentul, după cum se ḑice, ar fi unul dintre cei mai buni iuristi ai Ungariei, al doilea pentru ca publicul român asemănând espunerea, ce s'a dat mai sus, care în detail din cuvênt în cuvênt s'a constatat prin acte autentice, cu motivarea sentinţii supremei judecători a Ungariei se poată apreţia încât referinţele de drept ale românilor şi în special ale românilor gr. or. la finea acestui secul, se pot asemâna cu referinţele de drept ale acelora şi români pe la finea secolului al XVIII-lea.

Varietăţi.

*(Un representant al Majestăţii Sale, monarchului nostru la Roma). Principele Franz Liechtenstein, satisfăcênd dorinţii Majestăţii Sale, s'a dus la Roma spre a presenta Înaltului pontifice un autrograf de felicitare, precum şi darul, ce constă din un crucifix de aur, împodobit cu diamante.

Deasemenea şi Alteţa Sa principele de coroană Rudolf a predat principelui o epistolă de felicitare precum şi darul pregătit din partea Archiducilor în frunte cu principele de coroană.

Primariul cetăţii Viena Uhl, din partea consilului comunal al numitei cetăţi a fost însărcinat a se duce la nunţiul papal archiepiscopul Galimberti spre a-l ruga, ca sĕ presenteze Iubiliarului felicitările oraşului Viena.

* (Necrolog.) *Iustina Greavu* născ. *Pop*, cu fii: *Eugenia, Vasilie, Valeria* şi *Aurel; George Pop*, paroch gr.-or., ca socru; *Ioan, Niculae* şi *Dumitru Greavu*, ca fraţi; *Niculae Tronca* cu soţia *Eudocsia, Elia Pop* cu soţia *Elena, George Pop, Niculae Stroia* cu soţia *Tofivta, Moise Pop* cu soţia *Maria* ca cumnaţi: *George, Ioan* şi *Elia Macellariu*, ca unchi; *Ioan Macellariu* şi soţia *Irina*, ca veri; cu inimă înfrântă de durere aduc în numele lor şi al numĕroşilor consângeni la cunoscinţă, că neuitatul soţ, tată ginere, frate, cumnat, nepot şi vĕr **Basiliu Greavu**, *subjude regesc*, eri, în 5/17 Decemvre, 1887, în etate de 44 ani, provĕḑut cu cele sânte, a încetat din viaţă.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale repausatului se vor înmormênta Luni, în 7/19 Decembre, la 1 oară după ameaḑi.

Mercurea, 6/18 Decembre, 1887.

Fie i ţĕrêna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Legate.) Consiliarul aulic în pensiune George Anghel, care a reposat in 6 Decembre, după cum cetim în „Gaz. Transilvaniei“ a lăsat următoarele legate pentru scopuri filantrofice: 1 „Asociaţiunei Transilvane“ pentru literatura şi cultura poporului român 300 fl. — 2. Pentru biserica din locul seu natal „Zlagna“ 100 fl. — 3. Pentru biserica gr. cath. din Sebeş 100 fl. — 4. Pentru scoala gr. or. din Seceş la carea a fost contribuit şi pentru edifiicarea ei 100 fl; acum altă 100 fl. — 5. Pentru sĕracii din Sebeş cu scop ca interesele anuale în tot anul la ḑiua sa onomastică sĕ se împartă între 4 sĕraci, fie-care din câte una din cele 4 confesiuni din Sebeş 20 fl. Suma totală 800 fl.

* Din o corespondinţă, ce ni se trimite din Gârbova de sus, tractul Alba-Iulia, estragem, că în locul reposatului paroch Tiron Pop s'a ales de paroch clericul absolut dl N. Muntean.

Încât privesce modalitatea conducerei actului de alegere, că adecă aceea s'a întêmplat în o duminecă după prânz, în casa parochială şi nu în biserică, cu oameni adunaţi de pre la birturi, asteptăm lămuriri din partea competentă şi tare credem, că scaunul protopresbiteral ca for de prima instanţă va cerne lucrul în consonanţă cu legile esistente, făr sĕ sancţioneze un abus comis de către cel chemat a esecuta legea în toate amĕnuntele ei.

Necunoscinţa poporului, noi credem, că nu poate fi esploatată în mod aşa de pĕcătos, şi de aceea punem la dosar corespondinţa, până nu primim lămuriri.

* (Concediu.) Metropolitul sêrb, German Angelics, suferind de o boală şi a cerut concediu de 6 luni dela ministrul de culte spre a petrece în insula Corfu. Afacerile metropoliei în timpul absenţii archiereului le va conduce episcopul eparchiei Bacica, Vasilie Petrovici. Pasul, ce l'a făcut metropolitul prin aceea, că a cerut concediu dela ministru foile serbesci 'l desaprobă cu desĕvêrşire ḑicênd, că prin aceea a degradat demnitatea bisericei serbesci şi că concediu cer numai funcţionarii subordinaţi ministrului. Metropolitul era de ajuns, dacă numai notifica plecarea sa, îngrijindu-se de substituire.

* (Starea sămĕnăturilor în Ungaria). Pe basa datelor oficiale starea sămĕnăturilor în Ungaria este următoarea: Sămĕnăturile de toamnă de a stânga Dunărei sunt frumoase, de asemenea şi de-a dreaptea Dunărei. Între Dunăre şi Tisa timpul cel domol este foarte priincios sămĕnăturilor. În comitatul Pestei şi Bacs-Bodrog şoarecii şi vermii causează mari daune. Între Tisa şi Mureş sămĕnăturile mai de timpuriu nu sunnt aşa frumoase ca cele de mai târḑiu. În Ardeal sămĕnăturile sunt frumoase şi căderea de zăpadă le feresce de multe neajunsuri.

* (Un calcul aprocsimativ.) Un renumit profesor de anatomie cu numele Broca, care s'a ocupat cu studierea celei mai nobile părţi a organismului nostru, cu creerii, în o scriere a sa cu privire la om ḑice, că un om crescut cumpănesce atâţa kilogrami, câţi centimetri trec peste un metru în înălţimea sa. Aşa dară după calculul acestui profesor, sciind înălţimea unui om, uşor putem afla şi greutatea lui. Punem casul că un om are în înălţime 1·80 m. atunci greutatea lui va fi de 80 kilg.

* (Restanţă de dare în comitatul Cluşului.) În 12 Decembre n. inspectorul de dare în comitatul Cluşului a raportat în adunarea comitetului administrativ, că în cuartalul ultim din anul acesta s'a încassat din darea directă abia 397,076 fl. 64 ½ cr. şi a rĕmas restanţă 430.325 fl. 42 ½ cr., aşa dar nici jumĕtate nu s'a putut încassa. În darea militară din 74.355 fl. 81 ½ cr. abia s'a putut încassa 14.791 fl. 50 cr.

* (Urmări de ale duelului.) Vĕduva deputatului Literaty, căḑut în duel, în marea durere ce i o causă moartea bărbatului seu, cu intenţiune de a se sinucide, luă o soluţiune de morphium în gură. Din întêmplare însĕ a gustat prea puţin din acest păhar de moarte, aşa că medicilor le succese a o aduce earăşi la viaţă.

* (Concurenţă în frumseţe.) În aceste ḑile în Brüssela s'a statorit arangiarea unui bal, care va fi împreunat cu alegerea celor mai frumoase dame, cari vor lua parte la acel bal. Fie-care cavaler la întrare va primí un bilet, pe care va scrie numele aceleia, căreia i dă preferinţă. Dintre toate graţioasele fiinţe, al căror nume va figura pe biletele diferiţilor cavaleri, un juriu constător din 5 membri, va alege douĕ esemplare de cea mai completă frumseţă.

Cel dintâiu premiu, numit „Grand prix de Brüssel“ se va conferí acelei dame, care va escela prin simetria trăsurilor feţii în special; al doilea premiu numit „Premiu de Paris,“ se va conferí acelei dame, care încântă privitorii prin picanta-i gratie.

Damele distinse vor primí ca suveniri portretele lor, esecutate de cei mai buni pictori, ear juriul un mic memoire de valoare artistică.

* (Bibliografic.) Cărţi alese. Primim dela tipografia Alecsi din Braşov ca primul numĕr al publicaţiunei, ce şi-a propus a scoate sub titlul de mai sus: a doua ediţiune din *„Satul cu comorile“* novelă localisată de Petra Petrescu, care în această adoua ediţíune a fost tipărită cu litere mai mari, mai ceteţe, formând acum un frumos volum în 8⁰ mare de 132 pagini. Cu toate astea costă numai 20 cruceri esemplarul. Nu ne îndoim deci de respândirea acestei scrieri, care a fost apreciată de întreaga pressă română, ear de Ven. consistoriu archidiecesan, a fost recomandată cu următoarea circulară: Nr. 2781 scolar. Notă către direcţiunile scoalelor poporale confesionale din archidiecesă. Următoarea carte „Satul cu comorile“, novelă localisată de P. P. Braşov 1884 se recomândă din partea acestui consistoriu spre a se procura pentru bibliotecele scoalelor noastre populare, ca un op în toate privinţele corect şi foarte instructiv pentru poporul nostru. Din sedinţa Consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 27 Iuliu, 1884.

Telegr. rom. Nr. 83 1884 19 (31) Iuliu.

— „Transilvania“ Nr. 23—24 a apĕrut cu următoriul sumariu: Fundaţiunea lui Neagoe Vodă. — Discurs despre lucrarea pămêntului, rostit de I. Georgescu cu ocasiunea adunărei generale a despărţământului III Sibiian pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 30 Octobre a. c. în comuna Sĕcădate. — Disertaţiune „despre cultura arborilor“, însinuată la adunarea „despărţămêntului al XII al Associaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român“ ţinută în Lăpuşiul unguresc la 10 August anul 1884 de învĕţătoriul Alessiu Latisiu din Lapuşiul unguresc. — Procese verbale ale comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român luate în şedinţa dela 21 Noembre şi 6 Decembre n. 1887. — Bibliografic. — Anunciu de abonament.

— *„Romänische Revue“*, pol. lit. Monatschrift, Herausgeber Dr. Cornelius Diaconovich in Resicza, Süd-Ungarn. Pränumerationspreis ab 1. Ian. 1888 ganzjährig 10 Gulden XII. Heft, III. Jabrg. Inhalt: *An die Leser. — Ein Pressprozess gegen die „Romänische Revue“. — Die romänische Thronrede. — Rundschau.* (Franzözische Stimmen über die Lage der Romänen in Ungarn, aus „Le Siècle“ und „L'Autriche Slave et Roumaine.“ — Die politische Einheit Ungarns, aus dem Sieb. D. Tageblatt. — Zur Kinderkolonisation. — Die Staatssprache in der Apotheke. — Zur Portofreiheit. — Das Szörényer Mandat und der *dritte Brief des General* Doda). — *Die Chronik des Huru* und die grosse milit. Expedition in die Moldau des ung. Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos, ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum, von Sim. Mangiuca (Fortsetzung.) — *Petre Ispirescu* — „Sag an mein Süsses Kindchen“, (Frumoasă copiliţă) aus dem Romänischen von V. Alexandri von Dr. Ad. Stern. — Litteratur und Kunst. (Ein neues Buch von Carmen Sylva.) — „Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn.“ — Etudes historiques sur le peuple roumain“, par A. D. Xenopol. — Die Gedichte des Logofăt Costache Conachi. — Musa Română. — der Acad. Verein Petru Maior. — Metodica scoalei „poporale“ von Dr. P. Pipoş. — Geschichtliches). — Inserate.

— „Lumina pentru toţi.“ Revistă pedagogică, ce apare în Bucureşci, sub direcţia Dlui Eniu Băltean, calea Moşilor, Nr. 138. Abonamentul 10 lei pe an, şi 5 lei pe şase luni.

A apĕrut Nr. 6, din anul III, pe luna Novembre al cărui cuprins este următorul:

Către abonaţii revistei. — Sentinţe pedagogice, de Eniu Băltean. — Schiţe din istoria pedagoiei de Ioan Russu. — Cronica teatrală de Ioan Russu. Jocul copiilor de Christ St. Reverean. — Cum învaţă Gertruda copii sĕi? de E. B. — Stefan Voda (baladă populară) de Pr. St Stoicescu. — In contra direcţiunii literare de Juvenal. — Un sistem românesc de învĕţământ de Stef Georg Carpen. Meseriile Române. — Conferinţele învĕţătorilor din Muscel. — Speranţa — Rusia şi România. — Rolul Românii într'un rĕsboiu european. — Despre întrunirea învĕţătorilor de Eniu Băltean. — Numerile. — Scoala Nouă de E. B. — Moui revisori scolari de Eniu Băltean. — Intrebăm pe dl revisor scol. al jud. Prahova-Buzeu de red. — Incă ceva despre dl Sadovean, revisor scolar din Gorjiu. — O înlocuire nedreaptă de Redacţie. — Notiţe literare. — Literatura de spirit. — Corespondenţa. —

Loterie.

Sâmbătă în 17 Decembre 1887.

Buda: 84 60 62 83 3.

Nr. 578. [1757] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenții au a-și aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 407. [1758] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluțiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554☐ porțiune canonică de fênaț, 6 jugere 846☐ arătoriu și pășune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parțeile numite în vêrful Zăpoḑi în mărime una de 451 ☐ de fênaț și alta de arat de 130☐ dau un venit anual de 41 fl. v. a.
2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.
3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanții sunt poftiți a-și subșterne petițiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conțelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupșeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 199. [1756] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei-Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a-și trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoșan,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 1—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕlişte, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Paraschiva Roșca din Sĕlişte din primăvara anului 1872 fără a se şci locul ubicațiunei lui, — conform resoluțiunei consistoriale din 20 Octobre a. c Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de soția lui se va pertracta și cide și în absența lui.

Sĕliște, 14 Decembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliștei

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 895. [1747] 3—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaș* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învĕțătoriu primariu pentru specialitățile agronomice şi anume pentru vinărit, pomărit, stupărit şi cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v .a*, şi dreptul de pensiune conform conclusului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 şi este învĕțătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe sĕptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivnițe.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe un an de probă; la prestațiuni corĕspunḑĕtoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-şi trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum şi o academie agronomică și posede o pracsă corĕspunḑĕtoare în vinărit şi pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universității săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicațiune egala vor fi preferiți competenții care posed limbile patriei (germană, maghiară ș română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universității săs.

Sz. 5086/1887. plg [1755] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetősége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 órára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közétététetik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányositásának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 órára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez öszszes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

[1752] 5—6

Vinuri roșii de Verșeț

vechi de mai mulți ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — și fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verșeț.

In urma escelentei și puternicei calități de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Cincia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara				
Brașov	9.46	—	—	9.02
	1.55	—	—	9.52
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8 59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Banița	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	6.10	2.50
Banița	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.5

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127 defect Sibiiu, Joi 10/22 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Decembre, 1887.

Am reflectat în nenumĕrate rênduri la cestiunile noastre interne privitoare la înaintarea trebilor noastre bisericesci, şi siliţi suntem sĕ o facem şi de astădată, descoperind un rĕu, care sdruncină mult disciplina şi demoralisează în mod însemnat instituţiunile noastre eclesiastice.

De atare semnalăm la acest loc procedura, ce se urmează la ocuparea posturilor bisericesci în o parte considerabilă, unde de regulă nu sĕ ia în considerare numai sciinţa şi preste tot vrednicia, ci vocea unor oameni, ale căror interese cer sĕ fie aşa şi nu altcum

Până bine de curând nu am avut oameni şi i-am luat de unde i-am aflat şi de multe-ori i-am pus în posturi, cari au stricat mult disciplinei, care numai atunci este la culmea ei, când e inspirată, ear nu silită şi comandată.

Ceea ce am lucrat până acum siliţi de împregiurări nu mai urmează se o facem acum, când ne stau la disposiţie oameni, cu tragere de inimă, oameni însufleţiţi de tot ce este al nostru, oameni neinteresaţi de altceva, ca de binele public.

Este bine cunoscut, că cu cât înaintează cineva mai repede prin graţii — protecţie ori nepotism, cu atât perde mai mult în consideraţie faţă de semenii sei.

De aici urmează o mulţime de conflicte între învĕţători şi preot, între preot şi protopresbiter şi aceste conflicte vor înceta în ḑiua, în care va fi fie-care la locul seu. Ireparabile sunt daunele ce bântue aḑi unele comune bisericesci şi şi mai desastruoase sunt ele în unele tracturi protopresbiterale, în cari începe şi nepotismul a se ivì.

Consistoriul nostru este chemat, ca sĕ pună capĕt acestor lucruri cât sĕ poate de curênd, şi aceasta o va face cu succes, dacă va venì cu un proiect de lege pentru înaintări, unde aceasta sĕ se facă după numĕrul anilor de serviciu. Confraţii nostri sasi au clasificat parochiile lor, şi un candidat de preoţie nici că are cutezanţă de a concurge acolo unde lui nu-i permite legea, fie el chiar şi profesorul cel mai vestit la un gimnasiu.

Nu ḑicem că tinerii cu ranguri academice sĕ se pretereze şi impedece dela o înaintare dictată de interesele serviciului, dar desaprobăm modalitatea de a sĕ aplica în cele mai bune parochii oameni fără nici o cualificaţiune, pentru singurul merit, că părinţii lor sunt născuţi şi moşteni din cutare sat ori oraş.

Poarta deci prin care poate trece cineva de la un rang la altul trebue sĕ fie foarte strêmtă.

Poate sĕ fie deci cineva un bun învĕţătoriu, dar el tot în acel timp nu poate fi preot bun, şi poate fi cineva preot bun — dar un rĕu protopop.

Legea aceasta este dictată de multe împregiurări şi ea trebue sĕ vadă lumina cât mai ingrabă, dacă voim sĕ avem disciplină în biserică, disciplină in scoală, disciplină în tract şi disciplină la alegeri.

Oameni comoḑi au stricat mult prin parochii şi în multe tracturi astăḑi nu sunt scoli, nu comitete parochiale organisate, tot din causa comodităţii celor chemaţi a lucra, şi a-şi împliní oficiul cu scumpĕtate. Pentru ca legea de înaintare sĕ se poată aplica cu succes este necesar, ca sĕ se înfiinţeze şi legea pentru pensionarea preoţilor şi a protopresbiterilor. Învĕţătorii aḑi la bĕtrâneţele lor sunt mai asiguraţi ca preoţii, şi apoi nu e bine, ca sĕ se întârḑie cu resolvarea unei cestiuni pusă de noi încă de mult la ordinea ḑilei in coloanele acestui ḑiar. Tot asemenea are sĕ se urmeze cu protopresbiterii, la cari li s'a urît de muncă şi de strapaţe. Nici un post nu e aşa împreunat cu strapaţe ca postul de protopresbiter, şi apoi a lăsa, ca statutul organic se fie o literă moartă în unele părţi unde comitetele şi epitropiile parochiale nu s'au organisat şi întregit de ḑeci de ani, de dragul unor oameni comoḑi şi nesimţitori, cred că nu e la loc nici nu ne va aduce mari bunătăţi prin acele părţi, ci prăpădirea averilor bisericesci, scurtarea salarelor învĕţătoresci, ruinarea bisericilor şi a edificielor de scoală.

E drept că suntem sĕraci şi nu putem prelimina în bugetul consistoriului sume mari pentru pensionarea unor funcţionari bĕtrâni şi nedestoinici, dar de o am puté face, efectul ar fi învederat.

În chipul acesta un tiner vrednic şi muncitor nu ar fi silit se vegeteze cu anii ca învĕţătoriu uitat şi părăsit de lume, ci ar fi scos la iveală şi pus la muncă, alţii ear nu ar vení în posiţie de a părăsí cariera sau doară a abandona ţeara, cum se întêmpla cu cei ce nu primesc ocupaţiune cinstită pentru cariera pentru care s'au pregătit.

Odată trebue rupt cu trecutul şi cruţarea trebue sĕ şi aibă şi ea marginile sale, pentru că cruţând persoane, stricăm causei, şi causele noastre le impedecă destul alţii, nu e necesar se le mai impedecăm şi noi.

In chipul acesta s'ar face un serviciu nespus causelor noastre bisericesci, tinerii ar avé cel puţin speranţă că munca şi diliginţa le vor fi premiate, până când astăḑi şi aceea speranţă li se smulge din pepturile lor.

Cu faţă posomorită es pe porţile seminariului cei mai mulţi elevi, pentru că es în un viitor necunoscut, şi ce rĕu e când omul nu poate avé barem o speranţă mult puţin sigură în un viitor bun.

Nu voim ca sĕ se delăture cu ori ce preţ cei ce nu mai pot servì sau li s'a îngreunat serviciul, dar voim ca cu cinste se facă loc altora, cu inimă şi pricepere la lucru, şi aceasta va urma atunci, când odată cu legea pentru înaintare se va vota şi legea pentru pensionarea funcţionarilor bisericei. Şi notarii din unele comitate ş'au făcut fonduri de pensiune şi amploiaţii unor comitate oare noi se stăm înapoia acelor oameni?

Puţină insufleţire, iubire de ce e al nostru, tragere de inimă şi amêndoue puse la cale vor aduce fructe dulci pentru desvoltarea noastră bisericească şi urmaşii vor binecuvênta pe cei ce au iniţiat lucruri demne de o instituţiune cum e a noastră bisericească.

Revista politică.

Referinţele politicei Europei se încurcă din ce în ce mai mult, căci ispita în care Rusia a adus statele europene însuflă de tot serioase îngrijiri. Presa nu e în posiţiune a anunţa până în present nici o îmbunătăţire a situaţiunei, din contră toate scirile anunţă o încordare tot mai mare. Monarchia noastră, care a privit un timp oare care cu neîngrijire licurirea baionetelor rusesci la graniţele Galiţiei, nu o mai poate face aceasta şi astăḑí, când cestiunea devine din în ce mai serioasă. O urmare a acestei îngrijiri a fost, după cum s'a anunţat, conferenţa la care au participat fruntaşii statului şi ai armatei în frunte cu Maiestatea Sa împĕratul. Detailuri din acea conferenţă ne dă „Politik“, în un comunicat unde se ḑice: Masele de trupe grămădite de Rusia la graniţele noastre nu trebue se ne lase nepăsători. Aşa însemnată miliţie nu poate suferí nici o putere la graniţele sale. Nu voesce Rusia sĕ-şi retragă trupele dela graniţele noastre, atunci trebue neapĕrat ca din partea noastră Galiţia se fie întărită prin dislocaţiune de trupe. Aceasta în adevĕr nu ar fi rĕsboiu, ar fi însĕ o situaţiune, care nu ar putea mult dura, şi care în tot momentul ar fi gata a deschide uşa casului primejdios. Desluşirile din „Ruski Invalid“ şi „Nowoje Wremja“ sunt îndreptate într'acolo, de a ne arunca năsip în ochi, şi de a ne presenta concentrarea trupelor ca un ce nevinovat. Staţionarea

FOIŢA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

Pe vremile cele de demult, când era lumea lume, nu ca acuma zamă de prune, era un bĕtrân şi-o bĕtrână nu sciu ca cine dela noi din sat, destul că nu vor fi fost nici mai bĕtrâni, nici mai tineri, făr' ca de vre-o 70 de ani. Acesti bĕtrâni după cum puteţi vedé erau destul de bĕtrâni, şi nici ei, necum alţii nu mai credeau, ca ei sĕ mai aibă vre-odată copii; dar ce se veḑi! D-ḑeu cât de târḑiu dă cui de ce sĕ roagă, astfel le-a dat şi acestor bĕtrâni, cari culcându-se şi sculându se s'au îndatinat a se roga: ca sĕ-i norocească D-ḑeu cu un copil. D-ḑeu le-a dat un ângeraş de copil, de se mai fi avut doi ochi sĕ te uiţi la el, aşa era de frumos.

Singuri singurei bĕtrânii din noapte în noapte lucrau până îşi gătau lucrul câmpului, mult puţin, cât biata îl aveau.

Şi până atunci, — dar după ce îi norocí D-ḑeu cu copil, îşi făceau de cap cât mai erau de lucrători şi cruţători; nu-şi duceau un lucrător ca sĕ mai apropie din lucrul cel mult ce-l aveau şi de aceea nu sĕ găta bine un lucru, şi celalalt era în loc.

Sosí vremea secerii, bĕtrânii îşi luară troaca cu copilul şi dute cu el la holdă, cum vedem că fac şi astăḑi femeile noastre ducênd pe un umĕr leagănul, ear pe celalalt sapa, secerea sau altă unealtă de lucru.*) Secerau bĕtrânii ca şepte, de par-că era putredă holda când ajungeau cu mânile în ea.

După-ce prânḑiră, abia se apucară de holdă, şi eată că se pomeniră cu doi călători, cari după-ce le deteră bineţă, cerură sĕ le dea puţină apă, căci după cum ḑiceau erau fripţi de sete; cum e omul călător în căldura cea mare, de pe vremea secerii.

După ce-şi stêmpĕrară setea, D-ḑeu ḑise către bĕtrâni: — căci el era cu Sânt Petru — D'apoi cum de numai singuri, n'aveţi copii ca sĕ vĕ mai scoată dela nĕcaz, că doară veţi fi lucrat până acum destul? D'apoi caută sĕ ne nĕcăjim dacă n'are cine muncí pentru noi; bag seamă lumea aceasta e numai nĕcaz pentru unii oameni.

Prin aceasta au dat sĕ înţeleagă acei călători: că ei n'au avut nici n'au copii, ca oameni bĕtrâni le era ruşine sĕ spună, că ei au copil mic. — Vĕ va da D-ḑeu ceea ce ḑiceţi că n'aveţi, ḑise D-ḑeu către bĕtrâni, cari credeau că D-ḑeu şi cu Sânt Petru nu vĕḑură copilul, care dormea la umbra unor snopi, şi cu acestea D-ḑeu cu Sânt-Petru îşi căutară de cale.

Nu mult după aceea bĕtrâna sĕ duse sĕ mai vadă de copil, căci grijiau de el ca de ochii din cap; dar ce sĕ veḑi: în aşternut erau doi copii, cari aşa de bine sămăna unul cu altul, încât nici chiar bĕtrâna nu mai scia, care-i copilul ei. Ce era sĕ facă bĕtrânii? Ne-avênd încătrău sĕ hotărîră, ca sĕ-i grijască pe amêndoi, cugetând, că cât mai curênd ori mai târḑiu va afla cumva care-i copilul lor.

A trecut multă vreme şi bĕtrânii ba sĕ-ţi afle ceva, ca din peatră. Copii cari cresceau vĕḑênd cu ochii, se făcură mărişori.

După multă tânguealǎ ce-o făcea bĕtrânii către unii şi alţii, în urmă 'şi aflară omul, care le descoperí cum stă lucrul: ei adecă p'ecaseră în lume ca sĕ dee de un dascăl ca sĕ le înveţe copii puţină carte şi omenie.

În drumul lor se întâlnesc c'un om, către care spun din fir în pĕr păţania cu copii.

Omul îi asculta şi clătinând din cap, sfătuí pe bĕtrâni, că pentru o greşală cât de mică sĕ bată pe amêndoi copii, şi după bătae, care din copii va merge sĕ-i sărute mâna sĕ scie că acela e copilul lor.

Aşa şi făcură bĕtrânii. După ce copii merseră acasă dela dascăl, aproape din bun senin îi forfecară bine pe amêndoi. Copilul bĕtrânilor, care înşi mai departe a imposantului numĕr de baionete rusesci la graniţele noastre, constrânge pe Austria în numele păcii şi al reputaţiunei sale, a căuta mĕsuri militare pentru apĕrare.

---

*) Aşa se cresc bravii soldaţi români.

Corect.

În faţa tuturor temerilor „Pol. Corr.“ ḑice, că nu trebue sĕ se ia de urmare neapĕrată a neînţelegerei, ce sĕ crede că esistă între Petersburg şi Viena, rĕsboiul; pe câtă vreme antagonismul franceso-germân de 17 ani de când fierbe şi tot nu a isbucnit până acum. Toată îngrigirea şi toată temerea de care e cuprinsă astăḑi Austro-Ungaria nu provine decât din aţâţările presei germane, care necontenit îndeamnă spre înarmare în faţa pericolului de care Austria e ameninţată de către Rusia. Drept vorbind însĕ, abstracţie făcênd dela cestiunea bulgarĕ, nu poate fi nici un mĕr de ceartă între Austria şi Rusia, cari nici nu s'au arĕtat nici odată aplicate, a se lăsa pentru soartea Bulgariei în aventuri, nefolositoare atât uneia cât şi celeilalte. Şi tocmai pentru de a nu stârnì nici o bănueală, Rusia s'a mărginit a lua oarecari mĕsuri pentru propria şi apĕrare la unele puncte deschise de graniţă. O îmbunătăţire a relaţiunilor austro-rusesci, nu numai că e posibilă, ci e şi pe cale de a se face, ceea ce din partea Rusiei va fi cu satisfacţiune întimpinată.

Nu cu mai puţină îngrigire, ca cei din Viena, privesc cei din Berlin la masa trupelor rusesci dela graniţele Galiţiei. „Kreuzzeitung“ ḑice, că articolul din „Journal de St. Petersburg“ nu slăbesce întru nimica impresiunea făcută de declaraţiunile lui „Ruski Invalid.“ Acest jurnal, representând povestea lupului cu mielul, a ḑis, că dacă vre-o putere se poate plânge în contra mĕsurilor militare dela graniţele ei, atunci aceea e Rusia şi nici decum Austria. Rusia concede ori cărui vecin a se îngrigì după plac de siguranţa sa, reclamă însĕ şi pentru sine acel drept.

În mijlocul acestei situaţiuni, Germania scoate la iveală Casus foederis-ul, nodul, care ţine legate pe cele trei puteri aliate. Puterile aliate, ḑice corespondentul berlinez al lui „Standard“, au formulat douĕ puncte, cari indică pâşirea Casus foederisului. Cel dintâi în ceea ce privesce actuala lor estindere, şi al doilea susţinerea lor în posiţie de puteri mari. Dacă acum obvine oarecare eveniment, care sĕ atace această legătură, sau dacă o a patra putere ameninţă cu resbel pe una din puterile aliate, sau dacă una din acele e silită a atăca pe una dintre aliate pentru de a şi apĕra estinderea ei sau posiţia de mare putere, atunci pâşesce Casus foederis-ul, şi ambe părţile sunt îndatorate a sprigini materialicesce pe a treia, care atacă sau este atacată.

Preste tot, jurnalele engleze constată şi ele, că Rusia nu-şi mai încape în piele, caută resbelul, pe care se pregătesce a-l începe în primăvară.

A afla adevĕrul din toată această situaţiune nu e de tot uşor, până când versiunile ce le aduce presa diferă mult unele de altele. „Nord“ strigă: de câte ori trebue se mai repetăm, că Rusia nu doresce şi nu caută resbelul, ci ia numai mĕsuri de apĕrare, cari se asigure ori cărui inimic ce o ar ataca, peirea. De altă parte „Budapesti Hirlap“ anunţă, că în cercurile competente esistă proiectul de a se trimite la Petersburg o persoană de posiţie înaltă, care se arete în mod loial punctul de plecare al Austro-Ungariei, cerênd de acolo de asemenea desluşiri loiale. Dacă este adeverată aceasta faimă, dela resultatul acestui pas estraordinar va urma desvoltarea ulterioară a lucrurilor.

Aceasta este icoana politică a Europei de facto, icoană zugrăvită de penelul Rusiei, şi care în forma ce ni se presintă, pare a justifica tot mai mult visiunea jurnalului „Post“, că: soarele unui resbel ruso-austriac a rĕsărit deja, care visiune se pare a se depărta încetul cu încetul din stadiul fantasmagoriilor, trecênd în cel al realităţii.

Scirea ce se respândise, că România e decisă în casul unui eventual rĕsboiu între Rusia şi Austro-Ungaria a trimite în ajutorul acesteia douĕ corpuri de armată la graniţele rusesci, se desminte, fiind România definitiv decisă a rĕmâné neutrală în ori ce împregiurări, şi a nu se îngrigí decât de propria-i esistenţă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Tresnea, 3 Decembre, 1887. On. Redacţiune! Deoarece în Nr. 109 de dto 5 Novembre 1887, al foaiei „Telegraful Român“ pag. 437 „Un preot de model,“ sum denunţat On. public: de un laş subminător al scoalei gr. orien. din Tresnea, ce ca preot însu-mi o dirigez, şi vină mai mare mi-ar fi aceea, că eu în biserică a-şi indemna poporul, pentru a şi da fii se înveţe în scoala froebeliană ce acum se află în al doilea an al vieţei sale, la cari denunţiaţiuni eu din parte-mi dau următoriul rĕspuns:

Cu ocasiunea începerei semestrului prim scolastic învĕţătoriul scoalei froebeliane m'a rugat se aduc la cunoscinţa poporului, că dênsul îşi începe cursul prelecţiunilor, ce am şi făcut, adecă am publicat în biserică rogarea dênsului. Insĕ cum am predat aceasta incunosciinţare, şi ce efect a avut aceasta încă mi-ar fi plăcut se o denunţe interesatul corespondente on. public.

Sum prea indignat on. Redacţiune, de aceea corespondenţă şi cu atât mai tare că i dă titlul de: un preot de model. Deoarece un preot ce funcţionează acum mai 42 de ani; consacrat de fostul odinioară episcop Moga, nu poate fi preot de model, aşa după cum înţeleg modelul unii oameni tineri de acum, şi mai ales domnii corespondenţi ai mei, ce se pricep aşa bine la pătarea oamenilor inocenţi; ear ce e drept, sum îmbrâncit aḑi de greutăţile bĕtrâneţelor şi cu toate că după testimoniul dênşilor nu sum de model, totu-şi am fost în stare a edifica biserica şi scoala de model, şi încă în Tresnea, şi încă în ce timpuri, în ce trecut şi cu ce miḑloace;

şi dacă am fost în stare a da posterităţei biserica şi scoala de model, ca şi cele din Tresnea, fie încredinţat on. public român, că până cerescul părinte va prefige chemarea mea din aceasta lume, le voiu conserva şi apĕra cu acelea poteri şi cu acel zel, cu care le-am şi făcut.

Eară în câtu-i despre publicarea începerei cursului scolastic la scoala froebeliană, se me ierte dni cu corespondenţele din „Gaz. Transilvanei“ Nr. 228 art „De sub Mesesiul Ardealului“, şi „Telegraful Român“ Nr. 109 Art. „Un preot de model“, căci aşa am voit se fac; de altcum prin aceasta nu am espus scoala gr. or. din Tresnea la nici un rĕu, ci din contra prin aceasta mai mult am soliditat-o, ear dacă dnii corespondenţi vreau a aduce judecata asupra cutărui-va judece resultatul, şi nu numai mijloacele cu care s'a produs acel resultat, dacă sunt oameni cu inimă.

Eată on. redacţiune cum se remunerează un preot bĕtrân, care toată viaţa sa ş'a sacrificat-o pentru prosperarea ba pentru edificarea unei biserici şi unei scoale; pentru prosperarea unui popor, eată recunoscinţa pentru că din Tresnea cea necunoscută, ne băgată nici într'o samă am făcut o comună română de model sub poala Mesesiului, eată recunoscinţa pentru că am ferit Tresnea de ovrei, ca de foc, cum astăḑi generaţiunea aceasta nouă îmi mulţămesce: caută nod în papură pentru a-mi păta caracterul, pentru a me înegrí înaintea lumei.

Astăḑi am neplăcuta ocasiune de a avea pe cei cărora le am intins mână de ajutor în viaţa mea, nisuindu-se a-mi păta trecutul, a-mi păta inocenta viaţă de om bĕtrân, cărora le-am dat pâne, aceia aruncă în mine acum cu petrii.

Încâtu-i pentru corespondenţele din cestiune, fie încredinţată on. redacţiune şi on. public român, ca astăḑi îmi aştept finitul vieţei cu inima linistită fără leac de mustrare de consciinţă, că doar a-şi fi făcut în întreaga-mi viaţă un singur pĕcat contra naţiunei mele.

Facă ori şi cine pentru naţiune şi religiune numai cât am făcut eu în viaţa mea, şi atuncea vom fi mari.*)

Irodion Labo,
paroch.

O esplicaţie.

Sub acest titlu publică „Rĕsboiul“ în Nr. 3732 la locul prim articolul de mai jos.

Cu modul şi tonul în care 'şi validitează oposiţia din România părerile faţă de guvern şi rege, nu putem fi de acord nici noi, publicăm însĕ acest articol din „Rĕsboiul,“ pentru ca sĕ se convingă publicul nostru cetitor, cum resonează şi alţii despre „Tribuna.“

Sub titlul de „Oposiţiunea din România,“ ḑiarul „Tribuna“ din Sibiiu, redigiat de dl Slavici, fost colaborator al fostului ḑiar „Timpul,“ organul conservatorilor noştri, începe în numĕrul seu de ieri o serie de esplicaţiuni, în scop de a împrăscia nesce „bănueli,“ relative la atitudinea redactorilor acelui organ, cum că d-nialor ar fi în legături, ba cu iredenţii, ba cu oposiţioniştii din România şi alte asemenea, arĕtând că în urma ivirii aceştor bănueli în timp de vre-o zece ḑile, vre-o sută de abonaţi din România i-au refuzat d'a mai primí ḑiarul, dar pe de altă parte s'a îndoit abonamentele d'acolo, şi conchide în cele din urmă cu declaraţiunea că „Tribuna“ este un organ pentru esprimarea sentimentelor comune ale românilor din ţĕrile coroanei ungare, dar nu ale românilor din România, nici ale românilor din cele „patru unghiuri,“ că dacă este adevĕrat că românii din ţĕrile coroanei ungare aderă la politica preconizată de oposiţiunea din România, aşa cum o represintă „Lupta,“ „Rĕsboiul,“ „Epoca“ şi „Rĕsturnarea,“ — atunci este adevĕrat că şi „Tribuna“ are sĕ fie pusă — nu alăturea cu „Romånul,“ „România liberă“ ori „Voinţa Naţională“ etc.

Nu avem obiceiu d'a face polemică cu ḑiarele noastre din ţară, şi cu atât mai puţin cu cele din ţĕrile „coroanei ungare,“ mai cu seamă când ele declară că nu represintă de cât sentimentele lor proprii, care după afirmaţia de mai sus sunt cu totul diferite de ale românilor d'aci, care nu

---

*) Am ḑis în notiţa noastră referitoare la această afacere, că asteptăm dela păr. Irodion Labo, se ne desluşească starea lucrului, şi din corespondenţa aceasta cu regret constatăm, că păr. Labo — fie din prevenire, dar în consecinţe în detrimentul scoalei noastre — a greşit când s'a angagiat pentru acel serviciu. Intre împregiurările actuale a conserva cele câştigate e merit duplu. Red.

---

vĕţase dela dascăl, că după ce l va bate tatăl sĕu sau maica sa sĕ meargă sĕ-i sărute mâna; ear celalalt, care se chema Bul Mihaiu, fără a ḑice cârc una eşí afară, şi punêndu-se la un corn al casei plângea, plângea de gândeai că udă locul. Trei ḑile şi trei nopţi n'a curmat cu plânsul şi nici din acel loc nu s'a mişcat; a treia ḑi îşi luà rĕmas bun dela bĕtrâni şi plecà în lume.

Mergênd Bul Mihaiu multă lume şi împĕrăţie, — ajunse la o pădure lungă şi lată, de părea că n'are margini. Cine poate scí câtă vreme va mai fi mers el prin aceea pădure? Destul că dă de-o poiană c'o ţelină frumoasă, în a cărei margine se afla un isvor cu apă atâta de limpede de ţi-ar fi părut s'o sorbi cu ochii. Din aceea fântână Bul Mihaiu stâmpărându-şi setea se puse la o drăguţă de umbră, la care ai fi şeḑut sĕptămâni, dacă ai fi avut cu ce trăí.

Când era p'ací p'ací se adoarmă la aceea umbră frumoasă, cum ar păţi-o ori-care om ostenit de drum, eată că se pomenesce cu un cal nĕsdravăn, care era tot de aramă, cred că vĕ veţi mira că vĕ povestesc despre cai de aramă; aşa erau vremurile pe atuncea: ba pe atuncea erau cai de argint şi de aur, cu cari puteai umbla lumea întreagă.

Din urechia dreaptă a calului, ca sĕ nu-mi uit vorba, Bul Mihaiu scoase trei frêne pre cari, la sfatul calului le şi încinse pe sub chemaşă, că mĕ rog DVoastră, pe acele timpuri şi caii nĕsdraveni sciau vorbí. Nu vĕ gătaiu cu frênele. Frênele erau: unul de aramă, al doilea de argint şi al treilea de aur curat cumu-i soarele.

Când vei da de vr'un nĕcas, ori vei avé lipsă de ceva ḑise calul, scutură unul din aceste frâne, şi ce vei dorí ţi se va împliní.

Sculându-se Bul Mihaiu sĕ duse prin aceea pădure pe calea apucată mai departe, până în urma urmelor dete de marginea acelei păduri. Nu de parte de acea pădure sĕ aflau curţile unui împĕrat mare vestit pe acele vremuri.

În curţile acelui împĕrat îndrăsní Bul Mihaiu se între, ca sĕ ceară ceva de lucru, căci aşa n'o mai puté duce: îl rĕsbise foamea. Dând el faţă cu împĕratul, care întrebându-l: că cine-i şi ce poftesce? el spuse din fir in pĕr câte păţise şi de unde venise.

Deşí Bul Mihaiu aştepta dela împĕratul, ca sĕ-l pună sĕ grijască gâscele, totu-şi împĕratul vĕḑêndu l copil aşa frumos şi deştept cum numai el puté sĕ fie între cei de sama lui, îl puse de ajutor lângă bucătariul seu.

Împĕratul acela despre care vĕ spuseiu, avea un armăsar, care de mic a fost închis, aşa încât pui de om nu pusese mâna pe el.

Odată împĕratul îşi luà inima în dinţi şi slobozind armăsariul se suí pe el, ca sĕ-l înveţe a călărí. Ca şi cum ar fi fost învĕţat aşa a stat până ia pus frâul în cap şi până s'a suit împĕratul călare; dar în urmă ce sĕ veḑi: armăsariul pornindu-se la drum aşa se ducea de cugetai că nu este pasere pe lume ca sĕ-l poată întrece; şi nu se oprí, până ce nu încunjurà de 3 ori împĕrăţia acelui împĕrat, şi în urmă îl aruncà pe bietul împĕrat preste ţĕri şi preste mări, până într'un ostrov, unde stăpâneau trei smei.

Smeii vĕḑêndu-l îndată alergară la el şi îi ḑiseră: că din douĕ sĕ-şi aleagă una, pentru că a îndrăsnit de a călcat pe pământul lor: ori moarte, ori sĕ le trimită fata; uitam sĕ vĕ spun că împĕratul acela avea o fată; şi aceea aşa era de frumoasă, încât despre frumseţa ei se duseră veste şi poveste preste ţĕri şi preste mări chiar şi la acei trei smei.

Ce era se facă împĕratul?

Îi îmbie împĕratul cu bani nenumĕraţi; dar smeii de unde sĕ se învoiască, odată cu capul, ei ţineau una, că numai fata şi ear fata. În urmă smeii îi spuse ales: că de nu le va trimite fata îl vor omorì şi ei vor merge până la curţile lui şi-i vor lua şi fata.

(Va urma).

ıtru neabonaţii la „Gaz.
Venitul e destinat pentru

ıea postală telegrafică reg.
urs pentru posturile de
de trei sĕptĕmâni la ur-

comitatul Solnoc-Dobâca,
ial şi depunerea unei cau
r anual de 150 fl, 40 fl.
ɔauşal de transport, ce se
apoi denumitul magistru
ria trăsură ḑilnic comuni-
Gherla, o depărtare de 19
va statori din cas în cas
elegrafică.
ţi a face în privinţa aceasta
spune suma pe lângă care
municaţiunea aceasta, care
peste maximul de 550. fl.
igen), comitatul Albă infe-
t de oficial şi depunerea
fl. salar anual, 40 fl. pau-
paușal de inmanuare şi
rt.
reszt énysziget), comitatul
act şi cauţiă de 100 fl,
40 fl. paușal de cancelarie.
serviciul gloatelor)
veḑi, br. Fejérváry, a
ate organele administra-
ce cunoscut, că dela servi-
următoarele persoane:
de lipsă ai diferitelor
e, dacă ei aparţin classei
medicii comunali şi de
II de glotaşi, precum şi
e, dacă afară de ei nu
tivele comune; directorii,
universităţii, dela scoa-
ecum şi dela scoalele po-
t neapĕrat necesari pentru
a învĕţămêntului; per-
r al societăţii „Crucea
ii şi vicespanii, protono-
şi sub-pretorii; în legis-
riul oraşului, protonota-
referentul afacerilor eco-
rilor militare; în oraşele
ariul şi căpitanul de po-
i notariul comunal.

pănă aci numĕrate, mai
loatelor: întreg personalul
utelor de alienaţi, impre-
lul necesar; medicii spi-
jitorii şi inspectorii ace-
Apoi: funcţionarii căilor
rii dela aceste căi! toţi câţi
poștă şi telegraf, socie-
arii băncei austro-maghiare,
tice şi financiare de stat,
profesorilor dela clinicele
regesci, presidenţii tri-
juḑii neapĕrat necesari ai
lul supraveghiător al ares-
orecţionale.

marine comerciale
Ministrul lucrărilor pu-
l Camerei un proiect de
a unei marine comerci-
in proiect reese că Statul
această marină. Capita-
csat la 7.000.000 franci.
e prin emisiuni de Rente,
r, care se află în păs-

e a mântuit.) Pon-
III, în ḑilele din urmă
lul Pecci, care este greu
pa află pe pacient trist
uvintele unui franciscan,
arte sfântă. Scena acea-
iune asupra Papei, care
care cetea, ḑise: Închi-
aci nu putem isprăvì
pontificelui părăsì odaia,
cu fratele seu diferite
i erau atât de binefăcĕ-
acesta sĕ însănătoşa vĕ

e Marţi spre Mercuri a
al oraşului Sibiiu un foc,
ea cea mai mare indesate
proprietar. Focul se crede
eu voitoare, în partea de
u succese pompierilor a
ciile din apropiere ca se
entului mistuitor.

* (Mine nouĕ de aur.) „Paris-Bourse“ scrie, că s'a descoperit la 10 leghe de Prescott, Arizona, în munţii Santa Pecata aproape de rîul Hassayampa un gisement de aur, care n'are egal în bogăţie în lumea întreagă. Mii de tonne de mineral aurifer sunt visibile la suprafaţă; tonna de mineral dă o producţiune de 1000 dolari.

* (Ce face beutura.) Un român din Sighişoara, în drumul seu către casă trecênd pe lângă ţermurii Têrnavei a alunecat şi a căḑut în rîu Nenorocitul fusese în piaţa acestui oraş spre a face un contract de închriare, după a cărui finire se duse cu soţii sei în o ospĕtărie din apropiere spre a încununa cu vin resultatul obţinut. Vinul însĕ suinduse în cap avù de urmare perderea vieţii în valurile rîului. Deşi s'a căutat cadavrul, pănă aḑi însĕ nu s'a aflat. Acest cas s'a întêmplat în 11 Decembre n.

* (Bibliografic.) În editura tipografiei archidiecesane a apĕrut: **Călindariu** *pe anul visect dela Cristos* **1888**, întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a României, anul 37-lea şi e de următoriul cuprins: *Cronologie*: (Anii dela facerea lumii. Anii după naşterea lui Cristos. Date cronologice pe anul 1888. Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătoare peste an. Posturile în biserica greco-rĕsăriteană. Deslegarea postului) — *Semnele ceresci şi caracterele lor. Lunile de peste an, indigitat la fie-care duminecă, ce evangelie sĕ cetesce.* Pătrarele lunilor pe anul 1888. Cele patru anotimpuri. Întunecimi. Regentul anului. 1888 Genealogia caselor domnitoare. Postal: (Serviciul de scrisori. Serviciul de mesagerie. Porto-tarifa de greutate.) Tarifa pentru telegrame în diferitele ţĕri. Tacse de timbru pentru poliţe şi documente. Tabela pentru computarea intereselor. Mĕsurile nouĕ şi vechi: de lungime, suprafaţă, volum şi greutate.

Şematismul bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania pe anul 1888. Ierarchii metropoliilor gr. or. învecinate din Austro-Ungaria. Partea literară.. Conspectul sĕptĕmânilor pe anul visect 1888. Însemnarea têrgurilor din Ardeal şi Ungaria proprie. Catalogul cărţilor din tipografia archidiecesană în Sibiiu. După cum se poate vedé din aceasta mică schiţare, acest călindariu este destul de bogat în materie şi eftin totdeodată, n'ar trebuí sĕ lipsească, cu deosebire dela casa nici unui preot şi învĕţătoriu de ai nostrii, pentru cari este un normativ pentru toate lipsele în această materie. Preţul 30 cr.

— In editura Socec et Comp. a apĕrut o operă de mare valoare de Al. Odobescu, întitulată: „Scriieri literare şi istorice.“ Renumele de fruntaş scriitor al dlui Al. Odobescu ajunge de a recomanda această scriere publicului inteligent.

Posta Redacţiunei.

D-lui G. I. în O. Manuscriptul respectiv se va publica îndată ce vom dispune de spaţiu spre acest scop. Manuscriptul promis poate se urmeze.

D-lui I. B. în B. Corespondenţa trimisă, pentru Nr. de astăḑi a sosit prea târḑiu.

Red.

Spre observare! În timpul din urmă prea adeseori publicul s'a plâns, că în locul pilulelor celor veritabile de Elveţia ale farmacistului Rich. Brandt, cari pilule sunt atât de cunoscute publicului prin efectul lor, primesce pe bani buni numai imitaţiuni de acest fel de pilule. Pentru ca publicul de aci înainte se fie scutit de acest neajuns şi se cumpere numai pilulele veritabile, trebue se observe, că eticheta cea adevĕrată este o cruce albă în câmp roşu, şi înaitea numelui Brandt se află pronumele Rich. Toate celelalte preparate, cari n'au aceste insignii purtând totuşi numele de pilule elveţiane de Rich. Brandt, sunt de a se respinge.

Loterie.

Mercuri în 21 Decembre 1887.

Sibiiu: 41 14 18 65 74

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.35	98.50
Renta ung. de hârtie	79.05	79.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	93.70	93.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.75	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	148.—
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	9.99	5.95
Napoleon	9 98	9.98
100 marce nemţesci	61.85	61.85
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.30

Nr. 578. [1757] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenții au a-și aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 407. [1758] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluțiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554☐ porțiune canonică de fênaț, 6 jugere 846☐ arătoriu și păşune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parțeile numite în vêrful Zăpoḑi în mărime una de 451 ☐ de fênaț și alta de arat de 130☐ dau un venit anual de 41 fl. v. a.

2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.

3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanții sunt poftiți a-și subșterne petițiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conțelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupşeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 199. [1756] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei-Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a și trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre, 1887.
În conțelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoșan,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 2—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕlişte, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Paraschiva Roșca din Sĕlişte din primăvara anului 1872 fără a se şci locul ubicațiunei lui, — conform resoluțiunei consistoriale din 20 Octobre a. c. Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de soția lui se va pertracta și cide ,și în absența lui.

Sĕliște, 14 Decembre, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Sz 5086/1887. plg [1755] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetősége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 órára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közététetik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányositásának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 órára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Mihaile Manchen,
vărsătoriu de campane
(Clopote)
și de construcțiunea cea mai nouă
cu sul sucitoriu
în Sighișoara
piața de sus
(Schässburg-Segesvár)
Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí și în rate. [153] 10-10

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Nr. 128 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6473 Scol.

Notificare oficială.

Prin sentența tribunalului regiu din Sibiiu dto 16 Martiu, a. c. Nr. 1429 Crim. aprobată de către tabla regeaccă din Murĕș-Oșorheiu cu datul 20 Septembre, a. c. Nr. 2225 IV. și notificată ca întrată în putere de drept fostul învĕțătoriu dela scoala noastră din Turnișor, Ioan Grecu, este condamnat la 1 ½ de an închisoare, la perderea oficiului pe trei ani de ḑile și tot pe atâta vreme la suspendarea drepturilor lui politice, pentru furt sĕvêrșit în institutul nostru archidiecesan pedagogic-teologic.

Cu provocare la această sentență, și la § 10 din Regulementul pentru procedura judecătorească în cause disciplinarie în metropolia greco-orientală română, avênd în vedere și propunerea fiscalului consistorial, consistoriul archidiecesan în ședința de datul mai jos însemnat a enunciat următoarele:

Ioan Grecu din Spring, candidat la posturi de învĕțători, se declară pentru totdeauna de neapt a mai ocupa vre-un post de învĕțătoriu în sînul bisericei noastre archidiecesane.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută la 3 Decembre, 1887.

Nicolau Popea, m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu, m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1887.

O telegramă sosită aḑi ne aduce scirea, că principele Bulgariei a abḑis. Trebue sĕ comunicăm cu reservă această scire, întocmai după cum o am primit cu reservă. Se va adeverí sau nu, că principele de Coburg părăsesce tronul plin de mărăcini al Bulgariei spre a se reîntoarce la linistita sa ocupațiune de odinioară, la cultivarea feliuritelor soiuri de paseri, aceasta este un secret al viitoriului. Cestiunea orientală din nou întră în un alt stadiu al iritațiunilor fără margini, complicațiunile de până acuma se înmulțesc, și încât ajunge mintea sănătoasă a omului laic neorientat în labirintul conjecturilor politice, ea cu greu va ajunge la definitiva deslegare fără un rĕsboiu european.

Cestiunea orientală este cestiune de vieață pentru monarchia noastră. Sfera de interese în orient a monarchiei noastre, din câte s'au observat până acuma vine în conflict cu interesele rusesci. Ciocnirile de până acuma s'au făcut numai prin cuvinte, cari scrise, cari grăite, însĕ lucrurile până acum nu au eșit din cadrul acestui teren. Dară cum că sfêrșitul va fi o înfrângere a uneia dintre aceste două puteri, despre aceasta nime nu mai dubitează.

De când cu nesuccesele preliminarielor dela San-Stefano Rusia nu a mai pășit pe față cu planurile sale în cestiunea orientală. S'a lucrat, mult s'a lucrat pe sub mână, și cum că lucrarea nu a fost fără resultat, ne dovedesce desvoltarea lucrurilor de vre o câți-va ani încoace. După sângerosul rĕsboiu dintre sêrbi și bulgari, care s'a terminat cu învingerea oștilor bulgare, la câte-va luni o revoltă de palat alungă de pe tronul Bulgariei pre principele Alecsandru. Stimat de toată lumea, iubit de poporul seu, admirat de soldații, pre cari i-a condus la victorii, reînviind gloria militară de odinioară a Bulgariei, eroul dela Slivnița a fost isgonit din țeară. Isgonirea lui a fost un punct din programa rusească în cestiunea orientală.

A urmat încurcăturile cunoscute. Guvern provisoriu, generalul Kaulbars, politică pe strade, sumuțarea populațiunei la nesupunere față cu autoritățile publice, în cele din urmă revoluțiunile interne, toate acestea au urmat ca mijloace la ajungerea scopului, după ce fură provocate încurcăturile prin alungarea principelui de Battenberg.

A urmat în cele din urmă candidatura semioficială a principelui de Mingrelia, care a fost combătută de întreagă pressa europeană, a urmat alegerea principelui de Coburg aplaudată de întreagă Europa, care cerea o desvoltare pacinică în viața internă a Bulgariei, numai de Rusia nu.

Guvernul nostru și-a precisat posițiunea în cestiunea orientală, și postulatele monarchiei noastre sunt cunoscute cetitorilor nostrii. Influență străină permanentă, protectorat permament nu va suferí în orient monarchia noastră.

Rusia a tăcut la toate declarările guvernului nostru, și a început a și concentra trupele spre granița monarchiei noastre.

Ḑiarele rusesci purtau un limbagiu violent față cu monarchia noastră, și amenințau cu eșirea Russiei din reserva de până acuma. Ce activitate va desvolta ea, nu ni s'a spus, în generalitate se susținea, că nu va mai considera obligătoriu pentru sine tractatul de Berlin, și că va lua posițiune hotărîtă în cestiunea bulgară.

Se vede, că programa rusească în punerea sa în lucrare a ajuns tare departe, căci monarchia noastră s'a vĕḑut nevoită a chema la sfat pe căpeteniile armatei noastre. Deliberările consilielor militare nu ne sunt cunoscute, deoarece ele nu sunt de natură de a fi trimbițate în lumea largă.

De interes pentru noi este scirea, că principele de Coburg s'a decis a părăsí tronul Bulgariei. De interes este se scim, că pe când se ivesce scirea despre o nouă vacanță pe tronul bulgar, armata rusească este concentrată la granițele monarchiei noastre, că în fața acestor concentrări guvernul nostru a luat cuviincioasele mĕsuri de apĕrare. De interes este sĕ scim, că pe când se întêmplă acestea, bĕtrânul împĕrat al Germaniei spune parlamentului, că imperiul seu este gata, de interes este sĕ scim, că regele Sêrbiei, primind în ḑiua Sântului Niculae — patronul familiei Obrenovici — felicitările parlamentului, a pus în perspectivă o apropiată luptă între ideia germană și slavă.

Toate aceste sunt semne, că lucrurile departe au ajuns, și nu e mult până vom auḑí, că tunul a început a resuna și el.

Revista politică.

Sforțările jurnalelor germane și îndemnările din partea lor ca monarchia noastră sĕ ia pași hotăriți și sĕ-și trimită armată la graniță a avut puțină influință asupra celor din Viena. Aceasta se poate vedé mai cu seamă din atitudinea, ce o au luat cercurile conducĕtoare. Hotărîrile conferințelor, ținute sub președința monarchului nostru, inspiră o oare care linisce în afară și din ele se poate ușor deduce, că monarchia noastră la nici un cas nu voesce sĕ atace, ea nu voesce sĕ facă nici chiar astfel de pregătiri, cari se dea Rusiei motiv de a se jeluí, că imperiul nostru urmăresce o politică agresivă.

Judecând după mĕsurile luate, situația nu pare tocmai așa incordată, după cum le place pesimistilor sĕ o zugrăvească cu colorile cele mai vii și mai bătătoare la ochi. Mĕsurile se basează mai mult pe enunciațiunea principelui de Bismarck, care ar fi pretins dela monarchia noastră, ca sĕ-și întărească forțele militare însĕ într'un mod așa de pacinic, încât sĕ se evite ori ce aparință, care ar putea serví drept motiv de provocare. Astfel nu s'a simțit necesitate din partea nici unui guvern pentru convocarea delegațiunilor, ci s'a pus numai la disposițiunea ministrului de rĕsboiu suma modestă de douĕspreḑece milioane. Jurnalele din capitală asigură, că chiar în casul unui conflict, nu se va vota un credit mai mare ca de cincispreḑece milioane.

FOIȚA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

(Urmare.)

În urmă vĕḑênd bietul împĕrat, că numai are încătrău, ḑise cătră smei, că în timp de trei ḑile după-ce va sosí acasă le va trimite fata. Cu greu se învoiră smeii, ca sĕ aștepte trei ḑile.

Ajungênd împĕratul acasă se puse pe gânduri, pe ce potec și-ar putea scăpa fata sĕ n'o trimită la smei; el, împĕratul nu afla altă cale mai bună pentru fată decât sĕ o ascundă, creḑênd, că astfeliu va scăpa, ceea ce a și făcut, ascunḑêndu-o așa de bine, încât n'ai fi aflat-o sĕ fi stat în crescet.

Trece astăḑi, trece mâne, cele trei ḑile trecură ca și când n'ar fi fost. Smeii așteptară; împĕratul nu se ținù de cuvênt.

Vĕḑênd smeii, că împĕratul nu se ține de cuvênt, trimiseră pe unul dintre ei, pe unul cu trei capete, la împĕratul. Ajungênd smeul acela chiar la meḑul nopții la împĕratul, se trântì odată în mijlocul curții de bubuiră curțile împĕratului așa de tare, încât se treziră toți curtenii; ba chiar și împĕratul, care și auḑì pe smeu ḑicênd: că sĕ-i trimeată cu ce s'a legat, că de nu o sĕ fie vai și amar de capul lui.

Cu destul amar, împĕratul în ḑiua următoare spuse fetei, ca sĕ se gate cu hainele cele de jele ca sĕ plece cu trăsura spre ostrovul smeilor.

Vĕ puteți închipuí, cu câtă jele își va fi luat fata de împĕrat ḑiua bună dela părinți și dela curteni, sciind, că merge ca sĕ nu se mai întoarcă, poate pentru totdeauna.

Jelea după fata împĕratului cuprinse pe toți curtenii, și cum sĕ nu te cuprindă, vĕḑênd o fată frumoasă și drăgălașă sĕ se despartă de tată și mamă; de toți pretinii și cunoscuții, și fără de voia ei sĕ duce în locuri necunoscute, poate pentru toți vecii.

Cred, că nu e de lipsă, sĕ mai spun, că și lui Bul Mihaiu îi părea rĕu după fata împĕratului, pentru aceea își ferbea foarte mult capul, cum ar putea sĕ scape pe împĕratul și pe toată curtea lui de un nĕcaz, de care nici nu ți-ai fi adus aminte.

După puțină bătae de cap, Bul Mihaiu își aduse aminte de frênele, pre cari le-au căpĕtat colo în pădurea cea mare, și pre cari le îngropase la un loc ascuns aproape de casele împĕratului, când se tocmise cu împĕratul, ca sĕ i fie slugă, și cerêndu-se dela bucătariul împĕratului pe puțin timp, se duse, și luând frêul cel de aramă îl scuturà odată și cât ai bate trei în pălmi, un cal de aramă fuse acolea

Bul Mihaiu nu stătu înlemnit, ci îndată scoase din urechia stângă a calului un rênd de vestminte de aramă, pe cari îmbrăcându-le și suindu-se pe cal, îi dete drumul, ca sĕ ajungă pe fata împĕratului.

Va fi mers fata de împĕrat drumul mai bine de jumĕtate, când o ajunse Bul Mihaiu; el deși scia, că unde călătoresce, totuși o mai întrebà: că de unde și până unde? la ce fata cu puține cuvinte îi spuse întêmplarea cu tatăl seu și că unde merge. Bul Mihaiu o îmbună: ca sĕ nu se teamă, că el o va apăra de nu i se va întêmpla nimica și că se va întoarce sănătoasă acasă. Fata deși nu prea credea, totuși i-se mai încălḑì inima puținel, cu nădejdea: că da de cumva va putea s'o scape, și de aceea fata îl și chemà sĕ șadă în trăsura, cu carea mergea ea. Suindu-se în căruță îl ajunse un somn așa de tare, încât era p'ací p'ací sĕ pice din căruț. Fata împĕratului îl rugà ca sĕ și pună capul la ea pe umĕr și astfeliu sĕ doarmă. Bul Mihaiu se învoì, dar îi spuse, că de va ajunge la smei până nu se va trezí el, sĕ-l trezască.

Ajunseră pe ostrovul smeilor; ba și vĕḑură pe smeul cel cu trei capete și Bul Mihaiu dormia dus. Fata împĕratului de frică și de groază a început a plânge, uitând sĕ trezască pe Bul Mihaiu.

Două lacrămi mari ca bobul și ferbinți ca focul căḑură din ochii fetei pe obrazul lui Bul Mihaiu, Cu toate acestea revistele foilor vieneze se esprimă într'un mod de tot pesimist despre situaţiunea politică, creată mai cu seamă în urma articolului din foaia rusească „Ruski-Invalid.“ Acest articol 'l comentează mereu foile tuturor statelor şi mai ales în timpul din urmă foile engleze. Vorbind despre referinţele politice „Times“ şi „Standard,“ 'şi esprimă unanim părerea, că Rusia doresce rësboiu şi că se pregătesce pentru a întreprinde la primăvara campania. Diariului „Times“ îi anunţă corespondentul seu din Viena, că în capitală tot mai favorisează disposiţia a se trimite un ultimat Rusiei şi în casul unui rĕspuns îndoelnic şi nesatisfăcĕtor sĕ urmeze o grabnică inaintare a ostilor austro germane pe teritoriul rusesc. Germania şi Austro-Ungaria doresc pacea, aceasta pace sĕ fie însĕ de aşa, ca sĕ nu mai dea ansă la nouĕ sarcini militare. Scopul acesta se poate ajunge numai dacă statul vecin, care urmăresce politică agresivă va fi silit sĕ se supună sau cel puţin sĕ-i se arete o probă de forţă. Dela atitudinea Rusiei depinde acum, care din aceste douĕ alternative va trebuí sĕ se întêmple. „Standard“ asigură chiar, că earăşi s'a adus înainte propunerea, că Rusiei sĕ i-se ceara esplicaţiuni prin o notă colectivă a Austriei, Germaniei şi Italiei în ceea ce privesce sporirea de trupe spre graniţele monarchiei noastre. Chiar comitele Kalnoky, care mai dăunădile a declinat dela sine rĕspunderea unei asemenea atitudini ş'ar fi dat consimţĕmêntul, sĕ se ia aceste disposiţiuni.

În tonul lor obicnuit foile germane numai încetează cu declaraţiunile, că situaţiunea politică a ajuns în stadiul de a nu mai putea fi suferită, şi că o astfel de stare reclamă neapĕrat o clarificare diplomatică. Europa cu greu numai mai poate suporta aceasta stare de lucruri abnormală.

La bursa din Berlin domnesce un curent de tot deprimător mai ales de când se lăţise faima, că consiliul prusian de ministrii a fost convocat fără de veste. „Nordd. Algemeine Ztg.“ dice: „Ruski-Invalid“ în loc sĕ dea un rĕspuns loial, după cum se aşteptase Austro-Ungaria, el ş'a întors numai suliţa.

Nici chiar „Pester Lloyd“ nu se mai îndoesce acum, că Rusia nu mai voesce sĕ stea de vorbă cu Austro-Ungaria şi cu Germania, de oare ce lămuririle, ce le dă Rusia acestor douĕ state nu au de loc caracter amical, cât timp ele caută a-se da numai prin îngrămădirea de trupe la graniţele din spre noi. Nu-i vorbă, şi Austro-Ungaria şi Germania, dacă va mai continua Rusia cu ast-fel de lămuriri, vor fi gata a rĕspunde tot în modul acela, în care le rĕspunde Rusia. Polemisând apoi cu organul ministrului rus de rĕsboiu, înregistrează, că acest organ a sciut sĕ calculeze până la un om cifra, care arată sporirea în timp de pace a trupelor austriace şi germane dela anul 1878; dar „Ruski-Invalid“ scie şi păstra cu mare grijă o tăcere suspectă despre activitatea Rusiei, ce o a desvoltat în acelaşi timp pentru întărirea ei strategică la graniţele din spre noi. Cu toate acestea e fapt, că Rusia ş'a concentrat o parte esenţială din armată în districtele dela graniţele din spre Germania şi Austria. Armata constă numai din soldaţi neaoşi, complet echipaţi şi gata d'a da năvală la cel dintâiu semn al comandantului şi acest numĕr se poate sporí duplu numai chiar şi prin aducerea reservelor în districte.

Scirile alărmătoare de rĕsboiu se mai alimentează şi prin o ordinaţiune, ce o au primit lucrătorii austriaci, germani şi unguri, cari lucrau la puţurile de pĕcură din Polonia. Acestia adecă trebue sĕ părăsească teritoriul rus în timp de 27 de dile.

În Francia ministeriul Tirard de abia s'a format şi radicalii caută din toate puterile a l restorna. Lupta nu pare acum aşa vehementă numai din motivul, că radicalii vor ca Francia sĕ petreacă cel puţin sĕrbătorile Crăciunului în linişte. Feriile pentru camerile franceze s'au început încă din Sâmbăta trecută şi vor dura douĕ deci şi patru de dile Acest timp îl vor folosí mulţi dintre senatori şi deputaţi pentru lupte la alegeri. Încă 82 de senatori mai trebuesc din nou aleşi. Nemilostiva „comisiune de anchetă“ parlamentară, a cărei atitudine seamănă mult cu a „consiliul de dece“ veneţian şi care a produs atâta ferbere şi împrăscie groază, încă a întrat în ferii până la 11 Ianuariu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 7/12 Decembre, 1887. Stimate dle Redator! Era anul 1862, când tinerimea română dela universitatea din Budapesta pĕtrunsă de adevĕrul, că ceea ce unul singur nu e în stare a face pentru ajungerea vre unui scop, se poate cu uşurinţă îndeplini prin conlucrare comună, şi simţind necesitatea a forma o societate literară, s'a constituit în societate pentru acel an numai în mod provisoriu, ear în anul următoriu 1863 în mod definitiv, după ce statutele prelucrate din partea societăţii au fost aprobate de ministeriu.

Terenul pentru acest scop măreţ era pregătit prin desele conveniri ale tinerimei în locuinţa preotului gr. or. şi asesor consistorial, Ioanichiu Miculescu. Convenirile aceste au contribuit în mare parte la aceea, că în tinerimea română universitară s'a desteptat dorul de a asigura astfel de conveniri pentru totdeauna în mod regulat pentru de a-şi putea cultiva limba şi simţul naţional, de a se deprinde în lucrări literare, de a se întruní mai des la olaltă spre a primí reciproc unii dela alţii invĕţături, de a cetí jurnalele românesci atât politice cât şi literare şi de a se folosí de cărţi din biblioteca, aparţinĕtoare acestei societăţi.

Aceasta societate se numia la început „Societatea literară a junimei universitare din Budapesta,“

Mai târdiu tinerimea universitară cu respect la lucrarea literară intensivă, desvoltată de fericitul bărbat Petru Maior aici în Budapesta, a aflat de bine a da acestei societăţi numele frumos al acestui lăudat bărbat.

25 de ani, un pătrariu de secol, a trecut deja dela fondarea acestei societăţi. Din acest incident membrii societăţii Petru Maior, din acest an scolar şi-au ţinut de o sântă datorinţă a nu trece cu vederea însemnătatea, ce aceasta o are pentru societate. Îndată după constituire a pus de obiect al discusiunei sale însemnatea trecerii periodei de 25 ani a esistinţii societăţii, cum şi luarea disposiţiunilor necesare pentru o serbătoare, carea sĕ servească în mod demn de transiţiune pentru trecerea din I-ul pătrariu în al II-lea al esistinţii societăţii.

În urmarea acestora societatea în curênd a hotărit ca pentru serbarea aniversării de 25 de ani dela fondarea sa sĕ se arangeze o şedinţă festivă împreunată cu o cină comună, a cărei program este cunoscut publicului, fiind publicat în unul din numerii trecuţi ai „Telegr. Român“.

Conform programei, societatea a ţinut serbarea sa Sâmbătă în 5/17 a lunei curente în restauraţiunea Szikszay et I

Prelângă întreaga tinerime aflătoare în Budapesta a luat parte şi un frumos numĕr din inteligenţa română de aici. Poate fi mândră tinerimea română universitară, că a avut fericirea a saluta în mijlocul seu din incidentul acesta pe ilustrii bărbaţi români din capitala Ungariei, ca: Ilustra familie Mociony, căreia societatea are mult a-i mulţămí pentru spriginul mare primit dela aceasta ilustră familie; Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Puşcariu; magnificenţa Sa dl Alesandru Roman, profesor de univ.; Preastimatul d-n Dr. Atanasiu Marienescu, binecunoscut publicului român pe terenul literaturei noastre; Prestim. d-n Doje; toţi până acuma numiţi au fost însoţiţi şi de Preastimatele Doamne. De faţă au fost Preastim. d-ni Poruţiu, Dr. Dimitrescu şi familia Teodorescu, proprietar mare din Kőbánya, care s'a făcut cu aceasta ocasiune membru fundator al societăţii, şi alţi onoraţiori.

Programa a fost bine aleasă, dară şi mai bine esecutată. Mulţămirea şi complăcerea ascultătorilor s'a manifestat în mod evident prin multele aplause, cari au urmat după esecutarea fie-căreia punct din programa, ceea ce poate serví de laudă debutanţilor.

După sfêrşirea părţii literare a urmat partea socială, o cină comună. Mai toate familiile presente la partea literară au participat, — spre mulţămirea şi bucuria tinerimei — şi la partea socială, în decursul căreia s'a desvoltat o adevĕrată petrecere românească. Se vedé pe faţa fie căruia român veselia şi plăcerea, cu deosebire tinerimea simţia o adevĕrată mulţămire sufletească, vĕdêndu-se la un loc cu bĕtrânii.

Sub durata cinei presidentul societăţii anunţând, că din mai multe părţi au sosit pe cale telegrafică adrese de felicitare, dă cetire următoarelor telegrame felicitătoare: T. Maiorescu: Închin din depărtare pentru înflorirea societăţii academice „Petru Maior“; Judele reg. Gabor din Şiria: La festiva 25 aniversare a societăţii literare „Petru Maior“ primiţi călduroasa mea felicitare; Societatea academică „Junimea“ din Cernăuţi aduce cele mai sincere gratulări la a 25 aniversare şi un vivat, crescat, floreat pentru victoria sororei ei; Junimea română universitară din Gratz profită de ocasiunea iubileului societăţii „Petru Maior“ a aduce felicitările sale, dorindu-i prosperare şi succes; Tinerimea academică din Schemniţ: Primiţi felicitările noastre; Societatea univers. „România Jună“ din Viena: Ve fellcităm din inimă fraţilor din incidentul serbărei de astădi, ear societăţii „Petru Maior“ îi urăm vivat, crescat, floreat.

Urmează apoi un şir de toaste, preşed. societ. dl drd Vasiliu Fodor, a toastat pentru Majestatea Sa regele; Vas. Bologa, teolog absolut, stud. phil. pentru femeile române; Dr. Ioan Suciu pentru familiile: cav. de Puşcariu, A. Roman şi Dr. A Marienescu, amintind interesul, ce acesti ilustrii bărbaţi au arătat totdeauna pentru societatea „Petru Maior“; dl Roman drept rĕspuns apoi accentuează şi pune la inima tinerimei dorinţa ce trebue sĕ o arete tinerimea totdeauna şi sub toate împregiurările pentru cultivarea limbei noastre strămoşesci şi consolidarea caracterului românesc naţional; s'a mai toastat şi pentru ilustrii bărbaţi: Tit Maiorescu G Bariţ şi alţii.

Aceasta serată literară socială, arangiată din partea societăţii a fost o plăcută petrecere atât pentru inteligenţa română de aici cât şi pentru tinerimea aflătoare în capitală, avênd şi cel mai frumos resultat, mai ales pentru tinerime.

Resultatul frumos al acestei serate a fost cu atât mai îmbucurătoriu, căci tinerimea şi-a vĕdut împlinită o dorinţă de mult nutrită, de a conveni adecă mai des cu bărbaţi de aceia, cari au încărunţit în lupte pentru binele naţiunei, de a primí sfaturi şi încuragiare dela ei pentru continuarea acestei lupte. Drept aceea tinerimea română universitară datoresce o deosebită stimă, recunoscinţă şi o adêncă mulţumire inteligenţii române din Budapesta pentru viul interes, ce l'a arătat şi cu aceasta ocasiune faţă de societatea „Petru Maior“ a tinerimei universitare din Budapesta. *If.*

Mercurea, la 7 Decembre, 1887. O tristă împregiurare a adus cu sine ca întreaga poporaţiune din Mercurea fără privire la naţionalitate sĕ fie astădi pusă în mişcare. Aceea împregiurare a fost moartea prea timpurie a dlui Vasilie Greavu, subjude regesc la judecătoria cercuală de aici, carele după un morb scurt, la 5/17 Decembre a. c. a fost răpit din sînul familiei, a rudeniilor şi cunoscuţilor sei de nemiloasa moarte, numĕrând abia al 44-lea an al etăţii sale şi al 18-lea al fericitei sale căsătorii, lăsând după sine 4 fii minoreni şi o soţie iubită.

Vasilie Greavu a fost stimat, iubit şi preţuit de toţi, cari l'au cunoscut, om vial şi plin de spirit, tată şi soţ iubitor, funcţionar, zelos şi harnic.

---

care vĕdênd marea clocotind şi pe smeu venind îi dise: acum sĕ ne alegem noi de viteji, şi dicênd acestea puse mâna pe sabie fără a se mai coborí din căruţ şi o aruncà asupra smeului. Sabia se întoarse de trei ori şi tăie toate trei capetele smeului, dicênd: vai de ea şi de ea, că n'are cu cine se tăia.

Era viteaz Bul Mihaiu! Fără leac de frică şi cu multă voe bună se întoarse către casă cu fata împĕratului, cugetând, că cu aceasta au scăpat pentru totdeauna.

Bucuria împĕratului era nemărginită când vĕdù, că ear îi vine fata acasă. Cea dintâiu vorbă a împĕratului către fată a fost întrebarea: cine o a scos dela smeu?

— Feciorul împĕratului dela Ţĕrigrad dise fata, căci aşa o învĕţase Bul Mihaiu.

Trec douĕ dile, dile de multă bucurie la curţile împĕratului. Când fuse a treia noapte cam pe la medul nopţii, ear se audì o bufnitură în curtea împĕratului, cu mult mai puternică ca cea dintâiu.

Când împĕratul deplin deştept asculta, ce o se mai fie şi aceea, aude pe un alt smeu dicênd: că de nu-i va duce fata, nu-i va mai sta capul unde-i stă.

Bucuria împĕratului se schimbà în întristare, căci credea, că de-o va trimite şi a doua oară, ceea ce trebuia s'o facă, nu se va mai întoarce.

În diua următoare des de dimineaţă, gătà fata ca şi în diua cea dintâiu şi o puse ear la drum.

Bul Mihaiu scuturând frêul cel de argint, îndată venì un cal de argint, din a cărui urechiă Bul Mihaiu scoase un rênd de vestminte de argint, cu cari se îmbrăcà din crescet până în pămênt, şi se ca mai duse. Pe unde o ajunsese în cealaltă di, ear o ajunse pe fata împĕratului.

Cred, că nu e de lipsă sĕ mai spun, că nici celalalt smeu n'a scăpat de sabia lui Bul Mihaiu; deşí era cu şase capete înfocatul de smeu.

Al treilea şi cel mai de pe urmă smeu, când a mers în curtea împĕratului a făcut de s'a cutremurat şi păméntul sub curţile împĕratului. Acela dicea: că nici peatră pe peatră din curţile împĕrătesci nu va mai sta, de nu o va duce fata, cum s'a fost promis.

La început împĕratului îi fù frică, dar puţina nădejde, ce o nutria, că cel ce a făcut bine întâiu şi a doua oară, va face şi a treia oară, îl făcea sĕ nu-i prea pasă de încătrăniturile smeului.

În diua următoare fata împĕratului plecà pentru a treia oară în drumul cel cu punere de cap. Bul Mihaiu încă nu rĕmase acasă; acuma era îmbrăcat ca nici odată: era cu haine de aur, cari străluciau de nu te pute-ai uita la el. (Va urma).

Prin moartea lui, puţinul numĕr al amploiaţilor români a mai scăḑut cu unul. Nu sciu, dacă la succesorul seu vor mai putea beţii români — absoluta maioritate a locuitorilor din acest cerc — sĕ-şi spue nĕcazurile în limba lor şi dacă vor fi ascultaţi, îndreptaţi şi povĕţuiţi tot cu aceea bună voinţă, cu cari au fost întimpinaţi de către decedatul?

Astăḑi la 1 ½ oare p. m. s'a sĕvêrşit înmormêntarea.

Lugubrul sunet al clopotelor anunţà începerea ceremoniei, ear lumea de aici şi din jur, fără privire la etate, secs, confesiune sau naţionalitate, se grămădia spre locuinţa rĕposatului.

Serviciul divin a fost sĕvêrşit de P. O. D. Ioan Droc, protopop cu asistenţa preoţilor: Nic. Topârcean, Vasiliu Necşa, Ioan Moga, Ioan Lazar şi Ioan Genie, ear cântările funebrale au fost esecutate de elevii şcoalei de aici şi de vr'o 4—5 învĕţători străini, chemaţi anume spre acest scop.

Dela casa rĕposatului convoiul funebru se îndreptà spre biserică, unde s'a sĕvêrşit partea esenţială a serviciului divin. După finirea acestuia, păr. protopop I. Droc, rostì o pătrunḑĕtoare cuvêntare funebrală. În decursul aceleia şi cu deosebire la unele pasage, ochii tuturor se umplură de lacrămi, ear când, prin vorbitoriu, rĕposatul î şi luà rĕmas bun dela familie, rudeniile şi cunoscuţii sei, suspine eşiau din pepturile tuturor celor presenţi şi lacrămi de durere isvorau cu îndestulire din ochii fie-cui.

Ţi se rupea inima la auḑul ţipetelor de desperare, la strigătul cel doios „tată dragă“ al micilor sei copilaşi şi cu deosebire durerea, ce era esprimată pe faţa soţiei sale, muia şi cea mai împetrită inimă.

De aci cortegiul se îndreptà spre cimiteriu în ordinea cea mai frumoasă. Era imposant conductul, mulţimea celor presenţi e o dovadă pipăită, despre stima şi iubirea, de care s'a bucurat în vieaţă rĕposatul. Rar se va mai vedè la noi o înmormêntare aşa de pompoasă.

În cimiteriu, rĕposatul fù aşeḑat în mormênt în mijlocul celor trei fii ai sei morţi mai din nainte, ear publicul adunat, cugetând a bună seamă unul fie care, la sfêrşitul vieţii sale, se depărtă cu un adânc oftat, ḑicênd: Fie-i ţĕrină uşoară şi vecinică aducerea aminte.“ *b.*

Comerciul de import şi esport al României în 1886.

Ministeriul de finanţe a distribuit mai ḑilele trecute un volum cuprinḑênd, comerciul român pe cele dintâi şase luni ale anului 1886. Nu am vorbit încă despre această lucrare şi am căutat a ne procura datele pentru întregul an. Acum le avem, vom comunica cetitorilor, care a fost comerciul ţĕrei în 1886, comparat cu anii precedenţi.

Mişcarea comerciului nostru înfăţişează de rêndul acesta un interes particular, căci de acum înainte se vor putea constata efectele nouei politici vamale adoptată de guvernul român. Aceasta este atât de adevĕrat, că un ḑiar străin publicat în capitală, vorbind despre volumul publicat de ministeriul de finanţe, insinua, că s'a publicat mişcarea comercială numai pe şase luni, pentru-că resultatele peste întregul an ar fi foarte nemulţĕmitoare. O seamă dintre cei cari ţin condeiul în mână a căutat sĕ prejudece de la început bunele efecte ce va produce reforma vamală; a repeţit în numĕrate rênduri că prin noua politică economică ţara va fi ruinată, că nu va mai avea unde sĕ-şi desfacă productele. Lumea care nu-şi dă seamă de cestiuni, era natural sĕ fie îngrijită şi sĕ aştepte cu nerăbdare resultatul. Atât numai, că în 1885 numai după şase luni, s'a aplicat mai temeinic reforma vamală. Resultatele anului 1887 vor fi mai concluante; vor dovedì şi celor necredincioşi că la urma urmelor cei cari au susţinut noua politică economică n'au fost cu desĕvêrşire neprevĕḑĕtori.

Mişcarea comerciului de import şi de esport în cei din urmă patru ani a fost următoarea:

Anii	*Import*	*Esport.*
1883	359.907.178	220 650.270
1884	294.986.273	184.115.542
1885	268.539.150	247.968.201
1886	296.497.362	255.547.263

Cifrele ne spun, că comerciul nostru de import s'a micşorat, ear cel de esport a crescut în mod simţitor.

Dacă la import cifra este atât de urcată causa este că în prevederea încetărei convenţiunei de comerciu cu Austro-Ungaria s'a importat din această ţară câtăţimi însemnate de mărfuri; într'alttel, suntem convinşi, că importaţiunile nu ar fi covêrşit esportul şi în ori ce cas covêrşirea ar fi fost neînsemnată.

Resultatele comerciului de esport din anul trecut rĕspund victorios acelora, cari preḑiceau, că nu vom avea unde sĕ mai esportăm o parte însemnată din bucatele noastre. S'a vêndut tot ce s'a putut vinde şi în câtăţimi mai mari decât sub vechiul regim convenţional

Din suma totală a esportului, adecă din 255,7547,263 lei, s'a esportat cereale şi făinuri peste 184,173,212 lei şi vite peste 7,156,566 lei. Sĕ vedem, dacă sub regimul curat convenţional esportul se făcea în condiţiuni mai faavorbile.

Am esportat în cei din urmă patru ani:

	Cereale şi făină	*vite*
1882 . . .	197.920.416 lei	10.877.538 lei
1883 . . .	172.557.012 „	11.642.451 „
1884 . . .	136.181.614 „	7.600.124 „
1885 . . .	188.711.105 „	6.555.465 „
1886 . . .	184.173.212 „	7.566.560 „

În general vorbind comerciul de esport al ţĕrei nu s'a resimţit de noua politică comercială abia aplicată pe şase luni. În adevĕr am esportat atâtea cereale ca şi sub regimul convenţional, căci deşì în anii 1883 şi 1884 am esportat mai puţin de cât în 1886, aceasta se poate împuta în parte câtăţimei disponibile.

În cât despre esportul de vite, cifrele ne spun că el s'a micşorat în comparaţiune cu anii 1882 şi 1883, dar că este mai acelaşi ca în anii 1884 şi 1885 adecă sub regimul convenţional. Ni se va obiecta, că în adevĕr s'a esportat atâtea vite ca şi în anii convenţionali, dar preţurile au fost cu mult mai scăḑute. Aşa este; însĕ scăderea preţului vitelor nu se mai poate imputa numai îngreunării tacselor şi proibiţiunei despre Austro-Ungaria, dar unei stări generale în toată Europa. Peste tot locul agricultorii se plâng, că preţul vitelor ar fi scăḑut; nu putem noi face escepţiuni.

Dacă stăruesc asupra acestui punct este pentru a face sĕ reiasă, că prevederile celor cari ḑiceau că ne vom ruina nu s'au realisat; că comerciul nostru de esport a fost acelaşi ca şi în trecut: că în privinţa importului se constata o ameliorare, care dovedesce că în ţară s'a făcut oare cari industrii cari înlocuesc productele străine.

Ceea ce trebue sĕ ne intereseze în mişcarea cemerciului nostru de esport, este schimbarea pieţelor, pe care desfacem productele noastre. În ajunul espirărei vechei convenţiuni cu Austro-Ungaria o seamă de oameni se întrebau cu îngrigire: unde vom mai vinde vitele şi o parte însemnată din cerealele noastre, dacă li se va închide graniţa de către monarchia vecină? Preocupare legitimă, căci trebue sĕ ne îngrijim de pieţe nouĕ, când productele noastre nu mai pot figura pe unele din vechile pieţe. Resultatul comerciului de esport pe 1886 ne rĕspunde la această întrebare: grânele şi vitele noastre a apucat alte direcţiuni; a apĕrut pe alte pieţe, unde s'au putut desface.*)

Productele, cari nu s'au mai putut vinde în Austro-Ungaria s'au desfăcut în Englitera, Belgia, Italia, Francia, Olanda. În adevĕr, eată ce am esperiat în aceste diferite ţĕri în anii 1885 şi 1886.

	1885	1886
Austro-Ungaria . .	83.783.113 lei	34.677.718 lei
Belgia	9.885.485 „	15.240.368 „
Englitera	85.046.660 „	116.627.134 „
Francia	11.617 490 „	29.134.135 „
Italia	12 903.679 „	16.663.133 „
Olanda	2.860.848 „	5.508.374 „
Turcia	17.326.308 „	11.522.657 „

Din această tabelă reese că în 1886:

Am esportat cu vre-o 50 milioane mai puţin în Austro-Ungaria şi cu vre-o 6 milioane în Turcia.

În schimb însĕ am esportat, cu aproape 6 milioane mai mult în Belgia, — cu 35 milioane în Englitera, — cu 18 milioane în Francia, cu 14 milioane în Italia şi cu 3 milioane în Olanda;

Adecă deşi am esportat în 1886 mai puţin cu 56 milioane în Austro Ungaria şi Turcia;

În schimb am esportat mai mult cu 66 milioane în celelalte ţĕri.

Cum am ḑis, productele noastre au apucat alte direcţiuni; s'au desfăcut pe pieţele Occidentului, adevĕrate şi cele mai statornice pieţe pentru productele române.

Ne bucură foarte mult crescerea comerciului nostru cu Italia, Belgia şi Olanda, reînvierea daraverilor cu Francia. Sĕ căutăm a ne recomânda pe aceste pieţe; sĕ facem tot ce ne va sta în putinţă pentru a înmulţí relaţiunile, căci numai dar numai pe această cale vom putea desface multe producte agricole, şi în acelaşi timp desvolta începuturile industriei naţionale. *E. N.*

„România Liberă“

Convocare

P. T. Domni membrii asociaţiunei de antecipaţiune şi credit „Haţiegana“: (corespondênd resoluţiunei onoratului tribunal reg. ca for comercial Deva din 9 Decembre a. c. Nr. 5515 ex 1887) sunt invitaţi a se presenta sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi la adunarea generală suplementară, ce se va ţinea la 21 Ianuariu 1888 la 10 oare antemerediane st. n. în casa D-lui B. Popoviciu în piaţa Haţegului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Întregirea § lui 47 din statute în conformitatea art. de lege 37 ex 1875 § 305, 306 şi art. de lege 60 din 1881 § 115.

Haţeg, la 20 Decembre, 1887.

Mihail Bontescu,
director.

Ioan Tocaciu,
secretariu.

Varietăţi.

* Maiestatea Sa a dăruit din casseta proprie pe seama bisericilor gr. orientale din Grid şi Bucoveţ câte 100 fl. v. a.

* († Necrolog). Cu durere trebue sĕ anunţăm, că **Ioan Reou,** archivariu la consistoriul nostru archidiecesan, după grele suferinţe de câteva sĕptĕmâni, Joi în 10/22 a. l. c. a încetat din viaţă. Defunctul în decurs de 15 ani, 'şi-a prestat oficiul cu multă diliginţă şi concienţiositate. Aproape doi ani de ḑile a fost trimis din partea consistoriului ca administrator protopresbiteral în tractul Turdei, până când acest protopresbiterat nu s'a întregit în mod definitiv. Pe repausatul 'l deplinge o neconsolabilă soţie, 4 orfani mici, socrii, fraţi şi alte rudenii, precum şi colegii sei de oficiu şi alţi mulţi preteni şi cunoscuţi în mijlocul cărora totdeuna a fost bine primit.

Fie-i ţĕrina uşoară.

Din partea familiei am primit următoriul anunţ:

Maria Reou născ. *Rutscher*, cu fii: *Elena, Valeria, Aurelia,* şi *Romul; Iosif Rutscher* cu soţia *Sofia* ca socrii; *Moise, George* şi *Iustina Reou,* ca fraţi respective soră; cu inimă frântă de durere aduc în numele lor şi al consângenilor la cunoscinţă, că neuitatul soţ, tată, ginere şi frate **Ioan Reou,** *presbiter, archivariu la consistoriul archidiecesan greco-oriental român,* eri, în 10/22 Decembre 1887 la 7½ oare seara, în etate de 39 ani, după suferinţe grele, a încetat din vieaţă.

Rĕmăşiţele pămêntesci ale repausatului se vor înmormênta Duminecă în 13/25 Decembre la 2 oare după ameaḑi dela locuinţa Nr. 1, curtea teatrului, în cimiteriul greco-oriental din suburbiul-iosefin.

Fie i ţĕrina uşoară şi memoria binecuvêntată!

Sibiiu, 11/23 Decembre, 1887.

* (*Invitare de prenumeraţiune la „Cuvêntări bisericesci şi funebrali“ Tomul II.*) Îndemnat de sprijinul, care l-am avut cu edarea tomului I al „Cuvêntărilor bisericesci şi funebrali“ m'am hotărît a deschide prin aceasta abonament şi la tomul al II lea, care va apăré nesmintit în 15 Februariu 1888 v., se înţelege dacă voiu fi asigurat prin abonamente.

Tomul al II-lea va conţiné 22 de cuvêntări. Preţul unui esemplar e: 1 fl. v. a. cu porto, solvit la adresa mea înaite până la Ianuariu st. v. 1888.

Esemplare neprenumĕrate nu se vor tipărí.

Kétegyháza, 23 Novembre, 1887.

Iosif-Ioan Ardelean,
par. rom. gr. or. în Kétegyház (comit. Békés).

* (O alegere nimerită). Comitetul asociaţiunei transilvane, pentru postul de profesor devenit vacant la scoala civilă de fete a ales de profesor pe dlu Petru Span, doctor în filosofie şi cleric absolut Dlu Dr. Span prin diliginţa şi succesul raportat la cursul universitar, ne asigură pe deplin, că s'a făcut pentru institut o acuisiţiune escelentă. Unde-i crisa?.

* (Ciocnire de trenuri pe linia ferată ungară.) La staţiunea Török-Szt-Miklos în 19 Dec. n. noaptea pe la 2 oare trenul de persoane, care venia dela Cluş, în urma falsei schimbări a şinelor fù îndreptat spre casa, unde se păstrează locomotivele. În calea sa acest tren aflà douĕ vagoane încărcate cu cărbuni, cari fură sfărâmate. Locomotiva trenului ciocnitor fù stricată în mai multe locuri, ear douĕ cupee fură aruncate de pe şini la o parte. In aceste cupee din norocire nu se afla nici o persoană. Mulţi dintre pasageri în urma acestei catastrofe înspăimântaţi săriră din cupee spre a-şi scăpa viaţa. Din norocire nu se nimicí nici o viaţă de om. Răniţi fură mai mulţi.

* (Mulţămită publică). Fiind comuna noastră Selişte Petriş, micuţă la suflete şi ne avênd conşcolarii mei recuivisite de învĕţat, s'au îndurat marinimoşii şi veteranii Dnii prin învăţĕtoriul nostru, spectabilul domn Emanuil Ungurean, advocat în Timişoara a ne trimite 3 fl. v. a. M. on. d-n Iosif Cimponeriu preot în Petriş-Selişte şi on. d n Ioan Mihu primar comunal câte 1 fl. v. a; suma 5 fl. v. a. În numele conscolarilor vin a aduce mulţămita fiască, şi cu toţii rugăm pe atot puternicul D-ḑeu sĕ-i ţină la mulţi ani, spre înflorirea bisericilor şi a şcoalelor noastre străbune gr orient. rom.

Selişte Petriş, în 7 Decembre, 1887.

Vasiliu Cojan,
scolariu.

* (Ţarul nu e gelos.) Fiindcă renumita piesă teatrală „Othello“ a lui Shekespeare a fost representată pentru prima oară pe bina teatrului din Petersburg, a luat parte la representarea ei şi Ţarul şi Ţarewna. Intre acte persoana, care juca pe „Othelo“ coborându se la logea Ţarului, fù felicitată de acesta pentru succesul, cu care a jucat importantul rol. Cu deosebire însĕ scena gelosiei, i-a impus Ţarului, din care causă, aruncând o privire surîḑĕtoare către Ţarewnă se veḑú îndemnat a adresa actorului cuvintele: „Eu cred, că D-ta sentimentul gelosiei l'ai predat de tot espresiv, un criticător competent nu sunt firesce, căci în toată vieaţa mea nici o secundă măcar n'am fost gelos.“

---

*) Aici urmează o tabelă, care cuprinde importul şi esportul României în anul 1886 în diferite state. Red.

Nr. 407. [1758] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554☐ porţiune canonică de fênaţ, 6 jugere 846☐ arătoriu şi păşune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parţeile numite în vêrful Zăpoḑi în mărime una de 451 ☐ de fênaţ şi alta de arat de 130☐ dau un venit anual de 41 fl. v. a.

2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.

3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanţii sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupşeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 578. [1757] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenţii au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 3—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Paraschiva Roşca din Sĕlişte din primăvara anului 1872 fără a se şci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 20 Octobre a. c Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia lui se va pertracta şi cide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 14 Decembre, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕliştei

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţ e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlaḑ. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 8—25

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 5—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	8.10	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	**10.34**	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	**12.33**	—	—	7.36
Ghiriş	**1.11**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.18**	—	—	10.—
Uioara	**1.25**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.46**	—	—	10.19
Aiud	**2.25**	—	—	10.48
Teiuş	**2.50**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.03**	—	—	12.24
Blaş	**3.35**	—	—	12.52
Micăsasa	**4.01**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.20**	-	—	2.19
Mediaş	**4.55**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.42**	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	--	**6.53**
Ágostonfalva	8.36	—	—	**7.21**
Apaţa	9.06	—	—	**8.23**
Feldioara				
Braşov	9.46	—	—	**9.02**
	1.55	—	—	**9.52**
Timiş	·2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	--
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.36**	12.46
Teiuş	8.59	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîça	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	**6.40**
Petroşeni	12.46	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	**6.23**
Streiu	9.52	**7.14**
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	—	4.18	**5.57**
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	**10.25**
Ocna	—	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.57**	12.55	**6.13**
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	**8.—**
Oşorheiu	—	10.45	**9.45**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.52**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu, Marţi 15/27 Decembre 1887. Anul XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 14 Decembre, 1887.

Suntem dedaţi a fi suspiţionaţi pe nedreptul şi de câte ori s'a arătat neimpĕcaţii nostrii inimici pe faţă, totdeuna am fost în stare a sta de vorbă cu ei şi am restabilit adevĕrul.

Suspiţiune şi calumnie mai nebasată ca şi cum e cea din „Budapester Tagblatt“ din 19 şi 22 Decembre în numerii sei 348 şi 351 abia a putut vedé lumina ḑilei în ḑilele mai recente, şi faţă de atari calumnii — datori suntem se luăm posiţie.

De ce e vorba?

De nimic mai puţin decât că ori ce general muscălesc à la Liders sau Grotenhielm poate venı́ în Transilvania şi acolo va afla pe românii cei duşmani ai statului, luptând alăturea cu muscalii contra tronului şi a patriei lor.

Îndresneaţă şi nebasată insinuaţiune.

Pusesem vĕl preste trecut.

Dar ranele vechi, oamenii de rea credinţă trebue sĕ le atingă mereu, ca sĕ nu se vindece, ci se le înveninieze tot mai mult.

Aşa purced cei dela „Budapester Tagblatt“, dând loc corespondentului lor militar (?) ca sĕ publice urbi et orbi lucruri, cari ori ce român trebue sĕ le respingă cu indignaţiune.

Românii au fost totdeuna loiali şi casa Habsburgilor a fost totdeuna temelia, pe care şi-au basat îndreptăţitele şi justele lor speranţe şi e o aroganţă a confunda tronul cu luptele între partidele politice şi în special în Transilvania luptele între maghiari şi români.

Românii nu au adus nici odată turcii în ţeară, românii nu au conspirat nici odată contra patriei, ci au luptat cu bărbăţie sub steagul împĕrătesc şi a apărat cu abnegaţiune tronul şi ordinea conturbată.

Au românii şi ei aspiraţiunile lor legitime, luptă pentru ele cu armele dreptăţii, dar nu sunt capaci nici odată de a fi trădători de patrie şi tron. Poate fi Transilvania deschisă, pot fi pasurile ei toate libere şi ori ce duşman va încerca sĕ calce pămêntul ei, va întâlnı́ pe români cu pepturile lor de oţel faţă în faţă, dovedindu-se chiar ceea ce susţine autorul articlilor pomeniţi, că câmpul de rĕsboiu nu are sĕ fie Galiţia, ci Transilvania. Sau doar se teme acest pigmeu, că pentru că au fost românii neindreptăţiţi, ei vor devenì trădători?

Amar se înşală şi bine sciu ei, că cât sunt de înrădăcinate simţemintele de alipire către tron în sînul poporului român, dela colibă până la palat — dar vorba e, că meseria lor de a denunţa îi află îndemnaţi a lucra în timpuri critice aşa şi nu altcum.

Sĕ jucăm cu cărţi deschise, si atunci vor vedé, cine sunt adevĕraţii stêlpi ai tronului, domnii cei imbuibaţi de aḑi, copii cei resfăţaţi dela „B Tagblatt“ sau românii, acesti fii vitrigi ai patriei, cari se luptă cu sĕrăcia şi cu munca, ca sĕ trăiască de pe o ḑi pe altă şi sĕ supoarte toate greutăţile statului.

Atunci se va dovedí, când va fi patria în pericol, că oare nu suntem şi noi fii ei, şi încă fii adevĕraţi, buni de ori ce, de strapaţiele rĕsboiului, de coarnele plugului şi de suportarea arşiţei soarelui, ca sĕ hrănească pe mulţi oameni din sudoarea lor, cari îi ignorează, îi batjocoresc chiar, îi trag şi împing din o parte în alta.

Dobele şi trâmbiţele dela graniţele monarchiei pe români nu i-a spăriat şi nu-i sparie nici aḑi, pentru că ei trăiesc în credinţa, că împĕratul lor trebue sĕ învingă, căci aşa e rugăciunea ḑilnică a românului. Nu facem noi politică militară, aceea o lăsăm cercurilor competente, dar orb a trebuit sĕ fie, cine nu a vĕḑut astă vară la manevrele dela Deva şi giur pe român împărţind mămăliga sa, straiul seu, poamele sale cu soldaţii împĕratului, şi aceasta o a esprimat însuşi Maiestatea Sa înaintea lumei! Ce vor deci domnişorii dela „Tagblatt“?

Cui vor sĕ ne denunţe? Unde vor sĕ ne presenteze ca rebeli?

Tare ne temem, că la spatele acelui autor al articolilor se ascunde vreun confrate din Transilvania, şi nu odată am avut parte de astfel de apucături.

Dar de astădată şi au ales rĕu terenul, sĕ-şi caute alt teren mai mănos pentru denunţiaţiuni, cum e cea cuprinsă în memoraţii articuli, din cari transpiră o ură faţă de români, cum nu o ar putea manifesta nici cei mai neimpĕcaţi duşmani ai nostrii. Deocamdată atâta la denunţiaţiunile citate, denunţiaţiuni, cari au stêrnit adevĕrată indignaţiune în inimile tuturor românilor.

Revista politică.

Lupta între optimism şi pesimism decurge încă cu vehemenţă asupra cestiunei, ce preocupă astăḑi întreaga lume. Ea se poate asemêna cu lupta între Ahriman şi Ormusd. Părerile pesimistilor au eşit învingĕtoare în Germania, după cum se poate uşor observa din scirile telegrafiice şi din tonul ḑiarelor „Kreutz-Ztg“ şi „Post,“ pe lângă care se mai adauge chiar şi „Vossische Ztg.“ Acest jurnal pe lângă alte sciri sensaţionale mai scrie, că lumea politică de acum e prea puţin preocupată de cestiunea bulgară, ea dispută cu deosebire esistinţa unui imperiu mare ruso-bisantin. E deci problematic lucru, că se vor mai ocupa puterile cu soluţiunea cestiunei bulgare, care a fost primul şi cel mai puternic motiv al crisei, în care se găsesc acum cercurile diplomatice.

Tonul însĕ, în care se scriu corespondenţele oficioase din Petersburg şi care domnesce mai în toate foile ruse, este cu mult mai domol ca până acuma. Foile ruse nu încetă de o vreme încoace a da câte un bold Germaniei, ḑicênd, că Germania a pregătit amarnica crisă, în care se află toate statele. Astfel „Nowoie Wremja“ susţine, că Germania este, care negreşit va împinge pe Austria la rĕsboiu. Ea e, care mereu se laudă, că a lămurit cestiunea şi astfel a deschis Austriei ochii, ca şi cum representantul militar austriac la Petersburg ar petrece numai ca sĕ guste aer rusesc, fără sĕ-şi împlinească datoria. Încât ne e nouĕ cunoscut însĕ, putem asigura, că el are ochii deschişi. Ar fi mult mai bine ca în loc de a se mai continua înarmările, Germania sĕ lucre ca sĕ înceteze acelea. Dacă cei din Berlin şi Viena voesc pacea, poate sĕ se evite rĕsboiul, Rusia însĕ, câtă vreme nu cunoasce adevĕratul scop urmărit de liga păcei, va trebuí sĕ se pregătească pentru ori-ce eventualitate.

Din toate părţile sosesc scirile pacinice, cari asigură, că în Rusia nimenea nu doresce rĕsboiul şi că articolul publicat de „Ruski-Jnvalid“ n'a avut chiar nici o tendinţă agresivă. Conform unei sciri din Constantinopol, representantul Turciei în Petropolea, Schakir Paşa, a împĕrtăşit înaltei Porţi pe cale telegrafică, că a fost asigurat de cercurile oficioase rusesci, cumcă concentrarea de trupe în Polonia rusească nu invoalvă nici o însemnătate agresivă, şi că mĕsurile acestea se pot considera numai ca o prevenire, pentru de a ajunge adecă la un ecuilibru faţă cu pregătirile, ce s'au făcut din partea germano-austriacă la graniţe.

Foile rusesci asigură pacea, ear alărmările şi pregătirile rĕsboinice se pot atribuí Germaniei şi pe ea o vor face şi rĕspunḑĕtoare pentru frica de rĕsboiu, ce a făcut sĕ cuprindă întreaga Europă. „Ruskija Wiedomosti“ scrie: Germania a adus şi pe Austria cu sine în vêrtejul pregătirilor rĕsboinice şi ş'a ajuns scopul, fără însĕ a fi putut schimba până în timpul din urmă şi relaţiunile, ce esistau între Rusia şi Austria. Dacă cineva studiază situaţiunea cea atât de încurcată cu toată seriositatea, se poate lămurí şi poate uşor observa, cum chiar fără voie şi oare-cum silită a cedat Austro-Ungaria inteţirilor germane.

FOIŢA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

(Încheere.)

Când Bul Mihaiu dormia mai bine, colo unde aşteptau sĕ meargă smeul, fata de împĕrat înainte de a sosí smeul, îi băga un inel de aur în deget, pe care se vedea soarele, luna şi numele împĕratului.

Cred că şi d-voastră veţi crede fără a ve mai spune eu: că nici al treilea smeu, care era cel din urmă şi care avea nouĕ capete, n'a scăpat teafăr de viteaza mână a lui Bul Mihaiu.

Pe cât era fata de în voie buna, pentru că a scăpat şi de astădată de cea din urmă primejdie, pe atâta era ea de neliniştită, că nu putea afla dela puiu de om, cine poate fi bine făcĕtoriul ei.

Ca întâiu şi a doua-oară B. Mihaiu se întorcea dela locul de primejdie în căruţ cu fata de împĕrat. Trecuseră cu căruţa de locul, unde Bul Mihaiu se obicinuia a sĕ despărţí de fata de împĕrat, şi el nu băgase de samă, pentru-că-l furase somnul. Nu-o ţinea locul pe biata fată, că Bul Mihaiu se va treḑí şi ea nu se va putea fălì înaintea tatălui seu, ba chiar şi înaintea lumei cu viteazul Bul Mihaiu De ce s'a temut, nici n'a scăpat, căci când făcuse ea semn celui ce mâna caii sĕ mâne mai tare, Bul Mihaiu se deşteptà şi-şi apucà calea.

Fata de împĕrat nu voí a se despărţì de Bul Mihaiu odată cu capul, nu pentru că doară o a scos de trei ori dela moarte, ci pentru ca îi era drag de faptura cea frumoasă şi minunată, cu carea era înzestrat el.

Multă voie bună se făcù la curtea împĕratului, când vĕḑură că fata cea frumoasă ear se întoarce sănătoasă acasă; ba împĕratul de bucurie făcù un ospăţ de n'am ce spune.

Fata de împĕrat ocrotea pe sluguliţa Bul Mihaiu ca pe unul mai de treabă la multe lucruri, nu mai ca sĕ 'l aibă mai des înaintea ochilor, pentrucă vorbind cea oablă: fata de împĕrat de câte ori vedea pe sluguliţa, totdeuna o sageta oare cum prin inimă, fiind că 'şi aducea aminte de cel ce o a scăpat dela moarte.

Dragostea fetei de împĕrat către Bul Mihaiu din ḑi în ḑi creşcea tot mai tare, dară nu i-o putea spune din mai multe motive, pre cari ni le putem închipuí fie-care fără leac de bătae de cap.

Dela un timp fata de împĕrat se hotărì sĕ nu mai ţină mâţa în sac, ori de ce ia da capul.

Odată Bul Mihaiu ducea lemne în chilia fetei, şi când întrà în chilie, fata a început al năcăjí.

Fata de împĕrat vĕḑêndul, că s'a supĕrat, 'l rugà cu ce cuvinte scia mai frumoase sĕ nu se supere, dară toate în zadar; ba ce era mai mult: el îşi luà rĕmas bun dela toţi şi numai sĕ plece. Nici unui curtean nu-i părea aşa rĕu după Bul Mihaiu ca fetei împĕratului; ea, fata împĕratului, merse a doua oară la el sĕ-l roage, ca sĕ mai rămână, făgăduindu-i că nu-l va mai supăra nici odată, dar ce se veḑi: ea adecă, când Bul Mihaiu îşi stergea lacrămile cei curge de supărare, vede în degetul lui inelul cel de aur, care la fost băgat ea în degetul lui Bul Mihaiu.

Fata împĕratului înlemnì şi nu credea ochilor sei, şi fără a mai perde timpul alergà şi spuse tatălui seu.

Auḑind aceasta împĕratul, 'l roagă pe viteazul Bul Mihaiu se i urmeze în împĕrăţie.

Multe rugate n'a asteptat nici Bul Mihaiu, căci socotià, că ori şi cum, tot mai bine împĕrat ca slugă.

Vĕḑênd împĕratul, că Bul Mihaiu sĕ învoesce sĕ fie împĕrat în locul lui, i dedù fata de soţie şi ia urmat în împĕrăţie. Nu trecură apoi multe ḑile şi se dusă veste şi poveste, că împĕratul ş'a maritat fata după Bul Mihaiu, şi a făcut ospăţ pe un fund de fedeleş.

Cetea. *I. Bota.*

„Moskowskija Wjedomosti“ ḑice, că Rusia nu are lipsă se intreţină cu nimenea relaţiuni, nici chiar sĕ închee o alianţă defensivă. Ea nu se teme de rĕsboiu, dar nici nu-l doresce şi atâta e destul pentru manţinerea pacei şi totodată sĕ priceapă contrarii Rusiei planul ei şi sĕ se alăture la el. Politica rusească oferă cea mai sigură garanţă pentru manţinerea păcei europene. „Novosti“ declară, că Rusia nu voesce decât chiarificarea şi respectarea tractatului de Berlin. Bărbaţii de stat austro-ungari şi germani n'aveau decât sĕ notifice oficial, că se învoesc pentru întrarea contractului în valoare cu privire la Bulgaria şi era de ajuns aceasta, pentru ca Europa sĕ fie fost earăşi cuprinsă de curentul pacinic. Germania aşa a asigurat „Nordd. All. Zt.“ — încă voesce respectarea tractului de Berlin; Rusia urmăresce acelaşi scop. Unde dar se află aici motivul de ceartă. Noi voim sĕ împăcăm neînţelegerile. Dacă şi cei din Viena voesc aceasta, închee foaia rusească, şi dacă voesc cu tot preţul pacea, n'au decât sĕ se încreadă în sinceritatea Rusiei.

În ton de tot pacinic scriu acum şi jurnalele francese asupra situaţiunei. La Liberté aduce următoarea scire datată din Petropolea: Puteţi fi siguri, că pentru un moment orice conflict între Austria şi Rusia este delăturat. Representanţii ruşi din Londra, Berlin, Viena şi Roma au asigurat pe ministrii afacerilor esterne, că Rusia a fost necesitată a lua aceste dispoziţiuni, şi că dislocaţiunea trupelor va înceta

Pe când jurnalele ruse desfăşură şi espun părerile lor asupra situaţiunei, „Budapester-Tagblatt“ ocupându-se de cestiunea apĕrărei Ardealului scrie între altele: Nu mai încape nici o îndoială, că Rusia va năpăstuì asupra noastră, atăcându-ne în partea cea mai debilă în privinţa strategică, adecă în Ardeal. Am cheltuit multe milioane şi de mulţi ani ne ocupăm cu întărirea graniţelor din spre Nord, fàră sĕ ne mai gândim măcar la asigurarea Ardealului, care este cheia monarchiei noastre. Îngrămădirea de trupe, înscenată cu atâta sgomot la graniţele despre Galiţia trebue sĕ o considerăm numai de o demonstraţiune deşartă. În Ardeal nu s'a făcut chiar nici o întăritură prin pasurile de acolo, prin cari ori-ce general rusesc cu toată pasa cea bună poate sĕ între în Ardeal şi sĕ ne atace intignă, cât timp noi gândim la întăriturile nordice.

Foile din România ne spun, că camera română a votat un credit de ḑece milioane pentru procurarea a o sută de mii de pusci cu repetiţiune precum şi pentru procurarea de muniţiune. Afară de aceasta camera a votat un proiect, prin care sĕ se mărească contingentul de armată.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Baia de Criş, 19 Decembre, 1887. Alegerea de deputat în cercul Baia de Criş a lăsat rane adênci în inimile multora. Şi sunt oameni, şi din sînul nostru, cari vreau sĕ ţină aceste răni deschise, şi prin el poporul într'o continuă agitare. Nu a fost destul, că d. e. în comuna X. cantorul a fost huiduit din strană, fiind-că la alegerea de deputat trecuse în castrul străin, nu a fost destul că în altă comună N. N. a fost tuns de consătenii sei, eară unui al treilea i s'a smuls — se ḑice — cânepa, mai trebuiau nouĕ motive spre a fermenta de nou poporul. Nu era, sĕ vede, destul de măchnit acest popor blând, trebuia ca nouĕ fapte sĕ i se dea, pentru-ca tot mai mult sĕ vină la convingerea, că organele administrative vreau ruina lui, dar nu binele lui. În pretura noastră Baia de Criş lucrurile au apucat o direcţiune foarte periculoasă. D-nul Markosy cu ori ce preţ vrea sĕ arete, că scie a-şi căpătuí oamenii, cari i-au făcut servicii electorali.

Dar sĕ viu la fapte. Marele pretore a început şicanarea comunelor române cu alegerea de juḑi. Candidează 3 inşi pe cine vrea el. Comuna întreagă e în contră afară de unul doi, eară dênsul denumesce pe carele vrea — firesce unul, carele a votat cu Hollaky — pentru-că acesta e omul dênsului.

Tot astfel s'a întêmplat în comuna Dobroţ — unicul carele a votat cu H. a fost pus jude. Comuna întreagă a făcut protest, dar scim noi ce resultat au protestele.

În comuna Obêrşa, lucrul a fost mai drastic. Nu a fost de ajuns, că pretorele a pus jude pe un om urgisit de tot satul, dar când comuna întreagă — chiar şi un frate al alesului — au strigat, că ei nu voiesc cu nici un preţ pe cel ales — haiducul pretorelui — ni se spune, că au tras sabia şi a voit a bate la oameni.

Dar şi-a dat de oameni, acestia apucară lemne dintr'un stângin şi se puseră în defensivă. Haiducul tugì în casă, unde stătu închis cu pretorele şi notariul.

Pe încetul poporul a fost domolit şi împrăsciat pe acasă, de către fruntaşi. În ḑiua următoare comuna întreagă a venit la advocatul Truţa în Baia de Criş, ca sĕ facă protest contra abusului pretorului. Aceste sunt lucruri proaspete, şi dacă pretorele va continua astfel, când va finì cu alegerea de juḑi întreaga pretură va fi agitată; căci nu e lucru mic a pune în fruntea unor comune nesce oameni ca vai de ei, ale da averea pe mâna lor, eară oamenii onesti, cari au încrederea poporului sĕ fie delăturaţi. Unde vom ajunge pe calea aceasta nu scim, scim atâta, că nemulţămirea cresce înspăimêntătoriu, graţie celor din fruntea comitatului, cari pun pretorii de aceia, cari nu cunosc de loc firea poporului nostru.

Ni se spune, că în unele comune arênda trilunară, carea până acum incurgea la biserică, s'a băgat în aruncul comunal.

Astfel s'a întêmplat în Obêrşa şi alte comune. Atrag atenţiunea consistoriului din Arad, căci pe încetul în mod tăcut, bisericile gr. or. din pretură vor fi lipsite de venitele lor — de dreptul trilunariu de crîşmărit.

Tot din graţia pretorelui comunele au fost provĕḑute cu table, firme, numai în limba maghiară, aşa încât străinul umblând prin Zarand i-se pare că aici totul e unguresc.

Pentru-ca lucrul sĕ fie mai cu forfoiu, la Baia de Criş într'un cap şi în celalalt stâlpii, pe cari sau pus numele comunei, sunt coloraţi în tricolor maghiar. Veḑi bine aici se face têrg, şi se vaḑă românii, că puternic e pretorele.

Descriind giurstările de pe aici sĕ revin la protestul românilor în causa alegerei de deputat.

La 30 Novembre v. s'au început învestigarea de către comisariul Török Zoltan, şi a durat până Marţi la 8 Decembre st. v. în Baia de Criş.

Investigaţiunea aceasta este foarte instructivă din mai multe puncte de vedere considerând împregiurările în cari ne aflăm noi românii.

La investigare au luat parte advocaţii părţilor, advocatul Nabradczky, venit de curênd în Baia de Criş, carele nu scie limba română, eară advocatul protestătorilor dl Desean din Arad şi mai pe urmă dl adv. Pop Teodor din Baia de Criş. Bărbaţii de încredere pentru Hollaky, — Ulain — ear pentru partida protestătoare: Vasiliu R. Damian, interprete a fost un tinĕr: Piets. — Comisariul încă nu scie de loc limba română. Notari au fost parte un Szida notar, parte scriitoriul pretorial.

Oameni chemaţi sĕ fasioneze la 132, cari au şi venit şi aproape toţi au şfasionat numai românesce, altă limbă nici nu sciu. Comisariul a purces rigoros, s'au luat fasiunile la protocol, cum s'au dat, în asta privinţă nu avem a ne plânge.

A făcut însĕ o impresiune neplăcută asupra publicului român împregiurarea, că pretorele şi subpretorele din Baia de Criş a fost liberi a lua parte, şi au luat parte la fasiunile părţilor contrari, pe când chiar pretorele din Baia de Criş a fost unul, carele a abusat mai mult de paciinţa alegĕtorilor dlui Truţa Altcum comisariul a fost în cuartir la pretorele. Dar de lucruri de acestea noi nu ne formalisăm. Ne-am indignat însĕ vĕḑênd, că şi acum s'au făcut presiuni asupra alegĕtorilor, ca sĕ fasioneze fals. Si din partea cui? Din partea unui Tomuţa şi Szida, aşa ni se spune. Scriitoriul lui Szida dând citaţiunile la oamenii din Junc le ḑice sĕ meargă pe la notariul că nu le va fi calea în deşert. Dar oamenii vin şi spun la protocol cele ce li s'au întêmplat. Eară din notariatul lui Tomuţa jurară fals judele din Bulzesci şi Tomnatec, — aceasta se deduce de acolo, că au venit martori 3—4, cari au jurat contrariu juḑilor. Însuşi preotul nostru din Bulzesci poate sĕ documenteze cu mai mulţi martori despre aceasta. Pe când asupra alegĕtorilor din notariatele lui S. şi T. se făcean presiuni, pe atunci spionagiul şi denunţările din partea susnumiţilor asupra unora din inteliginţă curgiau ca ploaia.

Preotul nostru Rusu a fost citat, în urma denunţărilor mârşave — la comisar şi după-ce a fost ascultat, a fost provocat momentan sĕ părăsească Baia de Criş; preotului Bolboca i s'a interḑis a umbla pe stradă.

Mai mulţi martori — după fasiune au fost provocaţi a părăsí numai decât Baia. Pe când asupra noastră curgeau denunţările, pe atunci ei făceau ce le plăcea.

Fiele însĕ de bine. Adevĕrul tot a eşit la lumină. S'a constatat prin jurămênt, că 132 oameni au fost respinşi cu forţa dela vot, s'au constatat că in locul morţilor au votat alţii, ba în locul unui mort au votat doi inşi, s'a constatat că mulţi n'au fost acasă şi au votat alţii în locul lor, firesce pentru H. S'a constatat, că preşedintele Imecs — formal a voit sĕ facă presiune asupra alegĕtorilor în insoţire cu Gligor ḑicênd alegĕtorilor, că voturile date lui Truţa nu vor avea valoare.

Nu pot sĕ retac, că unii oameni citaţi au venit până la Baia de Criş, şi de aici a fost îndrumaţi acasă, ḑicêndu-li-se că nu e lipsă de ei, firesce din partea oamenilor lui H.

Nu au fost ascultaţi dintre alegĕtorii, cari au fost închişi bătuţi şi despoiaţi de dreptul de votisare cu ocasiunea alegerei, deşì numĕrul acestora se suia la 40 şi unii erau induşi şi în protest. Se vede, că comisariul nu a avut îndrumări a cita şi pe acestia. Citaţiunile la mulţi li s'au dat noaptea, şi în ḑiua următoare avea sĕ fie la Baia de Criş. Pe unii nu i-au aflat acasă.

— — — — — — — — — — — — —

Convingerea generală pe aici este: că punctele din protest, la câte s'au făcut cercetare s'au dovedit de adevĕrate. Preşedintele comisiunilor Imecs, Mihalovics, şi toată ceata câtă cu alaiu au candidat pe H. sunt compromişi până după urechi. Se asceaptă cu încordare cercetarea criminală.

S.

Mulţămită publică.

Subscrisa me vĕd îndemnată a aduce respectuoasa mea mulţămită P. T. domni membrii ai consistoriului archidiecesan, cari nu numai prin presenţă la înmormêntare, dar şi prin depunerea unei frumoase cununi a binevoit a da onoarea ultimă defunctului meu soţiu. De asemnea primească călduroasa mea mulţămită dl prof. de cântări D Cunţan şi toţi domnii clerici din chorul seminarial, pentru esecutarea cântărilor rituale în decursul înmormêntărei.

Sibiiu, 14/26 Decembre, 1887.

Maria Reou născ. *Rutscher.*

Ovaţiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul ţĕranilor, geniul, cele şepte muse.

Acţiunea primă.

(O regiune liberă la ţeară. În mijloc un portocal cu fructe, împodobit cu cununi de flori şi pantlice. Ţĕranii sunt ocupaţi cu plântarea portocalului în pămênt, pe când fetiţele şi copii 'l încungiură cu lanţuri de flori.)

Tatăl.

Cresce, cresce, şi înfloresce,
La noi te înpămêntenesce,
Pom cu fructul aurit!
Şi-ale tale ramuri multe,
Tot prin zoni ferbinţi crescute,
Sĕ reverse înḑĕcit
Roada-ţi dulce aromată,
Ce încântă lumea toată!

Toţi ţĕranii.

Cresce, cresce şi te 'nalţă
Spre a ceriului nobleţă!

Junele.

Din florile-ţi cu bun miros
Rĕsară fructul mult gustos,
Şi falnic, ca un vechiu stejar,
Sĕ 'nvingi al têmpului amar!

Toţi.

Şi falnic ca un vechiu stejar,
Sĕ 'nvingi al têmpului amar!

Mama.

Primesce-l la sînu-ţi, protectore sânt,
Ajută-i sĕ crească pe-al nostru pămênt!

Copila.

Voi, Driade zimbitoare,
Oreade încântătoare,
Şi tu, Pan, sburdalnic ḑĕu!
Apăraţi-l de urgie,
Negre vremuri, vijelie,
Ce le aduce ceasul rĕu!

Toţi.

Apăraţi-l de urgie
Negre vremuri, vijelie,
Ce le-aduce ceasul rĕu!

Junele.

Ceriul clar, lin sĕ-ţi zimbească
În albastra lui coloare,
Roaua sĕ te întinerească,
Şi raḑele dela soare!

Toţi.

Roaua sĕ te 'ntinerească
Şi raḑele dela soare!

Tatăl.

Şi ori-ce călător pribeag,
Sĕ simtă în pieptul lui cu drag
O dulce bucurie;
Căci bucuria te-a plântat
Aici, şi binecuvêntat
Sĕ fii pe vecinicie,
De ori şi care muritor,
Ce gustă nectaru-ţi cu dor!

Toţi.

De ori şi care muritor,
Ce gustă nectaru-ţi cu dor!

Toţi joacă împregiurul pomului la sunetul musicei.

(Va urma).

---

* (Semne de emancipare). Nu de mult în Bucuresci dna Profira Conta, doctor în medicină dela facultatea din Paris, a depus cu succes esamenul de liberă practică înaintea unui juriu compus din doctorii: Felix, Theodori, Demetrescu Severean Demosthenes şi Alexiu.

Varietăţi.

* (Denumiri în armată). Maj. Sa a denumit pe supra-locotenentul Pavel Luchiţ de şeful corpului major în corpul al 3-lea de armată; Alec. Tanca de sub medic la bat greu div. Nr. 24; de locotenenţi în reservă: Filip Aladar reg. 51 de inf: Engen de Lemeni reg. 2 inf; Nicolae Dima reg. 2 inf; L. Clococean de Vineţia infer. 28 bat. de vênători; G. Bibescu 23 bat. de vênători; Aureliu Popescu reg. 64 inf; Alecs. Boros, reg. 51 inf.; Ioan Şerban, sub-loc. reg. 82. — Transferaţi fură supra-locot: Ioan Sagaican reg. 50 inf. şi Macsimilian Loşan la al 3-lea corp de art. şi Elia Loncar la 33 reg. inf.

* (Aniversare). In cercul preaînaltei familii împĕrătesci în 24 l. c. s'a serbat ḑiua nascerei a 50 a Majestăţii Sale reginei noastre. Aceasta serbare la espresa dorinţă a Majestăţii Sale a avut un caracter de tot familiar poate şi pentrucă a coincis cu ceremoniile obicinuite la curte în presară serbătorilor Crăciunului.

* Înmormêntarea archivariului consistorial **Ioan Reou.** Ori ce despărţire dintre ai sei fie şi interimală produce durere şi îngrigire, şi cu cât trebue sĕ fie mai mare durerea, când o soţie credincioasă cu 4 copii micuţi, cari de aci înainte au mai multă lipsă de îngrigirea părintească, trebue sĕ se despartă pentru totdeauna de iubitul ei soţ, respective tată. La acest act de adêncă întristare, ce s'a sĕvêrşit Duminecă la 2 oare, a luat parte un numĕr frumos din publicul nostru de aici. Conform posiţiunei sale onorul final i s'a dat în forma corespunḑĕtoare. Serviciul funebral fù sĕvêrşit sub conducerea dlui ases. consist. Zacharia Boiu, de protopresbiterul local, Simeon Popescu, parochul din suburbiul Iosefin, Petru Simtion şi protodiaconul archiepiscopesc Sergiu Medean, ear cântările le au esecutat corul seminarial. De o adêncă intristare era cuprins întreg publicul, vĕḑênd în urma cosciugului pe 2 copiliţe micuţe, pe o neconsolabilă vĕduvă tineră şi pe socrii bĕtrâni ai defunctului. Aceasta durere la mormêntul repausatului s'a manifestat prin resunetul suspinelor publicului, care a fost provocate şi prin frumoasa cuvêntare funebrală rostită de dl ases. cons. Z. Boiu cu succesul propriu d-sale, — în carea cu cuvinte pătrunḑĕtoare a descris starea tristă, în care a rĕmas familia defunctului.

Primească jalnica familie şi condolenţa noastră, ear celor competenţi a se îngrijí de soartea preoţimei, şi cu ilustrarea acestui cas concret le atragem atenţiunea, ca cu o oară mai nainte sĕ facă paşii de lipsă pentru asigurarea esistinţei familielor rĕmase după preoţi.

* (Postal). Direcţiunea postală-telegrăfică din Sibiiu pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Dobra (comit. Huniădoara) escrie concurs cu termin de 3 septĕmâni. Acest post pe lângă contract oficial şi depunerea unei cauţiuni de 100 fl. e dotat cu 200 fl. renumeraţiune anuală şi 22 fl. pentru înmanuări. Denumitul magistru postal va fi datoriu a susţiné — după un plan statorit din cas în cas de direcţiunea postală — o cariolă cu un ca , ce va comunica pe ḑí de douĕ ori dela Dobra la gara din Gurasada şi îndărăpt, şi pentru aceea în cererea de concurs sĕ se pună şi suma, pentru care este aplicat a satisface acestei recerinţe.

* (Legat pentru asociaţiunea transilvană) După cum cetim în „Familia“, rĕposatul Ioan Mezei, paroch gr. or. în Oresti a lăsat în favorul asociaţiunei transilvane 2000 fl. v. a, pentru care a fost asigurat la banca „Transilvania“.

* (Bilanţul presentat de comisiunea financiară ungurească) după raportul budgetului pro 1888 este: 326,747,731 fl., venituri şi 345,016,847 fl., cheltueli, resultă un deficit 18,269,116 fl.

* (Noul preşedinte al Franciei Sadi Carnot.) Noul preşedinte al Franciei Sadi Carnot, a cărui simpatie faţă de tinĕrul regat român o accentuează mai multe foi din România, prin o scrisoare a notificat regelui României alegerea sa de preşedinte al republicei francese. Scrisoarea aceasta fù inmanuată regelui prin trimisul estraordinar şi ministru plenipotenţiar al Franciei de Coutouly.

* (Ce e la ordinea ḑilei în conversaţiune în Viena.) Mişcările diplomatice din timpul mai din urmă formează pentru vienesi un substrat destul de mare, pentru ca ei sĕ poată clădí pe acesta câte şi mai câte combinaţiuni, cari de altmintrelea în parte mare sunt numai nisce invenţiuni goale, fără nici o temeinicie. De present iată ce preocupă pe vienesi: 1. Alteţa sa archiducele Albrecht călătoresce la Petersburg 2. Archiducele Carol Ludovic a statorit programa călătoriei sale orientale 3.) Principele Ferdinand de Coburg intenţionează a părăsì tronul bulgar. 4. Generalul Schweinitz presentează ţarului proiecte de complanare. 5. Ministrul de finanţă austriac prin un circular a impus tuturor oficianţilor din resortul seu cea mai strictă tăcere cu privire la mersul lucrurilor la acest minister 6. Institutul de credit contractează cu domnii: de Dunajewski şi de Tisza pentru emiterea de rente.

* (Institut de surdo-muţi.) În cea din urmă şedinţă a representanţii comunale din oraşul Cluş între altele s'a luat un conclus, ca sĕ se ridice în acel oraş un institut pentru surdo-muţi. În afacerea aceasta se va consulta şi părerea ministrului Trefort, esmiţêndu-se o representaţiune la dênsul şi totdeodată comitetul esecutiv va pregătí un memorand la adresa dietei. Amintitul institut umanitar se va ridica treptat în decurs de mai mult timp. Spesele în parte mare se vor acoperí din dările comitatelor din Transilvania, cari dări din acest incident vor fi urcate cu ceva.

* (Flotilă mercantilă română.) Camera română a votat un proiect de lege pentru înfiinţarea unui serviciu naţional român de navìgaţiune pe Dunăre.

* (Clopotul metropoliei din Bucuresci.) După cum se anunţă din Pesta, turnarea marelui clopot s'a făcut şi a reuşit pe de plin.

* (Şi sĕracii Romei simt iubileul Papei) Pontificele roman a adresat o scrisoare către cardinalul Parochi, vicarul general din diecesa Romei, în care Papa, cu provocare la ajutorul oferit de sfântul Scaun în tot anul sĕracilor din Roma la serbătorile Crăciunului, 'şi esprimà dorinţa ca acel ajutor din considerare la iubileul seu, sĕ se urce deastădată la suma de 140,000 franci.

* (La cine sunt aḑi bani?) Milioanele, de cari dispun astăḑi mulţi fii de ai poporului israiltean ne pun în uimire. Averea totală a unor state nu ajunge nici pe departe sumele cele uriaşe ale câtorva jidovi baroni, cari cu banii joacă lumea, cum le place.

Baronul israilit, Hirsch, din Paris a pus la disposiţiunea ţarului 100 milioane franci, ca sĕ dispună de acesti bani după plăcere. Tot acest baron a depus la o bancă din Londra 500 milioane franci cu menirea, ca din interesele, cari earăşi sunt uriaşe, sĕ se creeze scoli évreesci în Rusia în general şi în părţile orientale.

Cât de inferioare vor fi scolile noastre confesionale susţinute cu crucerul pe lângă scolile, ce vor întemeia jidovii cu milioanele lor! Apoi baronul Hirsch câte milioane va fi' mai posedând, dacă sute de milioane sacrifică pentru ridicarea poporului seu!

* Din Bucuresci ni se scrie: Facultatea de medicină din Bucuresci în timpul scurt, de când dl Dr. Victor Babes şi-a ocupat catedra de profesor, distinsul român bănăţean a ajuns a fi unul dintre cei dintâiu profesori ai facultăţii.

* „Tribuna“ a espus prin articolii ei din urmă pe românii ardeleni neîndreptăţitelor prigoniri ale oposiţiei din România.

* Proiectul de lege al ministrului Sturdza va trece, se ḑice în procsima sesisiune a camerelor în discuţie. Prin această reformă dl Sturdza îşi va câştiga un merit la recunoscinţa ţĕrii şi în monument neperitor în istoria culturei române.

* Academia Română va alege, aşa se vorbesce, în procsima sesisiune generală, de membru în locul lui Cipariu pe distinsul ei bibliotecar dl Ioan Bianu. Dl Bianu e român ardelean şi un om care 'şi-a câştigat prin valoarea sa cele mai înalte legături literare şi sociale. Cea-ce am dorí e însĕ ca dl Bianu pe lângă înfluenţa morală înaltă de care se bucură, sĕ profite pentru a ocrotí pe tinerii ardeleni muncitori, dar mai vîrtos se nu ne prea „boierim“, căci poate un om se aibă cea mai întinsă şi mai distinsă legătură şi totuşi sĕ nu neglige cercurile românesci de preste munţii.

* (Dar pentru Papa). Cardinalul Haynald, care va călătorí la Roma a fost rugat din partea principesei Clementina de Coburg a oferí Papei o epistolă omagială şi un dar pentru iubileu. Darul acesta constă din un potir preţios, care este împodobit cu însigniile familiei coburgice, burbonice şi papale şi e proveḑut în gravuri frumoase cu următoarea înscripţie: „Hommage d'une fille de St. Louis au successeur de St. Pierre.“ (Omagiul unei fiice alui Lodovic cel sfânt, adus succesorului sf. Petru).

* Mâncarea de predilecţiune a lui Lessing a fost lintea, Schiller mânca şuncă foarte bucuros mai în toată ḑiua; vin însĕ bea puţin. Lui Wieland îi plăceau prăjiturile şi plăcintele. Klopstock iubia cu atât mai mult mâncările fine. Paşteturile le mânca bucuros şi bea vin de Rin, mai târḑiu de Bordeaux, mai simplu a fost Kant, mâncările lui principale erau lintea, napi cu slănină, mazere cu picioare de porc şi poame ferte.

* (Semnele timpului.) După cum scrie „Naţiunea“ mai mulţi supuşi austro-ungari din România, reservişti în armată, au primit ordin a se reîntoarce la regimentele lor.

* (Din cele ce sunt la ordinea ḑilei.) Douĕ jurnale rusesci, cu numele „Nowosti“ şi „Nowoje Wremja“ scriu, că pănă când Austria şi aliaţii ei nu vor da doveḑi nedubioase, că respectează pretensiunile Rusiei asupra Bulgariei conform tractatului, pănă atunci pregătirile militare rusesci nu vor înceta. Aceste aserţiuni ale numitelor jurnale le aprobă şi alte ḑiare rusesci. — Nu-i de glumit.—

* Vinul ḑicea un beutor pasionat este un servitor neascultător, eu îl trimet în stomach şi el sĕ sue în cap.

* Un ţeran îşi jertfí mai toată averea pentru educaţiunea fiului seu şi când vĕḑú, că acela n'a învĕţat nimic, suspinà: „Ah câte vaci am dat eu pentru acest singur bou!“

* (Vindecarea ofticei prin aer. — In şedinţa dela 28 Novembre, 1887 a Academiei de de sciinţe din Paris s'a discutat înfluenţa aerului asupra desvoltărei ofticei. Statistica ne învederează un mai mare numĕr de morţi de oftică în centrurile populate ca prin sate. E încă de acord cu dl Brown-Sequard, care spune că s'au vindecat caverne mari în ambele părţi superioare a plămânilor prin culcarea afară a ofticosului — bine învĕlit cu flanele şi cauciuc —; rĕul s'a opritu şi cavernele s'au vindecat.

Dormiţi, dar — bolnavi sau sănătoşi — totdeuna în odăí bine aerisate şi ventilate, căci aerul neprimenit din locuinţe ne poate ucide cu timpul!.. Mai mult, când vĕ construiţi locuinţe faceţi sĕ se aşeḑe deasupra locului, unde veţi pune patul un fel de horn, prin care se pĕtrunḑă aerul. Feriţi-ve de curenturi de aer, dar nu de ventilatoare. Lăsaţi ferestrile totdeuna deschise ḑiua în odaia, unde veţi dormí noaptea şi pe care sĕ o ocupaţi ḑiua cât de puţin timp.

* (Berea străină în Francia,) În Francia se consumă mari cantităţi de bere străină, şi mai cu seamă bere de Germania. Deşi în Francia calitatea hemeilui, ca şi a orzului sunt aceleaşi ca şi în Germania, cu toate acestea se consumă mai multă bere străină decât indigenă şi este cu greu de a cunoasce adevĕrul acestei consumări. Toţi francezii, cari îşi iubesc ţeara speră, că acest sistem de importaţiune va fi abandonat pe viitor, punênd înainte cestiunea de patriotism şi interesele economice.

Francia îşi va ajunge scopul, punêndu-se pe această cale.

Cifrele de mai jos dovedesc, că Francia îşi cunoasce greşala. În 1883, importaţiunea de bere germană a atins cifra de 261,409 hectolitre; în 1884 325.488; în 1885, 282.345 şi în 1886 această cifră a fost redusă la 233.807 de hectolitre, sau cu 127.602 hectolitre, mai puţin ca în 1883. Aceasta este pentru Germania o perdere de 6—7 milioane. Pe când Germania a câştigat 1883, 18—19 milioane l. n.; în 1886, a perdut deja 6—7 milioane, care bani au rĕmas în Francia. Şi când francezii vor consuma numai bere fabricată la ei, vor câştiga poate preste 20 de milioane.

* (O statistică.) Iată numĕrul cailor, catârilor şi măgarilor, de cari pot dispune unele state din Europa în timp de rĕsboiu: Rusia 21,570,000; Austro-Ungaria 3,500,000: Germania 3,500,000: Francia 2,800,000 cai şi 300,000 catâri; Anglia 2,790,000 cai; Spania 680,000 cai şi 2,300,000 catâri; Suedia şi Norvegia 600,000; Belgia 390,000, Danemarca 300,000; Olanda 120,000; Portugalia 88,000 caí şi 50,000, catâri şi măgari.

* (O plută monstră.) Cea mai mare plută, care s'a vĕḑut vr'o dată este pluta, care percurge în acest moment distanţa dintre Scoţia-Nouă şi New-York. Ea se compune din 27,000 de copaci legaţi unul de altul cu lanţuri, cari toate împreună sunt legate de un lanţ central, care trece prin mijlocul plutei de la un capĕt pănă la cel-alt al ei. Această plută are forma unei ţigări în lungime de 175 metri şi în lăţime de 25 metri. Aceste dimensiuni se apropie deci de dimensiunile renumitului vas „Great Eastern,“ care a fost întrebuinţat pentru punerea primului cablu transatlantic.

Aceasta plută este recunoscută de vaporul „Miranda“ şi se află acum plutind d'alungl coastei de la Masschusts. Dacă această plută va ajunge la destinaţiune fără sĕ întâlnească nici o pedecă se vor mai construí şi altele după acelaş tip, şi aceasta va fi o revoluţiune în lumea transporturilor de lemne, căci călătorind ast-fel sub formă de plută, transportul de lemne nu va costa aproape nimic, pe când îmbarcaţi pe vase 27,000 de copaci, ar costa ca transport 125,000 franci

* (Care este inventatorul timbrului postal?) După cât se pare aceasta cestiune n'a fost nici odată limpeḑită.

Sub Ludovic XIV scim, că Francisc de Velayer concepu planul sĕ stabilească o mică postă în Paris; portul unei scrisori nu era de cât de un ban, şi se achita de mai nainte prin mijlocul unei bande imprimate; ideia sa ingenioasă era prea timpurie, căci ea căḑu faţă cu indiferenţa publicului.

În 1823 d. Treffenberg supuse camerei nobilimei din Suedia nisce plicuri postale, cari nu fură adoptate. După câţiva ani, dl Carol Whiting, tipograf din Londra, şi dl Stead din Yarmuth, propuseră în zadar administraţiunei engleze plicuri, bande sau foi timbrate.

Aceasta ideie nu trebuia sĕ se realiseze decât după şase ani, cu marea reformă postală, de care Sir Rowland Hill îşi legà numele, după cum arată o foaie specială, „le Colecţioneur de timbres-poste“ ca rĕspuns la reclamaţiunile unui d-n Patrick Chalmers, care revendica pentru rĕposatul seu tată, James Chalmers, librar din Dundee (Scoţia,) invenţiunea timbrului postal adesiv, de care Sir Rowland Hill s'ar fi folosit în profitul seu.

Se scie, că oraşul Londra a ridicat o statue lui Sir Rowland Hill, mort în 1879, „îndrăsneţul inovator, căruia Marea Britanie 'i datoresce posta uniformă şi cu preţ redus.“

* (Despre pleşuvie.) Capetele pleşuve devin o trăsură din ce în ce mai bătătoare la ochi a civilisaţiunii moderne, ḑice „Phrenological Jurnal.“ Acest fenomen trebuesce atribuit fără îndoială, activităţii nervoase, ce caracterisează timpul nostru, căci el este vĕḑut cu deosebire în centrurile mari de poporaţiune, unde comerciul şi cultura intelectuală ajung la gradul cel mai înalt. În acele centruri, jumĕtate din bărbaţii de patruḑeci ani este mai mult sau mai puţin pleşuvă, şi încât privesce femeile de aceeaşi vêrstă, sunt mai numĕroase acelea cari, desfăcute de pĕrul străin, ar putea sĕ arate pe craniul lor ceea ce Scriptura numesce „gloria lor.“ Unii fisiologişti merg până a afirma, că nu e departe timpul, când englezii, francezii, germanii şi americanii vor fi aproape toţi pleşuvi.

Căderea pĕrului îşi are mai totd'auna causa sa în o nutriţiune necomplectă a foliculei piloase, şi această anemie locală poate sĕ se datorească unor cause numĕroase. În unele cazuri, spre pildă în frigurile tifoide, se produce imediat, şi vezi zi cu zi, cum se manifestează pleşuvia; dar de ordinar atunci papilele nervoase ale pielei pĕroase, a cărei neacţiune adusese aceea lipsă de nutriţiune, îşi recapĕtă repede energia proprie, şi pĕrul creşte earăş. Unele boale de piele, aceea, eczema, erysipela, pot de asemenea sĕ determine o pleşuvie timpurie sau permanentă. In general ori ce micşorează energia constituţională este de natură a rărí pĕrul.

Adesese vĕd femei: cari îşi nutresc copii, că devin mai mult sau mai puţin pleşuve în timpul perioadei lăptări, şi cari n'au trebuinţă de cât de puţină odihnă, de câte-va tonice şi de o alimentare întăritoare pentru a-şi recăpĕta pĕrul. Cu toate acestea, nu se pare, că pleşuvia vêrstei este necesarmente asociată cu slăbire simţitoare a forţelor vitale. In foarte multe cazuri este o particularitate ereditară, care se iveşte pe la vêrsta de 35 până la 40 ani şi se desvoltă gradat.

Dar causa directă, — nesuficienţa de nutriţiune a pielei pĕroase, — este totd'auna aceeaşi. Această nesuficienţă devine oare cum constituţională, aşa că bulbul pilos sfêrşeşte prin a se desfiinţa cu desăvêrşire; capilarele sale au dispărut, însuşi folicula nu se mai marchează nici prin cea mai mică depresiune pe pelea pĕroasă, şi asta îi şi dă acea lucire aşa de mare, că mulţi oameni ar putea o crede artificială.

În general se admite, că pleşuvia nu se ivesce cât timp pielea pĕroasă conţine o proporţiune îndestulătoare de ţesătură grasă; asta ar esplica faptul, că femeile nu-şi pierd aşa de timpuriu pĕrul ca bărbaţii. Pe lângă têmple şi la regiunea posterioară a capului, la punctele unde se ataşază muşchii, se găsesce mai multă ţesătură grasă de cât pe crescetul capului, de aceea pĕrul este încă des prin acele părţi, pe când sinciputul a rĕmas pleşuv.

Dacă perderile ţĕsăturii în grăsimea pielei pĕroase concurg de a produce pleşuvia, atunci se poate admite, că ori ce tinde a-i păstra consistenţa normală trebue sĕ se ajute la păstrarea pĕrului. Trebuesce deci, sĕ se îngrijească aceea ţĕsătură, când dă semne de boală, şi mai ales de pityriasis, care se manifestează prin formarea de epidermă a unor solsuleţi asemĕnători tărâţei, ce se numesce de obişnuit mătreaţă. Această mătreaţă se poate oprí, şi precauţiunea poate sĕ fie de ajuns pentru a împedeca căderea pĕrului.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. învĕţătoriu. Favor în privinţa abonărei foaiei poate se dee numai „ Comisiunea administrativă a tipografii archidiecesane“. Red.

Loterie

Sâmbătă în 23 Decembre 1887.

Viena: **20 56 49 79 60**
Timişoara: **68 8 13 49 19**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	——
Renta de aur ung. de 4%	98.25	97.20
Renta ung. de hârtie	80.20	81.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	94.50	93.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.75	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	148.—
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276.40	276.40
Scrisuri fonc̦iare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	6.03	6.05
Napoleon	10 05	10.02
100 marce nemţesci	62.82½	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	126.85	127.—

Nr. 204. [1760] 1—1

Publicaţiune.

Georgiu Bogdan din Hărţăgani e despărţit de pribegita lui soţie Ana Radu tot din Hărţăgani prin sentinţa Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Maiu, 1885 Nr. 868 B.

Aceasta se aduce la cunosciinţa publică în sensul § ului 124 din procedura matrimonială.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Zarandului.

Brad, la 21 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena		**11.10**	7.40	—	—
Budapesta		7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok		11.05	4.05	**7.—**	9.38
P. Ladány		2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	{	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
		—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze		—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely		—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd		—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév		—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca		—	—	12.16	**3.47**
Bucia		—	—	12.54	**4.07**
Ciucia		—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin		—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana		—	—	3.40	**5.37**
Aghireş		—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou		—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.		—	**10.34**	4.58	6.20
Cluş	{	**11.—**	—	5.26	6.38
		11.19	—	—	7.08
Apahida		**12.33**	—	—	7.36
Ghiriş		**1.11**	—	—	9.16
Cucerdea		**1.18**	—	—	10.—
Uioara		**1.25**	—	—	10.09
Vinţul de sus		**1.46**	—	—	10.19
Aiud		**2.25**	—	—	10.48
Teiuş		**2.50**	—	—	11.55
Crăciunel		**3.03**	—	—	12.24
Blaş		**3.35**	—	—	12.52
Micăsasa		**4.01**	—	—	1.34
Copşa mică		**4.20**	—	—	2.19
Mediaş		**4.55**	—	—	2.46
Elisabetopole		**5.42**	—	—	3.31
Sighişoara		6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu		7.27	—	—	4.32
Homorod		8.08	—	—	**6.53**
Ágostonfalva		8.36	—	—	**7.21**
Apaţa		9.06	—	—	**8.23**
Feldioara					
Braşov	{	9.46	—	—	**9.02**
		1.55	—	—	**9.52**
Timiş		2.53	—	—	—
Predeal		3.28	—	—	—
Bucuresci		9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

		Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci		—	—	7.30	—
Predeal		—	—	1.14	—
Timiş		—	—	1.45	—
Braşov	{	—	—	2.32	—
		4.01	—	**7.20**	—
Feldioara		**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa		**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva		**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod		6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu		8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara		9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole		9.56	—	**11.34**	—
Mediaş		10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	{	10 59	—	**12.18**	—
		11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa		11.37	—	**12.42**	—
Blaş		12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel		12.33	—	**1.23**	—
Teiuş		1.51	—	**2.06**	—
Aiud		2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus		2.48	—	**2.49**	—
Uioara		2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea		3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş		4.01	—	**3.76**	—
Apahida		5.28	—	**5.01**	—
Cluş	{	5.56	—	**5.21**	—
		6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung		**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou		**7.14**	—	—	9.02
Aghire		**7.29**	—	—	9.32
Stana		**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin		**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia		**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia		**9.15**	—	—	12.50
Bratca		**9 34**	—	—	1.19
Rév		**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd		**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely		**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze		**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	{	**11.64**	9.11	—	4.03
		11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány		**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok		**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta		6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena		2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

		Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena		—	**11.10**	2. —
Budapesta		—	8.20	**9.05**
Szolnok		—	11.20	**12.41**
Arad	{	—	4.10	**5.45**
		2.17	4.30	6.—
Glogovaţ		2.37	4.43	6.13
Gyorok		3.19	5.07	6.38
Pauliş		3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova		4.05	5.41	7.10
Conop		—	**6.09**	7.37
Bêrzava		—	**6.28**	7.55
Soborşin		—	**7.25**	8.42
Zam		—	**8.01**	9.12
Gurasada		—	**8.34**	9.41
Ilia		—	**8.55**	9.58
Branicîca		—	**9.19**	10.17
Deva		1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)		2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia		—	**11.11**	11.37
Şibot		—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos		—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia		8.05	**12.36**	12.46
Teiuş		8.59	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

		Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş		11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia		12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos		12.30	**4.22**	—
Şibot		1.01	**4.51**	—
Orĕştia		1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)		2.32	6.15	—
Deva		2.52	6.35	—
Branicîca		3.23	7.02	—
Ilia		3.55	7.28	—
Gurasada		4.08	7.40	—
Zam		4.44	8.11	—
Soborşin		5.30	8.46	—
Bêrzava		**6.27**	9.33	—
Conop		**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova		**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş		**7.43**	10.42	6.13
Gyorok		**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ		**8.28**	11.35	7.19
Arad	{	**8.42**	11.39	7.38
		9.17	12.31	—
Szolnok		**2.32**	5.12	—
Budapesta		6.—	8.20	—
Viena		3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	**6.40**
Petroşeni	12.46	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	**6.23**
Streiu	9.52	**7.14**
Simeria	10.31	**7.50**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică		—	2.29	**4.15**
Şeica mare		—	3.02	**4.45**
Loamneş		—	3.46	**5.26**
Ocna		—	4.18	**5.57**
Sibiiu		—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu		—	8.50	**10.25**
Ocna		—	9.17	**10.49**
Loamneş		—	9.45	**11.15**
Şeica mare		—	10.20	**11.45**
Copşa mică		—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea		**3.22**	10.20	3.25
Cheţa		**3.52**	10.50	3.58
Ludoş		**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat		**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut		**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál		**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu		**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	{	**5.57**	12.55	**6.13**
		6.17	1.20	—
Reghinul - săs.		8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.		—	8.56	**8.—**
Oşorheiu	{	—	10.45	**9.45**
		6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu		7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál		7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut		8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat		8.37	1.49	**11.53**
Ludoş		8.51	2.02	**12.06**
Cheţa		9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea		9.40	2.46	**12.52**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130 Sibiiu, Joi 17/29 Decembre, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Decembre, 1887.

În ajunul Crăciunului după călendariul Gregorian situaţiunea politică era foarte încordată. Nori grei se ridicau din toate părţile şi ameninţau cu descărcarea vijeliei asupra cetăţenilor, cari doresc desvoltare liniştită şi pacinică. In bisericile creştine apostolii păcei, preoţii dela altariul Domnului vestiau pacea pe pământ, bunăvoirea între oameni, ear în presa europeană apostolii rěsboiului, oamenii, cari poartă sabie, devenira foarte activi, şi puseră la ordinea ḑilei deslegarea cestiunei orientale tot prin sabie. Situaţiunea între asemenea împregiurări ni s'a părut foarte critică. Am ḑis, că departe au trebuit lucrurile se ajungă, dacă oameni se pun pe ultima raţie, pe sabie şi tun.

Când cestiunile europene au trecut preste stadiul, în care matura înţelepciune a diplomaţilor dela masa verde nu se mai simte destul de tare a le netedí, şi aduce în consonanţă cu dorinţa cetăţenilor, cari nu uşor se resoalvă, cel puţin nu cu uşurinţă se resoalvă la jertfa de sânge, atunci trebue sě vorbească cel ce poartă sabia, şi cel ce dă direcţiune tunului spre oastea duşmanului.

La noi toate erau puse pe terenul acesta.

Ministrul nostru de esterne prin organul seu „Fremdenblatt" condiţionează eventualele měsuri de apěrare dela ulterioarele měsuri militare la graniţa monarchiei noastre.

Se convoacă la consiliu căpeteniile osteşesci, nu se mai vorbesce despre deslușiri pe cale diplomatică, nu se încearcă o împăcare pe calea pertractărilor a divergenţelor, cari deschid o mie de uşiţe de scăpare, ci se cere sfatul puterei armate, care pune în cumpěnă autoritatea forţei reale, pe care se basează starea actuală a monarchiei în concertul european, se întreabă acei oameni, cari de multe ori din provocarea de rěsboiu îşi fac şi ambiţiune personală.

Pe asemenea cale mergea discusiunea în presa europeană. Ḑiarele din Germania puneau în cumpěnă forţele militare ale armatei rusesci în faţa armatelor puterilor aliate — Germania, Italia şi Austro-Ungaria.

Ḑiarul cel mai cetit în Ungaria, „Egyetértés", maí mult însě „Budapesti Hirlap" din o peană militară publică articoli rěsboinici, cari se ocupau cu mijloacele de comunicaţiune ale Rusiei în vreme de rěsboiu, şi ajung la resultatul, că abia în o jumětate de an poate ea concentra şi pune în acţiune contra inimicului o armată de jumětate de milion.

In acest ton rěsboinic scria o peană militară în „Budapester Tageblatt" şi ce e mai caracteristic acest ḑiar află cu cale a merge şi mai adênc în tractarea cestiunii. „Quid tunc" dacă va suna tunul, adecă ce vor face popoarele din monarchia noastră la casul unui rěsboiu. Şi acest ḑiar află cu cale a pune în vederea cetitorilor şi o revoluţiune internă natural după vederea ungurului dela acest ḑiariu, revoluţiunea internă o vor provoca românii prin ţinuta lor.

Aşa sta situaţiunea înainte cu câteva ḑile.

Cu satisfacţiune trebue sě luăm notiţă despre stadiul ei de astăḑi. Complanarea divergenţelor s'a luat din mâna soldaţilor deocamdată, şi din nou e pusă în mâna diplomaţilor, cari pot judeca cu sânge rece, şi nu uşor îşi vor închide toate uşile de scăpare.

După scirile cele mai nouă împěratul Germaniei a trimis ţarului Rusiei o scrisoare, a cărei cuprins e de mare importanţă politică.

Se vorbesce, că complanarea diferenţelor e pe calea de a devení faptă împlinită, şi ca jertfă va cădea principele Bulgariei.

Vom vedé cum se vor mai desvolta lucrurile.

Revista politică.

După cum am annunţat în mai multe rênduri, negoţierile vamale ale monarchiei noastre cu Italia au avut resultat favorabil şi astfel în partea aceasta, după scirile de pănă acum, suntem feriţi de un resboiu vamal. Ambele părţi au cedat, căci între alarmările cele înspăimêntătoare trebuia, ca aceste două state sě-şi întărească relaţiunile amicabile şi mai tare prin buna învoire şi învingênd toate greutăţile, cari ar fi putut serví drept motive de neînţelegere.

Din Pesta se anunţă oficios în aceasta cestiune, că ratificarea contractului de tarifă şi comerciu se va efeptuì numai după ce va fi luat în considerare din partea ambelor legislative. In urma acestora regimul italian, cu toate că contractul a fost votat din partea parlamentului italian, nu putea sě-l activeze, ci trebuia mai întâiu sě astepte ratificaţiunea. Pentru ca însě acest contract atât de însemnat pentru ambele părţi totuşi sě poată întra în activitate, guvernul italian, sub responsabilitatea lui, a stăruit ca el sě între măcar provisorice în valoare, dacă n'ar întimpina vr'o pedecă din partea regimelor noastre. Regimul austriac şi cel ungar, pricepênd bunele intenţiuni ale italienilor, ş'au dat consimţěmêntul. Astfel dar îndată ce se vor mai efeptuí şi formalităţile necesare, va urma atât în Roma cât şi în Viena şi Pesta publicarea contractului provisoriu, care cu 1 Ianuariu 1888 va şi întra în valoare.

Şirul scirilor pacinice, cari dau simptoame de menţinerea bunelor relaţiuni între diferitele state europene se intregesce cu espunerile ḑiarului „Nord." Organul secretariatului împěrătesc rus, după ce descrie desvoltarea lucrurilor din Austria, recunoasce cumpětul cel mare, ce ş'a impus monarchia noastră prin luarea decisiunilor în conferinţele din Viena ţinute sub preşedinţa monarchului şi cari sunt o garanţă pentru manţinerea păcei, nu numai între Austria şi Rusia, dar chiar a păcei europene. Cu plăcere constatăm ḑice „Neue Fr. Presse," că acest limbagiu blând şi neobicinuit a lui „Nord" se deosebesce în mod esenţial de estremităţile, ce se scrieau în sěptěmâna trecută în acest organ şi cari împrăsciau în tot locul frică şi groază. În declarările acestea ale ḑiarului „Nord" se află şi un verdict indirect asupra articolului cunoscut în foaia „Ruski Invalid", care judeca atitudinea Austriei ca motiv de provocare. Austro-Ungaria, închee numita foaie, e tot aşa de hotărită a năsuí pentru manţinerea păcei ca şi Rusia. Ea va face tot, ce e necesariu pentru a se asigura contra unui atac eventual şi noi sperăm cu „Nord," că scirile alarmătoare de rěsboiu, ce s'au respândit în timpul din urmă, vor da loc unor sciri pacinice şi imbucurătoare.

După o telegramă din Petropolea, adresată ḑiariului „N. Fr. Presse", ḑiarele pledează a se începe negoţieri între monarchia noastră şi Rusia, la aceaste negoţieri sě nu ia parte însě şi Germania. În cercurile politice se vorbesce ca Austria, sě adreseze principelui de Coburg o notă colectivă a tuturor puterilor, prin care sě-l provoace sě abḑică dela tronul bulgar, indigitându-i-se tot odată şi měsurile energice, ce se vor aplica, dacă el n'ar satisface acestei provocări. Rusia ia asupra sa garantarea independinţii Bulgariei şi tot în acelaşi timp va ficsa şi sfera de influinţă, ce are sě o esercite ea precum şi aceea, ce are sě o esercite monarchia noastră, în statele orientale. Pe lângă aceasta ḑiarul „Sviet" mai e de părere, ca sě se stabilească încă un articol, privîtoriu la deşertarea Bosniei şi a Herţegovinei. Acesta va fi tot odată şi o garanţă pentru întregitatea Turciei. Şi aceasta trebue sě se pretindă cu tot dreptul din partea Rusiei. Ea nu se poate mulţămí cu detronarea şi alungarea principelui de Coburg, ci lucrul de căpetenie este d'a scoate pe popoarěle slave de sub influinţa germană, ce lucră tot în detrimentul progresărei şi consolidărei popoarelor slavice.

FOIŢA.

Ovaţiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul ţěranilor, geniul, cele şepte muse.

(Urmare.)

Acţiunea a doua.

(Musica esecută o arie mai domoală, pe când din fund se věd venind geniul şi cele şepte ḑine. Ţěranii se retrag, pe ambe părţile binei, geniul pâşesce înainte, artele plastice la dreapta şi celelalte la stânga lui.

Corul muselor.

Noi venim din depărtare,
Preste ţěri şi preste mare;
Căutăm popoarěle de-arêndul
Prin veacuri, cum ne duce gândul,
Căutăm un loc de adăpostire
Pe-acest pământ, ca în iubire
Sě 'ncoronăm al păcii tron, —
Departe de al lumei svon, —
Cu flori, ce mintea le-a cules
Pe-al omenirei tainic şes.

Junele.

Privesce, ce věd ochii mei?
Un cerc frumos de semiḑei!
Imagini pentru noi strěine,
Cari rěspândesc zimbiri divine!

Geniul.

Unde spada nemiloasă
Curmă al omului traiu dulce,
Unde poftele hîdoase
Pe om la peire-l duce,
Unde ura şi prostia
Şi-au înfipt al lor picior;
De-acolo, ca de urgie,
Noi fugim din calea lor.

Corul muselor.

Urîm lumea înfectată
De al viţiului venin,
Linguşirea, falsitatea,
În veci le despreţuim,
Când vîrtuţile 'ncunună
Fruntea vr'unui muritor,
Îi ridicăm împreună
Monument neperitor.

Copila.

Ce vedenie plăcută,
Si ce simţiri în pieptul meu!
Îmi pare ceata cunoscută,
Dar n'am věḑut-o 'n traiul greu!

Toţi ţěranii.

Ne pare ceata cunoscută,
Dar n'am věḑuto'n traiul greu.

Geniul.

Staţi! Căci oameni věd aicea,
Cari au traiul fericit;
Cu cununi, şi cu pantlice
Este un pom împodobit.
Ce înseamnă — aceasta oare?
Spuneţi! E vre-o sěrbătoare?

Tatăl.

Ca păstori noi în iubire
O ḑi veselă serbăm.

Geniul.

Spuneţi, care fericire
O sîmţiţi? Toţi ascultăm.

Mama.

Onoare dăm Alteţei Sale,
Reginei noastre-i facem dar,
Ce coborì 'n această vale,
Sě steargă al traiului amar.

Junele.

Ea este bună, zimbitoare,
Ca raḑa dulce dela soare.

Geniul.

Ei bine, fii mei iubiţi,
Dar acest pom de ce-l sădiţi?

Cumcă în adevěr ca motiv al încordărei relaţiunilor se poate privi lupta între influinţa slavă şi între cea germană se poate uşor deduce şi dintr'un discurs, rostit de regele Milan, din incidentul serbărei patronului familiei Obrenovici. În aceste timpuri critice, a ḑis între altele regele, prin care trece acum Europa, accentuarea individualităţii naţionale are o îndoită însemnătate. *Decumva lucrul va ajunge acolo, ca ideea slavă se vină în conflict cu idea germană* Sêrbia nu se va amesteca. Sêrbii nu vor putea fi germanisaţi, dar uşor poate fi naţiunea sêrbească slavisată şi atunci soarele ei a apus. *Nimenea nu poate pretinde dela actualii representanţi ai familiei Obrenovici, ca se servească de mijloace pentru propagarea şi consolidarea ideei slave. Secretul politicei sale esterne* este ca sě urmeze tradiţiunilor familiei, al cărui representant este.

Mare svon a produs în România o corespondenţă a ḑiariului vienes „La Corespondence de l'Est“ care este încondeiată în Bucuresci şi e venită din sorginte *autorisată*: In aceasta scrisoare se vorbesce despre atitudinea, ce o ar putea lua România în casul unui rěsboiu între monarchia noastră şi Rusia. Raporturile diplomatice ale guvernului român — se ḑice în corespondenţă — faţă cu amândouě imperiile sunt cât se poate de *corecte*. Mesagiul regal afirmă, că aceste raporturi erau intime, afirmaţiunea este adevěrată însě numai la suprafaţă, în fond însě este în România o antipatie foarte pronunţată în contra Rusiei. Păstrăm formele diplomatice, manţinem raporturi escelente, dar nu putem uita luarea Basarabiei şi nedreptatea strigătoare, cu care Rusia a plătit sângele soldaţilor români, căḑuţi pe câmpurile de bătaie ale Bulgariei. Se simte în ţeară, că înaintarea ruşilor spre orientul meridional trebue în mod fatal se cuprindă într'o ḑi şi România. Rusia este vrăşmaşa reală a românilor. De altă parte aceasta primejdie nu esistă din partea Austriei şi dacă n'ar fi cestiunea Transilvaniei, care de altmintrelea pentru un moment, nu e la ordinea ḑilei, raporturile austro-române ar putea deveni foarte cordiale. Din toate acestea reese, că în cas de rěsboiu Austria ar avea în România mai multă simpatie. Aceasta nu va sě ḑică însě, că într'o astfel de întêmplare România s'ar pronunţa contra Rusiei. Guvernul domnului I. Brătian este cu deosebire practic şi mai cu seamă patriotic. El se va ferí cât îi va fi cu putinţă sě stea la o parte pentru a nu suferi nimic; nu se va amesteca in evenimente, decât dacă n'ar putea face altmintrelea. Atunci el ar priví unde este interesul României şi la cas de trebuinţă ar pune capět simpatiilor şi antipatiilor. — Asupra acestei scrisori, „Românul“, care o a tradus întreagă din foia vienesă ḑice între alte, că în impregiurările acestea nu e de loc practic ca autorisatul sě trimbiţe în toate părţile antipatiile şi simpatiile lui şi nici aceea, că Rusia este duşmană a României. Pe ce-şi întemeiază corespondentul gazetei vienese afirmaţiunea, că „aceasta primejdie nu esistă din partea Austriei“? Şi dacă astăḑi cestiunea Transilvaniei nu este la ordinea ḑilei, cine 'l asigură, că în aceasta „boîte à surprises,“ care se numesce cestiunea orientului, ea nu va apăré mâne. Ne cunoascem bine şi cu austriacii şi cu ruşii. In curs de sute de ani i am cântărit şi pe unii şi pe alţii. Turcia şi România au dreptul sě susţină, că din toate statele europene ele sciu în toate părţile lor politica celor două imperii vecine. Şi prin urmare de ce aceasta declaraţiune de simpatie pentru Austria, când orientul se clătină. Partida liberală era mai prudentă în 1887.

Tumultele studenţilor din Rusia.

Acum în timpul faimelor de rěsboiu, ce vin cu droaia din spre Rusia, pentru de a produce o ferbere deosebită în spiritele pacinice dela noi, credem a fi de interes pentru cetitorii nostri, dacă comunicăm în cele de mai jos un articul apărut în „W. Tagblatt“ şi scris în Petersburg, asupra tumultelor de studenţi dela universităţile rusesci şi asupra oribilităţilor barbare, cari se pot comite încă aḑi în imperiul ţarului. Corespondenţa aruncă o lumină tristă asupra referinţelor putrede din monarchia moscovită.

Petersburg, 20 Decembre.

„Renumitul inspector al universităţii din Moscva, Brisgalow, un favorit al rěposatului Katkoff, este de mult neplăcut studenţilor. Studenţii afirmă, că dênsul angajează spioni printre dênşii şi că provoacă scandale dêndu şi în acelaşi timp aerul de a fi un protector al lor. I s'a imputat cu deosebire, că a înfiinţat o reuniune de cântări, care 'şi ţinea repetiţiile la dênsul în casă, o ocasiune pentru de a şi deobliga pe studenţi pentru scopurile sale. Primile conflicte între Brisgalow şi între studenţi au isbucnit încă în toamna anului trecut, cari au avut de urmare numěroase arestări, relegări şi închiderea sofrageriei universităţii.

Ura în contra lui Brisgalow crescù de aci tot mai mult şi mai mult. Se formà între studenţi o reuniune, care avea anumitul scop de a face imposibilă rěmânerea lui Brisgalow. Într'una din ultimele conveniri s'a decretat, ca Brisgalow sě fie insultat în faptă la prima provocare.

La 4 Decembre a. c. s'a dat un concert pentru ajutorarea studenţilor sěraci. Aci se escà un conflict între Brisgalow şi nisce studenţi, şi inspectorul primì dela un ascultătoriu de anul al cincilea, cu numele Sinjawski, două palme. Ḑiua următoare apărù curatorul (Popetschitel) şi le făcù studenţilor imputări pentru purtarea lor; urmară nouă tumulte, curatorul huiduit o luà la fugă.

La 6 Decembre curtea universităţii era deja des de dimineaţă ocupată de poliţie şi căsaci. Studenţii se întrunìră şi trimiseră o deputaţie la rectorul, cu rugarea de a se presinta în sala festivă a universităţii. Când se înfăţişà rectorul acompaniat de curatorul, îi presentară studenţii o resoluţiune, în care se declară, că procederea lui Sinjawski o aproabă toţi studenţii. Rectoratul sě fie indulgent faţă cu Sinjawski, ear lui Brisgalow sě-i dea drumul. Şi în fine, ca noua ordonanţă pentru universităţi sě fie ştearsă.

Drept rěspuns la aceste pretensiuni, toţi cei presenţi fură lipsiţi de cărţile lor de legitimare, şi avertisaţi ca de-ocamdată în localurile universităţii sě nu mai între.

La 7 Decembre universitatea earăşi era ocupată de poliţişti şi casaci. Studenţii, ce absentaseră ieri şi au dat şi ei cărţile de legitimare şi au declarat, că sunt solidari cu colegii lor. De oare ce însě casacii nu voiau sě le permită întrarea în universitate, se născù o păruială, la care studenţii îşi luară drept arme de apărare pietrile de prin curte; ear casacii făcură fără nici o milă întrebuinţare de cnutele lor. La mai mulţi studenţi li s'au rupt — în înţelesul literal al cuventului — nasul şi urechile din rădăcini. Doi studenţi au rěmas morţi pe loc, trei au fost răniţi de moarte. Casacii ascunseră apoi cadavrele celor căḑuţi. Studenţii cerură predarea colegilor lor căḑuţi, drept rěspuns s'au făcut arestări numeroase.

Până acum au fost relegaţi cu totul 27 studenţi, ceilalţi prinşi se află încă în temniţă. Ascultătorii academiei de agronomie precum şi cei dela politechnic se declarară solídari cu studenţii universitari. Damele studioase ale universităţii predară studenţilor o adresă călduroasă de simpatie.

Şi universitatea din Petersburg este închisă. Aci causa este ordonanţa cea noauă pentru universităţi, care face nisce restricţiuni ne mai pomenite în arangiamentul acestor scoale înalte.

Studenţii din Odessa au aderat la 1 a l. c. la ţinuta studenţilor din Moscva şi s'au dechiarat solidari cu ei, protestând în contra puterii. Urmarea a fost închiderea universităţii din Odessa. Tumulturi s'au ivit la Charcow şi la Casan tot în acest înţeles.

Atât ca estras din corespondenţa publicată în „Wiener Tagblatt.“ Escesele studenţilor ori ce motori ascunşi ar avea, la tot casul nu sunt fără de o mare însemnătate pentru situaţia, ce domnesce în Rusia. Şi dacă e ceva la mijloc, apoi adevěruri de aceste strigătoare, cari trag dungă peste multe planuri mari şi bine iscodite, sunt cele mai potrivite alintări pentru oamenii cuprinşi de mania de a se rěsboí.

Incunosciinţare.

Din incidentul *iubileului de 50 ani a „Gazetei Transilvane“* constituindu se în Braşov un comitet pentru arangiarea acestei sěrbări *în seara de 31 Decembre 1887* şi în ḑiua de *1 Ianuariu 1888 st. v.*, se aduce aceasta la cunoscinţă publicului român cu invitarea de a lua parte la această serbare.

Acei onoraţi domni, cari voesc sě ia parte la aceasta serbare sunt rugaţi sě binevoiască a încunosciinţa pe sub scrisul preşedinte al comitetului arangiatoriu *până în 26 Decembre 1887*, st. v., spre a se putea lua dispoşiţiunile necesare.

Braşov, în 14 Decembre, 1887.

Vasile Voina,
preşedinte.

Varietăţi.

* (Denumiri de capelani.) În armata honveḑimei şi anume în despărţ. VI-lea, grupa I la 21 fură denumiţi de capelani de classa II a: Nicolau Raţu, F. Vereş, Ioan Fodor, Antoniu Pal, Ambrosiu Tatar, Alecsandru Costea, Ioan Pop, Nicolau Muntean, Alecsandru Butica, Macarie Grozea; la 22: Dionisie Pop, Parteniu Grama, Iosif Murěşan şi Gregorie Cărciunaş; la 23: Zacharie Sasu, Vasilie Muşat, Ioan Popitia, Dionisiu Aron, Ioanichim Ciurea, Zaharie Tilicea, Ioan Draia, Dimitrie Siandru, Iacob Ghija, Galacteon Vasu, Ioan Cocan şi Ioan Ţenţu.

* (Serbarea Crăciunului la Curte.) După cum se obicinuia mai în toţi ani aşa şi în anul acesta serbarea Crăciunului la curte s'a făcut numai în cercul strêns familiar. Împěrăteasa însăşi a condus împodobirea pomului, care se află aşeḑat într'un salon al Maj Sale. Împěratul şi împěrăteasa au fost suprinşi cu multe daruri bogate de Crăciun din partea membrilor familiei. Acestea toate stau frumos aşeḑate sub coroana pomului. In apartamentul princesei de coroană s'a împodobit un pom de Crăciun pentru mica princesă Elisabeta. Părechea princiară de coroană a luat ceaiul în apartamentul împěrătesc. Împěrăteasa, precum se crede va petrece timpul de earnă în capitala monarchiei, deoarece nu s'a făcut până acum alte dispoşiţiuni, cari de obiceiu se făceau la Crăciun.

* (Cas de moarte.) **Dimitrie Ienciovici**, unul dintre neguţătorii de frunte din Braşov — după cum auḑim — în etate de 76 ani s'a mutat pentru totdeuna la locurile cele vecinice, unde drepţii se odichnesc. Vrednicul bărbat, distins prin faptele lui nobile şi neperitoare s'a bucurat totdeuna de iubirea şi stima românilor şi a străinilor. Viaţa lui e plină de activitate şi vrednică de imitat. El a fost comersant vrednic, epitrop şi membru al bisericei din cetatea Braşovului. Ca membru al delegaţiunei şi al Eforiei scoalelor centrale române gr. or. a fost totdeauna la locul seu. Dimitrie Ienciovici a fost membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român şi a altor reuniuni, cari promovează cultura şi se disting prin binefaceri. In ultimele momente ale vieţii sale vrednicul bărbat a înzestrat scoalele centrale române din Braşov cu 30,000 de franci pentru ridicarea unui internat şi pentru scopuri scolare; tot spre acest scop a dăruit un hotel în Tuşnad, ce preţuesce 12,000 franci; pentru biserica română din cetate 300 franci, pentru serbările junilor braşoveni 2000 de franci, a mai dăruit şi alte sume pentru reuniunile române din Braşov.

* Transferarea direcţiunii postale telegrafice din Sibiiu la Cluş după cum anunţă „Kolozsvár“ nu se va putea face imediat,

---

Junele.

Ea venì din depărtare
Şi departe-i al ei dor,
Vrem sě fie cu 'nfocare
Ţěrei noastre-un scump odor.

Geniul.

Şi de aceea sădiţi pomul în pămênt cu rădăcină,
Ca în patrie regina indigenă sě devină?

Copila.

Câte suveniri plăcute o atrag cătră a sa ţeară,
Din copilăria-i dulce, a vieţii primăvară:
Braţele sânte de mamă, cea mai mare fericire,
Al surorilor sin gingaş şi a fraţilor iubire.
Toate-acestea, ah, pute-vom sě le 'nlocuim vr'odată,
Dă natura pentru acestea bunuri o dreaptă rěsplată?

Geniul.

Iubirea n'are margini, pětrunde în tot locul;
Din o schîntee mică se nasce, cresce focul.
Avutul scump de acolo nimeni nu-l răpesce,
Dacă a lăsat iubire, iubire aici găsesce.

Mama.

Dar ea easă din palate,
Din palate aurii;
Ce-i vieaţa dela sate
Pe ale noastre verḑi câmpii?
Sîngur soarele-i splendoare
La noi! Ah, plăcea-i-va oare?

Geniul.

Păstori, nu e dat vouě, ca sě puteţi pětrunde
Un suflet nobil, care o lume 'n el ascunde.
Un spirit mare 'n lume marimea şi-o arată,
Vîrtuţi lăsând în cale-i, şi 'n lume nu o caută.

Junele.

O, străini iubiţi şi pacinici! Arătaţi-ne vr'o cale,
Cum i-am câştiga iubirea, şi sě-i fim cu toţii plăcuţi;
Cu plăcere împletire-am tot cununi Alteţei Sale,
Şi-am conduce-o într'ale noastre colibi pacinice din munţi.

Geniul.

Un suflet bun ori unde va fi, se simte bine;
El singur îşi crează o lume pentru sine.
Precum un pom se 'ntinde în pături şi-şi primesce
Prin rădăcini puterea, prin care se 'ntăresce,
Aşa şi-un suflet nobil, prin fapte glorioase,
Rěmâne 'n lume vecinic comoară preţioasă.
Degrab sě 'ncopciază iubirea cu o iubire,
O patrie e ţara, în care-i fericire.

Toţi ţěranii.

Învaţě-ne, străine! Arată-ne un mijloc,
Cum sě legăm regina de-al nostru pacinic loc?

Geniul.

Aflată-i legătura, ea vine dela sine,
Aici într'astă ţeară nu toate-i sunt străine:
Căci cum ne vom numí, pe mine cu a mea ceată,
La prima ei privire, ne va cunoasce îndată,

(Va urma).

deoarece în Cluş deocamdată lipsesce un edificiu potrivit pentru lucrările acestei direcţiuni. Din considerare la împregiurarea aceasta, edificiul de postă din Sibiiu s'a închiriat de nou pentru mai mult timp

* (Semne de recunoscinţă prea înaltă.) Pe timpul marelor manevrə din toamna trecută Majestatea Sa ş'a avut cuartirul pe la mai mulţi magnaţi magiari, precum la Juliu Andrássy în Terebes, la contele Eugen Festetics şi la baronul George Bánffy pentru buna ospitalitate, ce a aflat în sinul familiilor respectivilor domni, Maiestatea Sa li a trimis portretul Seu, ca semn de recunoscinţă. Contele Iuliu Andrássy a primit întreg portretul în miniatură, ceilalţi doi domni contele Festetics şi baronul Banffy, primiră numai bustul Maiestăţii Sale în uniformă de Feldmareşal.

* (Limba rusă în armata noastră.) După cum se scrie, în anul viitoriu se vor deschide mai multe cursuri voluntare pentru învĕţarea limbei rusesci la diferite despărţăminte din trupele austro-ungare.

* (Foc). Marţi între 4 şi 5 oare d. a. lumea sibiană a fost alarmată de foc. In băcănia dlui Bugarsky (strada Cisnădiei) a esploadat un butoiu cu petroleu. Tot Marţi noaptea a isbucnit foc într'o pivniţă din strada Poplăcei. Focurile au fost uşor şi curênd localisate şi stânse.

* (În faţa nouei situaţiuni.) Cu ocasiunea conferinţelor militare din Viena baronul A. B. puse în casina naţională contelui Iuliu Andrássy următoarea întrebare: „Escelenţă, vom avea resbel, sau nu?“ „Întreabă pe ţarul,“ rĕspunse contele Andrássy, „acela 'ţi va putea da rĕspunsul dorit.“

* Representanţa comunală de aici va ţiné o şedinţă Vineri în 30 Decembre n. la 4 oare d. m. în casa magistratului.

* (Populaţiunea capitalei Ungariei.) Josif Körösi, directorul biroului statistic din Budapesta, în urma ultimei conscripţiuni a populaţiunii capitalei în o publicaţiune a sa dă următoarele sciri cu privire la numĕrul locuitorilor: În conscripţia din 1 Iuliu 1886 s'a aflat 411,917 locuitori civili, cu 51,366 mai mulţi ca la conscripţia cu $5^1/_2$ ani înainte. Numĕrul total al militarilor staţionaţi în capitală a fost 10,640 suflelete. Adăugênd suma aceasta pe lângă cea precedentă resultă ca numĕr al întregei populaţiuni 422,557. În timpul conscripţiunei au fost absente din capitală 16,308 persoane. Adăugată şi această sumă pe lângă 422,557 şi luându-se în considerare mersul populaţiunii până în 1886 în numĕr rotund populaţiunea capitalei sĕ urcă de present la suma de 440,000 suflete. Crescerea sĕ socotesce pe an cu $2^3/_5$ procente. Uimitoare este creşcerea populaţiunii în partea capitalei numită Estravillan, unde popolaţiunea a crescut îndoit.

* Fortificaţiunea capitalei române se continuă. Generalul Brialmont a fost chemat urgent la Bucuresci pentru inspectarea fortificaţiunilor. Ministru de rĕsboiu român a cerut şi camera a aprobat cu unanimitate de voturi, un credit de 6.000.000 franci pentru continuarea fortificaţiunilor şi aprovizionarea diferitelor materiale de resbel.

Suma de 6 milioane se va acoperí ca şi cea dintâiu din renta amortisabilă autorisată de Corpurile legiuitoare pentru lucrări de utilitate publică.

— (Convenţiunea de delimitare cu Austro-Ungaria). Cetim în „Cur. financiar“: D. Ferechi de ministrul de esterne, a depus în cameră convenţiunea de delimitare ficsând definitiv fruntariile între România şi Austro-Ungaria. Lucrarea este din cele mai meritoase.

— (Creditul mobilar austriac) a vîndut soldul seu de obligaţiuni comunale unui sindicat vienez pe cursul de 133; este vorba de vre o 6000 obligaţiuni.

— (Compania austriacă de navigaţiune.) „Curierul financiar“ scrie: Un ḑiar din Galaţ anunţă că, Compania de navigaţiune pe Dunăre a tras la Severin tot materialul de vapoară, slepuri, pontoane etc. şi adaogă *că această mĕsură e privită ca o precauţiune faţă cu evenimentele esterioare* Nu scim de unde confraţii nostri din Galaţ trag această conclusiune, scim numai, că mĕsura luată de compania austriacă, *poatae fi privită cu siguranţă ca precauţiune d'a pune vasele sale la adăpostul stricăciunilor ce le ar putea causa iarna, în care a întrat.*

— Afară de aceasta, societatea în toţi anii are de obiceiu a publica suspendarea curselor sale, când iarna face imposibilă navigaţiunea pe Dunăre. O asemenea publicaţiune oficială ne apărând până acum, fie-care înţelege, că nici o suspendare de curse n'a putut avea loc.

* (Un surdo-mut ucigaş.) În Alba Iulia s'a întêmplat următoriul cas interesant: un român a întrat în târguială cu un ţigan pentru o păreche de cisme. Ca de regulă la târgueli aşa şi aci, între cumpĕrătoriu şi vênḑĕtoriu se schimbară o mulţime de cuvinte, partea cea mai mare în un ton mai aspru de cum s'ar fi căḑut. Fiul ţiganului, care era surdomut, vĕḑênd gesticulaţiunile atât ale tatălui seu cât şi ale cumpĕrătoriului, creḑu că acesta voesce se bată pe tatăl seu. Pentruca sĕ-l ferească de periclu luà surdo mutul un lemn, care îi era la îndemână, şi lovì atât de vrăşmaş pe bunul muşteriu, încât căḑù momentan mort la pămênt.

* (Pe câţi împĕraţi, regi, paşi, şi preşedinţi de republică a îngropat împĕratul Wilhelm.) În timpul celor 90 de ani ai vieţii impĕratului actual al Germaniei 'şi perdură tronul în Europa, 9 împĕraţi, 52 regi, 6 sultani, 6 papi şi domniră numai în statele-unite ale Americei 21 de presidenţi de republică.

Din acesti 96 de monarchi, papi şi presidenţi, trăesc astăḑi numai încă patru: Isabela fosta regină a Spaniei, Francisc II fost rege al Neapolului, Amedeu ex-rege al Spaniei şi sultanul Murad al V-lea. Ceilalţi 90 sunt toţi în morminte.

Iată-i dela 1797 până astăḑi.

Împĕraţi ai Austriei: Francisc I şi Ferdinand I; împĕraţi ai Franciei: Napoleon I şi Napoleon al III-lea; — împĕraţi ai Rusiei: Paul I, Alesandru I, Nicolae I, şi Alesandru al II-lea; — al Mexicului: Maximilan I; — cinci sultani: Selim III, Mustafa IV, Mahomed II-lea, Abdul-Megid şi Abdul Aziz; — şase papi: Piu VI, Piu VII, Leon XII, Piu VIII, Gregoriu XVI şi Piu IX.

Regi: trei ai Prusiei: Frideric Wilhelm II, Frideric Wilhelm III, Frideric Wilhelm IV; — regi ai Sardiniei: Carol Emanuel, Victor Emanuel I, Carol Felice, Carol Albert şi Victor Emanoel II devenit rege al Italiei: — cinci ai Neapolului: Ferdinand I, Iosif Bonaparte, Ioachim Murat, Francisc I şi Ferdinand al II lea; — trei ai Portugaliei: Iosif, Ioan şi Maria de Gloria; doi ai Hanoverei: Ernest-August si George V; — doi ai Wurtembergului: Frideric I şi Wilhelm I; — patru ai Bavariei: Maximilian Iosif I, Ludovic I, Maximilian II şi Ludovic II înecat mai deunăḑi; — rege al Westfaliei: Ieronim Bonaparte; — al Belgiei: Leopold I; — al Greciei: Oto I; — trei ai Olandei: Ludovic, Guilom I şi Guilom II-lea; — trei ai Angliei: Georgiu III, Georgiu IV şi Wilam XX; — trei ai Franciei: Ludovic XVIII, Carol X şi Ludovic Filip; — cinci ai Suediei: Gustav IV, Carol XIII; Carol Ioan XIV (Bernadotte) Oscar I şi Carol XV; patru ai Danemarcei: Christian VII, Frideric IV, Christian VIII şi Frideric VII patru ai Spaniei: Carol IV, Ferdinand VII, Iosif Bonaparte şi Alfons XII.

Cei 21 presidenţi ai statelor-unite, încep cu Georgiu Washington şi se termină cu Artur.

Prinţii domnitori şi cei din case domnitoare, morţi în timpul acestor 90 ani, sunt la numĕr 467.

Şi s'ar putea foarte lesne, ca sĕ mai îngrope pe câţí-va.

* (Un traducĕter regesc.) Se scie, că regele Portugaliei este un bun traducĕtor. Maiestatea Sa, care a tradus pe Goethe, pe Shakespeare şi pe cei mai mulţi clasici francesi, se interesează şi de literatura modernă. Deunăḑi îi venise idea de a traduce în limba portugeză şi una din scrierile lui Zola: „La terre“; dar înainte de a se pune pe lucru, cetì în presă că traducţiunile lui Zola au fost conficsate din partea guvernului. Spre a nu muncí înzadar regele Dom Luiz adresà ministrilor sei întrebarea, dacă vor lăsa sĕ treacă o traducţiune ca „La terre“ de Emil Zola? Se înţelege fără sĕ numească pe acela, care avea intenţiune d'a face acea traducţiune.

Ministrii cereau Maiestăţii Sale timpul necesar de a cetí cartea şi de a cugeta despre admisibilitatea ei. După câte-va ḑile declară în unanimitate, că n'ar fi cuvenit ca portugesii sĕ cunoască acea scriere în limba lor. In urma acestei hotăriri, regele aruncă la o parte începutul traducţiunei şi se reapucă de traducerea lui Ghoete şi lui Shakespeare.

* Cetim în „Naţiunea“: Disolvarea Camerei pare definitiv hotărâtă pentru ḑiua de Sâmbătă 19 curent. Aşa, cel puţin, se vorbía ieri prin toate cercurile intime ale colectiviştilor. Se spune chiar, că regele ar fi semnat deja decretul de disolvare. Nu se scie încă dacă şi senatul va fi disolvat. Nedumerirea aceasta provine din faptul, că guvernul a cerut şi grăbit tragerea la sorţi a jumĕtate din numĕrul membrilor senatului Se poate însĕ prea bine, ca tocmai resultatul acestor trageri la sorţi, sĕ fi îndemnat guvernul la disolvarea ambelor camere.

* (Oul lui Columb.) Un învĕţător vorbesce elevilor sei despre Columb şi oul lui. Dupăce el 'şi finì prelegerea sa în privinţa aceasta, pentruca sĕ se convingă, că a rĕmas ceva sau nu din cele esplicate de dênsul, în capul elevilor sei, întreabă pe un elev mai din apropiere: cine a fost Columb? Elevul rĕspunde: o pasere.

Recensiune

asupra opului: **„Metodica şcoalei poporale“** *de Dr. Petru Pipoş, profesor.*

Partea I generală.

> Ce aş fi eu fără de voi, nu sciu, dar mi e groază când vĕd, ce sunt sute şi mii fără de voi.
>
> (Was ich ohne euch wäre, ich weiss es nicht, aber mir grauet, Seh' ich, wass ohne euch Hundert und Tausende sind.) *Schiller.*

Aceste cuvinte ale marelui poet german se pot aplica foarte bine faţă de scoală. În adevĕr; ce s'ar alege din sutele şi miile de oameni fără de lumină, fără de învĕţătură? Dar cine sunt chemaţi a lumina mintea popoarĕlor? Cine au sĕ dea învĕţături folositoare odraslelor tinere ale ginţilor? — In prima linie învĕţătorii poporali sunt chemaţi a împliní această sarcină grea. În mânile lor este pus viitoriul şi soartea popoarĕlor. În privinţa aceasta sunt foarte caracteristice cuvintele scrise de Florantin în „Albumul Macedo-Român“, pe cari şi autorul cărţii din cestiune le citează şi pe cari pentru caracteristica lor le reproduc şi aici:

„Sciţi voi, cine poartă în realitate politica cea mare a popoarĕlor?

— Suveranii! —

— Nu. —

— Oratorii camerelor legiuitoare. —

— Nici aceştia. —

— Cine dară? —

— *Invĕţătorii.*

Ei fac cu naţiunile aceea, ce voesc.

Puternicii dictează soartea popoarĕlor pentru ḑile şi ani; învĕţătorii o hotăresc pentru secole şi milenii.

Voiţi sĕ îmbunătăţiţi soartea unui popor? — spre acest scop înzadar îi veţi reforma numai legile..... *trebue sĕ-i ridicaţi o nouă generaţiune de învĕţători aleşi, cualificaţi* .... Aceştia nu vor da neamurilor legi strălucite în codice; — ei îi vor da legi bune — în inimă!“

Soartea popoarĕlor aşa dară este pusă în mânile învĕţătorilor şi dacă vrea cineva sĕ judece asupra unui popor, nu are decât sĕ cerceteze, ce invĕţători are acel popor, şi va fi pe deplin luminat. Un popor, care are învĕţători luminaţi, zeloşi, devotaţi cu totul chemărei lor sublime, un astfel de popor de sigur se află în stare bună, soartea acelui popor e bine asigurată. Şi earăşi: un popor, ai cărui învĕţători nu sunt cualificaţi, cari nu pot înţelege importanţa chemărei lor — pe care o privesc numai de o meserie, — cari prin urmare nu sunt devotaţi causei, căreia servesc; un astfel de popor e de compătimit, soartea lui se află în mâni rele şi cu anevoe poate spera timpuri bnne.

Şi ce învĕţători are poporul nostru românesc? Rĕspuns categoric la această întrebare cu anevoie s'ar putea da acum, pentru-că — durere — împregiurările maştere, în cari a trăit acest popor, şi-au lăsat urmele lor şi pe terenul acesta. Aceea nu o poate nega nimeni, că s'a făcut şi se face foarte mult în direcţiunea aceasta la români, dar încă nu s'a făcut totul; mai este mult de făcut.

Un învĕţător harnic, care ţine cât de puţin la oficiul seu, nu se mulţămesce — şi nu poate sĕ se mulţămească — numai cu învĕţătura căştigată în scoală în preparandiă. El trebue sĕ studieze, sĕ-şi amplifice cunoscinţele căştigate în şcoală şi sĕ mai adaugă şi altele nouă lângă acelea. Eară studiarea, căştigarea de cunoscinţe nu se poate face din aer; spre acest scop îi trebuesc cărţi şi eară cărţi. Ei dar de unde? Cărţi bune de felul acesta, va sĕ ḑică pentru învĕţători noi românii avem foarte puţine şi pe acelea le au învĕţătorii încă de când erau în preparandiă. De unde sĕ mai cetească şi sĕ mai înveţe? Apoi chiar dacă am avea cărţi destule, acelea trebuesc cumpĕrate cu bani scumpi, eară bietul dascăl de sat abia 'şi poate nutrí pustia de gură, necum sĕ-i mai ajungă ceva din plată şi pentru cărţi scumpe!? Obiecţiuni de felul acesta nu arareori se pot auḑí. Un învăţător bun însĕ nu vorbesce astfel. El, dacă aude de vr'o carte bună, mai bine nu mănâncă o ḑi două decât pâne, şi 'şi procură cartea. Şi dacă nu-i permit mijloacele sĕ cumpere cărţi mai multe ca prin studiu propriu sĕ-şi lărgească cunoscinţele, apoi îşi căştigă cărţi mai puţine, dar astfel de cărţi, în cari sĕ fie cuprins tot, ce doresce el, cărţi, cari sĕ-i fie călĕuze pe calea grea a învĕţămêntului şi educaţiunei.

O astfel de carte este *„Metodica scoalei poporale“* de Dr. P. Pipoş, care e menită a da sfaturi bune învĕţătorului în cestiune privitoare la scoală şi de a se da în mâna elevilor preparandiali. Procureşi-o fie care învĕţătoriu, ceteascĕ-o şi resceteascĕ-o, apoi compareze-şi conduita şi metodul seu cu regulele şi postulatele pedagogice espuse în această carte şi cerceteze întrucât a purces dênsul conform regulelor acelora şi întru cât nu; cerce apoi a se îndrepta, dacă a greşit, ear dacă bine a purces, sĕ urmeze mai departe pe calea cea bună şi resplata: mulţumirea sufletească, iubirea şi increderea elevilor şi a părinţilor acestora, nu va lipsí.

Materialul este predat într'o limbă uşoară şi într'un stil fluent.

Influenţa limbilor străine însĕ se cunoasce şi în cartea de faţă. Aşa d. e. se ḑice: *„la aşa o etate“* lipsesce încă cu desĕvêrşire tenacitatea etc. (pag. 19); de asemenea: „Invĕţământul educativ comunică elevilor cunoscinţele *cu aşa metod*, care îi deprinde etc.“ (pag. 65) apoi: „Educaţiunea *se are* către învĕţământ etc.“ (p. 64.) În loc de *„la aşa o etate,“* s'ar fi putut ḑice mai românesce: „la această etate“ adecă la etatea de 4—5 ani, de care este vorba. In loc de *„se are“* s'ar fi putut ḑice: „stă în raport“ sau: „se raportează“. — etc.

In privinţa ortografiei încă ar fi fost bine sĕ se fi observat cu acurateţă şi consecuenţă. Cuvêntul „se poate“ este scris în două chipuri, şi încă aproape pe aceeaşi pagină: „sĕ póte“ şi „să póte.“ Conjuncţiunea „să“ şi pronumele „se“ sunt confundate şi de aci vine, că vorbele reflecsive sunt scrise când cu „să“ când cu „se.“

Şi încă ceva. Voind a controla citatele din autori străini, trebue sĕ cetesc, sau cel puţin sĕ frunzăresc cartea întreagă ca sĕ aflu citatul respectiv. La citate se obicinuesce — şi trebue — a se spune pe lângă numele autorului şi titula cărţii: ediţia, tomul, pagina, eventual locul şi anul tipăririi.

Aceste sunt nesce scăderi mĕrunte, cari nu detrag nimic din valoarea cărţii şi cari credem, că vor dispărea la a doua ediţie şi nu vor obvení în partea II specială, pe care cu dor o aşteptăm.

P.

Dare de seamă şi mulţămită publică.

(Urmare din Nrii 58, 59 şi 103 ai „Tel. Rom.“

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprile a. c. st. n. în comuna Galaţi de lângă Făgăraş în ţara Oltului, spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociţi prin foc din aceasta comună, după-ce mai pe urmă a mai primit ajutoare din partea marinimoşilor contribuenţi, îşi continuă darea sa de seamă începută în Nrii 58 şi 59 şi continuată în Nr. 103 din „Telegraful Român“ mai departe, şi arată, că au mai încurs ajutoare:

32. Dela onoratul domn Moise Dârlogea, notar cerc. în Rodbav 4 fl. 70 cr., colectaţi dela: Moise Dârlogea, notar cercual în Rodbav 1 fl. 50 cr.; Ioan Mihu, paroch gr. or. în Calbor 50 cr.; Ioan Joanta, paroch gr. or. în Boholţ 40 cr.; Moise Cândea, paroch gr. cat. în Calbor 1 mĕsură de bucate; George Bonea, paroch gr. or. în Rodbav 20 cr.; Ioan Stângu, primar în Calbor 1 mĕsură de bucate; Ioan Pop, colector în Calbor 1 mĕsură de bucate; Filaret Dĕişorean, învĕţător gr. or. în Boholţ 10 cr.; Ioan Stroilă, cassar în Calbor $^1/_2$ mĕsură de bucate; Ioan Cârstea, vice-primar în Calbor 1 mĕsură de bucate şi Vasiliu Neagoie, provisor în Calbor $^1/_2$ mĕsură de bucate. Bucatele s'au vêndut cu 2 fl.; şi cu 2 fl. 70 cr.; primiţi pe lângă bucatele descrise s'a făcut suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela onoratul domn Alecsiu Frateşiu, învĕţător în Satulung (Săcele) 14 fl. 27 cr. colectaţi dela dnii: Victor Popea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Alecsiu Verzea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Ioan Dorca, învĕţător şi director în Satulung 1 fl.; Alecsiu Frateşiu, învĕţător în Satulung 50 cr.; Ioan Bodean, comerciante în Satulung 40 cr.; Dometiu Dogariu, învĕţător şi director în Satulung 30 cr.; Nicolau Bârsan, învĕţător în Satulung 20 cr.; George Fulea, învĕţător în Satulung 20 cr. Prin disc dela biserica „Sfintei adormiri“ din Satulung 1 fl. 22 cr.; George Urdea, preot gr. or. în Cernat 1 fl.; prin disc dela biserica „veche“ din Cernat 2 fl. 14 cr.; N. N. 1 fl.; Nicolau Băzărea, comerciante în Turchieş 50 cr.; prin disc dela biserica „veche“ din Turchieş 1 fl. 81 cr.; Radu Odor, comerciante in Turchieş 1 fl.; N. N. 50 cr.; Anastase Bârsan, învĕţător în Turchieş 30 cr. şi Petru Debu, învĕţător în Turchieş 20 cr. — Suma 14 fl. 27 cr. v. a.

Sumele de sub punctele 32 şi 33 a dărei acesteia de seamă, cari fac la olaltă 18 fl. 97 cr.; s'a împărţit celor mai nenorociţi incendiaţi din Galaţi în 18 Decembre, 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat şi împărţit până acuma următoarele sume de bani:

a) 400 fl. 80 cr. împărţiţi incendiaţilor la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. împărţiţi incendiaţilor la 5 Iuniu a. c. st. n.

c) 125 fl. 87 cr. împărţiţi incendiaţilor la 11 Septembre a. c. st n. şi

d) 18 fl. 97 cr. împărţiţi incendiaţilor la 18 Decembre a. c. st. n.

La olaltă dar s'a adunat şi împărţit suma de 671 fl. 25 cr., ce desigur a contribuit mult la alinarea suferinţelor celor lipsiţi.

Le mulţămim deci din inimă onoraţilor domni colectanţi şi generoşilor contribuenţi în numele celor incendiaţi, şi vom publica şi mai departe ori-ce ajutoare, ce vor mai incurge şi după aceasta în favorul nenorociţilor din această comună.

Galaţi, 24 Decembre, 1887 st. n.

Ioan Turcu,
preşed.

Nicolau Aron,
secretariul comit. de ajut.

Posta redacţiunei.

Dlui „Cronicariul“ in Arad. La obiectivitate am ţinut totdeuna şi ţinem şi în aceasta afacere, şi am dat şi dăm loc rectificărilor relativ la cele publicate în foaia noastră; noi cunoascem bunăcuviinţa şi în practică nu numai în teorie ca alţii, dar aceea nu se poate *aştepta*, ca atari rectificări sĕ le lăum după alte foi. Noi nu recunoascem autoritatea nici unei foi în privinţa aceasta. Red.

Loterie.

Mercuri în 28 Decembre 1887.

Brünn:	**68**	**43**	**4**	**15**	**69**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	93.—	96.50
Renta ung. de hârtie	81.20	80 50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	93.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	110 —	109.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98 75	98.—
Sorţi ungureşti cu premii	119.—	120.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.—	145.—
Sorţi de regularea Tisei	121.50	122.—
Renta de aur austriacă	108.—	107.50
Acţiuni de bancă de credit ung.	270.—	271.—
Acţiuni de credit austr.	267 90	269.80
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	132.75	133.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	858.—	860.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	6.01	6.—
Napoleon	10 04	10.07
100 marce nemţesci	62.37 $^1/_2$	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	126.90	127.—

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	**10.34**	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	**12.33**	—	—	7.36
Ghiriş	**1.11**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.18**	—	—	10.—
Uioara	**1.25**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.46**	—	—	10.19
Aiud	**2.25**	—	—	10.48
Teiuş	**2.50**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.03**	—	—	12.24
Blaş	**3.35**	—	—	12.52
Micăsasa	**4.01**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.20**	—	—	2.19
Mediaş	**4.55**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.42**	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	**6.53**
Ágostonfalva	8.36	—	—	**7.21**
Apaţa	9.06	—	—	**8.23**
Feldioara				
Braşov	9.46	—	—	**9.02**
	1.55	—	—	**9.52**
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	—	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghîrbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.—
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.36**	12.46
Teiuş	8 59	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	**8.20**	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	**6.40**
Petroşeni	12.46	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	**6.23**
Streiu	9.52	**7.14**
Simeria	10.31	**7.50**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	—	4.18	**5.57**
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	**10.25**
Ocna	—	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.57**	12.55	**6.13**
	6.17	1.20	—
Reghinul - săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	**8.—**
Oşorheiu	—	10.45	**9.45**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.52**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131 Sibiiu. Sâmbătă 19/31 Decembre, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de douĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 5836 Plen.

Cercularìu

către toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Fiind că cu inceputul anului viitoriu 18-8 espiră periodul de trei ani, pe care la anul 1885 s'au constituit comitetele și epitropiile parochiale, de asemenea sinoadele, comitetele și epitropiile protopresbiterale în archidiecesa noastră transilvană, pentru reconstituirea acelora și corporațiuni și organe pe un period nou de trei ani, conform dispozițiunilor statutului organic și regulamentelor, ce sunt în vigoare, decretăm și respective improspetăm următoarele norme de procedură.

I. Pe la finea anului curent 1887, fie-care comitet parochial în conțelegere cu oficiul parochial, avênd în vedere § 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii, va compune consemnarea tuturor acelor parochiani, cari după § 6 din statutul organic sunt cualificați de a fi membri ai sinodului parochial. Aceasta consemnare oficiul parochial o va publica în biserică cel puțin cu 8 ḑile înainte de ce se va ținé sinodul parochial ordinariu în luna lui Ianuariu, 1888. Consemnarea aceasta, după ce va fi aprobată în sinodul procsim ordinariu, se va păstra bine în archivul parochial, provĕḑută cu subscrierea președintelui și a notariului sinodal, eventualminte și cu a membrilor cumitetului parochial, cari au concurs la compunerea ei. Numai acei parochiani pot participa la sinoadele parochiale, cari sunt cuprinși în consemnarea aprobată de sinodul parochial.

II. În decursul lunei lui Ianuariu 1888 la un termin anumit, care se va publica în biscrică cel puțin cu opt ḑile mai înainte, în fie-care comună bisericească se va întrunì sinodul ordinariu parochial pentru agendele ordinarie indicate în statutul organic, între cari pentru astădată se numĕră în special alegerea comitetului și a epitropiei parochiale. La ficsarea terminului pentru acest sinod oficiul parochial va fi cu băgare de seamă la § 9 din statutul organic, și eventualminte la îndrumările speciale, ce le va avé dela oficiul protopresbiteral cu scop de a puté participa și însuși protopresbiterul la sinodul parochial.

III. Comitetele și epitropiile parochiale alese pentru periodul de trei ani, ce espiră, vor continua funcțiunile lor până la alegerea comitetelor și epitropiilor noue în sinodul parochial procsim. Într'aceea comitetele și epitropiile de până acum vor esecuta dispositiunile statutului organic din §§ 21, 23 și 27 privitoare la socotelele anuali, la bugetul pentru anul nou și preste tot la averea comunei bisericesci.

IV. Sinodul parochial ordinariu, ce se va ținé în Ianuariu 1888 după pertractarea altor obiecte curente indicate în statutul organic, precum sunt: revisiunea rațiociniilor din anul precedent, statorirea bugetului pentru anul nou, ș. a., va alege pe membrii comitetului și ai epitropiei parochiale, cari vor avé sĕ se constitue numai de cât și sĕ și inceapă funcțiunea; ear lista celor aleși o va subșterne protopresbiterului tractual cu scop de a se promova la consistoriul archidiecesan.

V. Fiindcă comitetele parochiale conform conclusului congresual din anul 1878 Nr. 196 formează scaunele scolari, recerute prin legea țĕrii (Art. XXVIII § 9 din 1876): la alegerea membrilor comitetelor sĕ se aibă deosebită privire asupra acelora, cari după recerințele legii sciu cetí și scrie. Aceasta se recere, pe cât se poate și dela membrii epitropiei parochiale.

VI. Comitetele parochiale ale acelor comune bisericesci, cari susțin împreună una sau mai multe scoale, vor alege din sinul lor câte trei membrii, cari întruniți vor forma comitetul comun scolariu pe șase ani; de asemenea vor forma o epitropie comună scolară, preste tot din patru membrii, pe durata de trei ani, conform §-lui 28 din statutul organic.

VII. Pentru restaurarea sinoadelor protopresbiterale pe un period nou de trei ani, se vor alege atât membrii din cler, cât și cei mireni în proporțiunea și numĕrul statorit în § 38 din statutul organic. Alegerile membrilor sinodului protopresbiteral după normele precisate mai jos se va efeptuí cât se poate mai curênd așa, ca sinoadele protopresbiterale, cari sunt de a se întruní în prima sau în a doua Duminecă a lunei lui Februariu, sĕ fie sinoade constituante, și oficiile protopresbiterale sĕ le poată convoca acelea pe una din anumitele Dumineci, cu 14 ḑile mai înainte.

VIII. Alegerea membrilor din cler pentru sinoadele protopresbiterale, conform § lui 140 din statutul organic, se va efeptuí așa: că fie-care oficiu protopresbiteral va defige un termin, și va numí un loc acomodat, la care și unde va conchema pre întreaga preoțime din protopresbiteratul respectiv; ear la terminul defipt, sub președința protopresbiterului sau a administratorului protopresbiteral, preoțimea adunată va alege prin aclamare sau prin votare trebuinciosul numĕr de membrii preoțesci ai sinodului protopresbiteral; despre actul alegerii se va face protocol, care va avea valoare de credențional și acela se va preda oficiului protopresbiteral.

IX. Pentru alegerea membrilor mireni ai sinoadelor protopresbiterale, în puterea autorisării, ce o au consistoriile în §§ 40 și 140 ai statutului organic se prescrie: ca aceste alegeri, analog cu alegerea deputaților pentru sinodul eparchial, sĕ se efeptuească în sinoadele parochiale, după modul următoriu:

1. Fie-care tract protopresbiteral după numĕrul sufletelor indicat în § 38 din statutul organic, se imparte în 16 respective în 24 cercuri electorale, și în fie-care cerc se va alege câte un membru mirean pentru sinodul protopresbiteral.

Fiind-că cu ocasiunea constituirei protopresbiteratelor pentru periodul precedent, impărțirea protopresbiteratelor în cercuri electorale pentru membrii mireni la sinodul protopresbiteral, s'a supus unei revisiuni și s'a aprobat din partea consistoriului archidiecesan, — de aceea, încât nu se vor fi arătat careva scăderi la aplicarea ei, are a se lua de basă aceeasi împărțire la alegeri și pentru astădată; eară, încât oficiile protopresbiterale vor afla de lipsă vre-o modificare sau cu totul altă împărțire a cercurilor electorale: aceasta încă de timpuriu înainte de punerea în pracsă, au sĕ o aștearnă consistoriului spre revisiune. Împărțirea cercurilor electorale oficiul protopresbiteral o va publica singuraticelor comune spre acomodare la alegerea membrilor mireni ai sinodului protopresbiteral.

Se lasă și astădată la voia sinoadelor parochiale, ca atunci când va vení la ordinea ḑilei alegerea membrilor mireni pentru sinodul protopresbiteral, ele sĕ rĕmână sub presidiul lor natural, sau sĕ și aleagă singur numai pentru actul acesta un președinte ad hoc, cu abatere dela § 10 și analog cu § 91 lit. e) din statutul organic; dar în tot casul sinoadele parochiale au sĕ-și aleagă și câte doi bărbați de încredere pentru controlarea votării, precum și un notariu pentru cele scripturistice, conform statutului organic § 7 și 6, combinat cu §§ 40 și 140.

3. Unde, după împărțirea făcută după punctul 1, comuna bisericească singură de sine formează un cerc electoral: acolo sinodul parochial prin aclamare sau prin votare nominală alege definitiv un membru mirean la sinodul protopresbiteral; despre alegere se face protocol special subscris de președinte, de bărbații de încredere și de notariu; apoi un esemplariu al protocolului se trimite de loc la oficiul protopresbiteral și acela se privesce ca credențional

FOIȚA.

Ovațiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul țĕranilor, geniul, cele șepte muse.

(Încheere.)

Acțiunea a treia.

(Geniul și cele șepte ḑîne pășesesc pe prosceniu și fac toate un semicerc. Aci 'și desvălesc atributele lor, pe cari le ținеau până acum acoperite.)

Geniul.

(către princesă.)

Sum geniul, ce desfășur tot ce e sublim sub soare,
Ear pe mine me urmează șepte muse călătoare.
Noi încoronăm în lume operele omenirei,
Noi împodobim palatul și altariul dumneḑeirei.
La părinții tei avurăm de mult timp adăpostire,
Eară mama ta cea blândă ne'ndulcea cu a sa iubire.
Pentru noi depunea însași al jertfirei sacru dar,
Cu o inimă curată, pe al ei măiestos altar.
Dênsa ne-a trimis, regină, sĕ-ți urmăm și pe acest loc,
Căci prin noi sĕ 'îndeplinesce în vieață orice noroc.

Architectura.

(Cu simbolul fortificațiunei pe cap, și în mână cu o corabie aurită.)

La rîul Neva falnic, pe tronul meu putinte
Tu m'ai vĕḑut, regină, și al teu protopărinte
Spre Nord, cu 'ndoioșare, la sine m'a chemat;
Acolo o nouă Romă, cu cârja-mi vrăjitoare,
Un raiu plin de mărire, un raiu plin de splendoare
Frumoasa reședință de rege am ridicat.
Pe unde mai 'nainte era o mare lată,
Acum domnesce vesel o lume desfătată.

Sculptura.

(Cu simbolul victoriei în mână.)

Și pe mine, nu odată, m'ai privit cu admirare.
Eu, ce am plăsmuit mărimea anticei lumi legendare,
Am gravat pe o stâncă neagră, ce va sta 'n eternitate,
Chipul măiestos și falnic al vitezului teu frate.
Frate-teu învêrte acuma acest semn de vitejie,
(arĕtând simbolul victoriei)
În puternica sa mână, ca un dar plin de mândrie.
Armelor lui Alecsandru le zimbia un dulce soare,
Ear acum isbânda o poartă a lui oaste 'nvingĕtoare;
Pe când eu din lut las lumei tot făpturi fără vieață,
El preschimbă pe sĕlbatici într'o nație măreață.

Pictura.

Nici de mine, — a mea sublimă, nu-ți întoarce a ta privire
Carea vesel fac tablouri de o tainică amăgire.
Căci colorile-mi pe pânză cu o putere 'ncălḑitoare,
Într'o inimă măhnită, ele aprind un dulce soare.
Drăgălaș pot în vieață sĕ amăgesc ori-ce simțiri,
Chiar și inima-i sedusă prin a ochilor priviri;
Prin trăsurile imitate dela omul iubitor.
Îndulcesc durerea amară, sau treḑesc în suflet dor.
Cei, cari se despart vre-odată spre apus și meaḑă-noapte,
Pentru ei sum mângăerea, – și nu-s despărțiți în toate.

Poesia.

Nici cătuși me țin în cale-mi, nici vreo aspră legătură;
Liberă eu sbor prin toate spațiurile din natură.
Lumea mea nemĕsurată
Este gândul,
Si unealta-mi aripată
E cuvêntul.
Pe pămênt tot ce se mișcă, până și 'n sublimul cer,
Tot ce în vesela natură este un adênc mister,
De pe toate cade vĕlul, toate se descoper mie:
Liber sĕ supun puterii, ce e 'n dulcea poesie!
Dar ori cât eu voiu alege, nu-i nimic mai măiestos,
Ca 'ntr'o formă încântătoare, — sufletul bun, grațios.

Musica.

(Cu o ghitară.)

Tonurile atrăgĕtoare, isvorênd din coarde 'ntinse
Le cunosci, le simți; cu ele mâna-ți gingașe-i deprinsă.
Dacă o inimă-i cuprinsă de vr'un dor sau bucurie,
Ea-și esprimă simțĕmêntul prin un cânt plin de armonie;

ear alesul se însciinţează despre alegere prin presidiul sinodului parochial.

4. Unde o comună bisericească singură de sine formează douĕ sau mai multe cercuri electorale: acolo sinodul parochial după modalitatea din punctul precedinte alege pentru sinodul protopresbiteral atâţa membri mireni, câte cercuri formează aceeaşi comună; trebuind şi în acest cas a se trimite la oficiul protopresbiteral resultatul alegerii şi a se însciinţa cei aleşi, precum s'a spus mai 'nainte sub punctul 3.

5. Unde un cerc electoral se compune din douĕ sau mai multe comune bisericesci: acolo pentru alegerea unui membru mirean la sinodul protopresbiteral, respectivele sinoade parochiale au a păşí în următoriul mod:

a) În sinodul parochial constituit după punctul 2 de mai sus, se face votare nominală câte pe un individ, adecă: fiesce-care alegĕtoriu dă votul seu aceluia pe care-l află bun pentru a fi membru sinodului protopresbiteral. Deci la alegerea aceasta aclamarea nu are loc.

b) Voturile singuraticilor alegĕtori trebue sĕ se însemne după nume la protocol, precum se face şi la alegerea deputaţilor sinodali şi congresuali; ear dacă votarea va fi fost secretă, adecă prin şedule: toate şedulele trebue sĕ se pună sub copertă, apoi sĕ se sigileze şi aşa sigilate sĕ se alăture la protocolul special despre actul alegerii.

c) După terminarea votării protocolul special se închee, se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu; apoi împreună cu şedulele de votare, dacá votarea va fi fost secretă, se pune sub sigilul parochial, sau al preşedintelui, sau al vre-unuia dintre bărbaţii de încredere, şi aşa sigilat se dă în mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul şi locul anumit sĕ l ducă în persoană la protopresbiter, respective la administratorul protopresbiteral, şi acolo sĕ participe la actul scrutinării.

d) Oficiul protopresbiteral deodată cu publicarea cercurilor electorali prescrise în punctul 1, va da de scire comunelor şi respective sinoadelor: în carea ḑi şi unde au a se aduna bărbaţii lor de încredere cu protocoalele lor de votare.

e) La terminul ce l va fi defipt oficiul protopresbiteral, bărbaţii de încredere din comunele, cari la olaltă formează un cerc, se vor aduna la locul anumit, aducênd cu sine protocoalele de votare sigilate; apoi protopresbiterul sau locotenintele lui, în fiinţa de faţă a bărbaţilor de încredere, va deschide pe rênd toate protocoalele de votare, le va cetì cu ton înalt, va scrutina specialele votări pentru întregul cerc, şi va face cunoscut resultatul, apoi pe acela, care din cercul întreg va fi întrunit cele mai multe voturi, îl va dechiara de membru ales al sinodului protopresbiteral; eară decumva doi sau mai mulţi ar avé în asemenea numĕr voturile cele mai multe, va face, ca între aceia sĕ decidă soartea; în fine despre resultatul unui astfel de scrutiniu pentru fiesce care cerc va lua protocol separat, subscris prin toţi cei de faţă, şi astfel de protocol va avé valoare de credenţional pentru cel ales. Se înţelege de sine; că scrutinarea cumulativă pentru mai multe cercuri într'un singur protocol nu poate avé loc.

X. După ce alegerea membrilor sinodului protopresbiteral va fi pusă pretutindinea în lucrare, — oficiul protopresbiteral va emite un circulariu către clerul şi poporul din protopresbiteratul respectiv, prin care va convoca la un loc acomodat sinodul protopresbiteral. Convocarea aceasta trebue sĕ premeargă cel puţin cu 14 ḑile, şi în convocare trebue sĕ se espună obiectele de pertractare, între cari, afară de agendele ordinare, ca obiect principal e de a se numí noua constituire a sinodului, comitetului şi epitropiei protopresbiterale, pe un period nou de 3 ani, eventualminte şi a scaunului protopresbiteral decumva ar fi vre-un post vacant.

Astfel de circulariu convocătoriu e de a se speda timpuriu şi la singuraticii membri preoţesci şi mireni aleşi pentru sinodul protopresbiteral, mai ales dacă ar putea avé loc îngrijirea, că dênşii nu vor fi pe altă cale însciinţaţi despre terminul sinodului şi despre aceea, că sunt aleşi de membrii sinodali

XI. Adunêndu-se membrii sinodului protopresbiteral, se va face mai întâiu verificarea lor; apoi constituindu-se sinodul pe 3 ani sub preşedinţa protopresbiterului, respective administratorului protopresbiteral, cu un notariu pentru agendele scripturistice, se va apuca numai decât, între celelalte agende ordinare, de alegerea comitetului şi a epitropiei protopresbiterale, ambele pe un period de trei ani; totodată va provedé eventualminte şi cele prescrise pentru un comitet central în trebile scolastice comune cu alt, sau cu alte protopresbiterate.

XII. Scaunele protopresbiterale de până acum, ca foruri judecătoresci de I-a istanţă, rĕmân şi mai departe în funcţiune, şi numai locurile vacante, se vor îndeplini prin alegere în sinodul protopresbiteral; ear astfel de alegeri sĕ vor asterne consistoriului archidiecesan pentru îndeplinirea formelor canonice.

XIII. La toate alegerile atinse mai sus e de însemnat: că membrii, cari până acuma au fost aleşi în vre-una din respectivele corporaţiuni, pot fi aleşi de nou, dacă au cualificarea prescrisă în statutul organic §§ 6, 18, 25, 26, 40, 41, 57.

XIV. Oficiile protopresbiterale vor comunica fără întârḑiere acest circulariu fiesce-cărui oficiu parochial, şi vor controla, în modul, care-l vor afla mai corespunḑĕtoriu, corectitatea procedurei sinoadelor parochiale la reconstituirea organismului parochial, recomandându-se în deosebi protopresbiterilor şi administratorilor protopresbiterali: se conducă ei în persoană sinoadele de reconstituire în acelea comune bisericesci, in cari din ori-ce causă nu află destulă garanţă pentru o procedură corectă la actul reconstituirei; în fine oficiile protopresbiterale vor aşterne raport la consistoriul archidiecesan despre îndeplinirea reconstituirilor normate mai sus, aşternênd tot odată cel mult până la finea lui Februariu 1888:

a) consemnarea membrilor comitetelor şi epitropiilor parochiale din toate comunele tractului protopresbiteral;

b) consemnarea membrilor sinodului, comitetului şi epitropiei protopresbiterale;

c) consemnarea membrilor scaunului protopresbiteral, în carea sĕ fie evident datul alegerei pentru fie-care din ei;

e) o copie autentică a protocolului sinodului protopresbiteral

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 2 Novembre 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 18 Decembre, 1887.

Nici odată nu au fost relaţiunile între monarchia austro-ungară şi Rusia aşa de încordate ca acum. De vre-o 3 ani încoace pericolul unui rĕsboiu între aceste douĕ state e aşa ḑicênd la ordinea ḑilei şi dacă el a putut fie delăturat, nu urmează ca aceasta posibilitate sĕ mai esiste şi aḑi. Rusia nu poate da uitărei umilirea, ce i s'a făcut la congresul din Berlin din partea Germaniei şi a Austriei şi câstigul ei nu stă nici în o proporţie cu jertfele ce le a adus pentru eliberarea Bulgariei. Aḑi lucrurile stau mai rĕu ca la 1878, căci ruşii au perdut şi simpatiile bulgarilor şi aceasta perdere ei o scriu în contul monarchiei noastre şi grămădirea trupelor rusesci la graniţele austro ungare are de scop a scoate monarchia noastră din reservă şi a provoca un rĕsboiu ca şi care mai sângeros doar nu s'a purtat în Europa.

Ḑiarele boemilor tineri în frunte cu „Narodny Listy“ asteaptă lucruri mari de la rĕsboiul din perspectivă şi cu un fel de bucurie trimbiţă în lume trecerea din vieaţă a sistemului dualistic a acelui sistem, care a pus pe stindardul seu germanisarea în Austria şi maghiarisarea în Ungaria.

Că patriotic este, dacă cehii cei tineri în faţa unui pericol, ce ameninţă monarchia din afară pun tocmai acum pe tapet cestiunea dualismului nu discutăm, ca sĕ nu ni se impute — ca de regulă — simţeminte de gravitare în afară, dar la tot casul că cestiunea pusă odată la ordinea ḑilei şi noi vom trebuí la rêndul nostru sĕ vedem, dacă am fost bine chivernisiţi şi am fost mulţămiţi cu stările de lucruri şi venînd la o conclusiune contrară, sĕ constatăm, că nemulţămirea, nemulţămire rĕmâne şi nu e bine ca inimicul sĕ afle aici elemente nemulţămite cu starea actuală din Ungaria.

Se poate însĕ că preţul păcei sĕ se poată încă statorí şi precum sĕ vede în ministeriul afacerilor esterne sĕ şi lucră în direcţiunea aceasta, fie chiar şi cu paguba morală a Austro-Ungariei ca putere mare. Pericolul este însĕ numai amênat şi el nu e nici decât delăturat.

Ar trebuí sĕ fim prea optimisti dacă am crede, că Rusia va trimite pre câmpul de rĕsboiu numai atâtea trupe câte au trimis în resbelul ruso-româno-turc, şi nu e bine ca din mĕsurile luate atunci de Rusia sĕ judecăm la un eventual rĕsboiu, ce s'ar esca între noi acum şi între Rusia.

Admitem, că Rusia nu voesce serios rĕsboiul cu Austro Ungaria şi că prin ţinuta ei actuală cu concentrarea de trupe la graniţe nu voesce alt ceva de cât sĕ facă presiune asupra Austro Ungariei sau se o silească se şi mobiliseze şi ea armata sa, fără sfială putem se susţinem, că o astfeliu de pace pe Austro-Ungaria mai curênd ori mai târḑiu o ar aduce la o crisă financiară, din care cu greu, foarte cu greu ar putea sĕ scape teafără. Din cele 12 milioane votate pentru creditul de rĕsboiu pe Ungaria cad numai 4 milioane şi deja ḑiarele maghiare strigă, că ecuilibrul din buget este dat peste cap şi că propunerile ministrului de finanţe de a regula finanţele Ungarìei sunt zădărnicite.

Dar când ar trebuí sĕ se mobiliseze armata întreagă, când ar trebuì sĕ se provadă cu proviant şi muniţiune pentru de a purta un rĕsboiu, ce ar ḑice atunci ministrul de finanţe şi cu el întreaga clasă a contribuitorilor de dare?

Ori cum se vor desvolta lucrurile, ori se vor delătura cestiunile de controversă ori nu, este şi remâne constatat, că pacea actuală e o grea povară pe umerii tuturor statelor şi popoarĕlor şi mai curênd ori mai târḑiu tot la tun vor trebuì sĕ apeleze puternicii statelor, căci miseria prea s'a lăţit

---

Şi de las sĕ curgă armonic ale tonurilor unde,
O putere vrăjitoare tainic inima-ţi pătrunde;
Inima vrea ca sĕ salte într'o dulce fericire,
Eară sufletul sĕ fugă de cuvinte de amăgire;
Dacă 'n coruri se ridică tonurile armonioase
Ele sbor cu al teu suflet într'o lume măiestoasă.

Jocul.
(Cu o harfă.)

Vecinica divinitate pe un sacru tron domnesce
Pacinic, şi smeritul suflet de al ei dar se împărtăşesce;
Omul vesel se desmiardă, obosit de mari dureri,
Şi juneţa gustă în vieaţă mii şi mii de dulci plăceri;
De ale frumseţei frêne port a lumei desfătare,
Ce uşor ar trece preste gingaşele ei hotară.
Corpul greu aripi câştigă, omul mai uşor devine,
Mai elastic de se 'ncearcă a me imita pe mine.
Dirigez ori-ce mişcare, cu anghira mea sigură:
Eleganţa formei este darul meu scos din natură.

Dramaturgia.
(Cu o larfă duplă.)

Ianus represintă 'n lume marea nestatornicie:
Pe o faţă arată jale, ear pe alta veselie.
Omenirea sîmte chinul, cu plăcerile împreună,
Eară seriositatea e cu gluma soră bună.
Eu reoglindez vieaţa, în totala ei mărime,
Şi în toată goliciunea, plină de vêrtuţi şi crime.
De-ai privit a lumei dramă vecinică, sufletul teu
E mai lămurit, căci vede luptând binele cu rĕu.
Căci acela, care 'n vieaţă îşi îndreaptă a lui privire
Spre întreaga lume, simte în inima-i mulţămire.

Geniul.

Şi noi toate, cari stăm faţă înaintea Alteţei Tale,
Stelele strălucitoare ale lumei ideale,
Spre a ta mărire 'n ţeară raḑe gingaşe împletim
Şi 'n cărările vieţii cu supunere-ţi servim.
Precum zidurile Tebei la a harfelor cântare
Trĕsăriau din temelie, astfel spre a ta admirare
Cu grăbire vom da vieaţă petrilor nesimţitoare
Şi îţi vom deschide falnic o lume strălucitoare.

Architectura.

Statua sĕ se înalţe spre a ceriului mărire.

Sculptura.

Marmora sĕ se topească de a ciocanului ciocnire.

Pictura.

Pânza sĕ presinte vieaţa într'o dulce veselie.

Musica.

Eară harfa sĕ vibreze cânturi pline de armonie.

Jocul.

Jocul lin sĕ desfăteḑe inima de doruri plină.

Drama.

Lumea sĕ-şi destăinuească faptele pe această bină.

Poesia.

Fantasia sĕ te poarte pe ale ei aripi uşoare,
Într'o ţeară de mărire, într'o ţeară de splendoare.

Pictura.

Precum curcubeul mândru în colori strălucitoare,
Sterge cerul plin de lacrămi, prin dulci raḑe dela soare,
Astfel şi noi, şepte stele ale lumei ideale,
Prin puteri unite 'ţi ţesĕm covorul vieţii Tale,

Toate musele.
(îmbrăţoşându-se.)

Căci prin puteri unite şi muncă împreunată,
Apare 'n lume falnic vieaţa adevĕrată.
Orĕştie, Decembre, 1887.

---

* (Cel mai mare şi perfect tun din lume.) În Londra s'a fabricat de curênd un tun uriaş. Acest tun a fost comandat de guvernul reginei Victoria şi este destinat pentru coloniile australe, cari voesc a se asigura de atacurile litorale. Tunul acesta se păstrează în un reservuar şi numai prin comprimarea aerului este visibil şi supus focului inimic pe vr'o câteva secunde. Glonţul, care este de o greutate de 500 punţi, face pe secundă 1900 urme. Pentru punerea acestui tun în posiţie de puscat nu este de lipsă decât numai 18-20 secunde.

și dacă nimica alt ceva nu ar împinge pe state la un rĕsboiu, singură miseria va fi cel mai puternic motor al acțiunei.

La noi stările au devenit nesuportabile, în Rusia se dice, că este tot asemenea. Germania puțin stă îndereptul nostru și dacă odată miseria nu poate fi stăpânită, atunci ea nu cunoasce margini și nu este putere sĕ o poată ținea în frâu.

Noi asteptăm cu inima linistită ori ce eventualitate, conscii fiind, că numai binele și progresul statului l'am avut în vedere și l avem și adi, deși după numĕrul nostru și valoarea noastră ar trebuí sĕ fim mai bine tractați.

Revista politică.

După împărtășirile cele mai din urmă se crede, că lucrurile se vor putea aplana favorabil pe cale diplomatică, unde ele se judecă cu mai mult sânge rece și unde spiritul rĕsboinic nu influințează la luarea decisiunilor.

Numai o împrejurare a tulburat curentul pacinic, ce se rĕspândise în toate părțile. Aceasta împrejurare merită o deosebită atențiune. A doua di de Crăciun după călindariul Gregorian s'a ținut adecă în capitala monarchiei noastre o conferință militară, earăși sub conducerea Maj. Sale și foile vienese nu ș'au impus reserva, d'a nu a larma earăși lumea și d'a nu rĕspândí scirea, că în politica esterioară se pregătesc lucruri serioase și că dilele Crăciunului se pot caracterisa ca dile pline de mari îngrijiri.

Deosebită atențiune merită în privința aceasta chiar espunerile organului oficios „Fremdenblatt“. Aceasta foaie declină dela sine ori-ce optimism și trimbiță în toate părțile, că situațiunea esternă nu ș'a perdut nimic din caracterul seu serios, pentrucă atitudinea rusească și estremitățile acestei împĕrății aduc la conclusiuni că acum nu e vorba numai de cestiunea bulgară, ci și alte lucruri sunt în vedere, cari Rusia caută cu ori și ce preț sĕ le realiseze.

Foile berlineze sunt încondeiate cu mai puțin spirit rĕsboinic poate și din împregiurarea, că foile rusesci au părăsit calea atacurilor contra monarchiei noastre; un rĕsboiu între Rusia și Austria ar fi de tot nepopular, fiind aceasta compusă din o mulțime de naționalități și mai cu seamă slavice. Mai popular e el între Germania și Rusia, unde ura națională, și poate esercita influințele ei în mĕsura cea mai mare.

La icoana zugrăvită de diarele rusesci, cari ilustrau atitudinea Rusiei față de monarchia noastră respunde diarul din căpitala „Pester Lloyd“ în următorii termini: Două lucruri recomêndă Rusia monarchiei noastre și anume ca noi peninsula balcanică sĕ o lăsăm numai și numai pe seama Rusiei, ceea ce între altele ar face necesară și deșertarea Bosniei și a Herțegovinei Al doilea lucru, sau mai potrivit dis: prima condițiune de a se putea ajunge l'a un compromis e, că monarchia noastră sĕ se despartă și sĕ iasă din alianța încheeată cu Germania.

Cât privesce compromisul, nu suntem atât de naivi încât sĕ îndrăsnim și se încercăm măcar al discuta. Nimic n'are drept se ne ceară nouĕ Rusia și noi n'avem se i dăm nimic. Cu atât mai puțin suntem dispuși d'a rĕscumpera favorul pentru manținerea păcei sau de a suferí sĕ ni se impună condițiuni de pace înainte de a ne rĕsboí.

Noi vrem pacea, fiind că am voí, ca lumea sĕ fie scutită de miseriile și flagerurile unui rĕsboiu european; nu ne temem însĕ de resbel și nici n'avem cuvênt sĕ ne temem mai tare decât Rusia. Între noi și vecinul rus este cel puțin paritetică posițiunea și prin urmare e o mare absurditate, dacă se presupune, că noi dela început, cu toată aceasta egalitate, suntem inclinați a face vrășmasului concesiuni Nu șansele de regulare definitivă a socotelilor noastre cu Rusia sunt motivele, ce ne supĕră și ne îngrijesc, ci starea abnormală, în care ne aflăm, căci nu avem nici resbel și nici pace și care sdruncină economia noastră națională, finanțele noastre și pe carea cu anevoe o vom mai putea suporta multă vreme. Pentru a se pune capĕt acestei stări insuportabile este un remediu mult mai eficace decât sacrificarea intereselor noastre orientale și acesta este: *sacrificarea baselor esistinții noastre ca mare putere; dacă lucrurile vor merge mereu așa, vom da Rusiei verdictul. Vom crea o stare de lucruri, cari sĕ nu i mai îngădue vrășmașului sĕ stea tupilit la pândă cu pușca în mână ascuns după tufiș, cât îi place. ci-l vom silí sĕ iase la câmp și sĕ se bată sau sĕ-se retragă. Un alt remediu cu desevêrșire esclus.*

Și precum noi n'avem sĕ cerem nimic dela ruși ca sĕ trăim în pace, tot așa și rușii n'au sĕ ne ceară nimic pentru ca sĕ nu năvălească asupra noastră. Între noi așa dar nu poate fi vorba de compromis Pentru menținerea păcei esistă o sigură condițiune: *susținerea statului quo și respectarea puterei noastre actuale.*

Articulul
din
„INVALIDUL RUS“.

Credem a fi de interes pentru publicul nostru cetitoriu, ca sĕ-l cunoască în tot cuprinsul seu acest faimos articlu, despre care s'a vorbit atâta, pentru aceea 'l publicăm după „Voința Națională“ în tot estensul.

În presa europeană de repețite ori s'a manifestat temeri din causa întăririlor trupelor noastre la granițele dela apus. De aceea alarma, pe care o dă acum presa austroungară pentru noi nu e nouă. Indemnul la această alarmă l'a dat dislocarea unor regimente de cavalerie în circumscripțiunea militară a Varșoviei. Această mĕsură a fost interpretată de presa austro-ungară ca un început de concentrare a armatei ruse, astfel că chiar și organele mai calme o privesc ca o provocațiune, care reclamă un grabnic și energic rĕspuns. Sperăm că, și fără esplicațiunile noastre, tonul pe care l'a înaugurat presa austro-ungară în curênd se va mai calma. Înlesnirea însĕ cu care se poate agita în țara vecină opiniunea publică ne impune datoria de a ilustra situațiunea noastră militară și a vecinilor nostri, Germania și Austria în districtele dela frontiera din spre vest, ca în consecință sĕ putem rĕspunde la întrebarea: Cine e în realitate care se pregătesce spre a se apăra?

Sĕ începem cu Germania. Efectivul cadrelor de pace ale armatei germane în acesti 7 ani din urmă s'au sporit cu 17 la sută și anume în anul 1881 cu 25,600 oameni și în anul 1886 încă cu 41,000 oameni, peste tot, în timp de 5 ani s'a sporit cu 65 batalioane și 384 tunuri. Tot în acest interval statul corpurilor germane la granițete din spre Rusia s'a întărit parte prin dislocări și parte prin noue înființări de 21 batalioane, 24 baterii, 3 baterii de artilerie de cetate și 15 escadroane de cavalerie. Infanteria e cu mult mai mare la numĕr de cât a noastră In genere puterea armată a Germaniai se urcă la 2,000 000, care în prima linie represintă 20 corpuri. Bugetul anual al armatei în Germania atinge cifra de 250 milioane ruble. O altă categorie relativă la o acțiune rĕsboinică, de cât *ofensiva*, strategicii Germaniei nu cunosc. De aceea aceste puteri colosale se pot întrebuința în acelaș grad în contra Rusiei ca și în contra Franciei. Germania, în comparațiune cu noi, dispune de o rețea de drumuri de fer cu mult mai desvoltată; ea a construit dela 1878 în ținuturile sale spre rĕsărit nouĕ linii ferate în întindere de 4850 chilometrii, cari mai cu samă au o însemnătate pentru *ofensivă*. Actualmente 11 linii de fer de sine stătătoare pot transporta din circumscripțiunile interioare trupe la hotarele noastre. În apropierea hotarĕlor noastre sunt vre o 10 stațiuni încrucișitoare de drum ferat, provĕdute cu toate aparatele pentru descărcare și concentrări de trupe Mai notăm, că o parte însemnată a contribuțiunei de rĕsboiu, îndată după campania dela 1870—71 a fost întrebuințată pentru a face din localitățile Thorn, Posen, Danzig, Königsberg și chiar și Graudenz în cetăți de primul rang. Fortul, care se clădesce acum la Thorn e numai de 1.200 fire departe de hotarĕle noastre.

Austro-Ungaria, aliată prin tractatul dela 1879 cu Germania, la îndemnul puternicei sale aliate, trecênd cu vederea neajunsul mijloacelor sale financiare, s'a silit sĕ realiseze programul ce i s'a încredințat atât în ceea-ce privesce sporirea puterilor sale armate cât și în ceea-ce privesce mĕsurile relative la accelerarea mobilisărei și a concentrărei trupelor. Pe când până mai eri Austria nu dispunea de cât de 20 divisiuni active de infanterie, astădi are un efectiv de trupe de 15 corpuri, 32 divisiuni active, la care în casul, unei mobilisări, se mai adaogă încă 14 divisiuni de infanterie, de milițieni, (Honvéd și Landwehr). Trupele din Galiția au fost în timpul din urmă întărite dislocându-se din interiorul țĕrei 18 escadroane și 13 baterii. Mai multă atențiune însĕ merită activitatea febrilă, pe care o desvoltă austriacii în aședarea drumurilor de fer. În anii din urmă Carpații au fost străpunși prin mai multe linii ferate cari leagă Galiția cu interiorul monarchiei, și luând de esemplu pe Germania, chiar și în Galiția au fost construite linii ferate în vederea unei *ofensive*. In total Austro Ungaria în ținuturile, cari pot sĕ fie teatrul unui resbel cu Rusia, dela 1878 a construit 4,500 kilometri de linii ferate, care toate se ramifică dela linia principală din Galiția drept spre hotarele noastre. Între aceste amintim mai cu samă liniile Stanislau-Husiatyn, Jaroslau-Socol, Lemberg-Ravaruska și Dembiza-Tarnobrzeg. Chiar și acum 6 linii ferate pot sĕ transpoarte considerabile trupe în Galiția, unde pentru descărcarea lor în apropiarea granițelor noastre sunt construite nouĕ stațiuni încrucișătoare.

În Lemberg, Przemyl, Jaroslav, Dembica, Rjaschewo și alte puncte sunt construite numĕroase barace pentru trupe precum și magazine și deposite pentru făină, pesmeți, ovĕs și fên în cantități de mai multe milioane. Cetățile dela Przemysl și Cracovia sunt prefăcute în nisce tabere întărite. Din fortul dela Cracovia se poate trage pe teritoriul nostru. Aceste douĕ cetăți au devenit nișce deposite de aprovisionări. Sĕ mai adăogăm că în Cracovia s'au grămădit un considerabil numĕr de vagoane întocmite ca sĕ poată circula pe drumurile de fer rusesci. Toate aceste mĕsuri, și în special aședarea drumurilor de fer și alegerea unui material de esploatare, care numai pentru *ofensivă* are însemnătate, dovedesce că Austro-Ungaria pretestând o *defensivă* se pregătesce ca sĕ năvălească în hotarele noastre.

Ce face Rusia față cu pregătirile vecinilor sei? Abstracțiune făcênd de pericolul amenințător, Rusia era care considera că un resbel european e o teribilă miserie pentru omenirea întreagă și pe când vecinii sei se pregătiau cu o iuțeală ne mai audită, ea mergea pe calea reducerilor iar nu pe aceea a sporirilor puterilor sale armate. Dela 1 Ianuariu 1881 și până la 1 Ianuariu 1883 și-a redus efectivul present de pace al armatei sale cu aproape 100,000. Neapărat în anii următori, Rusia iarăși și-a sporit în cât va puterea sa armată. La aceasta a fost silită de afacerile Afganistanului precum și de necesitatea ca sĕ-și sporească capacitatea sa de mobilisare față cu ne mai auditele silințe, ce-și dedea în această privință vecinii sĕi. Dar și acum efectivul seu present de pace e cu 75,185 oameni mai mic de cât în 1881, pe când vecinii noștri în acelaș interval și-au sporit efectivul de pace cu 75,000. Fără îndoială, în casul unui rĕsboiu, Rusia va pune pe picior o armată puternică, dar concentrarea ei la granițe e cu mult mai anevoioasă de cât a vecinilor sei. In acești 10 ani din urmă rețeaua drumurilor ei de fer s'a mai complectat în cât-va. In ținutul granițelor dela vest s'au construit 2828 chilometri, dar tot în acelaș period Germania și Austria, în provinciele lor ostice pe o suprafață de douĕ ori mai mică a construit 9300 chilometrii. Toate liniile noastre n'au trecut peste limitele *defensivei* demarcată de triunghiul Petersburg-Varșovia Odesa. Din contră liniile vecinilor noștri se întind până chiar la granițele noastre și ușor se poate vedé, că nu sunt construite pentru avant-posturi, ci pentru concentrări de trupe. Cine aruncă o privire pe hartă se poate convinge, cum sunt ținuturile de frontieră ale Rusiei de împresurate cu drumuri de fer. Nu numai Germania ci și Austria amenință de a năvălí repede în ținuturile noastre. Cel mai eficace mijloc în contra acestui pericol amenințător ar fi sporirea rețelei drumurilor de fer rusesci până la proporțiunea egală cu aceea a vecinilor sei. Dar pentru o asemenea lucrare se cer considerabile mijloace bănesci și mai pe sus de toate se cere timp îndelungat. De aceea nu i rĕmâne Rusiei decât un lucru: sĕ mărească capacitatea de luptă a cetăților sale și sĕ sporească numĕrul trupelor sale dislocate în ținuturile de frontieră, ca sĕ nu fie surprinsă.

Pregătirile îndoite ale vecinilor noștri în anul trecut ne-au îndemnat și pe noi, ca sĕ ne gândim la luarea unei serii de casuri, cari neapărat trebue realisate. Translocarea unor regimente de cavalerie din ținutul Vistulei au fost de ajuns, ca sĕ dea un motiv presei spre a agita opiniunea publică și spre a atribuí Rusiei intențiuni rĕsboinice; dar militarii din Germania și Austria înțeleg foarte bine însemnătatea „*defensivă*“ a acestor mĕsuri și pot sĕ facă calcul cu linisce, cât de mare numĕr de corpuri trebuia Rusia încă în timp de pace sĕ ție la granițele sale din spre vest, ca sĕ dispună de mijloace privitoare la concentrarea trupelor în aceeași proporțiune cu ale adversarilor sei. Comparând numĕrul forțelor, cu care vecinii nostri în casul unei declarațiuni de rĕsboiu ar putea repede pĕtrunde în ținuturile noastre ei și acum pot sĕ conteze, că vor raporta cu înlesnire lauri. La rêndul lor militarii ruși însĕ pot sĕ privească cu liniște la resultatul final al resbelului măcar dacă s'ar pune în mișcare toate puterile *ligei de pace* în contra lor; dar ei mai sciu însĕ și aceea, că apărarea teritoriului rus nu e încă deplin asigurată și în casul dacă *liga de pace* se va crede îndreptățită sĕ-și desvoalte mĕsurile defensive și Rusia e tot asemenea de îndreptățită, dorind din inimă păstrarea păcei, sĕ se îngrijească din toate puterile sale pentru apărarea integrității și a onoarei țĕrei.

Varietăți.

* Ministrul de finanță unguresc, recunoscênd meritele lui Rotschild pentru ridicarea creditului statului ungar, a propus, și baronul Albert Rotschild a fost declarat *„apt le curte.“*

* (D-șoara Teodorini.) Diarul „Figaro“ scrie următoarele:

D șoara Teodorini a obținut un adevĕrat triumf în „Gioconda“ la teatrul San Carlos din Lisabona. La actul al patrulea, eminenta artistă s'a arătat tot atât de mare comediană pe cât de minunată cântăreață, și după ce i-s'a bisat aria suicidului, publicul a aclamat-o în mod frenetic. După căderea cortinei la ultimul act, d-șoara Teodorini a trebuit sĕ vie pe scenă de dece ori pentru a satisface entusiasmului admiratorilor sei.

* (Cale ferată prin secuime.) Linia ferată dintre Héjasfalva-Székely-Udvarhely este gata și cu 20 Ianuariu n. va serví de comunicațiune. In anul viitor se vor lua pașii de lipsă pentru continuarea acestei linii dela Székely-Udvarhely până la Csik-Szereda.

* În 24 l. c. Papa a primit în audiență pe episcopii greco-catolici, cari s'au dus la Roma pentru a asista la iubileul Papei.

* (Apa de beut pentru viitor a Sibiiului.) „Hermannstädter Zeitung“ dice, că dela o persoană competentă i-s'a oferit o sticlă cu apă de beut din isvorul destinat pentru aprovisionarea cu apă a Sibiiului și că aceea apă fără a o mai supune analisei chemice, — adevĕratul mijloc de a constata bunătatea apei — se pare tare limpede și bună.

* In comuna Hususĕu, comit. Têrnavei-mici în urma încuviinţărei ministeriale se va ţiné têrg de sĕptĕmână în toată Mercurea.

* (Stomacul unui elefant.) Se scie că vestita menajerie a lui Barnum a ars în Bridgeport, America. S'a făcut autopsia elefantului *Alice*, care de asemenea a perit în flacări cu multe alte animale. În stomacul elefantului s'au găsit 300 gologani (penny), o parte dintr'un briceag, patru mânere de baston şi o bucată dintr'o ţeavă de plumb.

* Jurnalele din Viena nu ne-au sosit de douĕ ḑile.

O damă scrie despre elicsirul de nervi al Dr. Lieber: Stimate Dle! Sum datoare sĕ Ve împĕrtăşesc, că elicsirul este escelent; eu nu voiu întârḑia a-l recomanda cu stăruinţă tuturor, cari sufer, şi pe cari îi cunosc. Eu me simt mai vioae, mai curăgioasă şi mai veselă, toată tristeţea şi amărăciunea a trecut. Dna Gästner, Oberhausen, Rgb. Düsseldorf. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă — 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50; o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

5938 szám. 1887 polg. [1761] 1 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi k. r. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekemezői birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatarnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemezö községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz ö szes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. tőrvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott ütéséből.

Nagy Lajos,
elnök.

Zahariás Ede,
jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espoziţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espoziţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

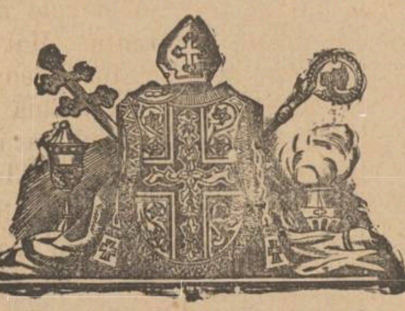

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 6—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, rĕgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei**, are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei**, avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor**, care se afla la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Şatulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [170] 9—25

Singur veritabil sĕ află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi**, provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor**, cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă duplă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 25—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	**6.18**
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	**9.38**
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	**12.02**
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	**1.46**
	—	**7.11**	9.12	**2.01**
Várad-Velencze	—	—	9.22	**2.08**
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	**2.19**
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	**2.41**
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Ciucia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	**10.34**	4.58	6.20
Cluş	**11.—**	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	**12.33**	—	—	7.36
Ghiriş	**1.11**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.18**	—	—	10.—
Uioara	**1.25**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.46**	—	—	10.19
Aiud	**2.25**	—	—	10.48
Teiuş	**2.50**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.03**	—	—	12.24
Blaş	**3.35**	—	—	12.52
Micăsasa	**4.01**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.20**	-	—	2.19
Mediaş	**4.55**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.42**	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	--	**6.53**
Ágostonfalva	8.36	—	—	**7.21**
Apaţa	9.06	—	—	**8.23**
Feldioara				**9.02**
Braşov	9.46	—	—	**9.52**
	1.55	—	—	
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfalĕu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	--
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	--	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	**6.58**	6.19	—	8.36
Ghirbou	**7.14**	—	—	9.02
Aghire	**7.29**	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	**8.18**	7.12	—	10.51
Ciucia	**8.58**	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	**9 34**	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	2.-
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicĭca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	**11.11**	11.37
Şibot	—	**11.43**	12.—
Vinţul de jos	—	**12.18**	12.29
Alba-Iulia	8.05	**12.36**	12.46
Teiuş	8 59	**1.29**	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.—**	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	**6.40**
Petroşeni	12.46	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	**6.23**
Streiu	9.52	**7.14**
Simeria	10.31	**7.50**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	**8.08**
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	—	4.18	**5.57**
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	**10.25**
Ocna	—	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.—**	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.57**	12.55	**6.13**
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	**8.—**
Oşorheiu	—	10.45	**9.45**
	6.56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.52**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132 Sibiiu, Marți 22 Decembre, (3 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Decembre, 1887.

Situațiunea grea europeană ne a atras cu totul atențiunea dela lucrurile, cari se petrec în statul nostru, în mijlocul nostru, și cari mult ne împedecă în nisuințele noastre spre desvoltare în direcțiune sănătoasă, după cum cere firea naturală a acestei desvoltări, dacă voim ca ea sě fie sănătoasă, Situațiunea în nimica nu este mai luminată acuma, ca înaintea sěrbătorilor bisericei apusene, din contră ea este cu mult mai critică. Cu toate acestea unele aparințe în vieața internă a statului nostru ne face sě ne întoarcem privirile dela cestiunea europeană încordată la afacerile noastre interne, cari încă nu trebuesc negligate cu totul.

Dela întroducerea dualismului încoace toate cercurile mai de influințe unguresci par a fi cuprinse de amețeală, încât nu mai pot da pept cu curentul chemat a maghiarisa suprafața pămêntului de sub coroana Sântului Stefan.

Pas de pas s'a călcat drepturile nemaghiarilor din această patrie, și curentul bolnăvicios a căutat sě se îmbrace în formele legale constituționale,

Am vědut cum s'a eludat consecuent articlul de lege XLIV din anul 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților cu privire la folosirea limbei lor în justiție.

Am vědut, pe ce cale s'a făcut noua arondare a comitatelor, cum s'a regulat cercurile electorale în Transilvania, supuindu se unui alt cens în ce privesce dreptul electoral activ și passiv al cetățenilor.

Am vědut escepționalele měsuri, luate în mai multe direcțiuni contra bisericei noastre ortodocse-orientale în special, și în general contra unor confesiuni, cari au credincioși, cărora le place a lăuda pe Dumnedeu în limba lor maternă, care nu este cea maghiară.

Am vědut, decretându-se articolul de lege XVIII din 1879, prin care s'a întrodus limba maghiară ca studiu obligat în scoalele poporale, și legea s'a decretat cu putere retroctivă pe câți-va ani față cu învěțătorii cei bětrâni.

Am vědut ca sě nu mai înșirăm alte gravamene, — comedia întrodusă cu maghiarisarea numelor, cu maghiarisarea numelor românesci, denaturate prin scrierea cu ortografia ungurească, am vědut barbarismele provenite din maghiarisarea numirilor străine și nu odată ne am ridicat cuvêntul contra denaturărei numelor românesci, accentuând în general și denaturarea numelor străine, pe cari toată lumea le scrie în ortografia limbei respective, numai ungurii schimonosite în ortografia lor.

Cu deosebire făceau esces de zel în direcțiunea aceasta, și mai fac încă și în diua de astădi direcțiunile gimnasielor de stat, cari sunt frecuentate de români și abusul merge așa de departe, încât numele românesci sunt cu totul denaturate, așa că este măestrie a le mai cunoasce.

Contra maniei de a scrie numele străine în ortoragfia ungurească s'a născut în timpul din urmă o reacțiune, despre care încă nu putem dice, că va și cuceri ceva teren.

In diariul „Egyetértés“, numěrul dela 18/30 a lunei curgětoare, cunoscutul anteluptătoriu al partidei Kosuthiste. Hélfy Ignácz, publică o foiță sub numirea: **Șovinism limbistic**, în care condamnă direcțiunea impămêntenită de a scrie numele străine în ortografie ungurească, și nu fără cuvênt dice, că dacă „Boccaccio“, Chateaubriand“, „La Rochefoucauld“ se vor scrie: *Bokácsó*, *Sátóbrián* și *Lárosfukó* atunci nime nu va mai scí cine anume sunt sau au fost acesti oameni. De acest soiu de profanări noi am putea înșira cu sutele, o am și făcut aceasta, și fără resultatul dorit, căci maghiarisarea numelor de famlii și comune românesci nouě nu ni se pare a fi un lucru de caprițiu al unor diariști, ci un punct din programa cea mare, cu care trebue sě ne facem seama, căci pentru realisarea ei lucră toată suflarea ungurească, anume s'a constituit pre tutindenea in reuniuni, cărora le-a dat făimosul nume: reuniuni culturale.

Reacțiunea ce e drept e îndreptată contra acelora, cari falsifică cuvintele francese, numai pe aceia e supěrat domnul Hélfy, și ne spune cum a învěțat el limba francesă, pe timpul când cuvintele francese nu se scriau în ortografia ungurească.

Cumcă contra direcțiunei de a se maghiarisa toate lucrurile de pe globul Ungariei nu va lua posițiune nici acest apostol al purismului în limba ungurească, despre aceasta ne convinge însuși în citata foiță, unde scrie de încheere: „Se nu maghiarisăm ortografia limbelor străine, căci aceasta nu este chemarea noastră, și nici nu este în aceasta nici un patriotism. **Avem noi destule de maghiarisat aici la noi. Fie-ne destul atâta.**“

Așa închee d·l Hélfy.

Reacțiunea deci deocamdată nu ne privesce pe noi.

Se sperăm însě timpuri mai bune, mângăere avênd în consciința, că tot începutul este greu.

Revista politică.

Scirile, ce ne vin din Viena, anunță, că dietele provinciale din partea cealaltă a monarchiei noastre afară de cea din Austria inferioară, și-au început, activitatea. Până în 9 Ianuariu n. se crede, că parlamentul din Austria inferioară îsi va isprăví lucrările, tot așa și cele mai multe diete din țěrile de dincolo de Laita. Mai mult promit a rěmânea întrunite dietele din Boemia și Galiția, și se crede, că aceasta din urmă abia își va finí lucrările până la deschiderea „Reichsratului“, care e în perspectivă a se dechide în 24 Ianuariu n.

Cestiunea dilei este încă tot încurcată. Împěrtășirile de până acum vestesc, că nu s'a produs încă nici cea mai mică schimbare în situațiune. În timpul mai din urmă însě se observă o mișcare de tot favorabilă pentru mantinerea păcei și aceasta mișcare se atribue cu deosebire ca provenită chiar din partea capetelor încoronate.

Astfel în dilele trecute contele Petru Schuwaloff a avut o lungă audiență la împěratul Wilhelm al Germaniei, și aceasta se privesce de un semn favorabil, deoarece Petru Schuwaloff, fratele ambasadorului rus din Berlin, e recunoscut de un amic al păcei și de simbol al bunelor relațiuni dintre Germania și Rusia. Țarul Rusiei încă a primit în audiență pe generalul german Schweinitz, care e ambasador în Petersburg. Generalul Schweinitz a petrecut mai mult timp în Berlin și întorcêndu-se la Petersburg, se dice, că a predat țarului o scrisoare a împěratului german. Tot astfel vestitul diplomat engles lordul Churchill încă a călătorit în dilele trecute la Petersburg. Călătoria e adusă în combinare cu situațiunea esternă, și i se atribue o deosebită importanță. Lordul voesce sě studieze bine situațiunea, ca sě poată da direcțiune afacerilor engleze.

Vorbind de situațiunea politică diarul „Kreutz Ztg“ din Berlin ne surprinde cu un articol caracteristic în feliul lui. În Viena nu sciu apreția lucrurile, dice numita foaie. Deși vienesii sunt de părere, că cestiunea unui rěsboiu s'a aplanat, lucrul nu stă tocmai așa, pregătirile rusesci n'au încetat, ele se continuă ca și până acuma. Dela o casă de bani din Antverpen a primit acest jurnal scirea, că Rusia a încercat sě facă un împrumut de 700 milioane la un cunsorțiu franceso-belgico-holandez, dar a fost rěspinsă deoarece bărbații de finanță holandezi și belgieni, necunoscênd „politica cea încurcată“ a Rusiei n'au voit sě-i acoarde nici împrumuturi mai mici.

FOIȚA.

Fermecul Crăciunului.

(Din germanesce, după Rudolf Baumbach)

Soarele voia sě se tragă la odichnă. Se încerca însě sě mai aurească odată vêrfurile turnurilor și coperișelor, dar vědênd că adi zădarnică i ar fi truda, se ascunse repede după un nuor cenușiu. Stelele isolate se iviau la ferestrile lor, dar negura, ce venia de preste dealuri le nimicì pofta, deci 'și închiseră ferestrile și merseră sě se culce. Lucirea lor ar fi și fost superfluă, că dintr'odată fuseră aprinse mii de mii de luminări, de către oameni voioși, prin cari iluminară noaptea de Decembre. Crăciunul, timpul bucuriei, a venit, și o mulțime de îngeri nevěduți umblau fantastic pe stradele și ulicioarele cetății eterne, aducênd bucurie.

Dar și ființe cu carne și oase și cu obrajii roșii de frig tumultau stradele. Cele mai multe purtau câte un obiect învělit cu îngrijire, care mai târdiu, când va fi sub brădetele iluminat, va fi salutat cu strigăte de bucurie. Toți au grabă în seara asta. Nici o grupă de servitoare vorbărețe nu mai împedecă unda mergětorilor și dacă din întêmplare se întâlnesc doi cunoscuți, trec repede unul pe lângă altul, salutându-se în treacăt. Îndată va fi liniste pre strade, ușile prăvălielor se închid și ferestrile locuințelor se iluminează. Ici și colea se aude strigătul de bucurie al copiilor din interiorul caselor, și păditorii de noapte pășesc tropotind pe trotoarul stradelor.

Pe poarta unui bětrân patrician întră un om înalt, care poartă o pălărie lată și o manta lungă. Un pudel alb îl urmează. După ce ajunse în redicătura (catul) primă, deschise o ușă, pe a cărei firmă sta numele unui artist vestit, și preste câte-va secunde întrà în chilia de locuit iluminată palid de o lampă. Un mârtan sur, uriaș se ridică a lene de pe perina, ce era lângă cuptor și salutà pe stăpânul seu, torcându-i în giur și frecându-se de picioarele lui. Apoi complimentă în asemenea mod pe pudel și se aședà earăși pe perina sa. Pudelul și mârtanul se cunosceau de mult și trăiră la olaltă nu ca mâța cu canele, ci ca doi bravi cameradi, cari umblară în scoale la olaltă.

Omul depuse pălăria și mantaua și se apropià de fereastă În casa de preste drum flăcărau luminuțele pomului de Crăciun și umbra copiilor și a oamenilor celor mari se desemna pe perdeaua trasă. Lung privì omul la fereasta iluminată, apoi se înturnà dela ea, se sterse cu mâna la ochi și dise singur în sine: „Eu sunt singur.“

Pudelul ca și când ar fi voit a·i rěspunde, se apropie de el, îi adie mâna cea caldă cu nasul lui cel rece, dar stăpânul seu nu băgà de samă. „Eu sunt singur“, repetà el. Apoi se aședà pe un scaun și se gândì și resgândì.

Nu erau acele icoanele vesele, ce i se representau în singurătatea sa: o copilărie tristă, o junie plină de muncă obositoare, înșelări și amăgiri de toată natura. Onoarea și binele i·au fost în fine partea, dar în timp de lipsă s'au fost desvěțat a se bucura. Juneța i era trecută, pe pěrul lui întunecat se slobodia bruma tomnatică — și el era singur.

Cum sta el așa îngândurat, audì aproape de sine vorbele: „Cumetre, putem povestì o leacă? dl doarme.“

„Bucuros,“ rěsunà rěspunsul, începe tu.

„Acesta e cățelul și mârtanul meu“, își dise domnul, și eu visez. Adevěrat, că în noaptea de Crăciun capětă animalele darul vorbirei; aceasta am audit·o adese în tinerețele mele. Numai de nu m'a-și descepta, până voiu audí, ce au acestia de a·și împěrtășí.“

„Prietine mârtan,“ începu cățelul, „sci tu că de o leacă de vreme nu mi mai place de stăpânul? El me dă uitărei. Că nu m'o tuns astăvară, treacăducăse, i o ert, dar me doare grozav, că servițele mele nu le mai bagă în samă.

Tot aşa de caracteristic în espunerile ssle este şi „Nemzet,“ carele într'un articol, voind a rĕspunde la întrebarea: *pace sau resbel,* face următorele apreţieri: Pe basa unor informaţiuni sigure se poate afirma cu cea mai bună credinţă, că cei mai esperţi factori din armata germană vorbesc pentru inceperea resbelului, pentru ca sĕ se pună odată capĕt planurilor, ce le urmăresce Rusia. Aceşti factori importanţi nu vor sĕ scie şi nu se tem de vr'un atac din partea Franciei şi vorbesc ca siguri de succesul, ce-l vor avea în campania contra Rusiei. Se poate afirma, că de n'ar fi Bismarck cu cuvêntul seu hotăritor pentru pace, armata germană de mult ar fi pe câmpul de rĕsboiu bine înţeles, în unire cu a noastră şi cu armata italiană, luptând contra Rusiei şi a aliatului ei, dacă are vre-unul.

Incercările Spaniei d'a se ridica la rangul de mare putere n'au rĕmas fără resultat. Acest titlu l-a recunoscut mai întâiu Germania, Austria şi Englitera. Aceasta atitudine incă se aduce în legătură cu cestiunea ḑilei, voind adecă puterile, cari nisuesc pentru menţinerea păcii, a trage şi pe acest stat pe partea lor. Spania ş'a ridicat acum legaţiunile din Roma Viena, Berlin şi Londra la rangul de ambasade, şi manţine aceiaşi titulari, cari vor purta titlul de ambasadori. Englitera, Germania şi Austria nu vor schimba nici ele pe titularii vechilor legaţiuni la Madrid, cari vor fi transformate în o ambasadă.

In Belgradul Sêrbiei luptele dintre liberali şi radicali au devenit în timpul din urmă de tot vehemente. Partida radicală a silit pe ministrul de interne a-şi da demisiunea şi fiind-că o împăcare între aceste douĕ partide a fost imposibilă, ministrul preşedinte, Ristici, a predat în numele cabinetului regelui demisiunea; astfel dar Sêrbia ear pătimesce de o crisă ministerială. Regele a primit demisiunea, cu toate că după cum anunţă scirile oficioase, s'a străduit a aplana lucrurile, pentru ca sĕ nu fie silită scupcina a se disolva mai înainte de ce s'ar fi votat bugetul şi împrumuturile.

După telegramele sosite din Sofia, în 29 Dec. n. s'a închis sobrania prin principele Ferdinand cu aceeaşi ceremonie, cu care ea a fost deschisă. In cuvêntul de închidere se esprimă mulţumita principelui pentru zelul desvoltat de membrii sobraniei, cari sciu apĕra independenţa şi drepturile Bulgariei. Principele atât la întrare, cât şi când a părăsit adunarea, a fost întimpinat de frenetice şi nesfêrşite urări.

Cântul în învĕţămêntul educativ. *)

Publicăm acest tractat al dlui profesor gimnasial din Năsĕud Gregoriu Pletos, după revista „George Lazar,“ cu atât mai vêrtos, că cu aceasta temă ne-am ocupat şi noi în vr'o doi Nri.

De un timp încoace sunt foarte dese bănuelile, cumcă învĕţămêntul actual şi scoala de astăḑi, nu corespund asceptărilor, cari se cer de la ele. Aceste bănueli se ridică mai cu seamă asupra alor douĕ categorii de scoale: asupra scoalei populare elementare şi asupra scoalelor secundare. Ele provin parte de la oameni, cari se ţin a fi competenţi, parte de la necompetenţi. — Cei dintâiu, crescuţi în ideile trecutului mai fericit, — pe când din lipsa de cărturari, cu puţină carte puteau ajunge, ca sĕ trăească în tignă după condeiul şi învĕţătura lor — şi necunoscĕtori de adevĕrata problemă a acestor douĕ categorii de scole, nu află destulă pornire practică în învĕţămêntul de astăḑi. Cei de al doilea — şi aceasta este masa poporului necărturariu, nu află destulă mulţămire pentru jertfele întru susţinerea scoalei şi îngrigirea pentru crescerea copiilor lor. Înţeleg, că nu sunt aduşi de către copii lor cărturari în posiţie ca sĕ nu le pară rĕu, că i poartă la scoală. Şi toate acestea le atribuesc scoalei.

Dar în parte, cel puţin, ceşti din urmă pot sĕ aibă dreptate. Căci dacă un băiat, care a urmat dela 6—12 ani cursul într'o scoală primară şi încă doi ani în scoala de repeţire; mai adauge apoi cursul pentru adulţi, totuşi părăsind scoala, după un an ori doi nu este în stare a-şi iscălí numele, a ceti o citaţie, a face un calcul simplu, a cânta un glas în biserică, ori a cetí din apostol ori cazanie, — pentru acela timpul de scoală este timp perdut, şi scoala actuală poartă la aceasta, vină parţială.

Vina aceasta provine de acolo, căci învĕţătorimea pune prea mare pond pe partea teoretică a învĕţămêntului, şi din causa comodităţi, perde din vedere, că scoalele aceste sunt institute de educaţiune, perde din vedere, că problema învĕţămêntului educativ este desceptarea interesului multilateral; perde din vedere mai departe postulatul pedagogic, că „desceptarea şi desvoltarea acestui interes trebue sĕ fie astfel întocmite, încât interesul sĕ devină aplicabil în pracsă şi motiv pentru nisuinţele din vieaţă.

A ajuta din o parte acestor neajunsuri, cred eu, că a fost intenţiunea despărţămêntului local din „Reuniunea mariană,“ când a luat conclusul a inactiva pentru acum un curs supletoriu asupra unui obiect, care singur are cea mai pronunciată pornire practică, „cântul.“ Şi a fost un pas foarte prudent din partea autorităţii superioare scolare, că nu a zădărnicit această nisuinţă. Neajunsurile se vor ajuta, când în predarea acestui obiect se va ajunge la o uniformitate oare-care între învĕţătorii noştrii şi se va stabili un metod raţional pentru predarea lui. A stabili această uniformitate este menit cursul present. Referatul asupra părţii teoretice, mi s'a încredinţat mie. Măgulit de această încredere, ve rog sĕ studiem împreună:

1. Care este posiţia cântului între obiectele învĕţămêntului educativ?
2. De ce însemnătate pedagogică este?
3. Care este procedura metodică pentru predarea lui?

I.

Pedagogia scientifică în partea sa didactică face deosebire între învĕţămêntul educativ şi cel special, şi pe cel dintâiu îl face problemă a scoalelor de educaţiune, ear pe al doilea al scoalelor speciali. Problema celui dintâiu este a procura o cultură generală, a celui de al doilea o cultură specială. Şi această problemă, scoalele de educaţiune o resolvă prin aceea, că nu se mărginesc numai la un fel de cunoscinţe ori desterităţi, dândule astfel oare-care preferinţă în contul altora, ci au în vedere pe întreg omul după toate trebuinţele şi după toate referinţele lui. Ca resultat al acestei lucrări, nu se cere a arăta altceva, decât numai un interes multilateral, care sĕ devină motiv pentru voinţă şi lucrări. Şi ce este acel interes?

Cuvêntul interes are mai multe înţelesuri, şi acestea provin de la terenul de întrebuinţare a noţiunei. În sens pedagogic, această noţiune este dintre cele mai nouă, de oare-ce ea a întrat pe arena educaţiunei deodată cu acel sistem pedagogic, care basează pe realitatea acelei fiinţe asupra cărei se estinde educaţiunea, anume are în vedere laturea psichică şi etică a omului.

Aşa şi cu privire la învĕţămênt este o cerinţă neapărată, ca instrucţiunea sĕ fie interesantă. Această notă însĕ privesce numai uşurătatea apropierei materialului din partea elevului şi interesul este numai receptiv. Interesul pedagogic educativ însĕ merge mai departe, căci deoparte caută nu numai a ţiné capitalul de cunoscinţe câştigate, dar şi a-l înmulţí prin aceea, că caută a le aduce la valoare, a le îmbogăţí după mĕsura înrudirei şi necsului dintre ele. Este deci „aceea stare sufletească a unei persoane, în puterea căreia aceasta nu numai are plăcere în ocupaţiunea cu un obiect oare-care, dară este şi stimulată a se ocupa şi mai departe cu dênsul în mod independent.“

Atributele cardinali a le acestui feliu de interes sunt: că el sĕ fie nemijlocit şi multilateral. Interesul nemijlocit lucră numai din aplicarea curată pentru obiect şi îşi află mulţămirea în însĕşi această ocasiune. În interesul multilateral va afla elevul scut puternic contra diverselor pofte, pasiuni şi rătăciri, cari provin din neocupaţiune.

Dar se scie, sau de nu, esperienţa noastră învĕţătorească ne spune, că elevul nu întră în scoală fără de oarecari cunoscinţe. Şi de unde le are aceste? Douĕ sunt numai isvoarele: „esperienţa elevului“ şi „societatea.“ Din aceste douĕ isvoară îşi trage elevul toată bogăţia şi tot cercul cunoscinţelor sale. Învĕţămêntul are numai a se pune pe acest punct de vedere, acesta a-l modifica după cerinţele pedagogice şi al îmbogăţì. Dar şi învĕţămêntul tot numai din aceste douĕ isvoare îşi va lua materialul seu. Acest material de învĕţamênt se poate reduce la douĕ grupe: „cunoscinţe“ şi „desterităţi,“ şi în considerarea acestora va nisuí a resolva problema educaţiunei, conducênd spre idealul perfecţiunei.

Acest ideal al perfecţiunei se compune din trei elemente: adevĕr, bun şi frumos. Vor fi dar a se produce, fie pe cale mijlocită ori nemijlocită în elev atari stări, pe care le pretinde scopul educaţiunei. Anume: luminarea minţii pentru cunoascerea adevĕrului, prin deşteptarea interesului empiric şi speculativ; determinarea şi cultivarea voinţii pentru lucrarea bunului prin deşteptarea interesului etic, simpatetic şi religios; şi cultivarea simţĕmêntului pentru gustarea frumosului prin deşteptarea şi promovarea interesului estetic.

Ca resultat al lucrării celei din urmă se înseamnă aşa numita cultură estetică. Conţinutul culturii estetice se compune din toate acelea lucrări, cari desvoaltă în elevi simţemêntul spre ideile măreţe ale frumosului, însoţite de nisuinţa de a descoperí aceea şi în forme esterne atât prin fapte cât şi prin cuvinte.

Cultura estetică este întregirea culturii morale şi intelectuale şi ea se procură mai cu seamă prin aşa numitele desterităţi. Terenul seu este cu preferinţă grupa artelor. Un obiceiu vechiu deosebesce trei grupe de arte: plastice, tonice şi mimico-chinetice sau de mişcare. Toate artele se consideră ca aplicarea practică a acelor grupe de obiecte de învĕţămênt, cari se numesc desterităţi şi cari sunt caligrafia, desemnul, gimnastica, musica şi cântul. Dar tot acestea sunt şi mijloacele educative ale culturei estetice.

Eată dar posiţia cântului între obiectele învĕţămêntului educativ. El complectează din sfera artelor tonice cultura estetică, îi dă o formă înălţătoare, idealisează pe om din pulberea trebuinţelor ḑilnice.

Pentru legătura, ce o are cu celelalte obiecte, cântului îi compete un loc însemnat în organismul instrucţiunei, şi fără de el aceasta ar fi defectuoasă. Acest defect s'au încercat planurile normali a-l delătura prin întroducerea lui alăturea cu celelalte obiecte de învĕţămênt.

(Va urma.)

---

*) Discurs introductiv, rostit la cursul supletoriu de cânt, ţinut cu învĕţătorii „Reuniunii Mariane“ din districtul Năsăud în Transilvania de G. P.

Varietăţi.

* (Aniversare). M. S. Regina României, renumita „Carmen Sylva,“ ş'a serbat în 17/29 Decembre a. c. a 44 aniversare a nascerei Sale.

* Ministrul preşedinte d l Tisza, după cum se anunţă din Pesta, va călătorí la Viena, unde va petrece vr'o trei ḑile, după cum s'a obicinuit şi până acum pe la anul nou.

„Da“, rĕspunse mârtanul, „el nu mai e cel de odată. Gândesce-te numai, eri a uitat cu totul de a-mi da dejunul În fine, la bĕtrâneţele mele voiu fi silit a şorecí. Aceasta ar fi trist.“

„Sci ce, cumetre,“ ḑise căţelul, „ce ar fi mai bun pentru noi şi pentru el? Dacă ne am căpăta noi o doamnă în casă, care se ţină dreptate şi ordine.“

„Au!“ ḑise mârtanul,“ aceasta este o afacere, care cere gândire. Prietinii, care şi i-au câstigat stăpânul încă de când era calfă, nu vor fi binevĕḑuţi de stăpâna. Amêndoi am trecut de ameaḑă ḑi spre seară. Dacă tinera stăpână ni ar da pe uşă afară, ce ar fi atunci cumetre?“

„Eu sciu una, care de bună samă aşa ceva nu ar face,“ ḑise căţelul, „şi tu încă o cunosci.“

Mârtanul priví cu atenţiune la o iconiţă de pe părete. Era un cap de damă cu nescari ochi intunecaţi, copilăresci. „Despre aceasta gândesci doară?

„Da, ḑise căţelul, aceasta ar fi doamnă de noi. Mie mi a căḑut foarte dragă, sciu eu de ce, şi ţie încă nu ţi e urită, căci eu am vĕḑut cu ochii mei, cum ţi-a dat un tănieraş plin de lapte, când pândiai sĕ prinḑi vrabii în fereastra ei. Apoi domnul nostru . . . .

„Îi place de el, ḑise mârtanul, aceasta o sciu eu. Căci când stă ea în fereastă de coase, şi stăpânul merge preste drum, atunci ea îşi încovoaie grumaḑii cei albi şi frumoşi, îl petrece cu privirea şi roşesce toată, şi când roşesce omul“ . .

„Sciu prea bine“, întrerupse căţelul pe mârtan, „aceasta o sciu. Noi ambii suntem aşa dară înţeleşi şi aceasta este lucrul de căpetenie, ea trebue se fie stăpâna noastră.“

„Şi domnul?“ întrebă mârtanul dubiu.

„El va afla de hotărirea noastră,“ rĕspunse căţălul categorice. „Dar tăcere! se mişcă, se deşteaptă.

Somnorosul se redică în picioare şi aruncă o privire despreţuitoare preste concăsenii sei. Dar ei zăceau — după cum se părea — cufundaţi în visuri line încolăciţi ca melcii pe perinuţele lor şi nu se mişcau. Şi bărbatul prinse a se preumbla în sus şi jos prin chilie, cu mânile la spate, ca omul, care are a-şi trage bine seama cu sine, despre un lucru ponderos.

Se lăsăm pe acestia ací se urcăm treptele până unde ne vor conduce, şi ele ne conduc până sub coperiş, unde în cămeri înguste pausează oameni miseri obosiţi de munca ḑilei. În una din acestea chilii micuţe în cea mai curăţică şi mai cu şedere din toate aflăm douĕ femei, o bĕtrână şi o tineră. Pe o masă înaintea lor stau douĕ castroale din cari eşiau încă abur şi un colac început. Fata avea un obraz fin, palid şi doi ochi mari, negrii, cari priviau în lume melancolic câte odată, ear altă dată voios. Fata era o cusătoreasă, bĕtrâna o spălĕtoreasă şi mătuşa celei tinere totodată. Bĕtrâna venise de acasă, din suburbii, până ací, spre a primí donurile de Crăciun, ce i le procurase nepoată-sa: câţi-va punţi de zahar şi cafea şi un spencel de lână moale sură, care l chiar pipăia bĕtrâna cu multă bucurie. Colacul de pe masă scădea vĕḑênd cu ochii, căci mătuşa mânca din el, de gândeai că de trei ḑile n'a mai mâncat, şi ce nu mai putù mânca, lăsà sĕ îl pacheteze cusătoreasa într'o hârtie, se şi-l ducă acasă.

„Copilă“ ḑise bĕtrâna, gătindu-se de cale „tu ai lucra foarte înţelepţesce, dacă aḑi te ai culca de timpuriu, căci în noaptea asta sfântă se întêmplă lucruri deosebite, şi tu esti numai singură Nu cum va 'ţi e frică?

Fata clătină din cap riḑênd. „Ce fel de lucruri deosebite, mătuşă?

„Ai trecut vre-o dată în noaptea de Crăciun pre lângă vre o biserică? întrebá spălătoreasa.

„Nu?“ O când ai scí! Nu voiu se te spariu. O fată fecioară poate afla în noaptea asta după cine s'a mărita; dar aceasta este o istorie periculoasă.

Copila era atentă. Apoi întrebă: Şi ce trebue sĕ facă?

(Va urma).

* Ministrul de culte şi instrucţiune publică, luând în considerare desele plângeri ale ínvĕţătorilor cu privire la plătirea neregulată a lefelor, a adresat o notă oficiilor comitatense, ca sĕ îngrijască de plătirea regulată a lefelor invĕţătoresci.

* Invitare la concertul ce se va arangia de tinerii diletanţi din Dobra la 7 Ianuariu st. n. 1888 în sala hotelului „La husariu“ cu programul următoriu:

1. „*Cavatina*“ din opera „Kunok“ de Weber, esecutat de cuartetul instrumental.

2. „*La paloma*“ şi „*Medele ruck*“ de Weiss, duet pentru flaută şi violină.

3. „*Ziua a apus*“ de A. Pfeil, esecutat de cuartetul vocal.

4. „*Adagio*“ de Beethoven, esecutat de cuartetul instrumental.

5. „*Fantasie*“ „*Espagnola*“ în timp de wals de E. M. solo pentru violină.

6. „*Andante*“ de Beethoven, esecutat de cuartetul instrumental.

7. „*Nor de vijelie*“ de cavadia, solo de bariton.

8. „*Doi ochi*“ de Gr. Ventura, duet pentru flaută şi violină.

9. „*Bucurii nevinovate*“ de Spohn, esecutat de cuartetul vocal.

10. „*Hora Sinaiei*“ de Gr. Ventura, esecutat de cuartetul instrumental.

Inceputul la 7½ oare seara. Entrée á persoană locul I. 60 cr., locul II. 40 cr, parter 20 cr. pentru copii preturile [illegible]

[illegible] (Monumentul lui Radetzky.) Sub presidiul Alteţei Sale archiducelui Albrecht comitetul esecutiv pentru ridicarea unei statue fostului mareşal Radetzky a ţinut şedinţă, la care s'a luat în desbatere forma şi mărimea statuei precum şi locul, unde are sĕ fie aşeḑat, în Viena. Fondul destinat pentru ridicarea acestei statue se urcă la suma de 223,304 fl. cu precente cu tot. După cum se vorbesce statua aceasta va fi foarte imposantă.

* (Comisiunea esaminătoare pentru farmacisti.) Ministrul ung. de culte şi instrucţiune publică a denumit pentru durata de trei ani, adecă din 1 Ianuariu 1888 până la finea anului 1890, de membrii în comisiunea esaminătoare pentru asistenţii de farmacii din partea universităţii din Cluş pe profesorii: Dr. Rudolf Fabiny şi Dr. Árpád Bokai; ca representanţi ai societăţii farm. rurale ungare pe farmacistii: Dr. George Hintz şi Ioan Wolf; agenda presidenţială s'a încreḑut Dr-lui R. Fabiny. Elevii farmacisti, cari ş'au făcut anii de pracsă şi vor sĕ depună esamen, au a-şi înainta cererile Dr-lui R. Fabiny.

* Din Reşinari ni se scrie: Un băiat de trei ani, durmind în pat, a fost încungiurat de flacări, aprinḑindu se paele şi rufele din pat, care se afla în nemijlocita apropiere a caminului. Aflându se băiatul singur în chilie, a fost pârlit cu totul, murind în cele mai cumplite dureri. La sosirea mamei sale în chilie, a fost luat şi tăvălit în zăpadă — dar înzadar.

Strigătele desperate ale mamei, a alarmat vecinii, cari au mai avut timp, sĕ arunce rufele arḑinde afară — scăpând casa de incendiu. Desperaţiunea în familie e mare. După înfăţişare se pare că mama nenorocitului băiat a şi nebunit.

Întêmplarea s'a petrecut Duminecă, la oarele 9 pe când se aflau oamenii în biserică, şi întêmplndu-se casul numit în o casă din apropierea bisericei, se poate închipuí surprinderea şi tumultul oamenilor.

* In urma contractului de delimitare, care a întrat în valoare între monarchia noastră şi România, la graniţele din spre Bucovina a cedat România Austriei 12, ear Austria României 1101 de hectare; la graniţa română-ungară a cedat România Ungariei 817; ear Ungaria României 8529 de hectare. România a perdut aşadară prin noul contract 829 de hectare, a câştigat însĕ 9630 de hectare.

* (Părerea unui diplomat cn privire la tronul principelui bulgar.) Intrebat fiind un diplomat din Viena despre mersul lucrurilor în Petersburg şi Sofia, a rĕspuns următoarele: Prinţul Ferdinand este foarte iubit de bulgari, încât nu cred ca el în faţa diferinţelor dintre Austria şi Rusia, sĕ se hotărească de a abḑice. Întêmplându-se se abḑică situaţia, ḑice respectivul diplomat, de loc nu se va schimba, ci din contră se va agrava. O abḑicere a principelui bulgar necalculată, fără consultarea puterilor interesate, dă nascere la dificultăţi foarte grave. Căci devenind tronul bulgar vacant se poate întêmpla mai întâiu o miscare în favoarea principelui Ferdinand, care e iubit de bulgari, al doilea o revoluţiune, care va corespunde intenţiuni Rusiei de a face linisce în Bulgaria. Amestecarea Rusiei va avea de urmare intervenirea Austriei şi a Sêrbiei, căci nu trebue se uităm, că Austria are principiul, că Bulgaria a fost declarată independentă. Rusia din contră susţine, că dacă acest principat e independent, apoi trebue se domnească acolo anarchia şi violenţa. Şi una şi alta au drept, ḑice acel diplomat.

* (Timpul.) Câteva ḑile a nins din grosul, acum domnesce un ger mare. Luni dimineaţa termometrul Reaumur arăta 24 grade sub zero. In multe părţi comunicaţiunea a fost întreruptă sau de tot anevoioasă din causa troenelor de zăpadă.

* (Teatrele unguresci.) Comisiunea financiară a votat pe seama „teatrului naţional“ din Budapesta o subvenţiune de 91,000 fl.; ear pentru operă 210,000 fl. Aceste sume însĕ se crede, că nu ajung şi intendantul ş'a dat demisiunea. Guvernul a aflat cu cale a da opera în chirie.

* (Bibliografic.) „George Lazar“ revistă pentru educaţiune şi instrucţiune; apare în Bĕrlad an. I. Nr 9 e de următorul cuprins: „Scoala privită prin prisma socială“ (urmare şi fine.) „O pagină din istoria învĕţămêntului.“ — „Scoala repetitoare de Dumінecă şi sĕrbători la românii din Austro-Ungaria.“ — „Cântul în invĕţĕmêntul educativ.“ — „Cântece poporane de pe valea Someşului.“ — „Buletin pedagogic“ — „Bibliografie.“

„Meseriaşul rom.“, foaie pentru invĕţătură şi petrecere, întocmită pentru meseriaşi şi toţi iubitorii de meserii. Nr. 24 are următoriul sumariu: „Cătră cetitori.“ — „Câte-va noţiuni despre industrie şi însemnătatea ei.“ — „Foiţa meseriaşului român“. — „Felurite pentru meseriaşi.“ — Multe şi mĕrunte.“ „Diverse“. — „Glume.“ — „Têrgurile dela 16—31 Decembre.“

— „Gazeta Săteanului“ va mai apăré sau nu, de la 5 Februarie, 1888? Acestei întrebări rĕspundem, că depinde dela cetitorii „Gazetei săteanului“.

Acești cetitori sunt chiar rugaţi a decide, dacă trebue sĕ urmăm înainte, sau sĕ încetăm această publicaţiune, începută de 4 ani şi continuată cu atâta regularitate..... ori-cari au fost împregiurările şi nenorocirile....

Toţi, cari au urmat această Gazetă şciu, dacă am înbunătăţit sau nu — treptat — această revistă pentru toţi, lesne dar 'şi pot închipuí cât de dureros e pentru noi a ne despărţí de această publicaţiune.

E însĕ, peste puterele noastre materiale d'a mai duce înainte, cu actualul numĕr de abonaţi, cari 'şi plătesc abonamentul, cheltuelile, ce reclamă o asemenea publicaţiune ilustrată de cunoscinţe trebuincioase fie-căruia; deoarece aceste cheltueli covîrşesc cu mai multe mii de lei suma abonamentelor incasate pân'acum în fie-care an.

Pentru ca „Gazeta Săteanului“ sĕ-şi peardă independenţa sa,, sĕ fie subvenţionată de vr'un partid politic, sau sĕ o scoatem mai puţin îmbunătăţită, sau cu un abonament mărit, care sĕ nu-o mai pue la îndemâna tuturor claselor noastre, nu vom putea nici odată face şi mai bine preferăm d'a înceta d'a o scoate, de cât sĕ înjosim ceea-ce noi socotim ca o operă începută şi continuată cu demnitate.

Sĕ disparămaicurênd decâtsĕdecadă, dacă nu e cu putinţă în această ţară sĕ se poată susţiné prin ea însăşi o asemenea publicaţiune!

Şi dacă se va găsí cine va, care sĕ regrete „Gazeta Săteanului“, sĕ scie, că ea n'a încetat din pricina lenei sau nemerniciei noastre, ci numai din causa lipsei oamenilor de inimă şi de caracter din această ţară, nedestoinici d'a încuraja o foaie cinstită, care are o altă menire de cât politica de căpĕtuealǎ.

Pofteascǎ fie-cine la redacţie şi sĕ se încredinţeze cu proprii ochi, dacă noi ne-am sacrificat sau nu afacerile, timpul, odihna, sănătatea şi banii.

Am dus-o cu cele mai mari sacrificii şi privaţiuni, timp de 4 ani şi vaḑĕ-se de ne-am dat îndărăt de la linia noastră de purtare şi dacă am întârḑiat cu o ḑi cel puţin d'a o scoate..... ori cari ar fi fost împregiurările.

Suntem hotărâţi a face, cu drag, ori-ce sacrificii a intereselor, odihnei şi timpului nostru; nu putem însĕ a cheltuí atâţea bani.

D'aceea vom înceta, cu convingerea că — în halul, în care a ajuns, aḑi, caracterile — nu mai e nimic cu putinţă d'a face în această ţară de bun, trebuincios obştei şi nepărtinitor.

La 20 Ianuariu, 1888, va eşí ultimul numĕr *de adio* al „Gazetei Săteanului“, şi la 5 Ianuariu 1888 penultimul.

Direcţiunea „Gazetei Săteanului“.

Mulţămită publică.

Societatea de lectură „Andreiu Şaguna,“ aduce şi pe calea aceasta, cele mai călduroase mulţămiri tuturor acelora, cari cu ocasiunea şedinţii sale publice, ţinută la 29 Novembre st. v. au binevoit a contribuí prin oferte marinimoase la înmulţirea averei ei.

Seara la cassă au contribuit următorii domni:

Ilustritatea Sa Nicolau Popea, archimandrit şi vicariu archiepiscopesc, 5 fl.; Dr. Ilarion Puşcariu, archim. 3 fl.; Dem. Comşa, prof. sem. 2 fl. şi cinci opuri în preţ de 10 fl.; Dr. P. Cioran 2 fl.; Petraşcu, căpitan 1 fl.; Dna Henzel 2 fl.; Dr. Balint 1 fl; I. Petric, ppresbiter 2 fl.; A. Cassan, vice-colonel 2 fl.; Dr. Pop, medic 2 fl.; N. Henţu 2 fl.; P. Cosma, dir. la „Albina“ 2 fl.; Dr. Crişan, prof. sem. 2 fl.; d-şoara Elena Petraşcu 1 fl.; d-şoara Hareti Sotir 1 fl.; Dr. R. Roşca, red. la „Telegraful Român“ 1 fl.; I. Slavici, dir. la „Tribuna“ 4 fl.; I. Popescu, prof. sem. 2 fl.; N. Cristea, ases. cons. 2 fl.; Nic. Frateşiu, protosincel 2 fl.; P. Dunca 3 fl.; M. Voilean, aseş. cons. 1 fl.; I. de Preda 3 fl.; P. Roşca, jude regesc 2 fl.; I. Hannia, dir sem. 2 fl.; Z. Boiu, ases. cons. 1 fl.; Iacob Bologa, cons. aulic. 2 fl.; Dr. D. P. Barcian, prof. sem. 2 fl.; I. Keil 5 fl.; Gligor Mateiu 2 fl.; D-na Alecsandrina Mateiu 1 fl; S. Barcian 1 fl.; I. Popa adv. 2 fl.; Dna Moga 3 fl.; Servian P. Barcian 1 fl. 50 cr.; G. Dima, prof. sem. 1 fl.; I. Nemeş, adv. 2 fl.; Cornel Tobiaş, 1 fl.; Dr. A. Brote, dir. la „Transilvania“ 2 fl.; E. Brote 2 fl.; D. Cunţan 2 fl.; S. Popescu, ppresbiter 3 fl.; G. Bobeş, paroch 2 fl.; P. Simtion, paroch 1 fl.; S. Medean 1 fl.; Macsim, jude în pens. 1 fl.; P. Ciora 1 fl.; Lupean 1 fl.; Isaia Popa, paroch în Ocna 1 fl.; Dna Popa Radu 40 cr.; D. Creţu 1 fl.; I. Popovici, dir. la scoala reuniunii femeilor române 1 fl.; I. Ghibu, prof. sem. 1 fl.; dna Bordea 20 cr.; d-şoara Stologean 2 fl.; Romul Mircea, înv. în Sĕlişte 1 fl.; P. Pipoş 1 fl.; D. Lăpădat, înv. în Sĕlişte 1 fl.; Toma Doican 1 fl.; V. Groza 50 cr.; Adrian Furca 1 fl.; A. P. 1 fl.; d-şoara Măcelariu din Mercurea 50 cr.

Prin postă au incurs oferte dela următorii domni:

Galacteon Şagău, ppresbiter 3 fl.; N. Todoran, ppresbiter 2 fl.; I. de Lemeny 2 fl.; T. Bârsan, paroch în Dêrste 1 fl.; George Şandor, proprietar în Cuieşd 2 fl.; M. Gomboş, primar în Vidra-superioară 1 fl.; Iosif Gomboş înv. în Vidra-superioară 1 fl.; V. Opriş 1 fl.; Florian Rusan, cleric absolut 1 fl.; I. Frâncu, înv. în Alba-Iulia 1 fl.

Din venitul total de 122 fl. 10 cr., subtragêndu-se spesele de 43 fl. 45 cr. resultă un venit curat de 78 fl. 65 cr., şi cinci opuri.

Tot cu această ocasiune, ne ţinem de datorinţă a aduce mare mulţămită dlui prof. sem. G. Dima, care ca în toţi anii, aşa şi acum a binevoit a instrua şi dirigia corul societăţii, care a esecutat piesele din programa şedinţii publice.

Sibiiu, în 19 Decembre, 1887.

Pentru comitetul arangiator.

Ioan Teculescu,
preşedinte.

Demetriu Goia,
secretar.

Loc deschis.*)

Verd, în 12 Decembre, 1887.

Stimate dle redactor! La corespondinţa mea din Nrii 114 şi 115 ai „Telegrafului român“ a apărut de nou un lung rĕspuns al părintelui pricina din Chirper, prin carele 'şi arată negenat colţii veninoşi contra mea, însĕ nu mi este teamă de veninul lui, căci sunt pancerat contra dênsului cu cămaşa adevĕrului, aşa dară te rog Dle redactor a da loc şi acestui rĕspuns în coloanele ḑiariului „Telegraful român“ spre lămurirea adevĕrului şi informarea esacta a onoratului puclic cetitoriu.

Eu ce am scris păn acum în public am dovedit şi sunt gata a dovedí ori când mi se va cere, dta însĕ dle corespondent n'ai dovedit nimica, fără prin frase goale susţii un neadevĕr, după cum ţi-am mai spus, demn numai de dta şi consorţii Dtale. Eu am dovedit, că protopresbiterul nostru nu corespunde chemărei sale, deşi dta te încerci sĕ-l împănezi şi cu mai multe flori, pecât cere raţiunea omenească. Ca sĕ trec însĕ în special la corespondinţa dtale, ḑic, că ai tot dreptul, că n'am rĕspuns imediat la atacurile dtale deşi o putem face aceasta, n'am rĕspuns,că nu sunt atât de sanguinic şi rĕutacios ca dta, n'am rĕspuns, căci nu m'a alterat de loc ficţiunile dtale precum ai presupus dta, şi pe cum vĕd, că te a mai scos din fire rĕspunsul meu, ceea-ce dovedesci prin terminii dtale potriviţi numai pentru preotul din Chirper şi nu altul.

Referitoriu la aserţiunile dtale dle G. că la-şi apărarea altor persoane pe sama lor, 'ţi ḑic, că ţi-o venit cam târḑiu mintea în ogaşie, căci aceasta trebuia din capul locului sĕ o faci şi atunci te asigur, că bietul nostru protopop scapă netras impins prin foile noastre publice. Ce am scris păn' acum în public susţin şi acuma dela *α* până la *ω*.

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă. Red.

Curios om mai esci părinte corespondent, cum te scii lăuda, că te ai interesat prea mult de înaintarea învĕţământului, însĕ părinte! dta uiţi, că prin depunerea dascălului dtale, şi punerea dtale în acest post, încă n'ai dovedit, că ai fi şi putut face ceva mai mult ca dascălul dtale cu ucinaşele sale, cine scie fire-ai fi fost capace a preda şi ucinaşele? ai vênat însĕ, te ai interesat prea mult nu de înaintarea învĕţământului, ci de punga dtale, ţi-o ḑic eu, căci dacă stă cea-ce ḑici, dta în loc de a te încerca pe calea apucată, ca sĕ l delăturezi din postul seu avut vre-o 20 de ani, i-ai fi dat mâna de ajutor în scoala dtale nu împroscându-l cu cuvinte de „bou, măgariu", etc. cari cuvinte au servit şi servesc spre lauda dtale. Me mir, că nu negi şi aceasta, că dta ai stăruit pe lângă fostul administrator protopopesc, că învĕţătoriul dtale sĕ fie delăturat din postul seu în favoarea dtale, cea-ce fostul administrator sedus de neadevĕrurile dtale, era pe aci sĕ o şi facă, dacă sêrmanul de învĕţătoriu nu-şi afla între hârtiile sale documentele sale, decretul seu învĕţătoresc pe basa căruia apărându-şi postul cu dreptate a fost întărit de nou la postul seu învĕţătoresc din partea Preavenerabilului Consistor, de aci se vede limpede, că fostul administrator în sensul legii a lucrat, ca învĕţătoriul dtale sau sĕ-şi dovedească cualificaţiunea sa prin decretul de denumire sau sĕ depună esamenul de cualificaţiune; învĕţătoriul dtale a dovedit cualificaţiunea sa prin decretul seu, în urma căreia Consistoriul l'a întărit în postul seu, şi dta te-ai mâniat foc pe administratorul dtale şi mânios vei remâné până la moarte ţi, cea-ce ţi sta în dreptul dtale. Dacă administratorul de atuncia, care după aserţiunile dtale 'ţi era contrar, nu l'a depus pe învĕţătoriul dtale, de ce nu-l depune acum protopopul actual, intimul dtale!

Calumniez acuma pe dascălul dtale, că nu scie nici cetí fără singur ucinaşele, în furia dtale uiţi însĕ de corespondinţa dtale primă din Nrul 60 al Telegrefului român, unde lăudând pe actualul protopresbiter susţii sus şi tare, că esamenile ţinute în anul acesta cu elevii scoalelor noastre din tract a fost preste aşteptare bune, încât a pus în uimire pe străini, poate te vei încerca sĕ ḑici, că din alte comune, nu din comuna dtale, eu însĕ 'ţi dovedesc, că dta n'ai fost la nice un esamen, fară la cel din scoala dtale şi din Săsăuş, unde a fost învĕţătoriu fiul dascălului dtale, aşadară lauda dtale de atuncia sau a fost o minciună, sau dreptă fiind, s'a referit la dascălul dtale cu ucinaşele sale.

Cumcă eu ca defensor matrimonial am luat sub diferite pretests până la 100 fl. pentru un proces divorţial, nu este drept, am luat până la 85 fl. dintre cari am solvit tacse în suma de vre-o 70 fl. sciu şi unde tai dta, căci cel ce ţ'a dat informaţiunea, a dat sfaturi oneste? şi clienţilor mei de atuncia a me acusa la Preavenerabilul Consistor; eu pentru acestea sume am şi lucrat însĕ clientul dtale ia sume îndoit mai mari şi nu lucră nimica, bunăoara dela Ana Barb legiuita soţie a lui Nicolae Breazu din Bârghiş, carea este părăsită de bărbatul ei, dela care a luat 15 fl. tacsa de edict şi remuneraţiunea sa, căreia în urma deselor ursorii verbalminte făcute la acest şef propagatoriu de moralitate, ia ḑis franc, mergi acasă şi trăeşce liniştită cu soţul teu ilegal concubinul teu Nicolae Dujleac, căci plata rĕscumpărărei sufletului teu din purgatoriu ai solvit-o şi din parte-mi vei avea pace vecinică, eată aşa onorat public cetitor, se risipesc concubinaţii prin protopresbiterul nostru. Dta dle corespondent 'mi iai în nume de rĕu şi me numesci omul geşeftului, căci scriu privaţilor asupriţi gravamine pe la Preavenerabilul Consistor, nu scii însĕ, ca acest epitet se cuvinne domnilor-voastre în prima linie dtale, căci dta scrii pe plată şefului dtale, ear în linia a 2 a şefului dtale, căci dênsul a scris contra mea acţiuni la Preavenerabilul Consistor lui Iosif Clonţ din Şulumberg pentru car de fên şi parale grase şi altora tot asemenea, seducênd pe fostii mei clienţi, şi eu veḑindu-le toate, dta ai cutezanţa a me infera pe mine de omul geşeftului, ear nu pe geşeftariul adevĕrat; eu am scris plângeri ale celor asupriţi de dvoastră, şi şi aceasta după ce am vĕḑut, că dvoastră aţi început, ear dvoastră a-ţi scris şi a-ţi îndemnat la pâri pe oameni pacinici, eu am scris neadevĕruri. ear dvoastră ficţiuni şi neadevĕruri.

(Va urma)

Loterie

Sâmbătă în 31 Decembre 1887.

Buda: 65 15 7 28 53

6119/1887 számhoz polg. [1762] 1—3

Hirdetmény.

A bürkösi tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **1888 január 23-án d. e. 9 órára** tüzöm ki, Bürkösre a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 deczember 23-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,

5938 szám 1887 polg. [1761] 2 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekemezői birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemezö községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott ülésébŏl.

Nagy Lajos, elnök. **Zahariás Ede,** jegyző.

Merşul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara				
Braşov	9.46	—	—	9.02
	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6 56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Joi 24 Decembre, (5 Ianuariu 1888.) 1887. **Anul XXXV**

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de douĕ ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa ss. sĕrbători ale „Naşterei Domnului nostru Iisus Christos“ numĕrul cel mai de aproape va apăré Marţi în 29 Decembre v.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 23 Decembre, 1887.

Trecutau preste optspreḑece sute de ani decând în lume s'a auḑit cel dintâiu vers ângeresc: „Mărire întru cei de sus lui Dḑeu şi pe pământ pace, între oameni bună învoire,“ şi cu toate acestea tocmai pacea şi bună învoirea nu află pe pământ teren mănos, ci din ce merge omenimea spre un progres oare care, din ce cuprinde în inimile oamenilor teren mai mult vanitatea, pofta de mărire şi nesaţiul după averi. Înţelegem, că până la un grad oare-care fie-care din ele au oare-şi care îndreptăţire, dar nu putem înţelege pornirea mai nouă ce se manifestează la diferite clase de oameni, şi numai crescinesc nu este, când deaproapele despoaie pe deaproapele seu de averea sa, de onoarea sa fără pic de scrupuli de consciinţă, când tata numai poate locuí în casa făcută de el pentru că fiiul seu, pe care el l'a crescut, el l'a nutrit, el l'a ferit de foc şi de apă, 'l dă afară

Este deci ceva rĕu în societatea omenească şi dacă societatea nu va fi mai scrupuloasă, nu va pedepsí mai cu asprime pe făcĕtorii de rele, tribunalele nu pot da nici odată satisfacţiunea recerută celor asupriţi şi neindreptăţiţi de semenii lor.

Formează se societăţi, ca sĕ smulgă limba unor cetăţeni din gura lor şi sĕ le o pună pe a lor, punu-se la cale tot feliul de ispite pentru de a rumpe legăturile dintre fii unei şi acelei naţiuni, făcu se încercări de desbinări în cele confesionale, merg oamenii de timbrează pe cei ce nu sunt de o lege ori o credinţă politică cu ei de vrăşmaşi, cu un cuvênt este o ferbere şi o clocotire în inimile oamenilor.

Sub astfel de împregiurări adevĕrata lege crestinească face loc unor secte de oameni, al căror spirit distrugĕtoriu străbate până în păturile cele mai înalte ale societăţii, şi nu cruţă nici chiar poporul, care până mai deunăḑile era virgin în credinţa sa, şi trăia în firma convingere, că binele trebue făcut nu pentru vr'o recompensă, ci pentru-că e bine şi e crescinesce de a ajuta pe deaproapele şi de a promova interesul unul altuia în mod binevoitor.

Nu ne este dată sĕ scim, ce ne aduce anul viitoriu, nici nu putem da rĕspuns cu positivitate la întrebările pentru a căror resolvare 'şi bat aḑi capul marii diplomaţi şi cercurile militare, dar noi ca apostoli ai păcei numai pacea o dorim, numai dela ea condiţionăm bunăstarea şi progresul popoarĕlor din monarchia noastră şi de tot greşit ar fi când ea ar fi conturbată de dragul fantasiei unor oameni, cari nu-şi mai încap în piele şi cari şi-ar dorí şi o sferă de activitate în peninsula balcanică, cum nici Napoleon al III lea nu-şi o închipue pe la 1868, când stetea la culmea mărirei sale. Dela pace condiţionăm ameliorarea financelor statului, dela ea tigna în familie, înflorirea negoţului şi a industriei.

Suntem în ajunul ḑilei, în care bierica noastră din mii de pepturi va propoveduí pacea şi buna învoirea şi noi ca nisce cronicari nu putem sĕ nu-i dăm espresiune şi pe calea aceasta, că adecă e o necesitate supremă, ca ea sĕ se susţine tocmai acum între cetăţenii de diferite limbi, când cestiunea orientală întră în un nou stadiu, când la graniţele monarchiei stau tunurile cu gurile căscate ca sĕ înghită mii de vieţi omenesci şi sĕ dărime ceace munca şi laborea de sute de ani a întemeiat şi pus la cale.

Sĕ serbăm deci cu speranţa, că pacea va fi neconturbată şi dorinţele a mii de cetăţeni vor fi împlinite, — ear în cele interne dela, noi tot pacea ne va putea deschide minţile şi inimile şi ne va apropia unii de alţii, ca sĕ lucrăm mai cu tignă şi sĕ nu ne risipim puterile combătându-ne acolo, unde ar trebuí sĕ fim toţi una în un cuget şi o simţire. Este o mare norocire pentru poporul român, că maioritatea marea, şi hotărîtoarea maioritate a fiilor lui doresce pacea, căci de nu ar avea acceasta bună şi nobilă însuşire, multele ispite lesne l'ar fi putut scoate din ogaşia cea adevĕrată şi l'ar fi împins pe un teren neumblat, necunoscut de el.

Este o norocire, că şi în biserică elementele mai pacinice şi mai de ordine sunt la cârmă şi ele ne dau garanţă, că tot sub a lor ocârmuire încet, dar sigur vor progresa instituţiunile noastre.

Noi în pace credem şi tot ea va fi scrisă pe stindardul nostru până unde numai ne va fi posibil a o susţiné în interesul bisericei şi al patriei comune.

Revista politică.

Din limbistica şi tonul, ce predomnesce în presa rusă s'ar putea uşor deduce, că situaţiunea esternă merge spre bine şi că cele mai mari pedeci, cari pun stavilă desvoltării pacinice a lucrurilor s'ar putea delătura prin o învoire a diplomaţilor.

Astfel ḑiarul rus din Petersburg „Grajdanin,“ rĕspunḑênd la întrebarea ḑiariului din capitala regatului nostru „Pester Lloyd,“ că ce anume doresce Rusia în cestiunea bulgară, ḑice între altele: Rusia voesce restabilirea ordinei legale în Bulgaria, care este o condiţiune necesară pentru pacea europeană. Cooperarea Austro-Ungariei pentru înlăturarea neînţelegerilor e salutată cu bucurie din partea Rusiei. Pentru ca sĕ se poată stabilí însĕ un raport este de lipsă ca înainte de toate diplomaţia austro-ungară sĕ înceteze d'a-şi mai însoţí politica sa oficială cu agitarea secretă oficioasă. Îndată ce politica rusească va fi întimpinată în mod loial de către Austro-Ungaria, este posibil o înţelegere chiar şi în privinţa cestiunilor celor mai anevoioase. Nu e timpul a vorbí acum despre condiţiunile, ce le va pune Rusia după ce starea lucrurilor din Bulgaria va fi aplanată; căci acele condiţiuni în tot casul vor corĕspunde intereselor Rusiei, Bulgariei şi ale întreg Orientului. Avem motive a crede, închee numita foae, că diplomaţia austro-ungară a apucat pe calea pacinică şi plăcută Rusiei şi că va continua numai pe calea aceasta.

Tot astfel organul „Nord“ ne surprinde cu un articol, prin care se spulberă tot pesimismul, ce mai domnia în foile germane şi ale monarchiei noastre. „Nord“ e de părere, că pacea europeană nu se poate conturba. Pesimismul e de tot neîntemeiat, deoarece mai toate puterile sunt cuprinse de curentul păcei şi dacă şi Germania şi Austro Ungaria vor fi cuprinse de acest curent ca Rusia, şi vor fi tot aşa de sincere ca ea, atunci pericolul unui rĕsboiu se poate priví cu totul îndelăturat.

FOIŢA.

Fermecul Crăciunului.

(Din germanesce, după Rudolf Baumbach)

(Încheere.)

„Copilă“ o admoniâ bĕtrâna, doară tu nu...?

„Nu, eu nu sunt aşa de sburdată, dar totuşi mi-ar plăcea se sciu, ce face cine vrea sĕ afle aşa ceva

Mătuşa se aşeḑă ear pe un scaun şi şi vîndu toată înţelepciunea. Dacă o fată fecioară şede singură singurică în căsuţa ei toată noaptea de crăciun şi pe masă pune douĕ feţe, atunci i-se arată fiitoriul soţ. Dar el nu are carne şi sânge: este numai duch (spirit) şi când cântă cocoşul — dispare. De aceea bine face fata, dacă bagă un cocoş în sac şi-l aşează lângă sine. Şi de se înfrică de oaspele, ce i-se arată, clătesce numai cocoşul din sac, acela face larmă, şi necuratul dispare Unii mai ḑic că, ucigă-l crucea ia tipul iubitului, şi vine. Eu, ce-i drept, nu cred, dar totuşi este un joc primejdios. Eu încă o păţii, când îmi cercaiu norocul“.

„Aşa?“ întrebà fata curioasă. Şi dta încă ţi ai căutat norocul? Şi ţi s'a arătat?

„Ba nu,“ ḑise bĕtrâna, „nu mi s'a arătat nici unul, şi de aci pricepui, că voiu rĕmâné tot fată în pĕr şi eată că am rĕmas Îmi bănuesc însĕ, de ce 'ţi spusei chiar toate, dar tu nu vei cerca, îmi promiţi? Şi acum, copila mea, mulţămesc frumos pentru darurile de Crăciun şi hai de me petreci cu lumina, că afară nu-ţi veḑi mâna de întunerec, şi treptele sunt atât de repede.“

Cusătoreasa petrecù pe bĕtrâna cu lampa şi se reintoarse apoi în căsuţa i linistită. Beutura cea ferbinte îi înroşise obrazele, şi cum era acum ocupată cu punerea în rênd a tănierelor şi vaselor ar fi apărut ori cărui ochiu un frumos bobocel, dar aci nime nu era, sĕ o privească.

Cele spuse de mătuşa sa îi veniră una de una pe rênd în minte. Mai întăiu rise de fermecele din noaptea de Crăciun, apoi se gândì puţin şi în fine — era numai o glumă nevinovată — aduse o faţă de masă albă, o aşternu pe masă şi puse douĕ coperte pe ea. Aşa, acum poate vení. Drept, că cocoş nu avea, dar purta o cruciuliţă la grumaz şi de cruce ori ce duch trebue sĕ fugă. Se aşeḑă apoi pe un scaun, 'şi aşeḑă mănuţele pe genunchi şi începu a numera bărbaţii pe cari îi cunoasce: comisul cel vuclat din prăvălie, care-i mĕsura atât de bine zaharul şi cafeaua; sergentele, care o salută atât de afabil, când se întâlnesc; copistul ce şede numai vis a vis şi în toată seara cânta din flaută: „Când aş fi o păserică!“ dar din acestia nici unul nu fù cel adevĕrat. Mai în fine venì la unul, dar acela era prea serios, un domn cu mult mai mare decât sĕ-şi gândească la o biată cusătoreasă din căsuţa de sub coperiş.

Înainte cu doi ani, pe când trăia încă mamă sa, se întâlniră prima dată pe trepte şi o privì cu mare atenţiune. În ḑiua următoare o agrăì şi o rugà sĕ i stea ca model. La început se împotrivia, căci auḑise o mulţime de istorii fioroase despre pictori şi modele, dar domnul o agrăise atât de fin şi atrăgĕtor, încât nu-i mai putù refusa, deci merse a doua ḑi, acompaniată de mumă sa, în atelierul pictorului. Mai târḑiu vĕḑù ea şi tabloul gata. Acela represintă pe un bĕtrân cu o harfă şi lângă el o fetiţă şi fetiţa nu era alta decât mica cusătoreasă gândeai că-i vie. Îndată ce icoana fù împrăsciată prin lume, i-a pus pictorul în corfiţă o bancnotă mare. Ea nu voì se o primească, dar deoarece mumăsa zăcea grea bolnavă, nu putù refusa banii, ba fù necesitată a i folosí pentru îngroparea aceleia şi pentru o mică cruce de metal la mormêntul ei. De atunci nu mai vorbise cu pictorul, dar ea îl vedea în toată ḑiua, pe cei doi soţi ai lui, cu pudelul şi cu mârtanul legase pretinie, şi făcea animalelor tot binele, care numai îl putea.

Lampa pocnì şi desteptà pe cusătoreasa din visurile ei. Ea vedea înaintea ei stând douĕ coperte, şi ea rise şi oftă totodată. „Totuşi tu esci o crea-

Rusia voesce pacea şi mĕsurile, ce le ia ea sunt numai de natură defensivă.

Pe când însĕ presa rusească umblă sĕ steargă ori ce umbră de pesimism şi aceasta cu intenţiune anumită, pe atunci presa germană şi austro ungară înfăţişând lucrurile în colori mai deschise şi mai adevĕrate nu încetează a vorbí de rĕsboiu, înfăţişind situaţiunea într'un stadiu de tot critică.

Aceasta şi consună mai mult cu realitatea lucrurilor, deoarece Rusia nu vorbesce acum de Bulgaria, ci de Bosnia şi Erţegovina, două provincii, cari au fost mijlocitoare, ca monarchia noastră sĕ câştige influinţă în peninsula balcanică, pe care o are astădi. Aceste două provincii trebuesc deşertate, deoarece după părerea Rusiei, după tractatul de Berlin, monarchia noastră trebuia sĕ ocupe aceste provincii numai temporal.

De altcum scirile cele mai proaspete, ce le primim din capitalele monarchiei asigură, că situaţiunea s'a înăsprit. Rusia 'şi urmăresce cu mare activatate pregătirile ei de rĕsboiu, dislocând trupe mereu spre hotarĕle monarchiei noastre şi mai ales în timpul din urmă spre hotarĕle din spre România.

Scirile aceste neliniştitoare se confirmă mai mult şi prin dispositiunea ministerului de rĕsboiu în urma căreia toţi reserviştii, cari vor aparţiné acelor corpuri de armată, la cari va fi întrodusă puşca cu repetiţie, sunt conchemaţi la esercitii de arme, la cari vor lua parte şi oficerii în reservă şi cari se vor începe în 22 Ianuariu n.

Caracteristic e şi rĕspunsul la felicitările de anul nou, aduse de partidul liberal d-lui ministru-president Tisza: Statul ungar voesce pacea, dar dacă ar fi ameninţată esistenţa şi onoarea lui, naţiunea nu se sparie de nici o jertfă. La cas, dacă situaţiunea generală n'ar conturba pacea, guvernul se va ocupa cu regularea finanţelor; nimenea nu poate afirma însĕ manţinerea păcei. Ministrul nu e aşa de pesimist ca aceia, cari privesc iminentă primejdia rĕsboiului, dar crede, că rĕsboiul nu se va mai putea evita. E convins însĕ, că Ungaria şi opiniunea publică din Ungaria nu va provoca nici odată rĕsboiul. De i se va impune aceasta, Ungaria 'şi va face datorinţa. Tot aşa la felicitările aduse preşedintelui casei deputaţilor conducĕtoriul deputaţiunei Falk între altele a dis: *Situaţiunea e neschimbată; ori ce resboiu ar produce rane grele în raporturile noastre financiare; în cas, când vom fi însĕ siliţi sĕ-l purtăm, n'ar mai fi deosebire de partid, ar cădé de asemenea toate deosebirile de confesiune şi de naţionalitate.*

Printr'un mesagiu al regelui, Carol I, camera română a fost disolvată. Colegiurile electorale sunt convocate pe dilele de 23, 24 şi 25 Ianuariu 1888; ear adunarea deputaţilor în sesiune ordinară pe diua de 7 Februariu.

„Telegraphul" din Bucuresci ocupêndu se de cestiunea eventualului rĕsboiu şi de atitudinea României, despre care atât de mult se ocupă toate diarele străine şi căreia îi atribue o importanţă deosebită dice, *că lucrul asupra căruia toată lumea se înţelege e, că situaţiunea este de tot gravă şi că la primăvară poate sĕ isbucnească un rĕsboiu teribil.*

Crisa ministerială din Serbia e delăturată. Noul cabinet s'a constituit astfel: Sava Gruici, ministru preşedinte şi ministru de rĕsboiu, Franassovici ministru de esterne; Velimirovici ministru de comunicaţiune; Vujici ministru de finanţe; Milosavljevici ministru de interne, Popovici ministru de comerciu şi Gersici ministru de iustiţie şi provisoriu şi de culte. Afară de Franassovici toţi aparţin partidului radical.

O rectificare la corespondenţa „Sânţirea bisericei celei nouĕ din Arpatac."

Subscrisul ca persoană bisericească, ca membru şi notariu al comitetului parochial, ca unul, ce am fost martor ocular la toate eventualităţile şi peripeţiile, prin cari a trecut zidirea bisericei noastre celei nouĕ din Arpatac, — cetind în Nrii 116—119 ai „Telegrafului Român" corespondenţa de mai sus, am aflat în ea unele inesactităţi, pe cari corespondintele din necunoscinţă de causă sau rĕu informat fiind, le-a intreţesut în aceea corespondenţă.

Şi eu, basat pe principiul ecuităţii voesc sĕ se dea fie-căruia, ce este al seu deoparte, de altă parte earăşi, ca adevĕraţii şi marinimoşii binefăcĕtori ai bisericei noastre sĕ nu se afle vătămaţi prin aceea, că în categoria lor — cari în faptă au jertfit sute de florini pentru ridicarea bisericei noastre, — sĕ se enumere şi atari indivizi, despre cari nu se scie şi în faptă nici că a dăruit o pără chioară pe seama bisericei nou edificată, — afară de aruncul deobligatoric, — o împregiurare aceasta, căre ar altera fundamentalminte adevĕrata stare faptică a lucrului şi pe adevĕraţii binefăcĕtori ai bisericei noastre nou zidite din Arpatac.

Corespondintele putea sĕ-şi ia de cinosură la scrierea corespondenţii sale, — dacă a avut voie sĕ arete pe binefăcătorii bisericei noastre şi sumele dăruite de dênşii, — „Istoricul nou edificatei biserici gr, or. române din Arpatac" apărut în „Telegraful Român" Nr. 107 şi următorii, istoric, ce s'a redactat, — cu referinţă la binefăcĕtori, — pe basa jurnalelor de cassă din anii 1879—1887 de parochul nostru Dionisiu Nistor. Şi în casul acesta nu scria un adevĕr, ca şi cel din Nr. 116 pagina 464, coloana a III a, unde între binefăcĕtorii principali, — între titori, — enumeră în locul al 4-lea pe Iordache Zacharie, boltaş în Arpatac, carele de facto n'a dat nimic mai mult, de cât aruncul deobligatoric, lăsând astfel afară, — neîndus, — pe adevĕratul binefăcĕtoriu pe dl Nicolae Cioflec, născut în Arpatac, de presinte însĕ mare proprietariu de moşie în comuna Mărşa, Judeţul Vlaşca în România, carele a dăruit pe sama bisericii noastre suma de 764 fl. v. a.

Mai departe dl corespondinte atribue — nu sciu din ce consideraţiuni? — dlui Iordache Zacharie prea mare rol în conducerea afacerilor zidirei bisericei noastre, punêndu-l în categorie cu parochul nostru D. Nistor.

În faptă lucrul stă însĕ cu totului tot altmintrelea. Eată cum:

Dl Zacharie, ca comersante, nu dispunea de timp liber, pe carele sĕ-l petreacă în afaceri bisericesci şi aşa toată greutatea conducerei a zăcut pe umerii neobositului nostru paroch, Dionisiu Nistor, carele singur, — între toţi — nu despera, ci se cugeta di şi noapte: Cum ar putea afla mijloacele, cu cari şi prin cari ar putea sĕ ducă în deplinire zidirea bisericei deja începută şi astfel în conţelegere şi cu binevoitoriul sprigin — în totdeauna oferit, — al comitetului parochial a putut totuşi în fine sĕ vadă după o continuă luptă de 6 ani de dile finită zidirea bisericei celei nouĕ. Şi o adevĕrată luptă se poate numí aceasta, căci la venirea Sânţiei Sale ca preot tinĕr în comuna noastră, biserica cea noauă se afla ridicată numai pănă la înălţimea ferestrilor, banii însĕ nu erau ca în palmă. Şi cu drept cuvênt pe fie-care om binesimţitor îl prinde mirarea, cum s'a putut ridica şi împodobì aceaşta pompoasă biserică? Realisarea acestei întrebări problematice în prima linie este de a se atribuì nepbositului şi mult meritatului nostru paroch Dionisiu Nistor, pe carele provedinţa divină l'a adus ca pe un Mĕsias în mijlocul şi de conducĕtoriul nostru,

Aceste merite nediscutabile au fost recunoscute şi lăudate cu ocasiunea sânţirei bisericei noastre de insuşi Înalt Preasânţitul nostru archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.

În fine delăturând din susamintita corespondenţă semnele citărei („—"), ce se pun în mod neertat tuturor vorbirilor şi după înlocuirea acelora cu premisa: „x, y, a vorbit cam în înţelesul următoriu", — corespondenţa este bine lucrată dovedind îndeajuns, că corespondentele şi-a dat toată silinţa a descrie şi a înfăţişa lucrul aşa, după cum s'a întêmplat.

Pe lângă rugarea, ca sĕ binevoiţi prea onorate dle Redactor, a da loc acestei rectificări în coloanele preţuitului diar ce redigiaţi, remân al prea onorat d-voastre.

Arpatac, la 17 Decembre, 1887.

cu profundă stimă
la însărcinarea comitetului parochial
Constantin Cioflec,
membru şi notar al comitet. parochial.

Cântul în învĕţămêntul educativ.

(Încheere.)

II.

Însemnătatea acestui obiect se arată în influinţa, ce o esercitează asupra desvoltărei vieţii noastre sufletesci. Aceasta influinţă este:

a) Estetică, carea resultă din apercipiarea tonurilor nu ca ceva singuratic şi fragmentar, ci ca un întreg armonic. Căci deşì cântarea se presentează ca un şir de tonuri singuratice, dar acestea în totalitatea lor trebue ca sĕ provoace în ascultătoriu tocmai acele înlănţuiri de simţĕminte, cari s'au aflat în cel care cântă. Aşa singuraticele tonuri, fiind numai părţi a unui întreg, referinţele dintre dênsele produc plăcere în gustarea frumosului. Cu un cuvênt, tonurile obiective devin informaţiunì subjective, însoţite de judecata estetică sub forma simţĕmêntului

b) Patetică. Aici tonurile nu rĕmân simple informaţiuni, cari trec pe dinaintea sufletului, 'ne lăsând nici o urmă de cât plăcerea momentană provenită din armonia lor sub influinţa patetică; sufletul şi inima ascultătoriului sunt cuprinse de dînsele, întreg omul este transpus într'o stare nouĕ specifică. Această stare, întru cât se desvoaltă şi resultă din lucrarea concretă a sufletului, se numesce dispositie. În aceasta, din şirul de tonuri acordate, se nasc intuiţiuni informative de tonuri şi aceste produc dispoziţii sufletesci. Numai pe basa acestui proces se poate esplica şi înţelege acea împregiurare, că audind o musică ori cântare plăcută, suntem scoşi din dispoziţia de mai nainte. Acesta este motívul de s'a întrodus musica şi toba în armată. Despre Orfeu spune mitologia, că prin cântul lirei sale a transpus în stare de seuitare întreg infernul în cât a putut scoate de acolo pe soţia sa, că a îmblândit animale selbatice prin tonurile musicei; Cicero pro Archia 19 dice: Saxa et solitudines voci respondent, bestiae saepe immanes cantu flectuntur atque consistunt: nos instituti rebus optimis non poetarum voce moveamur? În acest fapt psichologic îşi au basa productele fantasiei despre cântecul dinelor şi al sirenelor, laudele ce grămădim şi grămădesce lumea asupra cântăreţilor de renume asupra poeţilor de renume etc.

c) Socială şi practică. Câte suveniri nu ne sunt păstrate prin cânt? Câte cunoscinţe nu se fac prin cânt? Se înţelege, că trebue sĕ fie bine esecutat. Dar şi câte nenorociri nu provin de aici la oameni nechipzuiţi. Nu este act familiar de oare-care însemnătate, nu este petrecere socială, nu este ceremonie lumească, de laudă, bucurie ori de doliu, nu este ceremonie bisericească, dar în fine nu este nici o ceremonie scolastică, cari sĕ nu fie introduse, însoţite şi încheiate cu cânt. Şi pentru ce? Pentru ca actului sĕ se dea o însemnătate şi splendoare, fie prin delăturarea monotoniei, fie prin anunciarea aceluia, fie în fine prin atragerea şi ţinerea atenţiunei.

Dar apoi câţi oameni nu traesc după darul de a cânta, şi într'un mod mai uşor decât muncitoriul dilnic. Cântăreţii la operă, la teatre, ambulanţi, etc. Au nu avem chiar noi românii două tagme, dintre cari una trăesce eschisiv după cânt, ear la cealaltă se cere ca condiţiune de frunte: tagma cantorilor, dascălilor, psalţilor şi a preoţilor. Şi acestea în ritul nostru românesc suplinesc musica instrumentală din alte rituri. Acestea însĕ sunt lucruri de toate dilele, şi tocmai pentru frecuenţa lor, nu ne isbesc aşa de tare în ochi, încât sĕ le dăm oare-care însemnătate şi totuşi ea este foarte mare.

Dar în fine *d.)* Cântul are influinţă şi însemnătate chiar şi *pedagogică* nu ca obiect de învĕţămênt, ci ca mijloc de distragere în momente de încordare sufletească şi ca mijloc pentru atragerea şi ţinerea atenţiunei: Ca un atare mijloc cântul şi-a eluptat o însemnătate pedagogică aproape independentă, carea pentru totdeauna îi va asecura în programe posiţiunea alăturea cu celelalte obiecte de învĕţămênt. Şi toţi o scim aceasta, numai cât ne am deprins a considera

---

ură în adevĕr nebună" dise ea încet şi se ridicá, a depărta copertele earăşi.

Atunci se audiră ciocăniri în uşă. „Ceriule, nu mai de n'ar fi fabulă fermecul Crăciunului." Şi uşa se deschise şi întrà spiritul ce semăna foarte cu pictorul. Mica cusătoreasă însĕ se aşeză pe scaun şi-şi acopĕrì faţa cu mânile.

„Bună seara", dise spiritul cu voce apĕsată, şi se apropià de fetiţă, ocupà un scaun lângă ea i prinse mâna. Spiritele au de comun mâni reci, prin mâna acea însĕ, în care se afla acum mâna fetiţei, circula o vieaţă caldă.

Apoi spiritul începù a vorbí. El îi vorbì despre singurătate, despre traiul fără plăcere, ce-l duce şi despre multe de toate, între altele despre iubire şi fidelitate, şi fata asculta cu inima sbocotitoare.

Numai de n'ar fi spirit! Cu mânile tremurătoare 'şi căutà cruciuliţa, ce o purta la grumadi. De cruce se nimicesce ori ce fermecător. Ea scoase cruciuliţa şi o intinse cătră spirit.

Spiritul însĕ rise, prinse cruciuliţa şi dise: Tu copilă nevinovată nu-mi credi vorbelor mele. Eu 'ţi jur ţie pe crucea aceasta ce o am în mână, că voi aţi fi sincer. Vrei sĕ fi muerea mea!

La aceste vorbe spiritul micuţei se înălţà ca o ciocârlie. Nu, aceasta nu fù statură de nălucă, care la cântecul cocoşului se preface în negură, acesta fù un fiu al lui Adam cu carne şi oase, gura lui, care îi căuta buzele ei, fù ferbinte şi inima lui sbocotia la peptul ei.

O, tu binecuvêntată, fericită noapte de Crăciun!

Acum sgărià ceva la uşă, şi dacă se deschise, sărì pudelul în lăuntru şi după el se vedu mârtanul. Ei veniau spre a aduce bineventările. Pudelul sărí îndată la domnul seu apoi la fetiţă, jucând voios. Mârtanul însĕ se freca de ei făcênd larmă, ca o roată de tors. Că acesti doi oameni conveniră, fù opul inţeleptelor animale. Ele erau sumeţe de aceea, dar nu mai vorbiră despre aşa ceva nimic, căci adevĕratul serviciu se remunerează în tăcere.

I. Pop Reteganul.

---

* Ministrul de resbel din România a esmis un ordin cătră toţi prefecţii judeţelor, ca acestia prin organele lor se pună la cale conscrierea anuală a cailor, epelor şi cătarilor, cari trec preste etatea de 6 ani. Acest ordin se dă din motiv, ca administraţiunea de resbel din România se scie de ce numĕr poate dispune în cas de lipsă. Listele de conscriere trebuesc se fie gata pănă la 20 Ianuariu, când vor fi presentate ministerului de resbel cu adnotaţiunile de lipsă.

această lucrare a noastră nu ca mijloc pedagogic, ci ca un mijloc de amânare a timpului, ca sĕ ajungem mai iute la sfêrşit

III.

Tehnica instrucţiunei în cânt. Vorbind de tehnica instrucţiunei în cânt, două momente avem sĕ luăm în considerare: alegerea materialului şi metodul.

Cu privire la alegerea materialului de propus, este deosebire între părerile pedagogilor. Diferinţa aceasta, abstracţiune făcênd dela multe alte cause, provine şi din împregiurarea, că acesta fiind unul dintre cele mai nouĕ obiecte în învĕţământul educativ, posiţia sa în organismul instrucţiunei încă nu este destul de precisată. Pe noi această diferinţă de păreri foarte puţin ne atinge, şi anume, căci precum cultul nostru religios se îndeplinesce mai cu samă prin cântări, aşa stă în strînsă legătură atât cu scoala cât şi cu trebuinţele ḑilnice ale acelora, cari ies din scoală. Deci alegerea este determinată a priori de trebuinţele acelora, cari sunt a se educa, şi cari trebuinţe, precum la ori şi care obiect aşa şi aci trebuesc respectate. Statorim deci principiul, că la alegerea materialului *sĕ nu se peardă din vedere că nteresul educativ, ce este a se promova prin cânt, are se devină o stare habituală a elevului, la a cărei cultivare se simtă plăcere.* Habitual, va se ḑică permanent, devine interesul nu mai atunci când obiectele, cari îi sunt inerente nu au numai o valoare transitoare ori secundară, ci astfel sunt întogmite cât sĕ poată fi considerate ca o proprietate spirituală însemnată a elevului. Şi aceasta atâta însemnează, că acest material precum pentru băiat, este interesant, aşa pentru june şi bărbat sĕ fie folositor şi sĕ apară ca un vehicul puternic la promovarea culturei generale.

Din aceste consideraţiuni la alegere, învĕţatoriul va fi cu băgare de samă ca materialul ales de o parte, atât după tecst, cât şi după melodie, sĕ corespundă asceptărilor estetice ale ideii frumosului, ear de alta sĕ stee în referinţă şi sĕ fie adecuat cu individualitatea elevului şi cu capacitatea lui.

Dacă aceste cerinţe sunt adevĕrate, atunci scoala populară va trebuí sĕ renunţe la productele de artă musicală, va renuncia la de acele producte, cari au numai valoare momentană şi ocasională — afară de casul, când aceste stau în strênsă legătură cu scoala şi cu învĕţământul.

Două sunt isvoarele, din cari se poate trage acest material, anume: cântece populari lumesci şi bisericesci, apoi cântece de conţinut istoric popularisate, şi din ceremonialul religios, earăşi de cele ajunse la oarecare popularisare. Cu deosebire cântările liturgice şi cântări sau poesii populari.

Ales materialul, acesta trebue acum tractat metodice. Începutul acestei procedure se face prin analisă. Este aci analisa tecstului şi analisa melodiei. Cu privire la tecst nu este iertat a se cânta nici un fel de tecst, care nu s'a analisat astfeliu, încât el sĕ fie proprietate inţelesuală a elevului. Prin analisa tecstului, din punct de vedere real şi formal logic şi sintactic, tecstul vine într'ajutor instrucţiunei în limba maternă, togmai aşa precum a eşit din aceea, devine un moment de concentraţiune a învĕţământului. Câte-va esemple în cursul practic vor dovedí aceste ḑise.

În analisa metodică este de a se lua în considerare, că în o cântare deplină se unesc trei momente: *melodic, ritmic* şi *dinamic.*

vedere *durata*
ea şi scurţimea
ei forme, ceea
nic, are in ve-
volumenul mai
orectă chiar şi
mentul al tre-
răvită, se face
, după carea
stihuri, etc.
dintâiu, aceea
ebuí totdeauna
ma, întâiu în
ne. Înaintată
ment, violina,

e, cari se vor
eta la o me-

re învĕţătoriu,
ment, nu este
se constată ca
scoli normali,
egătirea învĕ-
mod sistema-
cat. Sĕ lucrăm
delăture; ear
studiu privat
nu perdem din
pentru vieaţă.
u, profesor.

ngresuali
ţările ce le
putaţi con-
opea, archi-
cercul I al

Sibiiului; Dr. Ilarion Puşcariu, archim. şi ases. cons., în cercul X al Făgăraşului; Zacharia Boiu, ases., cons. în cercul VIII al Mediaşului; Nicolau Ivan, spiritual la institutul corecţional din Aiud, în cercul II al Albei Iuliei; Petru Roşca, jun. protopresbiter al tractului Turdei, în cercul VI al Cluşului. Ioan Petric, protopresbiter, în cercul IX al Braşovului.

De deputaţi congresuali mireni s'au ales: Eliă Măcellariu, cons. gubern. în pens., în cercul II al Sĕliştei; Rubin Patiţa, advocat, în cercul IV al Albei-Iuliei; Matei Voilean, ases. cons, în cercul XV al Têrnavei; Parteniu Cosma, director al institutului de credit şi economii „Albina“, în cercul XI al Turdei; Petru Nemeş, notariu public, în cercul XII al Cluşului; Ilariu Duvlea advocat în cercul XX al Făgăraşului; Dr. Absolon Todea, advocat, în cercul XIV al Bistriţei.

* (Deputaţi congresuali mireni în eparchia Aradului.) Dumineca trecută s'a ţinut scrutiniul pentru alegerea deputaţilor congresuali pre întreg teritoriul aparţinĕtor la iurisdicţiunea consistoriului aradan. Aleşi au fost următorii d-ni, şi anume: în cercul Aradului Ioan Popovici Desean, advocat în Arad; în cercul Radnei Ioan Beleş advocat în Arad; în cercul Chisineului Mircea Vasiliu Stănescu, advocat în Arad; în cercul Giulei David Nicoară, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Halmagiului Teodor Pap, advocat în Baia de Cris; în cercul Butenilor Demetriu Bonciu, notariu public în Arad; în cercul Lipovei Zeno Mocsony, proprietariu mare în Bulciu; în cercul Vingei Vincenţiu Babeş, membru academiei române de sciinţe; în cercul Timişoarei Paul Rotariu, advocat şi redactor în Timişoara; în cercul Banat-Comloşului Dr. Georgiu Popa, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Chiseteu Dr. Iosif Gall proprietar mare în Lucareţ şi membru al casei magnaţilor; în cercul Siriei Aureliu Suciu, advocat în Arad; în cercul Borosineului Georgiu Feier, advocat în Borosineu; în cercul Birchişului Eugeniu Mocsonyi, proprietar mare în Capolnaş; scrie „Biserica şi scoala.“

* (Binefacere de serbătorea Nascerii Dlui.) M. S. regele României, a însărcinat pre adjutantul seu, maiorul Şomănescu, ca sĕ se ducă la Craiova şi sĕ distribue săracilor de acolo suma 10,000 franci pentru sĕrbători.

* (Interes de prosperarea neamului seu.) Renumitul bancher israilit din Paris, baronul Hirsch, earăşi a mai sĕvêrşit o faptă filantropică pentru conaţionalii sei. Acest baron a depus din averea sa fabulistică 350,000 fl. la o bancă spre fructificare cu scop ca din o parte a intereselor acestor bani în suma de 14,000 fl. reuniunea meseriaşilor israiliţi din Viena sĕ crească pe tot anul 1200 copii la meserii.

* (Bugetul român.) Guvernul român a împĕrţit deputaţilor proectul de buget al veniturilor şi cheltuelilor statului pro 1888—1889. Acest buget arată la percepţiuni cifra de 176,379,335 lei 38 bani, un spor adecă de 36, 631,003 lei şi 73 bani faţă cu veniturile din anul trecut.

* (Avis.) Corul micst din Orĕştie va arangia Sâmbătă la 7 Ianuariu st. n. 1888 în sala hotelului „Contele Stefan Széchenyi“ concert în favorul fondului seu cu următorul

Program:

1. „*Retour victorieux,*“ cor micst cu acompaniare de piano, de H. Bianchi.
2. „*Marşul cununiei*“ (Hochzeitsmarsch), arangiat pentru piano în 4 mâni de F. Mendelssohn Bartholdi.
3. „*Fântână cu trei isvoară,*“ cor micst de G. Dima.
4. „*Plecarea pasĕrilor.*“ duet cu acompaniare de piano de F. Mendelssohn, trad. de St. Raşian.
5. „*Cântec final,*“ cor micst de R. Kreitzer.
6. „*Nor de vijelie,*“ romanţă pentru o voce cu acompaniare de piano de V. Humpel.
7. „*Hai în horă de-a juca,*“ cor micst de G. Dima.

După concert petrecere cu dans. Preţul locurilor: Locul I 80 cr.; II. 60 cr.; III. 50 cr.; parter 40 cr.

Bilete se pot căpĕta în farmacia dlui N. Vlad, şi seara la cassă. Inceputul la 8 oare seara.

Orĕştie, 28 Decembre, 1887 n.

Comiteiul arangiator.

* (Ḑiar nou.) Dl Teochar Alexi, proprietariul tipografiei Alexi din Braşov, pentru redacţiune anunţă, că cu 1 Ianuariu st. v. 1888 va apăré în Braşov „Poşta Română“, foaie pentru poporul român cu cuprins politic, social, financiar şi literar.

„Poşta romāna“ va eşí de două ori pe sĕptĕmână: *Joia şi Dumineca.*

Numĕrul de Joi va aduce numai sciri politice, sociale şi financiare, ear numĕrul de Dumineca va fi îndoit de mare şi va cuprinde şi o parte literară.

Preţul va fi pentru Austro-Ungaria de *3 floreni 60 cr.* pe an, sau de *90 cr.* pe trei luni cu portul poştal cu tot.

„Poşta română,“ deşi foaie politică, nu şi-a propus a trata cestiuni militane. Va înregistra pur, simplu şi în mod obiectiv evenimentele politice, lăsând în sarcina foilor celor mari, ca sĕ desvoalte şi se propage ideile lor conducĕtoare.

Cestiuni privitoare la societatea românească, la instituţiunile naţionale şi la economia politică se vor trata mai pe larg. Se va urmărí cu cea mai mare atenţiune operaţiunile nouilor noastre instituţiuni financiare, dela care aşteptăm mult, foarte mult pentru viitoriul nostru; se va lua act de toată mişcarea mai notabilă în viaţa noastră socială şi pe terîmul literaturei noastre naţionale.

Loc deschis.*)

Verd, în 12 Decembre, 1887.

Cum-că este adevĕrata aserţiunea dtale cu concursele, o va crede, cel-ce ţi-a dat informaţiunea, dar eu ḑĕu nu! dovedi, cer eu dl corespondent, nu aserţiuni lipsite de ori-ce basă creḑibilă, doveḑi, pe cum ţi le înşir eu şi atunci me las bătut, ear păn atunci, nu cred că-ţi va succede a me seduce pe mine. Nu-mi poţi da informaţiune despre întrunirea scaunului a comitetului şi a sinodului protopresb. este adevĕrat, căci cel ce te informează s'a genat sĕ-ţi spună că la luna lui soha, cuvênt unguresc acest soha. Nu ţi am cerut sprijinul la acuse contra dtale sau şefului dtale, fără ţi-am cerut sprijinul întru apărarea legei noastre bisericesci, la cea ce însuţi te ai îmbiat, în causa întrunirei scaunului protopopesc, a sinodului şi în causa fondului protopopesc cu banii din cassa de păstrare, însĕ preste acestea treci, căci aci informaţiune mai bună, ca cea dată de mine în Nrii 114 şi 115 ai „Telegrafului român“ nu-ţi poate da nime; dta nu te dimiţi a apăra legea, fără neadevĕrul, căci numai la aceasta ţi s'a dat plenipotenţă.

Rolurile s'au împĕrţit, după cum afirmi dta între cei chemaţi şi nechemaţi între cari din urmă figurezi şi dta, eu am şi sciut aceasta din vorbele clientului dtale, care însuşi te-a timbrat de atare, vom vedé cine sunt şi ce pot şi cei chemaţi, una ţi-o spun, că la dvoastră întoarcerea adevĕrului este devisa, spre seducerea opiniunei publice, pentru sau în favoarea şefului nostru, băgaţi însĕ de samă ca alţii au şi alte informaţiuni despre dênsul. Cu muscele din Şulumberg te las, căci vĕd, că nu negi celea scrise de mine sĕ te îndulcesci de păsat şi pe venitor, lăudându-ţi clientul, cât vei voi. Iau spre sciinţă şi progresul din Chirper cu casa parochială, carea cred că va dura în veci, căci este binecuventată de toţi poporenii dtale!? va fi şi frumoasă ca şi scoala din Şulumberg, căci unde lucră ingineri cu câte 40 fl. diurne de pe spatele sirmanelor biserici, trebue sĕ şi easă ceva frumos, însĕ adăţi aminte, ca aceea casă a-ţi făcut-o din fondul adunat pe timpul fostului administrator protopopesc. De ce nu mai repeţesci şi porţiunea canonică din Coveş în interesul progresului făcut de şeful nostru, unde astăḑi pot sĕ ţi dau alte informaţiuni, unde ai ḑis, că prota a solvit din punga s'a acea porţiune canonică, ca se nu i scape din mână cu 400 fl. cea-ce astăḑi 'ţi dovedesc ca a fost o minciună goală, căci Coveşenii au împrumutat 800 fl. dela „Albina“ şi porţiunea canonică cumpĕrată păn' acum costă numai 300 fl. şi şi acestia i-a plătit numai după primirea banilor dela „Albina“, şi după ce a făcut şi spese sirmanului vênḑetor la „Albina“ unde acest contrahent datoria 100 fl. precum şi la cassa de păstrare în Agnita unde asemenea era 100 fl. dator după ce au fost provocaţi cavenţii dênsului. Dta părinte corespondent G. ai adoptat proverbul român „ḑi-mi mamă guşată ca sĕ nu-ţi ḑic eu.“ Dta me declari de mincinos şi omul geşeftului, însĕ eată eu 'ţi dovedesc toate aserţiunile dtale de neadevĕrate, care este deci mincinosul şi geşeftariul? nu te cunosci părinte corespondent.

Cumcă eu am dispărut după alegerea de protopop şi n'am luat parte la banchetul alesului clientului dtale, pentru ce me întrebi fariseieste? căci scii şi dacă memoria nu te mai ajuta ţi-oi ajuta eu, spunêndu ţi, că n'am dispărut, ci din contră m'am petrecut foarte bine cu cei vre-o 16 votanţi ai mei şi cu alţii, cari au luat parte la masa noastră, cea ce i-am spus şi alesului, că nu voiu lua parte la banchetul seu, căci me împedeca al meu, eată şi aci minciuna în cumpăna dtale. Cumcă la instalarea protopopului m'am ascuns, earăşi este un neadevĕr grosolan, căci eu am lucrat în câmpul, pe unde a-ţi trecut cu bărbatul doririlor, n'am voit sĕ iau parte la banchetul de instalare, căci n'am voit

---

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.
Red.

se me fac complicele abusului, cu plătirea acelui banchet.

Ce se ţine de neînsemnata mea persoană, nice nu o compar cu persoana şefului nostru nice într'o privinţă, nu m'am lăudat nice odată şi nu me voiu lăuda nici când, fără într'u neputinţele mele.

Věd şi recunosc dar nu numai eu, dar mai întreg tractul şi şi alţii, că la scara şefului nostru a lucrat măestrii dibaci, nu cărpaci ca dta, a lucrat măestrii de renume, ear nu derege strică din Chirper, măestrii dar nu studiul şefului nostru a pus cuele la aceasta scară, căci studiul seu până la etatea aproape de un jumětate de seclu, n'a fost în stare sei pue scarei sale nici cel dintâiu cuiu. Nu-i va fi frică, că va cădé, o cred, căci 'l ţii dta bine, ba 'l înalţi tot mereu, trebue sě-ţi şi recompenseze ostenelele.

Eu deşi te încerci dta prin calumnia dtale, ḑicênd, că n'am fost în stare sě-mi puiu cuele trebuincioase la scara mea susţin din contră, că toate cuele la scara mea eu însu-mi mi le-am pus, prin ostenelele, diliginţa şi zelul meu, fără nici un măestru, ba mai şi fără ajutor părintesc, după cum sciu prea bine toţi, câţi 'mi cunosc trecutul meu, nice nu-mi trebue ajutoriul unor cărpaci ca dta, dacă însě sortea a lucrat într'acolo, ca cuiul ultim al scărei mele sě nu l pot ocupa, a cărui punere multe jertfe m'a costat, atuncia fie voia Domnului, nu me supěr, eu sunt îndestulit cu soartea mea, numai vreau, ca scara făcută cu sudorile mele, alţii ca dta de e. sě nu mi o mângiască.

Cumcă lucru rěu, cea ce lucru sunt convins despre contrariul, căci consciinţa mea este împăcată, căci eu sunt silit a mi apăra vaḑa şi onoarea atacată de nesce personage ca d-voastră, de pe a căror faţă poţi cetí şi seara la lună invidia, pizma, ura şi iubirea de vrajbă şi neadevěr

Şi acuma părinte corespondent acusa ţi-ai dat-o rěspunsul meu a urmat, asemenea ţi-aî dat raplica şi eu duplica, precum şi triplica şi din parte-mi cuadruplica, urmează deci aducerea sentinţii din partea onoratului public cetitoriu, procesul este eshauriat cu dta numai am vorbă.

Părintelui asesor protopopesc Ioachim Părău, rěspund faţă de notiţa dênsului din Nrul 125 al „Telegrafului Român“ „fie vouě ce este aşa— aşa; şi ce nu—nu“ Ap. Iac. 5.12. citate de dênsul acestea, că eu informaţiunea faţă de celea scrise de mine în Nrii 114 şi 115 referitoare la şedinţa scaunului protopopesc, la care ar fi luat 4 asesori parte, nu 3, o am avut chiar dela dênsul, şi la ocasiune îi voiu aduce aminte despre aceasta şi cu altele, cari mi le-a spus atuncia, altcum şedinţa tot n'a fost legală, căci a lipsit notariul.

Nicolae Moldovan.
preot.

Posta redacţiunei.

Dlui T. B. în România. Ve mulţěmim pentru complimentele, ce ne faceţi. Ve rugăm însě sě ne dispensaţi dela publicarea corespondenţii trimise, pentru că se refere prea mult la adresa noastră. Noi totdeuna am nisuit a lucra în direcţiune solidă, onestă şi numai binele obstesc avêndu-l în vedere; va serví însě spre oţelirea puterilor, dacă vom observa, că sěmênţa bună nu cade pe peatră stearpă.

Red.

Loterie

Mercuri în 4 Iauuariu 1888.

Sibiiu: 14 47 34 49 29

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provědut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învělitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 7—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănětoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănětos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănětăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile droguerile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 14—16

Morbul caracteristic şi mai lăţit în această ţară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne şi modul de traiu modern sunt causele acestei suferinţe, care în un mod neprevěḑětor ne cuprinde în ghiarele sale. Mulţi oameni sufer de dureri de pept şi coaste, adeesori şi de dureri de spate; sě simt slabi şi somnuroşi, au un gust rěu în gură, mai cu seamă dimineaţa; un fel de scuipit cleios sě adună în dinţi; apetitul lor e rěu, în stomach simt ceva ca o povară grea, şi adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu sě poate descrie, care prin întroducerea nutremêntului nu sě depărtează. Ochii sunt fără viaţă, mânile şi picioarele sě răcesc; nu trece mult şi sě ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însě însoţită de flegmă verde, cel cuprins de boală sě simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil şi melancolic, 'l cuprind presimţiri rele; când sě ridică repede se simte ameţit şi întreg capul îi e clătinător, intestinele sě astupă, pelea îi devine sbârcită şi ferbinte, sângele sě îngroaşe şi înţapă, sclerotica ochiului capětă o coloare galbină; urinul sě împuţinează şi capětă o coloare închisă, rěmânênd o parte din el înlăuntru; luând nutremêntul, simte când un gust dulce când acru, care e însoţit de bătăi puternice de inimă; puterea vederei scade, înpăienginându-se ochii şi sě simte cuprins de simţul unei mari slăbiciuni şi osteneli. Toate acestea simptome apar alternativ, şi sě presupune, că aproape o terţialitate din poporaţiunea acestei ţěri sufere de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extrakt-shäker mistuirea bucatelor ia un aşa avênt, că corpului bolnav dându-se nutremênt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevěr admirabil. Milioane şi milioane de butelii s'au vêndut şi numěrul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărtat acest rěu din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevěratei boale. Medicina e Shäker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcětor de proprietăţile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă sě poate căpěta în toate spiţeriile.

Persoane, cari sufer de încuiare, sě folosească „pilulele de curăţire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shäker-Extrakt **„Pilulele curăţitoare ale lui Seigel“** vindecă încuierea, alungă frigurile şi răceala, depărtă durerea de cap, împedecă mânia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet şi fără de a causa durere. Preţul: Unei butelie Shäker-Extrakt fl. 1.25. O şatulă „pilulele curăţitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shäker-Extrakt“ şi al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 3—24

Depositul principal şi centru de expediţie la Iohann Nep. Harna, spiţier „la leul de aur“ în Kremsier (Moravia) şi sě capětă şi în cele mai multe spiţerii din Austria.

Turnătoriă de clopote şi de metal a lui Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sě poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinětoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

[1605] 8

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi

Nr. 134 Sibiiu, Marţi 29 Decembre, (10 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori** 15 cr. **rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.**

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 5984. Plen.

Cătră oficiele bisericesci din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Incă în decursul lunei curente se va eda în tipariu *„Şematismul oficialilor din Ungaria“* („Magyar ország tiszti czim és névtára“) compus pe anul 1888 de unii oficianţi dela oficiolatul statistic al ţĕrii.

Deci se trage atenţiunea organelor noastre bisericesci asupra acestui op folositoriu şi trebuincios pentru usul oficios.

Sibiiu, din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută la 7 Decembre, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, în 28 Decembre, 1887.

Ca şi în toţi anii cu ocasiunea anului nou diferiţii bărbaţi, cari dirigiează destinele popoarĕlor din Europa, au ţinut cuvêntări cu privire la starea generală a situaţiunei europene. Vorbirile lor ne presentează ca precarie pacea europeană, căci pe când fie care îşi esprimă dorinţa pentru susţinerea păcei, pe atunci fie care accentuează seriositatea raporturilor încordate dintre puterile din centrul Europei ca aliate şi Rusia, raporturi încordate, cari cu nimica nu şi perd din importanţă, pentru că vecinică va fi rivalitatea lor în cestiunea orientală, şi această rivalitate nu se poate considera ca delăturată prin publicarea actelor false, menite a provoca ciocnirea, care e neamânaveră.

Zace în natura lucrurilor, ca cetăţenii doritori de binefacerile păcei sĕ înregistreze părerile favorabile păcei, şi se le dea preponderanţă faţă cu cele, cari înclină spre rĕsboiu. Şi în adevĕr presa europeană se leagă de versiunile pacinice, şi se silesce ale întări prin unele enunciaţiuni ale potentaţilor. La locul prim este ţarul Rusiei, căci în a lui mână este acuma pacea, în a lui mână este rĕsboiul, dela el atârnă binecuvêntarea unei complanări pacinice, sau erumperea unui crâncen rĕsboiu cu toate urmările lui în ḑilele noastre, când atâtea arme s'au perfecţionat pentru omorîrea oamenilor. La locul al doilea vine bĕtrânul împĕrat al Germaniei, şi cu el principele de Bismarck dimpreună cu ţĕrile aliate Austro Ungaria şi Italia.

Despre ţarul Rusiei ni se aduce scirea, că a asigurat pe bĕtrânul împĕrat Wilhelm despre intenţiunile sale cele mai pacinice, şi versiunea aceasta până acuma încă este trasă la îndoială.

Împĕratul Germaniei la anul nou s'a despărţit de generali cu cuvintele: La revedere la manevrele de toamnă. În cele din urmă principele de Bismarck a asigurat pe un diplomat mai fricos, că scirile rĕsboinice sĕ nu fie luate aşa de serios, căci în cele din urmă tot tendenţele pacinice vor domina situaţiunea.

In acest sens lucră şi guvernul nostru, dovadă, că la aparinţă pacea totuşi este asigurată

In aceasta ne întăresce şi împregiurarea, că monitoriul oficial al Germaniei a rectificat titulatura principelui Bulgariei din almanacul de Gotha, în aceasta ne întăresce şi o scire mai proaspetă, că Maiestatea Sa monarchul nostru la o telegramă de felicitare a principelui bulgar a rĕspuns nu principelui Bulgariei, ci principelui Ferdinand de Coburg.

Toate acestea sunt manifestaţiuni, că alegerea principelui bulgar nu este considerată ca un act legal, care va trebuí sĕ primească sancţionarea puterilor europene, şi că Europa voesce sĕ facă plăcere Rusiei în cestiunea bulgară.

In această lumină privită situaţiunea europeană nu ni se pare atât de precarie pacea. Dacă privim însĕ starea faptică a lucrurilor, trebue sĕ dăm dreptate acelora, cari predominaţi de urgiile unui rĕsboiu ne presentează cumpĕna ca înclinând spre partea, în care sunt aglomerate toate momentele nefavorabile păcei.

O greşală în reproducerea cuvêntărei de anul nou a ministrului president Tisza, o singură greşală lăsarea cuvêntului *„nu“* a pricinuit frică mare în toată Europa.

Şi aceasta panică este justificată, dacă considerăm faptul, că armatele pretutindenea stau pe picior de rĕsboiu, gata de plecare în tot momentul, şi că la demobilisare nime nu se cugetă.

In faţa acestui fapt fie-care om cumpănesce situaţiunea. Dea Dumneḑeu sĕ ne putem bucura de desvoltare pacinică, căci desastrele provenite din rĕsboiu ne apasă şi astăḑi destul de greu.

Revista politică.

În Boemia certele vechi între deputaţii cehi şi între deputaţii partidei naţionale germane se continuă în presă cu mare vehemenţă. Abia în ḑilele din urmă se pare că s'au făcut începuturi pentru curmarea luptei atât de desavantagioasă pentru regularea afacerilor interne şi în faţa situaţiunei critice din afară. Principele G. Lobcovitz şi Dr. Rieger au recercat prin o notă pe Dr. Schmeykal, ca împreună cu alţi deputaţi germani şi boemi sĕ între în negoţieri şi sĕ se sfătuească asupra condiţiunilor, cari ar face posibilă reîntrarea deputaţilor germani în dietă. În urma acestei recercări s'au şi ales două comisiuni, una cehă şi alta germană, cari vor discuta asupra mijloacelor, prin cari se va putea pune capĕt neînţelegerilor dintre cehi şi germani şi astfel afacerile interne se vor desvolta pe cale normală.

Signatura situaţiunei generale şi acum se consideră tot aşa ca mai înainte. Una după alta vin scirile îmbucurătoare, cari asigură pacea şi din cari putem uşor deduce, că situaţiunea s'a îmbunătăţit într'o mĕsură mare. Bucuria, ce ne cuprinde însĕ, când ni se împĕrtăşesc asemenea sciri, — scriu foile vieneze — sĕ o ţinem ascunsă, până ce va vení însemnatul moment, în care o vom putea manifesta. Acest însemnat moment va fi ḑiua anului nou, după călindariul vechiu. Toate cercurile politice asceaptă cu mare nerăbdare memorabila ḑi, în care ţarul va lămurí cestiunea, cea atât de încurcată şi în care se va putea cetí adevĕrata atitudine a Rusiei. Până atunci nu trebue sĕ domnească un prea mare optimism.

Cumcă situaţiunea înadevĕr a fost de tot nesigură şi că complicaţiunile se pregătiau, se vede şi din telegrama, ce o a adresat monarchul nostru bĕtrânului împĕrat al Germaniei, Wilhelm, din incidentul anului nou. Telegrama, după cum o înregistrează „Kőln. Ztg.“ ar conţiné între altele şi ur-

---

FOIŢA.

Descoperirea cea mai de curênd a lui Schliemann*)

O privelisce mai intensivă în trecutul întunecos se desfăşură prin descoperirea mai nouă şi mai însemnată a lui Schliemann *Pe insula grecească Kerigo odinioară Kythera, a descoperit ruinele străvechiului şi bogatului templu din timpul preelenic al ḑeiţei iubirei Afrodita.*

Herodot ne spune, că sanctuariul, despre care mărturisesce şi Homer şi despre care se face pomenire şi de geograful şi istoricul anticităţii Pausanias *l'a intemeiat Fenicienii.* Din Halicarnas, în Caria, născut în veacul al cincilea a. Chr. 'şi îndreptă pribegitul părinte al istoriografiei privirea spre invecinatele locuri asiatice precum şi spre Egipt, pentru a lămurí provenienţa statuelor ḑeesci eline.

El nu pune un deosebit pond pe influinţele tracilor asupra desvoltării Greciei. Cu toate acestea nu mai încape îndoială, că întreagă partea vestică a Anatoliei, carea după Herodot (IV, 45) se numia de tracii lidici „Asia“ după regele As, fiul lui Cotys şi nepotul lui Manes sau Mann, a fost împopulată de această seminţie tare înrudită cu germanii, tot astfel şi o parte mare ce se află faţă în faţă cu Europa orientală şi carea cuprindea multe ţinuturi grecesci. Herodot însuşi însĕ numesce pe tracii frigici cel mai vechiu popor în acele ţinuturi şi anume după mărturisirile egiptene (II 2).

După Hesiod, care a trăit cam cu patru sute de ani înainte de Herodot, ḑeiţa iubirei ese din marea spumegoasă în apropiere de Kythera şi apoi călătoresce în direcţiune ostică, pentruca în urmă sĕ urce uscatul pe Kypru. Călătoria ei urmărită dela vest spre ost ne indigitează o împregiurare deamnă de luare aminte. La Homer, aşadară ear cam cu patru sute de ani înainte de Herodot, aflăm pe Afrodita ca fică a epiroticului Zevs şi a Didonei Cu Epirul însĕ ear ajungem în apropierea popoarĕlor tracice. La Epir erau dardanii, cari după nume şi seminţie sunt înrudiţi cu aceia, cari locuesc în Asia mică, întâlnim însĕ totuşi în ţeara ilirică în timpurile străvechi numele Teut foarte lăţit.

O ḑeiţă a iubirei se pomenesce şi la ari încă în timpurile cele mai întunecoase antice. Ea este adusă în combinare cu apa din părţile Nordului german până la India. Laschmi Sri, ḑeiţa frumseţii şi a norocului se ridică, după cum spune poesia indiană, din marea lăptoasă, ceea ce se amintesce şi în tradiţie despre Uranos şi despre progenitura spumelor. În Edda se vorbesce despre Freia*), că e fica ḑeului lacurilor Niord. Aşa numitul Nerthus la germani (fals Herta) încă petrece într'un lac. Frigga**) poporului scandinav locuesc într'o sală de apă. Palatul ḑeiţii poporului german Freia Hulda***) se află înt'ro fântână, în a cărui adênc se află o câmpie înflorită, în carea petrec sufletele celor nenăscuţi sub paza ḑeiţii, până ce sunt chemate a vedé lumina lumei. Şi în miturile lui Grimm (24) se face amintire despre ḑina Holle, unde în adevĕr este transformată într'o femee bĕtrână; ca păstoriţa unei frumătoriul cuprins. „Dea D-ḑeu, ca situaţiunea politică cea atât de încurcată sĕ se lămurească în curênd, pentru ca popoarĕle noastre sĕ trăiască linistite şi binecuvêntările păcei sĕ se susţină“.

---

*) Heinrich *Schliemann,* bărbat erudit, care prin descoperirile preţioase, făcute în urma săpăturilor, dăruesce viitorimea cu un bogat material scientific. Schliemann s'a născut la 6 Ianuariu 1822 în Bucovul-nou (Neu-Bukow-Meklenburg-Schwerin.) Lui avem sĕ-i mulţămim, că cunoascem locul, unde s'a ridicat odinioară puternica „Troia“. Prin desgropările anticităţilor de prin Grecia şi locurile învecinate şi prin operile sale publicate cu privire la aceste descoperiri ş'a câştigat renume istoric. Trad.

*) Freia este numele unei Asteroide. Asteroide-planetoide aşa se numesc corpuri între Marte şi Iupiter.

**) Frigg, după cum se pomenesce în mitologia de Nord e soţia lui Adin. Ea e ḑeiţa aerului şi a producţiunei În astronomie e şi ea o Asteroidă. Trad.

***) Holda sau Hulda, bucurie şi amiciţie; în povesti se facc amintire despre aceasta ḑeiţă sub numirea „Frau Holle.“ La germani ea e considerată de ḑeiţa căsătoriei şi a producţiunei. Ea apĕră şi păzesce economia casnică şi mai ales favorisează ea şi negoţul cu tort. Trad.

Între scirile mai însemnate, cari asigură menţinerea păcei înregistrăm următoarele: După o telegramă din Viena cursurile burselor, cari au fost scăḑut într'un mod de tot simţitor earăşi s'au suit în urma declaraţiunei, ce o a făcut ministrul nostru preşedinte şi ministrul de finanţă, Tisza. — „Corespondence de l'Est“ publică o notă, în care ḑice: Aflăm, că de câte-va ḑile şansele de pace s'au îmulţit în mod considerabil în urma unui fapt, care s'a produs în lumea politică. Versiunele spun, că într'un timp de tot apropiat va apăré într'o foaie guvernamentală din Austria ori din Ungaria o notă autorisată, carea va arăta îmbunătăţirea, ce s'a făcut în situaţiunea cea atât de complicată.

Poate, că această notă stă în legătură cu o telegramă din Viena, care ne surprinde cu scirea, că principele de Bismarck, care doresce menţinerea păcei şi al cărui cuvênt trage mult în cumpĕna europeană esercită o presiune mare asupra cabinetului din Viena cu scop, ca sĕ hotărască pe acest cabinet ca în ceea ce privesce pe Bulgaria sĕ satisfacă cererilor Rusiei. E probabil lucru, că toate puterile, cari au semnat tractatul de Berlin se vor învoí acum *ca Rusia se opupe pe un timp oare-care Bulgaria.*

Această scire află atât mai mult creḑĕmênt, cu cât chiar ḑiarul „Kreutz-Ztg“ scrie în această cestiune, cum că ţarul Alecsandru în timpul cel mai decurênd 'şi va lua asupraşi dreptul esecutiv contra principelui de Bulgaria Ferdinand şi deodată cu aceasta restabilirea stărei legitime şi normale în Bulgaria.

Însemnat este şi faptul, că ambasadorul Schweinitz a fost decorat cu ordinul „Vulturul negru.“ Ḑiariul „Journal de St. Pétersbourg“ constată cu multă mulţămire, că prin aceasta distincţiune s'a ajutat mult bunelor relaţiuni dintre germani şi ruşi. Generalul Schweinitz este un bărbat de stat a cărui vieaţă politică este strins legată cu tradiţiunile relaţiunilor celor mai intime de amiciţie între Rusia şi Prusia.

Când înregistrăm aceste sciri liniştitoare, nu putem trece şi sĕ uităm despre declarările lordului Salisbury şi ale comitelui Greppi, fostul italian ambasador la Petersburg. Salisbury a asigurat pe cercurile diplomatice din Anglia, că de câte va ḑile situaţiunea critică s'a îmbunătăţit într'un mod aşa de însemnat, încât i-se pare, că încă în câte va ḑile ori-ce teamă despre un conflict între Austro-Ungaria şi Rusia va fi delăturată. — Greppi la o intrevedere diplomatică a ḑis, că ceea ce se spune de crisa financiară din Rusia e lucru foarte esagerat. Crisa e mai mult aparentă ca reală şi dacă Rusia ar voí, ar putea începe campania fără a face imprumuturi. Ţarul de alt cum avea simţemintele cele mai pacifice, era rus în puterea cuvêntului, dar nici decum nu era panslavist. E însĕ anevoios lucru sĕ nu ia în băgare de seamă aspiraţiunile, cari sunt de tot puternice în Rusia şi cari uşor l'ar putea sĕ-l împingă într'un rĕsboiu. Aceasta eventualitate însĕ nu e de loc probabilă, cât timp Giers va conduce afacerile.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucuresci, 25 Decembre, 1887. Ḑiarele francese încep a agita în România. Sunt însĕ ḑiare de feliul acelora, care când sunt plătite de Ruşi, pentru ruşi scriu, când beau redactorii lor vin bun în Ungaria chiar şi Madame Adam laudă pe maghiari în liberalitatea lor; bine sĕ fiu înţeles: liberalitate, ear nu libertate. E lucru cunoscut în România, că ţeara noastră nu doresce rĕsboiul şi că oameni ca Brătianu, Sturdza şi alţi bărbaţi buni români, ar dorí ca România sĕ rĕmână în pace. Adeseori însĕ mergi, unde nu voiesci, când nu esti în stare a apăra altcum vieaţa unui neam de oameni. Dară ḑiarele noastre opoziţionale fără deosebire de politică internă ori esternă, discută mereu cestiunea aservirii României la „nemţi“. Lumea însĕ scie sĕ spună, că acum înrîurirea paralelor vecinilor nostri din altă parte a dat nascere chiar şi câtor-va articoli în ḑiarele de bulevard franţuzesci, în care se vorbesce despre crima dlui Brătianu şi Sturdza de a fi tradat ţeara în viitoriul rĕsboiu dintre Rusia şi Austria. Adevĕrul e, că nici dl Brătianu, nici dl Sturdza nu voiesc sĕ vîndă ţara, espunênd-o potopului slav şi nu îngădue nici altora, ca sĕ o poată înfunda în primejdie. Cel mai mare pĕcat, ce-l pot face astăḑi ca şi în trecut maghiarii e sĕ împedece această direcţiune prin neîndreptăţirea popoarĕlor de sub guvernarea lor. Europa are a mulţămi numai maghiarilor, dacă Orientul e nemulţumit cu Austro-Ungaria. Căci atunci, când sub presiunea opiniunii publice dela noi bărbaţii nostri de stat n'ar mai putea lucra, după cum cred, că se poate mântuí Europa orientală de potopul slav, atunci va fi prea târḑiu a abate fatalele urmări ale politicei maghiare şoviniste. Astăḑi mai stau în fruntea ţĕrii noastre bărbaţi cu o nedisputată autoritate ca dl Brătianu, Sturdza, Cogălniceanu şi alţi câţi-va. Când însĕ nu vor mai fi oameni, care sĕ dispună de această neţermurită încredere, atunci va vedé Europa, că politica greşită a unui popor şovinist ca maghiarii a primejduit Orientul Europei. Astăḑi însĕ în fruntea statului român sunt doi oameni, cărora ţeara le urmează cu încredere, ear' această ţeară stăpânesce prin influenţa ei morală mai bine de jumĕtate din Peninsula-balcanică, devreme-ce românii sciu sĕ-şi câştige simpatii. O impregiurare favoritoare, care contribue la această simpatie e şi legea orientală a poporului nostru. Astăḑi nime nu mai crede în primejdia slavisnului prin influenţa legii. Dimpotrivă legea e un centru, care întrunesce pe popoarele slave împregiurul tinerului regat al nostru. Cine vine în România e român, căci nu-l mai împedecă nimic de a fi.

Corpurile legiuitoare ale ţĕrii au fost disolvate. În acest timp ori ce rĕspundere incumbă miniştrilor ţĕrii.

Se vorbesce cu stăruinţă de misiuni diplomatice, pentru care ar fi designat tot actualul ministru al instrucţiunii şi cultelor. Dl Sturdza e netăgăduit foarte popular în România, nu e însĕ un rival primejdios al dlui Brătianu, de vreme ce singurul om după regele, căruia naţiunea îi urmează este dl Brătianu. Când însĕ dl Sturdza va auḑí că bĕtrânul luptător pentru emanciparea României va cere ca sĕ i-se ierte odichna, atunci desigur va lua moştenirea lăsată de marele om al României.

Se mai vorbesce de întrarea dlui Cogălnicean în guvern. Dl Cogălnicean, e omul, care vine când ţeara îl chiamă, căci dênsul e unul dintre oamenii, cari sciu sĕ alerge în ajutoriul ţĕrii lor atunci, când seriositatea situaţiei o cere aceasta. Era însĕ prematură scirea împărtĕşită de ḑiarele oposiţiei, că dl Maiorescu a fost pus şi dênsul în combinaţiune. Dl Maiorescu e un distins profesor, un om de inimă, dară e cunoscut ca nedibaciu în ale politicei. Mai vîrtos însĕ dl Maiorescu ni se pare puţin discret. A avea o audienţă la regele şi a publica a doua ḑi un articol scris de dênsul, în care se vorbesce de pretinse angagiamente e sau lipsă de discreţiune, sau lipsă de prevedere, căci lipsa de onestitate nu se potrivesce cu trecutul dlui Titu Maiorescu. În tot casul însĕ e falsă părerea, că dl Maiorescu ar fi perdut însuşirile cerute dela un om pretins destul de serios.

J.

Influenţa pădurilor asupra stărei fisice şi intelectuale a poporului.

Cine păstrează şi îngrijesce pădurile lucrează
pentru binele umanităţei trupesce şi sufletesce.

Dacă pădurea măresce fertilitatea pămêntului prin îngrăşemintele, ce dau şi prin aceea, că tempereazâ clima; dacă este podoaba unei ţĕri — din care causă trebue îngrijită şi păstrată, — de sigur că influinţează şi asupra stărei fisice şi intelectuale a omului. Numai omul, care nu stă în linceḑire 'şi poate desvolta bine puterea lui fisică; numai la acela se poate nasce trebuinţa de a se ocupa intelectualmente, care trăesce în împregiurimi, ce 'l îndemn la aceasta, şi numai acela poate contribuí la desvoltarea sa intelectuală, care nu este nevoit sĕ întrebuinţeze toate puterile sale în lupta pentru esistenţă.

Tot asemenea şi cu popoare întregi.

Când un popor este nevoit sĕ-şi câştige pânea de toată ḑiua prin muncă, sĕ ia pămêntului şi ceea ce nu poate da, întrebuinţând toate puterile sale corporale, când trăesce cu teama şi grija de a-şi păstra puţinul ce are; atunci desvoltarea fisică sufere, şi nici gând nu poate fi că s'ar putea cultiva talentul sau intelectualul acelui popor.

După cum un traiu în abundanţă şi câştig fără nici o osteneală slăbeşte corpul şi amorţesce mintea, tot aşa şi prea multa muncă şi grijă continuă pentru pânea ḑilnică, împedecă desvoltarea normală a corpului şi a spiritului.

Pădurile influinţează asupra stărei fisice şi intelectuale a omului nu numai în mod indirect dar şi direct.

Pădurile esercită o influinţă mare asupra sănătăţei omului. Aerul din padure este mai sănătos de cât acela din oraşe. Regnul vegetal şi din acesta în special pădurile cu frunḑişul lor, ecuilibrează continuu raportul dintre ocsigen şi acidcarbonic, raport întrerupt de multe ori din causa proceselor de respiraţie, dospire, putreḑire şi ocsidaţie. Acest raport se menţine prin aceea, că plantele sorb accidul-carbonic, păstrând carbonul pentru desvoltarea lor şi depărtând ocsigenul, atât de necesar vieţii oamenilor şi animalelor. Sunt multe substanţe în aer, cari sunt vătĕmătoare sănătăţii omului şi pe cari le sorb plantele, le descompun şi le fac astfel mai puţin vătĕmătoare.

Plantaţiunile şi grădinele, cari se fac prin oraşe şi împregiurul lor, nu au numai scopul de a infrumseţa şi de a umbrí, ci şi scopul de a curăţí atmosfera, care de multe ori nu este curată prin oraşe. Şi nu numai atât. Pe lângă că pădurile curăţă aerul, mai influinţează asupra sănătăţii omului şi prin aceea, că împedecă schimbările repeḑi de temperatură, moderează curentele prea reci sau prea calde; ear aerul uscat, pe care ni-l aduc vênturile constante de Est, le saturează cu umeḑeală. Aşa dar pădurile tempereazâ efectele timpului vătĕmător sănătăţii omului.

În fine pădurile esercită o influinţă foarte mare asupra caracterului poporului. Prin locurile frumoase oameni sunt totdeauna mai buni, mai primitori şi mai mult dotaţi de sentimente frumoase, de cât prin locurile posomorâte şi uniforme.

Unde natura esercită efectul ei cel mai mare asupra omului — precum se întêmplă în pădure — apoi ea vorbesce inimei şi are o influenţă uriaşă asupra formărei spiritului omului şi caracterului lui

Pădurea face o impresiune adêncă, chiar asupra unui copil: cu câtă plăcere nu stă el în pădure, ca sĕ asculte ciripitul pĕsĕrilor sau ca sĕ pândească vênatul fugător. Chiar şi omul cel mai brutal, când întră în pădure, se simte pătruns de influenţa misterioasă a masivului, şi mişcat de sgomotul sau freamăntul frunḑelor, 'şi aduce aminte de acela, căruia îi datoresce vieaţa. Bărbatul serios caută în pădure odihnă şi curagiu pentru nouĕ acţiuni, şi cel apăsat de griji şi nĕcasuri, găsesce în pădure consolare şi pace.

„Revista pădurilor.“ *N. N. Andronescu.*

Apel.

De mai mulţi ani „Academia română“ îşi dă neîncetate silinţe pentru a strînge cât se poate mai multe documente de tot felul, cari ar putea fi de folos pentru studiarea istoriei naţiunei. Numai prin studiul documentelor se poate lumina şi înţelege trecutul neamului nostru.

---

moase liveḑi, ce se estinde în fundul unei adênci fântâni, unde încălḑesc razele dulci ale soarelui şi cresc mii şi mii de flori; căci Freia-Holda era ḑeiţa sorilor dar totdeodată şi a apelor, chipul şi asemĕnarea iubirei şi mama vieţii. Ca nimfa apelor obvine ea foarte des în tradiţiunile despre Venus ale poporului din Germania. În cântecile poporale ale bavarezilor, care vorbesc tare des despre Wana, adecă despre tradiţiunile apelor se face des pomenire despre o nimfă a lacurilor. Despre aceasta antică nimfă se istoricesce, că ea călătoresce odată pe an ţeara cruciş şi curmeziş şi dacă ş'a isprăvit călătoria, carul se ferecă de fundul unui lac cu un lanţ de aur. Aceasta este goală istorisirea lui Tacitus despre Nerthus („Germania,“ 40).

Tradiţiunile cele mai vechi grecesci cunosc o Afrodită, percurgênd din Epir şi Grecia vestică spre limba sudică a Peleponesului şi apoi păşesce pe uscat în Cipru. Sub picioarele ei odrăslesc acolo rose şi mirte. Mitul german povestesce tot astfel despre Freia-Holda. Flori odrăslesc, când spre petrecerea nocturnă plutesce pe deasupra pămêntului îmbrăcată în haine albe şi în scânteuţe strĕlucitoare.

În adevĕr tot astfel e fără indoeală, că un serviciu a lui Aschtoret sau a lui Astarte*) s'a respândit însĕ dela Ost spre Vest prin corabierii fenicieni, el se lăţî dela Asia mică începênd, pănă la insulele britice. Graţioasa Venus Amatusia îşi ia de sigur numele dela Amath, ce se află în Asia mică. Amath însĕ din Cipru a fost o colonie feniciană. După Stephanos aceasta a fost cea mai veche cetate a insulei. Heracle tirianul se consideră acolo de Melkart*) *Aşa au venit Fenicienii şi la Kythera şi istorisirea lui Herodot despre întemeierea unui templu Afroditei sau Aschtoret prin ei e în adevĕr întemeiată.*

Suntem datori a lua în băgare de seamă vechile espuneri. Religiunea elenică, — aflăm multe şi preţioase documente chiar la Herodot — este o amestecătură de forme de credinţă arică, semitică, egiptică şi altele. Mulţi dintre ḑeii grecesci sunt iscodiţi după diferitele făpturi, cari după aceea fură artistic cioplite în chipul Herei şi în adevĕr în chipuri măreţe.

Aceasta descoperire a lui Schliemann formează de sigur o epoca în istoria descoperirilor.

(K B.) *I. Br.*

---

*) Astarte în limba hebr. Aschtoreth-stea; ḑeiţa principală a progeniturei femenine la Fenicieni, Cartagineni şi Sirieni. Ea e regina ceriului (melechet.) În acest sens era şi cultul, ce i-se făcea. Cultul se schimba însĕ adeseori în cult voluptos, căci „A“ representa principiul puterei naturale şi al iubirei. Trad.

*) Melkart, pe acesta îl consideră mitologia ca ḑeul naţional al fenicienilor. Cultul lui se practică mai mult la sirieni şi se pomenesce ca ḑeul soarelui, al navigaţiunei şi al colonisaţiunei. Trad.

Colecţiunile strînse până acuma de „Academie“ cuprind preste ḑece mii documente de deosebite feluri: chrisoave, cărţi domnesci, cărţi de judecată şi de hotărnicii, anaforale, zapise, foi de zestre, şi altele.

„Academia“ face apel la toţi aceea, cari posed documente şi hârtii vechi şi cari ar binevoi a contribuì la îmbogăţirea colecţiunilor sale. „Academia“ ar vedé cu cea mai vie mulţămire interesul, ce i s'ar arăta în această privinţă şi ar primí cu toată recunoscinţa toate documentele şi alte manuscrise, cari i s'ar dăruí pentru colecţiunile sale.

Se vor da — când se va esprima dorinţa — de la „cancelaria Academiei“ copii în scrisoare modernă şi traduceri în limba română de pe originalele vechi scrise cu cirilice sau în limbi străine, cari se vor dărui.

Toate documentele şi manuscrisele, cari se vor trimite, sĕ se adreseze la *Academia română* în *Bucuresci.*

Viile mulţămiri ale Academiei către dăruitori se vor esprima şi prin „Monitorul oficial.“

Kogălnicean, preşedintele academiei române.

D. Sturdza, secretariul general.

Avis.

În ajunul anului nou, *12 Ianuariu n. 1888* (31 Decembre v. 1887), va avé loc o convenire socială impreunată cu danţ în sala otelului „Meltzer“, strada Măcelarilor; începutul la 8 oare seara, musica se va provedé de capela regimt 31.

Din însărcinarea mai multora.
Dr. *Oct. Russu.*

Varietăţi.

† (Necrolog,) O durere şi perdere mare a trebuit sĕ îndure directorul seminariului nostru archidiecesan, dl Ioan Hannia, chiar acum la sĕrbătorile crăciunului, mutându se la cele eterne mult iubita sa soţie, **Maria Bădila,** fica fostului protopop şi asesor consistorial, Petru Bădila. Această tristă scire a atins dureros pe toţi, cari au cunoscut pe defuncta, căci dênsa cât timp a fost în viaţă, a sciut sĕ-şi asigure stima şi iubirea tuturora.

Ca semnul cel mai invederat al stimei şi iubirei, de care s'a bucurat repausata, ne servesce numĕrosul public — din toate straturile societăţii, — ce — pe lângă toată asprimea gerului — a luat parte la aşeḑarea remăşiţelor pământesci ale repausatei, spre odichnă eternă. Spaţioasa biserică din suburbiul de jos, unde s'a ţinut serviciul funebral, se părea prea ângustă pentru a cuprinde tot publicul.

Era un aspect pĕtrunḑĕtoriu a vedé în giurul sicriului pe un soţ cărunt şi frênt de durere, pe nepoatele sale inconsolabile şi pe celelalte rudenii obidate. Acest aspect a stors şiroae de lacrămi din ochii celor mai mulţi, ce a fost provocate cu deosebire şi prin emoţionătoarea cuvêntare funebrală, rostită şi de astădată în forma şi cu succesul obicinuit, de bine cunoscutul nostru orator, dl asesor consistorial Zacharia Boiu.

Primească întristata familie şi din partea noastră esprimarea sincerei condolenţă.

Din partea familiei am primit următoriul anunţ:

MARIA HANNIA născ. BĂDILA

în etate de 57 ani, după lungi şi grele suferinţe, astăḑi la 2 oare dimineaţa şi a dat nobilul suflet în mânile Creatorului.

Remăşiţele pământesci se vor transporta Duminecă, în 27 Decembre, 1887 (8 Ianuariu 1888) la 2 oare după ameaḑi din casa proprie, strada urezului Nr. 19, în cimiteriul greco resăritean dela poarta turnului spre repaus etern.

În veci pomenirea ei!

Sibiiu, 25 Decembre st. v., 1887.

Ioan Hannia, protopresbiter şi director seminarial, ca soţ. *Ioan Bădila,* jude regesc la tribunal, ca frate. *Anna Moga* născ. *Bolloga, Maria Dima* născ. *Bolloga, Valeriu Bolloga,* dirigent de bancă, Dr. *Ioan Moga, George Dima,* profesor seminarial, nepoţi. *Iacob Bolloga,* consiliar aulic în pens., *Iohanna Bădila* născ. *Moldovan,* cumnaţi. *Alecsandrina, Eugenia, Aurelia, Anicuţa, Ionel* şi *Cornelia Moga; Marioara* şi *Ionel Dima,* strănepoţi.

* (Alegeri de deputaţi congresuali în archidiecesă). De deputaţi congresuali clericali s'au mai ales: Ioan Papiu, protopresbiter, în cercul III al Devei; Avram Pĕcurariu, protopresbiter, în cercul IV al Iliei; Ioan Gall, protopresbiter, în cercul V al Abrudului şi Ioan Petric, protopresbiter, în cercul IX al Braşovului.

De deputaţi congresuali mireni s'au ales: Dr. Ioan Mihu, advocat, în cercul V al Devei; Dr. Daniil P. Barcian, prof. sem. în cercul III al Sebeşului; Ambrosiu Bêrsan, primar, în cercul VI al Haţegului; Petru Truţa, advocat în cercul IX al Zarandului; Gerasim Candrea, advocat, în cercul X al Câmpenilor; Dr. Remus Rosca, redactorul „Tel. Român,“ în cercul XIII al Solnocului; Stefan Iosif, director gimn., în cercul XVI al Sighişoarei; Octavian Sorescu, advocat, în cercul XVII al Treiscaunelor; Ioan Lengher, advocat, în cercul XVIII al Braşoşolui; Pompiliu Piposş, publicist, în cercul VIII al Geoagiului; Ioan cav. de Puşcariu, jude la curia regească din Budapesta, în cercul XIX al Branului.

* (Cas de moarte.) **Paul Sennyei,** presidentul casei magnaţilor şi iudex curiae, a încetat din viaţă în 3 Ianuariu st. n. în Budapesta, în etate de 65 ani. Defunctul a fost unul dintre cei mai de frunte bărbaţi de stat ai Ungariei. Totdeauna a aparţinut conservativilor, ear dela inaugurarea erei constituţionale s'a considerat ca conducĕtoriul oposiţiei moderate şi acestor principii a rĕmas credincios până în ultimul moment, şi chiar şi postul de preşedinte al casei magnaţilor l'a primit numai pe lângă reserva de a-şi susţiné independenţa în vederile sale politice.

* (Premiu.) Dl Dr. Babeş, profesor la facultatea de medicină din Bucuresci, după cum ne spun jurnalele din România, a câştigat premiul academiei de scinţe din Paris „*Monttyon*“, care se distribue tot din doi în doi ani pentru operatele de cea mai mare valoare scientifică, apĕrute în decursul intervalului. Premiul acesta l'au câştigat mai înainte cei mai savanţi bărbaţi francesi.

* (Regele Şvediei Oscar în periclu.) Regele Şvediei Oscar, ca de regulă, aşa şi cu vr'o câteva ḑile mai înainte se aşeza după prânḑ în un apartament aproape de sala de mâncare pre o sofă, deasupra căreia se afla un mare candelabru. Nu după mult timp fu silit a părăsí sofa, căci fu chemat în o odaie din apropiere pentru îndeplinirea unor afaceri urgente. Abia părăsí regele locul seu de odihnă, când deodată fu treḑit de o pocnitură groasnică în urma sa. Căḑuse candelabrul cu o parte a plafonului, care nimici sofa, pre care se aşeḑase cu vr'o câteva minute mai înainte Soartea a voit ca regele sĕ nu fie sdrobit de greutatea candelabrului.

* (Un comitat avut.) Comitatul „Solnoc-Dobâca“, după cum cetim în „Gazeta Transilvaniei“ sĕ pare a fi cel mai avut, căci în o adunare estraordinară a votat pentru scopuri culturale magiare următoarele sume: pentru societatea de magiarisare (magyar nyelvterjesztő egyesület) din Orşova 100 fl., pentru societatea de maghiarisare (magyar kőzmüvelődési egyesület) din comitatul Bereghului 50 fl., pentru subvenţionarea unui scriitor dela representanţa orăşenească din Gherla 200 fl., pentru rescumperarea unei strade un arunc de dare de 42 %. Tot în adunarea aceasta s'a anulat un conclus al comunei Ciceu-Cristur de a se da venitul dreptului de cărciumărit de 3 luni pe seama bisericilor de acolo, sub pretecst, că comuna e sĕracă şi venitul sĕ rămână pe seama comunei.

* (Conchemarea reserviştilor.) „Coresp. Bud.“ anunţă din Viena: În sensul legei de apărare reserviştii armatei comune pot fi conchemaţi cu totul numai de trei ori, reserviştii honveḑimei de cinci ori în timpul serviciului la eserciţiu de arme pe cel mult trei sĕptĕmâni. Introducerea puscei cu repetiţiune însĕ face necesară conchemarea succesivă a tuturor reserviştilor pe timp de şepte ḑile la diferitele corpuri de armată după cum ea se va întroduce. Aceasta conchemare în sensul legei ar trebuí privită ca şi un eserciţiu complet. Avênd în vedere însĕ, că la crearea legei n'a fost prevĕḑut casul escepţional şi astfel reserviştii, cari au făcut de două ori eserciţiul de arme n'ar mai trebuí după aceea conchemaţi; ambele regime în conţelegere cu ministrul de rĕsboiu au decis pe timpul ţinerei conferinţelor ministeriale din Viena, ca ambelor legislative sĕ se presenteze nu proiect de lege în puterea căruia şi reserviştii armatei teritoriale sĕ poată fi conchemaţi, când cere trebuinţa la corpurile lor, pentru eserciţiu puscei cu repetiţie pe timp de şepte ḑile, fără ca această conchemare sĕ se numere între eserciţiile de arme. În puterea acestei legi vor fi conchemaţi şi reserviştii, cari au făcut trei eserciţii respective cinci eserciţii de arme şi cari nu ş'au împlinit anii serviciului militar.

* (Darurile de anul nou ale principelui de coroană german medicilor, cari 'l curează.) Principele de coroană german, care se află şi acum morbos în San-Remo, a surprins de anul nou pre medicii sei cu presente admirabile. Renumitul medic Mackenzie a primit din mâna principelui o cutie cu tot felul de instrumente chirurgice. Un alt medic, cu numele Krause un ac de brilant de o frumseţe uimitoare. Un al treilea medic, numit Schrötter, a primit ca present două vase japanese foarte pompoase. Medicul Bergmann de asemenea a primit o cutie cu vase de argint pentru 24 persoane. În fine Dr. Shmidt un călimăr de aur, lucrat cu o deosebită măestrie.

* (Gratulaţiune de anul nou). Principele Ferdinand de Coburg din Bulgaria a adresat o frumoasă gratulaţiune Majestăţii sale monarchului nostru la anul nou. Gratulaţiunea poartă iscălitura: Ferdinande, prince de Bulgarie. Majestatea prin supremul maestru de curte priccipele de Hohenlohe a respuns principelui Ferdinand sub adresa: „Alteţei sale principelui Ferdinand de Sachsen-Coburg„ Pentru gratulaţiune mulţămim.

* (Ţarul şi Papa). Nu numai capii catolici ai statelor, ci şi Ţarul tuturor Ruşilor a felicitat pe pontificele roman din incidentul iubileului acestuia. Telegrama, prin care Ţarul 'şi esprimă sentimentele sale către capul bisericii romano-catolice în traducere este următoarea: Me rog, primiţi felicitările mele pentru anul al 50-lea al păşirei Sânţirei voastre în tagma preoţească a bisericii, pentru care pontificatul vostru glorios a sciut sĕ facă atâtea servicii distinse. Pĕtruns de dorinţa, de a asigura interesele religioase ale supuşilor mei romano-catolici, nu me îndoiesc, că înalta înţelepciune, de care a-ţi dat atâtea doveḑi, 'mi va concede, de a stabilí oare care armonie între trebuinţele bisericii romano-catolice din Rusia şi între legile fundamentale ale imperiului meu.

* (Reformă în seminarii.) Ministrul de culte şi instrucţiune publică, dl Trefort, a adresat o epistolă către primatele Simor în afacerea unei reforme radicale a seminariilor pentru preoţi şi pentru desfiinţarea seminariilor mai mici. Rĕspunsul primatelui până de present la întêmpinarea ministrului Trefort nu e cunoscut.

* (Câtă armată rusă se află în Polonia.) După scirile mai nouĕ concentrările de trupe rusesci din spre Austria şi Germania s'ar fi isprăvit, şi acum se spune, că acestea concentrări sĕ continuă tot cu atâta zel în o altă parte şi anume în Basarabia. În Polonia se vorbesce, că ar fi preste 400,000 oameni puşi pe picior de resbel.

* (Convenţia de comerciu franco-română.) S'a sancţionat legea, prin care guvernul român este autorisat sĕ prelungească arangiamentul comercial provisoriu cu Francia pe un nou termin până la I Iuliu n. 1888.

* (Earnă în Italia). Frigul, ce domnesce prin părţile noastre de vr'o câteva ḑile în urma colosalei căderi de zăpadă, este foarte estins. Chiar şi prin părţile sudice ale Italiei a străbătut frigul şi gerul. Din Roma şi din Neapol sosesc sciri, cumcă pe acolo ninge şi s'a lăsat un frig mare, ca şi care nu s'a prea pomenit. Locuitorii Calabriei se plâng, că în urma răcelei, ce s'a lăsat viile şi plantaţiunile de oliv au suferit daune enorme. Prin părţile Italiei, Veneţia Milan, Turin, Genua ninge într'una şi din causa zăpadei trenurile nu pot circula şi sirmele telegrafice sunt rupte.

* Spre scrire: „Metodica scoalei poporale de Dr. Petru Pipoş se află de vênḑare la autorul în Arad (strada Rákotzi). Preţul 60 cr. v. a. ear espedată franco 65 cr.

* (O esplosiune ne mai pomenită.) În China, în oraşul Amoy a esplodat 40,000 kilograme de praf de puşcă. Daunele causate în urma acestei ecsplosiuni sunt foarte mari. O parte din oraş cu locuitori cu tot s'a nimicit. Preste cincizeci de soldaţi, cari erau ocupaţi în fabrică cu prepararea prafului au fost aruncaţi în aer. Sguduitura causată prin esplosiune a fost simţită până la distanţe, foarte mari.

* (Un pod uriaş.) Preste marele riu Ganges în India anterioară s'a construit un pod admirabil. Acest pod, care poate serví atât pentru tren cât şi pentru comunicaţiunea pedestră, mĕsură în lungime 3518 urme. Şase ani de ḑile s'a lucrat la acest pod, pentru care s'a spesat 6,076,207 fl. Inaugurarea lui s'a făcut în presenţa vice-regelui din India.

* (Darea de spirt.) Ministru preşedinte Tisa în ḑilele din urmă se vorbesce, că a conferit cu Dunajewski mai multe ḑile dearêndul. Obiectul conferinţii a fost legea dărei de spirt şi esecutarea ei în Ungaria. Resultatul acestei conferinţe a ministrului preşedinte consimte cu părerea ministrului Dunajewski, ca sĕ se facă o reformă cu privire la legea dărei de spirt esistentă. Ministru preşedinte Tisza cunoscênd scăderile acestei legi, încă în decursul lunei Ianuariu va face propunerile de lipsă pentru reformarea ei în parlament.

* (Bibliografic.) „Lumină pentru toţi“, Revistă pedagogică, ce apare în Bucuresci, sub direcţia dlui Eniu Băltean, calea Moşilor, Nr. 138. Abonamentul 10 lei pe an, şi 5 lei pe şase luni.

A apărut Nr. 7 din anul III pe luna Novembre, al cărui cuprins este următoriul:

„Anul nou,“ de Eniu Băltean. — „Sentinţe pedagogice,“ de Christ. St. Revereanu. – „Maxime şi cugetări“, de Pr. St. Stoicescu. — „Cum învaţă Gertruda copii sei?“ de E. B. — „Cronică teatrală“ de Ioan Russu. — „Adevĕrata causă“. — „Colindul cel mare,“ de Dobre Stefănescu. — „Schiţe din istoria pedagogiei" de Ioan Russu. — „Un sistem românesc de învĕţământ," de Stef. Georg-Carpen. — „Conferinţele învĕţătorilor din Muscel." — „Studii asupra literaturei populare" de D. Stefănescu. — „Lumină din Lumină" de Eniu Bălteanu. — „Ortografia română" de E. B. — „Literatura de spirit." — „Corespondenţa."

Cum veţi fi scutiţi de înşelare la cumpĕrarea pilulelor elveţiane în general iubite ale lui Rich. Brandt? Mai întâiu se pune pond mare pe particula „Rich." Mai departe sciu toţi iubitorii pilulelor elveţiane, că fie-care şatulă este învĕlită cu o făşie de hârtie pe care stă scris modul de întrebuinţare şi această faşie este strînsă cu o legătură fină de gumi. Pentru aceia la cumpĕrare delăturaţi prescripţia de întrebuinţare şi îndată ve veţi convinge, că pe eticheta cea roşie sĕ află sau nu următoarele cuvinte scrise în cerc cu litere negre: pilulele elveţiane ale spiţierului Rich. Brandt. În mijlocul câmpului roşu trebue sĕ se afle o cruce albă şi pre aceia iscălitura Rich Brandt. Cine vrea sĕ fie sigur la cumpĕrare sĕ taie aceste şire din jurnal şi sĕ veadă corespunde sau nu. Preţul 70 cr. in spiţerii.

Loterie

Sâmbătă în 7 Iauuariu 1888.

Timişoara:	**75**	**26**	**52**	**73**	**33**
Viena:	**29**	**45**	**51**	**58**	**54**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Ianuariu n. 1887

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6	—.—	— —
Renta de aur ung. de 4%	93.-	96.50
Renta ung. de hârtie	81.20	80 50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	93 50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Galbin	6.96	5.95
Napoleon	10 02	10.02
100 marce nemţesci	62.15	62.10
London pe (poliţă de trei luni)	126.70	126.80

Nr. 130. [1724] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Călăţele, protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 40 jugere, arător, fênaţ, păşune şi pădure, à fl. 3 juger . . . . fl. 120.—
2. Venitul stolar dela 140 familii . . . . . . fl. 39.40
3. Dela 94 familii bir şi clacă . . . . fl 89.30
4. Jertfă anuală . . fl. 90.—
5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală (anticu) . . . fl. 15.—
6. Contribuţia erarială după sesia bis porţia canonică solvită din partea epitropiei . . . . fl. 18.—
7. Folosirea casei parochiale cu grădină şi supra edificatele economice, precum şi alte prestaţiuni sigure . . . . fl. 30.—

Toate aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă dau un venit sigur anual de . . fl. 401.70

Doritorii de a concurge la aceasta parochiă sunt poftiţi a-şi aşterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, fiind instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cluş, 27 Novembre, 1887;

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

6119/1887 számhoz polg. [1762] 2—3

Hirdetmény.

A bürkösi tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **1888 január 23-án d. e. 9 órára** tüzöm ki, Bürkösre a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 deczember 23-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,

5938 szám. 1887 polg. [1761] 3 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekemezöi birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatarnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemezö községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott ülésébŏl.

Nagy Lajos, elnök. **Zahariás Ede,** jegyző.

Sz. 273/1887 bir. végreh. [1763] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1887-évi 1572 sz. a kelt végzésével Blaga Iuon és társai ellen Albina hitelintézet részére 150 frt. töke ennek 1886 évi deczember hó 17-töl járó 6% kamata és 32 frt. 40 kr. eddigi költségek követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1887 márczius 30 biróilag le foglalt és 341 frt. becsült lovak, szekér stb. álló ingóságok a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróságnak 1887 évi 1572 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Récs és szerdahely községében leendö eszközlésére határidöül 1888-ik, **évi Január hó 19-ik napjának délelött 9, délután 3 órája** kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel megyivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107 § szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahely 1888-ik évi január hó 2 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 24—26

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
Apahida	11.19	—	—	7.08
Ghiriş	12.33	—	—	7.36
Cucerdea	1.11	—	—	9.16
Uioara	1.18	—	—	10.—
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.09
Aiud	1.46	—	—	10.19
Teiuş	2.25	—	—	10.48
Crăciunel	2.50	—	—	11.55
Blaş	3.03	—	—	12.24
Micăsasa	3.35	—	—	12.52
Copşa mică	4.01	—	—	1.34
Mediaş	4.20	-	—	2.19
Elisabetopole	4.55	—	—	2.46
Sighişoara	5.42	—	—	3.31
Haşfalĕu	6.01	—	—	3.59
Homorod	7.27	—	—	4.32
Ágostonfalva	8.08	—	--	6.53
Apaţa	8.36	—	—	7.21
Feldioara	9.06	—	—	8.23
Braşov	9.46	—	—	9.02
	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	--
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	--	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.--
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.19	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Julia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2 50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4 15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu. Joi 31 Decembre, (12 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa S. sĕrbători „Tăerea împregiur şi S. Vasilie“ Nrul cel mai de aproape va apăré Marţi în 5 Ianuariu 1888.

Prenumeraţiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

---

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei făşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 31 Decembre, 1887.

Cu ḑiua de astăḑi încheiem anul 1887. Gândurile noastre mai petrec încă odată la momentele mai însemnate din anul acesta, şi apoi 'şi i au ḑiua bună. Anul vechiu întră în noianul veciniciei, şi cel nou ne salută cu tot aceea posomorîtă faţă, cu care cel trecut ne ḑice rĕmas bun. Anul trecut ne îngroapă şi puţinele speranţe de îndreptarea lucrurilor, cu cari l'am salutat, şi cel nou nu ne îndeamnă la nouă speranţe. Nu, căci posomorîtă este faţa Europei în aceste momente, posomorîtă este icoana patriei noastre, şi sfăşiată, de tot sfăşiată haina în care ni se presentează viaţa noastră naţională atât în cele politice, cât şi în cele sociale, mai cu seamă în cele sociale, căci mai proaspete fiind ranele pe trupul acesteia, mai simţitoare este şi durerea, de care suntem cuprinşi.

Nori negrii acoperiau la începutul acestui an ceriul Europei peste tot. Trĕsnetele şi fulgerele se manifestau cu repeḑiciune în ḑiaristica rusească, şi nu a fost minută, nu secundă în întreg anul 1887, în care se fi avut cel puţin o rază senină de soare.

Cestiunea bulgară stă asupra păcei europene ca sabia lui Damocle. Ca craii dela rĕsărit din colindele poporului nostru au colindat representanţii Bulgariei pe la curţile împĕraţilor pământesci şi în cele din urmă s'au dus acasă cu credinţa, că scăparea ţĕrei lor este pusă în înţelepciunea şi patriotismul lor, şi nu în bunăvoinţa puterilor europene.

Tocmai la începutul anului Germania era în mare agitaţiune. Senatul imperial nu voia sĕ voteze forţele armate aşa, după cum le petindea cancelariul, principele de Bismarck, care făcea provocare la supremaţia forţelor armate din statele vecine.

Agitată este şi astăḑi întreagă Germanie din causa poverei celei mari cu susţinerea colosului de armată, care consumă toată puterea statului în cele financiare. Forţa Germaniei însĕ este armata, şi dacă e sĕ credem scirilor mai proaspete, Germania după ḑisa principelui de Bismarck, nu-şi basează siguranţa sa pe bunăvoinţa ţarului rusesc, nu pre cunoscuta iubire de pace a presidentului republicei francese, nu pe alianţa noastra, cea a Italiei, ci armata este forţa ei, căci la cas de trebuinţă de trei ori mai mare va fi numĕrul ostaşilor, ca şi cel care figurează aḑi în consemnările oficiale.

Privelistea din partea Germaniei este deci: Pacea din respect la mulţimea armelor.

Francia a trecut prin grele cercări. Oamenii cari caută popularitate nu sunt rari în Francia, şi această popularitate o caută risicul de a provoca rĕsboiu asupra patriei lor. A trecut crisă cu Generalul Boulanger, trecutau crisa cu demisionarea presidentului Grévy, şi noua alegere ne presentează pe francesi intruniţi în jurul stindardului republicei, care se părea a fi tare sdruncinată.

Italia în anul acesta a căutat a se apropia mai tare de puterile din centrul Europei. Alianţa ei cu Germania şi monarchia noastră se consideră ca faptă împlinită, şi nu odată a fost citată această alianţă ca unica garanţie a păcei europene. In continuă luptă cu politica vaticanului guvernul italian tocmai în ḑilele acestea a făcut declaraţiunea, că Italia în veci nu va abḑice de drepturile sale în ce privesce domnia asupra Romei, ridicând totodată şi vĕlul, care a descoperit o serie de tentaţiuni din partea politicei papale.

In fine despre monarchia noastră nu avem se înregistrăm nici o scire mai îmbucurătoare.

In Cislaitania domnesce cel mai mare antagonism între naţionalităţi, întocmai ca şi la noi. De interes este sĕ accentuăm, că alegerile din anul acesta pentru parlamentul din Budapesta au arătat în toată golătatea lui rolul trist, la care am ajuns noi românii de sub coroana Săntului Stefan, de când cu inaugurarea politicei de pasivitate, contra căreia s'a luptat nemuritoriul nostru archiereu marele Şaguna, contra căreia a luptat ḑiariul nostru cu programă bine definiată cât a trăit Şaguna, şi luptă tot cu aceeaşi programă, tot cu aceeaşi perseveranţă, tot cu aceeaşi tragere de inimă şi acuma insultat, fără nici o remuşcare insultat de acei oameni, cari până eri alaltăeri au luptat sub stindardul susţinut de noi, şi cari nu se sfiesc a se mai numí aderenţii principiilor Marelui Şaguna.

Despre miseria în vieaţa noastră socială, la care am ajuns mai cu seamă în anul acesta, nu vom vorbí mai cu deamăruntul. Se scie, că s'a lucrat şi se lucră încă şi acuma pentru distrugerea tuturor instituţiunilor noastre, fără a se putea crea altele în locul lor.

Sunt anume puşi o seamă de oameni, cari darurile bunului Dumneḑeu le întrebuinţează spre a distruge totul, ce esistă în ḑiua de aḑi la noi românii.

Despre sistemul de distrugere al întregei noastre organisaţiuni bisericesci nu vom vorbí la acest loc.

Ajunge sĕ spunem, că s'a lucrat şi se lucră pentru ruinarea Asociaţiunei transilvane şi a scoalei de fetiţe abia înfiinţate, se lucră pentru ruinarea reuniunei femeilor române de aici, care a dovedit cât e de folositoare pentru crescerea naţională a fetiţelor noastre, atacate sunt şi au fost scoalele noastre naţionale, atacate institutele de credit şi economii, şi ca încheere s'a întrodus o scisiune între noi, un fel de escomunicare, ca şi carea numai la leproşii din biblie o mai aflăm. Şi toate acestea numai de trei ani s'au făcut, de când cu ivirea unor nouă elemente în vieaţa socială aici la noi.

Posomorît încheem anul 1887.

Dea Dumneḑeu sĕ fie mai bun cel viitoriu.

Noi stăm la locul nostru.

Trecutul de 35 de ani ne este garanţie, că programa noastră nu se basează pe visuri deşerte.

Cu această programă pâşim în anul 36 şi cu speranţa în Dumneḑeu, că vom avea ḑile mai bune.

Revista politică.

Ministrul de interne, baronul Orczy, după cum se anunţă din capitala, — cât mai curênd va aduce înaintea parlamentului un proiect de lege, pentru înarticularea contractului încheiat între monarchia noastră şi România cu privire la regularea graniţelor. Acest proiect, care s'a votat şi în camera română, conţine o descriere amĕnunţită a tuturor

FOIŢA.

Peţire primejdioasă..

(De Björnstjerne Björnson.)

De când Aslaug se făcù fată mare, nu mai prea era pace la Husaby. Cei mai chipeşi ficiori ai parochiei se păruiau şi îmblătiau acum noapte de noapte acolo. Mai vrăsmaş se făcea treaba în nopţile de Sàmbătă; dar atunci nici nu se culca bĕtrânul Knud Husaby, decât îmbrăcat în nădragii lui de piele şi răzimându-şi o măciucă de tei la pat.

— Dacă eu am o fată curăţică, mi-o voiu scí o eu apĕra, — îşi ḑicea Husaby.

Thore Nässet era numai un ficior de oameni sĕraci, şi cu toate aceste se găsiau oameni, cari susţineau, că el umblă mai des pe la ţĕrăncuţa dela Husaby. Bĕtrânului Knud nu-i plăcea de asta, şi asigura, că nu-i adevĕr, că dênsul nu l'a vĕḑut nici când acolo. Dar oamenii rideau pe sub musteţe şi îi spuneau sĕ fi căutat numai cu deamenuntul în toate unghiurile şi colţurile curţii şi l'ar fi aflat fără îndoeală pe Thore.

Sosì primăvara şi Aslaug urcà cu vitele la munte. Şi când se aşeḑă ḑiua ferbinte pe vale, când zidul de stâncă se înalţa rĕcoros peste dogoreala soarelui, când resunau talalangele vacilor, dulăul ciobanului lătra şi Aslaug cânta pe muchea dealului şi sufla din bucium, — atunci li se făcea ficiorilor, cari lucrau pe luncile din vale, rĕu pe la inimă. Şi la cea mai de aproape sară de Sâmbătă grăbia, care de care s'ajungă mai iute la deal! Dar la vale veniau şi mai grăbit, căci la coliba de sus stătea un ficior după uşă şi acesta întimpina pe fiesce care nou venit şi îl rĕsucea prin aer astfeliu, încât nu mai uita în veci de cuvintele, ce-i spunea cu acest prilej: „Veḑi de mai vină odată, atunci o se capeţi mai mult!“

După socotinţa ficiorilor, numai unul singur era în toată parochia, care dispunea de astfeliu de pumni, şi acesta era Thore Nässet. Şi la feciorii cei mulţi de bogătoi li se părea totuşi prea prea ca un nimenea sĕ-şi joace mendrele aşa cutezat pe muntele Husaby.

De aceeaşi părere era şi bĕtrânul Knud, când auḑise de lucru; şi ḑise totodată, că dacă nu s'a găsí altul, cine sĕ-l poată lega chingă, o se încerce el cu ficiorul seu. Ce-i drept Knud începuse a îmbĕtrâní, dar deşi avea la vr'o 60 de ani, îi plăcea sĕ se ia cu ficiorul seu cel mai bĕtrân la trîntă, aşa când i se părea casa prea moartă de tăcere.

La poiana Husaby ducea numai o singură cărare, şi aceasta trecea tocmai prin curte. Sâmbăta următoare, când voì Thore sĕ meargă la poiană, şi când ajungênd până la şură, se furişà tot mai sprintenel prin curte, îl prinse un om de piept. „Ce vrei cu mine?“ îl întrebà Thore şi-l tăvălì la pământ, încât începură sĕ cânte toate din el. „O sĕ veḑi tu îndată“ rĕspunse un altul în dosul lui plesnindu-l în ceafă: şi acesta era fratele. „Eată şi al treilea,“ ḑise bĕtrânul Knud şi se repeḑì la el.

În faţa primejdiei puterea lui Thore crescù; el era încovoios ca joarda de răchită şi lovia, de o simţiau adversarii; el le lunecă printre braţe, şi se tupila; unde dădeai, acolo nu-l găsiai; unde nu s'asteptau acolo îi cârpia cu pumnul. Frecală tot a mâncat el la urma urmelor şi încă temeinică, dar bĕtrânul Knud spunea des şi mai târḑiu, că cu un om mai straşnic nu s'a păruit niciodată. Păruiala ţinu până ce curse sânge, dar atunci ḑise Husaby: „Staţi!“ şi apoi adause: „De i scii scăpa Sâmbăta viitoare de mâna lui Husaby şi a fiilor sei, a ta se fie fata!“

Thore se tărì acasă, cum putú, şi dupăce sosì se puse în pat. Despre încăerarea dela Husaby se vorbì mult, dar toţi ḑiceau: „Ce şi avea el se caute acolo?“ Una numai nu vorbia astfeliu, şi aceasta era Aslaug. Ea îl asteptase în sara aceea de Sâmbătă, şi auḑind acum cele ce a păţit el cu tatăl ei, se puse şi plânse şi îşi ḑicea în gând: „De nu am parte de Thore, nici nu mai am în lume o mulţămită!“

Thore rĕmase toată Dumineca în pat, ear Luni simţì că tot mai trebue se zacă. Venì Marţa, şi era o ḑi frumoasă de tot. În timpul nopţii ploase, punctelor de ceartă și arată și îmbunătățirile, ce s'au făcut. Foile din monarchie nu pot lăuda din destul acest act, care a șters cearta înverșunată și ațițările, ce se făceau între aceste douě state, din pricina punctelor de ceartă.

Conferințele militare, cari s'au ținut de câte-va ḑile în Viena s'au terminat. Ambii ministrii, și dl Tisza și baronul Fehérváry, au părăsit capitala monarchiei și s'au reîntors la Budapesta. Din conferențe nu se poate vedé de loc o schimbare în situațiune, după cum le place unor sě accentueze. Trebuiau sě se ia nisce měsuri impuse mai mult de firea lucrurilor și de casuri escepționale, decât de situațiunea esternă. De odată cu într'oducerea puscei cu repetiție s'a aflat de lipsă a se conchema toți reserviștii, ca sě se deprindă cu această armă nouă. Această decisiune, după cum am anunțat și noi, formează un punct principal în desbaterile conferințelor, ea este un eflucs al conferințelor de ministri.

Ministrul nostru de honveḑi, conform hotărîrilor conferințelor ministeriale a presentat proiectul de lege în vêrtutea căruì atât reserviștii armatei comune cât și ai ambelor armate teritoriale se pot conchema după trebuință la corpurile lor cu scop de a se esercita cu pușca cu repetiție.

Tot cu aceasta ocasiune se anunță din Budapesta, că administrațiunea armatei comune a fost de tot prevěḑětoare și economisătoare. Ea aduce la cunoscință, cumcă suma, care era menită pentru pregătiri în luna lui Decembre și carea o a acordat ambele regime, nu s'a cheltuit întreagă și că nici nu se va spesa încă mult din ea, dacă situațiunea militară dela granițele nord-ostice ale monarchiei noastre nu se va schimba în spre mai rěu. Aici înregistrează „Bud. Coresp.“ și o epistolă a principelui nostru de coroană Rudolf, adresată către Jokai, în care după cei mulțumesce pentru frumoasele felicitări de anul nou ḑice: Noi sperăm, că anul nou va aduce noroc patriei noastre.

Mare svon și îmburător totdeodată a făcut scirea din Petersburg, că în urma unui ordin al guvernului rusesc soldaților mai bětrâni dela corpul de gardă sě li se dea concediu cu ḑiua de 30 Ianuariu st. v. Concedierea soldaților, observă „Köln-Ztg“ se făcea altădată cu începutul lunei lui Martie, cu toate că în Rusia serviciul militar încetează cu 31 Decembre și începe cu 1 Ianuariu. Socotind aceasta concediare escepțională în fața actualei situațiuni, trebue sě o considerăm de un fapt precugetat și martur, care va serví mult la domolirea spiritelor, ce în timpul din urmă erau învăpăiate de alarmele de rěsboiu. Nu putem însě sě nu facem amintire și despre un enunciament de mai târḑiu din cestionata foaie, în care ḑice, că representanții militari din Rusia au mai anunțat *dislocarea altor douě divisiuni din internul Rusiei la granițele din spre noi.*

Acest enunciament însě n'a produs o impresiune deosebită în cercurile diplomației noastre și e privit de o goală scire alărmătoare. Căci abstragênd dela aceea, că principele Lobanow în sěptěmânile din urmă cu ori și ce ocasiune a repețit convingerea sa, cumcă Rusia în present nu nutresce intențiuni rěsboinice, ne lămuresce totdeodată și asupra situațiunei militare ḑicênd, că armatei rusesci îi mai trebuesce încă foarte mult timp până s'ar putea pregătí de rěsboiu. Ceea-ce s'a întêmplat la granițele vestice ale Rusiei nu este alt-ceva decât un eflucs al planului de reorganisațiune militar, care tinde acolo, ca sě se întărească garnisoanele dela graniță. Afară de aceea se lucră din toate părțile pe cale pacinica sě se înduplece Rusia a-și da pe față planurile, ce le urmăresce. E pusă în perspectivă chiar și schimbarea de idei diplomatice în cestiunea bulgară și se crede că puterile vor și resolví aceasta cestiune în un congres mare, ce se va într'uní în Constantinopol.

Avis.

„Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ va arangia, în folosul scoalei sale elementare de fetițe, și în carnevalul anului curent un bal, care va avé loc la *11 Februariu n.* (*30 Ianuariu v.*) *1888* în în sala otelului „La Împěratul Roman.“

Varietăți.

* (Alegeri de deputați congresuali în archidiecesă). S'a mai ales ca deputat clerical în cercul VII al Deșului, și protopresbiterul Simeon Monda.

* (Advocați români.) Dl Nicolae de Lemény ș'a deschis cancelaria advocațială în Brașov, ear dl Dr. Demetriu Ciuta în Bistrița.

* (Comisiunea esaminătoare pentru censura advocațială.) De president al acestei comisiuni pentru anul 1888 a fost denumit din partea ministrului de iustiție la Maros-Vasárhely Iosif Schneider, jude regesc la tabla regală, substitut al acestuia Alecsandru Vita, procuror suprem; la Budapesta a fost denumit de president Emeric Szentgyőrgyi, preșeḑinte la curtea de casațiune și de substitut Emeric Suhaj.

* Camera advocațială din Cluș face cunoscut, că Nicolau Nagy, domiciliat în Deșiu a fost introdus în lista camerei advocațiale din Cluș.

* (Cine poruncesce?) Toată suflarea ungurească. Așa trebue sě rěspundem la aceasta întrebare. Până acum eram dedați a primí dispozițiuni agrăvătoare dela locurile mai inalte; astăḑi însě tot funcționariul de stat se vede îndemnat a dispune după bun placul seu. Astfel ni se împărtășesce, că un oficial de postă a remis unui oficiu public român 2 asignațiuni postale pe lângă nota: *Az összeg magyarul irandó.* Când s'a cerut, ca adresele oficioase sě se scrie și în limba statului, ni s'a reflectat, că dacă plătim porto-postal, putem scrie în limba, în care ne convine. Pentru aceste asignațiuni s'a solvit porto-postal, prin urmare cu ce drept le remite respectivul domn oficial? Dar și altmintrea pretinde un lucru absurd, pentru că în ce limbă e scris: *Osztrák értékű .... forint .... krajczárról,* nu în limba maghiară, deci ce durere mai ai domnule!

* (Fabrica de arme.) Din Pesta se anunță, că negoțierile pentru ridicarea unei fabrici de arme în Pesta au avut bun resultat. Numai încape deci îndoială, că fabrica se va ridica. E dispută acum numai pentru locul, unde va avea sě se zidească fabrica.

* (Mort a fost și a înviat.) O păcălitură de tot hazlie în feliul ei li s'a întêmplat ḑiarelor din Budapesta. Ḑiariul „Pesti Napló“ pe o cale oare care căpătà scirea, că deputatul kosuthist Csanádi Sándor a murit. Sě înțelege, că toate ḑiarele o au reprodus mai făcênd și unele comentari, fie-care î feliul seu, ba „Egyetértés“, — organul partidei kosuthiste îi face și un elogiu de câteva coloane, c sě nu fie întrecut cumva de altă foaie. A doua ḑ însě primesce scirea, că Csanádi se află deplin sănětos! Faptul e, că dl Csanádi este unul dintr acei rari muritori, care se poată sci, ce au se scri ḑiarele despre dênsul, după ce va murí.

* (Iubileul descoperirei Americei) Ministru spaniol pentru afacerile esterne și pentr colonii a făcut representanților statelor unite și a republicelor spaniolo-americane propunerea, ca î comun cu Spania, sě serbeze în anul 1892 iubileu de 400 ani, decând s'a descoperit America. Cu aceasta ocasiune Spania intenționează a ridica un munument lui Christofor Columb în Palos, în locul de unde marele navigator a intreprins călătoria Toate statele eurepene și americane precum și toate societățile geografie și scientifice ale întregei lumi vor fi învitate a-și trimite representanți la această mare festivitate iubilară.

* (Redacțiuni cu drept restrîns). In „Neue Fr. Presse“ cetim, că redacțiunilor din Varșovia li s'a detras privilegiul de a primí jurnalele străine fără censură

* (Un adevěrat patriot.) Contele Nic. Betlen istorisesce: În vêrstă de 80 de ani am věḑut earăși pe Senney. Atunci era deja bolnav și debilitat. În adevěr, îmi ḑise el zimbind, timpul meu încă n'a sosit și pentru mine nu va mai sosí în veci. Dar el va sosí — pentru urmașii mei. Sărăcia și miseria vor deschide ochii națiunei ungurescì și ea va trebuí sě ajungă la convingerea, că norocul unei națiuni nu consistă într'aceea, ca sě apară mare și puternică, ci într'aceea, ca națiunea conscie de puterea sa internă, sě se poată desvolta liber, ear în țeară sě domnească o bună chivernisire, dreptate și binele sě înflorească.

* (Statistica navigațiunei pe Dunăre.) Cetim în „Curierul Financiar“ din Bucuresci: După statistica navigațiunei pe Dunăre publicată de comisiunea europeană, care residiază la Galaț, productele agricole, care constituesc comerciul principal al României figurează cu următoarele cifre la esport prin gura Sulina pentru anul 1885.

Grău 1,000,000 cuartere, porumb 742,654; orz 450,244; ověs 147,095; secară 134,983; fasole 87,571: rapiță 96,751.

Afară de aceste producte s'a mai încărcat în Salina pentru esport 10 milioane kilograme făină și peste 4 milioane kilograme spirt, vin, brânză, lână, piei și alte producte.

Este de observat, că în toți anii comisiunea europeană din Galaț, publică foarte regulat statistica navigațiunei și încă în mod foarte instructiv. Pentru anul 1886 n'am věḑut a se fi publicat o asemenea statistică, causa pentru care ne vedem în neplăcuta posițiune de a nu putea da aci datele, ce ni se cer de o mare parte a cetitorilor nostri.

* (Gerul în Galiția.). După cum se scrie, în Galiția s'a lăsat de câteva ḑile un ger ne mai pomenit. Pe drumurile de țeară se găsesc cadavre înghețate de țěrani și țěrance. Apa a înghețat în cele mai multe fântâni și în multe comune tineretul este dispensat dela cercetarea scoalei. Același frig domnesce și în Polonia rusească.

* (Luptă cu animale sělbatice.) Iarna grea, ce s'a lăsat ca o pânză de moarte peste tot

---

munții zăceau proaspeți și verḑi, fereasta era deschisă, miresmele dulci a frunḑișului veniau în casă, clopotele turmii s'auḑiau boncănind peste rîpe, ear pe sus cânta cineva;—de nu ședea acum mumă-sa în casă, ar fi plâns de neastêmpěr.

Sosì ḑiua de Mercuri și el încă tot zăcea, Joi începù sě se mire, dacă cumva s'ar puté însănătoșa pe Sâmbătă, și Vineri era ear în picioare. Își aducea bine aminte de vorbele, ce le a rostit bětrânul „De-i scii scăpa Sâmbăta viitoare de mâna lui Husaby și a fiilor sei, a ta sě fie fata!“ El se uità din nou și din nou spre Husaby. — „Acolo n'am se secer alta decât bătaie,“ gândì Thore.

La poiana Husaby conducea numai o singură cale, precum s'a ḑis; dar un ficior cum se cade trebuia sě fie în stare a ajunge în sus și dacă nu mergea tocmai pe calea cea adevěrată. De incungiura cu barca cotul acela de pămênt și eșia la țipișul de dincolo pe uscat, trebuia sě găsească și mijloace pentru de a o suí, cu toate că era atât de oblu, încât chiar și capra numai anevoie putea sě se misce pe el, ear asta nu se prea înspăimêntă de câte un zid de zghiaburi.

Sâmbăta sosí și Thore a fost dus toată ḑiua de acasă; soarele strălucia, încât prin huciaguri se mișcau toate, și din când în când s'auḑia ademenind cântecul de pe dealuri. El ședea încă afară înaintea ușei, când se înserase și o promoroacă fumegoașă se ridica dealungul coastelor de stâncă. El căutá în sus, și acolo era liniste moartă, privì apoi la curțile Husaby și după aceea împinse barca dela mal și mână în jurul cotului de pămênt.

După munca sfêrșită a ḑilii ședea Aslaug sus în poiană. Ea cugeta, că Thore în astă sară nu va avea sě vină, dar că în locul lui vor vení alții cu atât mai mulți; de aceea deslegà dulăul și nu spuse niměnui, unde are se meargă. Ea se așeḑà astfeliu de avea privire peste vale; dar negură se ridicà și ea nici că putù sě se mai uite jos, căci toate-i pomeniau soartea. Își schimbà deci locul și se puse — fără de a se gândí la ceva — astfeliu, de avea privirea asupra mării. Era o liniste minunată, vederea aceea preste mare!

Îi venì pofta sě cânte; ea își alese o melodie cu tonuri lungi, întinse, și cântecul ei resuna până departe în puterea nopții. A atins-o și pe ea, cântà deci încă un vers. Dar atunci i-se părù, ca și când cine-va i-ar rěspunde din adêncime. „Cine din lumea lui Dḑeu poate se fie?“ gândì Aslaug. Ea pășì la marginea prăpastiei, se acăță cu brațele de un copăcel subțire, care sě pleca tremurând pe deasupra adêncului, și privì în jos; dar nu věḑù nimic. Linistit și pacinic sta „fjord“-ul, nici o pasere nu sbura pe deasupra-i. Aslaug se așeḑà din nou și cântà earăși. Atunci s'auḑì rěspunḑênd în același ton, acum mai din aproape, ca mai înainte. „Tot trebue sě fie ceva la mijloc!“ Aslaug tresărì și se uità din nou în adêncime. Și acum věḑu în jos la picioarele zidului de stêncă o barcă priponită, care la strașnica adêncime se vedea numai cât o scoică. Ea privì mai cu încordare și věḑù apoi o căciuliță roșie și sub aceasta pe un ficior, care se urca pe zidul aproape vertical. „Oare cine sě fie?“ întrebà Aslaug, și sărì departe înapoi. Nu cuteza sě și respunḑà însăși, căci acum șcia, cine era. Ea se trântì pe pajiste și prinse glia cu amêndoue mânile, că și când ea ar fi fost, care trebuia sě lase pe ce a pus mâna; dar rădăcinile ierbii se destrămară, ea țipà tare, și-l rugà pe Dḑeu atotputernicul, ca sě-i àjute lui. Dar atunci îi picà în minte, că aceasta întreprindere a lui Thore va sě ḑică o cercare a puterii dḑeesci, și el prin urmare n'are se astepte ajutor. „Numai de astădată“, se ruga ea, și îmbrățișa cânele, ca și când ar fi fost Thore, pe care l-ar fi voit sě-l țină; ea se tăvălì cu el pe pămênt și vremea-i părea nesfêrșită.

Dar acum se smulse cânele. „Au, au!“ zicea el către Aslaug, și-i puse labele dinainte în brațe. „Au, au!“ salută el mai odată spre prăpastie, — și acum se ivì o căciuliță roșie deasupra zidului de zghiaburi, și Thore zăcea la peptul ei.

Minute dearêndul stătù ací fără de-a putea scoate un cuvințel, și ce a borborosit în urma urmelor, a și fost fără de nici un înțeles.

Dar bětrânul Knud Husaby grăì, când auḑì întêmplarea, o vorbă cuminte, căci el ḑise: „Feciorul e vrednic, ca sě i-se dea; fata sě fie a lui.“

Trad. de *Yff.*

locul a făcut ca animalele sělbatice sě fie de tot îndrăsnețe. În comitatul Bihorului lupii s'au înmulțit într'un mod înspăimêntător și atacă ḑiua la ameaḑă ori-ce le ese inainte. Mai ḑilele trecute trei bestii s'au aruncat asupra unui român, care trecea pe drumul de țeară dela Negresci spre Beinș în sanie trasă de doi cai Lupta a fost crâncenă între curăjosul om și lupi, ea a ținut mai mult timp. Bestiile sě înfuriară prea inverșunat și românul nostru, care avea sě se lupte și cu caii, începu a slăbí din puteri. In momentul acela însě sosí un notar din comuna învecinată cu un zăvod de câne mare, care sě și aruncà d'odată asupra unui lup. Lupii însě se aruncară toți pe câne și 'l rănirá de moarte. In această luptă un lup a picat lovit de măciucă, altul a fost pușcat de notariu, ear al treilea s'a căutat de drum.

* (Semne triste.) Têrgul de țară din Sibiiu a fost de tot rěu cercetat. Ce i drept și gerul cel mare încă se poate considera ca factor, ce a împedecat pe oameni sě vie la têrg. Principalul factor însě este lipsă de bani, ce s'a dovedit și la têrgurile de până acum. Negustorii și industriașii abia ș'au ridicat unde și unde șetri. Și și aceste puține șetri s'au bucurat de așa puțini cumpěrători, încât în bunul drag sburau săniile una pe lângă alta, făr ca visitii sě vie în pricină. Un negustor din Alba-Iulia, care altădată ducea frumoase parale și care acum sgribura și el uitânduse a pagubă la marfă, întrebat fiind despre companion: pentruce n'a venit la têrg, a rěspuns indignat: E destul cu mine, că am venit sě věd casa nebunilor, dênsul n'are lipsă de institutul de alineați.

* (O declarație a prințului Ferdinand.) Cetim în „Telegraful“: După scirile primite din Sofia, guvernul se ocupă serios cu înarmarea și pregătirile militare.

Cercurile guvernamentale cred, că este urgent a avea sub arme cel puțin 100.000 oameni, pentru a face față ori cărei întêmplări.

Oamenii cei mai influenți declară pe față că e nevoe ca țara sě fie înarmată și gata de luptă la ori ce moment.

Se ḑice, că prințul Ferdinand ar fi făcut următoarea declarație la câtva persoane mai influente:

Dacă Camera îmi va cere sě abḑic, atunci voi convoca marea Adunare națională. Ea va hotărí dacă trebue sě abḑic, în nici un cas nu voi abdica *proprio moto.*

Dacă Europa va cere sě abḑic, și Camera nu me va làsa sě plec, me voiu pune în fruntea armatei bulgare și voi resista ori cărei năvăliri.

Situațiunea internă a țěrei e liniscită.

* (Un desertor rus). Poliția din Budapesta în 23 Decembre a pus mâna pe un casac rus din al treilea regiment de Don, care umbla pe stradă fără de nici un căpătâiu, purtând o uniformă militară străină și foarte defectuoasă. Întrebat fiind prinsul, cum se chiamă și de unde e de loc, a rěspuns la toate cu curaj, că e din Chiev și că se chiamă Petru K. La întrebarea, cum a ajuns el în Ungaria, sermanul casac a rěspuns, că a desertat dimpreună cu alți cinci soți ai sei din armata rusă dela frontiera Galiției, ne mai putênd suferí miseria, la cari erau espuși în noua stațiune militară. Patru dintre soții sei însě fură urmăriți de patrolă și reintorși earăși pe teritor rus, remănênd numai el și încă unul, cari scăpară ca fugari în Ungaria. Aici se opriră mai întâiu în ținutul Muncaciului, unde trăiră câtva timp din vinderea armaturei ce o aveau cu ei După mai multe něcazuri sermanii fugari ajunseră în Budapesta unde primiră de lucru ca măturători de zăpadă. Spre dovadă, că e soldat rus, fugarul 'și desfăcù mantaua, sub care se věḑură mai multe insignii rusesci. In puține cuvinte desertorul casac deserise misera stare, în care se află soldații ruși la graniță. Nu numai nutremêntul e slab, dar chiar și baracele sunt atât de rele, încât noaptea ninge peste soldați, așa că zăpada este peste ei dimineața de mai multe urme. Afară de aceea grasează tot felul de boale între soldați și cu sutele sunt transportați în lazarete.

Poliția în urma mărturisirii casacului nu sciu de ce sě se apuce. Deocamdată însě îl acestă și i dete aici cele trebuincioase, cu cari casacul a declarat, că e deplin mulțămit. Intrebat fiind acest casac de soțul seu, a rěspuns, că de vr'o două ḑile nu l'a mai věḑut.

* (Folosul vespertililor, liliacilor). — Vespertilul este un animal urgisit de foarte mulți oameni, mai cu seamă de dame și cu toate acestea este un animal foarte folositor. Istoricul natural Altum a constatat, că vespertilul, care sboară de timpuriu (vespertiliv noctula) după ce a înghițit 30 de gândaci unul după altul, încă nu este sătul. De unde se poate conchide, că numěrul insectelor mai mici, care le urmăresc și le omoară vespertilii necontenit, într'o noapte se poate urca la mai multe mii. Această afirmațiune nu este esagerată, fiind-că substanțele nutritive, conținute în corpul insectelor nu formează o mare cantitate, chiar și din causă, că mai cu seamă aripile mai groase ale insectelor mai mari nu pot servi ca hrană. In unele promenăḑi, grădini și păduri ne putem convinge după o noapte de vară caldă în dimineața procsimă mai bine despre măcelul, ce s'a petrecut in decursul nopți. Pe pămênt se găsesc atâtea aripi și picioare de gândaci și fluturi, ca și cum ar fi scuturat o furtună florile unui pom înflorit. Hrana vespertililor, care trăesc în regiunile noastre constă esclusiv din insecte. Numai în regiunile sudice sě nutresc unele specii și cu fructe, ear vampirii, de care se vorbesc atâtea lucruri, se hrănesc uneori cu sânge proaspăt de animale și arare ori de om. Multe femei sunt de firma credință, că liliacii le rod slăninile. Aceasta nu este adevěrat. Sunt unele specii americane, cărora le place slănina proaspătă neafumată; vespertilii, cari se găsesc la noi, dacă îi întêlnim uneori în apropierea slăninei, nu fac aceasta fiind atrași de slănină, ci numai de căldură.

* (Zidarul.) Un zidar contractase cu un comersant dintr'un oraș sě i zidescă o casă. Când era zidirea gata o ceartă se iscà între ambii din causa olanelor, cari erau puse pe coperiș. Comersantul pretindea, că sunt rele și cerea sě le înlocuească cu alte mai bune. In fine zidariul cedà, și-i puse alte olane pe coporiș. După câte-va sěptămâni, după ce ploase mai multe ḑile, d'odată pe coperiș se observa că unele olane își perduseră coloarea și erau mult mai albe. Ori-cine observà, că ele formează litere, care compuneau cuvêntul „mișelule.“ Aceasta a fost rěsbunarea zidarului.

* (Bibliografic.) „Țara nouă“, revistă scientifică, politică, economică și literară apare odată pe lună. Redactor: Ioan Nenițescu, doctor în filosofie și pedagogie. Nr. 9 are următoriul sumar: Filosofia lui Spinoza, partea întâia, viața lui Spinoza de I. Nenițescu — Proverbe și zicětori populare adunate de Pr. Al. Popescu. — Discursuri pedagogice ale dlui D. A. Sturdza. — Colinde cu plugușorul, adunate de Pr. Al. Popescu. — Colindu cu sorcova. Colinde: De când Domnul s'a născut; în aceste curți; colindul lui Chritos; colindul cel mare; colind pentru oameni tineri, culese de Dobre Stefănescu. — Documente de limba și literatura macedo-română: Moșea misterioasă (și blăstemul a liei) de T. Iliescu. — Fluera; lângoarea și moartea tru xénne de C. T. Belimacea (Movilișteanu). — Pulliŭ asburător de V. Petrescu (Crușoveanu). — Copii babii ș'ai unchiașului (basm) de E. D. C. — Cântece populare: Frunză verde și o lalea; Foae verde măr stufos; Foae verde trei lămâi; Frunză verde de pelin, adunate de Gh. Oprescu. Peste munții cei sělbateci…; Sub tei; Dute dorule! adunate de R.— Anecdote și păcăliturí țigănești, adunate de P. I. Gilorteanu Bibliografie.

Ogoarěle.

Publicăm acest tractat după foaia „Economia Națională“ din Bucuresci, pentrucă deși are în vedere mai mult referințele din România, totuși cuprinde și unele indigitări de interes general din punct de vedere economic:

Ogorîtul are de scop a aduce pămêntul într'o stare de mărunțire și de mobilisare destul de însemnată, pentru ca tinerile plante, eșite din sěmênța pusă în pămênt, sě-și poată întinde cu înlesnire rădăcinile lor în toate direcțiunile spre a-și căuta hrana. Deodată cu mărunțirea se produc în pămênt fenomene chimice, ce sporesc fertilitatea pămêntului. Aerul atmosferic pětrunde și vine în contact cu toate părticelele pămêntului; prin oxigenul seu unele substanțe minerale neasimilabile sau chiar vătěmătoare pentru plante, ajung într'o stare mai asimilabilă, mai ușor de absorbit de către rădăcini. Materiile organice se descompun mai cu înlesnire și cu modul acesta azotul din ele ajunge mai întâiu în stare de amoniac și în urmă, prin fenomenul nitrificațiunei se transformă în acid nitric. Ori, atât azotul amoniacal cât și cel nitric se scie, că contribue mult la fertilisarea terenurilor; fără el ori ce vegetațiune ar fi cu totul imposibilă. Așa dar prin mărunțire ocsigenul, atât de necesar respirațiunei rădăcinilor plantei, pătrunde în adâncimea pămêntului; substanțe neasimilabile devin asimilabile și prin urmare fertilitatea pămêntului, se sporesce. Prin aceasta nu voim sě ḑicem, că fertilitatea pămêntului se sporesce în mod absolut; nu, căci această sporire nu se poate face de cât adăugênd pămêntului substanțe utile vegetațiunei, cum potasă, acid fosforic și azot combinat sub formă de îngrășăminte în cantitate mai mare de cât cea esportată prin recolte. Acesta este singurul mijloc de a asigura pămêntului o fertilitate durabilă.

În starea actuală a agriculturei noastre, chiar dacă ar voí cineva, i-ar fi imposibil sě îngrașe tot pămêntul, ce voesce al cultiva. Cum că va vení odată timpul ca sě fim siliți a îngrășa pămêntul pentru a produce, aceasta este incontestabil. Pană atunci însě trebue cu ori ce preț sě căutăm a sporí producțiunea fără ajutoriul îngrășemintelor. Arăturile de ogorîre sunt un mijloc puternic de a silí pămêntul sě dea recolte mai bune, de a pune la disposiția rădăcinilor plantelor reserva alimentară din pămênt.

Pămêntul mărunțit duce mai mult la secetă, prin urmare ogorîrea este utilă și din acest punct de vedere.

Sě vedem acum, cum și când trebue făcut ogorul?

Vom deosebí 2 casuri, după cum ogorîrea se face pentru cereale de toamnă ori de primăvară.

Pentru cerealele de toamnă, cum este grâul, este bine sě se ogorască pămêntul de trei ori. Întâia ogorîre se începe îndată după ce se termină arăturile pentru sěmênăturile de primăvară. Ea trebue sě se facă cât se poate de adênc și sě fie terminată pe cât este posibil până la începerea secerișului.

Este bine ca a doua ogorîre sě nu se facă de cât după ce trece o lună de la cea dintâiu, pentru ca pămêntul sě aibă timpul, sě se așeḑe așa ca bulgării sě se sfărame mai ușor prin a doua arătură de ogorîre. Afară de aceasta în intervalul de o lună mai toate semințele de burueni încolțesc și pot fi distruse ușor în urmă prin întoarcerea din nou a pămêntului. În tot casul nu trebue sě asceptăm cu a doua arătură până ce buruenile fac semințe, fiind-că în acest cas nu ne-am atinge scopul de a curățí pămêntul Ogorul întâiu se face cu plugul cu un singur brăsdar; al doilea, pentru ca sě meargă mai iute, este recomandabil sě se facă cu pluguri cu mai multe brăsdare (polibrasdare) și la o adâncime mai mică. În fine a treia arătură este arătura de sěmânătura și se face tot cu pluguri polibrasdare, imediat înaintea sěmênatului. Bine fie înțeles, că dacă pămêntul este plin de pir, trebue sě se grăpeze după fie-care arătură ca sě se stârpească această burueană. Pirul piere mai repede, când ogorul se face pe timp uscat. În fine când pămêntul este bulgăros, tăfălugile cu dinții de fer aduc mari servicii.

Ogoarele pentru sěmênăturile de primăvară se fac toamna, după ce se termină cu sěmênatul grâului. Aci bulgarii pot sě fie cât de mari, fiind-că peste earnă, prin alternativa de îngheț și desgheț, ei ajung a cădé în pulbere.

Primăvara următoare se dă în genere numai o singură arătură înainte de a semêna.

Acesta este modul cel mai rațional de a aface ogoarele, mod ale cărei bune resultate se vor arěta pretutindeni, unde se vor esecuta la timp.

Sě nu se creadă, că trei arături pentru grâu sunt o cheltueală zadarnică.

V. Carnu-Muntean.

Posta redacțiunei.

Dlui A. I. în C. Atari lucrări numai atunci se publică, dacă au și o morală oare-care. Manuscriptul trimis ve stă la disposițiune.

Dlui „Codleanul.“ Corespondența Dvoastre pentru Nr. de astăḑi ni-a sosit prea târḑiu.

Loterie

Mercuri în 11 Iauuariu 1888.

Brünn: 55 57 85 3 32

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Ianuariu n. 1887

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.90	96.50
Renta ung. de hârtie	83.30	80.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	94.50	93.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	124.50	—.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	101.—	—.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	871.—	860.—
Obligațiuni urbariale transilvane	103.50	104.—
blig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	110.50	109.50
Obligațiuni ung de rescumpěrarea ḑecimei de vin	98.25	98.—
Sorți ungurești cu premii	119.50	120.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149.—	148.—
Sorți de regularea Tisei	123.50	122.—
Renta de aur austriacă	110.50	107.50
Acțiuni de bancă de credit ung	270.—	271.—
Acțiuni de credit austr.	267.90	269.80
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorți de stat dela 1860	132.75	133.—
Galbin	5.96	5.95
Napoleon	10.02	10.02
100 marce nemțesci	$62.17^{4}/_{8}$	62.10
London pe (poliță de trei luni)	126.70	126.80

6095 szám 1887 polg. [1765] 1 3

Hirdetmény.

Az Oláh-karácsonfalvi tagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mernök választás, és a költségelőirányzat elkészitése végett a határnapot **1888-évi január hó 30-ára d. e. 10 órára tüzöm ki,** Oláh-karácsonfalvára, a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 december 16. Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,
eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

☛ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☚

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte, sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☛ Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

☛ Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1744] 8—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Pilurile curățitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.) [1745] 3—12

Cel mai bun mijloc contra încuerei și a nefuncționărei ficatului.

Acestea nu agravează — ca multe alte medicini — starea pațientului mai înainte de a se simțí mai bine. Influința lor deși e domoală, e deplină și fără urmări neplăcute, cum sunt greața, colica etc. Pilurile curățitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curățesc mațele de toate substanțele iritabile și păstrează intestinele într'o stare sănĕtoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătății. — Contra mistuirei și nefuncționărei ficatului. — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor și tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din mațe materiile otrăvicioase. Pilurile influințează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere d guturaiu și 'l amenință frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare și prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul și vor depărta frigurile O limbă acoperită de un gust sălciu 'și are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curățitoare ale lui Seigel vor curățí stomachul, vor delătura gustul rĕu și vor recâștiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce și sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greață și diaree. Dacă mațele vor fi eliberate de astfel de necurățenii prin o dosă din pilurile curățitoare ale lui Seigel, dispar aceste influințe neplăcute și sănătatea earăși revine. — Pilurile curățitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare și beutură. Prețul unei schatule cuprinḑĕtoare de pilurile curățitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungurețe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A J White, Limited, 35 Farringdon Road, London.

Depoul principal și espedarea centrală de „pilurile lui Seigel“ Iohann Nep. Harna, Apotheke „zum goldenen Löwen“ in Kremsier (Mähren.)

Rădăutz, 21 Martie, 1887.

Dlui farmacist Ioh Harna în Cremsier. Respectab. Domn! Trebue sĕ constat, că „Wiener Bote“ nu ḑice prea mult despre „Estractul-Shäker“ și pilurile lui Seigel deoarece soția mea după întrebuințarea unei sticle și a unei învĕlitări de piluri a fost mântuită de suferințele ei de mulți ani, unde nici un mijloc medical n'a putut ajuta nimic. De aceea Te rog sĕ-mi trimiți prin rambursă postală 4 sticle „Extractul-Shäker“ și 4 învĕlitori din din pilurile curățitoare ale lui Seigel. Poate voiu avea ocasiune se ajutorez și pe alți pactenți cu ele. Me iscălesc respectuos. Valentin Henning, Rădăutz Bucovina.

Risko, Gațițiu, 16 August 1887.

Stim. Domn! În luna lui Decembre a anului trecut 'mi procuraiu dela Dvoastră o sticlă „Extractul-Shäker“ și o schatue din pilurile lui Seigel și aceste remedii au avut un deosebit efect la soția mea. Ve rog pentru o grabnică trimitere prin rambursă a duor sticle „Extractul-Shäker“ și patru schatule din pilurile lui Seigel, Cu stimă

Franz Pietrowsky, comisar superior de finanță.

Se deschide abonament pe anul 1888

la

„Amicul Familiei.“ Ḑiariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numeri câte de 2—3 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poesie, novele, schițe, piese teatrali ș. a. — mai departe tractează cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieața socială a românilor de pretutindene, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grigile vieței; și peste tot nisuesce a întinde tuturor individilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român.“ Ḑiariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ coale; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericească, scolastică și literară. — Prețul de prenumĕrațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postali.

═ Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. ═

═ Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere ═

☛ A se adresa la „Cancelaria Negruțiu“ în Gherla — Sz.-Ujvár. — Transilvania. ☚

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura propriă:

Apologie. Discursiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Cuvêntări bisericesci la toate sĕrbătorile de preste an de I. Papiu. Un volum de preste 26 coale. Acest op de cuvêntări bisericesci întrece toate opurile de acest soiu apărute până acum — avênd și o notiță istorică la fie-care sĕrbătoare, care arată timpul introducerei; fasele prin cari a trecut si modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătoare. Prețul e 2 fl.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Poterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut“** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însoare. Novelă de Maria Schvartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șuluț. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II. III. IV. cuprind materii foarte interesante și amusante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învĕțămêntul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), a învĕțătorilor și a altor bărbați de scoală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op, întogmit după lipsele scoalelor noastre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îl si recomândăm mai ales directorilor și învĕțătorilor ca celor în prima linie interesați

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scoalele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioan Butean, prof. gimn. Un volum de preste 30 coale. Prețul 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțiu, profesor. Op aprobat și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 16 Decembre 1885 Nr. 48518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprinḑênd composițiuni de tot soiul de acte obveniente în referințele vieței sociali — se poate întrebuința cu mult folos de către preoți, învĕțători și alți cărturari români. Prețul 1 fl. 10 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în scoala poporală pentru învĕțători și preparandii. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătoarei de D-ḑeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu icoane frumoase. Prețul unui esemplariu spedat franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistola D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. [1765] 1—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU